Biblica® Salela na bonsomi Mokanda na Bomoi™

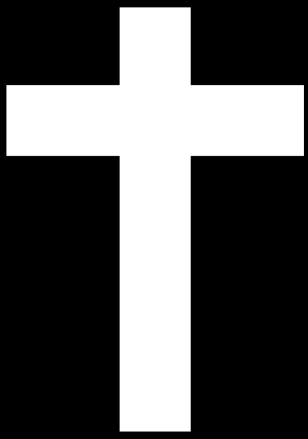

The Holy Bible in the Lingala language of the Democratic Republic of the Congo: Open Lingala Contemporary Bible

Biblica® Salela na bonsomi Mokanda na Bomoi™

The Holy Bible in the Lingala language of the Democratic Republic of the Congo: Open Lingala Contemporary Bible

La Sainte Bible en langue Lingala de la République Démocratique du Congo

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Lingála

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."
Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:
Biblica® Salela na bonsomi Mokanda na Bomoi™
Makomi na se ya bokonzi © 2002, 2020 Biblica, Inc.
Biblica® Open Lingala Contemporary Bible™
Copyright © 2002, 2020 by Biblica, Inc.
"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).
If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/contact-us.

Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 16 Nov 2021
c1401b11-ea36-56fd-a694-1e1d301548c3

Contents

Ebandeli 1
Kobima 90
Levitike 162
Mitango 212
Deteronomi 287
Jozue 345
Bilombe 386
Rite 427
1 Samuele 433
2 Samuele 488
1 Bakonzi 536
2 Bakonzi 590
1 Masolo ya Kala 642
2 Masolo ya Kala 699
Esidrasi 757
Neyemi 775
Ester 802
Yobo 815
Banzembo 872
Masese 1032
Mosakoli 1089
Loyembo ya Salomo 1105
Ezayi 1116
Jeremi 1230
Bileli 1338
Ezekieli 1351
Daniele 1437
Oze 1462
Joeli 1480
Amosi 1487
Abidiasi 1501
Yona 1503
Mishe 1507
Naumi 1518
Abakuki 1524
Sofoni 1530
Aje 1536
Zakari 1539
Malashi 1555
Matayo 1560
Malako 1624
Luka 1665
Yoane 1732

Misala ya Bantoma 1782
Barome 1842
1 Bakolinto 1867
2 Bakolinto 1891
Bagalatia 1907
Ba-Efeso 1916
Bafilipi 1925
Bakolose 1931
1 Batesalonika 1937
2 Batesalonika 1943
1 Timote 1946
2 Timote 1953
Tito 1958
Filemo 1961
Ba-Ebre 1963
Jake 1982
1 Petelo 1988
2 Petelo 1995
1 Yoane 2000
2 Yoane 2006
3 Yoane 2007
Jide 2009
Emoniseli 2011

Ebandeli

Ebandeli ya mokili

1 Na ebandeli, Nzambe akelaki Likolo mpe mokili.
2 Mokili ezalaki na lolenge te mpe ezalaki pamba. Molili ezalaki na likolo
ya mozindo ; mpe Molimo ya Nzambe azalaki kopepa na likolo ya mayi.

3 Mpe Nzambe alobaki : « Tika ete pole ezala ! »
Mpe pole ezalaki.
4 Nzambe amonaki ete pole ezali malamu, akabolaki pole na molili.
5 Nzambe abengaki pole « moyi, » mpe abengaki molili « butu. » Pokwa
ezalaki mpe tongo ezalaki. Yango ezalaki mokolo moko.

6 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete etando ezala kati na mayi mpo na
kokabola yango ! »
7 Nzambe akelaki etando ; akabolaki mayi oyo ezalaki na se ya etando
na mayi ya likolo. Yango esalemaki mpe bongo.
8 Nzambe abengaki etando « likolo. » Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki.
Yango ezalaki mokolo ya mibale.

9 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete mayi oyo ezali na se ya likolo
esangana esika moko mpo ete mabele ya kokawuka ebima ! »
Yango esalemaki mpe bongo.
10 Nzambe abengaki mabele ya kokawuka « mokili, » mpe abengaki mayi
oyo esanganaki esika moko « ebale monene. » Nzambe amonaki ete ezali
malamu.
11 Nzambe alobaki : « Tika ete mokili ebimisa matiti, milona oyo ezali
na nkona mpe banzete ya mbuma oyo ebotaka mbuma kolanda lolenge ya
nzete moko na moko ! »
Yango esalemaki mpe bongo.
12 Mabele ebimisaki matiti, milona oyo ebotaka nkona kolanda lolenge
ya molona moko na moko mpe banzete oyo ebotaka mbuma kolanda
lolenge ya nzete moko na moko. Nzambe amonaki ete ezali malamu.
13 Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya misato.

14 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete biloko oyo ebimisaka pole ezala
na etando ya likolo mpo na kokabola moyi wuta na butu, mpo na kozala
bilembo oyo ekolakisa bileko, mikolo mpe mibu,
15 mpe mpo na kongengisa mokili ! »
Yango esalemaki mpe bongo.
16 Nzambe akelaki biloko mibale ya minene oyo ebimisaka pole : oyo
eleki monene, mpo na kongenga na moyi ; mpe oyo ya moke, mpo na
kongenga na butu. Mpe akelaki lisusu minzoto.
17 Nzambe atiaki yango na etando ya likolo mpo ete engengisa mokili,
18 engenga na moyi mpe na butu, mpe ekabola pole na molili. Nzambe
amonaki ete ezali malamu.
19 Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya minei.

20 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete bikelamu ya bomoi etonda kati na
mayi, mpe bandeke epumbwa na mokili na etando ya likolo ! »
21 Nzambe akelaki banyama minene ya mayi mpe bikelamu nyonso
ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi mpe etondi meke kati na mayi :
ekelamu na ekelamu na lolenge na yango. Akelaki mpe bandeke nyonso
ya mapapu : ndeke na ndeke na lolenge na yango. Nzambe amonaki ete
ezali malamu.
22 Nzambe apambolaki yango mpe alobaki : « Bobotana, bokoma ebele,
botondisa mayi ya bibale, mpe tika ete bandeke ekoma ebele kati na
mokili. »
23 Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya mitano.

24 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete mokili ebimisa bikelamu ya bomoi
kolanda lolenge na yango : bibwele, bikelamu oyo etambolaka na libumu,
banyama ya mike-mike mpe banyama ya zamba ! »
Yango esalemaki mpe bongo.
25 Nzambe akelaki banyama ya zamba kolanda lolenge na yango :
bibwele mpe bikelamu nyonso ya mike-mike. Nzambe amonaki ete ezali
malamu.
26 Bongo Nzambe alobaki : « Tika ete tosala bato na elilingi na biso, na
lolenge oyo biso tozali, mpo ete bakonza bambisi ya ebale, bandeke ya
likolo, bibwele kati na mokili mobimba, bikelamu nyonso oyo etambolaka
na libumu mpe banyama ya mike-mike ! »
27 Nzambe akelaki bato na elilingi na Ye,
akelaki bango na elilingi ya Nzambe ;
akelaki bango mobali mpe mwasi.
28 Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango : « Bobotana,
bokoma ebele, botondisa mokili mpe bobongola yango. Bokonza bambisi
ya bibale, bandeke ya likolo, bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe
banyama nyonso ya mike-mike. »
29 Bongo Nzambe alobaki : « Tala, kati na mokili mobimba, napesi bino
milona oyo ezali na nkona mpe banzete nyonso oyo ebotaka mbuma.
Yango nde ekozala bilei na bino.
30 Napesi matiti nyonso ya mobesu lokola bilei epai ya banyama nyonso
ya mokili, epai ya bandeke nyonso ya likolo, epai ya bikelamu nyonso oyo
etambolaka na libumu, mpe epai ya bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi. »
Yango esalemaki mpe bongo.
31 Nzambe atalaki biloko nyonso oyo akelaki mpe amonaki ete ezali
malamu koleka. Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo
ya motoba.

2

1 Ezalaki bongo nde likolo mpe mokili ekelamaki elongo na biloko
nyonso oyo ezali kati na yango.

2 Na mokolo ya sambo, Nzambe asilisaki mosala oyo asalaki. Boye, na
mokolo ya sambo, akataki mosala nyonso oyo azalaki kosala.
3 Nzambe apambolaki mokolo ya sambo, abulisaki yango, pamba te na
mokolo yango nde akataki mosala nyonso ya kokela oyo azalaki kosala.

Lisolo ya Edeni

Adamu mpe Eva

4 Tala ndenge likolo mpe mokili elongo na biloko oyo ezali kati na yango
ezalaki tango ekelamaki.

Tango Yawe Nzambe akelaki mokili mpe likolo,
5 ata nzete moko te ya elanga ezalaki, mpe ata molona moko te ya elanga
etikalaki kobimisa moto, pamba te Yawe Nzambe anokisaki nanu mvula
te na mokili, mpe moto azalaki te mpo na kolona yango na mabele.
6 Kasi mayi ezalaki kobima wuta na se mpe ezalaki kopanzana na etando
nyonso ya mokili.
7 Yawe Nzambe asalaki moto wuta na putulu ya mabele, afulaki pema ya
bomoi na madusu ya zolo na ye ; mpe moto akomaki ekelamu ya bomoi.
8 Yawe Nzambe alonaki elanga moko kati na Edeni, na ngambo ya este.
Atiaki moto oyo akelaki kati na yango.
9 Yawe Nzambe abimisaki wuta na mabele banzete ya lolenge nyonso
oyo ezalaki kitoko mpo na kotala mpe elengi mpo na kolia. Atiaki mpe
nzete ya bomoi na kati-kati ya elanga ; lisusu atiaki nzete ya koyeba
malamu mpe mabe.
10 Ebale moko ezalaki kobima na Edeni mpe ezalaki kosopa mayi na
elanga. Mayi ya ebale yango ekabwanaki na biteni minei.
11 Eteni ya liboso, kombo na yango « Pishoni. » Yango ezingeli mokili
mobimba ya Avila oyo mabele na yango ezalaki na wolo.
12 Wolo ya mokili yango ezalaki kitoko. Ezalaki lisusu na molona ya
malasi mpe na mabanga ya onikisi kati na mokili yango.
13 Eteni ya mibale, kombo na yango « Giyoni. » Yango ezingeli mokili
mobimba ya Kushi.
14 Eteni ya misato, kombo na yango « Tigre. » Yango elekana na este ya
Asiri. Mpe eteni ya minei, kombo na yango « Efrate. »
15 Yawe Nzambe azwaki moto mpe atiaki ye kati na elanga ya Edeni mpo
na kolona yango mpe kobatela yango.
16 Mpe Yawe Nzambe apesaki mitindo oyo na moto : « Okoki kolia
mbuma nyonso ya elanga,
17 kasi okolia te mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe ; pamba
te mokolo oyo okolia yango, okokufa solo. »
18 Yawe Nzambe alobaki : « Ezali malamu te ete mobali azala ye moko ;
nakosalela ye mosungi oyo azali ndenge moko na ye. »
19 Yawe Nzambe asalaki, wuta na mabele, banyama nyonso ya zamba
mpe bandeke nyonso ya likolo. Amemaki yango epai ya mobali mpo na
kotala ndenge akopesa yango kombo, mpo ete ekelamu nyonso ya bomoi
ebengama na kombo oyo mobali akopesa yango.
20 Yango wana, mobali apesaki bakombo na bibwele nyonso, na bandeke
nyonso ya likolo mpe na banyama nyonso ya zamba. Kasi amonaki te
mosungi oyo akokaki kozala ndenge moko na ye.
21 Na yango, Yawe Nzambe alalisaki mobali pongi ya makasi. Mpe wana
mobali azalaki kolala, Yawe Nzambe azwaki mokuwa moko na mopanzi
ya mobali mpe azipaki mosuni na esika yango.
22 Yawe Nzambe asalaki mwasi na mokuwa oyo azwaki na mopanzi ya
mobali mpe amemaki ye epai ya mobali.
23 Boye, mobali alobaki :
« Tala na mbala oyo,
oyo azali mokuwa ya mikuwa na ngai,
mosuni ya mosuni na ngai.
Bakobenga ye mwasi,

pamba te awuti na mobali. »
24 Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana
na mwasi na ye, mpe bakokoma nzoto moko.
25 Mobali mpe mwasi na ye bazalaki bolumbu mpe bazalaki koyokana
soni te.

3

Kokweya ya Adamu mpe Eva

1 Nzokande, kati na banyama nyonso ya zamba oyo Yawe Nzambe
akelaki, nyoka nde elekaki na mayele mabe. Alobaki na mwasi :
— Nzambe alobaki na bino solo ete bolia mbuma ata moko te ya
banzete ya elanga ?
2 Mwasi azongisaki epai ya nyoka :
— Toliaka bambuma ya banzete ya elanga.
3 Kasi na oyo etali mbuma ya nzete oyo ezali na kati-kati ya elanga,
Nzambe alobaki : « Bosengeli te kolia yango, mpe bosengeli te kosimba
yango ; noki te bokokufa. »
4 Nyoka alobaki na mwasi :
— Solo penza, bokokufa te.
5 Pamba te Nzambe ayebi malamu ete mokolo oyo bokolia yango, miso
na bino ekofungwama mpe bokokoma lokola Ye* : koyeba malamu na
mabe.
6 Mwasi amonaki ete mbuma ya nzete ezali elengi mpo na kolia, kitoko
mpo na kotala mpe malamu mpo na kofungola mayele. Boye azwaki
mbuma mpe aliaki yango. Apesaki yango mpe na mobali na ye, oyo azalaki
elongo na ye ; bongo ye mpe mobali aliaki yango.
7 Mbala moko, miso na bango mibale efungwamaki, mpe basosolaki
ete bazali bolumbu. Boye, basangisaki makasa ya nzete ya figi mpe
bamizipaki.
8 Na pokwa, bayokaki makelele ya matambe ya Yawe Nzambe kotambola
kati na elanga. Boye, mobali mpe mwasi babombamaki kati na banzete
ya elanga mpo na kokima Yawe.
9 Kasi Yawe Nzambe abengaki mobali mpe atunaki ye :
— Ozali wapi ?
10 Azongisaki :
— Nayoki makelele ya matambe na Yo kotambola kati na elanga mpe
nabangi mpo ete nazali bolumbu ; yango wana nabombami.
11 Nzambe alobaki :
— Ndenge nini oyebi ete ozali bolumbu ? Boni, oliaki mbuma ya nzete
oyo napekisaki yo kolia ?
12 Adamu azongisaki :
— Ezali mwasi oyo opesaki ngai lokola mosungi nde apesaki ngai
mbuma ya nzete yango, mpe nalie yango.
13 Yawe Nzambe alobaki na mwasi :
— Mpo nini osali bongo ?
Mwasi azongisaki :
— Ezali nyoka nde akosaki ngai, mpe naliaki yango.
14 Boye Yawe Nzambe alobaki na nyoka : « Lokola osali bongo,
olakelami mabe kati na bibwele

* **3:5** Lolenge mosusu ya kobongola elobi : bokokoma lokola banzambe.

mpe banyama nyonso ya zamba.
Okotambola na libumu
mpe okobanda kolia putulu
bomoi na yo mobimba.
15 Nakotia koyinana kati na yo mpe mwasi,
mpe kati na bakitani na yo mpe bakitani na ye.
Bakitani ya mwasi bakonyata moto na yo,
mpe yo okoswa bango na litindi. »
16 Nzambe alobaki na mwasi :
« Nakobakisa pasi na zemi na yo ;
okobota na pasi.
Posa na yo ekomema yo epai ya mobali na yo,
kasi ye akozala mokonzi na yo. »
17 Yawe Nzambe alobaki na Adamu : « Lokola oyokelaki mwasi na yo
mpe oliaki mbuma ya nzete oyo, na tina na yango, napesaki yo mobeko
oyo : ‹ Kolia yango te, ›
mabele elakelami mabe likolo na yo.
Bomoi na yo mobimba, okolia na motoki na yo.
18 Mabele ekobotela yo nzube mpe nzete ya sende.
Okolia matiti ya bilanga.
19 Okolia lipa na yo na motoki ya elongi na yo
kino okozonga na mabele epai wapi owutaki,
pamba te ozali putulu mpe okozonga na putulu. »
20 Mobali apesaki mwasi na ye kombo « Eva[†], » pamba te azali mama ya
bato nyonso na mokili.
21 Yawe Nzambe asalelaki Adamu mpe mwasi na ye bilamba ya poso ya
nyama mpe alatisaki bango yango.
22 Yawe Nzambe alobaki : « Tala, moto akomi lokola moko kati na biso
mpo na koyeba malamu mpe mabe. Sik’oyo, esengeli te kopesa ye nzela
ya kotia loboko na ye mpo na kozwa lisusu mbuma ya nzete ya bomoi mpe
kolia yango, noki te awumela libela na bomoi. »
23 Boye, Yawe Nzambe abenganaki ye na elanga ya Edeni mpo ete asala
mosala ya mabele epai wapi awutaki.
24 Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya
elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai
mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

4

Kayina mpe Abele

1 Adamu asangisaki nzoto na mwasi na ye Eva ; mpe Eva akomaki na
zemi, bongo abotaki Kayina. Alobaki : « Nasali moto na lisungi ya Yawe. »
2 Sima na yango, abotaki lisusu Abele, ndeko ya Kayina. Abele akomaki
kobokola bibwele mpe Kayina akomaki kosala bilanga.
3 Sima na mwa tango, Kayina amemaki mbuma ya mabele mpo na
kobonzela Yawe.
4 Abele, ye mpe amemaki bibwele oyo ebotamaki liboso kati na etonga na
ye mpe biteni oyo eleki mafuta. Yawe asepelaki na Abele mpe na makabo
na ye,
5 kasi asepelaki te na Kayina mpe na makabo na ye. Bongo, Kayina
asilikaki makasi mpe elongi na ye ekomaki mawa-mawa.

[†] **3:20** Eva elakisi : bomoi.

6 Yawe alobaki na Kayina :
— Mpo na nini osiliki ? Mpo na nini elongi na yo ekomi mawa-mawa ?
7 Boni, soki osali malamu, bakondima yo te ? Kasi soki osali malamu te, lisumu elali penza na ekuke na yo, mpe posa na yango ezali kobenda yo makasi ; kasi yo, longa yango.
8 Kayina alobaki na Abele, ndeko na ye. Wana bazalaki kati na bilanga, Kayina akangaki Abele, ndeko na ye, mpe abomaki ye.
9 Yawe atunaki Kayina :
— Wapi ndeko na yo Abele ?
Kayina azongisaki :
— Nayebi te. Boni, ngai nazali mokengeli ya ndeko na ngai ?
10 Nzambe alobaki :
— Osali nini ? Likambo nini penza osali ? Makila ya ndeko na yo ezali koganga wuta na mabele kino epai na Ngai.
11 Sik'oyo, olakelami mabe mpe obwakami mosika ya mabele oyo efungolaki monoko na yango mpo na komela makila ya ndeko na yo, oyo maboko na yo esopaki.
12 Tango okobalola mabele, ekobotela yo mbuma te. Okozala koyengayenga mpe kotelengana na mokili.
13 Kayina alobaki na Yawe :
— Etumbu na ngai eleki pasi mpo na komema !
14 Tala, obwaki ngai lelo mosika ya mabele ; nasengeli sik'oyo kobombama liboso na Yo, nakokoma koyengayenga mpe kotelengana na mokili, mpe moto nyonso oyo akomona ngai akoboma ngai.
15 Kasi Yawe alobaki na ye :
— Ezali bongo te ! Soki moto abomi Kayina, bakozongisa mabe mpo na Kayina mbala sambo.
Mpe Yawe atiaki elembo na nzoto ya Kayina na tina ete moto oyo akokutana na ye aboma ye te.
16 Kayina alongwaki liboso ya Yawe, akendeki kovanda na mokili ya Nodi*, na este ya Edeni.

Libota ya Kayina

17 Kayina asangisaki nzoto na mwasi na ye ; mpe mwasi na ye akomaki na zemi, bongo abotaki Enoki. Kayina atongaki engumba. Apesaki yango kombo « Enoki, » kombo ya mwana na ye ya mobali.
18 Enoki abotaki Iradi ; Iradi abotaki Mewuyayeli ; Mewuyayeli abotaki Metusaeli ; Metusaeli abotaki Lemeki.
19 Lemeki abalaki basi mibale : moko, kombo na ye ezalaki « Ada, » mpe mosusu, « Tsila. »
20 Ada abotaki Yabali, koko ya bavandi ya bandako ya kapo mpe ya babokoli bibwele.
21 Ndeko na ye ya mobali, Yubali, azalaki koko ya bato oyo babetaka lindanda mpe flite.
22 Tsila mpe abotaki mwana mobali, Tubali-Kayina, oyo azalaki kosala bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende. Tubali-Kayina azalaki na ndeko mwasi, kombo na ye ezalaki « Naama. »
23 Lemeki alobaki na basi na ye :
« Ada mpe Tsila, boyoka ngai malamu ;
bino basi ya Lemeki, bolanda ngai malamu :
Solo, likolo ya pota moko, ngai nabomaki moto ;

* **4:16** Nodi elakisi : mboka ya koyengayenga.

mpe likolo ya mwa pota, nabomaki elenge mobali !
24 Solo, bakozongisa mbala sambo
mabe oyo basali Kayina ;
kasi mpo na Lemeki,
ekozala mbala tuku sambo na sambo ! »

Libota mosusu ya Adamu

25 Adamu asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye, bongo mwasi na ye abotaki Seti, pamba te alobaki : « Nzambe apesi ngai mwana mosusu na esika ya Abele oyo Kayina abomaki. »
26 Seti mpe abotaki mwana mobali, apesaki ye kombo « Enoshi. »
Ezalaki na tango wana nde bato bakomaki kobelela Kombo ya Yawe.

5

1 Tala lisolo ya libota ya Adamu.

Tango Nzambe akelaki bato, asalaki bango na elilingi ya Nzambe.
2 Akelaki bango mobali mpe mwasi, mpe apambolaki bango. Na mokolo oyo akelaki bango, apesaki bango kombo « bato. »

3 Tango Adamu akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama, abotaki mwana mobali na elilingi na ye mpe na lolenge na ye. Apesaki ye kombo « Seti. »
4 Sima na mbotama ya Seti, Adamu awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
5 Mibu nyonso oyo Adamu awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku misato, sima akufaki.
6 Tango Seti akokisaki mibu nkama moko na mitano ya mbotama, abotaki Enoshi.
7 Sima na kobota Enoshi, Seti awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
8 Mibu nyonso oyo Seti awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi na mibale, sima akufaki.
9 Tango Enoshi akokisaki mibu tuku libwa ya mbotama, abotaki Kena.
10 Sima na kobota Kena, Enoshi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na zomi na mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
11 Mibu nyonso oyo Enoshi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na mitano, sima akufaki.
12 Tango Kena akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Maalalele.
13 Sima na kobota Maalalele, Kena awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku minei mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
14 Mibu nyonso oyo Kena awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi, sima akufaki.
15 Tango Maalalele akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama, abotaki Yeredi.
16 Sima na kobota Yeredi, Maalalele awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
17 Mibu nyonso oyo Maalalele awumelaki na bomoi ezalaki nkama mwambe na tuku libwa na mitano, sima akufaki.

18 Tango Yeredi akokisaki mibu nkama moko na tuku motoba na mibale
ya mbotama, abotaki Enoki.
19 Sima na kobota Enoki, Yeredi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama
mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
20 Mibu nyonso oyo Yeredi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na
tuku motoba na mibale, sima akufaki.
21 Tango Enoki akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama,
abotaki Metusalemi.
22 Sima na kobota Metusalemi, Enoki azalaki kosala mokano ya Nzambe
mibu nkama misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
23 Mibu nyonso oyo Enoki awumelaki na bomoi ezalaki nkama misato
na tuku motoba na mitano.
24 Enoki atambolaki na boyengebene elongo na Nzambe ; bongo al-
imwaki, pamba te Nzambe azwaki ye.
25 Tango Metusalemi akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na
sambo ya mbotama, abotaki Lemeki.
26 Sima na kobota Lemeki, Metusalemi awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama sambo na tuku mwambe na mibale mpe abotaki bana mosusu ya
mibali mpe ya basi.
27 Mibu nyonso oyo Metusalemi awumelaki na bomoi ezalaki nkama
libwa na tuku motoba na libwa, sima akufaki.
28 Tango Lemeki akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na
mibale ya mbotama, abotaki mwana mobali.
29 Abengaki ye Noa mpe alobaki : « Ye oyo akobondisa biso na mosala
mpe na pasi ya maboko na biso likolo ya mabele oyo Yawe alakelaki
mabe. »
30 Sima na kobotama ya Noa, Lemeki awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mitano na tuku libwa na mitano mpe abotaki bana mosusu ya
mibali mpe ya basi.
31 Mibu nyonso oyo Lemeki awumelaki na bomoi ezalaki nkama sambo
na tuku sambo na sambo, sima akufaki.
32 Tango Noa akokisaki mibu nkama mitano ya mbotama, abotaki Semi,
Cham mpe Jafeti.

Libota ya Noa

6

Mabe kati na mokili

1 Tango bato babandaki kokoma ebele na mokili mpe babotaki bana basi,
2 milimo emonaki ete bana basi ya bato bazali kitoko ; boye ekomisaki
ba-oyo eponaki basi na yango.
3 Yango wana, Yawe alobaki : « Pema na Ngai ekowumela libela te kati
na moto, pamba te abengami na kokufa ; mibu ya bomoi na ye ekozala
kaka nkama moko na tuku mibale. »
4 Na tango wana, ezalaki na bingambe kati na mokili ; mpe lisusu,
milimo esangisaki nzoto na bana basi ya bato, bongo bana basi babotelaki
yango bana. Bana yango bazalaki bilombe na tango ya kala, bato oyo
bakenda sango.
5 Yawe amonaki ndenge nini mabe ya moto ekomaki mingi kati na
mokili, mpe tango nyonso, makanisi ya motema ya moto ezalaki kaka
mabe.

6 Boye Yawe ayokaki mawa na ndenge akelaki moto kati na mokili mpe
abongolaki makanisi na Ye.
7 Boye Yawe alobaki : « Nakosilisa koboma kati na mokili bato oyo
nakelaki ; solo, nakosilisa koboma bato kino na bibwele, na bandeke ya
likolo mpe na bikelamu oyo etambolaka na libumu kati na mokili, pamba
te nabongoli makanisi na Ngai na ndenge nakelaki bango. »
8 Kasi Noa azwaki ngolu na miso ya Yawe.

Noa mpe bana na ye

9 Tala lisolo ya libota ya Noa.

Noa azalaki moto ya sembo mpe azanga pamela kati na bato ya tango
na ye ; azalaki kosala mokano ya Nzambe.
10 Noa azalaki na bana mibali misato : Semi, Cham mpe Jafeti.

Nzambe akani kobikisa Noa

11 Mokili ebebaki na miso ya Nzambe mpe etondaki na makambo ya
mobulu.
12 Nzambe amonaki ndenge mokili ebebaki, pamba te bato nyonso ya
mokili babebisaki banzela na bango.
13 Boye, Nzambe alobaki na Noa : « Nazwi mokano ya koboma bikelamu
nyonso ya bomoi, pamba te mokili etondi na mabe likolo na bango. Solo,
nakobebisa bango elongo na mokili.
14 Sala masuwa ya mabaya ya goferi mpo na lobiko na yo ; kabola yango
na bashambre. Okopakola gudron na kati mpe na libanda na yango.
15 Tala ndenge okotonga yango : molayi na yango ekozala na bametele
pene nkama moko na tuku mitano, bametele pene tuku mibale na mitano
na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda.
16 Okotia likolo na yango lidusu ya basantimetele pene tuku mitano,
okotia ekuke na mopanzi na yango ; mpe na kati, okosala etaje ya liboso,
ya mibale mpe ya misato.
17 Nakotinda mpela na mokili mpo na koboma nyonso oyo ezali na bomoi
na se na moyi : ekelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mabele ekokufa.
18 Kasi nasali boyokani elongo na yo, yango wana okokota na masuwa :
yo, bana na yo ya mibali, mwasi na yo mpe basi ya bana na yo.
19 Okokotisa mpe kati na masuwa, mibale-mibale, bikelamu nyonso ya
bomoi, mwasi mpe mobali, mpo ete obatela yango na bomoi elongo na yo.
20 Bikelamu mibale ya lolenge moko na moko ya bandeke, ya bibwele
mpe ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu ; nyonso ekoya epai
na yo mpo ete obatela yango na bomoi.
21 Okozwa biloko ya kolia ya lolenge na lolenge mpe okobomba yango
mpo ete ezala bilei na yo elongo na yango. »
22 Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Nzambe atindaki ye.

7

Noa akoti na masuwa

1 Yawe alobaki na Noa : « Kota na masuwa, yo mpe libota na yo
mobimba, pamba te yo kaka nde omonani sembo na miso na Ngai kati
na bato ya ekeke oyo.
2 Kamata banyama sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na banyama
ya lolenge nyonso oyo ezangi mbindo ; mpe nyama moko ya mobali mpe
moko ya mwasi kati na banyama oyo ezali mbindo.

3 Kamata lisusu bandeke sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na
lolenge nyonso ya bandeke mpo ete esila te kati na mokili.
4 Pamba te etikali mikolo sambo mpo ete nanokisa mvula oyo
ekowumela mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei mpe nakosilisa
koboma bikelamu nyonso oyo nasala kati na mokili oyo. »
5 Bongo, Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe atindaki ye.
6 Noa azalaki na mibu nkama motoba ya mbotama tango mpela eyaki
na mokili.
7 Noa mpe bana na ye ya mibali elongo na mwasi na ye mpe basi ya
bana na ye bakotaki na masuwa mpo ete babika na mpela.
8 Kati na banyama ya lolenge nyonso, moko ya mobali mpe moko ya
mwasi, ezala oyo ezanga mbindo to oyo ezali mbindo, bandeke mpe
banyama oyo etambolaka na libumu
9 eyaki epai na Noa mpe ekotaki na masuwa, mwasi na mobali, ndenge
Nzambe atindaki Noa.
10 Bongo sima na mikolo sambo, mpela eyaki na mokili.

Mpela eyei na mokili

11 Tango Noa akokisaki mibu nkama motoba ya mbotama, na sanza ya
mibale, na mokolo ya zomi na sambo, bitima nyonso ya se mpe maninisa
nyonso ya likolo efungwamaki.
12 Mvula enokaki na mokili mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei.
13 Kaka na mokolo wana, Noa mpe bana na ye ya mibali : Semi, Cham
mpe Jafeti, elongo na mwasi na ye mpe basi misato ya bana na ye, bakotaki
na masuwa.
14 Elongo na bango, ekotaki mpe banyama ya zamba ya lolenge nyonso,
bibwele ya lolenge nyonso, bikelamu ya lolenge nyonso oyo etambolaka
na libumu mpe bandeke ya lolenge nyonso mpe bikelamu nyonso oyo ezali
na mapapu.
15 Mwasi na mobali, kati na bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi, eyaki
epai ya Noa mpo na kokota na masuwa.
16 Banyama nyonso oyo ekotaki kuna ezalaki mwasi na mobali kati na
bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi, ndenge Nzambe atindaki Noa. Sima,
Yawe akangaki ekuke ya masuwa.
17 Mpela ewumelaki na mokili mikolo tuku minei ; mayi ekomaki ebele
mpe etombolaki masuwa likolo na yango.
18 Mayi emataki mpe ekomaki ebele, bongo masuwa ekomaki kotepatepa
likolo ya mayi.
19 Mayi emataki lisusu makasi mpe bangomba nyonso ya milayi oyo
ezalaki na mokili ezindaki na se ya mayi.
20 Mayi emataki lisusu likolo ya bangomba na bosanda ya bametele pene
sambo to mwambe.
21 Bikelamu nyonso ya bomoi kati na mokili ekufaki, ezala bandeke, bib-
wele, banyama ya zamba to mpe banyama ya mike-mike oyo etambolaka
na mabele to mpe bato nyonso.
22 Nyonso oyo ezalaki na pema ya bomoi ekufaki kati na mokili.
23 Boye, Yawe alongolaki kati na mokili bikelamu nyonso oyo ezalaki
na bomoi, kobanda na moto kino na ebwele, ekelamu oyo etambolaka na
libumu mpe ndeke ya likolo ; alongolaki bango na mokili mpe etikalaki
kaka Noa na ba-oyo bazalaki na ye elongo na masuwa.
24 Mayi etondaki na mokili mikolo nkama moko na tuku mitano.

8

Mpela esili

1 Nzambe akanisaki Noa mpe banyama nyonso oyo ezalaki elongo na ye
kati na masuwa, atindaki mopepe na mokili mpe mayi ekitaki.
2 Bitima ya se mpe maninisa ya likolo ekangamaki mpe mvula etikaki
konoka.
3 Mayi ekomaki kolongwa moke-moke likolo ya mabele, mpe sima na
mikolo nkama moko na tuku mitano, mayi ekitaki.
4 Na mokolo ya zomi na sambo ya sanza ya sambo, masuwa esemaki
likolo ya bangomba Ararati.
5 Mayi ezalaki kokoba kokita kino na sanza ya zomi. Na mokolo ya liboso
ya sanza yango, basonge ya bangomba emonanaki.
6 Sima na mikolo tuku minei, Noa afungolaki lininisa ya masuwa oyo
asalaki
7 mpe abimisaki yanganga. Yanganga yango ezalaki kokende mpe
kozonga kino tango mayi ekawukaki na mokili.
8 Mpe lisusu, Noa abimisaki ebenga mpo na kotala soki mayi ekawuki
na mokili.
9 Kasi ebenga ezwaki esika ya kotia matambe na yango te, pamba te
mayi ezalaki na etando nyonso ya mokili. Boye, ezongaki na masuwa epai
ya Noa. Noa abimisaki loboko, azwaki ebenga mpe akotisaki yango kati
na masuwa.
10 Azelaki mikolo sambo mpe abimisaki lisusu ebenga libanda ya
masuwa.
11 Tango ebenga ezongaki epai na ye na pokwa, ememaki lokasa ya olive
ya mobesu na monoko na yango. Boye, Noa asosolaki ete mayi ekiti na
mokili.
12 Azelaki lisusu mikolo sambo mosusu, mpe abimisaki ebenga. Kasi
ebenga ezongaki lisusu te.
13 Na mokolo ya liboso na sanza ya liboso, tango Noa akokisaki mibu
nkama motoba na moko ya mbotama, mayi ekawukaki na mokili ; Noa
afungolaki masuwa na likolo na yango mpe amonaki ete mabele ekawuki.
14 Na mokolo ya tuku mibale na sambo ya sanza ya mibale, mabele
ekawukaki penza.
15 Boye, Nzambe alobaki na Noa :
16 « Bima na masuwa elongo na mwasi na yo, mpe bana na yo ya mibali
elongo na basi na bango.
17 Bimisa mpe bikelamu oyo ezali elongo na yo : bandeke, banyama mpe
bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu, mpo ete ebotana mpe ekoma
ebele kati na mokili. »
18 Boye, Noa abimaki libanda elongo na bana na ye ya mibali, mwasi na
ye mpe basi ya bana na ye.
19 Banyama nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe
bandeke nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na mokili, ebimaki na
masuwa na molongo kolanda lolenge na yango.
20 Noa atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe azwaki ndambo ya
banyama mpe bandeke ezanga mbindo, abonzelaki yango Yawe lokola
mbeka ya kotumba.
21 Boye, Yawe ayokaki solo kitoko mpe amilobelaki : « Nakolakela lisusu
mabele mabe te likolo ya moto, pamba te wuta bomwana ya moto, motema
ya moto elukaka kaka makambo mabe ; nakoboma lisusu te bikelamu
nyonso ya bomoi ndenge nawuti kosala.

22 Na tango nyonso oyo mokili ekozala,
tango ya kolona mpe tango ya kobuka,
tango ya malili mpe tango ya molunge,
tango ya mvula mpe tango ya elanga,
tango ya moyi mpe tango ya butu,
ekozanga te. »

9

Boyokani ya Nzambe elongo na Noa

1 Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye ya mibali. Alobaki na bango :
« Bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili.
2 Banyama nyonso ya mokili, bandeke nyonso ya likolo mpe bikelamu
oyo etambolaka na mokili elongo na mbisi ya ebale, ekobanga bino
makasi ; nyonso epesami na maboko na bino.
3 Bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi mpe oyo etambolaka, ekozala bilei
na bino. Ndenge kaka napesaki bino matiti, sik'oyo napesi bino biloko
nyonso.
4 Kasi bokolia te mosuni oyo ezali na makila, pamba te makila ezali
bomoi.
5 Bongo lokola makila na bino ezali bomoi na bino, nakosambisa oyo
nyonso akotangisa yango, ezala nyama to moto. Nakosambisa moto
nyonso mpo na bomoi ya moninga na ye.
6 Yango wana, soki moto asopi makila ya moto, bakosopa mpe makila
na ye epai ya moto, pamba te Nzambe asalaki moto na elilingi na Ye.
7 Kasi bino, bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili. »
8 Boye, Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya mibali :
9 « Nasali sik'oyo boyokani elongo na yo mpe na bakitani na yo sima na
yo,
10 na bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na yo : bandeke,
bibwele mpe banyama ya zamba, banyama nyonso oyo ebimaki na
masuwa elongo na yo, bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili.
11 Nasali boyokani elongo na yo : bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi
ekobebisama te na mayi ya mpela. Mpe mpela ekozala lisusu te mpo na
kobebisa mokili. »
12 Nzambe alobaki lisusu : « Tala elembo ya boyokani oyo natie kati na
Ngai mpe bino, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na bino elongo.
Ezali boyokani mpo na milongo nyonso oyo ekoya :
13 natie monama na Ngai na mapata, mpe yango ekozala elembo ya
boyokani kati na Ngai mpe mokili.
14 Tango nyonso nakosangisa mapata na likolo ya mokili mpe monama
ekobima na mapata,
15 nakokanisa boyokani na Ngai elongo na bino mpe na bikelamu ya
lolenge nyonso oyo ezali na bomoi. Mpe mayi ekokoma lisusu mpela te
mpo na kobebisa nyonso oyo ezali na bomoi.
16 Tango nyonso monama ekobima na mapata, nakomona yango mpe
nakokanisa boyokani ya seko kati na Nzambe mpe bikelamu nyonso ya
bomoi oyo ezali na mokili. »
17 Nzambe alobaki lisusu na Noa : « Yango nde ezali elembo ya boyokani
oyo natie kati na Ngai mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali kati na
mokili. »

Bana mibali ya Noa

18 Tala bana mibali ya Noa oyo babimaki na masuwa : Semi, Cham mpe
Jafeti. Cham azalaki tata ya Kanana.
19 Bango misato bazalaki bana ya Noa mpe na nzela na bango nde mokili
etondaki lisusu na bato.
20 Noa azalaki mosali bilanga mpe alonaki elanga ya vino.
21 Tango amelaki masanga ya vino oyo ewutaki na elanga na ye,
alangwaki mpe atikalaki bolumbu kati na ndako na ye ya kapo.
22 Cham, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata na ye mpe ayebisaki
bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki na libanda.
23 Kasi Semi mpe Jafeti bazwaki elamba mpe batiaki yango na mapeka
na bango. Bazongaki sima-sima mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango.
Lokola bilongi na bango etalaki na ngambo mosusu, bamonaki bolumbu
ya tata na bango te.
24 Tango milangwa ya Noa esilaki, ayokaki likambo oyo mwana na ye ya
suka asalaki.
25 Alobaki :
« Tika ete Kanana alakelama mabe,
azala mowumbu ya suka
ya bandeko na ye ! »
26 Alobaki lisusu :
« Tika ete Yawe, Nzambe ya Semi, apambolama !
Tika ete Kanana azala mowumbu ya Semi !
27 Tika ete Nzambe ayeisa monene mabele ya Jafeti !
Tika ete Jafeti avanda na bandako ya kapo ya Semi,
mpe Kanana azala mowumbu na ye ! »
28 Sima na mpela, Noa awumelaki na bomoi mibu nkama misato na tuku
mitano.
29 Mibu nyonso ya bomoi ya Noa ezalaki nkama libwa na tuku mitano,
sima akufaki.

Mabota ya bana ya Noa

10

1 Tala libota ya Noa : Semi, Cham mpe Jafeti ; bango mpe babotaki
bakitani sima na mpela.

Libota ya Jafeti

2 Bana mibali ya Jafeti :
Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi.
3 Bana mibali ya Gomeri :
Ashikenazi, Rifati mpe Togarima.
4 Bana mibali ya Yavani :
Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi.
5 Bakitani na bango nde bavandaki na bisanga mpe na bamboka ya
pembeni ya mayi. Moko na moko kati na bango azwaki mokili na ye
kolanda lokota na ye, etuka na ye mpe libota na ye.

Libota ya Cham

6 Bana mibali ya Cham :
Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana.
7 Bana mibali ya Kushi :
Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka.
Bana mibali ya Raema :
Sheba mpe Dedani.

8 Kushi azalaki mpe tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso
ya bitumba kati na mokili.
9 Azalaki mobomi monene ya banyama na miso ya Yawe. Yango
wana, balobaka : « Mobomi monene ya banyama lokola Nimirodi na miso
ya Yawe. »
10 Bingumba ya liboso ya mokili na ye ezalaki Babeli, Ereki, Akadi
mpe Kaline na mokili ya Shineari.
11 Longwa na mokili wana, alekaki na Asiri mpe atongaki Ninive,
Reoboti-Iri, Kala
12 mpe Reseni, engumba monene na kati-kati ya Ninive mpe Kala.
13 Mitsirayimi azalaki koko
ya bato ya Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu,
14 ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti.
15 Kanana azalaki tata
ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti,
16 ya Yebusi, ya Amori, ya Girigazi,
17 ya Evi, ya Ariki, ya Sini,
18 ya Arivadi, ya Tsemari mpe ya Amati.
(Mpe na sima, bato ya mabota nyonso ya Kanana bapalanganaki bipai
na bipai.
19 Mokili ya bato ya Kanana ebandaki wuta na Sidoni, na nzela ya
Gerari, kino na Gaza ; mpe na nzela ya Sodome, ya Gomore, ya Adima
mpe ya Tseboyimi kino na Lesha.)
20 Bango nde bazalaki bakitani ya Cham kolanda mabota mpe
nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango.

Libota ya Semi

21 Semi, kulutu ya Jafeti, abotaki mpe bana ; azalaki koko ya Eberi
mpe ya bakitani na ye.
22 Bana mibali ya Semi :
Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami.
23 Bana mibali ya Arami :
Utsi, Uli, Geteri mpe Mashi.
24 Aripakishadi abotaki Shela ;
Shela abotaki Eberi.
25 Eberi abotaki bana mibali mibale :
moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi, » pamba te na tango na ye nde
bakabolaki mabele ; mpe mosusu, « Yokitani. »
26 Yokitani abotaki
Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera,
27 Adorami, Uzali, Dikila,
28 Obali, Abimaeli, Saba,
29 Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya
Yokitani.
30 (Mokili oyo bazalaki kovanda ebandaki wuta na Mesha kino na
Sefari, na mokili ya bangomba ya este.)
31 Bango nde bazalaki bana mibali ya Semi kolanda bituka mpe
nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango.

32 Wana nde bituka ya bana mibali ya Noa kolanda milongo mpe
mikili na bango. Bato nyonso oyo batondisaki mokili sima na
mpela babotamaki na nzela na bango.

11

Ndako molayi ya Babeli

1 Na tango wana, bato ya mokili mobimba bazalaki koloba monoko moko
mpe bazalaki na elobeli moko.
2 Tango bato bazalaki kotambola mpo na kokende na ngambo ya weste,
bamonaki etando moko ya monene na mokili ya Shineari mpe bavandaki
kuna.
3 Balobanaki bango na bango : « Tosala babiliki mpe totumba yango na
moto. »
Boye, basalelaki babiliki lokola mabanga mpe potopoto ya mwindo mpo
na kotongela.
4 Balobaki : « Tokende, totonga engumba mpo na biso mpe ndako
molayi oyo songe na yango ekokoma kino na lola, mpo ete kombo na biso
ekende sango mpe topanzana te na mokili mobimba. »
5 Kasi Yawe akitaki mpo na kotala engumba mpe ndako molayi oyo bato
babandaki kotonga.
6 Yawe alobaki : « Lokola bato oyo nyonso balongi kokoma ekolo moko
mpe koloba monoko moko, bongo bakomi kino kosala mosala monene
oyo, eloko moko te ekopekisa bango sik'oyo kokokisa mabongisi nyonso
oyo bakokana kosala !
7 Boye, tokita mpe totia mobulu kati na maloba na bango mpo ete bango
na bango bayokana lisusu te. »
8 Wuta na Babeli, Yawe apanzaki bango na mokili mobimba mpe
batikaki kotonga engumba.
9 Yango wana, babengaka yango Babeli, pamba te kuna nde Yawe atiaki
mobulu kati na maloba ya bato ya mokili mobimba, mpe wuta kuna, Yawe
apanzaki bato na mokili mobimba.

Libota ya Semi

10 Tala libota ya Semi :

Mibu mibale sima na mpela, wana Semi azalaki nanu na mibu nkama
moko ya mbotama, akomaki tata ya Aripakishadi.
11 Sima na mbotama ya Aripakishadi, Semi awumelaki na bomoi mibu
nkama mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
12 Tango Aripakishadi akokisaki mibu tuku misato na mitano ya
mbotama, abotaki mwana mobali na kombo « Shela. »
13 Sima na mbotama ya Shela, Aripakishadi awumelaki na bomoi mibu
nkama minei na misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
14 Tango Shela akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Eberi.
15 Mpe sima na mbotama ya Eberi, Shela awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama minei na misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya
basi.
16 Tango Eberi akokisaki mibu tuku misato na minei ya mbotama,
abotaki Pelegi.
17 Mpe sima na mbotama ya Pelegi, Eberi awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama minei na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali
mpe ya basi.
18 Tango Pelegi akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Rewu.
19 Mpe sima na mbotama ya Rewu, Pelegi awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama mibale na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya
basi.

20 Tango Rewu akokisaki mibu tuku misato na mibale ya mbotama,
abotaki Serugi.
21 Sima na mbotama ya Serugi, Rewu awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mibale na sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
22 Tango Serugi akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Naori.
23 Sima na mbotama ya Naori, Serugi awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mibale mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
24 Tango Naori akokisaki mibu tuku mibale na libwa ya mbotama,
abotaki Tera.
25 Mpe sima na mbotama ya Tera, Naori awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama moko na zomi na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali
mpe ya basi.
26 Tango Tera akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Abrami,
Naori mpe Arani.

Libota ya Tera

27 Tala libota ya Tera :

Tera abotaki Abrami, Naori mpe Arani. Arani nde azalaki tata ya Loti.
28 Wana tata na ye, Tera, azalaki nanu na bomoi, Arani akufaki kati na
Uri, mokili ya bato ya Chalide, mokili epai wapi abotamaki.
29 Kombo ya mwasi ya Abrami ezalaki « Sarayi, » mpe kombo ya mwasi
ya Naori ezalaki « Milika. » Milika azalaki mwana mwasi ya Arani ; mpe
Arani azalaki na mwana mwasi mosusu : kombo na ye ezalaki « Yisika. »
30 Sarayi azalaki ekomba : azalaki na mwana te.
31 Tera azwaki Abrami, mwana na ye ya mobali ; Loti, koko na ye mpe
mwana mobali ya Arani ; mpe Sarayi, bokilo na ye mpe mwasi ya mwana
na ye Abrami, babimaki na Uri ya bato ya Chalide mpo na kokende na
Kanana. Kasi tango bakomaki na engumba Arani, bavandaki kuna.
32 Tera awumelaki na bomoi mibu nkama mibale na mitano, sima
akufaki na engumba Arani.

12

Nzambe abengi Abrami

1 Yawe alobaki na Abrami : « Bima wuta na mokili na yo, wuta na libota
na yo mpe wuta na ndako ya tata na yo, mpo na lobiko na yo, mpe kende
na mokili oyo nakolakisa yo.
2 Nakokomisa yo ekolo monene mpe nakopambola yo ;
nakokomisa kombo na yo monene,
mpe okozala etima ya mapamboli.
3 Nakopambola bato oyo bakopambola yo,
mpe nakolakela mabe moto oyo akolakela yo mabe ;
mpe bato ya bituka nyonso
ya mabele bakomipambola mpo na yo. »
4 Abrami akendeki ndenge Yawe alobaki na ye ; mpe Loti akendeki na
ye elongo. Abrami azalaki na mibu tuku sambo na mitano tango abimaki
na engumba Arani.
5 Abrami azwaki mwasi na ye Sarayi ; Loti, mwana ya ndeko na ye ;
bomengo nyonso oyo akomaki na yango mpe bato oyo azwaki na Arani.
Babimaki wuta na Arani mpo na kokende na Kanana mpe bakomaki kuna.

6 Abrami atambolaki kati na mokili yango kino na esika oyo babengaka
Sishemi, na nzete monene ya More. Na tango wana, bato ya Kanana
bazalaki kovanda na mokili yango.
7 Yawe amimonisaki epai ya Abrami mpe alobaki : « Nakopesa mokili
oyo epai ya bakitani na yo. » Boye Abrami atongaki na esika yango
etumbelo mpo na Yawe oyo amimonisaki epai na ye.
8 Longwa wana, akendeki na bangomba ya este ya Beteli. Atongaki
ndako na ye ya kapo kati ya Beteli mpe Ayi, na esika oyo atongaki etumbelo
mpo na Yawe mpe abelelaki Kombo ya Yawe. Beteli ezalaki na ngambo ya
weste mpe Ayi, na ngambo ya este.
9 Sima, Abrami alongwaki wana mpe akendeki malembe-malembe kino
na Negevi.

Abrami kati na Ejipito

10 Nzala makasi ekotaki na mokili ; bongo Abrami akendeki kovanda na
Ejipito mpo na tango moke, pamba te nzala makasi ekotaki na mokili.
11 Tango akomaki pene ya kokota na Ejipito, alobaki na mwasi na ye
Sarayi : « Nayebi ete ozali mwasi kitoko penza.
12 Tango bato ya Ejipito bakomona yo, bakoloba : ‹ Azali mwasi na ye. ›
Boye, bakoboma ngai mpe bakotika yo na bomoi.
13 Kasi yo, loba na bango ete ozali ndeko na ngai ya mwasi. Na bongo,
bakosalela ngai bolamu mpo na yo, mpe bomoi na ngai ekobika mpo na
yo. »
14 Tango Abrami akomaki na Ejipito, bato ya Ejipito bamonaki ete Sarayi
azalaki mwasi kitoko penza.
15 Wana bakonzi ya basali ya Faraon bamonaki ye, bakumisaki ye liboso
ya Faraon mpe bamemaki ye na ndako ya Faraon mpo ete akoma mwasi
na ye.
16 Basalelaki Abrami bolamu likolo ya Sarayi, mpe Abrami azwaki
bameme, bantaba mpe bangombe, ba-ane, basali ya basi mpe ya mibali,
bana ya ba-ane mpe bashamo.
17 Kasi Yawe apesaki etumbu makasi epai ya Faraon mpe ndako na ye
mpo na Sarayi, mwasi ya Abrami.
18 Boye, Faraon abengisaki Abrami mpe alobaki na ye : « Likambo nini
osali ngai ? Mpo na nini oyebisaki ngai te ete azali mwasi na yo ?
19 Mpo na nini olobaki : ‹ Azali ndeko na ngai ya mwasi ? › Mpo na
yango, nakomisaki ye mwasi na ngai. Sik'oyo tala mwasi na yo, kamata
ye mpe kende ! »
20 Boye, Faraon apesaki mitindo epai ya bato na ye na tina na Abrami
ete babengana ye elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso oyo azalaki
na yango.

13

Bokabwani ya Abrami mpe Loti

1 Boye Abrami alongwaki na Ejipito mpe akendeki na Negevi elongo na
mwasi na ye mpe biloko nyonso oyo azalaki na yango ; Loti mpe akendeki
na ye elongo.
2 Abrami akomaki na bozwi mingi : bibwele, palata mpe wolo.
3 Longwa na Negevi, akendeki malembe-malembe kino na Beteli, na
esika oyo ezalaki kati ya Beteli mpe Ayi, epai wapi ndako na ye ya kapo
ezalaki

4 mpe atongaki etumbelo ya liboso. Ezalaki na esika yango nde Abrami
abelelaki Kombo ya Yawe.
5 Loti, oyo azalaki kotambola elongo na Abrami, azalaki mpe na bameme,
bantaba, bangombe mpe basali.
6 Boye etuka ekomaki moke mpo na bango mibale, pamba te bomengo na
bango ezalaki ebele penza, mpe bakokaki lisusu te kovanda esika moko ;
7 mpe koswana ekotaki kati na babateli bibwele ya Abrami mpe babateli
bibwele ya Loti. Nzokande, na tango wana, bato ya Kanana mpe ya Perizi
bazalaki kovanda kati na mokili yango.
8 Abrami alobaki na Loti : « Tika ete koswana ezala te kati na ngai mpe
yo to kati na babateli bibwele na yo mpe babateli bibwele na ngai, pamba
te tozali bandeko.
9 Mokili mobimba ezali liboso na yo. Ezali malamu tokabwana : soki
yo okeyi na ngambo ya loboko ya mwasi, ngai nakokende na ngambo
ya loboko ya mobali ; soki okeyi na ngambo ya loboko ya mobali, ngai
nakokende na ngambo ya loboko ya mwasi. »
10 Boye Loti atalaki mpe amonaki etando nyonso ya Yordani oyo ezalaki
na mabele kitoko mpe ekenda kino na Tsoari. Liboso ete Yawe abebisa
Sodome mpe Gomore, ezalaki lokola elanga ya Yawe, lokola mokili ya
Ejipito.
11 Loti aponaki etando ya Yordani mpe akendeki na ngambo ya este.
Ezalaki ndenge wana nde bakabwanaki.
12 Abrami avandaki na mokili ya Kanana, mpe Loti avandaki kati na
bingumba ya etando mpe atelemisaki bandako na ye ya kapo pene ya
Sodome.
13 Bato ya Sodome bazalaki penza bato mabe mpe bato ya masumu na
miso ya Yawe.

Abrami atamboli kati na mokili ya elaka

14 Sima na bokabwani ya Abrami na Loti, Yawe alobaki na Abrami : « Na
esika oyo ozali, tombola miso na yo mpe tala na ngambo ya nor, ya sude,
ya este mpe ya weste.
15 Mokili nyonso oyo ozali komona, nakopesa yango epai na yo mpe na
bakitani na yo mpo na libela.
16 Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola putulu ya mabele ; bongo soki
moto akoki kotanga putulu, akokoka mpe kotanga bakitani na yo.
17 Telema, tambola kati na mokili na bangambo nyonso, pamba te
nakopesa yango epai na yo. »
18 Abrami alongolaki bandako na ye ya kapo mpe akendeki kovanda na
Ebron, pene ya banzete minene ya Mamire epai wapi atongaki etumbelo
mpo na Yawe.

14

Abrami abikisi Loti

1 Na tango wana, Amirafeli, mokonzi ya Shineari ; Arioki, mokonzi
ya Elasari ; Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami, mpe Tideali, mokonzi ya
Goyimi,
2 bakendeki kobundisa Bera, mokonzi ya Sodome ; Birisha, mokonzi ya
Gomore ; Shineabi, mokonzi ya Adima ; Shemeberi, mokonzi ya Tseboyimi
mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari.
3 Bakonzi mitano oyo, basangisaki mampinga na bango ya basoda na
lubwaku ya Sidimi oyo ezali ebale monene ya Barozo.

4 Bazalaki na se ya bokonzi ya Kedorilaomeri mibu zomi na mibale, kasi
na mobu oyo ya zomi na misato, batombokelaki ye.
5 Na mobu ya zomi na minei, Kedorilaomeri elongo na bakonzi oyo
basanganaki na ye, babundisaki mpe balongaki bato ya Refayimi na
Ashiteroti-Karinayimi ; bato ya Zuzimi, na Ami ; mpe bato ya Emimi, na
Shave-Kiriatayimi ;
6 bato ya Ori, na Seiri, mokili ya bangomba kino na Parani, pene ya
esobe.
7 Tango bazongaki, bakendeki na Eyini-Mishipati oyo elakisi Kadeshi
mpe babotolaki mokili mobimba ya bato ya Amaleki. Balongaki mpe bato
ya Amori oyo bazalaki kovanda na Atsatsoni-Tamari.
8 Boye mokonzi ya Sodome, mokonzi ya Gomore, mokonzi ya Adima,
mokonzi ya Tseboyimi mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari, babimaki
mpe babongamaki na lubwaku ya Sidimi
9 mpo na kobundisa Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami ; Tideali, mokonzi
ya Goyimi ; Amirafeli, mokonzi ya Shineari, mpe Arioki, mokonzi ya
Elasari. Bakonzi minei babundisaki bakonzi mitano.
10 Nzokande, lubwaku ya Sidimi ezalaki na mabulu oyo etonda na
potopoto ya mwindo ; bongo tango bakonzi ya Sodome mpe ya Gomore
bazalaki kokima, ndambo ya bato bazalaki kozinda kati na yango mpe
ndambo mosusu bazalaki kokima na bangomba.
11 Bakonzi oyo minei, babotolaki biloko nyonso ya Sodome mpe ya
Gomore mpe bakendeki na biloko na bango nyonso ya kolia.
12 Bamemaki mpe lisusu Loti, mwana ya ndeko ya Abrami, elongo na
bomengo na ye nyonso oyo azwaki tango azalaki kovanda na Sodome.
13 Bongo, moto moko akimaki na bitumba mpe akendeki kopesa sango
epai ya Abrami, Mo-Ebre oyo azalaki kovanda pene ya banzete minene ya
Mamire, moto ya Amori, ndeko ya Eshikoli mpe ya Aneri. Bango nyonso
misato basalaki lisanga na Abrami.
14 Tango Abrami ayokaki ete bakangi ndeko na ye, abengisaki bato
nkama misato na zomi na mwambe oyo bayebi kobunda mpe babotama
na ndako na ye. Boye balandaki bango kino na Dani.
15 Na butu, Abrami akabolaki bato na ye mpo na kobundisa bango,
abetaki bango mpe alandaki bango kino na Oba, na nor ya Damasi.
16 Abotolaki bango bomengo nyonso ya bitumba mpe azongaki na ndeko
na ye Loti elongo na biloko na ye nyonso, basi mpe bato mosusu.

Melishisedeki apamboli Abrami

17 Mokonzi ya Sodome akendeki na lubwaku ya Shave oyo ezali lubwaku
ya bokonzi, mpo na kokutana na Abrami oyo azali kozonga sima na ye
kolonga Kedorilaomeri elongo na bakonzi oyo basanganaki na ye, na
bitumba.
18 Melishisedeki, mokonzi ya Salemi, amemaki mapa mpe masanga ya
vino. Azalaki Nganga-Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo
19 mpe apambolaki Abrami na maloba oyo :
« Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo,
Mokeli ya likolo mpe ya mokili,
apambola Abrami !
20 Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apambolama,
Ye oyo akabi na maboko na yo banguna na yo ! »
Abrami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola
bomengo ya bitumba.
21 Mokonzi ya Sodome alobaki na Abrami :

— Pesa ngai bato, kamata na yo biloko.
22 Kasi Abrami azongiselaki mokonzi ya Sodome :
— Nalapi ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, Nzambe oyo akela likolo mpe mokili,
23 ete nakozwa eloko moko te kati na biloko na yo : ezala singa ya kotongela to ya kokangela sapato, mpo ete oloba te : « Nakomisi Abrami mozwi. »
24 Nakondima eloko te longola kaka biloko oyo bato na ngai baliaki mpe biloko ya bato oyo bazalaki elongo na ngai : Aneri, Eshikoli mpe Mamire ; bango nde bakozwa biloko na bango.

15

Nzambe asali boyokani elongo na Abrami

1 Sima na makambo oyo, Yawe alobaki na Abrami na nzela ya emoniseli :
— Kobanga te, Abrami !
Nazali nguba na yo,
lifuti na yo ekozala monene.
2 Kasi Abrami azongisaki :
— Oh Nkolo Yawe, okopesa ngai nini ? Nazali na mwana te, mpe ezali Eliezeri ya Damasi nde akokitana na libula na ngai.
3 Abrami alobaki lisusu :
— Opesi ngai mwana te ; yango wana mosali moko kati na ndako na ngai akozala mokitani ya libula na ngai !
4 Yawe alobaki na ye :
— Moto wana akozala mokitani ya libula na yo te. Kasi mwana oyo akobima na mokongo na yo nde akozala mokitani ya libula na yo.
5 Yawe amemaki Abrami na libanda mpe alobaki na ye :
— Tala na likolo mpe tanga minzoto soki okokoka kotanga yango.
Alobaki na ye lisusu :
— Ezali boye nde bakitani na yo bakozala.
6 Abrami azalaki na kondima epai ya Yawe, yango wana Yawe atangaki ye lokola moto ya sembo.
7 Alobaki na ye lisusu :
— Nazali Yawe oyo nabimisaki yo wuta na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mpo na kopesa yo mokili oyo.
8 Kasi Abrami alobaki :
— Ah Nkolo Yawe, nakoyeba ndenge nini ete mokili oyo epesameli ngai ?
9 Yawe alobaki na ye :
— Memela Ngai mwana ngombe moko ya mwasi ya mibu misato, ntaba ya mwasi ya mibu misato, meme ya mobali ya mibu misato, ebenga moko ya zamba mpe ebenga moko ya mboka.
10 Abrami amemelaki Ye banyama oyo nyonso, akataki yango na biteni mibale mpe atiaki yango etalana eteni moko na eteni mosusu ; kasi akataki bandeke te.
11 Bandeke oyo eliaka misuni ekitaki mpo na kolia misuni yango, kasi Abrami abenganaki yango.
12 Tango moyi ekitaki, Abrami alalaki pongi makasi. Na kati ya molili makasi, somo ekangaki ye.
13 Boye, Yawe alobaki na Abrami :

— Yeba solo ete bakitani na yo bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya epai wapi bakozala bawumbu ; mpe bakonyokola bango kuna mibu nkama minei.
14 Kasi nakopesa etumbu na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu ; mpe na sima, bakobima longwa na mokili yango elongo na bozwi ebele.
15 Bongo yo, okokufa na kimia mpe okokundama sima na kimobange ya esengo.
16 Na molongo ya minei, bakitani na yo bakozonga awa, pamba te masumu ya bato ya Amori ekomi nanu ebele te.
17 Tango moyi elalaki mpe molili eyaki makasi, mbabola ya milinga mpe koni ya moto elekaki kati ya biteni ya banyama.
18 Na mokolo yango, Yawe asalaki boyokani elongo na Abrami mpe alobaki : « Nakopesa mokili oyo na bakitani na yo wuta na moluka ya Ejipito kino na ebale Efrate :
19 mokili ya bato ya Keni, ya bato ya Kenizi, ya bato ya Kadimoni,
20 ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya bato ya Refayimi,
21 ya bato ya Amori, ya bato ya Kanana, ya bato ya Girigazi mpe ya bato ya Yebusi. »

16

Agari mpe Isimaeli

1 Sarayi, mwasi ya Abrami, abotelaki ye mwana te. Nzokande azalaki na mosali moko ya mwasi, moto ya Ejipito ; kombo na ye « Agari. »
2 Sarayi alobaki na Abrami :
— Yawe apesi ngai mabota te. Kende, sangisa nzoto na mosali na ngai ya mwasi, tango mosusu nakotonga libota na nzela na ye.
Abrami ayokaki maloba ya Sarayi.
3 Sima na mibu zomi, wana Abrami avandaki na Kanana, mwasi na ye Sarayi apesaki ye Agari, mosali na ye ya mwasi, moto ya Ejipito, mpo ete azala mwasi na ye.
4 Abrami asangisaki nzoto na Agari, mpe Agari akomaki na zemi. Tango Agari asosolaki ete akomi na zemi, akomaki kotiola Sarayi, nkolo na ye.
5 Boye, Sarayi alobaki na Abrami :
— Ezali mpo na yo nde ngai nazali komona pasi ya boye ; napesaki mosali na ngai ya mwasi na maboko na yo. Mpe sik'oyo lokola amoni ete azali na zemi, akomi kotiola ngai. Tika ete Yawe akata likambo kati na ngai mpe yo.
6 Abrami alobaki :
— Mosali na yo azali na maboko na yo. Sala epai na ye nyonso oyo omoni malamu.
Boye, Sarayi akomaki konyokola Agari mpe Agari akimaki mosika na ye.
7 Anjelu ya Yawe amonaki Agari na esobe, pene ya etima oyo ezali na nzela ya Shuri.
8 Atunaki ye :
— Agari, mosali ya Sarayi, owuti wapi mpe ozali kokende wapi ?
Azongisaki :
— Nazali kokima mosika ya Sarayi, nkolo na ngai.
9 Anjelu ya Yawe alobaki na ye :
— Zonga epai ya nkolo na yo mpe mikitisa liboso na ye.
10 Anjelu ya Yawe alobaki na ye lisusu :

— Nakokomisa bakitani na yo ebele penza mpe moto moko te akokoka
kotanga bango.
11 Alobaki na ye lisusu :
— Ozali na zemi mpe okobota mwana mobali,
okopesa ye kombo « Isimaeli, »
pamba te Yawe ayoki yo,
kati na mawa na yo.
12 Akozala lokola ane ya zamba.
Loboko na ye ekobundisa moto nyonso,
mpe loboko ya moto nyonso ekobundisa ye ;
akovanda esika moko te na bandeko na ye.
13 Agari amitunaki : « Boni, namoni solo Nzambe oyo azali komona
ngai ? »
Boye, Agari apesaki Yawe oyo asololaki na ye Kombo « Ata-Eli-Royi, »
oyo elakisi : Nzambe oyo azali komona ngai.
14 Yango wana babengaka libulu ya mayi yango Beri Lakai-Royi*. Libulu
ya mayi yango ezali na kati-kati ya Kadeshi mpe Beredi.
15 Boye, Agari abotelaki Abrami mwana mobali mpe Abrami apesaki ye
kombo « Isimaeli†. »
16 Abrami azalaki na mibu tuku mwambe na motoba ya mbotama tango
Agari abotelaki ye Isimaeli.

17

Nzambe ayeisi sika boyokani elongo Abrami

1 Tango Abrami akokisaki mibu tuku libwa na libwa ya mbotama, Yawe
abimelaki ye mpe alobaki na ye : « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.
Tambola liboso na Ngai mpe zala moto azanga pamela.
2 Nakosala boyokani kati na Ngai mpe yo, mpe nakokomisa bakitani na
yo ebele penza. »
3 Abrami afukamaki elongi kino na mabele, mpe Nzambe alobaki na ye
lisusu :
4 « Mpo na Ngai, tala boyokani oyo nazali kosala elongo na yo :
‹ Okozala tata ya bikolo ebele.
5 Bakobenga yo lisusu Abrami te ; kombo na yo ekokoma Abrayami*,
pamba te nakokomisa yo tata ya bikolo ebele.
6 Nakopesa yo mabota ebele, nakobimisa bikolo mpe bakonzi na nzela
na yo.
7 Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela na libela kati
na Ngai mpe yo, mpe elongo na bakitani na yo sima na yo, mpo na milongo
oyo ekoya na sima, mpo ete nazala Nzambe na yo mpe Nzambe ya bakitani
na yo sima na yo.
8 Nakopesa lokola libula ya seko na seko, epai na yo mpe epai ya bakitani
na yo sima na yo, mokili nyonso ya Kanana epai wapi ozali mopaya.
Nakozala Nzambe ya bakitani na yo. › »
9 Nzambe alobaki lisusu na Abrayami : « Kasi mpo na yo, osengeli
kobatela boyokani na Ngai, yo elongo na bakitani na yo sima na yo mpo
na milongo oyo ekoya sima.

---

* **16:14** Beri Lakai-Royi elingi koloba : libulu ya Ye oyo azali na bomoi, oyo azali komona ngai.
† **16:15** Isimaeli elakisi : Nzambe ayoki. * **17:5** Abrayami elakisi : tata ya mabota ebele.

10 Tala boyokani na Ngai elongo na yo mpe bakitani na yo sima na
yo, boyokani oyo osengeli kobatela : Mwana mobali nyonso kati na bino
asengeli kokatama ngenga.
11 Kokatama ngenga ekozala elembo ya boyokani kati na bino mpe Ngai.
12 Mpo na milongo nyonso oyo ekoya, mwana mobali nyonso kati na
bino, oyo akokisi mikolo mwambe asengeli kokatama ngenga : ezala
mwana mobali oyo abotami kati na ndako na yo to mwana mobali
oyo osombi na mosolo na yo epai ya mopaya, mwana mobali oyo azali
mokitani na yo te, ye mpe asengeli kokatama ngenga.
13 Mowumbu nyonso oyo abotami kati na ndako na yo to oyo osombi na
mosolo na yo asengeli kokatama ngenga. Boyokani na Ngai ekozala kati
na banzoto na bino lokola boyokani ya libela na libela.
14 Mwana mobali nyonso oyo akokatama ngenga te, bakolongola ye kati
na bato na ye, mpo ete abebisi boyokani na Ngai. »
15 Nzambe alobaki lisusu na Abrayami : « Mpo na Sarayi, mwasi na yo,
okobenga ye lisusu te Sarayi, kasi okokoma kobenga ye Sara[†].
16 Nakopambola ye mpe nakopesa yo penza mwana mobali na nzela na
ye ; nakopambola ye mpo ete akoma mama ya bikolo. Bakonzi ya bikolo
bakobima na nzela na ye. »
17 Abrayami afukamaki elongi kino na mabele, asekaki mpe amilo-
belaki : « Eh ! Mobali oyo azali na mibu nkama moko ya mbotama akoki
lisusu kobota mwana ! Bongo Sara, mwasi oyo azali na mibu tuku libwa
ya mbotama, akoki penza kokumba zemi ! »
18 Boye Abrayami alobaki na Nzambe :
— Tika ete Isimaeli awumela na se ya lipamboli na Yo !
19 Nzambe alobaki :
— Te ! Mwasi na yo, Sara, akobotela yo mwana mobali, mpe okobenga
ye « Izaki[‡]. » Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela
elongo na ye mpe bakitani na ye sima na ye.
20 Kasi mpo na Isimaeli, nayoki yo. Solo, nakopambola ye, nakopesa
ye mabota ebele mpe nakokomisa bakitani na ye ebele. Akozala tata ya
bakambi zomi na mibale, mpe nakokomisa ye tata ya ekolo monene.
21 Kasi na oyo etali boyokani na Ngai, nakosala yango elongo na Izaki,
mwana mobali oyo Sara akobotela yo na eleko oyo, na mobu oyo ezali
koya.
22 Tango Nzambe asilisaki kosolola na Abrayami, akendeki.
23 Kaka na mokolo wana, Abrayami azwaki mwana na ye ya mobali,
Isimaeli, mpe bawumbu nyonso, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na
ye to ba-oyo asombaki na mosolo, akatisaki bango nyonso ngenga ndenge
kaka Nzambe alobaki na ye.
24 Abrayami azalaki na mibu tuku libwa na libwa ya mbotama tango
akatamaki ngenga ;
25 mpe Isimaeli, mwana na ye ya mobali, azalaki na mibu zomi na misato
tango akatamaki ngenga.
26 Abrayami mpe mwana na ye ya mobali, Isimaeli, bakatamaki ngenga
mokolo moko.
27 Mibali nyonso kati na ndako ya Abrayami, ezala ba-oyo babotamaki na
ndako na ye to ba-oyo asombaki na mokili ya bapaya, bakatamaki ngenga
elongo na ye.

[†] **17:15** Sara elakisi : mwana mwasi oyo azali mwana ya mokonzi. [‡] **17:19** Izaki elingi koloba : azali koseka.

18

Abrayami ayambi bapaya misato

1 Yawe abimelaki Abrayami pene ya banzete minene ya Mamire, wana
avandaki na ekotelo ya ndako na ye ya kapo, na moyi makasi ya midi.
2 Tango Abrayami atombolaki miso, amonaki mibali misato pene na ye.
Mpe tango kaka amonaki bango, atelemaki wuta na ndako na ye ya kapo
mpe akendeki mbangu mpo na kokutana na bango ; bongo agumbamaki
kino na mabele.
3 Alobaki :
— Nabondeli bino, bankolo na ngai, soki nazwi ngolu na miso bino,
boleka mosali na bino te.
4 Tika ete namemela bino mwa mayi mpo ete bokoka kosukola makolo
mpe bopema na se ya nzete oyo.
5 Tika ete namemela bino mwa eloko ya kolia mpo ete bozwa lisusu
makasi na nzoto ; bongo bokokoba mobembo na bino, pamba te ezali mpo
na yango nde boleki epai na ngai mosali na bino.
Bazongisaki :
— Ezali malamu, sala ndenge olobi.
6 Abrayami akotaki na lombangu na ndako na ye ya kapo mpe alobaki na
Sara : « Kamata katini* misato ya farine mpe sala bagato na lombangu. »
7 Mpe Abrayami apotaki mbangu na lopango ya bibwele, azwaki mwana
ngombe ya mafuta mpe apesaki yango na mosali na ye mpo ete alamba
yango noki-noki.
8 Azwaki mafuta ya ngombe, miliki mpe mosuni oyo alambaki, mpe
atiaki yango liboso na bango. Abrayami atelemaki pembeni na bango,
na se ya nzete, wana bazalaki kolia.
9 Sima, batunaki ye :
— Wapi Sara, mwasi na yo ?
Abrayami azongisaki :
— Azali na ndako.
10 Bongo moko kati na bango alobaki :
— Solo, na mobu oyo ezali koya, kaka na eleko oyo, nakozonga epai
na yo, mpe Sara, mwasi na yo, akozala na mwana mobali.
Nzokande, Sara ayokaki maloba wana na ekotelo ya ndako ya kapo, na
sima ya Abrayami.
11 Abrayami mpe Sara bazalaki mibange, mpo ete bakomaki na mibu
ebele penza mpe Sara azalaki lisusu na makoki te ya kobota.
12 Sara asekaki mpe amilobelaki : « Awa nasili konuna boye, nakoki
lisusu koyoka posa ya mobali ? Kutu nkolo na ngai akomi mpe mobange ! »
13 Yawe alobaki na Abrayami :
— Mpo na nini Sara aseki mpe alobi : « Nakoki solo kobota mwana
awa nasili kokoma mobange ? »
14 Boni, ezali na eloko oyo Yawe akoki kolembana ? Na mobu oyo ezali
koya, na tango oyo ekatama, kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe
Sara akozala na mwana mobali.
15 Sara abangaki ; boye awanganaki :
— Naseki te.
Kasi Yawe alobaki :
— Ezali ya solo, oseki.

Abrayami alobeli Sodome

* **18:6** Katini misato ekotaki bakilo pene zomi na motoba

16 Tango mibali yango batelemaki mpo na kokoba mobembo na bango
na Sodome, Abrayami akendeki kotika bango na nzela.
17 Yawe amilobelaki : « Boni, nakoki solo kobombela Abrayami likambo
oyo nalingi kosala ?
18 Solo, Abrayami akokoma ekolo monene mpe ya nguya, mpe bato ya
bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na ye.
19 Pamba te naponaki ye mpo ete ateya bana na ye mpe ndako na ye
sima na ye ete bayeba kobatela nzela ya Yawe na kozalaka na etamboli ya
malamu mpe ya sembo ; na bongo nde, Ngai Yawe, nakokokisela Abrayami
elaka oyo napesaki ye. »
20 Bongo Yawe alobaki : « Nayoki sango ete mabe ya bato ya Sodome
mpe ya Gomore eleki ndelo, mpe masumu na bango eleki mingi penza.
21 Nakokita mpo na kotala soki makambo oyo bazali kosala ekokani na
oyo Ngai nayoki. Soki ezali bongo te, nakoyeba. »
22 Mibali yango babalukaki mpe bakendeki na Sodome, kasi Abrayami
atelemaki kaka liboso ya Yawe.
23 Bongo Abrayami apusanaki mpe alobaki :
— Boni, Nkolo na ngai, okoboma penza elongo moto ya sembo mpe
moto mabe ?
24 Soki bato ya sembo bazali tuku mitano kati na engumba, okoboma
bango kaka ? Okolimbisa engumba yango te mpo na bato ya sembo tuku
mitano oyo bazali kati na yango ?
25 Te, okoki kosala likambo ya boye te ! Okoki te koboma elongo bato
ya sembo mpe bato mabe, okoki kosala ndenge moko te na bato ya sembo
mpe na bato mabe. Okoki kosala bongo te ! Boni, Mosambisi ya mokili
mobimba akosambisa na bosembo te ?
26 Yawe azongisaki :
— Soki nakuti na Sodome bato ya sembo tuku mitano, nakolimbisa
engumba mobimba mpo na bango.
27 Abrayami alobaki lisusu :
— Solo, nazali na ngai moto pamba mpe putulu, kasi limbisa ete
nameka kosolola na Nkolo na ngai.
28 Bongo soki motango na bato ya sembo ezali tuku minei na mitano ?
Boni, okobebisa engumba mobimba mpo na bato mitano oyo bazangi ?
Yawe azongisaki :
— Soki nakuti bato ya sembo tuku minei na mitano, nakobebisa yango
te.
29 Abrayami alobaki na Ye lisusu :
— Bongo soki bato ya sembo bazali kaka tuku minei ?
Azongisaki :
— Soki bazali kaka tuku minei, nakobebisa yango te.
30 Bongo Abrayami alobaki :
— Tika ete Nkolo na ngai asilika te soki nakobi koloba : Bongo soki
bato ya sembo bazali kaka tuku misato ?
Azongisaki :
— Soki nakuti bato ya sembo tuku misato, nakobebisa yango te.
31 Abrayami alobaki :
—Awa nameki kosolola na Nkolo, boni, okosala nini soki bato ya
sembo bazali kaka tuku mibale ?
Azongisaki :
— Mpo na bato ya sembo tuku mibale, nakobebisa engumba te.
32 Bongo Abrayami alobaki :

— Tika ete Nkolo na ngai asilika te, pamba te nazali koloba mpo na mbala ya suka : Bongo soki bato ya sembo bazali kaka zomi ?
Azongisaki :
— Mpo na bato ya sembo zomi, nakobebisa engumba te.
33 Sima na Yawe kosolola na Abrayami, akendeki ; mpe Abrayami azongaki na ndako na ye.

19

Yawe abebisi Sodome mpe Gomore

1 Ba-anjelu oyo mibale bakomaki na Sodome na pokwa. Wana Loti avandaki na ekuke, amonaki bango, akendeki koyamba bango mpe afukamaki elongi kino na mabele.
2 Alobaki na bango :
— Nabondeli bino, bankolo na ngai, boya na ndako ya mosali na bino. Bokoki kosukola kuna makolo na bino mpe kolekisa butu, bongo na tongo, bokoki kokoba mobembo na bino.
Bazongiselaki ye :
— Te, tokolala kaka libanda.
3 Kasi Loti abondelaki bango mingi ; boye bandimaki kokende na ye elongo mpe bakotaki na ndako na ye. Alambelaki bango bilei ya kitoko, atumbaki mapa ezanga levire mpe baliaki.
4 Liboso ete bakende kolala, mibali nyonso ya engumba Sodome, bilenge mpe mibange, bawutaki bipai na bipai mpe bayaki kozingela ndako.
5 Babelelaki Loti :
— Wapi mibali oyo bayaki epai na yo na butu oyo ? Bimisela biso bango mpo ete tosangisa na bango nzoto.
6 Loti abimaki mpo na kosolola na bango ; akangaki ekuke sima na ye.
7 Alobaki :
— Te, baninga na ngai, bosala mabe te !
8 Boyoka ! Nazali na bana basi mibale oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete namemela bino bango libanda ! Bosala bango nyonso oyo bolingi. Kasi bosala bato oyo eloko moko te mpo ete bayei kovanda na ndako na ngai.
9 Bazongisaki :
— Longwa wana.
Balobaki lisusu :
— Botala moto oyo, ayaki awa lokola mopaya ; sik’oyo alingi komikomisa mosambisi. Tokosala yo mabe koleka bango.
Bongo batindikaki Loti na makasi mpe bapusanaki pene ya ekuke mpo na koluka kobuka yango.
10 Kasi mibali oyo bazalaki kati na ndako babimisaki maboko mpe babendaki Loti na kati ya ndako mpe bakangaki ekuke.
11 Bakangaki miso ya bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya ndako, ezala bilenge to mibange ; boye bazalaki lisusu komona ekuke te.
12 Mibali yango mibale balobaki na Loti :
— Ozali lisusu na moto mosusu na engumba oyo, ndakisa : mibali ya bana na yo ya basi, bana na yo ya mibali mpe ya basi to mpe ndeko mosusu ? Bimisa bango libanda ya esika oyo
13 mpo ete tolingi kobebisa yango. Sango ya makambo mabe ya bato oyo ekomi kino epai na Yawe ; yango wana Yawe atindi biso mpo na kobebisa engumba oyo.

14 Boye Loti abimaki mpe akendeki koyebisa babandami ya mabala ya
bana na ye ya basi. Alobaki : « Bosala noki mpe bobima na esika oyo,
pamba te Yawe alingi kobebisa engumba oyo ! »
Kasi babandami ya mabala ya bana na ye ya basi bakanisaki ete azali
kosala maseki.
15 Tango kaka tongo etanaki, ba-anjelu batungisaki Loti mpe balobaki :
— Sala noki, kamata mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya basi oyo
bazali awa ; soki te, bokobebisama tango engumba oyo ekozwa etumbu.
16 Lokola azalaki kowumela, mibali yango bakangaki na makasi loboko
na ye, maboko ya mwasi mpe ya bana na ye ya basi ; mpe bamemaki
bango na libanda ya engumba, pamba te Yawe ayokelaki bango mawa.
17 Tango kaka babimisaki bango na libanda, moko kati na mibali yango
alobaki :
— Bokima mpo ete bobikisa bomoi na bino ! Botala sima te mpe
botelema ata esika moko te kati na engumba oyo ! Bokima na likolo
ya bangomba, noki te bokobebisama !
18 Kasi Loti azongisaki :
— Te, nkolo na ngai, tika ete esalema bongo te !
19 Mosali na yo azwi ngolu na miso na yo, mpe otalisi ngai bolamu
makasi na ndenge obikisi bomoi na ngai. Kasi nakokoka te kokima na
likolo ya bangomba, noki te likama ekokomela ngai mpe nakokufa.
20 Tala, ezali na engumba moko pene awa mpo na kokimela, yango
ezali penza moke. Tika ngai nakimela kuna atako ezali moke mpo ete
nabikisa bomoi na ngai !
21 Anjelu alobaki na ye :
— Malamu mingi, nakokokisela yo lisusu bosenga oyo. Nakobebisa te
engumba oyo ozali kolobela.
22 Kasi kima noki, pamba te nakoki kosala eloko moko te soki okomi
nanu kuna te.
Yango wana babengaka engumba yango Tsoari*.
23 Loti akomaki na Tsoari tango tongo etanaki.
24 Boye wuta na likolo, Yawe anokisaki mvula ya moto makasi ya fofolo,
na sodome mpe na Gomore.
25 Abebisaki bingumba yango, etando nyonso elongo na bato nyonso oyo
bazalaki kovanda kuna mpe banzete nyonso.
26 Kasi mwasi ya Loti atalaki na sima mpe akomaki ekeko ya mungwa.
27 Na tongo makasi, Abrayami amataki na esika oyo atelemaki liboso ya
Yawe ;
28 atalaki na ngambo ya Sodome mpe ya Gomore, mpe na ngambo ya
mokili ya etando ; amonaki molinga makasi komata wuta na mokili lokola
molinga ya fulu monene ya moto.
29 Boye, tango Nzambe abebisaki bingumba ya etando, akanisaki
Abrayami mpe abikisaki Loti na likama oyo atindelaki bingumba epai wapi
Loti azalaki kovanda.

Loti mpe bana na ye ya basi

30 Loti mpe bana na ye mibale ya basi babimaki na Tsoari, bakendeki
kovanda na bangomba, pamba te azalaki kobanga kotikala kuna. Ye elongo
na bana na ye mibale ya basi bakendeki kovanda kati na lidusu ya libanga.

* **19:22** Tsoari elakisi : moke.

31 Mokolo moko, kulutu alobaki na leki na ye : « Tata na biso akomi
mobange, mpe na etuka oyo, mobali oyo akosangisa na biso nzoto ndenge
esalemaka na mokili mobimba, azali te.
32 Tika ete tomelisa tata na biso masanga ya vino mpe tosangisa na ye
nzoto mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. »
33 Na butu wana, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na
bango. Boye kulutu akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye, mpe
tata na ye atikalaki koyeba likambo yango te, ezala tango mwana na ye ya
mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki.
34 Mokolo oyo elandaki, kulutu alobaki na leki : « Na butu oyo ewuti
koleka, nasangisaki nzoto na tata na ngai. Tika ete topesa ye lisusu
masanga ya vino na butu ya lelo, mpe yo okokende kosangisa na ye nzoto
mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. »
35 Na butu wana lisusu, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata
na bango ; bongo leki akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye. Tata
na ye atikalaki kaka koyeba likambo yango te, ezala tango mwana na ye
ya mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki.
36 Boye bana basi oyo mibale ya Loti bakomaki na zemi ya tata na bango.
37 Kulutu abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Moabi† ; »
azali tata ya ekolo ya Moabi, kino na mokolo ya lelo.
38 Leki mpe abotaki lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Beni-
Ami‡ ; » azali tata ya ekolo ya Amoni, kino na mokolo ya lelo.

20

Abrayami mpe Abimeleki

1 Abrayami alongwaki na mboka wana mpo na kokende na etuka ya
Negevi mpe avandaki na mboka oyo ezalaki kati ya Kadeshi mpe Shuri ;
sima na tango moke, akendeki kovanda na Gerari.
2 Abrayami azalaki koloba kuna na tina na Sara, mwasi na ye : « Azali
ndeko na ngai ya mwasi ! » Yango wana Abimeleki, mokonzi ya Gerari,
atindaki bato mpo na koluka Sara mpe akamataki ye na makasi.
3 Kasi na butu, Nzambe ayaki epai ya Abimeleki kati na ndoto mpe
alobaki na ye : « Okokufa mpo na mwasi oyo osili kozwa, pamba te azali
mwasi ya libala. »
4 Nzokande, Abimeleki apusanaki nanu te pembeni na ye. Agangaki :
— Nkolo, okoboma penza ekolo ata soki esali na yango mabe te ?
5 Ezali mobali na ye moko nde alobaki : « Azali ndeko na ngai ya
mwasi ; » mpe ye moko andimaki : « Azali ndeko na ngai ya mobali. »
Nasali yango na motema sembo mpe na maboko ezanga mbindo.
6 Nzambe alobaki na ye na ndoto :
— Solo, nayebi ete osali yango na motema sembo. Yango wana
nabatelaki yo mpo ete osala lisumu te epai na Ngai, mpe natikaki te
ete osimba ye.
7 Sik'oyo, zongisa mwasi yango epai ya mobali na ye mpo ete azali
mosakoli. Akobondela mpo na yo mpe okokufa te. Soki ozongisi ye te,
yeba ete okokufa, yo mpe bato na yo nyonso.
8 Na tongo-tongo, Abimeleki alamukaki mpe abengisaki basali na ye
nyonso. Tango ayebisaki bango makambo oyo ekomelaki ye, babangaki
makasi.
9 Abimeleki abengaki Abrayami mpe alobaki na ye :

† **19:37** Moabi elakisi : abimi na mokongo ya tata. ‡ **19:38** Beni-Ami elakisi : mwana ya libota na ngai.

— Likambo nini osali biso, lisumu nini nasali yo mpo ete omemisa ngai mpe mokili na ngai ngambo ya monene boye ? Osali ngai makambo oyo ekoki kosalema te.
10 Abimeleki atunaki Abrayami :
— Makanisi nini ozalaki na yango mpo ete osala boye ?
11 Abrayami azongisaki :
— Namilobelaki : « Solo, bato ya esika oyo batosaka Nzambe ata moke te mpe bakoboma ngai mpo na mwasi na ngai.
12 Lisusu, azali ya solo ndeko na ngai ya mwasi, mwana ya tata na ngai ; kasi azali mwana ya mama na ngai te. Nzokande akoma mwasi na ngai. »
13 Tango Nzambe alongolaki ngai na ndako ya tata na ngai mpo na kokende bipai na bipai, nayebisaki mwasi na ngai : « Tala bolamu oyo okosalela ngai : Bisika nyonso oyo tokokende, okolobaka na tina na ngai : ‹ Azali ndeko na ngai. › »
14 Boye Abimeleki azwaki bameme, bantaba, bangombe, basali ya mibali mpe ya basi, apesaki na Abrayami. Mpe azongiselaki ye mwasi na ye Sara.
15 Abimeleki alobaki : « Mboka na ngai ezali liboso na yo, vanda na esika oyo olingi. »
16 Abalukaki mpe alobaki lisusu epai na Sara : « Tala, napesi mbongo ya bibende, nkoto moko, epai ya ndeko na yo ya mobali. Ezali mpo na kozipa mabe oyo basali yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na yo ; boye okomi sembo na nyonso. »
17 Abrayami abondelaki Nzambe, mpe Nzambe abikisaki Abimeleki, mwasi na ye, mpe basi bawumbu na ye. Na nzela wana, bazwaki lisusu bana ;
18 pamba te Yawe akangaki mabota kati na ndako mobimba ya Abimeleki likolo ya Sara, mwasi ya Abrayami.

21

Mbotama ya Izaki

1 Yawe atalisaki bolamu na Ye epai ya Sara ndenge kaka alobaki mpe akokisaki elaka oyo apesaki ye.
2 Sara azwaki zemi mpe abotelaki Abrayami mwana na kimobange na ye kaka na tango oyo Nzambe alakaki ye.
3 Abrayami apesaki na mwana oyo Sara abotelaki ye kombo « Izaki. »
4 Abrayami akatisaki Izaki ngenga tango akokisaki mikolo mwambe ya mbotama, ndenge Nzambe atindaki ye.
5 Abrayami azalaki na mibu nkama moko ya mbotama tango mwana na ye, Izaki, abotamaki.
6 Sara alobaki : « Nzambe apesi ngai libaku ya koseka ; mpe moto nyonso oyo akoyoka sango oyo akoseka elongo na ngai. »
7 Abakisaki : « Nani akokaki koloba na Abrayami ete Sara akomelisa bana mabele ? Pamba te naboteli ye mwana na kimobange na ye. »

Abrayami abengani Agari mpe Isimaeli

8 Mwana akolaki mpe Sara akataki kopesa ye mabele. Mokolo bakataki kopesa Izaki mabele, Abrayami asalisaki feti monene.
9 Kasi tango Sara amonaki ete Isimaeli, mwana oyo Agari, moto ya Ejipito, abotelaki Abrayami, azali koseka ;

10 ayebisaki Abrayami : « Bengana mwasi mowumbu oyo elongo na
mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu oyo, akoki
te kokabola libula elongo na Izaki, mwana na ngai ya mobali. »
11 Tango Abrayami ayokaki bongo, esalaki ye pasi makasi na motema
mpo na mwana na ye.
12 Kasi Nzambe ayebisaki Abrayami : « Tika koyoka pasi na motema
mpo na mwana na yo ya mobali mpe mwasi mowumbu na yo. Yoka
nyonso oyo Sara azali koyebisa yo, pamba te ezali na nzela ya Izaki nde
okozwa bakitani.
13 Nakokomisa mpe mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo ekolo,
pamba te ye mpe azali makila na yo. »
14 Na tongo makasi ya mokolo oyo elandaki, Abrayami azwaki lipa
mpe mbeki ya mayi ; apesaki yango na Agari. Atiaki yango likolo ya
lipeka na ye, apesaki ye mwana mpe abenganaki ye. Agari akendeki mpe
atambolaki bipai na bipai na esobe ya Beri-Sheba.
15 Tango mayi oyo ezalaki na mbeki esilaki, Agari asundolaki mwana na
se ya nzete moko ya moke.
16 Akendeki kovanda na monkama ya bametele, pamba te alobaki :
« Nalingi te komona kufa ya mwana na ngai. » Lokola avandaki mosika
ya mwana, atombolaki mongongo mpe alelaki.
17 Nzambe ayokaki mongongo ya mwana, mpe Anjelu na Nzambe
abengaki Agari wuta na likolo. Ayebisaki ye : « Agari, likambo nini ?
Kobanga te, pamba te Nzambe ayoki mongongo ya mwana wuta na esika
oyo otikaki ye.
18 Telema, tombola mwana mpe zwa ye na loboko na yo, pamba te
nakokomisa ye ekolo monene. »
19 Nzambe afungolaki ye miso, mpe amonaki libulu ya mayi. Akendeki
kotondisa mbeki mpe amelisaki mwana.
20 Nzambe azalaki elongo na mwana. Akolaki, avandaki kati na esobe
mpe akomaki mobomi nyama na tolotolo.
21 Wana azalaki kovanda kati na esobe ya Parani, mama na ye azwelaki
ye mwasi ya mokili ya Ejipito.

Abrayami asali boyokani elongo na Abimeleki

22 Kaka na tango yango, Abimeleki mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga
na ye, bakendeki kokutana na Abrayami ; mpe Abimeleki alobaki na
Abrayami :
— Nzambe azali kolongisa yo na makambo nyonso oyo ozali kosala.
23 Bongo sik'oyo, lapa ndayi awa na Kombo ya Nzambe ete okokosa
ngai te, bana na ngai te, mpe bakoko na ngai te ; kasi okosalela ngai
bolamu elongo na mboka oyo epai wapi ozali kovanda lokola mopaya,
ndenge ngai nasaleli yo.
24 Abrayami azongisaki :
— Nalapi ndayi !
25 Bongo Abrayami alobelaki Abimeleki na tina na libulu ya mayi oyo
basali ya Abimeleki babotolaki na makasi.
26 Abimeleki azongisaki :
— Nayebi te nani asalaki bongo. Oyebisaki ngai likambo moko te na
tina na yango, mpe nayoki yango kaka lelo.
27 Abrayami azwaki bameme, bantaba, bangombe, mpe apesaki yango
na Abimeleki ; bongo bango mibale basalaki boyokani.
28 Abrayami atiaki pembeni bana meme sambo oyo azwaki kati na
etonga.

29 Abimeleki atunaki Abrayami :
— Bana meme sambo oyo otie pembeni elakisi nini ?
30 Azongisaki :
— Ndima bana meme sambo oyo ewuti na maboko na ngai lokola litatoli ete ngai nde natimolaki libulu yango.
31 Yango wana babengaki esika yango Beri-Sheba*, pamba te na esika yango nde bango mibale balapaki ndayi.
32 Sima na bango kosala boyokani kuna na Beri-Sheba, Abimeleki mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bazongaki na mokili ya Filisitia.
33 Abrayami alonaki nzete ya tamarisi† na Beri-Sheba mpe abelelaki Yawe, Nzambe ya bileko na bileko.
34 Abrayami avandaki lisusu tango molayi na mokili ya Filisitia.

22

Nzambe ameki Abrayami

1 Na sima na makambo wana, Nzambe amekaki Abrayami. Alobaki na ye :
— Abrayami !
Abrayami azongisaki :
— Ngai oyo.
2 Nzambe alobaki na ye :
— Zwa Izaki, mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko oyo olingaka ; kende na mokili ya Morija, mpe kuna, okopesa Ngai ye lokola mbeka ya kotumba na likolo ya ngomba oyo nakolakisa yo.
3 Na tongo-tongo, Abrayami atelemaki mpe abongisaki ane na ye. Azwaki basali mibale kati na basali na ye, azwaki mpe Izaki, mwana na ye. Abukaki bakoni mpo na kotumba mbeka, atelemaki mpe akendeki na esika oyo Nzambe ayebisaki ye.
4 Na mokolo ya misato, Abrayami atombolaki miso na ye mpe amonaki esika yango na mosika.
5 Bongo Abrayami ayebisaki basali na ye : « Botikala awa elongo na ane, wana ngai elongo na mwana tozali kokende kino kuna na likolo mpo na kogumbamela Nzambe ; sima na yango, tokozongela bino. »
6 Abrayami azwaki bakoni ya kotumbela mbeka mpe amemisaki yango Izaki, mwana na ye ; mpe ye moko amemaki moto mpe mbeli, bongo bango mibale bakendeki nzela moko.
7 Izaki atunaki Abrayami, tata na ye :
— Tata na ngai !
Abrayami azongisaki :
— Ngai oyo !
Izaki alobaki :
— Tozali na moto mpe koni, kasi wapi mpate mpo na mbeka ya kotumba ?
8 Abrayami azongisaki :
— Mwana na ngai, Ye moko Nzambe akopesa mpate mpo na mbeka ya kotumba.
Boye bango mibale bakendeki nzela moko.
9 Tango bakomaki na esika oyo Nzambe alakisaki ye, Abrayami atongaki etumbelo na esika yango mpe abongisaki bakoni na likolo na yango.

* **21:31** Beri-Sheba elakisi : libulu ya ndayi. † **21:33** Tamarisi elakisi : nzete oyo ebimisaka banzete ebele ya mike-mike mpe etiaka kitoko na esika.

Akangaki Izaki, mwana na ye ya mobali, basinga mpe alalisaki ye na etumbelo likolo ya bakoni.
10 Boye Abrayami azwaki mbeli mpe asembolaki loboko na ye mpo na koboma mwana na ye ya mobali.
11 Kasi anjelu ya Yawe abengaki ye wuta na likolo :
— Abrayami ! Abrayami !
Abrayami azongisaki :
— Ngai oyo.
12 Anjelu alobaki :
— Kosembola loboko na yo te likolo ya mwana, kosala ye mabe te. Nasosoli sik'oyo ete otosaka Nzambe, pamba te oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko.
13 Abrayami atombolaki miso na ye mpe amonaki meme ya mobali oyo maseke na yango ezalaki ya kokangama na nzete ya moke. Azwaki yango mpe apesaki yango mbeka ya kotumba na esika ya mwana na ye ya mobali.
14 Abrayami abengaki esika yango « Nkolo akopesa. » Yango wana balobaka kino lelo : « Na likolo ya ngomba ya Yawe, ekopesama. »
15 Anjelu ya Yawe abengaki Abrayami na mbala ya mibale wuta na likolo
16 mpe alobaki : « Nakati seleka na Kombo na Ngai, elobi Yawe, ete lokola osali likambo ya boye, lokola oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko,
17 nakopambola yo solo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo, mpe ebele lokola zelo ya ebale. Bakitani na yo bakokamata bingumba ya banguna na bango.
18 Bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na bakitani na yo, pamba te otosi Ngai. »
19 Abrayami azongaki epai ya basali na ye mpe bakendeki elongo na Beri-Sheba epai wapi akobaki kovanda.

Bana ya Naori

20 Sima na makambo wana, bayebisaki Abrayami ete Milika mpe abotelaki Naori, ndeko ya Abrayami, bana :
21 Mwana na ye ya liboso, Utsi ; Buzi, ndeko na ye mobali ;
Kemweli, tata ya Arami ;
22 Kesedi, Azo, Pilidashi, Yidilafi mpe Betweli.
23 Betweli azalaki tata ya Rebeka.
Milika abotelaki Naori, ndeko mobali ya Abrayami, bana mibali mwambe.

24 Makangu ya Naori, oyo kombo na ye ezalaki Reuma, ye mpe abotelaki Naori bana :
Teba, Gami, Taashi mpe Maaka.

23

Kufa ya Sara

1 Sara awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mibale na sambo.
2 Akufaki na Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. Abrayami asalaki matanga mpo na Sara mpe alelaki ye.
3 Abrayami alongwaki liboso ya ebembe ya mwasi na ye mpe asololaki na bato ya Iti.
4 Alobaki na bango :

— Nazali mopaya mpe navandaka kati na bino ; botekela ngai eteni
ya mabele kati na bino mpo ete nakunda mwasi na ngai.
5 Bato ya Iti bazongiselaki Abrayami :
6 — Yoka biso, nkolo na ngai ; ya solo, ozali moto monene kati na biso.
Kunda mwasi na yo kati na kunda oyo eleki kitoko kati na bakunda na
biso. Moko te kati na biso akoboya kopesa yo kunda na ye mpo ete
okunda mwasi na yo.
7 Boye, Abrayami atelemaki mpe agumbamaki liboso ya bato ya mboka
wana, bato ya Iti.
8 Ayebisaki bango :
— Soki ezali mokano na bino ete nakunda nzoto ya mwasi na ngai
awa, boyoka ngai mpe bosengela ngai epai ya Efroni, mwana mobali ya
Tsoari,
9 ete atekela ngai libulu na ye ya mabanga oyo ezali na Makipela, na
suka ya elanga na ye. Boyebisa ye ete atekela ngai yango na motuya oyo
ekoki na yango mpo ete nakomisa yango mabele ya kokunda bato na ngai.
10 Nzokande, Efroni, moto ya Iti, oyo azalaki kovanda kati na bato na ye,
azongiselaki Abrayami na miso ya bato ya Iti, liboso ya bato nyonso oyo
bayaki na ekuke ya engumba na ye :
11 — Te, nkolo na ngai, yoka ngai ! Napesi yo elanga mpe libulu ya
mabanga oyo ezali kati na yango. Napesi yo yango liboso ya bato na
ngai mpo ete okunda mwasi na yo.
12 Abrayami agumbamaki liboso ya bato ya mboka
13 mpe azongiselaki Efroni :
— Nabondeli yo, yoka ngai ! Soki olingi, nakopesa yo motuya oyo
ekoki na elanga. Ndima yango mpo ete nakunda mwasi na ngai kuna.
14 Efroni azongiselaki Abrayami :
15 — Yoka, nkolo na ngai ! Mabele ya motuya ya mbongo ya bibende,
nkama minei, ezali penza nini kati na ngai mpe yo ? Kamata mabele
yango mpe kunda mwasi na yo.
16 Abrayami andimaki maloba ya Efroni mpe amemelaki ye motuya oyo
alobaki na miso ya bato ya Iti : mbongo ya bibende, nkama minei, kolanda
ndenge bazalaki kotanga mbongo na tango wana.
17 Boye elanga ya Efroni oyo ezalaki na Makipela, pembeni ya Mamire,
elongo na libulu ya mabanga oyo ezalaki kati na yango, banzete nyonso
oyo ezalaki kati na elanga mpe na bandelo ya zingazinga na yango,
epesamaki
18 epai ya Abrayami mpe ekomaki ya ye na miso ya bato ya Iti oyo bayaki
na ekuke ya engumba.
19 Sima na yango, Abrayami akundaki mwasi na ye Sara na libulu ya
mabanga ya elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire oyo ezali Ebron, na
mokili ya Kanana.
20 Bato ya Iti bapesaki Abrayami elanga yango elongo na libulu ya
mabanga oyo ezalaki na kati mpo ete ekoma ya ye mpe akundaka bato
na ye kuna.

24

Libala ya Izaki mpe Rebeka

1 Abrayami akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki.
Yawe apambolaki ye na makambo nyonso.

2 Abrayami alobaki na mosali na ye, oyo awumelaki mingi na ndako na
ye mpe azalaki kokamba biloko na ye nyonso :
— Tia loboko na yo na se ya mopende na ngai
3 mpe lapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe oyo asala likolo mpe
mokili, ete okozwela te mwana na ngai ya mobali mwasi kati na bana basi
ya Kanana, ba-oyo nazali kovanda kati na bango.
4 Kasi okokende na mokili na ngai mpe na libota na ngai, mpe okozwa
mwasi moko mpo na Izaki, mwana na ngai ya mobali.
5 Mosali atunaki ye :
— Tango mosusu mwasi yango akolinga na ye te kolanda ngai na
mokili oyo. Boni, nakoki na ngai kozongisa mwana na yo ya mobali
na mokili epai wapi owuta ?
6 Abrayami alobaki :
— Keba na yo ! Kozongisa mwana na ngai kuna te.
7 Yawe, Nzambe ya likolo, oyo abimisaki ngai na ndako ya tata na ngai
mpe na mokili epai wapi nabotama, oyo alobaki na ngai mpe alakaki ngai
na nzela ya ndayi ete akopesa mokili oyo na bakitani na ngai, akotindela
yo anjelu na Ye mpo ete azala liboso na yo mpe mpo ete okoka koyela
mwana na ngai ya mobali mwasi ya mokili wana.
8 Soki mwasi yango aboyi na ye kolanda yo, wana okangolami na ndayi
oyo nazali kosenga yo kolapa. Kasi komeka kozongisa mwana na ngai ya
mobali kuna te.
9 Boye, mosali atiaki loboko na se ya mopende ya Abrayami, nkolo na
ye, alapaki ndayi ya kosala makambo yango.
10 Bongo mosali azwaki bashamo zomi kati na bashamo ya nkolo na
ye elongo na biloko ya ndenge na ndenge oyo eleki kitoko ; akendeki na
Arami mpe azwaki nzela ya engumba ya Naori.
11 Tango akomaki kuna, avandisaki bashamo pembeni ya libulu ya mayi,
na libanda ya engumba. Ezalaki na pokwa, na tango oyo basi babimaka
mpo na kotoka mayi.
12 Abondelaki : « Eh Yawe, Nzambe ya Abrayami, nkolo na ngai, longisa
ngai na mokolo ya lelo mpe lakisa bolamu na Yo epai ya Abrayami, nkolo
na ngai.
13 Tala, natelemi pene ya libulu ya mayi mpe bana basi ya engumba
bazali kobima mpo na koya kotoka mayi.
14 Tika ete mwana mwasi oyo nakoloba na ye : ‹ Nabondeli yo,
tengemisa mbeki na yo mpo ete namela mayi, › mpe ye akozongisela ngai :
‹ Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo, › azala mwasi oyo
oponi mpo na Izaki, mosali na Yo. Na nzela oyo, nakoyeba ete olakisi
bolamu na Yo epai ya nkolo na ngai. »
15 Liboso ete asilisa kosambela, Rebeka abimaki na mbeki na ye na
lipeka. Azalaki mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali ya Milika oyo
azalaki mwasi ya Naori, ndeko ya Abrayami.
16 Elenge mwasi azalaki kitoko penza, ayebaki nanu nzoto ya mibali te ;
ata mobali moko te asangisaki na ye nzoto. Akitaki na libulu ya mayi,
atondisaki mbeki na ye mpe amataki.
17 Mosali akimaki mbangu mpo na kokutana na ye mpe alobaki :
— Nabondeli yo, tika ngai namela ndambo ya mayi na mbeki na yo.
18 Mwana mwasi alobaki :
— Mela na yo, nkolo na ngai !
Akitisaki mbeki mbangu na maboko na ye mpe apesaki ye mpo ete
amela.
19 Sima na kopesa ye mayi ya komela, alobaki :

— Nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo nyonso kino ekosilisa komela.
20 Asalaki na lombangu mpe asopaki mayi nyonso ya mbeki na ye na
esika oyo banyama emelelaka mayi ; akimaki lisusu na libulu mpe atokaki
mayi mpo na bashamo na ye nyonso.
21 Mosali azalaki kotala ye na bokebi, alobaki eloko moko te mpo na
koyeba soki Yawe alongisi mobembo na ye to te.
22 Tango bashamo esilisaki komela mayi, mosali azwaki lopete moko ya
wolo, oyo batiaka na zolo mpe ezalaki ya bagrame motoba. Azwaki mpe
basheneti mibale ya wolo : moko na moko ezalaki na bagrame koleka
nkama moko.
23 Atunaki ye :
— Ozali mwana mwasi ya nani ? Nabondeli yo, yebisa ngai. Boni,
esika ekoki komonana na ndako ya tata na yo mpo na biso mpo ete
tolekisa kuna butu ?
24 Azongiselaki ye :
— Nazali mwana ya Betweli, mwana mobali ya Milika mpe Naori.
25 Abakisaki :
— Tozali na matiti mpe biloko ebele ya koleisa bibwele ; tozali mpe
na esika mpo na yo mpo ete olekisa butu.
26 Boye, mosali akitisaki moto na ye na se mpe agumbamelaki Yawe.
27 Alobaki : « Tika ete Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami,
akumisama ; Ye oyo atiki te kolakisa bolamu na Ye mpe boyengebene na
Ye epai ya nkolo na ngai, pamba te atambolisi ngai na mobembo kino na
ndako ya bandeko ya nkolo na ngai ! »
28 Elenge mwasi akimaki mbangu na ndako mpe alobaki epai ya mama
na ye makambo oyo elekaki.
29 Rebeka azalaki na ndeko moko ya mobali oyo kombo na ye ezalaki
« Labani. » Ye mpe abimaki mbangu mpo na kokutana na mosali ya
Abrayami kuna na libulu ya mayi.
30 Tango kaka amonaki lopete oyo batiaki na zolo mpe basheneti na
maboko ya ndeko na ye ya mwasi, mpe ayokaki Rebeka koloba makambo
oyo mosali alobaki mpo na ye, akendeki epai ya mosali mpo ete amonaki
ye ya kotelema pene ya bashamo, pembeni ya libulu ya mayi.
31 Alobaki : « Yaka na ndako na biso, yo oyo opambolama na Yawe. Mpo
na nini otelemi awa na libanda ? Nabongisi ndako mpe esika mpo na
bashamo. »
32 Boye mosali ya Abrayami akotaki na ndako ya Labani, mpe bakitisaki
biloko oyo ezalaki na likolo ya bashamo. Bamemaki bashamo na ye na
esika oyo ezalaki na matiti mpe bilei ya banyama. Bamemaki mpe mayi
mpo na ye mpe mpo na bato oyo bazalaki elongo na ye mpo ete basukola
makolo.
33 Batielaki ye lisusu biloko ya kolia, kasi alobaki :
— Nakoki kolia te kino nakosilisa koloba makambo nyonso oyo nazali
na yango.
Labani alobaki na ye :
— Yebisa biso makambo yango.
34 Azongisaki :
— Nazali mosali ya Abrayami.
35 Yawe apambola mingi nkolo na ngai mpe akomisa ye mozwi : apesa
ye bameme, bantaba, bangombe, palata mpe wolo, basali ya mibali mpe
ya basi, ba-ane mpe bashamo.

36 Sara, mwasi ya nkolo na ngai, na kimobange na ye, abotelaki nkolo
na ngai mwana mobali, mpe nkolo na ngai apesaki biloko na ye nyonso
epai ya mwana yango.
37 Nzokande, nkolo na ngai alapisaki ngai ndayi na maloba oyo : « Kati
na bana basi ya Kanana epai wapi nazali kovanda, okozwela mwana na
ngai mwasi awa te.
38 Kasi okokende na libota ya tata na ngai mpe na ekolo na ngai, kuna
nde okozwa mwasi mpo na mwana na ngai ya mobali. »
39 Nazongiselaki nkolo na ngai : « Tango mosusu, mwasi yango
akolinga na ye kolanda ngai te. »
40 Mpe ye alobaki na ngai lisusu : « Yawe oyo natambolaki liboso na
Ye akotinda anjelu na Ye elongo na yo mpe akolongisa mobembo na yo
mpo ete ozwela mwana na ngai ya mobali mwasi oyo akowuta na ekolo
na ngai mpe na libota ya tata na ngai.
41 Boye tango okokende na ekolo na ngai, soki baboyi kopesa yo ye,
okozala na ngambo te na ndayi oyo nalapisi yo. »
42 Nzokande lelo, tango nakomaki na libulu ya mayi, nasambelaki :
« Oh Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, nabondeli Yo, longisa
mobembo na ngai.
43 Tala ngai, natelemi pembeni ya libulu oyo ya mayi, elenge mwasi
oyo akobima mpo na koya kotoka mayi mpe oyo nakoloba na ye :
‹ Nabondeli yo, nakoki kozwa ndambo ya mayi ya komela na mbeki na
yo ? ›
44 Mpe ye akozongisela ngai : ‹ Mela na yo, mpe nakotoka lisusu mayi
mpo na bashamo na yo, › tika ete ye nde azala mwasi oyo Yawe aponi mpo
na mwana mobali ya nkolo na ngai. »
45 Liboso ete nasilisa kosambela kati na motema na ngai, Rebeka
abimaki na mbeki na lipeka na ye. Akitaki na libulu ya mayi mpe atokaki
mayi. Nalobaki na ye : « Nabondeli yo, pesa ngai mayi ya komela. »
46 Akitisaki mbangu mbeki na ye wuta na lipeka na ye mpe alobaki :
« Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo. » Boye namelaki
mayi, mpe amelisaki lisusu bashamo mayi.
47 Natunaki ye : « Ozali mwana mwasi ya nani ? » Azongisaki :
« Nazali mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali oyo Milika abotelaki
Naori. » Boye natiaki lopete na zolo na ye mpe basheneti na maboko na
ye.
48 Nakitisaki elongi na se mpe nagumbamelaki Yawe ; nakumisaki
Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, oyo atambolisaki ngai na nzela
ya sembo mpo na kozwela mwana na ye ya mobali mwana mwasi ya ndeko
ya nkolo na ngai.
49 Mpe sik’oyo, boyebisa ngai soki bokosalela nkolo na ngai bolamu
mpe boyengebene. Soki te, boyebisa ngai mpo ete naluka nzela mosusu.

50 Labani mpe Betweli bazongisaki :
— Makambo oyo nyonso ewuti epai na Yawe. Tozali na likambo
mosusu te ya koloba na yo.
51 Tala Rebeka, azali liboso na yo ! Kamata ye mpe kende na ye ;
mpe tika ete azala mwasi ya mwana mobali ya nkolo na yo, ndenge Yawe
abongisi.

52 Tango mosali ya Abrayami ayokaki makambo oyo bayebisaki ye,
akitisaki elongi na ye kino na se liboso ya Yawe.

53 Abimisaki biloko ya wolo, ya palata mpe bilamba ; bongo apesaki
yango na Rebeka. Apesaki mpe bakado ya motuya epai ya ndeko na ye ya
mobali mpe epai ya mama na ye.
54 Sima na yango, mosali ya Abrayami mpe bato oyo bazalaki elongo na
ye baliaki, bamelaki mpe balekisaki butu kati na ndako wana.
Na tongo, tango balamukaki, mosali ya Abrayami alobaki na bango :
— Botika ete nazonga epai ya nkolo na ngai.
55 Ndeko mobali mpe mama ya Rebeka bazongisaki :
— Tika ete elenge mwasi atikala nanu elongo na biso mikolo zomi,
sima nde bokoki kokende.
56 Kasi alobaki na bango :
— Bowumisa ngai te, pamba te Yawe alongisi mobembo na ngai ;
botika ngai kokende mpo ete nazonga epai ya nkolo na ngai.
57 Balobaki na ye :
— Tika ete tobenga elenge mwasi mpe totuna posa na ye.
58 Babengaki Rebeka mpe batunaki ye :
— Ondimi solo kokende na mobali oyo ?
Rebeka azongisaki :
— Iyo, nandimi.
59 Boye batikaki ndeko na bango ya mwasi Rebeka ete akende elongo na
mama oyo asungaka ye, na mosali ya Abrayami elongo na bato na ye.
60 Bapambolaki Rebeka mpe balobaki na ye :
« Ndeko na biso ya mwasi,
tika ete okoma mama ya nkoto ya bato,
mpe tika ete bana na yo bakamata
bingumba ya banguna na bango ! »
61 Boye Rebeka elongo na basali na ye ya basi batelemaki, bamataki
likolo ya bashamo mpe balandaki mosali ya Abrayami. Bongo mosali ya
Abrayami akamataki Rebeka mpe bakendeki na ye nzela moko.
62 Nzokande, Izaki azalaki kovanda na Negevi mpe awutaki na libulu ya
mayi na Lakai-Royi.
63 Na pokwa, Izaki akendeki na bilanga mpo na kozwa tango ya kokanisa
na bozindo. Tango atombolaki miso, amonaki bashamo kopusana pene ya
esika oyo azalaki.
64 Tango Rebeka mpe atombolaki miso, amonaki Izaki mpe akitaki wuta
na shamo na ye.
65 Atunaki mosali ya Abrayami :
— Nazali komona mobali moko kati na bilanga, azali koya kokutana
na biso ; azali nani ?
Mosali ya Abrayami azongisaki :
— Azali nkolo na ngai.
Bongo Rebeka azwaki vwale na ye mpe amizipaki na elongi.
66 Mosali ya Abrayami ayebisaki Izaki makambo nyonso oyo asalaki.
67 Na yango, Izaki amemaki Rebeka kati na ndako ya kapo ya mama na
ye Sara, azwaki ye mpo ete azala mwasi na ye mpe alingaki ye. Boye Izaki
abondisamaki na kufa ya mama na ye.

25

Bakitani ya Abrayami

1 Abrayami abalaki mwasi mosusu, kombo na ye « Ketura. »
2 Ketura abotelaki ye : Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani, Ishibaki
mpe Shuwa.

3 Yokishani azalaki tata ya Saba mpe Dedani. Tala bato oyo bazalaki
bakitani ya Dedani : Bato ya Ashuri, ya Letushi mpe ya Lewumi.
4 Madiani azalaki tata ya Efa, ya Eferi, ya Enoki, ya Abida mpe ya Elida.
Bato oyo nyonso bazalaki bakitani ya Ketura.
5 Abrayami atikaki biloko na ye nyonso na maboko ya Izaki.
6 Kasi wana Abrayami azalaki nanu na bomoi, apesaki bakado epai ya
bana mibali ya bamakangu na ye mpe atindaki bango na mokili ya este,
mosika ya mwana na ye ya mobali Izaki.
7 Abrayami awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku sambo na
mitano.
8 Bongo Abrayami akataki motema mpe akufaki. Sima na ye kotonda
mikolo mpe kokoma mobange makasi, akendeki kokutana na bakoko na
ye.
9 Bana na ye ya mibali, Izaki mpe Isimaeli, bakundaki ye na lilita ya
mabanga ya Makipela pene ya Mamire, kati na elanga ya Efroni, mwana
mobali ya Tsoari, moto ya Iti.
10 Abrayami asombaki elanga yango epai ya bato ya Iti. Ezalaki kuna
nde bakundaki mwasi na ye Sara.
11 Sima na kufa ya Abrayami, Nzambe apambolaki Izaki, mwana mobali
ya Abrayami. Izaki azalaki kovanda pene ya Lakai-Royi.

Bakitani ya Isimaeli

12 Tala molongo ya bakitani ya Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami, oyo
Agari, moto ya Ejipito mpe mwasi mosali ya Sara, abotelaki Abrayami.

13 Tala bakombo ya bana mibali ya Isimaeli kolanda ndenge
babotamela :

Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli ;
Kedari, Adibeli, Mibisami,
14 Mishima, Duma, Masa,
15 Adadi, Tema, Yeturi,
Nafishi mpe Kedima.

16 Bango nde bazalaki bana mibali zomi na mibale ya Isimaeli.
Moko na moko azalaki mokambi ya libota, mpe apesaki kombo
na ye na mboka na ye mpe na molako na ye.

17 Isimaeli awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na
sambo. Akataki motema mpe akufaki ; akendeki kokutana na bakoko na
ye.
18 Bakitani na ye bazalaki kovanda na mokili oyo ezalaki kati na Avila
mpe Shuri, pene ya Ejipito, na nzela oyo ekenda na Asiri. Bazalaki tango
nyonso kovanda lokola banguna ya bandeko na bango nyonso.

Ezawu mpe Jakobi

19 Tala libota ya Izaki, mwana mobali ya Abrayami.

Abrayami azalaki tata ya Izaki,
20 mpe Izaki azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango abalaki
Rebeka, mwana mwasi ya Betweli, moto ya Arami ya Padani-Arami, mpe
ndeko mwasi ya Labani, moto ya Arami.

21 Izaki abondelaki Yawe mpo na Rebeka, mwasi na ye, oyo azalaki
ekomba. Yawe ayanolaki libondeli na ye, mpe Rebeka akomaki na zemi.
22 Kati na libumu na ye, bana bazalaki kowelana. Alobaki : « Likambo
nini oyo ekomeli ngai ? »
Boye, akendeki kotuna Yawe.
23 Yawe alobaki na ye :
« Bikolo mibale ezali kati na libumu na yo,
mpe mabota mibale ekabwana ekobima na libumu na yo ;
ekolo moko ekoleka ekolo mosusu na makasi,
mpe kulutu akosalela leki. »
24 Wana tango na ye ya kobota ekokaki, azalaki na mapasa mibale kati
na libumu na ye.
25 Lipasa ya liboso oyo abimaki azalaki motane mpe nzoto na ye
mobimba ezalaki etonda na bapwale lokola elamba ya bapwale ; yango
wana babengaki ye « Ezawu. »
26 Sima na yango, ndeko na ye mpe abimaki, loboko na ye ekanga litindi
ya Ezawu ; yango wana bapesaki ye kombo « Jakobi. » Izaki azalaki na
mibu tuku motoba ya mbotama tango Rebeka abotaki.
27 Bana mibali yango bakolaki. Ezawu akomaki mobomi makasi ya
banyama mpe azalaki kolekisa tango mingi na zamba ; Jakobi azalaki moto
ya kimia, azalaki kosepela kovanda na ndako.
28 Izaki abandaki kosepela mingi na misuni, yango wana alingaki mingi
Ezawu ; mpe Rebeka alingaki mingi Jakobi.
29 Mokolo moko, wana Jakobi azalaki kolamba elubu, Ezawu oyo awutaki
na bilanga ayaki na kolemba.
30 Ezawu alobaki na Jakobi :
— Nalembi makasi ; tika ngai nalia elubu oyo, elubu oyo kaka.
Yango wana bazalaki mpe kobenga ye Edomi.
31 Jakobi azongisaki :
— Tekela ngai liboso boyaya na yo.
32 Ezawu azongisaki :
— Tala, nakokufa na nzala. Boyaya na ngai ekopesa ngai nini ?
33 Kasi Jakobi alobaki :
— Lapa liboso ndayi.
Ezawu alapaki ndayi epai ya Jakobi ; mpe na nzela wana, atekaki boyaya
na ye epai ya Jakobi.
34 Jakobi apesaki Ezawu lipa mpe elubu ya misili. Ezawu aliaki mpe
amelaki, bongo atelemaki mpe akendeki. Ezali ndenge wana nde Ezawu
atiolaki boyaya na ye.

26

Izaki mpe Abimeleki

1 Wana nzala makasi ekotaki lisusu na mokili lokola na tango ya
Abrayami, Izaki akendeki na Gerari epai ya Abimeleki, mokonzi ya bato
ya Filisitia.
2 Boye Yawe abimelaki ye mpe ayebisaki ye :
— Kokende na Ejipito te ! Vanda na mokili oyo nakolakisa yo.
3 Vanda kati na mokili oyo ; nakozala na yo elongo mpe nakopambola
yo, pamba te nakopesa mabele oyo nyonso epai na yo mpe epai ya bana
na yo ; nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya Abrayami, tata na yo.

4 Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo mpe
nakopesa bango mabele oyo nyonso. Boye mpo na bakitani na yo, bikolo
nyonso ya mokili ekomipambola.
5 Nakosala yango mpo ete Abrayami atosaki Ngai, abatelaki bikateli
na Ngai, mitindo na Ngai mpe mibeko na Ngai.
6 Boye, Izaki avandaki na Gerari.
7 Tango bato ya esika wana batunaki ye na tina na mwasi na ye,
azongisaki :
— Azali ndeko na ngai ya mwasi.
Azalaki koloba te ete azali mwasi na ye mpo ete azalaki kobanga ete bato
ya mboka baboma ye mpo na Rebeka, pamba te azalaki penza kitoko.
8 Tango awumelaki na mboka yango, Abimeleki, mokonzi ya bato ya
Filisitia, atalaki wuta na lininisa mpe amonaki Izaki kosakana na mwasi
na ye Rebeka.
9 Bongo Abimeleki abengisaki ye mpe alobaki na ye :
— Rebeka azali solo mwasi na yo. Mpo na nini olobaki : « Azali ndeko
na ngai ya mwasi ? »
Izaki azongisaki :
— Kati na ngai, nazalaki koloba ete nakokaki kokufa mpo na ye.
10 Abimeleki alobaki lisusu :
— Nasali bino likambo nini ? Etikalaki kaka moke ete mobali moko
kati na bato na ngai akota mpe asangisa nzoto na mwasi na yo. Boye,
olingaki komemisa biso ngambo.
11 Abimeleki apesaki mitindo na bato nyonso :
— Moto nyonso oyo akosala mabe na moto oyo mpe na mwasi na ye,
akokufa.

Izaki avandaki na Beri-Sheba

12 Izaki alonaki mbuma na mabele oyo mpe abukaki monkama na
monkama na oyo alonaki, pamba te Yawe apambolaki ye.
13 Izaki akomaki mozwi, mpe bozwi na ye ekobaki kaka komata kino
akomaki moto na bozwi ebele.
14 Bato ya Filisitia bakomaki koyokela ye likunya, pamba te azalaki na
bameme ebele, bantaba ebele, bangombe ebele mpe basali ebele.
15 Boye bato ya Filisitia bakundaki mabulu nyonso oyo basali ya
Abrayami, tata na ye, batimolaki tango azalaki nanu na bomoi mpe
batondisaki yango na mabele.
16 Bongo Abimeleki alobaki na Izaki :
— Kende mosika na biso, pamba te okomi na nguya mingi koleka biso.
17 Izaki alongwaki wana mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo na
lubwaku ya Gerari epai wapi avandaki.
18 Atimolaki lisusu mabulu ya mayi oyo batimolaki na tango ya tata na
ye Abrayami. Mabulu yango ezalaki bato ya Filisitia nde bakundaki yango
sima na kufa ya Abrayami, mpe Izaki abengaki yango kaka na bakombo
oyo tata na ye Abrayami apesaka yango.
19 Basali ya Izaki batimolaki na lubwaku mpe bamonaki kuna libulu ya
mayi ya peto.
20 Babateli bibwele ya Gerari baswanisaki babateli bibwele ya Izaki mpe
balobaki na bango : « Mayi oyo ezali ya biso. » Izaki apesaki libulu yango
kombo « Eseki*, » pamba te baswanisaki ye na tina na yango.

* **26:20** Eseki elakisi : koswana.

21 Batimolaki libulu mosusu, kasi baswanisaki ye lisusu na tina na yango,
mpe apesaki yango kombo « Sitina[†]. »
22 Alongwaki wana mpe akendeki kotimola libulu mosusu ; mpe moto
moko te aswanisaki ye na tina na yango. Yango wana apesaki yango
kombo « Reoboti[‡], » pamba te alobaki : « Sik'oyo, Yawe apesi biso esika
monene, mpe tokofuluka na mokili oyo. »
23 Kolongwa wana, akendeki na Beri-Sheba.

Izaki asali boyokani elongo na Abimeleki

24 Na butu ya mokolo oyo Izaki akomaki na Beri-Sheba, Yawe abimelaki
ye mpe alobaki na ye : « Nazali Nzambe ya Abrayami, tata na yo ; kobanga
te, nazali elongo na yo. Mpo na Abrayami, mosali na Ngai, nakopambola
yo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele. »
25 Kaka na esika yango, Izaki atongaki etumbelo, abelelaki Kombo ya
Yawe, atongaki ndako na ye ya kapo. Basali na ye batimolaki libulu
mosusu ya mayi.
26 Wuta na Gerari, Abimeleki elongo na Awuzati, mopesi toli na ye, mpe
Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bayaki kokutana na Izaki.
27 Izaki atunaki bango :
— Mpo na nini boyei epai na ngai, bino bato oyo bolingaka ngai te
mpe bobenganaki ngai epai na bino ?
28 Bazongiselaki ye :
— Tomoni ya solo ete Yawe azali elongo na yo, yango wana tolobaki :
« Tika ete tosala boyokani kati na biso mpe yo na nzela ya ndayi.
29 Lapa ndayi ete okosala biso mabe te ndenge biso mpe tosalaki yo
mabe te ; tosalelaki yo kaka bolamu mpe totikaki yo kokende na kimia.
Sik'oyo, Yawe apamboli yo. »
30 Izaki asalelaki bango feti monene ; baliaki mpe bamelaki.
31 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balapanaki ndayi ; bongo
Izaki abimisaki bango na nzela mpe atikaki bango kokende na kimia.
32 Kaka na mokolo yango, basali ya Izaki bayaki kopesa ye sango ete
bamoni mayi na libulu oyo bazalaki kotimola.
33 Izaki apesaki libulu yango kombo « Sheba[§]. » Yango wana engumba
yango ebengami kino lelo Beri-Sheba.

34 Tango Ezawu akokisaki mibu tuku minei ya mbotama, abalaki Jiditi,
mwana mwasi ya Beri, moto ya mokili ya Iti, mpe Basimati, mwana mwasi
ya Eloni, moto ya mokili ya Iti.
35 Basi yango bazalaki koyokisa Izaki mpe Rebeka pasi na motema.

27

Izaki apamboli Jakobi

1 Tango Izaki akomaki mobange mpe miso na ye ezalaki komona lisusu
malamu te, abengaki Ezawu, mwana na ye ya liboso ya mobali. Alobaki
na ye :
— Mwana na ngai !
Ezawu azongisaki :
— Ngai oyo !
2 Izaki alobaki :
— Nakomi mobange mpe nayebi mokolo ya kufa na ngai te.

[†] **26:21** Sitina elakisi : kowelana. [‡] **26:22** Reoboti elakisi : mokuse. [§] **26:33** Sheba elakisi : ndayi.

3 Yango wana, zwa sik'oyo mandoki na yo ya bokila, saki ya bokila
mpe tolotolo ; kende na zamba mpe bomela ngai nyama.
4 Okolambela ngai elubu ya kitoko ndenge nalingaka mpe okomemela
ngai yango ; nakolia mpo ete napambola yo liboso ete nakufa.
5 Nzokande, Rebeka azalaki koyoka makambo oyo Izaki azalaki koyebisa
mwana na ye Ezawu. Tango Ezawu akendeki na zamba mpo na koboma
nyama mpe kozonga na yango,
6 Rebeka ayebisaki Jakobi, mwana na ye ya mibale :
— Tala, nayokaki tata na yo koyebisa Ezawu, ndeko na yo :
7 « Memela ngai nyama ! Okolambela ngai elubu ya kitoko, mpe
nakolia yango mpo ete napambola yo na miso ya Yawe liboso ete nakufa. »
8 Mwana na ngai, yoka ngai malamu sik'oyo mpe sala makambo oyo
nakoyebisa yo :
9 Kende na etonga ya bibwele mpe pona bana ntaba mibale mpe
memela ngai yango mpo ete nalambela tata na yo elubu ya kitoko ndenge
alingaka.
10 Bongo, okomemela yango tata na yo ; akolia yango mpo ete
apambola yo liboso ete akufa.
11 Jakobi azongiselaki Rebeka, mama na ye :
— Ezawu, ndeko na ngai, azali na bapwale ebele na nzoto, kasi ngai
nazali na yango te.
12 Soki tata na ngai asimbi ngai, akososola ete nalingi kokosa ye ; wana
nakomibendela bilakeli mabe na esika ete napambolama.
13 Mama na ye alobaki :
— Mwana na ngai, tika ete bilakeli mabe yango ekweya likolo na ngai ;
yo, sala kaka makambo oyo ngai nayebisi yo.
14 Boye Jakobi akendeki, azwaki bana ntaba mpe amemaki yango epai
ya mama na ye, mpe mama na ye alambaki elubu ya kitoko ndenge tata
na ye azalaki kolinga.
15 Bongo Rebeka azwaki na ndako, bilamba oyo elekaki kitoko kati na
bilamba ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, mpe alatisaki yango Jakobi,
mwana na ye ya suka.
16 Azipaki ye maboko mpe kingo na poso ya bana ntaba.
17 Bongo Rebeka apesaki na maboko ya Jakobi, mwana na ye, elubu ya
kitoko mpe lipa oyo alambaki.
18 Jakobi akendeki epai ya tata na ye mpe alobaki :
— Tata na ngai !
Izaki azongisaki :
— Ngai oyo, mwana na ngai ; yo nani ?
19 Jakobi alobaki na tata na ye :
— Nazali Ezawu, mwana na yo ya liboso. Nasali ndenge oyebisaki
ngai. Nabondeli yo, lamuka, vanda mpe lia nyama, mpo ete opambola
ngai.
20 Izaki atunaki mwana na ye :
— Mwana na ngai, osali ndenge nini mpo ete ozwa nyama noki ?
Jakobi azongisaki :
— Ezali Yawe, Nzambe na yo, nde atindaki yango na nzela na ngai.
21 Izaki alobaki na Jakobi :
— Mwana na ngai, pusana pembeni na ngai mpo ete nasimba yo mpe
nayeba soki ozali solo mwana na ngai Ezawu.
22 Jakobi akendeki pembeni na ye, bongo Izaki asimbaki ye mpe alobaki :
— Mongongo ezali ya Jakobi, kasi maboko ezali ya Ezawu.

23 Tata na ye ayebaki ye te, pamba te maboko ya Jakobi ezalaki na
bapwale lokola ya Ezawu, ndeko na ye ; boye apambolaki ye.
24 Kasi liboso, atunaki ye :
— Ozali penza mwana na ngai Ezawu ?
Jakobi azongisaki :
— Iyo, ezali ngai solo.
25 Izaki alobaki :
— Mwana na ngai, memela ngai nyama na yo mpo ete nalia mpe
napambola yo.
Jakobi amemelaki ye nyama, mpe Izaki aliaki. Amemelaki ye lisusu
masanga ya vino mpe amelaki.
26 Sima, tata na ye, Izaki, alobaki na ye :
— Mwana na ngai, yaka awa mpe pesa ngai beze.
27 Jakobi akendeki mpe apesaki ye beze. Tango Izaki ayokaki solo ya
bilamba na ye, apambolaki ye na maloba oyo :
« Ah ! Solo ya mwana na ngai ezali
lokola solo ya bilanga oyo Yawe apamboli.
28 Tika ete Nzambe apesa yo mvula ya likolo mpe mabele ya bozwi ;
apesa yo mbuma ya ble mpe vino ebele penza !
29 Tika ete bikolo esalela yo,
bato bafukamela yo !
Zala mokonzi ya bandeko na yo ya mibali,
mpe tika ete bana mibali ya mama na yo bafukama liboso na yo !
Tika ete moto oyo akolakela yo mabe alakelama mabe ;
tika ete moto oyo akopambola yo apambolama ! »

Mbano ya Ezawu

30 Tango Izaki asilisaki kopambola ye, Jakobi atikaki tata na ye ; bongo
ndeko na ye, Ezawu, azongaki wuta na bokila.
31 Ye mpe alambaki elubu mpe amemaki yango epai ya tata na ye.
Alobaki na ye :
— Tata na ngai, telema mpe lia nyama na ngai mpo ete opambola ngai.
32 Tata na ye, Izaki, atunaki ye :
— Yo nani ?
Azongisaki :
— Ngai Ezawu, mwana na yo ya liboso.
33 Bongo Izaki alengaki makasi mpe alobaki :
— Nani wana abomaki nyama mpe amemelaki ngai yango ? Naliaki
yango liboso ete yo oya, mpe napambolaki ye. Boye apambolami solo !
34 Tango Ezawu ayokaki maloba ya tata na ye, atombolaki mongongo
makasi mpe agangaki. Alobaki na tata na ye :
— Ah ! Tata na ngai, pambola ngai, pambola ngai mpe lokola !
35 Izaki alobaki :
— Ndeko na yo ayaki na mayele mabe, ayibi mapamboli na yo.
36 Ezawu alobaki :
— Mpo ete kombo na ye ezali « Jakobi, » yango wana akosi ngai mbala
mibale ? Ya liboso, azwaki boyaya na ngai, mpe tala sik'oyo azwi lisusu
mapamboli na ngai !
Bongo atunaki :
— Boni, obombelaki ngai mapamboli te ?
37 Izaki azongiselaki Ezawu :

— Tala, nakomisi ye nkolo na yo mpe napesi ye bandeko na ye nyonso
lokola basali ; napesi ye ble mpe vino. Mwana na ngai, nasala lisusu nini
mpo na yo ?
38 Ezawu alobaki na tata na ye :
— Tata na ngai, ozalaki kaka na lipamboli moko wana ? Tata na ngai,
pambola ngai mpe !
Ezawu atombolaki mongongo na ye mpe alelaki makasi.
39 Tata na ye, Izaki, alobaki na ye :
— Okovanda mosika ya mabele oyo ebotaka malamu,
mpe mosika ya mvula ya likolo.
40 Okobika na nzela ya mopanga na yo
mpe okosalela ndeko na yo ya mobali.
Kasi tango okotambola bipai na bipai,
okobuka ekangiseli oyo akotia yo na kingo.

Jakobi akimi epai ya Labani

41 Ezawu ayinaki Jakobi likolo ya mapamboli oyo azwaki epai ya tata na
ye mpe amilobelaki : « Etikali moke tata na ngai akufa ; bongo nakoboma
ndeko na ngai Jakobi. »
42 Tango Rebeka asosolaki makanisi ya Ezawu, mwana na ye ya liboso,
abengaki Jakobi, mwana na ye ya suka, mpe alobaki na ye : « Tala, Ezawu,
ndeko na yo, azali koluka koboma yo.
43 Mwana na ngai, yoka ngai sik'oyo mpe sala makambo oyo nazali
koyebisa yo : ‹ Longwa awa mpe kima na mboka Arani, epai ya ndeko
na ngai Labani.
44 Vanda mwa mikolo epai na ye kino kanda ya ndeko na yo ekosila.
45 Tango kanda na ye ekosila mpe akobosana makambo oyo osalaki ye,
nakotindela yo maloba mpo ete olongwa kuna mpe ozonga. Mpo na nini
nazanga bino mibale mokolo moko ? › »
46 Rebeka akendeki koyebisa Izaki : « Nalembi mokili likolo ya basi oyo
ya mokili ya Iti. Soki Jakobi abali mwasi kati na bana basi ya mokili oyo,
tina nazala na bomoi ekozala lisusu te. »

28

1 Bongo Izaki abengaki Jakobi, apambolaki ye mpe apesaki ye mitindo
oyo : « Okobala mwasi te kati na bana basi ya Kanana.
2 Telema ! Kende mbala moko na Padani-Arami, na ndako ya koko na
yo, Betweli, tata ya mama na yo. Zwa mwasi kuna kati na bana basi ya
Labani, ndeko ya mama na yo.
3 Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso apambola yo, apesa yo bana,
akomisa bana na yo ebele mpe okoma lisanga monene ya bato.
4 Tika ete apesa na yo mpe na bakitani na yo lipamboli oyo apesaki
na Abrayami mpo ete okamata mokili oyo ozali kovanda lokola mopaya,
mokili oyo Nzambe apesaki na Abrayami. »
5 Izaki atindaki Jakobi na nzela na ye, mpe Jakobi akendeki na Padani-
Arami epai ya Labani, mwana mobali ya moto ya Arami, Betweli, mpe
ndeko mobali ya Rebeka, mama ya Ezawu mpe Jakobi.
6 Ezawu ayokaki ete Izaki apambolaki Jakobi mpe atindaki ye na Padani-
Arami mpo na kobala mwasi ; ayokaki mpe ete, tango apambolaki ye,
apesaki ye mitindo oyo : « Okobala mwasi te kati na bana basi ya
Kanana. »
7 Jakobi atosaki tata na ye mpe mama na ye, mpe akendeki na Padani-
Arami.

8 Bongo Ezawu asosolaki ete Izaki, tata na ye, azalaki kosepela te na
bana basi ya Kanana.
9 Boye Ezawu akendeki epai ya Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami,
mpe abalaki, kobakisa na basi oyo azalaki na bango, Maalati, ndeko mwasi
ya Nebayoti.

Lisolo ya Jakobi

Ndoto ya Jakobi

10 Jakobi alongwaki na Beri-Sheba mpe akendeki na Arani.
11 Tango akomaki na esika moko, apemaki mpo na kolekisa butu. Azwaki
libanga moko kati na mabanga oyo ezalaki na esika yango, atiaki yango
na se ya moto na ye mpe alalaki.
12 Na se ya pongi, alotaki ndoto : Amonaki ematelo moko ebanda na
mabele mpe songe na yango etutaki likolo. Ba-anjelu ya Nzambe bazalaki
komata mpe kokita na ematelo yango.
13 Mpe Yawe atelemaki likolo ya ematelo mpe alobaki na ye : « Nazali
Yawe, Nzambe ya koko na yo Abrayami mpe Nzambe ya Izaki. Nakopesa
epai na yo mpe na bana na yo mabele oyo, esika olali.
14 Bana na yo bakozala ebele lokola putulu ya mabele, bakopanzana na
bangambo nyonso : wuta na weste kino na este, wuta na nor kino na sude.
Mabota nyonso ya mokili ekomipambola mpo na yo mpe mpo na bakitani
na yo.
15 Nazali elongo na yo, nakobatela yo bisika nyonso oyo okokende mpe
nakozongisa yo na mabele oyo, nakotika yo te kino nakokokisa makambo
nyonso oyo nalakaki yo. »
16 Tango Jakobi alamukaki na pongi, alobaki : « Ya solo penza, Yawe
azali na esika oyo mpe ngai nayebaki yango te ! »
17 Jakobi abangaki mpe abakisaki : « Oyo esika ya somo boye ! Ekoki
kozala eloko mosusu te, bobele Ndako ya Nzambe. Awa nde ekuke ya
lola. »
18 Na tongo-tongo, Jakobi azwaki libanga oyo atiaki moto, atelemisaki
yango lokola elembo mpe asopaki mafuta na songe na yango.
19 Apesaki esika yango kombo « Beteli*. » Na kala, bazalaka kobenga
esika yango « Luze. »
20 Bongo Jakobi akataki ndayi na koloba : « Soki Nzambe akozala elongo
na ngai mpe akobatela ngai na mobembo oyo nazali kosala, mpe soki
akopesa ngai bilei mpe bilamba ya kolata ;
21 soki nazongi na kimia na ndako ya tata na ngai, wana Yawe akozala
Nzambe na ngai,
22 libanga oyo natelemisi lokola elembo ekokoma Ndako ya Nzambe mpe
nakopesa Ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo akopesa ngai. »

29

Jakobi akomi epai ya Labani

1 Jakobi akobaki mobembo na ye mpe akomaki na mokili ya bato ya este.
2 Kuna, amonaki libulu ya mayi kati na elanga mpe bitonga misato ya
bameme elali pembeni ya libulu, pamba te bameme ezalaki komela mayi
na libulu yango. Libanga moko ya monene ezipaki monoko ya libulu.
3 Tango bibwele nyonso ezalaki kosangana wana, babateli bibwele
bazalaki kolongola libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe komelisa

* **28:19** Beteli elakisi : Ndako ya Nzambe.

bameme. Mpe na sima, bazalaki kozongisa libanga na esika na yango, na monoko ya libulu.
4 Jakobi atunaki babateli bibwele :
— Bandeko na ngai ya mibali, bowuti wapi ?
Bazongisaki :
— Towuti na Arani.
5 Atunaki bango lisusu :
— Boyebi Labani, koko ya Naori ?
Bazongisaki :
— Iyo, toyebi ye.
6 Jakobi abakisaki lisusu :
— Boni, azali malamu ?
Bazongisaki :
— Iyo, azali malamu. Tala kutu Rasheli, mwana na ye ya mwasi, azali koya elongo na bameme.
7 Kasi Jakobi alobaki :
— Tala, moyi ezali nanu makasi ; tango ekoki nanu te mpo na kozongisa bibwele. Bomelisa bameme mpe bozonga lisusu koleisa yango matiti.
8 Bazongisaki :
— Tokoki kosala yango kaka soki bibwele nyonso esangani ; bongo tokolongola libanga na monoko ya libulu mpe tokomelisa bameme mayi.
9 Wana azalaki nanu kosolola na bango, Rasheli ayaki elongo na bameme ya tata na ye, pamba te azalaki mwasi mobateli bibwele.
10 Tango Jakobi amonaki Rasheli, mwana mwasi ya noko na ye Labani, elongo na bibwele ya Labani, apusanaki, alongolaki libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe amelisaki yango mayi.
11 Jakobi apesaki Rasheli beze mpe alelaki makasi.
12 Jakobi ayebisaki Rasheli : « Nazali mwana ya Rebeka mpe moto ya libota ya tata na yo. » Bongo Rasheli akimaki mbangu mpo na koyebisa tata na ye.
13 Tango kaka Labani ayokaki sango na tina na Jakobi, mwana ya ndeko na ye ya mwasi, akendeki mbangu kokutana na ye. Ayambaki ye, apesaki ye beze mpe amemaki ye na ndako na ye ; mpe kuna, Jakobi ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki.
14 Labani alobaki na ye : « Solo, ozali penza makila na ngai, moto ya libota na ngai penza ! » Jakobi avandaki elongo na ye sanza mobimba.

Jakobi abali Lea mpe Rasheli

15 Labani alobaki na Jakobi :
— Boni, osalela ngai mosala ya ofele mpo ete ozali moto ya libota na ngai ? Yebisa ngai : olingi ete lifuti na yo ezala nini ?
16 Nzokande, Labani azalaki na bana basi mibale ya mikolo : Lea mpe leki na ye Rasheli.
17 Lea azalaki na miso elala kasi Rasheli azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko.
18 Jakobi alingaki Rasheli mpe alobaki :
— Nakosalela yo mibu sambo mpe okopesa ngai Rasheli, mwana na yo ya mwasi oyo ya leki, mpo ete azala mwasi na ngai.
19 Labani alobaki :
— Eleki malamu ete napesa ye epai na yo na esika ete napesa ye epai ya mobali mosusu. Vanda awa elongo na ngai.

20 Jakobi asalaki mibu sambo mpo na kozwa Rasheli na libala, mpe mibu
yango emonanaki kaka lokola mwa mikolo epai na ye, pamba te alingaki
Rasheli.
21 Sima, Jakobi alobaki na Labani :
— Mikolo na ngai ekoki ; pesa ngai mwasi na ngai, pamba te nalingi
kozala na ye.
22 Na boye, Labani abengisaki bato nyonso ya esika wana mpe asalisaki
feti.
23 Tango pokwa ekomaki, Labani azwaki Lea, mwana na ye ya mwasi,
apesaki ye epai ya Jakobi mpe Jakobi asangisaki na ye nzoto.
24 Labani apesaki Zilipa, mwasi mosali na ye, epai ya Lea, mwana na ye
ya mwasi, lokola mwasi mosali na ye.
25 Tango tongo etanaki, Jakobi amonaki ete ezalaki nde Lea. Bongo
alobaki na Labani :
— Likambo nini oyo osali ngai ? Boni, ezali mpo na Rasheli te nde
ngai nasalelaki yo ? Mpo na nini okosi ngai ?
26 Labani azongisaki :
— Na bokoko na biso awa, topesaka te leki na libala liboso ya kulutu.
27 Silisa nanu poso ya babalani elongo na ye. Bongo sima, oyo ya leki
mpe akopesamela yo soki osaleli ngai lisusu mibu sambo.
28 Jakobi asalaki bongo : asilisaki poso wana elongo na Lea, sima Labani
apesaki ye mwana na ye ya mwasi Rasheli mpo ete azala mwasi na ye.
29 Labani apesaki Bila, mwasi mosali na ye, epai ya Rasheli, mwana na
ye ya mwasi, lokola mwasi mosali na ye.
30 Jakobi asangisaki lisusu nzoto na Rasheli. Alingaki ye mingi koleka
Lea. Bongo asalelaki lisusu Labani mibu sambo.

Bana ya Jakobi

31 Lokola Yawe amonaki ete Jakobi alingaka Lea te, afungolaki ye
mabota ; kasi Rasheli azalaki kobota te.
32 Boye Lea azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Apesaki ye kombo
« Ribeni ; » alobaki : « Yawe amoni pasi na ngai ; mpe sik'oyo, mobali na
ngai akolinga ngai. »
33 Sima, azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki :
« Yawe amoni ete nalingami te, mpe apesi ngai lisusu mwana. » Boye
apesaki ye kombo « Simeoni. »
34 Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki : « Na mbala
oyo, mobali na ngai akokangama na ngai, pamba te naboteli ye bana
mibali misato. » Boye bapesaki ye kombo « Levi. »
35 Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Agangaki : « Na
mbala oyo, nakokumisa Yawe. » Yango wana apesaki ye kombo « Yuda. »
Mpe akataki kobota.

30

1 Tango Rasheli amonaki ete azali kobotela Jakobi bana te, akomaki na
zuwa mpo na ndeko na ye ya mwasi. Boye alobaki na Jakobi :
— Pesa ngai bana, noki te nakokufa.
2 Jakobi asilikaki makasi mpo na Rasheli mpe alobaki :
— Boni, ngai nakomi nde Nzambe oyo akangi yo mabota ?
3 Rasheli alobaki :
— Tala Bila, mwasi mowumbu na ngai ; sangisa na ye nzoto mpo ete
abotela ngai bana, mpe na nzela na ye, ngai mpe nakoka kotonga libota.

4 Rasheli apesaki ye Bila, mwasi mosali na ye, mpo ete akoma mwasi na
ye. Jakobi asangisaki na ye nzoto,
5 mpe Bila akomaki na zemi. Abotelaki Jakobi mwana mobali.
6 Rasheli alobaki : « Nzambe alongisi ngai, ayoki kolela na ngai mpe
apesi ngai mwana mobali. » Boye apesaki ye kombo « Dani. »
7 Sima na yango, Bila, mwasi mosali ya Rasheli, azwaki lisusu zemi mpe
abotelaki Jakobi mwana mobali ya mibale.
8 Rasheli alobaki : « Nabundisi ndeko na ngai ya mwasi bitumba ya
Nzambe mpe nalongi. » Boye apesaki ye kombo « Nefitali. »
9 Tango Lea amonaki ete azali kobota lisusu te, azwaki Zilipa, mwasi
mosali na ye, mpe apesaki ye epai ya Jakobi mpo ete akoma mwasi na ye.
10 Zilipa, mwasi mosali ya Lea, abotelaki Jakobi mwana mobali.
11 Lea alobaki : « Oyo nde esengo ! » Boye apesaki ye kombo « Gadi. »
12 Sima na yango, Zilipa, mwasi mosali ya Lea, abotelaki Jakobi mwana
mobali ya mibale.
13 Lea alobaki : « Oyo esengo ya ndenge nini nakomi na yango ! Pamba
te basi bakobenga ngai moto ya esengo. » Boye apesaki ye kombo « Aseri. »
14 Na eleko ya kokata ble, Ribeni akendeki na bilanga mpe amonaki
bambuma ya mandragore* ; amemelaki yango Lea, mama na ye. Bongo
Rasheli alobaki na Lea :
— Nabondeli yo, pesa ngai ndambo ya bambuma ya mandragore oyo
mwana na yo amemaki.
15 Kasi Lea azongiselaki ye :
— Boni, ndenge ozwi mobali na ngai, ekoki te ? Olingi lisusu kozwa
bambuma ya mandragore ya mwana na ngai ?
Rasheli alobaki na ye :
— Malamu ! Soki opesi ngai bambuma ya mandragore ya mwana na
yo, Jakobi akolala epai na yo na butu ya lelo.
16 Na pokwa, wana Jakobi awutaki bilanga, Lea akendeki kokutana na
ye mpe alobaki na ye : « Okolala epai na ngai, pamba te napesi bambuma
ya mandragore ya mwana na ngai mpo na yo. » Boye Jakobi asangisaki na
ye nzoto na butu wana.
17 Nzambe ayokelaki Lea mawa, akomaki na zemi mpe abotelaki Jakobi
mwana mobali ya mitano.
18 Lea alobaki : « Nzambe apesi ngai lifuti na ngai lokola napesaki
mosali na ngai ya mwasi epai ya mobali na ngai. » Boye apesaki ye kombo
« Isakari. »
19 Lea azwaki lisusu zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya
motoba.
20 Lea alobaki : « Nzambe apesi ngai likabo ya motuya. Sik'oyo, mobali
na ngai akopesa ngai lokumu mpo ete naboteli ye bana mibali motoba. »
Boye apesaki ye kombo « Zabuloni. »
21 Sima na mikolo, abotaki lisusu mwana mwasi mpe apesaki ye kombo
« Dina. »
22 Nzambe akaniselaki Rasheli, ayokaki kolela na ye mpe afungolaki ye
mabota.
23 Akomaki na zemi, abotaki mwana mobali mpe alobaki : « Nzambe
alongoli soni na ngai. »
24 Apesaki ye kombo « Jozefi, » mpe alobaki : « Tika ete Yawe abakisela
ngai mwana mosusu ya mobali ! »

* **30:14** Mandragore ezali nzete oyo ebotaka bambuma ya bolingo.

Bibwele ya Jakobi ekomi ebele

25 Sima na Rasheli kobota Jozefi, Jakobi alobaki na Labani :
— Pesa ngai nzela mpo ete nazonga na mboka na ngai.
26 Pesa ngai mpe basi mpe bana na ngai, ba-oyo mpo na bango nasaleli
yo ; bongo nakokende na ngai. Pamba te oyebi malamu mosala makasi oyo
nasaleli yo.
27 Kasi Labani alobaki na ye :
— Soki nazwi ngolu na miso na yo, nabondeli yo, kokende te ; pamba
te nasosoli na bosoloka ete Yawe apamboli ngai na nzela na yo.
28 Abakisaki :
— Katela ngai lifuti na yo mpe nakofuta yo yango.
29 Jakobi alobaki na ye :
— Oyebi yo moko ndenge nini ngai nasaleli yo mpe ndenge nini, na
nzela na ngai, bibwele na yo ekomi ebele.
30 Moke oyo ozalaki na yango, liboso ete ngai naya, ekomi ebele penza.
Yawe apamboli yo na nzela na ngai. Kasi sik'oyo, nakosala tango nini mpo
na libota na ngai moko ?
31 Labani atunaki ye :
— Nasengeli kopesa yo nini ?
Jakobi azongisaki :
— Okopesa ngai eloko te. Kasi soki olingi kosala likambo oyo mpo na
ngai, nakokoba koleisa mpe kobatela bibwele na yo.
32 Lelo, nakoleka na kati-kati ya bibwele na yo, nakolongola kati
na bana meme, bameme nyonso ya madodo-madodo mpe oyo ezali ya
banzela-nzela ya mwindo ; mpe lisusu kati na bantaba nyonso ya madodo-
madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe. Wana nde ezala lifuti na ngai.
33 Boye bosembo na ngai ekomonana sima na mikolo tango okoya
kotala lifuti na ngai. Soki omoni epai na ngai ntaba ezanga madodo to
ezanga banzela ya pembe to mwana meme ezanga madodo to ezanga
banzela ya mwindo, wana ekozala lokola nayibi yango.
34 Labani alobaki :
— Iyo ! Tika ete ezala ndenge olobi.
35 Kaka na mokolo wana, Labani alongolaki kati na bibwele, bantaba
ya mibali ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, bantaba
nyonso ya basi ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, mpe
bibwele nyonso oyo ezalaki mwa pembe mpe mwa mwindo kati na bana
meme. Apesaki yango na maboko ya bana na ye ya mibali.
36 Sima, Labani atambolaki mikolo misato mpo na kokabwana na Jakobi,
wana Jakobi akobaki kobatela ndambo ya bibwele ya Labani oyo etikalaki.
37 Jakobi azwaki bitape ya mobesu ya nzete ya pepiliye, ya amande mpe
ya platane.
38 Bongo atiaki kati na basani mpe kati na bimelelo, liboso ya bibwele,
bitape oyo apalolaki, na esika oyo bibwele ezalaki koya komela mayi.
Wana bibwele ya basi ezalaki koyoka posa ya mayi, ezalaki mpe koyoka
posa ya kosangisa nzoto na bibwele ya mibali.
39 Boye, bibwele ezalaki koya kosangisa nzoto liboso ya bitape wana ;
mpe tango ezalaki kobota, bana na yango ezalaki na banzela-nzela ya
pembe, banzela-nzela ya mwindo mpe madodo-madodo.
40 Jakobi atiaki pembeni bana meme mpe atindaki yango na esika oyo
bana meme ya nzela-nzela mpe ya mwa mwindo ezalaki ; pamba te
yango ezalaki kobotama mingi kati na bibwele ya Labani. Ezali boye nde
akomaki na bibwele ya ye moko oyo asangisaki te na bibwele ya Labani.

41 Tango nyonso bibwele ya basi, oyo ezalaki na nzoto minene, ezalaki
na posa ya kosangisa nzoto, Jakobi azalaki kotia liboso ya bibwele yango
bitape ya nzete kati na basani oyo yango ezalaki komelela mayi mpo ete
esangisa nzoto pembeni ya bitape wana.
42 Kasi, na esika yango, azalaki kotia te bibwele oyo ekonda. Boye
bibwele oyo ekonda ezalaki ya Labani, mpe oyo ya minene ezalaki ya
Jakobi.
43 Na nzela wana nde moto oyo akomaki na bozwi mingi koleka. Azwaki
bibwele ebele, basali ya basi mpe ya mibali, bashamo mpe ba-ane.

31

Jakobi akimi Labani

1 Jakobi ayokaki bana mibali ya Labani koloba : « Jakobi azwi biloko
nyonso ya tata na biso mpe ezali na nzela ya biloko yango nde akomi na
bozwi oyo nyonso. »
2 Jakobi amonaki lisusu ete ezaleli ya Labani epai na ye etikalaki lisusu
te ndenge ezalaki liboso.
3 Yawe ayebisaki Jakobi : « Zonga na mboka ya batata na yo, epai ya
bandeko na yo, mpe nakozala na yo elongo. »
4 Boye Jakobi abengisaki Rasheli mpe Lea na bilanga epai wapi azalaki
elongo na bibwele.
5 Alobaki na bango :
— Namoni ete ezaleli ya tata na bino epai na ngai etikali lisusu te
ndenge ezalaki liboso ; kasi Nzambe ya tata na ngai azalaki elongo na
ngai.
6 Boyebi bino moko ete nasalelaki tata na bino na makasi na ngai
nyonso.
7 Kasi ye asakanaki na ngai na kobongola lifuti na ngai mbala zomi.
Atako bongo, Nzambe apesaki ye nzela te ya kosala ngai mabe.
8 Tango azalaki koloba : « Bibwele ya nzela-nzela ekozala lifuti na
yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya nzela-nzela. Mpe tango
azalaki koloba : « Bibwele ya madodo-madodo nde lifuti na yo, » bibwele
nyonso ezalaki kobota bana ya madodo-madodo.
9 Ezalaki bongo nde Nzambe azalaki kobotola bibwele ya tata na bino
mpe kopesa ngai yango.
10 Bongo, na tango oyo bibwele esengelaki kosangisa nzoto, namonaki
na ndoto ete bantaba ya mibali, oyo ezalaki kosangisa nzoto na bantaba
ya basi, ezalaki ya madodo-madodo, ya banzela-nzela ya mwindo mpe ya
banzela-nzela ya pembe.
11 Anjelu na Nzambe alobaki na ngai kati na ndoto : « Jakobi ! » Mpe
ngai nazongisaki : « Ngai oyo, nazali awa. »
12 Alobaki na ngai : « Tombola miso mpe tala : bantaba nyonso ya
mibali, oyo ezali kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezali na madodo-
madodo, na banzela-nzela ya mwindo mpe na banzela-nzela ya pembe ;
pamba te namoni makambo nyonso oyo Labani asali yo.
13 Nazali Nzambe ya Beteli epai wapi osopaki mafuta na likolo ya
libanga oyo otelemisaki lokola elembo mpe olapaki ndayi liboso na Ngai.
Sik'oyo, telema, wuta na mokili oyo, mpe zonga na mokili na yo epai wapi
obotama. »
14 Rasheli mpe Lea bazongisaki :
— Boni, tozali lisusu na eloko to na libula kati na ndako ya tata na
biso ?

15 Azalaki komona biso lokola bapaya, pamba te atekaki biso mpe
aliaki mbongo na mito na biso.
16 Yango wana, bozwi nyonso oyo Nzambe abotolaki tata na biso ekomi
ya biso na bana na biso. Sik'oyo, sala makambo nyonso oyo Nzambe
ayebisaki yo.
17 Boye Jakobi amatisaki bana na ye mpe basi na ye likolo ya bashamo.
18 Amemaki bibwele na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki,
bibwele oyo azwaki tango avandaki na Padani-Arami, mpo na kozonga
epai ya Izaki, tata na ye, na mokili ya Kanana.
19 Nzokande tango Labani akendeki kolongola bapwale ya bameme na
ye, Rasheli ayibaki banzambe ya bikeko ya tata na ye.
20 Boye Jakobi akosaki Labani, moto ya Arami, pamba te atikalaki
koyebisa ye te ete akokende.
21 Akimaki elongo na nyonso oyo ezalaki ya ye, akatisaki ebale mpe
akendeki na mokili ya bangomba ya Galadi.

Labani alandi Jakobi

22 Sima na mikolo misato, bayebisaki Labani ete Jakobi asili kokima.
23 Boye Labani azwaki elongo na ye bandeko na ye ya mibali, alandaki
Jakobi mikolo sambo mpe akangaki ye na mokili ya bangomba ya Galadi.
24 Na butu, Nzambe ayaki epai ya Labani, moto ya Arami, kati na ndoto ;
alobaki na ye : « Keba ! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu
to ya mabe epai ya Jakobi. »
25 Labani akangaki Jakobi, sima na Jakobi kotonga ndako na ye ya kapo
kati na mokili ya bangomba ya Galadi. Boye Labani elongo na bandeko
na ye ya mibali bavandaki mpe wana.
26 Labani alobaki na Jakobi :
— Makambo nini osali ngai ? Okosi ngai mpe omemi bana na ngai ya
basi lokola bakangami ya bitumba !
27 Mpo na nini okimi na nkuku mpe okosi ngai ? Mpo na nini oyebisaki
ngai te ? Nalingaki kutu kotika yo kokende na esengo elongo na banzembo,
na makelele ya bambunda mpe ya lindanda.
28 Otikeli ngai ata tango te ya kopesa beze na bakoko na ngai mpe na
bana na ngai ya basi ! Osali penza lokola moto ya liboma !
29 Tala, nazali na makoki ya kosala yo mabe, kasi na butu oyo eleki,
Nzambe ya tata na yo alobaki na ngai : « Keba ! Komeka koloba ata
likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. »
30 Sik'oyo, lokola okeyi mpo ete ozalaki na posa ya ndako ya tata na
yo, mpo na nini oyibi banzambe na ngai ?
31 Jakobi azongiselaki Labani :
— Nabangaki, pamba te nakanisaki ete okobotola ngai bana na yo ya
basi na makasi.
32 Kasi tika ete moto oyo okokuta awa na banzambe na yo akufa. Na
miso ya bandeko na biso ya mibali, luka epai na ngai nyonso oyo ezali ya
yo mpe zwa yango.
Nzokande, Jakobi ayebaki te ete ezalaki Rasheli nde moto ayibaki
banzambe yango.
33 Labani akotaki na ndako ya kapo ya Jakobi, na ndako ya kapo ya Lea,
mpe na ndako ya kapo ya basi bawumbu mibale ; kasi amonaki eloko te.
Sima na ye kobima na ndako ya kapo ya Lea, akotaki na oyo ya Rasheli.

34 Nzokande Rasheli azwaki banzambe ya Labani, abombaki yango likolo
ya shamo mpe avandaki na likolo na yango. Labani alukaki kati na ndako
mobimba ya kapo, kasi amonaki eloko moko te.
35 Rasheli alobaki na tata na ye :
— Tika ete nkolo na ngai asilika te soki nakoki kotelema te na miso
na yo, pamba te nazali na mikolo ya sanza oyo ekomelaka basi nyonso.
Labani alukaki, kasi amonaki banzambe yango te.
36 Bongo Jakobi asilikaki mpe aswanisaki Labani. Alobaki na ye :
— Mbeba nini nasalaki ? Lisumu nini nasalaki mpo ete olanda ngai
na kanda boye ?
37 Tango oluki kati na biloko na ngai nyonso, eloko nini ya ndako na
yo omoni ? Tia yango awa liboso ya bandeko na yo ya mibali mpe ya ngai
mpo bakatela biso mibale likambo.
38 Nasalaki epai na yo mibu tuku mibale ; bameme na yo mpe bantaba
na yo elongwaki zemi te, mpe natikalaki te kolia bameme ya mibali kati
na bibwele na yo.
39 Namemelaki yo nyama moko te oyo banyama ya zamba ebomaki.
Ngai moko nazalaki kofuta yango. Ozalaki kofutisa ngai oyo bazalaki
koyiba ngai na moyi to na butu.
40 Moyi ezalaki kobeta ngai na mokolo, malili ezalaki kokanga ngai na
butu, mpe pongi ezalaki kokima ngai na miso.
41 Navandi na ndako na yo mibu tuku mibale : nasalelaki yo mibu
zomi na minei mpo na bana na yo mibale ya basi, mpe mibu motoba mpo
na bibwele na yo ; mbala zomi obongolaki lifuti na ngai.
42 Soki Nzambe ya tata na ngai, Nzambe ya Abrayami mpe oyo Izaki
abangaka, azalaki elongo na ngai te, ya solo, olingaki kozongisa ngai lelo
maboko pamba. Kasi Nzambe amonaki minyoko na ngai mpe pasi ya
mosala ya maboko na ngai, yango wana apamelaki yo na butu oyo eleki.

Jakobi asali boyokani elongo na Labani

43 Labani azongiselaki Jakobi :
— Basi oyo bazali bana na ngai ya basi, bana oyo bazali bana na ngai,
bibwele oyo ezali ya ngai mpe nyonso oyo ozali komona ezali ya ngai.
Bongo lelo, eloko nini nakoki kosala mpo na bana na ngai ya basi mpe
mpo na bana oyo bango baboti ?
44 Sik'oyo Jakobi, tosala boyokani kati na yo mpe ngai, mpe tika ete
yango ezala litatoli kati na biso.
45 Boye Jakobi azwaki libanga mpe atelemisaki yango lokola elembo.
46 Jakobi alobaki na bandeko na ye ya mibali : « Bolokota mabanga ! »
Balokotaki mabanga, batiaki yango liboke, mpe bango nyonso baliaki
wana na likolo ya liboke ya mabanga.
47 Labani abengaki esika yango Yegari-Saduta mpe Jakobi abengaki
yango Galedi.
48 Labani alobaki :
— Lelo, liboke oyo ya mabanga ezali litatoli kati na yo mpe ngai.
Yango wana babengaki yango Galedi.
49 Babengaki yango lisusu Mitsipa ; pamba te Labani alobaki lisusu :
« Tika ete Yawe akengelaka kati na yo mpe ngai tango tokomonana lisusu
te.
50 Soki onyokoli bana na ngai ya basi mpe soki ozwi basi mosusu likolo
na bana na ngai ya basi, atako moto moko te akozala kati na biso, kasi
yeba ete Nzambe nde azali motatoli kati na yo mpe ngai. »
51 Labani alobaki lisusu na Jakobi :

— Tala liboke oyo ya mabanga mpe libanga ya elembo oyo natelemisi
kati na ngai mpe yo.
52 Liboke oyo ya mabanga ezali motatoli, mpe libanga oyo ya elembo
ezali motatoli. Nasengeli te kokatisa liboke oyo ya mabanga mpe libanga
oyo ya elembo mpo ete naya kosala yo mabe na ngambo na yo ; mpe yo
osengeli te kokatisa liboke ya mabanga mpe libanga ya elembo mpo na
koya kosala ngai mabe na ngambo na ngai.
53 Tika ete Nzambe ya Abrayami mpe Nzambe ya Naori, Nzambe ya
tata na bango, azala Mosambisi kati na biso !
Bongo Jakobi alapaki ndayi na Kombo ya Nzambe oyo tata na ye, Izaki,
azalaki kobanga.
54 Jakobi abonzaki mbeka likolo ya ngomba mpe abengisaki bandeko na
ye ya mibali mpo na kolia bilei. Tango basilisaki kolia, balekisaki butu na
esika wana, likolo ya ngomba.

32

Jakobi abangi kokutana na Ezawu

1 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Labani apesaki bakoko na ye
mpe bana na ye ya basi beze ; apambolaki bango mpe azongaki na ndako
na ye.
2 Wana Jakobi azalaki kokoba mobembo na ye, ba-anjelu ya Nzambe
bayaki kokutana na ye.
3 Tango Jakobi amonaki bango, alobaki : « Oyo ezali molako ya
Nzambe ! » Mpe abengaki esika yango : Maanayimi*.
4 Jakobi atindaki bantoma liboso na ye epai ya Ezawu, ndeko na ye, na
mokili ya Seiri, kati na zamba ya Edomi.
5 Apesaki bango malako oyo : « Tala makambo oyo bokoloba epai ya
nkolo na ngai Ezawu : ‹ Mosali na yo Jakobi alobi : ‘ Navandaki epai ya
Labani mpe natikalaki kuna kino sik’oyo.
6 Nazali na bangombe, ba-ane, bameme, bantaba, basali ya mibali mpe
ya basi ; natindi sango oyo epai ya nkolo na ngai mpo ete nazwa ngolu na
miso na ye. ’ › »
7 Tango bantoma bazongaki epai ya Jakobi, balobaki : « Tokendeki epai
ya Ezawu, ndeko na yo, mpe sik’oyo azali koya elongo na bato nkama
minei mpo na kokutana na yo. »
8 Na kobanga makasi mpe na komitungisa, Jakobi akabolaki bato oyo
bazalaki elongo na ye na masanga mibale ; ndenge moko mpe mpo na
bameme, bantaba mpe bashamo.
9 Azalaki komilobela : « Soki Ezawu abundisi lisanga moko, lisanga oyo
etikali ekoki kokima. »
10 Sima, Jakobi abondelaki : « Oh Nzambe ya Abrayami, tata na ngai !
Nzambe ya Izaki, tata na ngai ! Oh Yawe, Yo oyo olobaki na ngai : ‹ Zonga
na mokili na yo, na libota na yo, mpe Ngai nakosalela yo bolamu. ›
11 Nazali nani mpo ete otalisa ngai mosali na Yo bolamu mpe bosembo
nyonso oyo ! Nazalaki kaka na lingenda tango nakatisaki Yordani, kasi
sik’oyo nazali na masanga mibale.
12 Nabondeli Yo, kangola ngai na maboko ya ndeko na ngai, Ezawu,
pamba te nazali kobanga ete aya kobundisa ngai elongo na bamama mpe
bana na bango.

* **32:3** Maanayimi elingi koloba : milako mibale.

13 Nzokande, Yo olobaki na ngai : ‹ Ya solo nakosalela yo bolamu mpe
nakokomisa bakitani na yo ebele lokola zelo ya ebale monene, oyo moto
moko te akoki kotanga. › »
14 Jakobi alekisaki butu na esika wana. Kati na biloko oyo azalaki na
yango, aponaki kado mpo na Ezawu, ndeko na ye :
15 bantaba ya basi nkama mibale mpe bantaba ya mibali tuku mibale,
bameme ya basi nkama mibale mpe bameme ya mibali tuku mibale,
16 shamo ya basi tuku misato elongo na bana na yango, bangombe ya
basi tuku minei mpe bangombe ya mibali zomi, ba-ane ya basi tuku mibale
mpe ya mibali zomi.
17 Akabolaki yango na bitonga mpe apesaki yango epai ya basali na ye.
Alobaki na bango : « Boleka liboso na ngai mpe botia etonga moko mosika
na mosusu. »
18 Jakobi apesaki mitindo oyo epai ya mosali na ye ya liboso : « Tango
Ezawu, ndeko na ngai, akokutana na yo mpe akotuna yo : ‹ Yo ozali mosali
ya nani, ozali kokende wapi mpe nani nkolo ya banyama nyonso oyo ezali
liboso na yo ? ›
19 Okozongisa : ‹ Ezali ya Jakobi, mosali na yo, ezali kado oyo atindeli
nkolo na ngai Ezawu. Mpe tala ye moko azali koya sima na biso. › »
20 Apesaki lisusu mitindo wana epai ya mosali ya mibale, ya misato mpe
epai ya basali nyonso oyo bazalaki kolanda bibwele : « Bokoloba kaka
maloba moko tango bokokutana na Ezawu.
21 Bokoyebisa ye lisusu : ‹ Tala ye moko Jakobi, mosali na yo, azali koya
na sima na biso ! › » Pamba te azalaki komilobela : « Nakokitisa kanda
na ye na kado oyo natindi liboso na ngai ; sima tango nakokutana na ye,
mbala mosusu akoyamba ngai malamu. »
22 Boye kado ya Jakobi ekendeki liboso, kasi ye moko alekisaki butu kati
na Molako.

Jakobi abundi na Nzambe

23 Na butu wana, Jakobi alamukaki, azwaki basi na ye mibale, basali na
ye mibale ya basi, bana na ye zomi na moko mpe akatisaki mayi ya Yaboki.
24 Sima na kokatisa bango mayi, akatisaki mpe biloko na ye nyonso.
25 Jakobi atikalaki kaka ye moko. Bongo moto moko abundaki na ye kino
tango tongo elingaki kotana.
26 Wana moto yango amonaki ete akoki kolonga Jakobi te, abetaki Jakobi
na loketo mpe mokuwa ya loketo na ye ebukanaki tango bazalaki kobunda.
27 Sima, moto yango alobaki :
— Tika ngai nakende, pamba te tongo elingi kotana.
Kasi Jakobi azongisaki :
— Nakotika yo te kokende soki opamboli ngai te.
28 Moto yango atunaki Jakobi :
— Kombo na yo nani ?
Jakobi azongisaki :
— Kombo na ngai ezali Jakobi.
29 Moto yango alobaki lisusu :
— Kobanda lelo, kombo na yo ekozala lisusu Jakobi te, kasi Isalaele,
pamba te obundi na Nzambe mpe na bato, bongo olongi.
30 Jakobi alobaki :
— Nabondeli yo, yebisa ngai kombo na yo.
Azongiselaki ye :
— Mpo na nini ozali kotuna kombo na ngai ?
Boye apambolaki ye na esika wana.

31 Jakobi abengaki esika yango « Penieli, » pamba te alobaki : « Namoni
Nzambe na miso na ngai, mpe bomoi na ngai ebiki. »
32 Tango moyi ebimaki, Jakobi alekaki Penueli. Azalaki kotambola tengu-
tengu mpo na loketo na ye.
33 Yango wana kino lelo, bana ya Isalaele baliaka mosuni ya mopende
te, pamba te Nzambe abetaki Jakobi na mosuni oyo ekangami na mokuwa
ya loketo.

33

Jakobi akutani na Ezawu

1 Tango Jakobi atombolaki miso na ye, amonaki na mosika Ezawu koya
elongo na bato nkama minei. Boye Jakobi akabolaki bana na ye : ndambo
epai ya Lea, ndambo epai ya Rasheli mpe ndambo mosusu epai ya basali
mibale ya basi.
2 Atiaki basali ya basi elongo na bana na bango na liboso ; Lea mpe bana
na ye na sima ; mpe Rasheli na Jozefi na suka.
3 Ye moko alekaki liboso na bango mpe afukamaki na mabele mbala
sambo wana azalaki kopusana liboso ya ndeko na ye ya mobali.
4 Ezawu akimaki mbangu mpo na kokutana na ye ; ayambaki ye,
amibwakaki na nzoto na ye mpo na koyamba ye mpe apesaki ye beze ;
bongo bakomaki kolela.
5 Tango atombolaki miso na ye, amonaki na mosika basi mpe bana.
Atunaki :
— Banani wana bazali elongo na yo ?
Jakobi azongisaki :
— Ezali bana oyo Nzambe apesi, na bolingo na Ye, epai ya mosali na
yo.
6 Boye, basali ya basi elongo na bana na bango bapusanaki mpe
bafukamaki.
7 Na sima, Lea elongo na bana na ye bayaki kofukama. Bongo na suka,
Jozefi elongo na Rasheli bayaki mpe kofukama.
8 Ezawu atunaki :
— Ngulupa nyonso oyo nakutani na yango, tina na yango nini ?
Jakobi azongisaki :
— Ezali mpo ete nazwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai.
9 Kasi Ezawu azongisaki :
— Ndeko na ngai, biloko nyonso oyo, nazali na yango ebele ; bomba
biloko na yo mpo na yo moko.
10 Jakobi alobaki :
— Nabondeli yo : soki nazwi ngolu na miso na yo, ndima kozwa biloko
oyo lokola kado kowuta na maboko na ngai ; pamba te ndenge namoni
yo, ezali lokola namoni Nzambe, mpo ete oyambi ngai na boboto.
11 Nabondeli yo penza, ndima makabo oyo namemeli yo ; pamba te
Nzambe nde apesaki ngai yango na ngolu na Ye mpe nazali na nyonso.
Lokola Jakobi azalaki kaka kotia molende, Ezawu andimaki kozwa
yango.
12 Ezawu alobaki :
— Telema tokende, nakotambola na yo nzela moko.
13 Kasi Jakobi azongiselaki ye :
— Oh nkolo na ngai ! Oyebi malamu ete bana bazwi nanu makasi te,
mpe nazali lisusu na bameme, bangombe mpe bantaba ya basi oyo ezali

nanu komelisa mabele. Soki tomeki kotambolisa yango mbangu makasi kaka na mokolo moko, bibwele nyonso ekokufa.

14 Boye, tika ete nkolo na ngai akende liboso, wana ngai nakotambola malembe-malembe na sima, kolanda etamboli ya bibwele oyo ezali liboso na ngai, mpe kolanda etamboli ya bana, kino nakokoma epai ya nkolo na ngai, na Seiri.

15 Ezawu alobaki :

— Nabondeli yo, ndima ete natikela yo ndambo ya bato na ngai.

Kasi Jakobi atunaki :

— Mpo na nini kosala bongo ? Tika ete nazwa kaka ngolu na miso ya nkolo na ngai !

16 Boye, kaka na mokolo wana, Ezawu azwaki nzela mpe azongaki na Seiri.

17 Nzokande, Jakobi akendeki na Sukoti. Atongaki kuna ndako mpo na ye moko mpe mpo na bibwele na ye ; yango wana babengi esika yango Sukoti.

18 Longwa na mokili ya Padani-Arami, Jakobi akomaki na kimia na engumba Sishemi oyo ezali na mokili ya Kanana ; mpe atelemisaki ndako na ye ya kapo liboso ya engumba.

19 Na motuya ya bibende ya palata nkama moko, asombaki na maboko ya bana mibali ya Amori, tata ya Sishemi, eteni ya mabele epai wapi atongaki ndako na ye ya kapo.

20 Atongaki kuna etumbelo moko oyo abengaki : « El, Nzambe ya Isalaele. »

34

Dina mpe bato ya Sishemi

1 Nzokande, Dina, mwana mwasi oyo Lea abotelaki Jakobi, abimaki mpo na kokende kotala basi ya mokili wana.

2 Tango Sishemi, mokambi ya mokili wana mpe mwana mobali ya Amori, moto ya Evi, amonaki ye, akangaki ye mpe asangisaki na ye nzoto na makasi.

3 Motema na ye emipesaki mobimba epai ya Dina, mwana mwasi ya Jakobi, alingaki ye mpe akomaki koloba na ye maloba ya bolingo.

4 Sishemi alobaki na Amori, tata na ye : « Balela ngai elenge mwasi oyo. »

5 Tango Jakobi ayokaki ete lokumu ya Dina, mwana na ye ya mwasi, ebebisami, abatelaki kimia kino bana na ye ya mibali bazongaki na ndako, pamba te bazalaki na esobe elongo na bibwele.

6 Boye, Amori, tata na Sishemi, akendeki kosolola na Jakobi.

7 Tango bana mibali ya Jakobi bazongaki wuta na esobe, bayokaki sango ya makambo oyo esalemaki. Bongo, bayokaki pasi mingi na mitema mpe basilikaki makasi, pamba te Sishemi asalaki likambo ya soni na Isalaele, wana asangisaki nzoto na makasi na mwana mwasi ya Jakobi. Likambo ya bongo esengelaki kosalema te.

8 Kasi Amori alobaki na bango : « Motema ya Sishemi, mwana na ngai ya mobali ezali kopela na bolingo mpo na mwana na bino ya mwasi. Nabondeli bino, bopesa ye na libala mpo na Sishemi.

9 Na bongo, bokoki kosala elongo na biso boyokani na nzela ya libala : bokobalisa biso bana na bino ya basi mpe biso tokobalisa bino bana na biso ya basi,

10 bokovanda elongo na biso. Mboka ezali liboso na bino, bovanda,
bosala mombongo mpe bokoma bankolo mabele. »
11 Boye, Sishemi alobaki na tata mpe na bandeko mibali ya Dina :
— Tika ete nazwa ngolu na miso na bino mpe nakopesa bino nyonso
oyo bokosenga ngai.
12 Bokatela ngai motuya makasi ya mbongo ya libala mpe biloko ebele
ya libala ; nakofuta bino eloko nyonso oyo bokosenga ngai. Kasi bopesa
ngai kaka elenge mwasi oyo na libala.
13 Lokola lokumu ya Dina, ndeko mwasi na bango, ebebaki, bana mibali
ya Jakobi basalelaki mayele mabe mpo na kopesa eyano epai ya Sishemi
mpe tata na ye Amori.
14 Balobaki na bango :
— Tokoki kosala likambo ya boye te, tokoki te kopesa na libala ndeko
na biso ya mwasi epai ya mobali oyo akatama ngenga te, pamba te ezali
likambo ya soni mpo na biso.
15 Tokoki kondima yango kaka soki bokomi lokola biso, soki bana na
bino nyonso ya mibali bakatisi ngenga.
16 Boye biso tokopesa na libala bana na biso ya basi mpe tokozwa bana
na bino ya basi na libala. Tokovanda elongo na bino mpe tokokoma libota
moko.
17 Kasi soki boboyi kokatisa ngenga ndenge biso tolobi, tokozwa ndeko
na biso ya mwasi mpe tokokende na biso.
18 Likanisi na bango emonanaki malamu epai ya Amori mpe Sishemi,
mwana na ye ya mobali.
19 Lokola elenge mobali, oyo azalaki na lokumu koleka bato nyonso
ya ndako ya tata na ye, alingaki mwana mwasi ya Jakobi, akokisaki na
lombangu likambo oyo bayebisaki ye.
20 Boye, Amori mpe Sishemi, mwana na ye ya mobali, bakendeki na
ekuke ya engumba na bango mpo na koloba na bana mboka na bango :
21 « Bato oyo bazali na boboto epai na biso ; tika ete bavanda elongo
na biso mpe basala mombongo, mpo ete mboka ezali na yango monene !
Tokoki na biso kobala bana na bango ya basi, mpe bango bakoki na bango
kobala bana na biso ya basi.
22 Kasi mibali bakondima kovanda elongo na biso lokola bandeko ya
libota moko soki kaka mibali nyonso kati na biso bakatisi ngenga lokola
bango.
23 Bibwele na bango, bomengo na bango, banyama na bango nyonso ;
boni ekokoma ya biso te soki kaka tondimi ete bavanda elongo na biso ? »
24 Boye, bato nyonso oyo bazalaki kobima na ekuke ya engumba
bandimaki Amori mpe mwana na ye ya mobali, Sishemi ; mpe mibali
nyonso bakatisaki ngenga.
25 Sima na mikolo misato, wana mibali nyonso kati na bango bazalaki
nanu na pasi ya bapota, bana mibali mibale ya Jakobi, bandeko mibali
ya Dina, Simeoni mpe Levi, bakamataki mipanga na bango, bakotaki na
pwasa kati na engumba mpe babomaki mibali nyonso.
26 Babomaki na mopanga Amori mpe mwana na ye ya mobali Sishemi.
Bakamataki Dina wuta na ndako ya Sishemi mpe bazongaki na ye.
27 Bana mibali mosusu ya Jakobi bayaki kosasa mibali oyo bazalaki na
bapota mpe kobebisa engumba mpo ete babebisaki lokumu ya ndeko na
bango ya mwasi.
28 Babotolaki bangombe na bango, bameme mpe bantaba na bango, ba-
ane na bango, biloko nyonso oyo ezalaki kati na engumba mpe na bilanga.

29 Bakamataki bomengo na bango nyonso : bana, basi mpe biloko
nyonso oyo ezalaki kati na bandako na bango.
30 Boye, Jakobi alobaki na Simeoni mpe na Levi :
— Bopesi ngai pasi mpe bobimisi ngai moto mabe na miso ya bato
ya Kanana mpe ya Perizi oyo bazali kovanda na mboka oyo. Biso tozali
kaka moke ; mpe soki basangisi makasi na bango mpo na kobundisa
ngai, bakoboma ngai elongo na ndako na ngai mobimba.
31 Bango bazongisaki :
— Boni, esengelaki bazwa ndeko na biso lokola mwasi ya ndumba ?

35

Jakobi azongi na Beteli

1 Nzambe alobaki na Jakobi : « Kende na Beteli, vanda kuna mpe tonga
kuna etumbelo mpo na Nzambe oyo abimelaki yo tango ozalaki kokima
ndeko na yo Ezawu. »
2 Jakobi alobaki na bato ya libota na ye mpe na bato nyonso oyo bazalaki
na ye elongo : « Bolongola banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino,
bomipetola mpe bolata bilamba mosusu.
3 Tokomata na Beteli epai wapi nakotonga etumbelo mpo na Nzambe
oyo ayanolaki ngai na mokolo oyo nazalaki na pasi mpe azalaki elongo na
ngai bisika nyonso oyo nazalaki kokende. »
4 Bapesaki Jakobi banzambe nyonso ya bapaya, oyo bazalaki na yango
mpe biloko na bango ya matoyi. Boye Jakobi akundaki yango na se ya
nzete ya terebente oyo ezalaki pene ya Sishemi.
5 Sima, bakendeki. Kanda na Nzambe ekweyelaki bingumba nyonso ya
zingazinga na bango, mpe moko te alandaki bana mibali ya Jakobi.
6 Jakobi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakomaki na Luze,
oyo ezali Beteli, kati na mokili ya Kanana.
7 Kuna nde atongaki etumbelo mpe abengaki esika yango « Eli Beteli*, »
pamba te ezalaki kuna nde Nzambe amimonisaki epai na ye tango azalaki
kokima ndeko na ye.
8 Ezalaki wana nde Debora, mama mobokoli ya Rebeka, akufaki.
Bakundaki ye pembeni ya Beteli, na se ya nzete oyo, wuta na tango wana,
bakomaki kobenga « Aloni-Bakuti†. »
9 Nzambe abimelaki lisusu Jakobi tango azongaki wuta na Padani-Arami
mpe apambolaki ye.
10 Nzambe alobaki na ye : « Kombo na yo ezali Jakobi ; kasi okobengama
lisusu Jakobi te, kombo na yo ekomi Isalaele. » Yango wana Nzambe
apesaki ye kombo « Isalaele. »
11 Nzambe alobaki na ye lisusu : « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.
Bota bana mpe bokoma ebele ; bokoma ekolo moko mpe bikolo ebele
ekobima na nzela na yo, bakonzi bakobima kati na yo.
12 Mokili oyo napesaki na Abrayami mpe na Izaki, napesi yango mpe na
yo. Nakopesa yango lisusu na bakitani na yo. »
13 Sima, Nzambe atikaki ye na esika oyo asololaki na ye.
14 Jakobi atelemisaki libanga ya elembo na esika oyo Nzambe asololaki
na ye ; asopaki likolo ya libanga yango likabo ya masanga mpe mafuta.
15 Jakobi apesaki esika oyo Nzambe asololaki na ye kombo « Beteli. »

Kufa ya Rasheli mpe Izaki

* **35:7** Eli Beteli elingi koloba : Nzambe ya Beteli. † **35:8** Aloni-Bakuti elingi koloba : nzete ya bileli.

16 Jakobi mpe libota na ye balongwaki na Beteli. Wana bazalaki nanu
mwa mosika na Efrata‡, Rasheli abotaki, kasi na pasi makasi.
17 Lokola azalaki na pasi makasi ya kobota, mwasi mobotisi ayebisaki
ye : « Kobanga te ! Pamba te ozali na mwana mobali mosusu. »
18 Lokola azalaki kobundana mpo na kokufa, liboso ya kokata motema,
apesaki mwana na ye ya mobali kombo Beni-Oni§. Kasi tata na ye apesaki
ye kombo Benjame*.
19 Rasheli akufaki mpe bakundaki ye na nzela ya Efrata, elingi koloba
Beteleemi.
20 Jakobi atelemisaki libanga ya elembo likolo ya kunda ya Rasheli ; mpe
kino lelo oyo, libanga wana ya elembo elakisaka kunda ya Rasheli.
21 Sima, Isalaele alongwaki mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo
mosika ya Migidali-Ederi.
22 Wana Isalaele azalaki kowumela na mokili wana, Ribeni ayaki kuna
mpe asangisaki nzoto na Bila, makangu ya tata na ye ; mpe Isalaele
ayokaki yango.

Bana ya Jakobi

Jakobi azalaki na bana mibali zomi na mibale :

23 Bana mibali ya Lea :
Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Jakobi ;
Simeoni, Levi, Yuda, Isakari mpe Zabuloni.
24 Bana mibali ya Rasheli :
Jozefi mpe Benjame.
25 Bana mibali ya Bila, mwasi mosali ya Rasheli :
Dani mpe Nefitali.
26 Bana mibali ya Zilipa, mwasi mosali ya Lea :
Gadi mpe Aseri.

Bango nde bana mibali ya Jakobi oyo babotelaki ye na Padani-
Arami.

Kufa ya Izaki

27 Jakobi azongaki epai ya Izaki, tata na ye, na Mamire, pene ya Kiriati-
Ariba oyo ebengami Ebron, epai wapi Abrayami mpe Izaki bazalaki
kovanda.
28 Izaki awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mwambe.
29 Sima, Izaki akataki motema mpe akufaki ; awumelaki na bomoi mibu
ebele, akomaki mobange mpe alandaki bakoko na ye. Bana na ye ya
mibali, Ezawu mpe Jakobi, bakundaki ye.

Lisolo ya libota ya Ezawu

36

Bana ya Ezawu

1 Tala libota ya Ezawu oyo azali Edomi.

---

‡ **35:16** Efrata ezali kombo ya kala ya Beteleemi. § **35:18** Beni-Oni elingi koloba : mwana ya pasi na ngai. * **35:18** Benjame elingi koloba : mwana ya loboko na ngai ya mobali.

2 Ezawu abalaki basi na ye kati na bana basi ya Kanana : Ada, mwana
mwasi ya Eloni, moto ya Iti ; Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe koko ya
Tsibeoni, moto ya Evi ;
3 mpe Basimati, mwana mwasi ya Isimaeli mpe ndeko mwasi ya
Nebayoti.
4 Ada abotelaki Ezawu Elifazi ; mpe Basimati abotelaki ye Reweli.
5 Olibama abotaki Yewushi, Yaelami mpe Kora. Bango nde bana mibali
oyo babotelaki Ezawu na mokili ya Kanana.
6 Ezawu azwaki basi na ye, bana na ye ya mibali, bana na ye ya basi,
bato nyonso ya ndako na ye mpe bibwele na ye, banyama na ye nyonso
mpe biloko nyonso oyo azwaki na mokili ya Kanana, akendeki na mokili
mosusu, mosika ya ndeko na ye Jakobi.
7 Bomengo na bango ekomaki mingi penza, mpe bakokaki lisusu te
kovanda esika moko ; pamba te mokili oyo bazalaki kovanda ekokaki
bango lisusu te likolo ya motango ya bibwele na bango.
8 Yango wana Ezawu, oyo azali Edomi, akendeki kovanda na ngomba
Seiri.

9 Tala libota ya Ezawu, koko ya bato ya Edomi, na ngomba Seiri :

10 Tala bakombo ya bana mibali ya Ezawu :
Elifazi, mwana mobali ya Ada, mwasi ya Ezawu ; mpe Reweli, mwana
mobali ya Basimati, mwasi ya Ezawu.
11 Bana mibali ya Elifazi :
Temani, Omari, Tsefo, Gaetami mpe Kenazi.
12 Elifazi, mwana mobali ya Ezawu, azalaki na makangu oyo kombo
na ye ezalaki « Timina ; » Timina abotelaki ye Amaleki.
Bango nde bakoko ya Ada, mwasi ya Ezawu.
13 Bana mibali ya Reweli :
Naati, Zera, Shama mpe Miza.
Bango nde bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu.
14 Tala bana mibali oyo Olibama, mwasi ya Ezawu, mwana mwasi ya
Ana mpe koko ya Tsibeoni, abotelaki Ezawu :
Yewushi, Yaelami mpe Kora.

15 Tala bakonzi ya mabota ya bana mibali ya Ezawu :
Bana ya Elifazi, mwana liboso ya Ezawu :
mokonzi Temani, mokonzi Omari, mokonzi Tsefo, mokonzi Kenazi,
16 mokonzi Kora, mokonzi Gaetami mpe mokonzi Amaleki. Bango nde
bakonzi ya libota ya Elifazi, oyo babotamaki na Edomi ; bazalaki bakoko
ya Ada.
17 Bana mibali ya Reweli, mwana mobali ya Ezawu :
mokonzi Naati, mokonzi Zera, mokonzi Shama mpe mokonzi Miza.
Bango nde bakonzi ya libota ya Reweli, oyo babotamaki na Edomi ;
bazalaki bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu.
18 Bana mibali ya Olibama, mwasi ya Ezawu :
mokonzi Yewushi, mokonzi Yaelami mpe mokonzi Kora. Bango nde
bakonzi ya libota ya Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe mwasi ya
Ezawu.
19 Bango nde bazalaki bana mibali ya Ezawu oyo azali Edomi, mpe
bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Edomi.

20 Tala bakitani ya Seiri, moto ya Ori, bato ya liboso oyo bavandaki na
mokili yango :
Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana,
21 Dishoni, Etseri mpe Dishani. Bango nde bakonzi ya libota ya Ori,
mwana mobali ya Seiri, na mokili ya Edomi.
22 Bana mibali ya Lotani :
Ori mpe Emami. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani.
23 Bana mibali ya Shobali :
Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami.
24 Bana mibali ya Tsibeoni :
Aya mpe Ana. Ezali Ana nde amonaki maziba ya mayi kati na esobe
tango azalaki koleisa ba-ane ya Tsibeoni, tata na ye.
25 Bana ya Ana :
Dishoni, mwana na ye ya mobali ; mpe Olibama, mwana na ye ya
mwasi.
26 Bana mibali ya Dishoni :
Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani.
27 Tala bana mibali ya Etseri :
Bilani, Zavani mpe Akani.
28 Bana mibali ya Dishani :
Utsi mpe Arani.
29 Tala bakonzi ya mabota ya Ori :
mokonzi Lotani, mokonzi Shobali, mokonzi Tsibeoni, mokonzi Ana,
30 mokonzi Dishoni, mokonzi Etseri mpe mokonzi Dishani.
Bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Ori, na mokili ya Seiri.

Bakonzi ya Edomi

31 Tala bakonzi oyo bakonzaki kati na Edomi liboso ete bana ya
Isalaele bazwa mokonzi :
32 Bela, mwana mobali ya Beori, akomaki mokonzi ya Edomi. Kombo ya
engumba na ye ezalaki « Dinaba. »
33 Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili
ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi.
34 Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki
na ye na bokonzi.
35 Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi oyo alongaki
Madiani na bilanga ya Moabi, akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya
engumba na ye ezalaki Aviti.
36 Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki
na ye na bokonzi.
37 Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo
etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi.
38 Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki
na ye na bokonzi.
39 Tango Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akufaki, Adari akitanaki
na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki « Pawu, »
mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki
mwana mwasi ya Matiredi, mwana mwasi ya Mezaabi.

40 Tala bato oyo bazalaki bakonzi ya mabota ya Ezawu kolanda
mabota ya botata, bisika oyo bazalaki kovanda mpe bakombo
na bango :
Timina, Aliva, Yeteti,

41 Olibama, Ela, Pinoni,
42 Kenazi, Temani, Mibitsari,
43 Magidieli mpe Irami.
Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi kolanda bituka na bango,
kati na mokili oyo bazalaki kovanda.

Ezawu azalaki koko ya bato ya Edomi.

Lisolo ya libota ya Jakobi

37

Ndoto ya Jozefi

1 Jakobi avandaki na mokili ya Kanana epai wapi tata na ye azalaki kovanda.

2 Tala molongo ya libota ya Jakobi.

Elenge mobali Jozefi azalaki na mibu zomi na sambo ya mbotama mpe azalaki kobatela bibwele. Azalaki kosala mosala yango elongo na bandeko na ye ya mibali, bana ya Bila mpe ya Zilipa, basi ya tata na ye. Jozefi azalaki koyebisa tata na bango makambo mabe ya bandeko na ye.
3 Isalaele azalaki kolinga Jozefi mingi koleka bana na ye nyonso, pamba te abotaki ye na kimobange. Asalelaki ye elamba ya kitoko mpe ya talo.
4 Tango bandeko na ye ya mibali bamonaki ete tata na bango azali kolinga ye koleka bango nyonso, bayinaki ye mpe bakokaki lisusu te koloba na ye na motema malamu.
5 Jozefi alotaki ndoto mpe tango ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali, bayinaki ye lisusu makasi.
6 Alobaki na bango :
— Boyoka ndoto oyo nalotaki :
7 « Tozalaki kokanga maboke ya ble kati na bilanga. Mbala moko, liboke na ngai elamuki mpe etelemi ngwi ; bongo maboke na bino, oyo ezalaki zingazinga ya liboke na ngai, egumbamaki liboso ya liboke na ngai. »
8 Bandeko na ye ya mibali balobaki na ye :
— Okanisi ete okokoma mokonzi na biso mpe okokonza biso ?
Bongo bayinaki ye lisusu koleka likolo ya ndoto na ye mpe likolo ya makambo oyo alobaki.
9 Alotaki lisusu ndoto mosusu mpe ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali. Alobaki :
— Boyoka, naloti lisusu ndoto mosusu : « Namonaki moyi, sanza mpe minzoto zomi na moko kogumbama liboso na ngai. »
10 Tango ayebisaki tata na ye ndenge ayebisaki bandeko na ye ya mibali, tata na ye agangelaki ye mpe alobaki :
— Ndoto nini wana yo osili kolota ? Okanisi ete ngai, mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali, tokoya mpe tokogumbama na mabele liboso na yo ?
11 Bandeko na ye ya mibali bakomaki na motema likunya epai na ye, kasi tata na ye abombaki kaka likambo yango na motema.

Jozefi atekami lokola mowumbu

12 Bandeko mibali ya Jozefi bakendeki koleisa bibwele ya tata na bango pembeni ya Sishemi.

13 Isalaele alobaki na Jozefi :
— Oyebi ete bandeko na yo bazali koleisa bibwele pembeni ya Sishemi ; yaka, pamba te nalingi kotinda yo epai na bango.
Jozefi azongisaki :
— Malamu !
14 Tata na ye alobaki na ye :
— Kende mpe tala soki makambo nyonso ezali kotambola malamu mpo na bandeko na yo mpe mpo na bibwele, bongo omemela ngai sango.
Boye, atindaki ye wuta na lubwaku ya Ebron. Wana Jozefi akomaki na Sishemi,
15 moto moko amonaki ye tango azalaki koyengayenga na bilanga. Atunaki ye :
— Ozali koluka nini ?
16 Jozefi azongisaki :
— Nazali koluka bandeko na ngai. Okoki koyebisa ngai esika nini bazali koleisa bibwele na bango ?
17 Moto yango azongisaki :
— Balongwaki awa mpe nayokaki bango koloba : « Tokende na Dotani. »
Boye Jozefi alandaki bandeko na ye mpe amonaki bango pembeni ya Dotani.
18 Tango bango bamonaki ye na mosika liboso ete akoma pene na bango, bayokanaki mpo ete baboma ye.
19 Balobanaki bango na bango :
— Tala moloti bandoto azali koya.
20 Sik'oyo, boya mpo ete toboma ye mpe tobwaka ye na moko kati na mabulu oyo. Tokoloba ete nyama mabe eliaki ye. Bongo tokotala oyo ekoya sima na bandoto na ye.
21 Tango Ribeni ayokaki bongo, alukaki nzela ya kokangola ye na maboko na bango. Alobaki :
— Toboma ye te !
22 Bosopa makila na ye te ! Bobwaka ye kaka na libulu oyo ezali kati na esobe, kasi bosala ye mabe te.
Ribeni alobaki bongo pamba te azalaki na makanisi ya kokangola ye na maboko na bango mpe kozongisa ye na maboko ya tata na ye.
23 Tango kaka Jozefi akomaki epai ya bandeko na ye ya mibali, balongolaki ye elamba na ye ya kitoko mpe ya talo oyo alataki.
24 Bakangaki ye mpe babwakaki ye na libulu. Libulu yango ezalaki na eloko te, ezalaki mpe na mayi te na kati.
25 Wana bavandaki mpo na kolia, batombolaki miso mpe bamonaki bato ya libota ya Isimaeli elongo na bashamo na bango koya wuta na Galadi. Bashamo na bango ezalaki komema na Ejipito : biloko ya mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka, mafuta ya solo kitoko mpe mire.
26 Boye Yuda alobaki na bandeko na ye ya mibali : « Litomba nini tokozwa soki tobomi ndeko na biso mpe tozipi makila na ye ?
27 Malamu toteka ye epai ya bato ya ekolo ya Isimaeli, kasi toboma ye te ; pamba te azali kaka ndeko na biso mpe tozali na ye makila moko. »
Boye bandeko na ye bandimaki.
28 Nzokande tango bato ya mombongo ya mokili ya Madiani balekaki wana, babimisaki Jozefi wuta na libulu mpe batekaki ye epai ya bato ya ekolo ya Isimaeli, na motuya ya mbongo ya bibende, tuku mibale ; mpe bango bamemaki ye na Ejipito.

29 Tango Ribeni azongaki na libulu mpe amonaki ete Jozefi azali lisusu
kuna te, apasolaki bilamba na ye,
30 azongaki epai ya bandeko na ye mpe alobaki : « Elenge mobali azali
lisusu kuna te ! Sik'oyo ngai, nakosuka wapi ? »
31 Boye babomaki ntaba, bazwaki elamba ya Jozefi mpe bazindisaki
yango na makila ya ntaba.
32 Sima, bazongisaki elamba yango ya kitoko mpe ya talo epai ya tata na
bango. Balobaki :
— Tala eloko oyo tomoni ; tala yango malamu soki ezali penza elamba
ya mwana na yo to te !
33 Jakobi asosolaki ete ezali elamba ya Jozefi mpe agangaki :
— Ezali elamba ya mwana na ngai ! Nyama moko ya mabe elie ye !
Solo, bakati-kati Jozefi na biteni !
34 Jakobi apasolaki bilamba na ye, alataki saki mpe asalaki matanga mpo
na mwana na ye mikolo ebele.
35 Bana na ye nyonso ya mibali mpe ya basi bayaki kobondisa ye ;
kasi aboyaki kobondisama. Alobaki : « Te ; nakozala na matanga kino
nakolanda mwana na ngai na mboka ya bakufi epai wapi mwana na ngai
azali. » Boye, tata na ye alelaki ye.
36 Bato ya mokili ya Madiani batekaki Jozefi na Ejipito epai ya Potifari,
kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.

38

Yuda mpe Tamari

1 Nzokande na tango wana, Yuda atikaki bandeko na ye mpe akendeki
kovanda epai ya Ira, moto ya Adulami*.
2 Yuda akutanaki kuna na mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana.
Abalaki ye mpe asangisaki na ye nzoto.
3 Mwasi yango akomaki na zemi mpe abotelaki Yuda mwana mobali.
Mpe Yuda apesaki ye kombo « Eri. »
4 Mwasi yango azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali ; apesaki
ye kombo « Onani. »
5 Abotaki mwana mobali mosusu mpe apesaki ye kombo « Shela. » Yuda
azalaki na Kezibi tango mwasi na ye abotaki mwana ya misato.
6 Yuda abalelaki Eri, mwana na ye ya liboso, mwasi : Tamari.
7 Kasi Eri, mwana liboso ya Yuda, azalaki moto mabe na miso ya Yawe ;
yango wana Yawe abomaki ye.
8 Bongo Yuda alobaki na Onani : « Sangisa nzoto na semeki na yo mpo
ete obota bana mpo na ndeko na yo ya mobali oyo akufa. »
9 Kasi lokola Onani ayebaki ete bana oyo bakobotama bakozala ya ye te,
azalaki kobwaka mayi na ye ya mibali na mabele tango nyonso azalaki
kosangisa nzoto na semeki na ye, mpo ete abotela ndeko na ye ya mobali
bana te.
10 Likambo oyo Onani azalaki kosala ezalaki kosepelisa Yawe te. Boye
ye mpe lisusu, Yawe abomaki ye.
11 Yuda alobaki na Tamari, bokilo na ye ya mwasi : « Lokola okufisi
mibali, kende kovanda na ndako ya tata na yo kino Shela, mwana na
ngai ya mobali, akokoma mokolo. » Pamba te azalaki komilobela : « Tango

* **38:1** Adulami ezali engumba ya kala ya Kanana.

mosusu ye mpe akoki kokufa lokola bandeko na ye ya mibali. » Boye Tamari akendeki kovanda na ndako ya tata na ye.
12 Sima na tango molayi, mwana mwasi ya Shuwa, mwasi ya Yuda, akufaki. Lokola tango na ye ya matanga esilaki, Yuda akendeki na Timina epai ya bato oyo bazalaki kolongola bapwale ya bameme na ye. Boye, moninga na ye Ira, moto ya Adulami, akendeki elongo na ye.
13 Tango bayebisaki Tamari : « Bokilo na yo ya mobali azali kokende na Timina mpo na kolongolisa bapwale ya bameme na ye, »
14 alongolaki bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali mpe amizipaki elongi na vwale mpo ete bayeba ye lisusu te. Avandaki na ekuke ya Enayimi oyo ezalaki na nzela ya Timina, pamba te amonaki ete Shela akolaki, kasi bapesaki ye te na libala epai ya Shela.
15 Tango Yuda amonaki ye, akanisaki ete azali mwasi ya ndumba, pamba te azipaki elongi na ye.
16 Lokola Yuda ayebaki te ete ezali bokilo na ye ya mwasi, apusanaki na esika oyo azalaki, pembeni ya nzela, mpe alobaki na ye :
— Yaka, ndima ete tosangisa na yo nzoto.
Tamari atunaki :
— Okopesa ngai nini soki osangisi na ngai nzoto ?
17 Yuda azongisaki :
— Nakotindela yo mwana ntaba oyo nakozwa na etonga na ngai.
Tamari atunaki lisusu :
— Ndanga nini okosimbisa ngai kino tango okotindela ngai yango ?
18 Yuda alobaki :
— Ndanga nini olingi ete nasimbisa yo ?
Tamari azongisaki :
— Lopete na yo, singa na yo mpe lingenda na yo, oyo osimbi na loboko.
Boye Yuda apesaki ye yango, asangisaki na ye nzoto mpe Tamari akomaki na zemi.
19 Tamari atelemaki mpe akendeki ; alongolaki vwale na ye mpe azongisaki lisusu na nzoto bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali.
20 Boye Yuda atindaki moninga na ye Ira, moto ya Adulami, mpo ete amemela mwasi yango mwana ntaba mpe azwa ndanga oyo asimbisaki ye. Kasi Ira amonaki ye te.
21 Boye atunaki epai ya bavandi ya esika wana, na Enayimi :
— Wapi mwasi ya ndumba oyo azalaki na nzela, na Enayimi ?
Bazongiselaki ye :
— Esika oyo etikala kozala na mwasi ya ndumba te.
22 Ira azongaki epai ya Yuda mpe ayebisaki ye :
— Namoni ye te ; kutu bavandi ya Enayimi bayebisi ngai ete mwasi ya ndumba atikala kozala na esika wana te.
23 Yuda alobaki :
— Atikala na biloko oyo azwaki, noki te tokobima babolole. Ngai nazali na likambo te ; natindeli ye mwana ntaba, mpe yo omoni ye te.
24 Sima na sanza misato, bayebisaki Yuda :
— Tamari, bokilo na yo ya mwasi, asalaki kindumba, mpe tala kutu akomi na zemi.
Yuda alobaki :
— Babimisa ye mpe batumba ye na moto !
25 Wana bazalaki kobimisa ye libanda, Tamari atindaki sango oyo epai ya Yuda, bokilo na ye :
— Nazali na zemi ya nkolo biloko oyo.
Mpe abakisaki :

— Tala soki okoki koyeba nani azali nkolo ya lopete oyo, ya singa oyo mpe ya lingenda oyo.
26 Yuda asosolaki ete ezali biloko na ye mpe alobaki :
— Azali sembo koleka ngai, pamba te nabalisaki ye te epai ya Shela, mwana na ngai ya mobali.
Boye Yuda atikalaki lisusu te kosangisa na ye nzoto.
27 Wana tango na ye ya kobota ekokaki, emonanaki ete ezalaki na mapasa mibale ya mibali kati na libumu na ye.
28 Na tango ya kobota, moko kati na bango abimisaki loboko ; mpe mwasi oyo abotisaka asimbaki loboko yango, akangaki yango singa ya motane mpe alobaki : « Mwana oyo nde abimi liboso. »
29 Kasi azongisaki loboko na ye, mpe ndeko na ye ya mobali abimaki. Bongo mwasi oyo abotisaka alobaki : « Ofungoli nzela nini mpo na kobima ? » Mpe bapesaki ye kombo « Peretsi[†]. »
30 Sima, ndeko na ye oyo azalaki na singa ya motane na loboko mpe abotamaki ; bapesaki ye kombo « Zera[‡]. »

39

Jozefi mpe mwasi ya Potifari

1 Sima, bamemaki Jozefi na Ejipito. Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, moto ya Ejipito, asombaki ye na maboko ya bato ya Isimaeli oyo bamemaki ye kuna.
2 Yawe azalaki elongo na Jozefi ; boye Jozefi azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala, mpe avandaki kati na ndako ya moto ya Ejipito, nkolo na ye.
3 Tango nkolo na ye asosolaki ete Yawe azali elongo na Jozefi, mpe ete Yawe azali kolongisa ye na makambo nyonso oyo azali kosala,
4 Jozefi azwaki ngolu na miso ya nkolo na ye, oyo apesaki ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso : Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe apesaki ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso.
5 Wuta tango Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe mokonzi ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, Yawe apambolaki ndako ya moto ya Ejipito mpo na Jozefi ; lipamboli ya Yawe ezalaki na likolo ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, kati na ndako na ye mpe na bilanga.
6 Boye Potifari atikaki biloko na ye nyonso kati na maboko ya Jozefi, azalaki lisusu kotala eloko moko te longola kaka bilei na ye.
Jozefi azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko.
7 Sima na yango, mwasi ya nkolo ya Jozefi alulaki ye Jozefi mpe alobaki na ye :
— Yaka kosangisa na ngai nzoto !
8 Kasi Jozefi aboyaki mpe alobaki na mwasi ya nkolo na ye :
— Tala, nkolo na ngai atunaka ngai ata eloko moko te na oyo etali ndako na ye, mpe atika biloko na ye nyonso kati na maboko na ngai.
9 Moto moko te aleki ngai na monene kati na ndako oyo. Nkolo na ngai apekisi ngai eloko moko te longola kaka yo, pamba te ozali mwasi na ye. Boye ndenge nini penza ngai nakoki kosala likambo ya mabe boye mpe kosala masumu liboso ya Nzambe ?
10 Mokolo na mokolo, mwasi ya Potifari azalaki kaka kotungisa Jozefi, kasi ye mpe azalaki kaka koboya kosangisa na ye nzoto to kozala na ye elongo.

[†] **38:29** Peretsi elingi koloba : nzela. [‡] **38:30** Zera elingi koloba : kobima ya moyi.

11 Mokolo moko, awa Jozefi akotaki na ndako mpo na kosala mosala na
ye, mpe ata mosali moko te azalaki wana,
12 mwasi ya Potifari akangaki ye na bilamba mpe alobaki na ye :
— Yaka kosangisa na ngai nzoto !
Kasi Jozefi asundolaki elamba na ye kati na maboko ya mwasi ya Potifari
mpe akimaki libanda ya ndako.
13 Tango mwasi ya Potifari amonaki ete Jozefi asundoli elamba na ye
kati na maboko na ye mpe akimi libanda,
14 abengaki basali ya ndako na ye mpe alobaki :
— Botala ! Mo-Ebre oyo bamemelaki biso ayaki nde kosakanela biso !
Aluki kosangisa na ngai nzoto, kasi ngai nagangi makasi.
15 Tango ayoki ete nagangi makasi mpo na koluka lisalisi, asundoli
elamba na ye pembeni na ngai mpe akimi libanda !
16 Mwasi ya Potifari abombaki elamba ya Jozefi pembeni na ye kino
mobali na ye azongaki na ndako.
17 Bongo abetelaki ye lisolo :
— Mowumbu Mo-Ebre oyo omemelaki biso, ayaki epai na ngai mpo
na kosakana na ngai.
18 Kasi tango nagangaki makasi mpo na koluka lisalisi, asundolaki
elamba na ye pembeni na ngai mpe akimaki libanda.
19 Tango nkolo ya Jozefi ayokaki lisolo oyo mwasi na ye abetelaki ye na
maloba oyo : « Tala ndenge mowumbu na yo asali ngai, » Potifari asilikaki
makasi.

Jozefi kati na boloko

20 Potifari akangaki Jozefi mpe abwakaki ye na boloko epai wapi
mokonzi Faraon atiaka bakangami. Kasi, wana Jozefi azalaki kati na
boloko,
21 Yawe azalaki elongo na Jozefi mpe atalisaki ye bolamu na Ye ; asalelaki
ye ngolu na miso ya mokonzi ya boloko.
22 Mokonzi ya boloko apesaki Jozefi mokumba ya kokengela bato nyonso
ya boloko mpe ya kotambolisa makambo nyonso oyo ezalaki kosalema
kuna.
23 Mokonzi ya boloko azalaki kotala lisusu likambo moko te kati na
makambo oyo apesaki Jozefi mokumba ya kosala, pamba te Yawe azalaki
elongo na ye mpe azalaki kolongisa ye na makambo nyonso oyo azalaki
kosala.

40

Bandoto ya bakalaka mibale ya mokonzi ya Ejipito

1 Sima na mwa tango, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
masanga ya mokonzi ya Ejipito mpe oyo azalaki kotala makambo oyo
etali mapa ya mokonzi ya Ejipito, basalaki mabe liboso ya nkolo na bango,
mokonzi ya Ejipito.
2 Faraon asilikelaki bakalaka na ye mibale ya lokumu : kalaka oyo
azalaki kotala makambo oyo etali masanga mpe oyo azalaki kotala
makambo oyo etali mapa.
3 Abwakaki bango na boloko kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, boloko epai wapi Jozefi azalaki.
4 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki bango na maboko ya Jozefi
mpo ete alandela bango. Boye basalaki mikolo mwa mingi na boloko.

5 Ezalaki mokolo moko na butu, bango mibale, kalaka oyo azalaki kotala
makambo oyo etali masanga mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali
mapa ya mokonzi ya Ejipito, balotaki moto na moto ndoto na ye mpe ndoto
na ndoto ezalaki na ndimbola na yango.
6 Na tongo, Jozefi akendeki epai na bango mpe amonaki ete bazali mawa-
mawa.
7 Jozefi atunaki bakalaka ya lokumu ya Faraon, oyo bazalaki kati na
boloko elongo na ye, kati na ndako ya nkolo na ye :
— Mpo na nini lelo bilongi na bino ezali mawa-mawa ?
8 Bazongiselaki ye :
— Biso mibale toloti bandoto ; kasi moto ya kolimbola yango mpo na
biso azali te.
Jozefi alobaki na bango :
— Boyebi te ete Nzambe nde apesaka ndimbola ya bandoto ? Nabon-
deli bino, boyebisa ngai bandoto na bino.
9 Bongo kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya
mokonzi ya Ejipito ayebisaki Jozefi ndoto na ye. Alobaki :
— Na ndoto na ngai, namonaki nzete ya vino liboso na ngai.
10 Nzete yango ya vino ezalaki na bitape misato. Bongo ekomaki
kobimisa mito, fololo mpe maboke ebimisaki bambuma ya kotela.
11 Kopo ya Faraon ezalaki na maboko na ngai. Nazwaki bambuma ya
vino, nakamolaki yango na kopo ya Faraon mpe napesaki ye kopo yango
na maboko na ye.
12 Jozefi alobaki na ye :
— Tala ndimbola ya ndoto na yo : « Bitape misato ezali mikolo misato.
13 Sima na mikolo misato, Faraon akotombola moto na yo mpe
akozongisa yo na esika na yo ya mosala. Okotia lisusu kopo ya Faraon
na maboko na ye ndenge ozalaki kosala na kala.
14 Kasi tango makambo nyonso oyo ekotambola malamu mpo na yo,
nabondeli yo, kanisa ngai mpe salela ngai bolamu, zala molobeli na ngai
epai ya Faraon mpo ete abimisa ngai na boloko oyo.
15 Pamba te babimisaki ngai na makasi wuta na mokili ya Ba-Ebre ;
mpe awa nasali likambo moko te ya mabe mpo ete batia ngai na boloko. »
16 Tango kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi
ya Ejipito asosolaki ete Jozefi apesaki ndimbola ya malamu, alobaki na
Jozefi :
— Ngai mpe nalotaki ndoto : « Bitunga misato ya mapa ezalaki likolo
ya moto na ngai.
17 Kitunga ya likolo ezalaki na bagato ya ndenge na ndenge, oyo Faraon
alingaka ; kasi bandeke ezalaki kolia yango wuta na kitunga oyo ezalaki
na moto na ngai. »
18 Jozefi alobaki na ye :
— Tala ndimbola ya ndoto na yo : « Bitunga misato ezali mikolo
misato.
19 Sima na mikolo misato, Faraon akokata moto na yo mpe akodiem-
bika yo na nzete. Bongo bandeke ekolia mosuni na yo. »
20 Sima na mikolo misato, ezalaki mokolo ya mbotama ya Faraon. Faraon
asalisaki feti monene mpe abengisaki bakalaka na ye nyonso. Abimisaki
na boloko, liboso ya bakalaka na ye, kalaka oyo azalaki kotala makambo
oyo etali masanga ya mokonzi mpe kalaka oyo azalaki kotala makambo
oyo etali mapa.

21 Faraon azongisaki na mosala, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo
etali masanga. Boye azongelaki lisusu kotia kopo na maboko ya Faraon.
22 Kasi Faraon adiembikaki kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
mapa, ndenge kaka Jozefi ayebisaki bango.
23 Kasi kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya
mokonzi ya Ejipito atikalaki kokanisa lisusu Jozefi te : abosanaki ye.

41

Ndoto ya Faraon

1 Sima na mibu mibale, Faraon alotaki ndoto : atelemaki pembeni ya
ebale Nili,
2 amonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko mpe ya mafuta.
Bangombe yango ebimaki wuta na ebale mpe ezalaki kolia matiti pembeni
ya ebale Nili.
3 Sima na yango, bangombe mosusu sambo ya basi, ya mabe mpe
ekonda, ebimaki wuta na ebale, etelemaki pembeni ya bangombe ya basi
oyo ezalaki pembeni ya ebale Nili.
4 Bangombe sambo ya basi ya mabe mpe ekonda eliaki bangombe sambo
ya kitoko mpe ya mafuta. Kaka na tango yango, Faraon alamukaki.
5 Alalaki lisusu mpe alotaki ndoto ya mibale : nzete moko ya ble
ebimisaki mito sambo ya ble, ya minene mpe ya kitoko.
6 Mito mosusu sambo ya ble, ekonda mpe ezika na mopepe ya este,
ebimaki sima na oyo ya minene.
7 Mito sambo oyo ekonda eliaki mito sambo oyo ya minene mpe etonda.
Kaka na tango yango, Faraon alamukaki, asosolaki ete ezali ndoto.
8 Na tongo, lokola molimo na ye etungisamaki, abengaki bato nyonso ya
soloka mpe ya bwanya ya Ejipito. Faraon ayebisaki bango ndoto na ye,
kasi ata moto moko te akokaki kolimbolela ye yango.
9 Kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi
alobaki na Faraon : « Na mokolo ya lelo, nalingi kokanisa mbeba na ngai.
10 Mokolo moko, Faraon asilikelaki basali na ye mpe atiaki ngai na
boloko elongo na kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya
mokonzi kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.
11 Biso mibale tolotaki bandoto na butu moko : ndoto na ndoto ezalaki
na ndimbola na yango.
12 Kuna, tozalaki na elenge mobali moko, azali Mo-Ebre mpe mosali ya
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi. Toyebisaki ye bandoto na biso mpe
alimbolaki yango mpo na biso, apesaki moto na moto ndimbola ya ndoto
na ye.
13 Makambo nyonso esalemaki ndenge kaka alimbolelaki biso yango.
Ngai nazongelaki misala na ngai ; mpe moninga mosusu, badiembikaki
ye. »
14 Faraon abengaki Jozefi, mpe babimisaki ye na lombangu na boloko.
Bakataki ye suki, alataki bilamba mosusu mpe ayaki liboso ya Faraon.
15 Faraon alobaki na Jozefi :
— Nalotaki ndoto mpe ata moto moko te alongi kolimbola yango ; kasi
nayoki sango na tina na yo ete soki oyoki ndoto, okolimbola yango.
16 Jozefi azongiselaki Faraon :
— Ngai nakolonga te kosala yango, kasi Nzambe akopesa na Faraon
eyano oyo azali na yango posa.
17 Faraon alobaki na Jozefi :

— Na ndoto na ngai, natelemaki pembeni ya ebale Nili.
18 Namonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko mpe ya mafuta.
Bangombe yango ebimaki wuta na ebale mpe ezalaki kolia matiti pembeni
ya ebale Nili.
19 Sima na yango, bangombe mosusu sambo ya basi ebimaki : ya
mike, ya mabe penza mpe ekonda ; nanu natikala komona te bangombe
ya ndenge wana na mokili mobimba ya Ejipito.
20 Ngombe ya basi ekonda mpe ya mabe eliaki bangombe sambo ya
mafuta oyo ebimaki liboso.
21 Bongo ekotaki na mabumu na yango kasi ezalaki komonana te ete
bangombe ya mafuta ekoti na mabumu ya bangombe ekonda, mpe lolenge
na yango ezalaki kaka mabe lokola ndenge ezalaki liboso. Kaka na tango
yango, nalamukaki.
22 Na ndoto na ngai mosusu, namonaki mito sambo ya ble ya kitoko
mpe ya mafuta kobima na nzete moko.
23 Sima na yango, mito sambo mosusu ya ble ebimaki. Ezalaki ya
kokawuka, ekonda mpe ezika na mopepe ya este.
24 Mito sambo ya ble oyo ekonda emelaki mito sambo ya ble oyo ya
malamu. Nayebisaki yango epai ya bato ya soloka kasi ata moto moko te
akokaki kolimbolela ngai yango.
25 Jozefi alobaki na Faraon :
— Ndoto ya Faraon ezali kaka ndoto moko mpe ezali kaka na ndimbola
moko. Nzambe amonisaki Faraon makambo oyo Ye akosala.
26 Bangombe sambo ya basi ya kitoko ezali mibu sambo, mpe mito
sambo ya ble ezali mibu sambo : ezali kaka ndoto moko.
27 Bangombe sambo ya basi ekonda mpe ya mabe oyo ebimaki sima
na oyo ya mafuta mpe ya kitoko, ezali mibu sambo ; mpe mito sambo ya
ble oyo ekonda mpe ezika na mopepe ya este ezali mibu sambo ya nzala
makasi.
28 Tala maloba oyo nazalaki na yango mpo na koyebisa Faraon.
Nzambe atalisi na Faraon makambo oyo Ye akosala.
29 Mibu sambo ya bofuluki ekoya na mokili mobimba ya Ejipito.
30 Kasi mibu sambo ya nzala makasi ekolanda yango ; boye bako-
bosana bofuluki nyonso ya mokili ya Ejipito mpo ete nzala makasi yango
ekokawusa mokili.
31 Bakokanisa lisusu te bofuluki nyonso ya mokili likolo ya nzala
makasi oyo ekolanda, pamba te nzala ekozala makasi penza.
32 Soki Faraon alotaki ndoto yango na lolenge mibale, elingi koloba ete
Nzambe asilaki kozwa mokano na likambo yango mpe akokokisa yango na
lombangu.
33 Tika sik'oyo Faraon aluka moto moko ya mayele mpe ya bwanya,
atia ye na moto ya mokili ya Ejipito.
34 Tika ete Faraon asala bongo ; tika ete apona basali na mokili, ba-
oyo bakokongola eteni ya mitano ya bambuma ya Ejipito na tango ya mibu
sambo ya bofuluki.
35 Boye, na se ya bokonzi ya Faraon, bakobanda kosangisa biloko
nyonso ya kolia oyo mibu ya malamu ekobimisa, bakobomba ble na
bingumba mpe bakobatela yango lokola biloko ya kolia mpo na bingumba.
36 Bakobatela biloko yango mpo na mokili, mpo na mibu sambo ya
nzala makasi oyo ekozala na mokili ya Ejipito ; na bongo nzala makasi
ekobebisa mokili te.
37 Likambo yango esepelisaki Faraon mpe basali na ye nyonso.

38 Faraon atunaki bango :
— Tokoki komona moto lokola oyo, moto oyo Molimo na Nzambe avandi kati na ye ?
39 Faraon alobaki na Jozefi :
— Lokola Nzambe ayebisi yo makambo oyo nyonso, ezali na moto moko te oyo azali na mayele mpe na bwanya lokola yo.
40 Okozala mokonzi ya ndako na ngai mpe bato na ngai nyonso bakobanda kotosa mitindo na yo. Kaka kiti ya bokonzi nde ekosala ete ngai nazala na likolo na yo.

Jozefi azwi bokonzi

41 Faraon alobaki na Jozefi :
— Natie yo mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito.
42 Faraon alongolaki lopete na ye na mosapi na ye mpe atiaki yango na mosapi ya Jozefi. Alatisaki ye bilamba ya lino ya kitoko mpe atiaki ye singa ya wolo na kingo.
43 Amatisaki ye na shareti na ye ya mibale mpe bato bazalaki koganga : « Bofukama ! »
Boye, atiaki Jozefi mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito.
44 Faraon alobaki lisusu na Jozefi :
— Nazali Faraon. Kasi awa na Ejipito, moto moko te akotombola loboko to lokolo soki kaka na mitindo na yo te.
45 Faraon apesaki Jozefi kombo « Tsafinati-Paenea, » mpe apesaki ye Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, mpo ete azala mwasi na ye. Jozefi atambolaki na mokili ya Ejipito.
46 Azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akotaki na mosala ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Jozefi alongwaki na miso ya Faraon mpe atambolaki na mokili mobimba ya Ejipito.
47 Na mibu sambo ya bofuluki, mabele ebotaki mingi.
48 Jozefi asangisaki biloko nyonso ya kolia oyo ebotaki na mibu yango sambo ya bofuluki kati na Ejipito mpe abombaki yango kati na engumba. Na engumba moko na moko, atiaki biloko ya kolia oyo ewutaki na bilanga oyo ezalaki zingazinga na yango.
49 Jozefi abombaki ble ebele lokola zelo ya ebale monene, ezalaki mingi koleka ; yango wana bakataki kotanga, pamba te bakokaki kotanga yango lisusu te.

Bana ya Jozefi

50 Liboso ete mibu ya nzala makasi eya, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, abotelaki Jozefi bana mibali mibale.
51 Jozefi apesaki mwana na ye ya liboso kombo « Manase, » pamba te amilobelaki : « Nzambe asali ete nabosana pasi na ngai nyonso mpe bokabwani na ngai na libota mobimba ya tata na ngai. »
52 Apesaki mwana na ye ya mibale kombo « Efrayimi, » pamba te amilobelaki : « Nzambe apesi ngai mabota na mokili epai wapi namonaki pasi. »

Nzala makasi

53 Mibu sambo ya bofuluki oyo ezalaki na Ejipito ekomaki na suka,
54 mpe mibu sambo ya nzala makasi ebandaki, ndenge kaka Jozefi alobaki. Nzala makasi ekotaki na mikili nyonso, kasi na mokili mobimba ya Ejipito biloko ya kolia ezangaki te.

55 Tango bato nyonso ya Ejipito bakomaki na nzala makasi, bagangaki
epai ya Faraon mpo na koluka biloko ya kolia. Bongo Faraon alobaki na
bato nyonso ya Ejipito : « Bokende epai ya Jozefi mpe bosala makambo
oyo akoyebisa bino. »
56 Tango nzala ekotaki na mokili mobimba ya Ejipito, Jozefi afungolaki
ndako oyo batiaki biloko mpe atekaki ble epai ya bato ya Ejipito ; kasi
nzala makasi ekobaki kaka.
57 Mikili nyonso ezalaki koya na Ejipito mpo na kosomba ble epai ya
Jozefi mpo ete nzala makasi ekotaki na mokili mobimba.

42

Bandeko ya Jozefi bakei na Ejipito

1 Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, alobaki na bana na ye ya
mibali : « Mpo na nini bozali kotalana bino na bino ?
2 Nayoki ete ble ezali na Ejipito. Bokende kuna mpe bosomba ndambo
mpo na biso mpo ete towumela na bomoi mpe tokufa te na nzala. »
3 Bandeko mibali zomi ya Jozefi bakendeki na Ejipito mpo na kosomba
ble.
4 Kasi Jakobi atikaki te Benjame, ndeko ya Jozefi ya mobali, ete akende
elongo na bango, pamba te azalaki kobanga ete likama ekweyela ye.
5 Kati na bato oyo bakendeki kosomba ble na Ejipito, bana mibali ya
Isalaele mpe bazalaki ; pamba te nzala makasi ekotaki mpe na mokili ya
Kanana.
6 Jozefi azalaki moyangeli ya mokili. Ye nde azalaki koteka ble epai
ya bato na ye nyonso. Bongo tango bandeko ya Jozefi bakomaki,
bagumbamaki liboso na ye mpe bakitisaki mito na se.
7 Tango kaka Jozefi amonaki bango, asosolaki mbala moko ete bazali
bandeko na ye. Kasi asalaki lokola nde azali mopaya liboso na bango mpe
azalaki na maloba makasi epai na bango. Atunaki bango :
— Bowuti wapi ?
Bazongisaki :
— Towuti na mokili ya Kanana ; toyei nde kosomba biloko ya kolia.
8 Atako Jozefi asosolaki ete bazali bandeko na ye, kasi bango basosolaki
ye te.
9 Bongo Jozefi akanisaki ndoto oyo alotaki na tina na bango mpe alobaki
na bango :
— Bino bozali penza banongi ! Boyei nde kotala bisika nini mokili na
biso ebatelami malamu te !
10 Bazongisaki :
— Te nkolo na ngai, basali na yo bayei nde kosomba biloko ya kolia.
11 Tozali biso nyonso bana ya moto moko. Basali na yo bazali bato ya
sembo, kasi bazali banongi te.
12 Alobaki na bango :
— Te ! Boyei na mokili na biso mpo na kotala bisika oyo ebatelami
malamu te !
13 Kasi bango bazongisaki :
— Basali na yo bazalaki bandeko mibali zomi na mibale ; tozali bana
ya moto moko oyo azali kovanda na mokili ya Kanana. Mwana ya suka
azali sik'oyo elongo na tata na biso, mpe mosusu azalaka lisusu te.
14 Kasi Jozefi alobaki na bango :
— Ezali ndenge kaka nalobaki na bino : bozali banongi.

15 Tala ndenge nakomeka bino : Na kombo ya Faraon, bokolongwa na
esika oyo te soki leki na bino ya suka akomi awa te !
16 Botinda moko kati na bino ete akende kozwa ndeko na bino ya
mobali ; mpe bino oyo bokotikala, bokozala na boloko mpo na komeka
maloba na bino mpe kotala soki bolobi solo. Soki te, na kombo ya Faraon,
bozali banongi !
17 Atiaki bango nyonso na boloko mikolo misato.
18 Na mokolo ya misato, Jozefi ayebisaki bango :
— Nazali moto oyo abangaka Nzambe. Bosala oyo nazali koloba mpe
bokozala na bomoi.
19 Soki bozali bato ya sembo, tika ete moko kati na bino atikala awa
kati na boloko ; bongo bino bamosusu bokende, bomema ble oyo esengeli
mpo na mabota na bino, oyo ezali na nzala makasi.
20 Kasi bomemela ngai leki na bino ya suka. Yango ekolakisa ete
bolobaki solo mpe bokokufa te.
Basalaki bongo.
21 Balobanaki bango na bango :
— Solo, tozwi etumbu mpo na makambo oyo tosalaki ndeko na
biso ; pamba te tomonaki pasi na ye tango azalaki kobondela biso, kasi
toyokaki ye te. Yango wana pasi oyo ekomeli biso.
22 Ribeni alobaki na bango :
— Nayebisaki bino ete bosala mwana wana mabe te ? Kasi boyokelaki
ngai te. Sik'oyo tosengeli kofuta makila na ye !
23 Bayebaki te ete Jozefi akokaki kososola maloba na bango, mpo ete
azalaki kosalela molimboli mpo na kosolola na bango.
24 Jozefi apesaki mokongo, apusanaki mosika mpe abandaki kolela.
Bongo azongelaki bango mpe asololaki lisusu na bango. Azwaki Simeoni
kati na bango mpe akangaki ye na miso na bango.
25 Jozefi apesaki mitindo ete batondisa ble na basaki na bango, bazongisa
mbongo ya moto na moto na saki na ye mpe bapesa bango bilei mpo na
nzela. Esalemelaki bango bongo.
26 Batiaki ble na bango likolo ya ba-ane na bango mpe bakendeki.

Bandeko ya Jozefi bazongi na Kanana

27 Na esika oyo batelamaki mpo na kolekisa butu, moko na bango
afungolaki saki na ye mpo na koleisa ane na ye mpe amonaki mbongo
na ye na moto ya saki na ye.
28 Ayebisaki bandeko na ye :
— Bazongiseli ngai mbongo na ngai, tala yango oyo na saki na ngai !
Mitema na bango ebetaki mpe babandaki kolenga, balobanaki bango na
bango :
— Likambo nini oyo Nzambe asali biso !
29 Tango bakomaki epai ya tata na bango Jakobi na mokili ya Kanana,
bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki bango. Balobaki :
30 — Moto oyo azali mokonzi ya mokili alobelaki biso na maloba
makasi. Azwaki biso lokola banongi.
31 Kasi tolobaki na ye : « Tozali bato ya sembo, tozali banongi te.
32 Tozalaki bandeko mibali zomi na mibale, bana ya tata moko. Moko
azalaka lisusu te mpe oyo ya suka azali sik'oyo elongo na tata na biso, na
mokili ya Kanana. »
33 Na boye, moto oyo azali mokonzi ya mokili azongiselaki biso : « Tala
lolenge nakoyeba ete bozali bato ya sembo : ‹ Botikela ngai awa ndeko

moko kati na bino. Bozwa biloko ya kolia oyo esengeli mpo na mabota na bino oyo ezali na nzala makasi mpe bokende.
34 Boyela ngai leki na bino ya suka. Na bongo, nakoyeba ete bozali
banongi te, kasi bato ya sembo ; mpe ngai nakozongisela bino ndeko na
bino, sima nakotika bino mpo ete bokoka kosala mombongo na mokili. › »
35 Tango bafungolaki basaki na bango, moko na moko amonaki mbongo
na ye na saki. Bango na tata na bango bamonaki mbongo mpe bango
nyonso babangaki.
36 Tata na bango Jakobi alobaki na bango :
— Bozangisi ngai bana na ngai mibale ya mibali : Jozefi azali lisusu te,
Simeoni mpe azali lisusu te. Mpe sik'oyo bolingi kozwa lisusu Benjame !
Makambo oyo nyonso ezali kokweyela kaka ngai !
37 Ribeni alobaki na tata na ye :
— Pesa ngai Benjame, mpe nakomemela yo ye. Soki namemeli yo ye
te, boma bana na ngai mibale ya mibali.
38 Jakobi azongisaki :
— Te ! Mwana na ngai akokende elongo na bino te. Ndeko na
ye ya mobali akufa ; natikala kaka na ye. Soki likama ekweyeli ye
na mobembo oyo bozali kokende, wana bokoboma ngai na pasi, na
kimobange na ngai !

43

Mobembo ya mibale na Ejipito

1 Nzala makasi ekotaki kati na mokili.
2 Tango libota ya Jakobi baliaki biloko nyonso oyo bamemaki wuta na
Ejipito, Jakobi alobaki na bana na ye :
— Bozonga kuna kosomba ndambo ya biloko.
3 Yuda azongisaki :
— Moto wana alobaki na biso ete tozonga kuna te soki ndeko na biso
azali elongo na biso te.
4 Soki otiki ndeko na biso kokende elongo na biso, wana tokokende na
Ejipito mpe tokosombela yo biloko.
5 Kasi soki otiki ye te, biso mpe tokokende te ; pamba te moto wana
ayebisaki biso malamu : « Bokotelema liboso na ngai te soki ndeko na
bino azali te. »
6 Isalaele azongisaki :
— Mpo na nini bosali ngai mabe boye ? Mpo na nini boyebisaki moto
wana ete bozali na ndeko mosusu ?
7 Bazongisaki :
— Moto yango atunaki biso malamu makambo oyo etali biso moko
mpe libota na biso. Atunaki biso : « Tata na bino azali nanu na bomoi ?
Bozali na ndeko mosusu ya mobali ? » Mpe biso topesaki eyano na
mituna na ye. Tokokaki te koyeba ete akoloba na biso : « Boya na ndeko
na bino ya mobali awa. »
8 Yuda ayebisaki tata na ye Isalaele :
— Tata, tika Benjame akende elongo na ngai. Tokotelema mpe
tokokende mpo ete biso elongo na yo mpe bana na biso, tozala na bomoi,
kasi tokufa te na nzala.
9 Nandimi kobatela ye ; boye okotuna ye na maboko na ngai. Soki
nazongiseli yo ye te mpe namemi ye liboso na yo te, tika ete nazala na
ngambo epai na yo bomoi na ngai mobimba.
10 Soki towumelaki te, tokokaki kozonga mbala ya mibale.

11 Tata na bango Isalaele alobaki na bango :
— Soki esengeli kozala bongo, wana bosala boye : botia na basaki na bino biloko oyo eleki kitoko kati na mokili mpe bopesa yango lokola kado epai ya moto wana : ndambo ya mafuta ya solo kitoko, ndambo ya mafuta ya nzoyi, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, lodanumi, pisitashi mpe bambuma ya amande.
12 Bozwa mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki kati na basaki na bino mpe bozongisa mbongo oyo bokutaki na basaki na bino ; tango mosusu ezalaki libunga.
13 Bozwa ndeko na bino ya mobali, botelema mpe bozonga epai ya moto wana.
14 Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso ayokela bino mawa tango bokotelema liboso ya moto wana, mpo ete bokoka kozwa ndeko na bino mosusu, mpe Benjame azonga elongo na bino. Kasi mpo na ngai, soki nakozanga bana, malamu nazanga bango !
15 Boye bato yango bazwaki bakado ; bazwaki lisusu mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki na basaki na bango mpe Benjame. Bakendeki na Ejipito mpe bamilakisaki na miso ya Jozefi.

Jozefi ayambi bandeko na ye

16 Tango Jozefi amonaki Benjame elongo na bango, alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi na ye : « Mema bato oyo na ndako na ngai ; boboma nyama moko mpe bolamba yango mpo ete bato oyo bakolia elongo na ngai na midi. »
17 Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye mpe amemaki bango na ndako ya Jozefi.
18 Bato yango babangaki makasi tango bamemaki bango na ndako ya Jozefi mpe bazalaki kolobana bango na bango :
— Bamemi biso awa likolo ya mbongo oyo batiaki na basaki na biso, na mbala ya liboso. Bakokweya likolo na biso, bakolonga biso, bakokanga biso lokola bawumbu mpe bakozwa ba-ane na biso.
19 Bapusanaki pembeni ya moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi mpe balobaki na ye na ekuke ya ndako :
20 — Limbisa biso, nkolo na ngai ! Toyaki mbala ya liboso mpo na kosomba biloko ya kolia ;
21 kasi tango totelemaki na esika ya kolekisa butu, tofungolaki basaki na biso ; mpe moko na moko kati na biso amonaki mbongo na ye kati na saki na ye ndenge kaka ezalaki, yango wana tozongi na yango.
22 Tomemi mbongo mosusu mpo na kosomba biloko ya kolia, toyebi te nani azongisaki mbongo na biso na basaki na biso.
23 Alobaki na bango :
— Malamu ! Bobanga te. Ezali Nzambe na bino, Nzambe ya tata na bino, nde atiaki bomengo kati na basaki na bino. Kasi mpo na mbongo na bino, ngai nazwaki yango.
Sima, amemelaki bango Simeoni.
24 Moto yango akotisaki bango na ndako ya Jozefi, apesaki bango mayi ya kosukola makolo mpe abongisaki bilei mpo na ba-ane na bango.
25 Babongisaki bakado na bango mpo na boyei ya Jozefi na midi, pamba te bayokaki ete bakolia kuna.
26 Tango Jozefi ayaki na ndako, bapesaki ye bakado oyo bamemaki na ndako mpe bagumbamaki liboso na ye mito na se.
27 Atunaki bango :

— Boni, bozali malamu ?
Abakisaki :
— Boni tata na bino ya mobange oyo boyebisaki ngai, azali malamu ?
28 Bazongisaki :
— Mosali na yo, tata na biso, azali nanu na bomoi mpe azali malamu.
Bakitisaki mito mpe bagumbamaki liboso na ye.
29 Tango Jozefi atombolaki miso, amonaki Benjame, ndeko na ye ya mobali, mwana ya mama na ye. Atunaki :
— Ye wana nde ndeko na bino ya suka oyo boyebisaki ngai ?
Abakisaki :
— Tika ete Nzambe atalisa yo ngolu na Ye.
30 Jozefi ayokaki pasi makasi na motema tango amonaki ndeko na ye, akimaki mbangu na libanda mpe alukaki esika mpo na kolela. Akotaki na shambre na ye mpe alelaki kuna.
31 Tango asilisaki kosukola elongi na ye, abimaki libanda, akangaki motema mpe alobaki :
— Botia biloko ya kolia na mesa.
32 Batielaki Jozefi bilei na mesa na ye moko, bandeko na ye mpe na mesa na bango ; bongo bato ya Ejipito oyo bazalaki kolia na ye esika moko, bango mpe na mesa na bango, pamba te bato ya Ejipito bakokaki te kolia esika moko na Ba-Ebre, pamba te ezalaki ekila mpo na bato ya Ejipito.
33 Bavandisaki bango, kobanda na mwana ya liboso kino na oyo ya suka, bazalaki kotalana bango na bango na kokamwa.
34 Jozefi apesaki bango biloko oyo ewutaki na mesa na ye ; mpe Benjame azwaki mbala mitano koleka bango nyonso. Na bongo, bamelaki elongo na ye mpe balangwaki.

44

Bakangi Benjame moyibi

1 Jozefi apesaki mitindo epai ya moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye : « Tondisa biloko ya kolia na basaki ya bato oyo kolanda kilo oyo bakoki komema mpe tia mbongo ya moko na moko na moto ya saki na ye.
2 Okotia kopo na ngai oyo ya palata na moto ya saki ya leki na bango ya suka elongo na mbongo na ye ya ble. »
Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye.
3 Na tongo-tongo, batikaki bandeko ya Jozefi kozonga elongo na ba-ane na bango.
4 Wana babimaki na engumba, bamikomelaki nanu mosika te, Jozefi alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye : « Telema, landa bato wana ! Mpe tango okokanga bango, tuna bango : mpo na nini bozongisi mabe na malamu ?
5 Mpo na nini boyibi kopo oyo nkolo na ngai amelelaka mayi mpe asalelaka mpo na koyeba makambo oyo ekoya ? Likambo oyo bosali ezali penza mabe. »
6 Mokambi ya ndako ya Jozefi akangaki bango mpe alobelaki bango lolenge nkolo na ye atindaki ye.
7 Kasi bazongiselaki ye :
— Mpo na nini nkolo na biso alobi makambo ya boye ? Basali na yo bakoki kosala makambo ya boye te.

8 Tomemelaki yo mbongo oyo tomonaki tango tofungolaki basaki na
biso wuta na mokili ya Kanana. Ndenge nini tokoki lisusu koyiba wolo to
palata kati na ndako ya nkolo na yo ?
9 Soki moko kati na basali na yo amonani ete azali na yango, akokufa ;
mpe biso bamosusu oyo totikali, tokokoma bawumbu ya nkolo na biso.
10 Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi
alobaki :
— Malamu mingi ! Tika ete ezala ndenge bolobi ! Moto oyo
akomonana ete azali na yango, akokoma mowumbu na ngai. Bino ba-
oyo botikali, bokozala na likambo te.
11 Moko na moko akitisaki saki na ye na lombangu na mabele mpe
afungolaki yango.
12 Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Jozefi abandaki
koluka kobanda na kulutu kino na leki. Mpe kopo emonanaki na saki ya
Benjame.
13 Tango bamonaki bongo, bapasolaki bilamba na bango ; bazongisaki
biloko na ba-ane na bango mpe bazongaki bango nyonso na engumba.
14 Jozefi azalaki kaka na ndako. Tango Yuda na bandeko na ye ya mibali
bakotaki na ndako, bagumbamaki kino na se liboso na ye.
15 Jozefi alobaki na bango :
— Likambo nini oyo bosali ? Boyebi te ete moto lokola ngai nazali na
makoki ya komona makambo na bosoloka ?
16 Yuda azongisaki :
— Likambo nini tokoki koloba na nkolo na ngai ? Tokoloba lisusu
nini ? Ndenge nini tokoki kotalisa ete toyebi likambo te ? Nzambe
alakisi polele mbeba ya basali na yo. Tokomi sik'oyo bawumbu ya nkolo
na ngai, biso nyonso elongo na ye oyo amonani ete azalaki na kopo kati
na saki na ye.
17 Kasi Jozefi alobaki :
— Nakoki kosala likambo ya boye te ! Kaka moto oyo amonani ete
azalaki na kopo kati na saki na ye nde akozala mowumbu na ngai. Bino
ba-oyo botikali, bozonga na kimia epai ya tata na bino.
18 Yuda apusanaki pembeni na ye mpe alobaki :
— Nabondeli yo, nkolo na ngai ! Tika ete mosali na yo aloba liloba
moko epai ya nkolo na ngai. Kosilikela mosali na yo te, pamba te ndenge
Faraon azali, ndenge wana mpe yo ozali.
19 Nkolo na ngai atunaki basali na ye : « Bozali na tata to na ndeko
mosusu ya mobali ? »
20 Tozongiselaki nkolo na ngai : « Tozali na tata oyo akomi mobange
mpe ndeko mobali ya leki oyo babotelaki tata na biso na kimobange.
Ndeko na ye ya mobali akufa mpe atikala kaka ye moko mwana mobali
na libumu ya mama na ye, mpe tata na ye alingaka ye mingi. »
21 Bongo olobaki na basali na yo : « Bomemela ngai ye mpo ete nakoka
komona ye na miso na ngai. »
22 Tozongiselaki nkolo na ngai : « Elenge mobali akoki kotika tata na
ye te ; soki atiki ye, tata na ye akokufa. »
23 Kasi olobaki na basali na yo : « Soki leki na bino ya mobali ayei
elongo na bino te, bokomona lisusu elongi na ngai te. »
24 Tango tozongaki epai ya mosali na yo, tata na ngai, toyebisaki ye
makambo nyonso oyo nkolo na ngai alobaki.
25 Bongo tata na biso alobaki : « Bozonga mpe bosomba ndambo ya
biloko ya kolia. »

26 Kasi tozongisaki : « Tokoki kokende te. Tokokende kaka soki leki na
biso ya mobali azali elongo na biso. Tokoki komona elongi ya moto wana
te soki leki na biso ya mobali azali elongo na biso te. »
27 Mosali na yo, tata na biso, alobaki na biso : « Boyebi ete mwasi na
ngai, Rasheli, abotelaki ngai bana mibale ya mibali.
28 Moko na bango akenda mosika na ngai. Nakanisi ete ezali ya solo,
nyama moko ya mabe esila kolia ye. Banda tango wana, natikala komona
ye lisusu te.
29 Soki bozwi ngai lisusu mwana oyo mpe soki likama ekweyeli ye,
bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai. »
30 Sik'oyo, soki elenge mobali azali elongo na biso te tango nakozonga
epai ya tata na ngai, mosali na yo, mpe soki tata na ngai, oyo motema
na ye ekangama makasi na motema ya elenge mobali oyo,
31 amoni ete elenge mobali azali elongo na biso te, wana akokufa.
Basali na yo bakoboma tata na biso na pasi na kimobange na ye.
32 Pamba te ngai mosali na yo, nandimaki, na miso ya tata na ngai,
kobatela elenge mobali oyo. Nalobaki : « Soki nazongiseli yo ye te,
nakozala na ngambo liboso na yo tata na ngai, bomoi na ngai mobimba. »
33 Yango wana sik'oyo, nabondeli yo, tika ete mosali na yo akoma
mowumbu ya nkolo na ngai na esika ya elenge mobali oyo mpe tika
ete elenge mobali azonga elongo na bandeko na ye ya mibali.
34 Ndenge nini nakoki kozonga epai ya tata na ngai soki elenge mobali
azali elongo na ngai te ? Kotika te ete namona pasi oyo ekokomela tata na
ngai !

45

Jozefi amilakisi epai ya bandeko na ye

1 Jozefi akokaki lisusu komikanga te liboso ya bato nyonso oyo bazalaki
liboso na ye, agangaki : « Bobimisa bato nyonso ! » Boye, moto moko
te azalaki pembeni na ye tango amimonisaki epai ya bandeko na ye ya
mibali.
2 Lokola alelaki na mongongo makasi, bato ya Ejipito bayokaki ye ; mpe
sango ekendeki kino na ndako ya Faraon.
3 Jozefi alobaki na bandeko na ye ya mibali :
— Nazali Jozefi ! Tata na ngai azali nanu na bomoi ?
Kasi bandeko na ye bakokaki koyanola ye te, pamba te bazalaki kolenga
liboso na ye.
4 Jozefi alobaki na bango :
— Bopusana pembeni na ngai !
Tango bapusanaki, alobaki :
— Nazali Jozefi, ndeko na bino ya mobali oyo botekaki mpo ete
bamema ngai na Ejipito.
5 Kasi sik'oyo, bomitungisa te mpe bozala na mawa te na ndenge
botekaki ngai awa. Ezali mpo na kobikisa bomoi na bino nde Nzambe
atindaki ngai liboso na bino.
6 Oyo ezali mobu ya mibale wuta nzala makasi ekotaki na mokili ; mpe
na mibu mitano oyo ezali koya, bakolona te mpe bakobuka te.
7 Kasi Nzambe atindaki ngai liboso na bino mpo ete bowumela na
mokili mpe bobikisa bomoi na bino na nzela ya kokangolama monene.
8 Ezali bino te bato botindaki ngai awa, kasi ezali nde Nzambe.
Akomisaki ngai tata ya Faraon, nkolo ya ndako na ye mpe moyangeli ya
mokili mobimba ya Ejipito.

9 Bozonga noki epai ya tata na ngai mpe boloba na ye : « Mwana na
yo, Jozefi, alobi : ‹ Nzambe akomisa ngai nkolo ya Ejipito mobimba ; yaka
epai na ngai, kowumela te.
10 Okovanda na etuka ya Gosheni mpe okozala pembeni na ngai : yo,
bana na yo mpe bakitani na yo, bameme na yo, bantaba na yo, bangombe
na yo mpe biloko nyonso oyo ozali na yango.
11 Kuna, nakokokisa baposa na yo nyonso, pamba te mibu mitano ya
nzala makasi ezali koya ; soki te, yo elongo na bana na yo mpe bibwele na
yo nyonso, bokokoma na pasi.
12 Bino moko bozali komona ! Ndeko na ngai, Benjame, akoki mpe
komona yango, ete ezali ngai moto nazali koloba na bino.
13 Boyebisa tata na ngai lokumu nyonso oyo nazali na yango awa na
Ejipito, boyebisa ye makambo nyonso oyo bosili komona mpe bomemela
ngai ye awa na lombangu. › »
14 Sima, amibwakaki na kingo ya ndeko na ye Benjame mpe alelaki ;
Benjame mpe akangaki ye na kingo, bongo alelaki.
15 Apesaki bandeko na ye nyonso beze mpe alelaki. Sima na yango,
basololaki.

Faraon abengi Jakobi na Ejipito

16 Tango sango ekomaki na ndako ya Faraon ete bandeko ya Jozefi bayei,
Faraon elongo na bakambi na ye nyonso basepelaki.
17 Faraon alobaki na Jozefi :
— Yebisa bandeko na yo : « Botia biloko likolo ya banyama na bino
mpe bozonga na mokili ya Kanana.
18 Boyela ngai tata na bino mpe mabota na bino ; nakopesa bino
mabele oyo eleki kitoko kati na Ejipito mpe bokolia biloko na yango oyo
eleki kitoko. »
19 Okoyebisa bango lisusu : « Bozwa ndambo ya bashario ya Ejipito
mpo na bana mpe basi na bino ; bongo bozwa tata na bino mpe bozonga
awa.
20 Boyoka mawa te mpo na oyo bokotika na Kanana, pamba te biloko
nyonso ya kitoko oyo ezali na Ejipito ekozala mpo na bino. »
21 Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo bayebisaki bango. Jozefi
apesaki bango bashario ndenge Faraon apesaki mitindo mpe apesaki
bango bilei mosusu mpo na mobembo na bango.
22 Jozefi apesaki epai ya moko na moko kati na bango bilamba ya sika ;
apesaki Benjame mbongo ya bibende, nkama misato, elongo na bilamba
ya sika.
23 Atindelaki tata na ye biloko oyo : ba-ane zomi etonda na bilamba ya
kitoko ya Ejipito mpe bampunda zomi ya basi etonda na ble, mapa mpe
bilei mpo na mobembo na ye.
24 Jozefi atikaki bandeko na ye kokende. Tango bazali kolongwa, alobaki
na bango :
— Boswana te na nzela.

Bandeko ya Jozefi bazongi na Kanana

25 Balongwaki na Ejipito mpe bakendeki epai ya tata na bango Jakobi,
na mokili ya Kanana.
26 Balobaki na ye :
— Jozefi azali nanu na bomoi. Ye nde moto azali koyangela Ejipito
mobimba.
Jakobi ayokaki nzoto malili mpe andimelaki bango te.

27 Kasi tango bayebisaki ye makambo nyonso oyo Jozefi alobaki mpo na
bango mpe tango amonaki bashario oyo Jozefi atindaki mpo na komema
ye na Ejipito, molimo ya tata na bango Jakobi ezongaki.
28 Mpe Isalaele alobaki :
— Ya solo, nandimi ete mwana na ngai Jozefi azali nanu na bomoi ;
nakokende mpe nakomona ye liboso ete nakufa.

46

Jakobi akei na Ejipito

1 Isalaele akendeki na nyonso oyo azalaki na yango. Tango akomaki na
Beri-Sheba, abonzaki mbeka epai ya Nzambe ya Izaki, tata na ye.
2 Na butu, Nzambe alobaki na Isalaele na nzela ya emoniseli :
— Jakobi ! Jakobi !
Jakobi azongisaki :
— Ngai oyo.
3 Nzambe alobaki :
— Nazali Nzambe, Nzambe ya tata na yo. Kobanga te kokende na
Ejipito, pamba te nakokomisa yo ekolo monene kuna.
4 Ngai moko nakokende elongo na yo na Ejipito ; mpe ya solo,
nakozongisa yo lisusu. Loboko ya Jozefi ekozipa miso na yo.
5 Bongo Jakobi alongwaki na Beri-Sheba. Bana mibali ya Isalaele
bamatisaki na bashario oyo Faraon atindaki mpo na komema ye : tata
na bango Jakobi, bana na bango mpe basi na bango.
6 Bamemaki lisusu bibwele na bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na
yango na mokili ya Kanana ; mpe Jakobi elongo na bakitani na ye nyonso
bakendeki na Ejipito.
7 Azwaki elongo na ye mpo na kokende na Ejipito : bana na ye ya mibali,
bakoko na ye ya mibali mpe bana na ye ya basi elongo na bakoko na ye
ya basi : bakitani na ye nyonso.

Libota ya Jakobi na Ejipito

8 Tala bakombo ya bana mibali ya Isalaele, oyo bakendeki na
Ejipito :

Ribeni, mwana liboso ya Jakobi.
9 Bana mibali ya Ribeni :
Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi.
10 Bana mibali ya Simeoni :
Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini, Tsoari mpe Saulo, mwana mobali
oyo babotelaki ye na mwasi ya mokili ya Kanana.
11 Bana mibali ya Levi :
Gerishoni, Keati mpe Merari.
12 Bana mibali ya Yuda :
Eri, Onani, Shela, Peretisi mpe Zera. Kasi Eri mpe Onani bakufaki na
mokili ya Kanana.
Bana mibali ya Peretsi :
Etsironi mpe Amuli.
13 Bana mibali ya Isakari :
Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi.
14 Bana mibali ya Zabuloni :
Seredi, Eloni mpe Yaleyeli.

15 Bango nde bazalaki bana mibali oyo Lea abotelaki Jakobi kati na
Padani-Arami ; bakisa Dina, mwana mwasi. Bana na ye nyonso
ya basi mpe ya mibali bazalaki tuku misato na misato.

16 Bana mibali ya Gadi :
Tsefoni, Agi, Shuni, Etsiboni, Eri, Arodi mpe Areeli.
17 Bana mibali ya Aseri :
Yimina, Yishiva, Yishivi, Beria mpe ndeko na bango ya mwasi Sera.
Bana mibali ya Beria :
Eberi mpe Malikieli.
18 Bango nde bazalaki bana mibali oyo Zilipa abotelaki Jakobi ;
Zilipa azalaki mwasi mosali oyo Labani apesaki epai ya Lea,
mwana na ye ya mwasi. Bana na ye nyonso ya basi mpe ya
mibali bazalaki zomi na motoba.

19 Bana mibali ya Rasheli, mwasi ya Jakobi :
Jozefi mpe Benjame.
20 Kati na mokili ya Ejipito, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-
nzambe ya engumba Oni, abotelaki Jozefi bana mibali mibale : Manase
mpe Efrayimi.
21 Bana mibali ya Benjame :
Bela, Bekeri, Ashibeli, Gera, Namani, Eyi, Roshi, Mupimi, Upime mpe
Aridi.
22 Bango nde bazalaki bana mibali oyo Rasheli abotelaki Jakobi :
bango nyonso bazalaki zomi na minei.

23 Mwana mobali ya Dani :
Ushimi.
24 Bana mibali ya Nefitali :
Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shilemi.
25 Bango nde bazalaki bana mibali oyo Bila abotelaki Jakobi ;
bango nyonso bazalaki sambo. Bila azalaki mwasi mosali oyo
Labani apesaki epai ya mwana na ye ya mwasi Rasheli.

26 Bato nyonso oyo bakendeki na Ejipito elongo na Jakobi, oyo
bazalaki penza bakitani na ye, longola basi ya bana na ye, bango
nyonso bazalaki tuku motoba na motoba.
27 Bana mibali ya Jozefi oyo babotamaki na Ejipito bazalaki
mibale. Bato nyonso ya libota ya Jakobi oyo bakendeki na Ejipito bazalaki
tuku sambo.

Jakobi kati na Gosheni

28 Liboso ete Jakobi akutana na Jozefi, atindaki Yuda epai ya Jozefi mpo
na kobongisa bokutani na bango na Gosheni. Tango bakomaki na Gosheni,
29 Jozefi abongisaki Shario na ye mpe akendeki kokutana na Isalaele,
tata na ye, na Gosheni. Tango kaka akomaki liboso na ye, ayambaki tata
na ye mpe alelaki mingi.
30 Isalaele alobaki na Jozefi :
— Sik'oyo, nakoki na ngai kokufa mpo ete namoni yo penza na miso
na ngai moko, mpe ozali nanu na bomoi !
31 Jozefi alobaki na bandeko na ye mpe na libota ya tata na ye :
— Nakokende koyebisa Faraon : « Bandeko na ngai mpe libota ya tata
na ngai, ba-oyo bavandaka na mokili ya Kanana, bayei epai na ngai.

32 Bazali babateli bibwele, babokolaka bibwele. Bamemi bameme,
bantaba, bangombe na bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na yango. »
33 Tango Faraon akobenga bino mpe akotuna bino : « Bosalaka mosala
nini ? »
34 Bokozongisa : « Basali na yo babokolaka bibwele wuta bomwana
na biso kino sik'oyo ndenge bakoko na biso bazalaki kosala. » Soki kaka
bolobi bongo, akopesa bino nzela ya kovanda na Gosheni, pamba te bato
ya Ejipito balingaka te babateli nyonso ya bibwele.

47

Jakobi akomi epai ya Faraon

1 Jozefi akendeki mpe alobaki na Faraon :
— Tata na ngai elongo na bandeko na ngai bayei wuta na mokili ya
Kanana na bameme, bantaba, bangombe mpe biloko na bango nyonso ;
bazali sik'oyo na Gosheni.
2 Jozefi aponaki bandeko na ye mitano mpe alakisaki bango epai ya
Faraon.
3 Faraon atunaki bandeko ya Jozefi :
— Bosalaka mosala nini ?
Bazongiselaki Faraon :
— Basali na yo bazali babateli bibwele ndenge kaka bakoko na biso
bazalaki.
4 Balobaki lisusu na Faraon :
— Toyei kovanda awa, pamba te nzala makasi ezali kati na mokili ya
Kanana mpe matiti ezali lisusu te mpo na bibwele ya basali na yo ; yango
wana, tobondeli yo, pesa basali na yo nzela ya kovanda na Gosheni.
5 Faraon alobaki na Jozefi :
— Tata na yo mpe bandeko na yo bayei epai na yo ;
6 mokili ya Ejipito mpe ezali na maboko na yo. Vandisa tata na yo
mpe bandeko na yo na eteni ya mabele oyo eleki kitoko ; tika ete bavanda
na Gosheni. Mpe soki oyebi kati na bango bato ya mayele, pesa bango
mokumba ya kobatela bibwele na ngai.
7 Jozefi amemaki tata na ye mpo na kolakisa ye epai ya Faraon. Tango
Jakobi asilisaki kopambola Faraon,
8 Faraon atunaki Jakobi :
— Ozali na mibu boni ?
9 Jakobi azongiselaki Faraon :
— Nazali na mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama. Mikolo
ya bomoi na ngai ezali moke mpe ya pasi, ekokokana te na mikolo ya
bomoi ya bakoko na ngai.
10 Jakobi apambolaki Faraon mpe alongwaki liboso na ye.
11 Jozefi avandisaki tata na ye mpe bandeko na ye na Ejipito mpe apesaki
bango eteni ya mabele oyo eleki kitoko kati na mokili, na mabele ya
Ramisesi, ndenge kaka Faraon atindaki.
12 Jozefi apesaki lisusu biloko ya kolia epai ya tata na ye, bandeko na ye
mpe epai ya libota ya tata na ye mobimba kolanda motango ya bana na
bango.

Jozefi mpe nzala makasi

13 Biloko ya kolia ezalaki lisusu te kati na mokili mobimba mpe nzala
makasi eyaki. Mokili ya Ejipito mpe oyo ya Kanana ekawukaki na nzala
makasi.

14 Jozefi azwaki mbongo nyonso oyo azalaki kobomba tango bato ya
mokili ya Ejipito mpe ya Kanana bazalaki kosomba ble epai na ye,
amemaki yango na ndako ya Faraon.
15 Tango mbongo ya bato ya Ejipito mpe ya Kanana esilaki, bato nyonso
ya Ejipito bayaki epai ya Jozefi mpe balobaki :
— Pesa biso biloko ya kolia ! Mpo na nini tokufa na nzala na miso na
yo ? Mpo ete mbongo na biso esili ?
16 Jozefi azongisaki :
— Soki bozali lisusu na mbongo te, bomemela ngai bibwele na bino.
Bokopesa ngai bibwele na bino na esika ya mbongo.
17 Bamemaki epai ya Jozefi bampunda, bantaba mpe bangombe na
bango ; bongo Jozefi apesaki bango bilei na esika ya bampunda, ba-ane,
bameme, bantaba mpe bangombe na bango. Na mibu nyonso wana oyo
Jozefi azalaki kopesa bango bilei, bango bazalaki kopesa ye bibwele na
bango.
18 Tango mibu wana esilaki, bayaki lisusu epai na ye na mibu oyo
elandaki. Balobaki :
— Tokoki kobombela nkolo na biso te ete mbongo na biso esili mpe
bibwele na biso ekomi ya yo. Totikali lisusu na eloko moko te longola
kaka banzoto na biso mpe mabele na biso.
19 Mpo na nini, biso elongo na mabele na biso, tokufa na miso na
yo ? Somba biso kaka elongo na mabele na biso na motuya ya biloko ya
kolia ; mpe biso elongo na mabele na biso, tokokoma bawumbu ya Faraon.
Toboyi na biso kokufa na nzala, pesa biso milona ya kolona mpo ete tobika
mpe mabele na biso ekoma esobe te.
20 Jozefi asombaki mabele nyonso ya Ejipito mpo na Faraon, pamba te
bato nyonso ya Ejipito batekaki bilanga na bango mpo ete nzala elekaki
makasi. Boye mabele ekomaki ya Faraon.
21 Jozefi akomisaki bavandi ya bingumba nyonso ya Ejipito bawumbu
ya Faraon.
22 Kasi asombaki mabele ya banganga-nzambe te, pamba te bazalaki
kozwa tango nyonso biloko ebele kolanda mobeko ya Faraon ete bazwaka
biloko ya kolia. Yango wana, banganga-nzambe batekaki mabele na bango
te.
23 Jozefi alobaki na bato :
— Nasombi bino lelo mpo na Faraon, bino mpe mabele na bino. Tala
milona mpo na bino mpo ete bokoka kolona mabele.
24 Kasi tango bokobuka mbuma, bokopesa eteni ya mitano epai ya
Faraon. Biteni minei oyo mosusu, bokobomba yango lokola milona mpo
na bilanga mpe lokola biloko ya kolia mpo na bino moko, mpo na mabota
na bino mpe mpo na bana na bino.
25 Bazongisaki :
— Obikisi bomoi na biso ! Lokola tozwi ngolu na miso na yo nkolo na
biso, tokozala bawumbu ya Faraon.
26 Bongo Jozefi akomisaki yango mobeko kino lelo kati na mabele ya
Ejipito : eteni ya mitano ya bambuma nyonso oyo ekowuta na mabele ezali
mpo na Faraon. Kasi mabele ya Banganga-Nzambe ekomaki ya Faraon te.
27 Boye bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito, na Gosheni. Kuna
bakomaki na bozwi ebele, babotaki bana mpe bakomaki ebele.

Kufa ya Jakobi mpe ya Jozefi

28 Jakobi awumelaki mibu zomi na sambo na Ejipito. Mpe mibu ya bomoi
na ye ezalaki nkama moko na tuku minei na sambo.

29 Tango mokolo ya kufa ya Isalaele ekomaki pene, abengaki Jozefi,
mwana na ye ya mobali, mpe alobaki na ye :
— Soki nazwi ngolu na miso na yo, tia loboko na yo na se ya mopende
na ngai ; laka ngai ete okotalisa ngai bolamu mpe boyengebene, mpe
okokunda ngai na Ejipito te.
30 Kasi tango nakolala elongo na bakoko na ngai, okobimisa ngai na
Ejipito mpe okokunda ngai na esika oyo bakunda bango.
Jozefi azongisaki :
— Nakosala ndenge olobi.
31 Bongo Jakobi alobaki lisusu :
— Lapa ndayi mpo na kolakisa ete okosala ndenge olobi.
Boye, Jozefi alapaki ndayi na miso na ye ; mpe Isalaele agumbamaki na
koyekama na moto ya mbeto na ye.

48

Manase mpe Efrayimi

1 Sima na makambo wana, bayaki koyebisa Jozefi : « Tala, tata na yo
azali kobela. » Jozefi azwaki bana na ye mibale ya mibali : Manase mpe
Efrayimi.
2 Bapesaki sango epai ya Jakobi ete mwana na ye ya mobali Jozefi azali
koya epai na ye. Isalaele asalaki makasi mpe avandaki na mbeto.
3 Jakobi alobaki na Jozefi :
— Nzambe-Na-Nguya-Nyonso abimelaki ngai na Luze, na mokili ya
Kanana ; mpe kuna, apambolaki ngai.
4 Alobaki na ngai : « Nakopesa yo mabota mpe nakokomisa yo ebele ;
nakokomisa yo lisanga ya bikolo ebele mpe nakopesa mokili oyo lokola
libula ya seko na seko epai ya bakitani na yo sima na yo. »
5 Mpe sik'oyo, bana na yo ya mibali oyo babotamaki na Ejipito liboso
ete ngai naya awa, bakomi lokola bana na ngai. Efrayimi mpe Manase
bakomi bana na ngai lokola Ribeni mpe Simeoni.
6 Bana oyo okobota sima na bango bakozala ya yo ; bakozwa eteni na
bango ya libula na kombo ya bayaya na bango.
7 Pamba te, tango nawutaki na Padani, Rasheli akufaki na nzela, na
maboko na ngai, wana nazalaki kokende na mokili ya Kanana, pene ya
Efrata ; nakundaki ye kuna pembeni ya Efrata oyo babengaka Beteleemi.
8 Tango Isalaele amonaki bana mibali ya Jozefi, atunaki :
— Ba-oyo bazali banani ?
9 Jozefi azongiselaki tata na ye :
— Bazali bana mibali oyo Nzambe apesi ngai awa.
Isalaele alobaki :
— Pusa bango mpo ete napambola bango.
10 Miso ya Isalaele elembaki mpo na kimobange mpe azalaki komona
lisusu malamu te. Yango wana, Jozefi apusaki bana na ye ya mibali
pembeni ya tata na ye, Isalaele apesaki bango beze mpe ayambaki bango.
11 Isalaele alobaki na Jozefi :
— Nazalaki na elikya te ete nakomona lisusu elongi na yo ; kasi sik'oyo
Nzambe apesi ngai nzela ya komona kutu bana na yo.
12 Jozefi alongolaki bana na ye na mabolongo ya Isalaele mpe agumba-
maki elongi na ye kino na se.

13 Jozefi azwaki bango mibale : Efrayimi na loboko na ye ya mobali,
loboko ya mwasi ya Isalaele ; mpe Manase, na loboko na ye ya mwasi,
loboko ya mobali ya tata na ye. Apusaki bango pembeni ya Isalaele.
14 Isalaele asembolaki loboko na ye ya mobali mpe atiaki yango likolo
ya moto ya Efrayimi oyo azalaki leki ; mpe loboko na ye ya mwasi likolo
ya moto ya Manase. Na bongo, abongolaki maboko na ye mpo ete Manase
azalaki mwana ya liboso.
15 Isalaele apambolaki Jozefi mpe alobaki :
Tika ete Nzambe oyo, liboso na Ye,
bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki, batambolaki,
Nzambe oyo azali Mobateli na ngai
wuta mokolo ya mbotama na ngai kino na mokolo ya lelo,
16 anjelu oyo akangolaki ngai na mabe nyonso,
apambola bana oyo ya mibali !
Tika ete babengama na kombo na ngai,
mpe na bakombo ya bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki !
Tika ete bakoma ebele kati na mokili !
17 Tango Jozefi amonaki ete tata na ye atiaki loboko na ye ya mobali na
moto ya Efrayimi, asepelaki te. Azwaki loboko ya tata na ye, alongolaki
yango na moto ya Efrayimi mpo na kotia yango na moto ya Manase.
18 Jozefi alobaki na tata na ye :
— Boye te, tata na ngai ! Oyo azali mwana ya liboso ; tia loboko na yo
ya mobali likolo ya moto na ye.
19 Kasi tata na ye aboyaki mpe alobaki :
— Nayebi, mwana na ngai ! Nayebi ! Ye mpe akokoma ekolo, akokoma
monene. Nzokande, leki na ye akozala monene koleka ye mpe bakitani
na ye bakokoma lisanga ya bikolo.
20 Apambolaki bango wana mpe alobaki :
Bato ya Isalaele bakotangaka bakombo na bino
mpo na kopambola :
« Tika ete Nzambe akomisa bino lokola Efrayimi mpe Manase ! »
Boye Isalaele atiaki Efrayimi liboso ya Manase.
21 Bongo Isalaele alobaki na Jozefi :
— Etikali moke nakufa. Nzambe akozala na bino mpe akozongisa bino
na mokili ya bakoko na bino.
22 Mpo na ngai, napesi yo koleka oyo napesaki epai na bandeko na
yo : eteni ya mabele oyo nabotolaki, na mopanga mpe na tolotolo na ngai,
epai ya bato ya Amori.

49

Jakobi apamboli bana na ye ya mibali

1 Jakobi abengaki bana na ye ya mibali mpe alobaki :
— Bosangana mpo ete nakoka koyebisa bino makambo oyo ekokomela
bino na mikolo oyo ekoya.
2 Bosangana mpe boyoka, bana mibali ya Jakobi ! Boyoka oyo tata na
bino Isalaele akoloba :

3 « Ribeni, ozali mwana na ngai ya liboso,
makasi na ngai, elembo ya liboso ya makasi na ngai ;
oleki na lokumu mpe na nguya.
4 Mobulu lokola mayi, okokende liboso te,
pamba te omataki na mbeto ya tata na yo,

esika oyo ngai nalalaka,
mpe okomisi yango mbindo.

5 Simeoni mpe Levi bazali bandeko,
mipanga na bango ezali bibundeli mpo na kotia mobulu.
6 Molimo na ngai, kosangana te
na mabongisi na bango ya kosala mabe !
Lokumu na ngai, kokota te
na lisanga na bango !
Pamba te na kanda na bango, babomaki bato ;
mpe na esengo na bango, basepelaki kokata
misisa ya makolo ya bangombe ya mibali.
7 Tika ete kanda na bango elakelama mabe,
pamba te ezali makasi !
Tika ete kotomboka na bango elakelama mabe,
pamba te ezanga mawa !
Nakokabola bango na Jakobi
mpe nakopanza bango kati na Isalaele.

8 Yuda, bandeko na yo ya mibali bakokumisa yo,
loboko na yo ekozala na kingo ya banguna na yo ;
bana mibali ya tata na yo bakogumbama liboso na yo.
9 Yuda, ozali mwana ya nkosi ;
mwana na ngai ya mobali, owuti na bokila.
Agunzami mpe alali lokola nkosi ya mobali ;
mpe lokola nkosi ya mwasi, nani akomeka kotelemisa ye ?
10 Nzete ya bokonzi ekolongwa te na Yuda,
lingenda mpe ekolongwa te kati na makolo na ye,
kino tango nkolo na ye akoya,
nkolo oyo bikolo nyonso ekotosa.
11 Akokanga ane na ye na nzete ya vino,
mpe mwana ya ane na etape oyo ye akopona ;
akosukola bilamba na ye na vino ;
mpe kazaka na ye, na masanga ya vino ya motane.
12 Miso na ye ekozala motane koleka vino,
mpe minu na ye ekozala pembe koleka miliki.

13 Zabuloni akowumela pene ya ebale monene,
eteni ya mabele na ye ekozala libongo ya masuwa,
mpe mabele na ye ekokende kino na Sidoni.

14 Isakari azali ane ya makasi
oyo elali kati na mapango mibale.
15 Amonaki ete bopemi ezali malamu,
mpe mokili na ye ezali kitoko ;
boye mapeka na ye ekomema mikumba
mpe abongi mpo na misala ya bowumbu.

16 Dani akokamba bato na ye
lokola moko kati na bikolo ya Isalaele.
17 Dani akozala lokola nyoka na balabala
to lokola etupa na nzela,
oyo eswaka litindi ya mpunda

mpo ete motambolisi na yango akweya.

18 Oh Yawe, nazali na elikya ete okobikisa ngai !

19 Gadi, banguna ebele bakobundisa ye,
kasi ye mpe akobundisa bango kino kobengana bango.

20 Bilei oyo ekobima na mokili ya Aseri
ekozala ebele penza ;
mabele na ye ekobota biloko
oyo ebongi mpo na bakonzi.

21 Nefitali azali lokola mboloko ya nsomi,
oyo ebotaka bana kitoko.

22 Jozefi azali lokola nzete oyo ebotaka mbuma mingi,
nzete oyo ezalaka pembeni ya etima,
mpe oyo bitape na yango elekaka bosanda ya mir.
23 Banguna batumbolaki ye,
babwakelaki ye makonga mpe babundisaki ye ;
24 kasi ye asimbaki kaka makasi tolotolo na ye,
mpe maboko na ye etikalaki kolenga te
mpo na loboko ya Elombe ya Jakobi,
oyo azali Mobateli mpate, Libanga ya Isalaele.
25 Mpo na Nzambe ya tata na yo, tika ete asungaka yo !
mpo na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tika ete apambola yo,
apambola yo na mapamboli ya Lola, wuta na likolo ;
na mapamboli ya bozindo, na se ;
na mapamboli ya mabele mpe ya libumu.
26 Mapamboli ya tata na yo ezali na motuya
koleka mapamboli ya bangomba ya kala,
koleka bomengo ya bangomba mike ya kala ;
tika ete mapamboli nyonso ekita na moto ya Jozefi,
ekitela ye oyo atombolami kati na bandeko na ye !

27 Benjame azali lokola mbwa ya zamba ;
na tongo, apasolaka mosuni na ye ;
na pokwa, akabolaka bomengo ya bitumba. »
28 Bango nyonso nde basali bikolo zomi na mibale ya Isalaele ; mpe oyo ezali maloba oyo tata na bango alobaki na bango tango apambolaki bango. Apesaki na moko na moko lipamboli oyo ekoki na ye.

Kufa ya Jakobi

29 Jakobi apesaki bango malako oyo : « Nakomi pene ya kokende kokutana na batata na ngai. Bokunda ngai esika moko na bango, na lilita oyo ezali na elanga ya Efroni, moto ya Iti,
30 kati na lidusu ya mabanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, na mokili ya Kanana, elanga oyo Abrayami asombaki na Efroni, moto ya Iti, lokola lilita.
31 Ezalaki kuna nde bakundaki Abrayami mpe Sara, mwasi na ye ; Izaki mpe Rebeka, mwasi na ye. Ezali kuna nde ngai nakundaki Lea.

32 Elanga mpe lidusu ya mabanga oyo ezali kati na yango esombamaki
epai ya bato ya Iti. »
33 Tango Jakobi asilisaki kopesa malako epai ya bana na ye, asembolaki
makolo na ye na mbeto, akataki motema mpe akendeki kokutana na batata
na ye.

50

Kokundama ya Jakobi

1 Jozefi amibwakaki na nzoto ya tata na ye, alelaki ye mpe apesaki ye
beze.
2 Bongo Jozefi apesaki mitindo na minganga oyo bazalaki kosala epai na
ye ete bakawusa nzoto ya Isalaele, tata na ye. Boye minganga bakawusaki
nzoto ya Isalaele,
3 bakokisaki mikolo tuku minei oyo esengelaki mpo na kokawusa nzoto
ya mowei. Bato ya Ejipito basalelaki ye matanga mikolo tuku sambo.
4 Tango mikolo ya matanga esilaki, Jozefi alobaki na bakonzi oyo
basalaka na ndako ya Faraon :
— Soki nazwi ngolu na miso na bino, bolobela ngai epai ya Faraon.
Boyebisa ye
5 ete tata na ngai alapisaki ngai ndayi : « Nakomi pembeni ya kokufa,
bokunda ngai kati na kunda oyo natobolaki na libanga, na mokili ya
Kanana. » Mpe sik'oyo, tika ete apesa ngai nzela mpo ete nakende kokunda
tata na ngai, bongo na sima nde nakozonga.
6 Faraon azongisaki :
— Kende mpe kunda tata na yo ndenge alapisaki yo ndayi.
7 Boye Jozefi akendeki kokunda tata na ye ; bakalaka nyonso ya lokumu
ya Faraon bakendeki elongo na ye : bakonzi oyo bazalaki kosala na ndako
na ye mpe bakonzi nyonso ya Ejipito
8 elongo na bato nyonso ya ndako ya Jozefi, bandeko na ye ya mibali
mpe bato nyonso oyo bazalaki na ndako ya tata na ye. Bana na bango
kaka nde batikalaki na Gosheni na bameme, bantaba mpe bangombe na
bango.
9 Jozefi atambolaki lisusu elongo na bashareti mpe bato oyo batambolaka
likolo ya bampunda. Ezalaki mobembo ya bato ebele penza.
10 Tango bakomaki na etando ya Atadi, pembeni ya Yordani, basalaki
matanga ya monene penza. Jozefi asalaki mikolo sambo ya matanga mpo
na tata na ye.
11 Bongo tango bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna bamonaki
matanga wana na etando ya Atadi, balobaki : « Bato ya Ejipito bazali na
milulu minene ya matanga. » Yango wana babengaki esika yango Abele-
Mitsirayimi, oyo ezali pembeni ya Yordani.
12 Bana mibali ya Jakobi basalaki ndenge tata na bango atindaki bango.
13 Bamemaki ye na mokili ya Kanana mpe bakundaki ye na lidusu ya
mabanga oyo ezali na elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, elanga oyo
Abrayami asombaki epai ya Efroni, moto ya Iti, mpo ete akomisa yango
lilita na ye.
14 Sima na kokunda tata na ye, Jozefi azongaki na Ejipito elongo na
bandeko na ye ya mibali mpe bato nyonso oyo balandaki ye mpo na
kokunda tata na ye.

Bandeko ya Jozefi basengi bolimbisi

15 Tango bandeko mibali ya Jozefi bamonaki ete tata na bango asili
kokufa, balobaki : « Tango mosusu Jozefi akoyina biso mpe akozongisela
biso mabe nyonso oyo tosalaki ye ! »
16 Boye batindelaki Jozefi maloba oyo : « Liboso ete tata na yo akufa,
atikaki maloba oyo : ‹ Tala makambo oyo bokoyebisa Jozefi :
17 ‘ Nasengi ete olimbisa masumu ya bandeko na yo mpe mabe oyo
basalaki yo ! Sik’oyo, nabondeli yo, limbisa masumu ya basali ya Nzambe
ya tata na yo ! ’ › »
Tango Jozefi ayokaki maloba yango, alelaki.
18 Bandeko na ye bayaki, bamibwakaki liboso na ye mpe balobaki :
— Tozali bawumbu na yo.
19 Kasi Jozefi alobaki na bango :
— Bobanga te ! Boni, ngai nazali na esika ya Nzambe ?
20 Bino bokanisaki kosala ngai mabe, kasi Nzambe abongolaki yango
bolamu mpo na kokokisa, ndenge ezali kosalema sik’oyo, lobiko ya bomoi
ya bato ebele.
21 Yango wana, bobanga te ! Nakokokisa posa na bino mpe ya bana
na bino.
Akitisaki bango mitema mpe alobelaki bango na boboto nyonso.

Kufa ya Jozefi

22 Jozefi avandaki na Ejipito elongo na libota nyonso ya tata na ye.
Awumelaki na bomoi mibu nkama moko na zomi.
23 Amonaki bakitani ya Efrayimi kino na molongo ya misato. Amonaki
lisusu bana ya Makiri, mwana mobali ya Manase, ba-oyo babotamaki na
mabolongo ya Jozefi.
24 Jozefi alobaki na bandeko na ye ya mibali : « Nakomi pene ya kokufa.
Kasi ya solo, Nzambe akosalisa bino mpe akobimisa bino na mokili oyo,
mpo na kokotisa bino na mokili oyo alakaki epai ya Abrayami, ya Izaki
mpe ya Jakobi tango alapaki ndayi. »
25 Jozefi alapisaki bana mibali ya Isalaele ndayi mpe alobaki na bango :
« Tango Nzambe akosunga bino, bokolongola mikuwa na ngai na esika
oyo. »
26 Bongo Jozefi akufaki tango akokisaki mibu ya mbotama nkama moko
na zomi. Tango basilisaki kokawusa nzoto na ye, batiaki ye na sanduku
na Ejipito.

Kobima

Minyoko ya bana ya Isalaele

1 Tala bakombo ya bana ya Isalaele oyo bakendeki na Ejipito
elongo na Jakobi, moko na moko elongo na libota na ye :

2 Ribeni, Simeoni, Levi mpe Yuda ;
3 Isakari, Zabuloni mpe Benjame ;
4 Dani mpe Nefitali ;
Gadi mpe Aseri.

5 Bakitani ya Jakobi bazalaki bango nyonso tuku sambo. Nzokande
Jozefi amizalelaki na Ejipito.

6 Jozefi mpe bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na bato ya ekeke
na bango basilaki na kokufa.
7 Kasi bana ya Isalaele babotanaki mingi mpe bakomaki ebele penza.
Bakomaki lisusu ebele koleka mpe makasi mingi : batondisaki mokili ya
Ejipito.
8 Mokonzi moko ya sika, oyo ayebaki Jozefi te, azwaki bokonzi na Ejipito.
9 Alobaki na bato na ye : « Botala bana ya Isalaele, bakomi ebele koleka
biso mpe baleki biso na makasi.
10 Tosengeli kosala keba mpo na bango, mpo ete bakoma lisusu ebele te.
Pamba te soki bitumba ekweyi, bakoki kokende na ngambo ya banguna
na biso mpe kobundisa biso mpo ete babima na mokili oyo. »
11 Boye batiaki bakonzi ya misala makasi mpo na konyokola bana
ya Isalaele na nzela ya misala makasi. Na bongo, batongelaki Faraon
bingumba ya Pitomi mpe ya Ramisesi mpo ete ezala bisika ya kobomba
biloko.
12 Kasi wana bazalaki konyokola bango, bazalaki kokoba kaka kobotana
mpe kokoma ebele. Bongo bato ya Ejipito bakomaki kobanga bana ya
Isalaele.
13 Bato ya Ejipito bakotisaki bana ya Isalaele na bowumbu ya makasi
14 mpe bakomaki konyokola bango na misala makasi : kosala potopoto,
kobeta babiliki mpe kosala misala nyonso ya bilanga. Misala nyonso oyo
bazalaki kosalisa bango ezalaki ya pasi mpe ya makasi.
15 Mokonzi ya Ejipito alobaki na basi oyo babotisaka basi ya Ba-Ebre,
oyo bakombo na bango ezalaki Shifra mpe Puwa :
16 « Tango bokobotisa basi ya Ba-Ebre, botala soki mwana nini abotami ;
soki azali mwana mobali, boboma ye ; kasi soki azali mwana mwasi,
botika ye na bomoi. »
17 Kasi basi oyo babotisaka babangaki Nzambe mpe basalaki te
makambo oyo mokonzi ya Ejipito atindaki bango kosala ; batikaki bana
mibali na bomoi.
18 Boye mokonzi ya Ejipito abengisaki basi oyo babotisaka mpe atunaki
bango :
— Mpo na nini bosali boye ? Mpo na nini botiki bana mibali na
bomoi ?
19 Basi oyo babotisaka bazongiselaki Faraon :

— Basi ya Ba-Ebre bazali lokola basi ya Ejipito te. Bazali makasi, babotaka liboso ete basi oyo babotisaka bakoma.
20 Nzambe asalaki bolamu epai ya basi oyo babotisaka. Boye bana ya
Isalaele bakobaki kaka kokoma ebele mpe makasi koleka.
21 Lokola basi oyo babotisaka bazalaki kobanga Nzambe, Nzambe
afulukisaki mabota na bango.
22 Bongo, Faraon apesaki mitindo epai ya bato na ye nyonso : « Bobwaka
na ebale Nili bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bakobotama, kasi botika
na bomoi bana basi nyonso. »

Nzambe aponi Moyize

2

Mbotama ya Moyize

1 Mobali moko ya libota ya Levi abalaki mwasi kati na libota ya Levi.
2 Mwana mwasi yango azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Wana
amonaki ete mwana yango azali kitoko, abombaki ye basanza misato.
3 Lokola amonaki ete akokoka lisusu te kobomba ye, azwaki kitunga
moko basala na poso ya nzete oyo babengaka papirisi, apakolaki yango
gudron mpe potopoto ya mwindo ; bongo atiaki mwana kati na yango.
Sima, atiaki kitunga yango kati na matiti ya ebale Nili, pembeni ya mokili.
4 Ndeko mwasi ya mwana yango atelemaki mosika mpo na kotala
likambo oyo ekokaki kokomela ye.
5 Tango mwana mwasi ya Faraon akendeki kosukola na ebale Nili, wana
basi basali na ye bazalaki kotambola pembeni ya ebale Nili, amonaki
kitunga kati na matiti ya ebale ; mpe atindaki mwasi mosali na ye kozwa
yango.
6 Afungolaki yango mpe amonaki kati na yango mwana moko ya mobali
azali kolela. Ayokelaki ye mawa mpe alobaki : « Oyo azali solo mwana ya
Ba-Ebre. »
7 Boye, ndeko na ye ya mwasi alobaki na mwana mwasi ya Faraon :
— Boni, nakoki kokende kolukela yo kati na basi ya Ba-Ebre mwasi
oyo akoki komelisa mwana oyo mabele mpo na yo ?
8 Mwana mwasi ya Faraon azongiselaki ye :
— Iyo, kende !
Elenge mwasi akendeki mpe azwaki mama ya mwana mobali yango.
9 Mwana mwasi ya Faraon alobaki na mama yango : « Kamata mwana
oyo, melisa ye mabele mpo na ngai, mpe nakofuta yo. »
Bongo mama yango azwaki mwana mpe akomaki komelisa ye mabele.
10 Tango mwana akolaki, amemaki ye epai ya mwana mwasi ya Faraon
oyo akomisaki ye mwana na ye ya mobali. Apesaki ye kombo « Moyize, »
pamba te alobaki : « Nazwaki ye na mayi. »

Moyize akimi na Madiani

11 Mokolo moko, wana Moyize akomaki mokolo, akendeki na esika oyo
bandeko na ye bazalaki mpe amonaki bango kosala misala makasi oyo
bapesaki bango mpo na konyokola bango. Amonaki moto moko ya Ejipito
kobeta moko kati na bato na ye Ba-Ebre.
12 Atalaki ngambo na ngambo mpe amonaki moto te ; bongo abomaki
moto ya Ejipito mpe akundaki ye na zelo.
13 Mokolo oyo elandaki, Moyize abimaki mpe amonaki Ba-Ebre mibale
bazali kobunda. Atunaki na moto oyo asalaki mabe :
— Mpo na nini ozali kobeta moninga na yo ?

14 Moto wana azongisaki :
— Boni, nani akomisi yo mokonzi mpe mosambisi kati na biso ? Olingi koboma ngai ndenge obomaki moto ya Ejipito ?
Moyize abangaki mpe amilobelaki : « Solo, likambo oyo nasalaki, esili koyeba. »
15 Tango Faraon ayokaki likambo yango, alukaki nzela ya koboma Moyize ; kasi Moyize akimaki liboso ya Faraon mpe akendeki kovanda na mokili ya Madiani.
16 Moyize avandaki pembeni ya libulu ya mayi. Nzokande, Nganga-Nzambe ya Madiani azalaki na bana basi sambo. Bayaki kotoka mayi mpe batondisaki bimelelo mpo ete bamelisa bibwele ya tata na bango.
17 Kasi babateli bibwele bayaki mpe babenganaki bango. Moyize atelemaki, akotelaki bango mpe amelisaki bibwele na bango mayi.
18 Tango bana basi bazongaki epai ya tata na bango Reweli, atunaki bango :
— Mpo na nini lelo bozongi noki ?
19 Bango bazongisaki :
— Moto moko ya Ejipito abundelaki biso liboso ya babateli bibwele, atokelaki biso mayi mpe amelisaki bibwele.
20 Reweli atunaki bana na ye ya basi :
— Moto yango ya Ejipito azali wapi ? Mpo na nini botiki ye kuna ? Bobenga ye mpo ete aya kolia.
21 Moyize andimaki kovanda elongo na Reweli ; bongo Reweli apesaki Sefora, mwana na ye ya mwasi, mpo ete azala mwasi ya Moyize.
22 Sefora abotaki mwana mobali mpe Moyize apesaki ye kombo « Gerishomi, » pamba te alobaki : « Nazali mopaya na mboka mopaya. »
23 Sima na tango molayi, mokonzi ya Ejipito akufaki. Bato ya Isalaele bazalaki kolela mpe koganga na se ya pasi ya bowumbu. Bongo koganga na bango ekomaki kino epai ya Nzambe.
24 Nzambe ayokaki koganga na bango mpe akanisaki boyokani na Ye oyo asalaki elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi.
25 Nzambe atalaki bana ya Isalaele mpe asosolaki pasi na bango.

3

Yawe amimonisi epai ya Moyize

1 Moyize azalaki koleisa bibwele ya Jetro, bokilo na ye mpe Nganga-Nzambe ya Madiani. Amemaki bibwele mosika, kati na esobe, mpe akomaki na Orebi*, ngomba ya Nzambe.
2 Kuna, Anjelu ya Yawe abimelaki ye kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na mwa nzete. Moyize amonaki nzete moke yango kopela moto, kasi ezalaki kozika te.
3 Moyize amilobelaki : « Tika ete nabaluka mpo ete natala emoniseli oyo ya kokamwa mpe nayeba mpo na nini nzete moke oyo ezali kozika te. »
4 Tango Yawe amonaki ete Moyize azali kobaluka mpo na kotala, Nzambe abengaki ye wuta na nzete moke yango :
— Moyize, Moyize !
Moyize azongisaki :
— Ngai oyo !
5 Nzambe alobaki na ye :

* **3:1** Orebi ebengami mpe Sinai, ngomba epai wapi Nzambe amimonisaki.

— Kopusana awa te, longola basandale na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule.
6 Alobaki lisusu :
— Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi.
Boye Moyize abombaki elongi na ye, pamba te abangaki kotala Nzambe.
7 Yawe alobaki :
— Namoni pasi ya bato na Ngai kuna na Ejipito ; nayoki koganga na bango mpo na misala makasi oyo bakonzi ya misala makasi bazali kopesa bango. Nayebi pasi na bango.
8 Yango wana nakiti mpo na kokangola bango na maboko ya bato ya Ejipito mpe kobimisa bango na mokili oyo, mpo na kokotisa bango na mokili ya kitoko mpe ya monene, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Ezali mokili oyo evandaka bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi.
9 Sik'oyo, koganga ya bana ya Isalaele ekomi kino epai na Ngai mpe namoni ndenge nini bato ya Ejipito bazali konyokola bango.
10 Yango wana natindi yo sik'oyo mpo ete okende epai ya Faraon mpo na kobimisa bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito.
11 Moyize alobaki na Nzambe :
— Ngai nazali nani mpo ete nakende epai ya Faraon mpe mpo ete nabimisa bana ya Isalaele na Ejipito ?
12 Nzambe alobaki :
— Nakozala na yo elongo. Mpe tala elembo oyo ekolakisa yo ete Ngai nde natindi yo : tango okobimisa bato na Ngai na Ejipito, bokogumbamela Nzambe na ngomba oyo.
13 Moyize alobaki na Nzambe :
— Soki nakeyi epai ya bana ya Isalaele mpe nalobi na bango : « Nzambe ya bakoko na bino atindi ngai epai na bino, » bongo soki bango batuni ngai : « Kombo na Ye nani ? » Nakoyebisa bango nini ?
14 Nzambe alobaki na Moyize :
— Ngai nazali oyo akosala. Tala makambo oyo okoloba na bana ya Isalaele : « Nazali atindi ngai epai na bino. »
15 Nzambe alobaki lisusu na Moyize :
— Loba na bana ya Isalaele : « Yawe Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi, atindi ngai epai na bino. »
Yango nde Kombo na Ngai mpo na libela,
Kombo oyo bokokanisela Ngai
libela na libela.
16 Boye, kende, sangisa bakambi ya Isalaele mpe loba na bango : « Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, abimelaki ngai mpe alobi : ‹ Nazwi mokano ya kobundela bino, pamba te namoni pasi na bino na Ejipito. › »
17 Mpe nalobi : « Nakolongola bino na minyoko ya Ejipito mpo na komema bino na mokili ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. »
18 Bakambi ya Isalaele bakoyokela yo, bongo yo elongo na bakambi, bokokende epai ya mokonzi ya Ejipito mpe bokoloba na ye : « Yawe Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, pesa biso nzela ya kotambola mikolo misato kati na esobe mpo ete tokende kotumbela Yawe, Nzambe na biso, mbeka. »

19 Kasi nayebi ete mokonzi ya Ejipito akopesa bino te nzela ya kokende,
ata soki amoni loboko na Ngai ya nguya.
20 Yango wana, nakosembola loboko na Ngai ; nakobeta Ejipito na
nzela ya bikamwa na Ngai nyonso oyo nakosala kati na yango. Sima na
yango, mokonzi ya Ejipito akotika bino kokende.
21 Nakosala ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito
mpo ete, tango bokolongwa, bokende maboko pamba te.
22 Mwasi nyonso akosenga epai ya moninga na ye mpe epai ya mwasi
oyo avandi na ndako na ye : biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba.
Bokopesa yango epai ya bana na bino ya mibali mpe ya basi mpo ete
bamema. Na bongo nde bokosilisa biloko ya bato ya Ejipito.

4

Bilembo mpo na Moyize

1 Moyize azongisaki :
— Bongo soki bandimi ngai te, bayoki ngai te ? Solo, bakoloba kaka :
« Yawe amonanaki na yo te. »
2 Yawe atunaki ye :
— Ozali na nini na loboko na yo ?
Moyize azongisaki :
— Nazali na lingenda.
3 Yawe alobaki :
— Bwaka yango na mabele.
Moyize abwakaki lingenda yango na mabele mpe ebongwanaki nyoka.
Bongo Moyize akimaki mosika na yango.
4 Kasi Yawe alobaki na ye :
— Sembola loboko na yo mpe kanga nyoka yango na mokila !
Moyize asembolaki loboko mpe akangaki nyoka ; mpe nyoka yango
ebongwanaki lisusu lingenda na loboko na ye.
5 Yawe alobaki na ye :
— Esalemi bongo mpo ete bandima solo ete Yawe, Nzambe ya bakoko
na bango, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, amonanaki na
yo.
6 Sima, Yawe alobaki na ye lisusu :
— Tia loboko na yo na tolo na yo.
Moyize atiaki loboko na ye na tolo na ye ; mpe tango alongolaki yango,
loboko yango ezwaki bokono ya maba ; ekomaki pembe lokola mvula ya
pembe.
7 Yawe alobaki na ye :
— Sik’oyo, zongisa loboko na yo na tolo na yo.
Moyize azongisaki loboko na ye na tolo na ye. Mpe tango alongolaki
yango, loboko yango ekomaki lisusu malamu lokola biteni mosusu ya
nzoto na ye.
8 Yawe alobaki na ye :
— Soki bandimi yo te to soki babeti tembe mpo na elembo ya liboso,
bakondima na elembo ya mibale.
9 Kasi soki na bilembo oyo mibale, bandimi kaka te to bayoki te, wana
okotoka mayi na ebale Nili, okosopa yango na esobe. Mayi oyo okozwa na
ebale Nili ekokoma makila tango okosopa yango na mabele.
10 Moyize alobaki na Yawe :

— Ah, Nkolo, nakokaka koloba malamu te ! Yango ezali likambo ya lobi oyo eleki te to ya wuta tango obandi koloba na mosali na Yo te, pamba te nazali na monoko mpe na lolemo kilo.
11 Yawe alobaki na ye :
— Nani apesaka monoko epai ya moto ? Nani akomisaka moto baba to mokufi matoyi ? Nani akomisaka moto, moto oyo amonaka to mokufi miso ? Boni, ezali Ngai Yawe te ?
12 Sik'oyo kende, Ngai moko nakosunga yo mpo ete oloba malamu, mpe nakoteya yo makambo oyo osengeli koloba.
13 Kasi Moyize azongisaki :
— Te Nkolo ! Nabondeli Yo ! Tinda moto mosusu oyo olingi mpo na kosala yango.
14 Boye Yawe asilikelaki Moyize mpe alobaki na ye :
— Boni, Aron, moto ya libota ya Levi, azali ndeko na yo te ? Nayebi ete alobaka malamu mpe ye wana azali koya kokutana na yo ; mpe motema na ye ekosepela tango akomona yo.
15 Okoloba na ye mpe okotia maloba na monoko na ye, bongo Ngai nakosunga bino mibale mpo ete bokoka koloba malamu, mpe nakoteya bino makambo oyo bosengeli kosala.
16 Ye akoloba epai ya bato na esika na yo, akozala molobeli na yo ; bongo yo okozala lokola nzambe na ye.
17 Kasi zwa lingenda oyo ezali na maboko na yo mpo ete osala bilembo ya kokamwa na nzela na yango.

Moyize azongi na Ejipito

18 Moyize azongaki epai ya Jetro, tata-bokilo na ye, mpe alobaki na ye :
— Nasengeli kokende epai ya bandeko na ngai, na Ejipito, mpo ete natala soki ndambo kati na bango bazali nanu na bomoi.
Jetro ozongisaki :
— Kende na kimia !
19 Yawe alobaki na Moyize tango azalaki nanu na mokili ya Madiani :
— Telema mpe zonga na Ejipito, pamba te bato nyonso oyo balingaki koboma yo basili kokufa.
20 Moyize azwaki mwasi na ye mpe bana na ye ya mibali, atiaki bango likolo ya ane mpe azongaki na Ejipito. Azwaki lisusu lingenda ya Nzambe na loboko na ye.
21 Yawe alobaki na Moyize :
— Sik'oyo, lokola ozali kozonga na Ejipito, tala bikamwa nyonso oyo napesi yo nguya ya kosala ; okosala yango liboso ya Faraon. Ngai nakokomisa motema na ye libanga mpo ete akoka kotika te bato na Ngai kokende.
22 Okoloba na Faraon : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Isalaele azali mwana na Ngai ya liboso ya mobali.
23 Mpe nalobi na yo : Tika mwana na Ngai ya mobali kokende mpo ete asalela Ngai. Soki kaka oboyi kotika ye, nakoboma mwana na yo ya liboso ya mobali. › »
24 Nzokande na nzela, na esika oyo balekisaki butu, Yawe akutanaki na Moyize mpe alukaki koboma ye.
25 Kasi Sefora azwaki libanga ya songe, akataki ngenga ya mwana na ye ya mobali mpe atutisaki ngenga yango na makolo ya Moyize ; alobaki :
— Solo, ozali penza mpo na ngai mobali ya makila.
26 Bongo Yawe atikaki Moyize. Ezalaki na tango wana nde Sefora alobaki na Moyize likolo na likambo ya kokatama ngenga :

— Mobali ya makila.
27 Yawe alobaki na Aron :
— Kende kokutana na Moyize na esobe.
Aron akendeki, akutanaki na Moyize na ngomba ya Nzambe mpe apesaki ye beze.
28 Moyize ayebisaki Aron makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye koloba mpe bikamwa nyonso oyo atindaki ye kosala.
29 Bongo Moyize mpe Aron bakendeki kosangisa bakambi nyonso ya Isalaele.
30 Aron ayebisaki bango maloba nyonso oyo Yawe alobaki na Moyize. Asalaki bikamwa liboso ya bato.
31 Bato bandimaki. Bongo tango bayokaki ete Yawe akanisaki bana ya Isalaele mpe amonaki pasi na bango, bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe.

5

Moyize mpe Aron bakei epai ya Faraon

1 Sima na yango, Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe balobaki :
— Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Tika bato na Ngai kokende kosala feti na esobe mpo na lokumu na Ngai. »
2 Faraon azongisaki :
— Ye Yawe nde nani mpo ete ngai natosa ye mpe natika Isalaele kokende ? Nayebi ye te mpe nakotika te ete Isalaele akende.
3 Balobaki :
— Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, tika biso totambola mikolo misato kati na esobe mpo ete tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, mbeka ; noki te akoboma biso na bokono to na mopanga.
4 Kasi mokonzi ya Ejipito alobaki :
— Moyize mpe Aron, mpo na nini bozali kopekisa bato kosala misala na bango ? Bozonga na mosala na bino !
5 Faraon abakisaki lisusu :
— Botala ! Bato oyo bakomi ebele kati na mokili, bongo bino bozali kopekisa bango kosala mosala !

Minyoko eyei lisusu makasi

6 Kaka na mokolo wana, Faraon apesaki mitindo oyo epai ya bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe na bakapita ya bana ya Isalaele :
7 — Bokopesa lisusu matiti te epai ya bato oyo mpo na kosala babiliki ndenge bozalaki kopesa bango liboso ; botika bango moko bakende kolokota matiti na bango.
8 Kasi botinda bango kosala kaka motango ya babiliki oyo basalaka wuta kala, bokitisa motango na yango te. Bazali bagoyigoyi, yango wana bazali koganga : « Tika biso tokende kobonzela Nzambe na biso mbeka ! »
9 Bokomisa makasi misala na bango mpo ete bakoma na mosala ebele mpe batia matoyi te na makambo ya lokuta.
10 Bongo bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe bakapita ya bana ya Isalaele babimaki mpe balobaki na bato :
— Tala makambo oyo Faraon alobi : « Nakopesa bino lisusu matiti te.
11 Bokende kozwa matiti bino moko na esika oyo bokoki komona yango ! Kasi motango ya babiliki oyo bakatela bino ekokita ata moke te. »

12 Boye bana ya Isalaele bapanzanaki na Ejipito mobimba mpo na
kolokota matiti ya kotumba na yango babiliki.
13 Bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu bazalaki
kotindika bango na makasi mpe koloba :
— Bokokisa motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo na mokolo na
mokolo lokola na tango oyo bazalaki kopesa bino matiti !
14 Bakambi oyo Faraon aponaki mpo na kolandela misala makasi ya
bawumbu babetaki bakapita ya bana ya Isalaele oyo bango batiaki mpe
batunaki bango :
— Mpo na nini lobi oyo eleki mpe lelo bokokisi te motango ya babiliki
oyo bosalaka wuta kala ?
15 Bakengeli ya bana ya Isalaele bakendeki kolela epai ya Faraon :
— Mpo na nini ozali kosala basali na yo boye ?
16 Bazali kopesa lisusu te matiti epai ya basali na yo, nzokande bazali
koloba na biso : « Bosala babiliki ! » Sik'oyo tala, basali na yo bazali
kobetama, kasi mbeba ezali epai ya bato na yo moko.
17 Faraon alobaki :
— Bagoyigoyi ! Bozali penza bagoyigoyi ! Yango wana bozali koloba :
« Tika biso tokende kobonzela Yawe mbeka. »
18 Sik'oyo, bozonga na mosala ! Bakopesa bino lisusu matiti te, kasi
bokosala kaka motango ya babiliki oyo bakatela bino.
19 Bakengeli ya bana ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi koleka
tango bayebisaki bango : « Motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo
na mokolo na mokolo ekokita te. »
20 Tango batikaki Faraon, batombokelaki Moyize mpe Aron oyo bazalaki
kozela bango.
21 Balobaki :
— Tika ete Yawe atala bino mpe asambisa bino ! Bokomisi biso eloko
ya nkele liboso ya Faraon mpe ya basali na ye mpe botie mopanga na
maboko na bango mpo ete baboma biso !

Nzambe alaki kokangola Isalaele

22 Boye Moyize abalukaki epai na Yawe mpe abondelaki :
— Nkolo ! Mpo na nini ozali komemela bato oyo pasi ? Boni, ezali
mpo na yango nde otindaki ngai ?
23 Wuta tango nakendeki koloba na Faraon na Kombo na Yo, Faraon
akomi konyokola bato oyo, bongo Yo ozali kosala ata eloko moke te mpo
na kokangola bango !

6

1 Yawe alobaki na Moyize :
— Sik'oyo, okomona makambo oyo nakosala Faraon : na loboko na
Ngai ya nguya, Faraon akotika bato na Ngai kokende mpe akobimisa
bango na mokili na ye.
2 Nzambe alobaki lisusu na Moyize :
— Nazali Yawe.
3 Namimonisaki epai ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi lokola
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kasi namimonisaki te epai na bango na Kombo
na Ngai : Yawe.
4 Nasalaki boyokani na Ngai elongo na bango mpo na kopesa bango
mokili ya Kanana epai wapi bazalaki kowumela lokola bapaya.
5 Mpe lisusu nayoki kolela ya bana ya Isalaele oyo bato ya Ejipito
bakomisi bawumbu, bongo nakanisi lisusu boyokani na Ngai.

6 Yango wana, loba na bana ya Isalaele : « Nazali Yawe ! Nakokangola
bino na misala makasi oyo bato ya Ejipito bapesi bino. Nakokangola bino
na se ya bowumbu na bango na loboko na nguya mpe na bitumbu ya
makasi.
7 Nakozwa bino lokola bato na Ngai moko, bongo nakozala Nzambe
na bino. Boye bokoyeba ete Ngai Yawe, nazali Nzambe na bino, oyo
akangolaki bino na se ya misala makasi ya bato ya Ejipito.
8 Mpe nakokotisa bino na mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola
loboko, ete nakopesa yango epai ya Abrayami, epai ya Izaki mpe epai ya
Jakobi ; nakopesa bino yango mpo ete ekoma ya bino. Nazali Yawe. »
9 Moyize alobaki makambo oyo epai ya bana ya Isalaele, kasi bayokaki ye
te, pamba te misala makasi oyo bazalaki kopesa bango elembisaki mitema
na bango.
10 Yawe alobaki na Moyize :
11 — Kende koyebisa Faraon, mokonzi ya Ejipito, ete abimisa bana ya
Isalaele na mokili na ye.
12 Kasi Moyize azongiselaki Yawe :
— Soki kutu bana ya Isalaele bayoki ngai te, ndenge nini Faraon ayoka
ngai moto ya likukuma ?
13 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na tina na bana ya Isalaele mpe ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo epai ya nani apesaki mitindo ete abimisa
bana ya Isalaele na Ejipito.

Milongo ya mabota ya Moyize mpe Aron

14 Tala bakambi ya mabota na bango :

Bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele :
Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi.
Wana nde mabota ya Ribeni.

15 Bana mibali ya Simeoni :
Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini, Tsoari mpe Saulo, mwana mobali
oyo abotamaki na mwasi ya Kanana.
Wana nde mabota ya Simeoni.

16 Tala bakombo ya bana mibali ya Levi oyo awumelaki na bomoi mibu
nkama moko na tuku misato na sambo kolanda ndenge babotamela :
Gerishoni, Keati mpe Merari.
17 Bana mibali ya Gerishoni kolanda mabota na bango :
Libini mpe Shimei.
18 Bana mibali ya Keati oyo awumelaki na bomoi mibu nkama moko na
tuku misato na misato :
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
19 Bana mibali ya Merari :
Maali mpe Mushi.
Wana nde mabota ya Levi kolanda ndenge babotamela.

20 Amirami abalaki Yokebedi, tata mwasi na ye, oyo abotelaki ye Aron
mpe Moyize.
Amirami awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato
na sambo.
21 Bana mibali ya Yitseari :
Kore, Nefegi mpe Zikiri.

22 Bana mibali ya Uzieli :
Mishaeli, Elitsafani mpe Sitiri.
23 Aron abalaki Elisheba, mwana mwasi ya Aminadabi mpe ndeko mwasi ya Nashoni. Elisheba abotelaki Aron : Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari.

24 Bana mibali ya Kore :
Asiri, Elikana mpe Abiazafi.
Wana nde mabota ya Kore.

25 Eleazari, mwana mobali ya Aron, abalaki moko kati na bana basi ya Putieli, oyo abotelaki ye mwana mobali : Pineasi.

Wana nde bakambi ya mabota ya Levi kolanda mabota ya botata na bango.

26 Ezali epai ya Aron mpe Moyize nde Yawe alobaki : « Bobimisa bana ya Isalaele na Ejipito lokola mampinga oyo etandami na molongo. »
27 Ezali bango nde bakendeki kokutana na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpo na kobimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. Ezali nde Moyize mpe Aron wana.
28 Tala makambo oyo ekomaki tango Yawe alobaki na Moyize, na Ejipito :
29 Yawe ayebisaki Moyize :
— Nazali Yawe. Loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, makambo nyonso oyo nayebisi yo.
30 Kasi Moyize azongiselaki Yawe :
— Tala, nazali na likukuma ; ndenge nini Faraon akoyoka ngai ?

7

1 Yawe alobaki na Moyize : « Tala, nakomisi yo nzambe liboso ya Faraon, mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akozala mosakoli na yo.
2 Okoloba makambo nyonso oyo natindi yo ; mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akoyebisa yango epai ya Faraon mpo ete Faraon abimisa bana ya Isalaele na mokili na ye.
3 Kasi Ngai, nakokomisa motema ya Faraon makasi lokola libanga, nakosala bilembo mpe bikamwa ebele na Ejipito.
4 Atako bongo, Faraon akoyokela bino te. Boye, nakosembola loboko na Ngai kati na Ejipito ; mpe na nzela ya bitumbu minene, nakobimisa wuta na Ejipito mampinga na Ngai, bato na Ngai, bana ya Isalaele.
5 Bato ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakosembola loboko na Ngai kati na mokili na bango mpe nakobimisa bana ya Isalaele wuta na Ejipito. »
6 Moyize mpe Aron basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango.
7 Tango basololaki na Faraon, Moyize azalaki na mibu ya mbotama tuku mwambe ; mpe Aron, tuku mwambe na misato.

Lingenda ya Aron ebongwani nyoka

8 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
9 « Tango Faraon akoloba na bino : ‹ Bosala bikamwa, › yo Moyize, okoloba na Aron : ‹ Kamata lingenda na yo, bwaka yango liboso ya Faraon, › mpe lingenda ekobongwana nyoka. »

10 Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe basalaki
makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. Aron abwakaki lingenda na
ye liboso ya Faraon mpe bakalaka na ye, mpe yango ebongwanaki nyoka.
11 Faraon abengisaki bato ya bwanya mpe bato ya soloka. Bongo bato
ya maji ya Ejipito, bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela
ya misala na bango ya soloka.
12 Moko na moko kati na bango abwakaki lingenda na ye na mabele mpe
ebongwanaki nyoka. Kasi lingenda ya Aron emelaki mangenda na bango.
13 Atako bongo, motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi ; mpe aboyaki
koyokela bango, ndenge kaka Yawe alobaki.

Bitumbu ya Yawe ekweyi na Ejipito

Etumbu ya liboso : mayi ebongwani makila

14 Yawe alobaki na Moyize : « Motema ya Faraon ezali kaka makasi,
aboyi kaka kotika bato na Ngai kokende.
15 Kende epai ya Faraon na tongo-tongo, na tango oyo abimaka mpo na
kokende na mayi. Zela ye pembeni ya Nili mpo na kokutana na ye mpe
simba na loboko na yo lingenda oyo ebongwanaki nyoka.
16 Bongo okoloba na ye : ‹ Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, atindi ngai epai
na yo mpo na koyebisa yo : ‘ Tala makambo oyo Yawe alobi : Tika bato
na Ngai kokende kogumbamela Ngai na esobe. Kasi kino lelo, ozali kaka
koyoka te.
17 Tala makambo oyo Yawe alobi : Tala ndenge nini okoyeba ete Ngai
nazali Yawe : Nakobeta na mayi ya Nili lingenda oyo nazali na yango na
maboko, mpe mayi yango ekobongwana makila.
18 Mbisi ya Nili ekokufa mpe mayi ya Nili ekokoma solo ya kopola, bongo
bato ya Ejipito bakokoka lisusu komela yango te. ’ › »
19 Yawe alobaki na Moyize : « Yebisa Aron : ‹ Kamata lingenda na
yo mpe sembola yango na ngambo ya mayi nyonso ya Ejipito : etima
mpe miluka, maziba mpe mabulu nyonso ya mayi ekobongwana makila. ›
Makila ekozala na bisika nyonso ya Ejipito kino na bimelelo ya mayi oyo
esalema na nzete to na mabanga. »
20 Moyize mpe Aron basalaki ndenge kaka Yawe atindaki bango. Aron
atombolaki nzete na ye mpe abetaki lingenda oyo azalaki na yango, na
mayi ya Nili na miso ya Faraon mpe ya basali na ye ; mpe mayi nyonso
ebongwanaki makila.
21 Mbisi ya Nili ekufaki mpe mayi elumbaki solo ya kopola na ndenge ete
bato ya Ejipito bakokaki lisusu te komela yango. Makila ezalaki na bisika
nyonso ya Ejipito.
22 Kasi bato ya maji ya Ejipito, bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge
moko na nzela ya misala na bango ya soloka. Motema ya Faraon ekomaki
lisusu makasi mpe aboyaki koyokela Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe
alobaki.
23 Atako bongo, Faraon abalukaki, akotaki na ndako na ye mpe azwaki
likambo yango na motema te.
24 Bato nyonso ya Ejipito batimolaki mabulu pene ya Nili mpo na kozwa
mayi ya komela, pamba te bakokaki lisusu te komela mayi ya ebale.

Etumbu ya mibale : magorodo

25 Mikolo sambo elekaki sima na Yawe kobebisa mayi ya Nili.
26 Sima na yango, Yawe atindaki Moyize : « Kende kokutana na Faraon
mpe loba na ye : ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi : Tika bato na Ngai
kokende kogumbamela Ngai.

27 Soki oboyi kotika bango kokende, nakotinda etumbu ya magorodo na
mokili na yo mobimba.
28 Nili ekotonda na magorodo ; bongo magorodo yango ekobima wuta
na Nili, ekokota kino na ndako na yo ya bokonzi, na shambre na yo ya
kolala, na mbeto na yo, na bandako ya basali na yo, na bandako ya bato
na yo, na bafulu na yo ya mapa mpe kino na bisika oyo babalolaka farine.
29 Magorodo ekomatela yo, basali na yo mpe bato na yo nyonso. › »

8

1 Yawe alobaki na Moyize : « Loba na Aron ete asembola loboko na ye
mpe lingenda na ye na ngambo ya mayi, ya miluka mpe ya maziba, mpo
ete abimisa magorodo na mokili ya Ejipito. »
2 Boye Aron asembolaki loboko na ye na ngambo ya mayi ya Ejipito ;
bongo magorodo ebimaki mpe etondisaki mokili ya Ejipito.
3 Kasi bato ya maji ya Ejipito mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko
na nzela ya misala na bango ya soloka : bango mpe babimisaki magorodo
na mokili ya Ejipito.
4 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango :
— Bobondela Yawe ete alongola magorodo pene na ngai mpe pene ya
bato na ngai ; bongo nakotika bato na bino kokende kobonzela Yawe
mbeka.
5 Moyize alobaki na Faraon :
— Tika ete mokonzi apona tango nini nasengeli kobondela Yawe mpo
na yo, basali na yo mpe bato na yo, mpo ete Yawe alongola magorodo
pene na yo mpe pene ya bandako na yo ; kasi etikala kaka na ebale Nili.
6 Faraon azongisaki :
— Tika ete esalema lobi.
Moyize alobaki :
— Iyo, ekosalema ndenge osengi, mpo oyeba ete moko te azali lokola
Yawe, Nzambe na biso.
7 Magorodo ekolongwa pene na yo, pene na bandako na yo, ya basali
na yo mpe ya bato na yo ; kasi ekotikala kaka na ebale Nili.
8 Sima, Moyize mpe Aron batikaki Faraon. Bongo Moyize agangaki epai
na Yawe na tina na magorodo oyo atindelaki Faraon.
9 Yawe asalaki makambo oyo Moyize asengaki : magorodo ekufaki na
bandako, na mapango mpe na bilanga.
10 Basangisaki yango na maboke mpe mabele elumbaki solo ya kopola.
11 Kasi tango Faraon amonaki ete kimia ekoti, ayeisaki lisusu motema
na ye makasi lokola libanga mpe ayokelaki te Moyize mpe Aron ndenge
kaka Yawe alobaki.

Etumbu ya misato : bangungi

12 Yawe alobaki na Moyize :
— Loba na Aron ete asembola lingenda na ye mpe abeta yango
na putulu ya mabele ; mpe yango ekokoma bangungi kati na mokili
mobimba ya Ejipito.
13 Basalaki kaka ndenge wana. Tango Aron asembolaki loboko mpe
lingenda na ye, abetaki yango na putulu ya mabele ; bongo putulu yango
ekomaki bangungi oyo ematelaki bato mpe banyama. Putulu nyonso ya
mokili ya Ejipito ebongwanaki bangungi.
14 Kasi tango bato ya maji bamekaki kobimisa bangungi na nzela ya
misala na bango ya soloka, balongaki te. Bongo bangungi ematelaki bato
mpe banyama.

15 Boye bato ya maji balobaki na Faraon : « Oyo ezali penza mosapi
ya Nzambe ! » Kasi Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola
libanga mpe aboyaki koyoka, ndenge kaka Yawe alobaki.

Etumbu ya minei : banzinzi oyo eswaka

16 Yawe alobaki na Moyize :
— Lamuka na tongo-tongo mpe kende kokutana na Faraon na tango
oyo abimaka mpo na kokende na mayi. Loba na ye : « Tala makambo
oyo Yawe alobi : Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai.
17 Soki oboyi kotika bato na Ngai kokende, nakotinda banzinzi epai na
yo, epai ya bakalaka na yo, epai ya bato na yo mpe kino na bandako na yo.
Boye bandako ya bato na Ejipito, ezala mabele epai wapi bazali, ekotonda
na banzinzi oyo eswaka.
18 Na mokolo wana, nakosala bokeseni mpo na etuka ya Gosheni epai
wapi bato na Ngai bazali kovanda ; banzinzi oyo eswaka ekozala kuna te,
mpo oyeba ete, Ngai Yawe, nazali kati na etuka yango.
19 Bongo nakotia bokeseni kati na bato na Ngai mpe bato na yo.
Elembo yango ekosalema lobi. »
20 Yawe asalaki bongo : banzinzi ebele oyo eswaka ekotaki mpe
epanzanaki kati na ndako ya Faraon, na bandako ya bakalaka na ye mpe
kati na mokili mobimba ya Ejipito. Boye mokili ebebisamaki na banzinzi
oyo eswaka.
21 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango :
— Bokende, bobonzela Nzambe na bino mbeka kati na mokili oyo.
22 Kasi Moyize azongisaki :
— Ekoki kosalema bongo te ; noki te mbeka oyo tokobonzela Yawe,
Nzambe na biso, ekomonana lokola eloko ya nkele na miso ya bato ya
Ejipito. Boni, soki tobonzi mbeka oyo emonani lokola eloko ya nkele na
miso na bango, bakobamba biso mabanga te ?
23 Tosengeli kotambola mikolo misato kati na esobe, sima tokobonzela
Yawe, Nzambe na biso, mbeka ndenge atindaki biso.
24 Faraon alobaki :
— Nakotika bino kokende kobonzela Yawe, Nzambe na bino, mbeka
kati na esobe ; kasi bokende mosika te. Sik'oyo, bobondela mpo na ngai !
25 Moyize azongisaki :
— Ndenge nazali kobima boye na ndako na yo, nakobondela Yawe ;
bongo lobi, banzinzi oyo eswaka ekolongwa epai ya Faraon, epai ya
bakalaka na ye mpe epai ya bato na ye. Kasi tika ete Faraon akoba
te kotiola Yawe na koboya kotika bato kokende kobonzela Yawe mbeka.
26 Tango Moyize abimaki na ndako ya Faraon, abondelaki Yawe
27 mpe Yawe akokisaki makambo oyo Moyize asengaki : banzinzi oyo
eswaka etikaki Faraon, bakalaka na ye mpe bato na ye. Ata nzinzi moko
te etikalaki.
28 Kasi na mbala oyo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola
libanga mpe aboyaki kaka kotika bato kokende.

9

Etumbu ya mitano : bokono kati na bibwele

1 Yawe alobaki na Moyize : « Kende koyebisa Faraon : ‹ Tala makambo
oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi : ' Tika bato na Ngai kokende
kogumbamela Ngai ! '
2 Soki oboyi kotika bango kokende mpe okobi kokanga bango,

3 loboko na Yawe ekomema mopepe ya bokono ya somo kati na bibwele
na yo, oyo ezali na elanga : bampunda, ba-ane, bashamo, bangombe,
bameme mpe bantaba.
4 Kasi Yawe akotia bokeseni kati na bibwele ya bana ya Isalaele mpe ya
bato ya Ejipito, pamba te nyama moko te ya bana ya Isalaele ekokufa. › »
5 Yawe abongisaki tango mpe alobaki : « Lobi, Yawe akokokisa likambo
oyo na mokili. »
6 Mpe mokolo oyo elandaki, Yawe akokisaki yango : bibwele nyonso
ya bato ya Ejipito ekufaki, kasi ebwele ata moko te ya bana ya Isalaele
ekufaki.
7 Faraon atindaki bato mpo na kolandela likambo oyo mpe bamonaki
ete ata ebwele moko te kati na bibwele ya bana ya Isalaele ekufaki. Atako
bongo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi mpe aboyaki kaka
kotika bato kokende.

Etumbu ya motoba : bapota ya kopola

8 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron : « Botondisa maboko na bino na
pululu oyo ewuti na fulu ya moto makasi, mpe tika ete Moyize abwaka
yango likolo, na miso ya Faraon.
9 Yango ekopanzana na mokili mobimba ya Ejipito mpe ekobimisa, kati
na Ejipito mobimba, na banzoto ya bato mpe ya bibwele, babibon oyo
ekokoma bapota ya kopola. »
10 Bazwaki pululu na fulu ya moto mpe batelemaki liboso ya Faraon.
Moyize abwakaki yango likolo mpe ebimisaki babibon oyo ekomaki bapota
ya kopola na banzoto ya bato mpe ya bibwele.
11 Bato ya soloka bakokaki te kotelema liboso ya Moyize likolo ya bapota
oyo ezalaki na banzoto na bango mpe ya bato nyonso ya Ejipito.
12 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe Faraon
ayokelaki te Moyize mpe Aron, ndenge kaka Yawe alobaki yango na
Moyize.

Etumbu ya sambo : mvula ya mabanga

13 Yawe alobaki na Moyize : « Lamuka na tongo-tongo, kende kokutana
na Faraon mpe loba na ye : ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-
Ebre, alobi : Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai.
14 Ya mbala oyo, nakotinda mopepe na Ngai nyonso ya bokono epai na
yo, epai ya bakalaka na yo mpe epai ya bato na yo, mpo oyeba ete moko
te azali lokola Ngai, na mokili mobimba.
15 Pamba te kino sik'oyo, nakokaki kosembola loboko na Ngai mpe
kotindela yo elongo na bato na yo nyonso, mopepe ya bokono oyo ekokaki
kolimwisa bino na mokili.
16 Kasi natikaki yo na bomoi mpo na tina oyo : kotalisa yo nguya na Ngai
mpe kosala ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba.
17 Lokola ozali kokoba koboya kotika bato na Ngai kokende,
18 lobi na ngonga oyo, nakobetisa mvula ya mabanga ya moto makasi,
oyo etikala nanu kobeta te wuta mokili ya Ejipito ezala.
19 Sik'oyo, pesa mitindo ete bamema na ebombelo, bibwele na yo mpe
biloko nyonso oyo ozali na yango kati na elanga. Pamba te mvula
ya mabanga ekokweyela mpe ekoboma moto mpe nyama nyonso oyo
bokokotisa kuna te to oyo ekotikala kati na elanga. › »
20 Kati na basali ya Faraon, ba-oyo babangaki Liloba na Yawe bakotisaki
na lombangu bawumbu mpe bibwele na bango kati na bandako.

21 Kasi ba-oyo babangaki te Liloba na Yawe, batikaki bawumbu mpe
bibwele na bango kati na elanga.
22 Yawe alobaki na Moyize : « Sembola loboko na yo na likolo mpo ete
mvula ya mabanga enoka na mokili mobimba ya Ejipito : likolo ya bato,
ya bibwele mpe ya matiti nyonso oyo ebotaka na elanga kati na Ejipito. »
23 Tango Moyize asembolaki lingenda na ye na likolo, Yawe abetisaki
bakake mpe mvula ya mabanga. Bakake ebetaki na mokili. Bongo Yawe
anokisaki mvula ya mabanga na mokili ya Ejipito.
24 Boye mvula ya mabanga mpe bakake ebetaki. Ezalaki mvula moko ya
makasi penza oyo etikala nanu kobeta te wuta Ejipito ekoma ekolo.
25 Ebomaki, kati na Ejipito, nyonso oyo ezalaki kati na elanga, ezala
bato to bibwele ; ebebisaki matiti nyonso ya elanga mpe ebukaki banzete
nyonso.
26 Kasi enokaki te kati na etuka ya Gosheni epai wapi bana ya Isalaele
bazalaki.
27 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango :
— Ya mbala oyo, nasali lisumu. Yawe azali sembo ; ngai mpe bato na
ngai tosali mabe.
28 Bobondela Yawe mpo ete asilisa mvula ya mabanga mpe bakake.
Bongo ngai nakotika bino kokende, mpe bino bokowumela lisusu awa te.
29 Moyize azongisaki :
— Tango nakobima na engumba, nakotombola maboko na ngai mpo
na kobondela Yawe. Bakake ekosila mpe mvula ya mabanga ekonoka
lisusu te, mpo ete oyeba ete mokili ezali ya Yawe.
30 Kasi nayebi ete, yo elongo na bakalaka na yo, bokobanga na bino
kaka Yawe Nzambe te.
31 Lino mpe Orje* ebebaki, pamba te lino ebimisaki mito mpe Orje
ebimisaki bafololo.
32 Ble mpe epotele† ebebaki te, pamba te tango na yango ya kobota
ekokaki nanu te.
33 Bongo Moyize atikaki Faraon mpe abimaki libanda ya engumba.
Atombolaki maboko na ye epai na Yawe ; boye bakake mpe mvula ya
mabanga etikaki kobeta, mpe mvula esilaki kati na Ejipito.
34 Tango Faraon amonaki ete mvula ya mabanga mpe bakake etiki
kobeta, asalaki lisusu lisumu. Ye mpe bakalaka na ye bayeisaki lisusu
mitema na bango makasi.
35 Boye motema ya Faraon ekomaki penza makasi mpe aboyaki kotika
bana ya Isalaele kokende, ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya Moyize.

10

Etumbu ya mwambe : mabanki

1 Yawe alobaki na Moyize : « Kende epai ya Faraon, pamba te nakomisi
motema na ye mpe ya bakalaka na ye makasi, mpo ete nasala bilembo na
Ngai ya kokamwa kati na bango,
2 mpe ete oyebisa bana na yo mpe bakoko na yo makambo oyo nasalaki
na Ejipito mpe bilembo ya kokamwa oyo nasalaki kati na bango. Bongo
bokoyeba ete Ngai nazali Yawe. »
3 Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe balobaki na
ye : « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi : ‹ Kino tango

* **9:31** Orje ezali mbuma oyo ekokana na loso mpe ebimaka mbala moko na mobu. † **9:32** Epotele ezali nzete oyo ebotaka mbuma kasi ebimaka noki te.

nini okoboya komikitisa liboso na Ngai ? Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai.
4 Soki oboyi kotika bango kokende, lobi nakotinda mabanki na mokili na yo.
5 Ekotondisa mokili ya Ejipito na ndenge ete mabele ekomonana lisusu te. Mabanki yango ekolia mwa biloko moke oyo mvula ya mabanga etikaki ; ekolia mpe banzete na bino nyonso oyo ezali kokola kati na bilanga.
6 Ekotonda na bandako na yo, ya bakalaka na yo mpe ya bato nyonso ya Ejipito ; ezala batata na yo to bakoko na yo batikala nanu komona te likambo ya boye wuta bazala na mokili oyo kino lelo. › »

Moyize abalukaki mpe atikaki ndako ya Faraon.

7 Bakalaka ya Faraon balobaki na ye :
— Kino tango nini moto oyo akozala motambo mpo na biso ? Tika bango bakende kogumbamela Yawe, Nzambe na bango. Ozali komona te ete Ejipito ebebi ?

8 Bongo bazongisaki Moyize mpe Aron epai ya Faraon ; mpe Faraon alobaki na bango :
— Bokende kogumbamela Yawe, Nzambe na bino. Kasi banani oyo bakokende ?

9 Moyize azongisaki :
— Tokokende elongo na bilenge na biso, bampaka na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi, bameme na biso, bantaba na biso mpe bangombe na biso ; pamba te tokosala feti mpo na lokumu ya Yawe.

10 Faraon alobaki na bango :
— Soki nakotika bino kokende elongo na bana na bino, wana tika ete Yawe azala elongo na bino ! Nzokande emonani solo ete bozali na makanisi mabe.
11 Ekosalema bongo te ! Kaka mibali nde bakokende kogumbamela Yawe, pamba te yango nde likambo oyo bozali kosenga ngai.

Boye babenganaki Moyize mpe Aron liboso ya Faraon.

12 Yawe alobaki na Moyize :
— Sembola loboko na yo na mokili ya Ejipito mpo ete obimisa mabanki kati na mokili yango mpe mabanki yango elia matiti nyonso ya bilanga, biloko nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te.

13 Boye Moyize asembolaki lingenda na ye na mokili ya Ejipito mpe Yawe atindaki mopepe ya este mokolo mobimba mpe butu mobimba. Mpe tango tongo etanaki, mopepe yango eyaki na mabanki.
14 Mabanki ekotaki kati na Ejipito nyonso mpe evandaki ebele na bisika nyonso ya Ejipito. Etumbu ya mabanki ya ndenge wana etikala nanu kozala te mpe ekotikala kozala lisusu te.
15 Ezipaki mabele nyonso mpe mabele eyindaki. Eliaki nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te : matiti nyonso ya bilanga mpe bambuma nyonso ya banzete. Kati na mokili mobimba ya Ejipito, eloko moko te ya mobesu etikalaki na banzete to na matiti ya bilanga.

16 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron na lombangu, alobaki :
— Nasali lisumu epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe epai na bino.
17 Sik’oyo lisusu, bolimbisa lisumu na ngai. Bobondela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete alongola etumbu oyo ya kufa kati na ngai.

18 Moyize atikaki Faraon mpe abondelaki Yawe.

19 Bongo Yawe akomisaki mopepe ya este ekumbaki moko ya weste oyo
ememaki mabanki mpe ebwakaki yango na ebale monene ya Barozo. Ata
libanki moko te etikalaki na bisika nyonso ya Ejipito.
20 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe Faraon
aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende.

Etumbu ya libwa : molili

21 Yawe alobaki na Moyize :
— Sembola loboko na yo likolo mpo ete molili epanzana na mokili ya
Ejipito, molili oyo ekosala ete bato batambola na kosimbasimba.
22 Boye Moyize asembolaki loboko na ye likolo mpe molili makasi ezipaki
mokili mobimba ya Ejipito mikolo misato.
23 Na mikolo misato yango, moto moko te akokaki komona moto mosusu
mpe kolongwa na esika oyo azali mpo na kokende na esika mosusu.
Nzokande pole ezalaki na bisika nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki
kovanda.
24 Faraon abengisaki Moyize mpe alobaki :
— Bokende kogumbamela Yawe ; bokende bino nyonso nzela moko,
ezala basi mpe bana na bino. Kasi botika kaka bangombe, bameme mpe
bantaba na bino.
25 Kasi Moyize alobaki :
— Okopesa biso mbeka mpe makabo ya kotumba oyo tokobonzela
Yawe, Nzambe na biso.
26 Bitonga na biso ya bibwele mpe ekokende nzela moko na biso ; ata
linzaka moko te ya ebwele ekotikala. Pamba te ezali kati na bibwele yango
nde tokopona oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso ; mpe wana tokomi
nanu kuna te, toyebi te ebwele nini tokobonza mpo na kogumbamela
Yawe.
27 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi ; mpe Faraon
aboyaki kaka kotika bango kokende.
28 Faraon alobaki na Moyize :
— Longwa liboso na ngai mpe keba na yo ! Koya lisusu liboso na ngai
te ! Mokolo oyo okoya lisusu liboso na ngai, okokufa.
29 Moyize azongisaki :
— Ndenge kaka olobi, nakotikala koya lisusu liboso na yo te !

11

Etumbu ya zomi : kufa ya bana ya liboso

1 Yawe alobaki na Moyize : « Nakoyeisa lisusu etumbu moko na bomoi
ya Faraon mpe ya Ejipito. Sima na yango, Faraon akotika bino ete
bokende ; kutu, akobengana bino libela.
2 Loba na bato ete basenga biloko ya palata mpe ya wolo : mobali nyonso
asenga yango epai ya moninga na ye mobali mpe mwasi nyonso, epai ya
moninga na ye mwasi. »
3 Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya
Ejipito. Mpe Moyize ye moko azalaki moto monene kati na Ejipito, na
miso ya basali ya Faraon mpe ya bato nyonso.
4 Moyize alobaki na Faraon : « Tala makambo oyo Yawe alobi : ‹ Na
kati-kati ya butu, nakotambola kati na mokili mobimba ya Ejipito.
5 Mwana mobali nyonso ya liboso kati na Ejipito akokufa, kobanda na
mwana mobali ya liboso ya Faraon oyo avandi na kiti ya bokonzi kino na
mwana mobali ya liboso ya mwasi mowumbu oyo azali konika ble mpe
bana mibali nyonso ya liboso ya bibwele.

6 Bongo koganga makasi ekozala na mokili mobimba ya Ejipito, koganga
oyo ezala nanu te mpe ekotikala kozala te.
7 Kasi kati na bana nyonso ya Isalaele, ezala mbwa ekoganga te liboso
ya moto to ya nyama. › Na bongo, bokoyeba ete Yawe asali bokeseni kati
na bato ya Ejipito mpe ya Isalaele.
8 Boye, bakalaka na yo nyonso oyo bazali zingazinga na yo bakoya
epai na ngai, bakofukama liboso na ngai mpe bakoloba : ‹ Kende, yo
mpe bato nyonso oyo bazali kotambola sima na yo. › Mpe sima na yango,
nakobima. »
Bongo Moyize abimaki na ndako ya Faraon na kanda makasi.
9 Yawe alobaki na Moyize : « Faraon akoboya koyokela bino mpo ete
bikamwa na Ngai ekoka komonana ebele kati na Ejipito. »
10 Boye Moyize mpe Aron basalaki bikamwa wana nyonso liboso ya
Faraon. Kasi Yawe akomisaki motema ya Faraon makasi mpe Faraon
aboyaki kaka kotika bana ya Isalaele kobima na mokili na ye.

12

Feti ya Pasika

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron kati na Ejipito :
2 « Sanza oyo ekozala mpo na bino sanza ya liboso ya mobu.
3 Boloba boye na lisanga mobimba ya Isalaele : Na mokolo ya zomi na
sanza oyo, libota moko na moko to ndako moko na moko esengeli kozala
na mwana meme to na mwana ntaba.
4 Kasi soki bato ya ndako bazali ebele te mpo na kolia mwana meme ya
mobimba, bakolia yango elongo na bato ya ndako oyo ezali pene na ndako
na bango kolanda motango ya bato. Bakopona mwana meme kolanda oyo
moko na moko akoki kolia.
5 Mwana meme to mwana ntaba oyo bakopona esengeli kozala ya
mobali, ya mobu moko mpe ezanga mbeba.
6 Bokobatela yango kino na mokolo ya zomi na minei ya sanza yango.
Na mokolo yango, bato nyonso ya lisanga ya Isalaele bakokata yango kingo
na pokwa.
7 Bakozwa makila na yango mpe bakopakola yango na libaya ya likolo
mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke ya bandako epai
wapi bakolia nyama yango.
8 Na butu ya mokolo yango, bakotumba mosuni na yango na moto mpe
bakolia yango elongo na mapa ezanga levire mpe matiti ya bololo.
9 Bakolia te mosuni oyo ebela malamu te to oyo batokisa, kasi bakolia
kaka mosuni oyo batumba na moto elongo na makolo, moto mpe biloko
ya kati.
10 Bokotika ata ndambo te kino na tongo. Kasi soki ndambo ekomi na
tongo, botumba yango na moto.
11 Tala ndenge nini bokolia yango : bokolata mokaba na loketo,
basandale na makolo, mpe bokosimba lingenda na loboko. Bokolia yango
na lombangu. Ezali feti ya Pasika mpo na Yawe.
12 Kaka na butu yango, nakoleka na Ejipito ; nakoboma bana nyonso
ya liboso kati na Ejipito kobanda na bato kino na banyama ; mpe
nakosambisa banzambe nyonso ya Ejipito na nzela ya bitumbu. Nazali
Yawe.
13 Na bandako epai wapi bokozala, makila ekozala elembo mpo na bino ;
bongo tango Ngai nakomona makila yango, nakoleka bino. Boye etumbu

moko te ya kufa ekokweya kati na bino tango nakopesa etumbu na mokili ya Ejipito.

Feti ya mapa ezanga levire

14 Mokolo yango ekozala mokolo ya ekaniseli mpo na bino. Bileko na bileko, bokobanda kosala feti na mokolo yango mpo na lokumu ya Yawe ;
yango ekozala mpo na bino mobeko ya libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino.
15 Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire. Na mokolo ya liboso, bokolongola levire na bandako na bino ; pamba te moto nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, kobanda na mokolo ya liboso kino na mokolo ya sambo, bakolongola ye kati na bato ya Isalaele.
16 Bokozala na mayangani ya bule na mokolo ya liboso mpe na mokolo ya sambo. Bokosala mosala moko te na mikolo wana longola kaka mosala ya kolamba bilei oyo moto na moto akolia. Yango kaka nde bokosala.
17 Bokosala feti ya Mapa ezanga levire, pamba te ezalaki na mokolo yango nde nabimisaki mampinga na bino na Ejipito. Bokosala feti na mokolo yango lokola mobeko ya libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino.
18 Na sanza ya liboso, bokolia mapa ezanga levire kobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na minei kino na pokwa ya mokolo ya tuku mibale na moko.
19 Mikolo sambo, levire esengeli te komonana kati na bandako na bino ; pamba te moto nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, esengeli balongola ye na lisanga ya Isalaele, azala mopaya to mwana mboka ya Isalaele.
20 Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. Na bisika nyonso oyo bokozala, bokolia kaka mapa ezanga levire. »
21 Moyize abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango : « Bokende kozwa na libota moko na moko mwana meme to mwana ntaba mpe bokata yango kingo lokola mbeka ya Pasika.
22 Bokokamata etape ya nzete ya izope, bokozindisa yango na makila oyo ekozala kati na sani monene, bokopakola yango na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke. Moko te kati na bino abima libanda ya ekuke ya ndako na ye kino na tongo.
23 Wana Yawe akoleka na mokili mpo na koboma bato ya Ejipito mpe akomona makila na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke, akoleka ekuke yango mpe akopesa nzela te na mobomi ete akota na bandako na bino mpo na koboma.
24 Bokotosa malako oyo lokola mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe mpo na bakitani na bino.
25 Tango bokokota na mokili oyo Yawe akopesa bino ndenge alakaki, bosalela likambo oyo.
26 Bongo tango bana na bino bakotuna bino : ‹ Molulu oyo elakisi nini mpo na bino ? ›
27 Bokoloba na bango : ‹ Ezali mbeka ya feti ya Pasika mpo na Yawe oyo alekaki bandako ya bana ya Isalaele kati na Ejipito mpe abikisaki bandako na biso tango abomaki bato ya Ejipito. › »

Na bongo, bana ya Isalaele bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe.

28 Bato ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize mpe Aron.
29 Na kati-kati ya butu, Yawe abomaki bana mibali nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na mwana mobali ya liboso ya Faraon oyo azalaki

kokonza na kiti ya bokonzi kino na mwana mobali ya liboso ya mokangami
oyo azalaki kati na boloko, mpe bana mibali ya liboso ya bibwele nyonso.
30 Na butu wana, Faraon elongo na bakalaka na ye nyonso mpe bato
nyonso ya Ejipito batelemaki ; mpe koganga makasi ezalaki na Ejipito,
pamba te ezalaki na ndako moko te oyo ezangaki ebembe.

Bana ya Isalaele babimi na Ejipito

31 Kaka na butu wana, Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki
na bango : « Botelema, bobima kati na bato na ngai, bino mpe bana ya
Isalaele. Bokende kogumbamela Yawe ndenge bosengaki.
32 Bokamata bibwele na bino ndenge bolobaki : bangombe, bameme
mpe bantaba ; mpe bokende. Boye, bopambola mpe ngai. »
33 Bato ya Ejipito batindikaki bana ya Isalaele ete babima noki na mokili
na bango. Bazalaki koloba : « Bokende na bino, noki te biso tokokufa. »
34 Boye bato bazwaki potopoto na bango ya farine liboso ete batia
yango levire, bazingaki na banzambala na bango banzungu oyo basalelaka
potopoto mpe batiaki yango na mapeka na bango.
35 Bato ya Isalaele basalaki ndenge Moyize alobaki na bango mpe
basengaki epai ya bato ya Ejipito biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba.
36 Bongo Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato
ya Ejipito oyo bapesaki bango biloko oyo basengaki. Na ndenge wana nde
basilisaki biloko ya bato ya Ejipito.
37 Bato ya Isalaele balongwaki na Ramisesi mpe bakendeki na Sukoti ;
bazalaki mibali nkoto nkama motoba oyo bazalaki kotambola na makolo
longola basi mpe bana.
38 Ezalaki lisusu na ebele ya bato oyo bakendeki na bango elongo ;
bamemaki lisusu bibwele : bameme, bantaba mpe bangombe.
39 Basalaki na farine oyo bamemaki wuta na Ejipito bagato ezanga
levire, pamba te tango babenganaki bango, potopoto emivimbelaki te mpe
bazangaki tango ya kobongisa biloko ya kolia mpo na bango moko.
40 Mibu oyo bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito ezalaki nkama minei
na tuku misato.
41 Na suka ya mobu oyo ya nkama minei na tuku misato, mampinga
nyonso ya Yawe batikaki Ejipito.
42 Lokola Yawe akengelaki butu wana mpo na kobimisa bana ya Isalaele
na Ejipito, butu yango ekomi ya Yawe : ekobanda kozala butu ya kokengela
mpo na bana ya Isalaele na milongo na bango nyonso oyo ekoya.

Mibeko na tina na feti ya Pasika

43 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron : « Tala mibeko na tina na Pasika :
‹ Mopaya moko te akoki kolia yango.
44 Kasi mowumbu nyonso oyo bakosomba, basengeli liboso kokata ye
ngenga, sima nde akoki kolia Pasika.
45 Mopaya oyo akozala na bino mpo na tango moke mpe mosali oyo
azwaka lifuti bakolia yango te.
46 Ekoliama kaka kati na ndako moko na moko, bakobimisa ata mosuni
moko te na libanda ya ndako mpe bakobuka ata mokuwa na yango moko
te.
47 Lisanga mobimba ya Isalaele ekosala feti ya Pasika.
48 Soki mopaya oyo azali kati na bino alingi kosepela na feti ya Pasika ya
Yawe, esengeli ete mibali nyonso oyo bazali kati na ndako na ye bakatama
ngenga ; bongo nde akozwa nzela ya kolia Pasika lokola mwana mboka ya
Isalaele. Kasi mobali oyo akokatama ngenga te akoki kolia Pasika te.

49 Mibeko ezali se ndenge moko mpo na mwana mboka ya Isalaele mpe
mpo na mopaya oyo azali kati na bino. › »
50 Bato nyonso ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize
mpe Aron.
51 Mpe na mokolo wana, Yawe abimisaki bana ya Isalaele na molongo,
wuta na Ejipito, lokola mampinga ya basoda.

13

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Bulisela Ngai mwana mobali nyonso ya liboso kati na bana ya
Isalaele ; ezala moto to nyama, azali ya Ngai. »

Feti ya mapa ezanga levire

3 Moyize alobaki na bato : « Bokanisa mokolo oyo bobimaki na Ejipito,
mokolo oyo bobimaki na bowumbu, pamba te Yawe abimisaki bino na
loboko na Ye ya nguya. Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire.
4 Bozali kobima nde lelo oyo, na sanza ya abibi.
5 Tango Yawe akokotisa yo na mokili ya bato ya Kanana, ya bato ya Iti,
ya bato ya Amori, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi, mokili oyo alakaki
na batata na bino, na nzela ya ndayi, ete akopesa bino yango, mokili oyo
ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, okosala feti oyo na sanza oyo.
6 Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire ; na mokolo ya sambo,
bokosala feti mpo na Yawe.
7 Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo, mpe eloko moko te oyo ezali
na levire ekomonana kati na mokili na bino mobimba.
8 Na mokolo wana, bokoyebisa na bana na bino ya mibali : ‹ Nazali
kosala molulu oyo mpo na kokanisa makambo oyo Yawe asalelaki ngai
tango abimisaki ngai na Ejipito. ›
9 Feti oyo bokosala ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe
ekaniseli na elongi na bino mpo ete mibeko ya Yawe ezala na bibebu na
bino, pamba te Ye nde abimisaki bino na Ejipito na loboko na Ye ya nguya.
10 Bokobatela mobu na mobu mibeko oyo na eleko na yango.
11 Tango Yawe akokotisa bino na mokili ya Kanana mpe akopesa bino
yango ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino
mpe epai na bino,
12 bokobonzela Ye bana mibali nyonso ya liboso : bana nyonso ya liboso
ya banyama ekozala ya Yawe.
13 Kasi soki mwana yango ya liboso ya nyama ezali mwana ya ane,
bosengeli kobonza na esika na yango mwana meme ; soki te, bokobuka
yango kingo. Kasi bokosikola na mbongo mwana nyonso ya liboso kati na
bana na bino ya mibali.
14 Mikolo ekoya, tango bana na bino ya mibali bakotuna bino : ‹ Molulu
oyo elakisi nini ? › Bokoloba na bango : ‹ Ezali na nguya na Ye nde Yawe
abimisaki biso na Ejipito, mokili ya bowumbu.
15 Tango Faraon aboyaki kotika biso kokende, Yawe abomaki kati na
Ejipito mwana nyonso ya liboso, ezala ya moto to ya nyama. Yango wana
nazali kobonzela Yawe bana nyonso ya liboso kati na banyama mpe nazali
kosikola bana nyonso ya liboso kati na bana na ngai. ›
16 Mpe yango ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli
na elongi na bino, pamba te Yawe abimisaki bino na Ejipito na nzela ya
loboko na Ye ya nguya. »

Nzambe atambolisi bato na Ye

17 Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki
bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse,
pamba te Nzambe amilobelaki : « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka
mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. »
18 Boye, Nzambe amemaki bato na nzela ya molayi, na nzela oyo ekenda
na esobe, na ngambo ya ebale monene ya barozo*. Bato ya Isalaele
babimaki libanda ya Ejipito na molongo lokola mampinga ya basoda.
19 Moyize azwaki mikuwa ya Jozefi, pamba te Jozefi alapisaki bana ya
Isalaele ndayi ; alobaki : « Solo, Nzambe akozanga te kosunga bino, boye
bokolongola mikuwa na ngai na esika oyo mpe bokomema yango elongo
na bino. »
20 Tango balongwaki na Sukoti mpe batongaki molako na Etami, na
mondelo ya esobe,
21 Yawe atambolaki liboso na bango, na moyi lokola likonzi ya lipata
mpo na kolakisa bango nzela, mpe na butu lokola likonzi ya moto mpo na
kongengisa bango, mpo ete batambola butu mpe moyi.
22 Likonzi ya lipata na moyi to likonzi ya moto na butu elongwaki na
esika na yango te liboso ya bana ya Isalaele.

Bokangolami ya kokoka

14

Bato ya Ejipito balandi bana ya Isalaele

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Loba na bana ya Isalaele ete bazonga mpe batonga molako pembeni
ya Pi-Ayiroti, kati ya Migidoli mpe ebale monene. Batonga yango etalana
na Bala-Tsefoni pembeni ya ebale monene.
3 Faraon akokanisa ete bana ya Isalaele babungi na mokili, esobe ekangi
bango.
4 Nakokomisa motema ya Faraon libanga, mpe ye akolanda bango ; kasi
nakomonisa nkembo na Ngai, nakotelemela Faraon mpe mampinga na ye ;
bongo bato ya Ejipito bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. »
Bana ya Isalaele basalaki bongo.
5 Tango bayebisaki mokonzi ya Ejipito ete bana ya Isalaele bakimi,
Faraon mpe bakalaka na ye babongolaki makanisi na bango mpo na bana
ya Isalaele mpe balobaki : « Likambo nini oyo tosali ? Totiki Isalaele
kokende mpe tozangeli bato oyo bakoki kosalela biso ! »
6 Boye Faraon azwaki shar oyo ezalaki ya kobombama mpe azwaki
mampinga na ye elongo na ye.
7 Akamataki bashar nkama motoba oyo eleki malamu elongo na bashar
nyonso ya Ejipito ; shar moko na moko ezalaki na basoda misato.
8 Yawe akomisaki motema ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, libanga mpo
ete alanda bana ya Isalaele oyo bazalaki kotambola na bonsomi nyonso.
9 Bato ya Ejipito, bampunda nyonso ya Faraon mpe shar mosusu ya
Faraon elongo na bato oyo batambolisaka yango mpe mampinga mosusu
ya Faraon balandaki bana ya Isalaele mpe bazwaki bango tango batongaki
molako na bango pembeni ya Pi-Ayiroti oyo etalana na Bala-Tsefoni.

Bana ya Isalaele bakatisi ebale monene

* **13:18** Rozo ezali lolenge ya matiti oyo ebotaka na mayi. Yango ezalaka pete mingi.

10 Lokola Faraon apusanaki, bana ya Isalaele batombolaki miso na bango
mpe bamonaki ete bato ya Ejipito bazali kolanda bango na sima. Bana ya
Isalaele babangaki makasi mpe bagangaki epai na Yawe.
11 Balobaki na Moyize :
— Boni, ezali mpo ete malita ezali te na Ejipito, yango wana omemi
biso mpo ete tokufa na esobe ? Osali biso nini awa obimisi biso na
Ejipito ?
12 Toyebisaki yo te tango tozalaki na Ejipito : « Tika biso kimia, tika
biso tosalela bato ya Ejipito ? » Pamba te elekaki malamu mpo na biso
kosalela bato ya Ejipito na esika ya kokufa na esobe.
13 Moyize azongiselaki bango :
— Bobanga te, boyika mpiko ! Bokomona kokangolama oyo Yawe
akomemela bino lelo ; bato ya Ejipito oyo bozali komona lelo, bokotikala
komona bango lisusu te.
14 Yawe akobunda mpo na bino, mpe bino bovanda kimia.
15 Yawe alobaki na Moyize :
— Mpo na nini ozali koganga boye epai na Ngai ? Loba na bana ya
Isalaele ete batambola.
16 Kasi yo, tombola lingenda na yo, sembola loboko na yo likolo ya
ebale monene mpe kabola mayi mpo ete bana ya Isalaele bakoka kokatisa
ebale monene lokola na mabele ya kokawuka.
17 Bongo Ngai, nakoyeisa motema ya bato ya Ejipito libanga mpo ete
balanda bino mpe nakomonisa nkembo na Ngai na kotelemela Faraon
mpe mampinga na ye nyonso elongo na bashar na ye mpe bato na ye
oyo batambolisaka bampunda.
18 Bongo bato ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakomonisa
nkembo na Ngai na kotelemela Faraon, bashar na ye mpe bato na ye oyo
batambolisaka bampunda.
19 Anjelu na Nzambe oyo azalaki kotambola liboso ya mampinga ya
Isalaele azongaki sima na bango, mpe likonzi ya lipata elongwaki liboso
na bango mpo ete etelema sima na bango.
20 Likonzi ya lipata etelemaki kati ya mampinga ya bato ya Ejipito mpe
ya bana ya Isalaele. Likonzi ya lipata epesaki molili na ngambo moko mpe
engengisaki ngambo mosusu ; yango wana butu mobimba, bato ya Ejipito
bakokaki kopusana te pembeni ya bana ya Isalaele.
21 Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene ; bongo na
butu mobimba, Yawe atindaki na ebale monene mopepe makasi ya este
oyo ekabolaki mayi ya ebale monene.
22 Bato ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele ya
kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya
mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi.
23 Bato ya Ejipito balandaki bango mpe bango nyonso bakotaki kati
na ebale monene : bampunda nyonso ya Faraon, bashar na ye mpe
batambolisi ya bampunda.
24 Liboso ete tongo etana, Yawe atelemaki na likolo ya likonzi ya moto
mpe ya lipata, atalaki mampinga ya bato ya Ejipito mpe akotisaki mobulu
kati na yango.
25 Alongolaki bapine na bashar na bango mpo ete bamona pasi mpo na
kokumba. Boye bato ya Ejipito balobaki :
— Tokima mosika ya bana ya Isalaele, pamba te Yawe azali kobundela
bango liboso na biso.
26 Yawe alobaki na Moyize :

— Sembola loboko na yo likolo ya ebale monene mpo ete mayi ezonga
mpe ekweyela bato ya Ejipito, bashar na bango mpe batambolisi ya
bampunda.
27 Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe liboso
ete tongo etana, ebale monene ezongaki na esika na yango mpe bato ya
Ejipito oyo balukaki kokima, bakutanaki na mayi liboso na bango. Boye
Yawe azindisaki bango kati na ebale monene.
28 Mayi ezongaki mpe ezipaki bashar elongo na batambolisi ya bam-
punda mpe mampinga ya Faraon oyo elandaki bana ya Isalaele kati na
ebale monene. Moko te kati na bango abikaki.
29 Kasi bana ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele
ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango
ya mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi.
30 Na mokolo wana, Yawe abikisaki bana ya Isalaele liboso ya bato
ya Ejipito mpe bana ya Isalaele bamonaki bibembe ya bato ya Ejipito
etandami na libongo ya ebale monene.
31 Tango bana ya Isalaele bamonaki nguya monene oyo Yawe atalisaki
liboso ya bato ya Ejipito, babangaki Yawe mpe batiaki elikya na bango kati
na Ye mpe kati na mosali na Ye Moyize.

15

Moyize mpe bana ya Isalaele bayembi loyembo

1 Moyize mpe bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo mpo na lokumu
ya Yawe :
Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe,
mpo ete amonisi monene ya nkembo na Ye !
Azindisi mpunda mpe motambolisi
na yango kati na ebale monene.

2 Yawe azali makasi na ngai,
azali solo loyembo na ngai,
azali mobikisi na ngai,
azali Nzambe na ngai,
nakokumisa Ye ;
azali Nzambe ya tata na ngai, nakonetola Ye.
3 Yawe azali elombe ya bitumba ;
Kombo na Ye ezali Yawe.
4 Azindisi na ebale monene,
bashar mpe mampinga ya Faraon ;
abwaki na ebale monene ya barozo,
bakonzi mpe basoda oyo Faraon atielaka motema.
5 Mozindo ya mayi ezipi bango,
bakiti kino na se ya ebale monene lokola libanga.
6 Loboko na Yo ya mobali, oh Yawe,
emonisi nguya na Yo ;
loboko na Yo ya mobali, oh Yawe,
enyati monguna.

7 Na monene ya nguya na Yo,
obebisi batelemeli na Yo ;
na kanda na Yo, otombokeli bango,
mpe baziki lokola matiti.

8 Na pema ya zolo na Yo,
mayi ekabwani,
bambonge etelemi lokola mir,
mpe mozindo ya mayi ekangami kati na ebale monene.
9 Monguna amilobelaki :
« Nakolanda bango kino nakokanga bango,
molimo na ngai ekotonda
na biloko oyo nakobotola ;
nakobimisa mopanga na ngai,
mpe loboko na ngai ekobebisa bango. »
10 Kasi Yo, Yawe, ofuli mopepe na Yo,
mpe ebale monene ezipi bango.
Bazindi lokola mbodi kati na mayi makasi.
11 Oh Yawe, nani kati na banzambe azali lokola Yo ?
Nani azali lokola Yo, kitoko makasi kati na bosantu,
somo, mpe abongi na lokumu,
mpe asalaka makambo ya kokamwa ?
12 Osembolaki loboko na Yo ya mobali,
mpe mabele emeli bango.
13 Na bolingo na Yo, otambolisi bato oyo okangoli.
Na makasi na Yo, omemi bango na Ndako na Yo ya bule.
14 Bikolo eyoki sango na yango mpe ekomi kolenga,
somo ekangaki bato ya Filisitia.
15 Bakambi ya Edomi bakomi na somo,
bankumu ya Moabi bakomi kolenga,
bato ya Kanana balembi nzoto.
16 Kobanga mpe somo ekweyeli bango.
Na nguya ya loboko na Yo,
bakomi bababa lokola libanga
kino bato na Yo, oh Yawe, balekaki,
kino bato oyo osikolaki balekaki.
17 Okomema bango mpe okovandisa bango
na ngomba na Yo, esika oyo obongisaki,
oh Nkolo, mpo na kovanda,
Esika ya bule, oh Yawe, esika oyo maboko na Yo esalaki.
18 Yawe akotikala mokonzi libela na libela !
19 Tango bampunda ya Faraon, bashar na ye elongo na bato oyo batambolisaka yango bamikotisaki kati na ebale monene, Yawe azongisaki mayi ya ebale monene likolo na bango. Nzokande bana ya Isalaele bakatisaki ebale monene lokola na esobe.
20 Miriami, mwasi mosakoli mpe ndeko mwasi ya Aron, azwaki mbunda moke na loboko na ye mpe basi nyonso balandaki ye ; bazalaki kobeta bambunda mike mpe kobina.
21 Miriami ayembaki elongo na bango :
« Boyembela Yawe,
pamba te amonisi monene ya nkembo na Ye ;
azindisi na ebale monene,
mpunda mpe motambolisi na yango. »

Bana ya Isalaele batambolaki kati na esobe

Mayi ya Mara

22 Moyize atambolisaki bana ya Isalaele wuta na ebale monene ya barozo
mpe amemaki bango na nzela oyo ekenda na esobe ya Shuri. Batambolaki
mikolo misato kati na esobe mpe bamonaki mayi te.
23 Tango bakomaki na Mara* epai wapi bamonaki mayi, bakokaki te
komela mayi yango, pamba te ezalaki bololo. Yango wana babengaki esika
yango Mara.
24 Boye bato bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe balobaki :
« Tokomela nini ? »
25 Boye Moyize abelelaki Yawe, mpe Yawe alakisaki ye eteni ya nzete.
Moyize abwakaki yango na mayi, mpe mayi ekomaki elengi mpo na
komela.
Ezalaki kuna nde Yawe apesaki bango bikateli, mibeko mpe amekaki
bango.
26 Alobaki : « Soki boyoki na bokebi mongongo na Yawe, Nzambe na
bino, mpe bosali oyo ezali sembo na miso na Ye, soki bosali keba na
malako na Ye mpe bobateli bikateli na Ye nyonso, nakotindela bino ata
bokono moko te oyo natindelaki bato ya Ejipito ; pamba te nazali Yawe
oyo abikisaka bino na bokono. »
27 Bongo bana ya Isalaele bakomaki na Elimi epai wapi bitima† zomi
na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo ezalaki. Ezalaki kuna nde
batongaki molako na bango, pene ya mayi.

16

Mana mpe bakayi

1 Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele balongwaki na Elimi mpe bakomaki
na esobe ya Tsini, oyo ezali kati ya Elimi mpe ngomba Sinai, na mokolo ya
zomi na mitano, na sanza ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito.
2 Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele bayimaki-yimaki na tina na Moyize
mpe Aron kati na esobe.
3 Bana ya Isalaele balobaki na bango :
— Ah ! Ebongaki kutu loboko na Yawe epamela biso kati na Ejipito,
pamba te, kuna, tozalaki kovanda pembeni ya banzungu etonda na
misuni ; tozalaki kolia mpe kotonda biloko. Kasi bino bomemi biso kati
na esobe oyo mpo na koboma lisanga oyo nyonso na nzala !
4 Yawe alobaki na Moyize :
— Tala, nakokitisela bino mapa wuta na likolo. Mokolo na mokolo,
bato bakobanda kobima mpe kolokota mapa oyo ekoki mpo na kolia
mokolo wana. Na nzela wana, nakomeka bango mpo na kotala soki
bakobatela to te malako na Ngai.
5 Na mokolo ya motoba, bakolokota mbala mibale ndambo oyo
bazalaki kolokota mpo na mokolo moko mpe bakolamba yango.
6 Moyize mpe Aron balobaki na bana nyonso ya Isalaele :
— Na pokwa ya lelo, bokoyeba solo ete ezali Yawe nde abimisaki bino
na Ejipito.
7 Boye lobi na tongo, bokomona nkembo na Yawe ; pamba te ayoki
koyimayima na bino na tina na Ye. Mpo na yango, biso tozali banani mpo
ete boyimayima epai na biso ?
8 Moyize alobaki lisusu :
— Bokoyeba ete ezali solo Yawe tango akopesa bino misuni ya kolia
na pokwa mpe mapa ebele na tongo. Pamba te ayoki koyimayima na

* **15:23** Mara elakisi : bololo. † **15:27** Etima ezali esika oyo mayi ebandaka kobima na mabele.

bino na tina na Ye. Biso tozali banani ? Boyimaki-yimaki na tina na biso
te, kasi na tina na Yawe.
9 Boye Moyize alobaki na Aron :
— Yebisa lisanga nyonso ya bana ya Isalaele ete bapusana pene ya
Yawe mpo ete ayoki koyimayima na bango.
10 Wana Aron azalaki koloba na lisanga nyonso ya bana ya Isalaele,
babalolaki miso na bango na ngambo ya esobe, mpe bamonaki nkembo
na Yawe kobima na mapata.
11 Yawe alobaki na Moyize :
12 — Nayoki koyimayima ya bana ya Isalaele. Yebisa bango : « Na
pokwa ya lelo, bokolia misuni ; bongo na tongo, bokotonda mana*. Boye,
bokoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bino. »
13 Kaka na pokwa wana, bakayi† eyaki mpe etondisaki molako ; mpe na
tongo, mamwe ezalaki zingazinga ya molako.
14 Tango mamwe elimwaki, biloko ya mike-mike penza lokola bambuma
ya mike-mike emonanaki na mabele ya esobe, pembe lokola mvula ya
pembe.
15 Tango bana ya Isalaele bamonaki yango, batunanaki bango na bango :
— Oyo nini ?
Pamba te bayebaki te soki ezali nini.
Moyize alobaki na bango :
— Ezali mapa oyo Yawe apesi bino mpo ete bolia.
16 Tala mibeko oyo Yawe apesi na tina na likambo oyo : « Tika ete
moto na moto alokota oyo ekoki mpo na ye kolia, omeri‡ moko mpo na
moto moko. Moto na moto akolokota kolanda motango ya bato oyo bazali
kati na ndako na ye ya kapo. »
17 Bato ya Isalaele basalaki bongo : bamoko balokotaki moke ; mpe
bamosusu, ebele.
18 Mpe bamekaki na omeri : moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te ; mpe
oyo alokotaki moke, azangelaki te. Balokotaki moto na moto kolanda oyo
ekokaki mpo na ye kolia.
19 Moyize ayebisaki bango :
— Moko te abomba ata moke kino na tongo.
20 Kasi bamosusu kati na bango bayokelaki Moyize te mpe babombaki
ndambo na yango kino na tongo. Boye bankusu etondaki na ndambo oyo
babombaki, mpe ekomaki kolumba solo ya kopola. Mpo na yango, Moyize
atombokelaki bango.
21 Tongo nyonso, moto na moto abandaki kolokota oyo ekokaki mpo na
ye kolia.

Mokolo ya kopema

22 Na mokolo ya motoba, bana ya Isalaele bazalaki kolokota mbala
mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo moko : omeri
mibale mpo na moto moko. Bakambi nyonso ya lisanga bayaki koyebisa
yango Moyize.
23 Moyize alobaki na bango :
— Tala mibeko oyo Yawe apesi : « Lobi ezali mokolo ya kopema,
mokolo ya Saba oyo ebulisami mpo na Yawe. Bokolamba oyo bolingi
kolamba mpe bokotokisa oyo bolingi kotokisa ; kasi oyo ekotikala,
bobatela yango kino lobi. »

---

* **16:12** Mana elingi koloba : oyo nini ? † **16:13** Kayi ezali ndeke lokola ebenga. ‡ **16:16** Omeri ezali ekolo oyo ekotaka balitele minei.

24 Bato ya Isalaele babatelaki yango kino na tongo, ndenge kaka Moyize
atindaki ; mana elumbaki te solo ya kopola, mpe bankusu ezalaki te kati
na yango.
25 Moyize ayebisaki bango :
— Mokolo ya lelo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya Yawe. Bolia mana
oyo bobombaki ; pamba te lelo, bokotikala te komona mana na libanda.
26 Bokobanda kolokota yango mikolo motoba ; kasi na mokolo ya
sambo, mokolo ya Saba, mana ekobanda kozala te.
27 Atako bongo, na mokolo ya sambo, bato mosusu kati na bango
babimaki mpo na kolokota yango, kasi bamonaki eloko te.
28 Boye Yawe alobaki na Moyize :
— Kino tango nini bokoboya kobatela mibeko mpe malako na Ngai ?
29 Botia na mito na bino ete Ngai Yawe, napesaki bino mokolo ya Saba.
Yango wana, na mokolo ya motoba, napesaka bino mapa mpo na mikolo
mibale. Boye tika ete, na mokolo ya sambo, moto na moto avanda epai na
ye ; moko te abima na libanda.
30 Boye bato bapemaki na mokolo ya sambo.
31 Bato ya Isalaele babengaki lipa yango mana. Ezalaki pembe lokola
bambuma ya koriande mpe elengi lokola mikate balamba na mafuta ya
nzoyi.
32 Moyize alobaki :
— Tala mibeko oyo Yawe apesi : « Bozwa omeri moko ya mana mpe
bobomba yango mpo na milongo ya bakitani na bino oyo ekoya, mpo
ete bamona mapa oyo naleisaki bino na esobe tango nabimisaki bino na
Ejipito. »
33 Boye Moyize alobi na Aron :
— Kamata ekolo moko mpe tia omeri moko ya mana kati na yango ;
bongo tia yango liboso ya Yawe mpo ete ebombama mpo na milongo
oyo ekoya.
34 Ndenge kaka Yawe atindaki Moyize, Aron atiaki mana yango liboso
ya Sanduku ya Boyokani mpo ete ebombama malamu.
35 Bana ya Isalaele baliaki mana mibu tuku minei kino tango bakomaki
na mondelo ya mokili ya Kanana.
36 Omeri moko ekokani na eteni ya zomi ya efa§.

17

Mayi ebimi na libanga

1 Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele elongwaki na esobe ya Tsini
mpe ezalaki kotambola kolanda ndenge Yawe azalaki kotinda. Batongaki
molako na bango na Refidimi, kasi mayi ya komela ezalaki te mpo na bato.
2 Bato ya Isalaele baswanisaki Moyize, balobaki na ye :
— Pesa biso mayi ya komela !
Moyize azongiselaki bango :
— Mpo na nini bozali koswanisa ngai ? Mpo na nini bolingi komeka
Yawe ?
3 Lokola posa ya mayi elekaki makasi, bato bayimaki-yimaki epai ya
Moyize mpe balobaki :
— Mpo na nini obimisaki biso na Ejipito ? Ezali mpo ete obomisa biso,
bana na biso mpe bibwele na biso na posa ya mayi ?
4 Moyize abelelaki Yawe :

§ **16:36** Efa ezali katini oyo ekotaka balitele tuku minei.

— Nasala nini mpo na bato oyo ? Etikali kaka moke ete babamba ngai mabanga !
5 Yawe azongiselaki Moyize :
— Leka liboso ya bato, kamata ndambo ya bakambi ya Isalaele. Zwa na loboko na yo, lingenda oyo obetaki na ebale Nili, mpe kende.
6 Ngai nakotelema kuna, liboso na yo, na likolo ya libanga oyo ezali na ngomba Orebi. Okobeta libanga yango, mpe yango ekobimisa mayi, bongo bato bakomela.
Moyize asalaki bongo na miso ya bakambi ya Isalaele.
7 Abengaki esika yango Masa* mpe Meriba†, pamba te bana ya Isalaele baswanisaki ye mpe bamekaki Yawe tango balobaki : « Boni, Yawe yango azali kati na biso to te ? »

Bana ya Isalaele balongi bato ya Amaleki

8 Bato ya Amaleki bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele na Refidimi.
9 Moyize alobaki na Jozue :
— Ponela biso bilombe ya bitumba kati na bato ; mpe lobi ; wana yo okende kobundisa bato ya Amaleki, ngai nakotelema na likolo ya ngomba moke elongo na lingenda ya Nzambe na loboko na ngai.
10 Jozue asalaki ndenge Moyize atindaki ye mpe abundisaki bato ya Amaleki ; wana Moyize, Aron mpe Wuri bamataki likolo ya ngomba.
11 Tango nyonso Moyize abandaki kotombola maboko na ye mpo na kobondela, bana ya Isalaele bazalaki kolonga ; kasi tango nyonso azalaki kokitisa maboko na ye, bato ya Amaleki bazalaki kolonga.
12 Tango maboko ya Moyize elembaki, Aron mpe Wuri bakamataki libanga mpe batielaki ye yango mpo ete avandela yango ; mpe Moyize avandelaki yango. Aron mpe Uri batombolaki maboko na ye, moko na ngambo moko, mpe mosusu na ngambo mosusu. Boye maboko na ye etikalaki ya kosembolama kino na pokwa.
13 Mpe Jozue alongaki basoda ya bato ya Amaleki na mopanga.
14 Yawe alobaki na Moyize :
— Koma yango na buku lokola ekaniseli, mpe loba na Jozue ete nakosilisa bato ya Amaleki na mokili ; bakotikala kokanisa bango lisusu te.
15 Moyize atongaki etumbelo mpe abengaki yango « Nkolo azali bendele na ngai ya lokumu. »
16 Moyize alobaki : « Lokola esali ete babundisi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, Yawe akobundisa bato ya Amaleki tango nyonso. »

18

Jetro ayei kotala Moyize

1 Jetro, Nganga-Nzambe ya Madiani mpe bokilo ya Moyize, ayokaki makambo nyonso oyo Nzambe asalelaki Moyize mpe Isalaele, bato na Ye, mpe ndenge nini Yawe abimisaki Isalaele na Ejipito.
2 Jetro amemaki Sefora, mwasi ya Moyize, oyo ye Moyize azongisaki nanu epai ya baboti na ye,
3 elongo na bana mibali mibale oyo Sefora abotelaki Moyize. Mwana ya liboso, kombo na ye ezalaki « Gerishomi*, » pamba te Moyize amilobelaki : « Nakomaki mopaya kati na mokili ya mopaya ; »

---

* **17:7** Masa elingi koloba : komeka. † **17:7** Meriba elingi koloba : koswana. * **18:3** Gerishomi elingi koloba : mopaya kuna.

4 mwana ya mibale, kombo na ye ezalaki « Eliezeri†, » pamba te
amilobelaki : « Nzambe ya tata na ngai asungaki ngai mpe akangolaki
ngai wuta na mopanga ya Faraon. »
5 Jetro, bokilo ya Moyize, elongo na bana mibali ya Moyize mpe mwasi
ya Moyize bayaki epai ya Moyize, na esobe epai wapi batongaki molako
pembeni ya ngomba ya Nzambe.
6 Jetro atindelaki Moyize maloba oyo :
— Ngai Jetro, bokilo na yo, nazali koya epai na yo elongo na mwasi
na yo mpe bana na yo mibale ya mibali.
7 Moyize abimaki mpo na kokutana na bokilo na ye ; agumbamaki liboso
na ye mpe apesaki ye beze. Batunanaki basango ya moko na moko mpe
bakotaki na ndako ya kapo.
8 Moyize ayebisaki bokilo na ye makambo nyonso oyo Yawe asalaki
Faraon mpe bato ya Ejipito mpo na kokangola Isalaele, pasi nyonso oyo
bakutanaki na yango na nzela mpe ndenge nini Yawe abikisaki bango.
9 Jetro asepelaki koyoka makambo wana nyonso ya kitoko oyo Yawe
asalelaki bana ya Isalaele tango akangolaki bango wuta na maboko ya
bato ya Ejipito.
10 Jetro alobaki :
— Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo akangolaki yo wuta na maboko ya
bato ya Ejipito mpe ya Faraon, Ye oyo akangolaki bato wuta na bowumbu
ya bato ya Ejipito.
11 Nandimi sik'oyo ete Yawe azali monene koleka banzambe nyonso,
pamba te asali makambo ya lolenge oyo epai ya banyokoli ya Isalaele.
12 Bongo Jetro, bokilo ya Moyize, abonzelaki Nzambe mbeka ya kotumba
mpe bambeka mosusu. Aron elongo na bakambi nyonso ya Isalaele bayaki
mpo na kolia lipa elongo na bokilo ya Moyize, na miso ya Nzambe.

Toli ya Jetro

13 Mokolo oyo elandaki, Moyize avandaki mpo na kosambisa bato. Bato
batelemaki liboso ya Moyize, kobanda na tongo kino na pokwa.
14 Tango bokilo na ye amonaki makambo nyonso oyo Moyize azalaki
kosala mpo na bato, alobaki :
— Mpo na nini ozali kosala bongo tango ozali kotala makambo ya
bato ? Mpo na nini ozali yo moko lokola mosambisi ? Mpo na nini bato
oyo nyonso batelemi pembeni na yo, kobanda na tongo kino na pokwa ?
15 Moyize azongiselaki ye :
— Bayaka epai na ngai mpo na kotuna toli ya Nzambe.
16 Soki bazali na kowelana, bayaka epai na ngai ; mpe ngai nakataka
makambo, sima nalakisaka bango mibeko mpe bikateli ya Nzambe.
17 Bokilo ya Moyize alobaki na ye :
— Lolenge na yo ya kosala ezali malamu te.
18 Okolemba noki elongo na bato oyo bazali koya epai na yo. Mosala
oyo eleki makasi mpo na yo ; okolonga kosala yango yo moko te.
19 Yoka sik'oyo toli oyo nalingi kopesa yo, mpe tika ete Nzambe azala
na yo. Mosala na yo ezali : kozala molobeli ya bato liboso ya Nzambe,
komema mikumba na bango epai ya Nzambe
20 mpe kolakisa bango bikateli elongo na mibeko oyo ekotalisa bango
nzela ya kolanda mpe makambo oyo basengeli kosala.
21 Mpe lisusu, kati na bato, pona mibali ya mayele, oyo batosaka
Nzambe, oyo bato bakoki kotiela motema mpo ete basalelaka bosembo

† **18:4** Eliezeri elingi koloba : Nzambe Mosungi.

mpe bazwaka kanyaka te. Okotia bango lokola bakambi ya bato : bakambi ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi.
22 Okopesa bango mosala ya kosambisa bato tango nyonso mpe ndingisa ya kokata bango moko makambo ya mike ; kasi babanda komemela yo kaka makambo ya minene. Soki osali bongo, okozala lisusu na mokumba ya makasi te ; pamba te okokabola yango elongo na bango.
23 Soki osaleli toli oyo napesi yo mpe soki Nzambe akambi yo, okolonga, mpe bato oyo nyonso bakobanda kozonga na esengo epai na bango.
24 Moyize ayokaki toli oyo bokilo na ye apesaki ye mpe asalelaki makambo nyonso oyo alobaki.
25 Moyize aponaki bato ya mayele kati na bana ya Isalaele mpe akomisaki bango bakambi ya bato : bakambi ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi.
26 Bazalaki tango nyonso kati na bato mpo na kosambisa bato mpe kokata makambo ; bazalaki kokata bango moko makambo ya mike, kasi bazalaki komema oyo ya minene epai ya Moyize.
27 Moyize apesaki nzela ete bokilo na ye akende, mpe Jetro azongaki na mokili na ye.

Boyokani ya Sinai

19

Nzambe aponi Isalaele

1 Sanza misato sima na bana ya Isalaele kobima na Ejipito, kaka na mokolo yango, bana ya Isalaele bakomaki na esobe ya Sinai.
2 Tango balongwaki na Refidimi, bakotaki na esobe ya Sinai, mpe Isalaele atongaki kuna kati na esobe molako etalana na ngomba.
3 Moyize amataki na ngomba mpo na kosolola na Nzambe ; mpe wuta na likolo ya ngomba, Yawe abengaki ye mpe alobaki na ye :
— Tala makambo oyo okoyebisa bakitani ya Jakobi mpe oyo okotalisa na bana ya Isalaele :
4 « Bomonaki bino moko ndenge nini nasalaki bato ya Ejipito mpe ndenge nini namemaki bino lokola na mapapu ya mpongo kino epai na Ngai.
5 Soki botosi Ngai penza mpe bobateli boyokani na Ngai, bokozala mpo na Ngai ekolo ya motuya kati na bikolo nyonso. Atako mokili mobimba ezali ya Ngai,
6 kasi bino bokozala mpo na Ngai ekolo oyo ekosala mosala ya bonganga-Nzambe, ekolo ya bule. » Oyo nde maloba okoyebisa bana ya Isalaele.
7 Moyize azongaki, abengisaki bakambi ya Isalaele mpe ayebisaki bango maloba nyonso oyo Yawe atindaki ye koloba.
8 Bato nyonso bazongisaki lokola moto moko :
— Tokosala nyonso oyo Yawe alobi.
Bongo Moyize amemaki eyano na bango epai na Yawe.
9 Yawe alobaki na Moyize :
— Nazali koya epai na yo kati na lipata monene, mpo ete bana ya Isalaele bayoka tango nakosolola na yo mpe mpo ete batia tango nyonso elikya na bango epai na yo.
Moyize ayebisaki Yawe makambo nyonso oyo bana ya Isalaele balobaki.

Libulisi ya bato

10 Yawe alobaki na Moyize :
— Kende epai ya bato, bulisa bango lelo mpe lobi, bongo yebisa bango
ete basukola bilamba na bango ;
11 bamibongisa mpo na mokolo ya misato, pamba te na mokolo wana
nde Ngai Yawe, nakokita na likolo ya ngomba Sinai, na miso ya bana
nyonso ya Isalaele.
12 Okotia bandelo zingazinga ya ngomba mpo na bato mpe okoyebisa
bango : « Bosala keba ete bomata te na ngomba oyo mpe bopusana te
pembeni na yango. Moto nyonso oyo akotuta yango akokufa penza.
13 Soki moto moko abuki mobeko oyo, bakosimba ye te, kasi bakoboma
ye na mabanga to bakotobola ye likonga ; ezala moto to nyama, asengeli
kokufa. Kaka soki lokito ya liseke ya meme eyokani makasi nde ndambo
ya bato bakomata na ngomba. »
14 Moyize alongwaki na ngomba, akendeki epai ya bana ya Isalaele,
abulisaki bango, mpe basukolaki bilamba na bango.
15 Moyize alobaki na bango :
— Bomilengela mpo na mokolo ya misato, bosangisa nzoto te na basi
na bino.

Yawe akiti na ngomba Sinai

16 Na tongo ya mokolo ya misato, bakake ebetaki, mikalikali ezalaki
kongenga, mpe lipata monene ezipaki ngomba ; bongo bato bayokaki
bakelelo kobeta makasi. Bato nyonso kati na molako balengaki.
17 Moyize abimisaki bato mpo ete bakende kokutana na Nzambe, na
libanda ya molako. Mpe bato batelemaki na ebandeli ya ngomba.
18 Milinga ezipaki ngomba Sinai mpo ete Yawe akitaki na likolo na yango
na lolenge ya moto, bongo milinga yango ezalaki komata lokola milinga
oyo ebimaka na fulu ya moto. Mpe ngomba nyonso eninganaki makasi.
19 Mongongo ya kelelo ezalaki kaka komata se komata. Boye Moyize
abandaki koloba na Nzambe, mpe Nzambe azalaki koyanola ye na lokito
ya kake.
20 Yawe akitaki na likolo ya ngomba Sinai mpe abengaki Moyize mpo ete
amata na songe ya ngomba yango. Boye Moyize amataki.
21 Yawe alobaki na Moyize :
— Kita mpe kebisa bato ete baleka bandelo te mpo na koluka komona
Ngai Yawe, noki te mingi kati na bango bakokufa.
22 Ezala Banganga-Nzambe oyo basengeli kopusana pene na Ngai,
basengeli komibulisa ; noki te Ngai Yawe, nakoboma bango.
23 Moyize alobaki na Yawe :
— Bato ya Isalaele bakoki te komata na ngomba Sinai, pamba te
Yo moko oyebisaki biso ete totia bandelo zingazinga ya ngomba mpe
tomona yango lokola bule.
24 Yawe azongiselaki ye :
— Kita lisusu ; bongo omata elongo na Aron. Kasi mpo na Banganga-
Nzambe mpe bana ya Isalaele, tika ete bawelela komata te epai na Ngai
Yawe, noki te nakoboma bango.
25 Moyize akitaki, akendeki epai ya bana ya Isalaele mpe ayebisaki bango
makambo oyo Yawe alobaki.

20

Mibeko zomi

1 Tala maloba oyo Nzambe alobaki :

2 « Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili
ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu.

3 Okozalaka na banzambe mosusu te, bobele Ngai.
4 Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na
likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele.
5 Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai
Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa ; napesaka bana etumbu
mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya
bato oyo bayinaka Ngai.
6 Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya bato
oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai.
7 Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na yo, pamba te
Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo akotanga Kombo na Ye na
pamba.
8 Kanisaka mokolo ya Saba mpe bulisaka yango.
9 Okosalaka misala na yo nyonso mikolo motoba.
10 Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo.
Na mokolo wana, okosalaka mosala ata moko te ; ezala yo, mwana na yo
ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi
mowumbu na yo, bibwele na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na
yo.
11 Pamba te na mikolo motoba, Yawe asalaki Likolo, mabele, ebale
monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango, kasi akataki mosala na
mokolo ya sambo. Yango wana, Yawe apambolaki mokolo ya Saba mpe
abulisaki yango.
12 Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu mpo ete ozala na
bomoi ya molayi kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa
yo.
13 Okobomaka te.
14 Okosalaka ekobo te.
15 Okoyibaka te.
16 Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo
makambo.
17 Okolulaka te ndako ya moninga na yo ; okolulaka te mwasi ya
moninga na yo, mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na
ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso oyo ezali ya moninga na
yo. »

Moyize alobeli bato epai ya Nzambe

18 Tango bato bayokaki bakake mpe koganga ya kelelo, mpe bamonaki
mikalikali mpe milinga kobima na ngomba, balengaki. Batelemaki mosika
19 mpe balobaki na Moyize :
— Tika ete yo moko oloba na biso, mpe tokoyoka yo ; kasi Nzambe te,
noki te tokokufa !
20 Moyize azongiselaki bango :
— Bobanga te ! Nzambe ayei nde komeka bino mpo ete kobanga
Nzambe ezala kati na bino mpe bosala masumu te.
21 Bato bazalaki kaka mosika, wana Moyize apusanaki pembeni ya lipata
oyo kati na yango Nzambe azalaki.

Banzambe ya bikeko mpe bitumbelo

22 Yawe alobaki na Moyize :

— Yebisa makambo oyo epai ya bana ya Isalaele : « Bomonaki bino
moko ndenge nini nalobelaki bino wuta na likolo.
23 Bokomisalela te banzambe ya bikeko ya palata to ya wolo, mpo na
kosangisa yango na Ngai.
24 Okotongela Ngai etumbelo ya mabele epai wapi okobonza bambeka
na yo ya kotumba, bambeka na yo ya boyokani, meme na yo, ntaba na
yo, ngombe na yo. Esika nyonso oyo nakomimonisa mpo na lokumu ya
Kombo na Ngai, nakoya epai na yo mpe nakopambola yo.
25 Soki otongeli Ngai etumbelo ya mabanga, okotonga yango te na
mabanga oyo bakata ; pamba te soki okati yango, okobebisa bosantu na
yango.
26 Okomata te na etumbelo na Ngai na ematelo mpo ete bolumbu na
yo emonana te. »

Yawe apesi bana ya Isalaele mibeko

21

Na tina na Ba-Ebre oyo bakomi bawumbu

1 Yawe alobaki na Moyize :
— Tala mibeko oyo okoyebisa bana ya Isalaele :
2 « Soki bosombi Mo-Ebre moko lokola mowumbu, akosalela bino
mibu motoba ; na mobu ya sambo, akozwa bonsomi mpe akofuta eloko
moko te.
3 Soki azalaki monzemba tango ayaki, asengeli kokende ye moko ; kasi
soki azalaki na mwasi tango ayaki, mwasi na ye asengeli kokende na ye
elongo.
4 Soki nkolo na ye apesaki ye mwasi mpe mwasi yango abotelaki ye
bana mibali to bana basi, mwasi mpe bana bakozala ya nkolo na ye ;
mobali akokende ye moko.
5 Kasi soki mowumbu alobi : ‹ Nalingaka nkolo na ngai, mwasi na
ngai mpe bana na ngai, nalingi te kozwa bonsomi, ›
6 wana nkolo na ye asengeli komema ye liboso ya basambisi ;
akomema ye na ezipelo ya ekuke to na mabaya oyo esimbaka ekuke mpe
akotobola ye litoyi na motonga ; mpe mowumbu akosalela nkolo yango
mpo na libela.
7 Soki moto ateki mwana na ye ya mwasi lokola mwasi mowumbu,
mwana yango akozwa bonsomi te ndenge bawumbu bazwaka yango.
8 Soki mwana mwasi asepelisi te nkolo oyo aponaki ye mpo ete azala
mowumbu na ye, nkolo yango akotika ete mwana mwasi asikolama ; azali
na ndingisa te ya koteka ye epai ya bapaya. Kasi soki ateki ye, wana
asambwisi ye.
9 Soki aponaki mwana mwasi yango mpo ete azala mwasi ya mwana
na ye ya mobali, asengeli kokokisa makambo oyo mibeko esengaka mpo
na kobala mwasi.
10 Soki abali mwasi mosusu, akolongola eloko te na oyo etali kolia,
kolata mpe oyo basalelaka mwasi ya libala.
11 Soki apimeli ye ata eloko moko kati na biloko oyo misato, wana
mwasi oyo akoki kokende na bonsomi mpe akofuta eloko moko te.

Na tina na evandeli kati na bato

12 Moto oyo akobeta moninga na ye kino koboma ye, basengeli koboma
ye.

13 Nzokande, soki azalaki na likanisi ya koboma te, kasi Nzambe atiki
ete yango esalema na nzela ya maboko na ye, moto wana akokima na esika
oyo Ngai Yawe nakopona.
14 Kasi soki moto akaneli moninga na ye mpe aluki koboma ye na
mayele mabe, okomema ye mosika ya etumbelo na Ngai mpo na koboma
ye.
15 Moto oyo akobeta tata to mama na ye, asengeli kozwa etumbu ya
kufa.
16 Moto oyo akokanga moto mosusu na makasi mpo na kokima na ye,
ezala soki ateki moto yango to bakangi ye na moto yango na maboko,
asengeli kozwa etumbu ya kufa.
17 Moto oyo akolakela tata to mama na ye mabe, asengeli kozwa
etumbu ya kufa.
18 Soki bato baswani, bongo moko abeti moninga likofi to libanga ;
mpe moto oyo babeti likofi to libanga akufi te kasi abeli makasi ;
19 soki moto oyo babeti atelemi mpe atamboli na nzete kino na libanda,
bakokatela moto oyo abetaki ye etumbu te, kasi akofuta kaka mikolo oyo
moto yango azalaki kosala te mpe akosalisa ye kino akobika.
20 Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na
ye, bongo mowumbu yango akufi na mbala moko, moto wana asengeli
kozwa etumbu.
21 Kasi soki mowumbu yango awumeli lisusu na bomoi mokolo moko
to mibale, wana nkolo na ye akozwa etumbu te, pamba te asombaki ye na
mbongo.
22 Soki mibali, wana bazali kobunda, batutani na mwasi ya zemi,
bongo mwasi yango aboti mwana matsombe mpe likama mosusu
emonani te, wana basengeli kofuta lomande ndenge mobali ya mwasi
yango akokata kolanda mokano ya basambisi.
23 Kasi soki likama ezali, okofuta bomoi mpo na bomoi :
24 liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo
mpo na lokolo,
25 kozika mpo na kozika, pota mpo na pota, litutu mpo na litutu.
26 Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu
na ye na liso, mpe liso yango ekufi, moto yango akopesa bonsomi na
mowumbu mpo na liso na ye.
27 Soki abuki linu ya mowumbu na ye ya mobali to ya mwasi
mowumbu na ye, akopesa ye bonsomi mpo na linu na ye.
28 Soki ngombe ebomi moto na maseke, basengeli koboma ngombe
yango na mabanga, mpe bakolia mosuni na yango te ; nzokande nkolo
na yango akozwa etumbu te.
29 Soki ngombe ezali na momesano ya kobeta bato maseke, bongo
bakebisi makasi nkolo na yango, kasi ye abateli kaka ngombe na ye
malamu te mpe yango ebomi moto ; basengeli koboma ngombe yango na
mabanga mpe nkolo na yango asengeli kozwa etumbu ya kufa.
30 Kasi soki basengi ye lomande mpo na kosikola bomoi na ye, akofuta
nyonso oyo bakosenga ye.
31 Bakosalela mpe mobeko oyo soki ngombe ebeti mwana mobali to
mwana mwasi maseke.
32 Soki ngombe ebeti mowumbu ya mobali to mwasi mowumbu
maseke, nkolo na yango asengeli kofuta mbongo ya bibende, tuku misato,
epai ya nkolo ya mowumbu, mpe bakobamba ngombe yango mabanga.

Na tina na biloko

33 Soki moto atiki libulu polele to atimoli libulu mpe azipi yango te,
bongo ngombe to ane ezindi kuna ;
34 nkolo libulu asengeli kofuta epai ya nkolo nyama mbongo oyo
ekokani na motuya ya nyama oyo esili kokufa, mpe nyama yango ekokoma
ya ye.
35 Soki ngombe ya moto moko ebomi ngombe ya moto mosusu,
esengeli koteka ngombe oyo ezali na bomoi mpe kokabola na kati-kati
mbongo mpe ngombe oyo esili kokufa.
36 Kasi soki eyebani ete ngombe yango emesana kobeta bato maseke,
bongo nkolo na yango abateli yango malamu te ; wana asengeli kofuta
ngombe mpo na ngombe, mpe ngombe ya kokufa ekokoma ya ye.

Na tina na moyibi ya banyama

37 Soki moto ayibi ngombe moko to meme moko, bongo abomi yango
to ateki yango ; asengeli kofuta bangombe mitano mpo na ngombe moko
oyo ayibaki to bameme minei mpo na meme moko oyo ayibaki.

22

1 Soki bakangi moto azali koyiba, bongo babeti ye mpe akufi ; mobomi
akozwa etumbu te mpo na makila oyo esopani.
2 Kasi soki makambo yango esalemi na moyi, moto oyo akoboma ye
akozwa etumbu mpo na makila oyo esopani. Moyibi nyonso asengeli
kozongisa biloko oyo ayibi. Soki azali na eloko te, bakoteka ye mpo na
kofuta eloko oyo ayibaki.
3 Soki ayibaki nyama, ezala ngombe, ane to meme, bongo bakuti
nyama yango ya bomoi na maboko na ye, akofuta banyama mibale.

Na tina na bozwi ya moninga

4 Soki moto azali koleisa bibwele na ye matiti na elanga na ye to na
elanga na ye ya vino, bongo atiki bibwele yango koyengayenga mpe
ekeyi kolia matiti na elanga to na elanga ya vino ya moto mosusu, nkolo
bibwele asengeli kofuta mbuma oyo eleki kitoko kati na elanga na ye to
kati na elanga na ye ya vino.
5 Soki moto apelisi moto, bongo moto yango ekutani na banzete ya
sende, epanzani mpe ezikisi ble oyo basili kotia na maboke to ble oyo
babuki nanu te, moto oyo apelisaki moto asengeli kofuta biloko nyonso
oyo eziki.
6 Soki moto abombisi palata to biloko na ye ya motuya epai ya moninga
na ye, bongo bayibi yango kati na ndako ya moninga wana ; soki bakangi
moyibi ya biloko yango, akozongisa mbala mibale biloko oyo ayibaki.
7 Kasi soki moyibi amonani te, nkolo ndako asengeli kosamba liboso
ya basambisi mpo na koyeba soki ayibaki biloko ya moninga na ye to te.
8 Na likambo nyonso ya moyibi, soki bato mibale bazali kowela
ngombe, ane, meme, elamba to eloko nyonso oyo ebungaki, bongo moto
na moto azali koloba : ‹ Ezali ya ngai ! › bango mibale bakomema likambo
na bango liboso ya basambisi ; bongo moto oyo basambisi bakokweyisa
akozongisa yango mbala mibale epai ya moninga na ye.
9 Soki moto apesi moninga na ye ngombe to ane to meme to nyama
mosusu mpo ete abokola, bongo nyama yango ekufi to ebukani to bayibi
yango mpe ata moto moko te amoni mpo na kotatola ndenge nini
likambo yango esalemaki,

10 kaka ndayi oyo balapi na Kombo na Yawe nde ekokabola bango :
Moto oyo andimaki kobokola akolapa ndayi liboso ya Yawe mpo na kotalisa
ete ayebi likambo te. Bongo nkolo nyama asengeli kondima maloba ya
moninga na ye mpe ye akofuta nyama yango te.
11 Kasi soki bayibi nyama yango na maboko ya moto oyo andimaki
kobokola yango, akofuta nyama yango epai ya nkolo na yango.
12 Soki ezali nyama ya zamba nde ebomaki nyama yango, moto
oyo andimaki kobokola yango akomema lokola litatoli biteni oyo etikali ;
bongo akofuta nyama yango te.
13 Soki moto adefi nyama epai ya moninga na ye, bongo ebukani lokolo
to ekufi na tango oyo nkolo na yango azali te, moto wana asengeli kofuta
yango.
14 Nzokande soki nkolo na yango azalaki wana, moto oyo adefaki
akofuta nyama yango te. Soki bayokanaki ete akofuta mbongo sima na
kosalela yango, asengeli kofuta mbongo oyo bayokanaki.
15 Soki mobali alingi elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali
te mpe azali na mobandami na libala te, bongo asangisi na ye nzoto,
asengeli kofuta mbongo ya libala mpo ete akoma mwasi na ye.
16 Soki tata ya elenge mwasi aboyi kopesa mwana na ye na libala epai
ya mobali wana, mobali yango akofuta mbongo ya libala na motuya oyo
babalelaka elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te.
17 Okotika te na bomoi mwasi oyo asalaka maji.
18 Moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama, asengeli kozwa
etumbu ya kufa.
19 Moto nyonso oyo akotumba mbeka mpo na nzambe mosusu,
basengeli koboma ye ; mbeka ekotumbama kaka mpo na Yawe Ye moko.

Na tina na makambo mosusu

20 Okosalisa mopaya mosala na ndenge ya mabe te mpe okonyokola
ye te, pamba te bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito.
21 Bokonyokola te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike.
22 Soki bonyokoli bango, bongo bango bagangi epai na Ngai, solo
nakoyoka koganga na bango.
23 Nakosilikela bino, nakoboma bino na mopanga ; bongo basi na bino
mpe bakokoma basi bakufisa mibali mpe bana na bino, bana bitike.
24 Soki odefisi mbongo na moko kati na bato na Ngai, na mobola
oyo azali kati na bino, okosala te ndenge modefisi mbongo asalaka ;
okosenga ye mileki te.
25 Soki moninga na yo asimbisi yo kazaka na ye lokola ndanga,
okozongisela ye yango liboso ete butu eya ;
26 pamba te azali kaka na kazaka wana mpo na kofinika nzoto na ye.
Akofinika lisusu nini tango akolala ? Soki agangi epai na Ngai, nakoyoka
ye mpo ete nazali Nzambe ya mawa.

Na tina na lokumu ya kopesa na Nzambe

27 Okofingaka Nzambe te mpe okolakelaka mokambi ya bato na yo
mabe te.
28 Okowumisa te kopesa Ngai mbuma ya liboso oyo ekomela mpe vino
oyo okamoli. Okopesa Ngai mwana na yo ya liboso ya mobali.
29 Okosala mpe lolenge moko mpo na bana liboso ya bangombe,
bameme mpe bantaba na yo : ekotikala mikolo sambo elongo na
bamama na yango ; bongo na mokolo ya mwambe, okopesa Ngai yango.

30 Bokozala bule mpo na Ngai : bokolia te mosuni ya nyama oyo
babomi na nyama ya zamba ; bosengeli kopesa yango na bambwa.

23

Na tina na bosembo

1 Okopanza sango ya lokuta te ; okosangana te na moto mabe mpo na
koloba litatoli ya lokuta.
2 Okolanda ebele ya bato te mpo na kosala mabe. Tango okoloba litatoli
liboso ya basambisi, okotatola te kolanda mokano ya bato ebele mpo na
kokweyisa bosembo.
3 Okokotela mobola te na tango azali kosamba liboso ya basambisi.
4 Soki okutani na ngombe to ane ya monguna na yo, oyo ebungi,
osengeli kozongisela ye yango.
5 Soki omoni ane ya moto oyo ayinaka yo ekweyi na se ya mokumba
oyo yango ememi, okotika yango wana te ; osengeli kosalisa yango.
6 Okokweyisa bosembo ya mobola te tango azali kosamba liboso ya
basambisi.
7 Okozala mosika ya makambo ya lokuta. Okoboma te ezala moto oyo
ayebi likambo te to moto ya sembo ; pamba te nalongisaka te moto mabe.
8 Okondimaka kanyaka te, pamba te kanyaka ezipaka miso ya bato
oyo bamonaka malamu mpe ebebisaka maloba ya moto ya sembo.
9 Okonyokola mopaya te, pamba te oyebi yo moko ndenge ezalaka soki
ozali mopaya ; bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito.

Na tina na mobu ya bopemi mpe mokolo ya Saba

10 Mibu motoba, okolona bilanga na yo mpe okobuka mbuma.
11 Kasi na mobu ya sambo, okopemisa mabele. Boye babola kati na
bato na yo bakozwa bilei ya kolia kati na yango mpe nyama ya zamba
ekolia bilei oyo bato bakotika. Okosala ndenge moko mpo na elanga na yo
ya vino mpe mpo na nzete na yo ya olive.
12 Mikolo motoba, okosala mosala na yo ; kasi na mokolo ya sambo,
okosala mosala moko te mpo ete ngombe na yo elongo na ane na yo
ekoka kopema, mpe mpo ete mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo
mpe mopaya bazwa lisusu makasi.
13 Bokosala keba na makambo nyonso oyo nayebisi bino. Bokobelela
kombo ya banzambe mosusu te ; bokomeka kutu te kotanga yango na
bibebu na bino.

Na tina na bafeti misato ya minene na mobu

14 Mbala misato na mobu, bokosala bafeti misato mpo na Ngai.
15 Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Na mikolo sambo kolanda
ndenge napesaki bino mitindo, bokolia mapa ezanga levire na tango
oyo ekatama, na sanza ya Abibi*, mpo ete ezali na sanza yango nde
bobimaki na Ejipito.
16 Okosala feti ya kobuka bambuma, okosala mpe feti ya bambuma ya
liboso ya bilanga na yo, oyo olonaki. Na suka ya mobu, okosala feti ya
kobuka bambuma tango okobuka mbuma ya elanga.
17 Mbala misato na mobu, bato nyonso bakoya liboso ya Nkolo Yawe.
18 Okobonzela Ngai te mbeka ya makila elongo na mapa batia levire.
Mafuta ya nyama ya feti na Ngai ekoki kobombama te kino na tongo.

* **23:15** Abibi ezali sanza oyo ble ekomelaka.

19 Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso
ya mabele na yo. Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu komela
mabele ya mama na yango.

Yawe alaki kosunga bato ya Isalaele

20 Nakotinda anjelu liboso na bino mpo ete abatela bino na nzela mpe
amema bino na esika oyo nabongisaki mpo na bino.
21 Bosala keba na miso na ye mpe boyoka makambo oyo akoloba ;
botombokela ye te mpo ete akolimbisa botomboki na bino te, pamba te
Kombo na Ngai ezali kati na ye.
22 Kasi soki boyoki na bokebi makambo oyo akoyebisa bino mpe soki
bosaleli nyonso oyo nalobi, nakozala monguna ya banguna na bino mpe
nakotelemela bato oyo bakotelemela bino.
23 Anjelu na Ngai akotambola liboso na bino mpe akokotisa bino na
mokili ya bato ya Amori, ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya bato ya
Kanana, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi ; bongo Ngai nakosilisa
bango.
24 Bokogumbamela banzambe na bango te mpe bokosalela yango te
to bokolanda te lolenge na bango ya kosalela. Bokokweyisa banzambe
yango mpe bokobuka-buka bikeko na bango na biteni.
25 Soki bokosalela Yawe, Nzambe na bino, akopambola mapa mpe mayi
na bino, mpe akolongola bokono kati na bino.
26 Na mboka na bino, ekozala na mwasi moko te oyo akosopa zemi to
akozanga kobota. Nakobakisela bino mikolo ebele na bomoi na bino.
27 Nakotinda somo na Ngai liboso na bino mpe nakokotisa mobulu kati
na bikolo nyonso oyo bokokota. Banguna na bino nyonso bakopesa bino
mokongo mpe bakokima.
28 Nakotinda banzoyi ya minene liboso na bino mpo na kobengana
bato ya Evi, ya Kanana mpe ya Iti na liboso na bino.
29 Kasi nakobengana bango te na mbala moko mpo ete mboka ekoma
te lokola ndako ezanga bato, mpe mpo ete banyama ya zamba ekoma mingi
te mpo na kotungisa bino.
30 Nakobengana bango moke-moke liboso na bino kino bokokoma
ebele mpo na kozwa mboka.
31 Nakotia bandelo na bino kobanda na ebale monene ya barozo kino
na ebale monene ya bato ya Filisitia mpe kobanda na esobe ya Sinai kino
na ebale Efrate ; pamba te nakopesa bato ya mboka na maboko na bino,
bongo bino bokobengana bango liboso na bino.
32 Bokosala boyokani te elongo na bango mpe elongo na banzambe na
bango.
33 Botika bango te ete bawumela na mokili na bino, noki te bakotinda
bino kosala masumu liboso na Ngai mpe kosalela banzambe na bango ;
pamba te ekozala solo motambo mpo na bino. »

24

Yawe alendisi boyokani elongo na Isalaele

1 Yawe alobaki na Moyize :
— Mata epai na Yawe, yo elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi
tuku sambo ya Isalaele ; bokogumbama na mosika.
2 Moyize kaka nde asengeli kopusana pene ya Yawe ; kasi bato mosusu
te. Lisanga mobimba ya Isalaele mpe ekomata te elongo na ye.

3 Tango Moyize akendeki koyebisa bato makambo mpe mibeko nyonso
ya Yawe, bato bazongisaki elongo :
— Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi.
4 Moyize akomaki maloba nyonso oyo Yawe ayebisaki ye. Mokolo oyo
elandaki, alamukaki na tongo makasi mpe atongaki etumbelo na ebandeli
ya ngomba. Bongo, atelemisaki mabanga zomi na mibale oyo ezali kotalisa
mabota zomi na mibale ya Isalaele.
5 Atindaki bilenge mibali ya Isalaele ete babonzela Yawe mbeka ya
kotumba ya bangombe ya mibali lokola mbeka ya boyokani.
6 Moyize azwaki ndambo ya makila, atiaki yango na sani ; bongo
ndambo mosusu, abwakaki-bwakaki yango na likolo ya etumbelo.
7 Azwaki lisusu buku ya Boyokani mpe atangaki yango liboso ya bana
ya Isalaele. Boye bango bazongisaki :
— Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi mpe tokotosa yango.
8 Moyize azwaki makila, abwakelaki-bwakelaki yango bato mpe alobaki :
— Oyo ezali makila ya boyokani oyo Yawe asali elongo na bino kolanda
maloba oyo nyonso.
9 Sima na yango, Moyize elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi
tuku sambo ya Isalaele, bamataki likolo ya ngomba
10 epai wapi bamonaki Nzambe ya Isalaele ; se ya matambe na Ye ezalaki
lokola mabanga ya talo ya safiri mpe ezalaki na langi ya ble ya kitoko
lokola ble ya likolo.
11 Kasi Nzambe asembolaki loboko na Ye te mpo na kobeta bakambi ya
Isalaele ; bamonaki Nzambe, baliaki mpe bamelaki.

Moyize akutani na Yawe

12 Yawe alobaki na Moyize : « Yaka pene na Ngai na likolo ya ngomba
mpe telema wana. Ngai nakopesa yo bitando ya mabanga ya papala oyo
na likolo na yango nakomi Mobeko mpe mitindo mpo na kopesa bana ya
Isalaele malako. »
13 Boye Moyize atelemaki elongo na mosungi na ye Jozue mpe amataki
na ngomba ya Nzambe.
14 Moyize alobaki na bakambi : « Bozela biso awa kino tokozonga. Aron
mpe Wuri bazali elongo na bino. Tika ete soki moto azali na likambo,
ayebisa bango yango. »
15 Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, mapata ezipaki ye
16 mpe nkembo ya Yawe ewumelaki na likolo ya ngomba Sinai. Mikolo
motoba, mapata ezipaki ngomba. Bongo na mokolo ya sambo, Yawe
abengaki Moyize kati na mapata.
17 Na miso ya bana ya Isalaele, Nkembo ya Yawe emonanaki na likolo
ya ngomba lokola moto oyo etumbaka.
18 Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, akotaki kati na mapata.
Awumelaki kuna mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei.

Etinda ya kotonga Mongombo

25

Makabo mpo na kotonga Mongombo

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 — Yebisa bana ya Isalaele ete bamemela Ngai makabo. Okozwa
yango na maboko ya moto nyonso oyo akopesa na motema malamu.

3 Tala makabo oyo okozwa na maboko na bango :

wolo, palata mpe bronze,
4 bilamba ya langi ya ble, ya motane, ya motane makasi,
lino ya kitoko, bapwale ya ntaba,
5 baposo ya bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama ya ebale,
banzete ya akasia,
6 mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda,
biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo kitoko ;
7 mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda kolata.

8 Bakosalela Ngai Ndako ya bule, mpe nakovanda kati na bango.
9 Bokosala yango kolanda lolenge ya Mongombo mpe bisalelo oyo nakolakisa yo.

Sanduku ya Boyokani mpe mofinuku

10 Bokosala sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano ; mokuse na yango, basantimetele tuku sambo na mitano mpe bosanda na yango, basantimetele tuku sambo na mitano.
11 Okobamba yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Okolatisa mpe songe na yango na wolo.
12 Okosalela yango bapete minei ya wolo mpe okotia yango na basonge minei : mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu.
13 Okosala mabaya mibale na nzete ya akasia mpe okobamba yango wolo.
14 Okokotisa mabaya yango na bapete oyo ezali na songe ya sanduku, mpo na komemela yango.
15 Mabaya yango ekotikala libela kati na bapete ya sanduku : bakolongola yango te.
16 Okotia kati na sanduku bitando ya mabanga ya mibeko, oyo nakopesa yo.
17 Okosala mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano ; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano.
18 Okosala bikeko mibale ya basheribe oyo okotia na suka mibale ya mofinuku ; okosala yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto.
19 Okotia ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe mosusu, na suka mosusu. Okokangisa bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka nyonso mibale.
20 Mapapu ya basheribe ekozala ya kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku ; bakozala ngambo na ngambo, mpe miso na bango ekotala mofinuku.
21 Okotia kati na sanduku, bitando ya mabanga ya mibeko oyo nakopesa yo mpe okotia mofinuku na likolo ya sanduku.
22 Ezali wana, na likolo ya mofinuku nde Ngai nakomimonisa epai na yo, na kati-kati ya basheribe mibale oyo bakozala na likolo ya Sanduku ya Litatoli ; mpe nakopesa yo mitindo na Ngai nyonso mpo na bana ya Isalaele.

Mesa ya mapa oyo babonzeli Nzambe

23 Okosala mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ekozala
na basantimetele pene nkama moko ; mokuse na yango, basantimetele
pene tuku mitano mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku
sambo na mitano.
24 Okobamba yango wolo ya peto mpe okotia lisusu wolo na pembeni
na yango.
25 Okozingela mesa yango na libaya oyo ekozala na basantimetele pene
mwambe na monene, mpe okotia wolo na pembeni ya libaya yango.
26 Okosala bapete minei ya wolo mpe okotia yango na songe minei ya
mesa epai wapi makolo na yango ezali.
27 Bapete ekozala pene ya libaya oyo ekozingela mesa, mpe bakokotisa
kati na bapete yango mabaya ya komemela sanduku.
28 Okosala na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa mpe
okobamba yango wolo.
29 Okosala na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki,
mpo na makabo ya masanga.
30 Okotia tango nyonso mapa na likolo ya mesa liboso na Ngai.

Etelemiselo ya minda

31 Okosala na wolo ya peto etelemiselo ya minda ; okosala yango na
wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango,
bakeni na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ekozala
ekangana lokola eloko moko.
32 Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda esengeli kozala na bitape
motoba : misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu.
33 Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo ya minda, okotia
bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na
bambuma mpe bafololo.
34 Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, esengeli kozala na
bakeni minei oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na
bambuma mpe bafololo.
35 Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ekozala
na mbuma moko ; mpe ekozala bongo mpo na bitape nyonso motoba ya
etelemiselo ya minda.
36 Bambuma mpe bitape ekozala ekangana na etelemiselo ya minda ;
mpe nyonso ekosalema na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto.
37 Okosala minda sambo oyo okotia na likolo ya etelemiselo ya minda
mpo ete epesa pole na etando oyo ezali na liboso ya etelemiselo.
38 Okosala na wolo ya peto bibende oyo bazwelaka makala ya moto
mpe basani ya pululu.
39 Okosalela bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na
kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso.
40 Tala malamu mpe sala mosala nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi
yo na likolo ya ngomba.

26

Mongombo

1 Okotonga Mongombo elongo na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo
bakotonga bililingi na likolo na yango, ya langi ya ble, ya motane ya

pete mpe ya motane makasi, elongo na basheribe ; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko.

2 Tapi moko na moko ekozala na bametele pene zomi na minei na molayi ; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi.

3 Okokangisa batapi mitano, moko na mosusu, mpe okosala ndenge moko mpo na batapi mitano mosusu.

4 Okotia basinga ya langi ya ble na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale.

5 Okotia basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale ; basinga yango ekotalana.

6 Okosala na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo ; mpe okokangisa na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Na boye, Mongombo ekobima eloko moko.

7 Okosala batapi zomi na moko na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo.

8 Molayi ya tapi moko na moko ekozala na bametele pene zomi na mitano, mpe mokuse na yango ekozala na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi.

9 Okokangisa batapi mitano na ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu ; mpe okogumba tapi ya motoba na liboso ya Mongombo.

10 Okotia basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale.

11 Okosala na bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo ; okokotisa yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko.

12 Batapi oyo ekozala na likolo ya Mongombo ekoleka molayi mpe ndambo na yango ekokita na sima ya Mongombo.

13 Mpe na molayi ya batapi oyo ezali na likolo ya Mongombo, basantimetele pene tuku mitano ekolekana na bangambo mibale ya Mongombo mpo na kozipa yango.

14 Okosalela baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe okobakisa na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale.

15 Okosala bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe okotelemisa yango.

16 Ezingelo moko na moko ekozala na bametele mitano na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse.

17 Okobeta banzete mibale-mibale na ezingelo ; okosala bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo.

18 Okotia bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude ;

19 mpe makolo tuku minei ya palata na se ya bizingelo tuku mibale : makolo mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete mibale ;

20 bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor,

21 elongo na makolo na yango tuku minei ya palata : makolo mibale mpo na ezingelo moko na moko ;

22 bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste,

23 mpe bizingelo mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo.

24 Bizingelo yango ekozala ya kofungwama na se, kasi ekosala songe
na likolo mpe ekokota na lopete ya liboso : nyonso mibale ekozala ndenge
moko mpe ekolendisa Mongombo.
25 Boye, bizingelo ekozala mwambe elongo na makolo na yango zomi
na motoba ya palata : makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na
moko.
26 Sima, okosala, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo
ya ngambo moko ya Mongombo,
27 mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo,
mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ekozala na suka ya Mongombo, na
ngambo ya weste.
28 Libaya ya kati ekoleka na kati-kati ya bizingelo, ekoleka ngambo na
ngambo.
29 Okobamba wolo na bizingelo, okosala bapete na yango na wolo mpo
na kolekisa mabaya ; mpe okobamba mabaya wolo.
30 Okotonga Mongombo ndenge kaka balakisaki yo yango na likolo ya
ngomba.
31 Okosala rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi,
mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, elongo
na basheribe ; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko.
32 Okotia yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola
wolo ; okokangisa yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe
okotelemisa yango na makolo minei ya palata.
33 Okokangisa rido na bibende oyo ezali lokola ndobo mpe okotia
Sanduku ya Litatoli na sima ya rido yango. Rido nde ekokabola Esika
ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule.
34 Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, okotia mofinuku na likolo ya Sanduku
ya Litatoli.
35 Okotia mesa na liboso ya rido, na ngambo ya nor ya Mongombo,
mpe okotia etelemiselo ya minda na liboso ya mesa, na ngambo ya sude.
36 Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, okosala rido ya langi ya ble, ya
motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga
bililingi na likolo na yango ; ekozala mosala ya bato oyo batongaka
bililingi na bilamba.
37 Okosala na wolo, bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na
kokangisela rido mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo ; okosala
makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

27

Etumbelo ya bambeka

1 Okosala na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo : ekozala ndenge
moko na molayi mpe na mokuse, bametele mibale na basantimetele
tuku mitano ; bongo bosanda na yango ekozala ya metele moko na
basantimetele tuku mitano.
2 Okosala maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo
ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko ; mpe okobamba bronze na
etumbelo.
3 Okosala na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya
moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema
makala ya moto.
4 Okosala motalaka ya bronze mpo na etumbelo ; okokangisa bapete
minei ya bronze, na basonge nyonso minei ya motalaka.

5 Okotia motalaka na se ya etumbelo, na bandelo na yango, mpo ete
ekoma na kati-kati ya etumbelo.
6 Okosala na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe
okobamba yango bronze.
7 Boye, mpo na komema etumbelo, bakokotisa mabaya yango na
bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo.
8 Okosala etumbelo na mabaya ; ekozala polele kati na yango. Okosala
yango ndenge kaka balakisaki yo na ngomba.

Lopango ya Mongombo

9 Tala ndenge okotonga lopango ya Mongombo : ngambo ya sude oyo
ekozala ya bametele pene tuku mitano na molayi, ekozipama na rido ya
lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango.
10 Makonzi na yango tuku mibale elongo na makolo na yango tuku
mibale ekosalema na bronze ; bongo bibende ya makonzi elongo na biloko
na yango ya kosimbela ekozala ya palata.
11 Ngambo ya nor ekozala na bametele pene tuku mitano na molayi.
Ekozala mpe na barido, na makonzi tuku mibale mpe na makolo tuku
mibale, oyo esalema na bronze. Makonzi yango ekozala na bibende ya
palata egumbama lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela,
oyo ekozala ya palata.
12 Ngambo ya weste ya lopango ya Mongombo ekozala na bametele
pene tuku mibale na mitano na mokuse. Ekozala mpe na barido, makonzi
zomi mpe makolo zomi.
13 Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi
ebimelaka, ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse.
14 Ngambo moko ya ekuke ekozala na barido ya bametele sambo na
basantimetele tuku mitano elongo na makonzi misato mpe makolo misato.
15 Ngambo mosusu ya ekuke ekozala mpe na barido ya bametele
sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe
makolo misato.
16 Mpo na ekuke ya lopango ya Mongombo, bongisa rido ya bametele
pene zomi na molayi, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane
makasi ; mpe ekosalema na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo
na yango, elongo na makonzi minei mpe makolo minei ; ekozala mosala
ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba.
17 Makonzi nyonso oyo ekozala zingazinga ya lopango esengeli kozala
na biloko na yango ya kosimbela, bibende na yango egumbama lokola
ndobo, ya palata ; mpe makolo na yango ya bronze.
18 Lopango ya Mongombo ekozala ya bametele tuku mitano na molayi,
bametele tuku mibale na mitano na mokuse na ngambo moko na moko,
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. Barido na
yango ekozala ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango,
mpe makolo na yango ekozala ya bronze.
19 Biloko nyonso oyo bakosalela misala ya Mongombo, bapike nyonso
ya Mongombo mpe ya lopango ekozala ya bronze.

Mafuta mpo na etelemiselo ya minda

20 Okopesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya
olive ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso.
21 Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo
ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron mpe bana na ye ya mibali
bakobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na

pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo nyonso ya bana ya Isalaele.

28

Bilamba ya Banganga-Nzambe

1 Kamata kati na bana ya Isalaele Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali : Nadabi mpe Abiyu, Eleazari mpe Itamari ; mpo ete basala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai.

2 Okotonga mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, bilamba ya bule lokola elembo ya nkembo mpe ya lokumu.

3 Bongo yo, okoloba na bato nyonso ya mayele oyo, kati na bango, natondisi molimo ya bwanya mpo ete batonga bilamba ya Aron mpo na kobulisa ye na mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai.

4 Tala bilamba oyo bakotonga : elamba ya tolo, efode*, kazaka mpe nzambala oyo batia bililingi likolo na yango, kitendi ya kokanga na moto mpe mokaba. Bakotonga bilamba ya bule mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, mpe mpo na bana na ye ya mibali oyo bakosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai.

5 Bakosalela wolo, langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko.

Efode

6 Bakotonga na wolo efode ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango ; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko.

7 Ekozala na bankamba mibale na basuka na yango mibale mpo na kolata efode yango ; bankamba ekoleka likolo ya mapeka.

8 Mokaba ya efode ekosalema ndenge moko na efode : ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango.

9 Okozwa mabanga mibale ya onikisi mpe okokoma na likolo na yango bakombo ya bana mibali ya Isalaele

10 kolanda ndenge babotama : bakombo motoba na libanga ya liboso mpe bakombo motoba oyo etikali, na libanga ya mibale.

11 Okokoma bakombo ya bana mibali ya Isalaele na mabanga nyonso mibale ndenge bato basalaka bililingi na kashe na libanga ; mpe okozingela yango na wolo.

12 Okotia mabanga yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele. Aron akomema likolo ya mapeka na ye lokola ekaniseli liboso ya Yawe bakombo na bango.

13 Okotia bikangelo ya wolo

14 mpe okosala basheneti mibale ya wolo basangisa na eloko mosusu te ; okosala yango lokola suki ya maboko mpe okokangisa basheneti yango pembeni-pembeni ya mabanga.

Elamba ya tolo

15 Okosala elamba ya tolo mpo na koyeba mokano ya Nzambe ; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. Okotonga yango lokola efode : ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango.

* **28:4** Efode ezali eteni ya elamba oyo ezali lokola esharpe oyo Banganga-Nzambe batiaka likolo ya nzambala.

16 Soki bagumbi yango na biteni mibale, molayi mpe mokuse esengeli
kozala ndenge moko : basantimetele pene tuku mibale na mitano.
17 Okotia na likolo na yango milongo minei ya mabanga ya talo.
Na molongo ya liboso, okotia libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya
emerode ;
18 na molongo ya mibale, okotia libanga ya ribisi, ya safiri mpe ya
diama ;
19 na molongo ya misato, okotia libanga ya opale, ya agate mpe ya
ametisite ;
20 mpe na molongo ya minei, okotia libanga ya krizolite, ya onikisi
mpe ya jasipe. Okokanga mabanga yango na bikangelo ya wolo.
21 Mabanga yango ekozala zomi na mibale kolanda bakombo ya bana
mibali ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na moko, bakokoma kombo
ya moko kati na mabota zomi na mibale ; bakokoma yango ndenge
basalaka bililingi na kashe.
22 Okosala basheneti ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo ; okosala
yango ndenge bakangaka suki ya maboko.
23 Okosala bapete mibale ya wolo mpo na elamba ya tolo mpe
okokangisa yango na basonge mibale ya elamba yango.
24 Okolekisa basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale oyo ezali
na basonge ya elamba ya tolo,
25 mpe okokangisa basonge mibale mosusu ya basheneti yango, na
bikangelo nyonso mibale ; mpe okokangisa yango na bankamba ya efode ;
bankamba yango ekoleka na liboso.
26 Okosala bapete mibale ya wolo oyo okotia na basonge mibale ya se
ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode.
27 Okosala bapete mosusu mibale ya wolo oyo okotia na bankamba
mibale ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba ya efode.
28 Okokangisa na singa ya langi ya ble bapete ya wolo ya elamba ya
tolo mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete elamba ya tolo ezala likolo ya
efode mpe elongwa te na likolo na yango.
29 Boye tango Aron akokota na Esika-Oyo-Eleki-Bule, akomema na
motema na ye, na elamba ya tolo ya kokata makambo, bakombo ya
bana mibali ya Isalaele lokola ekaniseli liboso ya Yawe mpo na libela.
30 Okotia lisusu Urimi mpe Tumimi kati na elamba ya tolo ya kokata
makambo mpe yango ekozala likolo ya motema ya Aron tango akotelema
liboso ya Yawe. Boye Aron akomema makambo ya bana ya Isalaele liboso
ya Yawe mpo na libela.

Bilamba mosusu ya Banganga-Nzambe

31 Okosala mobimba ya nzambala oyo ekozala na se ya efode na langi
ya ble.
32 Nzambala esengeli kozala na lidusu na kati-kati mpo na kokotisa
moto ; bakotonga pembeni-pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo
ete epasuka te.
33 Na se mpe zingazinga ya nzambala, okotia bambuma ya grenade
bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane
makasi ; mpe okotia bangonga ya mike-mike kati na bambuma ya grenade.
34 Ekolandana boye : ngonga moko ya moke ya wolo, mbuma moko
ya grenade, mpe bongo na bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya
nzambala.

35 Aron asengeli kolata yango tango azali kosala mosala. Makelele ya
bangonga ya mike-mike ekoyokana tango akotelema liboso ya Yawe na
Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe tango akobima ; wana ekolakisa ete akufi te.
36 Okosala na wolo ya peto medaye mpe okokoma na likolo na yango
ndenge basalaka bililingi na kashe :
abulisama mpo na Yawe.
37 Okokangisa yango na singa ya ble, mpe ekozala na likolo ya kitendi
ya kokanga na moto, na mbunzu.
38 Linzanza yango ekozala na mbunzu ya Aron mpo ete akoka komema
bambeba oyo bana ya Isalaele bakosala na tina na biloko ya bule oyo
bakobonza mpe bakobulisa. Linzanza yango ekozala tango nyonso na
mbunzu ya Aron mpo ete Ngai Yawe, nandima makabo yango.
39 Okotongela Aron nzambala ya lino mpe kitendi ya lino mpo na
moto ; okosalela ye mpe mokaba oyo bato oyo batongaka bililingi na
bilamba bakoyeba kotia bililingi.
40 Okosala lisusu mpo na bana ya Aron banzambala, mikaba mpe
bikoti, lokola elembo ya lokumu mpe ya nkembo.
41 Sima na kolatisa Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na
ye ya mibali, okopakola bango mafuta mpe okobulisa bango. Okokomisa
bango Banganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai.
42 Okosalela bango bakaputula ya lino mpo na kozipa bolumbu na
bango : bakaputula yango ekobanda na loketo kino na mipende.
43 Aron mpe bana na ye ya mibali bakolata yango tango nyonso
bakobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to kopusana pembeni
ya etumbelo mpo na kosala mosala kati na Esika ya bule, mpo ete bazala
na ngambo te mpe bakufa te.
Ezali mobeko ya libela mpo na Aron mpe bakitani na ye.

29

Libulisi ya Banganga-Nzambe

1 Tala ndenge okosala mpo na kobulisa Aron elongo na bana na ye ya
mibali, na mosala ya bonganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai. Okozwa
mwana ngombe ya mobali mpe bameme mibale ya mibali, ezanga
mbeba ;
2 okosala mapa mpe bagato ezanga levire, oyo farine na yango
basangisa na mafuta ; okosala mpe mikate ezanga levire, kasi bapakola
yango mafuta ; okosala yango na farine oyo batuta mpe bayungola
malamu.
3 Okotia yango nyonso na kitunga moko mpe okomema yango na ekuke
ya Mongombo, elongo na mwana ngombe ya mobali mpe bameme mibale
ya mibali.
4 Okomema Aron mpe bana na ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe okosukola bango na mayi.
5 Okozwa bilamba ya bule mpe okolatisa Aron nzambala, kazaka,
efode mpe elamba ya tolo ; mpe okokanga ye mokaba ya efode.
6 Okokanga ye kitendi na moto mpe okobakisa na likolo ya kitendi
yango elembo ya libulisi.
7 Okozwa mafuta ya epakolami, okosopa yango na moto na ye mpe
okopakola ye yango.
8 Okomema bana na ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala.

9 Okolatisa Aron mpe bana na ye ya mibali mikaba na loketo na bango
mpe okolatisa bango bikoti. Na bongo, okobulisa bango na mosala ya
bonganga-Nzambe oyo ekozala ya bango kolanda mobeko ya libela na
libela.
10 Okomema ngombe ya mobali liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani ;
Aron mpe bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na
yango.
11 Okokata ngombe yango kingo liboso na Ngai Yawe, na ekotelo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani.
12 Okozwa ndambo ya makila ya ngombe yango, mpe okosalela mosapi
na yo mpo na kotia makila yango na maseke ya etumbelo ; okosopa na
makolo ya etumbelo makila oyo ekotikala.
13 Okozwa mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko
ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale oyo
ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango ; mpe okotumba yango
na etumbelo.
14 Kasi okotumba na libanda ya molako misuni ya ngombe yango, poso
na yango mpe nyei na yango. Ezali mbeka mpo na masumu.
15 Okozwa lisusu meme moko ya mobali ; Aron mpe bana na ye ya
mibali bakotia maboko na bango na moto na yango.
16 Okokata meme yango kingo, okozwa makila na yango mpe okosopa
yango na bapembeni nyonso ya etumbelo.
17 Okokata-kata meme yango na biteni, okosukola biloko na yango ya
kati elongo na makolo na yango mpe okotia yango likolo ya biteni mosusu
mpe likolo ya moto.
18 Okotumba meme mobimba ya mobali na etumbelo ; ezali mbeka ya
kotumba mpo na Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo
solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.
19 Okozwa meme mosusu ya mobali ; Aron elongo na bana na ye ya
mibali bakotia maboko na bango na moto na yango.
20 Okokata meme yango kingo, okozwa ndambo ya makila na yango
mpe okotia yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya
Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Okotia yango lisusu na mosapi ya
monene ya loboko na bango ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya
monene ya lokolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali.
21 Okozwa makila oyo ekozala na etumbelo mpe mafuta ya epakolami,
okosopela yango Aron mpe bilamba na ye, bana na ye mpe bilamba
na bango. Na bongo, ye mpe bana na ye elongo na bilamba na bango
bakobulisama.
22 Tala biteni ya mafuta ya meme ya mobali oyo okozwa : mokila,
mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta
oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na
mafuta na yango mpe mopende ya ngambo ya mobali, pamba te meme
yango ya mobali ezali ya libulisi.
23 Tala biloko oyo okozwa kati na kitunga ya mapa ezanga levire, oyo
ezali liboso ya Yawe : lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti
moko.
24 Okotia biloko oyo nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye
ya mibali ; okoyebisa bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola
likabo ya kotombola.
25 Okozwa yango lisusu na maboko na bango mpe okotumba yango na
etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba ; ezali likabo bazikisa na moto

mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.
26 Okozwa tolo ya meme ya mobali mpo na kobulisa Aron, okotombola
yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya kotombola ; ekozala eteni na yo.
27 Okobulisa biteni ya libulisi mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali :
tolo mpe mopende ya meme oyo batombolaki mpo na kobonzela Yawe.
28 Biteni yango ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali lokola
mobeko ya libela na libela. Pamba te ezali makabo ya bana ya Isalaele
mpo na Yawe, makabo oyo ekowuta na mbeka na bango ya boyokani.
29 Bilamba ya bule ya Aron ekotikala sima na ye epai ya bana na ye.
Bakolata yango tango bakopakola bango mafuta mpe bakobulisa bango.
30 Mikolo sambo, moko kati na bana na ye ya mibali oyo akokitana na
ye lokola Nganga-Nzambe, akolata yango mpe akokota na Ndako ya kapo
ya Bokutani mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe kati na Ésika ya
bule.
31 Okokamata meme ya mobali ya libulisi mpe okolamba mosuni na
yango na esika moko ya bule.
32 Aron mpe bana na ye ya mibali bakolia mosuni ya meme mpe lipa
oyo ezali kati na kitunga, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
33 Kaka bango nde bakolia makabo oyo na nzela na yango mosala
ya bolimbisi masumu esalemaki tango babulisaki bango mpo na mosala
ya bonganga-Nzambe ; kasi moto oyo abulisama te akoki kolia yango te,
pamba te ezali bule.
34 Soki mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa ekomi kino na tongo,
okotumba yango na moto. Bakoki kolia yango lisusu te, pamba te ezali
bule.
35 Sala mpo na Aron mpe mpo na bana na ye ya mibali makambo
nyonso oyo natindi yo. Okosala mikolo sambo mpo na kobulisa bango
na mosala ya bonganga-Nzambe.
36 Mokolo na mokolo, okobonza mbeka ya ngombe ya mobali lokola
mbeka mpo na bolimbisi masumu. Okopetola etumbelo na nzela ya
mosala ya bolimbisi masumu, oyo okosala mpo na etumbelo yango mpe
okosopela yango mafuta ya epakolami mpo na kobulisa yango.
37 Mikolo sambo, okosala mosala ya bolimbisi masumu na etumbelo
mpo na kobulisa yango. Boye etumbelo ekokoma bule koleka mpe nyonso
oyo ekotutana na yango ekokoma bule.

Mbeka ya kotumba ya mokolo na mokolo

38 Tala mbeka oyo okopesela mitindo ete batumbaka mokolo na
mokolo na etumbelo mpo na libela : bana meme mibale ya mobu moko.
39 Okotumba mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa.
40 Mpo na mwana meme ya liboso, okopesa bakilo misato ya farine
basangisa na litele moko na kati-kati ya litele ya mafuta, mpe okosopa
litele moko na kati-kati ya litele ya vino lokola mbeka ya masanga.
41 Mpo na mwana meme ya mibale, okobonza yango na pokwa elongo
na lolenge moko ya makabo oyo obonzaki na tongo : farine, mafuta mpe
mbeka ya masanga ya vino ; okobonza yango lokola likabo bazikisa na
moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.
42 Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, kati na bikeke nyonso :
bokobanda kotumba yango na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani
liboso ya Yawe ; ezali na esika wana nde nakobanda kokutana mpe
kolobana na bino.
43 Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na bana ya Isalaele ;
bongo nkembo na Ngai ekobulisa esika yango.

44 Nakobulisa Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo ; nakobulisa
lisusu Aron mpe bana na ye ya mibali mpo ete basalela Ngai lokola
Banganga-Nzambe.
45 Boye nakovanda kati na bana ya Isalaele mpe nakozala Nzambe na
bango.
46 Bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango, Nzambe oyo
abimisaki bango wuta na Ejipito mpo na kovanda kati na bango. Nazali
Yawe, Nzambe na bango.

30

Etumbelo ya malasi

1 Okosala lisusu etumbelo ya malasi na nzete ya akasia.
2 Molayi mpe mokuse na yango ekozala ndenge moko, basantimetele
pene tuku mitano ; mpe bosanda na yango ekozala na metele moko.
Maseke na yango ekokangana na etumbelo.
3 Okobamba wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango
mpe na maseke ; mpe okozingela pembeni na yango na libende ya wolo.
4 Okosala mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo
oyo ezingeli yango : mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo
mosusu ; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo.
5 Okosala mabaya yango na nzete ya akasia mpe okobamba yango
wolo.
6 Okotia etumbelo liboso ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya
Litatoli, liboso ya esika ya bolimbisi masumu oyo ezali na likolo ya
Sanduku ya Litatoli. Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na
yo.
7 Tongo nyonso, Aron akotumba ansa na etumbelo yango tango
akobongisa minda ; mpe pokwa nyonso, tango akopelisa yango.
8 Aron asengeli kotumba lisusu ansa tango akopelisa minda na pokwa
mpo ete ansa epelaka tango nyonso liboso ya Yawe mpo na libela.
9 Kobonza te na etumbelo : ansa oyo elongobani te, mbeka ya kotumba
to makabo ya bambuma. Mpe kosopa te likolo na yango makabo ya
masanga ya vino.
10 Mbala moko na mobu, Aron asengeli kosala mosala ya bolimbisi
masumu, na maseke ya etumbelo ; akosala yango na makila ya mbeka ya
masumu mpo na milongo oyo ekoya. Etumbelo ekozala bule koleka mpo
na Yawe.

Mpako mpo na kosikola bomoi

11 Yawe alobaki na Moyize :
12 — Tango okotanga bana ya Isalaele, moko na moko kati na
bango akofuta mpo na Yawe, mpako mpo na kosikola bomoi na ye
tango bakotanga ye. Boye etumbu moko te ekokweyela bango tango
bakotangama.
13 Moto nyonso oyo batangi asengeli kofuta motuya oyo mpo na
Yawe lokola mpako, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo :
bagrame motoba ya palata.
14 Moto nyonso oyo batangi, kobanda mibu tuku mibale to koleka,
akofuta mpako mpo na Yawe.
15 Na tango ya kofuta mpako mpo na Yawe, mpo na kosikola bomoi
na bino, mozwi akofuta te motuya koleka bagrame motoba ya palata, mpe
mobola akofuta te motuya oyo ezali na se ya bagrame motoba.

16 Okozwa epai ya bana ya Isalaele mpako mpo na kosikola bomoi na
bango mpe okosalela yango mpo na mosala ya kobongisa Ndako ya kapo
ya Bokutani. Ekozala mpo na bana ya Isalaele ekaniseli liboso ya Yawe
mpo na lisiko ya bomoi na bango.

Sani ya komipetola

17 Yawe alobaki na Moyize :
18 — Okosala na bronze sani moko monene mpo na komipetola mpe
evandelo na yango ; okotia yango na kati-kati ya Ndako ya kapo ya
Bokutani mpe etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango.
19 Aron mpe bana na ye ya mibali bakobanda kosukola maboko mpe
makolo na bango na mayi ya sani yango.
20 Basengeli kosukola na mayi yango mpo ete bakufa te tango bakokota
na Ndako ya kapo ya Bokutani to tango bakopusana pembeni ya etumbelo
mpo na kotumba makabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
21 Basengeli kosukola makolo mpe maboko na bango mpo ete bakufa
te. Oyo ezali mobeko oyo ekobongwana te mpo na Aron mpe bakitani na
ye mpo na libela.

Mafuta ya epakolami

22 Yawe alobaki na Moyize :
23 — Zwa mafuta ya solo kitoko : bakilo motoba ya mire, kati-kati na
yango to bakilo misato ya sinamoni, bakilo misato ya kaneli,
24 bakilo misato ya kasia, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika
ya bule, mpe balitele motoba ya mafuta ya olive.
25 Na biloko oyo nyonso, okosala mafuta ya epakolami ya bule, ya solo
kitoko, oyo esalemi na mosali malasi ; ekozala mafuta ya bule mpo na
epakolami.
26 Okosalela mafuta yango mpo na kopakola Ndako ya kapo ya
Bokutani, Sanduku ya Litatoli,
27 mesa mpe bisalelo na yango nyonso, etelemiselo ya minda mpe
biloko na yango nyonso, etumbelo ya malasi,
28 etumbelo ya bambeka ya kotumba mpe bisalelo na yango nyonso
elongo na sani mpo na komipetola mpe evandelo na yango.
29 Okobulisa yango mpo ete ezala bule koleka. Nyonso oyo ekotutana
na yango ekozala bule.
30 Okopakola Aron mpe bana na ye ya mibali mafuta mpe okobulisa
bango mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe.
31 Sima, okoloba na bana ya Isalaele : « Mafuta oyo ya epakolami
ebulisami libela na libela mpo na Yawe.
32 Bokopakola yango te na banzoto ya bato mpe bomekola te ndenge
basalela yango, pamba te ezali bule mpe bosengeli komona yango bule.
33 Moto nyonso oyo akomekola mafuta yango mpe akosopa yango na
nzoto ya moto oyo abulisami te, basengeli kolongola ye kati na bato na
ye. »

Malasi ya ansa

34 Yawe alobaki na Moyize :
— Zwa biloko ya mike-mike ya solo kitoko : sitakite, onikisi, galiban-
umi mpe ansa oyo basangisa na eloko mosusu te ; biloko nyonso ezala
kilo moko.

35 Okosala na yango ansa ya solo kitoko oyo esalemi na moto oyo
asalaka malasi. Ekozala malasi oyo ezali na mungwa, ya peto mpe ya
bule.
36 Okosala na ndambo na yango mosusu putulu oyo okotia liboso
ya Sanduku ya Litatoli kati na Ndako ya kapo ya Bokutani epai wapi
nakokutana na yo. Ekozala bule koleka mpo na bino.
37 Bokomisalela te ansa mosusu ya lolenge wana. Okomona yango bule
mpe ekozala kaka mpo na Yawe.
38 Moto nyonso oyo akomekola yango mpo na kosepela na solo na
yango ya kitoko, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.

31

Basali ya Esika ya bule

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 — Yoka, naponi Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali
ya Wuri, moto ya libota ya Yuda ;
3 natondisi ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele mpe na
boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso ;
4 mpo na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe ya
bronze ;
5 mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na
banzete mpe mpo na kosala misala ya lolenge nyonso.
6 Tala, napesi ye lokola mosungi Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki,
moto ya libota ya Dani.

Mpe napesi bwanya epai ya bato nyonso ya misala ya maboko
mpo ete basala misala nyonso oyo natindi yo :

7 Ndako ya kapo ya Bokutani,
Sanduku ya Litatoli, esika ya bolimbisi masumu oyo ezali likolo ya
Sanduku,
mpe bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo ;
8 mesa elongo na biloko na yango ;
etelemiselo ya minda, basala na wolo oyo basangisa na eloko mosusu
te, elongo na biloko na yango nyonso ;
etumbelo ya malasi,
9 etumbelo ya bambeka ya kotumba elongo na bisalelo na yango
nyonso ;
sani mpo na komipetola elongo na evandelo na yango ;
10 bilamba ya mosala,
bilamba nyonso ya bule ya Nganga-Nzambe Aron,
bilamba oyo bana na ye ya mibali bakolata tango bakosala mosala na
bango ya bonganga-Nzambe,
11 mafuta ya epakolami mpe ansa ya solo kitoko mpo na Esika ya bule.

Basengeli kosala yango ndenge kaka natindaki yo.

Mokolo ya Saba

12 Yawe alobaki na Moyize :
13 — Loba na bana ya Isalaele : « Bosengeli kobatela mikolo na Ngai
ya Saba ; ekozala elembo ya libela na libela kati na Ngai mpe bino, mpo
ete boyeba ete ezali Ngai Yawe nde nabulisi bino.

14 Lisusu, bokobatela mokolo ya Saba, pamba te ekozala mpo na bino
mokolo ya bule. Moto nyonso oyo akobuka mobeko yango, basengeli
koboma ye ; mpe moto nyonso oyo akosala mosala ata ya lolenge nini
na mokolo yango, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.
15 Bokosala mosala mikolo motoba, mpe mokolo ya sambo ezali
mokolo ya Saba, mokolo ya kopema, mokolo oyo ebulisami mpo na Yawe.
Moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo ya Saba, basengeli koboma
ye.
16 Bana ya Isalaele bakobatela mokolo ya Saba ; bango mpe bakitani
na bango bakotosa yango lokola boyokani ya libela na libela.
17 Ekozala elembo kati na Ngai mpe bana ya Isalaele mpo na libela
na libela, pamba te na mikolo motoba, Yawe asalaki likolo mpe mokili ;
bongo na mokolo ya sambo, akataki mosala mpe apemaki. »
18 Tango Yawe asilisaki kosolola na Moyize, na ngomba Sinai, Yawe
apesaki ye bitando mibale ya mabanga ya litatoli oyo Nzambe akomaki
na mosapi na Ye.

Isalaele abuki boyokani elongo na Nzambe

32

Bana ya Isalaele basali nzambe

1 Tango bato bamonaki ete Moyize azali kowumela mpo na kokita na
ngomba, basanganaki zingazinga ya Aron mpe balobaki :
— Yaka mpe salela biso nzambe oyo akotambola liboso na biso. Pamba
te Moyize, moto oyo abimisaki biso na Ejipito, toyebi te makambo nini
ekomeli ye.
2 Aron azongiselaki bango :
— Bolongola biloko ya matoyi oyo ezali na matoyi ya basi na bino, ya
bana na bino ya basi mpe ya mibali, mpe bomemela ngai yango.
3 Bato nyonso balongolaki biloko ya matoyi mpe bamemaki yango epai
ya Aron.
4 Aron azwaki biloko oyo bapesaki ye, anyangwisaki yango na moto, mpe
sima, asalaki ekeko ya mwana ngombe. Bongo balobaki :
— Tala nzambe na yo, oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito.
5 Tango Aron amonaki yango, atongaki etumbelo liboso ya mwana
ngombe mpe alobaki :
— Feti ekozala lobi mpo na Yawe.
6 Mokolo oyo elandaki, bato balamukaki na tongo makasi, babonzaki
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Sima na yango,
bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela ; mpe batelemaki mpo na
kosakana.

Moyize alembisi kanda ya Yawe

7 Yawe alobaki na Moyize :
— Kita, pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito babungi nzela,
8 bapesi mokongo noki na makambo oyo natindaki bango mpe
bamisaleli ekeko ya mwana ngombe. Bagumbameli yango, babonzeli
yango makabo mpe balobi : « Tala nzambe na yo, Oh Isalaele, oyo
abimisaki yo na Ejipito. »
9 Yawe alobaki lisusu na Moyize :
— Namoni ete bato oyo bazali batomboki.
10 Sik’oyo, tika Ngai moko nasala mpo ete kanda na Ngai ekweyela
bango mpe naboma bango. Kasi nakokomisa yo libota monene.

11 Moyize abondelaki Yawe, Nzambe na ye, mpe alobaki :
— Eh Yawe ! Mpo na nini kanda na Yo ekweyela bato na Yo, oyo
obimisaki na Ejipito, na nguya monene mpe na loboko ya makasi ?
12 Mpo na nini bato ya Ejipito baloba : « Nzambe na bango azalaki
na makanisi mabe tango abimisaki bango na Ejipito. Ezali nde mpo na
koboma bango na mokili ya bangomba mpe kosilisa bango na mokili. »
Lembisa kanda na Yo ya makasi mpe kosala lisusu mabe te na bato na Yo.
13 Kanisa Abrayami, Izaki mpe Isalaele, basali na Yo, oyo Yo moko
olapelaki ndayi mpe olobaki : « Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola
minzoto na likolo, nakopesa bango mokili oyo nyonso ndenge kaka
nalobaki na bango ; mpe yango ekozala libula na bango mpo na libela. »
14 Mpe Yawe asalaki lisusu te mabe oyo akanaki kosala bato na Ye.

Moyize asilikeli bana ya Isalaele

15 Moyize abalukaki mpe akitaki wuta na ngomba, elongo na bitando
mibale ya mabanga ya boyokani na maboko na ye ; mabanga yango
ekomama na bangambo mibale, na liboso mpe na sima.
16 Bitando yango ya mabanga ezalaki mosala ya Nzambe, mpe makomi
oyo ezalaki ya kokomama na bitando yango ya mabanga ezalaki ya
Nzambe.
17 Tango Jozue ayokaki makelele ya bato oyo bazalaki koganga, alobaki
na Moyize :
— Ezali na makelele ya bitumba kati na molako !
18 Moyize azongisaki :
— Te, ezali makelele ya elonga te, makelele ya kokweyisama mpe te !
Oyo ngai nazali koyoka, ezali nde makelele ya banzembo.
19 Tango Moyize apusanaki pembeni ya molako, amonaki ekeko ya
mwana ngombe mpe bato bazali kobina ; asilikaki makasi, abwakaki
bitando ya mabanga wuta na maboko na ye mpe apanzaki yango na biteni,
na ebandeli ya ngomba.
20 Moyize azwaki ekeko ya mwana ngombe oyo basalaki, atumbaki
yango na moto mpe anikaki yango malamu kino ekomaki putulu. Bongo
apanzaki yango likolo ya mayi mpe amelisaki bana ya Isalaele mayi yango.
21 Moyize atunaki Aron :
— Likambo nini bato oyo basali yo mpo ete okamba bango kino kosala
lisumu ya monene boye ?
22 Aron azongisaki :
— Tika ete nkolo na ngai asilika te ! Oyebi bato, balingaka kaka kosala
mabe.
23 Balobaki na ngai : « Salela biso Nzambe oyo akotambola liboso na
biso, pamba te toyebi te likambo nini ekweyeli Moyize oyo abimisaki biso
na Ejipito. »
24 Bongo nayebisaki bango : « Tika ete moto nyonso oyo azali na biloko
ya matoyi ya wolo alongola yango. » Bapesaki ngai wolo, nanyangwisaki
yango na moto mpe nasalaki na yango ekeko ya mwana ngombe oyo.
25 Moyize amonaki ete bato bazalaki kati na mobulu, pamba te Aron
akambaki bango mabe ; yango wana bakomaki eloko ya kotiola na miso
ya banguna na bango.
26 Moyize atelemaki na ekotelo ya molako mpe alobaki :
— Tika ete moto nyonso oyo azali mpo na Yawe aya epai na ngai.
Mpe Balevi nyonso basanganaki pene na ye.
27 Alobaki na bango :

— Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Tika ete moto nyonso atia mopanga na mopende na ye. Botambola kati na molako wuta na ndako ya kapo moko kino na ndako ya kapo mosusu ; mpe moko na moko na bino aboma ndeko na ye ya mobali, moninga na ye mpe mozalani na ye. »

28 Balevi basalaki ndenge Moyize atindaki ; mpe na mokolo wana, bato
pene nkoto misato bakufaki.

29 Moyize alobaki :

— Na mokolo ya lelo, Yawe atie bino pembeni mpo ete bobomi bana na bino moko ya mibali mpe bandeko na bino ya mibali. Bongo mpo na yango, apamboli bino.

Moyize abondeli Yawe

30 Mokolo elandaki, Moyize alobaki na bato :

— Bosalaki lisumu monene. Kasi sik'oyo, nakomata epai na Yawe ; tango mosusu, nakozwa bolimbisi mpo na lisumu na bino.

31 Moyize azongaki epai na Yawe mpe alobaki :

— Ah ! Tala lisumu monene bato oyo basali. Bamisalelaki nzambe ya wolo.

32 Kasi sik'oyo, nabondeli Yo, limbisa lisumu na bango, soki te longola
kombo na ngai na buku ya bomoi oyo okomaki.

33 Yawe azongiselaki Moyize :

— Moto nyonso oyo asalaki lisumu liboso na Ngai, ye nde nakolongola na buku na Ngai.

34 Sik'oyo, kende ! Kamba bato na esika oyo nalobaki na yo. Tala, anjelu na Ngai akozala liboso na yo. Atako bongo, tango mokolo ekokoka mpo ete napesa etumbu, nakopesa bango etumbu mpo na lisumu na bango.

35 Yawe apesaki bato etumbu likolo ya ekeko ya mwana ngombe oyo
balobaki na Aron ete asala.

33

Yawe atindi Moyize

1 Yawe alobaki na Moyize :

— Kende, longwa na esika oyo elongo na bato oyo obimisaki na Ejipito ; kende na mokili oyo nalakaki na ndayi epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi ete nakopesa yango epai na bana na yo.

2 Nakotinda anjelu liboso na yo, nakobengana bato ya Kanana ya
Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi.

3 Bokende na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Mpo na Ngai, nakotambola elongo na bino te, pamba te bozali batomboki, noki te nakosilisa koboma bino na nzela.

4 Tango bato bayokaki maloba oyo ya somo, balataki pili, mpe ata moto
moko te alataki lisusu biloko ya monzele.

5 Bongo Yawe alobaki na Moyize :

— Loba na bana ya Isalaele : « Bozali batomboki ; soki natamboli elongo na bino ata mpo na tango moke, nakosilisa koboma bino. Bolongola biloko na bino ya monzele, mpe nakoyebisa bino makambo oyo nakosala bino. »

6 Bana ya Isalaele balongolaki biloko na bango ya monzele na ngomba
Orebi.

Ndako ya kapo ya Bokutani

7 Moyize azwaki ndako ya kapo mpe atelemisaki yango mwa mosika,
na libanda ya molako, mpo na bolamu na bango ; mpe abengaki yango
Ndako ya kapo ya Bokutani. Moto nyonso oyo alingaki kokutana na Yawe,
asengelaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, na libanda ya molako.
8 Mbala nyonso oyo Moyize azalaki kokende na Ndako ya kapo ya
Bokutani, bato nyonso bazalaki kotelema : moko na moko azalaki
kotelema na ekuke ya ndako na ye ya kapo mpo na kotala Moyize kino
akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani.
9 Soki Moyize akoti na kati, likonzi ya lipata ezalaki kokita mpe kotelema
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani ; bongo Yawe azalaki kosolola
na Moyize.
10 Bato nyonso bazalaki komona likonzi ya lipata kotelema na ekotelo
ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye bazalaki kotelema mpe kofukamela
Yawe, moko na moko na ekuke ya ndako na ye ya kapo.
11 Yawe azalaki kosolola na Moyize ndenge moto asololaka na moninga
na ye. Wana Moyize azalaki kozonga na molako ; Jozue, mwana mobali
ya Nuni, elenge oyo azalaki kosunga ye, azalaki kotikala kati na ndako ya
kapo.

Moyize mpe nkembo ya Yawe

12 Moyize alobaki na Yawe :
— Tala, ozali koloba na ngai ete nakamba bato oyo, kasi ozali koyebisa
ngai te nani okotinda elongo na ngai. Nzokande Yo nde olobaki na ngai :
« Nayebi yo na kombo na yo, » mpe lisusu : « Ozwi ngolu na miso na
Ngai. »
13 Sik'oyo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, teya ngai banzela
na Yo mpo ete nayeba Yo mpe nazwa ngolu na miso na Yo. Mpe kanisa
lisusu ete libota wana bazali bato na Yo.
14 Yawe azongisaki :
— Ngai moko nakotambola elongo na yo mpe nakopesa yo bopemi.
15 Moyize azongisaki :
— Soki Yo moko okotambola elongo na biso te, kolongola biso te na
esika oyo.
16 Soki otamboli elongo na biso te, ndenge nini bato bakoyeba ete ngai
mpe bato na Yo tozwi ngolu na miso na Yo ? Ezali nde tango okotambola
elongo na biso nde ngai mpe bato na yo tokokesana na bikolo nyonso oyo
ezali kati na mokili.
17 Yawe alobaki na Moyize :
— Nakosala makambo nyonso oyo osengi Ngai, pamba te ozwi ngolu
na miso na Ngai mpe nayebi yo na kombo na yo.
18 Moyize azongisaki :
— Monisa ngai nkembo na Yo.
19 Yawe azongisaki :
— Nakolekisa bolamu na Ngai nyonso liboso na yo mpe nakotatola
nani oyo nazali liboso na yo ; natalisaka ngolu epai ya moto oyo Ngai
nasepeli kosalela ngolu, mpe nayokelaka mawa moto oyo Ngai nasepeli
koyokela mawa.
20 Kasi okokoka komona elongi na Ngai te, pamba te moto moko te
akoki komona Ngai mpe azala na bomoi.
21 Yawe alobaki lisusu :
— Ezali na esika moko awa, pembeni na Ngai, epai wapi okoki
kotelema na likolo ya libanga.

22 Tango nkembo na Ngai ekoleka, nakotia yo kati na lidusu ya libanga
mpe nakozipa yo na loboko na Ngai kino nakoleka.
23 Bongo tango nakolongola loboko na Ngai, okomona Ngai kaka na
mokongo ; kasi okokoka komona elongi na Ngai te.

34

Yawe ayeisi sika boyokani

1 Yawe alobaki na Moyize :
— Bongisa bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso ;
nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando
ya liboso oyo obukaki.
2 Omilengela mpo na lobi na tongo. Na tongo-tongo, okomata na
ngomba Sinai mpe okotelema liboso na Ngai, kuna na songe ya ngomba.
3 Moto moko te asengeli komata elongo na yo ; na ngomba mobimba,
moto moko te amonana ; bameme, bantaba to bangombe esengeli mpe te
kolia na ebandeli ya ngomba.
4 Moyize abongisaki bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso.
Bongo na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, amataki ngomba Sinai
ndenge kaka Yawe atindaki ye ; amemaki bitando mibale ya mabanga,
na maboko na ye.
5 Yawe akitaki kati na lipata, atelemaki wana pene na ye, mpe Moyize
abelelaki Kombo ya Yawe.
6 Yawe alekaki liboso ya Moyize, mpe Moyize atatolaki :
— Yawe, Yawe, Nzambe na mawa mpe na ngolu, Nzambe oyo asilikaka
noki te, atondi na bolingo mpe na boboto,
7 atalisaka bolingo na Ye kino na milongo nkoto, alimbisaka mabe,
botomboki mpe masumu, kasi azangaka te kopesa etumbu na moto oyo
asali mabe, Nzambe oyo apesaka bakitani etumbu mpo na mabe ya batata
na bango kino na molongo ya misato mpe ya minei !
8 Mbala moko, Moyize afukamaki mpe agumbamelaki Yawe ;
9 alobaki :
— Eh Nkolo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, nabondeli Yo :
tambola kati na biso. Atako bato oyo bazali batomboki, kasi limbisa
mabe mpe masumu na biso, mpe zwa biso lokola bato na Yo !
10 Yawe azongisaki :
— Nalingi kosala boyokani elongo na bino. Liboso ya bato na yo
nyonso, nakosala makambo ya kokamwa oyo etikala nanu kosalema te
na mokili mobimba to na ekolo moko. Boye bato nyonso oyo bazali
zingazinga na yo bakomona misala ya somo oyo Ngai Yawe nakosala na
nzela na yo.
11 Botosa makambo oyo nazali kotinda bino lelo. Nakobengana liboso
na bino : bato ya Amori, ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi.
12 Bokeba ! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya mokili oyo bozali
kokende, noki te bakokoma motambo kati na bino !
13 Bokweyisa bitumbelo na bango, bopanza bikeko na bango mpe
bobuka makonzi oyo bapika mpo na nzambe mwasi Ashera.
14 Bogumbamela nzambe mosusu te, pamba te Yawe andimaka
bombanda te ; Kombo na Ye ezali Nzambe ya zuwa.
15 Bokeba ! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya mokili yango ;
noki te tango bakosambela banzambe na bango mpe bakobonzela yango
mbeka, babenga bino mpo ete bolia mbeka na bango elongo ;

16 mpe soki bozwi na libala bana na bango ya basi mpo na bana
na bino ya mibali, wana bana na bango ya basi bakokoba kosambela
banzambe na bango ya bikeko, bakotindika bana na bino ya mibali na
kosambela banzambe na bango.
17 Bokosala nzambe ya ekeko te.
18 Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Mikolo sambo, bokolia mapa
ezanga levire ndenge natindaki yo. Bokosala yango na tango ekatama,
na sanza ya Abibi*, pamba te ezali na sanza yango nde bobimaki na
Ejipito.
19 Mwana mobali nyonso ya liboso azali ya Ngai ; ekozala mpe bongo
mpo na mwana mobali nyonso ya liboso kati na bibwele na bino : ezala
mwana ngombe, mwana ntaba to mwana meme.
20 Nzokande, mpo na mwana liboso ya ane, bokosikola yango na
mwana meme. Soki bosikoli yango te, bokobuka yango kingo. Bokosikola
bana na bino nyonso ya liboso ya mibali.
Moto moko te akoya kotelema liboso na Ngai maboko pamba.
21 Bokosala mosala mikolo motoba, kasi na mokolo ya sambo,
bosengeli kopema : ezala na tango ya kolona to na tango ya kobuka.
22 Bokosala feti ya Baposo mpo na kosepela na tina na bambuma ya
liboso ya ble oyo ekomeli, mpe feti ya kobuka bambuma na suka ya
mobu.
23 Mbala misato na mobu, mibali nyonso basengeli koya liboso ya
Nkolo Yawe, Nzambe ya Isalaele.
24 Mpo na bolamu na yo, nakobengana bikolo liboso na yo mpe
nakoyeisa mokili na yo monene. Moto moko te akoluka kobotola mokili
na yo tango okobanda komata mbala misato na mobu, mpo na kokutana
na Yawe, Nzambe na yo.
25 Okobonzela Ngai te makila ya nyama elongo na mapa batia levire ;
okobomba te kino lobi na tongo mbeka oyo babonzi mpo na Pasika.
26 Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso
ya mabele na yo.
Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama
na yango.
27 Yawe alobaki lisusu na Moyize :
— Koma maloba oyo, pamba te ezali na nzela na yango nde nasalaki
boyokani elongo na yo mpe Isalaele.
28 Moyize asalaki kuna elongo na Yawe mikolo tuku minei mpe babutu
tuku minei ; aliaki ata eloko moko te mpe amelaki mayi te. Bongo Moyize
akomaki na bitando ya mabanga maloba ya Boyokani oyo babengi mibeko
zomi.

Kongenga ya elongi ya Moyize

29 Nzokande, tango Moyize akitaki wuta na ngomba Sinai, na bitando ya
mabanga mibale ya mibeko na maboko na ye, ayebaki te ete elongi na ye
ezalaki kongenga, mpo ete asololaki na Yawe.
30 Tango Aron mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete elongi ya
Moyize ezali kongenga, babangaki kopusana pembeni na ye.

---

* **34:18** Abibi to Nisani ezali sanza ya liboso na manaka ya Bayuda : ezali na sanza yango nde
bana ya Isalaele babimaki na Ejipito mpe ble ekomelaka. Ekokani na suka ya sanza ya misato mpe
ebandeli ya sanza ya minei, na manaka na biso.

31 Moyize abengaki bango ; bongo Aron mpe bakambi nyonso ya lisanga
ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize, mpe ye Moyize asololaki na
bango.
32 Sima na yango, bana nyonso ya Isalaele bapusanaki pembeni ya
Moyize mpe ayebisaki bango mibeko nyonso oyo Yawe apesaki ye na
ngomba Sinai.
33 Tango Moyize asilisaki kosolola na bango, azipaki elongi na ye na
vwale.
34 Kasi tango nyonso Moyize azalaki kokota liboso ya Yawe mpo na
kosolola na Ye, azalaki kolongola vwale kino tango akobima. Mpe soki
abimi, azalaki koyebisa na bana ya Isalaele mibeko nyonso oyo azalaki
kozwa epai na Yawe.
35 Mpe bana ya Isalaele bazalaki komona elongi ya Moyize kongenga.
Bongo azalaki kozongisa vwale na elongi na ye kino tango azalaki kozonga
mpo na kosolola na Yawe.

Misala ya kotonga Mongombo

35

Bana ya Isalaele bakopema na mokolo ya Saba

1 Moyize asangisaki lisanga mobimba ya bana ya Isalaele mpe alobaki
na bango : « Boyoka makambo oyo Yawe atindi bino kosala :
2 — Mikolo motoba, bokosala mosala na bino, kasi mokolo ya sambo
ekozala mokolo ya bule, mokolo ya Saba mpo na Yawe, mokolo na
bino ya kopema. Moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo yango,
bakoboma ye.
3 Na mokolo yango ya Saba, bokopelisa ata moto te na bandako na
bino. »

Makabo mpo na misala ya Mongombo

4 Moyize alobaki na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele : « Boyoka
makambo oyo Yawe atindi bino kosala :
5 — Kati na biloko oyo bozali na yango, botia pembeni ndambo oyo
bokobonza epai na Yawe lokola makabo. Moto nyonso oyo azali na
motema malamu akomemela Yawe makabo :

wolo, palata mpe bronze,
6 langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, lino ya kitoko,
bapwale ya ntaba,
7 baposo ya bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama ya
ebale ;
banzete ya akasia,
8 mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda,
biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya epakolami
mpe malasi ya solo kitoko,
9 mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango
na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda kolata.

10 Tika ete bato nyonso oyo kati na bino bayebi misala, baya kosala
misala nyonso oyo Yawe atindi :

11 Mongombo, ndako na yango ya kapo, ezipelo na yango, bibende na
yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na yango, mabaya na yango,
makonzi na yango mpe bivandelo na yango ;
12 Sanduku elongo na mabaya ya komemela yango, mofinuku na yango,
barido,
13 mesa, mabaya na yango, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo
esengeli kozala liboso ya Yawe,
14 etelemiselo ya minda, bisalelo na yango, minda na yango mpe mafuta
mpo na kopelisa minda,
15 etumbelo ya malasi, mabaya ya komemela yango, mafuta ya epako-
lami mpe malasi ya solo kitoko,
rido ya ekotelo ya ndako ya kapo epai wapi Mongombo ezali,
16 etumbelo ya bambeka ya kotumba, motalaka na yango ya bronze,
mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango nyonso,
sani ya bronze mpe evandelo na yango,
17 batapi ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango mpe rido mpo
na ekotelo ya lopango,
18 bapike ya Mongombo, bapike ya lopango mpe basinga na yango,
19 bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe mpo na kosala kati na
Mongombo, bilamba ya bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe
bilamba ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. »
20 Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele batikaki Moyize.
21 Bongo bato nyonso oyo bazalaki na motema malamu mpe na bolingo
ya kopesa, babonzelaki Yawe makabo mpo na mosala ya Ndako ya kapo
ya Bokutani, mpo na misala nyonso mpe kotonga bilamba ya bule.
22 Bato nyonso oyo bazalaki na motema malamu, ezala mobali to mwasi,
bayaki na basheneti, biloko ya matoyi, bapete mpe biloko ya ndenge na
ndenge oyo esalema na wolo. Bango nyonso bamemaki biloko na bango
ya wolo liboso ya Yawe mpe babonzelaki Ye yango.
23 Bato nyonso oyo bazalaki na langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi to mpe ya motane ya kongenga, lino, bapwale ya ntaba,
baposo ya bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama ya
ebale, bamemaki yango.
24 Bato nyonso oyo batiaki pembeni makabo ya palata to ya bronze
bamemaki yango mpe babonzelaki yango Yawe ; ndenge moko mpe na
bato oyo bazalaki na banzete ya akasia mpo na misala nyonso.
25 Basi nyonso oyo bayebaki kosala bilamba basalaki yango na maboko
na bango mpe bamemaki bilamba ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi mpe lino ya kitoko.
26 Mpe basi nyonso oyo bazalaki na motema malamu mpe bayebaki
kosala bilamba, basalaki yango na bapwale ya ntaba.
27 Bakambi bamemaki mabanga ya talo ya onikisi mpe mabanga mosusu
ya talo mpo na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-
Nzambe akobanda kolata.
28 Bamemaki mpe biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpe mafuta mpo
na etelemiselo ya minda, mafuta mpo na epakolami mpe malasi ya solo
kitoko.
29 Bato nyonso ya Isalaele, ezala basi to mibali, oyo mitema na bango
esimbamaki mpo na komema eloko mpo na misala oyo Yawe atindaki
na nzela ya Moyize, bamemaki epai na Yawe makabo oyo bango moko
bakataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bango.

Betisaleyeli mpe Oliabi baponami mpo na kotonga

30 Moyize alobaki na bana ya Isalaele : « Botala, Yawe aponi Betisaleyeli,
mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya libota ya Yuda ;
31 atondisi ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele mpe na
boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso :
32 mpo na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe ya bronze,
33 mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na
banzete mpe mpo na kosala misala ya lolenge nyonso. »
34 Yawe apesaki na Betisaleyeli mpe Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki,
moto ya libota ya Dani, makoki ya koteya bato mosusu lolenge ya kosala.
35 Apesaki bango lisusu makoki ya kosala misala ya lolenge nyonso :
kosala bililingi, kosala bilamba na basinga ya langi ya ble, ya motane ya
pete, ya motane makasi mpe ya lino, kosala misala ya lolenge nyonso mpe
kobongisa ndenge misala esengeli kosalema.

Misala ya Mongombo

36

1 Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya banani Yawe apesaki
makoki mpe mayele ya kosala misala ya lolenge nyonso mpo na kotonga
Mongombo, basalaki yango ndenge kaka Yawe atindaki.
2 Bongo Moyize abengisaki Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai
ya banani Yawe apesaki makoki mpe mayele elongo na bato oyo bami-
bongisaki mpo na kosala misala yango.
3 Bazwaki na maboko ya Moyize makabo nyonso oyo bana ya Isalaele
bamemaki mpo na kosala misala ya botongi Mongombo. Tongo nyonso,
bana ya Isalaele bakobaki komema epai ya Moyize makabo oyo bango
moko bakataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bango.
4 Boye bato oyo bazalaki kosala misala ya kotonga Mongombo batikaki
misala na bango
5 mpe bayaki koloba na Moyize :
— Makabo oyo bana ya Isalaele bazali kopesa eleki mingi mpo na
kosala mosala oyo Yawe atindaki.
6 Bongo Moyize atindaki maloba oyo epai ya bana ya Isalaele :
— Tika ete moto moko te, azala mwasi to mobali, apesa lisusu makabo
mpo na Mongombo !
Boye bato batikaki komema makabo,
7 pamba te biloko nyonso ezalaki ya kokoka mpo na misala nyonso oyo
esengelaki kosalema : ezalaki kutu ya koleka.

Batapi

8 Bato oyo balekaki mayele kati na basali batongaki Mongombo elongo
na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango,
ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, elongo na
bililingi ya basheribe ; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bililingi na
maboko.
9 Tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na minei na
molayi ; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ezalaki
ndenge moko na mokuse mpe na molayi.
10 Bakangisaki batapi mitano, moko na mosusu, mpe basalaki ndenge
moko mpo na batapi mitano mosusu.
11 Batiaki basinga ya langi ya ble, na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga
ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya
batapi mitano ya mibale.

12 Batiaki basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale ; basinga yango etalanaki.
13 Basalaki na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo ; mpe bakangisaki na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Boye, Mongombo ebimaki eloko moko.
14 Basalaki batapi zomi na moko, na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo.
15 Molayi ya tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na mitano mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse.
16 Bakangisaki batapi mitano na ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu.
17 Batiaki basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale.
18 Basalaki na bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo ; bakotisaki yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko.
19 Basalelaki baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe babakisaki na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale.

Bizingelo

20 Basalaki bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe batelemisaki yango.
21 Ezingelo moko na moko ezalaki na bametele mitano na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse.
22 Babetaki banzete mibale-mibale na ezingelo moko na moko ; basalaki bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo.
23 Batiaki bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude ya Mongombo,
24 mpe makolo tuku minei ya palata, na se ya bizingelo tuku mibale : makolo mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete mibale ;
25 bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor,
26 elongo na makolo na yango tuku minei ya palata : makolo mibale mpo na ezingelo moko na moko ;
27 bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste,
28 mpe bizingelo mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo.
29 Bizingelo yango ezalaki ya kofungwama na se, kasi esalaki songe na likolo mpe ekotaki na lopete ya liboso : nyonso mibale ezalaki ndenge moko mpe elendisaki Mongombo.
30 Boye, bizingelo ezalaki mwambe elongo na makolo na yango ya palata zomi na motoba : makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko.
31 Sima, basalaki, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo,
32 mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ezalaki na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste.
33 Libaya ya kati elekaki na kati-kati ya bizingelo, elekaki ngambo na ngambo.

34 Babambaki wolo na bizingelo, basalaki bapete na yango na wolo mpo
na kolekisa mabaya ; mpe babambaki mabaya wolo.

Rido

35 Basalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi
mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. Mpe bato
oyo basalaka bililingi batongaki basheribe ya kitoko na rido yango.
36 Batiaki yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola
wolo ; bakangisaki yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe
batelemisaki yango na makolo minei ya palata.
37 Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, asalaki rido ya langi ya ble, ya
motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko ; ezalaki mosala
ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba.
38 Basalaki na wolo bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na
kokangisela rido, mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo ; basalaki
makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

37

Sanduku mpe mofinuku

1 Betisaleyeli asalaki Sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango
ezalaki na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano ;
mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano ; mpe
bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano.
2 Abambaki yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Alatisaki mpe
songe na yango wolo.
3 Asalelaki yango bapete minei ya wolo mpe atiaki yango basonge minei :
mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu.
4 Asalaki mabaya mibale na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo.
5 Akotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na songe ya Sanduku, mpo
na komemela yango.
6 Asalaki mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ezalaki na
basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano ; mpe mokuse
na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano.
7 Asalaki bikeko mibale ya basheribe oyo atiaki na suka mibale ya
mofinuku ; asalaki yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto.
8 Atiaki ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe ekeko mosusu, na
suka mosusu. Akangisaki bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka
nyonso mibale.
9 Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo mpo na
kobatela mofinuku ; bazalaki ngambo na ngambo, mpe miso na bango
etalaki mofinuku.

Mesa ya mapa

10 Asalaki mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ezalaki na
basantimetele pene nkama moko ; mokuse na yango, basantimetele pene
tuku mitano ; mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na
mitano.
11 Abambaki yango wolo ya peto mpe atiaki lisusu wolo na pembeni na
yango.
12 Azingelaki mesa yango na libaya oyo ezalaki na basantimetele pene
mwambe na monene mpe atiaki wolo na pembeni ya libaya yango.

13 Asalaki bapete minei ya wolo mpe atiaki yango na songe minei ya
mesa epai wapi makolo na yango ezalaki.
14 Bapete ezalaki pene ya libaya oyo ezingelaki mesa, mpe bakotisaki
kati na bapete yango mabaya ya komemela Sanduku.
15 Asalaki na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa, mpe abambaki
yango wolo.
16 Asalaki na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki, mpo
na makabo ya masanga.

Etelemiselo ya minda

17 Asalaki na wolo ya peto etelemiselo ya minda ; asalaki yango na wolo
oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango, bakeni
na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ezalaki ekangana
lokola eloko moko.
18 Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda ezalaki na bitape motoba :
misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu.
19 Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo ya minda, atiaki
bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na
bambuma mpe bafololo.
20 Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, ezalaki na bakeni minei
oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe
bafololo.
21 Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ezalaki na
mbuma moko ; mpe ezalaki bongo mpo na bitape nyonso motoba ya
etelemiselo ya minda.
22 Bambuma mpe bitape ezalaki ekangana na etelemiselo ya minda ;
mpe nyonso esalemaki na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto.
23 Asalaki minda sambo ; mpe asalaki na wolo ya peto bisimbelo elongo
na basani ya putulu.
24 Asalelaki bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na kosala
etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso.

Etumbelo ya malasi

25 Betisaleyeli asalaki etumbelo ya malasi na nzete ya akasia. Molayi
mpe mokuse na yango ezalaki ndenge moko, basantimetele pene tuku
mitano ; mpe bosanda na yango ezalaki na metele moko. Maseke na yango
ekangamaki na etumbelo mpe esalaki kaka eloko moko.
26 Abambaki wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango
mpe na maseke na yango ; mpe azingelaki pembeni na yango na libende
ya wolo.
27 Asalaki mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo
oyo ezingeli yango : mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo
mosusu ; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo.
28 Asalaki mabaya yango na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo.
29 Asalaki mafuta ya epakolami ya bule, malasi ya solo kitoko mpe ya
peto, oyo esalemi na mosali malasi.

38

Etumbelo ya mbeka ya kotumba

1 Betisaleyeli asalaki na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo ya
bambeka ya kotumba ; ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse,

bametele mibale na basantimetele tuku mitano ; bongo bosanda na yango ezalaki ya metele moko na basantimetele tuku mitano.
2 Asalaki maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko ; mpe abambaki bronze na etumbelo.
3 Asalaki na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala ya moto.
4 Asalaki motalaka ya bronze mpo na etumbelo ; akangisaki bapete minei ya bronze na basonge nyonso minei ya motalaka.
5 Asalaki na bronze bapete minei oyo atiaki na basonge nyonso minei ya motalaka mpo na koyamba mabaya.
6 Asalaki na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe abambaki yango bronze.
7 Boye, mpo na komema etumbelo, bakotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. Bongo etumbelo yango ezalaki polele kati na yango.

Sani monene mpo na komipetola

8 Asalaki lisusu na bronze ya bitalatala ya basi oyo bazalaki kosangana na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani : sani monene mpo na komipetola mpe evandelo na yango.

Lopango

9 Tala ndenge atongaki lopango ya Mongombo : ngambo ya sude oyo ezalaki ya bametele pene tuku mitano na molayi, ezipamaki na rido ya lino oyo basali bilamba basalaki.
10 Makonzi na yango tuku mibale mpe bivandelo tuku mibale esalemaki na bronze ; bongo bibende ya makonzi elongo na biloko na yango ya kosimbela ezalaki ya palata.
11 Ngambo ya nor ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi, na makonzi tuku mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze. Makonzi yango ezalaki na bibende ya palata egumbama lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo ezalaki ya palata.
12 Ngambo ya weste ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe barido elongo na makonzi zomi, makolo zomi, bibende ya palata egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela.
13 Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi ebimelaka, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse.
14 Ngambo moko ya ekuke ezalaki na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato.
15 Ngambo mosusu ya ekuke ezalaki mpe na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato.
16 Barido nyonso zingazinga ya lopango ezalaki ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango.
17 Makolo ya makonzi ezalaki ya bronze ; bibende egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata. Makonzi nyonso ya lopango ezalaki na biloko ya palata ya kosimbela.
18 Rido ya ekuke ya lopango ezalaki ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango ; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. Molayi

na yango ezalaki na bametele pene zomi, mpe bosanda na yango, bametele pene mibale na basantimetele pene tuku mitano, ndenge barido nyonso ya lopango ezalaki.

19 Ezalaki mpe na makonzi minei mpe bivandelo minei ya bronze.
Bibende na yango oyo egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya
kosimbela rido ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata.
20 Bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango ezalaki ya bronze.

Biloko oyo basalelaki Mongombo

21 Tala motuya ya biloko oyo basalelaki Mongombo oyo, kati na yango,
ezalaki na buku ya Boyokani, ndenge kaka Moyize atindaki. Balevi
batongaki yango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya Nganga-
Nzambe Aron.
22 Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, ya libota
ya Yuda, asalaki nyonso oyo Yawe atindaki Moyize.
23 Asungamaki na Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota
ya Dani, mosali mpe motongi bililingi na maboko, oyo azalaki kobimisa
makanisi mpe kotonga bililingi na bilamba ya langi ya ble, ya motane ya
pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko.
24 Wolo nyonso oyo basalelaki mpo na kotonga mpe mpo na misala
nyonso ya Mongombo, wolo oyo babonzelaki Yawe, ezalaki bakilo nkoto
moko mpe bagrame nkama moko na tuku mibale, kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Mongombo. Wolo nyonso wana ewutaki na makabo
ya kotombola.
25 Palata oyo bazwaki na maboko ya bato oyo batangamaki na lisanga,
ezalaki bakilo nkoto misato mpe bagrame nkama minei na tuku minei,
kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo.
26 Elingi koloba ete moto nyonso oyo batangaki amemaki bagrame
mitano na badesigrame sambo, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
Mongombo. Bato nyonso oyo batangamaki, oyo bazalaki na mibu ya
mbotama tuku mibale mpe koleka, bazalaki nkoto nkama motoba na
misato na nkama mitano na tuku mitano.
27 Basalelaki bakilo ya palata nkoto misato na nkama minei na tuku
mibale mpo na kosala bivandelo nkama moko ya Mongombo mpe barido
nkama moko : elingi koloba ete basalelaki bakilo pene tuku misato na
minei mpe bagrame pene nkama mibale mpo na evandelo moko.
28 Shekeli nkoto moko na nkama sambo na tuku sambo na mitano oyo
etikalaki, basalelaki yango bibende oyo egumbama lokola ndobo, biloko
ya kosimbela rido mpe balatiselaki yango basonge ya makonzi.
29 Bronze oyo ewutaki na makabo ya kotombola ezalaki bakilo pene
nkoto mibale na nkama minei na tuku mibale na moko.
30 Bazwaki yango mpo na kosala bivandelo ya ekuke ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, etumbelo ya bronze elongo na motalaka na yango mpe bisalelo
na yango nyonso.
31 Basalelaki yango lisusu bivandelo nyonso oyo ezalaki pembeni-
pembeni ya lopango ya Mongombo, bivandelo ya ekotelo na yango, bapike
nyonso ya Mongombo mpe bapike oyo ezingelaki lopango.

Bilamba ya Banganga-Nzambe

39

1 Batongaki na langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi
bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe kati na Mongombo ; batongaki

mpe bilamba ya bule mpo na Aron, ndenge kaka Yawe atindaki yango na Moyize.

Elamba ya likolo

2 Betisaleyeli atongaki efode ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete,
ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo
na yango ; asalaki yango kitoko penza.
3 Batandaki mabende mike-mike ya wolo, bakataki-kataki yango lokola
basinga mpe bakotisaki kati na langi ya ble mpe ya motane ya pete, langi
ya motane makasi mpe lino ya kitoko ; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka
bililingi na maboko.
4 Atiaki bankamba mibale na basuka na yango mibale mpo na kolata
efode yango ; bankamba elekaki likolo ya mapeka.
5 Mokaba ya efode esalemaki lolenge moko na efode : ezalaki ya wolo, ya
langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko
oyo batongaki bililingi na likolo na yango, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize.
6 Abongisaki mabanga ya onikisi, mpe bakangaki yango na bikangelo
ya wolo ; akomaki likolo na yango bakombo ya bana mibali ya Isalaele,
ndenge basalaka bililingi na kashe.
7 Atiaki yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo
na bana mibali ya Isalaele, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

Elamba ya tolo

8 Betisaleyeli asalaki elamba ya tolo ; esalemaki kitoko penza. Atongaki
yango ndenge moko na efode : ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane
ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi
na likolo na yango.
9 Agumbaki yango na biteni mibale ; molayi mpe mokuse ezalaki ndenge
moko, basantimetele pene tuku mibale na mitano.
10 Atiaki milongo minei ya mabanga ya talo na likolo ya elamba ya tolo :
na molongo ya liboso, libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode.
11 Na molongo ya mibale, libanga ya ribisi, ya safiri mpe ya diama.
12 Na molongo ya misato, libanga ya opale, ya agate mpe ya ametisite ;
13 na molongo ya minei, libanga ya krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe.
Akangaki mabanga yango na bikangelo ya wolo.
14 Mabanga yango ezalaki zomi na mibale kolanda bakombo ya bana
mibali ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na moko, bakomaki kombo
ya moko kati na mabota zomi na mibale ; bakomaki yango ndenge
basalaka bililingi na kashe.
15 Basalaki basheneti ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo ; basalaki
yango ndenge bakangaka suki ya maboko.
16 Basalaki bikangelo mibale ya wolo mpe bapete mibale ya wolo mpe
bakangisaki yango na basonge mibale ya elamba ya tolo.
17 Alekisaki basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale oyo atiaki
na basonge mibale ya elamba ya tolo.
18 Akangisaki basonge mibale mosusu ya basheneti oyo mibale na
bikangelo mibale oyo atiaki na bankamba ya efode ; bankamba yango
elekaki na liboso.
19 Asalaki lisusu bapete mibale ya wolo mpe atiaki yango na basonge
mibale ya se ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode.

20 Asalaki bapete mosusu mibale ya wolo oyo atiaki na bankamba mibale
ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba ya efode.
21 Akangisaki na singa ya langi ya ble bapete ya wolo ya elamba ya
tolo mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete elamba ya tolo ezala likolo
ya efode mpe elongwa te na likolo na yango. Asalaki yango ndenge kaka
Yawe atindaki Moyize.

Bilamba mosusu ya Banganga-Nzambe

22 Basalaki nzambala oyo ezalaki na se ya efode : ezalaki ya langi ya ble
na mobimba na yango, mpe ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bilamba
na maboko.
23 Nzambala ezalaki na lidusu na kati-kati mpo na kokotisa moto ;
batongaki pembeni-pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo ete
epasuka te.
24 Na se mpe zingazinga ya nzambala, batiaki bambuma ya grenade
bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi
mpe na singa ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango.
25 Basalaki na wolo ya peto bangonga ya mike-mike mpe batiaki yango
kati na bagrenade, na se ya nzambala.
26 Balandisaki yango boye : ngonga moko ya moke, grenade moko, mpe
bongo na bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya nzambala mpo na
mosala, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
27 Batongaki na lino ya kitoko, mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali,
banzambala,
28 bitendi ya lino ya kitoko mpo na moto, bikoti, bakaputula
29 mpe mikaba oyo batonga bililingi na likolo na yango na basinga ya
lino ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, ndenge
kaka Yawe atindaki Moyize.
30 Basalaki na wolo ya peto medaye lokola elembo ya libulisi na ye epai
na Yawe mpe bakomaki na likolo na yango ndenge basalaka bililingi na
kashe :

abulisama mpo na Yawe.

31 Batiaki yango singa ya ble mpo na kokangisa yango na likolo ya kitendi
ya moto, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

Misala ya kotonga Mongombo esili

32 Boye misala nyonso ya Mongombo, ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
esilaki. Bana ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe
atindaki Moyize.
33 Bamemaki Mongombo epai ya Moyize, elongo na biloko na yango
nyonso :

ndako ya kapo mpe bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo
na yango, mabaya na yango, makonzi mpe bivandelo na yango,
34 ezipelo ya poso ya meme oyo bapakola langi ya motane, ezipelo ya
poso ya nyama ya ebale mpe barido,
35 Sanduku ya Litatoli, mabaya ya komemela yango mpe mofinuku na
yango,
36 mesa, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo esengeli kozala liboso
ya Yawe ;
37 etelemiselo ya minda, oyo basala na wolo ya peto, minda na yango,
bisalelo na yango nyonso mpe mafuta mpo na kopelisa minda yango,

38 etumbelo oyo esalema na wolo, mafuta ya epakolami, malasi ya solo
kitoko, rido ya ekotelo ya ndako ya kapo,
39 etumbelo esalema na bronze, motalaka na yango ya bronze, mabaya
ya komemela yango mpe bisalelo na yango nyonso, sani ya bronze
mpe evandelo na yango,
40 batapi ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango, rido mpo na
ekotelo ya lopango,
basinga na yango, bapike na yango,
bisalelo nyonso mpo na mosala ya Mongombo, Ndako ya kapo ya
Bokutani,
41 bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe mpo na kosala kati na
Mongombo, bilamba ya bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe
bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali.

42 Bana ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize.
43 Moyize atalaki malamu misala yango mpe amonaki ete basalaki yango
ndenge kaka Yawe atindaki. Boye Moyize apambolaki bango.

40

Mitindo mpo na kotelemisa mpe kobulisa Mongombo

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 — Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, okotelemisa Mongombo,
Ndako ya kapo ya Bokutani ;
3 okotia kati na yango Sanduku ya Litatoli mpe okozipa yango na rido.
4 Okokotisa mesa mpe okotia biloko oyo esengeli kozala likolo na
yango ; okokotisa etelemiselo ya minda mpe okopelisa minda na yango.
5 Okotia etumbelo ya malasi, oyo basala na wolo liboso ya Sanduku ya
Litatoli mpe okotia rido, na ekotelo ya Mongombo.
6 Okotia etumbelo ya mbeka ya kotumba liboso ya ekotelo ya
Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani,
7 mpe okotia sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya kapo
ya Bokutani mpe etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango.
8 Okotonga lopango zingazinga na yango mpe okotia rido na ekotelo
ya lopango.
9 Okozwa mafuta ya epakolami, okopakola Mongombo mpe nyonso
oyo ezali kati na yango, mpe okobulisa yango elongo na bisalelo na
yango nyonso mpe yango ekozala bule.
10 Okopakola mafuta na etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe bisalelo
na yango nyonso ; okobulisa etumbelo mpe yango ekozala bule koleka.
11 Okopakola mafuta na sani mpo na komipetola mpe evandelo na
yango, mpe okobulisa yango.

Libulisi ya Aron mpe bana na ye ya mibali

12 Okomema Aron mpe bana na ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe okosukola bango na mayi.
13 Sima na yango, okolatisa Aron bilamba ya bule, okopakola ye mafuta
mpe okobulisa ye mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe.
14 Okomema mpe bana na ye ya mibali mpe okolatisa bango banzam-
bala.
15 Okopakola bango mafuta ndenge opakolaki tata na bango, mpo ete
basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe : epakolami na bango ekopesa

bango nzela mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe libela na libela kati na bakitani na bango.

Moyize atelemisi Mongombo

16 Moyize asalaki nyonso oyo Yawe atindaki ye.
17 Boye, Mongombo etelemisamaki na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso na mobu ya mibale.
18 Tango Moyize atelemisaki Mongombo, atiaki bivandelo na esika na yango, atiaki bakadre, akotisaki mabaya mpe atelemisaki makonzi ;
19 atandaki ndako ya kapo na likolo ya Mongombo mpe atiaki ezipelo na likolo ya ndako ya kapo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
20 Moyize azwaki bitando nyonso mibale ya mabanga ya Boyokani mpe atiaki yango kati na Sanduku, akangisaki mabaya na Sanduku mpe atiaki esika ya bolimbisi masumu na likolo na yango.
21 Moyize akotisaki Sanduku kati na Mongombo mpe atiaki rido mpo na kokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo ete bato bakoka komona Sanduku ya Litatoli te, ndenge kaka Yawe atindaki ye.
22 Moyize atiaki mesa kati na Ndako ya kapo ya Bokutani na ngambo ya nor ya Mongombo libanda ya rido ;
23 mpe atiaki mapa na molongo, liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
24 Atiaki etelemiselo ya minda kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, etalana na mesa, na ngambo ya sude ya Mongombo.
25 Apelisaki minda liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
26 Atiaki etumbelo ya wolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya rido,
27 mpe atumbaki likolo na yango ansa ya solo kitoko, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
28 Bongo atiaki rido na ekotelo ya Mongombo.
29 Atiaki etumbelo ya mbeka ya kotumba pembeni ya ekuke ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, abonzaki likolo na yango bambeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
30 Atiaki sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo mpe atiaki kati na yango mayi ya kosukola.
31 Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron basalelaki yango mpo na kosukola maboko mpe makolo na bango.
32 Bazalaki komisukola tango nyonso bazalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to kopusana pembeni ya etumbelo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
33 Moyize atelemisaki lopango pembeni-pembeni ya Mongombo mpe ya etumbelo, mpe atiaki rido na ekuke ya lopango. Ezali boye nde Moyize asilisaki mosala.

Nkembo na Yawe etondi kati na Mongombo

34 Lipata ezipaki Ndako ya kapo ya Bokutani mpe nkembo na Yawe etondaki kati na Mongombo.
35 Moyize akokaki lisusu te kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, pamba te lipata evandaki likolo na yango mpe nkembo na Yawe etondaki kati na Mongombo.
36 Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bana ya Isalaele bazalaki kotelema mpo na kokende na mobembo na bango.

37 Kasi soki lipata elongwe te, bango mpe bazalaki kolongwa te, bazalaki
kozela kino na mokolo oyo lipata ekolongwa.
38 Na moyi, lipata ya Yawe ezalaki na likolo ya Mongombo ; bongo na
butu, moto ezalaki kongala kati na lipata, mpe miso ya bana nyonso ya
Isalaele ezalaki komona yango. Esalemaki bongo na mibembo na bango
nyonso.

Levitike
Mibeko na tina na bambeka mpe makabo

1 Yawe abengaki Moyize mpe ayebisaki ye, wuta na Ndako ya kapo ya
Bokutani :
2 « Yebisa bana ya Isalaele :

Na tina na bambeka ya kotumba

‹ Soki moko kati na bino alingi kobonza nyama lokola mbeka epai na
Yawe, asengeli komema nyama oyo azwi kati na bangombe, bantaba mpe
bameme.
3 Soki azali kobonza ngombe lokola mbeka ya kotumba, amema nde oyo
ezangi mbeba. Bongo akobonza yango na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani mpo ete Yawe andima yango.
4 Moto oyo akobonza yango akotia loboko na ye na moto ya mbeka.
Mbeka yango ekondimama lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu ya
moto oyo abonzi yango.
5 Akokata kingo ya ngombe liboso ya Yawe, bongo bakitani ya Aron,
Banganga-Nzambe, bakozwa makila na yango mpe bakosopa yango na
bangambo nyonso ya etumbelo oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani.
6 Bakolongola poso ya mbeka yango mpe bakokata yango na biteni.
7 Sima, bakitani ya Nganga-Nzambe Aron bakopelisa moto na etumbelo
mpe bakotanda bakoni likolo ya moto.
8 Bana mibali ya Aron, Banganga-Nzambe, bakotia lisusu biteni ya
ngombe, moto mpe biteni ya mafuta, na likolo ya bakoni oyo ezali kopela
na etumbelo.
9 Bakosukola na mayi biloko na yango ya kati mpe makolo na yango ;
sima, Nganga-Nzambe akotumba nyonso na etumbelo. Ezali mbeka ya
kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa
Yawe.
10 Soki ezali nyama ya moke nde azali kobonza lokola mbeka ya
kotumba, akomema mwana ntaba to mwana meme ya mobali oyo ezanga
mbeba.
11 Akokata yango kingo liboso ya Yawe, na ngambo ya nor ya etumbelo.
Bakitani ya Nganga-Nzambe Aron basengeli kosopa makila na yango na
bangambo nyonso ya etumbelo.
12 Akokata-kata mbeka yango na biteni ; bongo Nganga-Nzambe
akobongisa yango : akotia moto mpe biteni ya mafuta likolo ya bakoni
oyo ezali kopela moto na etumbelo ;
13 akosukola na mayi biloko ya kati mpe makolo. Sima, Nganga-Nzambe
akomema nyonso mpe akotumba yango na etumbelo. Ezali mbeka ya
kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa
Yawe.
14 Kasi soki ezali ndeke nde azali kobonzela Yawe lokola likabo ya
kotumba, akomema ebenga ya zamba to mwana ebenga ya mboka.
15 Nganga-Nzambe akomema yango na etumbelo, akokata yango moto,
akotumba moto yango na etumbelo mpe akosopa makila na yango
zingazinga ya etumbelo.

16 Akolongola eloko oyo ezalaka na kingo mpe bansala na yango nyonso ;
akobwaka yango na ngambo ya este ya etumbelo, na esika oyo batiaka
putulu ya moto.
17 Sima, akofungola ndeke na kati-kati ya mapapu ; kasi akokata mapapu
yango te. Bongo Nganga-Nzambe akotumba yango likolo ya bakoni oyo
ezali kopela moto na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa
na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.

2

Na tina na makabo ya bambuma

1 Soki moto alingi komema makabo ya mbuma epai na Yawe, makabo
yango ekozala ya farine. Bongo na likolo na yango, akosopa mafuta mpe
akotia ansa.
2 Akomema yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, oyo
moko kati na bango akozwa loboko mobimba ya farine mpe mafuta elongo
na ansa nyonso, mpe akotumba yango na etumbelo lokola ekaniseli. Ezali
likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
3 Ndambo oyo ekotikala, kati na makabo ya mbuma, ekozala ya Aron
mpe ya bana na ye. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo bazikisa na
moto mpo na Yawe.
4 Soki amemi likabo ya farine batumba na fulu ya moto, likabo yango
esengeli kozala ya gato oyo ezanga levire, oyo basangisa na mafuta to ya
mikate oyo ezanga levire mpe bapakola mafuta na likolo na yango.
5 Soki ezali likabo bakalinga na kikalungu, esengeli kozala ya farine
ezanga levire mpe basangisa na mafuta.
6 Bakokata yango na biteni mpe bakosopa mafuta likolo na yango. Ezali
likabo ya bambuma.
7 Bongo soki likabo yango ezali ya bambuma bakalinga na kikalungu,
ekozala ya farine basangisa na mafuta.
8 Bakomema epai na Yawe makabo ya mbuma oyo babongisi mpe
bakopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akomema yango na etum-
belo.
9 Nganga-Nzambe akolongola na makabo ya mbuma eteni oyo esengeli
kobonzama lokola ekaniseli mpe akotumba yango na etumbelo. Ezali
likabo bazikisa na moto oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
10 Bongo bagato oyo ekotikala, ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya
mibali. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo bazikisa na moto mpo
na Yawe.
11 Likabo moko te ya mbuma, oyo bokomemela Yawe ekozala na levire,
pamba te bokotumba te levire to mafuta ya nzoyi lokola likabo bazikisa
na moto mpo na Yawe.
12 Okomema yango epai na Yawe lokola likabo ya bambuma ya liboso,
kasi bokobonza yango te na etumbelo lokola makabo ya solo kitoko.
13 Okotia mungwa na makabo na yo nyonso ya bambuma mpe
okobosana te kotia mungwa na likabo na yo ya bambuma, pamba te
ezali elembo ya boyokani oyo Nzambe na yo asalaki. Okotia mungwa na
makabo na yo nyonso.
14 Soki omemeli Yawe likabo ya bambuma ya liboso, okomema bam-
buma ya sika bakalinga na moto mpe batuta.
15 Okosopela yango mafuta mpe ansa. Ezali likabo ya bambuma.

16 Bongo Nganga-Nzambe asengeli kotumba eteni ya likabo elongo na
ansa nyonso lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.

3

Na tina na bambeka ya boyokani

1 Soki moto moko alingi kobonza ngombe ya mobali to ya mwasi lokola
mbeka ya boyokani, nyama ya kobonza liboso ya Yawe esengeli kozala
ezanga mbeba.
2 Akotia loboko na ye na moto ya mbeka, akokata yango kingo na ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo, Banganga-Nzambe, bana mibali ya
Aron, bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo.
3 Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza
liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto : mafuta nyonso oyo ezipaka
biloko ya kati, mafuta nyonso oyo ekangami na biloko ya kati,
4 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka
yango, na kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola bafwa mpe bambuma
mibale wana.
5 Bana mibali ya Aron bakotumba yango na etumbelo, na likolo ya
mbeka ya kotumba oyo ezali likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto. Ezali
likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
6 Soki alingi kobonza meme to ntaba lokola mbeka ya boyokani liboso ya
Yawe, asengeli kobonza nyama ya mobali to ya mwasi oyo ezanga mbeba.
7 Soki azali nde kobonza mwana meme lokola mbeka, akomema yango
liboso ya Yawe.
8 Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, akokata yango kingo
liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron
bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo.
9 Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza
epai na Yawe lokola likabo bazikisa na moto : mafuta ya mbeka, mokila
mobimba, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati mpe mafuta nyonso oyo
ekangami na kati,
10 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka
yango mpe mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola
bafwa na bambuma mibale wana.
11 Nganga-Nzambe akotumba biteni nyonso wana na etumbelo. Ezali
likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
12 Soki alingi kobonza ntaba ya mobali to ya mwasi, akomema yango
liboso ya Yawe. Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye,
13 akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo
bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya
etumbelo.
14 Akobonza liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto : mafuta
nyonso oyo ezipaka biloko ya kati,
15 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ekangami
na yango mpe bafwa. Bakolongola yango nzela moko na bambuma mibale
oyo ezalaka na kati ya loketo.
16 Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa
na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
Biteni nyonso ya mafuta ezali ya Yawe.
17 Ezali mobeko ya seko mpo na milongo oyo ekoya, na bisika nyonso
oyo bokovanda : bokolia te ezala mafuta to makila. › »

4

Na tina na bambeka mpo na masumu

1 Yawe ayebisaki Moyize :
2 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Soki moto asali masumu to likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe, tala ndenge bokosala :

Mbeka mpo na masumu ya Nganga-Nzambe

3 ‘ Soki Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta asali masumu, bongo na nzela ya masumu na ye amemisi bato nyonso ngambo, akobonza liboso ya Yawe mpo na masumu oyo asili kosala, mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu.
4 Boye akobonza liboso ya Yawe, mwana ngombe yango ya mobali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akotia loboko na ye na moto ya mwana ngombe mpe akokata yango kingo liboso ya Yawe.
5 Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta akozwa ndambo ya makila ya mwana ngombe yango ya mobali mpe akomema yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
6 Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye na makila mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso ya Yawe, liboso ya rido ya Esika ya bule.
7 Nganga-Nzambe akotia ndambo ya makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo ndambo mosusu ya makila ya ngombe oyo ekotikala, akosopa yango na makolo ya etumbelo ya bambeka ya kotumba, oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
8 Akolongola mafuta nyonso ya mwana ngombe oyo asili kobonza lokola mbeka mpo na masumu, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati, mpe nyonso oyo ekangami kati na yango
9 elongo na bambuma mibale oyo ezalaka na loketo, na mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo ; akolongola bafwa mpe bambuma wana mibale
10 ndenge balongolaka mafuta ya ngombe oyo babonzi lokola mbeka ya boyokani. Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo ya mbeka ya kotumba.
11 Kasi poso ya ngombe ya mobali, mosuni na yango nyonso, moto na yango, makolo na yango, biloko ya kati ;
12 elingi koloba biteni mosusu ya ngombe oyo etikali, Nganga-Nzambe asengeli komema yango libanda ya molako, na esika moko ya bule oyo ebongisama mpo na kotumba biteni ya mbeka oyo etikalaka, na esika oyo babwakaka putulu ; bongo bakotumba yango na likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto, na esika oyo babwakaka putulu. ’

Mbeka mpo na masumu ya lisanga mobimba

13 ‘ Soki lisanga mobimba ya Isalaele basali masumu na nko te mpe basali likambo moko oyo epekisami kati na mibeko ya Yawe, ata soki likambo yango eyebani te kati na lisanga, lisanga ekomema solo ngambo.
14 Bakobonza ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe bakomema yango liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
15 Bakambi ya lisanga bakotia maboko na bango na moto ya ngombe yango liboso ya Yawe.
16 Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta akomema ndambo ya makila ya ngombe yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.

17 Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye kati na makila mpe akosopa
ndambo ya makila mbala sambo liboso ya Yawe mpe ya rido.
18 Nganga-Nzambe akotia makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo
ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe akosopa
makila nyonso oyo ekotikala na se ya etumbelo ya mbeka ya kotumba oyo
ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
19 Akolongola mafuta nyonso ya ngombe mpe akotumba yango na
etumbelo.
20 Akosala ndenge kaka asalaki na ngombe oyo ebonzamaki lokola
mbeka mpo na masumu. Na bongo, Nganga-Nzambe akosala mosala ya
bolimbisi masumu ya bato ; mpe bakolimbisama.
21 Nganga-Nzambe akomema ngombe yango libanda ya molako mpe
akotumba yango ndenge atumbaki ngombe ya liboso oyo ezalaki mbeka
mpo na masumu na ye moko Nganga-Nzambe. ’

Mbeka mpo na masumu ya mokonzi

22 ‘ Soki mokambi moko asali masumu na nko te, mpo ete asali likambo
oyo epekisami na mibeko ya Yawe, Nzambe na ye ; amemi solo ngambo.
23 Tango kaka akososola masumu na ye oyo asili kosala, asengeli kobonza
lokola mbeka, ntaba ya mobali oyo ezanga mbeba.
24 Akotia loboko na ye na moto ya ntaba yango mpe akokata yango kingo
na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba, liboso ya Yawe.
Ezali mbeka mpo na bolimbisi masumu.
25 Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka
oyo ebonzami mpo na bolimbisi masumu, akotia yango na maseke ya
etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe akosopa makila oyo ekotikala na
makolo ya etumbelo.
26 Akotumba mafuta nyonso na etumbelo ndenge batumbaka mafuta ya
mbeka ya boyokani. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya mokonzi ; mpe mokonzi wana akolimbisama. ’

Mbeka mpo na masumu ya moto moko

27 ‘ Soki moto moko kati na lisanga asali masumu na nko te, mpo ete asali
likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe ; amemi solo ngambo.
28 Tango kaka akososola masumu na ye oyo asali, asengeli kobonza
lokola mbeka, ntaba ya mwasi ezanga mbeba.
29 Akotia loboko na ye na moto ya mbeka mpo na masumu na esika oyo
bakataka kingo ya bambeka ya kotumba.
30 Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka
mpo na masumu, akotia yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya
kotumba, mpe akosopa makila nyonso oyo etikali na makolo ya etumbelo.
31 Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka balongolaka mafuta na
mbeka ya boyokani ; bongo Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo
lokola likabo oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana ; mpe moto yango
akolimbisama.
32 Soki abonzi mwana meme lokola mbeka mpo na masumu na ye,
asengeli komema mwana meme ya mwasi ezanga mbeba.
33 Akotia loboko na ye na moto ya mbeka mpo na masumu, na esika oyo
bakataka kingo ya bambeka ya kotumba.
34 Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka
mpo na masumu, mpe akotia yango na maseke ya etumbelo ya bambeka

ya kotumba. Bongo akosopa makila nyonso oyo etikali, na makolo ya etumbelo.
35 Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka balongolaka mafuta ya mwana meme kati na mbeka ya boyokani. Mpe Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo, na likolo ya makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana ; mpe moto yango akolimbisama. ’ › »

5

Ndakisa ya masumu oyo elimbisamaka

1 « Soki moto ayoki mbela ya elakeli mabe na tina na likambo oyo amonaki mpe ayebi, bongo aboyi kotatola yango, asali masumu mpe amemi ngambo.
2 Soki moto asimbi na kozanga koyeba eloko ya mbindo, ezala ebembe ya nyama ya zamba ya mbindo to ebembe ya nyama ya mboka ya mbindo to ebembe ya nyama ya mbindo oyo etambolaka na libumu, moto yango akomi mbindo mpe amemi ngambo.
3 Soki moto asimbi na kozanga koyeba moto ya mbindo, mbindo oyo ezwamaka na kotutana, akokoma mbindo mpe akomema ngambo na yango tango kaka akososola yango.
4 Soki moto alapi ndayi na kozanga koyeba, ata soki ezali mpo na bolamu na ye to ya moto mosusu, bongo ayei kososola yango na sima, moto yango akomema ngambo.
5 Boye, soki amemi ngambo na moko kati na makambo oyo, asengeli kotubela masumu oyo asali
6 mpe kobonzela Yawe meme to ntaba ya mwasi lokola mbeka mpo na masumu na ye. Bongo, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango.

Mbeka mpo na masumu ya mobola

7 Soki moto azangi makoki ya kozwa mwana meme, akomema epai na Yawe bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka : moko ekozala mbeka mpo na masumu, mpe mosusu, mpo na mbeka ya kotumba.
8 Akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akobonza liboso mbeka ya masumu : akokata yango kingo kasi akolongola moto te.
9 Akosopa ndambo ya makila na yango pembeni ya etumbelo ; mpe ndambo mosusu, na makolo ya etumbelo : ezali mbeka mpo na masumu.
10 Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza mbeka oyo ya mibale lokola mbeka ya kotumba, kolanda ndenge ekatama na mibeko. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana ; mpe moto yango akolimbisama.
11 Soki azangi makoki ya kozwa bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka, akomema epai ya Nganga-Nzambe bakilo misato ya farine lokola mbeka. Akotia te mafuta to ansa likolo na yango, pamba te ezali mbeka mpo na masumu.
12 Sima, akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akozwa loboko moko lokola eteni ya ekaniseli mpe akotumba yango na moto mpo na Yawe : ezali mbeka mpo na masumu.
13 Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana ; mpe moto yango akolimbisama. Ndambo ya mbeka oyo ekotikala ekozala ya Nganga-Nzambe, ndenge kaka esalemaka mpo na mbeka ya bambuma. »

Mbeka mpo na kozongisa boyokani

14 Yawe alobaki na Moyize :

15 « Soki moto abuki mobeko mpe asali na nko te masumu liboso ya
biloko oyo ebulisama mpo na Yawe, akobonzela Yawe lokola mbeka mpo
na masumu na ye meme ya mobali ezanga mbeba, oyo akozwa kati na
etonga na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata oyo
okokata, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule : ezali
mbeka mpo na kozongisa boyokani.
16 Lisusu, mpo na mabe oyo asali liboso ya Esika ya bule, moto yango
asengeli kobakisa likolo ya mbeka mpo na kozongisa boyokani : eteni
moko kati na biteni mitano ya motuya ya mbeka wana. Boye akopesa
biloko nyonso epai ya Nganga-Nzambe, mpe Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana na nzela ya meme ya mobali
oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani ; boye moto
yango akolimbisama.
17 Soki moto asali na kozanga koyeba masumu mpo ete abuki mobeko
na Yawe, amemi ngambo ; mpe akomema mokumba ya mabe na ye.
18 Bongo, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, akomema epai ya
Nganga-Nzambe meme ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo akozwa kati
na etonga na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata
oyo okokata. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo
na mabe oyo moto wana asalaki na kozanga koyeba ; boye moto yango
akolimbisama.
19 Ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani, pamba te amemaki ngambo
na ndenge asalaki masumu liboso ya Yawe. »
20 Yawe alobaki na Moyize :
21 « Soki moto asali masumu mpe abuki mobeko ya Yawe na kokosa
moninga na ye mpo na eloko oyo babombisaki epai na ye to oyo adefaki
to oyo ayibaki to oyo abotolaki na makasi
22 to atako amoni eloko oyo ebungaki, kasi akosi mpe alapi ndayi ya
lokuta na tina na moko kati na masumu oyo moto akoki kosala ;
23 moto oyo asali masumu ya boye mpe amemi ngambo, akozongisa
eloko oyo ayibisaki to oyo abotolaki na makasi to oyo babombisaki epai
na ye to oyo amonaki sima na kobungisa yango.
24 To lisusu, akozongisa eloko nyonso oyo na tina na yango ye alapaki
ndayi ya lokuta mpe akobakisa eteni moko kati na biteni mitano.
Akozongisa yango na nkolo eloko na mokolo oyo akobonza mbeka na ye
mpo na masumu.
25 Mpe akomema epai ya Nganga-Nzambe mbeka na ye mpo na
kozongisa boyokani elongo na Yawe. Akomema meme ya mobali oyo
ezanga mbeba ; akozwa yango kati na bameme mpe bantaba na ye
kolanda ndenge okokata.
26 Nganga-Nzambe akosala mpo na moto wana, liboso ya Yawe, mosala
ya bolimbisi masumu ; mpe moto yango akolimbisama. »

Mibeko mpo na Banganga-Nzambe

6

Na tina na mbeka ya kotumba

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Pesa mitindo oyo epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya
mibali : ‹ Tala mobeko mpo na mbeka ya kotumba : mbeka ya kotumba

ekowumela na likolo ya motalaka ya etumbelo butu mobimba kino na tongo, mpe moto ya etumbelo ekozikisa yango.
3 Nganga-Nzambe akolata nzambala na ye ya lino mpe bakaputula na ye ya lino. Akolongola putulu ya mbeka ya kotumba oyo moto ezikisaki na etumbelo mpe akotia yango na mopanzi ya etumbelo.
4 Sima, akolongola bilamba wana mpe akolata bilamba mosusu ; bongo akomema putulu na libanda ya molako, na esika ya peto.
5 Moto ya etumbelo ekobanda kopela tango nyonso mpe ekoki kokufa te. Nganga-Nzambe akobanda kobakisa tongo nyonso bakoni mpe kotia mbeka ya kotumba na likolo ya bakoni ; bongo akotumba biteni ya mafuta ya mbeka ya boyokani na likolo na yango.
6 Moto esengeli kopela tango nyonso na etumbelo, ekoki kokufa te. ›

7 ‹ Tala mobeko mpo na likabo ya gato : ‘ Bana mibali ya Aron bakomema yango liboso ya Yawe, liboso ya etumbelo.
8 Nganga-Nzambe akozwa na loboko na ye ndambo ya farine, mafuta mpe ansa nyonso oyo ezali na likolo ya gato ; akotumba yango na likolo ya etumbelo mpo ete solo kitoko na yango esepelisa Yawe mpe ezala ekaniseli mpo na Ye.
9 Ndambo oyo ekotikala, Aron mpe bana na ye ya mibali bakolia yango. Kasi bakolia yango ezanga levire, na Esika ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
10 Bakotumba yango te na levire : ezali eteni oyo napesi bango kati na bambeka na Ngai oyo etumbami na moto : ezali eloko ya bule penza lokola mbeka mpo na masumu mpe mpo na kozongisa boyokani.
11 Bana mibali nyonso kati na bakitani ya Aron bakolia yango. Ezali eteni na bango mpo na tango nyonso mpe na milongo nyonso kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Bato nyonso oyo bakosimba yango bakokoma bule. ’ › »

12 Yawe alobaki na Moyize :
13 « Tala likabo oyo Aron mpe bana na ye ya mibali bakopesa epai na Yawe, na mokolo oyo bakozwa epakolami : eteni ya zomi ya efa ya farine lokola likabo ya tango nyonso. Na tongo, akopesa eteni moko kati na biteni mibale ; mpe eteni mosusu, na pokwa.
14 Okosangisa yango liboso na mafuta, bongo okokalinga yango na kikalungu. Sima okobonza yango na biteni lokola mbeka oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
15 Mwana mobali ya Aron oyo bakopakola mafuta mpo na kokitana na Aron lokola Nganga-Nzambe akobonza mpe likabo yango : ezali likabo ya libela mpo na Yawe mpe bakotumba yango mobimba.
16 Mbeka nyonso oyo Nganga-Nzambe akobonza na mobimba na yango ekoliama te, ezala ata ndambo na yango. »

Na tina na mbeka mpo na masumu

17 Yawe alobaki na Moyize :
18 « Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali : ‹ Tala mobeko ya mbeka mpo na masumu : ‘ Bakokata kingo ya mbeka mpo na masumu liboso ya Yawe, na esika oyo bakataka bakingo ya bambeka ya kotumba ; ezali mbeka ya bule penza.
19 Nganga-Nzambe oyo azali kobonza yango mpo na masumu akolia yango na Esika ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani.

20 Moto nyonso oyo akosimba mosuni na yango akozala bule. Soki kaka
makila ya mbeka yango ezwi elamba na ye, asengeli kosukola esika oyo
ezwi makila, na esika moko ya bule.
21 Bongo soki basaleli nzungu ya mabele mpo na kokalinga mosuni ya
mbeka mpo na masumu, bakopanza nzungu yango. Soki bakalingi yango
na nzungu ya bronze, bakopalola nzungu yango mpe bakosukola yango
na mayi ebele.
22 Kaka mibali oyo bazali na libota ya Nganga-Nzambe nde bakoki kolia
yango, pamba te ezali eloko ya bule penza.
23 Nzokande, mbeka moko te mpo na masumu ekoki koliama soki
bamemi makila na yango na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosala
mosala ya bolimbisi masumu ; esengeli kotumba yango na moto. ’ › »

7

Na tina na mbeka mpo na kozongisa boyokani

1 « ‹ Tala mobeko ya mbeka mpo na kozongisa boyokani ; ezali eloko ya
bule penza :
2 ‘ Bakokata kingo ya mbeka mpo na kozongisa boyokani, na esika oyo
bakataka kingo ya bambeka ya kotumba. Bongo bakobwaka makila na
yango pembeni-pembeni ya etumbelo.
3 Bakobonza biteni na yango ya mafuta : mokila, mafuta oyo ezipaka
biloko ya kati,
4 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe mafuta oyo ezipaka
yango, oyo ezali kati na mipanzi mpe loketo. Bakolongola bafwa mpe
bambuma mibale wana.
5 Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo bazikisa
na moto mpo na Yawe : ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani.
6 Mibali nyonso kati na Banganga-Nzambe bakoki kolia yango. Basengeli
kolia yango na Esika ya bule : ezali eloko ya bule penza.
7 Mobeko yango ezali kaka moko, ezala mpo na mbeka mpo na kozongisa
boyokani to mpo na mbeka ya masumu. Nyama ezali ya Nganga-Nzambe
oyo asali mosala ya bolimbisi masumu.
8 Nganga-Nzambe oyo akobonza mbeka ya kotumba mpo na moto,
akozwa poso ya nyama oyo abonzi mpe ekozala ya ye.
9 Likabo nyonso ya gato oyo batumbi na fulu ya moto to bakalingi na
kikalungu to mpe batumbi na likolo ya manzanza ezali ya Nganga-Nzambe
oyo abonzi yango.
10 Likabo nyonso ya gato oyo basangisi na mafuta to oyo ezali ya
kokawuka ekozala ya bana mibali nyonso ya Aron ; bakozwa yango
ndenge moko. ’ ›

Na tina na mbeka ya boyokani

11 ‹ Tala mibeko mpo na mbeka ya boyokani oyo moto akoki kobonza
epai na Yawe :
12 ‘ Soki moto abonzi yango mpo na kozongisa matondi, asengeli
kobonza, elongo na mbeka ya kozongisa matondi, likabo ya bagato ezanga
levire kasi basangisa na mafuta, bagalete ezanga levire kasi bapakola
yango mafuta mpe bagato basala na farine oyo basangisa malamu na
mafuta.
13 Na likolo ya mbeka na ye ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa
matondi, akobakisa likabo ya bagato oyo esalemi na farine batia levire.

14 Akomema eteni ya likabo moko na moko mpe akobonza yango epai
na Yawe : ekozala ya Nganga-Nzambe oyo asopaki makila ya mbeka yango
ya boyokani pembeni-pembeni ya etumbelo.
15 Mosuni ya mbeka ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa matondi
esengeli koliama kaka na mokolo oyo abonzi yango, eloko moko te ekoki
kotikala kino na tongo.
16 Soki abonzi mbeka na ye ya boyokani mpo ete apesaki elaka, na kolapa
ndayi to wuta na mokano ya motema na ye moko, mbeka esengeli koliama
kaka na mokolo oyo abonzi yango. Kasi soki ndambo etikali, ekoliama na
mokolo oyo ekolanda.
17 Mosuni oyo ekotikala na mbeka, na mokolo oyo ekolanda, esengeli
kotumba yango.
18 Soki mosuni ya mbeka ya boyokani eliami na mokolo ya misato,
mbeka yango ekondimama te. Ekotangama te likolo ya moto oyo abonzi
yango, pamba te ezali likabo ya mbindo ; mpe moto oyo akomeka kolia
yango akomema masumu.
19 Bongo soki mosuni yango etutani na eloko ya mbindo, esengeli
batumba mosuni yango na moto.
Kasi mpo na oyo etali mosuni ya mbeka ya boyokani, kaka moto oyo
azali peto nde akoki kolia yango.
20 Nzokande, soki moto ya mbindo alie mosuni ya mbeka ya boyokani
oyo ezali ya Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.
21 Soki moto moko asimbi eloko ya mbindo, ezala moto ya mbindo to
nyama ya mbindo to eloko mosusu ya mabe mpe ya mbindo, mpe alie
mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali ya Yawe, basengeli kolongola ye
kati na bato na ye. ’ › »

Malako mpo na bato : ekila ya kolia mafuta mpe makila

22 Yawe alobaki na Moyize :
23 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Bokolia te mafuta ya ngombe, ya meme
to ya ntaba.
24 Nzokande bokoki na bino kosalela mafuta ya nyama oyo ekufa to ya
nyama oyo babomi na nyama ya zamba misala nyonso, kasi bokoki te kolia
yango.
25 Moto nyonso oyo akolia mafuta ya nyama oyo babonzi epai na Yawe
lokola likabo bazikisa na moto, bakolongola ye kati na bato na ye.
26 Na esika nyonso oyo bokovanda, bokoki te kolia makila, ezala makila
ya ndeke to ya nyama.
27 Moto nyonso oyo akolia makila, bakolongola ye kati na bato na ye. › »
28 Yawe alobaki na Moyize :
29 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Moto nyonso oyo akobonza epai na
Yawe mbeka ya boyokani akomema eteni ya mbeka na ye lokola mbeka
na ye epai na Yawe.
30 Akomema yango ye moko, na maboko na ye, mpo ete etumbama
lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Akomema mafuta mpe tolo
ya mbeka mpe akotombola liboso ya Yawe tolo yango lokola likabo ya
kotombola.
31 Nganga-Nzambe akotumba mafuta na etumbelo, kasi tolo ekozala mpo
na Aron mpe bana na ye ya mibali.
32 Bokopesa epai ya Nganga-Nzambe lokola likabo mopende ya ngambo
ya loboko ya mobali ya bambeka ya boyokani.

33 Mwana mobali ya Aron oyo akobonza makila mpe mafuta ya mbeka
ya boyokani akozwa mopende ya ngambo ya loboko ya mobali.
34 Pamba te, nakobanda kozwa kati na bambeka ya boyokani ya bana
ya Isalaele tolo oyo batomboli mpe mopende oyo babonzi lokola likabo ya
kotombola. Napesi yango epai ya Nganga-Nzambe Aron mpe bana na ye
ya mibali lokola eteni na bango oyo bakobanda kozwa tango nyonso epai
ya bana ya Isalaele.
35 Yango nde eteni ya makabo bazikisa na moto, oyo bana ya Isalaele
basengeli kopesa epai ya Aron mpe bana na ye ya mibali wuta mokolo
oyo akobulisa bango mpo na kosalela Yawe lokola Banganga-Nzambe. › »
36 Yango nde mitindo oyo Yawe apesaki epai ya bana ya Isalaele mpo ete,
wuta mokolo oyo apakolaki bango mafuta, babanda kopesa bango yango
lokola eteni na bango. Ezali mibeko ya seko mpo na milongo nyonso ya
bana na bango.
37 Yango nde mibeko mpo na mbeka ya kotumba, likabo ya gato, mbeka
mpo na masumu, mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka mpo na
kobulisa mpe mpo na mbeka ya boyokani
38 oyo Yawe apesaki epai ya Moyize, na ngomba Sinai kati na esobe
ya Sinai na mokolo oyo apesaki mitindo epai ya bana ya Isalaele ete
babonzela Ye bambeka mpe makabo na bango.

Libulisi ya Banganga-Nzambe ya liboso

8

Libulisi ya Aron mpe bana na ye ya mibali

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Mema Aron mpe bana na ye ya mibali, bilamba na bango ya mosala
ya bonganga-Nzambe, mafuta ya epakolami, mwana ngombe ya mobali
mpo na mbeka ya masumu, bameme mibale ya mibali, mpe kitunga oyo
ezali na mapa ezanga levire ;
3 mpe sangisa lisanga mobimba na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani. »
4 Moyize asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe lisanga esanganaki na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
5 Moyize alobaki na lisanga makambo oyo Yawe atindaki ye kosala.
6 Moyize amemaki Aron elongo na bana na ye ya mibali liboso mpe
asukolaki bango na mayi.
7 Alatisaki Aron nzambala mpe akangaki ye mokaba na loketo ; alatisaki
ye kazaka mpe efode, azingelaki ye na mokaba ya efode.
8 Alatisaki Aron elamba ya tolo mpe atiaki Urimi mpe tumimi likolo ya
elamba yango.
9 Akangaki kitendi na moto ya Aron ; bongo liboso na yango, atiaki
medaye ya wolo, elembo ya libulisi, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
10 Moyize azwaki mafuta ya epakolami mpe apakolaki Mongombo
elongo na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango ; na bongo nde abulisaki
yango.
11 Asopaki na etumbelo ndambo ya mafuta mbala sambo mpe apakolaki
mafuta mpo na kobulisa etumbelo, bisalelo na yango nyonso, sani monene
mpe se na yango.
12 Asopaki ndambo ya mafuta ya epakolami na moto ya Aron mpe
apakolaki ye mafuta yango mpo na kobulisa ye.

13 Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso, alatisaki bango
banzambala, akangaki bango mikaba na loketo mpe alatisaki bango bikoti,
ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
14 Bongo amemaki ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu ; Aron
elongo na bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto ya
ngombe yango.
15 Moyize akataki yango kingo mpe asalelaki mosapi na ye mpo na
kotia makila ya ngombe yango na maseke ya etumbelo. Boye, apetolaki
etumbelo ; bongo asopaki makila oyo etikalaki, na makolo ya etumbelo
oyo abulisaki mpo na mosala ya bolimbisi masumu.
16 Moyize azwaki lisusu mafuta nyonso oyo ezalaki pembeni-pembeni ya
biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale
oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango, atumbaki yango na
etumbelo.
17 Kasi atumbaki na libanda ya molako ngombe yango ya mobali, poso
na yango, misuni na yango mpe nyei na yango, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize.
18 Bongo amemaki meme ya mobali mpo na kobonza yango lokola
mbeka ya kotumba ; Aron mpe bana na ye ya mibali batiaki maboko na
bango na moto na yango.
19 Moyize akataki kingo ya meme yango mpe asopaki makila na yango
na bapembeni nyonso ya etumbelo.
20 Akataki-kataki meme yango na biteni. Moyize atumbaki biteni yango,
moto mpe mafuta.
21 Asukolaki na mayi biloko ya kati mpe makolo, atumbaki meme yango
mobimba na likolo ya etumbelo ; ezalaki mbeka ya kotumba, likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaki Yawe,
ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
22 Bongo amemaki meme mosusu ya mobali mpo na libulisi ; Aron mpe
bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango.
23 Moyize akataki yango kingo, azwaki ndambo ya makila na yango mpe
atiaki yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron,
na mosapi ya monene ya loboko ya mobali ya Aron mpe na mosapi ya
monene ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron.
24 Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso, atiaki ndambo ya makila
na basonge ya matoyi na bango ya ngambo ya loboko ya mobali, na misapi
ya minene ya maboko na bango ya mobali mpe na misapi ya minene ya
makolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali. Sima, asopaki makila
na bangambo nyonso ya etumbelo.
25 Azwaki biteni oyo ya mafuta : mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka
pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma
mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe
mopende ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali.
26 Kati na kitunga ya mapa ezanga levire oyo ezalaki liboso ya Yawe,
azwaki lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko ; atiaki
yango likolo ya biteni ya mafuta mpe ya mopende ya ngambo ya loboko
ya mobali.
27 Atiaki biloko yango nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya
mibali ; bongo ayebisaki bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola
likabo ya kotombola.
28 Moyize azwaki yango lisusu na maboko na bango mpe atumbaki yango
na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba. Ezalaki mbeka ya libulisi,

likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.
29 Moyize azwaki tolo ya meme ya libulisi, atombolaki yango liboso ya
Yawe lokola mbeka ya kotombola ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
30 Moyize azwaki na etumbelo, mafuta ya epakolami mpe ndambo ya
makila ; asopelaki yango Aron, bilamba na ye, bana na ye ya mibali mpe
bilamba na bango. Bongo abulisaki Aron, bilamba na ye, bana na ye ya
mibali mpe bilamba na bango.
31 Moyize alobaki na Aron mpe na bana na ye ya mibali : « Bolamba
mosuni na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe bolia yango wana
elongo na lipa oyo ezali kati na kitunga oyo ezali na mbeka ya libulisi,
ndenge kaka natindaki tango nalobaki : ‹ Aron mpe bana na ye ya mibali
nde bakolia yango. ›
32 Oyo ekotikala kati na mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa,
bokotumba yango na moto.
33 Mikolo sambo, bokolongwa te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani kino mikolo ya libulisi na bino ekokoka, pamba te libulisi na
bino ekowumela mikolo sambo.
34 Makambo oyo esalemi lelo, yango nde Yawe atindi mpo na kosala
mosala ya bolimbisi masumu na bino.
35 Bokovanda mikolo sambo, butu mpe moyi, na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe bokosala makambo oyo Yawe atindi mpo ete bokufa
te. Pamba te, yango nde epesamelaki ngai lokola mitindo. »
36 Aron mpe bana na ye ya mibali basalaki makambo nyonso oyo Yawe
atindaki Moyize.

9

Aron mpe bana na ye babandi kosalela Yawe

1 Na mokolo ya mwambe, Moyize abengisaki Aron, bana na ye ya mibali
mpe bakambi ya Isalaele.
2 Alobaki na Aron : « Zwa mwana ngombe lokola mbeka mpo na
masumu na bino mpe meme ya mobali mpo na mbeka na bino ya
kotumba ; nyonso mibale esengeli kozala ezanga mbeba, mpe bonza yango
liboso ya Yawe.
3 Bongo loba na bana ya Isalaele : ‹ Bozwa ntaba ya mobali lokola mbeka
ya masumu, mwana ngombe mpe mwana meme ezanga mbeba mpe ya
mobu moko lokola mbeka ya kotumba,
4 mpe ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali lokola mbeka
ya boyokani, mpo na kobonza lokola mbeka liboso ya Yawe elongo na
likabo ya bambuma basangisa na mafuta. Pamba te, na mokolo ya lelo,
Yawe akobimela bino. › »
5 Bamemaki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani biloko oyo Moyize
atindaki bango ; mpe lisanga mobimba bapusanaki mpe batelemaki liboso
ya Yawe.
6 Moyize alobaki : « Tala makambo oyo Yawe atindi bino kosala mpo ete
nkembo na Yawe ebimela bino. »
7 Moyize alobaki na Aron : « Pusana pene ya etumbelo mpe bonza
mbeka na yo ya masumu mpe mbeka na yo ya kotumba ; mpe sala mosala
ya bolimbisi masumu mpo na yo moko mpe mpo na bato. Bonza likabo
ya bato mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, kolanda
ndenge Yawe apesaki mitindo. »

8 Aron apusanaki pene ya etumbelo mpe akataki kingo ya mwana
ngombe lokola mbeka mpo na masumu na ye moko.
9 Bongo bana mibali ya Aron bamemelaki ye makila. Aron azindisaki
mosapi na ye kati na makila, apakolaki makila yango na maseke ya
etumbelo mpe asopaki makila oyo etikalaki na makolo ya etumbelo.
10 Atumbaki na etumbelo : mafuta, bambuma mibale oyo ezalaka na
kati ya loketo mpe fwa oyo ewutaki na mbeka mpo na masumu, ndenge
kaka Yawe atindaki Moyize.
11 Atumbaki na moto mosuni mpe poso na libanda ya molako.
12 Aron akataki kingo ya mbeka ya kotumba. Bana na ye ya mibali
bapesaki ye makila mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo.
13 Bapesaki ye mbeka ya kotumba bakata biteni-biteni elongo na moto,
mpe atumbaki yango na etumbelo.
14 Asukolaki biloko ya kati mpe makolo, atumbaki yango na etumbelo,
na likolo ya mbeka ya kotumba.
15 Aron amemaki likabo oyo ezalaki mpo na bato. Azwaki ntaba ya
mobali lokola mbeka mpo na masumu ya bato, akataki yango kingo mpe
abonzaki yango lokola mbeka ya masumu ndenge asalaki na mbeka ya
liboso.
16 Aron amemaki mbeka ya kotumba mpe abonzaki yango kolanda
mitindo.
17 Amemaki mpe likabo ya bambuma, atondisaki yango na loboko na ye
mpe atumbaki yango na etumbelo elongo na mbeka ya kotumba ya tongo.
18 Aron akataki kingo ya ngombe ya mobali mpe ya meme ya mobali
lokola mbeka ya boyokani mpo na bato ; bana na ye ya mibali bapesaki
ye makila mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo.
19 Bapesaki ye mpe biteni ya mafuta ya ngombe ya mobali mpe ya meme
ya mobali, mokila, mafuta ya biloko ya kati, mafuta ya bambuma mibale
oyo ezalaka na kati ya loketo mpe bafwa.
20 Batiaki biteni yango na batolo ya banyama nyonso mibale mpe Aron
atumbaki mafuta na etumbelo.
21 Aron atombolaki liboso ya Yawe likabo ya kotombola, batolo mpe
mopende ya ngambo ya loboko ya mobali ndenge Moyize atindaki.
22 Aron atombolaki maboko na ye epai ya bato mpe apambolaki bango ;
bongo akitaki sima na kobonza mbeka ya masumu, mbeka ya kotumba
mpe mbeka ya boyokani.
23 Moyize mpe Aron bakotaki na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo
tango babimaki, bapambolaki bato, mpe nkembo ya Yawe ebimelaki bato
nyonso.
24 Moto ebimaki liboso ya Yawe mpe ezikisaki na etumbelo, mbeka ya
kotumba mpe biteni ya mafuta. Mpe tango bamonaki bongo, bagangaki
na esengo mpe bakweyaki bilongi na bango kino na se.

10

Mabe ya Nadabi mpe Abiyu

1 Bana mibali ya Aron, Nadabi mpe Abiyu, bazwaki moko na moko
mbabola na ye ; batiaki yango makala ya moto mpe batiaki ansa na likolo
ya makala yango. Lokola bakokisaki te kolanda oyo basengelaki kosala,
bamemaki moto ya mopaya liboso ya Yawe.
2 Boye moto ebimaki longwa liboso ya Yawe mpe etumbaki bango
nyonso ; bakufaki na mbala moko.

3 Moyize alobaki na Aron : « Tomoni kokokisama ya maloba oyo Yawe
asakolaki tango alobaki : ‹ Bato nyonso oyo bakobelema liboso na Ngai
basengeli kotosa bosantu na Ngai, mpe Ngai nakomonisa nkembo na Ngai
na miso ya bato nyonso. › »
Aron alobaki ata liloba moko te.
4 Moyize abengisaki Mishaeli mpe Elitsafani, bana mibali ya Uzieli, noko
ya Aron. Alobaki na bango : « Boya kolongola bibembe ya bandeko na
bino liboso ya Esika ya bule mpe bomema yango na libanda ya molako. »
5 Basalaki ndenge kaka Moyize alobaki na bango : bapusanaki mpe
bamemaki bibembe elongo na banzambala na bango na libanda ya
molako.
6 Sima na yango, Moyize alobaki na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana
mibali ya Aron : « Bopanza te suki ya mito na bino, bopasola te bilamba
na bino lokola nde bozali na matanga, noki te bokokufa mpe bokobenda
kanda ya Yawe likolo ya lisanga mobimba. Ezali bandeko na bino nyonso
ya Isalaele nde bakolela bato oyo Yawe atumbi na moto.
7 Kasi bino, bosengeli te kolongwa liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
noki te bokokufa ; pamba te bapakola bino mafuta mpo na kosala mosala
ya Yawe. »
Aron mpe bana na ye batosaki makambo oyo Moyize alobaki na bango.

Mibeko na tina na masanga oyo elangwisaka

8 Yawe alobaki na Aron :
9 « Tango bokobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, yo mpe
bana na yo ya mibali, bosengeli te komela masanga oyo elangwisaka, noki
te bokokufa. Yango ezali mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe
milongo nyonso oyo ekoya sima na bino,
10 mpo ete boyeba kokesenisa eloko ya bule mpe eloko oyo ezangi bule,
eloko ya peto mpe eloko ya mbindo ;
11 lisusu mpo ete boyeba koteya bana ya Isalaele mibeko nyonso oyo
Yawe apesaki bino na nzela ya Moyize. »

Mibeko na tina na misuni ya bambeka

12 Moyize alobaki na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron :
« Kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bokobanda kozwa
likabo oyo ekotikala, oyo ekozika te na moto, mpe bokobanda kolia yango
pembeni ya etumbelo ; bokotia yango ezanga levire, pamba te ezali eteni
ya bule koleka.
13 Bokolia yango na Esika ya bule, pamba te yango nde epesameli yo
mpe bana mibali na yo kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe,
ndenge kaka atindaki ngai.
14 Kati na bambeka ya boyokani oyo bana ya Isalaele bakobanda
kobonza, yo mpe bana na yo, bokobanda kolia, na Esika ya bule, lokola
eteni oyo epesameli bino, tolo oyo ekobonzama lokola likabo ya kotombola
mpe mopende ya banyama oyo ekobonzama epai ya Yawe.
15 Bana ya Isalaele bakobonza elongo na biteni ya mafuta bazikisa na
moto : tolo mpe mopende ya banyama oyo batombolaka liboso ya Yawe.
Ekokoma ya yo mpe ya bana mibali na yo mpo na libela, ndenge kaka
Yawe atindaki ngai. »
16 Bongo, tango Moyize atunaki ntaba ya mobali oyo ebonzamaki lokola
mbeka mpo na masumu, ayokaki ete basilaki kotumba yango na moto.
Boye asilikelaki Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron, mpe atunaki
bango :

17 — Mpo na nini boliaki te mosuni ya mbeka mpo na masumu na
Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule ? Yawe apesaki bino yango
mpo ete bokangola lisanga ya Isalaele na masumu na bango mpe bosala
liboso ya Yawe mosala ya bolimbisi masumu na bango.
18 Lokola makila ya mbeka yango ekotaki te kati na Esika ya bule,
bosengelaki kolia mosuni na yango na Esika ya bule kolanda ndenge
nalobaki na tina na yango.
19 Aron azongiselaki Moyize :
— Na mokolo oyo bana na ngai babonzelaki Yawe mbeka na bango
mpo na masumu mpe mbeka na bango ya kotumba, oyebi malamu
makambo oyo ekweyelaki ngai. Soki, na mokolo lokola oyo wana, ngai
naliaki mosuni ya mbeka mpo na masumu, Yawe akokaki na Ye kondima
ete ngai nasala likambo ya bongo ?
20 Moyize ayokaki eyano oyo mpe amonaki ete ezali malamu.

11

Mibeko na tina na banyama ya mbindo

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
2 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Kati na banyama nyonso oyo ezali kati
na mokili, tala banyama oyo bokoki kolia :
3 banyama oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na
monoko biloko oyo ewuti na libumu.
4 Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti
na libumu, mpe kati na banyama oyo litindi na yango epasuka na kati-
kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia : shamo, pamba te ezongisaka
na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te
na kati-kati : ezali mbindo mpo na bino ;
5 mpanya ya zamba, pamba te ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti
na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati : ezali mbindo mpo
na bino ;
6 mpanya ya matoyi milayi, pamba te ezongisaka na monoko biloko
oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati : ezali
mbindo mpo na bino ;
7 ngulu, pamba te ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te
na monoko biloko oyo ewuti na libumu : ezali mbindo mpo na bino.
8 Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na
yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino.
9 Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi lokola bibale minene
mpe miluka, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli* mpe biteku†.
10 Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku : ezali
mbindo mpo na bino.
11 Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na
yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino.
12 Bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi kasi ezangi binyanyeli mpe
biteku, ezali mbindo mpo na bino.
13 Kati na bandeke, tala oyo ezali mbindo mpo na bino, oyo bosengeli te
kolia : mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene,
14 nzengo mpe bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni,
15 bayanganga ya lolenge nyonso ;

* **11:9** Enyanyeli elakisi na lifalanse : nageoire † **11:9** Eteku elakisi na lifalanse : écaille

16 maligbanga, kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya
lolenge nyonso,
17 esulungutu, libata ya mayi, esulungutu ya monene,
18 esulungutu ya pembe, libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola,
19 nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema.
20 Bokolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu mpe
etambolaka na makolo minei ; ezali mbindo mpo na bino.
21 Nzokande, kati na banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na
mapapu, bokoki kolia oyo ezali lisusu na makolo oyo esungaka yango mpo
na kopumbwa wuta na mabele :
22 lolenge nyonso ya mabanki, mankoko, makelele mpe mayoyo.
23 Kasi banyama mike nyonso oyo ezali na mapapu mpe na makolo minei
ezali mbindo mpo na bino.
24 Soki te, ekokomisa bino mbindo ; mpe moto nyonso oyo akosimba
bibembe na yango akozala mbindo kino na pokwa.
25 Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akosukola bilamba na
ye mpe akozala mbindo kino na pokwa.
26 Tala banyama mosusu oyo bokomona lokola mbindo : nyama oyo ezali
na litindi epasuka te mpe ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na
libumu. Moto nyonso oyo akosimba yango akozala mbindo.
27 Nyama nyonso oyo ezali na makolo minei mpe etambolaka na
matambe na yango ezali mbindo. Moto nyonso oyo akosimba bibembe
na yango akozala mbindo kino na pokwa.
28 Mpe moto nyonso oyo akolokota bibembe na yango akosukola bilamba
na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Bokomona yango mbindo.
29 Kati na banyama mike oyo etambolaka na mabele, tala oyo bosengeli
komona lokola mbindo : mpuku ya se ya mabele, mpuku mpe lolenge
nyonso ya miselekete,
30 moselekete ya ndako, moselekete ya zelo, moselekete ya zamba,
moselekete ya langi ya pondu, mongungu.
31 Kati na bibwele nyonso oyo etambolaka na libumu, bokomona oyo
wana lokola mbindo. Moto nyonso oyo akosimba yango wana esili kokufa
akozala mbindo kino na pokwa.
32 Eloko nyonso oyo nyama yango ekokweyela, wana esili kokufa,
ekozala mbindo, ezala esalelo ya libaya, elamba, poso to sakosi ; botia
yango na mayi mpe ekozala mbindo kino na pokwa ; sima na yango nde
ekozonga lisusu peto.
33 Soki moko kati na banyama yango ekweyi na mbeki basala na mabele,
biloko nyonso oyo ezali kati na mbeki yango ekokoma mbindo mpe
bokopanza mbeki yango.
34 Soki basopi mayi ya mbeki yango na eloko nyonso oyo baliaka, eloko
yango ekokoma mbindo ; ezali mpe bongo mpo na eloko nyonso oyo
bamelaka : soki basopeli yango mayi ya mbeki wana, ekokoma mbindo
ata soki ezali kati na mbeki ya lolenge nini.
35 Eloko nyonso oyo ebembe ya moko kati na banyama wana ekokweya
likolo na yango ekokoma mbindo. Soki ezali fulu ya moto to mbabola,
esengeli kopanza yango ; pamba te ekozala mbindo mpe bokomona yango
bongo.
36 Nzokande soki nyama yango ya mbindo ekweyi kati na etima to kati
na libulu ya mayi, mayi ekotikala peto kasi moto oyo akosimba ebembe
na yango akozala mbindo.

37 Soki eteni moko ya ebembe na yango ekweyi likolo ya nkona oyo
basengeli kolona, nkona ekotikala peto ;
38 kasi soki basilaki kosopela nkona yango mayi, bongo eteni ya ebembe
ya nyama ya mbindo ekweyi lisusu likolo na yango, bokomona nkona
yango mbindo.
39 Soki nyama oyo bozali na ndingisa ya kolia ekufi, moto nyonso oyo
akosimba ebembe na yango akozala mbindo kino na pokwa ;
40 mpe moto oyo akolia mosuni ya nyama oyo esili kokufa asengeli
kosukola bilamba na ye, mpe akozala mbindo kino na pokwa. Moto oyo
mpe akomema ebembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala
mbindo kino na pokwa.
41 Bosengeli komona lokola mbindo banyama nyonso oyo etambolaka na
libumu, mpe epekisami kolia yango.
42 Bokolia ata nyama moko te oyo etambolaka na libumu ; ata oyo
etambolaka na makolo minei to koleka, pamba te ezali mbindo.
43 Bino moko mpe bomikomisa mbindo te na nzela ya moko kati na
bikelamu wana oyo etambolaka na libumu. Bomikomisa mbindo te na
nzela na yango to tika ete yango mpe ekomisa bino mbindo te.
44 Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na bino. Botambola lokola bato ya
bule mpe bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. Bomikomisa mbindo te
na nzela ya banyama nyonso oyo etambolaka na libumu.
45 Nazali Yawe oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete nazala Nzambe na
bino. Boye bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule.
46 Yango wana nde ezali mobeko oyo etali banyama, bandeke, bikelamu
nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi to na libumu.
47 Bosengeli kosala bokeseni kati na oyo ezali mbindo mpe oyo ezali peto,
kati na bikelamu ya bomoi oyo bakoki kolia mpe oyo bakoki kolia te. › »

12

Kopetolama ya mwasi sima na ye kobota

1 Yawe ayebisaki Moyize :
2 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Soki mwasi aboti mwana mobali, akozala
mbindo mikolo sambo lokola tango amonaka makila na ye ya sanza.
3 Bongo na mokolo ya mwambe, basengeli kokata mwana ngenga.
4 Sima, akolekisa lisusu mikolo tuku misato na misato mpo ete apetolama
na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. Akosimba eloko moko te ya
bule mpe akokende te na Esika ya bule kino mikolo ya kopetolama na ye
ekokoka.
5 Soki mwasi aboti mwana mwasi, akozala mbindo baposo mibale lokola
tango amonaka makila na ye ya sanza. Bongo akolekisa mikolo tuku
motoba na motoba mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango
abotaki.
6 Soki mikolo ya kopetolama na ye ekoki, ezala abotaki mwana mobali to
mwana mwasi, akomema epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani, mwana meme ya mobu moko lokola mbeka ya kotumba
mpe ebenga moko ya mboka to ebenga moko ya zamba lokola mbeka mpo
na masumu.
7 Nganga-Nzambe akobonza bambeka yango liboso ya Yawe mpe sima,
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mwasi. Soki kaka asilisi kosala
yango nde mwasi akokoma peto.
Wana nde mobeko mpo na mwasi oyo aboti mwana mobali to mwana
mwasi.

8 Soki azangi makoki ya kozwa mwana meme, akoki komema bana
mibale ya ebenga ya mboka to bibenga mibale ya zamba : moko mpo na
mbeka ya kotumba, mpe mosusu, mpo na mbeka mpo na masumu. Sima
na Nganga-Nzambe kosala mosala ya bolimbisi masumu, mwasi akokoma
peto. › »

13

Mobeko na tina na maba

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
2 « Soki poso ya nzoto ya moto ebimisi bambuma ya mike-mike to esali
kolokoto to lipalata, bongo ezwi lolenge ya bokono ya maba, bakomema
moto yango epai ya Nganga-Nzambe Aron to epai ya moko kati na bana
na ye, Banganga-Nzambe.
3 Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto oyo esili kozwa bokono.
Soki amoni ete bapwale oyo ezali na esika oyo ezwi bokono na poso
ebongwani mpe ekomi pembe ; bongo bapota efungwami na poso ya
nzoto, wana elakisi ete ezali bokono ya maba ; mpe Nganga-Nzambe akoki
koloba mbala moko ete moto yango azali mbindo.
4 Soki lipalata oyo ebimi na poso ezali ya pembe mpe ezali kongenga,
bongo efungwami te mpo na kosala pota na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe
akolongola kati na lisanga, moto oyo abeli mpe akotia ye na esika oyo
akozala ye moko mikolo sambo.
5 Sima na mikolo yango sambo, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu
malamu : soki amoni ete lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto efungwami
te mpe epanzani te na nzoto mobimba, akotika moto oyo abeli na esika
oyo atiaki ye mpo ete asala lisusu mikolo sambo.
6 Sima na mikolo sambo yango, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu
malamu : soki lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto ekawuki mpe
epanzani te na nzoto mobimba, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango
azali mbindo te ; ezali kolokoto ya pamba. Moto yango akosukola bilamba
na ye mpo ete azali mbindo te.
7 Nzokande, soki sima na Nganga-Nzambe kotala mpe koloba ete moto
yango azali peto, kolokoto yango epanzani na poso, moto yango asengeli
kozonga epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala ye lisusu.
8 Soki amoni ete kolokoto epanzani na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe
akoloba ete moto yango azali na bokono ya maba mpe azali mbindo.
9 Soki moto azwi bokono ya maba, basengeli komema ye epai ya Nganga-
Nzambe.
10 Nganga-Nzambe akotala ye malamu. Soki amoni ete poso ya nzoto na
ye ebimisi bambuma ya pembe ya mike-mike, ekomisi bapwale ya nzoto
na ye pembe, efungwami mpe ebimisi bapota,
11 wana elakisi ete ezali bokono ya maba ya libela kati na poso ya nzoto
na ye, mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo. Ekozala
na tina te kotia ye na esika oyo akozala ye moko, pamba te emonani ete
azali mbindo.
12 Kasi soki bokono na ye ya maba ebimisi bambuma ya mike-mike na
poso ya nzoto na ye mobimba, kobanda na moto kino na makolo, na bisika
nyonso oyo Nganga-Nzambe akoki kotala,
13 Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu : soki amoni ete bambuma
ya mike-mike etondi ye penza na nzoto mobimba, akoloba ete moto yango
azali mbindo te mpo ete akomi pembe nzoto mobimba.

14 Kasi akokoma mbindo na mokolo kaka poso ya nzoto na ye ekofungwama mpe ekobimisa bapota.
15 Soki kaka Nganga-Nzambe atali mpe amoni bapota oyo ebimi na poso, akoloba ete moto yango azali mbindo mpe bapota oyo efungwami ezali mbindo : ezali bokono ya maba.
16 Mpe soki bapota oyo efungwami ekomi lisusu pembe, moto yango akozonga lisusu epai ya Nganga-Nzambe
17 mpo ete atala ye malamu. Soki Nganga-Nzambe amoni ete bapota yango ekomi penza pembe, akoloba ete nzoto ezali mbindo te mpe ye moko moto yango azali mbindo te.

18 Soki moto moko abelaki bibon mpe yango ekawuki ;
19 bongo bambuma mike-mike ya pembe to lipalata ya mwa pembe mpe mwa motane ebimi na esika oyo bibon ezalaki, moto yango asengeli kokende epai ya Nganga-Nzambe oyo akotala ye malamu.
20 Soki Nganga-Nzambe amoni ete lidusu moko esalemi na poso ya nzoto ya moto wana, bapwale na ye ebongwani mpe ekomi pembe, akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya maba oyo ebimi na esika oyo elembo ya pota ya bibon ezali.
21 Nzokande, soki na ngonga ya kotala ye, Nganga-Nzambe amoni te bapwale ya moto yango kobongwana pembe mpe lidusu kosalema na poso na ye, akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo.
22 Sima na yango, soki Nganga-Nzambe amoni ete lipalata yango epanzani na poso ya nzoto, akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba.
23 Kasi soki lipalata yango epanzani te, wana elakisi ete ezali bobele elembo ya pota ya bibon ; mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na ye mbindo te.

24 Soki poso ya nzoto ya moto moko eziki na moto, bongo litono moko ya pembe to ya motane esalemi kati na esika oyo eziki,
25 Nganga-Nzambe akotala moto yango malamu : soki bapwale oyo ezali kati na litono ebongwani, ekomi pembe mpe litono yango kati na poso ebongwani, esali pota : elakisi ete ezali bokono ya maba nde ebimi na esika oyo ezikaki. Boye, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba.

26 Nzokande, soki tango Nganga-Nzambe atali moto yango malamu, amoni te bapwale ya pembe kati na litono ; mpe soki litono ebongwani te, esali na yango pota te na poso mpe epanzani te ; akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo.
27 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala ye malamu : soki litono epanzani solo na poso, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya maba.
28 Nzokande, soki litono yango etikali kaka esika moko, epanzani te na poso kasi ekawuki, wana etalisi ete ezali kaka kobeba ya poso ya nzoto mpo na kozika na ye na moto. Boye Nganga-Nzambe akoloba ete azali mbindo te, pamba te ezali kaka elembo ya pota ya moto.

29 Soki mobali to mwasi abeli bokono ya poso ya nzoto, ezala na moto to na mbanga,
30 Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto ya moto yango : soki amoni ete bapota ebimi na poso ya nzoto ya moto yango, bapwale eteli mpe kotela na yango epanzani, akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo, pamba te ezali lipalata ya moto to ya mbanga.

31 Nzokande, soki Nganga-Nzambe amoni ete poso ya nzoto ebimisi na
yango bapota te, atako bapwale ezali kaka ya mwindo, akotia ye na esika
oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo.
32 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu poso : soki
bokono yango epanzani te, bapwale eteli te, bapota ebimi te na poso,
33 mobeli akokokola suki na ye kasi akotika suki oyo ezali na bisika oyo
bokono emonani. Bongo Nganga-Nzambe akotia lisusu mobeli na esika
oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo.
34 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu bokono yango
ya poso ya nzoto : soki epanzani te mpe ebimisi bapota te, Nganga-Nzambe
akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo te. Boye mobali to mwasi
yango akosukola kaka bilamba na ye mpe akokoma peto.
35 Nzokande, atako Nganga-Nzambe asili koloba ete mobali to mwasi
wana azali peto kasi soki bokono yango epanzani ye kaka na poso ya nzoto,
36 Nganga-Nzambe akotala malamu : lokola bokono epanzani ye penza
na poso ya nzoto, ekozala na tina te ete Nganga-Nzambe aluka lisusu
koyeba soki bapwale eteli to te, pamba te mobali to mwasi yango azali
penza mbindo.
37 Nzokande, soki bokono epanzani na yango te mpe bapwale ya mwindo
ebimi na bisika oyo bokono ezali, wana elakisi ete mobeli abiki na bokono
na ye mpe azali peto : Nganga-Nzambe akoloba ete azali peto.

38 Soki mobali to mwasi amoni matono ya pembe kobima na poso ya
nzoto na ye,
39 Nganga-Nzambe akotala ye malamu : soki pembe ya matono yango
ezali na yango ya pete, wana elakisi ete ezali na yango penza bokono te :
moto yango azali peto.

40 Soki suki ya mobali moko ekatani, bongo akomi na libandi, elakisi te
ete akomi mbindo.
41 Soki suki yango ekataneli ye na mbunzu, bongo akomi na libandi,
wana elakisi ete azali peto.
42 Kasi soki lipalata moko ya mwa pembe mpe ya mwa motane ebimi
ye na libandi, ezala na dikosi to na mbunzu, wana elakisi ete bokono ya
maba ebandi kobima ye na libandi.
43 Nganga-Nzambe akotala ye malamu : soki amoni ete bokono yango
ya maba ebandi kobimisa bambuma ya mike-mike ya mwa pembe mpe
ya mwa motane, ezala na dikosi to na mbunzu ; wana elakisi ete azali na
bokono ya maba na libandi.
44 Boye mobali yango azali na bokono ya maba, azali mbindo ; mpe
Nganga-Nzambe asengeli koloba ete azali mbindo mpo na bokono oyo
akomi na yango na moto.

45 Moto oyo azwi bokono ya boye asengeli kolata bilamba epasuka,
akokatisa suki te, akozipa mandefu na ye mpe akoganga : ‹ Mbindo !
Mbindo ! ›
46 Lokola bokono oyo akomi na yango ezali mbindo, ye moko mpe
akozala mbindo. Boye akotonga ndako na ye mosika na bato mpe
akovanda libanda ya molako.

Mobeko na tina na mbindo kati na bilamba

47 Soki elamba ya kolata ezwi mbungi, ebebi mpe ekomi lokola nzoto ya
moto oyo abeli bokono ya maba, ezala elamba basala na lino to na bapwale
ya meme

48 to elamba ya pete to elamba ya lino mpo na komibatela na malili to
elamba basala na bapwale ya meme to mpe ezala mbungi yango emonani
na likolo ya eloko basala na kapo ya pete to na kapo ya makasi,
49 soki mbungi yango ezwi langi ya mayi ya pondu to ezwi langi ya
motane, na likolo ya elamba, wana elakisi ete ezali litono ya maba ; boye
basengeli komema yango epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala yango
malamu.
50 Sima na Nganga-Nzambe kotala yango malamu, akotia yango na esika
oyo ekozala yango moko mpo na mikolo sambo.
51 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu litono
yango. Soki amoni ete epanzani na likolo ya elamba ya kolata, ya elamba
ya pamba, ya elamba ya malili to na likolo ya kapo ; wana elakisi ete ezali
litono ya bokono ya maba oyo bakoki kolongola te mpe elakisi lisusu ete
elamba yango ezali mbindo.
52 Boye basengeli kotumba elamba yango, atako ezali ndenge nini,
pamba te ezali na litono oyo bakoki kolongola te : basengeli kotumba
yango.
53 Nzokande, soki sima na kotala elamba yango malamu, Nganga-
Nzambe amoni ete litono epanzani te na likolo ya elamba yango to na
likolo ya kapo,
54 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete basukola yango ; bongo akotia
yango lisusu na esika oyo ekozala yango moko mpo na mikolo sambo.
55 Sima na kosukola yango, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu
litono ; soki amoni ete ebongwani te mpe epanzani na yango te, wana
elakisi ete elamba ezali mbindo mpe esengeli kotumba yango na moto :
ezali elamba oyo ebebi na liboso mpe na sima.
56 Nzokande, soki Nganga-Nzambe, sima na kotala malamu elamba,
amoni ete litono elongwaki na tango basukolaki elamba ; akokata kaka
eteni ya elamba epai wapi litono ezali.
57 Soki sima na mwa tango, litono yango ezongi lisusu, wana elakisi ete
ezali bokono ya maba oyo ezali kokola. Boye esengeli kotumba na moto
eteni oyo ezali na litono na elamba.
58 Tango bakosukola elamba oyo ezali na litono, soki litono yango
elongwe, esengeli kosukola yango lisusu na mbala ya mibale mpo ete ezala
peto. »
59 Wana nde mitindo oyo etali litono ya bokono ya maba na likolo ya
elamba basala na bapwale ya meme to elamba ya lino, na likolo ya eloko
nyonso basala na poso ya nyama, mpo na koyeba soki elamba ezali peto
to mbindo.

14

Mibeko na tina na kopetolama ya bato na maba

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Tala mobeko oyo etali moto oyo azali na bokono ya maba, na mokolo
ya kopetolama na ye : ‹ Basengeli komema moto oyo azali na bokono ya
maba epai ya Nganga-Nzambe.
3 Nganga-Nzambe akokende libanda ya molako mpo na kotala ye
malamu. Soki abiki na bokono na ye ya maba,
4 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bamema biloko oyo, mpo na
kopetolama ya moto oyo abiki na bokono ya maba : bandeke mibale ya
peto mpe ya bomoi, eteni ya nzete ya sedele, eteni ya elamba ya motane
makasi mpe eteni ya nzete ya izope.

5 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bakata kingo ya ndeke moko kati
na bandeke wana mibale, na likolo ya sani basala na mabele mpe etondi
na mayi ya peto.
6 Bongo akokamata ndeke ya mibale, ya bomoi, elongo na eteni ya nzete
ya sedele, eteni ya elamba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya izope ;
akozindisa yango kati na makila ya ndeke oyo bawuti kokata kingo na
likolo ya mayi ya peto ;
7 akosopa makila yango mbala sambo na nzoto ya moto oyo asengeli
kopetolama na maba. Sima na yango, Nganga-Nzambe akotatola ete moto
yango akomi peto ; mpe akotika ndeke oyo ya bomoi kopumbwa mpe
kokende na zamba.
8 Moto oyo asengeli na kopetolama akosukola bilamba na ye, akokata
bapwale na ye nyonso mpe akomisukola nzoto na mayi ; sima na yango,
akokoma peto. Bongo, akoki kozonga kati na molako, kasi akovanda
mikolo sambo libanda ya ndako na ye ya kapo.
9 Na mokolo ya sambo, akokata lisusu bapwale na ye, suki na ye ya moto
mpe ya miso, mandefu na ye mpe bapwale nyonso mosusu ; akosukola
bilamba na ye mpe akomisukola nzoto na mayi. Na bongo, akozala peto.
10 Na mokolo ya mwambe, akokamata bana meme mibale ezanga mbeba
elongo na meme moko ya mwasi ezanga mbeba mpe esili kokokisa
mobu moko, kilo libwa ya farine basangisa na mafuta lokola, likabo ya
bambuma, mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta.
11 Nganga-Nzambe oyo azali kosala mosala ya kopetola akotia ye elongo
na makabo na ye liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
12 Nganga-Nzambe akozwa mwana meme ya liboso mpe akobonza yango
elongo na kati-kati ya litele moko ya mafuta lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani ; akotombola yango liboso ya Yawe.
13 Akokata mwana meme yango kingo na esika oyo babomaka banyama
oyo babonzi epai ya Nzambe lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu mpe
lokola mbeka ya kotumba, kati na esika yango ya bule ; pamba te, ezala
mbeka mpo na kozongisa boyokani to mbeka mpo na bolimbisi masumu,
ezali ya Nganga-Nzambe : ezali eloko ya bule koleka.
14 Nganga-Nzambe akozwa makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na
kozongisa boyokani, akopakola yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya
loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya
loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na
ye ya ngambo ya loboko ya mobali.
15 Nganga-Nzambe akokamata kati-kati ya litele ya mafuta mpe akosopa
ndambo na yango na loboko na ye ya ngambo ya mwasi.
16 Nganga-Nzambe akozindisa, kati na mafuta oyo asili kosopa na loboko
na ye ya ngambo ya mwasi, mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo
ya mobali mpe akosalela yango mpo na kosopa mbala sambo mafuta liboso
ya Yawe.
17 Bongo kati na mafuta oyo ekotikala ye na loboko, Nganga-Nzambe
akokamata ndambo na yango mpo na kopakola na likolo ya litoyi ya
ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya
liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya
lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali, kaka na esika oyo awuti kotia
makila ya mwana meme oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani.
18 Bongo Nganga-Nzambe akosopa, na moto ya moto oyo azali
komipetola, mafuta oyo ekotikala na loboko na ye mpo na kosala, liboso

ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu na ye.
19 Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza, liboso ya Nzambe, mbeka
mpo na masumu, mpo ete asala mosala ya bolimbisi masumu ya moto oyo
azali komipetola na mbindo na ye ; mpe akokata lisusu kingo ya nyama
oyo ebonzami lokola mbeka ya kotumba.
20 Nganga-Nzambe akotia mbeka yango na likolo ya etumbelo elongo
na makabo ya farine. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya moto yango, mpe akozala peto.
21 Soki moto yango azali mobola, bongo akoki kozwa te biloko wana
nyonso, akokamata kaka mwana meme moko lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani, mpo na kobonza yango mpo na mosala ya bolimbisi
masumu ya moto yango ; akobakisa na likolo na yango lokola makabo
bakilo misato ya farine basangisa na mafuta mpe kati-kati ya litele moko
ya mafuta.
22 Akobonza lisusu bibenga mibale kolanda bozwi na ye : moko lokola
mbeka mpo na bolimbisi masumu, mosusu lokola mbeka ya kotumba.
23 Na mokolo ya mwambe, akomema yango epai ya Nganga-Nzambe, na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Yawe, mpo na kopetolama
na ye.
24 Nganga-Nzambe akokamata mafuta mpe mwana meme oyo ebonzami
lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mpe akobonza yango epai na
Yawe.
25 Akokata kingo ya mwana meme yango oyo ebonzami lokola mbeka
mpo na bolimbisi masumu. Nganga-Nzambe akotia makila ya mbeka mpo
na bolimbisi masumu, na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali
ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya
ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo
ya loboko ya mobali.
26 Nganga-Nzambe akosopa lisusu ndambo ya mafuta na loboko na ye
ya ngambo ya mwasi.
27 Mpe na nzela ya mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya
mobali, Nganga-Nzambe akokamata mpe akosopa mafuta yango mbala
sambo, liboso ya Yawe.
28 Nganga-Nzambe akokamata ndambo mosusu mpe akotia yango na
likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali, ya moto oyo azali
komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe
na mosapi na ye liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali,
mpe na bisika oyo atiaki makila ya mbeka mpo na bolimbisi masumu.
29 Bongo mpo na ndambo ya makila oyo ekotikala na loboko na ye
ya mwasi, Nganga-Nzambe akosopa yango na moto ya moto oyo azali
komipetola, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu na ye liboso ya
Yawe.
30 Nganga-Nzambe akozwa moko kati na bibenga mibale oyo moto wana
abonzi kolanda bozwi na ye
31 mpe akobonza yango lokola mbeka mpo na masumu ; bongo akobonza
ebenga mosusu lokola mbeka ya kotumba elongo na makabo ya farine.
Mpe Nganga-Nzambe akosala liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu
ya moto oyo azali komipetola. ›
32 Wana nde mibeko oyo ezali kotala moto oyo abeli bokono ya maba,
oyo azali penza na makoki te mpo na kopetolama na ye. »

Maba kati na bandako

33 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :

34 « Tango bokokota na mokili ya Kanana oyo napesi bino, soki natie
litono ya maba na ndako moko ya mokili oyo napesi bino,
35 nkolo ndako asengeli kokende koloba boye epai ya Nganga-Nzambe :
‹ Namoni litono ya maba kati na ndako na ngai. ›
36 Bongo Nganga-Nzambe akopesa mitindo ya kobima na ndako yango
liboso ete ye akota kuna mpo na kotala malamu litono yango. Bongo
akoloba ete biloko nyonso kati na ndako yango ezali peto. Sima na yango,
Nganga-Nzambe akokota kati na yango mpo na kotala malamu.
37 Akobanda kotala malamu litono yango kati na mir. Soki amoni ete
ezwi langi ya mayi ya pondu to ya motane mpe esali lidusu kati na mir,
38 Nganga-Nzambe asengeli kobima wuta na ndako mpe kotelema na
ekotelo na yango ; bongo akokanga ndako yango mpo na mikolo sambo.
39 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akozonga mpo na kotala lisusu
malamu. Soki litono yango epanzani kati na mir,
40 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete balongola mabanga oyo ebebi
na matono mpe babwaka yango libanda ya engumba na esika ya mbindo.
41 Bongo akosenga ete bakokola mir nyonso na ngambo na yango ya kati
mpe babwaka libanda ya engumba na esika ya mbindo mabele nyonso oyo
bakokola.
42 Sima, bakozongisa mabanga mosusu na bisika oyo balongolaki mpe
bakozwa mabele mosusu mpo na kopakola ndako.
43 Sima na kolongola mabanga oyo ebebaki, kokokola bamir mpe
kopakola mabele mosusu, soki litono esalemi lisusu,
44 Nganga-Nzambe akokende kotala lisusu malamu : soki amoni solo ete
litono esalemi lisusu mpe epanzani, wana elakisi ete maba ezali kati na
ndako mpe ndako yango ekokoma mbindo.
45 Boye bakokweyisa ndako yango : mabanga mpe mabaya na yango
nyonso ekobwakama na libanda ya engumba na esika ya mbindo.
46 Na mikolo nyonso oyo ndako ekozala ya kokangama, moto nyonso oyo
akokota akozala mbindo kino na pokwa.
47 Moto nyonso oyo akolekisa butu to kolia kati na ndako yango, asengeli
kosukola bilamba na ye.
48 Nzokande, soki na ngonga ya kotala malamu ndako sima na kopakola
yango mabele, Nganga-Nzambe amoni te kobima ya litono, wana akoloba
ete ndako yango ezali peto, pamba te mbindo na yango esili kolongwa.
49 Boye mpo na kopetolama na yango, Nganga-Nzambe akozwa bandeke
mibale, mabaya ya sedele, eteni ya elemba ya motane makasi mpe eteni
ya nzete ya izope ;
50 akokata kingo ya ndeke ya liboso na likolo ya sani oyo basala na
mabele mpe ezali na mayi ya peto kati na yango.
51 Akokamata mabaya ya sedele, eteni ya nzete ya izope, eteni ya elamba
ya motane makasi mpe ndeke mosusu, akozindisa yango kati na makila
ya ndeke oyo asilaki kokata kingo mpe kati na mayi ya peto oyo akobwaka
na likolo ya ndako mbala sambo.
52 Akopetola ndako na nzela ya makila ya ndeke, ya mayi ya peto, ya
ndeke oyo ezali na bomoi, ya mabaya ya sedele, ya eteni ya nzete ya izope
mpe ya eteni ya elamba ya motane.
53 Bongo akotika ndeke oyo etikalaki ya bomoi kokende na zamba, na
libanda ya engumba. Ezali ndenge wana nde akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya ndako ; mpe ndako yango ekokoma peto. »
54 Wana nde mibeko oyo etali lolenge nyonso ya maba, litono,
55 maba ya elamba mpe ya ndako,

56 bambuma ya mike-mike, mapalata mpe matono oyo ezali kongenga,
57 mpo na kotalisa soki moto azali mbindo to te. Yango nde mibeko oyo etali maba.

15

Mbindo ya nzoto ya mibali

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
2 « Boloba na bana ya Isalaele mpe boyebisa bango : ‹ Soki nzoto ya mibali ya mobali moko ezali kobimisa tofina to mayi, kobima yango ekomisi mobali yango mbindo.
3 Ata soki tofina to mayi ekobi kobima na nzoto na ye to ekangami, azali kaka mbindo. Tala ndenge kobima ya tofina to ya mayi yango ekomisaka moto mbindo :
4 mbeto nyonso oyo mobali oyo azali kobimisa tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akolala to eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo.
5 Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
6 Moto oyo akovanda likolo ya eloko oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali avandelaki, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
7 Moto oyo akosimba mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino pokwa.
8 Soki mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali abwakeli moto oyo azali peto soyi, moto yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
9 Eloko nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akovandela likolo ya mpunda tango azali kosala mobembo, ekokoma mbindo.
10 Moto nyonso oyo akosimba eloko nyonso kati na biloko oyo ezali na se ya mobali yango, akozala mbindo kino na pokwa ; mpe moto nyonso oyo akolokota biloko yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
11 Moto nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akosimba na kozanga komisukola maboko na mayi, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
12 Mbeki nyonso oyo esalema na mabele oyo bakosimba na mobali oyo azali kobima tofina to mayi, basengeli kopanza yango ; mpe eloko nyonso oyo esalema na nzete basengeli kosukola yango na mayi.
13 Soki tofina to mayi etiki kobima na nzoto ya mibali ya mobali yango, akotanga mikolo sambo mpo na kopetolama na ye ; sima akosukola bilamba na ye, akosukola nzoto na ye na mayi ya etima mpe akokoma peto.
14 Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana bibenga mibale mpe akoya liboso ya Yawe na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akopesa yango epai ya Nganga-Nzambe.
15 Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mobali yango liboso ya Yawe likolo ya kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali.

16 Soki mobali abimi mayi ya mibali na nzoto na ye ya mibali, asengeli
kosukola nzoto na ye mobimba na mayi mpe akozala mbindo kino na
pokwa.
17 Elamba nyonso to eloko nyonso oyo esalema na poso ya nyama oyo
ekweyeli mayi ya mibali, esengeli basukola yango na mayi, mpe ekozala
mbindo kino na pokwa.
18 Soki mobali asangisi nzoto na mwasi, bango mibale basengeli kosukola
nzoto na mayi mpe bakozala mbindo kino na pokwa.

Mbindo ya nzoto ya basi

19 Soki mwasi amoni makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo
sambo, mpe moto nyonso oyo akosimba ye akozala mbindo kino na pokwa.
20 Eloko nyonso oyo akolalela na tango wana ekokoma mbindo, mpe
eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo.
21 Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye akosukola bilamba na ye mpe
nzoto na ye na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa.
22 Moto nyonso oyo akosimba eloko oyo mwasi yango avandeli, asengeli
kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo
kino na pokwa.
23 Soki eloko ezali na mbeto na ye to likolo ya eloko oyo avandeli, moto
oyo akosimba yango akozala mbindo kino na pokwa.
24 Soki mobali moko asangisi na ye nzoto mpe makila na ye ya sanza
ezwi mobali yango, akozala mbindo mikolo sambo. Bongo mbeto nyonso
oyo mobali yango akolalela, ekokoma mbindo.
25 Soki mwasi azali kobima makila mikolo ebele na tango oyo amonaka
makila na ye ya sanza te to azali kokoba kobima makila penza na tango
oyo amonaka makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo nyonso oyo
azali kobima makila lokola na mikolo oyo amonaka makila na ye ya sanza.
26 Mbeto nyonso oyo akolalela na tango oyo makila na ye ezali kokoba
kobima, ekozala mbindo ; mpe eloko nyonso oyo akovandela ekokoma
mbindo lokola na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza.
27 Moto nyonso oyo akosimba biloko wana akokoma mbindo. Asengeli
kosukola bilamba mpe nzoto na ye na mayi ; akozala mbindo kino na
pokwa.
28 Soki apetolami na kobima makila na ye, asengeli kotanga mikolo
sambo ; sima na yango, akokoma peto.
29 Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana
bibenga mibale mpe akomema yango epai ya Nganga-Nzambe na ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
30 Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu
mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-
Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mwasi yango liboso
ya Yawe mpo na mbindo ya kobima makila na ye.
31 Bosengeli kosala ete bana ya Isalaele bazala mosika ya makambo oyo
ekokomisa bango mbindo ; boye bakokufa te na mbindo na bango, na
kokomisa mbindo Mongombo na Ngai, oyo ezali kati na bango. ›
32 Oyo nde mibeko mpo na mobali oyo azali kobima tofina to mayi na
nzoto na ye ya mibali to mpo na mobali oyo abimi mayi ya mibali oyo
ekomisi ye mbindo ;
33 mpo na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza mpe mpo na
mobali oyo azali kobima tofina to mayi to mpo na mwasi oyo azali kobima
makila, mpe mpo na mobali oyo asangisi nzoto na mwasi ya mbindo. »

16

Mokolo ya bolimbisi masumu

1 Yawe alobaki na Moyize, sima na kufa ya bana mibali mibale ya Aron,
oyo bakufaki tango bapusanaki liboso ya Yawe.
2 Yawe alobaki na Moyize : « Loba na Aron, ndeko na yo ya mobali,
ete akotaka tango nyonso te na Esika ya bule, na sima ya rido, liboso ya
esika ya bolimbisi masumu, likolo ya Sanduku mpo ete akufa te ; pamba
te namimonisaka na nzela ya lipata likolo ya esika ya bolimbisi masumu.
3 Tala ndenge Aron akobanda kokota na Esika ya bule : akomema
ngombe moko ya mobali lokola mbeka ya masumu mpe meme moko ya
mobali lokola mbeka ya kotumba.
4 Akolata na nzoto na ye : nzambala ya bule basala na lino mpe
bakaputula ya lino ; akomikanga mokaba ya lino mpe kitendi ya lino na
moto na ye. Lokola bilamba oyo ezali ya bule, asengeli komisukola nzoto
na ye na mayi liboso ya kolata yango.
5 Aron akozwa kati na lisanga ya bana ya Isalaele : bantaba mibale ya
mibali lokola mbeka ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola mbeka
ya kotumba.
6 Aron akobonza mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka ya
masumu mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe
mpo na ndako na ye.
7 Akozwa bantaba ya mibali nyonso mibale mpe akotia yango liboso ya
Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
8 Aron akobeta zeke mpo na bantaba ya mibali nyonso mibale : moko
mpo na Yawe, mpe mosusu, mpo na Azazeli*.
9 Bongo Aron akomema ntaba oyo zeke ekolakisa ete ezali mpo na Yawe,
mpe akobonza yango lokola mbeka mpo na masumu.
10 Kasi ntaba ya mobali oyo zeke ekolakisa ete ezali mpo na Azazeli,
akomema yango ya bomoi liboso ya Yawe mpo ete basala na yango mosala
ya bolimbisi masumu, bongo bakotinda yango na esobe mpo na Azazeli.
11 Aron akobonza, mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu na ye moko
mpe ya ndako na ye. Sima na ye kokata kingo ya ngombe ya mobali oyo
abonzi mpo na ye moko lokola mbeka ya masumu,
12 akotondisa mbabola ya kotumba malasi na makala ya moto oyo ewuti
na etumbelo liboso ya Yawe mpe akotondisa maboko na ye mibale na
malasi ya putulu, bongo akomema yango na sima ya rido.
13 Akotia malasi na moto liboso ya Yawe mpo ete milinga na yango ezipa
esika ya bolimbisi oyo ezali likolo ya Sanduku ya Boyokani mpo ete akufa
te.
14 Akozwa makila ya ngombe ya mobali mpe, na nzela ya mosapi na ye,
akobwaka yango liboso ya esika ya bolimbisi masumu, na ngambo ya este.
Boye, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka makila mbala sambo liboso ya
esika ya bolimbisi masumu.
15 Akokata kingo ya ntaba ya mobali ya mbeka mpo na masumu ya bato
mpe akomema makila na yango na sima ya rido. Bongo akosala na makila
yango ndenge asalaki na makila ya ngombe ya mobali : akobwaka liboso
mpe likolo ya esika ya bolimbisi masumu.
16 Na nzela wana, akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika
ya bule likolo ya mbindo, botomboki mpe masumu ya bana ya Isalaele.

* **16:8** Azazeli ezali kombo ya zabolo moko oyo evandaka na bisika bikawuka.

Akosala mpe ndenge moko mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani oyo ezali elongo na bango kati na mbindo na bango.

17 Moto moko te akozala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani tango Aron akokota kuna mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu kati na Esika ya bule kino tango akobima na libanda. Mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko, mpo na ndako na ye mpe mpo na lisanga mobimba ya Isalaele.

18 Sima na yango, akobima mpo na kokende na etumbelo oyo ezali liboso ya Yawe mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo yango. Akozwa makila ya ngombe ya mobali mpe ya ntaba ya mobali mpe akotia yango na maseke ya etumbelo.

19 Mpe na nzela ya mosapi na ye, akobwaka makila mbala sambo na etumbelo. Ezali na nzela wana nde akopetola mpe akobulisa yango na mbindo ya bana ya Isalaele.

20 Tango Aron akosilisa kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe mpo na etumbelo, akomema ntaba ya mobali ya bomoi.

21 Aron akotia maboko na ye mibale na moto ya ntaba yango, akotubela mabe, botomboki mpe masumu nyonso ya bana ya Isalaele na moto ya ntaba yango. Na nzela wana akotia masumu nyonso na moto ya ntaba yango ; sima akopona moto moko mpo na kobengana ntaba yango na esobe.

22 Boye ntaba ekomema masumu na bango nyonso na esika oyo ezanga bato, mpe moto yango akotika ntaba kokende na esobe.

23 Bongo Aron akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, akolongola bilamba ya lino oyo alataki tango akotaki na Esika ya bule mpe akotika yango kuna.

24 Akosukola nzoto na ye na mayi na esika moko ya bule ; mpe akolata bilamba na ye. Sima, akobima libanda mpe akobonza mbeka ya kotumba mpo na ye moko mpe mpo na bato. Na nzela wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato.

25 Akotumba mafuta ya mbeka ya masumu na likolo ya etumbelo.

26 Moto oyo akobengana ntaba ya mobali mpo na Azazeli, asengeli kosukola nzoto na ye na mayi ; mpe sima na yango, akozonga na molako.

27 Bakomema libanda ya molako ngombe ya mobali mpe ntaba ya mobali ya mbeka ya masumu oyo bamemaki makila na yango na Esika ya bule mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpe bakotumba na moto poso na yango, misuni na yango mpe banyei na yango.

28 Moto oyo akotumba yango asengeli kosukola na mayi bilamba na ye mpe nzoto na ye, sima na yango nde akoki kozonga na molako.

29 Tala malako oyo bosengeli kosalela mpo na libela : na mokolo ya zomi ya sanza ya sambo, ezala mwana mboka to mopaya oyo avandi kati na bino, bosengeli komikitisa mpe bokosala mosala ata moko te,

30 pamba te na mokolo wana nde bokosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino mpe kopetolama bino. Boye bokopetolama na masumu na bino nyonso liboso ya Yawe.

31 Ekozala mpo na bino mokolo ya Saba, mokolo ya bopemi, mpe bosengeli komikitisa. Ezali malako ya libela.

32 Nganga-Nzambe oyo bakopakola mafuta mpe akobulisama mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe na esika ya tata na ye, akosala mosala ya bolimbisi masumu. Akolata bilamba ya bule ya lino.

33 Akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ndako ya bule, mpo na
Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na etumbelo, mpo na Nganga-Nzambe
mpe mpo na bato nyonso ya lisanga.
34 Oyo nde ekozala mpo na bino malako ya libela : mbala moko na mobu,
bokosala mosala ya bolimbisi masumu nyonso ya bana ya Isalaele. »
Mpe basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

17

Mibeko na tina na makila

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele, mpe
loba na bango : ‹ Tala maloba oyo Yawe alobi :
3 ‘ Moto nyonso kati na bana ya Isalaele, oyo akokata kingo ya ngombe,
ya meme to ya ntaba, ezala kati na molako to na libanda ya molako ;
4 mpe amemi yango te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo
na kobonza yango lokola likabo epai na Yawe liboso ya Mongombo ya
Yawe, makila na yango ekotangama na moto ya moto yango. Lokola asopi
makila, bakolongola ye kati na bato na ye.
5 Boye, na esika ete bana ya Isalaele bamemaka bambeka na bango
na bilanga, bakomema yango mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe, na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani lokola mbeka ya boyokani epai na
Yawe.
6 Nganga-Nzambe akobwaka makila na etumbelo ya Yawe, na ekotelo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe akotumba mafuta na yango lokola mbeka
oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
7 Bana ya Isalaele bakobonza lisusu te bambeka na bango epai banzambe
ya bikeko ya bantaba ya mibali, oyo basambelaka. Oyo ekozala malako ya
libela mpo na bango mpe mpo na milongo oyo ekoya. ’ ›
8 Loba na bango : ‹ Moto nyonso ya Isalaele to mopaya nyonso oyo azali
kati na bango, oyo akobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu,
9 na kozanga komema yango na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani
mpo na kobonza yango epai ya Yawe, bakolongola ye kati na bato ya
Isalaele.
10 Nakobalukela mpe nakolongola kati na bato na ye, moto nyonso oyo
akolia makila, azala moto ya Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati
na bango ;
11 pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila. Napesi bino
yango mpo ete bosala na yango mosala ya bolimbisi masumu mpo na
bomoi na bino, na etumbelo. Lokola bomoi ya moto ezali kati na makila,
yango wana makila esalaka mosala ya bolimbisi masumu.
12 Boye, nalobaki na bana ya Isalaele : ‘ Moto moko te mpe mopaya
moko te kati na bino akoki kolia makila. ’
13 Moto nyonso kati na bana ya Isalaele to mopaya oyo avandi kati na
bango, oyo akokende bokila mpe akokanga nyama ya zamba to ndeke oyo
baliaka, asengeli kosopa makila na yango mpe kozipa yango na mabele,
pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila na yango.
14 Yango wana, nalobaki na bana ya Isalaele : ‘ Bokoki kolia makila ya
ekelamu ata moko te, pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na
makila na yango. Moto oyo akolia yango, bakolongola ye kati na bato. ’

Mobeko na tina na nyama ekufa

15 Moto nyonso, azala mwana mboka to mopaya, oyo akolia mosuni
ya nyama oyo ekufi yango moko to oyo babomi na nyama ya zamba,
akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi. Akozala mbindo kino
na pokwa, sima na yango akokoma peto.
16 Kasi soki asukoli bilamba mpe nzoto na ye te, akomema ngambo. › »

18

Mobeko na tina na kosangisa nzoto

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa bana ya Isalaele : ‹ Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino.
3 Bokoki te kosala makambo ndenge esalemaka na Ejipito epai wapi
bozalaki kovanda to na Kanana epai wapi nazali komema bino.
4 Bosengeli kotosa bobele mibeko mpe bikateli na Ngai. Nazali Yawe,
Nzambe na bino.
5 Bobatela mitindo mpe mibeko na Ngai, pamba te moto oyo akosalela
yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. Nazali Yawe.
6 Mobali moko te akosangisa nzoto na mwasi ya libota na ye penza.
Nazali Yawe.
7 Okosambwisa te tata na yo na kosangisa nzoto na mama na yo. Lokola
azali mama na yo, kosambwisa ye te.
8 Okosangisa nzoto te na mwasi mosusu ya tata na yo, soki te
okosambwisa tata na yo.
9 Okosangisa nzoto te na ndeko na yo ya mwasi, ezala na mwana mwasi
ya tata na yo to ya mama na yo, oyo abotami na ndako to na libanda ya
ndako.
10 Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwana na yo ya mobali to
ya mwasi ; kosambwisa ye te.
11 Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwasi ya tata na yo, azali
ndeko na yo ya mwasi.
12 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya tata na yo, azali tata mwasi
na yo.
13 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mama na yo, azali mama leki
to mama kulutu na yo.
14 Okosambwisa te ndeko mobali ya tata na yo na kosangisa nzoto na
mwasi na ye. Azali mama na yo.
15 Okosangisa nzoto te na bokilo na yo. Azali mwasi ya mwana na yo,
kosangisa na ye nzoto te.
16 Okosambwisa te ndeko na yo ya mobali na kosangisa nzoto na mwasi
na ye.
17 Okosangisa nzoto te na mama mpe na mwana na ye ya mwasi to na
mwana mwasi ya mwana na ye ya mobali mpe ya mwasi ; pamba te bazali
makila moko mpe ekozala likambo ya nkele penza na miso ya Nzambe.
18 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mwasi na yo, wana mwasi na
yo azali nanu na bomoi, noki te ekoyeisa bombanda.
19 Okosangisa nzoto te na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza,
pamba te azali mbindo.
20 Okosangisa nzoto te na mwasi ya moninga na yo, noki te okokoma
mbindo elongo na ye.
21 Okopesa moko kati na bana na yo te lokola mbeka epai ya nzambe
Moloki, pamba te osengeli te kobebisa lokumu ya Kombo ya Nzambe na
yo. Ngai nazali Yawe.

22 Okosangisa nzoto te na mwana mobali ndenge basangisaka nzoto na
mwana mwasi ; ezali likambo ya nkele.
23 Okosangisa nzoto te na nyama, noki te okokoma mbindo elongo na
yango. Ndenge moko mpe mwasi akosangisa nzoto te na nyama : ezali
kotiola Nzambe.
24 Bomikomisa mbindo te na moko ya makambo oyo, pamba te ezali na
nzela na yango nde bato ya bikolo oyo nazali kobengana liboso na bino
bamikomisaki mbindo.
25 Lokola mboka yango moko mpe ekomaki mbindo, napesaki yango mpe
etumbu mpo na lisumu na yango ; bongo esanzaki bavandi na yango.
26 Kasi, ezala mwana mboka to mopaya oyo bazali kati na bino, bosengeli
kotosa malako mpe bikateli na Ngai ; mpe bosengeli koboya kosala
makambo nyonso oyo ya nkele na miso ya Nzambe.
27 Pamba te bato oyo bazalaki kovanda na mboka oyo liboso na bino
babandaki kosala makambo oyo nyonso, bongo mboka ekomaki mbindo.
28 Bino bokeba ete bokomisa mboka mbindo te, mpo ete yango esanza
bino te ndenge esanzaki bato ya bikolo oyo bazalaki liboso na bino.
29 Moto nyonso oyo akosala moko ya makambo oyo ya nkele na miso ya
Nzambe, esengeli balongola ye kati na bato na ye.
30 Boye, bobatela malako na Ngai mpe bolanda ata likambo moko te
kati na makambo mabe oyo ezalaki kosalema liboso ete bino boya, mpo
ete bomikomisa mbindo te na nzela na yango. Nazali Yawe, Nzambe na
bino. › »

19

Bato ya bule mpo na Nzambe ya bule

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa lisanga mobimba ya bana ya Isalaele : ‹ Bozala bule, pamba
te Ngai Yawe, Nzambe na bino, nazali Bule.
3 Moto nyonso kati na bino asengeli kotosa mama mpe tata na ye, mpe
bosengeli kotosa mikolo na Ngai ya Saba. Nazali Yawe, Nzambe na bino.
4 Bomipesa te na banzambe ya bikeko to bomisalela te banzambe ya
bikeko ya bibende ; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino.
5 Tango bokobonza mbeka ya boyokani epai na Yawe, bosala yango na
ndenge esengeli mpo ete endimama mpo na bolamu na bino.
6 Bosengeli kolia yango kaka na mokolo oyo bobonzi yango lokola mbeka
to na mokolo oyo elandi. Mpe eloko nyonso oyo ekotikala, bosengeli
kozikisa yango na moto na mokolo ya misato.
7 Kasi na mokolo yango ya misato, mbeka yango ekokoma mbindo ; soki
moto moko alie yango, nakondima yango lisusu te.
8 Moto nyonso oyo akolia yango, akomema mokumba ya mabe na ye
mpo ete asambwisi eloko oyo ezali bule mpo na Yawe, mpe basengeli
kobengana ye kati na bato na ye.
9 Tango okobuka mbuma ya bilanga na yo, okobuka yango te kino na
mondelo, mpe okozonga te mpo na kolokota mbuma oyo ekokweya.
10 Okobuka mpe te mbuma ya vino oyo ekotikala to kolokota oyo
ekokweya. Okotika yango mpo na babola to bapaya : nazali Yawe Nzambe
na yo.
11 Okoyiba te, okoloba lokuta te, moto moko te akosa moninga na ye.
12 Okolapa te ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai mpe okobebisa te
bosantu ya Kombo ya Nzambe na yo. Nazali Yawe, Nzambe na yo.

13 Okonyokola te moninga na yo to okoyiba ye te. Okobomba te lifuti ya
mosali na yo butu mobimba kino na tongo.
14 Okolakela mabe te moto oyo akufa matoyi mpe okotia libaku te liboso
ya mokufi miso, kasi okotosa Nzambe na yo. Nazali Yawe.
15 Okosambisa na bosembo. Okokotela te, ezala mobola to mozwi.
Okosambisa moninga na yo na bosembo.
16 Okokende te kotonga bato na yo bipai na bipai. Okosala eloko moko
te oyo ekoyeisa pasi na bomoi ya moninga na yo. Nazali Yawe.
17 Okoyina ndeko na yo te na motema na yo ; kasi pamela moninga mpo
ete omema ngambo te na likambo na ye.
18 Okozongisa mabe na mabe te to okobombela moko kati na bato na
yo kanda te, kasi okolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka.
Nazali Yawe.
19 Okobatela bikateli na ngai : okosangisa nzoto te ya banyama mibale
ya lolenge mibale ekesana ; okolona mpe te na elanga na yo nkona mibale
ekesana. Okolata te elamba oyo batongi na basinga mibale ekesana.
20 Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi oyo azali mobandami ya
mobali mosusu, kasi nanu bapeseli ye te biloko ya libala to kopesa ye
bonsomi, esengeli mobali wana afuta lomande. Nzokande bango mibale,
bakoboma bango te mpo ete mwasi yango asikolamaki nanu te.
21 Mpe mobali asengeli komema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani meme ya mobali oyo akobonza epai na Yawe lokola mbeka mpo
na masumu.
22 Bongo na nzela ya meme yango ya mbeka mpo na masumu, Nganga-
Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mobali yango liboso ya
Yawe, mpe masumu oyo asilaki kosala ekolimbisama.
23 Tango bokokota na mokili ya Kanana, bokolona banzete ya lolenge
nyonso oyo ebotaka mbuma. Na mibu misato, bokozwa bambuma na
yango nyonso lokola bambuma ya mbindo ; boye bokolia yango te.
24 Na mobu ya minei, bokobulisa bambuma na yango nyonso ekozala
bule mpo na Yawe lokola litatoli ya kozongisa matondi epai na Ye.
25 Nzokande na mobu ya mitano, bokoki kolia bambuma yango. Na nzela
wana, bambuma na bino ekokoma ebele. Nazali Yawe, Nzambe na bino.
26 Bokolia te nyama oyo ezali na makila kati na yango. Bokosalela soloka
to kindoki te.
27 Okokata suki te na bangambo nyonso ya moto na yo, okokata mpe te
mandefu na bapembeni na yango.
28 Soki bozwi matanga, bomikata-kata banzoto na bino te to bomikatisa
banzoloko te. Nazali Yawe.
29 Bobebisa te lokumu ya bana na bino ya basi na kokomisa bango basi ya
ndumba, noki te mboka mobimba ekomipesa na kindumba mpe ekotonda
na mabe.
30 Bokobatelaka mikolo na Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai
ya bule. Nazali Yawe.
31 Bokende te kotuna makambo na bino epai ya bato oyo basololaka
na bakufi to epai ya banganga-kisi, noki te bokomikomisa mbindo ; Ngai
nazali Yawe, Nzambe na bino.
32 Bokotelema liboso ya bato oyo banuni, bokolakisa botosi na bino epai
ya mibange ; na nzela wana, bokokumisa Nzambe na bino. Nazali Yawe.
33 Soki mopaya moko ayei kovanda kati na bino, na mokili na bino,
bonyokola ye te.

34 Nzokande bozwa ye kati na bino lokola mwana mboka. Bokolinga
ye lokola bino moko, pamba te bino mpe bozalaki bapaya kati na Ejipito.
Nazali Yawe, Nzambe na bino.
35 Bokosalela lokuta te tango bokomeka molayi, bakilo mpe tango
bokoluka koyeba ebele oyo ekoki kozala na kati.
36 Bokosalela bimekelo ya malamu, bakilo ya malamu, efa ya malamu ;
Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejípito.
37 Bokobatela bikateli mpe mibeko na Ngai nyonso mpe bokosalela
yango. Nazali Yawe. › »

20

Bitumbu ya masumu

1 Yawe alobaki na Moyize
2 ete apesa malako oyo epai ya bana ya Isalaele : « Soki moto moko ya
Isalaele to mopaya oyo avandi kati na Isalaele abonzi moko kati na bana
na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki, esengeli baboma ye. Bato ya
mokili bakobamba ye mabanga.
3 Ngai nakotombokela moto yango mpe nakolongola ye kati na bato na
ye, pamba te abonzaki mwana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki
mpo na kokomisa mbindo Esika na Ngai ya bule mpe mpo na kobebisa
bosantu ya Kombo na Ngai.
4 Mpe soki bato ya mokili bakangi miso na bango tango moto wana azali
kobonza mwana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpe baboyi
koboma ye,
5 ngai nakotombokela moto yango mpe libota na ye, nakolongola bango
na ekolo na bango, elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpo na
kosalela nzambe Moloki.
6 Nakotombokela lisusu bato nyonso oyo balandaka moto oyo asololaka
na bakufi mpe banganga-kisi mpo na kosalela banzambe ya bikeko.
Nakolongola bango kati na bato na bango.
7 Bomibulisa mpe bozala bule, pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino.
8 Bobatela bikateli na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe oyo akomisi
bino basantu.
9 Moto nyonso oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe, esengeli
baboma ye ; pamba te alakeli tata na ye to mama na ye mabe : makila na
ye ekotangama na moto na ye moko.
10 Soki mobali asali ekobo na mwasi ya mobali mosusu, mwasi ya
moninga na ye ; bango mibale, mwasi na mobali oyo basali ekobo, esengeli
koboma bango.
11 Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya tata na ye, asambwisi tata na
ye ; bango mibale, esengeli koboma bango : makila na bango ekotangama
na mito na bango moko.
12 Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya mwana na ye ya mobali ;
bango mibale esengeli koboma bango, pamba te basali bosoto : makila na
bango ekotangama na mito na bango moko.
13 Soki mobali asangisi nzoto na moninga na ye mobali ndenge
basangisaka nzoto na mwasi, bango mibale basali likambo moko ya
mbindo ; boye esengeli koboma bango mpe makila na bango ekotangama
na mito na bango moko.
14 Soki mobali abali mwasi mpe mama ya mwasi, ezali likambo ya mabe
koleka. Bango nyonso misato : mobali mpe basi nyonso mibale, esengeli
kotumba bango na moto, mpo ete mabe moko te ezala kati na bino.

15 Soki mobali asangisi nzoto na nyama, esengeli koboma ye elongo na
nyama yango.
16 Ndenge moko mpe soki mwasi asangisi nzoto na nyama, bakoboma ye
elongo na nyama yango : makila na bango ekotangama na mito na bango
moko.
17 Soki mobali abali mwasi oyo azali ndeko na ye mpo ete abotami na
mama mosusu to tata mosusu, bongo asangisi na ye nzoto, ezali likambo
ya soni. Bakolongola bango na miso ya bato na bango. Lokola mobali
asambwisi ndeko na ye ya mwasi, akomema ngambo.
18 Soki mobali asangisi nzoto na mwasi oyo azali komona makila na ye
ya sanza ; bango mibale, esengeli kobengana bango kati na bato na bango,
mpo te basangisaki nzoto na tango mwasi azalaki komona makila na ye
ya sanza.
19 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya tata to ya mama na yo, pamba
te ekosambwisa bondeko. Soki moto asali yango, bango mibale bakomema
ngambo mpo na mabe na bango.
20 Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi ya ndeko ya tata na ye
to mwasi ya ndeko ya mama na ye, asambwisi ndeko ya tata na ye to ya
mama na ye ; bango mibale bakomema ngambo mpo na mabe na bango
mpe bakokufa bazanga bana.
21 Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya ndeko na ye ya mobali, ezali
likambo ya mbindo ; asambwisi ndeko na ye ya mobali ; bakokufa bazanga
bana.
22 Bobatela mpe botosa bikateli mpe mibeko na Ngai nyonso ; bosalela
yango mpo ete mokili epai wapi nakomema bino mpo na kovanda esanza
bino te.
23 Bolanda te bizaleli ya bikolo oyo nakobengana liboso na bino, pamba
te basalaki makambo wana nyonso mpe nayinaki bango.
24 Boye nayebisaki bino : ‹ Bino nde bato bokozwa mokili na bango,
mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi ; napesi bino yango
lokola libula. › Nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo alongolaki bino kati na
bikolo mpe atiaki bino pembeni.
25 Yango wana bosengeli kosala bokeseni kati na nyama oyo ezali mbindo
mpe oyo ezangi mbindo, kati na ndeke oyo ezali mbindo mpe oyo ezali
peto. Bosengeli te komikomisa mbindo na nzela ya nyama, ya ndeke to ya
nyama nyonso oyo etambolaka na libumu, oyo natiaki pembeni mpo ete
bino mpe bomona yango lokola mbindo.
26 Bozala bule, bato oyo babulisami mpo na Ngai ; pamba te Ngai
Yawe, nazali Bule ; nalongolaki bino kati na bikolo mosusu, natiaki bino
pembeni, mpo ete bozala bato na Ngai moko.
27 Mobali to mwasi oyo asololaka na bakufi to oyo azali nganga-kisi kati
na bino, esengeli baboma ye : bakobamba bango mabanga mpe makila na
bango ekotangama na mito na bango moko. »

Malako mpo na Banganga-Nzambe

21

Etamboli malamu ya Banganga-Nzambe

1 Yawe ayebisaki Moyize : « Loba na Banganga-Nzambe, bana mibali
ya Aron : ‹ Nganga-Nzambe akoki te komikomisa mbindo na kosimba
ebembe ya moto moko kati na libota na ye,
2 longola kaka soki ezali ebembe ya mama na ye, ya tata na ye, ya mwana
na ye ya mobali to ya mwana na ye ya mwasi, ya ndeko na ye ya mobali.

3 Mpo na ndeko na ye ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te, oyo
azali nanu na maboko na ye awa abali nanu te ; Nganga-Nzambe akoki
komikomisa mbindo.
4 Lokola azali mokambi kati na bato na ye, akoki te komikomisa mbindo ;
noki te akobebisa bosantu mpe lokumu na ye.
5 Banganga-Nzambe bakoki te komikokola suki ya moto, kokata mandefu
na bapembeni to kokata nzoloko na banzoto na bango.
6 Nzokande basengeli kozala bato bamibulisi mpo na mosala na Ngai
Nzambe na bango. Boye, basengeli te kobebisa lokumu mpe bosantu
ya Kombo ya Nzambe na bango ; pamba te ezali bango nde babonzaka
makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bilei ya Nzambe na bango. Mpo
na yango, basengeli kozala bule mpo na Yawe.
7 Banganga-Nzambe basengeli te kobala basi oyo basalaka kindumba to
ba-oyo babebisa lokumu na bango na nzela ya mibali mosusu to ba-oyo
babengana bango na libala. Pamba te, Banganga-Nzambe bazali basantu
oyo babulisami mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango.
8 Bato nyonso ya Isalaele basengeli komona bango lokola basantu,
pamba te babonzaka bilei ya Nzambe na bino. Bomona bango basantu
mpo ete Ngai Yawe oyo naponi Isalaele mpe nakomisi bino basantu, nazali
Mosantu.
9 Mwana mwasi ya Nganga-Nzambe oyo abebisi lokumu na ye na kosala
kindumba asambwisi nde tata na ye ; boye esengeli kotumba ye ya bomoi
na moto.

Etamboli malamu ya mokonzi ya Banganga-Nzambe

10 Mokonzi ya Banganga-Nzambe azali na bokonzi likolo ya Banganga-
Nzambe mosusu ; basopelaki ye mafuta ya epakolami na moto mpo na
kobulisa ye, mpe asengeli kolata bilamba ya bonganga-Nzambe. Mpo na
yango, asengeli te kopanza suki na ye ya moto to kopasola bilamba na ye
na mokolo ya matanga.
11 Akoki te kopusana pembeni ya ebembe mpe komikomisa mbindo mpo
na kufa ya tata na ye to ya mama na ye.
12 Azali na ndingisa te ya kotika Esika ya bule ya Nzambe na ye to
kobebisa bosantu na yango, pamba te abulisamaki na nzela ya mafuta
ya epakolami ya Nzambe na ye. Nazali Yawe.
13 Mokonzi ya Banganga-Nzambe asengeli kobala mwasi oyo ayebi nanu
nzoto ya mibali te.
14 Akoki kobala te mwasi oyo akufisa mobali, mwasi oyo babengani na
libala to mwasi oyo abebisa lokumu na ye na kosala kindumba ; kasi
akobala kaka, kati na bato na ye, mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali
te.
15 Na bongo, akobebisa te bosantu ya bakitani na ye kati na bato na ye ;
pamba te ezali Ngai Yawe nde nabulisi ye. › »

Mbeba ya nzoto epekisi kozala Nganga-Nzambe

16 Yawe ayebisaki Moyize :
17 « Loba na Aron : ‹ Kati na bana na yo nyonso na milongo oyo ekoya,
moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto na ye, akoki kopusana mpo na
kobonza bilei ya Nzambe na ye.
18 Moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto akoki kopusana pembeni
ya etumbelo : mokufi miso, moto oyo atambolaka tengu-tengu ; moto oyo
abeba na elongi, na makolo mpe oyo maboko to makolo na ye ekokana te,
19 moto oyo abukana lokolo to loboko,

20 moto oyo azali na kunki na mokongo to oyo azali penza mokuse ; moto oyo azali na liso ekufa, na makwanza, na mapalata to oyo baboma mokongo.
21 Kati na bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, moko te oyo azali na mbeba na nzoto akopusana pembeni ya etumbelo mpo na kobonza makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Lokola azali na mbeba na nzoto na ye, akoki te kopusana mpo na kobonza bilei ya Nzambe na ye.
22 Akoki na ye kolia bilei nyonso oyo bakobonzela Ngai Nzambe na ye, bilei ya bule mpe bilei oyo eleki bule.
23 Kasi mpo na mbeba ya nzoto na ye, akoki te kopusana pembeni ya rido ya Esika ya bule to ya etumbelo, mpo ete abebisa te bosantu ya Esika na Ngai ya bule, pamba te Ngai nazali Yawe, mpe ezali Ngai nde nabulisaki Banganga-Nzambe mpo na mosala na Ngai. › »
24 Moyize alobaki makambo oyo epai ya Aron, epai ya bana na ye ya mibali, mpe epai ya bana nyonso ya Isalaele.

22

Mibeko mpo na kolia makabo ya etumbelo

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Talisa Aron mpe bana na ye ya mibali ndenge nini basengeli kozala mosika ya makabo oyo bana ya Isalaele babonzelaka Ngai, mpo ete babebisa te bosantu ya Kombo na Ngai ya bule ; Ngai nazali Yawe.
3 Loba na bango : ‹ Mpo na milongo oyo ekoya na sima mpe kati na bakitani na bino, soki moko azali mbindo mpe apusani pembeni ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Ngai Yawe, esengeli balongola moto wana na miso na Ngai. Nazali Yawe.
4 Soki moko ya bakitani ya Aron azali na bokono na poso ya nzoto lokola maba, bokono ya kobima tofina to makila na nzoto ya mibali, akoki te kolia likabo ya bule kino tango akokoma peto. Ndenge moko mpe, akozala mbindo soki asimbi eloko oyo ekomi mbindo mpo ete etuti ebembe to mobali oyo abimisi mayi ya mibali ;
5 soki asimbi nyama oyo etambolaka na libumu mpe ekomisaka mbindo to soki asimbi moto nyonso oyo akoki kokomisa ye mbindo ata na nzela ya ndenge nini.
6 Moto oyo akosimba eloko ya ndenge wana akozala mbindo kino na pokwa. Akoki kolia likabo ya bule te kino tango akosukola na mayi.
7 Akokoma peto tango moyi ekolala mpe sima na yango nde akoki kolia makabo ya bule, pamba te ezali bilei na ye.
8 Akoki te kolia nyama oyo ekufi yango moko to oyo nyama ya zamba ebomi, noki te akokoma mbindo na nzela na yango. Nazali Yawe.
9 Banganga-Nzambe bakotosa malako na Ngai tango nyonso mpo ete bamema ngambo te mpe bakufa te, noki te bakokufa solo. Ngai nazali Yawe oyo abulisaki bango mpe akomisaka bango basantu mpo na mosala na Ngai.
10 Moto moko te oyo azali na libota ya Banganga-Nzambe te akoki kolia makabo ya bule : ezala mopaya oyo Nganga-Nzambe abengi to mosali oyo Nganga-Nzambe azwi na mosala.
11 Kasi soki Nganga-Nzambe asombi mowumbu na mbongo na ye to soki mowumbu abotami na ndako na ye, mowumbu wana akolia makabo ya bule.

12 Soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe abali mobali oyo azali Nganga-Nzambe te, akolia te makabo ya bule.
13 Kasi soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe akufisi mobali to akabwani na mobali, bongo amiboteli mwana te mpe azongi kovanda na ndako ya tata na ye lokola tango azalaki elenge, akoki kolia biloko ya ndenge moko na tata na ye ; kasi moto oyo azali Nganga-Nzambe te akolia yango te.
14 Soki moto alie likabo ya bule na kozanga koyeba, asengeli kozongisa epai ya Nganga-Nzambe motuya ya likabo yango mpe akobakisa eteni moko kati na mitano ya motuya na yango.
15 Banganga-Nzambe basengeli te kobebisa lokumu ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Yawe.
16 Soki, wana bazali mbindo, balie yango, bakomemisa bana ya Isalaele ngambo oyo ekosala ete bapesa likabo mpo na kozongisa boyokani, pamba te ezali Ngai Yawe nde nabulisaka bango mpo na mosala na Ngai. › »

Ndenge nini kopona banyama ya kobonza

17 Yawe alobaki na Moyize :
18 « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele : ‹ Soki moto ya Isalaele to mopaya oyo azali kovanda kati na Isalaele alingi kobonza mbeka ya kotumba epai na Yawe mpo na kokokisa ndayi to likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye moko,
19 asengeli kobonza nyama ya mobali oyo ezangi mbeba kati na bangombe, bameme to bantaba mpo ete Nzambe andima yango.
20 Asengeli te kobonza nyama oyo ezali na mbeba, pamba te ekondimama te.
21 Ndenge moko mpe, soki moto alingi kobonza epai na Yawe mbeka ya boyokani oyo azwi kati na bangombe, bameme to bantaba, mpo na kokokisa ndayi to likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye moko, nyama yango esengeli kozala ezanga mbeba.
22 Bokobonza te epai na Yawe nyama oyo ekufa liso to ezoka, oyo ezali kotambola tengu-tengu to oyo ezali na bokono na poso ya nzoto, oyo ezali na makwanza to na mapalata ; bokoki te kotia nyama ya boye na likolo ya etumbelo lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
23 Nzokande bokoki mpe te kobonza mpo na Yawe lokola likabo oyo bopesi kolanda mokano ya mitema na bino moko, ngombe ya mobali to meme oyo ezali na makolo to maboko ekokana te. Mbeka ya boye ekoki kondimama te mpo na kokokisa ndayi.
24 Bokobonza kaka epai na Yawe, nyama oyo mapumbu na yango bafina penza to banika, balongola to bakata ; bokoki kosala bongo te kati na mboka na bino moko.
25 Bokoki kondima nyama ya lolenge oyo te na maboko ya bapaya mpo na kobonza yango epai na Yawe lokola bilei ya Nzambe na bino. Ekoki kondimama te, pamba te ezali na mbeba. › »
26 Yawe alobaki na Moyize :
27 « Soki mwana ngombe, mwana meme to mwana ntaba ebotami, ekosala mikolo sambo epai ya mama na yango, bongo na mokolo ya mwambe, ekondimama lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
28 Bokoki te kokata kingo ya ngombe ya mwasi to ya meme ya mwasi mokolo moko na mwana na yango.
29 Tango bokobonza mbeka ya kozongisa matondi epai na Yawe, bobonza yango na lolenge oyo ekosala ete Nzambe andima bino.

30 Esengeli bolia yango kaka mokolo wana. Bokotika eloko moko te kino
na tongo. Nazali Yawe.
31 Bobatela mitindo na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe.
32 Bokobebisa te lokumu ya Kombo na Ngai ya bule, mpo ete bana
ya Isalaele bayeba solo ete Ngai nazali Mosantu. Ezali Ngai Yawe nde
nabulisaki bino.
33 Nabimisaki bino na mokili ya Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino.
Nazali Yawe. »

Mibeko na tina na bafeti

23

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa bana ya Isalaele : ‹ Tango bokobanda kosangana mpo na
kosala bafeti mpo na lokumu na Ngai, bokobanda kobengisa bato mpo
na kogumbamela Ngai Yawe, pamba te ezali mayangani ya bule.

Mokolo ya Saba

3 Bokosala mikolo motoba, kasi mokolo ya sambo ezali Saba, mokolo ya
kopema ; mokolo ya mayangani ya bule. Na esika nyonso oyo bokozala,
bokosala ata mosala moko te : ezali mokolo ya Saba ya Yawe.
4 Tala bafeti mosusu ya Yawe, mayangani ya bule oyo bokobengisela bato
na mikolo oyo ekatama mpo na kopesa Ngai lokumu.

Feti ya Pasika mpe feti ya mapa ezanga levire

5 Pasika ya Yawe ekobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya
sanza ya liboso.
6 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana nde feti ya Mapa ezanga
levire mpo na Yawe ekobanda. Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo.
7 Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule ; bokosala mosala
moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo.
8 Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Mpe na
mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya bule ; bokosala mosala
moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. › »

Feti ya bambuma ya liboso

9 Yawe alobaki na Moyize :
10 « Yebisa bana ya Isalaele : ‹ Tango bokokota na mokili oyo nakopesa
bino mpe tango bokobuka bambuma kati na mokili yango, bokomema epai
ya Nganga-Nzambe liboke ya liboso ya bambuma oyo bokobuka.
11 Na mokolo oyo ekolanda Saba, Nganga-Nzambe akobonza liboke
yango na kotombola liboso ya Yawe mpo ete Ngai nandima yango.
12 Na mokolo yango, bakobonza liboke yango na kotombola,
bokobonzela Yawe mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba
lokola mbeka ya kotumba.
13 Bokobakisa bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta lokola likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe,
mpe bokobakisa lisusu litele moko na ndambo ya vino lokola likabo na
yango ya masanga.
14 Bokoki kolia ata lipa moko te, ezala bambuma bakalinga to bambuma
ya sika, kino na mokolo oyo bokobonza likabo yango epai ya Nzambe na
bino. Oyo mpe ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino
oyo bakoya sima na bino na bisika nyonso oyo bokozala.

Feti ya baposo

15 Bosengeli kotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo elandi
mokolo ya Saba, mokolo oyo bokomema liboke ya bambuma mpo ete
batombola yango ; baposo nyonso sambo esengeli kozala ya kokoka.
16 Bokotanga mikolo tuku mitano kino na mokolo oyo ekolanda mokolo
ya Saba. Na mokolo wana ya Saba, bokobonza epai na Yawe likabo ya
bambuma ya sika.
17 Bokomema, wuta na bisika nyonso oyo bokozala, mapa mibale mpo
na kobonza yango na kotombola ; bakosala moko na moko kati na yango
na bakilo motoba ya farine basangisa na levire mpe batumba na moto.
Ekozala likabo ya bambuma na bino ya liboso mpo na Yawe.
18 Elongo na mapa wana, bokobonza lokola mbeka ya kotumba : bana
meme sambo ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba, ngombe moko
ya mobali mpe bameme mibale ya mibali. Bokobonza yango mpo na Yawe,
elongo na makabo na yango ya bambuma mpe ya masanga, lokola likabo
bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
19 Bokobonzela Ngai lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo
na masumu mpe bana meme mibale ya mobu moko lokola mbeka ya
boyokani.
20 Nganga-Nzambe akobonza na kotombola, liboso ya Yawe, bana meme
yango mibale elongo na mapa ya bambuma ya liboso. Ekozala makabo ya
bule mpo na Ngai Yawe mpe ekozala ya Nganga-Nzambe.
21 Kaka na mokolo wana, bokobengisa bato na mayangani mpo na
lokumu na Ngai. Ekozala mayangani ya bule, mpe bokosala mosala moko
te oyo bosalaka mokolo na mokolo. Na bisika nyonso oyo bokovanda,
ekozala mitindo ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya
sima na bino.
22 Tango bokobuka bambuma na mboka na bino, bobuka te kino na
bandelo ya bilanga na bino mpe bolokota te oyo ekobanda kokweya.
Botika yango mpo na mobola to mopaya. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

Feti ya bakelelo to mokolo ya ekaniseli

23 Yawe alobaki na Moyize :
24 « Yebisa bana ya Isalaele : ‹ Mokolo ya liboso ya sanza ya sambo
ekozala mpo na bino mokolo ya kopema, mokolo ya ekaniseli mpe ya
kobeta kelelo, mokolo ya mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai.
25 Bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala, kasi bokobonzela
Yawe makabo bazikisa na moto. › »

Mokolo ya bolimbisi masumu

26 Yawe alobaki na Moyize :
27 « Mokolo ya zomi ya sanza ya sambo ezali mokolo ya bolimbisi
masumu. Bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai ;
bokomikitisa mpe bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto.
28 Bokosala mosala moko te na mokolo wana, pamba te ezali mokolo ya
kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso na Ngai Yawe, Nzambe na bino.
29 Moto nyonso oyo akokila bilei te na mokolo wana, bakolongola ye kati
na bato na ye.
30 Nakoboma moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo wana.
31 Bokoki kosala ata mosala moko te. Na bisika nyonso oyo bokozala,
oyo nde ekozala mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino
oyo bakoya sima na bino.

32 Ekozala mpo na bino mokolo ya kopema lokola mokolo ya Saba,
mokolo ya komikitisa. Bokobatela mokolo na bino ya Saba, kobanda na
pokwa ya mokolo ya libwa kino na pokwa ya mokolo oyo ekolanda. »

Feti ya bandako ya kapo

33 Yawe alobaki na Moyize :
34 « Yebisa bana ya Isalaele : ‹ Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya
sambo, feti ya Bandako ya kapo esengeli kobanda, mpe bakosepela yango
mikolo sambo mpo na lokumu ya Yawe.
35 Mokolo ya liboso ekozala mokolo ya mayangani ya bule mpo na
lokumu na Ngai Yawe ; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala
mokolo na mokolo.
36 Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Na
mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na
Ngai Yawe, mpe bokobonza makabo bazikisa na moto. Ekozala mokolo ya
suka ya mayangani ; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala.
37 Oyo nde bafeti oyo bokobanda kosala mpo na lokumu ya Yawe, mpe
oyo bokobanda kobengisela bato na mayangani ya bule mpo ete basambela
Yawe mpe babonzela Ye makabo bazikisa na moto, bambeka ya kotumba
mpe makabo ya bagato, bambeka mpe bambeka ya masanga ya vino,
kolanda ndenge ekatama mpo na mokolo na mokolo.
38 Bokobakisa makabo oyo na likolo ya makabo oyo bokobonzela Ngai na
mikolo ya Saba ya Yawe, na likolo ya bakado na bino, na likolo ya makabo
na bino mpo na kokokisa ndayi to na likolo ya makabo oyo bokokata
kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko.
39 Kasi na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, sima na kobuka
bambuma ya mabele, bokosala feti mpo na Yawe, mikolo sambo. Mokolo
ya liboso mpe mokolo ya mwambe ekozala mikolo ya kopema.
40 Na mokolo ya liboso, bokopona bambuma ya banzete, mandalala
ya banzete ya mbila, bitape ya banzete oyo ezali na makasa ebele mpe
banzete oyo babengaka sole mpe ebotaka pembeni ya mayi. Bokosepela
liboso ya Yawe, Nzambe na bino, mikolo sambo.
41 Na mikolo sambo, bokobanda kosala feti oyo mibu nyonso mpo na
lokumu na Yawe. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani
oyo bakoya sima na bino ; bokosala feti yango na sanza ya sambo.
42 Bokovanda na bandako ya matiti mikolo sambo ; bato nyonso oyo
bazali bana mboka ya Isalaele bakovanda kati na bandako yango ya matiti
43 mpo ete bakitani na bino bayeba ete navandisaki bana ya Isalaele
na bandako ya matiti tango nabimisaki bango na Ejipito. Nazali Yawe,
Nzambe na bino. › »
44 Moyize ayebisaki bana ya Isalaele malako nyonso oyo etali bafeti ya
Yawe.

24

Etelemiselo ya minda kati na Tempelo

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Pesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive
ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso.
3 Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali
liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron akobanda kopelisa minda tango
nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko
ya libela mpo na milongo na bino nyonso.

4 Minda ekozala likolo ya etelemiselo ya minda, esalema na wolo ya peto,
liboso ya Yawe ; bakobongisa yango tango nyonso.

Bagato ya kobonzela Nzambe

5 Okozwa farine mpe okolamba bagato zomi na mibale, okosalela biteni
mibale kati na biteni zomi ya efa mpo na gato moko na moko.
6 Okotanda yango na milongo mibale, gato motoba na molongo moko,
likolo ya mesa oyo esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe.
7 Na molongo moko na moko, okosopa ansa ya peto oyo ekotumbama na
esika ya gato lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, mpe ekozala
ekaniseli.
8 Mikolo nyonso ya Saba, bokobonza lipa yango liboso ya Yawe na kombo
ya bana ya Isalaele lokola boyokani ya libela.
9 Gato yango ekozala mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali ; bana na
ye ya mibali bakolia yango na Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule
koleka kati na biteni na bango oyo bazwaka na makabo bazikisa na moto
mpo na Yawe. Ezali mobeko mpo na libela. »

Motioli asengeli na kufa

10 Ezalaki na mwana mobali moko oyo mama na ye azalaki moto ya
Isalaele mpe tata na ye, moto ya Ejipito ; apusanaki kati na bana ya Isalaele
mpe abundisaki moto ya Isalaele kati na molako.
11 Mwana mobali ya mwana mwasi ya Isalaele atiolaki Kombo ya Yawe
mpe alakelaki yango mabe, boye bamemaki ye epai ya Moyize. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Shelomiti. » Shelomiti azalaki mwana mwasi ya
Dibiri, kati na libota ya Dani.
12 Batiaki ye na boloko kino kozela ete Yawe alakisa bango mokano na
Ye.
13 Yawe alobaki na Moyize :
14 « Mema na libanda ya molako moto oyo atioli Nzambe. Bato nyonso
oyo bayokaki ye, bakotia maboko na bango na moto na ye, mpe bato
nyonso ya lingomba bakobamba ye mabanga.
15 Loba na bana ya Isalaele : ‹ Soki moto alakeli Nzambe na ye mabe,
amemi ngambo ;
16 soki moto atioli Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye : bato nyonso
ya lingomba basengeli kobamba ye mabanga. Azala mopaya to mwana
mboka, soki atioli Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye.
17 Soki moto abomi moto, basengeli koboma ye.
18 Soki moto abomi nyama ya moto mosusu, asengeli kozongisa nyama
ya bomoi na esika ya nyama oyo ekufi : kolanda mobeko ya bomoi mpo
na bomoi.
19 Soki moto azokisi moninga na ye, bakosala ye ndenge asalaki
moninga :
20 soki abuki eteni ya nzoto, ye mpe bakobuka ye eteni ya nzoto ; soki
atoboli liso, ye mpe bakotobola ye liso ; soki abuki linu, ye mpe bakobuka
ye linu ; ndenge azokisi moto mosusu, ndenge wana mpe bakozokisa ye.
21 Moto nyonso oyo abomi nyama ya moninga na ye, akozongisa nyama
mosusu ; kasi oyo abomi moto, basengeli koboma ye.
22 Ezala mopaya to mwana mboka, bino nyonso bozali na mobeko moko ;
Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. › »
23 Bongo Moyize alobaki na bana ya Isalaele ; mpe babimisaki na libanda
ya molako moto oyo alakelaki Nzambe mabe mpe babambaki ye mabanga.
Bana ya Isalaele basalaki kolanda ndenge Yawe atindaki Moyize.

25

Mobu ya bopemi mpo na mabele

1 Yawe alobaki na Moyize na ngomba Sinai :
2 « Yebisa bana ya Isalaele mpe loba na bango : ‹ Tango bokokota na
mokili oyo nakopesa bino ; ezala mabele esengeli kopema, yango ekozala
Saba mpo na Yawe.
3 Mibu motoba, bokolona bilanga na bino mpe mibu motoba,
bokobongisa bilanga na bino ya vino mpe bokobuka bambuma na yango.
4 Kasi na mobu ya sambo, mabele esengeli kozala na bopemi, ekozala
mobu ya Saba mpo na Yawe. Bokolona bilanga na bino te mpe
bokobongisa bilanga na bino ya vino te, mabele esengeli kozala na Saba
mpo na Yawe.
5 Bokoki kobuka te bambuma oyo ebotaki yango moko na mbala eleki to
kobuka bambuma ya vino na elanga oyo babongisa te ; ekozala mobu ya
bopemi mpo na mabele.
6 Nzokande, biloko oyo mabele ekobota na mobu ya Saba, ekozala bilei
na bino : yo, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, mwana
mosala na yo mpe mopaya oyo azali kovanda kati na yo
7 elongo na banyama ya mboka mpe ya zamba oyo bazali kati na mokili
na bino. Bosengeli kolia biloko nyonso oyo mabele ekobota.

Mobu ya kokangolama

8 Bokotanga mibu sambo ya Saba, mbala sambo, na mibu sambo ; mpe
mibu sambo ya Saba ekosala mibu tuku minei na libwa.
9 Bongo na sima, na mokolo ya zomi, na sanza ya sambo, na mokolo
ya bolimbisi masumu, bokobeta kelelo na bisika nyonso kati na mokili na
bino mobimba.
10 Bokobulisa mobu ya tuku mitano mpe bokosakola, kati na mokili
mobimba, kokangolama ya bavandi na yango nyonso. Ekozala mpo na
bino mobu ya kosepela kokangolama na bino ; moto moko na moko kati
na bino akozonga na mabele na ye, na libota na ye.
11 Mobu ya tuku mitano ekozala mobu ya kosepela kokangolama na
bino : bokolona te, bokobuka te biloko oyo bilanga ekobota yango moko,
mpe bokobuka te bambuma ya vino ya elanga oyo babongisa te.
12 Pamba te ezali mobu ya kosepela kokangolama na bino, mpe esengeli
kozala bule mpo na bino. Bokolia kaka bambuma ya bilanga.
13 Na mobu yango ya kosepela kokangolama na bino, moto nyonso kati
na bino akozonga na mabele na ye.
14 Soki bozali koteka mabele epai ya ndeko na bino to soki bozali
kosomba eloko songolo epai na ye, wana bozali bana mboka moko, tika
ete moko te kati na bino akosa ndeko na ye.
15 Okosomba epai ya ndeko na yo ya mboka, na motuya ya mbongo
oyo bakokata kolanda motango ya mibu oyo eleki wuta mobu ya suka
oyo bosepelaki kokangolama na bino ; mpe akotekela yo na motuya ya
mbongo oyo ekokatama kolanda motango ya mibu oyo ekotikala, mibu ya
kobuka bambuma, kino bokoma na mobu oyo ekolanda, mobu ya kosepela
kokangolama na bino.
16 Soki mibu etikali ebele, bosengeli komatisa motuya ; mpe soki mibu
ezali moke, bosengeli kokitisa motuya, pamba te ezali motango ya mibu
ya kobuka bambuma nde etekamaka : yango nde bakotekela yo.
17 Tika ete moko te akosa moninga, kasi banga Nzambe na yo ; Ngai
nazali Yawe, Nzambe na bino.

18 Bosalela bikateli na Ngai mpe botosa mibeko na Ngai, bongo
bokowumela na kimia kati na mokili ;
19 mpe mabele ekobota mbuma na yango, bokolia mpe bokotonda mpe
bokovanda na kimia.
20 Bokoki kotuna : ‘ Tokolia nini na mobu ya sambo soki toloni te mpe
tobuki te bambuma na biso ? ’
21 Nakotindela bino mapamboli mingi na mobu ya motoba mpo ete
mabele ekoka kobota bambuma mingi oyo bokoki kolia mibu misato.
22 Wana bokolona na mobu ya mwambe, bokolia nanu bambuma ya kala
mpe bokokoba kolia yango kino bokobuka bambuma ya mobu ya libwa.

Mobeko na tina na koteka mabele mpe bandako

23 Bokoki te koteka mabele mpo na libela, pamba te mabele ezali ya Ngai,
mpe bino bozali bapaya mpe baleki nzela.
24 Kati na mokili oyo bokozwa lokola libula, bosengeli kondima ete moto
asikola mabele na ye.
25 Soki mwana mboka moko kati na bino akomi mobola mpe ateki
mabele na ye, moto moko ya libota na ye ya pembeni akoki koya kosikola
oyo mwana mboka wana atekaki.
26 Soki moto wana azali na ndeko te oyo akoki kosikola yango mpo na
ye ; mpe ye moko akomi na bozwi bongo azwi makoki ya kosikola yango ;
27 asengeli kotanga motango ya mibu wuta atekaki mabele na ye mpe
akozongisa motuya ya mibu oyo etikali epai ya moto oyo asombaki yango.
Boye, akoki kozongela mabele na ye.
28 Soki azwaki te makoki ya kosikola yango, mabele oyo atekaki ekotikala
na maboko ya moto oyo asombaki yango kino na mobu ya kosepela
kokangolama na ye. Ekozala na mobu yango nde mabele na ye ekozongela
ye mpe akokoma lisusu nkolo na yango.
29 Soki moto ateki ndako kati na engumba oyo bazingela na bamir, azali
na makoki ya kosikola yango kaka mpo na mobu moko wuta mokolo oyo
atekaki yango. Ezali kaka na tango wana nde akoki kosikola yango.
30 Soki asikoli yango te liboso ete mobu mobimba eleka, ndako oyo ezali
kati na engumba oyo bazingela na bamir ekotikala libela mpo na moto oyo
asombaki yango mpe mpo na bakitani na ye ; bakoki te kozongisa yango
na mobu ya kosepela kokangolama.
31 Kasi bandako oyo ezali kati na bamboka oyo bazingela te na bamir
pembeni-pembeni, ekozala lokola bilanga ya mboka. Bakoki kosikola
yango, mpe ekozonga epai na nkolo na yango na mobu ya kosepela
kokangolama.
32 Balevi bazali tango nyonso na makoki ya kosikola bandako na bango,
oyo ezali kati na bingumba ya Balevi.
33 Soki Molevi ateki ndako na ye kati na bingumba ya Balevi, moto oyo
asombi yango akozongisela ye yango na mobu ya kosepela kokangolama ;
pamba te bandako oyo ezali kati na bingumba ya Balevi ezali libula na
bango ya libela kati na bana ya Isalaele.
34 Kasi bilanga oyo ezali zingazinga ya bingumba ya Balevi, bakoki
koteka yango te : ezali libula na bango mpo na libela.

Lisungi epai ya babola

35 Soki moto oyo azali pembeni na yo akomi mobola mpe azali lisusu te
na makoki ya komisunga ; okosunga ye, azala mopaya to moleki nzela ;
mpo ete azala malamu pembeni na yo.

36 Okoki te kozwa mileki na maboko na ye ; kasi banga Nzambe na yo,
mpo ete mwana mboka na yo akoka kozala malamu pembeni na yo.
37 Soki odefisi ye mbongo, okosenga mileki te na oyo odefisi ye ; mpe
soki odefisi ye bilei, okosenga te koleka oyo opesi.
38 Ngai nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito ; mpo
na kopesa yo mokili ya Kanana, mpe na kozala Nzambe na yo.

Mobeko na tina na basali mpe bawumbu

39 Soki ndeko na yo, mwana mboka, akomi mobola mpe amiteki epai na
yo, kopesa ye te misala na makasi lokola mowumbu.
40 Okozwa ye lokola moto na yo ya mosala to lokola moleki nzela oyo
azali kati na bino ; akosalela yo kino na mobu ya kosepela kokangolama ;
41 mpe na sima, akozwa bonsomi elongo na bana na ye, akozonga na
etuka na ye mpe akozongela mabele ya batata na ye.
42 Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki
na Ejipito ; bakoki te koteka bango lokola bawumbu.
43 Kokonza bango te na makasi, kasi banga Nzambe na yo.
44 Okozwa bawumbu na yo ya mibali mpe basi bawumbu na yo kati na
bikolo oyo ezingeli yo ; okosomba bango kaka na bikolo yango.
45 Okoki mpe kosomba bapaya oyo bazali kovanda kati na mokili na yo,
mpe bato ya bituka na bango, oyo babotami kati na mokili na yo ; boye
bakokoma bawumbu na yo.
46 Okoki kotika bango epai ya bana na yo lokola libula mpo ete sima na
yo bakoma bawumbu na bango mpo na libela ; kasi kokonza te na makasi
bandeko na yo, bana ya Isalaele.
47 Soki mopaya to moleki nzela moko kati na mokili na yo akomi na
bozwi mpe moko kati na bandeko na yo, mwana mboka, akomi mobola ;
bongo amiteki epai ya mopaya to moleki nzela yango to epai ya moto moko
ya libota na ye ;
48 ndeko na yo, mwana mboka, akoki kosikolama sima na ye komiteka :
moto moko kati na bandeko na ye akoki kosikola ye.
49 Soki ndeko azali te mpo na kosikola ye, tata kulutu to tata leki na ye to
bana mibali ya tata kulutu to ya tata leki na ye to ndeko na ye mosusu ya
libota ya botata akoki kosikola ye. Nzokande soki akomi na makoki, akoki
mpe komisikola ye moko.
50 Boye, ye elongo na moto oyo asombaki ye, bakotanga mibu oyo eleki
wuta na mobu oyo amitekaki kino na mobu ya kosepela kokangolama ;
bakokata motuya ya lisiko na ye kolanda motango ya mibu ndenge ezali
lifuti ya moto ya mosala.
51 Soki etikali mibu ebele, asengeli kofuta mpo na kosikolama na ye,
mbongo kolanda talo oyo basombaki ye.
52 Soki etikalaki mibu moke kino na mobu ya kosepela kokangolama,
akotanga mibu yango mpe akofuta mpo na lisiko na ye kolanda motango
ya mibu oyo etikali.
53 Na mibu nyonso oyo akosala epai ya mosombi na ye, bakozwa ye
lokola moto ya mosala ; okotika te ete mosombi na ye akonza ye na makasi.
54 Ata soki asikolami te na moko kati na banzela oyo, ye elongo na bana
na ye basengeli kozwa bonsomi na mobu ya kosepela kokangolama.
55 Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki
na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino.

Bambano ya boyokani

26

Lifuti mpo na botosi : mapamboli

1 Bokosalaka te banzambe ya bikeko to kotelemisa ekeko to likonzi ya
bule mpe bokotiaka te kati na mokili na bino ata libanga moko oyo batia
bililingi mpo ete bofukamela yango ; pamba te nazali Yawe, Nzambe na
bino.
2 Bokobatelaka mikolo na Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai
ya bule. Nazali Yawe.
3 Soki botosi mibeko na Ngai, soki botosi mitindo na Ngai mpe bosaleli
yango,
4 nakonokisela bino mvula na tango na yango ; mabele mpe banzete ya
zamba ekobota bambuma na yango.
5 Mosala ya kobeta ble ekowumela kino na tango ya kobuka, mpe tango
ya kobuka ekowumela kino na tango ya kolona ; bokolia na kotonda mpe
bokovanda na kimia kati na mokili na bino.
6 Nakotia kimia kati na mokili, bokolala pongi, mpe moto moko te
akotungisa bino ; nakolongola banyama oyo ebomaka kati na mokili mpe
bitumba ekozala lisusu te kati na mokili na bino.
7 Bokobengana banguna liboso na bino mpe bakokufa na mopanga
liboso na bino.
8 Bato mitano kati na bino bakolanda bato nkama moko, bato nkama
moko kati na bino bakolanda bato nkoto zomi ; mpe banguna na bino
bakokufa liboso na bino na mopanga.
9 Nakosalela bino ngolu, nakopesa bino mabota nakokomisa bino ebele
mpe nakobatela boyokani na Ngai elongo na bino.
10 Bambuma ya bilanga na bino ekozala penza ebele mpe ekosala ete
bokolia tango molayi bambuma oyo bokozala na yango kati na bibombelo ;
kino bokokaba mosusu mpo ete bokotisa bambuma ya sika.
11 Nakotia Ndako na Ngai kati na bino mpe nakotombokela bino te.
12 Nakotambola kati na bino mpo ete nazala Nzambe na bino mpe bino
bozala bato na Ngai.
13 Nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete
bozala lisusu bawumbu kuna te ; nakataki basinga ya bikangiseli na bino
mpe nabimisaki bino lokola balongi.

Etumbu mpo na kozanga botosi : bilakeli mabe

14 Soki boboyi kotosa mpe kosalela mibeko wana nyonso,
15 soki bobwaki bikateli na Ngai, mpe soki molimo na bino etombokeli
malako na Ngai kino koboya kosalela mibeko na Ngai nyonso mpe kokata
boyokani na Ngai,
16 tala ndenge nakosala bino : nakokotisa kati na bino mobulu, libebi,
bokono oyo ekoboma bino miso mpe ekobebisa bomoi na bino ; bokolona
milona na bino na pamba mpe banguna na bino bakolia yango.
17 Nakotombokela bino, mpe bokokweya liboso ya banguna na bino ; ba-
oyo bayinaka bino bakokonza bino mpe bokokima ata soki moto moko te
azali kolanda bino.
18 Soki atako bongo boyoki kaka te, nakopesa bino bitumbu mbala sambo
mpo na masumu na bino.
19 Nakosilisa makasi na bino, nakokomisa lola makasi lokola ebende mpo
na bino, mpe mabele na bino lokola bronze.
20 Makasi na bino ekosila na pamba, mpo ete mabele na bino ekobota te
mpe banzete ekobota te bambuma na yango.

21 Soki botelemeli Ngai mpe boboyi koyoka Ngai, nakopesa bino bitumbu
mbala sambo mpo na masumu na bino.
22 Nakotinda kati na mokili na bino banyama ya zamba oyo ekoboma
bana na bino, ekolia bibwele na bino mpe ekosilisa koboma bino kino
banzela na bino ezanga bato.
23 Soki bitumbu yango ekoki kaka te mpo na kozongisa bino na nzela,
nzokande bokobi kaka koboya kotosa Ngai,
24 Ngai mpe nakotelemela bino mpe nakopesa bino bitumbu mbala
sambo mpo na masumu na bino.
25 Nakopesa nzela na mopanga mpo ete eboma bino mpo na kozongisa
mabe na mabe likolo ya boyokani oyo bino bobebisi. Tango bokosangana
kati na bingumba na bino, nakotindela bino bokono oyo ebomaka, mpe
nakokaba bino na maboko ya monguna.
26 Tango nakopimela bino bilei, basi zomi bakotumba mapa na fulu
moko mpe bakobanda kopesa bino mapa yango na kilo : bokolia kasi
bokotonda te.
27 Soki, atako bongo, boyoki kaka te mpe bokobi kaka kotelemela Ngai,
28 Ngai mpe nakotelemela bino lisusu na kanda makasi mpe nakopesa
bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino.
29 Bokolia bana na bino ya mibali mpe ya basi.
30 Nakokweyisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba, nakokweyisa
bitumbelo na bino ya malasi, nakotia bibembe na bino likolo ya bibembe
ya banzambe na bino ya bikeko mpe nakotombokela bino.
31 Nakokomisa bingumba na bino bisobe, nakobebisa bisika na bino ya
bule mpe nakosepela te lisusu na solo kitoko ya malasi na bino.
32 Ngai moko nakokotisa mobulu kati na mokili, mpe ezala banguna na
bino oyo bakoya kovanda kati na yango bakokamwa.
33 Nakopanza bino kati na bikolo ya bapaya mpe nakobengana bino
na mopanga ; mokili na bino ekozanga bato mpe bingumba na bino
ekokawuka.
34 Boye, mokili na bino ekosepela Saba na yango mibu nyonso oyo
ekozanga bato mpe oyo bokokima epai ya banguna na bino ; ekozwa
bopemi mpe ekosepela Saba na yango.
35 Na tango nyonso oyo ekozanga bato, ekozwa bopemi oyo ezalaki na
yango na tango ya Saba na bino tango bozalaki kovanda kati na yango.
36 Bongo na mikili ya banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati
na bino, nakolembisa bango nzoto : bakokima ata makelele ya lokasa oyo
mopepe eningisi, bakokima lokola nde bazali kokima liboso ya mopanga
mpe bakobambana na mabele ata soki moto moko te azali kolanda bango.
37 Bakokweya moko likolo ya moninga lokola nde bazali kokima
mopanga ata soki moto moko te azali kolanda bango. Bokolonga te liboso
ya banguna na bino.
38 Bokokufa kati na bikolo ya bapaya mpe mokili ya banguna na bino
ekolia bino.
39 Kati na mikili ya banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati
na bino bakokufa kuna mpo na masumu na bango moko mpe mpo na
masumu ya batata na bango.

Nzambe akokanisa boyokani na Ye

40 Nzokande, soki bakotubela masumu na bango mpe masumu ya batata
na bango, misala na bango ya mabe mpe botomboki na bango liboso na
Ngai,

41 oyo mpo na yango, Ngai natelemelaki bango mpe namemaki bango na
mokili ya banguna na bango, wana mitema na bango oyo ekatama ngenga
te ekomikitisa mpe bakozwa lifuti ya mabunga na bango,
42 nakokanisa boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na Jakobi, na Izaki
mpe na Abrayami ; mpe nakokanisa mokili.
43 Boye, wana bakotika mokili mpe wana mokili yango ekosepela Saba na
yango, na mikolo nyonso oyo yango ekozala ezanga bato, na tango yango,
bakozwa lifuti ya mabe na bango mpo ete batosaki mibeko na Ngai te mpe
batombokelaki bikateli na Ngai.
44 Nzokande, ezala tango bakozala kati na mokili ya banguna na bango,
nakosundola bango te, nakotombokela bango te kino kobebisa bango mpe
kokata boyokani na Ngai elongo na bango ; pamba te Ngai nazali Yawe,
Nzambe na bango.
45 Nakokanisa boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango, oyo
Ngai nabimisaki na Ejipito, na miso ya bikolo mosusu, mpo ete nazala
Nzambe na bango. Nazali Yawe. › »

Maloba mpo na sukisa

46 Oyo nde bikateli, mitindo mpe mibeko oyo Yawe atiaki kati ya Ye mpe
bana ya Isalaele, na ngomba Sinai, na nzela ya Moyize.

27

Bato mpe biloko ya Yawe

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa bana ya Isalaele mpe loba na bango : ‹ Soki moko kati na bino
alapi ndayi ya kopesa moto lokola likabo epai na Yawe, asengeli kopesa
motuya oyo ekokani na lolenge ya moto na moto.
3 Tala motuya ya kopesa kolanda ndenge batangaka mbongo ya bibende
kati na Mongombo : mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kati
na mibu tuku mibale mpe tuku motoba, bagrame nkama motoba ya palata
mpo na mobali ;
4 bagrame nkama misato na tuku motoba ya palata mpo na mwasi ;
5 mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kati na mibu mitano
mpe tuku mibale, bagrame nkama mibale na tuku minei ya palata mpo
na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale ya palata mpo na
mwasi ;
6 mpo na moto oyo mikolo ya mbotama na ye ya mbotama ezali kati na
sanza moko mpe mibu mitano, bagrame tuku motoba ya palata mpo na
mobali, mpe bagrame tuku misato na motoba ya palata mpo na mwasi ;
7 mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kobanda na tuku
motoba mpe komata, bagrame nkama moko na tuku mwambe ya palata
mpo na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale ya palata mpo
na mwasi.
8 Soki moto oyo alapi ndayi azali mobola to azali na makoki te ya kopesa
motuya oyo ekatama, akomema epai ya Nganga-Nzambe moto oyo ye
alapelaki ndayi ya kopesa lokola likabo. Boye Nganga-Nzambe akokata
motuya ya kopesa kolanda makoki ya moto oyo alapi ndayi.
9 Soki moko kati na bino alapi ndayi ya kopesa lokola likabo epai na
Yawe nyama oyo esengeli, nyama yango ekokoma bule ;
10 asengeli te kobongola to kopesa nyama mosusu na esika ya nyama ya
liboso, noki te banyama nyonso mibale ekokoma bule.

11 Soki nyama oyo alapelaki ndayi ezali mbindo, nyama oyo esengeli te
kopesama lokola likabo epai na Yawe, bakomema nyama yango liboso ya
Nganga-Nzambe
12 oyo akotala soki nyama yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso
oyo Nganga-nzambe akokata, ekotikala bongo.
13 Soki mokolo nyama alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni
moko kati na biteni mitano ya motuya na yango.
14 Soki moto abulisi ndako na ye lokola eloko oyo ebulisami mpo
na Yawe, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda ndenge
ndako yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-Nzambe
akokata, ekotikala bongo.
15 Soki moto oyo abulisi ndako na ye lokola likabo epai na Yawe alingi
kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya
motuya na yango ; mpe ndako yango ekokoma lisusu ya ye.
16 Soki moto abulisi mpo na Yawe eteni ya mabele kati na mabele na ye,
bakokata motuya ya eteni ya mabele yango kolanda milona oyo bakoki
kolona kuna : bagrame nkama motoba ya palata mpo na bakilo nkama
minei ya bambuma ya orje.
17 Soki abulisi elanga na ye, na mobu ya kosepela kokangolama, motuya
oyo bakata ekotikala bongo.
18 Kasi soki abulisi elanga na ye epai na Yawe sima na mobu ya kose-
pela kokangolama, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda
motango ya mibu oyo etikali kino na mobu oyo ekolanda, mobu ya
kosepela kokangolama. Boye bakokitisa motuya oyo ekatama.
19 Soki moto oyo abulisi elanga alingi kosikola yango, akobakisa eteni
moko kati na biteni mitano ya motuya oyo ekatama ; boye elanga yango
ekokoma lisusu ya ye.
20 Kasi soki asikoli yango te, bongo bateki yango epai ya moto mosusu,
akoki lisusu kosikola yango te.
21 Soki elanga esikolami na mobu ya kosepela kokangolama, ekokoma
bule lokola elanga oyo babulisi mpo na Yawe : ekozala mabele ya
Banganga-Nzambe.
22 Soki moto abulisi epai na Yawe elanga oyo asombaki, nzokande ezali
mabele ya libota na bango te,
23 Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda mibu oyo etikali
kino na mobu ya kosepela kokangolama ; kaka na mokolo oyo Nganga-
Nzambe akokata motuya na yango nde moto yango akopesa motuya na
yango lokola eloko ya bule epai na Yawe.
24 Na mobu ya kosepela kokangolama, elanga yango ekozonga na
maboko ya moto oyo atekaki yango : mokolo mabele.
25 Mituya nyonso ekokatama ndenge batangaka mbongo ya bibende kati
na Mongombo. Mbongo moko ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi
na mibale.
26 Moto moko te akoki kobulisa mwana liboso ya nyama na ye, pamba te
mwana ya liboso ezali ya Yawe ; ezala ya ngombe, ya meme to ya ntaba.
27 Soki ezali mwana liboso ya nyama moko ya mbindo, mokolo nyama
yango akoki kosikola yango na kobakisa eteni moko kati na biteni mitano
ya motuya na yango ; kasi soki asikoli yango te, bakoteka yango na motuya
oyo ekatama.
28 Nyonso oyo moto akopesa epai na Yawe lokola likabo ekoki kotekama
te to kosikolama ; ezala moto, nyama to mabele, pamba te nyonso oyo
epesami epai na Yawe ezali bule mpo na Yawe.

29 Moto moko te oyo abongisami mpo na kobebisama akoki kosikolama,
basengeli koboma ye.
30 Eteni nyonso ya zomi ya biloko nyonso oyo ekowuta na mabele, ezala
bambuma ya bilanga to bambuma ya banzete, ezali ya Yawe : ezali bule
mpo na Yawe.
31 Soki moto alingi kosikola eteni na ye ya zomi, asengeli kobakisa eteni
moko kati na biteni mitano ya motuya na yango.
32 Eteni nyonso ya zomi ; ezala ya ngombe, ya meme to ya ntaba, elingi
koloba nyama nyonso ya zomi oyo ekoleka na se ya lingenda ya mobateli
bibwele, ekozala bule mpo na Yawe ;
33 ezala ya malamu to ya mabe, akoki te kopona nyama mosusu na esika
ya nyama oyo ya zomi. Soki atie nyama moko na esika ya nyama mosusu,
nyonso mibale ekokoma bule mpo na Yawe ; mpe ekoki kosikolama te. › »
34 Oyo nde mitindo oyo Yawe apesaki Moyize, na ngomba Sinai, mpo na
bana ya Isalaele.

Mitango
Bana ya Isalaele kati na esobe ya Sinai

Moyize mpe Aron batangi motango ya bana ya Isalaele

1 Kati na esobe ya Sinai, Yawe asololaki na Moyize kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani ; ezalaki na mokolo ya liboso ya sanza ya mibale, na mobu ya
mibale, sima na bango kobima na mokili ya Ejipito. Alobaki na ye :
2 « Tanga motango ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele kolanda
mabota na bango mpe bituka na bango ; mpe koma bakombo ya mibali
nyonso, moto moko na moko.
3 Yo mpe Aron, bokotanga motango ya mibali oyo bazali na mibu tuku
mibale mpe koleka, ba-oyo nyonso bazali na makoki ya kosala mosala
ya soda kati na Isalaele ; bokotanga bango kolanda milongo na bango ya
mampinga.
4 Kati na libota moko na moko, ekozala na mobali moko mpo na kosunga
bino : asengeli kozala mokambi ya etuka na ye.

5 Tala bakombo ya mibali oyo bakosunga bino :

mpo na libota ya Ribeni : Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri ;
6 mpo na libota ya Simeoni : Shelumieli, mwana mobali ya Tsurisha-
dayi ;
7 mpo na libota ya Yuda : Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi ;
8 mpo na libota ya Isakari : Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari ;
9 mpo na libota ya Zabuloni : Eliabi, mwana mobali ya Eloni ;
10 mpo na bana mibali ya Jozefi :
mpo na libota ya Efrayimi : Elishama, mwana mobali ya Amiwudi ;
mpo na libota ya Manase : Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri ;
11 mpo na libota ya Benjame : Abidani, mwana mobali ya Gideoni ;
12 mpo na libota ya Dani : Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi ;
13 mpo na libota ya Aseri : Pagieli, mwana mobali ya Okirani ;
14 mpo na libota ya Gadi : Eliazafi, mwana mobali ya Deweli ;
15 mpo na libota ya Nefitali : Akira, mwana mobali ya Enani. »

16 Ezali bango nde baponamaki kati na lisanga : bazalaki bakambi
ya mabota na bango, bakambi ya mampinga ya Isalaele.

17 Moyize mpe Aron bakamataki bato oyo baponamaki na bakombo mpo
ete basala na bango elongo.
18 Basangisaki lisanga mobimba na mokolo ya liboso, na sanza ya
mibale ; boye bana ya Isalaele batalisaki bokoko na bango kolanda mabota
na bango mpe bituka na bango. Bakomaki bakombo ya mibali nyonso
oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, mobali moko na moko na
kombo na ye,
19 ndenge Yawe atindaki Moyize oyo atangaki motango na bango na
esobe ya Sinai.

20 Mpo na bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele :

bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
21 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Ribeni
ezalaki nkoto tuku minei na motoba na nkama mitano.

22 Mpo na bakitani ya Simeoni :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
23 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Simeoni ezalaki nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato.

24 Mpo na bakitani ya Gadi :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
25 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Gadi
ezalaki nkoto tuku minei na mitano na nkama motoba.

26 Mpo na bakitani ya Yuda :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama
kobanda tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala
mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye.
27 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Yuda
ezalaki nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba.

28 Mpo na bakitani ya Isakari :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
29 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Isakari
ezalaki nkoto tuku mitano na minei na nkama minei.

30 Mpo na bakitani ya Zabuloni :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
31 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Zabuloni ezalaki nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei.

32 Mpo na bana mibali ya Jozefi :
Mpo na bakitani ya Efrayimi :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
33 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Efrayimi ezalaki nkoto tuku minei na nkama mitano.
34 Mpo na bakitani ya Manase :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.

35 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Manase ezalaki nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale.

36 Mpo na bakitani ya Benjame :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
37 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Benjame ezalaki nkoto tuku misato na mitano na nkama minei.

38 Mpo na bakitani ya Dani :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
39 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Dani
ezalaki nkoto tuku motoba na mibale na nkama sambo.

40 Mpo na bakitani ya Aseri :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
41 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Aseri
ezalaki nkoto tuku minei na moko na nkama mitano.

42 Mpo na bakitani ya Nefitali :
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
43 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Nefitali
ezalaki nkoto tuku mitano na misato na nkama minei.

44 Bango nde bato oyo Moyize mpe Aron elongo na bakambi zomi
na mibale ya Isalaele, oyo moko na moko azalaki kotalisa libota
na ye, batangaki.
45 Bongo bato nyonso ya Isalaele oyo batangamaki kolanda mabota
na bango mpo ete bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, mpe bazalaki
na makoki ya kosala mosala ya soda,
46 bazalaki bango nyonso nkoto nkama motoba na misato na
nkama mitano na tuku mitano.

47 Nzokande batangaki te nzela moko na mabota mosusu motango ya
bato ya libota ya Levi.

Yawe abongisi mosala mpo na libota ya Levi

48 Yawe alobaki na Moyize :
49 « Kotanga te motango ya bato ya libota ya Levi, kokotisa bango te na
molongo ya bato mosusu ya Isalaele.
50 Okopesa na bato ya libota ya Levi mokumba ya Mongombo ya Litatoli
mpe ya bisalelo na yango nyonso elongo na biloko nyonso oyo ezalaka kati
na Mongombo. Bango bakozwa mokumba ya komemaka yango elongo na
bisalelo na yango mpe bakovanda zingazinga na yango.
51 Tango nyonso Mongombo ekolongwa na esika moko mpo na kokende
na esika mosusu, Balevi nde bakolongola yango ; mpe tango ekotelema,

bango mpe kaka nde bakotelemisa yango. Moto mosusu oyo akopusana pembeni na yango asengeli kokufa.

52 Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga, mpe moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye.

53 Kasi bato ya libota ya Levi bakotelemisa bandako na bango ya kapo zingazinga ya Mongombo ya Litatoli mpo ete kanda makasi ya Yawe ekoka kokweya likolo ya lisanga ya bana ya Isalaele te. Bato ya libota ya Levi nde bakosala mosala ya kobatela Mongombo ya Litatoli. »

54 Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo nyonso, ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

2

Bana ya Isalaele batongi milako

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :

2 « Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga ; moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye, zingazinga ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwa mosika na yango. »

3 Na ngambo ya este epai wapi moyi ebimaka,
milongo ya mampinga ya Yuda bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Yuda ezali Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi.

4 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba.

5 Bato ya libota ya Isakari bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Yuda. Mokambi ya bato ya Isakari ezali Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari.

6 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na minei na nkama minei.

7 Mpe bato ya libota ya Zabuloni bakozala pembeni ya bato ya libota ya Isakari. Mokambi ya bato ya Zabuloni ezali Eliabi, mwana mobali ya Eloni.

8 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei.

9 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Yuda ezali bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na motoba na nkama minei kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala liboso.

10 Na ngambo ya sude,
milongo ya mampinga ya Ribeni bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Ribeni ezali Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri.

11 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na motoba na nkama mitano.

12 Bato ya libota ya Simeoni bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Ribeni. Mokambi ya bato ya Simeoni ezali Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi.

13 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato.

14 Mpe bato ya libota ya Gadi bakozala pembeni ya bato ya libota ya
Simeoni. Mokambi ya bato ya Gadi ezali Eliazafi, mwana mobali ya
Deweli.
15 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na mitano na nkama
motoba na tuku mitano.
16 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Ribeni
ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na moko na
nkama minei na tuku mitano kolanda milongo ya mampinga
na bango. Bango nde bakolanda na sima.

17 Bongo Ndako ya kapo ya Bokutani mpe molako ya Balevi ekozala na
kati-kati ya milako. Bakokende na molongo ndenge batielaki milako
na bango, moko na moko na esika na ye mpe na se ya bendele na ye.

18 Na ngambo ya weste,
milongo ya mampinga ya Efrayimi bakotia molako na bango na se ya
bendele na bango. Mokambi ya bato ya Efrayimi ezali Elishama,
mwana mobali ya Amiwudi.
19 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na nkama mitano.
20 Bato ya libota ya Manase bakotia molako na bango pembeni ya bato ya
Efrayimi. Mokambi ya bato ya Manase ezali Gamilieli, mwana mobali
ya Pedakitsuri.
21 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mibale na nkama
mibale.
22 Mpe bato ya libota ya Benjame bakozala pembeni ya bato ya libota ya
Manase. Mokambi ya bato ya libota ya Benjame ezali Abidani, mwana
mobali ya Gideoni.
23 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mitano na nkama
minei.
24 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Efrayimi
ezali bato nkoto nkama moko na mwambe na nkama moko,
kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakolanda
na molongo ya misato.

25 Na ngambo ya nor,
milongo ya mampinga ya Dani bakotia molako na bango na se ya
bendele na bango. Mokambi ya bato ya Dani ezali Akiezeri, mwana
mobali ya Amishadayi.
26 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku motoba na mibale na nkama
sambo.
27 Bato ya libota ya Aseri bakotia molako na bango pembeni ya bato ya
libota ya Dani. Mokambi ya bato ya Aseri ezali Pagieli, mwana mobali
ya Okirani.
28 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na moko na nkama
mitano.
29 Mpe bato ya libota ya Nefitali bakozala pembeni ya bato ya libota
ya Aseri. Mokambi ya bato ya Nefitali ezali Akira, mwana mobali ya
Enani.
30 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na misato na nkama
minei.
31 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Dani ezali
bato nkoto nkama moko na tuku mitano na sambo na nkama

motoba, kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde
bakozala na sima na bango nyonso, na se ya bendele na bango.

32 Bango nde bana ya Isalaele oyo batangamaki, kolanda mabota
na bango. Motango ya bato nyonso oyo bazalaki kati na milako,
kolanda milongo ya mampinga na bango, ezalaki bato nkoto
nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano.
33 Kasi batangaki Balevi te elongo na bato mosusu ya Isalaele,
ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

34 Boye, bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki
na nzela ya Moyize. Na lolenge wana nde batiaki milako na bango na se
ya babendele na bango mpe batambolaki bongo, moto na moto na libota
na ye mpe na etuka na ye.

3

Yawe apesi na libota ya Levi misala

1 Tala bakitani ya Aron mpe ya Moyize na tango oyo Yawe asololaki na
Moyize, na ngomba Sinai.

2 Bakombo ya bana mibali ya Aron ezalaki : Nadabi, mwana ya liboso ;
Abiyu, Eleazari mpe Itamari.
3 Yango nde bakombo ya bana mibali ya Aron, oyo babulisaki na nzela
ya kopakola mafuta mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe.
4 Nadabi mpe Abiyu bakufaki liboso ya Yawe tango bazalaki kobonza
mbeka, na nzela ya moto oyo ebulisama te, liboso ya Yawe, na esobe ya
Sinai. Batikalaki kozala na bana te. Boye Eleazari mpe Itamari kaka nde
batikalaki kosala mosala ya bonganga-Nzambe na bokambami ya tata na
bango, Aron.
5 Yawe alobaki na Moyize :
6 « Yeisa libota ya Levi pene ya Nganga-Nzambe Aron mpe pesa bango
na maboko na ye mpo ete basunga ye.
7 Bakosalisa ye mpe bakosunga lisanga mobimba liboso ya Ndako ya
kapo ya Bokutani, mpo na kosala misala ya Mongombo.
8 Bakobatela bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
bakosalisa bana ya Isalaele na nzela ya kosala mosala ya Mongombo.
9 Pesa Balevi na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali ; bango
nde kati na bana ya Isalaele basengeli komipesa mobimba epai na ye.
10 Tia Aron mpe bana na ye ya mibali pembeni mpo ete basala mosala na
bango ya Bonganga-Nzambe. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika
ya bule, basengeli koboma ye. »
11 Yawe alobaki lisusu na Moyize :
12 « Nakamati Ngai moko Balevi kati na bana ya Isalaele na esika ya
bana mibali nyonso ya liboso, mbuma ya liboso ya libumu ya mwasi
nyonso ya Isalaele.
13 Pamba te, bana nyonso ya liboso bazali ya Ngai. Tango nabomaki
bana nyonso ya liboso ya Ejipito, natiaki pembeni bana nyonso ya liboso
ya Isalaele mpo ete bazala ya Ngai, ezala bana ya bato to ya banyama.
Nazali Yawe. »

Moyize atangi motango ya Balevi

14 Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai :

15 « Tanga motango ya Balevi kolanda mabota na bango mpe bituka na
bango. Tanga bana mibali nyonso kobanda na ye oyo azali na sanza moko
ya mbotama mpe koleka. »
16 Boye, Moyize atangaki bango ndenge Yawe atindaki ye.

17 Tala bakombo ya bakitani ya Levi :
Gerishoni, Keati mpe Merari.
18 Tala bakombo ya bakitani ya Gerishoni, kolanda etuka moko na moko :
Libini mpe Shimei.
19 Bana mibali ya Keati, kolanda etuka moko na moko :
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
20 Bana mibali ya Merari, kolanda etuka moko na moko :
Maali mpe Mushi.

Bango nde bato ya bituka ya Balevi kolanda mabota na bango.

21 Tala bakitani oyo babimelaki na Gerishoni : etuka ya bato ya
Libini mpe etuka ya Shimei. Bango nde bato ya bituka ya
Gerishoni.
22 Motango ya mibali nyonso oyo batangamaki kobanda sanza moko ya
mbotama mpe koleka ezalaki nkoto sambo na nkama mitano.
23 Bato ya bituka ya Gerishoni batongaki molako na bango na sima ya
Mongombo, na ngambo ya weste.
24 Eliazafi, mwana mobali ya Laele, nde azalaki mokambi ya libota ya
Gerishoni.
25 Na Ndako ya kapo ya Bokutani, bakitani ya Gerishoni bazalaki na
mokumba ya kobatela Mongombo mpe ndako ya kapo, bizipelo na
yango, rido ya ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
26 barido ya lopango, rido ya ekuke ya lopango oyo ezingela Mongombo
mpe etumbelo, basinga mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela na
basinga wana.

27 Tala bakitani oyo babimelaki na Keati :
bituka ya bato ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli.
Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Keati.
28 Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki kobanda na sanza moko ya
mbotama mpe koleka ezalaki nkoto mwambe na nkama motoba.
Bato ya Keati bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule.
29 Bato ya bituka ya Keati batongaki molako na bango pembeni ya
Mongombo, na ngambo ya sude.
30 Elitsafani, mwana mobali ya Uzieli, nde azalaki mokambi ya bato ya
bituka ya Keati.
31 Bazalaki na mokumba ya kobatela Sanduku, mesa, etelemiselo ya
minda, bitumbelo mpe bisalelo ya Esika ya bule oyo basalelaka
mosala, rido mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela.
32 Mokambi ya bakambi ya Balevi ezalaki Eleazari, mwana mobali ya
Nganga-Nzambe Aron. Aponamaki mpo ete akamba bato oyo bazalaki
na mokumba ya kobatela Esika ya bule.

33 Tala bakitani oyo babimelaki na Merari :
bato ya etuka ya Maali mpe bato ya etuka ya Mushi.
Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Merari.

34 Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki na sanza moko ya mbotama
mpe koleka, oyo batangamaki ezalaki nkoto motoba na nkama mibale.
35 Tsurieli, mwana mobali ya Abiyaili, nde azalaki mokambi ya bato ya
bituka ya Merari.
Batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Mongombo.
36 Bato ya Merari bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso ya
Mongombo, oyo basala na mabaya : balate na yango, makonzi na
yango, makolo na yango mpe biloko nyonso ya mike oyo bazalaki
kokangisela yango.
37 Bazalaki mpe lisusu na mokumba ya kobatela makonzi oyo ezalaki
zingazinga ya lopango, bapike ya Ndako ya kapo mpe basinga na yango.

38 Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron batongaki molako na bango
na ngambo ya este ya Mongombo, epai wapi moyi ebimaka, etalana
na Ndako ya kapo ya Bokutani.
Bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpo na bolamu ya bana
ya Isalaele.
Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma
ye.

39 Motango nyonso ya Balevi oyo Moyize mpe Aron batangaki
kolanda mitindo ya Yawe, mpe bato ya bituka na bango, mibali
nyonso kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka,
ezalaki bato nkoto tuku mibale na mibale.

Moyize atangi motango ya bana mibali ya liboso

40 Yawe alobaki na Moyize : « Tanga motango ya bana mibali nyonso
ya liboso ya bana ya Isalaele, oyo bazali na sanza moko ya mbotama mpe
koleka, mpe koma bakombo na bango.
41 Okotia Balevi pembeni mpo na Ngai, na esika ya bana nyonso ya liboso
ya Isalaele, mpe bibwele nyonso ya Balevi, na esika ya bana ya liboso ya
bibwele nyonso ya Isalaele. Nazali Yawe. »
42 Boye, Moyize atangaki motango ya bana mibali nyonso ya liboso ya
Isalaele ndenge Yawe atindaki ye.
43 Motango nyonso ya bana mibali ya liboso, oyo bakomaki bango
bakombo, wuta na sanza moko ya mbotama mpe koleka, ezalaki nkoto
tuku mibale na mibale na nkama mibale na tuku sambo na misato.
44 Yawe alobaki lisusu na Moyize :
45 « Tia Balevi pembeni, na esika ya bana nyonso ya liboso ya Isalaele,
mpe bibwele ya Balevi, na esika ya bibwele ya bana ya Isalaele. Balevi
bazali ya Ngai. Nazali Yawe.
46 Mpo na kosikola bana ya liboso ya Isalaele nkama mibale na tuku
sambo na misato oyo baleki na motango ya Balevi,
47 okokongola mbongo ya bibende, nkama mitano, kolanda ndenge
batangaka mbongo kati na Esika ya bule, mpo na moto moko na moko.
Mbongo moko ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale.
48 Okopesa mbongo oyo osikoleli bana mibali nyonso, oyo baleki na
motango ya Balevi, epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali. »
49 Boye Moyize akongolaki mbongo ya lisiko epai ya bato oyo balekaki
na motango ya bana liboso oyo Balevi oyo basikolaki.
50 Azwaki na maboko ya bana liboso ya Isalaele mbongo ya bibende
nkoto moko na nkama misato na tuku motoba na mitano kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Esika ya bule.

51 Bongo Moyize apesaki mbongo yango ya lisiko epai ya Aron mpe epai
ya bana na ye ya mibali, ndenge kaka Yawe atindaki ye.

Misala ya bituka ya Balevi

4

Bato ya Keati

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
2 « Kati na bana mibali ya Levi, tanga motango ya bakitani ya Keati
kolanda bituka mpe mabota na bango.
3 Tanga motango ya mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama
kobanda tuku misato kino tuku mitano, mpo ete baya kosala mosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani.
4 Tala mosala ya bato ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani :
kobatela biloko oyo eleki bule.
5 Tango bakolongola molako, Aron elongo na bana na ye ya mibali
bakokota na kati, bakokitisa rido mpe bakozipa na yango Sanduku ya
Litatoli.
6 Na likolo na yango, bakotia bulangeti oyo esalema na poso ya nyama ya
ebale, bakofinika liputa ya langi ya ble mpe bakotia mabaya ya komemela
Sanduku ya Litatoli.
7 Na likolo ya mesa ya bagato ya bule, bakotanda lisusu liputa ya langi ya
ble mpe bakotia na likolo na yango biloko oyo : basani ya mbele, bambeki,
bakopo, milangi mpo na makabo ya masanga mpe bagato oyo bakobanda
kobonza lokola makabo liboso na Ngai tango nyonso.
8 Bongo na likolo ya biloko yango, bakotanda liputa ya langi ya motane
makasi, mpe bakozipa biloko wana nyonso na liputa ya makasi basala
na poso ya nyama ya ebale. Mpe bakotia balate oyo ekosunga mpo na
kotombola mpe komema mesa.
9 Bakokamata liputa ya langi ya ble mpe bakofinika na yango etelemiselo
ya minda elongo na minda na yango, biloko oyo balongolelaka makala na
moto, basani mpo na putulu ya moto mpe basani ya mafuta, oyo basalelaka
mosala na mesa.
10 Bakosangisa na liboke moko, ezala elamba yango ya langi ya ble mpe
biloko na yango nyonso, kati na liputa ya makasi basala na poso ya nyama
ya ebale, mpe bakotia yango na likolo ya tsipoyi.
11 Bakotanda liputa ya langi ya ble na likolo ya etumbelo ya wolo mpe
bakofinika bulangeti basala na poso ya nyama ya ebale ; bongo bakotia
balate na yango oyo ekosunga mpo na komema.
12 Bakozwa biloko nyonso oyo basalaka na yango kati na Esika ya bule,
bakotia yango kati na liputa ya langi ya ble, bakofinika yango bulangeti
basala na poso ya nyama ya ebale ; bongo bakotia yango na tsipoyi.
13 Sima na bango kolongola putulu ya moto wuta na etumbelo,
bakotanda liputa ya langi ya motane na likolo na yango ;
14 bongo bakotia na likolo na yango biloko nyonso oyo basalaka na yango
na etumbelo : basani oyo batumbaka na yango ansa, bakanya, bapawu,
basani ya minene mpe biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo ;
bongo bakotanda na likolo ya biloko oyo nyonso, liputa ya makasi basala
na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia balate ya etumbelo oyo ekosunga
mpo na komema.
15 Soki balingi kolongola molako mpo na kokende na esika mosusu,
bana mibali ya Keati bakoya komema soki kaka Aron mpe bana na ye

ya mibali basilisi kofinika Esika ya bule mpe bisalelo na yango nyonso ;
kasi basengeli te kosimba Esika ya bule, noki te bakokufa. Yango wana
nde misala ya bana mibali ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
16 Tala misala ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron :
kolandela mafuta ya etelemiselo ya minda, ansa ya kozikisa, makabo ya
mokolo na mokolo mpe mafuta ya epakolami ; kokengela Mongombo mpe
biloko na yango nyonso, ezala Esika ya bule to biloko na yango nyonso. »
17 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
18 « Bolongola te kati na Balevi lisanga ya mabota ya bato ya Keati.
19 Tala makambo oyo bosengeli kosala mpo na bango mpo ete bakufa
te tango bakopusana pene ya biloko oyo eleki bule : yo, Aron mpe bana
na ye ya mibali, bokokota mpe bopesa na moko na moko kati na bango
mosala oyo asengeli kosala to eloko oyo asengeli komema.
20 Basengeli te kokota bango moko mpo na kotala Esika ya bule, ata mpo
na tango moke ; soki te bakokufa. »

Bato ya Gerishoni

21 Yawe alobaki na Moyize :
22 « Tanga motango ya bato ya Gerishoni kolanda bituka mpe mabota
na bango.
23 Okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda
tuku misato kino na tuku mitano, ba-oyo bakoki kosala mosala songolo
kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
24 Tala misala mpe mokumba ya bituka ya bana mibali ya Gerishoni :
25 bakobanda komema batapi ya Mongombo mpe Ndako ya kapo ya
Bokutani elongo na elamba na yango, elamba ya makasi basala na poso
ya nyama ya ebale mpo na kozipa na likolo, rido ya ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani,
26 batapi ya lopango, rido ya ekuke ya lopango, oyo ezingeli Mongombo
mpe etumbelo, basinga na yango mpe bisalelo na yango nyonso. Bakosala
mosala oyo etali biloko oyo.
27 Mosala nyonso ya bato ya Gerishoni ekokambama na Aron mpe bana
na ye ya mibali : ezala mpo na komema biloko to mpo na kosala mosala ;
bokoyebisa bango mosala nyonso oyo bango basengeli kosala.
28 Wana nde misala ya bituka ya bato ya Gerishoni kati na Ndako ya
kapo ya Bokutani. Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, nde
akokamba misala na bango.

Bato ya Merari

29 Okotanga motango ya bato ya Merari, etuka moko na moko mpe libota
moko na moko ;
30 okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda
tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bakoki kosala mosala songolo kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani.
31 Tala biteni ya Ndako ya kapo ya Bokutani, oyo bakobanda komema :
mabaya ya Mongombo, balate na yango, makonzi mpe makolo na yango,
32 makonzi oyo ezingeli lopango, makolo na yango, bapike na yango,
basinga na yango, bisalelo na yango nyonso mpe biloko nyonso oyo
esungaka mpo na kokangisa yango. Bokobenga moto moko na moko na
kombo mpe bokopesa ye biloko oyo akobanda komema.
33 Wana nde misala ya bituka ya bato ya Merari. Itamari, mwana mobali
ya Nganga-Nzambe Aron, nde akokamba misala na bango nyonso kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani. »

Motango ya Balevi oyo bazali kosala

34 Moyize, Aron mpe bakambi ya lisanga ya Isalaele batangaki motango
ya bato ya Keati, kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na
moko.
35 Mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku
misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani,
36 batangamaki kolanda etuka moko na moko : motango na bango
ezalaki nkoto mibale na nkama sambo na tuku mitano.
37 Wana nde motango ya bato nyonso oyo batangamaki kati na bituka
ya bato ya Keati, ba-oyo bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
Moyize mpe Aron batangaki motango yango kolanda mitindo oyo Yawe
apesaki na nzela ya Moyize.

38 Batangaki motango ya bato ya Gerishoni kolanda etuka moko na moko
mpe libota moko na moko :
39 mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku
misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani,
40 batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na
moko ; motango na bango ezalaki nkoto mibale na nkama motoba na tuku
misato.
41 Wana nde motango ya bato ya Gerishoni oyo batangamaki mpe
bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Moyize mpe Aron
batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

42 Batangaki motango ya bato ya Merari kolanda etuka moko na moko
mpe libota moko na moko :
43 mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku
misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani,
44 batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na
moko ; motango na bango ezalaki nkoto misato na nkama mibale.
45 Wana nde motango ya bato oyo batangamaki kati na bituka ya bato
ya Merari. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe
apesaki na nzela ya Moyize.

46 Moyize, Aron mpe bakambi ya Isalaele batangaki motango ya
Balevi nyonso, kolanda etuka moko na moko mpe libota moko
na moko :
47 mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku
misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani,
48 batangamaki ; motango na bango ezalaki nkoto mwambe na
nkama mitano na tuku mwambe.
49 Moyize apesaki na Molevi moko na moko mosala mpe
mokumba, kolanda mitindo ya Yawe.

Batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize.

5

Bato ya mbindo basengeli kozala libanda ya molako

1 Yawe alobaki na Moyize :

2 « Pesa mitindo epai na bana ya Isalaele ete babimisa libanda ya molako
moto nyonso oyo azali na bokono ya poso ya nzoto, moto nyonso oyo
atangaka makila, mpe moto nyonso oyo akomi mbindo mpo ete asimbi
ebembe.
3 Azala mobali to mwasi, bobengana ye, bobimisa ye libanda ya molako
mpo ete bakomisa molako na bango mbindo te, pamba te Ngai nazali
kowumela elongo na bango. »

4 Bana ya Isalaele basalaki bongo ; babimisaki bango libanda ya molako.
Basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

Ndenge nini kozongisa boyokani kati na bandeko

5 Yawe alobaki na Moyize :

6 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Soki moto, azala mobali to mwasi,
atamboli na boyengebene te liboso ya Yawe wana asali moninga na ye
mabe, azali na ngambo.
7 Boye asengeli koyambola lisumu oyo asalaki. Asengeli kozongisa epai
ya moto oyo ye asali mabe : nyonso oyo azwaki mpe akobakisa likolo na
yango, ndambo moko kati na mitano.
8 Kasi soki moto yango azali na ndeko te oyo akoki kozwa eloko
oyo bakozongisa mpo na mabe oyo basalaki ye, bakopesa eloko oyo
basengelaki kozongisela ye epai na Yawe na nzela ya Nganga-Nzambe,
bakisa meme moko ya mobali oyo Nganga-Nzambe akosala na yango
mosala ya bolimbisi masumu mpo na moto oyo asalaki mabe.
9 Biloko nyonso kati na makabo ya bule oyo bana ya Isalaele bakomema
epai ya Nzambe ekozala ya Nganga-Nzambe.
10 Biloko oyo moto nyonso akotia pembeni mpo na Yawe ekopesama
epai ya Nganga-Nzambe ; kasi eloko nyonso oyo moto akokabela Nganga-
Nzambe ekokoma ya Nganga-Nzambe. › »

Mobeko na tina na zuwa

11 Bongo Yawe alobaki na Moyize :

12 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Soki mwasi akosi
mobali na ye, wana abimi na mobali mosusu
13 mpe asangisi na ye nzoto, amikomisi mbindo atako esalemi na nkuku
mpe moto moko te amoni ye ; mpe ezala mobali na ye ayebi eloko te.
14 Soki mobali asali zuwa mpe akomi kokanisa ete mwasi na ye akomi
mbindo, azala mbindo to mbindo te,
15 mobali asengeli komema mwasi na ye epai ya Nganga-Nzambe mpe
kopesa mpo na ye likabo ya bakilo misato ya farine ya orje ; akosopela
yango mafuta te mpe akotia yango ansa te, pamba te ezali likabo oyo
epesami mpo na zuwa, likabo mpo na kokanisa mbeba.
16 Nganga-Nzambe akobenga mwasi mpe akomema ye liboso ya Yawe.
17 Nganga-Nzambe akotoka mayi ya bule, na mbeki basala na mabele
batumba mpe akozwa putulu ya mabele ya Mongombo mpo na kotia yango
kati na mayi yango.
18 Nganga-Nzambe akotia mwasi ya kotelema liboso ya Yawe, akofungola
ye suki mpe akotia na maboko na ye likabo ya zuwa, wana ye moko
Nganga-Nzambe akobatela na maboko na ye mayi ya bololo oyo ememaka
elakeli mabe.
19 Nganga-Nzambe akolapisa mwasi yango ndayi, akoloba na ye :

‘ Soki mobali mosusu asangisaki na yo nzoto te, mpe soki omikomisaki mbindo te na kokosa mobali na yo wuta bobalana, wana tika ete mayi oyo ya bololo mpe ememaka elakeli mabe esala yo eloko moko te !
20 Kasi soki, wana ozali ya kobala, okosaki mobali na yo mpe omikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu, ’
21 Nganga-Nzambe asengeli awa kolapisa mwasi yango ndayi ya kondima kokweyela bilakeli mabe kowuta na maloba oyo : ‘ tika ete Yawe akomisa yo elakeli mabe mpe eloko ya nkele kati na bato na yo ! Tika ete akomisa yo ekomba mpe avimbisa yo libumu !
22 Tika ete mayi oyo ezali komema elakeli mabe ekota kati na yo mpo ete libumu na yo evimba mpe okoma ekomba. ’
Mwasi akozongisa :
‘ Amen ! Tika ete esalema bongo ! ’
23 Nganga-Nzambe akokoma maloba yango ya bilakeli mabe kati na buku mpe akokotisa yango kati na mayi ya bololo mpo na kolongola makomi yango.
24 Bongo akomelisa mwasi mayi oyo ya bololo, oyo ezali komema elakeli mabe mpo ete ekokota kati na ye.
25 Nganga-Nzambe akozwa wuta na maboko ya mwasi likabo ya zuwa, akotombola yango liboso ya Yawe mpe akomema yango na etumbelo.
26 Nganga-Nzambe akotondisa na loboko na ye, bambuma oyo akozwa kati na likabo yango ya zuwa lokola ekaniseli, mpe akotumba yango na likolo ya etumbelo ; sima na yango, akomelisa mwasi mayi.
27 Soki penza amikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu, mayi oyo ememaka elakeli mabe ekokota kati na ye, ekovimbisa libumu na ye, akokoma ekomba mpe akolakelama mabe kati na bato na ye.
28 Kasi soki mwasi amikomisaki mbindo te, soki azali penza peto, akomona pasi ata moko te mpe akoki kobota bana.
29 Wana nde ezali mobeko na tina na zuwa ; ekokanga mwasi ya libala oyo akosi mobali na ye mpe amikomisi mbindo.
30 Bakosalela yango mpe soki mobali asali zuwa mpe akanisi penza ete mwasi na ye abimi na mobali mosusu : mobali akomema mwasi mpe akotelemisa ye liboso ya Yawe ; bongo Nganga-Nzambe akosalela mobeko oyo na mobimba na yango epai ya mwasi.
31 Mobali akomema ngambo ata moke te kasi mwasi akozwa etumbu ya lisumu na ye. › »

6

Mobeko mpo na kobulisa moto epai na Yawe

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Yebisa bana ya Isalaele : Mobali to mwasi oyo amibulisi mpo na Yawe na nzela ya ndayi ya libulisi
3 asengeli komipekisa komela vino, masanga oyo elangwisaka, masanga ya ngayi oyo basala na vino mpe masanga ya ngayi oyo basala na masanga mosusu oyo elangwisaka ; asengeli te komela masanga oyo basala na bambuma ya vino ya mayi to ya kokawuka.
4 Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, asengeli te kolia eloko nyonso oyo basala na bambuma ya vino, kobanda na mokokoli kino na poso.
5 Na mikolo nyonso ya ndayi ya libulisi na ye, jileti esengeli te kotutana na moto na ye to basengeli te kokata suki ya moto na ye, kino tango ya

libulisi na ye mpo na Yawe ekosila ; akozala bule mpe akotika suki ya moto
na ye mpe mandefu na ye kokola.
6 Na mikolo nyonso ya libulisi na ye mpo na Yawe, asengeli te kosimba
ebembe ;
7 ezala mpo na kufa ya tata na ye, ya mama na ye, ya ndeko na ye
ya mobali to ya ndeko na ye ya mwasi, asengeli te komikomisa mbindo ;
pamba te na moto na ye, azali na elembo ya libulisi mpo na Nzambe.
8 Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, akozala bule mpo na Yawe.

9 Soki moto akufi na mbalakata pene na ye, moto na ye oyo epesama mpo
na libulisi ekokoma mbindo. Bongo asengeli kokatisa suki na ye ya moto
mpe mandefu na ye na mokolo ya sambo, mokolo na ye ya kopetolama.
10 Na mokolo ya mwambe, asengeli komema epai ya Nganga-Nzambe,
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani : bibenga mibale ya zamba mpe
bana mibale ya ebenga ya mboka.
11 Nganga-Nzambe akobonza moko lokola mbeka mpo na masumu mpe
mosusu, lokola mbeka ya kotumba ; akosala mosala ya bolimbisi masumu
na ye lokola asimbaki ebembe. Kaka na mokolo yango, akobulisa lisusu
moto na ye epai na Yawe.
12 Akokaba lisusu epai na Yawe libulisi na ye mpe akobonza lokola
mbeka mpo na kozongisa boyokani, mwana meme ya mobu moko ; pamba
te mikolo na ye ya liboso, oyo esilaki koleka, ekotangama lisusu te mpo ete
akomaki mbindo.

13 Tala mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe : ‹ soki mikolo
ya libulisi na ye ekoki, basengeli komema ye na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani
14 epai wapi akobonza lokola mbeka mpo na Yawe : mwana meme ya
mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba ; meme ya
mwasi ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu ;
mpe meme ya mobali mpe ezanga mbeba lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani ;
15 kitunga ya mapa ezanga levire mpe basala na farine basangisa na
mafuta ; bagalete ezanga levire mpe bapakola mafuta elongo na mbeka
ya masanga mpe makabo mosusu.
16 Nganga-Nzambe akomema makabo wana nyonso liboso ya Yawe ;
akobonza mbeka na ye mpo na masumu mpe mbeka na ye ya kotumba ;
17 akobonza lisusu epai na Yawe meme ya mobali lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani, elongo na kitunga ya mapa ezanga levire. Nganga-
Nzambe akobakisa na likolo na yango mbeka na ye ya masanga mpe
makabo na ye mosusu.
18 Bongo moto oyo amipesa na libulisi mpo na Yawe akokata, na ekotelo
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, suki ya moto na ye mpe ya mandefu na
ye ; akolokota yango mpe akobwaka yango na moto oyo ezali kopela na se
ya mbeka mpo na kozongisa boyokani.
19 Nganga-Nzambe akozwa lipeka ya mbeka ya meme ya mobali tango
esili kozika ; akozwa lisusu, kati na kitunga, lipa moko ezanga levire mpe
galeti moko ezanga levire, akotia yango na maboko ya moto oyo amipesa
na libulisi mpo na Yawe sima na ye kokata suki ya moto na ye mpe
mandefu na ye.
20 Nganga-Nzambe akobulisa mpe akotombola yango mpo na kopesa
yango epai na Yawe, pamba te ezali biloko ya bule mpe ya Nganga-Nzambe,
ndenge moko na tolo mpe mopende.

21 Wana nde ezali mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe, na
nzela ya ndayi, elongo na makabo oyo asengeli kobonza epai na Yawe mpo
na libulisi na ye. Mpe soki azali na makoki, akoki na ye kopesa makabo
mosusu wuta na motema na ye moko. Akokokisa biloko nyonso kolanda
ndayi oyo asilaki kolapa mpe mobeko ya libulisi na ye. › »

Banganga-Nzambe basengeli kopambola bato

22 Yawe alobaki na Moyize :
23 « Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali : ‹ Tala ndenge nini
bokobanda kopambola bana ya Isalaele, bokoloba :
24 ‘ Tika ete Yawe apambola yo
mpe abatela yo !
25 Tika ete Yawe angengisela yo elongi na Ye
mpe apesa yo ngolu na Ye !
26 Tika ete Yawe amona yo
mpe apesa yo kimia ! ’ ›
27 Ezali ndenge wana nde bakobanda kobelela Kombo na Ngai mpo na
bolamu ya bana ya Isalaele, mpe Ngai nakopambola bango. »

Misala ya kotonga Mongombo mpe etumbelo esili

7

Makabo mpo na libulisi ya Mongombo

1 Na mokolo oyo Moyize asilisaki kotonga Mongombo, asopelaki yango
mafuta mpo na kobulisa yango elongo na bisalelo na yango. Asalaki mpe
bongo mpo na etumbelo elongo na bisalelo na yango, asopelaki yango
mafuta mpo na kobulisa yango.
2 Bongo bakambi ya Isalaele, bakonzi ya mabota, elingi koloba bakonzi
ya bikolo oyo bakambaki mosala ya kotanga motango ya bato,
3 bamemaki makabo na bango liboso ya Yawe : bashario motoba mpe
bangombe zomi na mibale. Shario moko mpo na bakambi mibale, mpe
ngombe moko mpo na mokonzi moko na moko ; bamemaki yango liboso
ya Mongombo.
4 Yawe alobaki na Moyize :
5 « Ndima kozwa makabo oyo bayei na yango ; okosala na yango mosala
ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Okopesa yango epai ya Balevi kolanda
mokumba ya moko na moko. »
6 Moyize andimaki kozwa bashar mpe bangombe mpe apesaki yango
epai ya Balevi.
7 Apesaki bashar mibale mpe bangombe minei epai ya bana mibali ya
Gerishoni kolanda bosenga ya mosala na bango.
8 Apesaki bashar minei mpe bangombe mwambe epai ya bana mibali ya
Merari kolanda bosenga ya mosala na bango na bokambami ya Itamari,
mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron.
9 Apesaki eloko te epai ya bana mibali ya Keati, pamba te bazalaki na
mokumba ya komema na mapeka na bango biloko ya bule.

Makabo mpo na libulisi ya etumbelo

10 Bakambi bamemaki makabo na bango mpo na libulisi ya etumbelo,
na mokolo oyo basopelaki yango mafuta ; bamemaki makabo yango liboso
ya etumbelo.

11 Bongo Yawe alobaki na Moyize : « Tika ete mokolo na mokolo,
mokambi moko na moko amema likabo na ye mpo na libulisi ya
etumbelo ! »

12 Na mokolo ya liboso, Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi,
moto ya libota ya Yuda, amemaki likabo na ye.
13 Likabo na ye ezalaki :
etando ya palata ya kilo moko na ndambo, mbeki moko ya palata ya
bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
Esika ya bule, nyonso mibale ezalaki ya kotonda na farine basangisa
na mafuta mpo na makabo ;
14 mpe mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda
na ansa,
15 ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
16 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
17 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Nashoni, mwana mobali ya Ami-
nadabi.

18 Na mokolo ya mibale, Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari,
mokambi ya libota ya Isakari,
19 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
20 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
21 Amemaki lisusu :
mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
22 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
23 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Netaneeli, mwana mobali ya
Tsuwari.

24 Na mokolo ya misato, Eliabi, mwana mobali ya Eloni, mokambi
ya libota ya Zabuloni,
25 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
26 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
27 Amemaki lisusu :

mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
28 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
29 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Eliabi, mwana mobali ya Eloni.

30 Na mokolo ya minei, Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri,
mokambi ya libota ya Ribeni,
31 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
32 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
33 Amemaki lisusu : mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba,
34 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
35 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Elitsuri, mwana mobali ya
Shedewuri.

36 Na mokolo ya mitano, Shelumieli, mwana mobali ya Tsurisha-
dayi, mokambi ya libota ya Simeoni,
37 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
38 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
39 Amemaki lisusu :
mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
40 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
41 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani :
bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba
mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko.
Wana nde ezalaki makabo ya Shelumieli, mwana mobali ya
Tsurishadayi.

42 Na mokolo ya motoba, Eliazafi, mwana mobali ya Deweli,
mokambi ya libota ya Gadi,
43 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo

kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
44 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
45 Amemaki lisusu : mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba,
46 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
47 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Eliazafi, mwana mobali ya Deweli.

48 Na mokolo ya sambo, Elishama, mwana mobali ya Amiwudi,
mokambi ya libota ya Efrayimi,
49 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
50 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
51 Amemaki lisusu : mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba,
52 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
53 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Elishama, mwana mobali ya
Amiwudi.

54 Na mokolo ya mwambe, Gamilieli, mwana mobali ya Pedakit-
suri, mokambi ya libota ya Manase,
55 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
56 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
57 Amemaki lisusu :
mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
58 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
59 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Gamilieli, mwana mobali ya
Pedakitsuri.

60 Na mokolo ya libwa, Abidani, mwana mobali ya Gideoni,
mokambi ya libota ya Benjame,
61 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
62 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
63 Amemaki lisusu : mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba,
64 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
65 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Abidani, mwana mobali ya Gideoni.

66 Na mokolo ya zomi, Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi,
mokambi ya libota ya Dani,
67 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
68 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
69 Amemaki lisusu : mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba,
70 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
71 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Akiezeri, mwana mobali ya
Amishadayi.

72 Na mokolo ya zomi na moko, Pagieli, mwana mobali ya Okirani,
mokambi ya libota ya Aseri,
73 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
74 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
75 Amemaki lisusu :
mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
76 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
77 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe

bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Pagieli, mwana mobali ya Okirani.

78 Na mokolo ya zomi na mibale, Akira, mwana mobali ya Enani,
mokambi ya libota ya Nefitali,
79 amemaki makabo oyo :
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo
kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na
mafuta mpo na makabo,
80 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa.
81 Amemaki lisusu :
mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
82 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
83 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe
bana meme mitano ya mobu moko.
Yango nde ezalaki makabo ya Akira, mwana mobali ya Enani.

84 Yango nde ezalaki makabo ya bakambi ya Isalaele mpo na
libulisi ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta.
Na kosangisa, bango nyonso bapesaki :
bitando ya palata zomi na mibale, bambeki ya palata zomi na mibale,
bambeki ya wolo zomi na mibale.
85 Etando moko na moko ya palata ezalaki ya kilo moko na bagrame
nkama mitano, mpe mbeki moko na moko ezalaki ya bagrame nkama
mwambe : palata nyonso esalaki bakilo tuku mibale na sambo na bagrame
nkama mitano, kolanda ndenge bazalaki komeka bakilo na Esika ya bule.
86 Mbeki moko na moko ya wolo ezalaki ya bagrame nkama moko na
zomi : wolo nyonso esalaki bagrame nkoto moko na nkama misato.
87 Mpo na bambeka ya kotumba, bango nyonso bapesaki :
bangombe zomi na mibale ya mibali, bameme zomi na mibale ya
mibali, bana meme zomi na mibale ya mobu moko elongo na
makabo mosusu mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka mpo
na masumu.
88 Na kosangisa, bango nyonso bapesaki lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani : bangombe tuku mibale na minei ya mibali,
bameme tuku motoba ya mibali, bantaba tuku motoba ya mibali,
bana meme tuku motoba ya mobu moko.

Yango nde ezalaki makabo ya libulisi ya etumbelo sima na
kosopela yango mafuta.

89 Tango Moyize azalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo
na kosolola na Yawe, azalaki koyoka mongongo koloba na ye wuta na
mofinuku oyo ezalaki likolo ya Sanduku ya Litatoli kati na basheribe
mibale, mpe azalaki kosolola na ye.

8

Ndenge nini kotia minda

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Loba na Aron mpe yebisa ye : ‹ Tango okotia minda, minda sambo
esengeli kongengisa liboso ya etelemiselo ya minda. › »
3 Aron asalaki kaka bongo : atiaki minda na liboso ya etelemiselo ya
minda ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize.
4 Tala ndenge basalaki etelemiselo ya minda : basalaki yango na wolo
batuta wuta na likonzi kino na bafololo na yango ; basalaki yango ndenge
kaka Yawe alakisaki Moyize.

Libulisi ya Balevi

5 Yawe alobaki na Moyize :
6 « Kamata Balevi kati na bana ya Isalaele mpe petola bango.
7 Tala ndenge okosala mpo na kopetola bango : okobwakela bango mayi
ya bopetoli ; bongo bakolekisa jileti na nzoto na bango mobimba mpo na
komikokola suki ya nzoto mobimba mpe bakosukola bilamba na bango.
Ezali na nzela wana nde bakokoma peto.
8 Bakokamata mwana ngombe ya mobali elongo na likabo na yango ya
farine oyo basangisa na mafuta ; mpe okokamata mwana ngombe mosusu
ya mobali mpo na mbeka ya masumu.
9 Yeisa Balevi liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe sangisa lisanga
mobimba ya Isalaele.
10 Okopusa Balevi liboso ya Yawe mpe bana ya Isalaele bakotia bango
maboko.
11 Sima na yango, Aron akobonza Balevi lokola likabo oyo bana ya
Isalaele babonzeli Yawe mpo ete bazwa makoki ya kosala mosala ya Yawe.
12 Mpe na sima, Balevi bakotia maboko na bango likolo ya mito ya
bangombe ya mibali. Bonza ngombe moko lokola mbeka ya masumu epai
na Yawe mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba, mpo na kosala mosala
ya bolimbisi masumu mpo na Balevi.
13 Tika ete Balevi batelema liboso ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali ;
bongo bonza bango lokola likabo epai na Yawe.
14 Ezali na nzela wana nde okotia pembeni Balevi kati na bana ya
Isalaele, mpe bakozala ya Ngai.
15 Sima na yo kopetola Balevi mpe kobonza bango lokola likabo, bakozwa
ndingisa ya kosala mosala na bango na Ndako ya kapo ya Bokutani.
Boye, okopetola bango mpe okobonza bango lokola likabo epai na Yawe,
16 pamba te bango nde bazali bato oyo bapesameli Ngai kati na bana ya
Isalaele. Ngai moko nde nazwaki bango na esika ya bana nyonso ya liboso
ya bana ya Isalaele.
17 Pamba te, bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele bazali ya Ngai,
ezala bana ya liboso ya bana ya bato to ya banyama. Tango nabomaki
bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, natiaki bango pembeni mpo
na Ngai moko.
18 Mpe nazwaki Balevi na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya
Isalaele.
19 Kati na bato nyonso ya Isalaele, napesi Balevi lokola likabo epai ya
Aron mpe ya bana na ye ya mibali, mpo ete basala mosala kati na Ndako ya
kapo ya Bokutani mpo na bolamu ya bana ya Isalaele mpe basala mosala
ya bolimbisi masumu mpo na bango, mpo ete likama moko te ekomela
bana ya Isalaele tango bakopusana pene ya Esika ya bule. »
20 Moyize, Aron mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basalaki mpo
na Balevi, makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize.

21 Balevi bamipetolaki mpe basukolaki bilamba na bango. Aron
abonzaki bango lokola likabo epai na Yawe mpe asalaki mpo na bango
mosala ya bolimbisi masumu mpo na kopetola bango.
22 Sima na yango, Balevi bazwaki ndingisa ya kosala mosala na bango
na Ndako ya kapo ya Bokutani, na se ya bokonzi ya Aron mpe ya bana
na ye ya mibali. Basalaki mpo na Balevi, makambo oyo Yawe atindaki na
nzela ya Moyize.

Tango oyo Balevi basengeli kokota na mosala

23 Yawe alobaki na Moyize :
24 « Tala bikateli oyo etali Balevi : mobali nyonso oyo azali na mibu ya
mbotama kobanda tuku mibale na mitano mpe koleka asengeli koya kosala
mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
25 Kasi soki akokisi mibu tuku mitano, akotika mosala oyo azalaki kosala,
akosala lisusu mosala te.
26 Akokoma nde kosunga bandeko na ye mpo na kokokisa misala na
bango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Nzokande ye moko akosala
lisusu mosala te. Yango nde ekozala bikateli oyo okolanda mpo na mosala
ya Balevi. »

9

Mokolo ya kosepela feti ya Pasika

1 Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai, na sanza ya liboso ya
mobu oyo ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito. Alobaki na ye :
2 « Tika ete bana ya Isalaele basepela feti ya Pasika na mokolo oyo
ekatama.
3 Bosala feti yango na tango oyo ekatama, na pokwa ya mokolo ya zomi
na minei, ya sanza oyo, kolanda mibeko mpe malako na yango nyonso. »
4 Boye, Moyize ayebisaki bana ya Isalaele ete basepelaka feti ya Pasika.
5 Basepelaki Pasika kati na esobe ya Sinai, na pokwa ya mokolo ya zomi
na minei, ya sanza ya liboso. Bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso
ndenge kaka Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize.
6 Kasi bato mosusu kati na bango basepelaki Pasika te na mokolo wana,
pamba te bazalaki mbindo mpo ete basimbaki ebembe. Boye, kaka na
mokolo wana, bakendeki komona Moyize na Aron
7 mpe bayebisaki Moyize :
— Tokomi mbindo mpo ete tosimbaki ebembe. Boye, mpo na nini te
biso mpe tomema likabo na biso epai na Yawe elongo na bato mosusu
ya Isalaele ?
8 Moyize azongiselaki bango :
— Bozela nanu ete naluka koyeba makambo oyo Yawe atindi na tina
na bino.
9 Boye Yawe alobaki na Moyize :
10 — Yebisa bana ya Isalaele : « Soki moko kati na bino to kati na
bakitani na bino akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe na mokolo
wana, ezala soki azali mosika na mobembo, akoki kosepela feti ya Pasika
mpo na lokumu na Yawe.
11 Basengeli kosepela yango na pokwa ya mokolo ya zomi na minei
ya sanza ya mibale ; bakolia mwana meme elongo na mapa ezanga levire
mpe matiti ya bololo.

12 Bakotika eloko moko te kino na tongo mpe bakobuka mokuwa ata
moko te. Basengeli kolanda mibeko na yango nyonso na tango ya kosepela
feti ya Pasika.
13 Kasi soki moto moko asepeli feti ya Pasika te, wana azali mbindo te
mpe asali mobembo te, basengeli kolongola ye kati na libota na ye, pamba
te abonzeli Yawe likabo te na tango oyo ekatama ; akomema mikumba ya
masumu na ye.
14 Soki mpe mopaya oyo avandi kati na bino alingi kosepela Pasika ya
Yawe, asengeli kosala kaka bongo, asengeli kolanda mibeko mpe malako
na yango. Ezala mpo na bapaya to mpo na bana mboka, bosengeli kozala
na mibeko ya losambo ya ndenge moko. »

Lipata na likolo ya Mongombo

15 Na mokolo oyo batelemisaki Mongombo, lipata ezipaki Ndako ya kapo
ya Litatoli. Wuta na pokwa kino na tongo, lipata oyo ezalaki likolo ya
Mongombo ezalaki komonana lokola moto.
16 Mpe ekobaki kozala kaka ndenge wana : lipata ezalaki kozipa
Mongombo ; bongo na butu, ezalaki komonana lokola moto.
17 Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo,
bana ya Isalaele mpe bazalaki kokende ; mpe esika nyonso oyo lipata
ezalaki kotelema, esika wana nde bazalaki mpe kosala molako na bango.
18 Ezalaki na mitindo na Yawe kaka nde bana ya Isalaele bazalaki
kotambola mpe kosala molako na bango. Tango nyonso lipata ezalaki
kowumela na likolo ya Mongombo, bango mpe bazalaki kowumela na
molako.
19 Soki lipata ewumeli tango molayi likolo ya Mongombo, bana ya
Isalaele bazalaki kotosa mitindo na Yawe mpe bazalaki kokende te.
20 Soki mpe lipata esali kaka mwa ndambo ya mikolo na likolo ya
Mongombo, na mitindo na Yawe, bazalaki kowumela na molako na bango ;
mpe bazalaki kokende soki kaka Yawe apesi mitindo.
21 Na mbala mosusu, lipata ezalaki kowumela butu moko kaka, wuta na
pokwa kino na tongo ; bongo tango ezalaki kolongwa na tongo na esika
moko mpo na kokende na esika mosusu, bango mpe bazalaki kokende.
To mpe ezalaki kosala mokolo moko mpe butu moko ; mpe soki elongwe,
bango mpe bazalaki kokende.
22 Soki lipata etelemi na likolo ya Mongombo mikolo mibale to sanza
moko to mpe mobu moko, bana ya Isalaele mpe bazalaki kaka kowumela
na molako, bazalaki kokende te ; kasi soki elongwe, bango mpe bazalaki
kokende.
23 Ezalaki kaka na mitindo na Yawe nde bazalaki kowumela na molako
to kokende. Boye, bazalaki kosala mosala ya Yawe kolanda mitindo oyo
Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

10

Bakelelo mibale ebeti mpe lisanga esangani

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Sala bakelelo mibale na palata oyo batuta. Okosalela yango mpo na
kobengisa lisanga mpe mpo na kopesa mitindo ya kolongola molako.
3 Soki bakelelo nyonso mibale ebeti nzela moko, lisanga mobimba
ekosangana pembeni na yo, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
4 Soki kelelo moko kaka nde ebeti, kaka bakambi, bakonzi ya bituka ya
Isalaele nde bakosangana liboso na yo.

5 Soki kelelo ebeti makasi, mabota oyo etongi molako na ngambo ya este
ekokende.
6 Soki ebeti makasi mpo na mbala ya mibale, mabota oyo etongi molako
na ngambo ya sude ekokende. Ebeteli ya kelelo nde ekozala elembo mpo
na kopesa mbela ya kokende.
7 Mpo na kosangisa lisanga, beta bakelelo, kasi makasi te.
8 Bana mibali ya Aron, Banganga-Nzambe, bango nde bakobanda kobeta
bakelelo yango. Ekozala mobeko ya libela mpo na bino mpe bakitani na
bino.
9 Tango, kati na mokili na bino moko, bokokende na bitumba mpo na
kotelemela monguna oyo azali konyokola bino, bokobeta bakelelo na bino
makasi. Boye, Yawe, Nzambe na bino, akokanisa bino mpe akokangola
bino na maboko ya banguna na bino.
10 Mpe lisusu, na batango na bino ya kosepela, na bafeti na bino oyo
ekatama mpe ya ebandeli ya sanza, bokobeta bakelelo mpo na kobonza
mbeka na bino ya kotumba mpe ya boyokani. Yango ekozala ekaniseli
mpo na bino na miso ya Nzambe na bino. Nazali Yawe, Nzambe na bino. »

Bana ya Isalaele balongwe na Sinai

11 Na mokolo ya tuku mibale, ya sanza ya mibale, ya mobu oyo ya mibale,
lipata etelemaki na likolo ya Mongombo ya Litatoli.
12 Boye, bana ya Isalaele balongwaki na esobe ya Sinai, basalaki
mobembo mpe batambolaki bisika na bisika kino tango lipata eyaki
kopema na esobe ya Parani.
13 Ezalaki mbala na bango ya liboso ya kolongwa na molako mpe
kotambola kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.
14 Mampinga ya molako ya Yuda ezalaki kotambola liboso, elongo na
bendele na bango. Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi, nde azalaki
mokonzi na bango.
15 Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari, azalaki mokonzi ya mampinga
ya libota ya Isakari.
16 Eliabi, mwana mobali ya Eloni, azalaki mokonzi ya mampinga ya
libota ya Zabuloni.
17 Bongo bakabolaki Mongombo na biteni-biteni. Bakitani ya Gerishoni
mpe ya Merari nde bamemaki yango mpe bakendeki.
18 Mampinga ya molako ya Ribeni elandaki na sima mpo na kotambola.
Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, nde azalaki mokonzi na bango.
19 Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi, azalaki mokonzi ya
mampinga ya libota ya Simeoni.
20 Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, azalaki mokonzi ya mampinga ya
libota ya Gadi.
21 Sima, bato ya Keati bakendeki mpe bamemaki biloko ya bule. Balevi
mosusu bazalaki kotonga Mongombo liboso ete bakoma.
22 Mampinga ya molako ya Efrayimi elandaki mpe na sima mpo na
kotambola. Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, nde azalaki mokonzi
na bango.
23 Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, azalaki mokonzi ya
mampinga ya libota ya Manase.
24 Abidani, mwana mobali ya Gideoni, azalaki mokonzi ya mampinga ya
libota ya Benjame.
25 Boye, mpo na kosukisa, mampinga ya libota ya Dani mpe elandaki
na sima mpo na kotambola na se ya bendele na bango. Akiezeri, mwana
mobali ya Amishadayi, nde azalaki mokonzi na bango.

26 Pagieli, mwana mobali ya Okirani, azalaki mokonzi ya mampinga ya
libota ya Aseri ;
27 mpe Akira, mwana mobali ya Enani, azalaki mokonzi ya mampinga
ya libota ya Nefitali.
28 Wana nde ezalaki molongo oyo mampinga ya bana ya Isalaele ezalaki
kotambola na yango.

Moyize aluki motambolisi

29 Moyize alobaki na Obabi, mwana mobali ya Reweli, moto ya Madiani,
bokilo ya Moyize :
— Tozali kokende na mokili oyo Yawe alobaki : « Nakopesa bino
mokili yango. » Yaka kotambola elongo na biso. Tokosala ete obika
bolamu oyo Yawe alakaki kosalela Isalaele.
30 Obabi azongiselaki ye :
— Te ! Nakokende elongo na bino te, nakozonga na mboka na ngai,
kati na libota na ngai.
31 Kasi Moyize alobaki :
— Nabondeli yo : kotika biso te, pamba te yo nde oyebi bisika oyo
tosengeli kotonga molako kati na esobe ; okozala motambolisi na biso.
32 Soki otamboli na biso elongo, tokokabola elongo na yo eloko nyonso
ya malamu oyo Yawe akopesa biso.
33 Boye, balongwaki na ngomba ya Yawe mpe batambolaki mikolo
misato ya mobembo. Sanduku ya Boyokani ya Yawe etambolaki liboso na
bango na mobembo oyo ya mikolo misato mpo na kolukela bango esika ya
kopema.
34 Na moyi, lipata na Yawe ezalaki likolo na bango, na tango bazalaki
kolongola molako.
35 Tango nyonso Sanduku ezalaki kokende, Moyize azalaki koloba :
« Oh Yawe, telema !
Tika ete banguna na Yo bapalangana !
Tika ete banguna na Yo bakima liboso na Yo ! »
36 Mpe tango nyonso lipata ezalaki kopema, azalaki koloba :
« Oh Yawe, zonga kati na bana ya Isalaele,
pamba te bazali ebele penza ! »

11

Bana ya Isalaele balelileli na Tabeera

1 Mokolo moko, bana ya Isalaele bakomaki kolelalela na tina na pasi na
bango. Boye, kolelalela yango ekomaki kino na matoyi ya Yawe. Tango
ayokaki yango, kanda na Ye emataki makasi mpe moto kowuta epai na
Yawe epelaki kati na bango mpe etumbaki ndambo ya bato kati na molako.
2 Bato bagangaki epai ya Moyize ; ye abondelaki Yawe, mpe moto
ekufaki.
3 Boye, bakomaki kobenga esika yango « Tabeera*, » pamba te moto ya
Yawe ezikisaki bato ya Isalaele.

Bato baluki kolia misuni

4 Mokolo moko, bato ya bikolo mosusu oyo bazalaki elongo na bana ya
Isalaele bakomaki na posa makasi ya kolia misuni. Bongo bana ya Isalaele
bakomaki lisusu kolelalela mpe koloba : « Ah, nani penza akoki kopesa
biso misuni ya kolia ?

* **11:3** Tabeera elingi koloba : kopela ya moto ya makasi.

5 Tokanisi lisusu bambisi, bandunda ya ndenge na ndenge, pasiteki,
bandembi, matungulu, ayi oyo tozalaki kolia ya ofele na Ejipito.
6 Kasi sik'oyo, banzoto na biso ebebi penza, tozali lisusu te kolia biloko
wana nyonso ! Tokomi kaka komona mana oyo ! »
7 Mana ezalaki lokola mbuma ya koriande mpe ezalaki komonana pembe
lokola mayi ya nzete oyo babengaka bedeliumi.
8 Bato bazalaki kopanzana bipai na bipai mpo na kolokota yango, mpe
na sima, bazalaki konika yango na libanga to mpe kotuta yango na
liboka, bongo nde bakokaki kolamba yango na banzungu to kosalela yango
mikate. Mikate na yango ezalaki na elengi lokola bagato oyo basala na
mafuta ya sika.
9 Na butu, tango mamwe ezalaki kokita, mana mpe ezalaki kokweya
nzela moko na yango.
10 Moyize ayokaki ndenge libota moko na moko ezalaki kolelalela na
ekotelo ya ndako na bango ya kapo. Yawe asilikaki makasi ; mpe Moyize
ayokaki pasi mingi na motema.
11 Moyize alobaki na Yawe :
— Mpo na nini komonisa mosali na Yo pasi ya boye ? Mabe nini ngai
nasali penza mpo ete osundolela ngai mokumba ya bato oyo ?
12 Boni, ngai moto namemaki mokumba ya bato oyo nyonso to
nabotaki bango ? Mpo na nini oloba na ngai ete namema bango na
maboko lokola bana mike, na mokili oyo olakaki na ndayi epai ya bakoko
na bango ?
13 Ngai nakozwa misuni ya kolia wapi mpo na bato oyo nyonso oyo
bazali kokoba kolelalela epai na ngai : « Pesa biso misuni ya kolia ! »
14 Ngai moko nakokoka te komema bato oyo nyonso ; mokumba oyo
eleki monene mpo na ngai.
15 Soki ezali kaka boye nde ozali kosala ngai, eleki malamu ete oboma
ngai kaka sik'oyo. Soki nazwi ngolu na miso na Yo, kotika te ete namona
kobebisama na ngai.

Basungi tuku sambo ya Moyize

16 Yawe alobaki na Moyize :
— Kati na bakambi ya Isalaele, sangisela Ngai mibali tuku sambo, ba-
oyo oyebi ete bazali bakambi mpe bakalaka kati na bato. Tika ete baya
na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe batelema wana elongo na yo.
17 Nakokita mpe nakosolola na yo kuna. Nakokamata Molimo oyo ezali
epai na yo mpe nakotia yango epai na bango. Bongo, bakosunga yo mpo
na komema mokumba ya bato oyo mpo ete omema yango lisusu yo moko
te.
18 Loba na bato : « Bomibongisa mpe bomibulisa mpo na lobi, pamba
te bokolia misuni. Yawe ayokaki tango bozalaki kolelalela : ‹ Ah, nani
penza akoki kopesa biso misuni ya kolia ? Biso oyo tozalaki na biso
malamu na Ejipito ! › Sik'oyo Yawe akopesa bino misuni mpe bokolia
yango.
19 Bokolia yango te kaka mokolo moko to mikolo mibale to mitano to
zomi to mpe tuku mibale.
20 Kasi bokolia yango sanza mobimba kino ekobima bino na zolo mpe
bokoyoka yango nkele, pamba te bobwakaki Yawe oyo azali kati na bino,
bolelaki-lelaki liboso na Ye mpe bolobaki : ‹ Mpo na nini tobimaki na
Ejipito ? › »
21 Moyize alobaki lisusu :

— Bato nkoto nkama motoba bazali kotambola sima na ngai, mpe Yo ozali koloba : « Nakopesa bango misuni ya kolia mpo na sanza mobimba ! »

22 Ekokoka penza ata soki babomi bibwele nyonso oyo bazali na yango, ezala ngombe to bantaba ? Ekokoka penza ata soki balobi mbisi nyonso ya ebale monene ?

23 Yawe alobaki na Moyize :

— Boni, loboko na Yawe ezali solo mokuse ? Okomona sik'oyo soki maloba oyo nalobi ekokokisama to ekokokisama te mpo na yo.

Molimo na Nzambe akitelaki bakambi

24 Boye, Moyize abimaki mpe ayebisaki bato maloba oyo Yawe ayebisaki ye. Asangisaki bakambi tuku sambo mpe atelemisaki bango zingazinga ya Ndako ya kapo.

25 Yawe akitaki na nzela ya lipata mpe asololaki na ye ; akamataki nguya ya Molimo, oyo ezalaki epai na Ye, mpe atiaki yango epai ya bakambi tuku sambo. Tango kaka Molimo akitelaki bango, bakomaki kosakola, kasi bakobaki te.

26 Nzokande, bato mibale oyo bakombo na bango ezalaki Elidadi mpe Medadi batikalaki kati na molako. Bango mpe bazalaki na molongo ya bampaka, kasi bakendeki te na Ndako ya kapo. Molimo akitelaki bango mpe bakomaki kosakola kati na molako.

27 Elenge mobali moko apotaki mbangu mpe akendeki koyebisa Moyize :

— Elidadi mpe Medadi bazali kosakola kati na molako !

28 Jozue, mwana mobali ya Nuni, oyo azalaki mosungi ya Moyize wuta bolenge na ye alobaki :

— Moyize, nkolo na ngai, pekisa bango !

29 Kasi Moyize azongisaki :

— Boni, okosalela ngai zuwa na likambo nini ? Nakosepela kutu ete bato nyonso bakoma basakoli mpe Yawe akitisa Molimo na Ye epai na bango !

30 Bongo, Moyize mpe bakambi nyonso ya Isalaele bazongaki na molako.

Yawe atindi bankanga

31 Boye, Yawe atindaki mopepe moko oyo ememaki bankanga wuta na ebale monene mpe ebwakaki yango na molako mpe na zingazinga na yango. Etando oyo bankanga ekweyaki ezalaki molayi ya mobembo ya mokolo moko na makolo, mpe ezipaki mabele na bosanda ya metele moko.

32 Bato babimaki mpo na kolokota bankanga mokolo mobimba, butu na yango mpe mokolo oyo elandaki. Moto moko te atikalaki kozwa na se ya bakilo nkoto moko ; mpe batandaki yango na zingazinga ya molako.

33 Kasi, wana misuni ezalaki nanu kati na minoko na bango mpe basilisaki nanu kotafuna yango te, kanda ya Yawe epelaki mpo na bango mpe apesaki bango etumbu ya makasi.

34 Yango wana, bakomaki kobenga esika yango « Kibiroti-Atava[†], » pamba te ezalaki na esika wana nde bakundaki bato ya lokoso.

35 Longwa na Kibiroti-Atava, bana ya Isalaele basalaki mobembo kino na Atseroti mpe bavandaki kuna.

12

Miriami mpe Aron batongi Moyize

[†] **11:34** Kibiroti-Atava elingi koloba : malita ya lokoso.

1 Miriami mpe Aron bazalaki kotonga Moyize likolo ya mwasi na ye,
pamba te abalaki mwasi ya mokili ya Kushi.
2 Balobaki :
— Boni, Yawe alobaka kaka na nzela ya Moyize ? Alobaki mpe na
nzela na biso te ?
Yawe ayokaki bango.
3 Nzokande Moyize azalaki moto ya komikitisa makasi koleka bato
nyonso ya mokili.
4 Mbala moko, Yawe alobaki na Moyize, Aron mpe Miriami :
— Boya bino misato na Ndako ya kapo ya Bokutani.
Bango nyonso misato bakendeki.
5 Yawe akitaki na likonzi ya lipata, atelemaki na ekuke ya Ndako ya kapo
mpe abengaki Aron mpe Miriami. Tango bango mibale batelemaki liboso,
6 alobaki :
— Boyoka maloba na Ngai !
Soki mosakoli moko ya Yawe azali kati na bino,
namimonisaka Ngai moko
epai na ye na nzela ya bimoniseli,
nalobaka na ye na nzela ya bandoto.
7 Kasi ezalaka bongo te
mpo na Moyize, mosali na Ngai.
Azali sembo kati na ndako na Ngai mobimba.
8 Nasololaka na ye elongi na elongi,
na polele penza kasi na masese te.
Amonaka lolenge ya Yawe.
Mpo na nini bozali na somo te
ya kotonga Moyize, mosali na Ngai ?
9 Bongo Yawe apeliselaki bango kanda na Ye mpe atikaki bango.
10 Tango kaka lipata elongwaki likolo ya Ndako ya kapo, bokono ya maba
ezwaki mbala moko Miriami : ezalaki pembe lokola mvula ya pembe.
Aron abalukaki mpo na kotala Miriami mpe amonaki ete azwi bokono
ya maba.
11 Bongo Aron alobaki na Moyize :
— Nabondeli yo, nkolo na ngai ! Kotangela biso te masumu oyo tosali
na bozoba !
12 Kotika te ete Miriami azala lokola mwana oyo abotami ya kokufa,
oyo abimi na libumu ya mama na ye na ndambo ya nzoto ya kopola !
13 Boye, Moyize abelelaki Yawe :
— Oh Nzambe, nabondeli Yo, bikisa ye !
14 Yawe azongiselaki Moyize :
— Soki tata na ye abwakelaki ye soyi na elongi ; boni, alingaki kozala
na soni te mikolo sambo ? Tia ye na libanda ya molako mikolo sambo,
na sima na yango nde akoki kozonga.
15 Boye batiaki Miriami libanda ya molako mikolo sambo mpe bato
bazalaki kotambola te kino tango Miriami azongaki.
16 Sima na yango, bato batikaki Atseroti mpe bakendeki kotonga molako
na bango na esobe ya Parani.

13

Moyize atindi bato mpo na kononga Kanana

1 Yawe alobaki na Moyize :

2 « Tinda bato mpo na kononga mokili ya Kanana oyo nalingi kopesa
na bana ya Isalaele. Kati na libota moko na moko, pona mpe tinda moto
moko kati na bakambi. »
3 Na mitindo ya Yawe, Moyize atindaki bango wuta na esobe ya Parani.
Bango nyonso bazalaki bakambi ya mabota ya bana ya Isalaele.

4 Tala bakombo na bango :

mpo na libota ya Ribeni : Chamuwa, mwana mobali ya Zakuri ;
5 mpo na libota ya Simeoni : Shafati, mwana mobali ya Ori ;
6 mpo na libota ya Yuda : Kalebi, mwana mobali ya Yefune ;
7 mpo na libota ya Isakari : Yigali, mwana mobali ya Jozefi ;
8 mpo na libota ya Efrayimi : Oze, mwana mobali ya Nuni ;
9 mpo na libota ya Benjame : Paliti, mwana mobali ya Rafu ;
10 mpo na libota ya Zabuloni : Gadieli, mwana mobali ya Sodi ;
11 mpo na libota ya Jozefi na nzela ya Manase : Gaadi, mwana mobali
ya Susi ;
12 mpo na libota ya Dani : Amieli, mwana mobali ya Gemali ;
13 mpo na libota ya Aseri : Seturi, mwana mobali ya Mikaeli ;
14 mpo na libota ya Nefitali : Nakibi, mwana mobali ya Vofisi ;
15 mpo na libota ya Gadi : Geweli, mwana mobali ya Maki.

16 Oyo nde bakombo ya bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga
mokili ya Kanana. Moyize apesaki Oze, mwana mobali ya Nuni,
kombo « Jozue. »

17 Tango Moyize atindaki bango mpo na kononga mokili ya Kanana,
alobaki : « Bolekela na nzela ya etuka ya Negevi mpe bokotela na nzela
ya mokili ya bangomba.
18 Botala soki mokili yango ezali ndenge nini mpe soki bato oyo
bavandaka kuna bazalaka makasi to balemba, soki bazalaka ebele to
moke.
19 Botala ndenge nini mokili epai wapi bazali kowumela ezali : soki ezali
malamu to mabe ; soki bazingela bingumba na yango na bamir to te.
20 Botala soki mabele na yango ezali ndenge nini : ebotaka malamu to
te ; ezali na banzete to te. Bosala nyonso penza ete bozonga na mbuma ya
mokili yango. »
Ezalaki eleko ya kobuka bambuma ya liboso ya vino.
21 Boye bakendeki mpe banongaki mokili kobanda na esobe ya Tsini kino
na Reobi, pembeni ya Lebo-Amati.
22 Balekaki na nzela ya etuka ya Negevi mpe bakomaki kino na Ebron
epai wapi Ayimani, Sheshayi mpe Talimayi, bakitani ya Anaki, bazalaki
kovanda. Engumba Ebron etongamaki mibu sambo liboso ya engumba
Tsoani kati na Ejipito.
23 Tango bakomaki na lubwaku ya Eshikoli, bakataki etape mobimba ya
nzete ya vino oyo ezalaki na liboke ya bambuma ya vino. Lokola ezalaki
kilo makasi, bato mibale kati na bango basalelaki banzete mpo na komema
yango ; bamemaki lisusu bambuma ya grenade mpe ya figi.
24 Wuta na tango wana, bakomaki kobenga esika yango « lubwaku
ya Eshikoli, » oyo elingi koloba « lubwaku ya liboke ya bambuma ya
vino, » mpo na kokanisa liboke ya bambuma ya vino oyo bana ya Isalaele
babukaki kuna.

Banongi bapesi sango

25 Sima na mikolo tuku minei, bazongaki wuta na mokili oyo banongaki.
26 Bayaki kokuta Moyize, Aron mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele
na Kadeshi, kati na esobe ya Parani. Ezalaki kuna nde bapesaki bango
elongo na lisanga mobimba sango ya mobembo na bango mpe balakisaki
bango bambuma ya mokili yango.
27 Bapesaki sango oyo epai ya Moyize : « Tokotaki kino na mokili epai
wapi otindaki biso. Solo, ezali penza mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe
mafuta ya nzoyi ; tala kutu bambuma ya mokili yango.
28 Kasi bato oyo bavandaka kuna bazali makasi mingi, bingumba na
bango etongama makasi mpe ezali minene ; tomonaki lisusu bakitani ya
Anaki kuna.
29 Bato ya Amaleki bavandaka na etuka ya Negevi ; bato ya Iti, ya Yebusi
mpe ya Amori bavandaka na mokili ya bangomba, mpe bato ya mboka
Kanana bavandaka pembeni ya ebale monene mpe pembeni-pembeni ya
Yordani. »
30 Bongo Kalebi apamelaki bato ete batika makelele liboso ya Moyize,
mpe alobaki :
— Tokende kobotola mokili yango, pamba te tozali solo na makoki
mpo na kosala yango !
31 Kasi bato oyo bakendeki elongo na ye balobaki :
— Tokokoka te kobundisa bato wana mpo ete bazali makasi koleka
biso.
32 Bongo bakomaki kopanza sango mabe kati na bana ya Isalaele na
tina na mboka oyo banongaki, bazalaki koloba : « Mokili oyo tonongaki
ezali penza mabele oyo eliaka bavandi na yango ; bongo bato nyonso oyo
tomonaki kuna bazali bingambe.
33 Tomonaki kuna lisusu bato milayi, bakitani ya Anaki, oyo babima na
nzela ya bato milayi. Na miso na biso moko, tozalaki komimona lokola
mabanki ; bango mpe bazalaki komona biso kaka ndenge wana na miso
na bango. »

14

Bana ya Isalaele batomboki

1 Bato nyonso ya lisanga batombolaki mingongo na bango mpe bakomaki
kolela makasi butu mobimba.
2 Bato nyonso ya Isalaele bakomaki koyimayima mpo na Moyize mpe
Aron, mpe lisanga mobimba ekomaki koloba : « Ah, elingaki kozala
malamu soki tomikufelaki na biso na Ejipito to na esobe !
3 Boni, Yawe amemi biso na mokili oyo kaka mpo ete tokufa na
mopanga ? Boye basi mpe bana na biso bakokoma kaka bomengo ya
bitumba. Ekozala malamu te mpo na biso ete tozonga na biso na Ejipito ? »
4 Boye bakomaki kolobana bango na bango : « Tosengeli kopona
mokambi mosusu mpe kozonga na Ejipito. »
5 Moyize mpe Aron bakweyaki elongi kino na mabele liboso ya lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele oyo basanganaki kuna.
6 Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, oyo bazalaki na molongo ya bato oyo bakendeki kononga mokili
bapasolaki bilamba na bango
7 mpe balobaki na lisanga mobimba ya Isalaele : « Mokili oyo totambo-
laki kati na yango mpe tonongaki ezali malamu mingi penza.

8 Soki tozwi ngolu na miso ya Yawe, akokamba biso kino na mokili yango,
mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mpe akopesa biso
yango.
9 Kasi botombokela Yawe te mpe bobanga te bato oyo bazali na mokili
yango, pamba te tokomela bango ; kobatelama na bango elongwe kati na
bango. Nzokande na ngambo na biso, Yawe azali elongo na biso. Bobanga
bango te. »

Moyize asengi na Yawe ete alimbisa bato

10 Wana lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki koloba ete baboma bango
na mabanga, nkembo ya Yawe emonanaki na Ndako ya kapo ya Bokutani
na miso ya bato nyonso ya Isalaele.
11 Yawe alobaki na Moyize :
— Kino tango nini bato oyo bakotiola Ngai ? Kino tango nini bakoboya
penza kondimela Ngai, ezala mpo na bikamwa nyonso oyo nasali kati
na bango ?
12 Nakokweyisa bango na nzela ya etumbu ya bokono oyo ebomaka
mpo na kobebisa bango. Kasi yo, nakokomisa yo ekolo moko monene mpe
ya nguya koleka bango.
13 Moyize alobaki na Yawe :
— Bato ya Ejipito bakoyoka yango ! Nzokande ezali na nguya na Yo
nde obimisaki bato oyo kati na bango.
14 Mpe bakoyebisa na bavandi ya mokili oyo makambo yango. Oh
Yawe, basila koyoka wuta kala ete ozalaka elongo na bato oyo, ete Yo, oh
Yawe, omimonisaki epai na bango miso na miso, ete lipata na Yo etelema
likolo na bango, ete otambolaka liboso na bango kati na likonzi ya lipata,
na moyi, mpe kati na likonzi ya moto, na butu.
15 Na bongo, soki obomi bato oyo nyonso na mbala moko, bikolo oyo
eyokaki sango oyo mpo na Yo ekoloba :
16 « Yawe azangaki penza makoki ya kokotisa bato oyo na mokili oyo
alakaki, na nzela ya ndayi, ete akopesa bango yango, yango wana abomaki
bango kati na esobe. »
17 Sik'oyo, nabondeli Yo, tika ete makasi ya Nkolo emonisama na nguya
na yango kolanda ndenge olobaki :
18 « Nazali Yawe oyo asilikaka noki te, atonda na bolingo, alimbisaka
masumu mpe botomboki ; kasi apesaka moto oyo asali mabe etumbu,
apesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya
misato mpe ya minei. »
19 Nabondeli Yo, kolanda bolingo monene na Yo, limbisa masumu ya
bato oyo ndenge kaka olimbisaki bango wuta babimaki na Ejipito kino
sik'oyo.
20 Yawe azongisaki :
— Nalimbisi bango ndenge osengi.
21 Kasi na Kombo na Ngai, mpe lokola mokili mobimba etondi na
nkembo ya Yawe,
22 moko te kati na bato oyo bamonaki nkembo na Ngai mpe bikamwa
oyo nasalaki kati na Ejipito mpe na esobe kasi baboyaki kotosa Ngai mpe
bamekaki Ngai mbala zomi,
23 moko te kati na bango akomona lisusu mokili oyo nalakaki na nzela
na ndayi epai ya bakoko na bango, moko te kati na ba-oyo batiolaki Ngai
akomona lisusu mokili yango.
24 Kasi lokola Kalebi, mosali na Ngai, atambolisamaka na molimo
mosusu mpe atamboli na bosembo na miso na Ngai, nakokotisa ye na

mokili oyo asilaki kokende, mpe bakitani na ye bakokamata yango lokola libula.
25 Lokola bato ya Amaleki mpe ya Kanana bazali nanu kovanda na lubwaku, bino bokobaluka mpe bokozonga lobi na tongo na esobe, na nzela oyo ekenda na ebale monene ya Barozo.

26 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
27 — Kino penza tango nini lisanga oyo ya batomboki ekokoba kotelemela Ngai ? Solo, nayoki bileli mpe koyimayima ya bana ya Isalaele na tina na Ngai.
28 Yebisa bango : « Nalapi ndayi, » elobi Yawe, « nakosalela bino makambo nyonso oyo nayoki bino koloba.
29 Bibembe na bino ekolala na esobe oyo. Bino nyonso oyo bozali na mibu tuku mibale mpe koleka, bino oyo botangamaki na motango mpe boyimaki-yimaki mpo na Ngai,
30 bokokota te na mokili oyo nalakaki na nzela ya ndayi, na kotombola loboko, ete nakokomisa yango mokili na bino, longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni.
31 Kasi nakomema bana na bino oyo na tina na bango bolobaki ete bakozwa bango lokola bomengo ya bitumba, mpe nakokotisa bango na esengo kati na mokili yango oyo botiolaki.
32 Nzokande bino, bibembe na bino ekolala na esobe oyo.
33 Bana na bino bakokoma babateli bibwele awa na esobe mibu tuku minei. Lokola botamboli na bosembo te na miso na Ngai, bakomona pasi kino ebembe na bino ya suka elala na esobe.
34 Lokola bosalaki mikolo tuku minei mpo na kononga mokili, bokomona pasi mibu tuku minei mpo na masumu na bino : mobu moko mpo na mokolo moko. Na bongo bokoyeba mbano oyo ezali kati na likambo ya kotelemela Ngai.
35 Ngai Yawe nde nalobi ; mpe nakosala solo makambo oyo epai ya lisanga oyo mobimba ya batomboki oyo basanganaki mpo na kotelemela Ngai. Bakomona suka na bango kati na esobe oyo ; ezali awa nde bakokufa. »

36 Bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga mokili mpe, na bozongi na bango, batindikaki lisanga mobimba na koyimayima na tina na ye wana bapanzaki sango mabe na tina na mokili ;
37 bato oyo babimisaki maloba mabe na tina na mokili yango, bazwaki etumbu mpe bakufaki liboso ya Yawe.
38 Kati na bato oyo bakendeki kononga mokili, kaka Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya Yefune, nde babikaki.

39 Tango Moyize ayebisaki makambo oyo epai ya bato nyonso ya Isalaele, balelaki makasi.
40 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bamataki na songe ya ngomba kati na etuka ya bangomba mpe balobaki :
— Solo, tosalaki masumu ; kasi sik'oyo, tozali kokende kuna, na esika oyo Yawe alakaki biso.

41 Kasi Moyize alobaki :
— Mpo na nini bozali koboya kotosa mitindo ya Yawe ? Likambo oyo ekolonga te !
42 Bokende te, pamba te Yawe azali elongo na bino te ; banguna na bino bakolonga bino.

43 Bato ya Amaleki mpe ya Kanana bakokutana na bino kuna. Bongo
lokola bopesaki Yawe mokongo, bokokweya na mopanga mpo ete akozala
elongo na bino te.
44 Na lolendo na bango, bakendeki kaka na songe ya ngomba kati na
etuka ya bangomba ; kasi Moyize alongwaki te na molako, ndenge moko
mpe mpo na Sanduku ya Boyokani ya Yawe.
45 Boye, bato ya Amaleki mpe ya Kanana oyo bazalaki kovanda na
bangomba yango bakitelaki bango, babundisaki bango, balongaki bango
mpe balandaki bango kino na Orima.

Mibeko ya kotosa sima na kokota na mokili

15

Bambeka mpe makabo

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Sima na bino kokota
na mokili oyo nakopesa bino, mokili epai wapi bokovanda,
3 bokobonzela Yawe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe ; ekowuta kati na bangombe, bameme mpe bantaba na
bino. Tika ete ezala mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokokisa ndayi,
mbeka oyo bokobonza wuta na mokano ya mitema na bino to mpe mbeka
oyo bokobonza na bafeti na bino ya bule.
4 Boye, moto oyo akomema mbeka na ye asengeli kobonzela Yawe likabo
ya gato, bakilo misato ya farine oyo basangisa na balitele mibale ya mafuta
ya olive.
5 Mpo na bana meme moko na moko ya mbeka ya kotumba, bosengeli
kobakisa balitele ya vino lokola likabo ya masanga.
6 Mpo na meme ya mobali, bokobongisa likabo ya gato, bakilo motoba
ya farine oyo basangisa na balitele mibale na ndambo ya mafuta ya olive,
7 mpe balitele mibale na ndambo ya vino lokola likabo ya masanga.
Bokobonza yango lokola malasi ya solo kitoko liboso ya Yawe.
8 Soki bobongisi mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba to
mbeka mpo na kokisa ndayi to mbeka ya boyokani mpo na Yawe ;
9 bokomema elongo na mwana ngombe, likabo ya gato, bakilo libwa ya
farine basangisa na balitele minei ya mafuta.
10 Bokomema lisusu balitele minei ya vino lokola likabo ya masanga :
ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
11 Ezali ndenge wana nde esengeli kobongisa mbeka nyonso ya ngombe
ya mobali to ya meme ya mobali to ya bana meme to mpe ya mwana
ntaba.
12 Bokosala bongo mpo na nyama moko na moko, ezala soki motango na
yango ezali boni.
13 Mwana mboka asengeli kosala bongo mpo na makabo wana tango
akomema likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka
Yawe.
14 Pamba te, na milongo oyo ekoya, mopaya nyonso to moto mosusu oyo
azali kowumela kati na bino, oyo akobonza likabo bazikisa na moto, oyo
solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, asengeli kosala ndenge kaka bino
bozali kosala.
15 Mibeko ya kosalela ekozala ndenge moko mpo na lisanga mobimba,
ezala bino to mopaya oyo akowumela kati na bino. Yango ekozala mobeko

ya libela ezala mpo na milongo oyo ekoya. Bino na mopaya bozali ndenge
moko liboso ya Yawe.
16 Ezala bino to mopaya oyo azali kati na bino, bokosalela kaka mibeko
mpe mitindo moko. › »

Likabo ya mapa ya liboso

17 Yawe alobaki na Moyize :
18 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Tango bokokota na
mokili oyo nazali komema bino
19 mpe bokolia bilei ya mokili yango, bobonza ndambo lokola likabo epai
na Yawe.
20 Bobonza gato oyo ewuti na farine ya liboso oyo bokonika, mpe
bobonza yango lokola likabo oyo ewuti na mbuma ya liboso oyo elanga
ya ble eboti.
21 Boye, bokobonzaka epai na Yawe bambuma ya liboso ya milona na
bino : ekozala bongo mpo na milongo oyo ekoya na sima.

Bambeka mpo na masumu oyo esalemi na nko te

22 Soki esalemi ete bobuki na nko te moko kati na mibeko oyo Ngai Yawe
napesaki na nzela ya Moyize,
23 moko kati na mitindo oyo Ngai Yawe napesaki bino na nzela ya
Moyize, kobanda na mokolo oyo napesaki bino yango, mpe nazali kokoba
kopesa yango kati na milongo oyo ekoya ;
24 mpe soki mbeba yango esalemi na nko te mpe lisanga esosoli yango
te, lisanga mobimba ekobonza mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya
kotumba oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, elongo na likabo ya
gato mpe likabo ya masanga ndenge ekatama, mpe ntaba ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu.
25 Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na lisanga
mobimba ya Isalaele, mpe bakolimbisama ; pamba te basalaki mabe na
nko te mpe bamemelaki Yawe mpo na mabe na bango likabo bazikisa na
moto mpe mbeka mpo na masumu.
26 Lisanga mobimba ya Isalaele elongo na bapaya oyo bazali kowumela
kati na bango bakozwa bolimbisi, pamba te bato nyonso bamikotisaki na
mbeba oyo esalemaki na nko te.
27 Kasi soki esalemi ete moto moko nde asali lisumu na nko te, asengeli
komema mwana ntaba ya mwasi ya mobu moko lokola mbeka mpo na
masumu.
28 Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe
mpo na moto oyo asalaki masumu na nko te. Mpe tango mosala ya
bolimbisi masumu ekosalema mpo na ye, akolimbisama solo.
29 Bosengeli kosalela mobeko se moko, ezala mpo na mwana mboka kati
na bana ya Isalaele to mpo na mopaya oyo azali kowumela kati na bino,
oyo asali lisumu na nko te.
30 Kasi moto nyonso oyo akosala lisumu na nko, azala mwana mboka to
mopaya, atioli nde Yawe ; mpe moto ya lolenge oyo basengeli kolongola
ye kati ya bato na ye.
31 Pamba te atioli Liloba na Yawe mpe abuki mitindo na ye. Solo, moto
ya lolenge oyo basengeli kolongola ye kati na bato na ye mpe akomema
ngambo ya mabe na ye. › »

Kufa mpo na moto oyo akomemia te mokolo ya Saba

32 Wana bana ya Isalaele bazalaki kati na esobe, bamonaki moto moko
kolokota bakoni na mokolo ya Saba.

33 Bato oyo bamonaki ye kolokota bakoni bamemaki ye epai ya Moyize,
Aron mpe lisanga mobimba.
34 Batiaki ye na esika oyo bazalaki kokengela ye malamu, pamba te
bayebaki nanu malamu-malamu te nini esengelaki kosala mpo na ye.
35 Bongo Yawe alobaki na Moyize : « Moto oyo asengeli kokufa. Bato
nyonso ya lisanga basengeli komema ye libanda ya molako mpe koboma
ye na mabanga. »
36 Bongo lisanga mobimba ememaki ye libanda ya molako mpe babam-
baki ye mabanga kino akufaki ndenge Yawe atindaki yango epai ya
Moyize.

Malako na tina na bilamba

37 Yawe alobaki na Moyize :
38 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Na milongo oyo
ekoya, bosengeli kotia singa ya langi ya ble na basonge ya bilamba na
bino ; esengeli kokangisa kitendi moko na moko na singa ya langi ya ble.
39 Tango nyonso bokotala bitendi yango, bokobanda kokanisa mitindo
nyonso ya Yawe, mpo ete botosa yango mpe botika kolanda baposa ya
mitema na bino mpe ya miso na bino, oyo ekoki kotindika bino na
kobungisa boyengebene.
40 Boye, bokokanisa mibeko na Ngai nyonso, bokotosa yango mpe
bokozala bule mpo na Nzambe na bino.
41 Nazali Yawe, Nzambe na bino ; nabimisaki bino na Ejipito mpo ete
nazala Nzambe na bino. Solo, nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

16

Kore, Datani mpe Abirami batombokeli Moyize

1 Molevi Kore, mwana mobali ya Yitseari, ya libota ya bato ya Keati,
elongo na bato misato ya libota ya bato ya Ribeni basalelaki Moyize
likita ; ezalaki : Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, elongo na
Oni, mwana mobali ya Peleti.
2 Batombokelaki Moyize. Elongo na bango, ezalaki na bana ya Isalaele
nkama mibale na tuku mitano oyo bayebanaki malamu lokola bakambi ya
lisanga mpe bazalaki kosangana kati na mayangani ya bakambi ya lisanga.
3 Bayaki lisanga mpo na kotelemela Moyize mpe Aron. Balobaki na
bango :

— Bino mpe bolekisi ! Lingomba mobimba ezali bule mpe moto
nyonso kati na yango azali bule, mpe Yawe azali elongo na bango. Boye,
mpo na nini bozali komitia likolo ya lisanga ya Yawe ?

4 Tango Moyize ayokaki bongo, akweyaki elongi kino na mabele.
5 Alobaki na Kore mpe na bato na ye nyonso oyo balandaki ye :

— Lobi na tongo, Yawe akolakisa nani azali moto na Ye mpe nani oyo
azali bule, mpe akotika ye kopusana pene na Ye ; akotika solo moponami
na Ye kopusana pene na Ye.

6 Yo, Kore, elongo na bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokosala
likambo oyo : Bokamata bambabola oyo batumbelaka malasi
7 mpe, lobi, botia moto mpe malasi ya ansa kati na yango liboso ya
Yawe. Moto oyo Yawe akopona, ye nde azali bule. Bino Balevi, bino mpe
bolekisi !
8 Moyize alobaki lisusu na Kore :

— Bino Balevi, boyoka sik'oyo !

9 Ekoki na bino te ete Nzambe ya Isalaele atia bino pembeni kati na
lisanga ya Isalaele mpe abenda bino pembeni na Ye mpo na kosala mosala
na Mongombo ya Yawe mpe kotelema liboso ya lisanga mpo na kosalela
bango ?
10 Abendaki bino pembeni na Ye elongo na Balevi nyonso oyo
bazali kolanda bino ; kasi sik'oyo, bazali lisusu koluka kozwa bonganga-
Nzambe !
11 Ezali Yawe nde bosalelaki likita, yo elongo na bato oyo bazali
kolanda yo. Aron nde nani mpo ete bokoka koyimayima na tina na ye ?
12 Mpe na sima, Moyize abengisaki Datani mpe Abirami, bana mibali ya
Eliabi. Kasi bazongisaki :
— Tokoya te !
13 Ekoki kaka te mpo na yo kobimisa biso na mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi, mpo na koya kobomisa biso kati na esobe ?
Sik'oyo olingi lisusu kokoma mokonzi na biso ?
14 Te, okotisi biso kutu te na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe
mafuta ya nzoyi to opesi biso ata libula moko te ya bilanga to ya bilanga
ya vino. Boni, okanisi ete bato oyo bakufa miso ? Te, tokoya te !
15 Moyize asilikaki makasi mpe alobaki na Yawe :
— Kondima makabo na bango te. Nazwaki ata eloko moko te epai na
bango, ezala ane ; mpe nasalaki ata moto moko te mabe kati na bango.
16 Moyize alobaki na Kore :
— Lobi, yo mpe bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokotelema elongo
na Aron liboso ya Yawe.
17 Moko na moko akokamata mbabola na ye, oyo batumbelaka malasi,
bongo akotia malasi ya ansa kati na yango mpe akomema yango liboso ya
Yawe. Bambabola nyonso ekozala nkama mibale na tuku mitano ; yo mpe
elongo na Aron bokomema bambabola na bino.
18 Moto na moto akamataki mbabola na ye, atiaki moto mpe malasi ya
ansa kati na yango ; bongo atelemaki esika moko na Moyize mpe Aron, na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
19 Tango Kore asangisaki bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye mpo na
kotelemela Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
nkembo ya Yawe ebimelaki lisanga mobimba,
20 mpe Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
21 — Bokabwana na lisanga ya bato oyo mpo ete nalingi kosilisa bango
kaka na mbala moko.
22 Kasi Moyize mpe Aron bakweyaki bilongi kino na mabele mpe
bagangaki :
— Eh Nzambe ya milimo nyonso ya bato ! Okosilikela lisanga
mobimba likolo ya lisumu ya moto moko kaka ?
23 Bongo, Yawe alobaki na Moyize :
24 — Loba na lisanga ete bakende mosika ya bandako ya kapo ya Kore,
ya Datani mpe ya Abirami.
25 Moyize atelemaki mpe akendeki epai ya Datani mpe Abirami ; mpe
bakambi nyonso ya Isalaele balandaki ye.
26 Akebisaki lisanga mobimba : « Bozala mosika ya bandako ya kapo ya
bato oyo ya mabe. Bosimba ata eloko moko te ya bango, noki te bokokufa
likolo ya masumu na bango ! »
27 Boye bakendeki mosika ya bandako ya kapo ya Kore, ya Datani mpe ya
Abirami. Datani mpe Abirami elongo na basi, bana mpe bakoko na bango

babimaki libanda mpe bakendeki kotelema liboso ya bikotelo ya bandako na bango ya kapo.
28 Bongo Moyize alobaki : « Tala ndenge nini bokoyeba solo ete Yawe atindaki ngai kosala makambo oyo nyonso, kasi ezali makanisi ya motema na ngai moko te :
29 Soki bato oyo bakufi kufa ya bato nyonso mpe bamoni makambo oyo bato nyonso bamonaka, wana nde Yawe atindaki ngai te !
30 Kasi soki Yawe asali penza likambo moko ya sika, bongo mabele efungoli monoko na yango mpe emeli bango elongo na biloko na bango nyonso, mpe bakiti ya bomoi kati na mokili ya bakufi, wana nde bokoyeba solo ete bato oyo batiolaki Yawe. »
31 Tango kaka asilisaki koloba makambo oyo nyonso, mabele efungwamaki na se ya matambe ya Datani mpe Abirami ;
32 efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bato ya Kore nyonso elongo na bozwi na bango nyonso.
33 Bakitaki ya bomoi kati na mokili ya bakufi elongo na biloko na bango nyonso, mabele ezipaki bango mpe bakufaki ndenge wana. Mpe balimwaki kati na lisanga.
34 Bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki pembeni na bango bakimaki tango bayokaki bango koganga. Bazalaki komilobela : « Mabele ekomela biso mpe lokola ! »
35 Moto ewutaki epai na Yawe mpe etumbaki bato nkama mibale na tuku mitano oyo bazalaki kobonza malasi ya ansa.

17

Nani akoki kopusana pene na Nzambe ?

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Loba na Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, ete balongola bambabola oyo batumbelaka malasi na kati-kati ya moto, mpe bapanza makala ya moto mosika, pamba te bambabola wana ezali bule.
3 Tika ete bakamata bambabola yango, atako ezali ya bato oyo bakufaki likolo ya masumu na bango ; mpe tika ete batuta yango na marto mpo ete ekoma papala mpe batia yango likolo ya etumbelo, pamba te bamemaki yango liboso ya Yawe mpe ekomaki bule. Tika ete yango ekoma elembo mpo na bana ya Isalaele. »
4 Boye, Nganga-Nzambe Eleazari alokotaki bambabola nyonso ya bronze oyo bato oyo bazikaki na moto bamemaki, mpe atutaki yango na marto mpo na kotia yango likolo ya etumbelo ;
5 ndenge Yawe atindaki ye, na nzela ya Moyize. Yango ekozala lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele ete moto moko te, moto oyo abulisama te, moto oyo azali mopaya liboso ya bakitani ya Aron, akoki koya kotumba malasi ya ansa liboso ya Yawe, noki te akokoma lokola Kore mpe bato oyo balandaki ye.

Bato bakomi koyimayima

6 Mokolo oyo elandaki, lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ekomaki koyimayima mpo na Moyize mpe Aron. Bazalaki koloba : « Bino bobomi bato na Yawe. »
7 Kasi tango lisanga mobimba esanganaki mpo na kotelemela Moyize mpe Aron, babalukaki na ngambo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe mbala moko lipata ezipaki yango mpe nkembo na Yawe emonisamaki.
8 Boye, Moyize mpe Aron bakendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani

9 mpe Yawe alobaki na Moyize :
10 « Bokende mosika ya lisanga oyo mpo ete nasilisa bango kaka na
mbala moko. »
Mpe bakweyaki bilongi kino na mabele.
11 Moyize alobaki na Aron : « Kamata mbabola na yo mpe tia malasi
ya ansa kati na yango elongo na moto ya etumbelo. Bongo, kima mbangu
kati na lisanga mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango,
pamba te kanda makasi ebimi liboso ya Yawe, etumbu ezali koya. »
12 Aron asalaki ndenge kaka Moyize alobaki, mpe akimaki mbangu na
kati-kati ya lisanga. Nzokande, etumbu emibandelaki kosala mosala na
yango na kati-kati ya bato, kasi Aron abonzaki malasi ya ansa mpe asalaki
mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango.
13 Atelemaki na kati-kati ya bato oyo bazalaki na bomoi mpe oyo bazalaki
ya kokufa mpe etumbu esilaki.
14 Nzokande, bato nkoto zomi na minei na nkama sambo bakufaki na
etumbu wana, bakisa oyo bakufaki likolo ya Kore.
15 Bongo, Aron azongaki epai ya Moyize na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, pamba te etumbu esilaki.

Yawe alakisi ete aponi Aron

16 Yawe alobaki na Moyize :
17 « Yebisa bana ya Isalaele ete bapesa yo mangenda zomi na mibale,
lingenda moko mpo na mokambi ya libota moko na moko kati ya bikolo
na bango. Koma kombo ya moto moko na moko na lingenda na ye.
18 Koma kombo ya Aron mpo na lingenda ya libota ya Levi, mpo ete
mokambi moko na moko ya libota akozala na lingenda moko.
19 Tia mangenda yango na Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya
Sanduku ya Litatoli, epai wapi nakutanaka na bino.
20 Lingenda ya moto oyo nakopona ekobimisa moto ya etape. Ezali na
nzela wana nde nakosukisa Ngai moko koyimayima ya tango nyonso kati
na bana ya Isalaele na tina na bino. »
21 Moyize ayebisaki bana ya Isalaele, mpe bakambi na bango bapesaki
ye mangenda zomi na mibale, lokola lingenda moko mpo na mokambi ya
libota moko na moko, lingenda ya Aron mpe ezalaki kati na mangenda
wana.
22 Moyize atiaki mangenda nyonso liboso ya Yawe, kati na Ndako ya
kapo ya Litatoli.
23 Mokolo oyo elandaki, Moyize akotaki na Ndako ya kapo ya Litatoli,
bongo amonaki ete lingenda ya Aron, oyo ezalaki kolakisa ndako ya Levi,
ebimisaki mito ya etape, ebotaki bafololo mpe ezalaki na bambuma ya
amande ya kotela.
24 Moyize abimisaki mangenda nyonso longwa na liboso ya Yawe mpe
amemaki yango na miso ya bato nyonso ya Isalaele. Bamonaki yango mpe
moto na moto azwaki lingenda na ye.
25 Yawe alobaki na Moyize : « Zongisa lingenda ya Aron liboso ya
Sanduku ya Litatoli mpo ete ebombama lokola elembo ya kotomboka na
bango. Boye, okosukisa koyimayima na bango mpo na Ngai mpo ete
bakufa te. »
26 Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye.
27 Bana ya Isalaele balobaki na Moyize : « Tokufi na biso, tobebi na biso,
biso nyonso, tobebi na biso !

28 Moto nyonso oyo akopusana pembeni ya Mongombo na Yawe akokufa.
Boni, biso nyonso tokufa ? »

18

Mosala ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi

1 Yawe alobaki na Aron : « Yo elongo na bana na yo ya mibali mpe libota
na yo bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema mpo na kobebisa
bosantu ya Esika ya bule ; mpe lisusu yo kaka elongo na bana na yo ya
mibali nde bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema na mosala ya
bonganga-Nzambe.
2 Yeisa pene na yo bandeko na yo ya mibali, Balevi, bato ya libota ya
koko na yo, mpo ete basunga yo tango yo elongo na bana na yo ya mibali
bokosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya Ndako ya kapo ya Litatoli.
3 Bakosunga yo mpe bakosala misala nyonso ya Ndako ya kapo kasi
bakopusana te pene ya bisalelo ya Esika ya bule mpe ya etumbelo, noki te
bango to bino bokokufa.
4 Bakosunga yo mpe bakozala na mokumba ya kobatela Ndako ya kapo
ya Bokutani, mosala nyonso ya Ndako ya kapo, mpe moto mosusu te akoki
kopusana pene ya esika oyo bozali.
5 Bino nde bokozala na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpe
etumbelo, mpo ete kanda makasi ekweya lisusu likolo ya Isalaele te.
6 Tala, Ngai moko nde naponaki bandeko na yo, Balevi, kati na bana ya
Isalaele lokola likabo mpo na yo ; babulisami mpo na Yawe mpo na kosala
mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
7 Kasi ekozala kaka yo elongo na bana na yo ya mibali nde bokosala
mosala lokola Banganga-Nzambe na makambo nyonso oyo etali etumbelo
mpe oyo esalemaka na sima ya rido. Nazali kopesa yo mosala ya
bonganga-Nzambe lokola likabo. Moto mosusu oyo akopusana pene ya
Esika ya bule asengeli kokufa. »

Makabo mpo na Banganga-Nzambe

8 Bongo Yawe alobaki lisusu na Aron : « Ngai moko napesi yo mokumba
ya kobatela makabo oyo babonzeli Ngai. Napesi na yo mpe na bana na
yo ya mibali, lokola eteni na bino, makabo nyonso ya bule oyo bana ya
Isalaele bapesi Ngai : ezali mobeko ya libela na libela.
9 Tala eteni oyo okozwa kati na makabo ya bule oyo eleki kitoko,
oyo batumba na moto te : makabo nyonso oyo bakomemela Ngai lokola
makabo oyo eleki bule, ezala makabo ya bagato to bambeka mpo na
masumu to bambeka nyonso ya kozongisa boyokani ; biteni wana nyonso
ekozala mpo na yo elongo na bana na yo.
10 Bokolia yango lokola biloko oyo eleki bule, mwana mobali nyonso
akolia yango. Bokotala yango lokola eloko ya bule.
11 Tala lisusu biloko oyo ekozala mpo na yo : biloko nyonso oyo
bakobonza kati na makabo oyo ekowuta na maboko ya bana ya Isalaele.
Napesi yango epai na yo elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi,
lokola mobeko ya libela na libela. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo
akozala peto akoki kolia yango.
12 Napesi yo mafuta nyonso ya olive oyo eleki kitoko, vino ya sika mpe
ble oyo bapesi epai na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na bango.
13 Bambuma ya liboso ya mokili, oyo bakomema epai na Yawe ekozala
mpo na yo. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto, akoki
kolia yango.

14 Eloko nyonso, kati na Isalaele, oyo ekokabama epai na Yawe ekozala
mpo na yo.
15 Mpe lisusu, bana liboso nyonso, ezala ya bato to ya banyama oyo
bakomema epai na Yawe bakozala mpo na yo. Kasi osengeli kosikola
mwana mobali nyonso ya liboso ya moto to ya nyama ya mbindo.
16 Tango bakokokisa sanza moko, osengeli kosikola bango na motuya ya
mbongo ya bibende mitano ya palata, oyo moko na moko kati na yango
ezali ya bagrame zomi, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo.
17 Kasi osengeli te kosikola mwana liboso ya ngombe, ya meme to ya
ntaba, pamba te ezali bule. Okosopa makila na yango na etumbelo mpe
okotumba mafuta na yango lokola likabo bazikisa na moto, likabo ya solo
kitoko mpo na Yawe.
18 Misuni na yango ekozala mpo na yo, ndenge moko mpe mpo na tolo
mpe mopende ya loboko ya mobali oyo batombolaka mpo na kobonzela
Ngai.
19 Napesi yo elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi, lokola ekateli
ya libele na libela, biloko nyonso oyo bana ya Isalaele bakotiaka pembeni
mpo na kobonza epai na Yawe lokola makabo ya bule. Ezali boyokani ya
seko, oyo ekobongwanaka te liboso ya Yawe mpo na yo mpe bakitani na
yo. »
20 Yawe alobaki na Aron : « Okozwa eteni ya mabele te kati na mokili
na bango, mpe okozwa ata bomengo moko te lokola libula kati na bana
ya Isalaele, pamba te Ngai moko nde nazali bomengo mpe libula na bino
kati na bana ya Isalaele.

Makabo mpo na Balevi

21 Napesi lokola libula, epai ya Balevi, biteni nyonso ya zomi oyo
ekozwama kati na Isalaele lokola lifuti ya mosala oyo basalaka kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani.
22 Kobanda sik'oyo, bana ya Isalaele basengeli lisusu te kopusana pene
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bakomema mokumba ya masumu
na bango mpe bakokufa.
23 Ezali Balevi nde bazali na mokumba ya kosala mosala na Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe ya komema mokumba ya bambeba na bango na
kati na yango. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na bileko oyo ekoya ya
sima. Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele.
24 Na esika na yango, napesi epai ya Balevi lokola libula na bango, biteni
moko nyonso kati na biteni zomi oyo bana ya Isalaele bakopesa lokola
likabo epai na Yawe. Yango wana, nalobaki na tina na bango : ‹ Bakozwa
libula moko te elongo na bana ya Isalaele. › »

Eteni ya zomi oyo Balevi basengeli kopesa

25 Yawe alobaki na Moyize :
26 « Loba na Balevi mpe yebisa bango : ‹ Tango bokozwa na maboko
ya bana ya Isalaele eteni ya zomi oyo napesi bino lokola libula, bosengeli
kopesa eteni ya zomi ya biteni wana ya zomi lokola likabo mpo na Yawe.
27 Likabo yango ekozala mpo na bino lokola oyo balongolaka na ble
oyo bazali kobuka na elanga mpe na vino ya sika oyo ezali kobima na
ekamolelo.
28 Na nzela wana nde bino mpe bokobonza makabo epai na Yawe wuta
na biteni nyonso ya zomi oyo bokozwa na maboko ya bana ya Isalaele.
Mpe wuta na biteni wana ya zomi, bosengeli kopesa eteni ya Yawe epai
ya Nganga-Nzambe Aron.

29 Kati na makabo nyonso oyo bokozwa, bosengeli kopesa epai na Yawe
eteni oyo eleki kitoko mpe eleki bule. ›
30 Loba na Balevi : ‹ Tango bokopesa eteni oyo eleki kitoko, ekotangama
mpo na bino lokola bambuma oyo elanga eboti mpe lokola vino oyo
ekamolelo ebimisi.
31 Bino elongo na mabota na bino, bokolia yango na bisika nyonso,
pamba te yango ezali lifuti na bino mpo na mosala na bino kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani.
32 Na nzela ya kopesa eteni wana oyo eleki kitoko, bokozala na ngambo
te na likambo wana, bokobebisa te bosantu ya makabo ya bana ya Isalaele
mpe bokokufa te. › »

19

Mayi ya bopetoli

1 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron :
2 « Tala malako ya mibeko ya Yawe : Bosenga na bana ya Isalaele ete
bamema epai na bino ngombe ya mwasi ya motane ezanga mbeba to litono
mpe etikala nanu te komema ekangiseli.
3 Bokopesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari. Bongo ye akomema
yango na libanda ya molako epai wapi akokata yango kingo na miso na
ye.
4 Na nzela ya mosapi na ye, Nganga-Nzambe Eleazari akozwa makila ya
ngombe yango ya mwasi mpe akosopa yango mbala sambo na ngambo ya
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
5 Bongo bakotumba ngombe ya mwasi na miso na ye : poso, mosuni,
makila mpe biloko ya kati.
6 Nganga-Nzambe akokamata bakoni ya nzete ya sedele, ya izope, singa
ya lino ya motane makasi, mpe akobwaka yango kati na moto oyo ezali
kopela mpe ezali kozikisa ngombe ya mwasi.
7 Sima na yango, Nganga-Nzambe akosukola na mayi bilamba mpe nzoto
na ye liboso ete azonga na molako. Atako bongo, Nganga-Nzambe akozala
mbindo kino na pokwa.
8 Moto oyo akotumba ngombe akosukola mpe bilamba mpe nzoto na ye ;
mpe akozala mbindo kino na pokwa.
9 Moto ya peto akokamata putulu ya ngombe mpe akotia yango na
libanda ya molako na esika ya peto epai wapi bana ya Isalaele bakobatela
yango mpo na kobongisa mayi ya bopetolami ; ezali mbeka mpo na
masumu.
10 Moto oyo akozwa putulu ya ngombe akosukola mpe bilamba na ye
mpe akozala mbindo kino na pokwa. Ekozala mobeko ya libela na libela
mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo avandi kati na bango.
11 Moto nyonso oyo akosimba ebembe ya moto, ata mokufi yango azalaki
nani, akozala mbindo mikolo sambo.
12 Soki amipetoli na mayi na mokolo ya misato mpe ya minei, akokoma
peto ; soki te, akozala kaka mbindo.
13 Soki amipetoli te sima na ye kosimba ebembe ya moto, abebisi bosantu
ya Mongombo ya Yawe. Basengeli kolongola ye na Isalaele, pamba te
basopeli ye te mayi ya bopetoli ; boye akozala kaka mbindo, mbindo na
ye ekokangama ye na nzoto.
14 Tala mobeko oyo ebongi na kosalela soki moto akufi kati na ndako
ya kapo : bato nyonso oyo bakokota na ndako ya kapo mpe ba-oyo
bakomizalela na kati bakozala mbindo mikolo sambo.

15 Sani nyonso ya kofungwama oyo ekozala na mofinuku te na likolo
ekozala mbindo.
16 Moto nyonso oyo asimbi kati na bilanga ebembe ya moto oyo akufi
mpo ete moninga na ye moto abomi ye to akufi na liwa nyonso kaka to
mpe asimbi mikuwa ya moto to kunda, akozala mbindo mikolo sambo.
17 Mpo na kopetola moto oyo akomi mbindo, bakokamata putulu ya
ngombe ya mwasi oyo batumbi na moto lokola mbeka mpo na masumu,
bakotia yango na sani mpe bakosopela yango mayi ya etima.
18 Moto oyo azali mbindo te akokamata etape ya izope mpe akotia yango
kati na mayi, bongo akosalela yango mpo na kobwaka mayi na ndako ya
kapo epai wapi moto akufi, na bisalelo mpe na banzoto ya bato nyonso
oyo bazalaki kati na ndako yango ; akosala mpe bongo mpo na moto oyo
asimbaki mikuwa, ebembe ya moto oyo moninga na ye moto abomaki to
akufaki na liwa nyonso kaka to mpe mpo na moto oyo asimbaki kunda.
19 Na mokolo ya misato mpe ya sambo, moto oyo azali mbindo te
akobwakela moto ya mbindo. Bongo na mokolo ya sambo, akopetola ye.
Moto oyo bapetoli akosukola bilamba na ye mpe akomisukola nzoto na
mayi ; boye na pokwa, akokoma peto.
20 Kasi soki moto oyo amikomisaki mbindo amipetoli, bakolongola ye
kati na lisanga ; pamba te akomisi mbindo Esika ya bule ya Yawe. Mpe
lokola basopeli ye te mayi ya bopetoli na nzoto, akozala mbindo.
21 Ekozala mpo na bango mobeko ya libela na libela.
Moto oyo akobwaka mayi ya bopetoli akosukola bilamba na ye, mpe
moto oyo akosimba mayi yango akozala mbindo kino na pokwa.
22 Eloko nyonso oyo moto ya mbindo akosimba ekokoma mbindo, mpe
moto nyonso oyo asimbi eloko yango akokoma mbindo kino na pokwa. »

Wuta na Kadeshi kino na bitando ya Moabi

20

Na Meriba, bato batombokeli Moyize mpe Aron

1 Na sanza ya liboso, lisanga mobimba ya Isalaele ekomaki na esobe ya
Tsini mpe bavandaki na Kadeshi. Ezalaki kuna nde Miriami akufaki mpe
bakundaki ye.
2 Nzokande esika yango ezalaki na mayi ya komela te mpo na lisanga ya
Isalaele, mpe bato basanganaki mpo na kotombokela Moyize mpe Aron.
3 Baswanisaki Moyize mpe balobaki : « Elingaki kozala malamu soki
tokufaki na biso tango bandeko na biso bakufaki liboso ya Yawe !
4 Mpo na nini omemaki lisanga ya Yawe na esobe oyo ? Ezali mpo ete
biso mpe bibwele na biso tokufa awa ?
5 Mpo na nini obimisaki biso na Ejipito mpe omemi biso na esika oyo
ya pasi, esika oyo bakoki kutu kolona ata eloko moko te, esika oyo ezanga
ata mbuma ya figi to ya vino to mpe ya grenade, esika oyo ezanga kutu
ata mayi ya komela ? »
6 Moyize mpe Aron babimaki kati ya lingomba mpe bakendeki na ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bakweyaki elongi kino na mabele, mpe
nkembo ya Yawe ebimelaki bango.
7 Yawe alobaki na Moyize :
8 « Zwa lingenda na yo ; bongo elongo na Aron, ndeko na yo ya mobali,
bosangisa lisanga mobimba esika moko. Boloba na libanga wana na miso
na bango, mpe ekobimisa mayi wuta na yango. Okobimisa mayi na libanga

mpo ete bato ya lisanga mobimba bakoka komela elongo na bibwele na bango. »

9 Moyize azwaki lingenda oyo ezalaki liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye.

10 Ye mpe Aron basangisaki lisanga ya bato esika moko liboso ya libanga, mpe Moyize alobaki na bango : « Boyoka, bino batomboki, tokoki kobimisela bino mayi na libanga oyo ? »

11 Moyize atombolaki loboko na ye mpe abetaki lingenda na ye na libanga mbala mibale. Mayi ebimaki ; bongo lisanga mobimba elongo na bibwele na bango bamelaki.

12 Kasi Yawe alobaki na Moyize mpe Aron : « Lokola bondimeli Ngai te mpe bopesi lokumu na bosantu na Ngai te na miso ya bana ya Isalaele, bokokotisa lisusu lingomba oyo te na mokili oyo napesi bango. »

13 Ezalaki mayi ya Meriba epai wapi bana ya Isalaele baswanaki na Yawe, mpe epai wapi Yawe alakisaki bosantu na Ye kati na bango.

Mokonzi ya Edomi aboyi kolekisa bana ya Isalaele

14 Wuta na Kadeshi, Moyize atindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi mpe alobaki :

— Tala maloba oyo ndeko na yo, Isalaele, alobi : « Oyebi pasi nyonso oyo ekomelaki biso.

15 Bakoko na biso bakendeki na Ejipito mpe tokomaki kovanda kuna mibu ebele. Bato ya Ejipito banyokolaki biso elongo na bakoko na biso ;

16 kasi tango togangaki epai na Yawe, ayokaki kolela na biso, atindelaki biso anjelu oyo abimisaki biso na Ejipito.

Sik'oyo tozali awa na kadeshi, engumba oyo ezali na suka ya mokili na yo.

17 Tobondeli yo, tika biso tolekela na mboka na yo. Tokokota na elanga to na elanga ya vino moko te mpe tokomela mayi ya mabulu na bino te. Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene ya mokonzi bongo, tokokatisa ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi te, kino tokosilisa kokatisa mokili na yo. »

18 Kasi mokonzi ya Edomi azongiselaki ye :

— Okoki kolekela na mokili na ngai te ; soki omeki, tokobimela bino mpe tokobundisa bino na mopanga.

19 Bana ya Isalaele bazongiselaki ye :

— Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene mpe soki biso to bibwele na biso tomeli mayi na bino, tokofuta yango. Tolingi kaka eloko moko, eloko mosusu te : toleka kaka na makolo.

20 Azongiselaki bango lisusu :

— Bokoki kolekela awa te.

Boye, bato ya Edomi babimelaki bango na mampinga monene ya basoda mpo na kobundisa bana ya Isalaele.

21 Lokola Edomi eboyaki ete bana ya Isalaele balekela na etuka na yango, bana ya Isalaele bazwaki nzela mosusu.

Kufa ya Aron

22 Lisanga mobimba ya Isalaele babimaki wuta na Kadeshi mpe bakomaki kino na ngomba Ori.

23 Bongo, Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na ngomba Ori, pembeni ya mondelo ya Edomi :

24 « Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye, pamba te akokota te
na mokili oyo napesi bana ya Isalaele, mpo ete bino mibale botombokelaki
mitindo na Ngai na mayi ya Meriba.
25 Kamata Aron na Eleazari, mwana na ye ya mobali mpe mema bango
likolo ya ngomba Ori.
26 Longola Aron bilamba na ye mpe latisa yango Eleazari, mwana na
ye ya mobali, pamba te Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye,
akokufa kuna. »
27 Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki : bamataki likolo ya
ngomba Ori na miso ya lisanga mobimba.
28 Moyize alongolaki Aron bilamba mpe alatisaki yango Eleazari, mwana
na ye ya mobali. Mpe Aron akufa kuna na likolo ya ngomba. Boye, Moyize
mpe Eleazari bakitaki ngomba ;
29 mpe tango lingomba mobimba eyokaki sango ete Aron asilaki kokufa,
bato nyonso ya Isalaele basalelaki ye matanga ya mikolo tuku misato.

21

Isalaele alongi mokonzi ya Aradi

1 Tango moto ya mboka Kanana, mokonzi ya Aradi, oyo azalaki kovanda
na Negevi ayokaki ete Isalaele azali koya pembeni ya nzela ya Atarimi,
abundisaki bana ya Isalaele mpe akangaki bamosusu kati na bango na
boloko.
2 Boye, bana ya Isalaele balapaki ndayi oyo epai na Yawe : « Soki okabi
bato oyo na maboko na biso, tokobebisa bingumba na bango nyonso. »
3 Yawe ayokaki kolela ya bana ya Isalaele mpe apesaki bango elonga
likolo ya bato ya mboka Kanana elongo na bingumba na bango. Yango
wana, babengaka esika yango « Orima » oyo elingi koloba : kobebisama.

Moyize atelemisi nyoka ya ebende

4 Bana ya Isalaele batikaki ngomba Ori mpe bakendeki pembeni-
pembeni ya nzela ya ebale monene ya Barozo, mpo na kokima mokili ya
Edomi. Kasi bato bakokaki lisusu te kokanga motema na nzela.
5 Batombokelaki Nzambe mpe Moyize, balobaki : « Mpo na nini boye !
Bobimisaki biso na Ejipito mpo ete toya kokufa na esobe ? Bilei ezali te,
mayi ezali te mpe tolembi kolia bilei oyo ya pamba-pamba ! »
6 Bongo Yawe atindelaki bango banyoka ya ngenge oyo ekomaki koswa
bato mpe bana ya Isalaele ebele bakufaki.
7 Bato bayaki epai ya Moyize mpe balobaki : « Tosalaki masumu tango
totombokelaki Yawe mpe totombokelaki yo. Bondela Yawe ete alongola
mosika na biso banyoka oyo. »
Boye, Moyize abondelaki mpo na bato.
8 Yawe alobaki na Moyize :
— Salisa nyoka moko ya ebende mpe telemisa yango likolo ya nzete
mpo ete moto nyonso oyo aswami, atala yango mpe abika.
9 Boye, Moyize asalisaki nyoka moko ya ebende mpe atelemisaki yango
na likolo ya nzete. Boye moto nyonso oyo nyoka eswaki, bongo atalaki
nyoka ya ebende, abikaki.

Bana ya Isalaele bakei kino na Pisiga

10 Bana ya Isalaele balongwaki wana mpe bakendeki kotonga molako na
bango na Oboti.

11 Kolongwa na Oboti bakendeki kotonga molako na bango na Iye-
Abarimi, na esobe oyo etalana na Moabi, na ngambo oyo moyi ebimaka.
12 Kolongwa wana, bakendeki kotonga molako na bango na lubwaku ya
Zeredi.
13 Kolongwa wana, bakendeki kotonga molako na bango na ngambo
mosusu ya Arinoni, mayi oyo elekela na esobe, wuta na etuka ya mokili ya
bato ya Amori. Mayi ya Arinoni ezalaki na mondelo ya Moabi, na kati-kati
ya mokili ya Moabi mpe ya Amori.
14 Yango wana, buku ya bitumba ya Yawe eloba :
« Wahebi kati na Sufa mpe miluka na yango,
Arinoni
15 mpe nzela ya miluka ya mabwaku
oyo ekenda kino na engumba Ari
mpe elekela pembeni-pembeni ya mondelo ya Moabi. »
16 Kolongwa wana, bakobaki kokende kino na Beri oyo ezalaki libulu ya
mayi epai wapi Yawe alobaki na Moyize : « Sangisa bato esika moko mpo
ete nakopesa bango mayi. »
17 Boye, bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo :
« Oh libulu, bimisa mayi !
Boyembela yango !
18 Libulu oyo bana bakonzi batimola,
oyo bato minene batobola
na mangenda mpe banzete na bango. »
Kolongwa na esobe, bakendeki kino na Matana ;
19 kolongwa na Matana bakendeki na Naalieli, kolongwa na Naalieli
bakendeki kino na Bamoti ;
20 mpe kolongwa na Bamoti bakendeki kino na lubwaku ya Moabi, na
songe ya ngomba Pisiga, oyo eleki molayi na esobe.

Bana ya Isalaele balongi Sikoni mpe Ogi

21 Bana ya Isalaele batindaki bantoma mpo na koyebisa Sikoni, mokonzi
ya bato ya Amori :
22 « Tika biso tolekela na mokili na yo. Tokokota te na elanga to
na elanga ya vino moko, mpe tokomela te mayi ya mabulu na bino ;
tokoleka kaka na nzela ya monene ya mokonzi kino tokosilisa kokatisa
mokili na yo. »
23 Kasi Sikoni aboyaki kopesa bana ya Isalaele nzela ya kolekela na
mokili na ye ; asangisaki mampinga na ye nyonso ya basoda mpe abimaki
na esobe mpo na kobundisa Isalaele. Abundisaki Isalaele tango akomaki
na Yakatsi.
24 Kasi Isalaele alongaki ye mpe akamataki mokili na ye wuta na Arinoni
kino na Yaboki, mpe lisusu kino na mokili ya bato ya Amoni, mpo ete
bazalaki kokengela mondelo yango makasi.
25 Isalaele abotolaki bingumba nyonso ya bato ya Amori mpe bakomaki
kovanda kati na yango, bakisa Eshiboni mpe bamboka mike na yango
nyonso ya zingazinga.
26 Eshiboni ezalaki engumba oyo Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo
abundisaki mokonzi ya kala ya Moabi mpe abotolaki na maboko na ye
mokili nyonso, kino na Arinoni.
27 Yango wana balobaka na masese :
« Boya na Eshiboni !
Tika ete etelema lisusu !
Tika ete engumba Sikoni etongama lisusu !

28 Moto ebimaki wuta na Eshiboni,
ndemo ya moto ebimaki wuta na engumba ya Sikoni,
etumbaki Ari ya Moabi, bavandi ya bangomba ya Arinoni.
29 Oh Moabi, mawa na yo !
Oh bato ya Kemoshi, bobebisami !
Bakomisaki bana na ye ya mibali bakimi ;
mpe bana basi na ye, bakangami
ya mokonzi Sikoni, mokonzi ya Amori.

30 Kasi tolongi bango ;
Eshiboni nyonso ebebisami kino na Diboni,
topanzi yango nyonso kino na Nofaki,
mpe kino na Medeba. »
31 Boye Isalaele avandaki na mokili ya bato ya Amori.
32 Sima na yango, Moyize atindaki banongi na Yaezeri, bana ya Isalaele babotolaki bamboka ya mike-mike oyo ya zingazinga na yango mpe babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna.
33 Boye bana ya Isalaele babalukaki mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela oyo ekenda kino na Bashani. Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na kokutana na bango mpe kobundisa bango na Edreyi.
34 Bongo Yawe alobaki na Moyize : « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye na maboko na yo ; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. »
35 Boye, bana ya Isalaele babomaki ye elongo na bana na ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso ; batikaki ata moto moko te na bomoi, mpe bakamataki mokili na ye.

Masakoli ya Balami

22

Balaki abengisi Balami

1 Bana ya Isalaele batambolaki mobembo na bitando ya Moabi mpe batongaki molako na bango pembeni-pembeni ya ebale Yordani, oyo ezalaki etalana na Jeriko.
2 Boye Balaki, mwana mobali ya Tsipori, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo bana ya Isalaele basalaki bato ya Amori.
3 Mpe bato ya Moabi bakomaki kobanga makasi mpo ete bana ya Isalaele bazalaki ebele penza. Boye, bakomaki na somo mingi liboso ya bana ya Isalaele.
4 Bongo bato ya Moabi balobaki na bakambi ya Madiani : « Ebele ya bato oyo bazali koya mpo na kobebisa biloko nyonso oyo ezingeli biso lokola ngombe oyo ezali kolia matiti ya elanga. »
Na tango wana, ezalaki Balaki, mwana mobali ya Tsipori, nde azalaki mokonzi ya Moabi.
5 Atindaki bantoma kobenga Balami, mwana mobali ya Beori, oyo azalaki kovanda na Petori, pembeni ya ebale Efrate, mboka oyo ye abotama. Balaki alobaki na Balami :
— Bato moko bawuti kobima na Ejipito, batondisi mokili mobimba mpe bayei sik'oyo kovanda pembeni na ngai.
6 Nabondeli yo, yaka kolakela bango mabe, pamba te bazali makasi mingi koleka ngai, tango mosusu nakokoka kolonga bango mpe kobengana

bango na mboka. Pamba te nayebi ete bato oyo opamboli, bapambolamaka ; mpe ba-oyo olakeli mabe, balakelamaka mpe mabe.
7 Bakambi ya Moabi mpe ya Madiani bakendeki mpe bamemaki makabo mpo na kopesa na Balami, momoni makambo. Tango bakomaki epai ya Balami, bayebisaki ye makambo oyo Balaki atindaki.
8 Balami alobaki na bango :
— Bolekisa butu awa, mpe nakozongisela bino eyano oyo Yawe akopesa ngai.
Boye bakambi ya Moabi bavandaki elongo na ye.
9 Nzambe ayaki epai ya Balami mpe atunaki ye :
— Bato oyo bazali epai na yo bazali banani ?
10 Balami alobaki na Nzambe :
— Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, atindeli ngai maloba oyo :
11 « Bato moko bawuti kobima na Ejipito mpe batondisi mokili mobimba. Sik'oyo yaka mpe lakela bango mabe mpo na ngai. Tango mosusu nakokoka kobundisa bango mpe kobengana bango. »
12 Kasi Nzambe alobaki na Balami :
— Kokende elongo na bango te. Okoki kolakela bato wana mabe te, pamba te bazali bato bapambolama.
13 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki mpe alobaki na bakambi ya Balaki :
— Bozonga na mboka na bino, pamba te Yawe aboyi ete nakende elongo na bino.
14 Boye, bakambi ya Moabi bazongaki epai ya Balaki mpe balobaki :
— Balami aboyi koya elongo na biso.
15 Balaki atindaki bakambi mosusu oyo bazalaki mingi mpe na lokumu koleka bakambi oyo atindaki liboso.
16 Bakomaki epai ya Balami mpe balobaki :
— Tala liloba oyo Balaki, mwana ya mobali ya Tsipori alobi : « Tika ete eloko moko te epekisa yo koya epai na ngai !
17 Pamba te nakopesa yo lifuti ya malamu mpe nakosala nyonso oyo okoloba. Yaka penza mpe lakela bato oyo mabe mpo na ngai. »
18 Kasi Balami azongiselaki bango :
— Ezala soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakokoka kosala eloko moko te ya monene to ya moke oyo ekokende libanda ya mibeko ya Yawe, Nzambe na ngai.
19 Bino mpe lisusu bolekisa butu awa ndenge bandeko na bino basalaki, mpo ete naluka koyeba lisusu likambo oyo Yawe akoyebisa na ngai.
20 Na butu wana, Nzambe ayaki epai na Balami mpe alobaki :
— Lokola bato oyo bayei mpo na kobenga yo, kende elongo na bango. Kasi sala kaka makambo oyo nakoyebisa yo.

Ane etelemeli Balami

21 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki, abongisaki ane na ye ya mwasi mpe akendeki elongo na bakambi ya Moabi.
22 Kasi tango akendeki, Nzambe asilikaki makasi mpe anjelu ya Yawe atelemaki na nzela mpo na kokanga ye nzela tango azalaki kotambola likolo ya ane elongo na basali na ye mibale.
23 Tango ane emonaki anjelu ya Yawe atelema na kati-kati ya nzela na mopanga ya minu na loboko na ye, ane ebimaki na nzela mpe ekimaki na elanga. Boye, Balami abetaki ane mpo ete ekoka kozonga na nzela.

24 Mpe lisusu, anjelu ya Yawe akendeki kotelema na nzela moko ya moke,
oyo elekela na kati-kati ya bilanga mibale ya vino, oyo mopanzi moko na
moko na yango ezalaki lokola na bamir mibale.
25 Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, epusanaki pembeni ya mir, efinaki
lokolo ya Balami na mir. Balami abetaki yango lisusu.
26 Anjelu ya Yawe alekaki liboso na bango mpe akendeki kotelema na
esika moko ya moke penza, epai wapi nzela ya kobalukela na ngambo ya
loboko ya mobali to ya mwasi ezali te.
27 Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, evandelaki Balami, nkolo na
yango. Balami atombokaki makasi mpe akomaki kobamba ane lingenda
na ye.
28 Bongo, Yawe afungolaki monoko ya ane, mpe elobaki na Balami :
— Likambo nini nasali yo mpo ete okoka kobeta ngai mbala misato ?
29 Balami azongiselaki ane :
— Ozali kosakana na ngai ! Soki nazalaki na mopanga na loboko na
ngai, mbele nabomi yo kaka sik'oyo !
30 Ane elobi na Balami :
— Boni, nazali ane na yo te oyo osalelaka tango nyonso kino na mokolo
ya lelo ? Nazalaka solo na momesano ya kosalela yo makambo ya boye ?
Balami azongisaki :
— Te !
31 Boye, Yawe afungolaki miso ya Balami, mpe Balami amonaki anjelu
ya Yawe atelema na nzela, na mopanga na ye ya monene. Bongo, Balami
afukamaki mpe akweyaki elongi kino na mabele.
32 Anjelu ya Yawe atunaki ye :
— Mpo na nini obeti ane na yo mbala misato ? Nayaki awa mpo na
kokanga yo nzela, pamba te nzela na yo ezali mabe liboso na Ngai.
33 Ane emonaki Ngai mpe ekimaki Ngai mbala misato. Soki ekimaki
Ngai te, solo penza, nalingaki koboma yo, kasi nalingaki kotika yango na
bomoi.
34 Balami alobaki na anjelu ya Yawe :
— Nasali masumu. Nayebaki te ete otelemaki na nzela mpo na
kokanga ngai nzela. Kasi soki osepeli na mobembo oyo te, nakozonga
na ngai.
35 Anjelu ya Yawe alobaki na Balami :
— Kende elongo na bato oyo kasi okoloba kaka makambo oyo
nakoloba na yo.
Boye, Balami akendeki elongo na bakambi ya Balaki.

Balami akutani na Balaki

36 Tango Balaki ayokaki sango ete Balami azali koya, akendeki kokutana
na ye na engumba ya bato ya Moabi, oyo ezalaka na mondelo ya Arinoni,
na suka ya mokili na ye.
37 Balaki alobaki na Balami :
— Boni, natindaki te bato na lombangu mpo na kobenga yo ? Mpo na
nini oyaki epai na ngai te ? Okanisaki ete nazangi makoki ya kofuta yo ?
38 Balami azongiselaki Balaki :
— Malamu, nayei sik'oyo epai na yo. Kasi nakoki solo koloba na yo
kaka likambo moko ? Nakoloba kaka makambo oyo Nzambe akotia na
monoko na ngai.
39 Boye, Balami akendeki nzela moko na Balaki kino na Kiriati-Utsoti.

40 Balaki abonzaki mbeka ya ngombe mpe ya meme, apesaki ndambo
epai ya Balami mpe ndambo mosusu epai ya bakambi oyo bazalaki na ye
elongo.
41 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balaki amemaki Balami, mpe
bamataki na Bamoti-Bala ; mpe wuta kuna, bakokaki komona ndambo ya
bana ya Isalaele.

23

Balami apamboli Isalaele mpo na mbala ya liboso

1 Balami alobaki na Balaki : « Tongela ngai bitumbelo sambo awa mpe
bongisela ngai bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali sambo. »
2 Balaki asalaki ndenge Balami alobaki, mpe bango mibale babonzaki
bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali wana na etumbelo moko na
moko.
3 Alobaki na Balaki : « Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, bongo
ngai napusani mwa mosika. Tango mosusu Yawe akoya kokutana na ngai,
bongo nakoyebisa yo makambo nyonso oyo akolakisa ngai. »
Balami akendeki likolo ya ngomba moko ya mokuse mpe ezanga matiti.
4 Nzambe akutanaki na Balami, mpe Balami alobaki :
— Nabongisaki bitumbelo sambo ; mpe na etumbelo moko na moko,
nasili kobonza ngombe ya mobali mpe meme ya mobali moko.
5 Yawe atiaki maloba na monoko ya Balami mpe alobaki :
— Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba oyo.
6 Bongo Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki ye atelemi pembeni
ya mbeka na ye, elongo na bakambi nyonso ya Moabi.
7 Boye, Balami akomaki koloba maloba oyo :
« Balaki abengisaki ngai wuta na Arami,
mokonzi ya Moabi abengisaki ngai
wuta na bangomba ya este.
Alobaki : ‹ Yaka, lakela Jakobi mabe mpo na ngai ;
yaka, loba mabe mpo na Isalaele.
8 Ndenge nini nakoki solo kolakela mabe
bato oyo Nzambe alakela mabe te ?
Ndenge nini nakoki solo koloba mabe
mpo na bato oyo Yawe alobela mabe te ?
9 Tala, wuta na likolo ya mabanga,
nazali komona bango ;
wuta na likolo ya bangomba,
nazali kotala bango.
Tala, nazali komona bato moko bavanda bango moko,
bazali komitanga na molongo ya bikolo te.
10 Nani akoki kotanga putulu ya Jakobi
to kotanga motango ya bakitani ya Isalaele ?
Tika ete nakufa kufa ya bato ya sembo,
mpe tika ete suka na ngai ezala lokola ya bango ! › »
11 Balaki alobaki na Balami :
— Likambo nini osali ngai ? Nabengisaki yo mpo ete olakela banguna
na ngai mabe ; kasi tala, opamboli bango koleka.
12 Balami azongisaki :
— Boni, naloba te maloba oyo Yawe atie na monoko na ngai ?

Balami apamboli Isalaele mpo na mbala ya mibale

13 Balaki alobaki na Balami :
— Yaka elongo na ngai esika mosusu, epai okoki komona bango ;
okomona bango nyonso te, kasi kaka ndambo. Mpe wuta na esika yango,
lakela bango mabe mpo na ngai.
14 Boye, Balaki amemaki Balami na elanga ya Tsofimi, na songe ya
ngomba Pisiga, mpe atongaki kuna bitumbelo sambo mpe abonzaki
bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali wana na etumbelo moko na
moko.
15 Balami alobaki na Balaki :
— Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, wana ngai nakopusana mwa
mosika mpo na kokutana na ye.
16 Yawe akutanaki na Balami, atiaki maloba na monoko na ye mpe
alobaki :
— Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba oyo.
17 Bongo, Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki ye atelemi
pembeni ya mbeka na ye, elongo na bakambi nyonso ya Moabi. Balaki
atunaki ye :
— Yawe alobi nini ?
18 Bongo Balami akomaki koloba maloba oyo :
« Balaki, telema mpe yoka !
Mwana mobali ya Tsipori, yoka ngai malamu !
19 Nzambe azali moto te mpo ete akosa,
azali mpe mwana ya moto te mpo ete akoka kobongola makanisi na
Ye.
Boni, akoki solo koloba mpe kosala eloko moko te ?
Akoki solo kopesa elaka mpe kokokisa yango te ?
20 Nazwaki nde mokumba ya kopambola.
Asila kopambola, mpe ngai nakokoka kobongola te.

21 Amonaka mbeba moko te epai ya Jakobi,
amonaka minyoko te kati na Isalaele.
Yawe, Nzambe na bango, azali elongo na bango ;
koganga ya mokonzi ezalaka kati na bango.
22 Nzambe abimisaki bango na Ejipito ;
bazalaka makasi lokola mpakasa.
23 Elakeli mabe moko te ekoki kozwa Jakobi,
mpe kindoki ezali na nguya te likolo ya Isalaele.
Bakoloba sik'oyo mpo na Jakobi mpe Isalaele :
‹ Tala makambo oyo Nzambe asali ! ›
24 Bato oyo batelemi lokola nkosi ya mwasi ;
epemaka te soki epasoli te mosuni na yango
mpe emeli te makila ya nyama oyo ekangi. »
25 Bongo Balaki alobaki na Balami :
— Ezala soki okoki te kolakela bango mabe, kasi kopambola bango te.
26 Balami azongiselaki Balaki :
— Nayebisaki yo te ete nakosala kaka makambo oyo Yawe akoloba na
ngai ?

Balami apamboli Isalaele mpo na mbala ya misato

27 Balaki alobaki na Balami :
— Yaka, tika ete namema yo esika mosusu ! Tango mosusu Nzambe
akosepela ete olakela bango mabe mpo na ngai wuta na esika yango.

28 Balaki amemaki Balami na likolo ya ngomba Peori, esika oyo
emonisaka esobe mobimba.
29 Balami alobaki na Balaki :
— Tongela ngai bitumbelo sambo mpe bongisela ngai bangombe ya
mibali mpe bameme ya mibali sambo.
30 Balaki asalaki ndenge Balami alobaki, mpe abonzaki ngombe moko
ya mobali mpe meme moko ya mobali na etumbelo moko na moko.

24

1 Nzokande, tango Balami amonaki ete Yawe azalaki kaka na esengo ya
kopambola Isalaele, alukaki lisusu bimoniseli te ndenge azalaki kosala na
bambala mosusu, kasi abalolaki elongi na ye na esobe.
2 Tango Balami atalaki, amonaki Isalaele bavanda na milako na bango,
bato na bato na libota na bango. Molimo na Nzambe ayaki likolo na ye ;
3 mpe akomaki koloba maloba oyo :
« Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori,
maloba ya moto oyo miso na ye emonaka polele,
4 maloba ya moto oyo ayokaka maloba ya Nzambe,
oyo amonaka bimoniseli oyo ewutaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso,
oyo miso na ye efungwamaka soki akweyi na molimo :
5 ‹ Oh Jakobi, tala ndenge bandako na yo ya kapo ezali kitoko,
mpe bisika oyo ovandaka, oh Isalaele !

6 Epanzana lokola miluka ya mike-mike,
lokola bilanga oyo ezalaka pembeni ya ebale,
lokola banzete ya aloe oyo Yawe alona,
lokola banzete ya sedele pembeni ya mayi.
7 Mayi ekotiola wuta na bibombelo na bango,
bankona na bango ekozwa mayi ebele.

Mokonzi na bango akozala monene koleka Agagi,
bokonzi na bango ekozala ya lokumu.

8 Nzambe abimisaki bango na Ejipito,
bazalaka makasi lokola mpakasa,
babebisaka bikolo oyo ebundisaka bango
mpe babukaka mikuwa na bango na biteni-biteni,
batobolaka yango na makonga na bango.
9 Bagunzamaka mpe balalaka lokola nkosi ya mobali,
lokola nkosi ya mwasi ;
nani akokoka kotelemisa bango ?

Tika ete oyo akopambola yo apambolama,
mpe oyo akolakela yo mabe alakelama mabe ! › »
10 Balaki atombokelaki Balami makasi. Abetaki maboko na ye mpe
alobaki :
— Nabengisaki yo mpo ete olakela banguna na ngai mabe, kasi yo
opamboli bango mbala misato.
11 Yango wana, longwa na miso na ngai mpe zonga na mboka na yo !
Nalobaki ete nakopesa yo lifuti ya malamu, kasi Yawe azangisi yo lifuti
yango.

12 Balami azongiselaki Balaki :
— Boni, nalobaki te na bantoma oyo otindelaki ngai ete
13 « Ata soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako
na ye, nakosala eloko moko te na mokano na ngai moko, ezala ya malamu
to ya mabe, mpo ete nakende libanda ya mitindo na Yawe te. Nasala kaka
oyo Yawe alobi. »
14 Mpe sik'oyo, nazali kozonga na ngai epai ya bato na ngai ; kasi yaka,
nakokebisa yo na tina na makambo oyo bato oyo bakosala bato na yo na
mikolo ekoya.

Balami apamboli Isalaele mpo na mbala ya minei

15 Bongo Balami alobaki maloba oyo :
« Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori,
maloba ya moto oyo miso na ye emonaka polele,
16 oyo ayokaka maloba na Nzambe,
oyo ayebaka basekele ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
oyo azwaka emoniseli kowuta na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
oyo soki akweyi na molimo, miso na ye efungwamaka :
17 ‹ Namoni ye, kasi sik'oyo te ;
natali ye, kasi na pembeni te.
Monzoto moko ekobima wuta na Jakobi,
mpe lingenda ekobima wuta na Isalaele.
Akotobola mito ya bato ya Moabi
mpe akoboma bana mibali nyonso ya Seti.
18 Bakobotola mokili ya Edomi,
bakobotola Seiri, monguna na ye,
kasi Isalaele akokoma lisusu makasi koleka.
19 Mokonzi moko akobima wuta na Jakobi,
mpe akoboma batikali nyonso ya engumba. › »

Maloba ya suka ya Balami

20 Balami amonaki Amaleki mpe alobaki maloba oyo :
« Amaleki ezalaki na molongo ya liboso kati na bikolo,
kasi ekosuka na libebi. »
21 Sima, amonaki bato ya Keni mpe alobaki maloba oyo :
« Esika na yo ya kovanda ezali makasi,
zala na yo ezalaka kati na mabanga ;
22 kasi bino bato ya Keni, bokobebisama
tango Ashuri akozwa bino lokola bakangami. »
23 Mpe na suka, alobaki maloba oyo :
« Oh mawa ! Nani akoki kozala na bomoi,
wana Nzambe akozala kosala makambo ya boye ?
24 Bamasuwa ekoya wuta na mabongo ya Kitimi,
bakonyokola Ashuri mpe Eberi,
kasi bango moko mpe bakobebisama. »
25 Bongo Balami atelemaki mpe azongaki epai na ye, Balaki mpe
akendeki na nzela na ye.

25

Bana ya Isalaele bapengwi na etando ya Moabi

1 Wana bana ya Isalaele bavandaki nanu na Shitimi, bamipesaki na
kindumba na bilenge basi ya Moabi.

2 Mpe, bilenge basi yango bazalaki kobenga bango na milulu ya mbeka
oyo babonzelaka banzambe na bango. Mpe bana ya Isalaele bazalaki kolia
mpe kogumbamela banzambe yango.
3 Bongo, bana ya Isalaele bamipesaki na kosambela Bala ya Peori mpe,
kanda ya Yawe epelaki makasi mpo na bango.
4 Yawe alobaki na Moyize : « Kanga bakambi nyonso ya Isalaele mpe
diembika bango liboso na Ngai, na se ya moyi, mpo ete kanda makasi na
Yawe elongwa likolo ya Isalaele. »
5 Moyize alobaki na bakambi ya Isalaele : « Tika ete moko na moko kati
na bino aboma bato na ye oyo bamipesi na kosambela nzambe Bala ya
Peori. »
6 Bongo moto moko ya Isalaele amemaki na libota na ye mwasi moko ya
ekolo ya Madiani liboso ya Moyize mpe ya lisanga mobimba ya bana ya
Isalaele, wana bazalaki kolela na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
7 Tango Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-
Nzambe Aron amonaki bongo, abimaki kati na lisanga mpe akamataki
mopanga ;
8 alandaki moto ya Isalaele wana kino kati na ndako na ye ya kapo mpe
atobolaki bango mibale mabumu mpe bakufaki, ezala moto ya Isalaele
wana mpe mwasi wana. Mpe etumbu oyo ezalaki likolo ya Isalaele esilaki.
9 Bato oyo bakufaki na etumbu wana bazalaki, bato nkoto tuku mibale
na minei.
10 Yawe alobaki na Moyize :
11 « Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana
mobali ya Aron, asili kolongola kanda na Ngai likolo ya bana ya Isalaele,
pamba te atalisi bolingo oyo eleka ndelo mpo na lokumu na Ngai kati na
bango ; yango wana, na kanda na Ngai ya makasi, nasilisaki koboma bana
ya Isalaele te.
12 Na boye, yebisa ye ete nasili kosala boyokani ya kimia elongo na ye.
13 Boyokani yango ekozala mpo na ye mpe mpo na bakitani na ye, mpo
ete basala mosala na Ngai ya Bonganga-Nzambe mpo na libela, pamba te
atalisi bolingo oyo eleka ndelo mpo na lokumu ya Nzambe na ye, mpe
asali mosala ya bolimbisi masumu mpo na bana ya Isalaele. »
14 Kombo ya moto ya Isalaele oyo babomaki elongo na mwasi ya Madiani
ezalaki Zimiri, mwana mobali ya Salu, mokambi ya libota ya Simeoni ;
15 mpe oyo ya mwasi ya Madiani ezalaki Kozibi, mwana mwasi ya Tsuri,
mokambi ya libota moko ya ekolo ya Madiani.
16 Yawe alobaki na Moyize :
17 « Kamata bato ya Madiani lokola banguna mpe boma bango,
18 pamba te bakamataki bino lokola banguna mpe basalelaki mayele
mabe mpo na kokweyisa bino, na likambo ya Peori mpe ya ndeko na bango
ya mwasi, Kozibi, mwana mwasi ya moko kati na bakambi ya Madiani, oyo
babomaki na tango ya etumbu kati na likambo ya Peori. »

Mabongisi mpo na kokota na mboka ya elaka

Moyize mpe Eleazari batangi motango ya bato

19 Sima na etumbu wana,

26

1 Yawe alobaki na Moyize mpe na Nganga-Nzambe Eleazari, mwana
mobali ya Aron :

2 « Botanga motango ya bato ya lisanga mobimba ya Isalaele, bato
nyonso oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazali na makoki
ya kosala mosala ya kisoda kati na Isalaele. »
3 Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari basololaki na bango na
etando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene na Jeriko, mpe balobaki :
4 « Tokotanga motango ya bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bazali
na mibu tuku mibale mpe koleka, ndenge Yawe apesaki mitindo epai ya
Moyize. »

Tala bana ya Isalaele oyo babimaki na Ejipito :

5 Bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele :
na nzela ya Enoki, bakitani ya libota ya Enoki ;
na nzela ya Palu, bakitani ya libota ya Palu ;
6 na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi ;
na nzela ya Karimi, bakitani ya libota ya Karimi.
7 Yango nde ezalaki mabota ya Ribeni mpe bazalaki bato nkoto
tuku minei na misato na nkama sambo na tuku misato.
8 Eliabi azalaki mwana mobali ya Palu,
9 mpe bana mibali ya Eliabi bazalaki Nemueli, Datani mpe Abi-
rami. Datani mpe Abirami bazalaki bakalaka ya lisanga ya Isalaele oyo
batombokelaki Moyize mpe Aron mpe bazalaki na molongo ya bato oyo
bazalaki kolanda Kore oyo atombokelaki Yawe.
10 Mabele efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na
Kore, oyo bato oyo bazalaki kolanda ye bakufaki tango moto ebomaki bato
nkama mibale na mitano. Bakomaki lokola bandakisa.
11 Kasi bakitani ya Kore bakufaki te.

12 Bakitani ya Simeoni, kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Nemueli, bakitani ya libota ya Nemueli ;
na nzela ya Yamini, bakitani ya libota ya Yamini ;
na nzela ya Yakini, bakitani ya libota ya Yakini ;
13 na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zerayi ;
na nzela ya Saulo, bakitani ya libota ya Saulo.
14 Yango nde ezalaki mabota ya Simeoni mpe bazalaki bato nkoto
tuku mibale na mibale na nkama mibale.

15 Bakitani ya Gadi kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Tsefoni, bakitani ya libota ya Tsefoni ;
na nzela ya Agi, bakitani ya libota ya Agi ;
na nzela ya Shuni, bakitani ya libota ya Shuni ;
16 na nzela ya Ozini, bakitani ya libota ya Ozini ;
na nzela ya Eri, bakitani ya libota ya Eri ;
17 na nzela ya Arodi, bakitani ya libota ya Eroki ;
na nzela ya Areeli, bakitani ya libota ya Areeli.
18 Yango nde ezalaki mabota ya Gadi mpe bazalaki bato nkoto tuku
minei na nkama mitano.

19 Eri mpe Onani bazalaki bana mibali ya Yuda, kasi bakufaki na
mokili ya Kanana.
20 Bakitani mosusu ya Yuda, kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Shela, bakitani ya libota ya Shela ;

na nzela ya Peretsi, bakitani ya libota ya Peretsi ;
na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zera.
21 Bakitani ya Peretsi kolanda mabota na bango bazalaki :
na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi ;
na nzela ya Amuli, bakitani ya libota ya Amuli.
22 Yango nde ezalaki mabota ya Yuda ; bazalaki bato nkoto tuku sambo na motoba na nkama mitano.

23 Bakitani ya Isakari kolanda mabota na bango bazalaki :
na nzela ya Tola, bakitani ya libota ya Tola ;
na nzela ya Puwa, bakitani ya libota ya Puwa ;
24 na nzela ya Yashubi, bakitani ya libota ya Yashubi ;
na nzela ya Shimironi, bakitani ya libota ya Shimironi.
25 Yango nde ezalaki mabota ya Isakari ; bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama misato.

26 Bakitani ya Zabuloni, kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Seredi, bakitani ya libota ya Seredi ;
na nzela ya Eloni, bakitani ya libota ya Eloni ;
na nzela ya Yaleyeli, bakitani ya libota ya Yaleyeli.
27 Yango nde ezalaki mabota ya Zabuloni mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba na nkama mitano.

28 Bakitani ya Jozefi kolanda mabota na bango na nzela ya Manase mpe Efrayimi bazalaki :
29 Bakitani ya Manase :
na nzela ya Makiri, bakitani ya libota ya Makiri (Makiri azalaki tata na Galadi) ;
na nzela ya Galadi, bakitani ya libota ya Galadi.
30 Tala bakitani ya Galadi :
na nzela ya Yezeri, bakitani ya libota ya Yezeri ;
na nzela ya Eleki, bakitani ya libota ya Eleki ;
31 na nzela ya Asirieli, bakitani ya libota ya Asirieli ;
na nzela ya Sishemi, bakitani ya libota ya Sishemi ;
32 na nzela ya Shemida, bakitani ya libota ya Shemida ;
na nzela ya Eferi, bakitani ya libota ya Eferi.
33 Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, azalaki na bana mibali te, kasi azalaki kaka na bana basi ; bongo, tala bakombo na bango : Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa.
34 Yango nde ezalaki mabota ya Manase, mpe bazalaki bato nkoto tuku mitano na mibale na nkama sambo.
35 Bakitani ya Efrayimi kolanda mabota na bango bazalaki :
na nzela ya Shutela, bakitani ya libota ya Shutela ;
na nzela ya Bekeri, bakitani ya libota ya Bekeri ;
na nzela ya Tayani, bakitani ya libota ya Tayani.
36 Tala bakitani ya Shutela :
na nzela ya Erani, bakitani ya etuka ya Erani.
37 Yango ezalaki mabota ya Efrayimi mpe bazalaki bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mitano.
Bango nde bazalaki bakitani ya Jozefi kolanda bituka na bango.

38 Bakitani ya Benjame kolanda mabota na bango bazalaki :

na nzela ya Bela, bakitani ya libota ya Bela ;
na nzela ya Ashibeli, bakitani ya libota ya Ashibeli ;
na nzela ya Ayirami, bakitani ya libota ya Ayirami ;
39 na nzela ya Shufami, bakitani ya libota ya Shufami ;
na nzela ya Ufami, bakitani ya libota ya Ufami.
40 Bakitani ya Bela na nzela ya Aridi mpe Namani bazalaki :
na nzela ya Aridi, bakitani ya libota ya Aridi ;
na nzela ya Namani, bakitani ya libota ya Namani.
41 Yango nde ezalaki mabota ya Benjame mpe bazalaki bato nkoto
tuku minei na mitano na nkama mitano.

42 Bakitani ya Dani kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Shuami, bakitani ya libota ya Shuami.
Bango nde bazalaki bakitani ya Dani :
43 bango nyonso bazalaki bakitani ya libota ya Shuami mpe
bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama minei.

44 Bakitani ya Aseri, kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Yimina, bakitani ya libota ya Yimina ;
na nzela ya Yishivi, bakitani ya libota ya Yishivi ;
na nzela ya Beria, bakitani ya libota ya Beria ;
45 na nzela ya bakitani ya Beria :
na nzela ya Eberi, bakitani ya libota ya Eberi ;
na nzela ya Malikieli, bakitani ya libota ya Malikieli.
46 Aseri azalaki mpe na mwana moko ya mwasi na kombo Sera.
47 Yango nde ezalaki mabota ya Aseri, mpe bazalaki bato nkoto
tuku mitano na misato na nkama minei.

48 Bakitani ya Nefitali, kolanda mabota na bango, bazalaki :
na nzela ya Yatseyeli, bakitani ya libota ya Yatseyeli ;
na nzela ya Guni, bakitani ya libota ya Guni ;
49 na nzela ya Yetseri, bakitani ya libota ya Yetseri ;
na nzela ya Shilemi, bakitani ya libota ya Shilemi.
50 Yango nde ezalaki mabota ya Nefitali, mpe bazalaki bato nkoto
tuku minei na mitano na nkama minei.

51 Motango nyonso ya bana ya Isalaele oyo batangaki ezalaki bato
nkoto nkama motoba na moko na nkama sambo na tuku misato.

Malako mpo na kokabola mokili

52 Yawe alobaki na Moyize :
53 « Esengeli kokabolela bango mokili lokola libula, kolanda motango ya
bato wana.
54 Bokopesa eteni ya mabele ya monene epai ya libota oyo ezali mpe
monene, eteni ya mabele ya moke epai ya libota oyo ezali mpe moke.
Libota moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda motango ya bato
oyo batangaki.
55 Bakokabola mokili na kobeta zeke mpe libota moko na moko ekozwa
libula na yango, kolanda bakombo ya bakoko ya bikolo na bango.
56 Esengeli kokabola libula na libula na zeke kati na libota oyo ezali
monene mpe libota oyo ezali moke. »

Mabota ya Balevi etangami

57 Tala bakitani ya Levi oyo batangamaki kolanda mabota na bango :
na nzela ya Gerishoni, bakitani ya libota ya Gerishoni ;
na nzela ya Keati, bakitani ya Keati ;
na nzela ya Merari, bakitani ya Merari.
58 Tala mabota mosusu ya bakitani ya Levi :
bakitani ya libota ya Libini,
bakitani ya libota ya Ebron,
bakitani ya libota ya Maali,
bakitani ya libota ya Mushi,
bakitani ya libota ya Kore.
Keati azalaki tata ya Amirami ;
59 bongo, kombo ya mwasi ya Amirami ezalaki « Yokebedi. » Yokebedi azalaki mokitani ya Levi, oyo abotamaki na Ejipito. Abotaki na Amirami Aron, Moyize mpe ndeko na bango ya mwasi Miriami.
60 Aron azalaki tata ya Nadabi na Abiyu, Eleazari na Itamari.
61 Kasi Nadabi na Abiyu bakufaki tango babonzelaki Yawe makabo na moto ya mopaya.

62 Bakitani nyonso ya mibali ya Levi oyo batangamaki, kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka, bazalaki nkoto tuku misato. Batangaki bango te elongo na bato mosusu ya Isalaele mpo ete bazwaki libula te kati na bango.

63 Yango nde motango ya bana ya Isalaele oyo Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari batangaki na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani pene ya Jeriko.
64 Kati na bango, moko te atikalaki na bomoi, kati na ba-oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Aron batangaki, tango batangaki bana ya Isalaele kati na esobe ya Sinai.
65 Pamba te Yawe alobaki na bana ya Isalaele wana ete bakokufa solo na esobe, mpe moko te kati na bango longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni.

27

Bana basi ya Tselofikadi bakitani na libula

1 Bana basi ya Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase bazalaki bakitani ya libota ya Manase, mwana mobali ya Jozefi. Bakombo na bango ezalaki : Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. Bayaki
2 liboso ya Moyize, ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya bakambi ya lisanga mobimba, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe balobaki :
3 « Tata na biso akufaki na esobe. Azalaki te na molongo na bato oyo bazalaki kolanda Kore, oyo basanganaki lisanga mpo na kotelemela Yawe, kasi akufaki mpo na masumu na ye moko mpe atikaki bana mibali te.
4 Bongo mpo na nini kombo ya tata na biso elimwa kaka boye na libota na ye, mpo ete azalaki na mwana mobali te ? Pesa biso mpe eteni ya mabele kati na bandeko ya tata na biso. »
5 Boye, Moyize amemaki likambo na bango liboso ya Yawe.
6 Yawe alobaki na Moyize :

7 « Makambo oyo bana basi ya Tselofikadi bazali koloba ezali solo.
Osengeli kopesa bango eteni ya mabele lokola libula kati na bandeko ya
tata na bango mpe pesa bango libula ya tata na bango.
8 Loba na bana ya Isalaele : ‹ Soki moto moko asili kokufa mpe atiki
bana mibali te, bokopesa libula na ye epai ya mwana na ye ya mwasi.
9 Soki mpe azali na mwana mwasi te, bokopesa libula na ye epai ya
bandeko na ye ya mibali.
10 Soki mpe azali na bandeko mibali te, bokopesa libula na ye epai ya
bandeko mibali ya tata na ye.
11 Bongo, soki tata na ye azalaki mpe na bandeko mibali te, bokopesa
libula na ye epai ya ndeko ya pene ya libota ya tata na ye ; ye nde akokitana
na yango. Oyo ekozala mpo na Isalaele, mobeko oyo bosengeli kolanda
ndenge Yawe alobaki na Moyize. › »

Jozue akitani na Moyize

12 Yawe alobaki na Moyize :
— Mata likolo ya bangomba ya Abarimi, mpe tala mokili oyo napesaki
epai ya bana ya Isalaele.
13 Sima na yo komona yango, yo mpe okokende kosangana na bakoko
na yo na mokili ya bakufi ndenge moko na Aron, ndeko na yo ya mobali,
14 pamba te tango lisanga ya bato batombokaki mpo na mayi, na esobe
ya Tsini, bino mpe botosaki mitindo na Ngai te mpe bopesaki lokumu te
na bosantu na Ngai na miso na bango. Ezalaki nde mayi ya Meriba ya
Kadeshi, na esobe ya Tsini.
15 Moyize alobaki na Yawe :
16 — Tika ete Yawe, Nzambe oyo apesaka pema na bato nyonso, apona
moto moko mpo ete akamba lingomba oyo ;
17 moto oyo akobanda kobima mpe kokota liboso na bango, oyo
akobanda kobimisa mpe kokotisa bango mpo ete bato na Yawe bazala te
lokola bibwele oyo ezanga mobateli.
18 Yawe azongiselaki Moyize :
— Kamata Jozue, mwana mobali ya Nuni, moto oyo azali na molimo
mpe tia ye maboko na yo.
19 Mema ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya lingomba
mobimba ya bato, bongo okopesa ye mosala na miso na bango.
20 Pesa ye ndambo ya bokonzi na yo mpo ete lisanga mobimba ya bana
ya Isalaele bakoka kotosa ye.
21 Akokende kotelema liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, oyo akotuna
mokano na Yawe mpo na ye, na nzela na Urimi. Na mokano wana nde, ye
mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bakobanda kobima mpe kokota.
22 Moyize asalaki ndenge Yawe atindaki ye. Akamataki Jozue mpe
atelemisaki ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe liboso ya lisanga
mobimba ya Isalaele.
23 Atiaki ye maboko mpe apesaki ye mosala, ndenge Yawe atindaki na
nzela ya Moyize.

Mibeko na tina na makabo bazikisa na moto

28

Na tina na makabo ya mokolo na mokolo

1 Yawe alobaki na Moyize :

2 « Pesa mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele mpe yebisa bango : ‹ Bosala keba ete bomema liboso na Ngai, na mikolo oyo ekatama, makabo na Ngai, makabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Ngai. ›
3 Loba na bango : ‹ Tala likabo bazikisa na moto oyo bosengeli kobonza epai na Yawe : bana meme mibale ya mobu moko mpe ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na libela.
4 Bokobonza mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa ;
5 elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na balitele mibale ya mafuta ya olive.
6 Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, oyo ebandisamaki na ngomba Sinai ; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.
7 Bokobakisa lisusu likabo ya masanga : balitele mibale ya masanga ya vino ya sika mpo na mwana meme moko na moko. Bokobonzela Yawe masanga yango na Esika ya bule.
8 Bokobonza mwana meme mosusu na pokwa, elongo na lolenge moko ya makabo ya mbuma mpe mbeka ya masanga oyo bobonzaki na tongo ; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.

Na tina na bambeka mpo na mokolo ya Saba

9 Na mokolo ya Saba, bokobonza mbeka ya bana meme mibale, ya mobu moko oyo ezanga mbeba, elongo na likabo ya masanga mpe bakilo motoba ya farine oyo basangisa na mafuta, lokola makabo ya mbuma.
10 Oyo ezali mbeka ya kotumba mpo na mikolo nyonso ya Saba, bakisa mbeka ya kotumba ya tango nyonso mpe mbeka na yango ya masanga.

Na tina na bambeka mpo na ebandeli ya sanza

11 Na ebandeli nyonso ya sanza, bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba : bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme ya mobu moko sambo. Yango nyonso esengeli kozala na mbeba te.
12 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta ;
13 mpo na mwana meme moko na moko, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na mafuta. Ezali mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
14 Mbeka ya masanga oyo bosengeli kobonza ekozala : balitele minei ya masanga ya vino mpo na ngombe moko na moko, balitele misato ya masanga ya vino mpo na meme moko na moko ya mobali mpe balitele mibale ya masanga ya vino mpo na mwana meme moko na moko ya mobali.
15 Kobakisa na mbeka ya kotumba ya libela elongo na mbeka na yango ya masanga, bokobonza lisusu epai na Yawe ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu.

Na tina na bambeka mpo na feti ya Pasika

16 Mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso ekozala Pasika mpo na lokumu ya Yawe.

17 Mokolo ya zomi na mitano ya sanza yango kaka ekozala mokolo ya
feti monene. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire.
18 Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule ; bokosala
mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo.
19 Bokobonzela Yawe, lokola likabo bazikisa na moto, lokola mbeka ya
kotumba : bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali, bana
mibali ya meme sambo ya mobu moko ; nyonso esengeli kozanga mbeba.
20 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo
ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme moko na
moko ya mobali, bakobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine
basangisa na mafuta ;
21 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango
sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato.
22 Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino.
23 Bokobonza mbeka oyo nyonso, bakisa mpe mbeka ya kotumba ya
libela ya tongo.
24 Bokobanda kobonza yango mikolo nyonso, na mikolo nyonso sambo,
lokola bilei bazikisa na moto ; mpe solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.
Ekobanda kobakisama na mbeka ya kotumba ya libela mpe na mbeka na
yango ya masanga.
25 Na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya bule ; bongo na
mokolo yango, bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo.

Na tina na bambeka mpo na feti ya baposo

26 Na mokolo ya bambuma ya liboso, tango bokobonzela Yawe makabo
ya mbuma ya sika, na tango ya feti ya baposo, bokozala na mayangani ya
bule mpe bokosala mosala moko te oyo basalaka mokolo na mokolo.
27 Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe : bangombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali
mpe bana meme sambo ya mibali ya mobu moko.
28 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo
ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme moko na
moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine
basangisa na mafuta ;
29 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango
sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato.
30 Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino.
31 Bokobonza mbeka yango na mbeka na yango ya masanga, bakisa
mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma. Bosala keba
ete ezala banyama oyo ezanga mbeba. › »

29

Na tina na bambeka mpo na feti ya bakelelo

1 « ‹ Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya
bule. Bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo, ekozala
nde mokolo ya kobeta bakelelo.
2 Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe : mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya

mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
3 Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa
ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme ya mobali, bokobonza
yango na likabo ya bakilo motoba ;
4 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango
sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato.
5 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo
na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino.
6 Bambeka oyo ekobakisama na mbeka ya kotumba ya sanza na sanza
elongo na makabo na yango ya bambuma, na mbeka ya kotumba ya
mokolo na mokolo elongo na makabo na yango ya bambuma mpe mbeka
na yango ya masanga, kolanda ndenge ekatama. Ezali makabo bazikisa
na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe.

Na tina na bambeka mpo na mokolo ya bolimbisi masumu

7 Na mokolo ya zomi, na sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya
bule. Bokokila bilei, bokosala mosala moko te oyo bokosalaka mokolo na
mokolo.
8 Bokobonzela Yawe mbeka ya kotumba, lokola biloko ya solo kitoko :
mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali
ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
9 Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa
ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme ya mobali, bokobonza
yango na likabo ya bakilo motoba ;
10 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango
sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato.
11 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ;
ekobakisama na mbeka mpo na masumu oyo epesami na mokolo ya
bolimbisi masumu mpe na mbeka ya kotumba ya libela na mbeka na
yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.

Na tina na bambeka mpo na feti ya bandako ya kapo

12 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, bokozala na
mayangani ya bule ; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na
mokolo mpe bokosala feti monene mpo na Yawe mikolo sambo.
13 Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mpe lokola likabo
bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe : bangombe
zomi na misato ya mibali, bameme mibale ya mibali, mpe bana meme
zomi na minei ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba.
14 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali kati na bangombe yango
zomi na misato ya mibali, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo
libwa ya farine basangisa na mafuta ; mpo na meme moko na moko kati
na bameme yango mibale ya mibali, bakilo motoba ;
15 mpe mpo na mwana meme moko na moko kati na bana meme yango
zomi na minei, bakilo misato.
16 Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
bakisa lisusu mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma
mpe mbeka na yango ya masanga.
17 Na mokolo ya mibale, bokobonza bangombe ya mibali zomi na mibale,
bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya
mobu moko, nyonso ezanga mbeba ;

18 elongo na makabo ya mbuma mpe likabo ya masanga mpo na
bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme,
kolanda motango oyo ekatama.
19 Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu
mpe lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya
mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
20 Na mokolo ya misato, bokobonza bangombe ya mibali zomi na moko,
meme mibale ya mibali mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu
moko, nyonso ezanga mbeba.
21 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
22 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
23 Na mokolo ya minei, bokobonza bangombe ya mibali zomi, bameme
ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko,
nyonso ezanga mbeba.
24 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
25 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
26 Na mokolo ya mitano, bokobonza bangombe ya mibali libwa, bameme
ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko,
nyonso ezanga mbeba.
27 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
28 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
29 Na mokolo ya motoba, bokobonza bangombe ya mibali mwambe,
bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya
mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
30 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
31 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
32 Na mokolo ya sambo, bokobonza bangombe ya mibali sambo, bameme
ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko,
nyonso ezanga mbeba.
33 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
34 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.

35 Na mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani monene mpe
bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo.
36 Bokobonza lokola mbeka ya kotumba mpe likabo bazikisa na moto,
oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe : ngombe moko ya mobali,
meme moko ya mobali ; mpe bana mibali ya meme, sambo, ya mobu moko
mpe ezanga mbeba.
37 Mpo na ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe bana mibali ya
meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama.
38 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango
ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga.
39 Oyo nde makabo mpe bambeka oyo bokobonzela Yawe na mikolo ya
bafeti na bino oyo ekatama ; ekobakisama na likolo ya mbeka na bino
ya kotumba, na likolo ya makabo na bino ya bambuma, mbeka na bino
ya masanga, mbeka na bino ya boyokani mpo na kokokisa ndayi to mpe
na likolo ya makabo oyo bopesaka wuta na mokano ya mitema na bino
moko. › »

30

Mobeko na tina na bandayi

1 Moyize ayebisaki bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki
ye.
2 Moyize alobaki na bakambi ya mabota ya Isalaele : « Tala mobeko oyo
Yawe asili kopesa :
3 ‹ Soki moto apesi elaka epai na Yawe na nzela ya ndayi to azwi ekateli
songolo na nzela ya ndayi, tika ete akokisa elaka na ye, asala kolanda
maloba oyo ebimaki na monoko na ye.
4 Soki elenge moko ya mwasi alapi ndayi epai na Yawe, wana azali nanu
na ndako ya tata na ye to azwi ekateli moko na nzela ya seleka,
5 bongo tata na ye ayoki ndayi to ekateli yango mpe alobi na ye
eloko moko te, ndayi nyonso oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki
ekotikala se bongo.
6 Kasi soki tata na ye atelemeli ye tango ayoki yango, ndayi nyonso oyo
alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekokoma pamba. Yawe akotangela
ye yango te lokola niongo, pamba te tata na ye aboyi yango.
7 Soki elenge mwasi yango abali sima na kolapa ndayi to sima monoko
na ye kobimisa ekateli ;
8 bongo mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi
oyo alapaki to ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo.
9 Kasi soki mobali na ye atelemeli ye tango ayoki yango, akweyisi nde
ndayi oyo ekangaki ye to ekateli oyo azwaki ye moko mpe ebimaki na
monoko na ye. Yawe akotangela ye yango lokola niongo te.
10 Soki mwasi oyo akufisa mobali to oyo babengana na libala alapi ndayi
to azwi ekateli ezala ya ndenge nini, asengeli kokokisa yango.
11 Soki mwasi ya libala alapi ndayi to azwi ekateli na nzela ya seleka ;
12 bongo, mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te mpe
apekisi ye te, ndayi oyo alapaki mpe ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo.
13 Kasi soki mobali na ye akweyisi yango tango ayoki yango, ndayi moko
te to ekateli moko te oyo ebimaki na monoko na ye ekotikala bongo. Pamba
te mobali na ye akweyisi yango, mpe Yawe akotangela ye yango lokola
niongo te.

14 Mobali na ye azali na bokonzi ya kondima to koboya ndayi nyonso
oyo alapi to ekateli nyonso oyo asili kozwa na kokila bilei.
15 Kasi soki mobali na ye alobi na ye eloko moko te kino na mokolo
oyo ekolanda, elakisi ete asili kondima ndayi nyonso to ekateli nyonso oyo
mwasi na ye azwaki. Andimi yango, pamba te alobi eloko moko te tango
ayokaki yango.
16 Nzokande, soki akweyisi ndayi to ekateli yango, sima na koyoka yango,
ye nde akomema mokumba ya mbeba ya mwasi na ye. › »
17 Tala bikateli oyo Yawe apesaki epai na Moyize na tina na boyokani
kati na mobali mpe mwasi na ye, kati na tata mpe bilenge basi oyo bazali
na ndako na ye.

31

Isalaele alongi Madiani

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Zongisa mabe na mabe oyo bato ya Madiani basalaki bana ya
Isalaele, mpe na sima, okokende kosangana na bakoko na yo na mokili
ya bakufi. »
3 Boye Moyize alobaki na bato : « Tika ete mibali kati na bino balata
bibundeli mpo na kokende kobundisa mokili ya Madiani mpe kozongisela
bango mabe na mabe, na Kombo na Yawe.
4 Libota moko na moko ya Isalaele ekotinda basoda nkoto moko na
etumba. »
5 Boye, baponaki bato nkoto moko mpo na libota moko na moko kati na
mabota ya Isalaele. Bongo, bato nkoto zomi na mibale balataki bibundeli
mpo na kokende na etumba.
6 Moyize atindaki bango na etumba bato nkoto moko ya libota moko na
moko elongo na Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari oyo
amemaki bisalelo ya Esika ya bule mpe bakelelo mpo na kopesa mbela.
7 Babundisaki Madiani ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize mpe
babomaki mibali nyonso.
8 Kati na molongo ya bato oyo babomaki, ezalaki na bakonzi ya Madiani
oyo : Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba. Babomaki mpe lisusu Balami,
mwana mobali ya Beori na mopanga.
9 Bana ya Isalaele bakangaki basi mpe bana ya Madiani elongo na
banyama, bibwele mpe bozwi na bango nyonso lokola bomengo ya
bitumba.
10 Batumbaki bingumba nyonso epai wapi bato ya Madiani bazalaki
kovanda, na milako na bango nyonso.
11 Bamemaki bomengo nyonso ya bitumba mpe biloko nyonso oyo
babotolaki elongo na bato, banyama ;
12 mpe bamemaki bakangami, biloko babotolaki mpe bomengo ya
bitumba epai ya Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari, mpe lisanga ya Isalaele
na molako na bango oyo ezalaki na bitando ya Moabi, na libongo ya
Yordani, pene ya Jeriko.
13 Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari mpe bakambi nyonso ya lisanga ya
Isalaele bayaki koyamba bango na libanda ya molako.
14 Moyize atombokelaki bakonzi oyo baponamaki mpo na kotambolisa
mampinga, bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda, oyo
bawutaki na bitumba.
15 Moyize atunaki bango : « Boni, botiki basi nyonso na bomoi ?

16 Ezalaki nde bango bato balandaki toli ya Balami mpe batindikaki bana
ya Isalaele na kopesa Yawe mokongo, kati na makambo oyo esalemaki na
Peori ; mpe yango nde esalaki ete etumbu ekweya likolo ya bato na Yawe.
17 Sik'oyo, boboma mibali nyonso mpe basi nyonso oyo bayebi nzoto ya
mibali ;
18 kasi bobatela na bomoi mpo na bino, basi nyonso oyo bayebi nanu
nzoto ya mibali te.
19 Moto nyonso kati na bino oyo abomaki moto to asimbaki ebembe,
asengeli kozala libanda ya molako mikolo sambo. Boye, na mokolo ya
misato mpe ya sambo, bosengeli komipetola, bino mpe bakangami na bino.
20 Bokopetola mpe lisusu bilamba nyonso mpe biloko nyonso oyo basala
na baposo ya banyama, na suki ya bantaba to mpe na banzete. »
21 Nganga-Nzambe Eleazari alobaki na basoda oyo bakendeki na
bitumba : « Botala bikateli ya mobeko oyo Yawe apesaki epai ya Moyize :
22 ‹ Ezali kaka wolo, palata, bronze, motako, ete, mbodi
23 mpe biloko nyonso oyo ezikaka na moto te nde bokolekisa na moto
mpo na kopetola yango ; bokopetola yango lisusu na mayi ya bopetolami.
Kasi bokopetola na mayi biloko nyonso oyo ezikaka na moto.
24 Na mokolo ya sambo, bokopetola bilamba na bino mpe bokokoma peto
mpe na sima nde bokoki kozonga na molako. › »

Moyize akaboli bomengo ya bitumba

25 Yawe alobaki na Moyize :
26 « Yo, Moyize, mpe Nganga-Nzambe Eleazari, elongo na bakambi ya
mabota ya lisanga ya Isalaele, botanga motango ya bato, ya banyama
nyonso oyo bakangaki.
27 Kabola bomengo ya bitumba yango kati na basoda oyo bakendeki na
bitumba mpe bato ya lisanga ya Isalaele oyo batikalaki.
28 Na ndambo eteni oyo okopesa na basoda oyo bakendeki na bitumba,
tia pembeni lokola mpako mpo na Yawe, moto moko kati na bato nkama
mitano, ebwele moko kati na bibwele nkama mitano, ezala ya ngombe, ya
ane, ya meme to ya bantaba.
29 Kamata mpako yango kati na ndambo ya eteni na bango mpe pesa
yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari lokola eteni ya Yawe.
30 Kamata kati na ndambo ya eteni ya bana ya Isalaele, moko kati na
tuku mitano, ezala ya bato, ya ngombe, ya ane, ya meme, ya bantaba to ya
bibwele mosusu mpe pesa yango epai ya Balevi oyo bazali na mokumba
ya kobatela Mongombo na Yawe. »
31 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari basalaki ndenge Yawe atindaki
Moyize.
32 Bomengo ya bitumba oyo etikalaki na oyo basoda oyo bakendeki na
bitumba babotolaki ezalaki : meme na bantaba nkoto nkama motoba na
tuku sambo na mitano ;
33 ngombe nkoto tuku sambo na mibale ;
34 ane nkoto tuku motoba na moko
35 mpe basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te nkoto tuku misato na
mibale.

36 Ndambo ya eteni ya bomengo ya bitumba oyo bato oyo
bakendeki na bitumba bazwaki ezalaki :

bameme mpe bantaba nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na
nkama mitano ;

37 mpe mpako mpo na Yawe ezalaki : bameme mpe bantaba nkama
motoba na tuku sambo na mitano ;
38 bangombe nkoto tuku misato na motoba, mpe mpako mpo na Yawe
ezalaki : bangombe tuku sambo na mibale ;
39 ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano, mpe mpako mpo na Yawe
ezalaki : ba-ane tuku motoba na moko ;
40 bato nkoto zomi na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki : bato
tuku misato na mibale.

41 Moyize apesaki mpako mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe Eleazari
ndenge Yawe atindaki ye.
42 Boye, ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, oyo Moyize alongo-
laki na bomengo ya bato oyo bakendeki na bitumba,
43 ndambo oyo epesamelaki lisanga ezalaki : meme elongo na bantaba
nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano ;
44 ngombe nkoto tuku misato na motoba ;
45 ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano,
46 mpe bato nkoto zomi na motoba.
47 Na ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, Moyize alongolaki moto
moko kati na bato tuku mitano mpe nyama moko kati na banyama tuku
mitano, ndenge Yawe atindaki ye mpe apesaki yango epai ya Balevi oyo
bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe.
48 Bongo, bakonzi ya mampinga, bakonzi ya bankoto ya basoda mpe ya
bankama bayaki epai ya Moyize.
49 Balobaki na Moyize : « Basali na yo batangi motango ya basoda oyo
bazali na se ya bokonzi na biso mpe ata moko te azangi.
50 Boye, tomemi epai na Yawe lokola makabo, biloko ya wolo oyo : biloko
oyo balataka na maboko, bapete, bamedayi, biloko ya matoyi, basheneti
oyo moko na moko na biso azwaki mpo na kosala mosala ya bolimbisi
masumu liboso ya Yawe. »
51 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki na maboko na bango,
biloko nyonso oyo basala na wolo.
52 Wolo nyonso oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki
lokola makabo mpo na Yawe, na maboko ya bakonzi ya bankoto mpe ya
bankama, ezalaki bakilo nkama moko na tuku mwambe na minei.
53 Soda na soda akamataki na makasi mpo na ye moko bomengo na ye
ya bitumba.
54 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki wolo na maboko ya
bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda mpe bamemaki
yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani lokola ekaniseli mpo na bana
ya Isalaele liboso ya Yawe.

32

Mabota misato evandi na este ya ebale Yordani

1 Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki na bibwele mingi penza.
Bamonaki ete mokili ya Yaezeri mpe ya Galadi ezali malamu mingi mpo
na kobokola bibwele.
2 Bongo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bayaki koloba na Moyize, na
Nganga-Nzambe Eleazari mpe na bakambi ya lisanga :
3 « Bingumba ya Ataroti, ya Diboni, ya Yaezeri, ya Nimira, ya Eshiboni,
ya Eleale, ya Sebami, ya Nebo mpe ya Beoni ;

4 bituka oyo Yawe akweyisaki liboso ya bato ya Isalaele, ezali malamu
mpo na kobokola bibwele ; nzokande, basali na yo bazali mpe na
bibwele. »
5 Balobaki lisusu : « Soki tozwi ngolu na miso na yo, tika ete mokili oyo
epesamela basali na yo lokola libula na biso mpe okatisa biso na ngambo
ya Yordani te. »
6 Moyize alobaki na bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni :
— Boni, bandeko na bino bakende na bitumba, bongo bino botikala
awa ?
7 Mpo na nini bolingi lisusu kolembisa mitema ya bana ya Isalaele oyo
bazali kokende na mokili oyo Yawe apesaki bango ?
8 Oyo ezali penza makambo oyo batata na bino basalaki tango
natindaki bango wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kokende kononga
mokili.
9 Sima na bango komata na lubwaku ya Eshikoli mpe komona mokili
yango, balembisaki mitema ya bana ya Isalaele oyo balingaki kokota na
mokili oyo Yawe apesaki bango.
10 Na mokolo wana, kanda ya Yawe epelaki mpe alapaki ndayi oyo :
11 « Lokola batosaki Ngai te na motema mobimba, moko te kati na bato
oyo bazali na mibu tuku mibale mpe komata, ba-oyo babimaki na Ejipito,
akomona mokili oyo nalakaki, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami, Izaki
mpe Jakobi
12 longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya libota ya
Kenizi, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni, pamba te batosaki Ngai Yawe
na mitema na bango mobimba. »
13 Yawe atombokelaki Isalaele mpe asalaki ete bayengayenga na esobe
mibu tuku minei kino tango molongo nyonso ya bato oyo basalaki mabe
na miso na Ye basilaki kokufa.
14 Bino mpe bozali kaka ndenge moko, libota ya bato ya masumu,
bozali kaka kosala makambo ndenge moko na batata na bino mpe bozali
kopelisa lisusu koleka kanda ya Yawe likolo ya Isalaele.
15 Soki boboyi kolanda nzela na Ye, akotika lisusu bato oyo nyonso na
esobe mpe bato oyo bakobebisama likolo na bino.
16 Babelemaki pene na Moyize mpe balobaki :
— Te, tolingi nde kotonga mapango mpo na bibwele na biso mpe
bingumba mpo na basi mpe bana na biso awa.
17 Kasi tozali kolata na lombangu bibundeli na biso mpe kokende na
liboso ya bana ya Isalaele kino tango tokokomisa bango na esika na bango.
Bongo, na tango yango, basi mpe bana na biso bakotikala awa, kati na
bingumba batonga makasi, mpo na komibatela liboso ya bavandi ya mokili
oyo.
18 Tokotikala kozonga na bandako na biso te soki moto moko na moko
ya Isalaele azwi libula na ye te ;
19 mpe tokotikala kozwa libula moko te elongo na bango na ngambo
mosusu ya Yordani, pamba te libula oyo esengeli kopesamela biso ezali na
ngambo ya este ya Yordani.
20 Moyize alobaki na bango :
— Soki bosali bongo, soki bolati bibundeli mpo na kokende na bitumba
liboso ya Yawe,
21 mpe soki bino nyonso oyo bosimbi bibundeli bokeyi na ngambo
mosusu ya Yordani liboso ya Yawe, kino abengana banguna na Ye
22 mpe mokili ekoma na se ya bokonzi ya Yawe, nde bokoki kozonga.
Ezali na nzela wana nde bokolongwa na ngambo na miso ya Yawe mpe na

miso ya bana ya Isalaele, mpe mokili oyo ekokoma libula na bino na miso ya Yawe.
23 Kasi soki bosali bongo te, bokosala nde lisumu na miso ya Yawe mpe boyeba ete, lisumu na bino ekolanda bino.
24 Botonga bingumba makasi mpo na basi mpe bana na bino, botonga mapango mpo na bibwele na bino, kasi bokokisa mpe elaka oyo bopesi.
25 Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni balobaki na Moyize :
— Basali na yo bakotosa mitindo ya nkolo na biso.
26 Bana mpe basi na biso elongo na banyama mpe bibwele na biso bakotikala awa, na bingumba ya Galadi.
27 Kasi mpo na biso basali na yo, mobali nyonso akosimba bibundeli mpo na kokende na bitumba ; tokokatisa na ngambo mpo na kobunda liboso ya Yawe ndenge kaka nkolo na biso asili koloba.
28 Boye, Moyize apesaki mitindo na tina na bango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe epai ya bakambi ya mabota ya Isalaele.
29 Moyize alobaki na bango :
— Soki bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni, bango nyonso basimbi bibundeli mpo na kokende na bitumba, bakatisi ngambo ya Yordani elongo na bino liboso ya Yawe, mpe tango mokili ekokoma na se ya bokonzi na bino, bopesa bango mokili ya Galadi lokola libula na bango.
30 Kasi soki bakatisi elongo na bino te mpo na kokende na bitumba, bakozwa libula elongo na bino, na mokili ya Kanana.
31 Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni bazongisaki :
— Basali na yo bakosala makambo oyo Yawe alobaki na biso.
32 Tokokatisa na ngambo mosusu liboso ya Yawe kino na mokili ya Kanana mpo na bitumba. Kasi mabele oyo biso tosengeli kozwa lokola libula ekozala na ngambo oyo ya Yordani.
33 Boye, Moyize apesaki epai ya bakitani ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya Manase, mwana mobali ya Jozefi mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani : mokili mobimba elongo na bingumba na yango mpe mboka mike oyo ezingelaki yango.
34 Bakitani ya Gadi batongaki bingumba oyo : Diboni, Ataroti, Aroeri ;
35 Aroti-Shofani, Yaezeri, Yogibeka ;
36 Beti-Nimira mpe Beti-Arani lokola bingumba ya makasi ; mpe batongaki lisusu mapango mpo na bibwele na bango.
37 Bakitani ya libota ya Ribeni batongaki bingumba oyo : Eshiboni, Eleale mpe Kiriatayimi
38 elongo na Nebo mpe Bala-Meoni, kombo oyo babongola na Sibima. Bapesaki bakombo na bingumba oyo batongaki.
39 Bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase bakendeki kino na Galadi, babotolaki yango mpe babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna.
40 Boye, Moyize apesaki mokili ya Galadi epai ya bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase, mpe bakomaki kovanda kuna.
41 Yairi, moko kati na bakitani ya Manase, abotolaki bamboka na yango ya mike mpe abengaki yango Avoti Yairi*.
42 Mpe Noba abotolaki Kenati mpe bamboka na yango ya mike oyo ya zingazinga mpe abengaki yango Noba, ndenge ezalaki kombo na ye.

* **32:41** Avoti Yairi elingi koloba : bamboka mike ya Yairi.

33

Mobembo ya Isalaele : longwa na Ejipito kino Kanana

1 Tala bisika oyo bana ya Isalaele batongaki milako na bango tango
bazalaki na mobembo wuta na mokili ya Ejipito. Bazalaki kotambola na
molongo ya bitumba na bokambami ya Moyize mpe Aron.
2 Moyize akomaki na mokanda bisika nyonso oyo bazalaki koleka na
etinda ya Yawe. Tala bakombo ya moko na moko ya bisika yango :
3 Bana ya Isalaele balongwaki na Ramisesi na mokolo ya zomi na
mitano, na sanza ya liboso ; ezalaki mokolo oyo elandaki mokolo ya Pasika.
Babimaki na matata te na miso ya bato nyonso ya Ejipito,
4 wana bato ya Ejipito bazalaki kokunda bibembe ya bana mibali na
bango ya liboso oyo Yawe abetaki mpo na kopesa etumbu na banzambe
na bango.
5 Tango balongwaki na Ramisesi, bana ya Isalaele bakendeki kotonga
molako na bango na Sukoti.
6 Kolongwa na Sukoti, bakendeki kotonga molako na bango na Etami,
pene ya mondelo ya esobe.
7 Tango balongwaki na Etami, bazongaki na ngambo ya Pi-Ayiroti
oyo etalana na Bala-Tsefoni, mpe batongaki molako na bango liboso ya
Migidoli.
8 Kolongwa na Pi-Ayiroti, bakatisaki ebale monene mpe bakomaki na
esobe ; batambolaki mikolo misato na esobe ya Etami mpe batongaki
molako na bango, na Mara.
9 Kolongwa na Mara, bakomaki na Elimi epai wapi bakutaki bitima zomi
na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo ; batongaki molako na bango
kuna.
10 Kolongwa na Elimi, bakendeki kotonga molako na bango pene ya ebale
monene ya barozo.
11 Kolongwa na ebale monene ya barozo, bakendeki kotonga molako na
bango na esobe ya Tsini.
12 Kolongwa na esobe ya Tsini, bakendeki kotonga molako na bango na
Dofika.
13 Kolongwa na Dofika, bakendeki kotonga molako na bango na Alushi.
14 Kolongwa na Alushi, bakendeki kotonga molako na bango na Refidimi
epai wapi bato bazangaki mayi ya komela.
15 Kolongwa na Refidimi, bakendeki kotonga molako na bango na esobe
ya Sinai.
16 Kolongwa na esobe ya Sinai, bakendeki kotonga molako na bango na
Kibiroti-Atava.
17 Kolongwa na Kibiroti-Atava, bakendeki kotonga molako na bango na
Atseroti.
18 Kolongwa na Atseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Ritima.
19 Kolongwa na Ritima, bakendeki kotonga molako na bango na Rimoni-
Peretsi.
20 Kolongwa na Rimoni-Peretsi, bakendeki kotonga molako na bango na
Libina.
21 Kolongwa na Libina, bakendeki kotonga molako na bango na Risa.
22 Kolongwa na Risa, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba
Keyelata.
23 Kolongwa na ngomba Keyelata, bakendeki kotonga molako na bango
na ngomba Seferi.

24 Kolongwa na ngomba Seferi, bakendeki kotonga molako na bango na
Arada.
25 Kolongwa na Arada, bakendeki kotonga molako na bango na
Makeyeloti.
26 Kolongwa na Makeyeloti, bakendeki kotonga molako na bango na
Taati.
27 Kolongwa na Taati, bakendeki kotonga molako na bango na Tera.
28 Kolongwa na Tera, bakendaki kotonga molako na bango na Mitika.
29 Kolongwa na Mitika, bakendaki kotonga molako na bango na
Ashimona.
30 Kolongwa na Ashimona, bakendeki kotonga molako na bango na
Moseroti.
31 Kolongwa na Moseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Bene-
Yaakani.
32 Kolongwa na Bene-Yaakani, bakendeki kotonga molako na bango na
Ori-Gidigadi.
33 Kolongwa na Ori-Gidigadi, bakendeki kotonga molako na bango na
Yotibata.
34 Kolongwa na Yotibata, bakendeki kotonga molako na bango na
Abrona.
35 Kolongwa na Abrona, bakendeki kotonga molako na bango na Etsioni-
Geberi.
36 Kolongwa na Etsioni-Geberi, bakendeki kotonga molako na bango na
Kadeshi, na esobe ya Tsini.
37 Kolongwa na Kadeshi, bakendeki kotonga molako na bango na
ngomba Ori, na mondelo ya Edomi.
38 Ezali kuna na ngomba Ori nde, kolanda etinda ya Yawe, Nganga-
Nzambe Aron amataki mpe akufaki na mokolo ya liboso ya sanza ya
mitano, sima na mibu tuku minei wuta bana ya Isalaele babimaki na
Ejipito.
39 Aron azalaki na mibu ya mbotama nkama moko na tuku mibale na
misato tango akufaki likolo ya ngomba Ori.
40 Boye, mokonzi ya Aradi, moto ya mboka Kanana, oyo azalaki kovanda
na Negevi ya mboka Kanana, ayokaki sango ya koya ya bana ya Isalaele.
41 Tango balongwaki na ngomba Ori, bakendeki kotonga molako na
bango na Tsalimona.
42 Kolongwa na Tsalimona, bakendeki kotonga molako na bango na
Punoni.
43 Kolongwa na Punoni, bakendeki kotonga molako na bango na Oboti.
44 Kolongwa na Oboti, bakendeki kotonga molako na bango na Iye-
Abarimi, na mondelo ya Moabi.
45 Kolongwa na Iye-Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango na
Diboni-Gadi.
46 Kolongwa na Diboni-Gadi, bakendeki kotonga molako na bango na
Alimoni-Dibilatayimi.
47 Kolongwa na Alimoni-Dibilatayimi, bakendeki kotonga molako na
bango na bangomba Abarimi, pembeni ya Nebo.
48 Kolongwa na bangomba Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango
na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko.
49 Batongaki molako na bango pembeni ya Yordani, kolongwa na Beti-
Yeshimoti kino na Abele-Shitimi, na etando ya Moabi.

Mitindo mpo na kokabola mokili ya Kanana

50 Na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko, Yawe
alobaki na Moyize :
51 « Loba na bana ya Isalaele, mpe yebisa bango : ‹ Tango bokokatisa
ebale Yordani mpo na kokota na mokili ya Kanana,
52 bokobengana bato nyonso oyo bavandaka na mboka yango, bokosilisa
kobuka banzambe nyonso ya bikeko oyo basala na mabanga, na bibende
banyangwisa na moto mpe bokobebisa bisambelo na bango nyonso ya
likolo ya bangomba.
53 Bokobotola mokili yango mpe bokokoma kovanda kuna, pamba te
napesi bino mokili yango mpo ete bobotola yango.
54 Bokokabola na kobeta zeke mabele ya mokili oyo ezali libula na bino :
libota oyo eleki monene ekozwa mpe eteni ya mabele oyo eleki monene ;
libota ya moke, ekozwa mpe eteni ya mabele ya moke. Libota moko na
moko ekozwa eteni na yango ya mabele na esika oyo zeke ekokweya.
Bokokabola yango kolanda masanga ya bituka na bino.
55 Kasi soki bobengani te bavandi ya mokili yango, ba-oyo bakotikala
bakokoma lokola banzube na miso na bino mpe lokola basende na mipanzi
na bino. Bakomonisa bino pasi na mokili oyo bokovanda.
56 Boye, nakosala bino ndenge nakanaki kosala bango. › »

34

Bandelo ya Kanana, mboka ya elaka

1 Yawe alobaki na Moyize :
2 « Pesa mitindo oyo na bana ya Isalaele : ‹ Tango bokokota na Kanana,
tala mokili oyo ekopesamela bino lokola libula, mokili ya Kanana elongo
na bandelo na yango oyo :

3 Na ngambo ya sude, mondelo na bino ekobanda na esobe ya Tsini mpe
ekolanda mondelo ya mokili ya Edomi. Na ngambo ya este, mondelo
na bino ya sude ekobanda na ebale monene ya Barozo,
4 ekokita na sude ya ebandeli ya ngomba Akarabimi mpe ekoleka na
Tsini kino na sude ya Kadeshi-Barinea ; ekokoba na Atsari-Adari mpe
ekoleka na Atsimoni.
5 Longwa na Atsimoni, ekoleka na mayi ya lubwaku ya Ejipito mpo na
kosuka na ebale monene.
6 Mondelo na bino ya ngambo ya weste ekozala ebale monene Mediter-
ane.
7 Na ngambo ya nor, mondelo na bino ekobanda na ebale monene
Mediterane kino na ngomba Ori.
8 Longwa na ngomba Ori, bokolekisa yango na Lebo-Amati mpo na
kosuka na Tsedadi.
9 Longwa na Tsedadi, ekoleka na Zifironi mpe ekokoma na Atsari-Enani.
Yango nde ekozala mondelo na bino ya ngambo ya nor.
10 Na ngambo ya este, mondelo na bino ekobanda na Atsari-Enani kino
na Shefami ;
11 longwa na Shefami, ekokita na Ribila na ngambo ya este ya Ayini mpe
ekolanda ebale ya Kinereti, na ngambo na yango ya este,
12 kino na Yordani mpo na kosuka na ebale monene ya Barozo.

Ezali ndenge wana nde mokili na bino ekozala elongo na bandelo
oyo ezingeli yango. › »

Moyize apesi mitindo ya sika mpo na kokabola mokili

13 Moyize apesaki mitindo oyo na bana ya Isalaele : « Tala yango wana,
mokili oyo bokokabola na zeke, mokili oyo Yawe apesaki mitindo ete
bapesa yango na mabota libwa na ndambo.
14 Pamba te ndako na ndako ya libota ya Ribeni mpe ndako na ndako ya
libota ya Gadi elongo na ndambo ya libota ya Manase esilaki kozwa libula
na yango.
15 Mabota oyo mibale na ndambo ezwaki libula na yango na ngambo ya
este ya Yordani, oyo etalana na Jeriko. »

Yawe aponi bato mpo na kokabola mokili

16 Yawe alobaki lisusu na Moyize :
17 « Tala bato oyo bakokabola mokili kati na bino : Nganga-Nzambe
Eleazari mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni.
18 Bokozwa lisusu mokambi moko kati na libota moko na moko mpo na
kokabola mokili.

19 Tala bakombo na bango :

Mpo na libota ya Yuda : Kalebi, mwana mobali ya Yefune ;
20 mpo na libota ya Simeoni : Samuele, mwana mobali ya Amiwudi ;
21 mpo na libota ya Benjame : Elidadi, mwana mobali ya Kisiloni ;
22 mpo na libota ya Dani : mokambi Buki, mwana mobali ya Yogili ;
23 mpo na bana ya Jozefi, libota ya Manase : mokambi Anieli, mwana
mobali ya Efodi ;
24 libota ya Efrayimi : mokambi Kemweli, mwana mobali ya Shifitani ;
25 mpo na libota ya Zabuloni : mokambi Elitsafani, mwana mobali ya
Parinaki ;
26 mpo na libota ya Isakari : mokambi Palitieli, mwana mobali ya Azani ;
27 mpo na libota ya Aseri : mokambi Ayiwudi, mwana mobali ya
Shelomi ;
28 mpo na libota ya Nefitali : mokambi Padeyeli, mwana mobali ya
Amiwudi. »

29 Bango wana nde bato oyo Yawe apesaki mokumba ya kokabola
mokili ya Kanana kati na bana ya Isalaele.

35

Bana ya Isalaele bapesi Balevi bingumba

1 Yawe alobaki na Moyize kati na etando ya Moabi, pembeni ya Yordani
oyo etalani na Jeriko :
2 « Pesa mitindo na bana ya Isalaele ete bapesa na Balevi, wuta na
libula oyo bakozwa, bingumba ya kovanda elongo na mabele oyo ezali
zingazinga na yango.
3 Bingumba ekozala mpo na kovanda, mpe mabele ya zingazinga mpo
na bibwele na bango, bisalelo na bango mpe banyama na bango nyonso.
4 Mabele ya zingazinga ya bingumba oyo bokopesa na Balevi ekozala
etando ya bametele pene nkama mitano kobanda na mir ya engumba.
5 Na libanda ya engumba, bokozwa etando ya bametele pene nkoto
moko na ngambo ya este, nkoto moko na ngambo ya weste, nkoto moko

na ngambo ya nor mpe nkoto moko na ngambo ya sude ; mpe engumba ekozala na kati-kati. Yango nde ekozala mabele na bango ya zingazinga.
6 Bokobongisa mpo na Balevi bingumba motoba ya kokimela mpo ete moto oyo abomi moninga na nko te akoka kokima kuna ; bokobakisa bingumba mosusu tuku minei na mibale.
7 Na nyonso, bokopesa na Balevi bingumba tuku minei na mwambe, moko na moko elongo na mabele na yango ya zingazinga.
8 Mpo na bingumba oyo bokopesa na Balevi wuta na libula ya mabele ya bana ya Isalaele, bosengeli kozwa yango kolanda bozwi ya libota moko na moko : libota oyo ezali na bingumba ebele ekopesa mpe bingumba ebele ; libota oyo ezali na bingumba moke ekopesa mpe bingumba moke. »

Yawe apesi na bana ya Isalaele bingumba ya kokimela

9 Yawe alobaki na Moyize :
10 « Loba na bana ya Isalaele : ‹ Tango bokokatisa Yordani mpo na kokota na Kanana,
11 bokopona bingumba ya kokimela mpo ete moto oyo akoboma moto na nko te akoka kokima kuna.
12 Bingumba yango ekozala ekimelo mpo na bino liboso ya mobukanisi makila ; na bongo mobomi akokufa te soki asambi nanu te na miso ya lisanga.
13 Kati na bingumba oyo bokopesa, bingumba motoba ekozala ekimelo mpo na bino :
14 misato na ngambo ya Yordani, mpe misato kati na Kanana. Ekozala bingumba ya kokimela.
15 Bingumba nyonso motoba ekozala ekimelo mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na bapaya oyo bakozala kati na bino. Boye moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokima kuna.
16 Soki abeti moninga na ye libende, mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi ; basengeli koboma ye.
17 Soki abeti moninga na ye libanga, mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi ; basengeli koboma ye.
18 Soki abeti moninga na ye nzete, mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi ; basengeli koboma ye.
19 Ezali mobukanisi makila nde akoboma mobomi : akoboma ye tango kaka akokutana na ye.
20 Soki abambi moninga na ye eloko na nko mpe moninga yango akufi
21 to soki abeti moninga na ye likofi mpo ete alingaka ye te, mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi ; boye mobukanisi makila akoboma mobomi tango kaka akokutana na ye.
22 Kasi soki moto atindiki moninga na ye na nko te to na kokana te, soki abambi ye eloko na makanisi mabe te,
23 soki akweyiseli ye libanga na nko te mpe na kokana te, mpe moninga yango akufi,
24 lisanga ekokata makambo oyo kolanda mibeko kati ya mobomi mpe mobukanisi makila.
25 Lisanga ekokangola mobomi na maboko ya mobukanisi makila mpe ekozongisa ye kati na engumba ya kokimela epai wapi akimaki.
Mobomi akovanda kuna kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo bapakolaki mafuta ya bule.
26 Nzokande soki mobomi alongwe na engumba ya kokimela epai wapi akimaki,

27 mpe soki mobukanisi makila akutani na ye libanda ya engumba na
ye ya kokimela mpe abomi ye, mobukanisi makila asali mabe te.
28 Pamba te mobomi asengeli kovanda kati na engumba na ye ya
kokimela kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Ezali kaka sima
ya kufa na ye nde akoki kozonga na mabele na ye.
29 Mitindo oyo ekozala mibeko mpo na bino mpe mpo na bakitani na
bino nyonso, na bisika nyonso oyo bokovanda.
30 Tango nyonso oyo moto akoboma moninga na ye, bakoboma mobomi
soki kaka batatoli ebele bafundi, pamba te litatoli ya moto moko ekoki te
mpo na kokatela moto etumbu ya kufa.
31 Bokondima kozwa eloko moko te mpo na kosikola bomoi ya mobomi
oyo asengeli na kufa ; basengeli kaka koboma ye.
32 Bokondima mpe kozwa eloko moko te mpo na kopesa ye nzela ya
kokima na engumba songolo ya kokimela to ya kozonga kovanda lisusu
kati na mokili na ye liboso ya kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe.
33 Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bozali. Solo, kosopa makila
ekomisaka mokili mbindo ; pamba te soki makila esopani na mokili, ezali
kaka na nzela ya makila ya moto oyo asopi yango nde bakoki kokomisa
lisusu mokili peto.
34 Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bokovanda, mokili epai wapi
Ngai mpe nakovanda ; pamba te nazali Yawe, navandaka kati na bana ya
Isalaele. › »

36

Libula ya bana basi ya Tselofikadi

1 Bakonzi ya mabota ya etuka ya bakitani ya Galadi, mwana mobali ya
Makiri, mwana mobali ya Manase mpe mokitani ya Jozefi, bayaki liboso
ya Moyize mpe liboso ya bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosolola
na bango.
2 Balobaki : « Tango Yawe apesaki mitindo epai ya nkolo na ngai ete
apesa mokili lokola libula epai ya bana ya Isalaele na kobeta zeke, apesaki
yo mpe mitindo ya kopesa libula ya Tselofikadi, ndeko na biso ya mobali,
epai ya bana na ye ya basi.
3 Boye, soki esalemi ete bana basi yango babali mibali oyo bawuti na
mabota mosusu ya Isalaele, libula na bango ekolongwa na libula ya batata
na biso, mpe bakobakisa yango na libula ya libota ya mibali oyo bakobala
bango. Bongo, libula oyo epesamelaki biso ekokoma moke.
4 Tango mobu ya kosepela kokangolama ekokoma mpo na bana ya
Isalaele, libula ya bana basi yango ekobakisama na libula ya mabota ya
mibali oyo babalaki bango, mpe bakozwa mabele na bango wuta na libula
ya libota ya bakoko na biso. »
5 Boye, na etinda ya Yawe, Moyize epesaki mitindo oyo epai ya bana ya
Isalaele : « Makambo oyo libota ya bakitani ya Jozefi balobi ezali na nzela.
6 Tala liloba oyo Yawe alobaki mpo na bana basi ya Tselofikadi : ‹ Bakoki
solo kobalana na mibali nyonso oyo bango balingi, kasi ezala kaka kati na
mibali ya libota ya tata na bango.
7 Pamba te libula moko te kati na Isalaele ekoki kolongwa na libota
moko mpo na kokende na libota mosusu ; moto nyonso ya Isalaele asengeli
kobatela mabele ya libota oyo azwaki lokola libula wuta na bakoko na ye.

8 Mwana mwasi nyonso kati na bikolo ya Isalaele oyo akozwa mabele
lokola libula asengeli kobalana kaka na mobali ya libota ya tata na ye mpo
ete moto nyonso ya Isalaele azwa libula ya tata na ye.
9 Libula moko te ekoki kolongwa na libota moko mpo na kokende na
libota mosusu, pamba te libota moko na moko ya Isalaele esengeli kobatela
mabele oyo esili kozwa lokola libula. › »
10 Boye, bana basi ya Tselofikadi basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na
nzela ya Moyize.
11 Bana basi ya Tselofikadi : Mala, Tiritsa, Ogila, Milika mpe Noa ;
babalanaki na bandeko na bango, na ngambo ya libota ya tata na bango.
12 Babalanaki kati na etuka ya bakitani ya Manase, mwana mobali ya
Jozefi, mpe libula na bango etikalaki na libota mpe etuka ya tata na bango.

13 Oyo ezali nde mibeko mpe malako oyo Yawe apesaki na nzela ya
Moyize epai ya bana ya Isalaele na bitando ya Moabi, oyo etalana na Jeriko,
pene ya Yordani.

Deteronomi

Etinda ya kolongwa na ngomba Orebi

1 Tala maloba oyo Moyize ayebisaki bana nyonso ya Isalaele na ngambo
ya este ya Yordani kati na esobe, kati na etando Araba oyo etalana na Sufi,
kati ya Parani mpe Tofeli, kati ya Labani, Atseroti mpe Di-Zaabi.
2 Esengaka mikolo zomi na moko ya mobembo wuta na Orebi kino na
Kadeshi-Barinea, na nzela ya ngomba Seiri.
3 Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi na moko, na mobu ya minei,
Moyize alobaki na bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki
ye na tina na bango.
4 Makambo yango esalemaki sima na Moyize kolonga Sikoni, mokonzi
ya bato ya Amori, oyo azalaki koyangela wuta na Eshiboni, mpe sima na
ye kolonga Ogi, mokonzi ya Bashani, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti
mpe na Edreyi.
5 Ezalaki na ngambo ya este ya Yordani, na mokili ya Moabi, nde Moyize
alimbolaki mobeko oyo. Alobaki na bango :

Moyize akanisaki lisusu elaka ya Nzambe

6 « Yawe, Nzambe na biso, alobaki na biso, na ngomba Orebi :
‹ Bowumeli mpe mingi na ngomba oyo.
7 Bolongola molako mpe bokende kino na etuka ya bangomba ya bato
ya Amori ; bokende na bamboka nyonso oyo ezali pene ya Araba, na
bangomba, na mboka ya se, na Negevi mpe pembeni-pembeni ya mayi
monene, kati na mokili ya bato ya Kanana mpe na mokili ya Libani kino
na Efrate, ebale monene.
8 Tala, napesi bino mokili oyo. Bokota mpe bokamata mokili oyo Yawe
alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino —Abrayami,
Izaki, Jakobi— mpe bakitani na bango. › »

Moyize aponaki bakambi

9 Na tango wana, nalobaki na bino :
— Ngai moko nakokoka te kokamba bino.
10 Yawe, Nzambe na bino, akomisi bino ebele koleka mpe tala lelo
motango na bino ekomi lokola minzoto na likolo.
11 Tika ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, akomisa bino ebele
mbala nkoto moko mpe apambola bino ndenge alakaki !
12 Nakokoka ndenge nini komema ngai moko makambo na bino,
mikumba na bino, mpe kowelana na bino ?
13 Bopona bato ya bwanya, ya mayele mpe ya lokumu kati na moko
na moko ya mabota na bino, mpe ngai nakotia bango bakambi na bino.
14 Bozongiselaki ngai :
— Makambo oyo osili koyebisa biso ezali malamu.
15 Boye, nazwaki bakambi kati na mabota na bino, bato ya lokumu mpe
ya bwanya, bongo nakomisaki bango bakambi ya bankoto, ya bankama,
ya batuku mitano mpe ya bazomi, mpe bakalaka mpo na mabota na bino.
16 Na tango wana, napesaki bakambi na bino mokumba oyo : « Boyoka
kowelana oyo ezali kati na bandeko na bino mpe bokata makambo na
bosembo ; ezala kowelana kati ya bana ya Isalaele bango na bango to kati
ya mwana ya Isalaele mpe mopaya.

17 Bopona bilongi te na tango ya kosambisa, boyoka bato nyonso : azala
moto pamba to moto monene. Bobanga moto te, pamba te kosambisa ezali
likambo ya Nzambe. Bomemela ngai likambo oyo eleki bino na makasi
mpe ngai nakoyoka yango. »
18 Mpe na tango wana, nayebisaki bino makambo nyonso oyo bosengeli
kosala.
19 Boye, ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki biso, tolongwaki na
ngomba Orebi mpe tokendeki na etuka ya bangomba ya bato ya Amori.
Tokatisaki esobe monene mpe ya somo oyo bomonaki mpe tokomaki na
Kadeshi-Barinea.
20 Nalobaki na bino :
— Bosili kokoma na etuka ya bangomba ya bato ya Amori, etuka oyo
Yawe, Nzambe na biso, apesi biso.
21 Botala, Yawe, Nzambe na bino, apesi bino mokili ; bokende mpe
bokamata yango ndenge Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alobaki na
bino. Bobanga te mpe bozala na mpiko.
22 Bato nyonso kati na bino bayaki epai na ngai mpe balobaki :
— Tika ete totinda liboso na biso bato mpo na konongela biso
mokili mpe komemela biso sango ya nzela oyo tokoki kolanda mpe ya
bingumba epai wapi tokokende.
23 Likanisi yango emonanaki malamu na miso na ngai, yango wana
naponaki kati na bino mibali zomi na mibale, mobali moko mpo na libota
moko.
24 Balongwaki mpe bakendeki, bongo bamataki kino na etuka ya
bangomba mpe bakomaki na lubwaku ya Eshikoli oyo banongaki.
25 Bakamataki na maboko na bango ndambo ya bambuma ya mokili
wana mpe bamemelaki biso yango. Tala sango oyo bapesaki biso :
« Mboka oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso ezali malamu. »

Bana ya Isalaele batombokelaki Yawe

26 Kasi boboyaki komata, botombokelaki etinda ya Yawe, Nzambe na
bino.
27 Bongo boyimaki-yimaki kati na bandako na bino mpe bolobaki :
« Yawe alingaka biso te, yango wana abimisaki biso na Ejipito mpo na
kokaba biso na maboko ya bato ya Amori mpo ete bango baboma biso.
28 Boni, tokende kaka kuna ? Bandeko na biso basili kolembisa biso
nzoto. Balobi : ‹ Bato yango bazali makasi mpe bingambe koleka biso,
bingumba na bango ezali minene mpe bamir na yango ekenda kino na
likolo. Tomonaki lisusu bana ya Anaki kuna. › »
29 Nalobaki na bino : « Bozala na somo te mpe bobanga bango te,
30 pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali kotambola liboso na bino mpe
akobunda mpo na bino ndenge asalaki na Ejipito, na miso ya bato nyonso.
31 Mpe na esobe, na banzela nyonso oyo botambolaki kino bokoma na
esika oyo, bomonaki ndenge nini Yawe, Nzambe na bino, amemaki bino
ndenge tata amemaka mwana na ye. »
32 Atako bongo, botiaki elikya te epai na Yawe, Nzambe na bino,
33 oyo azalaki kotambola liboso na bino na nzela mpo na kolukela bino
esika ya kotonga molako. Na butu, azalaki lokola likonzi ya moto ; mpe
na moyi, azalaki lokola likonzi ya lipata ; mpo na kolakisa bino nzela oyo
bosengelaki kotambola.
34 Tango Yawe ayokaki nyonso oyo bozalaki koloba, asilikaki mpe alapaki
ndayi :

35 « Moto moko te kati na molongo oyo ya bato mabe akoki komona
mokili ya kitoko oyo nalakaki kopesa na bakoko na bango na nzela ya
ndayi,
36 longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune ; ye akomona yango,
mpe nakopesa na ye mpe na bakitani na ye, mokili oyo lokolo na ye
enyataki, pamba te asalelaki Ngai Yawe na motema na ye mobimba. »
37 Likolo na bino, Yawe asilikelaki mpe ngai ; alobaki : « Yo mpe lisusu
okokota te kati na mokili yango.
38 Kasi mosungi na yo Jozue, mwana mobali ya Nuni, ye akokota kati
na yango. Lendisa ye, pamba te ye nde akokamba Isalaele mpo na kozwa
mokili yango lokola libula.
39 Bongo, bana na bino oyo bolobaki ete bakomema bango na bowumbu,
bana na bino oyo bayebi nanu te kokesenisa malamu mpe mabe, bango
nde bakokota na mokili yango. Nakopesa bango mokili yango, mpe
bakokamata yango.
40 Mpo na bino, bobaluka mpe bokende na esobe, na nzela ya ebale
monene ya Barozo. »
41 Bozongiselaki ngai : « Tosali masumu epai na Yawe. Tokokende mpe
tokobunda ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki biso. » Boye, moto
nyonso kati na bino alataki bibundeli na ye, mpe bokanisaki ete ezali
likambo ya pasi te komata na etuka ya bangomba.
42 Kasi Yawe alobaki na ngai : « Yebisa bango ete bamata te mpe
babunda te, pamba te nakozala elongo na bango te ; banguna na bango
bakolonga bango. »
43 Nzokande nayebisaki bino, kasi boyokaki kaka te ; botombokelaki
mitindo ya Yawe ; mpe, na lolendo na bino, bomataki na etuka ya
bangomba.
44 Boye, bato ya Amori oyo bavandaka na bangomba yango bakitelaki
bino mpe babundisaki bino, babenganaki bino lokola liboke ya banzoyi
mpe balongaki bino longwa na Seiri kino na Orima.
45 Bozongaki mpe bolelaki liboso ya Yawe, kasi aboyaki koyoka kolela
na bino, akangaki matoyi na Ye.
46 Bongo bovandaki na Kadeshi mikolo ebele.

2

Bana ya Isalaele Bayengaki-yengaki kati na Esobe

1 Na sima, tobalukaki mpe tokendeki na esobe, na nzela ya ebale monene
ya Barozo ndenge Yawe atindaki ngai, pamba te tobalukaki mikolo ebele
zingazinga ya etuka ya ngomba Seiri.
2 Yawe alobaki na ngai :
3 « Bowumeli mingi na kobaluka zingazinga ya etuka ya bangomba oyo ;
sik'oyo bokende na ngambo ya nor.
4 Pesa mitindo oyo epai ya bato : ‹ Bokomi pembeni ya koleka mokili ya
bandeko na bino, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Bakobanga
bino, kasi bozala mayele.
5 Bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko te kati
na mokili na bango, ezala ata esika ya kotia lokolo na bino. Nasila kopesa,
epai na Ezawu, etuka ya ngomba Seiri lokola libula na ye.
6 Bokofuta bango palata mpo na biloko oyo bokolia mpe mpo na mayi
oyo bokomela.

7 Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino na misala nyonso ya maboko
na bino. Abateli bino na esobe oyo ya monene mibu tuku minei. Yawe,
Nzambe na bino, azali elongo na bino mpe bozangi eloko moko te. › »
8 Na sima, totikaki bandeko na biso, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka
na Seiri. Tobalukaki wuta na nzela ya Araba oyo ewuta na Eyilati mpe na
Etsioni-Geberi, mpe tokendeki na nzela ya esobe ya Moabi.
9 Yawe alobaki na ngai : « Bomona bato ya Moabi lokola banguna na
bino te mpe bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko
te kati na mokili na bango. Nasila kopesa mokili ya Ari lokola bozwi epai
ya bakitani ya Loti. »
10 Bato ya Emimi nde bazalaki kovanda kuna na kala. Bazalaki makasi
mpe ebele, bingambe lokola bana ya Anaki.
11 Bango mpe bazalaki komonana lokola bato ya Refayimi ndenge moko
na bana ya Anaki. Kasi bato ya Moabi bazalaki kobenga bango bato ya
Emimi.
12 Bato ya Ori mpe bazalaki kovanda na Seiri kasi bakitani ya Ezawu
babenganaki bango. Babomaki bato ya Ori liboso na bango mpe bakomaki
kovanda na bisika na bango ndenge kaka Isalaele asalaki mpo na mokili
oyo Yawe apesaki bango lokola bozwi.
13 Yawe alobaki : « Sik'oyo, botelema mpe bokatisa lubwaku ya Zeredi. »
Boye totikaki lubwaku.
14 Mibu tuku misato na mwambe elekaki wuta tango tolongwaki na
Kadeshi-Barinea kino tokatisaki lubwaku ya Zeredi. Banda wana, molongo
nyonso ya bato oyo babundaki bitumba bakufaki kati na molako ndenge
Yawe alapaki ndayi mpo na bango.
15 Loboko ya Yawe ebalukelaki bango kino asilisaki koboma bango
nyonso kati na molako.
16 Tango bato ya suka kati na bato oyo bazalaki kobunda bitumba
basilaki kokufa,
17 Yawe alobaki na ngai :
18 « Lelo oyo, okokatisa Moabi mpe Ari.
19 Tango okokoma na mokili ya bato ya Amoni, komona bango lokola
banguna te mpe kobundisa bango te, pamba te nakopesa yo ata eteni moko
te ya mabele kati na mokili ya bakitani ya bato ya Amoni. Nasilaki kopesa
yango lokola bozwi epai ya bakitani ya Loti. »
20 Mboka yango mpe emonanaki lokola mboka oyo bato ya Refayimi
bazalaki kovanda. Kasi bato ya Amoni bazalaki kobenga bato ya Refayimi :
bato ya Zamizumi.
21 Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe kaka lokola bana ya Anaki.
Kasi Yawe abomaki bango liboso ya bato ya Amoni. Bato ya Amoni
babenganaki bato ya Zamizumi mpe bakomaki kovanda na bisika na
bango.
22 Yawe asalaki mpe ndenge wana mpo na bakitani ya Ezawu oyo
bazalaki kovanda na Seiri tango abomaki bato ya Ori liboso na bango.
Bakitani ya Ezawu babenganaki bato ya Ori mpe bakomaki kovanda na
bisika na bango kino na mokolo ya lelo.
23 Ezalaki mpe ndenge moko mpo na bato na Avi oyo bazalaki kovanda
na mboka yango kino na Gaza. Bato ya Kafitori*, oyo bawuta na mokili
ya Kafitori, babomaki bato ya Avi mpe bakomaki kovanda na bisika na
bango.

* **2:23** Bato ya Kafitori bazali bato ya Filisitia (Am 9.7).

Bana ya Isalaele balongaki Sikoni

24 Yawe alobaki : « Botelema, bokende mpe bokatisa lubwaku ya
Arinoni. Nakabi na maboko na bino, Sikoni, moto ya Amori mpe mokonzi
na Eshiboni, elongo na mokili na ye. Bobanda kobundisa yango mpe
bokamata yango.
25 Lelo, nakosala ete mabota nyonso ya mokili ezala na somo mpe
kobanga liboso na bino. Bakoyoka sango ya makambo oyo bokosala, bongo
bakolenga mpe bakozanga kimia likolo na bino. »
26 Wuta na esobe ya Kedemoti, natindaki bantoma epai ya Sikoni,
mokonzi ya Eshiboni, na maloba ya kimia.
27 Nalobaki : « Tobondeli yo, tika biso tolekela na mokili na yo. Tokoleka
kaka na nzela ya monene, tokobaluka te ezala na ngambo ya loboko ya
mwasi to ya mobali.
28 Okotekela biso biloko ya kolia mpe mayi ya komela na motuya ya
palata. Kasi tika biso kaka toleka na makolo
29 ndenge bakitani ya Ezawu, oyo bavandaka na mokili ya Seiri, mpe
bato ya Moabi, oyo bavandaka na Ari, basalelaki biso kino tokatisaki
Yordani mpe tokotaki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi
biso. »
30 Kasi Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, aboyaki kopesa biso nzela ya
kolekela na mokili na ye, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akomisaki
moto na ye makasi mpe motema na ye libanga, mpo na kokaba ye na
maboko na bino ndenge asali lelo.
31 Bongo Yawe alobaki na ngai : « Tala, nabandi kokaba na maboko na
bino Sikoni mpe mokili na ye. Banda kobotola yango mpe kamata yango. »
32 Tango Sikoni elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na
kobundisa biso na Yakatsi,
33 Yawe, Nzambe na biso, akabaki ye na maboko na biso mpe tobomaki
ye, bana na ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso.
34 Bongo, tobotolaki bingumba na ye nyonso, tobukaki bingumba
nyonso, tobomaki mibali, basi mpe bana nyonso ; totikaki ata moto moko
te.
35 Kasi tomemaki mpo na biso : bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo
tokutaki na bingumba na bango.
36 Longwa na Aroeri oyo ezali na suka ya lubwaku ya Arinoni, mpe
longwa na engumba oyo ezali kati na lubwaku kino na Galadi, ezalaki na
engumba moko te oyo elekaki biso na makasi. Yawe, Nzambe na biso,
apesaki biso yango nyonso.
37 Kasi bopusanaki te na mokili ya bato ya Amoni, na ngambo nyonso
ya lubwaku ya Yaboki, na bingumba ya bangomba, mpe na bisika nyonso
oyo Yawe, Nzambe na biso, apekisaki biso.

3

Bana ya Isalaele balongaki Ogi

1 Sima, tobalukaki mpe tokendeki na nzela ya Bashani. Bongo Ogi,
mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo
na kokutana na biso mpe babundisaki biso na Edreyi.
2 Yawe alobaki na ngai : « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye na maboko
na yo elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye ; sala ye
ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda
na Eshiboni. »

3 Boye Yawe, Nzambe na biso, akabaki lisusu Ogi, mokonzi ya Bashani,
mpe mampinga na ye nyonso, na maboko na biso ; mpe tobomaki bango,
totikaki ata moto moko te.
4 Na tango wana, tobotolaki bingumba na ye nyonso, totikaki ata
engumba moko te kati na bingumba tuku motoba na etando ya Arigobi
kati na mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani.
5 Bingumba wana nyonso ezalaki ya kotongama makasi mpe ezalaki na
bamir ya milayi mpe na bikuke oyo bakangaka na bibende mpe ezalaki
lisusu na bamboka ebele oyo ezanga bamir.
6 Boye, tobukaki yango nyonso ndenge tosalaki epai ya Sikoni, mokonzi
ya Eshiboni. Tango tobukaki bingumba na ye, tobomaki mibali, basi mpe
bana na ye.
7 Kasi tomemaki mpo na biso bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo
tobotolaki na bingumba.
8 Boye, na tango wana, tozwaki na maboko ya bakonzi mibale ya bato ya
Amori, mokili oyo ezalaki na ngambo ya este ya Yordani, wuta na lubwaku
ya Arinoni kino koleka ngomba Erimoni.
9 Bato ya Sidoni babengaka ngomba Erimoni Sirioni mpe bato ya Amori
babengaka yango Seniri.
10 Tozwaki bingumba nyonso ya etando, Galadi nyonso mpe Bashani
nyonso kino koleka bingumba ya Salika mpe ya Edreyi, bingumba ya
Bashani epai wapi Ogi azalaki koyangela.
11 Nzokande Ogi, mokonzi ya Bashani, atikalaki kaka ye moko na bomoi
kati na bato ya Refayimi. Mbeto na ye ezalaki ya bibende ; molayi na
yango ezalaki na bametele pene minei mpe mokuse na yango, bametele
pene mibale. Mbeto yango ezali kino lelo na engumba Raba ya bato ya
Amoni.

Bokabolami ya mokili

12 Na tango wana, tobotolaki mokili yango. Napesaki epai ya bato ya
libota ya Ribeni mpe ya libota ya Gadi mokili oyo ezalaki wuta na Aroeri,
kati na lubwaku ya Arinoni kino ndambo ya etuka ya bangomba ya Galadi
mpe bingumba na yango.
13 Ndambo oyo etikalaki na Galadi mpe nyonso mosusu ya Bashani,
mokili ya Ogi, napesaki yango na ndambo ya libota ya Manase : Mokili
nyonso ya Arigobi, oyo ezali na Bashani, eyebanaki lokola mokili ya bato
ya Refayimi.
14 Yairi, mokitani ya Manase, abotolaki etuka nyonso ya Arigobi kino na
mondelo ya bato ya Geshuri mpe ya bato ya Maakati. Apesaki bamboka
yango kombo na ye. Yango wana kino lelo babengaka Bashani bamboka
ya Yairi.
15 Mpe napesaki Galadi epai ya Makiri.
16 Kasi epai ya mabota ya Ribeni mpe ya Gadi, napesaki etando oyo
ebanda wuta na Galadi, ekenda na lubwaku ya Arinoni mpe esalaki
mondelo kino na ebale ya Yaboki oyo esalaki mondelo na mokili ya Amoni.
17 Mondelo na yango ya weste ezalaki Yordani : wuta na Kinereti kino
na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, na se ya bangomba
ya Pisiga na ngambo ya este.
18 Na tango wana, napesaki bino mitindo oyo : « Yawe, Nzambe na bino,
apesaki bino mokili oyo mpo ete bokamata yango. Kasi bato na bino
nyonso oyo bazali na makoki ya kobunda balata bibundeli mpe baleka
liboso ya bandeko na bino bana ya Isalaele.

19 Bobele basi na bino, bana na bino mpe ebele ya bibwele na bino nde
bakotikala na bingumba oyo napesaki bino
20 kino tango Yawe akopesa bopemi epai ya bandeko na bino ndenge
asalaki mpo na bino, mpe kino bango lisusu bakozwa mokili oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesi bango na ngambo mosusu ya Yordani. Sima na
yango, bokozonga, moko na moko, na mabele oyo napesaki bino. »
21 Na tango wana, nalobaki na Jozue : « Omonaki yo moko makambo
oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai na bakonzi oyo mibale ; akosala
kaka ndenge moko na bikolo nyonso epai wapi bokoleka.
22 Bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, Ye moko
akobundela bino. »

Moyize akokota te na mokili ya elaka

23 Na tango wana, nabondelaki Yawe :
24 — Oh Nkolo Yawe, obandaki kolakisa monene na Yo mpe nguya na
Yo epai ya mosali na Yo. Pamba te nzambe nini na likolo mpe na se
akoki kosala misala minene mpe makambo ya kokamwa lokola oyo Yo
osali ?
25 Nabondeli Yo, yokela ngai mawa mpo ete nakatisa Yordani mpo
namona mokili oyo ya kitoko na ngambo mosusu, etuka kitoko ya
bangomba mpe Libani.
26 Kasi likolo na bino, Yawe asilikelaki ngai mpe aboyaki koyoka ngai.
Alobaki na ngai :
— Ekoki boye ! Koloba na ngai lisusu likambo wana te.
27 Mata na songe ya ngomba Pisiga mpe tala na ngambo ya weste, na
nor, na sude mpe na este. Tala kaka mokili na miso kasi okotikala kokatisa
Yordani te.
28 Pesa mitindo na Jozue, pesa ye makasi mpe lendisa ye ; pamba te ye
nde akokamba bato oyo mpe akosala ete bazwa lokola libula mokili oyo
ozali komona.
29 Bongo tovandaki na lubwaku oyo etalani na Beti-Peori.

4

Moyize asengi na bato kotosa Mobeko

1 Sik'oyo Isalaele, yoka malamu mitindo mpe mibeko oyo nalingi koteya
yo. Salela yango mpo ete ozala na bomoi mpe okamata mokili oyo Yawe,
Nzambe ya bakoko na yo, apesi yo.
2 Kobakisa eloko moko te na oyo natindi yo mpe kolongola eloko moko
te kati na yango, kasi tosa mitindo oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo.
3 Bomonaki bino moko makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki
na Bala ya Peori : abomaki kati na bino bato nyonso oyo bamipesaki na
kosalela Bala ya Peori.
4 Kasi bino oyo bokangamaki na Yawe, Nzambe na bino, bino nyonso
bozali na bomoi na mokolo ya lelo.
5 Tala, nateyaki bino mitindo mpe mibeko ndenge Yawe, Nzambe na
ngai, atindaki ngai, mpo ete bokoka kotosa yango na mokili oyo bokokota
mpo na kozwa yango.
6 Botosa yango mpe bosalela yango na bokebi ; yango nde ekokomisa
bino bato ya bwanya mpe ya mayele na miso ya bikolo oyo bakoyoka sango
ya mitindo mpe mibeko yango ; mpe bakoganga : « Solo, libota monene
oyo ezali na bato ya bwanya mpe na bato ya mayele. »

7 Pamba te ekolo nini lisusu ya monene, oyo banzambe na yango ezali
pembeni na yango ndenge Yawe, Nzambe na biso, azalaka pembeni na
biso tango nyonso oyo tobelelaka Ye ?
8 Mpe ekolo nini mosusu ya monene, oyo ekoki kozala na mitindo mpe
mibeko ya sembo lokola Mobeko oyo natie lelo liboso na bino ?

Nzambe amimonisaki epai ya bana ya Isalaele

9 Nzokande, sala keba mpe omisenzela mpo ete obosana te makambo
oyo miso na yo emonaki to kotika te makambo yango elongwa na motema
na yo na mikolo nyonso ya bomoi na yo. Teya yango na bana na yo mpe
na bana na bango oyo bakobotama na sima na bango.
10 Kanisa mokolo oyo otelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na Orebi
tango Yawe alobaki na ngai : « Sangisa bato oyo liboso na Ngai mpo na
koyoka maloba na Ngai, mpo ete bakoka koyeba kopesa Ngai lokumu tango
nyonso bakozala na mokili oyo mpe bakoka koteya yango na bana na
bango. »
11 Yango wana, bino bopusanaki mpe botelemaki na ebandeli ya ngomba
tango ezalaki kopela moto oyo ekomaki kino na likolo elongo na mapata
ya mwindo mpe molili makasi.
12 Yawe alobelaki bino wuta na moto ; boyokaki lokito ya maloba na ye
kasi bomonaki ata nzoto te ; mongongo kaka nde ezalaki koyokana.
13 Atalisaki bino boyokani na Ye, mibeko zomi oyo bosengeli kosalela,
mpe akomaki yango na bitando mibale ya mabanga.
14 Na tango wana kaka, Yawe atindaki ngai koteya bino bikateli mpe
mibeko oyo bosengeli kosalela na mokili oyo bokokende mpo na kozwa
yango.

Nzambe apekisaki kosambela bikeko

15 Bongo, bomisenzela malamu, pamba te bomonaki nzoto te na mokolo
oyo Yawe alobelaki bino na ngomba Orebi wuta na moto.
16 Bomibebisa te na kosala ekeko, elilingi ya mwasi to ya mobali,
17 ya nyama nyonso ya mokili to ya ndeke nyonso oyo epumbwaka na
likolo,
18 ya ekelamu nyonso oyo etambolaka na libumu to ya mbisi nyonso oyo
etiolaka na se ya mayi.
19 Mpe tango botalaka na mapata mpe bomonaka moyi, sanza, minzoto
mpe biloko mosusu oyo ezali na likolo, bokosama te mpo na kofukamela
mpe kogumbamela biloko oyo Yawe, Nzambe na bino, apesa na bikolo
nyonso oyo ezali na mokili.
20 Kasi mpo na bino, Yawe azwaki bino mpe abimisaki bino na fulu ya
moto ya bibende, oyo ezalaki Ejipito, mpo ete bozala bato ya libula na Ye
ndenge bozali sik'oyo.
21 Yawe asilikelaki ngai likolo na bino mpe alapaki ndayi na makasi
nyonso ete nakoki te kokatisa Yordani mpe kokota na mokili kitoko oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula.
22 Nakokufa na mokili oyo mpe nakokatisa Yordani te ; kasi bino, etikali
moke bokatisa mpe bokamata mokili oyo ya kitoko.
23 Bozala na bokebi mpe bobosana te boyokani oyo Yawe, Nzambe na
bino, asalaki elongo na bino. Mpe bomisalela ekeko te na lolenge nyonso
oyo Yawe, Nzambe na bino, apekisaki.
24 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali moto oyo ezikisaka, azali
Nzambe na zuwa.

Etumbu na tina na kosambela bikeko

25 Tango bokozala na bana mpe bakoko, mpe bokowumela tango molayi
na mokili, soki bokosami mpe bosali ekeko ya lolenge nyonso, soki bosali
mabe na miso ya Yawe, Nzambe na bino, soki botumboli kanda na Ye,
26 soki bosali makambo wana, likolo mpe se ekozala motatoli kati na ngai
mpe bino : bokolimwa noki na mokili oyo bokokende kozwa sima na bino
kokatisa Yordani. Bokowumela kuna tango molayi te, kasi bokobebisama
solo ;
27 Yawe akopanza bino kati na bato. Kasi ndambo kaka ya bato kati na
bino nde bakowumela kati na bikolo epai wapi Yawe akomema bino.
28 Kuna, bokogumbamela banzambe oyo esalemi na maboko ya bato,
banzambe ya banzete to ya mabanga, oyo ekoki komona te, koyoka te,
kolia te mpe koyoka solo te.
29 Kasi soki, wuta na mokili wana, boluki Yawe, Nzambe na bino,
bokomona Ye soki boluki Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo
na bino mobimba.
30 Tango bokozala na mawa mpe pasi nyonso oyo ekokomela bino, sima
na mikolo, bokozonga epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokotosa Ye.
31 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya mawa, akosundola
bino te, akobebisa bino te mpe akobosana te boyokani oyo asala na bakoko
na bino tango alapaki ndayi.

Yawe kaka nde azali Nzambe

32 Luka koyeba makambo oyo esalema na mikolo ya liboso, liboso ete
yo obotama, wuta mokolo oyo Nzambe asala moto na mokili ; luka oyeba
makambo oyo esalema kati na mokili banda na suka moko kino na suka
mosusu, soki likambo ya monene boye esila kosalema, soki likambo ya
boye esila koyokana.
33 Boni, ezali na bato bayoka mongongo ya Nzambe kolobela bango kati
na moto ndenge bino boyokaki mpe botikali na bomoi ?
34 Boni, ezali na nzambe oyo ameka kobimisa mpo na ye ekolo moko
wuta na ekolo mosusu na nzela ya komekama, ya bilembo, ya bikamwa,
ya bitumba, ya maboko na ye ya nguya, mpe na kosembola loboko to
na nzela ya misala minene ya somo lokola makambo nyonso oyo Yawe,
Nzambe na bino, asala mpo na bino kati na Ejipito na miso na bino ?
35 Omonaki makambo nyonso wana mpo oyeba ete Yawe kaka nde azali
Nzambe, mosusu azali te.
36 Wuta na likolo, ayebisaki yo na mongongo na Ye mpo na koteya yo ;
na se, Yawe alakisaki yo moto na ye ya monene mpe oyokaki mongongo
na Ye kobima kati na moto.
37 Lokola alingaki bakoko na yo mpe aponaki bakitani na bango,
abimisaki yo na Ejipito na nguya na Ye mpe na makasi na Ye ya monene
38 mpo na kobengana liboso na yo bikolo minene mpe ya makasi koleka
yo mpe kokotisa yo na bamboka na bango mpo na kopesa yo yango lokola
libula ndenge yango ezali na mokolo ya lelo.
39 Yeba yango lelo mpe tia yango na motema na yo ete Yawe kaka nde
azali Nzambe na likolo mpe na se, mosusu azali te.
40 Batela bikateli mpe mitindo na Ye, oyo nazali kopesa yo lelo mpo
ete ozala moto ya esengo, yo mpe bana na yo sima na yo, mpe mpo ete
owumela tango molayi na mokili oyo Yawe, Nzambe, na yo apesi yo mpo
na libela.

Moyize aponi bingumba ya kokimela

41 Moyize aponaki bingumba misato na ngambo ya este ya Yordani,

42 mpo ete moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na nko te, na
kozanga koyina ye liboso, akoka kokimela na moko kati na bingumba
yango mpe akoka kobikisa bomoi na ye.
43 Tala bingumba yango : Mpo na libota ya Ribeni, engumba Betseri kati
na etando ya esobe ; mpo na libota ya Gadi, engumba Ramoti ya Galadi,
mpe mpo na libota ya Manase, engumba Golani kati na Bashani.

Isalaele asengeli kokangama na Yawe kaka

Ebandeli

44 Tala Mobeko oyo Moyize atiaki liboso ya bana ya Isalaele :
45 Tala malako, bikateli mpe mibeko oyo Moyize apesaki na bana ya
Isalaele tango babimaki na Ejipito ;
46 mpe tango bazalaki na lubwaku etalana na Beti-Peori, na ngambo ya
este ya Yordani, kati na mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo
azalaki kovanda na Eshiboni oyo Moyize mpe bana ya Isalaele balongaki
tango babimaki na Ejipito.
47 Bazwaki mokili na ye mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. Bakonzi
nyonso mibale bazalaki bato ya Amori mpe bakonzaki na ngambo ya este
ya Yordani.
48 Bana ya Isalaele bavandaki na etando oyo ebandaki na Aroeri, na
ngomba Arinoni kino na ngomba Sirioni oyo babengi Erimoni ;
49 bakisa Araba nyonso na este ya Yordani kino na ebale monene ya
Araba, na ebandeli ya ngomba Pisiga.

5

Nzambe apesaki mibeko zomi

1 Moyize abengisaki Isalaele mobimba mpe alobaki : « Oh Isalaele, yoka
malamu bikateli mpe mibeko oyo nakoyebisa yo lelo. Yekola yango, batela
yango mpe salela yango.
2 Yawe, Nzambe na biso, asalaki boyokani elongo na biso elongo na
ngomba Orebi.
3 Yawe asalaki te boyokani oyo na bakoko na biso kasi asalaki yango nde
na biso, biso nyonso oyo tozali na bomoi awa na mokolo ya lelo.
4 Yawe alobaki na bino kati na moto likolo ya ngomba ndenge moto
alobanaka na moto miso na miso.
5 Na tango wana, natelemaki kati ya Yawe mpe bino mpo na koyebisa
bino maloba na Yawe, pamba te bozalaki kobanga moto mpe bomataki te
likolo ya ngomba. Tala maloba oyo alobaki :

> 6 ‹ Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili
> ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu.

7 Okozalaka na banzambe mosusu te, bobele Ngai.
8 Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na
likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele.
9 Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai
Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa ; napesaka bana etumbu
mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya
bato oyo bayinaka Ngai.
10 Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya
bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai.

11 Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na yo, pamba te
Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo akotanga Kombo na Ye na
pamba.
12 Kanisaka mokolo ya Saba mpe bulisaka yango, ndenge Yawe, Nzambe
na yo, atindaki yo yango.
13 Okosalaka misala na yo nyonso mikolo motoba.
14 Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo.
Na mokolo wana, okosalaka mosala ata moko te, ezala yo, mwana na yo
ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi
mowumbu na yo, ngombe na yo, ane na yo, ebwele moko kati na bibwele
na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo, mpo ete mosali na yo
ya mobali mpe mwasi mosali na yo ya mwasi bakoka kopema ndenge yo
ozali kopema.
15 Kanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito, mpe Yawe, Nzambe na bino,
abimisaki bino kuna na loboko na Ye ya nguya mpe na loboko na Ye ya
kosembolama. Yango wana, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo ete
otosa mokolo ya Saba.
16 Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu, ndenge Yawe, Nzambe
na yo, atindaki yo mpo ete ozala na bomoi ya molayi, mpe ozala moto
ya esengo kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo.
17 Okobomaka te.
18 Okosalaka ekobo te.
19 Okoyibaka te.
20 Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo
makambo.
21 Okolulaka te mwasi ya moninga na yo ; okolulaka te ndako ya
moninga na yo, elanga na ye, mowumbu na ye ya mobali to mwasi
mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso oyo ezali
ya moninga na yo. › »

22 Oyo nde mibeko oyo Yawe alobaki na mongongo makasi kati na moto
epai ya lisanga mobimba oyo ezalaki likolo ya ngomba kati na mapata
mpe molili makasi ; mpe abakisaki ata likambo moko te. Bongo akomaki
yango na bitando mibale ya mabanga mpe apesaki ngai yango.

23 Tango boyokaki mongongo kobima kati na molili, wana ngomba
ezalaki kopela moto, bakambi nyonso ya mabota na bino mpe bampaka
na bino bayaki epai na ngai.
24 Balobaki : « Yawe, Nzambe na biso, alakisi biso nkembo na Ye mpe
lokumu na Ye ; mpe toyoki mongongo na Ye wuta na moto. Lelo, tomoni
ete moto akoki kozala na bomoi ata soki Nzambe asololi na ye.
25 Kasi sik'oyo mpo na nini tokufa kaka boye ? Moto ya monene oyo
ekoki kozikisa biso mpe koboma biso soki tokobi koyoka mongongo na
Yawe, Nzambe na biso, kolobela biso.
26 Pamba te nani kati na mokili akoki koyoka mongongo ya Nzambe na
bomoi koloba kati na moto ndenge biso toyokaki bongo atikala na bomoi ?
27 Pusana pembeni mpe yoka makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na
biso, akoloba ; bongo na sima, okoyebisa biso makambo nyonso oyo Yawe,
Nzambe na biso, akoloba na yo ; mpe biso tokoyoka mpe tokotosa yango. »

28 Yawe ayokaki bino tango boyebisaki ngai mpe alobaki na ngai :
« Nayoki makambo oyo bato oyo balobi na yo. Nyonso oyo balobi ezali
malamu.

29 Oh, soki mitema na bango ezalaki penza ya kobongama mpo na
kobanga Ngai mpe kobatela mibeko na Ngai tango nyonso, mpo ete bakoka
kozala tango nyonso malamu elongo na bana na bango !
30 Kende, yebisa bango : ‹ Bozonga na bandako na bino. ›
31 Kasi yo, vanda awa elongo na Ngai mpo ete napesa yo mibeko nyonso,
bikateli nyonso, mpe mitindo nyonso oyo okoteya bango mpo ete basalela
yango kati na mokili oyo nakopesa bango lokola libula. »
32 Yango wana, bosala keba na oyo nyonso Yawe, Nzambe na bino, atindi
bino ; bobaluka te ezala na ngambo moko to na ngambo mosusu.
33 Botambola na banzela nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki
bino mpo ete bozala na bomoi, mpo ete bozala bato ya esengo, mpe mpo
ete bobakisa mikolo ya bomoi na bino kati na mokili oyo bokokamata.

6

Yawe, Nzambe ya Isalaele, azali kaka moko

1 Tala mibeko, bikateli mpe malako oyo Yawe, Nzambe na bino, atindi
ngai koteya bino mpo ete bosalela yango kati na mokili oyo bokokota mpo
na kokamata yango,
2 mpo ete yo, bana na yo mpe bakitani na yo, botosa Yawe, Nzambe na
bino, tango nyonso oyo bokozala na bomoi na kobatelaka bikateli na Ye
nyonso mpe mibeko oyo napesi bino mpo ete bozala na bomoi molayi.
3 Oh Isalaele, yoka malamu ! Senzela ete otosa yango mpo ete ozala
malamu mpe bokoma ebele na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe
mafuta ya nzoyi, ndenge Yawe Nzambe ya bakoko na bino alakaki bino.
4 Isalaele, yoka malamu ! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali kaka
moko.
5 Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo
na yo mobimba mpe na makasi na yo nyonso.
6 Tika ete mibeko oyo napesi yo lelo, ewumela kati na motema na yo.
7 Okoteyaka yango na bana na yo tango ozali na ndako, tango ozali
kotambola na nzela, tango olali mpe tango olamuki.
8 Kanga yango na maboko na yo lokola bilembo mpe tia yango na elongi
na yo lokola elembo.
9 Koma yango na makonzi ya ndako na yo mpe na bikuke na yo.
10 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo na mokili oyo alapelaki ndayi
epai ya bakoko na yo, epai ya Abrayami, Izaki, mpe Jakobi mpo na kopesa
yo bingumba ya minene mpe ya malamu oyo yo otongaki te,
11 bandako etonda na biloko ya malamu ya ndenge na ndenge oyo yo
otiaki te, mabulu ya mayi oyo yo otimolaki te, bilanga ya vino mpe ya
olive oyo yo olonaki te ; boye tango okolia mpe okotonda ;
12 keba ete obosana Yawe te oyo abimisaki yo na Ejipito, mokili ya
bowumbu.
13 Tosa Yawe, Nzambe na yo ; salela kaka Ye mpe lapa ndayi na yo na
Kombo na Ye.
14 Kosalela banzambe mosusu te, banzambe ya bato oyo bazingeli yo ;
15 pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe ya
zuwa, mpo ete asilikela yo te mpe abebisa yo te na mokili.
16 Komeka te Yawe, Nzambe na yo, ndenge osalaki na Masa.
17 Batela malamu mibeko, mitindo mpe bikateli ya Yawe, Nzambe na yo,
oyo apesi yo.

18 Sala oyo ezali alima mpe malamu na miso ya Yawe, mpo ete ozala
moto ya esengo, mpo ete okota, mpe mpo ete okamata mokili ya malamu
oyo Yawe alakaki kopesa na bakoko na yo na nzela ya ndayi,
19 na kobengana banguna na yo nyonso liboso na yo, ndenge Yawe
alobaki.
20 Na mikolo ekoya, soki mwana na yo ya mobali atuni yo : Mitindo,
bikateli mpe mibeko oyo Yawe, Nzambe na biso, atinda yo, elingi kolakisa
nini ?
21 Okoloba na ye : Tozalaki bawumbu ya Faraon na Ejipito, kasi Yawe
abimisaki biso na Ejipito na loboko na ye ya nguya.
22 Yawe asalaki na miso na biso bilembo minene mpe bikamwa, ya
minene mpe ya somo na Ejipito, na Faraon mpe na ndako na ye mobimba.
23 Kasi abimisaki biso kuna mpo na kokotisa biso mpe kopesa biso mokili
oyo alakaki na bakoko na biso na ndayi oyo alapaki.
24 Yawe atindaki biso kotosa mibeko oyo nyonso mpe kobanga Yawe,
Nzambe na biso, mpo ete tozala tango nyonso malamu mpe tozala na
bomoi ndenge ezali lelo.
25 Mpe soki totosi malamu mibeko nyonso oyo, liboso ya Yawe, Nzambe
na biso, ndenge atindaki biso, wana tokozala bato ya sembo.

7

Bato ya Isalaele babulisama mpo na Yawe Nzambe

1 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo na mokili oyo ozali kokende
mpo na kozwa yango lokola libula mpe tango akobengana liboso na yo
bikolo ebele—bato ya Iti, ya Girigazi, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya
Evi mpe ya Yebusi, bikolo sambo oyo eleki yo na motango ya bato mpe na
makasi—
2 mpe tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, mpe
tango okolonga bango, okobebisa bango nyonso mpe okotika ata ndambo
te ; okosala ata boyokani moko te elongo na bango ; koyokela bango mawa
te.
3 Okosangana ata moke te na bango na nzela ya libala, okopesa te na
libala bana na yo ya basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe okozwa
te na libala bana na bango ya basi mpo na bana na yo ya mibali ;
4 noki te, bakopengwisa bana na yo ya mibali na miso na Ngai mpo
ete basalela Ngai lisusu te kasi basalela banzambe mosusu, bongo Yawe
akosilikela bino mpe akobebisa yo noki.
5 Tala makambo oyo bosengeli kosala bango : bokokweyisa bitumbelo na
bango, bokopanza bikeko na bango, bokobuka makonzi ya nzambe mwasi
Ashera mpe bokotumba na moto banzambe na bango ya bikeko,
6 pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe,
Nzambe na bino, aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali na mokili
mpo ete bozala bato na Ye, bozwi na Ye moko penza.
7 Ezali te mpo ete bozalaki mingi koleka bato mosusu nde Yawe alakisaki
bino bolingo na Ye, bozalaki kutu moke koleka bato nyonso.
8 Kasi ezali mpo ete Yawe alingaka bino mpe abatelaka ndayi oyo alapaki
epai ya bakoko na bino. Yango wana, na loboko na Ye ya nguya, Yawe
abimisaki bino mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu, na maboko ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito.
9 Boye yeba ete Yawe, Nzambe na yo, azali Nzambe moko kaka ya solo ;
azali Nzambe ya boyengebene, abatelaka boyokani mpe bolingo na Ye kino

na molongo ya nkoto ya bakitani oyo balingaka Ye mpe babatelaka mibeko na Ye.
10 Kasi azelaka te kopesa etumbu na moto oyo ayinaka Ye mpe abomaka ye mbala moko.
11 Yango wana, bosala keba mpo na kosalela mitindo, bikateli mpe mibeko oyo napesi bino lelo.

12 Soki bokosala keba na mibeko oyo mpe bokosalela yango malamu, Yawe, Nzambe na bino, akobatela bolingo mpe boyokani na Ye elongo na bino ndenge alapaki ndayi epai ya bakoko na bino.
13 Akolinga bino mpe akopambola bino, akokomisa bino ebele, akopambola mabota na bino, mbuma ya mabele na bino : milona na bino, vino ya sika mpe mafuta ; akopambola bitonga ya bangombe na bino, bameme na bino mpe bantaba na bino kati na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino yango.
14 Bokopambolama koleka bato nyonso. Mobali moko te to mwasi moko te akozanga bana, mpe ebwele na yo moko te ekozanga bana.

15 Yawe akobatela yo na bokono nyonso, akobwakela yo ata bokono moko te oyo yo oyebaki te na Ejipito, kasi akokweyisa yango likolo ya bayini na yo.

16 Okoboma bato nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akokaba na maboko na yo ; okoyokela bango mawa te. Kosalela banzambe na bango te mpo ete yango ekozala motambo mpo na yo.

17 Tango mosusu okomilobela : « Bikolo oyo ezali makasi koleka biso, ndenge nini tokolonga kobengana yango ? »
18 Te ! Kobanga yango soki moke te ! Kanisa malamu makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, asalaki Faraon mpe Ejipito mobimba.
19 Omonaki na miso na yo komekama makasi, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa, loboko ya nguya mpe loboko esembolama oyo na nzela na yango Yawe, Nzambe na yo, abimisaki yo na Ejipito. Yawe, Nzambe na yo, akosala ndenge moko epai ya bato oyo ozali kobanga.
20 Mpe kutu, Yawe, Nzambe na yo, akotindela bango banzoyi ya minene kino tango bato oyo bakotikala mpe bakobombama liboso na yo bakokufa.
21 Kolenga te liboso na bango, pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe Monene mpe ya somo.
22 Yawe, Nzambe na yo, akobengana moke-moke bikolo oyo ezali liboso na yo ; okokoka te kosilisa bango na mbala moko, noki te banyama mabe ekokoma ebele zingazinga na yo.
23 Kasi Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, akotia bango noki na mobulu monene kino bakobebisama.
24 Yawe akokaba bakonzi na bango na maboko na yo, mpe okolimwisa bakombo na bango na mokili ; moko te akokoka kotelemela yo, okobebisa bango.
25 Okotumba na moto banzambe na bango ya bikeko. Kolula te mpe kozwa te palata mpe wolo oyo ezali na likolo na yango, ekoki kozala motambo mpo na yo ; pamba te ezali nkele na miso ya Yawe, Nzambe na yo.
26 Kokotisa te mpe kolinga te eloko ya mbindo kati na ndako na yo. Okotia yango pembeni mpo na kobebisa yango nyonso. Zwa yango lokola eloko ya nkele mpe ya mbindo, pamba te etiami pembeni mpo na kobebisama.

8

Yawe ateyaki bato na Ye kati na esobe

1 Salela na bokebi mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino lelo mpo
ete bokoka kovanda, kokoma ebele, kokota mpe kozwa mokili oyo Yawe
alakaki epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi.
2 Kobosanaka te ndenge Yawe, Nzambe na yo, akambaki yo na mobembo
nyonso kati na esobe mibu tuku minei, mpe ndenge abukaki lolendo na
yo mpe amekaki yo mpo na koyeba mozindo ya motema na yo mpe kotala
soki okotosa mibeko na Ye to te.
3 Abukaki lolendo na yo, abomaki yo nzala mpe aleisaki yo mana oyo yo
mpe batata na yo botikalaki koyeba te, mpo na koteya yo ete moto abikaka
kaka na lipa te, kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya
Yawe.
4 Bilamba na yo etikalaki konzuluka te mpe makolo na yo etikalaki
kovimba te na mibu wana tuku minei.
5 Boye sosola ete Yawe, Nzambe na yo, azalaki koteya yo ndenge tata
ateyaka mwana na ye.
6 Tosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na yo, na kotambolaka na banzela
na Ye mpe na kopesaka Ye lokumu.
7 Pamba te Yawe, Nzambe na yo, azali kokotisa yo na mokili ya malamu,
mokili oyo etonda na mayi, na mabulu ya mayi mpe na bitima oyo etiolaka
na lubwaku mpe na bangomba ;
8 mokili oyo etonda na ble, na orje, na vino, na banzete ya figi, na banzete
ya grenade ; mokili ya mafuta ya olive mpe ya nzoyi ;
9 mokili oyo bokozanga lipa te mpe eloko moko te ; mokili oyo mabanga
ezali bibende mpe bokoki kobimisa motako* na bangomba.
10 Tango bokolia mpe bokotonda, bosanzola Yawe, Nzambe na bino, mpo
na mokili ya malamu oyo apesi bino.
11 Sala keba ete obosana te Yawe, Nzambe na yo, na kozanga kotosa
mitindo na Ye, mibeko na Ye mpe bikateli na Ye oyo nazali kopesa yo lelo.
12 Tango okolia mpe okotonda, tango okotonga bandako ya kitoko mpe
okovanda kuna,
13 tango bangombe na yo, bantaba na yo mpe bameme na yo ekobotana
mingi, tango palata na yo mpe wolo na yo ekokoma ebele mpe biloko
nyonso oyo ozali na yango ekokoma ebele ;
14 sala keba ete motema na yo etonda na lofundu te mpe obosana te
Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito, mokili ya bowumbu,
15 oyo akambaki yo na esobe ya monene mpe ya somo, na bitando
ekawuka mpe ezanga mayi, etando etonda na banyoka ya ngenge mpe
na koto† mpe abimiselaki yo mayi ya komela wuta na libanga moko ya
makasi.
16 Kati na esobe yango, apesaki yo mana mpo na kolia, bilei oyo batata
na yo batikala koyeba te, mpo na kobuka lolendo na yo mpe komeka yo,
mpo ete na suka, okoka komona bolamu.
17 Boye sala keba ete omilobela te : « Nguya na ngai moko mpe makasi
ya maboko na ngai moko nde eboteli ngai bomengo oyo ! »
18 Mpo na yango, kobosanaka te ete ezali Yawe, Nzambe na yo, nde
apesaki yo makoki ya kozwa bomengo oyo mpo na kolendisa boyokani
na Ye, oyo asalaki elongo na bakoko na bino na nzela ya ndayi, ndenge
ezali na mokolo ya lelo.

---

* **8:9** Motako elakisi na lifalanse : cuivre. † **8:15** Koto elakisi na lifalanse : scorpion.

19 Soki obosani Yawe, Nzambe na yo, soki osaleli banzambe mosusu,
soki ogumbameli mpe ofukameli yango, nalobi na bino solo lelo ete
bokobebisama.
20 Bokobebisama solo lokola bikolo oyo Yawe abebisaki liboso na bino,
mpo ete botosi te Yawe, Nzambe na bino.

9

Isalaele azalaki mpe libota ya batomboki

1 Oh Isalaele, yoka malamu ! Okomi sik'oyo pene ya kokatisa Yordani
mpo na kokota mpe kobengana bikolo oyo eleki yo na monene mpe na
makasi, bikolo oyo evandaka kati na bingumba minene oyo ezali na bamir
batonga makasi mpe ekenda kino na likolo.
2 Bato yango bazali makasi mpe bingambe, bana ya Anaki ! Oyebi bango
mpe osila koyoka bato koloba na tina na bango : « Nani akoki kotelema
liboso ya bana ya Anaki ? »
3 Kasi lelo, yeba malamu ete Yawe, Nzambe na yo, azali Ye moko
kotambola liboso na yo lokola moto oyo ezikisaka ; akobebisa bango mpe
akobuka bango liboso na yo ; bongo yo okokamata mabele na bango mpe
okosilisa bango noki-noki, ndenge Yawe alakaki yo.
4 Tango Yawe, Nzambe na yo, akosilisa kobengana bango liboso na yo,
komilobela te kati na motema na yo : « Ezali mpo na bosembo na ngai
nde Yawe amemaki ngai mpo ete nakamata mokili oyo. » Te, ezali bongo
te ! Ezali nde mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe abengani yango
liboso na yo.
5 Ezali te mpo na bosembo na yo to mpo ete otambolaki alima nde
okokota mpo na kozwa mokili na bango, kasi ezali solo mpo na mabe ya
bikolo yango nde Yawe, Nzambe na yo, akobengana yango liboso na yo,
mpo na kokokisa ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na yo Abrayami, Izaki
mpe Jakobi.
6 Boye sosola malamu ete ezali te mpo na bosembo na yo nde Yawe,
Nzambe na yo, azali kopesa yo mokili oyo ya malamu mpo ete okamata
yango, pamba te yo mpe ozali libota ya batomboki.

Mwana ngombe ya wolo ezalaki mbeba ya bato

7 Kanisaka malamu likambo oyo mpe kobosanaka te ndenge nini
opelisaki kanda ya Yawe, Nzambe na yo, kati na esobe : banda mokolo
oyo bobimaki wuta na Ejipito kino bokomaki na esika oyo, bozalaki kaka
kotosa Yawe te.
8 Na ngomba Orebi, bopesaki Yawe kanda makasi mpe asilikelaki bino
makasi kino akomaki na posa ya kobebisa bino.
9 Tango namataki likolo ya ngomba mpo na kozwa bitando ya mabanga
ya boyokani oyo Yawe asalaki elongo na bino, natikalaki likolo ya ngomba
mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei ; naliaki lipa te mpe namelaki
mayi te.
10 Yawe apesaki ngai bitando mibale ya mabanga oyo mosapi ya Nzambe
ekomaki. Na likolo na yango, ezali na mibeko nyonso Yawe oyo ayebisaki
bino likolo ya ngomba longwa kati na moto, na mokolo oyo bosanganaki.
11 Na suka ya mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, Yawe apesaki
ngai bitando yango mibale ya mabanga ya boyokani.
12 Bongo Yawe alobaki na ngai : « Kende, kita mbangu na ngomba oyo,
pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito bamikomisi mbindo ; bapesi
noki mokongo na mibeko oyo napesaki bango mpe bamisaleli ekeko ya
ebende banyangwisa na moto. »

13 Mpe Yawe alobaki na ngai : « Natali malamu bato oyo ; bazali penza
libota ya batomboki !
14 Tika Ngai kosala : nakobebisa bango mpe nakolimwisa bakombo na
bango kati na mokili, kasi nakokomisa yo ekolo ya nguya mpe ya bato
ebele koleka bango. »
15 Bongo nabalukaki mpe nakitaki wuta na ngomba oyo ekomaki kopela
moto ; nasimbaki na maboko na ngai bitando mibale ya mabanga ya
boyokani.
16 Tango natalaki, namonaki ete bosalaki solo masumu epai na Yawe,
Nzambe na bino : bomisalelaki ekeko ya mwana ngombe ya ebende
banyangwisa na moto ; bopengwaki noki na nzela oyo Yawe atindaki bino.
17 Boye, nazwaki bitando yango mibale ya mabanga, nabwakaki yango
wuta na maboko na ngai mpe napanzaki yango na biteni na miso na bino.
18 Bongo nakweyaki mbala moko liboso ya Yawe mikolo tuku minei mpe
babutu tuku minei, naliaki lipa te mpe namelaki mayi te mpo na lisumu
monene oyo bosalaki wana bosalaki mabe na miso ya Yawe mpe, na bongo,
bopesaki Ye kanda.
19 Nabangaki kanda mpe kotomboka ya Yawe, pamba te asilikelaki bino
makasi kino akomaki na posa ya kobebisa bino ; kasi Yawe ayokelaki ngai
lisusu.
20 Yawe asilikelaki mpe Aron makasi kino alingaki koboma ye ; kasi na
tango wana, nabondelaki mpe mpo na Aron.
21 Nazwaki lisusu eloko oyo ememisaki bino masumu, ekeko ya mwana
ngombe oyo bosalaki, natumbaki yango na moto, natutaki mpe nanikaki
yango malamu kino ekomaki putulu ; mpe nabwakaki putulu yango na
mayi oyo ezalaki kotiola wuta na ngomba.
22 Na Tabeera, na Masa, na Kibiroti-Atava, bokobaki kaka kopesa Yawe
kanda.
23 Mpe tango Yawe alingaki ete bolongwa na Kadeshi-Barinea, apesaki
bino mitindo : « Bokende ! Bokamata mokili oyo napesi bino. » Kasi
botosaki te mitindo ya Yawe, Nzambe na bino ; botiaki elikya te kati na Ye
mpe botosaki Ye te.
24 Wuta mokolo oyo nayeba bino, botikala te kotosa Yawe.
25 Nakweyaki liboso ya Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei,
pamba te Yawe azalaki koloba ete akoboma bino.
26 Nabondelaki Yawe mpe nalobaki : « Nkolo Yawe, kobebisa bato na Yo
te, bazali libula na Yo moko oyo osikolaki na nguya monene na Yo mpe
obimisaki na Ejipito na loboko na Yo ya nguya.
27 Kanisa basali na Yo Abrayami, Izaki mpe Jakobi ! Kotala te botomboki
ya bato oyo, mabe na bango mpe masumu na bango ;
28 noki te bato ya mokili oyo longwa kuna obimisaki biso, bakoloba :
‹ Ezali mpo ete Yawe azalaki na makoki te ya kokotisa bango na mokili
oyo alakaki bango to ezali mpo ete azalaki koyina bango, yango wana
abimisaki bango wuta na Ejipito mpo na koboma bango na esobe. ›
29 Nzokande bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na nguya
monene na Yo mpe na loboko na Yo ya nguya. »

10

Yawe alimbisaki bato na Ye

1 Na tango wana, Yawe alobaki na ngai : « Bongisa bitando mibale ya
mabanga lokola oyo ya liboso mpe mata epai na ngai na likolo ya ngomba ;
okosala lisusu sanduku ya mabaya.

2 Nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando
ya mabanga ya liboso, oyo obukaki ; mpe okotia bitando yango kati na
sanduku. »
3 Boye nasalaki sanduku na mabaya ya nzete ya akasia mpe nabongisaki
bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso. Namataki likolo ya
ngomba, namemaki bitando mibale ya mabanga, na maboko na ngai.
4 Yawe akomaki likolo ya bitando yango maloba oyo akomaki liboso :
mibeko zomi oyo Yawe ayebisaki bino na likolo ya ngomba kati na moto,
na mokolo ya mayangani ; mpe Yawe apesaki ngai yango.
5 Boye nakitaki wuta na ngomba mpe natiaki bitando yango mibale ya
mabanga kati na sanduku oyo nasalaki ndenge Yawe atindaki ngai mpe
ezali kuna sik'oyo.
6 Bana ya Isalaele batambolaki wuta na mabulu ya mayi ya Bene-Yaakani
kino na Mosera. Aron akufaki kuna mpe bakundaki ye. Mpe Eleazari,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye lokola Nganga-Nzambe.
7 Longwa wana, bakendeki na Gudigoda ; sima bakendeki na Yotibata,
mokili ya miluka ebele.
8 Na tango wana, Yawe atiaki pembeni libota ya Levi mpo na komemaka
Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpo na kotelemaka liboso ya Yawe, mpo
na kosalaka mosala na Ye mpe mpo na kopambolaka bato na Kombo na
Ye ndenge bazali kosala kino lelo.
9 Yango wana, bana ya Levi bazali na ndambo ya mabele te to libula te
kati na bandeko na bango : Yawe nde azali libula na bango, ndenge Yawe,
Nzambe na bino, alobaki na bango.
10 Boye natikalaki likolo ya ngomba mikolo tuku minei mpe babutu tuku
minei ndenge nasalaki na mbala ya liboso, mpe Yawe ayokelaki ngai na
mbala oyo lisusu, pamba te kobebisa bino ezalaki mokano na Ye te.
11 Na sima, Yawe alobaki na ngai : « Kende mpe kamba bato oyo mpo
ete bakota mpe bakamata mokili oyo nalakaki kopesa epai na batata na
bango na nzela ya ndayi. »

Yawe asengaki na Isalaele botosi

12 Sik'oyo, Oh Isalaele, likambo nini Yawe, Nzambe na yo, azali kozela
epai na yo ? Yawe, Nzambe na yo, azali kozela ete otosa Yawe, Nzambe
na yo, na kotambola na banzela na Ye nyonso, na kolinga Ye mpe kosalela
Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo
mobimba,
13 mpe ete obatela mibeko mpe bikateli ya Yawe, oyo nazali kopesa yo
na mokolo ya lelo mpo na bolamu na yo moko.
14 Yawe, Nzambe na yo, nde azali Nkolo ya likolo, ya likolo koleka likolo,
ya mabele mpe ya nyonso oyo ezali kati na yango.
15 Nzokande, Yawe alakisaki bolingo na Ye epai ya batata na bino mpe
alingaki bango. Yango wana aponaki bino, bino bakitani na bango, kati
na bikolo nyonso ndenge ezali lelo.
16 Bopetola mitema na bino, oyo etonda na masumu mpe botombokela
lisusu Yawe te ;
17 pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya
bankolo, Nzambe Monene, Nzambe ya nguya mpe ya somo, oyo aponaka
bilongi te mpe azwaka kanyaka te,
18 abundelaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali, alingaka
mopaya mpe apesaka ye bilei mpe bilamba.
19 Bino mpe bosengeli kolinga bapaya, pamba te bino mpe bozalaki
bapaya na Ejipito.

20 Tosa Yawe, Nzambe na yo, mpe salela Ye ; kangama na Ye mpe lapaka
ndayi na Kombo na Ye.
21 Azali masanzoli na yo, azali Nzambe na yo, oyo asalelaka yo makambo
minene mpe makambo ya somo oyo omonaki na miso na yo moko.
22 Bakoko na yo nyonso oyo bakendeki na Ejipito bazalaki tuku sambo ;
mpe sik'oyo, Yawe, Nzambe na yo, akomisi bino ebele lokola minzoto ya
likolo.

11

Yawe asalaki makambo mpo na bato

1 Boye, okolinga Yawe, Nzambe na yo, mpe okobatela tango nyonso
malako na Ye, bikateli na Ye mpe mitindo na Ye.
2 Nazali koloba na bana na bino te oyo batikalaki te koyeba to komona
nyonso wana, kasi na bino oyo bozali awa lelo ete bobosanaka te malako
ya Yawe, Nzambe na bino, monene na Ye, nguya na Ye,
3 bilembo mpe bikamwa oyo asalaki kati na Ejipito, epai ya Faraon,
mokonzi ya Ejipito, mpe epai ya mokili na ye mobimba,
4 makambo oyo asalaki na mampinga ya Ejipito, na bampunda mpe
bashar na yango, ndenge azindisaki yango kati na Ebale monene ya
barozo, tango ezalaki kolanda bino, mpe ndenge nini Yawe alimwisaki
yango libela ;
5 makambo oyo asalelaki bino kati na esobe kino bokoma na esika oyo,
6 makambo oyo asalaki na Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, na
libota ya Ribeni, tango mabele efungolaki monoko na yango mpe emelaki
bango elongo na mabota na bango, bandako na bango mpe bato nyonso
oyo bazalaki sima na bango kati na Isalaele mobimba.
7 Ezali bino nde bato bomonaki na miso na bino moko makambo nyonso
ya minene oyo Yawe asalaki.
8 Yango wana, bobatela mibeko nyonso oyo napesi bino lelo mpo ete
bozala makasi mpe bokoka kobotola mokili oyo bolingi kokota mpo na
kozwa
9 mpe kowumela mingi kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela
ya ndayi, epai ya bakoko na bino mpe epai ya bakitani na bango, mokili
oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi.
10 Mokili oyo ozali kokota mpo na kozwa ekokani te na mokili ya Ejipito
epai wapi bowutaki. Kuna, bozalaki kolona bambuma mpe koyeisa mayi
na bilanga na kosalaka banzela ya mayi na makolo na bino.
11 Kasi mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa ezali mokili ya bangomba
mpe ya mabwaku, mokili oyo mvula enokaka wuta na likolo.
12 Ezali mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, abatelaka ; miso ya Yawe,
Nzambe na yo, ezalaka tango nyonso likolo na yango wuta na ebandeli
kino na suka ya mobu.
13 Soki bokotosa na boyengebene mibeko oyo napesi bino lelo ya kolinga
Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kosalela Ye na motema na bino mobimba
mpe na molimo na bino mobimba,
14 nakonokisa kati na mokili na bino mvula na tango na yango, mvula
ya ebandeli ya eleko mpe mvula ya suka ya eleko, mpo ete bokoka kobuka
mbuma ya malamu, bokoka kozwa vino ya sika mpe mafuta.
15 Nakokolisa matiti kati na bilanga mpo na bibwele na bino mpe bokolia
mpe bokotonda.

16 Bosala keba ete bokosama te mpe bopengwa te na kogumbamelaka
banzambe mosusu mpe na kofukamelaka yango,
17 noki te Yawe akosilikela bino, akokanga likolo mpo ete enokisa lisusu
mvula te mpe mabele ekobota lisusu te mbuma na yango ; na bongo
bokolimwa kati na mokili ya malamu oyo Yawe apesi bino.
18 Bobatela malamu kati na mitema mpe milimo na bino maloba na ngai
oyo, bokanga yango na maboko na bino lokola bilembo, mpe botia yango
na bilongi na bino lokola elembo.
19 Boteya yango na bana na bino na kolobelaka bango yango tango
bovandi kati na bandako mpe tango bozali kotambola na nzela, tango
bolali pongi mpe tango bolamuki.
20 Bokoma yango na makonzi ya bandako na bino mpe na bikuke na
bino
21 mpo ete mikolo na bino mpe mikolo ya bakitani na bino ezala ebele
kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa epai ya bakoko na bino na nzela
na ndayi tango nyonso oyo mokili ekowumela.
22 Soki bobateli malamu mibeko nyonso oyo napesi bino mpo na
kosalela, na kolingaka Yawe, Nzambe na bino, na kotambolaka na banzela
na Ye nyonso mpe na kokangamaka na Ye ;
23 wana Yawe akobengana liboso na bino bikolo oyo nyonso, mpe
bokobotola bikolo oyo eleki bino na monene mpe na makasi.
24 Esika nyonso makolo na bino ekonyata, ekozala ya bino. Mokili na
bino ekobanda wuta na esobe kino na Libani, wuta na Ebale Efrate kino
na este ya Ebale monene.
25 Moto moko te akolonga kotelemela bino. Ndenge Yawe Nzambe
alakaki bino, akotia somo mpe kobanga kati na mokili mobimba, na esika
nyonso oyo bokokende.

26 Tala, natie lelo liboso na bino mapamboli mpe bilakeli mabe.
27 Mapamboli, soki botosi mibeko ya Yawe, Nzambe na bino, oyo napesi
bino lelo ;
28 bilakeli mabe, soki boboyi kotosa mibeko ya Yawe, Nzambe na bino,
mpe bopengwi na nzela oyo natindi bino lelo, na kosalelaka banzambe
mosusu oyo bino botikalaki koyeba te.
29 Tango Yawe, Nzambe na bino, akokotisa bino na mokili oyo bozali
kokota mpo na kozwa, bosengeli kotatola mapamboli na ngomba Garizimi,
mpe bilakeli mabe, na ngomba Ebali.
30 Bangomba nyonso mibale ezali na ngambo mosusu ya Yordani,
ngambo ya weste, na mokili ya bato ya Kanana oyo bavandaka na etando
ya Yordani, etalana na Giligali, pembeni ya banzete minene ya More.
31 Kala mingi te, bokokatisa Yordani mpo na kokota mpe kozwa mokili
oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino. Tango bokobotola yango
mpe bokowumela kati na yango,
32 bosala keba ete botosa bikateli nyonso mpe mibeko nyonso oyo nazali
kotia liboso na bino lelo.

12

Moyize ayebisaki na bato mibeko ya Yawe

1 Tala bikateli mpe mibeko oyo bosengeli kosalela malamu kati na mokili
oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, azali kopesa bino mpo na kozwa,
na tango nyonso oyo bokowumela kati na mokili yango.

2 Bobebisa bisika nyonso oyo bato ya bikolo oyo bozali kobengana
bazalaki kogumbamela banzambe na bango na likolo ya bangomba ya
milayi mpe ya mikuse mpe na se ya banzete nyonso oyo ezali na makasa
ya mobesu.
3 Bokweyisa bitumbelo na bango, bobuka mabanga na bango ya bule,
botumba na moto makonzi na bango ya bule, bopanza na biteni bikeko ya
banzambe na bango mpe bolimwisa bakombo na bango na bisika wana.
4 Nzokande mpo na bino, bosengeli te kogumbamela Yawe, Nzambe na
bino, na lolenge na bango.
5 Bosengeli koluka esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona kati na
bikolo na bino nyonso mpo na kotia Kombo na Ye mpe mpo na kokomisa
yango esika na Ye. Ezali na esika yango kaka nde bosengeli kokende.
6 Ezali kuna nde bokomema bambeka na bino ya kotumba, makabo na
bino, eteni na bino ya zomi, bakado ya ndenge na ndenge, makabo mpo na
kokokisa ndayi, makabo oyo bokokata kopesa wuta na mokano ya mitema
na bino moko mpe bana mibali ya liboso ya bangombe, ya bameme mpe
ya bantaba na bino.
7 Kaka na esika yango, na miso ya Yawe, Nzambe na bino, bino mpe
mabota na bino bokolia mpe bokosepela na eloko nyonso oyo bokosala na
maboko na bino ; pamba te Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino.

8 Bosengeli lisusu te kosala ndenge tozali kosala awa, na mokolo ya lelo :
moto nyonso azali kosala ndenge alingi.
9 Pamba te kino lelo, bokoti nanu te na esika ya bopemi mpe bozwi nanu
te libula oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino.
10 Kasi bokokatisa Yordani mpe bokovanda na mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, azali kopesa bino lokola libula. Akopesa bino bopemi na
kokangolaka bino na maboko ya banguna na bino nyonso oyo bazingeli
bino, mpe bokovanda na kimia.
11 Boye, na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona mpo na kotia
Kombo na Ye, bokomema eloko nyonso oyo natindi bino : bambeka na
bino ya kotumba, makabo na bino, biteni na bino ya zomi, bakado na bino
ya ndenge na ndenge mpe biloko nyonso ya kitoko oyo bozali na yango,
oyo bolapaki ndayi mpo na kopesa epai na Yawe.
12 Kuna kaka nde bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino ; bino,
bana na bino ya mibali mpe ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi
bawumbu na bino, mpe Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino,
pamba te bazangi eteni ya mabele to libula kati na bino.

13 Bosala keba ete bobonza te bambeka na bino ya kotumba na bisika
nyonso oyo bokomona.
14 Bokobonza bambeka yango kaka na esika oyo Yawe akopona kati na
moko ya bikolo na bino, mpe kuna kaka nde bokosala makambo nyonso
oyo natindi bino.
15 Nzokande, bokoki kokata kingo ya bibwele na bino mpe kolia misuni
na yango ndenge bolingi kati na bingumba na bino nyonso, ezala mboloko
to pambi, kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino.
Moto ya mbindo to moto ya peto akoki na ye kolia yango.
16 Kasi bosengeli te kolia makila ; bosopa yango lokola mayi na mabele.

17 Bosengeli te kolia kati na bingumba na bino eteni ya zomi ya
bambuma na bino, ya vino na bino ya sika, ya mafuta na bino, bana ya
liboso ya bangombe na bino, ya bameme na bino, ya bantaba na bino
to makabo nyonso oyo bopesaki mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo

bokataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko to makabo ya ndenge na ndenge.
18 Kasi bokolia yango kaka na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo Yawe Nzambe akopona : bino, bana na bino ya mibali mpe ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na bino, Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpe bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino, na mosala nyonso oyo maboko na bino ekosala.
19 Tango nyonso bokovanda kati na mokili na bino, bosala keba ete bobosana Balevi te.
20 Tango Yawe, Nzambe na bino, akokomisa mokili na bino monene ndenge alakaki bino mpe tango bokozala na posa ya kolia mosuni mpe bokoloba : « Nazali na posa ya kolia mosuni, » bokolia yango ndenge bolingi.
21 Soki esika oyo Yawe, Nzambe na bino, aponi mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi mpo na bino, wana bokokata kingo ya bangombe na bino, ya bantaba na bino, ya bameme na bino, oyo Yawe apesaki bino ndenge natindaki bino mpe bokoki kolia yango ndenge bolingi kati na bingumba na bino.
22 Bokolia yango ndenge baliaka pambi to mboloko ; moto nyonso, azala mbindo to peto, akoki na ye kolia yango.
23 Kasi bosala keba ete bolia makila te, pamba te makila ezali bomoi, mpe bosengeli te kolia bomoi elongo na nyama.
24 Bosengeli te kolia makila ; kasi bosopa yango na mabele ndenge basopaka mayi.
25 Bolia yango te mpo ete bomona bolamu, bino mpe bana na bino ; na nzela wana nde bokosala oyo ezali alima na miso ya Yawe.
26 Kasi bokozwa biloko na bino ya bule mpe biloko nyonso oyo bolapaki ndayi mpo na kopesa, mpe bokokende na esika oyo Yawe akopona.
27 Bokotumba mosuni mpe makila ya bambeka na bino ya kotumba na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. Bokosopa makila ya bambeka na bino mosusu na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino ; kasi mpo na mosuni na yango, bokoki na bino kolia yango.
28 Bosala keba mpo na kotosa mibeko oyo nazali kopesa bino mpo ete bomona bolamu tango nyonso, bino mpe bana na bino, pamba te na nzela wana nde bokosala oyo ezali malamu mpe alima na miso ya Yawe, Nzambe na bino.
29 Yawe, Nzambe na bino, akolimwisa na liboso na bino bikolo oyo bozali kokende kobundisa mpe kobotola. Kasi tango bokobengana bango mpe bokovanda na bamboka na bango,
30 mpe tango bokosilisa kobebisa bango liboso na bino, bosala keba ete bokweya te na motambo na bango ya kosalela banzambe na bango mpe na motambo ya koluka koyeba na komitunaka : « Ndenge nini bikolo oyo esalelaka banzambe na bango ? Tokosala ndenge moko mpe kati na bingumba na biso. »
31 Bokoki te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, ndenge bango basalaka. Pamba te Yawe amonaka yango lokola likambo ya nkele mpe ayinaka makambo oyo basalaki mpo na banzambe na bango : bazalaki ata kotumbaka na moto bana na bango ya mibali mpe ya basi lokola mbeka mpo na banzambe na bango.

13

Moyize apekisaki kogumbamela banzambe mosusu

1 Tala, bosala nyonso oyo natindi bino, bobakisa to bolongola ata eloko
moko te.
2 Soki mosakoli moko to moto moko oyo amonaka makambo abimi kati
na bino mpe asakoleli bino bilembo minene mpe bikamwa,
3 mpe soki bilembo minene mpe bikamwa oyo asakolaki ekokisami mpe
alobi na bino : « Tika ete tosalela mpe togumbamela banzambe mosusu, »
nzokande bino boyebi banzambe yango te,
4 bosengeli te koyoka maloba ya mosakoli wana to ya moto wana oyo
amonaka makambo. Yawe, Nzambe na bino, akomeka bino mpo na kotala
soki bolingi Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo na bino
mobimba.
5 Bosengeli kosambela mpe kokumisa kaka Yawe, Nzambe na bino ;
bobatela mitindo na Ye, botosa Ye mpe bokangama na Ye.
6 Mosakoli to moto wana oyo amonaka makambo, esengeli baboma ye,
pamba te azali koteya mpo ete botombokela Yawe, Nzambe na bino, oyo
abimisaki bino na Ejipito mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu. Moto
wana azalaki nde na posa ya kopengwisa bino na nzela oyo Yawe, Nzambe
na bino, atindaki bino kolanda. Boye, bosengeli kolongola mabe kati na
bino.
7 Soki ndeko na yo moko ya mobali to ya mwasi, mwana na yo ya
mobali to ya mwasi, mwasi oyo yo olingaka to moninga na yo ya motema
alingi kokosa yo na nkuku na koloba : « Tokende kogumbamela banzambe
mosusu, » banzambe oyo bino mpe bakoko na bino botikalaki koyeba te,
8 banzambe ya bato oyo bazingeli bino, oyo bazali pembeni to mosika,
wuta na suka moko ya mokili kino na suka mosusu),
9 koyoka ye te mpe kondima ye te. Koyokela ye mawa te, kobikisa ye te
mpe kobomba ye te.
10 Ya solo, osengeli koboma ye na mabanga. Loboko na yo ekozala loboko
ya liboso mpo na kobamba ye mabanga mpe sima maboko ya bato nyonso.
11 Boboma ye na mabanga, pamba te alingaki kopengwisa bino mosika
na Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, mokili ya
bowumbu.
12 Boye, Isalaele nyonso ekoyoka mpe ekobanga, bongo moto moko te
kati na bino akosala lisusu makambo mabe ya lolenge oyo.
13 Soki oyoki bato koloba na tina na moko kati na bingumba oyo Yawe,
Nzambe na yo, apesi yo mpo na kovanda
14 ete bato mabe bamonani kati na yango, batindiki bato ya engumba na
bango mpe balobi na bango : « Tika ete tokende kogumbamela banzambe
mosusu, » banzambe oyo oyebaki te,
15 wana osengeli koluka koyeba, kotuna mpe kotala malamu-malamu.
Soki ezali ya solo mpe emonani ete likambo yango ya mbindo esalemaki
penza kati na yo,
16 osengeli solo koboma na mopanga bavandi nyonso ya engumba yango.
Osengeli kobebisa yango nyonso : bato na yango mpe bibwele na yango.
17 Okosangisa biloko nyonso ya engumba yango oyo bobotoli na esika
oyo bato nyonso bakutanaka mpe okotumba engumba nyonso mpe biloko
na yango nyonso oyo bobotolaki lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe,
Nzambe na bino. Ekotikala mopiku ya mabanga mpo na libela, ekoki
kotongama lisusu te.
18 Eloko moko te kati na biloko oyo epesama lokola ekila ekoki komonana
na maboko na yo, mpo ete Yawe Nzambe apelisela yo lisusu te kanda na
Ye ya makasi, kasi atalisa yo ngolu na Ye, ayokela yo mawa mpe akomisa
yo ebele ndenge alakaki yango epai ya bakoko na yo na nzela ya ndayi,

19 soki otosi Yawe, Nzambe na yo, obateli mibeko na Ye nyonso oyo nazali
kopesa yo lelo mpe otamboli na bosembo na miso Ye.

14

Moyize apekisaki bokoko ya matanga

1 Bozali bana ya Yawe, Nzambe na bino : Bokoki te komikata nzoloko
mpe kokokola suki ya mito na bino soki moto akufi,
2 pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe
aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali kati na mokili mpo ete bozala
libota ya motuya mpo na Ye.

Moyize apekisaki kolia banyama ya mbindo

3 Bokoki te kolia ata eloko moko ya mbindo.
4 Tala banyama oyo bokoki kolia : ngombe, meme, ntaba,
5 mbuli, mboloko, pambi, ntaba ya zamba, meme ya zamba, mbita mpe
mpakasa.
6 Bokoki lisusu kolia nyama nyonso oyo ezali na litindi epasuka na kati-
kati mpe ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu.
7 Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na
libumu kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati, tala banyama oyo
bosengeli te kolia : shamo, mpanya ya matoyi milayi* mpe mpanya ya
zamba† ; pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu,
kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati : ezali mbindo mpo na bino.
8 Nzokande ngulu ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka
te na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Boye, ngulu ezali mbindo ;
bosengeli te kolia mosuni na yango to kosimba ebembe na yango.
9 Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi, bokoki kolia nyonso
oyo ezali na binyanyeli mpe biteku.
10 Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku : ezali
mbindo mpo na bino.
11 Bokolia ndeke nyonso oyo ezangi mbindo.
12 Kasi tala bandeke oyo bokolia te : mpongo, engondo, mpongo ya ebale
monene,
13 kombekombe ya mwindo, bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka
misuni, nzengo ya lolenge nyonso,
14 bayanganga ya lolenge nyonso :
15 maligbanga, kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya
lolenge nyonso.
16 Esulungutu, esulungutu ya monene, esulungutu ya pembe,
17 libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola, libata ya mayi,
18 nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema.
19 Bokoki kolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu,
ezali mbindo mpo na bino.
20 Nzokande, bokoki kolia nyonso oyo ezali na mapapu mpe ezangi
mbindo.
21 Bokoki kolia te nyama oyo bokuti ya kokufa ; bokopesa yango epai ya
mopaya oyo azali kovanda kati na engumba na bino ; ye akoki na ye kolia
yango ; soki te bokoki na bino koteka yango epai ya moleki nzela, pamba

* **14:7** Mpanya ya matoyi milayi elakisi na lifalanse : lièvre. † **14:7** Mpanya ya zamba elakisi na lifalanse : daman.

te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Bokoki te kolamba mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele.

Mibeko na tina na eteni ya zomi

22 Mibu nyonso, bokotia pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo
bilanga na bino ekobota.
23 Na miso ya Yawe, Nzambe na bino, mpe na esika oyo akopona mpo na
kotia Kombo na Ye, bokolia eteni ya zomi ya ble na bino, ya vino ya sika
mpe ya mafuta, bana nyonso ya liboso ya bangombe na bino, ya bantaba
na bino mpe ya bameme na bino. Na bongo, bokoyekola kotosa Yawe,
Nzambe na bino.
24 Kasi soki esika yango ezali mosika mingi mpo na yo komema eteni
na yo ya zomi epai na Yawe, Nzambe na yo, pamba te esika oyo Yawe
aponaki mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi, wana Nzambe na
yo apamboli yo,
25 okoteka eteni na yo ya zomi ; bongo mbongo oyo okozwa, okokende
na yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona.
26 Okosalela mbongo yango mpo na kosomba eloko nyonso oyo olingi :
ngombe, meme, ntaba, vino to masanga nyonso oyo elangwisaka to eloko
nyonso oyo olingi. Bongo yo elongo na ndako na yo mobimba, bokoki
kolia yango na esika wana, liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okosepela
elongo na libota na yo.
27 Kobosana te Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpo ete bazali
ata na eteni ya mabele te to libula mpo na bango moko.
28 Na suka ya mibu misato nyonso, bokomema biteni ya zomi nyonso ya
mibu wana mpe bokobomba yango na bingumba na bino.
29 Na bongo, Balevi oyo bazali na eteni ya mabele te to na libula te mpo
na bango moko elongo na bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali
oyo bavandaka na bingumba na bino, bakoya kolia mpe kotonda mpo ete
Yawe, Nzambe na bino, akoka kopambola bino na misala na bino nyonso
ya maboko.

15

Mobu ya kosundola baniongo mpe ya kotika bawumbu

1 Na suka ya mibu sambo nyonso, bosengeli kosundola baniongo.
2 Tala ndenge esengeli kosalema : moto nyonso oyo adefisaki ndeko na
ye, mwana ya Isalaele, mbongo, asengeli kotikela ye yango. Asengeli te
kosenga eloko epai ya ndeko to moninga na ye, moto ya Isalaele, pamba
te tango ya kotika baniongo mpo na lokumu na Yawe esili kokoka.
3 Bokoki kosenga niongo epai ya mopaya, kasi bosengeli kosundola
baniongo nyonso oyo bandeko na bino badefaki epai na bino.
4 Nzokande, ebongaki te ete mobola azala kati na bino ; pamba te kati na
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango
lokola libula, akopambola bino koleka,
5 soki botosi malamu Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli malamu
mitindo oyo nazali kopesa bino lelo.
6 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akopambola bino ndenge alakaki ;
mpe bino bokodefisa na bikolo ebele, kasi bokodefa te. Bokokonza bikolo
ebele, kasi ekolo moko te ekokonza bino.
7 Soki mobola moko amonani kati na bandeko na yo na bingumba ya
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa yo ; okokangela ye motema
te mpe okoboya te kosunga ndeko na yo mobola.

8 Nzokande, okofungolela ye maboko mpe okodefisa ye na motema
moko, nyonso oyo akozala na yango na bosenga.
9 Keba ete motema na yo ezala na makanisi ya mabe te mpe eloba na
yo te : « Mobu ya sambo ekomi pene, mobu ya kotika baniongo, » mpo
ete otala ndeko na yo mobola na ndenge ya mabe mpe ozanga kopesa ye
eloko. Mpe wana ye akolelalela epai na Yawe na tina na yo, okomema
ngambo ya masumu na yo.
10 Osengeli kopesa ye na motema ya esengo kasi na mitema mibale te ;
bongo Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo na misala na yo nyonso mpe
na eloko nyonso oyo maboko na yo ekosimba.
11 Nzokande lokola babola bakozala kaka kati na mokili, ngai nazali
kotinda bino ete bofungola maboko na bino epai ya bandeko na bino, epai
ya babola mpe epai bato nyonso oyo bakelela kati na mokili na bino.
12 Soki moko kati na bandeko na yo, Mo-Ebre, azala mobali to mwasi,
amiteki ye moko epai na yo, akosalela yo mibu motoba ; na mobu ya
sambo, okotika ye kokende na bonsomi.
13 Mpe tango okotika ye, okozongisa ye maboko pamba te ;
14 okopesa ye na motema ya esengo ndambo na yo ya bibwele, ya ble
mpe ya vino ; okopesa ye ndenge kaka Yawe, Nzambe na yo, apambolaki
yo.
15 Bokanisa ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito ; mpe Yawe,
Nzambe na bino, asikolaki bino. Yango wana, napesi bino mobeko oyo
na mokolo ya lelo.
16 Kasi soki alobi na yo : « Naboyi kotika yo, » mpo ete alingaka yo
elongo na libota na yo mpe azalaka na esengo ya kovanda elongo na yo,
17 wana okozwa motonga, okotia litoyi na ye na ezipelo ya ekuke mpe
okotobola yango. Na bongo, akokoma mowumbu na yo mpo na libela.
Okosala mpe ndenge moko mpo na mwasi mowumbu.
18 Komona yango likambo ya pasi te kotika mowumbu na yo na bonsomi,
pamba te mosala oyo asaleli yo na mibu motoba ezali na litomba mbala
mibale koleka litomba ya moto oyo ozwa na mosala. Mpe Yawe, Nzambe
na yo, akopambola yo na nyonso oyo okosala.

Mobeko na tina na bana liboso ya bibwele

19 Bokotia pembeni mpo na Yawe, Nzambe na bino, mwana mobali
nyonso ya liboso oyo akobotama kati na bangombe, bameme mpe bantaba
na bino. Kati na bitonga na bino, bokotia na mosala te bana ya liboso ya
bangombe na bino mpe bokolongola te bapwale ya bana ya liboso.
20 Mibu nyonso, bino elongo na mabota na bino, bokolia bibwele yango
na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona.
21 Soki ebwele yango ezali na mbeba to ezali tengu-tengu to ekufa miso
to soki ezali na mbeba mosusu ya makasi, bokoki kobonza yango te epai
na Yawe, Nzambe na bino.
22 Bokolia yango kati na bingumba na bino : moto nyonso, azala mbindo
to peto, akolia yango ndenge baliaka mboloko to mbuli.
23 Kasi bokolia makila te, bosopa yango na mabele lokola mayi.

16

Moyize asengaki na bato kosepela bafeti

Feti ya Pasika

1 Batela sanza ya Abibi* mpe sepela feti ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe
na yo, pamba te ezalaki na butu moko ya sanza yango nde Yawe abimisaki
yo na Ejipito.
2 Tala biloko oyo okobonza lokola mbeka ya Pasika mpo na Yawe,
Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye : ngombe
ya mobali, meme ya mobali mpe ntaba ya mwasi.
3 Okolia yango te na mapa oyo basangisa na levire. Kasi mikolo sambo,
okolia mapa ezanga levire, mapa ya pasi, pamba te obimaki na Ejipito na
lombangu. Okosalaka bongo na mikolo nyonso ya bomoi na yo mpo ete
okanisaka mokolo oyo obimaki na Ejipito.
4 Tika ete levire emonana te epai na yo, kati na mokili na yo nyonso
mikolo sambo. Kotika te ete nyama oyo babonzi na pokwa ya mokolo ya
liboso etikala kino na tongo.
5 Okoki te kobonza mbeka ya Pasika kati na bingumba nyonso oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesi yo.
6 Ezali kaka na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona mpo na kotia
Kombo na Ye nde bokobonza mbeka ya Pasika. Bokosala yango na pokwa,
tango moyi elalaka, ngonga oyo obimaki na Ejipito.
7 Okolamba mpe okolia yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo,
akopona. Bongo na tongo, okozonga na ndako na yo.
8 Mikolo motoba, okolia mapa ezanga levire ; bongo na mokolo ya
sambo, okosala feti monene mpo na Yawe, Nzambe na yo ; okosala mosala
moko te.

Feti ya Pantekoti

9 Okotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo okotia mbeli na
elanga ya ble mpo na kobuka ble yango.
10 Okosala feti ya Baposo† mpo na Yawe, Nzambe na yo ; okobonzela Ye
makabo wuta na mokano ya motema na yo moko kolanda mapamboli oyo
Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo.
11 Okosepela liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo
na kotia Kombo na Ye : yo, bana na yo ya mibali, bana na yo ya basi,
bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi oyo bazali kati na
bingumba na yo, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali
kovanda kati na yo.
12 Kobosana te ete ozalaki mowumbu kati na Ejipito mpe salela malamu
mitindo oyo.

Feti ya bandako ya kapo

13 Mpo na oyo etali feti ya Bandako ya kapo, okosala yango mikolo sambo
sima na yo kosangisa bambuma na yo ya ble mpe kokamola vino na yo.
14 Okozala na esengo na feti yango : yo, bana na yo ya mibali mpe ya
basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi, bapaya, bana
bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kati na bingumba na yo.
15 Mikolo sambo, okosala yango feti mpo na Yawe, Nzambe na yo, na
bisika oyo Yawe akopona ; pamba te Yawe, Nzambe na yo, akopambola
milona na yo mpe misala nyonso ya maboko na yo ; bongo esengo na yo
ekozala mingi koleka.
16 Mbala misato na mobu, mibali nyonso basengeli kokende liboso ya
Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo Ye akopona : na feti ya Mapa ezanga

* **16:1** Sanza ya Abibi elakisi : sanza oyo bakataka ble, ezali sanza ya liboso na manaka ya losambo ya Bayuda. Babengaka yango lisusu : sanza ya nisani. † **16:10** Feti ya baposo ezali feti ya pantekoti.

levire, na feti ya Baposo, mpe na feti ya Bandako ya kapo. Moko te
akokende liboso ya Yawe, maboko pamba :
17 moko na moko kati na bino asengeli komema likabo kolanda
mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi ye.

Moyize alakisaki kosambisa

18 Okopona basambisi mpe bakalaka kati na bikolo na yo nyonso, kati
na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. Bakokata
makambo ya bato na bosembo.
19 Okobebisaka bosembo te, okoponaka bilongi te, okondimaka kanyaka
te, pamba te ezipaka miso ya bato ya bwanya mpe ebebisaka maloba ya
bato ya sembo.
20 Okosalelaka bosembo mpe bosembo kaka, mpo ete owumela mpe
okamata mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo.

Moyize alakisaki oyo epekisami kati na losambo

21 Okotelemisa te likonzi ya nzambe mwasi Ashera pembeni ya etumbelo
oyo okotonga mpo na Yawe, Nzambe na yo.
22 Okotelemisa te libanga ya bule, pamba te Yawe, Nzambe na yo,
ayinaka nyonso wana.

17

1 Okobonza te epai na Yawe, Nzambe na yo, ngombe to meme oyo ezali
na mbeba to oyo ezali mabe, pamba te yango ezali likambo ya nkele liboso
ya Yawe, Nzambe na yo.
2 Soki kati na moko ya bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo ;
emonani na mobali to mwasi oyo asali mabe na miso ya Yawe, Nzambe
na yo, wana abuki boyokani elongo na Ye
3 mpe akei kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango : moyi,
sanza to minzoto nyonso ya likolo, nzokande natindaki bango bongo te ;
4 bongo bamemeli yo sango ya ndenge wana, yekola yango malamu. Soki
emonani solo ete likambo ya nkele esalemi kati na Isalaele ;
5 kamata mobali to mwasi oyo asali likambo wana ya nkele, mema ye
na ekuke ya engumba na yo mpe bamba ye mabanga kino akokufa.
6 Ezali kaka na litatoli ya bato mibale to misato nde okoki koboma moto,
kasi na litatoli ya moto moko te.
7 Maboko ya motatoli nde ekozala maboko ya liboso ya koboma moto
yango, mpe na sima, maboko ya bato nyonso. Na nzela wana nde
okolongola mabe kati na yo.

Makambo ya kosambisa na Esika ya bule

8 Soki makambo oyo eleki yo makasi mpo na kosambisa ekomi na
bisambiselo na yo, makambo lokola koboma bato, kowelana, kozokisa
bato, mema yango na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona.
9 Okokende epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe epai ya
mosambisi oyo azali kosala mosala na tango wana. Okotalisa bango
likambo yango mpe bango nde bakokata likambo.
10 Bongo yo okosala kolanda mikano oyo bango bakopesa yo na esika
oyo Yawe akopona. Sala keba ete osala makambo nyonso oyo bakotinda
yo.
11 Okosala kolanda mobeko oyo bakoteya yo mpe bikateli oyo bakopesa
yo. Kokende libanda te ya bikateli oyo bakopesa yo.

12 Moto oyo akosala lolendo mpe akoboya kotosa Nganga-Nzambe to
mosambisi oyo atelemi mpo kosala mosala na esika oyo Yawe aponaki
mpo na ye, basengeli koboma ye. Na nzela wana nde okolongola mabe
kati na Isalaele.
13 Bato nyonso bakoyoka likambo yango, bakokoma na somo mpe
bakosala lisusu lolendo te.

Mibeko na tina na mokonzi

14 Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo ;
tango okozwa yango mpe okovanda kati na yango, tango mosusu okoki
koloba : « Tika ete toluka mokonzi oyo akokonza biso ndenge ezali na
bikolo nyonso oyo ezingeli biso, »
15 sala keba ete opona kaka mokonzi oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona.
Asengeli kowuta kati na bandeko na bino. Kotia mopaya te oyo azali ndeko
na bino te kati na Isalaele mpo na kokonza bino.
16 Nzokande mokonzi yango asengeli te kozala na bampunda ebele mpo
na ye moko mpe kozongisa bato na Ejipito mpo na kobakisa motango ya
bampunda, pamba te Yawe alobaki na bino : « Botikala kozonga lisusu te
na nzela oyo. »
17 Asengeli te kozala na basi ebele noki te motema na ye ekopengwa.
Asengeli te kozala na palata mpe wolo ebele koleka.
18 Tango mokonzi yango akovanda na kiti na ye ya bokonzi, akozwa buku
ya Mobeko epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe akokoma
makambo oyo ezali na buku yango mpo na ye moko.
19 Akozala na buku yango tango nyonso mpe akotanga yango mikolo
nyonso ya bomoi na ye mpo ete ayekola kokumisa Yawe, Nzambe na
ye, mpe asalela malamu maloba nyonso ya Mobeko oyo mpe bikateli na
yango ;
20 mpo ete atombola te na lolendo liboso ya bandeko na ye to abima
te libanda ya mibeko na yango. Boye, ye elongo na bakitani na ye
bakowumela tango molayi na bokonzi kati na Isalaele.

18

Makabo mpo na Banganga-Nzambe mpe Balevi

1 Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi, elongo na libota mobimba ya
Balevi basengeli te kozwa eteni ya mabele to libula kati na Isalaele ;
basengeli kobika kaka na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe mpe
na libula na Ye, pamba te yango nde ezali libula na bango.
2 Basengeli te kozala na libula kati na bandeko na bango ; Yawe nde azali
libula na bango ndenge alakaki bango.
3 Tala eteni oyo Banganga-Nzambe basengeli kozwa epai na bato oyo
bakobonza ngombe to meme lokola mbeka : lipeka, mbanga mpe biloko
ya kati. Okopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo azali kosala mosala.
4 Okopesa ye bambuma na yo ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta
mpe bapwale nyonso ya liboso oyo okolongola na bameme na yo ;
5 pamba te Yawe, Nzambe na yo, aponi ye elongo na bakitani na ye kati
na bikolo na yo nyonso mpo na kotelema mpe kosala tango nyonso mosala
na Kombo na Yawe kati na Tempelo.
6 Soki moko kati na Balevi alongwe na engumba moko kati na bingumba
ya Isalaele epai wapi azalaki kovanda, mpe ayei ndenge motema na ye
elingi, na esika oyo Yawe Nzambe akopona ;
7 asengeli kosala na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ndenge bandeko na
ye nyonso Balevi bazali kosala kuna na miso ya Yawe.

8 Akozwa eteni ya ndenge moko na bango na oyo etali biloko ya kolia,
bakisa mbongo oyo akozwa tango bakoteka biloko ya libota.

Mibeko na tina na misala ya molili

9 Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo,
okomekola te misala ya mbindo ya bikolo oyo ezali kuna.
10 Moto moko te kati na yo akobonza na moto mwana na ye ya mobali to
ya mwasi epai ya moto oyo asalelaka soloka, kindoki, oyo atalaka minzoto
mpo na kosakola makambo, oyo asalelaka maji
11 to moto oyo asalelaka makambo ya nkuku to moto oyo atunaka milimo
to nganga-kisi to moto oyo asololaka na bakufi.
12 Moto nyonso oyo asalaka makambo oyo, azali mbindo na miso ya
Yawe ; mpe ezali mpo na makambo nyonso oyo ya nkele nde Yawe,
Nzambe na bino, akobengana bikolo wana liboso na bino.
13 Bosengeli kozala bato bazangi pamela liboso ya Yawe, Nzambe na
bino.

Mibeko na tina na mosakoli

14 Bikolo oyo bokobotola ezali bikolo oyo elandaka bato wana, esalelaka
kindoki mpe soloka. Kasi mpo na bino, Yawe, Nzambe na bino, akoki te
kopesa bino nzela ya kosala bongo.
15 Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai,
oyo akowuta kati na bandeko na bino ; bosengeli koyoka ye.
16 Yango nde likambo oyo bosengaki epai na Yawe, Nzambe na bino, na
ngomba Orebi, na mokolo ya mayangani, tango bolobaki : « Toboyi koyoka
lisusu mongongo ya Yawe, Nzambe na biso, to komona lisusu moto makasi
oyo, noki te tokokufa. »
17 Yawe alobaki na ngai : « Makambo oyo balobi ezali malamu.
18 Nakobimisa kati na bandeko na bango mosakoli moko lokola yo ;
nakotia maloba na Ngai kati na monoko na ye, mpe akoyebisa bango
nyonso oyo Ngai nakotinda ye.
19 Soki moto aboyi koyoka maloba na Ngai, oyo mosakoli yango akoloba
na Kombo na Ngai, Ngai moko nakopesa ye etumbu.
20 Kasi soki mosakoli moko alobi ete azali koloba na Kombo na Ngai,
bongo alobi likambo moko oyo Ngai natindi ye te to azali koloba na kombo
ya banzambe mosusu, basengeli koboma ye.
21 Tango mosusu bokoki komituna : ‹ Ndenge nini tokoki koyeba ete
maloba oyo azali koloba ewuti solo epai na Yawe te ? ›
22 Soki makambo oyo mosakoli alobi na Kombo na Yawe ekokisami te
to esalemi te, wana maloba yango ewutaki na Yawe te. Mosakoli wana
alobaki kaka na ndenge na ye moko, bobanga ye te. »

19

Mibeko na tina na bingumba ya kobombamela

1 Tango Yawe, Nzambe na bino, akobebisa bikolo oyo Ye akopesa bino
mokili na bango, tango bokobengana bango mpe bokovanda na bamboka
mpe na bandako na bango ;
2 bokotia pembeni mpo na bino, bingumba misato oyo ezali na kati-kati
ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na kozwa.
3 Bokosala kuna banzela mpe bokokabola na biteni misato, mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula mpo ete moto nyonso
oyo akoboma moto akoka kokima kuna.

4 Tala makambo oyo ekoki kosala ete moto oyo abomi moninga na ye
akoka kokima kuna mpo na kobikisa bomoi na ye : ezali tango abomi
moninga na ye na nko te, moto oyo ayinaki te liboso.
5 Ndakisa : moto oyo akei na zamba elongo na moninga na ye mpo
na kokata banzete ; bongo na tango atomboli loboko na ye mpo na
kokata nzete, ebende ya epasola elongwe na esimbelo na yango, ekweyeli
moninga wana mpe ebomi ye : moto wana akoki kokima kati na moko ya
bingumba wana mpo na kobikisa bomoi na ye.
6 Soki bongo te, mobukanisi makila akolanda ye na kanda, akokanga ye
mpe akoboma ye soki engumba ya kokimela ezali mosika mingi. Nzokande
asengelaki kokufa te, pamba te ayinaki te liboso moto oyo asilaki koboma.
7 Yango wana, napesi bino mitindo ete botia pembeni bingumba misato
mpo na bino.
8 Soki Yawe, Nzambe na bino, ayeisi monene mokili na bino ndenge
alakaki epai na bakoko na bino na nzela ya ndayi mpe apesi bino mokili
mobimba ndenge alakaki bango,
9 mpo ete bosili kotosa mibeko nyonso oyo napesi bino lelo, mibeko ya
kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kotambola na banzela na Ye, wana
bokobakisa lisusu bingumba misato na bingumba misato ya liboso.
10 Bosala bongo mpo ete makila ya moto oyo ayebi likambo te esopana
te kati na mokili na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola
libula, soki te bokomema ngambo ya makila.
11 Kasi soki moto ayini moninga na ye mpe atieli ye motambo, abundisi
ye mpe abomi ye na nko, bongo akimi kati na moko ya bingumba wana,
12 bampaka ya engumba na ye bakolukisa ye, bakozongisa ye na
engumba na ye mpe bakotika ye na maboko ya mobukanisi makila mpo
ete aboma ye.
13 Boyokela ye mawa te. Na nzela wana nde bokolongola kati na Isalaele
mabe ya kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te, mpo ete bozala
malamu.
14 Okoki te kopusa mondelo ya moninga na yo, mondelo oyo bato oyo
bayaki liboso na yo na mabele na yo bakataki kati na mokili oyo Yawe,
Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango.

Mibeko na tina na batatoli

15 Litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kotalisa ete moto songolo
abomaki moto to asalaki mabe. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka
na litatoli ya bato mibale to misato.
16 Soki motatoli ya lokuta atelemi mpo na kofunda moto mosusu ete
moto wana abomi moto ;
17 bato nyonso mibale oyo bazali kowelana bakotelema na miso ya Yawe
liboso ya Banganga-Nzambe mpe basambisi oyo bazali kosala mosala kati
na bino na tango wana.
18 Basambisi basengeli koyekola likambo yango malamu penza. Mpe
soki emonani ete motatoli akosi, apesi litatoli ya lokuta mpo na ndeko na
ye ;
19 bosala ye ndenge akanaki kosala ndeko na ye. Na nzela wana nde
bokolongola mabe kati na bino.
20 Tango bato oyo batikali bakoyoka yango, bakobanga mpe mabe ya
lolenge oyo ekotikala lisusu kosalema te kati na bino.
21 Boyokela moto ya ndenge wana mawa te ! Mobeko ezali : bomoi mpo
na bomoi, liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo
mpo na lokolo.

20

Mibeko na tina na bitumba

1 Tango bokokende kobundisa banguna na bino mpe bokomona bampunda, bashar mpe mampinga ya basoda ebele koleka oyo ya bino,
bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino
na Ejipito, akozala elongo na bino.
2 Tango bokobongama mpo na kokende na bitumba, Nganga-Nzambe
asengeli koleka liboso ya mampinga mpe koloba na bango
3 maloba oyo : « Oh Isalaele, boyoka, awa bobongami lelo mpo na
kokende na bitumba mpo na kobundisa banguna na bino ; boyika mpiko !
Bobanga te ! Bolenga te ! Bozala na somo te liboso ya banguna na bino.
4 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akotambola elongo na bino mpo na
kobundela bino liboso ya banguna na bino mpe kopesa bino elonga. »
5 Bakonzi ya basoda basengeli koloba na mampinga : « Ezali na moko
kati na bino oyo awuti kotonga ndako ya sika mpe avandi nanu kuna te ?
Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa na bitumba, bongo
moto mosusu akoya kovanda moto ya liboso na ndako yango.
6 Ezali na moto oyo awuti kolona elanga ya vino mpe nanu abuki
bambuma ya liboso te ? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki
kokufa na bitumba, bongo moto mosusu akoya kozala moto ya liboso mpo
na kobuka mbuma ya liboso na elanga na ye.
7 Ezali na moto oyo awuti kotuna mwasi na libala mpe abali nanu te ?
Tika ete azonga na ndako, noki te akoki kokufa na bitumba mpe moto
mosusu akoya kobala mwasi oyo ye atunaki na libala. »
8 Bakonzi ya basoda bakoloba lisusu : « Ezali na moto oyo azali kobanga
to alembi nzoto ? Tika ete azonga na ndako mpo ete alembisa te baninga
na ye na bitumba. »
9 Bongo tango bakonzi ya basoda bakosilisa koloba na mampinga,
bakopona bakonzi mpo na kokamba mampinga.
10 Tango bokokende kobundisa engumba moko, boyebisa bato ya
engumba yango ete bamipesa bango moko na maboko na bino na kimia.
11 Soki bandimi mpe bafungoli bikuke na bango, bokosalisa bato nyonso
ya engumba wana misala makasi mpe bakosalela bino.
12 Kasi soki baboyi kosala kimia elongo na bino mpe babundisi bino,
bobundisa engumba wana.
13 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba engumba wana na maboko na
yo, okoboma na mopanga bato nyonso oyo bazali kati na yango.
14 Kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba : basi,
bana, bibwele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na engumba. Boye
bokosalela bomengo ya bitumba oyo ekowuta epai ya banguna na bino
oyo Yawe, Nzambe na bino, akokaba na maboko na bino.
15 Ezali ndenge wana nde bokosala bingumba nyonso oyo ezali mosika
na bino, bingumba oyo ezali te kati na mokili oyo bokozwa.
16 Kasi mpo na bingumba ya bikolo oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa
yo lokola libula, kotika ata eloko moko te na bomoi.
17 Bebisa bango nyonso : bato ya Iti, bato ya Amori, bato ya Kanana,
bato ya Perizi, bato ya Evi mpe bato ya Yebusi, ndenge Yawe, Nzambe na
yo, atindaki yo
18 mpo ete bateya yo te kosala makambo nyonso ya nkele oyo bango
basalaka mpo na lokumu ya banzambe na bango ; noki te okosala masumu
liboso ya Yawe, Nzambe na yo.

19 Tango okobundisa engumba moko tango molayi mpo na kobotola
yango, okoki kosimba epasola te mpo na kokata banzete ya engumba
yango, pamba te okoki kolia bambuma na yango ; kokata yango te. Boni,
banzete ekomi bato mpo ete obundisa yango ?
20 Kasi okoki nde kokata banzete oyo oyebi ete ebotaka mbuma te mpo
na kosala na yango bibundeli kino engumba yango ekokweya.

Mibeko mpo na evandeli ya bato

21

Kufa ya moto oyo ayebani mobomi te

1 Soki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na
kozwa, bakuti moto akufa alali na elanga, bongo moto oyo abomaki ye
ayebani te,
2 bampaka mpe basambisi na bino basengeli kobima mpo na komeka
molayi, kobanda na esika oyo ebembe ezali kino na bingumba ya
zingazinga,
3 mpo na koyeba engumba oyo eleki pene. Bongo bampaka ya engumba
yango bakozwa mwana ngombe ya mwasi oyo nanu basaleli mosala te
mpe nanu bakangi ekangiseli na kingo te ;
4 bakomema mwana ngombe yango ya mwasi na lubwaku oyo, kati na
yango, basala nanu mosala ya bilanga te mpe balona nanu ata eloko moko
te, na esika oyo mayi ezali kotiola. Ezali kuna nde bampaka bakobuka
yango kingo.
5 Banganga-Nzambe, bana mibali ya Levi, bakopusana ; pamba te ezali
bango nde Yawe, Nzambe na bino, apona mpo na kosala mosala na Ye,
mpo na kopambola bato na Kombo na Yawe mpe mpo na kokata makambo
tango nyonso kowelana mpe kozokisana ezali.
6 Bongo bampaka ya engumba yango bakosukola maboko na bango na
likolo ya mwana ngombe ya mwasi oyo bakobuka kingo na lubwaku
7 mpe bakoloba : « Maboko na biso esopaki makila oyo te, mpe miso na
biso emonaki te tango likambo yango esalemaki.
8 Eh Yawe, ndima kolimbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, oyo
osikolaki. Kotangela bango ngambo te ya makila ya moto oyo ayebi
likambo te. »
Boye, Yawe akolimbisa bango mpo na makila oyo etangaki.
9 Na nzela wana nde bokolongola, kati na bino, ngambo ya kosopa
makila ya moto oyo ayebi likambo te wana bokosala likambo ya bosembo
na miso ya Yawe.

Kobala mwasi mokangami na bitumba

10 Tango bokokende kobundisa banguna na bino, bongo Yawe, Nzambe
na bino, akabi bango na maboko na bino mpe bokangi ndambo ya bato ;
11 soki bomoni mwasi ya kitoko kati na bango mpe moko kati na bino
asepeli na ye, akoki solo kobala ye.
12 Boye mobali oyo asepeli kobala mwasi yango akokotisa ye kati
na ndako na ye, mpe mwasi yango akomikokola suki ya moto na ye,
akomikata manzaka na ye ;
13 akotia pembeni bilamba oyo alataki tango bakangaki ye mpe ako-
vanda na ndako ya mobali yango. Sima na ye kolela tata mpe mama na
ye sanza mobimba, mobali yango akosangisa na ye nzoto mpe akokoma
mobali na ye ; bongo ye akokoma mwasi ya mobali yango.

14 Soki mobali asepeli lisusu na mwasi yango te, akotika ye kokende
na esika nyonso oyo alingi ; akoki te koteka ye to kokomisa ye lokola
mowumbu, pamba te asambwisaki ye.

Makoki ya mwana liboso ya moto

15 Soki mobali azali na basi mibale, bongo alingaka moko koleka mosusu,
mpe bango mibale baboteli ye bana, kasi mwana ya liboso azali mwana
mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te ;
16 tango akokabola bozwi na ye lokola libula epai ya bana na ye ya
mibali ; akoki te kokomisa mwana ya liboso, mwana mobali ya mwasi oyo
ye alingaka koleka na esika ya mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka
mingi te.
17 Kasi akozwa mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te lokola
mwana ya liboso mpe akopesa ye biteni mibale ya biloko nyonso oyo azali
na yango. Mwana mobali wana azali elembo ya liboso ya bokasi ya tata na
ye, boye asengeli kozwa makoki nyonso oyo ebongi na mwana ya liboso.

Soki mwana atombokeli baboti na ye

18 Soki moto azali na mwana oyo azali moto makasi mpe motomboki,
oyo atosaka te ezala tata to mpe mama na ye, mpe ayokelaka bango te ata
soki bapesi ye etumbu,
19 tata mpe mama na ye bakokanga ye mpe bakomema ye epai ya
bampaka na ekuke ya engumba na bango.
20 Bakoloba na bampaka ya engumba : « Mwana na biso oyo azali
moto makasi mpe motomboki, atosaka biso te, azali lokoso mpe molangwi
masanga. »
21 Boye bato nyonso ya engumba na ye bakobamba ye mabanga kino
akokufa. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. Tango bana
nyonso ya Isalaele bakoyoka yango, bakobanga.

Ebembe ya moto oyo badiembiki

22 Soki moto asali mabe oyo esengi ete bapesa ye etumbu ya kufa, bongo
badiembiki nzoto na ye na nzete,
23 ebembe na ye ekowumela te butu mobimba na nzete wana ; bosengeli
kokunda yango kaka na mokolo wana, pamba te moto nyonso oyo
badiembiki na nzete azali na se ya bilakeli mabe ya Nzambe. Bosengeli
te kokomisa mbindo mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino lokola
libula.

22

Limemia na biloko ya baninga

1 Soki omoni meme to ngombe ya ndeko na yo ezali koyengayenga, kotala
yango pamba te, kasi kanga yango mpe zongisa yango epai ya nkolo na
yango.
2 Soki ndeko yango avandaka pembeni na yo te to oyebi ye te, mema
yango na ndako na yo mpe bomba yango kino akoya koluka yango, bongo
okozongisela ye yango.
3 Okosala ndenge moko soki omoni ane ya ndeko na yo to kazaka na ye
to eloko mosusu oyo ye abungisi. Kotala yango na pamba te.
4 Soki omoni ane ya ndeko na yo to ngombe na ye ekweyi na nzela,
kotala yango na pamba te ; osalisa ndeko na yo mpo na kotelemisa yango.

5 Mwasi akoki kolata bilamba ya mibali te to mpe mobali akoki te kolata
bilamba ya basi, pamba te Yawe, Nzambe na bino, ayinaka moto nyonso
oyo asalaka makambo ya ndenge wana.
6 Soki omoni zala ya ndeke pembeni ya nzela, ezala likolo ya nzete to
na mabele, mpe mama ya ndeke evandeli bana to maki, kozwa te mama
elongo na bana.
7 Osengeli kozwa bana, kasi kotika mama ete ekende mpo ete ozala moto
ya esengo mpe ozala na bomoi molayi.
8 Tango okotonga ndako ya sika, kozanga te kotonga mir ya mokuse
zingazinga ya motondo mpo ete omema ngambo ya makila te na ndako
na yo soki moto akweyi likolo ya motondo.
9 Kolona te lolenge mibale ya nkona na elanga na yo ya vino ; noki te
nyonso ekokoma bule : oyo okolona mpe bambuma ya elanga na yo ya
vino.
10 Okoki kosangisa te na libaya moko, ngombe mpe ane mpo na kobalola
mabele.
11 Okoki kolata te bilamba oyo basala na bapwale ya meme mpe na lino.
12 Okotia basinga na basonge minei ya elamba oyo okolata.

Mibeko na tina na libala

13 Soki mobali abali mwasi mpe, sima na kosangisa na ye nzoto, asepeli
na ye lisusu te,
14 alobi ete ezaleli ya mwasi yango ezali mabe, bongo apanzi ye sango
ya mabe na koloba : « Nabalaki mwasi oyo, kasi tango nasangisi na ye
nzoto, namoni ete ayebaki nzoto ya mibali, »
15 wana tata mpe mama ya mwana mwasi, basengeli kolakisa epai na
bampaka, na bikuke ya engumba, bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana
na bango ya mwasi ayebaki nzoto nanu ya mibali te.
16 Tata ya mwana mwasi akoloba na bampaka : « Nabalisaki mwana na
ngai ya mwasi na mobali oyo, kasi asepeli na ye lisusu te ;
17 amoni ete ezaleli ya mwana na ngai ya mwasi ezali malamu te, yango
wana alobi : ‹ Mwana mwasi oyo ayebaki nzoto ya mibali. › Kasi tala
bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana na ngai ya mwasi ayebaki nanu
nzoto ya mibali te. » Boye baboti ya mwana mwasi bakofungola elamba
liboso ya bampaka ya engumba,
18 mpe bampaka ya engumba bakozwa mobali yango mpe bakopesa ye
etumbu :
19 bakofutisa ye lomande ya mbongo ya bibende ya palata, nkama moko,
mpe bakopesa yango epai ya tata ya mwana mwasi, pamba te mobali oyo
asambwisi elenge mwasi ya Isalaele oyo ayebaki nanu nzoto ya mibali
te mpe akokoba kozala mwasi na ye : akoki kokabwana na ye te mikolo
nyonso ya bomoi na ye.
20 Kasi soki makambo oyo bafundeli ye ezali ya solo, mpe ezali ata na
elamba moko te oyo ezali kotalisa ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te,
21 esengeli bamema ye libanda ya ndako ya tata na ye, mpe kuna bato ya
engumba na ye bakobamba ye mabanga kino akokufa : asalaki likambo
ya soni kati na Isalaele na kosalaka kindumba tango azalaki na ndako ya
tata na ye. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino.
22 Soki bakangi mobali azali kosangisa nzoto na mwasi ya mobali
mosusu, bango nyonso mibale basengeli kokufa. Na nzela wana nde
bosengeli kolongola mabe kati na Isalaele.

23 Soki kati na engumba mobali moko akutani na elenge mwasi oyo
ayebi nanu nzoto ya mibali te bongo asangisi na ye nzoto, nzokande elenge
mwasi yango azali na mobali oyo alingi kobala ye,
24 bokomema bango mibale na ekuke ya engumba wana mpe kobamba
bango mabanga kino bakokufa. Bokoboma mwana mwasi, pamba te
azalaki kati na engumba kasi agangaki te mpo ete baya kosunga ye ;
bokoboma mobali, pamba te asangisaki nzoto na makasi na mwasi ya
mobali mosusu. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na
bino.
25 Soki mobali akoti na zamba na mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali
te mpe asangisi na ye nzoto na makasi, nzokande mwasi yango azali na
mobali oyo alingi kobala ye, kaka mobali oyo asali likambo wana nde
asengeli kokufa.
26 Bokosala likambo moko te epai ya mwana mwasi, pamba te asali
lisumu moko te oyo ekoki komema ye na kufa. Likambo oyo ekokani na
moto oyo abundisi moninga na ye mpe abomi ye.
27 Pamba te mobali wana akutanaki na mwasi wana na zamba, mpe
mwana mwasi wana akokaki koganga na ndenge nyonso alingi, kasi moto
moko te akokaki komonana kuna mpo na kosunga ye.
28 Soki mobali akutani na elenge mwasi, oyo ayebi nanu nzoto ya mibali
te mpe azali te na mobali oyo alingi kobala ye, asangisi na ye nzoto na
makasi, mpe bomoni bango ;
29 mobali wana asengeli kofuta mbongo ya bibende ya palata, tuku
mitano epai ya tata ya elenge mwasi, asengeli kobala elenge mwasi yango ;
pamba te asangisi na ye nzoto na makasi : akoki kokabwana na ye te
mikolo nyonso ya bomoi na ye.

23

1 Mwana mobali moko te akoki kobala mwasi ya tata na ye, noki te
akosambwisa mbeto ya tata na ye.

Bato oyo bakoki kondimama te kati na mayangani

2 Mobali moko te oyo baboma mokongo to balongola nzoto ya mibali
akoki kokota na lisanga ya Yawe.
3 Mwana makangu moko te to bakitani na ye bakoki kokota na lisanga
ya Yawe ata sima na milongo zomi.
4 Moto moko te ya Amoni to ya Moabi to bakitani na bango bakoki kokota
na lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi.
5 Pamba te bayaki te koyamba bino na mapa mpe na mayi na nzela na
bino tango bobimaki na Ejipito ; mpe bazwaki Balami, mwana mobali ya
Beori, moto ya Petori, wuta na mokili ya Mezopotami, mpo ete alakela
bino mabe.
6 Kasi Yawe, Nzambe na bino, ayokaki Balami te mpe abongolaki elakeli
mabe lipamboli mpo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na bino, alingi bino.
7 Tango nyonso bokozala na bomoi, bokoki te kosala boyokani ya kimia
elongo na bango.
8 Bokoki te komona bato ya Edomi lokola bato ya mbindo, pamba te
bazali bandeko na bino. Bokoki te komona bato ya Ejipito lokola bato ya
mbindo, pamba te bovandaki kati na mokili na bango lokola bapaya.
9 Bakitani na bango, kobanda na molongo ya misato, nde bakoki kokota
na lisanga ya Yawe.

Mibeko na tina na bozangi mbindo ya molako

10 Tango bokotonga milako mpo na kobundisa banguna na bino, bozala
mosika na eloko nyonso oyo ezali mbindo.
11 Soki mobali moko kati na bino azali mbindo, pamba te abimisaki mayi
ya mibali na butu, asengeli kokende libanda ya molako mpe kovanda kuna.
12 Kasi na pokwa, na tango moyi elalaka, asengeli komisukola nzoto mpe
kozonga na molako.
13 Bokopona esika moko na libanda ya molako, mpo na kosala zongo.
14 Moto na moto, kati na bisalelo na ye, asengeli kozala na pawu ya moke
mpo na kotimola mabele ; mpe soki akei kosala zongo inene, akotimola
mwa libulu mpe akokunda nyei na ye.
15 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, atambolaka kati na molako na bino
mpo na kobatela bino mpe kokangola bino na maboko ya banguna na
bino. Molako na bino esengeli kozala bule mpo ete akoka komona te eloko
moko ya mbindo kati na bino mpe apesa bino mokongo te.

Makoki ya moto oyo aluki ebombamelo

16 Soki mowumbu ayei kobombama epai na yo, kozongisa ye te na
maboko ya nkolo na ye.
17 Tika ete awumela epai na yo, na esika nyonso oyo alingi, mpe na
engumba nyonso oyo aponi ; konyokola ye te.

Kindumba ya bule epekisami

18 Kati na bana ya Isalaele, azala mobali to mwasi, moko te asengeli
komipesa na kindumba ya bule.
19 Bosengeli te kokotisa na Tempelo ya Yawe, Nzambe na bino, lifuti ya
mwasi ya ndumba to ya mobali ya ndumba, mpo na kokokisa ndayi ya
lolenge nyonso, pamba te Yawe, Nzambe na bino, amonaka bango nyonso
mibale nkele.

Epekisami kodefisa mpo na kozwa mileki

20 Okoki te kozwa mileki epai ya ndeko na yo tango odefisi ye mosolo,
bilei to eloko mosusu oyo ekoki kobota mileki.
21 Okoki kozwa mileki epai ya mopaya, kasi epai ya ndeko na yo moto
ya Isalaele te ; mpo ete Yawe, Nzambe na bino, apambola bino na misala
nyonso oyo maboko na bino ekosala kati na mokili oyo bokokota mpo na
kozwa.

Mibeko na tina na bandayi

22 Soki olapi ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, kowumela te mpo na
kokokisa yango ; noki te Yawe, Nzambe na yo, akotuna yo yango mpe
ekozala lisumu mpo na yo.
23 Kasi soki oboyi na yo kolapa ndayi, okomema ngambo te.
24 Likambo nyonso oyo bibebu na yo ekobimisa, osengeli kosalela yango,
pamba te olapaki ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, na monoko na yo
moko mpe wuta na mokano ya motema na yo.

Makoki ya kobuka bambuma kati na elanga

25 Soki okoti na elanga ya vino ya moninga na yo, okoki kolia bambuma
nyonso oyo olingi, kasi kotia eloko moko te na kitunga na yo.
26 Soki okoti na elanga ya ble ya moninga na yo, okoki kobuka ble na
maboko, kasi kosalela mbeli te.

24

Mibeko na tina na koboma libala mpe kobala lisusu

1 Soki mobali abali mwasi mpe, sima na mikolo, asepeli na ye lisusu te
mpo ete amoni eloko moko ya mabe kati na ye, tika ete akoma mokanda ya
koboma libala mpe apesa ye yango ; bongo na sima, abimisa ye na ndako
na ye.
2 Sima na kobima na ndako ya mobali wana, mwasi yango akoki kobala
mobali mosusu.
3 Mpe soki esali ete mobali oyo ya mibale mpe asepeli na ye lisusu te,
tika ete ye mpe akokoma mokanda mpo na koboma libala mpe apesa ye
yango, bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye ; to soki esali ete mobali
oyo ya mibale akufi,
4 boye mobali na ye ya liboso, oyo abenganaki ye na libala, akoki lisusu
te kozongisa ye na libala, pamba te mwasi yango akomi mbindo liboso
na ye : kozongisa ye lisusu na libala ezali likambo ya nkele na miso ya
Yawe. Boyeisa lisumu te na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa
bino lokola libula.

Makambo oyo bosengeli te kosala na bato

5 Soki mobali abali sika, bakoki te kotinda ye na bitumba to kopesa ye
mosala songolo ; akozala na bonsomi mobu mobimba mpo ete avanda na
ndako na ye mpo na kosepelisa mwasi oyo asili kobala.
6 Bokanga te lokola ndanga, mabanga mibale oyo moninga anikaka na
yango ble : mingi koleka libanga oyo ya moke, pamba te kosala bongo
ezali lokola kokanga ye nzela oyo abikelaka.
7 Soki moto moko ya Isalaele ayibi ndeko na ye ya Isalaele mpe akomisi
ye mowumbu to ateki ye, basengeli koboma moto wana. Na nzela wana
nde bosengeli kolongola mabe kati na bino.

Mibeko na tina na bokono ya maba

8 Mpo na makambo oyo etali bokono ya maba, bosala keba ete bosalela
malamu malako nyonso oyo Banganga-Nzambe, ba-oyo bazali Balevi,
bapesaki bino. Bosengeli kotosa malamu makambo oyo natindaki bango.
9 Bobosana te makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai ya
Miriami, na nzela, sima na bino kobima na Ejipito.

Makoki ya bato bakelela

10 Soki odefisi eloko epai ya moninga na yo, kokota te na ndako na ye
mpo na kozwa ndanga.
11 Vanda kaka na libanda kino moto oyo adefaki epai na yo akomemela
yo ndanga.
12 Soki moto yango azali mobola, kokende kolala te na ndanga oyo
asimbisaki yo mpo na niongo.
13 Okozongisela ye ndanga na ye ya kazaka ye, na pokwa, mpo ete alala
na yango. Bongo, ye akopambola yo ; mpe ekozala mpo na yo likambo ya
sembo na miso ya Yawe, Nzambe na yo.
14 Konyokola te moto ya mosala oyo azali mobola to moto akelela : azala
ndeko na yo moto ya Isalaele to mopaya oyo azali kovanda kati na moko
ya bingumba na yo.
15 Pesa ye lifuti na ye ya mokolo na mokolo na pokwa, pamba te azali
mobali mpe atiaka elikya na lifuti yango, noki te akoganga epai na Yawe
na tina na yo mpe okosala lisumu.
16 Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana
te mpo na batata na bango ; bakoboma moto na moto mpo na masumu na
ye moko.

17 Bokoki te kokata na ndenge ya mabe, makambo mpo na mopaya to
mpo na mwana etike ; to kokamata kazaka ya mwasi oyo akufisa mobali
lokola ndanga.
18 Bobosana te ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito ; mpe Yawe,
Nzambe na bino, asikolaki bino kuna.
19 Tango bokobuka mbuma na bilanga na bino, soki bobosani liboke ya
ble, bozonga te mpo na kozwa yango ; botika yango mpo na mopaya, mpo
na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali mpo ete Yawe,
Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino
ekosala.
20 Tango bokoningisa bambuma ya olive na banzete na yango, bobuka
te oyo ekotikala na bitape ; botika yango mpo na bapaya, bana bitike mpe
mpo na basi bakufisa mibali.
21 Tango bokobuka bambuma na bilanga na bino ya vino, bokozongela
te kobuka na mbala ya mibale. Botika oyo ekotikala mpo na mopaya, mpo
na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali.
22 Bokanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito. Yango wana natindi bino
kotosa mibeko oyo.

25

Makoki ya moto oyo asali mabe

1 Soki bato bazali kowelana, bakomema likambo na bango na esam-
biselo, mpe basambisi bakokata likambo yango : bakolongisa moto oyo
ayebi likambo te mpe bakokweyisa moto oyo asali mabe.
2 Bongo soki esengi ete babeta moto oyo asali mabe fimbu, basambisi
bakolalisa ye na mabele mpe bakobetisa ye fimbu na miso na bango ;
bakobetisa ye motango ya bafimbu oyo ekoki na mabe oyo asali.
3 Kasi bakoki te kobeta ye bafimbu koleka tuku minei. Soki babeti ye
fimbu koleka tuku minei, ndeko na bino akosambwa na miso na bino.
4 Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma.

Soki ndeko mobali akufi kasi atiki mwana te

5 Soki bandeko mibali bazali kovanda elongo, mpe moko kati na bango
akufi kasi atiki mwana te, mwasi oyo akufisi mobali akoki te kobala na
libota mosusu ; semeki na ye asengeli kozwa ye na libala mpo na kokokisa
epai na ye mokumba ya kisemeki.
6 Mwana mobali ya liboso oyo mwasi yango akobota akozwa kombo ya
ndeko mobali oyo akufa mpo ete kombo na ye ebunga te kati na Isalaele.
7 Soki mobali yango aboyi kobala semeki na ye ya mwasi, semeki yango
ya mwasi akokende epai ya bampaka, na ekuke ya engumba, mpe akoloba
na bango : « Semeki na ngai aboyi kobatela kombo ya ndeko na ye kati
na Isalaele, aboyi kokokisa mokumba na ye ya kisemeki epai na ngai. »
8 Boye, bampaka ya engumba wana bakobengisa mobali yango mpe
bakoloba na ye. Soki akobi kaka koboya kobala semeki na ye,
9 semeki yango akopusana pembeni na ye na miso ya bampaka,
akolongola ye lokolo moko ya sandale, akobwakela ye soyi na elongi, mpe
akoloba na ye : « Tala ndenge basengeli kosala moto oyo aboyi kotonga
ndako ya ndeko na ye ya mobali. »
10 Boye, kati na Isalaele, bakobanda kobenga bakitani ya moto wana
« bana ya moto oyo balongola sandale. »

Makambo oyo epekisami soki mibali bazali kobunda

11 Soki mibali bazali kobunda, bongo mwasi moko apusani mpo na
kokangola mobali na ye na loboko ya moto oyo azali kobeta ye, mpe soki
mwasi yango asemboli loboko na ye mpe akangi nzoto ya mibali ya moto
oyo azali kobeta mobali na ye,
12 bokokata loboko na ye. Bokoyokela ye mawa te.

Mibeko na tina na bimekelo

13 Okoki te kozala na bimekelo mibale ya kilo ekesana kati na saki na
yo : moko eleki kilo mpe mosusu eleki pepele.
14 Okoki te kozala na ndako na yo na bikolo mibale ekesana mpo na
kotanga na yango biloko : moko ya monene mpe mosusu ya moke.
15 Osengeli kozala na bimekelo mpe bikolo ya kotangela ya malamu mpe
ya sembo, mpo ete owumela mikolo ebele kati na mokili oyo Yawe, Nzambe
na yo, akopesa yo.
16 Pamba te Yawe, Nzambe na yo, amonaka nkele, moto nyonso oyo
asalaka makambo wana, moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo te.
17 Bobosana te makambo oyo bato ya Amaleki basalaki bino tango
bobimaki na Ejipito :
18 tango bolembaki nzoto mpe bosilaki makasi, babimelaki bino na
pwasa na mobembo na bino mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki na
sima ; babangaki Nzambe te.
19 Tango Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino bopemi liboso ya
banguna nyonso oyo bazingeli bino kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na
bino, akopesa bino mpo na kozwa lokola libula, bosengeli koboma bato
ya Amaleki mpo ete botikala lisusu te kokanisa bango kati na mokili.
Bobosana te kosala likambo yango.

26

Mibeko na tina na bambuma ya liboso

1 Tango bokokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino
lokola libula, tango bokozwa yango mpe bokovanda kuna,
2 moko na moko kati na bino akozwa ndambo ya bambuma ya liboso
ya biloko nyonso oyo akozwa na mabele ya mokili oyo Yawe, Nzambe na
bino, akopesa bino ; akotia yango na kitunga mpe akokende na esika oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopona mpo na kotia Kombo na Ye.
3 Akoloba na Nganga-Nzambe oyo akozala na mosala na tango wana :
« Natatoli lelo liboso ya Yawe, Nzambe na yo, ete nakomi na mokili oyo
Yawe alakaki kopesa na bakoko na biso na nzela ya ndayi. »
4 Nganga-Nzambe akozwa kitunga na maboko na ye mpe akokitisa yango
liboso ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino.
5 Bongo okoloba liboso ya Yawe, Nzambe na yo : « Koko na ngai azalaki
moto ya Arami oyo azalaki koyengayenga ; akendeki na Ejipito na bato
moke, awumelaki kuna mpe akomaki ekolo monene, ekolo ya nguya mpe
ya bato ebele.
6 Kasi bato ya Ejipito banyokolaki biso, bayokisaki biso pasi mpe
bapesaki biso misala makasi.
7 Boye togangaki epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na biso. Wana
ayokaki mingongo na biso, amonaki mawa, pasi mpe minyoko na biso ;
8 Yawe abimisaki biso na Ejipito na somo makasi, na bilembo minene
mpe na bikamwa, na nzela ya loboko na Ye ya nguya mpe esembolama.
9 Amemaki biso na esika oyo mpe apesaki biso mokili oyo, mokili oyo
ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi.

10 Sik'oyo oh Yawe, tala, namemi bambuma ya liboso ya mabele oyo
opesaki ngai. »
Sima na yango, okotia kitunga liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe
okogumbama liboso na Ye.
11 Boye, na biloko nyonso ya malamu oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa
yo mpe bandeko na yo ; okosepela na yango elongo na Balevi mpe bapaya
oyo bazali kati na bino.

Eteni ya zomi ya mibu misato

12 Na mobu nyonso ya misato, mobu ya eteni ya zomi, tango okosilisa
kotia pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo okozwa, okopesa yango
epai ya Balevi, epai ya bapaya, epai ya bana bitike mpe epai ya basi
bakufisa mibali ; mpo ete balia yango na bingumba na yo mpe batonda.
13 Bongo okotatola maloba oyo epai na Yawe, Nzambe na yo : « Nalongo-
laki kati na ndako na ngai eteni ya bule mpe napesi yango epai ya Balevi,
bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali, kolanda makambo nyonso
oyo otindaki ngai. Napengwaki te na mitindo na Yo mpe nabosanaki yango
te.
14 Naliaki ata eteni moko te ya bule tango nazalaki na matanga,
nalongolaki eloko moko te kati na yango tango nazalaki mbindo mpe
nabonzaki eloko moko te kati na yango epai ya bakufi. Natosaki Yawe,
Nzambe na ngai, mpe nasalaki makambo nyonso oyo otindaki ngai.
15 Tala wuta likolo, esika na Yo ya bule epai wapi ovandaka, mpe
pambola Isalaele, bato na Yo, mpe mokili oyo opesaki biso ndenge olakaki
yango epai ya bakoko na biso na nzela ya ndayi, mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi. »

Bana ya Isalaele bazali bato ya Yawe

16 Lelo, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo ete osalela malamu
bikateli mpe mibeko oyo ; batela yango malamu na motema na yo
mobimba mpe na molimo na yo mobimba.
17 Lelo, ondimi ete Yawe azali Nzambe na yo ; ndenge opesaki elaka ete
okotosa Ye, okobatela mibeko na Ye nyonso mpe okosala makambo nyonso
oyo Ye akotinda yo.
18 Lelo mpe, Yawe andimi ete ozala ekolo na Ye penza, ndenge alakaki
yo mpe ndenge apesaki yo mitindo ete otosa mibeko na Ye nyonso.
19 Na bongo, Yawe, Nzambe na yo, akokomisa yo monene koleka bikolo
nyonso oyo Ye akela ; akopesa yo lokumu, nkembo na Kombo na Ye.
Okozala libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alakaki yango.

Kosalela maloba ya mibeko

27

Kotelemisa mabanga na ngomba Ebali

1 Moyize mpe bampaka ya Isalaele bapesaki mitindo oyo epai ya bato :
« Bobatela mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino lelo.
2 Tango bokokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, akopesa bino, bokotelemisa ndambo ya mabanga minene mpe
bokopakola yango pembe.
3 Bokokoma na likolo na yango, maloba nyonso ya mobeko tango
bokosilisa kokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo Nzambe na
bino akopesa bino, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi,
ndenge kaka Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alakaki bino.

4 Mpe tango bokosilisa kokatisa Yordani, bokotelemisa mabanga yango
na ngomba Ebali ndenge natindi bino yango lelo, mpe bokopakola yango
pembe.
5 Kuna, bokotonga etumbelo ya mabanga mpo na Yawe, Nzambe na bino.
Bokosalela ata esalelo moko te ya ebende.
6 Bokotonga na mabanga balokota na bilanga etumbelo mpo na Yawe,
Nzambe na bino, mpe bokobonza na likolo na yango bambeka ya kotumba.
7 Na likolo ya etumbelo yango, bokobonza bambeka ya boyokani ;
bokolia yango kaka na esika wana mpe bokosepela na miso ya Yawe,
Nzambe na bino.
8 Bokokoma na konguluta maloba nyonso ya mobeko oyo na likolo ya
mabanga oyo botelemisi. »

9 Sima na yango, Moyize mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi
balobaki na lisanga mobimba ya Isalaele : « Oh Isalaele, bovanda kimia
mpe boyoka ! Bokomi lelo libota ya Yawe, Nzambe na bino.
10 Botosa Yawe, Nzambe na bino, mpe bosalela mitindo mpe bikateli na
Ye oyo nalingi kopesa bino lelo. »

11 Kaka na mokolo wana, Moyize apesaki mitindo oyo epai na bato :
12 « Tala mabota oyo ekotelema na ngomba Garizimi mpo na kopambola
bato tango bokokatisa Yordani : libota ya Simeoni, ya Levi, ya Yuda, ya
Isakari, ya Jozefi, mpe ya Benjame.
13 Mpe tala mabota oyo ekotelema na ngomba Ebali mpo na kolakela
bato mabe : libota ya Ribeni, ya Gadi, ya Aseri, ya Zabuloni, ya Dani mpe
ya Nefitali. »

Bilakeli mabe mpo na bozangi botosi

14 Balevi bakoloba epai ya bana nyonso ya Isalaele maloba oyo na
mongongo makasi :
15 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosala nzambe ya ekeko na
libanga, na nzete to na ebende banyangwisa na moto, mpo na kotia yango
na esika ya sekele ! Yawe amonaka lokola biloko ya nkele, banzambe ya
bikeko oyo bato ya misala ya maboko basalaka ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
16 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosambwisa tata na ye to mama
na ye ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
17 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akopusa libanga oyo batie lokola
mondelo na mabele ya moninga na ye ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
18 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokamba mokufi miso na nzela
ya mabe. »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
19 « Alakelama mabe moto nyonso oyo akokata makambo na ndenge
ya mabe mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo
akufisa mobali ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
20 « Alakelama mabe moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mwasi ya
tata na ye, pamba te asambwisi mbeto ya tata na ye ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
21 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »

22 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na ndeko na
ye ya mwasi, mwana ya tata na ye to mwana ya mama na ye ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
23 « Alakelama mabe moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mama ya
mwasi na ye ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
24 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na
nkuku ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
25 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akozwa kanyaka mpo na koboma
moto oyo ayebi likambo te ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »
26 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokokisa te mpe akotia te na
misala, maloba ya mibeko oyo ! »
Bato nyonso bakozongisa : « Amen ! »

28

Mapamboli mpo na botosi

1 Soki botosi penza Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli penza mitindo
na Ye oyo nazali kopesa bino lelo ; Yawe, Nzambe na bino, akotombola
bino likolo ya bikolo nyonso ya mokili.
2 Tala mapamboli oyo ekopesamela bino mpe ekolanda bino tango
bokotosa Yawe, Nzambe na bino :
3 Bokopambolama na engumba mpe bokopambolama na bilanga.
4 Mabota na bino ekopambolama ; milona na bino mpe bibwele na
bino : bangombe na bino, bameme mpe bantaba na bino ekopambo-
lama.
5 Bitunga na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekopambo-
lama.
6 Bokopambolama tango bokokota mpe bokopambolama tango boko-
bima.
7 Yawe akosala ete banguna oyo bakotelemela bino bakokweyisama
liboso na bino ; bakoya epai na bino na nzela moko, kasi bakokima bino
na banzela sambo.
8 Yawe Nzambe akopambola bibombelo na bino ya biloko mpe akopam-
bola misala nyonso ya maboko na bino. Yawe Nzambe akopambola bino
na mokili oyo azali kopesa bino.
9 Yawe akokomisa bino libota na Ye ya bule ndenge alakaki bino tango
alapaki ndayi, pamba te bokobatela mitindo ya Yawe, Nzambe na bino,
mpe bokotambola na banzela na Ye.
10 Bongo bato nyonso ya mokili bakomona ete bozali penza bato ya Yawe
mpe bakobanga bino.
11 Yawe akotondisa bino na bozwi ebele : mabota, bibwele, milona kati
na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino.
12 Mpo na bolamu na yo, Yawe akofungola likolo, ebombelo ya bamvula
na Ye, mpo na konokisa mvula na mokili na bino na eleko ya malamu ;
mpe akopambola misala nyonso ya maboko na bino. Bikolo ebele ekodefa
epai na bino, kasi bino bokodefa ata na ekolo moko te.
13 Yawe akokomisa bino mito, kasi mikila te ; pamba te bokobatela
penza mitindo ya Yawe, Nzambe na bino, oyo nazali kopesa bino lelo mpe
bokosalela yango penza. Lokumu na bino ekozala kaka likolo, ekokita te.

14 Kati na mitindo oyo nazali kopesa bino lelo, bopengwa ata na moko
te, mpo na kolanda banzambe mosusu mpe kosalela yango.

Bilakeli mabe mpo na bozangi botosi

15 Kasi soki botosi te Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli te mitindo
mpe bikateli na Ye, oyo nazali kopesa bino lelo, tala bilakeli mabe oyo
ekokomela bino mpe ekokanga bino :
16 Bokolakelama mabe kati na engumba mpe bokolakelama mabe kati
na bilanga.
17 Bitunga na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekolake-
lama mabe.
18 Mabota na bino, milona na bino, bibwele na bino : bangombe,
bameme mpe bantaba ekolakelama mabe.
19 Bokolakelama mabe tango bokokota mpe bokolakelama mabe tango
bokobima.
20 Kati na nyonso oyo bokosala, Yawe akotindela bino bilakeli mabe,
minyoko mpe mikakatano ; bongo bokowumela te mpo na kobebisama
nye likolo ya mabe oyo bosalaki ya kosundola Yawe.
21 Yawe akotindela bino bokono oyo ebomaka kino akobebisa bino kati
na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa.
22 Yawe akosilisa koboma bino na bokono ya ndenge na ndenge oyo
akotindela bino : fievele, kosila nzoto, mpese. Akotinda lisusu bokono oyo
ekobebisa bilanga na bino : kozanga mvula, banyama mike oyo ebebisaka
milona mpe bibende. Bokono nyonso oyo ekolanda bino kino bokosila
kokufa.
23 Mapata oyo ezali likolo ya mito na bino ekokoma lokola bronze mpe
ekolekisa lisusu mvula te, mpe mabele oyo ezali na se ya makolo na bino
ekokoma makasi lokola libende mpe ekobotisa lisusu mabele te.
24 Kati na mokili na bino, Yawe akobongola mvula mpo ete ekoma putulu
mpe zelo ; yango ekokweya wuta na likolo kino ekobebisa bino.
25 Yawe akosala ete banguna na bino balonga bino. Bakoya epai na bino
na nzela moko mpe bino bokokima liboso na bango na banzela sambo.
Bokokoma eloko ya somo na miso ya bikolo nyonso ya mokili.
26 Bibembe na bino ekokoma bilei ya bandeke nyonso mpe ya banyama
ya zamba, bongo moto moko te akoya wana mpo na kobengana yango.
27 Yawe akotindela bino bokono oyo esilaka te lokola oyo atindaki na
Ejipito : pota ya libumu, makwanza mpe mikusa ya nzoto.
28 Yawe akotindela bino bokono ya liboma, ya kokufa miso mpe ya
mobulu na makanisi.
29 Na moyi makasi, bokotenga-tenga lokola bakufi miso na molili.
Bokolonga te na makambo nyonso oyo bokosala. Mokolo na mokolo,
bakonyokola bino mpe bakoyiba bino, mpe moto moko te akomonana mpo
na kokangola bino.
30 Soki moko kati na bino azwi mwasi lokola mobandami na libala,
mobali mosusu nde akosangisa na ye nzoto. Mosusu akotonga ndako,
kasi akovanda yango te. Mosusu akolona elanga ya vino, kasi okobuka
bambuma na yango te.
31 Bakokata bakingo ya bangombe na bino na miso na bino, kasi bokolia
yango te. Bakokamata ba-ane na bino na makasi, na miso na bino, kasi
ekozonga epai na bino te ; bakokaba epai ya banguna na bino, bameme
mpe bantaba na bino ; mpe moto moko te akosunga bino.

32 Bakokaba bana na bino ya mibali mpe ya basi na ekolo mosusu, mpe
bokofungola miso na bino mpo na kotala mokolo na mokolo bozongi na
bango, kasi bokokoka kosala ata eloko moko te.
33 Bato oyo boyebi te bakolia bambuma ya mabele na bino mpe ya misala
na bino nyonso.
34 Bokobela liboma likolo ya makambo oyo miso na bino ekobanda
komona.
35 Yawe akotindela bino bokono oyo ekobuka bino mabolongo, makolo ;
bokono oyo ekoki kobika te mpe ekopanzana banda na se ya matambe
kino na mito.
36 Yawe akomema bino mpe mokonzi oyo bokopona mpo na koyangela
bino, na ekolo oyo bino mpe bakoko na bino botikala nanu koyeba te.
Kuna bokogumbamela banzambe mosusu : banzambe ya banzete mpe ya
mabanga.
37 Bikolo nyonso epai wapi Yawe akomema bino, bakomona bakokima
bino lokola eloko ya somo mpe bakobeta masapo mpo na kotiola bino.
38 Bokolona bankona ebele na bilanga, kasi bokobuka moke ; pamba te
mabanki ekolia bankona wana.
39 Bokosala mpe bokobongisa bilanga ya vino, kasi bokotikala te komela
vino yango mpe kobuka bambuma na yango, pamba te banyama mike oyo
eliaka nzete ekobebisa yango.
40 Bokozala na banzete ya olive na mokili na bino mobimba, kasi
bokopakola mafuta na yango te, pamba te bambuma ya olive ekokweya
liboso ete ekomela.
41 Bokozala na bana ya mibali mpe ya basi, kasi bokobatela bango te,
pamba te bakokende na bowumbu.
42 Mabanki ekolia banzete na bino nyonso mpe bambuma ya mabele na
bino.
43 Mopaya oyo avandi kati na bino akoleka bino na lokumu tango
nyonso, kasi bino bokokita se kokita ;
44 akodefisa bino, kasi bino bokokoka kodefisa ye te ; akozala moto, kasi
bino bokozala mokila.
45 Tala bilakeli mabe nyonso oyo ekokomela bino, ekolanda bino mpe
ekozwa bino, ekokanga bino kino bokobebisama ; pamba te botosaki
te Yawe, Nzambe na bino, mpe bobatelaki te mitindo mpe bikateli oyo
apesaki bino.
46 Bilakeli mabe oyo ekozala elembo mpe makambo ya kokamwa epai
na bino mpe epai ya bakitani na bino mpo na libela.
47 Mpo ete bosalelaki te Yawe, Nzambe na bino, na esengo mpe na
kosepela na tango ya bofuluki ;
48 tango bokozala na nzala mpe na posa ya komela, mpe tango bokozanga
bilamba mpe bokokelela, bokosalela banguna oyo Yawe Nzambe akotin-
dela bino. Akotia bino ekangiseli ya ebende na kingo kino akobebisa bino.
49 Yawe akotindela bino na mosika, wuta na suka ya mokili, ekolo
moko oyo ezali lokola mpongo oyo ezali kopumbwa, ekolo oyo bokososola
monoko na yango te ; ekobundisa bino.
50 Bato ya ekolo yango bazali na bilongi ya kanda-kanda, batosaka te
bato oyo bazali mikolo mpe bayokelaka bilenge mawa te.
51 Bakolia bana ya bibwele na bino mpe bambuma ya mabele na bino,
kino bakobebisa bino. Bakotikela bino ata ble te, vino ya sika te, mafuta te,
ata bana ngombe na bino te, ata bana meme na bino te mpe ata bantaba
na bino te kino bokobebisama.

52 Bakozingela bingumba na bino nyonso kati na mokili na bino kino
bamir na bino ya milayi mpe ya makasi oyo botielaka mitema ekokweya.
Bakozingela bingumba nyonso kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
apesi bino.
53 Mpo na pasi oyo banguna na bino bakomonisa bino tango bakozingela
bino, bokolia bana na bino, bokolia misuni ya bana na bino ya mibali mpe
ya basi oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino.
54 Mobali ya malamu koleka kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa,
akoyokela lisusu moto mawa te : ezala ndeko na ye to mwasi oyo ye
alingaka to bana na ye oyo batikali.
55 Akopesa na moto moko te kati na bango mosuni ya bana na ye oyo
akozala kolia. Yango kaka nde bilei akotikala na yango mpo na pasi
oyo banguna na bino bakomonisa bino na tango bakozingela bino na
bingumba na bino nyonso.
56 Mwasi ya malamu koleka kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa, oyo
aleki kitoko mpe amonanaka lokola nde matambe na ye enyataka mabele
te, akotala na etaleli ya mabe mobali oyo ye alingaka, mwana na ye ya
mobali to ya mwasi,
57 mwana oyo awuti kobima na libumu na ye, mpe bana oyo ye moko
aboti ; pamba te akoluka kolia bango na nkuku, na tango oyo banguna
na bino bakozingela bino, mpe na tango ya pasi oyo banguna na bino
bakomonisa bino kati na bingumba na bino.
58 Tango bosaleli te maloba nyonso ya mibeko oyo ekomami na buku oyo
mpe botosi te Kombo ya lokumu mpe ya somo, Yawe, Nzambe na bino ;
59 Yawe akotindela bino mpe bakitani na bino bitumbu ya somo : bapota
minene oyo esilaka te mpe bokono ya makasi oyo esilaka te.
60 Akotindela bino bitumbu nyonso ya Ejipito, oyo bozalaki kobanga mpe
yango ekotingama na bino.
61 Yawe akotindela bino lisusu lolenge nyonso ya bokono mpe bapota
oyo ekomami te kati na buku oyo ya Mobeko, kino bokobebisama.
62 Bino oyo bozalaki ebele lokola minzoto na likolo, bokotikala kaka
moke ; pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na bino.
63 Ndenge kaka Yawe asepelaki kosalela bino bolamu mpe mpo na
kokomisa bino ebele, ndenge wana mpe akosepela koboma bino mpe
kobebisa bino ; akopikola bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa
yango.
64 Boye, Yawe akopanza bino kati na bikolo nyonso ya mokili mobimba.
Kuna bokogumbamela banzambe mosusu : banzambe ya nzete mpe ya
mabanga oyo bino mpe bakoko na bino boyebaki te.
65 Kati na bikolo wana, bokozala na kimia te, bokozala na esika te
ya kopemisa matambe ya makolo na bino. Kuna Yawe akokomisa bino
motema likolo-likolo, miso elemba mpe nzoto elemba.
66 Bokowumela na bomoi oyo ezanga elikya, oyo etonda na kobanga,
butu mpe moyi, mpe bokoyeba te ndenge nini bomoi na bino ekosuka.
67 Na tongo, bokoloba : « Pokwa ekokoma tango nini ? » Mpe na pokwa,
bokoloba : « Tongo ekotana tango nini ? » Pamba te somo ekotonda na
mitema na bino mpo na makambo nyonso oyo miso ekomona.
68 Yawe Nzambe akozongisa bino na bamasuwa na Ejipito, na mokili oyo
nalobaki na bino ete bokomona yango lisusu te. Mpe kuna, bokomiteka
bino moko epai ya banguna na bino lokola bawumbu ya mibali mpe ya
basi, kasi moto moko te akosomba bino.

69 Tala maloba ya boyokani oyo Yawe atindaki Moyize kosala elongo na
bana ya Isalaele na etando ya Moabi, na likolo ya boyokani oyo asalaki na
bango na ngomba Orebi.

Komipesa na Nzambe

29

Moyize ayebisaki misala ya kala ya Yawe

1 Moyize abengisaki bana nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango :
« Miso na bino emonaki makambo nyonso oyo Yawe asalaki na Ejipito
epai ya Faraon, epai ya basali na ye nyonso mpe kati na mokili na ye
mobimba.
2 Na miso na bino moko, bomonaki komekama monene, bilembo minene
mpe bikamwa.
3 Kasi kino na mokolo ya lelo, Yawe apesaki bino te mayele mpo na
kososola to miso mpo na komona to matoyi mpo na koyoka.
4 Na mibu tuku minei oyo Ngai Yawe nakambaki bino na esobe, bilamba
na bino enzulukaki te mpe basandale na makolo na bino ekufaki te.
5 Boliaki mapa te mpe bomelaki vino te to masanga mosusu oyo
elangwisaka. Nasalaki yango mpo boyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe
na bino.
6 Tango bokomaki na esika oyo, Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi,
mokonzi ya Bashani, bayaki kobundisa biso, kasi tolongaki bango.
7 Tozwaki mokili na bango mpe topesaki yango lokola libula epai ya bato
ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase.
8 Bosalela malamu maloba ya boyokani oyo mpo ete bomona bolamu na
makambo nyonso oyo bokosala.

Komemia boyokani ya Nzambe elongo na bato

9 Bino nyonso, bokotelema lelo na miso ya Yawe, Nzambe na bino :
bakambi na bino, bakonzi na bino ya masanga, bampaka na bino, bakonzi
na bino ya basoda mpe bato mosusu kati na Isalaele
10 elongo na bana na bino mpe basi na bino mpe bapaya oyo bazali kati
na milako na bino mpo na kobukela bino bakoni mpe kotokelaka bino
mayi.
11 Botelemi awa mpo na kosala boyokani elongo na Yawe, Nzambe na
bino ; boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kosala elongo na bino,
na mokolo ya lelo, na kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe,
12 mpo na koyebisa bino, na mokolo ya lelo, ete bozali bato na Ye, mpe
Ye azali Nzambe na bino ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai na
bino mpe bakoko na bino —Abrayami, Izaki mpe Jakobi.
13 Yawe azali kosala boyokani oyo, na nzela ya ndayi esangana na bilakeli
mabe, elongo na bino kaka te,
14 kasi mpe elongo na ba-oyo bazali awa kati na biso, na mokolo ya
lelo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe elongo na ba-oyo bazali awa te
elongo na biso.

Makebisi na tina na losambo mpo na banzambe mosusu

15 Bino moko boyebi ndenge nini tozalaki na Ejipito mpe ndenge nini
tokatisaki bamboka oyo tolekaki.
16 Bomonaki kati na bango biloko na bango ya mbindo, banzambe ya
bikeko basala na libaya, na libanga, na palata mpe na wolo.

17 Bosala keba ete, na mokolo ya lelo, mobali moko te, mwasi moko te,
etuka moko te to libota moko te epengwa na nzela ya Yawe, Nzambe na
biso, mpo na kokende kogumbamela banzambe wana ya bikeko. Bosala
keba ete, kati na bino, ezala na mosisa moko te oyo ekobota ngenge ya
bololo ya ndenge wana.
18 Sima na koyoka maloba oyo ya bilakeli, tika ete moto moko te kati na
bino amipambola na koloba : ‹ Nakolonga na makambo na ngai nyonso
atako natamboli kolanda baposa ya motema na ngai moko. › Pamba te,
moto oyo akosala mabe oyo akomema moto oyo ayebi likambo te na
libunga na ye.
19 Yawe akolimbisa ye te ; kanda makasi na Ye mpe zuwa na Ye
ekokweyela moto wana. Bilakeli nyonso ya mabe oyo ekomama kati na
buku oyo ekokweyela ye mpe Yawe akolongola kombo na ye kati na mokili.
20 Yawe akotia ye pembeni kati na bikolo nyonso ya Isalaele, akokaba ye
na pasi ndenge ezali bilakeli mabe nyonso ya boyokani oyo ekomama kati
na buku ya Mobeko.

Nzambe akokokisa maloba na Ye

21 Milongo ya bana na bino oyo ekoya sima na bino mpe bapaya oyo
bakowuta na mikili ya mosika bakomona bitumbu oyo Yawe akokweyisela
mokili wana.
22 Mokili mobimba ekopela na moto ya sofolo mpe ekotonda na mungwa.
Bakolona ata eloko moko te, eloko moko te ekobima mpe matiti ekobota
te. Mokili yango ekobebisama ndenge Sodome mpe Gomore, Adima mpe
Tseboyimi, ebebisamaki : bingumba oyo Yawe abebisaki na kanda na Ye
ya makasi.
23 Bikolo nyonso ekotuna : ‹ Mpo na nini Yawe asali likambo ya boye na
mokili oyo ? Mpo na nini kanda makasi boye ? ›
24 Mpe eyano ekozala : ‹ Esalemaki bongo, pamba te bato oyo babukaki
boyokani oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, asalaki elongo na bango
tango abimisaki bango na Ejipito.
25 Bakendeki kosambela banzambe mosusu mpe bagumbamelaki bango,
banzambe oyo bayebaki te mpe oyo Ye apekisaki bango.
26 Yango wana, kanda ya Yawe epeli na mokili wana mpe amemi bilakeli
mabe nyonso oyo ekomami na buku oyo, kati na mokili wana.
27 Yawe apikolaki bango na mokili na bango na kanda na Ye ya makasi
mpe na kotomboka na Ye ya makasi. Abwakaki bango na mokili mosusu
ndenge ezali komonana lelo. ›
28 Makambo oyo ebombama ezali mpo na Yawe, Nzambe na biso ; mpe
makambo oyo emonisami ezali mpo na biso mpe bakitani na biso, mpo na
tango nyonso, mpo ete tokoka kosalela maloba nyonso ya mibeko oyo. »

30

Isalaele akozongela Yawe

1 Maloba oyo nawuti koloba, mapamboli mpe bilakeli mabe oyo napesi
yo mpo ete opona, ekokokisama. Soki obateli yango malamu na motema
na yo kati na bikolo nyonso epai wapi Yawe, Nzambe na yo, akobengana
yo ;
2 soki ozongi epai na Yawe, Nzambe na yo ; soki yo mpe bana na yo botosi
Ye, na mitema mpe na milimo na bino mobimba, na makambo nyonso oyo
natindi yo lelo,

3 Yawe, Nzambe na yo, akoyokela yo mawa : akozongisa bato na yo,
oyo bakendeki na bowumbu mpe akosangisa bino lisusu wuta na bikolo
nyonso epai wapi apanzaki bino.
4 Atako bokendeki na bamboka ya mosika kati na mokili, Yawe, Nzambe
na bino, akoluka kosangisa bino longwa kuna mpe akozongisa bino.
5 Yawe, Nzambe na bino, akomema bino na mokili ya bakoko na bino,
mpe bokozwa yango ; akosalela bino bolamu mpe akokomisa bino ebele
koleka bakoko na bino.
6 Yawe, Nzambe na bino, akobulisa mitema na bino mpe mitema ya
bakitani na bino mpo ete bolinga Ye na mitema mpe na milimo na bino
mobimba, mpe mpo ete bozala na bomoi.
7 Yawe, Nzambe na bino, akotia bilakeli nyonso ya mabe likolo ya
banguna na bino, oyo bayinaka bino mpe banyokolaka bino.
8 Bokotosa lisusu Yawe mpe bokosalela mitindo na Ye nyonso oyo nazali
kopesa bino lelo.
9 Bongo Yawe, Nzambe na bino, akosala ete bomona bolamu kati na
misala nyonso ya maboko na bino, mpe akopesa bino bana ebele, bibwele
ebele mpe bambuma ebele kati na mokili na bino. Yawe akosepela na bino
lisusu mpe akosalela bino bolamu, ndenge kaka asepelaki na bakoko na
bino,
10 soki botosi Yawe, Nzambe na bino, mpe bobateli mitindo mpe bikateli
na Ye, oyo ekomama kati na buku oyo ya Mobeko, mpe soki bozongi epai
na Yawe, Nzambe na bino, na mitema mpe na milimo na bino mobimba.

Kopona bomoi to kufa

11 Makambo oyo nazali kotinda yo lelo, ezali penza pasi te mpe elekeli
yo te na makasi.
12 Ezali te kati na Likolo mpo ete okoka kotuna : « Nani akomata kuna
na Likolo mpo na kozwela ngai yango mpe kosakolela ngai yango mpo ete
nakoka kotosa yango ? »
13 Ezali te na ngambo mosusu ya ebale monene mpo ete okoka kotuna :
« Nani akokatisa ebale monene mpo na kokamata yango mpe kosakolela
ngai yango, mpo ete nakoka kotosa yango ? »
14 Te, liloba yango ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe kati
na motema na yo, mpo ete okoka kotosa yango.
15 Tala, nasili kotia lelo, liboso na yo, bomoi mpe bolamu, kufa mpe
mabe.
16 Tala likambo oyo Ngai natindi yo lelo : linga Yawe, Nzambe na yo,
tambola na banzela na Ye mpe batela mitindo na Ye, bikateli na Ye mpe
mibeko na Ye. Bongo okozala na bomoi, mpe bokokoma ebele ; mpe Yawe,
Nzambe na yo, akopambola yo kati na mokili oyo bozali kokota mpo na
kozwa.
17 Kasi soki motema na yo epengwi mpe otosi te, soki okosami na
kogumbamela banzambe mosusu mpe na kosambela yango,
18 nalobi na yo, na mokolo ya lelo, ete okobebisama solo, okowumela
lisusu te kati na mokili oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi
bokokota mpo na kozwa.
19 Na mokolo ya lelo, nazwi likolo mpe se lokola batatoli mpo na yo :
nasili kotia liboso na yo bomoi mpe kufa, mapamboli mpe bilakeli mabe.
Sik'oyo, pona bomoi mpo ete yo mpe bana na yo bozala na bomoi.
20 Mpe pona kolinga Yawe, Nzambe na yo, koyoka mongongo na Ye mpe
kokangama na Ye, pamba te azali bomoi na yo mpe akopesa yo mibu ebele

kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na yo —Abrayami, Izaki mpe Jakobi.

Misala ya suka ya Moyize

31

Moyize aponi Jozue lokola mokitani na ye

1 Moyize akobaki koloba maloba oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele :
2 « Nakokisi sik'oyo mibu nkama moko na tuku mibale ya mbotama
mpe nazali lisusu na makasi te ya kokamba bino. Yawe alobaki na ngai :
‹ Okokatisa Yordani te oyo ozali komona. ›
3 Yawe, Nzambe na bino, akotambola Ye moko liboso na bino, akobebisa
bikolo oyo ezali liboso na bino mpo ete bokamata mokili na bango ; Jozue
nde akotambola liboso na bino ndenge Yawe alobaki.
4 Yawe akobebisa bango ndenge kaka asalaki Sikoni mpe Ogi, bakonzi
ya bato ya Amori, oyo abebisaki elongo na bamboka na bango.
5 Yawe akokaba bango na maboko na bino mpe bokosala bango
makambo nyonso oyo natindaki bino.
6 Boyika mpiko mpe bozala na molende, bobanga bango te mpe bozala
na somo te liboso na bango ; pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali elongo
na bino, akotika bino te mpe akobwaka bino te. »
7 Bongo Moyize abengisaki Jozue mpe alobaki na ye na miso ya bana
nyonso ya Isalaele : « Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te
okokende elongo na bato oyo kino na mokili oyo Yawe alakaki kopesa
epai ya bakoko na bango na nzela ya ndayi, mpe okokabola yango mpo na
bango lokola libula na bango.
8 Ye moko Yawe akotambola liboso na yo mpe akozala elongo na yo.
Kobanga te mpe yika mpiko. »

Botangi mobeko na miso ya bato

9 Boye Moyize akomaki mibeko oyo mpe apesaki yango epai ya
Banganga-Nzambe, bana mibali ya Levi, oyo bazalaki komema Sanduku
ya Boyokani ya Yawe, mpe epai ya bampaka nyonso ya Isalaele.
10 Moyize atindaki bango : « Na suka ya mibu sambo nyonso, na mobu
ya kotika baniongo, na tango ya feti ya Bandako ya kapo,
11 tango bana nyonso ya Isalaele bakopusana liboso ya Yawe, Nzambe na
bino, na esika oyo akopona, bokotanga mibeko oyo liboso na bango mpo
ete matoyi na bango ekoka koyoka.
12 Bosangisa bato : mibali, basi, bana mpe bapaya oyo bazali kati na
bingumba na bino mpo ete bakoka koyoka mpe koyekola kotosa Yawe,
Nzambe na bino, mpe kosalela malamu maloba nyonso ya mibeko oyo.
13 Bana na bango oyo bayebi mibeko oyo te basengeli koyoka yango
malamu mpe koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso oyo
bokovanda kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. »

Yawe asakoli botomboki ya Isalaele

14 Yawe alobaki na Moyize : « Tala sik'oyo, mokolo ya kufa na yo ekomi
pene. Benga Jozue, mpe bokota na Ndako ya kapo ya Bokutani epai wapi
nakopesa ye mitindo na Ngai. »
Boye Moyize mpe Jozue bakendeki mpe bakotaki na Ndako ya kapo ya
Bokutani.

15 Yawe amimonisaki epai na bango lokola likonzi ya lipata kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani ; mpe likonzi yango ya lipata etelemaki na ekuke ya
Ndako ya kapo ya Bokutani.
16 Yawe alobaki na Moyize : « Ozali kokende kopema elongo na bakoko
na yo ; mpe, kala mingi te, bato oyo bakopengwa mpo na kosalela
banzambe ya bapaya kati na mokili oyo bozali kokota, bakobosana Ngai
mpe bakobuka boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na bango.
17 Na mokolo wana, nakosilikela bango mpe nakobosana bango. Boye,
nakobombela bango elongi na Ngai, mpe bakobebisama. Bokono ebele
mpe pasi mingi ekokomela bango. Mpe na mokolo wana, bakomituna :
‹ Ezali te mpo ete Nzambe na biso azali lisusu elongo na biso te nde bokono
oyo ekomeli biso te ? ›
18 Solo, na mokolo wana, nakobombela bango elongi na Ngai mpo na
mabe nyonso oyo basalaki, wana bakendeki epai ya banzambe mosusu.
19 Sik’oyo, koma nzembo oyo mpe lakisa yango yo moko epai ya bana ya
Isalaele, mpe sala ete bayemba yango mpo ete ezala litatoli mpo na Ngai,
liboso na bango.
20 Pamba te nakokotisa bango na mokili oyo ezali kobimisa miliki
mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo nalakaki kopesa epai ya bakoko na
bango na nzela ya ndayi : bakolia, bakotonda mpe bakoya minene ;
bongo bakokende epai ya banzambe mosusu mpe bakosambela yango,
bakobwaka Ngai mpe bakobuka boyokani na Ngai.
21 Tango bokono ebele mpe pasi mingi ekokomela bango, nzembo oyo
ekotatola mpo na kofunda bango, pamba te bakitani na bango bakobosana
yango te. Nayebi makambo oyo bazali kokana kosala atako nakotisi bango
nanu te kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango na nzela ya ndayi. »
22 Boye, Moyize akomaki nzembo yango kaka na mokolo wana mpe
alakisaki yango bana ya Isalaele.
23 Yawe apesaki mitindo oyo epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni :
« Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te okokotisa bana ya Isalaele
kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango na nzela ya ndayi, mpe Ngai
moko nakozala elongo na yo. »
24 Moyize asilisaki kokoma kati na buku maloba nyonso ya mobeko oyo.
25 Bongo Moyize apesaki mitindo oyo epai ya Balevi oyo bazalaki
komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe :
26 « Bokamata buku oyo ya Mobeko mpe botia yango pembeni ya
Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino ; ekozala kuna lokola
litatoli mpo na bino.
27 Pamba te nayebi ndenge nini bozali batomboki mpe mito makasi.
Soki, wana nazali nanu na bomoi kati na bino, bozali batomboki liboso
ya Yawe, ekozala boni sima na kufa na ngai ?
28 Bosangisa liboso na ngai bakambi nyonso ya mabota na bino mpe
bakalaka na bino, mpo ete naloba maloba oyo na matoyi na bango mpe
nazwa likolo mpe se lokola batatoli mpo na kofunda bango.
29 Pamba te nayebi solo ete sima na kufa na ngai, bokomibebisa mpe
bokopengwa mosika na nzela oyo natindaki bino. Na mikolo oyo ezali
koya, bokono ekokweyela bino, pamba te bokosala mabe na miso ya Yawe
mpe bokotumbola kanda na Ye na nzela ya misala ya maboko na bino. »

Moyize akomi loyembo

30 Moyize alobaki maloba ya nzembo yango, banda na ebandeli kino na
suka, wana lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ezalaki koyoka :

32

1 Oh likolo, yoka malamu, pamba te nalingi koloba !
Oh mabele, yoka malamu maloba ya monoko na ngai !
2 Tika ete mateya na ngai ekweya lokola mvula,
mpe maloba na ngai ekita lokola londende,
lokola mvula moke na likolo ya matiti,
lokola mvula makasi na likolo ya milona !

3 Nakosakola Kombo ya Yawe.
Bokumisa monene ya Nzambe na biso !
4 Yawe azali lokola Libanga ;
misala na Ye ezali ya kokoka,
mpe banzela na Ye nyonso ezali sembo ;
azali Nzambe ya boyengebene, asalaka mabe te ;
azali sembo mpe alima.

5 Kasi bino, bomibebisaki liboso na Ye ;
bozali lisusu bana na Ye te, mpo na mabe na bino,
bino molongo ya bana mabe mpe ya bapengwi.
6 Boni, ezali ndenge wana nde bofuti Yawe ?
Oh bato ya maboma, bato bazanga bwanya !
Boni, Yawe azali Tata na bino te ?
Azali Mokeli na bino te ?
Ye nde asalaki bino mpe abongisaki bino.

7 Bokanisa mikolo ya kala,
mpe botala milongo oyo eleka kala !
Botuna na batata na bino, mpe bakoyebisa bino.
Botuna na bampaka na bino, mpe bakolimbolela bino.
8 Tango Ye-Oyo-Aleki-Likolo apesaki
na ekolo moko na moko mabele na yango,
tango akabolaki bato nyonso,
atiaki bandelo mpo na bato
kolanda motango ya ba-anjelu ya Nzambe.
9 Pamba te eteni ya Yawe ezali bato na Ye ;
Jakobi azali libula na Ye.

10 Amonaki ye na esobe,
kati na mokili oyo ekawuka,
etonda na koganga ya somo.
Azingelaki ye, abatelaki ye,
akengelaki ye lokola mbuma ya liso na Ye.
11 Azali lokola mpongo
oyo ezali kolakisa bana na yango kopumbwa.
Epumbwaka pembeni-pembeni ya bana na yango,
etandaka mapapu na yango mpo na kokanga bana na yango,
mpe ememaka yango likolo ya masala na yango.
12 Ye moko Yawe akambaki bango ;
nzambe moko te ya bapaya azalaki elongo na Ye.

13 Akambaki bango na bisika oyo eleki likolo kati na mokili,
aleisaki bango bambuma ya elanga,
amelisaki bango mafuta ya nzoyi oyo ezalaki kobima na libanga,

mafuta oyo ezalaki kobima na mabele ya mabanga,
14 miliki ya bangombe mpe ya bameme ;
apesaki bango mafuta ya bameme mpe ya bantaba,
ya bana meme mpe ya ntaba ya mafuta ;
mpe apesaki bameme ya mibali ya kitoko ya Bashani.
Baliaki lisusu ble oyo eleki kitoko,
bamelaki vino ya motane oyo ewutaki na bambuma ya vino.

15 Yeshuruni akomaki monene mpe moto makasi ;
atondaki na biloko ya kolia, akomaki kilo mpe moselu ;
asundolaki Nzambe oyo akelaki ye
mpe abwakaki Libanga na ye, Mobikisi na ye.
16 Bapesaki Yawe kanda makasi
likolo ya banzambe na bango ya bapaya,
mpe bapesaki Ye kanda na nzela ya misala na bango ya mbindo.
17 Babonzaki bambeka epai ya milimo mabe
oyo ezali Nzambe te ;
babonzaki yango epai ya banzambe oyo bango bayebaki te,
banzambe oyo ebimaki sika,
banzambe oyo bakoko na bino basambelaki te.
18 Bobosanaki Libanga oyo ebotaki bino
mpe bomonaki pamba Nzambe oyo apesaki bino bomoi.

19 Yawe amonaki likambo oyo mpe abwakaki bango,
pamba te bana na bango ya mibali mpe ya basi bapesaki Ye kanda.
20 Alobaki : « Nakobombela bango elongi na Ngai,
mpe nakotala ndenge nini suka na bango ekozala,
pamba te bazali molongo ya bato mabe,
bana bazanga boyengebene.
21 Bazwelaki Ngai mbanda oyo azali ata nzambe te,
batumbolaki kanda na Ngai likolo ya biloko
oyo ekoki kutu kozala ata banzambe ya bikeko te.
Boye, Ngai mpe nakosala ete bango mpe
bayokela oyo ezali ata ekolo te zuwa ;
nakosala ete ekolo moko ya bazoba epesa bango kanda.
22 Pamba te kanda na Ngai epeli makasi lokola moto,
mpe ekozikisa kino se ya mokili ya bakufi,
ekotumba mabele, bambuma na yango
mpe miboko ya bangomba.

23 Nakobakisela bango pasi likolo ya pasi,
nakobwakela bango makonga na Ngai.
24 Nakotindela bango nzala makasi,
bokono oyo esalaka nzoto moto-moto
mpo ete esilisa bango,
mpe etumbu oyo ekoboma bango.
Nakotindela bango minu ya banyama ya zamba,
ngenge ya nyoka oyo etambolaka na libumu.
25 Na libanda, mopanga ekokomisa bango bato bazanga bana ;
kati na bandako na bango, somo ekokonza ;
bilenge mibali mpe bilenge basi,
bana mike mpe bampaka, bango nyonso bakokufa.

26 Nalobaki : Nakopanza bango
mpe nakosala ete bato babosana bango.
27 Kasi nazali kobanga ete banguna bafinga Ngai
mpe bayini na bango bamikosa te na koloba :
‹ Tolongaki na makasi na biso moko,
Yawe asalaki eloko moko te. › »

28 Bato oyo bazali ekolo ezanga mayele,
bazali na bososoli te kati na bango.
29 Soki kaka bazalaki bato ya bwanya,
balingaki kososola likambo oyo
mpe koyeba ndenge nini suka na bango ekozala !
30 Ndenge nini moto moko akoki kobengana bato nkoto moko,
to bato mibale, kobundisa bato nkoto zomi
soki Libanga na bango atekaki bango te
to soki Yawe asundolaki bango te ?
31 Pamba te Libanga na bango azali lokola libanga na biso te ;
bango moko banguna na biso bayebi yango.
32 Bilanga na bango ya vino ewuti
na bilanga ya vino ya Sodome mpe na bilanga ya Gomore.
Bambuma na bango etondi na ngenge,
mpe maboke ya bambuma na bango ezali bololo.
33 Vino na bango ezali ngenge ya banyoka,
ngenge ya etupa, ngenge oyo ebomaka.

34 « Boni, ebombami epai na Ngai te ?
Ekangami te lokola elembo na bomengo na Ngai ?
35 Ngai nde nazongisaka mabe na mabe,
Ngai nde nakofuta moto na moto.
Tango lokolo na bango ekobeta libaku,
na tango wana nde pasi na bango ekoya na lombangu,
mpe nyonso oyo Nzambe abongisa wuta kala
mpo na bango ekowumela te. »

36 Yawe akosambisa bato na Ye,
mpe akoyokela basali na Ye mawa ;
tango akomona ete makasi na bango esili,
mpe akomona ete ezali lisusu na moto moko te
oyo bakoki kokanga to kokangola.
37 Bongo akoloba : « Wapi banzambe na bango ?
Wapi libanga epai wapi babombamaki ?
38 Wapi banzambe oyo ezalaki kolia mafuta ya bambeka na bango
mpe komela makabo na bango ya vino ?
Tika ete etelema mpo na kosalisa bino
mpe kopesa bino ebombamelo !

39 Botala sik’oyo, Ngai kaka nde nazali Nzambe ;
mosusu azali te !
Nabomaka mpe napesaka bomoi ;
nazokisaka mpe nabikisaka.
Mpe moto moko te akoki kokangola
oyo ezali na maboko na Ngai.
40 Natomboli loboko na Ngai na likolo,

mpe nalobi : Na Kombo na Ngai,
41 tango nakopelisa minu ya mopanga na Ngai,
mpe loboko na Ngai ekosimba yango mpo na kosambisa,
nakozongisa mabe na mabe epai ya bayini na Ngai,
mpe nakofuta ba-oyo balingaka Ngai te.
42 Tango mopanga na Ngai ekozala kosasa misuni ya bato,
nakolangwisa makonga na Ngai na makila
ya bato oyo babomi, ya bakangami
mpe ya mito ya bakonzi ya banguna. »

43 Oh bikolo, bosepela elongo na bato na Ye !
Bino ba-anjelu nyonso, bogumbamela Nzambe ;
pamba te akozongisa mabe na mabe
mpo na makila ya basali na Ye,
akozongisa mabe na mabe epai ya banguna na Ye
mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu
mpo na mokili na Ye mpe bato na Ye.

44 Moyize ayaki mpe alobaki maloba nyonso ya nzembo oyo, mpe bato nyonso bazalaki koyoka ye ; azalaki elongo na Oze, mwana mobali ya Nuni.
45 Tango Moyize asilisaki koloba maloba oyo nyonso epai ya bana nyonso ya Isalaele,
46 alobaki na bango lisusu : « Bobatela malamu kati na mitema na bino maloba nyonso oyo nalobi na bino lelo, mpo ete bopesa mitindo epai ya bana na bino ete batosa penza maloba nyonso ya mibeko oyo.
47 Ezali maloba ya pamba te epai na bino, kasi ezali nde bomoi na bino. Ezali na nzela na yango nde bokozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. »

Yawe asakoli kufa ya Moyize

48 Na mokolo wana kaka, Yawe alobaki na Moyize :
49 « Mata na ngomba Abarimi, ngomba Nebo oyo ezali kati na Moabi mpe etalana na Jeriko ; mpe tala mokili ya Kanana, mokili oyo nazali kopesa epai ya bana ya Isalaele lokola libula na bango.
50 Okokufa na ngomba oyo okomata ; mpe kuna, okokende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa ndenge Aron, ndeko na yo ya mobali, akufaki na ngomba Ori mpe akutanaki na bakoko na ye,
51 pamba te bino mibale botambolaki te na boyengebene liboso na Ngai, na miso ya bana ya Isalaele, na mayi ya Meriba, pembeni ya Kadeshi, kati na esobe ya Tsini, mpe bobatelaki te bosantu na Ngai kati na bana ya Isalaele.
52 Yango wana okomona mokili yango kaka na mosika, okokota te na mokili oyo nalingi kopesa na bana ya Isalaele. »

33

Moyize apamboli mabota zomi na mibale ya Isalaele

1 Tala lipamboli oyo Moyize, moto na Nzambe, asakolaki mpo na bana ya Isalaele liboso ete akufa.
2 Alobaki :
« Yawe awutaki na Sinai ;
wuta na Seiri, abimelaki bango lokola moyi na tongo,
angengaki epai na bango wuta na ngomba Parani,

ayaki elongo na ebele ya bankoto ya ba-anjelu na Ye
mpe asimbaki na loboko na Ye kongenga ya Mobeko.
3 Solo, olingaka bato,
basantu nyonso basimbami na loboko na Yo.
Na makolo na Yo, bango nyonso bagumbamaka.
Ezali epai na Yo nde bazwaka mateya.
4 Moyize apesa biso Mobeko oyo
ezali bozwi ya lisanga ya Jakobi.
5 Azalaki mokonzi ya Yeshuruni
tango bakambi ya bato basanganaki
elongo na mabota ya Isalaele.

6 Tika ete Ribeni awumela na bomoi mpe akufa te,
mpe tika ete bato na ye bazala moke te ! »
7 Tala mapomboli oyo alobaki mpo na Yuda :
« Oh Yawe, yoka koganga ya Yuda ;
zongisa ye epai ya bato na ye !
Tika ete maboko na ye elongisa banzela na ye,
mpe tika ete osunga ye liboso ya banguna na ye ! »
8 Mpo na Levi, alobaki :
« Urimi mpe Tumimi na Yo ezali mpo na moyengebene
oyo omekaki ye motema na Masa,
mpe oyo owelanaki na ye na mayi ya Meriba,
9 oyo atalisaki bolingo epai na Yo koleka,
bolingo epai ya baboti na ye,
bandeko na ye mpe bana na ye moko,
mpo na kotosa maloba na Yo
mpe kobatela boyokani na Yo.
10 Ateyaka makebisi na Yo epai ya Jakobi,
mpe mibeko na Yo epai ya Isalaele ;
abonzaka ansa liboso na Yo,
mpe mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo na Yo.
11 Oh Yawe, pambola makasi na ye na mosala,
mpe sepela na mosala ya maboko na ye.
Buka loketo ya bato oyo bazali kotelemela ye,
mpe loketo ya bayini na ye
kino bakoka lisusu te kotelema. »
12 Mpo na Benjame, alobaki :
« Tika ete molingami ya Yawe azala na kimia
pembeni na Ye,
pamba te Ye nde abatelaka ye mokolo mobimba ;
mpe moto oyo Yawe alingaka
apemaka na kati-kati ya mapeka na Ye ! »
13 Mpo na Jozefi, alobaki :
« Tika ete Yawe apambola mokili na ye
na nzela ya mamwe ya motuya, oyo ewutaka na likolo,
mpe na nzela ya mayi ya mozindo
oyo etiolaka na se ya mabele
14 elongo na biloko oyo eleki motuya,
oyo mayi ekolisaka mpe oyo eleki kitoko,
oyo ebimaka sanza na sanza ;
15 na nzela ya bakado ya kitoko ya bangomba ya kala,
mpe na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko

ya bangomba mike oyo ewumelaka mobu na mobu ;
16 na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko,
bambuma oyo etondi kati na mokili !
Tika ete Nzambe oyo avandaka
kati na nzete moke oyo ezali kopela moto
apambola moto ya Jozefi
mpe elongi ya moto oyo babulisi kati na bandeko na ye !
17 Na lokumu, azali lokola mwana liboso ya ngombe ;
maseke na ye ezali lokola ya mpakasa.
Na nzela na yango nde ebetaka bikolo,
ata bikolo oyo ezali na suka ya mokili.
Tala ndenge nini bato ya Efrayimi bazali ebele penza,
tala ndenge nini bato ya Manase bazali penza ebele ! »
18 Mpo na Zabuloni, alobaki :
« Oh Zabuloni, sepela na kobima na yo !
Mpe yo Isakari, tika ete osepela kati na bandako na yo ya kapo.
19 Bakobengisa bato na likolo ya ngomba,
mpe bakobonza kuna bambeka ya bosembo,
bakosala feti mpo na bomengo ya bibale minene,
mpe mpo na bozwi oyo ebombama na zelo ya libongo. »
20 Mpo na Gadi, alobaki :
« Tika ete apambolama,
moto oyo akoyeisa mokili ya Gadi monene !
Gadi akowumela kuna lokola nkosi
oyo ezali kopasola banda na lokolo kino na moto.
21 Aponaki mabele ya kitoko mpo na ye moko,
bapesaki ye eteni oyo ebongi na mokambi.
Atambolaki liboso ya bato ;
mpe asalaki mosala kolanda bosembo ya Yawe
mpe bikateli na Ye liboso ya Isalaele. »
22 Mpo na Dani, alobaki :
« Dani azali mwana ya nkosi
oyo epumbwaka wuta na Bashani. »
23 Mpo na Nefitali alobaki :
« Nefitali atondi na bolamu mpe na mapamboli na Yawe,
akozwa libula ya weste mpe ya sude. »
24 Mpo na Aseri, alobaki :
« Aseri azali mwana mobali oyo aleki na mapamboli.
Tika ete bandeko na ye basalela ye
mpe tika ete makolo na ye ezinda na mafuta.
25 Bikangelo ya bikuke na yo ekozala ya bibende mpe ya bronze.
Mpe tika ete makasi na yo ewumela ndenge mikolo na yo ezali.

26 Moko te akokani na Nzambe ya Yeshuruni,
Nzambe oyo atambolaka na likolo lokola mpunda mpo na kosunga yo,
mpe na mapata, kati na nkembo na Ye.
27 Nzambe ya tango nyonso azali ekimelo na yo,
azali tango nyonso Mosungi awa na se.
Ezali Ye nde abenganaka banguna na yo liboso na yo
mpe apesaka yo mitindo ya koboma bango.
28 Boye Isalaele akowumela na kimia,
mpe etima ya Jakobi ezali kotiola

kati na mokili ya ble mpe ya vino ya sika,
epai wapi likolo ezali kokitisa mamwe.
29 Oh Isalaele, ozali solo libota ya esengo !
Libota nini ekokani na yo,
yo libota oyo Yawe abikisi ?
Ye azali nde nguba na yo mpe mosungi na yo ya nkembo.
Banguna na yo bakokima liboso na yo,
mpe okonyata bisika na bango, oyo eleki likolo. »

34

Kufa ya Moyize

1 Wuta na bitando ya Moabi, Moyize amataki na likolo ya ngomba Nebo kino na songe ya ngomba Pisiga oyo etalana na Jeriko. Kuna, Yawe alakisaki ye mokili mobimba : wuta na Galadi kino na Dani,
2 etuka nyonso ya Nefitali, ya Efrayimi mpe ya Manase ; mokili nyonso ya Yuda kino na ebale monene Mediterane,
3 mpe etuka ya Negevi mpe etuka ya lubwaku ya Jeriko, engumba ya banzete ya mbila kino na Tsoari.
4 Bongo Yawe alobaki na ye : « Tala mokili oyo nalakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi, tango nalobaki na bango : ‹ Nakopesa yango epai ya bakitani na bino. › Nasali ete omona yango na miso na yo moko, kasi okokota kuna te. »
5 Moyize, mosali na Yawe, akufaki kuna na Moabi ndenge Yawe alobaki na ye.
6 Ye moko Nzambe akundaki ye kati na Moabi, na lubwaku oyo etalana na Beti-Peori ; mpe kino lelo, moto moko te ayebi esika oyo kunda na ye ezali.
7 Moyize azalaki na mibu nkama moko na tuku mibale ya mbotama tango akufaki. Miso na ye elembaki te mpe makasi na ye esilaki te.
8 Bana ya Isalaele balelaki Moyize mikolo tuku misato, na etando ya Moabi kino tango ya kolela mpe ya matanga esilaki.
9 Jozue, mwana mobali ya Nuni, atondisamaki na Molimo ya bwanya, pamba te Moyize atielaki ye maboko. Bana ya Isalaele bayokelaki ye mpe batosaki mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize.
10 Wuta mokolo wana, mosakoli moko te atikalaki lisusu kobima kati na Isalaele, oyo akokanaki na Moyize oyo Yawe azalaki kosolola na ye miso na miso,
11 oyo asalaki bikamwa nyonso mpe bilembo nyonso ya minene oyo Yawe atindaki ye kosala kati na Ejipito liboso ya Faraon, ya bakalaka na ye nyonso mpe ya mokili na ye mobimba ;
12 pamba te moto moko te atikalaki komonisa misala ya nguya mpe ya somo lokola misala oyo Moyize asalaki na miso ya bana nyonso ya Isalaele.

Jozue
Bana ya Isalaele bakoti na Kanana

Jozue akomi mokambi

1 Sima na kufa ya Moyize, mowumbu na Yawe, Yawe alobaki na Jozue,
mwana mobali ya Nuni, mosungi ya Moyize :
2 « Moyize, mowumbu na Ngai, asili kokufa. Sik'oyo, yo elongo na bato
oyo nyonso, bobongama mpo na kokatisa ebale Yordani mpe kokota na
mokili oyo nakopesa bana ya Isalaele.
3 Nakopesa bino esika nyonso oyo matambe ya makolo na bino ekonyata,
ndenge nalakaki Moyize.
4 Mokili na bino ekozala longwa na esobe kino na bangomba ya Libani
oyo bozali komona, mpe longwa na Ebale monene, ebale Efrate, mokili
nyonso ya bato ya Iti kino na Ebale monene, na ngambo ya weste : yango
nde ekozala mokili na bino.
5 Na mikolo nyonso ya bomoi na yo, moto moko te akolonga kotelemela
yo. Ndenge nazalaki elongo na Moyize, ndenge wana mpe nakozala elongo
na yo ; nakotika yo te mpe nakosundola yo te.
6 Zala makasi mpe yika mpiko, pamba te yo nde okokamba bato oyo mpe
okopesa bango mokili oyo nalakaki kopesa lokola libula epai ya batata na
bango na nzela ya ndayi.
7 Kasi zala makasi mpe yika mpiko, sala keba ete otosa mibeko nyonso
oyo Moyize, mowumbu na Ngai, apesaki yo ; komeka te kobima libanda
na yango, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko
ya mwasi, mpo ete okoka kolonga na makambo nyonso oyo okosala.
8 Sala ete maloba ya buku oyo ya Mobeko ewumela tango nyonso na
monoko na yo ; tangaka mpe kanisaka yango butu mpe moyi, mpo ete
osala kolanda nyonso oyo ekomami kati na yango. Na bongo nde okokende
liboso mpe okolonga kati na misala na yo nyonso.
9 Boni, nalobaki na yo te : Zala makasi mpe yika mpiko ? Kozala na somo
te mpe kolemba nzoto te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nakozala
elongo na yo na bisika nyonso oyo okokende. »

Jozue apesaki mitindo

10 Jozue apesaki mitindo epai ya bakambi ya bato :
11 « Botambola kati na molako mpe boloba na bato : ‹ Bobongisa bilei
na bino, pamba te sima na mikolo misato, bokokatisa ebale Yordani na
esika oyo mpo na kokende kobotola mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
asili kopesa bino. › »
12 Kasi Jozue alobaki na bato ya libota ya Ribeni, na bato ya libota ya
Gadi, mpe na bato ya ndambo ya libota ya Manase :
13 — Bobosana te Mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki
bino : « Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino bopemi mpe mabele oyo. »
14 Kaka basi, bana mpe bibwele na bino nde bakoki kotikala na
mabele oyo Moyize apesaki bino na ngambo ya este ya Yordani. Kasi
bilombe na bino nyonso ya etumba basengeli kolata bibundeli, kokatisa
mpe kotambola liboso ya bandeko na bino. Bokosunga bandeko na bino
15 kino Yawe akopesa bango mpe bopemi ndenge asalaki mpo na bino,
mpe kino tango bango mpe bakobotola mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
apesi bango. Na sima na yango nde bokoki kozonga mpe kovanda na

mabele na bino moko, mabele oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki bino na ngambo ya este ya Yordani, na ngambo oyo moyi ebimelaka.

16 Bazongiselaki Jozue :

— Tokosala nyonso oyo okotinda biso mpe tokokende esika nyonso oyo okotinda biso.

17 Ndenge totosaki Moyize na makambo nyonso, ndenge wana mpe tokotosa yo. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo na yo ndenge azalaki elongo na Moyize !

18 Moto nyonso oyo akotombokela mitindo na yo to akotosa te maloba na yo na likambo nyonso oyo okotinda, akokufa. Tika ete ozala makasi mpe oyika mpiko !

2

Jozue atindaki banongi

1 Wuta na Shitimi, Jozue, mwana mobali ya Nuni, atindaki na nkuku banongi mibale ; alobaki na bango :

— Bokende kononga mokili, mingi-mingi Jeriko.

Boye, bakendeki mpe bakotaki na ndako ya mwasi moko ya ndumba, Raabi, mpe bavandaki kuna.

2 Bayebisaki mokonzi ya Jeriko :

— Tala, bato moko kati na bana ya Isalaele bayaki awa na butu mpo na kononga mokili.

3 Boye, mokonzi ya Jeriko atindaki maloba oyo epai ya Raabi :

— Bimisa mibali oyo bayaki epai na yo mpe bakotaki na ndako na yo, pamba te bayei nde mpo na kononga mokili mobimba.

4 Kasi mwasi yango akamataki mibali wana mibale mpe abombaki bango. Alobaki :

— Solo, mibali bayaki epai na ngai, kasi nayebaki te esika bango bawutaki.

5 Bakendeki na pokwa na tango oyo bakangaka ekuke ya engumba. Nayebi mpe te soki bakendeki na nzela nini. Bolanda bango noki. Bokoki solo kokanga bango.

6 Nzokande amatisaki bango likolo ya mwanza ya ndako mpe abombaki bango na se ya matiti oyo basalelaka bilamba ya lino, oyo atiaki likolo ya mwanza.

7 Bongo, batindami ya mokonzi babimaki mpo na kolanda banongi na nzela oyo ekenda kino na esika oyo bakatiselaka ebale Yordani na makolo. Tango kaka batindami yango babimaki na engumba, bakangaki mpe mbala moko ekuke.

8 Na butu, liboso ete banongi balala, Raabi amataki likolo ya mwanza

9 mpe alobaki na bango :

— Nayebi ete Yawe apesi mokili oyo na maboko na bino. Tozali na somo makasi mpo na bino mpe bavandi nyonso ya engumba oyo bazali kolenga na somo likolo na bino.

10 Toyokaki ndenge nini Yawe akawusaki Ebale monene ya Barozo liboso na bino tango bobimaki na Ejipito, mpe makambo oyo bosalaki Sikoni mpe Ogi, bakonzi mibale ya bato ya Amori, oyo bobomaki penza na ngambo ya este ya Yordani.

11 Tango toyokaki sango yango, mitema na biso ebukanaki mpe makasi ya moko na moko kati na biso esilaki likolo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya likolo, kuna penza na lola, mpe Nzambe ya se, awa na mabele.

12 Boye sik'oyo, bolapa ndayi liboso na ngai na Kombo na Yawe ete
bokosalela libota na ngai bolamu ndenge ngai nasaleli bino. Bopesa ngai
elembo ya solo ;
13 elembo oyo ekolakisa ete bokobikisa bomoi ya tata mpe ya mama
na ngai, ya bandeko na ngai ya mibali mpe ya basi mpe ya bato nyonso
oyo bavandaka elongo na bango, mpe lisusu ete bokobikisa biso na kufa.
14 Banongi bayebisaki ye :
— Solo, tolapi ndayi, tokondima kokufa mpo na bino soki olobi te
makambo oyo tozali kosala. Tokosalela bino bolamu mpe ngolu tango
Yawe akopesa biso mokili oyo.
15 Boye, Raabi abimisaki bango na lininisa mpe akitisaki bango na singa,
pamba te ndako oyo azalaki kovanda ezalaki ya kokangama na eteni ya
mir ya engumba.
16 Alobaki na bango :
— Bokende na nzela ya bangomba ya mikuse mpo ete bato oyo bazali
kolanda bino bamona bino te. Bobombama kuna mikolo misato kino
tango bakozonga, bongo nde bokoki kokoba nzela na bino.
17 Banongi balobaki na ye :
— Tokozala na ngambo te na ndayi oyo olapisi biso
18 soki, tango tokokota na mokili, okokangisa singa oyo ya motane na
lininisa oyo okitiseli biso mpe okosangisa, kati na ndako na yo, tata mpe
mama na yo, bandeko mpe bato nyonso ya libota na yo.
19 Soki moto moko abimi libanda ya ndako na yo mpe akei na balabala,
makila na ye ekotangama na moto na ye moko ; ekozala ngambo na biso
te. Kasi soki babomi moto moko kati na bato oyo bakozala kati na ndako
na yo, wana makila na ye ekotangama na mito na biso.
20 Soki mpe olobi makambo oyo biso tozali kosala, tokozala na ngambo
te liboso ya ndayi oyo olapisi biso.
21 Raabi azongisaki :
— Boye, tika ete esalema ndenge bolobi.
Atikaki bango kokende, mpe bakabwanaki. Bongo na sima, akangisaki
singa ya motane na lininisa.
22 Sima na bango kokabwana, bakendeki na bangomba mikuse mpe
bavandaki kuna mikolo misato kino tango bato oyo bazalaki kolanda
bango balembaki koluka bango na nzela nyonso. Lokola bamonaki bango
te, bazongaki na bango.
23 Banongi oyo mibale bazongelaki nzela na bango, babimaki na
bangomba mikuse, bakatisaki ebale mpe bakomaki kino epai ya Jozue,
mwana mobali ya Nuni. Bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki
bango.
24 Balobaki na Jozue :
— Solo, Yawe apesi mokili oyo nyonso na maboko na biso ; bato
nyonso bazali kolenga liboso na biso.

3

Bana ya Isalaele bakatisaki ebale Yordani

1 Na tongo-tongo, Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele babimaki wuta na
Shitimi mpe bakendeki kino na Yordani epai wapi batongaki molako na
bango liboso ete bakatisa.
2 Sima na mikolo misato, bakambi bakomaki kotambola kati na molako
3 mpo na kopesa bato mitindo oyo :

— Soki bomoni Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi komema yango, bolongwa na bisika oyo bozali mpe bolanda yango.

4 Bongo bokoyeba nzela nini bokoki kolanda mpo ete nanu botambola na nzela yango te. Kasi bozala mosika na Sanduku ya Boyokani, na bametele pene nkoto moko, bopusana pene na yango te.

5 Jozue alobaki na bato :

— Bomibulisa, pamba te lobi, Yawe akosala makambo ya kokamwa kati na bino.

6 Jozue alobaki na Banganga-Nzambe :

— Bomema Sanduku ya Boyokani mpe botambola liboso ya bato.

Batombolaki yango mpe batambolaki liboso ya bato.

7 Yawe alobaki na Jozue :

— Lelo, nakobanda kotombola yo na miso ya bana nyonso ya Isalaele mpo ete bayeba ete nazali mpe elongo na yo ndenge nazalaki elongo na Moyize.

8 Yebisa Banganga-Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Boyokani : « Tango bokokoma pembeni ya mayi ya Yordani, botia makolo na bino kati na mayi mpe botelema wana. »

9 Jozue alobaki na bana ya Isalaele :

— Bopusana awa mpe boyoka maloba ya Yawe, Nzambe na bino.

10 Bongo Jozue alobaki :

— Ezali na nzela oyo nde bokoyeba solo ete Nzambe na bomoi azali elongo na bino mpe akobengana liboso na bino bato ya Kanana, ya Iti, ya Evi, ya Perizi, ya Girigazi, ya Amori mpe ya Yebusi.

11 Sanduku ya Boyokani ya Yawe ya mokili mobimba ekoleka liboso na bino kati na mayi ya Yordani.

12 Sik'oyo, bopona bato zomi na mibale kati na mabota ya Isalaele, moto moko mpo na libota moko.

13 Mpe tango kaka Banganga-Nzambe oyo bakomema Sanduku ya Yawe, Nkolo ya mokili mobimba, bakotia matambe ya makolo na bango kati na Yordani, mayi na yango ekokabwana na biteni mibale ; mayi oyo ekowuta na ngambo ya likolo ekotelema lokola mir.

14 Boye tango bato bakobima na molako mpo na kokatisa Yordani, Banganga-Nzambe oyo bakomema Sanduku ya Boyokani bakotambola liboso na bango.

15 Nzokande, na tango ya kobuka milona, mayi ya Yordani etondaka makasi penza. Kasi tango kaka Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku bakomaki pembeni ya Yordani mpe batiaki matambe na bango kati na mayi,

16 mayi oyo ezalaki kowuta na ngambo ya likolo etikaki kotiola mpe esalaki lokola mir moko ya monene, mpe etikaki nzela moko ya monene wuta na engumba Adamu, oyo ezalaki pembeni ya Tsaritani ; bongo na ngambo mosusu, mayi oyo ezalaki kokita kino na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, ya lubwaku ya Yordani, esilaki nyonso. Bato bakatisaki kino na Jeriko oyo ezalaki liboso na bango.

17 Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe bapikamaki na mabele ya kokawuka, na kati-kati ya mayi ya Yordani, wana bana nyonso ya Isalaele bazalaki koleka kino tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa na mabele ya kokawuka.

4

Mabanga zomi na mibale lokola ekaniseli

1 Tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa Yordani, Yawe alobaki na
Jozue :
2 « Pona mibali zomi na mibale kati na bato, mobali moko mpo na libota
moko.
3 Pesa bango mitindo oyo : ‹ Bozwa kati na mayi ya Yordani, na esika
oyo Banganga-Nzambe bapikamaki, mabanga zomi na mibale, bomema
yango elongo na bino mpe botia yango na esika oyo bokolekisa butu ya
lelo. › »
4 Boye, Jozue abengaki mibali zomi na mibale oyo aponaki kati na bana
ya Isalaele, mobali moko mpo na libota moko.
5 Jozue alobaki na bango : « Boleka liboso ya Sanduku ya Yawe, Nzambe
na bino, kino na kati-kati ya Yordani. Moko na moko kati na bino amema
libanga na lipeka na ye kolanda motango ya mabota ya Isalaele
6 mpo ete ezala lokola elembo kati na bino. Sima na tango, soki bana na
bino batuni bino : ‹ Mabanga oyo elakisi nini ? ›
7 Bokoyebisa bango ete mayi ya Yordani ekatanaki na biteni mibale
liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Tango ekatisaki Yordani, mayi
na yango mpe ekatanaki. Mabanga oyo ezali lokola ekaniseli ya seko na
seko mpo na bana ya Isalaele. »
8 Boye, bana ya Isalaele basalaki ndenge Jozue atindaki bango. Bazwaki
kati na Yordani, mabanga zomi na mibale kolanda motango ya mabota ya
Isalaele, ndenge Yawe alobaki na Jozue. Bamemaki yango kino na molako
na bango, epai wapi batiaki yango.
9 Jozue atelemisaki mabanga zomi na mibale mosusu na kati-kati ya
Yordani, na esika oyo Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya
Boyokani bapikamaki, mpe etikala wana kino na mokolo ya lelo.
10 Nzokande, Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku bawumelaki
na kati-kati ya Yordani kino tango bato bakokisaki makambo nyonso
oyo Yawe atindaki Jozue, ndenge kaka Moyize ayebisaki ye. Ezalaki na
lombangu nde bato bakatisaki Yordani.
11 Tango bango nyonso basilisaki kokatisa, Sanduku ya Yawe elongo na
Banganga-Nzambe balekaki lisusu liboso ya bato.
12 Bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase
bakatisaki, balataki bibundeli mpe batambolaki liboso ya bana ya Isalaele,
ndenge Moyize atindaki bango.
13 Bazalaki bato pene nkoto tuku minei, bato ya bitumba, oyo baka-
mataki bibundeli mpo na kobunda ; balekaki liboso ya Yawe na nzela ya
bitando ya Jeriko mpo na kobunda.
14 Na mokolo wana, Yawe atombolaki Jozue na miso ya bana nyonso ya
Isalaele ; mpe bapesaki ye lokumu mikolo nyonso ya bomoi na ye, ndenge
kaka bapesaki Moyize lokumu.
15 Yawe alobaki na Jozue :
16 « Pesa Banganga-Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Litatoli mitindo
ete babima wuta na kati-kati ya ebale Yordani. »
17 Jozue apesaki mitindo epai ya Banganga-Nzambe : « Bobima wuta na
kati-kati ya ebale Yordani. »
18 Boye Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe
babimaki wuta na ebale. Tango kaka batiaki matambe na bango na
mokili, mayi ya Yordani ezongaki na esika na yango, etondaki makasi mpe
ekomaki kotiola ndenge ezalaki momesano na yango.

19 Na mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, bato bakendeki wuta na
Yordani mpe batongaki molako na bango na Giligali, na mondelo ya este
ya Jeriko.
20 Jozue atelemisaki, na Giligali, mabanga zomi na mibale oyo
babimisaki na Yordani.
21 Alobaki na bana ya Isalaele : « Tango bakitani na bino bakotuna
batata na bango : ‹ Mabanga oyo elakisi nini ? ›
22 Boyebisa bango : ‹ Bato ya Isalaele bakatisaki Yordani na mabele ya
kokawuka. ›
23 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akawusaki liboso mayi ya Yordani
kino tango bosilisaki kokatisa. Yawe asalaki na Yordani makambo oyo
asalaki na ebale monene ya Barozo tango akawusaki yango liboso na biso,
kino tango tosilisaki kokatisa yango.
24 Asalaki bongo mpo ete bato nyonso ya mokili bayeba ete loboko ya
Yawe ezalaka na nguya, mpe mpo ete bobangaka Yawe, Nzambe na bino,
tango nyonso. »

5

Bana ya Isalaele bakatamaki ngenga na Giligali

1 Nzokande, tango bakonzi nyonso ya Amori, na ngambo ya weste ya
Yordani, mpe bakonzi nyonso ya Kanana, pene ya ebale monene ya Barozo,
bayokaki ndenge nini Yawe akawusaki ebale Yordani liboso ya bana ya
Isalaele kino tango basilisaki kokatisa, mitema na bango ebukanaki mpe
bazalaki lisusu na makasi te ya kotelemela bana ya Isalaele.

2 Na tango wana, Yawe alobaki na Jozue :
— Sala bambeli ya mabanga mpe kata lisusu bana mibali ya Isalaele
ngenga.
3 Jozue asalaki bambeli ya mabanga mpe akataki bana mibali ya Isalaele
ngenga, pene ya ngomba moke ya Araloti.
4 Tala mpo na nini Jozue asengelaki kokata bango ngenga : Mibali
nyonso oyo babimaki na Ejipito mpe bakokisaki mibu ya kobunda bitumba
bakufaki na nzela, kati na esobe, sima na bango kobima na Ejipito.
5 Mibali nyonso oyo babimaki na Ejipito bakatamaki ngenga ; kasi bato
nyonso oyo babotamaki na nzela, kati na esobe, bakatamaki ngenga te.
6 Bana ya Isalaele batambolaki kati na esobe mibu tuku minei, kino
tango ekeke mobimba ya mibali oyo bakokisaki mibu ya kobunda bitumba
tango babimaki na Ejipito basilaki kokufa. Mpo ete batosaki Yawe te, Yawe
alapaki ndayi ete bakomona te mokili oyo alakaki kopesa epai ya batata
na bango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi.
7 Boye, atombolaki bana na esika ya batata na bango ; yango wana Jozue
akataki bango ngenga, pamba te bakatamaki ngenga te na nzela.
8 Sima na ekolo mobimba kokatama ngenga, batikalaki esika moko kati
na molako kino tango bapota na bango ekawukaki.
9 Yawe alobaki na Jozue :
— Lelo, natindiki soni ya Ejipito mosika na bino.
Babengaki esika yango « Giligali » kino na mokolo ya lelo.

Feti ya liboso ya Pasika na Kanana

10 Na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza wana, bana ya Isalaele
basalaki feti ya Pasika, wana bazalaki nanu na molako ya Giligali, na
etando ya Jeriko.

11 Mokolo oyo elandaki feti ya Pasika, baliaki biloko ya mokili ya
Kanana : mapa ezanga levire mpe bambuma ya ble oyo bakalingaki kaka
mokolo wana.
12 Mokolo oyo elandaki mokolo oyo baliaki biloko ya mokili ya Kanana,
mana etikaki kokweya ; mana ezalaki lisusu te mpo na bana ya Isalaele.
Boye, na mobu wana, baliaki biloko ya mokili ya Kanana.

Jozue akutanaki na Mokonzi ya mampinga ya Yawe

13 Nzokande, tango Jozue azalaki pene ya Jeriko, atombolaki miso mpe
amonaki moto moko atelemi liboso na ye ; moto yango asimbaki mopanga
na loboko na ye. Jozue apusanaki pene na ye mpe atunaki ye :
— Boni, ozali na ngambo na biso to na ngambo ya banguna na biso ?
14 Azongiselaki Jozue :
— Te, kasi nazali mokonzi ya mampinga ya Yawe ; nayei kaka sik'oyo.
Boye, Jozue akweyaki elongi kino na mabele mpe alobaki na ye :
— Sango nini nkolo na ngai azali na yango mpo na mosali na ye ?
15 Mokonzi ya mampinga ya Yawe alobaki na ye :
— Longola basapato na yo na makolo, pamba te esika oyo ozali ezali
bule.
Jozue asalaki se bongo.

6

Bana ya Isalaele babotolaki Jeriko

1 Bikuke ya engumba Jeriko ezalaki ya kokangama makasi penza mpo
na bana ya Isalaele ; moto moko te akokaki kokota to kobima.
2 Yawe alobaki na Jozue :
— Tala, na maboko na yo, nasili kokaba Jeriko elongo na mokonzi na
yango mpe bilombe na yango ya bitumba.
3 Botambola zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo, yo
elongo na bato nyonso ya etumba. Bosala bongo mikolo motoba.
4 Kamata Banganga-Nzambe sambo ; Nganga-Nzambe moko na moko
asengeli komema kelelo moko basala na liseke ya meme. Banganga-
Nzambe nyonso sambo basengeli kotambola liboso ya Sanduku. Na
mokolo ya sambo, bobaluka zingazinga ya engumba mbala sambo, elongo
na Banganga-Nzambe oyo bakozala kobeta bakelelo.
5 Tango lolaka ya bakelelo yango ekoyokana tango molayi, tika ete bato
nyonso baganga makasi ; bongo mir ya engumba ekokweya na pwasa, mpe
moto na moto akokota na engumba, na esika oyo akozala.
6 Boye Jozue, mwana mobali ya Nuni, abengaki Banganga-Nzambe mpe
alobaki na bango :
— Bomema Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpe tika ete Banganga-
Nzambe sambo kati na bino bakamata bakelelo sambo mpe batambola
liboso ya Sanduku ya Yawe.
7 Bongo apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele :
— Bokende liboso ! Botambola zingazinga ya engumba, mpe tika ete
basoda oyo bazalaka na liboso, na etumba, baleka liboso ya Sanduku ya
Yawe.
8 Tango Jozue asilisaki koloba na bato, Banganga-Nzambe sambo, oyo
bakamataki bakelelo sambo liboso ya Yawe, balekaki liboso mpe bakomaki
kobeta yango, wana Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezalaki kolanda bango
na sima.
9 Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, bazalaki kotambola liboso
ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobeta bakelelo ; bongo basoda oyo

batikalaka na sima, bazalaki kolanda Sanduku ya Boyokani. Na tango wana nyonso, bakelelo ezalaki kaka kobeta.

10 Kasi Jozue apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele :
— Boganga te, boloba mpe eloko moko te ! Bovanda kaka kimia kino tango nakoloba na bino ete boganga makasi ; wana nde bokoganga makasi.

11 Boye, Sanduku ya Yawe ezalaki kotambola zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo ; bongo na sima, bato bazalaki kozonga na molako mpo na kolekisa butu.

12 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki, mpe Banganga-Nzambe bamemaki Sanduku ya Yawe.

13 Banganga-Nzambe sambo oyo basimbaki bakelelo sambo balekaki liboso, batambolaki liboso ya Sanduku ya Yawe, na kobeta bakelelo. Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, balekaki liboso na bango ; mpe basoda oyo batikalaka na sima bazalaki kolanda Sanduku ya Yawe, wana bakelelo ezalaki kobeta.

14 Na mokolo ya mibale, babalukaki lisusu engumba mbala moko ; bongo na sima, bazongaki na molako. Boye, basalaki bongo mikolo motoba.

15 Na mokolo ya sambo, balamukaki na tongo-tongo mpe babalukaki zingazinga ya engumba mbala sambo, ndenge kaka bazalaki kosala. Ezalaki kaka mokolo wana nde babalukaki mbala sambo zingazinga ya engumba.

16 Na mbala oyo ya sambo, tango Banganga-Nzambe babetaki bakelelo tango molayi, Jozue apesaki mitindo epai ya bato :
— Boganga makasi, pamba te Yawe akabi engumba oyo na maboko na bino !

17 Bobebisa mpo na Yawe engumba oyo nyonso elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. Bobikisa kaka Raabi, mwasi ya ndumba, elongo na bato na ye nyonso oyo bakozala kati na ndako na ye, pamba te abombaki banongi oyo totindaki.

18 Kasi bosala keba na tina na biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, mpo ete bomilukela pasi te na koluka kokamata ata eloko moko kati na yango, noki te bokomema lisuma oyo ekobebisa molako ya Isalaele mpe bokotia yango na mobulu.

19 Kasi palata, wolo mpe biloko nyonso ya bronze elongo na bibende ekobulisama mpo na Yawe mpe esengeli kokende na ebombelo bomengo ya Yawe.

20 Tango babetaki bakelelo, bato bagangaki makasi. Bongo, tango bato bagangaki makasi sima na koyoka lolaka ya kelelo kobeta tango molayi, mir ya engumba ekweyaki na pwasa. Boye, moto nyonso akotaki na engumba, liboso na ye, mpe babotolaki yango.

21 Babomaki na mopanga, nyonso oyo ezalaki kati na engumba : mobali to mwasi, elenge to mobange, ngombe to meme to mpe ane.

Lobiko ya libota ya Raabi

22 Jozue alobaki na bato mibale oyo banongaki Jeriko :
— Bokota na ndako ya mwasi ya ndumba, bobimisa ye libanda elongo na bato na ye nyonso, kolanda ndayi oyo bolapaki liboso na ye.

23 Boye, bilenge mibali oyo bakendeki kononga mokili bakotaki mpe babimisaki Raabi, tata na ye, mama na ye, bandeko na ye ya mibali mpe biloko na ye nyonso. Babimisaki libota na ye mobimba na libanda mpe batiaki bango libanda ya molako ya Isalaele.

24 Batumbaki engumba mobimba elongo na biloko nyonso oyo ezalaki
kati na yango, longola kaka palata mpe wolo, bisalelo nyonso ya bronze
mpe ya bibende oyo batiaki na ebombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.
25 Jozue abikisaki Raabi, mwasi ya ndumba, libota na ye mpe bato na
ye nyonso, pamba te abombaki bato oyo Jozue atindaki mpo na kononga
Jeriko. Boye, akomaki kovanda kati na bana ya Isalaele kino na mokolo
ya lelo.
26 Kaka na tango yango, Jozue akataki seleka oyo :
« Tika ete moto oyo akoluka kotonga lisusu engumba Jeriko
alakelama mabe liboso ya Yawe !
Solo, akofuta motuya ya bomoi ya mwana na ye ya liboso ya mobali,
tango akotonga miboko na yango ;
mpe motuya ya bomoi ya mwana na ye ya suka,
tango akotia bikuke na yango. »
27 Yawe azalaki elongo na Jozue, mpe sango na ye epanzanaki mokili
mobimba.

7

Akana asalaki masumu

1 Bato ya Isalaele babebisaki ekila ya Yawe. Akana, mwana mobali ya
Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Zera, moto ya libota
ya Yuda, akamataki biloko oyo Yawe apekisaki. Bongo, kanda ya Yawe
epelaki likolo ya bana ya Isalaele.
2 Wuta na Jeriko, Jozue atindaki bato kokende na engumba Ayi oyo
ezalaki pene ya Beti-Aveni, na ngambo ya este ya Beteli. Alobaki na bango :
« Bokende kononga mokili wana. »
Bato yango bakendeki mpe banongaki Ayi.
3 Tango bazongaki epai ya Jozue, balobaki na ye : « Ezali penza na tina
te ete bato nyonso bakende kobundisa Ayi. Tinda kaka bato nkoto mibale
to nkoto misato mpo na kobotola yango. Komonisa bato nyonso pasi te,
pamba te engumba yango ezali kaka na bato moke. »
4 Boye, bato pene nkoto misato bakendeki, kasi bakimaki liboso ya bato
ya Ayi.
5 Bato ya Ayi babomaki bato pene tuku misato na motoba na molongo ya
Isalaele. Balandaki bango kino koleka ekuke ya engumba Shebarimi mpe
babomaki bango na kokita ya ngomba. Mpo na yango, mitema ya bana ya
Isalaele elembaki mpe bakomaki lokola mayi oyo ezali kotiola.
6 Jozue apasolaki bilamba na ye mpe amibwakaki elongi kino na mabele
liboso ya Sanduku ya Yawe kino na pokwa. Bakambi ya Isalaele mpe
basalaki kaka ndenge moko, bamisopelaki putulu na mito na bango.
7 Jozue alobaki :
— Ah Nkolo Yawe, mpo na nini otikaki ete bato oyo bakatisa Yordani ?
Boni, ezalaki mpo ete okaba biso na maboko ya bato ya Amori ete
baboma biso ? Ekekaki malamu ete totikala na biso na ngambo mosusu
ya ebale !
8 Oh Nkolo, sik'oyo naloba nini, awa Isalaele akimi liboso ya banguna
na ye ?
9 Bato ya Kanana mpe bato mosusu ya mokili bakoyoka sango yango,
bakobalukela biso mpe bakolongola kombo na biso na mokili. Boye,
okosala nini mpo na monene ya Kombo na Yo ?
10 Yawe alobaki na Jozue :
— Telema ! Mpo na nini omibwaki elongi kino na mabele ?

11 Isalaele asali lisumu. Babebisi boyokani na Ngai oyo natindaki
bango ete babatela. Bakamati ndambo ya biloko oyo ekabami mpo na
kobebisama, bayibi yango mpe babombi yango kati na biloko na bango.
12 Yango wana, bana ya Isalaele bakolonga kotelema te liboso ya
banguna na bango, bakozonga sima mpe bakokima liboso ya banguna na
bango, pamba te babebisi ekila. Nakozala elongo na bino te soki bolongoli
te mabe oyo ezali kati na bino.
13 Telema, bulisa bato. Loba na bango : « Bomibulisa mpo na lobi,
pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi boye : ‹ Mabe ezali kati na
yo Isalaele, okolonga kobundisa banguna na yo te kino tango okolongola
yango. ›
14 Lobi na tongo, bokopusana pene na Ngai, libota na libota. Libota
oyo Yawe akopona ekopusana, etuka na etuka ; etuka oyo Yawe akopona
ekopusana, ndako na ndako ; mpe ndako oyo Yawe akopona ekopusana,
moto na moto.
15 Moto nyonso oyo mabe ekomonana kati na ye asengeli kokufa na
moto, ye elongo na nyonso ya ye, pamba te abebisi boyokani ya Yawe mpe
asali likambo ya soni kati na Isalaele. »

Akana azwaki etumbu

16 Mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki na tongo-tongo penza, mpe
abengisaki Isalaele, libota na libota. Mpe ezali libota ya Yuda nde
eponamaki.
17 Tango abengisaki etuka na etuka ya libota ya Yuda, etuka ya Zera
nde eponamaki. Tango abengisaki ndako na ndako kati na etuka ya Zera,
ndako ya Zabidi nde eponamaki.
18 Sima, tango abengisaki moto na moto kati na ndako ya Zabidi, Akana,
mwana mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya
Zera, moto ya libota ya Yuda, nde aponamaki.
19 Jozue alobaki na Akana :
— Mwana na ngai, pesa nkembo epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele,
mpe pesa Ye penza lokumu. Yebisa ngai likambo oyo osalaki, kobombela
ngai eloko moko te.
20 Akana azongiselaki Jozue :
— Solo, nasali lisumu liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Tala
likambo oyo nasalaki :
21 Namonaki, kati na bomengo ya bitumba, kazaka moko ya kitoko
ya mboka Mezopotami, mbongo ya bibende ya palata, nkama mibale mpe
ndambo ya kilo ya wolo ; nalulaki yango mpe nazwaki yango. Nakundaki
yango na kati-kati ya ndako na ngai ya kapo, mpe palata ezali na se na
yango.
22 Jozue atindaki bato, mpe bakendeki mbangu kati na ndako ya kapo
ya Akana mpe bakutaki penza kazaka bakunda na se ya ndako ya kapo,
elongo na palata, na se na yango.
23 Babimisaki biloko yango wuta na ndako na ye ya kapo, bamemaki
yango liboso ya Jozue mpe ya bana nyonso ya Isalaele ; mpe sima, basopaki
yango liboso ya Yawe.
24 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bakamataki Akana, mwana
mobali ya Zera, elongo na palata, kazaka, liboke ya wolo, bana na ye ya
mibali mpe ya basi, bangombe na ye, ba-ane na ye, bameme mpe bantaba
na ye, ndako na ye ya kapo mpe biloko na ye nyonso ; bamemaki bango
na Lubwaku ya Akori.

25 Jozue alobaki : « Mpo na nini omemeli biso pasi ? Tika ete Yawe amonisa yo pasi lelo ! »

Bongo bato nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki ; babambaki lisusu mabanga na bato oyo batikalaki mpe bato yango bakufaki ; mpe batumbaki bibembe na bango na moto.

26 Babwakaki na likolo ya Akana liboke ya mabanga ebele oyo ezali kino na mokolo ya lelo, mpe kanda ya Yawe esilaki. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Lubwaku ya Akori.

8

Isalaele abotolaki engumba Ayi

1 Yawe alobaki na Jozue : « Kobanga te mpe kolemba nzoto te. Kamata elongo na yo basoda nyonso, mata mpe bundisa engumba Ayi. Pamba te nasili kokaba na maboko na yo : mokonzi ya Ayi, bato na ye, engumba na ye, mpe mokili na ye.

2 Okosala engumba Ayi mpe mokonzi na yango ndenge osalaki Jeriko mpe mokonzi na yango ; kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba, biloko mpe bibwele na yango. Bomba basoda na sima ya engumba. »

3 Jozue atelemaki elongo na basoda nyonso mpo na kobundisa engumba Ayi. Aponaki bilombe ya bitumba nkoto tuku misato mpe atindaki bango na butu.

4 Apesaki bango mitindo oyo : « Bobombama na sima ya engumba oyo ; bozala penza mosika mingi te na engumba, kasi bozala pene.

5 Ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai, tokopusana pene ya engumba. Tango bakobima mpo na kobundisa biso lokola na mbala oyo eleki, tokokima liboso na bango.

6 Bakolanda biso, mpe tokobenda bango mosika ya engumba, pamba te bakoloba : ‹ Bazali kokima liboso na biso lokola na mbala oyo eleki, › mpe tokokima liboso na bango.

7 Boye, bino bokobima wuta na bisika oyo bokobombama mpe bokobotola engumba. Yawe, Nzambe na bino, akabi yango na maboko na bino.

8 Tango bokobotola engumba, botia yango moto mpe bosala ndenge Yawe alobaki. »

9 Jozue atindaki bango, mpe bakendeki na esika oyo basengelaki kobombama. Babombamaki na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya Ayi. Jozue alekisaki butu wana elongo na bana ya Isalaele.

10 Jozue alamukaki na tongo-tongo penza mpe atalaki ndenge nini basoda na ye bamilengelaki. Sima na yango, alekaki liboso elongo na bakambi ya Isalaele mpo na kokende kobundisa engumba Ayi.

11 Basoda na ye nyonso bapusanaki kino na liboso ya engumba mpe batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Ayi, bongo lubwaku ezalaki kati na bango mpe Ayi.

12 Jozue azwaki basoda nkoto mitano mpe abombaki bango na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya engumba.

13 Mampinga ya basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya engumba ; mpe basoda oyo batikalaka na sima, na ngambo ya weste ya engumba. Na butu wana, Jozue akendeki na kati-kati ya etando.

14 Tango mokonzi ya Ayi amonaki bongo, ye elongo na bato na ye nyonso, bavandi ya engumba, batelemaki na lombangu mpe babimaki mpo na

kobundisa Isalaele na esika oyo nzela ekutana, liboso ya Araba. Ayebaki te ete basoda mosusu babombamaki na sima ya engumba.
15 Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bakosaki lokola bato oyo basili kokweya na bitumba mpe bakimaki na ngambo ya esobe.
16 Babelelaki bato nyonso ya Ayi mpo ete balanda bango. Boye, balandaki Jozue mpe bakendeki mosika ya engumba.
17 Kati na Ayi mpe Beteli, mobali moko te atikalaki oyo azangaki kolanda Isalaele. Batikaki engumba ya kofungwama, wana bazalaki kolanda Isalaele.
18 Yawe alobaki na Jozue : « Sembola na ngambo ya Ayi likonga oyo osimbi na loboko, pamba te nalingi kokaba yango na maboko na yo. » Boye Jozue asembolaki na ngambo ya engumba likonga oyo ezalaki na loboko na ye.
19 Tango kaka asembolaki loboko, basoda oyo babombamaki babimaki na lombangu wuta na bisika oyo babombamaki, bakotaki na engumba, babotolaki yango mpe batiaki yango moto.
20 Tango bato ya Ayi batalaki na sima, bamonaki milinga komata na likolo wuta na engumba ; moko te akokaki lisusu kokima na ngambo moko to na ngambo mosusu. Bana ya Isalaele oyo bazalaki kokima na esobe babalukelaki bato oyo bazalaki kolanda bango.
21 Boye, tango Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete basoda oyo babombamaki bazwi engumba mpe milinga ezali komata wuta na engumba, bazongaki mpe babomaki bato ya Ayi.
22 Basoda ya Isalaele oyo babombamaki, babimaki na engumba mpo na kobundisa bango. Bato ya Ayi bakomaki na kati-kati ya basoda ya Isalaele oyo bazalaki, bamoko na ngambo moko, mpe bamosusu, na ngambo mosusu. Basoda ya Isalaele basilisaki koboma bango nyonso, ata moko te atikalaki na bomoi, mpe ata moko te akimaki.
23 Kasi bakangaki ya bomoi mokonzi ya Ayi mpe bamemaki ye epai ya Jozue.
24 Tango Isalaele asilisaki koboma mibali nyonso ya Ayi, kati na zamba mpe kati na esobe epai wapi balandaki bango, mpe wana bango nyonso basilaki kokufa na mopanga, bana nyonso ya Isalaele bazongaki na Ayi mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna.
25 Motango ya bato nyonso oyo bakufaki na mokolo wana, basi mpe mibali, ezalaki nkoto zomi na mibale : bango nyonso bazalaki bato ya Ayi.
26 Jozue akitisaki te loboko na ye, oyo esimbaki likonga kino tango asilisaki koboma bato nyonso oyo bazalaki kovanda na Ayi.
27 Kasi Isalaele azwaki mpo na ye, lokola bomengo ya bitumba, bibwele mpe biloko ya engumba yango, kolanda liloba oyo Yawe alobaki na Jozue.
28 Jozue atumbaki Ayi mpe akomisaki yango libebi mpo na libela, esika ezanga bato kino na mokolo ya lelo.
29 Adiembikaki mokonzi ya Ayi, na nzete kino na pokwa ; bongo tango moyi elalaki, Jozue atindaki ete balongola ebembe yango na nzete. Babwakaki yango na ekotelo ya ekuke ya engumba mpe batondisaki na likolo na yango liboke monene ya mabanga oyo ezali kino na mokolo ya lelo.

Boyokani ya sika na ngomba Ebali

30 Jozue atongaki etumbelo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, na ngomba Ebali,
31 ndenge Moyize, mosali na Yawe, atindaki bana ya Isalaele. Atongaki yango kolanda makambo oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya

Moyize : etumbelo etongama na mabanga oyo bakata na esalelo ya ebende te. Na likolo na yango, batiaki mbeka ya kotumba mpo na Yawe mpe babonzaki mbeka ya boyokani.

32 Na esika yango, na miso ya bana nyonso ya Isalaele, Jozue akomaki, na likolo ya mabanga, Mobeko oyo Moyize akomaki mpo na bana ya Isalaele.

33 Bato nyonso ya Isalaele elongo na bakambi na bango, bakomi mibeko mpe basambisi na bango, batelemaki ngambo na ngambo ya Sanduku ya Boyokani, liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bamemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Mopaya elongo na mwana mboka ya Isalaele bazalaki wana. Ndambo ezalaki liboso ya ngomba Garizimi, mpe ndambo mosusu, liboso ya ngomba Ebali, kolanda mitindo oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki mpo na kopambola bana ya Isalaele.

34 Sima na yango, Jozue atangaki maloba nyonso ya Mobeko : mapamboli mpe bilakeli mabe kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Mobeko.

35 Jozue azangisaki te kotanga, liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele, basi, bana mpe bapaya oyo bazalaki kati na bango, maloba nyonso oyo Moyize akomaki.

9

Jozue asalaki boyokani elongo na bato ya Gabaoni

1 Tango bakonzi nyonso (bakonzi ya bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi) oyo bazalaki na ngambo ya weste ya Yordani, kati na mokili ya bangomba, na etando mpe na mokili oyo ezalaki pembeni-pembeni ya Mayi monene Mediterane, pene ya Libani, bayokaki sango ya makambo yango,

2 basanganaki mpo na kobundisa Jozue mpe Isalaele.

3 Tango mpe bato ya Gabaoni bayokaki makambo oyo Jozue asalaki na Jeriko mpe na Ayi,

4 basalelaki mayele mabe : babongolaki lolenge na bango, batiaki na likolo ya ba-ane na bango basaki epasuka-pasuka mpe bambeki ya kala ya vino oyo etoboka-toboka mpe babamba-bamba.

5 Balataki basapato ya kala oyo babamba-bamba mpe bilamba ya kala ; mapa na bango ya kolia ezalaki biteni-biteni mpe ya kokawuka.

6 Bakendeki kokutana na Jozue kati na molako ya Giligali, mpe balobaki na ye mpe na bana ya Isalaele :

— Towuti na mokili moko ya mosika ; bosala boyokani elongo na biso.

7 Bato ya Isalaele balobaki na bato ya Evi :

— Tango mosusu bozalaka kaka pembeni na biso ! Ndenge nini tosala boyokani elongo na bino ?

8 Bazongiselaki Jozue :

— Tozali basali na yo.

Kasi Jozue atunaki bango :

— Bozali banani mpe bowuti wapi ?

9 Bazongiselaki ye :

— Basali na yo bawuti na mokili moko ya mosika penza, likolo ya sango na Yawe, Nzambe na bino. Pamba te toyokaki sango na Ye mpo na makambo nyonso oyo asalaki kati na Ejipito

10 mpe epai ya bakonzi mibale ya bato ya Amori oyo bazalaki na ngambo ya este ya Yordani : Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti.

11 Bampaka na biso mpe bavandi nyonso ya mokili na biso balobaki na biso : « Bokamata biloko ya kolia na nzela, bokende kokutana na bango

mpe boyebisa bango : ‹ Tozali basali na bino, bosala boyokani elongo na biso. › »

12 Tala kutu mapa na biso, ezalaki ya moto tango tobongisaki yango
na bandako na biso lokola bilei ya mobembo, na mokolo oyo tolongwaki
mpo ete toya epai na bino. Kasi sik'oyo tala ndenge nini esili kokawuka
mpe kokoma biteni-biteni.

13 Mpe lisusu, totondisaki bambeki oyo na vino tango ezalaki nanu ya
sika, kasi tala sik'oyo ndenge nini esili kopasuka-pasuka mpe tala ndenge
nini bilamba mpe basapato na biso esili kokufa mpo ete nzela ya mobembo
eleki molayi.

14 Bana ya Isalaele bazwaki bilei oyo bato ya Gabaoni bayaki na yango,
kasi batunaki Yawe te.

15 Jozue asalaki elongo na bango boyokani ya kimia ; alakaki ete
akoboma bango te. Mpe bakambi ya lisanga ya Isalaele bandimaki yango
na kolapa ndayi.

16 Nzokande, mikolo misato sima na kosala boyokani elongo na bato ya
Gabaoni, bana ya Isalaele bayokaki ete bato yango bazalaka pene na bango
mpe bavandaka kati na bango.

17 Boye, bana ya Isalaele batelemaki mpo na kokende ; mpe na mokolo
ya misato, bakomaki na bingumba na bango : Gabaoni, Kefira, Beyeroti
mpe Kiriati-Yearimi.

18 Kasi bana ya Isalaele babundisaki bango te, pamba te bakambi ya
lisanga balapaki ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya
Isalaele.

Boye, lisanga mobimba ekomaki koyimayima mpo na bakambi.

19 Kasi bakambi nyonso balobaki na lisanga mobimba : « Solo, tolapaki
ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, tokoki
kosala bango mabe te.

20 Kasi tala ndenge nini tokoki kosala bango : Tokotika bango kobika
mpo ete kanda na Nzambe ekitela biso te, pamba te tolapaki ndayi na tina
na bango. »

21 Bakambi babakisaki lisusu : « Tika ete bazala na bomoi, kasi
bakobanda kokata banzete mpe kotoka mayi mpo na lisanga mobimba. »
Wana nde ezalaki mokano oyo bakambi bazwaki.

22 Jozue abengisaki bato ya Gabaoni mpe atunaki bango :

— Mpo na nini bokosaki biso na koloba : « Tovandaka mosika na
bino, » nzokande bovandi kaka pene na biso awa ?

23 Bozali sik'oyo na se ya elakeli mabe mpe bokotikala libela kozala
bawumbu ; bokobanda kokataka bakoni mpe kotokaka mayi mpo na
Ndako ya Nzambe na ngai.

24 Bazongiselaki Jozue :

— Basali na yo bayokaki sango ya mitindo oyo Yawe, Nzambe na bino,
apesaki epai ya mosali na Ye Moyize, ete akopesa bino mokili oyo nyonso
mpe akoboma bato na yango nyonso liboso na bino. Boye, tozalaki na
somo makasi ya kobungisa bomoi na biso liboso na bino ; yango wana
tosalaki bongo.

25 Tala biso oyo, tomitiki na maboko na yo ; nyonso oyo okomona
malamu mpe sembo na miso na yo, sala biso yango.

26 Jozue abikisaki bango na maboko ya bana ya Isalaele, mpe babomaki
bango te.

27 Na mokolo wana, Jozue akomisaki bango bawumbu mpo na kokata
bakoni mpe kotoka mayi mpo na lisanga ya Isalaele mpe mpo na etumbelo
ya Yawe, kino na mokolo ya lelo, na esika nyonso oyo Yawe akopona.

10

Jozue alongaki bakonzi ya bato ya Amori

1 Nzokande, Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, ayokaki ete Jozue
abotolaki Ayi mpe abebisaki yango nyonso ; asalaki Ayi mpe mokonzi na
yango ndenge kaka asalaki Jeriko mpe mokonzi na yango. Ayokaki lisusu
ete bavandi ya Gabaoni basalaki boyokani ya kimia elongo na Isalaele mpe
bakomaki kovanda kati na bango.
2 Boye, sango oyo epesaki somo na mokonzi ya Yelusalemi elongo na
bato na ye, pamba te Gabaoni ezalaki engumba moko ya monene lokola
bingumba ya bakonzi ; ezalaki monene koleka ata Ayi, mpe mibali na
yango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba.
3 Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, atindaki maloba epai ya Oami,
mokonzi ya Ebron ; epai ya Pireami, mokonzi ya Yarimuti ; epai ya Yafia,
mokonzi ya Lakishi ; mpe epai ya Debiri, mokonzi ya Egiloni.
4 Alobaki : « Boya epai na ngai mpe bosunga ngai mpo ete tobundisa
Gabaoni, pamba te asali boyokani ya kimia elongo na Jozue mpe bana ya
Isalaele. »
5 Boye bakonzi mitano ya bato ya Amori : mokonzi ya Yelusalemi,
ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya Egiloni, bakendeki elongo na
mampinga na bango nyonso mpo na kozingela Gabaoni mpe kobundisa
yango.
6 Bato ya Gabaoni batindaki maloba epai ya Jozue kati na molako ya
Giligali : « Koboya te kosunga basali na yo, yaka noki epai na biso mpe
bikisa biso, pamba te bakonzi nyonso ya bato ya Amori, oyo bavandaka
na ngomba, basaleli biso likita. »
7 Jozue amataki wuta na Giligali elongo na mampinga na ye nyonso mpe
bilombe nyonso ya bitumba.
8 Yawe alobaki na Jozue : « Kobanga bango te, pamba te nakabi bango
na maboko na yo ; moko te akokoka kotelema liboso na yo. »
9 Sima na kotambola butu mobimba wuta na Giligali, Jozue abimelaki
bango na pwasa.
10 Yawe akimisaki bango liboso ya Isalaele, mpe Isalaele akweyisaki
bango pene ya Gabaoni. Bana ya Isalaele balandaki bango na nzela
oyo ekenda kino na Beti-Oroni mpe babomaki bango kino na Azeka mpe
Makeda.
11 Wana bazalaki kokima liboso ya Isalaele mpe kokita na Beti-Oroni,
Yawe akitiselaki bango mabanga minene wuta na likolo kino na Azeka,
mpe bakufaki. Bato oyo bakufaki na mabanga ya moto bazalaki motango
ebele koleka ata bato oyo bana ya Isalaele babomaki na mopanga.
12 Na mokolo oyo Yawe akabaki bato ya Amori na maboko ya bana ya
Isalaele, Jozue alobaki na Yawe na miso ya Isalaele :
« Moyi, telema na Gabaoni !
Sanza, telema na lubwaku ya Ayaloni ! »
13 Boye moyi etelemaki, mpe sanza eninganaki te kino tango ekolo ya
Isalaele alongaki banguna na ye kolanda ndenge ekomama kati na buku
ya Moto ya Sembo.
Moyi etelemaki na kati-kati ya mapata mpe elalaki noki te, pene mokolo
mobimba.

14 Mokolo ya boye etikala nanu kozala te, ezala na tango ya kala to na
tango oyo ekoya, mokolo oyo Yawe atosi mongongo ya moto. Solo Yawe
azalaki kobundela Isalaele.
15 Jozue elongo na Isalaele mobimba bazongaki na molako na Giligali.

Jozue abomaki bakonzi mitano ya Amori

16 Nzokande, bakonzi wana mitano bakimaki mpe bakendeki kobom-
bama kati na lidusu ya mabanga, na Makeda.
17 Tango bayebisaki Jozue ete bamoni bakonzi yango mitano babombami
kati na lidusu ya mabanga, na Makeda,
18 Jozue alobaki : « Bopusa mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya
mabanga mpe botia bato pene na yango mpo na kobatela yango.
19 Kasi bosuka wana te. Bolanda banguna na bino mpe bokanga bango
nzela mpo ete bakota na bingumba na bango te, pamba te Yawe, Nzambe
na bino, akabi bango na maboko na bino. »
20 Tango Jozue mpe bana ya Isalaele balongaki bango mpe basilisaki
koboma bango, ndambo ya bato oyo babikaki bakimaki mpe bakotaki na
bingumba oyo etongama makasi.
21 Bato nyonso ya Isalaele bazongaki na kimia na molako pene ya Jozue,
na Makeda. Moko te alobaki lisusu mabe mpo na bana ya Isalaele.
22 Sima, Jozue alobaki : « Bofungola ekotelo ya lidusu ya mabanga mpe
bobimisa bakonzi wana mitano. »
23 Boye babimisaki bakonzi wana mitano na libanda ya lidusu ya
mabanga : mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe
ya Egiloni.
24 Tango bamemaki bakonzi yango epai ya Jozue, abengisaki mibali
nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bakonzi ya basoda oyo bazalaki na
ye elongo : « Bopusana mpe botia makolo na bino na bakingo ya bakonzi
oyo. » Bakonzi ya basoda bapusanaki mpe batiaki makolo na bango na
bakingo ya bakonzi yango.
25 Jozue alobaki na bango : « Bobanga te mpe bolemba nzoto te. Bozala
makasi mpe boyika mpiko, pamba te ezali boye nde Yawe akosala banguna
nyonso oyo bokobundisa. »
26 Sima na yango, Jozue abomaki bakonzi yango mpe adiembikaki bango
na banzete mitano. Bibembe na bango etikalaki kodiembela na banzete
yango kino na pokwa.
27 Tango moyi elalaki, Jozue apesaki mitindo ete bakitisa bibembe yango
wuta na banzete mpe babwaka yango kati na lidusu ya mabanga epai wapi
babombamaki. Batiaki mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya mabanga.
Mabanga yango ezali wana kino na mokolo ya lelo.

Isalaele abotoli bingumba ya Sude

28 Kaka na mokolo yango, Jozue abotolaki engumba Makeda. Abomaki
na mopanga mokonzi na yango mpe moto nyonso oyo akutaki kuna mpe
atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi ya Makeda ndenge
kaka asalaki mokonzi ya Jeriko.
29 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Makeda,
bakendeki kino na engumba Libina mpe babundisaki yango.
30 Yawe akabaki lisusu engumba mpe mokonzi na yango na maboko
ya Isalaele. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna ;
mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi na yango ndenge
asalaki mokonzi ya Jeriko.

31 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Libina mpe
bakendeki kino na Lakishi. Bazingelaki yango mpe babundisaki yango.
32 Yawe akabaki engumba Lakishi na maboko ya Isalaele, mpe Jozue
abotolaki yango, mokolo oyo elandaki. Jozue abomaki na mopanga, bato
nyonso oyo bazalaki kuna ndenge kaka asalaki engumba Libina.
33 Boye, Orami, mokonzi ya Gezeri, amataki mpo na kosunga Lakishi ;
kasi Jozue abomaki ye na mopanga elongo na bato na ye, atikaki ata moto
moko te na bomoi.
34 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Lakishi mpe
bakendeki kino na engumba Egiloni ; bazingelaki yango mpe babundisaki
yango.
35 Babotolaki yango kaka na mokolo wana mpe babomaki na mopanga
bato nyonso oyo bazalaki kuna ; babebisaki bango mokolo wana, ndenge
kaka basalaki na Lakishi.
36 Jozue mpe Isalaele mobimba balongwaki na Egiloni, bamataki kino
na Ebron mpe babundisaki yango.
37 Babotolaki engumba yango, babomaki na mopanga bato nyonso oyo
bazalaki kuna elongo na mokonzi na yango. Bazwaki mpe bamboka na
yango ya mike-mike mpe babomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki
kuna. Batikaki ata moto moko te na bomoi, ndenge kaka basalaki na
engumba Egiloni. Babebisaki yango nyonso penza mpe babomaki bato
nyonso oyo bazalaki kuna.
38 Jozue elongo na Isalaele mobimba babalukaki na ngambo ya engumba
Debiri mpe babundisaki yango.
39 Babotolaki engumba mpe bamboka na yango ya mike-mike, bakangaki
mokonzi na yango mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna na
mopanga. Batikaki ata moto moko te na bomoi. Jozue asalaki engumba
Debiri elongo na mokonzi na yango, ndenge kaka asalaki engumba Libina
elongo na mokonzi na yango, mpe Ebron elongo na mokonzi na yango.
40 Boye, Jozue alongaki etuka wana nyonso : mokili ya bangomba,
Negevi, etando ya pembeni-pembeni ya Ebale monene mpe etando ya se
ya bangomba elongo na bakonzi na yango nyonso. Atikaki ata moto moko
te na bomoi, abebisaki bato nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki na
bomoi, ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesaki ye mitindo.
41 Jozue alongaki bango wuta na Kadeshi-Barinea kino na Gaza, mpe
mokili mobimba ya Gosheni kino na Gabaoni.
42 Jozue alongaki bakonzi wana nyonso na mbala moko mpe abotolaki
bamboka na bango, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, azalaki kobun-
dela Isalaele.
43 Sima na yango, Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bazongaki na
molako na Giligali.

11

Isalaele alongi lisanga ya bakonzi ya ngambo ya nor

1 Tango Yabini, mokonzi ya Atsori, ayokaki makambo oyo, atindaki
maloba epai ya Yobabi, mokonzi ya Madoni ; epai ya mokonzi ya
Shimironi, epai ya mokonzi ya Akishafi,
2 epai ya bakonzi oyo bazalaki na etuka ya bangomba na nor, na etando
ya Araba, na ngambo ya sude ya Kinereti, na mokili ya bangomba mikuse,
na ngambo ya weste ya etando ya Dori ;
3 epai ya bato ya Kanana oyo bazalaki na ngambo ya este mpe na
ngambo ya weste ; epai ya bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi mpe ya Yebusi,

oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba ; epai ya bato ya Evi, na se
ya Erimoni, na mokili ya Mitsipa.
4 Babimaki elongo na mampinga na bango nyonso, mpe bato bazalaki
ebele lokola zelo ya ebale elongo na motango monene ya bampunda mpe
ya bashar.
5 Bakonzi yango nyonso basangisaki mampinga na bango esika moko
mpe batongaki molako na bango pembeni ya mayi ya Meromi mpo na
kobundisa Isalaele.
6 Yawe alobaki na Jozue : « Kobanga bango te, pamba te lobi, kaka
na ngonga oyo, nakokaba bango nyonso na maboko ya Isalaele lokola
bibembe. Okokata misisa ya makolo ya bampunda na bango mpe
okotumba bashar na bango. »
7 Boye Jozue elongo na mampinga na ye nyonso babimelaki bango na
pwasa, na mayi ya Meromi mpe babundisaki bango ;
8 bongo Yawe akabaki bango na maboko ya Isalaele. Balongaki
bango mpe balandaki bango kino na Sidoni, engumba monene, kino na
Misirefoti-Mayimi mpe kino na ngambo ya este ya lubwaku ya Mitsipe.
Babomaki bango mpe batikaki ata moto moko te na bomoi.
9 Jozue asalaki bango ndenge Yawe atindaki : akataki misisa ya makolo
ya bampunda na bango mpe atumbaki bashar na bango.

Jozue abotoli Atsori

10 Na tango wana, Jozue azongaki, abotolaki engumba Atsori mpe
abomaki mokonzi na yango na mopanga. Atsori ezalaki mboka mokonzi
ya mokili wana nyonso.
11 Babomaki moto nyonso oyo azalaki kuna na mopanga. Babebisaki
penza bango nyonso, babikisaki ata ekelamu moko te ya pema mpe
batumbaki engumba Atsori.
12 Jozue abotolaki bingumba nyonso ya bakonzi wana mpe abomaki
bakonzi na yango na mopanga. Abomaki bango nyonso kolanda ndenge
Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki.
13 Kasi Isalaele atikalaki te kotumba bingumba oyo ezalaki na bangomba
longola kaka Atsori oyo Jozue atumbaki.
14 Bana ya Isalaele bazwaki mpo na bango lokola bomengo ya bitumba :
biloko nyonso ya engumba wana mpe bibwele na yango, kasi basilisaki
koboma bato nyonso na mopanga, batikaki ata moto moko te na bomoi.
15 Jozue asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye na nzela ya mosali na
ye Moyize, atikaki ata eloko moko te kati na makambo nyonso oyo Yawe
atindaki Moyize.

Bamboka oyo Jozue alongaki

16 Jozue abotolaki bamboka oyo nyonso : mokili ya bangomba, Negevi
mobimba, mokili mobimba ya Gosheni, mokili ya se, etando ya Araba,
ngomba ya Isalaele mpe bamboka na yango ya se,
17 wuta na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya Seiri kino na Bala-
Gadi, na lubwaku ya Libani na ebandeli ya ngomba Erimoni. Abundisaki
bakonzi na yango nyonso mpe abomaki bango.
18 Jozue abundisaki bakonzi wana nyonso tango molayi.
19 Longola kaka bato ya Evi oyo bazalaki kovanda na Gabaoni, engumba
moko te etikalaki kosala boyokani ya kimia na bana ya Isalaele, oyo
babotolaki yango nyonso na bitumba.

20 Nzokande, Yawe Ye moko azalaki koyeisa bango mitema mabanga mpo
ete babundisa Isalaele, mpe mpo ete Isalaele asilisa koboma bango nyonso
na mawa te, ndenge Yawe atindaki Moyize.
21 Na tango wana, Jozue akendeki koboma bato ya Anaki wuta na mokili
ya bangomba : wuta na Ebron, na Debiri, na Anabi, na mokili nyonso ya
bangomba ya Yuda mpe na mokili nyonso ya bangomba ya Isalaele. Jozue
asilisaki koboma bango nyonso elongo na bingumba na bango.
22 Ata moto moko te ya Anaki atikalaki kati na mokili ya bana ya Isalaele.
Batikalaki kaka na Gaza, kati na Gati, mpe na Asidodi.
23 Jozue abotolaki mokili yango nyonso ndenge Yawe atindaki na Moyize,
apesaki yango na Isalaele lokola libula mpe akabolaki yango kolanda
mabota ya Isalaele.
Bongo mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

12

Molongo ya bakonzi oyo Isalaele alongaki

1 Tala bakonzi ya mokili, oyo bana ya Isalaele balongaki mpe
oyo babotolaki mokili na bango na ngambo ya este ya Yordani,
wuta na moluka ya Arinoni kino na ngomba Erimoni, elongo na
ngambo nyonso ya este ya Araba :

2 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, azalaki kovanda na Eshiboni.
Azalaki kokonza wuta na Aroeri oyo ezalaki pene ya moluka ya
Arinoni, wuta na moluka, elongo na ndambo ya mokili ya Galadi,
kino na moluka ya Yaboki, oyo ezalaki na mondelo na bato ya
Amoni.
3 Azalaki mpe lisusu kokonza ngambo ya este ya Araba, wuta na Ebale
monene ya Kinereti kino na Ebale monene ya Araba (ebale monene ya
Barozo), na ngambo ya este, na nzela ya Beti-Yeshimoti mpe na ebandeli
ya ngomba Pisiga, na ngambo ya sude.
4 Ogi, mokonzi ya Bashani, moko kati na bakitani ya suka ya Refayimi,
oyo azalaki kovanda na Ashitaroti mpe na Edreyi.
5 Azalaki kokonza na ngomba Erimoni, na Salika mpe na Bashani
mobimba kino na bandelo ya bato ya Geshuri mpe ya bato ya
Maakati, mpe kino na ndambo ya mokili ya Galadi oyo ezalaki na
mondelo ya mokili ya Sikoni, mokonzi na Eshiboni.

6 Moyize, mosali na Yawe, elongo na bana ya Isalaele balongaki
bango. Boye, Moyize, mowumbu na Yawe, apesaki mokili na
bango lokola libula, epai ya bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi
mpe ya ndambo ya libota ya Manase.

7 Tala molongo ya bakonzi ya mokili oyo Jozue mpe bana ya Isalaele
babotolaki na ngambo ya weste ya Yordani, wuta na Bala-Gadi, na
lubwaku ya Libani kino na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya Seiri.
Jozue apesaki bamboka na bango lokola libula, epai ya bana ya Isalaele
kolanda mabota na bango
8 kati na mokili ya bangomba, na mokili ya se, na Araba, kokita na esobe
mpe na Negevi, mikili ya bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya
Evi mpe ya Yebusi.

Tala bakonzi yango :

9 mokonzi ya Jeriko	moko
mokonzi ya Ayi, pembeni ya Beteli	moko
10 mokonzi ya Yelusalemi	moko
mokonzi ya Ebron	moko
11 mokonzi ya Yarimuti	moko
mokonzi ya Lakishi	moko
12 mokonzi ya Egiloni	moko
mokonzi ya Gezeri	moko
13 mokonzi ya Debiri	moko
mokonzi ya Gederi	moko
14 mokonzi ya Orima	moko
mokonzi ya Aradi	moko
15 mokonzi ya Libina	moko
mokonzi ya Adulami	moko
16 mokonzi ya Makeda	moko
mokonzi ya Beteli	moko
17 mokonzi ya Tapua	moko
mokonzi ya Eferi	moko
18 mokonzi ya Afeki	moko
mokonzi ya Lasharoni	moko
19 mokonzi ya Madoni	moko
mokonzi ya Atsori	moko
20 mokonzi ya Shimironi-Meroni	moko
mokonzi ya Akishafi	moko
21 mokonzi ya Taanaki	moko
mokonzi ya Megido	moko
22 mokonzi ya Kedeshi	moko
mokonzi ya Yokineami kati na Karimeli	moko
23 mokonzi ya Dori, kati na lubwaku ya Dori	moko
mokonzi ya Goyimi, kati na Giligali	moko
24 mokonzi ya Tiritsa	moko.

Bango nyonso bazalaki bakonzi tuku misato na moko.

Kokabola Kanana

13

Bituka oyo babotolaki nanu te

1 Tango Jozue akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki
makasi, Yawe alobaki na ye : « Okomi mpe mobange makasi, mibu ya
bomoi na yo esili kopusana mingi. Kasi mokili oyo bosengeli kobotola
ezali nanu monene.

2 Tala mokili oyo etikali :

Bituka nyonso ya bato ya Filisitia mpe ya bato ya Geshuri :
3 etuka oyo batangaka na molongo ya mikili ya Kanana ; wuta na ebale
ya Shiyori, oyo etalana na Ejipito kino na ngambo ya nor, na etuka ya

Ekroni. Kuna, ezalaki na bakambi mitano ya bato ya Filisitia : mokambi
ya Gaza, ya Asidodi, ya Ashikeloni, ya Gati mpe ya Ekroni ;
etuka ya bato ya Avi ;
4 mpe wuta na ngambo ya sude, mokili mobimba ya bato ya Kanana
mpe Meara oyo ezalaki mokili ya bato ya Sidoni kino na Afeki, kino
na bandelo ya bato ya Amori ;
5 etuka ya bato ya Gebali ;
mpe ngambo nyonso ya este ya Libani, wuta na Bala-Gadi, na ebandeli
ya ngomba Erimoni kino na Lebo-Amati.

6 Mpo na bavandi nyonso ya etuka ya bangomba, wuta na Libani kino na
Misirefoti-Mayimi, bato nyonso ya Sidoni, nakobengana bango Ngai moko
liboso ya Isalaele. Sala keba ete opesa mokili yango lokola libula epai ya
Isalaele, ndenge kaka natindaki yo ;
7 mpe kabola yango lokola libula kati na mabota libwa mpe ndambo ya
libota ya Manase. »

Kokabola mabele ya ngambo ya este ya Yordani

8 Bato ya ndambo mosusu ya libota ya Manase, elongo na bato
ya libota ya Ribeni mpe ya Gadi bazwaki libula oyo Moyize,
mowumbu na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este ya
Yordani.
9 Ezalaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya Arinoni, wuta na engumba
oyo ezali na kati-kati ya lubwaku, bakisa ngomba mobimba Medeba
kino na Diboni,
10 mpe bingumba nyonso ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo
azalaki kokonza na Eshiboni kino na bandelo ya bato ya Amoni.
11 Galadi mpe ezalaki na kati, elongo na etuka ya bato ya Geshuri mpe
ya Maakati, ngomba Erimoni nyonso mpe Bashani mobimba kino na
Salika.
12 Bashani mobimba, mokili ya Ogi, lokola moko kati na bato ya suka
ya Refayimi oyo azalaki kokonza na Ashitaroti mpe na Edreyi, ezalaki
mpe kati na libula na bango. Moyize alongaki bango mpe abotolaki bango
mokili na bango.
13 Kasi bana ya Isalaele babenganaki te bato ya Geshuri mpe ya Maakati ;
yango wana bakobaki kovanda elongo na bana ya Isalaele kino na mokolo
ya lelo.

14 Nzokande, Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi, pamba te
libula na bango ezali makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, Nzambe
ya Isalaele, ndenge Yawe alakaki bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Ribeni

15 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Ribeni,
kolanda bituka na bango :
16 Mabele oyo ezwamaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya Arinoni,
wuta na engumba oyo ezali na kati-kati ya lubwaku, bakisa ngomba
Medeba mobimba,
17 kino na Eshiboni mpe bingumba na yango nyonso oyo ezalaka na
likolo ya ngomba, bakisa Diboni, Bamoti-Bala, Beti-Bala-Meoni,
18 Yakatsi, Kedemoti, Mefati,
19 Kiriatayimi, Sibima, Tsereti-Shaari na ngomba moke ya lubwaku,
20 Beti-Peori, mipanzi ya ngomba Pisiga mpe Beti-Yeshimoti :

21 bingumba nyonso ya ngomba mpe mokili mobimba ya Sikoni,
mokonzi ya bato ya Amori oyo azalaki kokonza na Eshiboni. Moyize
alongaki ye elongo na bakambi ya Madiani : Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe
Reba, oyo bazalaki kosalela Sikoni mpe kovanda na mokili na ye.
22 Kati na bato oyo babomaki na bitumba, bana ya Isalaele babomaki
mpe na mopanga Balami, mwana mobali ya Beori, moto oyo asololaka na
milimo ya bakufi.
23 Mondelo ya bato ya libota ya Ribeni ezalaki nde Yordani.
Bingumba oyo mpe bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya libota ya Ribeni, kolanda
bituka na bango.

24 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Gadi,
kolanda bituka na bango :
25 Etuka ya Yaezeri, bingumba nyonso ya Galadi, mpe ndambo ya mokili
ya bato ya Amoni kino na Aroeri oyo etalana na Raba ;
26 mpe wuta na Eshiboni kino na Ramati-Mitsipe mpe Betonimi, wuta
na Maanayimi kino na mondelo ya Debiri ;
27 mpe na lubwaku, na Beti-Arami, na Beti-Nimira, na Sukoti, na Tsafoni,
mpe na mokili ya Sikoni, mokonzi na Eshiboni, oyo etikalaki elongo na
Yordani mpe bazingazinga na yango kino na suka ya Ebale monene ya
Kinereti, na ngambo ya este ya Yordani.
28 Bingumba oyo mpe bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya libota ya Gadi, kolanda
bituka na bango.

29 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na ndambo ya libota
ya Manase, kolanda bituka na bango :
30 Mabele oyo ezwamaki wuta na Maanayimi, bakisa mokili mobimba ya
Bashani, mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe bamboka mike-mike
nyonso ya Yairi oyo ezalaka na Bashani, bingumba tuku motoba,
31 ndambo ya mokili ya Galadi ; Ashitaroti mpe Edreyi, bingumba ya
bokonzi ya Ogi kati na Bashani ; ezalaki mpo na bakitani ya Makiri,
mwana mobali, ya Manase mpo na ndambo ya bakitani ya Makiri, kolanda
bituka na bango.

32 Yango nde libula oyo Moyize apesaki tango azalaki na etando
ya Moabi, na ngambo ya Yordani, na ngambo ya este ya Jeriko.
33 Kasi Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi, pamba te Ye
moko Yawe, Nzambe ya Isalaele, nde azali libula na bango, ndenge alakaki
bango.

14

Kokabola mabele ya ngambo ya weste ya Yordani

1 Nzokande, tala mabele oyo bana ya Isalaele bazwaki lokola libula
kati na mokili ya Kanana ; mabele oyo Nganga-Nzambe Eleazari ; Jozue,
mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya bituka ya mabota ya bana ya
Isalaele bakabolelaki bango.
2 Bakabolelaki bango yango na nzela ya zeke, ndenge Yawe atindaki na
nzela ya Moyize kati na mabota libwa mpe ndambo ya libota.

3 Moyize apesaki epai ya mabota mibale mpe ndambo ya libota mabele
na bango, na ngambo ya este ya Yordani ; kasi epai ya bato ya libota ya
Levi, apesaki mabele te kati na mabota mosusu ;
4 pamba te bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bakomaki
mabota mibale. Bato ya libota ya Levi bazwaki libula te kati na mokili
longola kaka bingumba ya kovanda elongo na mabele na yango mpo na
bibwele mpe biloko na bango.
5 Boye, bana ya Isalaele bakabolaki mokili, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize.

Kalebi azwi engumba Ebron

6 Bato ya libota ya Yuda bayaki epai ya Jozue, na Giligali. Kalebi, mwana
mobali ya Yefune, moto ya Kenizi, ayebisaki Jozue : « Oyebi malamu
makambo oyo Yawe alobaki na Moyize, moto na Nzambe, na Kadeshi-
Barinea na tina na yo mpe na tina na ngai.
7 Nazalaki nanu na mibu tuku minei tango Moyize, mowumbu na Yawe,
atindaki ngai wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kononga mokili. Mpe
napesaki ye sango kolanda ndenge motema na ngai ezalaki kondima.
8 Bandeko na ngai, oyo tomataki na bango elongo balembisaki bato
nzoto ; nzokande ngai nalandaki bobele Yawe, Nzambe na ngai, na
motema mobimba.
9 Na mokolo wana, Moyize alapaki ndayi : ‹ Solo, nalapi ndayi ete mokili
oyo matambe na yo esilaki konyata ekozala libula na yo mpe ya bakitani
na yo mpo na libela, pamba te olandaki Yawe, Nzambe na ngai, na motema
mobimba. ›
10 Sik’oyo tala, eleki mibu tuku minei na mitano oyo Yawe abateli ngai na
bomoi, wuta tango alobaki liloba oyo epai ya Moyize tango bana ya Isalaele
bazalaki kotambola na esobe. Boye, ndenge nazali awa lelo, nakokisi mibu
tuku mwambe na mitano ya mbotama,
11 mpe nazali na makasi lokola na tango oyo Moyize atindaki ngai ;
nazali na nguya ya kobunda bitumba ndenge kaka nazalaki na yango na
kala.
12 Pesa ngai mokili ya bangomba wana oyo Yawe alakaki ngai na mokolo
wana. Mokolo wana, yo moko oyokaki ete bato ya Anaki bazalaki kovanda
kuna mpe bingumba na bango ezalaki minene mpe batonga makasi. Kasi
na lisungi na Yawe, nakobengana bango ndenge Yawe alobaki. »
13 Jozue apambolaki Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe apesaki ye
engumba Ebron lokola libula.
14 Boye, wuta na tango yango, engumba Ebron ekomaki libula ya Kalebi,
mwana mobali ya Yefune, moto ya Kenizi ; mpo ete alandaki Yawe,
Nzambe ya Isalaele, na motema mobimba.
15 Liboso, bazalaki kobenga Ebron « Kiriati-Ariba. » Ariba azalaki
elombe oyo alekaki bato nyonso ya Anaki na makasi. Bongo, mokili
ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

15

Eteni ya mabele ya libota ya Yuda

1 Eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, kolanda bituka na
bango, ezalaki na ngambo ya sude, wuta na bandelo ya Edomi
kino na esobe ya Tsini, na suka penza ya sude.

2 Mondelo na yango ya sude ebandaki na suka ya ebale monene ya
Barozo, longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na ebale monene
oyo etalana na Negevi,
3 emataki kino na ngambo ya sude ya Akarabimi mpe elekaki na Tsini,
sima emataki na ngambo ya sude ya Kadeshi-Barinea mpe ekitaki na
Etsironi ; emataki na ngambo ya Adari mpe ebalukaki na ngambo ya
Karika.
4 Elekaki na Atsimoni, ekendeki kotutana na moluka ya Ejipito mpe
esukaki na Ebale monene. Yango nde ezali mondelo na bango na ngambo
ya sude.
5 Na ngambo ya este, mondelo ezalaki ebale monene ya Barozo kino na
suka ya Yordani.
Na ngambo ya nor, ezalaki longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na
ebale kino na suka ya Yordani.
6 Mondelo emataki na Beti-Ogila, elekaki na ngambo ya nor ya Beti-
Araba mpe emataki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni.
7 Mondelo yango emataki kino na Debiri, longwa na Lubwaku ya Akori,
mpe ebalukaki na ngambo ya nor kino na Giligali oyo etalana na nzela
oyo emata na Adumimi, na ngambo ya sude ya moluka. Elekaki pene ya
mayi ya Eyini-Shemeshi mpe ekendeki kosuka na Eyini-Rogeli.
8 Bongo mondelo yango emataki na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi,
pene ya mopanzi ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi (oyo ezali
Yelusalemi). Longwa na esika yango, emataki kino na songe ya ngomba
oyo ezali na weste ya Lubwaku ya Inomi, na suka ya ngambo ya nor ya
Lubwaku ya Refayimi.
9 Longwa na songe ya ngomba, mondelo yango ekatisaki kino na etima
ya mayi ya Nefitoa, ebimaki na bingumba ya ngomba Efroni mpe ekitaki
na ngambo ya Baala (oyo ezali Kiriati-Yearimi).
10 Longwa na Baala, mondelo yango ekatisaki na ngambo ya weste, pene
ya ngomba Seiri ; elekaki na mopanzi ya ngomba ya bazamba, na ngambo
ya nor (oyo ezali ngomba Kesaloni) ; ekobaki kokita kino na Beti-Shemeshi
mpe ekatisaki kino na Timina.
11 Mondelo yango ekendeki na mopanzi ya ngambo ya nor ya Ekroni,
ebalukaki na Shikeroni, elekaki pene ya ngomba Baala ; ekendeki kino na
Yabineyeli mpe esukaki na ebale monene.
12 Mondelo ya ngambo ya weste elekaki pembeni-pembeni ya ebale
monene Mediterane.

Yango nde ezalaki, na bangambo nyonso, eteni ya mabele ya bato
ya libota ya Yuda kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya Kalebi

13 Kolanda mitindo oyo Yawe apesaki ye, Jozue apesaki Kalebi, mwana
mobali ya Yefune, eteni ya mabele : Kiriati-Ariba (oyo ezali Ebron), kati
na libota ya bato ya Yuda. (Ariba azalaki tata ya Anaki).
14 Kalebi abenganaki, wuta na Ebron, bakitani misato ya Anaki :
Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi.
15 Longwa wana, akendeki kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na
yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi. »
16 Kalebi alobaki : « Nakopesa na libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi,
epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. »

17 Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, ndeko mobali ya Kalebi, abotolaki
yango ; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai
ya Otinieli.
18 Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete
asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta
na ane na ye, Kalebi atunaki ye :
— Olingi nini ?
19 Akisa azongisaki :
— Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na
Negevi, pesa ngai lisusu bitima.
Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se.

Bingumba ya bato ya libota ya Yuda

20 Yango nde ezalaki eteni ya mabele oyo bato ya libota ya Yuda
bazwaki lokola libula, kolanda mabota na bango.

21 Tala bingumba oyo ezalaki na suka ya eteni ya mabele ya bato
ya libota ya Yuda, na ngambo ya mondelo ya Edomi, na Negevi :
Kabiseyeli, Ederi, Yaguri,
22 Kina, Dimona, Adada,
23 Kedeshi, Atsori, Itinani,
24 Zifi, Telemi, Bealoti,
25 Atsori-Adata, Kerioti-Etsironi oyo bazalaki mpe kobenga Atsori,
26 Amami, Shema, Molada,
27 Atsari-Gada, Eshimoni, Beti-Paleti,
28 Atsari-Shuwali, Beri-Sheba, Biziotia,
29 Baala, Iyimi, Atsemi,
30 Elitoladi, Kesili, Orima,
31 Tsikilagi, Madimana, Sanisana,
32 Lebaoti, Shilimi, Ayini mpe Rimoni : bingumba nyonso ezalaki tuku
mibale na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
33 Tala bingumba oyo ezalaki na etando, pene ya ebale monene :
Eshitaoli, Tsorea, Ashina,
34 Zanoa, Eyini-Ganimi, Tapua, Enami,
35 Yarimuti, Adulami, Soko, Azeka,
36 Shaarayimi, Aditayimi, Gedera to Gederotayimi : bingumba nyonso
ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
37 Tsenani, Adasha, Migidali-Gadi,
38 Dileani, Mitsipe, Yokiteyeli,
39 Lakishi, Botsikati, Egiloni,
40 Kaboni, Lakimasi, Kitilishi,
41 Gederoti, Beti-Dagoni, Naama mpe Makeda : bingumba nyonso
ezalaki zomi na motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
42 Libina, Eteri, Ashani ;
43 Yifita, Ashina, Netsibi,
44 Keila, Akizibi mpe Maresha : bingumba nyonso ezalaki libwa elongo
na bamboka na yango ya mike-mike.
45 Engumba ya Ekroni elongo na bamboka na yango mpe bamboka na
yango ya mike-mike oyo ezingelaki yango,
46 longwa na Ekroni mpe na ngambo ya weste, mabele nyonso oyo
ezalaki pene ya Asidodi mpe bamboka na yango ;

47 Asidodi, bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike ;
Gaza, bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike kino na
moluka ya Ejipito, ebale monene Mediterane mpe bazingazinga na yango.
48 Na mokili ya bangomba :
Shamiri, Yatiri, Soko,
49 Dana, Kiriati-Sana oyo bazalaki mpe kobenga Debiri,
50 Anabi, Eshitemoa, Animi,
51 Gosheni, Oloni mpe Gilo : bingumba nyonso ezalaki zomi na moko
elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
52 Arabi, Duma, Esheani,
53 Yanumi, Beti-Tapua, Afeki,
54 Umeta, Kiriati-Ariba oyo bazalaki mpe kobenga Ebron, mpe Tsiori :
bingumba nyonso ezalaki libwa elongo na mboka na yango ya mike-mike.
55 Maoni, Karimeli, Zifi, Yuta,
56 Jizireyeli, Yokideami, Zanoa,
57 Kayini, Gibea mpe Timina : bingumba nyonso ezalaki zomi elongo
na bamboka na yango ya mike-mike.
58 Aliwuli, Beti-Tsuri, Gedori,
59 Maarati, Beti-Anoti mpe Elitekoni : bingumba nyonso ezalaki
motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
60 Kiriati-Bala oyo bazalaki mpe kobenga Kiriati-Yearimi, mpe Raba :
bingumba nyonso ezalaki mibale elongo na bamboka na yango ya
mike-mike.
61 Tala bingumba oyo ezalaki na esobe :
Beti-Araba, Midini, Sekaka,
62 Nibishani, Iri-Amelayi mpe Eyini-Gedi : bingumba nyonso ezalaki
motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike.

63 Bato ya libota ya Yuda bakokaki te kobengana bato ya Yebusi oyo
bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya
Yebusi bazali kovanda na Yelusalemi elongo na bato ya libota ya Yuda.

16

Eteni ya mabele ya libota ya Jozefi

1 Eteni ya mabele ya bakitani ya Jozefi ebandaki wuta na Yordani, pene
ya Jeriko, na ngambo ya este ya mayi ya Jeriko, na esobe oyo emata
na Jeriko na mokili ya bangomba ya Beteli.
2 Ekendeki longwa na Beteli kino na Luze, elekaki na ngambo ya bandelo
ya bato ya Ariki mpe Ataroti,
3 ekitaki kino na ngambo ya weste na mondelo ya bato ya Yafeleti kino
na etuka ya Beti-Oroni ya se, kino na Gezeri ya suka mpe esukaki na Ebale
monene.

4 Boye bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bazwaki eteni
ya mabele lokola libula.

5 Tala eteni ya mabele ya bakitani ya Efrayimi kolanda bituka na
bango :

Mondelo ya eteni ya mabele na bango ezalaki na ngambo ya este, longwa
na Ataroti-Adari kino na Beti-Oroni ya likolo ;

6 ekobaki kino na Ebale monene. Na ngambo ya weste, mondelo ezalaki
longwa na Mikimeta na ngambo ya nor, ebalukaki na ngambo ya este na
Tanati-Silo, elekelaki wana kino na Yanoa, na ngambo ya este.
7 Mpe lisusu ekitaki longwa na Yanoa kino na Ataroti mpe na Naarata,
etutanaki na Jeriko mpe ekendeki kobima kino na Yordani.
8 Longwa na Tapua, ekendeki na ngambo ya weste kino na moluka ya
Kana mpe ekendeki kosuka na Ebale monene. Yango nde ezalaki eteni ya
libula ya bakitani ya libota ya Efrayimi, kolanda bituka na bango.
9 Ebakisamaki mpe bingumba nyonso elongo na bamboka na yango ya
mike-mike oyo epesamelaki bato ya libota ya Efrayimi kati na libula
ya bato ya libota ya Manase.

10 Kasi babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri.
Yango wana, bato ya Kanana bazali kovanda kati na bato ya Efrayimi kino
na mokolo ya lelo. Kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi oyo ekoki
na bawumbu.

17

Eteni ya mabele ya ndambo ya libota ya Manase

1 Libota ya Manase, mwana liboso ya Jozefi, bazwaki eteni ya mabele ;
pamba te Makiri, mwana liboso ya Manase, tata ya Galadi, azalaki moto
ya bitumba mpe azwaki Galadi mpe Bashani.
2 Bakitani mosusu ya Manase, kolanda mabota na bango, bazwaki eteni
ya mabele : bakitani ya Abiezeri, ya Eleki, ya Asirieli, ya Sishemi, ya Eferi
mpe ya Shemida. Bango nde bazalaki bana mibali ya Manase, mwana
mobali ya Jozefi, kolanda bituka na bango.
3 Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana
mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase, atikalaki kobota bana mibali
te ; azalaki kaka na bana basi oyo bakombo na bango ezalaki : Mala, Noa,
Ogila, Milika mpe Tiritsa.
4 Bayaki liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, liboso ya Jozue, mwana
mobali ya Nuni, mpe liboso ya bakambi. Balobaki : « Yawe apesaki
mitindo epai ya Moyize ete apesa biso eteni ya mabele kati ya bandeko
na biso ya mibali. »
Boye, Jozue apesaki bango libula elongo na bandeko mibali ya tata na
bango, kolanda mitindo na Yawe.
5 Boye, ndambo ya libota ya Manase ezwaki biteni zomi, bakisa mokili
ya Galadi mpe ya Bashani oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani.
6 Na bongo, bakitani ya Manase ya basi bazwaki libula ya mabele kati
na bakitani na ye ya mibali, kasi mokili ya Galadi ezalaki ya bana mibali
mosusu ya Manase.
7 Eteni ya mabele ya Manase ezalaki longwa na Aseri, na mokili ya
Mikimeta oyo ezalaki ya kotalana na Sishemi, kino na ngambo ya
Yamini, na ngambo ya bavandi ya Eyini-Tapua.
8 Manase azwaki eteni ya mabele ya Tapua, kasi yango moko Tapua oyo
ezalaki na bandelo ya Manase ezalaki ya bakitani ya Efrayimi.
9 Bongo mondelo ekitaki kino na ngambo ya sude ya moluka ya Kana.
Bingumba oyo ezalaki na zingazinga ya bingumba ya Manase ezalaki ya
Efrayimi. Kasi mondelo ya Manase elekaki na ngambo ya nor ya moluka
mpe ekendeki kosuka na Ebale monene.

10 Efrayimi azwaki eteni ya mabele oyo ezalaki na ngambo ya sude ; mpe
Manase azwaki oyo ezalaki na ngambo ya nor. Eteni ya mabele ya Manase
ekomaki kino na Ebale monene, na mondelo ya Aseri, na ngambo ya nor
mpe ya Isakari, na ngambo ya este.
11 Kati na Isakari mpe Aseri, Manase azwaki Beti-Sheani elongo na
bamboka na yango ya mike-mike, Yibileayimi elongo na bamboka na
yango ya mike-mike, Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike,
Eyini-Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Taanaki elongo
na bamboka na yango ya mike-mike, mpe Megido elongo na bamboka
na yango ya mike-mike (engumba ya misato, kati na molongo, ezali
Nafoti).

12 Nzokande, bakitani ya Manase bazalaki na makoki te ya kozwa
bingumba oyo, pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na
etuka yango.
13 Atako bongo, tango bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka,
bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi oyo ekoki na bawumbu,
kasi bakokaki te kobengana bango.

Bakitani ya Jozefi basengi eteni ya mabele mosusu

14 Bakitani ya Jozefi balobaki na Jozue :
— Mpo na nini opesi biso lokola libula, kaka eteni moko ya mabele ?
Tozali penza bato ebele na motango mpe Yawe apamboli biso makasi.
15 Jozue azongiselaki bango :
— Soki bozali bato ebele mpe etuka ya bangomba ya Efrayimi ezali
moke mpo na bino, bokende komikatela eteni ya mabele na bazamba
ya bato ya Perizi mpe ya Refayimi.
16 Bakitani ya Jozefi balobaki na ye :
— Mokili ya bangomba ezali moke mpo na biso, mpe bato nyonso ya
Kanana oyo bavandaka na etando ya Beti-Sheani elongo na bamboka na
yango ya mike-mike, mpe bavandi ya lubwaku ya Jizireyeli, bazalaka na
bashar ya bibende mpo na kobunda.
17 Jozue alobaki na bato ya Efrayimi mpe ya Manase, bakitani ya Jozefi :
— Bozali ebele mpe bozali makasi. Bokozala kaka na eteni ya mabele
moko te.
18 Kasi bozwa etuka mobimba ya bangomba, atako ezali bazamba ;
bokata bazamba yango mpe bovanda kuna kino na basuka na yango,
bobengana bato ya Kanana, atako bazali na bashar ya bibende mpe bazali
makasi.

18

Kokabola mokili oyo etikalaki epai ya mabota sambo

1 Sima na bana ya Isalaele kozwa bokonzi likolo ya mokili, lisanga na
bango mobimba esanganaki na Silo mpe batelemisaki kuna Ndako ya kapo
ya Bokutani.
2 Kasi kati na bana ya Isalaele, ezalaki na mabota sambo oyo ezwaki
nanu te libula na yango ya mabele.
3 Jozue alobaki na bana ya Isalaele : « Kino tango nini bokozela mpo
na kokende kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe ya batata na bino, apesaki
bino ?
4 Bopona bato misato kati na libota moko na moko. Nakotinda bango
mpo ete bakende kotambola kati na mokili mpe kotia bandelo na yango

kolanda libula ya libota na libota ; bongo na sima nde bakoki kozonga epai na ngai.

5 Bakokabola mokili yango na biteni sambo ; bakitani ya Yuda bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya sude, mpe bakitani ya Jozefi bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya nor.

6 Sima na bino kosala mabongisi ya kokabola mokili na biteni sambo, bomemela ngai yango awa, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe, Nzambe na bino.

7 Kasi bakitani ya Levi bakotikala kozwa eteni moko te ya mabele elongo na bino, pamba te mosala ya bonganga-Nzambe nde ekozala libula na bango. Bato ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki eteni ya mabele oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este ya Yordani. »

8 Tango bato batelemaki mpo na kokende kosala mabongisi ya kokabola mokili, Jozue apesaki mitindo oyo : « Bokende kotambola kati na mokili, bokata bandelo na yango, mpe na sima, bozongela ngai awa na Silo, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe. »

9 Boye, bato oyo bakendeki, batambolaki kati na mokili, bakataki bandelo na yango mpe batiaki yango na mokanda, engumba na engumba, mpe bakabolaki mokili mobimba na biteni sambo ; bongo na sima, bazongaki na Silo, na molako epai ya Jozue.

10 Jozue abetaki zeke mpo na bango liboso ya Yawe, na Silo, mpe kuna akabolaki mokili kati na bana ya Isalaele kolanda mabota na bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Benjame

11 Zeke ekweyaki epai ya libota ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango. Eteni ya mabele oyo epesamelaki bango na zeke ezalaki na kati-kati ya mabele ya bakitani ya Yuda mpe ya Jozefi.

12 Na ngambo ya nor, mondelo na bango ezalaki longwa na Yordani, emataki na mopanzi ya Jeriko, ekatisaki mokili ya bangomba, na ngambo ya weste, mpe esukaki na esobe, na Beti-Aveni.

13 Mondelo yango elekelaki wana mpe ekendeki kino na Luze, na mopanzi na yango ya ngambo ya sude, oyo ezali Beteli ; ekendeki kotutana na Ataroti-Adari, na ngomba oyo ezalaki na ngambo ya sude ya Beti-Oroni, mokili ya se.

14 Longwa na ngomba moke oyo etalana na Beti-Oroni na ngambo ya sude, mondelo yango ebalukaki na ngambo ya weste, mpe esukaki na Kiriati-Bala, oyo ekoma Kiriati-Yearimi, engumba ya bakitani ya Yuda. Yango nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya weste.

15 Na ngambo ya sude, mondelo yango ebandaki longwa na Kiriati-Yearimi, na ngambo ya weste, mpe ekendeki kobima na etima ya mayi ya Nefitoa.

16 Ekitaki kino na ebandeli ya ngomba moke oyo etalana na Lubwaku ya Beni-Inomi, na ngambo ya nor ya etando ya bato ya Refayimi. Ekitaki na Lubwaku ya Inomi, na mopanzi ya ngambo ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi kino na Eyini-Rogeli.

17 Ebalukaki na ngambo ya nor, elekelaki na Eyini-Shemeshi, elekaki na Geliloti oyo etalana na nzela emata kino na Adumimi ; sima ekitaki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni.

18 Elekaki na mopanzi ya ngambo ya nor, liboso ya Beti-Araba, mpe ekitaki kino na etando ya Araba.

19 Mondelo yango elekelaki na mopanzi ya Beti-Ogila, na ngambo ya nor,
mpe esukaki na eteni ya mabele oyo ekota na mayi ya ebale monene ya
Barozo, na ngambo ya nor, na suka ya ngambo ya sude ya Yordani. Yango
nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya sude.
20 Ebale ya Yordani ekomaki mondelo na yango na ngambo ya este.
Yango nde ezalaki bandelo ya libula ya mabota ya bakitani ya
Benjame na bangambo nyonso.

21 Tala bingumba ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na
bango :
Jeriko, Beti-Ogila, Emeki-Ketsitsi,
22 Beti-Araba, Tsemarayimi, Beteli,
23 Avimi, Para, Ofira,
24 Kefari-Amonayi, Ofini mpe Geba : bingumba nyonso ezalaki zomi na
mibale, elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
25 Gabaoni, Rama, Beyeroti,
26 Mitsipe, Kefira, Motsa,
27 Rekemi, Yiripeyeli, Tareala,
28 Tsela, Elefi, engumba ya Yebusi oyo ezali Yelusalemi, Gibea, Kiriati :
bingumba nyonso ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya
mike-mike.
Yango nde ezalaki libula ya mabele ya bakitani ya Benjame
kolanda bituka na bango.

19

Eteni ya mabele ya libota ya Simeoni

1 Na mbala ya mibale, zeke ekweyaki epai ya libota ya Simeoni,
kolanda bituka na bango. Libula na bango ezalaki na kati-kati
ya eteni ya mabele ya libota ya Yuda.
2 Bazwaki lokola libula :
Beri-Sheba, Sheba, Molada,
3 Atsari-Shuwali, Bala, Atsemi,
4 Elitoladi, Betuli, Orima,
5 Tsikilagi, Beti-Marikaboti, Atsari-Suza,
6 Beti-Lebaoti mpe Sharueni : bingumba nyonso ezalaki zomi na misato
elongo na bamboka na yango ya mike-mike.
7 Ayini, Rimoni, Eteri mpe Ashani : bingumba nyonso ezalaki minei
elongo na bamboka na yango ya mike-mike
8 mpe bamboka nyonso ya mike-mike oyo ezalaki zingazinga ya
bingumba oyo, kino na Baalati-Beeri, oyo ezali Ramati ya Negevi.
Yango nde ezalaki libula ya mabele ya libota ya Simeoni, kolanda
bituka na bango.
9 Bazwaki eteni ya mabele ya libota ya Simeoni kati na eteni ya
mabele ya libota ya Yuda, pamba te eteni ya mabele ya libota ya Yuda
ezalaki monene koleka. Yango wana, bakitani ya Simeoni bazwaki libula
na bango kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda.

Eteni ya mabele ya libota ya Zabuloni

10 Na mbala ya misato, zeke ekweyaki epai ya libota ya Zabuloni,
kolanda bituka na bango :
Mondelo ya libula na bango ekendeki kino na Saridi.

11 Longwa wana, emataki na ngambo ya weste, pene ya Mareala,
ekendeki kotutana na Dabesheti, kino na lubwaku oyo ezali pene ya
Yokineami.
12 Longwa na Saridi, ebalukaki na ngambo ya este, epai moyi ebimelaka,
na mondelo ya Kisiloti-Tabori, ekendeki na ngambo ya Dabirati mpe
emataki na kino na Yafia.
13 Ekobaki koleka na ngambo ya este kino na Gati-Eferi mpe Ita-Katsini,
ebimelaki na Rimoni mpe ebalukaki na ngambo ya Neya.
14 Mondelo yango ezingelaki Anatoni, na ngambo ya nor, mpe esukaki
na Lubwaku ya Yifita-Eli.
15 Ekamataki mpe lisusu, Katati, Naalali, Shimironi, Yideala mpe
Beteleemi : bingumba nyonso ezalaki zomi na mibale elongo na
bamboka na yango ya mike-mike.
16 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Isakari

17 Na mbala ya minei, zeke ekweyaki epai ya libota ya Isakari,
kolanda bituka na bango.
18 Kati na eteni ya mabele na bango, ezalaki na :
Jizireyeli, Kesuloti, Sunemi,
19 Afarayimi, Shiyoni, Anakarati,
20 Rabiti, Kishioni, Abetsi,
21 Remeti, Eyini-Ganimi, Eyini-Ada mpe Beti-Patseti.
22 Mondelo na yango etutanaki na Tabori, Shakatsima mpe Beti-
Shemeshi, bongo esukaki na Yordani.
Bingumba nyonso ezalaki zomi na motoba elongo na bamboka na yango
ya mike-mike.
23 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula ya libota ya Isakari, kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Aseri

24 Na mbala ya mitano, zeke ekweyaki epai ya libota ya Aseri,
kolanda bituka na bango.
25 Eteni ya mabele na bango ezalaki :
Elikati, Ali, Beteni, Akishafi,
26 Alameleki, Ameadi mpe Misheali. Mondelo na yango etutanaki na
Karimeli mpe Shiyori-Libinati na ngambo ya weste ;
27 ebalukaki na ngambo ya este, na Beti-Dagoni, ekendeki kotutana na
Zabuloni mpe Lubwaku ya Yifita-Eli, ekendeki na ngambo ya nor, na Beti-
Emeki mpe Neyiyeli mpe elekelaki na Kabuli, na loboko ya mwasi.
28 Ekendeki kino na Ebron, Reobi, Amoni mpe Kana kino na Sidoni,
engumba monene.
29 Mondelo yango ebalukaki na ngambo ya Rama mpe ekendeki kino na
engumba ya Tiri, oyo batonga makasi, ebalukaki na ngambo ya Osa mpe
na ngambo ya Ebale monene mpe esukaki na Ebale monene Mediterane,
na etuka ya Akizibi,
30 ya Uma, ya Afeki, ya Reobi.
Bingumba nyonso ezalaki tuku mibale na mibale elongo na bamboka na
yango ya mike-mike.
31 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula ya libota ya Aseri, kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Nefitali

32 Na mbala ya motoba, zeke ekweyaki epai ya libota ya Nefitali,
kolanda bituka na bango.
33 Eteni ya mabele na bango ezalaki longwa na Elefi, longwa na terebente
oyo ezali na Tsananimi, lekela na Adamu-Nekebi mpe Yabineyeli kino
na Lakumi mpe esukaki na Yordani.
34 Mondelo na yango ebalukaki na ngambo ya weste na Azinoti-Tabori
mpe ekendeki kobimela na Ukoki, etutanaki na Zabuloni, na ngambo ya
sude, na Aseri, na ngambo ya weste, mpe Yuda ; Yordani, na ngambo ya
este.
35 Bingumba batonga makasi ezalaki : Tsidimi, Tseri, Amati, Rakati,
Kinereti,
36 Adama, Rama, Atsori ;
37 Kedeshi, Edreyi, Eyini-Atsori ;
38 Yireoni, Migidali-Eli, Oremi, Beti-Anati mpe Beti-Shemeshi.
Bingumba nyonso ezalaki zomi na libwa elongo na bamboka na yango
ya mike-mike.
39 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya libota ya Dani

40 Na mbala ya sambo, zeke ekweyaki epai ya libota ya Dani,
kolanda bituka na bango.
41 Libula na bango ya mabele ezalaki :
Tsorea, Eshitaoli, Iri-Shemeshi ;
42 Shaalabini, Ayaloni, Yitila ;
43 Eloni, Timinata, Ekroni,
44 Eliteke, Gibetoni, Baalati,
45 Yeudi, Bene-Beraki, Gati-Rimoni ;
46 mayi ya Yarikoni, Rakoni mpe etuka oyo etalana na Jafa.
47 Kasi bakitani ya Dani balongaki te kobotola eteni ya mabele
na bango, boye bakendeki kobundisa Leshemi mpe babotolaki
yango. Babomaki bato ya Leshemi na mopanga, babotolaki
yango mpe bakomaki kovanda kuna. Bakomaki kobenga
Leshemi « Dani, » kombo ya koko na bango.
48 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde
ezalaki libula ya libota ya Dani, kolanda bituka na bango.

Eteni ya mabele ya Jozue

49 Tango bana ya Isalaele basilisaki kokabola mokili na biteni na
zeke, bapesaki Jozue, mwana mobali ya Nuni, libula moko kati
na bango.
50 Kolanda mitindo na Yawe, bapesaki ye engumba oyo asengaki ;
ezali Timinati-Sera, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bongo Jozue
atongaki engumba yango mpe akomaki kovanda kuna.

51 Yango nde ezalaki libula ya mabele oyo Nganga-Nzambe
Eleazari ; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya
bituka, kolanda mabota ya bana ya Isalaele, bakabolaki na
zeke liboso ya Yawe, na Silo, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani. Boye nde basilisaki kokabola mokili.

20

Bingumba ya kokimela

1 Yawe alobaki na Jozue :
2 « Yebisa bana ya Isalaele ete bapona bingumba ya kokimela, ndenge
nayebisaki bino na nzela ya Moyize,
3 mpo ete moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoka kokimela
kuna mpe azwa ebombamelo liboso ya mobukanisi makila*.
4 Soki akimeli kati na moko ya bingumba wana, akotelema na ekotelo
ya ekuke ya engumba mpe akotalisa likambo na ye epai ya bampaka ya
engumba wana. Bongo bampaka bakoyamba moto yango kati na engumba
mpe bakopesa ye esika ya kovanda elongo na bango.
5 Soki mobukanisi makila alandi ye, bampaka basengeli te kokaba
mobomi yango na maboko na ye, pamba te abomaki mozalani na ye na
nko te mpe azalaki liboso na makanisi ya mabe te.
6 Akotikala na engumba wana kino tango akoleka na esambiselo liboso
ya lisanga mpe kino tango mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo azali na
mosala na tango wana, akokufa. Na sima na yango nde mobomi yango
akoki kozonga na engumba na ye, na ndako na ye, kati na engumba epai
wapi awuta. »
7 Bana ya Isalaele babulisaki Kedeshi, kati na Galile, kati na mokili ya
bangomba ya Nefitali ; Sishemi, kati na mokili ya bangomba ya Efrayimi,
mpe Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, kati na mokili ya bangomba ya Yuda.
8 Na ngambo mosusu ya Yordani, na este ya Jeriko, baponaki Betseri kati
na esobe, na likolo ya ngomba ya libota ya Ribeni ; Ramoti kati na Galadi,
kati na etuka ya libota ya Gadi ; mpe Golani kati na Bashani, kati na etuka
ya libota ya Manase.
9 Yango nde ezalaki bingumba oyo eponamaki mpo na moto nyonso ya
Isalaele to mpe mpo na mopaya nyonso oyo azali kovanda kati na bango.
Moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokimela kuna, mpo ete
mobukanisi makila aboma ye te, liboso ete aleka na esambiselo na miso
ya lisanga.

21

Bingumba ya Balevi

1 Bakonzi ya mabota ya bakitani ya Levi bayaki epai ya Nganga-Nzambe
Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe epai ya bakonzi ya
bituka ya mabota mosusu ya Isalaele,
2 na Silo, kati na mokili ya Kanana, mpo na koloba na bango : « Yawe
apesaki mitindo na nzela ya Moyize ete bopesa biso bingumba ya kovanda
elongo na mabele na yango mpo na bibwele na biso. »

3 Boye, kolanda mitindo ya Yawe, bana ya Isalaele balongolaki kati
na libula na bango ndambo ya bingumba elongo na mabele na
yango, mpe bapesaki yango epai ya bakitani ya Levi.

4 Zeke ya liboso ekweyaki epai ya etuka ya Keati. Bato ya Levi oyo
bazalaki bakitani ya Nganga-Nzambe Aron bazwaki, na nzela
ya zeke, bingumba zomi na misato kati na libota ya Yuda, ya
Simeoni mpe ya Benjame.

* **20:3** Mobukanisi makila azali moto oyo apesameli mokumba ya kopesa etumbu ya kufa epai ya babomi.

5 Bakitani ya Keati oyo batikalaki bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba
zomi kati na mabele ya libota ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo
ya libota ya Manase.
6 Bakitani ya Gerishoni bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi na
misato kati na mabele ya libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe
ya ndambo ya libota ya Manase, kati na Bashani.
7 Bakitani ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki bingumba zomi
na mibale kati na mabele ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni.

8 Boye, ndenge Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize, bana ya
Isalaele babetaki zeke mpo na kopesa bingumba wana elongo
na mabele na yango epai ya bakitani ya Levi.

9 Kati na mabota ya Yuda mpe ya Simeoni, babetaki zeke mpo na kopesa
bingumba oyo, kolanda bakombo na yango,
10 epai ya bakitani ya Aron, oyo babimelaki na bituka ya Keati kati na
bana mibali ya Levi, pamba te zeke ya liboso ekweyaki epai na bango :
11 Bapesaki bango Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, elongo na mabele na
yango, kati na mokili ya bangomba ya Yuda. (Ariba azalaki koko ya
Anaki) ;
12 kasi bapesaki bilanga ya engumba mpe bamboka na yango ya mike-
mike, lokola libula epai ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune.
13 Epai ya bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, bapesaki Ebron lokola
engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Libina,
14 Yatiri, Eshitemoa,
15 Oloni, Debiri,
16 Ayini, Yuta mpe Beti-Shemeshi, elongo na mabele na yango.
Bazwaki bingumba libwa kati na bituka ya mabota oyo mibale : Yuda
mpe Simeoni.
17 Kati na libota ya Benjame, bapesaki bango bingumba oyo :
Gabaoni, Geba,
18 Anatoti, Alimoni, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.

19 Bingumba nyonso ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron,
ezalaki zomi na misato elongo na mabele na yango.

20 Babetaki zeke mpo na kopesa epai ya bakitani mosusu ya Levi,
oyo bazali ya bituka ya Keati, moko kati na bana mibali ya Levi,
bingumba oyo, kati na mabele ya libota ya Efrayimi.

21 Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, bapesaki bango :
Sishemi lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami
mobomi, Gezeri,
22 Kibitsayimi mpe Beti-Oroni, elongo na mabele na yango ; ezalaki
bongo bingumba minei.
23 Kati na libota ya Dani, bapesaki bango bingumba oyo :
Eliteke, Gibetoni,
24 Ayaloni, Gati-Rimoni, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.
25 Kati na ndambo ya libota ya Manase, bapesaki bango bingumba oyo :
Taanaki, Gati-Rimoni elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba mibale.

26 Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bituka mosusu ya
bakitani ya Keati ezalaki zomi, elongo na mabele na yango.

27 Epai ya bakitani ya Gerishoni kati na bituka ya bakitani ya Levi,
bapesaki bingumba oyo :
Kati na ndambo ya libota ya Manase :
kati na Bashani, Golani lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo
atangami mobomi, mpe Beyeshitira, elongo na mabele na yango ;
ezalaki bongo bingumba mibale.
28 Kati na libota ya Isakari :
Kishioni, Dabirati,
29 Yarimuti, Eyini-Ganimi, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.
30 Kati na libota ya Aseri :
Misheali, Abidoni,
31 Elikati, Reobi, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo bingumba
minei.
32 Kati na libota ya Nefitali :
Kedeshi, kati na mokili ya Galile, lokola engumba ya kokimela mpo na
moto oyo atangami mobomi ; Amoti-Dori mpe Karitani, elongo na
mabele na yango ; ezalaki bongo bingumba misato.
33 Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bakitani ya Gerishoni,
kolanda bituka na bango, ezalaki zomi na misato elongo na
mabele na yango.

34 Epai ya bituka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki,
bapesaki bingumba oyo :
Kati na libota ya Zabuloni :
Yokineami, Karita,
35 Dimina mpe Naalali, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.
36 Kati na libota ya Ribeni :
Betseri lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami
mobomi, Yakatsi,
37 Kedemoti mpe Mefati, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.
38 Kati na libota ya Gadi :
Ramoti, kati na Galadi, lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo
atangami mobomi, Maanayimi,
39 Eshiboni mpe Yaezeri, elongo na mabele na yango ; ezalaki bongo
bingumba minei.
40 Bingumba nyonso oyo babetelaki zeke mpo na kopesa epai ya
bakitani ya etuka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki,
ezalaki zomi na mibale.

41 Bingumba nyonso ya bakitani ya Levi kati na mabele oyo
epesamelaki bana ya Isalaele ezalaki tuku minei na mwambe,
elongo na mabele na yango.
42 Engumba moko na moko ezingelamaki na mabele na yango ;
ezalaki penza bongo mpo na bingumba yango nyonso.

Nzambe akokisaka bilaka na Ye

43 Boye, Yawe apesaki na Isalaele mokili nyonso oyo alakaki kopesa epai
ya batata na bango na nzela ya ndayi. Bana ya Isalaele bazwaki yango
mpe bakomaki kovanda kuna.
44 Yawe apesaki bango kimia na bangambo nyonso, kolanda nyonso
oyo alakaki batata na bango na nzela ya ndayi. Monguna moko te kati
na banguna na bango alongaki lisusu kotelemela bango. Yawe akabaki
banguna na bango nyonso na maboko na bango.
45 Kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe apesaki na libota ya Isalaele,
moko te etikalaki kokweya ; solo, nyonso ekokisamaki.

Misala ya suka ya Jozue

22

Bozongi ya mabota ya ngambo ya este ya Yordani

1 Boye, Jozue abengisaki bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya
libota ya Manase ;
2 mpe alobaki na bango : « Bosili kosala makambo nyonso oyo Moyize,
mowumbu na Yawe, atindaki bino, mpe botosaki ngai na makambo nyonso
oyo natindaki bino.
3 Pamba te wuta tango molayi kino na mokolo ya lelo, botikalaki
kosundola bandeko na bino te, kasi bobatelaki malamu mokumba oyo
Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino.
4 Lokola Yawe, Nzambe na bino, asili kopesa bandeko na bino bopemi,
ndenge alakaki, bokoki sik'oyo kozonga na bandako na bino, kati na mokili
oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki bino, na ngambo mosusu ya
Yordani.
5 Kasi bosala keba ete bobatela mitindo mpe mobeko oyo Moyize,
mowumbu ya Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino : kolinga Yawe,
Nzambe na bino ; kotambola na banzela na Ye nyonso, kotosa mitindo
na Ye, kokangama na Ye, mpe kosalela Ye na motema mpe na molimo na
bino mobimba. »
6 Jozue apambolaki bango mpe azongisaki bango. Boye, bazongaki na
bandako na bango.
7 Moyize apesaki na ndambo moko ya libota ya Manase, eteni ya mabele
kati na Bashani ; mpe Jozue apesaki na ndambo mosusu ya libota ya
Manase elongo na bandeko na bango, eteni ya mabele, na ngambo ya
weste ya Yordani. Tango Jozue azongisaki bango na bandako na bango,
apambolaki mpe bango.
8 Alobaki na bango : « Bozonga na bandako na bino na bozwi ebele, na
bibwele ebele, na palata, na wolo, na bronze, na bibende, mpe na bilamba
ebele. Bokabola elongo na bandeko na bino bomengo ya bitumba oyo
bosili kozwa epai ya banguna na bino. »

Etumbelo pene ya Yordani

9 Boye bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase
batikaki bana mosusu ya Isalaele, na Silo, kati na mokili ya Kanana mpo
na kozonga na Galadi, mokili na bango moko, oyo basilaki kozwa, kolanda
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

10 Tango bakomaki na Geliloti, pene ya Yordani, kati na mokili ya
Kanana, bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase
batongaki etumbelo moko ya monene penza na esika wana, pene ya
Yordani.

11 Mpe tango bana ya Isalaele bayokaki ete bakitani ya Ribeni, ya Gadi
mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongi etumbelo na ngambo ya
mokili ya Kanana, na Geliloti pene ya Yordani, na ngambo ya bana mosusu
ya Isalaele,
12 lisanga mobimba ya bana ya Isalaele esanganaki na Silo mpo na
kobundisa bango.
13 Boye bana mosusu ya Isalaele batindaki na mokili ya Galadi, Pineasi,
mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya bakitani ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.
14 Batindaki elongo na ye bakambi zomi, lokola mokambi moko mpo na
libota moko na moko ya bana ya Isalaele : moko na moko azalaki mokambi
ya libota na ye kolanda mabota ya bana ya Isalaele.
15 Tango bakomaki na mokili ya Galadi, epai ya bakitani ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase, balobaki na bango :
16 — Tala liloba oyo lisanga mobimba ya Yawe elobi : « Ndenge nini
bokoki penza kosala lisumu ya boye na miso ya Nzambe ya Isalaele ?
Ndenge nini penza bokoki kopesa Yawe mokongo mpe komitongela
etumbelo mpo na kotombokela Ye na mokolo ya lelo ?
17 Boni, lisumu ya Peori ekoki te mpo na biso ? Kutu, kino na mokolo
ya lelo, nanu tosilisi kopetolama na yango te, atako etumbu ekweyelaki
lisanga ya Yawe !
18 Mpe bino bopesi Yawe lelo mokongo ? Soki bino botombokeli Yawe
lelo, lobi Ye nde akotombokela lisanga mobimba ya Isalaele.
19 Soki mokili oyo bosili kozwa ezali mbindo, boleka na mokili ya
Yawe, epai wapi Mongombo ya Yawe ezali mpe bokabola mabele elongo na
biso. Kasi botombokela Yawe te, botombokela mpe biso te na komitongela
etumbelo mosusu pene ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso.
20 Tango Akana, mwana mobali ya Zera, asalaki lisumu, na koyiba
biloko ya bule, boni, etumbu yango ekweyaki te likolo ya lisanga mobimba
ya Isalaele ? Akufaki kaka ye moko te likolo ya lisumu na ye. »
21 Bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase
bazongiselaki bakambi ya mabota ya Isalaele :
22 — Nzambe ya banzambe ! Yawe ! Nzambe ya banzambe ! Yawe !
Ayebi nyonso ! Tika ete Isalaele ayeba mpe yango ! Soki tosali yango
mpo na kotombokela Yawe to mpo na kosala lisumu na miso na Ye, tika
ete abikisa biso te na mokolo ya lelo !
23 Soki tomitongeli etumbelo mpo na kopesa Yawe mokongo to mpo na
kobonza mbeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma na likolo na yango
to mpe mpo na kobonza bambeka ya boyokani na likolo na yango, tika ete
Yawe asambisa biso !
24 Te, ezali bongo te ! Tosalaki bongo mpo na kobanga ete lobi bakitani
na bino baloba na bakitani na biso : « Eloko nini ezali kosangisa bino na
Yawe, Nzambe ya Isalaele ?
25 Yawe atiaki ebale Yordani lokola mondelo kati na biso mpe bino ;
bino bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi ! Bozali na libula moko te epai na
Yawe ! » Boye, bakitani na bino bakoki kosala ete bakitani na biso batika
kobanga Yawe.
26 Yango wana tomilobelaki : « Tika ete tomitongela etumbelo oyo
noki, kasi ezali te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu.
27 Ezali nde lokola litatoli kati na biso mpe bino, mpe mpo na milongo
oyo ekoya, ete tokosalela Yawe na nzela ya mbeka ya kotumba mpe na
nzela ya mbeka ya boyokani, na Esika na Ye ya bule. Boye lobi, bakitani

na bino bakoloba na bakitani na biso te : ‹ Bozali na libula te epai na Yawe ! › »

28 Tomilobelaki : « Soki lobi bameki koloba na biso to na bakitani na biso bongo, tokozongisela bango : ‹ Botala elilingi ya etumbelo ya Yawe, oyo batata na biso batongaki ; basalaki yango te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu, kasi mpo ete ezala lokola litatoli kati na biso mpe bino. › »

29 Tozali te na likanisi ya kotombokela Yawe to ya kopesa Ye lelo mokongo, na kotonga etumbelo mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo ya mbuma mpe bambeka mosusu pembeni ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, oyo ezali liboso ya Mongombo na Ye.

30 Tango Nganga-Nzambe Pineasi, bakambi ya lisanga mpe bakambi ya mabota ya Isalaele bayokaki makambo oyo bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase balobaki, batondisamaki na esengo.

31 Mpe Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, alobaki na bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase :

— Lelo, tososoli ete Yawe azali kati na biso, pamba te bosali likambo moko te ya mabe liboso ya Yawe. Sik'oyo bokangoli nde bana ya Isalaele wuta na loboko na Yawe.

32 Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, mpe bakambi ya bato nyonso ya Ribeni mpe ya Gadi balongwaki na Galadi epai wapi bazalaki na mayangani, bazongaki na Kanana epai ya bana ya Isalaele mpe bapesaki bango sango ya makambo oyo elekaki.

33 Bana ya Isalaele batondisamaki na esengo na koyoka sango yango mpe bakumisaki Nzambe. Boye, batikaki likanisi ya kobundisa mokili oyo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki kovanda.

34 Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi babengaki etumbelo yango « Edi » oyo elingi koloba : Litatoli kati na biso ete Yawe azali Nzambe.

23

Maloba ya suka ya Jozue

1 Sima na Yawe kopesa bopemi na Isalaele liboso ya banguna nyonso oyo bazingelaki bango, elekaki tango molayi. Bongo, Jozue akomaki mobange, mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki makasi.

2 Boye, Jozue abengisaki Isalaele mobimba : bampaka na yango, bakambi na yango, basambisi elongo na bakalaka na yango. Alobaki na bango : « Nakomi mobange mpe mibu ya bomoi na ngai epusani makasi.

3 Bino moko bomonaki makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki liboso ya bikolo oyo nyonso mpo na bolamu na bino, pamba te ezalaki Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki kobundela bino.

4 Bobosana te ndenge nini nazalaki kobeta zeke mpo na kokabolela mabota na bino lokola libula, mokili ya bikolo oyo etikali mpe ya bikolo oyo nabotolaki wuta na Yordani kino na Ebale monene, na ngambo ya weste.

5 Yawe, Nzambe na bino, nde akobengana bango, Ye moko, mosika liboso na bino ; akobengana bango liboso na bino mpe bokozwa mokili na bango ndenge Yawe, Nzambe na bino, alakaki.

6 Boyika mpiko mpe bosenzela mpo na kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize ; bokende libanda na yango te.

7 Bosala boyokani te elongo na bikolo mosusu oyo etikali kati na bino, bobelela bakombo ya banzambe na yango te to mpe bolapa ndayi na

bakombo na yango te. Bomeka kosalela yango te mpe bofukamela yango te.
8 Kasi bokangama makasi na Yawe, Nzambe na bino, ndenge bozali kosala kino na mokolo ya lelo.
9 Yawe abenganaki bikolo ya minene mpe ya nguya liboso na bino ; mpe kino na moyi ya lelo, moko te alongi kotelema liboso na bino.
10 Moto moko kaka kati na bino azalaki kokimisa bato nkoto moko, pamba te Yawe, Nzambe na bino, azalaki kobundela bino ndenge alakaki.
11 Boye, bosala keba ete bolinga Yawe, Nzambe na bino.
12 Kasi soki bopesi Yawe mokongo, mpe soki bosali boyokani elongo na bato oyo babiki kati na bikolo oyo etikali kati na bino ; soki bosali mabala mpe bosangani elongo na bango,
13 boyeba ete Yawe, Nzambe na bino, akobengana lisusu te bikolo yango liboso na bino. Bakokoma nde minyama mpe mitambo mpo na bino, bafimbu na mikongo na bino mpe banzube kati na miso na bino, kino tango bokosila kokufa na mokili ya kitoko oyo Nzambe na bino apesaki bino.
14 Sik'oyo ngai nakomi pene ya kokende na nzela oyo moto nyonso akendaka. Na motema mpe elimo na bino mobimba, boyeba ete elaka moko te kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino ekotikala kokweya. Bilaka nyonso esila kokokisama, moko te ekotikala kokweya.
15 Ndenge kaka bilaka nyonso ya kitoko ya Yawe, Nzambe na bino, ekokisamaki solo, ndenge wana mpe akotindela bino makambo mabe kino tango akosilisa koboma bino kati na mokili ya kitoko oyo apesaki bino
16 soki bobebisi boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, oyo apeselaki bino mitindo, mpe bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango. Kanda ya Yawe ekotumba bino mpe bokosila kokufa noki penza na mokili ya kitoko oyo apesaki bino. »

24

Isalaele azwi mokano ya kosalela Yawe

1 Jozue asangisaki mabota nyonso ya Isalaele na Sishemi. Abengisaki bampaka, bakambi, basambisi mpe bakalaka ya Isalaele ; mpe bango bayaki liboso ya Nzambe.
2 Jozue alobaki na bato nyonso :
— Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Wuta kala, bakoko na bino mpe Tera, tata ya Abrayami mpe Naori, bavandaki na ngambo mosusu ya ebale mpe bazalaki kosalela banzambe mosusu.
3 Kasi nabimisaki tata na bino, Abrayami, wuta na mokili oyo ezalaki na ngambo mosusu ya ebale, natambolisaki ye na mokili mobimba ya Kanana mpe napesaki ye bakitani ebele. Napesaki ye Izaki ;
4 mpe na nzela ya Izaki, napesaki ye Jakobi mpe Ezawu. Napesaki mokili ya bangomba Seiri epai ya Ezawu, kasi Jakobi elongo na bana na ye ya mibali, bakendeki na Ejipito.
5 Boye, natindaki Moyize mpe Aron ; nabetaki Ejipito kolanda makambo nyonso oyo nasalaki kuna mpe nabimisaki bino kuna.
6 Tango nabimisaki batata na bino na Ejipito, bakomaki kino na ebale monene ya Barozo, bato ya Ejipito balandaki bango na bashar mpe na basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda kino na Ebale monene ya Motane.

7 Batata na bino bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi, mpe
Yawe atiaki molili kati na bino mpe bato ya Ejipito, azindisaki bango na
mayi ya Ebale monene oyo ezipaki bango. Míso na bino moko emonaki
makambo oyo nasalaki bato ya Ejipito. Mpe bowumelaki mibu ebele na
esobe.
8 Namemaki bino na mokili ya bato ya Amori, oyo bazalaki kovanda
na ngambo ya este ya Yordani. Babundisaki bino kasi nakabaki bango
na maboko na bino. Nabomaki bango na miso na bino mpe bobotolaki
mokili na bango.
9 Tango Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, abimaki
mpo na kobundisa Isalaele, atindaki ete baluka Balami, mwana mobali ya
Beori, mpo ete alakela bino mabe.
10 Kasi naboyaki koyoka Balami, boye akomaki nde kopambola bino
tango na tango mpe nakangolaki bino na loboko na ye.
11 Boye bokatisaki Yordani mpe bokomaki na engumba Jeriko. Bavandi
ya Jeriko babundisaki bino ndenge kaka bato ya Amori, ya Perizi, ya
Kanana, ya Iti, ya Girigazi, ya Evi mpe ya Yebusi, basalaki ; kasi nakabaki
bango mpe na maboko na bino.
12 Natindelaki bango liboso na bino, banzoyi ya minene oyo eben-
ganaki bango mosika na bino, na bakonzi mibale ya Amori. Bosalaki yango
na mipanga mpe na matolotolo na bino te.
13 Boye, napesaki bino mokili oyo bino bomonelaki pasi te mpe
bingumba oyo bino botongaki te. Bokomaki kovanda kuna, kolia
bambuma ya bilanga ya vino mpe ya olive oyo bolonaki te.
14 Sik'oyo botosa Yawe mpe bosalela Ye na motema mobimba mpe na
bosembo. Bobwaka banzambe oyo batata na bino basalelaki na ngambo
mosusu ya ebale mpe na Ejipito, mpe bosalela Yawe.
15 Kasi soki bosepeli kosalela Yawe te, bopona lelo nani bolingi
kosalela ; banzambe oyo batata na bino basalelaki tango bazalaki na
ngambo mosusu ya ebale to banzambe ya bato ya Amori epai wapi bozali
kovanda. Kasi ngai mpe libota na ngai, tokosalela Yawe. »
16 Bato bazongisaki :
— Tozali na likanisi te ya kosundola Yawe to ya kosalela banzambe
mosusu !
17 Pamba te Yawe azali Nzambe na biso ; ezali Ye Yawe nde abimisaki
biso mpe batata na biso na Ejipito, na mokili wana ya bowumbu, mpe
asalaki na miso na biso bilembo minene ya kokamwa. Azalaki kobatela
biso na banzela nyonso oyo tozalaki kotambola mpe kati na bikolo nyonso
epai wapi tozalaki koleka.
18 Yawe abenganaki liboso na biso bikolo nyonso elongo na bato ya
Amori oyo bazalaki kovanda na mokili oyo. Biso mpe tokosalela Yawe,
pamba te azali Nzambe na biso.
19 Jozue alobaki na bato :
— Bokokoka kosalela Yawe te, pamba te azali Nzambe ya Bule, Nzambe
ya Zuwa ; akolimbisa te botomboki mpe masumu na bino.
20 Soki bosundoli Yawe mpe bokeyi kosalela banzambe ya bapaya,
akobalukela bino mpo na kosala bino mabe, mpe akosilisa koboma bino
sima na kotalisa bino bolamu.
21 Kasi bato balobaki na Jozue :
— Te, tokosalela kaka Yawe !
22 Jozue alobaki na bato :
— Bozali bino moko batatoli mpo na bino awa boponi kosalela Yawe.
Bazongisaki :

— Ezali se bongo, tondimi yango, tozali batatoli.
23 Jozue alobaki :
— Na bongo, bolongola sik'oyo banzambe ya bapaya oyo ezali kati
na bino mpe bopesa mitema na bino nyonso epai na Yawe, Nzambe ya
Isalaele.
24 Bato bazongiselaki Jozue :
— Tokosalela Yawe, Nzambe na biso, mpe tokoyoka mongongo na Ye.
25 Na mokolo wana, Jozue asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele
na Sishemi, mpe apesaki bango mibeko mpe bikateli.
26 Bongo, Jozue akomaki makambo wana nyonso na buku ya Mobeko
ya Nzambe. Akamataki libanga moko ya monene mpe atelemisaki yango
wana, na se ya terebente oyo ezalaki kati na Esika ya bule ya Yawe.
27 Jozue alobaki na bato nyonso :
— Botala, libanga oyo ekozala litatoli mpo na biso, pamba te esili
koyoka maloba nyonso oyo Yawe alobi na biso. Ekozala motatoli mpo
na kosambisa bino mpo ete bowangana Nzambe na bino te.
28 Boye, Jozue azongisaki bato, moto na moto kati na libula na ye.

Kufa ya Jozue

29 Sima na makambo oyo, Jozue, mwana mobali ya Nuni, mowumbu na
Yawe, akufaki na mibu nkama moko na zomi.
30 Bakundaki ye na mabele ya libula na ye, na Timinati-Sera, na etuka
ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi.
31 Bato ya Isalaele basalelaki Yawe tango nyonso Jozue azalaki na bomoi
mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso bampaka oyo bamonaki misala
nyonso ya Yawe mpo na Isalaele bazalaki na bomoi.
32 Mpe bakundaki mikuwa ya Jozefi oyo bana ya Isalaele bamemaki wuta
na Ejipito na Sishemi, na eteni ya elanga oyo Jakobi asombaki na motuya
ya mbongo ya bibende nkama moko, epai ya bana mibali ya Amori, tata
ya Sishemi. Yango ekoma mpe libula ya bakitani ya Jozefi.
33 Bongo, Eleazari, mwana mobali ya Aron, mpe akufaki. Bakundaki ye
na ngomba moke oyo bapesaki na Pineasi, mwana na ye ya mobali, kati
na etuka ya bangomba ya Efrayimi.

Bilombe

Isalaele ayei kovanda na Kanana

1 Sima na kufa ya Jozue, bana ya Isalaele batunaki Yawe :
— Libota nini kati na biso ekokende liboso mpo na kobundisa bato ya Kanana ?
2 Yawe azongisaki :
— Libota ya Yuda nde ekokende liboso, pamba te napesi mokili oyo na maboko na bango.
3 Bongo bato ya libota ya Yuda balobaki na bandeko na bango ya libota ya Simeoni :
— Boya elongo na biso mpo ete tobundisa bato ya Kanana, mpo na eteni ya mabele oyo epesamelaki biso. Bongo, biso mpe tokokende elongo na bino, na eteni ya mabele na bino.
Boye, bato ya libota ya Simeoni bakendeki elongo na bango.
4 Tango libota ya Yuda ekotaki na bitumba, Yawe akabaki bato ya Kanana mpe ya Perizi na maboko na bango, mpe babomaki bato nkoto zomi, na Bezeki.
5 Ezalaki kuna nde bakutaki Adoni-Bezeki mpe babundisaki ye. Balongaki bato ya Kanana mpe ya Perizi.
6 Adoni-Bezeki akimaki ; kasi balandaki ye mpe bakangaki ye, bakataki ye misapi ya minene ya maboko mpe ya makolo.
7 Adoni-Bezeki alobaki : « Bakonzi tuku sambo, oyo bakata bango misapi ya minene ya maboko mpe ya makolo, bazalaki kolokota biloko oyo ezalaki kokweya na se ya mesa na ngai. Sik'oyo, Nzambe azongiseli ngai makambo oyo nasalaki baninga. »
Bamemaki ye na Yelusalemi, mpe akufaki kuna.
8 Bato ya libota ya Yuda babundisaki Yelusalemi mpe babotolaki yango ; babomaki bato ya engumba yango na mopanga mpe batiaki yango moto.
9 Sima na yango, bato ya libota ya Yuda bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba, na Negevi, mpe na etando oyo ezalaki pembeni ya ebale.
10 Bato ya libota ya Yuda babundisaki lisusu bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Ebron, oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Ariba. » Balongaki Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi.
11 Longwa wana, bapusanaki mpe bakendeki kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi. »
12 Kalebi alobaki : « Nakopesa na libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. »
13 Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, ndeko ya Kalebi, abotolaki yango ; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya Otinieli.
14 Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi atunaki ye :
— Olingi nini ?
15 Akisa azongisaki :
— Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na Negevi, pesa ngai lisusu bitima.
Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se.

16 Bakitani ya Keni oyo azalaki bokilo ya Moyize balongwaki na engumba
ya banzete ya Mbila elongo na bato ya libota ya Yuda, mpe bakendeki
kovanda esika moko na bavandi ya esobe ya Yuda, oyo ezali na sude ya
Aradi.
17 Bato ya libota ya Yuda elongo na bandeko na bango ya libota ya
Simeoni bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na
Tsefati, mpe babebisaki bango. Yango wana, bapesaki engumba yango
kombo « Orima. »
18 Bato ya libota ya Yuda babotolaki lisusu Gaza, Ashikeloni mpe Ekroni,
elongo na mabele na yango ya pembeni.
19 Yawe azalaki elongo na bato ya libota ya Yuda. Babotolaki mokili
ya bangomba, kasi balongaki te kobengana bavandi ya etando, pamba te
bazalaki na bashar ya bibende.
20 Kolanda ndenge Moyize alobaki, bapesaki na Kalebi engumba Ebron.
Mpe Kalebi abenganaki na Ebron bana mibali misato ya Anaki.
21 Nzokande, bato ya libota ya Benjame babenganaki te bato ya Yebusi
oyo bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato
ya Yebusi bavandaka esika moko na bato ya libota ya Benjame.
22 Bato kati na ndako ya Jozefi bamataki mpo na kobundisa Beteli, mpe
Yawe azalaki elongo na bango.
23 Tango libota ya Jozefi etindaki bato ete bakende kononga engumba
Beteli oyo bazalaki kobenga na kala Luze,
24 banongi bamonaki moto moko kobima na engumba mpe balobaki na
ye : « Lakisa biso esika nini tokoki kokotela na kati ya engumba, mpe
tokosalela yo bolamu. »
25 Boye, alakisaki bango esika ya kokotela na kati na engumba. Mpe
babomaki bato ya engumba yango na mopanga, kasi babikisaki moto wana
elongo na libota na ye mobimba.
26 Moto yango akendeki na mokili ya bato ya Iti mpe atongaki kuna
engumba oyo apesaki kombo « Luze » oyo etikala kino lelo.
27 Kasi bato ya libota ya Manase babenganaki te bato ya Beti-Sheani mpe
bamboka na yango ya mike, bato ya Taanaki mpe bamboka na yango ya
mike, bato ya Dori mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Yibileayimi
mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Megido mpe bamboka na yango
ya mike ; pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na mokili
yango.
28 Tango bana ya Isalaele bakomaki lisusu makasi, bakomaki kosalisa
bato ya Kanana misala makasi, kasi babenganaki bango nyonso te.
29 Bato ya libota ya Efrayimi babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki
kovanda na Gezeri, mpe bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na
bango.
30 Bato ya libota ya Zabuloni babenganaki te bavandi ya Kitroni mpe
ya Naaloli. Bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango, kasi
bakomaki kosalisa bango misala makasi.
31 Bato ya libota ya Aseri babenganaki te bato ya Ako, ya Sidoni, ya
Ayilabi, ya Akizibi, ya Eliba, ya Afiki mpe ya Reobi.
32 Likolo na yango, bato ya libota ya Aseri bakomaki kovanda esika moko
na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango.
33 Bato ya libota ya Nefitali babenganaki te bato oyo bazalaki kovanda
na Beti-Shemeshi mpe na Beti-Anati. Boye, bakomaki kovanda esika moko
na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango ; kasi bato ya
Beti-Shemeshi mpe ya Beti-Anati bakomaki kosala misala makasi.

34 Bato ya Amori batindikaki libota ya Dani mosika, na likolo ya
bangomba, mpo ete balonga te kokita na etando ya polele.
35 Boye, bato ya Amori mpe batingamaki kaka kovanda na Ari-Eresi, na
Ayaloni mpe na Shaalibimi. Kasi tango ndako ya Jozefi ekomaki lisusu na
nguya, bakomaki kosalisa bango misala makasi.
36 Mondelo ya mabele ya bato ya Amori ezalaki longwa na Libanga ya
Sela, elekaki na bangomba ya Akarabimi kino na likolo.

2

Yawe apameli bato na Ye

1 Anjelu ya Yawe alongwaki na Giligali mpe akendeki na Bokimi.
Alobaki : « Nabimisaki bino na Ejipito mpe nakotisaki bino na mokili oyo
nalakaki kopesa epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi. Nalobaki :
‹ Nakotikala kokata boyokani te kati na Ngai mpe bino ;
2 mpe bokosala boyokani te elongo na bato ya mokili oyo, kasi bokobuka
bitumbelo na bango. › Nzokande, botosaki Ngai te. Mpo na nini bosalaki
bongo ?
3 Sik'oyo, nalobi na bino ete nakobengana bango lisusu te liboso na bino ;
bakokoma nzube na mipanzi na bino, mpe banzambe na bango ya bikeko
ekokoma mitambo mpo na bino. »
4 Tango Anjelu ya Yawe alobaki makambo oyo epai ya bana nyonso ya
Isalaele, bakomaki kolela makasi,
5 mpe babengaki esika yango Bokimi. Babonzaki kuna bambeka epai na
Yawe.

Kufa ya Jozue

6 Sima na Jozue kobengana bato, bana ya Isalaele bakendeki kobotola
mokili, moto na moto na eteni na ye ya mabele.
7 Basalelaki Yawe tango nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na
kufa na ye, tango nyonso bampaka, oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe
mpo na Isalaele, bazalaki na bomoi.
8 Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosali na Yawe, akufaki tango akokisaki
mibu nkama moko na zomi ya mbotama.
9 Bakundaki ye na mabele ya libula na ye, na Timinati-Eresi, kati na
etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi.

Bato basundoli Yawe

10 Sima na yango, molongo nyonso ya bato oyo bazalaki elongo na Jozue
basilaki na kokufa ; mpe molongo mosusu ya bato oyo babotamaki sima
na bango ebimaki, molongo oyo eyebaki Yawe te mpe emonaki te misala
oyo asalaki mpo na Isalaele.
11 Bongo bana ya Isalaele bakomaki kosala makambo mabe na miso ya
Yawe mpe kosalela banzambe ya Bala.
12 Basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango
na mokili ya Ejipito, mpe bakomaki kosambela mpe kosalela banzambe ya
ndenge na ndenge ya bato oyo bazalaki zingazinga na bango ; bakomaki
kogumbama liboso ya banzambe yango. Mpo na yango, bapelisaki kanda
ya Yawe,
13 pamba te basundolaki Yawe mpo na kosalela banzambe Bala mpe
Asitarite.
14 Bongo Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe akabaki bango na
maboko ya bato mabe oyo babotolaki bango biloko na makasi ; asundolaki

bango epai ya banguna na bango, oyo bazalaki zingazinga na bango, mpe bazangaki makoki ya kotelemela bango.

15 Tango nyonso bana ya Isalaele bazalaki kokende bitumba, loboko na Yawe ezalaki kotelemela bango mpo ete balonga te, ndenge kaka alapaki ndayi mpo na bango. Boye bazalaki na pasi makasi.

16 Yawe abimisaki Bilombe oyo babikisaki bango wuta na maboko ya bato mabe oyo bazalaki kobotola bango biloko na makasi.

17 Kasi bana ya Isalaele bayokelaki ata Bilombe na bango te, kasi bazalaki kosambela mpe kosalela banzambe mosusu. Batikaki noki nzela oyo batata na bango bazalaki kolanda : nzela ya kotosa mibeko na Yawe. Balandaki ndakisa na bango te.

18 Tango nyonso Yawe azalaki kobimisela bango elombe, abandaki mpe kozala elongo na elombe yango mpo na kobikisa bango wuta na maboko ya banguna na bango, na tango nyonso oyo elombe yango azalaki na bomoi. Solo Yawe azalaki koyokela bango mawa, pamba te azalaki koyoka bango kolela liboso ya banyokoli na bango mpe ya bato oyo bazalaki komonisa bango pasi.

19 Kasi soki elombe akufi, bato bazalaki kozongela misala mabe koleka kutu mabe ya batata na bango ; bazalaki kosambela, kosalela, kogumbamela banzambe mosusu. Bazalaki koboya kotika misala na bango ya mabe mpe bazalaki kaka kotingama na nzela na bango.

20 Boye Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe alobaki : « Lokola ekolo oyo ekataki boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango mpe eboyi koyokela Ngai,

21 Ngai mpe nakobengana lisusu te liboso na bango ata ekolo moko kati na bikolo oyo Jozue atikaki liboso ete akufa.

22 Nakosalela bikolo yango mpo na komeka Isalaele mpe kotala soki bakobatela mpe bakotambola na nzela ya Yawe lokola batata na bango. »

23 Yawe akabaki te bikolo yango na maboko ya Jozue, asalaki ete etikala ; abenganaki yango te mbala moko.

3

1 Tala bikolo oyo Yawe atikaki mpo na komeka bana ya Isalaele oyo bazalaki na tango ya bitumba ya Kanana.

2 Asalaki bango bongo, kaka mpo ete milongo ya sika ya bana ya Isalaele oyo bazalaki te na tango ya bitumba, bayeba nini yango bitumba.

3 Yawe atikaki kati na mokili yango bakonzi mitano ya bato ya Filisitia, bato nyonso ya Kanana, bato nyonso ya Sidoni mpe bato nyonso ya Evi, oyo bazalaki kovanda na bangomba ya Libani, wuta na ngomba ya Bala-Erimoni kino na Lebo-Amati.

4 Bikolo wana etikalaki mpo na komeka bana ya Isalaele mpe kotala soki bakotosa mitindo oyo Yawe apesaki bakoko na bango na nzela ya Moyize.

5 Bana ya Isalaele bavandaki kati na bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi ;

6 babalaki bana basi na bango mpe babalisaki bana na bango ya basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe basalelaki banzambe na bango.

Tango ya Otinieli

7 Bana ya Isalaele basalaki makambo mabe na miso ya Yawe ; ba-bosanaki Yawe, Nzambe na bango, mpe basalelaki banzambe Bala mpe Ashera.

8 Yawe asilikelaki bana ya Isalaele, mpe akabaki bango na maboko ya
Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami. Bana ya Isalaele basalaki mibu
mwambe na se ya bokonzi na ye.
9 Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe, mpe Yawe abimiselaki bango
mokangoli : Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, leki ya Kalebi. Mpe Otinieli
abikisaki bana ya Isalaele.
10 Molimo na Yawe ayaki likolo na ye mpe akomaki elombe kati na bana
ya Isalaele ; bongo akendeki kobunda bitumba. Yawe akabaki Kushani-
Rishetayimi, mokonzi ya Arami, na maboko ya Otinieli ; mpe Otinieli
alongaki ye.
11 Sima na yango, mokili ekomaki na kimia mibu tuku minei kino tango
Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, akufaki.

Tango ya Ewudi

12 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya Yawe. Likolo ya
mabe yango, Yawe apesaki Egiloni, mokonzi ya Moabi, bokonzi na likolo
ya bana ya Isalaele.
13 Egiloni asanganaki na bato ya Amoni mpe ya Amaleki, bayaki mpe
babundisaki bana ya Isalaele, bongo babotolaki engumba ya nzete ya
Mbila.
14 Bana ya Isalaele bazalaki na se ya bokonzi ya Egiloni, mokonzi ya
Moabi, mibu zomi na mwambe.
15 Bana ya Isalaele bagangaki lisusu epai na Yawe, mpe Yawe apesaki
bango mokangoli moko na kombo Ewudi, mwana mobali ya Gera, ya libota
ya Benjame. Ewudi azalaki kosalela loboko ya mwasi. Bana ya Isalaele
batindaki ye epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, mpo na kopesa ye mpako.
16 Ewudi amisalelaki mopanga ya minu mibale, ya ndambo ya metele na
molayi. Akangaki yango na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali,
mpe abombaki yango na se ya bilamba na ye.
17 Apesaki mpako epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, oyo azalaki moto
ya nzoto minene.
18 Tango Ewudi asilisaki kopesa mpako, azongisaki bato nyonso oyo
bamemaki yango.
19 Kasi tango akomaki na esika ya banzambe ya bikeko oyo basala na
mabanga, pembeni ya Giligali, azongaki epai ya mokonzi mpe alobaki na
ye :
— Mokonzi, nazali na sango ya sekele mpo na yo.
Mokonzi azongisaki :
— Kimia !
Mpe bato nyonso oyo bazalaki pembeni na ye babimaki libanda.
20 Bongo Ewudi apusanaki pene ya mokonzi Egiloni oyo azalaki ya
kovanda na shambre ya likolo ya ndako na ye ya kopema. Alobaki na
ye :
— Nazali na liloba ya koyebisa yo kowuta na Nzambe.
21 Ewudi asembolaki loboko na ye ya mwasi, akamataki mopanga oyo
abombaki na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali, mpe atubaki
yango na libumu ya mokonzi.
22 Boye, ezala esimbelo ya mopanga, nyonso ekotaki, mpe mafuta ezipaki
mopanga ; pamba te Ewudi atikaki mopanga yango kati na libumu ya
mokonzi.
23 Ewudi abimaki na sima ya ndako, akangaki bikuke ya shambre ya
likolo sima na ye mpe atiaki yango bibende.

24 Tango akendeki, basali ya mokonzi bayaki na esika yango mpe
bamonaki ete bikuke ya shambre ya likolo ya kokangama. Balobaki :
— Tango mosusu mokonzi azali na zongo inene oyo ezali kati na
shambre, na kati ya ndako.
25 Basali bazelaki mingi, kino ekomaki kosala bango soni. Lokola
mokonzi azalaki kaka kofungola te bikuke ya shambre ya likolo, bazwaki
fungola mpe bafungolaki bango moko. Mpe tala, bamonaki nkolo na bango
azali ya kokufa, alala na se.
26 Wana balekisaki bongo ngonga, Ewudi abimaki ; alekaki na esika oyo
ezalaki na banzambe oyo basala na mabanga mpe akimaki na Seira.
27 Tango akomaki kuna, abetaki kelelo na mokili ya bangomba ya
Efrayimi, mpe bana ya Isalaele bakitaki elongo na ye, longwa na likolo
na ngomba, mpe amitiaki na liboso mpo na kotambolisa bango.
28 Alobaki na bango :
— Bolanda ngai, pamba te Yawe akabi Moabi, monguna na bino, na
maboko na bino.
Balandaki ye mpe babotolaki bato ya Moabi bisika oyo bakatisaka
Yordani na makolo. Bapesaki lisusu ata na moto moko te nzela ya kokatisa
mayi.
29 Na mokolo wana, babomaki bato ya Moabi pene nkoto zomi ; bango
nyonso bazalaki bambinga mpe bato ya makasi, ata moto moko te abikaki.
30 Na mokolo wana, bana ya Isalaele balembisaki bato ya Moabi, mpe
mokili ezalaki na kimia mibu tuku mwambe.

Tango ya Shamagari

31 Sima na Ewudi, Shamagari, mwana mobali ya Anati, ayaki mpe
abomaki bato ya Filisitia nkama motoba na nzela ya nzete ya moke oyo
batambolisaka na yango bangombe. Ye mpe abikisaki Isalaele.

4

Tango ya Debora mpe Baraki

1 Sima na kufa ya Ewudi, bana ya Isalaele basalaki lisusu makambo
mabe na miso ya Yawe.
2 Yawe akabaki bango lisusu na maboko ya Yabini, mokonzi ya Kanana,
oyo azalaki kovanda na Atsori. Sisera, mokonzi ya mampinga na ye ya
basoda, azalaki kovanda na Arosheti-Goyimi.
3 Yabini azalaki na bashar nkama libwa ya bibende, mpe anyokolaki
makasi bana ya Isalaele mibu tuku mibale. Bongo bana ya Isalaele
bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi.
4 Na tango wana, Debora, mwasi mosakoli, mwasi ya engumba Lapidoti,
azalaki kokamba Isalaele.
5 Azalaki kosambisa na se ya nzete ya mbila ya Debora, oyo ezalaki na
kati ya Rama mpe Beteli, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bana ya
Isalaele bazalaki koya epai na ye mpo na kosambisama.
6 Mokolo moko, abengisaki Baraki, mwana mobali ya Abinoami, moto
ya Kedeshi ya Nefitali, mpe alobaki na ye :
— Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi yo mitindo : « Kende, kamata
elongo na yo bato nkoto zomi ya mabota ya Nefitali mpe ya Zabuloni,
mpe mema bango na nzela oyo ekenda na ngomba Tabori.
7 Nakomema Sisera, mokonzi ya basoda ya Yabini, na mayi moke ya
Kishoni elongo na bashar mpe basoda na ye, mpe nakokaba ye na maboko
na yo. »

8 Baraki azongiselaki Debora :
— Soki okokende elongo na ngai, wana nakokende ; kasi soki okokende na ngai te, wana ngai mpe nakokende te.
9 Debora alobaki na ye :
— Malamu, nakokende elongo na yo. Kasi yeba ete, na nzela oyo ozali kokende, lokumu ekozala ya yo te, pamba te Yawe akokaba Sisera na maboko ya mwasi.
Boye, Debora akendeki elongo na Baraki, na mboka Kedeshi.
10 Kuna na Kedeshi, Baraki abengisaki bato ya mabota ya Zabuloni mpe ya Nefitali. Bato nkoto zomi balandaki ye, mpe Debora akendeki elongo na ye.
11 Kaka na mokolo wana, Eberi, moto ya Keni, akabwanaki na bato mosusu ya Keni, bakitani ya Obabi, semeki ya Moyize. Mpe Eberi akendeki kino na terebente oyo ezali na Tsananimi, pembeni ya Kedeshi, mpo na kotelemisa ndako na ye ya kapo.
12 Tango bayebisaki Sisera ete Baraki, mwana mobali ya Abinoami, amataki na likolo ya ngomba Tabori,
13 Sisera abengisaki, longwa na Arosheti-Goyimi, bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo, mpe asangisaki bashar nkama libwa ya bibende. Amemaki bango na mayi moke ya Kishoni.
14 Debora alobaki na Baraki : « Kende ! Ezali lelo nde mokolo oyo Yawe akokaba Sisera na maboko na yo. »
Baraki akitaki na ngomba Tabori, mpe bato nkoto zomi balandaki ye.
15 Wana Baraki azalaki kokende, Yawe apanzaki, na nzela ya mopanga na Ye, Sisera, bashar na ye nyonso mpe mampinga na ye ya basoda. Sisera asundolaki shar na ye mpe akimaki na makolo.
16 Kasi Baraki alandaki bashar mpe mampinga kino na Arosheti-Goyimi. Mampinga nyonso ya basoda ya Sisera ekufaki na mopanga, ata moto moko te abikaki.
17 Nzokande, Sisera akimaki na makolo kino na ndako ya kapo ya Yaeli, mwasi ya Eberi, moto ya Keni ; pamba te boyokani ya malamu ezalaki kati na Yabini, mokonzi ya Atsori, mpe libota ya Eberi, moto ya Keni.
18 Yaeli abimaki mpo na kokutana na Sisera mpe alobaki na ye :
— Yaka, nkolo na ngai ; kimela epai na ngai, kobanga te.
Sisera akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli, mpe Yaeli azipaki ye bulangeti.
19 Sisera alobaki na Yaeli :
— Nabondeli yo, pesa ngai mayi mpo ete namela ; nazali na posa ya mayi.
Yaeli afungolaki mbeki etonda na miliki ya mayi, mpe amelisaki ye yango. Sima, azipaki ye lisusu bulangeti.
20 Sisera alobaki na Yaeli :
— Telema na ekuke ya ndako ya kapo. Soki moto ayei kotuna yo : « Moto azali awa ? » Zongisa : « Te ! »
21 Kasi wana Sisera alalaki pongi makasi mpo ete alembaki, Yaeli, mwasi ya Eberi, akamataki pike ya ndako ya kapo mpe azwaki marto ; akotaki malembe pembeni na ye, abetaki ye pike na litoyi, mpe pike yango etobolaki moto na ye kino ekotaki na mabele ; mpe Sisera akufaki.
22 Wana Baraki azalaki nanu kolanda Sisera, Yaeli abimaki mpo na kokutana na ye. Alobaki na Baraki : « Yaka, nakolakisa yo moto oyo ozali koluka. »
Baraki akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli mpe amonaki Sisera ya kokufa, alala na mabele, mpe pike kati na litoyi na ye.

23 Mokolo wana, Nzambe akitisaki liboso ya bana ya Isalaele, Yabini,
mokonzi ya Kanana.
24 Bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka Yabini, mokonzi ya Kanana,
kino babomaki ye.

5

1 Na mokolo wana, Debora mpe Baraki, mwana mobali ya Abinoami,
bayembaki nzembo oyo :
2 Lokola na Isalaele, bakonzi batambolaki liboso,
mpe bato bamipesaki mobimba na bitumba,
tika ete bokumisa Yawe !
3 Bino bakonzi, boyoka !
Bino bakambi, boyoka malamu !
Nalingi koyembela Yawe,
nalingi koyemba nzembo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele.
4 Eh Yawe, tango obimaki na Seiri,
tango ozalaki kotambola wuta na mokili ya Edomi,
mabele eninganaki, likolo enyangwanaki,
mapata esopaki mayi.
5 Bangomba eninganaki liboso ya Yawe,
mpe ngomba Sinai, liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
6 Na mikolo ya Shamagari, mwana mobali ya Anati ;
mpe na mikolo ya Yaeli, nzela etikalaki lisusu na bato te,
bato ya mobembo batambolaki na nzela ya nyoka-nyoka.
7 Bamboka nyonso ya mike-mike ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te,
ezalaki lisusu na bato te kino ngai Debora natelemaki,
kino natelemaki lokola mama kati na Isalaele.
8 Tango baponaki banzambe ya sika,
bitumba mpe ekomaki na bikuke ya engumba,
kasi ata nguba moko te to likonga moko te
emonanaki kati na basoda nkoto tuku minei kati na Isalaele.
9 Motema na ngai ezali elongo na bakambi ya Isalaele,
elongo na ba-oyo bamipesaki mobimba na bitumba.
Bokumisa Yawe !
10 Bino oyo bozali kotambola likolo ya ba-ane ya pembe,
bino oyo bozali kovanda likolo ya batapi,
bino oyo bozali kotambola na nzela, bokanisa !
11 Bokumisa mingongo ya bayembi,
na bisika oyo batokaka mayi, pene ya bitima ya mayi ;
kuna, mingongo ya bakaboli mayi ezali kosanzola
misala ya bosembo ya Yawe,
misala na Ye ya bosembo na bamboka mike nyonso ya Isalaele.
Bato ya Yawe bakiti kino na bikuke ya engumba.
12 Debora, lamuka ! Lamuka !
Lamuka, lamuka, yemba nzembo ya bitumba !
Eh Baraki, telema, zongisa bakangami na yo ;
mwana mobali ya Abinoami !
13 Ndambo ya batikali bakiti epai ya balongi,
bato ya Yawe bakiti mpo na ngai
kati na bilombe ya bitumba.
14 Bato ya Amaleki bawutaki na Efrayimi.
Sima na yo, Benjame akitaki elongo na mampinga.
Bakonzi ya mampinga babimelaki na Makiri,

mpe bato oyo basimbaka lingenda ya bokonzi babimelaki na Zabuloni.
15 Bakambi ya Isakari bazalaki elongo na Debora ;
ndenge moko lokola Baraki, Isakari alandaki ye mbangu
na makolo kino na lubwaku.
Kasi kati na libota ya Ribeni,
mitema etondaki mingi na makanisi.
16 Mpo na nini avandi kati na lopango ?
Ezali mpo na kaka koyoka kolela ya bibwele ?
Kati na libota ya Ribeni, bazali bobele kolekisa
tango pamba na kokanisa.
17 Galadi atikali na ngambo mosusu ya Yordani.
Mpo na nini Dani azali kowumela kati na masuwa ?
Aseri atikali pembeni ya ebale,
avandi pembeni ya libongo na ye.
18 Bato ya Zabuloni bateki milimo na bango na kufa,
bato ya Nefitali, na basonge ya bangomba,
kuna na esika ya bitumba.
19 Bakonzi oyo bazali banguna bayaki
mpe babundisaki biso ;
bakonzi ya Kanana babundisaki biso na mboka Taanaki,
pene ya mayi ya Megido,
kasi bamemaki te bomengo ya bitumba, ata palata.
20 Wuta na likolo, minzoto ebundaki ;
na nzela na yango oyo etambolaka, minzoto ebundisaki Sisera.
21 Mayi moke ya Kishoni ememaki bango,
mayi moke ya tango ya kala, mayi moke ya Kishoni.
Tika ete molimo na ngai etambola na nguya !
22 Makolo ya bampunda enyataki mabele,
na kopumbwa na mbangu makasi,
na kolanda bankolo na yango, bato na nguya.
23 Bolakela mboka ya Merozi mabe, elobi anjelu ya Yawe.
Bolakela, bolakela mabe bato oyo bavandi kuna !
Pamba te bayei te kosunga Yawe ;
bayei te kosunga bilombe ya bitumba !
24 Tika ete Yaeli, mwasi ya Eberi, moto ya Keni,
apambolama kati na basi nyonso !
Tika ete apambolama kati na basi nyonso
oyo bazali kovanda na se ya ndako ya kapo.
25 Sisera asengaki mayi, kasi ye apesaki miliki ;
kati na kopo ya bato ya lokumu, apesaki ye miliki ya kilo.
26 Na loboko na ye ya mwasi, azwaki pike ya nzete ;
mpe na loboko na ye ya mobali, marto ya basali.
Abetaki Sisera mpe apanzaki ye moto,
atobolaki ye litoyi mpe apanzaki yango nyonso.
27 Sisera akweyaki na makolo na ye, alembaki ;
akweyaki na makolo na ye mpe akufaki.
28 Mama ya Sisera abandaki kotala na lininisa,
na sima ya bibende, mpe abandaki koganga :
« Mpo na nini shar na ye ezali kowumela boye ?
Mpo na nini bashar na ye ezali koya malembe ? »
29 Moko kati na basi ya mayele mpe ya lokumu ayanoli ye,
mpe ye moko amilobeli :

30 « Ezali te mpo bazwi mpe bakaboli bomengo ya bitumba :
Elenge mwasi moko to bilenge basi mibale mpo na soda moko,
bilamba ya langi mpo na Sisera, bilamba, bilamba ya langi,
mpe bilamba oyo batia bililingi, mpo na balongi ? »
31 Yawe, tika ete banguna na Yo nyonso bakufa bongo !
Tika ete bato oyo balingaka Yo bangenga makasi
lokola moyi ya midi !
Mokili ezalaki na kimia mibu tuku minei.

6

Tango ya Jedeon

1 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe liboso ya Yawe, mpe Yawe
akabaki bango mibu sambo na maboko ya bato ya Madiani.
2 Lokola loboko ya bato ya Madiani ezalaki na nguya makasi likolo ya
Isalaele, bana ya Isalaele babongisaki mabulu ya kokimela mpe bibombelo
kati na mabanga, kuna na likolo ya bangomba.
3 Tango nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki kolona bilanga na bango,
bato ya Madiani, bato ya Amaleki mpe bato ya bikolo mosusu ya ngambo
ya este, bazalaki koya kobundisa Isalaele.
4 Bazalaki kotonga milako na bango pene ya bana ya Isalaele, mpe
bazalaki kobebisa bilanga na bango, kino pene ya Gaza. Bazalaki kotikela
bana ya Isalaele ata eloko moko te ya kolia, ata meme to ntaba te, ata
ngombe te, ata mpe ane te.
5 Bazalaki komata ebele lokola mabanki elongo na bibwele na bango
mpe bandako na bango ya kapo. Ezalaki pasi mpo na kotanga motango
ya bato mpe ya bashamo na bango ; bazalaki kokota na mokili ya Isalaele
mpo na kobebisa yango nyonso.
6 Bato ya Madiani bakomisaki bana ya Isalaele babola makasi. Boye,
bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo ete asunga bango.
7 Tango bana ya Isalaele babelelaki Yawe mpo ete akangola bango wuta
na maboko ya bato ya Madiani,
8 Yawe atindelaki bango mosakoli oyo alobaki na bango : « Tala
makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Ngai nde nabimisaki
bino na Ejipito, ndako ya bowumbu.
9 Nakangolaki bino wuta na maboko ya bato ya Ejipito mpe na maboko
ya bato nyonso oyo banyokolaki bino ; nabenganaki bango liboso na bino
mpe napesaki bino mokili na bango.
10 Nalobaki na bino : Nazali Yawe, Nzambe na bino ; bogumbamela
nzambe ya bato ya Amori te, kati na mokili oyo bozali kovanda. Kasi
boyokelaki Ngai te. › »
11 Anjelu ya Yawe ayaki mpe avandaki na se ya terebente oyo ezalaki na
Ofira, kati na mabele ya Joasi, moto ya libota ya Abiezeri. Jedeon, mwana
mobali ya Joasi, azalaki kosangisa bambuma ya ble esika moko, na esika
oyo basalaka masanga ya vino, mpo na kobomba yango liboso ya bato ya
Madiani.
12 Anjelu ya Yawe abimelaki Jedeon mpe alobaki na ye :
— Yawe azali elongo na yo, elombe ya bitumba.
13 Jedeon azongisaki :
— Ah nkolo, soki Yawe azali elongo na biso, mpo na nini makambo
nyonso oyo ezali kokomela biso ? Wapi makambo nyonso ya kokamwa
oyo bakoko na biso bazalaki koyebisa biso tango bazalaki koloba ete

Yawe abimisaki biso na Ejipito ? Sik'oyo, Yawe atiki biso mpe asundoli biso na maboko ya bato ya Madiani.
14 Yawe abalukaki epai na ye mpe alobaki :
— Kende, salela makasi oyo ozali na yango mpe bikisa bana ya Isalaele na maboko ya bato ya Madiani. Boni, ezali Ngai te nde natindi yo ?
15 Jedeon azongisaki :
— Ah nkolo na ngai, ndenge nini ngai nakoki kobikisa bana ya Isalaele ? Kati na Manase, libota na ngai nde ezangi makasi koleka, mpe ngai nazali mwana ya suka kati na ndako ya tata na ngai.
16 Yawe alobaki na ye :
— Nakozala elongo na yo, mpe okoboma bato ya Madiani lokola moto moko.
17 Jedeon alobaki :
— Solo, soki nazwi ngolu na miso na Yo, pesa ngai elembo oyo ekolakisa solo ete Yo Yawe nde ozali kosolola na ngai.
18 Nabondeli Yo, kolongwa na esika oyo te kino nakozonga awa na likabo na ngai mpo ete nabonza yango liboso na Yo.
Yawe alobaki :
— Nakozela kino okozonga.
19 Jedeon azongaki epai na ye, abongisaki mwana ntaba, azwaki kilo tuku misato ya farine, asalaki na yango mapa oyo ezanga levire, atiaki mapa yango na kitunga, mpe atiaki elubu na nzungu. Amemaki yango mpe apesaki nyonso epai na Anjelu na Nzambe, oyo azalaki na se ya terebente.
20 Anjelu na Nzambe alobaki na ye :
— Kamata nyama mpe mapa oyo ezanga levire, tia yango na likolo ya libanga oyo mpe sopela yango elubu.
Jedeon asalaki yango.
21 Bongo Anjelu ya Yawe asembolaki nzete oyo asimbaki na loboko na Ye, mpe songe na yango etutaki nyama mpe mapa oyo ezanga levire. Moto ebimaki wuta na libanga mpe ezikisaki nyama mpe mapa. Anjelu ya Yawe alimwaki na miso na ye.
22 Tango Jedeon asosolaki ete Ye oyo azalaki elongo na ye azali Anjelu ya Yawe, agangaki : « Nkolo Yawe, mawa na ngai ! Pamba te namoni Anjelu ya Yawe, miso na miso. »
23 Kasi Yawe alobaki na ye :
— Zala na kimia ! Kobanga te.
24 Bongo Jedeon atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe abengaki yango « Yawe apesaka kimia. » Etumbelo yango ezali kino na mokolo ya lelo kati na Ofira, mboka ya libota ya Abiezeri.
25 Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon :
— Kamata ngombe ya mobali ya mibu sambo, na etonga ya bibwele ya tata na yo. Buka etumbelo ya nzambe Bala, oyo ezali ya tata na yo, mpe kata ekeko ya Ashera, oyo ezali pembeni na yango.
26 Tonga etumbelo ya malamu mpo na Yawe, Nzambe na yo, na songe ya ngomba oyo. Na sima, kamata ngombe ya mobali mpe bonza yango nyonso lokola mbeka ya kotumba, na moto ya koni ya ekeko ya Ashera, oyo okataki.
27 Jedeon akamataki basali na ye zomi mpe asalaki ndenge Yawe alobaki na ye. Lokola azalaki kobanga libota na ye mpe bato ya engumba na ye, asalaki yango na butu, kasi na moyi te.
28 Na tongo-tongo, tango bato ya engumba balamukaki, bamonaki ete etumbelo ya nzambe Bala epanzani, ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni

na yango ekatami ; mpe bamonaki lisusu ete babonzi ngombe ya mobali na likolo ya etumbelo oyo batongi sika.
29 Balobanaki : « Nani asali makambo ya boye ? »
Wana bazalaki kotuna mpo na koluka koyeba, bayebisaki bango ete ezali Jedeon, mwana mobali ya Joasi, moto asalaki bongo.
30 Bato ya engumba balobaki na Joasi :
— Bimisa mwana na yo ya mobali. Asengeli kokufa. Pamba te ye moto apanzi etumbelo ya nzambe Bala mpe akati ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango.
31 Kasi Joasi azongiselaki bango nyonso oyo batelemelaki ye :
— Boni, bino nde bokolobela Bala ? Bino nde bokobundela ye ? Moto nyonso oyo akobundela ye akokufa liboso ete tongo etana. Soki ye Bala azali nzambe, tika ete amibundela ye moko mpo ete babuki etumbelo na ye.
32 Kobanda mokolo wana, mpo ete Jedeon apanzaki etumbelo ya Bala, bakomaki kobenga ye « Yerubali » oyo elingi koloba : Tika ete Bala amibundela ye moko.

Jedeon asengi elembo

33 Na tango wana, bato ya Madiani, ya Amaleki mpe bato ya ngambo ya este basanganaki elongo, bakatisaki ngambo ya Yordani mpe batongaki molako na bango na lubwaku ya Jizireyeli.
34 Kasi Molimo na Yawe alataki Jedeon, mpe abetaki kelelo mpo na kobengisa bato ya libota ya Abiezeri na tina ete balanda ye.
35 Jedeon atindaki bantoma na etuka nyonso ya Manase ; mpe bato ya Manase basanganaki mpo na kozala sima na ye. Atindaki lisusu bantoma na libota ya Aseri, ya Zabuloni mpe ya Nefitali mpo ete bamata mpe bakutana na ye.
36 Jedeon alobaki na Nzambe : « Soki okobikisa Isalaele na nzela ya maboko na ngai lokola olakaki ngai,
37 nakotanda bapwale ya meme na esika oyo batutaka bambuma ya ble. Soki mamwe emonani kaka na likolo ya bapwale kasi mabele etikali ya kokawuka, wana nakoyeba ete okobikisa Isalaele na nzela ya loboko na ngai ndenge olobaki. »
38 Mpe esalemaki bongo. Mokolo oyo elandaki, Jedeon alamukaki na tongo-tongo, akamolaki bapwale, ebimisaki mayi mpe etondisaki sani mobimba.
39 Boye, Jedeon ayebisaki Nzambe : « Kosilikela ngai te, pesa ngai nzela ete nasenga lisusu elembo moko. Ya mbala oyo, sala ete bapwale ezala ya kokawuka, kasi mabele epola na mamwe. »
40 Nzambe asalelaki ye bongo, na butu yango : bapwale etikalaki ya kokawuka, kasi mabele ya pembeni epolaki na mamwe.

7

Jedeon alongi bato ya Madiani

1 Na tongo-tongo, Yerubali, elingi koloba Jedeon, abimaki elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpe batongaki molako na bango pembeni ya etima ya mayi ya Arodi. Nzokande molako ya bato ya Madiani ezalaki na ngambo ya nor ya molako ya bana ya Isalaele, na lubwaku, pembeni ya ngomba moke ya More.

2 Yawe alobaki na Jedeon : « Bato oyo ozali na bango baleki ebele mpo
na ngai kokaba bato ya Madiani na maboko na bango, noki te Isalaele
akozwa lolendo na koloba : ‹ Loboko na ngai moko nde ebikisi ngai. ›
3 Yango wana, loba na bato oyo : ‹ Tika ete moto nyonso oyo azali
kolenga na kobanga azala mosika ya ngomba Galadi mpe azonga epai na
ye. › »
Boye, bato nkoto tuku mibale na mibale bazongaki epai na bango mpe
nkoto zomi batikalaki.
4 Kasi Yawe alobaki na Jedeon : « Bato bazali kaka ebele. Kitisa bango
nyonso na mayi, mpe kuna, nakomeka bango mpo na yo. Soki nalobi :
‹ Oyo akoki kokende na yo, ye nde asengeli kokende na yo. › Kasi soki
nalobi : ‹ Oyo akoki te kokende na yo, ye asengeli te kokende na yo. › »
5 Boye, Jedeon akitisaki bato na mayi. Kuna, Yawe alobaki na ye :
« Kabola bango : tia na ngambo moko, bato oyo bakomela mayi na
nzela ya lolemo lokola mbwa ; mpe tia na ngambo mosusu, bato oyo
bakofukama, mpo na komela mayi. »
6 Bato nkama misato bazwaki mayi na maboko na bango mpo na
komema yango na minoko na bango mpe komela yango na nzela ya
lolemo ; bato nyonso oyo batikali bafukamaki mpo na komela mayi.
7 Yawe alobaki na Jedeon : « Nakobikisa bino na nzela ya bato nkama
misato oyo bamelaki mayi na nzela ya lolemo lokola mbwa, mpe nakokaba
bato ya Madiani na maboko na yo. Tika ete bato nyonso oyo batikali
bazonga, moto na moto na esika na ye. »
8 Boye mibali yango nkama misato bazwaki biloko ya kolia mpe bakelelo
ya bato mosusu. Mpe Jedeon azongisaki na bandako na bango, bana ya
Isalaele oyo batikalaki. Nzokande, molako ya bato ya Madiani ezalaki na
lubwaku, na se ya molako ya bana ya Isalaele.

Ndoto ya soda ya Madiani

9 Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon : « Telema, kita mpo na
kobundisa molako ya bato ya Madiani, pamba te napesi yango na maboko
na yo.
10 Soki ozali kobanga kobunda, kita elongo na Pura, mosali na yo ya
mobali,
11 mpe yoka maloba oyo bazali koloba. Boye okozwa makasi ya
kobundisa bango. »
Jedeon akitaki elongo na Pura, mosali na ye ya mobali, kino na liboso
ya molako ya bitumba.
12 Bato ya Madiani, ya Amaleki mpe ya ngambo ya este bazalaki ya
kopanzana kati na lubwaku, ebele lokola mabanki. Bashamo na bango
ezalaki ebele koleka zelo ya ebale.
13 Jedeon akomaki na molako ya banguna na bango na tango kaka
mobali moko ya Madiani azalaki kobeta lisolo ya ndoto na ye epai ya
moninga na ye :
— Tala ndoto naloti : Namonaki lipa moko basala na bambuma ya
orje ezali kobaluka kati na molako na biso mobimba, bongo lipa yango
eyaki kotuta ndako ya kapo na makasi koleka. Ndako ya kapo ekweyaki
mpe ebalukaki.
14 Moninga na ye azongisaki :
— Oyo ekoki kozala eloko mosusu te ! Ezali kaka mopanga ya Jedeon,
mwana mobali ya Joasi, moto ya Isalaele. Solo, Nzambe akabi bato ya
Madiani mpe molako mobimba na maboko na ye.

15 Tango Jedeon ayokaki ndoto mpe ndimbola na yango, afukamelaki
Nzambe mpe atondaki Ye. Azongaki na molako ya Isalaele mpe agangaki :
« Botelema, Yawe akabi molako ya bato ya Madiani na maboko na biso. »
16 Jedeon akabolaki basoda na ye nkama misato na biteni misato. Mpe
apesaki na mobali moko na moko kelelo moko, mbeki moko oyo ezangi
eloko na kati, singa ya mwinda mpe moto ya mbeki.
17 Na sima, apesaki bango mitindo oyo : « Bino nyonso, botala esika
ngai nazali mpe bolanda ndenge ngai nakosala tango nakokoma pembeni
ya molako ya banguna na biso.
18 Tango ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai tokobeta kelelo,
bino nyonso, na zingazinga ya molako, bokobeta mpe bakelelo na bino
mpe bokoganga : ‹ Mpo na Yawe mpe mpo na Jedeon. › »

Yawe alongisi Jedeon

19 Jedeon mpe mibali nkama moko oyo bazalaki na ye elongo, bakomaki
pembeni ya molako, mwa tango moke liboso ete midi ya butu ekoka,
wana bawutaki kotia bakengeli mosusu. Babetaki bakelelo mpe babukaki
bambeki oyo ezalaki na maboko na bango.
20 Biteni nyonso misato ya basoda babetaki bakelelo mpe babukaki
bambeki. Na loboko na bango ya mwasi, basimbaki minda, mpe, na loboko
ya mobali, bakelelo mpo na kobeta. Mpe bazalaki koganga : « Mopanga
mpo na Yawe mpe mpo na Jedeon. »
21 Wana soda moko na moko ya Isalaele atelemaki na esika na
ye zingazinga ya molako, banguna kati na molako bapotaki mbangu,
bagangaki mpe bakimaki.
22 Tango bakelelo nkama misato ebetaki lisusu, Yawe asalaki ete, kati
na molako mobimba, moto na moto atuba moninga na ye mopanga ; mpe
bango nyonso bakimaki kino na Beti-Shita, na ngambo ya Tserera, mpe
kino na ngambo ya Abele-Meola pembeni ya Tabati.
23 Bana ya Isalaele oyo bawutaki na Nefitali, na Aseri mpe na Manase
basanganaki mpo na kobengana bato ya Madiani.
24 Jedeon atindaki bantoma kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi mpo
na koloba : « Bokita mpo na kokutana na bato ya Madiani ; bokanga,
liboso na bango, nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na Yordani. » Bana
nyonso ya libota ya Efrayimi bakitaki mpe bakangaki nzela ya mayi kino
na Beti-Bara mpe na Yordani.
25 Bakangaki bakonzi mibale ya bato ya Madiani : Orebi mpe Zeebi.
Babomaki Orebi na libanga monene ya Orebi, mpe Zeebi na esika oyo
bakamolaka vino ya Zeebi. Balandaki bato ya Madiani mpe bamemelaki
Jedeon mito ya Orebi mpe ya Zeebi, kuna na ngambo ya Yordani.

8

1 Mibali ya Efrayimi batunaki Jedeon :
— Bizaleli ya boye elakisi nini epai na biso ? Mpo na nini obengaki
biso te tango okendeki kobundisa bato ya Madiani ?
Mpe basilikelaki ye makasi.
2 Kasi Jedeon azongiselaki bango :
— Nasali nini oyo ekokani na oyo bino bosala ? Boni, ndambo ya
bambuma ya vino oyo etikalaki na sima mpo ete Efrayimi abuka yango
ezali kitoko te koleka bambuma ya vino ya liboso ya Abiezeri ?
3 Nzambe akabaki bakonzi ya bato ya Madiani, Orebi mpe Zeebi, na
maboko na bino. Eloko nini ya lokumu ngai nasali oyo ekokani na oyo
bino bosala ?

Liloba oyo ekitisaki kanda na bango.

Jedeon alongi bakonzi ya Madiani

4 Jedeon elongo na basoda na ye nkama misato bakomaki na Yordani
mpe bakatisaki yango. Atako balembaki, bakobaki kaka kolanda bato ya
Madiani.
5 Tango bakomaki na mboka Sukoti, Jedeon asengaki na bato ya mboka :
— Bopesa basoda na ngai mapa, pamba te basili kolemba na nzala.
Nazali kolanda Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi ya Madiani.
6 Kasi bakonzi ya mboka Sukoti bazongiselaki ye :
— Boni, osili kozwa Zeba mpe Tsalimuna na se ya bokonzi na yo mpo
ete biso topesa basoda na yo mapa ?
7 Jedeon alobaki :
— Lokola bolobi boye, tango Yawe akokaba, na maboko na ngai, Zeba
mpe Tsalimuna, nakopasola-pasola misuni na bino na basende ya esobe
mpe na singa ya nzube.
8 Wuta kuna, Jedeon amataki na mboka Penueli mpe asengaki epai ya
bavandi na yango, ndenge kaka asengaki epai ya bato ya Sukoti. Kasi bato
ya Penueli bazongiselaki ye ndenge kaka bato ya Sukoti basalaki.
9 Jedeon alobaki na bato ya Penueli : « Soki nakozonga na kimia mpe
na bomoi, nakobuka ndako molayi na bino. »
10 Nzokande, Zeba mpe Tsalimuna bazalaki na Karikori elongo na basoda
na bango, nkoto zomi na mitano. Oyo ezali nde motango nyonso ya basoda
ya bato ya este oyo batikalaki. Pamba te basoda nkoto nkama moko na
tuku mibale oyo bayebi kobunda na mopanga bakufaki.
11 Bongo, Jedeon akendeki na nzela ya bavandi ya bandako ya kapo, na
ngambo ya este ya Noba mpe ya Yogibeka ; abetaki mampinga ya banguna
na mopanga mpe alongaki bango tango bazalaki kokanisa ete bazali na
kimia.
12 Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi mibale ya Madiani, bakimaki ; kasi
Jedeon alandaki mpe akangaki bango. Mpe apanzaki mampinga na bango
nyonso.

Etumbu ya Sukoti mpe ya Penueli

13 Jedeon, mwana mobali ya Joasi, azongaki wuta na bitumba na nzela
ya ngomba Eresi.
14 Akangaki elenge mobali moko kati na mibali ya mboka Sukoti, mpe
atunaki ye mituna. Boye, elenge mobali yango akomelaki ye bakombo ya
bakambi mpe ya bampaka tuku sambo na sambo ya engumba.
15 Jedeon akendeki epai ya bato ya mboka Sukoti mpe alobaki na bango :
« Tala Zeba mpe Tsalimuna oyo bofingelaki ngai na koloba : ‹ Osili kotia
na se ya bokonzi na yo Zeba mpe Tsalumuna mpo ete biso topesa lipa na
basoda na yo, oyo basili kolemba ? › »
16 Azwaki bampaka ya engumba Sukoti mpe abetisaki bango fimbu, na
basende ya esobe mpe singa ya nzube.
17 Abukaki ndako molayi ya Penueli mpe abomaki mibali ya engumba.
18 Jedeon atunaki Zeba mpe Tsalimuna :
— Mibali oyo bobomaki na Tabori, bazalaki ndenge nini ?
Bazongisaki :
— Bakokanaki na yo mpe bazalaki lokola bana ya bakonzi.
19 Jedeon alobaki na bango lisusu :

— Bato wana bazalaki bandeko na ngai ya mibali, bana ya mama na ngai penza. Na Kombo na Yawe, soki bobikisaki bango, ngai mpe nalingaki koboma bino te.

20 Mpe apesaki mitindo na Yeteri, mwana na ye ya liboso ya mobali :
« Telema mpe boma bango ! » Kasi elenge mobali abimisaki mopanga na
ye te, pamba te azalaki nanu elenge mpe azalaki na somo.
21 Zeba mpe Tsalimuna balobaki : « Telema mpe boma biso yo moko,
pamba te likambo oyo ekoki na bato ya mitema makasi. » Boye, Jedeon
atelemaki mpe abomaki bango. Akamataki bamedayi ya wolo oyo ezalaki
na bakingo ya bashamo na bango.

Jedeon aboyi bokonzi

22 Bana ya Isalaele balobaki na Jedeon :

— Zala mokonzi na biso, yo moko, mwana na yo ya mobali mpe koko na yo ya mobali, pamba te obikisi biso na loboko ya bato ya Madiani.

23 Kasi Jedeon alobaki na bango :

— Nakozala mokonzi na bino te, ezala ata mwana na ngai ya mobali. Yawe nde akozala mokonzi na bino.

24 Jedeon abakisaki :

— Nalingi kosenga bino eloko moko : Kati na biloko oyo bino bosili kozwa na bitumba, tika ete moko na moko kati na bino apesa ngai eloko ya litoyi. Pamba te banguna na biso bazalaki kolata biloko ya matoyi mpo ete bazali bana ya Isimaeli.

25 Bana ya Isalaele bazongisaki :

— Tokopesa yango.

Batandaki elamba na mabele, moko na moko abwakaki eloko na ye ya litoyi, oyo ewutaki na bomengo ya bitumba.
26 Biloko ya matoyi ya wolo, oyo Jedeon asengaki ezalaki ya bakilo pene tuku mibale, longola bamedayi ya wolo oyo ezalaki lokola sanza ya ndambo, biloko ya matoyi oyo ediembelaka, bilamba ya talo ya motane makasi oyo bakonzi ya Madiani balataki mpe mayaka oyo ezalaki na bakingo ya bashamo na bango.
27 Jedeon asalelaki yango ekeko oyo atiaki na Ofira, engumba na ye. Bana ya Isalaele bakomaki kokende kofukama liboso ya ekeko yango, mpe ekomaki motambo monene mpo na Jedeon mpe libota na ye.

Suka ya bomoi ya Jedeon

28 Boye, bato ya Madiani bakitisamaki liboso ya bana ya Isalaele mpe batombolaki lisusu mito na bango te. Na tango nyonso oyo Jedeon azalaki na bomoi, mokili etikalaki na kimia mibu tuku minei.
29 Yerubali, mwana mobali ya Joasi, azongaki na ndako na ye mpe avandaki kuna.
30 Jedeon azalaki na bana tuku sambo oyo bawutaki na mokongo na ye, pamba te azalaki na basi ebele.
31 Makangu na ye, oyo azalaki kovanda na Sishemi, abotelaki ye mpe mwana mobali oyo bapesaki kombo « Abimeleki. »
32 Jedeon, mwana mobali ya Joasi, akufaki na kimobange ya esengo, mpe bakundaki ye kati na kunda ya Joasi, na Ofira, mboka ya libota ya Abiezeri.
33 Sima na kufa ya Jedeon, bana ya Isalaele bazongelaki kosambela banzambe Bala. Bakomisaki Bala-Beriti nzambe na bango.
34 Bana ya Isalaele babosanaki Yawe, Nzambe na bango, oyo akangolaki bango na maboko ya banguna na bango.

35 Bazongisaki ata bolamu moko te na libota ya Yerubali oyo elakisi
Jedeon, mpo na bolamu nyonso oyo asalelaki Isalaele.

9

Tango ya Abimeleki

1 Abimeleki, mwana mobali ya Yerubali, akendeki na Sishemi epai ya
banoko na ye mpe na ndako mobimba ya tata ya mama na ye. Alobaki :
2 « Botuna nanu motuna oyo epai ya bakambi nyonso ya engumba
Sishemi : ‹ Eloko nini eleki malamu mpo na bino ? Bakamba bino na bana
mibali tuku sambo ya Yerubali to na mwana mobali moko ? › Boyeba ete
ngai mpe bino tozali makila moko mpe nzoto moko. »
3 Tango banoko na ye balobaki maloba nyonso ya Abimeleki epai ya
bakambi nyonso ya Sishemi, mitema na bango nyonso ekendeki epai ya
Abimeleki, pamba te balobaki ete azali ndeko na bango ya mobali.
4 Bapesaki ye mbongo ya bibende ya palata, tuku sambo oyo bazwaki
na tempelo ya Bala-Beriti. Na mbongo yango, Abimeleki afutaki bato ya
mobulu mpo na kolanda ye.
5 Akendeki na Ofira, na ndako ya tata na ye, mpe abomaki bandeko na
ye ya mibali tuku sambo, bana ya Yerubali na likolo ya libanga moko ya
monene. Kasi Yotami, mwana mobali ya suka ya Yerubali, abikaki mpo
ete amibombaki.
6 Bakambi nyonso ya Sishemi mpe ndako nyonso ya Milo basanganaki
mpo na kokende kokomisa Abimeleki mokonzi, pembeni ya terebente, na
likonzi ya mabanga kati na Sishemi.

Lisese ya Yotami

7 Tango bayebisaki makambo yango epai ya Yotami, amataki likolo ya
ngomba Garizimi mpe agangaki makasi : « Bino bakambi ya Sishemi,
boyoka ngai, mpo ete Nzambe ayoka bino.
8 Mokolo moko, banzete ebimaki mpo na kokomisa moko kati na yango
mokonzi. Elobaki na nzete ya Olive : ‹ Zala mokonzi na biso. ›
9 Nzete ya Olive ezongiselaki yango : ‹ Natika penza mafuta na ngai,
oyo bapesaka na yango Nzambe mpe bato lokumu, mpo ete nakende
koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu ? ›
10 Banzete elobaki na nzete ya figi : ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. ›
11 Nzete ya figi ezongiselaki yango : ‹ Natika penza elengi na ngai mpe
mbuma na ngai ya kitoko mpo ete nakende koningana-ningana na likolo
ya banzete mosusu ? ›
12 Banzete elobaki na nzete ya vino : ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. ›
13 Kasi nzete ya vino ezongiselaki yango : ‹ Natika penza vino na ngai,
oyo esepelisaka banzambe mpe bato mpo ete nakende koningana-ningana
na likolo ya banzete mosusu ? ›
14 Sima, banzete nyonso elobaki na nzete ya nzube : ‹ Yaka mpe zala
mokonzi na biso. ›
15 Nzete ya nzube ezongiselaki yango : ‹ Soki bolingi penza kopakola
ngai mafuta mpo ete nazala mokonzi na bino, boya kobombama na se ya
pio na ngai. Soki bongo te, tika ete moto ebima na nzete ya nzube mpe
ezikisa banzete ya sedele ya Libani ! ›
16 Soki penza bosaleli na bosembo mpe na bosolo, wana bokomisi
Abimeleki mokonzi ; soki bozalaki na motema malamu liboso ya Yerubali
mpe libota na ye, soki bosalelaki ye kolanda misala malamu oyo ye
asalelaki bino,

17 bobosana te ete tata na ngai abundelaki bino, andimaki ata kokufa
mpo na kokangola bino wuta na loboko ya Madiani.
18 Kasi na mokolo ya lelo, botombokeli libota ya tata na ngai, bobomi
bana na ye ya mibali tuku sambo, na libanga moko, mpe botie Abimeleki,
mwana mobali ya mwasi mowumbu na ye, mokonzi ya bato ya Sishemi,
pamba te azali ndeko na bino ya mobali.
19 Soki bosaleli na bosembo mpe bosolo liboso ya Yerubali mpe libota
na ye, na mokolo ya lelo, tika ete Abimeleki asepela na bino, mpe bino
bosepela na ye !
20 Kasi soki ezali bongo te, tika ete moto ebima wuta na Abimeleki mpe
etumba bino bavandi ya Sishemi mpe ya Beti-Milo ; mpe tika ete moto
ebima wuta na bino bavandi ya Sishemi mpe ya Beti-Milo, mpe etumba
Abimeleki ! »
21 Yotami abimaki, akendeki na Beri mpe avandaki kuna, pamba te
azalaki kobanga Abimeleki, ndeko na ye ya mobali.
22 Sima, Abimeleki akambaki Isalaele mibu misato.
23 Nzambe atindaki molimo mabe kati na Abimeleki mpe bavandi ya
Sishemi, mpe bavandi ya Sishemi basalelaki Abimeleki likita.
24 Nzambe asalaki bongo mpo na kozongisa mabe na mabe na oyo
basalaki tango babomaki bana mibali tuku sambo ya Yerubali, mpo ete
makila na bango etangama na moto ya ndeko na bango ya mobali,
Abimeleki, mpe na mito ya bato ya Sishemi oyo basungaki ye mpo na
koboma bandeko na ye ya mibali.
25 Bavandi ya Sishemi batielaki Abimeleki motambo na likolo ya
bangomba : batiaki bato na esika ya kobombama mpo na kobotola biloko
epai ya baleki nzela nyonso oyo bazalaki koleka pene na bango. Mpe
bamemelaki Abimeleki sango yango.
26 Nzokande Gali, mwana mobali ya Ebedi, akendeki na Sishemi, elongo
na bandeko na ye ya mibali ; mpe bato ya Sishemi batielaki ye motema.
27 Na tango ya kobuka bambuma ya vino, bato ya Sishemi bakendeki
na bilanga, bakamolaki vino mpe basalaki feti monene kati na tempelo ya
nzambe na bango. Wana bazalaki kolia mpe komela, balakelaki Abimeleki
mabe.
28 Bongo Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki : « Abimeleki nde nani
liboso ya Sishemi mpo ete biso bato ya Sishemi tosalela ye ? Boni, azali
mwana mobali ya Yerubali te ? Zebuli azali molobeli na ye te ? Bosalela
bato ya Amori, tata ya Sishemi ! Kasi mpo na nini tosalela Abimeleki ?
29 Oh soki kaka nazalaki kokamba bato oyo, mbele nalingaki kobengana
Abimeleki, mpe nalingaki koloba na ye : ‹ Bakisa lisusu makasi ya
mampinga na yo, mpe yaka tobunda. › »
30 Tango Zebuli, moyangeli ya engumba, ayokaki makambo oyo Gali,
mwana mobali ya Ebedi, alobaki, asilikaki makasi.
31 Atindaki bantoma na nkuku epai ya Abimeleki mpo na koloba na ye :
« Gali, mwana mobali ya Ebedi, mpe bandeko na ye ya mibali bayaki na
Sishemi, mpe bazali kotindika bato ya engumba mpo ete batombokela yo.
32 Sik’oyo telema, na butu, yo elongo na bato na yo ; bokende kovanda
kati na elanga, na esika ya kobombama.
33 Bongo, na tongo-tongo, wana moyi ezali kobima, okokende mpe
okobundisa engumba. Tango Gali elongo na bato na ye nyonso bakobima
mpo na kokutana na yo, sala nyonso oyo loboko na yo ekoki kosala. »
34 Na butu, Abimeleki elongo na mampinga na ye nyonso batelemaki,
bakabwanaki na biteni minei mpe bakendeki kovanda kati na esika ya
kobombama, pene ya Sishemi.

35 Tango Gali, mwana mobali ya Ebedi, abimaki mpe atelemaki na ekuke
ya engumba, Abimeleki elongo na basoda na ye babimaki na esika oyo
babombamaki.
36 Tango Gali amonaki bato, alobaki na Zebuli :
— Tala, bato bazali kokita wuta na likolo na bangomba.
Kasi Zebuli alobaki na ye :
— Oyo ozali komona lokola bato, ezali nde bililingi ya bangomba.
37 Kasi Gali alobaki lisusu :
— Tala, bato bazali kokita elongo na basoda wuta na likolo ya
ngomba ya kati-kati ya engumba, mpe bamosusu bazali koya na nzela
ya terebente ya bamoni makambo.
38 Zebuli alobaki na Gali :
— Sik'oyo, tia lisusu monoko ! Mpe loba lisusu : « Abimeleki nde
nani mpo ete tosalela ye ? » Ezali te bato oyo yo otiolaki ? Kende sik'oyo
kobunda !
39 Boye, Gali amemaki bavandi ya Sishemi mpe abundisaki Abimeleki.
40 Abimeleki alandaki Gali, mpe Gali akimaki liboso ya Abimeleki, mpe
bato ebele penza bakufaki kino na ekotelo ya ekuke.
41 Abimeleki avandaki na Aruma, mpe Zebuli abenganaki Gali elongo na
bandeko na ye ya mibali mpo ete bavanda lisusu te na Sishemi.

Abimeleki abengani Sishemi

42 Mokolo oyo elandaki, bato ya Sishemi babimaki mpe bakendeki na
bilanga. Bato bamemaki sango epai ya Abimeleki.
43 Abimeleki azwaki bato na ye mpe akabolaki bango na biteni misato ya
basoda, mpe atiaki bango kati na bilanga, na esika ya kobombama. Tango
amonaki bato kobima longwa na engumba, atelemaki mpo na kobundisa
bango.
44 Nzokande, tango Abimeleki mpe masanga ya mampinga oyo bazalaki
elongo na ye bakendeki na lombangu mpe batelemaki na ekuke ya
engumba, masanga mibale mosusu ya mampinga balandaki bato kino na
bilanga mpe babomaki bango nyonso.
45 Abimeleki abundisaki engumba mokolo mobimba, abotolaki engumba
yango mpe abomaki bato oyo bazalaki kuna. Bongo abebisaki engumba
mpe asopelaki yango mungwa.
46 Tango bavandi nyonso ya ndako molayi ya Sishemi bayokaki
makambo yango, bakendeki kobombama kati na libulu ya mabanga ya
tempelo ya Beriti, nzambe na bango.
47 Bamemelaki Abimeleki sango ete bavandi ya ndako molayi ya Sishemi
basangani wana.
48 Abimeleki elongo na bato na ye nyonso bamataki na ngomba
Tsalimoni. Abimeleki azwaki epasola mpe akataki mwa bitape ya nzete,
amemaki yango na mapeka na ye mpe alobaki na bato nyonso oyo bazalaki
elongo na ye : « Oyo bomoni ngai kosala, bino mpe bosala bongo na
lombangu. »
49 Boye bato nyonso bakataki, moto na moto etape na ye ya nzete.
Balandaki Abimeleki, batiaki bitape ya nzete na libulu ya mabanga mpe
batumbaki libulu yango ya mabanga elongo na bato nyonso oyo bazalaki
kati na yango. Boye bato nyonso ya ndako molayi ya Sishemi bakufaki :
bato pene nkoto moko, mibali mpe basi.

Kufa ya Abimeleki

50 Sima na yango, Abimeleki akendeki na Tebesi, azingelaki mpe
abotolaki yango.
51 Nzokande, ezalaki na ndako moko ya molayi mpe ya makasi kati na
engumba. Bavandi nyonso, mibali mpe basi, bakimelaki kuna ; bakangaki
ekuke sima na bango mpe bamataki na likolo ya ndako yango.
52 Abimeleki ayaki kino na ndako molayi mpo na kobundisa yango, mpe
apusanaki kino na ekuke ya ndako yango mpo na kotumba yango.
53 Na tango yango, mwasi moko abwakaki libanga oyo banikelaka ble na
moto ya Abimeleki mpe epanzaki ye moto.
54 Abimeleki abengaki na lombangu elenge mobali oyo azalaki komema
bibundeli na ye mpe alobaki na ye : « Bimisa mopanga na yo mpe boma
ngai mpo baloba te na tina na ngai : ‹ Mwasi moko abomaki ye. › » Boye,
elenge mobali atobolaki ye mopanga mpe akufaki.
55 Tango bana ya Isalaele bamonaki ete Abimeleki akufi, bazongaki moto
na moto epai na ye.
56 Boye, Nzambe azongiselaki Abimeleki mabe oyo asalaki tata na ye
tango abomaki bandeko na ye ya mibali tuku sambo.
57 Nzambe azongiselaki bato ya Sishemi mabe nyonso oyo basalaki. Ezali
ndenge wana nde elakeli mabe oyo Yotami, mwana mobali ya Yerubali,
asakolaki ekokisamaki.

10

Tango ya Tola

1 Sima na kufa ya Abimeleki, ezalaki Tola, mwana mobali ya Puwa,
mwana mobali ya Dodo, moto ya Isakari, nde atelemaki mpo na kobikisa
Isalaele. Azalaki kovanda na Shamiri, kati na etuka ya bangomba ya
Efrayimi.
2 Akambaki Isalaele mibu tuku mibale na misato ; sima na yango,
akufaki, mpe bakundaki ye na Shamiri.

Tango ya Yairi

3 Yairi, moto ya Galadi, akitanaki na Tola mpe akambaki Isalaele mibu
tuku mibale na mibale.
4 Azalaki na bana mibali tuku misato oyo bazalaki kotambola likolo ya
ba-ane, mpe bazalaki na bamboka tuku misato kati na Galadi. Kino na
mokolo ya lelo, babengaka yango « Bamboka ya Yairi. »
5 Yairi akufaki, mpe bakundaki ye na Kamone.

Bato ya Amoni babundisi Isalaele

6 Bana ya Isalaele basalaki lisusu makambo mabe na miso ya Yawe ;
basalelaki banzambe Bala, Asitarite, mpe banzambe ya Siri, ya Sidoni, ya
Moabi, ya Amoni mpe ya Filisitia. Basundolaki Yawe mpe basalelaki Ye
lisusu te.
7 Boye, kanda ya Yawe epelaki likolo ya Isalaele, mpe Yawe akabaki
bango na maboko ya bato ya Filisitia mpe ya bato ya Amoni.
8 Mibu zomi na mwambe, banyokolaki bana nyonso ya Isalaele oyo
bazalaki kovanda na ngambo mosusu ya Yordani, mokili ya bato ya Amori,
kati na Galadi.
9 Bato ya Amoni mpe bakatisaki na ngambo ya Yordani mpo na
kobundisa libota ya Yuda, ya Benjame mpe ya Efrayimi. Boye, Isalaele
akomaki na pasi mingi.
10 Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe :

— Tosalaki masumu na miso na Yo, pamba te tosundolaki Yo, Nzambe na biso, mpe tosalelaki banzambe Bala.
11 Yawe azongiselaki bana ya Isalaele :
— Boni, nabikisaki bino te na maboko ya bato ya Ejipito, ya Amori, ya Amoni mpe ya Filisitia ?
12 Tango bato ya Sidoni, ya Amaleki mpe ya Maoni banyokolaki bino, boni, bogangaki epai na Ngai te mpo na kosenga lisungi ? Boni, nakangolaki bino te wuta na maboko na bango ?
13 Kasi bino, bosundolaki Ngai mpe bosalelaki banzambe mosusu. Yango wana, nakokangola bino lisusu te.
14 Bokende koganga epai ya banzambe oyo boponaki mpo ete ebikisa bino awa bozali kati na pasi.
15 Kasi bana ya Isalaele balobaki na Yawe :
— Ya solo, tosalaki lisumu na miso na Yo. Oyo omoni ete ezali malamu na miso na Yo, sala yango na biso ; kasi tobondeli Yo : bikisa biso lisusu sik'oyo !
16 Bongo bana ya Isalaele balongolaki banzambe ya bapaya kati na bango mpe basalelaki Yawe. Mpe Yawe akokaki lisusu te kotala pasi na bango.
17 Tango bato ya Amoni basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na Galadi, bana ya Isalaele basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na Mitsipa.
18 Bato mpe bakonzi ya Galadi balobanaki : « Moto oyo akobundisa liboso bana ya Amoni akozala mokonzi ya bato nyonso ya Galadi. »

11

Tango ya Jefite

1 Jefite, moto ya Galadi, azalaki elombe ya bitumba. Azalaki mwana mobali oyo Galadi abotaki na mwasi ya makangu.
2 Nzokande mwasi ya Galadi abotelaki ye mpe bana mibali. Mpe tango bakolaki, babenganaki Jefite ; balobaki na ye : « Ozali na libula te kati na ndako ya tata na biso, pamba te ozali mwana ya makangu. »
3 Boye, Jefite akimaki mosika ya bandeko na ye ya mibali mpe akomaki kovanda kati na etuka ya Tobi. Bato ya mobulu basanganaki na ye mpe bazalaki kotambola elongo na ye.
4 Sima na mwa tango, bato ya Amoni babundisaki Isalaele.
5 Wana bato ya Amoni bazalaki kobundisa bana ya Isalaele, bampaka ya Galadi bakendeki koluka Jefite, kati na Tobi.
6 Balobaki na Jefite :
— Yaka, mpe zala mokambi na biso mpo ete tobundisa bato ya Amoni.
7 Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi :
— Boni, ezali bino te bato oyo boyinaki ngai mpe bobenganaki ngai wuta na ndako ya tata na ngai ? Mpo na nini bozali koya sik'oyo epai na ngai, awa bokomi na pasi ?
8 Bampaka ya Galadi balobaki lisusu na Jefite :
— Soki tozongi sik'oyo epai na yo, ezali mpo ete oya elongo na biso, obundisa bato ya Amoni mpe okoma mokonzi na biso, mokonzi ya bavandi nyonso ya Galadi.
9 Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi :
— Soki bozongisi ngai mpo na kobundisa bato ya Amoni, bongo Yawe akabi bango na maboko na ngai, boni, nakozala solo mokonzi na bino ?
10 Bampaka ya Galadi bazongiselaki Jefite :

— Tika ete Yawe azala Motatoli kati na biso ! Tika ete apesa biso etumbu soki tosali te ndenge olobi.

11 Boye Jefite akendeki nzela moko na bampaka ya Galadi, mpe bato ya Galadi bakomisaki ye mokambi mpe mokonzi ya mampinga. Mpe Jefite azongelaki koloba maloba na ye nyonso liboso ya Yawe, kati na Mitsipa.

Jefite atindi bantoma epai ya bato ya Amoni

12 Bongo Jefite atindaki bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye :

— Ozwi biso na likambo nini mpo ete oya kobundisa mboka na biso ?

13 Mokonzi ya bato ya Amoni azongiselaki bantoma ya Jefite :

— Ezali mpo ete Isalaele abotolaki mokili na ngai tango abimaki na Ejipito ; babotolaki mokili yango longwa na lubwaku ya Arinoni, mayi moke ya Yaboki kino na lubwaku ya Yordani. Sik'oyo, zongisela ngai yango na kimia.

14 Jefite atindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye :

15 — Tala maloba oyo Jefite alobi : « Bana ya Isalaele bazwaki mokili ya Moabi te to mokili ya bato ya Amoni te.

16 Kasi tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito, batambolaki na esobe kino na ebale monene ya Barozo, mpe bakomaki na Kadeshi.

17 Batindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi, mpo na koloba na ye : ‹ Pesa biso nzela ya koleka na mokili na yo. › Kasi mokonzi ya Edomi aboyaki koyoka. Bana ya Isalaele batindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya Moabi, kasi ye mpe aboyaki. Boye, bana ya Isalaele bawumelaki na Kadeshi.

18 Na sima, batambolaki na esobe mpe babalukaki na sima ya mokili ya Edomi mpe ya Moabi, balekaki na ngambo ya este ya mokili ya Moabi mpe batongaki milako na bango kuna, na ngambo mosusu ya lubwaku ya Arinoni. Kasi bakotaki te na mokili ya Moabi.

19 Bongo bana ya Isalaele batindaki bantoma epai ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni mpo na koloba na ye : ‹ Tika biso toleka na mokili na yo mpo ete tokende na esika na biso. ›

20 Kasi Sikoni andimaki te bana ya Isalaele mpo ete baleka na mokili na ye. Boye asangisaki bato na ye nyonso ; batongaki milako, na Yakatsi, mpe babundisaki Isalaele.

21 Kasi Yawe, Nzambe ya Isalaele, akabaki Sikoni mpe bato na ye nyonso na maboko ya bana ya Isalaele, mpe balongaki bango. Boye bana ya Isalaele babotolaki mokili nyonso ya bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na etando wana.

22 Babotolaki etuka nyonso ya bato ya Amori, longwa na lubwaku ya Arinoni kino na mayi moke ya Yaboki, longwa na esobe kino na Yordani.

23 Awa Yawe, Nzambe ya Isalaele, asili kobotola mokili ya bato ya Amori mpe apesi yango epai ya bana ya Isalaele, yo olingi sik'oyo kobotola bango yango ?

24 Boni, okozwa te oyo Kemoshi, nzambe na yo, apesi yo ? Biso tokozwa oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso.

25 Boni, ozali malamu koleka Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi ? Boni, asila koswanisa to kobundisa bana ya Isalaele ?

26 Mibu nkama misato, bana ya Isalaele bavandaki na Eshiboni, na Aroeri, na bamboka na yango ya mike mpe na bingumba nyonso oyo ezali pembeni ya Arinoni. Mpo na nini bobotolaki yango te na tango wana ?

27 Ngai nasali yo mabe te, kasi yo nde ozali kosala ngai mabe na
kobundisa ngai. Tika ete Yawe, Mosambisi, akata lelo likambo kati na
bana ya Isalaele mpe bato ya Amoni. »
28 Kasi mokonzi ya Amoni aboyaki koyoka maloba oyo Jefite atindelaki ye.

Jefite apesi elaka

29 Molimo na Yawe akitelaki Jefite. Jefite akatisaki Galadi mpe Manase,
mpe alekaki na Mitsipe ya Galadi. Wuta na Mitsipe ya Galadi, akendeki
kobundisa bato ya Amoni.
30 Jefite alapaki ndayi epai na Yawe, alobaki : « Soki okabi bato ya Amoni
na maboko na ngai,
31 nakobonzela Yo, Yawe, lokola mbeka ya kotumba, nyonso oyo ekobima
na ekuke ya ndako na ngai mpo na koyamba ngai, tango nakozonga na
elonga wuta na bato ya Amoni. »
32 Bongo Jefite akatisaki bandelo ya bato ya Amoni, mpe Yawe akabaki
bango na maboko na ye.
33 Abebisaki bingumba tuku mibale oyo ezali na kati-kati ya Aroeri mpe
Miniti kino na Abele-Keramimi. Ezalaki kobebisama ya makasi mpo na
bato ya Amoni oyo bakweyaki liboso ya bana ya Isalaele.

Mwana mwasi ya Jefite

34 Tango Jefite azongaki na ndako na ye, na Mitsipa, mwana na ye ya
mwasi abimaki mpo na koyamba ye ; azalaki kobina mpe kobeta mbonda
ya moke. Azalaki mwana na ye kaka moko : azalaki na mwana mosusu
te, ezala ya mwasi to ya mobali.
35 Tango kaka Jefite amonaki ye, apasolaki bilamba na ye mpe agangaki :
— Ah, mwana na ngai ya mwasi ! Opesi ngai mawa mingi mpe otie
ngai na mobulu, pamba te nalapaki ndayi epai na Yawe mpe nakoki
lisusu kozonga sima te.
36 Mwana na ye ya mwasi alobaki :
— Tata na ngai, opesaki elaka epai na Yawe. Sala na ngai ndenge
olakaki epai na Yawe, pamba te Yawe azongisi mabe na mabe epai ya
banguna na yo, bato ya Amoni.
37 Abakisaki :
— Pesa ngai nzela ete likambo oyo moko esalema mpo na ngai : Tikela
ngai basanza mibale mpo ete nakende koyengayenga mpe kolela, elongo
na baninga na ngai, bozangi na ngai koyeba nzoto ya mobali.
38 Jefite alobaki na ye :
— Okoki na yo kokende.
Mpe atikaki ye kokende mpo na basanza mibale. Boye mwana mwasi
akendeki na ngomba elongo na baninga na ye ya basi, mpe alelaki mpo
ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te.
39 Sima na basanza mibale, azongaki epai ya tata na ye, Jefite ; mpe Jefite
akokisaki epai ya mwana na ye ya mwasi, ndayi oyo alapaki. Nzokande,
atikalaki kaka koyeba nzoto ya mobali te. Boye, ekoma momesano kati na
Isalaele :
40 mibu nyonso, bilenge basi ya Isalaele babimaka mikolo minei, mpo
na kosala feti na tina na mwana mwasi ya Jefite, moto ya Galadi.

12

Jefite mpe bato ya Efrayimi

1 Bato ya Efrayimi basanganaki, bakatisaki na ngambo ya Tsafoni mpe
balobaki na Jefite :

— Mpo na nini okatisaki mondelo ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango, bongo obengaki biso te mpo ete tokende na yo elongo ? Tokotumba yo elongo na ndako na yo !

2 Jefite azongiselaki bango :

— Ngai mpe bato na ngai, tozalaki na kobendana makasi na bato ya Amoni ; mpe tango nabengaki bino, bokangolaki ngai te wuta na maboko na bango.

3 Tango namonaki ete bokangoli na bino ngai te, nakabaki bomoi na ngai, mpe nakatisaki ngai moko nzela ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango ; mpe Yawe apesaki ngai elonga likolo na bango. Sik'oyo, mpo na nini boyei lelo kobundisa ngai ?

4 Jefite asangisaki mibali nyonso ya Galadi, mpe babundisaki bato ya Efrayimi. Bato ya Galadi balongaki bato ya Efrayimi ; mpe bato ya Efrayimi balobaki : « Bino bato ya Galadi, bozali na bino kaka bato oyo bokimaki wuta na Efrayimi mpe na Manase. »

5 Bato ya Galadi bakangaki esika oyo bakatisaka Yordani na makolo, pene ya etuka ya Efrayimi. Mpe tango nyonso mokimi moko ya Efrayimi azalaki koloba : « Tika ngai nakatisa, » bato ya Galadi bazalaki kotuna ye : « Ozali moto ya Efrayimi ? » Soki azongisi : « Te, »

6 bazalaki kosenga ete aloba : « Shiboleti ; » soki alobi : « Siboleti, » mpo ete akoki te koloba yango malamu, bazalaki kokanga ye mpe koboma ye na esika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Na tango wana, babomaki bato ya Efrayimi nkoto tuku minei na mibale.

7 Jefite, moto ya Galadi, akambaki Isalaele mibu motoba. Sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye kati na engumba moko ya Galadi.

Tango ya bilombe Ibitsani, Eloni mpe Abidoni

8 Sima na Jefite, Ibitsani, moto ya Beteleemi, akambaki Isalaele.

9 Azalaki na bana mibali tuku misato mpe bana basi tuku misato. Abalisaki bana na ye ya basi na libanda ya libota ya botata na ye, mpe ayeisaki bilenge basi tuku misato ya bikolo mosusu mpo na bana na ye ya mibali. Ibitsani akambaki Isalaele mibu sambo.

10 Ibitsani akufaki, mpe bakundaki ye kati na Beteleemi.

11 Sima na Ibitsani, Eloni, moto ya libota ya Zabuloni, akambaki Isalaele mibu zomi.

12 Eloni akufaki, mpe bakundaki ye kati na mboka Ayaloni, kati na etuka ya Zabuloni.

13 Sima na Eloni, Abidoni, mwana mobali ya Ileli, moto ya mokili ya Piratoni, akambaki Isalaele.

14 Azalaki na bana mibali tuku minei mpe bakoko ya mibali tuku misato oyo babandaki kotambola likolo ya ba-ane tuku sambo. Akambaki Isalaele mibu mwambe.

15 Abidoni, mwana mobali ya Ileli, akufaki, mpe bakundaki ye na Piratoni, kati na etuka ya Efrayimi, na mokili ya bangomba ya bato ya Amaleki.

13

Tango ya Samison

1 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe akabaki bango mibu tuku minei na maboko ya bato ya Filisitia.

2 Ezalaki na mobali moko, moto ya Tsorea, ya libota ya Dani, kombo na
ye ezalaki Manoa ; mwasi na ye azalaki ekomba, mpe abotelaki ye bana
te.
3 Anjelu na Yawe abimelaki mwasi ya Manoa mpe alobaki : « Tala, ozali
ekomba mpe ozali na bana te, kasi okokoma na zemi mpe okobota mwana
mobali.
4 Sik'oyo, sala keba ! Komela vino te to masanga mosusu ya makasi, mpe
kolia te eloko nyonso ya mbindo ;
5 pamba te okozwa zemi mpe okobota mwana mobali. Bakoki te kokata
suki ya moto na ye, pamba te mwana mobali yango akozala bule mpo na
Nzambe wuta na libumu ya mama na ye. Akobanda kokangola Isalaele
wuta na maboko ya bato ya Filisitia. »
6 Tango mwasi azongaki epai ya mobali na ye, ayebisaki ye : « Moto
moko ya Nzambe ayaki epai na ngai, azalaki lokola Anjelu na Nzambe :
azalaki somo mingi. Natunaki ye te soki awuti wapi, mpe ayebisaki ngai
te kombo na ye.
7 Kasi alobaki na ngai : ‹ Okozwa zemi mpe okobota mwana mobali.
Bongo komela vino to masanga mosusu ya makasi te mpe kolia eloko moko
te ya mbindo, pamba te mwana mobali oyo okobota akozala bule mpo na
Nzambe wuta na libumu ya mama na ye kino na mokolo na ye ya kufa. › »
8 Bongo Manoa asambelaki Yawe : « Oh Nkolo, nabondeli Yo : tika ete
ozongisa lisusu moto na Nzambe, oyo otindelaki biso, mpo ete aya lisusu
koteya biso nini tosengeli kosala mpo na mwana mobali oyo akobotama ! »
9 Nzambe ayokaki Manoa, mpe Anjelu na Nzambe ayaki lisusu epai ya
mwasi, wana avandaki na bilanga. Kasi mobali na ye, Manoa, azalaki
elongo na ye te.
10 Mwasi ya Manoa akendeki mbangu koyebisa mobali na ye : « Tala,
namoni moto oyo abimelaki ngai na mikolo oyo eleki ! »
11 Manoa atelemaki mpe alandaki mwasi na ye. Tango akomaki epai ya
moto yango, alobaki :
— Boni, ezali yo nde osololaki na mwasi na ngai ?
Azongisaki :
— Iyo, ezali ngai.
12 Manoa atunaki ye :
— Tango maloba na yo ekokokisama, mibeko nini tosengeli kotosa
mpo na bomoi ya mwana ? Mpe ye mwana asengeli kosala nini ?
13 Anjelu na Yawe azongiselaki Manoa :
— Mwasi na yo asengeli kosala makambo nyonso oyo nayebisaki ye.
14 Akolia eloko moko te oyo ewuti na nzete ya vino, akomela vino te
to masanga mosusu ya makasi, akolia eloko moko te ya mbindo ; asengeli
kosala makambo nyonso oyo natindi ye.
15 Manoa alobaki na Anjelu na Yawe :
— Soki okoki kozela mwa moke, wana tozali kobongisela yo mwana
ntaba.
16 Anjelu na Nzambe azongiselaki Manoa :
— Ata ozelisi ngai, nakolia ata eloko na yo moko te ; kasi soki obongisi
mbeka ya kotumba, bonzela yango nde Yawe.
Manoa asosolaki te ete oyo azali liboso na ye azali Anjelu na Yawe.
17 Manoa atunaki Anjelu na Yawe :
— Kombo na yo nani mpo ete topesa yo lokumu tango elaka na yo
ekokokisama ?
18 Anjelu na Yawe azongiselaki ye :

— Mpo na nini ozali kotuna ngai kombo na ngai ? Kombo na ngai ezali kombo ya kokamwa.

19 Boye Manoa azwaki mwana ntaba elongo na mbeka ya gato, abonzaki yango na likolo ya libanga, liboso ya Yawe. Wana Manoa mpe mwasi na ye bazalaki kotala, Yawe asalaki likambo moko ya kokamwa.

20 Ndenge moto ezalaki komata na likolo longwa na etumbelo, Anjelu na Yawe mpe amataki kati na moto. Tango bamonaki bongo, Manoa mpe mwasi na ye bakweyaki bilongi kino na mabele.

21 Tango Anjelu na Yawe alimwaki na miso ya Manoa mpe ya mwasi na ye, Manoa asosolaki ete ezalaki Anjelu ya Yawe.

22 Manoa alobaki na mwasi na ye :

— Solo, tokufi na biso, pamba te tomoni Nzambe !

23 Kasi mwasi na ye azongisaki :

— Soki Yawe asepelaki koboma biso, akokaki kondima te mbeka ya kotumba mpe mbeka ya gato oyo esalemi na maboko na biso to kolakisa biso makambo oyo nyonso to mpe koyebisa biso sik'oyo makambo oyo.

24 Mwasi ya Manoa abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Samison. » Mwana akolaki, mpe Yawe apambolaki ye.

25 Molimo na Yawe abandaki kosalela ye tango azalaki na Maane Dani, na kati-kati ya Tsorea mpe Eshitaoli.

14

Libala ya Samison

1 Mokolo moko, Samison akendeki na Timina mpe amonaki kuna elenge mwasi moko ya Filisitia.

2 Tango azongaki, alobaki na tata mpe mama na ye :

— Namoni mwasi moko kati na basi ya bato ya Filisitia, na Timina ; bokende kobalela ngai ye.

3 Tata mpe mama na ye bazongisaki :

— Boni, kati na bandeko na yo to kati na bato na biso nyonso, ezali te na bana basi ya kitoko mpo ete okende kozwa mwasi kati na bato ya Filisitia oyo bakatama ngenga te ?

Kasi Samison alobaki na tata na ye :

— Balela ngai ye, pamba te ye nde abongi mpo na ngai.

4 Baboti na ye bayebaki te ete likambo wana ewutaki epai na Yawe, pamba te Yawe azalaki koluka nzela mpo na kokotisa mobulu kati na bana ya Isalaele mpe bato ya Filisitia. Pamba te na tango wana, bato ya Filisitia bazalaki kokonza bana ya Isalaele.

5 Samison akendeki na Timina elongo na tata mpe mama na ye. Tango bakomaki pembeni ya bilanga ya vino ya Timina, mbala moko, mwana nkosi moko eyaki konguluma liboso ya Samison.

6 Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Boye, Samison apasolaki nkosi na kati-kati, na maboko pamba, ndenge bapasolaka mwana ntaba. Kasi kati na makambo oyo asalaki, ayebisaki eloko moko te epai ya tata to mama na ye.

7 Sima na yango, Samison akendeki na Timina, asololaki na mwana mwasi mpe alingaki ye.

8 Sima na mwa mikolo, tango azongaki na Timina mpo na kobala mwasi na ye, alekaki pembeni mpo na kotala nzoto ya nkosi oyo ekufaki. Kati na nzoto yango, amonaki liboke ya banzoyi mpe mafuta na yango.

9 Akamataki yango na maboko na ye mpe aliaki yango nzela-nzela.
Tango akutanaki na baboti na ye, apesaki bango ndambo ya mafuta ya
nzoyi. Bongo bango mpe baliaki yango ; kasi atikalaki koyebisa bango te
ete azwaki mafuta yango ya nzoyi kati na nzoto ya nkosi oyo ekufa.

Lisese ya Samison

10 Tata na ye akendeki kotala elenge mwasi yango, mpe Samison
asalisaki kuna feti moko ya monene, kolanda ndenge ezalaki momesano
mpo na libala.
11 Tango abimaki, bapesaki bato tuku misato mpo ete bavanda na ye
elongo.
12 Samison alobaki na bango :
— Nalingi koyebisa bino lisese moko. Soki bopesi ngai eyano, na
mikolo sambo ya feti, nakopesa bino bilamba tuku misato ya lino mpe
bilamba tuku misato ya feti.
13 Soki bokoki te kopesa ngai eyano, bokopesa ngai bilamba tuku
misato ya lino mpe bilamba tuku misato ya feti.
Balobaki :
— Yebisa biso lisese na yo, tolingi koyoka yango !
14 Samison alobaki na bango :
— Kati na oyo eliaka, ebimi oyo baliaka ;
kati na oyo ezali makasi, ebimi oyo ezali elengi.
Mikolo misato mobimba, bakokaki te kopesa ye eyano.
15 Bongo na mokolo ya minei, balobaki na mwasi ya Samison :
— Bondela mobali na yo mpo ete apesa biso ndimbola ya lisese ; sima
na yango, yaka koyebisa biso ndimbola yango. Soki te, tokotumba yo
elongo na ndako ya tata na yo. Obengisi biso awa mpo na koyiba biso ?
16 Bongo mwasi ya Samison akomaki kolela liboso ya mobali mpe alobaki
na ye :
— Oyina ngai ! Solo, olingaka ngai te ! Oyebisaki bato na ngai lisese,
kasi oyebisaki ngai ndimbola na yango te !
Samison azongisaki :
— Natikala kutu kolimbola yango epai ya tata to mama na ngai te,
bongo ndenge nini nalimbola yango epai na yo ?
17 Na mikolo nyonso sambo ya feti, azalaki kaka kolela. Suka na suka, na
mokolo ya sambo, Samison alimbolelaki ye yango, pamba te mwasi na ye
atungisaki ye mingi. Bongo mwasi ya Samison, ye mpe akendeki kopesa
ndimbola ya lisese yango epai ya bato na ye.
18 Na mokolo ya sambo, liboso ete moyi elala, bato ya engumba bayaki
koloba na Samison :
— Eloko nini ezali elengi koleka mafuta ya nzoyi ?
Mpe eloko nini eleki nkosi na makasi ?
Samison alobaki na bango :
— Soki bosalaki likita te na mwasi na ngai,
bokokaki koyeba te ndimbola ya lisese na ngai.
19 Bongo Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Akendeki na
Ashikeloni mpe abomaki bato tuku misato, azwaki bilamba na bango mpe
apesaki yango epai ya bato oyo bapesaki ye ndimbola ya lisese. Azongaki
na ndako ya tata na ye na kanda makasi.
20 Mpe babalisaki mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga ya
Samison, oyo babengisaki na feti.

15

Samison azongisi mabe na mabe

1 Sima na mwa mikolo, na eleko oyo bakataka ble, Samison azwaki
mwana ntaba mpe akendeki kotala mwasi na ye. Alobaki :
— Nalingi kokota na shambre epai wapi mwasi na ngai alalaka.
Kasi tata ya mwasi na ye apesaki ye nzela te.
2 Alobaki na Samison :
— Nakanisaki penza ete olingaka ye te, yango wana nabalisaki ye epai
ya moko kati na baninga na yo, oyo obengisaki na feti. Tala leki na ye
ya mwasi, aleki ye na kitoko te ? Zwa ye kaka.
3 Samison alobaki na bango :
— Ya mbala oyo, nakozala ata na ngambo moko te liboso ya bato ya
mokili ya Filisitia ; nakeyi kosala bango mabe.
4 Samison abimaki mpe akangaki bambwa ya zamba nkama misato,
akangisaki yango mibale-mibale na mikila mpe atiaki koni na kati-kati
ya mikila mibale-mibale ya bambwa yango.
5 Apelisaki koni yango mpe atikaki bambwa ya zamba kati na bilanga
ya ble ya bato ya Filisitia, oyo esili kokomela. Atumbaki maboke ya ble
oyo batiaki na mipiku mpe ble oyo babukaki nanu te, banzete ya vino mpe
banzete ya olive.
6 Bato ya Filisitia batunaki :
— Nani asali boye ?
Bazongiselaki bango :
— Ezali Samison, bokilo ya moto moko ya Timina ; pamba te abalisaki
mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga oyo Samison abengisaki
na feti.
Bato ya Filisitia bakendeki mpe batumbaki mwasi yango elongo na tata
na ye kino bakufaki.
7 Samison alobaki na bango : « Lokola bosali boye, nakotika te kino
nakozongisela bino mabe na mabe. »
8 Samison abundisaki bango mpe abomaki ebele kati na bango. Bongo
akendeki mpe avandaki kati na lidusu ya mabanga, na Etami.

Bakabi Samison na maboko ya bato ya Filisitia

9 Bato ya Filisitia bayaki mpe batongaki molako na bango kati na etuka
ya Yuda, bapanzanaki kino na etuka ya Leyi.
10 Bato ya Yuda batunaki :
— Mpo na nini boyei kobundisa biso ?
Bato ya Filisitia bazongiselaki bango :
— Toyei kokanga Samison na basinga mpo ete tosala ye ndenge asalaki
biso.
11 Bato nkoto misato ya Yuda bakendeki na lidusu ya mabanga ya Etami,
mpe balobaki na Samison :
— Oyebi te ete bato ya Filisitia bazali kokonza biso ? Likambo nini
osali biso ?
Samison azongisaki :
— Nazongiseli bango makambo oyo bango basalaki ngai.
12 Bato ya Yuda balobaki na Samison :
— Toyei mpo na kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko ya
bato ya Filisitia.
Samison alobaki na bango :
— Bolapa ndayi liboso na ngai ete bokoboma ngai te bino moko.

13 Bato ya Yuda bazongisaki :
— Iyo ! Tokoboma yo te. Tolingi kaka kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko na bango.
Bongo bakangaki ye na basinga mibale ya sika mpe babimisaki ye na lidusu ya mabanga.
14 Tango bakomaki pembeni ya etuka ya Leyi, bato ya Filisitia bayaki kokutana na ye na koganga. Molimo na Yawe akitelaki ye na nguya, mpe basinga oyo ekangaki maboko na ye ekatanaki lokola basinga ya lino oyo eziki na moto, mpe ekweyaki wuta na maboko na ye.
15 Samison amonaki mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, asembolaki loboko na ye, alokotaki mokuwa yango mpe abomaki na yango bato nkoto moko.
16 Samison alobaki :
« Na mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane,
nakangisi bango mipiku na mipiku ;
na mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane,
nabomi bato nkoto moko. »
17 Tango asilisaki koloba, abwakaki mokuwa yango mosika mpe apesaki esika yango kombo « Ramati-Leyi*. »
18 Lokola azalaki na posa makasi ya mayi, asambelaki Yawe : « Opesi mosali na Yo elonga oyo monene ; boni, nakufa sik'oyo na posa ya mayi mpe nakweya na maboko ya bato oyo bakatama ngenga te ? »
19 Bongo Nzambe afungolaki libanga oyo ezalaki kati na Leyi, mpe libanga yango ebimisaki mayi. Tango Samison amelaki mayi, makasi na ye ezongaki mpe azwaki lisusu bomoi. Boye abengaki etima yango Eyini-Akore†.
20 Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale, wana bato ya Filisitia bazalaki kokonza mokili.

16

Samison mpe Dalila

1 Mokolo moko, Samison akendeki na Gaza epai wapi amonaki mwasi moko ya ndumba, mpe asangisaki na ye nzoto.
2 Tango bato ya Gaza bayokaki sango ete Samison azali kati na engumba na bango, bazingelaki esika oyo Samison alalaki mpe basenzelaki butu mobimba, mpo na kozela ye na ekuke ya engumba. Na butu yango, baninganaki te mpe balobaki : « Tokoboma ye na tongo tango akobima. »
3 Kasi Samison alalaki wana kaka kino na kati-kati ya butu ; bongo na ngonga ya zomi na mibale ya butu, alamukaki. Tango akomaki na ekuke ya engumba, asimbaki bizipelo na yango elongo na makonzi na yango mibale. Apikolaki yango elongo na libaya ya kokangela, atombolaki mpe atiaki yango na mapeka na ye, bongo amemaki yango kino na songe ya ngomba moke oyo etalana na engumba Ebron.
4 Sima na yango, Samison alingaki mwasi moko oyo azalaki kovanda na lubwaku ya Soreki ; kombo na ye ezalaki « Dalila. »
5 Bakambi ya Filisitia bakendeki epai ya Dalila mpe balobaki na ye : « Solola na ye na maloba ya sukali mpo ete alakisa yo sekele ya makasi na ye mpe ndenge nini tokoki kolonga ye, mpo ete tokanga ye basinga mpe tosilisa ye makasi. Moko na moko kati na biso akopesa yo mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. »

* **15:17** Ramati-Leyi elingi koloba : ngomba moke ya mbanga. † **15:19** Eyini-Akore elingi koloba : etima ya moto oyo azali kosambela.

6 Dalila ayebisaki Samison :
— Yebisa ngai sekele ya makasi na yo mpe ndenge nini bakoki kokanga yo basinga mpe kosilisa yo makasi.
7 Samison azongiselaki ye :
— Soki bakangi ngai na basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso.
8 Boye, bakambi ya Filisitia bamemelaki Dalila basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, mpe Dalila alingaki Samison basinga yango.
9 Lokola bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki ya kobombama kati na ndako, Dalila abelelaki : « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo ! »
Samison akataki na pete penza basinga yango ndenge basinga ya lino ekatanaka soki ezwi moto. Boye, basosolaki te sekele ya makasi na ye.
10 Dalila alobaki na Samison :
— Osakani na ngai mpe okosi ngai ! Sik'oyo, yebisa ngai eloko nini bakoki kosalela mpo na kokanga yo ?
11 Samison alobaki :
— Soki bakangi ngai na basinga ya sika oyo nanu basaleli te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso.
12 Dalila azwaki basinga ya sika mpe akangaki na yango Samison. Bongo abelelaki : « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo ! »
Atako bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki lisusu ya kobombama kati na ndako, Samison akataki kaka lokola singa moko pamba, basinga oyo bakangaki ye.
13 Boye Dalila alobaki na Samison :
— Kino sik'oyo, ozali kaka kosakana na ngai mpe kokosa ngai ! Yebisa ngai ndenge nini bakoki kokanga yo basinga.
Samison azongisaki :
— Soki okangi suki sambo ya moto na ngai na singa oyo batongelaka bilamba, mpe soki okangisi yango na likonzi, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso.
Boye tango Samison azalaki nanu kolala, Dalila azwaki suki sambo ya moto na ye, akangaki yango na singa oyo batongelaka bilamba
14 mpe akangisaki yango na likonzi. Dalila abelelaki lisusu Samison : « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo ! » Samison alamukaki na pongi na ye mpe apikolaki likonzi elongo na singa oyo batongelaka bilamba.
15 Dalila alobaki na ye : « Ndenge nini okoki koloba ete olingaka ngai tango motema na yo ezali elongo na ngai te ! Oyo ezali mbala na yo ya misato ya kosakana na ngai, pamba te oyebisi ngai te sekele ya makasi na yo. »
16 Lokola, mokolo na mokolo, Dalila azalaki kotungisa Samison na maloba na ye mpe kozangisa ye kimia, Samison amonaki ete motungisi yango eleki ye ndelo.
17 Boye, ayebisaki Dalila makambo nyonso. Alobaki : « Suki na ngai ekatamaka te, pamba te Nzambe abulisa ngai wuta na libumu ya mama na ngai. Soki kaka bakati ngai suki, makasi na ngai ekosila mpe nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. »
18 Tango Dalila amonaki ete Samison ayebisi ye makambo nyonso, atindaki sango epai ya bakambi ya Filisitia. Alobaki : « Boya lisusu, ayebisi ngai makambo nyonso. »

Bakambi ya Filisitia bazongaki epai ya Dalila na mbongo ya bibende na maboko na bango.
19 Dalila alalisaki Samison na mipende na ye, abengaki mobali moko mpo na kokata ye suki sambo ya moto na ye. Samison akomaki kolemba, mpe makasi na ye esilaki.
20 Dalila abelelaki Samison : « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo ! »
Samison alamukaki na pongi na ye mpe amilobelaki : « Nakosala ndenge kaka nasalaka liboso mpe nakokangolama na ngai. » Kasi ayebaki te ete Yawe alongwaki kati na ye.
21 Bato ya Filisitia bakangaki ye, batobolaki ye miso, bamemaki ye na Gaza mpe bakangaki ye minyololo ya bibende ya bronze. Akomaki konika bambuma ya ble na enikelo ya libanga kati na boloko.
22 Kasi suki ya moto na ye ekomaki lisusu kokola wuta tango bakataki ye yango.

Kufa ya Samison

23 Bakambi ya Filisitia basanganaki mpo na kobonza mbeka monene epai ya nzambe na bango, Dagoni, mpe kosala feti. Balobaki : « Nzambe na biso akabi monguna na biso, Samison, na maboko na biso. »
24 Tango bato bamonaki Samison, bakumisaki nzambe na bango, balobaki :
« Nzambe na biso akabi na maboko na biso,
monguna na biso, oyo azalaki kobebisa mokili na biso
mpe koboma bato ebele kati na biso. »
25 Wana bazalaki kosepela, bagangaki : « Bomemela biso Samison mpo ete asepelisa biso ! »
Babimisaki Samison na boloko mpe akomaki kosala masano liboso na bango. Tango batelemisaki ye na kati-kati ya makonzi ya tempelo na bango,
26 Samison alobaki na mosali oyo asimbaki loboko na ye : « Tia ngai na esika oyo nakoki kosimba makonzi oyo esimbi tempelo mpo ete nalalela yango. »
27 Nzokande, tempelo ezalaki ya kotonda na mibali, basi mpe bakambi nyonso ya Filisitia. Na likolo ya ndako, ezalaki na bato pene nkoto misato, mibali mpe basi, oyo bazalaki kotala masano oyo Samison azalaki kosala.
28 Samison abondelaki Yawe : « Nkolo Yawe, Yo oyo osalaka nyonso oyo olingi, kanisa ngai ! Nabondeli Yo, Nzambe : Pesa ngai makasi mbala oyo lisusu, mpe pesa ngai nzela ete, na mbala moko, nazongisa mabe na mabe epai ya bato oyo ya Filisitia mpo na miso na ngai mibale. »
29 Samison asimbaki makonzi nyonso mibale ya kati-kati, oyo esimbaki tempelo, mpe ayekamelaki yango, loboko ya mobali na likonzi moko, mpe loboko ya mwasi na likonzi mosusu.
30 Bongo Samison alobaki : « Tika ete nakufa elongo na bato ya Filisitia ! »
Bongo atindikaki na makasi na ye nyonso, mpe tempelo ekweyelaki bakambi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna. Boye, kati na kufa na ye, abomaki bato ebele koleka na tango oyo azalaki na bomoi.
31 Bandeko na ye mpe libota nyonso ya tata na ye bayaki kozwa ebembe na ye. Bazongaki na yango mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, Manoa, na kati ya bingumba Tsorea mpe Eshitaoli. Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale.

Bopengwi ya Isalaele

17

Esika ya bule ya Mika

1 Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko ;
kombo na ye ezalaki « Mika. »
2 Alobaki na mama na ye :
— Shekeli ya palata nkoto moko na nkama moko oyo bayibaki yo, oyo
na tina na yango olakelaki mabe na miso na ngai, ezali na maboko na
ngai ; ngai nde nazwaki yango.
Mama na ye alobaki na ye :
— Mwana na ngai, tika ete Yawe apambola yo !
3 Azongiselaki mama na ye mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko
na nkama moko.
Mama na ye alobaki :
— Na maboko na ngai moko, nabonzi mbongo yango epai na Yawe
mpo na mwana na ngai, mpo na kosala ekeko mpe nzambe ya ekeko ya
palata oyo banyangwisa. Nakozongisela yo yango.
4 Tango Mika azwaki mbongo yango, azongisaki yango lisusu epai ya
mama na ye ; mpe mama na ye alongolaki mbongo ya bibende ya palata,
nkama mibale oyo apesaki epai ya monyangwisi bibende na moto. Moto
yango asalaki na yango ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo
banyangwisa. Mpe batiaki yango kati na ndako ya Mika.
5 Nzokande, Mika azalaki na esika na ye ya bule epai wapi azalaki
kosambela. Asalisaki efode mpe banzambe mosusu ya bikeko ; bongo
abulisaki lokola nganga-nzambe na ye, moko kati na bana na ye ya mibali.
6 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te ; moto na
moto azalaki kosala nyonso oyo ezali malamu na miso na ye.
7 Nzokande, ezalaki na elenge mobali moko ya Molevi, azalaki kovanda
na Beteleemi ya Yuda, na ekolo Yuda.
8 Alongwaki na engumba Beteleemi ya Yuda mpe akendeki koluka esika
mosusu ya kovanda. Na mobembo na ye, akomaki na etuka ya bangomba
ya Efrayimi, na ndako ya Mika.
9 Mika atunaki ye :
— Owuti wapi ?
Azongisaki :
— Nazali moto ya libota ya Levi, nawuti na Beteleemi ya Yuda mpe
nazali koluka esika ya kovanda.
10 Mika alobaki na ye :
— Vanda elongo na ngai. Okozala tata mpe nganga na ngai ; nakopesa
yo na mobu moko mbongo ya bibende ya palata, zomi, bilamba ya kolata
mpe biloko ya kolia.
Molevi akomaki kosala epai ya Mika.
11 Boye, Molevi yango andimaki kovanda elongo na Mika. Mika
akomisaki Molevi lokola moko kati na bana na ye.
12 Mika abulisaki Molevi yango lokola nganga-nzambe na ye mpe
akomaki kovanda elongo na ye.
13 Mika alobaki : « Sik’oyo nayebi ete Yawe akosalela ngai bolamu lokola
moto ya libota ya Levi akomi nganga-nzambe na ngai. »

18

Bato ya libota ya Dani Bavandaki na Laishi

1 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te, mpe bato ya
libota ya Dani bazalaki koluka esika ya kovanda ; pamba te kino na tango
wana, bazwaki nanu ya bango libula te kati na mabota nyonso ya Isalaele.
2 Boye, bana ya libota ya Dani batindaki mibali mitano ya libota na
bango, kowuta na Tsorea mpe na Eshitaoli, mpo na kokende kononga mpe
koyeba mokili yango. Balobaki na bango : « Bokende koyeba mokili yango
ndenge ezali. »

Mibali mitano yango bakotaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino
na ndako ya Mika, epai wapi balekisaki butu.
3 Tango bakomaki pembeni ya ndako ya Mika, bayokaki mongongo ya
elenge mobali Molevi. Babalukaki epai ye azalaki mpe balobaki na ye :
— Nani amemaki yo awa ? Ozali kosala nini na esika oyo ? Mpo na
nini ozali awa ?
4 Elenge mobali ayebisaki bango :
— Tala makambo oyo Mika asali mpo na ngai : Azwi ngai na mosala
mpe akomisi ngai nganga-nzambe na ye.
5 Balobaki na ye :
— Tunela biso epai ya Nzambe mpo ete toyeba soki mobembo na biso
ekozala malamu.
6 Nganga-nzambe azongiselaki bango :
— Bokende na kimia, Yawe andimi mobembo na bino.
7 Mibali mitano yango bakendeki mpe bakomaki na Laishi. Bamonaki
ete, kuna, bazali na kimia mpe na kozanga nungunungu lokola bato ya
Sidoni, oyo bazalaki na kimia mpe na kozanga bobangi. Mokonzi moko
te ya mboka azalaki konyokola bango. Bazalaki mosika na bato ya Sidoni
mpe basalaki boyokani ata na moto moko te.
8 Tango mibali mitano yango bazongaki na Tsorea mpe na Eshitaoli,
bandeko na bango batunaki bango :
— Sango nini bomemeli biso ?
9 Bazongisaki :
— Totelema, tokende kobotola mokili na bango ! Tomoni ete mokili
yango ezali malamu penza. Boni ! Mpo na nini bovandi kimia boye ?
Bozala bagoyigoyi te mpo na kokende kokota mpe kobotola mokili yango.
10 Tango bokokota kuna, bokomona bato bazali na kimia, mpe bazali
na mokili monene oyo Nzambe akabi na maboko na bino, mokili oyo
ezangi ata eloko moko te kati na biloko nyonso oyo ezalaka na mabele.
11 Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, elongo na bibundeli na bango,
balongwaki na Tsorea mpe na Eshitaoli.
12 Bakendeki kotonga molako na bango na Kiriati-Yearimi, kati na mokili
ya Yuda. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango
Maane Dani* ; ezali na ngambo ya weste ya Kiriati-Yearimi.
13 Balongwaki wana mpe bakendeki na etuka ya bangomba ya Efrayimi
kino na ndako ya Mika.
14 Bongo mibali mitano oyo banongaki mokili ya Laishi balobaki na
bandeko na bango : « Boni, boyebi ete kati na ndako oyo tovandi, ezali
na efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na
ebende oyo banyangwisa na moto ? Boyeba likambo nini bokosala. »
15 Bongo babalukaki wana, na ndako epai wapi bazalaki mpe bakendeki
na ndako ya elenge mobali Molevi, na ndako ya Mika, mpe bapesaki ye
mbote.

* **18:12** Maane Dani, na lokota ya Ba-Ebre : Maani Dani elingi koloba : Molako ya libota ya Dani.

16 Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, oyo bamilengelaki mpo na
bitumba batelemaki na ekotelo ya ekuke.
17 Bato mitano oyo banongaki mokili bakotaki kati na ndako mpe
bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala
na ebende banyangwisa na moto. Nganga-nzambe atelemaki liboso
ya ekuke elongo na mibali nkama motoba oyo bamilengelaki mpo na
bitumba.
18 Tango mibali bakotaki na ndako ya Mika mpe bazwaki efode, bikeko
mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende banyangwisa
na moto, nganga-nzambe alobaki na bango :
— Likambo nini bozali kosala ?
19 Bazongisaki :
— Kanga monoko ! Tia loboko na monoko na yo, yaka elongo na
biso mpe zala tata na biso mpe nganga-nzambe na biso. Boni, likambo
nini eleki malamu : kozala nganga-nzambe ya moto to kozala nganga-
nzambe ya libota mpe ya etuka moko ya Isalaele ?
20 Nganga-nzambe atondaki na esengo, akamataki efode, banzambe ya
bikeko ya ndako mpe bikeko mosusu ; akendeki elongo na bato ya libota
ya Dani.
21 Babalukaki mpe bazongelaki nzela na bango ya mobembo, batiaki
liboso bana na bango ya mike, bibwele mpe bozwi na bango ya talo.
22 Tango bakomaki mwa mosika na ndako ya Mika, Mika mpe bato oyo
bazalaki pene ya ndako na ye batelemaki na koganga mpe balandaki libota
ya Dani.
23 Awa bazalaki kobelela sima na libota ya Dani, bana ya Dani
babalukaki mpe batunaki Mika :
— Likambo nini ezwi yo mpo ete omemela biso ebele ya bato boye ?
24 Mika azongisaki :
— Bozwi banzambe na ngai, oyo nasalaki, nganga-nzambe na ngai,
mpe bokeyi na bino ; eloko nini natikali na yango lisusu ? Ndenge nini
bokoki kotuna ngai : « Likambo nini ezwi yo ? »
25 Bato ya libota ya Dani bazongiselaki ye :
— Tika ete mongongo na yo eyokana te kati na biso, noki te bato
ya kanda bakokweyela yo mpe bakoboma yo elongo na libota na yo
mobimba.
26 Bana ya libota ya Dani balandaki nzela na bango. Tango Mika
amonaki ete bana ya Dani baleki ye na makasi, abalukaki mpe azongaki
na ndako na ye.
27 Bana ya libota ya Dani babotolaki biloko oyo Mika asalaki mpe nganga-
nzambe na ye.
Bongo bakendeki kobundisa engumba Laishi, mboka ya bato ya kimia
mpe ya kozanga nungunungu ; babomaki bato nyonso na mopanga mpe
batumbaki engumba na bango na moto.
28 Moto moko te ayaki kobikisa mboka wana, pamba te ezalaki mosika na
Sidoni mpe esalaki boyokani te elongo na ekolo mosusu. Engumba yango
ezalaki na lubwaku oyo ezali pembeni ya Beti-Reobi. Bana ya libota ya
Dani batongaki wana engumba na bango mpe bavandaki kuna.
29 Bapesaki engumba yango kombo « Dani. » Ezalaki kombo ya koko
na bango, Dani, mwana mobali ya Isalaele. Na kala, bazalaki kobenga
engumba yango Laishi.
30 Bana ya libota ya Dani batelemisaki ekeko mpo na bango moko mpe
batiaki Jonatan, mwana mobali ya Gerishomi, mwana mobali ya Manase
mpe koko ya Moyize, mpo ete akoma Nganga-Nzambe ya bato ya libota ya

Dani elongo na bana na ye. Basalaki mosala ya bonganga-Nzambe mpo
na libota ya Dani kino tango bato ya mokili bakendeki na bowumbu.
31 Bakobaki kosalela bikeko oyo Mika asalaki na tango nyonso oyo Ndako
ya Nzambe ezalaki na Silo.

Libota ya Benjame

19

Molevi mpe makangu na ye

1 Na mikolo oyo mokonzi azalaki te kati na Isalaele, Molevi moko oyo
azalaki kovanda na suka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi azwaki lokola
makangu mwasi ya mboka Beteleemi kati na Yuda.
2 Kasi makangu yango atambolaki na ekobo liboso na ye, alongwaki na
libala mpe azongaki na ndako ya tata na ye, na Beteleemi kati na Yuda.
Sima na basanza minei wuta azongaki na ndako ya tata na ye,
3 mobali na ye ayaki epai na ye mpo na kobondela ye ete azonga na
libala. Mobali ayaki elongo na mosali na ye mpe amemaki ba-ane mibale.
Mwasi yango akotisaki mobali na ye kati na ndako ya tata na ye ; mpe
tango tata na ye amonaki mobali yango, asepelaki koyamba ye.
4 Tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, akangaki ye mpo ete avanda
mwa moke. Boye avandaki na ye mikolo misato, aliaki, amelaki mpe
alalaki kuna.
5 Na mokolo ya minei, balamukaki na tongo-tongo, mpe Molevi abonga-
maki mpo na kokende. Kasi tata ya mwana mwasi alobaki na bokilo na
ye : « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi ; bongo sima, okoki na yo
kokende. »
6 Boye, bango mibale bavandaki esika moko mpo na kolia mpe komela.
Sima na yango, tata ya mwana mwasi alobaki : « Nabondeli yo, vanda
lisusu, na butu ya lelo, mpo ete motema na yo esepela. »
7 Mobali atelemaki mpo na kokende ; kasi lokola tata-bokilo na ye
abondelaki ye makasi ete avanda, avandaki kuna na butu yango.
8 Na tongo ya mokolo ya mitano, tango mobali alamukaki, tata ya mwana
mwasi alobaki : « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi, zela kino na sima
ya midi. » Boye, bango mibale baliaki mesa moko.
9 Tango mobali elongo na makangu na ye mpe mosali na ye batelemaki
mpo na kokende, tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, alobaki na
ye : « Tala, pokwa esili koya ! Nabondeli yo : lekisa lisusu butu awa ;
mokolo esili, vanda mpe sepelisa motema na yo. Bongo lobi, na tongo-
tongo, bokoki kotelema mpo na kokende, mpe okozonga na ndako na yo. »
10 Kasi mosali asepelaki te kolekisa butu mosusu ; alongwaki mpe,
elongo na ba-ane na ye mibale mpe makangu na ye, akendeki na Yebusi
oyo ezali Yelusalemi. Ba-ane na ye ezalaki na bivandelo ya malamu penza.
11 Tango bakomaki pembeni ya Yebusi mpe mokolo ekomaki pene ya
kosila, mosali alobaki na nkolo na ye :
— Nabondeli yo, tokota na engumba oyo ya bato ya Yebusi mpe
tolekisa kuna butu.
12 Nkolo azongiselaki ye :
— Te, tokotelema te na engumba oyo ya bapaya, epai wapi ata mwana
moko te ya Isalaele azali ; tokokoma kino na Gibea.
13 Alobaki lisusu na mosali na ye :
— Yaka, topusana pene na moko ya bamboka oyo ; bongo tokolekisa
butu kati na Gibea to na Rama.

14 Boye bakobaki kotambola, mpe moyi ebungaki tango bakomaki pene
ya Gibea, kati na mokili ya Benjame.
15 Batelemaki na Gibea mpo na kolekisa butu. Bakotaki mpe bavandaki
na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka, kasi moto moko te
ayambaki bango na ndako na ye mpo na kolekisa butu.
16 Na pokwa, mobali moko ya mobange awutaki na mosala na ye ya
bilanga ; azalaki moto ya etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe azalaki
kovanda na Gibea. Nzokande bato ya esika wana bazalaki bato ya libota
ya Benjame.
17 Tango atombolaki miso, amonaki moto ya mobembo na esika oyo bato
ebele ya engumba bakutanaka. Mobange yango atunaki ye :
— Okeyi wapi mpe owuti wapi ?
18 Moto ya mobembo azongiselaki ye :
— Towuti na Beteleemi ya Yuda ; tozali kokende na esika oyo
navandaka, na suka ya mboka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi.
Nazalaki na Beteleemi, na Yuda, sik’oyo nazali kokende na Ndako ya
Yawe. Moto moko te ayambi ngai kati na ndako na ye.
19 Nzokande tozali na matiti mpe biloko mpo na ba-ane na biso mibale,
tozali lisusu na lipa mpe vino mpo na ngai, mwasi na ngai mpe mosali na
ngai moko oyo nazali na ye elongo ; tozangi eloko moko te.
20 Mobange yango alobaki :
— Tika ete kimia ezala na yo ! Bosenga na yo nyonso ekozala na
moto na ngai. Kasi kolekisa butu te na esika oyo bato ebele ya engumba
bakutanaka.
21 Akotisaki bango na ndako na ye mpe apesaki ba-ane na ye matiti.
Sima, basukolaki makolo, baliaki mpe bamelaki.
22 Wana bazalaki nanu kolia mpe komela, ndambo ya mibali ya
engumba, ya mitema mabe, bazingelaki ndako ; babetaki na ekuke mpe
balobaki na mobange oyo azalaki nkolo ndako :
— Bimisa mosali oyo ayei na ndako na yo ; tolingi kosangisa na ye
nzoto ndenge basangisaka nzoto na basi.
23 Nkolo ndako abimaki libanda mpe alobaki na bango :
— Te, bandeko na ngai, bozala mabe boye te ! Lokola mobali oyo azali
kati na ndako na ngai, bosala ye mabe oyo te.
24 Botala mwana na ngai ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te
mpe makangu ya mobali oyo azali kati na ndako ! Nazali kobimisa bango
sik’oyo libanda mpo na bino mpo ete bokoka kosala bango nyonso oyo
bolingi. Kasi mpo na mobali oyo, bosala likambo ya soni ya boye te.
25 Kasi mibali yango baboyaki koyokela ye. Boye mobali azwaki
makangu na ye mpe abimisaki ye libanda epai na bango. Bakangaki ye
mpe basangisaki na ye nzoto na makasi, butu mobimba ; mpe tango tongo
ekomaki pene ya kotana, batikaki ye akende.
26 Tango tongo ezali kotana, mwasi azongaki na ndako epai wapi mobali
na ye azalaki, akweyaki na ekuke mpe alelaki wana kino tongo etanaki
malamu.
27 Na tongo, tango mobali na ye alamukaki, afungolaki ekuke ya ndako
mpo na kobima libanda mpe kokoba mobembo na ye ; amonaki makangu
na ye alali na ekuke ya ndako, maboko liboso ya ekuke.
28 Alobaki na ye : « Telema ; tokende ! »
Kasi azwaki eyano te. Bongo mobali yango atiaki makangu na ye na
likolo ya ane na ye, akobaki mobembo na ye mpo na kozonga na ndako
na ye.

29 Tango akomaki na ndako na ye, azwaki mbeli, akataki nzoto ya
makangu na ye na biteni zomi na mibale mpe atindaki yango na etando
nyonso ya Isalaele.
30 Moto nyonso oyo amonaki yango alobaki : « Likambo ya boye nanu
namona yango te mpe nanu esalema te, wuta mokolo oyo bana ya Isalaele
babimaki na Ejipito. Bokanisa na tina na yango, botala yango malamu
mpe boyebisa biso nini tosengeli kosala. »

20

Bana ya Isalaele babundisaki libota ya Benjame

1 Bana nyonso ya Isalaele, wuta na Dani kino na Beri-Sheba mpe na
mokili ya Galadi, babimaki lokola moto moko mpe basanganaki liboso ya
Yawe, na Mitsipa.
2 Bakambi ya bato nyonso, ya mabota nyonso ya Isalaele bazalaki kati
na lisanga ya bato ya Nzambe : ezalaki na basoda nkoto nkama minei oyo
batambolaka na makolo mpe bayebi kobunda na mopanga.
3 Bana ya libota ya Benjame bayokaki ete bana ya Isalaele mosusu
bakendeki kuna na Mitsipa. Bongo bana ya Isalaele balobaki :
— Yebisa biso ndenge nini kufa ya somo boye esalemaki.
4 Molevi, mobali ya mwasi oyo babomaki, alobaki :
— Ngai mpe makangu na ngai, toyaki na Gibea, na mokili ya Benjame
mpo na kolekisa butu.
5 Na kati-kati ya butu, bavandi ya Gibea batombokelaki ngai mpe
bazingelaki ndako mpo ete baboma ngai ; basangisaki nzoto na makasi
na makangu na ngai, mpe akufaki.
6 Nakamataki makangu na ngai, nakataki ye na biteni mpe natindaki
eteni moko na moko kati na etuka oyo bapesaki na bana ya Isalaele, pamba
te bato ya libota ya Benjame basalaki likambo ya somo mpe ya soni.
7 Sik'oyo, bino nyonso bana ya Isalaele, boloba mpe bokata likambo
oyo.
8 Bato nyonso batelemaki lokola moto moko mpe balobaki : « Moto
moko te kati na biso akozonga na ndako na ye ya kapo to na ndako na
ye.
9 Tala sik'oyo likambo oyo tokosala bato ya Gibea : Tokokende kobundisa
bango kolanda ndenge zeke oyo tokobeta ekotalisa.
10 Tokozwa bato zomi kati na bato nkama moko ya mabota nyonso ya
Isalaele, tokozwa bato nkama moko kati na bato nkoto moko mpe bato
nkoto moko kati na bato nkoto zomi, mpo na kopesa biloko ya kolia epai
ya mampinga. Bongo tango mampinga ekokoma na Gibea, na mokili ya
Benjame, bakobundisa bato ya Gibea mpo na makambo nyonso ya somo
oyo basalaki kati na Isalaele. »
11 Boye, mibali nyonso ya Isalaele basanganaki esika moko mpe
bayokanaki lokola moto moko mpo na kobundisa engumba Gibea.
12 Bato ya bikolo ya Isalaele batindaki mibali kati na mabota nyonso ya
Benjame mpe balobaki : « Ndenge nini bosali lisumu ya somo boye kati
na bino ?
13 Sik'oyo, botindela biso bato mabe wana ya Gibea mpo ete toboma
bango mpe tolongola mabe kati na Isalaele. » Kasi bato ya Benjame
baboyaki koyokela baninga na bango, bana ya Isalaele.
14 Wuta na bingumba na bango nyonso ya mike, bato ya libota ya
Benjame basanganaki esika moko, na Gibea, mpo na kobundisa bana ya
Isalaele.

15 Na mokolo wana, bato ya libota ya Benjame basangisaki basoda
nkoto tuku mibale na motoba oyo bayebi kobunda na mopanga, wuta
na bamboka na bango nyonso ya mike, longola kaka engumba Gibea oyo
esangisaki mibali ya bitumba nkama sambo.
16 Kati na basoda wana, ezalaki na mibali nkama sambo ya makasi
oyo basalelaka loboko ya mwasi. Moto moko na moko kati na bango,
soki abwaki libanga na nzela ya ebambelo mabanga, ekoki soki moke te
kozanga kotuta suki moko.
17 Mibali ya Isalaele, longola kaka bato ya libota ya Benjame, bazalaki
nkoto nkama minei, ba-oyo bayebi kosalela mopanga ; mpe bango nyonso
bazalaki bato ya bitumba.
18 Bana ya Isalaele bakendeki na Beteli mpe batunaki Nzambe :
— Nani kati na biso asengeli kokende mpo na kobundisa libota ya
Benjame ?
Yawe azongisaki :
— Yuda akokende liboso.
19 Na tongo oyo elandaki, bana ya Isalaele bakendeki mpe batongaki
molako na bango pembeni ya Gibea.
20 Mibali ya Isalaele babimaki mpo na kobundisa bato ya libota ya
Benjame mpe bamibongisaki mpo na kobundisa bango na Gibea.
21 Bato ya libota ya Benjame babimaki na Gibea mpe babomaki, mokolo
wana, mibali ya Isalaele nkoto tuku mibale na mibale.
22 Kasi mibali ya Isalaele bamilendisaki, bango na bango, mpe babonga-
maki na esika oyo bazalaki na mokolo ya liboso.
23 Bana ya Isalaele bakendeki mpe balelaki liboso ya Yawe kino na
pokwa, mpe batunaki Yawe :
— Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso ya libota ya
Benjame ?
Yawe azongiselaki bango :
— Bokende kobundisa bango.
24 Na mokolo ya mibale, bana ya Isalaele babundisaki bato ya libota ya
Benjame.
25 Na tango wana, bana ya libota ya Benjame bakimaki na Gibea mpo
na kobundisa bana ya Isalaele, babomaki lisusu mibali ya Isalaele nkoto
zomi na mwambe ; bango nyonso bazalaki bato oyo bayebi kobunda na
mopanga.
26 Bana ya Isalaele bakendeki, bango nyonso, na Beteli, mpe kuna,
bavandaki mpe balelaki liboso ya Yawe. Na mokolo wana, bana ya Isalaele
bakilaki bilei kino na pokwa mpe babonzaki, epai na Yawe, mbeka ya
kotumba mpe mbeka ya boyokani.
27 Bana ya Isalaele batunaki Yawe. (Na mikolo wana, Sanduku ya
Boyokani ya Nzambe ezalaki kuna.
28 Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, azalaki
na mosala liboso ya Sanduku). Batunaki :
— Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso, bato ya libota ya
Benjame to te ?
Yawe azongisaki :
— Bokende, pamba te, lobi, nakokaba bango na maboko na bino.
29 Bongo mibali ya Isalaele babombamaki mpe bazingelaki Gibea.
30 Bana ya Isalaele bakendeki na mokolo ya misato kobundisa libota ya
Benjame mpe bamibongisaki malamu mpo na kobundisa Gibea lokola na
mbala ya liboso.

31 Bana ya Benjame babimelaki bango mpe babendaki bango mosika ya
engumba. Babandaki koboma bana ya Isalaele ndenge basalaki liboso ;
babomaki bato pene tuku misato kati na zamba, na nzela ya Beteli mpe
ya Gibea.
32 Libota ya Benjame bakanisaki ete bakobeta bango ndenge basalaki
liboso.

Nzokande bana ya Isalaele bazwaki mokano ya kokima mpe ya komema
bango mosika ya engumba, mosika ya Gibea.
33 Na bongo, bana ya Isalaele batelemaki na bisika na bango mpe
bakendeki kosangana mpo na bitumba, na Bala-Tamari. Bana ya Isalaele,
oyo babombamaki, babimaki na bisika na bango mpe balandaki bango na
etando ya polele, na Gibea.
34 Mibali makasi ya Isalaele, nkoto zomi, babimaki na Gibea ; mpe
bitumba ezalaki makasi. Kasi bana ya libota ya Benjame basosolaki te
mabe nini ekokomela bango.
35 Yawe abetaki bana ya Benjame liboso ya Isalaele, mpe, na mokolo
wana, bana ya Isalaele babomaki mibali nkoto tuku mibale na nkama
moko kati na libota ya Benjame, ba-oyo bayebi kobunda na mopanga.

36 Bongo bana ya Benjame bamonaki ete bakweyi penza na bitumba.
Nzokande bana ya Isalaele bakosaki kozonga sima mpo ete batiaki elikya
na bango epai ya mibali oyo babombamaki pene ya Gibea.
37 Mibali yango babimelaki mbala moko Gibea, bapanzanaki mpe
babetaki engumba mobimba na mopanga.
38 Mibali ya Isalaele mpe bandeko na bango, oyo babombamaki pene ya
Gibea, bayokanaki na elembo moko : mibali oyo babombamaki basengeli
komatisa wuta na engumba lipata ya milinga na likolo.
39 Tango bana ya Isalaele bamonaki lipata wana ya milinga, bapesaki
mokongo na bitumba. Kasi mibali ya Benjame babandaki kobeta mpe
koboma bana ya Isalaele pene tuku misato. Bakanisaki ete bakobeta bango
ndenge basalaki liboso.
40 Kasi tango lipata ya milinga ebandaki komata makasi na likolo, bana
ya Benjame babalukaki mpe bamonaki engumba na bango mobimba
kopela moto mpe komatisa likonzi monene ya lipata ya milinga.
41 Bana ya Isalaele babalolaki elongi na bango mpo na kotala mibali ya
Benjame. Bongo mibali ya Benjame babangaki mpo ete bamonaki likama
oyo ekomeli bango.
42 Boye, bapesaki bana ya Isalaele mokongo mpe bakimaki na nzela ya
esobe. Kasi bitumba elandaki bango, mpe mibali ya Isalaele, oyo babimaki
na engumba Gibea, basilisaki koboma bango nyonso na nzela na bango.
43 Bazingelaki bana ya Benjame, balandaki bango na kozanga kopema
mpe banyataki bango na makolo kino liboso ya Gibea, na ngambo oyo
moyi ebimelaka.
44 Kati na bana ya Benjame, mibali nkoto zomi na mwambe bakufaki :
bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba.
45 Ndambo kati na bango bakimaki na nzela ya esobe, na ngambo ya
libanga monene ya Rimoni. Na nzela, bana ya Isalaele babomaki bato
nkoto mitano oyo balokotaki na nzela. Balandaki bango lisusu kino na
Gideomi mpe babomaki mibali nkoto mibale.
46 Motango nyonso ya bana ya Benjame oyo bakufaki na mokolo wana
ezalaki nkoto tuku mibale na mitano : bango nyonso bazalaki bilombe ya
bitumba mpe bayebaki kobunda na mopanga.

47 Mibali nkama motoba kati na bango balongaki kopesa mokongo mpe
kokima na nzela ya esobe kino na libanga monene ya Rimoni. Bawumelaki
kuna sanza minei.
48 Mibali ya Isalaele bazongelaki bato ya libota ya Benjame mpe
babomaki na mopanga mibali nyonso elongo na bibwele na bango,
kobanda na engumba Gibea kino na bamboka mike. Batumbaki bamboka
mike nyonso epai wapi balekaki.

21

Bato ya libota ya Benjame

1 Mibali ya Isalaele balapaki ndayi, na Mitsipa, na koloba : « Moto moko
te kati na biso akopesa lisusu na libala mwana na ye ya mwasi epai ya
mobali ya libota ya Benjame. »
2 Bato bakendeki na Beteli, bavandaki wana liboso ya Nzambe kino na
pokwa. Batombolaki mingongo na bango mpe balelaki makasi.
3 Bazalaki koloba : « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele ! Mpo na nini
likambo ya boye ekomeli Isalaele ? Mpo na nini lelo, libota moko ezangi
kati na Isalaele ? »
4 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bato batongaki kuna etum-
belo ; batumbaki na likolo na yango bambeka ya kotumba mpe bambeka
ya boyokani.
5 Bongo bana ya Isalaele batunaki : « Kati na mabota nyonso ya Isalaele,
libota nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe ? »
Pamba te balapaki ndayi ete moto nyonso oyo akoya te na mayangani
yango liboso ya Yawe, na Mitsipa, basengeli koboma ye.
6 Bana ya Isalaele bakomaki na mawa mpo na bandeko na bango, bato
ya libota ya Benjame ; balobaki : « Mokolo ya lelo, libota moko elongwe
na Isalaele.
7 Tokosala ndenge nini mpo na kopesa na libala, basi epai ya mibali
oyo batikali na bomoi ? Nzokande tosili kolapa ndayi na Kombo na Yawe
ete tokopesa te na libala bana na biso ya basi epai ya mibali ya libota ya
Benjame. »
8 Boye, batunaki : « Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota nini eyaki
te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe, na Mitsipa ? »
Bamonaki ete kati na Galadi, moto moko te ya Yabeshi ayaki na molako
mpe na mayangani.
9 Pamba te tango batangaki bato, bamonaki ete kati na Galadi, moto
moko te ya Yabeshi azalaki wana.
10 Lisanga etindelaki bango basoda nkoto zomi na mibale, bapesaki
bango mitindo oyo : « Bokende koboma na mopanga bato nyonso ya
Yabeshi ya Galadi elongo na basi mpe bana.
11 Tala makambo oyo bokosala : ‹ Bokobebisa mobali nyonso mpe
mwasi nyonso oyo ayebi nzoto ya mibali. › »
12 Kati na bato ya Yabeshi ya Galadi, bamonaki bilenge basi nkama minei
oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te ; bazwaki bango mpe bamemaki bango
na molako, na Silo, kati na mokili ya Kanana.
13 Lisanga mobimba etindaki sango ya kimia epai ya bato ya libota ya
Benjame, oyo bazalaki na libanga monene ya Rimoni.
14 Boye, na tango wana, bato ya libota ya Benjame bazongaki, mpe
lisanga mobimba epesaki bango na libala, basi ya Yabeshi ya Galadi oyo
batikaki na bomoi. Kasi basi yango bazalaki ya kokoka te mpo na bango
nyonso.

15 Bato bayokaki mawa mpo na bato ya libota ya Benjame, pamba te
Yawe alongolaki libota moko kati na mabota ya Isalaele.
16 Bakambi ya lisanga balobaki : « Tokosala ndenge nini mpo na kozwa
basi ya kopesa na libala mpo na mibali oyo batikali, pamba te basi ya
libota ya Benjame basili kokufa ? »
17 Balobaki lisusu : « Bato ya libota ya Benjame oyo batikali basengeli
kozala na bakitani na bango, mpo ete ekolo elimwa te kati na Isalaele.
18 Tokoki te kopesa bango bana na biso ya basi na libala, pamba te, biso
bana ya Isalaele, tolapaki ndayi oyo : ‹ Alakelama mabe, moto nyonso oyo
akobalisa mwana na ye ya mwasi na mobali ya libota ya Benjame. › »
19 Bongo balobaki : « Tala, feti moko ya Yawe ezalaka mibu nyonso, kati
na Silo oyo ezali na ngambo ya nor ya Beteli mpe na ngambo ya este ya
nzela oyo ekenda longwa na Beteli kino na Sishemi, mpe na ngambo ya
sude ya Lebona. »
20 Boye bapesaki mitindo oyo epai ya bato ya libota ya Benjame :
« Bokende kobombama kati na bilanga ya vino
21 mpe botala malamu. Tango bokomona bana basi ya Silo babimi mpo
na kobina, bobimela bango wuta na bilanga ya vino, mpe moko na moko
kati na bino akanga mwasi moko kati na bana ya Silo mpe azonga na ye
na mokili ya Benjame.
22 Tango batata na bango to bandeko na bango ya mibali bakoya kolela
epai na biso, tokoloba na bango : ‹ Bosalela bango ngolu mpo na biso,
pamba te tozwelaki bango basi te na tango ya bitumba. Bozali na bino
na ngambo te, pamba te bino te bato bopesaki bana na bino ya basi na
libala. › »
23 Bato ya libota ya Benjame basalaki bongo. Tango bana basi bazalaki
kobina, mobali moko na moko akangaki mwana mwasi moko mpe
amemaki ye mpo ete azala mwasi na ye. Bongo bazongaki na mabele
na bango, batongaki bingumba mpe bavandaki kuna.
24 Na tango wana, bana ya Isalaele balongwaki na esika wana mpe
bazongaki na bandako na bango, na bituka na bango mpe na mabota ya
botata na bango, moto na moto na mabele na ye.
25 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te ; moto na
moto azalaki kosala makambo oyo azalaki komona ete ezali malamu.

Rite

Libota ya Elimeleki kati na Moabi

1 Na mikolo oyo bilombe bazalaki koyangela, nzala makasi ezalaki kati
na mokili. Mobali moko ya Beteleemi ya Yuda, elongo na mwasi na ye
mpe bana na ye mibale ya mibali, bakendeki kovanda na mboka Moabi.
2 Kombo ya mobali yango ezalaki « Elimeleki ; » kombo ya mwasi na
ye ezalaki « Naomi ; » mpe bakombo ya bana na ye ya mibali ezalaki
« Maaloni » mpe « Kilioni. » Bazalaki bato ya libota ya Efrate mpe
bawutaki na Beteleemi ya Yuda. Bakendeki na Moabi mpe bavandaki
kuna.
3 Elimeleki, mobali ya Naomi, akufaki ; mpe Naomi atikalaki ye moko
elongo na bana na ye mibale ya mibali.
4 Bana na ye mibale ya mibali babalaki basi ya Moabi : ya liboso, kombo
na ye ezalaki « Oripa ; » mpe ya mibale, « Rite. » Sima na bango kowumela
kuna mibu pene zomi,
5 Maaloni mpe Kilioni bakufaki. Naomi atikalaki ye moko, azangaki bana
na ye mibale ya mibali mpe mobali na ye.

Naomi mpe Rite bazongi na Beteleemi

6 Tango Naomi ayokaki wuta na Moabi ete Yawe ayaki mpo na kosunga
bato na Ye na kopesa bango biloko ya kolia, ye elongo na babokilo na ye
ya basi babongamaki mpo na kozonga na Yuda wuta na Moabi.
7 Elongo na babokilo na ye mibale ya basi, Naomi alongwaki na esika oyo
azalaki kovanda mpe azwaki nzela mpo na kozonga na mokili ya Yuda.
8 Bongo Naomi alobaki na babokilo na ye mibale ya basi :
— Bozonga, moto na moto na ndako ya mama na ye. Tika ete Yawe
asalela bino bolamu ndenge bosalaki bolamu epai ya bato oyo bakufaki
mpe epai na ngai moko.
9 Tika ete Yawe apesa na moko na moko na bino bopemi kati na ndako
ya mobali mosusu.
Bongo Naomi apesaki bango beze, mpe balelaki makasi.
10 Sima, balobaki na ye :
— Tokokende elongo na yo, epai ya bato na yo.
11 Kasi Naomi azongiselaki bango :
— Bana na ngai ya basi, bozonga na bandako na bino. Mpo na nini
kolanda ngai ? Boni, nakoki lisusu kobota bana mibali oyo bakoki kozala
mibali na bino ?
12 Bana na ngai, bozonga epai na bino ; nakomi mobange makasi,
nakokoka lisusu kobala te. Ata soki nakanisi ete nazali nanu na elikya
ya kobota, mpe, na butu ya lelo, nasangisi nzoto na mobali, mpe naboti
bana mibali,
13 boni, bokokoka penza kozela kino bakokola ? Bokokoba kaka
kozanga kobala mpo na bango ? Te, bana na ngai ! Mawa na ngai ezali
makasi koleka mawa na bino, pamba te loboko na Yawe eyokisi ngai pasi
makasi.
14 Tango bayokaki bongo, balelaki lisusu. Boye Oripa apesaki mama-
bokilo na ye beze mpe mbote ya suka. Kasi Rite akangamaki kaka na ye.
15 Naomi alobaki na Rite :
— Tala, mbanda na yo azongi epai ya bato na ye mpe epai ya
banzambe na ye ; yo mpe zonga elongo na ye.

16 Kasi Rite azongiselaki ye :
— Kotindika ngai na makasi te ete natika yo to napengwa na nzela na yo ; pamba te na esika nyonso oyo yo okokende nde ngai mpe nakokende, mpe na esika nyonso oyo yo okovanda nde ngai mpe nakovanda ; bato na yo bakozala bato na ngai, mpe Nzambe na yo akozala Nzambe na ngai.
17 Na esika oyo yo okokufa nde ngai mpe nakokufa, mpe na esika yango nde bakokunda ngai. Tika ete Yawe apesa ngai etumbu ya makasi soki eloko mosusu ekaboli biso longola kaka kufa.
18 Tango Naomi amonaki ete Rite atingami kaka kokende na ye elongo, atikaki kotindika ye na makasi.
19 Yango wana, bango mibale bakendeki kino bakomaki na Beteleemi. Tango bakomaki na Beteleemi, engumba mobimba eyokaki mawa mpo na bango. Mpe basi batunaki :
— Oyo Naomi ?
20 Ye alobaki na bango :
— Bobenga ngai lisusu Naomi te, kasi Mara ; pamba te Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa mingi.
21 Nazalaki na biloko ebele tango nakendeki, kasi Yawe azongisi ngai maboko pamba. Bongo mpo na nini kobenga ngai lisusu Naomi ? Yawe ayokisi ngai pasi, mpe Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa.
22 Ndenge wana nde Naomi azongaki na Yuda wuta na Moabi, elongo na Rite, moto ya Moabi, bokilo na ye ya mwasi. Bakomaki na Beteleemi, na ebandeli ya tango oyo babukaka bambuma ya orje.

2

Rite akutani na Boazi
1 Naomi azalaki na ndeko moko kati na libota ya mobali na ye ; ndeko yango azalaki ya etuka ya Elimeleki, azalaki penza na bozwi mingi ; kombo na ye ezalaki « Boazi. »
2 Rite, moto ya Moabi, alobaki na Naomi :
— Okoki kopesa ngai nzela ya kokende na bilanga mpo na kolokota mito ya ble, oyo bato oyo bakataka ble batiki. Nakozala na sima ya moto oyo akosalela ngai ngolu.
Naomi alobaki na ye :
— Mwana na ngai, kende.
3 Rite akendeki mpe abandaki kolokota ble na bilanga, na sima ya bato oyo bakataka ble. Akutanaki na libaku ya malamu, pamba te ayaki kososola ete azali kosala kati na elanga ya Boazi, moto ya etuka ya Elimeleki.
4 Sima na mwa tango, Boazi awutaki na Beteleemi ; ayaki ye moko, apesaki mbote na bato oyo bakataka ble na koloba :
— Tika ete Yawe azala elongo na bino !
Bazongiselaki ye :
— Tika ete Yawe apambola yo !
5 Boazi atunaki mokambi ya bato oyo bakataka ble :
— Elenge mwasi wana azali ya nani ?
6 Mokambi ya bato oyo bakataka ble azongisaki :
— Azali elenge mwasi ya Moabi ; ayaki elongo na Naomi wuta na mboka Moabi.
7 Asengaki biso nzela ya kolokota mito ya ble, oyo etikalaka tango bakangaka maboke, na sima ya bato oyo bakataka ble. Na tongo ya lelo,

akotaki na bilanga mpe azali kosala na molende nyonso ; kino sik'oyo, apemi kaka tango moke.

8 Boazi alobaki na Rite :

— Yoka ngai malamu, mwana na ngai ya mwasi : « Kokende kolokota ble na bilanga mosusu te mpe kokende mosika ya elanga oyo te, kasi vanda awa elongo na basali na ngai ya basi.

9 Tala malamu bilanga oyo epai wapi bato bazali kokata ble mpe zala na sima ya bana basi oyo bazali kolokota ble. Nalobi na mibali ete basimba yo te. Tango nyonso ozali na posa ya mayi, kende mpe mela na bambeki oyo mibali batondisi. »

10 Tango Rite ayokaki bongo, agumbamaki, elongi kino na mabele. Alobaki :

— Mpo na nini nazwi ngolu ya boye na miso na yo ? Mpo na nini ozali kopesa ngai lokumu ya boye, ngai oyo nazali mopaya ?

11 Boazi azongisaki :

— Bayebisaki ngai makambo nyonso oyo osalaki mpo na mama-bokilo na yo wuta tango mobali na ye akufaki, ndenge otikaki tata mpe mama na yo, mboka epai wapi obotama, mpe oyaki kovanda elongo na bato oyo oyebaki liboso te.

12 Tika ete Yawe afuta yo mpo na makambo oyo osalaki. Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, afuta yo koleka, lokola oyaki kobombama na se ya mapapu na Ye !

13 Rite alobaki :

— Tika ete nakoba kozwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. Obondisi motema na ngai, osololi na mwasi mosali na yo na boboto nyonso. Nzokande, nakokani te ata na moko ya basali na yo ya basi.

14 Na tango ya kolia, Boazi alobaki na ye : « Pusana awa mpe kamata eteni ya lipa, zindisa yango na vino. »

Tango avandaki elongo na bato oyo bakataka ble, Boazi apesaki ye ndambo ya bambuma bakalinga. Aliaki ndenge alingaki mpe atikaki mosusu.

15 Tango atelemaki mpo na kolokota lisusu ble, Boazi apesaki mitindo epai ya basali na ye : « Botika ye kolokota ata oyo ezali na kati-kati ya maboke, botungisa ye te.

16 Bokoki mpe kokweyisa bambuma mpo na ye, mpo ete alokota na ye, mpe bozomela ye te. »

17 Boye Rite alokotaki ble na elanga kino na pokwa, aningisaki oyo alokotaki mpe azwaki bakilo pene tuku minei ya bambuma ya orje.

18 Amemaki yango na engumba, mpe mama-bokilo na ye amonaki bambuma oyo alokotaki. Rite abimisaki lisusu biloko oyo atikaki tango atondaki mpe apesaki yango epai ya mama-bokilo na ye.

19 Naomi atunaki Rite :

— Lelo, olokotaki ble na esika nini ? Osalaki na esika nini ? Tika ete moto oyo apesi yo lokumu ya boye apambolama !

Bongo Rite ayebisaki mama-bokilo na ye makambo oyo etali nkolo ya esika epai wapi asalaki. Alobaki : « Kombo ya moto yango ezali Boazi. »

20 Naomi alobaki na bokilo na ye ya mwasi : « Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo atiki te kotalisa bolamu na Ye epai na biso bato ya bomoi mpe epai na bakufi. Mobali wana azali ndeko na biso ya pembeni, azali kati na molongo ya bato oyo bakoki kosikola biso. »

21 Rite, moto ya Moabi, alobaki :

— Alobaki na ngai kutu : « Vanda elongo na basali na ngai kino bakosilisa kobuka bambuma na ngai nyonso. »

22 Naomi azongiselaki Rite, bokilo na ye ya mwasi :

— Ekozala malamu mpo na yo kotambolaka elongo na basali na ye ya basi ; pamba te soki okeyi na elanga ya moto mosusu, okoki komona pasi.

23 Boye Rite avandaki pembeni ya basali ya Boazi mpo na kolokota mito ya ble, kino tango ya kobuka bambuma ya orje mpe ya ble, esilaki. Awumelaki kovanda elongo na mama-bokilo na ye.

3

Rite Asengi

1 Mokolo moko, Naomi, mama-bokilo ya Rite, alobaki na ye :

— Mwana na ngai, nasengeli te koluka nzela mpo na bolamu na yo ?

2 Pamba te oyebi malamu ete Boazi, oyo osalaki elongo na basali na ye ya basi, azali ndeko na biso. Na pokwa ya lelo, akoyungola orje oyo basilaki kosopa na etando.

3 Boye, sukola malamu nzoto na yo, pakola mafuta mpe lata bilamba na yo, oyo eleki kitoko. Bongo, okokende na etando epai wapi akobeta orje na ye ; kasi sala ete Boazi ayeba te ete ozali na esika yango kino akosilisa kolia mpe komela.

4 Tango akokende kolala, okotala malamu esika nini akozala. Sima, okopusana, okolongola elamba oyo ezipi makolo na ye mpe okomilalisa wana, na makolo na ye. Ye moko akoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala.

5 Rite azongiselaki ye :

— Nakosala nyonso oyo oyebisi ngai.

6 Bongo Rite akendeki na etando mpe asalaki makambo nyonso oyo mama-bokilo na ye ayebisaki ye.

7 Tango Boazi asilisaki kolia mpe komela, motema na ye ezalaki na esengo ; akendeki kolala na suka ya mipiku ya orje. Bongo Rite apusanaki malembe-malembe, alongolaki elamba oyo ezipaki makolo ya Boazi mpe amilalisaki wana.

8 Na kati-kati ya butu, tango Boazi ayokaki malili, aminyololaki mpe amonaki mwasi alali na makolo na ye.

9 Atunaki ye :

— Yo ozali nani ?

Azongisaki :

— Ezali ngai Rite, mwasi mosali na yo. Tanda songe ya elamba na yo kino epai na ngai, pamba te ozali na ndingisa ya kosikola.

10 Boazi azongiselaki ye :

— Tika ete Yawe apambola yo, mwana na ngai ya mwasi ! Bosembo oyo otalisi sik'oyo, ezali monene koleka bosembo oyo otalisaki liboso ; pamba te otambolaki te sima na bilenge mibali, ezala bazwi to babola.

11 Mpe sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, kobanga te ; nakosalela yo nyonso oyo okosenga, pamba te bato nyonso ya esika oyo bayebi ete ozali mwasi ya malonga.

12 Sik'oyo, atako solo nazali na ndingisa ya kosikola, kasi ezali na mosikoli mosusu oyo azali pene na yo koleka ngai.

13 Boye, lekisa butu awa ; bongo lobi na tongo, tokotala soki moto yango akolinga kosikola yo. Soki akolinga, wana tika ye asikola yo ; kasi

soki aboyi, nalaki yo na Kombo na Yawe ete ngai nakosikola yo. Boye liboso ete tongo etana, lala awa.

14 Boye Rite alalaki na makolo na ye mpe alamukaki na tongo-tongo, wana molili ezalaki nanu kopekisa bato komonana malamu ; pamba te Boazi alobaki : « Moto moko te ayeba ete mwasi moko ayaki na etando oyo. »

15 Liboso ete akende, Boazi ayebisaki ye : « Pesa ngai elamba oyo olati, simba yango malamu. » Wana Rite asimbaki yango malamu, Boazi atielaki ye bakilo pene tuku mibale ya orje mpe asungaki ye mpo na kotombola mpe kotia yango na moto. Mpe Rite azongaki na engumba.

16 Tango Rite akomaki epai ya mama-bokilo na ye, Naomi atunaki ye :

— Mwana na ngai ya mwasi, makambo eleki ndenge nini ?

Boye Rite ayebisaki ye makambo oyo Boazi asalaki mpo na ye.

17 Mpe abakisaki : « Apesaki ngai kutu bakilo tuku mibale ya orje oyo, pamba te ayebisaki ngai : ‹ Kozonga maboko pamba te epai ya mama-bokilo na yo. › »

18 Bongo Naomi alobaki na ye :

— Sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, vanda awa kino okomona ndenge makambo oyo ekosuka ; pamba te mobali wana akozala na kimia te kino akosilisa likambo oyo, kaka na mokolo ya lelo.

4

Libala ya Boazi mpe Rite

1 Wana Boazi akendeki na ekuke ya engumba mpe avandaki kuna, amonaki mosikoli, oyo Boazi alobaki ete ye nde azali na ndingisa ya kosikola Rite, azali koleka. Boazi alobaki na ye : « Ndeko na ngai ya mobali, yaka nanu mpe vanda awa. » Moto yango apusanaki mpe avandaki.

2 Boazi abengaki mibali zomi kati na bakambi ya engumba mpe asengaki ete bavanda na bango elongo. Tango bavandaki,

3 Boazi alobaki na mosikoli ya Rite :

— Naomi oyo awutaki na mokili ya Moabi azali koteka elanga ya Elimeleki, ndeko na biso.

4 Ngai nazwaki likanisi ya koyebisa yo mpe kosenga na yo ete osomba na yo yango na miso ya bavandi ya engumba mpe ya bakambi oyo bazali awa. Soki ondimi kosomba yango, somba na yo. Soki te, yebisa ngai mpo ete nayeba ; pamba te yo nde ozali moto ya liboso oyo azali na ndingisa ya kosomba yango, mpe ngai nazali na ndingisa sima na yo.

Moto yango azongiselaki ye :

— Iyo, nakosomba yango.

5 Boazi alobaki :

— Na mokolo oyo okosomba elanga na maboko ya Naomi, okozwa mpe Rite, moto ya Moabi, mwasi akufisa mobali ; mpo na kosala ete kombo ya mowei etikala na libula na ye.

6 Mosikoli alobaki :

— Nakoki kosikola yango te, noki te nakotia mobulu kati na libula na ngai. Sikola yango yo moko, pamba te ngai nakoki te kosala yango.

7 Nzokande, na tango ya kala kati na Isalaele, mpo na kosikola mpe kopesa libula, moto moko azalaki kolongola sapatu na ye mpe kopesa yango epai ya moto mosusu. Sapatu yango ezalaki lokola elembo ya litatoli kati na Isalaele.

8 Mosikoli alobaki na Boazi :

— Yo moko somba yango.
Boye, alongolaki sapatu na ye.
9 Boazi ayebisaki bampaka mpe bato nyonso :
— Bino moko bozali batatoli ete nasombi na maboko ya Naomi libula nyonso ya Elimeleki, ya Kilioni mpe ya Maaloni.
10 Nazwi lisusu Rite, moto ya Moabi, oyo azalaki mwasi ya Maaloni oyo akufa, mpo ete azala mwasi na ngai, mpo na kosala ete kombo na ye etikala na libula na ye, ete ebunga te kati na bandeko na ye mpe kati na buku ya leta ya engumba na ye. Bino bozali batatoli na yango lelo.
11 Boye, bampaka mpe bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya engumba balobaki :
— Iyo, biso moko tozali batatoli. Tika ete Yawe akomisa mwasi oyo azali koya na ndako na yo, lokola Rasheli mpe Lea, oyo batongaki elongo libota ya Isalaele. Tika ete okoma moto monene kati na Efrata mpe moto ya lokumu kati na Beteleemi !
12 Tika ete bakitani oyo Yawe akopesa yo na nzela ya elenge mwasi oyo, bakomisa ndako na yo lokola ndako ya Peretsi oyo Tamari abotelaki Yuda !

13 Boye, Boazi akamataki Rite mpe abalaki ye. Sima na Boazi kosangisa na ye nzoto, Yawe asalelaki Rite ngolu : azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali.
14 Basi balobaki na Naomi :
« Tika ete Yawe akumisama ;
Ye oyo, na mokolo ya lelo, atiki yo te
kozanga mosikoli oyo kombo na ye
ekokende sango kati na Isalaele !
15 Akoyeisa bomoi na yo sika
mpe akosunga yo na kimobange na yo,
pamba te bokilo na yo, oyo alingaka yo
mpe azali na motuya na miso na yo
koleka bana mibali sambo,
aboteli yo mwana mobali. »
16 Naomi azwaki mwana, atiaki ye na tolo na ye mpe akomaki mama mobokoli na ye.
17 Basi ya mboka wana balobaki : « Naomi aboti mwana mobali ! » Bapesaki mwana mobali yango kombo « Obedi. » Obedi abotaki Izayi, mpe Izayi abotaki Davidi.

18 Tala libota ya Peretsi :

Peretsi abotaki Etsironi,
19 Etsironi abotaki Rami,
Rami abotaki Aminadabi,
20 Aminadabi abotaki Nashoni,
Nashoni abotaki Salima,
21 Salima abotaki Boazi,
Boazi abotaki Obedi,
22 Obedi abotaki Izayi,
Izayi abotaki Davidi.

1 Samuele

Kobotama ya Samuele

1 Kati na engumba Ramataimi-Tsofimi ya etuka ya bangomba ya
Efrayimi, ezalaki na mobali moko ; kombo na ye ezalaki « Elikana. »
Azalaki mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Eliwu, mwana
mobali ya Towu, mwana mobali ya Tsufi, moto ya Efrayimi.
2 Elikana azalaki na basi mibale : moko, kombo na ye ezalaki « Penina ; »
mosusu, « Ana. » Penina azalaki na bana, kasi Ana azalaki na mwana te.
3 Mibu nyonso, Elikana azalaki kolongwa na engumba na ye mpo na
kokende kogumbamela Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe kobonzela Ye
mbeka na Silo epai wapi Ofini mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli,
bazalaki Banganga-Nzambe.
4 Bongo, soki mokolo na ye ya kobonza mbeka ekoki, Elikana azalaki na
momesano ya kopesa biteni ya mbeka na ye epai ya Penina, mwasi na ye,
mpe epai ya bana nyonso ya Penina, ya mibali mpe ya basi.
5 Kasi epai ya Ana, azalaki kopesa biteni yango mbala mibale, pamba te
azalaki kolinga ye, atako Yawe akangaki ye mabota.
6 Nzokande, lokola Yawe akangaki ye mabota, mbanda na ye azalaki
kaka kotiola ye tango nyonso mpo ete atomboka.
7 Elikana azalaki kosala bongo mibu nyonso. Mpe tango nyonso Ana
azalaki kokende na Ndako ya Yawe, mbanda na ye, Penina, azalaki kotika
te kotiola ye. Bongo, lokola Ana azalaki kolela mpe azalaki kolia te,
8 Elikana, mobali na ye, atunaki ye : « Ana, mpo na nini ozali kolela ?
Mpo na nini ozali kolia te ? Mpo na nini ozali na mawa boye ? Boni, ngai
nazali na motuya te mpo na yo koleka bana mibali zomi ? »

Libondeli ya Ana

9 Mokolo moko, sima na bango kolia mpe komela na Silo, Ana atelemaki
mpe akendeki na Ndako ya Yawe. Ezalaki na ngonga oyo Nganga-Nzambe
Eli avandaki na kiti, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe.
10 Wana Ana azalaki na pasi na motema, abondelaki Yawe na kolela
mingi.
11 Bongo apesaki elaka, alobaki : « Eh Yawe, Mokonzi ya mampinga, soki
kaka otali pasi ya mwasi mowumbu na Yo, soki okanisi ngai mpe obosani
te mwasi mosali na Yo, kasi opesi ye mwana mobali, nakokaba ye epai na
Yawe mpo na mikolo nyonso ya bomoi na ye, mpe bakotikala kokata suki
ya moto na ye te. »
12 Lokola azalaki kobenda libondeli na ye molayi liboso ya Yawe, Eli
azalaki kotala malamu-malamu monoko na ye.
13 Mpe wana Ana azalaki kobondela na se ya motema, bibebu na ye
ezalaki koningana, kasi mongongo ezalaki koyokana te. Mpe Eli akanisaki
ete Ana alangwe masanga.
14 Eli alobaki na Ana :
— Kino tango nini okozala na milangwa ? Longola milangwa na yo.
15 Ana azongisaki :
— Te, nkolo na ngai ! Nalangwe te, nameli ata vino to masanga makasi
te. Kasi nazali na mawa mingi ; nazalaki kosopa motema na ngai epai
na Yawe.

16 Kozwa mwasi mowumbu na yo te lokola mwasi ya mobulu, pamba
te ezali mawa ya motema na ngai mpe monene ya pasi na ngai nde etindi
ngai kobondela kino tango oyo.
17 Eli azongisaki :
— Kende na kimia, mpe tika ete Nzambe ya Isalaele apesa yo, oyo
osengi Ye.
18 Ana alobaki :
— Tika ete mwasi mowumbu na yo azwa ngolu na miso na yo.
Boye Ana azongaki, aliaki mpe elongi na ye ezalaki lisusu ya mawa te.
19 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Elikana mpe libota na ye
balamukaki mpe bagumbamelaki Yawe ; sima na yango, bazongaki epai
na bango, na Rama.

Mbotama ya Samuele

Elikana asangisaki nzoto na Ana, mwasi na ye, mpe Yawe akaniselaki
Ana.
20 Boye Ana akomaki na zemi mpe, sima na mwa mikolo, abotaki mwana
mobali. Apesaki ye kombo « Samuele, » pamba te alobaki : « Mpo ete
nasengaki ye epai na Yawe. »

21 Na mobu oyo elandaki, Elikana, elongo na libota na ye mobimba,
akendeki lisusu kobonzela Yawe mbeka ya mibu nyonso mpe kokokisa
elaka na ye.
22 Kasi lokola Ana akendeki te, alobaki na mobali na ye :
— Soki nakati mwana komela mabele nde nakomema ye mpo na
kotalisa ye epai na Yawe ; bongo akovanda kuna mpo na libela.
23 Elikana, mobali na ye, alobaki :
— Oyo omoni ete ezali malamu, sala yango. Vanda awa kino okokata
mwana komela mabele. Tika ete Yawe asunga yo mpo ete okokisa kaka
elaka na yo.
Boye Ana atikalaki na ndako, akobaki komelisa mwana mabele kino
tango akataki ye komela.
24 Sima na ye kokata mwana komela mabele, Ana akamataki ye, ndenge
kaka azalaki nanu moke bongo ; amemaki ye na Ndako ya Yawe, na Silo,
elongo na ngombe ya mobali ya mibu misato, bakilo zomi ya farine, mpe
mbeki moko ya vino.
25 Sima na bango koboma ngombe mpo na kobonza yango lokola mbeka,
bamemaki mwana epai ya Eli.
26 Ana alobaki na ye :
— Limbisa ngai, nkolo na ngai ; nazali mwasi oyo atelemaki awa
pembeni na yo mpo na kobondela Yawe.
27 Nazalaki kobondela mpo ete nazwa mwana oyo, mpe Yawe asilaki
kopesa ngai oyo nasengaki Ye.
28 Boye, ngai mpe nakabi ye sik'oyo epai na Yawe : bomoi na ye
mobimba, akozala ya Yawe.
Sima na yango, agumbamelaki Yawe na esika yango.

2

Losambo ya Ana

1 Ana asambelaki na maloba oyo :
Motema na ngai ezali kosepela mpo na Yawe
mpo ete alendisi bomoi na ngai.
Wana nazali na esengo mpo ete okangoli ngai,

monoko na ngai ekotelemela banguna na ngai.
2 Moko te azali bule lokola Yawe ;
moko te, bobele Yo.
Libanga moko te ezali lokola Nzambe na biso.
3 Bolobaloba maloba ebele te ya lolendo,
mpe tika ete lofundu ebima na monoko na bino te,
pamba te Yawe azali Nzambe oyo ayebi nyonso
mpe asambisaka misala nyonso ya bato.
4 Tolotolo ya bilombe ebukani,
kasi bato na bolembu bazwi makasi.
5 Bato oyo bazalaki na bozwi ebele
bakomi koluka mosala mpo na bilei,
kasi ba-oyo bazalaki kokelela batiki kosala.
Mwasi oyo abotaki te akobota mbala sambo,
kasi mwasi oyo abotaki bana ebele akobota lisusu te.
6 Yawe abomaka mpe apesaka bomoi,
akitisaka bato na mokili ya bakufi mpe asekwisaka.
7 Yawe akomisaka moto mobola,
mpe akomisaka moto mozwi ;
akitisaka mpe atombolaka.
8 Alongolaka mobola na putulu,
mpe abimisaka na fulu moto oyo azanga ;
mpo ete avandisa bango esika moko na bato ya lokumu
mpe apesa bango kiti ya lokumu lokola libula.
Pamba te miboko ya mabele ezali ya Yawe,
mpe ezali na likolo na yango nde atia mokili.
9 Yawe akobatelaka makolo ya babulami na Ye,
kasi bato mabe bakobunga kati na molili.

Moto akotikala kolonga te na makasi na ye moko.
10 Bato oyo batiaka tembe na Yawe bakopanzana,
pamba te akokweyisela bango kake wuta na likolo.
Yawe akosambisa mokili mobimba,
akopesa mokonzi na yango nguya
mpe akobakisa makasi ya mopakolami na Ye.
11 Sima na yango, Elikana azongaki na ndako na ye, na Rama ; kasi mwana atikalaki mpo na kosalela Yawe na bokambami ya Nganga-Nzambe Eli.

Mabe ya bana mibali ya Eli

12 Bana mibali ya Eli bazalaki kilikili, bayebaki Yawe te.
13 Tala ndenge nini Banganga-Nzambe oyo bazalaki kosala na miso ya bato : tango nyonso moto moko azalaki koya kobonza mbeka, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya na ngonga ya kotumba mbeka yango, azalaki kosimba kanya ya misapi misato na loboko na ye,
14 azalaki kokotisa yango na sani, na nzungu, na kikalungu to na mbeki ; mpe azalaki kokamata, mpo na Nganga-Nzambe, eteni nyonso ya nyama oyo ezalaki kokangama na kanya. Ezali ndenge wana nde bana mibali ya Eli bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kokende kuna na Silo.
15 Kutu, liboso ete mafuta ya mbeka etumbama, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya koloba na moto oyo azalaki kobonza mbeka : « Longolaka libela eteni ya Nganga-Nzambe, pamba te akondima te kozwa

na maboko na yo nyama oyo yo moko otumbi ; kasi akondima kaka nyama ya mobesu. »
16 Bongo soki moto yango azongiseli mosali ya Nganga-Nzambe : « Tika ete mafuta etumbama nanu, bongo okozwa, na sima, eteni oyo olingi, » mosali azalaki kozongisa : « Te ! Pesa ngai yango nde sik'oyo, noki te nakozwa yango na makasi. »
17 Lisumu oyo ya bana mibali ya Eli ezalaki monene na miso ya Yawe, pamba te bazalaki kozwa na limemia te mbeka oyo ebonzami mpo na Yawe.

Samuele mpe baboti na ye

18 Kasi Samuele azalaki kosala mosala na ye liboso ya Yawe. Elenge mobali Samuele azalaki kolata efode ya lino.
19 Mibu nyonso, mama na ye azalaki kotongela ye nzambala ya moke, mpe azalaki komemela ye yango tango nyonso azalaki kokende elongo na mobali na ye mpo na kobonza mbeka.
20 Eli azalaki kopambola Elikana mpe mwasi na ye na maloba oyo : « Tika ete Yawe apesa yo bana na nzela ya mwasi oyo, mpo na kozwa esika ya mwana oyo asengaki na mabondeli mpe abonzaki epai na Yawe ! »
Sima na yango, bazongaki epai na bango.
21 Yawe asalelaki Ana ngolu, mpe Ana azwaki lisusu bazemi, abotaki bana mibali misato mpe bana basi mibale. Nzokande elenge mobali Samuele azalaki kokola liboso ya Yawe.

Eli mpe bana na ye ya mibali

22 Eli akomaki mobange makasi, mpe azalaki koyoka makambo nyonso oyo bana na ye ya mibali bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele ; azalaki mpe koyoka ete bazalaki kosangisa nzoto na basi oyo bazalaki kosala na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
23 Alobaki na bango : « Mpo na nini bozali kosala makambo mabe boye ? Nazali koyoka bato nyonso kolobela yango.
24 Te, bana na ngai ! Sango oyo nazali koyoka bato ya Yawe kopanza na tina na bino ezali malamu te.
25 Pamba te soki moto asali moninga na ye mabe, Nzambe akosambisa ye ; kasi soki moto asali lisumu epai na Yawe, nani akoloba mpo na ye ? »
Kasi bana batikalaki koyokela tata na bango te, pamba te ezalaki mokano ya Yawe mpo na koboma bango.
26 Elenge mobali Samuele akobaki kokola na nzoto, mpe azalaki kosepelisa Yawe mpe bato.

Etumbu mpo na Eli mpe libota na ye

27 Mokolo moko, moto moko na Nzambe ayaki epai ya Eli mpe alobaki na ye :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Boni, namimonisaki te na polele epai ya libota ya tata na yo tango bazalaki na Ejipito, na se ya bokonzi ya Faraon ?
28 Naponaki tata na yo kati na bikolo nyonso ya Isalaele mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe, mpo ete amata na etumbelo na Ngai, atumba mbeka ya malasi mpe alata efode liboso na Ngai. Napesaki lisusu, na libota ya tata na yo, makabo nyonso ya bana ya Isalaele, makabo oyo bazikisa na moto.
29 Bongo mpo na nini bozali kozwa na limemia te bambeka mpe makabo na Ngai, oyo napeselaki mitindo ete epesama kati na Ndako na Ngai ? Mpo na nini ozali kopesa bana na yo ya mibali lokumu koleka Ngai,

na ndenge bozali kolia biteni oyo eleki kitoko kati na bambeka oyo bato na Ngai, Isalaele, bazali kobonzela Ngai ?

30 Lokola ezali bongo, tala makambo oyo Ngai Yawe, Nzambe ya Isalaele, nalobi : ‹ Nalakaki ete libota na yo mpe libota ya tata na yo bakosalela Ngai tango nyonso lokola Banganga-Nzambe. › Kasi sik'oyo, Ngai Yawe nalobi : ‹ Esili ! Mosika na Ngai elaka oyo ! Bato oyo bazali kopesa Ngai lokumu, bango kaka nde Ngai nakopesa lokumu ; kasi ba-oyo bazali kotiola Ngai, nakoyokisa bango soni.

31 Mpe na mikolo oyo ezali koya, nakokomisa mikolo na yo mpe ya libota na yo mikuse, mpe mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota na yo.

32 Atako bakosalela Isalaele bolamu, kasi yo okomona pasi kati na Ndako na Ngai ; mpe mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota na yo.

33 Nzokande, kati na bato na yo, ekozala na moto moko oyo nakolongola te liboso ya etumbelo na Ngai, mpo ete obanda koyokelaka ye zuwa mpe obanda kozikaka motema ; kasi bana nyonso oyo bakobotama na ndako na yo bakokufa na bolenge na bango.

34 Mpe makambo oyo ekokweyela bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, ekozala elembo mpo na yo : bango mibale bakokufa mokolo moko.

35 Nakomiponela Nganga-Nzambe ya sembo oyo akosala kolanda motema mpe makanisi na Ngai. Nakobongisela ye libota moko oyo ekowumela, mpe akosala tango nyonso mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya mopakolami na Ngai.

36 Bongo moto nyonso oyo akotikala kati na libota na yo akobanda koya kofukama liboso na ye mpo na kozwa mbongo moko ya palata mpe eteni ya lipa, mpe akoloba : ‘ Kotisa ngai ata na mosala moko kati na misala ya bonganga-Nzambe mpo ete nazwaka ata eteni ya lipa. ’ › »

3

Yawe abengi Samuele

1 Elenge mobali Samuele azalaki kosalela Yawe na bokambami ya Eli. Na mikolo wana, Yawe azalaki koloba mingi te epai ya bato, mpe bimoniseli ezalaki mingi te.

2 Mokolo moko na butu, Nganga-Nzambe Eli azalaki ya kolala na esika na ye ; miso na ye elembaki mpe akokaki lisusu komona te.

3 Mwinda ya Esika ya bule ezalaki kopela, wana Samuele azalaki ya kolala kati na Tempelo ya Yawe, epai wapi Sanduku ya Nzambe ezalaki.

4 Yawe abengaki Samuele, mpe ye azongisaki :
— Ngai oyo !

5 Akendeki mbangu epai ya Eli mpe alobaki :
— Ngai oyo, obengi ngai !
Kasi Eli alobaki na ye :
— Nabengi yo te ! Zonga mpe lala.
Samuele akendeki mpe alalaki.

6 Yawe abengaki lisusu :
— Samuele !
Samuele alamukaki, azongaki epai ya Eli mpe alobaki :
— Ngai oyo, obengi ngai !
Eli alobaki na ye :
— Mwana na ngai, nabengi yo te. Zonga, kende kolala.

7 Nzokande, Samuele ayebaki nanu Yawe te mpe atikalaki nanu te
koyoka Yawe koloba na ye ata mbala moko.
8 Yawe abengaki Samuele na mbala ya misato ; mpe Samuele atelemaki,
akendeki epai ya Eli mpe alobaki :
— Ngai oyo, obengi ngai !
Bongo Eli asosolaki ete ezalaki Yawe nde azalaki kobenga elenge mobali.
9 Boye Eli alobaki na Samuele :
— Kende na yo kolala ; mpe soki abengi yo, okoloba : « Yawe loba,
pamba te mosali na Yo azali koyoka ! »
Samuele akendeki mpe alalaki na esika na ye.
10 Yawe ayaki mpe atelemaki wana ; abengaki lokola na mbala mosusu :
— Samuele ! Samuele !
Samuele azongisaki :
— Nkolo, loba, pamba te mosali na Yo azali koyoka.
11 Yawe alobaki na Samuele :
— Tala, nalingi kosala likambo moko oyo, kati na Isalaele, ekosala pasi
na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka yango.
12 Na tango wana, nakokokisa makambo nyonso oyo nayebisaki Eli
mpo na kotelemela libota na ye, wuta na ebandeli kino na suka.
13 Pamba te nayebisaki ye ete nakosambisa libota na ye mpo na libela,
mpo na masumu oyo ye ayebi, masumu oyo na nzela na yango bana na
ye ya mibali bamikomisaki mbindo, kasi ye apamelaki bango te.
14 Yango wana, nalapi ndayi mpo na ndako ya Eli ete mbeba ya libota
na ye ekotikala kolimbisama te, ezala na nzela ya bambeka to ya makabo.
15 Samuele alalaki kino na tongo. Bongo sima na ye kolamuka,
afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe. Azalaki kobanga koyebisa Eli
emoniseli oyo azwaki.
16 Kasi Eli abengaki Samuele mpe alobaki :
— Samuele, mwana na ngai !
Samuele azongisaki :
— Ngai oyo !
17 Eli atunaki ye :
— Makambo nini Yawe ayebisaki yo ? Kobombela ngai te. Tika ete
Nzambe apesa yo etumbu ya makasi soki obombeli ngai ata likambo
moko kati na nyonso oyo alobaki na yo.
18 Boye Samuele ayebisaki ye makambo nyonso, abombelaki ye ata
likambo moko te. Mpe Eli alobaki :
— Azali Yawe. Tika ete asala makambo oyo ezali malamu na miso na
Ye.
19 Wana Samuele azalaki kokola, Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki
kokokisa maloba na Ye nyonso.
20 Bato nyonso ya Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba,
bandimaki ete Samuele azali penza mosakoli ya Yawe.
21 Yawe akobaki komilakisa na Silo, pamba te azalaki komimonisa kuna
epai ya Samuele na nzela ya Liloba na Ye.

4

1 Mpe Samuele azalaki kokomisa maloba ya Yawe epai ya bato nyonso
ya Isalaele.

Bato ya Filisitia babotoli Sanduku

Na tango wana, bato ya Isalaele bakendeki kobundisa bato ya Filisitia.
Bato ya Isalaele batongaki molako na bango na Ebeni-Ezeri, mpe bato ya
Filisitia batongaki ya bango molako, na Afeki.
2 Bato ya Filisitia batandamaki mpo na kobundisa bato ya Isalaele. Mpe
wana bitumba ekomaki makasi, bato ya Filisitia balongaki bato ya Isalaele
mpe babomaki na bitumba yango basoda ya Isalaele, pene nkoto minei.
3 Tango basoda ya Isalaele bazongaki na molako, bampaka ya Isalaele
batunaki :
— Mpo na nini Yawe asali ete bato ya Filisitia balonga biso na mokolo
ya lelo ? Tokende kozwa Sanduku ya Boyokani ya Yawe, na Silo, mpo
ete eya kati na biso mpe ekangola biso na maboko ya banguna na biso.
4 Boye batindaki bato na Silo. Mpe longwa kuna, bamemaki Sanduku ya
Boyokani ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na kiti na Ye ya
bokonzi kati na basheribe. Ofini mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli,
bazalaki wana elongo na Sanduku ya Boyokani ya Nzambe.
5 Tango kaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki na molako,
bato nyonso ya Isalaele bagangaki na mongongo makasi, mpe mabele
eninganaki.
6 Bato ya Filisitia bayokaki koganga wana mpe batunaki :
— Koganga nyonso wana elakisi nini kati na molako ya Ba-Ebre ?
Wana bayokaki sango ete Sanduku ya Yawe ekoti kati na molako,
7 bato ya Filisitia babangaki mpe balobaki :
— Eh, tobebi na biso ! Nzambe akoti na molako ! Likambo ya boye
nanu esalema te !
8 Mawa na biso ! Nani akokangola biso na maboko ya Nzambe oyo
ya nguya ? Ezali Nzambe wana nde abomaki bato ya Ejipito na nzela ya
bitumbu ya ndenge na ndenge kati na esobe.
9 Bandeko bato ya Filisitia, boyika mpiko ! Bozala mibali, noki te
bokokoma bawumbu ya Ba-Ebre ndenge bango bazalaki bawumbu na
bino ! Bozala mibali mpe bobunda !
10 Boye bato ya Filisitia babundisaki bato ya Isalaele mpe balongaki.
Moto nyonso akimaki na ndako na ye ya kapo. Kokweyisama ya bato ya
Isalaele ezalaki ya makasi penza : motango ya basoda ya Isalaele, oyo
babundaka na makolo mpe bakufaki ezalaki nkoto tuku misato.
11 Bato ya Filisitia babotolaki Sanduku ya Nzambe, mpe bana mibali
mibale ya Eli, Ofini mpe Fineasi, bakufaki.

Kufa ya Eli

12 Moto moko ya ekolo ya Benjame akimaki mbangu longwa na bisika
oyo bazalaki kobunda mpe akomaki na Silo, na mokolo yango kaka ;
azalaki na bilamba epasuka, mpe na putulu, na moto na ye.
13 Akomaki na tango oyo Eli azalaki ya kovanda na kiti, pembeni ya
nzela, mpe azalaki kotala na ekenge, pamba te motema na ye ezalaki
na kimia te na tina na Sanduku ya Nzambe. Bongo tango moto yango
akotaki na engumba mpe apesaki sango ya makambo nyonso oyo ewutaki
kosalema, engumba mobimba egangaki.
14 Tango Eli ayokaki koganga yango, atunaki :
— Makelele oyo elakisi nini ?
Mpe moto yango ayaki na lombangu kopesa sango epai ya Eli.
15 Nzokande Eli azalaki na mibu tuku libwa na mwambe ya mbotama ;
miso na ye elembaki makasi, akokaki komona lisusu te.
16 Alobaki na Eli :
— Nawuti na esika ya bitumba, nawuti kokima kuna kaka lelo.

Eli atunaki ye :
— Mwana na ngai, makambo nini eleki kuna ?
17 Moto oyo amemaki sango azongisaki :
— Bato ya Isalaele bakimi liboso ya bato ya Filisitia, mpe ebele kati na bango bakufi ; ezala bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, bakufi. Bato ya Filisitia babotoli Sanduku ya Nzambe.
18 Tango kaka moto wana atangaki kombo ya Sanduku ya Nzambe, Eli akweyaki makalikali longwa na kiti na ye, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe, kingo na ye ebukanaki, mpe akufaki, pamba te azalaki mobange mpe nzoto minene. Akambaki Isalaele mibu tuku minei.
19 Bokilo na ye ya mwasi, mwasi ya Fineasi, azalaki na zemi mpe akomaki pembeni ya kobota. Tango kaka ayokaki sango ete babotoli Sanduku ya Nzambe, ete tata-bokilo na ye mpe mobali na ye bakufi, agunzamaki, abandaki mbala moko pasi ya kobota, mpe abotaki.
20 Lokola akomaki pene ya kokufa, basi oyo bazingelaki ye balobaki na ye :
— Kobanga te ! Oboti mwana mobali !
Kasi ye apesaki eyano moko te mpe atiaki makanisi na ye kuna te.
21 Apesaki mwana yango kombo « I-Kabodi » oyo elingi kolakisa : Nkembo elongwe na Isalaele !
Atiaki makanisi na ye na Sanduku ya Nzambe, oyo babotoli, na tata-bokilo na ye mpe na mobali na ye, oyo bakufi.
22 Alobaki : « Nkembo elongwe na Isalaele, pamba te babotoli Sanduku ya Nzambe. »

5

Sanduku kati na Asidodi mpe Ekroni

1 Sima na bango kobotola Sanduku ya Nzambe, bato ya Filisitia balongolaki yango na Ebeni-Ezeri mpe bakendeki na yango na Asidodi.
2 Bato ya Filisitia bakotisaki Sanduku ya Nzambe kati na tempelo ya Dagoni, nzambe na bango, mpe batiaki yango pembeni ya ekeko ya Dagoni.
3 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bato ya Asidodi balamukaki mpe bamonaki Dagoni, nzambe na bango, akweya na mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe. Bazwaki mpe batelemisaki Dagoni, mpe bazongisaki ye na esika na ye.
4 Kasi tango balamukaki na tongo ya mokolo mosusu oyo elandaki, bamonaki lisusu Dagoni akweya na mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe, moto mpe maboko ekatana, mpe etandama na ekotelo ; kaka nzoto na ye nde etikalaki.
5 Yango wana, kino na mokolo ya lelo, banganga-nzambe ya Dagoni mpe bato mosusu oyo bakotaka na tempelo ya nzambe Dagoni, na Asidodi, banyataka zingazinga ya ekotelo te.
6 Loboko na Yawe etelemelaki bato ya Asidodi mpe ya zingazinga, ebebisaki bango mpe ekweyiselaki bango bokono ya pota ya libumu.
7 Tango bato ya Asidodi bamonaki makambo oyo ekomelaki bango, balobaki :
— Sanduku ya Nzambe ya Isalaele esengeli lisusu te kozala awa elongo na biso, pamba te Nzambe oyo anyokoli biso mingi na nguya na Ye ; anyokoli biso mpe anyokoli Dagoni, nzambe na biso.
8 Na bongo, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato ya Filisitia, batunaki bango :

— Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Nzambe ya Isalaele.
Bazongisaki :
— Sanduku ya Nzambe ya Isalaele esengeli kokende na Gati.
Boye bamemaki Sanduku ya Nzambe ya Isalaele na Gati.
9 Kasi sima na bango komema yango kuna, loboko na Yawe etelemelaki lisusu bato ya engumba wana, ekotisaki pasi kati na bango : Yawe akweyiselaki bato ya engumba bokono ya « mosomba, » kobanda na bilenge kino na mikolo.
10 Bongo batindaki Sanduku ya Nzambe na Ekroni.
Tango Sanduku ya Nzambe ekotaki na Ekroni, bato ya Ekroni bagangaki :
— Bamemi Sanduku ya Nzambe ya Isalaele epai na biso mpo ete baboma biso mpe baboma bato na biso.
11 Boye, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato ya Filisitia ; balobaki na bango :
— Bolongola Sanduku ya Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango na esika na yango ; noki te ekoboma biso mpe ekoboma bato na biso.
Somo ya kufa ekangaki engumba mobimba, pamba te loboko na Yawe ezalaki kobebisa makasi kati na yango.
12 Bato oyo bakufaki te bazwaki bokono ya pota ya libumu, mpe koganga ya engumba emataki kino na likolo.

6

Sanduku ezongi na Isalaele

1 Sima na Sanduku ya Yawe kosala sanza sambo kati na mokili ya bato ya Filisitia,
2 bato ya Filisitia babengisaki Banganga-Nzambe mpe bato ya soloka, balobaki na bango :
— Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Yawe ? Boyebisa biso ndenge nini tokoki kozongisa yango na esika na yango.
3 Bazongisaki :
— Soki bolingi kozongisa Sanduku ya Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango ya pamba te, kasi bozongisa yango elongo na bambeka mpo na masumu ; bongo bokobika na bokono, mpe bokoyeba mpo na nini loboko na Yawe etikaki te konyokola bino.
4 Bato ya Filisitia batunaki :
— Mbeka ya masumu ya lolenge nini tosengeli kobonzela Yawe ?
Bazongisaki :
— Kolanda motango ya bakambi ya bato ya Filisitia, bobonzela Ye biloko mitano ya wolo, oyo ekotalisa bapota ya libumu, mpe bampuku mitano ya wolo ; pamba te ezala bino to bakambi na bino, bokweyelaki kaka etumbu ya ndenge moko.
5 Bosala bililingi oyo ekotalisa bapota na bino ya libumu, mpe oyo ekotalisa bampuku oyo ezali kobebisa mokili na bino ; mpe bopesa nkembo na Nzambe ya Isalaele. Tango mosusu, akolongola loboko na Ye na likolo na bino, na likolo ya banzambe na bino, mpe na likolo ya mokili na bino.
6 Tina nini kozala moto makasi lokola Faraon mpe bato ya Ejipito ? Bokanisa ete sima na Nzambe konyokola bango, batikaki bana ya Isalaele kokende na nzela na bango.
7 Boye bino, bosala sik'oyo shario moko ya sika ; bozwa bangombe mibale ya basi oyo ezali komelisa mpe oyo nanu balatisi te ekangiseli

na kingo. Bokangisa bangombe yango na shario, kasi bozongisa bana na yango na lopango.
8 Bokamata Sanduku ya Yawe mpe botia yango na likolo ya shario. Pembeni ya Sanduku ya Yawe, botia kati na mwa sanduku moko ya moke biloko ya wolo oyo bokobonzela Yawe lokola bambeka mpo na masumu. Sima, botika yango kokende.
9 Kasi bokotala yango malamu : soki Sanduku ya Yawe ezwi nzela ya Beti-Shemeshi mpo na kokende na mokili na yango, wana elakisi ete Yawe nde akweyiselaki biso pasi makasi yango ; soki te, wana tokoyeba ete ezalaki na yango loboko na Yawe te, kasi oyo ekomelaki biso ezalaki na yango kaka libaku.

10 Bato ya Filisitia basalaki ndenge bayebisaki bango : bazwaki bangombe mibale ya basi oyo ezalaki komelisa mpe bakangisaki yango na shario. Kasi bazongisaki bana na yango na lopango.
11 Batiaki Sanduku ya Yawe na likolo ya shario ; bongo na pembeni na yango, batiaki mwa sanduku oyo ya moke, oyo kati na yango ezalaki na bampuku ya wolo mpe bililingi ya bapota na bango ya libumu.
12 Bangombe yango ya basi ekendeki mbala moko na nzela ya Beti-Shemeshi, elandaki kaka nzela yango mpe, nzela-nzela, ezalaki kolela ; ebalukaki te ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. Nzokande bakambi ya bato ya Filisitia balandaki yango na mosika kino na mondelo ya Beti-Shemeshi.

13 Na eleko yango, bato ya Beti-Shemeshi bazalaki kobuka ble, na lubwaku. Bongo tango batombolaki miso mpe bamonaki Sanduku, basepelaki makasi.
14 Shario ekomaki na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi, mpe etelemaki wana, pembeni ya libanga monene. Bato babukaki mabaya ya sanduku mpe babonzaki bangombe ya basi lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe.
15 Balevi bakitisaki Sanduku ya Yawe elongo na mwa sanduku ya moke oyo kati na yango ezalaki na biloko ya wolo, mpe batiaki yango na likolo ya libanga monene. Na mokolo wana, bato ya Beti-Shemeshi babonzaki bambeka ya kotumba mpe makabo epai na Yawe.
16 Bakambi yango mitano ya bato ya Filisitia bamonaki makambo nyonso wana mpe bazongaki na Ekroni kaka mokolo wana.

17 Tala bililingi ya wolo ya bapota ya libumu oyo bato ya Filisitia babonzelaki Yawe lokola bambeka mpo na masumu : moko mpo na Asidodi, moko mpo na Gaza, moko mpo na Ashikeloni, moko mpo na Gati, moko mpo na Ekroni.
18 Ezalaki mpe na bampuku ya wolo, kolanda motango ya bingumba ya bato ya Filisitia, oyo bakambi mitano oyo bazalaki koyangela : kobanda na bingumba batonga makasi, bamboka na yango ya mike kino na libanga ya monene oyo, na likolo na yango, batiaki Sanduku ya Yawe mpe oyo, kino na mokolo ya lelo, ezali na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi.

19 Kasi Nzambe abomaki bato ya Beti-Shemeshi mpo ete batalaki Sanduku ya Yawe : kati na bato nkoto tuku mitano, abomaki tuku sambo. Bato ya Beti-Shemeshi basalaki matanga mpo ete Yawe apesaki bango etumbu ya makasi.
20 Bato ya Beti-Shemeshi balobaki : « Nani akoki kotelema liboso ya Yawe, Nzambe oyo ya bule ? Sanduku ekokende epai ya nani soki elongwe awa epai na biso ? »

21 Bongo batindaki bantoma koloba na bato ya Kiriati-Yearimi : « Bato
ya Filisitia bazongisi Sanduku ya Yawe ; boya kozwa yango mpe bomema
yango epai na bino. »

7

1 Bato ya Kiriati-Yearimi bayaki kozwa Sanduku ya Yawe mpe bamemaki
yango na ndako ya Abinadabi, na ngomba moke ; mpe babulisaki Eleazari,
mwana na ye ya mobali, mpo ete abatelaka Sanduku ya Yawe.

Bato ya Isalaele bazongi epai na Yawe

2 Wuta mokolo Sanduku ya Yawe ekomaki na Kiriati-Yearimi, elekaki
mikolo ebele : mibu pene tuku mibale. Mpe bato nyonso ya Isalaele
bayokaki posa ya kozonga epai na Yawe.
3 Bongo Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele : « Soki ezali na
motema na bino mobimba nde bolingi kozonga epai na Yawe, bolongola
kati na bino banzambe ya bapaya mpe bikeko ya Asitarite ; mpe bomipesa
mobimba epai na Yawe mpe bosalela kaka Ye. Na nzela wana nde Ye
akokangola bino na maboko ya bato ya Filisitia. »
4 Bato ya Isalaele balongolaki kati na bango banzambe Bala mpe bikeko
ya Asitarite, mpe basalelaki kaka Yawe.
5 Samuele alobaki na bango : « Bosangisa bato nyonso ya Isalaele, na
Mitsipa, mpe ngai nakosambela Yawe mpo na bino. »
6 Bato ya Isalaele basanganaki na Mitsipa, batokaki mayi mpe basopaki
yango na mabele, liboso ya Yawe. Na mokolo wana, bakilaki bilei mpe
batubelaki kuna masumu na koloba : « Tosalaki masumu liboso ya Yawe. »
Samuele akambaki Isalaele wuta na Mitsipa.

Bato ya Isalaele balongi bato ya Filisitia

7 Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bato ya Isalaele basangani na
Mitsipa, bakambi ya bato ya Filisitia bayaki kobundisa bango. Bongo tango
bato ya Isalaele bayokaki sango yango, babangaki bato ya Filisitia.
8 Bato ya Isalaele balobaki na Samuele : « Kotika te kosambela Yawe,
Nzambe na biso, mpo na biso mpo ete abikisa biso na maboko ya bato ya
Filisitia. »
9 Samuele akamataki mwana meme ya mobali, oyo ezalaki nanu komela
mabele, mpe abonzaki yango mobimba lokola mbeka ya kotumba epai na
Yawe. Abelelaki Yawe mpo na Isalaele, mpe Yawe ayokaki losambo na ye.
10 Wana Samuele azalaki kobonza mbeka ya kotumba, bato ya Filisitia
bapusanaki pembeni mpo na kobundisa bato ya Isalaele. Kasi na mokolo
wana, Yawe atindelaki bato ya Filisitia kake makasi oyo ekotisaki mobulu
kati na bango. Mpe bato ya Isalaele balongaki bango.
11 Bato ya Isalaele babimaki na Mitsipa, balandaki bato ya Filisitia kino
na se ya Beti-Kari mpe babomaki bango.
12 Bongo Samuele akamataki libanga moko mpe atiaki yango kati na
Mitsipa mpe Sheni ; apesaki yango kombo « Ebeni-Ezeri* » mpo na
koloba : « Kino na esika oyo, Yawe asungi biso. »
13 Bato ya Filisitia bayokisamaki soni mpe bazongelaki lisusu te kokota
na mokili ya Isalaele. Na mikolo nyonso ya bomoi ya Samuele, loboko na
Yawe etelemelaki bato ya Filisitia.
14 Bingumba oyo bato ya Filisitia babotolaki epai ya bato ya Isalaele,
kobanda na Ekroni kino na Gati, ezongaki na maboko ya bato ya Isalaele,
mpe bato ya Isalaele bakangolaki bamboka nyonso ya zingazinga oyo

* **7:12** Ebeni-Ezeri elakisi : Libanga ya lisungi

ezalaki na se ya bokonzi ya bato ya Filisitia. Mpe kimia ezalaki kati na bato ya Isalaele mpe bato ya Amori.

15 Samuele akambaki Isalaele mikolo nyonso ya bomoi na ye.

16 Abandaki kotambola mibu nyonso, kobanda na Beteli, koleka na Giligali kino na Mitsipa, mpo na kokamba bato ya Isalaele na bisika nyonso wana.
17 Kasi azalaki kozonga tango nyonso na Rama epai wapi ndako na ye ezalaki. Ezali kuna nde azalaki lisusu kokamba bato ya Isalaele. Mpe atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe.

8

Bato ya Isalaele basengi mokonzi

1 Tango Samuele akomaki mobange, aponaki bana na ye ya mibali mpo ete bazala basambisi kati na Isalaele.
2 Kombo ya mwana na ye ya liboso ya mobali ezalaki « Joeli, » mpe ya mibale, « Abiya. » Bazalaki kosala mosala na bango na Beri-Sheba,
3 kasi batambolaki te na nzela ya Samuele, tata na bango : bamipesaki na lokoso ya mbongo, na kozwaka kanyaka mpe na kokataka makambo na bosembo te.
4 Mpo na yango, bakambi nyonso ya mabota ya Isalaele basanganaki elongo mpe bakendeki epai ya Samuele, na Rama.
5 Balobaki na ye : « Tala, yo okomi na yo mobange, mpe bana na yo ya mibali bazali kotambola te na banzela na yo. Sik'oyo, pona mokonzi oyo akokamba biso ndenge ezali na bikolo nyonso. »

6 Kasi tango balobaki : « Pesa biso mokonzi oyo akokamba biso, » Samuele asepelaki na likambo yango te ; boye asambelaki Yawe.
7 Mpe Yawe azongiselaki Samuele : « Yoka makambo nyonso oyo bato bazali koloba na yo. Ezali yo te nde basundoli, kasi basundoli nde Ngai lokola Mokonzi na bango.
8 Bazali kosala yo ndenge kaka basalaki Ngai, banda mokolo oyo nabimisaki bango na Ejipito kino lelo : basundolaki Ngai mpe basalelaki banzambe mosusu.
9 Sik'oyo, yoka bango ; kasi kebisa bango malamu mpe yebisa bango makambo nyonso oyo mokonzi oyo akokonza bango akobanda kosala. »

10 Samuele ayebisaki bato oyo bazalaki kosenga ye mokonzi maloba nyonso ya Yawe.
11 Alobaki na bango :
— Tala makambo oyo mokonzi oyo akokonza bino akobanda kosala : Akozwa bana na bino ya mibali mpe akotia bango na mosala ya kokumba bashar na ye kati na basoda na ye oyo babundaka na bampunda ; bakobanda kokima mbangu liboso ya shar na ye lokola bakengeli ya mokonzi.
12 Akotia bamoko, bakonzi ya bankoto ya basoda ; bamosusu, bakonzi ya basoda tuku mitano ; bamosusu, akotia bango na mosala ya kobalola mabele ya bilanga na ye, kobuka bambuma na ye mpe kosalela ye bibundeli ya bitumba mpe bisalelo mpo na bashar na ye.
13 Akokamata bana na bino ya basi mpo ete basalaka malasi, balambaka bilei mpe mapa.
14 Akokamata bilanga na bino ya vino mpe ya olive oyo eleki kitoko, mpe akopesa yango epai ya basali na ye.

15 Akokamata eteni ya zomi ya milona na bino mpe ya bilanga na bino
ya vino, mpe akopesa yango epai ya kalaka na ye ya lokumu mpe epai ya
basali na ye.
16 Bongo, kati na basali na bino ya mibali, basali na bino ya basi,
bilenge na bino mpe ba-ane na bino, akokamata ba-oyo baleki kitoko mpo
na misala na ye.
17 Akokamata eteni ya zomi ya bameme na bino, mpe bino moko
bokokoma bawumbu na ye.
18 Bongo na mokolo wana, tango bokobanda kolelalela mpo na
mokonzi oyo bino moko bokomiponela, na mokolo yango, Yawe akoyanola
bino ata moke te.
19 Kasi bato baboyaki koyokela Samuele, balobaki :
— Te ! Biso tolingi kaka mokonzi.
20 Na bongo, biso mpe tokozala lokola bikolo mosusu. Mokonzi na
biso akokamba biso, akobima liboso na biso mpe akotambolisa biso na
bitumba.
21 Tango Samuele ayokaki maloba nyonso ya bato, amemaki yango liboso
ya Yawe.
22 Mpe Yawe alobaki na Samuele : « Yokela bango mpe pesa bango
mokonzi ! »
Bongo Samuele alobaki na bato ya Isalaele : « Tika ete moto na moto
azonga na engumba na ye ! »

9

Samuele apakoli Saulo mafuta

1 Kati na ekolo ya Benjame, ezalaki na moto moko ya bozwi ; kombo na
ye ezalaki « Kishi, » mwana mobali ya Abieli, mwana mobali ya Tserori,
mwana mobali ya Bekorati, mwana mobali ya Afia, moto ya ekolo ya
Benjame.
2 Azalaki na mwana mobali ; kombo na ye ezalaki « Saulo. » Azalaki
elenge mobali moko ya kitoko ; mpe kati na mibali nyonso ya Isalaele,
moko te akokanaki na ye na kitoko ; azalaki mbinga koleka bango nyonso.
3 Mokolo moko, ba-ane ya tata na ye, Kishi, ebungaki ; mpe Kishi alobaki
na mwana na ye, Saulo : « Kamata mosali moko ya mobali kati na basali
mpo ete akende elongo na yo koluka ba-ane. »
4 Boye, Saulo akatisaki etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe etando ya
Shalisha ; kasi bamonaki yango te. Bakotaki na etuka ya Shalimi, kasi ba-
ane ezalaki kuna te ; bakomaki kino na etuka ya Benjame, kasi bamonaki
yango kaka te.
5 Tango bakomaki na mokili ya Tsufi, Saulo alobaki na mosali oyo azalaki
elongo na ye :
— Yaka, tozonga ; noki te tata na ngai akotika kokanisa ba-ane, kasi
akokoma komitungisa mpo na biso.
6 Mosali azongisaki :
— Zela moke ! Kati na engumba wana, ezali na moto moko ya
Nzambe ; azali penza moto ya lokumu ; makambo nyonso oyo ye
alobaka, ezangaka te kokokisama. Tokende kuna sik'oyo, tango mosusu
akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda.
7 Saulo alobaki na mosali na ye :
— Likambo te ! Tokende epai na ye ! Kasi tokopesa eloko nini epai
ya moto na Nzambe ? Pamba te kati na libenga na biso, biloko ya kolia

ezali lisusu te ; tozali ata na kado te ya kopesa epai ya moto na Nzambe. Tozali na eloko nini ?
8 Mosali azongiselaki Saulo :
— Tala, nazali na mbongo moko ya palata ; nakopesa yango epai ya moto na Nzambe, mpe akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda.
9 Na tango ya kala, kati na Isalaele, moto oyo azalaki kokende kotuna toli ya Nzambe azalaki koloba : « Tokende epai ya moto oyo azwaka bimoniseli. » Pamba te moto oyo bazali kobenga lelo « mosakoli, » bazalaki kobenga ye na kala « moto oyo azwaka bimoniseli. »
10 Saulo alobaki na mosali na ye :
— Malamu ! Tokende !
Boye, bakendeki na engumba epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda.
11 Wana bazalaki komata ngomba oyo ekenda na engumba, bakutanaki na bana basi oyo bazalaki kobima mpo na koluka mayi. Batunaki bango :
— Boni, ezalaka awa na moto oyo azwaka bimoniseli ?
12 Bazongiselaki ye :
— Iyo ! Azali liboso na bino. Kasi bosala noki ; awuti kokoma kaka sik'oyo kati na engumba na biso, pamba te bato bakobonza lelo mbeka, na esambelo ya likolo ya ngomba.
13 Soki kaka bokoti na engumba, bomona ye mbala moko, liboso ete amata na esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kolia ; pamba te bato bakoki kobanda kolia te soki ye akomi nanu te : asengeli nanu kopambola mbeka liboso ete bato oyo babengami babanda kolia. Bomata sik'oyo, mpe bokomona ye na ngonga oyo.
14 Boye bakendeki na engumba ; mpe wana bazalaki kokota kati na yango, Samuele abimaki liboso na bango tango azalaki kokende na esambelo ya likolo ya ngomba.
15 Nzokande, mokolo moko liboso ete Saulo akoma, Yawe amonisaki likambo yango epai ya Samuele.
16 Alobaki na ye : « Lobi, na ngonga oyo, nakotindela yo mobali moko kowuta na etando ya Benjame ; okopakola ye mafuta mpo ete azala mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. Akokangola bato na Ngai na maboko ya bato ya Filisitia, pamba te namoni pasi ya bato na Ngai, mpe koganga na bango ekomaki kino epai na Ngai. »
17 Tango Samuele amonaki Saulo na mosika, Yawe alobaki na ye : « Tala moto oyo nalobelaki yo ; ye nde akokonza bato na Ngai. »
18 Saulo apusanaki pembeni ya Samuele, na ekuke ya engumba, mpe atunaki ye :
— Nabondeli yo, okoki kolakisa ngai ndako ya moto oyo azwaka bimoniseli ?
19 Samuele azongiselaki Saulo :
— Ngai oyo moto oyo azwaka bimoniseli. Kende liboso na ngai, na esambelo ya likolo ya ngomba ; pamba te, lelo, okolia elongo na ngai. Bongo lobi na tongo, nakotika yo kozonga, mpe nakoyebisa yo makambo nyonso oyo ezali kati na motema na yo.
20 Komitungisa na yo te na tina na ba-ane na yo, oyo ebungaki wuta mikolo misato, pamba te esili komonana. Bongo nani nkolo biloko nyonso ya motuya oyo ezali kati na Isalaele ? Ezali biloko na yo mpe libota mobimba ya tata na yo.
21 Saulo azongisaki :
— Ngai nazali moto ya ekolo ya Benjame, ekolo oyo eleki moke kati na bikolo ya Isalaele. Etuka na ngai eleki moke kati na bituka nyonso

ya ekolo ya Benjame. Boye mpo na nini ozali koloba na ngai na lolenge oyo ?

22 Samuele amemaki Saulo elongo na mosali na ye, akotisaki bango na esika ya feti mpe avandisaki bango liboso ya babengami : bazalaki bato pene tuku misato.

23 Samuele alobaki na moto oyo azalaki kolamba : « Yaka na ndambo ya biloko oyo nayebisaki yo ete otia yango pembeni. »

24 Moto oyo azalaki kolamba azwaki mopende mpe nyonso oyo ekangani na yango, mpe atiaki yango liboso ya Saulo. Samuele alobaki na Saulo : « Tala ndambo ya biloko oyo babombelaki yo. Lia yango, pamba te babombelaki yo yango wuta tango nabengisaki bato. »

Boye, na mokolo wana, Saulo aliaki elongo na Samuele.

25 Bongo balongwaki nzela moko na esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kokita na engumba, mpe Samuele asololaki na Saulo, na veranda ya ndako na ye.

26 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balamukaki. Samuele abengaki Saulo na veranda mpe alobaki na ye : « Bongama, nazali kokende kotika yo na nzela na yo. »

Sima na Saulo kobongama, abimaki libanda nzela moko na Samuele.

27 Wana bazalaki kokende mpe bakomaki na mondelo ya engumba, Samuele alobaki na Saulo : « Loba na mosali na yo ete aleka liboso na biso. » Boye mosali alekaki liboso, mpe Samuele alobaki lisusu na Saulo : « Telema awa sik'oyo mpo ete napesa yo sango oyo ewuti epai ya Nzambe. »

10

1 Bongo Samuele azwaki molangi ya mafuta, asopaki yango na moto ya Saulo, ayambaki ye mpe alobaki : « Boni, Yawe apakoli yo mafuta te mpo ete ozala mokambi ya libula na Ye ?

2 Sima na yo kotika ngai na mokolo ya lelo, okokutana na mibali mibale pembeni ya kunda ya Rasheli, na Tselitsa, na bandelo ya mokili ya Benjame. Bakoloba na yo : ‹ Ba-ane oyo okendeki koluka emonani. Mpe, sik'oyo, tata na yo atiki komitungisa na tina na yango, kasi akomi nde komitungisa mpo na bino. Azali komituna : ' Nakosala nini mpo na mwana na ngai ya mobali. ' › »

3 Kolongwa wana, okokende mwa mosika kino okokoma na nzete monene ya Tabori epai wapi okokutana na mibali misato oyo bakozala komata epai ya Nzambe, na Beteli. Moko akomema bana misato ya ntaba ; mosusu, biteni misato ya mapa ; mpe mosusu, molangi ya vino.

4 Bakopesa yo mbote mpe bakokabela yo mapa mibale. Okozwa yango na maboko na bango.

5 Sima na yango, okokende na Gibea ya Nzambe epai wapi bayangeli ya Filisitia bazali. Wana okopusana na engumba, okokutana na ngulupa ya basakoli kowuta na esambelo ya likolo ya ngomba. Liboso na bango, ekozala na babeti mandanda, bambunda ya mike, baflite mpe banzenze. Wana bakozala kobeta mindule, basakoli yango bakokoma kosakola.

6 Bongo Molimo na Yawe akokitela yo na nguya, okosakola elongo na bango, mpe okobongwana moto ya lolenge mosusu.

7 Soki kaka omoni bilembo oyo kokokisama, wana sala na yo nyonso oyo okoki kosala mpo na yo moko, pamba te Nzambe azali elongo na yo.

8 Bongo okotambola liboso na ngai mpo na kokende na Giligali, mpe ngai nakokuta yo kuna mpo na kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka

ya boyokani. Kasi osengeli kozela mikolo sambo kino naya kokuta yo ; mpe nakoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala.

Saulo asakoli

9 Tango kaka Saulo abalukaki mpo na kotika Samuele, Nzambe abongolaki motema ya Saulo, mpe bilembo nyonso ekokisamaki mokolo wana kaka.
10 Tango bakomaki na Gibea, ngulupa ya basakoli ekutanaki na ye ; bongo Molimo ya Nzambe akitelaki ye na nguya, mpe akomaki kosakola kati na bango.
11 Tango bato nyonso oyo bayebi Saulo wuta kala bamonaki ye kosakola elongo na basakoli bamitunaki : « Likambo nini ekweyi na bomoi ya mwana mobali ya Kishi ? Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli ? »
12 Moko kati na bato oyo bazalaki wana alobaki : « Bongo nani azali motambolisi na bango ? »
Ezali ndenge wana nde ebandaki lisese oyo : « Saulo mpe azali moko kati na basakoli ? »
13 Tango Saulo asilisaki kosakola, akendeki na esambelo ya likolo ya ngomba.
14 Noko ya Saulo atunaki Saulo mpe mosali na ye :
— Bokendeki wapi ?
Saulo azongisaki :
— Tokendeki koluka ba-ane. Kasi lokola tomonaki yango te, yango wana tokendeki epai ya Samuele.
15 Noko ya Saulo alobaki lisusu :
— Nabondeli yo, yebisa ngai makambo oyo Samuele alobaki na bino.
16 Saulo azongiselaki noko na ye :
— Ayebisaki biso ete ba-ane ekomonana solo.
Kasi Saulo ayebisaki noko na ye te makambo oyo Samuele alobaki na ye na tina na bokonzi.

Saulo akomi mokonzi ya Isalaele

17 Samuele abengisaki, na Mitsipa, bato ya Isalaele liboso ya Yawe
18 mpe alobaki na bango : « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Ngai moko nde nabimisaki Isalaele wuta na Ejipito mpe nakangolaki bino na maboko ya bato ya Ejipito mpe ya bokonzi nyonso oyo ezalaki konyokola bino. ›
19 Kasi, na mokolo ya lelo, bobwaki Nzambe na bino, oyo abikisaka bino na pasi na bino nyonso mpe na minyoko na bino. Mpe bolobi na Ye : ‹ Ponela biso mokonzi oyo akokamba biso ! › Lokola ezali bongo, botelema sik'oyo bino moko liboso ya Yawe kolanda bikolo mpe bituka na bino. »
20 Samuele abengaki ekolo moko na moko ya Isalaele, mpe ekolo ya Benjame eponamaki.
21 Abengaki etuka moko na moko ya ekolo ya Benjame, mpe etuka ya Matiri eponamaki. Na suka, ezalaki Saulo, mwana mobali ya Kishi, nde aponamaki. Kasi tango balukaki ye, bamonaki ye te.
22 Boye, batunaki lisusu Yawe :
— Boni, ezali lisusu na moto oyo ayaki awa ?
Yawe azongisaki :
— Iyo ! Botala ye wana, abombami kati na biloko.
23 Bapotaki mbangu mpo na kobimisa ye, mpe batelemisaki ye kati na bato ; mpe emonanaki ete aleki bato nyonso na molayi.
24 Bongo Samuele alobaki na bato nyonso :

— Botala moto oyo Yawe aponi ! Kati na bato nyonso, moko te akokani na ye.
Bato bazongisaki na koganga :
— Tika ete mokonzi awumela na bomoi !
25 Samuele alimbolelaki bato makambo oyo etali bokonzi, akomaki yango na buku mpe atiaki liboso ya Yawe. Sima na yango, azongisaki bato, moto na moto na ndako na ye.
26 Saulo mpe azongaki na ndako na ye, na Gibea, elongo na bilombe mibali oyo Nzambe asimbaki mitema na bango mpo ete balanda ye.
27 Kasi ezalaki na ndambo ya bato ya kilikili oyo bazalaki koloba : « Moto oyo akokoka kobikisa biso ndenge nini ? »
Batiolaki ye mpe bapesaki ye ata kado moko te. Kasi Saulo avandaki kimia.

11

Saulo akangoli engumba Yabeshi

1 Naashi, moto ya Amoni, ayaki kotonga molako na ye liboso ya Yabeshi ya Galadi. Mpe bato nyonso ya engumba Yabeshi balobaki na Naashi :
— Sala boyokani elongo na biso, mpe tokokoma bawumbu na yo.
2 Kasi Naashi, moto ya Amoni, azongisaki :
— Nakoki kosala boyokani elongo na bino soki kaka bondimi ete natobola bino nyonso liso ya ngambo ya mobali. Na bongo, nakoyokisa Isalaele mobimba soni.
3 Bampaka ya Yabeshi balobaki na ye :
— Pesa biso mikolo sambo mpo ete totinda bantoma kati na mokili mobimba ya Isalaele ; soki moto moko te ayei kobikisa biso, wana tokomikaba na maboko na yo.
4 Tango bantoma bakomaki na Gibea, engumba ya Saulo, mpe balobaki na bato makambo nyonso oyo ezalaki koleka, bato nyonso balelaki makasi.
5 Kaka na tango yango, Saulo awutaki na bilanga, sima na bangombe na ye. Atunaki : « Likambo nini ya mabe ekweyeli bato mpo ete balela boye ? »
Bayebisaki ye makambo nyonso oyo bato ya Yabeshi balobaki.
6 Tango Saulo ayokaki maloba na bango, Molimo na Nzambe akitelaki ye na nguya mpe asilikaki makasi.
7 Akamataki bangombe mibale, akataki yango na biteni mpe atindaki biteni yango na Isalaele mobimba na nzela ya bantoma. Bamemaki sango oyo : « Ezali boye nde bakosala bangombe ya moto nyonso oyo akolanda te Saulo mpe Samuele na bitumba. »
Lokola somo makasi ya Yawe ekangaki bato ya Isalaele, batambolaki lokola moto moko.
8 Saulo atangaki bango, na Bezeki ; motango ezalaki : mibali ya Isalaele nkoto nkama misato, mpe mibali ya Yuda nkoto tuku misato.
9 Balobaki na bantoma oyo bawutaki na Yabeshi : « Bokende koloba na mibali ya Yabeshi ya Galadi : ‹ Bokokangolama lobi, na tango moyi ekongala makasi. › »
Tango bantoma bakendeki mpe bapesaki sango yango epai ya bato ya Yabeshi, bato yango basepelaki makasi.
10 Boye bato ya Yabeshi balobaki na bato ya Amoni : « Tokomikaba lobi na maboko na bino, mpe bokosala biso nyonso oyo bokomona ete ezali malamu. »
11 Mokolo oyo elandaki, Saulo akabolaki mibali na ye na masanga misato. Mpe liboso ete tongo etana, bakotaki na molako ya bato ya Amoni mpe

babomaki bango kino na tango oyo moyi engalaki makasi. Bapanzaki bato oyo babikaki na lolenge oyo esalaki ete etikalaki ata na mibali mibale te kati na bango oyo bakobaki kozala esika moko.

Saulo andimami lokola mokonzi

12 Bato balobaki na Samuele :
— Wapi bato oyo bazalaki koloba : « Boni, Saulo akoyangela biso ? » Bomemela biso bato yango mpo ete toboma bango.
13 Kasi Saulo alobaki :
— Moto moko te akokufa na mokolo ya lelo, pamba te Yawe akangoli Isalaele na mokolo ya lelo.
14 Samuele alobaki na bato :
— Boya ! Tokende na Giligali mpo na kovandisa kuna bokonzi ya Saulo.
15 Bato nyonso bakendeki na Giligali mpe batiaki kuna Saulo lokola mokonzi, na miso ya Yawe. Babonzaki kuna bambeka ya boyokani na miso ya Yawe, mpe Saulo elongo na mibali nyonso ya Isalaele basepelaki makasi.

12

Maloba ya suka ya Samuele

1 Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele :
— Napesi nyonso oyo bolobaki na ngai : natieli bino mokonzi.
2 Bozali sik'oyo na mokonzi lokola mokambi. Kasi ngai nakomi mobange, nasili na ngai konuna, mpe bana na ngai ya mibali bazali awa elongo na bino. Nazalaki mokambi na bino wuta bolenge na ngai kino na mokolo ya lelo.
3 Natelemi lelo liboso na bino. Bofunda ngai liboso ya Yawe mpe liboso ya mopakolami na Ye. Nazwaki ngombe ya nani ? Nazwaki ane ya nani ? Nanyokolaki nani, mpe namonisaki nani pasi ? Nazwaki kanyaka na maboko ya nani mpo na kokanga miso na ngai ? Soki nasalaki likambo moko kati na makambo oyo nyonso, nakozongisa yango.
4 Bato bazongiselaki ye :
— Onyokolaki biso te mpe omonisaki biso pasi te ; ozwaki ata eloko moko te na maboko ya moto.
5 Samuele alobaki na bango :
— Yawe azali Motatoli mpo na kotelemela bino, mpe mopakolami na Ye azali motatoli na mokolo ya lelo ete bomoni ata eloko moko te kati na maboko na ngai.
Bato bazongisaki :
— Azali penza Motatoli.
6 Bongo Samuele alobaki na bato :
— Ezali Yawe nde aponaki Moyize mpe Aron, mpe Ye nde abimisaki bakoko na bino na Ejipito.
7 Sik'oyo, botelema awa liboso na Ye, pamba te nalingi kosamba na bosolo elongo na bino, liboso ya Yawe, na tina na makambo nyonso ya bosembo oyo Yawe asalaki mpo na bino mpe mpo na bakoko na bino.
8 Sima na Jakobi kokota na Ejipito, bakoko na bino bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi. Mpe Yawe atindaki Moyize mpe Aron oyo babimisaki bango na Ejipito mpo na kovandisa bango na esika oyo.
9 Kasi babosanaki Yawe, Nzambe na bango. Yango wana Ye Yawe akabaki bango na maboko ya Sisera, mokonzi ya basoda ya Atsori ; na

maboko ya bato ya Filisitia mpe na maboko ya mokonzi ya Moabi oyo babundisaki bango.

10 Bongo bagangaki lisusu epai na Yawe mpo na kosenga lisungi ; balobaki : « Tosali masumu, pamba te tosundoli Yawe mpe tosaleli banzambe Bala mpe Asitarite. Kasi sik'oyo, kangola biso na maboko ya banguna na biso, mpe tokosalela Yo. »

11 Boye, Yawe atindaki Yerubali oyo babengi Jedeon, Bedani, Jefite mpe Samuele. Akangolaki bino na maboko ya banguna na bino, oyo bazingelaki bino na bangambo nyonso. Mpe bovandaki na kimia.

12 Kasi tango bomonaki Naashi, mokonzi ya bato ya Amoni, koya kobundisa bino, bolobaki na ngai : « Te ! Tozali na posa ya mokonzi mpo na kokamba biso. » Nzokande ezali Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki mokonzi na bino.

13 Sik'oyo, botala mokonzi oyo boponaki, mokonzi oyo bosengaki. Ezali Yawe nde atie ye mokonzi mpo na kokamba bino.

14 Kobanda lelo, soki botosi Yawe, soki bosaleli Ye, soki bobateli mitindo na Ye, mpe soki bino elongo na mokonzi oyo azali kokamba bino bolandi Yawe, Nzambe na bino, makambo nyonso ekotambola malamu.

15 Kasi soki botosi Yawe te mpe bobateli te mibeko na Ye, loboko na Ye ekobalukela bino ndenge ebalukelaki bakoko na bino.

16 Yango wana sik'oyo lisusu, bobongama mpo na kotala likambo monene oyo Yawe alingi kosala na miso na bino.

17 Boni, mokolo ya lelo ezali te tango ya kobuka ble ? Nakobelela Yawe mpo ete atinda kake mpe mvula, bongo bokomona mpe bokososola ndenge nini ezali monene, mabe oyo bosalaki na miso ya Yawe tango bosengaki mokonzi.

18 Bongo Samuele abelelaki Yawe, mpe, na mokolo wana kaka, Yawe atindaki kake mpe mvula. Boye bato nyonso babangaki makasi Yawe mpe Samuele.

19 Bato nyonso balobaki na Samuele :

— Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na basali na yo mpo ete tokufa te, pamba te tobakisaki lisusu na likolo ya masumu na biso, likambo ya mabe ya kosenga mokonzi mpo na biso.

20 Samuele azongiselaki bango :

— Bobanga te ! Solo, bosalaki mabe nyonso wana ; nzokande bokoba te kozala mosika na Yawe, kasi bosalela Yawe na mitema na bino mobimba.

21 Bopengwa te na kolanda banzambe na bino ya bikeko, oyo ezanga na yango tina, oyo ekoki kosalela bino ata bolamu moko te, oyo ekoki te kobikisa bino, pamba te ezali banzambe ezanga tina.

22 Mpo na lokumu ya Kombo monene na Ye, Yawe akobwaka bato na Ye te, pamba te asepelaki kokomisa bino bato na Ye moko.

23 Kasi mpo na ngai, ekozala penza likambo ya nkele soki nasali masumu liboso ya Yawe, soki natiki kobondela mpo na bino ! Nakolakisa bino nzela oyo ezali malamu mpe alima.

24 Kasi, na ngambo na bino, botosa Yawe mpe bosalela Ye na bosembo mpe na mitema na bino mobimba ; botala malamu makambo minene oyo asalelaki bino.

25 Kasi soki bokobi kosala mabe, bino mpe mokonzi na bino bokobebisama.

13

Isalaele atombokeli bato ya Filisitia

1 Saulo azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki Isalaele mibu tuku minei na mibale.
2 Saulo aponaki mibali nkoto misato kati na Isalaele : bato nkoto mibale
bazalaki elongo na ye na Mikimasi mpe kati na etuka ya ngomba ya Beteli,
mpe bato nkoto moko bazalaki elongo na Jonatan, na Gibea ya Benjame.
Bato mosusu oyo batikali, azongisaki bango na bandako na bango.
3 Jonatan alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki na Geba.
Bongo bato ya Filisitia bayokaki sango na yango. Boye Saulo abetaki kelelo
kati na mokili mobimba, mpe alobaki : « Tika ete Ba-Ebre bayoka ! »
4 Bato nyonso ya Isalaele bayokaki sango oyo azalaki koloba ete Saulo
abundisaki mpe alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, mpe ete bato ya
Filisitia bayinaki bato ya Isalaele.
Bato nyonso basanganaki na Giligali mpo na kokende kobunda elongo
na Saulo.
5 Bato ya Filisitia basanganaki mpo na kobundisa bato ya Isalaele ;
bazalaki na bashar nkoto tuku misato ; basoda oyo babundaka likolo ya
bampunda, nkoto motoba ; mpe basoda oyo motango na bango ezalaki
ebele lokola zelo ya ebale monene. Bayaki mpe batongaki molako na
bango, na Mikimasi, na ngambo ya este ya Beti-Aveni.
6 Tango bato ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi, mpe ete
mampinga na bango ezingami na bangambo nyonso, babombamaki kati
na madusu ya mabanga, kati na mabulu, kati na mabanga, mpe kati na
bandako ya se ya mabele.
7 Ndambo ya Ba-Ebre mosusu bakatisaki mayi ya Yordani mpo na
kokende na mokili ya Gadi mpe ya Galadi. Saulo azalaki nanu na Giligali,
mampinga nyonso oyo ezalaki elongo na ye ezalaki kolenga na somo.
8 Azelaki mikolo sambo, tango oyo Samuele akataki. Kasi mpo ete
Samuele ayaki te na Giligali, yango wana bato batikaki Saulo mpe
bapalanganaki.

Mbeba ya Saulo

9 Saulo alobaki : « Bomemela ngai banyama ya mbeka ya kotumba mpe
bambeka ya boyokani. »
Mpe Saulo abonzaki mbeka ya kotumba.
10 Bongo tango kaka asilisaki kobonza mbeka yango ya kotumba,
Samuele akomaki. Saulo abimaki mpo na kokende kopesa ye mbote.
11 Samuele atunaki ye :
— Osali penza nini ?
Saulo azongisaki :
— Tango namonaki ete bato babandi kopalangana mosika na ngai,
mpe ete yo oyei te na ngonga oyo ekatamaki, mpe ete bato ya Filisitia
bazali kosangana na Mikimasi,
12 namilobelaki : « Sik'oyo, bato ya Filisitia bazali koya kobundisa ngai
na Giligali, kasi ngai nabondeli Yawe te ! » Yango wana, nazwaki mokano
ya kobonza mbeka ya kotumba.
13 Samuele alobaki na Saulo :
— Osali lokola moto ya liboma ! Obateli te mitindo oyo Yawe, Nzambe
na yo, apesaki yo. Soki obatelaki yango, alingaki kolendisa bokonzi na
yo kati na Isalaele mpo na libela.
14 Kasi sik'oyo, bokonzi na yo ekowumela lisusu te. Yawe aluki moto
mosusu oyo asepelisaka motema na Ye mpe atie ye mokambi ya bato na
Ye, pamba te yo, obateli mibeko ya Yawe te.

15 Bongo Samuele alongwaki na Giligali mpe akendeki na Gibea ya
Benjame. Mpe Saulo atangaki bato oyo bazalaki elongo na ye : bazalaki
bato pene nkama motoba.

Bato ya Isalaele bamibongisi mpo na bitumba

16 Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali, mpe mibali nyonso oyo
bazalaki kovanda elongo na bango batandamaki mpo na bitumba, na Geba
ya Benjame. Kasi bato ya Filisitia batongaki ya bango molako na Mikimasi.
17 Longwa na molako ya bato ya Filisitia, mampinga ya basoda ya mpiko
ebimaki mpe ekabwanaki na masanga misato : lisanga ya liboso ezwaki
nzela oyo ekenda kino na Ofira, na mokili ya Shuwali ;
18 lisanga ya mibale etalisaki na nzela ya Beti-Oroni ; mpe lisanga ya
misato ezwaki nzela oyo ekenda na mondelo ya Lubwaku ya Tseboyimi,
na ngambo ya esobe.
19 Nzokande, na tango wana, batuli bibende bazalaki lisusu te kati na
mokili mobimba ya Isalaele, pamba te bato ya Filisitia balobaki : « Ba-
Ebre bakoki kosala te, ezala makonga to matolotolo. »
20 Yango wana, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kokende epai ya bato
ya Filisitia mpo na kotia minu na basonge ya bibende oyo bangombe
etimolaka na yango mabele, na bapiki, na bipasola mpe na bapawu.
21 Bongo mpo na kotia minu yango na bapawu, na bapiki mpe na
bipasola, bazalaki kofuta bagrame mwambe ya mbongo ya bibende.
22 Boye, na mokolo ya bitumba, soda ata moko te oyo azalaki elongo na
Saulo mpe na Jonatan azalaki na mopanga to na likonga na loboko na ye ;
kaka Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali, nde bazalaki na yango.
23 Limpinga moko ya basoda ya Filisitia eyaki kotelema na kati-kati ya
lubwaku ya Mikimasi.

14

Jonatan alongi bato ya Filisitia

1 Mokolo moko, Jonatan, mwana mobali ya Saulo, alobaki na elenge
mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye : « Yaka ! Tokatisa na
ngambo mosusu epai wapi bato ya Filisitia bazali. »
Kasi alobaki ata likambo moko te epai ya tata na ye.
2 Saulo avandaki na mondelo ya engumba Gibea, na se ya nzete ya
grenade oyo ezali na Migironi, elongo na basoda pene nkama motoba.
3 Kati na bango, ezalaki na Nganga-Nzambe moko oyo azalaki kolata
efode ; kombo na ye ezalaki « Ayiya. » Ayiya azalaki mwana mobali ya
Ayitubi, ndeko mobali ya I-Kabodi, mwana mobali ya Fineasi mpe koko ya
Eli oyo azalaki Nganga-Nzambe ya Yawe, na Silo. Soda moko te ayebaki
ete Jonatan akendeki.
4 Na bangambo ya se ya lubwaku oyo Jonatan asengelaki kokatisa
mpo na kokende kobundisa bato ya Filisitia, ezalaki na libanga moko na
ngambo moko na moko. Babengaki moko Botsetsi, mpe mosusu, Sene.
5 Libanga moko etelemaki na ngambo ya nor, na nzela oyo ekenda na
Mikimasi, mpe mosusu etalanaki na Geba, na sude.
6 Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na
ye :
— Yaka ! Tokende na molako ya bato oyo bakatama ngenga te. Tango
mosusu Yawe akosala mpo na biso, pamba te eloko moko te ekoki
kopekisa Yawe kobikisa, ezala na nzela ya bato ebele to ya bato moke.
7 Elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azongisaki :

— Sala nyonso oyo ozali na yango na makanisi. Kende ! Nazali elongo na yo na motema mpe na molimo.

8 Jonatan alobaki na ye :

— Tokende kino na molako ya basoda yango mpe tomimonisa epai na bango.

9 Soki balobi na biso : « Botelema wana, bozela kino biso moko tokoya epai na bino ; » wana tokovanda na esika oyo tozali mpe tokokende epai na bango te.

10 Kasi soki balobi na biso : « Boya epai na biso, » tokokende epai na bango, pamba te yango ekozala elembo mpo na biso ete Yawe akabi bango na maboko na biso.

11 Boye, bango mibale bamimonisaki na molako ya bato ya Filisitia. Mpe tango bato ya Filisitia bamonaki bango, balobaki : « Botala ! Ba-Ebre babimi wuta na mabulu epai wapi babombamaki. »

12 Balobaki na Jonatan mpe na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye : « Boya epai na biso, tokoteya bino likambo moko. »

Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye : « Landa ngai na sima, pamba te Yawe asili kokaba bango na maboko ya Isalaele. »

13 Jonatan asalelaki makolo mpe maboko na ye mpo na komata, mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye alandaki ye na sima. Wana Jonatan azalaki kokweyisa bato ya Filisitia na liboso ; na sima na ye, elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azalaki koboma bango.

14 Na etumba oyo ya liboso, Jonatan elongo na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye babomaki bato pene tuku mibale, na etando oyo bangombe mibale ekoki kobalola na mokolo moko.

15 Mpe kobanga makasi ekotaki kati na molako, kati na etando mpe kati na bato nyonso : ezala basoda oyo bazalaki kokengela molako mpe basoda ya mpíko, bango nyonso bakomaki kobanga makasi mpe mabele eninganaki. Ézalaki somo oyo Ye moko Nzambe atindaki.

Bato ya Isalaele bakimisi bato ya Filisitia

16 Bakengeli ya Saulo, oyo bazalaki na Gibea ya Benjame bamonaki mampinga kopalangana na bangambo nyonso.

17 Bongo Saulo alobaki na basoda oyo bazalaki elongo na ye : « Botanga basoda mpo na koyeba banani basili kokima. »

Tango batangaki, bamonaki ete Jonatan mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye bazali te.

18 Saulo alobaki na Ayiya : « Boya na Sanduku ya Nzambe. »

Pamba te na tango wana, Sanduku ya Nzambe ezalaki elongo na bato ya Isalaele.

19 Wana Saulo azalaki nanu kosolola na Nganga-Nzambe, mobulu ezalaki kaka kokoma makasi kati na molako ya bato ya Filisitia. Boye Saulo alobaki na Nganga-Nzambe : « Tika ! Kotuna Yawe ezali lisusu na tina te. »

20 Bongo Saulo elongo na bato na ye nyonso basanganaki mpe bakendeki na bitumba ; bamonaki ete bato ya Filisitia bazali na mobulu makasi, bazali kobomana bango na bango na mipanga.

21 Ba-Ebre oyo basalelaki liboso bato ya Filisitia mpe bakendeki elongo na bango na bitumba mosusu, bango basanganaki na bato ya Isalaele, oyo bazalaki elongo na Saulo mpe Jonatan.

22 Tango bato nyonso ya Isalaele oyo babombamaki kati na etuka ya
bangomba ya Efrayimi bayokaki ete bato ya Filisitia bazali kokima, bango
mpe balandaki mpe babundisaki bato ya Filisitia.
23 Ezalaki ndenge wana nde Yawe abikisaki na mokolo wana bato ya
Isalaele, mpe bitumba ekobaki kino ekatisaki Beti-Aveni.

Basoda ya Isalaele babikisi Jonatan

24 Bato ya Isalaele bazalaki na pasi makasi mokolo wana, pamba te
Saulo atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi esangana na bilakeli mabe.
Alobaki : « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei liboso ete
pokwa ekoma, liboso ete ngai nazongisa mabe na mabe na banguna na
ngai. »
Boye moto moko te amekaki kolia.
25 Bato nyonso bakotaki na zamba mpe bamonaki mafuta ya nzoyi, na
mabele.
26 Tango bakotaki na zamba, bamonaki mafuta ya nzoyi kotanga, mpe
moko te asimbaki mpe aliaki yango mpo na kotosa ndayi.
27 Kasi Jonatan ayokaki te ete tata na ye atiaki bato na se ya mokumba
ya ndayi ; apusaki nzete oyo azalaki na yango na loboko, azindisaki yango
na mafuta ya nzoyi mpe aliaki yango, elongi na ye engengaki.
28 Bongo moko kati na basoda alobaki na ye :
— Tata na yo atiaki mampinga nyonso na se ya mokumba ya ndayi na
koloba : « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei na mokolo ya
lelo. » Yango wana bato nyonso balembi.
29 Jonatan alobaki :
— Solo, tata na ngai akotisaki pasi kati na mokili. Botala ndenge nini
elongi na ngai engengi ! Ezali mpo ete nalie mwa ndambo ya mafuta ya
nzoyi.
30 Bongo soki bato na biso baliaki na mokolo ya lelo mafuta ya nzoyi
oyo bamonaki epai ya banguna na biso, kokweyisama ya bato ya Filisitia
elingaki kozala monene !
31 Na mokolo wana, sima na bato ya Isalaele kosilisa koboma bato ya
Filisitia wuta na Mikimasi kino na Ayaloni, balembaki makasi.
32 Bamibwakaki na bomengo ya bitumba mpe bakamataki biloko oyo :
bameme, bangombe mpe bana ngombe. Bakataki yango kingo na mabele
mpe baliaki yango na likolo ya makila na yango.
33 Moto moko alobaki na Saulo :
— Tala ! Bato bazali kosala masumu liboso ya Yawe na ndenge bazali
kolia nyama na likolo ya makila.
Saulo alobaki :
— Bokweyisi kondima ! Botindika sik’oyo libanga moko ya monene
kino awa.
34 Saulo abakisaki :
Bokende kati na bato mpe boloba na bango ete moko na moko
amemela ngai ngombe na ye mpe meme na ye, mpe akata yango kingo
na esika oyo. Bongo bokolia yango mpe bokosala masumu te liboso ya
Yawe na kolia nyama na likolo ya makila kati na yango.
Boye moko na moko amemaki ngombe na ye na butu mpe akataki yango
kingo na esika yango.
35 Bongo Saulo atongaki etumbelo mpo na Yawe ; ezalaki mbala na ye
ya liboso ya kosala likambo ya boye.
36 Saulo alobaki :

— Tokita mpe tolanda bato ya Filisitia na butu ya lelo, tobebisa bango kino na tongo mpe totika ata moto moko te ya bomoi kati na bango.
Bato bazongisaki :
— Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu.
Kasi Nganga-Nzambe alobaki :
— Totuna Nzambe na esika oyo.
37 Boye Saulo atunaki Nzambe : « Nakoki na ngai kokita mpo na kolanda bato ya Filisitia ? Okokaba bango solo na maboko ya bato ya Isalaele ? »
Kasi Nzambe apesaki ye eyano te na mokolo wana.
38 Saulo alobaki :
— Bino nyonso oyo bozali bakambi ya bato, boya awa ! Toluka koyeba lisumu nini oyo esalemi na mokolo ya lelo.
39 Na Kombo na Yawe, Mobikisi ya Isalaele, ata ezali Jonatan, mwana na ngai ya mobali, nde asali lisumu yango, asengeli kokufa.
Kasi kati na bato, moko te alobaki ata liloba moko.
40 Bongo Saulo alobaki na bato nyonso ya Isalaele :
— Bozala ngambo moko. Ngai mpe Jonatan, mwana na ngai ya mobali, tokozala ngambo mosusu.
Bato bazongisaki :
— Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu.
41 Bongo Saulo asambelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele : « Oh Nzambe, talisa ngai eyano ya malamu. »
Boye zeke ekweyaki epai ya Jonatan mpe Saulo, mpe bato bazalaki na mbeba te.
42 Saulo alobaki : « Bobeta zeke kati na ngai mpe Jonatan, mwana na ngai ya mobali. »
Mpe zeke ekweyaki epai ya Jonatan.
43 Bongo Saulo alobaki na Jonatan :
— Yebisa ngai likambo oyo osalaki.
Jonatan alobaki :
— Namekaki ndambo ya mafuta ya nzoyi na songe ya nzete oyo nazalaki na yango na maboko. Mpe sik'oyo nasengeli kokufa !
44 Saulo alobaki :
— Jonatan, tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi koleka soki okufi te.
45 Kasi bato balobaki na Saulo :
— Boni, Jonatan akokufa ! Ye oyo asali ete Isalaele azwa kokangolama monene boye ! Te ! Na Kombo na Yawe, akokufa te ! Suki ya moto na ye ata moko te ekokweya na se, pamba te ezali na lisungi ya Nzambe nde asali makambo oyo na mokolo ya lelo.
Boye bato babikisaki Jonatan, mpe akufaki te.
46 Saulo atikaki kolanda bato ya Filisitia, mpe bato ya Filisitia bazongaki na mboka na bango.

Bitumba oyo Saulo alongaki

47 Tango Saulo azwaki bokonzi mpo na koyangela Isalaele, abundisaki banguna na bango na bangambo nyonso : Moabi, bato ya Amoni, Edomi, bakonzi ya Tsoba, mpe bato ya Filisitia. Bisika nyonso oyo azalaki kobaluka, azalaki kolonga bato wana.
48 Abundisaki na makasi nyonso bato ya Amaleki mpe alongaki bango, akangolaki Isalaele na maboko ya bato oyo bazalaki kobotola bango biloko.

49 Bana mibali ya Saulo bazalaki : Jonatan, Yishivi mpe Maliki-Shuwa.
Azalaki na bana mibale ya basi : ya mokolo, kombo na ye ezalaki
« Merabi ; » mpe ya leki, « Mikali. »
50 Kombo ya mwasi na ye ezalaki « Ayinoami, » mwana mwasi ya
Ayimaatsi. Abineri, mwana mobali ya Neri, Noko ya Saulo, azalaki
mokonzi ya mampinga ya Saulo.
51 Kishi, tata ya Saulo, mpe Neri, tata ya Abineri, bazalaki bana mibali
ya Abieli.
52 Na mikolo nyonso ya bomoi ya Saulo, bitumba ezalaki makasi na bato
ya Filisitia ; mpe bisika nyonso oyo Saulo azalaki komona bato ya makasi
to ya mpiko, azalaki kozwa mpe kokotisa bango kati na mampinga na ye.

15

Yawe aboyi Saulo

1 Samuele alobaki na Saulo : « Yawe atindaki ngai kopakola yo mafuta
mpo ete okoma mokonzi ya bato na Ye, Isalaele. Boye, yoka sik'oyo
makambo oyo ewuti epai na Yawe.
2 Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Nakopesa
bato ya Amaleki etumbu mpo na makambo oyo basalaki Isalaele tango
bawutaki na Ejipito : bakangelaki Isalaele nzela.
3 Kende sik'oyo, bundisa bato ya Amaleki mpe bebisa penza biloko na
bango nyonso. Kobatela bango te ; boma mibali mpe basi, bana mpe
babebe, bangombe, bantaba mpe bameme, bashamo mpe ba-ane. › »
4 Boye Saulo abengisaki basoda, mpe atangaki bango na Telayimi :
basoda oyo babundaka na makolo, nkoto nkama mibale ; mpe basoda oyo
bawutaki na Yuda, nkoto zomi.
5 Saulo akendeki kino na engumba ya Amaleki mpe atiaki basoda na
bisika ya kobombama, na lubwaku.
6 Bongo Saulo alobaki na bato ya Keni : « Bokende na bino, bolongwa
na milongo ya bato ya Amaleki mpo ete nabebisa bino te elongo na bango,
pamba te bosalelaki bato nyonso ya Isalaele bolamu tango babimaki na
Ejipito. »
Boye bato ya Keni balongwaki na milongo ya bato ya Amaleki.
7 Saulo abundisaki bato ya Amaleki nzela mobimba, longwa na Avila
kino na Shuri, na ngambo ya este ya Ejipito.
8 Akangaki ya bomoi Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki, mpe abebisaki
bato nyonso na mopanga.
9 Kasi Saulo mpe basoda babatelaki Agagi elongo na bibwele oyo elekaki
kitoko kati na bameme, bantaba mpe bangombe, bibwele oyo eleki
minene, bana meme oyo ya minene mpe nyonso oyo ezalaki malamu.
Baboyaki kobebisa yango ; babebisaki kaka oyo ezalaki ya mabe mpe ya
kokonda.
10 Yawe alobaki na Samuele :
11 — Nabongoli makanisi na Ngai na ndenge nakomisaki Saulo
mokonzi, pamba te apesi Ngai mokongo mpe aboyi kotosa mitindo na
Ngai.
Samuele asilikaki mpe abelelaki Yawe butu mobimba.
12 Na tongo-tongo, Samuele atelemaki mpo na kokende kokutana na
Saulo. Kasi bayebisaki ye : « Saulo akei na Karimeli, atongi kuna ekeko
mpo na ye moko, bongo alongwe kuna mpe akei kino na Giligali. »
13 Samuele akendeki epai ya Saulo, mpe Saulo alobaki na ye :
— Tika ete Yawe apambola yo ! Natosaki mitindo ya Yawe.

14 Kasi Samuele alobaki :
— Makelele oyo nazali koyoka ezali te koganga ya bameme mpe ya
bangombe ?
15 Saulo azongisaki :
— Basoda babotolaki yango na maboko ya bato ya Amaleki ; babate-
laki kati na bibwele bameme mpe bangombe oyo elekaki kitoko mpo
ete babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe na biso ; kasi
nyonso wana mosusu, tobebisaki yango penza.
16 Samuele alobaki na Saulo :
— Kata ! Tika ete nayebisa yo makambo oyo Yawe alobaki na ngai na
butu oyo ewuti koleka.
Saulo alobaki na ye :
— Yebisa ngai yango !
17 Samuele alobaki :
— Atako ozalaki komimona moto pamba na miso na yo moko, kasi
boni, okomaki te mokonzi ya bikolo ya Isalaele ? Yawe apakolaki yo
mafuta mpo ete ozala mokonzi ya Isalaele.
18 Yawe apesaki yo etinda mpe alobaki : « Kende mpe bebisa penza
bato oyo ya masumu, bato ya Amaleki ; bundisa bango kino okosilisa
koboma bango. »
19 Mpo na nini otosaki Yawe te ? Mpo na nini owelaki kozwa bomengo
ya bitumba, mpe osalaki mabe na miso ya Yawe ?
20 Saulo azongiselaki Samuele :
— Ngai natosaki Yawe, nakokisaki etinda oyo apesaki ngai :
Nabebisaki penza bato ya Amaleki, namemaki kutu Agagi, mokonzi na
bango.
21 Kasi basoda bazwaki kati na bomengo ya bitumba bameme
mpe bangombe oyo elekaki malamu kati na oyo Nzambe asengaki ete
ebebisama, mpo ete babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe
na yo, na Giligali.
22 Samuele alobaki :
— Boni, Yawe asepelaka mingi na bambeka ya kotumba mpe na
makabo koleka kotosa mongongo na Ye ? Te ! Botosi eleki mbeka ;
koyoka eleki mafuta ya meme ya mobali.
23 Pamba te botomboki ekokani na lisumu ya kosambela banzambe
ya bikeko. Lokola obwaki Liloba na Yawe, Ye mpe abwaki yo ; ozali lisusu
mokonzi te.
24 Bongo Saulo alobaki na Samuele :
— Nasali lisumu, nabuki mobeko ya Yawe mpe malako na Ye.
Nabangaki bato, yango wana natosaki bango.
25 Sik’oyo nabondeli yo, limbisa masumu na ngai ; mpe zonga elongo
na ngai, mpo ete nakoka kogumbamela Yawe.
26 Kasi Samuele alobaki na Saulo :
— Nakozonga elongo na yo te ; pamba te lokola obwakaki Liloba na
Yawe, Yawe mpe abwaki yo mpe ozali lisusu mokonzi ya Isalaele te.
27 Lokola Samuele abalukaki mpo na kokende, Saulo akangaki ye na
songe ya kazaka na ye, mpe kazaka epasukaki.
28 Bongo Samuele alobaki na ye :
— Na mokolo ya lelo, Yawe abotoli yo bokonzi kati na Isalaele mpe
apesi yango epai ya moko kati na baninga na yo, oyo azali malamu
koleka yo.

29 Ye oyo azali nkembo ya Isalaele akosaka te mpe abongolaka
makanisi na Ye te, pamba te azali moto te mpo ete abongola makanisi
na Ye.
30 Saulo alobaki :
— Nasali lisumu. Kasi, sik'oyo, nabondeli yo : pesa ngai lokumu liboso
ya bampaka ya bato na ngai mpe liboso ya Isalaele, zonga elongo na ngai
mpo ete nakoka kogumbamela Yawe, Nzambe na yo.
31 Boye Samuele akendeki elongo na Saulo, mpe Saulo agumbamelaki
Yawe.
32 Kasi Samuele alobaki na ye : « Memela ngai Agagi, mokonzi ya bato
ya Amaleki. »
Agagi ayaki na esengo, pamba te azalaki komilobela : « Solo, pasi ya
kufa elongwe mpe ekeyi mosika na ngai. »
33 Kasi Samuele alobaki : « Ndenge mopanga na yo ezangisaki basi bana
na bango, ndenge wana mpe mama na yo, kati na basi, akozanga mwana
mobali. »
Boye, Samuele abomaki Agagi liboso ya Yawe, na Giligali.
34 Bongo Samuele azongaki na Rama, mpe Saulo akendeki na ndako na
ye, na Gibea ya Saulo.
35 Kino na mokolo oyo Samuele akufaki, atikalaki komona lisusu Saulo
te. Samuele asalaki matanga mpo na Saulo. Mpe Yawe ayokaki mawa na
ndenge akomisaki Saulo mokonzi ya Isalaele.

Saulo mpe Davidi

16

Samuele apakoli Davidi mafuta

1 Yawe alobaki na Samuele :
— Kino tango nini okosala matanga mpo na Saulo ? Ngai, nasilaki
kobwaka ye mpo ete azala lisusu mokonzi ya Isalaele te. Tondisa sik'oyo
liseke na yo na mafuta mpe kende. Natindi yo epai ya Izayi ya Beteleemi,
pamba te naponi moko kati na bana na ye ya mibali mpo ete azala
mokonzi.
2 Samuele alobaki :
— Nakokende ndenge nini ? Soki Saulo ayoki bongo akoboma ngai.
Yawe azongiselaki ye :
— Kamata mwana ngombe ya mwasi elongo na yo mpe loba :
« Nakeyi kobonzela Yawe mbeka. »
3 Bongo tango okotumba mbeka, okobengisa Izayi ; mpe Ngai moko
nakolakisa yo nini oyo osengeli kosala. Moto oyo nakolakisa yo, okopakola
ye mafuta mpo na Ngai.
4 Samuele asalaki makambo oyo Yawe alobaki. Tango akomaki na
Beteleemi, bampaka ya engumba balengaki tango bakutanaki na ye.
Batunaki ye :
— Boni, koya na yo ezali ya kimia ?
5 Samuele azongisaki :
— Solo, koya na ngai ezali ya kimia. Nayei mpo na kobonzela Yawe
mbeka. Bomibulisa mpe boya kotumba mbeka elongo na ngai.
Bongo abulisaki Izayi elongo na bana na ye ya mibali mpe abengisaki
bango na kotumba mbeka elongo na ye.
6 Tango bakomaki, Samuele atalaki Eliabi mpe amilobelaki : « Solo,
mopakolami na Yawe atelemi awa liboso na Ye. »
7 Kasi Yawe alobaki na Samuele :

— Kotala te lolenge ya nzoto na ye to molayi na ye, pamba te naponi ye te. Yawe atalaka te ndenge moto atalaka. Moto atalaka kaka oyo ebetaka na miso, kasi Yawe atalaka motema.

8 Bongo Izayi abengisaki Abinadabi mpe alekisaki ye liboso ya Samuele. Kasi Samuele alobaki : « Ezali ye te nde Yawe aponi. »

9 Izayi alekisaki lisusu Shama liboso ya Samuele, kasi Samuele alobaki : « Ezali ye te nde Yawe aponi. »

10 Izayi alekisaki liboso ya Samuele bana sambo na ye ya mibali. Kasi Samuele alobaki na ye : « Yawe aponi moko te kati na bango. »

11 Bongo Samuele atunaki Izayi :

— Boni, bana na yo ya mibali bakoki bango nyonso ?

Izayi azongisaki :

— Te ! Ezali lisusu na moko oyo aleki bolenge, kasi azali koleisa bampate.

Samuele alobaki :

— Bengisa ye, pamba te tokovanda na mesa te soki akomi nanu te.

12 Boye, Izayi atindaki bato mpo na kobenga ye, mpe bayaki na ye. Langi ya poso ya nzoto na ye ezalaki kitoko ; azalaki na miso kitoko mpe elobeli ya malamu. Bongo Yawe alobaki na Samuele : « Telema mpe pakola ye mafuta, pamba te ezali nde ye. »

13 Boye Samuele azwaki liseke ya mafuta mpe apakolaki ye na miso ya bandeko na ye ya mibali. Banda mokolo wana, Molimo na Yawe akitelaki Davidi na nguya. Mpe Samuele azongaki na Rama.

Davidi kati na mosala epai ya Saulo

14 Molimo na Yawe alongwaki na Saulo, mpe molimo mabe kowuta na Yawe etungisaki ye.

15 Basali ya Saulo bayebisaki ye :

— Tala, molimo moko ya mabe ewuti na Yawe mpe ezali kotungisa yo.

16 Tika ete nkolo na biso atinda basali na ye, oyo bazali awa mpo ete balukela ye moto moko oyo ayebi kobeta lindanda. Wana molimo mabe oyo ewuti na Yawe ekoya kotungisa yo, ye akobeta lindanda na ye, mpe yo okoyoka nzoto malamu.

17 Boye Saulo alobaki na basali na ye :

— Bolukela ngai moto moko oyo ayebi kobeta lindanda malamu, mpe boya na ye epai na ngai.

18 Moko kati na basali na ye azongisaki :

— Namoni mwana mobali moko ya Izayi ya Beteleemi, oyo ayebi penza kobeta lindanda. Azali soda ya mpiko mpe elombe ya bitumba, alobaka kitoko mpe azali mwana mobali moko ya kitoko penza ; Yawe mpe azalaka elongo na ye.

19 Saulo atindaki bantoma epai ya Izayi mpo na koloba na ye : « Tindela ngai Davidi, mwana na yo ya mobali, oyo azali koleisa bampate. »

20 Izayi azwaki ane moko ; atiaki na likolo na yango mapa, mbeki moko ya vino mpe mwana ntaba, mpe atindaki yango epai ya Saulo elongo na Davidi, mwana na ye ya mobali.

21 Davidi ayaki epai ya Saulo mpe akomaki kosala epai na ye. Saulo alingaki ye makasi, mpe Davidi akomaki komemela Saulo bibundeli.

22 Saulo atindaki maloba epai ya Izayi : « Nabondeli yo, tika ete Davidi akoba kosala epai na ngai, pamba te nazali kosepela na ye. »

23 Tango nyonso molimo mabe kowuta na Nzambe ezalaki koya kotungisa Saulo, Davidi azalaki kozwa lindanda na ye mpe kobeta yango.

Mpe pema ya Saulo ezalaki kokita, azalaki koyoka nzoto malamu, mpe molimo mabe yango ezalaki kolongwa kati na ye.

17

Davidi mpe Goliati

1 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango mpo na bitumba, basanganaki na Soko ya Yuda mpe batongaki molako na bango na Efeze-Damimi, kati na Soko mpe Azeka.

2 Na ngambo mosusu, Saulo mpe bato ya Isalaele basanganaki mpe batongaki molako na bango kati na lubwaku ya Terebente ; batandamaki na milongo mpe babongamaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia.

3 Bato ya Filisitia bazalaki na likolo ya ngomba na ngambo moko, mpe bato ya Isalaele, na likolo ya ngomba na ngambo mosusu ; kaka lubwaku nde ekabolaki bango.

4 Elombe mobali moko oyo kombo na ye ezalaki « Goliati, » moto ya mboka Gati, abimaki wuta na molako ya bato ya Filisitia. Azalaki na bametele pene misato na molayi.

5 Alataki ekoti ya bronze na moto na ye mpe ebombelo ya tolo, oyo basala na bakilo pene tuku motoba ya bronze.

6 Na makolo na ye, alataki bitando ya bronze, mpe akangisaki likonga ya bronze na sima ya mokongo na ye.

7 Monene ya nzete ya likonga na ye ezalaki lokola libaya oyo basali bilamba basalelaka ; songe ya likonga yango ezalaki ya bakilo pene sambo. Moto oyo azalaki komema bibundeli na ye azalaki kotambola liboso na ye.

8 Goliati atelemaki mpe agangelaki mampinga ya Isalaele, alobaki : « Mpo na nini bobimi mpe bosali milongo mpo na bitumba ? Ngai nazali moto ya Filisitia te ? Mpe bino bozali basali ya Saulo te ? Bopona moto moko mpe botika ye koya kobundisa ngai.

9 Soki akokoka kolonga mpe koboma ngai, wana biso tokokoma bawumbu na bino. Nzokande soki ngai nalongi mpe nabomi ye, wana bino nde bokokoma bawumbu na biso mpe bokosalela biso. »

10 Moto ya Filisitia alobaki lisusu : « Na mokolo ya lelo, nazali kotiola mampinga ya Isalaele. Bopesa ngai moto moko mpo ete nabunda na ye. »

11 Tango bayokaki maloba ya moto ya Filisitia, Saulo mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na mawa mpe babangaki.

12 Davidi azalaki mwana mobali ya moto moko ya Efrate, oyo kombo na ye ezalaki « Izayi. » Izayi awutaki na Beteleemi ya Yuda mpe azalaki na bana mibali mwambe. Na tango Saulo azalaki mokonzi, Izayi akomaki mobange mpo ete mibu na ye ya mbotama epusanaki makasi.

13 Bana mibali misato ya liboso ya Izayi balandaki Saulo na bitumba. Tala bakombo ya bana mibali yango misato oyo balandaki Saulo na bitumba : Eliabi, mwana mobali ya liboso ; Abinadabi, mwana mobali ya mibale ; mpe Shama, mwana mobali ya misato.

14 Lokola Davidi azalaki leki, mpe wana bana mibali misato ya liboso balandaki Saulo,

15 Davidi azalaki kokende mpe kozonga wuta na ndako ya Saulo mpo na koleisa bameme ya tata na ye na Beteleemi.

16 Mikolo tuku minei, moto ya Filisitia azalaki komilakisa, tongo mpe pokwa, liboso ya mampinga ya Isalaele.

17 Izayi alobaki na Davidi, mwana na ye ya mobali : « Zwela bandeko na yo ya mibali bambuma oyo ya ble bakalinga mpe mapa oyo zomi, mpe kende kotikela bango yango na lombangu na molako na bango.

18 Mema lisusu ba-fromaje zomi oyo epai ya mokonzi ya limpinga ya
basoda nkoto moko, limpinga oyo bango bazali. Tala soki bandeko na yo
ya mibali bazali ndenge nini mpe zwa na maboko na bango elembo oyo
ekolakisa ngai ete bazali malamu.
19 Bazali na lubwaku ya Terebente* elongo na Saulo mpe mibali nyonso
ya Isalaele mpo na kobundisa bato ya Filisitia. »
20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Davidi atikaki bameme na
maboko ya mokengeli moko ; akamataki mikumba na ye mpe akendeki,
ndenge kaka Izayi ayebisaki ye ; akomaki na molako tango mampinga ya
Isalaele ezalaki komibongisa na milongo mpo na kobunda bitumba, mpe
ezalaki kobeta milolo ya bitumba.
21 Bato ya Isalaele mpe bato ya Filisitia batandamaki mpe batalanaki
ngambo na ngambo mpo na kobunda.
22 Davidi akitisaki mikumba na ye, apesaki yango na maboko ya mobateli
mikumba, akimaki mbangu na esika ya bitumba mpe apesaki bandeko na
ye ya mibali mbote.
23 Wana Davidi azali kosolola na bango, elombe mobali Goliati, moto ya
Filisitia ya Gati, alongwaki na molongo ya mampinga na ye mpe azongelaki
koloba ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Davidi azalaki koyoka ye.
24 Kasi tango bato nyonso ya Isalaele bamonaki mobali yango, bakimaki
liboso na ye na kobanga makasi.
25 Moko na moko kati na bato ya Isalaele akomaki koloba : « Bozali na
bino komona mobali oyo ndenge azali kobima mpo na koya epai na biso ?
Azali nde koya kotiola Isalaele ! Mokonzi akopesa bomengo ebele epai ya
moto oyo akoboma ye, akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpe
akosalela libota ya tata na ye bolamu kati na Isalaele. »
26 Davidi atunaki mibali oyo bazalaki pembeni na ye :
— Eloko nini bakosala na moto oyo akoboma moto ya Filisitia oyo mpe
akolongola soni kati na Isalaele ? Moto ya Filisitia oyo akatama ngenga
te azali nani mpo ete atiola mampinga ya Nzambe na bomoi ?
27 Lokola bato bazalaki kozongela kaka maloba moko, balobaki na ye :
— Tala makambo oyo ekosalemela moto oyo akoboma ye.
28 Tango Eliabi, kulutu ya Davidi, ayokaki ye koloba na bato yango,
asilikelaki ye makasi mpe atunaki :
— Oyaki awa mpo na nini ? Mpe na maboko ya nani otikaki mwa
bameme na biso kati na esobe ? Nayebi ndenge lolendo na yo ezalaka
mpe ndenge nini ozalaka mayele mabe. Oyei na yo kaka mpo na kotala
bitumba.
29 Davidi azongiselaki ye :
— Nasali nini ? Nakoki kosolola lisusu te ?
30 Bongo Davidi abalukaki mpo na kosolola na moto mosusu mpe atunaki
kaka likambo moko wana. Mpe bazongiselaki ye ndenge kaka moto ya
liboso alobaki na ye.
31 Maloba ya Davidi epanzanaki na lombangu, mpe bayebisaki yango
Saulo. Mpe sima na Saulo koyoka yango, abengisaki ye.
32 Davidi alobaki na Saulo :
— Tika ete moto moko te amilembisa nzoto likolo na moto oyo ya
Filisitia. Mosali na yo akokende kobundisa ye.
33 Kasi Saulo alobaki na Davidi :
— Okoki te kokende kobundisa moto wana ya Filisitia ! Ozali mwana
moke, nzokande ye azali mobundi ya bitumba wuta bolenge na ye.

* **17:19** Na mikanda mosusu, bakoma : Lubwaku ya Ela

34 Davidi azongiselaki Saulo :
— Mosali na yo azalaki kobatela bameme ya tata na ye. Tango
ngombolo to nkosi ezalaki koya kokamata meme moko kati na etonga,
35 nazalaki kolanda mpe kobeta yango, nazalaki kokangola mpe
kobotola meme na monoko ya tambwe to ya nkosi yango. Tango ezalaki
kobalukela ngai, nazalaki kokanga yango, kobeta mpe koboma yango.
36 Lokola mosali na yo abomaki ezala ngombolo to nkosi, akoboma
mpe moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te lokola moko kati na banyama
wana, pamba te atioli mampinga ya Nzambe na bomoi.
37 Yawe oyo akangolaki ngai na manzaka ya ngombolo mpe ya nkosi
akokangola ngai na maboko ya moto ya Filisitia oyo.
Saulo alobaki na Davidi :
— Kende, mpe tika ete Yawe azala elongo na yo.
38 Bongo Saulo alatisaki Davidi bibundeli na ye moko : atiaki ye ekoti ya
bronze na moto mpe alatisaki ye ebombelo ya tolo.
39 Na likolo ya elamba ya ebende, Davidi atiaki lisusu, na mokaba na ye,
mopanga ya Saulo ; mpe amekaki kotambola na yango, pamba te atikalaki
nanu komesana na yango te.
Davidi alobaki na Saulo :
— Nakokoka te kotambola na biloko oyo nyonso, pamba te namesana
na yango te !
Bongo Davidi alongolaki yango na nzoto na ye.
40 Asimbaki kaka lingenda na ye na loboko, aponaki mabanga mitano ya
moselu kati na moluka ya lubwaku mpe atiaki yango na libenga na ye ya
mobateli bibwele ; asimbaki ebambelo mabanga na loboko mpe apusanaki
epai ya moto ya Filisitia.
41 Kaka na tango yango, moto ya Filisitia elongo na moto oyo amemelaki
ye nguba bapusanaki pene ya Davidi ; moto oyo amemaki nguba nde
azalaki liboso.
42 Tango moto ya Filisitia atalaki mpe amonaki Davidi, atiolaki ye ;
pamba te azalaki na ye kaka mwa elenge mobali oyo azalaki na poso kitoko
ya nzoto mpe na elongi kitoko.
43 Moto ya Filisitia alobaki na Davidi :
— Boni, ngai nazali mbwa mpo ete oya kobundisa ngai na lingenda ?
Bongo alakelaki Davidi mabe na nzela ya banzambe na ye.
44 Moto ya Filisitia alobaki lisusu na Davidi :
— Pusana awa, nakopesa mosuni na yo epai ya bandeke ya likolo mpe
epai ya banyama ya zamba.
45 Davidi alobaki na moto ya Filisitia :
— Ozali koya kobundisa ngai na mopanga, na likonga ya monene mpe
na likonga ya moke. Kasi ngai nayei kobundisa yo na Kombo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya mampinga ya Isalaele, oyo yo ozali
kotiola.
46 Na mokolo ya lelo, Yawe akokaba yo na maboko na ngai ; nakoboma
yo mpe nakokata moto na yo. Na mokolo ya lelo kaka, nakopesa bibembe
ya mampinga ya Filisitia epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama
ya mokili ; mpe mokili mobimba ekoyeba ete ezali na Nzambe moko kati
na Isalaele.
47 Bato nyonso oyo basangani awa bakoyeba ete ezali na mopanga te
to na likonga ya monene te nde Yawe abikisaka. Pamba te bitumba ezali
ya Yawe, mpe Ye akokaba bino na maboko na biso.

48 Wana moto ya Filisitia amibongisaki mpo na kokende kobundisa
Davidi, Davidi akimaki mbangu na molongo ya liboso ya bitumba mpo
na kokutana na moto ya Filisitia.
49 Davidi akotisaki loboko na ye kati na libenga na ye, azwaki libanga
moko mpe abambaki yango na nzela ya ebambelo na ye ya mabanga ;
abetaki moto ya Filisitia na elongi. Libanga ekotaki kati na elongi ya moto
ya Filisitia, mpe akweyaki elongi kino na mabele.
50 Boye, Davidi alongaki moto ya Filisitia na nzela ya ebambelo mabanga
na ye mpe na nzela ya libanga moko. Davidi abetaki moto ya Filisitia mpe
abomaki ye, azalaki ata na mopanga te na loboko na ye.
51 Davidi akimaki mbangu mpe atelemaki na likolo ya moto ya Filisitia,
asimbaki mopanga ya moto ya Filisitia, abimisaki yango na ebombelo na
yango, abomaki ye, mpe akataki moto na ye na nzela ya mopanga yango.
Tango mampinga ya Filisitia bamonaki ete elombe na bango akufi,
bakimaki.
52 Bato ya Isalaele mpe bato ya Yuda babimaki na mbala moko,
bagangaki mpe balandaki bato ya Filisitia kino na ebandeli ya lubwaku
mpe kino na bikuke ya Ekroni. Bibembe ya bato ya Filisitia etandamaki
na nzela oyo ekenda na Shaarayimi kino na Gati mpe kino na Ekroni.
53 Tango bato ya Isalaele batikaki kolanda bato ya Filisitia, bazongaki
mpo na kozwa na makasi biloko oyo ezalaki kati na molako ya bato ya
Filisitia.
54 Davidi azwaki moto ya moto ya Filisitia mpe amemaki yango na
Yelusalemi ; bongo azwaki bibundeli ya moto ya Filisitia mpe atiaki yango
kati na ndako na ye ya kapo.
55 Tango Saulo amonaki Davidi kokende kobundisa moto ya Filisitia,
atunaki Abineri, mokonzi ya mampinga :
— Elenge mobali oyo azali mwana ya nani ?
Abineri azongisaki :
— Na kombo na yo mokonzi, nayebi te.
56 Mokonzi alobaki :
— Tuna mpo na koyeba soki elenge mobali oyo azali mwana ya nani ?
57 Tango kaka Davidi azongaki sima na ye koboma moto ya Filisitia,
Abineri azwaki ye mpe amemaki ye na liboso ya Saulo. Davidi asimbaki
na loboko na ye moto ya moto ya Filisitia.
58 Saulo atunaki Davidi :
— Ozali mwana ya nani ?
Elenge mobali Davidi azongisaki :
— Nazali mwana ya mosali na yo, Izayi, moto ya Beteleemi.

18

Boyokani ya Davidi elongo na Jonatan

1 Tango kaka Davidi asilisaki kosolola na Saulo, Jonatan akangamaki na
Davidi mpe alingaki ye lokola ye moko.
2 Kobanda mokolo wana, Saulo avandisaki Davidi kati na ndako na ye
mpe atikaki ye te kozonga na ndako ya tata na ye.
3 Jonatan asalaki boyokani elongo na Davidi, pamba te alingaki ye lokola
ye moko.
4 Jonatan alongolaki kazaka oyo azalaki kolata mpe apesaki yango na
Davidi. Apesaki ye mpe bilamba na ye, mopanga na ye, mokaba na ye
mpe eloko na ye oyo abetelaka tolotolo.

5 Lokola Davidi azalaki penza kosala malamu mosala nyonso oyo Saulo
azalaki kotinda ye na bisika nyonso, Saulo akomisaki ye mokonzi monene
ya basoda. Bato nyonso elongo na basali ya Saulo bazalaki kosepela na ye.
6 Sima na Davidi koboma moto ya Filisitia, tango basoda bazalaki
kozonga wuta na bitumba, basi babimaki wuta na bingumba nyonso
ya Isalaele mpo na kokende koyamba mokonzi Saulo, na banzembo ya
esengo mpe na mabina, na milolo ya esengo, na bambunda mike mpe na
bangonga.
7 Basi bazalaki kobina mpe koyemba boye :
« Saulo abomaki bankoto,
mpe Davidi abomaki bankoto zomi. »
8 Maloba ya banzembo yango epesaki Saulo kanda makasi. Amilobelaki :
« Soki batangi motango ya nkoto zomi mpo na Davidi, mpe motango ya
nkoto moko mpo na ngai, elingi koloba ete etikali na ye kaka kozwa
bokonzi ! »
9 Kobanda mokolo wana, Saulo akomaki kotala Davidi miso mabe.
10 Mokolo oyo elandaki, molimo moko ya mabe kowuta na Nzambe
ekitelaki Saulo, mpe akomaki kotuntuka kati na ndako na ye, wana Davidi
azalaki kobeta lindanda na ye ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Saulo
asimbaki likonga na ye na loboko.
11 Mbala moko, Saulo abwakaki likonga na ye na koloba : « Nakobamba
Davidi na mir. »
Kasi Davidi akimaki ye mbala mibale.
12 Saulo abangaki Davidi, pamba te Yawe azalaki elongo na Davidi kasi
atikaki Saulo.
13 Mpo na yango, Saulo alongolaki Davidi pembeni na ye mpe akomisaki
ye mokonzi ya basoda nkoto moko. Boye Davidi akomaki kotambolisa
basoda na bitumba na bango.
14 Na nyonso oyo azalaki kosala, Davidi azalaki kolonga, pamba te Yawe
azalaki elongo na ye.
15 Tango Saulo amonaki ete Davidi azali kolonga mingi, abangaki ye.
16 Kasi Isalaele mobimba mpe Yuda mobimba bazalaki kolinga Davidi
mpo ete azalaki kotambolisa bango na bitumba na bango.

Libala ya Davidi

17 Saulo alobaki na Davidi :
— Tala Merabi, mwana na ngai ya liboso ya mwasi ! Nakopesa yo ye
na libala soki kaka osali epai na ngai lokola soda ya mpiko mpe obundi
bitumba ya Yawe.
Nzokande Saulo azalaki komilobela : « Tika ete loboko na ngai eboma
ye te, kasi ezala nde loboko ya bato ya Filisitia. »
18 Davidi azongiselaki Saulo :
— Ngai nazali nani, libota na ngai nde nini, etuka ya tata na ngai nde
nini kati na Isalaele mpo ete nakoma bokilo ya mokonzi ?
19 Boye, tango ngonga ya kobalisa Merabi, mwana mwasi ya Saulo, epai
ya Davidi ekokaki, Saulo abalisaki ye epai ya Adriyeli, moto ya Meola.
20 Nzokande Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kolinga Davidi. Mpe
tango bayebisaki Saulo likambo yango, asepelaki makasi.
21 Boye Saulo amilobelaki : « Nakobalisa Mikali epai ya Davidi, mpo ete
azala motambo mpo na ye, mpe ete loboko ya bato ya Filisitia ekanga ye
Davidi. »
Boye Saulo alobaki na Davidi : « Ozwi sik’oyo libaku ya mibale ya
kokoma bokilo na ngai. »

22 Bongo Saulo apesaki mitindo epai ya basali na ye : « Bosolola na
Davidi na nkuku mpe boyebisa ye : ‹ Tala ndenge nini mokonzi azali
kosepela na yo, mpe basali na ye nyonso balingi yo ! Koma na yo sik'oyo
bokilo na ye ! › »
23 Basali ya Saulo bazongelaki maloba oyo epai ya Davidi, kasi Davidi
alobaki : « Bokanisi ete kokoma bokilo ya mokonzi ezali likambo ya pete ?
Kaka ngai oyo nazali mobola mpe moto pamba ! »
24 Basali ya Saulo bayebisaki ye maloba ya Davidi.
25 Saulo alobaki : « Boloba na Davidi ete mokonzi asengi mbongo ya
libala te, kasi bangenga nkama moko ya nzoto ya mibali kati na bato ya
Filisitia mpo na kozongisa mabe na mabe epai ya banguna na ye. »
Makanisi ya Saulo ezalaki ya komona Davidi kokweya na maboko ya
bato ya Filisitia.
26 Tango basali bayebisaki Davidi makambo yango, Davidi asepelaki
kokoma bokilo ya mokonzi. Boye liboso ete tango oyo bakataki ekoka,
27 Davidi elongo na mampinga na ye babimaki mpe babomaki mibali
nkama mibale kati na bato ya Filisitia. Davidi amemaki bangenga na
bango, mpe batangaki motango na yango liboso ya mokonzi mpo ete
Davidi akoma bokilo ya mokonzi. Boye Saulo apesaki na libala Mikali,
mwana na ye ya mwasi, epai ya Davidi.
28 Tango Saulo amonaki mpe asosolaki ete Yawe azali elongo na Davidi,
mpe ete mwana na ye ya mwasi, Mikali, alingaka Davidi,
29 Saulo akomaki lisusu kobanga Davidi makasi, mpe akomaki monguna
na ye na mikolo ya bomoi na ye, oyo etikalaki.
30 Bakonzi ya basoda ya Filisitia bakobaki kobima mpo na kobunda ;
mpe tango nyonso bazalaki kosala yango, Davidi azalaki kolonga, koleka
bakonzi mosusu ya basoda ya Saulo. Boye kombo na ye ekendeki sango.

19

Saulo aluki koboma Davidi

1 Saulo ayebisaki mabongisi na ye ya koboma Davidi epai ya mwana na
ye, Jonatan, mpe epai ya basali na ye nyonso. Nzokande Jonatan, mwana
mobali ya Saulo, azalaki kolinga Davidi makasi.
2 Jonatan ayebisaki Davidi : « Tata na ngai, Saulo, azali koluka libaku ya
koboma yo. Nabondeli yo, lobi na tongo, zala penza na ekenge ! Kende na
yo komibomba mpe vanda kuna.
3 Ngai nakobima mpe nakozala elongo na tata na ngai kati na zamba epai
wapi yo okozala. Nakoloba na tina na yo epai ya tata na ngai, nakoluka
koyeba makambo ndenge ezali mpe nakoyebisa yo. »
4 Jonatan alobaki malamu na tina na Davidi epai ya tata na ye, Saulo :
« Tika ete mokonzi asala mabe te na mosali na ye, Davidi, pamba te asali
yo mabe te. Yo nde kutu moto ozwi lisungi monene na makambo oyo ye
asali.
5 Andimaki kobungisa bomoi na ye tango abomaki moto ya Filisitia, mpe,
na mokolo yango, Yawe azwaki elonga monene mpo na Isalaele mobimba.
Omonaki yango mpe osepelaki na yango makasi. Sik'oyo, mpo na nini
olingi na yo kosala lisumu na tina moko te, na koboma moto lokola Davidi
oyo asali na ye likambo te ? »
6 Saulo ayokaki Jonatan mpe alapaki ndayi boye : « Na Kombo na Yawe,
bakoboma Davidi te. »

7 Bongo Jonatan abengaki Davidi mpe ayebisaki ye makambo nyonso
oyo basololaki na tata na ye. Jonatan amemaki Davidi epai ya Saulo, mpe
Davidi asalelaki Saulo lokola na ebandeli.
8 Lokola bitumba ezongelaki, Davidi abimaki mpo na kobundisa bato
ya Filisitia mpe alongaki bango na elonga monene, mpe bato ya Filisitia
bakimaki liboso na ye.
9 Kasi molimo moko ya mabe kowuta na Yawe ekitelaki Saulo, wana
avandaki kati na ndako na ye mpe asimbaki likonga na loboko na ye.
Lokola Davidi azalaki kobeta lindanda,
10 Saulo alukaki koboma ye na nzela ya likonga na ye. Kasi Davidi
akimaki ye, mpe likonga ekotaki na mir. Na butu wana, Davidi alongaki
kokima mpe abikaki.
11 Saulo atindaki mibali kozonga na ndako ya Davidi mpo na kokengela
ye mpe koboma ye na tongo. Kasi mwasi na ye, Mikali, ayebisaki ye :
« Soki okimi te na pokwa ya lelo mpo na kobatela bomoi na yo, bakoboma
yo lobi ! »
12 Boye Mikali akitisaki Davidi na nzela ya lininisa, mpe Davidi akimaki
mpe abikaki.
13 Bongo Mikali azwaki nzambe ya ekeko oyo ezalaki na lolenge ya
moto ; alalisaki yango na mbeto, afinikaki yango elamba mpe atiaki yango
bapwale ya bantaba na moto.
14 Tango Saulo atindaki bato kokanga Davidi, Mikali alobaki : « Azali
kobela. »
15 Saulo azongisaki bato mpo ete batala Davidi mpe alobaki na bango :
« Bomemela ngai ye na mbeto na ye mpo ete naboma ye. »
16 Kasi tango mibali bakotaki, bamonaki, na likolo ya mbeto, nzambe
ya ekeko oyo ezalaki lokola moto mpe ezalaki na bapwale ya bantaba na
moto na yango.
17 Saulo alobaki na Mikali :
— Mpo na nini oyokisi ngai soni mpe okimisi monguna na ngai, mpe
sik'oyo abiki ?
Mikali alobaki na Saulo :
— Davidi alobaki na ngai : « Tika ngai nakima, noki te nakoboma yo. »
18 Tango Davidi akimaki mpe amibikisaki, akendeki epai ya Samuele, na
Rama, mpe ayebisaki ye makambo nyonso oyo Saulo asalaki ye. Bongo ye
mpe Samuele bakendeki kovanda na Nayoti, pene ya Rama.
19 Sango ekomaki epai ya Saulo : « Davidi azali na Nayoti ya Rama. »
20 Saulo atindaki bato kokende kokanga Davidi. Kasi tango bamonaki
lisanga ya basakoli kosakola mpe Samuele atelemi wana lokola mokambi
na bango, Molimo na Nzambe akitelaki bato oyo Saulo atindaki, mpe
bakomaki bango mpe kosakola.
21 Sango ekomaki epai ya Saulo, mpe ye atindaki bato mosusu ; kasi
bango mpe basakolaki. Saulo atindaki bato mosusu na mbala ya misato,
kasi bango mpe basakolaki.
22 Sima, ye moko Saulo akendeki na Rama mpe akomaki na libulu
monene ya mayi, na Seku. Atunaki :
— Samuele mpe Davidi bazali wapi ?
Bazongiselaki ye :
— Bazali na Nayoti ya Rama.
23 Boye Saulo akendeki na Nayoti ya Rama. Kasi ye mpe, wana azalaki
kokoba nzela na ye, Molimo na Nzambe akitelaki ye, mpe akomaki
kosakola kino akomaki na Nayoti ya Rama.

24 Ye mpe alongolaki bilamba na ye mpe asakolaki liboso ya Samuele ; akweyaki mpe atikalaki bolumbu mokolo yango mobimba mpe butu mobimba. Yango wana bato batunaka : « Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli ? »

20

Davidi mpe Jonatan

1 Davidi akimaki wuta na Nayoti ya Rama mpe akendeki epai ya Jonatan. Atunaki ye :

— Nasali nini ? Mabe nini nasali ? Lisumu nini nasali liboso ya tata na yo mpo ete aluka koboma ngai ?

2 Jonatan azongisaki :

— Te, Ekosalema te ! Okokufa te ! Tala, tata na ngai asalaka eloko moko te, ezala ya moke to ya monene, soki ayebisi ngai te. Mpo na nini tata na ngai abombela ngai kaka likambo oyo ? Ezali bongo te.

3 Kasi Davidi alapaki ndayi na koloba : « Tata na yo ayebi malamu ete nazwaki ngolu na miso na yo, mpe amilobelaki : ‹ Tika ete Jonatan ayeba makambo oyo te, noki te akoyoka pasi na motema ! › Nzokande, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo moko, etikali kaka moke ete baboma ngai. »

4 Jonatan alobaki na Davidi :

— Nakosala nyonso oyo okolinga ete ngai nasala mpo na yo.

5 Davidi azongiselaki Jonatan :

— Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika ; nasengelaki kovanda mesa moko na mokonzi mpo na kolia. Pesa ngai nzela ete nakende kobombama na bilanga kino na pokwa ya mokolo ya misato.

6 Soki tata na yo amitungisi mpo na kozanga na ngai komonana, okoloba na ye : « Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki na engumba na ye, Beteleemi, pamba te etuka mobimba ekosepela kuna mbeka oyo babonzaka mibu nyonso. »

7 Soki alobi : « Malamu, » wana mosali na yo akozala na kimia. Kasi soki atomboki na kanda, wana yeba malamu ete azwi mokano ya kosala ngai mabe.

8 Boye, salela mosali na yo bolamu, pamba te okotisaki ye na boyokani elongo na yo liboso ya Yawe. Soki nasalaki mabe na likambo songolo, yo moko boma ngai ! Mpo na nini kokaba ngai na maboko ya tata na yo ?

9 Jonatan alobaki :

— Te ! Ekozala penza likambo ya nkele soki ngai nakoki koyeba ete tata na ngai azwi mokano ya kosala yo mabe, bongo nayebisi yo yango te !

10 Davidi atunaki Jonatan :

— Bongo soki tata na yo akozongisela yo eyano na kanda, nani akoyebisa ngai ?

11 Jonatan azongiselaki Davidi :

— Yaka, tokende na zamba !

Boye, bango mibale bakendeki nzela moko na zamba.

12 Jonatan alobaki na Davidi : « Na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, lobi to sima na lobi, na ngonga oyo, nakoluka koyeba makanisi ya tata na ngai mpo na yo. Soki ezali malamu, bongo natindi moto te mpo na koyebisa yo yango,

13 wana tika ete Yawe asala na ngai Jonatan nyonso oyo ekozala malamu na miso na Ye ! Kasi soki tata na ngai azali na makanisi ya kosala yo mabe, ngai nakoyebisa yo mpe nakotika yo kokende mpo ete okende na yo na

kimia. Tika ete Yawe azala elongo na yo ndenge azalaki elongo na tata na ngai !
14 Sima na mikolo, soki nakozala nanu na bomoi, salela ngai bolamu
lokola bolamu ya Yawe mpo ete baboma ngai te.
15 Mpe kolemba te kosalela libota na ngai bolamu, ata tango Yawe
akolongola banguna nyonso ya Davidi, na etando ya mokili. »

16 Boye Jonatan asalaki boyokani elongo na libota ya Davidi na maloba
oyo : « Tika ete Yawe azongisa mabe na mabe na banguna ya Davidi ! »
17 Mpe Jonatan asengaki ete Davidi alapa lisusu ndayi na ye na kombo ya
bolingo na ye Davidi epai ya Jonatan, pamba te azalaki kolinga ye ndenge
ye moko amilingaka.

18 Bongo Jonatan alobaki na Davidi :
— Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika ; bato bakomitungisa
mpo na yo mpo ete okozala te, mpe bakomona ete esika na yo ekozala
pamba.
19 Sima na lobi, na pokwa, okokende kino na esika epai wapi
obombamaki tango likambo oyo ebandaki mpe okovanda pembeni ya
libanga Ezeli.
20 Ngai nakobwaka makonga misato na ngambo moko ya libanga
yango lokola nde nazali kobwaka na elembo moko.
21 Bongo nakotinda elenge mobali moko kokende koluka makonga
yango. Soki nalobi na ye : « Tala, makonga ezali pembeni na yo, lokota
mpe yaka na yango awa, » wana nalingi koloba : « Na Kombo na Yawe,
yaka mpo ete ozali na kimia, likambo ezali te. »
22 Kasi soki nalobi na elenge mobali : « Tala, makonga ezali mosika
na yo ; » wana nalingi koloba : « Kima na yo, pamba te Yawe akimisi yo. »
23 Bongo mpo na liloba oyo tosololaki ngai na yo, yeba ete Yawe azali
Motatoli kati na ngai mpe yo mpo na libela.

Saulo akani koboma Davidi

24 Davidi abombamaki kati na zamba. Bongo na tango ya feti ya Sanza
ya Sika, mokonzi avandaki na mesa mpo na kolia.
25 Mokonzi avandaki lokola momesano na esika na ye pembeni ya mir.
Jonatan atelemaki, mpe Abineri avandaki pembeni ya Saulo, kasi esika ya
Davidi ezalaki polele.
26 Saulo alobaki eloko moko te na mokolo wana, pamba te akanisaki
kaka ete eloko moko esalemi epai ya Davidi oyo ekomisi ye mbindo.
27 Kasi mokolo oyo elandaki, mokolo ya mibale ya feti ya Sanza ya Sika,
lokola esika ya Davidi ezalaki lisusu polele, Saulo alobaki na mwana na ye
ya mobali, Jonatan :
— Mpo na nini mwana mobali ya Izayi ayei te mpo na kolia, ezala lobi
oyo eleki to lelo ?

28 Jonatan azongiselaki Saulo :
— Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki na
Beteleemi.
29 Alobaki : « Pesa ngai nzela ya kokende mpo ete etuka na ngai
esengeli kobonza mbeka kati na engumba, mpe ndeko na ngai ya mobali
abengisi ngai mpo ete nazala kuna. Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika
ngai kokende kotala bandeko na ngai. » Yango wana ayei te na mesa ya
mokonzi.
30 Saulo asilikelaki makasi Jonatan mpe alobaki na ye :

— Yo mwana mobali ya mwasi ya yawuli mpe motomboki, nayebi solo ete okoteli mwana mobali ya Izayi ; kasi ezali mpo na soni na yo mpe ya mama oyo abota yo.

31 Pamba te tango nyonso mwana mobali ya Izayi akozala na bomoi kati na mokili oyo, ezala yo to bokonzi na yo, bokozala na kimia te. Sik'oyo, lukisa ye mpe memela ngai ye, pamba te asengeli kokufa.

32 Jonatan atunaki Saulo, tata na ye :

— Basengeli koboma ye mpo na nini ? Asali nini ?

33 Saulo abwakelaki Jonatan likonga na ye mpo na koboma ye, mpe Jonatan asosolaki ete tata na ye azali na makanisi ya koboma Davidi.

34 Jonatan alongwaki na mesa na kanda makasi mpe atikalaki kolia te na mokolo oyo ya mibale ya feti ya Sanza ya Sika, pamba te ayokaki pasi na motema na ndenge tata na ye afingaki Davidi.

35 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Jonatan akendeki na zamba kokutana na Davidi. Azalaki elongo na elenge mobali moko.

36 Alobaki na elenge mobali : « Kima mbangu mpe lokota makonga oyo nazali kobwaka. »

Tango elenge mobali azalaki kokima mbangu, Jonatan abwakaki likonga liboso na ye.

37 Mpe tango elenge mobali akomaki na esika oyo likonga ya Jonatan ekweyaki, Jonatan alobaki na ye na mongongo makasi : « Boni, likonga ezali liboso na yo te ? »

38 Bongo Jonatan agangaki lisusu : « Sala noki ! Kima mbangu, kotelema te ! »

Elenge mobali alokotaki likonga mpe azongaki epai ya nkolo na ye.

39 Elenge mobali ayebaki ata eloko moko te na makambo oyo nyonso ; kaka Jonatan mpe Davidi nde bayebaki.

40 Bongo Jonatan apesaki bibundeli na ye epai ya elenge mobali mpe alobaki : « Kende kozongisa yango na engumba. »

41 Sima na elenge mobali kozonga, Davidi abimaki na ngambo ya sude ya libanga mpe agumbamaki mbala misato liboso ya Jonatan, elongi etala na se. Bayambanaki mpe balelaki elongo, kasi Davidi alelaki mingi koleka.

42 Jonatan alobaki na Davidi : « Kende na kimia, pamba te biso mibale tolapanaki ndayi na Kombo na Yawe na koloba : ‹ Yawe azali Motatoli kati na yo mpe ngai, mpe kati ya bakitani na yo mpe bakitani na ngai mpo na libela. › »

21

1 Bongo Davidi akendeki, mpe Jonatan azongaki na engumba.

Davidi epai ya Nganga-Nzambe Ayimeleki

2 Davidi akendeki na mboka Nobi epai ya Nganga-Nzambe Ayimeleki. Ayimeleki alengaki mpe akimaki mbangu mpo na kokende koyamba ye. Atunaki na Davidi :

— Mpo na nini ozali yo moko ? Mpo na nini ezali na moto moko te elongo na yo ?

3 Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe Ayimeleki :

— Mokonzi apesaki ngai mosala moko boye mpe alobaki na ngai : « Tika ete moto moko te ayeba ata likambo moko na mosala oyo natindi yo. » Na tina na yango nde nasengaki na bato na ngai ete tokutana na esika moko.

4 Bongo sik'oyo, osimbi eloko nini na loboko na yo ? Pesa ngai mapa mitano to eloko nyonso oyo okoki kozala na yango.

5 Kasi Nganga-Nzambe azongiselaki Davidi :
— Na loboko na ngai, nazali na mapa te oyo toliaka mikolo nyonso, kasi ezali kaka na mapa oyo ebulisama. Bato na yo bakoki kolia yango soki kaka basangisaki banzoto te na basi.
6 Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe :
— Solo, bapekisa biso basi ndenge kaka ezalaka tango nyonso na makambo ya boye. Kutu tango nakendaka bitumba, biloko ya bato na ngai ebulisamaka. Atako mosala ya mokolo ya lelo ezalaki bule te, kasi ekomi bule mpo ete bibundeli ebulisami.
7 Bongo Nganga-Nzambe apesaki ye mapa ebulisama, pamba te azalaki na mapa mosusu te. Ezalaki mapa oyo batiaki liboso ya Yawe, oyo bawuti kolongola na miso na Ye mpo na kotia mapa mosusu oyo ebimi sika na moto, na esika ya mapa oyo ya liboso.
8 Nzokande na mokolo yango wana, ezalaki na mosali moko, kati na basali ya Saulo, oyo atikalaki kuna liboso ya Yawe. Kombo na ye ezalaki « Doegi. » Azalaki moto ya Edomi, mpe mokonzi ya babateli bibwele ya Saulo.
9 Davidi atunaki Ayimeleki :
— Boni awa, ozali te ata na likonga moko to na mopanga na se na loboko na yo ? Ngai namemaki te ezala mopanga na ngai to ebundeli na ngai mosusu, pamba te mosala ya mokonzi esengelaki kosalema na lombangu.
10 Nganga-Nzambe azongisaki :
— Ezali awa na mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia, oyo obomaki na lubwaku ya Terebente ; balinga yango na elamba sima na efode. Soki olingi kozwa yango, zwa na yo ; pamba te ezali awa na mopanga mosusu te, bobele oyo wana.
Davidi alobaki :
— Mopanga moko te ekokani na yango ; pesa ngai yango.

Davidi kati na mboka Gati

11 Na mokolo wana kaka, Davidi atelemaki, akimaki Saulo mpe akendeki epai ya Akishi, mokonzi ya Gati.
12 Kasi basali ya Akishi balobaki na ye : « Moto oyo azali Davidi te, mokonzi ya mboka ? Ezali ye te oyo bazali koyemba boye na kobina na tina na ye : ‹ Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki bankoto zomi ? › »
13 Davidi asimbamaki na maloba oyo mpe abangaki makasi Akishi, mokonzi ya Gati.
14 Mpe wana akosaki kobela liboma na miso ya bato ya Filisitia, akomaki kosala kati na bango makambo lokola moto ya liboma : kokoma na bikuke ya bandako, mpe kotika soyi kotanga ye na mandefu.
15 Akishi alobaki na basali na ye : « Botala tata oyo, azali moto ya liboma ! Mpo na nini boyei na ye epai na ngai ?
16 Boni, nazangi penza bato ya maboma mpo ete bomema mobali oyo awa, na tina ete aya kosala makambo na ye ya liboma ? Boni, moto ya boye asengeli penza kokota na ndako na ngai ? »

22

Davidi kati na Adulami mpe Mitsipe

1 Davidi alongwaki na Gati mpe akendeki kobombama na lidusu ya libanga ya Adulami. Tango bandeko na ye ya mibali mpe ya libota ya botata na ye bayokaki sango yango, bakitaki kuna epai na ye.

2 Bato nyonso oyo bazalaki kati na minyoko, ba-oyo bazalaki na baniongo
ya bato mosusu mpe ba-oyo mitema na bango ezoka, basanganaki
zingazinga ya Davidi mpe akomaki mokambi na bango. Elongo na ye,
ezalaki na bato pene nkama minei.
3 Kolongwa wana, Davidi akendeki na Mitsipe ya Moabi mpe alobaki na
mokonzi ya Moabi : « Nabondeli yo : Pesa tata na ngai mpe mama na ngai
ndingisa ya koya kovanda elongo na yo kino ngai nakoyeba makambo oyo
Nzambe akosala mpo na ngai. »
4 Boye Davidi amemaki bango epai ya mokonzi ya Moabi, mpe bavandaki
elongo na ye tango nyonso oyo Davidi azalaki kati na ndako ya makasi.
5 Kasi mosakoli Gadi alobaki na Davidi : « Kovanda te kati na ndako oyo
batonga makasi, kende na mokili ya Yuda. » Boye Davidi alongwaki mpe
akendeki na zamba ya Ereti.

Saulo abomi Banganga-Nzambe ya Yawe

6 Saulo ayokaki ete bamonaki Davidi elongo na bato na ye. Wana Saulo
azalaki na mopanga na loboko na ye mpe avandaki na Gibea, na likolo
ya ngomba moke mpe na se ya nzete oyo babengi « Tamarisi » elongo na
bakonzi nyonso ya mampinga na ye,
7 Saulo ayebisaki bango : « Bino bato ya Benjame boyoka, bokanisi
ete mwana ya Izayi akopesa bino nyonso bilanga mpe bilanga ya vino ?
Bokanisi ete akokomisa bino bakonzi ya bankoto to bakonzi ya bankama
ya basoda ?
8 Ezali mpo na yango nde bino nyonso bosalelaki ngai likita ? Moto moko
te alobi na ngai na tina na boyokani oyo mwana na ngai ya mobali asalaki
na mwana ya Izayi, mpe moko te kati na bino ayokeli ngai mawa mpo
ete ayebisa ngai ete mwana na ngai asaleli ngai likita mpo ete mosali na
ngai atelemela ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango
na mokolo ya lelo ? »
9 Kasi Doegi, moto ya Edomi, oyo azalaki moko kati na basali ya Saulo,
alobaki : « Namonaki mwana mobali ya Izayi koya na Nobi epai ya
Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi.
10 Ayimeleki atunaki mpo na ye makambo epai na Yawe, mpe apesaki
ye bilei mpe mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia. »
11 Boye mokonzi abengisaki Nganga-Nzambe Ayimeleki, mwana mobali
ya Ayitubi ; elongo na Banganga-Nzambe nyonso, bato ya libota na ye ya
botata, oyo bazalaki na Nobi. Mpe bango nyonso bayaki epai ya mokonzi.
12 Saulo alobaki :
— Yoka sik'oyo, mwana mobali ya Ayitubi.
Ayimeleki azongisaki :
— Nazali koyoka yo, nkolo na ngai.
13 Saulo alobaki na ye :
— Mpo na nini yo mpe mwana mobali ya Izayi bosalelaki ngai likita
mpo na kotelemela ngai ? Mpo na nini opesaki ye bilei mpe mopanga,
mpe otunaki mpo na ye makambo epai na Nzambe, mpo ete atelemela
ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya
lelo ?
14 Ayimeleki azongiselaki mokonzi :
— Boni, ezali na moto moko kati na basali na yo nyonso oyo azali na
boyengebene lokola Davidi ? Ye oyo azali bokilo ya mokonzi, mokambi
ya basoda oyo bakengelaka yo mpe moto oyo aleki na lokumu kati na
libota na yo ?

15 Boni, mokolo wana ezalaki mbala na ngai ya liboso ya kotuna mpo
na ye makambo epai ya Nzambe ? Nakanisi ete ezali bongo te. Boye tika
ete mokonzi atangela mosali na ye to moko kati na libota ya botata na
ngai ngambo te ; pamba te mosali na yo ayebi ata eloko moko te kati na
likambo oyo nyonso.
16 Kasi mokonzi alobaki :
— Ayimeleki, okokufa solo ; yo mpe libota mobimba ya botata na yo.
17 Boye, mokonzi atindaki bakengeli na ye, oyo bazalaki na mopanzi
na ye : « Bobaluka mpe boboma Banganga-Nzambe ya Yawe ; pamba
te bango mpe basungaki Davidi : bayebaki ete Davidi azalaki kokima
kasi bayebisaki ngai te. » Kasi basoda oyo bakengelaka mokonzi baboyaki
kosembola maboko na bango mpo na koboma Banganga-Nzambe ya Yawe.
18 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Doegi : « Yo, baluka mpe boma
Banganga-Nzambe. »
Boye Doegi, moto ya Edomi, abalukaki mpe abomaki bango. Na mokolo
wana, abomaki bato tuku mwambe na mitano oyo balataki efode ya lino.
19 Abomaki lisusu na mopanga kati na Nobi, engumba ya Banganga-
Nzambe, mibali, basi, bana mpe bana mike, bangombe, ba-ane mpe
bameme.
20 Kaka Abiatari, mwana mobali ya Ayimeleki mpe koko ya Ayitubi, nde
abikaki mpe akimaki mpo na kokende kosangana na Davidi.
21 Abiatari ayebisaki Davidi ete Saulo asili koboma Banganga-Nzambe
ya Yawe.
22 Boye Davidi alobaki na Abiatari : « Mokolo wana, nayebaki malamu
ete lokola Doegi, moto ya Edomi, azalaki wana, akokaki kozanga te
koyebisa Saulo. Boye ezali mpo na ngai nde bato nyonso ya libota ya
botata na yo bakufi !
23 Sik'oyo, vanda awa elongo na ngai, kobanga te. Pamba te moto oyo
azali koluka bomoi na yo azali koluka mpe bomoi na ngai. Okobatelama
malamu epai na ngai. »

23

Davidi abikisi engumba Keila

1 Tango bayebisaki Davidi ete bato ya Filisitia bazali kobundisa engumba
Keila mpe bazali kozwa na makasi ble na bilanga na yango,
2 Davidi atunaki Yawe, alobaki :
— Nakoki na ngai kokende kobundisa bato oyo ya Filisitia ?
Yawe azongiselaki ye :
— Kende, bundisa bato ya Filisitia mpe bikisa engumba Keila.
3 Kasi basoda ya Davidi bayebisaki ye :
— Soki awa kati na Yuda, tozali kobanga, ekozala boni soki tokeyi na
Keila kobundisa bato ya Filisitia ?
4 Davidi atunaki lisusu Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye :
— Telema, kende na Keila, pamba te nazali kokaba bato ya Filisitia na
maboko na yo.
5 Boye Davidi elongo na basoda na ye bakendeki na engumba Keila mpe
babundisaki bato ya Filisitia, babotolaki biloko mpe bibwele na bango.
Davidi abetaki makasi bato ya Filisitia, mpe, na bongo, abikisaki bato ya
Keila.
6 Nzokande, tango Abiatari, mwana mobali ya Ayimeleki, akimaki epai
ya Davidi, na engumba Keila, amemaki elongo na ye efode oyo basalelaka
mpo na kotuna Yawe makambo.

Saulo alandi Davidi

7 Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akomi na Keila, Saulo alobaki :
« Nzambe akabi ye na maboko na ngai, pamba te lokola Davidi akoti
na engumba oyo ezali na bikuke mpe bikangelo, amikotisi ye moko na
boloko. »
8 Saulo asangisaki mampinga na ye nyonso mpo na bitumba, mpo ete
bakende na Keila kozingela Davidi elongo na bato na ye.
9 Tango Davidi ayokaki sango ya mabe oyo Saulo azali kobongisa mpo na
ye, alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari ete amema efode oyo basalelaka
mpo na kotuna Yawe makambo.
10 Davidi alobaki :
— Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, mosali na Yo ayoki malamu ete Saulo
azali komibongisa mpo na koya na Keila, mpo na kobebisa engumba
likolo na ngai.
11 Boni, bakambi ya Keila bakokaba ngai penza na maboko na ye ?
Saulo akoya solo ndenge mosali na Yo ayoki yango ? Oh Yawe, Nzambe ya
Isalaele, yebisa mosali na yo.
Yawe alobaki :
— Iyo, akoya penza.
12 Davidi atunaki lisusu :
— Bakambi ya Keila bakokaba penza ngai mpe bato na ngai na
maboko ya bato ya Saulo ?
Yawe alobaki :
— Iyo, bakokaba yo.
13 Boye, Davidi mpe bato na ye pene nkama motoba balongwaki na
engumba Keila mpe batambolaki bipai na bipai. Tango bayebisaki Saulo
ete Davidi alongwaki na Keila, Saulo akendeki lisusu kuna te.
14 Davidi avandaki na bisambelo ya likolo ya bangomba kati na esobe,
mpe avandaki na likolo ya ngomba kati na esobe ya Zifi. Saulo alukaki ye
mikolo nyonso, kasi Nzambe akabaki Davidi te na maboko na ye.
15 Wana Davidi azalaki na Oreshi kati na esobe ya Zifi, ayokaki ete Saulo
abimaki mpo na koluka koboma ye.
16 Jonatan, mwana mobali ya Saulo, akendeki na Oreshi epai ya Davidi
mpo na kolendisa ye na Kombo ya Nzambe.
17 Alobaki na ye : « Kobanga te ! Loboko ya tata na ngai, Saulo, ekozwa
yo te. Okozala mokonzi ya Isalaele, mpe ngai nakozala molandi na yo ;
ezala tata na ngai, Saulo, ayebi yango. »
18 Bango mibale basalaki boyokani liboso ya Yawe. Jonatan azongaki
epai na ye, mpe Davidi atikalaki na Oreshi.

Davidi akimi Saulo

19 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo mpe balobaki na ye :
— Boni, Davidi abombami te kati na biso, na bisambelo ya likolo ya
bangomba ya Oreshi, kati na esobe, na likolo ya ngomba moke ya Akila
oyo ezali na ngambo ya sude ya Yeshimoni ?
20 Sik'oyo, oh mokonzi, tango nyonso okosepela kokita, kita na yo ;
mpe biso moko tozwi mokumba ya kokaba ye na maboko ya mokonzi.
21 Saulo azongisaki :
— Tika ete Yawe apambola bino mpo na mawa na bino epai na ngai !
22 Bokende, botala lisusu malamu, bononga mpe boluka koyeba esika
nini Davidi akendaka mikolo nyonso mpe nani amonaki ye kuna ; pamba
te bayebisaka ngai ete azali na mayele mabe makasi.

23 Botala mpe boyeba bisika nyonso epai wapi abombamaka, mpe
bozongela ngai mpo na koyebisa ngai makambo nyonso ndenge yango
ezali. Bongo na sima, soki azali kati na mboka, ngai nakokende elongo na
bino mpe nakolukisa ye kati na bituka nyonso ya Yuda.
24 Boye, batelemaki mpe bakendeki na Zifi liboso na Saulo. Nzokande
Davidi elongo na bato na ye bazalaki kati na esobe ya Maoni, na etando
ya Araba, na ngambo ya sude ya Yeshimoni.
25 Saulo elongo na bato na ye bakomaki koluka Davidi. Tango bayebisaki
Davidi ete bazali koluka ye, akitaki kati na libanga monene mpe avandaki
kati na esobe ya Maoni. Mpe tango Saulo ayokaki bongo, akotaki kati na
esobe yango ya Moani mpo na kolanda Davidi.
26 Saulo azalaki kotambola na ngambo moko ya ngomba, bongo Davidi
mpe bato na ye bazalaki kotambola na ngambo mosusu mpe kokima
mbangu mosika na Saulo. Lokola Saulo mpe mampinga na ye bazalaki
koluka kozingela Davidi mpe bato na ye mpo na kokanga bango,
27 momemi sango moko ayaki epai ya Saulo mpe alobaki na ye : « Yaka
noki ! Bato ya Filisitia bakoti na mokili. »
28 Mbala moko, Saulo atikaki kolanda Davidi mpo na kokende koku-
tana na bato ya Filisitia. Yango wana babengaka esika yango « Sela-
Amalekoti » oyo elakisi « Libanga ya bokabwani. »

24

Davidi abikisi Saulo

1 Davidi alongwaki wana mpe akendeki kovanda na ebombamelo kati
na mabanga ya Eyini-Gedi.
2 Sima na Saulo kolanda bato ya Filisitia, azongaki ; bongo bayebisaki
ye : « Davidi azali sik'oyo kati na esobe ya Eyini-Gedi. »
3 Na bongo, Saulo azwaki basoda ya mpiko nkoto misato kati na Isalaele
mobimba mpe akendeki koluka Davidi mpe bato na ye pene ya etando ya
bantaba ya zamba.
4 Wana Saulo akomaki pene ya etando ya bameme, oyo ezalaki
zingazinga ya nzela, amonaki ebombamelo moko ya monene kati na
mabanga mpe akotaki kuna mpo na kosala zongo inene. Nzokande Davidi
mpe bato na ye bazalaki na suka, kati na ebombamelo yango.
5 Bato ya Davidi balobaki na ye : Tala mokolo oyo Yawe alobelaki tango
alobaki na yo : « Nakokaba monguna na yo na maboko na yo mpo ete
osala ye nyonso oyo olingi. »
Boye Davidi apusanaki na kobombama mpe akataki songe ya kazaka ya
Saulo.
6 Sima na yango, Davidi ayokaki motema na ye kobeta mpo ete akataki
songe ya kazaka ya Saulo.
7 Alobaki na basoda na ye : « Tika ete Yawe apesa ngai te nzela ya kosala
likambo ya boye epai ya nkolo na ngai, mopakolami na Yawe ! Loboko
na ngai ekoki te kosimba nzoto na ye, pamba te Yawe nde apakolaki ye
mafuta. »
8 Na maloba oyo, Davidi agangelaki bato na ye mpe apekisaki bango
kobundisa Saulo. Saulo abimaki na ebombamelo yango mpe akobaki nzela
na ye.
9 Tango Davidi mpe abimaki na ebombamelo yango, abengaki Saulo :
« Mokonzi, nkolo na ngai ! »
Tango Saulo atalaki sima na ye, Davidi akitisaki elongi mpe agumbamaki
ye moko, elongi na ye kino na mabele.

10 Alobaki na Saulo :
— Mpo na nini olandaka maloba ya bato oyo balobaka na yo ete Davidi
azalaka na posa ya kosala yo mabe ?
11 Omoni sik'oyo yo moko na miso na yo ndenge nini Yawe akabaki
yo na maboko na ngai kati na ebombamelo, kati na mabanga. Bato
mosusu batungisaki ngai ete naboma yo, kasi nabikisaki yo. Nalobaki :
« Nakosembola te loboko na ngai mpo na kotelemela nkolo na ngai,
pamba te azali mopakolami na Yawe. »
12 Oh tata na ngai, tala eteni oyo ya kazaka na yo na loboko na ngai !
Nakataki songe ya kazaka na yo, kasi nabomaki yo te. Sik'oyo, sosola mpe
yeba ete, kati na ngai, mayele mabe mpe botomboki ezali te. Nasalaki na
ngai yo mabe te, kasi yo ozali kolanda ngai mpo na koboma ngai.
13 Tika ete Yawe azala Mosambisi kati na ngai mpe yo, mpe tika ete
Yawe azongisela yo mabe na mabe oyo osali ngai ! Kasi loboko na ngai
ekosimba yo te.
14 Ndenge kaka lisese ya kala elobi : « Misala mabe ewutaka epai ya
bato mabe, » loboko na ngai ekosimba yo te.
15 Mokonzi ya Isalaele abimi mpo na kobundisa nani ? Azali kolanda
nani ? Mbwa ya kokufa ? Nzinzi ?
16 Tika ete Yawe azala Mosambisi na biso mpe akata likambo kati na
biso. Tika ete atala likambo na ngai mpe akata yango ! Tika ete alongisa
ngai mpe akangola ngai wuta na loboko na yo.
17 Tango Davidi asilisaki koloba na Saulo, Saulo atunaki :
— Oyo nazali koyoka ezali solo mongongo na yo Davidi, mwana na
ngai ?
Mpe Saulo alelaki makasi.
18 Alobaki na Davidi :
— Ozali penza sembo koleka ngai, pamba te osaleli ngai bolamu,
nzokande ngai nasalaki mabe epai na yo !
19 Owuti sik'oyo kotalisa ngai bolamu oyo osaleli ngai : Yawe akabaki
ngai penza na maboko na yo, kasi oboyaki na yo koboma ngai.
20 Boni, soki moto akutani na monguna na ye, akotika ye kokoba
kokende na nzela na ye na kimia ? Tika ete Yawe afuta yo malamu mpo
na bolamu oyo osaleli ngai na mokolo ya lelo.
21 Tala, nayebi sik'oyo ete okozala penza mokonzi, mpe bokonzi ya
Isalaele ekolendisama na maboko na yo.
22 Lapa sik'oyo ndayi epai na ngai na Kombo na Yawe ete okoboma
bakitani na ngai te to okolimwisa kombo na ngai te wuta na libota ya
botata na ngai.
23 Boye Davidi alapaki ndayi yango epai ya Saulo. Sima na yango,
Saulo azongaki epai na ye. Bongo Davidi mpe bato na ye bazongaki na
ebombamelo na bango kati na ngomba.

25

Davidi, Nabali mpe Abigayili

1 Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esanganaki mpo na kosala
matanga na tina na ye ; bongo bakundaki ye na mboka na ye, Rama.
Davidi akendeki na esobe ya Parani.
2 Na mboka Maoni, ezalaki na moto moko ya bozwi oyo bomengo na
ye ezalaki kati na mboka Karimeli. Azalaki na bameme ya mibali nkoto
misato mpe bantaba ya basi nkoto moko. Na eleko oyo, azalaki kati na
Karimeli epai wapi azalaki kokata bameme na ye bapwale.

3 Kombo na ye ezalaki « Nabali, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Abigayili. » Abigayili azalaki mwasi ya mayele mpe ya kitoko ; kasi mobali na ye, moto ya etuka Kalebi, azalaki motema makasi mpe moto mabe.
4 Wana Davidi azali kati na esobe, ayokaki ete Nabali azali kokata bameme na ye bapwale.
5 Davidi atindaki bilenge mibali zomi, alobaki na bango : « Bokende na Karimeli epai ya Nabali mpe bopesa ye mbote na kombo na ngai.
6 Boyebisa ye : ‹ Tika ete bomoi molayi epesamela yo ! Tika ete kimia ezala na yo, na libota na yo mpe na nyonso oyo ezali ya yo !
7 Nayoki ete bazali kokata bameme bapwale epai na yo. Nzokande, tango nyonso oyo babateli bibwele na yo bazalaki elongo na biso na Karimeli, tosalaki bango mabe ata moko te, mpe babungisaki ata eloko moko te.
8 Tuna basali na yo, bakoyebisa yo. Boye, tika ete bilenge mibali na ngai bazwa ngolu na miso na yo, lokola tokomi epai na yo na mokolo ya feti ! Nabondeli yo, pesa na basali na yo mpe na Davidi, mwana na yo ya mobali, eloko nyonso oyo okokoka kozwa mpo na bango. › »
9 Tango bilenge mibali ya Davidi bakomaki epai ya Nabali, bayebisaki ye makambo oyo nyonso na kombo ya Davidi, mpe bazelaki.
10 Kasi Nabali azongiselaki basali ya Davidi : « Davidi azali nani ? Mwana mobali ya Izayi azali nani ? Mikolo oyo, basali ebele bazali kokima bankolo na bango.
11 Mpo na nini nakamata mapa na ngai, mayi na ngai mpe mosuni, oyo nabongisi mpo na bato na ngai, oyo bakataka bapwale, mpo na kopesa yango epai ya bato oyo nayebi kutu epai bawuti te ? »
12 Bilenge mibali ya Davidi babalukaki mpe bazongaki. Tango bakomaki, bayebisaki Davidi makambo oyo Nabali alobaki.
13 Davidi alobaki na basoda na ye : « Tika ete moko na moko atia mopanga na ye na loketo. »
Boye, batiaki mipanga na bango na loketo, mpe Davidi atiaki mpe oyo ya ye. Bato pene nkama minei bakendeki elongo na Davidi, mpe bato nkama mibale batikalaki mpo na kobatela biloko.
14 Moko kati na basali ya Nabali alobaki na Abigayili, mwasi ya Nabali : « Davidi atindaki bantoma wuta na esobe mpo na kopambola nkolo na biso, kasi ye atombokelaki bango.
15 Nzokande bato yango basalelaki biso penza bolamu, basalaki biso mabe ata moko te, mpe, tango nyonso totambolaki elongo na bango na zamba, tobungisaki ata eloko moko te.
16 Butu mpe moyi, tango nyonso tozalaki koleisa bibwele na biso pene na bango, bazalaki lokola mir zingazinga na biso.
17 Sik’oyo, yeba kokanisa mpo na yango mpe tala eloko nini osengeli kosala, pamba te mokano ya koboma nkolo na biso mpe libota na ye mobimba esili kozwama. Nkolo na biso azali moto mabe koleka, boye moto moko te akoki kosolola na ye. »
18 Abigayili asalaki na lombangu, azwaki mapa nkama mibale, bambeki mibale ya vino, bameme batumba mitano, bakilo tuku motoba na mibale na bagrame nkama mitano ya ble bakalinga, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka mpe bagato nkama mibale basala na bambuma ya figi ; mpe atiaki yango na likolo ya ba-ane.
19 Bongo alobaki na basali na ye : « Bokende liboso na ngai, nazali kolanda bino. » Kasi ayebisaki mobali na ye, Nabali, te.

20 Wana Abigayili azalaki na likolo ya ane, azalaki kokita sima na
ngomba. Na tango yango kaka, Davidi mpe bato na ye bazalaki mpe kokita
na ngambo epai wapi Abigayili azalaki, mpe akutanaki na bango.
21 Davidi awutaki komilobela : « Ezalaki na pamba nde nabatelaki
biloko nyonso ya moto oyo kati na esobe mpo ete eloko moko te ebunga
kati na biloko na ye nyonso ! Azongiseli ngai mabe na esika ya bolamu
oyo nasalelaki ye !
22 Tika ete Nzambe apesa ngai Davidi etumbu ya makasi soki, kino lobi
na tongo, natiki na bomoi mobali moko kati na bato nyonso oyo bazali ya
Nabali ! »
23 Tango Abigayili amonaki Davidi, akitaki na lombangu wuta na ane na
ye mpe agumbamaki na liboso ya Davidi, elongi kino na mabele.
24 Akweyaki na makolo ya Davidi mpe alobaki :
— Oh nkolo na ngai, tika ete mbeba ezala kaka na moto na ngai !
Nabondeli yo, tika ete mwasi mosali na yo asolola na yo ! Yoka makambo
oyo mwasi mosali na yo alingi koyebisa yo.
25 Tika ete nkolo na ngai atala te Nabali, mobali oyo ya mabe, pamba
te azali penza ndenge kombo na ye ezali ; kombo na ye ezali Nabali, mpe
elingi koloba : moto ya liboma. Mpe liboma ezali penza kotambola elongo
na ye. Ngai mwasi mosali na yo, namonaki te bilenge mibali oyo mokonzi
na ngai atindaki.
26 Sik'oyo, nkolo na ngai, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo,
lokola Yawe apesi yo nzela te ya koboma mpe ya kozongisa yo moko mabe
na mabe, tika ete banguna na yo mpe bato nyonso oyo bazali makasi ya
kosala mabe epai ya nkolo na ngai bazala lokola Nabali.
27 Mpe tika ete bakado oyo mwasi mosali na yo amemeli nkolo na ngai
epesamela mibali oyo bazali kolanda yo.
28 Nabondeli yo, limbisa mabe ya mwasi mosali na yo. Yawe akosala
penza ete libota ya nkolo na ngai ewumela tango nyonso na bokonzi,
pamba te obundaka bitumba ya Yawe. Tika ete, tango nyonso okozala
na bomoi, mabe ata moko te emonana kati na yo.
29 Ezala soki moto moko atelemi mpo na kolanda yo to mpo na koboma
yo, Yawe, Nzambe na yo, akobatela malamu bomoi ya nkolo na ngai kati na
bato ya bomoi, kasi akobwaka banguna na yo mosika lokola na ebambelo
mabanga.
30 Tango Yawe akokokisela nkolo na ngai bolamu nyonso oyo alakaki
yo mpe akokomisa yo mokambi ya Isalaele,
31 nkolo na ngai akoyoka mawa te na motema na ye mpe akomitungisa
te na makanisi mpo ete asopaki makila na pamba mpe azongisaki ye
moko mabe na mabe. Bongo tango Yawe akosalela nkolo na ngai bolamu,
okokanisela mwasi mosali na yo.
32 Davidi azongiselaki Abigayili :
— Tika ete apambolama, Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo atindi yo
kokutana na ngai na mokolo ya lelo !
33 Tika ete mayele na yo epambolama ! Tika ete yo moko mpe
opambolama mpo ete opesi ngai nzela te ya koboma mpe ya kozongisa
ngai moko mabe na mabe !
34 Nzokande, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo apesi ngai
nzela te ya kosala yo mabe, soki oyaki noki te mpo na kokutana na ngai,
mobali moko te kati na ndako ya Nabali alingaki kotikala na bomoi kino
lobi na tongo.
35 Boye Davidi azwaki bakado oyo Abigayili amemelaki ye mpe alobaki :

— Zonga epai na yo na kimia. Nayoki maloba na yo mpe nakosala ndenge osengi ngai.

Kufa ya Nabali, mpe Davidi abali Abigayili

36 Tango Abigayili akomaki epai ya Nabali, akutaki Nabali azali kosala feti kati na ndako na ye ndenge penza mokonzi asalaka yango. Azalaki na loyenge mpe alangwaki makasi. Boye Abigayili ayebisaki ye eloko te kino na tongo ya mokolo oyo elandaki.

37 Kasi na tongo, lokola milangwa na ye esilaki, mwasi na ye ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. Nabali ayokaki pasi na motema mpe akangamaki lokola libanga.

38 Sima na mikolo zomi, Yawe abetaki Nabali, mpe akufaki.

39 Tango Davidi ayokaki ete Nabali akufi, alobaki : « Tika ete apambolama, Yawe oyo akoti likambo na ngai na ndenge Nabali atiolaki ngai ! Apesi te na mosali na Ye nzela ya kosala mabe, kasi akweyisi mabe ya Nabali na moto na ye moko ! »

Bongo Davidi atindaki maloba epai ya Abigayili mpo na kosenga ye ete akoma mwasi na ye.

40 Basali ya Davidi bakendeki na Karimeli mpe balobaki na Abigayili :

— Davidi atindi biso epai na yo mpo ete toya kozwa yo mpo okoma mwasi na ye.

41 Abigayili agumbamaki elongi kino na mabele mpe alobaki :

— Mwasi mosali na yo, ye oyo ! Abongami mpo na kosalela bino mpe mpo na kosukola makolo ya basali ya nkolo na ngai.

42 Abigayili amataki na ane na lombangu mpe akendeki nzela moko na bantoma ya Davidi elongo na basali na ye mitano ya basi. Mpe akomaki mwasi ya Davidi.

43 Davidi abalaki lisusu Ayinoami, moto ya Jizireyeli ; mpe bango mibale bakomaki basi na ye.

44 Kasi Saulo abalisaki Mikali, mwana na ye ya mwasi, oyo azalaki mwasi ya Davidi, epai ya Paliti, mwana mobali ya Laishi, moto na Galimi.

26

Davidi abikisi lisusu Saulo

1 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo, mpe balobaki : « Boni, oyebi ete Davidi abombami na likolo ya Akila, ngomba moke oyo etalani na Yeshimoni ? »

2 Boye Saulo atelemaki mpo na kokende na esobe ya Zifi elongo na basoda ya mpiko ya Isalaele, nkoto misato, mpo na koluka Davidi kati na esobe ya Zifi.

3 Saulo atongaki molako na ye na likolo ya Akila, ngomba moke, oyo etalani na Yeshimoni, pembeni ya nzela. Na tango wana, Davidi azalaki kovanda kati na esobe. Lokola amonaki ete Saulo alandi ye kino na esobe,

4 Davidi atindaki banongi mpe, na nzela na bango, ayokaki ete Saulo akomi penza.

5 Davidi atelemaki mpe akendeki na esika oyo Saulo atongaki molako na ye. Amonaki esika oyo Saulo mpe Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga na ye, balalaki. Saulo azalaki ya kolala na kati-kati ya molako, mpe basoda bazingelaki ye.

6 Davidi atunaki Ayimeleki, moto ya Iti, mpe Abishayi, mwana mobali ya Tseruya mpe ndeko mobali ya Joabi :

— Nani kati na bino akoki kokende elongo na ngai kino na molako epai ya Saulo ?

Abishayi azongisaki :

— Ngai, nakokende elongo na yo.

7 Boye Davidi mpe Abishayi bakomaki, na butu, na esika oyo basoda bazalaki. Bakutaki Saulo alali pongi na kati-kati ya molako, mpe likonga na ye epikamaki na mabele, na pembeni ya moto na ye. Abineri mpe basoda balalaki zingazinga na ye.

8 Abishayi alobaki na Davidi :

— Lelo, Nzambe akabi monguna na yo na maboko na yo. Pesa ngai sik'oyo nzela mpo ete natobola ye kaka mbala moko likonga na ngai mpe apikama na mabele, nakozongela yango te mbala mibale.

9 Kasi Davidi alobaki na Abishayi :

— Te ! Koboma ye te ! Pamba te nani akosembola loboko na ye likolo ya mopakolami na Yawe mpe azanga kozwa etumbu ?

10 Mpe Davidi alobaki lisusu :

— Na Kombo na Yawe ! Ye moko Yawe nde akoboma ye : akokufa, ezala soki tango na ye ya kokufa ekoki to soki akokende na bitumba.

11 Kasi Yawe apekisi ngai kosembola loboko likolo ya mopakolami na Ye. Sik'oyo, zwa kaka likonga mpe eloko ya mayi oyo ezali pembeni ya moto na ye, mpe tokende na biso.

12 Boye Davidi azwaki likonga mpe eloko ya mayi oyo ezalaki pembeni ya moto ya Saulo, mpe bakendeki. Moto moko te amonaki mpe ayebaki likambo yango, mpe moko te alamukaki. Bato nyonso bazalaki ya kolala, pamba te Yawe alalisaki bango pongi makasi.

13 Davidi akatisaki lubwaku, akendeki na ngambo mosusu mpe atelemaki mosika, na songe ya ngomba, mosika penza ya molako.

14 Davidi abelelaki epai ya mampinga mpe epai ya Abineri, mwana mobali ya Neri ; alobaki :

— Abineri, okoyanola ngai ?

Abineri azongisaki :

— Yo nani oyo ozali koganga na matoyi ya mokonzi ?

15 Davidi alobaki na Abineri :

— Ozali mobali, boye te ? Nani akokani na yo kati na Isalaele ? Mpo na nini obateli te mokonzi, nkolo na yo ? Moto moko ayaki mpo na koboma mokonzi na yo.

16 Likambo oyo osali ezali malamu te. Na Kombo na Yawe, yo mpe bato na yo bosengeli kokufa ; pamba te bobateli te nkolo na bino, mopakolami na Yawe. Botala zingazinga na bino ! Wapi likonga mpe eloko ya mayi ya mokonzi, oyo ezalaki pembeni ya moto na ye ?

17 Saulo asosolaki ete ezali mongongo ya Davidi mpe alobaki :

— Oyo wana ezali mongongo na yo Davidi, mwana na ngai.

Davidi azongisaki :

— Solo, ezali mongongo na ngai, oh mokonzi, nkolo na ngai.

18 Bongo Davidi alobaki lisusu :

— Mpo na nini nkolo na ngai azali kolanda mosali na ye ? Nasali nini ? Likambo nini ya mabe nasali mpo ete namema ngambo ?

19 Sik'oyo, tika ete mokonzi, nkolo na ngai, ayoka maloba ya mosali na ye. Soki ezali Yawe nde atindaki yo kotelemela ngai, wana tika ete andima likabo. Kasi soki bato nde bazali kosala boye, wana tika ete balakelama mabe liboso ya Yawe ; pamba te babengani ngai lelo mpe

balongoli ngai na libula ya Yawe, mpe balobi na ngai : « Kende kosalela banzambe mosusu. »

20 Sik'oyo, tika ete makila na ngai esopana na mabele te, mosika na miso ya Yawe ! Pamba te mokonzi ya Isalaele abimaki mpo na koluka ngenga kaka moko, ndenge balandaka soso ya zamba, na bangomba.

21 Boye Saulo alobaki :

— Solo, nasali masumu ! Davidi, mwana na ngai ya mobali, zonga ! Mpo ete omonaki ete bomoi na ngai ezali motuya, nakomeka lisusu te kosala yo mabe. Nasalaki penza lokola moto ya liboma mpe napengwaki.

22 Davidi azongisaki :

— Likonga ya mokonzi, yango oyo ! Tika ete moko kati na bilenge mibali na yo aya kozwa yango.

23 Yawe oyo afutaka moto nyonso kolanda bosembo mpe boyengebene na ye, akabaki yo na maboko na ngai lelo ; kasi naboyaki kosembola loboko na ngai likolo ya mopakolami na Yawe.

24 Ndenge bomoi na yo ezalaki lelo motuya makasi na miso na ngai, ndenge wana mpe bomoi na ngai ekozala motuya makasi na miso ya Yawe, mpe akokangola ngai na pasi nyonso.

25 Saulo alobaki na Davidi :

— Tika ete opambolama, Davidi, mwana na ngai ya mobali ! Solo, okosala penza makambo minene mpe, solo, okolonga.

Bongo Davidi akobaki nzela na ye, mpe Saulo azongaki epai na ye.

27

Davidi epai ya bato ya Filisitia

1 Davidi akanisaki mpe amilobelaki : « Mokolo ezali oyo Saulo akoboma ngai na nzela ya loboko na ye. Boye eleki malamu mpo na ngai kokima na mokili ya bato ya Filisitia. Na bongo nde Saulo akotika koluka ngai kati na Isalaele mobimba, mpe ngai nakokima loboko na ye. »

2 Bongo Davidi elongo na bato nkama motoba oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe bakendeki epai ya Akishi, mwana mobali ya Maoki, mokonzi ya Gati.

3 Davidi mpe bato na ye bavandaki na Gati epai ya Akishi : mobali nyonso azalaki na libota na ye, mpe Davidi azalaki na basi na ye mibale : Ayinoami, moto ya Jizireyeli, mpe Abigayili oyo azalaki liboso mwasi ya Nabali, moto ya Karimeli.

4 Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akimi na Gati, atikaki koluka ye.

5 Davidi alobaki na Akishi : « Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ete bapesa ngai esika epai wapi nakoki kovanda kati na moko ya bingumba ya mokili. Mpo na nini mosali na yo avanda na mboka mokonzi elongo na yo ? »

6 Na mokolo wana, Akishi apesaki ye engumba ya Tsikilagi. Yango wana Tsikilagi ekoma kino na mokolo ya lelo engumba ya bakonzi ya Yuda.

7 Davidi awumelaki na mokili ya bato ya Filisitia mobu moko mpe sanza minei.

8 Na tango wana, Davidi mpe bato na ye bazalaki kobundisa bato ya Geshuri, ya Girizi mpe ya Amaleki ; pamba te wuta kala, bato ya bikolo yango bazalaki kovanda na mokili longwa na Shuri kino na Ejipito.

9 Tango nyonso Davidi azalaki kobundisa mboka moko, azalaki kotika te na bomoi ezala mobali to mwasi. Nzokande azalaki kobotola bameme, bangombe, ba-ane, bashamo mpe bilamba. Bongo azalaki kozonga epai ya Akishi.

10 Tango Akishi atunaki :
— Bobundi wapi lelo ?
Davidi azongisaki :
— Tobundi na sude ya Yuda, na sude ya mokili ya bato ya Yerameeli, mpe na sude ya mokili ya bato ya Keni.
11 Davidi azalaki kotika te ete bamema na Gati, ezala mobali to mwasi, noki te bapanza sango na ye na maloba oyo : « Tala makambo oyo Davidi asalaki. » Davidi azalaki kosala kaka bongo, tango nyonso oyo avandaki na mboka ya bato ya Filisitia.
12 Akishi atielaki Davidi motema mpe alobaki : « Lokola Davidi amiyinisi na miso ya Isalaele, bato na ye, akozala mosali na ngai mpo na libela. »

28

Saulo epai ya mwasi oyo asololaka na bakufi

1 Na tango wana, bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda mpo na kobundisa Isalaele. Akishi alobaki na Davidi :
— Osengeli koyeba ete yo mpe bato na yo bokokende na bitumba elongo na ngai.
2 Davidi azongiselaki Akishi :
— Okomona yo moko makambo oyo mosali na yo azali na makoki ya kosala.
Akishi alobaki na Davidi :
— Malamu mingi ! Nakokomisa yo mpo na libela soda oyo abatelaka ngai.

3 Nzokande Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esalelaki ye matanga. Bakundaki ye na Rama, engumba na ye. Saulo abenganaki na mokili na ye bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka.
4 Wana bato ya Filisitia basanganaki mpe bayaki kotonga molako, na Sunemi, Saulo mpe asangisaki bato nyonso ya Isalaele mpe batongaki molako na Giliboa.
5 Tango Saulo amonaki mampinga ya bato ya Filisitia, abangaki mpe somo etondaki na motema na ye.
6 Saulo atunaki Yawe, kasi Yawe ayanolaki te, ezala na nzela ya ndoto, ya Urimi to ya basakoli.
7 Bongo, Saulo alobaki na basali na ye :
— Bolukela ngai mwasi oyo asololaka na bakufi mpo ete nakende kotuna ye.
Basali na ye bazongisaki :
— Tala, ezali na mwasi moko na Eyini-Dori.
8 Boye Saulo amibongolaki, alataki bilamba mosusu mpe akendeki epai ya mwasi yango, na butu, elongo na mibali mibale. Alobaki :
— Nabondeli yo, solola na bakufi mpo na ngai, mpe bimisela ngai moto oyo nakotanga kombo na ye.
9 Kasi mwasi yango alobaki na ye :
— Oyebi solo makambo oyo Saulo asalaki. Abenganaki na mokili, bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka. Bongo mpo na nini otieli bomoi na ngai motambo mpo na kobomisa ngai ?
10 Saulo alapaki ndayi epai na ye na Kombo na Yawe, alobaki : « Na Kombo na Yawe, okozwa solo etumbu te mpo na yango. »
11 Bongo mwasi yango atunaki :
— Nabimisela yo nani ?

Saulo azongisaki :
— Bimisela ngai Samuele.
12 Tango mwasi yango amonaki Samuele, agangaki makasi mpe alobaki
na Saulo :
— Mpo na nini okosi ngai ? Ozali Saulo !
13 Mokonzi alobaki na ye :
— Kobanga te, omoni nini ?
Mwasi alobaki na Saulo :
— Namoni nzambe moko kobima na mabele.
14 Saulo atunaki ye :
— Azali ndenge nini ?
Mwasi azongisaki :
— Ezali mobange mobali moko nde azali komata mpe alati kazaka.
Bongo tango Saulo asosolaki ete ezali Samuele, akitaki mpe agumbamaki
elongi kino na mabele.
15 Samuele alobaki na Saulo :
— Mpo na nini otungisi ngai mpe obimisi ngai ?
Saulo alobaki :
— Nazali na pasi makasi : bato ya Filisitia bazali kobundisa ngai ;
bongo Nzambe apesi ngai mokongo, azali koyanola ngai te, ezala na
nzela ya basakoli to ya bandoto. Yango wana nabengi yo mpo ete oyebisa
ngai likambo nini nakoki kosala.
16 Samuele alobaki :
— Mpo na nini ozali kotuna ngai, awa Yawe asili kopesa yo mokongo
mpe akomi monguna na yo ?
17 Yawe akokisi kaka makambo oyo asakolaki na nzela na ngai : Yawe
abotoli bokonzi na maboko na yo mpe apesi yango na moninga na yo,
Davidi,
18 pamba te otosaki Yawe te mpe okweyiselaki te bato ya Amaleki
kanda ya Yawe na koboma bango nyonso. Yango wana Yawe asali yo bongo
lelo.
19 Yawe akokaba yo mpe Isalaele na maboko ya bato ya Filisitia.
20 Mbala moko, Saulo abombamaki na mabele mpe ayokaki maloba ya
Samuele somo mingi. Nzoto na ye elembaki mpo ete aliaki eloko moko te
mokolo mobimba mpe butu mobimba.
21 Tango mwasi apusanaki pembeni ya Saulo mpe amonaki ete azali
lisusu na kimia te, alobaki na ye :
— Tala, mwasi mosali na yo atosaki yo. Nandimaki kokufa mpo na
kaka kosala makambo oyo otindaki ngai.
22 Sik'oyo, yo mpe, nabondeli yo : yoka mwasi mosali na yo, mpe tika
ete ngai napesa yo bilei mpo ete olia mpe ozwa makasi ya kokoba nzela
na yo.
23 Kasi Saulo aboyaki mpe alobaki :
— Nakolia te.
Kasi lokola basali na ye elongo na mwasi batiaki molende, Saulo
ayokelaki bango. Saulo alamukaki mpe avandaki na mbeto.
24 Mwasi azalaki na mwana ngombe ya mafuta epai na ye, na etonga.
Abonzaki yango noki-noki lokola mbeka. Akamataki farine, asangisaki
yango mpe atumbelaki bango mapa ezanga levire.
25 Atiaki yango liboso ya Saulo mpe liboso ya basali na ye, mpe baliaki.
Bongo na butu wana kaka, batelemaki mpe bakendeki.

29

Mokonzi Akishi azongisi Davidi na Tsikilagi

1 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda na Afeki,
mpe Isalaele atongaki molako pene ya etima ya mayi oyo ezali na Jizireyeli.
2 Wana bakambi ya bato ya Filisitia batambolaki liboso ya mampinga
na bango ya bankama mpe ya bankoto ya basoda, Davidi mpe bato na ye
bazalaki kotambola na sima elongo na mokonzi Akishi.
3 Bakonzi ya basoda ya Filisitia batunaki :
— Ba-Ebre oyo bazali kosala nini awa ?
Akishi alobaki na bango :
— Ezali Davidi, mosali ya Saulo, mokonzi ya Isalaele. Azali elongo
na ngai wuta mibu mpe mikolo ; mpe natikali nanu kokanga ye ata na
mbeba moko te.
4 Kasi bakonzi ya basoda ya Filisitia batombokelaki Akishi mpe
balobaki :
— Zongisa moto oyo ! Tika ete azonga na esika oyo otiaki ye ; asengeli
te kokende elongo na biso na bitumba, noki te akobalukela biso na tango
ya bitumba. Mpe ndenge nini moto oyo akoki kosepelisa lisusu mokonzi
na ye, soki na komema mito ya bato na biso moko te ?
5 Ezali Davidi wana te oyo na tina na ye babandaki koyemba mpe
kobina :
« Saulo abomaki bankoto,
mpe Davidi abomaki bankoto zomi. »
6 Boye Akishi abengaki Davidi mpe alobaki na ye :
— Na Kombo na Yawe, ozali moto ya sembo. Nasepelaka komona yo
kokende mpe kozonga elongo na ngai kati na mampinga. Wuta mokolo
oyo oyaki epai na ngai kino lelo, natikali nanu kokanga yo na mbeba ata
moko te ; kasi bakambi ya bato ya Filisitia bazali kondima yo te.
7 Boye, zonga mpe kende na kimia ; kosala eloko moko te oyo
ekosepelisa te bakambi ya bato ya Filisitia.
8 Davidi atunaki Akishi :
— Nasali nini ? Eloko nini ya mabe oyo omoni epai ya mosali na yo
wuta mokolo oyo nayaki epai na yo kino lelo ? Mpo na nini nakoki te
kokende kobundisa banguna ya mokonzi, nkolo na ngai ?
9 Akishi azongiselaki Davidi :
— Nayebi ete osepelisaka ngai lokola Anjelu na Nzambe, Kasi bakonzi
ya basoda ya Filisitia balobi : « Asengeli te kokende elongo na biso na
bitumba. »
10 Boye, lamuka na tongo makasi, yo mpe basoda ya nkolo na yo, oyo
bayaki elongo na yo. Bolamuka na tongo makasi mpe bokende wana moyi
ekobima.
11 Boye, Davidi mpe bato na ye batelemaki na tongo makasi mpo na
kozonga na mokili ya bato ya Filisitia ; mpe bato ya Filisitia bakendeki na
Jizireyeli.

30

Davidi abebisi bato ya Amaleki

1 Davidi mpe bato na ye bakomaki na Tsikilagi, na mokolo ya misato. Na
tango wana mpe, bato ya Amaleki bakotaki na ngambo ya Sude mpe na
Tsikilagi. Babundisaki Tsikilagi mpe batumbaki yango.

2 Bakangaki na bowumbu basi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna, ezala
bilenge to mikolo, kasi babomaki moko te kati na bango. Bamemaki bango
mpe bazongelaki nzela na bango.
3 Tango Davidi mpe bato na ye bakomaki na engumba Tsikilagi, bakutaki
yango ebebisama na moto. Basi na bango, bana na bango ya mibali mpe
ya basi bakomaki bawumbu.
4 Davidi mpe bato na ye balelaki makasi kino bazangaki makasi ya
kolela.
5 Bamemaki mpe na bowumbu basi mibale ya Davidi : Ayinoami, moto
ya Jizireyeli ; mpe Abigayili, moto ya Karimeli, oyo akufisaki mobali,
Nabali.
6 Davidi ayokaki pasi makasi na motema, pamba te bato bazalaki
komibongisa mpo na koboma ye na mabanga, mpo ete moto nyonso
azalaki na pasi na motema mpo na bana na ye ya mibali mpe ya basi.
Kasi Davidi amilendisaki kati na Yawe, Nzambe na ye.
7 Boye Davidi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari, mwana mobali ya
Ayimeleki : « Memela ngai efode. » Mpe Abiatari amemelaki ye yango.
8 Bongo Davidi atunaki Yawe :
— Nakoki na ngai kolanda lisanga oyo ya miyibi ? Nakokoka na ngai
kokanga bango ?
Yawe azongiselaki ye :
— Landa bango, okokanga bango solo mpe okokangola bakangami.
9 Davidi akendeki elongo na basoda na ye, nkama motoba. Bakomaki na
moluka ya lubwaku ya Besori epai wapi ba-oyo bazalaki kotikala na sima
batelemaki ;
10 pamba te mibali nkama mibale balembaki makasi, bongo bakokaki
te kokatisa moluka. Kasi Davidi elongo na basoda na ye, nkama minei,
bakobaki kolanda.
11 Basoda ya Davidi bakutanaki na mobali moko ya Ejipito kati na zamba
mpe bamemaki ye epai ya Davidi. Bapesaki ye mayi ya komela mpe biloko
ya kolia.
12 Bapesaki ye gato basala na bambuma ya figi mpe maboke mibale ya
bambuma ya vino ekawuka. Sima na ye kolia yango, azwaki lisusu makasi,
pamba te aliaki te mpe amelaki te wuta mikolo misato mpe babutu misato.
13 Davidi atunaki ye :
— Ozali na ngambo ya banani mpe owuti wapi ?
Azongiselaki ye :
— Nazali moto ya Ejipito mpe mowumbu ya moto moko ya Amaleki.
Esali mikolo misato wuta nkolo na ngai atikalaki kosundola ngai mpo
ete nazalaki kobela.
14 Tokotaki na ngambo ya Sude ya bato ya Kereti, ya etuka ya Yuda,
mpe na ngambo ya Sude ya Kalebi ; mpe totumbaki na moto Tsikilagi.
15 Davidi atunaki ye :
— Okoki komema ngai na bisika oyo lisanga ya miyibi wana ezali ?
Azongisaki :
— Yo, lapa nanu ndayi epai na ngai liboso ya Nzambe ete okoboma
ngai te mpe okozongisa ngai te epai ya nkolo na ngai ; bongo ngai
nakomema yo epai bango bazali.
16 Boye amemaki Davidi na esika oyo bato ya Amaleki bazalaki. Mpe
bamonaki ete bazalaki ya kopanzana na mboka mobimba, bazalaki kolia,
komela mpe kobina mpo na ebele ya bomengo ya bitumba oyo babotolaki
na mokili ya bato ya Filisitia mpe ya Yuda.

17 Davidi alongaki bango kobanda na tongo kino na pokwa ya mokolo
oyo elandaki. Moko te abikaki, longola kaka bilenge mibali nkama minei
oyo bamataki na likolo ya bashamo mpe bakimaki.
18 Davidi akangolaki biloko nyonso oyo bato ya Amaleki bazwaki elongo
na basi na ye mibale.
19 Moto na bango moko te azangaki : ezala elenge, mokolo, mwana
mobali, mwana mwasi, eloko moko kati na bomengo ya bitumba to eloko
moko kati na biloko oyo babotolaki bango. Davidi azongaki na biloko
nyonso.
20 Davidi akamataki bameme mpe bangombe nyonso. Bato oyo bazalaki
kotambola liboso ya bibwele mpo na kolakisa yango nzela bazalaki
koloba : « Tala bomengo ya bitumba ya Davidi. »
21 Bongo Davidi akomaki epai ya mibali nkama mibale oyo bakokaki
kolanda ye te mpo ete balembaki makasi, mpe batikaki bango na lubwaku
ya Besori. Mibali yango babimaki mpo na koyamba Davidi mpe bato
oyo bazalaki elongo na ye. Boye Davidi mpe bato na ye bapusanaki mpe
bapesaki bango mbote.
22 Kasi kati na bato oyo bakendeki elongo na Davidi, bato nyonso ya
mabe mpe batomboki balobaki :
— Lokola bakendeki na biso te, tokoki kokabola na bango te bomengo
ya bitumba. Tika ete moto na moto azwa kaka mwasi na ye elongo na
bana na ye mpe akende.
23 Kasi Davidi alobaki :
— Te, bandeko na ngai ya mibali ! Bokoki kosala boye te mpo na biloko
oyo Yawe apesi biso ! Pamba te abateli biso mpe akabi na maboko na
biso mampinga nyonso oyo eyaki kobundisa biso.
24 Nani akoki kondima bino na makambo oyo bozali koloba ? Eteni ya
moto oyo atikalaki kokengela biloko mpe eteni ya moto oyo akendeki na
bitumba esengeli kozala ndenge moko. Tokokabola nyonso ndenge moko.
25 Kobanda mokolo wana kino lelo, Davidi akomisaki yango mobeko mpe
malako kati na Isalaele.
26 Tango Davidi akomaki na Tsikilagi, atindaki ndambo ya bomengo ya
bitumba epai ya bampaka ya Yuda, oyo bazalaki baninga na ye. Alobaki :
« Tala kado mpo na bino kowuta na bomengo ya bitumba ya banguna ya
Yawe. »
27 Atindaki ndambo epai ya ba-oyo bazalaki na Beteli, na ngambo ya
sude ya Ramoti mpe na Yatiri ;
28 mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Aroeri, na Sipimoti, na Eshitemoa ;
29 mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Rakali, kati na bingumba ya bato ya
Yerameeli, ya bato ya Keni ;
30 epai ya ba-oyo bazalaki na Orima, na Bori-Ashani, na Ataki ;
31 epai ya ba-oyo bazalaki na Ebron mpe na bisika nyonso oyo Davidi
mpe bato na ye balekaki.

31

Suka ya bomoi ya Saulo
(2Sa 1.4-12; 1Ma 10.1-12)

1 Bato ya Filisitia bazalaki kobundisa Isalaele, kasi bato ya Isalaele
bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba
Giliboa.
2 Bato ya Filisitia balandaki Saulo elongo na bana na ye ya mibali, kasi
babomaki bana na ye ya mibali : Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa.

3 Bongo bitumba ekomaki mpo na koboma Saulo. Tango basoda oyo
babundaka na matolotolo bamonaki Saulo, ye Saulo alengaki na somo.
4 Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye : « Bimisa
mopanga na yo na ebombelo na yango mpe boma ngai, noki te bato oyo
bakatama ngenga te bakoya kotuba ngai mpe kosakanela ngai. »
Kasi soda oyo amemaki bibundeli na ye aboyaki, pamba te azalaki
kobanga. Bongo Saulo akamataki mopanga na ye mpe amibwakaki na
likolo na yango.
5 Tango soda oyo amemaki bibundeli na ye amonaki ete Saulo akufi,
ye mpe amibwakaki na likolo ya mopanga na ye mpe akufaki elongo na
Saulo.
6 Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali, soda oyo azalaki
komema bibundeli na ye mpe basoda na ye nyonso bakufaki bango nyonso
elongo mokolo wana.
7 Tango bato ya Isalaele, oyo bazalaki na ngambo mosusu ya lubwaku
mpe ba-oyo bazalaki na ngambo mosusu ya Yordani bamonaki ete
mampinga ya Isalaele esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye
ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya
Filisitia bayaki kovanda na bingumba yango.
8 Na mokolo oyo elendaki, tango bato ya Filisitia bayaki mpo na
kolongola biloko oyo ezalaki na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe
bana na ye misato ya mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa.
9 Bakataki moto ya Saulo, bazwaki bibundeli na ye mpe batindaki bato
na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza sango malamu
oyo ya elonga kati na tempelo ya banzambe na bango ya bikeko mpe kati
na bato na bango.
10 Batiaki bibundeli ya Saulo kati na tempelo ya banzambe na bango ya
bikeko, Asitarite, mpe badiembikaki nzoto na ye na mir ya Beti-Sheani.
11 Tango bavandi ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo oyo bato
ya Filisitia basalaki Saulo,
12 bilombe na bango nyonso batelemaki mpe batambolaki butu mo-
bimba mpo na kokoma na Beti-Sheani. Bongo sima na bango kokitisa
bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye ya mibali wuta na mir, bazongaki
na Yabeshi epai wapi batumbaki yango.
13 Bazwaki mikuwa na bango, bakundaki yango na Yabeshi, na se ya
nzete ya tamarisi, mpe bakilaki bilei mikolo sambo.

2 Samuele
Bokonzi ya Davidi

Davidi azwi sango ya kufa ya Saulo mpe ya Jonatan

1 Wana Saulo asilaki kokufa, Davidi azongaki na Tsikilagi sima na ye
kolonga bato ya Amaleki. Mpe avandaki kuna mikolo mibale.
2 Na mokolo ya misato, moto moko awutaki na molako ya Saulo mpe
ayaki na bilamba epasuka, moto etonda na putulu. Tango akomaki epai
ya Davidi, amibwakaki na mabele mpo na kogumbama liboso ya Davidi.
3 Davidi atunaki ye :
— Owuti wapi ?
Azongisaki :
— Nakimi wuta na molako ya Isalaele.
4 Davidi atunaki lisusu :
— Yebisa ngai makambo nini eleki kuna ?
Moto yango alobaki :
— Mampinga ya Isalaele ekimi bitumba ; ebele kati na bango bakweyi
na bitumba mpe bakufi, ata Saulo mpe mwana na ye ya mobali, Jonatan,
bakufi.
5 Bongo Davidi alobaki na elenge mobali oyo azalaki kopesa ye sango :
— Oyebi ndenge nini ete Saulo mpe mwana na ye ya mobali, Jonatan,
bakufi ?
6 Elenge mobali azongisaki :
— Nazalaki na ngai koleka na likolo ya ngomba Giliboa, mpe
namonaki Saulo alaleli likonga na ye. Namonaki lisusu bashar mpe
basoda oyo babundaka likolo ya bampunda kokoma pene ya kokanga
ye.
7 Tango kaka abalukaki mpe amonaki ngai, abengaki ngai ; mpe ngai
nazongisaki : « Ngai oyo. »
8 Atunaki ngai :
— Ozali nani ?
Nazongiselaki ye :
— Nazali moto ya Amaleki.
9 Alobaki na ngai :
— Pusana pene na ngai mpe boma ngai, pamba te nazali koyoka lisusu
nzoto malamu te, atako nazali nanu na bomoi.
10 Boye napusanaki pene na ye mpe nabomaki ye, pamba te nayebaki
ete akobika te na kotala ndenge babetaki ye. Sima, nazwaki ekoti na ye ya
bokonzi, oyo azalaki na yango na moto mpe singa oyo alataki na loboko
na ye, mpe namemi yango epai na yo, nkolo na ngai.
11 Bongo Davidi mpe basoda nyonso oyo bazalaki elongo na ye basimbaki
bilamba na bango mpe bapasolaki yango.
12 Basalaki matanga, balelaki mpe bakilaki bilei kino na pokwa, mpo na
Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali ; mpo na mampinga ya Yawe
mpe mpo na libota ya Isalaele, mpo ete bakufaki na nzela ya mopanga.

13 Davidi atunaki elenge mobali oyo amemelaki ye sango :
— Ozali moto ya mboka nini ?
Azongisaki :
— Nazali mwana mobali ya mopaya moko, moto ya Amaleki.

14 Davidi atunaki ye :
— Mpo na nini obangaki te kosembola loboko na yo mpo na koboma
mopakolami na Yawe ?
15 Bongo Davidi abengaki moko kati na basoda na ye mpe alobaki :
« Yaka, boma ye ! » Mpe soda yango abomaki ye.
16 Davidi alobaki na moto oyo amemelaki ye sango : « Tika ete makila
na yo etangama na moto na yo moko, pamba te maloba na yo moko nde
efundi yo mpo ete olobi : ‹ Nabomaki mopakolami na Yawe. › »

Nzembo ya mawa mpo na Saulo mpe Jonatan

17 Davidi asalaki nzembo oyo ya mawa mpo na Saulo mpe Jonatan,
mwana na ye ya mobali.
18 Apesaki mitindo ete balakisa yango epai ya bato ya Yuda. Nzembo
yango ya mawa ekomama kati na buku ya Moto ya Sembo.
19 Oh Isalaele, lokumu na yo ekweyi
na likolo ya bangomba na yo.
Ndenge nini bilombe bakweyi !
20 Bopanza sango yango te kati na Gati,
bopanza yango te na babalabala ya Ashikeloni,
noki te bana basi ya bato ya Filisitia bakosepela,
mpe bana basi ya mibali oyo bakatama ngenga te
bakopumbwa na esengo.
21 Oh bangomba ya Giliboa,
tika ete mamwe mpe mvula ekweya lisusu te na likolo na bino,
ata na likolo ya bilanga oyo ebotaka bambuma
mpe epai wapi makabo ewutaka !
Pamba te ezali kuna nde basambwisaki banguba ya bilombe,
nguba ya Saulo oyo bakotikala kopakola lisusu mafuta te.
22 Tolotolo ya Jonatan ezalaki kozonga sima te
soki esopi makila ya banguna te,
mpe soki etoboli mafuta ya bilombe te ;
mpe mopanga ya Saulo ezalaki kozonga te
soki ekokisi mosala na yango te.
23 Na mikolo ya bomoi na bango,
Saulo mpe Jonatan balinganaki makasi
mpe bapesanaki lokumu ;
mpe na kufa na bango, bakabolaki bango te.
Bazalaki mbangu koleka bampongo,
makasi koleka bankosi.
24 Oh bino bana basi ya Isalaele, bolela mpo na Saulo
oyo alatisaki bino bilamba ya motane mpe biloko ya monzele,
oyo atondisaki babiju ya wolo na bilamba na bino.
25 Ndenge nini bilombe bakweyi na bitumba !
Ndenge nini babomaki Jonatan na bangomba na yo !
26 Ah, Jonatan, ndeko na ngai ya mobali,
nazali na pasi na motema mpo na yo !
Ozalaki motuya mingi mpo na ngai.
Bolingo na yo mpo na ngai ezalaki makasi
koleka bolingo ya mwasi !
27 Ndenge nini bilombe bakweyi !
Ah ! bibundeli ya bitumba ekomi pamba !

2

Davidi akomi mokonzi ya Yuda

1 Sima na yango, Davidi atunaki Yawe :
— Nakoki na ngai kokende na moko kati na bingumba ya Yuda ?
Yawe azongisaki :
— Okoki na yo kokende.
Davidi atunaki lisusu :
— Nakende wapi ?
Yawe azongisaki :
— Kende na Ebron.
2 Boye Davidi akendeki kuna elongo na basi na ye mibale : Ayinoami, moto ya Jizireyeli ; mpe Abigayili, mwasi oyo akufisaki mobali na ye ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli.
3 Davidi amemaki lisusu mibali oyo bazalaki elongo na ye, moko na moko elongo na libota na ye ; mpe bavandaki na bingumba ya Ebron mpe na bamboka na yango ya mike.
4 Bongo bato ya Yuda bayaki na Ebron mpe bapakolaki kuna Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya libota ya Yuda.
Bayebisaki Davidi ete ezali bato ya Yabeshi ya Galadi nde bakundi Saulo.
5 Davidi atindaki bantoma mpo na koloba na bato ya Yabeshi ya Galadi : « Tika ete Yawe apambola bino na ndenge botalisaki motema malamu epai ya nkolo na bino, Saulo, mpe na ndenge bokundaki ye !
6 Tika ete Yawe atalisa bino sik'oyo bolamu mpe boyengebene ! Lokola bosalaki bongo, ngai mpe nakotalisa bino bolamu yango kaka.
7 Sik'oyo, bozala makasi mpe boyika mpiko, pamba te nkolo na bino, Saulo, akufi. Kasi boyeba mpe ete bato ya Yuda bapakoli ngai mafuta mpo ete nakoma mokonzi na bango. »

Etumba kati na mabota ya Davidi mpe ya Saulo

8 Na tango wana, Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya basoda ya Saulo, azwaki Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, mpe amemaki ye na Maanayimi.
9 Akomisaki ye mokonzi ya Galadi, ya bato ya Ashuri mpe ya Jizireyeli, ya Efrayimi, ya Benjame mpe ya Isalaele mobimba.
10 Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Isalaele, mpe akonzaki mibu mibale. Kasi libota ya Yuda ekanganaki na Davidi.
11 Davidi asalaki mibu sambo na sanza motoba na Ebron lokola mokonzi ya libota ya Yuda.
12 Abineri, mwana mobali ya Neri, elongo na bato ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, babimaki wuta na Maanayimi mpo na kokende na Gabaoni.
13 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, elongo na basali ya Davidi, bango mpe babimaki mpe bakutanaki na bato ya Abineri pene ya liziba ya Gabaoni : bamoko bazalaki na ngambo moko ya liziba, mpe bamosusu, na ngambo mosusu.
14 Abineri alobaki na Joabi :
— Tika ete bilenge mibali batelema mpe babunda liboso na biso !
Joabi azongisaki :
— Malamu ! Tika ete babunda.

15 Boye, wana batelemaki mpe batangaki bango, emonanaki motango
oyo : zomi na mibale mpo na libota ya Benjame mpe Ishi-Bosheti, mwana
mobali ya Saulo ; mpe zomi na mibale kati na basali ya Davidi.
16 Moko na moko asimbaki monguna na ye na moto mpe atobolaki ye
mopanga na mopanzi ; mpe bango nyonso bakweyaki nzela moko. Bongo
babengaki esika yango ya Gabaoni : Elikati-Atsurimi*.
17 Etumba ya mokolo wana ezalaki makasi penza. Basali ya Davidi
balongaki Abineri elongo na bato ya Isalaele.
18 Bana mibali misato ya Tseruya bazalaki wana : Joabi, Abishayi mpe
Asaeli. Asaeli azalaki mbangu lokola mboloko ya zamba.
19 Asaeli alandaki Abineri na molende penza mpe atikalaki kobaluka te,
ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya loboko ya mwasi.
20 Tango Abineri abalukaki mpo na kotala na sima, atunaki :
— Ezali yo Asaeli ?
Asaeli azongisaki :
— Iyo, ezali ngai.
21 Abineri alobaki na ye :
— Kende na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, bundisa moko
kati na bilenge mibali mpe botola ye bibundeli.
Kasi Asaeli atikaki te kolanda ye.
22 Boye Abineri alobaki lisusu na Asaeli :
— Tika kolanda ngai ! Mpo na nini kotindika ngai na koboma yo ?
Bongo ndenge nini nakotala Joabi, ndeko na yo ya mobali, na elongi ?
23 Kasi lokola Asaeli aboyaki kotika kolanda ye, Abineri atubaki Asaeli
songe ya likonga na ye na libumu ; mpe likonga ebimaki ye na mokongo.
Asaeli akweyaki mpe akufaki wana. Moto nyonso oyo azalaki kokoma na
esika oyo Asaeli akweyaki mpe akufaki azalaki kotelema.
24 Joabi mpe Abishayi balandaki Abineri ; mpe wana moyi ezalaki kolala,
bakomaki na etando ya Ama oyo etalani na Guya, na nzela oyo ekenda na
esobe ya Gabaoni.
25 Bato ya Benjame basanganaki sima na Abineri, basalaki lisanga mpe
batelemaki na songe ya ngomba moko ya moke.
26 Abineri abelelaki na Joabi :
— Boni, mopanga ekoba na yango koboma tango nyonso ? Oyebi te
ete ekosuka mabe ? Okozela kino tango nini mpo na kopesa mitindo na
bato na yo ete balanda lisusu te bandeko na bango ?
27 Joabi azongisaki :
— Na Kombo na Nzambe, soki olobaki te, bato balingaki kokoba
kolanda bandeko na bango kino lobi na tongo.
28 Boye Joabi abetaki kelelo, mpe bato nyonso batelemaki, batikaki
kolanda Isalaele mpe babundaki lisusu te.
29 Na butu wana nyonso, Abineri mpe bato na ye nyonso batambolaki
na etando ya Araba, balekaki Yordani, bakatisaki Bitironi mobimba mpe
bakomaki na Maanayimi.
30 Joabi atikaki kolanda Abineri mpe azongaki, asangisaki bato na ye
nyonso : emonanaki ete bato ya Davidi zomi na libwa kaka nde bazangaki,
bakisa Asaeli.
31 Kasi bato ya Davidi babomaki bato ya Benjame nkama misato na tuku
motoba oyo bazalaki elongo na Abineri.

* **2:16** Elikati-Atsurimi elakisi : Esika ya bambeli.

32 Bakamataki Asaeli mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, na Beteleemi. Bongo Joabi mpe bato na ye batambolaki butu mobimba mpe bakomaki na Ebron na tongo-tongo.

3

1 Bitumba kati na libota ya Saulo mpe libota ya Davidi ewumelaki tango molayi. Wana makasi ya Davidi ezalaki komata se komata, makasi ya libota ya Saulo ezalaki kaka kokita.

2 Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron :
Mwana ya liboso ezalaki Aminoni oyo Ayinoami, moto ya Jizireyeli, abotelaki ye ;
3 ya mibale, Kileabi oyo Abigayili oyo akufisaki mobali na ye ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli, abotelaki ye ;
ya misato, Abisalomi oyo Maaka, mwana ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri, abotelaki ye ;
4 ya minei, Adoniya oyo Agite abotelaki ye ;
ya mitano, Shefatia oyo Abitali abotelaki ye ;
5 ya motoba, Yitileami oyo Egila, mwasi ya Davidi, abotelaki ye.
Bango nde bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron.

Abineri asangani na Davidi

6 Na tango ya bitumba kati na mabota ya Saulo mpe ya Davidi, Abineri azalaki kolendisa nguya na ye kati na ndako ya Saulo.
7 Nzokande, Saulo azalaki na makangu moko ; kombo na ye ezalaki « Ritsipa, » mwana mwasi ya Aya. Bongo Ishi-Bosheti alobaki na Abineri :
— Mpo na nini osangisi nzoto na makangu ya tata na ngai ?
8 Tango Abineri ayokaki makambo oyo Ishi-Bosheti alobaki, asilikaki makasi mpe azongisaki :
— Boni ! Ngai nazali moto ya mbwa na ngambo ya bato ya Yuda ? Ngai oyo, na mokolo ya lelo, nazali kosalela bosembo epai ya libota ya Saulo, tata na yo, epai ya bandeko na ye mpe epai ya baninga na ye ; ngai oyo nakabaki yo te na maboko ya Davidi, ngai nde sik'oyo ozali kofunda ete nasali mabe na tina na mwasi oyo !
9 Tika ete Nzambe apesa ngai Abineri etumbu ya makasi soki nasali te mpo na Davidi makambo oyo Yawe alakaki ye, na nzela ya ndayi,
10 ete akolongola bokonzi na ndako ya Saulo mpe akotia kiti ya bokonzi ya Davidi kati na Isalaele mpe kati na Yuda, longwa na Dani kino na Beri-Sheba.
11 Ishi-Bosheti akokaki kozongisa ata liloba moko te epai ya Abineri, pamba te azalaki kobanga ye.
12 Abineri atindaki bantoma koloba na Davidi :
— Mokili oyo ezali ya nani ? Sala boyokani elongo na ngai, bongo ngai nakosunga yo mpo na kosangisa Isalaele mobimba epai na yo.
13 Davidi azongisaki :
— Malamu ! Nandimi kosala boyokani elongo na yo, kasi nasengi yo eloko moko : koya liboso na ngai te soki otindeli ngai nanu te Mikali, mwana mwasi ya Saulo, tango okoya kokutana na ngai.
14 Bongo Davidi atindaki bantoma koloba na Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo :
— Pesa ngai mwasi na ngai, Mikali, oyo nabalaki ngai moko na motuya ya bangenga nkama moko ya bato ya Filisitia.

15 Boye Ishi-Bosheti atindaki bato kozwa Mikali epai ya mobali na ye,
Palitieli, mwana mobali ya Laishi.
16 Mobali na ye alandaki ye na kolela kino na Bawurimi. Kasi Abineri
alobaki na mobali yango :
— Zonga na ndako na yo.
Mpe mobali azongaki.
17 Abineri asololaki na bampaka ya Isalaele mpe alobaki na bango :
— Lokola wuta kala bolingaka ete Davidi akoma mokonzi na bino,
18 bosala yango sik'oyo ; pamba te Yawe alobaki boye na tina na
ye : « Ezali na nzela ya Davidi, mosali na ngai, nde nakobikisa bato na
Ngai, Isalaele, na maboko ya bato ya Filisitia mpe ya banguna na bango
nyonso. »
19 Sima na Abineri koloba likambo yango epai ya bato ya libota ya
Benjame, akendeki na Ebron mpo na koyebisa Davidi makambo nyonso
oyo bato ya Isalaele mpe libota mobimba ya Benjame babongisaki.
20 Mpe tango Abineri elongo na bato na ye, tuku mibale, bakomaki epai
ya Davidi, na Ebron, Davidi asaliselaki bango feti.
21 Abineri alobaki na Davidi :
— Na ndingisa na yo mokonzi, nkolo na ngai, nalingi kokende sik'oyo
kosangisela yo bato nyonso ya Isalaele mpo ete basala boyokani elongo
na yo ; mpe na bongo, yo okokonza na bisika nyonso oyo olingi.
Davidi atikaki Abineri kokende, mpe Abineri azongaki na kimia.

Kufa ya Abineri

22 Sima na mwa tango, basali ya Davidi mpe Joabi bazongaki wuta na
bitumba mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. Abineri azalaki
lisusu na Ebron te, epai ya Davidi, pamba te Davidi asilaki kotika ye
kokende, mpe azongaki na kimia.
23 Tango kaka Joabi mpe basoda na ye nyonso bakomaki, bayebisaki
Joabi :
— Abineri, mwana mobali ya Neri, ayaki epai ya mokonzi ; bongo
mokonzi atikaki ye kokende, mpe azongaki na kimia.
24 Joabi akendeki komona mokonzi mpe alobaki na ye :
— Eloko nini oyo osali ? Mpo na nini otikaki penza Abineri oyo ayaki
epai na yo kokende ? Mpe tala sik'oyo, akei !
25 Nzokande oyebi malamu Abineri, mwana mobali ya Neri ! Soki
ayaki epai na yo, ezalaki nde mpo na kokosa yo, mpo na kononga mpe
koluka koyeba bisika nyonso oyo otambolaka mpe makambo nyonso oyo
osalaka.
26 Sima na Joabi kowuta na ndako ya Davidi, atindaki bantoma mpo ete
balanda mpe bakanga Abineri. Mpe wana Davidi ayebaki te, bantoma
bazongisaki Abineri wuta na libulu ya mayi ya Sira.
27 Tango Abineri azongaki lisusu na Ebron, Joabi abendaki ye na
pembeni, na kati-kati ya ekuke ya engumba lokola nde alingi kosolola na
ye na nkuku. Mpe kuna, mpo na kozongisa mabe na mabe na tina na
makila ya ndeko na ye ya mobali Asaeli, Joabi atubaki Abineri mbeli na
libumu, mpe Abineri akufaki.
28 Sima na yango, tango kaka Davidi ayokaki sango ya makambo oyo
ewutaki kosalema, alobaki :
— Na miso ya Yawe, ngai mpe bokonzi na ngai tozali na ngambo te
mpo na libela na tina na makila ya Abineri, mwana mobali ya Neri.
29 Tika ete makila na ye etangama na moto ya Joabi mpe ya libota
na ye mobimba ! Tika ete ndako ya Joabi ezangaka te bato oyo bakobela

bokono ya sopisi* to bokono ya maba to bato oyo bakotambola na banzete to bato oyo bakokufa na mopanga to bato oyo bakozanga bilei.
30 Joabi mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, babomaki Abineri mpo ete abomaki Asaeli, ndeko na bango ya mobali, na bitumba ya Gabaoni.
31 Bongo Davidi alobaki na Joabi mpe na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye :
— Bopasola bilamba na bino mpe bolata basaki, bosala matanga liboso ya Abineri.
Ye moko mokonzi Davidi atambolaki na sima ya ebembe.
32 Bakundaki Abineri, na Ebron, mpe mokonzi alelaki makasi na likolo ya kunda ya Abineri. Bato nyonso mpe balelaki.
33 Bongo mokonzi ayembaki nzembo oyo ya mawa mpo na Abineri :
« Esengelaki ete Abineri akufa penza lokola zoba ?
34 Bakangaki te maboko na yo na basinga,
bakangaki te makolo na yo na basheni.
Kasi okweyi ndenge bakweyaka liboso ya babomi. »
Mpe bato nyonso balelaki ye lisusu makasi
35 mpe basengaki na Davidi ete alia wana moyi ezali nanu. Kasi Davidi alapaki ndayi na maloba oyo : « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu oyo eleki makasi soki nameki kolia mapa to eloko mosusu liboso ete moyi elala ! »
36 Bato nyonso bayokaki ndayi yango mpe basepelaki na yango : bazalaki kosepela na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kosala.
37 Mpe na mokolo wana, basoda nyonso ya Isalaele mpe Isalaele mobimba bandimaki ete mokonzi ayebaki ata likambo moko te na tina na kufa ya Abineri, mwana mobali ya Neri.
38 Mokonzi alobaki na basali na ye : « Boni, boyebi na bino ete mokambi moko mpe moto moko ya monene akweyi lelo kati na Isalaele ?
39 Na mokolo ya lelo, atako bapakola ngai mafuta lokola mokonzi, nazali na makasi te, mpe bana mibali oyo ya Tseruya baleki ngai na makasi. Tika ete Yawe apesa etumbu na moto oyo asali mabe oyo kolanda mabe na ye ! »

4

Kufa ya Ishi-Bosheti

1 Tango Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, ayokaki ete Abineri akufi na Ebron, alembaki nzoto, mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na somo makasi.
2 Nzokande mwana mobali ya Saulo azalaki na bato mibale oyo bazalaki bakonzi ya mampinga : moko, kombo na ye ezalaki « Baana ; » mpe mosusu, « Rekabi. » Bazalaki bana mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti, kati na bato ya ekolo ya Benjame. Beyeroti ezalaki eteni ya mabele ya Benjame,
3 pamba te bato ya Beyeroti bakimelaki na Gitayimi mpe bavandaki kuna lokola bapaya kino na mokolo ya lelo.
4 Jonatan, mwana mobali ya Saulo, azalaki na mwana mobali moko oyo azalaki na mbeba na makolo nyonso mibale. Wana azalaki nanu na mibu mitano ya mbotama, sango kowuta na Jizireyeli na tina na Saulo mpe Jonatan ekomaki. Boye mama mobokoli na ye akamataki ye mpo na kokima. Kasi lokola akimaki na lombangu, mwana akweyaki mpe

* **3:29** Sopisi ezali bokono ya kobima tofina na nzoto ya mibali.

akomaki na mbeba na makolo nyonso mibale. Kombo na ye ezalaki « Mefibosheti. »
5 Rekabi mpe Baana, bana mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti,
bakendeki na ndako ya Ishi-Bosheti mpe bakomaki kuna na ngonga ya
midi, wana azalaki kolala mpo na kopema.
6-7 Bakotaki kati na ndako lokola nde bakei kozwa ble, wana Ishi-Bosheti
azalaki ya kolala na mbeto na ye kati na shambre, batubaki ye mbeli na
libumu, babomaki ye mpe bakataki ye moto ; bongo bazwaki moto yango,
bakimaki mpe batambolaki na yango butu mobimba na nzela oyo ekenda
na etando ya Araba. Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya mobali, bakimaki.
8 Bamemaki moto ya Ishi-Bosheti epai ya Davidi, na Ebron, mpe balobaki
na mokonzi :
— Tala moto ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, monguna na
yo, oyo alukaki koboma yo. Na mokolo ya lelo, Yawe azongisi mpo na
mokonzi, nkolo na ngai, mabe na mabe epai ya Saulo mpe bakitani na
ye.
9 Davidi azongiselaki Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya mobali, bana
mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti :
— Na Kombo na Yawe oyo akangoli ngai na pasi nyonso
10 tango moto moko ayebisaki ngai ete Saulo akufi, wana akanisaki
ete amemeli ngai sango malamu. Nakangaki ye mpe nabomaki ye, na
Tsikilagi. Ezalaki lifuti oyo napesaki ye mpo na sango na ye.
11 Bongo sik'oyo, tango bato mabe babomi moto oyo ayebi na ye
likambo te kati na ndako na ye moko mpe na mbeto na ye moko, nasengeli
te kosenga makila na ye na maboko na bino mpe kolimwisa bino na
mokili ?
12 Boye Davidi apesaki mitindo ; mpe bato na ye babomaki bango,
bakataki bango maboko mpe makolo mpe badiembikaki bango pembeni
ya liziba ya Ebron. Bazwaki moto ya Ishi-Bosheti mpe bakundaki yango
kati na kunda ya Abineri, na Ebron.

5

Davidi akomi mokonzi ya Isalaele mobimba
(1Ma 11.1-3)

1 Bikolo nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya Davidi mpe
balobaki : « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila moko.
2 Na kala, na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki kokamba
mampinga ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe alobaki na yo :
‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele, mpe okokoma mokambi na
bango. › »
3 Boye bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi.
Mokonzi Davidi asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya
Yawe ; mpe bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele.

4 Davidi azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku minei :
5 mibu sambo na basanza motoba lokola mokonzi ya Yuda, na Ebron ;
mpe mibu tuku misato na misato lokola mokonzi ya Isalaele mobimba mpe
Yuda, na Yelusalemi.

Davidi abotoli Yelusalemi
(1Ma 11.4-9)

6 Mokonzi mpe bato na ye bakendeki na Yelusalemi mpo na kobundisa
bato ya Yebusi oyo bazalaki kovanda kuna. Bavandi ya Yebusi balobaki
na Davidi : « Okokota awa te, pamba te ezala mokufi miso to moto ya
tengu-tengu akobengana yo. »
Bakanisaki ete Davidi akoki kokota kuna te.
7 Atako bongo, Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali
engumba ya Davidi.
8 Na mokolo wana, Davidi alobaki : « Moto nyonso oyo alingi kobundisa
bato ya Yebusi asengeli kozwa nzela ya se ya mabele mpo na kokanga bato
ya tengu-tengu mpe bakufi miso oyo bazali banguna ya Davidi. » Yango
wana balobaka : « Bakufi miso mpe bato ya tengu-tengu bakokota te na
ndako ya mokonzi. »
9 Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi mpe abengaki
yango « Engumba ya Davidi. » Mpe Davidi atongaki zingazinga na yango,
longwa na Milo kino na kati.
10 Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe Nzambe,
Mokonzi ya mampinga, azalaki elongo na ye.
(1Ma 14.1-2)
11 Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo ete
bamemela ye mabaya ya sedele, basharipantie mpe bato oyo bapasolaka
mabanga ; mpe batongelaki Davidi ndako.
12 Davidi asosolaki ete Yawe azali kolendisa ye lokola mokonzi ya Isalaele
mpe azali kotombola bokonzi na ye mpo na Isalaele, bato na Ye.
(1Ma 3.5-9; 14.3-7)
13 Tango Davidi alongwaki na Ebron mpe akendeki kovanda kati
na Yelusalemi, azwaki lisusu bamakangu mpe basi mosusu ebele oyo
babotelaki ye bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
14 Tala bakombo ya bana ya Davidi oyo babotamaki na Yelusalemi :
Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo,
15 Yibari, Elishuwa, Nefegi, Yafia,
16 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti.

Davidi alongi bato ya Filisitia
(1Ma 14.8-16)

17 Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bapakoli Davidi mafuta mpo ete
akoma mokonzi ya Isalaele, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi
tango Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, akendeki na ndako
oyo batonga makasi.
18 Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na lubwaku ya Refayimi.
19 Davidi atunaki Yawe :
— Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia ? Okokaba bango
solo na maboko na ngai ?
Yawe azongiselaki ye :
— Kende, pamba te nakokaba bato ya Filisitia na maboko na yo.
20 Davidi akomaki na Bali-Peratsimi mpe alongaki kuna bato ya Filisitia.
Alobaki : « Yawe afungoleli ngai nzela kati na banguna na ngai, ndenge
mayi epasolaka nzela. »
Yango wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi.
21 Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango ya bikeko, mpe
Davidi elongo na basoda na ye bamemaki yango.
22 Bato ya Filisitia bayaki lisusu mpe bapanzanaki kati na lubwaku ya
Refayimi.

23 Bongo Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye : « Kobundisa
bango na liboso te, kasi baluka na sima na bango ; bongo okobimela bango
na liboso ya banzete ya mirie.
24 Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete ya Mirie,
na tango wana nde okobima noki, pamba te ekolakisa ete Yawe abimi
liboso na yo mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. »
25 Davidi asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe abomaki bato ya Filisitia,
longwa na Geba kino na Gezeri.

6

Bamemi Sanduku na Yelusalemi
(1Ma 13.5-14)

1 Davidi asangisaki basoda ya mpiko ya Isalaele, bazalaki nkoto tuku
misato.
2 Davidi elongo na basoda na ye nyonso bakendeki na Baale-Yuda mpo
na kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki
kobelela Kombo moko, Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo
avandaka kati na basheribe na likolo ya Sanduku.
3 Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika mpe bamemaki
yango wuta na ndako ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke.
Ezalaki Uza mpe Ayiyo, bana mibali mibale ya Abinadabi, nde bazalaki
kotambolisa shario yango oyo ya sika.
4 Bamemaki shario elongo na Sanduku ya Nzambe, wuta na ndako
ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ayiyo azalaki
kotambola liboso ya shario.
5 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela na liboso ya
Yawe, na kobeta lolenge nyonso ya bibetelo mindule basala na mabaya
ya sipele, mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, makembe mpe
manzanza.
6 Tango bakomaki na etando ya Nakoni, Uza asembolaki loboko na
ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe elingaki
kokweyisa Sanduku.
7 Yawe asilikelaki Uza makasi, mpe Nzambe abetaki ye mpo na mbeba
na ye. Boye Uza akufaki kaka wana, pembeni ya Sanduku ya Nzambe.
8 Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza.
Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-
Uza. »
9 Na mokolo wana, Davidi abangaki Yawe mpe amitunaki : « Ndenge
nini Sanduku ya Yawe eya epai na ngai ? »
10 Boye, Davidi aboyaki komema Sanduku ya Yawe epai na ye, kati na
engumba ya Davidi ; akendeki kotia yango kati na ndako ya Obedi-Edomi,
moto ya Gati.
11 Sanduku ya Yawe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-
Edomi, moto ya Gati ; mpe Yawe apambolaki Obedi-Edomi elongo na libota
na ye nyonso.
(1Ma 15.25–16.1-3)
12 Tango bayaki koyebisa mokonzi Davidi ete Yawe apamboli ndako ya
Obedi-Edomi mpe biloko na ye nyonso mpo na Sanduku ya Nzambe, Davidi
akendeki kozwa na esengo Sanduku ya Nzambe wuta na ndako ya Obedi-
Edomi, mpe bakendeki na yango kati na engumba ya Davidi.

13 Tango bato oyo bazalaki komema Sanduku ya Yawe batindikaki
makolo na bango mbala motoba, batelemaki, mpe Davidi abonzaki lokola
mbeka ngombe moko ya mobali mpe mwana ngombe moko ya mafuta.
14 Davidi alataki efode ya lino mpe azalaki kobina na makasi na ye
nyonso liboso ya Yawe.
15 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Yawe na
kobeta milolo ya esengo mpe na kobeta bakelelo.
16 Tango Sanduku ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi, Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa ; mpe tango
amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina liboso ya Yawe, ayinaki
ye kati na motema na ye.
17 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati na ndako ya kapo
oyo Davidi atelemisaki mpo na yango. Mpe Davidi abonzaki liboso ya Yawe
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani.
18 Tango Davidi asilisaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka
ya boyokani, apambolaki bato na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga.
19 Bongo apesaki na bato nyonso, na lisanga mobimba ya Isalaele, mibali
mpe basi, lipa, gato oyo basala na bambuma ya dati, gato oyo basala na
bambuma ya vino ya kokawuka. Sima na yango, bato nyonso bazongaki
na bandako na bango.

20 Tango Davidi azongaki mpo na kopambola ndako na ye, Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, abimaki mpo na kokutana na Davidi mpe alobaki :
— Lokumu nini mokonzi ya Isalaele amipesi na mokolo ya lelo tango
amitiki bolumbu na miso ya basi nyonso ya basali na ye ndenge moto
pamba akokaki kosala ?
21 Davidi alobaki na Mikali :
— Nazalaki nde kosepela liboso ya Yawe oyo aponaki ngai mpe
asepelaki na ngai koleka tata na yo mpe moto nyonso ya ndako na ye,
tango akomisaki ngai mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe.
22 Nakokoma lisusu moto pamba koleka mpe nakomikitisa lisusu
koleka na miso na ngai moko. Kasi liboso ya basi oyo yo ozali kolobela,
ngai nakozwa lokumu.
23 Mpo na yango, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotaki te kino na
mokolo na ye ya kufa.

7

Elaka ya Nzambe epai ya Davidi
(1Ma 17.1-15)

1 Sima na mokonzi kovanda na ndako na ye mpe Yawe kopesa ye bopemi
liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingelaki ye,
2 mokonzi alobaki na mosakoli Natan :
— Tala nanu likambo oyo ! Ngai nazali kovanda na ndako batonga
na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Nzambe ezali kovanda kati na
ndako ya kapo.
3 Natan azongiselaki mokonzi :
— Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Yawe azali
elongo na yo.
4 Kasi na butu wana, Yawe alobaki na Natan :
5 — Kende koyebisa Davidi, mosali na ngai : « Tala liloba oyo Yawe
alobi : Boni, yo nde okotongela ngai ndako mpo ete navanda kati na
yango ?

6 Natikali nanu kovanda na ndako moko te, banda mokolo oyo
nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo ; nazalaki kotambola bipai na bipai
na se ya ndako ya kapo, wana nazalaki kovanda kati na Mongombo.
7 Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele,
boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki
mpo na kobatela bato na ngai, Isalaele : ‹ Mpo na nini botongeli Ngai te
ndako ya mabaya ya sedele ? › »
8 Yebisa sik'oyo Davidi, mosali na Ngai : « Tala makambo oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba
epai wapi ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo
mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele.
9 Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo okendeki, mpe nabomaki
banguna na yo nyonso liboso na yo. Sik'oyo, nakokomisa kombo na yo
monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili.
10 Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele ; nakolona bango
mpo ete bazala na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu te.
Bato mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango
liboso
11 mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango oyo
naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakopesa yo bopemi liboso
ya banguna na yo nyonso. ›
Yawe atatoli mpo na yo ete Ye moko akosala ete bokonzi ewumela kati
na libota na yo.
12 Tango mikolo ya bomoi na yo ekosila mpe okokende kokutana na
batata na yo, nakotombola moko kati na bakitani na yo, oyo akobima
penza na mokongo na yo, mpo ete akitana na yo ; mpe nakolendisa
bokonzi na ye.
13 Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe Ngai
nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi.
14 Nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai.
Soki asali mabe, nakopesa ye etumbu ; nakosalela bato lokola fimbu mpo
na kobeta ye.
15 Kasi nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na ye ndenge
nalongolaki yango epai ya Saulo oyo nalongolaki liboso na yo.
16 Libota na yo ya bokonzi mpe bokonzi na yo ekowumela tango
nyonso liboso na Ngai, mpe kiti na yo ya bokonzi ekolendisama mpo na
libela. »
17 Natan ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso.

Libondeli ya Davidi
(1Ma 17.16-27)

18 Bongo mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki :
« Nkolo Yawe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini, mpo ete
okomisa ngai na esika oyo nazali ?
19 Ah Nkolo Yawe, lokola nde ekokaki te na miso na Yo, olobi lisusu na
tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo ! Ah Nkolo Yawe, boni,
ezali boye nde osalaka mpo na bato ?
20 Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo ? Pamba te, oh Nkolo
Yawe, oyebi mosali na Yo ?
21 Ezali mpo na Liloba na Yo mpe kolanda mokano na Yo nde okokisi
likambo monene oyo, mpe osali ete eyebana epai ya mosali na Yo.

22 Oh Nkolo Yawe, ozali monene ndenge nini ! Moko te akokani na
Yo ; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu
azali te, bobele Yo !
23 Ekolo nini ekokani na bato na Yo, Isalaele, oyo, kati na mokili,
Nzambe akendeki kosikola lokola bato mpo na Ye moko, mpo na kopesa
yango kombo mpe kokokisa makambo minene, makambo ya kokamwa
mpe ya somo na nzela ya kobengana bikolo elongo na banzambe na bango
liboso ya bato na Yo, oyo osikolaki wuta na Ejipito ?
24 Otiaki Isalaele, bato na Yo, mpo ete bazala bato na Yo mpo na libela ;
bongo Yo, oh Yawe, okomaki Nzambe na bango.
25 Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, kokisa mpo na libela elaka oyo opesaki
epai ya mosali na Yo mpe epai ya libota na ye. Sala ndenge olakaki
26 mpo ete Kombo na Yo ekumisama seko na seko, mpe bato bakoma
kolobaka : ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe ya Isalaele. ›
Boye bokonzi ya libota ya Davidi, mosali na Yo, ekolendisama liboso na
Yo.
27 Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, olakisaki na
mosali na Yo makambo oyo na koloba : ‹ Nakosala ete bokonzi ewumela
na libota na yo. › Yango wana mosali na Yo azwi makasi ya kosambela
Yo na maloba oyo.
28 Sik'oyo, oh Nkolo Yawe, ozali penza Nzambe ! Maloba na Yo ezali
solo, mpe olakaki makambo oyo ya malamu epai ya mosali na Yo.
29 Sik'oyo, tika ete opambola libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela
seko liboso na Yo ; pamba te oh Nkolo Yawe, Yo nde olobaki, mpe na nzela
ya lipamboli na Yo, libota ya mosali na Yo ekopambolama mpo na libela. »

8

Bitumba ya Davidi
(1Ma 18.1-13)

1 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki lolendo
na bango. Abotolaki Metegi-Ama na maboko ya bato ya Filisitia.
2 Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi mpe alalisaki bango na mabele, na
etando oyo ezalaki na molayi ya basinga misato, oyo bamekelaka molayi.
Abomaki ndambo mibale kati na bandambo misato ya bato nyonso oyo
balalaki na etando mpe atikaki na bomoi ndambo moko ya bato. Boye,
bato ya Moabi bakomaki bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako
ya mokonzi.
3 Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mwana mobali ya Reobi, mokonzi
ya Tsoba, tango Adadezeri akendeki kolendisa bokonzi na ye pembeni ya
ebale Efrate.
4 Davidi akangaki basoda nkoto moko na nkama sambo oyo babundaka
bitumba na likolo ya bampunda, mpe basoda nkoto tuku mibale oyo
babundaka bitumba na makolo ; akataki misisa ya makolo ya bampunda
nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama moko oyo ezalaki kobenda
bashario.
5 Tango bato ya Siri oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki
kosunga Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango bato
nkoto tuku mibale.
6 Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye kati na engumba Damasi ya Siri,
mpe bato ya Siri bakomaki na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki
kofuta mpako epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika
nyonso oyo azalaki kokende.

7 Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri
bazalaki na yango mpe amemaki yango na Yelusalemi.
8 Na Beta mpe na Berotayi, bingumba ya Adadezeri, mokonzi Davidi
azwaki bronze ebele.
9 Tango Toyi, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga
nyonso ya Adadezeri,
10 atindaki Yorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi
mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo
azalaki monguna ya Toyi. Yorami amemelaki Davidi biloko ya palata, ya
wolo mpe ya bronze.
11 Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango lokola likabo epai na Yawe
ndenge asalaki na palata mpe na wolo oyo ewutaki na bikolo nyonso oyo
abotolaki,
12 na Arami, na Moabi, na Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki. Abulisaki
mpe bomengo ya bitumba oyo abotolaki epai ya Adadezeri, mwana mobali
ya Reobi, mokonzi ya Tsoba.
13 Davidi akomaki moto ya lokumu tango awutaki koboma bato ya Siri
nkoto zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa.
14 Atiaki bayangeli kati na Edomi ; ezali kati na Edomi mobimba nde
atiaki bayangeli, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya
Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende.

Bakalaka ya Davidi
(1Ma 18.14-17)
15 Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, azalaki kosalela bato na
ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima.
16 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso
ya mampinga ; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi
mikanda ;
17 Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Ayimeleki, mwana mobali ya
Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe ; Tseraya azalaki mokomi mikanda ;
18 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti
mpe ya Peleti ; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki Banganga-Nzambe.

9

Davidi mpe Mefibosheti
1 Davidi atunaki : « Ezali lisusu na moto moko ya libota ya Saulo oyo
azali nanu na bomoi ? Nazali na posa ya kotalisa ye bolamu mpo na
Jonatan. »
2 Nzokande, ezalaki na mosali moko ya ndako ya Saulo ; kombo na ye
« Tsiba. » Babengisaki ye mpo ete aya komimonisa liboso ya Davidi. Mpe
mokonzi alobaki na ye :
— Ezali yo Tsiba ?
Azongisaki :
— Iyo, ezali ngai, mosali na yo.
3 Mokonzi atunaki ye :
— Boni, ezali na moto moko te ya libota ya Saulo, oyo azali nanu na
bomoi, oyo epai ya nani nakoki kotalisa bolamu ya Nzambe ?
Tsiba azongiselaki mokonzi :
— Ezali na mwana mobali moko ya Jonatan, oyo azali nanu na bomoi.
Azali na mbeba na makolo nyonso mibale.
4 Mokonzi atunaki ye :
— Azali wapi ?

Tsiba azongisaki :
— Azali na ndako ya Makiri, mwana mobali ya Amieli, na mboka Lo-Debari.
5 Boye, mokonzi Davidi abengisaki ye wuta na Lo-Debari, na ndako ya Makiri, mwana mobali ya Amieli.
6 Tango Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, ayaki epai ya Davidi, agumbamaki mpo na kopesa ye lokumu. Davidi alobaki :
— Mefibosheti !
Ye azongisaki :
— Ngai oyo, mosali na yo.
7 Davidi alobaki na ye :
— Kobanga te ! Pamba te nakotalisa yo solo bolamu mpo na tata na yo, Jonatan. Nakozongisela yo mabele nyonso ya koko na yo, Saulo, mpe okobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai.
8 Mefibosheti agumbamaki mpe alobaki :
— Mosali na yo azali nani mpo ete otala mbwa ya kokufa lokola ngai ?
9 Mokonzi abengisaki Tsiba, mosali ya Saulo, mpe alobaki na ye :
— Napesi na mwana ya nkolo na yo biloko nyonso oyo ezalaki ya Saulo mpe ya libota na ye.
10 Yo, bana na yo ya mibali mpe basali na yo, bokosala bilanga mpo na ye mpe bokomema bambuma oyo bokobuka mpo ete mwana ya nkolo na yo akoka kozwa biloko ya kolia. Mpe Mefibosheti, mwana ya nkolo na yo, akobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai.
Nzokande Tsiba azalaki na bana mibali zomi na mitano mpe basali tuku mibale.
11 Tsiba alobaki na mokonzi :
— Mosali na yo akosala makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, akotinda ye.
Boye Mefibosheti aliaki na mesa ya Davidi lokola moko kati na bana mibali ya mokonzi.
12 Mefibosheti azalaki na mwana mobali moko ya elenge ; kombo na ye ezalaki « Mika. » Mpe bato nyonso ya libota ya Tsiba bazalaki basali ya Mefibosheti.
13 Mefibosheti avandaki na Yelusalemi mpo ete azalaki kolia tango nyonso na mesa ya mokonzi.

10

Davidi alongi bato ya Amoni mpe ya Asiri
(1Ma 19.1-19)

1 Sima na mwa tango, mokonzi ya bato ya Amoni akufaki, mpe mwana na ye ya mobali, Anuni, akitanaki na ye na bokonzi.
2 Davidi amilobelaki : « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana mobali ya Naashi, ndenge kaka tata na ye atalisaki ngai bolamu. » Boye Davidi atindaki bato mpo na kobondisa ye na tina na kufa ya tata na ye.
Tango basali ya Davidi bakomaki na mokili ya bato ya Amoni,
3 bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni, mokonzi na bango : « Okanisi ete ezali mpo na kopesa tata na yo lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo ? Ezali mpo na kononga engumba mpe kobebisa yango nde Davidi atindi bango epai na yo ? »
4 Boye, Anuni akangaki basali ya Davidi, akataki bango kati-kati ya mandefu, akataki bango bilamba kino na loketo mpe abenganaki bango.

5 Tango bayebisaki Davidi likambo yango, atindaki bato mosusu mpo
na kokende kokutana na bato wana, pamba te basambwisaki bango
makasi. Mokonzi atindelaki bango maloba oyo : « Bovanda na Jeriko kino
mandefu na bino ekobota lisusu, sima nde bokozonga. »
6 Tango bato ya Amoni basosolaki ete bamikomisi bato mabe na miso ya
Davidi, bakotisaki bato ya sika na mosala ya soda, oyo bakobanda kobunda
bitumba na makolo : epai ya bato ya Siri ya Beti-Reobi mpe ya Tsoba, bato
nkoto tuku mibale ; epai ya mokonzi ya Maaka, bato nkoto moko ; epai ya
mokonzi ya Tobi, bato nkoto zomi na mibale.
7 Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga
nyonso ya basoda ya mpiko.
8 Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na
bitumba, na ekuke ya engumba mokonzi na bango. Na tango wana, bato ya
Siri ya Tsoba mpe ya Reobi elongo na basoda ya Tobi mpe Maaka bazalaki
na esika mosusu, kati na zamba.
9 Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe na
sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele oyo baleki na mpiko, mpe atiaki
bango na milongo mpo na kobundisa bato ya Siri.
10 Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya ndeko na ye ya
mobali, Abishayi ; mpe atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na
kobundisa bato ya Amoni.
11 Joabi alobaki : « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya
kosunga ngai ; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi, wana ngai
nakoya kosunga yo.
12 Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe
mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali
malamu na miso na Ye. »
13 Bongo Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo
na kobundisa bato ya Siri ; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye.
14 Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango mpe
bakimaki liboso ya Abishayi mpe bazongaki kati na engumba. Bongo, sima
na Joabi kowuta kobundisa bato ya Amoni, azongaki na Yelusalemi.
15 Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango, basanganaki.
16 Adadezeri atindaki bantoma kobenga bato ya Siri oyo bazalaki na
ngambo mosusu ya ebale. Mpe bayaki na Elami. Tsobaki, mokonzi ya
mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso na bango.
17 Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki bato nyonso ya Isalaele,
akatisaki Yordani mpe akomaki na Elami. Bato ya Siri basalaki milongo
liboso ya Davidi mpe babundisaki ye.
18 Kasi bato ya Siri bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki
bampunda nkama sambo oyo ezalaki komema bashar mpe basoda nkoto
tuku minei oyo babundaka bitumba na likolo ya bampunda. Davidi
abetaki mpe Tsobaki, mokonzi na bango ya mampinga, mpe akufaki wana.
19 Tango bakonzi nyonso oyo bazalaki na se ya bokonzi ya Adadezeri
bamonaki ete Isalaele alongi bango, basalaki kimia elongo na bato ya
Isalaele mpe bakomaki kosalela Isalaele. Bongo bato ya Siri bakomaki
kobanga kosunga bato ya Amoni.

11

Davidi mpe Batisheba

1 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka na momesano
ya kokende na bitumba, Davidi atindaki Joabi elongo na basali na ye mpe

mampinga nyonso ya Isalaele. Babomaki bato ya Amoni mpe bazingelaki Raba. Kasi Davidi atikalaki na Yelusalemi.
2 Mokolo moko na pokwa, Davidi alamukaki wuta na mbeto na ye mpe atambolaki na veranda ya likolo ya ndako ya mokonzi. Wuta na likolo ya veranda, amonaki mwasi moko azali kosukola. Mwasi yango azalaki kitoko makasi.
3 Davidi atindaki moto moko kokende koluka koyeba soki mwasi yango azali nani. Moto yango alobaki : « Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Eliami, mwasi ya Iri, moto ya Iti. »
4 Davidi atindaki bantoma mpo na kozwa ye. Batisheba ayaki epai ya Davidi, mpe Davidi asangisaki na ye nzoto. Sima na ye komipetola na mbindo na ye, Batisheba azongaki na ndako na ye.
5 Akomaki na zemi, mpe atindaki maloba epai ya Davidi : « Nazali na zemi. »
6 Davidi atindaki maloba epai ya Joabi : « Tindela ngai Iri, moto ya Iti. » Joabi atindaki Iri epai ya Davidi.
7 Tango Iri akomaki epai na ye, Davidi atunaki ye soki Joabi azali malamu, soki basoda bazali malamu mpe soki bitumba ezali koleka ndenge nini.
8 Bongo Davidi alobaki na Iri : « Kende na ndako na yo mpe sukola makolo na yo. »
Iri atikaki ndako ya mokonzi ; mpe sima na ye, mokonzi atindelaki ye kado.
9 Kasi Iri alalaki na ekotelo ya ndako ya mokonzi elongo na basali nyonso ya mokonzi na ye ; akendeki te na ndako na ye.
10 Tango bayebisaki Davidi ete Iri akendeki na ndako te, atunaki ye :
— Boni, yo owuti mosika te ? Mpo na nini oboyi kozonga na ndako na yo ?
11 Iri azongiselaki Davidi :
— Sanduku, Isalaele mpe Yuda bazali kovanda na bandako ya kapo ; mpe Joabi, nkolo na ngai, elongo na bato na ye bazali kolala libanda kati na zamba. Ndenge nini ngai nakende na ndako na ngai mpo na kolia, komela mpe kolala na mwasi na ngai ? Solo, na kombo na yo mokonzi, nakoki kosala likambo ya boye te.
12 Davidi alobaki na Iri :
— Vanda lisusu awa lelo, bongo lobi nakozongisa yo.
Iri avandaki na Yelusalemi mokolo wana mpe mokolo oyo elandaki.
13 Davidi abengisaki ye. Iri aliaki mpe amelaki elongo na ye, mpe Davidi alangwisaki ye. Kasi na pokwa, Uri abimaki mpo na kokende kolala na mbeto na ye elongo na basali ya mokonzi, kasi akendeki na ndako na ye te.
14 Na tongo, Davidi akomelaki Joabi mokanda mpe atindaki yango na nzela ya Iri.
15 Kati na mokanda yango, akomaki boye : « Tia Iri na molongo ya liboso, na esika oyo bitumba ezali makasi. Mpe bino, bozonga sima na ye mpo ete babeta ye mpe akufa. »
16 Joabi oyo azalaki kokengela engumba, atiaki Iri na esika oyo ayebaki ete ezali penza na basoda ya mpiko.
17 Bongo tango bato ya engumba babimaki mpo na kobundisa Joabi, ndambo ya basoda kati na mampinga ya Davidi bakufaki ; Iri, moto ya Iti, mpe akufaki.
18 Joabi atindelaki Davidi sango nyonso ya bitumba.

19 Apesaki mitindo oyo epai ya ntoma : « Tango okosilisa kopesa sango
ya bitumba epai ya mokonzi,
20 mokonzi akoki kotomboka mpe kotuna yo : ‹ Mpo na nini bopusanaki
makasi pembeni ya engumba mpo na kobunda ? Boyebaki te ete bakokaki
kobeta batolotolo wuta na mir ?
21 Nani abomaki Abimeleki, mwana mobali ya Yerubesheti ? Ezalaki te
mwasi oyo, wuta na likolo ya mir, abwakelaki ye libanga oyo banikelaka
ble, yango wana akufaki na Tebesi ? Mpo na nini bopusanaki pembeni ya
mir ? › Soki atuni yo bongo, loba na ye : ‹ Mosali na yo, Iri, moto ya Iti,
mpe akufi. › »
22 Motindami akendeki, mpe tango akomaki, ayebisaki Davidi makambo
nyonso oyo Joabi atindaki ye koloba.
23 Alobaki na Davidi :
— Bato yango bazalaki makasi koleka biso, bayaki kobundisa biso na
libanda, mpe tobenganaki bango kino na ekotelo ya engumba.
24 Bongo basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki na batolotolo
na bango basali na yo wuta na likolo ya mir. Ndambo ya bato ya mokonzi
bakufaki, ezala mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufaki.
25 Davidi alobaki na ntoma :
— Tala makambo oyo okoloba na Joabi : « Tika ete likambo oyo
etungisa yo te. Mopanga ekoki koboma songolo to pakala. Sala makasi
mpo na kobundisa engumba mpe bebisa yango. » Loba makambo oyo
mpo na kolendisa Joabi.
26 Tango mwasi ya Iri ayokaki ete mobali na ye akufi, asalelaki ye
matanga.
27 Sima na matanga, Davidi abengisaki mwasi ya Uri kati na ndako na
ye mpe akomisaki ye mwasi na ye. Mwasi yango abotelaki Davidi mwana
mobali. Kasi likambo oyo Davidi asalaki esepelisaki Yawe te.

12

Natan apameli Davidi

1 Yawe atindaki Natan epai ya Davidi. Tango akomaki epai ya Davidi,
alobaki na ye : « Ezalaki na bato mibale kati na engumba moko : moko
kati na bango azalaki mozwi ; mpe mosusu, mobola.
2 Mozwi azalaki na bameme mpe bangombe ebele,
3 kasi mobola azalaki na eloko te longola kaka mwa mwana meme moko
ya mwasi oyo asombaki. Abokolaki yango mpe ekolaki epai na ye elongo
na bana na ye. Mpate yango ezalaki kolia bilei na sani moko, komela mayi
na kopo moko na nkolo na yango mpe kolala na maboko na ye. Ezalaki
lokola mwana na ye ya mwasi.
4 Mokolo moko, mopaya moko ayaki epai ya mozwi, kasi mozwi aboyaki
kozwa meme moko kati na bameme na ye to ngombe moko kati na
bangombe na ye mpo na kolamba yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na
ye ; azwaki kaka mwa mwana meme ya mwasi ya mobola mpe alambaki
yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na ye. »
5 Davidi asilikelaki mozwi makasi mpe alobaki na Natan :
— Na Kombo na Yawe, moto oyo asali boye asengeli na kufa !
6 Asengeli kofuta mwa mwana meme yango mbala minei, pamba te
azalaki na mawa te ya kosala likambo ya boye.
7 Natan alobaki na Davidi :

— Moto yango ezali nde yo ! Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Napakolaki yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele mpe nakangolaki yo na maboko ya Saulo ;
8 nakabaki na maboko na yo ndako ya nkolo na yo, Saulo, mpe basi na ye ; napesaki yo libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda. Bongo soki nyonso wana ezalaki moke koleka, nalingaki kobakisela yo lisusu ebele koleka.
9 Mpo na nini otioli Liloba na Yawe na kosala makambo oyo ezali mabe na miso na Ye ? Obomisi Iri, moto ya Iti, na mopanga mpe ozwi mwasi na ye mpo ete akoma mwasi na yo. Obomisi ye na mopanga ya bato ya Amoni.
10 Mpo na yango, mopanga ekolongwa lisusu te na ndako na yo, pamba te otioli ngai mpe ozwi mwasi ya Iri, moto ya Iti, mpo ete akoma mwasi na yo.
11 Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Nakoyeisa pasi epai na yo wuta na ndako na yo moko ; na miso na yo, nakokamata basi na yo mpe nakopesa bango na moko kati na baninga na yo, oyo akosangisa na bango nzoto na moyi makasi.
12 Osalaki yango na nkuku, kasi ngai nakosala likambo oyo na moyi mpe na miso ya Isalaele mobimba. › »
13 Davidi alobaki na Natan :
— Solo, nasalaki masumu epai na Yawe.
Natan azongisaki :
— Yawe alongoli masumu na yo ; okokufa te.
14 Kasi lokola na likambo oyo yo osali, opesi na banguna ya Yawe nzela ya kofinga Ye, mwana oyo bakobotela yo akokufa.
15 Sima na yango, Natan azongaki na ndako na ye. Yawe abetaki mwana oyo mwasi ya Iri abotelaki Davidi, mpe mwana yango akomaki kobela.
16 Davidi abondelaki Nzambe mpo na mwana, akilaki bilei, akotaki na ndako na ye mpe akomaki kolala na mabele babutu nyonso.
17 Bakambi ya ndako na ye bayaki kotelema pembeni na ye mpo na kotelemisa ye wuta na mabele, kasi aboyaki mpe andimaki te kolia bilei elongo na bango.
18 Na mokolo ya sambo, mwana akufaki. Basali ya Davidi babangaki koyebisa ye ete mwana akufi, pamba te bazalaki komilobela : « Wana mwana azalaki nanu na bomoi, tango tolobaki na Davidi, ayokaki biso te. Awa sik'oyo mwana akufi, tokoloba na ye ndenge nini ? Soki toyebisi ye sik'oyo ete mwana akufi, akoki kosala likambo moko ya mabe ! »
19 Davidi amonaki basali na ye koloba na se se kati na bango, mpe asosolaki ete mwana akufi. Atunaki :
— Boni, mwana akufi ?
Bazongisaki :
— Iyo, akufi.
20 Bongo Davidi atelemaki wuta na mabele, amisukolaki nzoto, amipakolaki malasi, alataki bilamba mosusu, akotaki na Tempelo ya Yawe mpe agumbamaki mpo na kosambela. Sima, azongaki na ndako na ye, asengaki bilei mpe aliaki.
21 Basali na ye batunaki :
— Mpo na nini ozali kosala boye ? Wana mwana azalaki na bomoi, ozalaki komilalisa nzala mpe ozalaki kolela ; awa sik'oyo mwana akufi, otelemi mpe okomi kolia !
22 Azongisaki :

— Solo, wana mwana azalaki nanu na bomoi, nazalaki kokila bilei mpe kolela, pamba te nazalaki komilobela : « Nani ayebi ? Tango mosusu Yawe akosalela ngai ngolu mpe akotika mwana na bomoi ! »

23 Kasi lokola sik'oyo akufi, mpo na nini nakila bilei ? Boni, nakoki kozongisa ye lisusu na bomoi ? Ngai nde nakokende epai na ye, kasi ye akozonga epai na ngai te.

24 Bongo Davidi abondisaki mwasi na ye, Batisheba ; akendeki epai na ye mpe asangisaki na ye nzoto. Batisheba abotelaki ye lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Salomo. » Yawe alingaki ye

25 mpe atindaki maloba na nzela ya mosakoli Natan ete bapesa ye kombo « Yedidia, » pamba te Yawe alingaki ye.

Davidi abotoli engumba Raba

26 Joabi abundisaki engumba Raba ya bato ya Amoni mpe abotolaki mboka mokonzi.

27 Joabi atindaki bantoma koloba na Davidi : « Nabundisi Raba mpe nabotoli eteni ya mabele epai wapi mayi ezali.

28 Sik'oyo, sangisa basoda oyo batikali, bozingela engumba Raba mpe bokamata yango ; soki te nakokamata yango ngai moko, mpe kombo na ngai ekosakolama kuna. »

(1Ma 20.1-3)

29 Davidi asangisaki mampinga nyonso mpe akendeki na Raba, abundisaki mpe akamataki yango.

30 Alongolaki motole oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango. Motole yango esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki na libanga ya talo na likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati na engumba yango.

31 Amemaki na bowumbu bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka na si, na piki mpe na epasola ; atiaki bango mpe na mosala ya kosala babiliki. Davidi asalaki ndenge wana na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni. Bongo azongaki na Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.

13

Aminoni mpe Tamari

1 Abisalomi, mwana mobali ya Davidi, azalaki na ndeko moko ya mwasi ya kitoko makasi ; kombo na ye ezalaki « Tamari. » Aminoni, mwana mobali mosusu ya Davidi, akomaki kolinga ye ndenge mwasi mpe mobali balinganaka.

2 Aminoni atungisamaki makasi na motema kino abelaki maladi ya bolingo likolo ya Tamari, ndeko na ye ya mwasi ; pamba te ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe ekokaki kosalema te ete Aminoni abenga ye mpo na kosolola.

3 Nzokande Aminoni azalaki na moninga na ye moko ya mobali ; kombo na ye ezalaki « Yonadabi, » mwana mobali ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi. Yonadabi azalaki na mayele mabe mingi.

4 Atunaki Aminoni :

— Mpo na nini yo mwana mobali ya mokonzi ozalaka tango nyonso mawa-mawa boye ? Okoki koyebisa ngai te mpo na nini ozalaka bongo ?

Aminoni alobaki na ye :

— Nalingaka Tamari, ndeko mwasi ya Abisalomi, ndeko na ngai ya mobali.

5 Yonadabi alobaki na ye :

— Oh, sala boye : « Kende na mbeto mpe kosana kobela. Tango tata na yo akoya kotala yo, okoloba na ye : ‹ Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi, aya kopesa ngai eloko ya kolia. Tika ete alamba biloko na miso na ngai mpo ete namona ye mpe nakoka kolia na loboko na ye. › »

6 Aminoni amitandaki na mbeto mpe akosanaki kobela. Tango mokonzi ayaki mpo na kotala ye, Aminoni alobaki na ye : « Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi, aya kolambela ngai na miso na ngai bagalete mibale ya kitoko mpo ete nakoka kolia yango na loboko na ye. »

7 Davidi atindaki maloba epai ya Tamari oyo azalaki kati na shambre na ye : « Kende na ndako ya Aminoni, ndeko na yo ya mobali, mpe lambela ye biloko. »

8 Boye Tamari akendeki na ndako ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, oyo azalaki ya kolala. Akamataki farine, asangisaki yango, asalaki bagalete na miso na ye mpe atumbaki yango.

9 Alongolaki yango na kikalungu mpe apesaki yango na Aminoni, kasi Aminoni aboyaki kolia. Aminoni alobaki :

— Bimisa bato nyonso libanda.

Bato nyonso babimaki.

10 Aminoni alobaki na Tamari :

— Memela ngai biloko ya kolia awa kati na shambre na ngai ya kolala mpo ete nalia yango wuta na loboko na yo.

Tamari azwaki bagalete oyo asalaki mpe amemaki yango epai ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, kati na shambre na ye ya kolala.

11 Tango kaka Tamari asembolaki loboko epai ya Aminoni mpo na koleisa ye galeti, Aminoni akangaki ye na nzoto mpe alobaki na ye :

— Yaka kolala elongo na ngai, ndeko na ngai ya mwasi.

12 Tamari alobaki na ye :

— Te, ndeko na ngai ya mobali ! Kosangisa na ngai nzoto na makasi te. Likambo ya boye ekoki kosalema te kati na Isalaele ! Kosala bozoba ya boye te.

13 Ekosukela ngai ndenge nini ? Nakokende wapi na soni na ngai ? Mpe yo okozala ndenge nini ? Okokoma lokola moto ya liboma kati na Isalaele ! Nabondeli yo, loba na mokonzi, pamba te akoboya te ete obala ngai.

14 Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye ; mpe lokola alekaki Tamari na makasi, azwaki ye na makasi mpe asangisaki na ye nzoto.

15 Sima na yango, Aminoni ayinaki Tamari makasi, ayinaki ye penza makasi koleka ndenge azalaki kolinga ye. Aminoni alobaki na Tamari :

— Telema mpe bima !

16 Tamari azongiselaki ye :

— Te, kobengana ngai ezali mabe makasi koleka ata makambo oyo owuti kosala ngai !

Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye.

17 Abengaki mosali na ye mpe alobaki : « Bimisa elenge mwasi oyo na libanda mpe kanga ekuke na bibende sima na ye. »

18 Mosali abimisaki Tamari na libanda mpe akangaki ekuke na bibende sima na ye. Tamari alataki nzambala moko ya kitoko, pamba te ezalaki lolenge ya bilamba oyo bana basi ya mokonzi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te bazalaki kolata.

19 Tamari atiaki putulu na moto na ye mpe apasolaki nzambala na ye ya kitoko oyo alataki. Atiaki maboko na ye na moto mpe, wana azalaki kokende, azalaki kolela na mongongo makasi.

20 Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, atunaki ye : « Boni, Aminoni, ndeko na yo ya mobali, azalaki elongo na yo ? Sik'oyo, ndeko na ngai ya mwasi, kolobela yango te ; azali ndeko na yo ya mobali. Kotia likambo oyo na motema te ! »
Tamari avandaki kati na ndako ya Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, lokola mwasi basundola.
21 Tango mokonzi Davidi ayokaki makambo oyo nyonso, asilikaki makasi.
22 Abisalomi alobaki ata liloba moko te epai ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, ezala ya malamu to ya mabe, pamba te ayinaki Aminoni mpo ete asambwisaki Tamari, ndeko na ye ya mwasi.

Abisalomi abomi Aminoni

23 Sima na mibu mibale, lokola Abisalomi azalaki na basali oyo bakataka bapwale ya bameme, na Bala-Atsori, pene ya mondelo ya Efrayimi, abengisaki bana mibali nyonso ya mokonzi.
24 Abisalomi akendeki epai ya mokonzi mpe alobaki na ye :
— Mosali na yo abengisi basali oyo bakataka bapwale ya bameme. Tika ete mokonzi mpe bakalaka na ye basepela koya kosangana na ngai, mosali na yo.
25 Mokonzi azongisaki :
— Te, mwana na ngai, tokoki te kokende biso nyonso, noki te tokozala mokumba mpo na yo.
Atako Abisalomi atungisaki ye, kasi mokonzi aboyaki kaka kokende, kasi apambolaki ye.
26 Abisalomi alobaki lisusu :
— Nabondeli yo, pesa kaka nzela ete ata Aminoni, ndeko na ngai ya mobali, akende elongo na biso.
Mokonzi atunaki ye :
— Mpo na nini akende elongo na yo ?
27 Kasi Abisalomi akobaki kaka kotungisa ye, mpe mokonzi atindaki bana mibali mosusu ya mokonzi ete bakende elongo na Aminoni.
28 Abisalomi apesaki mitindo epai ya basali na ye :
— Boyoka ! Tango Aminoni akolangwa masanga ya vino, soki nalobi na bino : « Bobeta Aminoni ; » wana boboma ye. Bobanga te, pamba te ezali ngai moko nde nakopesa mitindo oyo. Bozala makasi mpe boyika mpiko.
29 Basali ya Abisalomi basalaki Aminoni ndenge kaka Abisalomi atindaki bango. Bana mibali nyonso ya mokonzi batelemaki, bamataki na bamile na bango mpe bakimaki.
30 Wana bazalaki nanu na nzela, sango ekomaki epai ya Davidi : « Abisalomi abomi bana mibali nyonso ya mokonzi, moko te kati na bango atikali. »
31 Mokonzi atelemaki, apasolaki bilamba na ye mpe amitandaki na mabele. Bakalaka na ye nyonso batelemaki wana na bilamba epasuka.
32 Kasi Yonadabi, mwana mobali ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi, alobaki : « Tika ete nkolo na ngai akanisa te ete babomi bana mibali nyonso ya mokonzi ! Ezali Aminoni kaka moto akufi, pamba te, wuta mokolo oyo Aminoni asangisaki na makasi nzoto na Tamari, ndeko na ye ya mwasi, Abisalomi azwaki mokano ya koboma ye.
33 Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, amitungisa na ye te mpo na sango oyo asili koyoka, sango oyo ezali koloba ete bana mibali nyonso ya mokonzi bakufi ! Ezali Aminoni kaka moto akufi. »

34 Na tango yango, Abisalomi akimaki. Nzokande tango mokengeli atalaki na mosika, amonaki bato ebele kokita na mopanzi ya ngomba, na nzela ya weste. Mokengeli akendeki koyebisa mokonzi : « Namoni bato na nzela ya Oronayimi, na mopanzi ya ngomba. »
35 Yonadabi alobaki na mokonzi :
— Tala ! Bana mibali ya mokonzi bazali koya ! Esalemi ndenge kaka mosali na yo alobaki.
36 Tango kaka asilisaki koloba, bana mibali ya mokonzi bakotaki na kolela na mongongo makasi. Mokonzi mpe alelaki makasi elongo na basali na ye.
37 Abisalomi akimaki mpe akendeki epai ya Talimayi, mwana mobali ya Amiwudi, mokonzi ya Geshuri. Kasi mokonzi Davidi asalaki mikolo nyonso matanga mpo na mwana na ye ya mobali.
38 Abisalomi akimaki mpe akendeki na mboka Geshuri, avandaki kuna mibu misato.
39 Mokonzi Davidi atikaki kolanda Abisalomi, pamba te amibondisaki na tina na kufa ya Aminoni.

14

Abisalomi azongi na Yelusalemi

1 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asosolaki ete motema ya mokonzi ekomi na posa ya Abisalomi.
2 Boye, Joabi atindaki moto moko na mboka Tekoa, mpo na koluka mwasi moko ya bwanya mpe komema ye longwa kuna. Alobaki na ye : « Sala lokola moto oyo azali na matanga, lata bilamba ya matanga, kopakola mafuta te : sala lokola mwasi oyo alata pili wuta mikolo ebele mpo na kolela ebembe ;
3 mpe kende epai ya mokonzi, yebisa ye maloba oyo. »
Joabi ayebisaki maloba oyo asengelaki koloba.
4 Tango mwasi ya mboka Tekoa akomaki epai ya mokonzi, agumbamaki elongi na ye kino na mabele mpe alobaki :
— Oh mokonzi, sunga ngai !
5 Mokonzi atunaki ye :
— Eloko nini ezali kotungisa yo ?
Azongisaki :
— Nazali mwasi akufisa mobali ; mobali na ngai akufaki.
6 Ngai, mwasi mosali na yo, nazalaki na bana mibali mibale. Bango mibale baswanaki kati na bilanga, mpe moto moko te azalaki kuna mpo na kokabola bango. Moko abetaki mosusu mpe abomaki ye.
7 Sik'oyo, libota mobimba etelemeli mwasi mosali na yo, bazali koloba : « Kaba na maboko na biso ye oyo abetaki ndeko na ye ya mobali mpo ete toboma ye mpo na bomoi ya ndeko na ye ya mobali oyo ye abomaki. Na nzela wana, tokolongola mokitani ya libula. » Na bongo, bakoki koboma mwa likala ya moto oyo natikali na yango mpe kozangisa mobali na ngai kombo mpe bakitani kati na mokili.
8 Mokonzi alobaki na mwasi :
— Zonga na ndako na yo, nakopesa mitindo na tina na yo.
9 Kasi mwasi ya mboka Tekoa alobaki na mokonzi :
— Oh mokonzi, nkolo na ngai, tika ete ngambo ekweya na moto na ngai mpe na libota ya tata na ngai ; kasi tika ete mokonzi mpe kiti na ye ya bokonzi bazala mosika ya likambo oyo.
10 Mokonzi alobaki na ye :

— Soki moto moko ameki kotombokela yo, yaka na ye epai na ngai, mpe akozongela lisusu te kotungisa yo.

11 Mwasi alobaki :

— Tika ete mokonzi alapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ete akopekisa mobukanisi makila mpo ete akoba te kobebisa na koboma mwana na ngai ya mobali, oyo atikali.

Mokonzi alobaki :

— Na Kombo na Yawe, suki ata moko te ya moto ya mwana na yo ya mobali ekokweya na mabele.

12 Mwasi yango alobaki :

— Tika ete mwasi mosali na yo aloba likambo moko epai ya mokonzi, nkolo na ngai.

Mokonzi azongisaki :

— Loba !

13 Mwasi alobaki :

— Mpo na nini osali mabongisi ya boye mpo na kotelemela bato ya Nzambe ? Wana mokonzi abimisi maloba oyo, ye moko azali komikweyisa te mpo ete azongisi te mwana mobali oyo akimaki na mboka ya bapaya ?

14 Solo, ndenge bakokaka te kolokota mayi oyo esili kosopana, ndenge mpe biso tosengeli kokufa. Kasi sik'oyo, ezali te mokano ya Nzambe mpo na Abisalomi, pamba te asalaki mabongisi mpo ete moto oyo abungi nzela awumela te mosika na Ye.

15 Mpe sik'oyo, soki nayei kobimisa maloba oyo epai ya mokonzi, nkolo na ngai, ezali mpo ete bato babangisaki ngai. Yango wana mwasi mosali na yo amilobelaki : « Tika ete naloba na mokonzi, nkolo na ngai. Tango mosusu, akosala kolanda makambo oyo mwasi mosali na ye akosenga.

16 Tango mosusu, mokonzi akondima kokangola mwasi mosali na ye wuta na loboko ya mobali oyo azali koluka kobwaka ngai mpe mwana na ngai ya mobali mosika ya libula oyo Nzambe apesaki biso. »

17 Mpe sik'oyo, tala makambo oyo mwasi mosali na yo azali koloba : « Tika ete liloba ya mokonzi, nkolo na ngai, epesa ngai bopemi, pamba te mokonzi, nkolo na ngai, azali lokola Anjelu na Nzambe oyo ayebaka kososola mabe mpe malamu. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo na yo ! »

18 Mokonzi alobaki na mwasi :

— Kobombela ngai te eyano ya likambo oyo nalingi kotuna yo.

Mwasi azongisaki :

— Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, aloba !

19 Mokonzi atunaki :

— Boni, loboko ya Joabi ezali elongo na yo te na makambo oyo nyonso ?

Mwasi azongisaki :

— Na kombo na yo mokonzi, nkolo na ngai, kati na makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, awuti koloba, moto moko te akoki kokende, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi. Solo, ezali mosali na yo, Joabi, nde atindaki ngai kosala makambo oyo, mpe ye nde atiaki maloba oyo na monoko na ngai mwasi mosali na yo.

20 Mosali na yo, Joabi, asalaki boye mpo na kobongola mpe kokomisa makambo oyo ndenge mosusu. Kasi nkolo na ngai azali na bwanya lokola Anjelu na Nzambe, ayebi makambo nyonso oyo ezali koleka kati na mokili.

21 Mokonzi alobaki na Joabi :

— Malamu ! Nakosala yango. Kende, zongisa elenge mobali Abisalomi.
22 Bongo Joabi agumbamaki elongi kino na mabele mpo na kopesa mokonzi lokumu mpe apambolaki ye.
Joabi alobaki :
— Lelo, mosali na yo asosoli ete azwi ngolu na miso na yo mokonzi, nkolo na ngai, pamba te mokonzi andimi kosala makambo oyo mosali na ye asengi.
23 Bongo Joabi akendeki na Geshuri mpe azongisaki Abisalomi, na Yelusalemi.
24 Kasi mokonzi alobaki :
— Asengeli kokende na ndako na ye ; asengeli te komona elongi na ngai.
Boye Abisalomi akendeki na ndako na ye, mpe amonaki elongi ya mokonzi te.
25 Kati na Isalaele mobimba, ezalaki na moto moko te oyo azalaki kitoko koleka Abisalomi mpe oyo bazalaki kokumisa lokola ye. Azalaki ata na mbeba moko te, banda na moto kino na misapi ya makolo.
26 Na suka ya mibu nyonso, azalaki kokata suki ya moto na ye, mpo ete ezalaki kokoma kilo makasi. Boye tango bazalaki kotia yango na bimekelo, ezalaki na bakilo mibale na bagrame nkama mitano, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na ndako ya mokonzi.
27 Abisalomi azalaki na bana mibali misato mpe mwana moko ya mwasi. Kombo ya mwana na ye ya mwasi ezalaki Tamari, mpe azalaki mwasi moko ya kitoko makasi.
28 Abisalomi avandaki na Yelusalemi mibu mibale mpe atikalaki komona te elongi ya mokonzi.
29 Bongo Abisalomi abengisaki Joabi mpo ete atinda ye epai ya mokonzi, kasi Joabi aboyaki kokende epai na ye. Abengisaki lisusu Joabi na mbala ya mibale, kasi Joabi aboyaki kaka kokende.
30 Abisalomi alobaki na basali na ye : « Botala ! Elanga ya Joabi ezali pembeni ya elanga na ngai, ezali na bambuma ya orje. Bokende kotia yango moto. »
Basali ya Abisalomi batiaki yango moto.
31 Joabi akendeki na ndako ya Abisalomi mpe alobaki na ye :
— Mpo na nini otie moto na elanga na ngai ?
32 Abisalomi azongiselaki Joabi :
— Tala, natindelaki yo maloba ; nalobaki : « Yaka awa mpo ete natinda yo epai ya mokonzi mpo na kotuna ye : ‹ Mpo na nini nalongwaki na Geshuri ? Elingaki kozala malamu mpo na ngai soki natikalaki na ngai kuna. Sik'oyo, nalingi komona elongi ya mokonzi ; mpe soki namemaki ngambo na likambo moko, tika ete baboma ngai ! › »
33 Boye Joabi akendeki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye makambo nyonso. Mokonzi abengisaki Abisalomi, mpe Abisalomi akendeki liboso ya mokonzi, agumbamaki elongi kino na mabele, mpe mokonzi ayambaki ye.

15

Botomboki ya Abisalomi

1 Na tango wana, Abisalomi azwaki shar, bampunda mpe basoda tuku mitano oyo bazalaki kotambola liboso na ye lokola bakengeli na ye.

2 Abisalomi azalaki kolamuka na tongo makasi mpe azalaki kokende
kotelema pembeni ya nzela oyo ekenda na ekotelo ya engumba. Bongo,
tango nyonso moto azalaki koleka mpo na kokende epai ya mokonzi mpo
ete akatela ye likambo, ye Abisalomi azalaki kobenga ye mpe kotuna ye :
— Ozali moto ya engumba nini ?
Soki moto yango azongisi :
— Mosali na yo azali moto ya moko kati na bikolo ya Isalaele.
3 Abisalomi azalaki koloba na ye :
— Tala, likambo na yo ezali malamu mpe sembo ; kasi ezali na moto
moko te oyo akoki koyoka yo epai ya mokonzi.
4 Abisalomi azalaki kobakisa :
— Ah ! Soki nazalaki mosambisi kati na mokili oyo, moto nyonso oyo
azali na likambo alingaki koya epai na ngai, mpe nalingaki kolongisa ye
na likambo yango !
5 Mpe tango nyonso moto azalaki kopusana mpo na kogumbama liboso
na ye Abisalomi, Abisalomi azalaki kopesa loboko, koyamba mpe kopesa
ye beze.
6 Azalaki kosala bongo epai ya bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki
kokende epai ya mokonzi mpo ete akata likambo na bango, mpe ezalaki
bongo nde Abisalomi azalaki komikotisa na mayele kati na mitema ya bato
ya Isalaele.
7 Sima na mibu minei, Abisalomi alobaki na mokonzi :
— Pesa ngai nzela mpo ete nakende na Ebron mpo na kokokisa ndayi
oyo nalapaki epai na Yawe,
8 pamba te tango mosali na yo azalaki kovanda na Geshuri kati
na Siri, nalapaki ndayi oyo : « Soki Yawe azongisi ngai na Yelusalemi,
nakogumbamela Ye. »
9 Mokonzi alobaki na ye :
— Kende na kimia.
Boye akendeki na Ebron.
10 Mpe longwa kuna, Abisalomi atindaki bantoma kati na bikolo nyonso
ya Isalaele mpo na koloba : « Tango kaka bokoyoka lokito ya kelelo,
boloba : ‹ Abisalomi akomi mokonzi kati na Ebron. › »
11 Mibali nkama mibale babengisamaki wuta na Yelusalemi mpe
bakendeki elongo na Abisalomi. Bakendeki na boboto mpe bayebaki ata
likambo moko te.
12 Wana Abisalomi azalaki kobonza mbeka, abengisaki Ayitofeli, moto ya
Gilo, mopesi toli ya Davidi, wuta na engumba na ye ya Gilo. Boye, likita ya
batomboki ekomaki makasi ; mpe lisanga ya Abisalomi ekomaki na bato
ebele.

Davidi akimi

13 Ntoma moko ayaki koyebisa Davidi :
— Mitema ya bato ya Isalaele esangani elongo na Abisalomi.
14 Davidi alobaki na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi :
— Boya ! Tosengeli kokima, soki te moko te kati na biso akobika
liboso ya Abisalomi. Tosengeli kobima na lombangu, soki te akoya
na lombangu kokanga biso, kobebisa biso mpe koboma engumba na
mopanga.
15 Bakalaka ya mokonzi bazongiselaki Davidi :
— Basali na yo bazali ya kobongama mpo na kosala makambo nyonso
oyo mokonzi, nkolo na biso, akopona.

16 Mokonzi akendeki na makolo elongo na libota na ye mobimba oyo
ezalaki kolanda ye ; kasi atikaki bamakangu zomi mpo na kobatela ndako
na ye.
17 Boye mokonzi akendeki na makolo elongo na bato na ye nyonso oyo
bazalaki kolanda ye mpe batelemaki pene ya ndako ya suka ya engumba.
18 Basoda na ye nyonso bazalaki kotambola na bapembeni na ye elongo
na bato nyonso ya Kereti mpe ya Peleti. Mpe bato nyonso ya Gati, nkama
motoba, oyo batambolaki elongo na ye longwa na Gati, bazalaki kotambola
liboso ya mokonzi.
19 Mokonzi alobaki na Itayi, moto ya Gati :
— Mpo na nini yo mpe olingi koya elongo na biso ? Zonga mpe vanda
elongo na Abisalomi, mokonzi ya sika ! Ozali mopaya, otikaki mboka na
yo mpo na koya kokima awa.
20 Oyaki mpe kaka lobi oyo ewuti koleka, bongo ndenge nini, lelo,
namema yo elongo na biso wana nayebi kutu te epai nini nazali kokende ?
Zonga mpe zwa bato ya mboka na yo ! Tika ete bolamu mpe boyengebene
ya Yawe ezala elongo na yo !
21 Itayi azongiselaki mokonzi :
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo ya mokonzi, nkolo na ngai,
mosali na yo akozala bipai nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, akozala,
ezala mpo na bomoi to mpo na kufa.
22 Davidi alobaki na Itayi :
— Malamu ! Leka liboso mpe tambola !
Boye Itayi, moto ya Gati, atambolaki liboso elongo na basoda nyonso
mpe mabota oyo ezalaki elongo na ye.
23 Tango bato nyonso bazalaki koleka, mboka mobimba ezalaki kolela
makasi. Mokonzi akatisaki lubwaku ya Sedron, mpe bato nyonso
bakendeki na nzela oyo ekenda na esobe.
24 Tsadoki mpe azalaki wana elongo na Balevi oyo bazalaki elongo na ye
mpe bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. Bakitisaki Sanduku ya
Nzambe, mpe Abiatari abonzaki mbeka kino tango bato nyonso basilisaki
kobima na engumba.
25 Mokonzi alobaki na Tsadoki :
— Zongisa Sanduku ya Nzambe kati na engumba. Soki nazwi ngolu
na miso ya Yawe, akozongisa ngai mpe akopesa ngai nzela ya komona
lisusu Sanduku yango mpe ndako na yango.
26 Kasi soki Nzambe alobi : « Nasepeli na yo te, » wana tika ete asala
epai na ngai makambo oyo amoni ete ezali malamu, pamba te nazali ya
kobongama.
27 Mokonzi alobaki lisusu epai ya Nganga-Nzambe Tsadoki :
— Ozali momoni makambo te ? Zonga na kimia na engumba elongo
na Ayimaatsi, mwana na yo ya mobali, mpe Jonatan, mwana mobali ya
Abiatari. Yo mpe Abiatari, bozwa mpe bomema bana na bino mibale ya
mibali.
28 Nakozela na bitando ya esobe kino nakoyoka liloba kowuta epai na
bino.
29 Boye Tsadoki mpe Abiatari bazongisaki Sanduku ya Nzambe, na
Yelusalemi, mpe batikalaki kuna.
30 Kasi Davidi azalaki komata ngomba ya banzete ya olive na kolela,
moto na ye ya kozipama mpe makolo ngulu. Bato nyonso oyo bazalaki
elongo na ye bazipaki bango mpe mito na bango mpe bazalaki kolela wana
bazalaki komata.

31 Bayaki koyebisa Davidi ete Ayitofeli azali kati na bato oyo basalaki likita elongo na Abisalomi. Boye Davidi asambelaki : « Eh Yawe, sala ete batoli ya Ayitofeli ezanga tina. »

32 Tango Davidi akomaki na songe ya ngomba epai wapi bato bazalaki na momesano ya kokende kogumbamela Nzambe, Ushayi, moto ya Ariki, mopesi toli ya Davidi, azalaki kuna mpo na kokutana na ye, na nzambala na ye epasuka mpe moto na ye etonda na putulu.

33 Davidi alobaki na ye :

— Soki okeyi elongo na ngai, okozala mokumba mpo na ngai.

34 Kasi soki ozongi na engumba mpe olobi na Abisalomi : « Nakozala mosali na yo, oh mokonzi ! Kala, nazalaki mosali ya tata na yo, kasi sik'oyo, nakozala mosali na yo, » wana okosunga ngai na kobebisa toli ya Ayitofeli.

35 Lokola Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari bakozala kuna elongo na yo, okoyebisa bango makambo nyonso oyo okoyoka na ndako ya mokonzi.

36 Bana na bango ya mibali mibale, Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, mpe Jonatan, mwana mobali ya Abiatari, bazali mpe kuna elongo na bango. Okotinda bango mpo ete baya koyebisa ngai makambo nyonso oyo okoyoka.

37 Boye Ushayi, moninga ya Davidi, azongaki na engumba, kaka na tango oyo Abisalomi mpe akotaki kati na Yelusalemi.

16

Davidi mpe Tsiba

1 Tango Davidi alekaki mwa moke songe ya ngomba, Tsiba, mobombi bozwi ya Mefibosheti, azalaki kozela mpo na kokutana na ye ; azalaki na ba-ane mibale oyo babongisi mpo na mobembo mpe ememaki mapa nkama mibale, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka, maboke nkama moko ya bambuma ya figi mpe mbeki moko ya masanga ya vino.

2 Mokonzi atunaki Tsiba :

— Mpo na nini omemi biloko oyo ?

Tsiba azongisaki :

— Ba-ane ezali mpo na libota ya mokonzi mpo ete batambola na yango, mapa mpe bambuma ezali mpo na bato mpo ete balia, mpe masanga ya vino ezali mpo na kopesa makasi epai ya bato oyo bakolemba na esobe.

3 Bongo mokonzi atunaki lisusu :

— Wapi Mefibosheti, koko ya nkolo na yo ?

Tsiba azongisaki :

— Atikalaki na Yelusalemi, pamba te amilobelaki : « Lelo, libota ya Isalaele ekozongisa bokonzi ya koko na ngai na maboko na ngai. »

4 Mokonzi alobaki na Tsiba :

— Nyonso oyo ezali ya Mefibosheti ekomi sik'oyo ya yo.

Tsiba alobaki :

— Nagumbami liboso na yo mokonzi, nkolo na ngai ! Tika ete nazwa ngolu na miso na yo !

Shimei alakeli Davidi mabe

5 Wana mokonzi akomaki pembeni ya Bawurimi, ezalaki na moto moko oyo azalaki kobima wuta na mboka ; kombo na ye ezalaki « Shimei, » mpe

azalaki mwana mobali ya Gera. Azalaki moto ya etuka mpe libota moko
na Saulo. Bongo wana azalaki kobima, azalaki mpe kolakela Davidi mabe.
6 Azalaki kobamba Davidi mpe basali na ye mabanga atako bato nyonso
mpe basoda oyo bakengelaka mokonzi bazalaki na ngambo ya loboko ya
mwasi mpe na ngambo ya loboko ya mobali ya Davidi.
7 Shimei azalaki koloba boye wana azalaki kolakela Davidi mabe :
« Bima, bima, mobomi bato, moto pamba.
8 Yawe atangi na moto na yo, makila nyonso ya ndako ya Saulo, oyo
osopaki mpo ete okoma mokonzi na esika na ye. Yawe akabi bokonzi na
maboko ya Abisalomi, mwana na yo ya mobali. Osili kokweya na pasi mpo
ete ozali mosopi makila. »
9 Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki na mokonzi :
— Mpo na nini mbwa oyo ekufa ezali kolakela nkolo na ngai mabe.
Pesa ngai nzela mpo ete nakende kokata ye moto.
10 Kasi mokonzi alobaki :
— Bino bana mibali ya Tseruya, yo Abishayi mpe ndeko na yo, Joabi,
likambo nini kati na ngai mpe bino ? Soki azali kolakela ngai mabe, ezali
nde na ndingisa ya Yawe mpo ete alobi na ye : « Lakela Davidi mabe. »
Nani sik'oyo akoki kotuna : « Mpo na nini ozali kosala bongo ? »
11 Bongo Davidi alobaki na Abishayi mpe na basali na ye nyonso : « Soki
kutu mwana na ngai moko ya mobali oyo abimi na nzoto na ngai azali
koluka koboma ngai, bongo ndenge nini moto oyo ya Benjame asala bongo
te ! Tika ye alakela ngai mabe, pamba te ezali Yawe nde alobi na ye bongo.
12 Tango mosusu Yawe akomona pasi na ngai, bongo akobongola na
bolamu bilakeli mabe oyo ezali kokweyela ngai lelo. »
13 Boye, wana Davidi mpe bato na ye bakobaki nzela na bango, Shimei
azalaki kotambola na mopanzi mosusu ya ngomba pembeni ya Davidi,
azalaki kokoba kolakela Davidi mabe tango azalaki kotambola, kobamba
ye mabanga mpe kobwakela ye putulu.
14 Mokonzi elongo na bato na ye nyonso balembaki tango bakomaki na
esika oyo bazalaki kokende mpe bapemaki kuna.

Abisalomi akomi na Yelusalemi

15 Kaka na tango yango, Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele
bakomaki na Yelusalemi, mpe Ayitofeli azalaki elongo na ye.
16 Ushayi, moto ya Ariki, moninga ya Davidi, akendeki epai ya Abisalomi
mpe alobaki na ye :
— Tika ete mokonzi owumela na bomoi ! Tika ete mokonzi owumela
na bomoi !
17 Abisalomi atunaki Ushayi :
— Oyo nde bolingo nyonso oyo ozali kolakisa epai ya moninga na yo ?
Mpo na nini okendeki te elongo na moninga na yo ?
18 Ushayi alobaki na Abisalomi :
— Te, ngai nakozala elongo na moto oyo Yawe, bato oyo mpe Isalaele
nyonso baponi.
19 Mpe ngai nakosalela nani ? Ezali te mwana na ye ya mobali ?
Ndenge nasalelaki tata na yo, ndenge wana mpe nakosalela yo.
20 Abisalomi alobaki na Ayitofeli :
— Pesa biso toli na yo : tosengeli kosala nini ?
21 Ayitofeli azongiselaki Abisalomi :
— Kende kosangisa nzoto na bamakangu ya tata na yo, oyo batikalaki
mpo na kobatela ndako, bongo Isalaele mobimba ekoyoka ete omikomisi

nkele na miso ya tata na yo. Na bongo, maboko ya bato oyo bazali sima
na yo ekolendisama.
22 Boye basalelaki Abisalomi ndako ya kapo na likolo ya ndako, mpe
asangisaki nzoto na bamakangu ya tata na ye na miso ya Isalaele
mobimba.
23 Nzokande, na tango wana, toli oyo Ayitofeli abandaki kopesa ezalaki
lokola maloba ya moto oyo azali kotuna mayele epai ya Ye moko Nzambe.
Ezalaki ndenge wana nde Davidi mpe Abisalomi bazalaki komona batoli
ya Ayitofeli.

17

Yawe akakoli batoli ya Ayitofeli

1 Ayitofeli alobaki na Abisalomi :
— Nakopona mibali nkoto zomi na mibale mpe nakolanda Davidi na
pokwa ya lelo.
2 Nakobundisa ye tango makasi na ye ekosila mpe nzoto na ye
ekolemba ; nakoyeisa mobulu epai na ye, mpe wana bato nyonso oyo
bazali elongo na ye bakokima, ngai nakoboma ye mokonzi tango akotikala
ye moko ;
3 mpe nakozongisa bato nyonso epai na yo. Kufa ya moto oyo ozali
koluka elakisi kozonga ya bato nyonso ! mpe bato nyonso bakozala na
kimia.
4 Makanisi oyo emonanaki ya sembo na miso ya Abisalomi mpe ya
bampaka nyonso ya Isalaele.
5 Kasi Abisalomi alobaki :
— Bobengisa lisusu Ushayi, moto ya Ariki, mpo ete toyoka makambo
nini oyo ye mpe azali na yango ya koloba.
6 Tango Ushayi akomaki epai na ye, Abisalomi alobaki :
— Tala toli oyo Ayitofeli apesi. Boni, tosengeli kosala makambo oyo
alobi ? Soki te, yebisa biso makanisi na yo.
7 Ushayi azongiselaki Abisalomi :
— Ya mbala oyo, toli oyo Ayitofeli apesi ezali malamu te.
8 Bongo Ushayi abakisaki :
— Oyebi ete tata na yo mpe bato na ye bazali bato ya mpiko mpe bato
na kanda makasi lokola ngombolo ya mwasi oyo bawuti kobotola bana
na yango kati na zamba. Tata na yo azali moto oyo abundaka bitumba
wuta kala, akolekisa te butu esika moko na bato.
9 Ata azali sik'oyo ya kobombama kati na lidusu ya mabanga to
na esika songolo, nzokande tango kaka bato kati na mampinga na biso
bakobanda kokufa, ekozanga te komonana moto oyo akoyoka yango mpe
akoloba : « Kati na bato oyo bazali kolanda Abisalomi, ebele bakufi. »
10 Bongo na tango yango, ata soda oyo aleki na mpiko, oyo azali na
motema lokola ya nkosi, akobanga makasi, pamba te Isalaele mobimba
eyebi ete tata na yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ye bazali basoda
ya mpiko.
11 Boye tala toli na ngai : « Tika ete Isalaele mobimba basangana epai
na yo, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bazala ebele lokola zelo ya
ebale monene ! Bongo yo moko okotambola liboso na bango na bitumba.
12 Bongo tokobundisa ye na bisika nyonso oyo akoki komonana mpe
tokokweyela ye ndenge manoka ekweyaka na mabele. Mpe ezala ye to
bato na ye, moko te akotikala na bomoi.

13 Soki akimi na engumba moko, Isalaele mobimba ekomema basinga
kuna na engumba yango mpe tokobenda engumba yango na lubwaku kino
etikala ata na libanga moko te. »
14 Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele balobaki :
— Toli ya Ushayi, moto ya Ariki, ezali malamu koleka oyo ya Ayitofeli,
pamba te Yawe azwaki mokano ya kokakola batoli malamu ya Ayitofeli
mpo na komema pasi epai ya Abisalomi.
15 Ushayi alobaki na Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari :
— Ayitofeli apesaki toli na Abisalomi mpe na bampaka ya Isalaele ete
basala likambo songolo, mpe ngai napesi bango toli ete basala likambo
pakala.
16 Sik'oyo, tinda noki sango epai ya Davidi mpo na koloba na ye :
« Kolekisa te butu kati na bitando ya esobe, kasi kende mosika, noki te
mokonzi mpe bato oyo bazali elongo na yo bokufa. »
17 Wana Jonatan mpe Ayimaatsi bavandaki na Eyini-Rogeli, mwasi
mosali moko amemelaki bango sango oyo bango basengelaki kokende
koyebisa mokonzi Davidi ; pamba te basengelaki te kokota kati na
engumba mpo ete bamona bango te.
18 Nzokande elenge mobali moko amonaki bango mpe akendeki koyebisa
Abisalomi. Boye mibali nyonso mibale bakimaki noki mpe bakendeki na
ndako ya moto moko ya Bawurimi. Lokola azalaki na libulu moko ya mayi
kati na lopango na ye, bakitaki kuna.
19 Mwasi na ye akamataki kapo, atiaki yango na monoko ya libulu mpe
asopaki bambuma na likolo na yango. Moto moko te ayebaki likambo
yango.
20 Tango bato ya Abisalomi bayaki epai ya mwasi, batunaki :
— Ayimaatsi mpe Jonatan bazali wapi ?
Mwasi azongiselaki bango :
— Bakatisi mayi.
Bato ya Abisalomi balukaki, kasi bamonaki moto moko te ; mpe
bazongaki na Yelusalemi.
21 Tango bakendeki, Ayimaatsi mpe Jonatan babimaki na libulu mpe
bakendeki koyebisa mokonzi Davidi : « Botelema mpe bokatisa mayi noki,
pamba te Ayitofeli apesi toli moko ya mabe na tina na yo. »
22 Boye Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe
bakatisaki ebale Yordani. Liboso ete tongo etana, bango nyonso basilisaki
kokatisa Yordani, moko te atikalaki.
23 Tango Ayitofeli amonaki ete balandi te toli na ye, amataki na ane mpe
azongaki na ndako na ye kati na engumba na ye. Abongisaki biloko ya
ndako na ye mpe amidiembikaki. Boye akufaki mpe bakundaki ye kati na
kunda ya tata na ye.
24 Davidi akendeki na Maanayimi, mpe Abisalomi akatisaki Yordani
elongo na bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki elongo na ye.
25 Abisalomi atiaki Amasa mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi.
Amasa azalaki mwana mobali ya Yeteri, moto ya Isalaele, oyo abalaki
Abigayili, mwana mwasi ya Naashi mpe ndeko mwasi ya Tseruya, mama
ya Joabi.
26 Bato ya Isalaele mpe Abisalomi batongaki molako na bango kati na
Galadi.
27 Tango Davidi akomaki na Maanayimi, bayambaki ye epai ya Shovi,
mwana mobali ya Naashi ya mboka Raba ya bato ya Amoni, epai ya Makiri,

mwana mobali ya Amieli ya mboka ya Lo-Debari, mpe epai ya Barizilayi, moto ya Galadi ya mboka Rogelimi.
28 Bamemaki biloko ya kolalela, bambeki, basani, ble, orje, farine,
bambuma oyo bakalinga, madesu, mpe misili,
29 mafuta ya nzoyi, miliki, bameme, fromaje ya ngombe, mpo ete Davidi
elongo na bato na ye balia ; pamba te bazalaki kolobana bango na bango :
« Solo, sima na bango kotambola kati na esobe, bato oyo balembi, bazali
konyokwama na nzala mpe na posa ya mayi. »

18

Kufa ya Abisalomi

1 Davidi atangaki basoda oyo bazalaki elongo na ye ; mpe kati na bango,
aponaki bakonzi ya bankoto mpe bakonzi ya bankama.
2 Davidi apesaki mitindo na mampinga ete bakende. Akabolaki bango
na masanga misato : lisanga ya liboso ekambamaki na Joabi ; ya mibale,
na Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya ; mpe ya
misato, na Itayi, moto ya Gati. Mokonzi alobaki na masanga ya mampinga
ete ye moko akokende solo elongo na bango.
3 Kasi basoda balobaki :
— Okoki kobima te elongo na biso, pamba te soki ekosenga ete tokima,
bakotala biso te. Ezala kati-kati ya bato kati na biso bakufi, bakotala
yango te, kasi yo ; okokani na bato nkoto zomi kati na biso. Nzokande,
ekoleka malamu mpo na yo kosungaka biso tango nyonso wuta na
engumba.
4 Mokonzi azongisaki :
— Nakosala makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu.
Boye wana bato bazalaki kobima na masanga ya bankama mpe ya
bankoto, mokonzi atelemaki pembeni ya ekuke.
5 Apesaki mitindo oyo epai ya Joabi, Abishayi mpe Itayi : « Na kombo
na ngai, bosala malembe na elenge mobali Abisalomi. »
Basoda nyonso bayokaki mokonzi kopesa mitindo na mokambi moko na
moko, na tina na Abisalomi.
6 Mampinga etambolaki kati na zamba mpo na kobundisa Isalaele, mpe
bitumba ezalaki kati na zamba ya Efrayimi.
7 Kuna, mampinga ya Davidi elongaki mampinga ya Isalaele, mpe basoda
nkoto tuku mibale bakufaki mokolo wana kati na mampinga ya Isalaele.
8 Bitumba epanzanaki mboka mobimba ; mpe mokolo wana, bato oyo
bakufaki kati na zamba bazalaki ebele koleka bato oyo bakufaki na
mopanga.
9 Abisalomi akutanaki na bato ya Davidi na mbalakata. Azalaki
kotambola na likolo ya mile na ye. Bongo tango mile ekimaki, ekotaki na se
ya nzete ya terebente oyo ezalaki na bitape ekangana-kangana, mpe moto
ya Abisalomi ekangamaki na nzete. Abisalomi atikalaki ya kodiembela na
likolo, kasi mile oyo azalaki kotambolisa ekobaki kokima mbangu.
10 Tango moko kati na basoda amonaki ye, alobaki na Joabi :
— Namoni Abisalomi amidiembiki na nzete ya terebente.
11 Joabi alobaki na moto oyo ayebisaki ye likambo yango :
— Boni, omoni ye ? Mpo na nini obomaki ye te mbala moko ? Soki
obomaki ye, nalingaki kopesa yo bagrame pene nkama moko ya palata
mpe mokaba.
12 Kasi moto yango azongiselaki Joabi :

— Ezala soki batie mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na maboko na ngai, nakosembola loboko na ngai te mpo na koboma mwana ya mokonzi. Pamba te toyokaki mitindo oyo mokonzi apesaki epai na yo, epai na Abishayi mpe epai na Itayi, tango alobaki : « Na kombo na ngai, bosala mabe te na elenge mobali Abisalomi. »

13 Eloko moko te ebombamaka na miso ya mokonzi. Bongo soki natosaki mokonzi te mpe soki nabomaki Abisalomi, yo olingaki na yo kokotela ngai te.

14 Joabi alobaki :

— Nakoki te kolekisa tango na ngai elongo na yo.

Boye azwaki makonga misato na maboko na ye mpe atubaki yango na motema ya Abisalomi oyo azalaki nanu ya bomoi kati na nzete ya terebente.

15 Sima, bilenge mibali zomi oyo bamemaki bibundeli ya Joabi, bazingaki Abisalomi, babetaki ye mpe babomaki ye.

16 Joabi abetaki kelelo, mpe masanga ya mampinga etikaki kolanda Isalaele, pamba te apekisaki bango.

17 Bazwaki Abisalomi, babwakaki ye na zamba kati na libulu moko ya monene mpe bazipaki ye na se ya mopiku ya mabanga. Na tango wana, basoda nyonso ya Isalaele bakimaki na bandako na bango.

18 Nzokande, wana Abisalomi azalaki nanu na bomoi, azwaki libanga ya ekaniseli mpe atelemisaki yango na lubwaku ya mokonzi lokola ekaniseli mpo na ye, pamba te amilobelaki : « Nazali te na mwana mobali oyo akoki komema kombo na ngai lokola ekaniseli. »

Boye apesaki libanga yango kombo na ye, mpe yango wana babengaka yango kino lelo « Ekaniseli ya Abisalomi. »

Sango ya kufa ya Abisalomi

19 Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, alobaki na Joabi :

— Pesa ngai nzela ya kokima mbangu mpo na kokende koyebisa mokonzi ete Yawe akangoli ye na maboko ya banguna na ye.

20 Joabi alobaki na ye :

— Ezali yo te moto osengeli komema sango na mokolo ya lelo ; okoki na yo komema sango mokolo mosusu, kasi mpo na lelo, osengeli te kosala yango, pamba te moto oyo akufi azali mwana ya mokonzi.

21 Bongo Joabi alobaki na moto moko ya Kushi :

— Kende koloba na mokonzi makambo oyo omoni.

Moto ya Kushi agumbamaki liboso ya Joabi mpe akendeki mbangu.

22 Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, alobaki lisusu na Joabi :

— Oyo ekoya eya ! Pesa ngai nzela mpo ete nakende mbangu liboso ya moto ya Kushi.

Kasi Joabi azongisaki :

— Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini olingi kaka kokende ? Ezali na yango te sango oyo ekopesa yo lifuti.

23 Ayimaatsi alobaki :

— Oyo ekoya eya ! Nandimi kokima mbangu.

Joabi alobaki :

— Kima mbangu !

Boye Ayimaatsi akimaki mbangu na nzela ya etando ya Yordani mpe alekaki moto ya Kushi.

24 Na tango yango, Davidi avandaki kati ya ekuke ya kati mpe ekuke ya libanda, mpe mokengeli amataki na likolo ya ndako ya ekuke, pembeni

ya mir. Tango atombolaki miso, amonaki mwana mobali moko kokima mbangu ye moko.
25 Mokengeli agangaki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye. Mokonzi alobaki : « Soki azali ye moko, wana azali na basango malamu. »
Moto azalaki kaka kopusana.
26 Bongo mokengeli amonaki moto mosusu kokima mbangu, mpe abelelaki mokengeli ekuke :
— Tala, moto mosusu azali kokima mbangu ye moko.
Mokonzi alobaki :
— Ye mpe amemi basango malamu.
27 Mokengeli alobaki :
— Namoni moto ya liboso kokima mbangu lokola Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki.
Mokonzi alobaki :
— Azali moto malamu, azali koya na basango malamu.
28 Bongo Ayimaatsi abelelaki mokonzi :
— Makambo nyonso ezali malamu !
Agumbamaki liboso ya mokonzi elongi kino na mabele mpe alobaki :
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama ! Akabi bato oyo batombolaki maboko na bango mpo na kobundisa mokonzi, nkolo na ngai.
29 Mokonzi atunaki :
— Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu ?
Ayimaatsi azongisaki :
— Namonaki mobulu makasi kaka tango Joabi alingaki kotinda mosali ya mokonzi mpe ngai, mosali na yo, kasi nayebaki te soki ezalaki likambo nini.
30 Mokonzi alobaki :
— Telema pembeni mpe zela ngai wana.
Boye akendeki mpe atelemaki wana.
31 Bongo moto ya Kushi akomaki mpe alobaki :
— Mokonzi, nkolo na ngai, yoka basango malamu ! Yawe akangoli yo lelo na maboko ya bato oyo babundisaki yo.
32 Mokonzi atunaki na moto ya Kushi :
— Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu ?
Moto ya Kushi azongisaki :
— Tika ete banguna ya mokonzi, nkolo na ngai, mpe bato nyonso oyo bazali kotelema mpo na kosala yo mabe bazala lokola elenge mobali wana.

19

Davidi alelaki Abisalomi

1 Mokonzi ayokaki pasi na motema, amataki na shambre oyo ezalaki na likolo ya ekuke mpe alelaki. Tango azalaki kokende, alobaki : « Ah Abisalomi, mwana na ngai ya mobali ! Mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali Abisalomi ! Ebongaki ete nakufa na esika na yo ! Oh Abisalomi, mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali ! »

2 Sango ekomelaki Joabi na koloba : « Mokonzi azali kolela mpe asali matanga mpo na Abisalomi. »

3 Mokolo wana, elonga ebongwanaki matanga mpo na bato nyonso, pamba te bato bayokaki na mokolo wana sango koloba : « Mokonzi azali na mawa makasi mpo na mwana na ye ya mobali. »

4 Na mokolo wana kaka, bato bazongaki na nkuku kati na engumba
lokola mampinga oyo bazali koyoka soni mpo ete bakimi na bitumba.
5 Mokonzi azipaki elongi mpe alelaki makasi : « Oh mwana na ngai ya
mobali, Abisalomi ! Oh mwana na ngai ya mobali, Abisalomi ! Mwana na
ngai ya mobali ! »
6 Joabi akendeki kokuta mokonzi kati na ndako mpe alobaki na ye :
« Lelo, oyokisi bato na yo nyonso soni, bato oyo bawuti kobikisa bomoi
na yo, bomoi ya bana na yo ya mibali mpe ya basi, bomoi ya basi na yo
mpe bomoi ya bamakangu na yo.
7 Olingaka bato oyo bayinaka yo mpe oyinaka bato oyo balingaka yo.
Lelo penza, otalisi yango polele ete bakonzi ya basoda mpe basoda na
bango bazali pamba na miso na yo. Namoni ete olingaki kosepela lelo
soki Abisalomi azalaki na bomoi mpe soki biso nyonso tokufaki.
8 Sik'oyo, bima mpe pesa longonya na basoda na yo. Nalapi ndayi na
Kombo na Yawe ete soki obimi te, soda moko te akotikala elongo na yo kino
butu eya. Ekozala mpo na yo pasi, koleka makama nyonso oyo ekweyela
yo wuta na bolenge na yo kino lelo. »
9 Boye mokonzi atelemaki mpe avandaki na ekuke. Bongo tango
bayebisaki basoda ete mokonzi avandi na ekuke, bango nyonso bayaki
pene na ye.

Davidi azongi na Yelusalemi

Mpe na tango wana, bana ya Isalaele bakimaki moto na moto na ndako
na ye.
10 Kati na bikolo ya Isalaele, bato bazalaki kotiana tembe mpe koloba :
« Mokonzi oyo akangolaki biso na maboko ya banguna na biso, bato ya
Filisitia, ye nde sik'oyo akimi mokili likolo ya Abisalomi ;
11 mpe Abisalomi oyo topakolaki mafuta mpo ete akamba biso asili
kokufa na bitumba. Boye mpo na nini bozali koloba eloko te mpo na
kozongisa mokonzi na Yelusalemi ? »
12 Mokonzi Davidi atindaki sango epai ya Banganga-Nzambe Tsadoki
mpe Abiatari : « Botuna na bampaka ya Yuda : mpo na nini bosengeli
kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi na ndako na ye, pamba te
makambo oyo ezali kolobama kati na Isalaele mobimba esili kokoma na
matoyi ya mokonzi ?
13 Bozali bandeko na ngai ya mibali, nzoto na ngai mpe makila na ngai.
Bongo mpo na nini kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi ?
14 Mpe boloba na Amasa : ‹ Ozali mosuni na ngai mpe makila na ngai
te ? Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi ndenge alingi soki
banda sik'oyo okomi te mokonzi ya mampinga na ngai na esika ya Joabi
mpo na libela. › »
15 Makambo oyo Davidi alobaki ekotaki na mitema ya bato nyonso ya
Yuda lokola moto moko. Boye batindaki maloba epai ya mokonzi mpo na
koloba na ye : « Zonga, yo elongo na basali na yo nyonso. »
16 Mokonzi azongaki mpe akomaki kino na Yordani. Bato ya Yuda bayaki
na Giligali mpo na kokende kokutana na mokonzi mpe kokatisa ye mayi
ya Yordani.

Davidi alimbisi Shimei

17 Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya ekolo ya Benjame ya
Bawurimi, akendeki mbangu elongo na bato ya Yuda mpo na kokutana
na mokonzi Davidi.

18 Azalaki elongo na bato ya Benjame, nkoto moko, mpe Tsiba, moto oyo
azalaki kosala kati na libota ya Saulo, elongo na bana na ye ya mibali zomi
na mitano mpe basali na ye, tuku mibale. Bakendeki mbangu na Yordani
epai wapi mokonzi azalaki.
19 Bamataki na bwato mpo na kokatisa libota ya mokonzi mpe mpo
na kosala nyonso oyo ezali malamu na miso ya mokonzi. Tango Shimei,
mwana mobali ya Gera, akatisaki Yordani, akweyaki liboso ya mokonzi
20 mpe alobaki na ye : « Tika ete nkolo na ngai atangela ngai ngambo te,
akanisa te mabe oyo mosali na ye asalaki mokolo oyo mokonzi, nkolo na
ngai, alongwaki na Yelusalemi. Tika ete mokonzi alongola likambo yango
na makanisi na ye.
21 Pamba te ngai, mosali na yo, nayebi ete nasalaki masumu, mpe lelo
nayei awa lokola moto ya liboso kati na libota mobimba ya Jozefi mpo na
kokutana na mokonzi, nkolo na ngai. »
22 Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki :
— Boni, Shimei asengelaki te kokufa mpo na likambo oyo, pamba te
alakelaki mabe mopakolami na Yawe ?
23 Davidi azongisaki :
— Likambo nini kati na ngai mpe bino bana mibali ya Tseruya ?
Bokomi lelo banguna na ngai ! Boni, basengeli koboma moto moko lelo
kati na Isalaele ? Nayebi te ete ngai nde nazali lelo mokonzi ya Isalaele ?
24 Bongo mokonzi alobaki na Shimei :
— Okokufa te.
Mpe mokonzi alakaki Shimei na nzela ya ndayi.

Mefibosheti

25 Mefibosheti, koko ya Saulo, akendeki mpe kokutana na mokonzi.
Banda mokolo oyo mokonzi abimaki kino azongaki, Mefibosheti atikalaki
kosukola makolo na ye te, akataki mandefu te mpe asukolaki bilamba na
ye te.
26 Tango akomaki na Yelusalemi mpo na kokutana na mokonzi, Davidi
atunaki ye :
— Mefibosheti, mpo na nini okendeki te elongo na ngai ?
27 Mefibosheti azongisaki :
— Mokonzi, nkolo na ngai, mosali na ngai akosaki ngai. Pamba te
lokola ngai, mosali na yo, nazali na mbeba na makolo, namilobelaki :
« Nakosenga ete babongisela ngai ane na ngai, mpe nakomata yango
mpo ete nakende elongo na mokonzi. »
28 Kasi Tsiba, mosali na ngai, akosaki ngai. Akoselaki mosali na yo
makambo epai ya mokonzi, nkolo na ngai. Mokonzi, nkolo na ngai, azali
lokola Anjelu na Nzambe. Boye sala sik'oyo makambo oyo omoni ete ezali
malamu.
29 Pamba te na makanisi ya mokonzi, nkolo na ngai, esengelaki
koboma bato nyonso ya libota ya koko na ngai, Saulo ; kasi atako bongo,
ondimaki mosali na yo na mesa, kati na bato oyo bazali kolia elongo na
yo. Boye makoki nini nakoki lisusu kozala na yango ya kosenga eloko epai
ya mokonzi ?
30 Mokonzi alobaki na ye :
— Mpo na nini maloba ebele boye ? Nasili kopesa mitindo ete yo mpe
Tsiba bokabola bilanga.
31 Mefibosheti alobaki na ye :
— Lokola mokonzi, nkolo na ngai, azongi mobimba na ndako na ye,
tika ete akamata na ye ata nyonso.

Davidi afuti Barizilayi

32 Barizilayi, moto ya Galadi, awutaki na Rogelimi mpo na kokatisa ebale
Yordani elongo na mokonzi mpe kotika ye kokoba mobembo na ye.
33 Nzokande, Barizilayi akomaki mobange, azalaki na mibu tuku
mwambe, mpe ezalaki ye nde asungaki mokonzi na mikolo nyonso oyo
mokonzi avandaki na Maanayimi, pamba te azalaki moto ya bozwi mingi.
34 Mokonzi alobaki na Barizilayi :
— Katisa elongo na ngai mpe vanda epai na ngai na Yelusalemi, mpe
ngai nakosunga yo.
35 Kasi Barizilayi azongiselaki mokonzi :
— Natikali na mibu boni mpo ete nakende elongo na mokonzi na
Yelusalemi ?
36 Nazali sik'oyo na mibu tuku mwambe. Boni, nakoki na ngai lisusu
kokesenisa malamu mpe mabe ? Mosali na yo akoki koyoka lisusu elengi
ya biloko oyo azali kolia mpe komela ? Nakoki lisusu koyoka mongongo
ya bayembi ya mibali mpe ya basi ? Bongo mpo na nini mokonzi, nkolo
na ngai, akoki lisusu komitungisa mpo na mosali na yo ?
37 Mosali na yo akokatisa Yordani elongo na mokonzi mpo na mwa
tango moke kaka. Kasi mpo na nini mokonzi akoki kopesa ngai lifuti ya
boye ?
38 Nabondeli yo, tika ete mosali na yo azonga mpo na kokufa na
engumba na ngai pene ya kunda ya tata mpe mama na ngai ! Kasi tala
mwana na ngai ya mobali, mosali na yo, Kimeami. Tika ete akende elongo
na mokonzi, nkolo na ngai, mpe salela ye makambo oyo yo omoni ete ezali
malamu.
39 Mokonzi azongisaki :
— Tika ete Kimeami akende elongo na ngai, mpe ngai nakosalela ye
makambo oyo ezali malamu na miso na yo. Nakosalela ye nyonso oyo
akosenga ngai.
40 Sima na bato nyonso kokatisa ebale Yordani, mokonzi mpe akatisaki.
Bongo mokonzi apesaki Barizilayi beze mpe apambolaki ye. Mpe Barizilayi
azongaki na ndako na ye.

Bokabwani kati na Yuda mpe Isalaele

41 Tango mokonzi akatisaki na Giligali, Kimeami mpe akatisaki elongo
na ye. Bato nyonso ya Yuda mpe ndambo ya mabota ya Isalaele balekisaki
mokonzi.
42 Kasi na mbala moko, bato nyonso ya Isalaele bayaki epai ya mokonzi
mpe balobaki na ye :
— Mpo na nini bandeko na biso, bato ya Yuda, bazwaki yo na
kobombama ? Mpo na nini balekisaki mokonzi na ebale Yordani, elongo
na libota na ye mpe bato nyonso ya Davidi elongo na ye ?
43 Bato nyonso ya Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele :
— Tosalaki bongo, pamba te mokonzi azali ndeko na biso ya mosika
te. Bongo mpo na nini kosilika na tina na yango ? Boni, tobikaki bomoi
na biso mpo na mokonzi ? Tozwaki ata eloko moko mpo na biso ?
44 Bato ya Isalaele bazongiselaki bato ya Yuda :
— Tozali na makoki kati na mokonzi koleka mbala zomi, mpe biso
nde tozali na makoki mingi koleka bino na tina na Davidi. Mpo na nini
bozali komona biso lokola bato pamba. Tozalaki bato ya liboso te na
koluka ndenge nini kozongisa mokonzi na biso ?
Kasi bato ya Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele na maloba makasi.

20

Sheba atombokeli Davidi

1 Moto moko ya mobulu na kombo Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto
ya ekolo ya Benjame, abetaki kelelo mpe agangaki : « Tozali na eteni ata
moko te ya lisanga na Davidi, tozali ata na eloko moko te ya lisanga na
mwana mobali ya Izayi. Isalaele, tika ete moto moko na moko azonga na
ndako na ye ya kapo. »
2 Bato nyonso ya Isalaele bakimaki Davidi mpo na kolanda Sheba,
mwana mobali ya Bikiri. Kasi bato ya Yuda batikalaki pembeni ya
mokonzi na bango, na nzela mobimba, longwa na Yordani kino na
Yelusalemi.
3 Tango mokonzi Davidi azongaki na ndako na ye, na Yelusalemi, azwaki
bamakangu na ye zomi oyo atikaki mpo na kokengela ndako, mpe atiaki
bango kati na ndako moko oyo bazalaki kokengela malamu. Atako azalaki
kosunga bango, kasi akendeki te kosangisa na bango nzoto. Bazalaki
kokengela bango kino na mokolo na bango ya kufa, mpe bazalaki lokola
basi bakufisa mibali.
4 Mokonzi alobaki na Amasa : « Bengela ngai bato nyonso ya Yuda na
mikolo misato, yo moko mpe zala awa. »
5 Kasi tango Amasa akendeki kobenga bato ya Yuda, azwaki tango molayi
koleka oyo mokonzi apesaki ye.
6 Davidi ayebisaki Abishayi : « Sheba, mwana mobali ya Bikiri,
akomonisa biso pasi mingi koleka Abisalomi. Kamata basali ya mokonzi
mpe landa ye, noki te akomona bingumba batonga makasi mpe akokima
biso. »
7 Boye na bokambami ya Abishayi, bato ya Joabi, bato ya Kereti, bato
ya Peleti mpe basoda nyonso ya mpiko, babimaki na Yelusalemi mpo na
kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri.
8 Tango bakomaki na libanga monene kati na Gabaoni, Amasa ayaki
kokutana na bango. Joabi alataki bilamba na ye ya basoda : na loketo na
ye, alataki mokaba oyo kati na yango atiaki mopanga oyo ezalaki kati na
ebombelo na yango na loketo. Bongo tango abandaki kopusana, mopanga
yango ekweyaki.
9 Joabi alobaki na Amasa : « Boni ndeko na ngai ya mobali, ozali
malamu ? »
Bongo Joabi asalelaki loboko na ye ya mobali mpo na kosimba Amasa
na mandefu mpe kopesa ye beze.
10 Amasa azalaki na bokebi te mpo na kotala mopanga oyo ezalaki na
loboko ya mwasi ya Joabi. Bongo Joabi atobolaki ye libumu, mpe misopo
na ye nyonso epanzanaki kino na se ; mpe Amasa akufaki mbala moko.
Joabi azalaki te na tina na kotuba ye mopanga na mbala ya mibale. Boye
Joabi mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, balandaki Sheba, mwana
mobali ya Bikiri.
11 Moto moko kati na bato ya Joabi atelemaki pembeni ya Amasa mpe
alobaki : « Tika ete bato nyonso oyo bazali mpo na Joabi mpe mpo na
Davidi balanda Joabi ! »
12 Nzokande, wana Amasa azalaki kobaluka kati na makila na ye na kati-
kati ya nzela, moto yango amonaki ete mampinga nyonso bayaki kotelema
wana. Boye abendaki Amasa libanda ya nzela, atandaki ye kati na elanga
mpe afinikaki ye elamba.
13 Sima na ye kolongola Amasa na nzela, bato nyonso bakendeki elongo
na Joabi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri.

14 Mpo na kokoma na Abele-Beti-Maaka, Sheba akatisaki bikolo nyonso
ya Isalaele mpe etuka mobimba ya bato ya Berimi oyo mpe basanganaki
mpe balandaki Joabi.
15 Joabi elongo na mampinga na ye nyonso bazingelaki Sheba kati na
Abele-Beti-Maaka mpe batongaki na libanda ya engumba mwa ngomba
oyo ekomaki na molayi ya mir. Tango bazalaki kotimola mabele mpo na
koluka kokweyisa mir,
16 mwasi moko ya bwanya agangaki wuta na engumba : « Boyoka !
Boyoka ! Boyebisa Joabi ete aya awa mpo ete naloba na ye. »
17 Joabi apusanaki pene na ye, mpe mwasi yango atunaki ye :
— Yo nde Joabi ?
Azongisaki :
— Iyo, ezali ngai.
Mwasi alobaki :
— Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo azali koloba.
Joabi azongisaki :
— Nazali koyoka.
18 Mwasi yango akobaki koloba :
— Na kala, bazalaki na ezaleli ya koloba : « Botuna mayele na mboka
Abele, » mpe likambo esili.
19 Tozali bato ya kimia mpe ya sembo kati na Isalaele. Kasi yo ozali
koluka koboma engumba oyo ezali mama kati na Isalaele ! Mpo na nini
olingi kobebisa libula ya Yawe ?
20 Joabi azongisaki :
— Mosika na ngai ! Mosika na ngai likanisi ya kobebisa to koboma !
21 Ezali bongo te. Kasi Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto ya etuka
ya bangomba ya Efrayimi, atombokelaki mokonzi Davidi. Kaba ye, ye
moko kaka, mpe nakotika kozingela engumba.
Mwasi yango alobaki na Joabi :
— Bakobwakela yo moto na ye na likolo ya mir.
22 Bongo mwasi akendeki epai ya bato nyonso mpe ayebisaki bango
maloba na ye ya bwanya. Boye bakataki moto ya Sheba, mwana mobali
ya Bikiri, mpe babwakelaki yango Joabi. Bongo Joabi abetaki kelelo, mpe
bato na ye bapanzanaki liboso ya engumba ; moto na moto azongaki na
ndako na ye. Joabi mpe azongaki na Yelusalemi epai ya mokonzi.

Bakalaka ya Davidi

23 Joabi azalaki kokamba mampinga nyonso ya Isalaele ; Benaya, mwana
mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe bato ya Peleti.
24 Adorami azalaki kokamba misala makasi ; Jozafati, mwana mobali ya
Ayiludi, azalaki mobombi mikanda ;
25 Sheva azalaki mokomi mikanda ; Tsadoki mpe Abiatari bazalaki
Banganga-Nzambe ;
26 mpe Ira, moto ya Yairi, azalaki Nganga-Nzambe ya Davidi.

Mibu ya suka ya bokonzi ya Davidi

21

Mibu misato ya nzala makasi

1 Tango Davidi azalaki mokonzi, nzala makasi ekotaki mpe esalaki mibu
misato. Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe alobaki na ye : « Ezali mpo na
Saulo mpe libota na ye oyo esopaki makila, pamba te babomaki bato ya
Gabaoni. »

2 Mokonzi abengisaki bato ya Gabaoni mpo na kosolola na bango.
Nzokande bato ya Gabaoni bazalaki kotangama te kati na bato ya Isalaele,
kasi bakanganaki na batikali kati na bato ya Amori ; bongo bato ya Isalaele
bakanganaki na bato ya Amori, na nzela ya ndayi, mpo na kotika bango
na bomoi. Kasi Saulo, na bolingo na ye oyo eleka ndelo mpo na Isalaele
mpe Yuda, alukaki kosilisa koboma bango.
3 Davidi atunaki bato ya Gabaoni :
— Eloko nini nakoki kosala mpo na bino ? Na mabe oyo basalaki bino,
ndenge nini nakoki kobongisa makambo mpo ete bopambola libula na
Yawe ?
4 Bato ya Gabaoni bazongiselaki ye :
— Mpo na kobongisa makambo na biso elongo na Saulo mpe libota
na ye, tozali na posa te ya palata to ya wolo ; tokoki mpe te koboma ata
moto moko kati na Isalaele.
Davidi atunaki lisusu :
— Bolingi ete ngai nasala nini mpo na bino ?
5 Bazongiselaki mokonzi :
— Lokola tata wana alingaki kosilisa koboma biso mpe asalaki
mabongisi ya kobebisa biso mpo ete tolimwa kati na mokili mobimba
ya Isalaele,
6 tika ete mokonzi akaba na maboko na biso mibali sambo kati na
bakitani ya Saulo mpo ete todiembika banzoto na bango liboso ya Yawe,
na Gibea, engumba ya Saulo, moponami na Yawe.
Mokonzi alobaki :
— Nakopesa bino bango.
7 Mokonzi atikaki na bomoi Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan,
mwana mobali ya Saulo, mpo na boyokani oyo ezalaki kati na bango
mibale, Davidi mpe Jonatan, mwana mobali ya Saulo, tango Davidi alapaki
ndayi na Kombo na Yawe.
8 Kasi mokonzi akangaki Arimoni mpe Mefibosheti, bana mibali oyo
Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, abotelaki Saulo ; akangaki lisusu bana
mibali mitano oyo Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotelaki Adriyeli,
mwana mobali ya Barizilayi, moto ya Meola ;
9 akabaki bango na maboko ya bato ya Gabaoni. Bongo bato ya Gabaoni
babomaki bango mpe badiembikaki banzoto na bango na ngomba liboso
ya Yawe. Bango nyonso sambo bakufaki elongo. Babomaki bango na
mikolo ya liboso ya tango ya kobuka bambuma, kaka na ebandeli ya tango
oyo babukaki bambuma ya orje.
10 Bongo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, alongolaki elamba ya saki
oyo alataki mpe atandaki yango na libanga ; avandaki wana, wuta na
ebandeli ya tango ya kobuka bambuma ya orje kino na eleko oyo mvula
enokelaki bibembe. Na moyi, apekisaki bandeke ya likolo kokita na likolo
ya bibembe yango ; mpe na butu, abenganaki banyama ya zamba.
11 Davidi ayokaki makambo oyo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, makangu
ya Saulo, asalaki.
12 Bongo Davidi akendeki kozwa mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan,
mwana na ye ya mobali, epai ya bakambi ya Yabeshi ya Galadi, oyo
bayibaki yango na libanda ya Beti-Sheani epai wapi bato ya Filisitia
badiembikaki yango mokolo oyo babomaki Saulo, na Giliboa.
13 Wuta kuna, Davidi amemaki mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan,
mwana na ye ya mobali ; asangisaki mpe mikuwa ya bato sambo oyo
babomaki mpe badiembikaki.

14 Bakundaki mikuwa ya Saulo mpe ya mwana na ye ya mobali, Jonatan,
kati na kunda ya Kishi, tata ya Saulo, na Tsela kati na etuka ya Benjame.
Basalaki makambo nyonso oyo mokonzi atindaki. Sima na yango, Nzambe
ayanolaki losambo mpo na mokili ya Isalaele.

Davidi abundisi bato ya Filisitia
(1Ma 20.4-8)

15 Bitumba ezalaki lisusu kati ya bato ya Filisitia mpe bato ya Isalaele.
Davidi akitaki elongo na basoda na ye mpo na kobundisa bato ya Filisitia ;
mpe Davidi alembaki.
16 Yishibi-Benobi, mokitani ya Rafa, azalaki na mopanga ya sika, likonga
oyo songe na yango ezalaki ya bronze mpe ezalaki ya bakilo koleka
misato ; mpe abetaki tolo ete akoboma Davidi.
17 Kasi Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, ayaki kosunga Davidi,
abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye. Boye bato ya Davidi bakataki
seleka epai ya mokonzi, balobaki : « Okobima lisusu te elongo na biso na
bitumba mpo ete mwinda ya Isalaele ekufa te. »
18 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia,
kuna na mboka Gobi. Ezalaki na tango yango nde Sibekayi, moto ya Usha,
abomaki Safi, moko kati na bakitani ya Rafa.
19 Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na Gobi ; mpe
Elanani, mwana mobali ya Yare-Oregimi, moto ya Beteleemi, abomaki
Goliati, moto ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola
libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka.
20 Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna na Gati ; mpe ezalaki
kuna na mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi
motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na
moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei.
21 Atiolaki Isalaele ; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko
mobali ya Davidi, abomaki ye.
22 Bango minei bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati mpe
bakufaki liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

22

Nzembo ya Davidi

1 Davidi ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akan-
golaki ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya
Saulo.
2 Alobaki :
Yawe azali libanga na ngai,
ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai ;
3 azali Nzambe na ngai, libanga na ngai
mpe ebombamelo na ngai ;
azali nguba na ngai, nguya oyo ebikisaka ngai,
ekimelo na ngai, mpe Mobikisi na ngai.
Okangolaka ngai wuta na maboko ya bato mabe.
4 Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu,
mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai.
5 Mbonge ya kufa efinaki ngai,
mpela ya libebi epesaki ngai somo,
6 basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai,
mitambo ya kufa ekangaki ngai.

7 Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe,
nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai.
Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye,
koganga na ngai mpo na kosenga lisungi
ekomaki kino na matoyi na Ye.

8 Mabele ekomaki koningana makasi,
miboko ya Lola elengaki mpe ebukanaki,
pamba te Yawe asilikaki.
9 Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye,
moto makasi elongo na makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye.
10 Afungolaki Lola mpe akitaki,
mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe na Ye.
11 Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki,
apepaki na mapapu ya mopepe.
12 Akomisaki molili oyo ezingelaki Ye
mpe mapata ya mwindo ya likolo, Ndako na Ye.
13 Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye
ezalaki kobimisa makala ya moto.
14 Yawe agangaki wuta na Lola,
mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki.
15 Abwakaki makonga na Ye,
mpe atindaki yango na bangambo nyonso ;
abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango.
16 Na koganga ya Yawe mpe na pema ya zolo na Ye,
nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki,
mpe miboko ya mokili emonanaki na libanda.

17 Atandaki loboko na Ye wuta na likolo,
akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama
oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi.
18 Akangolaki ngai wuta na maboko
ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai,
pamba te balekaki ngai na makasi.
19 Babundisaki ngai na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai,
kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai.
20 Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi,
akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai.

21 Yawe asalelaki ngai makambo wana
kolanda bosembo na ngai,
afutaki ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai.
22 Pamba te nabateli banzela ya Yawe,
napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe.
23 Natosaka mibeko na Ye nyonso
mpe nabatelaka bikateli na Ye.
24 Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela
mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te.
25 Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai,
kolanda bopeto na ngai na miso na Ye.

26 Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo,
mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela.
27 Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto,
kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka.
28 Obikisaka banyokolami,
otalaka mpe okitisaka bato na lofundu.
29 Oh Yawe, ozali mwinda na ngai ;
obongolaka molili na ngai pole.
30 Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli ;
mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir.
31 Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka,
Liloba na Yawe ezali na mbeba te ;
azali nguba mpo na bato nyonso oyo bazwaka Ye
lokola ebombamelo na bango.
32 Nani azali Nzambe soki Yawe te ?
Nani azali libanga soki Nzambe na biso te ?
33 Ezali Nzambe nde azali ndako na ngai ya makasi,
abatelaka nzela na ngai
mpe akomisaka yango polele liboso na ngai ;
34 akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko
mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo ;
35 alakisaka ngai kobunda,
mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze.
36 Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai,
mpe lisungi na Yo ekomisaka ngai makasi.
37 Otambolisaka ngai na kimia,
mpe makolo na ngai elengaka te.
38 Nalandaka banguna na ngai mpe nabomaka bango,
nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango.
39 Nabebisaka bango nye,
mpe bakokaka lisusu kotelema te ;
bakweyaka na se ya matambe na ngai.
40 Opesaka ngai makasi ya bitumba,
ogumbaka banguna na ngai
mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai.
41 Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai,
mpe nabebisaka bayini na ngai.
42 Bagangaka mpo na koluka lisungi,
kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te ;
babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te.
43 Nanikaka bango lokola putulu ya mabele,
nafinaka bango, nanyataka bango
lokola potopoto ya nzela.

44 Olongisaka ngai na bitumba ya bato,
obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo.
Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai.
45 Bapaya bazali koya mpo ete nasepela na bango ;
soki kaka bayoki ngai, batosaka ngai.
46 Bango nyonso balembi nzoto
mpe bakomi kobima na kolenga
wuta na bandako na bango ya makasi.

47 Longonya na Yawe !
Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama !
Tika ete Nzambe, libanga ya lobiko na ngai, anetolama !
48 Azali Nzambe oyo abundelaka ngai,
oyo atiaka bikolo na se ya matambe na ngai,
49 akangolaka ngai wuta na maboko ya banguna na ngai.
Olongisaka ngai liboso ya banguna na ngai,
obikisaka ngai na maboko ya banguna na ngai.
50 Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe, kati na bikolo,
nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo.
51 Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye,
atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye,
epai ya Davidi mpe libota na ye mpo na libela.

23

Maloba ya suka

1 Tala maloba ya suka ya Davidi :
Maloba ya Davidi, mwana mobali ya Izayi,
moto oyo atombolama na bokonzi,
mopakolami ya Nzambe ya Jakobi,
moyembi malamu ya banzembo ya Isalaele :
2 « Molimo na Yawe alobi na nzela na ngai,
atie maloba na Ye na monoko na ngai.
3 Nzambe oyo azali Libanga ya Isalaele ayebisi ngai :
‹ Mokonzi oyo akambaka bato kati na bosembo mpe botosi epai ya Nzambe,
4 azali lokola pole ya tongo, tango moyi ebimaka
mpe engalaka makasi lokola nde mapata ezali te,
lokola kongenga ya sima na mvula
oyo ebimisaka matiti na mokili. ›
5 Ezali bongo te mpo na libota na ngai liboso ya Nzambe,
pamba te asalaki boyokani ya libela elongo na ngai,
boyokani oyo esalema malamu na makambo nyonso,
mpe oyo Ye moko abatelaka ?
Tango nyonso mpe na makambo nyonso, apesaki ngai elonga
mpe akokisaki posa ya motema na ngai.
6 Kasi bato nyonso ya kilikili bazali lokola nzete ya nzube
oyo babwakaka mosika ;
basimbaka yango te na maboko pamba.
7 Moto oyo alingi kosimba yango
asengeli kosalela ebende to libaya ya likonga ;
batumbaka yango kaka na esika oyo ezali. »

Basoda ya mpiko ya Davidi
(1Ma 11.10-41)

8 Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi : Yoshebi-Bashebeti, moto ya Takimoni : azalaki mokonzi ya limpinga ya basoda misato ya mpiko, abomaki na likonga bato nkama mwambe na etumba moko.

9 Molandi na ye ezalaki Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi : azalaki moko kati na limpinga ya basoda misato ya mpiko oyo, elongo na Davidi, babundisaki bato ya Filisitia oyo basanganaki mpo na bitumba, wana bana ya Isalaele bazalaki kokima na likolo ya bangomba.

10 Kasi ye ayikaki mpiko kati na bitumba mpe abomaki bato ya Filisitia
kino alembaki, mpe loboko na ye etikaki mopanga te. Yawe apesaki bango
elonga monene na mokolo wana. Mampinga bazongaki epai ya Eleazari
kaka mpo na kokamata biloko ya bato oyo bakufaki.
11 Sima na ye, Shama, mwana mobali ya Age, moto ya Arari. Tango bato
ya Filisitia basanganaki na Leyi epai wapi ezalaki na elanga moko etonda
na misili, basoda ya Isalaele bakimaki liboso na bango.
12 Kasi Shama atelemaki na kati-kati ya elanga, abundelaki yango mpe
abomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga monene.
13 Mokolo moko, na ebandeli ya eleko ya kobuka bambuma, wana
basoda ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na lubwaku
ya Refayimi, basoda misato kati na basoda tuku misato ya mpiko bayaki
epai ya Davidi, na ebombamelo ya mabanga ya Adulami.
14 Na tango yango, Davidi azalaki kati na ebombamelo moko batonga
makasi, mpe basoda ya Filisitia bazalaki na Beteleemi.
15 Mbala moko, Davidi ayokaki posa ya mayi mpe alobaki : « Nani
akomemela ngai mayi ya libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo
ete namela ? »
16 Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako
ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya ekuke ya
Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki
komela mayi yango ; asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga
mpo na Yawe.
17 Alobaki : « Tika ete Yawe apesa ngai etumbu soki nameli mayi oyo,
pamba te ezali lokola makila ya bato oyo bandimaki kokende kokufa mpo
na ngai. »
Boye, Davidi aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa
oyo basoda misato ya mpiko basalaki.
18 Abishayi, ndeko mobali ya Joabi mpe mwana mobali ya Tseruya,
azalaki mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama
misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na bango misato,
ye nde akendeki sango koleka.
19 Kati na basoda misato ya mpiko, ye nde azwaki lokumu koleka
mpe akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda misato ya
limpinga ya liboso.
20 Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada,
azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa : abomaki
bilombe mibale ya Moabi ; mpe na mokolo ya mvula ya pembe, akitaki na
libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi.
21 Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo asimbaki
likonga na loboko na ye. Abundisaki moto yango ya Ejipito na lingenda,
abotolaki ye likonga oyo azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na
likonga na ye moko.
22 Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali ya
Yeoyada, asalaki. Ye mpe akendeki sango kati na basoda misato ya mpiko
ya lisanga ya mibale.
23 Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na lokumu
monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato ya mpiko ya limpinga
ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye.

24 Kati na lisanga ya bato tuku misato, ezalaki mpe na :
Asaeli, ndeko mobali ya Joabi ;

Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi ;
25 Shama mpe Elika, bato ya Arodi ;
26 Eletsi, moto ya Peleti ;
Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa ;
27 Abiezeri, moto ya Anatoti ;
Mebunayi, moto ya Usha ;
28 Tsalimoni, moto ya Aoyi ;
Maarayi, moto ya Netofa ;
29 Elebi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa ;
Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame ;
30 Benaya, moto ya Piratoni ;
Idayi, moto ya mabwaku ya Gashi ;
31 Abi-Aliboni, moto ya Beti-Ariba ;
Azimaveti, moto ya Baarumi ;
32 Eliaba, moto ya Shaaliboni ;
Bana mibali ya Yasheni ;
Jonatan,
33 Shama, moto ya Arari ;
Ayami, mwana mobali ya Sharari, moto ya Arari ;
34 Elifeleti, mwana mobali ya Aasibayi, mwana mobali ya Maakati ;
Eliami, mwana mobali ya Ayitofeli, moto ya Gilo ;
35 Etsirayi, moto ya Karimeli ;
Paarayi, moto ya Arabi ;
36 Yigali, mwana mobali ya Natan, moto ya Tsoba ;
Bani, moto ya Gadi* ;
37 Tseleki, moto ya Amoni ;
Naarayi, moto ya Beyeroti, oyo azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya ;
38 Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri ;
39 mpe Iri, moto ya Iti.

Na kosangisa, bango nyonso bazalaki tuku misato na sambo.

24

Davidi atangi bato
(1Ma 21.1-17)

1 Yawe asikelaki lisusu bato ya Isalaele mpe atindikaki Davidi na kosala makambo oyo ekomemisa bango ngambo ; alobaki na Davidi : « Kende kotanga motango ya bato ya Isalaele mpe ya Yuda. »

2 Boye, mokonzi apesaki mitindo na Joabi, mokonzi ya mampinga, oyo azalaki elongo na ye :
— Tambola na mabota nyonso ya Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, mpe tanga bato mpo ete nayeba motango na bango.

3 Kasi Joabi azongiselaki mokonzi :
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, akomisa bato ebele koleka mbala nkama, mpe ete yo mokonzi, nkolo na ngai, omona yango na miso na yo ! Kasi mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, alingi kosala likambo ya boye ?

* **23:36** Na mikanda mosusu, bakoma : Agri

4 Kasi mokonzi atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi mpe
na bakonzi ya mampinga. Boye, balongwaki liboso ya mokonzi mpe
bakendeki kotanga bato ya Isalaele.
5 Bakatisaki Yordani mpe babandaki na kotanga bato ya engumba
Aroeri, na sude ya engumba oyo ezali kati na lubwaku. Bakatisaki lisusu
etuka ya Gadi na nzela oyo ekenda na Yaezeri.
6 Longwa kuna, balekaki na etuka ya Galadi mpe ya Tayitimi-Odishi kino
bakomaki na Dani Yaani mpe zingazinga ya Sidoni.
7 Bakendeki na ndako batonga makasi ya Tiri mpe na bingumba nyonso
ya bato ya Evi mpe ya Kanana ; bongo bakomaki na sude ya etuka ya Yuda,
na Beri-Sheba.
8 Boye batambolaki mboka mobimba, mpe bazongaki na Yelusalemi sima
na basanza libwa mpe mikolo tuku mibale.
9 Joabi ayebisaki mokonzi motango ya bato oyo atangaki, bato oyo
bakoki kosalela mopanga na bitumba : bato nkoto nkama mwambe kati
na Isalaele, mpe nkoto nkama mitano kati na Yuda.

Yawe apesi Isalaele etumbu

10 Sima na Davidi kotanga bato, asosolaki ete amemi ngambo. Bongo
Davidi alobaki na Yawe :
— Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo, oh
Yawe, limbisa mabe ya mosali na Yo ; pamba te nasali makambo lokola
moto ya liboma.
11 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, tango Davidi alamukaki, Yawe
alobaki na mosakoli Gadi, mopesi toli ya mokonzi :
12 — Kende koyebisa Davidi : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Nazali
kotalisa yo bitumbu misato ; pona moko kati na yango mpo ete Ngai
nakokisa yango lokola etumbu mpo na yo. › »
13 Gadi akendeki koyebisa Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye :
— Oponi etumbu nini mpo ete Ngai Yawe nakokisa yango mpo na yo :
mibu sambo ya nzala makasi kati na mokili na yo ; sanza misato oyo
okokima liboso ya banguna na yo, oyo bakolanda yo ; to mikolo misato
ya bokono oyo ebomaka kati na mokili na yo ? Kanisa sik'oyo malamu
mpe yebisa ngai eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi
ngai.
14 Davidi azongiselaki Gadi :
— Nazali na pasi makasi na motema. Eleki malamu mpo na ngai
kokweya na maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene ;
kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato.
15 Boye, Yawe atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, wuta na
tongo kaka wana kino na ngonga oyo akataki ; mpe longwa na Dani kino
na Beri-Sheba, bato nkoto tuku sambo bakufaki.
16 Lokola anjelu atandaki loboko na ye na likolo ya Yelusalemi mpo
na kobebisa yango, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na pasi wana.
Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa : « Ekoki ! Longola loboko na
yo ! »
Nzokande, na tango wana, anjelu na Yawe atelemaki pembeni ya etando
ya Orina, moto ya Yebusi, kati na likolo mpe mabele, mpe asimbaki
mopanga ezanga ebombelo.
17 Wana Davidi atombolaki miso mpe amonaki anjelu na Yawe koboma
bato, alobaki na Yawe : « Ngai nde nasalaki masumu, ngai nde nasalaki
mbeba ; bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te ; boye, ebongi
nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu ! »

Davidi atongi etumbelo mpo na Yawe
(1Ma 21.18-26)

18 Kaka na mokolo yango, Gadi akendeki epai ya Davidi mpe alobaki na
ye :
— Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orina, moto
ya Yebusi.
19 Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na
Yawe.
20 Tango Orina atalaki mpe amonaki mokonzi elongo na bakalaka na ye
koya epai na ye, abimaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi kino
na mabele.
21 Orina atunaki mokonzi :
— Mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, ayei epai ya mosali na ye ?
Davidi azongisaki :
— Nayei kosomba etando oyo mpo ete natonga awa etumbelo mpo na
Yawe ; na bongo, bokono oyo ezali koboma bato ekosila.
22 Orina azongiselaki Davidi :
— Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, akamata na ye lopango yango mpe
abonza kuna mbeka oyo amoni ete ezali malamu mpo na Yawe. Tala
bangombe ya mibali oyo ekosunga mpo na mbeka ya kotumba, mabaya
ya bashario mpe bikangiseli oyo ekosunga mpo na kopelisa moto.
23 Oh mokonzi, napesi yo nyonso ! Orina alobaki lisusu na mokonzi :
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, ayamba malamu bambeka na yo !
24 Kasi mokonzi alobaki na Orina :
— Te ! Nasengeli kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo
ekoki na yango ; naboyi kobonzela Yawe, Nzambe na ngai, bambeka ya
kotumba oyo nazwi na ofele.
Boye, Davidi asombaki etando mpe bangombe yango, na motuya ya
mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano.
25 Davidi atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka
ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Yawe ayokelaki mboka mawa,
mpe bokono oyo ezalaki koboma elongwaki na Isalaele.

1 Bakonzi
Bokonzi ya Salomo

Adoniya akani kokoma mokonzi

1 Tango mokonzi Davidi akomaki mobange makasi, azalaki lisusu koyoka
moto te na nzoto, ezala bafiniki ye bilamba ebele.
2 Boye, basali ya Davidi balobaki na ye : « Tika ete tolukela mokonzi
elenge mwasi moko oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpo ete azala
pene ya mokonzi, abatela ye mpe alala mbeto moko na ye ; mpe mpo
ete mokonzi, nkolo na biso, ayoka lisusu moto na nzoto ! »
3 Boye, balukaki kati na Isalaele mobimba elenge mwasi moko ya kitoko ;
bamonaki Abishagi, moto ya mboka Sunami, mpe bamemaki ye epai ya
mokonzi.
4 Elenge mwasi yango azalaki kitoko mingi, akomaki kobatela mokonzi
mpe kosalela ye ; kasi mokonzi atikalaki te kosangisa na ye nzoto.
5 Nzokande, Adoniya, mwana mobali oyo Agite abotelaki Davidi,
amilobelaki na motema na ye : « Ngai nde nakozala mokonzi ! »
Mpo na yango, asombaki bashar, bampunda ; mpe basoda tuku mitano
mpo ete batambola liboso na ye lokola bakengeli.
6 Nzokande, tata na ye atikalaki kopamela ye ata mokolo moko te mpe
kotuna ye : « Mpo na nini ozali kosala boye ? » Adoniya azalaki penza
kitoko mpe abotamaki sima na Abisalomi.
7 Adoniya asololaki na Joabi, mwana mobali ya Tseruya, mpe na Nganga-
Nzambe Abiatari ; mpe bango bandimaki kosunga ye.
8 Kasi Nganga-Nzambe Tsadoki, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada ;
mosakoli Natan, Shimei, Reyi mpe bakengeli ya Davidi baboyaki kosan-
gana na Adoniya.
9 Adoniya abonzaki na libanga ya Zoeleti bambeka ebele ya bameme,
ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta, pembeni ya Eyini-Rogeli ;
abengisaki bandeko na ye nyonso ya mibali, bana mibali ya mokonzi, mpe
bato nyonso ya Yuda oyo bazalaki kosala epai ya mokonzi.
10 Kasi abengisaki te mosakoli Natan, Benaya, bakengeli ya mokonzi mpe
Salomo, ndeko na ye ya mobali.

Natan mpe Batisheba epai ya Davidi

11 Natan atunaki Batisheba, mama ya Salomo :
— Boni, oyoki te ete Adoniya, mwana mobali ya Agite, akomi mokonzi ;
kasi mokonzi Davidi ayebi te ?
12 Sik'oyo, tika ete napesa yo toli oyo ekobikisa bomoi na yo mpe bomoi
ya Salomo, mwana na yo ya mobali.
13 Kota epai ya mokonzi Davidi mpe loba na ye : « Mokonzi, nkolo
na ngai, olapaki ndayi te liboso na ngai mwasi mowumbu na yo : ‹ Solo,
Salomo, mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai mpe akovanda na kiti
na ngai ya bokonzi ? › Boye mpo na nini Adoniya akomi mokonzi ? »
14 Wana okozala nanu koloba na mokonzi, ngai mpe nakokota mpe
nakobeta sete na maloba na yo.
15 Batisheba akendeki kotala mokonzi kati na shambre. Mokonzi
akomaki mobange makasi, mpe Abishagi, moto ya Sunami, azalaki
kobatela ye.

16 Batisheba agumbamaki mpe afukamaki liboso ya mokonzi ; mpe
mokonzi atunaki ye :
— Boni, olingi nini ?
17 Batisheba azongisaki :
— Nkolo na ngai, yo moko olapaki ndayi, liboso na ngai mwasi
mowumbu na yo, na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, na koloba :
« Salomo, mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai na bokonzi mpe
akovanda na kiti na ngai ya bokonzi. »
18 Kasi sik'oyo Adoniya akomi mokonzi ; mpe yo mokonzi, nkolo na
ngai, oyebi yango te !
19 Abonzi bambeka ebele ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta,
ya bameme ; mpe abengisi bana mibali nyonso ya mokonzi, Nganga-
Nzambe Abiatari ; Joabi, mokonzi ya mampinga ya Isalaele ; kasi abengisi
te Salomo, mowumbu na yo.
20 Mokonzi, nkolo na ngai, miso ya bato nyonso ya Isalaele ezali
kotalela yo mpo na koyeba soki nani akovanda na kiti ya bokonzi sima
na mokonzi, nkolo na ngai.
21 Soki te, tango mokonzi, nkolo na ngai, akolala elongo na bakoko
na ye, bakozwa ngai elongo na Salomo, mwana na ngai ya mobali, lokola
babomi.
22 Wana Batisheba azalaki nanu koloba na mokonzi, mosakoli Natan
akomaki.
23 Bayebisaki mokonzi :
— Tala mosakoli Natan !
Mosakoli Natan akendeki liboso ya mokonzi, agumbamaki liboso ya
mokonzi, elongi kino na se.
24 Bongo, Natan alobaki :
— Mokonzi, nkolo na ngai ; boni, olobaki ete Adoniya akokitana na yo
mpe akovanda na kiti na yo ya bokonzi ?
25 Na mokolo ya lelo, akei kobonza bambeka ebele ya bangombe, ya
bana ngombe ya mafuta mpe ya bameme ; abengisi bana mibali nyonso
ya mokonzi, bakonzi ya mampinga mpe Nganga-Nzambe Abiatari ; bazali
kolia mpe komela elongo na ye mpe bazali koloba : « Tika ete mokonzi
Adoniya awumela na bomoi ! »
26 Kasi abengisi te ngai, mosali na yo ; Nganga-Nzambe Tsadoki,
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mpe Salomo, mosali na yo.
27 Boni, ezali solo na mitindo ya mokonzi, nkolo na ngai, nde likambo
oyo esalemi ? Nzokande, oyebisaki te na mosali na yo nani akovanda na
kiti ya bokonzi ya nkolo na ngai sima na yo ?

Davidi aponi Salomo
(1Ma 29.21-25)
28 Mokonzi Davidi alobaki :
— Bobengela ngai Batisheba.
Batisheba ayaki pene ya mokonzi mpe atelemaki liboso na ye.
29 Mokonzi alapaki ndayi na maloba oyo :
— Na Kombo na Yawe oyo akangolaki ngai na mikakatano nyonso,
30 nakokokisa solo, na mokolo ya lelo, ndayi oyo nalapaki epai na yo
na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Salomo, mwana na yo ya mobali,
akokitana na ngai mpe akovanda na kiti na ngai ya bokonzi.
31 Batisheba akitisaki elongi na ye kino na se mpe agumbamaki liboso
ya mokonzi ; alobaki :
— Tika ete mokonzi Davidi, nkolo na ngai, awumela seko na bomoi !

32 Mokonzi Davidi alobaki :
— Bobenga Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan mpe Benaya, mwana mobali ya Yeoyada.
Tango bayaki liboso ya mokonzi,
33 mokonzi alobaki na bango :
— Bozwa elongo na bino basali ya mokonzi na bino mpe bomatisa Salomo, mwana na ngai ya mobali, na likolo ya mile na ngai ya mwasi. Bokende elongo na ye na etima ya Giyoni !
34 Kuna, Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bakopakola ye mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. Bokobeta kelelo mpe boganga : « Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na bomoi ! »
35 Sima, bokozonga elongo na ye, mpe akoya kovanda na kiti na ngai ya bokonzi. Ye nde akokoma mokonzi na esika na ngai. Nakomisi ye mokonzi ya Isalaele mpe ya Yuda.
36 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azongiselaki mokonzi :
— Amen ! Tika ete Yawe, Nzambe ya mokonzi, nkolo na ngai, akokisa maloba oyo.
37 Ndenge Yawe azalaki elongo na mokonzi, nkolo na ngai, tika ete azala mpe elongo na Salomo mpe akomisa kiti na ye ya bokonzi monene koleka oyo ya mokonzi Davidi, nkolo na ngai !
38 Boye, Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti bakendeki, bamatisaki Salomo na likolo ya mile ya mokonzi Davidi mpe bamemaki ye na etima ya Giyoni.
39 Nganga-Nzambe Tsadoki azwaki liseke ya mafuta, kati na ndako ya kapo ya bule, mpe apakolaki Salomo mafuta. Bongo, babetaki kelelo, mpe bato nyonso bagangaki : « Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na bomoi ! »
40 Bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bazalaki kobeta baflite mpe kosepela makasi sima na ye ; mabele eninganaki na makelele na bango.

Adoniya abangi Salomo

41 Adoniya mpe bato nyonso oyo abengisaki mpo ete bazala na ye elongo bayokaki makelele yango wana bazalaki kosilisa kolia. Boye, tango Joabi ayokaki mongongo ya kelelo, atunaki :
— Makelele wana kati na engumba elakisi nini ?
42 Wana azalaki nanu koloba, Jonatan, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Abiatari, akomaki. Adoniya alobaki na ye :
— Kota ! Moto ya lokumu lokola yo amemaka kaka basango ya malamu.
43 Jonatan azongiselaki Adoniya :
— Ezali bongo te ! Mokonzi Davidi, nkolo na biso, akomisi Salomo mokonzi !
44 Mokonzi atindaki elongo na ye Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti, mpe bamatisi ye na likolo ya mile ya mokonzi.
45 Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bapakoli ye mafuta, na etima ya Giyoni, mpo ete akoma mokonzi. Wuta na Giyoni, bagangi na esengo, mpe engumba mobimba esepeli na likambo yango. Yango nde makelele oyo bozali koyoka.
46 Mpe lisusu, Salomo avandi na kiti ya bokonzi ;
47 basali ya mokonzi bayei kopesa longonya epai na Davidi, mokonzi na biso, na maloba oyo : « Tika ete Nzambe na yo akomisa kombo ya

Salomo monene koleka kombo na yo, mpe kiti na ye ya bokonzi, monene koleka oyo ya yo ! » Bongo mokonzi agumbamaki mpe agumbamelaki Nzambe na mbeto na ye,

48 mpe alobaki : « Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama, Ye oyo, na mokolo ya lelo, apesi ngai nzela ya komona moto oyo akitani na ngai na bokonzi ! »

49 Tango bato oyo Adoniya abengisaki bayokaki bongo, batelemaki na kobanga mpe bakimaki moto na moto na nzela na ye.

50 Kasi mpo ete Adoniya abangaki Salomo, akendeki kokanga maseke ya etumbelo.

51 Bayebisaki Salomo :

— Adoniya azali kobanga mokonzi Salomo mpe akangi maseke ya etumbelo. Alobi : « Tika ete mokonzi Salomo alapa, na mokolo ya lelo, ndayi liboso na ngai ete akoboma mosali na ye te na mopanga. »

52 Salomo azongisaki :

— Soki kaka atamboli na sembo, suki ata moko te ya moto na ye ekokweya na mabele ; kasi soki mabe emonani kati na ye, akokufa.

53 Boye, mokonzi Salomo atindaki bato mpo na kokitisa ye wuta na etumbelo. Bongo Adoniya ayaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi Salomo, mpe Salomo alobaki na ye :

— Zonga na ndako na yo.

2

Malako ya Davidi epai ya Salomo

1 Tango Davidi akomaki pene ya kokufa, apesaki malako oyo epai ya Salomo, mwana na ye ya mobali :

2 — Nalingi kokende na nzela oyo bato nyonso bakendaka. Zala makasi, lakisa ete ozali mobali.

3 Sala makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, alingaka : tambola na banzela na Ye, batela malako mpe bikateli na Ye, mibeko mpe mitindo na Ye, ndenge ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mpo ete olonga na makambo nyonso oyo okosala mpe na bisika nyonso oyo okokende ;

4 mpe mpo ete Yawe akokisa elaka oyo apesaki ngai na maloba oyo : « Soki bakitani na yo basali keba na etamboli na bango, soki batamboli liboso na ngai na bosembo, na mitema na bango mobimba, ekozala tango nyonso na moko kati na bakitani na yo, oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele.

5 Sik'oyo, yo moko oyebi makambo oyo Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asalaki ngai ; makambo oyo asalaki bakonzi mibale ya mampinga ya Isalaele : Abineri, mwana mobali ya Neri ; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri. Abomaki bango, asopaki makila ya bitumba na tango ya kimia ; boye, atiaki makila ya bitumba na mokaba oyo alataki na loketo na ye, mpe na basandale oyo ezalaki na makolo na ye.

6 Salela ye kolanda bwanya na yo mpe kotika te ete suki na ye ya pembe ekita na kimia na mboka ya bakufi.

7 Kasi talisa bolamu epai ya bana mibali ya Barizilayi, moto ya Galadi ; mpe sala ete bazala kati na bato oyo bakobanda kolia mesa moko elongo na yo, pamba te basungaki ngai tango nazalaki kokima Abisalomi, ndeko na yo ya mobali.

8 Mpe yeba ete, elongo na yo, ozali na Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya Benjame, na mboka Bawurimi, oyo alakelaki ngai mabe makasi na mokolo oyo nazalaki kokende na Maanayimi. Tango ayaki kokutana

na ngai na Yordani, nalapaki ndayi oyo mpo na ye na Kombo na Yawe :
‹ Nakoboma yo na mopanga te. ›
9 Kasi sik'oyo, kozwa ye te lokola moto oyo asali mabe te. Ozali na
bwanya, okoyeba nini osengeli kosala mpo na ye. Kitisa suki na ye ya
pembe kati na makila, na mboka ya bakufi. »

Kufa ya Davidi
(1Ma 29.26-28)

10 Davidi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi.
11 Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku minei : mibu sambo na Ebron,
mpe mibu tuku misato na misato na Yelusalemi.
12 Salomo avandaki na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ye, mpe bokonzi
na ye elendisamaki.

Bakateli Adoniya etumbu ya kufa

13 Adoniya, mwana mobali ya Agite, akendeki epai ya Batisheba, mama
ya Salomo. Batisheba atunaki ye :
— Boni, oyei kotala ngai na kimia ?
Azongisaki :
— Iyo, nayei na kimia.
14 Abakisaki :
— Nazali na likambo moko ya koyebisa yo.
Batisheba azongisaki :
— Okoki koloba yango.
15 Adoniya alobaki :
— Lokola oyebi yango, bokonzi ezalaki ya ngai ; bato nyonso
ya Isalaele bazwaki ngai lokola mokonzi na bango, kasi makambo
ebongwanaki mpe bokonzi ekeyi epai ya ndeko na ngai ya mobali,
pamba te epesamelaki ye wuta na Yawe.
16 Sik'oyo, nazali na bosenga moko, kopimela ngai yango te.
Batisheba alobaki :
— Okoki koloba yango.
17 Adoniya alobaki :
— Nabondeli yo, loba na mokonzi Salomo ete apesa ngai Abishagi,
moto ya Sunami, mpo ete akoma mwasi na ngai, pamba te mokonzi
akoki koboya te koyokela yo.
18 Batisheba azongisaki :
— Malamu ! Ngai moko nakolobela yo epai ya mokonzi.
19 Tango Batisheba akendeki epai ya mokonzi Salomo mpo na kolobela
Adoniya, mokonzi atelemaki mpo na kokutana na Batisheba, agumbamaki
liboso na ye mpe avandaki na kiti na ye ya bokonzi. Asengaki ete batia
kiti mpo na mama ya mokonzi, mpe Batisheba avandaki na ngambo ya
loboko ya mobali ya mokonzi.
20 Batisheba alobaki :
— Nazali na bosenga moko ya moke mpo na koyebisa yo, kasi kopimela
ngai yango te.
Mokonzi azongisaki :
— Loba na yo, mama na ngai ; nakopimela yo yango te.
21 Batisheba alobaki :
— Tika ete Abishagi, moto ya Sunami, akoma mwasi ya Adoniya,
ndeko na yo ya mobali.
22 Mokonzi Salomo azongiselaki mama na ye :

— Mpo na nini ozali kosenga Abishagi, moto ya Sunami, mpo na Adoniya ? Okokaki mpe kosenga bokonzi mpo na ye, mpo ete azali yaya na ngai ; ndenge moko mpe mpo na Nganga-Nzambe Abiatari, mpo na Joabi, mwana mobali ya Tseruya !

23 Bongo, mokonzi Salomo alapaki ndayi na Kombo na Yawe :

— Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki Adoniya akufi te mpo na bosenga oyo !

24 Mpe sik'oyo, na Kombo na Yawe oyo alendisi ngai na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ngai, mpe oyo asali ete bokonzi ezala na libota na ngai ndenge alapaki yango na ndayi, Adoniya akokufa kaka lelo.

25 Mokonzi Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, kobeta Adoniya ; mpe Adoniya akufaki.

26 Mokonzi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari :

— Zonga na bilanga na yo, na Anatoti, pamba te osengeli kokufa. Kasi nakoboma yo sik'oyo te, pamba te omemaki Sanduku ya Nkolo Yawe liboso ya Davidi, tata na ngai, mpe okabolaki na ye pasi nyonso.

27 Boye, Salomo alongolaki Abiatari na mosala na ye ya Nganga-Nzambe ya Yawe, mpo na kokokisa maloba oyo Yawe alobaki na Silo na tina na libota ya Eli.

28 Tango sango ekomaki epai ya Joabi, ye oyo abundelaki Adoniya kasi Abisalomi te, akimaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe asimbaki maseke ya etumbelo.

29 Bayebisaki Salomo ete Joabi akei na Ndako ya kapo ya Yawe mpe azali pembeni ya maseke ya etumbelo. Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, ete akende koboma ye.

30 Benaya akotaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe alobaki na Joabi :

— Mokonzi alobi ete obima.

Kasi Joabi azongisaki :

— Te, nakokufela kaka awa !

Benaya azongaki epai ya mokonzi mpo na koyebisa ye eyano ya Joabi.

31 Mokonzi apesaki ye mitindo :

— Sala ndenge alobi ; boma ye mpe kunda ye. Na bongo nde okolongola likolo ya moto na ngai mpe ya libota ya tata na ngai, ngambo ya makila oyo Joabi asopaki na pamba.

32 Tika ete Yawe akweyisa likolo na ye moko mokumba ya makila oyo asopaki, pamba te abundisaki bato mibale mpe abomaki bango na mopanga ; tata na ngai, Davidi, ayebaki kutu te. Tala bakombo ya bato mibale yango : Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga ya Isalaele ; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri, mokonzi ya mampinga ya Yuda ; bazalaki bato malamu mpe ya sembo koleka ye.

33 Tika ete ngambo ya makila na bango ezala mpo na libela likolo ya moto ya Joabi mpe ya bana na ye. Kasi tika ete kimia ya Yawe ezala mpo na libela na Davidi, na bana na ye, na libota na ye mpe na kiti na ye ya bokonzi.

34 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, akendeki kobeta Joabi mpe abomaki ye. Bakundaki ye na ndako na ye moko, kati na esobe.

35 Mokonzi akomisaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi, mpe atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki na esika ya Abiatari.

36 Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye :

— Tonga ndako kati na Yelusalemi mpe vanda kuna. Okokende esika mosusu te.

37 Mokolo oyo okobima mpe okokatisa lubwaku ya Sedron, okokufa,
mpe makila na yo ekotangama na moto na yo moko.
38 Shimei azongiselaki mokonzi :
— Makambo oyo olobi ezali malamu ! Mowumbu na yo akosala
ndenge mokonzi, nkolo na ngai, alobi.
Shimei avandaki na Yelusalemi mikolo ebele.
39 Kasi sima na mibu misato, bawumbu mibale kati na bawumbu ya
Shimei bakimaki epai ya Akishi, mwana mobali ya Maaka, mokonzi ya
Gati. Bayebisaki Shimei ete bawumbu na ye bazali na Gati.
40 Tango Shimei ayokaki bongo, abongisaki ane na ye mpe akendeki epai
ya Akishi, na Gati, mpo na koluka bawumbu na ye. Shimei akendeki penza
na Gati mpe azongisaki bawumbu yango na Yelusalemi.
41 Bamemelaki Salomo sango ete Shimei alongwaki na Yelusalemi,
akendeki na Gati mpe azongi.
42 Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye :
— Nalapisaki yo ndayi te na Kombo na Yawe mpe nakebisaki yo te ete
mokolo oyo okobima mpo na kokende esika mosusu, okokufa penza ?
Mpe na mokolo yango, olobaki na ngai : « Makambo oyo olobi ezali
malamu, nakotosa. »
43 Mpo na nini okokisi te ndayi na yo epai na Yawe mpo na kotosa
mitindo oyo napesaki ?
44 Mokonzi alobaki lisusu na Shimei :
— Oyebi lisusu mabe nyonso oyo osalaki epai ya Davidi, tata na ngai !
Boye, Yawe akomemisa yo ngambo ya mabe oyo yo moko osali.
45 Kasi mokonzi Salomo akopambolama, mpe kiti ya bokonzi ya Davidi
ekolendisama makasi liboso ya Yawe mpo na libela.
46 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Benaya, mwana mobali ya Yeoy-
ada. Benaya abimaki, abetaki Shimei, mpe Shimei akufaki. Bokonzi
elendisamaki na maboko ya Salomo.

3

Salomo asengi bwanya

1 Salomo asalaki boyokani elongo na Faraon, mokonzi ya Ejipito ; abalaki
mwana mwasi ya Faraon mpe amemaki ye na engumba ya Davidi, kino
tango asilisaki kotonga ndako na ye ya bokonzi, Tempelo ya Yawe mpe
bamir, zingazinga ya Yelusalemi.
2 Na tango wana, bato bazalaki kotumba mbeka na bisambelo ya likolo
ya bangomba, pamba te ezalaki nanu na tempelo moko te oyo etongamaki
mpo na Kombo na Yawe.
3 Salomo alakisaki bolingo na ye mpo na Yawe na kotambola kolanda
malako ya Davidi, tata na ye, longola kaka kotumba mbeka mpe ansa na
bisambelo ya likolo ya bangomba.
(2Ma 1.2-13)
4 Mokonzi akendeki na Gabaoni mpo na kobonza mbeka, pamba te
ezalaki esambelo ya likolo ya ngomba oyo elekaki motuya, mpe kuna,
Salomo abonzaki bambeka ya kotumba nkoto moko, na etumbelo wana.
5 Na Gabaoni, Yawe amimonisaki epai ya Salomo kati na ndoto ya butu.
Nzambe alobaki na ye :
— Senga Ngai nyonso oyo olingi ete napesa yo.
6 Salomo azongisaki :
— Otalisi bolamu monene epai ya tata na ngai, Davidi, mosali na Yo,
pamba te atambolaki na boyengebene mpe na bosembo na miso na Yo ;

okobaki kotalisa ye bolamu monene na Yo mpe opesi ye mwana mobali
oyo avandi lelo na kiti na ye ya bokonzi.
7 Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na ngai, okomisi mowumbu na Yo mokonzi
na esika ya Davidi, tata na ngai. Kasi nazali nanu elenge mpe nayebi te
ndenge nini nakoki komema mokumba oyo.
8 Mowumbu na Yo azali awa kati na bato oyo oponi : bato ebele oyo
bakoki kotanga motango na bango te mpo ete bazali ebele penza.
9 Boye, pesa na mowumbu na Yo motema ya mayele mpo na kokamba
bato na Yo mpe kososola malamu mpe mabe. Pamba te, nani akolonga
kokamba ebele ya bato na Yo oyo ?
10 Nkolo asepelaki na likambo oyo Salomo asengaki.
11 Nzambe alobaki na ye :
— Lokola osengi bwanya, kasi osengi bomoi molayi te to bomengo
mpo na yo moko te ; lokola osengi kufa ya banguna na yo te, kasi osengi
bwanya mpo na kokata makambo na bosembo,
12 nakosala nyonso oyo osili kosenga. Nakopesa yo motema ya bwanya
mpe ya mayele, na lolenge oyo natikala nanu te kopesa na moto moko
liboso na yo ; mpe sima na yo, moto moko te akotikala kozala lokola yo.
13 Nakopesa yo lisusu oyo osengi te : bomengo mpe lokumu. Na bongo,
na bomoi na yo mobimba, mokonzi moko te akokokana na yo.
14 Mpe soki otamboli na banzela na Ngai, otosi malako mpe mitindo
na Ngai ndenge tata na yo, Davidi, asalaki, nakopesa yo bomoi molayi.
15 Salomo alamukaki mpe asosolaki ete ezalaki ndoto. Azongaki na
Yelusalemi, atelemaki liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Abonzaki
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani ; mpe asalisaki feti
monene elongo na basali na ye nyonso.

Salomo akati makambo na bosembo

16 Basi ya ndumba mibale bayaki epai ya mokonzi mpe batelemaki liboso
na ye.
17 Moko na bango alobaki :
— Nabondeli yo, nkolo na ngai, yoka ngai ! Ngai mpe mwasi oyo,
tovandaka ndako moko. Tozalaki na ye na ndako tango nabotaki
mwana.
18 Na mokolo ya misato sima na mbotama ya mwana na ngai, mwasi
oyo mpe abotaki. Tozalaki kaka biso moko kati na ndako, moto mosusu
azalaki te, kaka biso mibale.
19 Nzokande, na butu, alalelaki mwana na ye, mpe mwana yango
akufaki.
20 Bongo, na kati-kati ya butu, alamukaki, alongolaki mwana na ngai
pembeni na ngai, wana ngai, mwasi mowumbu na yo, nazalaki ya kolala,
mpe atiaki ye na tolo na ye ; mpe atiaki mwana na ye, oyo akufaki, na tolo
na ngai.
21 Na tongo, tango nalamuki mpo na komelisa mwana na ngai mabele,
namoni ete mwana azali ya kokufa. Kasi tango natali ye penza malamu,
kaka na tongo yango, namoni ete ezali mwana na ngai te, oyo ngai
nabotaki !
22 Mwasi mosusu alobaki :
— Te, ezali lokuta ! Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai,
kasi oyo akufi azali mwana na yo !
Kasi mwasi oyo azwaki maloba liboso alobaki lisusu :
— Te ! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi oyo ya bomoi azali
nde mwana na ngai !

Na bongo, bakomaki koswana liboso ya mokonzi.
23 Mokonzi alobaki :
— Moko azali koloba : « Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi mwana ya kokufa azali nde mwana na yo ! » Wana mosusu azali mpe koloba : « Te ! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi mwana ya bomoi azali nde mwana na ngai ! »
24 Boye, mokonzi alobaki lisusu :
— Bomemela ngai mopanga !
Bamemelaki mokonzi mopanga.
25 Mokonzi apesaki mitindo :
— Bokata mwana oyo azali na bomoi na biteni mibale, bopesa eteni moko na mwasi moko ; mpe eteni mosusu, na mwasi mosusu.
26 Mwasi oyo mwana na ye azalaki na bomoi, ayokaki pasi na motema mpo na mwana na ye mpe alobaki na mokonzi :
— Nabondeli yo, nkolo na ngai ! Pesa ye mwana oyo azali na bomoi, koboma mwana te !
Kasi mwasi mosusu alobaki :
— Kata ye ! Na bongo, akozala ya ngai te, mpe akozala ya ye te !
27 Boye, mokonzi akataki likambo, alobaki :
— Boboma mwana te ! Bopesa mwana oyo azali na bomoi epai ya mwasi ya liboso, pamba te ye nde azali mama na ye.
28 Tango Isalaele mobimba bayokaki ndenge mokonzi akataki likambo oyo, babangaki mokonzi mpo ete bamonaki ete azali solo na bwanya ya Nzambe mpo na kokata makambo na bosembo.

4

Bakambi oyo basalaka elongo na Salomo
1 Mokonzi Salomo akonzaki Isalaele mobimba.

2 Tala bakambi oyo bazalaki kosala na ye elongo :

Azaria, koko ya Nganga-Nzambe Tsadoki ;
3 Eliyorefi mpe Ayiya, bana mibali ya Shisha, bazalaki bakomi mikanda ;
Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda ;
4 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki mokonzi ya mampinga ;
Tsadoki mpe Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe ;
5 Azaria, mwana mobali ya Natan, azalaki mokonzi ya babateli biloko ya mokonzi ;
Zabudi, mwana mobali ya Natan, azalaki Nganga-Nzambe mpe mopesi toli ya mokonzi ;
6 Ayishari, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi ;
Adonirami, mwana mobali ya Abida, azalaki mokengeli bato ya misala makasi.

7 Kati na Isalaele mobimba, Salomo atiaki mpe bayangeli zomi na mibale ya bituka, oyo bazalaki na mokumba ya komema biloko mpo na mokonzi mpe mpo na ndako na ye. Moyangeli moko na moko asengelaki kopesa biloko mpo na sanza moko na mobu.

8 Tala bakombo na bango :

Beni-Uri : moyangeli ya etuka ya bangomba ya Efrayimi ;

9 Beni-Dekeri : moyangeli ya Makatsi, Shaalibimi, Beti-Shemeshi, Eloni
mpe Beti-Anani ;
10 Beni-Esedi : moyangeli ya Aruboti (Soko mpe mokili mobimba ya
Eferi) ;
11 Beni-Abinadabi : moyangeli ya Dori ; abalaki Tafati, mwana mwasi ya
Salomo ;
12 Baana, mwana mobali ya Ayiludi : moyangeli ya Taanaki, Megido mpe
Beti-Sheani mobimba, pembeni ya Tsaritani, na se ya Jizireyeli, wuta
na Beti-Sheani, na Abele-Meola mpe koleka Yokimeami ;
13 Beni-Geberi : azalaki kovanda na Ramoti kati na Galadi mpe azalaki
moyangeli ya bamboka ya Yairi, mwana mobali ya Manase, kati na
Galadi, mpe ya Arigobi kati na Bashani oyo ezalaki na bingumba tuku
motoba oyo batonga makasi mpe bikangelo bikuke ya bamir na yango
ezalaki ya bibende ya bronze.
14 Ayinadabi, mwana mobali ya Ido : moyangeli ya Maanayimi ;
15 Ayimaatsi : moyangeli ya Nefitali. Ye mpe abalaki Basimati, mwana
mwasi ya Salomo.
16 Baana, mwana mobali ya Ushayi : moyangeli ya Aseri mpe ya Bealoti ;
17 Jozafati, mwana mobali ya Paruya : moyangeli ya Isakari ;
18 Shimei, mwana mobali ya Ela : moyangeli ya Benjame.
19 Geberi, mwana mobali ya Uri : moyangeli ya Galadi (mokili ya Sikoni,
mokonzi ya bato ya Amori ; mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani).
Mpe na likolo ya bayangeli nyonso, ezalaki na moyangeli moko
oyo azalaki kokamba bango.

20 Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki ebele lokola zelo ya libongo ya
ebale monene ; bazalaki kolia, komela mpe bazalaki na esengo.

5

1 Salomo azalaki kokonza bikolo wana nyonso, kobanda na ebale Efrate
kino na mokili ya bato ya Filisitia, mpe kino koleka mondelo ya Ejipito.
Na bomoi na ye mobimba, bikolo yango ezalaki kofuta mpako epai na ye
mpe ezalaki na se ya bokonzi na ye.

Bilei ya Salomo

2 Tala bilei ya Salomo ya mokolo na mokolo : bakilo nkoto libwa ya
semule mpe bakilo nkoto zomi na mwambe ya farine,
3 bangombe zomi ya mafuta, bangombe tuku mibale ya esobe, bameme
mpe bantaba nkama moko, bakisa bamboloko, bambuli, bankayi mpe
bandeke ya mafuta.
4 Azalaki kokonza bikolo nyonso na ngambo ya weste ya Efrate, kobanda
na Tifisa kino na Gaza, elongo na bakonzi nyonso ya ngambo yango ; mpe
azalaki na kimia elongo na bikolo nyonso ya zingazinga.
5 Na mikolo nyonso ya bomoi ya Salomo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele,
kobanda na Dani kino na Beri-Sheba, bazalaki na kimia, moto na moto
azalaki kovanda na se ya banzete na ye ya vino mpe ya figi.
6 Salomo azalaki na mapango nkoto minei ya bampunda mpe basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale.
7 Bayangeli ya bituka bazalaki komema bilei, moto na moto na sanza na
ye, mpo na mokonzi Salomo mpe mpo na bato nyonso oyo bazalaki kolia
na mesa ya mokonzi ; bazalaki kosala ete eloko moko te ezanga.

8 Bazalaki mpe komema bambuma ya orje mpe matiti mpo na bam-
punda, ndenge mobateli biloko ya mokonzi azalaki kokatela bango.

Bwanya ya Salomo

9 Nzambe apesaki Salomo bwanya, boyebi mingi, mpe mayele ya
kososola makambo mingi, ata ezali ebele lokola zelo ya libongo ya ebale
monene.
10 Bwanya ya Salomo ezalaki makasi koleka bwanya ya bato nyonso ya
ngambo ya este mpe ya Ejipito.
11 Azalaki na bwanya koleka bato nyonso ; koleka ata Etani, moto ya
Ezera ; Emani, Kalikoli mpe Darida, bana mibali ya Maoli. Boye, sango na
ye epanzanaki kati na bikolo nyonso ya zingazinga.
12 Asalaki masese nkoto misato mpe banzembo nkoto moko na mitano.
13 Alobaki na tina na banzete, kobanda na nzete ya sedele ya Libani
kino na nzete ya izope oyo ebimaka na mir ; azalaki mpe koloba na tina
na banyama mpe bandeke, na tina na bikelamu oyo etambolaka na libumu
mpe na tina na bambisi ya mayi.
14 Bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili, oyo bazalaki koyoka sango ya
bwanya ya Salomo, bazalaki kotinda bato, wuta na bikolo na bango, mpo
na kokende koyoka bwanya na ye.

Boyokani elongo na mokonzi ya Tiri
(2Ma 2.1-17)

15 Tango Irami, mokonzi ya Tiri, ayokaki sango ete bapakolaki Salomo
mafuta mpo ete akoma mokonzi mpo na kokitana na Davidi, tata na
ye, atindaki bantoma epai ya Salomo, pamba te azalaki tango nyonso
molingami ya Davidi.
16 Salomo azongiselaki Irami maloba oyo :
17 — Oyebi malamu ete Davidi, tata na ngai, alongaki te kotonga Ndako
mpo na Yawe, Nzambe na ye, likolo ya bitumba oyo azalaki na yango na
bikolo oyo ezingelaki ye, kino tango Yawe atiaki bikolo yango na se ya
matambe na ye.
18 Kasi sik'oyo, Yawe, Nzambe na ngai, apesi ngai bopemi na
bangambo nyonso, mpe ezali lisusu na monguna moko te mpe na likambo
moko te oyo ekoki kobangisa ngai.
19 Sik'oyo, nazwi mokano ya kotonga Ndako mpo na lokumu ya Yawe,
Nzambe na ngai, ndenge Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai : « Ezali
mwana na yo ya mobali oyo nakovandisa na kiti na yo ya bokonzi mpo na
kokitana na yo nde akotonga Ndako mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. »
20 Boye, pesa mitindo ete bakatela ngai banzete ya sedele ya Libani.
Basali na ngai bakosunga basali na yo, mpe ngai nakofuta yo lifuti oyo
okokata mpo na basali na yo, pamba te oyebi malamu ete ezali na bato
te kati na biso oyo bayebi kokata banzete lokola bino, bato ya Sidoni.
21 Tango Irami ayokaki maloba ya Salomo, asepelaki na yango makasi
mpe alobaki :
— Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo apesaki Davidi mwana oyo
atondi na bwanya mpo na kokamba ekolo monene oyo !
22 Irami atindelaki Salomo eyano oyo :
— Nayambaki maloba oyo otindelaki ngai mpe nakosala nyonso oyo
ozali na yango posa : banzete ya sedele mpe ya sipele.
23 Basali na ngai bakomema banzete yango wuta na Libani kino na
ebale monene, bakokangisa yango na basinga mpo na kotinda yango
na nzela ya ebale monene ; mpe nakosala ete ekoma kino na esika

oyo okoyebisa ngai. Kuna nde nakofungola yango basinga ; mpe yo, okoki kozwa mpe komema yango. Kasi yo, okokokisa posa na ngai oyo : okobanda kopesa basali ya ndako na ngai bilei.
24 Irami apesaki epai ya Salomo banzete ya sedele mpe ya sipele nyonso
oyo azalaki na yango na bosenga.
25 Salomo mpe, na ngambo na ye, azalaki kopesa mobu na mobu epai
ya Irami batone nkoto motoba ya ble, balitele nkoto libwa ya mafuta ya
olive ya kitoko koleka, mpo na ndako ya mokonzi.
26 Yawe apesaki Salomo bwanya kolanda elaka oyo apesaki ye. Boye,
kimia ezalaki kati na Irami mpe Salomo, mpe bango mibale basalaki
boyokani.

Mabongisi mpo na kotonga Tempelo

27 Mokonzi Salomo azwaki kati na Isalaele mobimba bato nkoto tuku
misato mpo na kosala misala makasi.
28 Akabolaki bango na masanga misato ya bato nkoto zomi : babandaki
kosala sanza moko, na Libani, mpe basanza mibale na ndako ; lisanga
moko sima na mosusu. Adonirami azalaki mokambi ya bato ya misala
makasi.
29 Salomo azwaki lisusu na mosala bato nkoto tuku sambo mpo na
komema mikumba, bato nkoto tuku mwambe mpo na kopasola mabanga
kati na ngomba ;
30 mpe bakambi ya misala, nkoto misato na nkama misato, bazalaki
kolandela misala na bokambami ya bakonzi ya misala ya Salomo.

31 Mokonzi apesaki mitindo ete bapasola mabanga minene mpe ya kitoko
mpo na kosalela yango moboko ya Tempelo.
32 Basali ya Salomo mpe ya Irami, elongo na basali oyo bawutaki
na engumba Biblosi, bamikotisaki na mosala ya kokata yango, kopasola
mabaya mpe kobongisa mabanga mpo na kotonga Tempelo.

6

Salomo atongi Tempelo ya Yawe (2Ma 3.1-14)

1 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe sima na mibu nkama minei
na mwambe, wuta Isalaele abimaki na Ejipito, mobu oyo ekokanaki na
mobu ya minei ya bokonzi na ye kati na Isalaele, na sanza ya zivi*.
2 Tempelo oyo Salomo atongaki mpo na Yawe ezalaki na bametele pene
tuku misato na molayi, bametele pene zomi na mokuse mpe bametele pene
zomi na mitano na bosanda.
3 Liboso ya Tempelo, na liboso ya eteni oyo eleki monene kati na
Tempelo, ezalaki na ndako moko ya moke ya kokotela oyo ezalaki na
bametele pene zomi na mokuse ; molayi na yango ezalaki ndenge moko
na mokuse ya Tempelo ; mpe ekota na kati na bametele pene mitano.
4 Atiaki na bamir ya Tempelo maninisa oyo batia biyungulu.
5 Atongaki pembeni ya bamir ya eteni oyo eleki monene kati na Tempelo
mpe pembeni ya Esika-Oyo-Eleki-Bule biteni ya mike, ngambo na ngambo,
na lolenge ya etaje.
6 Etaje oyo ya se ya biteni yango ya mike ezalaki na bametele mibale
na basantimetele tuku mitano na mokuse ; etaje ya kati-kati, bametele

* **6:1** Sanza ya zivi ezali sanza ya mibale na manaka ya Bayuda.

pene misato na mokuse ; mpe etaje oyo ya misato, bametele misato na basantimetele tuku mitano na mokuse. Boye bamir ya libanda ya Tempelo etikalaki lisusu minene te na likolo mpo ete motondo ebebisa bamir ya Tempelo te.

7 Mpo na kotonga Tempelo, basalelaki kaka mabanga oyo ebongisamaki malamu wuta na esika oyo bapasolaki yango ; boye, esalaki ete makelele ya marto, ya epasola to ya esalelo mosusu ya ebende etikalaki koyokana te wana bazalaki kotonga yango.

8 Ekotelo ya etaje ya se ezalaki na ngambo ya sude ya Tempelo ; bongo, bazalaki kotambola na binyatelo mpo na komata na etaje ya kati-kati mpe na etaje ya misato.

9 Tango Salomo asilisaki misala ya kotonga Tempelo, azipaki yango na plafon oyo esimbamaki na mabaya minene ya banzete ya sedele.

10 Atongaki ba-etaje kolanda mir ya Tempelo : etaje moko na moko ezalaki na bosanda ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe ekanganaki na Tempelo na nzela ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo.

11 Yawe alobaki na Salomo :

12 — Na likambo oyo etali Tempelo oyo ozali kotonga, soki olandi bikateli na Ngai, soki okokisi malako na Ngai, soki otosi mpe olandi mibeko na Ngai nyonso, nakokokisa na nzela na yo elaka oyo napesaki na Davidi, tata na yo.

13 Mpe nakoya kovanda kati na bato ya Isalaele mpe nakosundola te bato na Ngai, Isalaele.

14 Salomo atongaki Tempelo mpe asilisaki misala na yango ya kotonga.

15 Alatisaki bamir ya kati ya Tempelo na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki mabaya ya sipele na mabele ya Tempelo.

16 Atongaki na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, etando ya bametele pene zomi kati na Tempelo ; abongisaki yango mpo ete ezala Esika-Oyo-Eleki-Bule.

17 Eteni oyo elekaki monene kati na Tempelo, liboso ete okoma na Esika-Oyo-Eleki-Bule, ezalaki na bametele pene tuku mibale.

18 Batobolaki bililingi na mabaya ya sedele oyo balatisaki na bamir ya kati ya Tempelo, mpo na kotia bilembo oyo ezalaki na lolenge ya bakolokente mpe ya bafololo efungwama ; balatisaki kati nyonso ya Tempelo na mabaya ya banzete ya sedele, mpe ata libanga moko te ezalaki komonana.

19 Salomo abongisaki Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo na kotia Sanduku ya Boyokani ya Yawe.

20 Molayi ya Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki na bametele pene zomi, mokuse na yango, bametele pene zomi ; bongo bosanda na yango, bametele pene zomi. Salomo abambaki kati na yango wolo ya peto ; abambaki lisusu wolo na etumbelo oyo basala na mabaya ya banzete ya sedele.

21 Salomo abambaki wolo ya peto na kati nyonso ya Tempelo ; atiaki basheni ya wolo liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule.

22 Boye, abambaki wolo na kati nyonso ya Tempelo mpe na etumbelo oyo ezalaki liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule.

23 Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, asalaki na nzete ya olive bililingi mibale ya basheribe : sheribe moko na moko ezalaki na bametele pene mitano na molayi.

24 Lipapu moko ya sheribe ezalaki na bametele mibale na basantimetele
tuku mitano ; kosangisa mapapu nyonso mibale epesaki bametele mitano,
kobanda na songe moko kino na songe mosusu.
25 Molayi ya sheribe ya mibale ezalaki mpe na bametele pene mitano.
Bililingi ya basheribe nyonso mibale ezalaki lolenge moko mpe molayi
moko.
26 Bosanda ya bililingi nyonso mibale ya basheribe ezalaki ndenge
moko : bametele pene mitano.
27 Salomo atiaki bililingi ya basheribe yango na kati-kati ya Esika-
Oyo-Eleki-Bule kati na Tempelo. Mapapu ya basheribe ezalaki ya
kofungwama : lipapu moko ya sheribe ya liboso etutaki mir, mpe lipapu
mosusu ya sheribe ya mibale etutaki mir mosusu ; mpe mapapu na bango
mibale mosusu etutanaki na kati-kati ya Esika-Oyo-Eleki-Bule.
28 Salomo abambaki basheribe yango wolo.
29 Atobolaki na bamir oyo ezingelaki Tempelo, ezala na kati to na
libanda, bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya
kofungwama.

30 Abambaki lisusu wolo na se ya Tempelo, ezala na kati to na libanda
ya Esika-Oyo-Eleki-Bule.
31 Salomo asalaki na mabaya ya banzete ya olive, na ekotelo ya Esika-
Oyo-Eleki-Bule, ekuke moko ya bizipelo mibale : monene ya kadre ya
mabaya ya ekuke ezwaki ndambo moko kati na bandambo mitano ya
mokuse ya mir.
32 Atobolaki bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo
ya kofungwama na bizipelo nyonso mibale oyo basalaki na mabaya ya
banzete ya olive ; abambaki wolo oyo balekisa na moto na bililingi ya
basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama.
33 Asalaki mpe ndenge moko mpo na ekotelo ya eteni ya Tempelo, oyo
eleki monene : kadre na mabaya ya banzete ya olive, bizipelo mibale na
mabaya ya banzete ya sipele. Monene na yango ezwaki ndambo moko
kati na bandambo minei ya mokuse ya mir.
34 Asalaki lisusu na mabaya ya sipele bizipelo mibale ; ezipelo ya liboso
ezalaki na biteni ya mabaya mibale oyo ebalukaka, mpe ezipelo ya mibale
ezalaki na barido mibale oyo ebalukaka.
35 Atobolaki likolo na yango bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila
mpe ya bafololo ya kofungwama ; mpe abambaki yango wolo na kolanda
bandelo ya bililingi yango.
36 Salomo azingelaki lopango ya kati na mir oyo batonga na milongo
misato ya mabanga bakata mpe bamatisa moko likolo ya mosusu, mpe na
molongo moko ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo.
37 Moboko ya Tempelo ya Yawe etiamaki na mobu ya minei, na sanza ya
Zivi.
38 Basilisaki kotonga Tempelo ya Yawe elongo na biteni na yango nyonso
na sanza ya Buli oyo ezali sanza ya mwambe, na mobu ya zomi na moko.
Salomo asalaki mibu sambo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe.

7

Salomo atongi ndako ya mokonzi

1 Salomo atongaki lisusu ndako na ye ya bokonzi ; asalaki mibu zomi na
misato mpo na kosilisa kotonga yango.

2 Atongaki mpe ndako oyo bazalaki kobenga « Ndako ya Zamba ya
Libani. » Ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi, bametele pene
tuku mibale na mitano na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na
bosanda. Ezalaki na milongo minei ya makonzi ya banzete ya sedele ; mpe
na likolo ya makonzi yango, ezalaki na mabaya minene ya sedele mpo na
kosimba motondo.
3 Bongo, na likolo ya mabaya ya sedele yango oyo esimbaki motondo,
ezalaki na milongo misato ya mabaya mosusu ya sedele na likolo ya
makonzi : molongo moko na moko ezalaki na mabaya ya sedele zomi na
mitano. Na kosangisa, mabaya yango ezalaki tuku minei na mitano.
4 Maninisa na yango ezalaki na mipanzi nyonso ya ndako mpe ezalaki
etalana yango na yango, na ba-etaje nyonso misato.
5 Bikuke na yango nyonso ezalaki ndenge moko na molayi mpe na
mokuse, mpe ezalaki etalana na ba-etaje nyonso misato.
6 Salomo atongaki lisusu na makonzi, ndako moke ya kokotela ya
bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi
na mitano na mokuse, mpe ezalaki na motondo likolo ya makonzi.
7 Atongaki lisusu ndako ya kiti ya bokonzi epai wapi azalaki kosambisa
bato. Alatisaki yango mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo.
8 Ndako na ye ya kovanda ezalaki kati na lopango mosusu, na sima
ya ndako moke ya kokotela ; mpe batongaki yango ndenge moko kaka
na ndako ya kiti ya bokonzi. Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon,
mokonzi ya Ejipito, mpe atongiselaki ye ndako oyo ekokana na ndako ya
kiti ya bokonzi.
9 Batongaki bandako oyo nyonso na mabanga bakata kitoko mpe
babongisa na si na bangambo nyonso mibale. Basalelaki yango kobanda
na miboko kino na mitondo, mpe na libanda, mpo na bamir ya lopango
ya monene.
10 Basalelaki mabanga minene ya talo mpo na kotonga miboko oyo
ezalaki na molayi ya bametele pene minei to mitano.
11 Na likolo ya miboko yango, batiaki mabanga oyo bakata mpe mabaya
minene ya sedele mpo na kosimba motondo.
12 Salomo azingelaki lopango monene na mir ya milongo misato ya
mabanga bakata mpe na molongo moko ya mabaya minene ya sedele,
ndenge ezalaki mpo na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe mpe mpo na
ndako moke ya kokotela.

Bisalelo ya bronze kati na Tempelo

Makonzi ya bronze
(2Ma 2.10-13)

13 Mokonzi Salomo atindaki bato na mboka Tiri kobenga mosali moko
na kombo Irami
14 oyo tata na ye azalaki moto ya Tiri ; mpe mama na ye, moto ya libota
ya Nefitali, azalaki mwasi akufisa mobali. Irami ayebaki kosalela bronze.
Bongo lokola azalaki na bwanya, mayele mpe boyebi mingi, azalaki kosala
lolenge nyonso ya biloko ya bronze. Boye, ayaki epai ya mokonzi Salomo
mpe asalelaki ye misala nyonso oyo asengaki ye.
(2Ma 3.15-17)
15 Irami asalaki makonzi nyonso mibale ya bronze : likonzi moko na
moko ezalaki na bametele pene libwa na molayi, mpe bametele pene
motoba na monene.

16 Asalaki lisusu na bronze banyangwisa na moto mito ya makonzi mpo
na kotia yango na songe : moto moko na moko ya likonzi ezalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda.
17 Batiaki na mito ya makonzi yango bililingi ya basinga oyo basala
lokola monyama mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni. Na
moto ya likonzi moko na moko, ezalaki na bililingi sambo.
18 Irami atiaki milongo mibale ya bililingi ya bambuma ya grenade
zingazinga ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na kokomisa mito
ya makonzi yango kitoko.
19 Mito ya makonzi ya ndako moke ya kokotela ezalaki ya bametele pene
mibale na bosanda, mpe batiaki na likolo na yango bililingi ya fololo ya
lisi.
20 Bazingelaki moto ya likonzi moko na moko na bililingi ya bambuma
ya grenade nkama mibale oyo ezalaki likolo ya bililingi ya basinga oyo
basala lokola ya monyama.
21 Irami atongaki makonzi nyonso mibale liboso ya ndako moke ya
kokotela na Tempelo ; abengaki likonzi oyo ezalaki na ngambo ya loboko
ya mobali Yakini, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi, Boazi.
22 Likolo ya likonzi moko na moko, atiaki bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki
ndenge wana nde asilisaki mosala ya kotelemisa makonzi.

Nzungu ya monene ya bronze
(2Ma 4.2-5)

23 Irami asalaki nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki na lolenge ya
libungutulu : monene na yango ezalaki na bametele pene mitano, mpe
bosanda na yango, bametele mibale na basantimetele tuku mitano ; mpe
zingazinga na yango, bametele pene zomi na mitano.
24 Na se ya monoko ya nzungu yango ya monene, na pembeni na
yango nyonso, ezalaki na milongo mibale ya bililingi ya bakolokente oyo
banyangwisaki mpe babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko
kaka moko ; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele
moko.
25 Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya bangombe zomi na
mibale : misato etalaki na ngambo ya nor ; misato, na ngambo ya weste ;
misato, na ngambo ya sude, mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima
na bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya kati.
26 Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe.
Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo
batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene
nkoto tuku minei.

Bashario ya bronze

27 Irami asalaki lisusu bivandelo zomi ya bronze : evandelo moko na
moko ezalaki na bametele pene mibale na molayi, bametele pene mibale
na mokuse, metele moko na basantimetele tuku mitano na bosanda.
28 Tala ndenge basalaki bivandelo yango : bakangisaki bitando ya
bronze mpe balekisaki bibende mosusu ya bronze mpo na kosimba yango.
29 Irami asalaki bililingi ya nkosi, ya bangombe mpe ya basheribe,
mpe abambaki yango likolo ya bitando mpe likolo ya bibende mosusu ya
bronze. Ezalaki na bililingi ya singa ya bafololo na se mpe na likolo ya
bangombe mpe ya bankosi.
30 Shario moko na moko ezalaki na bapine minei ya bronze mpe na
bibende ya bronze mpo na kosimba bapine.

31 Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na lidusu evimba, na
lolenge ya libungutulu ; bongo eteni na yango oyo ezalaki ya kovimba
ezalaki na basantimetele pene tuku mitano na bosanda mpe basantimetele
pene tuku sambo na mitano na monene ; mpe nzungu ya monene
evandaki na lidusu yango. Irami abambaki bililingi na lidusu yango.
Molayi mpe mokuse ya evandelo yango ezalaki ndenge moko, ezalaki na
lolenge ya libungutulu te.
32 Bapine nyonso minei ezalaki na se ya evandelo, mpe bakangisaki
bibende oyo esimbaki bapine yango na mipanzi. Pine moko na moko
ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano na monene.
33 Basalaki bapine yango lokola bapine ya shareti : bibende oyo esimbaki
bapine, bajante, mabende ya mike oyo ezalaka na kati ya pine mpe oyo
esungaka pine mpo na kobaluka, nyonso ezalaki ya bronze banyangwisa
na moto.
34 Mabende nyonso minei oyo ezalaki lokola makolo ezalaki na basonge
nyonso minei mpe ekanganaki na evandelo.
35 Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na elilingi ya motole
ya basantimetele pene tuku mibale na mitano na monene ; mpe elilingi
yango ezalaki zingazinga ya lidusu, na eteni oyo ezalaki ya kovimba. Na
likolo ya evandelo, bibende oyo balekisaki na bangambo ekanganaki na
evandelo mpo na kolendisa evandelo yango.
36 Na likolo ya bibende yango, babambaki bililingi ya basheribe, ya
bankosi mpe ya mandalala ; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga
elingama-lingama lokola basheni.
37 Asalaki ndenge moko mpo na bivandelo nyonso zomi : asalaki nyonso
na bronze banyangwisa na moto, mpe ezalaki lolenge moko.

38 Irami asalaki lisusu basani zomi ya minene ya bronze ; moko na
moko ezalaki na bametele pene mibale na monene mpe ezalaki likolo ya
evandelo moko kati na bivandelo zomi. Mpe bakokaki kotia balitele pene
nkoto moko kati sani moko na moko.
39 Atiaki bivandelo mitano elongo na basani na yango na ngambo ya
loboko ya mobali ya Tempelo, mpe mitano mosusu na ngambo ya loboko
ya mwasi. Nzungu ya monene ya bronze etiamaki na ngambo ya loboko
ya mobali ya Tempelo, pene na songe ya sude-este.
(2Ma 4.11)

40 Irami asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na
kosopela makila.
(2Ma 4.7–5.1)

Irami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi Salomo atindaki ye kosala
mpo na Tempelo ya Yawe :
41 makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya makonzi
nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo basala lokola monyama
mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango,
42 bililingi ya bambuma nkama minei ya grenade ekangana na maboke
ya bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama : milongo mibale ya
bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo basala
lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi ;
43 bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene oyo batiaki na likolo ya
bivandelo,
44 nzungu ya monene ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na
mibale oyo ezalaki komema nzungu ya monene,

45 basani mpo na kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela
makila. Irami asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na
Tempelo ya Yawe ; asalaki yango na bronze oyo bapetola na moto.
46 Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango kati na mabele, na etando
ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tsaritani.
47 Bongo Salomo atiaki biloko oyo nyonso kati na Tempelo ya Yawe ; kasi
mpo ete elekaki ebele, bakokaki te koyeba kilo ya bronze oyo basalelaki.

Biloko ya wolo
(2Ma 4.19-22)

48 Salomo asalaki lisusu na wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati na
Tempelo ya Yawe : etumbelo ; mesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia
mapa liboso ya Yawe ;
49 bitelemiselo ya minda elongo na minda na yango, oyo basala na wolo
ya peto, mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo
ya loboko ya mwasi, liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, bafololo na yango mpe
biloko ya wolo ya kozwela makala na moto,
50 basani ya minene, bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni,
bambabola ya wolo ya peto, elongo na bikangelo ya wolo mpo na bikuke
ya kati ya Tempelo, Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpe mpo na bikuke ya esika oyo
bato nyonso bavandaka, na ekotelo ya Tempelo.
51 Tango Salomo asilisaki misala nyonso ya kotonga Tempelo ya Yawe,
amemaki biloko oyo Davidi, tata na ye, abulisaki : palata, wolo mpe
bisalelo ; atiaki yango kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.

8

Libulisi ya Tempelo
(2Ma 5.2–6.11)

1 Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya mabota ya
Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya mabota ya bato ya Isalaele
mpo na komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na Siona, engumba
ya Davidi.
2 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi Salomo, na feti
monene, na sanza ya Etanimi oyo ezali sanza ya sambo.
3 Tango bakambi nyonso ya Isalaele bakomaki, Banganga-Nzambe
batombolaki Sanduku.
4 Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku ya Yawe, Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule oyo ezalaki kati na yango.
5 Mokonzi Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai
na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe
oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na yango, pamba te
ezalaki ebele penza.
6 Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na
yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya
basheribe.
7 Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika
oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela
yango.
8 Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki
komonana wuta na Esika ya bule oyo ezali liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule,
kasi ezalaki komonana te wuta na libanda. Etikala wana kino na mokolo
ya lelo.

9 Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando
mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki
boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito.
10 Na tango Banganga-Nzambe babimaki na Esika-Oyo-Eleki-Bule, lipata
ezipaki Tempelo ya Yawe ;
11 mpe Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na yango
mpo na kosala mosala na bango mpo na lipata, pamba te nkembo na Yawe
etondisaki Tempelo na Ye.

Libondeli mpo na kobulisa Tempelo

12 Bongo, Salomo alobaki :
— Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya molili !
13 Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo
na libela.
14 Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele.
Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema.
15 Alobaki :
— Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, akumisama ; Ye oyo, na monoko
na Ye moko, alobaki na Davidi, tata na ngai, mpe akokisi, na loboko na
Ye moko, makambo oyo alakaki :
16 « Wuta mokolo oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito,
naponaki engumba moko te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete
batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala ; kasi naponaki
Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele ! »
17 Tata na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo
na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
18 Kasi Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai : « Osali malamu lokola
ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai.
19 Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango ; ezali nde mwana
na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo moko, moto akotonga
Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. »
20 Yawe akokisi elaka na Ye. Nakitani na Davidi, tata na ngai, navandi
na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe alobaki, mpe natongi
Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
21 Nabongisi kuna esika mpo na Sanduku ya Boyokani ya Yawe,
boyokani oyo asalaki elongo na batata na biso tango abimisaki bango na
mokili ya Ejipito.

Libondeli ya Salomo
(2Ma 6.12-40)

22 Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe ; mpe na miso ya
lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo
23 mpe asambelaki :
« Yawe, Nzambe ya Isalaele, ezali na nzambe moko te oyo akokani na
Yo, ezala kuna na likolo to awa na se ! Obatelaka boyokani mpe bolingo
na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na
motema na bango mobimba.
24 Solo, okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali
na Yo ; makambo oyo olobaki na monoko na Yo, okokisi yango na nguya
ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo.
25 Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu
oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na
ye : ‹ Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele,

na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. ›

26 Sik’oyo, oh Nzambe ya Isalaele, nabondeli Yo, tika ete elaka yango
oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, ekokisama !

27 Kasi, boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili ? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo natongi !

28 Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na
ngai, mowumbu na Yo ! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na
Yo azali kotombola epai na Yo na mokolo ya lelo.

29 Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo
na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki na tina na yango : ‹ Kombo na
Ngai ekozala awa. › Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola
na esika oyo.

30 Okoyoka libondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele,
bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo ! Tika ete oyoka
biso wuta na Likolo, evandelo na Yo ; yoka mpe limbisa !

31 Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi ye na
makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo
na Yo kati na Tempelo oyo,

32 yoka wuta na Likolo ; sala mpe kata makambo kati na bawumbu
na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye ngambo
ya mabe na ye, kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya
sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye.

33 Tango banguna bakolonga bato na Yo, Isalaele, mpo ete basali
lisumu liboso na Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo,
basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo
oyo,

34 yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe
zongisa bango na mabele oyo opesaki batata na bango.

35 Tango likolo ekokangama mpe mvula ekozala lisusu te mpo ete
basali masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya
esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba
te osili koyokisa bango soni,

36 yoka bango wuta na likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo
mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango nzela malamu
oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo
opesaki lokola libula epai ya bato na Yo.

37 Tango nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to
kopola ya bambuma to mabanki to mankoko ekokota kati na mokili,
tango banguna bakozingela bato na Yo kati na mokili na bango, na
bikuke ya bingumba na bango ; tango pasi to bokono ya lolenge nyonso
ekokweyela bango,

38 soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema
na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko
na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo,

39 yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, sala mpe zongisela
moto na moto kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema ya moto
moko na moko. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato.

40 Sala bongo mpo ete bana ya Isalaele batosa Yo mikolo nyonso oyo
bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na biso.

41 Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya
Isalaele, bato na Yo : wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo
na Yo,
42 pamba te bakoyoka sango ya Kombo monene na Yo, ya loboko na Yo
ya nguya mpe esembolama ; soki ayei mpe asambeli na kotala na ngambo
ya Tempelo oyo,
43 yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo
akosenga Yo, mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo,
batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi
ebulisami nde mpo na Kombo na Yo.
44 Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na nzela
oyo okolakisa bango, soki basambeli Yawe na kotala na ngambo ya
engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo
na Kombo na Yo,
45 yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa
bango.
46 Tango bana ya Isalaele bakosala masumu liboso na Yo, pamba te
moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi
bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu, na
mokili ya banguna, ezala ya mosika to ya pene,
47 mpe soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema,
babondeli Yo kati na mokili ya bato oyo bamemaki bango na bowumbu
mpe balobi : ‹ Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo
mabe ; ›
48 soki, wuta na mokili ya banguna na bango epai wapi bamemaki
bango lokola bawumbu, basengi Yo bolimbisi na mitema mpe na milimo
na bango mobimba ; soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya mokili
na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo ya engumba
oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya
Kombo na Yo ;
49 yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo ; yoka losambo mpe mabondeli
na bango, longisa bosembo na bango,
50 limbisa bato na Yo na masumu mpe mabe nyonso oyo basalaki liboso
na Yo mpe sala ete banguna na bango bayokela bango mawa.
51 Pamba te bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na
bowumbu wuta na Ejipito, wuta kati na libulu ya moto makasi oyo
banyangwiselaka bibende.
52 Tika ete miso na Yo efungwama wana mowumbu na Yo mpe Isalaele,
bato na Yo, bakobondela Yo ; yoka bango tango nyonso oyo bakotombola
mingongo epai na Yo.
53 Pamba te, Nkolo Yawe, Yo moko nde oponaki bango kati na mabota
nyonso ya mokili mpe otiaki bango pembeni, mpo ete bazala libula na Yo
ndenge olobaki na mowumbu na Yo, Moyize, tango obimisaki batata na
biso na Ejipito. »

54 Tango Salomo asilisaki kosambela mpe kobondela Yawe, atelemaki
liboso ya etumbelo ya Yawe epai wapi afukamaki mpe atombolaki maboko
na ye na likolo.
55 Wana atelemaki, apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele na mon-
gongo makasi mpe alobaki :
56 « Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo apesi kimia na Isalaele, bato na
Ye, ndenge alobaki. Kati na maloba na Ye ya kitoko, oyo alobaki na nzela
ya Moyize, mowumbu na Ye, moko te ezangi kokokisama.

57 Tika ete Yawe, Nzambe na biso, azala elongo na biso ndenge azalaki
elongo na batata na biso ; atika biso te mpe abwaka biso te ;
58 kasi abongola mitema na biso epai na Ye mpo ete tokoka kotambola
na nzela na Ye, kobatela mibeko na Ye, malako na Ye mpe mitindo na Ye
oyo apesaki na batata na biso.
59 Tika ete mabondeli na ngai oyo nawuti kotombola epai na Yawe,
Nzambe na biso, ezala liboso na Ye butu mpe moyi ; mpe tika ete alongisa
mowumbu na Ye mpe Isalaele, bato na Ye, ndenge bosenga na bango ya
mokolo na mokolo ezali ;
60 mpo ete bato nyonso kati na mokili bayeba solo ete Yawe azali
Nzambe, mosusu lokola Ye azali te.
61 Tika ete mitema na bino ezala sembo epai na Yawe, Nzambe na
biso, mpo ete botambola kolanda mibeko na Ye mpe bobatela malako na
Ye ndenge bosali yango na mokolo ya lelo. »

(2Ma 7.4-10)

62 Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki bambeka liboso ya
Yawe.
63 Salomo abonzaki lokola mbeka ya boyokani bangombe nkoto tuku
mibale na mibale mpe bampate nkoto nkama moko na tuku mibale.
Ezalaki ndenge wana nde mokonzi mpe bato nyonso ya Isalaele babulisaki
Tempelo ya Yawe.
64 Na mokolo yango, mokonzi abulisaki lopango ya kati oyo ezalaki liboso
ya Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana mbeka ya kotumba, makabo ya
gato mpe mafuta ya bambeka ya boyokani ; pamba te etumbelo ya bronze
oyo ezalaki liboso ya Yawe elekaki moke mpo na koyamba bambeka ya
kotumba, makabo ya gato mpe mafuta ya bambeka ya boyokani.
65 Na tango wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba basalaki feti
monene ; mpe lisanga monene ya bato oyo bawutaki na Lebo-Amati kino
na moluka ya Ejipito batelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mikolo
sambo mpe mikolo sambo mosusu, elingi koloba mikolo zomi na minei.
66 Na mokolo ya mwambe, Salomo azongisaki bato. Bongo bato
bapambolaki ye mpe bazongaki na bandako na bango ya kapo na esengo
mpe na nsayi na mitema mpo na bolamu nyonso oyo Yawe asalelaki
Davidi, mowumbu na Ye, mpe Isalaele, bato na Ye.

9

Yawe amimonisi epai ya Salomo
(2Ma 7.11-12)

1 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi
mpe kosala nyonso oyo azalaki na yango posa,
2 Yawe abimelaki Salomo na mbala ya mibale, ndenge kaka abimelaki
ye na mbala ya liboso, na Gabaoni.
3 Yawe alobaki na ye :
« Nayoki losambo mpe libondeli na yo, oyo osali liboso na Ngai ;
nabulisi Tempelo oyo otongi mpo ete natia Kombo na Ngai kati na yango
mpo na libela. Miso mpe motema na Ngai ekobanda kozala kuna tango
nyonso.
4 Mpo na yo, soki okotambola liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na
yo, atambolaki na motema malamu mpe na motema ya sembo ; soki
okosala nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na
Ngai,

5 nakolendisa mpo na libela kiti na yo ya bokonzi kati na Isalaele,
ndenge nalobaki yango epai ya Davidi, tata na yo : ‹ Okotikalaka kozanga
te moto oyo akokitana na kiti ya bokonzi ya Isalaele. ›
6 Kasi soki yo mpe bana na yo ya mibali bopengwi mosika na Ngai ;
soki botosi te mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na bino ;
soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango,
7 nakolongola Isalaele kati na mabele oyo napesaki ye, nakobwaka
mosika ya elongi na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai,
mpe Isalaele akokoma eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso.
8 Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo
bakoleka pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba : ‹ Mpo na nini
Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo ? ›
9 Bakoyanola : ‹ Ezali mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata
na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe
mosusu, bafukamelaki mpe basalelaki yango ; yango wana Yawe ayeisi
likolo na bango pasi oyo nyonso. › »

Misala mosusu ya Salomo (2Ma 8.1-18)

10 Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko,
11 akabelaki Irami, mokonzi ya Tiri, bingumba tuku mibale kati na Galile,
pamba te Irami asungaki Salomo na nyonso oyo azalaki na yango na
bosenga : mabaya ya sedele, ya sipele mpe wolo.
12 Irami abimaki wuta na Tiri, mokili na ye, mpo na kotala bingumba
oyo Salomo akabelaki ye, kasi asepelaki na yango te.
13 Alobaki : « Ndeko na ngai, bingumba nini oyo opesi ngai ? »

Yango wana abengaki bingumba yango mokili ya Kabuli*, kombo oyo
etikala kino lelo.
14 Nzokande, Irami apesaki Salomo bakilo nkoto misato na nkama
mitano ya wolo.
15 Salomo asalisaki bana ya Isalaele misala makasi mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe, ndako na ye moko, Milo, mir ya Yelusalemi, Atsori,
Megido mpe Gezeri.
16 Faraon, mokonzi ya Ejipito, amataki na Gezeri, abotolaki yango na
maboko ya bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna, abomaki bango,
atumbaki engumba yango na moto mpe akabaki yango epai ya mwana na
ye ya mwasi oyo akomaki mwasi ya Salomo.
17 Yango wana Salomo atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-
Oroni ya se,
18 Baalati mpe Tamari kati na esobe ya mokili,
19 bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba
epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki
lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, kati na Libani
mpe kati na mokili nyonso oyo azalaki kokamba.
20 Batikali nyonso kati na bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya
Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te,
21 ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele
babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi ya bawumbu,
kino na mokolo ya lelo.

* **9:13** Mokili ya Kabuli elingi koloba : mokili ezanga tina.

22 Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala
misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakalaka na ye
ya lokumu, bakalaka na ye, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar
na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar.
23 Tala motango ya bakalaka ya lokumu oyo batindamaki mpo na
kokamba bato oyo bazalaki kosala misala ya Salomo : bakalaka nkama
mitano na tuku mitano.
24 Sima na mwana mwasi ya Faraon kolongwa na engumba ya Davidi
mpo na kokende na ndako oyo Salomo atongelaki ye, Salomo atongaki
Milo.
25 Mbala misato kati na mobu, Salomo azalaki kobonza bambeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo oyo atongaki
mpo na Yawe ; azalaki mpe kotumba malasi ya ansa na likolo ya etumbelo
oyo ezalaki liboso ya Yawe. Ezalaki bongo nde misala ezalaki kokokisama
kati na Tempelo ya Yawe.
26 Mokonzi Salomo asalisaki masuwa ebele na engumba Etsioni-Geberi
oyo ezali pene ya Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo, kati na
mokili ya Edomi.
27 Irami atindaki na masuwa yango basali na ye, bato oyo bayebaki
kotambolisa malamu masuwa kati na ebale monene ; bazalaki elongo na
basali ya Salomo.
28 Bakendeki na Ofiri epai wapi bazwaki bakilo nkoto zomi na mibale
ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

10

Mwasi mokonzi ya Saba mpe Salomo
(2Ma 9.1-12)

1 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu oyo Kombo
ya Yawe epesaki Salomo, ayaki mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya
makasi ;
2 ayaki na Yelusalemi elongo na bato ebele mpe bashamo oyo ememaki
biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo ebele mpe mabanga ya
talo. Tango akomaki epai ya Salomo, ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na
yango kati na motema.
3 Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso, ezalaki ata na
motuna moko te oyo mokonzi alongaki te kopesa eyano.
4 Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya nyonso ya Salomo,
ndako oyo atongaki,
5 bilei oyo azalaki kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe
elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe bambeka ya
kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi
ya Saba akamwaki makasi
6 mpe alobaki na mokonzi : « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili
na ngai na tina na misala na yo mpe na bwanya na yo ezali ya solo.
7 Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na tina na yango kino
tango ngai moko nayei mpe namoni yango na miso na ngai moko.
Nzokande, kolanda oyo ngai namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te
na tina na bwanya yango ezali penza kati-kati ! Solo, bwanya mpe bozwi
na yo eleki sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo.
8 Esengo na bato na yo, esengo na basali na yo, ba-oyo batelemaka tango
nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na bwanya !

9 Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama ; Ye oyo asepelaki na yo
mpe atiaki yo na kiti ya bokonzi ya Isalaele ! Ezali mpo ete Nzambe na
yo alingaka Isalaele mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi mpo ete
osala na bosolo mpe na bosembo. »
10 Mwasi mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto misato
na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya solo kitoko mpe mabanga
ya talo. Batikala lisusu te komema biloko ebele ya solo kitoko lokola oyo
mwasi mokonzi ya Saba amemelaki mokonzi Salomo.
11 Masuwa ya Irami oyo ememaki wolo wuta na Ofiri ememaki mpe
mabaya ebele ya santale mpe mabanga ya talo.
12 Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya
Yawe mpe ya ndako ya mokonzi ; asalaki na yango mpe mandanda mpe
makembe. Mabaya ya santale etikala lisusu koya te, mpe batikala lisusu
komona yango te kino na mokolo ya lelo.
13 Na ngambo na ye, mokonzi Salomo mpe apesaki na mwasi mokonzi ya
Saba biloko nyonso oyo azalaki na yango posa mpe oyo asengaki ; apesaki
ye lisusu bakado oyo kaka mokonzi lokola Salomo akokaki kopesa. Sima
na yango, mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye, na
mokili na ye.

Bomengo ya Salomo
(2Ma 1.14-17; 9.13-28)

14 Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku
mibale,
15 mbongo ya mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko
oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mbongo ya mpako ya bateki
biloko ya ndenge na ndenge, mbongo ya mpako oyo bakonzi nyonso ya
Arabi bazalaki kofuta, mpe oyo bayangeli ya bituka bazalaki kokongola
kati na mokili ya Isalaele.
16 Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene nkama
mibale : nguba moko na moko esengaki bakilo motoba ya wolo.
17 Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike nkama misato : nguba
moko na moko ya moke esengaki kilo moko na bagrame nkama mitano
ya wolo. Mokonzi atiaki yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga
« ndako ya zamba ya Libani. »
18 Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi
mpe abambaki yango wolo ya peto.
19 Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba mpe
songe ya mokongo na yango ezalaki lokola libungutulu. Na bangambo
nyonso mibale, ezalaki na bisika ya kotia maboko mpe bikeko mibale ya
nkosi na pembeni ya bisika ya kotia maboko.
20 Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba
ya ematelo : enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko
na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana
etikala nanu kosalema te.
21 Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo ya peto, mpe
biloko nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Eloko
moko te ezalaki ya palata, pamba te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi,
palata ezalaki na motuya ata te.
22 Mpe mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kosala mombongo
na ebale monene elongo na bamasuwa ya Irami. Sima na mibu
nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga longwa na Tarsisi mpe ezalaki
komema wolo, palata, pembe ya nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo
babengaka « paoni. »

23 Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na bozwi mpe na
bwanya.
24 Mokili mobimba ezalaki koluka kokutana na Salomo mpo na koyoka
bwanya oyo Nzambe atiaki kati na motema na ye.
25 Kati na bato oyo bazalaki kokende kotala Salomo, moko na moko
azalaki komemela ye lokola kado : biloko ya palata, biloko ya wolo,
bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, bampunda mpe
bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso.
26 Salomo asangisaki bashar mpe basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda : azalaki na bashar nkoto moko na nkama minei, mpe basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. Abombaki
bango kati na bingumba epai wapi babombaka bashar, mpe na Yelusalemi
epai wapi mokonzi azalaki kovanda.
27 Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele na Yelusalemi lokola ma-
banga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori
oyo ezali kati na mokili ya lubwaku.
28 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na engumba
Kue. Bato ya mombongo ya mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna
na engumba Kue.
29 Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya mbongo ya
bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda moko na motuya ya
mbongo ya bibende, nkama moko na tuku mitano ; bazalaki mpe kosomba
yango mpo na bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.

11

Basi ya Salomo
(2Ma 11.18–12.1)
1 Mokonzi Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon ; kasi pembeni na
ye, abalaki basi mosusu ebele ya bikolo ya bapaya : basi ya Moabi, ya
Amoni, ya Edomi, ya Sidoni mpe ya Iti.
2 Basi yango bawutaki na bikolo oyo, na tina na bango, Yawe alobaki na
bana ya Isalaele : « Bosengeli te kobalana na bango, noki te bakopengwisa
bino mpe bakotindika mitema na bino na kosambela banzambe na
bango. » Nzokande, Salomo akangamaki na basi ya bikolo ya bapaya na
bolingo makasi.
3 Azalaki na basi nkama sambo oyo bazalaki bana ya bakonzi, mpe
bamakangu nkama misato. Boye, basi na ye nyonso bapengwisaki ye.
4 Tango Salomo akomaki mobange, basi na ye batindikaki motema na ye
na kogumbamela banzambe mosusu ; mpe atikaki kolinga Yawe, Nzambe
na ye, na motema na ye mobimba ndenge ezalaki motema ya Davidi, tata
na ye.
5 Salomo akomaki kosambela ekeko ya Asitarite, nzambe mwasi ya bato
ya Sidoni ; Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni.
6 Boye, Salomo asalaki penza makambo mabe na miso ya Yawe mpe
atambolaki na boyengebene te liboso ya Yawe ndenge Davidi, tata na ye,
atambolaki.
7 Na ngomba oyo etalani na Yelusalemi, Salomo atongaki esambelo ya
likolo ya ngomba mpo na Kemoshi, nzambe ya mbindo ya Moabi ; mpe
mpo na Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni.
8 Asalaki mpe bongo mpo na banzambe ya basi na ye nyonso ya bikolo
ya bapaya mpo ete batumbelaka yango malasi mpe babonzelaka yango
mbeka.

9 Yawe atombokelaki Salomo mpo ete motema na ye epengwaki mosika
na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo amimonisaki epai na ye mbala mibale.
10 Nzokande, Yawe apekisaki Salomo kosambela banzambe mosusu ;
kasi Salomo atosaki te mitindo ya Yawe.
11 Boye, Yawe alobaki na Salomo : « Lokola oponi kotambola bongo mpe
obateli te boyokani na Ngai mpe mitindo oyo napesaki yo, nakobotola yo
bokonzi mpe nakopesa yango na moko kati na basali na yo.
12 Nzokande, mpo na Davidi, tata na yo, nakosala yango te na tango oyo
ozali nanu na bomoi ; nakobotola yango nde na maboko ya mwana na yo
ya mobali.
13 Kasi nakobotola ye bokonzi nyonso te ; nakotikela ye etuka moko mpo
na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na Yelusalemi, engumba oyo
napona. »

Banguna ya Salomo

14 Yawe abimisaki monguna moko mpo na kobundisa Salomo : Adadi,
moto ya Edomi, mwana kati na libota ya bokonzi ya Edomi.
15 Na kala, na tango oyo Davidi abundisaki mokili ya Edomi, Joabi
mokonzi ya mampinga, oyo akendeki mpo na kokunda bibembe, abomaki
mibali nyonso ya Edomi.
16 Joabi mpe bato nyonso ya Isalaele batikalaki kuna basanza motoba
kino tango basilisaki koboma mibali nyonso ya Edomi.
17 Kasi Adadi oyo azalaki nanu elenge na tango wana akimaki na Ejipito
elongo na ndambo ya bato ya Edomi oyo bazalaki basali ya tata na ye.
18 Balongwaki na Madiani mpe bakendeki na Parani. Wuta na Parani,
bazwaki bato mpe bakendeki elongo na bango na Ejipito epai ya Faraon,
mokonzi ya Ejipito. Faraon apesaki Adadi ndako, eteni ya mabele mpe
bilei.
19 Lokola Faraon asepelaki na Adadi mingi, abalisaki ye semeki na ye ya
mwasi, ndeko mwasi ya Takipenesi, mwasi ya mokonzi.
20 Ndeko mwasi ya Takipenesi abotelaki Adadi mwana moko ya mobali
mpe apesaki ye kombo « Genubati. » Takipenesi abokolaki ye kati na
ndako ya Faraon. Genubati avandaki kuna elongo na bana ya Faraon.
21 Wana Adadi azalaki na Ejipito, ayokaki ete Davidi mpe Joabi, mokonzi
ya mampinga, bakufi. Boye, Adadi alobaki na Faraon :
— Pesa ngai nzela ete nazonga na mokili na ngai.
22 Faraon atunaki ye :
— Ozangi eloko nini awa mpo ete oluka kozonga na mokili na yo ?
Adadi azongisaki :
— Eloko moko te. Kasi tika ngai ete nakende kaka.
23 Nzambe abimisaki monguna mosusu mpo na kobundisa Salomo ;
kombo na ye : Rezoni. Rezoni Azalaki mwana mobali ya Eliyada, oyo
akimaki nkolo na ye, Adadezeri, mokonzi ya Tsoba.
24 Rezoni asangisaki mibali pene na ye mpe akomaki mokambi ya
lisanga ya batomboki tango Davidi abomaki mampinga ya Tsoba. Bongo
batomboki bakendeki na Damasi epai wapi bavandaki mpe bakomaki
kokonza.
25 Rezoni azalaki monguna ya Isalaele na tango nyonso oyo Salomo
azalaki na bokonzi. Wana Adadi azalaki kotia Isalaele mobulu, Rezoni
akomaki mokonzi ya Siri mpe akomaki kokanela Isalaele.

Jeroboami atombokeli Salomo

26 Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, moto ya Efrayimi ya Tsereda,
moko kati na basali ya Salomo, atombokelaki mokonzi. Mama na ye
azalaki mwasi akufisa mobali, mpe kombo na ye : Tseruya.
27 Tala ndenge atombokelaki mokonzi : na tango oyo Salomo azalaki
kotonga Milo mpe kokanga madusu ya mir ya engumba ya Davidi, tata na
ye,
28 Jeroboami azalaki elenge mobali ya makasi mpe ya mpiko ; lokola
Salomo amonaki ndenge elenge mobali oyo azalaki kosala mosala na ye
malamu, atiaki ye motambolisi misala nyonso ya makasi mpo na libota ya
Jozefi.
29 Mokolo moko, wana Jeroboami azalaki kobima na Yelusalemi, Ayiya,
mosakoli ya Silo, akutanaki na ye na nzela mpe alataki kazaka ya sika.
Bazalaki kaka bango mibale na libanda ya mboka, kati na esobe.
30 Ayiya azwaki kazaka na ye ya sika oyo alataki, akataki yango na biteni
zomi na mibale
31 mpe alobaki na Jeroboami : « Kamata biteni zomi mpo na yo, pamba
te tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Nakobotola
bokonzi na maboko ya Salomo mpe nakopesa yo bikolo zomi.
32 Kasi mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na engumba
Yelusalemi oyo napona kati na mabota nyonso ya Isalaele, Salomo akozwa
kaka libota moko.
33 Nakosala bongo, pamba te basundolaki Ngai mpe bagumbamelaki
Asitarite, nzambe mwasi ya bato ya Sidoni ; Kemoshi, nzambe ya bato ya
Moabi ; mpe Moloki, nzambe ya bato ya Amoni, batambolaki te na banzela
na Ngai mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai, kobatela
malako mpe mibeko na Ngai, ndenge Davidi, tata ya Salomo, asalaki.
34 Kasi nakobotola te bokonzi nyonso na maboko ya Salomo, nakotika
ye nanu kokonza na mikolo nyonso oyo akozala na bomoi, mpo na Davidi,
mowumbu na Ngai, oyo naponaki mpe abatelaki mitindo mpe malako na
Ngai.
35 Kasi nakobotola bokonzi na maboko ya mwana na ye ya mobali mpe
nakopesa yo mabota zomi.
36 Nakopesa libota moko epai ya mwana na ye ya mobali mpo ete Davidi,
mowumbu na Ngai, azala tango nyonso na mokitani liboso na Ngai kati
na Yelusalemi, engumba oyo napona mpo na kotia Kombo na Ngai kati na
yango.
37 Kasi mpo na yo, Jeroboami, nakozwa yo, mpe okokonza nyonso oyo
motema na yo ekolinga mpe okozala mokonzi ya Isalaele.
38 Soki osali nyonso oyo Ngai nazali kotinda yo, soki otamboli na banzela
na Ngai mpe osali makambo ya sembo na miso na Ngai, na kobatelaka
mibeko mpe malako na Ngai ndenge Davidi, mowumbu na Ngai, asalaki,
wana nakozala na yo elongo, nakosala ete bokonzi kati na libota na yo
elendisama ndenge nasalaki epai ya Davidi, mpe nakopesa yo Isalaele.
39 Na bongo, nakoyokisa ndako ya Davidi soni, kasi mpo na libela te. › »
40 Salomo alukaki koboma Jeroboami, kasi Jeroboami akimaki na Ejipito
epai ya Shishaki, mokonzi ya Ejipito, avandaki kuna kino na kufa ya
Salomo.

Kufa ya Salomo
(2Ma 9.29-31)

41 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo, misala na ye nyonso
mpe bwanya na ye, ekomama kati na buku ya misala ya Salomo.
42 Salomo akonzaki Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi.

43 Sima na yango, Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye,
Roboami, akitanaki na ye na bokonzi.

Bokonzi ekabwani

12

Isalaele atombokeli Roboami
(2Ma 10.1–11.4)

1 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba ya Isalaele
esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi.
2 Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango yango
wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi
Salomo, azongaki wuta na Ejipito.
3 Boye, batindaki bato kobenga Jeroboami ; bongo ye elongo na lisanga
mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki na ye :
4 — Tata na yo anyokolaki biso makasi ; kasi sik'oyo, yo, lembisa
misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso ; bongo
biso, tokosalela yo.
5 Roboami azongisaki :
— Bokende epai na bino, bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola
likambo yango, bongo bozongela ngai.
Mpe bato bakendeki.
6 Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki elongo
na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi. Alobaki na bango :
— Toli nini bozali kopesa ngai lokola eyano ya kopesa epai ya bato
oyo ?
7 Bazongiselaki ye :
— Soki, na mokolo ya lelo, omikomisi mosali ya bato oyo, soki osaleli
bango mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala tango nyonso basali
na yo.
8 Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka bapesaki ye ; asengaki toli epai
ya bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye.
9 Atunaki bango :
— Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo
balobi na ngai : « Lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo
atia na mito na biso ? »
10 Bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye bazongisaki :
— Tala makambo oyo okoyebisa bato oyo balobi na yo : « Tata na
yo anyokolaki biso na misala makasi ; kasi yo, lembisela biso yango ! »
Yebisa bango : « Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na
monene ;
11 soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai, nakoyeisa
yango lisusu makasi koleka ; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu
ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. »
12 Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki
epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango : « Bozongela ngai
sima na mikolo misato. »
13 Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye,
ayanolaki bato na maloba mabe makasi ;
14 alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango : Soki tata na ngai
anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi

koleka ; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende.

15 Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Yawe nde asalaki bongo mpo na kokokisa liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo.

16 Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye : « Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi ? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi ! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo ! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo ! »

Boye, bana ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo.

17 Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda.

18 Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi misala makasi, kasi bana nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi.

19 Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo.

20 Tango bana nyonso ya Isalaele bayokaki ete Jeroboami azongi, batindaki bato kobenga ye ete aya na mayangani, mpe bakomisaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba. Kaka libota ya Yuda nde etikalaki kotosa bokonzi ya ndako ya Davidi.

21 Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki libota nyonso ya Yuda mpe libota ya Benjame, aponaki kati na bango bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe mpo na kobundisa ndako ya Isalaele mpe kozongisa bokonzi na maboko ya Roboami, mwana mobali ya Salomo.

22 Kasi Nzambe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe :

23 « Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda ; mpe bana nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ba-oyo batikali :

24 ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Bokende te kobundisa bandeko na bino, bato ya Isalaele ! Tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te Ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › »

Batosaki Liloba na Yawe mpe bazongaki na bandako na bango mpo na kotosa mitindo ya Yawe.

Lisumu ya Jeroboami

25 Jeroboami atongaki engumba Sishemi, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe avandaki kuna. Longwa na Sishemi, abimaki mpe akendeki kotonga Penueli.

26 Jeroboami amilobelaki : « Ndenge makambo ezali kotambola, bokonzi ekoki kozonga na ndako ya Davidi.

27 Soki bato oyo bamati na Yelusalemi mpo na kobonza mbeka na Tempelo ya Yawe, bakopesa lisusu mitema na bango epai ya nkolo na bango, Roboami, mokonzi ya Yuda. Bakoboma ngai mpe bakozonga epai ya mokonzi Roboami. »

28 Sima na ye koluka toli, mokonzi asalaki bikeko mibale ya bana ngombe ya wolo. Alobaki na bato :

— Oh Isalaele, bokeyi mpe mingi na Yelusalemi ! Botala banzambe na bino oyo babimisaki bino na Ejipito.

29 Jeroboami atiaki ekeko moko na Beteli mpe mosusu na Dani.

30 Bongo likambo oyo ememaki bato na lisumu, pamba te bamoko
bazalaki kokende kogumbamela ekeko oyo ezalaki na Beteli, mpe bamo-
susu bazalaki kokende mosika kino na Dani mpo na kogumbamela ekeko
mosusu.
31 Jeroboami atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe atiaki
banganga-nzambe oyo bazalaki ata te bato ya libota ya Levi.
32 Jeroboami akataki ete basalaka feti mibu nyonso na mokolo ya zomi
na mitano ya sanza ya mwambe ndenge basalaka na mokili ya Yuda, mpe
abonzaki mbeka na etumbelo. Asalaki ndenge wana na Beteli epai wapi
abonzaki mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya bana ngombe oyo asalaki,
mpe atiaki banganga-nzambe na bisambelo oyo abongisaki na likolo ya
bangomba.
33 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe, sanza oyo
aponaki na ndenge na ye moko, abonzaki mbeka na etumbelo oyo atongaki
na Beteli. Akataki ete basalaka feti mibu nyonso mpo na bana ya Isalaele
mpe amataki na etumbelo mpo na kotumba ansa.

13

Moto na Nzambe akei na Beteli

1 Moto moko na Nzambe alongwaki na Yuda mpe akendeki na Beteli,
kolanda etinda na Yawe, wana Jeroboami atelemaki pembeni ya etumbelo
mpo na kotumba ansa.
2 Kolanda etinda na Yawe, moto na Nzambe agangaki makasi mpo na
kolakela etumbelo mabe : « Etumbelo, etumbelo ! Tala liloba oyo Yawe
alobi : ‹ Mwana mobali moko akobotama na ndako ya Davidi, kombo na
ye ekozala Joziasi. Akotumba na likolo na yo lokola mbeka banganga-
nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba, oyo batumbaka ansa na
likolo na yo. Mpe na likolo na yo, etumbelo, bakotumba mikuwa ya
bato ! › »
3 Na mokolo wana kaka, moto na Nzambe apesaki elembo :
— Tala elembo oyo elakisi ete ezali Yawe nde alobi : Etumbelo
ekobukana mpe putulu oyo ezali likolo na yango ekopanzana.
4 Tango mokonzi Jeroboami ayokaki bilakeli mabe oyo moto na Nzambe
alobaki mpo na etumbelo ya Beteli, asembolaki loboko na ye wuta na
etumbelo mpe alobaki :
— Bokanga ye !
Kasi loboko oyo Jeroboami asembolaki epai ya moto na Nzambe
ekawukaki, mpe akokaki lisusu te kozongisa yango epai na ye.
5 Kaka na tango yango, etumbelo ebukanaki mpe putulu epanzanaki.
Ezalaki penza elembo oyo moto na Nzambe apesaki kolanda etinda na
Yawe.
6 Mokonzi alobaki na moto na Nzambe :
— Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpe sambela mpo na ngai ete loboko
na ngai ebonga.
Moto na Nzambe abondelaki Yawe, mpe loboko ya mokonzi ebongaki,
ezongaki ndenge ezalaki liboso.
7 Bongo mokonzi alobaki na moto na Nzambe :
— Tokende na ndako mpo ete ozwa eloko ya kolia mpe napesa yo
kado.
8 Kasi moto na Nzambe azongiselaki mokonzi :
— Ata soki opesi ngai kati-kati ya bozwi na yo, nakokende epai na yo
te, nakolia lipa te mpe nakomela ata litanga ya mayi te na esika oyo.

9 Pamba te Yawe apesaki ngai mitindo oyo : « Osengeli te kolia lipa,
komela mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. »
10 Boye, akendeki na nzela mosusu mpe azongaki te na nzela oyo ayelaki
na Beteli.
11 Nzokande, mosakoli moko ya mobange azalaki kovanda na Beteli ;
bana na ye ya mibali bayaki koyebisa ye makambo nyonso oyo moto na
Nzambe asalaki na Beteli, na mokolo wana, mpe oyo alobaki na mokonzi.
12 Tata na bango atunaki bango :
— Azongi na nzela nini ?
Bana na ye ya mibali balakisaki ye nzela oyo moto na Nzambe, oyo
awutaki na Yuda, azongelaki.
13 Bongo alobaki na bana na ye ya mibali :
— Bobongisela ngai ane.
Sima na bana na ye kobongisela ye ane, amataki likolo na yango,
14 alandaki moto na Nzambe mpe akutaki ye avandi na se ya nzete ya
Terebente. Atunaki ye :
— Ozali solo moto na Nzambe oyo awuti na Yuda ?
Moto na Nzambe azongisaki :
— Iyo, ezali nde ngai.
15 Mosakoli alobaki na ye :
— Yaka kolia mesa moko na ngai, na ndako na ngai.
16 Moto na Nzambe alobaki :
— Nakoki te kozonga to kotambola nzela moko na yo ; nakoki mpe te
kolia lipa to komela mayi elongo na yo na esika oyo,
17 pamba te Yawe alobaki na ngai : « Osengeli te kolia lipa, komela
mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. »
18 Mosakoli ya mobange azongisaki :
— Ngai mpe nazali mosakoli lokola yo. Anjelu moko ya Yawe alobaki
na ngai kolanda etinda na Yawe : « Zonga na ye nzela moko na ndako
na yo mpo ete alia lipa mpe amela mayi. »
Nzokande azalaki kokosa ye.
19 Boye, moto na Nzambe azongaki nzela moko na ye na Beteli, aliaki
mpe amelaki kati na ndako na ye.

Yawe abomi moto na Nzambe

20 Wana bavandaki na mesa, Yawe alobaki na mosakoli ya mobange, oyo
azongisaki moto na Nzambe,
21 mpe agangelaki moto na Nzambe oyo awutaki na Yuda :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Mpo ete otosi te Liloba na Yawe mpe
obateli te etinda oyo Yawe, Nzambe na yo, apesaki yo ;
22 mpo ete ozongi, olie lipa mpe omeli mayi na esika oyo napekisaki
yo kolia to komela, bakokunda ebembe na yo te kati na kunda ya batata
na yo. »
23 Tango moto na Nzambe asilisaki kolia mpe komela, mosakoli ya
mobange abongisaki ane ya moto na Nzambe oyo azongisaki sima,
24 mpe moto na Nzambe azongelaki nzela na ye. Wana azalaki kokende,
akutanaki na nkosi na nzela, mpe nkosi yango ebomaki ye. Ebembe na ye
etikalaki na nzela, nkosi mpe ane etelemaki pembeni ya ebembe na ye.
25 Bato oyo bazalaki koleka bamonaki ebembe elali na nzela mpe nkosi
etelemi pembeni na yango. Bakendeki kopesa sango kati na engumba epai
wapi mosakoli ya mobange azalaki kovanda.
26 Tango mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto na Nzambe sima,
na mobembo na ye, ayokaki sango yango, alobaki :

— Ezali solo moto na Nzambe oyo atosaki te mitindo ya Yawe. Yawe akabi ye epai ya nkosi oyo epasoli ye mpe ebomi ye kolandisama na liloba oyo Yawe ayebisaki ye.

27 Mosakoli ya mobange alobaki na bana na ye ya mibali :

— Bobongisela ngai ane !

Bana na ye ya mibali babongiselaki ye ane yango.

28 Abimaki mpe akutaki ebembe elali na nzela, ane mpe nkosi etelemi pembeni ya ebembe. Nkosi eliaki te ezala ebembe to ane.

29 Mosakoli ya mobange atombolaki ebembe ya moto na Nzambe, atiaki yango na likolo ya ane mpe amemaki yango na engumba na ye mpo na kosalela ye matanga mpe kokunda ye.

30 Atiaki ebembe kati na kunda na ye moko mpe ayembelaki ye nzembo oyo ya mawa :

— Ah, mawa, ndeko na ngai !

31 Sima na kokunda ye, alobaki na bana na ye ya mibali :

— Tango nakokufa, bokokunda ngai kati na lilita epai wapi bakundi moto na Nzambe ; bokotia mikuwa na ngai pembeni ya mikuwa na ye.

32 Pamba te liloba oyo asakolaki kolanda etinda na Yawe mpo na kolakela mabe, etumbelo ya Beteli mpe bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba kati na engumba Samari, ekokokisama solo.

33 Atako bongo, Jeroboami atikaki te banzela na ye ya mabe, akobaki kaka kotia bato ya mboka na ye lokola banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba ; abulisaki lokola nganga-nzambe ya esambelo ya likolo ya ngomba moto nyonso oyo alingaki kokoma nganga-nzambe.

34 Oyo nde ezalaki lisumu ya ndako ya Jeroboami, oyo ememaki kokweya mpe kobebisama ya bokonzi na ye kati na mokili.

14

Lisakoli ya Ayiya

1 Na tango wana kaka, Abiya, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki kobela.

2 Jeroboami alobaki na mwasi na ye :

— Mibongola mpo ete bato bayeba te ete ozali mwasi ya mokonzi Jeroboami ; bongo, kende na Silo. Mosakoli Ayiya azali kuna ; ye nde alobaki na ngai ete nakozala mokonzi ya bato oyo.

3 Kamata mapa zomi, ndambo ya bagato, na ekolo ya mafuta ya nzoyi, mpe kende kokutana na ye ; akoyebisa yo makambo oyo ekokomela mwana na biso ya mobali.

4 Mwasi ya Jeroboami asalaki makambo oyo mobali na ye atindaki ye : akendeki na Silo mpe akotaki na ndako ya Ayiya. Nzokande, Ayiya azalaki komona lisusu te, pamba te miso na ye ekufaki mpo ete akomaki mobange.

5 Yawe alobaki na Ayiya :

— Mwasi ya Jeroboami azali koya kotuna yo toli mpo na mwana na ye ya mobali, pamba te azali kobela. Osengeli kopesa ye eyano songolo to pakala. Tango akoya, akosala lokola nde azali moto mosusu.

6 Tango Ayiya ayokaki makelele ya makolo ya mwasi ya Jeroboami na ekuke, alobaki :

— Kota, mwasi ya Jeroboami ! Mpo na nini ozali komibongola ? Natindami epai na yo mpo na koyebisa yo sango mabe.

7 Kende koloba na Jeroboami : « Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Natombolaki yo kati na bato mpe nakomisaki yo mokambi ya bato na Ngai, Isalaele.

8 Nalongolaki bokonzi na maboko ya ndako ya Davidi mpe napesaki yo
yango, kasi otambolaki te lokola Davidi, mowumbu na Ngai, oyo atosaki
mibeko na Ngai mpe azalaki kolanda Ngai na motema na ye mobimba,
mpo na kosala oyo kaka ezali malamu na miso na Ngai.
9 Kasi yo, osali mabe koleka bato nyonso oyo bazalaki liboso na yo :
omisaleli banzambe mosusu, bikeko ya bibende banyangwisa na moto ;
boye, olamusi kanda na Ngai mpe opesi Ngai mokongo.
10 Yango wana, nakoyeisa pasi na ndako ya Jeroboami, nakosilisa
koboma mibali nyonso kati na ndako ya Jeroboami, ezala mowumbu
to monsomi kati na Isalaele ; nakokomba ndako ya Jeroboami ndenge
bakombaka matiti ya mbindo, kino nyonso penza ekosila.
11 Bambwa ekolia bato nyonso ya Jeroboami, oyo bakokufa kati na
engumba ; mpe bandeke ya likolo ekolia bato nyonso oyo bakokufa na
zamba, elobi Yawe. › »
12 Mpo na yo, telema mpe zonga na ndako na yo. Tango kaka okotia
makolo na yo kati na engumba na yo, mwana na yo ya mobali akokufa.
13 Bato nyonso ya Isalaele bakosalela ye matanga mpe bakokunda ye.
Ye moko kaka, kati na ndako ya Jeroboami, nde bakokunda ; pamba te kati
na ndako mobimba ya Jeroboami, ye kaka nde Nzambe amoni na eloko ya
malamu oyo esepelisi Yawe, Nzambe ya Isalaele.
14 Yawe akobimisa mpo na Ye moko, mokonzi mosusu ya Isalaele oyo
akosilisa koboma ndako nyonso ya Jeroboami. Solo, ezali nde mpo na lelo,
kaka sik'oyo !
15 Yawe akobeta Isalaele, mpe Isalaele akoningana lokola nzete oyo
ebotaka na mayi, oyo mayi ezali koningisa ; akopikola Isalaele wuta na
mabele ya malamu oyo apesaki na bakoko na ye mpe akopanza bango
mosika ya ebale Efrate, pamba te balamusi kanda ya Yawe na kosalaka
makonzi ya bule mpo na Ashera.
16 Akokaba Isalaele mpo na masumu oyo Jeroboami asali mpe asalisi
Isalaele.
17 Mwasi ya Jeroboami atelemaki, akendeki mpe akomaki na Tiritsa.
Tango akomaki na ekuke ya ndako na ye, mwana na ye ya mobali akufaki.
18 Bakundaki ye, mpe Isalaele mobimba basalaki matanga ndenge kaka
Yawe alobaki na nzela ya mowumbu na Ye, mosakoli Ayiya.
19 Misala mosusu ya Jeroboami, bitumba mpe bokonzi na ye ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
20 Jeroboami asalaki mibu tuku mibale na mibale na bokonzi, akendeki
kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na
ye. Nadabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Roboami, mokonzi ya Yuda
(2Ma 12.13-14)

21 Roboami, mwana mobali ya Salomo, akomaki mokonzi ya Yuda ;
azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe
aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia Kombo na Ye.
Kombo ya mama na Roboami ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya
Amoni.
22 Bato ya Yuda basalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na nzela ya
masumu oyo basalaki, balamusaki zuwa ya Nzambe koleka oyo batata na
bango basalaki.

23 Batongaki lisusu mpo na bango moko bisambelo ya likolo ya
bangomba, mabanga ya bule, makonzi ya bule mpo na Ashera na likolo
ya bangomba nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mobesu.
24 Ezalaki lisusu na mibali oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule
kati na mokili ya Yuda : bamipesaki na kosala makambo ya nkele kolanda
bikolo ya bapaya oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele.
(2Ma 12.2-12)
25 Tango Roboami akokisaki mibu mitano na bokonzi, Shishaki, mokonzi
ya Ejipito, ayaki kobundisa Yelusalemi.
26 Azwaki bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe bomengo ya ndako ya
mokonzi. Azwaki penza biloko nyonso, ezala banguba nyonso ya wolo
oyo Salomo asalisaki.
27 Boye, na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami asalisaki
banguba ya bronze mpe apesaki yango epai ya bakonzi ya bakengeli na
ye, oyo bazalaki kobatela ekotelo ya ndako ya mokonzi.
28 Tango nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe,
bakengeli bazalaki komema banguba mpe kozongisa yango kati na ndako
ya bakengeli.
29 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami mpe misala na ye
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
30 Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe Jeroboami.
31 Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Kombo ya mama na
ye ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. Abiyami, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15

Abiyami, mokonzi ya Yuda
(2Ma 13.1-2)
1 Tango Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, akokisaki mibu zomi na
mwambe na bokonzi, Abiyami akomaki mokonzi ya Yuda.
2 Awumelaki mibu misato na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo ya mama
na ye ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana ya Abisalomi.
3 Asalaki masumu nyonso oyo tata na ye asalaki liboso ete Abiyami
akoma mokonzi. Apesaki te motema na ye mobimba epai na Yawe,
Nzambe na ye, ndenge ezalaki motema ya Davidi, koko na ye.
4 Nzokande, mpo na Davidi, Yawe Nzambe na ye, apesaki Abiyami
mwinda kati na Yelusalemi, wana atiaki mwana na ye ya mobali mpo
na kokitana na ye na bokonzi mpe kokomisa Yelusalemi makasi.
5 Pamba te Davidi asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe mpe
abatelaki mibeko ya Yawe mikolo nyonso ya bomoi na ye, longola kaka
likambo moko : likambo ya Iri, moto ya Iti.
6 Mikolo nyonso ya bomoi ya Abiyami, ndako ya Roboami ezalaki kaka
na bitumba na ndako ya Jeroboami.
(2Ma 13.22-23)
7 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Abiyami mpe misala na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Bitumba ezalaki
kati na Jeroboami mpe Abiyami.
8 Abiyami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi.

Asa, mokonzi ya Yuda
(2Ma 14.2-3; 15.16–16.6)

9 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, asalaki mibu tuku mibale na
bokonzi, Asa akomaki mokonzi ya Yuda.
10 Asalaki mibu tuku minei na moko na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo
ya koko na ye ya mwasi ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana mwasi
ya Abisalomi.
11 Asa asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe, ndenge Davidi,
koko na ye, asalaki.
12 Abenganaki wuta na mokili, bato oyo bazalaki komipesa na kindumba
ya bule, mpe alongolaki banzambe nyonso ya bikeko oyo tata na ye asalaki.
13 Alongolaki ezala Maaka, koko na ye ya mwasi, na lokumu ya mama
ya mokonzi ; pamba te Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko ya
soni. Asa abukaki mpe atumbaki ekeko yango ya soni kati na lubwaku ya
Sedron.
14 Nzokande, atako abebisaki te bisambelo ya likolo ya bangomba, Asa
abatelaki motema na ye sembo na miso ya Yawe, na mikolo nyonso ya
bomoi na ye.
15 Azongisaki kati na Tempelo ya Yawe biloko oyo tata na ye mpe ye
moko babulisaki : palata, wolo mpe biloko mosusu.
16 Na mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki
na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba.
17 Baesha, mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda mpe alendisaki bamir
ya engumba Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya
Asa, mokonzi ya Yuda.
18 Asa azwaki palata mpe wolo nyonso oyo etikalaki kati na bibombelo
bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi ; apesaki yango
na maboko ya basali na ye mpe atindaki bango epai ya Beni-Adadi, mwana
mobali ya Tabirimoni, mwana mobali ya Ezioni, mokonzi ya Siri, oyo
azalaki kovanda na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo :
19 « Tika ete tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na
tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo kado ya palata mpe ya wolo.
Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo
ete abundisa ngai lisusu te. »
20 Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi
ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Abotolaki Iyoni, Dani,
Abele-Beti-Maaka, etuka mobimba ya Kinereti mpe mokili nyonso ya
Nefitali.
21 Tango kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba Rama
mpe akendeki kovanda na Tiritsa.
22 Bongo mokonzi Asa abengisaki bato nyonso ya Yuda, kolongola ata
moto moko te ; mpe bamemaki longwa na Rama mabanga mpe mabaya
oyo Baesha azalaki kosalela kuna. Mokonzi Asa asalelaki yango mpo na
kolendisa engumba Geba kati na etuka ya Benjame, mpe engumba Mitsipa.
(2Ma 16.11–17.1)
23 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Asa, molende na ye, misala na
ye nyonso mpe bingumba na ye nyonso oyo atongaki, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Tango akomaki mobange, akomaki
kobela makolo.
24 Asa akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Jozafati,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Nadabi, mokonzi ya Isalaele

25 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu mibale na bokonzi ;
Nadabi, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe
akonzaki Isalaele mibu mibale.
26 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, atambolaki na banzela
mabe ya tata na ye, oyo atindikaki mpe bato ya Isalaele na kosala masumu.
27 Baesha, mwana mobali ya Ayiya, moto ya libota ya Isakari, asalelaki
ye likita mpe abomaki ye na Gibetoni, moko kati na bingumba ya bato
ya Filisitia, na tango oyo Nadabi elongo na Isalaele mobimba bazingelaki
Gibetoni.
28 Baesha abomaki Nababi tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
misato na bokonzi, mpe akitanaki na Nadabi na bokonzi.
29 Tango azwaki bokonzi, abomaki libota nyonso ya Jeroboami mpe
atikaki ata moto moko te na bomoi kati na libota ya Jeroboami : abomaki
bato nyonso kolanda etinda na Yawe na nzela ya mowumbu na ye, Ayiya,
moto ya Silo,
30 mpo na masumu oyo Jeroboami asalaki mpe atindikaki bato ya
Isalaele na kosala. Na bongo, apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
31 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Nadabi mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
32 Na mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki
na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba.

Baesha, mokonzi ya Isalaele

33 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi,
Baesha, mwana mobali ya Ayiya, akomaki mokonzi ya Isalaele mobimba,
na Tiritsa. Asalaki mibu tuku mibale na minei na bokonzi.
34 Baesha asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, na komekola banzela
ya Jeroboami oyo atindikaki bato ya Isalaele na kosala masumu na ye.

16

1 Yawe alobaki na Jewu, mwana mobali ya Anani, na tina na Baesha :
2 « Mpo ete nazwaki yo kati na pululu mpe nakomisi yo mokambi ya bato
na Ngai, Isalaele, kasi otambolaki na banzela ya Jeroboami mpe okweyisi
bato na Ngai, Isalaele, na masumu oyo epelisi kanda na Ngai,
3 nakokombola Baesha mpe libota na ye nyonso, mpe nakokomisa ndako
na ye lokola ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati.
4 Bambwa ekolia bato ya Baesha oyo bakokufa kati na engumba mpe
bandeke ya likolo ekolia bato oyo bakokufa na bilanga. »
5 Makambo mosusu oyo etali mokonzi Baesha mpe misala minene oyo
asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
6 Baesha akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Tiritsa ; mpe Ela, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
7 Yawe alobaki lisusu na nzela ya mosakoli Jewu, mwana mobali ya
Anani, na tina na Baesha mpe ndako na ye, mpo na makambo mibale
oyo : ya liboso, mpo na mabe nyonso oyo asalaki na miso ya Yawe, na
kopelisa kanda ya Yawe na nzela ya misala na ye kino kokoma ndenge
moko na libota ya Jeroboami ; ya mibale, mpo ete asilisaki koboma bato
nyonso ya libota ya Jeroboami.

Ela, mokonzi ya Isalaele

8 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, asalaki mibu tuku mibale na motoba na
bokonzi ; Ela, mwana mobali ya Baesha, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe
akonzaki Isalaele mibu mibale na Tiritsa.
9 Zimiri, mokonzi ya mampinga oyo azalaki kokamba ndambo ya bashar
na ye, asalelaki ye likita. Na tango wana, mokonzi Ela azalaki na Tiritsa
komela mpe kolangwa masanga na ndako ya Aritsa, mobateli biloko ya
ndako ya mokonzi, kuna na Tiritsa.
10 Zimiri akotaki, abetaki mpe abomaki ye na tango Asa, mokonzi ya
Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi. Boye, Zimiri
akitanaki na Ela na bokonzi.
11 Na tango kaka azwaki bokonzi mpe avandaki na kiti ya bokonzi,
asilisaki koboma libota mobimba ya Baesha ; atikaki ata mobali moko te
na bomoi, ezala ndeko to molingami na ye.
12 Boye, Zimiri asilisaki koboma libota nyonso ya Baesha kolanda Liloba
na Yawe, oyo elobamaki mpo na kotelemela Baesha na nzela ya mosakoli
Jewu ;
13 likolo ya masumu nyonso oyo Baesha elongo na mwana na ye ya
mobali Ela basalaki mpe oyo ememaki Isalaele mobimba na libebi ;
masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na nzela ya
banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina.
14 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Ela, misala na ye, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

15 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo
na bokonzi ; Zimiri akonzaki na Tiritsa, mikolo sambo.
Mampinga ya basoda ya Isalaele batongaki molako na bango pembeni
ya Gibetoni, engumba ya bato ya Filisitia, mpo na kobundisa yango.
16 Tango bato ya Isalaele oyo bazalaki kati na molako bayokaki ete Zimiri
asali likita mpo na kotelemela mokonzi Asa mpe abomaki ye, bakomisaki
kaka na mokolo wana Omiri oyo azalaki mokonzi ya mampinga, mokonzi
ya Isalaele kati na molako.
17 Bongo Omiri elongo na bato nyonso ya Isalaele balongwaki na
Gibetoni mpe bakendeki kozingela Tiritsa.
18 Tango Zimiri amonaki ete mampinga ya Isalaele esili kobotola
engumba, akotaki na ndako ya bokonzi, amitumbaki na ndako mpe
akufaki na moto.
19 Akufaki likolo ya masumu oyo asalaki, na kosala mabe na miso ya
Yawe mpe na kotambola na banzela ya Jeroboami oyo asalaki masumu
oyo ememaki Isalaele na libebi.

20 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zimiri mpe botomboki na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

21 Sima na kufa ya Zimiri, bana ya Isalaele bakabwanaki na bandambo
mibale : ndambo moko elandaki Tibini, mwana mobali ya Ginati lokola
mokonzi ; mpe ndambo mosusu elandaki Omiri.
22 Kasi bato oyo bazalaki kolanda Omiri bamonanaki makasi koleka bato
oyo bazalaki kolanda Tibini, mwana mobali ya Ginati. Boye, Tibini akufaki
mpe Omiri akitanaki na ye na bokonzi.

23 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na moko,
Omiri akomaki mokonzi ya Isalaele. Asalaki mibu zomi na mibale na
bokonzi, mpe kati na mibu zomi na mibale wana, akonzaki mpe engumba
Tiritsa mibu motoba.

24 Asombaki ngomba Samari epai ya Shemeri na motuya ya palata nkoto
motoba mpe atongaki engumba likolo na yango. Abengaki engumba yango
Samari kolanda kombo ya Shemeri, mokolo na yango ya liboso.
25 Kasi Omiri asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe asalaki
masumu koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye.
26 Atambolaki na banzela nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya
Nebati, oyo asalaki masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina.
27 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Omiri : misala oyo asalaki
mpe nguya oyo alakisaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Isalaele.
28 Omiri, akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari. Akabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Akabi, mokonzi ya Isalaele

29 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na mwambe
na bokonzi, Akabi, mwana mobali ya Omiri, akomaki mokonzi ya Isalaele.
Akonzaki Isalaele na engumba Samari mibu tuku mibale na mibale.
30 Akabi, mwana mobali ya Omiri, asalaki makambo mabe mingi na miso
ya Yawe koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye.
31 Lokola amonaki ete kolanda masumu ya Jeroboami, mwana mobali
ya Nebati, ekokaki te, abalaki Jezabeli, mwana mwasi ya Etibala, mokonzi
ya Sidoni, mpe akomaki kosalela nzambe Bala mpe kogumbamela yango.
32 Akabi atongaki etumbelo mpo na nzambe Bala kati na ndako oyo
atongaki mpo na yango, na Samari.
33 Akabi atongaki lisusu likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera ;
asalaki makambo mabe koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo bakonzaki
liboso na ye, makambo oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
34 Na tango Akabi azalaki mokonzi, Iyeli, moto ya Beteli, atongaki lisusu
engumba Jeriko. Tango atongaki miboko na yango, Abirami, mwana na ye
ya liboso ya mobali, akufaki ; mpe tango batiaki bikuke na yango, Segubi,
mwana na ye ya mobali ya suka, akufaki. Yango esalemaki kolanda liloba
oyo Yawe alobaki na nzela na Jozue, mwana mobali ya Nuni.

Misala ya mosakoli Eliya

17

Mosakoli Eliya na Tango ya Bokawuki

1 Eliya, moto ya Tishibe, moko kati na bavandi ya Galadi, alobaki na
mokonzi Akabi :
— Solo, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, Nzambe oyo ngai
nasalelaka, mamwe mpe mvula ekozala te na mibu oyo ezali koya,
longola kaka soki nasengi yango.
2 Bongo Yawe alobaki na Eliya :
3 — Longwa awa, kende na ngambo ya este mpe bombama na lubwaku
ya Keriti, na ngambo ya este ya Yordani.
4 Kuna, okomela mayi ya lubwaku, mpe napesi mitindo epai ya
bayanganga mpo ete eleisa yo.
5 Eliya asalaki ndenge Yawe alobaki na ye : akendeki na lubwaku ya
Keriti na ngambo ya este ya Yordani mpe avandaki kuna.
6 Bayanganga ezalaki komemela ye mapa mpe mbisi na tongo mpe na
pokwa, mpe amelaki mayi ya lubwaku.

Eliya mpe mwasi akufisa mobali

7 Sima na mwa tango, mayi ya lubwaku ekawukaki mpo ete mvula
ezalaki lisusu konoka te na mokili.
8 Yawe alobaki na Eliya :
9 « Kende na lombangu na Sarepita, kati na mokili ya Sidoni, mpe vanda
kuna. Napesi mitindo kuna epai ya mwasi moko oyo akufisa mobali ete
apesa yo bilei. »
10 Eliya akendeki na Sarepita. Tango akomaki na ekuke ya engumba,
mwasi moko oyo akufisa mobali azalaki wana ; azalaki kolokota bakoni.
Eliya abengaki ye mpe alobaki na ye :
— Nabondeli yo, zwela ngai mwa mayi na mbeki mpo ete namela.
11 Tango mwasi yango azalaki kokende kozwa mayi, Eliya ayebisaki ye
lisusu :
— Nabondeli yo, memela ngai mpe lipa.
12 Mwasi yango azongiselaki ye :
— Na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, nazali na lipa te ; nazali kaka
na mwa ndambo ya farine na sani mpe ndambo ya mafuta na mbeki.
Nazali kolokota mwa koni oyo nakomema na ndako mpo na kolamba
bilei ya suka mpo na ngai mpe mpo na mwana na ngai ya mobali. Tango
tokosilisa yango, ekotikala na biso kaka kozela kufa.
13 Eliya alobaki na ye :
— Kobanga te, zonga na ndako mpe sala ndenge olobi. Kasi salela
ngai nanu lipa na oyo ozali na yango mpe memela ngai yango ; bongo
na sima, okosala mpo na yo mpe mpo na mwana na yo ya mobali.
14 Pamba te, tala maloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi :
« Farine ekozanga te na sani, mpe mafuta ekosila te na mbeki. »
15 Mwasi yango akendeki mpe asalaki ndenge kaka Eliya alobaki. Boye,
na tango molayi, bilei ezangaki te mpo na Eliya, mpo na mwasi oyo akufisa
mobali mpe mpo na ndako na ye.
16 Farine etikalaki kosila te na sani, mpe mafuta etikalaki kokawuka te
na mbeki, kolanda ndenge Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Eliya.

Eliya asekwisi mwana mobali

17 Sima na mwa tango, mwana mobali ya mwasi oyo akufisa mobali,
nkolo ndako, abelaki ; mpe pasi na ye ekomaki makasi penza kino akataki
motema.
18 Mwasi yango alobaki na Eliya :
— Moto na Nzambe, nasali yo nini ? Boni, oyaki na ndako na ngai
mpo na kokundola lisumu na ngai mpe kobomisa mwana na ngai ya
mobali ?
19 Eliya azongisaki :
— Pesa ngai mwana na yo ya mobali.
Eliya azwaki mwana yango na maboko ya mwasi oyo akufisa mobali,
amemaki ye na shambre ya likolo epai wapi azalaka kovanda mpe alalisaki
ye na mbeto na ye ;
20 abelelaki Yawe na maloba oyo :
— Oh Yawe, Nzambe na ngai, mpo na nini koyeisa lisusu pasi na bomoi
ya mwasi oyo akufisa mobali, na koboma mwana na ye ya mobali ;
nzokande ayambaki ngai epai na ye ?
21 Sima, amitandaki mbala misato likolo ya mwana mobali mpe abelelaki
Yawe na maloba oyo :

— Oh Yawe, Nzambe na ngai, tika ete pema ya mwana mobali oyo
ezonga kati na ye.
22 Yawe ayanolaki libondeli ya Eliya mpe azongisaki pema kati na
mwana mobali, bongo mwana yango azongaki lisusu na bomoi.
23 Eliya azwaki mwana mpe akitisaki ye wuta na shambre ya likolo kino
kati na ndako. Apesaki mwana epai ya mama na ye mpe alobaki :
— Tala mwana na yo ya mobali, azali na bomoi.
24 Mwasi yango alobaki na Eliya :
— Nasosoli sik'oyo ete ozali solo moto na Nzambe ; mpe Liloba na
Yawe, oyo ebimaka na monoko na yo ezali penza solo.

18

Eliya mpe Akabi

1 Sima na tango molayi, na mobu ya misato, Yawe alobaki na Eliya :
« Kende komimonisa epai ya Akabi, mpe Ngai nakonokisa mvula na mokili
oyo. »
2 Eliya akendeki komimonisa epai ya Akabi.
Wana nzala ezalaki makasi na Samari,
3 Akabi abengisaki Abidiasi, mobateli bikolo ya ndako na ye. Nzokande
Abidiasi azalaki kotosa Yawe mingi.
4 Wana Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe, Abidiasi azwaki
basakoli nkama moko mpe abombaki bango kati na madusu mibale ya
mabanga : basakoli tuku mitano na lidusu moko na moko, mpe azalaki
kopesa bango bilei mpe mayi.
5 Akabi apesaki mitindo na Abidiasi : « Tambola kati na mokili mo-
bimba, na bitima nyonso ya mayi mpe na miluka nyonso ; tango mosusu
tokoki kozwa matiti ya mobesu mpe tokobatela bomoi ya bampunda mpe
ya bamile mpo ete toboma lisusu te ndambo ya bibwele na biso. »
6 Bakabolaki mokili mpo na kotambola kati na yango, Akabi akendeki
ye moko na ngambo moko, Abidiasi mpe akendeki ye moko na ngambo
mosusu.
7 Wana Abidiasi azalaki kokende, Eliya akutanaki na ye. Abidiasi
asosolaki ete ezali ye, afukamaki elongi kino na se mpe alobaki :
— Boni, ezali penza yo, Eliya, nkolo na ngai ?
8 Eliya azongisaki :
— Iyo, ezali ngai. Kende koyebisa mokonzi na yo ete Eliya azali awa.
9 Abidiasi atunaki :
— Likambo nini ya mabe ngai nasali mpo ete okaba mosali na yo epai
ya Akabi mpo ete baboma ngai ?
10 Solo, na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, ezali na ekolo moko te to
mokili moko te epai wapi nkolo na ngai azangi kotinda bato koluka yo.
Mpe soki ekolo moko to mokili elobi ete ozalaki kuna te, Akabi azalaki
kolapisa bango ndayi ete bamoni yo te.
11 Kasi sik'oyo otindi ngai ete nakende epai ya mokonzi na ngai
koyebisa ye ete Eliya azali awa.
12 Nayebi te esika nini Molimo na Yawe akoki komema yo tango
nakotika yo. Soki namemi sango epai ya Akabi, kasi ye amoni yo te,
akoboma ngai. Nzokande ngai, mosali na yo, natosaka Yawe wuta bolenge
na ngai.
13 Nkolo na ngai, oyokaki te makambo oyo nasalaki tango Jezabeli
azalaki koboma basakoli ya Yawe ? Nabombaki basakoli ya Yawe nkama

moko kati na madusu mibale ya mabanga : tuku mitano na lidusu moko na moko mpe napesaki bango bilei mpe mayi ya komela.

14 Sik'oyo olobi na ngai ete nakende koyebisa mokonzi na ngai ete Eliya azali awa ? Akoboma ngai !

15 Eliya alobaki :

— Solo, na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe oyo ngai nazali kosalela, lelo nakomimonisa epai ya Akabi.

16 Boye Abidiasi akendeki kokutana na Akabi mpe apesaki ye sango ; mpe Akabi akendeki kokutana na Eliya.

17 Tango Akabi amonaki Eliya alobaki na ye :

— Yo nde moto ozali kotia mobulu kati na Isalaele ?

18 Eliya azongisaki :

— Natie mobulu te kati na Isalaele. Kasi ezali nde yo mpe libota ya tata na yo bato bozali kosala mobulu, pamba te botosaki te mibeko ya Yawe mpe bolandi banzambe Bala.

19 Sik'oyo bengisa bato ya Isalaele nyonso ete tokutana na ngomba Karimeli elongo na basakoli ya Bala nkama minei na tuku mitano mpe basakoli ya Ashera nkama minei oyo baliaka na mesa ya Jezabeli.

20 Boye Akabi atindaki sango epai ya bato nyonso ya Isalaele mpe asangisaki basakoli na ngomba Karimeli.

21 Eliya apusanaki pene na bato mpe alobaki :

— Kino tango nini bokotambola lokolo moko na zamba mpe lokolo mosusu na nzela ? Soki Yawe azali Nzambe, tika ete bolanda Ye ! Kasi soki mpe Bala, bolanda ye.

Bato bazongisaki ata eloko moko te.

22 Boye Eliya alobaki na bango :

— Natikali kaka ngai moko mosakoli kati na basakoli na Yawe. Kasi Bala azali na basakoli tuku minei na mitano.

23 Bobongisela biso bangombe mibale ya mibali. Tika ete basakoli ya Bala bapona bango moko ngombe moko, bakata-kata yango na biteni mpe batia yango likolo ya bakoni, kasi bapelisa moto te. Ngai mpe nakobongisa ngombe mosusu, nakotia yango likolo ya bakoni, kasi na kopelisa moto te.

24 Boye bokobelela kombo ya nzambe na bino, bongo ngai mpe nakobelela Kombo ya Yawe. Nzambe oyo akoyanola na nzela ya moto, Ye nde Nzambe ya solo. Boye bato nyonso bazongisaki :

— Makambo oyo olobi ezali malamu.

25 Eliya alobaki na basakoli ya Bala :

— Bopona ngombe moko kati na bangombe ya mibali ; bino bozala bato ya liboso ya kobongisa yango, pamba te bozali ebele. Bobelela kombo ya nzambe na bino, kasi bopelisa moto te.

26 Boye, bazwaki ngombe ya mobali oyo bapesaki bango mpe babongisaki yango. Babelelaki kombo ya Bala kobanda na tongo kino na midi, bagangaki : « Bala, yanola biso ! »

Kasi eyano ezalaki te mpe nzambe moko te ayanolaki bango. Bakomaki kobina zingazinga ya etumbelo oyo batongaki.

27 Na midi, Eliya akomaki kotiola bango, alobaki : « Boganga lisusu makasi, pamba te azali nzambe ; tango mosusu azali kokanisa makambo ebele to akangami na misala mosusu to azali na mobembo ; to mpe azali kolala, boye esengeli bino kolamusa ye. »

28 Boye bagangaki lisusu makasi mpe bamizokisaki na mipanga na makonga, ndenge ezalaki momesano na bango kino makila kotanga.

29 Wana ngonga ya midi elekaki, bakobaki kotuntuka kino na tango ya
mbeka ya pokwa, kasi eyano ezalaki kaka te, nzambe moko te ayanolaki
bango mpe ata elembo moko te ezalaki.
30 Eliya alobaki na bato nyonso :
— Bopusana pene na ngai !
Bato nyonso bapusanaki pene na ye mpe Eliya abongisaki etumbelo ya
Yawe oyo ebukanaki.
31 Eliya akamataki mabanga zomi na mibale kolanda motango ya mabota
ya bana mibali ya Jakobi oyo Yawe alobaki na ye : « Kombo na yo ekozala
Isalaele. »
32 Na mabanga yango, atongaki etumbelo mpo na Yawe ; atimolaki
libulu ya mayi oyo ekokaki kokota balitele pene tuku misato zingazinga
ya etumbelo.
33 Abongisaki bakoni, akataki ngombe na biteni mpe atiaki yango likolo
ya bakoni.
34 Alobaki na bango :
— Botondisa mayi kati na bambeki minei ya minene mpe bosopa
yango na likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni.
Basalaki bongo.
Alobaki na bango lisusu :
— Botondisa mayi kati na bambeki minei ya minene mpe bosopa
yango na likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni.
Basalaki lisusu bongo.
Apesaki bango mitindo :
— Bosala bongo mpo na mbala ya misato !
Basalaki bongo mpo na mbala ya misato.
35 Mayi esopanaki zingazinga ya etumbelo mpe etondisaki libulu.
36 Na ngonga oyo batumbaka mbeka ya pokwa, mosakoli Eliya apusanaki
mpe asambelaki :
— Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Isalaele ! Tika
bato bayeba lelo ete Yo nde ozali Nzambe ya Isalaele, mpe ngai nazali
mosali na Yo ; mpe nasali makambo oyo nyonso na etinda na Yo.
37 Yanola ngai, oh Yawe, yanola ngai, mpo ete bato oyo bayeba solo
ete Yo, Yawe, nde ozali Nzambe ; na bongo okozongisa mitema ya bato
oyo epai na Yo.
38 Bongo moto ya Yawe ekweyaki, ezikisaki mbeka, bakoni, mabanga
mpe ekawusaki mayi nyonso kati na libulu.
39 Tango bato nyonso bamonaki bongo, bakweyaki bilongi na se mpe
bagangaki :
— Solo, Yawe nde azali Nzambe ; Yawe nde azali Nzambe !
40 Eliya apesaki bango mitindo :
— Bokanga basakoli ya Bala, botika ata moto moko te kokima.
Bakangaki bango, mpe Eliya amemaki bango na lubwaku ya Kishoni
mpo na kokata bango bakingo kuna.
41 Eliya alobaki na Akabi :
— Kende, lia mpe mela, pamba te nazali koyoka makelele ya mvula
makasi.
42 Boye, Akabi akendeki kolia mpe komela. Kasi Eliya amataki kino na
songe ya ngomba Karimeli, afukamaki elongi kino na se, na kati-kati ya
mabolongo.
43 Alobaki na mosali na ye :
— Kende kotala na nzela ya ebale monene.
Mosali na ye akendeki kotala, alobaki :

— Eloko moko te ezali kuna.
Eliya atindaki ye mbala sambo na maloba oyo : « Kende kotala lisusu ! »
44 Na mbala ya sambo, mosali na ye alobaki :
— Tala, lipata moko ya moke lokola loboko ya moto ezali kobima wuta na ebale monene.
Boye Eliya alobaki :
— Kende koyebisa Akabi : « Bongisa shar na yo noki mpe zonga na ndako na yo, noki te mvula ekokanga yo na nzela. »
45 Na tango wana kaka, likolo eyindaki makasi na mapata ya mvula, mopepe eyaki, mpe mvula makasi enokaki. Akabi amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli.
46 Lokola nguya na Yawe ezalaki likolo ya Eliya oyo alataki mokaba na loketo na ye, akimaki mbangu liboso ya Akabi kino na ekuke ya Jizireyeli.

19

Kokima ya Eliya

1 Akabi ayebisaki Jezabeli makambo nyonso oyo Eliya asalaki mpe ndenge nini abomaki basakoli nyonso na mopanga.
2 Boye Jezabeli atindaki ntoma epai ya Eliya mpo na koyebisa ye :
— Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka soki lobi, kaka na ngonga oyo, nakomisi bomoi na yo te ndenge okomisaki bomoi ya moko na moko kati na bango.
3 Eliya abangaki mpe akimaki mpo na kobikisa bomoi na ye. Tango akomaki na Beri-Sheba ya Yuda, atikaki kuna mosali na ye.
4 Sima na ye kotambola mokolo mobimba kati na esobe, akomaki na nzete moko ya moke, avandaki na se na yango mpe asengaki kufa na maloba oyo :
— Yawe, nalembi ! Zwa molimo na ngai mpo ete naleki bakoko na ngai te na malamu.
5 Bongo alalaki na se ya nzete yango mpe azwaki pongi. Mbala moko, anjelu moko asimbaki ye mpe alobaki na ye :
— Lamuka mpe lia.
6 Atalaki mpe amonaki pene ya esika oyo atiaki moto, lipa batumba na mabanga ya moto mpe mbeki ya mayi. Aliaki, amelaki mpe alalaki lisusu.
7 Anjelu ya Yawe azongaki na mbala ya mibale, asimbaki ye lisusu mpe alobaki :
— Lamuka mpe lia, pamba te mobembo ezali molayi mingi mpo na yo.
8 Boye alamukaki, aliaki mpe amelaki. Bongo na makasi oyo azwaki na nzela ya bilei, atambolaki mobembo ya mikolo tuku minei mpe ya babutu tuku minei kino akomaki na Orebi, ngomba ya Nzambe.
9 Kuna, akotaki na lidusu ya mabanga mpe alekisaki butu. Yawe alobaki na ye :
— Eliya, ozali kosala nini awa ?
10 Azongisaki :
— Nazali na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te bana ya Isalaele babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai.
11 Yawe alobaki :
— Bima mpe telema na ngomba liboso ya Yawe, pamba te Yawe alingi koleka.

Boye mopepe moko ya makasi penza epepaki, ebukaki bangomba mpe epanzaki mabanga liboso ya Yawe. Nzokande Yawe azalaki kati na mopepe makasi te.
12 Sima na mopepe makasi, mabele eninganaki ; nzokande Yawe azalaki te kati na koningana ya mabele. Sima na koningana ya mabele, moto eyaki ; nzokande Yawe azalaki te kati na moto wana. Mpe sima na moto, mopepe ya kimia penza eyaki.
13 Tango kaka Eliya ayokaki yango, azipaki elongi na ye na songe ya kazaka na ye, abimaki mpe atelemaki na ekotelo ya lidusu ya mabanga. Mpe mongongo moko elobaki na ye lisusu :
— Eliya, ozali kosala nini awa ?
14 Azongisaki :
— Nazali na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te bana ya Isalaele, babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai.
15 Yawe alobaki na ye :
— Zonga na nzela oyo oyelaki mpe kende na esobe ya Damasi. Tango okokoma kuna, okopakola Azaeli mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Siri.
16 Okopakola lisusu Jewu, mwana mobali ya Nimishi, mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. Okopakola lisusu Elize, mwana mobali ya Shafati ya Abele-Meola, mafuta mpo ete akoma mosakoli na esika na yo.
17 Moto nyonso oyo akobika na mopanga ya Azaeli, Jewu akoboma ye ; mpe moto nyonso oyo akobika na mopanga ya Jewu, Elize akoboma ye.
18 Atako bongo, nabombi kati na Isalaele bato nkoto sambo, ba-oyo mabolongo na bango efukameli Bala te, mpe minoko na bango epesi ye beze te.

Kobengama ya Elize

19 Eliya alongwaki wana mpe akutanaki na Elize, mwana mobali ya Shafati. Azalaki kobalola bilanga na bangombe tuku mibale na minei bakangisa mibale-mibale liboso na ye mpe ye moko azalaki kotambolisa bangombe mibale ya suka. Eliya apusanaki pembeni ya Elize mpe abwakelaki Elize kazaka na ye.
20 Elize atikaki bangombe na ye, akimaki mbangu sima na Eliya mpe alobaki :
— Tika ete nakende nanu kopesa tata mpe mama na ngai beze mpo na kokabwana na bango, bongo nakolanda yo.
Eliya azongisaki :
— Zonga na yo, nasali yo nini ?
21 Boye Elize atikaki ye mpe azongaki. Azwaki bangombe na ye mibale oyo bakangisa, akataki yango kingo mpe abonzaki yango lokola mbeka. Asalelaki bikangiseli ya bangombe mpo na kolamba mosuni na yango, akabolaki yango epai ya bato na ye mpe baliaki yango. Boye, atelemaki mpo na kolanda Eliya mpe akomaki kosalela ye.

20

Mokonzi Beni-Adadi abundisi Samari

1 Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso elongo na bakonzi tuku misato na mibale na bampunda mpe bashar ; akendeki kozingela Samari mpe abundisaki yango.
2 Atindaki bantoma kati na engumba epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele

3 na maloba oyo :
— Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi : « Palata mpe wolo na yo ezali ya ngai ; basi na yo mpe bana mibali na yo, oyo baleki kitoko bazali ya ngai. »
4 Mokonzi ya Isalaele azongisaki :
— Ezali ndenge kaka olobi, mokonzi, nkolo na ngai ; ngai mpe nyonso oyo nazali na yango ezali ya yo.
5 Bantoma bazongaki lisusu mpe balobaki :
— Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi : « Napesaki yo mitindo ete opesa ngai palata na yo, wolo na yo, basi na yo mpe bana na yo ya mibali.
6 Kasi yeba malamu ete lobi, na ngonga oyo, nakotinda basali na ngai mpo na kotala malamu-malamu ndako na yo mpe bandako ya basali na yo. Bakozwa nyonso ya motuya na miso na yo mpe bakomema yango. »
7 Mokonzi ya Isalaele abengisaki bampaka nyonso ya mboka mpe alobaki na bango :
— Botala ndenge nini moto oyo azali koluka makambo ! Tango asengaki ngai basi na ngai mpe bana na ngai ya mibali, wolo mpe palata na ngai, napimelaki ye yango te.
8 Bampaka mpe bato nyonso balobaki na ye :
— Koyokela ye te mpe kondima bisengeli na ye te.
9 Boye Akabi azongisaki epai ya bantoma ya Beni-Adadi :
— Boloba na mokonzi, nkolo na ngai : « Mosali na yo akosala nyonso oyo osengaki liboso ; kasi na oyo ya mibale, nakosala yango te. »
Bazongaki mpe bamemaki eyano epai ya Beni-Adadi.
10 Beni-Adadi atindaki maloba mosusu epai ya Akabi :
— Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka soki etikali na Samari putulu oyo ekoki kotondisa ata loboko ya moko na moko ya bato oyo bazali kolanda ngai.
11 Mokonzi ya Isalaele azongisaki :
— Boloba na ye : « Moto oyo alati bibundeli asengeli komikumisa te lokola moto oyo alongoli bibundeli ! »
12 Beni-Adadi ayokaki sango yango tango ye elongo na bakonzi bazalaki komela na bandako ya kapo. Apesaki mitindo epai ya bato na ye :
— Bomibongisa mpo na etumba.
Boye, bamibongisaki mpo na kobundisa engumba.

Akabi alongi Beni-Adadi

13 Na tango wana kaka, mosakoli moko ayaki epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpe alobaki na ye :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Ozali komona mampinga monene oyo ? Nakopesa yango lelo na maboko na yo, bongo okoyeba ete nazali Yawe. »
14 Akabi atunaki :
— Kasi nani akosala yango ?
Mosakoli azongisaki :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike nde bakosala yango. »
Akabi atunaki :
— Nani akobanda etumba ?
Mosakoli azongisaki :
— Ezali yo nde moto okobanda.
15 Akabi abengisaki bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike ; bango nyonso bazalaki bato nkama mibale na tuku misato

na mibale. Asangisaki lisusu bato ya Isalaele oyo batikalaki : bazalaki bango nyonso bato nkoto sambo.
16 Babimaki na midi na tango Beni-Adadi elongo na bakonzi tuku misato na mibale, oyo bazalaki na ngambo na ye, bazalaki kolangwa masanga na bandako na bango ya kapo.
17 Bakonzi ya basoda ya bilenge babimaki bato ya liboso. Nzokande Beni-Adadi azwaki sango epai ya banongi na ye oyo balobaki na ye :
— Bato bazali kopusana wuta na engumba Samari.
18 Beni-Adadi alobaki :
— Soki bayei mpo na kimia, bakanga bango ya bomoi ; kasi soki mpe bayei mpo na bitumba, kokanga bango ya bomoi.
19 Bakonzi ya basoda ya bilenge babimaki na engumba elongo na mampinga sima na bango.
20 Soda moko na moko abomaki monguna na ye. Boye bato ya Siri bakimaki, mpe bato ya Isalaele balandaki bango. Kasi Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, akimaki na mpunda elongo na ndambo ya basoda na ye, oyo batambolaka na bashar.
21 Mokonzi ya Isalaele apusanaki, abebisaki bampunda elongo na bashar mpe alongaki bato ya Siri na elonga monene.
22 Sima na yango, mosakoli ayaki epai ya mokonzi ya Isalaele mpe alobaki :
— Lendisa basoda na yo mpe tala nini okoki kosala, pamba te na mobu oyo ekoya, mokonzi ya Siri akoya kobundisa yo lisusu.
23 Na tango wana bakalaka ya mokonzi ya Siri bapesaki ye toli : « Banzambe na bango bazali banzambe ya bangomba. Yango wana balekaki biso na makasi, kasi soki tobundi na bango na bitando, tokoleka bango solo na makasi.
24 Sala boye : longola bakonzi nyonso na bisika na bango mpe tia bakonzi mosusu ya basoda na bisika ya bato oyo ya liboso.
25 Osengeli mpe lisusu kobongisa mampinga lokola oyo owutaki kobungisa : mpunda mpo na mpunda, shar mpo na shar, mpo ete tokoka kobundisa Isalaele na etando. Solo, tokoleka bango na makasi. » Beni-Adadi ayokaki bango mpe asalaki bongo.
26 Na mobu oyo elandaki, Beni-Adadi asangisaki mampinga na ye ya Siri mpe amataki na Afeki mpo na kobundisa Isalaele.
27 Akabi mpe na ngambo na ye, asangisaki bato ya Isalaele mpe apesaki bango bibundeli ; boye babimaki mpo na kobundisa bato ya Siri. Bato ya Isalaele batongaki milako oyo ezalaki kotalana na bato ya Siri. Mampinga na bango ezalaki lokola bitonga mibale ya mike ya bantaba wana bato ya Siri batondaki na etando mobimba.
28 Moto na Nzambe ayaki mpe alobaki na mokonzi ya Isalaele :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Lokola bato ya Siri bakanisi ete Ngai nazali nzambe ya bangomba, kasi ya etando te, nakokaba mampinga monene oyo na maboko na yo mpe okoyeba ete Ngai nazali Yawe. »
29 Mikolo sambo, milako ya mampinga nyonso mibale ezalaki etalana. Na mokolo ya sambo, etumba ebandaki mpe bato ya Isalaele babomaki basoda ya mpiko ya Siri nkoto nkama moko.
30 Basoda ya mpiko ya Siri oyo batikalaki, bakimaki na Afeki epai wapi mir ekweyelaki bato nkoto tuku mibale na sambo.
Beni-Adadi akimaki na engumba mpe abombamaki na shambre ya kati penza.
31 Bakalaka na ye balobaki na ye :

— Tala, toyokaki ete bakonzi ya Isalaele bazalaka malamu. Pesa nzela ete tokende epai ya mokonzi ya Isalaele, tolata bilamba ya saki na loketo na biso mpe basinga na mito na biso ; tango mosusu bakoki kobikisa bomoi na yo.

32 Boye balataki bango nyonso bilamba ya saki, bakangaki basinga na mito na bango mpe bakendeki epai ya mokonzi ya Isalaele. Balobaki na ye :

— Mosali na yo Beni-Adadi abondeli yo ete oboma ye te.

Akabi atunaki :

— Boni, azali nanu na bomoi ? Azali kaka ndeko na ngai.

33 Bantoma ya Beni-Adadi bazwaki eyano yango lokola elembo ya malamu, bakangamaki na maloba wana mpe bagangaki na esengo :

— Beni-Adadi azali solo ndeko na yo.

Akabi azongisaki :

— Bokende kozwa ye.

Beni-Adadi abimaki na esika oyo abombamaki mpe ayaki epai ya Akabi, bongo Akabi amatisaki ye na shar na ye.

34 Beni-Adadi alobaki :

— Bingumba nyonso oyo tata na ngai abotolaki tata na yo, nazongiseli yo yango ; okotonga zando na yo na Damasi mpo na koteka biloko na yo ndenge kaka tata na ngai asalaki na Samari.

Akabi azongisaki :

— Nakotika yo kokende soki nasali boyokani elongo na yo.

Akabi asalaki boyokani elongo na Beni-Adadi mpe atikaki ye kozonga epai na ye.

35 Na tango wana, moko kati na bana ya basakoli alobaki na moninga na ye, na etinda ya Yawe :

— Nasengi na yo ete obeta ngai.

Kasi moninga na ye aboyaki kobeta ye.

36 Bongo alobaki na ye :

— Lokola oboyi kotosa Liloba na Yawe, tango kaka okotika ngai, nkosi ekoboma yo.

Moninga na ye akendeki, akutanaki na nkosi, mpe ebomaki ye.

37 Mwana wana ya basakoli akendeki kokutana na moto mosusu mpe asengaki na ye ete abeta ye. Moto wana abetaki ye makasi mpe azokisaki ye.

38 Mwana ya basakoli amibongolaki na elateli na ye, azipaki elongi na ye na nzela ya eteni ya elamba mpo ete bayeba ye te, mpe akendeki kotelema na nzela oyo mokonzi Akabi akolekela.

39 Tango mokonzi azalaki koleka, mosakoli agangaki :

— Mokonzi, wana nazalaki kati na bitumba, moto moko abimaki kati na mampinga mpe amemelaki ngai mokangami ya bitumba. Alobaki na ngai : « Batela moto oyo ete akima te ! Soki akimi, okokufa na esika na ye to okofuta ngai palata nkoto misato. »

40 Wana mosali na yo azalaki kosala awa, kuna, mokangami yango akimaki.

Bongo Akabi, mokonzi ya Isalaele, alobaki :

— Etumbu na yo ekozala ndenge kaka olobi.

41 Mbala moko, mosakoli alongolaki eteni ya elamba oyo ezipaki elongi na ye ; mpe Akabi, mokonzi ya Isalaele, asosolaki ete moto yango azali moko kati na bana ya basakoli.

42 Mosakoli alobaki na mokonzi :

— Tala maloba oyo Yawe alobi : « Lokola obikisi moto oyo Ngai nakatelaki etumbu ya kufa, yo nde moto okokufa na esika na ye ; mpe bato na yo bakokufa na esika ya bato na ye. »

43 Mokonzi ya Isalaele azongaki epai na ye, na Samari, na mawa mpe na kanda.

21

Elanga ya Naboti

1 Sima na mwa tango, likama moko ekweyelaki Naboti, moto ya Jizireyeli, likolo ya elanga na ye ya vino oyo ezalaki na Jizireyeli, pembeni ya ndako ya Akabi, mokonzi na Samari.

2 Mokolo moko, Akabi alobaki na Naboti :

— Pesa ngai elanga na yo ya vino mpo ete nakomisa yango elanga na ngai ya ndunda, pamba te ezali pene ya ndako na ngai ; mpe ngai nakopesa yo elanga mosusu ya vino oyo eleki kitoko na esika ya elanga na yo ; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango.

3 Kasi Naboti azongiselaki Akabi :

— Na Kombo na Yawe, nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai.

4 Akabi azongaki epai na ye na mawa mpe na kanda mpo na maloba oyo Naboti, moto ya Jizireyeli, ayebisaki ye : « Nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai. » Alalaki na mbeto na ye, atalisaki elongi na ye na mir mpe aboyaki kolia.

5 Mwasi na ye, Jezabeli, ayaki epai na ye mpe atunaki ye :

— Mpo na nini ozali na mawa mpe oboyi kolia ?

6 Akabi azongiselaki ye :

— Ezali mpo ete tango nawuti epai ya Naboti ya Jizireyeli mpe nalobi na ye : « Tekela ngai elanga na yo ya vino ; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. » Kasi ye azongiseli ngai : « Nakoki te kopesa yo elanga na ngai ya vino. »

7 Bongo mwasi na ye, Jezabeli, alobaki na ye :

— Boni, ezali yo nde ozali mokonzi ya Isalaele to te ? Lamuka ! Lia mpe sepela ! Nakopesa yo elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli.

8 Boye, Jezabeli akomaki mikanda na kombo ya Akabi, atiaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango epai ya bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda engumba moko na Naboti.

9 Tala makambo oyo akomaki na mikanda yango :

« Bobongisa mokolo moko ya kokila bilei mpe bobengisa bato na mayangani epai wapi bokotia Naboti na esika ya liboso.

10 Bongo botia mpe liboso na ye bato ya kilikili mibale oyo bakokosela ye makambo na maloba oyo : ‹ Olakeli Nzambe mpe mokonzi mabe ! › Na sima, bomema ye na libanda ya engumba mpe boboma ye na mabanga. »

11 Boye, bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda engumba moko na Naboti batosaki mitindo oyo Jezabeli apesaki bango na nzela na mikanda.

12 Babongisaki mokolo ya kokila bilei mpe bavandisaki Naboti na esika ya liboso kati na bato.

13 Bato mibale ya kilikili bayaki kovanda liboso na ye mpe bakomaki kokosela ye makambo na miso ya bato nyonso na maloba oyo : « Naboti alakeli Nzambe mpe mokonzi mabe ! »

Sima na yango, babimisaki ye na libanda ya engumba mpe babomaki ye na mabanga.
14 Bongo bampaka mpe bankumu batindaki maloba oyo epai ya Jezabeli :
« Basili koboma Naboti na mabanga. »
15 Tango Jezabeli ayokaki ete babomi Naboti na mabanga, alobaki na Akabi : « Telema, kende kokamata elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli, elanga oyo aboyaki kotekela yo, pamba te Naboti azali lisusu na bomoi te, asili kokufa. »
16 Tango kaka Akabi ayokaki ete Naboti, moto ya Jizireyeli, asili kokufa, atelemaki mpe akendeki kokamata elanga ya vino ya Naboti.

Eliya asakoli etumbu ya Akabi mpe Jezabeli

17 Bongo Yawe alobaki na Eliya, moto ya Tishibe, maloba oyo :
18 « Kende kokutana na Akabi, mokonzi ya Isalaele, oyo azali kokonza wuta na Samari. Na ngonga oyo, azali kati na elanga ya vino ya Naboti epai wapi akendeki mpo na kokamata yango.
19 Okoyebisa ye makambo oyo : Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Boni, ozali mobomi te mpe oyibi te ? › Okobakisa lisusu : ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi : Kaka na esika oyo bambwa elembolaki makila ya Naboti, kaka na esika yango mpe ekolembola makila na yo. › »
20 Tango Akabi amonaki Eliya, alobaki :
— Ah, monguna na ngai, omoni ngai kaka !
Eliya azongisaki :
— Solo, namoni yo ; pamba te omitekaki yo moko mpo na kosala makambo mabe na miso ya Yawe.
21 Boye, tala makambo oyo Yawe alobi : « Nakotindela yo pasi ya makasi. Nakokombola bakitani na yo mpe nakolongola epai ya Akabi mwana mobali nyonso ya libota na yo : azala mowumbu to monsomi kati na Isalaele.
22 Nakokomisa ndako na yo lokola ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe lokola ndako ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya ; pamba te opesi Ngai kanda mpe osali ete Isalaele asala masumu. »
23 Tala lisusu makambo oyo Yawe alobi na tina na Jezabeli : « Bambwa ekolia Jezabeli pene ya mir ya Jizireyeli.
24 Moto nyonso ya libota ya Akabi oyo akokufa kati na engumba, bambwa ekolia ye ; mpe oyo nyonso akokufa na zamba, bandeke ya likolo ekotobola-tobola ye. »
25 Solo, ezalaki na moto moko te oyo amitekaki na kosala mabe na miso ya Yawe lokola Akabi. Ezalaki mwasi na ye Jezabeli nde azalaki kotindika ye kosala mabe.
26 Asalaki makambo ya nkele koleka na kosambela banzambe ya bikeko ndenge bato ya Amori oyo Yawe abenganaki liboso ya Isalaele bazalaki kosala.

Akabi amikitisi

27 Tango Akabi ayokaki makambo oyo, apasolaki bilamba na ye, alataki bilamba ya saki mpe akilaki bilei. Azalaki kolala na bilamba ya saki mpe azalaki kotambola malembe-malembe.
28 Bongo Yawe alobaki lisusu na Eliya, moto ya Tishibe :
29 « Omoni ndenge nini Akabi amikitisi liboso na Ngai ? Lokola amikitisi liboso na ngai, nakoyeisa pasi te wana ye akozala nanu na bomoi ; kasi nakotinda pasi yango na tango mwana na ye ya mobali akozala na bokonzi. »

22

Mokonzi Akabi akani kobotola engumba Ramoti (2Ma 18.1-27)

1 Bitumba ezalaki te kati ya Isalaele mpe Siri mibu misato.
2 Kasi na mobu ya misato, Jozafati, mokonzi ya Yuda, akendeki kotala
mokonzi ya Isalaele.
3 Mokonzi ya Isalaele alobaki na bakalaka na ye : « Boyebi malamu ete
Ramoti ya Galadi ezalaka ya biso ! Nzokande, tosalaka eloko moko te mpo
na kobotola yango na maboko ya mokonzi ya Siri. »
4 Alobaki mpe na Jozafati :
— Boni, okoki solo kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa
Ramoti ya Galadi ?
Jozafati azongiselaki mokonzi ya Isalaele :
— Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo, tozali se moko, ezala
bampunda na ngai mpe bampunda na yo.

Mosakoli Mishe mpe basakoli ya lokuta

5 Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele :
— Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe.
6 Boye mokonzi ya Isalaele asangisaki basakoli pene nkama minei mpe
atunaki bango :
— Nakoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te ?
Bazongiselaki ye :
— Kende, pamba te Nkolo akokaba yango na maboko ya mokonzi.
7 Kasi Jozafati atunaki lisusu :
— Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo na nzela na ye tokoki
kotuna toli ya Yawe ?
8 Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati :
— Ezali lisusu na moto moko oyo na nzela na ye tokoki kotuna toli
ya Yawe, kasi ngai nalingaka ye te ; pamba te asakolaka makambo ya
malamu te mpo na bomoi na ngai, asakolaka kaka makambo ya mabe.
Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila.
Jozafati alobaki :
— Tika ete mokonzi aloba bongo te !
9 Bongo, mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya
lokumu mpe alobaki na ye : « Memela ngai na lombangu Mishe, mwana
mobali ya Yimila. »
10 Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba
na bango ya bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na
etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki
kosakola liboso na bango.
11 Nzokande moko kati na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana,
asalisaki maseke ya ebende mpe alobaki : « Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Na maseke oyo okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. › »
12 Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko : « Kende
kobundisa Ramoti ya Galadi, okolonga ; pamba te Yawe akokaba yango
na maboko ya mokonzi. »
13 Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye :
— Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo na
kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba na yo ekokana
na maloba na bango : sakola elonga mpo na mokonzi !
14 Kasi Mishe azongisaki :

— Na Kombo na Yawe, makambo oyo Yawe akoloba na ngai, yango
nde nakoloba.
15 Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na ye :
— Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te ?
Mishe azongisaki :
— Kende ! Okolonga ! Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi.
16 Kasi mokonzi alobaki na ye :
— Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na ngai kaka bosolo,
na Kombo na Yawe ?
17 Mishe azongisaki :
— Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani na bangomba lokola
etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli. Mpe Yawe alobi : « Bato oyo
bazali lisusu na bakambi te ; tika ete moko na moko azonga na ndako
na ye na kimia ! »
18 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati :
— Nayebisaki yo te ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na
bomoi na ngai ; asakolaka kaka makambo ya mabe !
19 Mishe alobaki :
— Solo, yoka nde makambo oyo Yawe alobi ! Ngai namoni Yawe
avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga nyonso ya likolo
ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya mobali mpe na ngambo ya
loboko na Ye ya mwasi.
20 Yawe atuni : « Nani akokosa Akabi mpo ete akende kobundisa
Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna ? »
Bazongisaki, moko na moko na ndenge na ye.
21 Mpe na suka na nyonso, molimo moko epusanaki, etelemaki liboso
ya Yawe mpe elobaki : « Ngai oyo ! Nakokosa ye. »
Yawe atunaki molimo yango : « Okosala yango ndenge nini ? »
22 Molimo yango ezongisaki : « Nakokende mpe nakobongwana
molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na ye nyonso. »
Yawe alobaki : « Solo, okolonga kokosa ye ! Kende mpe sala bongo. »
23 Mpe sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya
basakoli na yo oyo nyonso ; Yawe azwi penza mokano ya koboma yo !
24 Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, apusanaki, apapolaki
Mishe mbata na litama mpe alobaki :
— Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya koloba
na yo ?
25 Mishe azongisaki :
— Okososola yango kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na
shambre moko na moko mpo na koluka kobombama.
26 Mbala moko, mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo :
— Bokanga Mishe mpe bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya
engumba, mpe epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi.
27 Boloba na bango : « Tala makambo oyo mokonzi alobi : ‹ Bobwaka
moto oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe mayi
kino tango nakozonga na kimia. › »
28 Mishe alobaki :
— Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na nzela na
ngai te !
Abakisaki :
— Bino bato nyonso, bosimba makambo oyo nalobi !

Kufa ya Akabi
(2Ma 18.28-34)

29 Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, bakendeki
kobundisa Ramoti ya Galadi.
30 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati : « Nakomibongola wana
nakokende na bitumba ; kasi yo, lata bilamba na yo ya bokonzi. »
Boye mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe akendeki na bitumba.
31 Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki mitindo epai ya bakonzi na ye ya
basoda, tuku misato na mibale, oyo batambolisaka bashar : « Bobundisa
moto moko te, azala moke to monene ; kasi bobundisa kaka mokonzi ya
Isalaele. »
32 Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki
Jozafati, bamilobelaki : « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. » Balandaki ye
mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki makasi.
33 Tango bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar, basosolaki ete
ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye.
34 Kasi moto moko ya Siri abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi
na yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele mpe ezwaki
ye. Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar : « Baluka mpe bimisa ngai
libanda ya esika oyo bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. »
35 Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi atikalaki
ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri ; mpe na pokwa,
akufaki. Makila oyo ebimaki na pota na ye esopanaki kati na shar.
36 Na pokwa, makelele moko ezalaki kotambola kati na mampinga :
« Tika ete moto na moto azonga na engumba na ye ; tika ete moto na
moto azonga na mabele na ye ! »

37 Boye mokonzi akufaki, mpe bamemaki ye na Samari ; mpe bakundaki
ye kuna.
38 Basukolaki shar na ye na liziba moko oyo ezalaki na Samari epai wapi
basi ya ndumba bazalaki kosukola ; mpe bambwa elembolaki makila na
ye kolanda maloba oyo Yawe alobaki.
39 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Akabi, misala na ye, ndako
oyo atongisaki na pembe ya nzoko mpe bingumba nyonso oyo alendisaki,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
40 Akabi akendeki kokutana na bakoko na ye. Mpe Akazia, mwana na
ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Jozafati mokonzi ya Yuda
(2Ma 20.31–21.1)

41 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akomaki mokonzi ya Yuda na mobu
ya minei ya bokonzi ya Akabi, mokonzi ya Isalaele.
42 Jozafati azalaki na mibu tuku misato na mitano ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na
Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki
mwana mwasi ya Shili.
43 Jozafati alandaki nzela nyonso oyo Asa, tata na ye, atambolaki na
yango mpe apengwaki na yango ata moke te ; asalaki makambo ya sembo
na miso ya Yawe.
44 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa.
45 Jozafati abikaki na kimia elongo na mokonzi ya Isalaele.

46 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, misala na ye mpe
bitumba na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
47 Ezalaki ye nde moto alongolaki kati na mokili, bato ya suka oyo
bazalaki komipesa na kindumba ya bule, oyo batikalaki na tango Asa, tata
na ye, azalaki na bokonzi.
48 Na tango wana, mokonzi azalaki te kati na mokili ya Edomi. Ezalaki
kaka na moyangeli moko oyo azalaki kotambolisa kuna.
49 Jozafati asalisaki bamasuwa ya Tarsisi mpo na kokende koluka wolo
na Ofiri ; kasi elongaki te kokende, pamba te bamasuwa ebukanaki na
Etsioni-Geberi.
50 Boye Akazia, mwana mobali ya Akabi, alobaki na Jozafati : « Tika ete
basali na ngai bakende nzela moko na basali na yo na bamasuwa ! »
Kasi Jozafati aboyaki.
51 Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Yorami,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Akazia, mokonzi ya Isalaele

52 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na sambo na
bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Akabi, akomaki mokonzi na Isalaele
na Samari. Asalaki mibu mibale na bokonzi.
53 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ; pamba te alandaki banzela
ya tata na ye, ya mama na ye mpe ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati,
oyo asalaki ete Isalaele asala lisumu.
54 Asalelaki nzambe Bala mpe agumbamelaki yango ; na bongo, apelisaki
kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge kaka tata na ye asalaki.

2 Bakonzi
Bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele

Yawe asambisi mokonzi Akazia

1 Sima na kufa ya mokonzi Akabi, bato ya Moabi batombokelaki Isalaele.
2 Mokonzi Akazia akweyaki na Samari wuta na lininisa ya shambre na
ye ya likolo mpe azokaki pota moko ya makasi. Atindaki bantoma na ye
mpe alobaki na bango :
— Bokende kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni, mpo na
koyeba soki nakobika solo na likama oyo.
3 Kasi anjelu ya Yawe alobaki na Eliya, moto ya mboka Tishibe :
— Kende kokutana na bantoma ya mokonzi ya Samari mpe tuna
bango : « Boni, Nzambe azali te kati na Isalaele mpo ete bokende kotuna
epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni ?
4 Mpo na yango, tala makambo oyo Yawe alobi : ‹ Okokita te na mbeto
oyo olali, pamba te, solo, okokufa. › »
Boye Eliya akendeki.
5 Tango bantoma bazongaki epai ya mokonzi, atunaki bango :
— Mpo na nini bozongi ?
6 Bazongisaki :
— Moto moko ayaki kokutana na biso mpe alobaki na biso : « Bozonga
epai ya mokonzi oyo atindi bino mpe boloba na ye : Tala liloba oyo Yawe
alobi : ‹ Boni, Nzambe azali lisusu te kati na Isalaele ; yango wana ozali
kotinda bato kokende kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni ? ›
Mpo na yango, okokita te na mbeto oyo olali ; okokufa solo. »
7 Mokonzi atunaki bango :
— Moto oyo ayaki kokutana na bino mpe ayebisaki bino makambo
oyo azalaki ndenge nini ?
8 Bazongisaki :
— Azalaki mobali moko alata bilamba ya poso ya nyama na loketo na
ye.
Mokonzi alobaki :
— Ezalaki kaka Eliya, moto ya Tishibe.
9 Mbala moko, mokonzi atindaki mokonzi ya basoda tuku mitano epai
ya Eliya elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi ya basoda tuku
mitano akendeki epai ya Eliya oyo azalaki kovanda na songe ya ngomba
mpe alobaki na ye :
— Moto na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende epai na ye.
10 Kasi Eliya azongiselaki mokonzi yango ya basoda :
— Soki solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na likolo
mpe ezikisa yo mpe bato na yo tuku mitano.
Bongo moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi yango ya
basoda elongo na basoda na ye tuku mitano.
11 Mokonzi atindaki lisusu epai ya Eliya mokonzi mosusu ya basoda tuku
mitano elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi ya basoda alobaki
na Eliya :
— Moto na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende noki epai na
ye.
12 Kasi Eliya azongiselaki mokonzi ya basoda :

— Soki solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na likolo mpe ezikisa yo elongo na bato na yo tuku mitano.
Mbala moko moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi ya basoda tuku mitano elongo na basoda na ye.
13 Mokonzi Akazia atindaki lisusu na mbala ya misato mokonzi mosusu ya basoda tuku mitano elongo na basoda tuku mitano. Mokonzi yango akendeki kofukama liboso ya Eliya mpe abondelaki ye :
— Moto na Nzambe, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya basali na yo, bato tuku mitano oyo, ezala na motuya na miso na yo !
14 Nayebi ete moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki bakonzi nyonso mibale ya basoda elongo na basoda na bango oyo bayaki liboso ; kasi sik'oyo, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya bato na ngai tuku mitano ezala na motuya na miso na yo !
15 Anjelu ya Yawe alobaki na Eliya :
— Kende na ye nzela moko ; kobanga ye te.
Bongo Eliya atelemaki mpe akendeki na ye nzela moko kino epai ya mokonzi.
16 Alobaki na mokonzi :
Tala liloba oyo Yawe alobi : « Boni, Nzambe azali lisusu te na Isalaele mpo ete otinda bato kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni ? Lokola osali bongo, okokita lisusu te na mbeto oyo olali, okokufa solo. »
17 Mokonzi Akazia akufaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Eliya. Lokola mokonzi Akazia azalaki na mwana te, ndeko na ye ya mobali Yorami akitanaki na ye na bokonzi na tango Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu mibale na bokonzi.
18 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Akazia mpe misala oyo asalaki ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

2

Eliya amemami na likolo

1 Tango Yawe akomaki pene ya konetola Eliya na likolo na nzela ya mopepe makasi, Eliya mpe Elize balongwaki na Giligali.
2 Eliya alobaki na Elize :
— Nabondeli yo, tikala awa ; pamba te Yawe atindi ngai na Beteli.
Elize azongisaki :
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te !
Boye bakendeki na Beteli.
3 Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki kovanda na Beteli, bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye :
— Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na yo na esika oyo ozali ?
Elize azongisaki :
— Solo, nayebi yango, kasi bovanda nye !
4 Eliya alobaki na Elize :
— Tikala awa ; Yawe atindi ngai na Jeriko.
Elize azongisaki :
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te !
Boye bakendeki na Jeriko.
5 Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki kovanda na Jeriko bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye :
— Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na yo na esika oyo ozali ?
Elize azongisaki :
— Solo, nayebi yango, kasi bovanda nye !

6 Eliya alobaki na ye :
— Elize, tikala awa ; Yawe atindi ngai na Yordani.
Elize azongisaki :
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te !
Boye bango mibale bakobaki nzela na bango.
7 Bayekoli tuku mitano ya basakoli bakendeki kotelema mosika ya esika oyo Eliya mpe Elize batelemaki, na ebale Yordani.
8 Eliya alongolaki kazaka na ye, agumbaki yango mpe abetaki yango na mayi ya ebale. Mayi ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali mpe na ngambo ya loboko ya mwasi, mpe bango mibale bakatisaki.
9 Tango bakatisaki, Eliya alobaki na Elize :
— Yebisa ngai nasala nini mpo na yo liboso ete Yawe alongola ngai liboso na yo.
Elize azongisaki :
— Tika ete nazwa nguya ya molimo na yo mbala mibale.
10 Eliya alobaki :
— Osengi ngai eloko ya pasi, kasi soki okomona ngai wana Yawe akolongola ngai liboso na yo, okozwa yango ; soki te, okozwa yango te.
11 Wana bazalaki kotambola mpe kosolola, mbala moko shar ya moto mpe bampunda ya moto ekabolaki bango mibale ; mpe Eliya amataki na likolo na nzela ya mopepe makasi.
12 Tango Elize amonaki bongo, agangaki : « Tata na ngai ! Tata na ngai ! Yo nde ozali lokola shar ya Isalaele mpe batambolisi na yango ! »
Bongo Elize amonaki ye lisusu te. Boye akangaki bilamba na ye mpe apasolaki yango na biteni mibale.
13 Alokotaki kazaka ya Eliya, oyo ekweyaki wuta na mapeka na ye, azongaki mpe atelemaki na ngambo ya ebale Yordani.
14 Azwaki kazaka ya Eliya, abetaki yango na mayi mpe alobaki : « Wapi sik'oyo Yawe, Nzambe ya Eliya ? »
Tango Elize abetaki kazaka yango na mayi, mayi ya ebale ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali mpe na ngambo ya loboko ya mwasi.
15 Bayekoli ya basakoli, oyo bawutaki na Jeriko bamonaki mpe balobaki : « Molimo ya Eliya evandi sik'oyo likolo ya Elize ! »
Bakendeki kokutana na ye mpe bagumbamaki liboso na ye kino na mabele.
16 Balobaki :
— Tala biso basali na yo, tozali na mibali ya mpiko tuku mitano. Tika ete baluka mokonzi na yo, tango mosusu Molimo na Yawe amemi ye mpe abwaki ye na ngomba to na lubwaku.
Elize azongisaki :
— Te, botinda bango te !
17 Kasi batungisaki Elize makasi kino ayokaki soni mpo na koboya. Boye alobaki :
— Botinda bango.
Mpe batindaki mibali tuku mitano oyo balukaki Eliya mikolo misato, kasi batikalaki komona ye te.
18 Tango bazongaki epai ya Elize oyo atikalaki na Jeriko, Elize alobaki na bango :
— Napekisaki bino te kokende ?

Elize apetoli mayi

19 Bato ya engumba ya Jeriko bayebisaki Elize :

— Oh nkolo ! Engumba na biso etongami na esika ya malamu ndenge ozali komona yango, kasi mayi ezali mabe mpe mabele ebotaka te.

20 Elize alobaki :

— Bomemela ngai sani ya moke ya sika mpe botia mungwa na kati.

Bamemelaki ye yango

21 mpe akendeki na etima, abwakaki kuna mungwa mpe alobaki : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Napetoli mayi oyo ; ekoyeisa lisusu kufa te mpe ekobebisa lisusu mabele te mpo ete ebota mbuma. › »

22 Boye mayi etikala peto kino na mokolo ya lelo, kolanda liloba oyo Elize abimisaki.

23 Longwa kuna na Jeriko, Elize akendeki na Beteli. Wana azalaki kotambola na nzela, bilenge mibali babimaki wuta na engumba mpe bazalaki kotiola ye ; bazalaki koloba : « Moto na libandi, longwa awa ! Moto na libandi, longwa awa ! »

24 Abalukaki, atalaki bango mpe alakelaki bango mabe na Kombo na Yawe. Boye, bangombolo mibale ebimaki na zamba mpe epasolaki bana tuku minei na mibale kati na bango.

25 Longwa wana Elize akendeki na ngomba Karimeli ; mpe longwa kuna, azongaki na Samari.

3

Yorami, mokonzi ya Isalaele

1 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Yorami, mwana mobali ya Akabi, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Asalaki mibu zomi na mibale na bokonzi.

2 Asalaki mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge moko te na tata mpe mama na ye. Abukaki ekeko ya Bala oyo tata na ye atelemisaki,

3 kasi akangamaki kaka na lisumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo amemaki Isalaele na kosala masumu ; atikalaki kobongwana na yango te.

Kotomboka ya bato ya Moabi

4 Mesha, mokonzi ya Moabi, azalaki kobokola bameme. Mibu nyonso, azalaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya Isalaele, oyo ezalaki na motuya ya bampate nkoto nkama moko mpe ya bameme ya mibali nkoto nkama moko elongo na bapwale na yango.

5 Tango Akabi akufaki, mokonzi ya Moabi atombokelaki mokonzi ya Isalaele.

6 Na tango wana, mokonzi Yorami abimaki na Samari mpe asangisaki Isalaele mobimba.

7 Atindaki lisusu sango oyo epai ya Jozafati, mokonzi ya Yuda :

— Mokonzi ya Moabi atombokeli ngai. Okoki solo kokende elongo na ngai mpo na kobundisa bato ya Moabi ?

Mokonzi Jozafati azongisaki :

— Nakokende na yo elongo. Ngai na yo tozali kaka moto moko ; bato na ngai bazali kaka bato na yo, bongo bampunda na ngai ezali mpe bampunda na yo.

8 Jozafati atunaki :

— Tokokende na nzela nini ?

Yorami azongisaki :

— Na nzela ya esobe ya Edomi.

9 Mokonzi ya Isalaele abimaki elongo na mokonzi ya Yuda mpe mokonzi
ya Edomi. Batambolaki mikolo sambo, kasi mayi ya komela ezalaki lisusu
te mpo na mampinga mpe banyama oyo ezalaki kotambola elongo na
bango.
10 Mokonzi ya Isalaele akamwaki :
— Ndenge nini boye ! Yawe asangisi biso awa, biso bakonzi misato,
kaka mpo na kokaba biso na maboko ya bato ya Moabi ?
11 Kasi Jozafati atunaki :
— Awa, ezali te na mosakoli ya Yawe mpo ete totuna toli ya Yawe na
nzela na ye ?
Mokonzi moko ya mampinga ya mokonzi ya Isalaele azongisaki :
— Elize, mwana mobali ya Shafati, azali awa. Azalaki kosopa mayi na
maboko ya Eliya.
12 Jozafati alobaki :
— Solo, Liloba na Yawe ezali elongo na ye.
Boye mokonzi ya Isalaele elongo na Jozafati mpe mokonzi ya Edomi
bakendeki epai ya Elize.
13 Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele :
— Ngai na yo likambo nini ? Kende koluka mosakoli ya tata na yo to
ya mama na yo.
Mokonzi ya Isalaele azongisaki :
— Te ! Yawe asangisi biso te, biso bakonzi oyo misato, mpo na kokaba
biso na maboko ya bato ya Moabi !
14 Elize azongisaki :
— Na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo ngai nasalelaka ;
soki ezalaki te mpo na kotosa Jozafati, mokonzi ya Yuda, nalingaki kutu
ata moke te kotala yo to kolanda yo na bokebi.
15 Kasi sik'oyo, memela ngai mobeti moko ya lindanda !
Wana mobeti lindanda azalaki kobeta, loboko ya Yawe ekitelaki Elize,
16 mpe Elize alobaki : « Tala liloba oyo Yawe alobi : Botimola mabulu
ebele na lubwaku oyo !
17 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi : Bokotikala te komona mopepe to
mvula, kasi lubwaku oyo ekotonda na mayi, mpe bino elongo na bibwele
na bino bokomela yango.
18 Ezali likambo moke na miso ya Yawe. Akokaba lisusu bato ya Moabi
na maboko na bino.
19 Bokobuka bingumba na bango nyonso oyo batonga makasi mpe
bingumba nyonso ya minene, bokokata banzete na bango nyonso ya
kitoko, bokokanga bitima nyonso ya mayi mpe bokobebisa bilanga nyonso
na mabanga. »
20 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, na tango oyo batumbaka mbeka,
mayi ebandaki kotiola na nzela ya Edomi, mpe mabele etondaki na mayi.
21 Nzokande, sima na bato nyonso ya Moabi koyoka sango ete bakonzi
bayei kobundisa bango, babengaki bato nyonso, bilenge mpe mikolo oyo
bakoki komema bibundeli, mpe batelemisaki bango na mondelo ya mboka.
22 Tango balamukaki na tongo-tongo, moyi ezalaki kongala na mayi ;
mpe bato ya Moabi bamonaki liboso na bango mayi motane lokola makila.
23 Bagangaki : « Ezali makila ! Bakonzi babundi bango na bango.
Sik'oyo, bato na Moabi, tokende kobotola biloko na bango ! »
24 Kasi tango bato ya Moabi bakomaki na molako ya bana ya Isalaele,
bana ya Isalaele batelemaki, babundisaki bango kino bato ya Moabi
bakimaki. Bato ya Isalaele bakotaki na mboka Moabi mpe babetaki yango.

25 Babebisaki bingumba, mpe moto nyonso abwakaki libanga moko na
bilanga nyonso ya kitoko kino etondaki na mabanga, bakangaki bitima
nyonso ya mayi, mpe bakataki nzete nyonso ya kitoko. Kaka engumba
ya Kiri-Aresheti nde etikalaki na mabanga na yango ; kasi babwaki ya
mabanga bazingelaki yango mpe babundisaki yango lokola.
26 Tango mokonzi ya Moabi amonaki ete bitumba ebalukeli ye, aka-
mataki basoda nkama sambo oyo babundaka na mipanga, mpo na
kofungola nzela kino epai ya mokonzi ya Edomi, kasi balongaki te.
27 Boye azwaki mwana na ye ya liboso ya mobali oyo alingaki kokitana
na ye na bokonzi, abonzaki ye lokola mbeka ya kotumba, na likolo ya mir
ya engumba. Tango bamonaki bongo, bana ya Isalaele bayokaki mawa,
balongwaki mpe bazongaki na mboka na bango.

4

Mafuta ya mwasi akufisa mobali

1 Mwasi moko kati na basi ya bayekoli ya basakoli abondelaki Elize :
— Mosali na yo, mobali na ngai, akufa. Oyebi malamu ete azalaki
kotosa Yawe. Kasi moto oyo adefisaki ye niongo ayei mpo na kozwa
bana na ngai mibale ya mibali mpo ete bakoma bawumbu na ye.
2 Elize azongiselaki ye :
— Ndenge nini nakoki kosunga yo ? Yebisa ngai eloko oyo ozali na
yango kati na ndako na yo.
Azongisaki :
— Mwasi mowumbu na yo azali na eloko moko te, longola kaka mwa
mafuta.
3 Elize alobaki :
— Kende kosenga na baninga na yo nyonso bambeki ya pamba,
kosenga moke te.
4 Sima, zonga na ndako na yo, kanga ekuke sima na yo elongo na
bana na yo ya mibali ; sopa mafuta kati na mbeki moko na moko, mpe tia
pembeni mbeki oyo etondi.
5 Atikaki Elize mpe akangaki ekuke sima na ye elongo na bana na ye ya
mibali. Bana na ye bazalaki kopesa ye bambeki, mpe azalaki kotondisa
yango na mafuta.
6 Tango bambeki nyonso etondaki, alobaki na moko kati na bana na ye
ya mibali :
— Pesa ngai lisusu mbeki moko.
Kasi mwana yango azongiselaki ye :
— Bambeki nyonso esili.
Kaka na tango yango, mafuta etikaki kobima.
7 Mwasi yango akendeki koyebisa moto na Nzambe. Mpe moto na
Nzambe alobaki na ye :
— Kende, teka mafuta yango mpe futa niongo na yo ; bongo, yo elongo
na bana na yo ya mibali, bokobika na oyo ekotikala.

Elize mpe mwasi ya Sunami

8 Mokolo moko, Elize akendeki na Sunemi. Mpe kuna, mwasi moko
ya bomengo atungisaki ye mpo na kosenga na ye ete andima kolia na
ndako na ye. Boye, tango nyonso Elize azalaki kolekela na Sunami, azalaki
kotelema na ndako ya mwasi yango mpo na kolia.
9 Mwasi yango alobaki na mobali na ye : « Nayebi ete moto oyo ayaka
mbala mingi epai na biso azali mobulami ya Nzambe.

10 Nabondeli yo, tika ete tobongisela ye shambre ya moke na likolo ya
ndako mpe totia kati na yango mbeto, mesa, kiti mpe mwinda. Boye, tango
nyonso akoya epai na biso, akoki kovanda kuna. »
11 Mokolo moko, Elize ayaki na Sunami, amataki na shambre na ye mpe
alalaki kuna.
12 Bongo alobaki na mosali na ye, Geazi : « Benga mwasi oyo ya
Sunami. » Geazi abengaki mwasi ya Sunami, mpe mwasi yango ayaki
kotelema liboso ya Elize.
13 Elize alobaki na Geazi :
— Loba na ye : « Omitungisi mingi mpo na biso. Eloko nini tokoki
sik'oyo kosalela yo ? Tolobela yo epai ya mokonzi to epai ya mokonzi
ya basoda ? »
Mwasi ya Sunami azongisaki :
— Navandaka na kimia kati na bato na ngai.
14 Elize atunaki mosali na ye, Geazi :
— Eloko nini tokoki kosala mpo na ye ?
Geazi azongisaki :
— Azali na mwana te, mpe mobali na ye azali mobange.
15 Elize alobaki :
— Benga ye !
Geazi abengaki ye, mpe ayaki kotelema na ekuke.
16 Elize alobaki :
— Na mobu oyo ekoya, na eleko oyo, maboko na yo ekosimba mwana
mobali.
Mwasi ya Sunami agangaki :
— Te, nkolo na ngai, moto na Nzambe, kopesa na ngai mwasi mosali
na yo elikya ya lokuta te !
17 Nzokande, mwasi ya Sunami akomaki na zemi. Mpe na mobu oyo
elandaki, na eleko yango kaka, abotaki mwana mobali, ndenge kaka Elize
alobaki na ye.
18 Mwana akolaki. Mokolo moko, mwana akendeki epai ya tata na ye,
oyo azalaki elongo na babuki mbuma.
19 Alobaki na tata na ye :
— Moto pasi ! Moto pasi !
Tata na ye alobaki na mosali moko :
— Zongisa ye epai ya mama na ye !
20 Mosali amemaki ye mpe akomisaki ye epai ya mama na ye. Mwana
mobali avandaki na makolo ya mama na ye kino na midi mpe, na sima,
akufaki.
21 Mama na ye amataki na shambre ya mosakoli, alalisaki ye na mbeto
ya moto na Nzambe, akangaki ekuke mpe abimaki.
22 Bongo abengaki mobali na ye mpe alobaki na ye :
— Nabondeli yo, tindela ngai elenge moko kati na basali mpe ane
moko ya mwasi, mpo ete nakende noki epai ya moto na Nzambe mpe
nazonga mbala moko.
23 Mobali na ye atunaki :
— Mpo na nini olingi kokende epai na ye lelo ? Lelo ezali ebandeli ya
sanza te ! Ezali mpe mokolo ya Saba te !
Azongisaki :
— Komitungisa te ! Nyonso ezali malamu.
24 Mwasi ya Sunami abongisaki ane mpe alobaki na elenge mosali na
ye : « Tokeyi ! Tambolisa ane ; kotelema na nzela te soki nalobi na yo te. »

25 Boye, akendeki mpe akomaki na ngomba Karimeli epai wapi moto na
Nzambe azalaki kovanda. Tango Elize amonaki ye na mosika, alobaki na
mosali na ye, Geazi :
— Tala ! Ezali mwasi ya Sunami !
26 Nabondeli yo, pota mbangu sik'oyo mpo na kokutana na ye, mpe
tuna ye : « Boni, kimia ezali ? Ozali malamu ? Mobali na yo azali
malamu ? Mwana na yo azali malamu ? »
Azongisaki :
— Nyonso ezali malamu.
27 Boye akobaki nzela na ye kino akomaki na ngomba, epai ya moto na
Nzambe. Mpe amibwakaki na makolo na ye. Geazi apusanaki mpo na
kolongola ye na makolo ya Elize, kasi moto na Nzambe alobaki :
— Tika ye bongo ! Azali na pasi makasi kati na motema na ye, kasi
Yawe abombeli ngai yango mpe atalisi ngai te tina na yango.
28 Mwasi ya Sunami alobaki :
— Boni, nasengaki mwana epai ya nkolo na ngai ? Te ! Kutu, nalobaki
na yo : « Kopesa ngai elikya ya lokuta te ! »
29 Elize alobaki na Geazi :
— Lata mokaba na yo, kamata nzete na ngai na loboko na yo mpe
kende. Soki okutani na moto na nzela, kopesa ye mbote te. Mpe soki
moto apesi yo mbote, kozongisa te. Okotia nzete na ngai na elongi ya
mwana mobali.
30 Kasi mama ya mwana alobaki :
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te.
Boye Elize atelemaki mpe alandaki mwasi ya Sunami.
31 Geazi akendeki liboso na bango mpe atiaki nzete na elongi ya mwana
mobali, kasi ata eloko moko te esalemaki, ezala mongongo to koningana.
Geazi azongaki mpo na kokutana na Elize mpe alobaki na ye :
— Mwana alamuki te.
32 Tango Elize akomaki na ndako, akutaki ebembe ya mwana mobali
elali na mbeto na ye.
33 Elize akotaki, amikangelaki na shambre elongo na mwana mobali,
mpe asambelaki Yawe.
34 Bongo Elize amataki na mbeto mpe alalelaki mwana mobali, atutisaki
monoko na ye na monoko ya mwana, miso na ye na miso ya mwana, mpe
maboko na ye na maboko ya mwana. Lokola amitandaki bongo na likolo
ya mwana mobali, nzoto ya mwana mobali ekomaki moto.
35 Elize alongwaki, atambolaki na bangambo nyonso ya shambre ; bongo
amataki lisusu na mbeto mpe amitandaki na likolo ya mwana. Mbala
moko, mwana akosolaki mbala sambo mpe afungolaki miso.
36 Elize abengaki Geazi mpe alobaki na ye :
— Benga mwasi ya Sunami !
Geazi abengaki ye. Tango ayaki epai ya Elize, Elize alobaki :
— Zwa mwana na yo !
37 Mwasi ya Sunami apusanaki, akweyaki na makolo ya Elize mpe
agumbamaki kino na se ; bongo azwaki mwana na ye mpe abimaki.

Elize apetoli bilei

38 Elize azongaki na Giligali. Nzokande etuka yango ezalaki kati na nzala
makasi. Wana bayekoli ya basakoli bavandaki na mayangani elongo na
Elize, alobaki na mosali na ye : « Tia nzungu ya monene na moto mpe
lamba elubu mpo na basakoli oyo. »

39 Moko kati na bango akendeki na bilanga mpo na kobuka ndunda,
mpe amonaki nzete ya vino ya zamba. Abukaki na nzete yango ndambo
ya bakolokente* mpe atondisaki yango na elamba na ye. Tango azongaki,
akataki yango mike-mike mpe atiaki yango kati na nzungu ya elubu ; moto
moko te ayebaki soki ezali nini.
40 Bakabolelaki bato elubu. Tango kaka babandaki kolia yango,
bagangaki :
— Moto na Nzambe, kufa ezali kati na nzungu oyo !
Mpe bakokaki lisusu te kolia yango.
41 Elize alobaki :
— Bomemela ngai farine !
Atiaki farine kati na nzungu mpe alobaki :
— Bokabolela yango bato mpo ete balia.
Mpe kati na elubu oyo ezalaki kati na nzungu, ezalaki lisusu na eloko
moko te ya mabe.

Elize aleisi bato ebele

42 Moto moko awutaki na Bala-Shalisha, amemelaki moto na Nzambe
mapa tuku mibale ya orje† oyo ewutaki na bambuma ya liboso ya elanga,
elongo na saki moko ya bambuma ya ble. Elize alobaki na mosali na ye :
— Pesa yango na bato mpo ete balia !
43 Mosali na ye atunaki :
— Nakokoka ndenge nini kokabola mapa oyo na bato nkama moko ?
Elize alobaki lisusu :
— Kabolela yango bato nyonso mpo ete balia, pamba te tala Liloba
oyo Yawe alobi : « Bakolia, bakotonda mpe bakotika mosusu. »
44 Boye mosali akabolelaki bango mapa yango. Baliaki mpe batikaki
mosusu, kolanda Liloba na Yawe.

5

Namani abiki na bokono ya maba

1 Namani, mokonzi ya basoda ya mokonzi ya Siri, azalaki moto monene
mpe moto ya lokumu mingi na miso ya nkolo na ye, pamba te, na nzela na
ye, Yawe apesaki bato ya Siri elonga. Azalaki soda ya mpiko, kasi azalaki
na bokono ya maba.
2 Nzokande, tango mampinga ya bato ya Siri babimaki na bitumba,
bakangaki na bowumbu elenge mwasi moko ya Isalaele. Boye akomaki
kosalela mwasi ya Namani.
3 Elenge mwasi yango alobaki na nkolo na ye ya mwasi :
— Ah, soki kaka nkolo na ngai, Namani, akokaki komona mosakoli
oyo azali kati na Samari ! Akoki penza kobikisa ye na bokono na ye ya
maba.
4 Namani akendeki epai ya nkolo na ye mpe abetelaki ye lisolo ya
makambo oyo elenge mwasi ya Isalaele alobaki.
5 Mokonzi ya Siri alobaki na ye :
— Malamu ! Nakotinda mokanda epai ya mokonzi ya Isalaele.
Boye Namani akendeki mpe amemaki bakilo ya palata, nkama misato
na tuku mitano ; bakilo ya wolo, tuku sambo, mpe bilamba zomi ya talo.
6 Apesaki epai ya mokonzi ya Isalaele mokanda oyo elobaki :

---

* **4:39** Kolokente ezali bambuma oyo ebotaka na nzete ya vino ya zamba, ekokana na bambuma ya mbika. † **4:42** Orje ezali mbuma oyo basalelaka mapa ya talo moke. Mbuma yango ezali lokola loso.

« Na nzela ya mokanda oyo, natindeli yo mosali na ngai, Namani, mpo
ete obikisa ye na bokono na ye ya maba. »
7 Tango kaka mokonzi ya Isalaele atangaki mokanda, apasolaki bilamba
na ye mpe alobaki : « Boni, ngai nazali Nzambe ? Boni, nazali na makoki
ya koboma to ya kozongisa na bomoi ? Mpo na nini moto oyo atindeli ngai
moto ete nabikisa ye na bokono na ye ya maba ? Botala ndenge nini azali
kolukela ngai makambo ! »
8 Tango Elize, moto na Nzambe, ayokaki ete mokonzi ya Isalaele
apasolaki bilamba na ye, atindelaki ye liloba oyo : « Mpo na nini opasoli
bilamba na yo ? Tika ete moto wana aya epai na ngai, mpe akoyeba ete
ezali na mosakoli moko kati na Isalaele ! »
9 Boye Namani akendeki elongo na bampunda na ye mpe shar na ye,
mpe atelemaki na ekotelo ya ndako ya Elize.
10 Elize atindaki moto moko mpo na koyebisa Namani :
— Kende kosukola mbala sambo na ebale Yordani ; bongo nzoto na yo
ekobongwana, mpe okokoma peto.
11 Kasi Namani asilikaki, azongaki mpe alobaki :
— Nakanisaki ete akoya penza epai na ngai, akobelela Yawe, Nzambe
na ye, akotia loboko na ye na esika oyo bokono ezali, mpe akobikisa ngai
na bokono na ngai ya maba !
12 Boni, bibale Abana mpe Paripari kati na Damasi ezali motuya te
koleka miluka nyonso ya Isalaele ? Nakokaki te kosukola na bibale wana
mpe kokoma peto ?
Boye, abalukaki mpe akendeki na kanda.
13 Kasi basali na ye bapusanaki mpe balobaki na ye :
— Nkolo, soki mosakoli ayebisaki yo ete osala likambo moko ya
monene, boni, olingaki kosala yango te ? Bongo mpo na nini te koleka,
tango azali koloba na yo : « Sukola, mpe okokoma peto ! »
14 Boye Namani akitaki mpe amizindisaki mbala sambo na ebale
Yordani, ndenge moto na Nzambe ayebisaki ye ; mpe nzoto na ye
ebongwanaki mpe ekomaki peto lokola nzoto ya elenge mobali.
15 Bongo Namani elongo na basali na ye nyonso bazongaki epai ya moto
na Nzambe. Atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki :
— Nayebi sik'oyo ete ezali na Nzambe te kati na mokili mobimba
longola kaka kati na Isalaele. Nabondeli yo, ndima kado kowuta na
mosali na yo.
16 Mosakoli Elize azongisaki :
— Na Kombo na Yawe oyo nasalelaka, nakondima eloko moko te.
Namani atungisaki ye, kasi Elize aboyaki kaka.
17 Namani alobaki :
— Lokola oboyi, pesa nzela ete napesa mosali na yo ndambo ya
mabele oyo bamile mibale ekoki komema, pamba te mosali na yo akoki
te kobonzela banzambe mosusu bambeka ya kotumba to bambeka ya
boyokani, bobele Yawe.
18 Kasi tika ete Yawe alimbisa mosali na yo mpo na likambo oyo : tango
nkolo na ngai akotaka na ndako ya nzambe Rimoni mpo na kogumbama,
nagumbamaka elongo na ye, pamba te alalelaka loboko na ngai. Tika ete
Yawe alimbisa mosali na yo mpo na yango.
19 Elize alobaki na ye :
— Kende na kimia !
Tango Namani akomaki mwa mosika,
20 Geazi, mosali ya Elize, moto na Nzambe, amilobelaki : « Nkolo na
ngai atiki penza na pamba Namani, moto oyo ya Arami, wana aboyi kozwa

biloko oyo amemelaki ye. Na Kombo na Yawe, nakolanda ye mbangu mpe nakozwa ata eloko moko epai na ye. »

21 Boye Geazi alandaki Namani mbangu. Tango Namani amonaki ye kopota mbangu na sima na ye, akitaki na shar na ye mpo na kokutana na ye mpe atunaki ye :

— Boni, nyonso ezali malamu ?

22 Geazi azongisaki :

— Iyo, nyonso ezali malamu. Nkolo na ngai atindi ngai koyebisa yo : « Bilenge bayekoli mibale kati na basakoli bayei epai na ngai wuta na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nabondeli yo, pesa bango bakilo ya palata, tuku misato na mitano, mpe bilamba mibale ya talo. »

23 Namani alobaki :

— Kamata bakilo ya palata, tuku sambo.

Atungisaki Geazi ete azwa yango. Boye, atiaki bakilo ya palata, tuku sambo kati na basaki mibale elongo na bilamba mibale ya talo. Namani apesaki yango epai ya basali na ye mibale oyo bamemaki yango liboso ya Geazi.

24 Tango Geazi akomaki na ngomba, azwaki biloko na maboko ya basali ya Namani mpe atiaki yango kati na ndako. Azongisaki basali yango, mpe bakendeki.

25 Boye, Geazi akotaki mpe atelemaki liboso ya nkolo na ye, Elize. Elize atunaki ye :

— Geazi, okendeki wapi ?

Geazi azongisaki :

— Mosali na yo akendeki epai moko te.

26 Kasi Elize alobaki na ye :

— Boni, molimo na ngai ezalaki elongo na yo te tango moto wana akitaki na shar na ye mpo na kokutana na yo ? Ezali penza tango ya kozwa palata to ya kondima bilamba, bilanga ya nzete ya olive, ya vino, bameme, bangombe to basali ya mibali mpe basali ya basi ?

27 Lokola osali bongo, bokono ya maba ya Namani ekokangama na yo mpe bakitani na yo mpo na libela.

Bongo Geazi alongwaki na liboso ya Elize. Poso ya nzoto na ye ekomaki na maba, mpe akomaki pembe lokola mvula ya pembe.

6

Ebende ya epasola etepi na mayi

1 Mokolo moko, bayekoli ya basakoli balobaki na Elize :

— Tala ! Esika oyo tosanganaka elongo na yo ekomi moke mingi mpo na biso.

2 Pesa biso nzela ya kokende na ebale Yordani epai wapi moko na moko kati na biso akoki kozwa nzete mpo na kotonga kuna esika ya kovanda.

Elize alobaki na bango :

— Bokende !

3 Moko kati na bango alobaki :

— Okosepela te kokende elongo na basali na yo ?

Elize azongisaki :

— Nandimi, nakokende.

4 Boye akendeki elongo na bango. Bakendeki na ebale Yordani mpe babandaki kokata banzete.

5 Wana moko kati na bango azalaki kokata nzete, ebende ya epasola na ye ekweyaki na mayi. Agangaki :

— Ah, nkolo na ngai ! Nadefaki yango kodefa !

6 Moto na Nzambe atunaki :
— Ekweyaki na esika nini ?
Sima na ye kolakisa ye esika yango, Elize akataki eteni ya nzete mpe abwakaki yango na esika oyo ebende ya epasola ekweyaki. Mpe, na mbala moko, eteni ya nzete yango ematisaki ebende na likolo ya mayi, mpe ebende ekomaki kotepa.
7 Elize alobaki :
— Kamata yango !
Boye, mosali wana asembolaki loboko na ye mpe akamataki yango.

Bato ya Siri balingi kokanga Elize

8 Mokonzi ya Siri azalaki kobundisa bana ya Isalaele. Asololaki na basali na ye mpe alobaki : « Nakotia molako na ngai na esika songolo to pakala. »
9 Mbala moko, moto na Nzambe atindaki maloba oyo epai ya mokonzi ya Isalaele : « Keba ! Koleka na esika wana te, pamba te bato ya Siri bazali kokita kuna. »
10 Mokonzi ya Isalaele atindaki bato kokende kononga esika oyo moto na Nzambe alobelaki.
Mbala ebele, Elize azalaki kokebisa mokonzi ete azala na bokebi na bisika ya ndenge wana ; mpe mbala ebele, mokonzi ya Isalaele azalaki komibikisa na motambo ya bato ya Siri.
11 Suka na suka, mokonzi ya Siri asilikaki makasi, abengisaki bakalaka na ye mpe atunaki bango :
— Bokoki te koyebisa ngai nani kati na biso azali na ngambo ya mokonzi ya Isalaele ?
12 Moko kati na bakalaka na ye alobaki :
— Mokonzi, nkolo na ngai, moko te kati na biso. Ezali nde mosakoli Elize oyo azali kati na Isalaele ; ye nde ayebaka mpe ayebisaka mokonzi ya Isalaele ata makambo oyo olobaka kati na shambre na yo ya kolala.
13 Mokonzi apesaki mitindo :
— Bokende koluka esika oyo azali mpo ete natinda bato mpo na kokanga ye.
Bayaki koyebisa ye :
— Azali na Dotani.
14 Bongo mokonzi atindaki kuna bampunda elongo na bashar mpe basoda ebele. Bakendeki kuna na butu mpe bazingelaki engumba.
15 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, tango mosali ya moto na Nzambe alamukaki mpe abimaki, amonaki ete mampinga elongo na bampunda mpe bashar bazingelaki engumba. Mosali yango alobaki na Elize :
— Oh nkolo na ngai, eyindi na libanda ! Tokosala nini !
16 Mosakoli azongisaki :
— Kobanga te, pamba te ba-oyo bazali elongo na biso bazali ebele koleka ba-oyo bazali elongo na bango.
17 Elize asambelaki :
— Oh Yawe, fungola ye miso mpo ete amona !
Yawe afungolaki miso ya mosali, mpe mosali atalaki ; amonaki bangomba mike etonda na bampunda mpe bashar ya moto zingazinga ya Elize.
18 Lokola monguna azalaki kopusana pene na ye, Elize asambelaki Yawe :
— Boma ekolo oyo miso !
Mpe Yawe abomaki bango miso, ndenge kaka Elize asengaki.
19 Elize alobaki na bango :

— Nzela ezali awa te ! Engumba mpe ezali awa te ! Bolanda ngai, mpe nakomema bino epai ya moto oyo bozali koluka.
Elize amemaki bango na Samari.
20 Tango bakotaki na engumba, Elize asambelaki lisusu :
— Yawe, fungola miso ya bato oyo mpo ete bamona.
Yawe afungolaki miso na bango, mpe bamonaki ete bazali kati na engumba Samari.
21 Tango mokonzi ya Isalaele amonaki bango, atunaki Elize :
— Tata na ngai, naboma bango ? Naboma bango ?
22 Elize azongisaki :
— Koboma bango te ! Boni, okoboma solo bato oyo okangi, na nzela ya mopanga na yo to ya tolotolo na yo ? Pesa bango nde bilei mpe mayi ya komela mpo ete balia, bamela mpe bazonga epai ya mokonzi na bango.
23 Boye abongisaki feti monene mpo na bango. Tango basilisaki kolia mpe komela, azongisaki bango. Mpe bazongaki epai ya mokonzi na bango. Wuta tango yango, mampinga ya Siri batikaki kokota mpo na kobundisa Isalaele.

Nzala makasi kati na Samari

24 Sima na tango, Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso mpe akendeki kozingela engumba Samari.
25 Lokola bazingelaki Samari tango molayi, nzala makasi ekotaki kati na engumba kino moto moko ya ane ekomaki kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mwambe ; mpe bagrame nkama mibale na tuku mitano ya nyei ekawuka ya ebenga ekomaki kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, mitano.
26 Mokolo moko, wana mokonzi ya Isalaele azalaki koleka na likolo ya mir ya lopango, mwasi moko agangaki epai na ye :
— Mokonzi, nkolo na ngai, sunga ngai !
27 Mokonzi azongisaki :
— Soki Yawe asungi yo te, esika nini ngai nakozwa lisungi mpo na kosunga yo ? Nazangi vino to ble ya kopesa yo.
28 Nzokande, mokonzi atunaki ye lisusu :
— Likambo nini ekomeli yo ?
Mwasi azongisaki :
— Mwasi wana alobaki na ngai : « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye lelo, bongo lobi, tokolia mwana na ngai. »
29 Boye tolambaki mwana na ngai ya mobali mpe toliaki ye. Mokolo oyo elandaki, nalobaki na ye : « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye, » kasi abombaki ye.
30 Tango mokonzi ayokaki maloba ya mwasi oyo, apasolaki bilamba na ye. Lokola atambolaki lisusu na likolo ya mir ya lopango, bato bamonaki ete, na se ya bilamba na ye ya bokonzi, alataki saki na nzoto na ye.
31 Mokonzi alobaki : « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki kaka moto ya Elize, mwana mobali ya Shafati, etikali na likolo ya mapeka na ye. »

Elize asakoli kosila ya nzala makasi

32 Nzokande, Elize avandaki kati na ndako na ye, elongo na bakambi ya engumba. Mokonzi atindaki ntoma moko epai ya Elize. Kasi liboso ete akoma, Elize alobaki na bakambi ya engumba : « Bozali komona te ete mobomi oyo atindi moto mpo na koya kokata ngai moto ? Bosala keba ! Tango kaka bokomona ye, bokanga ekuke liboso na ye mpe botindika ye

na yango na sima ! Boyoka ! Wana ezali makelele ya makolo ya nkolo na ye te, oyo ezali koyokana sima na ye ? »

33 Wana Elize azalaki nanu koloba, ntoma ya mokonzi akomaki mpe ayebisaki ye maloba ya mokonzi : « Pasi oyo nyonso ewuti epai ya Yawe ! Nakozela lisusu nini kowuta na Ye ? »

7

1 Elize alobaki :

— Boyoka Liloba na Yawe ! Tala makambo oyo Yawe alobi : « Lobi, na tango oyo, na ekuke ya Samari, bakoteka bakilo zomi na mibale ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. »

2 Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi ya Isalaele azalaki kotiela motema alobaki na moto na Nzambe :

— Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema ?

Elize azongisaki :

— Okomona yango na miso na yo, kasi okolia yango te.

Bato na maba kati na molako ya bato ya Siri

3 Na ekuke ya engumba, ezalaki na bato minei na maba. Bazalaki kolobana bango na bango : « Mpo na nini totikala awa kino tokokufa ?

4 Soki tolobi : ‹ Tokota na engumba, › nzala makasi ezali kuna, tokokufa. Soki mpe totikali awa, tokokufa kaka. Boye, tika ete tokende na molako ya bato ya Siri mpe tomipesa epai na bango. Soki bayambi biso, tobiki ; kasi soki babomi biso, tokufi kaka. »

5 Na pokwa, batelemaki mpe bakendeki na molako ya bato ya Siri. Tango bakomaki na mondelo ya molako, bamonaki ata moto moko te,

6 pamba te Nkolo asalaki ete bato ya Siri bayoka lokito ya bashar, ya bampunda mpe ya mampinga minene ya basoda kino balobanaki bango na bango : « Tala, mokonzi ya Isalaele azwi mokonzi ya bato ya Iti mpe mokonzi ya bato ya Ejipito mpo na koya kobundisa biso. »

7 Boye batelemaki mpe bakimaki na pokwa, basundolaki bandako na bango ya kapo, bampunda na bango mpe ba-ane na bango. Batikaki molako ndenge ezalaki mpo na kobikisa bomoi na bango.

8 Bato na maba bakomaki na mondelo ya molako, bakotaki na ndako moko ya kapo, baliaki mpe bamelaki. Bongo bamemaki palata, wolo, bilamba, mpe bakendeki kobomba yango. Sima, bazongaki, bakotaki na ndako mosusu ya kapo, bazwaki kuna biloko mpe bakendeki lisusu kobomba yango.

9 Bongo balobanaki bango na bango : « Tozali kosala malamu te : Mokolo ya lelo ezali mokolo ya sango malamu, mpe tozali kobomba sango yango mpo na biso moko ! Soki tozeli kino lobi na tongo, tokozwa etumbu. Tokende sik'oyo kopesa sango na ndako ya mokonzi. »

10 Boye bakendeki, babelelaki epai ya bakengeli bikuke ya engumba mpe bayebisaki bango : « Tokotaki na molako ya bato ya Siri, moto ata moko te azali kuna, toyoki ata mongongo ya moto te ; etikali kaka bampunda mpe ba-ane bakanga, mpe bandako ya kapo basundola. »

11 Bakengeli ekuke ya engumba babengaki moto moko kati na engumba mpo na kokomisa sango na ndako ya mokonzi.

12 Mokonzi alamukaki na butu mpe alobaki na bakalaka na ye :

— Tika ete nayebisa bino makambo oyo bato ya Siri basali biso. Bayebi solo ete tozali kokufa nzala, yango wana batiki milako na bango

mpo na kokende kobombama na zamba. Balobani bango na bango : « Bakobima solo, mpe tokokanga bango ya bomoi, bongo tokokota na engumba. »

13 Moko kati na bakalaka na ye azongisaki :

— Bongisa ndambo ya mibali mpo ete bazwa bampunda mitano kati na oyo etikali kati na engumba. Tokobungisa ata eloko moko te, pamba te suka na bango ekozala ndenge moko na oyo ya bana nyonso ya Isalaele oyo batikali na engumba. Boye totinda bango kaka mpo toyeba makambo oyo ewuti kosalema.

14 Boye baponaki bashar mibale elongo na bampunda na yango, mpe mokonzi atindaki yango mpo na koluka mampinga ya bato ya Siri. Apesaki mitindo na batambolisi na yango : « Bokende mpe botala ! »

15 Balandaki bilembo ya makolo ya bato ya Siri kino na ebale Yordani, mpe bamonaki ete nzela nyonso etondaki na bilamba mpe bibundeli oyo basoda ya Siri babwakaki tango bakimaki na mbalakata. Bongo bantoma bazongaki mpe bapesaki sango epai ya mokonzi.

16 Bongo bato ya Samari babimaki mpe bazwaki na makasi biloko kati na molako ya bato ya Siri. Boye bakomaki koteka bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, ndenge kaka Yawe alobaki.

17 Mokonzi ya Isalaele aponaki mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, mpo na kokengela ekuke ya engumba, kasi bato banyataki ye mpe akufaki kolanda makambo oyo moto na Nzambe asakolaki tango mokonzi ayaki na ndako na ye.

18 Makambo oyo esalemaki ndenge moto na Nzambe alobaki na mokonzi : « Lobi, na tango oyo, bakoteka na ekuke ya Samari bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. »

19 Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, alobaki na moto na Nzambe :

— Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema ?

Mpe Elize, moto na Nzambe, azongisaki :

— Okomona yango na miso, kasi okolia yango te.

20 Makambo yango esalemaki ndenge kaka elobamaki na tina na ye : bato banyataki ye na ekuke ya engumba, mpe akufaki.

8

Mokonzi akati likambo ya mwasi ya Sunami

1 Elize alobaki na mama ya mwana mobali oyo asekwisaki : « Kende elongo na libota na yo na esika oyo bokoki kovanda, pamba te Yawe abengi nzala makasi kati na mokili oyo ; ekowumela mibu sambo. »

2 Mwasi asalaki ndenge moto na Nzambe alobaki. Ye elongo na libota na ye bakendeki mpe bavandaki mibu sambo na mokili ya Filisitia.

3 Tango mibu yango sambo ekokaki, mwasi azongaki na mboka na ye wuta na mokili ya Filisitia ; akendeki epai ya mokonzi mpo ete bazongisela ye ndako mpe mabele na ye.

4 Mokonzi azalaki kosolola na Geazi, mosali ya moto na Nzambe, mpe alobaki : « Yebisa ngai makambo minene nyonso oyo moto na Nzambe, Elize, asalaki. »

5 Wana Geazi azalaki koyebisa mokonzi ndenge nini Elize asekwisaki
ebembe ya mwana oyo akufaki, mama ya mwana yango ayaki kobon-
dela mokonzi ete azongisa ndako mpe mabele na ye. Geazi alobaki :
« Mokonzi, nkolo na ngai, tala mwasi oyo mpe mwana na ye ya mobali
oyo Elize asekwisaki. »
6 Mokonzi atunaki na mwasi yango mpe ayebisaki ye makambo nyonso.
Na sima, mokonzi aponaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe
apesaki ye mitindo : « Zongisela ye biloko na ye nyonso mpe bambuma
nyonso ya bilanga oyo mabele na ye ebotaki wuta mokolo oyo alongwaki
na mboka na biso kino lelo. »

Bokono ya Beni-Adadi mpe mokonzi Azaeli

7 Elize akendeki na Damasi, wana Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, azalaki
kobela. Tango bayebisaki mokonzi ete moto na Nzambe akomi kati na
engumba,
8 mokonzi alobaki na Azaeli : « Kamata likabo mpe kende kokutana
na moto na Nzambe. Tuna Yawe na nzela ya moto na Nzambe : ‹ Boni,
nakobika solo na bokono oyo ? › »
9 Azaeli akendeki kokutana na Elize, amemaki elongo na ye likabo ya
biloko nyonso ya Damasi ; bamemaki yango na likolo ya bashamo tuku
minei. Azaeli akitaki, atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki :
— Mwana na yo ya mobali Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, atindi ngai ;
atuni : « Boni, nakobika solo na bokono oyo ? »
10 Elize azongisaki :
— Loba na ye : « Solo, okobika na bokono oyo. » Nzokande, Yawe
amonisi ngai ete akokufa.
11 Elize atalaki ye malamu-malamu, mpe Azaeli ayokaki soni. Mpe moto
na Nzambe alelaki.
12 Azaeli atunaki :
— Mpo na nini nkolo na ngai azali kolela ?
Elize azongisaki :
— Mpo ete nayebi mabe oyo okosala bana ya Isalaele. Okozikisa
bingumba na bango, oyo etongama makasi, okokata bilenge mibali na
bango bakingo na mopanga, okoboma bana na bango ya mike, mpe
okopasola mabumu ya basi na bango ya zemi.
13 Azaeli akamwaki mpe azongisaki :
— Mpo na nini okosala makambo ya boye na mosali na yo ? Ata kutu
mbwa eleki ngai na tina !
Elize alobaki lisusu :
— Yawe amonisi ngai ete okokoma mokonzi ya Siri.
14 Azaeli atikaki Elize mpe azongaki epai ya mokonzi na ye. Bongo
mokonzi na ye atunaki ye :
— Elize alobi na yo nini ?
Azongisaki :
— Alobi na ngai : « Solo, okobika na bokono oyo. »
15 Mokolo oyo elandaki, Azaeli azwaki bulangeti, azindisaki yango na
mayi, mpe afinikaki na yango elongi ya mokonzi mpo na kokanga ye
pema ; mpe mokonzi akufaki. Azaeli akitanaki na ye na bokonzi.

Yorami, mokonzi ya Yuda
(2Ma 21.5-10, 20)

16 Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki
mibu mitano na bokonzi —Jozafati azalaki mokonzi ya Yuda— Yorami,
mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi.

17 Azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi.
18 Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe
asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te
abalaki mwana na ye ya mwasi.
19 Kasi Yawe alingaki te kobebisa Yuda mpo na Davidi, mowumbu na Ye,
pamba te alakaki kopesa bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye
mpo na libela.
20 Na tango ya Yorami, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe
bamipesaki mokonzi.
21 Boye Yorami akendeki na Tsayiri elongo na bashar na ye nyonso. Na
butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo
na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar ; kasi basoda ya Yuda
bakimaki na bandako na bango ya kapo.
22 Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na
tango wana, Libina mpe etombokaki.
23 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yorami mpe misala na ye
nyonso ekomami na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
24 Yorami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Akazia, mwana na ye
ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Akazia, mokonzi ya Yuda
(2Ma 22.1-6)

25 Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki
mibu zomi na mibale na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Yorami,
akomaki mokonzi ya Yuda.
26 Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri, mokonzi ya
Isalaele.
27 Alandaki nzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango mpe asalaki
mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki
na libota ya Akabi.
28 Akazia akendeki elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi, mpo na
kobundisa Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Bato ya Arami
bazokisaki Yorami.
29 Boye, mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota
oyo bato ya Arami bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki
na Azaeli, mokonzi ya Siri. Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi
ya Yuda, akendeki na Jizireyeli mpo na kotala Yorami, mwana mobali ya
Akabi, pamba te bazokisaki ye.

9

Bapakoli Jewu mafuta lokola mokonzi ya Isalaele

1 Elize abengisaki moko kati na bayekoli ya basakoli mpe alobaki na ye :
« Kanga mokaba na yo, zwa molangi oyo ya mafuta mpe kende na Ramoti
ya Galadi.
2 Tango okokoma kuna, luka Jewu, mwana mobali ya Jozafati mpe koko
ya Nimishi. Kende epai na ye, benda ye pembeni, mosika ya baninga na
ye, mpe mema ye na shambre ya kati.

3 Bongo okozwa molangi, okosopa mafuta na moto na ye mpe okoloba :
‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma
mokonzi ya Isalaele. › Sima, okofungola ekuke mpe okokima ; kozela te ! »
4 Boye elenge mobali, mosakoli, akendeki na Ramoti ya Galadi.
5 Tango akomaki, akutaki bakonzi ya mampinga bavandi kati na lisanga.
Alobaki :
— Nazali na sango mpo na yo mokonzi.
Jewu atunaki :
— Mpo na nani kati na biso ?
Mosakoli azongisaki :
— Mpo na yo mokonzi.
6 Jewu atelemaki mpe akotaki na ndako. Bongo mosakoli apakolaki
mafuta na moto ya Jewu mpe alobaki : « Tala makambo oyo Yawe,
Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma
mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. ›
7 Osengeli koboma libota ya Akabi, mokonzi na yo, mpe nakozongisa
mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na ngai, basakoli, mpe ya
bawumbu nyonso ya Yawe, oyo Jezabeli asopaki makila na bango.
8 Solo, libota nyonso ya Akabi esengeli kokufa. Nakosilisa mibali nyonso
kati na Isalaele, ezala mowumbu to monsomi.
9 Nakosala libota ya Akabi ndenge nasalaki libota ya Jeroboami, mwana
mobali ya Nebati, mpe libota ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya.
10 Nzokande mpo na Jezabeli, bambwa ekolia ye kati na bilanga ya
Jizireyeli, mpe moto moko te akokunda ye. »
Boye mosakoli afungolaki ekuke mpe akimaki.
11 Tango Jewu abimaki mpe azongaki epai ya baninga na ye, bakonzi ya
basoda, moko kati na bango atunaki ye :
— Boni, makambo nyonso ezali malamu ? Mpo na nini moto ya liboma
oyo ayaki epai na yo ?
Jewu azongisaki :
— Boyebi malamu moto yango mpe lolenge ya makambo oyo alobaka.
12 Bakonzi ya basoda balobaki :
— Ezali ya solo te, ozali kokosa biso ! Yebisa biso makambo yango.
Jewu alobaki :
— Boyoka ndenge alobi na ngai : « Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Napakoli yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › »
13 Tango kaka bayokaki bongo, bakonzi ya basoda bakamataki na
lombangu bakazaka na bango mpe batandaki yango liboso ya Jewu, na
binyatelo ya ematelo. Bongo babetaki kelelo mpe bagangaki : « Jewu azali
mokonzi ! »

Jewu abomi Yorami mpe Akazia

14 Jewu, mwana mobali ya Jozafati, koko ya Nimishi, asalelaki Yorami
likita. Nzokande Yorami mpe Isalaele mobimba bazalaki kobundela
Ramoti ya Galadi liboso ya Azaeli, mokonzi ya Siri.
15 Kasi mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota
oyo bato ya Arami bazokisaki ye na bitumba na Azaeli, mokonzi ya Siri.
Jewu alobaki : « Soki yango ezali makanisi na bino, tika ete moto moko
te akima mpe abima na engumba mpo na kokende kopesa sango na
Jizireyeli. »
16 Boye Jewu amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli mpo ete
Yorami azalaki kopema kuna ; mpe Akazia, mokonzi ya Yuda, akendeki
kotala ye.

17 Tango mokengeli oyo azalaki na likolo ya ndako molayi ya Jizireyeli
amonaki mampinga ya Jewu kopusana, agangaki : « Nazali komona
mampinga, bazali koya ! »
Yorami apesaki mitindo :
— Bopona soda moko oyo abundaka likolo ya mpunda mpe botinda
ye mpo ete akende kokutana na bango mpe atuna bango : « Boni, boyei
mpo na kimia ? »
18 Soda oyo abundaka likolo ya mpunda akendeki mpe atunaki :
— Tala makambo oyo mokonzi alobi : « Boni, boyei mpo na kimia ? »
Jewu azongisaki :
— Okokende na kimia wapi ? Baluka mpe kota na molongo na ngai.
Mokengeli alobaki :
— Motindami akomi epai na bango, kasi azali kozonga te.
19 Boye mokonzi atindaki soda mosusu oyo abundaka likolo ya mpunda.
Tango akomaki epai na bango, alobaki :
— Boni, boyei mpo na kimia ?
Jewu azongisaki :
— Okokende na kimia wapi ? Baluka mpe kota na molongo na ngai.
20 Mokengeli alobaki :
— Motindami akomi penza epai na bango, kasi ye mpe azali kozonga
te. Nzokande, lolenge oyo ya kotambolisa ezali lokola ya Jewu, mwana
mobali ya Nimishi, oyo atambolisaka lokola moto ya liboma.
(2Ma 22.7-9)
21 Yorami apesaki mitindo : « Bongisa shar na ngai. »
Tango babongisaki shar, Yorami, mokonzi ya Isalaele, mpe Akazia,
mokonzi ya Yuda, babimaki, moto na moto likolo ya shar na ye, mpo na
kokende kokutana na Jewu. Bakutanaki na ye kati na bilanga ya Naboti,
moto ya Jizireyeli.
22 Tango kaka Yorami amonaki Jewu, atunaki ye :
— Boni Jewu, oyei mpo na kimia ?
Jewu azongisaki :
— Ndenge nini kimia ekoki kozala na tango losambo ya banzambe ya
bikeko mpe kindoki ya mama na yo, Jezabeli, ezali kokoba ?
23 Yorami abalukaki mpe akimaki ; abelelaki Akazia : « Akazia, bateki
biso ! »
24 Boye Jewu abendaki tolotolo mpe abetaki Yorami na kati-kati ya
mapeka. Tolotolo etobolaki motema na ye, mpe akweyaki wuta na shar
na ye.
25 Jewu alobaki na Bidikari, soda oyo amemelaka ye bibundeli :
« Kamata ye mpe bwaka ye na bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli.
Kanisa ndenge nini ngai na yo tozalaki kokumba bashar elongo, na sima
ya tata na ye, Akabi, tango Yawe apesaki lisakoli oyo na tina na ye :
26 ‹ Lobi, namonaki makila ya Naboti mpe ya bana na ye ya mibali, ›
elobi Yawe, mpe solo, nakofutisa yo yango na bilanga oyo, » elobi Yawe.
Sik'oyo, kamata ye mpe bwaka ye na bilanga wana, kolanda Liloba na
Yawe.
27 Tango Akazia, mokonzi ya Yuda, amonaki makambo oyo esalemaki,
akimaki na nzela ya Beti-Agani. Jewu alandaki ye mpe agangaki : « Boma
ye mpe lokola ! »
Bazokisaki ye kati na shar na ye na nzela ya Guri, pembeni ya
Yibileayimi, kasi akimaki na Megido mpe akufaki kuna.

28 Basali na ye bamemaki ye na shar kino na Yelusalemi mpe bakundaki
ye esika moko na bakoko na ye kati na kunda na ye kati na engumba ya
Davidi.
29 Akazia akomaki mokonzi ya Yuda na mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Yorami, mwana mobali ya Akabi.

Kufa ya Jezabeli

30 Jewu akendeki na Jizireyeli. Tango Jezabeli ayokaki bongo, atiaki
monzele na elongi na ye, abongisaki suki na ye mpe apusanaki pene ya
lininisa mpo na kotala libanda.
31 Tango Jewu akotaki na ekuke ya engumba, Jezabeli atunaki na
koganga :
— Zimiri, mobomi ya nkolo na yo, boni, oyei mpo na kimia ?
32 Jewu atombolaki miso na ngambo ya lininisa mpe agangaki :
— Nani kati na bino azali na ngambo na ngai, nani ?
Bakengeli mibale to misato ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo,
batalaki Jewu wuta na lininisa.
33 Jewu apesaki bango mitindo :
— Bobwaka ye na se.
Bongo babwakaki Jezabeli na se ; mpe makila na ye epanzanaki na mir
mpe na bampunda tango ezalaki konyata ye.
34 Jewu akotaki, aliaki, amelaki mpe alobaki : « Bobongisa mwasi oyo
alakelama mabe. Bokunda ye, pamba te azali mwana mwasi ya mokonzi. »
35 Kasi tango babimaki mpo na kokunda ye, bakutaki kaka mokuwa ya
moto na ye, makolo mpe matandu ya maboko na ye.
36 Bazongaki mpe bayebisaki Jewu : « Tala liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya mosali na Ye, Eliya, moto ya mboka Tishibe : ‹ Bambwa ekolia
nzoto ya Jezabeli kati na elanga ya Jizireyeli.
37 Ebembe ya Jezabeli ekozala lokola nyei kati na bilanga ya Jizireyeli
mpo ete moto moko te akoka lisusu koloba : Tala Jezabeli ! › »

10

Jewu abomi libota ya mokonzi Akabi

1 Akabi azalaki na bana mibali tuku sambo na Samari. Jewu akomaki
mikanda mpe atindaki yango na Samari epai ya bakalaka ya Jizireyeli,
epai ya bampaka mpe epai ya babateli ya bana ya Akabi. Na mikanda
yango, Jewu alobaki :
2 « Tango kaka mokanda oyo ekokomela bino, lokola bana mibali ya
mokonzi na bino bazali elongo na bino, mpe lokola bozali na bashar
mpe bampunda, engumba ya makasi mpe bibundeli,
3 bopona mwana mobali oyo aleki malamu mpe mayele kati na bana
mibali ya mokonzi na bino, botia ye na kiti ya bokonzi ya tata na ye, mpe
bobunda mpo na ndako ya mokonzi na bino. »
4 Kasi babangaki makasi mpe balobaki : « Soki kutu bakonzi mibale
bakokaki te kobunda na ye, bongo ndenge nini biso tokobunda na ye ? »
5 Boye, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, moyangeli ya engumba,
bampaka mpe babateli ya bana ya mokonzi batindaki sango oyo epai ya
Jewu : « Tozali basali na yo mpe tokosala nyonso oyo okoloba. Tokotia
moto mosusu te lokola mokonzi, tokosala nyonso oyo okomona malamu. »
6 Boye, Jewu akomelaki bango mokanda ya mibale oyo kati na yango
alobaki :

« Soki bozali na ngambo na ngai mpe bokotosa ngai, bozwa mito ya
bana mibali nyonso ya mokonzi na bino mpe boya na yango epai na
ngai, na Jizireyeli, lobi na tongo. »
Nzokande bana mibali tuku sambo ya mokonzi bazalaki epai ya bato ya
lokumu ya engumba, oyo bazalaki kobokola bango.
7 Tango mokanda ekomaki, bato wana bazwaki bana mibali ya mokonzi,
babomaki bango nyonso tuku sambo, batiaki mito na bango na bitunga
mpe batindaki yango epai ya Jewu, na Jizireyeli.
8 Ntoma moko akomaki mpe alobaki na Jewu :
— Bamemi mito ya bana mibali ya mokonzi.
Bongo Jewu apesaki mitindo :
— Botia yango na mipiku mibale na ekuke ya engumba kino na tongo.
9 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Jewu abimaki, atelemaki liboso ya
bato nyonso mpe alobaki :
— Bosali na bino mabe te. Ezalaki ngai nde nasalelaki nkolo na ngai
likita mpo na kotelemela ye mpe koboma ye ; kasi nani abomi bato oyo
nyonso ?
10 Boyeba ete liloba moko te oyo Yawe alobaki mpo na kotelemela
ndako ya Akabi ekozanga kokokisama. Yawe akokisi makambo oyo alobaki
na nzela ya mosali na Ye, Eliya.
11 Boye Jewu abomaki bato nyonso ya ndako ya Akabi, oyo batikalaki
na Jizireyeli : bato na ye nyonso ya lokumu, baninga na ye, Banganga-
Nzambe na ye. Atikaki ata moto na ye moko te na bomoi.
12 Jewu atelemaki mpe akendeki na Samari.

Na Beti-Ekedi-Aron*,
13 Jewu akutanaki na bandeko ya Akazia, mokonzi ya kala ya Yuda, mpe
atunaki bango :
— Bozali banani ?
Bazongisaki :
— Tozali bandeko ya Akazia. Toyei kopesa bana mibali ya mokonzi
mpe mama ya mokonzi mbote.
14 Jewu apesaki mitindo :
— Bokanga bango ya bomoi.
Boye bakangaki bango ya bomoi mpe bakataki bango bakingo, pene ya
libulu ya Beti-Ekedi. Bazalaki mibali tuku minei na mibale, mpe Jewu
atikaki moto moko te na bomoi.
15 Tango alongwaki kuna mpe akutanaki na Yonadabi, mwana mobali ya
Rekabi, oyo abandaki koya kokutana na ye, Jewu apesaki ye mbote mpe
alobaki :
— Boni, motema na yo ezali sembo mpo na ngai, ndenge motema na
ngai ezali mpo na yo ?
Yonadabi azongisaki :
— Iyo, ezali bongo !
Jewu alobaki :
— Soki ezali bongo, pesa ngai loboko na yo.
Boye, Yonadabi asalaki bongo, mpe Jewu asungaki ye mpo na komata
na shar.
16 Jewu alobaki :
— Yaka elongo na ngai, mpe okomona bolingo makasi na ngai mpo na
Yawe.
Boye, Jewu amemaki ye na shar na ye.

* **10:12** Beti-Ekedi-Aron elingi koloba, na lokota ya Ebre : ndako ya babateli bibwele.

17 Tango Jewu akomaki na Samari, abomaki bato nyonso ya libota ya
Akabi, oyo batikalaki kuna. Jewu abomaki bango kolanda Liloba na Yawe
oyo alobaki na nzela ya Eliya.

Jewu abomi basambeli ya Bala

18 Jewu abengisaki bato nyonso mpe alobaki na bango : « Akabi azalaki
kosalela Bala mingi te, kasi Jewu akosalela ye mingi.
19 Sik'oyo, bobengisa basakoli nyonso ya Bala, basambeli na ye nyonso
mpe banganga-nzambe na ye nyonso. Bosala ete moto moko te azanga,
pamba te nakobonza mbeka ya monene mpo na Bala. Moto nyonso oyo
akozanga, akokufa. »
Jewu asalelaki mayele mabe mpo na koboma basambeli ya Bala.
20 Jewu alobaki : « Bobengisa mayangani mpo na lokumu ya Bala. »
Boye babengisaki mayangani yango.
21 Jewu apanzaki sango kati na Isalaele, basambeli nyonso ya Bala bayaki
mpe moto moko te azangaki. Bakotaki ebele na ndako ya nzambe Bala mpe
batondisaki yango kino na basuka nyonso.
22 Jewu alobaki na mobateli bilamba ya bonganga-nzambe ya Bala :
« Yaka na bilamba mpo na basambeli nyonso ya Bala. »
Boye abimisaki bilamba mpo na bango.
23 Bongo Jewu elongo na Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, bakotaki
na ndako ya nzambe Bala. Jewu alobaki na basambeli ya Bala : « Botala
malamu-malamu na zingazinga na bino mpo ete basali ya Yawe bazala
elongo na bino te, kaka basali ya Bala. »
24 Bakotaki mpo na kobongisa bambeka mpe batumbaki yango.
Nzokande, Jewu atiaki bato tuku mwambe libanda na likebisi oyo :
« Soki moto moko kati na bino akimisi moko kati na bato oyo napesi na
maboko na bino, akofuta bomoi na ye na motuya ya bomoi ya moto oyo
akimi. »
25 Tango kaka Jewu asilisaki kobongisa mbeka ya kotumba, apesaki
mitindo epai na bakengeli mpe na bakambi na bango : « Bokota mpe
boboma bango. Bokimisa moto moko te. »
Boye, babomaki bango na mopanga. Bakengeli mpe bakonzi ya basoda
babwakaki bibembe na libanda mpe bakotaki kino na esika ya bule ya
ndako ya nzambe Bala.
26 Babimisaki libanga ya bule na libanda ya ndako ya nzambe Bala mpe
batumbaki yango.
27 Babukaki libanga yango ya bule, bakweyisaki ndako ya nzambe Bala
mpe bakomisaki yango zongo kino na mokolo ya lelo.
28 Ezali bongo nde Jewu asukisaki losambo ya Bala kati na Isalaele.
29 Kasi Jewu atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati,
oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na lisumu. Lisumu yango
ezali : kosambela bikeko ya bangombe ya wolo, na Beteli mpe na Dani.
30 Yawe alobaki na Jewu : « Lokola osali malamu mpo na kokokisa oyo
ezali sembo na miso na Ngai, mpe lokola osali na libota ya Akabi nyonso
oyo nakanaki kosala, bakitani na yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya
Isalaele kino na molongo ya minei. »
31 Nzokande, Jewu asalaki bokebi te mpo na kobatela mibeko ya Yawe,
Nzambe ya Isalaele, na motema na ye mobimba. Atikaki te masumu ya
Jeroboami oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na lisumu.
32 Na tango wana, Yawe abandaki kokomisa moke bandelo ya Isalaele.
Azaeli alongaki bana ya Isalaele, na mokili na bango,

33 na este ya Yordani, na etuka nyonso ya Galadi (mabele ya libota ya
Gadi, ya Ribeni mpe ya Manase), longwa na Aroeri oyo ezali pembeni ya
moluka ya Arinoni kino na Galadi mpe Bashani.
34 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jewu, misala na ye nyonso mpe
elonga na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
35 Jewu akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari. Bongo Yoakazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi.
36 Jewu akonzaki Isalaele, na Samari mibu tuku mibale na mwambe.

11

Atali mpe Joasi
(2Ma 22.10–23.21)

1 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali
akufi, abomisaki libota mobimba ya mokonzi.
2 Kasi Yeosheba, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe ndeko ya
Akazia, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia ; alongolaki ye na mayele
kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli koboma mpe atiaki ye mpe
ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto, mpo na kobomba
ye mosika ya miso ya Atali ; mpe Atali abomaki Joasi te.
3 Abombamaki elongo na ndesi na ye mibu motoba kati na Tempelo ya
Yawe, wana Atali azalaki kokonza mokili.
4 Na mobu ya sambo, Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga,
oyo bakambaka basoda nkama moko ya bato ya Kari* mpe bakengeli.
Abengisaki bango epai na ye kati na Tempelo ya Yawe, asalaki boyokani
elongo na bango, alapisaki bango ndayi kati na Tempelo ya Yawe mpe
alakisaki bango mwana mobali ya mokonzi.
5 Apesaki bango mitindo oyo : « Tala ndenge bokosala : kati na
bandambo misato ya lisanga na bino, ndambo moko bakosala na mokolo
ya Saba ; ndambo ya liboso bakokengela ndako ya mokonzi,
6 ndambo ya mibale bakozala na ekuke ya Suri, mpe ndambo ya misato
bakokengela ekuke, na sima ya ndako ya bakengeli. Bandambo nyonso
misato bakokitana, moko sima na mosusu, kati na mosala ya kokengela
Tempelo.
7 Bandambo mibale oyo bakosala te na mokolo ya Saba bakokengela
Tempelo ya Yawe mpo na mokonzi.
8 Bakozingela mokonzi, moto na moto na ebundeli na ye na loboko. Moto
nyonso oyo akopusana na molongo na bino, bosengeli koboma ye. Bozala
pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. »
9 Bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko basalaki
nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki
basoda na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe
ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango, mpe akendeki epai
ya Nganga-Nzambe Yeoyada.
10 Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo
bakambaka basoda nkama moko makonga mpe banguba oyo ezalaki ya
mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe.
11 Bakengeli bazingelaki mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na
loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude
kino na ngambo ya nor ya Tempelo.

* **11:4** Bato ya Kari bazalaki basoda ya bapaya na mokili ya Azia ya kati.

12 Nganga-Nzambe Yeoyada abimisaki mwana mobali ya mokonzi,
alatisaki ye motole mpe apesaki ye mokanda ya boyokani. Bakomisaki
ye mokonzi mpe bapakolaki ye mafuta ya bokonzi. Bato babetaki maboko
mpe bagangaki : « Tika ete mokonzi awumela na bomoi ! »
13 Tango Atali ayokaki makelele oyo bato mpe bakengeli bazalaki kosala,
akendeki epai ya bato, na Tempelo ya Yawe.
14 Atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo ya kolobela, ndenge
ezalaki momesano. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo
bazalaki pembeni ya mokonzi ; bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela
wana bazalaki kobeta bakelelo. Atali apasolaki bilamba na ye mpe
agangaki : « Basaleli ngai likita ! Basaleli ngai likita ! »
15 Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki mitindo epai ya bakonzi ya
mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko : « Bobimisa ye na
molongo ! Mpe boboma na mopanga moto nyonso oyo akolanda ye ! »
Pamba te Nganga-Nzambe alobaki : « Boboma ye te kati na Tempelo ya
Yawe ! »
16 Boye, wana Atali azwaki nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na
kokende na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna.
17 Yeoyada asalaki boyokani kati na Yawe, mokonzi mpe bato, mpo ete
bazala bato ya Yawe ; asalaki lisusu boyokani kati na mokonzi mpe bato.
18 Bato nyonso ya mokili bakendeki na ndako ya nzambe Bala mpe
babukaki yango elongo na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani,
nganga-nzambe ya Bala, liboso ya bitumbelo. Nganga-Nzambe Yeoyada
atiaki bakengeli ya Tempelo ya Yawe.
19 Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama
moko, bato ya Kari, bakengeli mpe bato nyonso ya mokili ; amemaki
mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na nzela
ya ekuke ya bakengeli. Bongo Joasi avandaki na kiti na ye ya bokonzi.
20 Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia,
pamba te babomaki Atali na mopanga kati na ndako ya mokonzi.

12

Joasi abongisi Ndako ya Nzambe
(2Ma 24.1-14; 24.23-27)

1 Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi.
2 Ezalaki tango Jewu akokisaki mibu sambo na bokonzi nde Joasi
akomaki mokonzi. Joasi akonzaki mibu tuku minei na Yelusalemi. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba.
3 Joasi asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe na mikolo nyonso
oyo Nganga-Nzambe Yeoyada azalaki koteya ye.
4 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa.
5 Joasi alobaki na Banganga-Nzambe : « Bosangisa mbongo nyonso oyo
bamemi lokola makabo ya bule kati na Tempelo ya Yawe : mbongo oyo
bazwi na nzela ya kotanga bato, mbongo oyo bazwi lokola mpako mpo
na kosikola bato kolanda motuya oyo ekatama, mpe mbongo oyo moto na
moto apesi na Ndako ya Nzambe na motema ya esengo.
6 Tika ete Nganga-Nzambe moko na moko akamata mbongo na maboko
ya babombi mbongo mpe basalela yango mpo na kobongisa eloko nyonso
oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe. »
7 Kasi tango mokonzi Joasi akokisaki mibu pene tuku mibale na misato
na bokonzi, Banganga-Nzambe babongisaki nanu Ndako ya Nzambe te.

8 Boye, mokonzi Joasi abengisaki Nganga-Nzambe Yeoyada mpe
Banganga-Nzambe mosusu. Atunaki bango : « Mpo na nini bozali
kobongisa te biloko oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe ? Sik'oyo,
bokozwa lisusu mbongo te na maboko ya babombi mbongo na bino, kasi
botika yango mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe. »
9 Banganga-Nzambe bandimaki kotika kokongola mbongo na maboko ya
bato mpe kotika kobongisa Ndako ya Nzambe.
10 Nganga-Nzambe Yeoyada akamataki sanduku moko mpe atobolaki
mofinuku na yango. Atiaki sanduku pembeni ya etumbelo, na ngambo ya
loboko ya mobali tango ozali kokota kati na Tempelo ya Yawe. Banganga-
Nzambe oyo bazalaki kobatela ekuke batiaki kati na sanduku mbongo
nyonso oyo bazalaki komema na Tempelo ya Yawe.
11 Tango nyonso bazalaki komona ete mbongo ekomi ebele kati na
sanduku, mokomi mikanda ya mokonzi elongo na mokonzi ya Banganga-
Nzambe bazalaki koya kotanga mbongo oyo bato bazalaki komema na
Tempelo ya Yawe ; bongo bazalaki kotia yango na basaki.
12 Soki bayebi motuya na yango, bazalaki kopesa mbongo yango epai ya
bato oyo bazalaki kosalisa misala kati na Ndako ya Nzambe. Na mbongo
yango, bazalaki kofuta bato oyo bazalaki kosala kati na Tempelo ya Yawe :
basharipantie,
13 batongi ndako mpe bato oyo bakataka mabanga. Bazalaki kosomba
mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe : mabaya mpe mabanga bakata.
Bazalaki mpe kobimisa mbongo mpo na misala mosusu ya kobongisa
Tempelo ya Yawe.
14 Kasi bazalaki kobimisa te mbongo oyo bazalaki komema na Ndako ya
Nzambe, mpo na kosalela basani ya minene ya palata, bambeli, basani oyo
babwakelaka na yango mayi, bakelelo mpe biloko mosusu oyo esalemi na
wolo to na palata mpo na Tempelo ya Yawe.
15 Mbongo yango ezalaki bobele mpo na kofuta basali oyo bazalaki
kobongisa Ndako ya Yawe.
16 Bazalaki kolandela te mbongo oyo bapesaki na bato mpo na kofuta
basali, pamba te bazalaki kosalela yango na bosembo.
17 Bazalaki komema te na Tempelo ya Yawe, mbongo oyo ewutaki na
makabo ya kimia mpe na mbeka mpo na masumu ; yango ezalaki mpo na
Banganga-Nzambe.

Suka ya mokonzi Joasi

18 Na tango wana, Azaeli, mokonzi ya Siri, akendeki kobundisa engumba
Gati mpe abotolaki yango. Sima, Azaeli abalukaki mpo na kobundisa
Yelusalemi.
19 Kasi Joasi, mokonzi ya Yuda, azwaki biloko nyonso ya bule oyo
bakoko na ye —Jozafati, Yorami mpe Akazia, bakonzi ya Yuda— babulisaki.
Joasi azwaki mpe bakado oyo ye moko abulisaki mpe wolo nyonso oyo
amonaki kati na bibombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe mpe na ndako
ya mokonzi. Atindaki yango epai ya Azaeli, mokonzi ya Siri. Sima na
yango, Azaeli akendeki mosika ya Yelusalemi.
20 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
21 Basali na ye batombokelaki ye mpe basalelaki ye likita. Babomaki
Joasi, na Beti-Milo, na nzela oyo ekenda na Sila.
22 Tala bakombo ya basali oyo babomaki Joasi : Yozabadi, mwana mobali
ya Shimeati, mpe Yeozabadi, mwana mobali ya Shomeri. Joasi akufaki

mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi.
Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13

Yoakazi, mokonzi ya Isalaele

1 Na mobu ya tuku mibale na misato ya bokonzi ya Joasi, mwana mobali
ya Akazia, mokonzi ya Yuda, Yoakazi, mwana mobali ya Jewu, akomaki
mokonzi ya Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu zomi na sambo.
2 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, wana alandaki masumu
ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. Jeroboami akweyisaki na yango
Isalaele na lisumu, mpe Yoakazi atikaki te lisumu yango.
3 Boye kanda ya Yawe epelaki likolo ya Isalaele, mpe akabaki Isalaele na
maboko ya Azaeli, mokonzi ya Siri, mpe ya Beni-Adadi, mwana na ye ya
mobali.
4 Kasi Yoakazi abondelaki Yawe mpo ete asalela ye ngolu, mpe Yawe
ayokaki ye, pamba te Yawe amonaki ndenge nini mokonzi ya Siri azalaki
konyokola Isalaele.
5 Yawe apesaki mokangoli mpo na bato ya Isalaele, mpe balongwaki na
se ya nguya ya bato ya Siri. Boye bato ya Isalaele bavandaki na bandako
na bango ndenge ezalaki liboso.
6 Kasi batikaki te masumu ya libota ya Jeroboami oyo akweyisaki na
yango Isalaele. Bakobaki kaka na yango ; mpe ekeko ya nzambe mwasi
Ashera etikalaki kaka ya kotelema kati na Samari.
7 Kati na mampinga nyonso ya Yoakazi, etikalaki kaka na mibali
tuku mitano oyo batambolisaka bampunda, bashar zomi, mpe basoda
oyo batambolaka na makolo, nkoto zomi, pamba te mokonzi ya Siri
abomaki bamosusu oyo batikalaki, mpe akomisaki bango lokola putulu
oyo banyataka na makolo.
8 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yoakazi mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
9 Yoakazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari. Bongo Joasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Joasi, mokonzi ya Isalaele

10 Na mobu ya tuku misato na sambo ya bokonzi ya Joasi, mokonzi ya
Yuda, Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, akomaki mokonzi ya Isalaele kati
na Samari. Akonzaki mibu zomi na motoba.
11 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe atikaki te masumu
nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo akweyisaki na yango
Isalaele. Joasi akobaki kaka na masumu yango.
12 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso,
bakisa bitumba oyo abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati
na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
13 Joasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe Jeroboami akitanaki
na ye na bokonzi. Bakundaki Joasi kati na Samari esika moko na bakonzi
ya Isalaele.

Bokono mpe kufa ya Elize

14 Elize abelaki bokono oyo ememaki ye na kufa. Joasi, mokonzi ya
Isalaele, akendeki kotala ye mpe alelaki na miso na ye na maloba oyo :
— Tata na ngai ! Tata na ngai ! Ozali bashar mpe bampunda ya
Isalaele !
15 Elize alobaki na ye :

— Zwa tolotolo moko mpe ndambo ya makonga ya mike.
Joasi asalaki bongo.
16 Bongo Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele :
— Simba tolotolo na maboko na yo.
Tango Joasi asimbaki tolotolo, Elize atiaki maboko na ye na likolo ya maboko ya mokonzi.
17 Elize alobaki :
— Fungola lininisa oyo ezali na ngambo ya este.
Joasi afungolaki yango. Elize alobaki :
— Beta !
Joasi abetaki.
Elize alobaki :
— Ezali likonga ya elonga ya Yawe, likonga ya elonga liboso ya bato ya Siri. Okosilisa bato ya Siri, na Afeki.
18 Bongo Elize abakisaki :
— Zwa makonga.
Mokonzi azwaki yango. Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele :
— Beta yango na mabele.
Joasi abetaki yango mbala misato mpe atikaki.
19 Moto na Nzambe asilikelaki ye mpe alobaki :
— Ebongaki na yo kobeta yango na mabele mbala mitano to mbala motoba, boye olingaki kolonga bato ya Siri mpe kosilisa bango nye. Kasi sik'oyo, okolonga bato ya Siri kaka mbala misato.
20 Elize akufaki, mpe bakundaki ye. Nzokande masanga ya bato mabe ya Moabi bazalaki kokota na mokili ya Isalaele na ebandeli ya mibu nyonso.
21 Mokolo moko, tango bazalaki kokunda moto moko, bamonaki na mbalakata lisanga moko ya bato mabe. Bongo, babwakaki na lombangu ebembe ya moto yango kati na kunda ya Elize. Tango ebembe etutaki mikuwa ya Elize, moto yango azongaki na bomoi mpe atelemaki.
22 Azaeli, mokonzi ya Siri, anyokolaki Isalaele, na tango ya bokonzi ya Yoakazi.
23 Kasi Yawe asalelaki bango ngolu, ayokelaki bango mawa, mpe azongelaki bango, mpo na boyokani na Ye elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. Na tango wana, Yawe alingaki koboma bango te mpe aboyaki kobengana bango mosika ya miso na Ye.
24 Azaeli, mokonzi ya Siri, akufaki, mpe Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
25 Bongo Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, abotolaki na maboko ya Beni-Adadi, mwana ya Azaeli, bingumba oyo Azaeli abotolaki na bitumba epai ya Yoakazi, tata ya Joasi. Joasi alongaki Azaeli mbala misato mpe abotolaki bingumba ya Isalaele.

14

Amatsia, mokonzi ya Yuda
(2Ma 25.1-4, 11-12)

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele, Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi.
2 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi.

3 Amatsia asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe, kasi ezalaki te
lokola Davidi, koko na ye. Na makambo nyonso, alandaki ndakisa ya Joasi,
tata na ye.
4 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa.
5 Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo
babomaki tata na ye.
6 Kasi abomaki te bana mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te,
kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize, Yawe
apesaki mitindo oyo : « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to
mpe bakoboma bana te mpo na batata na bango ; bakoboma moto na
moto mpo na masumu na ye moko. »
7 Ezali Amatsia nde moto alongaki bato ya Edomi, nkoto zomi na
Lubwaku ya Mungwa, mpe abotolaki na bitumba engumba ya Sela ; mpe
abengaki yango « Yokiteyeli, » kombo oyo babengelaka yango kino lelo.

Isalaele elongi Yuda
(2Ma 25.17–26.2)

8 Bongo Amatsia atindaki bantoma epai ya Joasi, mwana mobali ya
Yoakazi mpe koko ya Jewu, mokonzi ya Isalaele, mpo na koyebisa ye :
— Yaka tobunda !
9 Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda :
— Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya
nzete ya sedele ya Libani : « Balisa mwana na yo ya mwasi epai ya
mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba elekaki mpe
enyataki nzete ya sende.
10 Solo, olongi Edomi, mpe motema na yo ezali komikumisa. Sepela
na yo, kasi vanda na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete pasi makasi
ekweyela yo elongo na Yuda ?
11 Kasi Amatsia ayokaki ye te. Boye, Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki
kobundisa Amatsia, mokonzi ya Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda,
babundaki na Beti-Shemeshi kati na mokili ya Yuda.
12 Isalaele alongaki Yuda, mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na
ndako na ye.
13 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya Yuda,
mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Akazia, na Beti-Shemeshi. Boye
Joasi akendeki na Yelusalemi mpe abukaki mir ya Yelusalemi, na molayi
ya bametele pene nkama moko na tuku mwambe, longwa na ekuke ya
Efrayimi kino na ekuke ya suka.
14 Akamataki wolo nyonso, palata nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki
kati na Tempelo ya Yawe, kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi ;
akangaki bato na bowumbu mpe azongaki na Samari.
15 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi, misala na ye mpe elonga
na ye tango abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
16 Joasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele. Mpe Jeroboami,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
17 Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, awumelaki lisusu
na bomoi mibu zomi na mitano sima na kufa ya Joasi, mwana mobali ya
Yoakazi, mokonzi ya Isalaele.

18 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
19 Basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo na kotelemela ye, mpe akimaki
na Lakishi. Kasi batindaki bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe
babomaki ye kuna.
20 Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye na
Yelusalemi, esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi.
21 Bato nyonso ya Yuda bakamataki Azaria oyo azalaki na mibu zomi na
motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya tata na ye,
Amatsia.
22 Ezalaki ye nde moto atongaki lisusu engumba ya Eyilati mpe
azongisaki yango na Yuda sima na kufa ya tata na ye, mokonzi Amatsia.

Jeroboami II, mokonzi ya Isalaele

23 Tango Amatsia, mokonzi ya Yuda, mwana mobali ya Joasi, akokisaki
mibu zomi na mitano na bokonzi, Jeroboami, mwana mobali ya Joasi,
akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari mpe akonzaki mibu tuku minei
na moko.
24 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe atikaki te masumu
nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na
yango akweyisaki Isalaele.
25 Ezalaki ye nde moto abotolaki lisusu bamboka ya Isalaele longwa
na Lebo-Amati kino na ebale monene ya Araba, kolanda Liloba na Yawe,
Nzambe ya Isalaele, oyo alobaki na nzela ya mosali na Ye, mosakoli Yona,
mwana mobali ya Amitayi, moto ya Gati-Eferi.
26 Yawe amonaki ndenge nini bana nyonso ya Isalaele bazalaki konyok-
wama. Ezala bawumbu to bansomi, moto moko te akokaki kosunga bango.
27 Lokola Yawe alobaki te ete akolimwisa kombo ya Isalaele na se ya
moyi, abikisaki bango na nzela ya loboko ya Jeroboami, mwana mobali ya
Joasi.
28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jeroboami, misala na ye
nyonso mpe elonga na ye na bitumba, ezala ndenge azongisaki na se
ya bokonzi ya Isalaele Damasi mpe Amati, bingumba mibale oyo ezalaki
ya Yuda, nyonso wana ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Isalaele.
29 Jeroboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele ; mpe Zakari, mwana na
ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15

Azaria, mokonzi ya Yuda
(2Ma 26.3-4, 21-23)

1 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu tuku mibale na
sambo na bokonzi, Azaria, mwana mobali ya Amatsia, akomaki mokonzi
ya Yuda.
2 Azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki moto ya Yelusalemi.
3 Azaria asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka
Amatsia, tata na ye, asalaki.
4 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa.

5 Yawe abetaki mokonzi, mpe mokonzi abelaki bokono ya maba kino na
mokolo na ye ya kufa. Boye akomaki kovanda na ndako moko batonga
mosika. Yotami, mwana mobali ya mokonzi, oyo azalaki mobateli biloko
ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili.
6 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Azaria mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
7 Azaria akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi ; mpe Yotami, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Zakari, mokonzi ya Isalaele

8 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na
mwambe na bokonzi, Zakari, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki
mokonzi ya Isalaele na Samari ; mpe akonzaki basanza motoba.
9 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge bakoko na ye
basalaki. Atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo
na nzela na yango akweyisaki Isalaele.
10 Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, asalelaki Zakari likita, abundisaki
ye liboso ya bato, abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi.
11 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zakari, ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
12 Boye nde Liloba oyo Yawe alobaki na Jewu ekokisamaki : « Bakitani
na yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo ya minei. »

Shalumi, mokonzi ya Isalaele

13 Tango Oziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na
libwa na bokonzi, Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, akomaki mokonzi.
Akonzaki na Samari sanza moko.
14 Bongo Menayeme, mwana mobali ya Gadi, alongwaki na Tiritsa mpe
akendeki na Samari. Abundisaki Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, na
Samari ; abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi.
15 Makambo mosusu oyo etali Shalumi, misala na ye mpe likita oyo
asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
16 Na tango wana, Menayeme abundisaki engumba Tifisa, abomaki bato
nyonso ya engumba mpe abebisaki zingazinga na yango, kobanda na
Tiritsa, pamba te baboyaki kofungolela ye bikuke ya engumba na bango.
Abebisaki engumba yango mpe atobolaki mabumu ya basi nyonso ya zemi.

Menayeme, mokonzi ya Isalaele

17 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na libwa
na bokonzi, Menayeme, mwana mobali ya Gadi, akomaki mokonzi ya
Isalaele mpe akonzaki na Samari mibu zomi.
18 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na tango nyonso ya bokonzi
na ye, atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu
oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele.
19 Bongo Puli, mokonzi ya Asiri, akotaki na makasi kati na mboka, mpe
Menayeme apesaki ye bakilo ya palata, nkoto tuku misato na minei mpo
ete Puli asunga ye na kolendisa bokonzi na ye.
20 Menayeme azwaki palata yango na Isalaele. Mozwi nyonso asengelaki
kofuta mpako ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano mpo ete
bapesa yango epai ya mokonzi ya Asiri. Na bongo, mokonzi ya Asiri
alongwaki na mokili mpe azongaki epai na ye.

21 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Menayeme mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
22 Menayeme akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
esika moko na bakoko na ye. Pekakia, mwana na ye ya mobali, akitanaki
na ye na bokonzi.

Pekakia, mokonzi ya Isalaele

23 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mitano na
bokonzi, Pekakia, mwana mobali ya Menayeme, akomaki mokonzi ya
Isalaele na Samari, mpe akonzaki mibu zomi na mibale.
24 Pekakia asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu
ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele.
25 Moko kati na bakonzi na ye ya basoda, Peka, mwana mobali ya
Remalia, asalelaki ye likita. Na lisungi ya bato tuku mitano ya Galadi,
Peka abomaki Pekakia kati na ndako ya mokonzi, na Samari, na lisungi
ya Arigobi mpe Arie. Boye Peka abomaki Pekakia mpe akitanaki na ye na
bokonzi.
26 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Pekakia mpe misala na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

Peka, mokonzi ya Isalaele

27 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mitano na
mibale na bokonzi, Peka, mwana mobali ya Remalia, akomaki mokonzi
ya Isalaele, na Samari ; mpe akonzaki mibu tuku mibale.
28 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya
Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele.
29 Na tango ya Peka, mokonzi ya Isalaele, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya
Asiri, ayaki kokota na makasi mpe azwaki bingumba Iyoni, Abele-Beti-
Maaka, Yanoa, Kedeshi, Atsori mpe Galadi. Akamataki lisusu Galile kati
na mokili ya Nefitali, mpe amemaki na makasi bato na Asiri.
30 Bongo Oze, mwana mobali ya Ela, asalaki likita mpo na kotelemela
Peka, mwana mobali ya Remalia. Abundisaki ye mpe abomaki ye, bongo
akitanaki na ye na bokonzi tango Yotami, mwana mobali ya Oziasi,
akokisaki mibu tuku mibale na bokonzi.
31 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Peka mpe misala na ye nyonso,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

Yotami, mokonzi ya Yuda

32 Tango Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, akokisaki
mibu mibale na bokonzi, Yotami, mwana mobali ya Oziasi, mokonzi ya
Yuda, akomaki mokonzi.
(2Ma 27.1-4, 7-9)
33 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya
Tsadoki.
34 Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka
Oziasi, tata na ye, asalaki.
35 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. Ezali Yotami
nde atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe.

36 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami mpe misala na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
37 Na mikolo wana, Yawe abandaki kotinda Retsini, mokonzi ya Siri, mpe
Peka, mwana mobali ya Remalia, mpo na kobundisa Yuda.
38 Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Akazi,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

16

Akazi, mokonzi ya Yuda
(2Ma 28.1-27)

1 Na mobu ya zomi na sambo ya bokonzi ya Peka, mwana mobali ya
Remalia, Akazi, mwana mobali ya Yotami, mokonzi ya Yuda, akomaki
mokonzi.
2 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Asalaki
makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye ; nzokande, Davidi, koko
na ye, asalaki makambo ya sembo.
3 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango,
atumbaki ata mwana na ye ya mobali na moto lokola mbeka, kolanda
misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya Isalaele.
4 Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya
likolo ya bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu.
5 Bongo Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia,
mokonzi ya Isalaele, bamataki mpo na kobundisa Yelusalemi mpe bazin-
gelaki Akazi, kasi bakokaki kolonga ye te.
6 Na tango wana, Retsini, mokonzi ya Siri, azongisaki Eyilati na se ya
bokonzi ya Siri. Abenganaki bato ya Yuda oyo bazalaki na Efrate, mpe
bato ya Edomi bayaki kovanda kuna kino lelo.
7 Akazi atindaki bantoma epai ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri,
mpo na koloba na ye : « Nazali mosali na yo mpe mwana na yo ; yaka
kokangola ngai na maboko ya mokonzi ya Siri mpe mokonzi ya Isalaele
oyo bayei kobundisa ngai. »
8 Akazi azwaki palata mpe wolo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe
mpe kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi ; bongo atindaki yango lokola
kado epai ya mokonzi ya Asiri.
9 Mokonzi ya Asiri ayokaki ye, akendeki kobundisa Damasi mpe
abotolaki yango. Amemaki bato ya Damasi na bowumbu na Kiri mpe
abomaki Retsini.
10 Bongo mokonzi Akazi akendeki na Damasi mpo na kokutana na
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri ; amonaki etumbelo oyo ezalaki na
Damasi mpe atindaki epai ya Nganga-Nzambe Uri elilingi na yango ndenge
batongaki yango.
11 Boye Nganga-Nzambe Uri atongaki etumbelo kolanda elilingi oyo
mokonzi Akazi atindaki wuta na Damasi, mpe asilisaki kotonga yango
liboso ete mokonzi Akazi azonga wuta na Damasi.
12 Tango mokonzi Akazi azongaki wuta na Damasi, amonaki etumbelo,
apusanaki pene na yango mpe abonzaki bambeka na likolo na yango.
13 Atumbaki mbeka na ye mpe likabo ya gato, asopaki likabo ya masanga
mpe abwakaki makila ya bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo.
14 Kasi mpo na oyo etali etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya Yawe,
alongolaki yango na esika na yango liboso ya Ndako ya Nzambe, kati na

etumbelo ya sika mpe Tempelo ya Yawe, mpe atiaki yango pembeni ya etumbelo ya sika, na ngambo ya nor.
15 Mokonzi Akazi apesaki mitindo epai ya Nganga-Nzambe Uri : « Na likolo ya etumbelo monene ya sika, okobanda kobonza mbeka ya kotumba na tongo mpe likabo ya gato na pokwa, mbeka ya kotumba ya mokonzi elongo na likabo na yango ya gato, mpe mbeka ya kotumba ya bato nyonso ya mokili elongo na likabo na bango ya masanga. Okobwaka na etumbelo makila ya bambeka nyonso ya kotumba mpe ya bambeka mosusu. Kasi mpo na oyo etali etumbelo ya bronze, nakokanisa mosala nini nakosala na yango. »
16 Nganga-Nzambe Uri asalaki ndenge kaka mokonzi Akazi atindaki.
17 Mokonzi Akazi alongolaki mabaya oyo esimbaka bamesa, mpe alongolaki basani ya minene na likolo na yango ; akitisaki nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki na likolo ya bikeko ya bangombe mpe atiaki yango na likolo ya mabanga babongisa malamu.
18 Abongolaki shambre ya Saba ya kokotela oyo batongaki na kati ya Ndako ya Nzambe ; abongolaki lisusu ekuke ya mokonzi oyo batongaki na libanda ya Tempelo ya Yawe mpo na kosepelisa mokonzi ya Asiri.
19 Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
20 Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

17

Oze, mokonzi ya Isalaele

1 Tango Akazi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na mibale na bokonzi, Oze, mwana mobali ya Ela, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Akonzaki mibu libwa.
2 Oze asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge moko te na bakonzi ya Isalaele, oyo bazalaki liboso na ye.
(2Ba 18.9-12)
3 Salimanasari, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Oze. Mpe Oze akomaki mowumbu mpe akomaki kofuta mpako epai ya Salimanasari.
4 Kasi mokonzi ya Asiri asosolaki ete Oze asaleli ye likita, pamba te Oze atindaki bantoma epai ya So, mokonzi ya Ejipito, mpe atikaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya Asiri ndenge azalaki kosala mobu na mobu. Boye Salimanasari akangaki Oze mpe atiaki ye na boloko.
5 Mokonzi ya Asiri akotaki na makasi na mokili mobimba, abundisaki Samari mpe azingelaki yango mibu misato.
6 Tango Oze akokisaki mibu libwa na bokonzi, mokonzi ya Asiri abotolaki Samari mpe amemaki bana ya Isalaele na bowumbu na Asiri. Atiaki bango na Ala mpe na bapembeni ya ebale ya Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya Medi.

Tina ya bowumbu ya Isalaele

7 Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele basalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na bango, oyo abimisaki bango wuta na bokonzi ya Faraon, mokonzi ya Ejipito ; bagumbamelaki banzambe mosusu.

8 Balandaki bizaleli ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango mpe makambo oyo bakonzi ya Isalaele bakotisaki.

9 Bato ya Isalaele basalaki na nkuku makambo ya nkele na miso ya Yawe,
Nzambe na bango. Batongaki bisambelo ya likolo ya bangomba kati na
bingumba na bango nyonso, kobanda na likolo ya bamir ya lopango kino
na bingumba batonga makasi.
10 Batelemisaki mabanga ya bule mpe makonzi ya nzambe mwasi Ashera
na likolo ya bangomba nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu.
11 Batumbaki ansa na bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba, ndenge
bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango ezalaki kosala. Basalaki
makambo mabe oyo etumbolaki kanda ya Yawe.
12 Bagumbamelaki banzambe ya bikeko oyo na tina na yango Yawe
alobaki : « Bokosala bongo te. »
13 Yawe akebisaki Isalaele mpe Yuda na nzela ya basali na Ye nyonso,
basakoli mpe bamoni makambo, na maloba oyo : « Botika banzela na
bino ya mabe, bobatela mibeko mpe bikateli na Ngai kolanda mibeko
nyonso oyo napesaki bino mpe bakoko na bino na nzela ya basali na Ngai,
basakoli. »
14 Kasi bayokaki te ; batiaki moto makasi lokola bakoko na bango, oyo
baboyaki kondimela Yawe, Nzambe na bango.
15 Babwakaki bikateli na Ye, boyokani oyo asalaki elongo na bakoko na
bango mpe makebisi oyo apesaki bango. Balandaki bikolo oyo ezalaki
zingazinga na bango. Yawe apesaki bango mitindo ete basala te lokola
bango, kasi bango basalaki kaka makambo oyo Yawe apekisaki bango
kosala.
16 Batikaki mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bango, mpe bamisale-
laki banzambe ya bikeko ya bana ngombe mibale basala na bibende oyo
banyangwisa na moto, mpe likonzi ya nzambe mwasi Ashera. Bango
nyonso bagumbamelaki mampinga nyonso ya likolo, mpe basambelaki
nzambe Bala.
17 Batumbaki na moto lokola mbeka bana na bango ya mibali mpe bana
na bango ya basi. Basalelaki soloka mpe kindoki, mpe bamikabaki mpo
na kosala makambo mabe na miso ya Yawe. Boye batumbolaki kanda ya
Yawe.
18 Yawe asilikelaki makasi bana ya Isalaele mpe abenganaki bango
mosika na Ye. Kaka libota ya Yuda nde batikalaki.
19 Nzokande, libota yango mpe ya Yuda babatelaki te mitindo ya Yawe,
Nzambe na bango, balandaki bizaleli oyo Isalaele akotisaki.
20 Boye, Yawe abwakaki bana nyonso ya Isalaele, ayokisaki bango pasi,
akabaki bango na maboko ya bato ya mobulu, mpe abenganaki bango
mosika na Ye.
21 Tango Yawe alongolaki Isalaele na se ya bokonzi ya Davidi, bana
ya Isalaele bakomisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mokonzi na
bango. Jeroboami atindikaki Isalaele ete balanda Yawe te, mpe amemisaki
bango lisumu ya monene.
22 Bato ya Isalaele bakangamaki na masumu nyonso ya Jeroboami mpe
batikaki yango te
23 kino tango Yawe abenganaki bango mosika na Ye, ndenge ayebisaki
bango na nzela ya basali na Ye nyonso, basakoli. Boye, bamemaki bana
ya Isalaele na bowumbu, mosika ya mokili na bango, na Asiri kino lelo.

Bapaya bayei kovanda na Samari

24 Mokonzi ya Asiri amemaki bato wuta na bingumba ya Babiloni, ya
Kuti, ya Ava, ya Amati mpe ya Sefarivayimi ; mpe atiaki bango na Samari,
na esika ya bana ya Isalaele. Bato yango bazwaki Samari mpe bavandaki
kati na bingumba na yango.

25 Liboso, tango bazalaki kovanda kuna, bato yango bazalaki kogumbamela Yawe te. Boye Yawe atindaki nkosi kati na bango, mpe ebomaki ndambo ya bato kati na bango.
26 Bayebisaki mokonzi ya Asiri :
— Bikolo oyo omemaki na bowumbu mpe otiaki kati na bingumba ya Samari bayebi te makambo oyo Nzambe ya mokili wana alingaka. Boye Nzambe atindi kati na bango nkosi oyo ezali koboma bango, pamba te bato yango bayebi te makambo oyo Nzambe yango alingaka.
27 Boye mokonzi ya Asiri apesaki mitindo oyo :
— Botinda kuna moko kati na Banganga-Nzambe oyo bomemaki na bowumbu wuta na Samari mpo ete avanda kuna mpe alakisa bato makambo oyo Nzambe ya mokili wana alingaka.
28 Boye moko kati na Banganga-Nzambe oyo bamemaki na bowumbu wuta na Samari ayaki kovanda na Beteli mpe alakisaki bango kogumbamela Yawe.
29 Kasi ekolo na ekolo esalaki banzambe na yango kati na bingumba nyonso oyo bazalaki kovanda, mpe batiaki banzambe yango kati na bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bato ya Samari batongaki.
30 Bato oyo bawutaki na Babiloni basalaki ekeko ya nzambe Sukoti-Benoti ; ba-oyo bawutaki na Kuti basalaki ekeko ya nzambe Nerigali ; ba-oyo bawutaki na Amati basalaki ekeko ya nzambe Ashima ;
31 ba-oyo bawutaki na Ava basalaki bikeko ya nzambe Nibikazi mpe nzambe Taritaki ; ba-oyo bawutaki na Sefarivayimi bazalaki kokoba kotumba bana na bango na moto lokola mbeka epai ya Adrameleki mpe Anameleki, banzambe ya bato ya Sefarivayimi.
32 Bato ya bikolo yango bazalaki na bango kotosa Yawe, kasi baponaki lisusu kati na bango bato mpo na kosala mosala ya bonganga-nzambe kati na bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba.
33 Atako bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela banzambe na bango kolanda bizaleli ya bikolo epai wapi bawutaki.

34 Kino lelo, bakangami kaka na bizaleli na bango ya kala ; bagumbamelaka penza Yawe te mpe batosaka te bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe apesaki epai ya bakitani ya Jakobi oyo apesaki kombo « Isalaele. »
35 Tango Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele, alobaki na bango : « Bokogumbamela banzambe mosusu te, bokofukamela yango te, bokosalela yango te mpe bokobonzela yango bambeka te ;
36 kaka Yawe oyo abimisaki bino wuta na Ejipito, na nguya mpe na loboko esembolama, nde bosengeli kogumbamela. Liboso na Ye kaka nde bosengeli kogumbama mpe kobonza bambeka.
37 Bosengeli tango nyonso kozala na bokebi mpo na kobatela bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe akomaki mpo na bino. Bogumbamela banzambe mosusu te,
38 bobosana te boyokani oyo nasalaki elongo na bino, mpe bogumbamela banzambe mosusu te.
39 Kaka Yawe, Nzambe na bino, nde bosengeli kogumbamela, pamba te Ye nde akangolaki bino na maboko ya banguna na bino nyonso. »

40 Kasi bato ya bikolo wana bayokaki te mpe batingamaki kaka na bizaleli na bango ya kala.

41 Atako bato ya bikolo yango bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela banzambe na bango ya bikeko. Kino lelo, bana na bango mpe

bakitani na bango bazali kokoba kosala makambo oyo bakoko na bango bazalaki kosala.

18

Ezekiasi, mokonzi ya Yuda

1 Tango Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu misato na bokonzi, Ezekiasi, mwana mobali ya Akazi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi.
(2Ma 29.1-2; 31.1)
2 Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abi. » Abi azalaki mwana mwasi ya Zakari.
3 Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na ye, asalaki.
4 Alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko, mpe akataki likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera. Abukaki-bukaki nyoka ya ebende oyo Moyize asalaki, pamba te kino na tango wana, bana ya Isalaele bazalaki kotumba ansa mpo na nyoka yango mpe kobenga yango « Nekushitani. »
(2Ma 31.20-21)
5 Ezekiasi atiaki motema na ye epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Mokonzi moko te akokanaki na ye kati na bakonzi nyonso ya Yuda, ezala liboso to sima na ye.
6 Atikalaki ya kokangama na Yawe mpe atikaki te kolanda Ye ; abatelaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.
7 Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala. Atombokelaki mokonzi ya Asiri mpe aboyaki kosalela ye.

8 Alongaki bato ya Filisitia mpe alandaki bango kino na Gaza, abebisaki engumba mpe etuka na yango, mpe abotolaki bingumba batonga makasi mpe bandako milayi ya bakengeli.

Bato ya Asiri babotoli Samari
(2Ba 17.3-7)
9 Tango Ezekiasi akokisaki mibu minei na bokonzi, oyo ezalaki mobu ya sambo ya bokonzi ya Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele, Salimanasari, mokonzi ya Asiri, abundisaki Samari mpe azingelaki yango.
10 Bato ya Asiri babotolaki Samari sima na mibu misato ya bitumba, na mobu ya motoba ya bokonzi ya Ezekiasi, oyo ezalaki mobu ya libwa ya bokonzi ya Oze, mokonzi ya Isalaele.
11 Mokonzi ya Asiri amemaki bato ya Isalaele na bowumbu na Asiri mpe atiaki bango na Ala, na ngambo ya ebale Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya Medi.
12 Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele batosaki te Yawe, Nzambe na bango, mpe babukaki boyokani na Ye ; elingi koloba ete batosaki te makambo nyonso oyo Moyize, mosali na Nzambe, atindaki bango.

Bato ya Asiri bakoti na makasi na mokili ya Yuda

13 Tango mokonzi Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na bokonzi,
Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba nyonso ya Yuda, oyo
batonga makasi mpe abotolaki yango.
14 Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki sango oyo epai ya mokonzi ya
Asiri, na Lakishi : « Nasali mabe, bima na mboka na ngai ; nakofuta yo
nyonso oyo okosenga ngai. »
Mokonzi ya Asiri akatelaki Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpako ya motuya
ya bakilo nkoto zomi ya palata mpe bakilo nkoto moko ya wolo.
15 Ezekiasi apesaki ye palata nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe
mpe kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi.
16 Na tango wana, Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, alongolaki wolo oyo
asalelaki mpo na kolatisa bikuke mpe mabaya oyo esimbaka bikuke ya
Tempelo ya Yawe, mpe apesaki yango epai ya mokonzi ya Asiri.

Senakeribe abangisi Yelusalemi (2Ma 32.9-19)

17 Wuta na Lakishi, mokonzi ya Asiri atindaki epai ya mokonzi Ezekiasi,
na Yelusalemi, mokonzi ya mampinga na ye, mokonzi ya bakalaka ya
lokumu, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka ye, mpe mampinga ya
basoda ya nguya. Tango bakomaki na Yelusalemi mpe batelemaki pene
ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na
nzela ya elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba,
18 babelelaki mokonzi. Mpe Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli
biloko ya ndako ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda ; mpe Yoa,
mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, babimaki mpo na
kokutana na bango.
19 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki na
bango :
« Boloba na Ezekiasi : ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene,
mokonzi ya Asiri, alobi : ‘ Otie elikya na yo na nini ?
20 Okanisi ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe
makasi ya bitumba ? Otie penza elikya na nani mpo ete otombokela ngai ?
21 Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito oyo ezali lokola mwa nzete
ya bambu oyo ebukana, oyo etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo
ayekamelaka yango ! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo
na bato nyonso oyo batielaka ye motema ! ’
22 Tango mosusu bokoloba na ngai : ‘ Totiaka elikya na biso kati
na Yawe, Nzambe na biso. ’ Boni ! Ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki
bisambelo na ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki
na Yuda mpe na Yelusalemi : ‘ Kati na Yelusalemi, bosengeli kogumbama
liboso ya etumbelo oyo ? ’
23 Sik’oyo, nabondeli yo, beta mondenge na nkolo na ngai, mokonzi ya
Asiri : ‘ Nakopesa yo bampunda nkoto mibale soki okoki kopesa basoda
mpo ete batambolisa yango !
24 Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko kaka, kati na
bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo otiaka elikya na yo kati na
Ejipito mpo na bashar mpe bato oyo batambolisaka yango ?
25 Boni, okanisi ete ngai nayei kobundisa mpe kobebisa esika oyo
na ndingisa ya Yawe te ? Ezali Ye moko Yawe nde alobaki na ngai ete
nabundisa mokili oyo mpe nabebisa yango. ’ › »

Bato ya Asiri basengi na bato ya Yuda ete bamikaba

26 Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, Shebina mpe Yoa balobaki na
mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi :
— Tobondeli yo, loba na basali na yo na lokota ya Arami, pamba te
tososolaka yango ; koloba na biso na lokota ya Ebre te, noki te bato oyo
bazali na likolo ya mir bakoyoka.
27 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi azongisaki :
— Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba maloba oyo kaka epai
na mokonzi na bino mpe epai na bino ? Te ! Maloba yango ezali mpe
mpo na bato oyo batelemi na likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango
mpe komela masuba na bango elongo na bino ?
28 Boye mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe
agangaki makasi na lokota ya Ebre :
— Boyoka maloba ya mokonzi monene, mokonzi ya Asiri !
29 Tala makambo oyo mokonzi alobi : « Tika ete Ezekiasi akosa bino
te, pamba te akokoka te kokangola bino na loboko na ngai !
30 Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya na Yawe tango
azali koloba : ‹ Solo, Yawe akokangola biso. Engumba oyo ekokweya te
na maboko ya mokonzi ya Asiri. ›
31 Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri
alobi : Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya epai na ngai ;
bongo moko na moko kati na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino,
ya nzete na ye ya figi, mpe akomela mayi ya libulu na ye
32 liboso ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo
ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika,
mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino, mokili ya banzete ya olive mpe
ya mafuta ya nzoyi. Boye, bokozala na bomoi, bokokufa te ! Bondima
Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali koloba : ‹ Yawe
akokangola biso. ›
33 Boni, ezali na nzambe ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo
na ye na loboko ya mokonzi ya Asiri ?
34 Wapi banzambe ya Amati mpe ya Aripadi ? Wapi banzambe ya
Sefarivayimi, ya Ena, ya Iva ? Boni, balongaki kokangola Samari na loboko
na ngai ?
35 Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo, nani azalaki na makoki
ya kokangola mokili na ye na maboko na ngai ? Bongo ndenge nini Yawe
akoka solo kokangola Yelusalemi na maboko na ngai ? »
36 Kasi bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te,
pamba te mokonzi apesaki mitindo :
— Bopesa ye eyano te !
37 Boye Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya ndako
ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda ; mpe Yoa, mwana mobali ya
Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka,
mpe bayebisaki ye makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
mokonzi ya Asiri alobaki.

19

Yesaya asakoli mpo na bato ya Asiri

1 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki bilamba na ye,
alataki basaki mpe akotaki na Tempelo ya Yawe.
2 Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, Eliakimi,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda, mpe
Banganga-Nzambe ya mikolo ; bango nyonso balata bilamba ya basaki.

3 Balobaki na ye :
— Tala makambo oyo Ezekiasi alobi : « Mokolo ya lelo ezali mokolo
ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya soni, pamba te tokomi lokola
mwasi oyo azali na pasi ya kobota kasi azangi makasi ya kobimisa
mwana.
4 Tango mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba nyonso ya
mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye, mokonzi ya
Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi ; mpe tango mosusu
akopesa ye etumbu mpo na maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki.
Boye, sambela mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. »
5 Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya Ezayi,
6 Ezayi alobaki na bango :
— Boloba na nkolo na bino : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Kobanga
te mpo na makambo oyo oyoki, maloba oyo basali ya mokonzi ya Asiri
bazali koloba mpo na kosambwisa Ngai.
7 Tala, nakotia molimo moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango
ya makambo oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye ;
mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na mopanga. › »
8 Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki
ete mokonzi na ye alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki
mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina.
9 Sima na Senakeribe koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi,
ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na maloba
oyo :
10 « Boloba na Ezekiasi, mokonzi ya Yuda : Kotika te ete Nzambe na yo,
oyo otielaka motema akosa yo na maloba oyo : ‹ Yelusalemi ekokweya te
na maboko ya mokonzi ya Asiri ! ›
11 Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe
ndenge nini babebisaki yango nye ; okanisi ete yo nde okobika ?
12 Tango batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya
Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo
yango bakangolaki yango ?
13 Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivay-
imi, ya Ena mpe ya Iva ? »

Libondeli ya Ezekiasi

14 Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na maboko ya bantoma,
atangaki yango, akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda
yango liboso ya Yawe.
15 Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe : « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, Yo
oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili
nyonso ya mabele, Yo nde osala Likolo mpe mabele.
16 Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka ! Yawe, fungola miso mpe mona ! Yoka
maloba oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi.
17 Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo oyo mpe
mikili na bango,
18 bazikisaki banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango
ezalaki Nzambe te kasi banzete to mabanga ya pamba oyo esalemi na
maboko ya bato.
19 Sik’oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na ye mpo
ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali
Nzambe ! »

Eyano ya Yawe

20 Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo :
« Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Nayoki losambo na
yo na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri.
21 Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela ye :
‹ Siona, mboka kitoko, ezali kotiola yo mpe koseka yo ;
Yelusalemi, mboka kitoko, ezali koningisa moto mpo na kotiola yo.
22 Nani oyo ofingaki mpe otiolaki ?
Nani oyo omatiselaki mongongo
mpe otalaki na miso ya lolendo ?
Ngai, Mosantu ya Isalaele !
23 Na nzela ya bantoma na yo,
ofingaki Nkolo mpe olobaki :
‘ Na lisungi ya ebele ya bashar na ngai,
namataki kino na basonge ya bangomba,
na basonge oyo eleki likolo kati na Libani,
nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi,
banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko,
mpe nakomaki kino na songe na yango ya suka,
na zamba na yango oyo eleki kitoko,
24 natimolaki mabulu ya mayi kati na mikili ya bapaya
mpe namelaki mayi kuna.
Na matambe ya makolo na ngai,
nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito. ’
25 Oyoka nanu yango te ?
Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala,
nabongisaki yango wuta na mikolo oyo eleka kala ;
sik’oyo nde nakokisi yango ;
esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya mabanga.
26 Bato na yango bazangi makasi,
balengi na somo mpe bakomi na soni,
bakomi lokola matiti ya bilanga,
lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu,
lokola matiti oyo ebotaka na mitondo ya bandako,
ekawuka liboso ete ekola.
27 Nayebi esika nini ozalaka,
tango nini obimaka, tango nini ozongaka,
mpe tango nini otombokelaka Ngai.
28 Lokola otombokelaka Ngai,
mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai,
nakotia lopete na Ngai na zolo na yo,
nakokanga yo singa na bibebu
ndenge bakangaka mpunda monoko,
mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. ›
29 Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo :
Na mobu oyo, bokolia biloko oyo ekobima
na nkona oyo ekweyaki na mabele ;
na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko.
Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma,
bokolona banzete ya vino, mpe bokolia bambuma na yango.
30 Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala,
bakozala lisusu lokola nzete
oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na mabele

mpe eboti bambuma.
31 Pamba te, na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala ;
mpe na Siona, mwa ndambo bakobika.
Bolingo makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde ekokokisa yango.

32 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri :
‹ Akokota na engumba oyo te,
akobeta kuna ata mbanzi moko te,
akobundisa yango na banguba te
mpe akomatisa ata mabele te liboso na yango
mpo na komibomba ;
33 akozongela na nzela oyo ayelaki
mpe akokota na engumba oyo te,
elobi Yawe.
34 Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango,
mpo na lokumu ya Kombo na Ngai
mpe mpo na lokumu ya Davidi, mosali na Ngai. › »
(2Ma 32.21; Ez 37.36-38)
35 Na butu wana, anjelu na Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri. Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki, bakutaki kaka bibembe.
36 Boye Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki kovanda kuna.
37 Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango, bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri, babomaki ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo mwana na ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

20

Bokono ya Ezekiasi
(2Ma 32.24-26)
1 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te okokufa, okobika te. »
2 Ezekiasi abalolaki elongi na ye na mir mpe abondelaki Yawe :
3 — Oh Yawe, kanisa ndenge nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba, mpe ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo.
Mpe Ezekiasi alelaki mingi.
4 Liboso ete Ezayi akoma na lopango ya monene, Yawe alobaki na ye :
5 — Zonga epai ya Ezekiasi, mokonzi ya bato na Ngai, mpe loba na ye : « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi : ‹ Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Tala, nakobikisa yo ; mpe sima na lobi, okomata lisusu na Tempelo ya Yawe.
6 Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya bomoi na yo. Nakokangola yo elongo na engumba oyo, wuta na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na Davidi, mosali na Ngai. › »

7 Ezayi alobaki :
— Bozwa liboke ya figi.
Bazwaki yango, batiaki yango na pota oyo ezalaki kokawuka te, mpe
mokonzi abikaki.
8 Ezekiasi atunaki Ezayi :
— Elembo nini ekolakisa ngai ete Yawe akobikisa ngai, mpe ete
nakokende na Tempelo ya Yawe sima na lobi ?
9 Ezayi azongisaki :
— Tala elembo oyo Yawe apesi yo mpo na kotalisa ete akokokisa
makambo oyo alaki yo : Olingi ete elilingi ekende liboso, na matambe
zomi to ezonga sima na matambe zomi ?
10 Ezekiasi azongisaki :
— Ezali pasi te ete elilingi ekende liboso, na matambe zomi ; zongisa
yango nde na sima, na matambe zomi.
11 Bongo mosakoli Ezayi abelelaki Yawe, mpe Yawe azongisaki elilingi
sima, na matambe zomi, kolanda ematelo ya Akazi.

Ezekiasi ayambi bantoma ya Babiloni

12 Na tango wana, Merodaki-Baladani, mwana mobali ya Baladani,
mokonzi ya Babiloni, atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba
te ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki.
13 Ezekiasi ayambaki bantoma na esengo mpe alakisaki bibombelo
biloko na ye ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya
solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso, mpe bomengo na
ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye to ya mokili na
ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango.
14 Bongo mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe atunaki
ye :
— Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi ?
Ezekiasi azongisaki :
— Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni.
15 Ezayi atunaki :
— Bamoni eloko nini kati na ndako na yo ya bokonzi ?
Ezekiasi azongisaki :
— Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai ; ezali na
eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo nazangi kolakisa bango.
16 Ezayi alobaki na Ezekiasi :
— Yoka liloba oyo Yawe alobi :
17 « Solo, na mikolo ekoya, nyonso oyo ezali kati na ndako na yo, mpe
nyonso oyo batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema
yango na Babiloni, eloko moko te ekotikala, elobi Yawe.
18 Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na
mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango mikongo mpo
ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi ya Babiloni. »
19 Ezekiasi azongiselaki Ezayi :
— Liloba na Yawe, oyo osili koloba ezali malamu.
Pamba te azalaki komilobela : « Boni, kimia mpe bobatelami ekozala
penza na mikolo ya bomoi na ngai ? »
(2Ma 32.32-33)
20 Makambo mosusu oyo etali Ezekiasi, misala na ye nyonso ya nguya
mpe ndenge asalaki liziba mpe nzela ya se ya mabele oyo amemaki mayi
kino na engumba, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.

21 Ezekiasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye. Manase, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi.

21

Manase, mokonzi ya Yuda
(2Ma 33.1-10)

1 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mitano na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Efitsiba. »
2 Manase asalaki makambo mabe na miso ya Yawe na ndenge amekolaki
misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele.
3 Atongaki lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo Ezekiasi, tata
na ye, abukaki ; atongaki mpe bitumbelo mpo na nzambe Bala mpe
atelemisaki likonzi mpo na nzambe mwasi Ashera, ndenge Akabi, mokonzi
ya Isalaele, asalaki ; afukamelaki mpe agumbamelaki mampinga nyonso
ya likolo.
4 Atongaki bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati na Tempelo ya
Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki : « Nakotia Kombo na Ngai kati
na Yelusalemi. »
5 Atongaki kati na mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe
bitumbelo mpo na mampinga nyonso ya likolo.
6 Abonzaki na moto, lokola mbeka, mwana na ye ya mobali ; asalelaki
kindoki, soloka mpe maji. Atiaki na mosala bato oyo basololaka na milimo
ya bakufi mpe bamoni makambo. Akobaki kosala makambo mabe na miso
ya Yawe ; mpe, na bongo, apelisaki kanda ya Yawe.
7 Atiaki kati na Tempelo ya Yawe ekeko ya Ashera, oyo asalisaki ;
nzokande, Yawe alobaki na Davidi mpe na Salomo, mwana na ye ya
mobali : « Nakotia Kombo na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo
mpe kati na Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele.
8 Soki kaka bato ya Isalaele batosi mibeko mpe mitindo nyonso oyo
napesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na Ngai, nakosala ete
bayengayenga lisusu te mosika ya mabele oyo napesaki epai ya batata
na bango. »
9 Kasi bato ya Isalaele batosaki te. Manase apengwisaki bango, mpe
basalaki lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya
Isalaele.

Lisakoli ya kobebisama ya Yuda

10 Yawe alobaki na nzela ya basali na ye, basakoli :
11 « Lokola Manase, mokonzi ya Yuda, asalaki makambo ya nkele, lokola
asalaki makambo mabe koleka ata bato ya Amori oyo bazalaki liboso na
ye, mpe lokola apengwisaki Yuda na nzela ya banzambe na ye ya bikeko,
12 tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Nakoyeisa kati
na Yelusalemi mpe kati na Yuda pasi oyo ekozala lokola kake na matoyi
ya moto nyonso oyo akoyoka sango na yango.
13 Nakobebisa Yelusalemi ndenge nabebisaki Samari, mpe nakokomisa
yango lokola ndako ya Akabi. Nakonika Yelusalemi ndenge banikaka mpe
babalolaka nzungu.
14 Nakosundola ndambo ya libula na Ngai oyo ekotikala, nakokaba bango
na maboko ya banguna na bango. Banguna na bango bakobebisa bango
mpe bakobotola biloko na bango,

15 pamba te basalaki mabe na miso na Ngai mpe bapelisaki kanda na
Ngai, wuta na mokolo oyo batata na bango babimaki na Ejipito kino na
mokolo ya lelo. › »
16 Mpe lisusu, Manase asopaki makila ya bato oyo bayebi likambo te
mpe atondisaki Yelusalemi na makila yango na bisika nyonso —kotanga
te masumu oyo apengwisaki na yango Yuda mpo na kosala mabe na miso
ya Yawe.
(2Ma 33.18-20)
17 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, misala na ye nyonso
mpe masumu oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Yuda.
18 Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
elanga ya ndako na ye ya bokonzi, oyo babengaka elanga ya Uza. Amoni,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Amoni, mokonzi ya Yuda
(2Ma 33.21-25)
19 Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Meshulemeti. » Meshulemeti azalaki mwana mwasi
ya Arutsi, moto ya Yotiba.
20 Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase,
tata na ye, asalaki.
21 Atambolaki na banzela nyonso ya tata na ye, na kosambelaka
banzambe ya bikeko oyo tata na ye asambelaki mpe agumbamelaki.
22 Asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye, mpe atambolaki na banzela
ya Yawe te.
23 Bakalaka ya Amoni basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako
na ye ya bokonzi.
24 Bongo bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi
Amoni likita mpe bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi
na esika na ye.

25 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amoni, ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
26 Bakundaki ye kati na kunda na ye, kati na elanga ya Uza ; mpe Joziasi,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

22

Joziasi, mokonzi ya Yuda
(2Ma 34.1-2, 8-28)
1 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama
na ye ezalaki « Yedida. » Yedida azalaki mwana ya Adaya, moto ya mboka
Botsikati.
2 Joziasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki
banzela oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango ; apengwaki na yango
te, ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali.
3 Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, atindaki
Shafani, mokomi mikanda na ye, mwana mobali ya Atsalia mpe koko ya
Meshulami, na Tempelo ya Yawe. Alobaki na ye :

4 — Kende koyebisa Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ete atanga
mbongo nyonso oyo bato bamemaki na Tempelo ya Yawe mpe oyo
bakengeli bikuke ya Tempelo ya Yawe bakongolaki.
5 Tika ete bapesa mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya
Tempelo ya Yawe mpo ete bafuta basali oyo bazali kobongisa yango :
6 basharipantie, bangamba mpe batongi ndako. Kaka na mbongo
yango, bakosomba lisusu mabaya mpe mabanga bakata mpo na kolendisa
Tempelo ya Yawe.
7 Kasi batuna bango te ndenge nini bakosalela mbongo yango, pamba
te basalaka na boyengebene.
8 Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, alobaki na Shafani, mokomi
mikanda :
— Namoni buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe.
Ilikia apesaki buku yango epai ya Shafani, mpe Shafani atangaki yango.
9 Bongo Shafani, mokomi mikanda, akendeki epai ya mokonzi mpe
ayebisaki ye :
— Basali na yo bapesi mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe
epai ya batambolisi misala na yango,
10 mpe Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku moko.
Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi.
11 Tango mokonzi ayokaki maloba ya buku ya Mobeko, apasolaki
bilamba na ye
12 mpe apesaki mitindo oyo epai ya Nganga-Nzambe Ilikia, epai ya
Ayikami, mwana mobali ya Shafani, epai ya Akibori, mwana mobali ya
Mishe, epai ya Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati
na bakalaka ya mokonzi :
13 — Bokende kotuna toli ya Yawe mpo na ngai, mpo na bato mpe mpo
na Yuda mobimba, na tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo
ewuti komonana. Pamba te kanda ya Yawe, oyo epeleli biso ezali makasi
mpo ete batata na biso batosaki te maloba ya buku yango mpe basalaki
te kolanda nyonso oyo ekomama kati na yango.
14 Boye Nganga-Nzambe Ilikia, Ayikami, Akibori, Shafani mpe Asaya
bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi, mwana
mobali ya Tikiva, koko ya Arasi, mobombi bilamba ya Tempelo. Ulida
azalaki kovanda na Yelusalemi, kati na etuka ya sika. Tango basilisaki
koyebisa ye makambo,
15 Ulida alobaki na bango :
— Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Boloba na tata
oyo atindi bino epai na Ngai :
16 « Tala liloba oyo Yawe alobi : Nakobengisa pasi makasi na esika oyo
mpe na bavandi na yango kolanda makambo nyonso oyo ekomama kati
na buku oyo mokonzi ya Yuda awuti kotanga.
17 Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na
banzambe mosusu kino kotumbola Ngai na nzela ya biloko nyonso oyo
maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai epeli makasi mpo na
kobebisa esika oyo, mpe ekokita te. »
18 Boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya Yawe :
« Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na maloba
oyo oyokaki :
19 Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Yawe sima
na yo koyoka makambo oyo nalobaki, mpo na kotelemela esika oyo elongo
na bavandi na yango, ete bakobebisama mpe bakolakelama mabe ; lokola

opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, elobi Yawe.
20 Mpo na yango, nakosala ete okende kokutana na bakoko na yo ; mpe
okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso
na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo. »
Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi.

23

Boyeisi sika ya Boyokani elongo na Yawe
(2Ma 34.29-32)

1 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe ya
Yelusalemi epai na ye,
2 mpe akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda,
bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe basakoli, bato
nyonso, kobanda na oyo aleki na se kino na oyo aleki na lokumu. Mokonzi
atangelaki bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki
kati na Tempelo ya Yawe.
3 Mokonzi atelemaki na etemelo ya kolobela, asalaki boyokani oyo liboso
ya Yawe : « Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo
mpe malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba ; mpe
nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo. » Bato
nyonso bandimaki kotosa boyokani yango.

Joziasi abongisi lolenge ya kosambela
(2Ma 34.3-7, 33)

4 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
epai ya Banganga-Nzambe oyo balandi mpe epai ya bakengeli bikuke ya
Tempelo ya Yawe, mpo ete balongola kati na Tempelo ya Yawe, biloko
nyonso oyo esalema mpo na Bala, mpo na nzambe mwasi Ashera, mpe
mpo na mampinga nyonso ya likolo. Mokonzi atumbaki yango libanda ya
Yelusalemi, kati na bilanga ya lubwaku ya Sedron, mpe amemaki putulu
na yango na Beteli.
5 Mokonzi alongolaki banganga-nzambe ya bapaya oyo bakonzi ya Yuda
batiaki mpo na kotumba ansa na bisambelo ya likolo ya bangomba ya
bingumba ya Yuda mpe ya zingazinga ya Yelusalemi : bango nde bazalaki
kotumba ansa mpo na Bala, mpo na moyi, mpo na sanza, mpo na minzoto
mpe mpo na mampinga nyonso ya likolo.
6 Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe likonzi ya nzambe mwasi Ashera,
mpe amemaki yango na lubwaku ya Sedron, libanda ya Yelusalemi, epai
wapi batumbaki yango. Akomisaki yango putulu mpe asopaki yango na
kunda epai wapi bakundaka bato ebele na libulu moko.
7 Mokonzi abukaki kati na Tempelo ya Yawe, bandako ya mibali oyo
bazalaki komipesa na kindumba ya bule, bandako epai wapi basi bazalaki
kotonga banzambala mpo na nzambe mwasi Ashera.
8 Joziasi abengisaki Banganga-Nzambe nyonso ya bingumba ya Yuda
mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba oyo ezalaki longwa
na Geba kino na Beri-Sheba epai wapi banganga-nzambe wana bazalaki
kotumba ansa. Abukaki mpe bisika ya bule oyo batonga pene ya bikuke
ya bingumba : oyo ezalaki na ebandeli ya ekuke ya Jozue, moyangeli ya
engumba, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi ya ekuke ya
engumba.

9 Atako banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba bakokaki
te kosala mosala na etumbelo ya Yawe kati na Yelusalemi, kasi bazalaki
kolia mapa ezanga levire elongo na Banganga-Nzambe mosusu.
10 Mokonzi apanzaki etumbelo ya Tofeti, oyo ezalaki na Lubwaku ya
Beni-Inomi mpo ete moto moko te asalela yango lisusu mpo na kotumba
mwana na ye ya mobali to ya mwasi lokola mbeka epai ya Moloki.
11 Alongolaki, wuta na ekuke kino na Tempelo ya Yawe, bampunda oyo
bakonzi ya Yuda babonzaki na nzambe Moyi, oyo ezalaki na lopango
pembeni ya shambre ya Netani-Meleki, soda oyo baboma mokongo.
Mokonzi atumbaki bashar oyo bazalaki kosalela losambo ya nzambe Moyi.
12 Mokonzi abukaki bitumbelo oyo bakonzi ya Yuda batongaki na likolo
ya shambre ya likolo ya Akazi, mpe bitumbelo oyo Manase atongisaki kati
na mapango mibale ya Tempelo ya Yawe. Alongolaki yango wana, abukaki
yango na biteni, mpe abwakaki yango na lubwaku ya Sedron.
13 Mokonzi apanzaki mpe bisambelo ya likolo ya bangomba oyo ezalaki
na este ya Yelusalemi, na ngambo ya loboko ya mobali ya ngomba ya
Libebi, oyo Salomo, mokonzi ya Isalaele, atongaki mpo na Asitarite,
nzambe mwasi ya makambo mabe ya bato ya Sidoni ; mpo na Kemoshi,
nzambe ya makambo mabe ya bato ya Moabi ; mpe mpo na Moloki,
nzambe ya makambo mabe ya bato ya Amoni.
14 Joziasi abukaki mabanga ya bule, akweyisaki makonzi ya Ashera, mpe
atondisaki esika yango na mikuwa ya bato.

Joziasi abongisi losambo

15 Joziasi abukaki mpe etumbelo oyo ezalaki na Beteli mpe esambelo ya
likolo ya ngomba oyo Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, atongaki mpo
na kopengwisa bana ya Isalaele. Abukaki etumbelo yango mpe akomisaki
yango putulu. Bongo atumbaki mpe likonzi ya Ashera.
16 Tango Joziasi atalaki na zingazinga, amonaki bakunda oyo ezalaki
na likolo ya ngomba ; boye akundolaki mikuwa oyo ezalaki kuna mpe
atumbaki yango na likolo ya etumbelo. Na nzela yango, abebisaki
lokumu ya etumbelo yango kolanda Liloba na Yawe, oyo moto na Nzambe
asakolaki.
17 Mokonzi atunaki :
— Kunda oyo nazali komona ezali ya nani ?
Bato ya engumba bazongisaki :
— Ezali kunda ya moto na Nzambe oyo awutaki na Yuda mpe
asakolaki makambo oyo owuti kosala na etumbelo ya Beteli.
18 Mokonzi alobaki :
— Botika yango, moto moko te asimba mikuwa na ye.
Boye batikaki mikuwa na ye mpe mikuwa ya mosakoli oyo awutaki na
Samari.
19 Ndenge asalaki na Beteli, Joziasi abukaki bisika nyonso ya bule ya
bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bakonzi ya Isalaele batongaki kati
na bingumba ya Samari, oyo na tina na yango Yawe asilikaki makasi.
20 Joziasi abomaki banganga-nzambe nyonso ya bisambelo ya likolo ya
bangomba oyo bazalaki kuna, abonzaki bango lokola mbeka na likolo ya
bitumbelo na bango moko mpe atumbaki mikuwa ya bato na likolo ya
bitumbelo yango. Bongo azongaki na Yelusalemi.

Feti ya Pasika
(2Ma 35.1, 18-19)

21 Mokonzi apesaki mitindo epai ya bato nyonso : « Bosala feti ya Pasika
mpo na Yawe, Nzambe na bino, kolanda ndenge ekomama kati na buku
ya Boyokani. »
22 Feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu kosalema te wuta na
tango oyo bilombe bakambaki Isalaele to na tango nyonso ya bakonzi ya
Isalaele mpe ya bakonzi ya Yuda.
23 Kasi tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi,
basalaki lisusu feti ya Pasika mpo na Yawe, na Yelusalemi.
24 Joziasi abomaki mpe bato oyo basololaka na milimo ya bakufi, bamoni
makambo, bikilakila, banzambe ya bikeko, mpe biloko nyonso oyo ezalaki
kati na mokili ya Yuda mpe ya Yelusalemi. Asalaki bongo mpo na kokokisa
mitindo oyo ekomama kati na buku oyo Nganga-Nzambe Ilikia amonaki
kati na Tempelo ya Yawe.
25 Mokonzi moko te azongelaki Yawe lokola Joziasi, na motema na ye
mobimba, na molimo na ye mobimba mpe na makasi na ye nyonso,
kolanda mibeko nyonso ya Moyize. Mpe sima na ye, mokonzi moko te
azalaki lokola ye.
26 Nzokande, Yawe atikaki te kanda makasi na Ye, oyo apeliselaki Yuda
likolo ya mabe nyonso oyo Manase asalaki mpo na kopesa Ye kanda.
27 Boye Yawe alobaki : « Nakobengana mpe Yuda na miso na Ngai
ndenge nabenganaki Isalaele ; nakobwaka Yelusalemi, engumba oyo
napona, elongo na Tempelo na yango, oyo na tina na yango nalobaki :
‹ Kombo na Ngai ekozala kuna. › »

Suka ya Joziasi
(2Ma 35.20–36.1)

28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joziasi mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
29 Tango Joziasi azalaki mokonzi, Faraon Neko, mokonzi ya Ejipito,
akendeki na ebale Efrate mpo na kosunga mokonzi ya Asiri. Mokonzi
Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga ye nzela, kasi Neko
abundisaki ye mpe abomaki ye, na Megido.
30 Basoda ya Joziasi bamemaki ebembe na ye na likolo ya shar, longwa
na Megido kino na Yelusalemi epai wapi bakundaki ye kati na kunda
na ye moko. Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya Joziasi,
bapakolaki ye mafuta mpe bakomisaki ye mokonzi mpo na kokitana na
tata na ye.

Yoakazi, mokonzi ya Yuda
(2Ma 36.2-4)

31 Yoakazi azalaki na mibu tuku mibale na misato ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya Jeremi,
moto ya Libina.
32 Yoakazi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge bakoko na
ye basalaki.
33 Faraon Neko atiaki ye na boloko mpe akangaki ye minyololo, na Ribila,
kati na mokili ya Amati, mpo ete akonza lisusu te na Yelusalemi. Faraon
Neko afutisaki na makasi mokili ya Yuda mpako ya nkoto misato nkama
minei ya bakilo ya palata mpe bakilo tuku misato na minei ya wolo.
34 Faraon Neko akomisaki Eliakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi
mpo na kokitana na Joziasi, tata na ye ; abongolaki kombo na ye mpe

akomisaki yango « Yeoyakimi. » Kasi akangaki Yoakazi mpe amemaki ye na Ejipito. Mpe Yoakazi akufaki kuna.

35 Yeoyakimi afutaki epai ya Faraon Neko palata mpe wolo oyo asengaki. Mpo na kofuta yango, Yeoyakimi asengaki ete bato ya mokili bafuta mpako. Afutisaki bato mpako ya palata to ya wolo kolanda bozwi na bango.

Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda
(2Ma 36.5-8)

36 Yeoyakimi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Zebuda. » Zebuda azalaki mwana ya Pedaya, moto ya Ruma.

37 Yeoyakimi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka bakoko na ye basalaki.

24

Bitumba ya liboso ya Babiloni

1 Wana Yeoyakimi azalaki mokonzi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akotaki na makasi kati na mokili ; mpe Yeoyakimi akomaki mosali na ye mibu misato. Kasi sima, abongolaki makanisi mpe atombokelaki Nabukodonozori.

2 Yawe atindaki mampinga ya bato ya Chalide, ya Siri, ya Moabi mpe ya Amoni mpo na kobundisa ye. Yawe atindaki bango mpo na kobebisa Yuda kolanda liloba oyo Yawe asakolaki na nzela ya basali na Ye, basakoli.

3 Solo, makambo yango ekomelaki Yuda kolanda mitindo na Yawe mpo na kolongola bango na miso na Ye likolo ya masumu ya Manase mpe likolo ya makambo nyonso oyo asalaki ;

4 bakisa makila oyo asopaki, makila ya bato oyo bayebi likambo te. Pamba te atondisaki Yelusalemi na makila ya bato oyo bayebaki likambo te ; mpe Yawe aboyaki kolimbisa ye.

5 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.

6 Tango Yeoyakimi akufaki, Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

7 Mokonzi ya Ejipito azalaki kobima lisusu te elongo na mampinga na ye mpo na kokota na mikili mosusu, mpo ete mokonzi ya Babiloni abotolaki mabele na ye nyonso, longwa na moluka ya nor ya Ejipito kino na ebale Efrate.

Yeoyakini, mokonzi ya Yuda
(2Ma 36.9-10)

8 Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Newushita. » Newushita azalaki mwana ya Elinatani, moto ya Yelusalemi.

9 Yeoyakini asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka tata na ye asalaki.

10 Ezalaki na tango wana nde bakonzi ya basoda ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, babundisaki Yelusalemi mpe bazingelaki engumba yango.

11 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki ye moko na engumba tango basoda na ye bazalaki kozingela yango.

12 Yeoyakini, mokonzi ya Yuda ; mama na ye, basali na ye, bakambi
na ye mpe bakalaka na ye ya lokumu bamipesaki bango nyonso epai ya
mokonzi Nabukodonozori. Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atiaki
Yeoyakini na boloko na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye.
13 Ndenge Yawe alobaki yango, Nabukodonozori azwaki bomengo
nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako ya
mokonzi ; bongo amemaki biloko nyonso ya wolo oyo Salomo, mokonzi
ya Isalaele, asalaki mpo na Tempelo ya Yawe.
14 Amemaki Yelusalemi mobimba na bowumbu : bakonzi nyonso ya
basoda mpe basoda, bato nyonso ya mayele ya misala ya maboko mpe
ba-oyo basalelaka bibende. Bango nyonso bazalaki bato nkoto zomi. Kaka
babola nde batikalaki kati na mokili.
15 Nabukodonozori amemaki Yeoyakini na bowumbu na Babiloni ;
amemaki mpe, longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, mama ya mokonzi,
basi ya mokonzi, bakalaka ya lokumu mpe bankumu ya mokili.
16 Mokonzi ya Babiloni amemaki mpe na bowumbu na Babiloni
mampinga nyonso ya bato nkoto sambo oyo bazalaki makasi mpe
babongisama mpo na bitumba, bakisa bato nkoto moko oyo basalaka
misala ya maboko mpe oyo basalelaka bibende.
17 Mokonzi ya Babiloni akomisaki Matania, noko ya Yeoyakini, mokonzi
na esika na ye ; mpe abongolaki kombo na ye, akomisaki yango « Sedesi-
asi. »

Sedesiasi, mokonzi ya Yuda
(2Ma 36.11-16)

18 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya
Jeremi, moto ya Libina.
19 Sedesiasi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka
Yeoyakimi asalaki.
20 Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso
esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika ya
elongi na Ye.
Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.

25

Kokweyisama ya Yelusalemi
(2Ma 36.17-20)

1 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi
ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na
mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako
na bango libanda ya engumba, mpe atongaki mabulu mpo na kobombama,
na zingazinga na yango nyonso.
2 Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Sedesiasi.
3 Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati
na engumba mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te,
4 bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba,
basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo
ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako
bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya
Yordani.

5 Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi mpe bakangaki ye kati
na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki ye mpe
bapanzanaki.
6 Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi ya Yuda mpe bamemaki ye epai
ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila epai wapi bakatelaki ye etumbu.
7 Bakataki mito ya bana mibali ya Sedesiasi na miso na ye ; mpe
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atobolaki miso ya Sedesiasi,
apesaki mitindo ete bakanga ye minyololo ya bronze mpe bamema ye na
Babiloni.

Bamemi bato ya Yuda na bowumbu

8 Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi na
libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli mpe mosali ya
mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na mokolo ya sambo ya sanza
ya mitano.
9 Atumbaki Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso
ya Yelusalemi ; atumbaki bandako nyonso ya bato minene.
10 Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi
ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki
Yelusalemi.
11 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na
bowumbu bato oyo batikalaki kati na engumba, bato oyo bamipesaki epai
ya mokonzi ya Babiloni mpe bato mosusu oyo batikalaki.
12 Kasi mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atikaki kati na mokili ndambo
ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga.
13 Bato ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso ya
Tempelo ya Yawe, bashario ya bronze mpe nzungu ya monene ya bronze
oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, mpe bamemaki bronze na yango na
Babiloni.
14 Bakamataki lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na
yango losambo kati na Tempelo, basani ya putulu, bapawu, bambeli,
bakopo.
15 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi akamataki lisusu biloko nyonso ya
wolo mpe ya palata : bambabola mpe basani ya kobwakela mayi.
16 Bakokaki te komeka kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo Salomo
asalaki mpo na Tempelo ya Yawe : makonzi nyonso mibale, nzungu ya
monene mpe bashario.
17 Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa na bosanda.
Moto ya likonzi, oyo ezalaki na songe, ezalaki ya bronze mpe na metele
pene moko na ndambo na molayi ; mpe bazingelaki yango na bililingi ya
basinga oyo basala lokola monyama mpe bambuma ya grenade. Makonzi
nyonso mibale mpe bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama ezalaki
ndenge moko.
18 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko Seraya, mokonzi ya
Banganga-Nzambe ; Sofoni, molandi ya mokonzi ya Banganga-Nzambe ;
mpe Banganga-Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba ya kokengela
ekotelo ya Tempelo.
19 Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki lisusu moko
kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala makambo
ya basoda ya bitumba, bapesi toli mitano, mokomi mikanda ya mokonzi
ya mampinga, oyo azalaki na mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya
mboka mpo na kokota na mosala ya mampinga ; mpe mibali tuku motoba
ya Yuda, oyo bakutaki kati na engumba.

20 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango
nyonso mpe amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila.
21 Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila, kati na mokili ya
Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na bowumbu mosika ya mokili na
bango.

22 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atiaki Gedalia, mwana mobali
ya Ayikami mpe koko ya Shafani, lokola moyangeli ya bato oyo atikaki kati
na mokili ya Yuda.

Babomi moyangeli

23 Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango
bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi Gedalia moyangeli, bakendeki
na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala bakombo ya bato yango : Isimaeli, mwana
mobali ya Netania ; Yoanani, mwana mobali ya Karea ; Seraya, mwana
mobali ya Tanumeti, moto ya Netofa ; mpe Yazania, mwana mobali ya
moto moko ya Maakati. Bakendeki kuna elongo na basoda na bango.
24 Gedalia alapaki ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na
maloba oyo : « Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na
mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. »
25 Kasi na sanza ya misato, Isimaeli, mwana mobali ya Netania mpe koko
ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya bokonzi, ayaki elongo
na basoda zomi ; babomaki Gedalia elongo na bato ya Yuda mpe bato ya
Babiloni oyo bazalaki elongo na ye, na Mitsipa.
26 Boye bato nyonso, kobanda na bato ya se kino bato ya lokumu, elongo
na bakonzi ya basoda, bakimaki na Ejipito, pamba te bazalaki kobanga
bato ya Babiloni.

Yeoyakini azwi ngolu

27 Tango Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato
na sambo na bowumbu, Evili-Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki
Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na
mokolo ya tuku mibale na sambo ya sanza ya zomi na mibale, kaka na
mobu oyo akomaki mokonzi.
28 Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini na boboto mpe apesaki ye
lokumu koleka bakonzi mosusu oyo bazalaki elongo na ye, na bowumbu
kati na Babiloni ;
29 apesaki mitindo ete balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete
abanda kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino na suka ya
bomoi na ye.
30 Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa ye nyonso oyo asengeli na yango
mikolo nyonso ya bomoi na ye.

1 Masolo ya Kala
Milongo ya mbotama

Longwa na Adamu kino na Semi

1 Adamu, Seti, Enoshi,
2 Kenani, Maalalele, Yeredi,
3 Enoki, Metusalemi, Lemeki,
4 Noa, Semi, Cham mpe Jafeti.

5 Bana mibali ya Jafeti :
Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi.
6 Bana mibali ya Gomeri :
Ashikenazi, Difati mpe Togarima.
7 Bana mibali ya Yavani :
Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi.
8 Bana mibali ya Cham :
Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana.
9 Bana mibali ya Kushi :
Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka.
Bana mibali ya Raema :
Sheba mpe Dedani.
10 Kushi azalaki tata
ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba kati na mokili.
11 Mitsirayimi azalaki koko
ya bato ya Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu,
12 ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti.
13 Kanana azalaki tata
ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti,
14 ya Yebusi, ya Amori, ya Girigazi,
15 ya Evi, ya Ariki, ya Sini,
16 ya Arivadi, ya Tsemari mpe ya Amati.
17 Bana mibali ya Semi :
Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami.
Bana mibali ya Arami :
Utsi, Uli, Geteri mpe Mesheki.
18 Aripakishadi abotaki Shela,
mpe Shela abotaki Eberi.
19 Eberi abotaki bana mibali mibale ;
moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi » oyo elingi koloba : Kokabola ;
pamba te ezalaki na tango na ye nde bakabolaki mabele. Kombo ya
mwana mosusu ezalaki « Yokitani. »
20 Yokitani abotaki
Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera,
21 Adorami, Uzali, Dikila,
22 Obali, Abimaeli, Saba,
23 Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya
Yokitani.

Longwa na Semi kino na Ezawu mpe Jakobi

24 Semi, Aripakishadi, Shela,
25 Eberi, Pelegi, Rewu,
26 Serugi, Naori, Tera,
27 mpe Abrami oyo azali Abrayami.
28 Bana mibali ya Abrayami :
Izaki mpe Isimaeli.
29 Tala bakitani na bango :
Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli ; Kedari, Adibeli, Mibisami,
30 Mishima, Duma, Masa, Adadi, Tema,
31 Yeturi, Nafishi mpe Kedima.
Bango nde bazalaki bana mibali ya Isimaeli.
32 Bana mibali oyo Abrayami abotaki na Ketura, makangu na ye :
Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani, Ishibaki mpe Shuwa.
Bana mibali ya Yokishani :
Saba mpe Dedani.
33 Bana mibali ya Madiani :
Efa, Eferi, Enoki, Abida mpe Elida.
Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Ketura.

Bakitani ya Ezawu

34 Abrayami azalaki tata ya Izaki.
Bana mibali ya Izaki :
Ezawu mpe Isalaele.
35 Bana mibali ya Ezawu :
Elifazi, Reweli, Yewushi, Yaelami mpe Kora.
36 Bana mibali ya Elifazi :
Temani, Omari, Tsefo, Gaetami, Kenazi, Timina mpe Amaleki.
37 Bana mibali ya Reweli :
Naati, Zera, Shama mpe Miza.
38 Bana mibali ya Seiri :
Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, Dishoni, Etseri mpe Dishani.
39 Bana mibali ya Lotani :
Ori mpe Omani. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani.
40 Bana mibali ya Shobali :
Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami.
Bana mibali ya Tsibeoni :
Aya mpe Ana.
41 Mwana mobali ya Ana :
Dishoni.
Bana mibali ya Dishoni :
Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani.
42 Bana mibali ya Etseri :
Bilani, Zavani mpe Yaakani.
Bana mibali ya Dishani :
Utsi mpe Arani.

Bakonzi ya Edomi

43 Tala bakonzi oyo bakambaki Edomi liboso ete Isalaele ekoma kokambama na mokonzi :
Bela, mwana mobali ya Beori, oyo kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. »

44 Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili
ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi.
45 Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki
na ye na bokonzi.
46 Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi, akitanaki na
ye na bokonzi. Alongaki bato ya Madiani na mokili ya bato ya Moabi.
Engumba na ye ezalaki Aviti.
47 Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki
na ye na bokonzi.
48 Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo
etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi.
49 Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki
na ye na bokonzi.
50 Tango Bala-Anani akufaki, Adadi akitanaki na ye na bokonzi.
Engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki
« Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi mpe koko
ya Mezaabi.
51 Adadi mpe akufaki.

Tala bakombo ya bakambi ya Edomi :
Timina, Aliva, Yeteti,
52 Olibama, Ela, Pinoni,
53 Kenazi, Temani, Mibitsari,
54 Magidieli mpe Irami.
Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi.

2

Bana mibali ya Isalaele
(Ebl 35.23-26)
1 Tala bana mibali ya Isalaele :
Ribeni, Simeoni, Levi, Yuda, Isakari, Zabuloni,
2 Dani, Jozefi, Benjame, Nefitali, Gadi mpe Aseri.

Libota ya Yuda
(Ebl 38; 46.12)
3 Bana mibali ya Yuda :
Eri, Onani mpe Shela.
Ezali Mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana, nde abotelaki Yuda bana
mibali misato wana. Eri, mwana mobali ya liboso ya Yuda, atambolaki
mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe abomaki ye.
4 Tamari, bokilo ya Yuda, abotelaki ye Peretsi mpe Zera.
Bana mibali nyonso ya Yuda bazalaki mitano.

5 Bana mibali ya Peretsi :
Etsironi mpe Amuli.
(1Ba 5.11)
6 Bana mibali ya Zera :
Zimiri, Etani, Emani, Kalikoli mpe Darida ;
bango nyonso bazalaki mitano.
(Joz 7)
7 Mwana mobali ya Karimi :
Akari oyo ayeisaki mobulu na Isalaele tango abukaki mobeko ya
kozwa biloko oyo babulisaki mpo na Yawe.

8 Mwana mobali ya Etani :
Azaria.
9 Bana mibali oyo babotelaki Etsironi :
Yerameeli, Rami mpe Kelubayi.
(Mit 1.7; Rit 4.19-22)
10 Rami azalaki tata ya Aminadabi ;
mpe Aminadabi azalaki tata
ya Nashoni, mokambi ya bato ya Yuda.
11 Nashoni azalaki tata ya Salima ;
Salima azalaki tata ya Boazi.
12 Boazi azalaki tata ya Obedi ;
mpe Obedi azalaki tata ya Izayi.

13 Izayi azalaki tata
ya Eliabi, mwana na ye ya liboso ya mobali ; ya mibale, Abinadabi ;
ya misato, Shimea ;
14 ya minei, Netaneeli ;
ya mitano, Radayi ;
15 ya motoba, Otsemi ;
mpe ya sambo, Davidi.
16 Bandeko na bango ya basi : Tseruya mpe Abigayili.
Tseruya abotaki bana mibali misato :
Abishayi, Joabi mpe Asaeli.
17 Abigayili abotaki mwana moko ya mobali, mpe kombo na ye ezalaki « Amasa. » Yeteri, moto ya Isimaeli, nde azalaki tata ya Amasa.

18 Azuba abotelaki Kalebi, mwana mobali ya Etsironi,
mwana moko ya mwasi, mpe kombo na ye ezalaki « Yerioti ; »
mpe bana mibali misato : Yesheri, Shobabi mpe Aridoni.
19 Tango Azuba akufaki, Kalebi abalaki Efrata oyo abotelaki ye Wuri.
20 Wuri azalaki tata ya Uri,
mpe Uri azalaki tata ya Betisaleyeli.

21 Mpe na sima, Etsironi asangisaki nzoto na mwana mwasi ya Makiri, tata ya bato ya Galadi. Abalaki ye tango azalaki na mibu tuku motoba ; mpe mwana mwasi ya Makiri abotelaki ye Segubi.
22 Segubi azalaki tata ya Yairi oyo azalaki kokonza bingumba tuku mibale na misato kati na mokili ya Galadi.
23 Kasi bato ya Geshuri mpe ya Siri babotolaki na makasi bamboka oyo Yairi azalaki kokonza ; babotolaki mpe Kenati elongo na bamboka na yango ya mike : bingumba nyonso oyo babotolaki ezalaki tuku motoba.
Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Makiri, tata ya bato ya Galadi.
24 Sima na kufa ya Etsironi na mboka Kalebi Efrata, mwasi na ye, Abiya, abotaki mwana mobali, mpe kombo na ye « Ashiwuri. » Ashiwuri azalaki tata ya Tekoa.
25 Bana mibali ya Yerameeli, mwana liboso ya Etsironi, bazalaki :
Rami, mwana na ye ya liboso ya mobali, Buna, Oreni, Otsemi mpe Ayiya.
26 Yerameeli abalaki mwasi mosusu oyo kombo na ye ezalaki « Atara. »
Atara abotelaki ye Onami.

27 Bana mibali ya Rami, mwana mobali ya liboso ya Yerameeli :
Matsi, Yamini mpe Ekere.
28 Bana mibali ya Onami :
Shamayi mpe Yada.
Bana mibali ya Shamayi :
Nadabi mpe Abishuri.
29 Kombo ya mwasi ya Abishuri ezalaki « Abiyaili. » Abiyaili abotelaki
ye Abani mpe Molidi.
30 Bana mibali ya Nadabi :
Seledi mpe Apayimi.
Seledi atikalaki kobota te mpe akufaki.
31 Mwana mobali ya Apayimi :
Yisheyi oyo azalaki tata ya Sheshani. Sheshani azalaki tata ya Akilayi.
32 Bana mibali ya Yada, ndeko mobali ya Shamayi :
Yeteri mpe Jonatan.
Yeteri atikalaki kobota te mpe akufaki.
33 Bana mibali ya Jonatan :
Peleti mpe Zaza.
Bango wana nde bazalaki bakitani ya Yerameeli.

34 Sheshani atikalaki kobota bana mibali te, kaka bana basi. Kasi azalaki
na mowumbu moko ya mobali na kombo Yara, moto ya Ejipito.
35 Sheshani abalisaki mwana na ye ya mwasi epai ya Yara, mowumbu na
ye ya mobali, mpe mwana yango ya mwasi abotelaki Yara mwana mobali,
Atayi.
36 Atayi azalaki tata ya Natan,
Natan azalaki tata ya Zabadi.
37 Zabadi azalaki tata ya Efilali,
Efilali azalaki tata ya Obedi.
38 Obedi azalaki tata ya Jewu,
Jewu azalaki tata ya Azaria.
39 Azaria azalaki tata ya Eletsi,
Eletsi azalaki tata ya Éleasa.
40 Eleasa azalaki tata ya Sisimayi,
Sisimayi azalaki tata ya Shalumi.
41 Shalumi azalaki tata ya Yekamia,
mpe Yekamia azalaki tata ya Elishama.

42 Bana mibali ya Kalebi, ndeko ya Yerameeli :
Mesha, mwana na ye ya liboso oyo azalaki tata ya Zifi,
mpe Maresha, tata ya Ebron.
43 Bana mibali ya Ebron :
Kora, Tapua, Rekemi mpe Shema.
44 Shema azalaki tata ya Raami,
mpe Raami azalaki tata ya Yorikeami.
Rekemi azalaki tata ya Shamayi.
45 Mwana mobali ya Shamayi ezalaki Maoni,
Maoni azalaki tata ya Beti-Tsuri.
46 Efa, makangu ya Kalebi, abotelaki ye
Arani, Motsa mpe Gazezi.
Arani azalaki tata ya Gazezi.

47 Bana mibali ya Yadayi :
Regwemi, Yotami, Geshani, Peleti, Efa mpe Shaafi.
48 Maaka, makangu mosusu ya Kalebi, abotelaki ye
Sheberi mpe Tirana.
49 Abotelaki ye lisusu
Shaafi, tata ya Madimana,
mpe Sheva, tata ya Makibena mpe Gibea.
Kalebi azalaki na mwana moko ya mwasi, Akisa.
50 Bango wana nde bazalaki bakitani ya Kalebi.

Bana mibali ya Wuri, mwana ya liboso oyo abotaki na Efrata, mwasi na ye :
Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi ;
51 Salima, tata ya Beteleemi ; mpe Arefi, tata ya Beti-Gaderi.
52 Bakitani ya Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi :
Aruwe mpe Atsi-Amenuoti.
53 Mabota ya Kiriati-Yearimi : bato ya Yeteri, ya Puti, ya Shumati mpe ya Mishirayi. Bato ya Tsorea mpe ya Eshitaoli babimelaki na mabota oyo.
54 Bakitani ya Salima :
Bato ya Beteleemi, ya Netofa, ya Aroti-Beti-Joabi, ya Atsi-Amanati mpe ya Tsorea,
55 elongo na mabota ya bato ya mayele oyo bazalaki kovanda na Yaebetsi : bato ya Tirea, ya Shimea mpe ya Sukoti. Bango wana nde bato ya Keni oyo babimeli na Amati, tata ya libota ya Rekabi.

3

Bana mibali ya Davidi
(2Sa 3.2-5)
1 Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron :

Mwana ya liboso ezalaki Aminoni, mwana mobali ya Ayinoami, moto ya Jizireyeli ;
ya mibale, Daniele, mwana mobali ya Abigayili, moto ya Karimeli ;
2 ya misato, Abisalomi, mwana mobali ya Maaka, mwana mwasi ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri ;
ya minei, Adoniya, mwana mobali ya Agite ;
3 ya mitano, Shefatia, mwana mobali ya Abitali ;
mpe ya motoba, Yitileami oyo Egila, mwasi na ye, abotaki.

4 Bango nyonso motoba bazalaki bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron, mboka mokonzi, epai wapi akonzaki mibu sambo na ndambo.

Davidi akonzaki wuta na Yelusalemi mibu tuku misato na misato.
(2Sa 5.14-16; 1Ma 14.4-7)
5 Tala bakombo ya bana na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi :

Shimea, Shobabi, Natan mpe Salomo. Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Amieli, nde abotaki bana mibali minei oyo.
6 Babotelaki ye lisusu bana oyo : Yibari, Elishama, Elifeleti,

7 Noga, Nefegi, Yafia,
8 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti.
Bango nyonso bazalaki libwa.

9 Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Davidi, longola bana mibali oyo bamakangu na ye babotelaki ye. Mpe Tamari azalaki ndeko na bango ya mwasi.

10 Salomo azalaki tata ya Roboami,
Roboami azalaki tata ya Abiya,
Abiya azalaki tata ya Asa,
Asa azalaki tata ya Jozafati,
11 Jozafati azalaki tata ya Yorami,
Yorami azalaki tata ya Akazia,
Akazia azalaki tata ya Joasi,
12 Joasi azalaki tata ya Amatsia,
Amatsia azalaki tata ya Azaria,
Azaria azalaki tata ya Yotami,
13 Yotami azalaki tata ya Akazi,
Akazi azalaki tata ya Ezekiasi,
Ezekiasi azalaki tata ya Manase,
14 Manase azalaki tata ya Amoni,
Amoni azalaki tata ya Joziasi,
15 Joziasi azalaki tata ya bana mibali oyo :
Yoanani, mwana na ye ya liboso ;
Yeoyakimi, ya mibale ;
Sedesiasi, ya misato ;
Shalumi, ya minei.
16 Bana mibali ya Yeoyakimi :
Yekonia mpe Sedesiasi.

Bakonzi oyo bakonzaki sima na bowumbu

17 Libota ya Yekonia, mokangami :
Shealitieli, mwana na ye ya mobali ;
18 Malikirami, Pedaya, Shenatsari, Yekamia, Oshama mpe Nedabia.
19 Bana mibali ya Pedaya :
Zorobabeli mpe Shimei.
Bana mibali ya Zorobabeli :
Meshulami mpe Anania. Shelomiti azalaki ndeko na bango ya mwasi.
20 Bana mibali ya Meshulami :
Ashuba, Oeli, Berekia, Asadia, Yoshabi-Esedi.
Bango nyonso bazalaki mitano.
21 Bakitani ya Anania :
Pelatia mpe Ezayi elongo na bana mibali ya Refaya, ya Arinani, ya Abidiasi mpe ya Shekania.
22 Libota ya Shekania :
Shemaya elongo na bana na ye ya mibali : Atushi, Yigali, Baria, Nearia mpe Shafati.
Bango nyonso bazalaki motoba.
23 Bana mibali ya Nearia :
Eliowenayi, Ezekiasi mpe Azirikami.
Bango nyonso bazalaki misato.

24 Bana mibali ya Eliowenayi :
Odavia, Eliashibi, Pelaya, Akubi, Yoanani, Delaya mpe Anani.
Bango nyonso bazalaki sambo.

4

Bituka mosusu ya Yuda

1 Libota ya Yuda :
Peretsi, Etsironi, Karimi, Wuri mpe Shobali.
2 Reaya, mwana mobali ya Shobali, azalaki tata ya Yaati, mpe Yaati azalaki tata ya Awumayi mpe ya Laadi.
Bango nde bazalaki bakoko ya bituka ya bato ya Tsorea.
3 Tala bana mibali ya Etami :
Jizireyeli, Yishima mpe Yidibashi.
Kombo ya ndeko na bango ya mwasi ezalaki Atseleliponi.
4 Penueli azalaki tata ya Gedori, mpe Ezeri azalaki tata ya Usha.
Bango nde bazalaki bakitani ya Wuri, mwana liboso ya Efrata, tata ya Beteleemi.
5 Ashiwuri, tata ya Tekoa, azalaki na basi mibale : Eleya mpe Nara.
6 Nara abotelaki ye bana mibali oyo :
Awuzami, Eferi, Temeni mpe Ahashitari.
7 Eleya abotelaki ye bana mibali oyo :
Tsereti, Tsoari mpe Etinani.
8 Kotsi azalaki tata ya Anubi mpe Atsobeba, mpe koko ya mabota ya Aareyeli, mwana mobali ya Arumi.

9 Yaebetsi azalaki na lokumu mingi koleka bandeko na ye ya mibali. Mama na ye apesaki ye kombo « Yaebetsi » mpo na koloba : « Nabotaki yo na pasi. »
10 Yaebetsi abelelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele ; alobaki : « Oh Yawe ! Soki okoki kopambola ngai mpe koyeisa mabele na ngai monene ! Tika ete loboko na Yo ezala likolo na ngai ! Bomba ngai mosika ya mabe mpo ete namona pasi te. » Mpe Nzambe ayanolaki libondeli na ye.

11 Kelubi, ndeko mobali ya Shuwa, azalaki tata ya Meyiri oyo azalaki tata ya Eshitoni.
12 Eshitoni azalaki tata ya Beti-Rafa, Paseya mpe Teyina oyo atongaki engumba Naashi. Bango nde bazalaki kovanda na engumba Reka.
(Bil 1.13)
13 Bana mibali ya Kenazi :
Otinieli mpe Seraya.
Bana mibali ya Otinieli :
Atati mpe Meonotayi.
14 Meonotayi abotaki Ofira.
Seraya abotaki Joabi, tata ya Ge-Arashimi. Bazalaki kobenga ye bongo, pamba te bato na ye bazalaki kosala misala ya maboko, ya kotula bibende na moto.
(Mit 13.6)
15 Bana mibali ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune :
Iru, Ela mpe Naame.
Mwana mobali ya Ela :
Kenazi.
16 Mwana mobali ya Yealeyeli :

Zifi, Zifa, Tiria mpe Asareli.
17 Bana mibali ya Esidrasi :
Yeteri, Meredi, Eferi mpe Yaloni. Moko kati na basi ya Meredi abotaki
Miriami, Shamayi mpe Yishiba, tata ya Eshitemoa.
18 Mwasi na ye, moto ya Yuda, abotaki Yeredi, tata ya Gedori ; Eberi,
tata ya Soko mpe Yekutieli, tata ya Zanoa.
Bango nde bazalaki bana mibali ya Bitiya, mwana mwasi ya Faraon, oyo
Meredi abalaki.
19 Bana mibali ya mwasi ya Odia, ndeko mwasi ya Naami :
tata ya Keila, moto ya Garima ; mpe Eshitemoa, moto ya mboka
Maakati.
20 Bana mibali ya Simona :
Aminoni, Rina, Beni-Anani mpe Tiloni.
Bana mibali ya Yisheyi :
Zoeti mpe Beni-Zoeti.
21 Bana mibali ya Shela, mwana mobali ya Yuda :
Eri, tata ya Leka ; Laeda, tata ya Maresha ; mpe mabota ya basali
bilamba ya lino, na Beti-Asheba.
22 Yokimi, bato ya Kozeba, Joasi mpe Sarafi oyo bazalaki bakambi kati
na Moabi mpe engumba Yashubi-Leemi. Nyonso oyo ezali makambo
ya kala.
23 Bazalaki basali mbeki oyo bazalaki kovanda na Netayimi mpe na
Gedera ; batikalaki kuna mpo na kosalela mokonzi.

Libota ya Simeoni
(Ebl 46.10; Mit 26.12-13)
24 Bana mibali ya Simeoni :
Nemueli, Yamini, Yaribi, Zera ; Saulo, tata ya Shalumi ;
25 Shalumi, tata ya Mibisami ; Mibisami, tata ya Mishima.
26 Bana mibali ya Mishima :
Amueli, Zakuri mpe Shimei.
27 Shimei azalaki na bana mibali zomi na motoba mpe bana basi
motoba ; kasi bandeko na ye ya mibali babotaki bana mingi te, yango
wana etuka na bango ezalaki na bato ebele te lokola libota ya Yuda.
(Joz 19.1-8)
28 Bazalaki kovanda na Beri-Sheba, na Molada, na Atsari-Shuwali,
29 na Bila, na Etsemi, na Toladi,
30 na Betweli, na Orima, na Tsikilagi,
31 na Beti-Marikaboti, na Atsari-Suzimi, na Beti-Birei mpe na Shaaray-
imi : nyonso oyo ezalaki bingumba na bango kino na tango ya bokonzi ya
Davidi.
32 Tala bingumba mitano mike oyo ezalaki zingazinga na yango : Etami,
Ayini, Rimoni, Tokeni mpe Ashani ;
33 bakisa bamboka mike mosusu oyo ezingelaki bingumba yango kino
na Baalati. Oyo nde ezalaki bisika na bango ya kovanda mpe molongo ya
mbotama ya bakoko na bango.

34 Meshobabi ; Yamileki ;
Yosha, mwana mobali ya Amatsia ;
35 Joeli ; Jewu, mwana mobali ya Yoshibia, mwana mobali ya Seraya,
mwana mobali ya Asieli ;
36 Eliowenayi ; Yakoba ; Yeshoaya ;
Asaya ; Adieli ; Yesimieli ; Benaya ;

37 Ziza, mwana mobali ya Shifeyi, mwana mobali ya Aloni, mwana
mobali ya Yedaya, mwana mobali ya Shimiri, mwana mobali ya
Shemaya.

38 Bato oyo batangamaki na bakombo bazalaki bakambi ya bituka
na bango.

Mabota na bango ekomaki minene
39 mpe bakendeki na zingazinga ya Gedori, na ngambo ya este ya
lubwaku, mpo na koluka matiti ya koleisa bibwele na bango.
40 Bakutaki kuna : matiti kitoko mpo na koleisa bibwele, mokili moko ya
monene, ya kimia mpe ezanga mobulu. Bato oyo bazalaki kovanda kuna
na tango ya kala, bazalaki bakitani ya Cham.
41 Na tango Ezekiasi azalaki mokonzi ya Yuda, bato oyo bakombo
na bango ekomami, bakomaki na mokili yango. Babundisaki bakitani
ya Cham mpe babebisaki bandako na bango ; mpe lisusu, basilisaki
koboma bato ya Mewuni oyo bazalaki kovanda kuna, ndenge yango ezali
komonana lelo. Na sima, bavandaki na bisika na bango, mpo ete mokili
yango ezalaki na matiti mpo na koleisa bibwele na bango.
42 Bato ya Simeoni nkama mitano oyo bakambamaki na Pelatia, na
Nearia, na Refaya mpe na Uzieli, bana mibali ya Yisheyi, babotolaki na
makasi mokili ya bangomba Seiri,
43 babomaki ndambo ya bato ya Amaleki oyo batikalaki mpe bavandaki
kuna kino lelo.

5

Libota ya Ribeni

1 Ribeni azalaki mwana mobali ya liboso ya Isalaele. Kasi lokola
asangisaki nzoto na mwasi moko kati na basi ya tata na ye, makoki ya
bomwana na ye ya liboso epesamaki epai ya bana mibali ya Jozefi, mwana
mobali ya Isalaele. Yango wana bazalaki kotanga ye lisusu te lokola
mwana ya liboso. Nzokande, Jozefi akomamaki te na buku ya mabota
lokola mwana ya liboso.
2 Yuda alekaki bandeko na ye nyonso ya mibali na makasi, mpe moto
oyo akomaki mokonzi abimaki na nzela na ye. Kasi atako bongo, makoki
ya bomwana ya liboso epesamaki kaka epai ya Jozefi.
(Ebl 46.9; Mit 26.5-6)
3 Tala bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele :
Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi.
4 Bakitani ya Joeli :
Shemaya, mwana mobali ya Joeli ; Gogi, mwana mobali ya Shemaya ;
Shimei, mwana mobali ya Gogi ;
5 Mishe, mwana mobali ya Shimei ;
Reaya, mwana mobali ya Mishe ; Bala, mwana mobali ya Reaya ;
6 Beera, mwana mobali ya Bala mpe mokambi ya bato ya Ribeni, oyo
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, amemaki na bowumbu.
7 Tala bandeko ya Beera kolanda etuka na bango ndenge bakomami na
molongo ya botata na bango :
mokambi Yeyeli, Zakari ;
8 Bela, mwana mobali ya Azazi, koko ya Shema, mwana mobali ya
Joeli.

Bazalaki kovanda na mboka Aroeri mpe na etuka oyo ekenda kino na
ngomba Nebo mpe na Bala-Meoni.
9 Bavandaki na ngambo ya este, longwa na mondelo ya esobe kino na
ebale Efrate, pamba te bangombe na bango ekomaki ebele kati na mokili
ya Galadi.
10 Na tango Saulo azalaki mokonzi, babundisaki bato ya Agari mpe
balongaki bango. Bavandaki na bandako na bango ya kapo oyo ezalaki
na etuka mobimba ya ngambo ya Galadi.

Libota ya Gadi

11 Bakitani ya Gadi bazalaki kovanda pembeni ya bakitani ya
Ribeni, na mokili ya Bashani kino na Salika.

12 Etuka ya Joeli nde elekaki monene, elandamaki na etuka ya Shafami,
mpe bituka ya Yaenayi mpe Shafati esukisaki, kati na Bashani.
13 Bandeko na bango ya mibali kolanda mabota na bango bazalaki :
Mikaeli, Meshulami, Sheba, Yorayi, Yaekani, Ziya mpe Eberi.
Bango nyonso bazalaki sambo.
14 Bazalaki bana ya Abiyaili, mwana mobali ya Uri, mwana mobali
ya Yaroa, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali Mikaeli, mwana
mobali ya Yeshishai, mwana mobali ya Yado, mwana mobali ya Buzi.
15 Ayi, mwana mobali ya Abidieli, mwana mobali ya Guni, azalaki
mokambi ya bituka na bango.

16 Bango nyonso bazalaki kovanda na Galadi, na Bashani, na bamboka
na yango ya zingazinga mpe na bilanga nyonso ya Saroni kino na suka na
yango.
17 Batangaki bato nyonso oyo tango Yotami azalaki mokonzi ya Yuda
mpe Jeroboami, mokonzi ya Isalaele.

18 Bakitani ya mabota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota
ya Manase bazalaki bango nyonso nkoto tuku minei na minei na nkama
sambo na tuku motoba. Babongamaki mpo na mosala ya soda. Bazalaki
bilombe mibali oyo bayebi kosalela nguba, mopanga, tolotolo ; mpe
bamilengela mpo na bitumba.
19 Babundisaki bato ya Agari, ya Yeturi, ya Nafishi mpe ya Nodabi.
20 Nzambe asungaki bango mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya
Agari mpe baninga na bango nyonso oyo bayaki kosunga bango, pamba te
babelelaki Yawe na tango ya bitumba. Yawe ayanolaki bango, pamba te
batielaki Ye motema.
21 Bazwaki bibwele ya bato ya Agari : bashamo nkoto tuku mitano,
bameme nkoto nkama mibale na tuku mitano, mpe ba-ane nkoto mibale.
Bazwaki mpe bakangami nkoto nkama moko :
22 mingi bakufaki, pamba te bitumba ezalaki na maboko ya Nzambe.
Bavandaki na mokili yango kino na tango ya bowumbu.

Libota ya Manase

23 Bakitani ya ndambo ya libota ya Manase bavandaki na mokili oyo
ezalaki longwa na Bashani kino na Bala-Erimoni, Seniri mpe ngomba
Erimoni.
24 Tala bakambi ya bituka na bango : Eferi, Yisheyi, Elieli, Azirieli,
Jeremi, Odavia mpe Yadiele. Bazalaki bilombe ya bitumba, bato bayebana
mpe bakambi ya mabota na bango.

25 Kasi lokola batosaki te Nzambe ya bakoko na bango mpe bakomaki
kosalela banzambe ya bato ya mokili oyo Nzambe abebisaki liboso na
bango.
26 Yango wana Nzambe ya Isalaele alamusaki molimo ya Puli, mokonzi
ya Asiri, mpe molimo ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, mpo na
komema na bowumbu : bato ya libota ya Ribeni, ya libota ya Gadi mpe ya
ndambo ya libota ya Manase. Amemaki bango na Ala, na Abori, na Ara
mpe na ngambo ya ebale Gozani, epai wapi bazali kovanda kino lelo.

Libota ya Levi
(Ebl 46.11; Mit 26.59-60)
27 Bana mibali ya Levi :
Gerishoni, Keati mpe Merari.
28 Bana mibali ya Keati :
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
29 Bana ya Amirami :
Aron, Moyize mpe Miriami.
Bana mibali ya Aron :
Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari.
30 Eleazari abotaki Pineasi ;
Pineasi abotaki Abishuwa ;
31 Abishuwa abotaki Buki ;
Buki abotaki Uzi ;
32 Uzi abotaki Zerakia ;
Zerakia abotaki Merayoti ;
33 Merayoti abotaki Amaria ;
Amaria abotaki Ayitubi ;
34 Ayitubi abotaki Tsadoki ;
Tsadoki abotaki Ayimaatsi ;
35 Ayimaatsi abotaki Azaria ;
Azaria abotaki Yoanani ;
36 Yoanani abotaki Azaria oyo azalaki Nganga-Nzambe kati na Tempelo
oyo Salomo atongaki na Yelusalemi.
37 Azaria abotaki Amaria ;
Amaria abotaki Ayitubi ;
38 Ayitubi abotaki Tsadoki,
mpe Tsadoki abotaki Shalumi ;
39 Shalumi abotaki Ilikia ;
Ilikia abotaki Azaria ;
40 Azaria abotaki Seraya ;
Seraya abotaki Yeotsadaki.
41 Yeotsadaki akendeki na bowumbu tango Yawe akabaki Yelusalemi
mpe Yuda na maboko ya Nabukodonozori.

6

Bakitani mosusu ya Levi
(Mit 3.17-20)
1 Bana mibali ya Levi :
Gerishoni, Keati mpe Merari.
2 Bana mibali ya Gerishoni :
Libini mpe Shimei.
3 Bana mibali ya Keati :

Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
4 Bana mibali ya Merari :
Maali mpe Mushi.

Tala bakitani ya Levi kolanda batata na bango :
5 Mpo na Gerishoni :
Gerishoni abotaki Libini ;
Libini abotaki Yaati ;
Yaati abotaki Zima ;
6 Zima abotaki Yoa ;
Yoa abotaki Ido ;
Ido abotaki Zera ;
Zera abotaki Yeatirayi.
7 Mpo na Keati :
Keati abotaki Aminadabi ;
Aminadabi abotaki Kore ;
Kore abotaki Asiri ;
8 Asiri abotaki Elikana ;
Elikana abotaki Ebiazafi ;
Ebiazafi abotaki Asiri ;
9 Asiri abotaki Taati ;
Taati abotaki Urieli ;
Urieli abotaki Uzia ;
Uzia abotaki Saulo.
10 Bana mibali ya Elikana :
Amasayi, Ayimoti.
11 Elikana abotaki Tsofayi ;
Tsofayi abotaki Naati ;
12 Naati abotaki Eliabi ;
Eliabi abotaki Yeroami ;
Yeroami abotaki Elikana,
mpe Elikana abotaki Samuele.
13 Bana mibali ya Samuele :
Joeli, mwana ya liboso ; mpe Abiya, mwana ya mibale.
14 Bakitani ya Merari kolanda batata na bango :
Merari abotaki Maali ;
Maali abotaki Libini ;
Libini abotaki Shimei ;
Shimei abotaki Uza ;
15 Uza abotaki Shimea ;
Shimea abotaki Agiya ;
Agiya abotaki Asaya.
16 Tala Balevi oyo Davidi apesaki mokumba ya kotambolisa banzembo kati na Tempelo ya Yawe, wuta tango Sanduku ya Yawe ezwaki kuna esika ya bopemi.
17 Balevi oyo basalaki mosala na bango na nzela ya banzembo liboso ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, kino tango Salomo atongaki Tempelo ya Yawe na Yelusalemi, kolanda mibeko oyo bapesaki bango.

18 Tala bato oyo bazalaki kosala mosala yango, elongo na bana na bango ya mibali :

Kati na bana mibali ya Keati :

Moyembi Emani,
mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya Samuele,
19 mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Yeroami,
mwana mobali ya Elieli, mwana mobali ya Towa,
20 mwana mobali ya Tsufi, mwana mobali ya Elikana,
mwana mobali ya Maalati, mwana mobali ya Amasayi,
21 mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Joeli,
mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Sofoni,
22 mwana mobali ya Taati, mwana mobali ya Asiri,
mwana mobali ya Ebiazafi, mwana mobali ya Kore,
23 mwana mobali ya Yitseari, mwana mobali ya Keati,
mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele.
24 Na ngambo ya loboko ya mobali ya Emani, Azafi nde azalaki kotelema
wana mpe azalaki libota moko na Emani.
Azafi, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Shimea,
25 mwana mobali ya Mikaeli, mwana mobali ya Baaseya,
mwana mobali ya Malikiya,
26 mwana mobali ya Etini,
mwana mobali ya Zera, mwana mobali ya Adaya,
27 mwana mobali ya Etani, mwana mobali ya Zima,
mwana mobali ya Shimei,
28 mwana mobali ya Yaati,
mwana mobali ya Gerishoni, mwana mobali ya Levi.
29 Na ngambo ya loboko ya mwasi, bandeko na bango, bana mibali ya
Merari nde bazalaki kotelema wana na bokambami ya Etani,
mwana mobali ya Kishi, mwana mobali ya Abidi,
mwana mobali ya Maluki,
30 mwana mobali ya Ashabia,
mwana mobali ya Amatsia, mwana mobali ya Ilikia,
31 mwana mobali Amitsi, mwana mobali ya Bani,
mwana mobali ya Shemeri,
32 mwana mobali ya Maali,
mwana mobali ya Mushi, mwana mobali ya Merari,
mwana mobali ya Levi.

33 Bandeko na bango ya mibali, bana mosusu ya Levi, baponamaki mpo
na kosala misala mosusu liboso ya Mongombo, kati na Esika ya bule ya
Nzambe.
34 Kasi Aron mpe bana na ye ya mibali bapesamelaki mokumba ya
kotumba mbeka na likolo ya etumbelo ya nyama mpe etumbelo ya malasi.
Bazalaki kosala misala nyonso oyo etali Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe mosala
ya bolimbisi masumu ya Isalaele kolanda mitindo nyonso oyo Moyize,
mosali na Nzambe, apesaki.
35 Tala bakitani ya Aron :
Aron abotaki Eleazari, Eleazari abotaki Pineasi,
Pineasi abotaki Abishuwa,
36 Abishuwa abotaki Buki,
Buki abotaki Uzi, Uzi abotaki Zerakia,
37 Zerakia abotaki Merayoti, Merayoti abotaki Amaria,
Amaria abotaki Ayitubi,
38 Ayitubi abotaki Tsadoki,
mpe Tsadoki abotaki Ayimaatsi.

39 Tala bamboka oyo epesamaki na libota ya Aron kati na etuka
ya Keati kolanda bandelo ya mabele na bango ; pamba te bato
ya Keati nde bazalaki bato ya liboso ya kozwa libula ya mabele
na nzela ya Zeke :
40 engumba ya Ebron, kati na mokili ya Yuda, elongo na bamboka na
yango ya zingazinga.
41 Kasi bilanga mpe bamboka oyo ezingelaki engumba, epesamaki na
Kalebi, mwana mobali ya Yefune.
42 Boye tala bingumba oyo bapesaki na bana mibali ya Aron lokola
bingumba ya kokimela : Ebron mpe bamboka na yango ya mike, Libina
mpe bamboka na yango ya mike ; Yatiri, Eshitemoa mpe bamboka na
yango ya mike ;
43 Ileni mpe bamboka na yango ya mike ; Debiri mpe bamboka na yango
ya mike ;
44 Ashani mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Shemeshi mpe bamboka
na yango ya mike.
45 Kati na etuka ya Benjame, bapesaki bango lokola bingumba ya
kokimela : Geba mpe bamboka na yango ya mike, Alemeti mpe
Anatoti elongo na bamboka na yango ya mike.
Bingumba nyonso oyo epesamelaki kati na bituka na bango
ezalaki zomi na misato.
(Joz 21.5-8)
46 Bana mosusu ya Keati bazwaki na nzela ya zeke bingumba zomi kati
na etuka ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya libota ya Manase.
47 Bana ya Gerishoni, kolanda etuka na bango, bazwaki bingumba zomi
na misato kati na libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe kati na
libota ya Manase oyo ezalaki na Bashani.
48 Bana ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki na nzela ya zeke,
bingumba zomi na mibale kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya
Zabuloni.

49 Boye bana ya Isalaele bapesaki epai ya bana ya Levi, bingumba
wana mpe bamboka na yango ya mike.

50 Bapesaki bango bingumba wana na nzela ya zeke : balongolaki
ndambo ya bingumba yango kati na mabota ya Yuda, ya Simeoni mpe
ya Benjame ; bongo bakomaki kobenga yango na bakombo ya mabota
wana.

51 Bituka mosusu ya bana ya Keati bazwaki bingumba ya kokimela
kati na libota ya Efrayimi.
52 Bapesaki bango lokola engumba ya kokimela : Sishemi mpe bamboka
na yango ya mike, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, Gezeri mpe
bamboka na yango ya mike,
53 Yokimeami mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Oroni mpe bamboka
na yango ya mike,
54 Ayaloni mpe bamboka na yango ya mike, Gati-Rimoni mpe bamboka
na yango ya mike.
55 Mpe kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki :
Aneri mpe bamboka na yango ya mike,
Bileami mpe bamboka na yango ya mike.

Bingumba nyonso oyo elongo na bamboka na yango ya mike
epesamaki epai ya bituka mosusu ya bana ya Keati.

56 Bakitani ya Gerishoni bazwaki :
Kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki bingumba oyo :
Golani kati na Bashani mpe bamboka na yango ya mike,
Ashitaroti mpe bamboka na yango ya mike.
57 Kati na libota ya Isakari, bazwaki :
Kedeshi mpe bamboka na yango ya mike,
Dabirati mpe bamboka na yango ya mike,
58 Ramoti mpe bamboka na yango ya mike,
Anemi mpe bamboka na yango ya mike.
59 Kati na libota ya Aseri, bazwaki :
Mashali mpe bamboka na yango ya mike,
Abidoni mpe bamboka na yango ya mike,
60 Ukoki mpe bamboka na yango ya mike,
Reobi mpe bamboka na yango ya mike.
61 Kati na libota ya Nefitali, bazwaki :
Kedeshi kati na Galile mpe bamboka na yango ya mike,
Amoni mpe bamboka na yango ya mike,
Kiriatayimi mpe bamboka na yango ya mike.

62 Bana mosusu ya Merari bazwaki bingumba oyo :
kati na libota ya Zabuloni :
Rimono mpe bamboka na yango ya mike,
Tabori mpe bamboka na yango ya mike.
63 Kati na libota ya Ribeni, kuna na ngambo ya este ya Yordani, pembeni
ya Jeriko, bazwaki bingumba oyo :
Betseri, kati na esobe, mpe bamboka na yango ya mike ;
Yakatsi mpe bamboka na yango ya mike,
64 Kedemoshi mpe bamboka na yango ya mike,
Mefati mpe bamboka na yango ya mike.
65 Kati na libota ya Gadi, bazwaki :
Ramoti kati na Galadi mpe bamboka na yango ya mike,
Maanayimi mpe bamboka na yango ya mike,
66 Eshiboni mpe bamboka na yango ya mike,
Yaezeri mpe bamboka na yango ya mike.

7

Libota ya Isakari
(Ebl 46.13; Mit 26.23-24; Bil 10.1)
1 Isakari abotaki bana mibali minei :
Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi. Bango nyonso bazalaki minei.
2 Bana mibali ya Tola :
Uzi, Refaya, Yeriyeli, Yamayi, Yibisami mpe Samuele.
Bango nde babotamaki na nzela ya Tola mpe bazalaki bakambi ya mabota
ya botata na bango. Kati na mabota na bango, bazalaki basoda ya mpiko
nkoto tuku mibale na mibale na nkama motoba, na tango Davidi azalaki
mokonzi.
3 Bana mibali ya Uzi :
Yiziraya.
Bana mibali ya Yiziraya :

Mikaeli, Abidiasi, Joeli mpe Yishiya.
Bango nyonso mitano bazalaki bakambi.
4 Kati na molongo na bango kolanda bituka na bango mpe mabota na
bango ya botata ; ezalaki na basoda ya mpiko nkoto tuku misato na
motoba, pamba te bazalaki na basi mpe bana ebele.
5 Bandeko mibali nyonso kati na bituka ya libota ya Isakari, oyo
bakomamaki na buku ya mabota, bazalaki nkoto tuku mwambe
na sambo. Bazalaki basoda ya mpiko.

Libota ya Benjame
(Ebl 46.21; Mit 26.38-39)
6 Benjame abotaki bana mibali misato :
Bela, Bekeri mpe Yediayeli.
7 Bela abotaki bana mibali mitano :
Etsiboni, Uzi, Uzieli, Yerimoti mpe Iri.
Bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango ya
bato oyo batangamaki ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na tuku misato
na minei.
8 Bana mibali ya Bekeri :
Zemira, Yoashi, Eliezeri, Eliowenayi, Omiri, Yeremoti, Abiya, Anatoti
mpe Alemeti.
Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Bekeri.
9 Motango ya basoda ya mpiko, kolanda bituka na bango, ezalaki nkoto
tuku mibale na nkama mibale.
10 Bakitani ya Yediayeli :
Bilani.
Bana mibali ya Bilani :
Yewushi, Benjame, Ewudi, Kenaana, Zetani, Tarsisi, Ayishaari.
11 Kati na molongo ya Yediayeli, bakitani nyonso bazalaki bakambi ya
bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango na bango ezalaki nkoto
zomi na sambo na nkama mibale.
12 Bana mibali ya Iri :
Shupimi mpe Upime.
Ushimi azalaki mwana mobali ya Aeri.

Libota ya Nefitali
(Ebl 46.24; Mit 26.48-50)
13 Bana mibali ya Nefitali :
Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shalumi.
Bazalaki bakitani ya Bila.

Libota ya Manase
14 Bakitani ya Manase :
Asirieli na nzela ya makangu na ye, moto ya Arami. Abotelaki ye
lisusu Makiri, tata ya bato ya Galadi.
15 Makiri abalaki Maaka oyo azalaki ndeko mwasi ya Upime
mpe Shupimi. Kombo ya mwana mobali mosusu ya Manase ezalaki
« Tselofikadi. » Tselofikadi abotaki kaka bana basi.
16 Maaka, mwasi ya Makiri, abotelaki ye lisusu mwana mobali oyo
apesaki kombo « Peretsi. » Peretsi azalaki na ndeko mobali, Shereshi, oyo
abotaki bana mibali oyo : Ulami mpe Rekemi.
17 Ulami abotaki :
Bedani oyo azalaki mwana mobali.

Bango nde bazalaki bakitani ya Galadi, mwana mobali ya Makiri,
mwana mobali ya Manase.
18 Amoleketi, ndeko mwasi ya Manase, abotaki
Ishodi, Abiezeri mpe Mala.

19 Bana mibali ya Shemida :
Ayani, Sishemi, Liki mpe Aniami.

Libota ya Efrayimi

20 Bakitani ya Efrayimi :
Efrayimi abotaki Shutela, Shutela abotaki Beredi,
Beredi abotaki Taati, Taati abotaki Eleada,
Eleada abotaki Taati,
21 Taati abotaki Zabadi,
mpe Zabadi abotaki Shutela.
Bankolo mboka oyo babotamaki na mokili ya Gati, babomaki Ezeri
mpe Eleadi, pamba te balukaki kobotola bibwele ya bato ya Gati.
22 Tata na bango Efrayimi alelaki bango mikolo ebele, mpe bandeko
na ye bayaki kobondisa ye.
23 Sima na yango, Efrayimi asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye
oyo azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Boye Efrayimi apesaki ye
kombo « Beria, » pamba te abotamaki tango pasi ezalaki kati na libota na
ye.
24 Efrayimi azalaki lisusu na mwana mwasi, Shera, oyo atongaki Beti-
Oroni ya ngomba mpe ya lubwaku, mpe Uzeni-Shera.

25 Beria abotaki Refa, Refa abotaki Retsefi,
Retsefi abotaki Tela, Tela abotaki Tayani,
26 Taani abotaki Laedani, Laedani abotaki Amiwudi,
Amiwudi abotaki Elishama, Elishama abotaki Nuni,
27 Nuni abotaki Jozue.
28 Bakitani ya Efrayimi bazwaki lokola libula mpe bisika ya
kovanda : Beteli mpe bamboka na yango ya mike, na ngambo
ya este ; Narani, na ngambo ya weste ; Gezeri mpe bamboka na
yango ya mike ; Sishemi mpe bamboka na yango ya mike kino
na Aya mpe bamboka na yango ya mike.
29 Bakitani ya Manase bazwaki lokola libula : Beti-Sheani,
Taanaki, Megido, Dori mpe bamboka na yango ya mike. Bakitani ya Jozefi,
mwana mobali ya Isalaele, bazalaki kovanda na bingumba wana nyonso.

Libota ya Aseri
(Ebl 46.17; Mit 26.44-45)

30 Bana mibali ya Aseri :
Yimina, Yishiva, Yishivi mpe Beria.
Sera azalaki ndeko na bango ya mwasi.
31 Bana mibali ya Beria :
Eberi mpe Malikieli oyo azalaki tata ya bato ya Biriza.
32 Bana mibali ya Eberi :
Yafeleti, Shomeri, Otami mpe ndeko na bango ya mwasi Shuwa.
33 Bana mibali ya Yafeleti :
Pasaki, Bimali mpe Ashivati.
Bango nde bazalaki bana mibali ya Yafeleti.
34 Bana mibali ya Shemeri :

Ayi, Roega, Yewuba mpe Arami.
35 Bana mibali ya Elemi, ndeko mobali ya Shemeri :
Tsofa, Yimina, Sheleshi mpe Amali.
36 Bana mibali Tsofa :
Suwa, Arineferi, Shuwali, Beri, Yimira,
37 Betseri, Odi, Shama, Shilisha, Yitirani mpe Beera.
38 Bana mibali ya Yeteri :
Yefune, Pisipa mpe Ara.
39 Bana mibali ya Ula :
Ara, Anieli mpe Ritsiya.
40 Bango nyonso bazalaki bakitani ya Aseri : bazalaki bakambi ya mabota na bango, bato ya lokumu, basoda ya mpiko mpe bakambi ya bakambi ya bituka. Motango ya bato nyonso oyo bakomamaki na buku ya mabota mpe bakoki mpo na bitumba, ezalaki nkoto tuku mibale na motoba.

8

Libota ya Benjame
(Ebl 46.21; Mit 26.38-40)
1 Bana mibali ya Benjame :
Bela, mwana ya liboso ;
Ashibeli, mwana ya mibale ; Ara, mwana ya misato ;
2 Noa, mwana ya minei ; mpe Rafa, mwana ya mitano.
3 Bana mibali ya Bela :
Adari, Gera, Abiwudi,
4 Abishuwa, Namani, Aowa,
5 Gera, Shefufani mpe Urami.
6 Tala bana mibali ya Ewudi oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Geba, mpe bamemaki bato ya Geba na Manaati :
7 Namani, Ayiya mpe Gera.
Ezalaki Gera, tata ya Uza mpe ya Ayiwudi, nde moto amemaki bango na bowumbu.
8 Shaarayimi abotaki bana na mokili ya Moabi, sima na ye kobengana basi na ye mibale :
Ushimi mpe Baara.
9 Na nzela ya Odeshi, mwasi na ye ya sika, abotaki :
Yobabi, Tsibia, Mesha, Malikami,
10 Yeutsi, Sakia mpe Mirima.
Bango nde bazalaki bana mibali ya Shaarayimi, oyo bakomaki bakambi ya bituka.
11 Elongo na Ushimi, mwasi na ye, Shaarayimi abotaki :
Abitubi mpe Elipaali.
12 Bana mibali ya Elipaali :
Eberi, Misheami mpe Shemeri oyo atongaki bingumba Ono mpe Lodi elongo na bamboka na yango ya mike.
13 Beria mpe Shema oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Ayaloni babenganaki bato ya Gati.
14 Bana mibali ya Beria :
Ayiyo, Shashaki, Yeremoti,
15 Zebadia, Aradi, Ederi,
16 Mikaeli, Yishipa mpe Yoa, bana mibali ya Beria.
17 Zebadia, Meshulami, Iziki, Eberi,

18 Yishimerayi, Yiziliya mpe Yobabi bazalaki bana mibali ya Elipaali.
19 Yakimi, Zikiri, Zabidi,
20 Elienayi, Tsilitai, Elieli,
21 Adaya, Beraya mpe Shimirati bazalaki bana mibali ya Shimei.
22 Yishipani, Eberi, Elieli,
23 Abidoni, Zikiri, Anani,
24 Anania, Elami, Anitotiya,
25 Yifidea mpe Penueli bazalaki bana mibali ya Shashaki.
26 Shamisherayi, Shearia, Atalia,
27 Yaareshia, Eliya mpe Zikiri bazalaki bana mibali ya Yeroami.
(1Ma 9.34-44)
28 Bango nyonso bazalaki bakambi ya bituka ndenge bakomama na buku ya mabota na bango, mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi.
(1Ma 9.35-43; 1Sa 14.49-51)
29 Yeyeli, tata ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni.
Kombo ya mwasi na ye ezalaki « Maaka. »
30 Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso ya mobali ; sima, Tsuri, Kishi, Bala, Nadabi,
31 Gedori, Ayiyo mpe Zekeri.
32 Mikiloti abotaki mwana mobali, Shimea. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na mabota na bango.
33 Neri abotaki Kishi ;
Kishi abotaki Saulo ;
Saulo abotaki Jonatan, Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala.
34 Jonatan abotaki Meriba-Bala ;
Meriba-Bala abotaki Mishe.
35 Mishe abotaki :
Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi.
36 Akazi abotaki Yeoyada ;
Yeoyada abotaki Alemeti, Azimaveti mpe Zimiri, tata ya Motsa.
37 Zimiri abotaki Motsa ;
Motsa abotaki Bineya ;
Bineya abotaki Rafa ;
Rafa abotaki Eleasa ;
mpe Elasa abotaki Atseli.
38 Atseli abotaki bana mibali motoba :
Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani.
Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Atseli.

39 Bana mibali ya Esheki, ndeko mobali ya Atseli :
Ulami, mwana na ye ya liboso ; Yewushi, mwana ya mibale ; mpe Elifeleti, mwana ya misato.
40 Bana mibali ya Ulami bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebaki kosalela tolotolo. Bazalaki na bana mibali mpe bakoko ya mibali ebele : nkama moko na tuku mitano.
Bango nyonso bazalaki bakitani ya Benjame.

9

Bavandi ya Yelusalemi sima na bowumbu
(Ne 11.3-19)

1 Batangaki bana nyonso ya Isalaele mpe bakomaki bakombo na bango
na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. Bato ya Yuda bakendeki na
bowumbu na Babiloni mpo na kozanga boyengebene.
2 Bato ya liboso kati na bana ya Isalaele oyo bazongaki lisusu kovanda
na bingumba na bango, ezalaki : ndambo ya bana ya Isalaele, Banganga-
Nzambe, Balevi mpe basali ya Tempelo ya Yawe.

3 Nzokande, ndambo ya bana mibali ya Yuda, ya Benjame, ya
Efrayimi mpe ya Manase bazalaki kovanda na Yelusalemi :
4 Utayi, mwana mobali ya Amiwudi, mwana mobali ya Omiri, mwana
mobali ya Imiri, mwana mobali ya Bani, moko kati na bakitani ya
Peretsi, mwana mobali ya Yuda.
5 Kati na bato ya Shiloni :
Asaya, mwana ya liboso, mpe bana na ye ya mibali.
6 Kati na bakitani ya Zera :
Yeuweli.
Mpe bandeko na bango bazalaki nkama motoba na tuku libwa.

7 Kati na bakitani ya Benjame :
Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Odavia, mwana
mobali ya Asenuwa ;
8 Yibinea, mwana mobali ya Yeroami ;
Ela, mwana mobali ya Uzi mpe koko ya Mikiri ;
mpe Meshulami, mwana mobali ya Shefatia mpe koko ya Reweli, mwana
mobali ya Yibiniya.
9 Motango ya bato ya Benjame kolanda ndenge bakomamaki na
buku ya mabota na bango, ezalaki nkama libwa na tuku mitano
na motoba. Bato oyo nyonso bazalaki bakambi ya bituka na
bango.

10 Kati na Banganga-Nzambe :
Yedaeya, Yeoyaribi, Yakini ;
11 Azaria, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana
mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya
Ayitubi oyo azalaki mokambi ya Ndako ya Nzambe.
12 Ezalaki mpe na Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya
Pashuri, mwana mobali ya Malikiya ;
mpe Maesayi, mwana mobali ya Adieli, mwana mobali ya Yazera,
mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Meshilemiti, mwana
mobali ya Imeri.
13 Banganga-Nzambe oyo bazalaki bakambi ya bituka, bazalaki
nkoto moko na nkama sambo na tuku motoba ; bazalaki na
molende makasi mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe.

14 Kati na Balevi :
Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami,
mwana mobali ya Ashabia, mokitani ya Merari ;
15 mpe Bakibakari, Ereshi, Galali mpe Matania, mwana mobali ya Mishe,
mwana mobali ya Zikiri, mwana mobali ya Azafi ;
16 Abidiasi, mwana mobali ya Shemaya, mwana mobali ya Galali, mwana
mobali ya Yedutuni ; Berekia, mwana mobali ya Asa, mwana mobali
ya Elikana oyo azalaki kovanda na mboka Netofa.

17 Ezalaki mpe na bakengeli bikuke :
Shalumi, Akubi, Talimoni, Ayimani mpe bandeko na bango ya mibali.
Shalumi nde azalaki mokonzi na bango.
18 Kino lelo, bakitani ya Shalumi bakengelaka ekuke ya ngambo
ya este ya Ndako ya Nzambe, ekuke oyo babengaka ekuke ya
Mokonzi. Bango wana nde bakengeli bikuke kati na Balevi.
19 Shalumi, mwana mobali ya Kore, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana
mobali ya Kore elongo na bandeko na bango mosusu ya libota ya
Kore, bazalaki na mokumba ya kokengela ekuke ya Ndako ya kapo
ya Bokutani ndenge bakoko na bango bazalaki kokengela ekuke ya
molako ya Yawe.
20 Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, azalaki kala mokonzi na bango,
bongo Yawe azalaki elongo na ye.
21 Zakari, mwana mobali ya Meshelemia, azalaki mpe mokengeli ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
22 Bango nyonso oyo baponamaki mpo ete bazala bakengeli bikuke
bazalaki nkama mibale na zomi na mibale. Bakomaki bakombo
na bango na buku ya mabota kolanda bamboka na bango.

Ezali Davidi mpe Samuele oyo azalaki momoni makambo nde batiaki
bango na misala na bango.
23 Boye, bango elongo na bana na bango bazalaki na mokumba ya
kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe ; elingi koloba bikuke ya Ndako
ya kapo ya Bokutani.
24 Bakengeli bikuke bazalaki na bangambo minei : este, weste, nor mpe
sude.
25 Bandeko na bango ya mibali oyo bazalaki na bamboka na bango,
basengelaki koyaka tango na tango kosunga bango mikolo sambo.
26 Kasi bakonzi minei ya bakengeli bikuke bazalaki Balevi oyo bazalaki
na mokumba ya kokengela bashambre mpe bomengo ya Ndako ya
Nzambe.
27 Bazalaki kolekisa butu na zingazinga ya Ndako ya Nzambe mpo ete
basengelaki kokengela yango mpe kofungola yango tongo nyonso.
28 Bamoko kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bisalelo ya
losambo mpe kotanga yango tango nyonso bazalaki kokotisa to kobimisa
yango.
29 Bamosusu kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bambeki
mpe bisalelo nyonso ya Esika ya bule : farine, vino, mafuta, ansa mpe
malasi.
30 Kasi bana mibali ya Banganga-Nzambe bazalaki kosala malasi.
31 Moto moko kati na Balevi, Matitia, mwana mobali ya liboso ya
Shalumi, moto ya Kore, azalaki na mokumba ya kotumba mapa na
kikalungu.
32 Bamosusu kati na bango, bato ya Keati, bazalaki na mokumba ya
kobongisa mapa na milongo mpo na basaba nyonso.
33 Bayembi oyo bazalaki bakambi ya libota ya Levi, bazalaki tango
nyonso kovanda na bashambre ya Ndako ya Nzambe. Bazalaki kosala
mosala mosusu te kaka kosala kati na Ndako ya Nzambe butu mpe moyi.
34 Bango nyonso wana bazalaki bakambi ya libota ya Levi kolanda
ndenge bakomamaki na buku ya mabota na bango ; mpe bazalaki kovanda
na Yelusalemi.

Libota ya Saulo
(1Ma 8.28-38)

35 Yeyeli, tata ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni elongo na Maaka,
mwasi na ye.
36 Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso ; mpe sima, abotaki lisusu
Tsuri, Kishi, Bala, Neri, Nadabi,
37 Gedori, Ayiyo, Zakari mpe Mikiloti.
38 Mikiloti abotaki Shimeami.
Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na bandeko
na bango ya mibali.
39 Neri abotaki Kishi ; Kishi abotaki Saulo ; Saulo abotaki Jonatan,
Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala.
40 Jonatan abotaki mwana mobali, Meriba-Bala.
Meriba-Bala abotaki Mishe.
41 Bana mibali ya Mishe :
Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi.
42 Akazi abotaki Yayera ; Yayera abotaki Alemeti, Azimaveti mpe
Zimiri ; Zimiri abotaki Motsa ;
43 Motsa abotaki Bineya ; Bineya abotaki Refaya ; Refaya abotaki
Eleasa ; Eleasa abotaki Atseli.
44 Atseli abotaki bana mibali motoba :
Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani. Bango nde
bazalaki bana mibali ya Atseli.

10

Suka ya bomoi ya Saulo
(1Sa 31.1-13; 2Sa 1.4-12)

1 Bato ya Filisitia babundisaki bana ya Isalaele. Bana ya Isalaele
bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba
Giliboa.
2 Nzokande, bato ya Filisitia batingamaki kolanda Saulo mpe bana na
ye ya mibali, bongo babomaki Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa oyo
bazalaki bana na ye.
3 Bitumba ekomaki lisusu makasi mpo na koluka bomoi ya Saulo. Tango
basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki ye, Saulo alengaki na
somo makasi wana asosolaki ete bakoboma ye.
4 Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye : « Bimisa
mopanga na yo mpe boma ngai, noki te bato oyo bakatama ngenga te
bakoya kosakanela ngai. »
Kasi soda yango abangaki mpe aboyaki koboma ye ; bongo ye moko
Saulo azwaki mopanga mpe amibwakaki na likolo na yango.
5 Tango soda yango amonaki ete Saulo akufi, ye mpe amibwakaki na
likolo ya mopanga mpe akufaki.
6 Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali mpe libota na
ye mobimba bakufaki elongo.
7 Tango bana nyonso ya Isalaele, oyo bazalaki kovanda na lubwaku,
bamonaki ete mampinga esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye
ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya
Filisitia bayaki kovanda na bingumba yango.
8 Mokolo oyo elandaki, tango bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola
biloko oyo ezalaki na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na
ye ya mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa.

9 Bazwaki biloko na ye, bamemaki moto na ye elongo na bibundeli na
ye, mpe batindaki bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete
bapanza sango malamu oyo ya elonga epai ya banzambe na bango ya
bikeko mpe epai ya bato na bango.
10 Batiaki bibundeli na ye na tempelo ya banzambe na bango mpe
badiembikaki mokuwa ya moto na ye kati na tempelo ya Dagoni.
11 Tango bavandi nyonso ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo
nyonso oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo,
12 bilombe na bango nyonso batelemaki, bakendeki kozwa bibembe ya
Saulo mpe ya bana na ye ya mibali ; mpe bamemaki yango na Yabeshi.
Sima na bango kokunda mikuwa na bango na Yabeshi, na se ya nzete ya
terebente, bakilaki bilei mikolo sambo.

13 Saulo akufaki mpo ete atosaki Yawe te, abatelaki Liloba na Yawe te
mpe akendeki kotuna makambo epai ya moto oyo asololaka na milimo ya
bakufi, na esika ya kotuna makambo epai na Yawe.
14 Boye Yawe abomaki ye mpe apesaki bokonzi epai ya Davidi, mwana
mobali ya Izayi.

11

Davidi akomi mokonzi ya Isalaele
(2Sa 5.1-3)

1 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki na Ebron, epai ya Davidi mpe
balobaki : « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila moko na yo.
2 Na kala, ezala na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki
kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe, Nzambe na
yo, alobaki na yo : ‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele, mpe okokoma
mokambi na bango. › »
3 Tango bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi,
Davidi asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya Yawe ; mpe
bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele, kolanda
Liloba na Yawe na nzela ya Samuele.

Davidi abotoli Yelusalemi
(2Sa 5.6-10)

4 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bakendeki kobundisa Yelusalemi
oyo bazalaki kobenga « Yebusi. » Bato oyo bazalaki kovanda kuna bazali
bato ya Yebusi.
5 Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi : « Okokota awa te ! »
Kasi Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali engumba ya
Davidi.
6 Davidi alobaki na bato na ye : « Moto oyo akobundisa mpe akolonga
bato ya Yebusi, akokoma mokonzi ya liboso ya basoda. »
Joabi, mwana mobali ya Tseruya, atelemaki moto ya liboso mpo na
kobundisa bato ya Yebusi mpe akomaki mokonzi ya liboso ya mampinga.
7 Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi ; yango wana
babengaki yango « Engumba ya Davidi. »
8 Mpe atongaki bandako zingazinga na yango, longwa na Milo kino na
mir ya kati. Bongo Joabi abongisaki bisika oyo etikalaki kati na engumba.
9 Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe, Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso, azalaki elongo na ye.

Basoda ya mpiko ya Davidi
(2Sa 23.8-39; 1Ma 27.2-15)

10 Tala bakombo ya bakonzi ya basoda ya mpiko ya Davidi oyo, elongo na
Isalaele mobimba, basungaki ye mpo na kokomisa bokonzi na ye makasi,
kolanda liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele.
11 Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi :
Yashobeami, mwana mobali ya Akimoni, azalaki mokonzi ya limpinga
ya basoda misato ya mpiko ; abomaki na likonga bato nkama misato na
etumba moko.
12 Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi : azalaki moko kati
na limpinga ya basoda misato ya mpiko ;
13 mpe azalaki elongo na Davidi, na engumba Pasi-Damini, tango bato ya
Filisitia basanganaki mpo na bitumba, mpe basoda ya Isalaele bakimaki
liboso na bango. Ezalaki kuna mpe na elanga moko etonda na bambuma
ya orje.
14 Kasi basoda ya Eleazari babombamaki kati na elanga, babundelaki
yango mpe babomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga
monene.
15 Kati na basoda tuku misato ya mpiko, misato bayaki epai ya Davidi, na
libanga monene oyo ezalaki pene ya ebombamelo ya mabanga ya Adulami.
Nzokande, basoda ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na
lubwaku ya bakitani ya Rafa.
16 Na tango yango, Davidi azalaki kati na ebombamelo moko batonga
makasi, mpe basoda ya Filisitia bazalaki kati na Beteleemi.
17 Mbala moko, Davidi ayokaki posa ya mayi mpe alobaki : « Nani
akomemela ngai mayi ya libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo
ete namela ? »
18 Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako
ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya ekuke ya
Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki
komela mayi yango ; asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga
mpo na Yawe.
19 Davidi alobaki : « Tika ete Nzambe na ngai apesa ngai etumbu soki
nameli mayi oyo ! Boni, namela penza mayi oyo ezali lokola makila ya bato
oyo bandimaki kokende mpe batekaki milimo na bango mpo ete batoka
yango ? »
Davidi aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa oyo
basoda misato ya mpiko basalaki.
20 Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, azalaki mokonzi ya basoda misato
ya mpiko. Abundisaki bato nkama misato na likonga na ye mpe abomaki
bango. Boye, kati na bango misato, ye nde akendeki sango koleka.
21 Kati na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya mibale, ye nde azwaki
lokumu koleka mpe akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na
basoda misato ya limpinga ya liboso.
22 Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada,
azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa : abomaki
bilombe mibale ya mboka Moabi ; mpe na mokolo moko ya mvula ya
pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi.
23 Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo azalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, mpe asimbaki
na loboko na ye likonga moko lokola libaya oyo basali bilamba na maboko
basalelaka. Abundisaki moto ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga
oyo azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na ye moko.

24 Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali ya
Yeoyada, asalaki ; ye mpe akendeki sango kati na basoda misato ya mpiko.
25 Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na lokumu
monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato ya mpiko ya limpinga
ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye.

26 Basoda ya mpiko bazalaki :

Asaeli, ndeko mobali ya Joabi ;
Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi ;
27 Shamoti, moto ya Arori ;
Eletsi, moto ya Peloni ;
28 Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa ;
Abiezeri, moto ya Anatoti ;
29 Sibekayi, moto ya Usha ;
Ilayi, moto ya Aoyi ;
30 Maarayi, moto ya Netofa ;
Eledi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa ;
31 Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame ;
Benaya, moto ya Piratoni ;
32 Urayi, moto ya mabwaku ya Gashi ;
Abieli, moto ya Beti-Ariba ;
33 Azimaveti, moto ya Baarumi ;
Eliaba, moto ya Shaaliboni ;
34 Beni-Ashemi, moto ya Gizoni ;
Jonatan, mwana mobali ya Shage, moto ya Arari ;
35 Ayami, mwana mobali ya Sakari, moto ya Arari ;
Elifali, mwana mobali ya Uri ;
36 Eferi, moto ya Mekera ;
Ayiya, moto ya Peloni ;
37 Etsiro, moto ya Karimeli ;
Naarayi, mwana mobali ya Ezibayi ;
38 Joeli, ndeko mobali ya Natan ;
Mibiari, mwana mobali ya Agiri ;
39 Tseleki, moto ya Amoni ;
Naarayi, moto ya Beroti, oyo azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana
mobali ya Tseruya ;
40 Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri ;
41 Iri, moto ya Iti ;
Zabadi, mwana mobali ya Akilayi ;
42 Adina, mwana mobali ya Shiza ya ekolo ya Ribeni mpe mokambi ya
mampinga tuku misato ya mpiko ;
43 Anani, mwana mobali ya Maaka ;
Jozafati, moto ya Mitini ;
44 Uzia, moto ya Ashitaroti ;
Shama mpe Yeyeli, bana mibali ya Otami, moto ya Aroeri ;
45 Yediayeli, mwana mobali ya Shimiri ;
Yoa, ndeko na ye ya mobali, moto ya Tishi ;
46 Elieli, moto ya Maavimi ;
Yeribayi mpe Yoshavia, bana mibali ya Elinaami ;
Yitima, moto ya Moabi ;

47 Elieli, Obedi mpe Yaasieli, bato ya Metsobaya.

12

Basoda ya mpiko basangani na Davidi

1 Na tango oyo Davidi akimaki na Tsikilagi mpo na kobombama Saulo,
mwana mobali ya Kishi, bato bayaki kosangana na ye. Bazalaki basoda ya
mpiko oyo babongami mpo na kosalisa ye na bitumba.
2 Bazalaki kobunda na batolotolo mpe kosalela malamu loboko ya mwasi
mpe ya mobali mpo na kobwaka mabanga mpe kobeta bambanzi ya
batolotolo. Bazalaki bato ya ekolo moko na Saulo : ekolo ya Benjame.

3 Tala bakombo na bango :
Akiezeri, mokonzi na bango ;
Joasi, mwana mibali ya Shemaa, moto ya Gibea ;
Yezieli mpe Peleti, bana mibali ya Azimaveti ;
Beraka ; Jewu, moto ya Anatoti ;
4 Yishimaeya, moto ya Gabaoni, moko kati na lisanga ya basoda ya mpiko
tuku misato mpe azalaki mokonzi ya lisanga yango ;
5 Jeremi, Yaazieli, Yoanani, Yozabadi, moto ya Gedera ;
6 Elewuzayi, Yerimoti, Bealia, Shemaria, Shefatia, moto ya Arofi ;
7 Elikana, Yishiya, Azareeli, Yoezeri mpe Yashobeami : bango nyonso
bazalaki bato ya libota ya Kore ;
8 Yoela mpe Zebadia, bana mibali ya Yeroami, moto ya Gedori.

9 Ndambo ya bato ya ekolo ya Gadi bakabwanaki na Saulo mpo na
kokende epai ya Davidi, na ndako makasi ya esobe. Bazalaki basoda ya
mpiko oyo bayebi kobunda malamu mpe kosalela malamu nguba mpe
makonga. Bazalaki makasi lokola nkosi mpe mbangu lokola mboloko na
ngomba.
10 Ezeri azalaki mokonzi na bango ; Abidiasi, mokonzi ya mibale ; Eliabi,
mokonzi ya misato ;
11 Mishimana, mokonzi ya minei ; Jeremi, mokonzi ya mitano ;
12 Atayi, mokonzi ya motoba ; Elieli, mokonzi ya sambo ;
13 Yoanani, mokonzi ya mwambe ; Elizabadi, mokonzi ya libwa ;
14 Jeremi, mokonzi ya zomi ; mpe Makibanayi, mokonzi ya zomi na
moko.
15 Bato oyo ya libota ya Gadi bazalaki bango nyonso bakonzi ya basoda.
Mokonzi oyo azalaki na makasi moke akokaki kobunda na bato nkama
moko, mpe oyo alekaki makasi akokaki kobunda na bato nkoto moko.

16 Ezalaki bango nde bakatisaki mayi ya Yordani, na sanza ya li-
boso, tango mayi ya ebale etondaki makasi na bangambo nyonso, mpe
bakimisaki bato nyonso oyo bazalaki kovanda na mabwaku, ezala na
ngambo ya este to ya weste.
17 Bato mosusu ya libota ya Benjame mpe ya Yuda bayaki lisusu
kosangana na Davidi na ndako na ye ya makasi.
18 Davidi abimaki mpo na kokutana na bango mpe alobaki : « Soki boyei
epai na ngai na makanisi ya kimia mpo ete bosunga ngai, wana ngai
mpe bino tokosala boyokani ; kasi soki boyei mpo na koteka ngai epai
ya banguna na ngai wana maboko na ngai esali mabe te, tika ete Nzambe
ya batata na biso azala motatoli mpe akata likambo ! »
19 Boye, Molimo na Nzambe akitelaki Amasayi, mokonzi ya lisanga ya
basoda tuku misato, mpe alobaki :

« Oh Davidi, tozali ya yo !
Tozali elongo na yo, oh mwana mobali ya Izayi !
Tika ete kimia ezala na yo, ezala na yo penza ;
tika ete kimia ezala na moto oyo azali kosunga yo,
pamba te Nzambe na yo azali kosunga yo. »
Boye Davidi ayambaki bango mpe akomisaki bango bakonzi ya mampinga na ye.

20 Ndambo ya bato ya Manase bakendeki kosala boyokani elongo na Davidi tango akendeki elongo na basoda ya Filisitia, mpo na kobundisa Saulo. Kasi Davidi elongo na bato na ye balongaki te kosunga bato ya Filisitia, pamba te sima na bakambi na bango koyokana, babenganaki Davidi mpe balobaki : « Davidi alingi kobomisa biso mpo ete azongisa boyokani na nkolo na ye Saulo ! »

21 Tango Davidi akendeki na Tsikilagi, tala bato ya ekolo ya Manase oyo bakendeki kosala boyokani elongo na ye : Adina, Yozabadi, Yediayeli, Mikaeli, Yozabadi, Eliwu mpe Tsilitai. Moko na moko kati na bango azalaki mokonzi ya bato nkoto moko kati na libota ya Manase.

22 Basungaki makasi Davidi mpe mampinga na ye, pamba te bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko mpe bakomaki bakonzi ya basoda.

23 Mokolo na mokolo, bato bazalaki koya kosunga Davidi kino mampinga na ye ekomaki monene makasi lokola mampinga ya Nzambe.

Basoda mosusu basangani na Davidi

24 Tala motango ya basoda oyo babongisami mpo na bitumba, mpe bayaki epai ya Davidi, na Ebron, mpo na kokweyisa bokonzi ya Saulo mpe kopesa yango epai ya Davidi ndenge Yawe alobaki :

25 Bato ya Yuda oyo bamemaka nguba mpe makonga : basoda nkoto motoba na nkama mwambe ;
26 bato ya libota ya Simeoni : basoda ya mpiko nkoto sambo na nkama moko ;
27 bato ya libota ya Levi : basoda nkoto minei na nkama motoba ;
28 mpe lisusu Yeoyada, mokonzi ya libota ya Aron, elongo na basoda na ye nkoto misato na nkama sambo,
29 mpe Tsadoki, elenge soda ya mpiko elongo na bakambi ya libota na ye tuku mibale na mibale ;
30 kati na libota ya Benjame, bato ya libota ya Saulo : basoda nkoto misato, pamba te mingi kati na bango bandimaki kaka kosalela ndako ya Saulo ;
31 kati na libota ya Efrayimi : basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na nkama mwambe oyo bakenda sango kati na mabota na bango ;
32 kati na ndambo ya libota ya Manase : basoda ya mpiko nkoto zomi na mwambe oyo baponamaki na bakombo na bango mpo na kokomisa Davidi mokonzi ;
33 kati na libota ya Isakari : bakambi nkama mibale bayaki elongo na bato oyo bango bazalaki kokamba kati na libota na bango ; bazalaki na mayele ya kososola tango mpo na kolakisa Isalaele lolenge ya kosala liboso ya makambo ;
34 kati na libota ya Zabuloni : basoda ya mpiko nkoto tuku mitano oyo bayebi kosalela bibundeli nyonso mpe babundaka na motema moko ;
35 kati na libota ya Nefitali : bakonzi ya basoda nkoto moko, elongo na basoda nkoto tuku misato na sambo oyo babundaka na nguba mpe makonga ;

36 kati na libota ya Dani : basoda oyo babongisama mpo na bitumba,
nkoto tuku mibale na mwambe na nkama motoba ;
37 kati na libota ya Aseri : basoda oyo babongisama mpo na bitumba,
nkoto tuku minei ;
38 kati na mabota oyo ezalaki na este ya Yordani : libota ya Ribeni, ya
Gadi mpe ndambo ya libota ya Manase, basoda nkoto nkama moko na
tuku mibale elongo na bibundeli nyonso ya bitumba.

39 Basoda oyo nyonso bayaki na Ebron, na milongo ya bitumba
mpe na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi na
Isalaele mobimba. Bana ya Isalaele oyo batikalaki, bango mpe
bazalaki na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi.
40 Basalaki kuna mikolo misato elongo na Davidi ; bazalaki kolia
mpe komela biloko oyo bandeko na bango babongiselaki bango.
41 Ezala bato oyo bawutaki na libota ya Isakari, ya Zabuloni, ya Nefitali :
bango mpe bamemaki bilei likolo ya ba-ane, bashamo, bamile mpe
bangombe : farine, gato oyo basala na bambuma ya figi, gato oyo basala
na bambuma ya vino ekawuka, masanga ya vino, mafuta, bangombe mpe
bameme ebele, pamba te esengo ezalaki kati na Isalaele.

13

Davidi amemi Sanduku na ndako ya Obedi-Edomi
(2Sa 6.1-11)

1 Davidi asangisaki bakonzi ya basoda, bakonzi ya bankoto mpe bakonzi
ya bankama elongo na bato mosusu ya lokumu.
2 Davidi alobaki na lisanga mobimba ya Isalaele : « Soki bomoni yango
malamu mpe soki yango ezali mokano na Yawe, Nzambe na biso, tika
ete totinda sango epai ya bandeko na biso oyo batikali na bituka nyonso
ya Isalaele mpe epai ya Banganga-Nzambe elongo na Balevi, kati na
bingumba oyo bango bazali kovanda mpo ete baya kosangana na biso.
3 Tozongisa Sanduku ya Nzambe na biso epai na biso, pamba te
tolandelaki yango te tango Saulo azalaki mokonzi. »
4 Lisanga mobimba endimaki ete basala bongo, pamba te likambo yango
emonanaki malamu na miso ya bato nyonso.
5 Davidi asangisaki bana nyonso ya Isalaele longwa na moluka ya Ejipito
kino na Lebo-Amati, mpo na kozongisa Sanduku ya Nzambe wuta na
Kiriati-Yearimi.
6 Davidi elongo na basoda nyonso ya Isalaele bakendeki na Baala, na
Kiriati-Yearimi oyo ezali kati na Yuda, mpo na kolongola kuna Sanduku
ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela Kombo ya Yawe oyo
avandaka kati na basheribe.
7 Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika mpe bamemaki
yango wuta na ndako ya Abinadabi. Uza mpe Ayiyo nde bazalaki
kotambolisa shario yango.
8 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela makasi na liboso
ya Nzambe, na koyemba mpe na kobeta mandanda, banzenze, bambunda
ya mike-mike, manzanza mpe bakelelo.
9 Tango bakomaki na etando ya Kidoni, Uza asembolaki loboko na ye
mpo na kosimba Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe eselumukaki
mpe elingaki kokweyisa Sanduku ya Nzambe.

10 Yawe asilikelaki Uza makasi mpe abetaki ye mpo ete asembolaki
loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe. Boye, Uza akufaki kaka
wana liboso ya Nzambe.
11 Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta
Uza ; yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango
« Peretsi-Uza*. »
12 Na mokolo wana, Davidi abangaki Nzambe mpe amitunaki :
« Ndenge nini namema Sanduku ya Nzambe epai na ngai ? »
13 Boye, Davidi amemaki te Sanduku ya Nzambe epai na ye, kati na
engumba ya Davidi ; kasi atiaki yango na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya
Gati.
14 Sanduku ya Nzambe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-
Edomi, mpe Yawe apambolaki libota ya Obedi-Edomi mpe biloko na ye
nyonso.

14

Davidi na Yelusalemi
(2Sa 5.11-16; 1Ma 3.5-8)

1 Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo ete
bamemela ye mabaya ya sedele, bato oyo bapasolaka mabanga mpe
basharipantie ; mpe batongelaki ye ndako.
2 Davidi asosolaki ete Yawe nde akomisaki ye mokonzi ya Isalaele mpe
ete azalaki kotombola bokonzi na ye makasi mpo na Isalaele, bato na Ye.
3 Davidi abalaki lisusu basi ebele kati na Yelusalemi mpe abotaki lisusu
bana ebele ya mibali mpe ya basi.
4 Tala bakombo ya bana na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi :
Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo,
5 Yibari, Elishuwa, Elipeleti,
6 Noga, Nefegi, Yafia,
7 Elishama, Beliada mpe Elifeleti.

Davidi alongi bato ya Filisitia
(2Sa 5.17-25)

8 Tango bato ya Filisitia bayokaki sango ete bapakoli Davidi mafuta mpo
ete akoma mokonzi ya Isalaele mobimba, bango nyonso bakendeki koluka
ye. Kasi tango Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, abimaki mpo
na kokutana na bango.
9 Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na lubwaku ya bakitani
ya Rafa.
10 Davidi atunaki Nzambe :
— Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia ? Okokaba bango
solo na maboko na ngai ?
Yawe azongiselaki ye :
— Kende, pamba te nakokaba bango na maboko na yo.
11 Bato ya Filisitia bamataki na Bali-Peratsimi, mpe Davidi alongaki
bango kuna. Bongo Davidi alobaki : « Na nzela ya loboko na ngai, Nzambe
afungoleli ngai nzela kati na banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka
nzela. »
Yango wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi*.

---

* **13:11** Peretsi-Uza elingi koloba : lidusu ya Uza.
* **14:11** Bali-Peratsimi elingi koloba : Nkolo ya banzela.

12 Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango, mpe Davidi
apesaki mitindo ete batumba yango na moto.
13 Sima na mwa tango, bato ya Filisitia bayaki mpe bapanzanaki lisusu
kati na lubwaku.
14 Bongo Davidi atunaki lisusu Nzambe, mpe Nzambe azongiselaki ye :
« Tango okobundisa bango, kolanda bango na sima te ; kasi tambola
mopanzi, mosika na bango. Bongo tango okokoma epai bango bazali,
bimela bango na liboso, liboso ya zamba ya banzete ya mirie†.
15 Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete ya mirie,
na tango wana nde okobima mbala moko mpo na kobunda ; pamba te
ekolakisa ete Nzambe abimi liboso na yo mpo na kobeta mampinga ya
bato ya Filisitia. »
16 Davidi asalaki ndenge Nzambe atindaki ye mpe abomaki bato ya
Filisitia, longwa na Gabaoni kino na Gezeri.
17 Kombo ya Davidi ekendeki sango na mokili mobimba mpe Yawe
asalaki ete bikolo nyonso ebanga Davidi.

15

Bamemi Sanduku na Yelusalemi

1 Tango Davidi asilisaki kotonga bandako mpo na ye moko kati na
engumba ya Davidi, abongisaki esika mpo na Sanduku ya Nzambe mpe
atelemisaki ndako ya kapo mpo na yango.
2 Davidi alobaki : « Moto moko te, longola kaka Balevi, akoki komema
Sanduku ya Boyokani ya Nzambe, pamba te Yawe aponaki bango mpo na
komema Sanduku na Ye mpe kosala mosala na Ye mpo na libela. »
3 Davidi asangisaki kati na Yelusalemi bana nyonso ya Isalaele mpo na
komema Sanduku ya Yawe na esika oyo abongisaki mpo na yango.

4 Davidi asangisaki lisusu bakitani ya Aron mpe Balevi :

5 Mpo na bakitani ya Keati :
mokambi Urieli elongo na bandeko na ye ya libota nkama moko na
tuku mibale ;
6 mpo na bakitani ya Merari :
mokambi Asaya elongo na bandeko na ye ya libota nkama mibale na
tuku mibale ;
7 mpo na bakitani ya Gerishoni :
mokambi Joeli elongo na bandeko na ye ya libota, nkama moko na
tuku misato ;
8 mpo na bakitani ya Elitsafani :
mokambi Shemaya elongo na bandeko na ye ya libota, nkama mibale ;
9 mpo na bakitani ya Ebron :
mokambi Elieli elongo na bandeko na ye ya libota, tuku mwambe ;
10 mpo na bakitani ya Uzieli :
mokambi Aminadabi elongo na bandeko na ye ya libota, nkama moko
na zomi na mibale.
11 Davidi abengaki Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari elongo na
Balevi oyo : Urieli, Asaya, Joeli, Shemaya, Elieli mpe Aminadabi.

† **14:14** Mirie ezali lolenge moko ya nzete oyo mbuma na yango ezalaka mwindo mpe esungaka mpo na kokawusa pota.

12 Alobaki na bango : « Bozali bakambi ya mabota ya Balevi, bino elongo
na bandeko ya mabota na bino ; bomipetola mpo na komema Sanduku ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele, na esika oyo nabongisi mpo na yango.
13 Pamba te lokola bino Balevi bozalaki te na mbala ya liboso, yango
wana Yawe, Nzambe na biso, asilikelaki biso makasi ; pamba te totunaki
Ye te ndenge nini tokokaki komema yango kolanda mibeko. »
14 Boye, Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki mpo na komema
Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
15 Bongo Balevi bamemaki na banzete Sanduku ya Nzambe na mapeka
na bango ndenge kaka Moyize atindaki, kolanda Liloba na Yawe.

Babeti miziki mpe bakengeli bikuke

16 Davidi alobaki na bakambi ya Balevi ete bapona, kati na bandeko
na bango, bayembi mpo na koyemba banzembo ya esengo, na bibetelo
mindule : nzenze, lindanda mpe manzanza.
17 Balevi baponaki Emani, mwana mobali ya Joeli ; Azafi, mwana mobali
ya Berekia, kati na bandeko na ye ya mibali ; Etani, mwana mobali ya
Kushaya, kati na bana ya Merari, na bandeko na ye ya mibali.
18 Mpe mpo na kosunga bango, baponaki Balevi mosusu : Zakari, Beni,
Yazieli, Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Benaya, Maaseya, Matitia, Elifele,
Mikineya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli. Bango nyonso bazalaki bakengeli
bikuke.
19 Babeti miziki : Emani, Azafi mpe Etani ; bango bazalaki kobeta
manzanza oyo basala na bronze.
20 Zakari, Azieli, Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Maaseya mpe Benaya ;
bango bazalaki kobeta nzenze na mongongo ya soprano.
21 Matitia, Elifele, Mikineya, Obedi-Edomi, Yeyeli mpe Azazia ; bango
bazalaki kobeta mandanda ya basinga mwambe mpo na kotambolisa
banzembo.
22 Kenania, mokambi ya Balevi, aponamaki mpo na kotambolisa
banzembo ; pamba te ayebaki mosala yango malamu.
23 Berekia mpe Elikana, bazalaki bakengeli ya Sanduku ya Boyokani.
24 Banganga-Nzambe Shebania, Jozafati, Netaneeli, Amasayi, Zakari,
Benaya mpe Eliezeri ; bazalaki kobeta kelelo liboso ya Sanduku ya
Nzambe. Obedi-Edomi mpe Yeyiya bazalaki mpe bakengeli Sanduku ya
Boyokani.

Sanduku ekomi na Yelusalemi
(2Sa 6.12-19)

25 Davidi, bakambi ya Isalaele mpe bakonzi ya basoda nkoto moko
bakendeki kozwa na esengo Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na ndako
ya Obedi-Edomi.
26 Mpe mpo ete Yawe asunga Balevi oyo bazalaki komema Sanduku ya
Boyokani ya Yawe, babonzaki lokola mbeka bangombe sambo ya mibali
mpe bameme sambo ya mibali.
27 Davidi elongo na Balevi nyonso oyo bazalaki komema Sanduku ya
Boyokani, bayembi mpe Kenania, mokambi ya bayembi : bango nyonso
balataki banzambala ya lino ya talo. Kasi Davidi abakisaki lisusu efode ya
lino na likolo.
28 Bato nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na
kobeta milolo ya esengo, na kobeta maseke, bakelelo, manzanza, banzenze
mpe mandanda.

29 Tango Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi,
Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa ; mpe tango
amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina na esengo, ayinaki ye
kati na motema na ye.

16

Esengo mpe masanzoli

1 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati na ndako ya kapo
oyo Davidi atelemisaki mpo na yango, mpe babonzaki liboso ya Nzambe
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani.
2 Tango Davidi asilisaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani, apambolaki bato na Kombo na Yawe.
3 Bongo apesaki na moto nyonso ya Isalaele : lipa, gato oyo basala na
bambuma ya dati mpe gato oyo basala na bambuma ya vino ya kokawuka.

4 Davidi atiaki ndambo ya Balevi mpo na kosala mosala liboso ya
Sanduku ya Yawe, mpo na kokanisa, mpo na kosanzola mpe mpo na
kokumisa Yawe, Nzambe ya Isalaele :
5 Azafi azalaki mokambi ; Zakari azalaki molandi na ye ; mpe Yeyeli,
Shemiramoti, Yeyeli, Matitia, Eliabi, Benaya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli
bazalaki kobeta nzenze mpe lindanda ; mpe Azafi azalaki kobeta man-
zanza.

6 Banganga-Nzambe Benaya mpe Yaazieli bazalaki kobeta tango nyonso
bakelelo liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Nzambe.

Nzembo ya matondi ya Davidi

7 Ezalaki mokolo wana nde Davidi aponaki na mbala ya liboso Azafi mpe
bandeko na ye, mpo ete bakumisa Yawe :
8 Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye,
bopanza sango ya misala minene na Ye kati na bikolo !
9 Boyemba mpo na lokumu na Ye,
bosanzola Ye na mindule !
Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye nyonso !
10 Bosepela na Kombo na Ye ya bule !
Tika ete mitema ya bato oyo balukaka Yawe
etonda na esengo !
11 Bomipesa na Yawe mpe bosenga makasi na Ye !
Bolukaka tango nyonso elongi na Ye !
12 Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki,
bitumbu oyo apesaki,
13 bino bakitani ya Isalaele, mosali na Ye ;
bino bana mibali ya Jakobi, baponami na Ye !
14 Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka mokili mobimba.
15 Akanisaka tango nyonso Boyokani na Ye,
bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko,
16 boyokani oyo asalaki elongo na Abrayami,
mpe ndayi oyo alapaki epai ya Izaki.
17 Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi lokola mobeko,
epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na libela
18 tango alobaki : « Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo. »

19 Bozalaki kaka motango moke ya bato
mpe bapaya kati na yango ;
20 bozalaki koyengayenga
longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu,
longwa na mokili moko kino na mokili mosusu ;
21 kasi Yawe atikaki moto moko te konyokola bango,
apamelaki bakonzi na tina na bango :
22 « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai. »

23 Bino bato ya mokili mobimba, boyembela Yawe !
Bosakolaka lobiko na Ye mokolo na mokolo !
24 Bopanza sango ya nkembo na Ye kati na mabota !
Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa kati na bikolo nyonso !
25 Pamba te Yawe azali monene mpe abongi na lokumu,
azali somo makasi mpe aleki banzambe nyonso.
26 Pamba te banzambe nyonso ya bikolo ezali kaka bikeko ya pamba,
nzokande Yawe nde akela likolo.
27 Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye,
makasi mpe esengo ezali na esika oyo avandaka.
28 Bino bituka ya mabota, bosanzola Yawe,
bosanzola Yawe na kopanza sango ya nkembo mpe nguya na Ye !
29 Bosanzola Yawe mpe bopesa Kombo na Ye nkembo !
Bomema makabo mpe boya liboso na Ye,
bogumbamela Yawe mpo na kongenga ya bosantu na Ye !
30 Bino, bato ya mokili mobimba, bolenga liboso na Ye !
Solo, mokili elendisama makasi, ekoningana te.
31 Tika ete likolo esepela mpe mabele ezala kati na esengo !
Tika ete baloba kati na bikolo :
« Yawe azali mokonzi ! »
32 Tika ete ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango
etia makelele ;
tika ete zamba mpe nyonso oyo ezali kati na yango
esepela !
33 Boye, banzete ya zamba ekoyemba,
ekoyemba na esengo liboso ya Yawe,
pamba te Yawe azali koya kosambisa mabele.

34 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko.
35 Boganga : « Oh Nzambe Mobikisi na biso, bikisa biso,
sangisa biso mpe kangola biso wuta na maboko ya bokonzi ya bikolo
mosusu,
mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule
mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo ! »
36 Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko !
Bato nyonso balobaki : « Amen ! » Mpe bakumisaki Yawe !

37 Davidi apesaki mokumba, epai ya Azafi mpe bandeko na ye, ya kosala
mosala liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe kolanda bikateli ya mokolo
na mokolo.

38 Apesaki lisusu mokumba epai ya Obedi-Edomi, mwana mobali ya
Yedutuni, mpe bandeko na bango, tuku motoba na mwambe, ya kosala
mosala ya kokengela bikuke elongo na Osa.
39 Davidi atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki mpe Banganga-Nzambe mo-
susu, liboso ya Mongombo ya Yawe na esambelo ya likolo ya ngomba,
oyo ezalaki na Gabaoni,
40 mpo na kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba epai na Yawe,
na etumbelo na yango, na tongo mpe na pokwa, kolanda bikateli oyo
ekomama na mobeko oyo Yawe apesaki na Isalaele.
41 Emani mpe Yedutuni bazalaki elongo na bango, mpe bamosusu oyo
baponamaki na bakombo na bango mpo na kokumisa Yawe na maloba
oyo : « Mpo ete bolingo na Ye ekowumela seko. »
42 Emani mpe Yedutuni baponamaki mpo na kobeta bakelelo, manzanza
mpe bibetelo mosusu ya mindule mpo na kobongisa banzembo na tina na
lokumu ya Nzambe. Bana mibali ya Yedutuni bazalaki bakengeli bikuke.
43 Bato nyonso bazongaki, moto na moto epai na ye, mpe Davidi azongaki
na ndako na ye mpo na kopambola libota na ye.

17

Elaka ya Nzambe epai ya Davidi
(2Sa 7.1-17)

1 Wana Davidi avandaki na ndako na ye ya bokonzi, alobaki na mosakoli
Natan :
— Nazali kovanda na ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi
Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezali kati na ndako ya kapo.
2 Natan azongiselaki Davidi :
— Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Nzambe azali
elongo na yo.
3 Kasi na butu wana, Nzambe alobaki na Natan :
4 — Kende koyebisa Davidi, mosali na Ngai : « Tala liloba oyo Yawe
alobi : ‹ Ezali yo te moto okotongela Ngai ndako mpo ete navanda kati
na yango.
5 Banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo, natikali
nanu kovanda na ndako moko te ; nazalaki kaka kati na Mongombo,
longwa na esika songolo kino na esika pakala.
6 Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele,
boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki
mpo na kobatela bato na Ngai : ‘ Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya
mabaya ya sedele ? ’ ›
7 Yebisa sik’oyo Davidi, mosali na Ngai : ‹ Tala makambo oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi : Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba
epai wapi ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo
mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele.
8 Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo okendeki mpe nabomaki
banguna na yo nyonso liboso na yo. Sik’oyo, nakokomisa kombo na yo
monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili.
9 Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolona
bango mpo ete bazala na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu
te. Bato mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola
bango liboso ;

10 mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango oyo
naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakotia lisusu banguna na
yo na se ya bokonzi na yo.
Boye, nazali koyebisa yo ete Yawe akosala ete bokonzi ewumela kati
na libota na yo.
11 Tango okosilisa mobembo na yo awa na mokili mpe okokende
kokutana na batata na yo, nakotombola moko kati na bakitani na yo,
oyo akobima penza na mokongo na yo, mpo ete akitana na yo ; mpe
nakolendisa bokonzi na ye.
12 Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe Ngai
nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi.
13 Nakozala tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai ;
nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki
yango epai ya mokonzi oyo alekaki liboso na yo.
14 Nakotia ye mokonzi ya ndako na Ngai mpe ya mokili na Ngai mpo
na libela, mpe kiti na ye ya bokonzi ekolendisama mpo na libela. › »
15 Natan ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso.

Libondeli ya Davidi
(2Sa 7.18-29)
16 Mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki :
« Oh Yawe Nzambe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini,
mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali ?
17 Mpe lokola nde ekokaki te na miso na Yo, Nzambe na ngai, olobi
lisusu na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo !
Oh Yawe Nzambe, ozali kozwa ngai lokola moto ya lokumu !
18 Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo mpo na lokumu oyo ozali
kopesa na mosali na Yo ? Pamba te, oh Yawe, oyebi mosali na Yo.
19 Oh Yawe, mpo na mosali na Yo mpe kolanda mokano na Yo, okokisi
makambo minene oyo mpe osali ete bilaka minene oyo nyonso eyebana.
20 Oh Yawe, moko te akokani na Yo ; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki
na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo !
21 Boni, ezali solo na ekolo moko kati na mokili, oyo ekokani na bato
na Yo, Isalaele ; ekolo oyo, kati na mokili, Nzambe asikola bato na yango
mpo na lokumu na Ye moko ? Osalaki ete Kombo na yo ekende sango na
nzela ya misala minene mpe ya somo oyo osalaki tango obenganaki bikolo
liboso ya bato na Yo, oyo akangolaki na Ejipito.
22 Okomisi Isalaele bato na Yo mpo na libela, mpe Yo, Yawe, okomi
Nzambe na bango.
23 Bongo sik'oyo, oh Yawe, tika ete elaka oyo opesaki epai ya mosali
na Yo mpe libota na ye ekokisama mpo na libela ! Sala ndenge olakaki.
24 Boye, sala ete ekokisama, mpo ete Kombo na Yo ekumisama seko
na seko mpe bato bakoma kolobaka : ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe
Nzambe ya Isalaele, azali solo Nzambe mpo na Isalaele ! › Boye bokonzi
ya libota ya mosali na Yo, Davidi, ekolendisama liboso na Yo.
25 Solo, Yo moko, Nzambe na ngai, olakisaki na mosali na Yo ete okosala
ete bokonzi ewumela na libota na ye. Yango wana mosali na Yo azwi
makasi ya kosambela Yo.
26 Sik'oyo oh Yawe, ozali Nzambe ! Olakaki makambo ya malamu epai
ya mosali na Yo.
27 Osepeli sik'oyo kopambola libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela
seko liboso na Yo ; pamba te ezali Yo, Yawe, nde opamboli yango, mpe
epambolami mpo na libela. »

18

Elonga ya Davidi
(2Sa 8.1-14)

1 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki lolendo
na bango. Abotolaki na maboko ya bato ya Filisitia engumba Gati elongo
na bamboka na yango ya zingazinga.
2 Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi. Bato ya Moabi bakomaki
bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako ya mokonzi.
3 Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, na engumba
Amati, tango Adadezeri akendeki kovandisa bokonzi na ye pembeni ya
ebale Efrate.
4 Davidi abotolaki Adadezeri bashar nkoto moko, akangaki basoda nkoto
sambo oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda mpe basoda nkoto
tuku mibale oyo babundaka bitumba na makolo ; akataki misisa ya makolo
ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama moko oyo
ezalaki kobenda bashario.
5 Tango bato ya Siri oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki
kosunga Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango bato
nkoto tuku mibale.
6 Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye kati na engumba Damasi ya Siri ;
boye bato ya Siri bakomaki na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki
kofuta mpako epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika
nyonso oyo azalaki kokende.
7 Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri
bazalaki na yango mpe amemaki yango na Yelusalemi.
8 Na Tibati mpe na Kuni, bingumba ya mokonzi Adadezeri, Davidi
azwaki bronze ebele oyo, na mikolo oyo elandaki, Salomo asalaki na yango
nzungu ya monene, makonzi mpe bisalelo mosusu ya bronze.
9 Tango Towu, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga
nyonso ya Adadezeri, mokonzi ya Tsoba,
10 atindaki Adorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi
mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo
azalaki monguna ya Towu. Adorami amemelaki Davidi lolenge nyonso ya
biloko ya wolo, ya palata mpe ya bronze.
11 Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango epai na Yawe, ndenge asalaki
na wolo mpe palata oyo azwaki na bikolo nyonso, na Edomi, na Moabi, na
Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki.
12 Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, abomaki bato ya Edomi nkoto
zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa.
13 Davidi atiaki bayangeli kati na Edomi, mpe bato nyonso ya Edomi
bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika
nyonso oyo azalaki kokende.

Bakalaka ya Davidi
(2Sa 8.15-18)

14 Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, mpe azalaki kosalela
bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima.
15 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso
ya mampinga ; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi
mikanda ;
16 Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Abimeleki, mwana mobali
ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe ; Shavisha azalaki mokomi
mikanda ;

17 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti
mpe ya Peleti ; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki bakalaka ya liboso
pembeni ya mokonzi.

19

Bitumba ya Davidi na bato ya Amoni
(2Sa 10.1-19)

1 Sima na mwa tango, Naashi, mokonzi ya bato ya Amoni, akufaki, mpe
mwana na ye ya mobali akitanaki na ye na bokonzi.
2 Davidi amilobelaki : « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana
mobali ya Naashi, pamba te tata na ye atalisaki ngai bolamu. »
Boye Davidi atindaki bato epai ya Anuni mpo na kobondisa ye na tina
na kufa ya tata na ye. Tango basali ya Davidi bakomaki epai ya Anuni, na
mokili ya bato ya Amoni, mpo na kobondisa ye,
3 bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni : « Okanisi ete ezali mpo
na kopesa tata na yo lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo ?
Bato wana bayei epai na yo mpo na kotala mpe kononga mokili mpo ete
babebisa yango. »
4 Boye, Anuni akangaki basali ya Davidi, akataki bango mandefu, akataki
bango bilamba kino na likolo ya mipende mpe abenganaki bango.
5 Tango bayebisaki Davidi makambo oyo ekweyelaki bato wana, atindaki
bato mosusu mpo na kokende kokutana na bango, pamba te basambwisaki
bango makasi. Mokonzi atindelaki bango maloba oyo : « Bovanda na
Jeriko kino mandefu na bino ekobota, sima nde bokozonga. »
6 Tango bato ya Amoni bamonaki ete bamilukeli makambo epai ya
Davidi, Anuni mpe bato ya Amoni batindaki bakilo ya palata nkoto tuku
misato epai ya bato ya Siri ya Mezopotami, ya Maaka mpe ya Tsoba,
mpo na kodefa bashar mpe basoda oyo babundaka bitumba likolo ya
bampunda.
7 Badefaki bashar, basoda nkoto tuku misato na mibale oyo babundaka
likolo ya bampunda, mpe mokonzi ya Maaka elongo na mampinga na
ye. Bongo, bayaki kotonga molako na bango pembeni ya Medeba. Kaka
na tango yango, bato ya Amoni basanganaki na engumba na bango mpe
babimaki mpo na kobunda.
8 Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga
nyonso ya basoda ya mpiko.
9 Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na
bitumba, na ekuke ya engumba na bango ; kasi bakonzi oyo bayaki
bazalaki na esika mosusu, kati na zamba.
10 Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe na
sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele, oyo baleki na mpiko mpe atiaki
bango na milongo mpo na kobundisa bato ya Siri.
11 Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya ndeko na ye ya
mobali, Abishayi ; mpe atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na
kobundisa bato ya Amoni.
12 Joabi alobaki : « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya
kosunga ngai ; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi, wana ngai
nakosunga yo.
13 Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe
mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali
malamu na miso na Ye. »

14 Boye, Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo
na kobundisa bato ya Siri ; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye.
15 Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango mpe
bakimaki liboso ya Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, mpe bazongaki na
engumba. Bongo, Joabi azongaki na Yelusalemi.
16 Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango, batindaki
bantoma kobenga bato mosusu ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya
ebale Efrate. Tsofaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso
na bango.
17 Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki bato nyonso ya Isalaele
mpe akatisaki Yordani ; apusanaki mpe asalaki molongo ya bitumba liboso
na bango ya bato ya Siri, mpe bato ya Siri babundisaki ye.
18 Kasi bato ya Siri bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki ba-
soda na bango, nkoto sambo oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda
mpe basoda nkoto tuku minei oyo babundaka bitumba na makolo. Davidi
abomaki lisusu Tsofaki, mokonzi na bango ya mampinga.
19 Tango bawumbu ya Adadezeri bamonaki ete Isalaele alongi bango,
basalaki kimia elongo na Davidi mpe bakomaki na se ya bokonzi na ye.
Boye bato ya Siri balingaki lisusu te kosunga bato ya Amoni.

20

(2Sa 11.1; 12.29-31)

1 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka na momesano
ya kokende na bitumba, Joabi akambaki mampinga na bitumba mpe
abebisaki mokili ya bato ya Amoni ; bongo akendeki kotonga molako
liboso ya Raba. Kasi Davidi atikalaki na Yelusalemi.
Joabi abundisaki engumba Raba mpe apanzaki yango.
2 Davidi alongolaki motole oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango.
Bamonaki ete esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki
na libanga ya talo likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na moto
ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati na engumba yango.
3 Amemaki na bowumbu bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango na misala
oyo basalaka na si, na piki* mpe na epasola. Davidi asalaki ndenge wana
na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni ; bongo azongaki na
Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.

Bitumba na bato ya Filisitia
(2Sa 21.15-22)

4 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia,
kuna na mboka Gezeri. Ezalaki na tango yango nde Sibekayi, moto ya
Usha, abomaki Sipayi, moko kati na bakitani ya Rafa ; mpe bato ya Filisitia
bayokisamaki soni.
5 Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia ; mpe Elanani, mwana
mobali ya Yairi, abomaki Lami, ndeko mobali ya Goliati, moto ya Gati, oyo
nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba
na maboko basalelaka.
6 Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna na Gati ; mpe ezalaki
kuna na mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi
motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na
moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei.

* **20:3** Piki ezali ebende ya basonge mibale, oyo babengaka na lifalanse pioche.

7 Atiolaki Isalaele ; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko
mobali ya Davidi, abomaki ye.
8 Bato wana bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki
liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

21

Davidi atangi bato
(2Sa 24.1-25)

1 Satana atelemelaki Isalaele mpe atindikaki Davidi na kotanga motango
ya bato ya Isalaele.
2 Boye, Davidi apesaki mitindo na Joabi mpe na bakambi ya bato :
— Bokende kotanga bato ya Isalaele, longwa na Beri-Sheba kino na
Dani, mpe boyebisa ngai motango na bango mpo ete nayeba.
3 Kasi Joabi azongisaki :
— Tika ete Yawe akomisa bato na Ye ebele koleka mbala nkama ! Oh
mokonzi, nkolo na ngai, bango nyonso bazali te basali ya nkolo na ngai ?
Mpo na nini nkolo na ngai alingi kosala bongo ? Mpo na nini komemisa
Isalaele ngambo ?
4 Kasi mokonzi atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi. Boye,
Joabi abimaki, atambolaki kati na Isalaele mobimba mpe azongaki na
Yelusalemi.
5 Joabi ayebisaki Davidi motango ya bato oyo atangaki, bato oyo bakoki
kosalela mopanga na bitumba : bato monkoko moko na nkoto nkama
moko kati na Isalaele mobimba, mpe nkoto nkama minei na tuku sambo
kati na Yuda.
6 Kasi kati na bango, Joabi atangaki te ekolo ya Levi mpe ya Benjame ;
pamba te etinda ya mokonzi esepelisaki ye te.
7 Etinda yango esepelisaki Nzambe te mpe Nzambe apesaki Isalaele
etumbu.
8 Davidi alobaki na Nzambe :
— Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo,
limbisa mabe ya mosali na Yo ; pamba te nasali makambo lokola moto
ya liboma.
9 Yawe alobaki na mosakoli Gadi, mopesi toli ya Davidi :
10 — Kende koyebisa Davidi : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Nazali
kotalisa yo bitumbu misato ; pona moko kati na yango mpo ete Ngai
nakokisa yango lokola etumbu mpo na yo. › »
11 Gadi akendeki koyebisa Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye :
— Tala makambo oyo Yawe alobi : « Oponi etumbu nini :
12 mibu misato ya nzala makasi ; sanza misato oyo banguna na yo
bakolonga yo mpe mipanga na bango ekoboma basoda na yo ; to mikolo
misato elongo na mopanga ya Yawe mpe bokono oyo ebomaka, mikolo
oyo anjelu ya Yawe akobebisa etuka nyonso ya Isalaele ? Kanisa sik'oyo
malamu mpe yebisa ngai eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye
oyo atindi ngai. »
13 Davidi azongiselaki Gadi :
— Nazali na pasi makasi kati na motema. Eleki malamu mpo na ngai
kokweya na maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene ;
kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato !
14 Boye, Yawe atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, mpe bato
ya Isalaele nkoto tuku sambo bakufaki.

15 Nzambe atindaki anjelu na Yelusalemi mpo na kobebisa yango ; kasi
wana anjelu azalaki kobebisa, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na
pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa : « Ekoki ! Longola
loboko na yo ! »

Anjelu na Yawe atelemaki pembeni ya etando ya Orinani, moto ya
Yebusi.

16 Davidi atombolaki miso mpe amonaki anjelu ya Yawe atelemi kati
ya likolo mpe mabele, bongo na loboko na ye oyo asembolaki likolo ya
Yelusalemi, asimbaki mopanga ezanga ebombelo.

Davidi mpe bampaka balataki basaki mpe bakweyaki bilongi kino na
mabele.

17 Davidi alobaki na Nzambe :

— Boni, ezali ngai nde napesaki mitindo ete batanga motango ya
bato ? Ngai moko nde nasalaki masumu, ngai moko nde nasalaki mbeba
oyo eleki mabe. Bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te.
Oh Yawe, Nzambe na ngai, ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai
etumbu ; kasi tika ete bokono oyo ebomaka ekweyela te bato na Yo !

Davidi atongi etumbelo mpo na Yawe

18 Anjelu na Yawe atindaki Gadi koloba na Davidi :

— Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orinani, moto
ya Yebusi.

19 Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na
Yawe.

20 Bongo, wana Orinani azalaki kotuta ble, abalukaki mpe amonaki
anjelu. Boye bana na ye ya mibali minei oyo bazalaki na ye elongo
babombamaki.

21 Davidi apusanaki pembeni ya Orinani ; mpe tango Orinani atalaki
mpe amonaki Davidi, abimaki na etando mpe agumbamaki liboso ya
Davidi, elongi kino na mabele.

22 Davidi alobaki na Orinani :

— Pesa ngai etando na yo, tekela ngai yango na motuya ya mbongo
oyo ekoki na yango, mpo ete natonga etumbelo mpo na Yawe ; tekela
ngai yango mpo ete etumbu ya bokono oyo ezali koboma bato esila.

23 Orinani azongiselaki Davidi :

— Kamata yango ; mpe tika ete mokonzi, nkolo na ngai, asala na yango
nyonso oyo amoni ete ezali malamu mpo na ye. Tala, ngai, nakopesa
bangombe ya mibali lokola mbeka ya kotumba, banzete oyo babetelaka
ble lokola koni, mpe ble lokola mbeka ya bambuma. Nakopesa nyonso
wana.

24 Kasi mokonzi Davidi alobaki na Orinani :

— Te ! Nasengeli kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo
ekoki na yango ; nakomema te epai na Yawe eloko oyo ezali ya yo,
nakobonzela Yawe te bambeka ya kotumba oyo nazwi na ofele.

25 Boye, Davidi asombaki etando yango epai ya Orinani, na motuya ya
mbongo ya bibende ya wolo, nkama motoba.

26 Davidi atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka
ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Abelelaki Yawe, mpe Yawe
ayanolaki ye na moto oyo ewutaki likolo mpe ekweyaki na etumbelo ya
bambeka.

27 Boye Yawe alobaki na anjelu, mpe anjelu azongisaki mopanga na ye
na ebombelo na yango.

28 Banda na tango wana, lokola Davidi amonaki ete Yawe ayanolaki ye
na etando ya Orinani, moto ya Yebusi, akomaki kobonza bambeka tango
nyonso na esika wana.
29 Mongombo na Yawe oyo Moyize atongaki na esobe mpe etumbelo ya
bambeka ya kotumba ezalaki na tango wana, na esambelo ya likolo ya
ngomba ya Gabaoni.
30 Nzokande Davidi azalaki kokoka te kozwa mokano ya kokende kotuna
Nzambe liboso ya Mongombo, pamba te azalaki kobanga mopanga na
Yawe.

22

1 Davidi alobaki : « Tempelo ya Yawe Nzambe mpe etumbelo ya mbeka
ya kotumba mpo na Isalaele ekozala na esika oyo. »

Mabongisi mpo na kotonga Tempelo ya Yawe

2 Boye, Davidi apesaki mitindo ya kosangisa bapaya oyo bazalaki
kovanda na Isalaele. Mpe kati na bango, aponaki bato oyo bakataka
mabanga mpo na kotonga Ndako ya Nzambe.
3 Davidi apesaki bibende ebele mpo na kosala basete mpe bibende oyo
esimbaka bikuke. Apesaki lisusu bronze ebele oyo bakoki kotanga te,
4 banzete ebele ya sedele oyo bakoki kotanga te, pamba te bato ya Tiri
mpe ya Sidoni bamemelaki Davidi banzete yango ebele.
5 Davidi alobaki : « Salomo, mwana na ngai ya mobali, azali nanu elenge
mpe ayebi nanu makambo malamu te. Nzokande, Ndako oyo esengeli
kotongama mpo na Yawe esengeli kozala monene, kitoko mpe na lokumu
mingi na miso ya bikolo nyonso. Yango wana, nakobongisa biloko mpo na
Ndako yango. » Boye Davidi abongisaki biloko ebele liboso ete akufa.
6 Davidi abengisaki Salomo, mwana na ye ya mobali, mpe apesaki ye
mokumba ya kotonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele.
7 Davidi alobaki na Salomo : « Mwana na ngai, nazwaki likanisi ya
kotonga Ndako mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai ;
8 kasi tala maloba oyo Yawe alobaki na ngai : ‹ Osopaki makila ebele
mpe obundaki bitumba ebele. Okoki te kotonga ndako mpo na Kombo na
Ngai ; pamba te kati na mokili, osopaki makila ebele na miso na Ngai.
9 Kasi okozala na mwana moko ya mobali oyo akozala moto ya kimia
mpe ya boboto. Nakopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo
bazingeli ye. Kombo na ye ekozala Salomo ; mpe na mikolo nyonso oyo ye
akozala mokonzi, nakopesa kimia mpe bopemi na Isalaele.
10 Ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai. Akozala mwana mpo
na Ngai, mpe Ngai nakozala Tata mpo na ye, nakolendisa kiti na ye ya
bokonzi kati na Isalaele mpo na libela. ›
11 Sik'oyo, mwana na ngai, tika ete Yawe azala elongo na yo mpo ete
otonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alobaki na tina na
yo !
12 Tika ete apesa yo bwanya mpe mayele, mpo ete tango okokoma
mokonzi ya Isalaele, okoka kobatela mobeko ya Yawe Nzambe na yo !
13 Boye, okolonga soki obateli malamu bikateli mpe mibeko oyo Yawe
apesaki na Moyize mpo na Isalaele. Zala makasi mpe yika mpiko !
Kobanga te mpe kozonga sima te !
14 Tala, namonaki pasi mpo na kosangisa mpo na Tempelo ya Yawe,
minkoko misato ya kilo ya wolo, minkoko tuku misato ya kilo ya palata,
bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga te, mabaya mpe mabanga.
Boye yo mpe okoki kobakisa mosusu.

15 Ozali na bato ebele ya misala ya maboko : bato oyo bakataka
mabanga, bato oyo basalaka misala ya mabaya mpe bato oyo basalaka
misala nyonso ya maboko.
16 Ozali na wolo, palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga
te. Sik'oyo, banda mosala ; mpe tika ete Yawe azala na yo elongo ! »
17 Mpe Davidi apesaki mitindo epai ya bakambi nyonso ya Isalaele ete
basunga mwana na ye Salomo.
18 Alobaki na bango : « Boni, Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na
bino te ? Apesaki bino bopemi na ngambo nyonso te ? Pamba te akabaki
na maboko na ngai bato ya mokili oyo. Mokili yango ezali na se ya bokonzi
ya Yawe mpe ya bato na Ye.
19 Sik'oyo, bobongisa mitema mpe milimo na bino mpo na koluka Yawe,
Nzambe na bino. Bobanda kotonga Esika ya bule ya Yawe Nzambe mpo
ete boyeisa Sanduku ya Boyokani ya Yawe mpe biloko ya bule ya Nzambe,
na Tempelo oyo ekotongama mpo na Kombo na Yawe. »

23

Balevi

1 Tango Davidi akomaki mobange makasi, akomisaki Salomo, mwana na
ye ya mobali, mokonzi ya Isalaele.
2 Asangisaki bakambi nyonso ya Isalaele elongo na Banganga-Nzambe
mpe Balevi.
3 Batangaki Balevi nyonso oyo bazalaki na mibu tuku misato mpe
koleka : motango nyonso ya Balevi ezalaki nkoto tuku misato na mwambe.
4 Davidi alobaki : « Tika ete Balevi nkoto tuku mibale na minei bazala
bakambi ya misala ya Tempelo ya Yawe, Balevi nkoto motoba bazala
bakomi mikanda mpe basambisi,
5 Balevi nkoto minei bazala bakengeli bikuke, mpe Balevi nkoto minei
bakumisa Yawe na bibetelo mindule oyo nasalaki na tina na yango. »

6 Bongo Davidi akabolaki bango na masanga kolanda buku ya
mabota ya bana mibali ya Levi : Gerishoni, Keati mpe Merari.

7 Mpo na libota ya Gerishoni :
Laedani mpe Shimei.
8 Laedani azalaki na bana mibali misato :
mokonzi Yeyeli, Zetami mpe Joeli.
9 Shimei azalaki na bana mibali misato :
Shelomiti, Azieli mpe Arani.
Bango nde bazalaki bakambi ya mabota ya Laedani.
10 Shimei azalaki na bana mibali mosusu minei :
Yaati, Ziza, Yewushi mpe Beria.
11 Yaati azalaki mwana ya liboso, mpe Ziza, mwana ya mibale.
Nzokande Yewushi mpe Beria bazalaki na bakitani ebele te. Boye
batangaki bango lokola libota moko.
12 Keati azalaki na bana mibali minei :
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
13 Amirami azalaki na bana mibali mibale :
Aron mpe Moyize.
Aron aponamaki mpo na libela, elongo na bana na ye ya mibali, mpo
na kobulisa Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo na kotumba mbeka ya malasi

liboso ya Yawe, mpo na kosalela Ye mpe kopambola bato mpo na
libela na Kombo na Ye.
14 Bana ya Moyize, moto na Nzambe, batangaki bango na ekolo ya Levi.
15 Bana mibali ya Moyize :
Gerishomi mpe Eliezeri.
16 Bana mibali ya Gerishomi :
Shebueli azalaki mwana mobali ya liboso.
17 Bana mibali ya Eliezeri :
Reabia azalaki mwana na ye se moko.
Eliezeri azalaki na bana mosusu te, kasi Reabia azalaki na bana ebele.
18 Bana mibali ya Yitseari :
Shelomiti azalaki mwana ya liboso kati na bana mibali ya Yitseari.
19 Bana mibali ya Ebron :
Yeriya, mwana ya liboso ; Amaria, mwana ya mibale ;
Yaazieli, mwana ya misato mpe Yekameami, mwana ya minei.
20 Bana mibali ya Uzieli :
Mishe, mwana ya liboso ; mpe Yishiya, mwana ya mibale.
21 Bana mibali ya Merari :
Maali mpe Mushi.
Bana mibali ya Maali :
Eleazari mpe Kishi.
22 Eleazari akufaki mpe atikalaki kobota bana mibali te, azalaki kaka
na bana basi oyo babalanaki na bandeko na bango, bana mibali ya
tata leki na bango Kishi.
23 Bana mibali ya Mushi :
Maali, Ederi mpe Yeremoti. Bango nyonso bazalaki misato.

24 Bango nde bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na bango,
mpe bakambi ya bituka na bango kolanda ndenge bakomamaki,
moto na moto, na buku ya mabota. Bazwaki mokumba ya
kosala misala kati na Tempelo ya Yawe, kobanda na oyo azalaki
na mibu tuku mibale mpe koleka.
25 Bongo Davidi alobaki : « Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi
bopemi na bato na Ye mpe avandi libela kati na Yelusalemi.
26 Boye Balevi bazala lisusu te na mokumba ya komema Mon-
gombo mpe bisalelo na yango nyonso. »
27 Ezalaki kolanda malako ya suka ya Davidi nde batangaki bakitani ya
Levi kobanda na mibu tuku mibale mpe koleka.
28 Mosala ya Balevi ezalaki mpo na kosunga bakitani ya Aron na mosala
ya Tempelo ya Yawe : kolandela bopeto ya veranda mpe ya bashambre,
kopetola biloko nyonso ya bule mpe kosala misala nyonso ya Tempelo.
29 Bazalaki na mokumba ya kotanda mapa na mesa, kobongisa farine
mpo na makabo ya bagato ezanga levire, bagalete mpe bagato batumba
na kikalungu, mpe bagato basangisa na mafuta mpe biloko nyonso oyo
bamekelaka kilo mpe molayi.
30 Bazalaki mpe na mokumba ya kotelema liboso ya Yawe, tongo mpe
pokwa nyonso, mpo na kokumisa mpe kosanzola Ye ;
31 mpe kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba oyo bazalaki
komema epai na Yawe na mikolo ya Saba, na ebandeli ya sanza mpe na
mikolo nyonso ya bafeti oyo ekatama, kolanda motango oyo bakatelaki
bango mpo na libela liboso ya Yawe.

32 Boye Balevi bazalaki kosala mosala na bango ya kokengela Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe Esika ya bule, mpe ya kosunga bandeko na bango
ya mibali, bana ya Aron, na mosala ya Tempelo ya Yawe.

24

Kokabola misala ya Balevi

1 Tala bituka ya bana mibali ya Aron : Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe
Itamari.
2 Nadabi mpe Abiyu bakufaki liboso ya tata na bango mpe batikalaki
kobota te. Eleazari mpe Itamari basalaki mosala na bango ya bonganga-
Nzambe.
3 Tala ndenge Davidi akabolaki bango kolanda misala oyo bapesaki
bango : Tsadoki, na etuka ya Eleazari ; Ayimeleki, na etuka ya Itamari.
4 Bamonaki ete kati na bakitani ya Eleazari, bana mibali bazalaki ebele
koleka bato oyo bazalaki kati na bakitani ya Itamari. Boye, bakabolaki
bana mibali ya Eleazari lokola bakonzi ya mabota zomi na motoba mpe
bana mibali ya Itamari lokola bakonzi ya mabota mwambe.
5 Babetaki zeke mpo na kokabola bango, pamba te kati na bakitani
ya Eleazari mpe ya Itamari, ezalaki na bakambi ya Esika ya bule mpe
bakambi ya mosala ya Nzambe.
6 Shemaya, mokomi mikanda, mwana mobali ya Netaneeli, na libota ya
Levi, akomaki bakombo na bango na miso ya mokonzi, ya bakambi, ya
Nganga-Nzambe Tsadoki, ya Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari ; mpe
ya bakambi ya mabota ya Banganga-Nzambe mpe Balevi. Babetaki zeke
mbala mibale mpo na etuka ya Eleazari, mpe mbala moko, mpo na etuka
ya Itamari.

7 Tala ndenge bakambi ya mabota baponamaki na nzela ya zeke :
zeke ya liboso ekweyaki epai ya Yeoyaribi ;
zeke ya mibale ekweyaki epai ya Yedaeya ;
8 zeke ya misato ekweyaki epai ya Arimi ;
zeke ya minei ekweyaki epai ya Seorimi ;
9 zeke ya mitano ekweyaki epai ya Malikiya ;
zeke ya motoba ekweyaki epai ya Miyamini ;
10 zeke ya sambo ekweyaki epai ya Akotsi ;
zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Abiya ;
11 zeke ya libwa ekweyaki epai ya Jozue ;
zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shekania ;
12 zeke ya zomi na moko ekweyaki epai ya Eliashibi ;
zeke ya zomi na mibale ekweyaki epai ya Yakimi ;
13 zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Upa ;
zeke ya zomi na minei ekweyaki epai ya Yeshebeabi ;
14 zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya Biliga ;
zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Imeri ;
15 zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Eziri ;
zeke ya zomi na mwambe ekweyaki epai ya Apitsetsi ;
16 zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Petaya ;
zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Ezekieli ;
17 zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki epai ya Yakini ;
zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya Gamuli ;
18 zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya Delaya ;
zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Maazia.

19 Ezalaki ndenge wana nde bakabolaki bango mpe bazalaki kolandana
kati na mosala mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe. Bazalaki kosala
misala na bango kolanda mibeko oyo tata na bango, Aron, apesaki bango,
mpe ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele, atindaki ye.

Bakitani mosusu ya Levi

20 Tala bakitani mosusu ya Levi oyo bazalaki bakambi ya bituka :

Shubaeli, mpo na etuka ya Amirami ;
Yedeya, mpo na etuka ya Shubaeli ;
21 Yishiya, mpo na etuka ya Reabia ;
22 Shelomoti, mpo na etuka ya Yitseari ;
Yaati, mpo na etuka ya Shelomiti.
23 Bana mibali ya Ebron :
mwana ya liboso, Yeriya ;
mwana ya mibale, Amaria ;
mwana ya misato, Yaazieli ;
mpe mwana ya minei, Yekameami ;
24 Shamiri, mpo na etuka ya Mishe, mwana mobali ya Uzieli ;
25 Zakari, mpo na etuka ya Yishiya, ndeko mobali ya Mishe.
26 Bana mibali ya Merari :
Maali mpe Mushi.
Beno, mpo na etuka ya Yaaziya.
27 Bakitani ya Merari :
na nzela ya mwana na ye ya mobali Yaaziya : Beno, Shoami, Zakuri mpe
Ibiri.
28 Na nzela ya mwana na ye ya mobali Maali :
Eleazari oyo atikalaki kobota te.
29 Mpo na Kishi :
Yerameeli, mwana na ye ya mobali.
30 Bana mibali ya Mushi :
Maali, Ederi mpe Yerimoti.

Bango wana nde bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na
bango.

31 Bango mpe babetaki zeke lokola bandeko na bango ya mibali, bakitani
ya Aron, na miso ya mokonzi Davidi, ya Tsadoki, ya Ayimeleki, ya bakambi
ya mabota ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi. Boye bazalaki komona
mabota nyonso ndenge moko, ezala libota ya kulutu to ya leki.

25

Masanga ya bayembi

1 Na lisungi ya bakonzi ya mampinga, Davidi atiaki pembeni ndambo ya
bana mibali ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni mpo na kosala mosala
ya kosakola mpe ya kosalela banzenze, mandanda mpe manzanza. Tala
bakombo ya bato oyo basalaki mosala yango :

2 Mpo na bana mibali ya Azafi :
Zakuri, Jozefi, Netania mpe Asareyela. Bana mibali ya Azafi bazalaki
na bokambami ya tata na bango Azafi oyo azalaki kosakola na
bokambami ya mokonzi.

3 Mpo na Yedutuni, bazwaki kati na bana na ye ya mibali :
Gedalia, Tseri, Ezayi, Shimei, Ashabia mpe Matitia. Bazalaki bango
nyonso motoba na bokambami ya tata na bango Yedutuni oyo
azalaki kosakola mpe kosalela lindanda mpo na kopesa matondi
mpe kokumisa Yawe.
4 Mpo na Emani, bazwaki kati na bana na ye ya mibali :
Bukiya, Matania, Uzieli, Shebueli, Yerimoti, Anania, Anani, Eliyata,
Gidaliti, Romamiti-Ezeri, Yoshibekasha, Maloti, Otiri mpe Maazioti.
5 Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Emani, mosakoli ya mokonzi,
oyo azalaki koyebisa ye maloba na Nzambe mpo na konetola nguya na
Ye. Nzambe apesaki na Emani bana mibali zomi na minei mpe bana basi
misato.

6 Bango nyonso bazalaki na bokambami ya tata na bango mpo na
kobeta miziki na Tempelo ya Yawe mpe kobeta manzanza, mandanda mpe
banzenze ; mpe mpo na kosala mosala kati na Ndako ya Nzambe.
Azafi, Yedutuni mpe Emani bazalaki na bokambami ya mokonzi.
7 Motango na bango elongo na bandeko na bango ya mibali oyo
bayekolaki koyembela Yawe malamu ezalaki nkama mibale na tuku
mwambe na mwambe.
8 Ezala mpo na bakulutu to mpo na baleki, mpo na balakisi to mpo na
bayekoli, bazalaki kobeta zeke mpo na kokabola misala na bango.

9 Zeke ya liboso, oyo ezalaki mpo na libota ya Azafi, ekweyaki epai ya
Jozefi, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
Zeke ya mibale ekweyaki epai ya Gedalia, bandeko na ye ya mibali mpe
bana na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
10 Zeke ya misato ekweyaki epai ya Zakuri, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
11 Zeke ya minei ekweyaki epai ya Yitseri, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
12 Zeke ya mitano ekweyaki epai ya Netania, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
13 Zeke ya motoba ekweyaki epai ya Bukiya, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
14 Zeke ya sambo ekweyaki epai ya Yesareela, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
15 Zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Ezayi, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
16 Zeke ya libwa ekweyaki epai ya Matania, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
17 Zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shimei, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.

18 Zeke ya zomi na moko ekweyaki epai ya Azareeli, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
19 Zeke ya zomi na mibale ekweyaki epai ya Ashabia, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
20 Zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Shubaeli, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
21 Zeke ya zomi na minei ekweyaki epai ya Matitia, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
22 Zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya Yeremoti, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
23 Zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Anania, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
24 Zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Yoshibekasha, bana na ye
ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
25 Zeke ya zomi na mwambe ekweyaki epai ya Anani, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
26 Zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Maloti, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
27 Zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Eliyata, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
28 Zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki epai ya Otiri, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
29 Zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya Gidaliti, bana na ye
ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
30 Zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya Maazioti, bana na ye
ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.
31 Zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Romamiti-Ezeri, bana
na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali :
bazalaki bato zomi na mibale.

26

Masanga ya bakengeli bikuke

1 Tala masanga ya bakengeli bikuke :

Mpo na bato ya Kore :
Meshelemia, mwana mobali ya Kore, moko kati na bana mibali ya Azafi.
2 Meshelemia azalaki na bana mibali oyo :
mwana ya liboso, Zakari ;
mwana ya mibale, Yediayeli ;
mwana ya misato, Zebadia ;
mwana ya minei, Yatinieli ;

3 mwana ya mitano, Elami ;
mwana ya motoba, Yoanani ;
mpe mwana ya sambo, Eliowenayi.
4 Obedi-Edomi mpe azalaki na bana mibali oyo :
mwana ya liboso, Shemaya ;
mwana ya mibale, Yozabadi ;
mwana ya misato, Yoa ;
mwana ya minei, Sakari ;
mwana ya mitano, Netaneeli ;
5 mwana ya motoba, Amieli ;
mwana ya sambo, Isakari ;
mwana ya mwambe, Pewulitayi ;
pamba te Nzambe apambolaki Obedi-Edomi.
6 Mwana na ye ya mobali Shemaya azalaki mpe na bana mibali oyo bazalaki bakambi ya libota ya tata na bango, pamba te bazalaki bilombe mibali.
7 Bana mibali ya Shemaya :
Otini, Refaeli, Obedi, Elizabadi ;
mpe bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki bilombe, Eliwu mpe Samakia.
8 Bango nyonso bazalaki bakitani ya Obedi-Edomi. Bango, bana na bango mpe bandeko na bango ya mibali bazalaki bilombe mpe bato ya mpiko mpo na mosala. Bakitani nyonso ya Obedi-Edomi bazalaki tuku motoba na mibale.
9 Meshelemia azalaki na bana mibali mpe bandeko mibali oyo bazalaki bilombe : bango nyonso bazalaki zomi na mwambe.

10 Osa, moko kati na bana mibali ya Merari, azalaki na bana mibali oyo :
Shimiri oyo tata na ye atiaki ye mokonzi atako azalaki mwana ya liboso te ;
11 Ilikia, mwana ya mibale ;
Tebalia, mwana ya misato ;
mpe Zakari, mwana ya minei.
Bana mibali mpe bandeko mibali ya Osa bazalaki bango nyonso zomi na misato.

12 Masanga ya bakengeli bikuke ezalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe, na bokambami ya bakonzi na bango ndenge bandeko na bango bazalaki mpe kosala.
13 Boye kobanda na leki kino na kulutu, bazalaki kobeta zeke mpo na ekuke moko na moko, kolanda mabota na bango.
14 Mpo na ekuke ya ngambo ya este, zeke ekweyaki epai ya libota ya Shelemia.
Bongo babetaki zeke mpo na mwana na ye ya mobali Zakari oyo azalaki mopesi toli ya bwanya, mpe zeke mpo na ekuke ya ngambo ya Nor ekweyaki likolo na ye.
15 Mpo na ekuke ya ngambo ya sude, zeke ekweyaki epai ya Obedi-Edomi ; mpe mpo na ndako oyo babombelaka biloko, zeke ekweyaki epai ya bana na ye ya mibali.
16 Mpo na ekuke ya ngambo ya weste mpe ekuke ya Shaleketi, na nzela oyo emata na likolo, zeke ekweyaki epai ya Shupimi mpe Osa.

Tala ndenge bakabolaki masanga ya bakengeli bikuke :

17 mokolo na mokolo, ezalaki na Balevi motoba na ngambo ya este,
Balevi minei na ngambo ya nor,
mpe Balevi minei na ngambo ya sude ;
mpe masanga mibale oyo moko na moko ezalaki na bato mibale, na
ndako oyo babombelaka biloko.
18 Mpo na lopango ya weste, ezalaki na bakengeli minei na nzela ; mpe
mibale kati na lopango.

19 Oyo nde ezalaki masanga ya bakengeli bikuke oyo baponamaki
kati na libota ya Kore mpe ya Merari.

Misala mosusu ya Balevi

20 Balevi mosusu lokola Ayiya, bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi
ya Tempelo mpe biloko ya bule.
21 Tala bakitani ya Laedani, oyo bazalaki bato ya etuka ya Gerishoni mpe
bakambi, moto na moto ya libota na ye : bato ya Yeyeli ;
22 mpe bana mibali ya Yeyeli : Zetami mpe ndeko na ye ya mobali Joeli.
Bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo ya Yawe.

23 Mpo na bakitani ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya
Uzieli :

24 Shebueli, mokitani ya Gerishomi, mwana mobali ya Moyize, azalaki
mokonzi ya babateli bozwi ya Tempelo.
25 Tala bandeko na ye ya mibali oyo babotamaki na nzela ya Eliezeri :
Reabia, Ezayi, Yorami, Zikiri mpe Shelomiti.
26 Shelomiti elongo na bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba
ya kobatela biloko nyonso oyo mokonzi Davidi abulisaki mpo na
Yawe ; bakambi ya mabota, bakambi ya bankoto, bakambi ya
bankama mpe bakonzi mosusu ya mampinga.
27 Babulisaki biloko mosusu oyo bazwaki na bitumba mpo na
kobongisa Tempelo ya Yawe.
28 Shelomiti mpe bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba ya
kobatela biloko nyonso oyo Samuele, momoni makambo ; Saulo, mwana
mobali ya Kishi ; Abineri, mwana mobali ya Neri ; Joabi oyo kombo ya
mama na ye ezalaki « Tseruya, » babulisaki mpo na Yawe.
29 Mpo na bakitani ya Yitseari :
Kenania mpe bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakomi mikanda mpe
basambisi. Bazalaki na mokumba ya kotala makambo ya boyokani
ya Isalaele na bikolo mosusu.
30 Mpo na bakitani ya Ebron :
Ashabia mpe bandeko na ye ya mibali, bilombe mibali nkoto moko
na nkama sambo. Bazalaki kokamba Isalaele na ngambo ya weste
ya Yordani ; mpe bazalaki na mokumba ya misala nyonso ya Yawe
mpe ya mokonzi.
31 Mpo na bakitani ya Ebron : Yeriya azalaki mokonzi na bango,
kolanda milongo ya mabota na bango.
Na mobu ya tuku minei ya bokonzi ya Davidi, batalaki malamu na
buku ya mabota mpe bamonaki kati na engumba Yaezeri ya Galadi,
bilombe mibali kati na bakitani ya Ebron.
32 Yeriya azalaki na bandeko mibali nkoto mibale na nkama sambo :
bazalaki bilombe mibali mpe bakambi ya mabota. Mokonzi Davidi apesaki

bango mokumba ya misala nyonso ya Nzambe mpe ya mokonzi kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.

27

Bakonzi ya mampinga ya Davidi

1 Tala bana ya Isalaele oyo bazalaki kosalela mokonzi : ezalaki na bakambi ya mabota, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama ya basoda mpe bakomi mikanda. Mosala na bango ezalaki : kotala makambo oyo etali mabongisi ya mampinga. Sanza na sanza kati na mobu, lisanga moko ezalaki kokota na mosala mpe lisanga mosusu ezalaki kobima. Lisanga moko na moko ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.

2 Mpo na sanza ya liboso : lisanga ya Yashobeami, mwana mobali ya Zabidieli ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
3 Yashobeami azalaki mokitani ya Peretsi mpe azalaki mokonzi ya bakonzi nyonso ya mampinga mpo na sanza ya liboso.
4 Mpo na sanza ya mibale : lisanga ya Dodayi, moto ya libota ya Aoyi. Mikiloti azalaki mokambi ya lisanga ya Dodayi. Lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
5 Mpo na sanza ya misato : lisanga ya Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
6 Benaya azalaki moko kati na basoda ya mpiko tuku misato mpe azalaki mokonzi na bango ; Amizadabi, mwana na ye ya mobali, azalaki moko kati na basoda ya lisanga yango.
7 Mpo na sanza ya minei : lisanga ya Asaeli, ndeko mobali ya Joabi. Zebadia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye ; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei.
8 Mpo na sanza ya mitano : lisanga ya mokambi Shamewuti, moto ya libota ya Yizirayi ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
9 Mpo na sanza ya motoba : lisanga ya Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya libota ya Tekoa ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
10 Mpo na sanza ya sambo : lisanga ya Eletsi, moto ya libota ya Peloni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
11 Mpo na sanza ya mwambe : lisanga ya Sibekayi, moto ya libota ya Usha, moko kati na bakitani ya Zera ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
12 Mpo na sanza ya libwa : lisanga ya Abiezeri, moto ya libota ya Anatoti, moko kati na bato ya libota ya Benjame ; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei.
13 Mpo na sanza ya zomi : lisanga ya Maarayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Zera ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
14 Mpo na sanza ya zomi na moko : lisanga ya Benaya, moto ya libota ya Piratoni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
15 Mpo na sanza ya zomi na mibale : lisanga ya Elidayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Otinieli ; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.

Bakonzi ya mabota ya Isalaele

16 Tala bakonzi ya mabota ya Isalaele :

Mpo na libota ya Ribeni :
Eliezeri, mwana mobali ya Zikiri ;
mpo na libota ya Simeoni :
Shefatia, mwana mobali ya Maaka ;
17 mpo na libota ya Levi :
Ashabia, mwana mobali ya Kemweli ;
mpo na libota ya Aron :
Tsadoki ;
18 mpo na libota ya Yuda :
Eliwu, ndeko mobali ya Davidi ;
mpo na libota ya Isakari :
Omiri, mwana mobali ya Mikaeli ;
19 mpo na libota ya Zabuloni :
Yishimaeya, mwana mobali ya Abidiasi ;
mpo na libota ya Nefitali :
Yerimoti, mwana mobali ya Azirieli ;
20 mpo na libota ya Efrayimi :
Oze, mwana mobali ya Azazia ;
mpo na ndambo ya libota ya Manase :
Joeli, mwana mobali ya Pedaya ;
21 mpo na ndambo ya libota ya Manase kati na Galadi :
Yido, mwana mobali ya Zakari ;
mpo na libota ya Benjame :
Yaasieli, mwana mobali ya Abineri ;
22 mpo na libota ya Dani :
Azareeli, mwana mobali ya Yeroami.

Bango wana nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Isalaele.

23 Davidi atangaki te molongo ya mibali oyo bazalaki na se ya mibu tuku mibale ya mbotama, pamba te Yawe alakaki ete akokomisa Isalaele ebele lokola minzoto ya likolo.
24 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, abandaki kotanga bango kasi asilisaki te. Pamba te likolo ya botangi wana, Yawe akitiselaki Isalaele kanda na Ye. Boye, motango ya bato yango ekomamaki te na buku ya masolo ya mokonzi Davidi.

Babateli bozwi ya mokonzi

25 Azimaveti, mwana mobali ya Adieli, azalaki kobatela bibombelo ya bozwi ya mokonzi.
Jonatan, mwana mobali ya Oziasi, azalaki mobateli ya bibombelo na bazamba, na bingumba, na bamboka mike mpe na bandako milayi.
26 Eziri, mwana mobali ya Kelubi, azalaki mokambi ya basali bilanga ;
27 Shimei, moto ya engumba Rama, azalaki mobateli bilanga ya vino ;
Zabidi, moto ya engumba Shefami, azalaki mobateli masanga ya vino mpe bilanga ya vino.
28 Bala-Anani, moto ya engumba Gederi, azalaki mobateli banzete ya olive mpe ya sikomori, na lubwaku ya ngambo ya weste ;
Yoashi azalaki mobateli mafuta ya olive ;

29 Shitrayi, moto ya engumba Saroni, azalaki mobateli bangombe oyo
ezalaki kolia na Saroni ;
Shafati, mwana mobali ya Adilayi, azalaki mobateli bangombe na
mabwaku.
30 Obili, moto ya libota ya Isimaeli, azalaki mobateli bashamo ;
Yedeya, moto ya libota ya Meronoti, azalaki mobateli ba-ane ya basi.
31 Yazizi, moto ya libota ya Agari, azalaki mobateli bibwele.
Bango nyonso bazalaki babateli bozwi ya mokonzi Davidi.

32 Jonatan, ndeko ya tata ya Davidi, azalaki mopesi toli, moto ya mayele
mpe mokomi mikanda.
Yeyeli, mwana mobali ya Akimoni, azalaki kolandela bana mibali ya
mokonzi.
33 Ayitofeli azalaki mopesi toli ya mokonzi ;
mpe Ushayi, moto ya Ariki, azalaki mobateli sekele ya mokonzi.
34 Yeoyada, mwana mobali ya Benaya, elongo na Abiatari, baki-
tanaki na Ayitofeli.
Joabi azalaki mokonzi ya mampinga ya mokonzi.

28

Mabongisi ya Davidi mpo na Ndako ya Nzambe

1 Davidi abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele, na Yelusalemi : bakonzi
ya mabota, bakonzi ya masanga ya basoda oyo bazalaki kosalela mokonzi,
bakonzi ya bankoto mpe ya bankama ya basoda, babateli bozwi mpe
bibwele ya mokonzi, bato oyo balandelaka bana na ye ya mibali elongo
na basali ya ndako ya mokonzi, basoda ya mpiko mpe bato nyonso ya
lokumu.
2 Mokonzi Davidi atelemaki mpe alobaki :
— Boyoka ngai, bandeko na ngai mpe bato na ngai : Nazalaki na
likanisi ya kotonga esika ya kopema mpo na Sanduku ya Boyokani ya
Yawe, enyatelo ya makolo ya Nzambe na biso ; bongo nabongisaki biloko
mpo na kotonga yango.
3 Kasi Nzambe alobaki na ngai : « Okotonga ndako mpo na Kombo na
Ngai te, pamba te ozali moto ya bitumba mpe osopaki makila. »
4 Nzokande, Yawe, Nzambe ya Isalaele, aponaki ngai kati na libota
na ngai mobimba mpo ete nazala mokonzi ya Isalaele mpo na libela.
Aponaki Yuda mpo ete azala mokonzi ; mpe kati na ndako ya Yuda,
aponaki libota ya tata na ngai ; mpe kati na bana mibali ya tata na ngai,
asepelaki kokomisa ngai mokonzi ya Isalaele mobimba.
5 Kati na bana na ngai nyonso ya mibali, pamba te Yawe apesi ngai
bango ebele, aponaki Salomo, mwana na ngai ya mobali, mpo ete avanda
na Kiti ya Bokonzi ya Yawe kati na Isalaele.
6 Alobaki na ngai : « Mwana na yo, Salomo, nde akotonga Ndako na
Ngai mpe lopango na Ngai, pamba te naponaki ye mpo ete azala mwana
mpo na Ngai, mpe Ngai nakozala tata mpo na ye.
7 Nakolendisa bokonzi na ye mpo na libela soki akangami makasi na
mibeko na Ngai ndenge azali kosala yango lelo. »
8 Sik'oyo, napesi bino mokumba liboso ya Isalaele mobimba, ya lisanga
ya Yawe, mpe liboso ya Nzambe na biso, oyo azali koyoka biso : Bosala
keba mpo na kolanda mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bino, mpo
ete bozwa mokili oyo ya kitoko mpe kotika yango lokola libula epai ya
bakitani na bino mpo na libela.

9 Bongo, yo Salomo, mwana na ngai, yeba Nzambe ya tata na yo mpe
salela Ye na motema na yo mobimba mpe na esengo ; pamba te Yawe
amonaka kino na bozindo ya mitema nyonso mpe asosolaka makanisi na
yango nyonso. Soki oluki Ye, okomona Ye ; kasi soki atiki Ye, akobwaka yo
mpo na libela.
10 Yeba sik'oyo ete Yawe aponi yo mpo ete otongela Ye Ndako oyo
ekozala Esika na Ye ya Bule. Yika mpiko mpe sala mosala.
11 Davidi apesaki Salomo, mwana na ye ya mobali, elili ya ndako moke
ya kokotela na Tempelo, ya bandako mosusu ya Tempelo, ya bibombelo
na yango, ya bashambre na yango ya likolo, ya bashambre na yango ya
kati mpe ya esika ya bolimbisi masumu.
12 Apesaki ye elili ya nyonso oyo molimo atiaki na makanisi na ye na tina
na lopango ya Tempelo ya Yawe, ya bashambre nyonso ya zingazinga, ya
biloko ya talo ya Ndako ya Nzambe mpe ya biloko ya bule.
13 Davidi apesaki ye mibeko na tina na masanga ya Banganga-Nzambe
mpe ya Balevi, na tina na misala nyonso mpe bisalelo nyonso ya Tempelo
ya Yawe.
14 Mpo na bisalelo ya mosala, Davidi atalisaki kilo ya wolo oyo ekoki
mpo na bisalelo nyonso ya wolo ; kilo ya palata oyo ekoki mpo na bisalelo
nyonso ya palata :
15 kilo ya wolo mpo na bitelemiselo ya minda basala na wolo mpe minda
na yango ya wolo kolanda kilo ya etelemiselo moko na moko ya minda
elongo na minda na yango ; kilo ya palata mpo na etelemiselo moko na
moko ya minda, basala na palata mpe minda na yango ya palata kolanda
mosala ya etelemiselo moko na moko ya mwinda ;
16 kilo ya wolo mpo na mesa moko na moko ya mapa oyo ebulisami, kilo
ya palata mpo na bamesa ya palata ;
17 kilo ya wolo ya peto mpo na bakanya, basani oyo basalelaka mpo na
kosopa mayi, mpe mpo na bakopo ya milayi ; kilo ya wolo mpo na kopo
moko na moko ya moke moko ; kilo ya palata mpo na moko na moko ya
bakopo mike ya palata ;
18 mpe kilo ya wolo ya peto mpo na etumbelo ya malasi. Apesaki ye
lisusu elili ya shar ya basheribe ya wolo oyo mapapu na yango ezali ya
kofungwama mpe ezipi Sanduku ya Boyokani ya Yawe.
19 Davidi alobaki :
— Nyonso oyo nazali na yango na mokanda oyo, ekomami na loboko
na Yawe ; Ye moko apesi ngai mayele mpo na kososola misala nyonso
oyo elili ezali kotalisa.
20 Davidi alobaki lisusu na Salomo, mwana na ye ya mobali :
— Yika mpiko mpe sala mosala ! Kobanga te, kozala mpe na somo te ;
pamba te Yawe, Nzambe na ngai, azali elongo na yo ; akotika yo te mpe
akobwaka yo te kino mosala nyonso ya Tempelo ya Yawe ekosila.
21 Ezali mpe na masanga ebele ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi
oyo babongisami mpo na misala ya ndenge na ndenge kati na Tempelo ya
Yawe. Na mosala oyo nyonso, okozwa lisungi ya bato oyo bayebi mosala
malamu, oyo bamipesa bango moko mpo na misala ya ndenge na ndenge.
Bakonzi mpe bato nyonso bakotosa mitindo na yo.

29

Makabo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe

1 Mokonzi Davidi alobaki na lisanga mobimba :

— Salomo, mwana na ngai ya mobali, moko kaka oyo Nzambe aponi,
azali nanu elenge mpe ayebi penza makambo malamu te. Nzokande,
mosala ezali monene, pamba te Ndako oyo ezali mpo na moto te kasi
mpo na Yawe Nzambe.
2 Na bozwi na ngai nyonso, nabongisaki mpo na Ndako ya Nzambe
na ngai : wolo mpo na misala ya wolo, palata mpo na misala ya palata,
ebende mpo na misala ya bibende, mabaya mpo na misala ya mabaya,
mabanga ya onikisi mpe mabanga ya kobamba, mabanga oyo engengaka
mpe ya balangi ebele, mabanga ya talo ya lolenge nyonso mpe mabanga
ya marbre. Biloko oyo nyonso ezalaki penza ebele.
3 Mpe lisusu, na tina na bolingo na ngai mpo na Ndako ya Nzambe na
ngai, napesi sik'oyo wuta na bozwi na ngai moko : wolo mpe palata mpo
na Ndako ya Nzambe na ngai likolo ya nyonso oyo nabongisaki mpo na
Ndako oyo ya bule :
4 kilo nkoto nkama moko ya wolo ya peto ya Ofiri, kilo nkoto nkama
mibale na tuku mitano ya palata ya peto mpo na kolatisa bamir ya Ndako.
5 Wolo mpe palata yango ebongisami mpo na misala ya wolo mpe ya
palata, mpe mpo na misala nyonso oyo bato ya misala ya maboko basengeli
kosala. Sik'oyo, nani alingi kopesa na esengo mpe na motema moko epai
na Yawe ?
6 Boye, bakambi ya mabota, bakonzi ya mabota ya Isalaele, bakonzi ya
bankoto mpe ya bankama mpe bakambi ya misala ya mokonzi bapesaki
makabo wuta na mitema na bango moko.
7 Mbala moko, bapesaki mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe : bakilo
nkama tuku sambo ya wolo, biloko ya wolo nkoto zomi, bakilo koleka
minkoko nkama misato ya palata, bakilo nkoto nkama motoba ya bronze,
mpe bakilo koleka minkoko misato ya bibende.
8 Bato nyonso oyo bazalaki na mabanga ya talo bapesaki yango na
ebombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe epai ya Yeyeli, moto ya libota
ya Gerishoni.
9 Bato basepelaki mingi na makabo oyo bango moko bapesaki wuta na
mokano ya mitema na bango, pamba te bazalaki kopesa yango epai ya
Yawe, na motema mobimba. Mokonzi Davidi mpe asepelaki na yango
mingi.

Losambo ya Davidi

10 Davidi akumisaki Yawe liboso ya lisanga mobimba na maloba oyo :
« Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tata na biso,
tika ete ozwa lokumu mpo na libela !
11 Oh Yawe, monene, nguya, kongenga,
nkembo mpe bokonzi ezali ya Yo ;
pamba te biloko nyonso oyo ezali na likolo mpe na se ezali ya Yo.
Yawe, bokonzi ezali ya Yo,
osalaka nyonso oyo olingi na ekelamu nyonso.
12 Bozwi mpe lokumu ewutaka epai na Yo ;
ozali na bokonzi likolo na nyonso,
makasi mpe nguya ezali na maboko na Yo
mpo na kotombola mpe kopesa makasi na moto nyonso.
13 Nzambe na biso, tozali sik'oyo kosanzola Yo
mpe kokumisa Kombo na Yo.
14 Nazali nani, mpe bato na ngai bazali banani,
mpo ete tozwa makoki ya kopesa makabo oyo,
wuta na mokano ya mitema na biso moko ?

Nyonso ewutaka epai na Yo,
mpe topesi Yo kaka oyo ewuti na loboko na Yo.
15 Liboso na Yo, tozali bapaya mpe baleki nzela,
ndenge ezalaki batata na biso.
Mikolo na biso awa na mokili ezali koleka
lokola elili oyo ezangi elikya.
16 Oh Yawe, Nzambe na biso,
bomengo nyonso oyo tobongisi mpo na kotonga Tempelo
mpo na lokumu ya Kombo na Yo ya Bule
ewuti na loboko na Yo mpe ezali ya Yo.
17 Oh Nzambe na ngai,
nayebi ete oyebi bozindo ya mitema na biso,
osepelaka na bosembo.
Napesi nyonso oyo wuta na mokano ya motema na ngai moko
mpe na makanisi ya lokuta te.
Sik'oyo, namoni ndenge nini bato na Yo, oyo bazali awa,
bapesi Yo makabo oyo na motema malamu.
18 Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, Izaki mpe Isalaele, batata na biso,
batela makanisi oyo kati na mitema ya bato na Yo mpo na libela
mpe sala ete mitema na bango ekangama na Yo.
19 Pesa na mwana na ngai ya mobali, Salomo, motema ya boyengebene
mpo na kobatela mitindo na Yo, malako na Yo mpe bikateli na Yo ;
mpo na kosala nyonso mpe kotonga Ndako
oyo nasaleli mabongisi oyo nyonso. »
20 Davidi alobaki na bato nyonso :
— Bopambola Yawe, Nzambe na bino !
Boye, bato nyonso bakumisaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, bagumbamaki mpe bafukamaki liboso ya Yawe mpe ya mokonzi.

Bapakoli Salomo mafuta ya bokonzi

21 Mokolo oyo elandaki, babonzaki bambeka mpe bambeka ya kotumba epai na Yawe : bangombe ya mibali nkoto moko, bameme ya mibali nkoto moko mpe bana meme nkoto moko elongo na makabo ya masanga ya vino mpe makabo mosusu ebele, mpo na Isalaele mobimba.
22 Baliaki mpe bamelaki liboso ya Yawe na esengo na mokolo wana, mpe batatolaki mpo na mbala ya mibale ete Salomo, mwana mobali ya Davidi, azali mokonzi. Bapakolaki ye mafuta mpo ete azala mokonzi ; mpe Tsadoki, mpo ete azala Nganga-Nzambe.
23 Salomo avandaki na Kiti ya Bokonzi ya Yawe lokola mokonzi na esika ya Davidi, tata na ye. Apambolamaki mpe Isalaele mobimba etosaki ye.
24 Bakonzi nyonso, basoda ya mpiko mpe bana nyonso ya mibali ya mokonzi Davidi batosaki mokonzi Salomo.
25 Yawe atombolaki Salomo makasi liboso ya Isalaele mobimba, mpe apesaki ye lokumu ya bokonzi koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo balekaki liboso na ye.

Kufa ya Davidi
(1Ba 2.10-12)

26 Davidi, mwana mobali ya Izayi, azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba.
27 Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku minei : mibu sambo na Ebron mpe mibu tuku misato na misato na Yelusalemi.

28 Akufaki na kimobange ya esengo. Atondisamaki na mibu ebele, na
bozwi mpe na lokumu ; bongo Salomo, mwana na ye ya mobali, akitanaki
na ye na bokonzi.
29 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Davidi, wuta na ebandeli kino
na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Samuele, na buku
ya misala ya mosakoli Natan mpe na buku ya misala ya mosakoli Gadi.
30 Kati na babuku ya misala yango, balobelaki mpe makambo nyonso ya
bokonzi mpe ya makasi na ye, makambo nyonso oyo ekomelaki ye, Isalaele
mpe mikili nyonso ya zingazinga.

2 Masolo ya Kala
LISOLO YA SALOMO, MOKONZI YA ISALAELE

Salomo asengi bwanya

1 Salomo, mwana mobali ya Davidi, alendisamaki makasi na bokonzi na
ye, pamba te Yawe, Nzambe na ye, azalaki elongo na ye mpe akomisaki ye
moto monene penza.
(1Ba 3.4-15)
2 Salomo abengisaki Isalaele mobimba : bakonzi ya bankoto ya basoda,
bakonzi ya bankama ya basoda, basambisi, bakambi ya Isalaele mobimba
mpe bakambi ya mabota.
3 Bongo, Salomo elongo na lisanga mobimba bakendeki na esambelo ya
likolo ya ngomba, na Gabaoni, pamba te Ndako ya kapo ya Bokutani ya
Nzambe, oyo Moyize, mosali na Yawe, atelemisaki na esobe ezalaki kuna.
4 Nzokande, Davidi amemaki Sanduku ya Nzambe, wuta na Kiriati-
Yearimi kino na esika oyo abongisaki mpo na yango, pamba te atelemisaki
mpo na yango Ndako ya kapo kati na Yelusalemi.
5 Kasi etumbelo ya bronze oyo Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri mpe
koko ya Wuri, atongaki ezalaki liboso ya Mongombo. Ezalaki kuna nde
Salomo elongo na lisanga mobimba balukaki Yawe.
6 Salomo akendeki na etumbelo ya bronze, liboso ya Yawe kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani, mpe abonzaki kuna bambeka ya kotumba nkoto
moko.
7 Na butu wana, Nzambe abimelaki Salomo mpe alobaki na ye :
— Senga Ngai nyonso oyo olingi ete napesa yo.
8 Salomo azongiselaki Nzambe :
— Otalisi bolamu monene epai ya Davidi, tata na ngai, mpe otie ngai
mokonzi na esika na ye.
9 Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, tika ete elaka oyo opesaki epai ya Davidi,
tata na ngai, ekokisama ! Pamba te ezali Yo nde otie ngai mokonzi ya bato
oyo bazali ebele lokola putulu ya mabele.
10 Pesa ngai bwanya mpe boyebi mpo ete nakoka kotambolisa bato
oyo. Pamba te, nani akolonga kokamba ebele ya bato na Yo oyo ?
11 Nzambe alobaki na Salomo :
— Lokola likambo oyo ezali posa ya motema na yo ; lokola osengi
bozwi te, bomengo to lokumu te to mpe kufa ya banguna na yo te ;
lokola osengi te bomoi molayi, kasi osengi bwanya mpe boyebi mpo na
kotambolisa bato na Ngai, oyo natie yo mokonzi na bango,
12 bwanya mpe boyebi ekopesamela yo, mpe nakopesa yo lisusu bozwi,
bomengo mpe lokumu oyo mokonzi moko te, liboso na yo, atikala kozwa,
mpe mokonzi moko te, sima na yo, akotikala kozwa.
13 Bongo Salomo alongwaki na esambelo ya likolo ya ngomba, na
Gabaoni epai wapi akendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe
azongaki na Yelusalemi. Mpe akomaki mokonzi ya Isalaele.

Bozwi ya Salomo
(1Ba 10.26-29; 2Ma 9.25-28)
14 Salomo asangisaki bashar mpe basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda ; azalaki na bashar nkoto moko na nkama minei, mpe basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. Abombaki

bango kati na bingumba epai wapi babombaka bashar, mpe na Yelusalemi epai wapi mokonzi azalaki kovanda.
15 Mokonzi asalaki ete wolo mpe palata ekoma ebele na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku.
16 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo ya mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba Kue.
17 Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama moko na tuku mitano ; bazalaki mpe kosomba yango mpo na bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.
(1Ba 5.15-30; 7.13-51)
18 Salomo apesaki mitindo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko.

2

Mabongisi mpo na kotonga Tempelo ya Yawe

1 Salomo asangisaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko ya kotongela, bato nkoto tuku mwambe mpo na kobuka mabanga na bangomba, mpe bato nkoto misato na nkama motoba mpo na kokengela bango.
2 Salomo atindaki maloba oyo epai ya Irami, mokonzi ya Tiri :
— Sala na ngai ndenge osalaki mpo na Davidi, tata na ngai, tango otindelaki ye mabaya ya nzete ya sedele mpo na kotonga ndako na ye ya kovanda.
3 Nzokande, ngai nalingi sik'oyo kotonga Tempelo mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai, mpo na kobulisa yango mpo na lokumu na Ye, mpo na kobonzela Ye malasi ya solo kitoko lokola mbeka, mpo na kobongisaka kuna mapa tango nyonso, mpo na kobonzaka kuna bambeka ya kotumba, tongo mpe pokwa, mpe mpo na kosepelaka kuna mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge ezali malako ya tango nyonso mpo na Isalaele.
4 Tempelo oyo nakotonga ekozala monene, pamba te Nzambe na biso azali monene koleka banzambe nyonso.
5 Kasi nani akoki kotongela Ye Tempelo, pamba te Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Ye te ? Mpe ngai nde nani mpo ete natongela Ye Tempelo, soki kaka etumbelo te mpo na kotumba mbeka ya malasi liboso na Ye ?
6 Boye, tindela ngai moto oyo ayebi kosalela wolo, palata, bronze, ebende, langi ya motane ya pete, langi ya motane ya makasi mpe langi ya ble, mpe ayebi kotobola bililingi, mpo ete asala mosala, kati na Yuda mpe Yelusalemi, elongo na basali na ngai, oyo bayebi penza mosala, ba-oyo Davidi, tata na ngai, abongisaki.
7 Tindela ngai mpe, wuta na Libani, mabaya ya nzete ya sedele, ya sipele mpe ya santale, pamba te nayebi ete bato na yo bayebi malamu kokata banzete ya Libani. Bato na ngai bakosala elongo na basali na yo,
8 bakobongisela ngai mabaya ebele, pamba te Tempelo oyo nazali kotonga esengeli kozala monene mpe kitoko.
9 Nakopesa na basali na yo, oyo bakokata banzete batone nkoto motoba ya ble, batone nkoto minei ya orje, balitele ya vino nkoto nkama libwa, balitele ya mafuta nkoto nkama libwa.

10 Irami, mokonzi ya Tiri, azongiselaki Salomo na mokanda :
— Ezali mpo ete Yawe alingi bato na Ye nde akomisi yo mokonzi na bango.
11 Irami alobaki na ye lisusu :
— Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, Mokeli ya likolo mpe se, apambolama, mpo ete apesi na mokonzi Davidi mwana mobali ya mayele mpe ya bososoli, oyo akotonga Tempelo mpo na Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko.
12 Nazali kotindela yo sik'oyo Urami-Abi ; azali penza moto moko ya mayele oyo ayebi mosala malamu.
13 Mama na ye azalaki moto ya libota ya Dani, mpe tata na ye, moto ya Tiri. Abongisama mpo na misala ya wolo, ya palata, ya bronze, ya ebende, ya mabanga, ya mabaya, ya kotia langi ya motane makasi, ya ble, ya motane ya pete mpe ya kobongisa lino ya pete. Ayebi malamu mosala ya kotobola bililingi, mpe akoki kosala mosala nyonso oyo bakosenga ye. Akosala elongo na basali na yo mpe na basali ya nkolo na ngai, Davidi, tata na yo.
14 Sik'oyo, tika ete nkolo na ngai atinda epai ya basali na ye ble, orje, mafuta mpe masanga ya vino oyo alakaki.
15 Biso, tokokata banzete nyonso ya Libani, oyo ozali na yango posa ; tokokangisa mpe tokotinda yango na nzela ya mayi ya ebale monene kino na Jafa. Wuta kuna, yo okokomisa yango na Yelusalemi.
16 Salomo atangaki motango ya bapaya nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele kolanda ndenge Davidi, tata na ye, atangaki motango ya bato. Bazalaki bato nkoto nkama moko na tuku mitano na misato na nkama motoba.
17 Aponaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko, bato nkoto tuku mwambe mpo na kobuka mabanga na bangomba, mpe bakengeli nkoto misato na nkama motoba mpo na kosalisa bato misala.

3

Salomo atongi Tempelo ya Yawe
(1Ba 6.1-29)

1 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi, na likolo ya ngomba Morija epai wapi Yawe abimelaki Davidi, tata na ye, mpe kaka na esika oyo Davidi abongisaki na etando ya Orinani, moto ya Yebusi.
2 Abandaki kotonga na mokolo ya mibale ya sanza ya mibale, na mobu ya minei ya bokonzi na ye.
3 Moboko oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Nzambe ezalaki na bametele pene tuku misato na molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse.
4 Ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe ezalaki na bametele pene zomi, na bosanda, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto kati na yango.
5 Babetaki mabaya ya sipele na bamir ya eteni oyo eleki monene mpe abambaki wolo ya peto na likolo na yango. Asalaki bililingi ya nzete ya mbila mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni.
6 Abambaki mabanga ya talo mpo na kokomisa yango kitoko. Wolo oyo asalelaki ezalaki wolo ya Parivayimi.
7 Apakolaki wolo na motondo, na bikuke, na bamir, mpe atobolaki bililingi ya basheribe na bamir.

8 Atongaki Esika-Oyo-Eleki-Bule ; molayi na yango ekokanaki na mokuse
ya Tempelo ya Yawe : bametele pene zomi, na molayi, mpe bametele pene
zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto ya bakilo pene nkoto tuku
mibale kati na Tempelo ya Yawe.
9 Basete oyo basalelaki ezalaki ya wolo, mpe ezalaki ya bagrame nkama
motoba. Apakolaki lisusu wolo na bashambre ya likolo.
10 Atiaki bililingi ya basheribe mibale kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe
apakolaki yango wolo.
11 Mapapu ya basheribe ezalaki na bametele pene zomi na molayi.
Lipapu ya sheribe ya liboso ezalaki na molayi ya bametele mibale na
basantimetele tuku mitano, mpe etutaki mir ya Tempelo ya Yawe ; bongo
lipapu na ye mosusu, oyo ezalaki na bametele mibale na basantimetele
tuku mitano, etutaki lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki mpe na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano.
12 Ndenge moko mpe mpo na lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki
na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano : etutaki mir
mosusu ya Tempelo ya Yawe ; mpe lipapu mosusu oyo ezalaki na molayi ya
bametele mibale na basantimetele tuku mitano etutaki lipapu ya sheribe
ya liboso.
13 Mapapu ya basheribe yango ezalaki ya kofungwama na molayi ya
bametele pene zomi. Basheribe nyonso mibale batelemaki na makolo na
bango, mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya kati ya Esika
ya bule.
14 Asalaki rido ya lino, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane
makasi, mpe atongaki bililingi ya basheribe na likolo na yango.
(1Ba 7.15-22)
15 Na liboso ya Tempelo ya Yawe, atongaki makonzi mibale oyo ezalaki
na bametele pene zomi na sambo na bosanda. Na likolo ya likonzi moko na
moko, ezalaki na moto ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano.
16 Asalaki bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni mpe
atiaki yango na mito ya makonzi ; asalaki lisusu bililingi ya bambuma
nkama moko ya grenade, mpe akangisaki yango na bililingi ya basinga
elingama-lingama lokola basheni.
17 Mpe atongaki makonzi liboso ya Tempelo ya Yawe : moko na ngambo
ya loboko ya mwasi, mpe mosusu, na ngambo ya loboko ya mobali.
Abengaki likonzi ya ngambo ya loboko ya mwasi Yakini*, mpe oyo ya
ngambo ya loboko ya mobali, Boazi†.

4

Bisalelo ya Tempelo

1 Salomo asalaki etumbelo ya bronze ya bametele zomi na molayi,
bametele pene zomi na mokuse, mpe bametele mitano na bosanda.
(1Ba 7.23-26)
2 Asalaki nzungu ya monene ya bronze, oyo ezalaki na lolenge ya
libungutulu : monene na yango ezalaki na bametele mitano ; bosanda na
yango, bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe zingazinga na
yango, bametele zomi na mitano.
3 Na se ya monoko na yango, na pembeni na yango nyonso, ezalaki
na milongo mibale ya bililingi ya bangombe oyo banyangwisaki mpe

* **3:17** Yakini elakisi : Nzambe alendisi. † **3:17** Boazi elakisi : makasi ezali kati na Nzambe.

babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka moko ; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele moko.

4 Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya bangombe zomi na mibale : misato etalaki na ngambo ya nor ; misato, na ngambo ya weste ; misato, na ngambo ya sude ; mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima ya bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya kati.

5 Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe. Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto tuku minei na misato.

6 Salomo asalaki lisusu basani zomi ya minene : mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano, na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo na kosukola bisalelo mpo na bambeka ya kotumba. Kasi Banganga-Nzambe bazalaki kosukola na nzungu ya monene.

7 Asalaki lisusu bitelemiselo zomi ya minda, basala na wolo kolanda ndakisa na yango oyo epesamaki ; mpe atiaki yango na eteni oyo eleki monene kati na Tempelo : mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi.

8 Asalaki bamesa zomi mpe atiaki yango kati na eteni oyo eleki monene : mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. Asalaki lisusu bakopo nkama moko ya wolo mpo na kosopela makila na likolo ya etumbelo.

9 Asalaki lopango ya Banganga-Nzambe mpe lopango monene. Asalaki bikuke ya lopango mpe alatisaki yango bronze.

(1Ba 7.38-51)

10 Atiaki nzungu ya monene na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, na ngambo ya sude-este.

11 Urami asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila.

Urami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi Salomo atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Nzambe :

12 makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya makonzi nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango,

13 bililingi ya bambuma ya grenade nkama minei ekangana na maboke ya bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama : milongo mibale ya bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi ;

14 bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene, oyo batiaki na likolo ya bivandelo,

15 nzungu ya monene ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki komema nzungu ya monene,

16 basani mpo na kotia putulu, bapawu, biloko ya songe mpo na misuni elongo na bisalelo na yango nyonso. Urami-Abi asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na Tempelo ya Yawe ; asalaki yango na bronze oyo bapetola na moto.

17 Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango kati na mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tseredata.

18 Mpo ete Salomo asalaki biloko oyo nyonso ebele koleka, yango wana bakokaki te koyeba kilo ya bronze oyo basalelaki.

19 Salomo asalaki lisusu na wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe : etumbelo ; bamesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia mapa liboso ya Yawe ;

20 bitelemiselo ya minda elongo na minda na yango, oyo basala na wolo
ya peto, mpo na kopela liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule,
21 bafololo na yango, minda na yango mpe biloko ya wolo ya kozwela
makala na moto, basala na wolo ya peto makasi ;
22 bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni, bambabola ya wolo
ya peto, bikangelo ya wolo ya bikuke ya Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe bikuke
ya esika oyo bato nyonso bavandaka, na ekotelo ya Tempelo.

5

Bamemi Sanduku na Tempelo

1 Tango Salomo asilisaki misala nyonso ya kotonga Tempelo ya Yawe,
amemaki biloko oyo Davidi, tata na ye, abulisaki : palata, wolo mpe
bisalelo nyonso ; atiaki yango kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya
Nzambe.
(1Ba 8.1-21)
2 Bongo Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya Isalaele,
bakambi nyonso ya bituka mpe ya mabota nyonso ya bato ya Isalaele,
mpo na komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na Siona, engumba
ya Davidi.
3 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi na tango ya feti
ya Bandako ya kapo, na sanza ya sambo.
4 Tango bakambi nyonso ya Isalaele bakomaki, Balevi batombolaki
Sanduku.
5 Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku yango, Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule oyo ezalaki kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani.
6 Mokonzi Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai
na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe
oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na yango, pamba te
ezalaki ebele penza.
7 Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na
yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya
basheribe.
8 Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika
oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela
yango.
9 Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki
komonana wuta na likolo ya Sanduku, na liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule ;
kasi ezalaki komonana te wuta na libanda. Sanduku etikala wana kino na
mokolo ya lelo.
10 Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando
mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki
boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito.
11 Tango Banganga-Nzambe bazalaki kobima libanda ya Esika ya bule,
pamba te bango nyonso bamibulisaki mpe batalaki kokitana ya masanga
na bango te,
12 Balevi oyo nyonso bazalaki kobeta mindule : Azafi, Emani, Yedutuni
elongo na bana na bango ya mibali mpe bandeko na bango ; bazalaki
kotelema na ngambo ya este ya etumbelo, balata bilamba ya lino ya kitoko,
mpe bazalaki kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze. Bazalaki
elongo na Banganga-Nzambe nkama moko na tuku mibale oyo bazalaki
kobeta bakelelo.

13 Babeti nyonso ya bakelelo mpe bayembi bazalaki kosangana lokola
moto moko mpo na kotombola mongongo moko, mpo na kokumisa
mpe kosanzola Yawe. Bazalaki kotombola mingongo na bango mpo na
kokumisa mpe koyembela Yawe na bakelelo, na manzanza mpe na bibetelo
mosusu ya mindule :
Yawe azali malamu,
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
Na tango wana kaka, Tempelo ya Yawe etondisamaki na lipata.
14 Mpe mpo na lipata, Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema
kati na yango mpo na kosala mosala na bango, pamba te nkembo na Yawe
etondisaki Tempelo ya Nzambe.

6

Salomo akumisi Yawe

1 Bongo Salomo alobaki : « Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya
molili !
2 Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo na
libela ! »
(1Ba 8.14-21)
3 Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele.
Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema.
4 Alobaki :
— Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama ; Ye oyo, na
monoko na Ye moko, alobaki na tata na ngai, Davidi, mpe akokisi, na
maboko na Ye, makambo oyo alakaki :
5 « Wuta mokolo oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito,
naponaki engumba moko te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete
batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala, mpe naponaki
moto mosusu te lokola mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele,
6 kasi naponaki nde Yelusalemi mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna,
mpe Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele ! »
7 Tata na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo
na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
8 Kasi Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai : « Osali malamu lokola
ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai.
9 Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango ; ezali nde mwana
na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo moko, moto akotonga
Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. »
10 Yawe akokisi elaka na Ye : nakitani tata na ngai, Davidi ; navandi
na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe alobaki, mpe natongi
Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
11 Natie kuna Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo asalaki
elongo na bana ya Isalaele.

Libondeli ya Salomo
(1Ba 8.22-53)

12 Bongo Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe ; mpe na miso
ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko na ye.
13 Solo, Salomo atongaki na bronze etemelo ya kolobela : ezalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, bametele
mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse, mpe metele pene moko
na bosanda ; mpe atiaki yango na kati-kati ya lopango. Amataki na likolo

na yango, afukamaki liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo
14 mpe asambelaki :
— Yawe, Nzambe ya Isalaele ! Ezali na nzambe moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo to awa na se. Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na mitema na bango mobimba.
15 Okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo ; makambo oyo olobaki, na monoko na Yo, okokisi yango na nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo.
16 Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na ye : « Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. »
17 Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tika ete elaka oyo opesaki na Davidi, mosali na Yo, ekokisama !
18 Boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili elongo na bato ? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo ngai natongi ?
19 Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo ! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo !
20 Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki ete okotia kuna Kombo na Yo ! Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola na esika oyo !
21 Okoyoka mabondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo ! Tika ete oyoka biso wuta na Likolo, evandelo na Yo ; yoka mpe limbisa !
22 Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo,
23 yoka wuta na Likolo ; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye ngambo ya mabe na ye kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye.
24 Soki banguna balongi bato na Yo, Isalaele, mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo,
25 yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa bango na mabele oyo opesaki bango mpe batata na bango !
26 Soki likolo ekangami mpe mvula ezali lisusu te mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni,
27 yoka bango wuta na Likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na Yo.
28 Soki nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko eyei kati na mokili, soki banguna

bazingeli bato na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba
na bango, to soki pasi to bokono ya lolenge nyonso ekweyeli bango,
29 soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema
na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko
na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo,
30 yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, zongisela moto na
moto kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema na ye. Solo, Yo kaka
nde oyebi mitema ya bato.
31 Sala bongo mpo ete batosa Yo mpe batambola na banzela na Yo
mikolo nyonso oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na
biso.
32 Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya
Isalaele, bato na Yo : wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo
monene na Yo, mpo na loboko na Yo ya nguya mpe esembolama ; soki
ayei mpe asambeli na kotala na ngambo ya Tempelo oyo,
33 yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo
akosenga Yo mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo,
batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi
ebulisami nde mpo na Kombo na Yo.
34 Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na
nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya
engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na
Kombo na Yo,
35 yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa
bango.
36 Tango bakosala masumu liboso na Yo, pamba te moto nyonso
asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi bango na maboko
ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu kati na mokili songolo,
ezala ya mosika to ya pene,
37 soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema,
babondeli Yo kati na mokili ya bowumbu na bango mpe balobi : « Tosalaki
masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo mabe ; »
38 soki, wuta na mokili epai wapi bamemaki bango na bowumbu,
basengi Yo bolimbisi, na mitema mpe na milimo na bango mobimba, soki
basambeli na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai na
batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya
Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
39 yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo ; yoka losambo mpe mabondeli
na bango, longisa bosembo na bango mpe limbisa bato na Yo na masumu
oyo basalaki liboso na Yo.
40 Kobanda sik’oyo, oh Nzambe na ngai, tika ete miso na Yo ezala
ya kofungwama mpe matoyi na Yo eyoka na bokebi mabondeli oyo
ekosalema na esika oyo !
41 Sik’oyo, oh Yawe Nzambe,
telema mpe yaka na esika na Yo ya bopemi,
Yo elongo na Sanduku ya nguya na Yo !
Oh Yawe Nzambe, tika ete Banganga-Nzambe na Yo balata
lobiko lokola elamba ;
mpe tika ete basantu na Yo basepela na boboto na Yo !
42 Oh Yawe Nzambe, kobwaka te mopakolami na Yo,
kanisa bolingo monene na Yo,
oyo otalisaki epai ya Davidi, mosali na Yo !

7

Nkembo na Yawe etondisi Tempelo
(1Ba 8.62-66)

1 Tango Salomo asilisaki kosambela, moto ekitaki wuta na Likolo mpe
ezikisaki mbeka ya kotumba mpe bambeka mosusu, mpe nkembo na Yawe
etondisaki Tempelo.
2 Banganga-Nzambe bakokaki te kokota na Tempelo ya Yawe, pamba te
nkembo na Yawe etondisaki yango.
3 Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki moto kokita mpe nkembo na
Yawe na likolo ya Tempelo, bafukamaki bilongi kino na mabele ; bongo
bagumbamelaki mpe basanzolaki Yawe na maloba oyo :
« Azali malamu,
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! »
4 Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki bambeka liboso ya
Yawe.
5 Mokonzi Salomo abonzaki lokola mbeka bangombe nkoto tuku mibale na
mibale mpe bameme nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge
wana nde mokonzi mpe bato nyonso babulisaki Tempelo ya Nzambe.
6 Banganga-Nzambe batelemaki na bisika na bango ya mosala, ndenge
moko na Balevi mpe bibetelo mindule ya Yawe oyo mokonzi Davidi asalaki
mpo na kosanzola na yango Yawe na maloba oyo : « Bolingo na Ye
ewumelaka seko na seko. » Ezalaki Davidi moto apesaki bango mokumba
ya kobeta bibetelo mindule mpo na kokumisa Yawe. Banganga-Nzambe
bazalaki ya kotalana na Balevi mpe bazalaki kobeta bakelelo ; bongo bana
nyonso ya Isalaele bazalaki ya kotelema.
7 Salomo abulisaki lopango ya kati oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya
Yawe mpe abonzaki wana bambeka ya kotumba mpe mafuta ya bambeka
ya boyokani ; pamba te etumbelo ya bronze oyo Salomo atongaki ekokaki
te koyamba bambeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta.
8 Boye, na tango wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba basalaki feti
oyo ewumelaki mikolo sambo ; ezalaki lisanga monene ya bato oyo bayaki
wuta na Amati kino na mayi oyo etiolaka na kati-kati ya bangomba ya
Ejipito.
9 Na mokolo ya mwambe, basalaki mayangani monene, pamba te
babulisaki etumbelo mikolo sambo mpe basalaki feti mikolo sambo.
10 Bongo na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza ya sambo, Salomo
azongisaki bato na bandako na bango ya kapo, na esengo mpe na nsayi
kati na mitema mpo na bolamu oyo Yawe asalelaki Davidi, Salomo mpe
Isalaele, bato na Ye.

Yawe amimonisi epai ya Salomo
(1Ba 9.1-9)

11 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi
mpe kokokisa nyonso oyo azalaki na yango na makanisi ya kosala kati na
Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako na ye moko,
12 Yawe abimelaki Salomo, na butu, mpe alobaki :
— Nayoki losambo na yo mpe naponi esika oyo lokola Ndako ya
bambeka mpo na Ngai.
13 Soki nakangi likolo mpo ete mvula ebeta te to natindi mabanki mpo
ete ebebisa mokili to natindi bokono mabe kati na bato,
14 soki bato na Ngai, oyo babengami na Kombo na Ngai bamikitisi,
basambeli, baluki elongi na Ngai, mpe bapesi mokongo na banzela na

bango ya mabe, Ngai, nakoyoka bango wuta na Likolo, nakolimbisa masumu na bango mpe nakobikisa mokili na bango.

15 Kobanda sik'oyo, miso na Ngai ekofungwama, mpe matoyi na Ngai ekoyoka na bokebi mabondeli oyo ekosalema na esika oyo.

16 Naponi mpe nabulisi Tempelo wana mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna tango nyonso. Miso mpe motema na Ngai ekozala kuna na Tempelo yango mpo na libela.

17 Mpo na yo, soki okotambola liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki ; soki okosala nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na Ngai,

18 nakolendisa kiti na yo ya bokonzi kolanda boyokani oyo nasalaki elongo na Davidi, tata na yo, tango nalobaki : « Okotikalaka kozanga te mokitani mpo na kokamba Isalaele lokola mokonzi. »

19 Kasi soki bopengwi mosika na Ngai, soki bosundoli mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na bino ; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango,

20 nakopikola bino na mabele na Ngai, mabele oyo napesaki bino ; nakobwaka mosika ya miso na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso.

21 Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba : « Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo ? »

22 Mpe bakoyanola : « Ezali mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki yango mpe basalelaki yango ; yango wana Yawe ayeisi likolo na bango pasi oyo nyonso. »

8

Misala mosusu ya Salomo
(1Ba 9.10-28)

1 Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko,

2 Salomo atongaki lisusu bingumba mike oyo Irami apesaki ye mpe avandisaki kuna bana ya Isalaele.

3 Salomo akendeki kobundisa engumba Amati ya Tsoba mpe abotolaki yango.

4 Kati na esobe, atongaki engumba Tadimori ; mpe kati na Amati, atongaki bingumba nyonso ya kobombela biloko.

5 Atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya se lokola bingumba batonga makasi, elongo na bamir, bikuke mpe bibende oyo bakangelaka bikuke,

6 Baalati mpe bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, na Libani mpe na mokili nyonso oyo azalaki kokamba.

7 Batikali nyonso kati na bato ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te,

8 ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi, kino na mokolo ya lelo.

9 Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala
misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakonzi ya
basoda na ye, bakonzi ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo
batambolisaka bashar.
10 Ezalaki mpe na bakalaka ya lokumu oyo mokonzi Salomo atiaki mpo
na kokamba basali na ye. Motango na bango ezalaki nkama mibale na
tuku mitano.
11 Salomo alongolaki mwana mwasi ya Faraon kati na engumba ya
Davidi mpe amemaki ye na ndako oyo atongelaki ye, pamba te alobaki :
« Mwasi na ngai asengeli te kovanda kati na ndako ya Davidi, mokonzi ya
Isalaele, mpo ete bisika oyo Sanduku ya Yawe ekoti ezali bule. »
12 Salomo abonzaki epai na Yawe bambeka ya kotumba, na etumbelo
ya Yawe, oyo atongaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya
Yawe.
13 Azalaki kobonza yango mokolo na mokolo, kolanda mitindo ya Moyize
na tina na mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti misato oyo
esalemaka mibu nyonso : feti ya Mapa ezanga levire, feti ya Baposo mpe
feti ya Bandako ya kapo.
14 Kolanda mokano ya Davidi, tata na ye, Salomo atiaki masanga ya
Banganga-Nzambe kati na misala na bango mpe Balevi mpo na kokumisa
Yawe mpe kosunga Banganga-Nzambe ndenge ebongisamaki mpo na
mokolo na mokolo. Aponaki lisusu masanga ya bakengeli bikuke mpo
na ekuke moko na moko kolanda etinda oyo Davidi, moto na Nzambe,
apesaki.
15 Batosaki na makambo nyonso mitindo ya mokonzi mpo na oyo
etali Banganga-Nzambe mpe Balevi, ezala mpo na oyo etali bibombelo
bomengo.
16 Ezali boye nde misala nyonso ya Salomo esalemaki, kobanda na
mokolo oyo batongaki moboko ya Tempelo ya Yawe kino na mokolo oyo
esilaki. Boye, Tempelo ya Yawe esilaki kotongama.
17 Salomo akendeki na Etsioni-Geberi mpe na Eyiloti, pembeni ya ebale
monene ya Barozo, kati na mokili ya Edomi.
18 Irami atindelaki ye, na nzela ya basali na ye, bamasuwa mpe bato
oyo bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati na ebale. Bato ya Irami
batambolaki elongo na basali ya Salomo kino na Ofiri, mpe bazwaki kuna
bakilo nkoto zomi na mitano ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi
Salomo.

9

Mwasi mokonzi ya Saba mpe Salomo
(1Ba 10.1-13)

1 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu ya Salomo,
ayaki na Yelusalemi mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya makasi ;
ayaki elongo na bato ebele mpe bashamo oyo ememaki biloko ya mike-
mike oyo epesaka solo kitoko, wolo ebele mpe mabanga ya talo. Tango
akomaki epai ya Salomo, ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati
na motema.
2 Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso ; ezalaki ata na
motuna moko te oyo Salomo alongaki te kopesa eyano.
3 Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya ya Salomo, ndako oyo
atongaki,
4 bilei oyo azalaki kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe
elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe bambeka ya

kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi
ya Saba akamwaki makasi.
5 Alobaki na mokonzi : « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili na
ngai na tina na misala mpe na bwanya na yo ezali ya solo !
6 Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na tina na yango kino
tango ngai moko nayei mpe namoni yango na miso na ngai moko.
Nzokande, kolanda oyo ngai namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te na
tina na bwanya yango ezali penza kati-kati ! Solo, oleki sango ya lokumu
oyo nayokaki na tina na yo !
7 Esengo na bato na yo, esengo na basali na yo, oyo batelemaka tango
nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na bwanya !
8 Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama ; Ye oyo asepelaki na yo
mpe atiaki yo na kiti na Ye ya bokonzi lokola mokonzi mpo na kosalela
Yawe, Nzambe na yo ! Ezali mpo ete Nzambe na yo alingaka Isalaele mpe
alingi ete ewumela mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi na yango,
mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. »
9 Mwasi mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto misato
na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya solo kitoko mpe mabanga
ya talo. Etikala lisusu kozala te na biloko ebele ya solo kitoko lokola biloko
oyo mwasi mokonzi ya Saba amemelaki mokonzi Salomo.
10 Lisusu, basali ya Irami mpe ya Salomo, oyo bamemaki wolo wuta na
Ofiri bamemaki mpe mabaya ya santale mpe mabanga ya talo.
11 Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo
ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi, banzenze mpe mandanda mpo na
bayembi. Batikalaki nanu komona nyonso wana te kati na mokili ya Yuda.
12 Na ngambo na ye, mokonzi Salomo apesaki na mwasi mokonzi ya
Saba biloko nyonso oyo azalaki na yango posa mpe oyo asengaki, koleka
kutu biloko oyo amemelaki mokonzi. Sima na yango, mwasi mokonzi ya
Saba azongaki elongo na basali na ye, na mokili na ye.

Lokumu mpe bozwi ya Salomo
(1Ba 10.14-29; 2Ma 1.14-17)

13 Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku
mibale,
14 mbongo ya mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko
oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mpe mbongo ya mpako
ya bateki biloko ya ndenge na ndenge. Bakonzi nyonso ya Arabi mpe
bayangeli ya bituka bazalaki komema wolo mpe palata epai ya Salomo.
15 Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene nkama
mibale ; nguba moko na moko esengaki bakilo motoba ya wolo.
16 Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike nkama misato ; nguba
moko na moko ya moke esengaki bakilo misato ya wolo. Mokonzi atiaki
yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga « ndako ya zamba ya
Libani. »
17 Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi
mpe abambaki yango wolo ya peto.
18 Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba,
enyatelo makolo ya wolo ekanganaki na kiti. Na bangambo nyonso mibale,
ezalaki na bisika ya kotia maboko, mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni
ya bisika ya kotia maboko.
19 Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba
ya ematelo : enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko

na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana etikala nanu kosalema te.
20 Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo, mpe biloko
nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Pamba
te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki na motuya ata te.
21 Mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kokende na Tarsisi, elongo
na basali ya Irami. Sima na mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki
kozonga wuta na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya
nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « Paoni. »
22 Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na bozwi mpe na
bwanya.
23 Bakonzi nyonso ya mokili bazalaki koluka kokutana na Salomo mpo
na koyoka bwanya oyo Nzambe atiaki kati na motema na ye.
24 Moko na moko azalaki komemela ye lokola kado biloko ya palata,
biloko ya wolo, bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko,
bampunda mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso.
25 Salomo azalaki na bashambre nkoto minei mpo na kobomba bam-
punda elongo na bashar, mpe batambolisi nkoto zomi na mibale mpo na
bashar. Atiaki yango kati na bingumba ya bashar mpe epai na ye, Salomo,
kati na Yelusalemi.
26 Azalaki likolo ya bakonzi nyonso, longwa na Ebale (Efrate) kino na
mokili ya bato ya Filisitia mpe na mondelo ya Ejipito.
27 Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele kati na Yelusalemi lokola
mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori
oyo ezali kati na mokili ya lubwaku.
28 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na mikili mosusu.
(1Ba 11.41-43)
29 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Natan, ya
mosakoli Ayiya, moto ya Silo ; mpe kati na buku ya bimoniseli ya Yedo,
momoni makambo, na tina na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati.
30 Salomo akonzaki Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi.
31 Bongo Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye, Roboami, akitanaki
na ye na bokonzi.

Lisolo ya bakonzi ya Yuda

10

Isalaele atombokeli mokonzi Roboami
(1Ba 12.1-24)
1 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba ya Isalaele
esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi.
2 Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango yango
wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi
Salomo, azongaki wuta na Ejipito.
3 Boye, batindaki bato kobenga Jeroboami ; bongo ye Jeroboami elongo
na lisanga mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki
na ye :
4 — Tata na yo anyokolaki biso makasi. Kasi sik'oyo, yo, lembisa misala
makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso ; bongo biso,
tokosalela yo.
5 Roboami azongisaki :

— Bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola likambo yango, bongo bozongela ngai.
Mpe bato bakendeki.

6 Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki elongo
na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi. Alobaki na bango :
— Toli nini bozali kopesa ngai lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo ?
7 Bazongiselaki ye :
— Soki omitalisi lokola moto malamu epai ya bato oyo, soki olobeli bango na boboto mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala tango nyonso basali na yo.
8 Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka bapesaki ye ; asengaki toli epai
ya bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye.
9 Atunaki bango :
— Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo balobi na ngai : « Lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso ? »
10 Bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye bazongisaki :
— Tala makambo oyo okoyebisa bato oyo balobi na yo : « Tata na yo anyokolaki biso na misala makasi ; kasi yo, lembisela biso yango ! » Yebisa bango : « Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene.
11 Kobanda lelo, soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi,
ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka ; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. »
12 Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki
epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango : « Bozongela ngai sima na mikolo misato. »
13 Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye,
ayanolaki bato na maloba mabe makasi ;
14 alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango :
— Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka ; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende.
15 Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Nzambe nde asalaki
bongo mpo na kokokisa Liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo.

Bana ya Isalaele ya Nor batomboki (1Ba 12.16-19)

16 Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka
bango, bazongiselaki ye :
— Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi ? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi ! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo ! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo !
Wana bana nyonso ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo,
17 Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na
bingumba ya Yuda.
18 Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi ya
misala makasi, kasi bana ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki.

Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi.
19 Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo.

11

Roboami, mokonzi ya Yuda

1 Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki mabota ya Yuda mpe ya Benjame, aponaki bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe mpo na kobundisa Isalaele mpe kozongisa bokonzi na maboko ya Roboami.
2 Kasi Yawe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe :
3 — Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda, mpe bana nyonso ya Isalaele oyo bazali kati na Yuda mpe Benjame :
4 « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Bokende te kobundisa bandeko na bino ! Tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › »
Batosaki Liloba na Yawe, bazongaki na bandako na bango mpe batikaki mabongisi ya kobundisa Jeroboami.

Roboami alendisi bingumba ya Yuda mpe ya Benjame

5 Wana Roboami avandaki na Yelusalemi, atongaki bamir zingazinga ya bingumba ebele ya Yuda mpo na kolendisa yango.
6 Alendisaki Beteleemi, Etami, Tekoa,
7 Beti-Tsuri, Soko, Adulami,
8 Gati, Maresha, Zifi,
9 Adorayimi, Lakishi, Azeka,
10 Tsorea, Ayaloni mpe Ebron. Oyo nde ezalaki bingumba batonga makasi kati na Yuda mpe Benjame.
11 Atongaki zingazinga na yango bamir, atiaki kuna bayangeli mpe bibombelo ya biloko ya kolia, ya mafuta mpe ya vino.
12 Kati na bingumba yango nyonso, atiaki banguba minene mpe makonga mpo na kokomisa yango makasi koleka. Boye Yuda mpe Benjame ekomaki ya Roboami.

Kolendisama ya bokonzi ya Yuda

13 Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bazalaki kati na Isalaele mobimba bayaki kosangana na Roboami wuta na bituka na bango nyonso.
14 Balevi batikaki bandako mpe mabele na bango, bakendeki na Yuda mpe na Yelusalemi, pamba te Jeroboami mpe bana na ye ya mibali bapekisaki bango kosala mosala na bango ya bonganga-Nzambe ya Yawe.
15 Boye, ye moko Jeroboami aponaki banganga-nzambe mpo na bisambelo ya likolo ya bangomba mpe mpo na banzambe ya bikeko oyo asalaki na lolenge ya bantaba ya mibali mpe ya bana ngombe.
16 Bato ya mabota nyonso ya Isalaele, oyo balukaka Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mitema na bango mobimba balandaki Balevi, na Yelusalemi, mpo na kobonzela Yawe, Nzambe ya batata na bango, mbeka.
17 Mibu misato, balendisaki bokonzi ya Yuda mpe nguya ya Roboami, mwana mobali ya Salomo ; pamba te mibu misato yango, balandaki ndakisa ya Davidi mpe ya Salomo.

Libota ya Roboami

18 Roboami abalaki Maalati, mwana mwasi ya Yerimoti, mwana mobali
ya Davidi mpe ya Abiyaili, mwana mwasi ya Eliabi, mwana mobali ya
Izayi.
19 Maalati abotelaki Roboami bana mibali oyo : Yewushi, Shemaria mpe
Zaami.
20 Sima, Roboami abalaki Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, oyo
abotelaki ye : Abiya, Atayi, Ziza mpe Shelomiti.
21 Roboami alingaki mingi Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, koleka
basi mpe bamakangu na ye nyonso. Azalaki na basi zomi na mwambe
mpe bamakangu tuku motoba ; mpe abotaki bana mibali tuku mibale na
mwambe mpe bana basi tuku motoba.
22 Roboami aponaki Abiya, mwana mobali ya Maaka, mpo ete azala
mokambi ya liboso ya bandeko na ye ya mibali, pamba te azalaki na
makanisi ya kokomisa ye mokonzi.
23 Boye, asalelaki mayele ya kopanza bana na ye nyonso ya mibali kati
na bituka nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, kati na bingumba nyonso
batonga makasi ; apesaki bango bilei mpe basi ebele.

12

Shishaki abundisi Yuda
(1Ba 14.21-31)

1 Tango bokonzi ya Roboami elendisamaki mpe ye moko akomaki
makasi, ye mpe Isalaele mobimba basundolaki Mobeko ya Yawe.
2 Boye, lokola bazalaki lisusu kotosa Yawe te, Shishaki, mokonzi ya
Ejipito, abundisaki Yelusalemi na mobu ya mitano ya bokonzi ya Roboami.
3 Ayaki wuta na Ejipito elongo na bashar nkoto moko na nkama mibale,
basoda nkoto tuku motoba oyo babundaka likolo ya bampunda elongo na
mampinga ya basoda ebele oyo motango na bango ekokaki kotangama te :
basoda ya mokili ya Libi, ya Suki mpe ya Kushi.
4 Abotolaki bingumba batonga makasi ya Yuda mpe akendeki kino na
Yelusalemi.
5 Bongo, mosakoli Shemaya akendeki epai ya Roboami mpe bakambi ya
Yuda oyo basanganaki na Yelusalemi tango bamonaki Shishaki kopusana.
Alobaki na bango :
— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Bosundolaki Ngai, yango wana Ngai
mpe nasundoli bino na maboko ya Shishaki. »
6 Mokonzi elongo na bakambi ya Isalaele bamikitisaki, bandimaki mabe
na bango mpe balobaki :
— Yawe azali sembo !
7 Tango Yawe amonaki ete basili komikitisa, Yawe alobaki lisusu epai ya
Shemaya :
— Lokola basili komikitisa na kondima mabe na bango, nakobebisa
bango te ; kasi kala mingi te, nakokangola bango, mpe kanda na Ngai
ekokitela Yelusalemi te na nzela ya Shishaki.
8 Nzokande bakokoma bawumbu na ye mpe, na bongo, bakoyeba
bokeseni nini ezali kati na kosalela Ngai mpe kosalela bakonzi ya bamboka
mosusu.
9 Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi, azwaki bomengo
ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza biloko
nyonso, ezala banguba ya wolo oyo Salomo asalisaki.
10 Na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami asalisaki banguba ya
bronze mpe apesaki yango epai ya bakonzi ya bakengeli ekotelo ya ndako
ya mokonzi.

11 Tango nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe,
bakengeli bazalaki kokende elongo na ye, bazalaki komema banguba mpe
kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli.
12 Lokola mokonzi Roboami amikitisaki na kondima mabe na ye, Yawe
akitiselaki ye te kanda na Ye mpe abebisaki ye penza te. Kutu, emonanaki
lisusu makambo malamu kati na Yuda.

Suka ya bokonzi ya Roboami
(1Ba 14.21-24, 29-31)

13 Mokonzi Roboami alendisaki bokonzi na ye, na Yelusalemi mpe
akonzaki. Azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi,
engumba oyo Yawe aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na
kotia kuna Kombo na Ye. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama. »
Naama azalaki moto ya Amoni.
14 Roboami asalaki mabe, pamba te amipesaki te, na motema na ye
mobimba, mpo na koluka Yawe.
15 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Shemaya mpe
ya momoni makambo Ido, buku epai wapi emonani milongo ya mbotama.
Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe Jeroboami.
16 Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi. Abiya, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi.

13

Abiya, mokonzi ya Yuda
(1Ba 15.1-6)

1 Tango Jeroboami akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiya
akomaki mokonzi ya Yuda
2 mpe akonzaki mibu misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Mikaya. » Mikaya azalaki mwana ya Urieli, moto ya Gibea.
Ezalaki na etumba kati na Abiya mpe Jeroboami.

3 Bongo kati na mampinga na bango, emonanaki ete Abiya azalaki na
bilombe ya bitumba nkoto nkama minei, mpe Jeroboami, nkoto nkama
mwambe.
4 Abiya atelemaki na likolo ya ngomba Tsemarayimi oyo ezali kati na
etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe alobaki : « Jeroboami mpe Isalaele,
boyoka ngai malamu !
5 Boyebi te ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesa mpo na libela bokonzi
ya Isalaele epai ya Davidi mpe bana na ye na nzela ya boyokani oyo ekoki
kobongwana te ?
6 Kasi Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mosali ya Salomo, mwana
mobali ya Davidi, atelemaki mpo na kotombokela mokonzi na ye.
7 Bato pamba mpe bato oyo bazanga tina basanganaki elongo na ye mpe
batombokelaki Roboami, mwana mobali ya Salomo, tango azalaki elenge !
Bongo lokola akembaki nanu te na mosala, alongaki mpe te kotelema
liboso na bango.
8 Mpe sik'oyo, bokani kotelemela bokonzi ya Yawe, oyo ezali na maboko
ya bana ya Davidi ! Bobongisi mampinga minene mpe bozali, kati na bino,
na bikeko ya bana ngombe oyo Jeroboami asalelaki bino lokola banzambe.

9 Boni, bobenganaki te Banganga-Nzambe ya Yawe, bana mibali ya Aron,
mpe Balevi ? Bomikomisaki te banganga-nzambe ya banzambe ya bikeko
ndenge bato ya bikolo mosusu basalaka ? Moto na moto azalaki koya na
ngombe moko ya mobali mpe bameme sambo ya mibali oyo azalaki kozwa
na etonga na ye, mpo ete bakomisa ye nganga-nzambe ya oyo ezali kutu
banzambe te.
10 Nzokande epai na biso, Yawe nde azali Nzambe na biso, mpe tosundola
Ye te ; bana mibali ya Aron nde bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka
Ye, mpe Balevi basungaka bango.
11 Tongo mpe pokwa nyonso, tobonzelaka Yawe bambeka ya kotumba
mpe ya malasi, totandaka mapa likolo ya mesa ya bule ; mpe pokwa
nyonso, topelisaka minda ya etelemiselo ya minda, pamba te biso totosaka
mitindo ya Yawe, Nzambe na biso ; kasi bino, bosundolaki Ye.
12 Tala, Nzambe azali elongo na biso lokola Motambolisi ; Banganga-
Nzambe na Ye bakobeta kelelo na lokito makasi mpo na kotelemela bino.
Bana ya Isalaele, bobundisa te Yawe, Nzambe ya batata na bino, pamba te
bokolonga ata moke te. »

13 Na tango wana, Jeroboami atindaki limpinga moko ya basoda mpo ete
babombama na sima ya basoda ya Yuda. Boye, basoda ya Yuda bazwamaki
lokola na motambo : liboso na bango, ezalaki na mampinga ya Isalaele ;
mpe sima na bango, basoda oyo babombamaki.
14 Mpe wana basoda ya Yuda babalukaki, basosolaki ete babundisami
na liboso mpe na sima na mbala moko. Boye, bagangaki epai na Yawe,
mpe Banganga-Nzambe babetaki kelelo.
15 Basoda ya Yuda babetaki lokito ya bitumba ; mpe na lokito na bango,
Yawe Nzambe akweyisaki Jeroboami mpe Isalaele nyonso liboso ya Abiya
mpe ya Yuda.
16 Basoda ya Isalaele bakimaki liboso ya basoda ya Yuda, mpe Nzambe
akabaki bango na maboko ya basoda ya Yuda.
17 Abiya mpe mampinga na ye bazwaki elonga monene liboso ya
mampinga ya Isalaele mpe babomaki bilombe ya Isalaele pene nkoto
nkama mitano.
18 Na tango wana, basoda ya Isalaele basambwaki ; kasi ba-oyo ya Yuda
bazwaki elonga, pamba te batiaki elikya na Yawe, Nzambe ya batata na
bango.

19 Abiya alandaki Jeroboami mpe abotolaki ye bingumba ebele : Beteli,
Yeshana mpe Efroni elongo na bamboka na yango ya zingazinga.
20 Na mikolo nyonso oyo Abiya azalaki na bokonzi, Jeroboami azongelaki
te nguya na ye ya kala. Yawe abetaki ye mpe akufaki.
21 Nzokande, Abiya alendisaki bokonzi na ye. Abalaki basi zomi na minei
mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mibale mpe bana basi zomi na
motoba.
(1Ba 15.7-8)

22 Makambo mpe misala mosusu ya Abiya, etamboli mpe maloba na ye,
ekomama kati na buku ya masolo ya momoni makambo Ido.

23 Abiya akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi.

Na tango oyo Asa azalaki mokonzi, mokili ezalaki na kimia mibu zomi.

14

Asa, mokonzi ya Yuda
(1Ba 15.11-12)

1 Asa asalaki makambo ya malamu mpe ya sembo na miso ya Yawe,
Nzambe na ye.
2 Alongolaki bitumbelo ya banzambe ya bapaya mpe bisambelo ya likolo
ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko mpe
akweyisaki makonzi ya bikeko ya nzambe mwasi Ashera.
3 Apesaki mitindo na bato ya Yuda ete baluka Yawe, Nzambe ya batata
na bango, mpe batosa mibeko mpe malako na Ye.

4 Kati na bingumba nyonso ya Yuda, mokonzi Asa alongolaki bisambelo
nyonso ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo malasi. Boye, na tango na
ye, mokili ezalaki na kimia.
5 Atongaki bingumba makasi kati na Yuda mpo ete mokili ezalaki na
kimia. Na mibu wana, moto moko te abundisaki ye, pamba te Yawe
apesaki ye bopemi.
6 Alobaki na Yuda : « Totonga bingumba oyo, tozingela yango na bamir,
na bandako milayi mpe na bikuke elongo na bikangelo na yango. Mokili
ezali kati na bopemi liboso na biso, pamba te tolukaki Yawe, Nzambe na
biso ; tolukaki Ye, mpe Ye apesi biso bopemi na bangambo nyonso. »
Boye, batongaki mpe balongaki na mabongisi na bango.
7 Asa azalaki na mampinga ya basoda nkoto nkama misato ya bato
ya Yuda, oyo bazalaki komema banguba minene mpe makonga, mpe ya
basoda nkoto nkama mibale na tuku mwambe ya bato ya Benjame, oyo
bazalaki komema banguba mike mpe kobeta matolotolo : bango nyonso
bazalaki bilombe ya bitumba.
8 Zera, moto ya Kushi, elongo na mampinga ya basoda monkoko moko
mpe bashar nkama misato, abundisaki mampinga ya Asa mpe akomaki
kino na Maresha.
9 Asa abimelaki ye, mpe batandamaki na molongo ya bitumba na se ya
Tsefata, pene ya Maresha.
10 Asa abelelaki Yawe, Nzambe na ye ; alobaki :
« Oh Yawe, moko te akokani na Yo, moko te akoki kosunga moto ya
bolembu liboso ya moto na nguya.
Oh Yawe, Nzambe na biso, sunga biso ! Pamba te totiaka elikya na
biso kati na Yo. Ezali na Kombo na Yo nde toyaki kobundisa mampinga
oyo ya monene.
Oh Yawe, ozali Nzambe na biso ! Tika ete moto alonga Yo te ! »
11 Yawe abetaki bato ya Etiopi liboso ya Asa mpe Yuda, mpe bato ya
Etiopi bakimaki.
12 Asa elongo na mampinga na ye balandaki bato ya Etiopi kino na
Gerari. Bato bakufaki, bakokaki te kobikisa bomoi na bango, pamba
te bango nyonso babebisamaki liboso ya Yawe mpe mampinga na Ye.
Mampinga ya basoda ya Yuda bazwaki bomengo ebele ya bitumba ;
13 babebisaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya Gerari, pamba
te Yawe akweyiselaki bango somo na Ye ya makasi. Bazwaki na makasi
biloko kati na bingumba nyonso, pamba te biloko ya kozwa ezalaki ebele
penza kati na yango.
14 Babebisaki mpe bitonga ya bibwele, bamemaki bantaba mpe bameme
ebele elongo na bashamo. Bongo, bazongaki na Yelusalemi.

15

Asa asali boyokani ya sika

1 Molimo ya Nzambe akitelaki Azaria, mwana mobali ya Odedi.
2 Azaria ayaki liboso ya Asa mpe alobaki na ye : « Asa elongo na bato
nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, boyoka ngai ! Yawe azalaka elongo na
bino soki bino bozali elongo na Ye. Soki boluki Ye, akomimonisa epai na
bino. Nzokande, soki botiki Ye, Ye mpe akotika bino !
3 Na tango molayi, Isalaele azangaki Nzambe ya solo, azangaki
Banganga-Nzambe mpo na koteya ye, mpe azangaki mibeko.
4 Kasi kati na pasi na bango, bazongelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele ;
balukaki Ye, mpe Ye amimonisaki epai na bango.
5 Na tango yango, kimia ezalaki te mpo na bato oyo bazalaki kokende
mpe kozonga, pamba te mobulu ezalaki kati na bavandi nyonso ya mikili.
6 Ekolo moko ezalaki kobundisa ekolo mosusu, engumba moko ezalaki
kobundisa engumba mosusu, pamba te Nzambe azalaki kokotisa mobulu
kati na bango na nzela ya pasi ya lolenge nyonso.
7 Boye bino, botelema ngwi mpe bolemba te, pamba te misala na bino
ezali na lifuti. »
8 Sima na Asa koyoka maloba oyo mpe lisakoli ya Azaria, mwana mobali
ya mosakoli Odedi, azwaki mpiko, alongolaki banzambe ya bikeko kati na
bituka ya Yuda, ya Benjame mpe kati na bingumba oyo abotolaki kati na
etuka ya bangomba ya Efrayimi ; azongisaki etumbelo ya Yawe oyo ezalaki
liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe.
9 Asangisaki bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, elongo na bato
oyo bawutaki na mabota ya Efrayimi, ya Manase mpe ya Simeoni, oyo
bakomaki kovanda kati na bango, pamba te bana ebele ya Isalaele
basanganaki na mokonzi Asa tango bamonaki ete Yawe, Nzambe na ye,
azali elongo na ye.
10 Basanganaki na Yelusalemi na sanza ya misato ya mobu ya zomi na
mitano ya bokonzi ya Asa.
11 Na mokolo wana, kati na bomengo ya bitumba oyo bazongaki na
yango, babonzelaki Yawe bangombe nkama sambo mpe bameme nkoto
sambo.
12 Basalaki boyokani na kolapa ndayi ete bakokangama na Yawe,
Nzambe ya batata na bango, na mitema mpe na molimo na bango
mobimba ;
13 bongo moto nyonso oyo akokangama te na Yawe, Nzambe ya Isalaele,
azala mwana to mokolo, tata to mama, basengeli koboma ye.
14 Balapaki ndayi epai na Yawe, na mongongo makasi, na kobeta maboko
mpe milolo, mpe na lokito ya kelelo mpe ya maseke.
15 Bato nyonso ya Yuda basepelaki na ndayi yango, pamba te balapaki
yango na mitema na bango mobimba ; bazwaki mokano ya kokangama
na Yawe Nzambe na esengo, mpe Ye amimonisaki epai na bango. Boye,
Yawe apesaki bango bopemi na bangambo nyonso.
(1Ba 15.13-15)
16 Mokonzi Asa alongolaki ezala Maaka, mama na ye, na lokumu ya
mama ya mokonzi, pamba te Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko
ya soni. Asa abukaki ekeko yango ya soni kino kokomisa yango putulu,
mpe atumbaki yango kati na lubwaku ya Sedron.
17 Kasi abebisaki te kati na Isalaele bisambelo ya likolo ya bangomba.
Nzokande, Asa abatelaki motema na ye sembo, na mikolo nyonso ya bomoi
na ye ;

18 azongisaki kati na Tempelo ya Nzambe biloko oyo tata na ye mpe ye
moko babulisaki : palata, wolo mpe biloko mosusu.
19 Bitumba ezalaki lisusu te kino na mobu ya tuku misato na mitano ya
bokonzi ya Asa.

16

Suka ya bokonzi ya Asa
(1Ba 15.17-22)

1 Na mobu ya tuku misato na motoba ya bokonzi ya Asa, Baesha,
mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda ; alendisaki bamir ya engumba
Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi
ya Yuda.
2 Asa azwaki na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako
na ye moko palata mpe wolo, mpe atindaki yango epai ya Beni-Adadi,
mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda na Damasi. Atindelaki ye mpe
maloba oyo :
3 « Tika ete tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na
tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo palata mpe wolo. Kende
kokata boyokani na yo elongo na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo ete
abundisa ngai lisusu te. »
4 Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi
ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Babotolaki Iyoni, Dani,
Abele-Mayimi mpe bibombelo nyonso ya bingumba ya Nefitali.
5 Tango kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba Rama
mpe akataki misala na yango.
6 Bongo mokonzi Asa asangisaki bato nyonso ya Yuda, mpe bamemaki
wuta na Rama mabanga mpe mabaya oyo Baesha azalaki kosalela.
Atongaki na yango Geba mpe engumba Mitsipa.

Asa abwaki Anani na boloko

7 Na tango wana, Anani, momoni makambo, akendeki epai ya Asa,
mokonzi ya Yuda, mpe alobaki na ye :
— Lokola otie elikya na yo na mokonzi ya Siri na esika ya kotia elikya
na yo na Yawe, Nzambe na yo, ozali lisusu na bokonzi te likolo ya
mampinga ya mokonzi ya Siri.
8 Boni, bato ya Etiopi mpe ya Libi bazalaki te mampinga minene
ya basoda elongo na bashar mpe basoda ebele oyo babundaka likolo ya
bampunda ? Kasi lokola ozalaki kotia elikya na yo kati na Ye, Yawe akabaki
bango solo na maboko na yo.
9 Pamba te Yawe atalaka mokili mobimba mpo na kosunga bato oyo
mitema na bango emipesa mobimba epai na Ye. Nzokande, na likambo
oyo, osali lokola moto oyo azangi mayele. Mpo na yango, kobanda lelo,
okozalaka na bitumba tango nyonso.
10 Mokonzi Asa asilikelaki makasi momoni makambo mpe abwakaki ye
na boloko. Kaka na tango yango, Asa anyokolaki ndambo ya bato.

(1Ba 15.23-24)

11 Makambo mpe misala mosusu ya Asa, kobanda na ebandeli kino
na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya
Isalaele.
12 Na mobu ya tuku misato na libwa ya bokonzi na ye, Asa abelaki
makasi makolo ; mpe, ezala na tango oyo azali kobela makasi, alukaki
Yawe te, kasi akendeki epai ya minganga.

13 Na mobu ya tuku minei na moko ya bokonzi na ye, Asa akendeki
kokutana na bakoko na ye.
14 Bakundaki ye kati na kunda oyo asalisaki kati na engumba ya Davidi.
Balalisaki ye na mbeto moko etonda na malasi, na biloko ya mike-mike ya
solo kitoko mpe na kisi oyo basalelaka mpo na kokawusa nzoto ya mowei ;
mpe batumbaki biloko yango ebele mpo na lokumu na ye.

17

Jozafati, mokonzi ya Yuda

1 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akitanaki na tata na ye na bokonzi mpe
alendisaki makasi na ye mpo na kobundisa Isalaele.
2 Atiaki mampinga na ye kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga
makasi ; mpe atiaki masanga ya basoda kati na mokili ya Yuda mpe kati
na bingumba ya Efrayimi oyo Asa, tata na ye, abotolaki.
3 Yawe azalaki elongo na Jozafati mpo ete, na eteni ya liboso ya bomoi na
ye, alandaki ndakisa ya Davidi, tata na ye, mpe amipesaki te na banzambe
Bala.
4 Kasi alukaki Nzambe ya tata na ye mpe atosaki mibeko na Ye : alandaki
te makambo oyo ezalaki kosalema kati na Isalaele.
5 Yawe alendisaki bokonzi oyo ezalaki na maboko ya Jozafati, mpe Yuda
mobimba ezalaki komemela ye bakado. Akomaki na bozwi ebele mpe
atondaki na lokumu.
6 Motema na ye esepelaki makasi kotambola na banzela ya Yawe kino
kolongola kati na Yuda bisambelo ya likolo ya bangomba mpe makonzi ya
Ashera.
7 Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, atindaki bakalaka na ye koteya
bavandi ya bingumba ya Yuda. Ezalaki Beni-Ayili, Abidiasi, Zakari,
Netaneeli mpe Mishe.
8 Atindaki elongo na bango Balevi oyo libwa : Shemaya, Netania, Ze-
badia, Asaeli, Shemiramoti, Jonatan, Adoniya, Tobiya mpe Tobi-Adoniya ;
elongo na Banganga-Nzambe Elishama mpe Yorami.
9 Bateyaki kati na Yuda. Wana bazalaki na buku ya Mobeko ya Yawe
elongo na bango, batambolaki kati na bingumba nyonso ya Yuda mpo na
koteya bato.
10 Somo ya Yawe ekangaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya
Yuda, mpe ekokaki lisusu te kobundisa Jozafati.
11 Bato ya Filisitia bamemelaki Jozafati bakado mpe palata lokola mpako
mpo na mokonzi ; mpe bato ya Arabi bamemelaki ye bameme ya mibali
nkoto sambo na nkama sambo mpe bantaba ya mibali nkoto sambo na
nkama sambo.
12 Wana nguya ya bokonzi ya Jozafati ekobaki kaka koya makasi,
atongaki kati na Yuda bandako makasi mpe bingumba ya kobomba biloko.
13 Kati na bingumba ya Yuda, azalaki na biloko ebele ya kolia ; mpe kati
na Yelusalemi, atiaki basoda ya mpiko.
14 Tala motango na bango kolanda mabota na bango :
Kati na libota ya Yuda,
bakonzi ya bankoto : Adina, mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto
nkama misato ;
15 sima na ye, Yoanani : mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama
mibale na tuku mwambe ;

16 sima na ye, Amasia, mwana mobali ya Zikiri, oyo amikabaki ye
moko epai na Yawe : mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama
mibale.
17 Kati na libota ya Benjame :
Eliyada, elombe ya bitumba, azalaki mokonzi ya basoda ya mpiko
nkoto nkama mibale oyo bazalaki na matolotolo mpe na banguba ;
18 Yozabadi, mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama moko na tuku
mwambe.
19 Bato oyo nyonso bazalaki kosala epai ya mokonzi lokola bakonzi ya
basoda ya mpiko, bakisa ba-oyo mokonzi atiaki kati na bingumba batonga
makasi ya Yuda mobimba.

18

Jozafati asali boyokani elongo na Akabi
(1Ba 22.1-28)

1 Mokonzi Jozafati akomaki na lokumu mingi mpe na bozwi ebele,
asalaki boyokani elongo na Akabi na nzela ya libala.
2 Sima na ndambo ya mibu, akendeki kotala Akabi kati na Samari. Akabi
abomaki bameme mpe bangombe ebele mpo na koyamba ye mpe bato oyo
bazalaki elongo na ye. Atindikaki ye na kokende na Ramoti ya Galadi.
3 Akabi, mokonzi ya Isalaele, atunaki epai ya Jozafati, mokonzi ya Yuda :
— Okoki solo kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa
Ramoti ya Galadi ?
Jozafati azongisaki :
— Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo, tozali se moko ;
tokokende elongo na yo na bitumba.
4 Kasi Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele :
— Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe.
5 Boye, mokonzi ya Isalaele asangisaki basakoli nkama minei mpe
atunaki bango :
— Boni, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te ?
Bazongiselaki ye :
— Kende, pamba te Nzambe akokaba yango na maboko ya mokonzi.
6 Kasi Jozafati atunaki lisusu :
— Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo, na nzela na ye, tokoki
kotuna toli ya Yawe ?
7 Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati :
— Ezali lisusu na moto moko oyo, na nzela na ye, tokoki kotuna toli
ya Yawe ; kasi ngai nalingaka ye te mpo ete atikala nanu kosakola te
makambo ya malamu mpo na bomoi na ngai ; asakolaka kaka makambo
ya mabe. Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila.
Jozafati alobaki :
— Tika ete mokonzi aloba bongo te !
8 Bongo mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya
lokumu mpe alobaki na ye :
— Memela ngai na lombangu Mishe, mwana mobali ya Yimila.
9 Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba
na bango ya bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na
etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki
kosakola liboso na bango.
10 Nzokande, moko kati na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana,
asalisaki maseke ya ebende mpe alobaki :

— Tala liloba oyo Yawe alobi : « Na maseke oyo, okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. »

11 Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko : « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi ! Okolonga, pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. »

12 Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye :

— Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo na kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba na yo ekokana na maloba na bango : sakola elonga mpo na mokonzi.

13 Kasi Mishe azongisaki :

— Na Kombo na Yawe, makambo oyo Nzambe na ngai akoloba na ngai, yango nde nakoloba.

14 Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na ye :

— Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te ?

Azongisaki :

— Bokende ! Bokolonga ! Bakokabama na maboko na bino !

15 Kasi mokonzi alobaki na ye :

— Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe ?

16 Mishe azongisaki :

— Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani na likolo ya bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli. Mpe Yawe alobi : « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te ; tika ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia ! »

17 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati :

— Nayebisaki yo te ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na ngai, alobaka kaka mpo na mabe !

18 Mishe alobaki :

— Solo, boyoka nde makambo oyo Yawe alobi ! Ngai, namoni Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.

19 Yawe atuni : « Nani akokosa Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete akende kobundisa Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna ? »

Bazongisaki, moko na moko na ndenge na ye.

20 Mpe na suka na nyonso, molimo moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe elobaki : « Ngai oyo ! Nakokosa ye. »

Yawe atunaki molimo yango : « Okosala yango ndenge nini ? »

21 Molimo yango ezongisaki : « Nakokende mpe nakobongwana molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na ye nyonso. »

Yawe alobaki : « Solo, okolonga kokosa ye ! Kende mpe sala bongo. »

22 Mpe sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na yo oyo ; Yawe azwi penza mokano ya koboma yo.

23 Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki :

— Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya koloba na yo ?

24 Mishe azongisaki :

— Okososola yango kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre moko na moko mpo na koluka kobombama.

25 Mbala moko, mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo :

— Bokanga Mishe mpe bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi.

26 Boloba na bango : « Tala makambo oyo mokonzi alobi : ‹ Bobwaka
moto oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe mayi
kino tango nakozonga na kimia. › »
27 Mishe alobaki :
— Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na nzela na
ngai te !
Abakisaki :
— Bino bato nyonso, bosimba makambo oyo nalobi !

Babomi mokonzi Akabi na bitumba
(1Ba 22.29-36)

28 Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, bakendeki
kobundisa Ramoti ya Galadi.
29 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati :
— Nakomibongola wana nakokende na bitumba ; kasi yo, lata bilamba
na yo ya bokonzi.
Boye, mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe akendeki na bitumba.
30 Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki mitindo epai ya bakonzi na ye ya
basoda oyo batambolisaka bashar :
— Bobundisa moto moko te, azala moke to monene ; kasi bobundisa
kaka mokonzi ya Isalaele.
31 Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki
Jozafati, bamilobelaki : « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. » Bazingelaki ye
mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki makasi, mpe Yawe asungaki
ye. Nzambe atindikaki basoda oyo batambolisaka bashar mosika na ye.
32 Tango bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar basosolaki ete
ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye.
33 Kasi moto moko abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi na
yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele mpe ezwaki ye.
Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar :
— Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo bitumba ezali koleka,
pamba te nazoki.
34 Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi ya Isalaele
atikalaki ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri, kino na
pokwa. Mpe kaka na pokwa yango, akufaki.

19

1 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, azongaki mobimba na ndako na ye
na Yelusalemi,
2 mosakoli Jewu, mwana mobali ya Anani, akendeki kokutana na ye.
Alobaki na mokonzi Jozafati : « Mpo na nini kosunga moto mabe mpe
kolinga bato oyo bayinaka Yawe ? Mpo ete osali bongo, kanda makasi ya
Yawe ezali likolo na yo.
3 Kasi atako bongo, makambo malamu emonani kati na yo, pamba te
olongolaki makonzi ya nzambe Ashera mpe obongisaki motema na yo mpo
na koluka Nzambe. »

Jozafati abongisi mosala ya basambisi

4 Jozafati avandaki na Yelusalemi mpe atambolaki lisusu kati na bato
longwa na Beri-Sheba kino na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe
azongisaki bana ya Isalaele epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na bango.
5 Atiaki basambisi kati na mokili, kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo
batonga makasi.

6 Alobaki na bango : « Bozala na bokebi na mosala oyo bokosala, pamba
te bokosambisa te mpo na bato, kasi mpo na Yawe oyo azali elongo na bino
na bisika nyonso oyo bokokata makambo.
7 Sik'oyo, tika botosi ya Yawe ezala kati na bino. Bokata makambo na
bosolo ; pamba te epai na Yawe, Nzambe na biso, makambo oyo ezalaka
te : kozanga bosembo, kopona bilongi mpe kanyaka. »
8 Kati na Yelusalemi, Jozafati aponaki Balevi, Banganga-Nzambe mpe
bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosambisa kolanda Mibeko ya
Yawe mpe kokata makambo ya bavandi ya Yelusalemi.
9 Apesaki bango mitindo oyo : « Bosengeli kosala na boyengebene, na
motema mobimba mpe na botosi epai na Yawe.
10 Tango nyonso likambo ekowuta epai na bandeko na bino oyo
bavandaka na engumba mpe ekokoma liboso na bino, ezala ya koboma to
ya kobuka mibeko, mitindo, bikateli to malako, bosengeli kokebisa bango
ete basala masumu te liboso ya Yawe ; soki te, kanda na Ye ekokweyela
bino mpe bandeko na bino. Bosala bongo mpe bokozala na pamela te.
11 Amaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akozala mokambi na bino
mpo na makambo nyonso oyo etali Yawe ; mpe Zebadia, mwana mobali
ya Isimaeli, mokonzi ya libota ya Yuda, akozala mokambi na bino mpo
na makambo nyonso oyo etali mokonzi. Balevi bakozala lokola bakalaka
liboso na bino. Bozala na mpiko mpe bosala mosala ! Mpe tika ete Yawe
azala elongo na bato oyo bakosala malamu ! »

20

Jozafati alongi Moabi mpe Amoni

1 Sima na yango, bato ya Moabi mpe ya Amoni elongo na ndambo ya
bato ya Maoni bayaki kobundisa Jozafati.
2 Bongo sango ekomaki na matoyi ya Jozafati na maloba oyo :
« Mampinga minene ezali koya kobundisa yo longwa na Siri mpe na
ngambo mosusu ya ebale monene ; esili kokoma na Atsatsoni-Tamari oyo
babengaka Eyini-Gedi. »
3 Jozafati abangaki makasi ; azwaki mokano ya kotuna toli ya Yawe mpe
akataki ete mokili mobimba ya Yuda ekila bilei.
4 Bato ya Yuda oyo bawutaki na bingumba nyonso ya Yuda basanganaki
mpo na koluka Yawe.
5 Jozafati atelemaki kati na lisanga ya Yuda mpe ya Yelusalemi, kati na
Tempelo ya Yawe, liboso ya lopango ya sika.
6 Asambelaki :

« Oh Yawe, Nzambe ya bakoko na biso ! Ezali Yo te Nzambe oyo azali
kati na likolo ? Ezali Yo te oyo okonzaka bikolo nyonso ya mokili ?
Nguya mpe makasi ezali kati na loboko na Yo, mpe moko te akoki
kotelemela Yo !
7 Oh Nzambe na biso, ezali Yo te oyo obenganaki bavandi ya mokili
oyo liboso ya Isalaele, bato na Yo, mpo na kopesa yango mpo na libela epai
ya bakitani ya Abrayami, molingami na Yo ?
8 Bavandaki mpe na mokili yango, batongaki awa Esika ya bule mpo
na Yo, mpo na Kombo na Yo, na koloba :
9 ‹ Soki mabe moko ekomeli biso : bitumba, etumbu, bokono to nzala
makasi, tokoya kotelema liboso ya Tempelo oyo mpe liboso na Yo, pamba
te Kombo na Yo ezali kati na Tempelo oyo ; mpe kati na pasi na biso,
tokoganga epai na Yo ; bongo Yo, okoyoka, okoyanola mpe okobikisa
biso ! ›

10 Sik’oyo, tala bato ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi ya etuka
ya bangomba Seiri, ba-oyo na tina na bango, tango bana ya Isalaele
babimaki na Ejipito, opekisaki bana ya Isalaele kobotola mokili na
bango ; mpe mpo na yango, balekaki pembeni-pembeni ya mokili na
bango mpe babomaki bango te !
11 Tala lolenge nini bazali kofuta biso : bayei kobundisa mpe
kobengana biso na mabele oyo opesaki biso lokola libula !
12 Oh Nzambe na biso, okosambisa bango te ? Pamba te tozali na
makasi te ya kotelemela mampinga minene oyo ezali koya kobundisa biso,
mpe toyebi te tosala nini ! Miso na biso ezali kotalela kaka Yo. »
13 Bato nyonso ya Yuda elongo na mabota nyonso, basi mpe bana na
bango, batelemaki liboso ya Yawe.
14 Bongo Molimo na Yawe akitelaki, kati na lisanga, Yaazieli, mwana
mobali ya Zakari, mwana ya mobali ya Benaya, mwana mobali ya Yeyeli
mpe mwana mobali ya Matania, Molevi mpe moko kati na bakitani ya
Azafi.
15 Yaazieli alobaki : « Bino bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi,
mpe yo mokonzi Jozafati, boyoka ! Tala makambo oyo Yawe azali koloba
na bino : ‹ Bobanga te mpe bolenga te liboso ya mampinga minene oyo,
pamba te bitumba ezali ya bino te kasi ezali ya Nzambe.
16 Lobi, bokende kobundisa bango. Bakomata ngomba Atsize, mpe bino
bokokutana na bango na suka ya lubwaku, liboso ya esobe ya Yerueli.
17 Bokobunda bitumba ata moke te : bomibongisa kaka na bisika na
bino, botelema mpe botala elonga oyo Yawe akopesa bino. Bino bato
ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bobanga te mpe bolenga te ! Lobi, bokende
kokutana na bango ; mpe Yawe akozala elongo na bino ! › »
18 Jozafati agumbamaki elongi kino na mabele, mpe bato nyonso ya Yuda
mpe ya Yelusalemi bafukamaki mpo na kogumbamela Yawe.
19 Balevi kati na bato ya Keati mpe ya Kore batelemaki mpo na kokumisa
Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mongongo makasi.
20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bakendeki na esobe ya Tekoa.
Na tango ya kokende, Jozafati atelemaki mpe alobaki : « Bino, bato ya
Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka ngai ! Botia elikya na Yawe,
Nzambe na bino, mpe bokolendisama ! Bondimela basakoli na Ye, mpe
bokolonga ! »
21 Sima na ye kosolola na bato, Jozafati aponaki bayembi, atiaki bango
liboso ya mampinga ya basoda, mpo na kokumisa Yawe mpe kotombola
nkembo ya bosantu na Ye. Mpe batambolaki liboso ya mampinga ya
basoda na koyemba :
« Bosanzola Yawe,
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! »
22 Tango kaka babandaki koyemba mpe kokumisa, Yawe atiaki mobulu
kati na bato ya Amoni, ya Moabi mpe ya bangomba Seiri oyo bakotaki na
Yuda, mpe babomanaki bango na bango.
23 Bato ya Amoni mpe ya Moabi batelemaki mpo na kobundisa, koboma
mpe kobebisa bavandi ya bangomba Seiri. Tango basilisaki koboma
bavandi ya Seiri, bakomaki kobomana bango na bango.
24 Tango bato ya Yuda bayaki na esika ya kotalela esobe na mosika,
batalaki na ngambo ya mampinga minene ya banguna mpe bamonaki
kaka bibembe elali na mabele : moko te abikaki.
25 Jozafati elongo na bato na ye bakendeki kozwa bomengo ya bitumba ;
mpe bamonaki bibembe ebele, biloko ebele, bilamba ebele mpe biloko

ebele ya talo. Balokotaki biloko ebele oyo bakokaki ata komema te. Basalaki mikolo misato mpo na kozwa yango, pamba te bomengo ya bitumba ezalaki ebele penza.
26 Na mokolo ya minei, basanganaki na lubwaku ya Beraka epai wapi bapambolaki Yawe. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango lubwaku ya Beraka*.
27 Na bokambami ya Jozafati, bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bazongaki na esengo na Yelusalemi, pamba te Yawe atondisaki bango na esengo wana akangolaki bango na maboko ya banguna na bango.
28 Bakotaki na Yelusalemi na lokito ya makembe, ya mandanda mpe ya bakelelo, mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe.
29 Somo ya Nzambe ekangaki bikolo nyonso ya mokili tango bayokaki sango ete Yawe abundisi banguna ya Isalaele.
30 Bokonzi ya Jozafati ezwaki kimia, pamba te Nzambe na ye apesaki ye bopemi na bangambo nyonso.

Suka ya bokonzi ya Jozafati (1Ba 22.41-51)

31 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akonzaki Yuda ; azalaki na mibu tuku misato na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Yuda, mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana mwasi ya Shili.
32 Jozafati alandaki nzela oyo Asa, tata na ye, atambolaki na yango ; apengwaki na yango ata moke te mpe asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe.
33 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba ; mpe bato babongisaki nanu te mitema na bango mpo na kokangama na Nzambe ya bakoko na bango.
34 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya Jewu, mwana mobali ya Anani ; mpe masolo yango ezali kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
35 Sima na yango, Jozafati, mokonzi ya Yuda, asalaki boyokani elongo na Akazia, mokonzi ya Isalaele, oyo etamboli na ye ezalaki mabe na miso ya Nzambe.
36 Basanganaki bango mibale mpo na kotonga bamasuwa oyo esengelaki kokende na Tarsisi. Sima na kotonga bamasuwa na Etsioni-Geberi,
37 Eliezeri, mwana mobali ya Dodavawu, moto ya Maresha, asakolaki mpo na kotelemela Jozafati ; alobaki : « Lokola osali boyokani elongo na Akazia, Yawe akobebisa misala na yo. »
Mpe bamasuwa ebebaki mpe ekokaki lisusu te kokende na Tarsisi.

21

1 Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
2 Tala bandeko mibali ya Yorami : Azaria, Yeyeli, Zakari, Azaria, Mikaeli mpe Shefatia. Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Jozafati, mokonzi ya Isalaele.
3 Tata na bango apesaki bango bakado ebele ya palata, ya wolo, ya biloko ya talo ; apesaki bango lisusu bingumba batonga makasi kati na Yuda, kasi

* **20:26** Beraka elingi koloba : mapamboli.

apesaki bokonzi epai ya Yorami mpo ete azalaki mwana na ye ya liboso ya mobali.

Yorami, mokonzi ya Yuda

4 Tango Yorami azwaki bokonzi ya tata na ye mpe alendaki na bokonzi yango, abomaki na mopanga bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na ndambo ya bakambi ya Isalaele.
(2Ba 8.16-24)
5 Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi.
6 Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki mwana mwasi ya Akabi.
7 Nzokande, Yawe alingaki te kobebisa libota ya Davidi, mpo na boyokani oyo Ye moko Yawe asalaki elongo na Davidi, mpe mpo ete alakaki kopesa mpo na libela bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye.
8 Na tango oyo Yorami azalaki na bokonzi, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi.
9 Yorami akendeki kuna elongo na bakonzi na ye ya basoda mpe bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar.
10 Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe etombokelaki Yorami, pamba te Yorami asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye.

11 Yorami atongaki kutu bisambelo ya likolo ya bangomba ya Yuda ; atindikaki bato ya Yelusalemi na kosambela bikeko mpe apengwisaki Yuda.
12 Yorami azwaki mokanda kowuta na mosakoli Eliya ; ezalaki koloba :
« Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya mokonzi na yo Davidi, alobi :
‹ Lokola olandi te ndakisa ya Jozafati, tata na yo, mpe ya Asa, mokonzi ya Yuda,
13 kasi olandi banzela ya bakonzi ya Isalaele, mpe otindiki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi na kosambela banzambe ya bikeko ndenge libota ya Akabi esalaki ; lokola obomaki lisusu bandeko na yo ya mibali, bato ya ndako ya tata na yo, bato oyo bazalaki malamu koleka yo,
14 Yawe alingi sik’oyo koboma, na nzela ya etumbu ya somo, bato na yo, bana na yo ya mibali, basi na yo mpe biloko na yo nyonso.
15 Yo moko mpe okobela bokono ya makasi, bokono ya libumu oyo pasi na yango ekomata se komata mikolo nyonso kino kobimisa yo misopo na libanda. › »
16 Yawe asalaki ete bato ya Filisitia mpe bato ya Arabi oyo bazalaki kovanda pembeni ya bato ya Kushi babundisa Yorami.
17 Babundisaki Yuda, bakotaki kati na yango na makasi mpe bamemaki biloko nyonso oyo bamonaki kati na ndako ya mokonzi elongo na bana na ye ya mibali mpe basi na ye ; mwana mobali moko kaka atikalaki : Yoakazi*, mwana na ye ya suka.
18 Sima na makambo oyo nyonso, Yawe atindelaki ye bokono ya libumu oyo esilaka te.
19 Pasi na yango ezalaki mikolo nyonso komata se komata ; mpe na suka ya mobu ya mibale, misopo ya Yorami ebimaki na libanda mpo na bokono

* **21:17** Yoakazi to Akazia elingi koloba : Yawe asimbi.

mpe akufaki kati na pasi makasi. Bato na ye batumbaki te biloko ya solo kitoko mpo na kopesa ye lokumu ndenge basalaki mpo na batata na ye.

20 Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. Akendeki
kaka ndenge wana, moto ata moko te ayokaki mawa. Bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te.

22

Akazia, mokonzi ya Yuda
(2Ba 8.25-29; 9.27-29)

1 Bato ya Yelusalemi bakomisaki Akazia, mwana mobali ya suka ya
Yorami, mokonzi mpo na kokitana na ye, pamba te bato ya mobulu
oyo bakotaki na molako elongo na bato ya Arabi babomaki bana mibali
nyonso. Ezali boye nde Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya
Yuda, akomaki mokonzi.

2 Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri.

3 Ye mpe alandaki banzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango,
pamba te mama na ye, na nzela ya batoli na ye, azalaki kotindika ye na
kosala mabe.

4 Akazia asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi
esalaki ; pamba te, sima na kufa ya tata na ye, bato ya libota ya Akabi
bakomaki bapesi toli na ye mpo na libebi na ye.

5 Alandaki mpe batoli na bango tango akendeki na bitumba elongo na
Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo na kobundisa
Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Kasi bato ya Arami
bazokisaki Yorami.

6 Bongo, Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo
bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi
ya Siri. Azaria, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na
Jizireyeli kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki ye.

(2Ba 9.21-29)

7 Nzambe asalaki ete kobebisama ya Akazia esalema tango akendeki
kotala Yorami. Tango kaka Akazia akomaki, abimaki nzela moko na
Yorami mpo na kokende epai ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi, oyo
Yawe apakolaki mafuta mpo na kobebisa ndako ya Akabi.

8 Tango Jewu azalaki kokokisa etumbu kati na libota ya Akabi, akutaki
bakambi ya Yuda mpe bana mibali ya bandeko mibali ya Akazia, oyo
bazalaki kosalela tata leki na bango Akazia, mpe abomaki bango.

9 Bongo, akendeki koluka Akazia, mpe bato na ye bakangaki Akazia
kati na Samari epai wapi abombamaki. Bamemaki ye epai ya Jewu mpe
babomaki ye. Bakundaki ye, pamba te bamilobelaki : « Azalaki mwana
mobali ya Jozafati oyo azalaki koluka Yawe na motema na ye mobimba. »
Ezalaki lisusu na moto ya nguya ata moko te kati na libota ya Akazia mpo
na kobatela bokonzi.

Atali mpe Joasi
(2Ba 11.1-20)

10 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali
akufi, abomisaki libota mobimba ya bokonzi ya ndako ya Yuda.

11 Kasi Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi Yorami, azwaki Joasi,
mwana mobali ya Akazia, alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya

mokonzi, oyo basengeli koboma, mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto. Lokola Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe mwasi ya Nganga-Nzambe Yeoyada, azalaki ndeko mwasi ya Akazia, abombaki Joasi mosika ya miso ya Atali ; mpe Atali abomaki Joasi te.

12 Joasi abombamaki elongo na bango mibu motoba kati na Tempelo ya Nzambe, wana Atali azalaki kokonza mokili.

23

Joasi akomi mokonzi

1 Na mobu ya sambo, Nganga-Nzambe Yeoyada alongolaki kobanga mpe azwaki mokano ya kosala boyokani elongo na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko : Azaria, mwana mobali ya Yeroami ; Isimaeli, mwana mobali ya Yoanani ; Azaria, mwana mobali ya Obedi ; Maaseya, mwana mobali ya Adaya ; mpe Elishafati, mwana mobali ya Zikiri.

2 Batambolaki kati na Yuda mpe basangisaki Balevi elongo na bakonzi ya mabota ya Isalaele, oyo bawutaki na bingumba nyonso. Tango bayaki na Yelusalemi,

3 lisanga mobimba esalaki boyokani elongo na mokonzi kati na Tempelo ya Nzambe. Yeoyada alobaki na bango : « Mwana mobali ya mokonzi asengeli kokonza lokola mokonzi, kolanda elaka oyo Yawe apesaki na tina na bakitani ya Davidi.

4 Sik'oyo, tala ndenge bokosala : ‹ kati na bandambo misato ya lisanga na bino Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bakosala na mokolo ya Saba, ndambo ya liboso bakokengela bikuke,

5 ndambo ya mibale bakokengela ndako ya mokonzi, mpe ndambo ya misato bakokengela ekuke ya Yesodi. Bato nyonso bakozala kati na mapango ya Tempelo ya Yawe.

6 Moko te asengeli kokota kati na Tempelo ya Yawe longola kaka Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bakozala na mosala, pamba te bazali bule. Bato nyonso oyo batikali basengeli kotosa mobeko ya Yawe.

7 Balevi bakozingela mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko. Moto mosusu oyo akomeka kokota na Tempelo ya Yawe, basengeli koboma ye. Bozala pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. › »

8 Balevi mpe bato nyonso ya Yuda basalaki ndenge kaka Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango ya Saba, pamba te Nganga-Nzambe Yeoyada apemisaki ndambo moko te.

9 Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga, banguba minene mpe banguba mike ya mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe.

10 Atiaki bato nyonso zingazinga ya mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo.

11 Babimisaki mwana mobali ya mokonzi, balatisaki ye motole, bapesaki ye mokanda ya boyokani mpe bakomisaki ye mokonzi. Yeoyada mpe bana na ye ya mibali bapakolaki ye mafuta ya bokonzi mpe bagangaki : « Tika ete mokonzi awumela na bomoi ! »

12 Tango Atali ayokaki makelele ya bato oyo bazalaki kopota mbangu
mpe kobetela mokonzi maboko, akendeki epai ya bato, na Tempelo ya
Yawe,
13 atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo na ye ya kolobela,
pembeni ya ekotelo ya Tempelo. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka
bakelelo bazalaki pembeni ya mokonzi. Bato nyonso ya mokili bazalaki
kosepela wana bazalaki kobeta bakelelo ; mpe bayembi elongo na bibetelo
na bango ya mindule bazalaki kokamba nzembo mpo na kokumisa Nkolo.
Atali apasolaki bilamba na ye mpe agangaki :
— Basaleli ngai likita ! Basaleli ngai likita !
14 Nganga-Nzambe Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo
bakambaka basoda nkama moko mpe alobaki na bango :
— Bobimisa ye na molongo ! Mpe boboma na mopanga moto nyonso
oyo akolanda ye !
Pamba te Nganga-Nzambe alobaki : « Boboma ye te kati na Tempelo ya
Yawe ! »
15 Boye, wana Atali azwaki nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na
kokende na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna.
16 Yeoyada asalaki boyokani kati na ye, bato nyonso mpe mokonzi, mpo
ete bazala bato ya Yawe.
17 Bato nyonso bakendeki na ndako ya nzambe Bala, babukaki yango
elongo na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe
ya Bala, liboso ya bitumbelo.
18 Yeoyada apesaki mosala ya kokengela Tempelo ya Yawe epai ya
Banganga-Nzambe Balevi oyo Davidi apesaki mosala ya Tempelo ya Yawe,
mpo na kotumba mbeka epai na Yawe, ndenge ekomama kati na mibeko
ya Moyize, na esengo mpe na koyemba banzembo, ndenge Davidi atindaki.
19 Atiaki lisusu bakengeli na bikuke ya Tempelo ya Yawe mpo na
kopekisa moto nyonso ya mbindo kokota kuna.
20 Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama
moko, bato ya lokumu, bakambi ya bato mpe bato nyonso ya mokili ;
amemaki mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi,
na nzela ya ekuke ya likolo. Mpe kuna, bavandisaki ye na kiti ya bokonzi.
21 Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia,
pamba te babomaki Atali na mopanga.

24

Joasi abongisi Tempelo ya Yawe
(2Ba 12.1-17)

1 Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mibu tuku minei na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki
« Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba.
2 Joasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe na mikolo nyonso
ya bomoi ya Nganga-Nzambe Yeoyada.
3 Yeoyada aponaki mpo na Joasi basi mibale oyo babotelaki ye bana
mibali mpe bana basi.
4 Sima na yango, Joasi azwaki mokano ya kobongisa Tempelo ya Yawe.
5 Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, alobaki na bango :
— Botambola kati na bingumba ya Yuda, bokongola mbongo, mobu na
mobu, kati na Isalaele mobimba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe,
Nzambe na bino. Bosala yango sik'oyo.
Kasi Balevi basalaki yango na lombangu te.

6 Mokonzi abengisaki Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe
alobaki na ye : « Mpo na nini olobaki te na Balevi ete bakongola, wuta na
Yuda mpe na Yelusalemi, mpako oyo Moyize, mosali na Yawe, akatelaki
lisanga ya Isalaele mpo na Ndako ya kapo ya Litatoli ? »
7 Nzokande, bana mibali ya Atali, mwasi mabe, batobolaki madusu mpo
na kokota kati na Tempelo ya Yawe mpe basalelaki ata bisalelo na yango
nyonso ya bule mpo na losambo ya banzambe Bala.
8 Mokonzi apesaki mitindo ete basala sanduku, batia yango na libanda
ya ekuke ya Tempelo ya Yawe
9 mpe batatola kati na Yuda mpe kati na Yelusalemi ete basengeli
komemela Yawe mpako oyo Moyize, mosali na Nzambe, akatelaki Isalaele
kati na esobe.
10 Bakalaka nyonso mpe bato nyonso basepelaki na yango : bamemaki
mbongo na bango mpe batiaki yango kati na sanduku kino etondaki.
11 Tango nyonso Balevi bazalaki komema sanduku epai ya bakalaka ya
mokonzi mpe bazalaki komona ete ezalaki na mbongo ebele, mokomi
mikanda ya mokonzi mpe mobombi biloko ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe bazalaki koya kolongola mbongo oyo ezalaki kati na sanduku
mpe kozongisa sanduku na esika na yango. Bazalaki kosala bongo mikolo
nyonso mpe bazalaki kokongola mbongo ebele.
12 Mokonzi mpe Yeoyada bazalaki kopesa yango na bato oyo bazalaki
kosala misala ya kobongisa Tempelo ya Yawe. Bafutaki babuki mabanga,
basharipantie mpe bato oyo basalaka misala ya bibende mpe ya bronze
na moto, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe.
13 Bato oyo bazalaki kosala misala basalaki yango noki, mpe misala
ezalaki kotambola malamu na bokambami na bango. Babongisaki
Tempelo ya Nzambe ndenge ezalaka.
14 Tango basilisaki, bazongisaki epai ya mokonzi mpe Yeoyada mbongo
oyo etikalaki. Na mbongo yango, basalaki bisalelo mpo na Tempelo ya
Yawe, mpo na losambo, mpo na bambeka ya kotumba, bakopo, mpe
bisalelo mosusu ya wolo mpe ya palata. Na mikolo nyonso ya bomoi ya
Nganga-Nzambe Yeoyada, bazalaki kobonza bambeka ya kotumba kati na
Tempelo ya Yawe.

15 Yeoyada akomaki mobange makasi, atondaki mikolo mpe akufaki
tango akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama.
16 Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi esika moko na bakonzi mpo
na bolamu oyo asalaki kati na Isalaele, mpo na Nzambe mpe mpo na
Tempelo ya Yawe.

Mabe ya Joasi

17 Sima na kufa ya Yeoyada, bakambi ya Yuda bayaki kopesa mokonzi
lokumu, mpe mokonzi ayokaki bango.
18 Basundolaki Tempelo ya Yawe, Nzambe ya batata na bango, mpe
bakomaki kogumbamela makonzi ya Ashera mpe banzambe ya bikeko.
Mpo na etamboli mabe na bango, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe
Yelusalemi.
19 Atako Yawe atindaki basakoli kati na bango mpo na kozongisa bango
epai na Ye, mpe atako basakoli bapamelaki bango, kasi batikalaki kaka
koyoka te.
20 Molimo ya Nzambe akitelaki Zakari, mwana mobali ya Nganga-
Nzambe Yeoyada, mpe Zakari atelemaki liboso ya bato mpe alobaki :
« Tala makambo oyo Nzambe alobi : ‹ Mpo na nini bozali kotosa mitindo

ya Yawe te ? Bokokende liboso te ! Lokola bosundoli Yawe, Ye mpe asundoli bino. › »
21 Kasi bato basalelaki ye likita ; mpe na etinda ya mokonzi, babomaki ye na mabanga kati na lopango ya Tempelo ya Yawe.
22 Mokonzi Joasi abosanaki bolamu nyonso oyo Yeoyada, tata ya Zakari, asalelaki ye, mpe abomaki Zakari, mwana mobali ya Yeoyada. Tango azalaki kokufa, Zakari alobaki : « Tika ete Yawe amona mpe akata likambo oyo ! »

Etumbu mpe suka ya Joasi
(2Ba 12.18-22)
23 Na suka ya mobu, basoda ya Siri babundisaki Joasi, bakotaki na makasi kati na Yuda mpe Yelusalemi, babomaki bakambi nyonso ya bato mpe batindaki bomengo nyonso ya bitumba epai ya mokonzi na bango, na Damasi.
24 Atako ndambo ya basoda ya Siri kaka nde bayaki, kasi Yawe akabaki na maboko na bango mampinga ya bato ya Yuda, oyo elekaki monene, pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango. Boye, basoda ya Siri bakokisaki etumbu oyo ekweyelaki Joasi.
25 Tango bato ya Siri bazongaki, batikaki Joasi na bapota minene. Bakalaka na ye basalelaki ye likita na ndenge abomaki mwana mobali ya Nganga-Nzambe Yeoyada mpe babomaki ye na mbeto na ye. Boye, akufaki mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te.
26 Tala bato oyo basalelaki ye likita : Zabadi, mwana mobali ya Shimeati, mwasi ya mboka Amoni ; mpe Yozabadi, mwana mobali ya Shimiriti, mwasi ya Moabi.
27 Bakombo ya bana na ye ya mibali, maloba nyonso oyo basakolaki mpo na ye mpe mikano oyo babongisaki mpo na Tempelo ya Nzambe ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi. Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

25

Amatsia, mokonzi ya Yuda
(2Ba 14.1-6)
1 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi.
2 Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe, kasi na motema na ye mobimba te.
3 Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo babomaki tata na ye, mokonzi.
4 Nzokande, abomaki te bana mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko, kati na buku ya Moyize, Yawe apesaki mitindo oyo : « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata ; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. »
5 Amatsia abengisaki bato ya Yuda mpe atiaki, kolanda mabota na bango, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama mpo na Yuda mobimba mpe Benjame. Atangaki motango ya bato oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata : bazalaki mibali nkoto nkama misato oyo baselingwa mpo na kosala mosala ya soda, kobunda na makonga mpe na nguba.

6 Kati na Isalaele, azwaki lisusu na mosala ya soda, na motuya ya bakilo
nkoto misato na nkama mitano ya palata, basoda ya mpiko nkoto nkama
moko.
7 Kasi moto moko ya Nzambe ayaki epai na ye mpe alobaki :
— Oh mokonzi, tika ete basoda ya Isalaele bakende te elongo na yo na
bitumba, pamba te Yawe azali te elongo na Isalaele mpe elongo na bato
ya Efrayimi.
8 Ata soki okeyi kobunda na mpiko nyonso, Nzambe akokweyisa
yo liboso ya monguna, pamba te azali na makoki ya kosunga mpe ya
kokweyisa.
9 Amatsia atunaki moto na Nzambe :
— Boni, nkoto misato na nkama mitano ya bakilo ya palata oyo
napesaki mampinga ya Isalaele ekosuka ndenge nini ?
Moto na Nzambe azongisaki :
— Yawe akoki kopesa yo koleka oyo wana.
10 Boye, Amatsia azongisaki na bandako na bango, basoda oyo bayaki
epai na ye wuta na Efrayimi. Kasi basoda yango basilikelaki Yuda mpe
bazongaki na bandako na bango na kanda makasi.
(2Ba 14.7-14)
11 Amatsia azwaki mpiko mpe akambaki mampinga na ye kino na
Lubwaku ya mungwa epai wapi abomaki bato ya Seiri nkoto zomi.
12 Bato ya Yuda bakangaki lisusu bato ya bomoi nkoto zomi, bamemaki
bango na songe ya ngomba mpe batindikaki bango wuta na songe ya
ngomba ; mpe bango nyonso bakweyaki na se, banzoto na epanzanaki
na biteni.
13 Na tango wana, basoda oyo Amatsia azongisaki mpe apekisaki
kokende na bitumba bakotaki na makasi kati na bingumba ya Yuda
longwa na Samari kino na Beti-Oroni. Babomaki bato nkoto misato mpe
bamemaki bomengo ebele ya bitumba.

Joasi alongi Amatsia

14 Sima na ye kolonga bato ya Edomi na bitumba, Amatsia azongaki epai
na ye ; amemaki banzambe ya bikeko ya bato ya Seiri, akomisaki yango
banzambe na ye moko, agumbamelaki yango mpe atumbelaki yango
mbeka ya malasi.
15 Mpo na yango, kanda ya Yawe epelelaki Amatsia ; mpe Yawe atindaki
mosakoli moko kotuna Amatsia :
— Mpo na nini ozali kogumbamela banzambe ya bato wana oyo
ekokaki ata kokangola bato na yango te na loboko na yo ?
16 Wana azalaki nanu koloba, mokonzi alobaki na ye :
— Kata ! Nani atie yo mopesi toli ya mokonzi ? Kanga monoko na yo,
soki te bakoboma yo !
Mosakoli abendaki nzoto ; kasi, liboso ya kokende, alobaki :
— Lokola osali boye mpe oboyi koyoka toli na ngai, nandimisami ete
Nzambe azwi mokano ya koboma yo.
(2Ba 14.8-20)
17 Sima na Amatsia, mokonzi ya Yuda, kotuna toli epai ya bapesi toli na
ye, abetaki mondenge na Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya
Jewu, mokonzi ya Isalaele ; alobaki :
— Yaka tobunda !
18 Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda :
— Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya
nzete ya sedele ya Libani : « Balisa mwana na yo ya mwasi epai ya

mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba ya Libani
elekaki mpe enyataki nzete ya sende.
19 Solo, ozali komilobela ete olongi Edomi, mpe motema ezali kosepela
mpe komikumisa. Tala, ekoleka malamu ete ovanda na ndako na yo. Mpo
na nini koluka ete pasi makasi ekweyela yo elongo na Yuda ?
20 Kasi Amatsia ayokaki ye te, pamba te Nzambe nde asalaki bongo mpo
na kokaba bango na maboko ya Joasi, mpo ete basambelaki banzambe ya
Edomi.
21 Boye Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi
ya Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-Shemeshi
kati na mokili ya Yuda.
22 Isalaele alongaki Yuda, mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na
ndako na ye.
23 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya Yuda,
mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Yoakazi, na Beti-Shemeshi. Amemaki
ye na Yelusalemi mpe abukaki mir ya Yelusalemi, na molayi ya bametele
pene nkama moko na tuku mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino
na ekuke ya suka.
24 Joasi akamataki palata nyonso, wolo nyonso mpe biloko nyonso oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe oyo Obedi-Edomi azalaki kobatela, kati
na bibombelo ya ndako ya mokonzi ; akangaki bato na bowumbu mpe
azongaki na Samari.
25 Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, awumelaki lisusu
na bomoi mibu zomi na mitano sima na kufa ya Joasi, mwana mobali ya
Yoakazi, mokonzi ya Isalaele.
26 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye,
kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele.
27 Kobanda na tango oyo Amatsia apesaki Yawe mokongo, basalelaki ye
likita, na Yelusalemi, mpo na kotelemela ye ; mpe akimaki na Lakishi.
Kasi batindaki bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki
ye kuna.
28 Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye kati na engumba ya Yuda.

26

Oziasi, mokonzi ya Yuda
(2Ba 14.21-22; 15.1-3)

1 Bato nyonso ya Yuda baponaki Oziasi oyo azalaki na mibu zomi na
motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya Amatsia,
tata na ye.
2 Sima na kufa ya tata na ye, Amatsia, Oziasi atongaki lisusu engumba
Eyiloti mpe azongisaki yango na se ya bokonzi ya Yuda.
3 Oziasi azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki moto ya
Yelusalemi.
4 Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia,
tata na ye, asalaki.
5 Oziasi akangamaki na Nzambe mikolo nyonso ya bomoi ya Zakari,
pamba te azalaki kolakisa ye kotosa Nzambe. Na tango nyonso oyo Oziasi
awumelaki kokangama na Yawe, Nzambe azalaki kolongisa ye.

6 Akendeki kobundisa bato ya Filisitia mpe atobolaki madusu kati na
bamir ya Gati, ya Yabine mpe ya Asidodi. Atongaki lisusu bingumba ebele
kati na etuka ya Asidodi mpe kati na bituka mosusu ya bato ya Filisitia.
7 Nzambe asungaki ye tango abundisaki bato ya Filisitia, ya Arabi oyo
bazalaki kovanda na Guri-Bala, mpe tango abundisaki bato ya Maoni.
8 Bato ya Amoni bafutaki mpako ya mokonzi epai ya Oziasi, mpe kombo
na ye ekendeki sango kino na bandelo ya Ejipito, pamba te akomaki na
nguya makasi koleka.
9 Oziasi atongaki bandako milayi kati na Yelusalemi, na ekuke ya suka,
na ekuke ya lubwaku mpe na suka ya mir ; mpe alendisaki yango makasi.
10 Atongaki lisusu bandako milayi kati na esobe mpe atimolaki mabulu
ebele ya mayi mpo ete azalaki na bibwele ebele na se ya bangomba mpe
na etando. Azalaki mpe na basali ebele oyo bazalaki kotimola mabele mpe
kosala kati na bilanga na ye ya vino kati na bituka ya bangomba mpe na
mabele oyo ebotaka malamu, pamba te azalaki kolinga mingi misala ya
bilanga.
11 Oziasi azalaki na basoda oyo baselingwa mpo na bitumba ; mpe
babongisamaki na masanga kolanda motango na bango ndenge Yeyeli,
mokomi mikanda, mpe kalaka Maaseya, na bokambami ya Anania, moko
kati na bakonzi ya bakalaka ya mokonzi, bazwaki bango na mosala.
12 Motango nyonso ya bakambi ya mabota, oyo bazalaki kokamba basoda
ya mpiko, ezalaki nkoto mibale na nkama motoba.
13 Bakonzi ya mabota bazalaki kokamba basoda nkoto nkama misato na
sambo na nkama mitano oyo baselingwa mpo na bitumba mpe bazalaki
basoda ya mpiko, mpo na kobundela mokonzi liboso ya banguna na ye.
14 Na tango nyonso ya bitumba, Oziasi azalaki kopesa banguba,
makonga, bikoti ya bibende, bilamba ya bibende oyo ebatelaka tolo,
matolotolo mpe bibambelo mabanga.
15 Asalisaki kati na Yelusalemi, epai ya bato ya mayele, bamashini mpo
na kotia yango likolo ya bandako milayi mpe na suka ya bamir mpo na
kobwaka makonga mpe mabanga minene. Kombo na ye ekendeki sango,
pamba te asungamaki makasi kino kokoma moto na nguya.

Lolendo mpe mbeba ya Oziasi

16 Kasi tango Oziasi akomaki na nguya, atondaki na lolendo oyo ememaki
ye na kokweya. Atambolaki lisusu na bosembo te liboso ya Yawe, Nzambe
na ye, kino kokota na Tempelo ya Yawe mpo na kotumba mbeka ya malasi
na likolo ya etumbelo ya malasi.
17 Nganga-Nzambe Azaria alandaki Oziasi na sima, elongo na Banganga-
Nzambe mosusu ya Yawe, tuku mwambe, bango nyonso batonda na mpiko.
18 Batelemelaki mokonzi Oziasi mpe balobaki na ye : « Oziasi, kotumba
mbeka ya malasi mpo na Yawe ezali mosala na yo te ! Ezali nde mosala
ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo babulisama mpo na mosala
yango. Bima wuta na Esika ya bule, pamba te ozali kosala likambo ya
nkele, mpe Yawe Nzambe akosepela na yo te ! »

19 Bongo Oziasi, oyo asimbaki mbabola na loboko na ye, atombokelaki
Banganga-Nzambe. Kaka na tango yango, wana azalaki kati na Tempelo
ya Yawe liboso ya etumbelo ya ansa, bokono ya maba ebimaki na elongi
na ye na miso ya Banganga-Nzambe.
20 Tango Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe Banganga-Nzambe
mosusu batalaki ye mpe bamonaki ete akomi na bokono ya maba na

elongi, babenganaki ye na lombangu wana ye moko mpe azalaki kobima na lombangu, pamba te Yawe asambwisaki ye.
(2Ba 15.5-7)
21 Mokonzi Oziasi abelaki bokono ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Lokola azalaki kobela bokono ya maba, akomaki kovanda na ndako moko batonga mosika, pamba te babenganaki ye mosika ya Tempelo ya Yawe. Yotami, mwana na ye ya mobali, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili.
22 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Oziasi mpe misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ezali mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, nde akomaki yango.
23 Oziasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bango kati na lilita ya bakonzi, pamba te bato bazalaki koloba : « Abelaki bokono ya maba. »
Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

27

Yotami, mokonzi ya Yuda
(2Ba 15.33-38)
1 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki.
2 Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Oziasi, tata na ye, asalaki ; kasi ye, atikalaki kokota te kati na Tempelo ya Yawe. Atako bongo, bato bakobaki kosala makambo mabe.
3 Yotami atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe mpe asalaki misala ebele na mir, na ngomba Ofeli.
4 Atongaki mpe bingumba kati na etuka ya bangomba ya Yuda, bandako makasi mpe bandako milayi kati na bazamba.
5 Yotami abundisaki mokonzi ya bato ya Amoni mpe alongaki bango. Na mobu wana mpe na mibu mibale oyo elandaki, bato ya Amoni bafutaki ye lokola mpako ya mokonzi bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, bakilo nkoto minei na nkama mitano ya ble mpe bakilo nkoto minei na nkama mitano ya orje.
6 Yotami akomaki na nguya makasi, pamba te azalaki kotambola na bosembo na miso ya Yawe, Nzambe na ye.
7 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami, bitumba mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda.
8 Azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi.
9 Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Akazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

28

Akazi, mokonzi ya Yuda
(2Ba 16.1-20)
1 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Asalaki

makambo mabe na miso ya Yawe ; nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo.

2 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki kutu banzambe ya bikeko ya bibende banyangwisa na moto mpo na banzambe Bala.

3 Atumbaki mbeka ya malasi kati na Lubwaku ya Beni-Inomi mpe abonzaki bana na ye ya mibali na moto kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya Isalaele.

4 Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu.

5 Yawe, Nzambe na ye, akabaki ye na maboko ya mokonzi ya Siri. Bato ya Siri babetaki ye, bazwaki bato na ye ebele na bowumbu mpe bamemaki bango na Damasi. Nzambe akabaki ye lisusu na maboko ya mokonzi ya Isalaele, oyo abebisaki biloko na ye mpe alongaki ye.

6 Na mokolo moko, Peka, mwana mobali ya Remalia, abomaki basoda nkoto nkama moko na tuku mibale kati na Yuda, bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko ; pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango.

7 Zikiri, moto ya bitumba ya Efrayimi, abomaki Maaseya, mwana mobali ya mokonzi ; Azirikami, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi ; mpe Elikana, molandi ya mokonzi.

8 Bato ya Isalaele bakangaki kati na bandeko na bango bato nkoto nkama mibale : basi, bana mibali mpe bana basi ; bazwaki bomengo ebele ya bitumba mpe bamemaki yango na Samari.

9 Kuna na Samari, ezalaki na mosakoli moko ya Yawe, kombo na ye « Odedi. » Abimaki liboso ya mampinga tango bazalaki kozonga na Samari mpe alobaki na bango : « Tala, na kanda makasi na Ye mpo na Yuda, Yawe, Nzambe ya batata na bino, akabi bango na maboko na bino, mpe bobomi bango na kanda oyo ekomi kino na likolo.

10 Mpe sik'oyo, bolingi kokomisa bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi bawumbu na bino ? Kasi bino moko, bozali mpe na ngambo te liboso ya Yawe, Nzambe na bino ?

11 Boyoka ngai sik'oyo ! Bozongisa bandeko na bino, oyo bokangi lokola bawumbu, pamba te kanda makasi ya Yawe ezali likolo na bino. »

12 Kati na bakambi ya Efrayimi, bamosusu batelemelaki ba-oyo bawutaki na bitumba. Ezalaki Azaria, mwana mobali ya Yoanani ; Berekia, mwana mobali ya Meshilemoti ; Ezekiasi, mwana mobali ya Shalumi ; mpe Amasa, mwana mobali ya Adilayi.

13 Balobaki na bango : « Bosengeli te komema bakangami oyo awa, soki te tokomema ngambo epai na Yawe. Boni, bolingi lisusu kobakisa masumu mpe ngambo na biso ! Ngambo na biso eleki penza monene, mpe kanda makasi ya Yawe ezali likolo ya Isalaele. »

14 Basoda batikaki bakangami mpe bomengo ya bitumba na miso ya bakambi mpe ya lisanga mobimba.

15 Sima, bato oyo baponaki na bakombo na bango bazwaki bakangami mpe balendisaki bango ; bazwaki kati na bomengo ya bitumba bilamba, mpe balatisaki ba-oyo nyonso bazalaki bolumbu. Bapesaki bango bilamba, basapato, bilei mpe masanga ; mpe bapakolaki ba-oyo bazokaki kisi, bamemaki na likolo ya ba-ane ba-oyo bakokaki kotambola te mpe bazongisaki bango na Jeriko, engumba ya banzete ya mbila, epai ya bandeko na bango. Sima, bazongaki na Samari.

16 Na tango yango, mokonzi Akazi atindaki bato epai ya bakonzi ya Asiri
mpo na kosenga lisungi.
17 Bato ya Edomi bayaki lisusu kobundisa Yuda mpe bamemaki
bakangami,
18 wana bato ya Filisitia bakotaki na makasi kati na bingumba ya
etando mpe ya sude ya Yuda. Bazwaki na makasi Beti-Shemeshi, Ayaloni,
Gederoti, Soko, Timina mpe Gimizo elongo na bamboka na yango ya
zingazinga, mpe bavandaki kuna.
19 Yawe asambwisaki Yuda likolo ya Akazi, mokonzi ya Isalaele, pamba
te atindikaki bato ya Yuda na mabe mpe azangaki boyengebene liboso ya
Yawe.
20 Na esika ya kosunga ye, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki
kobundisa ye mpe azwaki ye lokola monguna.
21 Akazi azwaki ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe, ya ndako
ya mokonzi mpe ya bandako ya bakambi ; mpe apesaki yango epai ya
mokonzi ya Asiri. Kasi atako bongo, azwaki kaka lisungi te.
22 Wana azalaki kati na pasi, mokonzi Akazi akobaki lisusu kosala
makambo ya nkele na miso ya Yawe :
23 abonzaki bambeka epai ya banzambe ya Damasi oyo elongaki ye,
pamba te amilobelaki : « Lokola banzambe ya bakonzi ya Siri bayaka
kosunga bato na bango, ngai mpe nakobonzela bango bambeka mpo ete
baya kosunga ngai ! »
Kasi esalaki ete ye akweyisama, Isalaele mobimba mpe ekweyisama.
24 Akazi asangisaki bisalelo nyonso ya Tempelo ya Nzambe mpe abukaki-
bukaki yango. Akangaki bikuke ya Tempelo ya Yawe mpe atongaki
bitumbelo na babalabala nyonso ya Yelusalemi.
25 Kati na bingumba nyonso ya Yuda, asalaki bisambelo ya likolo ya
bangomba mpo na kobonza mbeka ya malasi epai ya banzambe mosusu.
Na bongo, apesaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, kanda makasi.
26 Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe etamboli na ye,
kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele.
27 Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na engumba Yelusalemi, kasi kati na bakunda ya bakonzi ya Isalaele te.
Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

29

Ezekiasi apetoli Tempelo ya Yawe
(2Ba 18.2-3)

1 Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na
Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abiya. » Abiya azalaki mwana
mwasi ya Zakari.
2 Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi,
koko na ye, asalaki.

3 Na sanza ya liboso ya mobu ya liboso ya bokonzi na ye, afungolaki
bikuke ya Tempelo ya Yawe mpe abongisaki yango.
4 Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, asangisaki bango na libanda
ya ngambo ya este.
5 Alobaki na bango :

— Boyoka ngai, Balevi ! Bomibulisa sik'oyo mpe bopetola Tempelo ya
Yawe, Nzambe ya bakoko na bino ; bolongola mbindo nyonso kati na
Esika ya bule.
6 Batata na biso bazangaki boyengebene, basalaki makambo mabe na
miso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe basundolaki Ye ; batikaki Tempelo ya
Yawe mpe bapesaki Ye mokongo.
7 Bakangaki kutu bikuke ya ndako moke ya kokotela, babomaki minda
mpe batikaki kobonzela Nzambe ya Isalaele malasi mpe bambeka ya
kotumba kati na Esika ya bule.
8 Boye, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe Yelusalemi, akomisaki
bango eloko ya kobanga, ya somo mpe ya kotiola, ndenge bokoki komona
yango na miso na bino.
9 Yango wana batata na biso bakweyaki na mopanga ; mpe yango
wana lisusu bana na biso ya mibali, bana na biso ya basi mpe basi na
biso bazali kati na bowumbu.
10 Sik'oyo, nazwi mokano ya kosala boyokani elongo na Yawe, Nzambe
ya Isalaele, mpo ete abwaka kanda makasi na Ye mosika na biso.
11 Sik'oyo, bana na ngai ya mibali, bobenda nzoto te, pamba te Yawe
aponi bino mpo ete botelema liboso na Ye, bosala mosala na Ye, bosala
losambo mpe botumbela Ye mbeka ya malasi mpo na lokumu na Ye.

12 Bongo, Balevi oyo bakotaki na mosala :

Na molongo ya bato ya Keati :
Maati, mwana mobali ya Amasayi ; mpe Joeli, mwana mobali ya
Azaria ;
na molongo ya Merari :
Kishi, mwana mobali ya Abidi, mpe Azaria, mwana mobali ya
Yealeyeli ;
na molongo ya bato ya Gerishoni :
Yoa, mwana mobali ya Zima ; mpe Edeni, mwana mobali ya Yoa ;
13 na molongo ya Elitsafani :
Shimiri mpe Yeyeli ;
na molongo ya Azafi :
Zakari mpe Matania ;
14 na molongo ya Emani :
Yeyeli mpe Shimei ;
mpe na molongo ya Yedutuni :
Shemaya mpe Uzieli.

15 Tango basangisaki bandeko na bango mpe bamibulisaki, bakotaki
mpo na kopetola Tempelo ya Yawe, ndenge mokonzi apesaki mitindo mpe
kolanda Liloba na Yawe.
16 Banganga-Nzambe bakotaki kati na Tempelo ya Yawe mpo na kopetola
yango : babwakaki kati na lopango ya Tempelo ya Yawe biloko nyonso ya
mbindo oyo bamonaki kati na yango. Balevi balokotaki mpe bamemaki
yango kino na lubwaku ya Sedron.
17 Babandaki mosala yango ya kopetola na mokolo ya liboso ya sanza
ya liboso mpe, na mokolo ya mwambe ya sanza yango, bakomaki na
ndako moke ya kokotela na Tempelo. Basalaki lisusu mikolo mwambe
mpo na kokoba kobulisa Tempelo ya Yawe mpe basukisaki mosala yango
na mokolo ya zomi na motoba ya sanza ya liboso.
18 Bakendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe balobaki :

— Topetoli Tempelo mobimba ya Yawe, etumbelo ya bambeka ya kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso, mpe mesa oyo batiaka mapa elongo na bisalelo na yango nyonso.

19 Tobongisi mpe tobulisi bisalelo nyonso oyo mokonzi Akazi, na kozanga boyengebene na ye na miso ya Yawe, abebisaki bosantu na yango tango azalaki mokonzi. Bisalelo yango ekomi sik'oyo liboso ya etumbelo.

Libulisi ya Tempelo ya Yawe

20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, mokonzi Ezekiasi asangisaki bakambi ya engumba mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe.

21 Bamemaki bangombe sambo ya mibali, bameme sambo ya mibali, bana meme sambo ya mibali mpe bantaba sambo ya mibali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na mokili, mpo na Esika ya bule mpe mpo na Yuda. Mokonzi apesaki mitindo epai ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, ete babonza bambeka yango na etumbelo ya Yawe.

22 Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bangombe, bazwaki makila na yango mpe babwakaki yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bameme ya mibali mpe babwakaki makila na yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bana meme mpe babwakaki makila na yango na etumbelo.

23 Bongo bamemaki bantaba ya mibali oyo ebongisamaki mpo na mbeka mpo na masumu, liboso ya mokonzi mpe lisanga, mpe batiaki yango maboko.

24 Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bantaba mpe babwakaki makila na yango na etumbelo lokola mbeka mpo na masumu, mpe mpo na kokokisa mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele mobimba ; pamba te mokonzi apesaki mitindo ete babonza mpo na Isalaele mobimba bambeka ya kotumba mpe bambeka mpo na masumu.

25 Mokonzi atiaki Balevi kati na Tempelo ya Yawe elongo na bangongi, makembe mpe mandanda kolanda mitindo ya Davidi, ya Gadi, momoni makambo ya mokonzi ; mpe ya mosakoli Natan ; pamba te ezalaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya basakoli na Ye.

26 Balevi babongamaki elongo na bibetelo mindule ya Davidi, mpe Banganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango.

27 Ezekiasi apesaki mitindo ete babonza mbeka ya kotumba na etumbelo ; mpe tango babandaki kobonza mbeka ya kotumba, babandaki mpe koyemba mpo na kokumisa Yawe na bakelelo mpe bibetelo mindule ya Davidi, mokonzi ya Isalaele.

28 Lisanga mobimba egumbamaki wana ; bayembi bazalaki koyemba, mpe babeti kelelo bazalaki kobeta yango ; nyonso ekobaki kino tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba.

29 Tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba, mokonzi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakitisaki bilongi na bango mpe bagumbamaki kino na se.

30 Mokonzi Ezekiasi elongo na bakambi na ye bapesaki mitindo na Balevi ete bakumisa Yawe na banzembo ya Davidi mpe ya mosakoli Azafi. Boye, bayembaki banzembo ya kokumisa na esengo, bagumbaki mito na bango mpe bagumbamaki kino na se.

31 Ezekiasi alobaki :

— Awa bomibulisi sik'oyo mpo na Yawe, bopusana, bomema na Tempelo ya Yawe bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi.

Lisanga ememaki bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi, mpe bato ya motema ya kokaba bamemaki bambeka ya kotumba.

32 Tala motango ya bambeka ya kotumba oyo lisanga ebonzaki :
bangombe ya mibali tuku sambo, bameme ya mibali nkama moko, bana
meme nkama mibale : nyonso lokola bambeka ya kotumba mpo na Yawe.
33 Babulisaki lisusu lokola bambeka bangombe nkama motoba, bameme
mpe bantaba nkoto misato.
34 Kasi lokola Banganga-Nzambe bazalaki mingi te mpo na kokata na
biteni bambeka nyonso ya kotumba, bandeko na bango, Balevi, basungaki
bango kino mosala nyonso esilaki mpe kino Banganga-Nzambe mosusu
bamibulisaki ; pamba te Balevi balekaki Banganga-Nzambe na makanisi
ya komibulisa.
35 Longola bambeka ya kotumba oyo ezalaki mingi, esengelaki lisusu
kotumba mafuta ya bambeka ya boyokani mpe kosopa bambeka ya
masanga mpo na bambeka ya kotumba. Ezali boye nde babongisaki lisusu
misala ya Tempelo ya Yawe.
36 Ezekiasi mpe bato nyonso basepelaki na ndenge Nzambe akokisaki
makambo mpo na bato na Ye, pamba te nyonso esalemaki na lombangu.

30

Ezekiasi asepeli feti ya Pasika

1 Ezekiasi atindaki bamemi sango kati na Isalaele mobimba mpe Yuda,
mpe akomelaki Efrayimi mpe Manase mikanda mpo na kosenga na bango
ete baya na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, mpo na kosepela feti ya
Pasika ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
2 Mokonzi elongo na bakalaka na ye mpe lisanga mobimba ya Yelusalemi
bazwaki mokano ya kosepela feti ya Pasika na sanza ya mibale.
3 Balongaki te kosepela feti ya Pasika na mokolo oyo ekatama, pamba
te Banganga-Nzambe oyo bamibulisaki bazalaki mingi te, mpe bato
basanganaki te na Yelusalemi.
4 Mokonzi mpe lisanga mobimba bandimaki mabongisi yango,
5 bazwaki mokano ya kopesa mayebisi kati na Isalaele mobimba, longwa
na Beri-Sheba kino na Dani, mpo na kosenga na bato nyonso ete baya
kosepela feti ya Pasika, na Yelusalemi mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe
ya Isalaele. Pamba te bato moke kaka basepelaki yango kolanda ndenge
ekomama kati na makomi.
6 Na etinda ya mokonzi, bamemi sango bakendeki kati na Isalaele
mobimba mpe Yuda, na mikanda oyo ewutaki epai ya mokonzi mpe
bakalaka na ye. Tala makambo oyo ezalaki kati na mikanda yango :

« Bana ya Isalaele, bozongela Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki
mpe ya Isalaele, mpo ete Ye mpe azongela bino oyo bobiki na maboko
ya bakonzi ya mboka Asiri !
7 Bozala te lokola batata mpe bandeko na bino oyo bazangaki
boyengebene liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango. Yango wana
asalaki ete babebisama ndenge bozali komona.
8 Bozala moto makasi te lokola batata na bino ; bomipesa epai na Yawe,
boya na Esika ya bule oyo Ye moko abulisi mpo na libela mpe bosalela
Yawe, Nzambe na bino, mpo ete kanda makasi na Ye ezala mosika na
bino !
9 Soki solo bozongeli Yawe, bandeko mpe bana na bino oyo bakendeki
na bowumbu bakozwa ngolu liboso ya bato oyo bakangaki bango, mpe
bakozonga na mokili oyo ; pamba te Yawe, Nzambe na bino, atonda na
ngolu mpe na mawa. Solo, soki bozongeli Ye, akobalola te elongi na Ye
mosika na bino. »

10 Bamemi sango batambolaki kati na bingumba nyonso ya Efrayimi mpe
ya Manase kino na Zabuloni. Kasi bato bazalaki koseka mpe kotiola bango.
11 Nzokande, ndambo ya bato ya Aseri, ya Manase mpe ya Zabuloni
bamikitisaki mpe bakendeki na Yelusalemi.
12 Kati na mokili ya Yuda, loboko ya Nzambe ezalaki kosala na nguya
makasi epai ya bato, mpo na kopesa bango bomoko na molimo mpo na
kotosa mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, kolandisama na Liloba
na Yawe.

13 Bato ebele basanganaki na Yelusalemi mpo na kosepela feti ya Mapa
ezanga levire, na sanza ya mibale : bazalaki penza ebele ya bato.
14 Babukaki bitumbelo kati na Yelusalemi mpe balimwisaki bambabola
nyonso ya malasi na kobwaka yango na lubwaku ya Sedron.
15 Bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika na mokolo ya
zomi na minei ya sanza ya mibale. Banganga-Nzambe elongo na Balevi
bayokaki soni, bamibulisaki mpe babonzaki bambeka ya kotumba kati na
Tempelo ya Yawe.
16 Bazongelaki misala na bango ndenge ekomama na mibeko ya Moyize,
moto na Nzambe. Balevi bazalaki kopesa makila ya bambeka epai
ya Banganga-Nzambe ; mpe bango, Banganga-Nzambe, bazalaki kosopa
yango na etumbelo.
17 Lokola bato mingi kati na lisanga bamibulisaki te, Balevi bazwaki
mokumba ya kokata bakingo ya bampate ya Pasika mpo na bato wana
nyonso oyo bazalaki peto te ; mpe na bongo, bakokaki te kobulisa bampate
na bango epai na Yawe.
18 Atako bato ebele oyo bawutaki na Manase, na Efrayimi, na Isakari
mpe na Zabuloni bamipetolaki te, kasi baliaki Pasika na kozanga kolanda
oyo ekomama. Yango wana Ezekiasi abondelaki boye mpo na bango :
« Yawe, Yo oyo ozali malamu, tika ete olimbisa
19 moto nyonso oyo amipesi na koluka Nzambe, Yawe, Nzambe ya
bakoko na ye, na motema na ye mobimba atako amipetolaki te kolanda
mibeko ya Esika ya bule ! »

20 Yawe ayokaki libondeli ya Ezekiasi mpe abetaki bato te.
21 Boye bato ya Isalaele oyo bazalaki na Yelusalemi basepelaki mikolo
sambo mpe na esengo makasi feti ya Mapa ezanga levire wana Balevi
mpe Banganga-Nzambe bazalaki kokumisa Yawe mikolo nyonso na kobeta
makasi bibetelo mindule na bango mpo na lokumu ya Yawe.
22 Ezekiasi alendisaki Balevi nyonso oyo balakisaki ete bayebi malamu
mosala ya Yawe.

Na mikolo sambo ya feti, baliaki misuni ya bambeka, babonzaki
bambeka ya boyokani mpe basanzolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na
bango.

23 Lisanga mobimba eyokanaki kobakisa mikolo mosusu sambo mpo na
kokoba kosepela feti. Boye, basalaki feti na esengo na mikolo yango sambo.
24 Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, apesaki mpo na lisanga bangombe ya
mibali nkoto moko, bameme mpe bantaba nkoto sambo ; mpe bakalaka
bapesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko, bameme mpe
bantaba nkoto zomi. Banganga-Nzambe ebele bamibulisaki.
25 Lisanga mobimba ya Yuda, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya
Isalaele mpe bapaya oyo bawutaki na Isalaele to bavandi ya Yuda bazalaki
na esengo.

26 Esengo ezalaki makasi kati na Yelusalemi, pamba te wuta na tango ya
Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, likambo ya boye
etikala nanu kosalema te kati na Yelusalemi.
27 Banganga-Nzambe mpe Balevi batelemaki mpo na kopambola bato,
mpe Nzambe ayokaki bango mpo ete losambo na bango ekomaki kino na
Likolo, evandelo na Ye ya bule.

31

Ezekiasi abongisi mosala ya Tempelo

1 Tango feti nyonso esilaki, bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kuna
bakendeki na bingumba ya Yuda, babukaki makonzi ya bule, bakweyisaki
bikeko ya nzambe mwasi Ashera mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya
bangomba mpe bitumbelo kati na Yuda nyonso, kati na Benjame, kati na
Efrayimi mpe kati na Manase. Sima na kobebisa biloko wana nyonso, bato
ya Isalaele bazongaki kati na bingumba na bango mpe bandako na bango.
2 Ezekiasi atiaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na masanga mpe apesaki
na moko na moko mosala kati na lisanga na ye. Banganga-Nzambe mpe
Balevi bapesamelaki mosala ya bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani, mosala ya kozongisa matondi mpe ya koyemba banzembo mpo
na kokumisa mpe kosanzola Yawe, na bikuke ya Tempelo ya Yawe.
3 Mokonzi azwaki ndambo ya bozwi na ye mpe apesaki mpo na bambeka
ya kotumba : bambeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa, ya mikolo ya
Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, kolanda ndenge
ekomama kati na mibeko ya Yawe.
4 Mokonzi apesaki mitindo epai ya bavandi ya Yelusalemi ete bapesa
ndambo oyo esengeli kopesama epai ya Banganga-Nzambe mpe Balevi
mpo ete bamipesa na misala oyo mibeko ya Yawe ezali kotinda bango.
5 Tango kaka bapanzaki sango ya mitindo oyo, bato ya Isalaele bapesaki
na esengo bambuma na bango ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya
mafuta, ya mafuta ya nzoyi mpe ya biloko nyonso oyo ebimaka na bilanga.
Bamemaki lisusu biloko ebele lokola eteni ya zomi ya nyonso.
6 Bato ya Isalaele elongo na bato ya Yuda oyo bazalaki kovanda kati na
bingumba ya Yuda bamemaki eteni na bango ya zomi ya bangombe, ya
bameme, ya bantaba mpe ya makabo ya bule oyo ebulisamaki mpo na
Yawe, Nzambe na bango, mpe batiaki yango na mipiku.
7 Babandaki kosala mipiku yango na sanza ya misato mpe basilisaki na
sanza ya sambo.
8 Tango Ezekiasi elongo na bakalaka na ye bayaki komona mipiku yango,
bakumisaki Yawe mpe bapambolaki Isalaele, bato na Ye.
9 Ezekiasi atunaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na tina na mipiku
yango.
10 Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, moto ya libota ya Tsadoki,
azongisaki :

— Wuta tango bato babandaki komema makabo na bango kati na
Tempelo ya Yawe, toliaki, totondaki mpe totiki ebele, pamba te Yawe
apambolaki bato na Ye. Mipiku ya biloko oyo ozali komona awa ezali
nde oyo etikali.

11 Ezekiasi apesaki mitindo ete babongisa bisika mpo na kobomba biloko
yango kati na Tempelo ya Yawe ; mpe esalemaki bongo.
12 Bakomaki kotia kuna na boyengebene makabo ya bato, biteni ya zomi
mpe makabo mosusu ya bule. Molevi Konania azalaki na mokumba ya

kobatela biloko yango elongo na Shimei, ndeko na ye ya mobali, lokola
molandi na ye.
13 Kolandisama na mokano ya mokonzi Ezekiasi mpe ya Azaria, mokonzi
ya Banganga-Nzambe ya Tempelo ya Nzambe, Yeyeli, Azazia, Naati, Asaeli,
Yerimoti, Yozabadi, Elieli, Yisimakia, Maati mpe Benaya bazalaki bakengeli
ya misala na bokambami ya Konania mpe Shimei, ndeko na ye ya mobali.
14 Molevi Kore, mwana mobali ya Yimina, oyo azalaki mokengeli ekuke
ya ngambo ya este azalaki na mokumba ya koyamba makabo oyo bato
bazalaki kopesa epai ya Nzambe, wuta na mokano ya mitema na bango ;
azalaki mpe na mokumba ya kokabola makabo oyo bazalaki kokongola
mpo na Yawe mpe makabo ya bule.
15 Kati na bingumba ya Banganga-Nzambe, Kore asungamaki na Edeni,
Minyamini, Jozue, Shemaya, Amaria mpe Shekania, mpo na kokabola
biloko na boyengebene epai ya bandeko na bango Banganga-Nzambe
kolanda masanga na bango ; bazalaki kosala bokeseni te kati na bato
minene mpe bato mike.
16 Bazalaki kopesa kaka te na mibali oyo bakombo na bango ekomamaki,
kobanda na mibu misato ya mbotama mpe komata, kasi bazalaki mpe
kopesa na bato nyonso oyo bazalaki kokota na Tempelo ya Yawe mpo
na kosala misala na bango ya mokolo na mokolo kolanda mikumba mpe
masanga na bango.
17 Bapesaki na Banganga-Nzambe oyo bakombo na bango ekomamaki
kolanda mabota na bango ya botata mpe na Balevi oyo bazalaki na mibu
ya mbotama kobanda mibu tuku mibale mpe komata, kolanda mikumba
mpe masanga na bango ;
18 bapesaki na bana mike nyonso, na basi, na bana mibali mpe na
bana basi ya lisanga mobimba, ba-oyo bakombo na bango ekomamaki
kati na buku ya milongo ya mbotama, pamba te bazalaki kokokisa na
boyengebene mibeko ya libulisi mpo na kozala bule.
19 Lokola ndenge ezalaki mpo na Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron,
oyo bazalaki kovanda na bamboka ya zingazinga ya bingumba na
bango, bato baponamaki na bakombo mpo na kokabola biloko epai ya
bato nyonso kati na Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi nyonso oyo
bakomamaki.
(2Ba 18.5-7)
20 Ezali boye nde Ezekiasi asalaki kati na mokili na ye mobimba ya Yuda.
Asalaki makambo ya malamu, ya sembo mpe ya solo na miso ya Yawe,
Nzambe na ye.
21 Kati na nyonso oyo Ezekiasi asalaki, ezala mpo na mosala ya Ndako
ya Nzambe to mpo na botosi mibeko mpe mitindo, azalaki koluka Nzambe
na ye mpe kosala na motema na ye mobimba ; mpe azalaki kolonga na
makambo nyonso oyo azalaki kosala.

32

Senakeribe abundisi Yuda
1 Sima na Ezekiasi kotalisa boyengebene na ye epai ya Nzambe,
Senakeribe, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Yuda. Azingelaki
bingumba batonga makasi, pamba te azalaki na posa ya kobotola yango.
2 Tango Ezekiasi amonaki ete Senakeribe ayei mpe azali na makanisi ya
kobundisa Yelusalemi,
3 apesaki bakalaka mpe bakonzi ya basoda na ye likanisi ya kokanga
bitima oyo ezalaki na libanda ya engumba. Bango nyonso bandimaki
likanisi yango mpe basungaki ye.

4 Bato ebele basanganaki mpe bakangaki bitima nyonso elongo na mayi
oyo ezalaki kotiola na se ya mabele. Balobaki :
— Mpo na nini bakonzi ya Asiri baya kokuta mayi ebele ?
5 Ezekiasi asalaki mosala makasi ya kobamba madusu ya mir mpe ya
kobakisa bosanda ya bandako milayi ; atongaki mir mosusu na libanda,
alendisaki mir ya engumba ya Davidi mpe asalaki lisusu makonga mpe
banguba ebele.
6 Atiaki bakonzi ya basoda mpo ete bakamba bato mpe asangisaki bango
liboso na ye, na esika oyo ezali pene ya ekuke ya engumba. Alendisaki
bango na maloba oyo :
7 — Bozala makasi mpe boyika mpiko ! Bobanga te mpe bolenga
te liboso ya mokonzi ya Asiri mpe ya mampinga ya basoda ebele oyo
bazali elongo na ye, pamba te Ye oyo azali elongo na biso azali na nguya
monene koleka ye.
8 Mokonzi oyo ya Asiri azali kaka na nguya ya bomoto ; kasi biso,
tozali elongo na Yawe, Nzambe na biso, oyo akosunga mpe akobundela
biso bitumba.
Boye bato batiaki elikya na maloba oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda,
alobaki.
(2Ba 18.17-35; Ez 36.2-22)
9 Sima na yango, wana Senakeribe, mokonzi ya Asiri, elongo na
mampinga ya basoda na ye nyonso bazingelaki engumba Lakishi, atindaki
bakonzi ya basoda na ye epai ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpe epai ya
bato nyonso ya Yuda, oyo bazalaki na Yelusalemi ; atindaki bango kopesa
sango oyo :
10 « Tala makambo oyo Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alobi : Botie
elikya na bino na nini mpo ete bowumela kati na Yelusalemi oyo
bazingeli ?
11 Bozali komona te ete Ezekiasi azali kokosa bino mpo ete bokufa na
nzala mpe na posa ya mayi tango azali koloba : ‹ Yawe, Nzambe na biso,
akokangola biso na loboko ya mokonzi ya Asiri ? ›
12 Boni, ezali kaka Ezekiasi wana te oyo alongolaki bisambelo ya likolo
ya bangomba mpe bitumbelo ya banzambe tango alobaki na Yuda mpe na
Yelusalemi : ‹ Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo moko kaka mpe
kobonza mbeka ya malasi na likolo ya etumbelo yango ? ›
13 Boyebi te makambo oyo ngai mpe batata na ngai tosalaki bato
nyonso ya bikolo mosusu ? Boni, banzambe ya bikolo wana bakokaki solo
kokangola mikili na bango na maboko na ngai ?
14 Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo batata na ngai babebisaki,
nani akokaki kokangola bato na ye na maboko na ngai ? Bongo ndenge
nini Nzambe na bino akoka solo kokangola bino na maboko na ngai ?
15 Sik’oyo, botika te ete Ezekiasi amema bino na libunga mpe akosa
bino ndenge wana ; bondimela ye te ! Pamba te soki nzambe moko te
ya ekolo songolo to ya mokili pakala alongaki kokangola bato na ye na
loboko na ngai mpe na loboko ya batata na ngai, bongo nzambe na bino
nde akolonga kokangola bino na loboko na ngai ? »

Senakeribe afingi Yawe
(2Ba 19.8-13; Ez 37.8-13)
16 Bakonzi ya basoda ya Senakeribe bakobaki koloba mabe na tina na
Yawe Nzambe mpe Ezekiasi, mosali na Ye.
17 Senakeribe akomaki lisusu mikanda mpo na kofinga Yawe, Nzambe
ya Isalaele. Tala maloba mabe oyo akomaki na tina na Ye :

« Ndenge banzambe ya bato ya bikolo mosusu balongaki te kokangola bato na bango, ndenge wana mpe nzambe ya Ezekiasi akolonga te kokangola bato na ye na maboko na ngai. »
18 Boye bagangaki na lokota ya Ebre mpo na kolengisa mpe kobangisa bato ya Yelusalemi oyo batelemaki likolo ya mir, mpo ete bakoka kobotola engumba.
19 Balobaki na tina na Nzambe ya Yelusalemi lokola bato oyo bazali kolobela nzambe moko ya bapagano, nzambe oyo bato basali na ndenge mpe na maboko na bango !

Nzambe akangoli Yelusalemi
(2Ba 19.15, 35-37; Ez 37.15, 37-38)
20 Mokonzi Ezekiasi mpe mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, babondelaki Nzambe na tina na yango mpe bagangaki na ngambo ya Lola mpo na kosenga lisungi.
21 Yawe atindaki anjelu moko oyo abomaki basoda nyonso ya mpiko, bakonzi ya basoda elongo na bakambi kati molako ya mokonzi ya Asiri. Mokonzi ya Asiri azongaki na mokili na ye na soni makasi. Mpe tango akotaki na ndako ya nzambe na ye, bana na ye ya mibali babomaki ye na mopanga.

22 Ezalaki ndenge wana nde Yawe akangolaki Ezekiasi mpe bato ya Yelusalemi na maboko ya Senakeribe, mokonzi ya Asiri, mpe na maboko ya banguna mosusu ; mpe apesaki bango kimia na bangambo nyonso.
23 Bato ebele bamemaki na Yelusalemi makabo mpo na Yawe mpe bakado ya motuya mpo na Ezekiasi, mokonzi ya Yuda. Wuta tango wana, lokumu ya Ezekiasi emataki makasi na miso ya bikolo nyonso.

Suka ya bokonzi ya Ezekiasi
(2Ba 20.1-21)
24 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa. Asambelaki Yawe ; mpe Yawe ayanolaki, apesaki ye elembo moko ya kokamwa.
25 Kasi mpo ete Ezekiasi akomaki na lolendo, atambolaki lisusu te na lolenge ya kondima bolamu ya Nzambe mpe ya kozongisela Ye matondi ; mpo na yango, Yawe asilikelaki ye, Yuda mpe Yelusalemi.
26 Bongo Ezekiasi amikitisaki, atikaki lolendo na ye mpe abongolaki motema. Bato ya Yelusalemi mpe basalaki lokola Ezekiasi. Boye, Yawe akweyiselaki bango kanda na Ye te na mikolo nyonso oyo Ezekiasi azalaki mokonzi.
27 Ezekiasi azalaki na bozwi ebele mpe na lokumu mingi, abombaki palata, wolo, mabanga ya talo, biloko ya solo kitoko, banguba mpe biloko nyonso ya talo.
28 Atongaki bibombelo ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta ; atongaki lisusu mapango mpe bandako mpo na bibwele na ye.
29 Atongaki bingumba mpe akomaki na bibwele ebele : bantaba, bameme mpe bangombe. Nzambe apesaki ye bozwi mingi.
30 Ezali mpe Ezekiasi moto akangaki monoko ya etima ya Giyoni mpe alekisaki mayi na yango na se ya mabele, na ngambo ya weste ya engumba ya Davidi. Ezekiasi azalaki kolonga na misala na ye nyonso.
31 Kasi tango bakambi ya Babiloni batindelaki ye bakalaka mpo na kotuna ye na tina na elembo ya kokamwa oyo esalemaki kati na mokili, Nzambe atikaki Ezekiasi kosala na ndenge na ye moko mpo na komeka ye mpe koyeba mozindo ya motema na ye.

32 Makambo mosusu oyo etali Ezekiasi elongo na misala ya botosi na
ye kati na makambo ya Nzambe, ekomama kati na emoniseli ya mosakoli
Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, mpe kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Yuda mpe ya Isalaele.
33 Ezekiasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
na ngomba moke epai wapi bakunda ya bakitani ya Davidi ezali. Bato
nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bapesaki ye lokumu tango akufaki,
mpe Manase, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

33

Manase, mokonzi ya Yuda
(2Ba 21.1-10)

1 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mitano na Yelusalemi.
2 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe na ndenge amekolaki misala
ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele.
3 Atongaki lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo Ezekiasi, tata
na ye, abukaki ; atongaki mpe bitumbelo mpo na banzambe Bala mpe
atelemisaki makonzi mpo na nzambe mwasi Ashera. Afukamelaki mpe
agumbamelaki mampinga nyonso ya likolo.
4 Atongaki bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati na Tempelo ya
Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki : « Kombo na Ngai ekozala kati
na Yelusalemi mpo na libela. »
5 Atongaki kati na mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe
bitumbelo mpo na mampinga nyonso ya likolo.
6 Manase abonzaki na moto, lokola mbeka, bana na ye ya mibali, kati
na Lubwaku ya Beni-Inomi ; asalelaki kindoki, soloka mpe maji ; atiaki na
mosala bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe bamoni makambo.
Akobaki kosala makambo mabe na miso ya Yawe ; na bongo, apelisaki
kanda na Ye.
7 Atiaki kati na Tempelo ya Yawe nzambe ya ekeko oyo asalisaki ;
nzokande, Nzambe alobaki na Davidi mpe na Salomo, mwana na ye ya
mobali :
— Nakotia Kombo na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe
kati na Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele.
8 Nakolongola lisusu te makolo ya bato ya Isalaele na mokili oyo
napesaki epai ya batata na bango, soki kaka bamipesi na kosala makambo
nyonso oyo natindaki bango na tina na mibeko nyonso, mitindo mpe
malako oyo napesaki bango na nzela ya Moyize.
9 Kasi Manase apengwisaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi ; boye
basalaki lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya
Isalaele.
10 Yawe akebisaki Manase mpe bato na Ye, kasi baboyaki koyoka.
11 Bongo Yawe atindaki bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Asiri
kobundisa bango. Bakangaki Manase mpe bakotisaki na zolo na ye ebende
oyo ezali lokola ndobo, bakangaki ye minyololo ya bronze mpe bamemaki
ye na Babiloni.
12 Kati na pasi na ye, Manase abondelaki Yawe, Nzambe na ye, mpe
amikitisaki makasi liboso ya Nzambe ya batata na ye.
13 Abondelaki Ye, mpe Yawe alembisaki motema, ayokaki libondeli na ye
mpe azongisaki ye na Yelusalemi, kati na mokili na ye. Manase asosolaki
ete Yawe kaka nde azali Nzambe.

14 Sima na makambo oyo nyonso, Manase atongaki mir, na libanda ya
engumba ya Davidi, na ngambo ya weste ya etima ya Giyoni, na lubwaku
oyo ekenda kino na ekuke ya Mbisi ; ezingelaki ngomba moke ya Ofeli.
Asalaki yango molayi makasi, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki
bakonzi ya basoda kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi.
15 Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe banzambe ya bapaya mpe ya
bikeko, abwakaki libanda ya engumba bitumbelo nyonso oyo atongaki na
ngomba moke ya Tempelo mpe kati na Yelusalemi.
16 Bongo atongaki lisusu etumbelo ya Yawe, abonzaki na likolo na yango
mbeka ya boyokani elongo na makabo ya kozongisa matondi epai ya
Nzambe, mpe apesaki mitindo epai ya bato ya Yuda ete basalela Yawe,
Nzambe ya Isalaele.
17 Atako bato bakobaki kotumba bambeka na bisambelo ya likolo ya
bangomba, kasi bazalaki kosala yango kaka mpo na lokumu ya Yawe,
Nzambe na bango.
(2Ba 21.17-18)
18 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, libondeli na ye epai
ya Nzambe na ye mpe maloba oyo bamoni makambo balobaki na ye na
Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele.
19 Libondeli na ye mpe ndenge Yawe alimbisaki mabe na ye, masumu
na ye nyonso, bozangi boyengebene na ye epai ya Nzambe, molongo
ya bisika nyonso epai wapi atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba
mpe atelemisaki makonzi ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya
banzambe oyo azalaki kofukamela liboso ete ayokisama soni, nyonso wana
ekomama kati na mikanda ya Ozayi.
20 Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati
na ndako na ye ya bokonzi. Amoni, mwana na ye ya mobali, akitanaki na
ye na bokonzi.

Amoni, mokonzi ya Yuda
(2Ba 21.19-24)
21 Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi.
22 Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase,
tata na ye, asalaki ; agumbamelaki banzambe nyonso ya bikeko oyo
Manase, tata na ye, asalaki mpe abonzelaki yango bambeka.
23 Amoni amikitisaki te lokola Manase, tata na ye, liboso ya Yawe, kasi
asalaki lisusu mabe koleka.
24 Bakalaka na ye basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako
na ye ya bokonzi.
25 Kasi bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi
Amoni likita ; mpe na esika na ye, bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya
mobali, mokonzi.

34

Joziasi, mokonzi ya Yuda
(2Ba 22.1-2)
1 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi.

2 Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki banzela
oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango : apengwaki na yango te,
ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali.
(2Ba 23.4-20)
3 Na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye, lokola azalaki nanu elenge,
akomaki koluka Nzambe ya Davidi, tata na ye ; bongo na mobu ya zomi na
mibale, akomaki kopetola Yuda mpe Yelusalemi na kopekisa bato kokende
na bisambelo ya likolo ya bangomba, na kobuka makonzi ya bule ya
nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe basala na nzete
mpe na bibende oyo banyangwisa na moto.
4 Babukaki liboso na ye bitumbelo ya banzambe Bala, bakweyisaki
mbala moko bitumbelo malasi oyo ezalaki na likolo na yango, abukaki
makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera, bikeko ya banzambe basala na
nzete mpe na bibende oyo banyangwisa na moto ; akomisaki yango putulu
mpe asopaki putulu yango na likolo ya bakunda ya bato oyo babonzelaki
banzambe yango bambeka.
5 Atumbaki mikuwa ya banganga-nzambe ya bikeko na likolo ya
bitumbelo na yango. Ezalaki ndenge wana nde apetolaki Yuda mpe
Yelusalemi.
6 Abukaki bitumbelo kati na bingumba ya Manase, ya Efrayimi, ya
Simeoni kino na Nefitali mpe na bamboka na yango ya zingazinga.
7 Abukaki makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko
ya banzambe mpe akomisaki yango putulu. Akweyisaki lisusu bitumbelo
malasi nyonso kati na mokili mobimba ya Isalaele. Bongo, azongaki na
Yelusalemi.
(2Ba 22.3-7)
8 Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, mpo na
kopetola mokili mpe Tempelo, atindaki Shafani, mwana mobali ya Atsalia ;
Maaseya, moyangeli ya engumba ; mpe Yoa, mwana mobali ya Yoakazi
mpe mobombi mikanda, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe na
ye.
9 Bakendeki epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe bapesaki
ye mbongo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, mbongo oyo Balevi oyo
bazalaki kokengela ekotelo bakongolaki lokola makabo mpo na Tempelo
na maboko ya bato ya Manase, ya Efrayimi, ya batikali ya Isalaele, ya bato
nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ya bavandi ya Yelusalemi.
10 Bapesaki mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo
ya Yawe. Bato yango bafutaki basali oyo bazalaki kobongisa mpe kolendisa
Tempelo yango ;
11 bapesaki lisusu epai ya basharipantie mpe batongi Tempelo mpo ete
basomba mabanga bakata elongo na mabaya mpo na motondo, mpe mpo
ete batonga bandako mosusu oyo bakonzi ya Yuda bazalaki kobongisa te
tango ezalaki kobeba.
12 Bato yango basalaki mosala na bango na boyengebene mpe na
bokambami ya Balevi Yaati mpe Abidiasi, bana mibali ya Merari. Zakari
mpe Meshulami, bana mibali ya Keati, nde bazalaki kokengela mosala na
bango.
13 Balevi yango bayebaki mpe kobeta mindule ; bazalaki kokengela
bato oyo bazalaki komema biloko ya mosala mpe kokamba ba-oyo
nyonso bazalaki kosala misala na bisika nyonso oyo mosala ezalaki
kosalema. Balevi mosusu bazalaki bakomi mikanda, balakisi ya Mobeko
mpe bakengeli bikuke.
(2Ba 22.8-20)

14 Tango bazalaki kobimisa mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe,
Nganga-Nzambe Ilikia amonaki buku ya Mobeko ya Yawe, oyo epesamaki
na nzela ya Moyize.
15 Ilikia alobaki na Shafani, mokomi mikanda :
— Namoni buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe !
Mpe apesaki buku yango epai ya Shafani.
16 Shafani azwaki buku yango, amemaki yango epai ya mokonzi mpe
ayebisaki ye :
— Basali na yo bazali kosala makambo nyonso oyo otindaki bango.
17 Bapesi mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe epai ya
batambolisi misala mpe epai ya bato oyo bazali kosala misala.
18 Mokomi mikanda, Shafani, alobaki na mokonzi :
— Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku moko.
Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi.
19 Tango mokonzi ayokaki maloba ya Mobeko, apasolaki bilamba na ye,
20 apesaki mitindo oyo epai ya Ilikia, epai ya Ayikami, mwana mobali
ya Shafani ; epai ya Abidoni, mwana mobali ya Mishe ; epai ya Shafani,
mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati na bakalaka ya mokonzi :
21 — Bokende kotuna toli ya Yawe mpo na ngai mpe mpo na batikali ya
Isalaele mpe ya Yuda ; botuna na tina na makambo oyo ekomama kati
na buku oyo ewuti komonana, pamba te kanda ya Yawe, oyo ekweyeli
biso ezali makasi mpo ete batata na biso batosaki te Liloba na Yawe mpe
basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na buku oyo.
22 Ilikia elongo na bato oyo mokonzi aponaki bakendeki epai ya mwasi
mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi, mwana mobali ya Tokeati, mwana
mobali ya Asira, mobombi bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda
na Yelusalemi, na etuka ya sika. Balobaki na ye ndenge bayokanaki.
23 Ulida alobaki na bango :
— Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Boloba na
tata oyo atindi bino epai na Ngai :
24 ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Nakobengisa pasi makasi na esika oyo
mpe na bavandi na yango kolanda bilakeli mabe nyonso oyo ekomama
kati na buku oyo bawuti kotanga liboso ya mokonzi ya Yuda. ›
25 Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na
banzambe mosusu kino kotumbola kanda na Ngai na nzela ya biloko oyo
maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai ekopela makasi na esika
oyo, mpe ekokita te.
26 Kasi boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya
Yawe : ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na
maloba oyo oyokaki :
27 Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Nzambe
sima na yo koyoka maloba na Ye mpo na kotelemela esika oyo mpe bavandi
na yango, lokola omikitisi liboso na Ngai, lokola opasoli bilamba na yo mpe
oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, › elobi Yawe,
28 ‹ nakosala ete okende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa ; mpe
okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso
na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo mpe bavandi na
yango. › »
Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi.

Boyeisi sika ya Boyokani elongo na Nzambe (2Ba 23.1-3)

29 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe ya
Yelusalemi.
30 Bongo akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda,
bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso,
kobanda na oyo aleki na lokumu kino na oyo aleki na se. Mokonzi
atangelaki bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki
kati na Tempelo ya Yawe.
31 Mokonzi atelemaki na etemelo na ye ya kolobela mpe asalaki boyokani
oyo liboso ya Yawe :
— Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe
malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba ; mpe
nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo.
32 Mokonzi alapisaki ndayi yango bato nyonso oyo bazalaki na
Yelusalemi mpe kati na etuka ya Benjame. Mpe bavandi ya Yelusalemi
batambolaki kolanda boyokani ya Nzambe, Nzambe ya batata na bango.

33 Joziasi alongolaki banzambe nyonso ya bikeko ya nkele kati na bituka
nyonso ya bana ya Isalaele. Apesaki mitindo na bato nyonso oyo bazalaki
kati na Isalaele ete basalela Yawe, Nzambe na bango. Na bongo, na mikolo
nyonso ya bomoi ya Joziasi, bapengwaki te liboso ya Yawe, Nzambe ya
batata na bango.

35

Joziasi asepeli feti ya Pasika
(2Ba 23.21-23)
1 Joziasi asepelaki feti ya Pasika mpo na lokumu ya Yawe kati na
Yelusalemi ; mpe na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bakataki
kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika.
2 Atiaki Banganga-Nzambe mpo ete bakoba mosala na bango mpe
alendisaki bango na mosala ya Tempelo ya Yawe.
3 Alobaki na Balevi oyo babulisamaki mpo na Yawe mpe bazalaki na
mokumba ya koteya Isalaele mobimba :
— Botia Sanduku ya bule kati na Tempelo oyo Salomo, mwana mobali
ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, atongaki ; ezali lisusu ya komema na
mapeka na bino te. Sik'oyo, bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpe
Isalaele, bato na Ye.
4 Bomibongisa kolanda mabota mpe masanga na bino ya mosala,
kolanda mitindo oyo Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpe Salomo, mwana
na ye ya mobali, bakomaki.
5 Bowumela na bisika na bino ya mosala kati na Esika ya bule : lisanga
moko ya Balevi mpo na libota moko na moko ya bandeko na bino, bato ya
ekolo na bino.
6 Bokata kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika, bomibulisa mpe
bobongisa mpate yango ya Pasika mpo na bandeko na bino oyo bozali na
bango ekolo moko, kolanda mitindo ya Yawe na nzela ya Moyize.
7 Joziasi azwaki kati na bibwele na ye moko mokonzi bana meme mpe
bana ntaba nkoto tuku misato mpe bangombe nkoto misato, mpo na bato
ya Isalaele, nkoto tuku misato oyo bazalaki wana mpo ete bakoka kobonza
yango lokola mbeka ya Pasika.
8 Bakalaka na ye mpe bapesaki wuta na mokano ya mitema na bango,
epai ya bato, epai ya Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi. Ilikia, Zakari
mpe Yeyeli, oyo bazalaki bakambi ya misala kati na Tempelo ya Nzambe,

bapesaki epai ya Banganga-Nzambe lokola mbeka ya Pasika bana meme nkoto mibale na nkama motoba mpe bangombe nkama misato.

9 Konania elongo na bandeko na ye ya mibali : Shemaya, Netaneeli, Ashabia, Yeyeli mpe Yozabadi oyo bakambi ya Balevi, bapesaki bameme nkoto mitano mpe bangombe nkama mitano epai ya Balevi lokola mbeka ya Pasika.

10 Tala ndenge babongisaki losambo : Banganga-Nzambe batelemaki na esika na bango ya mosala, mpe Balevi bazalaki kati na masanga na bango, kolanda mitindo ya mokonzi.

11 Bato babonzaki bana meme mpe bana ntaba lokola mbeka ya Pasika, mpe Balevi bazalaki kopesa makila na yango epai ya Banganga-Nzambe mpo ete basopa yango na likolo ya etumbelo, wana Balevi bazalaki kopapa mbeka

12 mpe kotia pembeni biteni ya kobonza lokola mbeka ya kotumba, mpo na kopesa yango epai ya bato kolanda masanga na bango mpo ete babonza yango epai na Yawe, kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Moyize. Basalaki mpe ndenge wana mpo na bangombe.

13 Kolanda ndenge mobeko ezalaki kotinda, batumbaki na moto meme oyo ebonzamaki lokola mbeka ya Pasika mpe balambaki makabo mosusu ya bule na nzungu, na kikalungu mpe na basani ; mpe bapesaki yango na lombangu epai ya bato nyonso.

14 Sima na yango, Balevi babongisaki mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-Nzambe ; pamba te Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, bazalaki kosala kino na butu mosala ya kobonza bambeka ya kotumba mpe mafuta ya banyama. Yango wana Balevi bazalaki kobongisa mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron.

15 Babeti mindule, bana mibali ya Azafi, bazalaki na esika na bango ya mosala kolanda mitindo ya Davidi, ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni, mosakoli ya mokonzi. Bakengeli bikuke mpe bazalaki na bisika na bango ya mosala ; batikalaki kozala mosika na yango te, pamba te bandeko na bango, Balevi, bazalaki mpe kobongisela bango biloko.

16 Ezalaki ndenge wana nde misala nyonso ebongisamaki mokolo wana mpo na kosepela feti ya Pasika mpe kobonza mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo ya Yawe, kolanda mitindo ya mokonzi Joziasi.

17 Bana ya Isalaele oyo bazalaki wana basepelaki na tango wana feti ya Pasika mpe feti ya Mapa ezanga levire, mikolo sambo.

(2Ba 23.22-23)

18 Wuta na tango ya mosakoli Samuele, feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu kosalema te kati na Isalaele. Mpe kati na bakonzi ya Isalaele, moko te asepelaki feti ya Pasika lokola Pasika oyo Joziasi asepelaki elongo na Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya Yuda mpe ya Isalaele oyo bazalaki kuna elongo na bavandi ya Yelusalemi.

19 Ezalaki na mobu ya zomi na mwambe ya bokonzi ya Joziasi nde basepelaki Pasika yango.

Kufa ya Joziasi

(2Ba 23.28-30)

20 Sima na makambo oyo nyonso mpe sima na Joziasi kobongisa Tempelo ya Yawe, Neko, mokonzi ya Ejipito, akendeki kobundisa Karikemishi, na ebale Efrate ; mpe Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga ye nzela.

21 Neko atindelaki ye bamemi sango mpo na koloba na ye :

— Mokonzi ya Yuda, likambo nini kati ya yo mpe ngai ? Na mokolo ya lelo, nayei na ngai te mpo na kobundisa yo ; nayei nde kobundisa mokonzi mosusu. Nzambe alobi na ngai ete nasala likambo yango na lombangu. Keba ete otombokela Nzambe oyo azali elongo na ngai, soki te akobebisa yo.

22 Kasi Joziasi aboyaki kotika ye, mpe lokola ayokaki te makambo oyo Neko ayebisaki ye kowuta na monoko ya Nzambe, Joziasi amibongolaki mpo na kobundisa Neko na lubwaku ya Megido.

23 Kati na bitumba, basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki mokonzi Joziasi, mpe ye alobaki na basoda na ye :

— Bolongola ngai awa, pamba te nazoki makasi.

24 Basoda na ye balongolaki ye na shar oyo azalaki kobunda na yango, batiaki ye na shar na ye mosusu mpe bamemaki ye na Yelusalemi epai wapi akufaki. Bakundaki ye kati na bakunda ya batata na ye. Bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi basalelaki Joziasi matanga.

25 Jeremi asalaki nzembo ya mawa mpo na Joziasi. Bayembi nyonso ya mibali mpe ya basi bayembelaki Joziasi banzembo ya mawa kino na mokolo ya lelo mpe bakomisaki likambo yango mobeko kati na Isalaele. Banzembo yango ekomama kati na buku ya banzembo ya mawa.

26 Makambo mpe misala mosusu ya Joziasi, elongo na misala ya botosi na ye kati na makambo ya Yawe, kolanda oyo ekomama kati na Mobeko ya Yawe,

27 misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda.

36

Yoakazi, mokonzi ya Yuda

1 Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya Joziasi, mpe bakomisaki ye mokonzi, na Yelusalemi, mpo na kokitana na tata na ye.
(2Ba 23.31-34)

2 Yoakazi azalaki na mibu tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi.

3 Mokonzi ya Ejipito alongolaki ye na bokonzi kati na Yelusalemi mpe asengaki na makasi ete mokili ya Yuda ekoma kofuta mpako mpo na mokonzi : bakilo nkoto misato na nkama minei ya palata mpe ya wolo.

4 Mokonzi ya Ejipito akomisaki Eliakimi, ndeko mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Yelusalemi mpe ya Yuda ; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango « Yeoyakimi. » Kasi Neko akangaki Yoakazi, ndeko mobali ya Yeoyakimi, mpe amemaki ye na Ejipito.

Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda
(2Ba 23.36-37)

5 Yeoyakimi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye.

6 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki ye mpe akangaki ye minyololo ya bronze mpo na komema ye na Babiloni.

7 Nabukodonozori amemaki mpe na Babiloni ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe mpe atiaki yango kati na ndako na ye ya bokonzi.

8 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi, misala na ye ya nkele mpe makambo oyo ekweyelaki ye, ekomama kati na buku ya masolo

ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

Yeoyakini, mokonzi ya Yuda
(2Ba 24.8-17)

9 Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato mpe mikolo zomi na
Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe.
10 Na suka ya mobu, mokonzi Nabukodonozori abengisaki ye mpe
amemaki ye na Babiloni elongo na biloko ya motuya ya Tempelo ya Yawe ;
akomisaki Sedesiasi, ndeko mobali ya Yeoyakini, mokonzi ya Yuda mpe ya
Yelusalemi.

Sedesiasi, mokonzi ya Yuda
(2Ba 24.18-20)

11 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi.
12 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye, mpe
amikitisaki te liboso ya mosakoli Jeremi oyo azalaki koloba na Kombo na
Yawe.
13 Lisusu, atombokelaki mokonzi Nabukodonozori oyo alapisaki ye ndayi
na Kombo ya Nzambe. Na esika ete azonga epai na Yawe, Nzambe ya
Isalaele, akomaki moto makasi mpe akomisaki motema na ye libanga.
14 Bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe bato bakomaki lisusu
kosala mabe koleka, balandaki misala nyonso ya nkele ya bikolo ya bapaya
mpe babebisaki bosantu ya Tempelo ya Yawe oyo Ye moko Yawe abulisaki
na Yelusalemi.
15 Yawe, Nzambe ya batata na bango, atindelaki bango, mbala na mbala
mpe na ngonga malamu, makebisi na nzela ya bamemi sango na Ye, pamba
te azalaki na posa ya kobatela bato na Ye mpe Tempelo na Ye.
16 Kasi bato ya Isalaele bazalaki kotiola bamemi sango ya Nzambe,
bazalaki komona pamba makebisi na Ye mpe bazalaki kowolola basakoli
na Ye kino Yawe kosilikela bato na Ye makasi ; mpe bakokaki kosala eloko
moko te mpo na komibikisa liboso ya kanda makasi ya Yawe.
(2Ba 25.1-21)
17 Boye, mpo na kobebisa bango, Yawe atindaki mokonzi ya bato ya
Babiloni, oyo abomaki na mopanga bilenge na bango kati na esika na
bango ya bule ; abikisaki te ezala elenge mobali, elenge mwasi, mokolo
to mobange. Nzambe akabaki nyonso na maboko ya Nabukodonozori.
18 Nabukodonozori amemaki na Babiloni biloko nyonso ya Tempelo ya
Nzambe, ya minene to ya mike, bozwi ya Tempelo ya Yawe, bozwi ya
mokonzi mpe ya bakalaka na ye.
19 Batumbaki na moto Tempelo ya Nzambe, babukaki mir ya Yelusalemi,
batumbaki na moto bandako na yango ya kitoko mpe babebisaki biloko
nyonso ya motuya.
20 Nabukodonozori amemaki na Babiloni bato oyo babikaki na mopanga,
akomisaki bango bawumbu na ye mpe ya bana na ye ya mibali kino na
tango mokili ya Persi ezwaki bokonzi.

21 Ezalaki ndenge wana nde Liloba na Yawe ekokisamaki, liloba oyo
alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi : « Mokili ekozwa bopemi na mikolo
nyonso oyo bakosundola yango, ekosepela na basaba na yango kino tango
mibu tuku sambo ekokoka. »

Ndingisa ya kotonga Tempelo ya Nzambe

22 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Yawe alamusaki molimo
ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na kokokisa liloba oyo alobaki na nzela
ya mosakoli Jeremi mpo ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na ye
mobimba :
23 « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi : ‹ Yawe, Nzambe
ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele mpe mokumba ya
kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati na Yuda. Tika ete moto nyonso
oyo, kati na bino, azali na molongo ya bato ya Yawe akende ; pamba te
Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye ! › »

Esidrasi

Mokano ya mokonzi Sirisi

1 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Yawe alamusaki molimo
ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na kokokisa liloba oyo alobaki na nzela
ya mosakoli Jeremi, mpo ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na
ye mobimba :
2 « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi :
‹ Yawe, Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele
mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati na Yuda.
3 Tika ete moto nyonso oyo, kati na bino, azali na molongo ya bato
ya Yawe akende na Yelusalemi kati na Yuda mpo na kotonga Tempelo ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo azali Nzambe kati na Yelusalemi !
4 Tika ete bavandi ya bisika nyonso oyo bato ya Yuda bazali bapesa
bango, mpo na Ndako ya Nzambe oyo ezali na Yelusalemi, makabo oyo :
palata, wolo, bibwele, biloko ya ndenge na ndenge mpe makabo oyo bakati
bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango. › »
5 Bongo bakambi ya mabota ya Yuda mpe ya Benjame, Banganga-
Nzambe mpe Balevi, elongo na moto nyonso oyo Nzambe atutaki motema
babongamaki mpo na kokende kotonga Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi.
6 Bato nyonso oyo bazalaki zingazinga na bango basungaki bango ;
bapesaki biloko esalema na palata mpe na wolo, bibwele, biloko ya ndenge
na ndenge, bakado ya talo mpe makabo oyo bakataki bango moko kopesa
wuta na mokano ya mitema na bango.
7 Mokonzi Sirisi abimisaki biloko ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodono-
zori amemaki wuta na Yelusalemi mpo na kotia yango kati na tempelo ya
nzambe na ye.
8 Sirisi, mokonzi ya Persi, atindaki Mitredati, mobombi bozwi na ye, ete
abimisa, atanga mpe apesa yango epai ya Sheshibatsari, moto ya libota ya
bakambi ya Yuda.

9 Tala biloko yango mpe motango na yango :

bakopo ya wolo ezalaki tuku misato ;
bakopo ya palata ezalaki nkoto moko ;
basani ya mbele ya palata ezalaki tuku mibale na libwa ;
10 basani ya wolo ezalaki tuku misato ;
basani mínene ya palata ezalaki nkama minei na zomi ;
biloko mosusu ezalaki nkoto moko.

11 Motango ya biloko nyonso ya wolo mpe ya palata ezalaki nkoto
mitano na nkama minei.

Sheshibatsari amemaki biloko yango nyonso tango bato oyo bakendeki
na bowumbu balongwaki na Babiloni mpo na kozonga na Yelusalemi.

2

Bayuda oyo bawutaki na bowumbu

1 Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, amemaki na bowumbu na mokili ya Babiloni, mpe,

wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi mpe na Yuda,
moto na moto kati na engumba na ye.
2 Bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Seraya,
Reyelaya, Maridoshe, Bilishani, Misipari, Bigivayi, Rewumi, Baana.

Tala motango ya bana ya Isalaele :
3 Bakitani ya Pareoshi :
nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale.
4 Bakitani ya Shefatia :
nkama misato na tuku sambo na mibale.
5 Bakitani ya Ara :
nkama sambo na tuku sambo na mitano.
6 Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi :
nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mibale.
7 Bakitani ya Elami :
nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei.
8 Bakitani ya Zatu :
nkama libwa na tuku minei na mitano.
9 Bakitani ya Zakayi :
nkama sambo na tuku motoba.
10 Bakitani ya Bani :
nkama motoba na tuku minei na mibale.
11 Bakitani ya Bebayi :
nkama motoba na tuku mibale na misato.
12 Bakitani ya Azigadi :
nkoto moko na nkama mibale na tuku mibale na mibale.
13 Bakitani ya Adonikami :
nkama motoba na tuku motoba na motoba.
14 Bakitani ya Bigivayi :
nkoto mibale na tuku mitano na motoba.
15 Bakitani ya Adini :
nkama minei na tuku mitano na minei.
16 Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi :
tuku libwa na mwambe.
17 Bakitani ya Betsayi :
nkama misato na tuku mibale na misato.
18 Bakitani ya Yora :
nkama moko na zomi na mibale.
19 Bakitani ya Ashumi :
nkama mibale na tuku mibale na misato.
20 Bakitani ya Gibari :
tuku libwa na mitano.
21 Bato ya mboka Beteleemi,
nkama moko na tuku mibale na misato.
22 Bato ya mboka Netofa :
tuku mitano na motoba.
23 Bato ya mboka Anatoti :
nkama moko na tuku mibale na mwambe.
24 Bato ya Azimaveti :
tuku minei na mibale.
25 Bakitani ya Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti :
nkama sambo na tuku minei na misato.
26 Bakitani ya Rama mpe Geba :
nkama motoba na tuku mibale na moko.

27 Bato ya mboka Mikimasi :
nkama moko na tuku mibale na mibale.
28 Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi :
nkama mibale na tuku mibale na misato.
29 Bakitani ya Nebo :
tuku mitano na mibale.
30 Bakitani ya Magibishi :
nkama moko na tuku mitano na motoba.
31 Bakitani ya Elami mosusu :
nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei.
32 Bakitani ya Arimi :
nkama misato na tuku mibale.
33 Bakitani ya Lodi, Adidi mpe Ono :
nkama sambo na tuku mibale na mitano.
34 Bakitani ya Jeriko :
nkama misato na tuku minei na mitano.
35 Bakitani ya Sena :
nkoto misato na nkama motoba na tuku misato.

36 Tala motango ya Banganga-Nzambe :
Bakitani ya Yedaeya, na nzela ya libota ya Jozue :
nkama libwa na tuku sambo na misato.
37 Bakitani ya Imeri :
nkoto moko na tuku mitano na mibale.
38 Bakitani ya Pashuri :
nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo.
39 Bakitani ya Arimi :
nkoto moko na zomi na sambo.

40 Tala motango ya Balevi :
Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya Odavia :
tuku sambo na minei.

41 Tala motango ya bayembi :
Bakitani ya Azafi :
nkama moko na tuku mibale na mwambe.

42 Tala motango ya bakengeli bikuke ya Tempelo :
Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi :
nkama moko na tuku misato na libwa.

43 Tala basali ya Tempelo :
Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti,
44 Kerosi, Siya, Padoni,
45 Lebana, Agaba, Akubi
46 Agabi, Shalimayi, Anani,
47 Gideli, Gaari, Reaya,
48 Retsini, Nekoda, Gazami,
49 Uza, Paseya, Besayi,
50 Asina, Mewunimi, Nefusimi,
51 Bakibuki, Akufa, Aruri,
52 Batsiluti, Meyida, Arisha,
53 Barikosi, Sisera, Tama,

54 Netsia mpe Atifa.

55 Tala bakitani ya basali ya Salomo :
Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Peruda,
56 Yala, Darikoni, Gideli,
57 Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Ami.
58 Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo : nkama misato na tuku libwa na mibale.

59 Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adani mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele :
60 Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda :
nkama motoba na tuku mitano na mibale.

61 Mpe kati na Banganga-Nzambe :
Bakitani
ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi »
mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi.
62 Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo.
63 Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango, na nzela ya Urimi mpe Tumimi.

64 Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba,
65 bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi, nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo ; bazalaki na bayembi na bango ya basi mpe ya mibali, nkama mibale ;
66 bampunda ya bitumba, nkama sambo na tuku misato na motoba ; bamile nkama mibale na tuku minei na mitano ;
67 bashamo nkama minei na tuku misato na mitano ; mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale.

68 Tango bakomaki na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango mpo na kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe, na esika na yango ya kala.
69 Bapesaki na libenga ya misala, moto na moto kolanda ezweli na ye, mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku motoba na moko, mbongo ya bibende ya palata nkoto mitano, mpe banzambala nkama moko ya mosala ya bonganga-Nzambe.
70 Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango.

3

Bato batongi lisusu Tempelo ya Yawe

1 Na sanza ya sambo, bana ya Isalaele oyo bavandaki kati na bingumba
na bango basanganaki na Yelusalemi lokola moto moko.
2 Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na baninga na ye, Banganga-
Nzambe, mpe Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, elongo na bandeko
na ye, babandaki kotonga etumbelo ya Nzambe ya Isalaele mpo na
kobonza kuna mbeka ya kotumba kolanda makomi kati na Mobeko ya
Moyize, moto na Nzambe.
3 Atako bazalaki koyoka bato oyo bazalaki pembeni na bango somo,
batongaki etumbelo na likolo ya miboko na yango ya kala mpe babonzaki
wana mpo na Yawe mbeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa.
4 Bongo kolanda makomi, basepelaki feti ya Bandako ya kapo, mpe
babonzaki mikolo nyonso bambeka ya kotumba kolanda motango oyo
ekatama mpo na mokolo na mokolo.
5 Sima na yango, babonzaki mbeka ya kotumba ya tango nyonso,
bambeka ya kotumba oyo ekatama mpo na feti ya ebandeli ya sanza mpe
mpo na feti nyonso oyo ekatama mpo na Yawe, mpe bambeka ya kotumba
mpo na bato nyonso oyo bazalaki bango moko kopesa makabo wuta na
mokano ya mitema na bango.
6 Bato babandaki kobonzela Yawe bambeka ya kotumba na mokolo ya
liboso ya sanza ya sambo, atako bamitongelaki nanu te miboko ya Tempelo
ya Yawe.
7 Bapesaki mbongo epai ya batongi ndako mpe epai ya basharipantie ;
bongo bapesaki lisusu bilei, masanga mpe mafuta epai ya bato ya Sidoni
mpe ya Tiri mpo ete bamema, na nzela ya ebale monene, banzete ya sedele
longwa na Libani kino na Jafa, na ndingisa ya Sirisi, mokonzi ya Persi.
8 Na sanza ya mibale ya mobu ya mibale sima na bango kokoma na
Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi, Zorobabeli, mwana mobali ya
Shealitieli ; Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na bandeko na
bango mosusu, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato nyonso oyo bazongaki
na Yelusalemi wuta na bowumbu, babandaki misala ya kotonga. Baponaki
Balevi oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata mpo ete
balandela misala ya kotonga Tempelo ya Yawe.
9 Jozue elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali,
Kadimieli elongo na bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakitani ya Yuda,
bapesamelaki mokumba ya kolandela bato oyo bazalaki kotonga Ndako
ya Nzambe. Mpe bakitani ya Enadadi elongo na bana na bango ya mibali
mpe bandeko na bango, Balevi, bazalaki kosunga bango.
10 Tango batongi ndako basilisaki kotonga miboko ya Tempelo ya Yawe,
Banganga-Nzambe kati na bilamba na bango ya mosala ya bonganga-
Nzambe elongo na bakelelo na bango na maboko ; Balevi, bakitani ya
Azafi, elongo na manzanza, batelemaki na bisika na bango mpo na
kokumisa Yawe, kolanda mitindo ya Davidi, mokonzi ya Isalaele.
11 Bazalaki koyemba banzembo mpo na kokumisa mpe kozongisela Yawe
matondi :
« Solo, azali malamu,
bolingo na Ye mpo na Isalaele
ewumelaka seko na seko ! »
Bongo bato nyonso bazalaki kobeta milolo makasi mpo na kokumisa Yawe
mpo ete bazalaki kotia miboko ya Tempelo ya Yawe.
12 Nzokande, kati na Banganga-Nzambe oyo ya mikolo, kati na Balevi oyo
ya mikolo mpe kati na bakambi ya mabota, oyo ya mikolo, ezalaki na ebele
oyo bamonaki Tempelo ya liboso ; bongo bazalaki kolela na mongongo
makasi wana bazalaki kotia miboko ya Tempelo ya sika na miso na bango.

Mpe kaka na tango yango, ebele ya bato mosusu bazalaki kosepela na koganga makasi mpe na kobeta milolo nzela moko na maboko.
13 Boye bato bakokaki te kokesenisa makelele ya bato oyo bazali koganga mpo na esengo mpe makelele ya bato oyo bazali kolela, pamba te bato bazalaki koganga makasi mpe makelele na bango ezalaki koyokana kino na mosika.

4

Batelemeli misala ya kotonga Tempelo

1 Tango banguna ya Yuda mpe ya Benjame bayokaki ete bato oyo bawutaki na bowumbu bazali kotonga Tempelo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele,
2 bayaki epai ya Zorobabeli mpe bakambi ya mabota ; balobaki na bango :
— Botika ete tosunga bino na mosala ya kotonga Tempelo oyo, pamba te biso mpe tolukaka Nzambe na bino mpe tobonzelaka Ye mbeka wuta na tango ya Esari-Adoni, mokonzi ya Asiri, oyo amemaki biso awa.
3 Kasi Zorobabeli, Jozue mpe bakambi mosusu ya mabota ya Isalaele bazongisaki :
— Bokotonga te elongo na biso Tempelo ya Yawe, Nzambe na biso ; tokotonga yango biso moko mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, kolanda mitindo ya Sirisi, mokonzi ya Persi.
4 Bato ya bikolo oyo ezalaki elongo na bango kati na mboka balembisaki bato ya Yuda nzoto mpe babangisaki bango mpo ete bakoba lisusu te kotonga ;
5 bapesaki bapesi toli kanyaka mpo ete batelemela mpe babebisa mabongisi na bango na nzela ya batoli ya mabe, na mikolo nyonso ya Sirisi kino na oyo ya Dariusi, bango mibale bakonzi ya Persi.

Mokanda epai ya mokonzi Aritakizerisesi

6 Kaka na ebandeli ya bokonzi ya Kizerisesi, batindelaki ye mokanda mpo na kofunda bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi.
7 Bongo na mikolo ya Aritakizerisesi lokola mokonzi ya Persi, Bishilami, Mitredati, Tabeyeli mpe baninga na bango ya mosala bakomelaki Aritakizerisesi mokanda. Bakomaki yango na makomi mpe na lokota ya Arami.
8 Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda na ye, bakomelaki mokonzi Aritakizerisesi mokanda oyo na tina na Yelusalemi :
9 « Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda, elongo na baninga na bango, basambisi mpe bakambi ya bato ya Dini, ya Arifarisataki, ya Taripeli, ya Afarasi, ya Ereki, ya Babiloni, ya Size, ya Deya, ya Elami,
10 mpe bato ya bikolo mosusu oyo Asuribanipali, mokonzi monene mpe mokonzi ya lokumu, amemaki na bowumbu mpo na kotia bango kati na engumba Samari mpe kati na bituka nyonso ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. »
11 Tala maloba oyo batindelaki ye na mokanda :
« Epai ya mokonzi Aritakizerisesi.
Maloba kowuta na biso basali na yo, bato ya ngambo ya weste ya ebale Efrate.
12 Tika ete mokonzi ayeba ete Bayuda oyo bawutaki epai na yo bakomi kati na biso, na Yelusalemi ; bazali kotonga engumba ya batomboki mpe ya bato ya mobulu, bazali kotonga bamir mpe kobongisa lisusu miboko.

13 Tika ete mokonzi ayeba lisusu ete, soki engumba oyo etongami
lisusu mpe babongisi bamir na yango, bakofuta lisusu te mpako ya
mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya nzela ; na bongo, bomengo
ya mokonzi ekokita.
14 Sik'oyo, lokola tozwi libaku ya kosala epai ya mokonzi mpe lokola
ezali malamu te mpo na biso komona lokumu ya mokonzi kobebisama,
totindi sango oyo mpo na kotalisa makambo oyo epai ya mokonzi
15 mpo ete baluka kati na babuku ya bakonzi oyo bazalaki liboso
na yo mpo na kososola malamu. Okomona solo kati na babuku yango
ete engumba oyo ezali engumba ya batomboki, etungisaka bakonzi mpe
bituka. Mpe lisusu, wuta kala, ezali esika ya batomboki. Yango wana
engumba oyo ebebisamaki.
16 Tozali koyebisa mokonzi ete soki batongi lisusu engumba oyo mpe
babongisi bamir na yango, okotikala lisusu na eloko moko te na ngambo
ya weste ya ebale Efrate. »
17 Mokonzi azongisaki eyano oyo :
« Epai ya moyangeli Rewumi ; Shimishayi, mokomi mikanda na ye,
mpe baninga na bango mosusu ya mosala oyo bavandaka na Samari
mpe kati na bituka nyonso na ngambo ya weste ya ebale Efrate :
Napesi bino mbote.
18 Batangaki mpe babongolaki na miso na ngai mokanda oyo botinde-
laki biso.
19 Napesaki mitindo mpo ete baluka koyeba mpe kososola bosolo. Boye
emonani solo ete, wuta na kala, engumba oyo etombokelaka kaka bakonzi
mpe etindaka bato na botomboki mpe na mobulu.
20 Na Yelusalemi, ezalaki na bakonzi ya nguya oyo bazalaki kokonza
etuka mobimba ya ngambo ya weste ya ebale Efrate mpe epai ya banani
bazalaki kofuta mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya
nzela.
21 Boye, bopesa sik'oyo mitindo epai ya bato wana ete bakoba lisusu te
kotonga mpo ete engumba wana etongama lisusu te kino tango ngai moko
nakopesa mitindo.
22 Bosala keba ete bozwa likambo oyo na pete te. Mpo na nini kotika
nzela ete mobulu oyo ekola mpe ekitisa bomengo ya mokonzi ? »
23 Tango kaka batangaki mokanda ya mokonzi Aritakizerisesi liboso ya
Rewumi ; Shimishayi, mokomi mikanda na ye, mpe baninga na bango
ya mosala bakendeki mbala moko na Yelusalemi epai ya Bayuda mpe
bapekisaki bango na makasi ete bakoba lisusu te kotonga.

24 Wuta tango wana, misala ya Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi
etelemaki kino na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, mokonzi ya
Persi.

5

Misala ya kotonga Tempelo ezongeli

1 Mosakoli Aje mpe mosakoli Zakari, mwana mobali ya Ido, basakolaki
mpo na bato ya Yuda oyo bazalaki kati na mokili ya Yuda mpe na engumba
Yelusalemi, na Kombo ya Nzambe ya Isalaele, oyo azalaki kati na bango.
2 Bongo, Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue, mwana
mobali ya Yotsadaki, bazongelaki mosala ya kotonga lisusu Tempelo ya
Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe basakoli ya Nzambe bazalaki elongo na
bango mpo na kosunga bango.

3 Mbala moko, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezalaki na ngambo ya
weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango
ya mosala batunaki bango :
— Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu Tempelo oyo mpe ya
kotelemisa lisusu mir oyo ?
4 Batunaki lisusu :
— Bato oyo bazali kotonga Ndako oyo, bakombo na bango banani ?
5 Kasi liso ya Nzambe na bango ezalaki kosenzela bakambi ya Bayuda.
Boye bapekisaki bango te kosala misala na bango kino tango Dariusi
azwaki mokanda na tina na yango mpe kino tango bazwaki mokanda ya
eyano kowuta na Dariusi.

Mokanda epai ya mokonzi Dariusi

6 Tala mokanda oyo Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste
ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala,
bakambi ya bituka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, batindelaki
mokonzi Dariusi.
7 Tala makambo oyo bakomaki kati na mokanda yango :
« Epai ya mokonzi Dariusi.
Tika ete bokonzi na yo ewumela na kimia !
8 Tika ete mokonzi ayeba ete tokendeki na etuka ya Yuda kino na
Tempelo ya Nzambe Monene. Bato bazali kotonga yango na mabanga
bakata mpe bazali kotia mabaya na likolo ya bamir. Mosala yango ezali
kotambola malamu mpe kokende noki kati na maboko na bango.
9 Totunaki bakambi na bango motuna oyo : ‹ Nani apesi bino nzela ya
kotonga lisusu Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu bamir ? ›
10 Totunaki bango bakombo na bango mpo ete toyebisa yo yango mpe
tokomela yo bakombo ya bakambi na bango.
11 Kasi tala eyano oyo bapesaki biso :

‹ Tozali basali ya Nzambe ya Likolo mpe ya se ; tozali kotonga lisusu
Tempelo oyo etongamaki wuta mibu ebele na kala. Mokonzi moko
monene ya Isalaele atongaki mpe asilisaki yango.
12 Kasi lokola batata na biso batumbolaki kanda ya Nzambe ya Likolo,
akabaki bango na maboko ya Nabukodonozori, moto ya Chalide, mokonzi
ya Babiloni. Ezali ye nde abukaki Tempelo oyo mpe amemaki bato na
bowumbu, na Babiloni.
13 Nzokande, na mobu ya liboso ya bokonzi na ye lokola mokonzi ya
Babiloni, Sirisi apesaki mitindo ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe,
14 alongolaki kutu na tempelo ya Babiloni biloko basala na wolo mpe
na palata, oyo Nabukodonozori azwaki na Ndako ya Nzambe kati na
Yelusalemi mpe amemaki na tempelo ya Babiloni. Mokonzi Sirisi apesaki
biloko yango epai ya Sheshibatsari oyo ye, Sirisi, atiaki lokola moyangeli.
15 Alobaki na ye : ‘ Kamata biloko oyo mpe kende kotia yango kati na
Tempelo ya Yelusalemi ; mpe tika ete Tempelo ya Nzambe etongama lisusu
na esika na yango ya kala. ’
16 Ezali bongo nde Sheshibatsari ayaki awa na Yelusalemi mpo na
kotonga miboko ya Ndako ya Nzambe. Wuta mokolo wana kino na
mokolo ya lelo, Tempelo ezali kotongama, kasi misala esili nanu te. ›

17 Sik’oyo, soki yango esepelisi mokonzi, tika ete baluka kati na babuku
ya kala ya bakonzi ya Babiloni mpo na kotala soki mokonzi Sirisi apesaki
solo mitindo ya kotonga lisusu Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi.

Mpe tika ete mokonzi atindela biso mokano na ye na tina na likambo oyo. »

6

Mokano ya mokonzi Dariusi

1 Mokonzi Dariusi apesaki mitindo, mpe balukaki kati na babuku ya kala
oyo ezalaki na Babiloni, kati na ebombelo bomengo ya mokonzi.
2 Mpe bamonaki buku moko kati na Ekibatane, engumba mokonzi ya
etuka ya Medi. Tala makomi oyo ezalaki kati na buku yango :
« Ekaniseli :
3 Na mobu ya liboso ya mokonzi Sirisi, mokonzi Sirisi azwaki mokano
na tina na Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi :

Tempelo ya Nzambe esengeli kotongama lisusu mpo ete ezala esika ya
kobonza mbeka ; boye esengeli kozongisa miboko na yango. Tempelo
ekozala na bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene
tuku misato na mokuse.
4 Ekozala na milongo misato ya mabanga bakata mpe molongo moko
ya mabaya ya sika mpo na motondo. Mbongo ya kofuta mpo na misala
yango ekowuta na bomengo ya mokonzi.
5 Lisusu, biloko basala na wolo mpe na palata ya Ndako ya Nzambe,
oyo Nabukodonozori azwaki na Tempelo kati na Yelusalemi mpe amemaki
na Babiloni, esengeli kozonga na bisika na yango kati na Tempelo, na
Yelusalemi ; basengeli kotia yango kati na Ndako ya Nzambe.

6 Sik’oyo, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezali na ngambo ya weste
ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi mpe bino baninga na bango ya mosala,
bakambi ya etuka, bozala mosika ya likambo oyo.
7 Botika ete misala ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe ekoba.
Tika ete moyangeli mpe bakambi ya Bayuda batonga yango lisusu na esika
na yango ya kala.
8 Tala mitindo oyo ngai nazali kopesa bino na tina na oyo bosengeli
kosala mpo na kosunga bakambi ya Bayuda mpe mpo na misala ya
botongi Ndako oyo ya Nzambe :
‹ Bosengeli tango nyonso kozwaka mbongo ya misala na bomengo ya
mokonzi, oyo ewutaka na mpako oyo etuka ya ngambo ya weste ya ebale
Efrate efutaka mpo na mokonzi, mpo na kofuta bato wana na ndenge
ekoki mpe mpo ete misala etelema te.
9 Bosengeli mpe kopesaka mikolo nyonso epai ya Banganga-Nzambe
ya Yelusalemi biloko nyonso oyo bakozala na yango na bosenga mpo
na mbeka ya kotumba ya Nzambe ya Likolo : bana ngombe ya mibali,
bameme ya mibali, bana meme, ble, mungwa, masanga ya vino mpe
mafuta. Soki bakomi na bosenga ya biloko, bino bosengeli kopesa bango
yango mikolo nyonso, mpe esengeli te kozanga,
10 mpo ete bakoka kobonzaka mbeka ya solo kitoko epai ya Nzambe
ya Likolo, mpe mpo ete basambelaka mpo na bomoi malamu ya mokonzi
elongo na bana na ye ya mibali.
11 Bongo tala mokano oyo nasili kozwa mpo na moto nyonso oyo
akobongola to akotosa te mitindo oyo : bakolongola libaya moko kati
na ndako na ye, bakotelemisa yango, bakodiembika ye na libaya yango
mpe bakokomisa ndako na ye mopiku ya biloko ya mbindo.

12 Tika ete Nzambe oyo atiaki Kombo na Ye kuna akweyisa mokonzi
nyonso to bato nyonso oyo bakomeka kotombola loboko mpo na koboya
kotosa to kobongola mitindo na ngai na kobuka Tempelo oyo ya Nzambe
kati na Yelusalemi.
Ezali ngai, Dariusi, moto napesi mitindo yango. Tika ete botosa yango
malamu mpe na lombangu. › »

Bosili ya misala mpe libulisi ya Tempelo

13 Boye, Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale
Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala
batosaki mitindo ya mokonzi Dariusi na lombangu mpe na ndenge ezaleli.
14 Boye bakambi ya Bayuda bakobaki misala ya kotonga, mpe balongaki
wana balendisamaki na maloba ya basakoli Aje mpe Zakari, mokitani ya
Ido. Basilisaki kotonga kolanda mitindo ya Nzambe ya Isalaele mpe ya
Sirisi, Dariusi, mpe Aritakizerisesi, bakonzi ya Persi.
15 Basilisaki kotonga Ndako mobimba ya Nzambe, na mokolo ya misato
ya sanza ya Adari, tango mokonzi Dariusi akokisaki mibu motoba na
bokonzi.
16 Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato mosusu oyo
bawutaki na bowumbu basalaki feti ya libulisi ya Ndako ya Nzambe.
17 Babonzaki bangombe ya mibali nkama moko, bameme ya mibali
nkama mibale, bana meme nkama minei mpo na libulisi ya Ndako ya
Nzambe ; mpe bantaba ya mibali zomi na mibale, moko mpo na ekolo
moko na moko ya Isalaele, lokola mbeka mpo na masumu ya Isalaele
mobimba.
18 Bakabolaki mpe Banganga-Nzambe kolanda milongo na bango, mpe
Balevi kolanda masanga na bango mpo na mosala ya Nzambe kati na
Yelusalemi, ndenge ekomama kati na buku ya Moyize.

Feti ya Pasika

19 Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bana ya Isalaele oyo
bawutaki na bowumbu basepelaki feti ya Pasika.
20 Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki kolanda mibeko mpe
bakomaki peto. Boye Balevi bakataki kingo ya mpate lokola mbeka ya
Pasika mpo na bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu, mpo na bandeko
na bango, Banganga-Nzambe, mpe mpo na bango moko.
21 Bana ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu baliaki yango elongo na
bato nyonso oyo bakabwanaki na misala ya mbindo ya bikolo ya mokili
mpe basanganaki elongo na bango mpo na koluka Yawe, Nzambe ya
Isalaele.
22 Na mikolo sambo, basalaki na esengo feti ya Mapa ezanga levire,
pamba te Yawe atondisaki bango na esengo ndenge abongolaki makanisi
ya mokonzi ya Asiri mpo ete asunga bango na misala ya botongi Ndako ya
Nzambe, ya Nzambe ya Isalaele.

7

Esidrasi azongi na Yelusalemi

1 Sima na makambo oyo, tango Aritakizerisesi azalaki mokonzi ya Persi,
Esidrasi, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Azaria, mwana
mobali ya Ilikia,
2 mwana mobali ya Shalumi, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali
ya Ayitubi,

3 mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali
ya Merayoti,
4 mwana mobali ya Zerakia, mwana mobali ya Uzi, mwana ya Buki,
5 mwana mobali ya Abishuwa, mwana mobali ya Pineasi, mwana mobali
ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
6 alongwaki na Babiloni. Esidrasi yango azalaki molakisi malamu ya
mibeko mpe ayebaki penza malamu Mobeko ya Moyize oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, apesaki na bato na Ye. Bongo lokola loboko ya Yawe, Nzambe
na ye, ezalaki likolo na ye, mokonzi apesaki ye biloko nyonso oyo asengaki.
7 Kati na bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, bayembi, bakengeli
bikuke mpe basali ya Tempelo, ndambo bazongaki na Yelusalemi na mobu
ya sambo ya mokonzi Aritakizerisesi.
8 Esidrasi mpe akomaki elongo na bango na Yelusalemi na sanza ya
mitano ya mobu ya sambo ya mokonzi.
9 Alongwaki na Babiloni na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe
akomaki na Yelusalemi na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, pamba te
loboko ya ngolu ya Nzambe na ye ezalaki likolo na ye,
10 mpo ete Esidrasi amipesaki ye moko penza, na motema na ye
mobimba, mpo na koyekola mpe kotia na misala mibeko ya Yawe mpe mpo
na kolakisa na bana ya Isalaele bikateli mpe mitindo ya mibeko yango.

Mokanda ya Aritakizerisesi epai ya Esidrasi

11 Tala mokanda oyo mokonzi Aritakizerisesi apesaki epai ya Esidrasi,
Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, oyo ayebaki penza malamu
makambo oyo etali mitindo mpe bikateli ya Yawe mpo na Isalaele :
12 « Aritakizerisesi, mokonzi ya bakonzi ;
Epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe
ya Likolo :
Mbote na yo !
13 Napesi mitindo ete, kati na bokonzi na ngai, moto nyonso kati na
bato ya Isalaele, kati na Banganga-Nzambe mpe Balevi na bango, oyo
alingi kokende na Yelusalemi akende elongo na yo.
14 Ngai, mokonzi elongo na bapesi toli na ngai sambo, totindi yo koluka
koyeba makambo oyo ezali koleka na Yuda mpe na Yelusalemi, kolanda
Mobeko ya Nzambe na yo, oyo ezali na maboko na yo,
15 mpe komema palata mpe wolo oyo mokonzi mpe bapesi toli na ye
bapesi bango moko wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya Nzambe
ya Isalaele, oyo Ndako na Ye ezali na Yelusalemi ;
16 elongo na palata mpe wolo nyonso oyo okozwa na etuka ya Babiloni,
makabo oyo bato mpe Banganga-Nzambe bakataki bango moko kopesa
wuta na mokano ya mitema na bango, mpo na Tempelo ya Nzambe na
bango kati na Yelusalemi.
17 Boye, okosala keba ete osomba bangombe, bameme ya mibali mpe
bana meme elongo na nyonso oyo esengeli mpo na makabo na yango ya
gato mpe ya masanga, mpe okobonza yango na etumbelo ya Nzambe na
bino kati na Yelusalemi.
18 Na palata mpe wolo oyo etikali, yo mpe bandeko na yo, Bayuda,
bokoki kosala nyonso oyo bokomona ete ezali malamu kolanda mokano
ya Yawe, Nzambe na bino.
19 Okopesa epai ya Nzambe ya Yelusalemi, biloko nyonso oyo bakopesa
yo mpo na mosala ya Tempelo ya Nzambe na yo.

20 Na nzela ya bomengo ya mokonzi, okoki kozwa biloko nyonso
mosusu oyo okozala na yango na bosenga mpo na misala ya Ndako ya
Nzambe na yo.
21 Sik'oyo, ngai, mokonzi Aritakizerisesi, napesi mitindo epai ya
babateli bomengo nyonso ya mokonzi kati na etuka ya ngambo ya weste ya
ebale Efrate, ete bopesa na lombangu eloko nyonso oyo Esidrasi, Nganga-
Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe ya Likolo, akosenga bino
22 kino na kilo ya palata nkoto misato na nkama mitano, kilo ya
ble nkoto tuku minei na mitano, balitele ya vino nkoto minei na nkama
mitano, balitele ya mafuta nkoto minei na nkama mitano mpe kilo ya
mungwa oyo bakoki kotanga te.
23 Tika ete makambo nyonso oyo Nzambe ya Likolo atindi mpo na
Tempelo na Ye esalema ndenge kaka atindi yango, mpo ete kanda na Ye
ekitela te mokili ya mokonzi mpe bana na ye ya mibali.
24 Bosengeli lisusu koyeba ete bozali lisusu na ndingisa te ya kosenga
na Nganga-Nzambe nyonso, Molevi nyonso, moyembi nyonso, mokengeli
nyonso ya ekuke, mosali nyonso ya Tempelo, mpe na mosali nyonso
mosusu ya Ndako ya Nzambe ete afuta mpako ya mokonzi, mpako ya
mabele mpe mpako ya nzela.
25 Bongo yo, Esidrasi, kolanda bwanya ya Nzambe na yo, oyo ozali na
yango, pona bilombe mpe basambisi mpo na mosala ya kokata makambo
ya bato nyonso oyo, kati na etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate,
bayebi mibeko ya Nzambe na yo ; mpe lakisa yango na bato oyo bayebi
yango te.
26 Moto nyonso oyo akotosa te Mobeko ya Nzambe na yo mpe mobeko
ya mokonzi asengeli bongo kozwa etumbu ya kufa to kokende na
bowumbu to kokaba bomengo na ye mpo ete babotola yango to mpe
kokota na boloko. »
27 Tika ete Yawe, Nzambe ya batata na biso, akumisama, Ye oyo atiaki
makanisi ya lolenge oyo na motema ya mokonzi, mpo ete akoka kopesa
lokumu na Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi,
28 mpe oyo asaleli ngai bolamu na Ye liboso ya mokonzi, ya bapesi toli
na ye mpe ya bakalaka na ye nyonso, pamba te loboko ya Yawe, Nzambe
na ngai, ezalaki likolo na ngai ! Boye, nazwaki makasi mpe nasangisaki
bakambi ya Isalaele mpo ete bazonga elongo na ngai.

8

Molongo ya bakambi ya mabota

1 Tala bakambi ya mabota, kolanda ndenge babotamela, oyo
bazongaki elongo na ngai, wuta na Babiloni, na tango Aritak-
izerisesi azalaki mokonzi :

2 Kati na bakitani ya Pineasi :
Gerishomi.
Kati na bakitani ya Itamari :
Daniele.
Kati na bakitani ya Davidi :
Atushi.
3 Kati na bakitani ya Shekania, ya Pareoshi :
Zakari elongo na bato na ye oyo batangaki, nkama moko na tuku
mitano.
4 Kati na bakitani ya Paati-Moabi :

Eliowenayi, mwana mobali ya Zerakia, elongo na bato na ye nkama mibale.
5 Kati na bakitani ya Zatu :
Shekania, mwana mobali ya Yaazieli, elongo na bato na ye nkama misato.
6 Kati na bakitani ya Adini :
Ebedi, mwana mobali ya Jonatan, elongo na bato na ye tuku mitano.
7 Kati na bakitani ya Elami :
Ezayi, mwana mobali ya Atalia elongo na bato na ye tuku sambo.
8 Kati na bakitani ya Shefatia :
Zebadia, mwana mobali ya Mikaeli, elongo na bato na ye tuku mwambe.
9 Kati na bakitani ya Joabi :
Abidiasi, mwana mobali ya Yeyeli, elongo na bato na ye nkama mibale na zomi na mwambe.
10 Kati na bakitani ya Bani :
Shelomiti, mwana mobali ya Yosifia, elongo na bato na ye nkama moko na tuku motoba.
11 Kati na bakitani ya Bebayi :
Zakari, mwana mobali ya Bebayi, elongo na bato na ye tuku mibale na mwambe.
12 Kati na bakitani ya Azigadi :
Yoanani, mwana mobali ya Akatani, elongo na bato na ye nkama moko na zomi.
13 Kati na bakitani ya Adonikami :
bana ya suka oyo bakombo na bango ezalaki Elifeleti, Yeyeli mpe Shemaya, elongo na bato na bango tuku motoba.
14 Kati na bakitani ya Bigivayi :
Utayi mpe Zabudi elongo na bato na bango tuku sambo.

Esidrasi azongi na Yelusalemi

15 Nasangisaki bango pene ya ebale oyo ezalaki kotiola na ngambo ya Akava, mpe tovandaki kuna mikolo misato. Tango natalaki malamu bato mpe Banganga-Nzambe, namonaki ata Molevi moko te kuna.
16 Boye nabengisaki Eliezeri, Arieli, Shemaya, Elinatani, Yaribi, Elinatani, Natan, Zakari mpe Meshulami oyo bazalaki bakambi ; Yoyaribi mpe Elinatani oyo bazalaki bato ya mayele.
17 Natindaki bango epai ya Ido, mokambi ya mboka Kasifia ; nayebisaki bango makambo oyo basengeli koloba na Ido mpe bandeko na ye ya mosala, basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na Kasifia, mpo ete bamemela biso basali mpo na Ndako ya Nzambe na biso.
18 Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezalaki likolo na biso, bamemelaki biso Sherebia, moto ya mayele, kati na bakitani ya Maali, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele, elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali, bango nyonso zomi na mwambe,
19 elongo na Ashabia mpe Ezayi, bakitani ya Merari, elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bana na bango ya mibali. Bango nyonso bazalaki tuku mibale.
20 Bamemaki lisusu basali ya Tempelo, nkama mibale na tuku mibale, bakitani ya bato oyo Davidi mpe lisanga ya bakalaka na ye batiaki mpo na kosunga Balevi. Batangaki bango nyonso na bakombo na bango.

Esidrasi akati mokolo ya kokila bilei

21 Kuna, pene ya ebale Akava, napesaki mitindo ya kokila bilei mpo na
komikitisa liboso ya Nzambe na biso mpe kosenga Ye mobembo malamu
mpo na biso, mpo na bana na biso mpe mpo na biloko na biso nyonso.
22 Nayokaki soni mpo na kosenga epai ya mokonzi basoda mpe basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpo na kobatela biso na nzela
liboso ya banguna na biso ; pamba te tolobaki na mokonzi : « Loboko
ya ngolu ya Nzambe na biso ezali likolo ya moto nyonso oyo alukaka Ye,
kasi kanda makasi na Ye ekitelaka bato nyonso oyo basundolaka Ye. »
23 Boye, tokilaki bilei mpe tosengaki ngolu yango epai ya Nzambe na
biso, mpe Ye ayanolaki libondeli na biso.

Banganga-Nzambe bayambi biloko ya kotongela Tempelo

24 Bongo na sima, natiaki kati na bakonzi ya Banganga-Nzambe bakonzi
zomi na mibale : Sherebia, Ashabia elongo na bandeko na bango zomi.
25 Namekaki liboso na bango makabo ya palata, ya wolo mpe bisalelo
nyonso oyo mokonzi, bapesi toli na ye, bakalaka na ye mpe Isalaele
mobimba bapesaki mpo na Ndako ya Nzambe na biso.
26 Napesaki bango kilo nkoto tuku mibale ya palata, kilo nkoto misato
ya bisalelo basala na palata, kilo nkoto misato ya wolo,
27 bakopo ya wolo tuku mibale oyo ezali na motuya ya mbongo ya
bibende ya wolo nkoto moko mpe biloko mibale ya kitoko basala na bronze
oyo engalaka lokola wolo.
28 Nalobaki na bango : « Bino elongo na biloko oyo, bobulisami mpo na
Yawe. Palata mpe wolo oyo ezali makabo oyo bato bakati bango moko
kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, epai na Yawe, Nzambe ya
tata na bino.
29 Bosenzela mpe bobatela yango malamu kino tango bokomeka kilo
na yango liboso ya bakonzi ya Banganga-Nzambe, ya Balevi mpe ya
bakambi ya mabota ya Isalaele, kati na bashambre ya Tempelo ya Yawe,
na Yelusalemi. »
30 Banganga-Nzambe mpe Balevi bayambaki palata, wolo mpe bisalelo
ya bule oyo bamekaki kilo na yango, mpo na komema yango na Ndako ya
Nzambe na biso, na Yelusalemi.

Bokomi na Yelusalemi

31 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya liboso, tolongwaki na ebale
Akava mpo na kokende na Yelusalemi. Loboko ya Nzambe na biso ezalaki
likolo na biso, mpe abatelaki biso na nzela liboso ya banguna mpe ya bato
ya mobulu.
32 Tokomaki na Yelusalemi mpe topemaki kuna mikolo misato.
33 Na mokolo ya minei, tomekaki kilo ya palata, ya wolo mpe bisalelo ya
bule kati na Ndako ya Nzambe na biso, liboso ya kopesa yango na maboko
ya Nganga-Nzambe Meremoti, mwana mobali ya Uri ; azalaki elongo na
Eleazari, mwana mobali ya Pineasi, mpe Balevi Yozabadi, mwana mobali
ya Jozue, mpe Noadia, mwana mobali ya Binuwi.
34 Batangaki mpe bamekaki kilo ya biloko nyonso ; mpe bakomaki yango
na buku kaka na tango wana.
35 Bato oyo bakendeki na bowumbu bazongaki wuta na bowumbu mpe
babonzaki mpo na Isalaele mobimba lokola mbeka ya kotumba epai ya
Nzambe ya Isalaele : bangombe ya mibali zomi na mibale, bameme ya
mibali tuku libwa na motoba, bana meme tuku sambo na sambo, mpe
bantaba zomi na mibale lokola mbeka ya masumu. Babonzaki nyonso
lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe.

36 Batindaki lisusu sango ya mitindo ya mokonzi epai ya bayangeli oyo
mokonzi atiaki na bituka mpe epai ya bayangeli ya etuka ya ngambo ya
weste ya ebale Efrate, oyo basungaki bato mpe Tempelo ya Nzambe.

9

Libondeli ya Esidrasi

1 Sima na makambo nyonso oyo esalemaki, bakambi ya Isalaele bayaki
epai na ngai mpe balobaki : « Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe mpe
Balevi bakabwani te na bato ya bikolo, oyo bazali kati na bango ;
bakabwani mpe te na misala na bango ya mbindo. Batamboli kaka
kolanda misala ya mbindo ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Yebusi,
ya Amoni, ya Moabi, ya Ejipito mpe ya Amori,
2 pamba te babali bana basi ya bikolo wana ya bapaya mpo na bango
moko mpe mpo na bana na bango ya mibali. Boye, basangisi libota ya
bule na bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bango. Bakambi mpe bakalaka
bazalaki bato ya liboso ya kosala makambo wana ya mbindo. »
3 Tango nayokaki bongo, napasolaki nzambala mpe kazaka na ngai,
napikolaki suki ya moto na ngai mpe mandefu na ngai mpe namivandisaki
wana na mabele.
4 Bato nyonso oyo bazalaki kolenga mpo na maloba na Nzambe ya
Isalaele basanganaki pene na ngai, mpo na misala ya mbindo ya bato oyo
bawutaki na bowumbu. Navandaki na mawa kino na tango ya likabo ya
pokwa.
5 Bongo na tango ya likabo ya pokwa, nasalaki makasi atako nazalaki
na pasi makasi kati na motema, natelemaki na nzambala mpe kazaka na
ngai, oyo epasuka ; nafukamaki mpe natombolaki maboko na ngai epai
na Yawe, Nzambe na ngai.
6 Nalobaki :
« Oh Nzambe na ngai ! Nazali kati na mobulu mpe nazali koyoka soni
makasi mpo na kotombola elongi na ngai epai na Yo, Nzambe na ngai ;
pamba te masumu mpe mabe na biso ekomi ebele penza mpe emati kino
na Likolo !
7 Wuta na tango ya bakoko na biso kino na mokolo ya lelo, mabe
na biso ekomi ebele. Likolo ya masumu na biso, biso elongo na bakonzi
mpe Banganga-Nzambe na biso tokabamaki na mopanga, na bowumbu,
na kobebisama mpe na soni makasi na maboko ya bakonzi ya bapaya,
ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo.
8 Kasi sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, na mwa tango moke, osaleli
biso ngolu ya kobikisa ndambo ya bato kati na biso mpe ya kopesa biso
esika kati na mokili na Yo ya bule. Na boye, Yo Nzambe na biso, ongengisi
miso na biso na pole mpe opesi biso lisungi kati na bowumbu na biso.
9 Pamba te, atako tozali bawumbu, kasi Yo Nzambe na biso, osundoli
biso te kati na bowumbu na biso. Omonisi biso bolamu na Yo na nzela
ya bakonzi ya Persi : bapesi biso makasi ya sika mpo na kotonga lisusu
Ndako ya Nzambe na biso, na kobongisa bamir na yango oyo ebukanaki-
bukanaki mpe na kopesa biso mir ya kobombamela kati na Yuda mpe na
Yelusalemi.
10 Sik'oyo, oh Nzambe na biso, toloba lisusu nini na makambo oyo
ezali kosalema ? Pamba te tobateli te mibeko na Yo,
11 oyo opesaki na nzela ya basali na Yo, basakoli, tango olobaki :
‹ Mokili oyo bozali kokota mpo na kokamata yango ezali mokili oyo
ebebisami na mbindo ya bato wana. Na nzela ya misala na bango ya
nkele, batondisi mokili yango nyonso na mbindo na bango.

12 Boye, bopesa te na libala bana na bino ya basi epai ya bana na bango
ya mibali to bozwa te na libala bana na bango ya basi mpo na bana na
bino ya mibali. Tango nyonso, bosalaka te boyokani ya bondeko elongo
na bango mpo ete bokoka kozala makasi, bokoka kolia bambuma malamu
ya mokili mpe bokoka kotikela yango bana na bino lokola libula mpo na
libela. ›
13 Makambo nyonso oyo ekomeli biso ezali mbano ya etamboli mabe
na biso mpe ya ngambo na biso monene. Mpe lisusu, oh Nzambe na
biso, na kotala ebele ya masumu oyo tosali, etumbu oyo opesi biso ezali
moke penza, mpo ete otikeli biso kutu ndambo ya bato oyo !
14 Boni, tozongela lisusu kobuka mibeko na Yo mpe kobalana na bato
oyo basalaka makambo ya nkele ? Boni, kanda makasi na Yo ekopela te
kino kosilisa koboma biso mpe kotikela biso moto ata moko te na bomoi ?
15 Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, ozali penza sembo ! Na ngolu na Yo,
na mokolo ya lelo, tozali batikali kati na bato na biso mpe tozali awa liboso
na Yo, elongo na masumu na biso ; nzokande moko te kati na biso akoki
kotelema bongo liboso na Yo ! »

10

Isalaele ayamboli masumu

1 Wana Esidrasi azalaki kobondela mpe kotubela masumu, azalaki ya
kofukama mpe azalaki kolela liboso ya Ndako ya Nzambe. Ebele ya bana
ya Isalaele : mibali, basi mpe bana, basanganaki pene na ye mpe, bango
nyonso, bazalaki kolela makasi.
2 Bongo Shekania, mwana mobali ya Yeyeli, moko kati na bakitani ya
Elami, alobaki na Esidrasi : « Solo, tosalaki makambo ya mbindo na miso
ya Nzambe na biso, pamba te tobali basi ya bapaya kati na bikolo oyo
ezali elongo na biso kati na mboka oyo ; kasi atako bongo, elikya ezali
nanu mpo na Isalaele !
3 Sik'oyo, tika ete tosala boyokani elongo na Nzambe na biso mpo na
kobengana basi wana nyonso elongo na bana na bango, kolanda toli na yo
Esidrasi, nkolo na ngai, mpe kolanda toli ya bato nyonso oyo balengaka
liboso ya mibeko ya Nzambe na biso ! Tika ete esalema kolanda Mobeko !
4 Telema, pamba te yo nde osengeli kotala likambo oyo ! Tozali elongo
na yo mpo na kosunga yo. Yika mpiko mpe sala ! »
5 Esidrasi atelemaki mpe asengaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe,
Balevi mpe bana nyonso ya Isalaele kolapa ndayi ete bakosalela makambo
oyo ndenge elobami. Mpe balapaki ndayi.
6 Bongo Esidrasi alongwaki liboso ya Ndako ya Nzambe mpe akendeki
na shambre ya Yoanani, mwana mobali ya Eliashibi. Wana azalaki
kuna, atikalaki kolia eloko moko te mpe komela mayi te ; pamba te
azalaki kokoba kosala matanga likolo ya makambo ya mbindo ya bato
oyo bawutaki na bowumbu.
7 Bapanzaki sango kati na Yuda mpe na Yelusalemi ete bato nyonso oyo
bawutaki na bowumbu basangana na Yelusalemi.
8 Kolanda mokano ya bakalaka mpe bakambi ya bato, moto nyonso oyo
akomonana te sima na mikolo misato, bakobotola biloko na ye nyonso mpe
bakolongola ye na lisanga ya bato oyo bawutaki na bowumbu.
9 Sima na mikolo yango misato, bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame
basanganaki na Yelusalemi. Na mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa,
bato nyonso bavandaki kati na lopango, liboso ya Ndako ya Nzambe, mpe

bazalaki kolenga makasi likolo ya makambo oyo mpe mpo ete mvula ezalaki kobeta makasi.
10 Nganga-Nzambe Esidrasi atelemaki mpe alobaki na bango :
— Bosalaki makambo ya mbindo awa bobalaki basi ya bapaya ; mpe, na nzela na yango, bobakiselaki Isalaele ngambo.
11 Sik'oyo, boyambola masumu na bino epai na Yawe, Nzambe ya batata na bino, mpe bokokisa mokano na Ye ! Bokabwana na bato ya bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bino mpe bokabwana na basi na bino ya bapaya.
12 Lisanga mobimba ezongisaki na mongongo makasi :
— Ezali se bongo, tokosala ndenge olobi !
13 Nzokande tozali bato ebele awa, mpe ezali eleko ya mvula ; tokoki kowumela na libanda te. Kutu, ezali te likambo ya mokolo moko to ya mikolo mibale, pamba te ebele kati na biso basali masumu kati na likambo oyo.
14 Tika ete bakambi na biso batikala awa na esika ya lisanga mobimba ! Mpe tika ete bato nyonso oyo, kati na bingumba na biso, babalaki basi ya bapaya bakende liboso ya bakambi mpe basambisi ya engumba moko na moko, na mikolo oyo bakokatela bango, kino kanda makasi ya Nzambe na biso ekolongwa kati na biso na tina na likambo yango.
15 Kaka Jonatan, mwana mobali ya Azaeli, mpe Yakizia, mwana mobali ya Tikiva, elongo na Meshulami mpe Shabetayi, moto ya libota ya Levi, nde batelemelaki mokano oyo.
16 Kasi bato oyo bawutaki na bowumbu basalaki ndenge elobamaki. Nganga-Nzambe Esidrasi aponaki bakambi ya mabota, moko mpo na libota moko na moko, mpe abengaki bango nyonso na bakombo na bango. Babandaki kovanda mpo na koyekola makambo yango na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi.
17 Mpe, na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, basilisaki koyekola makambo ya mibali nyonso oyo babalaki basi ya bapaya.

Molongo ya bato oyo bamemaki ngambo

18 Tala kati na bakitani ya Banganga-Nzambe, mibali oyo babalaki basi ya bapaya :
Kati na bakitani ya Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki elongo na bandeko na ye ya mibali :
Maaseya, Eliezeri, Yaribi mpe Gedalia.
19 Bango nyonso batombolaki maboko mpo na kozwa mokano ya kobengana basi na bango mpe ya kobonza meme ya mobali lokola mbeka mpo na masumu na bango.
20 Kati na bakitani ya Imeri :
Anani mpe Zebadia.
21 Kati na bakitani ya Arimi :
Maaseya, Eli, Shemaya, Yeyeli mpe Oziasi.
22 Kati na bakitani ya Pashuri :
Eliowenayi, Maaseya, Isimaeli, Netaneeli, Yozabadi mpe Eleasa.

23 Kati na Balevi :
Yozabadi, Shimei, Kelaya oyo bazalaki kobenga lisusu Kelita, Petaya, Yuda mpe Eliezeri.
24 Kati na babeti mindule :
Eliashibi.

Kati na bakengeli bikuke :
Shalumi, Telemi mpe Uri.

25 Kati na bato mosusu ya Isalaele :
kati na bakitani ya Pareoshi :
Ramia, Yiziya, Malikiya, Miyamini, Eleazari, Malikiya mpe Benaya.
26 Kati na bakitani ya Elami :
Matania, Zakari, Yeyeli, Abidi, Yeremoti mpe Eli.
27 Kati na bakitani ya Zatu :
Eliowenayi, Eliashibi, Matania, Yeremoti, Zabadi mpe Aziza.
28 Kati na bakitani ya Bebayi :
Yoanani, Anania, Zabayi mpe Atilayi.
29 Kati na bakitani ya Bani :
Meshulami, Maluki, Adaya, Yashubi, Sheali mpe Ramoti.
30 Kati na bakitani ya Paati-Moabi :
Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Matania, Betisaleyeli, Binuwi mpe Manase.
31 Kati na bakitani ya Arimi :
Eliezeri, Yishiya, Malikiya, Shemaya, Simeoni,
32 Benjame, Maluki mpe Shemaria.
33 Kati na bakitani ya Ashumi :
Matinayi, Matata, Zabadi, Elifeleti, Yeremayi, Manase mpe Shimei.
34 Kati na bakitani ya Bani :
Madayi, Amirami, Ueli,
35 Benaya, Bedia, Keluwu,
36 Vania, Meremoti, Eliashibi,
37 Matania, Matinayi, Yasayi,
38 Bani, Binuwi, Shimei,
39 Shelemiya, Natan, Adaya,
40 Makinadibayi, Shashayi, Sharayi,
41 Azareyeli, Shelemiya, Shemaria,
42 Shalumi, Amaria mpe Jozefi.
43 Kati na bakitani ya Nebo :
Yeyeli, Matitia, Zabadi, Zebina, Yadayi, Joeli mpe Benaya.

44 Mibali oyo nyonso nde babalaki basi ya bapaya, mpe mingi kati na bango bazwaki bana na nzela ya basi yango.

Neyemi

Sango na tina na Yelusalemi

1 Maloba ya Neyemi, mwana mobali ya Akalia.

Na mobu ya tuku mibale ya bokonzi ya Aritakizerisesi, na sanza ya kisilevi, wana nazalaki nanu na Size, mboka mokonzi,
2 Anani, moko kati na bandeko na ngai, ayaki elongo na bato mosusu wuta na Yuda. Natunaki bango sango ya Bayuda oyo babikaki mpe batikalaki wuta na bowumbu, mpe sango ya Yelusalemi.
3 Balobaki na ngai : « Bayuda oyo babikaki mpe batikalaki wuta na bowumbu bazali kovanda kati na etuka ya Yuda mpe bazali na pasi mingi mpe na soni makasi ; mir ya Yelusalemi etondi na madusu, mpe bikuke na yango ebebisamaki na moto. »

Libondeli ya Neyemi

4 Tango kaka nayokaki makambo oyo nyonso, namivandisaki na mabele mpe nakomaki kolela. Nasalaki mikolo mwa mingi ya matanga, na kokila bilei mpe na kosambela Nzambe ya Likolo.
5 Nabondelaki :
« Oh Yawe, Nzambe ya Likolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya somo ! Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo epai ya bato oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na Yo,
6 tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi mpe miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na koyoka libondeli oyo mowumbu na Yo azali kosala liboso na Yo, butu mpe moyi, na tina na basali na Yo, bana ya Isalaele. Nazali kotubela masumu oyo biso bana ya Isalaele, ezala ngai mpe libota ya tata na ngai, tosalaki liboso na Yo.
7 Tosalaki solo mabe makasi liboso na Yo ; totosaki te mitindo, bikateli mpe mibeko oyo opesaki na nzela ya Moyize, mosali na Yo.
8 Nabondeli Yo, kanisa maloba oyo otindaki Moyize, mosali na Yo, koloba : ‹ Soki botamboli na bosembo te, nakopanza bino kati na bikolo ya bapaya.
9 Kasi soki bozongeli Ngai mpe botosi mibeko na Ngai, wana, ezala soki bato na bino bakenda mosika na bowumbu kino na suka ya mokili, nakosangisa bango wuta kuna mpe nakomema bango na esika oyo naponaki mpo na kovandisa Kombo na Ngai. ›
10 Bazali basali na Yo mpe bato na Yo, oyo osilaki kokangola na nguya monene na Yo mpe na makasi ya loboko na Yo !
11 Oh Nkolo, nabondeli Yo, tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi libondeli ya mowumbu na Yo mpe libondeli ya bawumbu na Yo mosusu oyo bazali kosepela kopesa lokumu na Kombo na Yo ! Na mokolo ya lelo, longisa mowumbu na Yo mpe salela ye ngolu na miso ya moto oyo ! »
Nzokande, na tango wana, nazalaki kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi.

2

Neyemi azwi ndingisa ya kokende na Yelusalemi

1 Na sanza ya Nisani*, na mobu ya tuku mibale ya bokonzi ya
Aritakizerisesi, lokola vino ezalaki liboso ya mokonzi, nazwaki vino mpe
napesaki ye mpo ete amela. Ezalaki mbala na ngai ya liboso ya kozala
mawa-mawa liboso ya mokonzi.
2 Boye mokonzi atunaki ngai :
— Mpo na nini elongi na yo ezali mawa-mawa lokola nde ozali kobela,
nzokande ozali kobela te ? Boni, ozali na mawa na motema ?
Nabangaki makasi ;
3 kasi nazongiselaki mokonzi :
— Tika ete mokonzi awumela na bomoi ! Ndenge nini elongi na ngai
ezala mawa-mawa te tango engumba epai wapi bakunda batata na ngai
ebebi mpe bikuke na yango ebebisamaki na moto ?
4 Mokonzi atunaki ngai :
— Olingi nini ?
Nasambelaki Nzambe ya Likolo,
5 mpe nazongiselaki mokonzi :
— Soki esepelisi mokonzi mpe soki mowumbu na ye azwi ngolu na
miso na ye, tika ete mokonzi atinda ngai na engumba Yuda epai wapi
bakunda batata na ngai, mpo ete nakende kotonga yango lisusu.
6 Mokonzi, oyo mwasi na ye avandaki pembeni na ye, atunaki ngai :
— Mobembo na yo ekosala mikolo boni mpe okozonga tango nini.
Esepelisaki mokonzi kotinda ngai ; mpe nakataki tango oyo mobembo
yango ekokaki kosala.
7 Nalobaki na ye lisusu :
— Soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi apesa ngai mikanda mpo
na bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpo ete
batika ngai koleka kino nakokoma kati na Yuda ;
8 mpe tika ete nazwa mokanda mpo na Azafi, mokengeli ya zamba
ya mokonzi, mpo ete apesa ngai mabaya ya motondo mpo na bikuke ya
engumba batonga makasi pene ya Tempelo, mpo na mir ya engumba mpe
mpo na ndako oyo nakovanda.
Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na ngai,
mokonzi apesaki ngai mikanda yango.

Neyemi akomi na Yelusalemi

9 Nakendeki epai ya bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale
Efrate mpe napesaki bango mikanda ya mokonzi. Mokonzi atindaki lisusu
bakonzi ya basoda mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda mpo
ete bazala elongo na ngai.
10 Tango kaka Sanibala, moto ya Oroni, mpe Tobiya, kalaka ya mboka
Amoni, bayokaki ete nazali koya, basepelaki ata moke te komona moto
moko koya mpo na bolamu ya bana ya Isalaele.

Neyemi atali bamir ya Yelusalemi

11 Nakomaki na Yelusalemi mpe, sima na ngai kosala kuna mikolo
misato,
12 nabimaki na butu elongo na ndambo ya bato. Nalobaki na moto ata
moko te makambo oyo Nzambe na ngai atiaki kati na motema na ngai,
makambo oyo nasengeli kokokisa mpo na bolamu ya Yelusalemi. Ezalaki
na nyama mosusu te elongo na ngai longola kaka nyama oyo nazalaki
kotambola likolo na yango.

---

* **2:1** Nisani ezali sanza ya liboso na manaka ya Bayuda.

13 Na butu, nabimelaki na ekuke oyo ememaka na Lubwaku, nakendeki
na nzela oyo ekenda na etima ya Dalagona mpe na Ekuke ya Fulu, mpo
na kotala malamu-malamu bamir ya Yelusalemi, oyo etondaki na madusu
mpe bikuke na yango esilaki kobebisama na moto.
14 Nalekaki pembeni ya Ekuke ya Etima mpe pembeni ya Liziba ya
mokonzi, kasi nzela ezalaki penza te mpo ete nyama oyo nazalaki
kotambola likolo na yango ekoka koleka.
15 Namataki wuta na lubwaku, kaka na butu, mpo na kokoba kotala
malamu-malamu mir. Nabalukaki mpe nazongelaki na nzela ya Ekuke ya
Lubwaku.
16 Bakalaka bayebaki te esika oyo nakendeki to likambo oyo nazalaki
kosala ; pamba te kino na ngonga wana, nalobaki nanu ata likambo moko
te, ezala epai ya Bayuda, epai ya Banganga-Nzambe, epai ya bankumu,
epai ya bayangeli to mpe epai ya bakambi mosusu oyo bazalaki kosala
mosala.
17 Bongo nalobaki na bango :
— Bozali komona pasi oyo tozali na yango ! Yelusalemi ebebi, mpe
bikuke na yango ebebisamaki na moto ! Boya, totonga lisusu mir ya
Yelusalemi mpo ete tolongwa kati na soni oyo !
18 Nayebisaki bango lisusu ndenge nini loboko ya ngolu ya Nzambe na
ngai ezalaki likolo na ngai mpe makambo oyo mokonzi alobaki na ngai.
Mbala moko, bazongisaki :
— Totelema mpe totonga !
Boye bazwaki mpiko mpe babandaki mbala moko mosala kitoko yango.
19 Kasi tango Sanibala, moto ya Oroni ; Tobiya, kalaka ya mboka Amoni ;
mpe Geshemi, moto ya mboka Arabi, bayokaki sango na yango, basekaki
mpe batiolaki biso. Balobaki :
— Eloko nini oyo bozali kosala ? Bozali kotombokela mokonzi ?
20 Nazongiselaki bango :
— Nzambe ya Likolo akolongisa biso solo. Biso bawumbu na Ye,
tokotelema mpe tokotonga. Kasi bino, bozali ata na eteni moko te ya
mabele to na bokonzi moko te kati na Yelusalemi, mpe moto moko te
akozala kuna na ekaniseli malamu mpo na bino !

3

Bato ya Yuda batongi mir ya Yelusalemi

1 Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, elongo na Banganga-Nzambe
oyo bazalaki sima na ye bakotaki na mosala mpe batongaki lisusu Ekuke ya
Bibwele. Babulisaki yango mpe batiaki bizipelo na yango ; bongo bakobaki
kobongisa mir, babulisaki yango, longwa na ndako molayi ya Meya kino
na ndako molayi ya Ananeyeli.
2 Bato ya Jeriko babongisaki eteni ya mir oyo ekanganaki na yango ; mpe
Zakuri, mwana mobali ya Imiri, atongaki pene na bango.
3 Bana mibali ya Senaya basalaki Ekuke ya Mbisi ; balatisaki yango
mabaya, batiaki bizipelo na yango elongo na basete mpe bakumba na
yango.
4 Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni ya
mir oyo elandaki. Meshulami, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali
ya Meshezabeyeli, azalaki kosala pene na ye ; mpe Tsadoki, mwana mobali
ya Baana, azalaki kosala mwa mosika na bango.
5 Bato ya Tekoa babongisaki eteni ya mir oyo elandaki, kasi bakambi
na bango baboyaki kosala na se ya mitindo ya batambolisi na bango ya
misala.

6 Yoyada, mwana mobali ya Paseya, mpe Meshulami, mwana mobali ya
Besodia, babongisaki Ekuke ya Yeshana*. Balatisaki yango mabaya, batiaki
bizipelo, basete mpe bakumba.
7 Melatia, moto ya Gabaoni, Yadoni, moto ya Meronoti, mpe bato mosusu
ya Gabaoni mpe ya Mitsipa oyo bazalaki kosala na se ya bokonzi ya
moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate bazalaki mpe
kosala pene na bango.
8 Uzieli, mwana mobali ya Araya, moko kati na banyangwisi bibende na
moto, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. Bongo Anania, moko kati na
basali oyo basalaka malasi, abongisaki eteni mosusu ya mir oyo elandaki.
Babongisaki mir ya Yelusalemi kino na esika ya mir monene.
9 Refaya, mwana mobali ya Wuri, mokambi ya ndambo ya etuka ya
Yelusalemi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki.
10 Yedaya, mwana mobali ya Arumafi, azalaki kosala pembeni na bango.
Atushi, mwana mobali ya Ashabinia, azalaki kolanda ye. Boye atongaki
eteni ya mir oyo etalanaki na ndako na ye.
11 Malikiya, mwana mobali ya Arimi, mpe Ashubi, mwana mobali ya
Paati-Moabi, babongisaki eteni mosusu ya mir mpe ndako molayi ya Fulu.
12 Shalumi, mwana mobali ya Aloeshi, mokambi ya ndambo ya etuka
ya Yelusalemi, elongo na bana na ye ya basi babongisaki eteni ya mir oyo
elandaki.
13 Anuni mpe bavandi ya Zanoa babongisaki Ekuke ya Lubwaku. Balati-
saki yango mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Babongisaki
lisusu bametele pene nkama mitano ya mir kino na Ekuke ya Fulu.
14 Malikiya, mwana mobali ya Rekabi, mokambi ya etuka ya Beti-
Akeremi, abongisaki Ekuke ya Fulu. Alatisaki yango mabaya, atiaki
bizipelo, basete mpe bakumba.
15 Shalumi, mwana mobali ya Koli-Oze, mokambi ya etuka ya Mitsipa,
abongisaki Ekuke ya Liziba ; atiaki mwanza likolo na yango, alatisaki
yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Atongaki lisusu mir
ya Liziba ya Siloe, pembeni ya elanga ya mokonzi, kino na bibutelo oyo
ewuta na engumba ya Davidi.
16 Neyemi, mwana mobali ya Azibuki, mokambi ya ndambo ya etuka ya
Beti-Tsuri, abongisaki wuta na esika oyo Shalumi asukelaki kino na esika
oyo etalana na bakunda ya Davidi, kino na liziba oyo bato batimola na
maboko mpe kino na ndako ya basoda ya mpiko oyo bazalaki kokengela
Davidi.
17 Balevi, na bokambami ya Rewumi, mwana mobali ya Bani, batongaki
longwa na esika oyo Neyemi asukelaki. Ashabia, mokambi ya ndambo ya
etuka ya Keila, atongaki mpe pembeni na bango mpo na etuka na ye.
18 Bandeko na ye batongaki pembeni na ye, na bokambami ya Binuwi,
mwana mobali ya Enadadi, mokambi ya ndambo mosusu ya etuka ya
Keila.
19 Ezeri, mwana mobali ya Jozue, mokambi ya Mitsipa, abongisaki esika
mosusu, longwa na esika oyo etalani na ndako oyo babombelaka bibundeli
kino na esika oyo bamir ekutana.
20 Bongo na mopanzi na ye, Baruki, mwana mobali ya Zakayi, abongisaki
na bolingo oyo eleka ndelo eteni mosusu ya mir, longwa na esika
oyo bamir ekutana kino na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi, mokonzi ya
Banganga-Nzambe.

* **3:6** Yeshana elingi koloba : Ekuke ya mir ya kala.

21 Pene na ye, Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi,
abongisaki eteni mosusu ya mir oyo ezalaki longwa na Ekuke ya Ndako ya
Eliashibi kino na suka na yango.
22 Banganga-Nzambe oyo bazalaki kovanda na bamboka mike-mike ya
zingazinga, bango mpe babongisaki sima na ye.
23 Benjame mpe Ashubi, bango mpe babongisaki eteni ya mir oyo ezalaki
liboso ya bandako na bango, longwa na esika oyo basukelaki. Pene na
bango, Azaria, mwana mobali ya Maaseya mpe koko ya Anania, abongisaki
pembeni ya ndako na ye.
24 Pene na ye, Binuwi, mwana mobali ya Enadadi, abongisaki eteni
mosusu, longwa na ndako ya Azaria kino na esika oyo bamir ekutana mpe
kino na songe.
25 Palali, mwana mobali ya Uzayi, abongisaki longwa na esika oyo etalani
na esika oyo bamir ekutana, esika oyo etalani na ndako molayi oyo eleki
ndako ya mokonzi na molayi, pembeni ya lopango ya Boloko. Pene na ye,
Pedaya, mwana mobali ya Pareoshi,
26 elongo na basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli,
babongisaki kino na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya
este, mpe na ndako oyo eleki na molayi.
27 Pembeni na bango, bato ya Tekoa babongisaki eteni mosusu ya mir
longwa na ndako molayi oyo eleki molayi kino na mir ya Ofeli.
28 Longwa na Ekuke ya Bampunda, moko na moko kati na Banganga-
Nzambe abongisaki liboso ya ndako na ye.
29 Pene ya Banganga-Nzambe, Tsadoki, mwana mobali ya Imeri,
abongisaki liboso ya ndako na ye. Bongo pembeni na ye, Shemaya, mwana
mobali ya Shekania, mokengeli Ekuke ya ngambo ya este, abongisaki eteni
na ye.
30 Pene na ye, Anania, mwana mobali ya Shelemiya, mpe Anuni, mwana
mobali ya motoba ya Tsalafi, babongisaki eteni mosusu ya mir. Bongo
pene na bango, Meshulami, mwana mobali ya Berekia, abongisaki liboso
ya ndako na ye.
31 Pene na Meshulami, Malikiya, moko kati na basali oyo banyangwisaka
bibende na moto, abongisaki eteni na ye kino na ndako ya basali ya
Tempelo mpe ya bato ya mombongo. Eteni yango etalani na Ekuke ya
Kokengela mpe kino na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutana.
32 Bongo banyangwisi bibende na moto mpe bato ya mombongo
babongisaki longwa na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutani,
kino na Ekuke ya Bibwele.

Batelemeli misala ya kotonga

33 Tango Sanibala ayokaki ete tozali kotonga lisusu mir, asepelaki ata
moke te mpe atombokaki makasi. Akomaki kotiola Bayuda
34 mpe koloba liboso ya baninga na ye mpe ya mampinga ya Samari :
— Bayuda oyo balemba-lemba boye bazali kosala nini ? Bakanisi ete
bakotelemisa lisusu mir na bango to kobonza lisusu mbeka ? Bakanisi
penza ete, mokolo moko, bakosilisa mosala oyo to bakokoka solo kopesa
bomoi na mabanga oyo ekundama na se ya mabele mpe esila kozika ?
35 Tobiya, moto ya Amoni, oyo azalaki pembeni na ye alobaki :
— Nini yango penza bazali kotonga ! Mir oyo, soki ata mbwa moko
ya zamba emati na likolo na yango, ekokweya !

36 Oh Nzambe na biso, yoka biso, pamba te totiolami ! Sala ete kotiola
na bango ezonga na mito na bango moko ! Kaba bango na mboka ya
bowumbu lokola bomengo ya bitumba.
37 Kozipa mabe na bango te mpe kolongola masumu na bango na miso
na Yo te, pamba te basili kofinga bato oyo bazali kotonga mir.

38 Bongo tokobaki kotonga mir yango kino nyonso ekomaki na kati-kati
ya bosanda, pamba te moto nyonso azalaki kosala mosala na motema na
ye mobimba.

4

1 Tango Sanibala, Tobiya, bato ya mokili ya Arabi, ya Amoni mpe ya
Asidodi bayokaki ete misala ya kobongisa bamir ya Yelusalemi mpe ya
kobamba madusu na yango epusani, batombokaki makasi.
2 Bango nyonso basanganaki mpo na koya kobundisa Yelusalemi mpe
kotia mobulu kati na yango.
3 Kasi tosambelaki Nzambe na biso mpe totiaki bakengeli, butu mpe
moyi, mpo ete babundela biso liboso na bango.
4 Nzokande, na tango yango kaka, bato ya Yuda bazalaki koyimayima :
« Awa bato oyo bazali komema mabele bazali lisusu na makasi te, mpe
mipiku ya mabanga ya mir oyo ekweya ezali nanu ya komata, tokotikala
kolonga te kotonga lisusu mir oyo ! »
5 Na ngambo ya banguna na biso, bazalaki koloba : « Liboso na bango
koyeba ete ezali biso mpe komona biso na miso, tokomikotela kati na
bango na pwasa mpo ete toboma bango mpe tosukisa mosala na bango. »
6 Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na bango bayaki mbala
zomi koyebisa biso mabongisi na bango : « Na bisika nyonso oyo bokozala,
bakobundisa biso ! »
7 Yango wana, natiaki bato na se, na sima ya mir, na bisika ya polele ;
natiaki bango na masanga kolanda bituka na bango ; mpe basimbaki
mipanga, makonga mpe matolotolo na bango.
8 Sima na ngai kolandela malamu makambo nyonso, natelemaki mpe
nalobaki na bankumu, na bakalaka mpe na bato mosusu : « Bobanga
bango te ! Bokanisa Yawe oyo azali Nzambe Monene mpe ya somo, mpe
bobunda mpo na bandeko na bino, mpo na bana na bino ya mibali mpe
ya basi, mpo na basi na bino mpe mpo na bandako na bino ! »
9 Tango banguna na biso bayokaki ete toyebi mabongisi na bango mpe
ete Nzambe abebisi yango, biso nyonso tozongaki na mir ; moko na moko
azongelaki mosala na ye.
10 Wuta mokolo wana, kati-kati kaka ya bato na ngai nde bazalaki kosala
mosala ; kati-kati mosusu basimbaki makonga, banguba, matolotolo mpe
balataki bilamba ya bibende oyo batiaka na tolo. Bakonzi ya basoda
batelemaki na sima ya bato nyonso ya Yuda.
11 Ezala ba-oyo bazalaki kotonga mir mpe ba-oyo bazalaki komema
mabele mpe biloko ya mosala, bango nyonso bazalaki kosala na loboko
moko ; bongo na loboko mosusu, basimbaki ebundeli.
12 Moko na moko kati na batongi ndako azalaki na mopanga na ye na
loketo, mpe azalaki kosala mosala na ye ndenge wana. Na mopanzi na
ngai, ezalaki na moto moko abongama mpo na kobeta kelelo.
13 Bongo nalobaki na bankumu, bakalaka mpe bato mosusu :
— Mosala ezali nanu monene mpe ekenda na etando molayi ; kasi biso
topanzani mingi na mir, tozali mosika-mosika, bamoko na bamosusu.

14 Na esika nyonso oyo bokoyoka lolaka ya kelelo, boya noki kosangana
na biso ; Nzambe na biso akobundela biso.
15 Ezali ndenge wana nde tokobaki mosala na biso elongo na ndambo ya
bato basimba makonga na maboko, kobanda na tongo kino na tango oyo
minzoto ebimaka.
16 Na tango yango kaka, nalobaki lisusu na bato : « Tika ete moto nyonso
alekisaka butu kati na Yelusalemi elongo na mowumbu na ye ; boye na
butu, bakokengela mpo na biso, mpe na moyi, bakokoba mosala. »
17 Ezala ngai, bandeko na ngai, basali na ngai to bakengeli oyo bazalaki
elongo na ngai, moko te azalaki kolongola bilamba na ye ; moto nyonso
azalaki na ebundeli na ye na loboko ata tango azalaki kokende kosukola.

5

Neyemi asungi babola

1 Mibali elongo na basi na bango bayimaki-yimaki makasi mpo na
kotelemela bandeko na bango, Bayuda.
2 Bamoko bazalaki koloba :
— Biso elongo na bana na biso ya mibali mpe ya basi, tozali ebele ;
tozali na posa ya ble oyo ekoki na motango na biso mpo ete tolia mpe
towumela na bomoi.
3 Bamosusu bazalaki mpe koloba :
— Tozali kosimbisa bilanga na biso, bilanga na biso ya vino mpe
bandako na biso lokola ndanga* mpo na kozwa ble na tango ya nzala
makasi.
4 Bamosusu lisusu bazalaki koloba :
— Topesaki bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino lokola ndanga
mpo na kodefa mbongo ya kofuta mpako ya mokonzi.
5 Nzokande tozali nzoto moko mpe makila moko na bandeko na biso,
mpe bana na biso bakeseni te na bana na bango ; kasi tala ndenge nini
tosili kosambwa : tosengeli koteka bana na biso ya mibali mpe ya basi
lokola bawumbu ; mpe bana na biso mosusu ya basi bakomi bawumbu,
mpe tozangi nguya ya kosikola bango, mpo ete bilanga na biso mpe bilanga
na biso ya vino ekomi ya bato mosusu !
6 Tango nayokaki koyimayima na bango mpe maloba wana nyonso,
nasilikaki makasi.
7 Nazwaki mokano ya kopamela bakambi mpe bankumu ; nalobaki na
bango :
— Tango bodefisaka bandeko na bino, bosengaka bango mileki !
Bozali nde komemisa bandeko na bino moko mokumba monene boye !
Nabengisaki mayangani moko ya monene mpo na kolobela makambo
yango elongo na bango.
8 Nalobaki na bango :
— Biso, kolanda makoki na biso, tosikolaki bandeko na biso, Bayuda,
oyo batekamaki epai ya bapagano. Kasi bino sik'oyo, bozali bino moko
koteka bandeko na bino, mpe bozali koteka bango kaka epai ya bato ya
ekolo na biso !
Bavandaki kimia mpe bazangaki liloba ya kozongisa.
9 Nabakisaki :
— Makambo oyo bozali kosala ezali malamu te. Bosengelaki te
kotambola na kotosa Nzambe na biso mpo ete topesa te na bapagano
oyo bazali banguna na biso nzela ya kotiola biso ?

* **5:3** Eloko oyo basimbisaka mpo na kozwa niongo.

10 Ngai, bandeko na ngai mpe basali na ngai, todefisaki bango mbongo
mpe ble. Nabondeli bino, totikela bango niongo yango !
11 Bozongisela bango na lombangu bilanga na bango, bilanga na bango
ya vino, bilanga na bango ya banzete ya olive mpe bandako na bango ;
mpe botikela bango eteni ya nkama moko ya mbongo, ya ble, ya vino ya
sika mpe ya mafuta oyo bokatelaki bango lokola mileki.
12 Bazongisaki :
— Tokosala ndenge olobi, tokozongisa yango mpe tokosenga bango
lisusu eloko moko te na likolo.
Bongo nabengisaki Banganga-Nzambe ; mpe nasengaki na bakambi mpe
bakalaka ete balapa ndayi, liboso ya Banganga-Nzambe, ete bakosala
ndenge balaki.
13 Mpe napupolaki songe ya nzambala na ngai na koloba :
— Tika ete Nzambe apupola ndenge ngai nazali kosala mpe abengana,
mosika ya ndako na ye mpe ya biloko na ye, moto nyonso oyo akokokisa
te elaka na ye ; mpe tika ete bapupola ye ndenge wana mpe atikala
maboko pamba !
Lisanga mobimba ezongisaki :
— Amen !
Bakumisaki Yawe mpe bakokisaki makambo oyo balakaki.
14 Wuta mokolo oyo mokonzi akomisaki ngai moyangeli kati na mokili
ya Yuda, elingi koloba : kobanda na mobu ya tuku mibale ya bokonzi ya
Aritakizerisesi kino na mobu ya tuku misato na mibale, elekaki mibu zomi
na mibale, ezala ngai to bandeko na ngai, totikalaki mokolo moko te kobika
na mpako oyo bapesaka na moyangeli.
15 Nzokande, bayangeli oyo bakambaki liboso na ngai bazalaki
konyokola bato mpe kosenga na makasi ete bapesa bilei, vino mpe mbongo
ya bibende ya palata, tuku minei.
Ezala bakalaka na bango mpe bazalaki kaka konyokola bato. Kasi ngai,
natikalaki kosala bongo te, pamba te nazalaki kotosa Nzambe.
16 Kutu, namipesaki lisusu koleka na mosala ya kobongisa mir oyo ;
basali na ngai nyonso bamipesaki mpe na mosala mpe totikalaki kosomba
ata eteni moko te ya mabele.
17 Na mesa na ngai, bato nkama moko na tuku mitano, Bayuda mpe
bakalaka, bazalaki kolia elongo na bato oyo bazalaki koya epai na biso
wuta na bikolo ya bapaya ya zingazinga.
18 Mikolo nyonso, bazalaki kolambela ngai ngombe moko ya mobali,
meme motoba ya malamu mpe basoso ; mpe sima na mikolo zomi nyonso,
bazalaki koya kotikela ngai vino ebele. Atako bongo, natikalaki kosenga
eloko moko te kati na biloko oyo esengeli mpo na moyangeli, pamba te
mokumba ya misala ezalaki makasi na mito ya bato.
19 Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo mpo
na nyonso oyo nasili kosala mpo na bato oyo !

6

Banguna batelemeli lisusu misala

1 Tango Sanibala, Tobiya, Geshemi, moto ya mokili ya Arabi, mpe
banguna na biso mosusu bayokaki ete nasilisi kotonga lisusu mir mpe
etikali na lidusu ata moko te, atako na tango wana namitielaki nanu
bizipelo ya bikuke te,
2 Sanibala mpe Geshemi batindelaki ngai maloba oyo :
— Yaka, tokutana na Kefirimi, kati na lubwaku ya Ono.

Bazalaki na likanisi ya kosala ngai mabe.

3 Natindelaki bango bamemi sango koyebisa bango eyano oyo :
— Nazali na mosala monene ya kosala, nakokoka te koya kuna. Mpo na nini mosala etelema tango nakotika yango mpo na koya kokutana na bino ?

4 Mbala minei, batindelaki ngai sango kaka moko ; mpe tango nyonso, ngai mpe nazalaki kozongisela bango eyano kaka moko.

5 Na mbala ya mitano, Sanibala atindelaki ngai sango moko kaka wana na nzela ya mosali na ye, oyo asimbaki mokanda ya kofungwama na loboko na ye.

6 Kati na mokanda yango, bakomaki :
« Sango ezali kopanzana kati na bikolo, Geshemi abeti kutu sete mpo na koloba na ngai ete ezali penza solo, ete yo mpe Bayuda bozali komibongisa mpo na kotomboka, mpe ezali mpo na yango nde bozali kotonga lisusu mir oyo. Kolanda sango yango, ozali na posa ya kokoma mokonzi na bango ;

7 mpe osili kutu kopona basakoli mpo ete bapanza sango kati na Yelusalemi ete okomi mokonzi ya Yuda ! Sik'oyo, yeba ete sango oyo ekokoma kino penza na matoyi ya mokonzi. Boye, yaka mpo ete tosolola na tina na yango ! »

8 Natindelaki ye eyano oyo :
— Kati na nyonso oyo olobi, moko te ezali solo. Ezali makambo oyo yo moko ozali kokanisa na moto na yo !

9 Bato wana nyonso bazalaki koluka kobangisa biso ; bazalaki komilobela :
— Maboko na bango ekolemba makasi, ekokoka lisusu kosala te ; mpe mosala ekosila te, ekotelema ! Bakolemba nzoto mpe bakosundola mosala !
Kasi ngai nasambelaki :
— Sik'oyo, oh Yawe, lendisa maboko na ngai !

10 Mokolo moko, nakendeki na ndako ya Shemaya, mwana mobali ya Delaya, koko ya Metabeyeli, oyo amikangelaki na ndako na ye. Alobaki :
— Tokutana kati na Ndako ya Nzambe, na kati-kati ya Esika ya bule, mpe tokanga bikuke na yango, pamba te bato bazali koya mpo na koboma yo ; bakoya na butu mpo na koboma yo.

11 Kasi nazongiselaki na ye :
— Boni, moto lokola ngai akoki penza kokima ! Kutu, moto nani lokola ngai akoki kokimela kati na Ndako ya Nzambe mpe abikisa bomoi na ye ? Nakokende te !

12 Nasosolaki mbala moko ete ezali Nzambe te nde atindi ye. Kasi apesaki lisakoli wana na tina na ngai, pamba te Tobiya mpe Sanibala bapesaki ye kanyaka.

13 Bapesaki ye kanyaka mpo na kobangisa ngai, mpo ete nasala masumu tango nakolanda toli na ye ; mpe mpo ete babebisa lokumu ya kombo na ngai mpe bayokisa ngai soni.

14 Oh Nzambe na ngai, kanisa Tobiya mpe Sanibala mpo na misala na bango ! Kanisa lisusu Noadia, mwasi mosakoli, elongo na basakoli mosusu oyo bazalaki komeka kobangisa ngai !

Basilisi kotonga mir

15 Boye, misala ya kotonga mir esilaki na mokolo ya tuku mibale na
mitano ya sanza ya Eluli* ; esalaki mikolo tuku mitano na mibale.
16 Tango banguna na biso bayokaki sango yango, bato ya bikolo nyonso
ya zingazinga bakomaki kobanga mpe koyoka soni na miso na bango
moko, mpo ete basosolaki ete ezali kaka na lisungi ya Nzambe na biso
nde mosala ya ndenge wana esalemaki.
17 Na mikolo wana, bankumu ya Yuda bazalaki kotinda mikanda ebele
epai ya Tobiya, mpe biyano ya Tobiya ezalaki kokomela bango.
18 Pamba te bato ebele ya Yuda basalaki boyokani elongo na ye, na nzela
ya ndayi, mpo ete azalaki bokilo ya Shekania, mwana mobali ya Ara,
mpe mpo ete Yoanani, mwana na ye ya mobali, abalaki mwana mwasi
ya Meshulami, mwana mobali ya Berekia.
19 Bazalaki kutu kokumisa misala na ye na miso na ngai mpe koyebisa
ye maloba na ngai. Ezalaki Tobiya wana moto azalaki kotinda mikanda
mpo na kobangisa ngai.

7

Kotangama ya bana ya Isalaele

1 Tango misala ya kotonga mir esilaki mpe natiaki bizipelo ya bikuke,
batiaki bakengeli bikuke, bayembi mpe Balevi : bato na bato na mosala
na bango.
2 Napesaki mokumba ya kokamba engumba Yelusalemi epai ya Anani,
ndeko na ngai ya mobali, mpe epai ya Anania, moyangeli ya engumba
batonga makasi, oyo, koleka bato ebele, azalaki moto ya sembo mpe
azalaki kotosa Nzambe.
3 Nalobaki na bango :

— Bikuke ya Yelusalemi esengeli te kofungwama liboso ete moyi
engala, mpe, na pokwa, bakokanga makasi bizipelo na yango mpe
bakokotisa yango bikangelo, wana bakengeli bikuke bakozala nanu na
bisika na bango ya mosala. Botia lisusu lokola bakengeli, bavandi
ya Yelusalemi : bamoko bakozala na bisika na bango ya mosala, mpe
bamosusu bakokengela pembeni ya bandako na bango.

4 Nzokande, etando ya engumba Yelusalemi ezalaki monene mpe ekenda
mosika makasi, kasi bato kati na yango bazalaki moke mpe bandako
etongamaki nanu te.
5 Nzambe na ngai apesaki ngai makanisi ya kosangisa bankumu,
bakambi mpe bato mosusu mpo na kotanga motango na bango kolanda
mabota na bango. Bongo, namonaki buku ya bokoko ya ba-oyo bazongaki
bato ya liboso longwa na bowumbu. Tala makomi oyo namonaki kuna :

6 Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, amemaki na bowumbu ; mpe wuta na bowumbu,
bazongaki na Yelusalemi mpe na Yuda, moto na moto na
engumba na ye ;
7 bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Azaria,
Raamia, Naamani, Maridoshe, Bilishani, Misipereti, Bigivayi, Neumi mpe
Baana.

Tala motango ya bana ya Isalaele :
8 Bakitani ya Pareoshi :

* **6:15** Eluli ezali sanza ya motoba na manaka ya Bayuda.

nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale.
9 Bakitani ya Shefatia :
nkama misato na tuku sambo na mibale.
10 Bakitani ya Ara :
nkama motoba na tuku mitano na mibale.
11 Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi :
nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mwambe.
12 Bakitani ya Elami :
nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei.
13 Bakitani ya Zatu :
nkama mwambe na tuku minei na mitano.
14 Bakitani ya Zakayi :
nkama sambo na tuku motoba.
15 Bakitani ya Binuwi :
nkama motoba na tuku minei na mwambe.
16 Bakitani ya Bebayi :
nkama motoba na tuku mibale na mwambe.
17 Bakitani ya Azigadi :
nkoto mibale na nkama misato na tuku mibale na mibale.
18 Bakitani ya Adonikami :
nkama motoba na tuku motoba na sambo.
19 Bakitani ya Bigivayi :
nkoto mibale na tuku motoba na sambo.
20 Bakitani ya Adini :
nkama motoba na tuku mitano na mitano.
21 Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi :
tuku libwa na mwambe.
22 Bakitani ya Ashumi :
nkama misato na tuku mibale na mwambe.
23 Bakitani ya Betsayi :
nkama misato na tuku mibale na minei.
24 Bakitani ya Arifi :
nkama moko na zomi na mibale.
25 Bakitani ya mboka Gabaoni :
tuku libwa na mitano.
26 Bato ya bamboka Beteleemi mpe Netofa :
nkama moko na tuku mwambe na mwambe.
27 Bato ya mboka Anatoti :
nkama moko na tuku mibale na mwambe.
28 Bato ya mboka Beti-Azimaveti :
tuku minei na mibale.
29 Bato ya bamboka Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti :
nkama sambo na tuku minei na misato.
30 Bato ya bamboka Rama mpe Geba :
nkama motoba na tuku mibale na moko.
31 Bato ya mboka Mikimasi :
nkama moko na tuku mibale na mibale.
32 Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi :
nkama moko na tuku mibale na misato.
33 Bato ya mboka Nebo mosusu :
tuku mitano na mibale.
34 Bato ya mboka ya Elami mosusu :
nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei.
35 Bato ya mboka Arimi :
nkama misato na tuku mibale.

36 Bakitani ya mboka Jeriko :
nkama misato na tuku minei na mitano.
37 Bato ya bamboka Lodi, Adidi mpe Ono :
nkama sambo na tuku mibale na moko.
38 Bakitani ya engumba Sena :
nkoto misato na nkama libwa na tuku misato.

39 Tala motango ya Banganga-Nzambe :
Bakitani ya Yedaeya na nzela ya libota ya Jozue :
nkama libwa na tuku sambo na misato.
40 Bakitani ya Imeri :
nkoto moko na tuku mitano na mibale.
41 Bakitani ya Pashuri :
nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo.
42 Bakitani ya Arimi :
nkoto moko na zomi na sambo.

43 Tala motango ya Balevi :
Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya Odeva :
tuku sambo na minei.

44 Tala motango ya bayembi :
Bakitani ya Azafi :
nkama moko na tuku minei na mwambe.

45 Tala motango ya bakengeli bikuke :
Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi :
nkama moko na tuku misato na mwambe.

46 Basali ya Tempelo :
Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti,
47 Kerosi, Siya, Padoni,
48 Lebana, Agaba, Shalimayi,
49 Anani, Gideli, Gaari,
50 Reaya, Retsini, Nekoda,
51 Gazami, Uza, Paseya,
52 Besayi, Mewunimi, Nefusimi,
53 Bakibuki, Akufa, Aruri,
54 Batsiliti, Meyida, Arisha,
55 Barikosi, Sisera, Tama,
56 Netsia mpe Atifa.

57 Tala bakitani ya basali ya Salomo :
Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Perida,
58 Yala, Darikoni, Gideli,
59 Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Amoni.
60 Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo : nkama misato na tuku libwa na mibale.

61 Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adoni mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele :
62 Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda :

nkama motoba na tuku minei na mibale.

63 Mpe kati na Banganga-Nzambe :
bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi.
64 Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo.
65 Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango na nzela ya Urimi mpe Tumimi.

66 Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba,
67 bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo ; bazalaki mpe na bayembi ya basi mpe ya mibali nkama mibale na tuku minei na mitano, bampunda nkama sambo na tuku misato na motoba, bamile nkama mibale na tuku minei na mitano,
68 bashamo nkama minei na tuku misato na mitano mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale.

69 Bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki kopesa wuta na mitema na bango moko, mpo na misala ya kotonga Tempelo. Moyangeli apesaki na libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo nkoto moko, bakopo tuku mitano mpe banzambala nkama mitano na tuku misato ya mosala ya bonganga-Nzambe.
70 Bakambi mosusu ya mabota bapesaki na libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale mpe mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale na nkama mibale na tuku mibale.
71 Batikali kati na bato bapesaki mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale, mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale mpe banzambala tuku motoba na sambo ya mosala ya bonganga-Nzambe.
72 Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango moko.
Tango sanza ya sambo ekomaki, bana ya Isalaele bakomaki kovanda kati na bingumba na bango.

8

Botangi Mobeko liboso ya bato

1 Bato nyonso basanganaki lokola moto moko na libanda, liboso ya Ekuke ya Mayi. Balobaki na Esidrasi, molakisi ya Mobeko, ete abimisa buku ya Mobeko ya Moyize, oyo Yawe apesaki bana ya Isalaele.
2 Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, Nganga-Nzambe Esidrasi amemaki buku ya Mobeko liboso ya lisanga oyo, kati na yango, ezalaki na mibali, basi mpe bato nyonso oyo bazalaki na makoki ya kososola.
3 Atangelaki bango buku yango na mongongo makasi, kobanda na tongo kino na pokwa, na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi. Bato nyonso bazalaki koyoka na bokebi botangi buku ya Mobeko.

4 Esidrasi, molakisi ya Mobeko, atelemaki na etemelo ya kolobela oyo
basalaki na mabaya, kaka mpo na mayangani wana. Matitia, Shema,
Anaya, Uri, Ilikia mpe Maaseya batelemaki na ngambo ya loboko na ye
ya mobali ; Pedaya, Mishaeli, Malikiya, Ashumi, Ashibadana, Zakari mpe
Meshulami batelemaki na ngambo ya loboko na ye ya mwasi.
5 Mpo ete Esidrasi atelemaki na esika ya likolo koleka bato nyonso, moto
nyonso amonaki ye kofungola buku. Mpe tango kaka afungolaki buku
yango, bato nyonso batelemaki.
6 Esidrasi akumisaki Yawe, Nzambe Monene ; mpe bato nyonso
batombolaki maboko na bango mpe bazongisaki : « Amen* ! » Bongo
bafukamaki mpe bakitisaki bilongi na bango kino na se mpo na kogum-
bamela Yawe.
7 Sima, batelemaki ; mpe Balevi oyo : Jozue, Bani, Sherebia, Yamini,
Akubi, Shabetayi, Odia, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabadi, Anani mpe
Pelaya bakomaki kolimbolela bato Mibeko yango, wana bato bazalaki
nanu ya kotelema.
8 Balevi bazalaki kotanga kati na buku ya Mobeko ya Nzambe mpe
kopesa ndimbola na yango, na ndenge ya malembe mpe ya malamu, mpo
ete bato bakoka kososola makomi oyo batangi.
9 Bato nyonso bazalaki kolela, wana bazalaki koyoka maloba ya
Mibeko. Moyangeli Neyemi mpe Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi
ya Mobeko, elongo na Balevi oyo bazalaki kolimbolela bato Mibeko
balobaki na bato nyonso :
— Mokolo ya lelo ezali bule mpo na Yawe, Nzambe na biso ; botika
kosala matanga mpe botika kolela !
10 Neyemi alobaki na bango lisusu :
— Sik'oyo, bokende, bolia bilei ya kitoko, bomela masanga ya kitoko
mpe botinda ndambo epai ya bato oyo bazangi eloko ya kolamba, pamba
te mokolo oyo ezali bule mpo na Nkolo na biso. Boye bozala na mawa
te, pamba te esengo ya Yawe ezali makasi na bino.
11 Balevi bazalaki kokitisa bato nyonso mitema, bazalaki koloba na
bango :
— Bozala na kimia, pamba te mokolo ya lelo ezali bule ; bozala na
mawa te !
12 Bato nyonso bakendeki kolia mpe komela, kotinda ndambo ya bilei
epai ya bato oyo bazangaki eloko ya kolamba mpe kosepela na esengo
makasi, pamba te basosolaki maloba oyo balimbolelaki bango.

Basepelaki feti ya bandako ya kapo

13 Na mokolo ya mibale ya sanza, bakambi ya mabota nyonso elongo na
Banganga-Nzambe mpe Balevi basanganaki pembeni ya Esidrasi, molakisi
ya Mobeko, mpo na koluka koyeba malamu-malamu maloba ya Mibeko.
14 Bamonaki ete ekomama kati na Mibeko oyo Yawe apesaki na nzela
ya Moyize, ete bana ya Isalaele basengeli kovanda kati na bandako oyo
batonga na matiti, na tango ya feti ya sanza ya sambo,
15 mpe basengeli kotatola to kopanza kati na bingumba na bango
nyonso mpe kati na Yelusalemi liloba oyo : « Bobima wuta na mokili
ya bangomba, bomema longwa kuna bitape ya nzete ya olive ya mboka
mpe ya zamba, bitape ya nzete ya mirite, mandalala mpe bitape ya nzete
ya makasa ebele mpo na kotonga bandako ya matiti, kolanda ndenge
ekomama. »

* **8:6** Amen elakisi : tika ete ezala bongo.

16 Bato babimaki mpe bamemaki longwa kuna bitape ya banzete ;
batongaki bandako ya matiti, na likolo ya mwanza ya bandako na bango,
kati na mapango na bango, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe, na
libanda ya Ekuke ya Mayi mpe na esika oyo ezalaki pembeni ya Ekuke
ya Efrayimi.
17 Lisanga ya bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu batongaki
bandako ya matiti mpe bavandaki kati na yango. Wuta na tango ya Jozue,
mwana mobali ya Nuni, kino na mokolo wana, bana ya Isalaele batikalaki
lisusu te kosepela feti yango. Boye, mpo na libaku oyo, bazalaki na esengo
makasi.
18 Mokolo na mokolo, kobanda na mokolo ya liboso kino na mokolo ya
suka, Esidrasi azalaki kotanga buku ya Mobeko ya Nzambe. Basepelaki feti
mikolo sambo ; mpe na mokolo ya mwambe, kolanda malako ya Mobeko,
basalaki mayangani mpo na kosukisa feti.

9

Bana ya Isalaele batubeli masumu na bango

1 Kaka na sanza wana, na mokolo ya tuku mibale na minei, bana
ya Isalaele basanganaki mpo na kokila bilei ; balataki basaki mpe
bamipakolaki putulu na mito.
2 Bato nyonso oyo babotama na molongo ya bana ya Isalaele bakab-
wanaki na bapaya nyonso ; batelemaki mpo na kotúbela masumu na
bango mpe bambeba ya batata na bango.
3 Batelemaki na esika oyo bazalaki, mpe buku ya Mobeko ya Yawe,
Nzambe na bango, etangamaki ngonga misato ; mpe ngonga misato
mosusu, bafukamaki liboso ya Yawe, Nzambe na bango, mpo na kotúbela
masumu na bango.
4 Jozue, Buni, Kadimieli, Shebania, Bani, Sherebia mpe Kenani bamataki
na etemelo ya kolobela oyo basalaki mpo na Balevi mpe babelelaki Yawe,
Nzambe na bango na mongongo makasi.
5 Bongo Balevi oyo : Jozue, Kadimieli, Bani, Ashabinia, Sherebia, Odia,
Shebania mpe Petaya balobaki :
— Botelema mpe bokumisa Yawe, Nzambe na bino, mpo na seko na
seko :
« Tika ete Kombo na Yo ya nkembo epambolama mpe enetolama likolo
ya nkembo mpe lokumu nyonso.
6 Ezali Yo, bobele Yo, nde ozali Yawe ! Okela Likolo, Likolo oyo eleki
Likolo mpe mampinga nyonso ya Likolo ; okela lisusu mabele mpe nyonso
oyo ezali kati na yango, bibale minene mpe nyonso oyo ezali kati na
yango ; opesaka bomoi na bikelamu nyonso, mpe mampinga ya Likolo
egumbamaka liboso na Yo.
7 Ezali Yo, Yawe Nzambe, nde oponaki Abrami mpe obimisaki ye
longwa na Uri, mokili ya Chalide, mpe opesaki ye kombo Abrayami.
8 Omonaki ete motema na ye ezali na boyengebene epai na Yo mpe
osalaki boyokani elongo na ye mpo na kopesa na bakitani na ye mokili ya
bato ya Kanana, ya bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Perizi, ya bato
ya Yebusi mpe ya bato ya Girigazi. Okokisaki elaka na Yo, pamba te ozali
Sembo.
9 Omonaki minyoko ya bakoko na biso kati na Ejipito mpe oyokaki
koganga na bango pembeni ya ebale monene ya Barozo.
10 Osalaki bilembo minene mpe bikamwa mpo na kotelemela Faraon,
bakalaka na ye nyonso mpe bato nyonso ya mokili na ye ; pamba te

oyebaki kanza ya mitema ya bato ya Ejipito mpe ndenge banyokolaki bakoko na biso. Boye osalaki ete sango ya Kombo na Yo ekende mosika ndenge ezali kino na mokolo ya lelo.

11 Okabolaki ebale monene liboso na bango, mpe batambolaki kati na ebale yango lokola na mabele ya kokawuka. Kasi ozindisaki lokola libanga monene kati na mozindo ya mayi makasi, bato oyo bazalaki kolanda bango.

12 Otambolisaki bango, na moyi, na nzela ya likonzi ya mapata, mpe, na butu, na nzela ya likonzi ya moto mpo na kongengisa nzela oyo basengelaki kotambola.

13 Okitaki na ngomba Sinai, olobaki na bango wuta na likolo mpe opesaki bango malako, mibeko ya solo mpe ya alima, mitindo mpe bikateli malamu.

14 Olakisaki bango Saba na Yo ya bule mpe opesaki bango mitindo, bikateli mpe mibeko na nzela ya Moyize, mosali na Yo.

15 Tango bazalaki na nzala, opesaki bango bilei wuta na likolo ; mpe tango bazalaki na posa ya mayi, obimiselaki bango mayi wuta na libanga. Olobaki na bango ete bakende kobotola mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa bango.

16 Kasi bango, bakoko na biso, bakomaki lolendo mpe mito makasi, batosaki mibeko na Yo te.

17 Baboyaki koyoka mpe kokanisa bikamwa oyo osalaki mpo na bolamu na bango. Bakomaki mito makasi mpe, na botomboki na bango, bamiponelaki mokonzi mpo na kozonga na bowumbu na bango. Kasi lokola ozali Nzambe oyo alimbisaka bato, Nzambe oyo atalisaka ngolu mpe ayokaka mawa ; lokola osilikaka noki te mpe otonda na boboto, otikalaki kosundola bango ata moke te,

18 ezala tango bamisalelaki ekeko ya mwana ngombe ya ebende oyo banyangwisa na moto mpe balobaki : ‹ Tala Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito ! › mpe tango balobaki maloba ya nkele mpo na kotelemela Yo.

19 Mpo na mawa monene na Yo, otikalaki kosundola bango te na esobe : likonzi ya mapata etikaki bango te, ekobaki kotambolisa bango na nzela na bango, na moyi ; mpe na butu, likonzi ya moto etikaki te kongengisa nzela oyo basengelaki kolanda.

20 Opesaki bango Molimo malamu na Yo mpo na kopesa bango bososoli. Opimelaki bango te mana na Yo, oyo bazalaki kolia, mpe opesaki bango mayi ya komela tango bazalaki na posa ya mayi.

21 Mibu tuku minei, okokisaki posa na bango nyonso kati na esobe ; bazangaki eloko moko te, bilamba na bango etikalaki kokufa te, mpe makolo na bango etikalaki kovimba te.

22 Okabaki mikili mpe bikolo na maboko na bango mpo ete bazwa bituka na bango kino na bandelo na yango. Babotolaki mokili ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani.

23 Okomisaki bana na bango ya mibali ebele lokola minzoto ya likolo mpe omemaki bango kino kati na mokili oyo opeselaki bakoko na bango mitindo ete bakende kobotola yango.

24 Bana na bango ya mibali bakotaki mpe babotolaki mokili yango. Otiaki na se ya bokonzi na bango, bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna ; okabaki bato ya Kanana elongo na bakonzi na bango na maboko ya bana ya Isalaele mpo ete basala bato ya Kanana ndenge balingi.

25 Babotolaki bingumba batonga makasi mpe mabele oyo ebotaka malamu. Babotolaki bandako etonda na biloko ya ndenge na ndenge,

mabulu ya mayi batimola wuta kala, bilanga ya vino, ya nzete ya olive mpe ya nzete mosusu ebele oyo ebotaka mbuma ya kolia. Na bolingo monene na Yo, baliaki mpe batondaki, bakomaki minene mpe basepelaki na mapamboli na Yo nyonso.

26 Kasi batosaki Yo te mpe batombokelaki Yo, bapesaki Mibeko na Yo mokongo, babomaki basakoli na Yo, oyo bazalaki koteya bango ete bazonga epai na Yo, mpe batiolaki Yo makasi na maloba na bango.

27 Boye okabaki bango na maboko ya banguna na bango, oyo banyokolaki bango. Kasi tango bakomaki na pasi makasi, babelelaki Yo ; mpe Yo, wuta na likolo, oyokaki bango ; bongo na mawa monene na Yo, otindelaki bango bakangoli oyo bakangolaki bango na maboko ya banguna na bango.

28 Kasi tango kaka bakomaki na kimia, bazongelaki lisusu kosala mabe na miso na Yo ! Mpe Yo, osundolaki bango na maboko ya banguna na bango, oyo bakomaki kokonza bango. Kasi tango babelelaki Yo lisusu, oyokaki bango wuta na likolo mpe, na mawa monene na Yo, okangolaki bango mbala mingi.

29 Okebisaki bango mpo ete bazongela Mibeko na Yo ; kasi, na lolendo na bango, baboyaki kotosa mitindo na Yo. Basalaki masumu, babukaki mibeko na Yo, oyo nzokande esalaka ete moto oyo akotia yango na misala azala na bomoi. Kasi na lolendo mpe na botomboki na bango, bapesaki Yo mokongo, bakomaki mito makasi mpe baboyaki koyoka.

30 Ozalaki na motema monene liboso na bango wuta mibu ebele mpe, na nzela ya Molimo na Yo, okebisaki bango na nzela ya basakoli na Yo. Kasi bayokaki kaka te. Boye okabaki bango na maboko ya bikolo ya bapaya.

31 Kasi na mawa monene na Yo, osilisaki bango te na koboma mpe osundolaki bango te ; pamba te ozali Nzambe otonda na mawa mpe na ngolu.

32 Sik’oyo, Oh Nzambe na biso, Nzambe Monene, Nzambe na nguya mpe ya somo, Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo, komona te lokola likambo ya pamba na miso na Yo pasi oyo ekomeli biso, bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso, basakoli na biso, batata na biso mpe bato na Yo nyonso, wuta na tango ya bakonzi ya Asiri kino na mokolo ya lelo.

33 Kati na makambo nyonso oyo ekweyelaki biso, ozalaki sembo ; mpe osalaki na boyengebene, wana biso totambolaki mabe.

34 Bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso mpe batata na biso batiaki Mibeko na Yo na mosala te, batosaki te mitindo mpe makebisi na Yo, oyo ozalaki kopesa bango.

35 Ezala wana bazalaki kati na mokili na bango, wana bazalaki kosepela mpo na bolamu oyo ozalaki kotalisa bango kati na mokili monene oyo mabele na yango ebotaka malamu, basalelaki Yo te mpe batikaki te banzela mabe na bango.

36 Kasi tala, tozali lelo bawumbu ! Tozali penza bawumbu kati na mokili oyo opesaki na bakoko na biso mpo ete balia mbuma na yango mpe biloko mosusu ya kitoko oyo ebimaka kuna !

37 Mpo na masumu na biso, ebele ya mbuma na yango ekeyi na maboko ya bakonzi oyo otiaki na makasi mpo ete banyokola biso. Bazali kokonza banzoto na biso mpe bibwele na biso ndenge balingi. Tokomi na pasi makasi. »

10

Bato bazwi mokano ya kotosa Mobeko

1 Mpo na makambo oyo nyonso, tozali kozwa mokano oyo tozali kokoma
na mokanda ; mpe bakambi na biso, Balevi na biso mpe Banganga-Nzambe
na biso bakotia mikoloto na bango na mokanda yango.
2 Tala bakombo ya bato oyo batiaki mikoloto na bango na mokanda
yango :

Moyangeli Neyemi, mwana mobali ya Akalia ;
Sedesiasi,
3 Seraya, Azaria, Jeremi,
4 Pashuri, Amaria, Malikiya,
5 Atushi, Shebania, Maluki,
6 Arimi, Meremoti, Abidiasi,
7 Daniele, Ginetoni, Baruki,
8 Meshulami, Abiya, Miyamini,
9 Maazia, Biligayi mpe Shemaya.
Ezali bango nde bazalaki Banganga-Nzambe.

10 Mpo na Balevi :
Jozue, mwana mobali ya Azania ; Binuwi, moko ya bakitani ya
Enadadi ; Kadimieli
11 elongo na bandeko na bango :
Shebania, Odia, Kelita, Pelaya, Anani,
12 Mishe, Reobi, Ashabia,
13 Zakuri, Sherebia, Shebania,
14 Odia, Bani mpe Beninu.

15 Mpo na bakambi ya bato :
Pareoshi, Paati-Moabi, Elami, Zatu, Bani,
16 Buni, Azigadi, Bebayi,
17 Adoniya, Bigivayi, Adini,
18 Ateri, Ezekiasi, Azuri,
19 Odia, Ashumi, Betsayi,
20 Arifi, Anatoti, Nebayi,
21 Magipiashi, Meshulami, Eziri,
22 Meshezabeyeli, Tsadoki, Yaduwa,
23 Pelatia, Anani, Anaya,
24 Oze, Anania, Ashubi,
25 Aloeshi, Pila, Shobeki,
26 Rewumi, Ashabina, Maaseya,
27 Ayiya, Anani, Anane,
28 Maluki, Arimi, Baana.

29 Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele bayaki kosangana na bango :
kati na Banganga-Nzambe, kati na Balevi, kati na bakengeli bikuke, kati
na bayembi, kati na basali ya Tempelo mpe kati na bato nyonso oyo
bakabwanaki na bikolo ya bapaya oyo ezalaki zingazinga na bango mpo
na kotosa Mobeko ya Nzambe, elongo na basi na bango, bana na bango
nyonso ya mibali mpe ya basi, bato nyonso oyo bazali na makoki ya
kososola.
30 Bango nyonso basanganaki elongo na bandeko na bango, bakambi
kati na bana ya Isalaele. Bandimaki mpe balapaki ndayi ete bakotambola

kolanda Mibeko oyo Nzambe apesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na
Ye, mpe bakotosa mitindo, malako mpe bikateli nyonso ya Yawe, Nzambe
na biso ; bongo soki batosi yango te, tika ete Nzambe alakela bango mabe !
31 Balobaki :
« Topesi elaka ete tokobalisa lisusu te bana na biso ya basi epai ya
bapaya oyo bazali elongo na biso to bana na biso ya mibali epai ya bana
na bango ya basi.
32 Tokosomba lisusu te epai ya bapaya oyo bazali elongo na biso, biloko
nyonso to mbuma nyonso oyo bakoya kotekela biso na mokolo ya Saba
to na mikolo mosusu ya bule. Sima na mibu sambo nyonso, tokopemisa
mabele mpe tokotikela bato baniongo na biso nyonso.
33 Tozwi lisusu mokano ya kotosa mibeko, ya kopesa bagrame minei
ya mbongo ya bibende ya palata mobu na mobu, mpo na misala ya Ndako
ya Nzambe na biso,
34 mpo na mapa oyo batiaka na mesa liboso ya Yawe, mpo na makabo
ya ble ya mokolo na mokolo, mpo na mbeka ya kotumba ya tango nyonso,
mpo na makabo ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo
ekatama, mpo na makabo ya bule, mpo na bambeka ya bolimbisi masumu
ya Isalaele mpe mpo na misala nyonso ya Ndako ya Nzambe na biso. »
35 Biso, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato, tobetaki zeke mpo na
kokata tango oyo libota na libota kati na biso ekomema likabo ya bakoni
na Ndako ya Nzambe na biso, na mibu nyonso mpo na kopelisa moto na
etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, kolanda ndenge ekomama kati na
Mobeko.
36 Tozwi lisusu mokano ya komema mobu na mobu na Tempelo ya
Yawe, bambuma ya liboso ya bilanga na biso mpe ya nzete nyonso oyo
ebotaka mbuma, mpo na Tempelo ya Yawe.
37 Tokomema lisusu bana ya liboso kati na bana na biso ya mibali, kati
na bangombe na biso, kati na bameme mpe kati na bantaba na biso, na
Ndako ya Nzambe na biso, epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala
kuna, ndenge ekomama na Mobeko.
38 Tokomema lisusu epai ya Banganga-Nzambe, na bibombelo ya
Ndako ya Nzambe na biso, ndambo oyo eleki kitoko ya farine na biso,
ya makabo na biso ya ble, ya mbuma ya nzete na biso nyonso, ya vino
na biso ya sika mpe ya mafuta na biso. Tokomema mpe eteni ya zomi ya
milona na biso epai ya Balevi, pamba te bango nde bazali na mokumba
ya kokongola eteni yango ya zomi kati na bingumba nyonso epai wapi
tosalelaka mosala.
39 Nganga-Nzambe moko, mokitani ya Aron, asengeli kotambola nzela
moko na Balevi na tango ya kokongola eteni ya zomi, mpe Balevi bakozala
na mokumba ya komema eteni ya zomi ya eteni ya zomi, na bibombelo
ya Ndako ya Nzambe na biso.
40 Bana ya Isalaele elongo na Balevi basengeli komema makabo na
bango ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, na bibombelo epai wapi
babombaka bisalelo ya Esika ya bule, mpe epai wapi Banganga-Nzambe
basalaka mosala na bango mpe bakengeli bikuke elongo na bayembi
batelemaka. Boye, tokotika Ndako ya Nzambe na biso te.

11

Bato bavandi lisusu na Yelusalemi

1 Bakambi ya bato bayaki kovanda na Yelusalemi. Ndambo mosusu kati
na bato babetaki zeke mpo ete moto moko kati na bato zomi aya kovanda

na Yelusalemi, engumba ya bule ; mpe mpo ete bato libwa oyo batikali bavanda kati na bingumba na bango.
2 Bato bapambolaki moto nyonso oyo amipesaki ye moko mpo na kovanda na Yelusalemi.
3 Tala bakambi ya bituka oyo bavandaki na Yelusalemi ; nzokande na tango wana, bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, basali ya Tempelo mpe bakitani ya basali ya Salomo bavandaki kati na bingumba ya Yuda, moko na moko kati na mabele mpe engumba na ye ;
4 mpe bato ya Yuda mpe ya Benjame bavandaki kati na Yelusalemi :

Mpo na bakitani ya Yuda :
Ataya, mwana mobali ya Oziasi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Shefatia, mwana mobali ya Maalalele, mokitani ya Peretsi ;
5 mpe Maaseya, mwana mobali ya Baruki, mwana mobali ya Koli-Oze, mwana mobali ya Azaya, mwana mobali ya Adaya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Zakari, moko kati na bakitani ya Shiloni.
6 Bakitani nyonso ya Peretsi oyo bavandaki kati na Yelusalemi bazalaki mibali nkama minei na tuku motoba na mwambe.
7 Mpo na bakitani ya Benjame :
Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Yoedi, mwana mobali ya Pedaya, mwana mobali ya Kolaya, mwana mobali ya Maaseya, mwana mobali ya Itieli, mwana mobali ya Ezayi ;
8 mpe Gabayi elongo na Salayi. Bango nyonso bazalaki bato nkama libwa na tuku mibale na mwambe.
9 Joeli, mwana mobali ya Zikiri, azalaki mokambi na bango ; mpe Yuda, mwana mobali ya Asenuwa, azalaki molandi ya mokambi ya engumba.
10 Kati na Banganga-Nzambe :
Yedaeya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Yakini ;
11 Seraya, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi, mokambi ya Ndako ya Nzambe
12 elongo na bandeko na bango, nkama mwambe na tuku mibale na mibale oyo bazalaki kosala na Ndako ya Nzambe ;
Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Pelalia, mwana mobali ya Amitsi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya Malikiya
13 elongo na bandeko na bango, nkama mibale na tuku minei na mibale oyo bazalaki bakambi ya mabota ;
Amashisayi, mwana mobali ya Azareyeli, mwana mobali ya Azayi, mwana mobali ya Meshilemoti, mwana mobali ya Imeri, azalaki mpe elongo na bango.
14 Azalaki mpe elongo na bandeko na ye, nkama moko na tuku mibale na mwambe oyo bazalaki basoda ya mpiko. Zabidieli, mwana mobali ya Gedolimi, nde azalaki mokambi na bango.
15 Kati na Balevi :
Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Buni ;

16 Shabetayi mpe Yozabadi oyo bazalaki na molongo ya bakambi ya
Balevi mpe bazalaki na mokumba ya misala ya libanda ya Ndako
ya Nzambe ;
17 Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zabidi,
mwana mobali ya Azafi, mokambi oyo azalaki kotinda banzembo
ya matondi na tango ya losambo ;
Bakibukia, molandi kati na bandeko na ye mpe Abida, mwana mobali
ya Shamuwa, mwana mobali ya Galali mpe mwana mobali ya
Yedutuni.
18 Balevi nyonso oyo bazalaki kovanda kati na engumba ya bule
bazalaki nkama mibale tuku mwambe na minei.
19 Bakengeli bikuke :
Akubi, Talimoni elongo na bandeko na bango, oyo bazalaki bakengeli
bikuke. Bango nyonso bazalaki bato nkama moko na tuku sambo
na mibale.

20 Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele elongo na Banganga-Nzambe mpe
Balevi bazalaki kovanda kati na bingumba nyonso ya Yuda, moto na moto,
na mabele oyo bakoko na ye batikelaki ye.
21 Basali ya Tempelo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, mpe Tsika
elongo na Gishipa bazalaki bakambi na bango.
22 Uzi, mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Ashabia, mwana
mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Azafi,
azalaki mokambi ya Balevi kati na Yelusalemi. Uzi azalaki moko kati
na bakitani ya Azafi, oyo bazalaki na mokumba ya kokamba misala ya
mindule kati na Ndako ya Nzambe.
23 Misala ya bayembi ezalaki kotambolisama mokolo na mokolo na
mitindo ya mokonzi.
24 Petaya, mwana mobali ya Meshezabeyeli, moko kati na bakitani ya
Zera, mwana mobali ya Yuda, azalaki kalaka ya mokonzi mpo na kotala
makambo nyonso ya bato.

Bayuda oyo bazalaki libanda ya Yelusalemi

25 Bato mosusu ya ekolo ya Yuda bavandaki kati na Kiriati-Ariba mpe na
bamboka na yango ya mike-mike, kati na Diboni mpe bamboka na yango
ya mike-mike, kati na Yekabisheli mpe bamboka na yango ya mike-mike,
26 kati na Yeshua, kati na Molada, kati na Beti-Paleti,
27 kati na Atsari-Shuwali, kati na Beri-Sheba mpe bamboka na yango ya
mike-mike,
28 kati na Tsikilagi, kati na Mekona mpe bamboka na yango ya mike-
mike,
29 kati na Eini-Rimoni, kati na Tsorea, kati na Yarimuti,
30 kati na Zanoa, Adulami mpe bamboka na yango ya mike-mike, kati
na Lakishi mpe bilanga na yango ya zingazinga, mpe kati na Azeka mpe
bamboka na yango ya mike-mike. Boye bavandaki na etuka mobimba
longwa na Beri-Sheba kino na Lubwaku ya Inomi.
31 Bakitani ya Benjame balongwaki na Geba mpe bakendeki kovanda
kati na Mikimasi, Aya, Beteli mpe bamboka na yango ya mike-mike,
32 kati na Anatoti, Nobi mpe Anania,
33 kati na Atsori, Rama mpe Gitayimi,
34 kati na Adidi, Tseboyimi mpe Nebalati,
35 kati na Lodi mpe Ono, lubwaku ya bato oyo basalaka misala ya
maboko.

36 Masanga mosusu ya Balevi ya Yuda ekendeki kovanda kati na bato ya
Benjame.

12

Banganga-Nzambe mpe Balevi

1 Tala Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bawutaki na bowumbu
elongo na Zorobabeli, mwana mobalí ya Shealitieli, mpe Jozue :

Seraya, Jeremi, Esidrasi,
2 Amaria, Maluki, Atushi,
3 Shekania, Rewumi, Meremoti,
4 Ido, Ginetoyi, Abiya,
5 Miyamini, Maadia, Biliga,
6 Shemaya, Yoyaribi, Yedaeya,
7 Salu, Amoki, Ilikia, Yedaeya.

Bango nde bazalaki bakambi ya Banganga-Nzambe elongo na
baninga na bango na tango ya Jozue.

8 Kati na Balevi, ezalaki na Jozue, Binuwi, Kadimieli, Sherebia, Yuda
mpe Matania oyo, elongo na baninga na ye ya mosala, azalaki mokambi
ya banzembo ya matondi.
9 Bakibukia mpe Uni, baninga na bango ya mosala, bazalaki kosala
mosala na bango na ngambo mosusu.

10 Jozue abotaki Yoakimi,
Yoakimi abotaki Eliashibi,
Eliashibi abotaki Yoyada,
11 Yoyada abotaki Jonatan,
Jonatan abotaki Yaduwa.

12 Tala bato oyo bazalaki bakambi ya mabota ya Banganga-
Nzambe tango Yoakimi azalaki mokonzi :

mpo na libota ya Seraya : Meraya ;
mpo na libota ya Jeremi : Anania ;
13 mpo na libota ya Esidrasi : Meshulami ;
mpo na libota ya Amaria : Yoanani ;
14 mpo na libota ya Meluki : Jonatan ;
mpo na libota ya Shebania : Jozefi ;
15 mpo na libota ya Arimi : Adina ;
mpo na libota ya Merayoti : Elikayi ;
16 mpo na libota ya Ido : Zakari ;
mpo na libota ya Ginetoni : Meshulami ;
17 mpo na libota ya Abiya : Zikiri ;
mpo na libota ya Minyamini : Moadia, Pilitayi ;
18 mpo na libota ya Biliga : Shamuwa ;
mpo na libota ya Shemaya : Jonatan ;
19 mpo na libota ya Yoyaribi : Matinayi ;
mpo na libota ya Yedaeya : Uzi ;
20 mpo na libota ya Salu : Kalayi ;

mpo na libota ya Amoki : Eberi ;
21 mpo na libota ya Ilikia : Ashabia ;
mpo na libota ya Yedaeya : Netaneeli.

22 Na tango ya Eliashibi, Yoyada, Yoanani mpe Yaduwa, bakomaki
bakombo ya Balevi oyo bazalaki bakambi ya mabota mpe bakombo ya
Banganga-Nzambe na tango ya Dariusi, mokonzi ya Persi.
23 Bakomaki bakombo ya bakitani ya Levi oyo bazalaki bakambi ya
mabota kino na tango ya Yoanani, mwana mobali ya Eliashibi, kati na
buku ya bokoko.
24 Tala bato oyo bazalaki bakambi ya Balevi : Ashabia, Sherebia mpe
Jozue, mwana mobali ya Kadimieli, mpe baninga na bango ya mosala.
Batelemaki boye : bamoko bazalaki kotalana na bamosusu, mpo na
kokumisa mpe kosanzola Yawe kolanda mitindo ya Davidi, moto na
Nzambe. Soki bamoko batindi mongongo, bamosusu bazalaki kozongisa.
25 Matania, Bakibukia, Abidiasi, Meshulami, Talimoni mpe Akubi,
bazalaki bakengeli ya bibombelo oyo ezalaki pene ya bikuke ya Ndako
ya Nzambe.
26 Bazalaki kosala mosala na bango na tango ya Yoakimi, mwana mobali
ya Jozue mpe koko ya Yotsadaki, mpe na tango ya moyangeli Neyemi mpe
Esidrasi, molakisi ya Mobeko mpe Nganga-Nzambe.

Libulisi ya mir ya Yelusalemi

27 Tango babulisaki mir ya Yelusalemi, babengisaki Balevi na Yelusalemi
longwa na bisika oyo bazalaki kovanda, mpo na kosepela na esengo
makasi feti ya libulisi na nzela ya banzembo ya kozongisa matondi epai
ya Nzambe mpe na nzela ya mindule ya manzanza, ya lindanda mpe ya
lire.
28 Babengisaki lisusu bayembi longwa na etuka oyo ezalaki zingazinga
ya Yelusalemi, longwa na bamboka mike-mike ya bato ya Netofa,
29 longwa na Beti-Giligali mpe longwa na etuka ya Geba mpe ya
Azimaveti, pamba te bayembi batongaki bamboka na bango ya mike-mike
zingazinga ya Yelusalemi.
30 Tango Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki, bapetolaki mpe
bato, bikuke mpe mir.
31 Namatisaki bakambi ya Yuda likolo ya mir mpe nasalaki masanga
mibale ya bayembi mpo na kotonda Nzambe. Lisanga ya liboso ezalaki
kotambola na likolo ya mir na ngambo ya loboko ya mobali, na nzela ya
Ekuke ya Fulu.
32 Na sima na bango, bato oyo bazalaki kolanda : Oze mpe ndambo ya
bakambi ya Yuda,
33 Azaria, Esidrasi, Meshulami,
34 Yuda, Benjame, Shemaya, Jeremi,
35 ndambo ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki na bakelelo na bango,
Zakari, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Shemaya, mwana
mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zakuri,
mwana mobali ya Azafi ;
36 mpe baninga na ye ya mosala : Shemaya, Azareyeli, Milalayi, Gilalayi,
Mayi, Netaneeli, Yuda mpe Anani, oyo bazalaki kobeta bibetelo mindule
oyo Davidi, moto na Nzambe, atindaki. Esidrasi, molakisi ya Mobeko,
azalaki liboso na bango.
37 Na Ekuke ya Etima, liboso na bango, bamataki bibutelo oyo ezalaki
komema na engumba ya Davidi, na esika oyo bamatelaka na mir, mpe

balekaki likolo ya ndako ya Davidi kino na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este.
38 Lisanga ya mibale ya bayembi ezalaki kotambola na nzela ya ngambo ya loboko ya mwasi. Nazalaki kolanda bango na likolo ya mir elongo na ndambo ya bato, longwa na ndako molayi ya Fulu kino na mir ya monene,
39 na likolo ya Ekuke ya Efrayimi, ya Ekuke ya Yelusalemi, ya Ekuke ya Mbisi, ya ndako molayi, ya Ananeyeli mpe ya ndako molayi ya Meya kino na Ekuke ya Bameme. Basukelaki na Ekuke ya Boloko.
40 Masanga nyonso mibale ya bayembi, oyo ezalaki kotonda Nzambe ezwaki esika kati na Tempelo ya Nzambe. Nasalaki mpe lolenge moko mpo na kati-kati ya bakambi ya bato
41 mpe mpo na Banganga-Nzambe oyo : Eliakimi, Maaseya, Minyamini, Mishe, Eliowenayi, Zakari mpe Anania oyo bamemaki bakelelo na bango.
42 Ezalaki mpe na Maaseya, Shemaya, Eleazari, Uzi, Yoanani, Malikiya, Elami mpe Ezeri. Masanga ya bayembi ezalaki koyemba na mongongo makasi na bokambami ya Yiziraya.
43 Na mokolo wana, bato babonzaki bambeka ebele mpe bazalaki na esengo mpo ete Nzambe apesaki bango esengo monene. Bongo ezala basi mpe bana, batondaki na esengo mpe koganga ya esengo ya Yelusalemi ezalaki koyokana kino na mosika.

Mabongisi mpo na makabo mpe eteni ya zomi

44 Na tango wana, baponaki mibali mpe bapesaki bango mokumba ya kobatela bibombelo ya makabo, ya bambuma ya liboso mpe ya biteni ya zomi ; bapesaki bango mpe mokumba ya kokongola biloko oyo Mobeko ekataki ete ezali mpo na Banganga-Nzambe mpe Balevi, biloko yango esengeli kowuta na bilanga oyo ezingeli bingumba. Solo, bato ya Yuda bazalaki kosepela makasi komona ete Banganga-Nzambe mpe Balevi bazongeli penza mosala na bango,
45 bazali kosala mosala ya Nzambe na bango mpe mosala ya kopetola, mpe bayembi elongo na bakengeli bikuke bazali kosala mosala na bango kolanda mitindo ya Davidi mpe ya Salomo, mwana na ye ya mobali.
46 Na tango ya Davidi mpe ya Azafi, ezalaki na bakambi ya babeti mindule mpe ya banzembo mpo na kokumisa mpe kozongisa matondi epai ya Nzambe.
47 Na tango ya Zorobabeli mpe ya Neyemi, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kopesa, mikolo nyonso, biloko oyo ekatama mpo na babeti mindule mpe bakengeli bikuke ; bazalaki mpe kopesa biloko ya bule epai ya Balevi, bongo Balevi mpe, na ngambo na bango, bazalaki kopesa biloko ya bule epai ya bakitani ya Aron.

13

Mabongisi ya suka ya Neyemi

1 Na tango wana, batangaki buku ya Moyize na mongongo makasi mpo ete bato bayoka ; mpe bamonaki ete ekomama boye kati na yango : « Moto ya Amoni mpe moto ya Moabi bakotikala kondimama te kati na lisanga ya Nzambe ;
2 mpo ete bayaki te kokutana na bana ya Isalaele mpe kopesa bango bilei mpe mayi, kasi bapesaki nde Balami kanyaka mpo ete alakela bango mabe ; atako bongo, Nzambe na biso abongolaki elakeli mabe lipamboli. »
3 Tango kaka bato bayokaki mobeko yango, balongolaki na Isalaele bakitani nyonso ya bapaya.

4 Liboso ya kozwa mokano yango, Nganga-Nzambe Eliashibi oyo azali
na mokumba ya kobatela bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso mpe
azali moto ya libota ya Tobiya
5 apesaki Tobiya, ndeko na ye, shambre monene oyo, na kala, ezalaki
ebombelo ya makabo ya ble, ansa, bisalelo ya Tempelo, eteni ya zomi ya
ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta, biloko oyo Mibeko ekata ete ezali mpo
na Balevi, bayembi mpe bakengeli bikuke ; mpe makabo oyo epesamaka
mpo na Banganga-Nzambe.
6 Kasi wana makambo oyo nyonso ezalaki kosalema, ngai nazalaki na
Yelusalemi te, pamba te nazongaki epai ya Aritakizerisesi, mokonzi ya
Babiloni, na mobu ya tuku misato na mibale ya bokonzi na ye. Bongo
sima na mwa mikolo, na suka ya mobu, nasengaki ye nzela
7 mpe nazongaki na Yelusalemi. Kuna, namonaki mpe nasosolaki mabe
oyo Eliashibi asalaki na ndenge apesaki Tobiya shambre kati na lopango
ya Ndako ya Nzambe ;
8 nasilikaki makasi mpe nabwakaki biloko nyonso ya Tobiya na libanda
ya shambre.
9 Napesaki mitindo ete bapetola bashambre mpe, na sima, nazongisaki
kati na yango bisalelo ya Ndako ya Nzambe, makabo ya ble mpe ansa.

Eteni ya zomi

10 Nayokaki lisusu ete biloko oyo Mibeko ekata mpo na Balevi epesamaka
te epai ya Balevi, mpe ete Balevi mpe bayembi oyo bazalaki kosala mosala
bazongaki, moto na moto na bilanga na ye.
11 Mpo na yango, napamelaki bakambi ya bato mpe natunaki bango :
— Mpo na nini Ndako ya Nzambe esundolami ?
Bongo, nasangisaki Balevi mpe bayembi mpe nazongisaki bango, moto
na moto na mosala na ye.
12 Bato nyonso ya Yuda bamemaki kati na bibombelo : eteni ya zomi ya
ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta.
13 Napesaki mokumba ya kobatela bibombelo epai ya Nganga-Nzambe
Shelemiya, epai ya Tsadoki, molakisi ya Mobeko, mpe epai ya Pedaya,
moko kati na Balevi ; mpe napesaki bango Anani, mwana mobali ya
Zakuri, koko ya Matania, mpo ete asunga bango, pamba te bango nyonso
bazalaki bato ya sembo. Bapesamelaki mokumba ya kokabola biloko epai
ya baninga na bango, Balevi.

14 Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpo na makambo oyo nyonso ;
kobosana te misala nyonso oyo nasali na boyengebene mpo na Ndako ya
Nzambe na ngai mpe mpo na misala na yango !

Mokolo ya bopemi

15 Na tango wana kaka, namonaki kati na etuka ya Yuda bato bazali
kokamola bambuma ya vino na mokolo ya Saba, bamosusu bazali
kobongisa maboke ya matiti ya ble, kotia yango likolo ya ba-ane elongo
na masanga ya vino, bambuma ya vino, ya figi mpe mikumba ya ndenge
na ndenge mpo na komema yango na Yelusalemi na mokolo ya Saba. Mpo
na yango, napamelaki bango ete bateka lisusu biloko te na mokolo wana.
16 Ezalaki mpe na bato ya Tiri, oyo bazalaki kovanda kati na Yelusalemi ;
bango bazalaki komema mbisi mpe biloko ya ndenge na ndenge, mpe
bazalaki kotekela yango bato ya Yuda mpe kati na Yelusalemi na mokolo
ya Saba.
17 Napamelaki bankumu ya Yuda mpe nalobaki na bango :

— Ndenge nini bozali kosala likambo mabe makasi boye na kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba ?

18 Tala, bakoko na bino basalaki mpe kaka boye ; mpe ezali mpo na yango nde Nzambe na biso atindelaki biso mpe engumba oyo pasi oyo nyonso. Mpe bino, lokola bozali kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba, bozali nde komatisa kanda ya Nzambe likolo ya Isalaele !

19 Tango molili ya pokwa ekweyaki na bikuke ya Yelusalemi, liboso ete mokolo ya Saba ebanda, napesaki mitindo ete bakanga bikuke yango mpe bafungola yango kaka soki mokolo ya Saba eleki. Bongo, natiaki ndambo ya basali na ngai na bikuke mpo na kopekisa bokoti ya mikumba, na mokolo ya Saba.

20 Boye, mbala moko to mibale, basombi mpe bateki biloko ya ndenge na ndenge balekisaki butu libanda ya Yelusalemi.

21 Nakebisaki bango makasi mpe nalobaki :

— Mpo na nini bozali kolekisa butu pembeni ya mir ? Soki bozongeli lisusu kosala bongo, nakokanga bino.

Wuta na tango wana, batikalaki lisusu koya te na mokolo ya Saba.

22 Napesaki lisusu Balevi mitindo ete bamipetola mpe bakende kokengela bikuke mpo na kobatela bule ya mokolo ya Saba.

Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai lisusu mpo na likambo oyo mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda bolingo monene na Yo !

Mabala elongo na bapaya

23 Kaka na mikolo wana, namonaki lisusu bana mibali ya Yuda kobala bana basi ya Asidodi, ya Amoni mpe ya Moabi.

24 Kati-kati mobimba ya bana na bango bazalaki koloba lokota ya bato ya Asidodi to lokota ya ekolo moko kati na bikolo mosusu, kasi bayebaki te koloba lokota ya Bayuda.

25 Napamelaki bango mpe nalakelaki bango mabe ; nabetaki ndambo kati na bango, napikolaki bango suki mpe nalapisaki bango ndayi oyo na Kombo ya Nzambe :

— Bosengeli te kopesa na libala bana na bino ya basi epai ya bana mibali ya bapaya mpe bosengeli te kozwa na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya mibali to mpo na bino moko.

26 Ezalaki penza na nzela ya mabala ya boye nde Salomo, mokonzi ya Isalaele, akweyaki na masumu. Nzokande, kati na ebele ya bikolo ya bapaya, ezalaki na mokonzi moko te oyo akokanaki na ye ! Nzambe na ye azalaki kolinga ye mpe atiaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba, kasi basi ya bapaya bakweyisaki ye na masumu.

27 Boni, tosengeli sik’oyo koyoka ete bino mpe bozali kosala mabe wana monene mpe bozangi boyengebene liboso ya Nzambe na biso likolo ya kobala basi ya bapaya ?

28 Moko kati na bana mibali ya Yoyada, mwana mobali ya Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akomaki bokilo ya Sanibala, moto ya Oroni. Mpe nabenganaki ye mosika na ngai.

29 Oh Nzambe na ngai, kobosana bato wana te, mpo ete babebisaki bosantu ya bonganga-Nzambe mpe boyokani na Yo elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi.

30 Napetolaki Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo na kolongola mbindo
nyonso ya bapaya mpe nazongisaki bango na mosala, moto na moto na
mokumba na ye.
31 Nazongisaki lisusu makabo ya bakoni mpo ete epesama na tango na
yango oyo ekatama mpe makabo ya bambuma ya liboso ya mabele.

Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai na bolamu na Yo !

Ester

Feti ya mokonzi

1 Tala makambo oyo esalemaki na tango ya mokonzi Kizerisesi oyo
azalaki kokamba bituka nkama moko na tuku mibale na sambo, longwa
na Ende kino na Kushi.
2 Na tango wana, Kizerisesi akendeki kovanda na kiti na ye ya bokonzi
kuna na Size, engumba mokonzi batonga makasi.
3 Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, asalisaki feti monene mpo na
bato na ye nyonso ya lokumu : bakalaka na ye, bakonzi ya basoda ya
mokili ya Persi mpe ya Medi, bankumu mpe bayangeli ya bituka.
4 Na feti yango, azalaki kolakisa ebele ya bomengo ya bokonzi na ye mpe
kongenga ya lokumu monene oyo azalaki na yango. Feti yango esalaki
mikolo nkama moko na tuku mwambe.
5 Sima na mikolo yango, mokonzi asalisaki kati na elanga ya ndako
na ye ya bokonzi, feti mosusu oyo esalaki mikolo sambo mpo na bato
nyonso, ezala babola to bazwi, oyo bazalaki kati na Size, engumba mokonzi
batonga makasi.
6 Elamba yango ezalaki na banzela ya langi ya mosaka, ya langi ya
pembe mpe ya langi ya ble ; bakangisaki yango na makonzi oyo basala
na mabanga ya marbre, na basinga ya lino ya langi ya pembe mpe ya
motane ; bongo balekisaki yango kati na bapete ya palata. Batiaki bakiti
minene ya wolo mpe ya palata, na etando ya lopango ya bakaro oyo basala
na mabanga ya talo ya langi ya ndenge na ndenge : mabanga ya porfire,
ya marbre, ya marbre ya mwindo mpe mabanga mosusu ya talo.
7 Bazalaki kokabola masanga ya vino na bakopo ya wolo ; kopo na kopo
ezalaki na lolenge na yango. Bongo vino ezalaki penza ebele kolanda
motema ya kokaba ya mokonzi.
8 Mokonzi apesaki mitindo ete moto nyonso oyo abengami na feti amela
masanga ndenge alingi, pamba te atindaki bato nyonso oyo bakabolaka
masanga kopesa na moto nyonso masanga ya vino kolanda posa ya moto
na moto.

Vasti aboyi kotosa mokonzi

9 Vasti, mwasi ya mokonzi, ye mpe asalisaki feti mpo na basi, kati na
ndako ya mokonzi Kizerisesi.
10 Na mokolo ya sambo, lokola mokonzi Kizerisesi alangwaki vino,
atindaki basoda na ye sambo oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki
kosalela ye : Mewumani, Bizita, Aribona, Bigita, Abagita, Zetari mpe
Karikasi.
11 Atindaki bango ete bamema liboso na ye Vasti, mwasi ya mokonzi ;
bongo alata motole na ye ya bokonzi mpo ete alakisa kitoko na ye epai ya
bato mpe epai ya bakalaka, pamba te azalaki penza kitoko.
12 Kasi tango basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki Vasti,
mwasi ya mokonzi, mitindo oyo mokonzi apesaki ; Vasti, mwasi ya
mokonzi, aboyaki kokende. Mokonzi atombokaki makasi mpe apelaki na
kanda.
13 Asololaki na bato na ye ya bwanya oyo bayebaka kososola tango,
pamba te ezalaki momesano ete makambo ya mokonzi esengeli koya liboso
ya bato nyonso ya bwanya, ba-oyo bayebi malamu makambo etali mibeko
mpe bosembo, mpo ete basosola yango.

14 Nzokande, ezalaki na bato sambo ya lokumu, bato ya Persi mpe
ya Medi, oyo bazalaki bapesi toli oyo mokonzi azalaki kolinga makasi ;
bazalaki kosangana na mayangani ya mokonzi mpe basimbaki misala oyo
eleki minene. Bakombo na bango ezalaki : Karishena, Shetari, Adimata,
Tarsisi, Meresi, Marisena mpe Memukani.
15 Mokonzi atunaki bango :
— Kolanda mobeko, esengi kosala nini epai ya Vasti, mwasi ya
mokonzi, mpo ete aboyi kotosa mitindo ya mokonzi Kizerisesi, mitindo
oyo basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki ye ?
16 Memukani azongiselaki mokonzi liboso ya bakalaka na ye :
— Vasti, mwasi ya mokonzi, asali mabe kaka liboso ya mokonzi te ;
kasi mpe, liboso ya bakalaka nyonso mpe ya bato nyonso kati bituka
nyonso ya mokonzi Kizerisesi.
17 Pamba te sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi ekoyebana
kati na basi nyonso ; na bongo, bakokoma kotiola bokonzi ya mibali na
bango na koloba : « Mokonzi Kizerisesi kutu apesaki mitindo ete babenga
Vasti mpo ete akende liboso na ye, kasi mwasi ya mokonzi aboyaki
kokende ! »
18 Kaka na mokolo ya lelo, basi ya bakalaka ya bato ya Persi mpe
ya Medi, oyo bayoki sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi,
bakozongisela bakalaka nyonso ya mokonzi kaka ndenge moko. Boye,
kozanga na bango limemia mpe botosi ekoluka ete mibali na bango
bakoma na kanda.
19 Yango wana, soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi azwa mobeko
oyo ekoki kobongwana te ; mpe tika ete mobeko yango ekomama kati na
mibeko ya Persi mpe ya Medi : Vasti akoki lisusu te kotelema liboso ya
mokonzi Kizerisesi ; mokonzi akopesa lokumu na ye ya mwasi ya mokonzi
epai ya mwasi mosusu oyo azali malamu koleka ye.
20 Boye tango mobeko ya mokonzi ekopanzana na mokili na ye
mobimba, basi nyonso bakotosa mibali na bango, ezala babola to bazwi.
21 Toli oyo esepelisaki mokonzi elongo na bakalaka na ye. Mokonzi
asalaki ndenge Memukani alobaki.
22 Atindaki mikanda na bituka nyonso ya mokili : etuka na etuka
kolanda ndenge ezali ekomeli na yango ; mpe bato na bato, kolanda lokota
na bango. Mikanda yango elobaki ete mobali nyonso asengeli kozala
mokonzi ya ndako na ye mpe koloba monoko ya mboka na ye.

2

Mabongisi mpo na kopona mwasi ya mokonzi

1 Sima na mikolo, kanda ya mokonzi Kizerisesi ekitaki ; akomaki
kokanisa Vasti, makambo oyo asalaki mpe mobeko oyo azwaki na tina
na ye.
2 Bato oyo basalaka epai ya mokonzi balobaki na ye :
— Tika ete balukela mokonzi bilenge basi ya kitoko oyo bayebi nanu
nzoto ya mibali te.
3 Tika ete mokonzi atia bato kati na etuka moko na moko ya bokonzi
na ye, mpo ete bamema na ndako ya basi oyo ezalaka na Size, engumba
mokonzi, bilenge basi nyonso ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali
te. Tika ete bapesa bango na maboko ya Ege, kalaka ya lokumu mpo
na mokonzi, oyo baboma ye mokongo mpe abatelaka basi ; mpe tika ete
bapesa bango mafuta mpe malasi oyo ekomisaka bato kitoko.

4 Tika ete elenge mwasi oyo akosepelisa mokonzi akoma mwasi ya
mokonzi na esika ya Vasti.
Likanisi oyo esepelisaki mokonzi mpe asalelaki yango.
5 Kati na Size, engumba mokonzi batonga makasi, ezalaki na Moyuda
moko ya libota ya Benjame ; kombo na ye ezalaki « Maridoshe. »
Maridoshe azalaki mwana mobali ya Yairi, mwana mobali ya Shimei,
mwana mobali ya Kishi.
6 Maridoshe azalaki kati na bato oyo Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, amemaki na bowumbu, longwa na Yelusalemi, elongo na
Yekonia, mokonzi ya Yuda.
7 Maridoshe azalaki kobokola Adasa, mwana mwasi ya noko na ye mpo
ete azalaki lisusu na tata mpe na mama te. Nzokande, elenge mwasi oyo
kombo na ye mosusu ezalaki « Ester » azalaki na ezaleli malamu mpe
elongi kitoko. Tango tata mpe mama na ye bakufaki, Maridoshe azwaki
ye mpe akomaki kobokola ye lokola mwana na ye penza ya mwasi.

Ester kati na ndako ya mokonzi

8 Tango bapanzaki sango ya mitindo mpe ya mobeko ya mokonzi,
basangisaki bilenge basi ebele na engumba Size, mpe Ege azalaki kobatela
bango. Boye bamemaki mpe Ester kati na ndako ya mokonzi mpe bapesaki
ye na maboko ya Ege, mosali oyo azalaki kobatela ndako ya basi ya
mokonzi.
9 Ester asepelisaki Ege mpe azwaki ngolu na miso na ye. Mbala moko,
apesaki ye biloko ya monzele mpe bilei oyo asengeli kolia ; apesaki ye mpe
basali sambo ya basi oyo aponaki kati na ndako ya mokonzi. Bongo atiaki
ye elongo na basali na ye ya basi kati na shambre oyo elekaki kitoko kati
na ndako ya basi ya mokonzi.
10 Ester atikalaki te koyebisa ekolo mpe libota na ye, pamba te Maridoshe
apekisaki ye koloba yango.
11 Mikolo nyonso, Maridoshe azalaki koleka liboso ya lopango ya ndako
ya basi ya mokonzi mpo na kozwa basango ya Ester mpe koyeba ndenge
nini bazalaki kobatela ye.
12 Kolanda ndenge ekatamaki, liboso ete elenge mwasi nyonso akende
kokutana na mokonzi Kizerisesi, basengelaki kosala sanza zomi na mibale
mpo na kobongisa ye mpo ete akoma kitoko : sanza motoba na mafuta ya
mire, mpe sanza motoba mosusu na biloko ya monzele.
13 Tala ndenge elenge mwasi nyonso oyo azalaki kokende epai ya
mokonzi azalaki : Wuta na ndako ya basi ya mokonzi kino na ndako
ya mokonzi, bazalaki kopesa ye eloko nyonso oyo azalaki na yango na
bosenga.
14 Boye elenge mwasi azalaki kokende epai ya mokonzi na pokwa ;
mpe na tongo ya mokolo oyo ezalaki kolanda, azalaki kokende na ndako
mosusu ya basi ya mokonzi, oyo Shashigazi azalaki kokamba. Shashigazi
azalaki kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, baboma ye mokongo mpe
azalaki na mokumba ya kobatela bamakangu ya mokonzi. Elenge mwasi
azalaki lisusu te kozonga liboso ya mokonzi, longola kaka soki mokonzi
ayoki posa na ye mpe abengisi ye na kombo.

Ester akomi mwasi ya mokonzi

15 Tango ekomaki ngala ya Ester ya kokende epai ya mokonzi ; Ester,
mwana mwasi ya Abiyaili, noko ya Maridoshe oyo abokolaki Ester,
amemaki eloko mosusu te, bobele oyo Ege, kalaka ya lokumu, oyo baboma
ye mokongo mpe azalaki na kobatela ndako ya basi ya mokonzi, ayebisaki

ye. Mpe Ester azwaki ngolu na miso ya moto nyonso oyo azalaki komona ye.
16 Ezalaki na sanza ya zomi, sanza ya Tebeti, na mobu ya sambo ya
bokonzi ya Kizerisesi nde bamemaki Ester liboso ya mokonzi kati na ndako
ya mokonzi.
17 Mokonzi alingaki Ester makasi koleka basi nyonso. Ester azwaki ngolu
mpe andimamaki na miso ya mokonzi koleka bilenge basi mosusu. Bongo
mokonzi atiaki motole ya bokonzi na moto ya Ester mpe akomisaki ye
mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti.
18 Mokonzi alambisaki biloko ebele mpo na lokumu ya Ester mpe mpo
na kosepela elongo na basali na ye nyonso mpe bakalaka na ye. Akataki
lisusu ete, na mokolo wana, bituka nyonso efuta mpako te mpe akabolaki
bakado na motema ya esengo.

Maridoshe abikisi mokonzi

19 Tango basangisaki bilenge basi na mbala ya mibale, Maridoshe
avandaki na ekuke ya mokonzi.
20 Kasi Ester atikalaki te koloba libota na ye to mpe ekolo na ye,
ndenge kaka Maridoshe ayebisaki ye ete aloba yango te. Ester azalaki
kokoba kobatela toli ya Maridoshe, ndenge kaka azalaki kosala na tango
Maridoshe azalaki kobokola ye.
21 Tango Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi, Bigitani mpe
Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki
kobatela ekuke ya mokonzi, batombokaki mpe balukaki koboma mokonzi
Kizerisesi.
22 Kasi Maridoshe asosolaki makanisi na bango mpe ayebisaki yango
epai ya Ester, mwasi ya mokonzi, oyo mpe ayebisaki yango epai ya
mokonzi na kombo ya Maridoshe.
23 Bongo sima na bango koluka koyeba bosolo ya likambo yango,
emonanaki ete ezali likambo ya solo. Boye badiembikaki basoda nyonso
mibale na nzete mpe bakomaki makambo nyonso wana kati na buku ya
masolo, na miso ya mokonzi.

3

Amani akani koboma Bayuda

1 Sima na makambo oyo, mokonzi Kizerisesi apesaki lokumu epai ya
Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi ; atombolaki ye
mpe atiaki ye likolo ya bakalaka nyonso.
2 Bakalaka nyonso oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi bakomaki
kofukama mpe kopesa Amani lokumu, pamba te mokonzi atindaki ete
basala bongo mpo na ye. Kasi Maridoshe azalaki kofukamela ye te mpe
azalaki kopesa ye lokumu te.
3 Bakalaka oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi batunaki Mari-
doshe :
— Mpo na nini otosaka mitindo ya mokonzi te ?
4 Bazalaki koloba na ye bongo mikolo nyonso, kasi Maridoshe azalaki
kaka koboya koyoka bango. Boye, bayebisaki Amani makambo yango mpo
na koyeba soki ezaleli ya Maridoshe ekondimama mpe soki akokangama
kaka na maloba na ye, pamba te ayebisaki bango ete azali Moyuda.
5 Tango Amani asosolaki ete Maridoshe afukamelaka ye te mpe apesaka
ye lokumu te, asilikaki makasi.

6 Nzokande Amani asilaki koyoka ete Maridoshe azali Moyuda. Boye
amonaki ete likanisi ya koboma kaka Maridoshe ekoki te ; alukaki nzela
ya koboma Bayuda nyonso, bato ya Maridoshe, kati na mokili mobimba
ya mokonzi Kizerisesi.
7 Na sanza ya liboso, sanza ya Nisani, na mobu ya zomi na mibale
ya Mokonzi Kizerisesi, babetaki zeke oyo babengaka « Puri » liboso ya
Amani mpo na kopona mokolo mpe sanza ya koboma Bayuda. Bongo zeke
ekweyaki na sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari.
8 Amani alobaki na mokonzi Kizerisesi :
— Ezali na bato moko oyo bakeseni na bato mosusu, bapanzani kati
na bato mpe kati na bituka nyonso ya mokili na yo ya bokonzi ; bizaleli
na bango ekeseni na bizaleli ya bato mosusu, bongo batosaka mibeko ya
mokonzi te ; ezali malamu te mpo na mokonzi kotika bango na kimia.
9 Soki esepelisi mokonzi, tika ete abimisa mobeko ya koboma bango ;
mpe ngai nakopesa na maboko ya bakalaka oyo batalaka makambo ya
mokonzi mbongo ya bibende ya palata nkoto zomi mpo ete batia yango
kati na libenga ya mokonzi.
10 Mokonzi alongolaki lopete na ye na mosapi na ye mpe apesaki
yango epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi,
monguna ya Bayuda.
11 Mokonzi alobaki na Amani :
— Bomba palata na yo ! Sala nyonso oyo olingi epai ya bato yango.
12 Boye, na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya liboso, babengisaki
bakomi mikanda ya mokonzi ; mpe na mitindo ya Amani, bakomaki
mitindo nyonso ya Amani epai ya bakalaka ya lokumu ya mokonzi, epai
ya bayangeli ya etuka moko na moko mpe epai ya bakalaka ya ekolo moko
na moko, kolanda lolenge ya kokoma ya etuka moko na moko mpe lokota
ya ekolo moko na moko. Bakomaki yango na kombo ya mokonzi Kizerisesi
mpe babetaki yango kashe ya mokonzi.
13 Bongo mikanda yango etindamaki na bituka nyonso ya mokonzi, na
nzela ya bantoma, mpo na kobebisa, koboma mpe kolímwisa Bayuda
nyonso, bilenge mpe mikolo, bana mpe basi, kaka na mokolo moko,
mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari ;
mpe kobotola na makasi biloko na bango.
14 Basengelaki kopanza kati na bituka nyonso sango ya mobeko yango
mpe kolakisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete babongama mpo
na mokolo wana.
15 Boye, na mitindo ya mokonzi, bantoma bakendeki na lombangu mpe
bapanzaki kati na Size, engumba mokonzi, sango ya mobeko ya mokonzi.
Wana mokonzi mpe Amani bavandaki mpo na komela masanga, engumba
Size ezalaki kati na matanga.

4

Maridoshe asengi lisungi epai ya Ester

1 Tango Maridoshe ayokaki makambo nyonso oyo elekaki, apasolaki
bilamba na ye ; alataki saki, amipakolaki putulu mpe atambolaki kati na
engumba na koganga makasi mpe na mawa.
2 Bongo akendeki kino na liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi ; pamba
te moto moko te, wana alati saki lokola elamba, azalaki na ndingisa ya
kokota na ekuke ya mokonzi.
3 Kati na bituka nyonso epai wapi mitindo mpe mobeko ya mokonzi
ezalaki kokoma, matanga monene ezalaki kati na Bayuda : bazalaki kokila

bilei, kolela mpe koganga ya mawa ; ebele bazalaki komitanda na basaki mpe na putulu.

4 Tango basi bawumbu ya Ester, mwasi ya Mokonzi, mpe basoda na ye, oyo baboma bango mokongo, bayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe asalaki, Ester amitungisaki makasi. Atindelaki Maridoshe bilamba mpo ete alata yango mpe alongola basaki oyo alataki, kasi Maridoshe aboyaki.

5 Ester abengisaki Ataki, moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo baboma mokongo mpe mokonzi aponaki mpo na kosalela Ester ; atindaki ye mpo na koyeba likambo oyo ezali kotungisa Maridoshe mpe tina nini azali komitungisa.

6 Boye Ataki akendeki epai ya Maridoshe na etando ya engumba, epai wapi bato ebele bakutanaka, liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi.

7 Maridoshe ayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki ye, ata motuya ya mbongo oyo Amani alakaki kopesa na libenga ya bomengo ya mokonzi mpo ete baboma Bayuda.

8 Maridoshe apesaki lisusu Ataki mokanda ya mobeko oyo mokonzi abimisaki, mpo ete ye Ataki alakisa yango epai ya Ester, alimbolela ye yango mpe akomisa epai ya Ester mitindo na ye ete Ester akende epai ya mokonzi mpo na kotungisa ye mpe kobondela mawa ya mokonzi mpo na bato na ye Ester ; pamba te mokonzi asili kobimisa mobeko ya koboma Bayuda mpe sango na yango esili kopanzana kati na engumba Size.

9 Tango Ataki azongaki mpe ayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe alobaki,

10 Ester atindaki lisusu Ataki koloba na Maridoshe :

11 — Bakalaka nyonso ya mokonzi mpe bato ya bituka nyonso ya mokili ya mokonzi bayebi ete, kolanda mobeko, moto nyonso, azala mobali to mwasi, oyo akoti na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi asengeli na kufa soki mokonzi abengisi ye te ; mpe mobeko yango ezali kaka moko mpo na bato nyonso. Nzokande soki mokonzi asemboli epai ya moto yango lingenda ya wolo ya bokonzi na ye, akotikala na bomoi. Ngai sik'oyo, eleki mikolo tuku misato wuta babenga ngai mpo na kokende epai ya mokonzi ; wuta mikolo wana, babenga ngai lisusu te.

12 Tango bayebisaki Maridoshe makambo oyo Ester alobaki,

13 Maridoshe azongiselaki Ester :

— Kokanisa te ete lokola ozali kati na ndako ya mokonzi, yo moko kaka nde okobika kati na Bayuda nyonso.

14 Pamba te soki yo okangi monoko na yo mpe olobi eloko moko te na tango oyo, lisungi mpe lobiko mpo na Bayuda ekowuta na esika mosusu ; kasi yo mpe libota ya botata na yo, bokokufa. Kutu, nani ayebi soki tango mosusu ezali mpo na makambo ya boye nde okomaki na ndako ya mokonzi ?

15 Ester atindelaki Maridoshe eyano oyo :

16 — Kende kosangisa Bayuda nyonso oyo bazali na engumba Size. Bokila bilei mikolo misato mpo na ngai ; butu mpe moyi, bolia mpe bomela eloko te. Ngai mpe nakokila bilei elongo na basi bawumbu na ngai ndenge moko na bino. Sima na yango kaka nde nakokende epai ya mokonzi atako nakobuka mobeko. Soki mpe nakokufa, nakufa kaka !

17 Maridoshe akendeki mpe asalaki makambo nyonso oyo Ester atindaki ye.

5

Ester akoti epai ya mokonzi

1 Na mokolo ya misato ya kokila bilei, Ester alataki bilamba na ye ya
bokonzi mpe akotaki na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi, liboso ya
shambre na ye. Mokonzi azalaki ya kovanda na kiti na ye ya bokonzi kati
na shambre oyo ezalaki kotalana na ekuke ya kokotela.
2 Tango mokonzi amonaki Ester, mwasi na ye, atelemi kati na lopango,
asalelaki ye ngolu. Mokonzi asembolaki epai ya Ester lingenda ya wolo ya
bokonzi na ye, oyo ezalaki na loboko na ye. Ester apusanaki mpe asimbaki
songe ya lingenda ya bokonzi.
3 Mokonzi atunaki ye :
— Ester, mwasi ya mokonzi, likambo nini ? Bosenga na yo ezali nini ?
Nazali pene ya kopesa yo ata kati-kati ya bokonzi na ngai !
4 Ester azongisaki :
— Oh soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi akoka koya lelo, elongo
na Amani, na feti monene oyo nabongisi mpo na ye.
5 Mokonzi alobaki :
— Bolukela ngai noki Amani mpo ete tokokisa bosenga ya Ester.
Boye, mokonzi mpe Amani bakendeki na feti oyo Ester abongisaki.
6 Tango bazalaki komela vino, mokonzi atunaki lisusu Ester :
— Sik’oyo, posa na yo ezali nini ? Ekopesamela yo. Mpe bosenga na
yo ezali nini ? Ekopesamela yo, ata soki ezali kati-kati ya bokonzi na
ngai.
7 Ester azongisaki :
— Posa mpe bosenga na ngai ezali boye :
8 Soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi mpe soki mokonzi asepeli
kokokisa posa mpe bosenga na ngai, tika ete mokonzi mpe Amani bakoka
koya lobi na feti oyo nakobongisa mpo na bango ; bongo nde nakopesa
eyano na motuna ya mokonzi.

Amani akani koboma Maridoshe

9 Amani abimaki na esengo mpe na nsayi. Kasi tango Amani amonaki
Maridoshe na ekuke ya mokonzi mpe asosolaki ete Maridoshe atelemi te
mpe azali kolenga te liboso na ye, Amani asilikelaki Maridoshe makasi.
10 Kasi atako bongo, Amani akangaki motema mpe azongaki epai na ye ;
abengisaki balingami na ye mpe Zereshi, mwasi na ye.
11 Amani abetelaki bango lisolo ya bomengo na ye oyo ezalaki penza
ebele, motango ya bana na ye mpe makambo nyonso oyo mokonzi azalaki
kosala mpo na kopesa ye lokumu mpe ndenge nini atombolaki ye likolo
ya bakambi mpe bakalaka mosusu.
12 Amani abakisaki :
— Esuki kaka wana te ! Nazali kaka ngai moko, moto oyo Ester, mwasi
ya mokonzi, abengi elongo na mokonzi na feti oyo abongisi. Mpe lobi,
abengi ngai lisusu elongo na mokonzi.
13 Kasi makambo oyo nyonso ezali kosepelisa ngai te tango nazali
komona Moyuda wana Maridoshe kovanda na ekuke ya mokonzi.
14 Zereshi, mwasi na ye, mpe baninga na ye nyonso balobaki na ye :
— Telemisa nzete ya bametele pene tuku mibale na mitano na
bosanda ; mpe lobi na tongo, okosenga na mokonzi ete badiembika
Maridoshe na nzete yango. Bongo okokende na esengo na feti elongo
na mokonzi.
Likanisi oyo esepelisaki Amani, mpe atelemisaki nzete.

6

Mokonzi apesi Maridoshe lokumu

1 Na butu wana, lokola mokonzi akokaki kolala te, asengaki ete
bamemela ye buku ya masolo, masolo ya bokonzi na ye, mpo ete batanga
yango liboso na ye.
2 Emonanaki ete bakomaki boye kati na yango : Maridoshe afundaki
Bigitani mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe
bazalaki kokengela ekuke ya mokonzi, oyo basalaki likita mpo na koboma
mokonzi Kizerisesi.
3 Mokonzi atunaki :
— Lokumu mpe lifuti nini Maridoshe azwaki mpo na yango ?
Basali na ye bazongisaki :
— Basala ata eloko moko te mpo na ye.
4 Mokonzi atunaki :
— Nani azali kati na lopango ?
Nzokande Amani awutaki kokota na lopango ya libanda ya ndako ya
mokonzi mpo na kosolola na ye mpo ete badiembika Maridoshe na nzete
oyo atelemisaki mpo na ye.
5 Basali ya mokonzi bazongisaki :
— Ezali Amani nde azali kati na lopango.
Mokonzi alobaki :
— Bokotisa ye.
6 Tango Amani akotaki, mokonzi atunaki ye :
— Tokoki kosala nini mpo na moto oyo mokonzi alingi kopesa
lokumu ?
Amani amilobelaki : « Nani lisusu oyo mokonzi akoki kopesa lokumu
soki ngai te ? »
7 Amani azongiselaki mokonzi :
— Mpo na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu,
8 tika ete bamema nzambala ya bokonzi oyo mokonzi alataka elongo
na mpunda oyo mokonzi amataka mpe batia motole ya bokonzi na moto
ya mpunda yango.
9 Tika ete bapesa nzambala mpe mpunda yango epai ya kalaka oyo
aleki na lokumu kati na bakalaka ya mokonzi, mpe tika ete balatisa
nzambala na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu, mpe tika ete
batambolisa ye likolo ya mpunda na balabala ya engumba na kotatola
liboso na ye : « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo ye
alingi kopesa lokumu ! »
10 Mokonzi alobaki na Amani :
— Kende noki koluka nzambala mpe mpunda ndenge olobi, mpe sala
yango mpo na Moyuda Maridoshe oyo asalaka mosala na ye na ekuke
ya mokonzi. Kati na makambo nyonso oyo osili koloba, kotika ata eloko
moko te.
11 Amani azwaki nzambala mpe mpunda, alatisaki Maridoshe nzambala
yango mpe atambolisaki ye likolo ya mpunda na balabala nyonso ya
engumba na kotatola liboso na ye : « Tala makambo oyo mokonzi asali
mpo na moto oyo alingi kopesa lokumu ! »
12 Sima, Maridoshe azongaki na ekuke ya mokonzi ; kasi Amani azongaki
noki na ndako na ye, na soni mpe azipa moto na ye.
13 Amani ayebisaki mwasi na ye, Zereshi, mpe baninga na ye nyonso
makambo oyo ekomelaki ye. Bapesi toli na ye mpe mwasi na ye, Zereshi,
balobaki na ye :

— Lokola kokweyisama na yo ebandi liboso ya Maridoshe oyo azali Moyuda, okokoka kolonga ye te ; solo penza, okokweyisama lisusu na se koleka !

14 Wana bazalaki nanu kosolola na ye, basoda ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo, bayaki mpe bamemaki Amani na lombangu na feti oyo Ester abongisaki.

7

Badiembiki Amani

1 Mokonzi mpe Amani bakendeki mpe bakomaki na feti oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abongisaki.

2 Mpe wana bazalaki komela vino na mokolo oyo ya mibale, mokonzi atunaki lisusu Ester :

— Ester, mwasi ya mokonzi, bosenga na yo ezali nini ? Ekopesamela yo. Posa na yo ezali nini ? Ekopesamela yo, ata soki ezali koleka kati-kati ya mokili na ngai ya bokonzi.

3 Ester, mwasi ya mokonzi, azongisaki :

— Ah mokonzi ! Soki nazwi ngolu na miso na yo, mpe soki yango esepelisi yo mokonzi, tika ete opesa ngai bomoi na ngai ; yango nde ezali bosenga na ngai. Mpe lisusu, tika ete obatela bato na ngai ; yango nde ezali bosenga na ngai.

4 Pamba te ngai mpe bato na ngai, tosili kotekama mpo ete babebisa biso, baboma biso mpe balimwisa biso ! Soki ata batekaki biso mpo ete tozala bawumbu ya basi to ya mibali, nalingaki na ngai kovanda kimia ; pamba te pasi ata moko te ya lolenge oyo ekokaki kotinda ngai ete natungisa mokonzi !

5 Mokonzi Kizerisesi atunaki Ester, mwasi ya mokonzi :

— Moto yango nani oyo ameki kobongisa likambo ya boye ? Azali wapi ?

6 Ester azongiselaki ye :

— Monyokoli mpe monguna ! Ezali Amani, moto oyo ya pasi !

Amani abangaki makasi liboso ya mokonzi mpe ya mwasi ya mokonzi.

7 Mokonzi atelemaki na kanda makasi, atikaki vino na ye mpe abimaki na elanga ya ndako ya mokonzi. Tango Amani asosolaki ete mokonzi asili kokata etumbu na ye, atikalaki wana mpo na kobondela Ester, mwasi ya mokonzi, mpo ete abikisa bomoi na ye.

8 Tango kaka mokonzi azongaki na esika oyo basalelaki feti longwa na elanga ya ndako ya mokonzi, Amani amikweyisaki na kiti monene oyo Ester, mwasi ya mokonzi, ayekamaki.

Mokonzi agangaki :

— Eh ! Alingi lisusu kotungisa mwasi ya mokonzi na miso na ngai kati na ndako na ngai ?

Tango kaka mokonzi asilisaki koloba, bazipaki elongi ya Amani.

9 Bongo Aribona, moko kati na basoda oyo baboma bango mokongo, alobaki liboso ya mokonzi :

— Ezali na nzete moko oyo Amani atelemisaki mpo na Maridoshe, oyo alobaki makambo mpo na bolamu ya mokonzi ! Ezali kati na lopango ya Amani mpe ezali na bametele tuku mibale na mitano na bosanda !

Mokonzi apesaki mitindo :

— Bodiembika ye moko kuna !

10 Boye badiembikaki Amani na nzete oyo atelemisaki mpo na Maridoshe. Mpe kanda ya mokonzi ekitaki.

8

Mibeko ya sika ya mokonzi mpo na Bayuda

1 Kaka na mokolo yango, mokonzi Kizerisesi apesaki Ester, mwasi
ya mokonzi, biloko ya Amani, monguna ya Bayuda. Mpe lokola Ester
ayebisaki mokonzi ete Maridoshe azali ndeko na ye, mokonzi abengaki
Maridoshe mpe Maridoshe akendeki liboso ya mokonzi.
2 Mokonzi alongolaki lopete na ye oyo abotolaki epai ya Amani mpe
apesaki yango epai ya Maridoshe. Bongo Ester atiaki Maridoshe mokambi
ya biloko ya Amani.
3 Ester alobaki lisusu na mokonzi ; amibwakaki na makolo na ye mpe
abondelaki ye na kolela ete asukisa mikano mabe ya Amani, moto ya Agagi,
mpe mabongisi na ye ya koboma Bayuda.
4 Mokonzi asembolaki lingenda ya wolo ya bokonzi na ye epai ya Ester.
Bongo Ester alamukaki mpe atelemaki liboso na ye.
5 Ester alobaki :
— Soki esepelisi mokonzi, soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi, soki
akanisi ete ezali sembo mpo na ye kosala mpe soki asepeli na ngai, tika
ete mobeko ekomama mpo na kokweyisa mikano ya Amani, mwana
mobali ya Amedata, moto ya Agagi, oyo ebongisamaki mpe ekomamaki
mpo na koboma Bayuda kati na bituka nyonso ya mokonzi.
6 Ndenge nini ngai nakoki komona pasi kokweyela bato na ngai to
komona kobebisama ya libota na ngai ?
7 Mokonzi Kizerisesi azongiselaki Ester, mwasi na ye, mpe Maridoshe,
Moyuda :
— Lokola Amani abundisaki Bayuda, ngai napesi ndako na ye epai ya
Ester ; mpe napesi mitindo mpo ete badiembika ye na nzete.
8 Sik'oyo, koma mobeko mosusu na tina na Bayuda, na kombo ya
mokonzi, ndenge okomona malamu mpe beta yango kashe ya mokonzi ;
pamba te mokanda oyo ekomami na kombo ya mokonzi mpe babeti yango
kashe na ye ekoki kobongwana te.
9 Na tango wana kaka, na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza
ya misato, sanza ya Sivani*, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi.
Makambo nyonso oyo Maridoshe atindaki mpo na Bayuda, bakomelaki
yango bayangeli ya bituka, bayangeli mpe bakalaka ya bituka nyonso,
longwa na Ende kino na Kushi, bituka nkama moko na tuku mibale na
sambo, ekolo moko na moko kolanda lokota na yango, etuka moko na
moko kolanda ndenge na yango ya kokoma mpe Bayuda kolanda ndenge
na bango ya kokoma mpe lokota na bango.
10 Maridoshe akomaki mikanda na kombo ya mokonzi Kizerisesi, abetaki
yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango na nzela ya bantoma oyo
batambolaka na bampunda ya mbangu, oyo etiama mpo na misala ya
mokonzi.
11 Na nzela ya mobeko yango, mokonzi apesaki Bayuda ya bingumba
nyonso ndingisa ya kosangana mpo na komibatela, kobundisa, koboma
mpe kobebisa mampinga ya ekolo nyonso to etuka nyonso oyo ekoluka
kobundisa bango, basi na bango to bana na bango ; mpe ndingisa ya
kobotola na makasi bozwi ya banguna na bango.
12 Bongo, mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza
ya Adari, ezalaki mokolo oyo Bayuda bakataki mpo na kokokisa yango kati
na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi.

* **8:9** Sivani ezali sanza ya misato na manaka ya Bayuda.

13 Basengelaki kopanza sango ya mokanda wana mpo ete ezalaki na
bokonzi ya mobeko kati na etuka moko na moko, mpe basengelaki
koyebisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete Bayuda bakoka kozala
ya kobongama na mokolo wana mpo na kozongisela banguna na bango
mabe na mabe.
14 Na etinda ya mokonzi, bantoma oyo batambolaka na mpunda ya
mokonzi babimaki na lombangu mpe bapanzaki sango ya mobeko yango
kati na engumba Size.
15 Maridoshe alongwaki liboso ya mokonzi, na bilamba ya bokonzi ya
langi ya ble mpe ya pembe, na motole monene ya wolo mpe na nzambala
ya motane makasi ya lino ya kitoko. Engumba mobimba ya Size ezalaki
koganga na esengo mpe ezalaki kosepela.
16 Ezalaki tango ya kosepela mpe ya esengo, tango ya feti mpe ya lokumu
mpo na Bayuda.
17 Kati na bituka nyonso, bingumba nyonso mpe bisika nyonso oyo
bazwaki sango ya mobeko ya mokonzi, ezalaki tango ya esengo, ya
kosepela, ya kolia mpe ya feti kati na Bayuda. Bato ebele ya bikolo mosusu,
oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bamikomisaki Bayuda ;
pamba te somo ya Bayuda elongaki makanisi na bango.

9

Elonga ya Bayuda

1 Mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari,
mokolo oyo mobeko ya mokonzi esengelaki kokokisama, ekokaki. Ezalaki
mokolo oyo banguna ya Bayuda bakanisaki ete bakokonza Bayuda ;
nzokande makambo ebongwanaki mpe Bayuda bakomaki kokonza bato
oyo bazalaki koyina bango.
2 Kati na bingumba na bango, kati na bituka nyonso ya mokonzi
Kizerisesi, Bayuda basanganaki mpo na kobundisa bato nyonso oyo
bolukaki kobebisama na bango. Ekolo moko te ezalaki na makoki ya
kotelemela bango, pamba te bato ya bikolo nyonso mosusu oyo bazalaki
elongo na bango kati na mboka bazalaki na somo na bango.
3 Bakalaka nyonso ya bituka, bayangeli ya bituka oyo mokonzi atiaki,
bayangeli mpe bakalaka ya mokonzi basungaki Bayuda, pamba te bazalaki
na somo monene ya Maridoshe.
4 Maridoshe akomaki moto monene kati na ndako ya mokonzi : lokumu
na ye epanzanaki kati na bituka nyonso, pamba te nguya na ye ezalaki
komata se komata, mokolo na mokolo.
5 Bayuda babebisaki banguna na bango nyonso na mopanga, babomaki
bango mpe babebisaki bango ; basalaki bato oyo bazalaki koyina bango
makambo nyonso oyo basepelaki kosala.
6 Kaka na engumba Size, Bayuda babomaki mpe babebisaki bato nkama
mitano.
7 Babomaki mpe lisusu Parishandata, Dalifoni, Asipata ;
8 Porata, Adalia mpe Aridata ;
9 Parimashita, Arizayi, Aridayi mpe Vayezata ;
10 bana mibali zomi ya Amani, mwana mobali ya Amedata, monguna na
Bayuda, kasi batikalaki te kozwa bomengo ya bitumba.
11 Kaka na mokolo wana, bayebisaki mokonzi motango ya bato oyo
babomaki kati na engumba Size.
12 Mokonzi alobaki na Ester, mwasi ya mokonzi :

— Kati na engumba Size, Bayuda babomi mpe babebisi bato nkama mitano elongo na bana mibali zomi ya Amani. Basali nini kati na bituka mosusu ya mokonzi ? Sik'oyo, posa na yo ezali nini ? Bosenga na yo ezali nini ? Ekopesamela yo.

13 Ester azongisaki :
— Soki mokonzi asepeli, tika ete Bayuda oyo bazali kati na engumba Size bazwa lisusu ndingisa ya kokokisa lobi, mobeko ya mokonzi ndenge esalemi lelo mpe badiembika na nzete, bana mibali zomi ya Amani.

14 Mokonzi apesaki ndingisa ete esalema bongo. Bapanzaki sango ya mobeko yango na engumba Size mpe badiembikaki bana mibali zomi ya Amani.
15 Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na minei, ya sanza ya Adari, mpe bobomaki bato nkama misato ; kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te.

16 Bayuda mosusu oyo bazalaki kovanda kati na bituka ya mokonzi, bango mpe basanganaki mpo na komibatela mpe bazwaki bopemi liboso ya banguna na bango.
17 Na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya Adari, babomaki bato nkoto tuku sambo na mitano kati na banguna na bango, kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te. Bongo na mokolo ya zomi na minei, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe ya esengo.

18 Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na misato mpe ya zomi na minei ; bongo na mokolo ya zomi na mitano, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe ya esengo.

19 Yango wana Bayuda oyo bavandaka na bingumba ezanga bamir bakomisa mokolo ya zomi na minei ya sanza ya Adari, mokolo ya esengo mpe ya feti, mokolo oyo bakabelanaka bakado kati na bango.

Feti ya Purimi

20 Maridoshe akomaki makambo oyo nyonso mpe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na bituka ya mokonzi Kizerisesi, epai ya ba-oyo bazalaki pene mpe epai ya ba-oyo bazalaki mosika
21 ete basalaka feti na mibu nyonso, na mokolo ya zomi na minei mpe ya zomi na mitano ya sanza ya Adari,
22 mpo ete ezali na mikolo oyo nde Bayuda bazwaki bopemi liboso ya banguna na bango, na sanza oyo nde mawa na bango ebongwanaki esengo mpe kolela na bango ekomaki feti. Akomelaki bango mpo ete bakomisa mikolo oyo, mikolo ya feti mpe ya esengo ; mikolo ya kopesana bango na bango bakado ya biloko ya kolia mpe ya kopesa bakado epai ya babola.

23 Bayuda bandimaki kokoba kosala feti oyo mpe bakomaki kosala makambo oyo Maridoshe akomelaki bango.
24 Pamba te Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda nyonso, asalelaki Bayuda likita mpo na kobebisa bango ; abetaki Puri, oyo ezali « zeke, » mpo na kufa mpe libebi na bango.
25 Kasi tango mokonzi ayokaki sango ya likita ya Amani, akomaki mobeko kati na mokanda mpo ete makanisi mabe oyo Amani abongisaki mpo na Bayuda ekweya na moto na ye moko mpe, lisusu, badiembika ye elongo na bana na ye ya mibali, na nzete.
26 Yango wana babengaka mokolo yango Purimi (ewuti na kombo Puri oyo elakisi zeke). Mpo na makambo nyonso oyo Maridoshe akomaki na

mokanda, mpo na makambo nyonso oyo bamonaki mpe makambo nyonso oyo ekomelaki bango,

27 Bayuda bakataki mpe bandimaki ete yango ekoma ezaleli mpo na bango, ezaleli ya bakitani na bango mpe ya bato nyonso oyo bakosangana na bango, mpo ete batosaka kosala feti ya mikolo oyo mibale, na mibu nyonso, ndenge ekatama na tango na yango.

28 Milongo nyonso mpe mabota nyonso ekosala feti na mikolo oyo kati na bituka nyonso mpe bingumba nyonso. Bayuda bakoki kotika te kosala feti na mikolo ya Purimi, mpe ekaniseli na yango ekoki kolimwa te kati na bakitani na bango.

29 Boye, Ester, mwasi ya mokonzi, mwana mwasi ya Abiyaili, elongo na Moyuda Maridoshe, basalelaki bokonzi na bango mpe bakomaki mokanda mosusu mpo na kolendisa makambo oyo etali Purimi.

30 Maridoshe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kovanda kati na bituka nyonso nkama moko na tuku mibale na sambo ya mokili ya Kizerisesi, mpe mikanda yango ezalaki na maloba ya kimia mpe ya elikya

31 mpo na kobeta sete na tina na mikolo oyo ya Purimi ete Bayuda basengeli kosala Purimi yango na mikolo na yango oyo ekatama kolanda mokano ya Moyuda Maridoshe mpe Ester, mwasi ya mokonzi ; mpe ndenge Bayuda bakataki yango mpo na bango moko mpe mpo na bakitani na bango lokola tango na bango ya kokila bilei mpe ya bileli.

32 Mitindo ya Ester elendisaki mibeko mpo na Purimi mpe ekomamaki na buku.

10

Lokumu ya Maridoshe

1 Mokonzi Kizerisesi akataki mpako mpo na bato ya mokili na ye ya bokonzi kino na bituka oyo ezalaki pene ya ebale.

2 Bongo misala nyonso ya bokonzi mpe ya nguya na ye, elongo na makambo nyonso ya lokumu ya Maridoshe oyo mokonzi atombolaki, ekomamaki kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Medi mpe ya Persi.

3 Moyuda Maridoshe azalaki moto ya mibale kati na bokonzi sima na mokonzi Kizerisesi. Maridoshe azalaki moto monene mpe ya lokumu na miso ya Bayuda, bandeko na ye ; pamba te azalaki koluka bolamu ya bato na ye mpe kobundela bolamu ya Bayuda nyonso.

Yobo

Komekama ya Yobo

1 Moto moko azalaki kovanda na mokili ya Utsi, kombo na ye ezalaki
« Yobo ; » azalaki kotambola na boyengebene mpe na bosembo, azalaki
kotosa Nzambe mpe kokima mabe.
2 Azalaki na bana mibali sambo, bana basi misato ;
3 mpe azalaki na etonga ya bameme nkoto sambo, bashamo nkoto
misato, bangombe nkoto moko, ba-ane nkama mitano, mpe azalaki na
basali ebele penza. Alekaki bato nyonso ya Este na lokumu.
4 Bana na ye ya mibali bazalaki na ezaleli ya kosangana kati na ndako
ya moko kati na bango, mpo na kosala feti ; mpe, na feti yango, bazalaki
kobengisa bandeko na bango ya basi mpo na kolia mpe komela elongo na
bango.
5 Mpe soki mikolo ya feti esili, Yobo azalaki kobengisa bana na ye mpo na
kopetola bango. Na tongo-tongo, azalaki kobonza mbeka ya kotumba mpo
na moko na moko kati na bango ; pamba te azalaki komilobela : « Tango
mosusu bana na ngai basali masumu mpe balakeli Nzambe mabe kati na
mitema na bango. »
Yobo azalaki kosala bongo tango nyonso.

Komekama ya liboso

6 Mokolo moko, ba-anjelu ya Nzambe bayaki komilakisa liboso ya Yawe.
Satana mpe ayaki elongo na bango.
7 Yawe atunaki Satana :
— Owuti wapi ?
Satana azongiselaki Yawe :
— Nawuti kotambola mpe koyengayenga na mokili.
8 Yawe alobaki na Satana :
— Boni, omoni Yobo, mosali na Ngai ? Ezali na moto moko te oyo
azali lokola ye, kati na mokili : azali moyengebene mpe moto ya sembo,
atosaka Nzambe mpe akimaka mabe.
9 Satana azongiselaki Yawe :
— Okanisi ete ezali na pamba nde Yobo atosaka Nzambe ?
10 Boni, otonga mir te zingazinga na ye mpo na kobatela ye, ndako na
ye mpe biloko na ye nyonso ? Opambola misala ya maboko na ye, mpe
bibwele na ye epanzana na mokili mobimba.
11 Kasi sik'oyo, sembola kaka loboko na Yo mpe beta biloko na ye
nyonso ; okomona penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo.
12 Yawe alobaki na Satana :
— Malamu ! Biloko na ye nyonso ezali kati na maboko na yo ; kasi,
kokitisa loboko na yo te na bomoi na ye !
Boye, Satana alongwaki liboso ya Yawe.
13 Mokolo moko, tango bana mibali mpe bana basi ya Yobo bazalaki
kosala feti mpe komela masanga ya vino kati na ndako ya ndeko mobali
na bango ya liboso,
14 ntoma moko ayaki epai na Yobo mpo na koyebisa ye : « Bangombe
ezalaki kobalola mabele ya bilanga, mpe ba-ane ezalaki kolia matiti
pembeni wana ;

15 bongo bato ya Saba bayei kokweyela yango mpe bakei na yango.
Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko kaka moto nabiki ; yango
wana nayei kopesa yo sango ! »
16 Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki : « Moto
ya Nzambe ekweyi longwa na likolo mpe ezikisi bibwele mpe basali ! Ngai
moko kaka moto nabiki ; yango wana nayei kopesa yo sango ! »
17 Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki : « Bato
ya Chalide basalaki masanga misato, bakweyeli bashamo na yo mpe bakei
na yango. Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko kaka moto nabiki ;
yango wana nayei kopesa yo sango ! »
18 Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki : « Wana
bana na yo ya mibali mpe ya basi bazalaki kosala feti mpe komela masanga
ya vino kati na ndako ya ndeko mobali na bango ya liboso,
19 mopepe moko ya makasi ewutaki na ngambo mosusu ya esobe mpe
eyaki kobeta basonge minei ya ndako. Ndako ekweyeli bango, mpe bango
nyonso basili kokufa. Ngai moko kaka moto nabiki ; yango wana nayei
kopesa yo sango ! »
20 Yobo atelemaki, apasolaki kazaka na ye, akokolaki suki ya moto na ye,
akweyaki na mabele mpe afukamaki.
21 Alobaki :
« Nabimaki bolumbu, na libumu ya mama na ngai,
mpe nakozonga bolumbu.
Yawe apesaki, mpe Yawe asili kozwa ;
tika ete Kombo na Ye ekumisama ! »
22 Na makambo wana nyonso, Yobo atikalaki kosala lisumu te mpe
atangaki pasi yango na moto ya Nzambe te.

2

Komekama ya mibale

1 Mokolo moko lisusu, ba-anjelu ya Nzambe bayaki komilakisa liboso ya
Yawe. Satana mpe ayaki elongo na bango.
2 Yawe atunaki Satana :
— Owuti wapi ?
Satana azongiselaki Yawe :
— Nawuti kotambola mpe koyengayenga na mokili.
3 Yawe alobaki na Satana :
— Boni, omoni Yobo, mosali na Ngai ? Ezali na moto moko te oyo
azali lokola ye, kati na mokili : azali moyengebene mpe moto ya sembo,
atosaka Nzambe mpe akimaka mabe. Azali kaka kotingama na bosembo
na ye, atako otindikaki Ngai na pamba ete nasala ye mabe.
4 Satana azongiselaki Yawe :
— Poso mpo na poso : moto akoki kopesa biloko na ye nyonso mpo
kaka abikisa bomoi na ye.
5 Kasi sik'oyo, sembola kaka loboko na Yo, beta nzoto mpe mikuwa na
ye ; okomona penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo.
6 Yawe alobaki na Satana :
— Malamu ! Azali kati na maboko na yo, kasi kosimba bomoi na ye
te !
7 Boye, Satana alongwaki liboso ya Yawe mpe abwakelaki Yobo bokono
ya mabe na poso ya nzoto, longwa na se ya matambe na ye kino na songe
ya moto.

8 Yobo akamataki eteni ya mbeki mpo na komikwanza na yango nzoto,
mpe amivandisaki na putulu.
9 Mwasi na ye alobaki na ye :
— Boni, ozali kaka kokoba na bosembo na yo ? Lakela Nzambe mabe
mpe kufa na yo !
10 Yobo azongiselaki ye :
— Ah ! Ozali koloba lokola moto ya liboma ! Boni, tondimaka kaka
makambo ya malamu, epai ya Nzambe, kasi tondimaka makambo mabe
te ?

Baninga misato ya Yobo

11 Tango baninga misato ya Yobo —Elifazi, moto ya Temani ; Bilidadi,
moto ya Shuwa ; mpe Tsofari, moto ya Naama— bayokaki sango ya pasi
nyonso oyo ekomelaki Yobo, batikaki bandako na bango mpe bayokanaki
mpo na kokende kokabola pasi elongo na ye mpe kobondisa ye.
12 Wuta na mosika, tango kaka bamonaki ye, bakokaki te koyeba ye
lisusu ; boye, babandaki wana kolela makasi, bapasolaki banzambala na
bango mpe bamibwakelaki putulu na mito.
13 Bamivandisaki na mabele elongo na Yobo mikolo sambo mpe butu
sambo. Moko te akokaki koloba na ye ata liloba moko, pamba te bamonaki
ndenge nini pasi na ye ezalaki makasi.

Maloba ya Yobo mpe ya balingami na ye misato

3

Yobo alakeli mokolo ya mbotama na ye mabe

1 Sima na yango, Yobo afungolaki monoko na ye mpe alakelaki mokolo
ya mbotama na ye mabe.
2 Yobo alobaki :
3 « Tika ete mokolo ya mbotama na ngai,
mpe butu oyo elobaki :
‹ Mwana mobali moko abotami, › ekufa !
4 Tika ete mokolo yango ebongwana molili !
Tika ete, wuta na likolo,
Nzambe akanisa yango lisusu te !
Tika ete pole engengela yango lisusu te !
5 Tika ete molili mpe elilingi ya kufa ezingela yango !
Tika ete lipata ezipa yango,
mpe molili ebangisa pole na yango !
6 Tika ete molili makasi ekotela butu yango,
ete batanga yango lisusu te kati na mikolo ya mibu
to kati na mikolo ya basanza !
7 Tika ete butu yango etikala ekomba,
ete koganga moko te ya esengo eyokana na butu yango !
8 Tika ete bato oyo balakelaka mikolo mabe,
bato oyo balamusaka bilima minene ya mayi,
balakela yango mabe !
9 Tika ete minzoto ya tongo na yango ekoma molili,
ezela na pamba tongo oyo ekotana
mpe emona kongenga ya tongo te.
10 Pamba te ekangelaki ngai te
bikuke ya libumu ya mama na ngai
mpo na kobombela miso na ngai pasi ya boye !

11 Mpo na nini namikufelaki te
kati na libumu ya mama na ngai ?
Mpo na nini nakataki motema te
tango nabimaki na libumu ya mama na ngai ?
12 Mpo na nini mabolongo eyambaki ngai ?
Mpo na nini mama amelisaki ngai mabele ?
13 Pamba te sik'oyo, nalingaki na ngai kolala na kimia,
nalingaki na ngai kokufa mpe kopema
14 elongo na bakonzi mpe bapesi toli ya mokili,
oyo bamitongelaki malita na bango kasi lelo ebeba,
15 elongo na bakambi oyo bazalaki na wolo
mpe batondisa palata kati na bandako na bango.
16 Mpo na nini babombaki ngai te na se ya mabele
lokola zemi oyo esopani
to lokola mwana oyo atikala komona te
pole ya mokolo ?
17 Kuna, bato mabe batikaka konyokola bato,
bato oyo balembi bazwaka bopemi,
18 bato ya boloko bazwaka kimia
mpe bayokaka lisusu te mongongo ya mokengeli.
19 Ezala mobola to mozwi, bango mibale bazalaka kuna,
mpe mowumbu akangolamaka na maboko ya nkolo na ye.

20 Mpo na nini pole epesamelaka bato ya pasi ?
Mpo na nini bomoi epesamelaka moto
oyo azali na pasi na motema ?
21 Bazelaka kufa, kasi eyaka te ;
nzokande balukaka yango koleka bozwi oyo ebombama,
22 balingaki kotonda na esengo mpe kosepela
soki bamoni kunda !
23 Mpo na nini bomoi epesamela moto
oyo nzela na ye ebombama,
moto oyo Nzambe azingela lokola lopango ?
24 Pamba te kolela ekomi bilei na ngai,
bileli na ngai ezali kosopana lokola mayi.
25 Makambo oyo nazalaki kobanga,
yango nde ezali kokomela ngai ;
oyo nazalaki koyokela somo,
yango nde ezali kosalemela ngai.
26 Nazangi kimia, motema na ngai ezali kokita te
mpe nazangi bopemi ;
kasi minyoko na minyoko kaka nde nazali na yango. »

4

Maloba ya Elifazi : moto nyonso asalaka mabe

1 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Soki moto moko ameki koloba na yo ata liloba moko,
boni, okotomboka mpo na yango te ?
Kasi nani akoki penza kokanga motema
mpe kozanga maloba ?
3 Kanisa nanu ndenge ozalaki koteya bato ebele,

ndenge ozalaki kolendisa bato oyo balembaki !
4 Maloba na yo ezalaki kolendisa bato
oyo bazalaki kotepatepa,
mpe oyo mabolongo na bango ezalaki kolemba.
5 Kasi awa sik'oyo pasi ekomeli yo,
olembi na yo !
Awa pasi ebeti yo,
okomi na yo koyoka somo !
6 Boni, kondima na yo epai ya Nzambe esengeli te
kozala likonzi na yo,
mpe bosembo na yo esengeli te
kosimba elikya na yo ?

7 Kanisa nanu : Nani akotikala kokufa te
mpo ete asalaka mabe te ?
Esika nini bato ya sembo bakotikala kokufa te ?
8 Kolanda makambo oyo ngai nasili komona,
bato oyo basalaka mabe,
mpe ba-oyo balonaka minyoko,
babukaka mpe kaka mabe lokola mbuma ;
9 bakufaka na mopepe ya Nzambe
mpe basilaka na mopepe ya kanda na Ye.

10 Nkosi ekoki na yango koganga,
mpe mwana ya nkosi ekoki kotia makelele ndenge elingi,
kasi Nzambe abukaka minu ya nkosi.
11 Nkosi ekufaka mpo na kozanga nyama ya kolia,
mpe bana ya nkosi ya mwasi epanzanaka.

12 Liloba moko eyelaki ngai na nkuku,
mpe matoyi na ngai eyokaki yango na se penza :
13 kati na bandoto ya butu,
na tango bato bazwaka pongi makasi,
14 kobanga mpe somo ekangaki ngai
mpe eningisaki mikuwa na ngai nyonso ;
15 molimo moko elekaki liboso ya elongi na ngai
lokola mopepe,
mpe suki ya moto na ngai etelemaki.
16 Molimo yango etelemaki wana,
kasi nalongaki te kososola soki ezali nini ;
elilingi yango etelemaki liboso ya miso na ngai,
mpe nayokaki mongongo moko koloba na se penza :
17 ‹ Boni, moto akoki solo koleka Nzambe na bosembo
to akoki solo koleka Mokeli na ye na bule ?
18 Soki Nzambe atielaka basali na Ye motema te,
soki kutu amonaka mabunga epai ya ba-anjelu na Ye,
19 mpo na nini te epai ya bato oyo basalema na mabele,
ba-oyo bazali kaka putulu
mpe bakoki kofinafina bango lokola mitsopi ?
20 Kobanda na tongo kino na pokwa,
bakataka-kataka bango na biteni ;
bakufaka mpo na libela,

mpe moto ata moko te alandelaka likambo na bango ;
21 basinga oyo esimbaka bandako na bango ya kapo
epikolamaka na mbalakata,
mpe bakufaka ndenge wana bazanga bwanya. ›

5

1 Ganga na yo, soki olingi !
Nani akoyanola yo ?
Okotombokela mosantu nini ?
2 Kotomboka ebomaka moto oyo azangi mayele,
zuwa ebomaka zoba.
3 Solo, namonaki zoba kozwa misisa ;
kasi, mbala moko, nalakelaki ndako na ye mabe :
4 ‹ Tika ete bana na ye ya mibali bazanga lisungi,
balonga te na kosambisama
mpe bazangela moto oyo akobundela bango !
5 Tika ete moto oyo azali na nzala
asilisa mbuma ya elanga na ye,
akamata yango kino kati na basende ;
mpe tika ete moto ya lokoso asilisa bomengo na ye ! ›
6 Pamba te pasi ewutaka na putulu te,
mpe minyoko ewutaka na mabele te ;
7 moto abotamaka mpo na komona pasi,
ndenge kaka mikalikali ebimaka mpo na kopanzana na likolo.

8 Kasi soki ezalaki ngai,
nalingaki komimonisa liboso ya Nzambe,
nalingaki kotalisa Ye likambo na ngai.
9 Nzambe asalaka makambo minene
oyo bato bakokaka kososola te,
mpe bikamwa oyo bato bakokaka kotanga te ;
10 anokisaka mvula na mokili,
mpe atindaka mayi na bilanga ;
11 atombolaka bato oyo babwakama,
mpe apesaka esengo na bato oyo bazali kolela ;
12 abebisaka mabongisi ya bato
oyo bazalaka na mayele mabe,
mpe maboko na bango ekokisaka te mikano na bango ;
13 akangaka bato ya bwanya
kati na mitambo ya mayele mabe na bango,
mpe abebisaka mabongisi ya bakosi.
14 Molili eyelaka bango na moyi ;
na moyi makasi, batambolaka na kotepatepa lokola na butu.

15 Nzambe abikisaka mobola
na mopanga ya monoko na bango,
akangolaka moto akelela
na loboko ya moto ya makasi.
16 Boye, mobola asengeli kozala na elikya,
mpe moto oyo atambolaka na bosembo te
asengeli kokanga monoko.

17 Esengo na moto oyo Nzambe apameli !
Kotiolaka te pamela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.
18 Pamba te azokisaka pota, kasi atiaka yango mpe kisi ;
abetaka, kasi loboko na Ye ebikisaka.
19 Mbala motoba, akobikisa yo na pasi ;
mpe na mbala ya sambo, mabe ekokomela yo te.
20 Akokangola yo na kufa,
na tango ya nzala makasi ;
mpe akobikisa yo na nguya ya mopanga,
kati na bitumba.
21 Okobatelama liboso ya fimbu ya lolemo,
okobanga kobebisama te tango ekoya ;
22 okoseka kobebisama mpe nzala makasi,
mpe okobanga te banyama ya mokili ;
23 pamba te okozala na boyokani elongo na mabanga ya bilanga,
mpe banyama ya zamba ekozala na kimia elongo na yo.
24 Okososola ete ndako na yo ezali na kimia ;
tango okotala bibwele kati na lopango na yo,
okomona ete ata moko te ezangi.
25 Okososola ete bana na yo bakozala ebele,
mpe bakitani na yo, lokola matiti ya mabele.
26 Okokita na kunda na kimobange makasi,
ndenge batelemisaka maboke ya matiti na tango na yango.

27 Toyekolaki likambo yango malamu : ezali penza bongo.
Boye, yoka yango mpe salela yango
mpo na bolamu na yo ! »

6

Eyano ya Yobo epai ya Elifazi

1 Yobo azongisaki :
2 « Ah ! Soki ezalaki na makoki ya komeka
kilo ya mawa na ngai,
mpe ya kotia pasi na ngai nyonso na emekelo kilo,
3 nakanisi ete elingaki koleka zelo ya bibale minene na kilo.
Yango wana, maloba na ngai ezali koleka ndelo.
4 Makonga ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso etoboli ngai,
mpe molimo na ngai ezali komela ngenge na yango ;
Nzambe atelemeli ngai na kanda na Ye.
5 Boni, ane ya zamba elelaka
soki ezali kolia matiti ?
Ngombe ya mobali elelaka
soki ezali kolia bilei na yango ?
6 Boni, baliaka na mungwa te bilei oyo ezanga elengi ?
Mayi oyo ezalaka kati na maki ezalaka elengi ?
7 Makambo oyo nazalaki koboya,
yango nde ekomi bilei na ngai, atako ezali mabe.

8 Ah ! Nani akoki kosala ete
bosenga na ngai ekokisama,
mpe ete Nzambe akokisela ngai
likambo oyo nazali kozela !

9 Tika ete Nzambe aboma na Ye ngai,
asembola loboko na Ye mpo na kokata ngai moto !
10 Na boye nde nakoki kozwa kobondisama mpe esengo
kati na pasi na ngai, oyo eleki ndelo,
pamba te nawangani te maloba ya Ye oyo azali Mosantu.

11 Makasi nini penza nazali na yango
mpo ete nazala lisusu na elikya ?
Mpo na nini nawumela lisusu kotala
suka ya bomoi na ngai ?
12 Boni, nazali makasi lokola libanga ?
Nzoto na ngai ezali ya ebende ?
13 Nazali na nguya ya komisunga
awa natikali lisusu na makoki te ?

14 Moto nyonso oyo azali na pasi
asengeli na mawa ya baninga na ye,
ata soki atiki kotosa Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.
15 Kasi tala, bandeko na ngai bakosi ngai lokola moluka,
lokola mayi ya moluka oyo ekawuki.
16 Tango mayi oyo ekomaka libanga mpo na malili,
mpe mvula ya pembe, epanzanaka,
ememaka mpela.
17 Kasi na tango ya molunge, mayi yango esilaka,
mpe moluka yango ekawukaka nyonso
mpo na molunge makasi.
18 Masanga ya bato oyo batambolaka na bampunda
mpo na kokende na mobembo,
ebongoli nzela ya kokende,
ekeyi kokota kino kati na esobe mpe ekufi kuna.
19 Masanga ya bato ya Tema, oyo ezali na mobembo,
elukaki mayi ;
masanga ya bato ya Saba, oyo ezali na mobembo,
etielaki yango motema.
20 Kasi bayokaki soni mpo ete batielaki yango motema ;
tango bakomaki kuna, bamiyokelaki mawa.
21 Bino mpe bozali ndenge wana mpo na ngai,
bozali na makoki te ya kosunga ngai ;
awa bomoni pasi na ngai, somo ekangi bino !
22 Boni, nasila koloba na bino :
‹ Bokabela ngai ndambo ya biloko na bino
to bofutela ngai niongo na nzela ya bozwi na bino,
23 mpo na kokangola ngai na loboko ya monguna
to mpo na kobikisa ngai na nguya ya bato mabe ? ›

24 Boteya ngai, bongo nakokanga monoko ;
bolakisa ngai mabe nini ngai nasali !
25 Tala ndenge maloba ya solo esalaka pasi !
Kasi makanisi na bino elingi kotalisa nini ?
26 Bokanisi ete bokoki kosembola
makambo oyo nazali koloba
to kozwa lokola mopepe, maloba ya moto oyo azali na pasi ?

27 Solo, bino, bokoki ata kobeta zeke mpo na mwana etike
mpe koteka moninga na bino na bowumbu !

28 Kasi sik'oyo, bozala na mitema malamu mpo na kotala ngai !
Boni, nakoki penza kokosa bino,
kaka na miso makasi boye ?
29 Bokanisa nanu malamu, bozala nanu sembo !
Bokanisa penza malamu,
pamba te ezali bosembo na ngai nde emekami.
30 Boni, likambo nini ya mabe ezali na monoko na ngai ;
monoko na ngai ekoki kososola mabe te ?

7

1 Boni, bomoi ya moto awa na se ezali kaka
bomoi ya pasi te ?
Mikolo ya bomoi na ye ezali penza
mikolo ya mongamba te ?
2 Ndenge mowumbu azelaka pio ya pokwa
to ndenge mongamba azelaka makasi lifuti na ye,
3 ngai nazwaki lokola libula, basanza ya pamba
mpe babutu ya pasi na pasi.
4 Soki kaka nalali, nakomi komituna :
‹ Tango nini nakolamuka ? ›
Mpe soki kaka nalamuki :
‹ Tango nini butu ekoya ? ›
Nalembi komitungisa tango nyonso.
5 Nkusu mpe makwanza ezipi nzoto na ngai,
poso ya nzoto na ngai ezoki-zoki bapota
mpe ekomi kolumba solo.

6 Mikolo ya bomoi na ngai ezali koleka mbangu penza
koleka tonga oyo mosali bilamba asalelaka ;
nakomi na suka, mpe elikya na ngai nyonso esili.
7 Oh Nkolo, kobosana te
ete bomoi na ngai ezali kaka pema ya pamba !
Miso na ngai ekomona lisusu bolamu te.
8 Liso oyo ezali komona ngai sik'oyo
ekotikala komona ngai lisusu te ;
okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te.
9 Ndenge mapata ekendaka mpe elimwaka,
ndenge wana mpe moto oyo akendaka na mboka ya bakufi
azongaka lisusu te.
10 Akozonga lisusu te na ndako na ye,
mpe ndako na ye ekoyeba ye lisusu te.

11 Yango wana, nakokanga monoko na ngai te,
molimo na ngai ekoloba kaka na mawa,
mpe motema na ngai ekolela kaka pasi na ngai.
12 Boni, nakomi ebale to elima ya mayi
mpo ete batiela ngai bikangiseli ?
13 Nakanisaka ete soki nalali,

mbeto na ngai ekobondisa ngai
mpe pongi ekokitisa pasi na ngai ;
14 nzokande, ozali lisusu kotungisa ngai na bandoto ya mabe
mpe kobangisa ngai na bimoniseli ya somo.
15 Malamu bafina ngai kingo mpe nakufa,
pamba te kufa ezali na litomba koleka bomoi oyo.
16 Nayini bomoi na ngai ; nawumela libela te na bomoi !
Tika ngai kimia, pamba te mikolo na ngai ezanga na yango tina.

17 Moto azali penza nani mpo ete okanisaka ye,
mpo ete olandelaka ye na bokebi,
18 mpo ete otalaka ye tango nyonso
mpe omekaka ye tango nyonso ?
19 Mpo na nini okoki kolongola miso na Yo te likolo na ngai ?
Mpo na nini okoki kotika ngai kimia te
ata mpo na ngonga moke ?
20 Oh Mokeli na ngai, soki nasali lisumu,
eloko nini ngai nasali Yo ?
Mpo na nini oponi kaka kobeta ngai ?
Boni, nakomi mokumba mpo na Yo ?
21 Mpo na nini ozali kolimbisa mabunga na ngai te
mpe ozali kobosana masumu na ngai te ?
Kala mingi te, nakokende kolala na putulu ;
okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te. »

8

Maloba ya Bilidadi : Nzambe azali sembo

1 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Kino tango nini okokoba koloba makambo ya boye ?
Maloba na yo ezali te lokola mopepe makasi ?
3 Boni, Nzambe abukaka mibeko,
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abalolaka penza bosembo ?
4 Soki bana na yo basalaki masumu liboso na Ye,
apesaki nde bango etumbu mpo na mabe na bango !
5 Kasi yo, soki oluki Nzambe,
soki osengi ngolu epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
6 soki ozali peto, soki ozali sembo,
akotelema Ye moko, ata sik'oyo,
mpo na kokata likambo na yo
mpe kozongisela yo libula na yo, kolanda bosembo na yo.
7 Bozwi na yo ya kala ekomonana moke,
pamba te bozwi oyo ekoya na sima ekozala monene koleka.

8 Nabondeli yo, tuna bato oyo baleka liboso,
kanisa mpe landela malamu bwanya ya batata na bango,
9 pamba te, biso, tozali bato ya lobi oyo ewuti koleka,
toyebi eloko te,
mpe mikolo na biso, awa na se, ezali kaka lokola elili.
10 Bato ya kala bakoteya yo, bakoloba na yo,
mpe, na bwanya na bango, bakobimisela yo mateya oyo :
11 Boni, nzete ya papirisi ekoki penza kobota

na esika oyo ezangi potopoto ?
Nzete oyo ebotaka na mayi ekoki solo kobota
na esika ekawuka ?
12 Ekawukaka liboso ya matiti nyonso,
wana makasa na yango ezali nanu mobesu,
ata bapikoli yango te.
13 Ndenge wana nde ezalaka, bomoi ya bato nyonso
oyo babosanaka Nzambe ;
boye, elikya ya bato mabe ebebaka.
14 Eloko oyo batielaka motema ekokatana,
pamba te elikya na bango ezali
lokola ndako ya limpulututu*.
15 Ata batieli ndako na bango motema,
esimbaka te ;
Ezala bakangami na yango,
esimbaka kaka te.
16 Bazali lokola nzete ya mobesu
na tango ya moyi makasi ;
mandalala na yango ezipaka elanga,
17 elingaka misisa na yango zingazinga ya mabanga
mpe epasolaka nzela kati na mabanga ;
18 kasi soki bapikoli nzete yango na esika na yango,
esika yango ewanganaka nzete
mpe elobaka : ‹ Natikala komona yo te ! ›
19 Ndenge wana nde suka na yango ekozala ;
mpe banzete mosusu ekobota kaka na mabele wana.

20 Solo, Nzambe abwakaka te bato ya sembo,
mpe alendisaka te maboko ya bato mabe.
21 Nzokande, akotondisa monoko na yo na koseka,
mpe bibebu na yo na banzembo ya esengo.
22 Banguna na yo bakotondisama na soni,
mpe bandako ya bato mabe ekozala lisusu te. »

9

Eyano ya Yobo epai ya Bilidadi

1 Yobo azongisaki :
2 « Ezali ya solo, ezali penza ndenge osili koloba,
mpe nayebi yango malamu !
Kasi ndenge nini moto oyo asalema na putulu
akoki kozala sembo liboso ya Nzambe ?
3 Ata, na mbala nkoto moko,
ameki kobeta tembe na Nzambe,
akotikala kokoka kolonga ata mbala moko te.
4 Bwanya ya Nzambe ezali na bozindo makasi,
mpe nguya na Ye ezali monene ;
nani asila kotelemela Ye, bongo amona bolamu ?
5 Alongolaka bangomba na bisika na yango,
wana yango moko eyebaka te,
mpe, kati na kanda na Ye, akweyisaka yango ;

* **8:14** Limpulututu ezali nyama ya moke oyo babengaka na lifalanse araignée.

6 aningisaka mabele wuta na esika na yango
mpe alengisaka makonzi na yango ;
7 apesaka mitindo na moyi, mpe moyi ebimaka te ;
atiaka kashe na minzoto.
8 Atandaki Ye moko Likolo
mpe atambolaka likolo ya mbonge ya ebale ;
9 akelaki bangombolo minene,
orioni, masanga ya minzoto mpe minzoto ya sude ;
10 asalaka makambo minene
oyo elekelaka mayele ya bato,
bikamwa ya somo oyo bakokaka kotanga te.
11 Soki aleki pene na ngai, nakokoka te komona Ye ;
soki mpe akei, nakokoka te komona Ye.
12 Soki azwi eloko, nani akoki kobotola Ye yango ?
Nani akoki koloba na Ye : ‹ Ozali kosala nini ? ›
13 Nzambe azongisaka kanda na Ye sima te ;
liboso na Ye, ezala bato ya lolendo balengaka.

14 Bongo, ngai, nakokoka ndenge nini kobeta tembe na Ye ?
Nakolonga ndenge nini kopona
maloba ya komekana na Ye ?
15 Ezala soki nazalaki moto ya sembo,
nalingaki na ngai kokoka te kopesa Ye eyano ;
nalingaki kokoka nde kaka kosenga
mawa ya Mosambisi na ngai.
16 Ata nabelelaki Ye, mpe ayanoli ngai,
nalingaki na ngai kondima te ete ayoki ngai,
17 pamba te afini ngai na nzela ya mopepe makasi
mpe akomisi bapota na ngai ebele na pamba,
18 aboyi kotikela ngai tango ya kopema,
wana azali kaka kotondisa ngai na pasi.
19 Soki ezali likambo oyo esengi makasi,
Ye nde Nkolo-Na-Nguya !
Mpe soki ezali likambo ya bosembo,
nani akoki kosambisa Ye ?
20 Ezala namemaki na ngai ngambo te,
monoko na ngai elingaki kaka kokweyisa ngai ;
ezala nazalaki sembo,
monoko na ngai elingaki kaka kolakisa mbeba na ngai.

21 Atako nazali sembo,
motema na ngai etondi na mawa mpo na ngai moko,
nayini bomoi na ngai.
22 Nyonso ezali kaka ndenge moko !
Yango wana nalobi :
‹ Abomaka bato ya sembo mpe bato mabe. ›
23 Tango mopepe ya bokono ememaka kufa na mbalakata,
Nzambe asekaka komekama ya bato ya sembo.
24 Soki mokili ekweyi na maboko ya bato mabe,
Nzambe azipaka miso ya basambisi na yango.
Soki ezali Ye te, ezali nani ?

25 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokende mbangu
koleka mopoti mbangu,
ezali kokende mbangu penza,
kasi etikali komona esengo te.
26 Ezali kokende penza mbangu
koleka masuwa oyo esalema na papirisi,
koleka mpongo oyo ezali kokitela bilei na yango.
27 Soki nalobi : ‹ Nabosana ata pasi na ngai,
nabongola elongi na ngai mpe nakoma koseka, ›
28 nazali kaka kobanga pasi na ngai nyonso,
pamba te nayebi ete okozwa na Yo ngai te
lokola moto ya sembo.
29 Lokola esili komonana ete nasali mabe,
mpo na nini namitungisa lisusu na pamba ?
30 Ezala namisukoli nzoto na sabuni
mpe nasukoli maboko na ngai na sabuni ya malonga,
31 okobwaka ngai kaka na libulu ya potopoto,
mpe bilamba na ngai ekoyoka ngai nkele.

32 Azali moto lokola ngai te
mpo ete nazongisela Ye eyano
to nakende kosamba na Ye liboso ya basambisi.
33 Soki ezalaki ata na moto moko
oyo akokaki komikotisa kati na likambo na biso
mpe kotombola loboko na ye kati na ngai mpe Nzambe,
34 moto oyo akokaki kolongola
fimbu ya Nzambe mosika na ngai
mpo ete somo na Ye ebangisa ngai lisusu te,
35 nalingaki kotombola mongongo na ngai
liboso na Ye na kobanga te.
Kasi ndenge ezali sik’oyo, nakokoka te.

10

1 Nayini bomoi na ngai !
Nakokoba kaka komilela,
nakoloba na mongongo makasi
mpe na pasi ya motema na ngai.
2 Nakoloba na Nzambe : ‹ Kokatela ngai etumbu te,
yebisa ngai mabe nini nasali ! ›
3 Boni, ozali kosepela konyokola ngai,
kobwaka ekelamu oyo maboko na Yo esali,
mpe kolongisa mabongisi ya bato mabe ?
4 Boni, ozali na miso ya mosuni ?
Ozali komona lokola bato ?
5 Boni, mikolo na Yo ezali lokola mikolo ya bato,
mpe mibu na yo, lokola mibu ya bato,
6 mpo ete oluka mabe na ngai
to okundola masumu na ngai,
7 atako oyebi malamu ete nasali na ngai mabe te,
mpe ete ezali na moto moko te
oyo akoki kokangola ngai na loboko na Yo ?

8 Maboko na Yo nde ebongisaki ngai mpe esalaki ngai ;
olingi sik'oyo kobenda nzoto mpe koboma ngai ?
9 Kanisa ete Yo moko nde obongisaki ngai
lokola mabele ya bikeko ;
olingi sik'oyo kozongisa ngai na putulu ?
10 Osopaki ngai lokola miliki te ?
Okangisaki ngai mbuma-mbuma te lokola fromage ?
11 Olatisaki ngai poso ya nzoto mpe misuni te ?
Otongaki mikuwa mpe misisa na ngai te ?
12 Opesaki ngai bomoi mpe otalisaki ngai bolamu ;
mpe na bonzambe na Yo, obatelaki molimo na ngai.

13 Kasi tala likambo oyo obombaki kati na motema na Yo,
mpe nayebi ete ezalaka kati na makanisi na Yo.
14 Soki nasalaki masumu, olingaki komona ngai,
mpe olingaki te kozanga kopesa ngai etumbu
mpo na masumu na ngai.
15 Soki nazali na ngambo, wana mawa na ngai !
Ata nasali mabe te, nazali kokoka te kotombola moto,
pamba te natondisami na soni
mpe nazindi kati na pasi na ngai.
16 Soki nameki kotombola moto,
ozali kolanda ngai lokola nkosi
mpe ozali kobimisela ngai mayele na Yo nyonso
mpo na kotelemela ngai,
17 ozali komemela ngai batatoli ya sika
mpo na kotelemela ngai,
ozali kopelisela ngai kanda na Yo
mpo na kosala ngai mabe,
mampinga na Yo bazali tango nyonso koya kobundisa ngai.

18 Mpo na nini obimisaki ngai
na libumu ya mama na ngai ?
Nalingaki na ngai kokufa,
mpe liso moko te elingaki komona ngai.
19 Soki kutu nazalaka na ngai te,
nalingaki koleka kaka mbala moko
longwa na libumu ya mama kino na kunda.
20 Boni, mwa ndambo ya mikolo na ngai esili te ?
Kende ata mosika na ngai
mpo ete nazwa ata tango ya kosepela
21 liboso ete nakende na esika oyo bato bazongaka lisusu te,
na mokili ya molili, mokili ya kufa,
22 na mokili ya molili makasi, ya kufa mpe ya mobulu,
epai wapi ata pole ezalaka molili. »

11

Maloba ya Tsofari

1 Tsofari, moto ya engumba ya Naama, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Boni, maloba oyo nyonso ekoki solo kozanga eyano ?
Moto oyo azali koloba alonga na ye,

kaka mpo ayebi koloba ?
3 Bato bavanda kaka nye likolo ya maloba na yo ya pamba
oyo ozali kobimisa ?
Bapamela yo te soki ozali kosala maseki ?
4 Ozali koloba na Nzambe :
‹ Makambo oyo nazali koloba ezali ya solo ;
nazali sembo na miso na Yo. ›
5 Oh, tala ndenge nini nazali na posa
ete Nzambe aloba,
ete afungola monoko na Ye mpo na kopamela yo,
6 mpe asosolisa yo basekele ya bwanya,
pamba te bwanya ya solo ezalaka na bilongi mibale.
Yeba likambo oyo :
Nzambe abosana masumu na yo ebele.

7 Okoki penza kososola mabombami ya Nzambe ?
Okoki solo kososola bandelo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ?
8 Bandelo yango eleki Lola na likolo ;
yo penza okosala nini ?
Eleki mboka ya bakufi na bozindo ;
yo penza okoyeba nini ?
9 Molayi ya bandelo yango eleki mokili na molayi,
mpe eleki ebale monene na kopanzana.

10 Soki akotisi yo na boloko
mpe asangisi basambisi mpo na kokata likambo,
nani akotelemela Ye ?
11 Solo, ayebaka bakosi
mpe asosolaka mabe na pete.
12 Ndenge mwana ya ane ya zamba ebotaka moto te,
ndenge mpe kizengi akokoka te kokoma mayele.

13 Nzokande, soki opesi Ye motema na yo
mpe osemboli maboko na yo epai na Ye,
14 soki olongoli lisumu oyo ezali na loboko na yo
mpe opekisi mabe kovanda kati na ndako na yo,
15 okotombola elongi na yo na soni te,
okotelema ngwi mpe okobanga eloko te ;
16 pamba te okobosana pasi na yo,
okokoma kokanisa yango kaka
lokola mayi oyo esili kotiola.
17 Bomoi na yo ekongenga
lokola pole ya moyi oyo engengaka na midi,
mpe butu na yo ekokoma lokola tongo.
18 Okozala na kimia, pamba te elikya ezali,
okotala zingazinga na yo mpe okozwa bopemi na yo na kimia,
19 okolala pongi, mpe okomona moto moko te
kobangisa yo lisusu,
mpe bato ebele bakoya kosenga ngolu na yo.
20 Kasi miso ya bato mabe ekokufa,
mpe bakozanga ekimelo,
bakotikala na elikya se moko : kufa. »

12

Eyano na Yobo epai ya Tsofari

1 Yobo azongisaki :
2 « Solo, bozali penza bato ;
tango bokokufa, bwanya mpe ekokufa elongo na bino !
3 Kasi atako bongo, ngai mpe nazali mayele lokola bino,
boleki ngai na eloko te.
Nani ayebi te makambo wana nyonso ?

4 Nakomi eloko ya kotiola na miso ya baninga na ngai,
ngai oyo nazali kobelela Nzambe mpo ete ayanola ngai ;
moto ya sembo, moto ya alima,
ye nde akomi eloko ya kotiola !
5 Bato ya esengo basekaka bato oyo bazali na pasi,
babetaka bato oyo batepaka-tepaka kisambeti.
6 Bandako ya bato ya mobulu ezalaka na kimia,
mpe bato oyo batombokelaka Nzambe,
oyo bamonaka makasi na bango lokola Nzambe,
bango nde babatelamaka.

7 Kasi tuna nyama ya zamba, ekoteya yo ;
tuna ndeke ya likolo, ekolakisa yo ;
8 loba na mabele, ekoteya yo ;
to tika ete mbisi ya ebale monene epesa yo sango.
9 Kati na yango, ekelamu nini
eyebi te ete loboko ya Yawe nde esalaki nyonso wana ?
10 Bomoi ya bikelamu nyonso mpe pema ya bato nyonso
ezali kati na loboko na Ye.
11 Boni, litoyi emekaka maloba te
ndenge lolemo emekaka bilei ?
12 Bwanya ezalaka kati na bampaka te ?
Bomoi ya molayi epesaka mayele te ?

13 Bwanya mpe makasi ezali epai ya Nzambe,
toli mpe mayele ezali ya Ye.
14 Bakokoka te kotonga lisusu oyo Ye asili kobebisa,
bakokoka kokangola te moto oyo Ye asili kokanga.
15 Soki akangi mayi, bokawuki ekotaka ;
kasi soki afungoli yango, mokili ezindaka.
16 Makasi mpe elonga ezali ya Ye ;
moto oyo basili kokosa mpe moto oyo akosi,
bango mibale bazali ya Ye.
17 Amemaka bapesi toli na bowumbu
mpe akomisaka basambisi bato ya maboma ;
18 afungolaka minyololo ya bakonzi
mpe akangaka liputa na baloketo na bango ;
19 amemaka Banganga-Nzambe na bowumbu
mpe akweyisaka bato oyo bavanda kala na bokonzi ;
20 akangaka minoko ya bato oyo balobaka malamu,
alongolaka mikolo bososoli ;
21 asopelaka bakonzi soni,

abotolaka bibundeli ya bato ya makasi ;
22 abimisaka na pwasa, makambo ya sekele,
makambo oyo ezali kati na molili,
mpe abimisaka na pole bililingi oyo eleki mwindo ;
23 atombolaka bikolo mpe abebisaka yango,
akomisaka minene mindelo ya bikolo
mpe apanzaka yango ;
24 alongolaka makanisi ya bakonzi ya bikolo
mpe asalaka ete batambola kati na bisobe
oyo ezanga nzela
25 mpo ete batepatepa kati na molili,
na kozanga pole ;
mpe asalaka ete batepatepa
lokola moto alangwe masanga.

13

1 Miso na ngai emonaki makambo oyo nyonso,
matoyi na ngai eyokaki yango,
mpe nasosoli yango malamu.
2 Nayebi makambo nyonso oyo bino boyebi,
boleki ngai na eloko moko te.
3 Kasi nalingi nde koloba na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
mpe kobundela likambo na ngai liboso ya Nzambe.
4 Pamba te bino, bozali kobongisa lokuta,
bozali lokola minganga oyo bayebi mosala malamu te.
5 Soki bovandaki ata kimia,
bolingaki ata komonana bato ya bwanya.
6 Yoka sik’oyo maloba na ngai,
yoka kosamba ya bibebu na ngai.
7 Boni, bozali kokotela Nzambe na nzela ya lokuta
mpe ya maloba ya solo te ?
8 Bolingi kolakisa ete bozali na ngambo na Ye ?
Bolingi kobundela Nzambe ?
9 Bokosepela soki aluki koyeba makanisi ya mitema na bino ?
Bokanisi ete bokoki kokosa Ye ndenge bakosaka bato ?
10 Akopamela bino solo soki amoni ete, na se ya mitema na bino,
boponaka-ponaka bilongi.
11 Boni, bokozala ata na somo ya lokumu na Ye te ?
Kolenga ekokweyela bino te ?
12 Pamba te maloba na bino ekokani na putulu,
mpe makanisi na bino ezali lokola mabele ya bikeko.

13 Botika makelele mpe botika ngai naloba !
Oyo ekoya eya !
14 Mpo na nini nandima kokufa
mpe nasakanela bomoi na ngai ?
15 Ata soki abomi ngai, nakozala kaka na elikya na Ye,
nakobundela solo nzela na ngai liboso na Ye.
16 Yango kutu nde ekozala lobiko na ngai,
pamba te moto moko te oyo azangi koyeba Nzambe
akoki koya liboso na Ye.

17 Boyoka maloba na ngai malamu ;
tika ete matoyi na bino eyoka malamu
makambo oyo nazali koloba !
18 Sik'oyo, namibongisi mpo na kobundela likambo na ngai,
nayebi ete nakolonga na kosambisama.
19 Nani akoki kofunda ngai ?
Soki te, nakokanga monoko mpe nakokufa.

20 Oh Nzambe, pesa ngai kaka biloko mibale,
mpe nakobombama te liboso na Yo :
21 longola loboko na Yo likolo na ngai,
mpe tika kobangisa ngai na somo na Yo.
22 Bongo benga ngai, mpe nakoyanola ;
to tika ngai naloba,
mpe Yo okoyanola ngai.
23 Mabe mpe masumu boni nasali liboso na Yo ?
Talisa ngai mbeba mpe masumu na ngai.
24 Mpo na nini obombi elongi na Yo
mpe ozali kozwa ngai lokola monguna na Yo ?
25 Olingi kaka kotungisa lokasa
oyo mopepe ezali komema ?
Olingi kaka kolandela lititi oyo ekawuka ?
26 Pamba te okomaka makambo mabe na tina na ngai
mpe okomisi ngai mokitani ya masumu ya bolenge na ngai.
27 Okangi makolo na ngai na minyololo ya bibende,
ozali kokengela malamu lolenge na ngai ya kotambola
mpe kolandela bisika nyonso
oyo natiaka bilembo ya matambe na ngai.

28 Moto apola penza boye lokola eloko ya kopola,
lokola elamba oyo balie na banselele !

14

1 Moto oyo abotama na mwasi
azalaka kaka na mikolo moke
oyo mpe etonda na pasi.
2 Akolaka mpe akawukaka lokola fololo,
awumelaka te lokola elili ya lipata oyo elekaka.
3 Olingi kaka kolandela ekelamu ya boye ?
Olingi kaka komema ye liboso na Yo
mpo na kosambisa ye ?
4 Nani akoki kobimisa bopeto kati na mbindo ?
Moko te !
5 Mikolo ya moto ekatama ;
okata motango ya basanza na ye
mpe otia mondelo oyo akoki koleka te.
6 Longola miso na Yo mosika na ye
mpe tika ye, ye moko,
kino tango akozwa lifuti ya mosala na ye
lokola moto oyo asalaka kaka mpo na lifuti.

7 Nzete ezalaka kutu na mwa elikya :
ata bakati yango, ebimaka lisusu
mpe ebotaka bitape ya sika ;
8 misisa na yango ekoki konuna na se ya mabele,
mpe eteni na yango oyo etikalaka ekoki kokufa kati na mabele,
9 nzokande soki kaka ezwi mayi, ekobimisa mito
mpe ekobota bitape lokola nzete ya sika.
10 Kasi moto akufaka mpe aninganaka lisusu te,
akataka motema mpe azalaka lisusu na bomoi te.
11 Ndenge mayi esilaka na liziba
to ndenge mayi ekawukaka,
12 ndenge wana mpe moto akufaka mpe atelemaka lisusu te,
akolamuka lisusu te mpe bakoki lisusu kolamusa ye te,
tango nyonso likolo ekozala.

13 Soki kaka obombaki ngai na se ya bakufi
mpe otikaki ngai kuna kino kanda na Yo esila !
Soki kaka okatelaki ngai tango
mpo ete, na sima na yango, okanisa ngai lisusu !
14 Nzokande, soki moto akufi, boni, akoki lisusu
kozala na bomoi ?
Nakozela kino lolenge na ngai ebongwana.
15 Okobenga ngai, mpe ngai, nakondima ;
okozala na posa makasi ya ekelamu ya maboko na Yo.
16 Solo penza, okotanga makolo na ngai,
kasi okolandela lisusu masumu na ngai te.
17 Mabe na ngai ekokangama kati na saki,
mpe okozipa masumu na ngai.

18 Kasi, ndenge ngomba esilaka mpe ekweyaka,
ndenge libanga elongwaka na esika na yango,
19 ndenge mayi eliaka mabanga,
ndenge mayi oyo etiolaka ememaka mabele,
ndenge wana mpe obebisaka elikya ya moto.
20 Olongaka ye mbala moko, mpe akendaka na ye ;
obebisaka elongi na ye mpe obenganaka ye.
21 Soki bana na ye ya mibali bazwi lokumu,
ayebaka na ye yango te ;
soki basambwisi bango, amonaka na ye yango te.
22 Ayokaka kaka pasi kati na nzoto na ye,
mpe motema na ye esalaka kaka matanga mpo na ye moko. »

15

Maloba ya Elifazi : moto mabe azwaka etumbu

1 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Boni, moto ya bwanya akopesaka solo eyano
na maloba ya pamba boye, maloba oyo ezanga ata tina,
to alingaka kotondisa libumu na ye na mopepe ya moto
oyo ewutaka na Este ?
3 Akoki solo komilobela na maloba ezanga ata tina ?
Akoki solo kosalela maloba milayi

oyo ezali ata na motuya te ?
4 Yo ozali penza kobebisa lokumu ya Nzambe
okomi koboya lokumu liboso ya Nzambe.
5 Lisumu na yo ezali kokamba monoko na yo,
ozwi elobeli ya bakosi.
6 Monoko na yo moko nde ezali komemela yo etumbu,
kasi monoko na ngai te ;
bibebu na yo moko nde ezali kofunda yo.

7 Yo nde moto ya liboso oyo obotama kati na bato ?
Omona moyi liboso ya bangomba mikuse ?
8 Osila koyoka makambo oyo elobamaka
kati na Likita ya Nzambe ?
Bwanya ezalaka kaka epai na yo moko ?
9 Makambo nini oyebi, oyo biso toyebi te ?
Boyebi nini ozali na yango, oyo biso tozali na yango te ?
10 Na ngambo na biso, ezali na bato ya suki pembe, bampaka,
bato oyo baleki tata na yo na mibu ya mbotama.
11 Kobondisama ya Nzambe mpe maloba ya kimia
oyo bazali koloba mpo na yo,
ekoki te mpo na yo ?
12 Mpo na nini motema na yo ezali kopengwisa yo,
mpe miso na yo ezali kobeta-beta ?
13 Mpo ete obwakela Nzambe kanda na yo
mpe obimisa makambo ya boye na monoko na yo ?

14 Moto azali nani mpo ete azala peto ?
Ye oyo abotami na mwasi azali nani mpo ete azala sembo ?
15 Soki Nkolo azali kondimela basantu na Ye te,
soki kutu likolo ezali peto te na miso na Ye,
16 ekozala boni mpo na moto mabe, moto oyo abeba,
oyo asalaka mabe lokola azali komela mayi ?

17 Yoka ngai, mpe nakolimbolela yo !
Tika ete nayebisa yo makambo oyo ngai namona,
18 makambo oyo bato ya bwanya balobaki,
na kobomba ata eloko moko te kati na makambo
oyo bazwaki epai ya batata na bango.
19 Apesaki mokili epai na bango kaka
tango ata mopaya moko te alekaki kati na bango.
20 Na bomoi na ye mobimba,
na mibu oyo bakata mpo na bomoi na ye,
moto mabe anyokwamaka.
21 Lokito ya somo etondisaka matoyi na ye,
bato ya mobulu babimelaka ye ata na tango ya kimia.
22 Azalaka na elikya te ya kobima na molili,
mpe mopanga ezelaka ye.
23 Ayengaka-yengaka mpo na koluka lipa,
kasi akozwela yango wapi ?
Ayebaka ete mokolo ya molili ezelaka ye.
24 Pasi mpe mawa ebangisaka ye,

ekomelaka ye lokola mokonzi
oyo amibongisi mpo na bitumba,
25 mpo ete asembolaka loboko na ye
mpo na kobundisa Nzambe,
atelemelaka Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
26 akimaka epai na Ye, moto etala na se,
amibombaka na sima ya banguba minene.

27 Elongi na ye ekotonda mafuta,
loketo na ye ekokoma monene ;
28 akovanda na engumba ebeba,
kati na bandako oyo bato bakima,
bandako oyo ekoma pene ya kokweya ;
29 akotikala kokoma mozwi te,
pamba te bozwi na ye ekowumela te,
bomengo na ye ekopanzana te kati na mokili mobimba ;
30 akokoka kokima molili te,
moto ekokawusa mandalala na ye
mpe akokima ata pema na ye moko.

31 Tika ete atia elikya na ye na lokuta te,
pamba te akoyokisama soni
mpe akozwa libebi lokola lifuti.
32 Ekokokisama liboso ete akufa,
ndenge lindalala ekawukaka
mpo na kozanga mayi na yango
33 to lokola nzete ya vino oyo ekweyisi bambuma na yango,
wana ezali nanu mobesu
to lokola nzete ya olive oyo ekweyisi fololo na yango.
34 Solo, libota ya moto mabe ekofuluka te,
mpe moto ekozikisa ndako na ye mpo na mabe na ye moko.
35 Pamba te moto nyonso oyo azalaka
na makanisi mabe kati na ye
abotaka kaka pasi ;
mabe oyo ekolaka kati na ye
ememelaka ye moko libebi. »

16

Eyano ya Yobo epai ya Elifazi

1 Yobo azongisaki :
2 « Nayoki maloba ebele ya lolenge oyo ;
bino nyonso bozali babondisi mabe.
3 Kino tango nini bokotika koloba
maloba ya pamba-pamba boye ?
Likambo nini etindi yo lisusu kozongela maloba ?
4 Ngai mpe nakokaki koloba lokola bino,
soki bozalaki na esika na ngai,
nakokaki kobimisa maloba ebele
mpe koningisa moto mpo na bino.
5 Kasi monoko na ngai elingaki kolendisa bino,
mpe bibebu na ngai elingaki koningana

mpo na kokitisa bino mitema kati na pasi.

6 Nzokande, soki nalobi, pasi na ngai ekosila te ;
bongo soki nakangi monoko nde pasi yango
elongwe na bomoi na ngai ?
7 Oh Nzambe ! Solo penza, olembisi ngai !
Obebisi ndako na ngai nyonso,
8 ofini-fini ngai makasi penza,
mpe kokonda na ngai ekomi ata kotatola
mpe kofunda ngai na miso ya bato !
9 Kanda na Yo ezali kopasola mpe kobundisa ngai,
okomi ata kolia minu mpo na kosala ngai mabe
mpe kotala ngai na miso mabe
lokola nde nazali monguna na yo.
10 Bato mabe bafungoli minoko mpo na kotiola ngai,
bakomi kobeta ngai bambata na matama
mpo na kosambwisa ngai,
bango nyonso basaleli ngai likita.
11 Nzambe akabi ngai na maboko ya bato mabe
mpe abwaki ngai na manzaka na bango.
12 Makambo nyonso ezalaki kotambola malamu mpo na ngai,
kasi aningisi ngai, akangi ngai na kingo mpe apanzi ngai,
akomisi ngai lokola eloko na Ye ya komekela makonga ;
13 makonga na Ye ezingeli ngai,
atoboli-toboli libumu na ngai,
mpe na mawa te, asopi makila na ngai na mabele.
14 Tango nyonso, azali kaka kozokisa ngai
mpe kokweya likolo na ngai lokola elombe.

15 Natongi elamba na ngai ya saki na poso ya nzoto na ngai
mpe nakundi lokumu na ngai nyonso na se ya putulu.
16 Likolo ya kolela, elongi na ngai ekomi motane,
mpe molili ezingeli miso na ngai.
17 Nzokande, maboko na ngai etikala kosala moto mabe te,
mpe libondeli na ngai ezalaki kosalema na motema peto.

18 Oh mabele, kozipa makila na ngai te !
Kotika te ete koganga na ngai ezwa tango ya kopema !
19 Wuta sik'oyo, motatoli na ngai azali na Likolo,
molobeli na ngai azali na Lola.
20 Baninga na ngai bakomi koseka ngai ;
nazali nde kolela epai ya Nzambe na mpinzoli.
21 Boni, ezali solo na molobeli oyo akoki kolobela
moto liboso ya Nzambe
ndenge moto alobelaka moninga na ye ?

22 Solo, motango ya mibu na ngai ekomi pene ya kosila,
mpe nakokende na ngai na nzela
oyo bato bazongaka lisusu te.

17

1 Pema na ngai ekomi pene ya kosila,

mikolo na ngai etikali ya kotanga,
kunda ezali kozela ngai.
2 Solo, batioli bazingeli ngai,
miso na ngai ezali komona kotiola na bango.

3 Oh Nzambe, mipesa ata Yo moko lokola ndanga,
na esika na ngai, epai na Yo ;
soki te, nani mosusu akoki komipesa
lokola ndanga mpo na ngai !
4 Okangi boyebi na bango mpo ete basosola te ;
yango wana, okolongisa bango te.
5 Moto oyo akofunda balingami na ye
mpo ete babotola bomengo na bango na makasi,
bana na ye bakokufa miso.

6 Nzambe akomisi ngai lokola lisapo kati na minoko ya bato,
lokola moto oyo babwakelaka soyi na elongi.
7 Miso na ngai ekomi molili likolo ya pasi,
mpe nzoto na ngai nyonso ekomi lokola elilingi.
8 Bato ya sembo bazali kokamwa likambo yango,
mpe moto oyo ayebi na ye likambo te
atelemeli moto mabe.
9 Nzokande, bato ya sembo bakangamaka na nzela na bango,
mpe bato ya maboko peto bakomaka lisusu makasi koleka.

10 Bino nyonso, boya mpe bomeka lisusu !
Nakomona ata moto moko te ya bwanya kati na bino.
11 Mikolo na ngai ekomi pene ya kosila ;
mabongisi na ngai mpe baposa ya motema na ngai,
nyonso, esili kobeba.
12 Bato oyo bazali komona butu lokola moyi
bazali koloba kati na molili : ‹ Pole ekomi pene, ›
nzokande molili ezali makasi.
13 Soki ezali na ndako moko kaka oyo nazali kotiela elikya,
ezali nde kunda ;
soki mpe nakotandaka mbeto na ngai,
ezali nde kati na mboka ya bakufi.
14 Soki nalobi na kunda : ‹ Ozali tata na ngai, ›
mpe na mutsopi : ‹ Ozali mama na ngai
to ndeko na ngai ya mwasi, ›
15 wana elikya na ngai ezali penza wapi,
mpe nani penza azali komona elikya na ngai ?
16 Ekokita kino na bikuke ya kufa
tango tokokende elongo kopema kati na putulu. »

18

Maloba ya mibale ya Bilidadi

1 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Kino tango nini okoloba maloba ya boye ?
Kanisa nanu malamu, bongo tokosolola.
3 Mpo na nini komona biso lokola banyama ?

Boni, tozali nde bazoba na miso na yo ?
4 Awa, likolo ya kanda na yo, ozali komipasola na biteni,
basundola mokili to balongola mabanga
na bisika na yango likolo na yo ?

5 Solo, mwinda ya moto mabe ekufaka,
moto na yango etikaka kopela.
6 Pole ekomaka molili kati na ndako na ye,
mpe mwinda oyo epelaka pembeni na ye ekufaka.
7 Makasi ya matambe na ye esilaka,
makanisi na ye moko ekweyisaka ye.
8 Makolo na ye ekangisaka ye na monyama,
bongo abundaka-bundaka kati na madusu na yango.
9 Motambo ekangaka matambe na ye,
mpe singa na yango ekangaka ye makasi.
10 Singa ya motambo ebombama na se ya mabele mpo na ye,
mpe batia motambo na nzela na ye.
11 Somo elandaka ye bisika nyonso
oyo atambolaka.
12 Nzala esilisaka makasi na ye,
mpe pasi ya ndenge na ndenge
ezalaka pembeni na ye soki akweyi.
13 Pasi eliaka poso ya nzoto na ye
mpe bokono oyo ebomaka ebebisaka biteni ya nzoto na ye.
14 Balongolaka kati na ndako na ye
biloko nyonso ya motuya, oyo atielaka motema,
mpe akendaka kokutana na bakonzi ya kufa.
15 Ndako na ye etikalaka na eloko moko te,
mpe fofolo* ezalaka ya kopanzana kati na ndako yango.
16 Misisa na ye ekawukaka na se ya mabele,
mpe, na likolo, bitape na ye elembaka.
17 Bakanisaka ye lisusu te na mokili,
kombo na ye etangamaka lisusu te na mabele.
18 Babenganaka ye na pole mpo ete akende na molili,
mpe balongolaka ye na mokili.
19 Azalaka na bana to bakitani te kati na bato na ye,
azalaka ata na moto moko te oyo atikala na bomoi,
na esika oyo avandaka.
20 Bato ya weste bazalaka na somo ya kotala bomoi na ye,
mpe bato ya este batondaka na kobanga.
21 Tala, solo, ndenge suka ya moto mabe ezalaka,
mpe bomoi ya moto oyo ayebi Nzambe te. »

19

Eyano ya Yobo epai ya Bilidadi

1 Yobo azongisaki :
2 « Kino tango nini bokotungisa ngai
mpe kolembisa ngai na maloba na bino ?
3 Tala, botioli ngai mbala zomi,

* **18:15** Basalelaka fofolo mpo na kopelisa moto makasi.

mpe bozali kobundisa ngai na soni te.
4 Soki ezali penza ya solo ete nabungi nzela,
mbeba na ngai etali kaka ngai moko.
5 Soki mpe bolingi komimona likolo na ngai
mpe kosalela pasi na ngai mpo na kotiola ngai,
6 wana boyeba ete Nzambe nde asali ngai mabe
mpe azingeli ngai na monyama na Ye.

7 Atako nagangi ete basali ngai mabe,
nazali kozwa ata eyano moko te ;
ata soki nabeleli ete basunga ngai,
moto oyo akokata likambo azali te.
8 Akangi nzela na ngai mpo ete nakoka koleka te,
atondisi nzela na ngai nyonso na molili,
9 alongoli ngai lokumu,
mpe alongoli motole na moto na ngai,
10 asasi-sasi ngai na bangambo nyonso
kino nakomi pene ya kokufa,
apikoli elikya na ngai ndenge bapikolaka nzete ;
11 kanda na Ye ezali kotumba ngai,
mpe azali kotanga ngai na molongo ya banguna na Ye ;
12 mampinga na Ye ezali kopusana na makasi penza,
ezingeli ngai mpe ndako na ngai
mpo na kosala ngai mabe.

13 Akaboli ngai na bandeko na ngai,
bongo bato oyo bayebi ngai bapesi ngai mokongo,
14 balingami na ngai balimwe,
mpe baninga na ngai babosani ngai ;
15 bato oyo nayambaki na ndako na ngai
mpe basali na ngai ya basi,
bango nyonso bakomi kotala ngai lokola mopaya,
bakomi komona ngai lokola moto oyo batikala koyeba te.
16 Nazali kobenga mosali na ngai,
kasi azali ata koyanola ngai te,
atako monoko na ngai moko nde ezali kobondela ye.
17 Solo ya monoko na ngai ekomi kokimisa
ata mwasi na ngai,
bongo bandeko na ngai moko penza bayini ngai.
18 Ata bilenge mibali ya mike bakomi koseka ngai ;
soki kaka nabimi, bakomi kosambwisa ngai.
19 Balingami na ngai nyonso ya motema bayini ngai,
bato oyo nazalaki kolinga babalukeli ngai ;
20 nakomi eloko pamba,
natikali kaka poso ya nzoto mpe mikuwa,
nazali kobika kaka na misuni ya minu na ngai.

21 Balingami na ngai, boyokela ngai mawa,
nabondeli bino penza, boyokela ngai mawa,
pamba te loboko ya Nzambe ebeti ngai.
22 Mpo na nini bozali kolandela ngai boye,
ndenge kaka Nzambe azali kolandela ngai ?

Botondi mosuni na ngai te ?

23 Ah, soki ata maloba na ngai ekomamaki,
soki ekomamaki na buku !
24 Elingaki kokomama na ekomeli ya ebende,
ya ebende oyo ya songe penza,
mpo na kotobola makomi yango na mabanga
mpo ete etikala wana mpo na libela.
25 Ngai, nayebi na ngai malamu
ete Mosikoli na ngai azali na bomoi,
mpe, awa na mokili, akotelema ya suka
mpo na kokata likambo na ngai.
26 Sima na kobebisama ya poso ya nzoto na ngai,
ngai, na nzoto na ngai, nakomona Nzambe.
27 Solo, nakomona Ye,
miso na ngai moko ekomona Ye,
ngai moko penza, moto mosusu te.

28 Bino oyo bozali koloba : ‹ Tokolanda ye ndenge nini ? ›
Mpe bino bato oyo bomoni mabe kati na ngai,
29 bolenga bino moko liboso ya mopanga,
pamba te mopanga ezali esalelo ya kanda mpo na masumu,
mpe bokoyeba ete kosambisama ezali. »

20

Maloba ya mibale ya Tsofari

1 Tsofari, moto ya Naama, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Makanisi na ngai ezali kotinda ngai ete nayanola,
nakoki kovanda nye te,
pamba te motema na ngai ekomi likolo-likolo.

3 Nazali koyoka maloba mabe,
maloba oyo eyokisi ngai soni !
Kasi mayele na ngai elakisi ngai maloba ya kozongisa.
4 Solo, oyebi malamu ete wuta kala,
wuta tango batia moto na likolo ya mabele,
5 elonga ya bato mabe ezalaka ya tango moke,
mpe esengo ya moto oyo azangi boyengebene
ewumelaka kaka mwa tango moke.
6 Ata molayi na ye emati kino likolo
mpe moto na ye etuti mapata,
7 akobebisama libela lokola nyei na ye,
mpe bato oyo bakomona ye bakoloba : ‹ Azali wapi ? ›
8 Abungaka lokola ndoto, mpe bakomona ye lisusu te,
alimwaka lokola na ndoto ya butu.
9 Liso oyo ezalaki kotala ye ekomona ye lisusu te,
esika oyo azalaki kovanda ekomona ye lisusu te,
10 bana na ye basengeli kofuta lomande epai ya babola,
maboko na ye ekozongisa bozwi oyo abotolaki,
11 mikuwa na ye oyo ezalaki makasi na bolenge
ekolala elongo na ye kati na putulu.

12 Soki mabe ezali sukali na monoko na ye
mpe abombi yango na se ya lolemo na ye,
13 soki ameki elengi na yango mpe atiki yango te,
soki abombi yango na se ya minu na ye,
14 bilei na ye ekobongwana kati na libumu na ye,
ekokoma lokola ngenge ya nyoka kati na ye.
15 Amelaki na pamba bozwi ebele, asengeli kosanza yango ;
Nzambe akofutisa ye yango.
16 Akofiba ngenge ya nyoka,
lolemo ya etupa ekoboma ye.
17 Akomona lisusu te mayi mike, miluka, bibale,
mayi oyo etiolaka makasi elongo na mafuta ya nzoyi mpe miliki ;
18 akozongisa bambuma ya mosala na ye mobimba,
akomela ata moko te,
akotikala kosepela te na litomba
oyo azwaki na mombongo na ye.
19 Pamba te anyokolaki babola
mpe atikaki bango lokola bato bazangela,
abotolaki ndako ya bato
na esika ya kotonga ndako na ye moko.

20 Solo, lokoso na ye ya kozwa mingi ekosila te,
akoki komibikisa te na nzela ya bomengo na ye.
21 Ayebaki te kopekisa lokoso ya libumu na ye,
yango wana bomengo na ye mpe ekowumela te.
22 Wana azali kati na bomengo, pasi ekokomela ye,
kilo nyonso ya pasi ekokweyela ye.
23 Wana azali kotondisa libumu na ye,
Nzambe akosopela ye kanda makasi na Ye,
mpe ekonokela ye lokola bilei.
24 Ata akimi liboso ya ebundeli ya ebende,
mbanzi ya bronze ekotobola ye ;
25 soki abimisi songe ya mbanzi yango na libale na ye
elongo na makila ya mbuma-mbuma,
somo ekoyela ye.
26 Molili makasi ezali kozela libula na ye,
moto makasi oyo moto apelisi te ekozikisa ye
elongo na biloko oyo ekotikala kati na ndako na ye.
27 Likolo ekobimisa polele mabe na ye,
mabele ekotelemela ye ;
28 mayi ekomema ndako na ye
mpe biloko nyonso ya ndako na ye,
na mokolo ya kanda ya Nzambe.
29 Yango nde lifuti oyo Nzambe abongisi
mpo na moto mabe,
libula oyo Nzambe alaki ye. »

21

Eyano ya Yobo epai ya Tsofari

1 Yobo azongisaki :
2 « Yoka na bokebi maloba na ngai,

mpe tika ete yango ezala kobondisama mpo na ngai.
3 Bokanga nanu mitema, wana nazali koloba ;
soki nasilisi koloba nde bokoba na bino koseka ngai.

4 Boni, nazali kolela epai ya moto ?
Ndenge nini nalemba te kokanga motema ?
5 Botala ngai, bokokamwa,
bokozanga ata likambo ya koloba.
6 Soki kaka nakanisi yango, nabangi,
mpe nzoto na ngai ekomi kolenga na somo.

7 Mpo na nini bato mabe bazali kowumela na bomoi ?
Mpo na nini bakomaka mibange
mpe babakisaka nguya na bango ?
8 Bana na bango bazali kolendisama pembeni na bango,
mpe bakitani na bango bazali kofuluka na miso na bango.
9 Bandako na bango ebatelami mpe ezangi kobanga,
fimbu na Nzambe ezali likolo na bango te.
10 Bangombe na bango ya mibali elembaka te kobotisa,
bangombe na bango ya basi ebotaka kaka
mpe esopaka zemi te.
11 Lokola kati na etonga ya bameme,
bazali kotika bana na bango : bamoko kokima-kima,
mpe bamosusu kosakana.
12 Bazali kobeta mbonda mpe lindanda,
bazali kosepela na lokito ya flite ;
13 bazali kolekisa mikolo na bango na bomengo,
mpe bazali kokende na mboka ya bakufi na kimia.

14 Nzokande, balobaka na Nzambe : ‹ Longwa mosika na biso !
Tozali na posa te ya koyeba nzela na yo.
15 Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde nani
mpo ete tosalela ye ?
Tokozwa litomba nini na kosambela ye ? ›
16 Boni, bozwi na bango ezali
kati na maboko na bango moko te ?
Kasi mosika na ngai, likanisi ya kolanda toli ya bato mabe !

17 Mbala boni bazali koboma mwinda ya bato mabe ?
Mbala boni pasi ezali kokitela bango ?
Boni, Nzambe abombeli bango kanda na Ye ?
18 Mokolo nini mopepe makasi ekomema bango
lokola makasa to matiti ya kokawuka ?
19 Balobaka : ‹ Nzambe apesaka etumbu ya moto mabe
epai ya bana na ye. ›
Tika ete apesa etumbu yango epai na ye moko moto mabe,
mpo ete ayeba yango !
20 Tika ete miso na ye moko emona kobebisama na ye,
mpe amela kopo ya kanda ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.
21 Pasi ya libota oyo etikali sima na ye ekosala ye nini
tango basanza oyo bakatela ye ekomi na suka ?

22 Bakoki solo koyekolisa Nzambe mayele,
Ye oyo asambisaka ezala bato oyo baleki kotombolama ?
23 Moko azali kokufa na makasi na ye nyonso,
na kimia nyonso mpe na pasi ata moko te,
24 na nzoto sembesembe,
mpe na mikuwa etonda na mafuta ;
25 mosusu azali kokufa na mawa na motema,
atikali ata komeka kosepela na bomengo te.
26 Nzokande, bango mibale bakolala ndenge moko
na se ya mabele,
mpe bankusu ekozipa bango.

27 Solo, nayebi malamu makanisi
mpe mabongisi na bino, mpo na kotelemela ngai ;
28 bolobaka : ‹ Wapi ndako ya mozwi ?
Wapi bandako oyo bato mabe bazalaki kovanda ? ›
29 Botunaki mituna wana te epai ya baleki nzela ?
Bobosani makambo oyo bayebisaki bino,
30 ete moto mabe abikaka mpe na mokolo ya pasi,
akangolamaka mpe na mokolo ya kanda.
31 Nani, na miso ya moto mabe, apamelaka etamboli na ye ?
Nani azongiselaka ye makambo oyo asalaka ?
32 Bamemaka ye na lilita,
mpe bakengelaka kunda na ye.
33 Mabele ya lubwaku ezalaka malamu mpo na ye ;
bato nyonso batambolaka sima na ye na molongo,
mpe bato ebele penza batambolaka liboso na ye.

34 Boye, mpo na nini bozali komitungisa
mpo na kobondisa ngai ?
Pamba te kati na biyano na bino, etikali kaka lokuta. »

22

Maloba ya misato ya Elifazi

1 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Boni, litomba nini Nzambe akoki kozwa epai ya moto ?
Ezala ata moto ya bwanya, azalaka na litomba
kaka mpo na ye moko.
3 Ezala soki ozali moyengebene,
litomba nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kozwa,
ata ozali kobongisa nzela na yo ya bosembo ?

4 Boni, okanisi ete ezali mpo na boyengebene na yo
nde azali kopamela yo mpe kosambisa yo ?
5 Mabe na yo ezali monene te ?
Masumu na yo eleki ndelo te ?
6 Ozalaki koluka na pamba ndanga
epai ya bandeko na yo ya mibali,
ozalaki kolongola bato bilamba mpe kotika bango bolumbu,
7 ozalaki kopesa mayi te na moto oyo azalaki na posa ya mayi,
mpe ozalaki kopimela moto oyo azalaki na nzala bilei,

8 atako ozalaki moto monene, nkolo mabele,
mpe ozalaki kovanda na mabele yango lokola moto ya lokumu ;
9 ozalaki kozongisa basi bakufisa mibali maboko pamba,
mpe ozalaki kosilisa makasi ya bana bitike.
10 Yango wana, mitambo ezingeli yo,
kobebisama ya mbalakata ekomi kopesa yo somo,
11 molili makasi ezwi yo mpe ozali kokoka komona te,
mpe mpela ezipi yo.

12 Boni, Nzambe azali te kuna na likolo, kati na Lola ?
Tala ndenge nini etando ya minzoto ezali likolo koleka !
13 Nzokande, ozali koloba : ‹ Nzambe ayebi nini ?
Akoki kosambisa kati na mapata ya molili ya boye ? ›
14 Mapata minene ezipi Ye,
yango wana azali komona biso te,
wana azali kotambola-tambola na etando ya Lola ?
15 Olingi solo kotikala kaka na nzela ya kala,
nzela oyo bato mabe balekelaki ?
16 Kufa ememaki bango na mbalakata,
mpe miboko na bango etiolaki na mpela.
17 Bazalaki koloba na Nzambe : ‹ Tika biso, biso moko !
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akosala biso nini ? ›
18 Nzokande, Ye nde atondisaki bandako na bango
na biloko ya kitoko.
Yango wana, ngai, naboyaka toli ya bato mabe.
19 Bato ya sembo bazali komona kobebisama na bango
mpe bazali kosepela,
bayengebene bazali koseka bango mpe bazali koloba :
20 ‹ Solo, banguna na biso babebi,
moto ezikisi bomengo na bango. ›

21 Zongisa boyokani na yo elongo na Ye mpe luka kimia.
Na nzela wana, bomengo ekoya lisusu epai na yo.
22 Ndima malako oyo ekowuta na monoko na Ye,
mpe batela maloba na Ye kati na motema na yo.
23 Soki ozongi epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
soki obengani mabe mosika ya ndako na yo,
bomengo na yo ekozongela yo.
24 Bwaka wolo na yo kati na putulu,
wolo na yo ya Ofiri kati na mabanga ya lubwaku ;
25 bongo Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akozala wolo na yo,
mpe palata oyo eleki kitoko mpo na yo.
26 Solo, okozwa esengo epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
mpe okotombola elongi na yo epai ya Nzambe.
27 Okosambela Ye, Ye akoyoka yo,
mpe okokokisa ndayi na yo.
28 Makambo oyo okokana, ekosalema,
mpe pole ekongenga na nzela na yo.
29 Soki bato balembi, mpe yo olobi : ‹ Telema ! ›
Nzambe akobikisa bango,
30 akokangola ata moto oyo asali mabe,

akokangola ye penza mpo na bopeto ya maboko na yo. »

23

Eyano ya Yobo

1 Yobo azongisaki :
2 « Lelo lisusu, kolela na ngai ezali bololo,
loboko oyo ezali likolo na ngai eleki
kolela ya motema na ngai na kilo.
3 Soki nayebaki esika nini nakoki komona Nzambe,
nalingaki kokoma liboso ya kiti ya bokonzi na Ye,
4 nalingaki kotalisa, na bosembo nyonso,
likambo na ngai liboso na Ye,
mpe kotondisa monoko na ngai na matatoli ya solo,
5 nalingaki koyeba biyano oyo alingaki kopesa ngai,
mpe kososola makambo oyo alingaki koloba na ngai.
6 Boni, alingaki kosalela nguya na Ye
mpo na kosamba na ngai ?
Te, alingaki kutu koyokela ngai mawa !
7 Kuna, liboso na Ye, moto ya sembo akososolisa Ye
likambo na ngai,
mpe nakokangolama libela
wuta na maboko ya mosambisi na ngai.

8 Soki nakeyi na ngambo ya este, azali kuna te ;
soki nakeyi na ngambo ya weste, nazali komona Ye te.
9 Tango azali na mosala na ngambo ya nor,
nazali komona Ye te,
tango azali kobaluka na ngambo ya sude,
nazali komona Ye ata moke te.
10 Nzokande, Ye ayebi nzela oyo ngai nazali kolanda ;
soki ameki ngai, nakokoma lokola wolo ya peto.
11 Makolo na ngai elandaki matambe na Ye ;
natambolaki na nzela na Ye
mpe natikalaki kopengwa na yango te.
12 Napengwaki te mosika ya mateya ya bibebu na Ye ;
nabatelaki yango lokola bomengo ya kitoko,
koleka lipa na ngai ya mokolo na mokolo.

13 Kasi Ye, azwaka Ye moko mokano na Ye ;
nani akoki kotelemela Ye ?
Asalaka nyonso oyo esepelisaka Ye.
14 Akokokisa ekateli oyo azwaki na tina na ngai
mpe ebele ya mabongisi mosusu oyo akobongisa.
15 Yango wana, liboso na Ye, nazali koyoka somo makasi ;
mpe wana nazali kokanisa makambo oyo nyonso,
nazali kobanga Ye.
16 Nzambe alembisi ngai,
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abangisi ngai.
17 Atako bongo, molili to molili makasi oyo ezingeli ngai
ekangi ngai monoko te.

24

1 Mpo na nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akataka tango te
mpo na esambiselo ?
Mpo na nini bato oyo bayebi Ye
basengeli koluka na pamba mikolo ya boye ?
2 Bato bapusaka bandelo,
bakendaka koleisa bibwele oyo bayibaki,
3 babotolaka ane ya mwana etike
mpe bazwaka lokola ndanga ngombe ya mobali
ya mwasi oyo akufisi mobali ;
4 balongolaka babola na nzela,
mpe batindaka na makasi babola nyonso ya mokili ete babombama.
5 Lokola ba-ane ya zamba, babola bakendaka tongo-tongo
na mosala mpo na koluka biloko ya kolia,
kasi kaka esobe nde epesaka bana na bango bilei ;
6 bakataka matiti na bilanga mpo na bibwele
mpe balokotaka bambuma
oyo etikalaka na bilanga ya vino ya moto mabe.
7 Na butu, balalaka bolumbu mpo na kozanga bilamba,
bazangi bulangeti mpo na komifinika na tango ya malili ;
8 bapoli na mvula ya ngomba,
bakangami na mabanga mpo na kozanga esika ya kobombama.
9 Bazali kobotola mwana etike na mabele ya mama na ye,
bazali kokanga mwana ya mobola mpo na niongo.
10 Soki bazangi bilamba, batambolaka bolumbu ;
bamemaka maboke ya nzete ya ble,
kasi bazongaka kaka na nzala.
11 Bakamolaka bambuma ya olive kati na mapango ya bato mosusu,
bakamolaka bambuma ya vino,
kasi bazongaka kaka na posa ya komela.

12 Bileli ya kufa ezali koyokana wuta na mboka,
mpe milimo ya bato oyo bazoki ezali koganga
mpo na koluka lisungi,
kasi Nzambe azali kopesa etumbu ata na moto moko te.
13 Bato oyo bazali kosala bongo,
bazali kotombokela pole,
bayebi nzela na Ye te
mpe batambolaka ata kati na yango te.
14 Mobomi azali kotelema na moyi
mpe koboma mobola elongo na moto akelela ;
na butu, azali lokola moyibi.
15 Liso ya moto ya ekobo ezelaka ete molili ekota ;
amilobelaka : ‹ Moto moko te akomona ngai, ›
mpe abombaka elongi na ye.
16 Kati na molili, bato balukaka kobuka bandako ya bato ;
kasi na moyi, bamikangelaka na ndako,
bazali koboya pole.
17 Mpo na bango, molili makasi ezali nde tongo,
somo ya molili ekomaka moninga na bango.

18 Nzokande bazali lokola fulufulu likolo ya etando ya mayi,

eteni ya mabele na bango elakelami mabe epai ya bato ya mboka,
yango wana moko te azali kokende na bilanga ya vino.
19 Ndenge kokawuka mpe moyi makasi emelaka mayi ya mvula pembe,
ndenge wana mpe mboka ya bakufi emelaka
bato oyo basalaka masumu.
20 Libumu ya mama ebosanaka bango
mpe bankusu esepelaka kolia bango.
Bakanisaka bango lisusu te,
pamba te mabe na bango esili kobukana lokola nzete.
21 Bato mabe basepelisaka basi bazangi bana
mpe bato oyo babotaka te,
kasi basalaka bolamu te epai ya mwasi oyo akufisa mobali.
22 Kasi Nzambe, na nguya na Ye,
abakisaka mikolo ya banyokoli na bango ;
ata batombolami, bazalaka na elikya te
mpo na bomoi na bango.
23 Nzambe apesaka bango kimia,
kasi miso na Ye etalaka nzela na bango.
24 Mpe atako sik'oyo bazali bato minene,
na tango moke bakozala lisusu te,
bakokweya mpe bakokufa lokola moto nyonso,
bakokatama lokola mito ya ble.

25 Soki ezali bongo te, nani akoki kolakisa ngai
ete nazali koloba lokuta ?
Nani akoloba ete maloba na ngai ezali ya pamba ? »

25

Maloba ya misato ya Bilidadi

1 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Bokonzi mpe somo ezali ya Nzambe ;
atiaka kimia na bisika na Ye ya likolo.
3 Boni, bakoki kotanga mampinga na Ye ya lola ?
Na likolo ya nani pole ya Nzambe engengaka te ?
4 Ndenge nini moto akoki kozala sembo na miso ya Nzambe ?
Ndenge nini moto oyo abotami na mwasi akoki kozala peto ?
5 Soki kutu sanza ezali kongenga te,
mpe minzoto ezali peto te, na miso na Ye,
6 toloba nini mpo na moto oyo azali se mutsopi,
mpo na mwana na moto oyo azali kaka nyama moke ya pamba ! »

26

Eyano na Yobo epai ya Bilidadi

1 Yobo azongisaki :
2 « Ah ! Tala ndenge osungi moto oyo azangi makasi,
ndenge osungi loboko oyo elembi !
3 Tala toli oyo opesi na moto azangi bwanya,
mpe tala ebele na mayele oyo olakisi !
4 Ozwi maloba oyo wapi ?
Molimo oyo elobi na monoko na yo ezali ya nani ?

5 Bakufi balengaka na se ya mayi
mpe ya bikelamu oyo ezalaka kuna.
6 Liboso ya Nzambe, mboka ya bakufi ezali bolumbu,
mpe libulu ya molili ezali polele.
7 Atandaka likolo na esika oyo ezali na eloko moko te,
atelemisaka mabele na likolo ya eloko moko te,
8 akangaka mayi kati na mapata,
kasi mapata epasukaka te ;
9 azipaka kiti ya bokonzi na Ye,
atandaka mapata na likolo na yango ;
10 akataka mondelo na likolo ya mayi,
na suka ya pole mpe na molili.
11 Makonzi ya Lola ezali kolenga
mpe ezali kokamwa na pamela na Ye.
12 Na nguya na Ye, apasoli ebale monene ;
mpe na mayele na Ye, abuki-buki Rakabe na biteni.
13 Na pema na Ye, Likolo ekomaka kitoko,
loboko na Ye etobolaka nyoka oyo ekimaka.
14 Soki makambo wana ezali kaka ndambo moke
ya misala na Ye
mpe mongongo na Ye ya se oyo toyokaka,
nani akoki kososola bakake ya nguya na Ye ? »

27

1 Yobo akobaki koloba :
2 « Na Kombo ya Nzambe oyo awangani bosembo na ngai,
na Kombo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
oyo atungisi motema na ngai,
3 wana ngai nazali nanu na bomoi,
mpe pema ya Nzambe ezali nanu na zolo na ngai,
4 bibebu na ngai ekoloba mabe te,
mpe lolemo na ngai ekobimisa lokuta te.
5 Ekozala penza mabe koleka soki ngai nalongisi bino !
Kino tango nakokufa, nakotika te kotatola
boyengebene na ngai,
6 nakobatela bosembo na ngai, nakotika yango te ;
motema na ngai ekotikala kosambisa ngai mokolo moko te.

7 Tika ete bayini na ngai bazala lokola bato mabe,
mpe banguna na ngai, lokola bato bazangi bosembo !
8 Elikya nini moto mabe azali na yango
tango Nzambe azwi bomoi na ye ?
9 Boni, Nzambe ayokaki koganga na ye
tango pasi ekomelaki ye ?
10 Boni, akosepela penza na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
to akobelela lisusu Nzambe tango nyonso ?

11 Nakoteya bino makambo oyo etali nguya ya Nzambe,
nakobomba te nzela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.
12 Bino nyonso, boyebi yango malamu !
Bongo mpo na nini bilobaloba ya boye ?

13 Tala lifuti oyo Nzambe abongiseli moto mabe,
libula oyo moto ya mobulu azwaka
epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso :
14 Ata soki bana na ye ya mibali bakomi ebele,
mopanga ezali lifuti na bango,
bakitani na ye bakokufa na nzala,
15 bokono oyo ebomaka ekoboma bato na ye,
oyo bakotikala na bomoi,
mpe basi na bango oyo bakufisa mibali bakolela bango te.
16 Ata soki asangisi palata lokola putulu
mpe bilamba lokola mipiku ya mabele,
17 nyonso oyo abongisi, moto ya sembo nde akolata yango,
mpe bato oyo basali mabe te nde bakokabola palata na ye.
18 Ndako oyo atongi ezali makasi te lokola ndako ya limpulututu,
lokola ndako ya matiti oyo mokengeli atongaka.
19 Akokufa na bozwi, kasi akosala na yango eloko moko te ;
tango akofungola miso, bozwi na ye nyonso ekozala lisusu te.
20 Somo ekozwa ye lokola mayi ya mpela ;
na butu, mopepe makasi ekopikola ye na mbalakata.
21 Wuta na ngambo ya este, mopepe makasi ekomema ye,
mpe akei libela, ekopikola ye na esika na ye.
22 Bakobwakela ye makonga na mawa te,
ata azali kosala makasi ya kokima loboko ya moto
oyo azali kobwakela ye yango.
23 Bakobetela libebi na ye maboko,
mpe bakotiola ye na piololo wuta na ndako na ye moko. »

28

Mabombami ya Bwanya

1 Ezali na esika oyo batimolaka palata,
mpe na esika oyo bapetolaka wolo.
2 Ebende ewutaka na mabele,
mpe libanga oyo balekisaka na moto epesaka motako.
3 Moto asilisaka molili,
alukaka kino na se, na bisika ya se penza,
libanga kati na molili oyo eleki makasi,
4 atimolaka libulu mosika ya esika oyo bato bavandaka,
na bisika oyo makolo ya bato ekomaka te, mosika penza na bato,
adiembelaka mosika ya bato nyonso.
5 Mabele epai wapi bilei ewutaka ebongwani na se na yango
lokola nde moto ezikisi yango.
6 Mabanga ya safiri ewutaka na mabanga makasi ya mabele,
mpe pululu ya wolo ezalaka kati na mabele.
7 Ndeke moko te oyo eliaka misuni eyebi nzela na yango,
miso ya mpongo moko te emoni yango,
8 nyama ya zamba etia nanu makolo na yango kuna te,
mpe nkosi etambola nanu kuna te.
9 Moto abetaka loboko na ye na likolo ya libanga ya makasi
mpe apikolaka ngomba longwa na misisa,
10 atimolaka nzela kati na mabanga,
mpe miso na ye emonaka bomengo na yango nyonso,

11 akawusaka mayi ya bibale
mpe abimisaka na pole biloko oyo ebombama.

12 Kasi bakoki komona bwanya wapi ?
Mayele evandaka wapi ?
13 Moto ayebaka motuya na yango te,
pamba te bakoki komona yango te
kati na mokili ya bato ya bomoi.
14 Libulu ya mozindo elobi : « Ezali kati na ngai te ; »
mpe ebale monene elobi : « Ezali epai na ngai te. »
15 Bakoki kosomba yango te
na motuya ya libanga ya wolo to na bakilo ya palata ;
16 bakoki te kosomba yango na wolo ya Ofiri
to na mabanga ya talo ya Onikisi to mabanga ya talo ya Safiri ;
17 wolo to diama ekoki te kokokana na yango,
bakoki kozwa yango te na motuya ya sani ya wolo ya kitoko.
18 Mayaka ya Karayi mpe ya Jasipe ezali na motuya te
liboso na yango.
Motuya ya bwanya eleki pawuni ya talo.
19 Topaze ya Kushi ekoki kokokana na yango te,
mpe bakoki te kosomba yango ata na wolo ya peto.

20 Boye, bwanya ewutaka wapi ?
Mayele evandaka wapi ?
21 Ebombami mosika na miso ya bato nyonso ya bomoi,
ebombami mpe mosika na miso ya bandeke ya likolo.
22 Libebi mpe kufa elobi : « Kaka sango na yango
nde ekomaki na matoyi na biso. »
23 Nzambe kaka nde ayebi nzela na yango,
Ye nde kaka ayebi esika bwanya evandaka.
24 Pamba te miso na Ye emonaka kino na suka ya mokili,
mpe amonaka nyonso oyo ezali na se ya Lola.
25 Tango apesaki makasi na mopepe
mpe atiaki mondelo na mayi,
26 tango atiaki mobeko mpo na mvula
mpe afungolaki nzela mpo na kake mpe mikalikali,
27 amonaki bwanya mpe akumisaki yango,
andimaki yango mpe amekaki yango.
28 Bongo alobaki na moto : « Kotosa Nkolo, yango nde bwanya !
Koboya mabe, yango nde mayele ! »

29

Maloba ya suka ya Yobo

1 Yobo akobaki koloba :
2 « Ah ! Soki nakokaki kozala lisusu
ndenge nazalaki na basanza oyo eleki,
ndenge nazalaki na mikolo oyo Nzambe azalaki kobatela ngai,
3 tango mwinda na Ye ezalaki kongenga na moto na ngai,
mpe tango, na pole na Ye, nazalaki kotambola kati na molili.
4 Ah ! Soki nakokaki kozala lisusu
ndenge nazalaki na mikolo oyo nazalaki nanu na makasi,

tango bolingo ya Nzambe ezalaki kopambola ndako na ngai,
5 tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaki nanu elongo na ngai
bana mibali na ngai bazingelaki ngai,
6 tango nzela na ngai etondisamaki na miliki
mpe libanga ezalaki kosopa mafuta ya olive mpo na ngai !

7 Tango nazalaki kokende na ekuke ya mboka
mpe nazalaki kotia kiti na ngai
na esika oyo bato ebele bakutanaka,
8 bilenge bazalaki komona ngai mpe bazalaki kobombama,
mibange bazalaki kotelema,
9 bakambi bazalaki kozanga maloba
mpe kozipa minoko na bango na maboko,
10 bato ya lokumu bazalaki kokitisa mingongo na bango
mpe lolemo na bango ezalaki kokangama na minoko na bango.
11 Moto nyonso oyo azalaki koyoka ngai
azalaki koloba ete nazali moto ya esengo,
mpe bato nyonso oyo bazalaki komona ngai
bazalaki kotatola mpo na ngai ;
12 pamba te nazalaki kosunga babola
oyo bazalaki kosenga lisungi,
mpe mwana etike oyo azangi moto oyo akosunga ye.
13 Moto oyo akomaki pene ya kokufa azalaki kopambola ngai,
mpe nazalaki kopesa esengo na motema ya mwasi oyo akufisa mobali.
14 Nazalaki kolata bosembo lokola elamba ;
bosembo ezalaki elamba na ngai
mpe kitendi na ngai ya kokanga na moto.
15 Nazalaki miso ya mokufi miso
mpe makolo ya mokakatani ;
16 nazalaki tata ya moto oyo akelela,
nazalaki kobundela moto oyo nayebi te ;
17 nabukaki mbanga ya moto mabe
mpe nabotolaki bato oyo akangaki na minu na ye.

18 Nazalaki kokanisa : ‹ Nakokufa kati na ndako na ngai moko
sima na mikolo ebele lokola zelo.
19 Misisa na ngai ekoluka mayi,
mpe mayi oyo ezalaka na matiti
ekovanda butu mobimba na bitape na ngai.
20 Lokumu na ngai ekozongisela ngai esengo,
ata tolotolo ekokoma ya sika na loboko na ngai. ›

21 Bato bazalaki koyoka ngai na bokebi,
bazalaki na kimia mpo na koyoka toli na ngai.
22 Sima na ngai koloba, bazalaki na liloba ya kozongisa te ;
maloba na ngai ezalaki kokota na esengo na matoyi na bango.
23 Bazalaki kozela ngai ndenge bazelaka mvula,
mpe bazalaki komela maloba na ngai lokola mvula ya suka.
24 Soki nasekisi bango, bazalaki kondima te ;
kongenga ya elongi na ngai ezalaki na motuya mpo na bango.
25 Naponaki nzela mpo na bango

mpe navandaki lokola mokonzi na bango ;
nazalaki kokonza bango lokola mokonzi kati na mampinga na ye,
nazalaki lokola moto oyo azalaki kolendisa bato ya mawa. »

30

1 « Kasi sik'oyo, nakomi eloko ya kotiola epai ya bilenge
oyo batata na bango bazangaki tina,
mpe oyo nakokaki kutu te kopesa nzela ya kolia
esika moko na mbwa na ngai,
oyo ezalaki kobatela bibwele na ngai.
2 Makasi ya maboko na bango ekokaki kutu kosunga ngai na nini ?
Pamba te basilaki makasi na nzoto,
3 bazalaki bato bakawuka na nzala mpe na kozanga,
bato oyo bazalaki kolia mabele ya esobe
mpe ezanga matiti.
4 Bazalaki kobuka matiti ya mungwa kati na banzete
mpe kolia misisa ya banzete mike.
5 Babenganaki bango kati na bato na bango,
babelelaki bango lokola miyibi.
6 Bazalaki kovanda na nzela ya mayi ekawuka,
kati na mabulu ya mabele mpe ya mabanga ;
7 bazalaki kolela lokola banyama kati na banzete mike ya nzube,
bazalaki kosangana na se ya banzete mikuse.
8 Bana oyo batata na bango bazanga mayele mpe bazanga kombo
babenganaki bango libanda ya mboka.

9 Sik'oyo, bana na bango ya mibali bakomi koseka ngai na banzembo,
nakomi lisapo kati na minoko na bango.
10 Bazali koyina ngai mpe bakimi mosika na ngai,
bazali na somo te ya kobwakela ngai soyi na elongi.
11 Mpo ete Nzambe alembisi singa ya tolotolo na ngai
mpe ayokisi ngai soni,
bazali komipekisa na likambo moko te liboso na ngai.
12 Na loboko na ngai ya mobali, lisanga ya bato mabe ezali kobundisa ngai,
batie mitambo na makolo na ngai,
batie mabaku na nzela na ngai mpo na kosala ngai mabe ;
13 bakangi nzela na ngai, balongi kobebisa ngai
atako moto moko te asungaki bango.
14 Bazali koya lokola na nzela ya lidusu ya monene,
bazali kobunda-bunda kati na ndako ebukana.
15 Somo elati ngai,
lokumu na ngai ekeyi lokola mopepe,
bomengo na ngai elimwe lokola lipata.

16 Sik'oyo, bomoi na ngai ekeyi,
mpe mikolo ya pasi ekangi ngai.
17 Butu ezali kotobola mikuwa na ngai
mpe pasi ezali kozangisa ngai pongi.
18 Na nguya na yango, pasi ekomi
lokola kingo ya nzambala na ngai.
19 Nzambe abwaki ngai na potopoto,

mpe nakomi lokola putulu ya mabele to ya moto.

20 Oh Nzambe, nazali koganga epai na Yo,
kasi ozali kopesa ngai eyano te ;
natelemi, kasi ozali kotala ngai kaka pamba.
21 Obongwani monguna ya kanza mpo na ngai,
ozali kobundisa ngai na nguya ya loboko na Yo.
22 Omemi ngai liboso ya mopepe
mpe otiki ete mopepe yango emema ngai,
bongo epumbwisi ngai mosika.
23 Nayebi ete ozali komema ngai na kufa,
na esika oyo obongisa mpo na bato ya bomoi.

24 Kasi boni, moto oyo azali kokufa akoki kotombola ata loboko te ?
Moto oyo azali na pasi, akoki te kosenga lisungi ?
25 Boni, nazalaki kolela te elongo na bato oyo bazalaki na pasi ?
Motema na ngai eyokelaki babola mawa te ?
26 Nazelaki esengo,
kasi pasi nde ekomeli ngai ;
nazelaki pole,
kasi molili nde ekomeli ngai.
27 Motema na ngai ezali kobaluka kati na ngai,
wuta mokolo pasi oyo ekomeli ngai.
28 Nakomi mwindo, kasi moyi te nde eyindisi ngai ;
kati na lisanga, nakomi kaka kotelema
mpe kobelela mpo na koluka lisungi.
29 Nakoma ndeko ya mbwa ya zamba
mpe moninga ya maligbanga.
30 Poso na ngai ya nzoto eyindi mpe ekomi kokweya-kweya,
mikuwa na ngai ekawuki na moyi.
31 Lindanda na ngai etikali kaka mpo na matanga,
mpe flite na ngai, mpo na kosunga mingongo ya baleli. »

31

Yobo alobeli bosembo na ye

1 « Nasalaki boyokani elongo na miso na ngai
ete nalula elenge mwasi te.
2 Pamba te, libula nini Nzambe akoki kobongisela
ngai wuta na likolo ?
Libonza nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kotindela
ngai wuta na likolo ?
3 Boni, pasi ezali mpo na bato mabe te ?
Kobebisama ezali mpo na bato oyo basalaka masumu te ?
4 Amoni banzela na ngai te ?
Atangi matambe na ngai nyonso te ?

5 Soki natambolaki na lokuta
to litambe na ngai elandaki nzela mabe,
6 tika ete Nzambe ameka ngai na emekelo ya sembo,
mpe akomona ete ngai nasali mabe te.
7 Soki matambe na ngai ebimaki na nzela na Ye,

soki motema na ngai etambolisamaki kolanda miso na ngai,
soki maboko na ngai ekomaki mbindo,
8 tika ete bato mosusu balia biloko oyo ngai naloni,
mpe tika ete nkona na ngai epikolama !

9 Soki motema na ngai ekosamaki na mwasi
to soki natalaki na makanisi mabe ekuke ya mozalani na ngai,
10 tika ete mwasi na ngai atutela moto mosusu ble
mpe tika ete mibali mosusu basangisa na ye nzoto.
11 Pamba te elingaki kozala likambo ya soni,
mpe lisumu ya boye ebongi na esambiselo ya basambisi.
12 Ezali moto oyo ezali kozikisa kino na kobebisama
mpe ekoki kobebisa bomengo na ngai nyonso.

13 Soki nasalelaki na bosembo te bawumbu na ngai ya mibali mpe ya basi
tango bazwaki ngai mabe,
14 nakosala nini soki Nzambe asambisi ngai ?
Nakopesa eyano nini tango akotuna ngai
ndenge nini nabandaki kosala ?
15 Ezalaki Ye te oyo asalaki ngai kati na libumu ya mama na ngai
nde asalaki bango ?
Ngai na bango, tozalaki lolenge moko te
kati na mabumu ya bamama na biso ?

16 Soki nakokisaki te posa ya mobola
to soki nalembisaki miso ya mwasi oyo akufisa mobali,
17 soki nabombaki lipa na ngai mpo na ngai moko
to nakabolaki yango te na bana bitike,
18 —nzokande wuta bolenge na ngai,
nazalaki kobokola bana bitike lokola tata na bango ;
mpe wuta mbotama na ngai,
nazalaki kolakisa nzela na mwasi oyo akufisa mobali—
19 soki namonaki mobola kokufa na kozanga bilamba
to moto akelela kozanga bilamba,
20 bongo motema na ye epambolaki ngai te
na ndenge nazipaki ye na bilamba
oyo ewutaki na bibwele na ngai,
21 soki natombolaki loboko na ngai mpo na kosala mwana etike mabe,
wana nayebaki ete nazali na nguya liboso ya basambisi,
22 tika ete loboko na ngai elongwa na lipeka na ngai
to ebukana !
23 Pamba te nazalaki kobanga etumbu ya Nzambe,
mpe nakokaki te kosala eloko liboso ya lokumu na Ye.

24 Soki natiaki elikya na ngai na wolo
to nalobaki na wolo ya kitoko : ‹ Ozali ekimelo na ngai, ›
25 soki nasepelaki na ebele ya bozwi na ngai,
bomengo oyo maboko na ngai esalaki,
26 soki natalaki moyi na kongenga na yango
to sanza kotambola na nkembo,
27 soki motema na ngai ekosamaki na nkuku,
mpe maboko na ngai epesaki yango beze ya lokumu,

28 wana elingaki lisusu kozala mbeba oyo ebongi
na esambiselo ya basambisi,
pamba te nalingaki kowangana Nzambe oyo azali na Likolo.

29 Soki nasepelaki na pasi ya monguna na ngai
to nagangaki na esengo na likama oyo ekomelaki ye,
30 soki napesaki nzela na monoko na ngai
ete esala lisumu na kosenga kufa ya monguna na ngai
na nzela ya maloba ya kolakela mabe;
31 soki bato ya libota na ngai balobaka te :
‹ Nani oyo atondaki te na misuni ya banyama ya Yobo ? ›
32 Soki mopaya moko te alalaki libanda,
pamba te ekuke na ngai ezalaki ya kofungwama
tango nyonso mpo na moleki nzela,
33 soki nabombaki lisumu na ngai ndenge Adamu asalaki
to nabombaki yango na motema na ngai,
34 pamba te nabangaki bato
mpe nabangaki ete mabota etiola ngai,
yango wana nakangaki monoko
mpe nakokaki kobima libanda te !

35 Ah, soki nazalaki ata na moto
oyo akokaki koyoka ngai !
Yango nde sik'oyo liloba na ngai ya suka.
Tika ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayanola ngai !
Tika ete moto oyo afundi ngai akoma na mokanda
makambo oyo afundeli ngai !
36 Solo, nalingaki komema yango na lipeka na ngai,
nalingaki kolata yango lokola motole,
37 nalingaki kotalisa Ye makambo nyonso oyo nasalaki,
nalingaki kopusana pene na Ye lokola mokambi.—

38 Soki mabele na ngai eboyi ngai,
soki mikala na yango elelaki,
39 soki naliaki bambuma na yango na ofele
to soki natungisaki bankolo na yango,
40 tika ete banzube ebima na esika ya ble,
mpe matiti mabe ebima na esika ya orje. »
Oyo nde suka ya maloba ya Yobo.

32

Maloba ya liboso ya Eliwu

1 Bato wana misato batikaki koyanola Yobo, pamba te azalaki komimona sembo na miso na ye moko.
2 Kasi Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi mpe ya etuka ya Rami, asilikelaki Yobo makasi, pamba te amimonaki sembo koleka Nzambe.
3 Asilikelaki mpe baninga misato ya Yobo, pamba te balongaki te kopesa Yobo eyano oyo esengeli ; nzokande bakweyisaki Nzambe.
4 Eliwu awelaki te koloba moto ya liboso epai ya Yobo, pamba te baninga wana misato ya Yobo bazalaki mikolo na ye na mibu ya mbotama.

5 Kasi tango Eliwu amonaki ete bato wana misato bazali lisusu na
likambo ya koloba te, asilikaki makasi.
6 Boye Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi,
alobaki :
« Nazali leki na mibu ya mbotama, mpe bino bozali mikolo ;
yango wana nazalaki kobanga
mpe nazangaki makasi ya koloba na bino
makambo oyo ngai nayebi.
7 Nazalaki komilobela :
‹ Bato oyo bazali na mibu ebele ya mbotama bakoyeba koloba,
pamba te kozala na mibu ebele epesaka bwanya. ›
8 Nzokande, kati na moto, ezali nde molimo,
ezali pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
nde epesaka moto boyebi.
9 Ezali kaka mibange te nde bazali na bwanya,
mpe ezali kaka bampaka te nde basosolaka makambo oyo ezali sembo.

10 Yango wana nalobi : Boyoka ngai,
ngai mpe nakoloba na bino makambo oyo nayebi.
11 Tango bino bozalaki koloba, ngai nazalaki koloba te,
nazalaki koyoka makanisi na bino,
wana bozalaki koluka makambo ya koloba.
12 Nalandaki bino na bokebi nyonso ;
moko te kati na bino amoni mabe ya Yobo,
moko te kati na bino alongi makanisi ya Yobo.
13 Boloba te : ‹ Tomoni bwanya ;
Nzambe kaka nde akoki kolonga ye, kasi moto te. ›
14 Lokola Yobo alobaki maloba na ye epai na ngai te,
ngai mpe nakosalela makanisi na bino te
mpo na kozongisela ye eyano.

15 Bayoki soni, batikali ata na liloba moko te ya koloba,
makambo ya koloba esili bango na minoko !
16 Boni, nasengeli sik’oyo kozela,
awa bazangi maloba to basuki wana mpe bakangi minoko ?
17 Ngai mpe nakoloba sik’oyo,
nakoloba makambo oyo nayebi.
18 Lokola maloba ebele etondi kati na ngai,
motema na ngai ezali kopela lokola moto.
19 Kati na ngai, nazali lokola mbeki ya vino oyo ezali kotoka,
lokola mbeki ya vino ya sika oyo ekomi pene ya kopasuka.
20 Nakoloba mpo ete motema na ngai ekita,
nakofungola bibebu na ngai mpo ete nayanola.
21 Nakopona bilongi te, nakobondela mpe moto moko te ;
22 pamba te, soki nayebaki kobondela bato,
Mokeli na ngai alingaki kolongola ngai mbala moko.

33

1 Kasi sik’oyo, Yobo, yoka maloba na ngai,
tia matoyi mpo na koyoka maloba na ngai !
2 Tala, nafungoli monoko na ngai,

maloba na ngai ezali na songe ya lolemo.
3 Maloba na ngai ewuti na motema ya sembo,
bibebu na ngai ezali penza koloba makambo oyo ngai nayebi.
4 Molimo ya Nzambe asalaki ngai,
pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso epesi ngai bomoi.
5 Boye soki okoki, yanola ngai,
mibongisa mpo na komekana na ngai.
6 Nazali kaka lokola yo liboso ya Nzambe ;
ngai mpe nawutaki na putulu.
7 Boye, somo na ngai ebangisa yo te,
mpe monene ya loboko na ngai epanza yo te.

8 Kasi olobaki na matoyi na ngai—
mpe nazali nanu koyoka makelele ya maloba na yo—
9 ‹ Nazali sembo, nasali masumu te ;
nazali peto, namemi na ngai ngambo te. ›
10 Nzokande, Nzambe amoni mbeba kati na ngai,
azali kozwa ngai lokola monguna na Ye.
11 Akangi makolo na ngai na bibende,
azali kononga banzela na ngai nyonso.

12 Kasi, kati na nyonso oyo, ngai nalobi, ozali na elonga te,
pamba te Nzambe azali monene koleka moto.
13 Mpo na nini ozali kosamba na Ye ?
Alimbolaka tina ya misala na Ye epai ya moto moko te.
14 Nzokande, Nzambe alobaka, na lolenge moko to na lolenge mosusu,
kasi moto asosolaka yango te.
15 Alobaka kati na ndoto, kati na emoniseli ya butu,
tango bato bazwaka pongi makasi
wana balali na mbeto ;
16 boye, akoki kofungola matoyi ya bato
mpe kobeta sete na makebisi oyo azali koloba,
17 mpo na kotia moto mosika ya misala na ye ya mabe
mpe kobatela ye na lolendo,
18 mpo na kobatela molimo na ye mpo ete ekufa te,
mpe bomoi na ye mpo ete ebebisama te na mopanga.

19 Nzokande, moto akoki mpe, mbala mosusu, koteyama na mbeto na ye,
na nzela ya kobela mpe ya minyoko ya tango nyonso
kati na mikuwa na ye.
20 Boye, azali kosepela lisusu na lipa te,
mpe motema na ye ekomi koboya bilei oyo alingaka mingi.
21 Nzoto na ye ekawuki na pamba,
mpe mikuwa na ye, oyo ebombama, ebimi.
22 Molimo na ye ezali kopusana pene ya kunda,
mpe bomoi na ye, pene ya bamemi sango ya kufa.
23 Nzokande, soki ekoki kozala ata na anjelu moko,
kati na ba-anjelu nkoto moko,
mpo na koyebisa na moto makambo oyo ezali sembo,
24 tika ete asalela ye ngolu mpe aloba :
‹ Bikisa ye ete akota te kati na libulu ya kufa,

nasili kofuta niongo mpo na kosikola ye, ›
25 nzoto na ye ekokoma lisusu sembesembe
lokola na tango ya bolenge na ye,
ekozonga ndenge ezalaki na bomwana na ye.
26 Akosambela Nzambe,
akozwa ngolu na miso na Ye,
akomona Nzambe na miso mpe akoganga na esengo.
Nzambe akozwa ye lisusu lokola moto ya sembo.
27 Boye akoyemba na miso ya bato mpe akoloba :
‹ Nasalaki masumu mpe natambolaki na bosembo te,
kasi nazwi lifuti oyo nasengelaki kozwa te.
28 Nzambe akangoli molimo na ngai na libulu ya kufa,
mpe nakowumela kati na pole na esengo. ›

29 Nzambe asalaka makambo oyo nyonso
epai ya moto mbala mibale to mpe mbala misato,
30 mpo na kolongola molimo na ye na libulu ya kufa,
mpo ete pole ya bomoi ekoka kongenga likolo na ye.

31 Yobo, fungola matoyi, vanda kimia mpe yoka ngai !
Nazali na makambo ya koloba na yo.
32 Kasi soki ozali na likambo ya koloba,
yebisa ngai yango, pesa ngai eyano,
mpe ngai nakolongisa yo.
33 Soki te, vanda kimia mpe yoka ngai,
mpe ngai nakoteya yo bwanya. »

34

1 Eliwu azwaki maloba mpe alobaki :
2 « Bino bato ya bwanya, boyoka maloba na ngai ;
bino bato ya mayele, boyoka ngai !
3 Pamba te litoyi nde esosolaka maloba
ndenge lolemo emekaka bilei.
4 Tososola mpo na biso moko makambo ya sembo,
toyekola elongo makambo oyo ezali malamu.

5 Tala makambo oyo Yobo azali koloba : ‹ Nasali mabe te,
kasi Nzambe aboyi kolongisa ngai.
6 Atako nazali sembo,
bazali kozwa ngai lokola mokosi ;
atako nasali mabe te,
likonga na Ye ezokisi ngai pota oyo esilaka te. ›
7 Nani azali lokola Yobo,
oyo amelaka kotiolama lokola mayi ?
8 Atambolaka elongo na banyokoli ya bato,
asanganaka na bato mabe.
9 Pamba te alobi : ‹ Ezali na litomba te epai na moto,
na koluka kosepelisa Nzambe. ›

10 Boye, bino bato ya mayele, boyoka ngai !
Ekoki kosalema te ete Nzambe asala mabe ;
ekoki kosalema te ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso asala

makambo oyo ezangi bosembo.
11 Azongiselaka moto na moto kolanda misala na ye,
apesaka na moto na moto kolanda etamboli na ye.
12 Te, Nzambe akoki kosala mabe te,
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kobuka bosembo te.
13 Nani akomisaki Ye Mokonzi ya mokili ?
Nani apesaki Ye bokonzi likolo ya mokili mobimba ?
14 Soki Nzambe azalaki kaka kokanisa mpo na Ye moko,
mpe soki abatelaki kati na Ye moko
molimo na Ye mpe pema na Ye,
15 bato nyonso balingaki kokufa elongo,
mpe moto nyonso alingaki kozonga putulu.

16 Soki ozali na boyebi, yoka maloba oyo ;
yoka makambo oyo nazali koloba.
17 Boni, moto oyo ayinaka bosembo
akoki solo kozala mokonzi ?
Okokweyisa solo Nkolo-Na-Bosembo
mpe Nkolo-Na-Nguya ?
18 Ezali Ye nde alobaka na bakonzi : ‹ Bozali bato pamba, ›
mpe na bato ya lokumu : ‹ Bozali bato mabe ? ›
19 Aponaka bilongi ya bakambi te,
mpe asalelaka bazwi bolamu te
mpo na bozwi na bango koleka babola,
pamba te bango nyonso basalemaki na maboko na Ye.
20 Bato bazali kokufa mbala moko, kati na butu ;
bazali kobunda-bunda mpe kolimwa,
bato ya nguya bazali kolongwa
atako loboko ya moto etindiki bango te.

21 Miso na Ye ezali likolo ya banzela ya bato,
amonaka etamboli na bango nyonso.
22 Ezala molili, ezala libulu ya kufa,
eloko moko te ekoki kobomba bato mabe.
23 Nzambe azali na posa ya kolanda-landa bato te
mpo ete bakoka koya liboso na Ye mpo na kosambisama.
24 Abomaka bato ya makasi ata soki aluki koyeba tina te
mpe atiaka bato mosusu na esika na bango.
25 Pamba te ayebi misala na bango,
akweyisi bango na butu moko, mpe babebisami.
26 Apesaka bango etumbu lokola bato mabe
na esika oyo bato nyonso bakoki komona,
27 pamba te baboyaki kolanda Ye
mpe kososola banzela na Ye.
28 Bakomisaki koganga ya babola kino epai ya Nzambe,
mpe koganga ya banyokolami eyokanaki epai na Ye.

29 Kasi soki avandi kimia, nani akokweyisa Ye ?
Soki abombi elongi na Ye, nani akoki komona Ye ?
Nzokande, akengelaka bikolo mpe bato
30 mpo na kopekisa bato mabe ete bakamba mokili te
mpe batiela bato mitambo te.

31 Soki moto moko alobi na Nzambe : ‹ Nasali mabe,
nazwi etumbu ya masumu na ngai,
kasi nakosala lisusu mabe te.
32 Lakisa ngai makambo oyo nazali kokoka komona te ;
soki nasali mabe, nakozongela yango lisusu te. ›
33 Boni, Nzambe akoki kopesa yo etumbu ?
Nayebi ete ondimi na yo te.
Yo nde osengeli kozwa mokano, kasi ngai te !
Yebisa ngai makambo oyo yo oyebi.

34 Bato ya mayele mpe bato ya bwanya
oyo bazali koyoka ngai balobaki :
35 ‹ Yobo azali koloba na boyebi te,
maloba na ye ezali na tina te. ›
36 Oh ! Tika ete Yobo asambisama kino na suka
mpo ete apesa biyano lokola moto mabe !
37 Pamba te, na lisumu na ye, azali kobakisa kotomboka,
azali kotia tembe kati na biso
mpe azali kokoba kobakisa maloba
mpo na kotelemela Nzambe. »

35

1 Bongo Eliwu alobaki :
2 « Boni, okanisi ete yango ezali sembo ?
Olobi : ‹ Nazali sembo liboso ya Nzambe. ›
3 Nzokande, ozali koloba : ‹ Nakozwa nini,
litomba nini nakozwa soki nasali masumu te ? ›

4 Nalingi kopesa yo eyano,
yo elongo na baninga na yo.
5 Tombola miso na likolo mpe tala ;
mona ndenge mapata ezali likolo na yo.
6 Soki osali masumu,
ekosala Nzambe nini ?
Soki masumu na yo ezali ebele,
ekosala Ye nini ?
7 Soki ozali sembo, okopesa Ye nini
to akozwa nini na loboko na yo ?
8 Mabe na yo ekokomela kaka bazalani na yo,
bosembo na yo ezali na litomba kaka epai ya bana na bato.

9 Bato bazali kolela na se ya mokumba ya minyoko,
bazali koganga na se ya motema makasi ya bato minene.
10 Kasi moto moko te azali koloba : ‹ Nzambe Mokeli na ngai,
Ye oyo apesaka banzembo ya esengo na butu,
11 Ye oyo ateyaka biso koleka banyama ya mokili
mpe akomisaka biso mayele koleka bandeke ya likolo,
azali wapi ? ›
12 Ata bagangi, Nzambe akoyanola te,
mpo na lolendo ya bato mabe.
13 Pamba te, Nzambe ayokaka te maloba na bango ya pamba,
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaka ata na bokebi na yango te.

14 Nzokande, yo ozali komeka koloba ete ozali komona Ye te,
ete ozwi nanu eyano te na kolela na yo epai na Ye.
15 Mpe sik'oyo, soki kanda ya Nzambe eyei nanu likolo na yo te
mpe soki Ye azali nanu kobosana maloba na yo ya soni,
16 elingi koloba ete yo, Yobo, ofungoli monoko na yo kaka na pamba
mpe otondisi yango na maloba ya bozoba. »

36

1 Eliwu abakisaki lisusu :
2 « Yokela ngai nanu moke, nalingi koteya yo,
nazali na makambo mingi mosusu
ya koloba na tina na Nzambe.
3 Tala, nazali kozwa mosika boyebi na ngai
mpo na kobundela mpe kolongisa Mokeli na ngai.
4 Yeba malamu ete maloba na ngai ezali ya lokuta te,
ezali moto na boyebi ya solo nde azali pene na yo.

5 Tala monene ya Nzambe !
Kasi atiolaka na Ye bato te,
nguya na Ye emonanaka na nzela ya mikano na Ye ya makasi.
Azali na nguya, mpe mikano na Ye ebongwanaka te.
6 Atikaka moto mabe te kozala na bomoi,
alongisaka banyokolami,
7 alongolaka miso na Ye te likolo ya bayengebene,
avandisaka bango na kiti ya bokonzi elongo na bakonzi
mpe atombolaka bango mpo na libela.
8 Kasi soki bato bakangami na minyololo
to na basinga ya minyoko,
9 atalisaka bango mabe oyo basali,
mpe masumu oyo basalaka mpo na lolendo na bango.
10 Afungolaka bango matoyi mpo na kokebisa bango
mpe atindaka bango kotika mabe.
11 Soki batosi mpe basaleli Ye,
bakolekisa mikolo na bango oyo etikali na bomengo,
mpe mibu na bango na esengo.

12 Kasi soki batosi Ye te, bakokufa na mopanga
mpe bakosila mpo na kozanga boyebi.
13 Bato oyo bayebi Nzambe te
mpe mitema na bango etondisami na kanda,
babelelaka Nzambe te tango akangaka bango minyololo.
14 Bakufaka na bolenge,
basukisaka bomoi na bango kati na mibali
oyo bamipesaka na kindumba ya bule.
15 Kasi bato oyo bazali konyokwama,
akangolaka bango na nzela ya minyoko na bango,
afungolaka bango matoyi na nzela ya pasi.

16 Yo mpe, Nzambe alekisi yo na nzela ya nkaka mpe ya pasi
mpo na kovandisa yo na esika ya pole,
esika oyo ezangi mitungisi ;
akotondisa mesa na yo na biloko ya kitoko.

17 Kasi soki sik'oyo ozali kosala lokola moto mabe,
etumbu mpe kosambisama ekokweyela yo.
18 Tika ete elakeli mabe oyo etelemeli yo
etinda yo te na kotomboka !
Boni, okoki kopesa kanyaka na bato ebele ?
Kasi kopengwa te !
19 Boni, bozwi na yo ezali solo na motuya
mpo na kokangola yo ?
Ezala mabanga na yo ya wolo to makasi na yo nyonso,
boni, ekokoka solo kokangola yo ?
20 Kozala na posa te ya butu oyo elongolaka bato
kati na bandako na bango.
21 Mibatela ete okweya na mabe te,
pamba te osepeli na mabe koleka minyoko.

22 Tala, Nzambe azali Mokonzi ya nguya na Ye,
nani ateyaka koleka Ye ?
23 Nani akengelaka etamboli na Ye ?
Nani akoki koloba na Ye :
‹ Ozali kosala mabe ? ›
24 Kanisa kokumisa misala na Ye,
misala oyo bato bazali kokumisa na banzembo.
25 Bato nyonso bamonaka yango,
batalaka yango na mosika.
26 Tala ndenge nini Nzambe azali monene !
Tososolaka yango te.
Moto moko te akoki kotanga motango ya mibu na Ye.

27 Abendaka mayi epai na Ye, na mapata ;
akomisaka yango mvula,
mvula oyo enokaka mpe etondisaka bibale.
28 Mapata ekweyisaka yango,
mpe enokisaka yango likolo na ebele ya bato.
29 Nani akoki kososola ndenge Nzambe apanzaka mapata
mpe ndenge bakake ebimaka wuta na ndako na Ye ?
30 Tala ndenge abetisaka bakake likolo ya bato
mpe atondisaka mozindo ya ebale monene.
31 Na nzela ya biloko oyo nyonso,
Nzambe asambisaka bikolo mpe apesaka bilei ebele.
32 Atondisaka maboko na Ye mibale na mikalikali,
akotinda yango na esika oyo Ye aponi.
33 Makelele ya bakake epesaka sango ya koya na Ye,
ata kutu bibwele esosolaka koya na Ye.

37

1 Mpo na yango, motema na ngai ezali kolenga
mpe ezali kobeta makasi
lokola nde elingi kobima na esika na yango.
2 Yoka ! Yoka makelele ya mongongo na Ye,
makelele oyo ezali kobima na monoko na Ye.
3 Azali kotinda yango na mokili mobimba,

mpe kake na Ye kino na suka ya mokili.
4 Sima na yango, konguluma na Ye ekoyokana,
akoganga makasi na mongongo ya bokonzi na Ye ;
akokanga mikalikali ya monoko na Ye te,
wana mongongo na Ye ezali koyokana.
5 Na nzela ya mongongo na Ye ya makasi,
Nzambe asalaka bikamwa,
asalaka makambo minene,
makambo minene oyo mayele na biso ekoki kososola te.
6 Alobaka na mvula ya pembe : ‹ Sopana na mabele. ›
Alobaka bongo lisusu na mvula ya makasi : ‹ Sopana. ›
7 Boye, atiaka kashe na loboko ya moto nyonso
mpo ete moto nyonso ayeba misala na Ye.
Atondisaka bato nyonso na somo ya nguya na Ye.
8 Banyama ezongaka na bandako na yango
mpe evandaka kati na libulu na yango.
9 Mopepe makasi ewutaka na ngambo ya sude,
malili mpe mipepe, na ngambo ya nor.
10 Na mopepe oyo ebimaka na monoko ya Nzambe,
mayi ebongwanaka libanga
mpe bitima ya mayi ekondaka.
11 Atondisaka mapata na mayi,
mpe pole na Ye epanzaka mapata ya mvula.
12 Na makasi na Ye, mapata ebalukaka na bangambo nyonso
mpo na kokokisa nyonso oyo Ye atindaka yango kosala kati na mokili.
13 Ezalaka mpo na kopesa etumbu na mokili
to mpo na kopambola yango.

14 Yoka, Yobo !
Telema mpe sosola bikamwa ya Nzambe.
15 Oyebi ndenge nini Nzambe akambaka mapata,
mpe ndenge nini angengisaka mikalikali na Ye na mapata ?
16 Oyebi ndenge nini mapata evandaka malamu ?
Ezali bikamwa ya Ye-Oyo-Akoka-Na-Boyebi-Nyonso.
17 Bilamba na yo ezali na moto,
nzokande mabele ezali konyokwama na mopepe ya midi.
18 Boni, okoki solo kosunga Nzambe mpo na kotanda
likolo elongo na Ye, likolo oyo ezali makasi
lokola talatala ya ebende banyangwisa na moto ?

19 Yebisa biso makambo oyo tosengeli koloba na Ye ;
tokoki koloba likambo moko te mpo na molili na biso.
20 Boni, basengeli koyebisa Ye ete nalingi koloba ?
Basengeli koyebisa Ye mpo ete ayeba yango ?
21 Na pwasa, moto moko te azali komona lisusu pole ;
ebombami kati na mapata.
Kasi soki mopepe eleki, elongoli yango nyonso.
22 Kongenga lokola wolo ezali koya wuta na ngambo ya nor.
Nzambe avandi kati na nkembo ya somo.
23 Azali Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
tokoki te kokoma esika Ye azali ;
azali monene na nguya mpe na solo ;

azali Mokonzi ya sembo, akoki konyokola te moto oyo azali sembo.
24 Yango wana bato basengeli kokumisa Ye,
kasi Ye atiaka miso na Ye te likolo ya bato
oyo bakanisaka ete bazali bato ya bwanya. »

38

Yawe ayanoli Yobo

1 Yawe ayanolaki Yobo kati na mopepe makasi :
2 « Nani azali kobebisa mabongisi na ngai
na maloba ezanga tina ?
3 Lata mokaba na yo lokola elombe mobali ;
nakotuna yo mituna mpe okoyanola ngai.

4 Ozalaki wapi tango ngai nasalaki mabele ?
Yebisa ngai soki ozali mayele.
5 Nani akataki mondelo na yango, oyebi ye ?
Nani amekaki molayi na yango na singa ?
6 Makolo ya makonzi na yango evandi likolo ya nini ?
Nani atiaki libanga na yango ya songe,
7 tango minzoto ya tongo ezalaki koyemba elongo
mpe tango bana na Nzambe bazalaki koganga na esengo ?

8 Nani akangaki ebale monene na bikuke ya makasi
tango yango ebimaki wuta na mabele,
9 tango nakomisaki mapata elamba na yango,
mpe molili, singa ya kokangela yango,
10 tango natielaki yango bandelo,
tango natielaki yango bikuke ya makasi,
11 tango nalobaki : ‹ Okosuka kino awa, kasi mosika te ;
awa nde ekosukela mbonge ya lolendo na yo ? ›

12 Boni, osili kopesa tongo mitindo
to osili kolakisa tongo-tongo esika na yango,
13 mpo ete esimba bandelo ya mokili
mpe ebimisa bato mabe ?
14 Mabele ebongwani lokola potopoto oyo batia kashe,
mpe nyonso emonani lokola elatisami elamba.
15 Bazangisi bato mabe pole
mpe babuki loboko oyo etombwami mpo na kosala mabe.

16 Osila kokoma kino na etima ya ebale monene ?
Osila kotambola na se ya libulu ya molili ?
17 Boni, basila kolakisa yo bikuke ya kufa ?
Osila komona bikuke ya elilingi ya kufa ?
18 Miso na yo esila komona kino na bitando monene ya mokili ?
Loba yango soki oyebi makambo oyo nyonso.

19 Wapi nzela oyo ememaka na pole ?
Bongo molili ezalaka wapi
20 mpo ete omema yango na bisika na yango
mpe oyeba banzela oyo ememaka na esika oyo evandaka ?

21 Solo, oyebi yango malamu,
pamba te osilaki kobotama
mpe motuya ya mikolo na yo ezali ebele.

22 Boni, osila kokoma na esika
oyo babombaka mvula ya pembe
mpe na esika oyo babombaka mvula ya mabanga ?
23 Nabombaki yango mpo na tango ya pasi
mpe mpo na mikolo ya bitumba.
24 Na nzela nini pole ebimaka
mpe mopepe ya ngambo ya este epanzanaka ?
25 Nani atimola nzela mpo na mvula makasi,
nani apasola nzela mpo na mokalikali ya bakake
26 mpo na konokisa mvula na esika oyo ezanga bato,
na esika ya esobe oyo bato bavandaka te,
27 mpo na kosopa mayi na bisika oyo ezanga bato mpe ekawuka,
mpe mpo na kobotisa matiti ya mobesu ?
28 Boni, mvula ezali nde na tata ?
Nani abotaki matanga ya mamwe ?
29 Libumu ya nani ebotaki mayi ya libanga ?
Nani abotaki londende oyo ewutaka na likolo ?
30 Tango nini mayi ekomaka libanga
mpe likolo ya mayi ya mozindo ekomaka libanga ?

31 Okoki kokanga na singa Minzoto sambo esika moko
to kofungola basinga ya Minzoto minei ?
32 Okoki kobimisa bilembo ya Zodiake* na tango na yango
mpe kokamba Ngombolo elongo na bana na yango ?
33 Oyebi mibeko ya likolo ?
Okolonga kokokisa bokonzi na yango na mokili ?

34 Okoki kotombola mongongo na yo na mapata
mpo ete mayi ebele ezipa yo ?
35 Okoki kotinda bakake ete ebima na banzela na yango
mpe eloba na yo : ‹ Tala biso oyo ? ›
36 Nani atia bwanya na motema ya moto
to nani apesa soso mayele ?
37 Nani azali na bwanya mpo na kotanga mapata
mpe kosopa mayi ya nzungu ya likolo
38 mpo ete putulu etiola elongo lokola ebende oyo enyangolami na moto
mpe mpo ete maboke ya mabele ekangama esika moko ?

39 Boni, yo nde okokoka koboma nyama mpo na nkosi ya mwasi
mpe kosilisa nzala ya bana na yango
40 tango elalaka kati na mabulu na yango
mpe emilengelaka na se ya banzete ya makasa ebele ?
41 Nani abongiselaka yanganga bilei
tango bana na yango egangaka epai ya Nzambe
mpe tango eyengaka-yengaka mpo na kozanga bilei ?

* **38:32** Zodiake : na lifalanse ezali « Zodiaque ; » elakisi : liboke ya minzoto oyo emonanaka lokola bilembo na likolo mpo na kolakisa makambo oyo ekoya.

39

1 Oyebi tango nini bantaba ya ngomba ebotaka ?
Osila komona ndenge mboloko ebotaka ?
2 Osila kotanga basanza oyo ewumelaka na zemi ?
Oyebi tango oyo ebotaka ?
3 Ekogumbama, ekobota bana na yango
mpe ekolongwa na pasi na yango ya kobota.
4 Bana na yango ekozwa makasi, ekokola na libanda,
ekokende mosika mpe ekozonga lisusu te.

5 Nani akangoli ane ya zamba ?
Nani apesi yango bonsomi ?
6 Ngai nde napesi yango esobe lokola ndako,
mpe mabele ya mungwa lokola esika ya kovanda.
7 Esekaka makelele ya bingumba
mpe eyokaka te mongongo ya motambolisi ya mpunda.
8 Etambolaka na ngomba mpo na koluka bilei
mpe elukaka na bokebi matiti nyonso ya mobesu.

9 Mpakasa ekoki kondima kosalela yo ?
Ekoki kolekisa butu na elielo na yo ya banyama ?
10 Okoki kokanga mpakasa na singa ya ebende oyo ebalolaka mabele ?
Ekoki kolanda yo mpo na kotondisa mabwaku na mabele ?
11 Okotia solo elikya na yo kati na yango,
mpo ete makasi na yango ezali monene ?
Okotikela yango mosala na yo ?
12 Okotiela yango solo motema mpo na komemela yo bambuma
mpe kosangisa yango na etutelo na yo ?

13 Mapapu ya maligbanga* efungwamaka na esengo nyonso,
kasi, boni, lipapu mpe nsala na yango ekokani na oyo ya nkongi† ?
14 Maligbanga ebwakaka maki na yango na mabele
mpe etikaka yango ete ezwa moto ya mabele,
15 kasi ebosanaka ete lokolo ekoki kopanza yango
mpe banyama ya zamba ekoki konyata-nyata yango.
16 Enyokolaka bana na yango makasi
lokola nde ezali bana na yango te,
emonaka na yango motema pasi te
lokola nde esali mosala ya mpunda,
17 pamba te Nzambe apimeli yango bwanya
mpe apesi yango mayele te.
18 Nzokande soki etelemi mpe ebandi kopota mbangu,
ekoseka ata mpunda mpe motambolisi na yango.

19 Boni, yo nde moto opesa mpunda makasi
mpe olatisa kingo na yango pwale ya milayi ?
20 Yo moto opumbwisaka yango lokola libanki ?
Lolendo ya mongongo kitoko na yango epesaka somo.

---

* **39:13** Maligbanga ezali ndeke monene ya esobe oyo epotaka mbangu makasi, bakilometele nkama moko na tuku mibale mpo na ngonga moko. Ebengami na lifalanse autriche. † **39:13** Nkongi ezali ndeke ya monoko molayi oyo eyembaka kitoko mpe ebengami na lifalanse Cigogne.

21 Mpunda enyataka na makasi nyonso maboke ya mabele,
esepelaka na makasi na yango
mpe ekendaka liboso ya bibundeli.
22 Eyokaka somo te, ebangaka eloko moko te,
ezongaka sima te liboso ya mopanga,
23 tango saki ya mbanzi eninganaka likolo na yango
elongo na likonga oyo ezali kopela moto mpe mopanga.
24 Epumbwaka na kanda mpe epanzaka mabele,
evandaka kimia te soki kelelo ebeti.
25 Soki kelelo ebeti, egangaka : ‹ Ah ! ›
Na mosika, eyokaka solo ya bitumba,
koganga ya bakambi ya basoda mpe makelele ya bitumba.

26 Boni, ezali na mayele na yo nde kombekombe epumbwaka
mpe etandaka mapapu na yango na ngambo ya sude ?
27 Na mitindo na yo nde mpongo emataka likolo
mpe esalaka zala na yango na likolo ?
28 Evandaka mpe etongaka ndako kati na mabanga,
na esika ya kaka, na songe ya libanga.
29 Wuta na likolo, emonaka nyama ya kolia,
miso na yango emonaka na mosika.
30 Bana na yango emelaka makila.
Esika ebembe ezali, mpongo ezali wana. »

40

Eyano ya liboso ya Yobo epai ya Nzambe

1 Yawe ayanolaki Yobo :
2 « Boni, moto oyo atiaka tembe na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
akoki koteya Ye ?
Tika ete oyo azali koswanisa Nzambe ayanola Ye ! »
3 Yobo azongiselaki Yawe :
4 « Tala ngai, nazali se ekelamu ya pamba,
eyano nini nakoki kopesa Yo ?
Natie loboko na ngai na monoko.
5 Nalobaki mbala moko,
kasi nakoyanola lisusu te ;
na mbala ya mibale, nakobakisa lisusu eloko te. »

Maloba ya mibale ya Nzambe

6 Yawe alobaki na Yobo wuta na mopepe makasi :
7 « Kanga mokaba na loketo na yo lokola elombe mobali ;
nakotuna yo mituna, mpe okoyanola ngai.

8 Olingi kotiola bosembo na ngai ?
Okani kokweyisa ngai mpo ete yo moko omilongisa ?
9 Ozali na loboko lokola oyo ya Nzambe ?
Mongongo na yo ekoki konguluma makasi lokola oyo ya Ye ?
10 Lata nkembo mpe kongenga,
milatisa lokumu mpe monene !
11 Sopa nguya ya kanda na yo likolo ya bato,
tala bato nyonso ya lolendo liboso na yo
mpe kitisa bango !

12 Tala bato nyonso ya lolendo, yokisa bango soni !
Nyata-nyata bato mabe na esika oyo bazali.
13 Kunda bango nyonso kati na putulu,
zipa bilongi na bango na esika ya kobombama.
14 Boye, ngai moko nakopesa yo lokumu,
pamba te loboko na yo ya mobali ekoki mpo na kobikisa yo.

15 Tala ngubu : nakelaki yango ndenge nakelaki yo,
kasi eliaka kaka matiti lokola ngombe.
16 Tala makasi oyo ezali kati na loketo na yango,
nguya oyo ezali kati na misuni ya libumu na yango !
17 Ekembisaka mokila na yango lokola nzete ya sedele ;
misisa ya mipende na yango elingama-lingama ;
18 mikuwa na yango ezali lokola bibende ya bronze ;
mipanzi na yango ezali lokola biteni ya bibende.
19 Ezali ekelamu ya liboso ya Nzambe,
kasi Mokeli na yango atieli yango mopanga pene.
20 Ngomba ezali kopesa yango matiti ya kolia,
esika oyo banyama nyonso ya zamba esakanaka.
21 Elalaka na se ya banzete ya mike-mike,
na se ya matiti oyo ezalaka pembeni ya mayi mpe na potopoto.
22 Banzete ya mike-mike ebombaka yango na se ya elili na yango,
banzete ya pepiliye ezingeli yango.
23 Soki mayi ya ebale etomboki, yango ebangaka te ;
ata mayi ya Yordani esopaneli yango na monoko,
evandaka kaka kimia.
24 Boni, moto akoki kokanga yango
na motambo na tango ezali kotala
to kotobola yango zolo na ndobo,
mpo na kobenda yango ?

25 Boni, okoki koloba ngando na ndobo ?
Okoki kokanga lolemo na yango na singa ?
26 Okoki kokanga yango singa ya kekele na zolo ?
Okoki kotobola mbanga na yango na ndobo ?
27 Boni, ekobondela yo mingi ?
Ekoloba na yo maloba ya boboto ?
28 Ekoki kosala boyokani elongo na yo
mpo ete ekoma mowumbu na yo mpo na libela ?
29 Okoki kosakana na yango lokola ndeke ?
Okoki kokanga yango na singa
mpo na kosepelisa bana na yo ya basi ?
30 Boni, lisanga ya balobi mbisi bakoki kosala na yango mombongo ?
Bakoki kokabola yango epai ya bateki ?
31 Okoki kotobola mokongo na yango na makonga ?
Okoki kotobola moto na yango na ndobo
oyo bakangelaka bambisi ?
32 Tia loboko na yo na likolo na yango :
soki okanisi etumba oyo okutani na yango,
okozongela lisusu te kotia loboko na yo na likolo na yango.

41

1 Liboso ya ngando yango, elikya nyonso ya kolonga ekomaka pamba ;
soki kaka omoni yango, okweyi na somo.
2 Moto moko te ya tembe akoki kotungisa yango ;
boye nani akoki kotelemela ngai ?
3 Nani adefisaki ngai eloko
mpo ete nafuta niongo na ye ?
Nyonso oyo ezali na se ya Lola ezali ya ngai.

4 Nakoki kokanga monoko te mpo na kozanga kolobela
biteni na yango ya nzoto, makasi na yango
mpe kitoko ya nzoto na yango.
5 Nani asila kolongola ngando poso na yango ya nzoto ?
Nani asila kokatisa kati-kati ya milongo mibale ya minu na yango ?
6 Nani asila kofungola bibebu ya monoko na yango ?
Minu na yango etonda na somo.
7 Mokongo na yango esalema na milongo mibale ya nguba,
ekangama elongo na ezipelo ya mabanga.
8 Ekangama moko na mosusu,
mpe mopepe ekoki koleka kati na yango te.
9 Ekangama moko na mosusu,
esimbama elongo mpe ekoki kokabwana te.
10 Soki ekosoli, zolo na yango ekobimisa pole ;
mbuma ya miso na yango ezali lokola moyi ya tongo.
11 Moto makasi mpe moto mike-mike
ebimaka na monoko na yango.
12 Milinga ebimaka na zolo na yango
lokola na mbeki oyo ezali kotoka
to lokola nzungu ya ebende ya moto.
13 Pema na yango epelisaka makala ya moto,
lolemo ya moto ebimaka na monoko na yango.
14 Makasi na yango evandi na kingo na yango,
mpe somo ebimaka liboso na yango.
15 Masusa ya poso ya nzoto na yango ekangama elongo,
elendisama makasi mpe eninganaka te.
16 Motema na yango ezali makasi lokola libanga,
makasi lokola libanga oyo banikelaka bambuma.
17 Soki etelemi, bato ya makasi babangaka,
mpe somo ekimisaka bango.
18 Soki obeti yango ezala mopanga, likonga to mbeli,
ekosala yango eloko te.
19 Emonaka ebende lokola lititi,
bronze lokola nzete epola.
20 Mbanzi ekimisaka yango te,
mpe mabanga oyo babwakaka na nzela ya ebambelo mabanga
ezali lokola poso ya loso mpo na yango.
21 Makonga ezali lokola matiti mpo na yango,
mpe esekaka makelele ya makonga mike-mike.
22 Se ya libumu na yango etonda na banzube,
etambolaka lokola ebende oyo ebalolaka mabele.
23 Eningisaka mayi ya mozindo lokola mayi

oyo ezali kotoka na nzungu,
ekomisaka ebale monene lokola nzungu
oyo batokiselaka malasi.
24 Engengisaka nzela na sima na yango
lokola suki ya pembe likolo ya mayi.
25 Na mokili, nyama moko te ekokani na yango ;
mpe ebangaka te.
26 Ebangaka te kobundisa banyama minene,
ezali mokonzi ya banyama nyonso ya lolendo. »

42

Eyano ya mibale ya Yobo

1 Yobo azongiselaki Yawe :
2 « Nayebi ete okoki kosala makambo nyonso ;
eloko moko te ekoki kotelemela mabongisi na Yo.
3 Olobaki : ‹ Nani akoki komema molili na mabongisi na Ngai,
na nzela ya maloba na ye, oyo ezanga tina ? ›
Solo, nazalaki kolobela makambo oyo nayebaki te,
makambo ya kokamwa penza mpo na ngai,
makambo oyo nasosolaki te.

4 Olobaki na ngai : ‹ Yaka sik'oyo, nalingi koloba ;
nalingi kotuna yo motuna,
bongo okopesa ngai eyano. ›
5 Matoyi na ngai eyokaki makambo
oyo bazalaki koloba na tina na Yo ;
kasi sik'oyo, miso na ngai emoni Yo.
6 Yango wana, ngai moko, nazali komiyokela mawa
mpe namileli, namikitisi kino na putulu ya mabele
mpe na putulu ya moto. »

Maloba ya suka

7 Sima na Yawe koloba makambo oyo epai ya Yobo, alobaki na Elifazi, moto ya Temani : « Kanda na Ngai engaleli yo mpe baninga na yo mibale, pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki.
8 Kasi sik'oyo, bokamata bangombe sambo ya mibali mpe bameme sambo ya mibali ; bokende epai ya Yobo, mosali na Ngai, botumba mbeka mpo na bino moko. Yobo, mosali na Ngai, akobondela mpo na bino ; mpe mpo na kondima na ye, nakoyamba libondeli na ye mpo ete nasalela bino te kolanda bozoba na bino. Pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki. »
9 Boye Elifazi, moto ya Temani ; Bilidadi, moto ya Shuwa, mpe Tsofari, moto ya Naama, basalaki makambo oyo Yawe atindaki bango kosala ; mpe Yawe ayambaki libondeli ya Yobo.
10 Sima na Yobo kosambela mpo na baninga na ye, Yawe atalisaki ye lisusu bolamu mpe apesaki ye bomengo mbala mibale koleka oyo azalaki na yango liboso.
11 Bandeko na ye nyonso ya mibali mpe ya basi, elongo na bato nyonso oyo bayebaki ye liboso, bayaki mpe baliaki na ye elongo kati na ndako na ye ; bakabolaki na ye mawa mpe balendisaki ye na tina na pasi nyonso oyo

Yawe atindelaki ye, mpe moko na moko kati na bango apesaki ye mbongo
moko ya ebende ya palata mpe lopete moko ya wolo.
12 Yawe apambolaki suka ya Yobo koleka ebandeli ya bomoi na ye.
Azalaki na bameme nkoto zomi na minei, bashamo nkoto motoba,
bangombe nkoto mibale mpe ba-ane nkoto moko.
13 Azalaki na bana mibali sambo mpe bana basi misato.
14 Mwana na ye ya liboso ya mwasi, Yemima ; ya mibale, Ketsia ; mpe
ya misato, Kereni-Apuki.
15 Kati na mokili mobimba, ezalaki te na basi kitoko koleka bana basi ya
Yobo. Tata na bango apesaki bango libula ndenge moko na bandeko na
bango ya mibali.

16 Sima na yango, Yobo awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko
na tuku minei ; amonaki bana na ye mpe bakitani na ye kino na molongo
ya minei.
17 Mpe Yobo akufaki na kimobange makasi mpe atondaki na mikolo.

Banzembo
Buku ya liboso

1

Nz 1.1–41.14

Mibeko ya Yawe ezali etima ya mapamboli

1 Esengo na moto oyo alandaka te toli ya bato mabe,
atelemaka te na nzela ya bato ya masumu,
mpe avandaka te esika moko na batioli,
2 kasi asepelaka na mibeko ya Yawe
mpe akanisaka yango butu mpe moyi.
3 Azali lokola nzete oyo balona pene ya mayi,
oyo ebotaka mbuma na eleko na yango,
mpe makasa na yango ekawukaka te ;
misala na ye nyonso etambolaka malamu.

4 Kasi ezali bongo te mpo na bato mabe !
Bazali lokola matiti ya kokawuka
oyo mopepe epanzaka.
5 Yango wana bato mabe bakolonga te
kotelema na kosambisama,
mpe bato ya masumu bakowumelaka te
kati na lisanga ya bato ya sembo.

6 Solo, Yawe ayebi nzela ya bato ya sembo,
kasi nzela ya bato mabe ememaka na libebi.

Nzembo 2

Yawe abulisi Mokonzi

1 Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele
mpe bato bazali kosala makita ya pamba ?
2 Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani
mpo na kotelemela Yawe
elongo na mopakolami na Ye.
3 Bazali koganga elongo :
« Tokata minyololo na bango
mpe tomikangola na bokonzi na bango ! »

4 Kasi Ye oyo avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi
kuna na likolo aseki,
Yawe atioli bango.
5 Agangeli bango na kanda,
apelisi kanda makasi na Ye mpo na bango, alobi :
6 « Ezali Ngai nde natiaki mokonzi na Ngai
na Siona, ngomba na Ngai ya bule. »
7 Nakosakola mobeko ya Yawe.
Alobaki na ngai : « Ozali Mwana na Ngai ya mobali,
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo.

8 Senga Ngai,
mpe nakokomisa bikolo libula na Yo,
basuka ya mokili bozwi na Yo.
9 Okoyangela yango na bokonzi ya ebende,
okopanza yango lokola mbeki ya mabele. »

10 Yango wana, bino bakonzi, bozala na mayele ;
bino bayangeli ya mokili, boyoka likebisi oyo.
11 Bosalela Yawe na kobanga
mpe bosepela na kolenga.
12 Bopesa Mwana na Ye beze, noki te akosilika
mpe bokokufa na nzela na bino,
pamba te kanda na Ye epelaka noki.
Esengo na bato oyo bazwaka Ye
lokola ebombamelo na bango.

Nzembo 3

Yawe Abikisaka

1 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kokima Abisalomi, mwana na ye.
2 Oh Yawe, banguna na ngai bazali motango boni !
Banguna boni oyo bazali kobundisa ngai !
3 Ebele bazali koloba na tina na ngai :
« Nzambe akobikisa ye te ! »

4 Nzokande Yo, Yawe, ozali nguba mpe nkembo na ngai,
Yo nde omatisaka lokumu na ngai.
5 Nabelelaka Yawe,
mpe ayanolaka ngai wuta na ngomba na Ye ya bule.

6 Nalalaka mpe nazwaka pongi ;
nalamukaka lisusu,
pamba te Yawe azali makasi na ngai.
7 Nakobanga te atako ebele ya bankoto
bazingeli ngai na bangambo nyonso.

8 Yawe, telema !
Nzambe na ngai, kangola ngai !
Beta banguna na ngai nyonso bambata,
buka bato mabe minu.

9 Kokangolama na ngai ewutaka na Yawe.
Tika ete lipamboli na Yo ewumela
kati na bato na Yo.

Nzembo 4

Yawe apesaka kimia

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi ; ezali ya koyemba na lindanda.
2 Nzambe, bosembo na ngai,
soki nabeleli Yo, yanola ngai.

Kangola ngai na pasi,
salela ngai ngolu,
mpe yoka libondeli na ngai.

3 Bino bato, kino tango nini bokoyokisa
nkembo na ngai soni ?
Kino tango nini bokomisepelisa
na makambo ya pamba
mpe bokolanda makambo ya lokuta ?

4 Boyeba ete Yawe abulisi mpo na Ye moko
mosali oyo azali sembo na miso na Ye ;
Yawe ayokaka ngai tango nabelelaka Ye.
5 Soki bosiliki, bosalaka masumu te ;
soki bolali na mbeto,
bolukaka kososola makambo
mpe bovandaka kimia.

6 Bobonzaka bambeka kolanda mibeko
mpe botiaka elikya na bino kati na Yawe.
7 Bato mingi bazali kotuna :
« Nani akomemela biso bolamu ? »
Oh Yawe, ngengisela biso elongi na Yo.

8 Tondisa motema na ngai na esengo
soki bafuluki na bambuma ya ble elongo na vino ya sika.
9 Nakolala mpe nakozwa pongi na kimia,
pamba te, Yo moko Yawe, osalaka
ete navanda na kimia.

Nzembo 5

Yawe, tambolisa ngai na nzela na Yo

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi ; ezali ya koyemba na flite.
2 Oh Yawe, yoka maloba na ngai,
sosola tina ya kolelalela na ngai.
3 Mokonzi na ngai mpe Nzambe na ngai,
yoka koganga na ngai
wana nazali kosenga lisungi,
pamba te nazali kobondela nde Yo.
4 Yawe, na tongo, oyokaka mongongo na ngai ;
na tongo, nabelemaka mpo na kosenga epai na Yo
mpe nazelaka.

5 Pamba te ozali Nzambe te oyo asepelaka na mabe,
mpe moto mabe akoki kutu te kovanda elongo na Yo.
6 Bato ya lolendo bakoki te kotelema liboso na Yo.
Oyinaka bato nyonso oyo basalaka mabe.
7 Obomaka bato oyo balobaka lokuta.
Yo, Yawe, oyinaka babomi mpe bakosi.

8 Kasi mpo ete bolingo na Yo eleki monene,

nakoki kokota kati na Ndako na Yo,
nakoki kofukama mpo na botosi
epai ya Tempelo na Yo ya bule.
9 Yawe, tambolisa ngai na bosembo na Yo,
pamba te nazali na banguna ;
bongisa nzela oyo olingi ete natambola na yango.
10 Minoko na bango elobaka kaka lokuta,
mitema na bango etondi na mabe.
Minoko na bango ezali lokola bakunda ya kofungwama,
mpe bakosaka na nzela ya lolemo na bango.
11 Oh Nzambe, katela bango etumbu.
Tika ete mabongisi na bango ebotela bango libebi.
Bengana bango mpo na ebele ya masumu na bango,
pamba te batombokeli nde Yo.

12 Kasi tika ete bato nyonso oyo bazwaka Yo
lokola ebombamelo na bango
bazalaka na esengo tango nyonso,
tika ete bayembaka mpo na esengo,
bomoi na bango mobimba.
Batela bango mpo ete bato oyo balingaka Kombo na Yo
basepelaka kati na Yo.
13 Oh Yawe, solo, opambolaka bato ya sembo
mpe ozingelaka bango na nzela ya ngolu na Yo
lokola na nzela ya nguba.

Nzembo 6

Yawe, Mosungi na ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi ; ezali ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe.
2 Yawe, kopesa ngai etumbu te na kanda na Yo,
kopesa ngai etumbu te na kanda makasi na Yo.
3 Yawe, yokela ngai mawa,
pamba te nazangi makasi.
Yawe, bikisa ngai na bokono,
pamba te mikuwa na ngai elembi.
4 Molimo na ngai ezali kotungisama makasi ;
bongo Yo, Yawe, kino tango nini ?

5 Yawe, zongela ngai, mpe kokangola ngai,
bikisa ngai, mpo na bolingo na Yo.
6 Pamba te bakufi bakoki lisusu te
kotatola Kombo na Yo te !
Mpe kati na mboka ya bakufi,
nani akoki kokumisa Yo ?

7 Kolela elembisi ngai nzoto.

Butu nyonso, nalelaka na mbeto na ngai,
mpe napolisaka na mpinzoli, esika oyo nalalaka.
8 Miso na ngai ebebi mpo na mawa ;
ezali lisusu komona malamu te likolo ya banyokoli na ngai.

9 Bino nyonso oyo bosalaka mabe, bolongwa liboso na ngai,
pamba te Yawe ayoki kolela na ngai.
10 Yawe ayanoli mabondeli na ngai
mpe ayambi losambo na ngai.
11 Banguna na ngai nyonso bakoyoka soni,
mpe somo monene ekokanga bango ;
bakozonga na sima
mpe bakoyoka mbala moko soni.

Nzembo 7

Yawe, longisa ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya mawa oyo Davidi ayembelaki Yawe na tina na Kushi, moto ya libota ya Benjame.
2 Yawe, Nzambe na ngai, nabombamaka kati na Yo ;
bikisa ngai mpe kangola ngai liboso ya bato nyonso
oyo balukaka koboma ngai.
3 Soki te, bakopasola ngai lokola nkosi
mpe bakokata ngai na biteni,
mpe moto akozala te mpo na kosunga ngai.

4 Yawe, Nzambe na ngai, soki nasalaki makambo
oyo bazali kopamela ngai mpo na yango,
mpe soki ezali na mabe na maboko na ngai,
5 soki nasalaki moninga na ngai mabe,
soki nabotolaki na makasi mpe kaka na pamba,
biloko ya moyini na ngai ;
6 wana tika ete monguna na ngai alanda mpe akanga ngai,
tika ete asakanela bomoi na ngai
mpe abebisa lokumu na ngai.

7 Yawe, telema na kanda na Yo,
telemela kotomboka ya banguna na ngai.
Nzambe na ngai, telema, kata likambo na ngai.
8 Tika ete bikolo esangana zingazinga na Yo,
kasi Yo, konza bango wuta na Kiti na Yo ya Bokonzi.
9 Tika ete Yawe asambisa bikolo.
Yawe, longisa ngai kolanda bosembo na ngai,
kolanda bozangi pamela na ngai,
Yo-Oyo-Oleki-Likolo.

10 Yo Nzambe ya sembo oyo ososolaka
mozindo ya mayele mpe ya mitema,
sukisa kanza ya bato mabe
mpe yikisa moto ya sembo mpiko.

11 Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali nguba na ngai,
abikisaka bato ya sembo.
12 Nzambe azali Mosambisi ya sembo,
asilikaka mikolo nyonso.
13 Soki alembisi kanda na Ye te,
akopelisa minu ya mopanga na Ye,
akobongisa mpe akobeta tolotolo na Ye.

14 Abongisaka bibundeli oyo ebomaka
mpe asalaka ete makonga na Ye ekoma kozikisa.

15 Moto nyonso oyo abongisaka kosala mabe
alukaka ndenge nini koyokisa bato pasi
mpe abebisaka boyokani ;
16 atimolaka libulu,
kasi ye moko nde akweyaka kati na yango.
17 Pasi oyo ayokisaka bato ezongelaka ye moko,
mpe mabe na ye ekweyaka na moto na ye moko.

18 Nakokumisa Yawe mpo na bosembo na Ye,
mpe nakosanzola Yawe-Oyo-Aleki-Likolo na banzembo.

Nzembo 8

Nkembo ya Nzambe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi ; ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati.
2 Oh Yawe, Nkolo na biso,
Kombo na Yo ezali monene kati na mokili mobimba !

Ovandisi nkembo na Yo
kati na Lola.
3 Na nzela ya masanzoli ya bana mpe bana mike,
otelemisi ndako batonga makasi,
mpo na kotelemela bayini na Yo
mpe kokanga monoko ya monguna
mpe ya moto oyo alingaka kozongisa mabe na mabe.

4 Tango natalaka Lola na Yo,
mosala ya misapi na Yo,
sanza mpe minzoto oyo otia,
5 namitunaka : Moto azali nini mpo ete okanisa ye,
mpe moto azali nani mpo ete obatela ye ?
6 Osalaki ye moke koleka ba-anjelu
mpe olatisaka ye motole ya nkembo mpe ya lokumu ;
7 otia ye moyangeli ya misala ya maboko na Yo,
otia nyonso na se ya matambe na ye :
8 bameme, bantaba,
bangombe mpe banyama ya zamba,
9 bandeke ya likolo,
mbisi ya ebale monene
mpe nyonso oyo etambolaka na bibale.

10 Oh Yawe, Nkolo na biso,
Kombo na Yo ezali monene
kati na mokili mobimba !

Nzembo 9

Nzambe akataka makambo

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.

2 Nakosanzola Yawe na motema na ngai mobimba,
nakotatola misala minene na Yo nyonso.
3 Nakozala na esengo mpe nakosepela kati na Yo,
nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo.

4 Banguna na ngai bazongaka sima,
bakweyaka mpe balimwaka liboso na Yo.
5 Pamba te, okataki likambo na ngai
mpe olongisaki ngai,
ovandi na Kiti ya Bokonzi
lokola Mosambisi ya sembo.
6 Opamelaki bikolo mpe obomaki moto mabe,
olimwisaki kombo na bango mpo na libela.
7 Banguna na ngai balimwa mpo na libela ;
opanzaki bingumba na bango
kino bakanisa bango lisusu te.

8 Yawe akonzaka mpo na libela,
atia Kiti na Ye ya Bokonzi
mpo na kokata makambo ya bato.
9 Akonzaka mokili na bosembo,
akataka makambo ya bato na alima.
10 Yawe azali ebombamelo
mpo na bato oyo bazali konyokolama,
mpe ndako makasi mpo na tango ya pasi.
11 Bato oyo bayebi Kombo na Yo
batiaka elikya na bango kati na Yo ;
pamba te, Yo Yawe,
osundolaka te bato oyo balukaka Yo.

12 Boyembela Yawe oyo avandaka kati na Siona
banzembo ya masanzoli ;
bopanza sango ya misala na Ye kati na bikolo.
13 Pamba te Yawe azongisaka mabe na mabe
mpo na makila oyo esopani,
akanisaka koganga ya banyokolami.

14 Yawe, yokela ngai mawa,
tala ndenge nini bayini na ngai
bazali konyokola ngai,
mpe kangola ngai wuta na bikuke ya kufa ;
15 mpo ete napanza sango ya lokumu na Yo
kati na bikuke ya Siona, mboka kitoko,
mpe nasepela na lobiko na Yo kuna.

16 Bapagano bakweyi na libulu
oyo batimolaki,
makolo na bango ekangami na mitambo
oyo bango moko basalaki.
17 Yawe amilakisi
na nzela ya misala na Ye ya bosembo ;
bato mabe bakangami

na mitambo oyo bango moko basalaki.
18 Bato mabe, bikolo nyonso,
oyo bakanisaka Nzambe te,
bakokende na mboka ya bakufi.
19 Kasi Nzambe akotikala te kobosana mobola,
mpe elikya ya banyokolami ekotikala seko na seko.

20 Yawe, telema ! Tika ete moto alonga te ;
tika ete bapagano basamba liboso na Yo !
21 Yawe, tika ete somo ekanga bango ;
tika ete bapagano bayeba ete bazali na bango kaka bato !

Nzembo 10

Yawe, belema

1 Yawe, mpo na nini otelemi mosika ?
Mpo na nini obombami na tango ya pasi ?

2 Na lolendo na ye, moto mabe oyo akangami
na mabongisi na ye
anyokolaka mobola.
3 Pamba te moto mabe amikumisaka
na tina na posa makasi ya motema na ye,
apambolaka moto oyo azali na lokoso
mpe afingaka Yawe.
4 Na lolendo na ye, moto mabe alobaka : « Nzambe azalaka te. »
Kati na makanisi na ye nyonso, ezali na esika te mpo na Nzambe.
5 Misala na ye ekendeke liboso tango nyonso,
asalaka keba te na mikano na Yo, Yawe ;
atiolaka banguna na ye nyonso.
6 Amilobelaka :
« Eloko moko te ekotikala kolengisa ngai. »
Alapaka ndayi boye :
« Moko te akotikala kosala ngai mabe. »

7 Monoko na ye etonda na bilakeli mabe,
lokuta mpe mangungu ;
abongisaka kaka pasi mpe mabe.
8 Abombamaka pene ya bamboka.
Wuta na bisika oyo abombamaka,
abomaka moto oyo asali mabe te.
Miso na ye ezelaka na kobombama bato ya koboma.
9 Abombamaka lokola nkosi kati na evandelo na yango,
abombamaka mpo na kokanga moto oyo azangi nguya ;
akangaka moto oyo azangi nguya
na kotindika ye pembeni ya motambo.
10 Agumbaka ye mpe avandisaka ye na mabele,
mpe akweyaka na se ya bokonzi na ye.
11 Amilobelaka :
« Nzambe akotikala koyeba te,
abombaka elongi na Ye mpe akotikala komona te. »

12 Oh Yawe, telema.
Nzambe, sembola loboko na Yo,
kanisa babola.
13 Mpo na nini moto mabe afinga Nzambe ?
Mpo na nini amilobela :
« Nzambe akopesa ngai etumbu te ? »
14 Pamba te, Yo Nzambe, omoni pasi ya banyokolami ;
otalaka pasi na bango
mpe ozwaka yango kati na loboko na Yo.
Banyokolami bamipesaka epai na Yo
oyo osungaka bana bitike.
15 Bebisa nguya ya moto mabe,
pesa moto ya misala mabe etumbu
mpo na mabe na ye,
mpo ete emonana lisusu te.

16 Yawe azali Mokonzi mpo na seko,
bapagano bakozala lisusu te kati na mokili na Ye.
17 Yawe, oyokaka posa ya banyokolami,
olendisaka bango,
mpe oyokaka koganga na bango,
18 mpo na kolongisa mwana etike mpe monyokolami ;
boye, bato ya mokili bakobangisa lisusu te.

Nzembo 11

Ebombamelo ya solo

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Kati na Yawe, nazali koluka ebombamelo.
Ndenge nini bokoka koloba na ngai :
« Kimela na ngomba na bino lokola ndeke ? »
2 Pamba te, tala, bato mabe babendaka batolotolo na bango,
batiaka bambanzi na bango na singa
mpo na kobamba yango longwa na molili
bato oyo bazali na mitema sembo.
3 Soki miboko ebukani,
moto ya sembo akoki kosala nini ?

4 Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya bule ;
Yawe avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Lola.
Azali kotala bato nyonso ;
mpe miso na Ye ezali kososola mozindo
ya mitema na bango.
5 Yawe atalaka mozindo ya moto ya sembo,
kasi ayinaka makasi moto mabe
elongo na moto oyo asepelaka na mobulu.
6 Tika ete akweyisela bato mabe
makala ya moto, sofolo ya moto !
Mpe mopepe ya moto ekozala libula na bango.

7 Pamba te Yawe azali sembo,
alingaka bosembo.
Bato ya sembo bakomona elongi na Ye.

Nzembo 12

Nzambe akokisaka bilaka na Ye

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi ; ya koyemba
na lindanda ya basinga mwambe.
2 Yawe, sunga biso !
Pamba te bayengebene bazali lisusu te ;
bato ya kotiela motema bazali lisusu te
kati na bana na bato.
3 Bato nyonso bazali kokosana bango na bango,
bazali kolobana maloba ya sukali,
kasi mitema na bango ezali sembo te.

4 Tika ete Yawe aboma bato nyonso
oyo balobaka maloba ya sukali
mpe batondi na lolendo,
5 ba-oyo balobaka :
« Tokolonga na nzela ya lolemo na biso,
bibebu na biso ekolobela biso ;
nani akoluka kozala nkolo na biso ? »

6 Yawe alobi :
« Mpo ete bazali konyokola babola
mpe kolelisa bato oyo bakelela,
natelemi sik'oyo mpo na kobikisa batiolami. »
7 Maloba ya Yawe ezalaka peto
lokola palata oyo balekisi na moto
mpe bapetoli mbala sambo.

8 Yo, Yawe, okobatela bato oyo bakelela,
okobikisa biso mpo na libela liboso ya bato mabe.
9 Bato mabe batambolaka na bonsomi bipai na bipai
soki bato bapesi bozoba lokumu.

Nzembo 13

Kobanga mpe kolikya

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Yawe, kino tango nini okobosana ngai mpo na libela ?
Kino tango nini okobomba elongi na Yo mpo ete namona Yo te ?
3 Kino tango nini nakozala mawa-mawa
kati na motema na ngai
mpe nakomitungisa mikolo nyonso ?
Kino tango nini monguna na ngai akolonga ngai ?

4 Yawe, Nzambe na ngai, tala mpe yanola ngai.
Sala ete miso na ngai emona malamu ;
soki te, nakokufa,
5 bongo monguna na ngai akoloba :
« Nalongi ye, »
mpe bayini na ngai bakosepela soki nakweyi.

6 Kasi ngai, natie elikya na ngai kati na bolingo na Yo,
mpe motema na ngai ezali kosepela kati na lobiko na Yo.

Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe,
pamba te asaleli ngai bolamu.

Nzembo 14

Mokili ezali ya kobeba

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Bazoba bamilobelaka :
« Nzambe azali te. »
Makanisi na bango esila kobeba,
basalaka makambo ya nkele,
mpe moko te asalaka bolamu.

2 Wuta na Likolo, Yawe atalaka bato
mpo na koluka koyeba
soki ezali ata na moko oyo azali na mayele,
oyo atalelaka Nzambe.
3 Bango nyonso babunga nzela,
bango nyonso bamibebisa ;
moko te asalaka bolamu,
ata moto moko te !

4 Boni, bato wana nyonso ya misala mabe bayebi eloko te ?

Bato baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa,
babelelaka Yawe te !
5 Somo monene ekangi bango,
pamba te Nzambe azali kati na bato ya sembo.
6 Bino, bato ya misala mabe, bobebisaka mabongisi ya mobola
kasi Yawe azali ebombamelo na ye.

7 Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona !
Tango Yawe akobongisa bato na Ye,
bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe Isalaele ekozala na esengo.

Nzembo 15

Nani akoki kovanda esika moko na Nzambe

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, nani akoki kovanda kati na Ndako na Yo ya bule ?
Nani akoki kowumela na ngomba na Yo ya bule ?

2 Ezali moto oyo azangi pamela,
oyo asalaka makambo ya sembo
mpe alobaka solo ndenge ezali kati na motema na ye ;
3 oyo akoselaka moninga makambo te,
asalaka ye mabe te,
mpe ayokisaka ye pasi te ;
4 asanganaka te na moto oyo asalaka mabe,
kasi apesaka lokumu na moto oyo atosaka Yawe ;
akokisaka ndayi na ye atako ekopesa ye pasi,
mpe abongolaka mokano na ye te ;
5 asengaka mileki te soki adefisi mbongo,
andimaka kanyaka te

mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe te.

Moto nyonso oyo atambolaka bongo
akotikala kopengwa te.

Nzembo 16

Nzela ya bomoi

1 Nzembo ya Davidi.
Nzambe, batela ngai,
pamba te nabombami kati na Yo.

2 Nalobaka na Yawe : « Ozali Nkolo na ngai,
Yo moko kaka nde ozali bolamu na ngai. »
3 Natatolaka na tina na basantu
oyo bazali kati na mboka
ete bazali penza bato minene
oyo nasepelaka na bango makasi.
4 Bato oyo bapotaka mbangu mpo na koluka bolamu epai
ya banzambe mosusu bakomona pasi mingi.
Nakosopa te mbeka na bango ya makila epai ya banzambe ya lolenge wana
mpe nakotanga bakombo na yango te na bibebu na ngai.

5 Yawe, Yo moko kaka nde ozali
libula mpe bomoi na ngai ;
ozali ndanga ya bozwi na ngai.
6 Nazwi etando ya motuya makasi,
ezali libula ya kitoko penza mpo na ngai !
7 Nakopambola Yawe oyo apesaka ngai toli
mpe, ezala na butu, angengisaka makanisi na ngai.
8 Natalelaka Yawe tango nyonso,
pamba te azali pene na ngai mpo ete naningana te.

9 Yango wana motema na ngai etondi na esengo,
molimo na ngai ezali kosepela,
nzoto na ngai mpe ekopema na kimia.
10 Oh Yawe, okosundola ngai te kati na mboka ya bakufi,
okotika mpe te ete mosantu na Yo apola.
11 Okolakisa ngai nzela ya bomoi ;
okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na Yo,
elongo na bilengi ya suka te na ngambo ya loboko na Yo ya mobali.

Nzembo 17

Libondeli ya moto ya sembo

1 Libondeli ya Davidi.
Oh Yawe, yoka ngai !
Kolela na ngai ezali sembo !
Yoka koganga na ngai !
Landa malamu libondeli na ngai,
oyo ezali kobimela te na bibebu ya lokuta.
2 Tika ete, na mitindo na Yo,
bosembo na ngai emonisama solo

mpe miso na Yo emona oyo ezali alima !

3 Soki otali malamu motema na ngai,
soki olandeli ngai ata na butu
mpe omeki ngai,
okomona ete nasalaki mabongisi ya mabe te,
monoko na ngai ebukaki mobeko te.
4 Ata tango bato bamekaki kopesa ngai kanyaka,
nabatelaki kaka maloba na Yo
mpo ete natambola te na banzela ya bato ya masumu.
5 Matambe na ngai ezalaka kaka na banzela na Yo,
napengwaka te.

6 Nzambe na ngai, nabelelaka Yo,
pamba te oyanolaka ngai.
Yoka libondeli na ngai.
7 Yo oyo obikisaka mpe okangolaka,
na nzela ya loboko na Yo ya mobali,
bato oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango,
lakisa ngai misala kitoko ya bolingo monene na Yo.
8 Batela ngai lokola mbuma ya liso,
bomba ngai na se ya mapapu na Yo,
9 mosika ya bato mabe oyo bazali konyokola ngai,
mosika ya banguna na ngai oyo bazingeli ngai.

10 Bakomisi mitema na bango makasi,
mpe bazali koloba na lolendo.
11 Bazali kolanda ngai,
basili kozingela ngai,
mpe bazali koluka
ndenge nini kobwaka ngai na mabele.
12 Bazali lokola nkosi
oyo etondi na posa makasi ya kokanga nyama,
lokola nkosi ya kanda makasi
kati na ebombamelo na yango.

13 Yawe, telema, kutana na bango
mpe bebisa bango ;
na nzela ya mopanga na Yo,
kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe.
14 Yawe, na nzela ya nguya na Yo,
kangola ngai wuta na maboko ya bato wana,
kangola ngai wuta na maboko ya bato ya mokili oyo.
Tika ete kufa ezala litomba na bango !
Tika ete, bango mpe bana na bango,
balia na lokoso, mpe mabumu na bango etonda
na bikolo oyo obombaka mpo na bango ;
bongo babomba ndambo oyo ekotikala
mpo na bakitani na bango !

15 Mpo na ngai, sima na ngai kolonga,
nakotala elongi na Yo ;
sima na ngai kolamuka,

nakosepela na komona Yo !

Nzembo 18

Natondi Yo mpo ete okangoli ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi, mosali na
Yawe. Ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akangolaki
ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya Saulo.
2 Oh Yawe, makasi na ngai, nalingaka Yo.

3 Yawe azali libanga na ngai,
ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai ;
azali Nzambe na ngai, libanga na ngai
mpe ebombamelo na ngai ;
azali nguba na ngai,
Mobikisi na ngai,
mpe ekimelo na ngai.
4 Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu,
mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai.
5 Basinga ya kufa efinaki ngai,
mpela ya libebi epesaki ngai somo.
6 Basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai,
mitambo ya kufa ekangaki ngai.

7 Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe,
nagangaki epai ya Nzambe na ngai
mpo ete asunga ngai.
Yawe ayokaki mongongo na ngai
wuta na Tempelo na Ye ;
koganga na ngai mpo na kosenga lisungi
ekomaki kino na matoyi na Ye.
8 Mabele ekomaki koningana makasi,
miboko ya bangomba elengaki mpe ebukanaki,
pamba te Yawe asilikaki.
9 Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye,
moto makasi elongo na makala ya moto
ekomaki kobima na monoko na Ye.
10 Yawe afungolaki Lola mpe akitaki ;
mapata ya mwindo ezalaki na
se ya matambe na Ye.
11 Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki,
apepaki na mapapu ya mopepe.
12 Akomisaki molili ebombamelo na Ye,
kapo na Ye, oyo ezingelaki Ye ;
mapata minene ezingelaki Ye,
mwindo lokola mayi ya mozindo.
13 Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye
ezalaki kokimisa mapata,
konokisa mvula ya mabanga
mpe kobimisa makala ya moto.
14 Yawe agangaki wuta na Lola,
mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki
na nzela ya mvula ya mabanga

mpe makala ya moto.
15 Abwakaki makonga na Ye
mpe atindaki yango na bangambo nyonso ;
abakisaki motango ya mikalikali
mpo na kopalanganisa yango.
16 Yawe, tango ogangelaki yango,
na nzela ya pema na Yo
mpe ya milinga ya zolo na Yo,
nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki,
miboko ya mokili emonanaki na libanda.

17 Atandaki loboko na Ye wuta na likolo,
akamataki ngai mpe abimisaki ngai
na likama oyo nazalaki na yango
kati na mayi ya mozindo makasi ;
18 akangolaki ngai wuta na maboko
ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai,
pamba te balekaki ngai na makasi.
19 Babundisaki ngai,
na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai,
kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai.
20 Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi,
akangolaki ngai,
pamba te alingaka ngai.

21 Yawe asaleli ngai makambo wana
kolanda bosembo na ngai,
afuti ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai ;
22 pamba te nabateli banzela ya Yawe,
napesi Nzambe na ngai mokongo te
lokola bato mabe.
23 Natosaka mibeko na Ye nyonso
mpe nabatelaka bikateli na Ye.
24 Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela
mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te.
25 Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai,
kolanda bopeto ya maboko na ngai
na miso na Ye.

26 Solo, otalisaka bosembo na Yo
epai ya moto oyo atambolaka na bosembo,
mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela.
27 Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto,
kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka.
28 Yo nde obikisaka banyokolami,
okitisaka bato na lofundu.
29 Yawe, Nzambe na ngai,
Yo nde opelisaka mwinda na ngai ;
obongolaka molili na ngai pole.
30 Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli ;
mpe na lisungi ya Nzambe na ngai,
nakatisaka bamir.

31 Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka,
Liloba na Yawe ezali na mbeba te ;
azali nguba mpo na bato nyonso
oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango.
32 Nani azali Nzambe soki Yawe te ?
Nani azali libanga soki Nzambe na biso te ?
33 Nzambe apesaka ngai makasi
mpe akomisaka nzela na ngai ya kokoka ;
34 akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko,
mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo ;
35 alakisaka ngai kobunda,
mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze.
36 Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai,
loboko na Yo ya mobali elendisaka ngai,
mpe lisungi na Yo ekomisaka ngai makasi.
37 Otambolisaka ngai na kimia,
mpe makolo na ngai elengaka te.

38 Nalandaka banguna na ngai,
mpe nakangaka bango ;
nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango.
39 Nabebisaka bango nye,
mpe bakokaka lisusu kotelema te ;
bakweyaka na se ya matambe na ngai.
40 Opesaka ngai makasi ya bitumba,
ogumbaka banguna na ngai
mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai.
41 Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai,
mpe nabebisaka bayini na ngai.
42 Bagangaka mpo na koluka lisungi,
kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te ;
babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te.
43 Nanikaka bango lokola putulu
oyo mopepe epumbwisaka,
nanyataka bango lokola potopoto ya nzela.
44 Olongisaka ngai na bitumba ya bato,
obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo.
Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai.
45 Soki kaka bayoki ngai, batosaka ngai ;
mpe bapaya bayaka
mpo ete nasepela na bango.
46 Bango nyonso balembi nzoto
mpe bakomi kobima na kolenga
wuta na bandako na bango ya makasi.

47 Longonya na Yawe !
Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama !
Tika ete Nzambe ya lobiko na ngai anetolama !
48 Azali Nzambe oyo abundelaka ngai,
oyo atiaka bikolo na se ya matambe na ngai,
49 oyo akangolaka ngai
wuta na maboko ya banguna na ngai.

Olongisaka ngai liboso ya banguna na ngai,
obikisaka ngai na maboko ya banguna na ngai.
50 Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe, kati na bikolo ;
nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo.

51 Yawe apesaka elonga monene
epai ya mokonzi na Ye,
atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye,
epai ya Davidi mpe epai ya libota na ye, mpo na libela.

Nzembo 19

Bimoniseli mibale ya Nzambe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Likolo etatolaka nkembo ya Nzambe,
mapata elobaka misala na Ye.
3 Mokolo moko na moko eyebisaka yango
epai ya mokolo oyo elandaka,
mpe butu moko na moko eyebisaka yango
epai ya butu oyo elandaka.
4 Ezali na nzela ya lisolo te,
na nzela mpe ya maloba te
oyo mingongo na yango eyokanaka te.
5 Nzokande, sango na yango eyokanaka na mokili mobimba,
maloba na yango ekomaka kino na suka ya mokili.
Na likolo, Nzambe atie ndako ya kapo mpo na moyi.
6 Moyi yango ebimaka na tongo
ndenge elenge mobali oyo abali sika
abimaka na shambre na ye,
mpe ndenge elombe atambolaka
na elikya ya kolonga na momekano.
7 Moyi ebimaka wuta na songe moko ya likolo,
mpe esukisaka mobembo na yango na songe mosusu ;
eloko moko te ezangaka kozwa molunge na yango.
8 Mibeko ya Yawe ezali ya kokoka,
epesaka biso lisusu nguya ya kozala na bomoi.
Maloba na Ye nyonso ezali ya solo,
ebongi na kotiela yango elikya,
mpe epesaka bwanya epai ya zoba.
9 Mitindo ya Yawe ezali alima,
esepelisaka motema ;
malako na Ye ezali peto,
epesaka bososoli.
10 Kotosa Yawe ezali peto,
ewumelaka libela na libela.
Mitindo ya Yawe ezali ya solo,
nyonso ezali penza sembo.

11 Ezali na motuya koleka wolo,
koleka wolo ebele ya peto,
wolo oyo basangisa na eloko mosusu te ;
eleki mafuta ya nzoyi na elengi,
mafuta ya nzoyi oyo ezali kobima sika.

12 Epesaka mosali na Yo mayele ;
moto nyonso oyo atosaka yango azwaka litomba mingi.
13 Nani akoki kososola mabunga na ye
oyo asali na nko te ?
Limbisa masumu na ngai, oyo nayebi te !
14 Batela lisusu mosali na Yo
mpo ete nasala mabe na nko te.
Na bongo, nakozala moto ya kokoka
mpe nakosala bambeba minene te.
15 Yawe, Libanga na ngai mpe Mosikoli na ngai,
tika ete maloba mpe makanisi ya motema na ngai
esepelisa Yo !

Nzembo 20

Yawe, longisa mokonzi na biso

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Tika ete Yawe ayanola yo
na tango ya pasi ;
tika ete Nzambe ya Jakobi azala
ndako batonga makasi mpo na kobatela yo.
3 Tika ete asunga yo wuta na Esika na Ye ya bule
mpe apesa yo makasi wuta na Siona.
4 Tika ete akanisa makabo na yo nyonso
mpe andima mbeka na yo ya kotumba.
5 Tika ete akokisa posa ya motema na yo
mpe mabongisi na yo nyonso.

6 Tokoganga na esengo mpo na lobiko na Yo
mpe tokotombola bendele
na Kombo ya Nzambe na biso.
Tika ete Yawe akokisa bisengeli na Yo nyonso.

7 Nayebi sik'oyo ete Yawe abikisaka mopakolami na Ye,
ayanolaka ye wuta na Esika na Ye ya bule kati na Lola,
na nzela ya nguya ya loboko na Ye ya mobali.
8 Bamoko batiaka elikya na bango kati na bashar,
bamosusu, kati na bampunda ;
kasi biso totiaka elikya na biso
kati na Kombo na Yawe, Nzambe na biso.
9 Bango, bafukamaka mpe bakweyaka ;
kasi biso, tozalaka kaka ya kotelema
mpe totikalaka ngwi.
10 Yawe, bikisa mokonzi !
Yanola biso tango tozali kobelela.

Nzembo 21

Matondi mpo na elonga

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Yawe, mokonzi azali kosepela na nguya na Yo;
Tala ndenge nini elonga oyo opesi ye
epesi ye esengo monene !

3 Okokisi posa ya motema na ye
mpe opimeli ye te oyo azalaki kosenga Yo.
4 Oyei epai na ye na mapamboli ya motuya.
Na moto na ye, olatisi ye motole ya wolo
oyo basangisa na eloko mosusu.
5 Asengaki Yo bomoi, mpe opesaki ye yango ;
opesaki ye bomoi molayi mpe ya libela na libela.
6 Nkembo na ye ezali monene
mpo na lobiko oyo opesaki ye ;
olatisaki ye na kongenga mpe na lokumu.
7 Solo, okomisi ye etima ya mapamboli ya seko na seko ;
okomisaki ye moto ya esengo na miso na Yo.
8 Mokonzi atiaka elikya na Yawe,
aninganaka te mpo na bolingo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo.
9 Loboko na Yo ekokanga banguna na Yo nyonso ;
loboko na Yo ya mobali ekokanga bayini na Yo.
10 Tango okomimonisa,
okokomisa bango lokola fulu ya moto.
Yawe akosilisa koboma bango na kanda na Ye,
mpe moto ekozikisa bango.
11 Okolimwisa mabota na bango na mokili,
mpe bakitani na bango, kati na bana ya bato.
12 Atako bakani kosala Yo mabe,
atako basali mabongisi ya mabe
mpo na kotelemela Yo,
bakotikala kolonga ata moke te ;
13 pamba te okobengana bango
tango okobwakela bango bambanzi ya tolotolo na Yo.
14 Yawe, telema na nguya na Yo !
Tokoyemba nguya na Yo na nzela ya banzembo.

Nzembo 22

Mpo na nini osundoli ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi, ya koyemba lokola nzembo na kombo « Mboloko ya tongo. »
2 Nzambe na ngai, Nzambe na ngai,
mpo na nini osundoli ngai ?
Mpo na nini otelemi mosika ?
Mpo na nini ozali kobikisa ngai te ?
Mpo na nini ozali koyoka te koganga na ngai ?
3 Nzambe na ngai, na moyi, nabeleli Yo,
kasi oyanoli ngai te ;
na butu, nabeleli lisusu,
mpe natikali kovanda nye te.

4 Nzokande, ozali Mosantu,
ovandaka na Kiti na Yo ya Bokonzi,
kati na masanzoli ya Isalaele.
5 Batata na biso batiaki elikya na bango kati na Yo,
bamipesaki epai na Yo,
mpe okangolaki bango.

6 Bagangaki epai na Yo,
mpe Yo okangolaki bango ;
batiaki elikya na bango kati na Yo
mpe bayokisamaki soni te.

7 Nazali lisusu moto te, kasi mutsopi ;
bato nyonso bazali kofinga mpe kotiola ngai.
8 Bato nyonso oyo bazali komona ngai
bazali koseka ngai, bazali kokamwa,
koningisa mito mpe koloba :
9 « Atiaka motema na ye epai na Yawe ;
tika ete Yawe abikisa ye !
Tika ete Yawe akangola ye,
pamba te asepelaka na Ye ! »

10 Solo, Yawe, obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai,
obatelaki ngai na kimia na tolo na ye.
11 Wuta mbotama na ngai,
batikaki ngai na maboko na Yo ;
wuta libumu ya mama na ngai,
ozali Nzambe na ngai.
12 Kozala mosika na ngai te,
pamba te pasi ekomi pene
mpe nazangi moto oyo akosunga ngai.
13 Banguna na ngai bazingeli ngai
lokola lisanga ya bangombe ya mibali,
bazingeli ngai lokola banyama mabe
oyo ezalaka na Bashani ;
14 mpe bafungoleli ngai makasi minoko na bango
lokola nkosi oyo etomboki mpe ezali kolia nyama.
15 Nakomi lokola mayi oyo ezali kosopana,
mpe mikuwa na ngai nyonso ekabwani ;
motema na ngai ekomi lokola mafuta
oyo ezali konyangwama kati na ngai.
16 Makasi na ngai ekawuki lokola potopoto,
mpe nazali kokoka lisusu koloba te ;
otie ngai pembeni ya lilita.

17 Bambwa ezingeli ngai,
ngulupa ya bato mabe bayei kobundisa ngai,
bazali kotambola zingazinga na ngai ;
bakangi maboko mpe makolo na ngai na basinga.
18 Nakoki sik’oyo kotanga ata mikuwa na ngai nyonso ;
kasi bato bazali kotala mpe koseka ngai,
19 bazali kokabola bilamba na ngai
mpe kobeta zeke mpo na nzambala na ngai.
20 Kasi Yo, Yawe, kozala mosika te !
Ozali makasi na ngai ;
yaka noki kosunga ngai.
21 Bikisa bomoi na ngai liboso ya mopanga,
mpe kangola yango wuta na manzaka ya bambwa.
22 Bikisa ngai wuta na monoko ya nkosi

mpe na maseke ya mpakasa.
23 Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko na ngai,
mpe nakokumisa Yo kati na mayangani.
24 Bino bato oyo botosaka Yawe, bosanzola Ye !
Bino nyonso bana ya Jakobi, bopesa Ye lokumu !
Bino nyonso bana ya Isalaele, botosa Ye !
25 Pamba te Yawe atiolaki te
mpe abwakaki te mobola ;
apesaka ye mokongo te mpe ayokaka ye
tango asengaka lisungi.

26 Na ngolu na Yo, nakumisaka Yo kati na mayangani,
nakokisaka bandayi na ngai
na miso ya bato oyo batosaka Yo.
27 Babola bakolia mpe bakotonda ;
bato oyo balukaka Yawe bakosanzola Ye.
Tika ete bozala na bomoi libela na libela.

28 Mokili mobimba ekokanisa Yawe,
ekomipesa epai na Ye ;
mpe bituka nyonso ya bikolo ekogumbama liboso na Ye.
29 Pamba te Yawe azali Mokonzi,
azali kokonza bikolo.

30 Bazwi nyonso ya mokili bakolia
mpe bakogumbamela Ye ;
bato nyonso oyo bazali kokende na kunda,
ba-oyo bakoki te komibatela na bomoi,
bakogumbama liboso na Ye.
31 Bakitani na bango bakosalela Yawe
mpe bakopanza sango na Ye
epai ya ekeke oyo ekoya na sima ;
32 bakosakola misala ya bosembo na Ye,
epai ya bato oyo bakobotama.

Nzembo 23

Yawe azali Mobateli na ngai

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe azali mobateli na ngai,
nakozanga ata eloko moko te.
2 Apemisaka ngai na matiti ya mobesu,
mpe amemaka ngai pembeni ya mayi ya kimia.
3 Ayeisaka sika makasi ya bomoi na ngai,
akambaka ngai na banzela ya bosembo
mpo na lokumu ya Kombo na Ye.
4 Ata soki nasengeli kokatisa lubwaku
oyo etondi na molili ya kufa,
nakobanga mabe ata moko te,
pamba te ozali elongo na ngai,
nzete na Yo ya mobateli ekambaka ngai,
mpe lingenda na Yo ebatelaka ngai.
5 Obongisaka mesa mpo na ngai

na miso ya bayini na ngai,
opakolaka moto na ngai mafuta
mpe otondisaka kopo na ngai kino kosopana.
6 Solo, na mikolo nyonso ya bomoi na ngai,
esengo mpe bolingo na Yo ekobanda kolanda ngai ;
mpe nakovanda kati na Tempelo ya Yawe
kino suka ya bomoi na ngai.

Nzembo 24

Yawe akoti na Tempelo

1 Nzembo ya Davidi.
Mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango
ezali ya Yawe.
Mokili mpe ezali ya Yawe,
elongo na bavandi na yango.
2 Pamba te ezali Yawe nde atia yango
na likolo ya bibale minene
mpe apikaki yango na likolo ya miluka.
3 Nani akokoka komata ngomba ya Yawe ?
Nani akokoka kotelema kati na Esika na Ye ya bule ?
4 Ezali moto oyo azali maboko pembe mpe motema peto,
oyo atiaka elikya te na banzambe ya bikeko
mpe alapaka ndayi ya lokuta te.

5 Yawe akopambola ye ;
mpe Nzambe, Mobikisi na ye, akokomisa ye sembo.
6 Ndenge wana nde ezali,
ekeke ya bato oyo bakangamaka na Yo,
ba-oyo balukaka elongi na Yo, Nzambe ya Jakobi.

7 Bino bikuke, botombola mitondo na bino !
Bino bikuke ya kala, bomitombola !
Tika ete Mokonzi ya nkembo akota !
8 Nani azali Mokonzi yango ya nkembo ?
Ezali Yawe, Elombe ya nguya ;
Yawe, Elombe ya bitumba.
9 Bino bikuke, botombola mitondo na bino !
Bino bikuke ya kala, bomitombola !
Tika ete Mokonzi ya nkembo akota !
10 Nani azali Mokonzi yango ya nkembo ?
Ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde azali Mokonzi ya nkembo !

Nzembo 25

Yawe, lakisa ngai nzela ya kolanda

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, Nzambe na ngai,
natiaka elikya na ngai kati na Yo.

2 Nzambe na ngai,
natiaka elikya na ngai kati na Yo ;

sala ete nayoka soni te,
mpe banguna na ngai basepela te na tina na ngai.
3 Bato nyonso oyo batalelaka Yo
bakotikala koyokisama soni ata moke te ;
kaka ba-oyo bapesaka Yo mokongo
nde bakoyokisama soni.
4 Yawe, lakisa ngai nzela,
teya ngai nzela oyo olingi ete nalanda.
5 Kamba ngai kati na bosolo na Yo
mpe pesa ngai mayele,
pamba te ozali Nzambe, Mobikisi na ngai ;
mpe ngai natiaka elikya na ngai
kati na Yo tango nyonso.
6 Yawe, kanisa mawa mpe bolingo na Yo,
pamba te ezali mpo na libela na libela.
7 Yawe, kokanisa te masumu
mpe botomboki ya bolenge na ngai ;
kanisa ngai kaka kolanda boboto na Yo,
pamba te ozali malamu.

8 Solo, Yawe azali malamu mpe alima ;
atalisaka banzela na Ye
epai ya bato ya masumu.
9 Atambolisaka bato oyo bamikitisa,
kati na banzela ya sembo,
mpe ateyaka bango banzela na Ye.
10 Banzela nyonso ya Yawe etalisaka bolingo
mpe boyengebene na Ye mpo na bato
oyo babatelaka boyokani mpe malako na Ye.
11 Yawe, mpo na bolingo ya Kombo na Yo,
limbisa masumu na ngai,
atako ezali minene.

12 Banani bazali bato oyo batosaka Yawe ?
Alakisaka bango nzela ya kopona.
13 Boye, bakolekisa mikolo ya bomoi na bango
kati na bofuluki,
mpe mokili ekozala libula ya bana na bango.
14 Yawe ayebisaka mabongisi na Ye
epai ya bato oyo batosaka Ye,
alakisaka bango mabombami ya boyokani na Ye.
15 Natalelaka Yawe tango nyonso,
pamba te kaka Ye nde akolongola
makolo na ngai na motambo.

16 Yawe, balola miso na Yo epai na ngai
mpe salela ngai ngolu,
pamba te nazali kaka ngai moko,
mpe nazali monyokolami.
17 Lembisa pasi ya motema na ngai
mpe kangola ngai na mitungisi na ngai.
18 Tala pasi mpe kolela na ngai,

mpe limbisa masumu na ngai nyonso.
19 Tala ndenge nini banguna na ngai bazali ebele,
mpe ndenge nini bazali koyina ngai makasi !

20 Batela bomoi na ngai mpe kangola ngai ;
sala ete nayoka soni te,
pamba te nabombamaka kati na Yo.
21 Lokola mpe natielaka Yo motema,
tika ete bozangi pamela mpe bosembo ebatela ngai.

22 Nzambe, kangola Isalaele,
na pasi na yango nyonso !

Nzembo 26

Yawe, longisa ngai

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, longisa ngai na miso ya basambisi,
pamba te natambolaka na bosembo ;
natielaka Yawe motema,
nakozonga sima te.
2 Yawe, tala ngai malamu mpe meka ngai,
sosola motema mpe makanisi na ngai,
3 pamba te napengwaka te liboso ya bolingo na Yo
mpe nabikaka bomoi na ngai kolanda bosembo na Yo.

4 Navandaka esika moko te na bakosi,
natambolaka nzela moko te na bato ya mitema mibale.
5 Nayinaka kosangana elongo na bato ya misala mabe
mpe navandaka te esika moko na bato mabe.
6 Yawe, nasukoli maboko na ngai
mpo na kolakisa ete nasali mabe te,
mpe nabandi na etumbelo na Yo,
7 mpo na kozongisela Yo matondi
mpe kotatola misala minene na Yo.

8 Yawe, nasepelaka na Tempelo
epai wapi ovandaka elongo na nkembo na Yo.
9 Kolongola te molimo na ngai nzela moko na bato ya masumu,
bomoi na ngai elongo na basopi makila,
10 oyo maboko na bango etondi na makila,
mpe maboko na bango ya mibali etondi na kanyaka.
11 Natambolaka na bomoi ya bosembo ;
kangola ngai mpe salela ngai ngolu.

12 Makolo na ngai etambolaka na nzela ya alima ;
nakopambola Yawe kati na mayangani ya monene.

Nzembo 27

Nabatelami malamu epai ya Nzambe

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe azali pole mpe lobiko na ngai ;

nakobanga nani ?
Yawe azali ndako batonga makasi ya bomoi na ngai ;
nakolenga liboso ya nani ?

2 Tango bato mabe babundisaka ngai
mpo na koluka kosala ngai mabe,
ezali bayini mpe banguna na ngai
nde baninganaka mpe bakweyaka.
3 Ata limpinga ezingeli ngai,
motema na ngai ekobanga soki moke te ;
ata etumba etelemi mpo na koboma ngai,
atako bongo, nakozala kaka na elikya makasi.

4 Nalukaka eloko moko kowuta na Yawe,
eloko moko kaka oyo nasengaka makasi :
nalingi kovanda na Tempelo ya Yawe,
mikolo nyonso ya bomoi na ngai,
mpo na kosepelaka na kitoko ya Yawe
mpe kosengaka toli na Ye kati na Tempelo na Ye.
5 Pamba te, na tango ya pasi,
akobatela ngai kati na evandelo na Ye,
akobomba ngai kati ya Ndako na Ye ya bule
mpe akotelemisa ngai na likolo ya libanga.

6 Bongo, nakotombola moto na ngai
na likolo ya banguna oyo bazingeli ngai ;
nakobanda kobonza, na se ya lokito ya esengo,
bambeka kati Ndako na Ye ya bule ;
nakobanda koyembela Yawe
mpe kobetela Ye mindule.

7 Yawe, yoka mongongo na ngai,
soki nabeleli Yo ;
salela ngai ngolu mpe yanola ngai.
8 Motema na ngai elobi na tina na Yo :
« Tala elongi na Ye ! »
Yawe, nakotala elongi na Yo.
9 Kopesa ngai mokongo te,
kobengana mosali na Yo te na kanda ;
osungaki ngai.
Kotika ngai te, kosundola ngai te,
Nzambe, Mobikisi na ngai.
10 Ata tata mpe mama na ngai basundoli ngai,
Yawe akolokota ngai.
11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo,
tambolisa ngai na nzela ya alima,
pamba te banguna na ngai bazali koluka ngai.
12 Kotika te ete nakangama na motambo ya bayini na ngai,
pamba te batatoli ya lokuta batelemi
mpo na kokosela ngai makambo,
bazali kobimisa maloba mabe.

13 Nakozalaka na elikya na likambo oyo :

nakobika bolamu ya Yawe
kati na mokili ya bato ya bomoi.
14 Talela Yawe !
Zala makasi mpe yika mpiko !
Talela Yawe !

Nzembo 28

Yawe, yanola ngai

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, nazali kobelela Yo !
Ozali Libanga na ngai,
koboya te koyoka ngai.
Soki te, nakozala lokola bato
oyo bazali kokita na kunda.
2 Yoka ngai tango nabondelaka Yo
mpo na kosenga lisungi,
tango natombolaka maboko na ngai,
na kotala na ngambo ya Esika-Oyo-Eleki-Bule.

3 Kokumba ngai te elongo na bato mabe,
elongo na bato oyo basalaka mabe,
oyo balobaka makambo ya kimia epai ya baninga na bango,
kasi babombaka mabe kati na mitema na bango.
4 Zongisela bango kolanda misala na bango,
kolanda misala mabe na bango ;
zongisela bango kolanda misala ya maboko na bango,
mpe kweyisela bango oyo ekoki na misala na bango.

5 Pamba te bamemiaka te misala ya Yawe
mpe makambo oyo akokisaka,
akobamba bango na mabele
mpe akotikala kotelemisa bango lisusu te.

6 Tika ete Yawe akumisama,
pamba te ayanoli mabondeli na ngai.
7 Yawe azali makasi mpe nguba na ngai ;
natielaka Ye motema na ngai, mpe asungaka ngai.
Motema na ngai etondi na esengo,
mpe nazali kokumisa Ye na banzembo na ngai.

8 Yawe azali makasi ya bato na Ye,
ndako batonga makasi epai wapi mopakolami na Ye azwaka lobiko.
9 Yawe, bikisa bato na Yo
mpe pambola libula na Yo ;
zala mobateli na bango
mpe sunga bango mpo na libela.

Nzembo 29

Mongongo ya Yawe

1 Nzembo ya Davidi.
Bopesa Yawe, bino ba-anjelu ya Nzambe,
bopesa Yawe nkembo mpe makasi.

2 Bopesa Yawe nkembo oyo ekoki na lokumu ya Kombo na Ye ;
bogumbamela Yawe kati na kongenga ya bosantu na Ye.

3 Mongongo ya Yawe eyokani na likolo ya mayi,
Nzambe ya nkembo azali koleka elongo na lokito,
Yawe azali koleka elongo na lokito na likolo ya mayi minene.
4 Mongongo ya Yawe ezali na nguya ;
mongongo ya Yawe ezali na lokumu mingi.
5 Mongongo ya Yawe ebukaka banzete ya sedele ;
Yawe abukaka banzete ya sedele ya Libani.
6 Apumbwisaka Libani lokola mwana ngombe,
apumbwisaka Sirioni lokola mwana ya mpakasa.
7 Mongongo ya Yawe ebimaka
elongo na bakake ya moto.
8 Mongongo ya Yawe elengisaka esobe ;
Yawe alengisaka Esobe ya Kadeshi.
9 Mongongo ya Yawe esalaka ete mboloko ebota,
esalaka mpe ete zamba etikala pamba.
Kati na Tempelo ya Yawe,
nyonso egangaka : « Nkembo ! »

10 Yawe avandaki na Kiti ya Bokonzi
na likolo ya mpela ;
Yawe avandi na Kiti ya Bokonzi
lokola Mokonzi mpo na libela.
11 Yawe apesaka bato na Ye makasi ;
Yawe apambolaka bato na Ye na nzela ya kimia.

Nzembo 30

Yawe azongisi ngai na bomoi

1 Nzembo ya Davidi mpo na libulisi ya Tempelo.
2 Yawe, nanetoli Yo,
pamba te obimisaki ngai na libulu ya mozindo
mpe otikaki te banguna na ngai kosepela na tina na ngai.
3 Yawe, Nzambe na ngai, nabelelaki Yo
mpo na kosenga lisungi,
mpe obikisaki ngai na bokono.
4 Yawe, obimisaki ngai na mboka ya bakufi,
obatelaki bomoi na ngai
mosika na bato oyo bazali kokita na libulu.

5 Boyemba banzembo mpo na lokumu ya Yawe,
bino babulami na Ye ;
bokumisa Kombo na Ye ya bule.
6 Pamba te kanda makasi na Ye ewumelaka
mpo na mwa tango moke,
kasi ngolu na Ye ewumelaka seko na seko ;
kolela ekoki kowumela kino na pokwa,
kasi kosepela ekokota na tongo.

7 Tango nazalaki na kimia, nalobaki :
« Nakotikala kokweya te. »

8 Yawe, tango osalelaki ngai ngolu,
olendisaki ngomba na ngai ;
kasi tango obombelaki ngai elongi,
nabungisaki elikya.

9 Yawe, nabelelaki Yo ;
nabelelaki Yawe mpo na kosenga lisungi :
10 « Litomba nini ezali soki nakufi,
soki nakiti na libulu ?
Boni, putulu ekokumisa Yo ?
Boni, ekosakola boyengebene na Yo ?
11 Yawe, yoka ngai mpe salela ngai ngolu ;
Yawe, zala lisungi na ngai. »

12 Obongoli kolela na ngai, okomisi yango mabina ;
olongoli mokumba na ngai mpe olatisi ngai esengo,
13 mpo ete molimo na ngai ekumisa Yo na banzembo,
kasi navanda nye te.
Yawe, Nzambe na ngai, nakokumisa Yo
libela na libela.

Nzembo 31

Natie elikya na ngai kati na Yawe

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Eh Yawe, kati na Yo nde nazwa ebombamelo ;
kondima te ete nayoka soni !
Bikisa ngai na bosembo na Yo !
3 Yoka ngai mpe kangola ngai noki !
Zala mpo na ngai libanga oyo ezingelami na bamir
mpe ndako batonga makasi mpo na kobikisa ngai.
4 Mpo ete ozali libanga na ngai
mpe ndako na ngai ya makasi,
kamba mpe tambolisa ngai
mpo na lokumu ya Kombo na Yo.
5 Bikisa ngai na motambo oyo batieli ngai,
pamba te ozali ebombamelo na ngai.
6 Nazongisi molimo na ngai kati na maboko na Yo,
Yawe, Nzambe ya solo, oyo okangolaki ngai.

7 Nalingaka te bato nyonso oyo bakangamaka
na banzambe ya bikeko,
pamba te natiaka elikya na ngai kati na Yawe.
8 Nakozalaka moto ya esengo
mpe nakosepelaka kati na bolingo na Yo ;
pamba te omonaka pasi na ngai,
mpe oyebi mitungisi na ngai.
9 Okabaki ngai te na maboko ya monguna na ngai,
kasi obombaka ngai mosika,
na esika ya kimia penza.
10 Yawe, yokela ngai mawa,
pamba te nazali kati na pasi ;
miso, motema mpe nzoto na ngai mobimba

ebebi mpo na mawa.
11 Bomoi na ngai ekawuki mpo na pasi,
mpe mibu na ngai ezali koleka kati na kolela ;
makasi na ngai esili mpo na mabe na ngai,
mpe mikuwa na ngai elembi.
12 Banguna na ngai nyonso bakomi kozwa ngai
lokola eloko ya lisuma,
baninga na ngai bakomi kozwa ngai
lokola eloko ya soni,
mpe bato oyo bayebi ngai bakomi kozwa ngai
lokola eloko ya somo.
13 Babosani ngai lokola moto oyo asila kokufa ;
nakomi lokola mbeki oyo epanzana.
14 Nayokaka matongi na bango na tina na ngai
tango basanganaka mpe basalaka makita
mpo na koluka ndenge nini koboma ngai.

15 Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo, Yawe,
mpe nalobaka : « Ozali Nzambe na ngai. »
16 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kati na maboko na Yo ;
kangola ngai wuta na maboko
ya banguna mpe ya bayini na ngai.
17 Tala ngai mosali na Yo, na miso ya bolingo ;
bikisa ngai kati na bolingo na Yo.
18 Yawe, sala ete nayokisama soni te,
pamba te nabeleli Yo.
Kasi tika ete bato mabe nde bayoka soni
mpe bakita kino na mboka ya bakufi.
19 Tika ete ekangama, bibebu oyo elobaka lokuta,
oyo elobaka na lolendo mpe na lofundu,
oyo ebebisaka lokumu ya moto ya sembo
na nzela ya songisongi.

20 Boboto na Yo ezali penza monene,
boboto oyo obombaka mpo na bato oyo batosaka Yo,
boboto oyo otalisaka epai ya bato oyo bazwaka Yo
lokola ebombamelo na bango,
na miso ya bato nyonso.
21 Obombaka bango epai na Yo,
mosika ya mabongisi mabe ya bato ;
obatelaka bango kati na Yo,
mosika ya bato oyo babundisaka bango.

22 Tika ete Yawe akumisama,
pamba te atalisaki ngai bolingo na Ye ya kokamwa,
tango nazalaki kati na engumba
oyo ezingelamaki na banguna !
23 Kati na kobanga na ngai, namilobelaki :
« Obengani ngai penza mosika na Yo ! »
Nzokande oyokaki ngai wana nazalaki kobondela Yo
mpe wana nazalaki kobelela Yo.

24 Bino babulami na Ye nyonso,
bolinga Yawe !
Yawe abatelaka bato ya sembo epai na Ye,
kasi apesaka etumbu ya makasi
epai ya bato ya lofundu.
25 Bino nyonso oyo botalelaka Yawe,
bozala makasi mpe boyika mpiko.

Nzembo 32

Bolimbisi epesaka esengo

1 Nzembo ya Davidi.
Esengo na moto oyo mabe na ye elimbisami,
mpe masumu na ye elongwe !
2 Esengo na moto oyo Yawe atangelaka lisumu te,
mpe atambolaka na lokuta te.

3 Lokola nazalaki kondima mabe na ngai te,
nazalaki tango nyonso kolela mpo na pasi.
4 Butu mpe moyi,
loboko na Yo ezalaki kofinafina ngai ;
makasi na ngai ekomaki kosila
ndenge makasa ekawukaka na eleko ya moyi.

5 Tango nandimaki masumu na ngai
mpe nabombaki mabe na ngai te,
nalobaki : « Nakotubela
masumu na ngai liboso ya Yawe. »
Bongo Yo olimbisaki mabe mpe masumu na ngai.

6 Boye, tika ete bayengebene nyonso
basambelaka Yo na tango ya malamu !
Soki mayi minene etomboki,
bambonge na yango ekozwa bango te.
7 Ozali ebombamelo na ngai ;
obatelaka ngai mpo ete pasi ekanga ngai te
mpe ozingelaka ngai na banzembo ya kokangolama.

8 Olobaki : « Nakopesa yo malako
mpe nakolakisa yo nzela ya kolanda ;
nakopesa yo toli mpe nakosenzela yo.
9 Kozala te lokola mpunda to lokola mile ezanga bososoli,
oyo bakangaka nguya na yango
na nzela ya ebende mpe ya singa
oyo batiaka na minoko na yango
mpo na kopekisa yango kopusana pene na yo. »
10 Bato mabe bazali na pasi mingi,
kasi bolamu ya Yawe ezingelaka bato
oyo batiaka elikya na Yawe.
11 Bino bato ya sembo, bosepela kati na Yawe,
bozala na esengo !
Bino nyonso oyo bozali na mitema alima,
bobeta milolo ya esengo.

Nzembo 33

Nzambe Mokeli mpe Mobikisi

1 Bino bato ya sembo, bobeta milolo ya esengo na tina na Yawe !
Kokumisa Nzambe ebongi na bato oyo bazali alima.
2 Bosanzola Yawe na nzenze,
bosanzola Ye na lindanda ya basinga zomi.
3 Boyembela Yawe nzembo ya sika,
bobetisa bibetelo mindule elongo na koganga ya esengo.

4 Pamba te Liloba na Yawe ezali alima,
misala na Ye nyonso ekokisamaka na boyengebene.
5 Yawe alingaka bosembo mpe alima ;
mokili etondi na bolingo na Ye.
6 Likolo ekelamaki na Liloba na Yawe ;
mampinga na yango nyonso,
na nzela ya pema ya monoko na Ye.
7 Asangisaka mayi ya bibale minene esika moko,
mpe atiaka yango na bisika ya mozindo.
8 Tika ete mokili mobimba etosa Yawe !
Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga liboso na Ye.
9 Pamba te alobaki, mpe likambo esalemaki ;
mpe apesaki mitindo, mpe emonanaki.

10 Yawe akweyisaka mikano ya bikolo,
abebisaka mabongisi ya bato.
11 Kasi mikano ya Yawe etikalaka mpo na seko,
mabongisi ya motema na Ye, mpo na bikeke nyonso.

12 Esengo na ekolo oyo Yawe azali Nzambe na yango.
Esengo na bato oyo aponaki mpo na libula na Ye.
13 Yawe atalaka wuta na likolo,
amonaka bana nyonso ya bato.
14 Wuta na evandelo na Ye,
atalaka bavandi nyonso ya mokili.
15 Ye oyo asalaka mitema nyonso ya bato
asosolaka makambo nyonso oyo basalaka.

16 Ezali te limpinga monene nde ebikisaka mokonzi
to nguya monene nde ekangolaka elombe.
17 Mpunda ezali na nguya te ya kopesa lobiko,
makasi na yango nyonso ekangolaka te.
18 Nzokande Yawe atalaka bato oyo batosaka Ye,
ba-oyo batiaka elikya na bolingo kati na Ye,
19 mpo na kokangola bango na kufa
mpe kobatela bango na bomoi
ata na tango ya nzala makasi.

20 Totielaka Yawe motema ;
azali lisungi mpe nguba na biso.
21 Solo, mitema na biso esepelaka kati na Ye,
pamba te totiaka elikya na biso

kati na Kombo na Ye ya bule.
22 Yawe, lokola totiaka elikya na biso kati na Yo,
tika ete bolingo na Yo ezala elongo na biso.

Nzembo 34

Yawe, mokangoli na ngai

1 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango akosanaki liboma liboso ya Abimeleki oyo abenganaki ye, mpe akendeki.
2 Nakopambola Yawe tango nyonso,
nakokumisa Ye mikolo nyonso na bibebu na ngai.
3 Tika ete bomoi na ngai emikumisa kati na Yawe ;
tika ete banyokolami bayoka mpe basepela !
4 Boya kosakola elongo na ngai
ete Yawe azali monene !
Tonetola Kombo na Ye, biso nyonso.

5 Nalukaki Yawe, mpe ayanolaki ngai ;
akangolaki ngai na somo na ngai nyonso.
6 Bato oyo batalaka epai na Ye bangengaka na esengo,
mpe bayokisamaka soni ata moke te.
7 Mobola agangaki, mpe Yawe ayokaka ye ;
abikisaki ye na pasi na ye nyonso.
8 Anjelu ya Yawe atongaka molako na ye
zingazinga ya bato oyo batosaka Yawe,
mpe akangolaka bango.

9 Bomeka elengi mpe botala
ndenge nini Yawe azali malamu ;
Esengo na moto oyo azwaka Yawe
lokola ebombamelo na ye !
10 Bino basantu ya Yawe, botosa Yawe ;
pamba te bato oyo batosaka Ye
bazangaka eloko moko te.
11 Bana ya nkosi ezangaka mpe ekufaka nzala,
kasi bato oyo balukaka Yawe
bakozanga eloko moko.
12 Bana na ngai, boya, boyoka ngai ;
Nakolakisa bino kotosa Yawe.
13 Nani asepelaka na bomoi ?
Nani alingaka kobika mikolo ebele ya esengo ?
14 Batela lolemo na yo mosika na mabe,
mpe bibebu na yo ete eloba lokuta te.
15 Zala mosika na mabe mpe sala bolamu,
luka kimia mpe koba na yango.

16 Miso ya Yawe etalaka bato ya sembo,
mpe matoyi na Ye eyokaka koganga na bango ;
17 kasi Yawe apesaka bato mabe mokongo
mpo ete bakanisa bango lisusu te kati na mokili.

18 Tango bato ya sembo babelelaka,

Yawe ayokaka mpe akangolaka bango
na pasi na bango nyonso.
19 Yawe azali pene ya bato
oyo bazoki na mitema
mpe abikisaka ba-oyo balembi na milimo na bango.

20 Pasi mingi ekangaka moto ya sembo,
kasi Yawe akangolaka ye na nyonso,
21 abatelaka mikuwa na ye nyonso
mpo ete moko te kati na yango ebukana.

22 Mabe ebomaka moto mabe,
mpe bayini ya moto ya sembo bakozwa etumbu.
23 Yawe akangolaka bomoi ya basali na Ye ;
mpe bato nyonso oyo bazwaka Ye
lokola ebombamelo na bango bakozwa etumbu te.

Nzembo 35

Yawe abatelaka bato ya bolembu

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, kota likambo na ngai liboso ya bayini na ngai ;
bundisa bato oyo bazali kobundisa ngai.
2 Kamata nguba ya moke mpe ya monene,
mpe telema mpo na kosunga ngai.
3 Tombola likonga ya monene mpe ya moke
mpo na kobundisa bato oyo bazali kolanda ngai.
Loba na ngai :
« Nazali lobiko na Yo. »

4 Tika ete bato oyo bazali komeka bomoi na ngai
basambwa mpe bayoka soni ;
tika ete bato oyo bazali kokana kosala ngai mabe
bazonga sima mpe bakoma mawa-mawa !
5 Tika ete bakoma lokola matiti ya kokawuka
oyo mopepe ezali kopumbwisa,
tango anjelu ya Yawe akotindika bango ;
6 tika ete nzela na bango ekoma molili mpe moselu
tango anjelu ya Yawe akobengana bango.

7 Mpo ete, na kozanga tina, mpo na kokanga ngai,
batielaki ngai mitambo mpe batimolaki mabulu,
8 tika ete libebi ekweyela bango na mbalakata,
bakangama bango moko na mitambo oyo batielaki ngai
mpe bakweya kati na mabulu yango !
9 Nakotonda na esengo kati na Yawe
mpe nakosepela kati na lobiko na Ye.
10 Mikuwa na ngai nyonso ekoloba :
« Oh Yawe, nani akoki kokangola, lokola Yo,
mobola wuta na maboko ya moto oyo aleki ye na makasi,
mobola mpe mokeleli wuta na maboko ya banyokoli na bango ? »

11 Batatoli oyo bamipesa na kanza batelemi,

bazali kopesa ngai mituna
na tina na makambo oyo nayebi te.
12 Bazali kozongisela ngai mabe
mpo na bolamu oyo nasalaki,
mpe kosundola ngai lokola monyokolami.
13 Nzokande tango bango babelaki,
ngai nalataki saki, namikitisaki na kokila bilei,
nazalaki kobondela mpo na bango.
14 Nazalaki kotambola na mawa
lokola mpo na moninga to mpo na ndeko ;
nazalaki kokitisa moto na se mpo na mawa
lokola moto oyo azali kolela mama na ye.
15 Kasi awa ngai nakomi na pasi,
bango bazali kosepela mpe kosangana ;
wana ngai nayebi te, bango bazali kosangana
mpo na kotonga ngai,
bazali kolemba te kofinga ngai.
16 Lokola bapagano, bazali koseka ngai,
bazali kolia minu na tina na ngai.

17 Yawe, kino tango nini okotala kaka boye ?
Kangola ngai wuta na misala na bango ya mabe,
bomoi na ngai wuta na manzaka ya bankosi oyo.
18 Nakokumisa Yo kati na mayangani monene,
nakosanzola Yo kati na ebele ya bato.
19 Tika ete banguna na ngai basepela te
na tina na ngai ;
tika ete bayini na ngai na kozanga tina
bakanga miso te.
20 Pamba te balobaka te maloba ya kimia,
kasi babongisaka lokuta mpo na kokosela bato ya kimia
makambo kati na mboka.
21 Balobaka na mongongo makasi :
« Eh ! Eh ! Tomonaki ye ! »

22 Yawe, omoni nyonso wana ; kovanda nye te !
Nkolo, kozala mosika na ngai te !
23 Lamuka mpe telema mpo na kolongisa ngai !
Nzambe na ngai mpe Nkolo na ngai,
kota likambo na ngai.
24 Yawe, Nzambe na ngai,
longisa ngai na bosembo na Yo ;
kotika bango te kosepela na tina na ngai.
25 Tika ete bamilobela te :
« Ah ! Tala makambo oyo tozalaki koluka ! »
Tika ete baloba te : « Tolie ye. »
26 Tika ete bato nyonso oyo basepelaka na pasi na ngai,
bango nyonso lisanga, bayoka soni mpe basambwa !
Tika ete bato oyo batombokelaka ngai
balata soni mpe bazala kati na yikiyiki !
27 Tika ete bato oyo basepelaka na bosembo na ngai
baganga na esengo mpe basepela ;

tika ete balobaka tango nyonso :
« Tika ete Yawe anetolama,
Ye oyo asepelaka na kimia ya mowumbu na Ye ! »

28 Nakosakola bosembo na Yo,
nakokumisa Yo mikolo nyonso.

Nzembo 36

Boboto ya Yawe

1 Nzembo ya Davidi, mowumbu ya Yawe. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Kati na motema na ngai,
nazali na sango kowuta na Nzambe
na tina na bato mabe oyo batondi na masumu :
Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te na miso na bango.

3 Bamipesaka lokumu makasi,
bandimaka te mpe bayinaka masumu na bango te.
4 Minoko na bango ebimisaka maloba mabe mpe lokuta,
baboyaka kosala na bokebi mpe kosala bolamu.
5 Ezala na bambeto na bango,
basalaka kaka mabongisi ya kosala mabe,
batambolaka te mpo na kosala bolamu
mpe baboyaka mabe te.

6 Yawe, bolingo na Yo ekenda kino na likolo,
boyengebene na Yo kino na mapata.
7 Bosembo na Yo ezali lokola bangomba ya Nzambe,
mikano na Yo ezali mozindo lokola lubwaku ya molayi.
Yawe, obikisaka bato mpe banyama.
8 Oh Nzambe, tala ndenge nini bolingo na Yo ezali motuya !
Bato bazwaka ebombamelo na elili ya mapapu na Yo.
9 Baliaka mpe batondaka bilei ya Ndako na Yo,
mpe omelisaka bango mayi
kowuta na bolingo monene na Yo.
10 Pamba te etima ya bomoi ezali elongo na Yo ;
kati na pole na Yo nde tomonaka pole.

11 Koba kotalisa bolingo na Yo epai ya bato oyo bayebi Yo,
mpe bosembo na Yo epai ya bato ya mitema alima.
12 Tika ete bato ya lolendo bakoma te kino epai na ngai,
mpe tika ete bato mabe babengana ngai te.
13 Tala ndenge nini bato ya misala mabe bakweyi,
balali na mabele, bazangi makoki ya kotelema.

Nzembo 37

Malendisi mpo na moto ya sembo

1 Nzembo ya Davidi.
Kosilikela bato ya mabe te,
kosalela bato oyo basalaka mabe zuwa te ;
2 pamba te bakokawuka noki lokola makasa,

mpe bakolemba noki lokola matiti.

3 Tia elikya na yo kati na Yawe mpe sala bolamu,
vanda kati na mokili mpe lia na kimia.

4 Komisa Yawe bilengi na yo ya makasi,
mpe akokokisela yo posa ya motema na yo.

5 Kaba bomoi na yo epai na Yawe,
tia elikya kati na Ye, mpe akosala :
6 akongengisa bosembo na yo lokola pole,
makoki na yo lokola moyi ya midi.

7 Batela kimia liboso ya Yawe
mpe talela Ye ;
kosilikela te moto oyo alongaka na misala na ye,
mpe oyo asalaka mabongisi ya mabe.

8 Boya kanda mpe kosilika te ;
kotomboka te, noki te okosala mabe.
9 Pamba te bato oyo basalaka mabe bakolimwa,
kasi bato oyo batielaka Yawe motema
bakozwa mokili lokola libula na bango.

10 Etikali tango moke kaka,
moto mabe akozala lisusu te ;
ata oluki ye, okomona ye te.
11 Kasi bato oyo bamikitisa bakozwa mokili
lokola libula na bango mpe bakozala na kimia makasi.

12 Bato mabe basalelaka bato ya sembo makita
mpe baliaka minu mpo na kotelemela bango.
13 Kasi Yawe asekaka bato mabe,
pamba te ayebi ete mokolo na bango ezali kobelema.

14 Bato mabe babimisi mipanga
mpe babongisi batolotolo
mpo na kokweyisa mobola mpe moto oyo akelela,
mpo na koboma bato oyo batambolaka alima.
15 Kasi mipanga na bango ekotobola mitema na bango moko,
mpe batolotolo na bango ekobukana.

16 Mwa biloko ya moto ya sembo eleki
bozwi ya bato ebele ya mabe,
17 pamba te nguya ya bato mabe ekosila,
kasi Yawe alendisaka bato ya sembo.

18 Yawe ayebi mikolo ya bato bazangi pamela,
mpe libula na bango ekowumela mpo na seko.
19 Na tango ya pasi, bakokawuka te ;
na mikolo ya nzala, bakozala na bilei ebele.

20 Kasi bato mabe bakokufa,
banguna ya Yawe bazali lokola fololo ya elanga,
bakolimwa lokola molinga.

21 Moto mabe adefaka mpe azongisaka te,
kasi moto ya sembo ayokaka mawa mpe akabaka.
22 Bato oyo Yawe apambolaka bakozwa
mokili lokola libula na bango,
kasi ba-oyo alakelaka mabe bakolimwa.

23 Soki Yawe asepeli na etamboli ya moto,
alendisaka bomoi na ye ;
24 ezala akweyi, akotikala kaka ya kokweya te ;
pamba te Yawe asimbaka ye na loboko.

25 Nazalaki elenge, mpe sik'oyo nakomi mobange,
namoni nanu te moto ya sembo kosundolama
to bana na ye kokoma kosenga-senga bilei.
26 Akabaka tango nyonso mpe adefisaka,
bana na ye bakozalaka kati na mapamboli.

27 Zala mosika na mabe mpe sala bolamu,
okovanda na mokili mpo na libela ;
28 pamba te Yawe alingaka bosembo,
mpe asundolaka te bayengebene na Ye.

Babatelamaka mpo na seko,
kasi bana ya bato mabe bakolimwa.
29 Bato ya sembo bakozwa mokili lokola libula na bango
mpe bakovanda kuna seko na seko.

30 Monoko ya moto ya sembo ebimisaka bwanya,
mpe lolemo na ye elobaka kolanda bosembo.
31 Mobeko ya Nzambe na ye ezali kati na motema na ye,
makolo na ye ebetaka libaku te.

32 Moto mabe atalaka moto ya sembo na miso mabe
mpe alukaka nzela ya koboma ye,
33 kasi Yawe akosundola moto ya sembo te
kati na maboko ya moto mabe,
mpe akokweyisa ye te na kosambisama.

34 Zala na elikya kati na Yawe
mpe batela nzela na Ye ;
akonetola Yo mpo ete ozwa mboka lokola libula na yo,
mpe okomona tango bato mabe bakolimwa.

35 Namonaki moto mabe mpe na kanza
kokoma na nguya mpe kofuluka
lokola nzete oyo ezali kokola na mabele na yango,
36 kasi alekaki noki mpe azalaki lisusu te ;
nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te.

37 Tala malamu moto oyo azangi pamela,
landela bomoi ya moto ya sembo ;
tango oyo ezali koya ezali kozela moto ya kimia.
38 Kasi batomboki bakobebisama,
tango oyo ezali koya ezali te mpo na bato mabe.

39 Lobiko ya bato ya sembo ewutaka epai ya Yawe
oyo, na tango ya pasi, azali ndako na bango,
oyo batonga makasi.
40 Yawe asungaka mpe akangolaka bango,
akangolaka bango wuta na maboko ya bato mabe
mpe abikisaka bango,
pamba te babombamaka kati na Ye.

Nzembo 38

Losambo ya mobeli

1 Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa.
2 Yawe, kopamela ngai te kati na kanda na Yo
to kopesa ngai etumbu te kati na kanda makasi na Yo.
3 Pamba te makonga na Yo etoboli ngai,
mpe loboko na Yo ebeti ngai.
4 Mpo na kanda na Yo, nzoto na ngai ebeli ;
mpo na masumu na ngai, mikuwa na ngai elembi.
5 Mabe na ngai eleki moto na ngai,
ezali kilo makasi epai na ngai
lokola mokumba ya kilo makasi.

6 Bapota na ngai epoli mpe ekomi kolumba solo
mpo na bozoba na ngai.
7 Nagumbami, nalembi makasi ;
nakomi moto ya mawa mpo na libela.
8 Pamba te nazali koyoka pasi makasi na mokongo na ngai,
eteni ata moko te ya nzoto na ngai ezali malamu.
9 Nalembi, makasi na ngai nyonso esili ;
mobulu ekoti na motema na ngai,
nakomi koganga na kolemba te.

10 Nkolo, oyebi posa na ngai nyonso ;
kolela na ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo.
11 Motema na ngai ezangi kimia,
makasi na ngai ekomi kosila,
nabungisi ata pole ya miso na ngai.
12 Bato oyo balingaka ngai mpe baninga na ngai
bakimi pasi na ngai,
ba-oyo bazalaka na ngai esika moko batelemi mosika na ngai.
13 Bato oyo balukaka kufa na ngai bazali kotia mitambo,
ba-oyo balukaka pasi na ngai bazali koloba mpo na kosala ngai mabe,
bakomi mikolo nyonso kobongisa lokuta.
14 Kasi ngai nazali kosala lokola mokufi matoyi ;
mpe lokola baba, nakangi monoko, naboyi koloba.
15 Nakomi lokola mokufi matoyi

oyo akoki kopesa eyano ata moko te na monoko na ye.
16 Yawe, natiaka elikya na ngai kati na Yo ;
oh Nkolo, Nzambe na ngai, solo, okoyanola.
17 Nalobaki : « Kopesa nzela te
ete basepela na tina na ngai
to bamitombola likolo na ngai soki nabeti libaku. »
18 Pamba te nakomi pene ya kokweya,
pasi na ngai ezali kaka elongo na ngai tango nyonso.
19 Solo nandimi mabe na ngai,
masumu na ngai ezali kotungisa molimo na ngai.
20 Banguna na ngai bazali makasi mpe bingambe,
bato oyo bayinaka ngai kaka pamba bazali ebele.
21 Bato oyo bazongisaka mabe na bolamu
bazali kofunda ngai atako nalukaka kosala bolamu.

22 Yawe, kosundola ngai te ;
Nzambe na ngai, kozala mpe mosika na ngai te.
23 Nkolo, Mobikisi na ngai,
yaka noki kosunga ngai.

Nzembo 39

Liboso ya kufa

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi mpe ya Yedutuni. Nzembo ya Davidi.
2 Namilobelaki : « Nakosala keba na etamboli na ngai
mpo ete monoko na ngai esala masumu te ;
nakobatela penza monoko na ngai
tango nyonso moto mabe akozala liboso na ngai. »
3 Boye nakangaki monoko na ngai mpe navandaki nye,
natikalaki koloba ata likambo moko te ;
pasi na ngai ebakisamaki makasi.
4 Motema na ngai eswaki,
moto ezalaki kopela kati na ngai,
mpe nalobaki na nzela ya monoko na ngai.

5 Yawe, yebisa ngai tango nini bomoi na ngai ekosuka
mpe motango ya mikolo ya bomoi na ngai
mpo ete nasosola ete bomoi na ngai ezali kaka
mpo na mwa tango moke.
6 Solo mikolo ya bomoi na ngai ekatama,
ezali pamba na miso na Yo.
Bomoi ya moto nyonso ezali kaka mopepe.

7 Moto akendaka mpe azongaka,
azali kaka lokola elili ;
amitungisaka kaka pamba, andukaka bomengo,
kasi ayebaka te soki nani akotikala na yango.

8 Sik'oyo, oh Nkolo, nazela lisusu nini ?
Natiaka elikya na ngai kati na Yo.
9 Bikisa ngai na mabe na ngai nyonso,

kopesa nzela te na bazoba ete bafinga ngai.
10 Nakangi monoko, nakoloba lisusu te,
pamba te Yo nde osali.
11 Kobeta ngai lisusu te,
nazali kokoka lisusu te.
12 Opesaka bato etumbu mpo na masumu na bango
mpo na kozongisa bango na nzela ;
obebisaka biloko na bango ya motuya lokola nselele.
Solo, moto nyonso azali kaka mopepe.

13 Yawe, yoka
libondeli na ngai ;
yoka na bokebi, wana nazali
koganga mpo na kosenga lisungi,
kovanda nye te liboso ya mpinzoli na ngai,
pamba te epai na Yo, nazali mopaya
mpe moleki nzela lokola bakoko na ngai.
14 Kotala ngai te mpo ete nasepela lisusu,
liboso ete nakende na ngai mpe nazala lisusu te.

Nzembo 40

Lobiko ya Nzambe epai ya mosali na Ye

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Natiaki elikya na ngai kati na Yawe ;
abalukaki epai na ngai mpe ayokaki koganga na ngai.
3 Abimisaki ngai na libulu ya mozindo, kati na potopoto ;
atelemisaki ngai na likolo ya libanga
mpe alendisaki makolo na ngai.
4 Atiaka nzembo ya sika kati na monoko na ngai,
nzembo ya masanzoli mpo na Nzambe na biso.
Bato ebele bakomona, bakobanga
mpe bakotiela Yawe motema.

5 Esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yawe,
kasi atalelaka te bato ya lolendo mpe bakosi.
6 Yawe, Nzambe na ngai, bikamwa mpe mabongisi
oyo osalaka mpo na biso ezali ebele penza.
Moko te akokani na Yo ;
nalingi kotatola mpe kopanza sango na yango,
kasi motango na yango eleki ebele.

7 Osepelaki te na bambeka mpe na makabo,
kasi ofungolaki matoyi na ngai ;
osengaki te makabo ya kotumba mpe bambeka
mpo masumu.
8 Bongo nalobaki : « Ngai oyo, nayei epai na Yo
kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na buku.
9 Nzambe na ngai, nasepelaka kosala mokano na Yo,
Mobeko na Yo ezali kati na motema na ngai. »

10 Nasakolaka bosembo na Yo kati na mayangani,
nakokanga monoko na ngai te ;

Yawe, oyebi yango !
11 Nabombaka bosembo na Yo te kati na motema na ngai,
natatolaka boyengebene mpe lobiko na Yo kati na mayangani,
nakobomba yango ata moke te.
12 Yawe, kopimela ngai mawa na Yo te ;
kasi sala ete bolingo mpe bosolo na Yo
ebatelaka ngai tango nyonso.
13 Pamba te makambo ebele ya pasi ezingeli ngai,
mabunga na ngai ekomi konyokola ngai,
mpe nazali kokoka lisusu te kotala yango ;
ezali ebele koleka suki ya moto na ngai,
mpe motema na ngai elembi kati na ngai.
14 Yawe, nabondeli Yo, kangola ngai ;
Yawe, yaka noki kosunga ngai.

15 Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai
bakufa soni mpe basambwa !
Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai
bazonga sima mpe babungisa lokumu na bango !
16 Tika ete ba-oyo balobaka na ngai : « Ah ! Ah ! »
bayoka somo mpe bakufa soni !
17 Kasi tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo
batonda na esengo mpe basepela kati na Yo !
Tika ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo
balobaka tango nyonso : « Yawe azali monene ! »

18 Solo, nazali mobola mpe moto akelela,
kasi tika ete Nkolo asunga mpe akangola ngai.
Nzambe na ngai, kowumela te !

Nzembo 41

Mobeli mpe monyokolami
1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Esengo na moto oyo akanisaka mobola !
Yawe akokangola ye na tango ya pasi.
3 Yawe akokengela ye mpe akobatela bomoi na ye,
akokomisa ye moto ya esengo kati na mokili
mpe akokaba ye te na maboko ya banguna na ye.
4 Yawe akosunga ye na mbeto na ye soki abeli
mpe akobikisa ye na bokono na ye nyonso.

5 Nalobaki : « Oh Yawe, yokela ngai mawa ;
bikisa ngai na bokono, pamba te nasalaki masumu epai na Yo. »
6 Banguna na ngai balobaka mabe na tina na ngai :
« Akokufa mokolo nini mpo ete kombo na ye etangama lisusu te ? »
7 Kati na bango, moto nyonso oyo ayaka kotala ngai
alobaka kaka lokuta mpo na kobebisa lokumu na ngai,
akangisaka kati na ye makambo ya lokuta
mpe, soki kaka abimi libanda, apanzaka yango na matongi.
8 Banguna na ngai basanganaka kaka
mpo na kotonga ngai mpe kokanisa mpo na libebi na ngai.

9 Balobaka : « Pasi moko ya somo penza ekangi ye,
ebwaki ye na mbeto mpe azali kokoka lisusu kotelema te. »
10 Ezala molingami na ngai ya kimia,
oyo nazalaki kotiela motema
mpe azalaki kolia sani moko elongo na ngai,
abalukeli ngai.

11 Kasi Yo, Yawe, yokela ngai mawa mpe telemisa ngai
mpo ete nazongisela bango mabe na mabe.
12 Nakoyeba ete osepelaka na ngai
soki kaka monguna na ngai agangi te na tina na ngai.
13 Mpo ete nazangi pamela, okosunga ngai
mpe okovandisa ngai na makolo na Yo mpo na libela.

14 Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele,
akumisama libela na libela !
Amen ! Amen !

Buku ya mibale

42

Nz 42.1–72.20

Kozala na posa ya Nzambe

1 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Ndenge mbuli eyokaka posa ya komela mayi,
ndenge wana mpe molimo na ngai ezali na posa na Yo, Nzambe.
3 Molimo na ngai ezali na posa ya Nzambe, ya Nzambe na bomoi.
Tango nini nakoki kokende,
mpe tango nini nakoki kokutana na Nzambe ?
4 Butu mpe moyi,
mpinzoli na ngai ezalaka bilei na ngai ;
pamba te balobaka na ngai tango nyonso :
« Nzambe na Yo azali wapi ? »
5 Nazalaka na posa ya kokanisa makambo oyo,
ndenge mpe nasopaka molimo na ngai :
Tango nazalaki kotambola kati na ebele ya bato,
nazalaki komema bango kino na Tempelo ya Nzambe,
kati na koganga ya esengo mpe ya kozongisa matondi
lokola makelele ya bato oyo bazali na feti.

6 Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye ?
Mpo na nini ozali komitungisa makasi kati na ngai ?
Tia elikya na yo kati na Nzambe,
pamba te nakokumisa lisusu lobiko na Ye.

7 Nzambe, molimo na ngai elembi kati na ngai ;
yango wana nazali kokanisa Yo wuta na mokili ya Yordani,
wuta na songe ya ngomba Erimoni
mpe wuta na ngomba Mitseari.
8 Mozindo ebendaka mozindo
tango bambonge na Yo nyonso etombokaka ;
Ezala ya mike to ya minene, elekaka likolo na ngai.

9 Na moyi, Yawe apesaka mitindo epai ya bolingo na Ye ;
na butu, nakumisaka Ye na banzembo
mpe nasambelaka Nzambe ya bomoi na ngai.

10 Nalobi na Nzambe, Libanga na ngai :
« Mpo na nini obosani ngai ?
Mpo na nini nasengeli kotambola na mawa kati na motema
mpe na se ya minyoko ya monguna ? »

11 Nzoto na ngai ekomaka kosala pasi makasi
tango bayini na ngai bafingaka ngai,
tango balobaka na ngai mokolo mobimba :
« Wapi Nzambe na yo ? »

12 Molimo na ngai, mpo na nini olembi boye ?
Mpo na nini ozali komitungisa kati na ngai ?
Tia elikya na yo kati na Nzambe.
Nakokumisa Ye lisusu,
lobiko mpe Nzambe na ngai.

Nzembo 43

Kotia elikya kati na Yawe

1 Oh Nzambe, longisa ngai mpe lobela ngai
liboso ya ekolo oyo etosaka makambo na Yo te ;
kangola ngai wuta na maboko
ya bakosi mpe ya bato mabe.
2 Nzambe, Yo nde ozali ndako na ngai,
oyo batonga makasi ;
mpo na nini osundoli ngai ?
Mpo na nini nasengeli kotambola na pasi boye,
na se ya minyoko ya monguna ?
3 Tinda mwinda mpe solo na Yo
mpo ete ekamba mpe emema ngai
na ngomba na Yo ya bule epai wapi ovandaka ;
4 bongo nakokende na etumbelo
epai ya Nzambe, esengo mpe bomengo na ngai.
Oh Yawe, Nzambe na ngai,
nakosanzola Yo na lindanda.
5 Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye ?
Mpo na nini ozali komitungisa kati na ngai ?
Tia elikya na yo kati na Nzambe,
pamba te nakosanzola Ye lisusu,
Mobikisi mpe Nzambe na ngai.

Nzembo 44

Yawe abwaki biso

1 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Nzambe, toyokaki na matoyi na biso ;
bakoko na biso babetelaki biso lisolo
ya makambo oyo osalaki na tango na bango,
na tango ya kala.
3 Na nguya na Yo, obenganaki bikolo

mpe otiaki bakoko na biso ;
obetaki bikolo ya bapaya
mpe ofulukisaki bakoko na biso.
4 Pamba te ezalaki na mopanga na bango te
nde babotolaki mokili,
ezalaki mpe maboko na bango te
nde ebikisaki bango ;
kasi ezalaki nde loboko na Yo ya mobali,
nguya na Yo mpe pole ya elongi na Yo,
pamba te ozalaki kolinga bango.

5 Oh Nzambe, Yo oyo ozali Mokonzi na ngai,
pesa mitindo mpo na elonga ya Jakobi.
6 Na lisungi na Yo, tolongaka banguna na biso,
mpe na Kombo na Yo, tonyataka bayini na biso.
7 Pamba te natiaka elikya te na tolotolo na ngai,
mpe mopanga na ngai ebikisaka ngai te.
8 Kasi ezali Yo nde obikisaka biso
wuta na maboko ya bayini na biso,
mpe oyokisaka bayini na biso soni.
9 Tomikumisaka mikolo nyonso kati na Nzambe
mpe tokokumisa Kombo na Yo mpo na libela.

10 Kasi obwaki biso, oyokisi biso soni
mpe ozali lisusu kotambola te
elongo na mampinga na biso.
11 Otiki biso kokima liboso ya banguna na biso ;
mpe bayini na biso bazwi biloko na biso na makasi.
12 Osundoli biso na maboko na bango
lokola bameme ya koboma
mpe opanzi biso kati na bikolo.
13 Oteki bato na Yo na pamba
mpe ozwi ata litomba te kowuta na boteki yango.

14 Okomisi biso eloko ya lisuma
na miso ya bato oyo bazali pembeni na biso,
eloko ya litio mpe ya liseki
na miso ya bato oyo bazali zingazinga na biso.
15 Okomisi biso lisapo kati na bikolo,
mpe bato bakomi koningisa mito na bango mpo na biso.
16 Kosambwa ekomi tango nyonso liboso na ngai
mpe soni ezipi elongi na ngai,
17 mpo na litio ya bato oyo bazali kofinga mpe kopamela ngai,
mpe ya monguna oyo akangela ngai kanda.

18 Makambo wana nyonso ekweyeli biso
atako tobosanaki Yo te
mpe tobebisaki Boyokani na Yo te,
19 atako mitema na biso epengwaki te
mpe totamboli libanda ya nzela na Yo te.
20 Pamba te onyokolaki biso
kati na etando ya bambwa ya zamba

mpe ozipaki biso na molili makasi.

21 Soki tobosanaki Kombo ya Nzambe na biso
to totombolaki maboko na biso epai ya nzambe ya mopaya,
22 boni, Nzambe na biso alingaki koyeba yango te,
lokola asosolaka mozindo ya mitema ?
23 Pamba te, likolo na Yo, babomaka biso mikolo nyonso
mpe bazwaka biso lokola bameme ya koboma.

24 Nkolo, lamuka ! Mpo na nini ozali kolala ?
Lamuka, kobwaka biso te mpo na libela.
25 Yawe, mpo na nini ozali kobomba elongi na Yo ?
Mpo na nini ozali kobosana pasi mpe minyoko na biso ?

26 Pamba te tokweyi na putulu,
mpe nzoto na biso ekangami na mabele.
27 Telema, yaka kosunga biso,
kangola biso mpo na bolingo na Yo !

Nzembo 45

Mpo na libala ya mokonzi

1 Nzembo ya bolingo oyo bana ya Kore bayembaki. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda oyo babengaka Lisi.
2 Motema na ngai etondi na maloba kitoko.
Namilobeli : Nakotatola misala na ngai mpo na mokonzi.
Tika ete lolemo na ngai ezala
lokola ekomeli ya mokomi ya mayele.

3 Oleki bato nyonso na kitoko,
mpe bibebu na Yo ebimisaka ngolu ;
yango wana Nzambe apambola Yo mpo na libela.

4 Elombe ya bitumba, kanga mopanga na loketo na Yo !
Lata lokumu mpe kongenga.
5 Kati na kongenga na Yo, zala molongi,
mata na shar na Yo, telema mpo na solo,
mpo na komikitisa, mpe mpo na bosembo ;
tika ete loboko na Yo ya mobali esala misala minene.
6 Tika ete makonga na Yo ya minu
etobola mitema ya banguna ya mokonzi ;
tika ete bikolo ekweya na se ya matambe na Yo.
7 Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela seko na seko ;
lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo.
8 Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe ;
yango wana, oh Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo,
asepeli na Yo koleka baninga na Yo.
9 Bilamba na Yo nyonso ezali kolumba solo kitoko
ya malasi ya mire, ya aloe mpe ya kaneli ;
wuta na bandako minene
oyo ebongisama na pembe ya nzoko,
mandanda ezali kosepelisa Yo.

10 Bana basi ya bakonzi bazali kati na basi ya lokumu ;
mwasi ya mokonzi azali na ngambo ya loboko na Yo ya mobali,
alati biloko ya wolo ya Ofiri.

11 Mwana na ngai ya mwasi, tala mpe yoka ;
bosana bato na yo mpe ndako ya tata na yo.
12 Mokonzi asepeli na kitoko na yo ;
lokola azali nkolo na yo, gumbama liboso na ye.
13 Tiri, mboka kitoko, bato oyo baleki na bozwi kati na bato
bakomemela yo bakado mpo ete olinga bango.
14 Mwana mwasi ya mokonzi azali kongenga na kitoko
kati na ndako ya mokonzi,
alati elamba batonga wolo.
15 Alati bilamba batonga bililingi kitoko na basinga,
mpe bamemi ye epai ya mokonzi.
Bamemi mpe balingami na ye epai na yo,
bilenge basi oyo batambolaka elongo na ye.
16 Bamemi bango na nsayi mpe na esengo ;
bakoti na ndako ya mokonzi.

17 Bana na yo ya mibali bakozwa esika ya bakoko na bango ;
okotia bango bakambi kati na mokili mobimba.

18 Nakosala ete bikeke nyonso ebosana kombo na yo te.
Boye bikolo nyonso ekosanzola Yo tango nyonso, seko na seko.

Nzembo 46

Nzambe azali ekimelo na biso

1 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
Eyembamaki na mongongo moke ya bilenge basi.
2 Mpo na biso, Nzambe azali ebombamelo mpe eyekamelo,
azali lisungi oyo ezangaka te na tango ya pasi.
3 Yango wana, tobangaka te ata soki mabele eningani,
bangomba ekweyi kati na ebale monene ;
4 ata soki bambonge na yango etelemi, ebimisi fulufulu
mpe eningisi bangomba.

5 Ezali na ebale moko oyo mayi na yango
esepelisaka engumba ya Nzambe
oyo eleki bule kati na bivandelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo.
6 Nzambe azali kati na yango, ebukani te ;
Nzambe asungaka yango wuta na tongo makasi.
7 Bikolo ezali kotomboka, bamboka ezali kokweya ;
kasi Nzambe atomboli mongongo na Ye,
mpe mabele ebukani.

8 Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso ;
Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso.

9 Boya kotala misala ya Yawe,
makambo minene oyo asalaka kati na mokili.

10 Asilisaka bitumba kino na basuka ya mokili,
akataka batolotolo, abukaka makonga
mpe atumbaka na moto bashar ya bitumba.
11 Alobaki : « Bovanda kimia,
boyeba ete ngai nazali Nzambe ;
nakonzaka bikolo, nakonzaka mpe mokili. »
12 Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso ;
Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso.

Nzembo 47

Bobetela Nzambe maboko

1 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Bino nyonso, bikolo, bobeta maboko !
Boganga epai na Nzambe na esengo nyonso.
3 Tala ndenge nini Yawe,
Ye-Oyo-Aleki-Likolo, azali somo !
Azali Mokonzi Monene na mokili mobimba.
4 Atiaki bikolo na se na biso,
mpe mabota na se ya bokonzi na biso.
5 Aponelaki biso libula na biso,
oyo ezali lokumu ya Jakobi, molingami na Ye.

6 Nzambe amataki kati na koganga ya esengo ;
Yawe ayaka kati na lokito ya kelelo.
7 Boyemba mpo na lokumu ya Nzambe,
boyemba mpo na lokumu na Ye.
Boyemba mpo na lokumu ya Mokonzi na biso,
boyemba mpo na lokumu na Ye.
8 Pamba te Nzambe azali Mokonzi ya mokili mobimba ;
boyemba nzembo mpo na lokumu na Ye.

9 Nzambe akonzaka bikolo nyonso ;
Nzambe avandi na Kiti na Ye ya bule.
10 Bato minene ya bikolo basangani,
lokola bato ya Nzambe ya Abrayami,
pamba te bilombe ya mokili bazali ya Nzambe ;
atombwama makasi.

Nzembo 48

Engumba ya Nzambe

1 Nzembo ya bana ya Kore.
2 Yawe azali monene mpe abongi na lokumu,
kati na engumba ya Nzambe na biso,
ngomba na Ye ya bule.

3 Ezali kitoko, ngomba moke oyo esalaka
esengo ya mokili mobimba,
ngomba Siona !
Ngambo na yango ya Nor nde ezali
engumba ya Mokonzi Monene.
4 Nzambe azali kati na bandako na yango ya bokonzi,

amimonisi lokola ndako batonga makasi.

5 Pamba te bakonzi basanganaki,
batambolaki nzela moko.
6 Kasi tango kaka bamonaki yango,
bakamwaki mpe bakimaki na somo.
7 Mbala moko, bakomaki kolenga wana
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota
8 to lokola mopepe ya Este oyo apanzaka masuwa ya Tarsisi.

9 Ndenge kaka bayebisaki biso,
ndenge mpe tomonaki kati na engumba ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga,
kati na engumba ya Nzambe na biso ;
Nzambe alendisaka yango seko na seko.

10 Nzambe, kati na Tempelo na Yo,
tokanisaka bolingo na Yo.
11 Nzambe, lokumu na Yo epanzani kino na suka ya mokili,
ndenge moko na Kombo na Yo ;
loboko na Yo ya mobali etondi na bosembo.
12 Ngomba ya Siona ezali kosepela,
bamboka ya Yuda etondi na esengo
mpo na mikano na Yo.

13 Botambola pembeni ya Siona,
bokende zingazinga na yango,
botanga bandako na yango ya milayi.
14 Botala lopango na yango,
botala malamu bandako na yango
mpo ete bopesa sango
epai ya bato oyo bakoya na sima.

15 Pamba te Nzambe wana azali Nzambe na biso
seko na seko mpe libela na libela ;
akotambolisa biso, ezala kino na kufa.

Nzembo 49

Kotia motema na bomengo ezali bozoba

1 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Bino bikolo nyonso, boyoka malamu makambo oyo ;
bino bavandi nyonso ya mokili, boyoka,
3 bato pamba mpe bato minene,
bazwi mpe babola :
4 Monoko na ngai ekoloba maloba ya bwanya ;
motema na ngai ekanisi makambo
oyo ekopesa bino bososoli.
5 Nayokaka masese,
mpe nalimbolaka sambole na nzela ya lindanda.

6 Mpo na nini nabanga na tango ya pasi,

tango mabe ya bakosi ezingeli ngai,
7 ba-oyo batielaka bomengo na bango motema
mpe bamikumisaka mpo na bofuluki ya bozwi na bango ?
8 Moko te akoki kosikola ndeko na ye,
moko te akoki kofuta mbongo epai ya Nzambe
mpo na lisiko na ye.
9 Talo ya bomoi na ye eleki motuya makasi,
mpe ekotikala kofutama te.
10 Akokaki kozala na bomoi libela na libela,
mpe akokaki kokufa te.
11 Solo, tomonaka bato ya bwanya kokufa
elongo na zoba mpe moto oyo azangi mayele,
mpe batikaka bomengo na bango epai ya bato mosusu.
12 Bakunda na bango nde ekomaka
bandako na bango mpo na libela,
mpe bisika na bango ya kovanda mpo na seko na seko,
atako bapesaki na bitando na bango ya mabele
bakombo na bango mpo ete ebengamaka na yango.

13 Mozwi akowumelaka te na bomoi ;
ata aleki na lokumu,
akokani na nyama oyo ezali kokufa.

14 Yango nde suka ya bato oyo
batiaka elikya kati na bango moko,
ya bato oyo balandaka bango
mpe basepelaka na maloba na bango.
15 Bazali lokola bameme
mpe babongisami mpo na mboka ya bakufi ;
kufa ekokoma kobokola bango.
Kala te, bato ya sembo bakonyata bango,
kitoko na bango ekonzuluka,
mpe mboka ya bakufi ekokoma ndako na bango.
16 Kasi Nzambe akokangola bomoi na ngai
wuta na maboko ya mboka ya bakufi,
pamba te akokamata ngai.
17 Komitungisaka te soki moto moko akomi kofuluka na bozwi,
soki kongenga ya ndako na ye ekomi komata se komata.
18 Pamba te akomema ata eloko moko te tango akokufa ;
bomengo na ye ekolanda ye te.
19 Atako, wana azalaki na bomoi,
azalaki komimona moto apambolama—
atako bato bakokumisa yo,
pamba te omisali bolamu—
20 okokende kaka kokutana na bakoko na yo
oyo bakotikala komona lisusu pole te.

21 Moto oyo azali mozwi, kasi azangi bososoli,
azali lokola nyama oyo ezali kokufa.

Nzembo 50

Nzambe akosambisa bato na Ye

Nzembo ya Azafi.

1 Nzambe ya banzambe, Yawe alobi,
abengi mokili wuta na epai moyi ebimaka kino na epai elalaka.
2 Wuta na Siona, mboka kitoko,
Nzambe azali kongenga lokola moyi.

3 Tika ete Nzambe na biso aya !
Tika ete akanga monoko te !
Liboso na Ye, moto makasi ezali kozikisa ;
mpe zingazinga na Ye, mopepe makasi ezali kopepa.
4 Abengi Likolo, kuna na likolo, mpe mabele
mpo na kokata makambo ya bato na Ye.
5 Alobi : « Bosangisela ngai bayengebene na ngai,
ba-oyo basalaki Boyokani elongo na ngai
na nzela ya mbeka. »
6 Likolo ekopanza sango ya bosembo na Ye,
pamba te azali Nzambe ya bosembo.

7 Bino bato na ngai, boyoka ; nazali koloba na bino !
Isalaele, nakoloba mpo na kotelemela yo :
« Ngai Nzambe, nazali Nzambe na yo. »
8 Nakopamela yo te na tina na bambeka na yo,
pamba te bambeka na yo ya kotumba
ezalaka tango nyonso liboso na ngai.
9 Nakozwa ngombe te kati na ndako na yo
to ntaba mobali kati na etonga na yo ya bibwele,
10 pamba te banyama nyonso ya zamba ezali ya ngai ;
ezala ata ebele ya banyama oyo ezali kati na bangomba,
nyonso ezali ya ngai.
11 Nayebi bandeke nyonso ya bangomba ;
mpe banyama ya bilanga ezali ya ngai.
12 Soki nazalaki na nzala, nalingaki koyebisa yo te,
pamba te mokili mpe nyonso oyo
ezali kati na yango ezali ya ngai.
13 Boni, okanisi penza ete ngai naliaka
misuni ya bangombe
to namelaka makila ya bantaba ?

14 Bonzelaka Nzambe matondi lokola mbeka,
mpe kokisaka bandayi na yo
epai ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo.
15 Mpe belela ngai na tango ya pasi ;
nakokangola yo, mpe okopesa ngai nkembo.
16 Nzambe alobi na moto mabe :
« Mpo na nini opanzaka sango ya mibeko na ngai
mpe olobaka na tina na Boyokani na ngai ?
17 Nzokande oyinaka malako na ngai
mpe oyokaka te maloba na ngai ?
18 Soki omoni moyibi,

wana nde osepeli ;
mpe ovandaka esika moko na bato na bikobo.
19 Otikaka monoko na yo kosala mabe,
lolemo na yo ebimisaka kaka lokuta.
20 Ovandaka mpo na kotonga ndeko na yo,
mpe obebisaka lokumu ya bana ya mama na yo.
21 Yango nde makambo oyo ozalaki kosala ;
mpe ngai nabatelaki kimia.
Okanisi penza ete ngai nazali lokola yo ?
Nakopamela yo mpe nakotanda makambo nyonso
oyo nazwa yo na miso na yo.

22 Bino bato oyo bozali kobosana Nzambe, nabondeli bino :
bososola makambo oyo ; noki te nakobebisa bino,
mpe moto moko te akokangola bino.
23 Moto oyo abonzaka matondi lokola mbeka,
apesaka ngai lokumu ;
mpe moto oyo asalaka keba na etamboli na ye,
nakotalisa ye lobiko ya Nzambe. »

Nzembo 51

Nasali masumu epai na Yo

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Eyembamaki tango mosakoli Natan akomaki epai ya Davidi sima na ye kosala ekobo elongo na Batisheba.
3 Oh Nzambe, yokela ngai mawa
kolanda bolingo monene na Yo ;
longola masumu na ngai
kolanda mawa monene na Yo !
4 Sukola ngai mobimba
mpo na kolongola mabe na ngai,
mpe petola ngai na masumu na ngai.

5 Pamba te nayebi mabe na ngai,
mpe masumu na ngai ezalaka
tango nyonso liboso na ngai.
6 Epai na Yo, epai na Yo kaka,
nasali masumu mpe mabe na miso na Yo.
Boye, okozala sembo tango okozwa mokano,
mpe okozala na pamela te tango okokata makambo.
7 Solo, nabotamaki kati na lisumu ;
wuta na libumu ya mama na ngai,
nazali mosumuki.
8 Nzokande Yo, osepelaka na bosembo,
ata kati na libumu ;
mpe okoteya ngai bwanya
kati na esika ebombama.

9 Petola ngai na nzela ya izope,
mpe nakokoma peto ;
sukola ngai, mpe nakokoma pembe
koleka mvula ya pembe.

10 Sepelisa ngai mpe yokisa ngai nsayi na motema ;
mpe mikuwa na ngai oyo obukaki
ekosepela makasi.
11 Kotala lisusu masumu na ngai te,
mpe longola bambeba na ngai nyonso.

12 Oh Nzambe, mpo na ngai, kela motema ya peto ;
mpe kati na ngai, yeisa molimo sika mpe elenda.

13 Kobengana ngai te mosika ya elongi na Yo,
mpe kolongola te kati na ngai
Molimo Mosantu na Yo.
14 Zongisela ngai esengo ya lobiko na Yo,
mpe kabela ngai molimo oyo emibongisi malamu
mpo na kolendisaka ngai.

15 Nakoteya banzela na Yo epai ya babuki mibeko,
mpe bato ya masumu bakozonga epai na Yo.
16 Oh Nzambe ! Nzambe, Mobikisi na ngai,
kangola ngai wuta na mokumba ya makila,
mpe lolemo na ngai ekosakola bosembo na Yo.
17 Nkolo, fungola bibebu na ngai,
mpe monoko na ngai ekokumisa Yo.
18 Mpo ete osepelaka na mbeka te,
nakobonza te mbeka ya kotumba
oyo ondimaka te.
19 Nzambe, bambeka oyo osepelaka na yango ezali :
molimo oyo ebukani.
Nzambe, oyinaka te motema oyo etutami mpe emikitisi.

20 Na ngolu na Yo, salela Siona bolamu,
tonga bamir ya Yelusalemi.
21 Bongo okosepela na bambeka ya bosembo,
bambeka ya kotumba mpe makabo ya kokoka ;
mpe bangombe ya mibali ekobonzama na bitumbelo na Yo.

Nzembo 52

Suka ya mozwi oyo anyokolaka bato

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Eyembamaki tango Doegi, moto ya Edomi, akendeki koyebisa Saulo ete Davidi akoti na ndako ya Ayimeleki.
3 Yo elombe, mpo na nini ozali komikumisa
na tina na mabe ?
Bolingo ya Nzambe emonanaka mikolo nyonso.
4 Yo oyo otambolaka na lokuta,
lolemo na yo esalaka mabongisi ya libebi,
ekosaka lokola mbeli bapelisa malamu.
5 Olingaka mabe koleka bolamu,
lokuta koleka koloba bosolo.
6 Oh lolemo ya lokuta,
olingaka maloba nyonso oyo epanzaka.

7 Solo, Ye moko Nzambe akobebisa yo mpo na libela,
akokanga yo kati na ndako na yo,
akobwaka yo libanda
mpe akopikola yo na mokili ya bato ya bomoi.
8 Bato ya sembo bakomona
mpe bakokoma na somo,
bakotiola ye na maloba oyo :
9 « Tala moto oyo azalaki te kozwa Nzambe
lokola ebombamelo na ye,
azalaki kotiela bozwi na ye motema,
mpe kobakisa makasi na ye
na nzela ya kobebisa bato mosusu. »

10 Kasi ngai, kati na Ndako na Yo,
nazali lokola nzete ya olive
oyo etondi na makasa ya mobesu ;
natiaka tango nyonso elikya na ngai
kati na bolingo monene ya Nzambe, mpo na libela.
11 Nakosanzola Yo mikolo nyonso,
mpo na oyo osali ;
mpe nazalaka na elikya kati na Kombo na Yo,
pamba te ozali malamu mpo na bayengebene na Yo.

Nzembo 53

Bato nyonso babungi nzela

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na flite.
2 Bazoba bamilobelaka :
« Nzambe azali te. »
Makanisi na bango esila kobeba,
basalaka makambo mabe mpe ya nkele ;
moko te asalaka bolamu.

3 Wuta na likolo, Nzambe atalaka bato
mpo na koluka koyeba
soki ezali ata na moko ya mayele,
oyo atalelaka Nzambe.
4 Bango nyonso bazali batomboki,
bango nyonso bamibebisa ;
moko te asalaka bolamu,
ata moto moko te.

5 Boni, bato nyonso ya misala mabe bayebi eloko te ?

Baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa
mpe batikala nanu kobelela Nzambe te,
bazali penza kososola eloko moko te ?

6 Somo monene ekokanga bango
na esika oyo ezali ata na eloko moko te
oyo ekoki kopesa bango somo,
pamba te Nzambe apanzi mikuwa ya bato
oyo bayei kobundisa yo.

Okoyokisa bango soni,
pamba te Nzambe abwaka bango.

7 Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona !
Tango Nzambe akobimisa bato na Ye na bowumbu,
bakitani ya Jakobi bakosepela,
mpe Isalaele ekozala na esengo.

Nzembo 54

Nzambe akangoli ngai

1 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
2 Eyembamaki na lindanda tango bato ya Zifi bayaki koyebisa Saulo :
« Davidi abombami kati na biso. »
3 Oh Nzambe, bikisa ngai na nzela ya Kombo na Yo,
longisa ngai na nzela ya nguya na Yo.
4 Oh Nzambe, yoka libondeli na ngai,
yoka maloba ya monoko na ngai.

5 Bapaya batelemi mpo na kobundisa ngai ;
mpe bato na kanza bazali koluka koboma ngai,
batalelaka Nzambe te.

6 Tala, Nzambe azali lisungi na ngai,
Nkolo azali eyekamelo na ngai.

7 Tika ete akweyisela bayini na ngai mabe !
Kati na boyengebene na Yo, bebisa bango.

8 Nakobonzela Yo mbeka na motema malamu,
nakokumisa Kombo na Yo, Oh Yawe,
pamba te ozali malamu.
9 Okangoli ngai na pasi nyonso ;
mpe miso na ngai etali
lokola molongi ya banguna na ngai.

Nzembo 55

Libondeli ya moto oyo bateki

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda.
Nzembo ya Davidi.
2 Oh Nzambe, yoka libondeli na ngai,
komibomba te wana nazali kobelela Yo.
3 Yoka ngai mpe yanola ngai.
Kati na kolela na ngai, nakomi koyengayenga
mpe nazangi kimia,
4 mpo na maloba ya monguna na ngai
mpe kanda ya moto mabe,
pamba te bazali kokweyisela ngai misala mabe
mpe konyokola ngai na kanda.

5 Motema na ngai etondi na mawa,
mpe somo ya kufa ekangi ngai.

6 Nakomi kobanga mpe kolenga,
somo monene ekangi ngai.
7 Nakomi komilobela :
« Soki nazalaki ata na mapapu ya ebenga,
nalingaki kopumbwa mpo na koluka bopemi ;
8 nalingaki kokima mosika penza,
mpo na kokende kovanda ata na esobe.
9 Solo, na lombangu penza,
nalingaki kokende koluka ebombamelo
mpo na kokima mopepe makasi mpe ekumbaki. »

10 Nkolo, bebisa mabongisi ya banguna na ngai
mpe kotisa mobulu kati na bango ;
pamba te, kati na engumba,
nazali komona mobulu mpe bokabwani.
11 Butu mpe moyi, ezali kotambola
na bamir na yango ;
misala mabe mpe ya kanza etondi kati na yango.
12 Banguya oyo ebebisaka ezali kosala kati na yango,
minyoko mpe lokuta ezali kosila te.

13 Soki monguna nde azalaki kofinga ngai,
nalingaki kokanga motema ;
soki ezalaki mpe moyini nde azalaki kotelemela ngai,
nalingaki komibomba mpo ete amona ngai te.
14 Kasi ezali yo, moto lokola ngai,
oyo otambolaka elongo na ngai,
molingami mpe moninga na ngai ya motema
15 oyo nazalaki kokabola elongo na yo,
pasi mpe basekele
tango tozalaki kokende
nzela moko na Tempelo ya Nzambe.

16 Tika ete kufa ekanga bango na mbalakata
mpe bakita ya bomoi kati na mboka ya bakufi ;
pamba te mabe etondi kati na bandako
mpe mitema na bango.

17 Mpo na ngai, nabelelaka Nzambe,
mpe Yawe akobikisa ngai.
18 Tongo, midi, pokwa,
nasopaka motema na ngai mpe nalelaka,
mpe ayokaka mongongo na ngai.
19 Akopesa ngai kimia, akokangola ngai
na bitumba oyo babundisaka ngai ;
pamba te bato oyo batelemeli ngai bazali ebele.
20 Nzambe ayokaka, akosambwisa bango penza ;
akonzaka mpo na libela na libela.

Babongolaka mitema te
mpe batosaka Nzambe te.

21 Abundisi balingami na ye,
abebisi boyokani na ye.
22 Maloba ya monoko na ye ezalaka sukali,
nzokande bitumba evandi kati na motema na ye ;
maloba na ye ezalaka ya kimia koleka mafuta,
nzokande ezali mopanga oyo ezangi ebombelo.

23 Bwakela Yawe mokumba na yo,
akosunga yo ;
akotika te ete moto ya sembo akweya
mpo na libela.
24 Mpe Yo, Nzambe, okobwaka basopi makila
mpe bakosi kati na libulu ya libebi ;
bakokokisa ata kati-kati te
ya mikolo ya bomoi na bango.
Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo.

Nzembo 56

Elongo na Nzambe, kobanga ezali lisusu te

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Ebenga ya terebente ya mosika. » Nzembo ya Davidi, tango bato ya Filisitia bakangaki ye kati na mboka Gati.
2 Nzambe, yokela ngai mawa,
pamba te bato bazali kotungisa ngai.
Babundisaka mpe banyokolaka ngai mikolo nyonso.
3 Bayini na ngai batungisaka ngai mikolo nyonso ;
bato oyo babundisaka ngai na lolendo bazali ebele.

4 Mokolo oyo nazalaka na bobangi,
natiaka elikya na ngai kati na Yo.
5 Epai ya Nzambe, nakumisaka Liloba na Ye ;
Epai ya Nzambe, natiaka motema mpe nabangaka te.
Moto oyo akokufa akoki kosala ngai nini ?

6 Babongolaka maloba na ngai mikolo nyonso ;
mabongisi na bango nyonso ezalaka
mpo na kosala ngai mabe.
7 Basalaka makita, babombamaka,
balandaka ngai mpo na kosala ngai mabe.
8 Mpo na makambo oyo ya mabe,
boni, bazanga etumbu ?
Oh Nzambe, kweyisela bikolo kanda na Yo !

9 Solo, oyebi motango ya matambe
ya bomoi na ngai ya mitelengano.
Sopa mpinzoli na ngai kati na mbeki na Yo,
oyo ezali buku na Yo ya ekaniseli.
10 Bongo, na mokolo oyo nakobelela
mpo na kosenga lisungi,
banguna na ngai bakozonga sima.
Na nzela ya likambo yango,
nakoyeba ete Nzambe azali mpo na ngai.

11 Pembeni ya Nzambe oyo nakumisaka Liloba na Ye,
pembeni ya Yawe oyo nakumisaka Liloba na Ye,
12 pembeni ya Nzambe oyo natielaka motema
mpe nazalaka na bobangi te,
moto akoki kosala ngai nini ?

13 Epai na Yo Nzambe, nakokokisa bandayi na ngai
mpe nakobonza bambeka ya matondi.
14 Pamba te okangoli ngai na kufa
mpe obateli makolo na ngai ete ebeta mabaku te,
mpo ete natambola liboso na Yo Nzambe
kati na pole ya bomoi.

Nzembo 57

Kimia na kati ya banguna

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na nzembo « Koboma te. » Nzembo ya Davidi, tango Saulo azalaki kolanda ye, mpe tango Davidi abombamaki kati na libulu.
2 Oh Nzambe, yokela ngai mawa !
Yokela ngai mawa,
pamba te nazali koluka ebombamelo ;
nazali koluka ebombamelo na se ya mapapu na Yo,
kino tango ya pasi ekoleka.

3 Nazali koganga epai ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo,
epai ya Nzambe oyo asalelaka ngai bolamu.
4 Akotinda wuta na likolo mpe akobikisa ngai,
akopamela bato oyo batungisaka ngai.
Nzambe akomonisa bolingo
mpe boyengebene na Ye.

5 Nazali na kati-kati ya bankosi ;
nalali na kati-kati ya bato
oyo babomaka mpe baliaka bato,
oyo minu na bango ezali makonga mpe batolotolo,
mpe lolemo na bango ezali mopanga ya minu makasi.

6 Oh Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola ;
tika ete nkembo na Yo ezala
awa na mokili mobimba !

7 Batiaki monyama na makolo na ngai
mpo ete nakangama,
batimolaki libulu liboso na ngai,
kasi bango moko nde bakweyaki kati na libulu yango.

8 Nzambe, lendisa motema na ngai ;
Nzambe, lendisa motema na ngai.
Nakoyembela Yo mpe nakosanzola Yo na mindule.
9 Lokumu na ngai, lamuka !
Lindanda mpe nzenze, bolamuka !
Nalingi kolamusa tongo.

10 Nkolo, nakosanzola Yo kati na mabota,
nakosanzola Yo na mindule kati na bikolo.
11 Pamba te bolingo na Yo ezali monene,
ekenda kino na Lola ;
mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata.

12 Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola ;
mpe tika ete nkembo na Yo etonda na mokili mobimba !

Nzembo 58

Nzambe, Mosambisi ya sembo ya bakambi mabe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Kobebisa te. » Nzembo ya Davidi.
2 Ezali solo ete bolobaka te tango bokataka makambo ?
Boni, bana na moto, bosambisaka na bosembo ?
3 Te, ezala kati na mitema na bino,
bosalaka mabongisi ezanga bosembo ;
botandaka kanza ya maboko na bino kati na mokili.

4 Bato mabe babebaka wuta na mbotama na bango,
bapengwaka mpe balobaka lokuta
wuta na mabumu ya bamama na bango.
5 Bazalaka na ngenge lokola ngenge ya nyoka,
lokola ngenge ya etupa oyo eyokaka te,
oyo ekangaka litoyi na yango,
6 oyo eyokaka te ata mingongo ya bato na soloka
mpe ya moto ya maji oyo aleki na mayele.

7 Nzambe, buka minu na bango
kati na minoko na bango ;
Yawe, buka bambanga ya bana ya bankosi.
8 Tika ete balimwa lokola mayi oyo ezali kotiola ;
Tika ete bambanzi na bango ebukana
tango babetaka batolotolo.
9 Tika ete balimwa lokola soyi ya mbembe,
lokola mwana oyo akomona moyi te
mpo ete abimi na zemi oyo esopani.

10 Liboso ete banzungu na bino ekutana
na moto ya basende,
ezala ya mayi to ya kokawuka,
bato mabe akolimwa.
11 Moto ya sembo akosepela,
pamba te akomona Nzambe
kozongisela bato mabe, mabe na mabe,
mpe akotambola kati na makila na bango.
12 Mpe bato bakoloba :
« Solo, ezali na lifuti mpo na moto ya sembo ;
solo, ezali na Nzambe oyo asambisaka mokili. »

Nzembo 59

Nzambe na ngai, kangola ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na
« Kobebisa te ! » tango Saulo atindaki bato kozingela ndako ya Davidi mpo
na koboma ye. Nzembo ya Davidi.
2 Oh Nzambe na ngai, kangola ngai
wuta na maboko ya banguna na ngai ;
batela ngai liboso ya banyokoli na ngai.
3 Kangola ngai wuta na maboko
ya bato ya misala mabe,
mpe bikisa ngai liboso ya basopi makila ya bato.

4 Yawe, bazali koluka koboma ngai ;
bato na nguya basaleli ngai likita,
nzokande nasali mabe te,
nasali na ngai mpe masumu te.
5 Nasali mabe ata moko te ;
kasi bango bazali kopota mbangu,
bazali komibongisa.
Lamuka mpo na koya kokutana na ngai, mpe tala.
6 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
Nzambe ya Isalaele, telema mpo na kopesa
bikolo nyonso etumbu ;
koyokela bato nyonso oyo basalaka mabe mawa te.

7 Bazongaka na pokwa,
bagangaka lokola bambwa
mpe batambolaka zingazinga ya engumba.
8 Na nzela ya minoko na bango,
babimisaka na bibebu na bango
maloba oyo ezokisaka lokola mipanga ; bamilobelaka :
« Nani azali koyoka biso ? »
9 Kasi Yo, Yawe, osekaka bango,
otiolaka bikolo nyonso.

10 Nzambe, ozali makasi na ngai,
nakotalela Yo ;
ozali ebombamelo na ngai,
11 Nzambe na ngai, oyo nalingaka.

Nzambe ayaka kino liboso na ngai,
atikaka ngai kotala banguna na ngai.
12 Nkolo, nguba na biso, koboma bango te,
noki te bato na ngai bakobosana.
Na nguya na Yo, sala ete bayengayenga,
mpe mema bango kino na se.
13 Mpo na masumu ya minoko na bango,
mpo na maloba ya bibebu na bango,
tika ete bakangama na motambo ya lolendo na bango.
Mpo na bilakeli mabe mpe lokuta na bango,
14 bebisa bango na kanda na Yo,
bebisa bango kino bazala lisusu te.

Bongo bakoyeba ete Nzambe azali kokonza
kati na Jakobi kino na suka ya mokili.

15 Bazongaka na pokwa,
bagangaka lokola bambwa
mpe batambolaka zingazinga ya engumba.
16 Bayengaka-yengaka mpo na koluka bilei ;
soki batondi te, balekisaka butu na kolelalela.
17 Kasi ngai nakoyembela makasi na Yo,
nakobetela bolingo na Yo milolo, na tongo,
pamba te ozali ebombamelo na ngai,
mpe ekimelo na ngai na tango ya pasi.
18 Ozali makasi na ngai,
nakoyemba mpo na lokumu na Yo ;
ozali ebombamelo na ngai, oh Nzambe ;
Nzambe na ngai, oyo nalingaka.

Nzembo 60

Tokolonga kaka

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Lisi ya litatoli. » Nzembo ya Davidi mpo na koteya bato.
2 Ayembaki yango tango abundisaki bato ya Siri ya Mezopotami mpe bato ya Siri ya Tsoba, mpe tango Joabi azongaki, sima na ye kolonga bato nkoto zomi na mibale ya Edomi, na bitumba kati na Lubwaku ya Mungwa.
3 Oh Nzambe, obwakaki mpe opanzaki biso,
osilikaki penza.
Sik'oyo, zongisa biso.
4 Solo, oningisaki mabele mpe obukaki yango.
Bamba madusu na yango,
pamba te ekomi koningana.
5 Omonisaki bato na Yo pasi makasi,
omelisaki biso vino oyo elangwisaka.
6 Opesaki na bato oyo batosaka Yo bendele
mpo na koyebisa bango
ete bakima liboso ya batolotolo ya banguna.

7 Mpo ete balingami na Yo bakangolama,
bikisa na nguya ya loboko na Yo ya mobali,
mpe yanola biso ! Yanola ngai !
8 Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya bule :
« Nakolonga ! Nakokabola Sishemi
mpe nakomeka molayi ya lubwaku ya Sukoti.
9 Galadi ezali ya ngai, Manase mpe ezali ya ngai ;
Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende,
mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi.
10 Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka,
Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na ngai.
Mpo na Filisitia, nabetaka milolo ya elonga. »

11 Nani akomema ngai kino na engumba
oyo batonga makasi ?
Nani akotambolisa ngai kino na Edomi ?

12 Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso,
Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba
elongo na mampinga na biso ?
13 Yaka kosunga biso,
kangola biso liboso ya moyini ;
pamba te lisungi ya bato ezali pamba.
14 Nzokande, elongo na Nzambe,
tokosala makambo minene mpe ya kokamwa ;
ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

Nzembo 61

Bomba ngai na se ya lipapu na Yo

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda. Nzembo ya Davidi.
2 Oh Nzambe, yoka koganga na ngai,
yoka na bokebi losambo na ngai.
3 Wuta na suka ya mokili, nazali kobelela Yo,
motema na ngai ebukani !
Mema ngai na libanga oyo eleki likolo
epai wapi nakokoka te kokoma ngai moko.
4 Pamba te, ozali ebombamelo na ngai,
ndako molayi batonga makasi,
liboso ya banguna na ngai.
5 Posa ya motema na ngai ezali :
kovanda tango nyonso kati na Ndako na Yo
mpe kozwa ebombamelo na se ya mapapu na Yo.

6 Pamba te Yo Nzambe, oyokaki bandayi na ngai,
opesaki ngai libula ya bato
oyo batosaka Kombo na Yo.

7 Pesa na mokonzi na biso bomoi molayi ;
tika ete awumela na bomoi.
8 Tika ete awumela na bokonzi
libela na libela liboso ya Nzambe !
Bolingo mpe boyengebene na Yo ekobatela ye.

9 Boye, nakoyemba mikolo nyonso
mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
mpe nakokokisa bandayi na ngai
mokolo na mokolo.

Nzembo 62

Nazwaka na kimia kati na Nzambe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni. Nzembo ya Davidi.
2 Solo, nazwaka kimia kati na Nzambe ;
lobiko na ngai ewutaka epai na Ye.
3 Solo, azali libanga mpe lobiko na ngai ;
azali ebombamelo na ngai,
nakoningana te.

4 Kino tango nini bokosangela moto moko ?
Kino tango nini bino nyonso bokosangana
mpo na koluka koboma ye
lokola mir oyo etengami,
lokola lopango oyo esili kokweya ?
5 Solo, basalaka makita mpo na kokweyisa ye
wuta na esika na ye ya likolo,
basepelaka kotatola lokuta.
Bapambolaka na nzela ya minoko na bango ;
kasi kati na mitema na bango, balakelaka mabe.

6 Oh molimo na ngai, zwa bopemi kati na Nzambe,
pamba te elikya na ngai ewutaka epai na Ye.
7 Solo, azali libanga mpe lobiko na ngai ;
azali ebombamelo na ngai, nakoningana te.
8 Nzambe azali lobiko mpe nkembo na ngai ;
libanga ya makasi na ngai mpe ebombamelo na ngai
ezali kati na Nzambe.
9 Botielaka Ye elikya tango nyonso,
bosopaka mitema na bino liboso na Ye,
pamba te Nzambe azali ebombamelo mpo na biso.

10 Solo, bato bazali lokola molunge,
bazali lokola lokuta ;
Soki batie bango na emekelo kilo,
ata molunge ekoleka bango nyonso na kilo.
11 Botiaka elikya te na mileki ya moyibi,
mpe botielaka yango motema te ;
soki bomengo na bino ekomi ebele,
bokangama na yango te.

12 Nzambe alobaki mbala moko,
ngai nayokaki mbala mibale :
« Pamba te makasi ezali ya Nzambe ;
13 mpe bolingo ezali ya Nkolo ; »
mpe « ofutaka moto nyonso
kolanda misala na ye. »

Nzembo 63

Boboto ya Nzambe eleki bomoi na motuya

1 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kati na esobe ya Yuda.
2 Oh Nzambe, ozali Nzambe na ngai ;
nazali koluka Yo,
molimo na ngai ezali na posa na Yo,
bomoi na ngai ezali na posa na Yo makasi,
kati na mabele ekawuka mpe ezanga mayi.

3 Natalaki Yo kati na Esika ya bule
mpo na komona makasi mpe nkembo na Yo.
4 Pamba te bolingo na Yo ezali malamu koleka bomoi,
bibebu na ngai ekosanzola Yo.
5 Boye, nakopambola Yo bomoi na ngai mobimba,

nakotombola maboko na ngai
mpo na lokumu ya Kombo na Yo.
6 Nakotonda lokola moto oyo asili kolia
misuni kitoko mpe mafuta ;
bibebu na ngai ekoganga na esengo
mpe monoko na ngai ekokumisa Yo.

7 Soki nakanisi Yo na mbeto na ngai,
nasambelaka Yo na butu ;
8 pamba te ozali lisungi mpo na ngai,
mpe nagangaka na esengo
wana nazali na se ya elili ya mapapu na Yo.
9 Nakangami na Yo ;
loboko na Yo ya mobali esimbi ngai makasi.

10 Bato oyo balukaka koboma ngai
bakozinda na mabele
11 Bakoboma bango na mopanga
mpe bakokoma bilei ya bambwa ya zamba.

12 Kasi mokonzi akosepela kati na Nzambe ;
moto nyonso oyo alapaka ndayi
na Kombo ya Nzambe
akomikumisa mpo na yango,
pamba te minoko ya bakosi ekokangama.

Nzembo 64

Batela ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Oh Nzambe, yoka mongongo na ngai
kati kolela na ngai,
batela ngai mosika ya monguna
oyo azali kopesa ngai somo.

3 Bomba ngai mosika ya mikano ya bato mabe,
mosika ya makita ya bato ya misala mabe.
4 Bapelisaka lolemo na bango
ndenge bapelisaka mopanga,
babimisaka maloba ya bololo lokola makonga
5 mpo na kobwakela, na kobombama,
moto oyo azangi pamela ;
babangaka te kobwakela ye yango na mbalakata.
6 Balendisanaka mpo na mabongisi mabe,
bayokanaka kotia mitambo ;
balobaka : « Nani akomona yango ? »
7 Basalaka mabongisi ya kosala bato mabe,
balobaka : « Toselingwi na mabongisi na biso ! »
Makanisi mpe motema ya moto ezali mozindo makasi.

8 Kasi Nzambe akobwakela bango
makonga na Ye na mbalakata ;
ekozwa mpe ekozokisa bango.

9 Maloba na bango moko ekobalukela bango
mpe ekomema bango na libebi ;
mpe moto nyonso oyo akomona bango
akoningisa moto.
10 Bato nyonso bakokoma kobanga,
kopanza sango ya misala ya Nzambe
mpe kososola makambo oyo asalaka.

11 Moto ya sembo akosepela
mpe akomibomba kati na Yawe ;
bato nyonso oyo bazali na mitema alima
bakomikumisa mpo na yango.

Nzembo 65

Opesaka bofuluki

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Mpo na Yo Nzambe,
bozangi makelele ezali lokumu, kati na Siona ;
mpe mpo na Yo, ndayi ekokokisama.
3 Yo oyo oyokaka mabondeli,
bato nyonso bakoya epai na Yo.
4 Kilo ya bambeba eleki makasi mpo na ngai ;
kasi Yo, olimbisaka masumu na biso.
5 Esengo na moto oyo oponi mpe obulisi
mpo ete avanda kati na lopango na Yo.
Tokotonda na bolamu ya Ndako na Yo,
Tempelo na Yo ya bule.

6 Nzambe Mobikisi na biso,
oyanolaka biso na bosembo,
na nzela ya biloko ya somo ;
Ozali elikya ya mokili mobimba
mpe ya bibale minene.
7 Alendisaka bangomba, na nguya na Ye ;
atondi na mpiko.
8 Akitisaka makelele ya bibale minene,
makelele ya bambonge na yango
mpe makelele ya bikolo.
9 Bato oyo bavandaka na basuka ya mokili
babangaka tango bamonaka bikamwa na Yo ;
osalaka ete este mpe weste eganga na esengo.

10 Opambolaka mabele, ofulukisaka yango,
otondisaka yango na bozwi.
Otondisaka moluka ya Nzambe na mayi,
obongiselaka bato ble,
pamba te otondisaka mayi mpo na yango.
11 Olekisaka mayi kati na mikala,
okweyisaka mipiku ya mabele,
osopelaka mabele mayi
mpe opambolaka milona.
12 Opambolaka mobu na bolamu na Yo,

mpe banzela mike oyo olekelaka ebotaka ebele.
13 Bilanga ya esobe etondaka na bilei,
mpe bangomba mike etondaka na esengo.
14 Bilanga etondaka na bameme mpe bantaba ;
mabwaku etondaka na ble,
egangaka na esengo mpe eyembaka.

Nzembo 66

Lokumu na Nzambe oyo akangoli biso

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo.
Bino bato ya mokili mobimba,
bobetela Nzambe maboko !
2 Boyemba banzembo ya lokumu
mpo na nkembo ya Kombo na Ye,
bopesa lokumu na Ye nkembo.
3 Boloba na Nzambe :
« Tala ndenge nini misala na Yo ebongi na kobanga yango !
Mpo na nguya monene na Yo,
banguna na Yo bakomi koluka kokoma baninga na Yo.
4 Mokili mobimba efukamaka liboso na Yo ;
bayembaka mpo na lokumu na Yo,
basanzolaka Kombo na Yo. »

5 Boya kotala misala ya Nzambe !
Misala na Ye ya minene mpo na bana ya bato ebongi na kobanga yango.
6 Abongolaki ebale monene mabele ya kokawuka ;
bakatisaki ebale na makolo ekawuka.
Tozali kosepela kati na Ye.
7 Na nguya na Ye, akonzaka mpo na libela ;
miso na Ye ekengelaka bikolo.
Tika ete batomboki batombokela Ye te.

8 Bino bikolo, bopambola Nzambe na biso !
Bosala ete lokito ya masanzoli na Ye eyokana !
9 Asalaka ete totangama kati na bato ya bomoi.
Abatelaki makolo na biso mpo ete tokweya te.
10 Pamba te, Nzambe, omekaki biso,
olekisaki biso kati na moto
ndenge basalaka mpo na palata.
11 Okangaki biso kati na motambo ;
otiaki mikumba ya kilo, na baloketo na biso.
12 Otikaki moto komatela biso na moto.
Tolekaki kati na moto mpe kati na mayi,
mpe obimisaki biso kati na yango mpo na komema biso na bofuluki.

13 Nakokota kati na Ndako na Yo,
nakomemela Yo makabo ya kotumba,
nakokokisa bandayi na ngai epai na Yo.
14 Bandayi oyo bibebu na ngai moko etatolaki
mpe monoko na ngai elobaki na tango nazalaki kati na pasi.
15 Lokola bambeka ya kotumba, nakobonzela Yo

banyama minene, bameme elongo na bambeka ya malasi ;
nakobonzela Yo bangombe mpe bantaba ya mibali.

16 Bino nyonso oyo botosaka Nzambe, boya koyoka !
Nakoyebisa bino makambo oyo asali mpo na bomoi na ngai.
17 Nabelelaki Ye na monoko na ngai,
mpe lolemo na ngai ekumisaki Ye.
18 Soki nazalaki na masumu kati na motema na ngai,
Nkolo alingaki koyoka ngai te.
19 Nzokande, Nzambe ayokaki ngai,
ayokaki na bokebi libondeli na ngai.
20 Tika ete Nzambe akumisama !
Aboyaki te koyoka libondeli na ngai
mpe kotalisa ngai bolingo na Ye.

Nzembo 67

Tika ete bikolo nyonso ekumisa Nzambe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi : nzembo ya koyemba na lindanda. Loyembo.
2 Tika ete Nzambe asalela biso ngolu
mpe apambola biso,
tika ete angengisela biso elongi na Ye ;
3 mpo ete toyeba nzela na Yo kati na mokili,
mpe lobiko na Yo kati na bikolo nyonso.

4 Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo ;
tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo !
5 Tika ete bato basepela,
tika ete babeta milolo ya esengo,
pamba te okambaka bikolo na bosembo,
mpe otambolisaka bato awa na mabele.
6 Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo ;
tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo !

7 Mabele eboti bambuma na yango ;
tika ete Nzambe, Nzambe na biso, apambola biso.
8 Tika ete Nzambe apambola biso ;
tika ete mokili mobimba etosa Ye !

Nzembo 68

Elonga ya Nzambe

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Loyembo.
2 Soki Nzambe atelemi, banguna na Ye bapalanganaka,
mpe bayini na Ye bakimaka mosika na Ye.
3 Liboso ya Nzambe, bato mabe bakufaka,
ndenge milinga elimwaka,
mpe mafuta enyangwamaka na moto.
4 Liboso ya Nzambe, bato ya sembo basepelaka,
batondaka na esengo.

5 Boyembela Nzambe, boyemba banzembo

mpo na lokumu ya Kombo na Ye.
Bofungola nzela mpo na Ye
oyo atambolisaka mampinga na Ye kati na esobe.
Kombo na Ye ezali Yawe.
Botonda na esengo liboso na Ye.
6 Kati na Ndako na Ye ya bule, Nzambe azali Tata ya bana bitike,
mpe molobeli ya basi bakufisa mibali.
7 Nzambe apesaka libota epai ya bato
oyo bavandaka bango moko,
abimisaka bakangami wuta na minyololo ;
kasi batomboki batikalaka na mabele ekawuka.
8 Oh Nzambe, tango obimaki liboso ya bato na Yo,
tango otambolaki na esobe,
9 mabele eninganaki, likolo mpe esopaki mayi
liboso ya Nzambe, Nzambe ya Sinai ;
liboso ya Nzambe, Nzambe ya Isalaele.
10 Nzambe, osopaki mvula ya mapamboli,
olendisaki libula na Yo mpo ete elembaki.
11 Oh Nzambe, bato na Yo bavandaka na mokili oyo obongisaki,
na boboto na Yo, mpo na mobola.

12 Na liloba moko kowuta na Nkolo,
basi oyo bamemaka sango basangani bato ebele,
13 bakonzi ya mampinga bakimi, bapoti mbangu,
mpe mwasi oyo atikali na ndako akaboli bomengo ya bitumba.
14 Boni, bokokoba kolala pongi kati na bandako na bino ?
Mapapu ya ebenga ezipami na se ya palata,
mpe bansala na yango ezipami na se ya wolo.
15 Tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abenganaki kuna bakonzi,
anokisaki mvula ya pembe na ngomba Tsalimoni.

16 Ngomba ya Bashani, ngomba ya Nzambe ;
ngomba ya Bashani, ngomba ya basonge ebele,
17 mpo na nini ozali kosala zuwa,
ngomba ya basonge ebele,
ngomba oyo Nzambe asepelaka kovanda ?
Nzokande Yawe akovanda kuna libela na libela.
18 Motango ya bashar ya Nzambe ezali ebele,
koleka minkoko ;
Nkolo azali kati na yango,
kuna na Sinai, kati na Esika ya bule.
19 Yawe Nzambe, tango omataki na likolo,
omemaki bakangami,
ozwaki makabo epai ya bato,
ata epai ya batomboki,
mpo ete okoma kovanda kuna.

20 Tika ete Nkolo akumisama, mokolo na mokolo !
Nzambe Mobikisi na biso alataka makambo na biso.
21 Mpo na biso, Nzambe yango azali Nzambe oyo abikisaka ;
mpe bikuke ya kufa ezali ya Nkolo Yawe.
22 Solo, Nzambe apanzaka mito ya banguna na Ye,

oyo batambolaka kati na bomoi ya masumu,
oyo mito na bango etonda na suki.
23 Nkolo alobi :
« Wuta na Bashani, nakomema bango ;
wuta na mozindo ya ebale monene,
nakomema bango,
24 mpo ete opanza lokolo na yo kati na makila,
mpe mpo ete lolemo ya bambwa na yo ezwa eteni na yango. »

25 Oh Nzambe, bazali komona ndenge ozali koya ;
koya ya Nzambe na ngai, ya Mokonzi na ngai, kati na Esika ya bule.
26 Bayembi bazali liboso ;
sima na bango, bato oyo bazali kobeta
mandanda ya basinga kati na bilenge basi
oyo bazali kobeta bambonda ya mike.
27 Bopambola Nzambe kati na mayangani,
bopambola Yawe wuta na etima ya Isalaele.
28 Kuna, Benjame, leki ya suka,
azali kotambolisa bakambi ya Yuda
elongo na mampinga na bango,
bakambi ya Zabuloni mpe ya Nefitali.

29 Nzambe na yo apesi mitindo epai ya makasi na yo ; zala makasi.
Nzambe, osaleli biso penza makambo.
30 Wuta na Tempelo na Yo ya Yelusalemi
epai wapi bakonzi bamemelaka Yo makabo,
31 bengana ngando oyo ebombami kati na matiti,
lisanga ya bangombe ya mibali elongo na bana ngombe ya bikolo
oyo batambolaka kati na mbongo
ya bibende ya palata, mpe panza bikolo oyo basepelaka na bitumba.
32 Bazwi bakobimela na Ejipito ;
bato ya Kushi bakoya na lombangu,
bakotombola maboko epai ya Nzambe.

33 Bino, babokonzi ya mabele, boyembela Nzambe ;
boyemba banzembo mpo na lokumu ya Nkolo !
34 Boyembela Ye oyo atambolisaka
mampinga kati na likolo, likolo ya libela ;
oyo, wuta na mongongo na Ye, agangaka makasi.
35 Bosakola ete nguya ezali ya Nzambe
oyo nkembo na Ye ezali na Isalaele,
mpe nguya na Ye ezali kati na mapata.
36 Nzambe, wuta kati na bisika na Yo ya bule,
obongi na botosi !
Nzambe ya Isalaele apesaka na bato na Ye
makasi mpe nguya.

Tika ete Nzambe akumisama !

Nzembo 69

Nazindi, bikisa ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi : ezali ya
koyemba lokola « lisi. »
2 Nzambe, bikisa ngai,
pamba te mayi ekomi na kingo na ngai.
3 Nazali kozinda na potopoto, na mozindo makasi
epai wapi eloko ya kosimba ezali te ;
nakiti na mozindo ya mayi,
mbonge ememi ngai.
4 Nalembi nzoto likolo ya kobelela lisungi ;
mongongo na ngai ekawuki,
miso na ngai elembi
mpo na kotalela Nzambe na ngai.
5 Bato oyo bayinaka ngai na kozanga tina
bazali ebele koleka motango ya suki ya moto na ngai ;
ba-oyo balukaka kobebisa bomoi na ngai,
oyo bazali banguna na ngai kaka pamba,
bazali bato na nguya ;
bazali kosenga ngai na makasi ete nazongisa eloko oyo nayibaki te.

6 Nzambe, oyebi bozoba na ngai,
mpe mabe na ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo.

7 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
tika ete ba-oyo batiaka elikya kati na Yo
basila lokumu te likolo na ngai !
Nzambe ya Isalaele,
tika ete bato oyo balukaka Yo
bayokisama soni te likolo na ngai !
8 Pamba te nandimi kofingama mpo na Yo,
mpe soni ezipi ngai elongi.
9 Bandeko na ngai bakomi kozwa ngai lokola moto oyo bayebi te,
nakomi lokola mopaya na miso ya bana ya mama na ngai.
10 Pamba te bolingo oyo nazali na yango
mpo na ndako na Yo ezali kozikisa ngai,
mpe mafinga ya bato oyo bafingaka Yo
ezali kokweya na moto na ngai.
11 Soki naleli mpe nakili bilei,
nasengeli kaka kofingama ;
12 soki nalati saki,
bato basalaka masapo mpo na kotiola ngai.
13 Bato oyo bavandi na ekuke batiolaka ngai,
balangwi masanga bayembaka kombo na ngai
kati na banzembo na bango.

14 Yawe, nabondeli Yo !
Nzambe, tango ekoki,
tango ya kotalisa ngai bolingo monene na Yo !
Yanola ngai na nzela ya boyengebene mpe lobiko na Yo !
15 Bimisa ngai na potopoto,
sala ete nazinda lisusu te,

nakangolama wuta na maboko ya bayini na ngai
mpe nabima na mayi ya mozindo !
16 Tika ete mbonge ya mayi emema ngai lisusu te,
mozindo emela lisusu ngai te,
mpe libulu ekangamela ngai te !

17 Yawe, yanola ngai, pamba te bolingo na Yo ezali malamu ;
baluka epai na ngai, na mawa monene na Yo.
18 Kobombela lisusu mosali na Yo te elongi na Yo.
Yanola ngai noki, pamba te nazali na pasi.
19 Pusana pene na ngai, mpe sikola ngai ;
kangola ngai wuta na maboko ya bayini na ngai.

20 Oyebi ndenge nini nazali kofingama,
oyebi soni mpe kosambwa na ngai ;
banguna na ngai nyonso bazali liboso na Yo.
21 Mafinga ezokisi motema na ngai,
mpe pota yango ezali kosila te ;
nazelaki elembo ya mawa kowuta na bato,
kasi namonaki yango te ;
nalukaki babondisi, kasi namonaki bango te.
22 Batiaki ngenge kati na bilei na ngai,
mpe bamelisaki ngai vino ya ngayi
tango nayokaki posa ya mayi.

23 Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango,
mpe kimia na bango ekoma monyama.
24 Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te,
mpe babela mikongo mpo na libela.
25 Sopela bango kanda makasi na Yo,
mpe tika ete kanda na Yo ya makasi ekanga bango.
26 Tika ete molako na bango etikala polele,
mpe ete moto moko te avanda na bandako na bango ya kapo.
27 Pamba te bazali konyokola bato oyo ozokisaki,
mpe bazali kopanza sango ya pasi ya bato oyo oyokisaki pasi.
28 Bakisa mabe na likolo ya mabe na bango,
mpe kokota likambo na bango te na bosembo na Yo.
29 Tika ete bakombo na bango elongwa na buku ya bomoi,
mpe batangama te na molongo ya bato ya sembo.

30 Solo, nazali mobola mpe moto ya pasi ;
kasi lobiko na Yo, oh Nzambe, ebatelaka ngai.

31 Nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo ya Nzambe,
mpe nakopesa Ye nkembo elongo na matondi.
32 Yango nde ekosepelisa Yawe,
koleka ngombe oyo ezali na maseke
mpe na makolo ekabwana.
33 Babola bamoni mpe bazali kosepela.
Tika ete mitema na bino oyo bolukaka Nzambe ezala na bomoi !
34 Pamba te Yawe ayokaka bato oyo bakelela,
mpe atiolaka bato na Ye te ata bazali bakangami kati na boloko.

35 Tika ete likolo mpe mabele,
bibale minene mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekumisa Ye !
36 Pamba te Nzambe akobikisa Siona
mpe akotonga lisusu bingumba ya Yuda.
Bato bakovanda kuna
mpe bakozwa yango lokola libula na bango.
37 Bakitani ya basali na Ye bakozwa
yango lokola libula,
mpe bato oyo balingaka Kombo na Ye
bakovanda kati na yango.

Nzembo 70

Nzambe, yaka kosunga ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa misala ya Nzambe.
2 Nzambe, yaka noki mpo na kangola ngai !
Yawe, yaka noki mpo na kosunga ngai !
3 Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai
bakufa soni mpe basambwa !
Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai
bazonga sima mpe bayokisama soni !
4 Tika ete bato oyo balobaka na ngai :
« Ah ! Ah ! » bazonga mpo na soni !
5 Tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo
batonda na esengo mpe basepela kati na Yo !
Tika ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo
balobaka tango nyonso :
« Nzambe azali monene ! »

6 Mpo ete nazali mobola mpe moto akelela,
Nzambe, yaka noki mpo na kosunga ngai.
Yawe, ozali Lisungi mpe Mokangoli na ngai,
kowumela te !

Nzambe 71

Na kimobange na ngai, kosundola ngai te

1 Yawe, ozali ebombamelo na ngai ;
kondima te ete nayoka soni !
2 Na bosembo na Yo, kangola mpe bikisa ngai.
Yoka ngai mpe bikisa ngai.
3 Zala mpo na ngai ekimelo ya libanga
epai wapi nakoki kokende tango nyonso.
Ozwaki mokano ya kobikisa ngai,
pamba te ozali libanga mpe ndako na ngai batonga makasi.
4 Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe,
na maboko ya batomboki mpe bato na kanza.
5 Nkolo Yawe, ozali elikya na ngai ;
wuta bolenge na ngai, namipesaka na Yo.
6 Wuta mbotama na ngai, natalelaka Yo ;
Yo nde obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai.
Nakokumisa Yo tango nyonso.

7 Nazali likamwisi mpo na bato ebele ;
ozali ebombamelo na ngai ya makasi.
8 Tika ete monoko na ngai etonda
na masanzoli mpo na lokumu na Yo ;
tika ete etatolaka tango nyonso
kongenga ya nkembo na Yo.

9 Kobwaka ngai te awa nakomi mobange,
kotika ngai te awa makasi na ngai ekomi kosila.
10 Pamba te banguna na ngai bazali koloba mabe
na tina na ngai,
mpe bato oyo balukaka koboma ngai
basaleli ngai likita.
11 Bazali koloba : « Nzambe asundoli ye ;
bolanda ye, bokanga ye ;
moto oyo akokangola ye azali te ! »
12 Oh Nzambe, kozala mosika na ngai te !
Nzambe na ngai, yaka noki mpo na kosunga ngai.
13 Tika ete bato oyo bafundaka ngai bakufa soni mpe balimwa !
Tika ete ba-oyo balukaka pasi na ngai
basambwa mpe bayokisama soni !

14 Kasi ngai, nakozala na elikya tango nyonso
mpe nakokoba kokumisa Yo.

15 Monoko na ngai ekosakola tango nyonso
misala ya bosembo mpe ya lobiko na Yo,
pamba te nayebi motango na yango te.
16 Nkolo Yawe, nakoya epai na Yo
mpe nakotatola misala na Yo ya nguya ;
nakotatola misala malamu ya bosembo na Yo,
misala ya bosembo na Yo kaka.
17 Nzambe, wuta bolenge na ngai, oteya ngai ;
mpe kino lelo, nazali kotatola bikamwa na Yo.
18 Ezala ndenge nakomi sik'oyo mobange
mpe suki na ngai ekomi pembe,
oh Nzambe na ngai, kotika ngai te,
mpo ete natatola makasi na Yo
epai ya bato ya ekeke oyo,
mpe misala ya nguya na Yo
epai ya bato nyonso oyo bakoya sima.
19 Nzambe, bosembo na Yo ekenda kino na likolo,
pamba te osalaka makambo minene.
Oh Nzambe, nani akokani na Yo ?
20 Atako osalaki ete tokutana na pasi mingi mpe na makambo ya bololo,
kasi okotika lisusu biso kozala na bomoi,
okobimisa ngai lisusu wuta na mozindo ya mabele.
21 Okomatisa lisusu lokumu na ngai,
mpe okobondisa ngai lisusu.

22 Nzambe na ngai, nakosanzola Yo
na lindanda mpo na boyengebene na Yo ;
Mosantu ya Isalaele, nakobeta lindanda

mpo na lokumu na Yo.
23 Nakoganga na esengo tango nakoyemba
banzembo mpo na lokumu na Yo,
pamba te okangoli bomoi na ngai.
24 Lolemo na ngai ekotatola tango nyonso
misala ya bosembo na Yo,
pamba te bato oyo balukaka pasi na ngai
bayokisami soni mpe basambwe.

Nzembo 72

Libondeli mpo na mokonzi

1 Nzembo ya Salomo.
Oh Nzambe, pesa na mokonzi mayele na Yo ;
mpe na mwana ya mokonzi, bosembo na Yo !
2 Tika ete asambisa bato na Yo na bosembo ;
mpe babola na Yo, kolanda boyengebene.

3 Bangomba milayi ekomemela bato kimia ;
mpe bangomba mike, bosembo.
4 Akokota likambo ya babola kati na bato,
akobikisa bana ya moto akelela
mpe akobebisa monyokoli.

5 Bongo bakotosa Yo tango nyonso moyi ekongala,
tango nyonso sanza ekongenga,
na bikeke nyonso.

6 Tika ete azala lokola mvula oyo ezali konoka
na bilanga oyo balongoli matiti,
lokola mamwe oyo ezali kopolisa mabele.
7 Na tango na ye, moto ya sembo akokende liboso,
mpe kimia ekofuluka
kino sanza ekongenga lisusu te.

8 Tika ete akonza longwa na ebale moko ya monene
kino na ebale mosusu ya monene,
longwa na ebale Efrate kino na suka ya mokili.
9 Bavandi ya esobe bakofukama liboso na ye,
mpe banguna na ye bakolembola putulu.
10 Bakonzi ya Tarsisi mpe ya bisanga
bakomemela ye mpako ya mokonzi,
bakonzi ya Saba mpe ya Seba bakopesa ye makabo.
11 Bakonzi nyonso bakofukama liboso na ye,
mpe bikolo nyonso ekosalela ye.

12 Pamba te akokangola moto akelela
oyo azali koganga mpo na kosenga lisungi,
mpe mobola oyo azangi mosungi.
13 Akoyokela mobola mpe moto akelela mawa,
mpe akobikisa moto akelela na kufa ;
14 akosikola bango na minyoko

mpe na makambo na kanza,
pamba te bomoi na bango ezali motuya
na miso na ye.

15 Akozala na bomoi,
bakopesa ye wolo ya Saba.
Bakobanda kosambela mpo na ye tango nyonso
mpe kopambola ye mikolo nyonso.

16 Tika ete ble etonda kati na mokili,
mbuma na yango ebota ebele na likolo ya bangomba lokola Libani !
Wuta na engumba, bato bakozala na bofuluki
lokola matiti ya elanga.
17 Tika ete kombo na ye ewumela libela na libela,
ewumela tango nyonso moyi ekozala,
mpo ete bato bakoma kotangaka kombo na ye
wana bakobanda kopambolanaka,
mpe bikolo nyonso ekoma kobengaka ye :
moto ya esengo.

18 Tika ete Yawe Nzambe
oyo asalaka Ye moko bikamwa,
Nzambe ya Isalaele, apambolama !
19 Tika ete Kombo na Ye ya nkembo
epambolama libela na libela !
Tika ete mokili mobimba etonda na nkembo na Ye !
Amen ! Amen !
20 Mabondeli ya Davidi, mwana mobali ya Izayi, esuki awa.

Buku ya misato

73

Nz 73.1–89.53

Mpo na nini bato mabe bakendaka liboso ?

1 Nzembo ya Azafi.
Solo, Nzambe azali malamu mpo na Isalaele,
mpo na bato oyo bazali mitema peto.

2 Nzokande mpo na ngai,
etikalaki moke ete makolo na ngai eselumuka,
etikalaki moke ete nakweya,
3 pamba te nazalaki kolula bato ya lofundu
tango nazalaki komona kimia ya bato mabe.

4 Kino na kufa na bango,
bazalaka na mitungisi te,
nzoto na bango ezalaka sembesembe.
5 Kati na bango, moko te amonaka pasi
oyo bato nyonso bamonaka ;
babelaka te bokono oyo ezwaka bato.
6 Yango wana, lolendo ekoma
lokola mayaka na bakingo na bango,

mpe makambo na kanza ekoma
lokola elamba na bango.
7 Miso na bango engengaka
na bilongi etonda na mafuta ;
mitema na bango esalaka kaka
mabongisi ya mabe ;
8 batiolaka mpe balobaka mabe,
bagangelaka minyoko.
9 Minoko na bango etombokelaka Likolo,
mpe lolemo na bango esakanelaka mokili.

10 Yango wana bato balandaka bango
mpe bamelaka maloba na bango lokola mayi.
11 Balobaka : « Nzambe akoyeba ndenge nini ?
Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali ata na boyebi ? »

12 Tala ndenge bato mabe bazalaka :
tango nyonso, bazalaka na mitungisi te,
mpe bomengo na bango emataka se komata.

13 Solo, ezali kaka na pamba nde
nabatelaki motema na ngai peto ;
ezali kaka na pamba nde
nasukolaki maboko na ngai
mpo ete nasala mabe te !
14 Mikolo nyonso, nanyokwamaka ;
mpe tongo nyonso, nazwaka etumbu.

15 Soki nalobi : « Nakoloba lokola bango, »
wana nateki penza lokumu ya libota na Yo.

16 Tango nakanisaki mpo na koluka kososola,
nayokaki pasi na motema
17 kino nakendeki na Esika ya bule ya Nzambe
mpe nasosolaki ndenge nini bakosuka.

18 Solo, otielaka bango biloko ya moselu,
okweyisaka bango kati na libebi.
19 Ndenge nini babebisamaka mbala moko,
bakomaka na suka,
mpe somo elimwisaka bango !
20 Ndenge ndoto elimwaka
soki moto alamuki na pongi,
Nkolo, olimwisaka lisolo ya bomoi na bango
tango kaka otelemaka.

21 Tango motema na ngai ezalaki kotomboka
mpe molimo na ngai emitungisaki,
22 nasilaki mayele, nakomaki lokola zoba,
nakomaki lokola nyama liboso na Yo.

23 Nzokande, nazalaka tango nyonso elongo na Yo ;

osimba ngai na loboko na ngai ya mobali.
24 Otambolisaka ngai na nzela ya toli na Yo,
mpe, na sima, okoyamba ngai kati na nkembo.
25 Kuna na Likolo, nani azali mpo na ngai
soki Yo te ?
Mpe awa na mokili, nasepela na nani
soki na Yo te ?
26 Nzoto na ngai ekoki kobeba,
mpe motema na ngai ekoki kolemba ;
kasi Nzambe azali Libanga
mpe libula na ngai mpo na tango nyonso.

27 Bato nyonso oyo bazali mosika na Yo bakokufa ;
obebisaka bato nyonso oyo batosaka Yo te.
28 Kasi mpo na ngai, ezali malamu
kozala pene ya Nzambe.
Nakomisi Nkolo Yawe ebombamelo na ngai,
mpo na kopanza sango ya misala na Yo nyonso.

Nzembo 74

Bileli mpo na kobebisama ya Tempelo

1 Nzembo ya Azafi.
Oh Nzambe, mpo na nini kosundola biso
mpo na tango nyonso ?
Mpo na nini kongalisa kanda na Yo
likolo ya etonga oyo oleisaka ?
2 Kanisa lisusu lisanga ya bato na Yo,
oyo osikola wuta kala,
libota oyo okomisa libula na Yo.
Kanisa ngomba Siona epai wapi ovandaka.
3 Tika ete matambe na Yo ekoma
kino na bisika oyo ebebi nye !
Kati na Esika na Yo ya bule,
monguna abebisi nyonso ;
4 bayini na Yo bagangi lokola nkosi,
ata kati na esika oyo okutanaka na biso,
batelemisi bendele na bango lokola elembo.
5 Bazali lokola bato oyo basimbi bipasola
mpe bazali kokata banzete kati na zamba.
6 Babuki-buki bililingi nyonso
oyo batobola na mabaya,
na nzela ya bipasola mpe bamarto na bango ;
7 batumbi Esika na Yo ya bule,
bakweyisi mpe bakomisi mbindo
esika oyo Kombo na Yo evandaka.
8 Bazalaki komilobela :
« Tokopanza yango nyonso ! »
Kati na mokili, bazikisi esika nyonso
epai wapi bagumbamelaka Nzambe.
9 Tozali lisusu komona te bilembo na biso,
basakoli bazali lisusu te ;
mpe moko te kati na biso ayebi tango boni

makambo oyo ekowumela.
10 Oh Nzambe, kino tango nini
monguna akofinga Yo ?
Boni, akokoba tango nyonso
kotiola Kombo na Yo ?
11 Mpo na nini ozongisi loboko na Yo na sima,
loboko na Yo ya mobali ?
Mpo na nini okangi maboko na Yo ?

12 Nzokande, Yo Nzambe,
ozali Mokonzi na ngai wuta kala ;
Yo nde omemaka lobiko kati na mokili.
13 Yo nde opasolaki ebale na nguya na Yo,
opanzaki mito ya bilima ya mayi ;
14 Yo nde opanzaki mito ya Leviatani
mpe opesaki yango lokola bilei
epai ya banyama ya esobe ;
15 Yo nde osalaki ete bitima ya mayi
mpe miluka etiola,
mpe okawusaki bibale mpo na libela.
16 Moyi ezali ya Yo, butu mpe ezali ya Yo ;
Yo nde osalaki sanza mpe moyi.
17 Ezali Yo nde otiaki bandelo nyonso ya mokili,
Yo nde osalaki tango ya malili
mpe tango ya moyi.

18 Yawe, kobosana te ete monguna afingi Yo,
ete bato bazanga tina batioli Kombo na Yo !
19 Kokaba te bomoi ya ebenga na Yo
na monoko ya nyama oyo ezali na nzala,
kobosana te mpo na libela bomoi ya babola
oyo bazali bato na Yo !

20 Tala lisusu Boyokani na Yo !
Pamba te, kati na mokili,
bisika ya molili ekomi ebele,
etondi na makambo na kanza.
21 Sala ete moto oyo bazali konyokola
azwa lisusu lokumu !
Sala ete mobola mpe moto akelela
bakumisa Kombo na Yo.

22 Oh Nzambe, telema mpe lobela Kombo na Yo !
Kanisa lisusu ndenge nini bazoba bafingaka Yo
mikolo nyonso !
23 Kobosana te makelele ya bayini na Yo,
mangungu ya banguna na Yo,
oyo ezali kaka komata se komata !

Nzembo 75

Nzambe akosambisa mokili

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya koyemba lokola
« Koboma te ! » Nzembo ya Azafi.
2 Nzambe, tozali kosanzola Yo,
tozali kosanzola Kombo na Yo ;
mpo ete Kombo na Yo ezali pene,
bato bazali kotatola bikamwa na Yo.

3 Olobaki :
« Na tango oyo ngai moko nakobongisa,
nakokata makambo na bosembo.
4 Mokili ekoki kolenga
elongo na bavandi na yango nyonso,
kasi ezali ngai nde nalendisaka
makonzi na yango. »

5 Nazali koloba na moto ya lofundu :
« Kotombola lisusu mapeka te ; »
mpe na bato mabe :
« Bosala lisusu lolendo te.
6 Bomeka lisusu te kosala lofundu
mpe koloba na lolendo. »

7 Botombwami ewutaka na Este te, na Weste te,
ewutaka mpe na esobe te.
8 Pamba te ezali Nzambe nde akataka makambo :
akitisaka moto songolo
mpe atombolaka moto pakala.

9 Loboko na Yawe esimbi kopo
oyo etondi na vino ya makasi mpe ya bololo.
Azali kosopa yango,
mpe bato mabe nyonso ya mokili
bazali komeka mpe komela yango
kino na mbindo oyo etikalaka na se ya kopo.

10 Mpo na ngai, nakotatola makambo oyo
tango nyonso,
nakoyemba mpo na lokumu ya Nzambe ya Jakobi,
11 oyo azali koloba :
« Nakosilisa makasi nyonso ya bato mabe ;
kasi nguya ya bato ya sembo
ekomata lisusu makasi. »

Nzembo 76

Nzambe azali molongi

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba na lindanda.
Nzembo ya Azafi.
2 Nzambe ayebani kati na Yuda ;
Kombo na Ye ezali monene kati na Isalaele.
3 Ndako na Ye ya kapo ezali na Salemi ;

mpe esika na Ye ya kovanda ezali na Siona.

4 Ezali kuna nde abukaki makonga ya makasi,
banguba, mipanga
mpe bibundeli nyonso ya bitumba.
5 Ozali kongenga lokola mwinda,
otonda na lokumu koleka bangomba
ya babotoli bomengo ya bitumba.

6 Bilombe nyonso ya mpiko bakweyisamaki,
balalaki pongi na bango ya suka ;
basoda nyonso bakokaki lisusu te kotombola maboko.
7 Nzambe ya Jakobi, na kanda na Yo,
bato oyo babundaka likolo ya bampunda
elongo na bampunda bakweyi na somo.
8 Solo, ozali somo !
Nani akokoka kotelema liboso na Yo soki osiliki ?

9 Wuta na likolo, osalaka ete mokano na Yo
eyokana na matoyi ya bato ;
mokili ekomaka na kobanga mpe evandaka kimia
10 tango, Yo Nzambe, otelemaka mpo na kosambisa
mpe kobikisa banyokolami nyonso ya mokili.
11 Pamba te kanda makasi ya bato esanzolaka Yo,
mpe olataka kanda ya batikali.

12 Epai ya Yawe, Nzambe na bino,
bopesa bilaka mpe bokokisa yango.
Tika ete bato nyonso oyo bazingeli Ye
bamemela Nzambe ya somo makabo !
13 Abukaka lolendo ya bakambi,
mpe bakonzi ya mokili babangaka Ye.

Nzembo 77

Nzambe abongwani to te ?

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni. Nzembo ya Azafi.
2 Nabelelaka Nzambe na koganga ;
nabelelaka Nzambe mpo ete ayoka ngai !
3 Tango nazalaka na pasi, nalukaka Nkolo ;
na butu, nalembaka te kotombola maboko na ngai
mpe naboyaka kobondisama.

4 Nakanisaka Nzambe mpe nalelaka,
nakotaka na mozindo ya makanisi
mpe nalembaka nzoto.

5 Opimelaka miso na ngai pongi,
namitungisaka mpe nayebaka lisusu te
eloko ya koloba.
6 Nakanisaka lisusu mikolo ya kala,
mibu nyonso oyo eleka ;

7 Na butu, nakanisaka lisusu banzembo na ngai ;
motema na ngai ezongelaka kokanisa,
mpe molimo na ngai ekomaka komituna :
8 « Boni, Nkolo akobwaka biso penza
mpo na libela ?
Akosalela biso lisusu bolamu te ?
9 Bolingo na Ye esili penza mpo na libela ?
Bilaka na Ye ekokokisama te mpo na libela ?
10 Nzambe abosani solo kosala ngolu ?
Akangi penza motema na Ye mpo na kanda ? »

11 Mpe namilobelaka :
« Tala likambo oyo ezali kosala ngai pasi :
loboko ya mobali ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo
ebongwani ! »
12 Nakanisaka misala minene ya Yawe,
bikamwa na Yo ya kala.
13 Nakanisaka nyonso oyo osalaki
kino na bikamwa na Yo.

14 Oh Nzambe, banzela na Yo ezali bule ;
nzambe nini akokani na Yo na monene ?
15 Ozali Nzambe oyo asalaka bikamwa ;
olakisi nguya na Yo kati na bikolo.
16 Na nguya ya loboko na Yo,
okangolaki bato na Yo,
bakitani ya Jakobi mpe ya Jozefi.

17 Oh Nzambe, mayi emonaki Yo !
Mayi emonaki Yo mpe ekomaki kolenga ;
ezala mozindo ya mayi eninganaki.
18 Mapata esopaki mayi ebele,
likolo eyokisaki lokito ya kake,
mpe makonga na Yo ezalaki koleka-leka
na bangambo nyonso.
19 Na lokito ya kake na Yo,
mikalikali engengisaki mokili,
mabele eninganaki mpe elengaki.
20 Opasolaki nzela kati na ebale monene,
balabala na Yo kati na mayi monene,
mpe moto moko te amonaki bilembo
ya matambe na Yo.
21 Otambolisaki bato na Yo lokola etonga,
na loboko ya Moyize mpe ya Aron.

Nzembo 78

Misala ya Nzambe

1 Nzembo ya Azafi.
Bino, bato na ngai, boyoka malako na ngai !
Bopesa matoyi na maloba ya monoko na ngai !
2 Nakofungola monoko na ngai mpo na lisese,
nakosakola makambo oyo ebombama

wuta na tango ya kala.
3 Makambo oyo toyoka, oyo toyebi,
oyo batata na biso bayebisa biso.
4 Tokobombela yango bakitani na bango te,
kasi tokoloba na bikeke oyo ekoya na sima
nkembo ya masanzoli ya Yawe,
nguya na Ye mpe bikamwa oyo asalaki.

5 Apesaki malako mpo na bolamu ya Jakobi,
atiaki mibeko kati na Isalaele,
apesaki mitindo epai ya batata na biso
ete bateya yango epai ya bana mibali na bango,
6 mpo ete bikeke oyo ekoya sima eyeba yango,
ekeke ya bana oyo bakobotama.
Tika ete batelema mpe bayebisa yango
na bana na bango,
7 mpo ete batonga elikya na bango kati na Nzambe,
babosana te misala ya Nzambe
mpe babatela mibeko na Ye.
8 Boye, bakozala te lokola bakoko na bango,
oyo bazalaki mito makasi mpe batomboki,
oyo mitema na bango ezalaki sembo te na miso ya Nzambe,
mpe milimo na bango ezangaki boyengebene epai na Ye.

9 Bato ya libota ya Efrayimi basimbaki batolotolo,
kasi na mokolo ya etumba, bakimaki.
10 Babatelaki te Boyokani ya Nzambe
mpe baboyaki kotosa mibeko na Ye ;
11 babosanaki bikamwa na Ye
mpe makambo minene oyo atalisaki bango.
12 Na miso ya bakoko na bango,
asalaki bikamwa kati na Ejipito,
na etuka ya Tsoani ;
13 akabolaki ebale monene mpo na kolekisa bango,
atelemisaki mayi lokola mir.
14 Na moyi, azalaki kotambolisa bango
na nzela ya lipata ;
mpe na butu, na nzela ya pole ya moto.
15 Apasolaki mabanga kati na esobe
mpe amelisaki bango mayi ebele,
lokola mayi ya bibale ;
16 abimisaki mayi wuta na libanga
mpe asalaki ete etiola lokola mayi ya ebale.

17 Kasi bakobaki kaka kosala masumu liboso na Ye,
kotombokela Ye-Oyo-Aleki-Likolo, kati na esobe.
18 Bamekaki Nzambe na nko,
na kosenga bilei kolanda posa na bango.

19 Balobaki mabe na tina na Nzambe :
« Boni, Ye Nzambe azali penza na makoki
ya kopesa biso bilei kati na esobe ?

20 Solo, abetaki libanga,
mayi ebimaki, mpe ebimaki penza ebele.
Boni, akokoka lisusu kopesa biso mapa
to misuni epai ya bato na Ye ? »

21 Tango Yawe ayokaki bongo,
asilikaki makasi ;
moto na Ye epelelaki Jakobi,
mpe kanda makasi na Ye ekitelaki Isalaele,
22 pamba te batiaki elikya na Nzambe te,
bandimaki te ete akoki kokangola bango.

23 Nzokande, apesaki mitindo na mapata
mpe afungolaki bikuke ya likolo,
24 anokiselaki bango mana lokola mvula
mpo na kopesa bilei,
apesaki bango ble ya Likolo.
25 Moko na moko aliaki mapa ya ba-anjelu.
Atindelaki bango bilei ebele penza.
26 Wuta na likolo, atindikaki mosika mopepe ya Este ;
mpe na nguya na Ye, amemaki mopepe ya Sude.
27 Anokiselaki bango misuni lokola putulu,
bandeke ebele lokola zelo ya ebale monene ;
28 akweyiselaki bango yango kati na molako na bango,
zingazinga ya bandako na bango ya kapo.
29 Baliaki mpe batondaki makasi ;
Nzambe apesaki bango biloko
oyo bazalaki na yango posa.
30 Liboso ete posa na bango ekoka,
wana bazalaki nanu na minoko etonda na bilei,
31 kanda ya Nzambe ekweyelaki bango,
abomaki bato minene kati na bango,
anyokolaki bilenge ya Isalaele.

32 Kasi atako bongo, bakobaki kaka kosala masumu,
bandimaki kaka te bikamwa na Ye.
33 Boye, asukisaki mikolo ya bomoi na bango
lokola mopepe,
mpe mibu na bango ya mbotama kati na somo.

34 Tango nyonso Nzambe azalaki koboma bango,
bazalaki koluka Ye ;
bazalaki komizongisa noki epai na Ye.
35 Bazalaki kozongisa na makanisi na bango
ete Nzambe nde azali Libanga na bango,
ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali
Mosikoli na bango.
36 Kasi bazalaki koloba lokuta,
minoko na bango ezalaki kokosa Ye ;
37 mitema na bango ezalaki sembo te
na miso na Ye,
mpe bazalaki kobuka Boyokani na Ye.

38 Nzokande Ye, na mawa na Ye,
azalaki kolimbisa mabe na bango
na esika ya kobebisa bango ;
mbala mingi, azalaki kokanga motema
na esika ya kopelisela bango kanda na Ye ;
39 pamba te azalaki koyeba ete bazali kaka bato,
bazali kaka lokola mopepe oyo ezali koleka
mpe ekozonga lisusu te.

40 Mbala mingi, batombokelaki Ye kati na esobe
mpe bayokisaki Ye mawa kati na bisika ya kokawuka ;
41 bazalaki kozongela komeka Nzambe,
koyokisa Mosantu ya Isalaele mawa.

42 Babosanaki makambo minene oyo asalaki
na nguya na Ye,
mokolo oyo akangolaki bango
wuta na maboko ya monyokoli ;
43 babosanaki bikamwa oyo asalaki kati na Ejipito,
misala minene oyo asalaki kati na etuka ya Tsoani.
44 Abongolaki bibale na bango makila ;
boye, bakokaki lisusu te komela na mayi na bango.
45 Atindelaki bango banzinzi oyo eswaka,
mpe eliaki bango ;
mpe magorodo oyo ebebisaki bango.

46 Akabaki bambuma ya bilanga na bango
epai ya mabanki,
mpe mbuma ya mosala na bango epai ya mankoko.
47 Abebisaki bilanga na bango ya vino
na nzela ya mvula ya mabanga,
mpe banzete na bango ya sikomori
na nzela ya mvula ya pembe ;
48 akabaki bameme na bango
epai ya mvula ya mabanga,
mpe bibwele na bango epai ya kake.

49 Atindelaki bango kanda na Ye ya makasi lokola moto :
kanda makasi, kotomboka, pasi
mpe ba-anjelu oyo babebisaka.
50 Apesaki na kanda na Ye nzela ya kopela,
abatelaki bango te na kufa ;
kasi akabaki bango na bokono oyo ebomaka.
51 Abomaki bana mibali nyonso ya liboso
kati na Ejipito,
bambuma ya liboso ya makasi na bango
na se ya bandako ya kapo ya Cham.

52 Abimisaki bato na Ye lokola etonga,
amemaki bango kati na esobe lokola meme ;
53 atambolisaki bango na kimia penza,
babangaki eloko te ;

mpe ebale monene emelaki banguna na bango.

54 Amemaki bango na mokili na Ye ya bule,
na ngomba oyo loboko na Ye ya nguya ezwaki ;
55 abenganaki bikolo liboso na bango,
apesaki bango etando lokola libula
mpe avandisaki mabota ya Isalaele
kati na bandako na bango ya kapo.

56 Kasi bamekaki Nzambe,
batombokelaki Ye-Oyo-Aleki-Likolo
mpe babatelaki te malako na Ye ;
57 bapengwaki mpe babukaki mibeko ya boyokani,
ndenge batata na bango basalaki ;
batengamaki lokola tolotolo
oyo mbanzi na yango ekeyi na mopanzi ;
58 bayokisaki Ye kanda na nzela ya
bisambelo na bango ya likolo ya bangomba,
mpe bapelisaki zuwa na Ye na nzela ya
banzambe na bango ya bikeko.

59 Nzambe ayokaki mpe asilikaki makasi,
abwakaki Isalaele mobimba ;
60 asundolaki Mongombo ya Silo,
ndako ya kapo oyo atelemisaki kati na bato,
61 akabaki nguya na Ye na bowumbu,
mpe lokumu na Ye na maboko ya monguna ;
62 akabaki bato na Ye na mopanga,
mpe asilikelaki libula na Ye.
63 Moto etumbaki bilenge mibali,
mpe banzembo ya libala eyembamaki lisusu te
mpo na lokumu ya bilenge basi.
64 Banganga-Nzambe bakufaki na mopanga,
mpe basi oyo bakufisaki mibali
balelaki te na banzembo ya matanga.

65 Nkolo alamukaki lokola moto oyo
awuti na pongi,
lokola moto oyo abimi na kwiti ya vino ;
66 azokisaki banguna na Ye na sima,
wana bazalaki kokima,
ayokisaki bango soni ya libela.

67 Asundolaki bandako ya kapo ya Jozefi
mpe aboyaki kopona libota ya Efrayimi ;
68 kasi aponaki libota ya Yuda,
ngomba Siona oyo alingaki ;
69 atongaki Esika na Ye ya bule
lokola bisika ya likolo makasi,
lokola mabele oyo atia mpo na libela.

70 Aponaki Davidi, mosali na Ye,

mpe azwaki ye kati na lopango ya meme ;
71 abengaki ye wuta na sima ya meme oyo
azalaki kobatela
mpo na kokomisa Ye mobateli ya Jakobi, bato na Ye,
mpe ya Isalaele, libula na Ye.
72 Davidi abatelaki bango na motema ezanga pamela,
mpe akambaki bango na maboko ya mayele.

Nzembo 79

Yelusalemi epanzani

1 Nzembo ya Azafi.
Oh Nzambe, tala ndenge bato ya bikolo ya bapaya
bakoti na makasi kati na libula na Yo,
bakomisi Esika na Yo ya bule mbindo,
mpe bakomisi Yelusalemi mipiku ya mabanga !
2 Bapesi bibembe ya basali na Yo lokola bilei
epai ya bandeke ya likolo,
mpe bibembe ya bayengebene na Yo
epai ya banyama ya zamba ;
3 basopi makila na bango lokola mayi
zingazinga ya Yelusalemi,
mpe moto ya kokunda bango azalaki te !

4 Tala ndenge bato ya bikolo oyo ezingeli biso
bazali kofinga biso,
mpe tokomi lokola eloko ya liseki
na miso na bango !
5 Kino tango nini, Yawe,
okokangela biso kanda ?
Kino tango nini zuwa na Yo ekopela lokola moto ?

6 Sopela bikolo oyo eyebi Yo te
mpe mikili oyo ebelelaka Kombo na Yo te,
kanda makasi na Yo ;
7 pamba te babebisi Jakobi
mpe bapanzi mokili na ye.

8 Kotangela biso te masumu na biso ya kala,
kokangela biso motema te, yokela biso mawa,
pamba te tokomi na suka !
9 Nzambe Mobikisi na biso, sunga biso
mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
kangola biso mpe limbisa masumu na biso
mpo na Kombo na Yo !

10 Mpo na nini bikolo eloba :
« Nzambe na bango azali wapi ? »
Tika ete, na miso na biso, bato ya bikolo bayeba
ete ozongiseli bango mabe na mabe,
mpo na makila ya basali na Yo, oyo basopaki.

11 Tika ete kolela ya bakangami kati na boloko

ekoma liboso na Yo !
Na nguya monene na Yo,
bikisa ba-oyo bazwa etumbu ya kufa !
12 Oh Nkolo, zongisela bikolo
oyo ezingeli biso,
kotiola oyo batiolaki Yo ;
zongisela bango mbala sambo.
13 Mpe biso, bato na Yo, etonga oyo oleisaka,
tokosanzola Yo tango nyonso ;
mpe na bikeke nyonso,
tokosakola lokumu na Yo.

Nzembo 80

Eh Yawe, kino tango nini ?

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba lokola « Lisi ya Mobeko. » Litatoli. Nzembo ya Azafi.
2 Mobateli ya Isalaele,
Yo oyo otambolisaka Jozefi
lokola etonga ya bameme, yoka ;
Yo oyo Kiti ya Bokonzi na Yo ezali
kati na basheribe, mimonisa
3 liboso ya Efrayimi, ya Benjame
mpe ya Manase.
Monisa nguya na Yo
mpe yaka kobikisa biso !

4 Oh Nzambe, sala ete tozongela ndenge tozalaki,
ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika.

5 Eh Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
kino tango nini okotombokela
mabondeli ya bato na Yo ?
6 Oleisaki bango lipa esangana na mayi ya miso
mpe olangwisaki bango na kopo
etonda na mpinzoli ;
7 okomisaki biso eloko ya kotiola
mpo na bazalani na biso,
mpe banguna na biso bakomi kotiola biso.

8 Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
sala ete tozongela ndenge tozalaki,
ngengisela biso elongi na Yo
mpo ete tobika.

9 Nzete ya vino oyo opikolaki wuta na Ejipito,
olonaki yango wana obenganaki bikolo ebele.
10 Obongiselaki yango mabele
mpo ete ezwa misisa mpe etondisa mokili.
11 Elili na yango ezipaki bangomba,
bitape na yango ezalaki
lokola banzete minene ya sedele.
12 Epanzaki bitape na yango kino na ebale monene,

mpe mito na yango ya sika kino na ebale.

13 Mpo na nini otoboli madusu
kati na bamir na yango ?
Tala ndenge baleki nzela bazali kobuka
bambuma na yango !
14 Ngulu ya zamba ezali kobebisa yango,
mpe nyama ya zamba ezali kolia yango.
15 Zongela biso lisusu,
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso !
Wuta na likolo, tala mpe mona !
Senzela mpo na nzete oyo ya vino !
16 Batela nzete oyo loboko na Yo ya mobali elonaki,
batela solo mwana oyo Yo moko obokolaki.

17 Bakati nzete na Yo ya vino
mpe batumbi yango na moto ;
tika ete bakufa na pamela ya elongi na Yo !
18 Tika ete loboko na Yo ezala na likolo ya mokonzi
oyo avandi na ngambo ya loboko na Yo ya mobali,
mpe na likolo ya mwana na moto
oyo Yo moko okomisaki makasi.
19 Boye, tokozala lisusu mosika na Yo te ;
zongisela biso lisusu bomoi,
mpe tokobelela Kombo na Yo.

20 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
sala ete tozongela ndenge tozalaki,
ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika.

Nzembo 81

Soki bato na ngai bazalaki koyokela ngai…

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Azafi. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati.
2 Boganga na esengo
epai ya Nzambe, makasi na biso !
Bobetela Nzambe ya Jakobi maboko !
3 Boyemba banzembo, bobeta bambunda mike,
lindanda oyo ebimisaka lokito kitoko mpe nzenze !
4 Bobeta kelelo na ebandeli ya sanza,
na tango oyo sanza mobimba engengaka,
mpo na mokolo ya feti na biso !

5 Pamba te ezali mobeko mpo na Isalaele,
mpe mokano ya Nzambe ya Jakobi.
6 Atiaki yango lokola mobeko mpo na Jozefi
tango abundisaki Ejipito.

Nazali koyoka lokota oyo nayebi te :
7 « Nalongolaki mokumba
oyo ezalaki na mapeka na ye,

mpe maboko na ye elongwaki
na bowumbu ya kosimba bitunga. »
8 Tango ozalaki koganga mpo na pasi,
nakangolaki yo,
nayanolaki yo kati na kake
epai wapi nabombamaki,
namekaki yo pembeni ya mayi ya Meriba.

9 Bato na ngai, boyoka ngai !
Mpe nakokebisa bino.
Ah Isalaele, soki kaka ozalaki koyokela ngai !
10 Okozala na nzambe ya mopaya te kati na yo,
okogumbamela nzambe mosusu te,
longola kaka ngai !
11 Nazali Yawe, Nzambe na yo,
oyo abimisaki yo na Ejipito ;
fungola malamu monoko na yo,
mpe nakotondisa yango.

12 Kasi bato na ngai bayokaki mongongo na ngai te,
Isalaele aboyaki kotosa ngai.
13 Mpo na yango, natikaki bango kotambola
kolanda baposa ya mitema makasi na bango ;
mpe balandaki makanisi na bango.
14 Soki bato na ngai bazalaki koyokela ngai,
soki Isalaele azalaki kolanda banzela na ngai,
15 nalingaki mbala moko koyokisa
banguna na bango soni
mpe kobundisa bayini na bango.
16 Mpe bato oyo bayinaka Yawe
balingaki komikitisa liboso na Ye,
mpe etumbu na bango elingaki kowumela
mpo na libela.
17 Yawe alingaki koleisa Isalaele
bilei ya kitoko
mpe kotondisa bango na mafuta ya nzoyi.

Nzembo 82

Nzambe asambisaka bakambi ya bikolo

1 Nzembo ya Azafi.
Nzambe atelemi kati na lisanga na Ye,
azali kokata makambo kati na banzambe.

2 Kino tango nini bokokata makambo
na bosembo te
mpe bokokotela bato mabe ?

3 Bolongisa moto oyo azangi makasi
mpe mwana etike,
bokata likambo ya moto ya mawa
mpe ya mobola ;
4 bopesa bonsomi na moto oyo azangi makasi

mpe na mobola,
bokangola bango wuta na maboko ya bato mabe.

5 Bazangi boyebi mpe bososoli,
bazali koyengayenga kati na molili ;
miboko nyonso ya mokili ezali koningana.

6 Nalobaki : « Bozali banzambe,
bozali bino nyonso bana
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ! »
7 Nzokande, bokufaka lokola bato nyonso
mpe bokweyaka lokola bakambi.

8 Nzambe, telema, sambisa mokili ;
pamba te bikolo nyonso ezali libula na Yo.

Nzembo 83

Telemela banguna na Yo

1 Nzembo ya Azafi.
2 Oh Nzambe, kovanda nye te !
Nzambe, kokanga monoko na Yo te,
kotikala kimia te !
3 Tala ndenge banguna na Yo bazali kotomboka ;
tala ndenge bayini na Yo bazali kotombola
mito na bango !
4 Bazali kosalela bato na Yo likita,
kokanela bato oyo obatelaka.
5 Bazali koloba : « Boya, toboma bango nyonso
mpo ete ekolo na bango ezala lisusu te,
mpo ete batanga lisusu kombo ya Isalaele te. »

6 Basangani mpe bayokani,
basali boyokani mpo na kotelemela Yo :
7 bato ya Edomi mpe bato ya Isimaeli,
bato ya Moabi mpe bato ya Agari,
8 Gebali, Amoni mpe Amaleki,
bato ya Filisitia elongo na bato ya Tiri.
9 Bato ya Asiri mpe basangani elongo na bango
mpo na kobakisa bakitani ya Loti makasi.

10 Sala bango ndenge osalaki Madiani,
ndenge osalaki Sisera mpe Yabini,
kuna na mayi ya Kishoni.
11 Babebisamaki na Eyini-Dori,
bakomaki lokola matiti ya kopola mpo na mabele.
12 Sala bato na bango ya lokumu
ndenge osalaki Orebi mpe Zeebi ;
mpe sala bakambi na bango
ndenge osalaki Zeba mpe Tsalimuna
13 oyo bazalaki koloba :
« Tobotola mabele ya Nzambe ! »

14 Nzambe na ngai, balola bango
lokola matiti oyo mopepe ezali kopumbwisa.
15 Ndenge moto ezikisaka zamba,
ndenge moto makasi ezikisaka bangomba,
16 landa bango na nzela ya mopepe na Yo
mpe bangisa bango
na nzela ya mopepe makasi na Yo !

17 Yawe, tondisa bilongi na bango na soni
mpo ete baluka Kombo na Yo !
18 Tika ete soni mpe somo makasi elata bango
mpo na libela !
Tika ete bakufa na soni !
19 Tika bayeba ete Yo,
oyo Kombo na Yo ezali Yawe,
ozali Ye-Oyo-Aleki-Likolo
kati na mokili mobimba !

Nzembo 84

Nazali na posa makasi ya Tempelo na Yo

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana ya Kore. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati.
2 Yawe, Mokonzi ya mampinga,
tala ndenge bisika oyo ovandaka
ezali kopesa posa !
3 Nzoto na ngai mobimba ebukani pene nakufa
mpo na posa makasi ya lopango ya Yawe !
Motema mpe nzoto na ngai ezali koganga
epai ya Nzambe na bomoi.

4 Ndeke ya moke ezwaka esika ya kovanda,
mpe mbilambila esalaka zala
epai wapi etiaka bana na yango,
pene ya bitumbelo na Yo,
Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Mokonzi na ngai mpe Nzambe na ngai.
5 Esengo na bavandi ya Ndako na Yo !
Bakokumisa Yo tango nyonso !

6 Esengo na bato oyo bazwaka makasi kati na Yo ;
bakendaka na esengo na Tempelo na Yo !
7 Tango bakatisaka Lubwaku ya Baka,
bakomisaka yango esika oyo etonda na bitima ya mayi,
mpe mvula etondisaka yango na mapamboli.
8 Makasi na bango ebakisamaka tango nyonso
kino bakomaka na Siona, liboso ya Nzambe.
9 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
yoka losambo na ngai !
Nzambe ya Jakobi, yoka ngai !

10 Oh Nzambe, Yo oyo ozali nguba na biso, tala !
Tala elongi ya mopakolami na Yo !

11 Lokola kovanda mokolo moko
kati na lopango na Yo
eleki kovanda mikolo nkoto moko
na esika mosusu,
naponaki kotelema na ekotelo
ya Ndako ya Nzambe na ngai
na esika ete navanda kati na bandako ya kapo
ya bato mabe.

12 Pamba te, mpo na biso,
Yawe Nzambe azali moyi mpe nguba ;
Yawe apesaka ngolu mpe nkembo,
aboyaka kopesa eloko moko te
epai ya bato oyo batambolaka bazanga pamela.
13 Yawe, Mokonzi ya mampinga,
esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yo !

Nzembo 85

Yawe asalelaka biso bolamu

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana ya Kore.
2 Yawe, osalelaki mboka na Yo bolamu,
ozongisaki bato ya Jakobi,
oyo bazalaki na bowumbu,
3 olimbisaki mabe ya bato na Yo
mpe olongolaki masumu na bango nyonso.

4 Otikaki kanda na Yo nyonso ya makasi
mpe okitisaki motema na Yo.
5 Nzambe Mobikisi na biso, zongela biso !
Longola kanda na Yo na tina na biso !
6 Boni, okosilikela biso penza mpo na libela ?
Okokangela penza biso kanda
mpo na tango nyonso ?

7 Okozongisela biso lisusu bomoi te
mpo ete bato na Yo basepela kati na Yo ?
8 Yawe, talisa biso bolingo na Yo,
mpe pesa biso lobiko na Yo !

9 Yawe,
nakoyoka maloba na Nzambe ;
pamba te alobaka mpo na kimia ya bato na Ye
mpe ya bayengebene na Ye.
Kasi tika ete bazongela te botomboki na bango.
10 Solo, lobiko na Ye ezali pene ya bato
oyo batosaka Ye
mpo ete nkembo na Ye ewumela
kati na mboka na biso.
11 Bolingo mpe boyengebene ekutanaka,
bosembo mpe kimia eyambanaka.
12 Bosolo ebotaka wuta na mabele,
mpe bosembo etalaka wuta na likolo.

13 Ye moko Yawe akopesa esengo,
mpe mabele na biso ekobota bambuma.
14 Bosembo etambolaka liboso na Ye
mpe elakisaka nzela oyo ekolekela.

Nzembo 86

Yaka kobikisa ngai

1 Libondeli ya Davidi.
Yawe, yoka mpe yanola ngai ;
pamba te nazali mobola mpe moto akelela.
2 Batela bomoi na ngai,
pamba te nazali moyengebene na Yo.
Yo, Nzambe na ngai, bikisa ngai, mosali na Yo,
oyo natiaka elikya kati na Yo.

3 Oh Nkolo, yokela ngai mawa ;
pamba te nabelelaka Yo tango nyonso !
4 Nkolo, sepelisa motema na ngai,
mosali na Yo,
pamba te natombolaka molimo na ngai epai na Yo.
5 Nkolo, ozali malamu, olimbisaka,
otonda na bolingo mpo na bato nyonso
oyo babelelaka Yo.
6 Yawe, yoka losambo na ngai,
yoka libondeli na ngai !
7 Na mokolo ya pasi na ngai, nabelelaka Yo,
pamba te oyanolaka ngai.

8 Nkolo, nzambe moko te ekokani na Yo,
kati na banzambe ;
moko te ekoki kosala makambo oyo Yo osalaka.
9 Nkolo, bikolo nyonso oyo osala
ekoya kogumbama liboso na Yo
mpe ekoya kopesa Kombo na Yo nkembo.
10 Pamba te ozali monene mpe osalaka bikamwa ;
Yo kaka nde ozali Nzambe.

11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo,
mpe nakotambola kolanda bosolo na Yo.
Pesa ngai motema ya sembo mpo ete natosa Yo.
12 Nkolo, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo,
na motema na ngai mobimba,
nakopesa Kombo na Yo nkembo mpo na Yo libela.
13 Pamba te bolingo na Yo mpo na ngai
ezali monene,
mpe okangolaki ngai wuta na mozindo
ya mboka ya bakufi.

14 Nzambe, bato ya lofundu bazali kobundisa ngai,
mpe ngulupa ya bato na kanza bazali koluka
koboma ngai ; batosaka Yo ata moke te.

15 Kasi Yo Nkolo, ozali Nzambe
na mawa mpe na ngolu,
osilikaka noki te,
otonda na bolingo mpe na boyengebene.
16 Balola elongi na Yo epai na ngai
mpe yokela ngai mawa ;
pesa ngai, mosali na Yo, makasi
mpe bikisa ngai mwana ya mwasi mosali na Yo !
17 Salela ngai elembo ya boboto na Yo
mpo ete banguna na ngai bamona yango mpe bakufa soni !
Yawe, ozali Mosungi mpe Mobondi na ngai.

Nzembo 87

Siona, etima ya bikolo nyonso

1 Nzembo ya bana ya Kore.
Yawe atia moboko ya Siona
na likolo ya bangomba ya bule.
2 Yawe alingaka bikuke ya Siona
koleka bandako nyonso ya Jakobi.
3 Oh engumba ya Nzambe,
maloba ya nkembo ezali kolobama na tina na yo !

4 Kati na bato oyo bayebi ngai,
natangi Rahavi mpe Babiloni.
Ezali kuna na Siona nde Filisitia, Tiri
mpe Kushi ebimela.
5 Na tina na Siona, maloba oyo ekolobama :
« Bato nyonso babimela awa,
mpe ezali Ye-Oyo-Aleki-Likolo
nde alendisaka yango. »
6 Tango Yawe akomaki
kati na buku ya bikolo,
akomaki boye mpo na moko na moko kati na bango :
« Moto songolo abotama kati na Siona ! »
7 Mpe tango bayembaka mpe babinaka, balobaka :
« Bitima na ngai nyonso ezali kati na yo ! »

Nzembo 88

Libondeli ya moto oyo akomi pene ya kokufa

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana ya Kore. Ezali ya koyemba na flite. Nzembo ya Emani, moto ya Ezera.
2 Yawe, ozali Nzambe ;
Yo nde obikisaka ngai !
Butu mpe moyi, nagangaka epai na Yo !
3 Tika ete losambo na ngai ekoma epai na Yo ;
Yoka koganga na ngai !

4 Pamba te bomoi na ngai etondi na pasi
mpe nakomi pene ya kokufa.
5 Batie ngai na molongo ya bato
oyo bazali kokende na kunda ;

nakeseni ata moke te na moto
oyo azali lisusu na makasi te.
6 Nakomi moko kati na bakufi,
lokola bato oyo basila kokufa na bitumba
mpe bazali sik'oyo kati na kunda,
lokola bato oyo okanisaka lisusu te,
pamba te obatelaka bango lisusu te.

7 Obwaki ngai na libulu ya mozindo makasi,
kati na mozindo ya molili.
8 Kanda na Yo ya makasi ekweyeli ngai,
bambonge na yango nyonso ezali konyokola ngai.

9 Okaboli ngai na balingami na ngai ya motema,
okomisi ngai eloko ya nkele na miso na bango ;
nakomi lokola mokangami kati na boloko,
nakoki kobima te !
10 Miso na ngai ezali komona lisusu te mpo na pasi ;
nzokande nabelelaka Yo, Yawe,
mikolo nyonso,
natombolaka maboko na ngai epai na Yo !

11 Boni, okosala bikamwa mpo na bakufi ?
Boni, bakufi bakoki kotelema
mpo na kosanzola Yo ?

12 Boni, bolingo na Yo etatolamaka kati na kunda,
mpe bosembo na Yo, kati na mboka ya bakufi ?
13 Boni, bikamwa na Yo eyebani kati na molili,
mpe bosembo na Yo, kati na mokili
ya bato oyo babosana ?

14 Kasi ngai, nazali kobelela nde Yo, Yawe ;
nabondelaka Yo tongo nyonso.
15 Yawe, mpo na nini kobwaka ngai
mpe kobombela ngai elongi na Yo ?

16 Wuta bolenge na ngai,
nazali mobola mpe moto na pasi ;
mpe okweyiselaka ngai makambo na Yo ya somo !
Solo, elikya esili ngai !
17 Kanda makasi na Yo ebetaka ngai,
minyoko oyo ewutaka epai na Yo
ekomisaka ngai moto pamba.
18 Ezingelaka ngai mikolo nyonso,
lokola mayi, na bangambo nyonso.
19 Okaboli ngai na baninga mpe balingami na ngai,
natikali na moninga kaka moko ya motema : molili !

Nzembo 89

Wapi bolingo na Yo ya kala

1 Maloba ya Etani, moto ya Ezera.
2 Nakoyemba tango nyonso
bolingo ya Yawe ;
monoko na ngai ekosakola boyengebene na Yo
libela na libela.
3 Solo, nazali kotatola yango :
« Miboko ya bolingo na Yo ezali na suka te ;
ovandisi boyengebene na Yo kati na likolo. »

4 Olobaki : « Nasali boyokani
elongo na moponami na ngai,
nalapi ndayi epai ya mosali na ngai, Davidi :
5 ‹ Nakokomisa yo libota ya bokonzi
mpo na tango nyonso
mpe nakolendisa kiti na yo ya bokonzi
mpo na seko. › »

6 Yawe, Lola esanzolaka
misala na Yo ya kokamwa
mpe bosembo na Yo kati na lisanga ya basantu.
7 Nani akokani na Yawe kuna na likolo ?
Nani akokani na Yawe
kati na mampinga ya likolo ?

8 Azali Nzambe ya somo kati na lisanga ya basantu ;
solo, azali somo koleka ba-oyo nyonso bazingeli Ye.
9 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
nani azali na nguya lokola Yo ?
Nani, oh Yawe ?
Boyengebene na Yo ezingeli Yo.

10 Yo nde okonzaka lolendo ya ebale monene
mpe okitisaka bambonge na yango soki etomboki.

11 Yo nde olongaki Rahavi, dalagona ya Ejipito,
kino koboma ye ;
mpe, na nguya na Yo, opanzaki banguna na Yo.

12 Likolo ezali ya Yo ; mabele mpe ezali ya Yo !
Yo nde osala mokili mpe nyonso oyo ezali kati na yango.
13 Yo nde okela Nor mpe Sude ;
Tabori mpe Erimoni egangaka na esengo
mpo na lokumu ya Kombo na Yo.

14 Loboko na Yo ezali na makasi,
loboko na Yo ezali na nguya,
loboko na Yo ya mobali oyo otombola.
15 Bosembo mpe alima ezali miboko ya
Kiti ya Bokonzi na Yo,
boyengebene mpe bolingo etambolaka liboso na Yo.

16 Esengo na bato oyo bayebi kobetela Yo maboko !
Yawe, batambolaka na pole ya elongi na Yo,
17 basepelaka mikolo nyonso na Kombo na Yo,
basanzolaka bosembo na Yo.
18 Pamba te ozali nkembo mpe nguya na bango ;
mpe olongisaka biso na ngolu na Yo.
19 Yawe azali nguba na biso ;
Mosantu ya Isalaele azali Mokonzi na biso.

20 Mokolo moko, olobaki na bayengebene na Yo
kati na emoniseli :
« Nasungaki elombe moko ya bitumba,
natombolaki elenge mobali moko
kati na bato na ngai ;
21 namonaki Davidi, mosali na ngai ;
napakolaki ye mafuta na ngai ya bule.
22 Nakobatela ye na loboko na ngai ya nguya,
mpe loboko na ngai ekokomisa ye makasi.
23 Monguna akobimela ye ata moke te na pwasa,
moto mabe akokoka konyokola ye te.
24 Nakobebisa banguna na ye liboso na ye
mpe nakoboma bayini na ye.

25 Bolingo mpe boyengebene na ngai ekozala
elongo na ye ;
mpe na Kombo na Ngai, akotombola elongi.
26 Nakotia ebale monene na se ya loboko na ye,
mpe bibale, na se ya loboko na ye ya mobali.
27 Akobelela ngai boye :
‹ Ozali Tata na ngai,
Nzambe na ngai, Libanga
mpe Mobikisi na ngai ! ›
28 Mpe ngai, nakokomisa ye mwana na ngai ya liboso,
mokonzi oyo aleki na kotombwama
kati na bakonzi ya mokili.

29 Nakobatela mpo na seko
bolingo na ngai mpo na ye ;
boyokani na ngai elongo na ye ekotikala kobeba te.
30 Nakobatela mpo na libela libota na ye ya bokonzi,
mpe kiti na ye ya bokonzi ekowumela
ndenge moko na likolo.

31 Soki bana na ye basundoli mibeko na ngai
mpe balandi bosembo na ngai te,
32 soki babuki mitindo na ngai
mpe babateli te mibeko na ngai,
33 nakopesa bango etumbu na nzela ya lingenda,
mpo na botomboki na bango,
mpe na nzela ya makofi, mpo na masumu na bango ;
34 kasi nakowangana te bolingo na ngai
mpe nakobongola te boyengebene na ngai.

35 Nakosambwisa te boyokani na ngai
mpe nakobongola te maloba na ngai.
36 Nalapaki yango na ndayi mbala moko
mpo na libela
na Kombo ya bosantu na ngai :
‹ Nakokosa Davidi te ! ›
37 Libota na ye ya bokonzi ekowumela mpo na libela,
mpe kiti na ye ya bokonzi ekowumela
lokola moyi liboso na ngai.
38 Solo, lokola sanza, ekowumela na bokonzi
mpo na libela.
Motatoli oyo azali kuna kati na likolo
akoki kokosa te. »

39 Nzokande, obwakaki, omonaki pamba,
osilikelaki mopakolami na Yo !
40 Owanganaki boyokani oyo osalaki
elongo na mosali na Yo,
obwakaki na mabele mpe osambwisaki
motole na ye.

41 Otobolaki madusu kati na bamir na ye nyonso
mpe obukaki bandako na ye, oyo batonga makasi ;
42 bato nyonso oyo balekaki wana
babotolaki ye biloko,
mpe bavandi ya pembeni na ye bakomaki kotiola ye.

43 Obakisaki makasi ya bayini na ye
mpe otondisaki banguna na ye nyonso na esengo,
44 osalaki kutu ete mopanga na ye ebalukela ye moko
mpe osungaki ye te na bitumba ;
45 osilisaki kongenga ya lokumu na ye,
obwakaki kiti na ye ya bokonzi na mabele ;
46 okomisaki moke mikolo ya bolenge na ye
mpe olatisaki ye kazaka ya soni.

47 Yawe, kino tango nini ?
Okomibomba penza tango nyonso ?
Kino tango nini kanda na Yo ekongala lokola moto ?
48 Kanisa motango ya mikolo ya bomoi na ngai !
Okelaki penza bato mpo na suka
oyo ezanga ata tina !
49 Moto nani akoki kozala na bomoi
mpe azanga komona kufa ?
Nani akolonga kokima nguya ya mboka ya bakufi ?

50 Nkolo, wapi bolingo na Yo ya kala
oyo alakaki Davidi na boyengebene na Yo
na nzela ya ndayi ?
51 Nkolo, kanisa ndenge bazali kosakanela
basali na Yo ;
kobosana te ete namemi mokumba

ya bato oyo nyonso !
52 Yawe, kanisa mafinga ya banguna na Yo,
oyo batiolaka bomoi ya mopakolami na Yo !

53 Tika ete Yawe apambolama
libela na libela !
Amen ! Amen !

Buku ya minei

90

Nz 90.1–106.48

Lakisa biso kotanga malamu motango ya mikolo na biso

1 Losambo ya Moyize, moto na Nzambe.
Oh Nkolo, ozalaki ekimelo na biso,
na bikeke nyonso.
2 Liboso ete bangomba ezala,
liboso ete okela mabele mpe mokili,
libela na libela, ozali Nzambe.

3 Ozongisaka moto na putulu,
pamba te oloba :
« Bino bato, bozonga na putulu ! »
4 Na miso na Yo, mibu nkoto moko ezali
lokola mokolo ya lobi oyo esili koleka,
lokola ngonga moko ya butu.
5 Olekisaka yango lokola pongi ya butu,
oyo na tongo, esilaka lokola lititi.
6 Na tongo, ebimisaka fololo mpe etelaka noki ;
kasi na pokwa, enzulukaka mpe ekawuki.

7 Kanda na Yo elembisaka biso nzoto,
mpe kanda makasi na Yo epesaka biso bobangi.
8 Otiaka masumu na biso liboso na Yo
mpe obimisaka na polele makambo oyo tobombaka.

9 Mikolo nyonso ya bomoi na biso elimwaka
mpo na kanda na Yo,
mpe mibu na biso esilaka lokola kolela.
10 Molayi ya bomoi na biso ekoki kozala
mibu tuku sambo
to mibu tuku mwambe mpo na bato
oyo baleki makasi ;
nzokande, etondi na pasi mpe na minyoko,
pamba te elekaka noki, mpe tolimwaka.

11 Nani ayebi makasi ya kanda na Yo ?
Moto oyo azalaka na botosi mingi epai na Yo
asosolaka malamu kanda makasi na Yo.
12 Lakisa biso kotanga malamu
mikolo ya bomoi na biso
mpo ete tokoma na mitema ya bwanya.

13 Yawe, lembisa moke !
Kino tango nini ekowumela ?
Yokela basali na Yo mawa !
14 Tongo nyonso, tondisaka biso na bolingo na Yo
mpe tokoganga na esengo,
mpe tokosepela mikolo nyonso ya bomoi na biso.

15 Zongisela biso na mikolo ya esengo,
mikolo oyo onyokolaki biso ;
zongisela biso na mibu ya esengo,
mibu oyo tomonaki pasi.
16 Tika ete biso, basali na Yo, tomona misala na Yo ;
mpe ete bana na biso bamona kongenga makasi
ya nkembo na Yo !
17 Tika ete boboto ya Nkolo, Nzambe na biso,
ezala elongo na biso !
Mpo na biso, sala ete misala na biso ekende liboso !
Iyo, sala ete misala na biso ekende kaka liboso !

Nzembo 91

Ebombamelo ya malonga

1 Moto oyo awumelaka kati na ebombamelo
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo
avandaka na se ya bobatelami
ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.

2 Nalobaka na tina na Yawe :
« Nzambe na ngai azali ebombamelo
mpe ndako makasi na ngai ;
natiaka elikya na ngai kati na Ye ! »

3 Ye nde akangolaka yo wuta na mitambo
ya mokangi bandeke
mpe na bokono oyo ebikisaka te.
4 Abombaka yo na se ya mapapu na Ye,
mpe ozwaka ebombamelo ya malonga
na se ya mapapu na Ye ;
bolingo na Ye ebatelaka lokola nguba
mpe lokola elamba ya ebende.

5 Okobanga te somo ya butu,
makonga oyo epumbwaka na moyi makasi,
6 bokono oyo etambolaka kati na molili
mpe pasi oyo ebebisaka na midi.

7 Ezala bato nkoto moko bakweyi
pembeni na yo,
mpe bato nkoto zomi,
na ngambo ya loboko na yo ya mobali,
ekozwa yo ata moke te.
8 Okotala kaka na miso na yo
mpe okomona ndenge nini bato mabe bazali

kozwa etumbu lokola lifuti na bango.

9 Soki otatoli :
« Yawe azali ebombamelo na ngai, »
mpe okomisi Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekimelo na yo,
10 mabe ata moko te ekokweyela yo,
pasi ata moko te ekopusana na ndako na yo ;
11 pamba te akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye
ete babatela yo malamu na banzela na yo nyonso.

12 Bakomema yo na maboko na bango
mpo ete lokolo na yo etutana na libanga te ;
13 okotambola na likolo ya nkosi mpe ya etupa,
okonyata nkosi ya monene mpe dalagona.

14 Lokola akangami na ngai, nakokangola ye ;
lokola ayebi Kombo na Ngai, nakobatela ye.
15 Soki abeleli ngai, nakoyanola ye ;
nakozala elongo na ye na tango ya pasi,
nakokangola ye mpe nakopesa ye lokumu.
16 Nakopesa ye bomoi molayi
mpe nakolakisa ye lobiko na ngai.

Nzembo 92

Ezali malamu kokumisa Yawe

1 Nzembo ya koyemba na mokolo ya Saba.
2 Tala ndenge ezali malamu kosanzola Yawe
mpe koyemba mpo na lokumu ya Kombo na
Yo-Oyo-Oleki-Likolo !
3 Tala ndenge ezali malamu kosakola bolingo na Yo,
na tongo,
mpe boyengebene na Yo, na butu,
4 na lindanda ya basinga zomi
mpe na nzenze !
5 Yawe, misala na Yo esepelisaka ngai !
Nagangaka na esengo liboso ya misala
ya maboko na Yo.
6 Yawe, misala na Yo ezali minene,
mpe makanisi na Yo ezali mozindo !

7 Moto ya kilikili ayebaka te,
mpe zoba asosolaka eloko moko te.
8 Tango bato mabe bakolaka lokola matiti,
mpe bato nyonso ya misala mabe bafulukaka,
ezalaka nde mpo ete babebisama libela.

9 Kasi Yo, kuna na likolo,
ozali Yawe mpo na libela.
10 Yawe, banguna na Yo,
banguna na Yo bakokufa penza ;
bato nyonso ya misala mabe bakolimwa.

11 Okomisi ngai makasi lokola mpakasa,
opakoli ngai mafuta ya sika.
12 Miso na ngai ekomi komona bayini na ngai,
mpe matoyi na ngai ekomi koyoka
banguna na ngai nyonso, oyo bamibongisa
mpo na kosala ngai mabe.

13 Bato ya sembo bafulukaka lokola nzete ya mbila,
bakolaka lokola nzete ya sedele ya Libani.
14 Lokola bapikama ngwi
kati na Tempelo ya Yawe,
bamonaka bolamu kati na lopango
ya Nzambe na biso.

15 Ata bakomi mibange, babotaka kaka,
bazalaka kaka makasi mpe kitoko,
16 basakolaka : « Yawe azali alima,
azali Libanga na biso ;
kati na Ye, mabe ezali te ! »

Nzembo 93

Yawe akonzaka mpo na libela na libela

1 Yawe azali kokonza, alati lokumu monene ;
Yawe alati penza lokumu monene
mpe amizingeli na nguya.

Solo, mokili etelema ngwi, eninganaka te.
2 Kiti ya Bokonzi na Yo epikama wuta kala ;
seko na seko, ozali.

3 Yawe, bibale egangaka !
Bibale etombolaka lokito na yango ;
bibale etombolaka makelele na yango.

4 Yawe azali monene makasi,
na bisika ya likolo ;
aleki lokito ya mayi minene,
mpe bambonge milayi ya ebale monene.

5 Yawe, malako na Yo ezali penza ya solo ;
bosantu elati Ndako na Yo mpo na libela.

Nzembo 94

Kino tango nini bato mabe bakolonga ?

1 Yawe, Nzambe oyo azongisaka
mabe na mabe,
Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe,
mimonisa kati na nkembo na Yo !
2 Mosambisi ya mokili, telema
mpo na kozongisela bato ya lolendo
mabe na mabe na bango !

3 Yawe, kino tango nini bato mabe,
kino tango nini bato mabe bakosepela ?
4 Bazali komilakisa, bazali kobimisa mafinga ;
bato nyonso ya misala mabe bazali komikumisa !
5 Yawe, bazali konyokola bato na Yo
mpe bazali koyokisa libula na Yo pasi ;
6 bazali koboma mwasi oyo akufisa mobali,
mopaya mpe bana bitike ;
7 bazali koloba :
« Yawe amonaka eloko moko te,
Nzambe ya Jakobi asosolaka eloko moko te ! »

8 Bino bato ya kilikili, bososola !
Bazoba, bokokoma mayele tango nini ?

9 Boni, Ye oyo asala litoyi akoki koyoka te ?
Ye oyo asala liso akoki komona te ?
10 Ye oyo apesaka bikolo etumbu
akoki kopesa etumbu te ?
Ye oyo apesaka bato boyebi.
11 Yawe ayebi makanisi ya bato ;
ayebi ete ezali na tina te.

12 Yawe, esengo na moto oyo
ozali kozongisa na nzela,
moto oyo ozali kolakisa mibeko na Yo
13 mpo na kopesa ye bopemi na tango ya pasi,
kino libulu etimolama mpo na moto mabe !

14 Pamba te Yawe asundolaka bato na Ye te,
abwakaka libula na Ye te.
15 Bakosambisa lisusu kolanda bosembo,
mpe bato nyonso oyo bazali na mitema alima
bakotosa bosembo yango.

16 Nani akotelema mpo na ngai
mpo na kotelemela bato mabe ?
Nani akokotela ngai
liboso ya bato ya misala mabe ?
17 Ah, soki Yawe asungaki ngai te,
mbele nakendeki noki na mokili ya kufa !

18 Soki nalobi :
« Makolo na ngai ekomi kolenga na somo, »
bolingo na Yo, Yawe, epesaka ngai makasi.
19 Soki natungisami na makanisi ebele,
kobondisama na Yo epesaka ngai esengo.

20 Boni, bokonzi ya mabe oyo ememelaka bato pasi
na nzela ya mibeko na yango ;
boni, ezali lisanga moko elongo na Yo ?
21 Bato mabe basanganaka mpo na kobundisa

bomoi ya moto ya sembo
mpe kokatela moto oyo asali mabe te etumbu ya kufa.

22 Kasi Yawe azali, mpo na ngai,
ndako batonga makasi ;
Nzambe na ngai azali libanga
epai wapi nazwaka ebombamelo.
23 Akozongisela bango mabe na bango
mpe akobebisa bango mpo na kanza na bango.
Solo, Yawe, Nzambe na ngai, akoboma bango.

Nzembo 95

Mokili mobimba ezali kati na maboko ya Yawe

1 Boya, toganga na esengo mpo na Yawe !
Tobetela Libanga na biso maboko,
pamba te azali Mobikisi na biso !
2 Tokende liboso na Ye
elongo na mabondeli ya kozongisa matondi,
tobetela Ye maboko elongo na banzembo.

3 Pamba te Yawe azali Nzambe Monene,
azali Mokonzi Monene,
na likolo ya banzambe nyonso.
4 Asimbi mozindo ya mokili kati na loboko na Ye ;
mpe basonge ya bangomba ezali ya Ye.
5 Ebale monene ezali ya Ye,
azali Mokeli na yango ;
mabele ya kokawuka ezali mpe ya Ye,
asala yango na maboko na Ye.

6 Boya, togumbama mpe tofukama,
tobuka mabolongo na biso liboso ya Yawe,
Mokeli na biso !

7 Pamba te azali Nzambe na biso ;
tozali bato oyo aleisaka,
etonga oyo abatelaka.

Lelo, soki boyoki mongongo na Ye,
8 « boyeisa mitema na bino mabanga te,
ndenge bosalaki na Meriba ;
ndenge bosalaki na mokolo wana
ya Masa kati na esobe
9 epai wapi batata na bino batombokelaki ngai
mpe bamekaki ngai atako bamonaki ngai kosala.

10 Mibu tuku minei, nayinaki bato
ya ekeke wana mpe nalobaki :
‹ Bazali bato oyo mitema na bango ebeba,
bayebaka banzela na ngai te. ›
11 Yango wana, kati na kanda na ngai, nakati seleka :
‹ Bakotikala kokota te

kati na bopemi na ngai ! › »

Nzembo 96

Mokili mobimba esanzolaka Yawe, Mokonzi na yango
(Nz 105; 106; 1Ma 16.23-33)

1 Boyembela Yawe nzembo ya sika !
Bino nyonso, bato ya mokili mobimba,
boyembela Yawe !
2 Boyembela Yawe,
bopambola Kombo na Ye !
Bopanza sango ya lobiko na Ye,
mokolo na mokolo !
3 Bopanza sango ya nkembo na Ye kati na mabota !
Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa
kati na bikolo nyonso.

4 Pamba te Yawe azali monene
mpe abongi na lokumu,
azali somo makasi mpe aleki banzambe nyonso.
5 Banzambe nyonso ya bikolo ezali bikeko ya pamba,
nzokande Yawe akela likolo.
6 Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye,
nguya mpe nkembo ezali
kati na Esika na Ye ya bule.

7 Bino bituka ya mabota, bosanzola Yawe ;
bosanzola Yawe na kopanza
sango ya nkembo mpe nguya na Ye !
8 Bosanzola Yawe mpe bopesa
Kombo na Ye nkembo !
Bomema makabo na bino,
bokota na lopango na Ye !
9 Bogumbama liboso ya Yawe
oyo bosantu na Ye ezali kongenga makasi !
Bino bavandi ya mokili mobimba,
bolenga liboso na Ye !

10 Boloba kati na mabota :
« Yawe azali Mokonzi !
Mokili elendisama makasi, ekoningana te.
Yawe asambisaka bato na bosembo. »

11 Tika ete likolo esepela,
mpe mabele ezala kati na esengo !
Tika ete ebale monene elongo na nyonso
oyo ezali kati na yango epesa lokito !
12 Tika ete zamba mobimba elongo na nyonso
oyo ezali kati na yango esepela,
mpe tika ete banzete nyonso ya zamba eganga
na esengo
13 liboso ya Yawe, pamba te azali koya !
Solo, azali koya kosambisa mabele ;

akosambisa mokili na bosembo,
mpe bikolo kolanda boyengebene na Ye.

Nzembo 97

Nzambe Monene ya mokili mobimba

1 Yawe azali kokonza !
Tika ete mabele esepela ;
tika ete ebele ya bisanga ezala na esengo !

2 Mapata mpe molili makasi ezingeli Ye,
bosembo mpe bosolo ezali miboko
ya Kiti na Ye ya Bokonzi.
3 Moto etambolaka liboso na Ye,
ezikisaka banguna na Ye, oyo bazingeli Ye.

4 Mikalikali na Ye engengisaka mokili ;
mpe tango mabele emonaka bongo, elengaka.
5 Bangomba enyangwamaka lokola mafuta
liboso ya Yawe,
liboso ya Nkolo ya mokili mobimba.

6 Likolo epanzaka sango ya bosembo na Ye,
mpe bikolo nyonso bamonaka nkembo na Ye.
7 Tika ete soni ekanga basambeli nyonso ya bikeko,
bato oyo bamikumisaka mpo na banzambe ya lokuta !
Bino banzambe nyonso, bogumbama liboso na Ye !

8 Yawe, Siona eyoki yango mpe esepeli ;
bingumba ya Yuda ezali na esengo
mpo na mikano na Yo !
9 Pamba te, na mokili mobimba,
Yo nde Yawe, ozali Ye-Oyo-Aleki-Likolo ;
oleki banzambe nyonso.

10 Bino bato oyo bolingaka Yawe,
boyina mabe !
Yawe abatelaka bomoi ya bayengebene na Ye
mpe akangolaka bango na maboko ya bato mabe.

11 Moyi elonami mpo na moto ya sembo,
mpe esengo, mpo na bato
oyo bazali na mitema alima.
12 Bino bato ya sembo,
bosepela kati na Yawe ;
bosanzola Ye na kotatola bosantu na Ye.

Nzembo 98

Nzambe azali koya kosambisa mabele

1 Nzembo.
Boyembela Yawe nzembo ya sika,
pamba te asalaka makambo ya kokamwa !

Na nguya mpe na bokonzi na Ye ya bonzambe,
alongaki.

2 Yawe atalisaki elonga na Ye,
amonisaki bosembo na Ye epai ya bikolo.
3 Akanisaki bolingo mpe bosembo na Ye
mpo na libota ya Isalaele.
Kino na suka ya mokili,
elonga ya Nzambe na biso emonanaki.
4 Mokili mobimba, bobetela Yawe maboko,
boyemba banzembo ya esengo
mpe bobeta mindule !
5 Bobetela Yawe lindanda,
boyembela Ye banzembo na lokito ya nzenze !
6 Bobeta maboko liboso ya Yawe, Mokonzi,
na lokito ya bakelelo mpe ya maseke.

7 Tika ete ebale monene elongo na nyonso
oyo ezali kati na yango,
mokili mpe bavandi na yango, bapesa lokito !
8 Tika ete bibale ebeta maboko
mpe bangomba nyonso eganga na esengo
9 liboso ya Yawe, pamba te azali koya
kosambisa mabele !
Akokata makambo na yango na bosembo.

Nzembo 99

Bogumbamela Yawe, pamba te azali Mosantu

1 Yawe azali kokonza ;
tika ete bato balenga !
Avandi na Kiti ya Bokonzi kati na basheribe ;
tika ete mabele eningana !
2 Yawe azali monene kati na Siona,
mpe Bokonzi na Ye ezali likolo ya bikolo nyonso.
3 Tika ete Kombo na Yo ya monene
mpe ya somo esanzolama ;
ezali bule !

4 Mokonzi azali na nguya, alingaka bosolo.
Olendisaka bosembo.
Osalaki bosembo mpe bosolo kati na Jakobi.
5 Bonetola Yawe, Nzambe na biso,
mpe bogumbama liboso ya enyatelo makolo na Ye ;
azali Mosantu.

6 Moyize mpe Aron kati na Banganga-Nzambe na Ye,
mpe Samuele kati na bato
oyo bazalaki kobelela Kombo na Ye,
bazalaki kobelela Yawe,
mpe Ye azalaki koyanola bango.
7 Azalaki koloba na bango kati na likonzi ya lipata.
Babatelaki malako na Ye

mpe mibeko oyo apesaki bango.

8 Yawe, Nzambe na biso, oyanolaki bango.
Mpo na bango, ozalaki Nzambe oyo alimbisaka
atako opesaki bango etumbu
mpo na misala na bango ya mabe.

9 Bonetola Yawe, Nzambe na biso,
mpe bogumbama na kotala
na ngambo ya ngomba na Ye ya bule.
Pamba te Yawe, Nzambe na biso, azali bule.

Nzembo 100

Yawe asanzolamaka kati na bato na Ye

1 Nzembo ya kozongisa matondi.
Bino nyonso bato ya mokili mobimba,
boganga na esengo epai na Yawe !
2 Bosalela Yawe na esengo,
mpe boya liboso na Ye na banzembo ya esengo.

3 Boyeba ete Yawe nde azali Nzambe ;
Ye nde asala biso, mpe tozali bato na Ye.
Solo, tozali bato na Ye mpe etonga oyo aleisaka.

4 Bokota na bikuke na Ye na kozongisa matondi,
bokota na lopango na Ye na kokumisa.
Bosanzola Ye, bopambola Kombo na Ye.
5 Pamba te Yawe azali malamu ;
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko,
mpe boyengebene na Ye, libela na libela.

Nzembo 101

Komipesa mpo na kobundisa mabe

1 Nzembo ya Davidi.
Nakoyemba bolingo mpe bosembo ;
nakoyembela nde Yo, Yawe.

2 Nakolanda na bokebi nzela ya bato
oyo bazangi pamela.
Okoya epai na ngai tango nini ?
Kati na ndako na ngai, nakotambola malamu
na motema ezangi pamela.

3 Nakotala eloko moko te ya mabe ;
nayinaka misala ya bato oyo bazangi kondima,
ekoki kokangama na ngai te.
4 Mosika na ngai, motema ya kilikili ;
naboyi kosala mabe.
5 Nakosala ete avanda kimia,
moto oyo apanzaka, na nkuku, basango ya lokuta
mpo na kobebisa lokumu ya baninga.

Nakokoka te kotala moto ya lolendo
mpe moto ya lofundu.

6 Nakopona nde bato ya sembo kati na mokili
mpo ete bavanda pembeni na ngai ;
moto na etamboli ezanga pamela
nde akozala mosali na ngai.
7 Kati na ndako na ngai, mokosi akovanda te ;
liboso na ngai, mokosi akotelema te.
8 Tongo nyonso, nakosala ete bato nyonso ya misala mabe
kati na mokili bavanda kimia ;
nakolongola na engumba ya Yawe
bato nyonso ya mabe.

Nzembo 102

Libondeli ya moto na pasi

1 Libondeli ya moto na pasi, oyo abungisi elikya mpe azali kolela liboso ya Yawe.
2 Yawe, yoka libondeli na ngai !
Tika ete koganga na ngai ekoma kino epai na Yo !
3 Kobombela ngai elongi na Yo te,
wana nazali na pasi.
Yoka libondeli na ngai
na mokolo oyo nazali kobelela Yo ;
yanola ngai noki !

4 Pamba te mikolo ya bomoi na ngai ezali kolimwa
lokola molinga,
mikuwa na ngai ezali kozika
lokola makala ya moto.
5 Motema na ngai ebungisi elikya
mpe ezali komitungisa lokola matiti oyo bakati ;
mpo na yango, nakomi ata kobosana
kolia bilei na ngai.
6 Mpo ete naleli makasi,
natikali kaka na poso ya nzoto likolo ya mikuwa.

7 Nakomi lokola esulungutu ya esobe,
lokola esulungutu ya bisika oyo ebeba.
8 Pongi ekimi ngai ;
nakomi lokola ndeke oyo etikali yango moko
na likolo ya ndako.

9 Banguna na ngai batombokeli ngai,
bazali kofinga ngai tango nyonso
mpe bazali kosalela kombo na ngai
mpo na kolakela bato mabe.
10 Nakomi kolia putulu na esika ya bilei,
mpe komela mayi esangana na mpinzoli na ngai.

11 Mpo na kanda monene na Yo,
otombokeli ngai mpe obwaki ngai mosika.

12 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokima lokola elili,
mpe nakawuki lokola matiti.

13 Kasi Yo Yawe, ozali Mokonzi
mpo na libela,
ozali Nzambe seko na seko.
14 Okotelema solo mpo na Siona,
pamba te ekomi tango ya koyokela yango mawa ;
tango oyo ekatama ekoki.
15 Pamba te biso basali na Yo, tosepelaka
na mabanga na yango,
mpe toyokelaka putulu na yango mawa.

16 Bikolo ekotosa Yawe,
mpe bakonzi nyonso ya mokili bakondima
nkembo na Yo.
17 Pamba te Yawe akotonga lisusu Siona
mpe akomonana kati na nkembo na Ye.
18 Akoyanola libondeli ya bato
oyo babungisaki biloko,
mpe akondima mabondeli na bango.

19 Tika ete bakoma yango
mpo na ekeke oyo ekolanda,
mpo ete bikelamu ya sika ekumisa Yawe.
20 Wuta na Esika na Ye ya bule,
wuta na likolo, Yawe atalaki biso
awa na mokili
21 mpo na koyoka kolela ya bakangami
kati na boloko
mpe kokangola bato oyo bazwaki etumbu ya kufa.

22 Kombo ya Yawe ekokende sango
kati na Siona,
mpe masanzoli na Ye, kati na Yelusalemi
23 tango bato mpe bikolo bakosangana
mpo na kogumbamela Yawe.

24 Na bomoi na ngai, abukaki lolendo
ya makasi na ngai,
mpe akitisaki motango ya mikolo ya bomoi na ngai.
25 Nalobaki :
« Nzambe na ngai,
Yo oyo ozali na bomoi seko na seko,
koboma ngai te na kati-kati ya mikolo
ya bomoi na ngai !
26 Na kala, otiaki miboko ya mokili,
mpe maboko na Yo esalaki Likolo.
27 Bango, bakokufa ;
kasi Yo, okotikala seko na seko.
Nzoto na bango ekolemba lokola elamba ;
okobongola bango lokola kazaka, mpe bakolimwa.
28 Kasi Yo, ozali ndenge moko,

mibu na Yo ekotikala kosuka te.

29 Bana ya basali na Yo bakozwa esika ya kovanda,
mpe bakitani na bango bakowumela liboso na Yo. »

Nzembo 103

Tika ete bomoi na ngai mobimba ekumisa Yawe

1 Nzembo ya Davidi.
Eh molimo na ngai, pambola Yawe !
Tika ete motema na ngai mobimba epambola
Kombo na Ye ya bule !
2 Eh molimo na ngai, pambola Yawe
mpe kobosana ata moko te
kati na misala malamu na Ye !
3 Ye nde alimbisaka masumu na Yo nyonso,
abikisaka yo na bokono nyonso,
4 akangolaka bomoi na yo wuta na libulu,
alatisaka yo motole ya bolingo mpe ya mawa,
5 atondisaka bomoi na yo na esengo
mpe akomisaka yo elenge lokola mpongo.

6 Yawe asalaka mpo na bosembo,
akotelaka banyokolami nyonso.
7 Amonisaki banzela na Ye epai ya Moyize,
mpe bikamwa na Ye epai ya bato ya Isalaele.

8 Yawe ayokelaka bato mawa
mpe asalelaka bango bolamu,
asilikaka noki te mpe atonda na bolingo ;
9 azwaka biso makambo te tango nyonso,
abombaka kanda na Ye te mpo na libela ;
10 apamelaka biso te kolanda masumu na biso,
azongiselaka biso te kolanda mabe na biso.

11 Ndenge likolo etombolama mosika ya mabele,
ndenge wana mpe bolingo na Ye ezali monene
mpo na bato oyo batosaka Ye ;
12 ndenge este ezali mosika ya weste,
ndenge wana mpe abwakaka masumu na biso
mosika na biso.

13 Ndenge tata alingaka makasi bana na ye,
ndenge wana mpe Yawe alingaka makasi
bato oyo batosaka Ye ;
14 pamba te Yawe ayebi na eloko nini asala biso,
ayebi malamu ete tozali putulu.

15 Mikolo ya bomoi ya moto ezali lokola matiti,
ebongaka lokola fololo ya bilanga ;
16 nzokande soki kaka mopepe ebeti yango,
ezalaka lisusu te,
mpe esika epai wapi ezalaki ebosani yango.

17 Kasi bolingo ya Yawe
mpo na bato oyo batosaka Ye,
mpe bosembo na Ye
mpo na bakitani na bango,
18 mpo na bato oyo babatelaka boyokani na Ye
mpe batosaka mibeko na Ye,
ezali ya libela na libela.

19 Yawe atia Kiti na Ye ya Bokonzi
kati na Likolo,
azali Mokonzi ya mokili mobimba.
20 Bopambola Yawe,
bino ba-anjelu na Ye nyonso oyo bozali na nguya
mpe botosaka mitindo na Ye.
21 Bopambola Yawe, bino mampinga na Ye nyonso
oyo bokokisaka mokano na Ye.
22 Bopambola Yawe, bino bikelamu na Ye nyonso,
kati na bisika nyonso ya Bokonzi na Ye.
Eh molimo na ngai, pambola Yawe !

Nzembo 104

Lokumu epai na Yawe

1 Eh molimo na ngai, pambola Yawe !

Yawe, Nzambe na ngai, ozali monene !
Olata kongenga mpe lokumu,
2 omifinika moyi lokola kazaka,
otanda likolo lokola ndako ya kapo.

3 Opika makonzi na yango na mayi ya likolo,
okomisaka mapata shar na Yo,
otambolaka na mapapu ya mopepe.
4 Okomisaka bantoma na Yo mipepe,
mpe basali na Yo, ndemo ya moto.

5 Otia mokili na likolo ya miboko na yango
mpo ete eningana te seko na seko.
6 Ozipa yango na mayi monene lokola elamba ;
mayi ezalaki kovanda na likolo ya bangomba.

7 Kasi na pamela na Yo, mayi ekimaki ;
na lokito ya kake na Yo, mayi etiolaki,
8 emataki na likolo ya bangomba,
ekitaki na mabwaku,
na bisika oyo obongisaki mpo na yango.
9 Otiaki mondelo oyo ekoki koleka te ;
ekozonga lisusu te kozipa mokili.

10 Obimisaka mayi ya bitima
mpo na kosopa yango na mayi minene
oyo elekaka na kati-kati ya bangomba ;

11 ekomaka mayi ya komela
mpo na banyama nyonso ya bilanga
mpe mpo na ba-ane ya zamba.
12 Bandeke ya likolo evandaka
pembeni ya mayi yango
mpe eyembaka kati na makasa.

13 Wuta na bandako na Yo ya likolo,
onokisaka mvula na likolo ya bangomba ;
mokili etondi na mbuma ya misala na Yo.
14 Matiti ebotaka mpo na bibwele,
mpe milona ya bato ekolaka
mpo ete mabele ebotela bango bilei,
15 vino mpo na kosepelisa mitema na bango,
mafuta mpo na kongengisa bilongi na bango,
mpe mapa mpo na kolendisa mitema na bango.

16 Banzete ya Yawe etondi na mayi ;
ndenge wana nde ezali, banzete ya sedele ya Libani,
oyo Yawe alona.
17 Bandeke esalaka bazala na yango kuna,
mpe nkoko evandaka na banzete ya sipele.
18 Bangomba milayi ezali ekimelo
mpo na bantaba ya zamba,
mpe madusu ya mabanga ezali bibombamelo
mpo na bampanya ya zamba.

19 Osala sanza mpo na koyeba mikolo ya bafeti.
Moyi eyebi tango na yango ya kolala.
20 Otindaka molili, mpe butu ekomaka.
Bongo banyama nyonso ya zamba ekomaka
kotambola-tambola.
21 Bana ya nkosi egangaka sima na nyama
mpe esengaka bilei epai ya Nzambe.
22 Soki moyi ebimi, nkosi elongwaka,
ezongaka mpo na kolala na bisika na yango ;
23 kasi moto abimaka mpo na kokende na mosala na ye
mpe asalaka kino na pokwa.

24 Oh Yawe, misala na Yo ezali ebele !
Osalaki nyonso na bwanya ;
mokili etondi na biloko oyo okela.
25 Tala ndenge ebale monene ezali
molayi mpe epanzana,
etonda na banyama oyo tokoki kotanga te,
kobanda na oyo eleki mike kino na oyo eleki minene.
26 Kuna, bamasuwa ekendeke mpe ezongaka ;
bongo Leviatani oyo osala mpo ete esakanaka kuna.

27 Nyonso etalelaka Yo
mpo ete opesa yango bilei na tango oyo ekoki.
28 Opesaka bilei, mpe ezwaka yango ;

ofungolelaka yango loboko na Yo,
mpe etondaka na biloko.

29 Tango obombaka elongi na Yo,
somo ekangaka yango ;
tango olongolaka yango pema,
ekufaka mpe ezongaka na putulu ;
30 tango otindaka pema Yo, ezwaka bomoi ;
mpe okomisaka mokili sika.

31 Tika ete nkembo ya Yawe ewumela
libela na libela !
Tika ete Yawe asepela na misala na Ye !
32 Soki atali mokili, mokili elengaka ;
soki asimbi bangomba, ebimisaka milinga.

33 Nakoyembela Yawe
bomoi na ngai mobimba ;
nakoyembela Nzambe na ngai
tango nyonso nazali na bomoi.
34 Tika ete maloba na ngai esepelisa Ye !
Tika ete Yawe azala esengo na ngai !
35 Tika ete bato ya masumu basila na mokili,
mpe bato mabe bazala lisusu te !

Oh molimo na ngai, pambola Yawe !
Aleluya, bokumisa Yawe !

Nzembo 105

Nzambe azali bolingo

1 Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye !
Bopanza sango ya misala minene na Ye kati na bikolo !
2 Boyemba mpo na lokumu na Ye,
bosanzola Ye na mindule !
Botatolaka tango nyonso
misala minene na Ye nyonso !

3 Bosepela na Kombo na Ye ya bule !
Tika ete mitema ya bato
oyo balukaka Yawe etonda na esengo !
4 Bomipesa na Yawe.
Bosenga makasi na Ye.
Bolukaka tango nyonso elongi na Ye.

5 Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki
mpe bitumbu oyo apesaki,
6 bino, bakitani ya Abrayami, mosali na Ye ;
bino, baponami na Ye, bana mibali ya Jakobi !

7 Yawe azali Nzambe na biso,
mikano na Ye ekambaka mokili mobimba.
8 Akanisaka tango nyonso Boyokani na Ye,

bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko,
9 boyokani oyo asalaki elongo na Abrayami,
mpe ndayi oyo alapaki epai ya Izaki.
10 Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi
lokola mobeko,
epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na libela,
11 tango alobaki :
« Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo ! »

12 Na tango wana, bazalaki kaka
motango moke ya bato
mpe bapaya kati na yango ;
13 bazalaki koyengayenga
longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu,
longwa na mokili moko kino na mokili mosusu.

14 Atikaki moto moko te konyokola bango ;
apamelaki bakonzi na tina na bango :
15 « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai ! »

16 Abengisaki nzala makasi kati na mboka,
azangisaki bango bilei.
17 Atindaki moto moko liboso na bango :
Jozefi oyo atekamaki lokola mowumbu.
18 Bakangaki makolo na ye na minyololo
mpe batiaki bibende na kingo na ye,
19 kino makambo oyo Jozefi asakolaki ekokisamaki,
kino Liloba na Yawe etalisaki
ete Jozefi alobaki solo.

20 Mokonzi apesaki mitindo
ete bafungola ye minyololo,
mokambi atikaki ye na bonsomi.
21 Akomisaki ye nkolo ya ndako na ye
mpe moyangeli ya biloko na ye nyonso,
22 mpo ete akonza bakambi na ye
mpe alakisa bwanya epai ya bapesi toli ya mokonzi.

23 Bongo Isalaele akendeki na Ejipito ;
mpe Jakobi avandaki lokola mopaya
kati na mokili ya Cham.

24 Yawe asalaki ete bato na Ye babota mingi,
mpe akomisaki bango makasi
koleka banguna na bango.
25 Abongolaki mitema ya banguna yango
mpo ete bayina bato na Ye
mpe banyokola bango makasi.

26 Atindaki mosali na Ye, Moyize,

mpe Aron oyo aponaki.
27 Na mitindo na Ye Nzambe,
basalaki bikamwa kati na Ejipito,
misala minene kati na mokili ya Cham.
28 Atindaki molili oyo ekotaki kati na mokili,
mpe bato ya Ejipito batombokelaki maloba na Ye te.
29 Abongolaki mayi makila,
mpe abomaki mbisi na yango.
30 Mokili na bango etondaki na magorodo
kino na bashambre ya mokonzi na bango.

31 Na mitindo na Ye,
banzinzi oyo eswaka mpe bangungi eyaki
na mboka mobimba.
32 Na esika ya mvula,
atindelaki bango mvula ya mabanga
mpe abetisaki kake kati na mokili na bango.
33 Abebisaki bilanga na bango ya vino mpe ya figi,
mpe abukaki banzete ya mboka na bango.

34 Na mitindo na Ye,
mabanki mpe makelele oyo bakokaki kotanga te
esopanaki,
35 eliaki matiti nyonso ya mobesu
kati na mokili na bango,
eliaki bambuma ya mabele na bango.

36 Abomaki bana liboso nyonso
kati na mokili na bango,
bambuma ya liboso ya makasi na bango.
37 Abimisaki Isalaele, bato na Ye,
elongo na palata mpe wolo ;
mpe moko te atiaki tembe
kati na mabota na bango.

38 Ejipito esepelaki komona bango kobima,
pamba te somo ya Isalaele ekangaki bango.

39 Atandaki lipata mpo na kobatela bango,
mpe moto mpo na kopesa pole na butu.

40 Ndenge kaka basengaki, atindelaki bango bakayi
mpe atondisaki bango na bilei ya likolo.
41 Afungolaki libanga, mpe mayi ebimaki,
etiolaki lokola ebale kati na esobe.

42 Mpo ete akanisaki elaka ya bule
oyo apesaki mosali na Ye, Abrayami,
43 abimisaki na esengo bato na Ye,
baponami na Ye na koganga ya esengo.

44 Apesaki bango mabele ya bikolo mosusu

mpe bazwaki lokola libula mosala ya bikolo yango
45 mpo ete babatela mitindo na Ye
mpe batosa mibeko na Ye.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 106

Soki tozangi boyengebene, Nzambe azali kaka Moyengebene

1 Bokumisa Yawe !

Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
2 Nani akoloba misala minene ya Yawe ?
Nani akopanza sango ya lokumu na Ye nyonso ?

3 Esengo na bato oyo babatelaka mibeko
mpe batambolaka na bosembo !

4 Yawe, kanisa ngai
tango okotalisa ngolu na Yo epai ya bato na Yo !
Salela ngai bolamu na nzela ya lobiko na Yo,
5 mpo ete namona esengo ya baponami na Yo,
nasepela na bolamu ya ekolo na Yo
mpe nasepela elongo na libula na Yo !

6 Solo, tosalaki masumu lokola batata na biso,
tosalaki mabe mpe tomemaki ngambo.
7 Tango batata na biso bazalaki na Ejipito,
basosolaki eloko moko te kati na bikamwa na Yo ;
babosanaki noki misala malamu na Yo,
batombokaki pembeni ya ebale monene, ebale monene ya Barozo.

8 Kasi abikisaki bango mpo na lokumu ya Kombo na Ye,
mpo na kotalisa nguya na Ye.
9 Agangelaki ebale monene ya Barozo, mpe ekawuki ;
atambolisaki bango kati na mozindo
lokola na esobe.
10 Abikisaki bango
wuta na maboko ya bayini na bango,
akangolaki bango
wuta na maboko ya monguna.
11 Mayi ezipaki banguna na bango,
moko te atikalaki na bomoi.
12 Bato na Ye bandimelaki maloba na Ye
mpe bayembaki masanzoli na Ye.
13 Kasi babosanaki noki misala na Ye,
bazelaki te kokokisama ya mabongisi na Ye.
14 Kati na esobe, bamipesaki na bilulela,
bamekaki Nzambe kati na mabele
oyo ezali na bato te.
15 Apesaki bango biloko oyo bazalaki kosenga,
kasi atindelaki bango lisusu pasi.

16 Kati na molako, basalaki zuwa,
batelemelaki Moyize mpe Aron, mosantu ya Yawe.
17 Mabele efungwamaki mpe emelaki Datani,
ezipaki lisanga ya Abirami.
18 Moto ezikisaki lisanga na bango
mpe etumbaki bato mabe wana nyonso.
19 Na Orebi, basalaki mwana ngombe,
bafukamelaki nzambe ya ekeko basala na ebende
oyo banyangwisa na moto.
20 Babongolaki Nzambe na bango ya nkembo
elilingi ya ngombe oyo eliaka matiti.
21 Babosanaki Nzambe, Mobikisi na bango,
oyo asalaki makambo minene kati na Ejipito,
22 bikamwa kati na mokili ya Cham
mpe misala ya somo na ebale monene ya Barozo.

23 Azwaki mokano ya koboma bango nyonso.
Kasi Moyize, moponami na Ye, atelemaki liboso na Ye
mpo na kobondela ete akitisa kanda na Ye mpe aboma te.

24 Batiolaki mboka kitoko
mpo ete bandimelaki maloba na Ye te.
25 Bayimaki-yimaki kati na bandako na bango ya kapo,
batosaki mongongo ya Yawe te.

26 Asembolaki loboko, alapaki ndayi
ya koboma bango kati na esobe,
27 ya kopanza bakitani na bango kati na bikolo mosusu
mpe ya koboma bango kati na mikili nyonso.
28 Bamitiaki na se ya ekangiseli ya Bala ya Peori,
baliaki bambeka oyo epesamaki
epai ya banzambe oyo ekufa.
29 Batumbolaki kanda ya Yawe
na nzela ya misala na bango ya mabe,
mpe pasi makasi ekotaki kati na bongo.

30 Kasi Pineasi atelemaki, akataki makambo,
mpe pasi yango esilaki.
31 Mpo na yango, Pineasi atangamaki
lokola moto ya sembo
mpo na bikeke nyonso, seko na seko.

32 Bapesaki Nzambe kanda pene ya mayi ya Meriba
mpe bamemisaki Moyize ngambo.
33 Mpo ete batombokelaki Molimo ya Nzambe,
Moyize akomaki koloba maloba oyo esengeli te.

34 Babebisaki te bikolo
oyo Yawe ayebisaki bango,
35 kasi basanganaki elongo na bapagano
mpe bayekolaki bokoko ya bikolo na bango.

36 Bagumbamelaki banzambe na bango ya bikeko
oyo ekomaki motambo mpo na bango.
37 Bapesaki bana na bango lokola bambeka
epai ya milimo mabe.
38 Basopaki makila ya bato oyo basalaki mabe te,
makila ya bana na bango,
oyo bapesaki lokola mbeka
epai ya banzambe ya bikeko ya Kanana.
Boye mboka ekomaki mbindo
mpo na makila ya bato.
39 Bamikomisaki mbindo
mpe babebisaki lokumu na bango
na nzela ya misala na bango.
40 Yawe asilikelaki bato na Ye,
ayinaki libula na Ye.
41 Akabaki bango na maboko ya bikolo ya bapaya,
mpe banguna na bango bakomaki kokonza bango ;
42 banguna na bango banyokolaki bango
mpe batiaki bango na se ya bokonzi na bango.

43 Akangolaki bango bambala ebele,
kasi bazalaki kaka kosala mabongisi ya kotomboka
mpe ya komipesa na bambeba na bango.
44 Yawe amonaki pasi na bango,
tango ayokaki koganga na bango.
45 Akanisaki Boyokani oyo asalaki elongo na bango ;
mpe mpo na bolingo monene na Ye,
abongolaki mokano na Ye ya komonisa bango pasi.
46 Asalaki ete bato nyonso
oyo bakomisaki bango bawumbu
bayokela bango mawa.

47 Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso !
Sangisa biso wuta na bikolo mosusu
mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule
mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo.

48 Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele,
apambolama seko na seko !

Tika ete bato nyonso baloba :
« Amen ! »

Bokumisa Yawe !

Buku ya mitano

107

Nz 107.1–150.6

Nzembo ya basikolami

1 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
mpe bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
2 Tika ete bato oyo Yawe asikolaki

baloba bongo,
ba-oyo akangolaki wuta na maboko ya monguna,
3 ba-oyo asangisaki wuta na bikolo nyonso,
wuta na este, na weste, na nor mpe na sude.

4 Ndambo bazalaki koyengayenga na esobe,
na esika oyo ezanga bato,
bamonaki te nzela ya engumba
epai wapi bakoki kovanda.
5 Likolo ya nzala mpe ya posa ya mayi,
bakomaki pene ya kokufa.
6 Bongo kati na pasi na bango,
babelelaki Yawe,
mpe akangolaki bango na mitungisi na bango.
7 Atambolisaki bango na nzela ya alima
mpo ete bakende kovanda kati na engumba.
8 Tika ete basanzola Yawe
mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato !
9 Apesaki mayi epai ya bato
oyo bazalaki na posa ya mayi
mpe bilei epai ya bato oyo bazalaki na nzala.

10 Bato oyo bazalaki kovanda na bisika
ya molili makasi mpe ya molili ya kufa
bazalaki ya kokangama na minyoko
mpe na minyololo ya bibende,
11 pamba te batombokelaki maloba na Nzambe
mpe batiolaki mabongisi ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo.
12 Abukaki lolendo ya mitema na bango
na nzela ya misala makasi ;
bakweyaki, mpe moko te asungaki bango.
13 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe,
mpe abikisaki bango na mitungisi na bango.
14 Abimisaki bango
wuta na molili makasi mpe na molili ya kufa,
mpe abukaki minyololo na bango.
15 Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo
mpe bikamwa na Ye mpo na bato !
16 Pamba te abukaki bikuke ya bronze
mpe akataki bikangelo ya mabende.

17 Bamosusu bakomaki bazoba
mpo na etamboli mabe na bango,
mpe bato na pasi, mpo na masumu na bango.
18 Minoko na bango eyinaki bilei nyonso,
mpe bakomaki pene ya bikuke ya kufa.

19 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe,
mpe abikisaki bango na mitungisi na bango.
20 Atindaki Liloba na Ye mpe abikisaki bango,
akangolaki bango wuta na kunda.

21 Tika ete basanzola Yawe
mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato !
22 Tika ete babonza bambeka ya kozongisa matondi
mpe bapanza sango ya misala na Ye
na koganga na esengo !

23 Bato oyo bakendaka mobembo
na ebale monene kati na masuwa
mpe basalaka mombongo na mayi minene
24 bamonaki misala ya Yawe,
mpe bikamwa kati na ebale monene.

25 Alobaki, mpe mopepe makasi eyaki,
etombolaki bambonge.
26 Bazalaki komata kino na likolo
mpe kokita kino na se,
bazalaki kolemba nzoto kati na pasi.
27 Bazwaki kizunguzungu mpe bakomaki kotenga-tenga
lokola bato balangwe masanga,
bwanya na bango nyonso elimwaki.

28 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe
mpe abimisaki bango na mitungisi na bango.
29 Akitisaki mopepe makasi,
bambonge ya ebale monene evandaki kimia.
30 Basepelaki na kimia oyo ezongaki,
mpe Nzambe amemaki bango
kino na libongo oyo balingaki.

31 Tika ete basanzola Yawe
mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato !
32 Tika ete banetola Ye kati na lisanga ya bato
mpe bakumisa Ye kati na mayangani ya bakambi.

33 Akoki kobongola bibale esobe ;
kobongola bitima mabele ya kokawuka ;
34 kobongola mabele oyo ebotaka bambuma
mabele ya mungwa
likolo ya mabe ya bavandi na yango.
35 Akoki kobongola esobe liziba ;
kobongola mabele ya kokawuka bitima.
36 Akoki kosala ete bato na nzala
bakoma kovanda kuna,
batonga engumba oyo bato bakoki kovanda,
37 babwaka bambuma na bilanga
mpe balona banzete ya vino
oyo ekobota bambuma ebele.

38 Apamboli bango, mpe bakomi ebele ;
mpe akitisi te motango ya bibwele na bango.

39 Motango ya bato mosusu ekiti

mpe balembi nzoto mpo na minyoko mpe pasi.

40 Nzambe asambwisaka bato minene,
akotisaka bango na mobulu makasi
kino bazanga nzela ya kobimela na pasi.
41 Kasi akangolaka babola wuta na pasi na bango,
mpe asalaka ete babotana ebele
kati na bituka na bango
lokola etonga ya bameme.

42 Tango bato ya sembo bamonaka bongo,
basepelaka,
kasi bato nyonso ya mabe bakangaka
minoko na bango.
43 Tika ete moto ya bwanya asala keba
na makambo wana nyonso
mpe akanisa na tina na bolingo ya Yawe !

Nzembo 108

Nakolonga

1 Nzembo ya Davidi.
2 Nzambe, motema na ngai ezali na kimia !
Nakoyembela Yo, nakosanzola Yo na mindule ;
ezali mpe lokumu na ngai.
3 Lindanda mpe nzenze, bolamuka !
Nalingi kolamusa tongo.

4 Nkolo, nakosanzola Yo kati na bato,
nakoyembela Yo kati na bikolo.
5 Pamba te bolingo na Yo ezali monene koleka Lola,
mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata.

6 Oh Nzambe, tika ete otombolama na likolo ya Lola,
mpe nkembo na Yo ezala awa na mokili mobimba !
7 Bikisa biso na nguya ya loboko na Yo
mpe yanola biso,
mpo ete balingami na Yo bakangolama !

8 Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya bule :
« Nakolonga ! Nakokabola Sishemi
mpe nakotia bandelo ya lubwaku ya Sukoti.
9 Galadi ezali ya ngai,
Manase mpe ezali ya ngai ;
Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende,
mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi.
10 Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka,
Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na ngai.
Nazali kobeta milolo ya bitumba
mpo na kobundisa mokili ya Filisitia. »

11 Nani akomema ngai na engumba batonga makasi ?
Nani akotambolisa ngai kino na Edomi ?
12 Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso,
Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba
elongo na mampinga na biso !
13 Yaka kosunga biso,
kangola biso liboso ya moyini !
Pamba te lisungi ya bato ezali pamba.
14 Elongo na Nzambe,
tokosala makambo minene mpe ya kokamwa ;
ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

Nzembo 109

Nzambe, kovanda lisusu kimia te

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Nzambe, Yo oyo ngai nakumisaka,
kovanda kimia te !
2 Bato mabe bazali koloba lokuta
mpo na kofunda ngai,
bazali mpe kokosela ngai makambo.
3 Bazingeli ngai na maloba ya koyina
mpe bazali kobundisa ngai kaka pamba.

4 Bato oyo ngai nalingaka bafundi ngai,
kasi ngai namipesi na ngai kaka na mabondeli.
5 Bazali kozongisela ngai mabe na bolamu,
mpe koyina na bolingo.

6 Kaba ye na maboko ya moto mabe !
Bimisela ye monguna,
na ngambo ya loboko na ye ya mobali !
7 Tika ete bazwa ye lokola moto mabe
na tango ya kosamba,
mpe libondeli na ye etangama lokola masumu !
8 Tika ete mikolo ya bomoi na ye ekoma moke,
tika ete moto mosusu azwa mokumba na ye !
9 Tika ete bana na ye bakoma bana bitike,
mpe tika ete mwasi na ye akoma
mwasi akufisa mobali !
10 Tika ete bana na ye batelengana
mpe bakoma bisengasenga,
tika ete bakende kosenga mosika
ya ndako na bango oyo ebukana-bukana !
11 Tika ete moto oyo adefisaki ye mbongo
akanga ye biloko nyonso,
mpe tika ete bapaya babotola ye
bambuma ya mosala na ye !
12 Tika ete moko te atalisa ye bolingo,
tika ete moko te ayokela bana bitike na ye mawa !
13 Tika ete bakitani na ye basila na kokufa,
mpe bakombo na bango elongwa
na ekeke oyo ezali kolanda !

14 Tika ete Yawe alandela
masumu ya batata na ye
mpe alimbisa te masumu ya mama na ye !
15 Tika ete Yawe akanisaka
masumu yango tango nyonso
mpe asala ete babosana bango libela na mokili !

16 Lokola atikalaki te kotambola na boboto,
mpe lokola anyokolaki mobola mpe moto na mawa
kino kobomisa moto oyo azoka na motema ;
17 lokola azalaki kolinga mingi kolakela bato mabe,
tika ete bilakeli mabe ekweyela ye !
Lokola azalaki kosepela te kopambola bato,
tika ete mapamboli ezala mosika na ye !
18 Tika ete alata elakeli mabe lokola kazaka,
tika ete ekota kati na ye lokola mayi,
mpe kati na mikuwa na ye lokola mafuta !
19 Tika ete elakeli mabe yango elata ye lokola elamba
oyo alati,
mpe ekangama ye na loketo lokola mokaba
mpo na tango nyonso !

20 Tala ndenge Yawe akofuta banguna na ngai
mpe bato oyo balobaka mabe na tina na ngai.

21 Kasi Yo Nkolo Yawe,
salela ngai bolamu mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
kangola ngai kolanda boboto ya bolingo na Yo.
22 Solo, nazali mobola mpe moto na mawa,
mpe motema na ngai ezali ya kozoka kati na ngai.
23 Nazali kokende lokola elili oyo ezali kolimwa ;
bazali kobengana ngai lokola mabanki.

24 Mabolongo na ngai elembi
mpo na kokila mingi bilei,
nzoto na ngai mpe ebukani
mpo ete nakondi makasi.
25 Mpo na bango, nakomi eloko ya nkele ;
soki kaka bamoni ngai, baningisi mito.

26 Yawe, Nzambe na ngai, sunga ngai ;
bikisa ngai kolanda bolingo na Yo !
27 Tika ete banguna na ngai bayeba
ete Yo Yawe nde osalaki bongo.

28 Ata balakeli ngai mabe,
Yo okopambola ngai ;
soki mpe bameki kotelema
mpo na kobundisa ngai, bakokufa soni.
Nzokande ngai mosali na Yo, nakozala
moto ya esengo.
29 Tika ete bayini na ngai bazanga lokumu

mpe bamizipa na soni lokola kazaka.

30 Nakosanzola Yawe na mongongo makasi,
nakokumisa Ye kati na ebele ya bato.
31 Pamba te atelemaka na ngambo
ya loboko ya mobali ya mobola
mpo na kokangola ye wuta na maboko ya bato
oyo bakatela ye etumbu.

Nzembo 110

Mokonzi mpe Nganga-Nzambe

1 Nzembo ya Davidi.
Maloba ya Yawe epai ya nkolo na ngai :
« Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
kino nakomisa banguna na yo enyatelo makolo na yo. »
2 Wuta na Siona, Yawe akosala
ete nguya na yo ya bokonzi ekende mosika,
mpe okokonza kati na banguna na Yo.

3 Na mokolo oyo okotanda basoda na yo
na molongo mpo na bitumba,
bato na yo bakotonda na mpiko,
bilenge basoda na yo nyonso bakoya na lombangu
epai na yo ndenge mamwe ebimaka na tongo.

4 Yawe alapaki ndayi oyo,
akobongola maloba na Ye te :
« Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela
kolanda molongo ya Melishisedeki ! »

5 Nkolo azali na ngambo ya loboko na yo ya mobali,
akopanza bakonzi na mokolo ya kanda na Ye.
6 Akopesa bikolo etumbu :
bikolo nyonso ekotonda na bibembe,
mpe akonyata bakambi kati na mokili mobimba.
7 Na nzela, mokonzi amelaka mayi na mwa moluka ;
yango wana atombolaka moto.

Nzembo 111

Mosali makambo ya kokamwa

1 Bokumisa Yawe !

Nakokumisa Yawe
na motema na ngai mobimba
kati na likita ya bato ya sembo
mpe kati na mayangani.

2 Yawe asalaka makambo minene ;
bato nyonso oyo balingaka yango
bakanisaka yango.
3 Misala na Ye emonisaka

nkembo mpe lokumu na Ye,
mpe bosembo na Ye ewumelaka libela na libela.
4 Alingaka ete bakanisa bikamwa na Ye.
Yawe atondi na mawa
mpe atalisaka ngolu na Ye.
5 Apesaka bato oyo batosaka Ye bilei ;
akanisaka Boyokani na Ye tango nyonso.

6 Amonisaki nguya na Ye epai ya bato na Ye
na nzela ya misala na Ye
tango apesaki bango libula
ya bato ya bikolo mosusu.
7 Misala na Ye nyonso elakisaka
boyengebene mpe bosembo na Ye ;
mibeko na Ye nyonso ebongi na kondima yango.
8 Epesama mpo na libela,
mpe esengeli kotosa yango
na bosembo mpe na bosolo.
9 Akangolaki bato na Ye,
mpe asalaki Boyokani ya libela elongo na bango.
Azali Nzambe Mosantu mpe Nzambe ya somo.

10 Kotosa Yawe ezali mosisa ya bwanya ;
bato nyonso oyo batosaka Yawe
bazali na mayele ya peto.
Lokumu ya Yawe ezali ya libela na libela.

Nzembo 112

Bolamu ya bayengebene
1 Bokumisa Yawe !

Esengo na moto oyo atosaka Yawe
mpe asepelaka makasi na mibeko na Ye.

2 Bana na ye bakozala bato na nguya
kati na mokili ;
ekeke ya bato ya sembo ekopambolama.
3 Ndako na ye ezali na bokolongono
mpe na bomengo,
mpe bosembo na ye ewumelaka mpo na seko.
4 Pole engengaka kati na molili
mpo na bato ya alima,
mpo na moto oyo alimbisaka baninga,
ayokelaka bato mawa mpe azali sembo.
5 Esengo na moto oyo
ayokelaka bato mawa mpe adefisaka,
mpe asalaka misala na ye kolanda bosembo.

6 Solo, aninganaka ata moke te.
Bakanisaka misala ya moto ya sembo tango nyonso.
7 Abangaka basango ya mabe te ;
motema na ye ezali na kimia,

atiaka elikya na ye kati na Yawe.
8 Motema na ye eninganaka te,
abangaka te kino akomona banguna na ye
kozwa etumbu.
9 Akabelaka babola na motema ya esengo ;
bosembo na ye ewumelaka libela na libela,
lokumu na ye ekitaka te.

10 Moto mabe amonaka yango
mpe asilikaka na zuwa,
aliaka minu mpe alembaka nzoto.
Posa ya bato mabe elimwaka.

Nzembo 113

Moko te akokani na Nzambe

1 Bokumisa Yawe !

Bino basali ya Yawe, bokumisa Ye ;
bokumisa Yawe !
2 Tika ete Kombo ya Yawe epambolama
kobanda sik'oyo kino libela na libela !
3 Longwa na este kino na weste,
tika ete Kombo ya Yawe epambolama !

4 Yawe azali na likolo ya bikolo nyonso,
nkembo na Ye ezali na likolo koleka Lola.
5 Nani akokani na Yawe, Nzambe na biso,
oyo avandi na Kiti ya Bokonzi
kati na bisika oyo eleki likolo ?
6 Agumbamaka mpo na kotala
likolo mpe mokili.

7 Wuta na pululu, atombolaka
moto oyo akelela ;
wuta na fulu ya matiti,
abimisaka mobola
8 mpo na kovandisa ye esika moko na bakambi,
na bankumu ya bato na Ye.
9 Avandisaka mwasi ekomba kati na ndako na ye,
lokola mama ya esengo kati na bana na ye.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 114

Tango Isalaele abimaki wuta na Ejipito

1 Tango Isalaele abimaki wuta na Ejipito,
tango libota ya Jakobi elongwaki
na ekolo ya bapaya,
2 Yuda ekomaki Esika ya bule ya Yawe,
mpe Isalaele ekomaki mabele na Ye.

3 Ebale monene emonaki yango mpe ekimaki,

mayi ya Yordani ezongaki na sima,
4 bangomba epumbwaki lokola bameme,
bangomba mike epumbwaki lokola bana ya ntaba.

5 Ebale monene, nini ezalaki kati na yo
mpo ete okima ?
Yordani, mpo na nini ozongaki na sima ?
6 Bino bangomba, mpo nini bopumbwaki
lokola bameme ?
Bongo bino bangomba mike, mpo na nini bopumbwaki
lokola bana ya ntaba ?

7 Mokili, lenga liboso ya Yawe,
liboso ya Nzambe ya Jakobi,
8 oyo abongolaka libanga monene liziba,
mpe libanga etima.

Nzembo 115

Nkembo epai ya Nzambe kaka

1 Na biso te, Yawe, na biso te,
kasi pesa nkembo na Kombo na Yo
mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo.

2 Mpo na nini bikolo eloba :
« Wapi Nzambe na bango ? »
3 Nzambe na biso azali na Lola,
asalaka nyonso oyo alingi.
4 Kasi banzambe na bango ya bikeko ezali
ya palata mpe ya wolo,
esalema na maboko ya bato.
5 Ezali na minoko, kasi elobaka te ;
ezali na miso, kasi emonaka te ;
6 ezali na matoyi, kasi eyokaka te ;
ezali na zolo, kasi eyokaka solo te ;
7 ezali na maboko, kasi esimbaka te ;
ezali na makolo, kasi etambolaka te.
Minoko na yango ebimisaka ata makelele te.
8 Bato oyo basalaka yango
mpe bato nyonso oyo batielaka yango motema
bakokani na yango.

9 Bana ya Isalaele, botia elikya kati na Yawe !
Azali lisungi mpe nguba na bango.
10 Bakitani ya Aron, botia elikya kati na Yawe !
Azali lisungi mpe nguba na bino.
11 Bino bato oyo botosaka Yawe,
botia elikya kati na Yawe.
Azali lisungi mpe nguba na bango.

12 Yawe akanisaka biso, akopambola ;
solo, akopambola bana ya Isalaele,

akopambola bakitani ya Aron.
13 Akopambola bato oyo batosaka Yawe
kobanda na bato pamba kino na bato minene.
14 Tika ete Yawe afulukisa bino,
bino mpe bana na bino !

15 Tika ete Yawe apambola bino,
Ye oyo asala likolo mpe mabele.

16 Likolo ezali likolo ya Yawe ;
kasi apesa mabele epai ya bato.
17 Ezali te bakufi nde bakumisaka Yawe,
pamba te bango nyonso bakendaka
na esika ya kimia.
18 Kasi biso, tokopambola Yawe,
kobanda sik'oyo kino libela na libela.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 116

Yawe ayokaka ngai

1 Nalingaka Yawe, pamba te ayokaka
mongongo mpe mabondeli na ngai.
2 Ayokaki ngai ;
boye nakobelela Ye bomoi na ngai mobimba.

3 Minyololo ya kufa ezingelaki ngai,
somo ya mboka ya bakufi ekangaki ngai ;
nakomaki moto ya pasi mpe ya mawa.
4 Kasi nabelelaki Kombo ya Yawe :
« Yawe, nabondeli Yo, bikisa ngai ! »

5 Yawe asalaka ngolu mpe azali sembo,
Nzambe na biso ayokelaka bato mawa.
6 Yawe abatelaka bato oyo bazangi mayele.
Nalembaki nzoto, kasi abikisi ngai.

7 Molimo na ngai, zongela kimia na yo,
pamba te Yawe asaleli yo bolamu.

8 Solo, okangoli ngai na kufa,
okawusi mpinzoli na ngai
mpe obateli makolo na ngai ete ekweya te.
9 Nakotambola liboso ya Yawe
kati na mokili ya bato ya bomoi.

10 Solo, nazalaka na elikya, ezala soki nalobaka :
« Nazali moto na pasi makasi. »
11 Kati na mitungisi na ngai, nazalaki komilobela :
« Bato nyonso bazali bakosi. »
12 Nini nakoki kozongisela Yawe

mpo na bolamu na Ye nyonso epai na ngai ?
13 Nakotombola kopo ya elonga
mpe nakobelela Kombo ya Yawe.
14 Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe
na miso ya bato na Ye nyonso.

15 Kufa ya bayengebene ya Yawe
ezali na motuya makasi na miso na Ye.
16 Yawe, yoka ngai, nazali mosali na Yo.
Nazali mosali na Yo,
mwana mobali ya mwasi mosali na Yo.
Ofungoli minyololo oyo ekangaki ngai.
17 Nakobonzela Yo mbeka
mpo na kozongisa matondi,
mpe nakobelela Kombo ya Yawe.

18 Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe
na miso ya bato na Ye nyonso,
19 kati na lopango ya Tempelo ya Yawe ;
kati na yo, Yelusalemi.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 117

Masanzoli ya bikolo nyonso

1 Bino bato ya bikolo nyonso,
bokumisa Yawe !
Bino bato ya mabota nyonso,
bopesa Ye nkembo !
2 Pamba te bolingo na Ye mpo na biso ezali monene,
mpe bosembo ya Yawe ewumelaka
seko na seko.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 118

Bolingo ya Yawe ezali na suka te

1 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

2 Tika ete Isalaele aloba :
« Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! »
3 Tika ete bakitani ya Aron baloba :
« Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! »
4 Tika ete bato oyo batosaka Yawe baloba :
« Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! »

5 Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe,
mpe Yawe ayanolaki ngai, abikisaki ngai.
6 Yawe azali mpo na ngai, nakobanga te ;
bato bakoki kosala ngai nini ?

7 Yawe azali mpo na ngai,
ayaka kosunga ngai ;
boye natalaka banguna na ngai na miso
lokola molongi.

8 Eleki malamu koluka ebombamelo
kati na Yawe
na esika ya kotia elikya na bato.
9 Eleki malamu koluka ebombamelo
kati na Yawe
na esika ya kotia elikya
kati na bato minene ya mokili.

10 Bikolo nyonso ezingelaki ngai,
kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe.
11 Bakobaki kaka kozingela ngai,
kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe.
12 Bazingelaki ngai lokola banzoyi,
kasi ekufaki lokola moto ya esobe ;
nabebisaki yango na Kombo na Yawe.

13 Batindikaki ngai mpo ete nakweyisa kondima,
kasi Yawe asungaki ngai.
14 Yawe azali makasi mpe nguya na ngai ;
apesaki ngai elonga.

15 Koganga ya esengo mpe ya elonga eyokanaka
wuta na bandako ya kapo ya bato ya sembo,
pamba te nguya na Yawe esalaka
makambo minene !
16 Yawe asembolaka loboko na Ye ya mobali,
mpe nguya na Yawe esalaka makambo minene.
17 Nakokufa te, nakozala na bomoi
mpe nakopanza sango ya misala ya Yawe.
18 Solo, Yawe apesaki ngai etumbu makasi ;
kasi akabaki ngai na kufa te.

19 Bofungolela ngai bikuke ya bosembo
mpo ete nakota mpe nakumisa Yawe.
20 Tala ekuke ya Yawe ;
bato ya sembo bakotelaka na ekuke yango.

21 Nasanzolaka Yo, pamba te oyanolaki ngai
mpe opesaki ngai elonga.
22 Libanga oyo batongi ndako babwakaki
ekomi libanga ya songe ya ndako,
mpe esimbi ndako mobimba.
23 Ezali Yawe nde alingaki bongo,
mpe ezali penza likambo ya kokamwa
na miso na biso !

24 Tala mokolo oyo Yawe asali ;

tika ete tosepela mpe toganga na esengo
mpo na mokolo yango !
25 Yawe, nabondeli Yo, pesa lobiko.
Yawe, nabondeli Yo, pesa elonga.

26 Tika ete apambolama,
Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo !
Tozali kopambola bino
wuta na Tempelo ya Yawe.
27 Yawe azali Nzambe,
mpe angengisaki biso.
Bokota na molongo, bomema mandalala na maboko
mpe bokende kino na maseke ya etumbelo.

28 Ozali Nzambe na ngai, nasanzolaka Yo !
Ozali Nzambe na ngai, nanetolaka Yo.

29 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

Nzembo 119

Mibeko ya Yawe ezali ya kokoka

1 Esengo na bato oyo bazangi pamela
mpe batambolaka kolanda mibeko ya Yawe !
2 Esengo na bato oyo babatelaka malako na Ye
mpe balukaka Ye na mitema na bango mobimba !
3 Basalaka mabe te,
kasi balandaka banzela ya Nzambe.
4 Opesaki mibeko
mpo ete etosama malamu.
5 Tika ete nabongisa etamboli na ngai
mpo ete natosa mitindo na Yo !
6 Na bongo, nakoyoka soni te
tango nakotosa mibeko na Yo nyonso.
7 Nakosanzola Yo na motema ya sembo
wana nakoyekola mibeko ya bosembo na Yo.
8 Nalingi kotosa mitindo na Yo ;
kosundola ngai libela te !

9 Ndenge nini elenge akoki kowumela
na nzela ya sembo ?
Ezali na kotambola kolanda liloba na Yo.
10 Nalukaka Yo na motema na ngai mobimba ;
batela ngai mpo ete napengwa te
mosika ya mibeko na Yo !
11 Nabatelaka liloba na Yo kati na motema na ngai
mpo ete nasala masumu te na miso na Yo.
12 Yawe, tika ete opambolama !
Lakisa ngai mitindo na Yo !
13 Na monoko na ngai, natangaka
mibeko na Yo nyonso.

14 Nasepelaka kotambola kolanda malako na Yo
lokola nde nazali na bomengo nyonso.
15 Nakanisaka malako na Yo
mpe natambolaka na banzela na Yo.
16 Nasepelaka mingi na malako na Yo
mpe nabosanaka liloba na Yo te.

17 Salela ngai, mosali na Yo, bolamu
mpo ete nabika mpe natosa liloba na Yo.
18 Fungola miso na ngai
mpo ete namona kitoko ya mibeko na Yo.
19 Nazali mopaya awa na mokili ;
kobombela ngai mibeko na Yo te.
20 Molimo na ngai ezalaka tango nyonso
na posa makasi ya koyeba mibeko na Yo.
21 Otelemelaka bato ya lofundu,
bato oyo balakelama mabe
mpe bapengwaka mosika ya mibeko na Yo.
22 Longola soni mpe kotiolama na bomoi na ngai,
pamba te natosaka malako na Yo.
23 Ezala soki bakambi basali likita
mpe bayokani kotelemela ngai, mosali na Yo,
nakokanisa kaka mitindo na Yo.
24 Malako na Yo esepelisaka ngai makasi,
epesaka ngai toli.

25 Nakangami na putulu ;
batela bomoi na ngai kolanda liloba na Yo.
26 Nayebisaki Yo banzela na ngai,
mpe oyanolaki ngai ;
lakisa ngai mibeko na Yo !
27 Sala ete nasosola nzela ya mitindo na Yo
mpo ete nakanisa misala minene na Yo !
28 Nazali kolela mpo na pasi na motema ;
pesa ngai mpiko kolanda liloba na Yo.
29 Mema ngai mosika ya nzela ya lokuta ;
mpe, na boboto na Yo, teya ngai mobeko na Yo.
30 Naponaki nzela ya bosolo ;
natambolaka kolanda mibeko na Yo.
31 Nakangami na malako na Yo ;
Yawe, koyokisa ngai soni te.
32 Nakimaka mbangu kati na nzela ya mibeko na Yo,
pamba te opesaka ngai bososoli na yango.

33 Yawe, teya ngai nzela ya mitindo na Yo
mpo ete nabatela yango kino na suka.
34 Pesa ngai bososoli mpo ete natosa mibeko na Yo
mpe nalanda yango na motema na ngai mobimba.
35 Tambolisa ngai kati na nzela ya mibeko na Yo,
pamba te nasepelaka na yango.
36 Sala ete motema na ngai esepela na malako na Yo,
kasi na bomengo te !

37 Longola miso na ngai na makambo ya pamba,
batela bomoi na ngai kati na banzela na Yo !
38 Kokisela mosali na Yo bilaka
oyo opesaki mpo na bato oyo batosaka Yo.
39 Longola mosika na ngai soni oyo nabangaka,
pamba te mibeko na Yo ezali malamu.
40 Nasepelaka makasi na mibeko na Yo ;
batela bomoi na ngai kati na bosembo na Yo !

41 Yawe, tika ete bolingo ekomela ngai,
mpe lobiko na Yo, kolanda elaka na Yo ;
42 bongo nakokoka kozwa eyano ya kopesa
na mofingi na ngai,
pamba te natiaka elikya na liloba na Yo.
43 Tika ete monoko na ngai elobaka kaka bosolo,
pamba te natiaka elikya kati na mibeko na Yo.
44 Nakotosa mibeko na Yo tango nyonso,
mpe libela na libela.
45 Nakobika na bonsomi ya solo,
pamba te nasepelaka kotosa mitindo na Yo.
46 Nakolobela malako na Yo liboso ya bakonzi
na kozanga koyoka soni.
47 Nasepelaka mingi na mibeko na Yo
mpe nalingaka yango mingi.
48 Nalapi ndayi mpo na mibeko na Yo,
oyo nalingaka,
mpe nakokanisa mitindo na Yo.

49 Kanisa makambo oyo olobaki na mosali na Yo,
pamba te opesaki ngai elikya.
50 Kati na pasi na ngai, liloba na Yo ebondisaka ;
batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo.
51 Solo, bato ya lolendo batiolaki ngai makasi ;
kasi ngai, natikalaki kopengwa te na mibeko na Yo.
52 Yawe, tango nakanisaka mikano na Yo ya kala,
nazwaka kati na yango kobondisama.
53 Nayokaka pasi mingi na motema
tango namonaka bato mabe
kosundola mibeko na Yo.
54 Nakoma koyemba mitindo na Yo
na bisika nyonso epai wapi nazali moleki nzela.
55 Yawe, nakanisaka Yo na butu
mpo ete nabatela mibeko na Yo ;
56 pamba te libula na ngai ezali :
kotosa mibeko na Yo.

57 Yawe, nalobi lisusu ete libula na ngai ezali :
kotosa liloba na Yo.
58 Na motema na ngai mobimba, nalukaka kosepelisa Yo ;
salela ngai ngolu kolanda bilaka na Yo !
59 Natali malamu etamboli na ngai
mpe namizongisi kati na malako na Yo.

60 Natosaka mibeko na Yo noki,
nazelisaka te.
61 Solo, mitambo ya bato mabe ekangaki ngai,
kasi ngai nabosanaki te mibeko na Yo.
62 Na kati-kati ya butu, nalamukaka mpo na kokumisa Yo
likolo na mibeko na Yo ya sembo.
63 Nazali moninga ya bato nyonso oyo batosaka Yo
mpe babatelaka mitindo na Yo.
64 Yawe, mokili etondi na bolingo na Yo ;
lakisa ngai mitindo na Yo !

65 Yawe, salela mosali na Yo bolamu
kolanda liloba na Yo.
66 Teya ngai bolamu ya bososoli mpe ya mayele,
pamba te namipesaka na mibeko na Yo.
67 Liboso ete obeta ngai, nazalaki mopengwi ;
kasi sik'oyo, nakomi kotosa liloba na Yo.
68 Ozali malamu mpe osalaka makambo ya malamu ;
teya ngai mitindo na Yo !
69 Bato ya lolendo bakoselaka ngai makambo ;
kasi ngai, natosaka mitindo na Yo
na motema na ngai mobimba.
70 Mitema na bango ezali mabanga ;
kasi ngai, nasepelaka na mibeko na Yo.
71 Ezalaki penza malamu mpo na ngai ete obeta ngai,
mpo ete nayekola mitindo na Yo.
72 Mpo na ngai, mibeko oyo ozwaki mpe osakolaki
na monoko na Yo ezali malamu
koleka biloko nkoto moko
ya wolo mpe ya palata.

73 Osalaki mpe olendisaki ngai na maboko na Yo,
pesa ngai mayele mpo ete nayekola mibeko na Yo !
74 Tango bato oyo batosaka Yo bamonaka ngai,
basepelaka makasi,
mpo ete natiaka elikya na liloba na Yo.
75 Yawe, nayebi malamu
ete mibeko na Yo ezali sembo,
mpe ete ezali kaka mpo na bolingo na Yo
nde obetaki ngai.
76 Tika ete bolingo na Yo ebondisa ngai,
kolanda elaka na Yo epai ya mosali na Yo !
77 Talisa ngai mawa na Yo mpo ete nabika,
pamba te nasepelaka na mibeko na Yo.
78 Tika ete bato wana ya lofundu,
oyo bamonisaka ngai pasi na kozanga tina, bakufa soni !
Kasi ngai nakokanisa kaka mibeko na Yo.
79 Tika ete bato oyo batosaka Yo,
ba-oyo bayebi malako na Yo,
bazongela ngai.
80 Tika ete motema na ngai ezanga pamela
mpo na kotosa mitindo na Yo,

mpo ete nakufa soni te.

81 Natondi na posa ya lobiko na Yo,
nazali na elikya kati na liloba na Yo.
82 Miso na ngai elembi kozela
kokokisama ya elaka na Yo ;
nakomi komituna :
« Okobondisa ngai tango nini ? »
83 Nakomi lokola mbeki
oyo ezali kokawuka na milinga,
nzokande nabosanaka mitindo na Yo te.
84 Mikolo ya bomoi ya mosali na Yo
ezali motango boni ?
Mokolo nini okopesa banyokoli na ngai etumbu ?
85 Bato ya lolendo batimoli mabulu
mpo na kokanga ngai,
baboyi kotosa mibeko na Yo.
86 Mibeko na Yo nyonso ezali sembo ;
kasi bazali konyokola ngai kaka pamba ;
yaka kosunga ngai !
87 Etikali moke mpo ete balongola ngai na mokili ;
kasi atako bongo, nasundoli mibeko na Yo te.
88 Kati na bolingo na Yo, batela bomoi na ngai
mpo ete natosa malako na Yo.

89 Yawe, liloba na Yo ezali mpo na seko,
epikama kati na likolo ;
90 boyengebene na Yo ekowumela seko na seko.
Okela mabele, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo ;
91 opesa mibeko, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo,
pamba te nyonso kati na mokili mobimba
epesaka Yo lokumu.
92 Soki nasepelaki na mibeko na Yo te,
mbele nakufa kala kati na pasi na ngai.
93 Nakotikala kobosana ata moke te mitindo na Yo,
pamba te obatelaka bomoi na ngai
na nzela na yango.
94 Bikisa ngai, pamba te nazali moto na Yo
mpe natosaka mitindo na Yo !
95 Bato mabe bazali koluka koboma ngai,
kasi ngai nakangami kaka na malako na Yo.
96 Na nyonso oyo emonanaka lokola ya kokoka,
namonaki mondelo ;
kasi mibeko na Yo ezalaka na mondelo te.

97 Nalingaka mibeko na Yo mingi !
Nakanisaka yango mikolo nyonso.
98 Mibeko na Yo ekomisaka ngai moto ya bwanya
koleka banguna na ngai ;
ezalaka elongo na ngai tango nyonso.
99 Naleki balakisi na ngai nyonso na mayele,
pamba te nakanisaka malako na Yo.

100 Naleki mibange na bososoli,
pamba te natosaka mibeko na Yo.
101 Natambolaka te na banzela nyonso ya mabe
mpo na kotosa liloba na Yo.
102 Nakangamaka na mibeko na Yo,
pamba te Yo moko nde oteyaka ngai yango.
103 Tala ndenge mitindo na Yo ezali elengi
na monoko na ngai !
Ezali malamu koleka mafuta ya nzoyi.
104 Mitindo na Yo ekomisi ngai moto ya bososoli ;
yango wana nayinaka nzela nyonso ya mabe.

105 Liloba na Yo ezali mwinda
mpo na makolo na ngai,
mpe pole mpo na nzela na ngai.
106 Nalapaki ndayi oyo mpe nakokokisa yango :
« Nakotosaka mibeko ya bosembo na Yo. »
107 Motema na ngai etutami makasi ;
Yawe, batela bomoi na ngai
kolanda liloba na Yo.
108 Yawe, ndima likabo ya bibebu na ngai,
mpe teya ngai mibeko na Yo.
109 Solo, nakutanaka tango nyonso na makama,
kasi nabosanaka mibeko na Yo te.
110 Bato mabe batiaka mitambo mpo ete nakweya,
kasi nakangamaka kaka na mibeko na Yo.
111 Malako na Yo ezali libula na ngai mpo na libela,
esalaka esengo ya motema na ngai.
112 Nazwa mokano ya kotambola
kolanda mitindo na Yo,
tango nyonso, kino na suka.

113 Nayinaka bato ya mitema mibale,
kasi nalingaka nde mibeko na Yo.
114 Ozali ebombamelo mpe nguba na ngai ;
natiaka elikya kati na liloba na Yo.
115 Bato ya misala mabe, bokende mosika na ngai !
Nakotosa mibeko ya Nzambe na ngai !
116 Sunga ngai kolanda elaka na Yo, mpe nakobika ;
koyokisa elikya na ngai soni te.
117 Sunga ngai mpo ete nabika ;
nakotikala kobosana mitindo na Yo ata moke te.
118 Obwakaka bato nyonso oyo bapesaka
mitindo na Yo mokongo,
pamba te mokano na bango ezalaka ya lokuta.
119 Olongolaka bato nyonso ya mabe ya mokili
lokola bosoto ;
yango wana nalingaka malako na Yo.
120 Nalengaka na somo liboso na Yo
mpe nabangaka mikano na Yo.

121 Natambolaka na bosembo mpe bosolo ;

kokaba ngai na maboko ya banyokoli na ngai te !
122 Kamata mokumba ya bolamu na ngai,
mosali na Yo ;
tika ete bato ya lolendo banyokola ngai te.
123 Miso na ngai elembi kozela lisungi kowuta na Yo
mpe kokokisama ya bosembo na Yo
kolanda elaka na Yo.
124 Salela ngai, mosali na Yo, kolanda bolingo na Yo,
lakisa ngai mitindo na Yo.
125 Nazali mosali na Yo ; pesa ngai mayele
mpo ete nasosola malako na Yo.
126 Yawe, tango ya kosala ekoki ;
pamba te bazali kobuka mibeko na Yo !
127 Yango wana nalingaka mibeko na Yo
koleka wolo, koleka kutu wolo ya peto ;
128 namonaka mpe malako na Yo nyonso alima ;
nzokande, nayinaka lokuta nyonso.

129 Malako na Yo ezali kitoko,
yango wana nabatelaka yango.
130 Emoniseli ya liloba na Yo engengisaka,
epesaka bazoba mayele.
131 Monoko na ngai efungwamaka makasi
likolo ya kozela,
pamba te nazali na posa makasi ya mibeko na Yo.
132 Baluka epai na ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo
kolanda ndenge okata mpo na bato
oyo balingaka Kombo na Yo.
133 Lendisa bomoi na ngai na nzela ya liloba na Yo
mpe pekisa mabe ete ekonza ngai te.
134 Kangola ngai wuta na minyoko ya bato,
mpe nakotosa mibeko na Yo.
135 Tika ete elongi na Yo engengela ngai,
mosali na Yo ;
lakisa ngai mibeko na Yo !
136 Miso na ngai ezali kosopa mpinzoli,
pamba te mibeko na Yo ezali kotosama te.

137 Yawe, ozali sembo,
mpe mibeko na Yo ezali alima ;
138 osalaki malako na Yo
na bosembo mpe na bolingo.
139 Mpo ete banguna na ngai bazwaka
liloba na Yo na motuya te,
nayokaka kanda makasi komata ngai na motema.
140 Nzokande liloba na Yo ezali penza peto ;
mpe ngai, mosali na Yo, nalingaka yango.
141 Atako nazali moke mpe batiolaka ngai,
kasi nabosanaka mitindo na Yo te.
142 Bosembo na Yo ekotikala bongo mpo na libela,
ekotikala kobongwana te ;
mpe mibeko na Yo ezali solo.

143 Pasi ekangi ngai, mpe mayele esili ngai ;
kasi mibeko na Yo epesaka ngai esengo.
144 Malako na Yo ezali sembo mpo na libela ;
pesa ngai bososoli mpo ete nabika !

145 Nazali kobelela Yo
na motema na ngai mobimba :
« Yawe, yanola ngai ;
nakotosa mitindo na Yo !
146 Nazali kobelela Yo : bikisa ngai,
mpo ete natosa malako na Yo !
147 Nalamukaka liboso ete tongo etana
mpo na kobelela Yo,
nazali na elikya kati na liloba na Yo.
148 Nalamukaka na kati-kati ya butu
mpo na kokanisa mitindo na Yo.
149 Yoka ngai na bolingo na Yo !
Yawe, batela bomoi na ngai
kolanda mibeko na Yo !
150 Bato oyo basalaka mabongisi mabe,
oyo batosaka mibeko na Yo te,
bazali koya pene na ngai.
151 Nzokande Yo, Yawe, ozali pene,
mpe mibeko na Yo nyonso ezali bosolo.
152 Wuta kala, ngai nayebi, na nzela ya malako na Yo,
ete otia mibeko yango mpo na libela.

153 Mona malamu pasi na ngai mpe kangola ngai,
pamba te nabosanaka mibeko na Yo te.
154 Kota likambo na ngai mpe kangola ngai,
batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo !
155 Lobiko ezalaka mosika ya bato mabe,
pamba te bamonaka pamba mitindo na Yo.
156 Yawe, mawa na Yo ezali monene penza ;
batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo.
157 Banyokoli mpe banguna na ngai bazali solo ebele,
kasi ngai nakangamaka kaka na malako na Yo.
158 Natalaka na nkele bato oyo bazangi kondima,
ba-oyo batosaka liloba na Yo te.
159 Yawe, tala ndenge nalingaka mitindo na Yo !
Batela bomoi na ngai kolanda bolingo na Yo.
160 Moboko ya liloba na Yo ezali bosolo,
mpe mibeko nyonso ya bosembo na Yo ezali
mpo na libela.

161 Bakambi banyokolaka ngai kaka pamba,
kasi kaka liloba na Yo nde ebangisaka
motema na ngai.
162 Nasepelaka na liloba na Yo
lokola moto oyo azwi bomengo ebele ya bitumba.
163 Nayinaka lokuta mpe nayokaka yango nkele,
nalingaka nde mibeko na Yo.

164 Nakumisaka Yo mbala sambo na mokolo
mpo na mibeko ya bosembo na Yo.
165 Bato oyo balingaka mibeko na Yo
bazali bato na kimia monene,
mpe eloko moko te ekobetisa bango lisusu mabaku.
166 Yawe, natielaka Yo motema
mpo ete obikisa ngai,
mpe natosaka mibeko na Yo.
167 Natosaka malako na Yo,
pamba te nalingaka yango makasi.
168 Natosaka malako mpe mibeko na Yo,
pamba te oyebi banzela na ngai nyonso.

169 Yawe, tika ete koganga na ngai ekoma
kino epai na Yo !
Pesa ngai bososoli kolanda liloba na Yo !
170 Tika ete mabondeli na ngai ekoma
kino epai na Yo !
Kangola ngai kolanda elaka na Yo.
171 Tika ete bibebu na ngai ekumisa Yo,
pamba te olakisaka ngai mitindo na Yo !
172 Tika ete lolemo na ngai eyemba liloba na Yo,
pamba te mibeko na Yo nyonso ezali sembo.
173 Tika ete loboko na Yo esunga ngai,
pamba te napona kolanda malako na Yo.
174 Yawe, nazali na posa makasi
ya lobiko na Yo ;
mibeko na Yo epesaka ngai esengo.
175 Tika ete nazala na bomoi mpo na kokumisa Yo,
mpe tika ete mibeko na Yo esunga ngai !
176 Nazali koyengayenga lokola meme oyo ebungi ;
luka ngai, mosali na Yo,
pamba te nabosani mibeko na Yo te. »

Nzembo 120

Kangola ngai

1 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo ya Yawe.
Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe,
mpe ayanolaki ngai.
2 Oh Yawe, kangola ngai
wuta na maboko ya bakosi
mpe wuta na lolemo ya lokuta !

3 Yo, lolemo ya lokuta,
Yawe akopesa yo nini,
akofuta yo nini ?
4 Akobeta yo na makonga ya elombe ya bitumba,
oyo ezali ya songe,
elongo na makala ya moto ya nzete ya nzube.
5 Mawa na ngai, mpo ete navandi
lokola mopaya kati na Mesheki,

kati na bandako ya kapo ya Kedari.
6 Navandaki tango molayi
kati na bato oyo balingaka kimia te.
7 Ngai, nazali moto ya kimia ;
kasi soki kaka nameki koloba na tina na kimia,
bango baponaka mbala moko bitumba.

Nzembo 121

Yawe, Mosungi mpe Mobateli na ngai

1 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo ya Yawe.
Natomboli miso na ngai na ngambo ya bangomba :
lisungi na ngai ekowuta wapi ?
2 Lisungi na ngai ewutaka na Yawe
oyo akela likolo mpe mabele.
3 Akotika te ete lokolo na yo eselumuka ;
Ye oyo abatelaka yo animbaka te.

4 Te, Ye oyo abatelaka Isalaele
animbaka te mpe alalaka pongi te !
5 Yawe azali mobateli na yo ;
Yawe azali, na ngambo ya loboko na yo ya mobali,
lokola elili oyo ebatelaka yo.

6 Ezala na moyi to na butu,
moyi mpe sanza ekosala yo mabe ata moke te !
7 Yawe akobatela yo na mabe nyonso,
akobatela bomoi na yo ;
8 Yawe akobatela kokende
mpe kozonga na yo,
sik'oyo mpe libela na libela.

Nzembo 122

Bosambela mpo na kimia ya Yelusalemi

1 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Nasepelaka tango balobaka na ngai :
« Tokende na Tempelo ya Yawe ! »

2 Yelusalemi, makolo na biso etelemi
na bikuke na yo !
3 Yelusalemi, engumba oyo etongama malamu ;
engumba oyo biteni na yango ekangana esika moko.
4 Ezali kuna nde mabota ekendaka, mabota ya Yawe,
kolanda mibeko kati na Isalaele,
mpo na kosanzola Kombo ya Yawe.
5 Pamba te bakiti ya bokonzi ya bato
oyo basalelaka bosembo ezali kuna,
bakiti ya bokonzi mpo na ndako ya Davidi.

6 Bosenga kimia ya Yelusalemi !
Tika ete bato oyo balingaka yo, Yelusalemi,

babika na kimia !
7 Tika ete kimia ezala kati na yo
mpe kati na bandako na yo ya bokonzi !
8 Likolo ya bolingo na ngai
mpo na bandeko mpe balingami na ngai,
nalobi : « Tika ete kimia ezala kati na yo ! »
9 Likolo ya bolingo na ngai
mpo na Tempelo ya Yawe, Nzambe na biso,
nasengi bolamu mpo na yo.

Nzembo 123

Wana tozali kozela ngolu na Ye

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Natomboli miso na ngai epai na Yo, Yawe,
oyo ovandi na Kiti na Yo ya Bokonzi kati na Lola.

2 Ndenge miso ya bawumbu etalaka nkolo na bango,
mpe miso ya mwasi mosali etalaka nkolo na ye ya mwasi,
ndenge wana mpe miso na biso ezali kotala
Yawe, Nzambe na biso,
kino asalela biso ngolu.

3 Yawe, salela biso ngolu,
yokela biso mawa !
Pamba te tolembi kotiolama !
4 Tolembi penza kotiolama
na bato ya lolendo mpe ya lofundu !

Nzembo 124

Lisungi na biso ewutaka epai ya Yawe

1 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Soki Yawe abatelaki biso te ;
tika ete Isalaele aloba bongo !
2 Soki Yawe abatelaki biso te
tango bato babundisaki biso,
3 mbele bamelaki biso ya bomoi
tango basilikelaki biso makasi.
4 Boye mayi elingaki kozindisa biso,
mbonge makasi elingaki komema biso.
5 Mayi makasi elingaki kozindisa biso.

6 Tika ete Yawe apambolama,
Ye oyo andimaki te ete minu na bango epasola biso !
7 Tobikaki lokola ndeke liboso ya motambo
ya mokangi bandeke ;
motambo ekatanaki, mpe tokimaki.
8 Lisungi na biso ezali kati na Kombo na Yawe
oyo akela likolo mpe mabele.

Nzembo 125

Kimia ya solo

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Yawe.
Bato oyo batiaka elikya kati na Yawe
bazali lokola ngomba Siona oyo eninganaka te,
oyo epikama mpo na libela.
2 Ndenge bangomba ezingeli Yelusalemi,
ndenge wana mpe Yawe azingeli bato na Ye,
kobanda sik'oyo kino libela na libela.
3 Bokonzi ya mabe ekowumela te na etuka ya bato ya sembo,
mpo ete basangana te na mabe.

4 Yawe, zala malamu mpo na bato malamu
mpe mpo na bato oyo bazali alima na mitema !
5 Kasi tika ete Yawe abengana
bato ya kilikili elongo na bato ya misala mabe !

Tika ete kimia ezala na Isalaele !

Nzembo 126

Tango ya kolona mpe tango ya kobuka

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Tango Yawe azongisaki bato ya Siona
longwa na bowumbu,
tozalaki lokola bato oyo bazali kolota ndoto.
2 Boye, tozalaki koganga mpe koyemba na esengo.
Bongo, maloba oyo ekomaki kolobama kati na bikolo :
« Yawe asaleli bango makambo minene ! »
3 Solo, Yawe asaleli biso makambo minene,
mpe tozali kosepela.

4 Yawe, yaka kobongisa makambo na biso
ndenge kaka otondisaka lisusu miluka ya Negevi.

5 Bato oyo balonaka na mpinzoli
babukaka na banzembo ya esengo.
6 Moto oyo akendaka na kolela,
tango amemi milona na ye,
azongaka na esengo
wana amemi maboke na ye.

Nzembo 127

Nani asalaka nyonso

1 Nzembo ya Salomo. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Soki Yawe atongi ndako te,
batongi ndako bazali kosala mosala ya pamba ;
soki Yawe akengeli engumba te,
bakengeli bazali kosala na pamba.
2 Ezali na pamba nde, bino mpe,
bolamukaka na tongo makasi,

bolalaka noki te mpe bosalaka makasi
mpo na kozwa bilei ;
pamba te Nzambe apesaka bilei yango
kaka na balingami na Ye,
wana bazali nanu kolala pongi.

3 Bana bazali libula kowuta na Yawe,
mpe kobota bana ezali lifuti.
4 Ndenge makonga ezali kati na maboko ya mobundi bitumba,
ndenge wana mpe bana oyo moto aboti
na bolenge na ye bazali.
5 Esengo na moto oyo atondisi makonga
kati na ebombelo na ye ya makonga !
Akokufa soni ata moke te
tango akosamba elongo na banguna na ye
na ekuke ya engumba.

Nzembo 128

Tika ete Yawe apambola yo

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Esengo na moto oyo atosaka Yawe
mpe alandaka banzela na Ye !
2 Oliaka mbuma ya mosala na Yo ;
ozali moto ya esengo mpe ozali na bofuluki.
3 Kati na ndako na yo,
mwasi na yo azali lokola nzete ya vino
oyo ebotaka bambuma ebele ;
bana na yo bazali lokola bankona ya nzete ya olive
zingazinga ya mesa na yo.
4 Ezali ndenge wana nde Yawe apambolaka
moto oyo atosaka Ye.

5 Solo, Yawe akopambola yo wuta na Siona,
mpe okomona bofuluki ya Yelusalemi
mikolo nyonso ya bomoi na yo
6 mpe okomona bakitani na yo.

Tika ete kimia ezala na Isalaele !

Nzembo 129

Banyokoli ngai mingi, kasi nalembi te

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele.
Tika ete Isalaele ezongela koloba :
2 « Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele,
kasi batikali kolonga ngai te ! »

3 Bato mabe batimoli mokongo na ngai,
bazokisi ngai bapota ya banzela milayi na mokongo.
4 Kasi lokola Yawe azali sembo,
akati basinga ya bato mabe.

5 Tika ete bato nyonso oyo bayinaka Siona
bakufa soni mpe bazonga sima !
6 Tika ete bakoma lokola matiti
oyo ebotaka na likolo ya ndako
mpe ekawukaka liboso ete balongola yango ;
7 tika ete mobuki bambuma ya bilanga
atondisa na yango te maboko na ye,
tika ete mokangi maboke ya banzete atondisa
na yango te saki na ye.
8 Tika ete baleki nzela baloba na bango te :
« Tika ete Yawe apambola bino ! »

Topamboli bino na Kombo na Yawe !

Nzembo 130

Wuta na mozindo ya pasi

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Nkolo.
Nkolo, nazali kobelela Yo wuta na mozindo ya pasi !
2 Nkolo, yoka ngai !
Yoka mabondeli na ngai !
3 Yawe, soki obosanaka masumu te,
Nkolo, nani akokaki kotelema ?
4 Kasi bolimbisi ezali epai na Yo,
yango wana basengeli kotosa Yo.

5 Na motema na ngai mobimba,
nazali na elikya kati na Yawe,
nazali penza na elikya ;
nazali kozela maloba na Ye.
6 Nazali na elikya kati na Nkolo
koleka kutu ndenge mokengeli azelaka kotana ya tongo,
koleka penza ndenge mokengeli azelaka kotana ya tongo.

7 Isalaele, tia elikya kati na Yawe,
pamba te azali bolingo,
mpe kokangolama ya kokoka ezali elongo na Ye.
8 Ye nde akokangola Isalaele
na bambeba na yango nyonso.

Nzembo 131

Kimia ya solo

1 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Yawe, motema na ngai ezali na lofundu te,
miso na ngai ezali na posa makasi te ;
namipesaka te na makambo oyo eleki ya minene
mpe eleki pasi mpo na ngai.
2 Kasi nabatelaki kimia kati na motema na ngai
mpe namitungisaki te
lokola mwana moke elongo na mama na ye.
Nazali na kimia lokola mwana

oyo mama alongola na mabele.
3 Isalaele, tia elikya kati na Yawe
kobanda sik'oyo mpe libela na libela.

Nzembo 132

Engumba ya Mokonzi

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe.
Yawe, kanisa Davidi ;
kanisa pasi na ye nyonso !
2 Alapaki ndayi oyo epai na Yawe,
epai ya Elombe ya Jakobi :
3 « Nakokota na ndako na ngai te,
nakomata na mbeto na ngai te,
4 nakokanga miso na ngai te mpo na kolala pongi
to mpo na konimba mwa moke
5 kino nakozwa Esika mpo na Yawe,
Ndako mpo na Elombe ya Jakobi. »

6 Toyokaki sango na tina na yango na Efrata,
tomonaki yango na elanga ya Yari.
7 Tokende na Ndako na Ye,
togumbama liboso ya enyatelo makolo na yango.

8 Yawe, telema, yaka na Esika na Yo ya bopemi !
Yaka elongo na Sanduku ya Boyokani
epai wapi nguya na Yo ezali.
9 Tika ete Banganga-Nzambe na Yo balata bosembo lokola elamba ;
mpe tika ete basantu na Yo baganga na esengo !
10 Mpo na Davidi, mosali na Yo,
kobengana mopakolami na Yo te !

11 Yawe alapaki epai ya Davidi ndayi ya solo,
oyo akowangana te :
« Nakotia moko kati na bakitani na yo
na kiti na yo ya bokonzi.
12 Soki bana na yo babateli boyokani mpe mibeko na ngai,
bana na bango mpe bakokitana na yo lokola bakonzi,
mpe ekosalema bongo mpo na libela. »
13 Pamba te Yawe aponaki Siona,
asepelaki kokomisa yango Esika na Ye ya kovanda :
14 « Ezali Esika na ngai ya bopemi mpo na libela ;
nakovanda awa, pamba te nasepelaki na yango.
15 Nakopambola, nakopambola yango na biloko ebele,
nakotondisa babola na yango na bilei.
16 Nakolatisa Banganga-Nzambe na yango lobiko,
mpe bato na yango bakoganga na esengo.

17 Kuna na Siona, nakobakisa nguya ya Davidi,
mpe nakobimisela ye mokitani, mopakolami na ngai,
lokola mwinda ya kopela.
18 Nakoyokisa banguna na ye soni,

mpe motole na ye ekongenga na mbunzu na ye. »

Nzembo 133

Tango bandeko basangani

1 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe.
Tala ndenge ezali malamu mpe ndenge ezali kitoko
mpo na bandeko kozala lisanga kati na bomoko !
2 Ezali lokola malasi ya motuya
oyo basopi na moto,
bongo ezali kokita na mandefu, na mandefu ya Aron,
ezali kokita kino na songe ya bilamba na ye.
3 Ezali lokola mamwe ya Erimoni,
oyo ekitaka na bangomba ya Siona.
Pamba te kuna, Yawe apesaka lipamboli na Ye,
mpe bomoi, mpo na libela.

Nzembo 134

Bokumisa Yawe

1 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Nkolo.
Bopambola Yawe, bino nyonso, basali ya Nkolo,
oyo botelemaka na butu kati na Ndako ya Nkolo.

2 Botombola maboko na bino na ngambo ya Esika ya bule
mpe bopambola Yawe !
3 Tika ete Yawe apambola bino, wuta na Siona,
Ye oyo asala likolo mpe mabele !

Nzembo 135

Yawe azali malamu

1 Bokumisa Yawe !

Bokumisa Kombo ya Yawe !
Bokumisa Ye, bino basali ya Yawe,
2 oyo botelemaka kati na Ndako ya Yawe,
kati na lopango ya Ndako ya Nzambe na biso !

3 Bokumisa Yawe !
Pamba te Yawe azali malamu !
Boyembela Kombo na Ye,
pamba te ezali kitoko makasi.
4 Pamba te Yawe aponaki Jakobi,
Isalaele, mpo ete azala ya Ye moko.

5 Solo, ngai nayebi malamu ete Yawe azali monene,
ete Nkolo na biso aleki banzambe nyonso.
6 Yawe asalaka nyonso oyo alingi,
kuna na likolo mpe awa na mabele,
kati na bibale minene mpe kati na mozindo nyonso.

7 Amatisaka mapata wuta na suka ya mokili,
atindaka mikalikali elongo na mvula,
abimisaka mopepe wuta na bibombelo na yango.

8 Ye nde abomaki bana ya liboso ya Ejipito,
kobanda na bato kino na banyama ;
9 atindaki bilembo ya kokamwa mpe bikamwa
kati na yo, Ejipito,
mpo na kotelemela Faraon mpe basali na ye nyonso ;
10 abebisaki bikolo ebele
mpe abomaki bakonzi ya nguya :
11 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori ;
Ogi, mokonzi ya Bashani ;
mpe bakonzi nyonso ya Kanana.
12 Mpe akabaki mikili na bango lokola libula,
lokola libula epai ya bato na Ye, Isalaele.

13 Oh Yawe, sango ya Kombo na Yo
ewumelaka libela na libela !
Yawe, bakopanza sango ya Kombo na Yo
seko na seko !
14 Pamba te Yawe akolimbisa bato na Ye,
akoyokela basali na Ye mawa.

15 Banzambe ya bikolo ezali ya palata mpe ya wolo,
esalema na maboko ya bato.
16 Ezali na minoko, kasi elobaka te ;
ezali na miso, kasi emonaka te ;
17 ezali na matoyi, kasi eyokaka te ;
ezali ata na pema te kati na minoko na yango.
18 Bato oyo basalaka yango
mpe bato nyonso oyo batielaka yango motema
bakokani na yango.

19 Bato ya Isalaele, bopambola Yawe !
Bakitani ya Aron, bopambola Yawe !
20 Bakitani ya Levi, bopambola Yawe !
Bino nyonso oyo botosaka Yawe,
bopambola Yawe !
21 Tika ete, wuta na Siona, Yawe apambolama,
Ye oyo avandaka na Yelusalemi !

Bokumisa Yawe !

Nzembo 136

Bolingo ya Yawe ewumelaka seko na seko

1 Bosanzola Yawe, mpo ete azali malamu ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
2 Bosanzola Nzambe ya banzambe ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
3 Bosanzola Nkolo na bankolo ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

4 Ye kaka nde asalaka bikamwa ya minene ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
5 Akelaki likolo na mayele na Ye ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
6 Atandaki mabele na likolo ya mayi ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
7 Akelaki biloko minene oyo ebimisaka pole ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
8 moyi mpo na kongengisa mokolo ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
9 sanza mpe minzoto mpo na kongengisa butu ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

10 Abomaki bana mibali ya liboso ya Ejipito ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
11 Abimisaki Isalaele wuta na Ejipito ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
12 na nguya monene ya loboko na Ye ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
13 Akabolaki ebale monene ya Barozo na biteni mibale ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
14 Alekisaki Isalaele na kati-kati ya ebale monene ya Barozo ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
15 Azindisaki Faraon elongo na mampinga na ye kati na ebale monene ya Barozo ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
16 Atambolisaki bato na Ye kati na esobe ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
17 Abetaki bakonzi minene ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
18 Abomaki bakonzi ya nguya ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
19 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
20 mpe Ogi, mokonzi ya Bashani ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
21 Akabaki mabele na bango lokola libula ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
22 lokola libula epai ya Isalaele, mosali na Ye ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

23 Akanisaki biso tango basambwisaki biso ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !
24 Akangolaki biso wuta na maboko ya banguna na biso ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

25 Apesaka bilei na bikelamu nyonso ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

26 Bosanzola Nzambe ya likolo ;
pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko !

Nzembo 137

Pembeni ya bibale ya Babiloni

1 Ezalaki biso ya kovanda pembeni ya bibale ya Babiloni,
tozalaki kolela na tozalaki kokanisa Siona.
2 Todiembikaki mandanda na biso
na banzete ya pepiliye ya etuka yango.

3 Kuna, bato oyo bamemaki biso na bowumbu
bazalaki kosenga biso banzembo ;
mpe banyokoli na biso bazalaki kosenga biso
ete tozala na esengo.
Bazalaki koloba :
« Boyembela biso banzembo ya Siona ! »

4 Tokoyemba banzembo ya Yawe ndenge nini
na mabele ya bapaya ?
5 Oh Yelusalemi, soki nabosani yo,
wana tika ete loboko na ngai ya mobali elemba !
6 Soki natiki penza kokanisa yo, Yelusalemi,
soki natie yo te liboso ya esengo nyonso,
wana tika ete lolemo na ngai ekangama kati na monoko na ngai !

7 Yawe, kobosana te bato ya Edomi
oyo basekaki Yelusalemi na mokolo na yango ya mawa ;
bazalaki koganga :
« Bobuka yango, bobuka kino na miboko na yango ! »

8 Babiloni, engumba kitoko, yo oyo okobebisama solo,
esengo na moto oyo akozongisela yo mabe na mabe
oyo osalaki biso !
9 Esengo na moto oyo akokanga bana na yo
mpe akonika bango na libanga !

Nzembo 138

Nalingi koyemba bolingo ya Yawe

1 Nzembo ya Davidi.
Nasanzolaka Yo na motema na ngai mobimba ;
nayembelaka Yo banzembo liboso ya banzambe.
2 Nagumbamaka na kotala na ngambo ya Tempelo na Yo ya Bule
mpe nasanzolaka Kombo na Yo
mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo,
pamba te osalaki ete Kombo na Yo ekende sango
na nzela ya kokokisama ya bilaka na Yo.
3 Na mokolo oyo nabelelaki Yo, oyanolaki ngai,
otondisaki ngai na mpiko mpe na makasi.

4 Yawe, bakonzi nyonso ya mabele bakokumisa Yo
tango bakoyoka maloba kobima na monoko na Yo ;
5 bakoyemba na tina na banzela ya Yawe,
pamba te nkembo na Yawe ezali monene.
6 Atako Yawe atombwama,

atalaka bato oyo bamikitisa
mpe amonaka na mosika bato ya lolendo.

7 Tango pasi ekweyelaka ngai,
obatelaka bomoi na ngai,
osembolaka loboko na Yo
mpo na kotelemela kanda ya banguna na ngai ;
mpe loboko na Yo ya mobali ebikisaka ngai.
8 Yawe akokisaka makambo nyonso
mpo na bolamu na ngai.
Yawe, bolingo na Yo ewumelaka seko na seko !
Kosundola te bato oyo osala na maboko na Yo !

Nzembo 139

Yawe, oyebi nyonso na tina na ngai

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Yawe, omonaka mozindo ya bomoi na ngai
mpe oyebi ngai malamu ;
2 oyebi tango navandaka mpe tango natelemaka.
Liboso na ngai kokanisa, ososolaka mabongisi na ngai ;
3 omonaka tango natambolaka mpe tango nalalaka,
oyebi mozindo ya banzela na ngai nyonso.
4 Pamba te, oh Yawe, liboso ete liloba ekoma na lolemo na ngai,
omiyebelaka yango.
5 Ozali pene ngai, na liboso mpe na sima,
mpe osimbi ngai na loboko na Yo.
6 Solo, boyebi oyo ya kokamwa elekelaka ngai,
ezali likolo makasi, nakoki kososola yango te.

7 Nakende wapi mpo na kokima Molimo na Yo ?
Nakima wapi mpo na kozala mosika na Yo ?
8 Soki namati na likolo, ozali kuna ;
soki nakeyi na mboka ya bakufi, ozali lisusu kuna.
9 Soki nazwi mapapu ya lipekapeka
mpo na kokende kovanda mosika ya ebale monene,
10 kuna mpe loboko na Yo ekotambolisa ngai,
loboko na Yo ya mobali ekosimba ngai makasi.
11 Soki nalobi : « Tembe te, molili ekobomba ngai penza ;
tika ete pole ekoma butu zingazinga na ngai ! »
12 Epai na Yo, butu ezalaka molili te,
butu ezalaka na pole lokola moyi,
pole mpe molili ezali ndenge moko.

13 Ezali Yo nde okelaki mozindo ya bomoto na ngai,
obombaki ngai kati na libumu ya mama na ngai.
14 Nasanzolaka Yo, pamba te osala ngai kitoko makasi.
Misala na Yo ezali ya kokamwa ;
ngai, nayebi yango malamu.

15 Na miso na Yo, nzoto na ngai ezalaki ya kobombama te
tango osalaki ngai na esika ebombama,

tango otongaki ngai kati na mozindo ya mabele.

16 Tango nazalaki nanu na lolenge te,
ozalaki komona ngai ;
mpe omikomelaki kati na buku na Yo
mikolo nyonso oyo obongisaki mpo na bomoi na ngai
liboso ete moko te kati na yango ezala.

17 Oh Nzambe, tala ndenge ezali pasi mpo na ngai
kososola makanisi na Yo !
Tala ndenge motango na yango ezali ebele !
18 Nameki kotanga yango,
ezali ebele koleka motango ya bambuma ya zelo.
Nalamuki, nazali kaka elongo na Yo.
19 Oh Nzambe, soki kaka ozalaki na Yo koboma moto mabe !
Bino basopi makila ya bato, bokende mosika na ngai !
20 Bayini na Yo basalelaka Kombo na Yo
mpo na kosala mabongisi ya mabe,
batangaka Kombo na Yo mpo na kokosa.

21 Yawe, ndenge nini nayina te banguna na Yo,
ndenge nini nayoka batelemeli na Yo nkele te ?
22 Nayinaka bango makasi ;
nazwaka bango lokola banguna na ngai.

23 Oh Nzambe, kundola mpe yeba mozindo
ya motema na ngai,
meka ngai mpe yeba makambo oyo ezali kotungisa ngai !
24 Tala soki nazali kotambola na nzela mabe
mpe tambolisa ngai na nzela ya tango nyonso !

Nzembo 140

Kangola ngai wuta na maboko ya bakosi

1 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
2 Yawe, kangola ngai
wuta na maboko ya bato ya misala mabe !
Kokutanisa ngai te na bato na kanza.
3 Basalaka mabongisi mabe kati na mitema na bango
mpe balukaka bitumba mikolo nyonso.
4 Bapelisaka lolemo na bango lokola nyoka,
bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa.
5 Yawe, batela ngai mosika ya maboko ya moto mabe ;
kokutanisa ngai te na bato na kanza
oyo bazali kosala mabongisi ya kokweyisa ngai !
6 Bato ya lofundu batieli ngai mitambo,
batandi basinga ya minyama na nzela
mpe batimoli mabulu mpo na kokanga ngai.

7 Nalobaka na Yawe :
« Ozali Nzambe na ngai ! »
Yawe, yoka mabondeli na ngai.

8 Oh Yawe, Nkolo na ngai,
ozali makasi ya lobiko na ngai,
obatelaka moto na ngai kati na mokolo ya etumba.
9 Yawe, kokokisa te posa ya moto mabe,
kolongisa te mabongisi na ye, noki te akokoma lolendo.
10 Tika ete pasi oyo bibebu na bango esili kobongisa
ekweyela bato oyo bazingeli ngai.
11 Tika ete makala ya moto esopanela bango !
Tika ete Nzambe atindika bango kati na moto,
kati na mabulu ya potopoto
epai wapi bakokoka kotelema lisusu te !

12 Batioli bakowumela te kati na mokili,
pasi ekolanda bato na kanza na kolemba te.

13 Nayebi ete Yawe akotaka makambo ya babola
mpe alongisaka bato oyo bakelela.

14 Solo, bato ya sembo bakosanzola Kombo na Yo,
bato ya alima bakovanda liboso na Yo.

Nzembo 141

Simba ngai kati na loboko na Yo

1 Nzembo ya Davidi.
Yawe, nazali kobelela Yo ; yaka noki epai na ngai !
Yoka mongongo na ngai, wana nazali kobelela Yo !
2 Liboso na Yo, tika ete libondeli na ngai ezala
lokola mbeka ya malasi,
mpe botombwami ya maboko na ngai ezala
lokola mbeka ya pokwa !
3 Yawe, kengela monoko na ngai,
batela malamu ekuke ya bibebu na ngai !
4 Kotindika motema na ngai te na mabe,
mpo ete namipesa te na mobulu
elongo na bato ya misala mabe
mpe nalia bilei te elongo na bango.

5 Soki moto ya sembo abeti ngai, ezali elembo ya bolingo ;
soki apameli ngai, ezali mafuta na moto na ngai ;
moto na ngai ekoboya yango te.
Kasi libondeli na ngai ekotelemelaka bato ya misala mabe.

6 Tika ete bilombe na bango babwakama na mabanga ;
na bongo, maloba na ngai ekoyokana,
pamba te ezali kitoko.
7 Lokola tango babalolaka mpe batimolaka mabele,
mikuwa na biso epanzani liboso ya mboka ya bakufi.
8 Yawe, Nkolo na ngai,
miso na ngai ebaluki mpo na kotala Yo ;
nazali kobombama kati na Yo,
kotindika ngai na kufa te !

9 Batela ngai mpo ete nakangama te na motambo na bango
mpe nakweya te na mabulu ya bato ya misala mabe.
10 Tika ete bato mabe bakangama
na mitambo na bango moko,
mpe ete ngai naleka na kimia !

Nzembo 142

Ozali ekimelo kaka moko mpo na ngai

1 Nzembo ya Davidi. Maloba na ye tango azalaki kati na ebombamelo ya mabanga.
2 Na mongongo makasi, nazali koganga epai na Yawe ;
na mongongo makasi, nazali kobondela Yawe.
3 Natalisi likambo na ngai liboso na Ye,
natandi pasi na ngai liboso na Ye.

4 Soki molimo na ngai elembi kati na ngai,
Yo oyebi epai nazali kokende.
Batieli ngai motambo na nzela oyo nazali kotambola.
5 Bwaka miso na ngambo ya loboko ya mobali mpe tala !
Moto ata moko te ayebi ngai lisusu,
nazali lisusu na ekimelo te,
moto ata moko te azali komitungisa na tina na ngai !

6 Yawe, nagangi epai na Yo !
Nalobi : « Ozali ebombamelo na ngai,
libula na ngai kati na mokili ya bato ya bomoi ! »
7 Yoka koganga na ngai,
pamba te nazali na pasi makasi !
Kangola ngai wuta na maboko ya banyokoli na ngai,
pamba te baleki ngai na makasi.
8 Bimisa ngai na boloko
mpo ete nasanzola Kombo na Yo !
Bato ya sembo bakoya kozingela ngai
sima na Yo kosalela ngai bolamu.

Nzembo 143

Tambolisa ngai na banzela na Yo

Nzembo ya Davidi.
1 Yawe, yoka losambo na ngai,
landa mabondeli na ngai !
Yanola ngai na boyengebene mpe na bosembo na Yo.
2 Kosambisa mosali na Yo te,
pamba te moto moko te ya bomoi azali sembo liboso na Yo.

3 Monguna azali konyokola ngai,
azali kosakana na bomoi,
azali kosala ete navanda kati na molili
lokola bato oyo bakufa na tango ya kala.

4 Molimo na ngai elembi kati na ngai,
motema na ngai emitungisi kati na ngai.

5 Nakanisi mikolo ya kala,
namilobeli nyonso oyo osala,
nakanisi malamu mosala ya maboko na Yo.
6 Nasemboli maboko na ngai epai na Yo ;
nakomi komimona lokola mabele ya kokawuka.

7 Yawe, zongisela ngai eyano noki !
Molimo na ngai ezali kolemba.
Kopesa ngai mokongo te,
noki te nakozala lokola bato oyo bazali kokita na libulu.
8 Na tongo makasi, sala ete nayoka boboto na Yo,
pamba te natia elikya na ngai kati na Yo.
Lakisa ngai nzela ya kolanda,
pamba te napesi bomoi na ngai epai na Yo.

9 Yawe, kangola ngai
wuta na maboko ya banguna na ngai !
Nazali koluka ebombamelo epai na Yo.
10 Lakisa ngai kosala mokano na Yo,
pamba te ozali Nzambe na ngai.
Tika ete Molimo malamu na Yo atambolisa ngai
na mabele oyo ezanga mabaku !
11 Yawe, mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
bikisa bomoi na ngai !
Na bosembo na Yo, longola bomoi na ngai kati na pasi.
12 Na bolingo na Yo, kanga minoko ya banguna na ngai
mpe limwisa bayini na ngai nyonso,
pamba te nazali mosali na Yo.

Nzembo 144

Bato na Yo bazali na esengo

1 Nzembo ya Davidi.
Tika ete Yawe, Libanga na ngai, apambolama ;
Ye oyo akembisaka maboko
mpe makofi na ngai mpo na bitumba !
2 Azali bolingo na ngai mpe ndako na ngai ya makasi,
ebombamelo mpe mokangoli na ngai,
nguba mpe ekimelo na ngai ;
Ye nde atiaka bato na ngai na se ya bokonzi na ngai.

3 Oh Yawe, moto nde nani mpo ete obatelaka ye ?
Moto nde nani mpo ete okanisaka ye ?
4 Moto azali lokola mopepe,
mikolo ya bomoi na ye ezali lokola elili oyo ezali koleka.

5 Yawe, fungola likolo mpe kita awa na mabele !
Yaka kosimba bangomba mpe sala ete ebimisa milinga !
6 Tinda mikalikali mpe panza banguna na ngai ;
bwakela bango makonga na Yo mpe bungisa bango nzela.
7 Tanda loboko na Yo wuta kuna na likolo
mpo na kobikisa mpe kokangola ngai
na mayi minene, na maboko ya bapaya

8 oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta
mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta.

9 Oh Nzambe, nakoyembela Yo nzembo ya sika,
nakobetela Yo lindanda ya basinga zomi.
10 Ezali Yo, Nzambe, nde opesaka bakonzi elonga,
obikisaka Davidi, mosali na Yo,
liboso ya mopanga oyo ebomaka.
11 Bikisa mpe kangola ngai na maboko ya bapaya
oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta
mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta.

12 Bana mibali na biso bazali lokola milona,
bazali kokola malamu wuta na bomwana na bango ;
bana basi na biso bazali lokola bililingi kitoko
oyo batoboli na bamir ya ndako ya mokonzi.
13 Bibombelo na biso etondi
na biloko ya ndenge na ndenge ;
bameme na biso ezali kobotana na minkoko,
na bankoto zomi kati na bitonga na biso ;
14 bangombe na biso ezali minene ;
likama ezali te, zemi ezali kosopana te,
mpe koganga moko te ya pasi ezali koyokana
na bisika na biso.

15 Esengo na bato oyo batondisami na bolamu ya boye !
Esengo na bato oyo Yawe azali Nzambe na bango !

Nzembo 145

Bokonzi na Yo ezali na suka te

1 Masanzoli. Nzembo ya Davidi.
Nakotombola Yo, Nzambe na ngai, Mokonzi na ngai ;
nakopambola Kombo na Yo seko na seko.

2 Mikolo nyonso, nakopambola Yo
mpe nakokumisa Kombo na Yo libela na libela.

3 Yawe azali monene, abongi na lokumu ;
moko te akoki komeka mozindo ya monene na Ye.

4 Bikeke nyonso ekotombola kitoko ya misala na Yo
mpe ekopanza sango ya misala na Yo ya minene.

5 Nakolemba te kotatola bikamwa na Yo
mpe kongenga makasi ya nkembo na Yo.

6 Bakolobela nguya na Yo ya somo,
mpe ngai, nakosakola misala na Yo ya minene.

7 Bakokanisa misala minene ya bolamu na Yo,
bakobetela bosembo na Yo maboko.

8 Yawe atonda na ngolu mpe na mawa,
asilikaka noki te mpe atonda na bolingo.

9 Yawe azali malamu mpo na bato nyonso,
atonda na mawa mpo na bikelamu na Ye nyonso.

10 Yawe, misala na Yo nyonso ekumisaka Yo !
Tika ete bayengebene na Yo bapambola Yo !

11 Bazali koloba ete bokonzi na Yo etondi na nkembo
mpe bazali kopanza sango ya misala ya nguya na Yo.

12 Bazali koyebisa bato misala na Yo ya minene
mpe kongenga ya nkembo ya bokonzi na Yo.

13 Ozali Mokonzi seko na seko,
mpe bokonzi na Yo ekowumela libela na libela.

Yawe akokisaka bilaka na Ye nyonso,
asalaka nyonso na bolingo.

14 Yawe alendisaka bato nyonso oyo bakweyaka,
atelemisaka bato nyonso oyo balembaka.

15 Na bato nyonso oyo batalelaka Yo,
opesaka bilei na tango oyo ekoki.

16 Ofungolaka loboko na Yo
mpe okokisaka posa ya nyonso oyo ezali na bomoi.

17 Yawe azali sembo na nyonso oyo asalaka
mpe atonda na bolingo kati na misala na Ye nyonso.

18 Yawe azali pene ya bato nyonso
oyo babelelaka Ye,
ya bato nyonso oyo babelelaka Ye na solo ;
19 akokisaka posa ya bato oyo batosaka Ye,
ayokaka mpe abikisaka bango tango babelelaka Ye.

20 Yawe abatelaka bato nyonso oyo balingaka Ye,
kasi abebisaka bato nyonso ya mabe.

21 Tika ete monoko na ngai ekumisa Yawe !
Tika ete bikelamu nyonso epambola
Kombo na Ye ya bule libela na libela !

Nzembo 146

Nzambe alongisaka banyokolami

1 Bokumisa Yawe !

Oh molimo na ngai, kumisa Yawe !

2 Nakokumisa Yawe bomoi na ngai mobimba,
nakosanzola Nzambe na ngai tango nyonso
nakozala na bomoi.

3 Botia elikya te na bakambi
to na bato oyo bazangi makoki ya kobikisa.
4 Soki bakufi, bazongaka na mabele,
mpe, mbala moko, mabongisi na bango elimwaka.

5 Esengo na moto oyo Nzambe ya Jakobi azali mosungi na ye,
oyo atiaka elikya na ye kati na Yawe, Nzambe na ye !

6 Yawe akelaki Likolo mpe mabele,
ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango ;
azali sembo seko na seko.
7 Yawe akataka na sembo makambo ya banyokolami
mpe apesaka bilei na bato oyo bazali na nzala ;
abimisaka bakangami na boloko.
8 Yawe abikisaka miso ya bakufi miso ;
Yawe asembolaka bato oyo bazali ya kogumbama ;
Yawe alingaka bato ya sembo.
9 Yawe abatelaka bapaya,
asungaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali,
kasi abebisaka banzela ya bato mabe.

10 Yawe azali Mokonzi seko na seko ;
Nzambe na yo, oh Siona, libela na libela !

Bokumisa Yawe !

Nzembo 147

Nzambe kati na mokili mpe kati na tango

1 Bokumisa Yawe !

Tala ndenge ezali malamu kosanzola Nzambe na biso,
mpe ndenge ezali kitoko kokumisa Ye !
2 Yawe azali kotonga lisusu Yelusalemi
epai wapi akosangisa bato ya Isalaele
oyo bakenda na bowumbu.
3 Abikisaka bato oyo batutami na mitema
mpe akawusaka bapota na bango.

4 Ayebi motango ya minzoto
mpe abengaka moko na moko na kombo na yango.
5 Nkolo na biso azali monene mpe atonda na nguya ;
mayele na Ye ezali na mondelo te.
6 Yawe asungaka babola,
kasi akitisaka bato mabe kino na mabele.

7 Boyembela Yawe nzembo ya matondi !
Bobetela Nzambe na biso lindanda mpo na kosanzola Ye !
8 Azipaka likolo na mapata,

abongisaka mvula mpo na mokili
mpe abotisaka matiti na bangomba.
9 Apesaka bilei epai ya bibwele
mpe epai ya bana ya yanganga oyo ezali koganga mpo na nzala.
10 Asepelaka na makasi ya mpunda te
mpe alingaka te nguya ya moto ;
11 kasi Yawe asepelaka na bato oyo batosaka Ye,
ba-oyo batielaka bolingo na Ye motema.

12 Yelusalemi, pesa nkembo na Yawe !
Siona, kumisa Nzambe na yo !
13 Alendisaka bikangelo ya bikuke na yo
mpe apambolaka bana na yo epai na yo.
14 Atiaka kimia na etuka na yo
mpe atondisaka yo na farine.

15 Atindaka mitindo na Ye na mokili,
mpe maloba na Ye epanzanaka mbala moko !
16 Anokisaka mvula ya pembe lokola bapwale ya meme
mpe apanzaka mvula ya mabanga lokola putulu ;
17 akweyisaka mabanga ya mvula yango
lokola mabanga ya mike-mike ;
nani akoki kotelema na malili na yango ?
18 Soki kaka atindi liloba, malili ekomaka kosila moke-moke ;
mpe soki atindi mopepe, mayi ekomaka kotiola.

19 Asakolaki liloba na Ye epai ya Jakobi,
mibeko mpe malako na Ye epai ya Isalaele.
20 Asalaki bongo na ekolo ata moko te ;
boye eyebaka mpe mibeko na Ye te.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 148

Kati na likolo mpe na mabele

1 Bokumisa Yawe !

Bokumisa Yawe wuta na likolo,
bokumisa Ye na bisika oyo eleki likolo.
2 Bokumisa Ye, bino ba-anjelu na Ye nyonso ;
bokumisa Ye, bino mampinga na Ye nyonso ;
3 bokumisa Ye, bino moyi mpe sanza ;
bokumisa Ye, bino minzoto nyonso oyo engengaka ;
4 bokumisa Ye, bino oyo boleki likolo kati na likolo,
mpe bino mayi oyo bozali na likolo !

5 Tika ete ekumisa Kombo ya Yawe !
Pamba te apesaki mitindo, mpe ekelamaki.
6 Atiaki yango mpo na libela ;
apesaki mibeko oyo ekobongwana te.

7 Bokumisa Yawe wuta na mokili,
ezala bilima ya mayi to mozindo nyonso,
8 ezala moto to mvula ya mabanga,
ezala mvula ya pembe to londende,
ezala mopepe makasi oyo ekokisaka liloba na Ye ;
9 ezala bangomba milayi to bangomba mikuse,
ezala banzete oyo ebotaka bambuma to banzete ya sedele,
10 ezala banyama ya zamba to bibwele nyonso,
ezala bikelamu oyo etambolaka na libumu to bandeke,
11 ezala bakonzi ya mabele to bikolo nyonso,
ezala bakambi to batambolisi nyonso ya mokili,
12 ezala bilenge mibali to bilenge basi,
ezala bampaka to bana mike !

13 Tika ete bakumisa Kombo ya Yawe !
Pamba te Ye moko kaka nde aleki likolo ;
nkembo na Ye eleki mabele mpe likolo.
14 Abongisi elombe mokangoli mpo na bato na Ye !
Ezali likambo oyo bayengebene na Ye nyonso,
bana nyonso ya Isalaele, bato oyo balingaka Ye,
basengeli kokumisa Yawe mpo na yango.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 149

Yawe alingaka bato na Ye

1 Bokumisa Yawe !

Boyembela Yawe nzembo ya sika,
bokumisa Ye na banzembo kati na mayangani ya bayengebene !

2 Tika ete Isalaele asepela na Mokeli na Ye !
Tika ete bato ya Siona bazala na esengo
mpo na Mokonzi na bango !
3 Tika ete bakumisa Kombo na Ye na mabina ;
tika ete babetela Ye bambunda mpe mandanda !
4 Pamba te Yawe asepelaka na bato na Ye,
alatisaka babola motole ya elonga.

5 Tika ete bayengebene na Yawe basepela
kati na lokumu oyo ;
tika ete bayemba na esengo na bambeto na bango !
6 Tika ete bakumisa Nzambe kati na minoko na bango
elongo na mopanga ya minu na bangambo nyonso mibale
kati na maboko na bango
7 mpo na kozongisa mabe na mabe ya bikolo
mpe kopesa bato etumbu ;
8 mpo na kokanga bakonzi na bango na minyololo,
kokanga bato na bango ya lokumu na mabende
9 mpe mpo na kopesa bango etumbu oyo ekomama na tina na bango !
Yango nde lokumu ya bayengebene na Ye nyonso.

Bokumisa Yawe !

Nzembo 150

Bokumisa Yawe na mindule

1 Bokumisa Yawe !

Bokumisa Nzambe kati na Esika na Ye ya bule,
bokumisa Ye kati na likolo na Ye ya monene
epai wapi avandi na nguya makasi !
2 Bokumisa Ye mpo na misala minene na Ye !
Bokumisa Ye mpo na monene na Ye ya somo !

3 Bokumisa Ye na lokito ya kelelo ;
bokumisa Ye na lokito ya nzenze mpe ya lindanda !
4 Bokumisa Ye na lokito ya bambunda mpe na mabina !
Bokumisa Ye na mandanda mpe na baflite !
5 Bokumisa Ye na lokito ya manzanza !
Bokumisa Ye na lokito ya bangongi minene !

6 Tika ete nyonso oyo ezali na pema ekumisa Yawe !

Bokumisa Yawe !

Masese

Maloba ya ebandeli

1 Masese ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele :
2 mpo na koyeba bwanya, kozwa mateya
mpe kososola maloba ya mayele ;
3 mpo na kozwa mateya ya bwanya
oyo epesaka bizaleli ya sembo,
ya boyengebene mpe makambo ya alima ;
4 mpo na kopesa mayele epai ya bazoba,
mpe boyebi epai ya bilenge.
5 Tika ete moto ya bwanya ayoka yango,
mpe akobakisa bwanya na ye,
bongo moto ya mayele akoyeba mayele
ya kotambolisa bato ;
6 mpo na kososola masese mpe sambole,
maloba ya bwanya mpe kolimbola makambo.

Fungola ya bwanya

7 Kotosa Yawe ezali mosisa ya mayele ;
bato oyo bazangi mayele batiolaka bwanya mpe toli.
8 Mwana na ngai ya mobali, yoka toli ya tata na yo,
mpe kobwaka te mateya ya mama na yo ;
9 Pamba te ekozala lokola ekoti ya ngolu na moto na yo,
mpe lokola mayaka ya kitoko na kingo na yo.

10 Mwana na ngai ya mobali,
soki bato ya masumu balingi kokweyisa yo, komitika te.
11 Soki balobi na yo : « Yaka elongo na biso,
tika ete tosala motambo mpo na koboma bato,
tokosepela mpo na kokanga moto
oyo ayebi likambo te !
12 Ndenge mokili ya bakufi esalaka,
tokomela ye ya bomoi, tokomela ye mobimba
lokola bato oyo bakitaka na libulu ya kufa ;
13 tokozwa biloko ya talo ya ndenge na ndenge,
mpe tokotondisa bandako na biso
na bomengo ya bitumba ;
14 okozwa ndambo na yo epai na biso,
pamba te biso nyonso tokosangisa
biloko na biso esika moko ; »
15 mwana na ngai ya mobali, kokende elongo na bango te,
longola makolo na yo na nzela na bango ;
16 pamba te makolo na bango ekimaka mbangu
mpo na kolanda mabe,
mpe bapotaka mbangu mpo na kosopa makila.
17 Solo, ezali pamba kotia monyama
liboso ya miso ya bikelamu nyonso oyo ezali na mapapu.
18 Kasi bango, batiaka mitambo
mpo na kosopa makila na bango moko,

bamilukelaka pasi na bomoi na bango.
19 Moto oyo alukaka kozwa bomengo na nzela ya lokuta
asukaka kaka bongo,
mpe bomengo yango ebomaka kaka ye moko.

Bwanya azali kobelela

20 Bwanya azali koganga na libanda,
atomboli mongongo na ye na bisika
oyo bato ebele bakutanaka ;
21 azali koganga na bisika ya loyenge
mpe azali koloba liboso ya ekuke ya engumba :

22 « Yo moto oyo ozangi mayele,
kino tango nini okolinga bozoba na yo ?
Kino tango nini batioli bakokoba kosepela kotiola ?
Mpe bino bazoba, kino tango nini bokokoba
koyina mayele ?
23 Soki boyoki makebisi na Ngai,
nakosopela bino Molimo na Ngai
mpe nakososolisa bino maloba na Ngai.
24 Kasi lokola bosundolaki Ngai tango nazalaki kobelela
mpe moto moko te asalaki keba tango natandaki loboko,
25 lokola bobwakaki toli na Ngai
mpe boboyaki kondima pamela na Ngai,
26 Ngai mpe nakoseka bino tango pasi ekoyela bino,
nakotiola bino tango minyoko ekokomela bino,
27 tango minyoko ekokomela bino na pwasa
lokola mvula ya kake makasi,
tango somo ekoyela bino lokola ekumbaki,
tango mawa mpe somo ekokomela bino.

28 Bakoganga epai na Ngai, kasi nakoyanola bango te ;
bakoluka Ngai na nganga ya malamu,
kasi bakomona Ngai te.
29 Lokola bayinaki boyebi
mpe baponaki te nzela ya kotosa Yawe,
30 lokola baboyaki kondima toli na Ngai
mpe batiolaki pamela na Ngai,
31 bakolia mbuma ya etamboli na bango
mpe bakotonda na mabongisi ya mitema na bango moko.
32 Pamba te kotomboka ya bato oyo bazangi mayele
ekoboma bango,
mpe bozangi bokebi ya bato oyo bazangi mayele
ekoboma kaka bango moko ;
33 kasi moto oyo ayokaka Ngai
akovanda na kimia mpe akobanga mabe moko te. »

2

Bwanya : bomengo oyo ebombama

1 Mwana na ngai, soki ondimi maloba na ngai
mpe obateli kati na motema na yo mibeko na ngai ;
2 soki opesi litoyi na yo na maloba ya bwanya

mpe okabi motema na yo na makambo ya mayele ;
3 soki obeleli mayele
mpe ogangi epai ya bososoli ;
4 soki oluki yango penza ndenge balukaka palata
to bomengo oyo ebombama,
5 okososola solo soki kotosa Yawe elakisi nini
mpe okozwa boyebi ya Nzambe.
6 Pamba te Yawe nde apesaka bwanya,
mpe maloba ya monoko na Ye epesaka
mayele mpe bososoli.
7 Abongiselaka bato ya sembo elonga
mpe azali nguba ya bato oyo batambolaka na bosembo.
8 Pamba te abatelaka bayengebene
mpe nzela ya bato oyo batosaka Ye.

9 Boye, okososola likambo nini
ezali solo, alima, sembo :
nzela nyonso oyo ememaka na bolamu.
10 Pamba te bwanya ekokota kati na motema na yo
mpe boyebi ekosepelisa molimo na yo.
11 Bososoli ekobatela yo,
mpe mayele ekobomba yo
12 mpo na kobikisa yo na nzela mabe,
na moto oyo alobaka makambo ezanga tina,
13 na bato oyo batikaka nzela ya sembo
mpo na kolanda nzela ya molili,
14 na bato oyo basepelaka kosala mabe,
na bato oyo bazalaka na esengo
ya kokota na bozindo ya mabe,
15 na bato oyo nzela na bango etengama-tengama
mpe etamboli na bango etonda na mobulu.

16 Bwanya ekobikisa yo lisusu liboso ya mwasi mopaya,
liboso ya mwasi oyo atonda na maloba ya sukali,
17 oyo akima mobali na ye ya bolenge
mpe abosana boyokani oyo asalaki
elongo na Nzambe na ye ;
18 pamba te ndako na ye ememaka na kufa,
mpe nzela na ye ememaka na mboka ya bakufi.
19 Moto moko te oyo akotaka epai na ye azongaka
mpe amonaka lisusu nzela ya bomoi.

20 Boye, okotambola na nzela ya bato malamu
mpe okolanda nzela ya bato ya sembo.
21 Pamba te bato ya sembo bakovanda na mokili,
mpe bato oyo bazangi pamela bakotikala kati na yango ;
22 kasi bato mabe bakokufa na mokili
mpe bakolongola bango kati na mokili
ya bato ya songisongi.

3

Elikya na Yawe

1 Mwana na Ngai, kobosana mateya na ngai te,
kasi batela mibeko na ngai kati na motema na yo ;
2 pamba te ekoyeisa mikolo ya bomoi na yo milayi,
ekobakisa mibu ebele na bomoi na yo
mpe ekomemela yo kimia.

3 Tika ete bolamu mpe bosolo ekabwana na yo te,
linga yango zingazinga na kingo na yo,
mpe koma yango na etando ya motema na yo !
4 Okozwa ngolu mpe kombo ya malamu
na miso ya Nzambe mpe na miso ya bato.

5 Ndimela Yawe na motema na yo mobimba,
mpe kotia motema te na mayele na yo.
6 Yebaka Ye na banzela na yo nyonso,
mpe Ye akokomisa yango alima.

7 Tika ete omimonaka te moto ya bwanya
na miso na yo moko ;
tosa Yawe mpe longwa na mabe.
8 Ekozala kisi mpo na kokomisa nzoto na yo kolongono
mpe kolendisa mikuwa na yo.

9 Pesaka Yawe lokumu na nzela ya biloko na yo
mpe ya bambuma ya liboso ya bozwi na yo nyonso.
10 Bongo bibombelo na yo ekotonda na biloko,
mpe bambeki na yo ekotonda na vino.

11 Mwana na ngai, yamba toli ya Yawe,
koboya te pamela na Ye ;
12 pamba te Yawe apamelaka moto oyo Ye alingaka,
ndenge kaka tata apamelaka mwana na ye, oyo alingaka.

Bwanya : bomengo oyo ezanga talo

13 Esengo na moto oyo amoni bwanya !
Esengo na moto oyo azwi mayele !
14 Pamba te kozala na yango eleki kozala
na palata na motuya,
mpe lifuti na yango eleki wolo
oyo balekisi na moto na motuya.
15 Ezali na motuya koleka babiju,
mpe eloko moko te oyo moto akoki koluka
ekokani na yango.
16 Kati na loboko na Ye ya mobali,
ezali na bomoi ya molayi ;
mpe kati na loboko na Ye ya mwasi,
ezali na lokumu mpe bomengo.
17 Nzela na Ye ezali ya esengo,
mpe banzela na Ye nyonso ya mike ezali ya kimia.
18 Bwanya ezali nzete ya bomoi

mpo na bato oyo basimbaka yango ;
bato oyo bakokanga yango makasi
bakozala na esengo.

19 Na nzela ya bwanya, Yawe atiaki miboko ya mabele ;
na nzela ya mayele, alendisaki likolo.
20 Na nzela ya mayele na Ye,
mozindo ya se ya mabele ebimisaki mayi
mpe mapata enokisaki mvula.

Yawe akozala elikya na yo

21 Mwana na ngai, tika ete bwanya mpe bososoli ezala mosika ya miso na yo te ;
batela yango malamu,
22 pamba te ekozala bomoi mpo na yo
mpe ngolu mpo na kingo na yo.
23 Boye, okotambola na kimia na nzela na yo,
mpe lokolo na yo ekobeta libaku te.
24 Tango okolala, okobanga eloko moko te,
pamba te pongi na yo ekozala ya kimia.
25 Somo ya pwasa ekobangisa yo te,
ezala tango bato mabe bakobimela yo na pwasa ;
26 pamba te Yawe akozala elikya na yo
mpe akobatela makolo na yo mpo ete ekangama te na motambo.

Kolinga baninga

27 Koboyaka te kosala bolamu epai ya moto
oyo azali na bosenga,
tango maboko na yo ezali na makoki ya kosala yango.
28 Kolobaka na moninga na yo te :
« Kende, bongo oya sima ; nakopesa yo yango lobi ; »
soki ozali na makoki ya kosala likambo yango.
29 Kosalaka moninga na yo mabe te
soki azali kovanda na kimia epai na yo.
30 Kolukelaka moto makambo te, oyo ezanga tina
soki asali yo mabe te.

31 Kolulaka te moto ya mobulu
mpe koponaka ata nzela moko te,
kati na banzela na ye.

32 Pamba te Yawe ayinaka bato mabe,
kasi ayebisaka basekele na Ye epai ya bato ya sembo.
33 Yawe alakelaka mabe ndako ya moto mabe,
kasi apambolaka ndako ya moto ya sembo ;
34 asambwisaka batioli,
kasi atalisaka ngolu na Ye
epai ya bato oyo bamikitisaka.
35 Bato ya bwanya bakozwa nkembo,
kasi bazoba bakozala na soni.

4

Batoli ya tata

1 Bana na ngai, boyokaka mateya ya tata,
bozalaka na bokebi mpo ete bozwa mayele.
2 Pamba te nazali kopesa bino mateya ya malamu ;
bobwaka mateya na ngai te.
3 Ngai mpe nazalaki mwana malamu
na miso ya tata na ngai,
boye mama na ngai alingaki ngai makasi
lokola mwana oyo abotama kaka ye moko.
4 Tata na ngai azalaki koteya
mpe koloba na ngai boye :
« Tika ete motema na yo ebatela maloba na ngai,
bomba mibeko na ngai mpe okozala na bomoi,
5 zwa bwanya, zwa mayele, kobosana yango te,
kopesa mokongo te na maloba ya monoko na ngai,
6 kosundola bwanya te, mpe yango ekobatela yo,
linga yango mpe ekobomba yo.
7 Tala ebandeli ya bwanya : Zwa bwanya,
pesa biloko nyonso oyo ozali na yango
mpo ete ozwa mayele.
8 Simba yango makasi, mpe ekotombola yo ;
yamba yango, mpe ekopesa yo lokumu.
9 Ekolatisa yo ekoti ya lokumu na moto,
ekopesa yo motole ya nkembo. »

10 Mwana na ngai, yoka mpe yamba maloba na ngai,
mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama.
11 Nazali kolakisa yo nzela ya bwanya,
nazali kotambolisa yo na nzela ya alima.
12 Mpo ete makolo na yo ezala na mikakatano te
tango okotambola ;
mpe soki okimi mbangu, okokweya te.
13 Tingama makasi na mateya oyo bapesi yo,
kobwaka yango te, batela yango malamu
mpo ete ezali bomoi na yo.
14 Kokotaka te na nzela ya bato ya mobulu
mpe kotambolaka te na nzela ya bato mabe.
15 Longwa kati na bango, kolekela wana te,
kosala mpe maseki kuna te,
kasi kende na yo na nzela mosusu.
16 Pamba te balalaka pongi te
soki basali nanu moto mabe te,
mpe pongi ekimaka bango
soki babomi moto te ;
17 baliaka lipa na nzela ya mabe
mpe bamelaka vino na nzela ya mobulu.

18 Nzokande, nzela ya bato ya sembo ezali
lokola pole ya tongo makasi,
oyo kongenga na yango eyaka malembe-malembe
kino tango moyi ekobima makasi.

19 Nzela ya bato ya mobulu ezali lokola molili,
bayebaka te eloko nini ekokweyisa bango.

20 Mwana na ngai, zala na bokebi na maloba na ngai,
pesa litoyi na yo na mateya na ngai.
21 Tika ete ezala te mosika ya miso na yo !
Batela yango malamu kati na motema na yo,
22 pamba te ezali bomoi mpo na bato oyo bazwaka yango,
mpe epesaka nzoto kolongono.
23 Batela malamu motema na yo koleka biloko nyonso,
pamba te makambo nyonso oyo tosalaka,
wana tozali na bomoi, ewutaka na motema.
24 Longola lokuta na monoko na yo,
mpe longola mabe na bibebu na yo.
25 Tika ete miso na yo etalaka kaka liboso,
mpe salaka makambo na bosembo mpe bosolo.
26 Bongisa nzela oyo makolo na yo ekolekela,
mpe tambola kaka na nzela oyo oyebi malamu.
27 Kotengama te,
ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi,
longola makolo na yo na mabe.

5

Sala keba na ekobo

1 Mwana na ngai, zala na bokebi na bwanya na ngai,
mpe pesa litoyi na yo na mayele na ngai,
2 mpo ete ozala na bososoli,
mpe bibebu na yo ebomba boyebi.
3 Pamba te bibebu ya mwasi ya ndumba ebimisaka
mafuta ya nzoyi,
mpe lolemo na ye ezali elengi lokola mafuta ;
4 kasi na suka na nyonso,
azali bololo lokola masanga ya bololo,
songe lokola mopanga ya minu mibale.
5 Makolo na ye ekokita kino na kufa,
ekokende kino na mokili ya bakufi.
6 Amitungisaka te mpo na nzela ya bomoi,
alandaka nzela oyo ayebi te esika nini ekosuka.

7 Sik’oyo mwana na ngai, yoka ngai,
kopesa maloba na ngai mokongo te ;
8 longola nzela na yo pembeni na ye
mpe kopusana te liboso ya ndako na ye,
9 noki te akoya kokaba lokumu na yo
epai ya bato mosusu,
mpe mibu na yo epai ya moto mabe ;
10 noki te bapaya bakotonda na biloko oyo yo omoneli pasi,
mpe mbuma ya mosala na yo ekokende
na ndako ya mopaya ;
11 noki te okokoma kolelalela na suka
tango nzoto na yo ekolemba mpe makasi na yo ekosila,

12 mpe oloba : « Mpo na nini nayinaki mateya,
mpe motema na ngai eboyaki koyoka toli ?
13 Mpo na nini nayokaki te mongongo ya balakisi na ngai
mpe napesaki litoyi te epai ya bato
oyo bazalaki koteya ngai ?
14 Etikalaki kaka moke ete nakweya na mabe ya mozindo,
kati na Lingomba ya bato ya Nzambe. »

Mwasi ya bolenge na yo

15 Melaka mayi ya libulu na yo moko,
oyo ezali kobima penza na libulu na yo.
16 Boni, bitima na yo esopa penza mayi na libanda
to miluka na yo esopa penza mayi na balabala ?
17 Tika ete ezala kaka mpo na yo moko,
kasi kokabola yango te na bapaya.
18 Tika ete etima na yo epambolama,
mpe sepela na mwasi ya bolenge na yo,
19 oyo azali lokola mbuli kitoko ya mwasi,
lokola mboloko ya mafuta.
Tika ete tango nyonso,
mabele na ye etondisaka yo na esengo,
mpe bolingo na ye elangwisaka yo !
20 Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini kokufela
kolinga mwasi ya ndumba ?
Mpo na nini kosepela kosakana
na mabele ya mwasi mosusu ?

21 Solo, nzela ya moto ezali liboso ya Yawe,
mpe ayekolaka malamu makambo nyonso
oyo moto asalaka.
22 Moto mabe akokangama kaka
na motambo ya mabe na ye moko
mpe na singa ya lisumu na ye,
23 akokufa likolo ya bozoba,
mpe liboma na ye ekobungisa ye nzela.

6

Bilaka ya somo

1 Mwana na ngai, soki ondimi niongo ya moninga na yo,
soki obeti tolo mpo na kondima niongo ya mopaya,
2 omikangi nde singa na maloba na yo,
omikangi nde na motambo ya maloba ya monoko na yo.
3 Boye, mwana na ngai, sala makambo oyo
mpo ete omikangola,
pamba te omikabaki na maboko ya moninga na yo ;
kende komikitisa liboso na ye mpe tingama na ye,
4 kotika te ete miso na yo elala pongi to enimba ;
5 mikangola na motambo lokola mboloko na maboko
ya mobomi banyama ya zamba,
mpe lokola ndeke na motambo ya mokangi bandeke.

Moto ya goyigoyi

6 Yo moto ya goyigoyi, kende epai ya furmi,
tala malamu ezaleli na yango mpe okozwa bwanya !
7 Yango ezalaka na mokambi te,
mokengeli te to mokonzi te ;
8 ebongisaka bilei na yango na tango ya moyi makasi,
ebombaka yango na tango ya kobuka mbuma.

9 Yo moto ya goyigoyi, okolala pongi kino tango nini ?
Kino tango nini okolamuka na pongi na yo ?
10 Mwa pongi moke, mwa kopema moke,
mwa kokanga maboko moke mpo na kolala
11 mpe bobola ekoyela yo na pwasa lokola moleki nzela,
mpe pasi ekoyela yo lokola moyibi.

Bato ya lokuta

12 Moto oyo atambolaka na lokuta na monoko
azali moto ya Beliali*, moto mabe :
13 Abetaka-betaka miso,
apesaka bilembo na makolo na ye
mpe alobaka na nzela ya bilembo ya misapi ;
14 azalaka na makanisi mabe kati na motema na ye,
asalaka tango nyonso mabongisi ya mabe
mpe alukaka kaka tango nyonso makelele.
15 Yango wana, pasi ekoyela ye na pwasa,
akobukana mbala moko,
mpe kisi ya kobikisa ye ekozala te.

Makambo oyo Yawe ayinaka

16 Yawe ayinaka makambo wana motoba ;
mpe makambo oyo sambo ezali mabe penza na miso na Ye :
17 Kodongola,
lolemo ya lokuta,
maboko oyo ebomaka moto oyo asali mabe te,
18 motema oyo ekanisaka mabongisi ya mabe,
makolo oyo epotaka mbangu na mabe,
19 motatoli mabe oyo alobaka lokuta
mpe moto oyo alukaka makelele kati na bandeko.

20 Mwana na ngai, batela mibeko ya tata na yo
mpe kosundola te mateya ya mama na yo.
21 Kanga yango tango nyonso na motema na yo,
lata yango na kingo na yo.
22 Pamba te ekolakisa yo nzela tango okokende na mobembo,
ekobatela yo tango okolala pongi
mpe ekosolola na yo tango okolamuka.
23 Mibeko ezali mwinda, mateya ezali pole,
makebisi mpe pamela ezali nzela ya bomoi,
24 mpo na kobatela yo mosika ya mwasi ya ndumba,
mosika ya lokuta ya lolemo ya mwasi ya mopaya.

25 Kotika te ete motema na yo elula kitoko na ye,

* **6:12** Beliali ezali molimo mabe.

mpe miso na ye ekweyisa yo.

26 Pamba te likolo ya mwasi ya ndumba,
okoki kobungisa ezala eteni na yo ya lipa,
mpe mwasi ya libala akoki kobebisa bomoi ya motuya.
27 Boni, moto akoki solo kozika moto,
bongo bilamba na ye ezika te ?
28 Moto akoki solo kotambola na likolo ya makala ya moto,
bongo makolo na ye ezika te ?
29 Boye, moto nyonso oyo akosangisa nzoto
na mwasi ya ndeko na ye
akozanga te kozwa etumbu.

30 Kotiola moyibi te soki ayibi
mpo ete azali na nzala mpe azangi eloko ya kolia.
31 Kasi soki bakangi ye, akozongisa mbala sambo,
akopesa biloko nyonso ya ndako na ye.
32 Mobali oyo asalaka ekobo na mwasi ya moninga
azali lokola moto oyo azangi mayele ;
kosala ekobo ya boye ezali nde komiboma ;
33 akobuka lokola mbuma : minyoko mpe kosambwa ;
bongo soni na ye ekosila te.

34 Pamba te zuwa epelisaka kanda makasi kati na mobali,
mpe akozala na mawa te na mokolo
oyo akozongisa mabe na mabe ;
35 akotikala kondima ata lifuti moko te
mpo ete akoka kolimbisa,
mpe akoboya yango ata soki babakisi bakado.

7

Makebisi mpo na mwasi ya ndumba

1 Mwana na ngai, batela mibeko na ngai
mpe bomba yango malamu kati na motema na yo.
2 Batela mateya na ngai malamu, mpe okozala na bomoi ;
batela mibeko na ngai lokola mbuma ya liso na yo.
3 Lata yango na loboko na yo lokola lopete,
koma yango na etando ya motema na yo.
4 Loba na Bwanya : « Ozali ndeko na ngai ya mwasi, »
mpe bengaka Mayele « Moninga na ngai ; »
5 mpo ete ekoka kobatela yo liboso ya mwasi ya ndumba
mpe ekoka kokebisa yo liboso ya mwasi
oyo alobaka maloba ya elengi, nzokande ezali ya lokuta.

6 Mokolo moko, nazalaki kotala wuta na madusu
ya lininisa ya ndako na ngai,
7 namonaki kati na molongo ya bato oyo bazangi mayele,
kati na bilenge mibali,
elenge mobali moko oyo azangi penza mayele.
8 Azalaki koleka na balabala,
pene ya esika oyo mwasi wana ya ndumba avandaka,

mpe akotaki na nzela oyo ekenda
kino na ndako ya mwasi ya ndumba.
9 Ezalaki na pokwa, tango moyi elimwaki,
mpe molili ya butu ekomaki koya.

10 Mpe tala, mwasi yango ya ndumba ayaki
kokutana na elenge mobali,
alataki penza lokola mwasi ya ndumba,
mpe motema na ye etonda na mayele mabe ;
11 azalaki mwasi ya makelele makasi mpe ya mobulu,
makolo na ye evandaka na ndako te,
12 atalaka-talaka na bisika nyonso,
tango mosusu na libanda,
tango mosusu na bisika oyo bato ebele bakutanaka.
13 Mwasi yango ya ndumba asimbaki elenge mobali,
ayambaki ye, alaliselaki ye miso mpe alobaki na ye :
14 « Nazalaki na niongo ya mbeka ya kozongisa
matondi epai na Yawe ;
mpe lelo, nasili kokokisa ndayi na ngai.
15 Yango wana, nabimaki mpo na kokutana na yo ;
nazalaki koluka yo, mpe, tala, namoni yo.
16 Natandi mbeto na ngai na babulangeti
ya langi ya ndenge na ndenge, basala na basinga ya lino
oyo ewutaka na Ejipito.
17 Na mbeto na ngai, nasopi malasi
ya mire, ya aloe mpe ya sinamoni.
18 Yaka tolangwa bolingo kino na tongo,
tomipesa mobimba na elengi ya bolingo,
19 pamba te mobali na ngai azali na ye na ndako te,
akendeki mobembo na mokili ya mosika,
20 akendeki na saki ya mbongo na maboko,
akozonga na ndako te kino na tango
oyo sanza engengaka. »

21 Na nzela ya maloba na ye ya sukali,
alongaki kokosa ye ;
na nzela ya maloba na ye ya elengi, amemaki ye.

22 Elenge mobali alandaki ye mbala moko,
lokola ngombe oyo bazali komema
na bisika oyo babomaka banyama,
lokola moto ya liboma oyo bakangi mpo na kobeta ye
23 kino tango likonga ekotobola ye motema,
lokola ndeke oyo ekeyi mbangu na motambo
na kozanga koyeba ete ekeyi kokufa.

24 Sik’oyo, mwana na ngai ya mobali, yoka ngai,
pesa ngai matoyi na yo mpo na koyoka
maloba ya monoko na ngai !
25 Tika ete mwasi ya boye akumba te motema na yo !
Kopengwa te na banzela na ye,
26 pamba te asili kokweyisa mpe kozokisa bato ebele,

mpe asili kobomisa bingambe mibali.
27 Ndako na ye ezali penza nzela ya mboka ya bakufi,
oyo ememaka kino na bandako ya kufa.

8

Maloba ya Bwanya

1 Boni, Bwanya azali kobelela te ?
Mayele azali koyokisa mongongo na ye te ?
2 Atelemi na songe ya bangomba, na pembeni ya nzela,
na bisika oyo banzela ekutana,
3 azali koganga pene ya bikuke,
na ekotelo ya engumba :
4 « Bato, nazali koganga makasi epai na bino,
nazali nde koloba na bino bato !
5 Bino bato oyo bozanga mayele, bokoma na bososoli !
Bino bazoba, bokoma mayele !
6 Boyoka, pamba te nazali na makambo ya motuya
ya koyebisa bino,
nafungoli monoko na ngai
mpo na koloba makambo ya sembo.
7 Pamba te monoko na ngai ebimisaka maloba ya solo,
mpe bibebu na ngai eyinaka mabe.
8 Maloba nyonso oyo ebimaka na monoko na ngai
ezali sembo,
ezalaka na likambo moko te ya lokuta to ya mabe ;
9 nyonso ezali pole mpo na moto ya mayele,
mpe sembo mpo na bato oyo bazali na bososoli.
10 Boluka mateya na ngai kasi palata te,
boyebi kasi wolo te oyo eleki peto,
11 pamba te bwanya ezali na motuya
koleka mayaka ya kitoko,
bongo eloko moko te ya motuya ekokani na yango.

12 Ngai, Bwanya, navandaka elongo na kokanisa,
boye nayebi kokundola mayele mpe bososoli.
13 Kotosa Yawe ezali koyina mabe.
Nayinaka lolendo, lofundu, nzela ya masumu
mpe monoko ya lokuta.
14 Toli mpe bososoli ezali ya ngai,
ngai nde mayele mpe makasi.
15 Ezali na nzela na ngai nde bakonzi batambolisaka mokili,
mpe bakambi basalaka mibeko ya sembo ;
16 ezali na nzela na ngai nde bakambi, bankumu
mpe basambisi nyonso ya mokili bayangelaka.
17 Nalingaka bato oyo balingaka ngai,
mpe bato oyo balukaka ngai bamonaka ngai.
18 Bozwi mpe lokumu,
bomengo oyo ewumelaka mpe bosembo
etambolaka elongo na ngai.
19 Mbuma na ngai ezali kitoko koleka wolo,
ezala wolo ya peto,

mpe mbuma oyo nabotaka eleki palata ya kitoko.
20 Natambolaka na nzela ya bosembo,
mpe nasalelaka banzela oyo ememaka na boyengebene,
21 mpo na kopesa libula epai ya bato oyo balingaka ngai
mpe mpo na kotondisa bibombelo na bango.

22 Yawe asalaki ngai liboso ete asala nyonso,
liboso ya misala na Ye nyonso ya kala ;
23 aponaki ngai liboso ete mokili ezala,
wuta na ebandeli penza, wuta na tango
oyo biloko nyonso ya mokili ezalaki nanu te.
24 Nabotamaki tango mayi ya bozindo ezalaki nanu te,
tango miluka ebimisaki nanu mayi na yango te,
25 liboso ete bangomba ya milayi mpe bangomba ya mikuse
ezala na bisika na yango,
26 tango amisalelaki nanu te, ezala mabele to bilanga
to mpe putulu ya mokili.
27 Nazalaki wana tango atandaki likolo na esika na yango,
mpe tango akataki mondelo
ya etando monene ya mayi ya bozindo,
28 tango atiaki mapata na likolo
mpe abimisaki mayi wuta na bitima,
29 tango akatelaki ebale monene mondelo
mpo ete mayi ezindisa mokili na Ye te,
tango atiaki miboko ya mabele ;
30 nazalaki pembeni na Ye lokola mosungi,
nazalaki kosepelisa ye tango nyonso,
mpe nazalaki tango nyonso na esengo liboso na Ye ;
31 nazalaki kosepela kati na mokili na Ye
mpe nazalaki na esengo kati na bato.

32 Sik'oyo, mwana na ngai, yoka ngai :
Esengo na bato oyo babatelaka banzela na ngai !
33 Boyoka mateya na ngai mpe bokokoma bato ya bwanya,
bomeka kobwaka yango te !
34 Esengo na moto oyo ayokelaka ngai,
oyo asenzelaka na ekuke na ngai mokolo na mokolo,
mpe akengelaka na ekotelo na ngai !
35 Pamba te moto oyo amoni ngai amoni bomoi
mpe azwi ngolu na miso ya Yawe.
36 Kasi moto oyo atosaka ngai te
amisalaka mabe ye moko :
moto nyonso oyo ayinaka ngai alingaka kufa. »

9

Feti ya Bwanya

1 Bwanya atongi ndako na ye,
atelemisi yango na makonzi sambo ;
2 abomi banyama na ye, akamoli masanga na ye ya vino
mpe, na sima, atandi mesa.
3 Atindi basali na ye ya basi mpo ete babelela

wuta na basonge ya bangomba ya engumba :
4 « Tika ete moto nyonso oyo azangi mayele aya awa ! »
Atindi maloba epai ya bato oyo bazangi bososoli :
5 « Boya kolia bilei na ngai
mpe komela vino oyo nakamoli,
6 botika nzela na bino ya bozoba mpe bokozala na bomoi,
botambola na nzela ya mayele. »

7 Moto nyonso oyo apamelaka motioli
amilukelaka kosambwa,
moto nyonso oyo apamelaka moto mabe
amilukelaka ngambo.
8 Kopamela motioli te, noki te akoyina yo ;
kasi pamela moto ya bwanya, mpe akolinga yo.
9 Teya moto ya bwanya, mpe akokoma lisusu
na bwanya koleka ;
teya moto ya sembo, mpe akobakisa lisusu boyebi na ye.

10 Kotosa Yawe ezali mosisa ya bwanya ;
koyeba Mosantu, yango nde kozala mayele.
11 Pamba te, na nzela na ngai,
mikolo ya bomoi na yo ekokoma ebele,
mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama.
12 Soki ozali moto ya bwanya, bwanya na yo ezali
mpo na litomba na yo moko ;
kasi soki ozali motioli, yo moko kaka nde okomona pasi.

Feti ya liboma

13 Mwasi ya zoba azali mwasi ya makelele,
ayokaka te mpe azanga mayele,
14 avandaka na ekuke ya ndako na ye,
atiaka kiti na ye na bisika ya likolo ya engumba,
15 mpo na kobenga baleki nzela,
bato oyo bazali kokende na nzela na bango.
16 Tika ete moto oyo azangi mayele aya awa !
Atindi maloba epai ya bato oyo bazanga bososoli :
17 « Mayi oyo bayibi ezalaka elengi,
mpe lipa oyo baliaka na kobombama ezalaka kitoko. »
18 Kasi bayebi te ete epai na ye nde bakufi basanganaka,
mpe ete babengami na ye bazali kati na mokili ya bakufi.

10

Masese ya Salomo

1 Masese ya Salomo :
Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye,
kasi mwana ya zoba ayokisaka
mama na ye pasi na motema.

2 Bomengo oyo ezwami na nzela ya mabe
epesaka litomba te,
kasi bosembo ekangolaka na kufa.

3 Yawe atikaka te ete moto ya sembo akufa nzala,
kasi apimelaka bato mabe biloko oyo bazali na yango posa.

4 Maboko ya goyigoyi ekomisaka moto mobola,
kasi maboko oyo esalaka ekomisaka moto mozwi.

5 Moto oyo abombaka biloko na eleko ya mvula azali mwana mayele,
kasi moto oyo alalaka pongi na eleko ya kobuka mbuma
azali mwana ya soni.

6 Mapamboli ezali na likolo
ya moto ya moto ya sembo lokola motole,
kasi monoko ya moto mabe ebombaka bitumba.

7 Makanisi ya moto ya sembo ezali na lipamboli,
kasi bakobosana kombo ya moto mabe.

8 Motema ya bwanya endimaka mibeko,
kasi moto oyo alobaka makambo ya bozoba
amilukelaka libebi.

9 Moto ya sembo atambolaka na kimia,
kasi moto oyo atambolaka na banzela etengama-tengama
akobima na pwasa.

10 Moto oyo afinaka liso na mayele mabe alukaka mobulu,
kasi moto oyo apamelaka na bosolo alukaka kimia.

11 Monoko ya moto ya sembo ezali etima ya bomoi,
kasi monoko ya moto mabe ebombaka makambo mabe.

12 Koyina ebendaka koswana,
kasi bolingo ezipaka mabe.

13 Bibebu ya moto ya mayele ezalaka na bwanya,
kasi fimbu ezali malamu
mpo na mokongo ya moto oyo azangi mayele.

14 Moto ya bwanya abombaka boyebi,
kasi monoko ya zoba ebendaka pasi.

15 Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye,
oyo batonga makasi,
kasi bobola ya bato bakelela ezali libebi na bango.

16 Lifuti ya moto ya sembo ememaka ye na bomoi,
kasi lifuti ya moto mabe ememaka na lisumu.

17 Moto oyo ayokaka pamela atambolaka na nzela ya bomoi,
kasi moto oyo ayokaka pamela te
apengwisaka bato mosusu.

18 Moto oyo abombaka koyina kati na motema na ye
azali na bibebu ya lokuta,
mpe moto oyo atongaka bato azali zoba.

19 Moto oyo alobaka maloba ebele
azangaka te kosala masumu,
kasi moto oyo abatelaka bibebu na ye
azali moto ya bwanya.

20 Lolemo ya moto ya sembo ezali lokola palata ya talo,
kasi motema ya moto mabe ezali na tina te.

21 Bibebu ya moto ya sembo ebikisaka bato ebele,
kasi zoba akokufa na bozoba na ye.

22 Lipamboli ya Yawe ekomisaka moto mozwi,
mpe abakisaka pasi te na likolo na yango.

23 Kosala mabe esepelisaka moto oyo azangi mayele,
kasi bwanya esepelisaka moto ya mayele.

24 Makambo oyo moto mabe abangaka,
yango kaka nde ekomelaka ye,
kasi baposa ya moto ya sembo ekokokisama.

25 Ndenge mbonge elekaka,
ndenge wana mpe moto mabe akozala lisusu te,
kasi moto ya sembo akotikala
lokola moboko mpo na libela.

26 Ndenge masanga ya ngayi esalaka minu ngayi,
mpe molinga esalaka miso pasi,
ndenge wana mpe moto ya goyigoyi azalaka
epai ya bato oyo batindaka ye pasi.

27 Kotosa Yawe eyeisaka bomoi molayi,
kasi bomoi ya bato mabe ekokoma mokuse.

28 Elikya ya moto ya sembo ekosuka na esengo,
kasi elikya ya moto mabe ekosuka na pamba.

29 Nzela ya Yawe ezali ekimelo ya makasi
mpo na bato oyo batambolaka na boyengebene,
kasi ezali nde libebi mpo na bato oyo basalaka mabe.

30 Moto ya sembo akotikala kokweya te,
kasi bato mabe bakovanda na mokili te.

31 Monoko ya moto ya sembo epesaka bwanya,
kasi lolemo ya lokuta ekokatama.

32 Bibebu ya moto ya sembo eyebaka makambo

oyo ezali malamu,
kasi monoko ya moto mabe ezalaka kaka
na makambo mabe.

11

1 Bimekelo kilo ya lokuta ezali lokola makambo ya nkele
na miso ya Yawe,
kasi kilo ya sembo ezali elengi na miso na Ye.

2 Tango lolendo eyaka, soni mpe eyaka,
kasi bwanya ezali elongo na bato oyo bamikitisaka.
3 Boyengebene ya bato ya sembo etambolisaka bango,
kasi mayele mabe ya bato oyo batambolaka
na boyengebene te ebebisaka bango.

4 Bomengo ekolongisa ata moke te
na mokolo ya kanda ya Nzambe,
kasi bosembo ekangolaka na kufa.

5 Bosembo ya moto oyo atambolaka alima
ekomisaka nzela na ye sembo,
kasi moto mabe akokweya mpo na mabe na ye moko.

6 Bosembo ya bato oyo batambolaka alima
ekangolaka bango,
kasi bato oyo batambolaka na boyengebene te
bakweyaka na motambo ya baposa na bango.

7 Soki moto mabe akufi, elikya na ye mpe ekufi ;
boye, elikya nyonso oyo etiami na bomengo na ye
mpe ekufi.

8 Moto ya sembo akokangolama na pasi,
mpe moto mabe akomona pasi
na esika ya moto ya sembo.

9 Moto ya mbindo abebisaka moninga na ye
na maloba ya monoko na ye,
kasi boyebi ekokangola bato ya sembo.

10 Tango bato ya sembo bapambolamaka,
engumba esepelaka ;
mpe tango moto mabe akufaka,
bato bagangaka na esengo.

11 Engumba etongamaka na nzela ya mapamboli
ya bato ya sembo,
kasi ebebisamaka na nzela ya monoko ya bato mabe.

12 Moto oyo atiolaka moninga na ye azangi mayele,
kasi moto ya mayele avandaka kimia.

13 Moto oyo aswanaka abimisaka basekele,
kasi moto oyo azali na molimo ya sembo
abombaka basekele.

14 Mpo na kozanga koyeba kokamba, ekolo ekokweya ;
kasi lobiko ezali kati na motango ebele ya bapesi toli.

15 Moto oyo abetaka tolo mpo na kondima
baniongo ya mopaya akomona solo pasi,
kasi moto oyo aboyaka kozwa bikateli akozala na kimia.

16 Mwasi ya malamu azwaka lokumu,
mpe bato ya makasi bazwaka bomengo.

17 Moto oyo asalelaka bato bolamu amisalelaka nde bolamu,
kasi moto na kanza amimonisaka pasi.

18 Moto mabe asalaka mosala na lokuta,
kasi moto oyo alonaka na bosembo
akozwa lifuti ya malonga.

19 Lokola bosembo ememaka na bomoi,
moto oyo alandaka nzela ya mabe
alandaka nde nzela ya kufa.

20 Bato ya kilikili bazalaka nkele na miso ya Yawe,
kasi bato oyo bazangi pamela basepelisaka Ye.

21 Moto mabe akosambisama solo,
kasi bakitani ya bayengebene bakokangolama.

22 Mwasi ya kitoko, kasi azangi mayele,
azali lokola lopete ya wolo na zolo ya ngulu.

23 Baposa ya moto ya sembo esukaka kaka malamu,
nzokande elikya ya moto mabe ezelaka kaka
kanda ya Nzambe.

24 Moto oyo akabaka na motema malamu
azwaka mingi koleka,
mpe moto oyo abombaka kaka akomaka mobola.

25 Moto oyo akabaka akokoma na bomengo ;
mpe moto oyo apesaka bato mosusu mayi,
ye mpe bakopesa ye mayi.

26 Moto oyo abombaka ble, bato bakolakela ye mabe ;
kasi lipamboli ezali epai na moto oyo akoteka yango.

27 Moto oyo alukaka kosala bolamu akozwa ngolu,
kasi pasi ekomelaka moto oyo alukaka kosala mabe.

28 Moto oyo atiaka elikya na bomengo na ye akokweya,
kasi bayengebene bakozala kitoko lokola makasa ya sika.

29 Moto oyo akotisaka mobulu kati na ndako na ye
akozwa mopepe lokola libula,
mpe moto oyo azangi mayele
akokoma mowumbu ya moto ya bwanya.

30 Mbuma ya moto ya sembo ezali nzete ya bomoi,
mpe moto ya bwanya abengaka bato pene na ye.

31 Soki moto ya sembo azwaka litomba na ye awa na mokili,
ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki ?

12

1 Moto oyo alingaka koyekola alingaka boyebi,
kasi moto oyo aboyaka pamela azali zoba.

2 Moto ya malamu azwaka ngolu na miso ya Yawe,
kasi Nzambe akatelaka moto ya mayele mabe etumbu.

3 Motema mabe elendisaka moto te ;
mosisa ya bato ya sembo ekatanaka te.

4 Mwasi ya malamu azali motole ya mobali na ye,
kasi mwasi oyo ayokisaka soni azali lokola bokono
oyo ezali kolia mikuwa.

5 Mabongisi ya bayengebene ezalaka ya sembo,
kasi makanisi ya bato mabe ezalaka kaka lokuta.

6 Maloba ya bato mabe ezali mitambo
mpo na kosopa makila,
kasi maloba ya bayengebene ebikisaka bango.

7 Bato mabe bakokweyisama mpe bakozala lisusu te,
kasi ndako ya bayengebene ekowumela seko.

8 Bwanya epesaka moto lokumu,
kasi motema mabe ememaka kotiolama.

9 Eleki malamu kozala moto pamba mpe kozala na mosali,
na esika ya komimona moto monene mpe kozanga bilei.

10 Moto ya sembo ayebaka ata baposa ya bibwele na ye,
kasi motema ya moto mabe eyokaka mawa te.

11 Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei,
kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi azangi mayele.

12 Moto mabe alingaka misuni ya bato mabe,

kasi mosisa ya bayengebene ebotaka mingi.

13 Moto ya misala mabe akangamaka na motambo
ya maloba na ye ya lokuta,
kasi moyengebene akobika kati na pasi.

14 Na nzela ya mbuma ya monoko na ye,
moto akotondisama na bolamu ;
mpe moto akozwa lifuti ya misala ya maboko na ye.

15 Nzela ya moto oyo azangi mayele emonanaka alima
na miso na ye,
kasi moto oyo ayokaka toli azali moto ya bwanya.

16 Kotomboka ya moto oyo azangi mayele eyebanaka
kaka mokolo wana,
kasi moto ya mayele abombaka soni na ye.

17 Motatoli ya malamu apesaka matatoli ya solo,
kasi motatoli ya mabe apesaka matatoli ya lokuta.

18 Maloba ya bato oyo balobaka mingi ezokisaka
lokola mopanga,
kasi lolemo ya bato ya bwanya ezali
lokola mafuta oyo ebikisaka.

19 Moto oyo alobaka solo akowumela mpo na libela,
kasi mokosi akowumela kaka mpo na tango moke.

20 Lokuta ezalaka kati na mitema ya bato
oyo basalaka mabongisi ya mabe,
kasi esengo ezali mpo na bato
oyo bakopesaka batoli ya kimia.

21 Mabe moko te ekokomela bayengebene,
kasi bato mabe bakotondisama na pasi.

22 Bibebu oyo ekosaka ezali nkele na miso ya Yawe,
kasi bibebu oyo ekokisaka bosembo
ezalaka elengi na miso na Ye.

23 Moto ya mayele abombaka boyebi,
kasi motema ya zoba etatolaka makambo ya bozoba.

24 Maboko oyo esalaka ezwaka bokonzi,
kasi maboko ya goyigoyi ememaka na bowumbu.

25 Motema oyo etondi na komitungisa ekobuka moto,
kasi liloba ya esengo esepelisaka moto.

26 Moyengebene alakisaka baninga na ye nzela,
kasi nzela ya moto mabe ebungisaka ye moko moto mabe.

27 Moto ya goyigoyi azangaka bilei,
mpe moto ya nzunzu akomaka mozwi monene.

28 Bomoi ezalaka kati na nzela ya bosembo,
mpe kufa ezalaka te kati na nzela ya bosembo.

13

1 Mwana mayele ayokaka mateya ya tata na ye,
kasi mwana oyo atiolaka ayokaka pamela te.

2 Mbuma ya monoko eleisaka moto bilei ya malamu,
kasi molimo ya moto oyo atambolaka na bosembo te
ememaka na mobulu.

3 Moto oyo abatelaka monoko na ye
abatelaka molimo na ye,
kasi moto oyo afungolaka monoko na ye makasi
akosuka na libebi.

4 Moto ya goyigoyi ayokaka baposa,
kasi akoki kokokisa yango te ;
nzokande baposa ya moto ya nzunzu ekokisamaka.

5 Moto ya sembo ayinaka maloba ya lokuta,
kasi moto mabe amiyinisaka mpe apanzaka soni.

6 Bosembo ebatelaka moto oyo atambolaka
alima na nzela na ye,
kasi mabe ebebisaka bongo ya moto ya masumu.

7 Ezali na moto moko oyo asalaka makambo lokola mozwi,
nzokande azali na ye ata na eloko moko te ;
mpe ezali na moto mosusu oyo asalaka
makambo lokola mobola,
nzokande azali na bozwi mingi.

8 Bomengo ya mozwi ebatelaka bomoi na ye,
kasi bato mabe batungisaka mobola te.

9 Pole ya bato ya sembo engengaka makasi,
kasi mwinda ya bato mabe ekufaka.

10 Lolendo ememaka kaka na koswana,
kasi bato oyo bayokaka toli bazwaka bwanya.

11 Bomengo oyo ezwami na lombangu
mpe na nzela ya mabe esilaka noki,
kasi bomengo oyo babakisaka na moke-moke
ekomaka ebele.

12 Elikya oyo ekokisami te epesaka bokono na motema,

kasi posa oyo ekokisami ezali nzete ya bomoi.

13 Moto oyo atiolaka liloba amiyokisaka pasi,
kasi moto oyo atosaka malako akozwa lifuti.

14 Mateya ya moto ya bwanya ezali etima ya bomoi,
ekangolaka na mitambo ya kufa.

15 Boyebi ememelaka bato ngolu,
kasi nzela ya bato oyo babukaka mibeko ezalaka pasi.

16 Moto ya mayele asalaka makambo kolanda boyebi,
kasi zoba, atandaka bozoba na ye.

17 Motindami ya mabe akweyaka kati na pasi,
kasi motindami ya sembo amemaka lobiko.

18 Bobola mpe soni ekomelaka bato oyo baboyaka koyekola,
kasi moto oyo andimaka pamela akozwa lokumu.

19 Posa oyo ekokisami esalaka esengo na motema,
kasi kokabwana na mabe ezali likambo ya nkele
na miso ya zoba.

20 Moto oyo asanganaka na bato ya bwanya
akomaka moto ya bwanya,
kasi moto oyo atambolaka nzela moko na bazoba
akomona pasi.

21 Mabe elandaka bato ya masumu,
kasi bolamu ezali lifuti ya bato ya sembo.

22 Moto oyo asalaka bolamu atikelaka bakitani na ye libula,
kasi bomengo ya moto ya masumu ebombamaka
mpo na moyengebene.

23 Bilanga ya mobola ekoki kobotela ye bilei ebele,
kasi ezali na bato oyo bazali kobeba
mpo na kozanga bosembo.

24 Moto oyo aboyaka kobeta mwana na ye fimbu
alingaka ye te,
kasi moto oyo alingaka mwana na ye abetaka ye.

25 Moyengebene aliaka mpe atondaka,
kasi libumu ya moto mabe ezalaka na nzala.

14

1 Mwasi ya bwanya atongaka ndako na ye,
kasi mwasi oyo azangi mayele abukaka yango
na maboko na ye moko.

2 Moto oyo atambolaka alima atosaka Yawe,
kasi moto oyo nzela na ye etengama-tengama atiolaka Ye.

3 Kati na monoko ya moto oyo azangi mayele,
ezalaka na nzete ya lolendo,
kasi bibebu ya moto ya bwanya ebatelaka ye.

4 Esika oyo ezalaka na ngombe te,
elielo mpe ezalaka na eloko te,
pamba te ezali makasi ya bangombe nde epesaka bomengo.

5 Motatoli ya sembo akosaka te,
kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta.

6 Motioli alukaka bwanya mpe azwaka yango te,
kasi boyebi eyaka na pete epai na moto ya mayele.

7 Zala mosika ya zoba,
pamba te okotikala kozwa boyebi te na bibebu na ye.

8 Bwanya ya moto ya mayele esosolisaka ye nzela na ye,
kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele : lokuta.

9 Bazoba balingaka te kosenga bolimbisi,
kasi ngolu na Nzambe ezalaka kati na bato ya sembo.

10 Motema eyebaka pasi na yango moko,
moko te akoki kokabola na yango esengo.

11 Ndako ya moto mabe ekobukana,
kasi ndako ya kapo ya bayengebene ekofuluka.

12 Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato,
nzokande, na suka, ememaka na kufa.

13 Ezala kati na koseka, motema ekoki kozala na mawa,
mpe esengo ekoki kosuka na mawa.

14 Bato oyo batambolaka na boyengebene te
bakozwa lifuti kolanda misala na bango,
kasi moto ya sembo mpe akozwa lifuti
kolanda misala na ye.

15 Moto oyo azangi mayele andimaka
makambo nyonso oyo balobaka,
kasi moto ya mayele atambolaka na bokebi.

16 Moto ya bwanya abangaka mabe mpe akimaka yango,
kasi zoba atombokaka, na elikya nyonso.

17 Moto oyo asilikaka noki asalaka makambo ya bozoba,
mpe bayinaka moto ya mayele mabe.

18 Bato oyo bazangi mayele bazwaka bozoba lokola libula,
kasi bato ya mayele bazwaka boyebi lokola motole.

19 Bato mabe bakofukama liboso ya bato ya malamu,
bato ya mitema mabe bakofukama
na ekuke ya bato ya sembo.

20 Mobola ayinamaka ata epai na moninga na ye moko,
kasi mozwi azalaka na baninga ebele.

21 Moto oyo atiolaka moninga na ye asalaka lisumu,
kasi esengo na moto oyo asalaka bato bakelela bolamu.

22 Boni, bato oyo babongisaka kosala mabe
bazali na libunga te ?
Kasi boboto mpe solo ezali epai ya bato
oyo babongisaka kosala bolamu.

23 Mosala nyonso epesaka litomba,
kasi maloba ya pamba ememaka na bobola.

24 Bozwi ya bato ya bwanya ezalaka
lokola motole na bango,
kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele ezalaka
lokola liboma.

25 Motatoli oyo alobaka solo abikisaka bato ebele,
kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta.

26 Moto oyo atosaka Yawe akomaka na kondima makasi,
mpe bana na ye bakozwa ekimelo.

27 Kotosa Yawe ezali etima ya bomoi,
ekangolaka na mitambo ya kufa.

28 Kozala na bato ebele epesaka mokonzi lokumu,
kasi mokonzi akweyaka soki azali na bato te.

29 Moto oyo asilikaka noki te azalaka mayele,
kasi moto oyo akangaka motema te abimisaka
bozoba na ye.

30 Motema oyo ezali na kimia epesaka bomoi na nzoto,
kasi bilulela epolisaka mikuwa.

31 Moto oyo anyokolaka mobola atiolaka
Mokeli ya mobola yango,
kasi moto oyo asalelaka moto akelela bolamu
apesaka Ye lokumu.

32 Babenganaka moto mabe mpo na mabe na ye,
kasi moto ya sembo awumelaka na elikya kino ata na kufa.

33 Bwanya ewumelaka kati na motema ya moto
oyo azali na bososoli ;
kasi boni, ekoyebana solo kati na bazoba ?

34 Bosembo etombolaka ekolo,
kasi lisumu ememelaka bato soni.

35 Mokonzi asepelaka na mosali ya bwanya,
kasi mosali oyo ayokisaka ye soni apelisaka kanda na ye.

15

1 Eyano ya kimia ekimisaka kanda,
kasi maloba oyo ezokisaka ebakisaka kanda.

2 Lolemo ya moto ya bwanya ekomisaka boyebi elengi,
kasi monoko ya bato oyo bazangi mayele
ebimisaka bozoba.

3 Miso na Yawe ezalaka bisika nyonso
mpo na kotala bato mabe mpe bato ya malamu.

4 Maloba ya kimia ezali lokola nzete ya bomoi,
kasi maloba ya botomboki ezokisaka motema.

5 Moto oyo azangi mayele atiolaka mateya ya tata na ye,
kasi moto oyo andimaka pamela akokoma mayele.

6 Ezalaka na bomengo ebele kati na ndako ya moyengebene,
kasi lifuti ya moto mabe ememaka pasi.

7 Bibebu ya moto ya bwanya esopaka boyebi,
kasi ezali bongo te na motema ya zoba.

8 Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe,
kasi libondeli ya moto ya sembo esepelisaka Ye.

9 Nzela ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe,
kasi alingaka moto oyo alandaka nzela ya sembo.

10 Moto oyo abimaka libanda ya nzela ya sembo
akozwa pamela ya makasi ;
moto oyo aboyaka pamela akokufa.

11 Ndenge mboka ya bakufi mpe mokili ya mozindo
ezali penza polele liboso ya Yawe,
ndenge wana mpe mitema ya bana ya bato
ezali polele liboso na Ye.

12 Moto ya moto makasi alingaka te moto oyo apamelaka ye,
yango wana akendaka te epai ya bato ya bwanya.

13 Motema ya esengo engengisaka elongi,
kasi motema ya mawa elembisaka molimo.

14 Motema ya moto ya mayele elukaka boyebi,
kasi monoko ya zoba ebimisaka kaka bozoba.

15 Mikolo nyonso ezalaka mabe
mpo na moto oyo azali na pasi,
kasi bomoi ya moto oyo azali na esengo ezalaka
tango nyonso na feti.

16 Kozala na eloko moko kati na kotosa Yawe ezali malamu
koleka kozala na bomengo mingi kati na komitungisa.

17 Kolia ndunda kati na bolingo ezali malamu
koleka kolia ngombe ya mafuta kati na koyina.

18 Moto oyo atombokaka noki ayeisaka koswana,
kasi moto oyo akangaka motema akitisaka koswana.

19 Nzela ya moto ya goyigoyi ezalaka
lokola banzela mike ya banzube,
kasi nzela ya bato ya sembo ezalaka ya kosembolama.

20 Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye,
kasi moto oyo azangi mayele atiolaka mama na ye.

21 Bozoba esepelisaka moto oyo azangi mayele,
kasi moto ya mayele atambolaka alima na nzela na ye.

22 Mabongisi ekokisamaka te soki bato basangani te
mpo na kopesa mayele,
kasi ekokisamaka malamu soki bapesi toli bazali ebele.

23 Kozongisa eyano ya malamu epesaka moto esengo,
mpe liloba oyo elobami na tango oyo ekoki ezalaka kitoko.

24 Nzela ya bomoi ememaka moto ya bwanya na likolo,
mpo na kobatela ye ete akita na mboka ya bakufi te.

25 Yawe abukaka ndako ya moto ya lolendo,
kasi alendisaka libula ya mwasi oyo akufisa mobali.

26 Makanisi ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe,
kasi maloba ya malamu ezalaka peto na miso na Ye.

27 Moto oyo alukaka litomba na nzela ya sembo te
amemaka mitungisi na libota na ye,
kasi moto oyo aboyaka kanyaka akozala na bomoi.

28 Motema ya moyengebene ekanisaka

liboso ya kopesa eyano,
kasi monoko ya moto mabe ebimisaka maloba ya mabe.

29 Yawe azalaka mosika ya bato mabe,
kasi ayokaka libondeli ya bayengebene.

30 Eloko oyo esepelisaka miso esepelisaka mpe motema ;
sango malamu elendisaka mikuwa.

31 Moto oyo ayokaka pamela oyo epesaka bomoi
avandaka kati na bato ya bwanya.

32 Moto oyo asundolaka koyekola
atiolaka nde bomoi na ye moko,
kasi moto oyo andimaka pamela akomaka mayele.

33 Kotosa Yawe ezali eteyelo ya bwanya ;
komikitisa eyaka liboso ya nkembo.

16

1 Motema ya moto esalaka mabongisi,
kasi eyano ewutaka epai na Yawe.

2 Nzela nyonso ya moto emonanaka peto na miso na ye,
kasi Yawe nde amekaka mitema.

3 Pesa misala na yo epai na Yawe,
mpe mabongisi na yo ekokokisama.

4 Yawe asalaka makambo nyonso na tina,
ezala bato mabe, asala bango mpo na mokolo ya pasi.

5 Moto nyonso ya lolendo azalaka nkele na miso ya Yawe ;
solo, akozanga te kozwa etumbu.

6 Bolingo mpe bosembo elongolaka mbeba ;
kotosa Yawe etindaka moto kokima mabe.

7 Soki Yawe asepeli na nzela ya moto,
akoyokanisa ye na banguna na ye.

8 Kozwa biloko moke kati na bosembo ezali malamu
koleka kozwa bomengo ebele kati na nzela ya mabe.

9 Motema ya moto esalaka mabongisi,
kasi ezali Yawe nde asalaka ete ekokisama to te.

10 Maloba ya mokonzi ezali lokola Liloba na Nzambe,
ekweyaka te kati na kosambisama.

11 Emekelo kilo ya sembo mpe basani oyo bamekelaka kilo

ezali ya Yawe,
mpe kilo nyonso ya saki ezali likambo na Ye.

12 Ezali malamu te mpo na mokonzi kosala mabe,
pamba te bokonzi elendisamaka nde na nzela ya bosembo.

13 Bakonzi balingaka maloba ya solo,
mpe bapesaka moto oyo alobaka na bosembo lokumu.

14 Kanda ya mokonzi ememaka na kufa,
kasi moto ya bwanya ayebaka kokitisa yango.

15 Soki elongi ya mokonzi ezali kongenga,
elingi koloba : bomoi.
Bolamu na ye ezali lokola lipata ya mvula ya eleko ya suka.

16 Bwanya ezali malamu koleka wolo,
mpe kozwa mayele ezali na litomba koleka palata.

17 Bato ya sembo batambolaka
na nzela oyo epesaka mabe mokongo.
Moto oyo abatelaka motema na ye
abatelaka nde bomoi na ye.

18 Lolendo eyaka liboso ya kobebisama,
mpe komimatisa eyaka liboso ya kokweyisama.

19 Kozala moto ya komikitisa mpe kozala elongo na bato bakelela
ezali malamu koleka kokabola bomengo ya bitumba
elongo na bato ya lolendo.

20 Moto oyo akanisaka na tina na makambo
amonaka bolamu.
Esengo na moto oyo atiaka elikya na Yawe.

21 Babengaka moto oyo azali na motema ya bwanya
moto ya mayele,
mpe bibebu ya kimia ebakisaka boyebi.

22 Mayele ezali etima ya bomoi
mpo na bato oyo bazali na yango,
kasi bozoba ezali etumbu mpo na bazoba.

23 Motema ya moto ya bwanya ekomisaka
monoko na ye mayele,
mpe bibebu na ye ebakisaka boyebi.

24 Maloba ya elengi ezalaka lokola mafuta ya nzoyi,
epesaka kimia na motema mpe lobiko na mikuwa.

25 Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato,
nzokande, na suka, ememaka na kufa.

26 Nzala etindaka mosali ete asala mosala,
monoko na ye etindikaka ye na mosala.

27 Moto ya Beliali abongisaka kosala mabe,
mpe maloba na ye ezali lokola moto oyo etumbaka.

28 Moto mabe alonaka koswana,
moto ya songisongi akabolaka baninga.

29 Moto ya mobulu abendaka moninga na ye
mpe atambolisaka ye na nzela ya mabe.

30 Moto oyo akangi miso mpe bibebu na ye
mpo na kosala mabongisi ya mabe
asili kosala masumu.

31 Suki ya pembe ezali motole ya nkembo ;
bazwaka yango na nzela ya bosembo.

32 Moto oyo akangaka motema azali makasi koleka elombe,
mpe moto oyo ayebi komikanga azali makasi
koleka moto oyo abotolaka bingumba.

33 Bakobetaka zeke kati na elamba ya Nganga-Nzambe,
kasi mikano nyonso ewutaka na Yawe.

17

1 Kolia na kimia ndambo ya lipa ya kokawuka ezali malamu
koleka kovanda na ndako etonda na misuni elongo na koswana.

2 Mosali ya bwanya akozala na bokonzi
likolo ya mwana mobali oyo asalaka soni,
mpe akozwa libula elongo na bandeko.

3 Bapetolaka palata na kikalungu,
mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi,
kasi ezali Yawe nde amekaka mitema.

4 Moto oyo asalaka mabe ayokaka maloba ya bato mabe,
mokosi apesaka litoyi na ye na maloba ya lokuta.

5 Moto oyo anyokolaka mobola
anyokolaka Mokeli ya mobola yango ;
moto oyo asepelaka na pasi ya moninga
akozanga te kozwa etumbu.

6 Bakitani bazali motole ya bakoko,
mpe baboti bazali lokumu ya bana.

7 Ndenge maloba ya lokumu ebongi te mpo na moto mabe,
ndenge mpe maloba ya lokuta ebongi te mpo na mokonzi.

8 Kanyaka ezalaka lokola kisi na miso ya moto
oyo azali na yango ;
alongaka na esika nyonso oyo akendaka.

9 Moto oyo abombaka mabe alukaka bolingo,
kasi moto oyo azongelaka yango tango nyonso
akabolaka bato oyo balingani.

10 Pamela ezalaka na litomba mpo na moto ya mayele,
kasi kobeta zoba bafimbu nkama moko ezalaka
na litomba te.

11 Moto mabe alukaka kaka kotomboka,
kasi bakotindela ye ntoma ya motema mabe
mpo na kotelemela ye.

12 Kokutana na ngombolo oyo babotoli bana ezali malamu
koleka kokutana na zoba oyo azali kati na bolema.

13 Pasi etikaka ata moke te ndako ya moto
oyo azongisaka mabe mpo na malamu.

14 Kobanda koswana ezali lokola kofungola nzela ya mayi ;
tika na yo liboso ete kobendana ekoma makasi.

15 Moto oyo alongisaka bato mabe
mpe moto oyo akweyisaka bato ya sembo
bazali, bango mibale, nkele na miso ya Yawe.

16 Mpo na nini mbongo ezala na maboko ya zoba ?
Mpo ete asomba bwanya wana azali na posa na yango te !

17 Molingami alingaka tango nyonso,
mpe akomaka ndeko na tango ya pasi.

18 Moto oyo azangi mayele abetaka tolo
mpo na kondima baniongo ya mopaya.

19 Moto oyo alingaka koswana alingaka masumu ;
moto oyo atongaka ekuke na ye na likolo
amilukelaka kokweya.

20 Moto ya motema mabe abongaka te,
mpe moto ya lolemo ya lokuta akomona pasi.

21 Kozala na mwana ya zoba esalaka pasi na motema,
mpe tata ya moto ya liboma akotikala kozala na esengo te.

22 Motema ya esengo ebikisaka nzoto,
kasi motema oyo etutami ebukaka mikuwa.

23 Moto mabe azwaka kanyaka na nkuku

mpo na kobebisa nzela ya bosembo.

24 Bwanya emonanaka na elongi ya moto ya mayele,
kasi miso ya zoba ekendaka kino na suka ya mokili.

25 Mwana oyo azangi mayele apesaka tata na ye mawa,
mpe ayokisaka mama na ye pasi na motema.

26 Ezali malamu te kopesa moto ya sembo etumbu,
mpe ezali malamu te kobeta bato ya lokumu
na miso ya bosembo.

27 Moto oyo abatelaka monoko na ye azali na boyebi ;
moto oyo alengaka-lengaka te azali mayele.

28 Ezala moto ya liboma, soki avandi kimia,
amonanaka lokola moto ya bwanya ;
moto oyo akangaka monoko na ye
amonanaka lokola moto ya mayele.

18

1 Moyimi alukaka kaka kosepelisa baposa na ye,
atelemelaka bososoli nyonso.

2 Moto oyo azangi mayele asepelaka te kozwa
tango ya kokanisa,
kasi asepelaka kaka kotalisa makanisi ya motema na ye.

3 Soki moto mabe ayei, kotiola mpe eyaka ;
soki soni eyei, kofinga mpe eyaka.

4 Maloba ya monoko ya moto ezalaka
lokola mayi ya mozindo ;
etima ya bwanya ezalaka lokola mayi ya ebale
oyo etondi makasi.

5 Ezali malamu te kolongisa moto mabe
mpe kokweyisa moyengebene, kati na kosambisama.

6 Bibebu ya moto oyo azangi mayele eyeisaka koswana,
mpe monoko na ye eyeisaka fimbu.

7 Monoko ya moto oyo azangi mayele ememelaka ye kufa,
mpe bibebu na ye ezalaka motambo
mpo na molimo na ye moko.

8 Maloba ya moto ya songisongi ezalaka
lokola bilei ya kitoko,
ekitaka na esengo kino na libumu.

9 Moto oyo azongaka sima na mosala na ye

azali ndeko ya mobebisi.

10 Kombo ya Yawe ezali
lokola ndako molayi batonga makasi ;
moyengebene akimelaka kuna
mpe azwaka ebombamelo ya makasi.

11 Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye,
oyo batonga makasi ;
akanisaka ete ezali lokola mir ya molayi.

12 Liboso ete moto akweya,
motema na ye ekomaka na lolendo ;
kasi komikitisa eyaka liboso ya nkembo.

13 Kopesa eyano liboso ya koyoka
ezali liboma mpe bozoba.

14 Kimia kati na motema elendisaka moto
na tango ya bokono,
kasi nani akokoka kolendisa motema oyo etutami ?

15 Motema ya moto ya mayele ezwaka mayele,
mpe litoyi ya moto ya bwanya elukaka boyebi.

16 Kado efungolelaka moto oyo apesi yango nzela
mpe ekotisaka ye liboso ya bato minene.

17 Moto ya liboso na kosamba amonanaka
lokola nde alongi ;
kasi soki moto oyo azali kosamba na ye ayei,
akotelemela ye.

18 Zeke esilisaka koswana
mpe ekataka makambo kati na bato ya makasi.

19 Kokota lisusu na motema ya ndeko oyo osali mabe
ezalaka pasi koleka kokota na engumba batonga makasi ;
mpe koswana na moto ezali lokola kokanga
bikuke ya ndako batonga makasi na bibende ya minene.

20 Moto atondisaka libumu na ye
na nzela ya mbuma ya monoko na ye
mpe akotonda na lifuti ya bibebu na ye.

21 Kufa mpe bomoi ezali na se ya nguya ya lolemo ;
moto oyo alingaka lolemo akolia mbuma na yango.

22 Mobali oyo azwi mwasi ya malamu azwi bomengo,
azwi ngolu kowuta epai na Yawe.

23 Mobola alobaka na mongongo ya kobondela,

kasi mozwi azongisaka eyano na lolendo.

24 Moto oyo azalaka na balingami ebele amitiaka na pasi,
kasi ezali na molingami moko ya motema,
oyo aleki ata ndeko.

19

1 Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu
koleka mokosi oyo azangi mayele.

2 Ezali malamu te kobungisa mayele,
kati na bolingo oyo eleka ndelo.
Lokolo ya moto oyo atambolaka noki-noki
ezangaka te kobeta libaku.

3 Bozoba ya moto ebebisaka bomoi na ye ;
mpe, na sima, akomaka kotombokela Yawe.

4 Mozwi azalaka na baninga ebele,
kasi mobola akabwanaka
ata na molingami na ye ya motema.

5 Motatoli ya lokuta akozwa etumbu ;
moto oyo akosaka akozanga te kozwa etumbu.

6 Bato mingi balukaka kosepelisa moto ya lokumu,
mpe moto nyonso alukaka kozala molingami ya moto
oyo asungaka bato.

7 Soki bandeko nyonso ya mobola bayinaka ye,
mpo na nini baninga na ye bakima ye te ?
Ata tango azali nanu koloba, batikalaka lisusu wana te.

8 Moto oyo alukaka kozwa bwanya alingaka bomoi na ye ;
moto oyo alingaka mayele alongaka.

9 Motatoli ya lokuta azwaka etumbu ;
moto oyo akosaka akobebisama.

10 Bomoi ya lokumu ebongi na zoba te ;
ebongi mpe te na mowumbu kopesa mitindo na bakambi.

11 Bwanya ya moto ekomisaka ye motema molayi ;
mpe azwaka lokumu tango atalaka pamba
mabe oyo basalaka ye.

12 Kanda ya mokonzi ezali lokola koganga ya nkosi,
kasi bolamu na ye ezali lokola mamwe.

13 Mwana ya zoba azali pasi mpo na tata na ye ;
koswana ya mwasi ezali lokola linzanza ya ndako,

oyo etangisaka mayi tango nyonso.

14 Moto akoki kozwa bandako mpe bomengo
lokola libula kowuta epai ya batata,
kasi mwasi ya bwanya azali likabo kowuta na Yawe.

15 Bogoyigoyi ememaka moto na pongi makasi,
mpe moto ya goyigoyi akufaka nzala.

16 Moto oyo atosaka mibeko abatelaka molimo na ye ;
moto oyo akebaka te na etamboli na ye akokufa.

17 Moto oyo asalaka bolamu epai ya mobola
adefisaka Yawe,
bongo Yawe akozongisela ye bolamu.

18 Pesaka mwana na yo etumbu wana elikya ezali nanu,
kasi kotomboka na yo ekoma te kino
na posa ya koboma ye.

19 Tika ete moto oyo asilikaka makasi amema
mokumba ya kanda na ye ;
pamba te soki obikisi ye, okotinda ye ete azongela lisusu.

20 Yoka toli mpe ndima mateya,
mpo ete okoma moto ya bwanya.

21 Motema ya moto ezalaka na makanisi ebele,
kasi ezali mokano ya Yawe nde ekokisamaka.

22 Eloko oyo moto alingaka epai ya moninga na ye moto
ezali bolingo ya solo,
mpe mobola azali malamu koleka mokosi.

23 Kotosa Yawe ememaka na bomoi,
esalaka ete moto azala na kimia ;
boye ata mabe moko te ekokomela ye.

24 Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei,
kasi akokaka te kozongisa yango na monoko na ye.

25 Beta motioli fimbu, mpe zoba akozwa mayele ;
sembola moto ya mayele, mpe akozwa boyebi.

26 Mwana oyo abetaka tata na ye
mpe abenganaka mama na ye
ayeisaka soni mpe mawa.

27 Mwana na ngai, soki otiki koyoka mateya,
okobunga nzela ya maloba ya boyebi.

28 Moto oyo atiolaka bosembo azali motatoli ya zoba ;

mpe monoko ya bato mabe emelaka kaka mabe.

29 Etumbu esalema mpo na batioli,
mpe fimbu esalema mpo na bazoba.

20

1 Vino elobisaka bato maloba ya soni,
masanga ya makasi ememaka mobulu ;
moto nyonso oyo amipesaka na yango akotikala te
kokoma moto ya bwanya.

2 Somo oyo mokonzi apesaka ezali
lokola koganga ya nkosi ;
moto oyo apesaka ye kanda amilukelaka ye moko pasi.

3 Koboya koswana epesaka moto lokumu,
kasi moto oyo azangi mayele amipesaka na yango.

4 Moto ya goyigoyi asalaka bilanga te
likolo ya kobanga malili ;
boye na tango ya kobuka mbuma,
alukaka mpe kobuka, kasi akozwa eloko te.

5 Makanisi ya motema ya moto ezalaka
lokola ebale ya mozindo,
moto ya mayele alukaka kotoka kati na yango.

6 Bato ebele batatolaka bolamu na bango,
kasi nani akomona moto ya sembo ?

7 Moyengebene atambolaka na bosembo na ye ;
boye sima na ye, bana na ye bakozala bato ya esengo.

8 Soki mokonzi avandi na kiti mpo na kosambisa,
miso na ye ebenganaka mabe nyonso.

9 Nani akoki koloba : « Nabatelaka motema na ngai peto,
nazali peto, nazali na masumu te ? »

10 Kilo mibale mpe bimekelo mibale,
nyonso ezali nkele na miso ya Yawe.

11 Bayebaka elenge mobali na nzela ya misala na ye,
soki ezaleli na ye ezali peto mpe sembo.

12 Ezala litoyi oyo eyokaka to liso oyo emonaka,
ezali Yawe nde asalaki nyonso mibale.

13 Kolingaka pongi te, noki te okokoma mobola ;
sala ete miso na yo ezalaka ya kofungwama,
mpe okozanga te bilei ya kobomba.

14 Moto oyo asombaka biloko alobaka :
« Biloko oyo ezali mabe ! Ezali malamu te ! »
Kasi soki akei, atombolaka mapeka mpo na biloko oyo azwi.

15 Wolo mpe babiju ezalaka na yango ebele,
kasi bibebu oyo ebimisaka boyebi eleki na motuya.

16 Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi
mpo na niongo ya moto mosusu ;
bomba yango lokola ndanga
soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya.

17 Bilei oyo ezwami na nzela ya lokuta
ezalaka elengi na monoko ya moto,
kasi, na sima, monoko na ye etondaka na zelo.

18 Soki ozali kosala mabongisi,
tunaka toli ;
mpe soki olingi kobunda bitumba,
zala na ekenge mpe na mayele.

19 Moto ya bilobaloba abimisaka basekele ;
yango wana kima bato oyo balobaka mingi.

20 Moto oyo alakelaka tata to mama na ye mabe,
mwinda na ye ekokufa kati na molili.
21 Bomengo oyo moto azwi noki-noki na ebandeli
ekopambolama te na suka.

22 Kolobaka te : « Nakozongisa mabe
na mabe oyo basali ngai ! »
Kasi talela Yawe, mpe akobikisa yo.

23 Kilo oyo ekesana na kilo mosusu ezalaka
nkele na miso ya Yawe,
mpe emekelo kilo ya lokuta ezalaka eloko ya malamu te.

24 Ezali Yawe nde atambolisaka matambe ya moto ;
bongo ndenge nini moto akoki kososola ye moko
nzela na ye ?

25 Ezali motambo mpo na moto koloba na lombangu :
« Eloko oyo ebulisami mpo na Yawe, »
mpe kokanisa sima na ye kolapa ndayi.

26 Mokonzi ya bwanya abenganaka bato mabe
mpe azangaka te kopesa bango etumbu.

27 Molimo ya moto ezali mwinda oyo Yawe apesi ye ;
esosolaka bozindo nyonso ya motema ya moto.

28 Bolamu mpe solo ebatelaka mokonzi ;

alendisaka bokonzi na ye na nzela ya bolamu.

29 Makasi ezali biju ya bilenge,
mpe suki ya pembe ezali lokumu ya mibange.

30 Bapota elongolaka mabe,
mpe bafimbu esukolaka bozindo ya molimo ya moto.

21

1 Kati na loboko na Yawe,
motema ya mokonzi ezalaka lokola moluka
oyo atindaka esika nyonso oyo alingi.

2 Nzela nyonso ya moto emonanaka alima na miso na ye,
kasi ezali Yawe nde amekaka mitema.

3 Na miso na Yawe,
kosala makambo ya sembo mpe ya alima ezali motuya
koleka bambeka ya kotumba.

4 Miso ya lofundu, motema ya lolendo
mpe kongenga ya bato mabe ezali masumu.

5 Mabongisi ya moto oyo asalaka mosala
ememaka ye na bomengo,
kasi kozala motema moto-moto ememaka na kozanga.

6 Kozwa bomengo na nzela ya lokuta ezali kaka molinga
oyo epanzanaka mpe motambo oyo ememaka na kufa.

7 Makambo ya bato mabe ebebisaka bango moko,
pamba te baboyaka kosala makambo ya sembo.

8 Nzela ya moto mabe ezalaka na mabaku,
kasi mosala ya moto ya peto ezalaka sembo.

9 Kovanda na songe ya ndako ezali malamu
koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-swanaka.

10 Molimo ya moto mabe elingaka kaka makambo mabe ;
ata moninga na ye penza azwaka ngolu te na miso na ye.

11 Tango bapesaka motioli etumbu,
zoba akomaka moto ya bwanya ;
mpe tango bapesaka malako epai ya moto ya bwanya,
azwaka solo boyebi.

12 Nzambe ya sembo atalaka na bokebi makambo
oyo esalemaka kati na bandako ya bato mabe,
mpe akweyisaka bango kati na pasi.

13 Soki moto akangi matoyi na ye
mpo na koboya koyoka koganga ya mobola,
ye mpe bakoyanola ye te tango akoganga.

14 Likabo oyo bapesi na nkuku ekitisaka kanda,
mpe kado oyo batie na tolo ekitisaka kanda makasi.

15 Ezali esengo mpo na moyengebene kosambisa makambo na sembo,
kasi yango ezali pasi makasi mpo na bato oyo basalaka mabe.

16 Moto oyo abungi nzela ya bwanya
akovanda kati na lisanga ya bakufi.

17 Moto oyo alingaka biyenga akokoma mobola ;
moto oyo alingaka masanga ya vino mpe mafuta
akotikala kokoma mozwi te.

18 Moto mabe azalaka lokola motuya oyo bafutaka
mpo na kosikola moto ya sembo ;
moto ya sembo te azalaka lokola motuya
oyo bafutaka mpo na kosikola moto ya alima.

19 Kovanda kati na esobe ezali malamu
koleka kovanda esika moko na mwasi
oyo aswanaka-swanaka mpe asilikaka-silikaka.

20 Bilei ya kitoko mpe mafuta ezalaka
kati na ndako ya moto ya bwanya,
kasi moto oyo azangi mayele abebisaka yango.

21 Moto oyo alukaka bosembo mpe bolingo
akozwa bomoi, bomengo mpe lokumu.

22 Moto ya bwanya abundisaka engumba ya bato ya makasi,
mpe akweyisaka bandako ya makasi
oyo bato batielaka mitema.

23 Moto oyo abatelaka monoko mpe lolemo na ye
abatelaka molimo na ye na pasi.

24 Kombo ya moto ya lofundu mpe ya lolendo ezali : « Motioli. »
Asalaka makambo na lolendo oyo eleka ndelo.

25 Baposa ya moto ya goyigoyi ekoboma ye,
pamba te maboko na ye eboyaka kosala.
26 Mokolo mobimba,
akufaka na ye kaka na baposa makasi ;
kasi moto ya sembo apesaka na kobomba te.

27 Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele ;
ezalaka nkele koleka soki amemi yango na makanisi mabe.

28 Motatoli ya lokuta akokufa,
kasi moto oyo ayokaka akoloba tango nyonso.

29 Moto mabe akangaka elongi na ye,
kasi moto ya sembo alendisaka nzela na ye.

30 Liboso na Yawe, bwanya moko te, mayele moko te
mpe toli moko te ekoki kolonga.

31 Mpunda ebongisama mpo na mokolo ya bitumba,
kasi elonga ewutaka na Yawe.

22

1 Kokende sango ya malamu ezali malamu
koleka kozala na bomengo mingi ;
lokumu ezali malamu koleka palata mpe wolo.

2 Mozwi mpe mobola bazali na likambo moko ya lisanga :
ezali Yawe nde azali Mokeli na bango mibale.

3 Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe amibombaka,
kasi moto oyo azangi mayele akoleka wana mpe akokutana na pasi.

4 Komikitisa mpe kotosa Yawe ememaka
bozwi, lokumu mpe bomoi.

5 Nzela ya bato mabe ezalaka na banzube mpe mitambo,
kasi moto oyo abatelaka molimo na ye azalaka mosika na yango.

6 Lakisa mwana nzela oyo asengeli kotambola wuta na bomwana na ye ;
ezala tango akokoma mokolo, akobunga yango te.

7 Mozwi azalaka mokonzi ya mobola,
mpe modefi azalaka mowumbu ya modefisi.

8 Moto oyo alonaka masumu abukaka pasi,
mpe makasi ya kanda na ye nyonso ekosuka.

9 Moto oyo akabaka na esengo akopambolama,
pamba te akabolaka bilei na ye na mobola.

10 Bengana motioli,
bongo kowelana, koswana mpe kofingana ekosila.

11 Moto oyo alingaka kozala peto na motema,
oyo ngolu ezalaka na bibebu na ye,
mokonzi azalaka molingami na ye.

12 Miso na Yawe ebatelaka boyebi,
kasi akweyisaka maloba ya moto oyo azangi mayele.

13 Moto ya goyigoyi alobaka : « Nkosi ezali kuna na libanda,
ekoboma ngai na kati-kati ya balabala. »

14 Monoko ya mwasi ya ndumba ezalaka lokola libulu ya mozindo ;
moto oyo Yawe asilikeli akweyaka kuna.

15 Motema ya mwana moke ezalaka na bozoba,
bongo fimbu ya pamela elongolaka yango kati na ye.

16 Moto oyo anyokolaka mobola
mpo ete akoma na bomengo mingi
mpe oyo apesaka mozwi bakado bakokweya na bobola.

Maloba ya bato ya bwanya

17 Pesa matoyi mpe yoka toli ya bato ya bwanya,
mpe tika ete motema na yo endima mateya na ngai.
18 Pamba te ekozala esengo soki obombi yango na motema na yo,
mpe soki yango nyonso ezali pene ya bibebu na yo.
19 Nateyi yo yango lelo
mpo ete elikya na yo ezala kati na Yawe.
20 Boni, lobi eleki, nakomelaki yo te batoli koleka tuku misato,
batoli ya bwanya mpe ya boyebi,
21 batoli oyo epesaka mateya ya solo
mpe maloba ya solo mpo ete okoka kozongisa biyano ya solo
na moto oyo atindi yo ?

22 Kobotola te na makasi biloko ya mobola,
pamba te azali mobola,
konyokola te moto ya pasi na esambiselo,
23 pamba te Yawe akobundela bango
mpe akobebisa bomoi ya bato
oyo bakobebisa bomoi na bango.

24 Kozala molingami te ya moto ya kanda,
mpe kosangana te na moto ya motema moto-moto,
25 noki te okoyekola nzela na ye
mpe okokangama na motambo na ye.

26 Kozala te na molongo ya bato oyo batombolaka maboko
mpo na kondima kofuta baniongo ya bato mosusu,
27 pamba te soki ozali na yo na makoki ya kofuta te,
mpo na nini okolinga ete babotola ata mbeto na yo ya kolala ?

28 Kozongisa na sima te mondelo ya kala
oyo batata na yo bakataki.

29 Osila komona moto oyo ayebi mosala na ye malamu ?
Akosala kaka liboso ya bakonzi,
akosala te liboso ya bato ya molili.

23

1 Soki ovandi mpo na kolia mesa moko elongo na mokonzi,
tala malamu moto oyo azali liboso na yo.
2 Tia mbeli na mongongo na yo
soki ozalaka lokoso.
3 Kolula te bilei na ye ya kitoko,
pamba te, tango mosusu, ezali na yango bololo.

4 Koboma nzoto te mpo na koluka kozwa bomengo,
kotia mayele na yo te kati na yango.
5 Tango okobwaka miso na ngambo ya bomengo, ekobunga,
pamba te ezalaka na mapapu
mpe epumbwaka na likolo makasi lokola mpongo.

6 Kolia te bilei ya moto oyo azali kotala yo na miso mabe
mpe kolula te bilei na ye ya kitoko,
7 pamba te azalaka ndenge makanisi ya motema na ye ezali.
Alobaka : « Lia mpe mela, »
kasi motema na ye ezali elongo na yo te.
8 Okosanza eteni oyo oliaki,
mpe maloba na yo ya kitoko ekokende pamba.

9 Kolobaka na zoba te,
pamba te akotiola bwanya ya maloba na yo.

10 Kozongisa te na sima mondelo ya kala
mpe kokota te na bilanga ya bana bitike,
11 pamba te Molobeli na bango azalaka makasi,
akozwa makambo na bango na maboko
mpo na kotelemela yo.

12 Tika ete motema na yo endimaka kotosa mibeko,
mpe matoyi na yo eyokaka maloba ya boyebi !

13 Kozangisa te kopesa mwana etumbu ;
soki obeti ye fimbu, akokufa te.
14 Na kobeta ye fimbu,
okokangola molimo na ye na lifelo.
15 Mwana na ngai, soki motema na yo ezali na bwanya,
motema na ngai ekozala na esengo.
16 Solo, bomoto na ngai nyonso ekotonda na esengo,
soki bibebu na yo elobi makambo ya sembo.

17 Tika ete motema na yo elulaka te bato ya masumu,
kasi zalaka tango nyonso na posa makasi ya kotosa Yawe ;
18 pamba te suka na yo ekozala solo malamu
mpe elikya na yo ekozala ya pamba te.

19 Mwana na ngai, yoka mpe zala na bwanya,
batela motema na yo kati na nzela ya sembo.
20 Kozala esika moko te na balangwi masanga
to na bato ya lokoso,

21 pamba te balangwi masanga mpe bato na lokoso bakomaka babola,
mpe bogoyigoyi ekolatisa bango bilamba epasuka.

22 Yokela tata oyo aboti yo,
mpe kotiola mama na yo te ata soki anuni.
23 Luka bosolo, kasi koteka yango te ;
sala se bongo na bwanya, na mateya mpe na mayele.
24 Tata ya moto ya sembo akozala na esengo mingi,
mpe moto oyo abota mwana ya bwanya akosepela kati na ye.
25 Tika ete tata na yo mpe mama na yo basepela !
Tika ete mama oyo abota yo azala na esengo !

26 Mwana na ngai ya mobali, pesa ngai motema na yo,
mpe tika ete miso na yo esepela na nzela na ngai !
27 Pamba te mwasi ya ndumba azali lokola libulu ya monene,
mpe mwasi ya mopaya azali lokola libulu ya mozindo.
28 Mwasi ya ndumba atelemaka na ekenge lokola moyibi
mpe akomisaka mibali bazoba koleka.

29 Mpo na nani : « Ah ngai, mawa ! »
Mpo na nani : « Eh ! »
Mpo na nani koswanaswana ?
Mpo na nani kolelalela ?
Mpo na nani kowelana ezanga tina ?
Mpo na nani kotelisa miso ?
30 Mpo na bato oyo bawumelaka liboso ya masanga ya vino,
mpo na bato oyo bamelaka masanga ya makasi.
31 Kotalaka te masanga ya vino tango ezali motane,
tango ezali kongala kati na kopo mpe kokita na pete na mongongo.
32 Na suka na yango, ekoswa yo lokola nyoka
mpe ekotia yo minu lokola etupa.
33 Miso na yo ekomona biloko na ndenge ya kokamwa,
mpe motema na yo ekobimisa makambo ya bozoba.
34 Boye, okokoma lokola moto oyo alali kati na ebale monene,
mpe lokola moto oyo alali na songe ya nzete ya molayi.
35 Okoloba : « Babeti ngai, kasi nazali koyoka pasi te ;
babeti ngai fimbu, kasi nazali koyoka eloko te !
Tango nini nakolamuka ?
Nakozongela lisusu komela vino. »

24

1 Kolulaka te bato oyo basalaka mabe
mpe kolukaka te kozala elongo na bango,
2 pamba te mitema na bango ekanisaka kaka kosala mabe,
mpe bibebu na bango eyeisaka kaka mobulu soki elobi.

3 Ndako etongamaka na nzela ya bwanya,
mpe elendisamaka na nzela ya mayele.
4 Bashambre ekotondisama na biloko nyonso
ya talo mpe ya kitoko na nzela ya boyebi.

5 Moto ya bwanya atondi na nguya,
moto oyo azalaka na boyebi alendisaka nguya na ye.
6 Pamba te kolonga na etumba esengaka bwanya,
mpe lobiko ezalaka kati na motango ebele ya bapesi toli.

7 Bwanya ezalaka likolo mingi mpo na zoba,
yango wana azalaka te na likambo ya koloba
kati na mayangani oyo esalemaka pembeni ya ekuke.
8 Moto oyo asalaka mabongisi ya kosala mabe
akokende sango lokola moteki baninga.
9 Mabongisi ya bozoba ezali masumu,
mpe bato bayinaka motioli.

10 Soki omilembisi na mokolo ya pasi,
makasi na yo ekozala pamba.
11 Kangola bato oyo bazali komema bango na kufa,
mpe bikisa bato oyo bazali kokende na kufa
lokola bato oyo balangwe masanga.
12 Soki olobi : « Tala, toyebaki likambo moko te
kati na makambo oyo nyonso ; »
boni, Ye oyo amekaka mitema asosolaka yango te ?
Ye oyo abatelaka molimo na yo ayebaka yango te ?
Afutaka te moto na moto kolanda misala na ye ?

13 Mwana na ngai, lia mafuta ya nzoyi,
pamba te ezalaka kitoko !
Mwa ndambo ya mafuta ya nzoyi ekozala
elengi na lolemo na yo.

14 Yeba lisusu ete bwanya ezali elengi
mpo na molimo na yo ;
soki ozwi yango, yeba ete lobi na yo ekozala malamu,
mpe elikya na yo ekozala ya pamba te.
15 Yo moto mabe, komeka te kotia mitambo
kati na ndako ya moto ya sembo,
mpe komeka te kopanza yango,
16 pamba te ata soki moto ya sembo akweyi mbala sambo,
akotelema kaka ;
nzokande pasi ekweyisaka moto mabe.

17 Soki monguna na yo akweyi, kosepela te ;
mpe soki apengwi, tika ete motema na yo esepela te ;
18 noki te Yawe akomona, akosepela te
mpe akokitisela yo kanda na Ye.

19 Kosilika te likolo ya bato oyo basalaka mabe,
kolula te bato mabe ;
20 pamba te lobi ya malamu ekozala te
mpo na moto oyo asalaka mabe,
mpe mwinda ya bato mabe ekokufa.

21 Mwana na ngai, tosaka Yawe mpe mokonzi,

kosanganaka te na batomboki,
22 pamba te bango mibale bakoki kotindela batomboki pasi na pwasa.
Bongo, nani ayebi pasi oyo bakoki kotinda ?

Maloba mosusu ya bato ya bwanya

23 Makambo oyo mpe ezali toli ya bato ya bwanya :
Kopona bilongi, kati na kosambisa, ezali malamu te.
24 Moto oyo alobaka na moto mabe : « Ozali moto ya sembo, »
bato bakolakela ye mabe, mpe bikolo ekotombokela ye.
25 Kasi bato oyo bapamelaka moto mabe bakozala malamu
mpe lipamboli ekozala likolo na bango.

26 Eyano ya solo ezali lokola beze ya bibebu.
27 Bongisa libanda ya mosala na yo,
bongisa bilanga na yo,
bongo na sima, tonga ndako na yo.

28 Kotatola na pamba te mpo na kosala moninga na yo mabe ;
mpo na nini olingi kosalela bibebu na yo na lokuta ?
29 Kolobaka te : « Nakosala ye ndenge asali ngai,
nakozongisela ye kolanda makambo oyo ye asali. »

30 Nalekaki pembeni ya elanga ya moto ya goyigoyi,
mpe pembeni ya elanga ya vino ya moto oyo azangi mayele ;
31 bongo, tala ndenge etondi na banzube,
tala ndenge matiti mabe ezipi yango,
mpe mir na yango ya mabanga ebukani.
32 Tango natiaki makanisi na ngai
kati na makambo oyo namonaki,
nazwaki mayele oyo :
33 mwa pongi moke, mwa kopema moke,
mwa kokanga maboko moke mpo na kolala,
34 bobola ekoyela yo na pwasa lokola moleki nzela,
mpe pasi ekoyela yo lokola moyibi.

25

Masese mosusu ya Salomo

1 Tala masese mosusu ya Salomo oyo bato ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, bakomaki.
2 Nzambe azwaka nkembo
mpo ete asalaka makambo oyo bato bayebaka te,
mpe bakonzi bazwaka nkembo
mpo ete balukaka kososola tina ya makambo.
3 Ndenge bakokaka te komeka
bosanda ya Lola to bozindo ya mabele,
ndenge wana mpe bakoki te kososola mitema ya bakonzi.

4 Soki olongoli mbindo na palata,
ekobimisa mbeki mpo na monyangwisi bibende na moto.
5 Soki olongoli moto mabe liboso ya mokonzi,
kiti na ye ya bokonzi ekolendisama na bosembo.

6 Komikumisaka te liboso ya mokonzi,
mpe komivandisaka te na esika ya bato minene ;
7 pamba te eleki malamu ete baloba na yo : « Yaka kovanda na esika oyo
ya lokumu, »
na esika ete bayokisa yo soni na miso ya mokonzi.
8 Kowelaka te kokende kofunda epai ya basambisi
makambo oyo osili komona na miso,
pamba te okosala nini na suka
soki moninga na yo asukisi yo ?

9 Soki ozali kowelana na moninga na yo,
kobimisa sekele ya moto mosusu te,
10 noki te ayoka yango mpe ayokisa yo soni,
boye okosambwa mpo na libela.

11 Liloba oyo elobami na tango oyo ekoki
ezali lokola wolo oyo basangisi na palata.
12 Pamela ya moto ya bwanya epai ya moto oyo ayokaka
ezali lokola wolo ya peto mpe sheneti ya wolo.

13 Motindami ya sembo azalaka
lokola mopepe ya malili ya mvula ya pembe
na tango ya kobuka bambuma,
asalaka esengo ya mokonzi na ye.
14 Moto oyo amikumisaka ete akabaka,
nzokande apesaka na ye eloko te,
azali lokola mapata mpe mopepe oyo ezangi mvula.

15 Moto oyo akangaka motema
akoki kobongola makanisi ya mokonzi,
mpe maloba ya malamu ebukaka mikuwa.
16 Soki omoni mafuta ya nzoyi, lia oyo ekoki na yo,
pamba te soki olie yango na lokoso, okosanza yango.

17 Kokendaka pamba-pamba te na ndako ya moninga na yo,
noki te akotonda yo mpe akolemba yo.
18 Moto oyo apesaka matatoli ya lokuta
mpo na kosala moninga na ye mabe
azali lokola marto, mopanga mpe mbanzi ya songe.
19 Kotia elikya na zoba na tango na pasi
ezali lokola lino ebukani mpe lokolo elembi.
20 Koyembela moto oyo azali na mawa banzembo ya esengo
ezali lokola kolongola ye kazaka na tango ya malili
to kotia masanga ya ngayi na pota.

21 Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei ;
soki azali na posa ya mayi, pesa ye mayi ya komela.
22 Pamba te, soki osali bongo,
okotondisa makala ya moto na likolo ya moto na ye,
mpe Yawe akofuta yo.

23 Mopepe oyo ewutaka na ngambo ya nor, ebetisaka mvula,

mpe lolemo oyo etongaka ekomisaka bilongi kanda-kanda.

24 Kovanda na songe ya ndako ezali malamu
koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-swanaka.

25 Basango ya malamu oyo ewuti na mokili ya mosika
ezali lokola mayi ya pio kati na motema ya moto
oyo azali na posa ya mayi.
26 Moto ya sembo oyo asopanaka liboso ya moto mabe
azali lokola liziba ya potopoto
mpe etima oyo ebimisaka mayi ya mabe.

27 Ezali malamu te kolia mafuta ya nzoyi ebele,
mpe ezali malamu te koluka lokumu na yo moko.

28 Moto oyo akokaka te kokonza molimo na ye
azali lokola engumba oyo ebukana mpe ezanga bamir.

26

Moto ya zoba

1 Ndenge mvula ya pembe elimwaka na tango ya molunge,
mpe mvula enokaka te na tango ya elanga,
ndenge wana mpe lokumu oyo bapesi na zoba ekowumela na ye te.

2 Ndenge ndeke ya moke oyo babengaka mwano
ekendaka bipai na bipai
to mbilambila* epumbwaka-pumbwaka,
ndenge wana mpe elakeli mabe ezwaka te
moto oyo asali na ye mabe te.

3 Ndenge fimbu ezalaka malamu mpo na mpunda,
mpe ekangiseli ezalaka malamu mpo na monoko ya ane,
ndenge wana mpe fimbu ezalaka malamu mpo na mokongo ya zoba.

4 Kozongisela zoba te kolanda bozoba na ye,
noki te okokokana na ye.

5 Zongisela zoba kolanda bozoba na ye,
noki te akomimona moto ya bwanya na miso na ye moko.

6 Moto oyo atindaka sango na nzela ya zoba
azali lokola moto oyo amikati makolo
mpe amilukeli makambo.

7 Ndenge makolo ya ebosono ezalaka makasi te,
ndenge wana mpe masese ezalaka na nguya te
kati na monoko ya zoba.

8 Kopesa zoba lokumu ezali

* **26:2** Mbilambila ezali ndeke ya moke oyo babengaka, na lifalanse : hirondelle.

lokola kotia libanga na ebambelo mabanga.

9 Lisese kati na monoko ya zoba ezali lokola etape ya banzube
kati na loboko ya moto oyo alangwe masanga.

10 Moto oyo azwaka zoba to moleki nzela na mosala
azali lokola soda oyo azokisaka moto nyonso na likonga.

11 Ndenge kaka mbwa ezongelaka kolia biloko oyo yango moko esanzi,
ndenge wana mpe zoba azongelaka bozoba na ye.

12 Eleki malamu kotia elikya na zoba,
na esika ete otia elikya na moto
oyo amimonaka moto ya bwanya na miso na ye moko.

13 Moto ya goyigoyi alobaka : « Nkosi ekangi nzela !
Nyama moko ya mabe ezali na kati-kati ya balabala ! »

14 Moto ya goyigoyi abalukaka na mbeto na ye
ndenge ekuke ebalukaka na biloko oyo efungolaka yango.

15 Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei,
kasi akokaka te kozongisa yango na monoko.

16 Moto ya goyigoyi amimonaka ete azali na bwanya
koleka bato sambo ya mayele.

17 Moto oyo akotaka makambo oyo etali ye te
azali lokola moto oyo akangí mbwa na matoyi.

18 Ndenge moto ya liboma abwakaka
moto, makonga mpe kufa,
19 ndenge wana mpe moto oyo akosi moninga na ye
alobaka : « Ezalaki kaka mpo na kosala maseki ! »

20 Soki bakoni ezali te, moto ekokufa ;
soki bato ya songisongi bazali te, koswana ekokita.

21 Ndenge makala engalaka na mbabola,
mpe bakoni epelisaka moto,
ndenge wana mpe moto oyo alinga koswana
ayeisaka matata.

22 Maloba ya moto ya songisongi ezalaka
lokola bilei ya kitoko,
ekitaka na esengo kino na libumu.

23 Maloba ya sukali ya moto ya motema mabe
ezalaka lokola palata ya mbindo oyo bapakoli
na mbeki basala na mabele.

24 Moto oyo ayinaka moninga na ye

amibombaka na maloba na ye,
kasi atondi na lokuta kati na motema na ye.
25 Ata soki abimisi maloba ya esengo, kondimela ye te,
pamba te makambo sambo ya mbindo ebombama
kati na motema na ye.
26 Akoki solo kobomba makanisi na ye ya mabe
na maloba ya lokuta,
kasi motema mabe na ye ekosuka se na koyebana
na miso ya bato nyonso.

27 Moto oyo atimolaka libulu
akweyaka ye moko kati na yango ;
mpe moto oyo atindikaka libanga,
libanga yango ekozongela kaka ye moko.

28 Lolemo ya lokuta eyinaka bato oyo ezokisi,
mpe maloba ya sukali ememaka libebi.

27

1 Komikumisa te mpo na mokolo ya lobi,
pamba te oyebi te likambo nini mokolo ekoki kobota.

2 Tika ete moto mosusu akumisa yo,
kasi monoko na yo moko te ;
tika ete mopaya akumisa yo,
kasi bibebu na yo moko te.

3 Libanga mpe zelo ezalaka kilo,
kasi kanda ya zoba ezalaka kilo koleka nyonso mibale.

4 Kotomboka ememaka makambo ya somo,
mpe kanda ebebisaka ;
kasi nani akoki kotelema liboso ya zuwa ?

5 Pamela oyo epesami na polele ezali malamu
koleka moto oyo aboyi kopamela mpo na bolingo.

6 Bapota oyo molingami azokisi ezali malamu
koleka babeze ebele ya monguna.

7 Moto oyo atondi aboyaka ata mafuta ya nzoyi,
kasi moto oyo azali na nzala
ayokaka ata bilei ya bololo elengi.

8 Moto oyo ayengaka-yengaka mosika ya mokili na ye
azali lokola ndeke oyo ezali koyengayenga
mosika ya zala na yango.

9 Mafuta mpe malasi esepelisaka motema,
mpe molingami malamu apesaka toli na motema ya esengo.

10 Kosundola te molingami na yo to molingami ya tata na yo,
mpe kokende te na ndako ya ndeko na yo tango ozali na pasi ;
kozala na molingami ya pembeni ezali malamu
koleka kozala na ndeko ya mosika.

11 Mwana na ngai, zala moto ya bwanya
mpe sepelisa motema na ngai,
mpo ete nazala na eyano ya kopesa
na moto oyo akoluka kotiola ngai.

12 Moto ya mayele amonaka likama na mosika
mpe amibombaka,
kasi moto oyo azangi mayele alekaka kaka wana
mpe akutanaka na pasi.

13 Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi
mpo na niongo ya moto mosusu ;
bomba yango lokola ndanga
soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya.

14 Soki moto moko ayei kopambola molingami na ye,
na mongongo makasi mpe na tongo-tongo,
bakozwa yango lokola elakeli mabe.

15 Mwasi oyo alinga koswana azali
lokola ndako oyo etangaka na tango ya mvula.
16 Kokanga ye ezali lokola
koluka kokanga mopepe to mafuta na loboko.

17 Ndenge kaka ebende epelisaka ebende mosusu,
ndenge wana mpe moto abongaka
soki akutani na moto mosusu.

18 Moto oyo abongisaka nzete na ye ya figi
aliaka mpe mbuma na yango,
mpe moto oyo abatelaka mokonzi azwaka lokumu.

19 Ndenge mayi ezalaka lokola kitalatala mpo na elongi,
ndenge wana mpe motema ya moto elakisaka bomoto na ye moko.

20 Ndenge lifelo mpe mboka ya bakufi etondaka te,
ndenge wana mpe miso ya moto etondaka te.

21 Bapetolaka palata na kikalungu,
mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi,
kasi bamekaka moto na nzela ya lokumu na ye.

22 Ata soki otuti moto ya liboma na liboka elongo na mbuma,
liboma na ye ekotikala te kolongwa kati na ye.

23 Yeba malamu ndenge bibwele na yo ezali,
mpe kengela yango malamu,

24 pamba te bomengo ewumelaka seko na seko te,
motole mpe ewumelaka te mpo na libela.
25 Soki bakati matiti ya bibwele,
matiti ya sika ekobota
mpe bakolokota matiti ya bangomba ;
26 bameme ekopesa yo bilamba,
mpe bantaba ekosunga yo mpo na kosomba elanga.
27 Okozala na miliki ebele ya bantaba
mpo na koleisa ndako na yo mpe basali na yo ya basi.

28

1 Moto mabe akimaka ata soki moto moko te abengani ye,
kasi bato ya sembo bazalaka na mpiko lokola nkosi.

2 Soki kotomboka ezali kati na mokili,
bakonzi bakomaka ebele ;
kasi moto ya mayele mpe ya bososoli ayeisaka kimia.

3 Mokonzi oyo anyokolaka bato bakelela
azali lokola mvula ya makasi oyo ebebisaka biloko
mpe ememaka nzala.

4 Bato oyo babukaka mibeko bakumisaka bato mabe,
kasi bato oyo babatelaka mibeko batelemelaka bato mabe.

5 Bato mabe basosolaka te makambo ya bosembo,
kasi bato oyo balukaka Yawe basosolaka yango nyonso.

6 Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu
koleka mozwi oyo nzela na ye ezali mabe.

7 Moto oyo abatelaka mibeko azali mwana mayele,
kasi moto oyo atambolaka na bato ya loyenge
ayokisaka tata na ye soni.

8 Moto oyo abakisaka bomengo na ye na nzela ya moyibi
abombelaka yango moto oyo asalisaka babola.

9 Moto oyo akangi matoyi na ye
mpo na koboya koyoka mobeko,
libondeli na ye ekomaka nkele na miso ya Nzambe.

10 Moto oyo amemaka bato ya sembo na nzela ya mabe
akokangama na motambo oyo asali ye moko,
kasi bato oyo bazangi pamela bakozwa esengo lokola libula na bango.

11 Mozwi amimonaka lokola moto ya bwanya,
kasi mobola oyo azali mayele ayebaka ye malamu.

12 Tango bato ya sembo balongaka, ezalaka esengo mingi ;
kasi tango bato mabe bazwaka bokonzi,

bato bamibombaka.

13 Moto oyo abombaka masumu na ye abongaka te,
kasi ye oyo atubelaka mpe atikaka yango azwaka ngolu.

14 Esengo na moto oyo abangaka tango nyonso kosala mabe,
kasi ye oyo ayeisaka motema na ye libanga akweyaka kati na pasi.

15 Mokonzi mabe oyo azali kokamba bato bakelela
azali lokola nkosi ya kanda
to lokola ngombolo oyo ezali kolanda nyama ya kolia.

16 Mokonzi oyo anyokolaka bato azangi mayele,
kasi oyo aboyaka bomengo na nzela ya moyibi
ayeisaka mikolo ya bomoi na ye ebele.

17 Moto oyo amitungisaka mpo ete abomi moninga
akimaka kino na libulu ya kufa ;
tika ete moto moko te akanga ye nzela.

18 Moto oyo atambolaka na bosembo akozwa lobiko,
kasi moto ya mobulu oyo alandaka banzela mibale
akokweya na moko.

19 Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei,
kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi
akotonda na bobola.

20 Moto ya sembo afulukaka na mapamboli,
kasi moto oyo awelaka kokoma mozwi na lombangu
akozanga te kozwa etumbu.

21 Kopona bilongi ezalaka malamu te ;
nzokande ata mpo na eteni ya lipa, moto akoki mpe kosala mabe.

22 Moto ya bilulela azalaka motema moto-moto
mpo na kozwa bomengo,
mpe ayebaka te ete bobola ekokomela ye.

23 Moto oyo apamelaka moninga na ye
akozwa ngolu na suka
koleka moto oyo alobaka maloba ya sukali.

24 Moto oyo ayibaka tata mpe mama na ye,
bongo alobaka : « Ezali na yango mabe te, »
azali moninga ya mobomi.

25 Moto ya lokoso ayeisaka koswana,
kasi moto oyo atiaka elikya na Yawe
akotonda na mafuta.

26 Moto oyo atiaka elikya kati na ye moko kaka azali zoba,

kasi moto oyo atambolaka na bwanya akokangolama.

27 Moto oyo akabelaka babola akozanga eloko te,
kasi moto oyo aboyaka kotala bango
akotonda na bilakeli mabe.

28 Tango bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka ;
kasi tango bakufaka, bato ya sembo bakomaka ebele.

29

1 Moto oyo atiaka moto makasi soki bapameli ye,
akokweyisama na pwasa mpe akobika te.

2 Soki bato ya sembo bakomi ebele, bato basepelaka ;
kasi soki bato mabe bakomi koyangela, bato balelaka.

3 Moto oyo alingaka bwanya asalaka esengo ya tata na ye,
kasi moto oyo alandaka basi ya ndumba
akosilisa bomengo na ye nyonso.

4 Mokonzi oyo akambaka na bosembo
ayeisaka kimia na mokili na ye,
kasi mokonzi oyo afutisaka mpako ebele
abebisaka mokili yango.

5 Moto oyo alobaka na moninga na ye maloba ya sukali
atielaka ye motambo na se ya matambe.

6 Lisumu ya moto mabe ezalaka na motambo,
kasi moto ya sembo agangaka na esengo mpe asepelaka.

7 Moto ya sembo ayebaka pasi ya babola,
kasi moto mabe ayebaka na ye kutu yango te.

8 Batioli batiaka mobulu kati na engumba,
kasi bato ya bwanya basilisaka kanda.

9 Soki moto ya bwanya akei kosamba elongo na moto ya liboma,
ezala asiliki to aseki, akotikala kozala na kimia te.

10 Bato oyo basopaka makila balingaka bato ya sembo te,
kasi bato malamu balukaka bato ya sembo.

11 Zoba alandaka baposa nyonso ya motema na ye,
kasi moto ya bwanya akangaka yango mpe akitisaka yango.

12 Soki mokonzi akomi koyoka makambo ya lokuta,
basali na ye nyonso bakokoma bato mabe.

13 Mobola mpe monyokoli bazali na likambo moko ya lisanga :
Yawe angengisaka miso ya bango mibale.

14 Mokonzi oyo asambisaka babola na bosembo,
kiti na ye ya bokonzi ekolendisama tango nyonso.

15 Fimbu mpe pamela epesaka bwanya,
kasi mwana oyo basundola ayokisaka mama na ye soni.

16 Soki bato mabe bakomi ebele,
mabe mpe ekomaka ebele ;
kasi bato ya sembo bakomona bango kokweya.

17 Pesa mwana na yo etumbu,
bongo okozala na kimia
mpe akotondisa motema na yo na esengo.

18 Soki emoniseli ezali te,
bato bakotambola ngulungulu.
Esengo na moto oyo atosaka Mobeko !

19 Bapamelaka mosali na maloba te ;
pamba te akososola, kasi akoyoka te.

20 Soki omoni moto kowela koloba liboso ete akanisa,
malamu kotia elikya na zoba, kasi na ye te.

21 Moto oyo alengelaka mosali na ye wuta bolenge
akosuka na kokomisa ye moto makasi.

22 Moto ya kanda amemaka koswana,
mpe moto oyo atombokaka noki
akomaka na mabe koleka.

23 Lolendo ya moto ekitisaka ye,
kasi moto ya komikitisa azwaka lokumu.

24 Moto oyo akabolaka biloko elongo na moyibi amiyinaka ;
ayokaka bilakeli mabe, kasi amekaka te kofunda ye.

25 Kobanga bato ezalaka motambo na se ya matambe,
kasi Yawe abatelaka moto oyo atiaka elikya na Ye.

26 Bato ebele balukaka kokoma balingami ya mokonzi,
nzokande ezali Yawe nde apesaka
oyo ekoki na moto na moto.

27 Bato ya sembo bayinaka moto ya masumu,
mpe moto mabe ayinaka etamboli ya bato ya sembo.

30

Maloba ya Aguri

1 Tala maloba ya Aguri, mwana mobali ya Yake. Ezali ye nde alobaki yango epai ya Itieli, epai ya Itieli mpe Ukali :

2 Solo, nazali zoba koleka bato nyonso,
nazali ata na mayele ya bomoto te ;
3 nayekolaki bwanya te,
mpe nazali na boyebi ya Mosantu te.

4 Nani amata na Lola to mpe akita wuta kuna ?
Nani asangisa mopepe kati na maboko na ye ?
Nani akanga mayi na kazaka na ye ?
Nani akata bandelo nyonso ya mabele ?
Kombo na ye nani ? Mpe kombo ya mwana na ye ezali nani ?
Yebisa ngai soki oyebi !

5 Liloba nyonso ya Nzambe ezalaka na libunga te,
ezali nguba mpo na bato oyo bazwaka yango
lokola ebombamelo na bango.
6 Kobakisa eloko moko te na maloba na Ye,
noki te apamela yo mpe abimisa yo mokosi.

7 Oh Yawe, nasengi Yo biloko mibale,
kopimela ngai yango te liboso ete nakufa :
8 longola mosika na ngai makambo ya pamba mpe ya lokuta,
kopesa ngai te bobola to bozwi,
kasi pesa ngai kaka, mokolo na mokolo, lipa oyo ekoki na ngai,
9 pamba te soki natondi makasi,
nakoki kowangana Yo mpe koloba :
« Yawe nde nani ? »
To soki nazali na bobola, nakoki koyiba
mpe koyokisa Kombo ya Nzambe na ngai soni.

10 Kotonga mowumbu te liboso ya nkolo na ye,
noki te alakela yo mabe, mpe omona pasi.

11 Ezali na bato oyo balakelaka batata na bango mabe
mpe bapambolaka te bamama na bango.
12 Ezali na bato oyo bamimonaka peto na miso na bango moko,
nzokande bamipetoli na mbindo na bango te.
13 Ezali na bato oyo batonda na lolendo
mpe bamonaka bato mosusu pamba.
14 Ezali na bato oyo minu na bango ezali lokola mipanga,
lokola mbeli mpo na koboma babola kati na mokili
mpe bato bakelela kati na bato.

15 Sonzo ezalaka na bana basi mibale,
egangaka kaka : « Pesa ! Pesa ! »

Ezali na biloko misato oyo etondaka te,
minei oyo elobaka te : « Ekoki ! »
16 Mboka ya bakufi,
libumu ya mwasi oyo abotaka te,
mabele oyo etondaka mayi te,
mpe moto oyo elobaka te : « Ekoki ! »

17 Liso oyo etiolaka tata mpe ezanga botosi epai ya mama,
ekotobolama na bayanganga ya lubwaku,
mpe bana ya mpongo ekolia yango.

18 Ezali na biloko misato oyo nasosolaka te,
ata kutu minei oyo nayebaka te :
19 Nzela ya mpongo na likolo,
nzela ya nyoka na likolo ya libanga,
nzela ya masuwa kati na ebale,
mpe nzela ya elenge mobali epai ya elenge mwasi.

20 Tala ndenge mwasi ya ndumba asalaka :
Soki alie, apangusaka monoko ;
mpe na sima, akoloba : « Nasali na ngai mabe te ! »

21 Ezali na makambo misato oyo eningisaka mokili,
ata kutu minei oyo mokili ekokaka kondima te :
22 Mowumbu oyo akomi mokonzi,
zoba oyo atondi na bomengo,
23 mwasi oyo balingaka te, kasi abali ;
mpe mwasi mosali oyo azwi bomengo ya nkolo na ye ya mwasi.

24 Ezali na banyama mike minei na mokili, oyo, nzokande, ezalaka na bwanya mingi :
25 Bafurmi : ezali bikelamu oyo ezanga makasi,
kasi ebongisaka bilei na yango na tango ya elanga ;
26 bampanya ya zamba : ezali bikelamu oyo ezanga nguya,
kasi etongaka bandako na yango kati na mabanga ;
27 mabanki : ezalaka na mokonzi te,
kasi nyonso etambolaka nzela moko na molongo ;
28 moselekete : loboko ekoki kokanga yango,
kasi ezalaka kati na bandako ya bakonzi.

29 Ezali na banyama misato oyo etambolaka malamu,
ata kutu minei oyo edendaka soki ezali kotambola :
30 Nkosi : nyama ya makasi kati na banyama, ezongaka sima te ata liboso ya nani ;
31 soso ya mobali,
ntaba mobali,
mpe mokonzi oyo azali kotambola liboso ya mampinga na ye.

32 Soki osali bozoba mpo na komikumisa,
mpe soki ozali na makanisi mabe,
tia loboko na monoko na yo,
33 pamba te kobeta-beta mabele ebimisaka manteka,
kobeta zolo ebimisaka makila,
mpe kotumbola kanda eyeisaka koswana.

31

Maloba ya mokonzi Lemweli

1 Maloba ya mokonzi Lemweli, mateya oyo mama na ye ateyaki ye :

2 Eh mwana na ngai ya mobali,
mwana oyo abimi na libumu na ngai,
mwana mobali oyo nalapelaka ndayi :
3 Kosilisa makasi na yo na basi te,
komitika te na basi oyo bapengwisaka bakonzi !

4 Eh Lemweli, ebongi te mpo na bakonzi ;
te, ebongi te mpo na bato minene kotuna :
« Wapi masanga ya makasi ? »
5 Noki te soki bameli yango, bakobosana mibeko
mpe bakokata na bosembo te makambo ya banyokolami.

6 Pesa masanga ya makasi epai ya bato oyo balingi kokufa,
mpe vino epai ya bato oyo bazali kotungisama na motema.
7 Tika bango bamela mpo ete babosana pasi na bango
mpe batika kokanisa lisusu minyoko na bango.

8 Fungola monoko na yo
mpo na kolobela bato oyo bazali na makoki ya koloba te,
mpe mpo na kolongisa bato oyo bazanga basungi.
9 Fungola monoko na yo mpe sambisa na bosembo,
bundela babola mpe bato oyo bakelela.

Masese mpo na mwasi ya lokumu

10 Nani akoki komona mwasi ya lokumu ?
Azali na motuya koleka babiju ya talo.
11 Mobali na ye atielaka ye motema
mpe azangaka te biloko ya motuya.
12 Tango nyonso ya bomoi na ye,
apesaka mobali na ye esengo, kasi mawa te ;
13 alukaka bapwale ya meme mpe basinga ya lino,
bongo maboko na ye etongaka yango na esengo.
14 Azali lokola masuwa ya bato ya mombongo,
akendaka koluka bilei na ye mosika ;
15 alamukaka wana butu ezali nanu,
abongisaka bilei mpo na ndako na ye
mpe akabolelaka basali na ye ya basi misala.
16 Soki asepeli na elanga, asombaka yango ;
mpe na mbuma ya misala na ye, alonaka elanga ya vino.
17 Akangaka loketo na ye makasi
mpe akembisaka maboko na ye na mosala.
18 Amonaka ete mombongo na ye etambolaka malamu ;
mpe kino na butu, mwinda na ye ekokufa te.
19 Maboko na ye esimbaka mitonga oyo batongelaka,
mpe misapi na ye etongaka bilamba.
20 Afungolaka loboko na ye mpo na kokabela babola,
mpe asembolaka yango mpo na kosunga bato bakelela.
21 Tango mvula ya pembe ekitaka,
abangaka eloko moko te mpo na ndako na ye,
pamba te bato nyonso kati na ndako na ye balataka bilamba ya malili.
22 Asalaka babulangeti mpo na mbeto na ye
mpe alataka bilamba na ye ya lino ya kitoko mpe ya motane.

23 Bapesaka mobali na ye lokumu, na ekuke ya engumba,
tango avandaka elongo na bakambi ya mokili.
24 Asalaka bilamba ya lino mpe atekaka yango,
asalaka mombongo ya mikaba.
25 Alataka lokola elamba : molende na mosala mpe lokumu ;
mikolo ya lobi ebangisaka ye te, asekaka nde yango.
26 Alobaka na bwanya,
mpe lolemo na ye epesaka malakisi na bolingo.
27 Azalaka na bokebi na makambo nyonso oyo elekaka na ndako na ye,
mpe aliaka lipa na bogoyigoyi te.
28 Bana na ye bakotelema mpo na kokumisa ye,
mpe tala ndenge mobali na ye mpe akumisaka ye :
29 « Basi ebele basalaka makambo ya lokumu ;
kasi yo, oleki bango nyonso ! »
30 Bonzenga ya elongi ekosaka,
mpe kitoko ya nzoto ezalaka pamba ;
kasi mwasi oyo atosaka Yawe,
ye nde abongi na lokumu.
31 Bopesa ye bambuma ya misala na ye !
Tika ete bapesa ye lokumu, na bikuke ya engumba,
mpo na misala nyonso oyo asalaka !

Mosakoli

Nyonso ezali pamba

1 Maloba ya Moteyi, mwana mobali ya Davidi, mokonzi na Yelusalemi.
2 Pamba na pamba,
elobi Moteyi ;
pamba na pamba,
nyonso ezali kaka pamba.

3 Moto azwaka litomba nini penza na misala nyonso
oyo amonelaka pasi na se ya moyi ?
4 Eleko moko eleki, mpe eleko mosusu eyei,
kasi mabele etikalaka kaka seko na seko.
5 Moyi ebimaka mpe elalaka,
bongo ezongaka na lombangu na esika oyo ebimelaka.
6 Mopepe ekeyi na ngambo ya sude,
ebaluki na ngambo ya nor,
ebaluki-baluki mpe ekeyi lisusu,
ezongelaka kaka banzela wana.
7 Mayi nyonso ekendaka na ebale monene,
kasi ebale monene etondaka te ;
mpe mayi yango ezongaka lisusu epai ewutaka.
8 Makambo nyonso elembisaka,
moto oyo akoki kobeta na yango tembe azali te ;
nzokande, miso etondaka te na kotala,
mpe matoyi etondaka te na koyoka.
9 Oyo ezalaki ekozala lisusu,
oyo esalemaki ekosalema lisusu :
likambo ya sika ezalaka te na se ya moyi.
10 Boni, ezali penza na likambo moko
oyo moto akoki koloba na tina yango :
« Tala, oyo penza ezali likambo ya sika ? »
Te, esila komizalela kala,
kala penza liboso ya eleko na biso.
11 Ndenge bato bayebaka lisusu bato ya kala te,
ndenge wana mpe bato oyo bakoya sima
bakotikala koyeba bango te na bato oyo bakolanda.

Bwanya mpe ezali kaka pamba

12 Ngai, Moteyi, nazalaki mokonzi ya Isalaele, na Yelusalemi.
13 Namipesaki mpo na koyekola mpe kososola na nzela ya bwanya, makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. Nzokande, ezali na yango kaka mosala ya mpunda oyo Nzambe apesa na bana ya bato mpo ete bamonela yango pasi !
14 Namona misala nyonso oyo esalemaka na se ya moyi ; nyonso wana ezali kaka pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.
15 Bakoki te kosembola eloko oyo etengama,
bakoki mpe te kotanga eloko oyo ezali te.

16 Namilobelaki : « Tala, nakolisi mpe nabakisi bwanya mingi koleka
moto nyonso oyo azalaki liboso na ngai, na Yelusalemi. »
Motema na ngai etondaki penza na bwanya mpe na boyebi ebele.
17 Namipesaki makasi mpo na koyekola bwanya mpe, lisusu, makambo
ya bozoba mpe ya liboma ; kasi nasosolaki ete yango mpe ezali kaka lokola
moto azali kolanda mopepe.
18 Pamba te kozala na bwanya mingi ememelaka moto pasi,
mpe kozala na mayele mingi etungisaka motema.

2

Bilengi mpe ezali kaka pamba

1 Namilobelaki : « Yaka sik'oyo ; nakomekisa yo bilengi mpo ete ozala
moto ya esengo ! » Nzokande, yango mpe ezalaki kaka pamba.
2 Na tina na koseka, nalobaki : « Ezali na yango kaka bozoba ! » Bongo
na tina na elengi, nalobaki : « Esalaka nini ? »

3 Wana motema na ngai ezalaki nanu kokamba ngai na bwanya, nazwaki
mokano ya komipesa na masanga ya vino mpe na makambo ya bozoba.
Nazalaki nde na posa ya kososola bolamu nini moto akoki kozwa na kosala
bongo na se ya moyi, na mwa mikolo ya bomoi na ye.
4 Nazwaki mokano ya kosalisa misala minene : namitongelaki bandako
minene mpe namilonelaki bilanga ya vino mpo na bomoi na ngai ;
5 nasalaki bilanga mpe nabongisaki bisika mpo na kolona banzete ya
ndenge na ndenge, oyo ebotaka bambuma ;
6 natimolaki mpo na ngai moko, mabulu minene ya mayi mpo na
kosopela banzete ya mike mayi.
7 Nasombaki bawumbu ya mibali mpe ya basi ; kobakisa na motango
ya bawumbu mosusu oyo babotamaki kati na ndako na ngai. Nazalaki
mpe na bangombe, bantaba mpe bameme ebele koleka bakonzi nyonso
oyo bazalaki na Yelusalemi liboso na ngai.
8 Nakongolaki mpo na ngai moko palata mpe wolo oyo ewutaki na
bomengo ya bakonzi mpe ya bituka ; nazwaki mpo na ngai bayembi ya
basi mpe ya mibali, mpe oyo esepelisaka makasi mibali : mwasi mpe basi
ebele ya kitoko.
9 Nakomaki moto monene koleka bakonzi nyonso oyo bazalaki na
Yelusalemi liboso na ngai ; kasi atako bongo, bwanya ezalaki kaka
kotambolisa ngai.
10 Napimelaki miso na ngai eloko moko te
oyo elulaki,
napimelaki motema na ngai esengo moko te.
Motema na ngai esepelaki na misala na ngai nyonso,
mpe yango ezalaki lifuti ya mosala na ngai nyonso.
11 Boye, tango natali misala nyonso
oyo maboko na ngai esalaki
mpe pasi nyonso oyo namonaki mpo na kokokisa yango,
namoni ete nyonso wana ezalaki kaka pamba,
ezali lokola moto azali kolanda mopepe,
ezali na yango na litomba moko te na se ya moyi.

Bwanya mpe bozoba ezali kaka pamba

12 Bongo, nabalolaki makanisi na ngai
mpo na koyekola bwanya, bozoba mpe bolema.

Eloko nini mokitani ya mokonzi akoki kosala,
oyo eleki oyo esila kosalema ?
13 Namonaki ete bwanya ezali malamu koleka bozoba,
ndenge pole ezali malamu koleka molili.
14 Moto ya bwanya ayebi epai azali kokende,
kasi zoba atambolaka na molili ;
kasi nasosoli likambo moko :
suka na bango mibale ekozala kaka ndenge moko.
15 Namilobelaki :
« Suka ya zoba ekozala ndenge moko kaka na suka na ngai ;
sik'oyo, litomba nini ezali na moto
ya kozala na bwanya mingi ? »
Namilobelaki :
« Oyo mpe ezali kaka pamba. »
16 Pamba te ezala moto ya bwanya to zoba,
bakotikala kokanisa bango tango molayi te ;
mpe na mikolo ekoya, bato bakobosana bango mibale.
Moto ya bwanya mpe akokufa lokola moto ya zoba.
17 Boye, nayinaki bomoi, pamba te misala oyo esalemaka na se ya moyi ezali mabe mpo na ngai. Nyonso wana ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.
18 Nayinaki biloko nyonso oyo namonelaki pasi na se ya moyi, pamba te nakotika yango epai ya moto oyo akoya sima na ngai.
19 Bongo, nani ayebi soki moto yango akozala moto ya bwanya to zoba ? Nzokande, ye nde akozala na bokonzi na likolo ya misala nyonso oyo nabimiselaki motoki mpe mayele na ngai na se ya tango. Yango mpe ezali kaka pamba.
20 Bongo, motema na ngai ekomaki kobungisa elikya likolo ya misala makasi oyo nazalaki kosala na se ya moyi.
21 Pamba te moto akoki kosala mosala na ye na bwanya, na boyebi mpe na ndenge esengeli penza ; kasi akotika nyonso oyo azali na yango epai ya moto oyo amonelaki yango pasi te ; yango mpe ezali pamba mpe mabe makasi.
22 Litomba nini moto akoki kozwa na misala nyonso oyo asali mpe amonelaka pasi na se ya moyi ?
23 Mikolo nyonso ya mosala na ye ezali kaka pasi mpe komitungisa ; ezala na butu, makanisi na ye ezalaka na kimia te ; oyo mpe ezali kaka pamba.

24 Eloko eleki malamu mpo na moto ezali kaka kolia, komela mpe kosepela na mosala na ye. Namoni ete oyo mpe ewuti na loboko na Nzambe ;
25 pamba te soki Nzambe azalaki te, nani akoki kolia mpe kosepela ?
26 Nzambe apesaka bwanya, mayele mpe esengo na moto oyo asepelisaka Ye ; kasi apesaka mosala ya kosangisa mpe ya konduka bomengo epai ya moto oyo asalaka masumu mpo ete atika yango na maboko ya moto oyo asepelisaka Nzambe.
Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

3

Likambo nyonso ezalaka na tango na yango
1 Likambo nyonso ezalaka na tango na yango,

mpe mosala nyonso ezalaka na ngonga na yango,
na se ya moyi.

2 Ezali na tango ya kobotama mpe tango ya kokufa,
tango ya kolona mpe tango ya kopikola oyo elonami ;
3 tango ya koboma mpe tango ya kobikisa,
tango ya kobuka mpe tango ya kotonga ;
4 tango ya kolela mpe tango ya koseka,
tango ya kosala matanga mpe tango ya kobina ;
5 tango ya kopanza mabanga mpe tango ya kosangisa yango,
tango ya kopesa beze mpe tango ya kotika kopesa beze ;
6 tango ya koluka mpe tango ya kobungisa,
tango ya kobomba mpe tango ya kobwaka ;
7 tango ya kopasola mpe tango ya kobamba,
tango ya kokanga monoko mpe tango ya koloba ;
8 tango ya kolinga mpe tango ya koyina,
tango ya bitumba mpe tango ya kimia.

9 Litomba nini mosali azwaka na mosala oyo amonelaka pasi ?

10 Natalaki mokumba oyo Nzambe amemisaki bato.

11 Nzambe asalaka eloko na eloko malamu na tango na yango ; atiaka lisusu, kati na mitema ya bato, posa ya koyeba mabombami na Ye. Nzokande, bato bakokaka te kososola mosala ya Nzambe, kobanda na ebandeli kino na suka.

12 Nayebi ete ezali na eloko moko oyo eleki malamu mpo na bato : ezali kaka kosepela mpe kozala malamu tango bazali na bomoi.

13 Yango wana, tika ete moto na moto alia, amela mpe amona bolamu kati na mosala na ye nyonso, pamba te ezali likabo ya Nzambe.

14 Nayebi ete makambo nyonso oyo Nzambe asalaka ewumelaka seko ; boye ezali ata na eloko moko te ya kobakisa na likolo na yango to ya kolongola kati na yango. Nzambe asalaka yango bongo mpo ete bakumisa Ye.

15 Makambo oyo ezali lelo esila kozala na kala,
mpe makambo oyo ekoya ezala wuta kala ;
Nzambe nde azongisaka makambo
oyo esila koleka na tango ya kala.

16 Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi :
ezala na esika oyo basambisaka bato, mabe ezali kaka ;
ezala na esika ya bosembo, mabe ezangaka te.

17 Namilobelaki kati na ngai :
« Nzambe akosambisa, ezala bato ya sembo to bato mabe,
pamba te ezali na tango mpo na likambo moko na moko,
mpe ezali na tango mpo na kosambisa
likambo moko na moko. »

18 Namilobelaki lisusu : « Nzambe amekaka bato mpo ete bakoka komimona bango moko ete bazali lokola banyama.

19 Suka ya moto ezali lokola suka ya nyama : bango mibale basukaka kaka ndenge moko ; ndenge moko akufaka, mosusu mpe akufaka kaka bongo. Bango nyonso bazali kaka na pema moko : moto aleki nyama na eloko te. Nyonso wana ezali kaka pamba.

20 Nyonso ekendaka kaka esika moko ; nyonso ewutaki na putulu, mpe nyonso ekozonga kaka na putulu.

21 Nani ayebi soki molimo ya moto emataka na likolo, mpe soki molimo
ya nyama ekitaka na se ya mabele ? »
22 Boye, nasosolaki ete ezali na eloko moko te oyo eleki malamu mpo na
moto, soki kaka te kosepela mpe komona bolamu na mosala na ye, pamba
te yango nde ezali litomba na ye. Nani akoki kosunga ye mpo ete amona
makambo oyo ekoya sima na ye ?

4

Minyoko

1 Natalaki lisusu mpe namonaki minyoko nyonso oyo ezali na se ya
moyi :
Namonaki mpinzoli ya banyokolami,
mpe moto akobondisa bango azalaki te ;
nguya ezalaki na ngambo ya banyokoli,
mpe moto akobondisa bango azalaki te.
2 Yango wana, namonaki ete bato oyo basila kokufa kala
bazali na bango kutu malamu
koleka bato oyo bazali nanu na bomoi.
3 Mpe moto oyo atikala nanu kozala te
azali malamu koleka bango mibale,
pamba te atikala nanu komona te misala mabe
oyo esalemaka na se ya moyi.

Mosala mpe makama na yango

4 Namoni ete pasi nyonso oyo bato bamonaka na mosala mpe lokumu
oyo bazwaka na misala na bango, ewutaka kaka na bilulela ya moto liboso
ya moninga na ye. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda
mopepe.
5 Moto oyo azangi mayele akangaka maboko na ye
mpe amibebisaka ye moko.
6 Loboko moko oyo etondi na kimia ezali malamu
koleka maboko mibale oyo etondi na misala makasi
mpe na kolanda mopepe.

Ezali mabe mpo na moto kovanda ye moko

7 Namonaki lisusu likambo mosusu ya pamba na se ya moyi :
8 Ezalaki na moto moko oyo azalaki kaka ye moko,
azalaki ata na mwana to ndeko te ;
azalaki kopema te na mosala na ye ya makasi,
kasi bomengo na ye etikalaki te kotondisa miso na ye.
Mpe atikalaki komituna te :
« Nani oyo ngai nazali komonela pasi boye ?
Mpe mpo na nini nazali komipimela bomengo ? »
Wana mpe lisusu ezali pamba :
ezali mosala ya mpunda !

9 Bato mibale bazali malamu koleka moto moko,
pamba te bakozwa lifuti ya malonga na mosala na bango.
10 Soki moko akweyi, moninga na ye akoki kosunga ye ;
kasi mawa na moto oyo akweyi
mpe azangi moto oyo akosunga ye !
11 Mpe lisusu, soki bato mibale balali esika moko,
bayokaka moto ;

kasi moto oyo azali ye moko,
ndenge nini akoki koyoka moto ?
12 Soki moto azali ye moko, monguna akoki kolonga ye ;
kasi soki bato bazali mibale, bakoki kotelemela monguna.
Kamba ya basinga misato ekatanaka noki te.

Botombolami ezali pamba

13 Elenge mobola ya mayele azali malamu koleka mokonzi ya mobange
oyo azangi mayele mpe ayokaka toli te ;
14 ezala soki elenge mobali yango abotama mobola kati na mokili na ye
to awuti kobima na boloko mpo na kokoma mokonzi.
15 Namonaki bato nyonso ya bomoi, oyo bazali kotambola na se ya moyi
kolanda elenge mobali lokola mokitani ya mokonzi.
16 Ata soki bato oyo bazalaki kosepela na ye bazalaki ebele koleka, kasi
bato oyo bakoya sima bakoki koboya ye. Yango mpe ezali pamba, ezali
lokola moto azali kolanda mopepe.
17 Batela makolo na yo tango ozali kokende na Ndako ya Nzambe ; eleki
malamu kokende kuna mpo na koyoka, kasi mpo na kobonza mbeka ya
bazoba te, pamba te bayebaka te ete basalaka mabe.

5

Kokisaka ndayi na yo epai ya Nzambe

1 Kowelela te kofungola monoko na yo,
mpe tika ete motema na yo ewelela te
kobimisa liloba liboso ya Nzambe !
Pamba te Nzambe azali na likolo,
mpe yo ozali na mabele.
Boye, tika ete maloba na yo ezalaka mingi te !
2 Ndenge ndoto eyaka soki moto azali na misala mingi,
ndenge wana mpe maloba ebele ebimisaka bozoba.

3 Soki olapi ndayi liboso ya Nzambe,
kowumela te mpo na kokokisa yango ;
pamba te Nzambe asepelaka na bazoba te ;
kokisa ndayi na yo.
4 Eleki malamu ete olapa na yo kutu ndayi te na esika ya kolapa ndayi
mpe ozanga kokokisa yango.
5 Kotika te ete monoko na yo ememisa yo masumu, mpe kokende koloba
te liboso ya basali ya Nzambe : « Ndayi na ngai ezalaki libunga. » Mpo
na nini Nzambe atomboka mpo na maloba na yo mpe abebisa misala ya
maboko na yo ?
6 Ndoto ebele mpe maloba ebele ezali kaka pamba ; yango wana tosa
nde Nzambe.

Bomengo ezali pamba

7 Soki omoni ete bazali konyokola mobola kati na mokili, bongo
boyengebene mpe bosembo etiolami, kokamwa likambo yango te ; pamba
te mokambi moko azali na se ya mokambi mosusu ; mpe na likolo na
bango mibale, ezali na bakonzi mosusu oyo baleki na bokonzi.
8 Biloko oyo mabele ebotaka ezali mpo na bolamu ya bato nyonso ; ezala
mokonzi, abikaka mpe na mbuma ya bilanga.
9 Moto oyo alingaka mbongo atondaka yango te, mpe moto oyo alingaka
bomengo, bozwi na ye etondisaka ye te. Wana mpe ezali kaka pamba.

10 Ndenge bozwi ya moto ekomaka ebele,
ndenge wana mpe bato oyo baliaka yango bakomaka ebele ;
bongo litomba nini nkolo na yango akozwa,
soki kaka te komona yango na miso ?

11 Pongi ya mosali ezalaka ya kimia,
ata soki alie moke to mingi ;
kasi bomengo ya mozwi ezangisaka ye pongi.

12 Namoni mabe moko na se ya moyi,
epesaka penza mawa :
moto abombi bomengo na ye,
kasi ememeli ye pasi ;
13 likambo moko ya mabe ya mbalakata
ebebisi bomengo yango,
mpe mwana na ye azangi libula ya kokitana na yango.
14 Ndenge abotamaki bolumbu
wuta na libumu ya mama na ye,
ndenge mpe akozanga bolumbu,
akomema ata mbuma moko te ya mosala na ye.
15 Oyo mpe ezali lisusu pasi oyo epesaka mawa :
ndenge moto ayaki, ndenge mpe akozonga.
Bongo litomba na ye ezali nini ?
Asali kaka mpo na mopepe ?
16 Alekisi mikolo nyonso ya bomoi na ye kati na molili,
na pasi, na komitungisa mpe na kanda.
17 Mpo na yango, tala likambo
oyo ngai namoni ete ezali malamu :
ebongi na moto kolia, komela
mpe kosepela na mbuma ya mosala na ye na se ya moyi,
na mikolo ya bomoi oyo Nzambe apesi ye,
pamba te yango nde libula na ye.
18 Kutu, epai na moto nyonso oyo Nzambe apesi bomengo mpe biloko ebele, bongo apesi ye lisusu makoki ya kosalela yango, ya kozwa libula na ye mpe ya kosepela na mbuma ya mosala na ye, wana ezali penza likabo ya Nzambe !
19 Nzokande, wana Nzambe akotondisa motema na ye na esengo, moto yango akosala keba te na motango ya mikolo ya bomoi na ye.

6

Bozwi mpe lokumu ezali biloko pamba

1 Namoni mabe mosusu na se ya moyi, mpe ezali kilo makasi mpo na bato :
2 ezali na bato oyo bazwi kowuta na Nzambe bozwi, biloko ebele mpe lokumu mpo ete bazanga eloko moko te oyo mitema na bango ekoki kozala na yango posa ; kasi Ye moko Nzambe apimeli bango makoki ya kosepela na yango, pamba te moto mosusu nde azali kosepela na yango. Wana mpe ezali pamba, mpe ezali mabe oyo epesaka penza mawa.
3 Soki moto aboti bana nkama moko mpe azwi ngolu ya kowumela mibu ebele na bomoi ; bongo, atako awumeli mibu ebele na bomoi, asepeli te na bozwi na ye mpe azangi ata kunda, nalobi solo ete mwana oyo abotami ya kokufa azali malamu koleka ye ;

4 pamba te, mwana oyo abotami ya kokufa, abotami pamba, azongi kati
na molili, mpe bakokanisa ye lisusu te ;
5 atako amoni moyi te to atikali koyeba ata eloko moko te, azali na kimia
koleka mozwi.
6 Ata awumeli na bomoi mibu nkoto moko mbala mibale, akotikala
komona esengo te. Boni, bato nyonso bakendaka kaka esika moko te ?
7 Pasi nyonso oyo moto amonaka
ezali mpo ete akokisa baposa na ye,
nzokande baposa yango esilaka kaka te.
8 Moto ya bwanya aleki moto oyo azangi mayele na nini ?
Litomba nini mobola azali na yango
ata ayebi kotambola liboso ya bato mosusu ?
9 Biloko oyo moto azali komona na miso
ezali malamu koleka biloko oyo azali na yango na makanisi :
yango mpe ezali pamba,
ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

Tango kimia ezalaka malamu koleka maloba

10 Ekelamu nyonso oyo ezali
esila koyebana na kombo na yango,
mpe eyebani malamu soki moto azali nani :
akoki te kotelemela oyo aleki ye na makasi.
11 Soki maloba eleki mingi,
makambo ya pamba-pamba eyaka mpe ebele ;
bongo litomba na yango ezali penza nini ?
12 Pamba te, nani ayebi likambo oyo ezali malamu mpo na bomoi ya
moto, na mikolo na ye nyonso ya bomoi ya pamba oyo azali kolekisa lokola
elili ? Nani akoki koyebisa ye makambo oyo ekoya sima na ye, na se ya
moyi ?

7

Bwanya

1 Kokende sango ya malamu eleki malasi ya solo kitoko na motuya,
mpe mokolo ya kufa eleki mokolo ya mbotama na malamu.
2 Kokende na ndako ya matanga ezali malamu
koleka kokende na ndako oyo ezali na feti,
pamba te kufa ezali suka ya moto nyonso ;
yango wana, bato nyonso oyo bazali na bomoi
basengeli kokanisaka na tina na yango.
3 Mawa eleki koseka na malamu,
pamba te elongi ya mawa eyeisaka motema esengo.
4 Motema ya moto ya bwanya ezalaka kati na ndako ya matanga,
kasi motema ya zoba ezalaka kati na ndako ya bisengo.
5 Koyoka pamela ya moto ya bwanya
ezali malamu koleka koyoka banzembo ya zoba.
6 Koseka ya bazoba ezalaka lokola makelele ya basende
oyo ezali kozika na se ya nzungu ;
wana mpe ezali pamba.

7 Minyoko ekomisaka moto ya bwanya zoba,
mpe bakado epengwisaka motema.

8 Suka ya likambo ezali malamu koleka ebandeli ya likambo ;
kokanga motema ezali malamu koleka lolendo.
9 Kotombokaka noki te,
pamba te kanda evandaka kati na bazoba.

10 Kolobaka te : « Mpo na nini mikolo eleki ezali malamu koleka mikolo ya lelo ? »
Pamba te bwanya etindaka te bato kotuna mituna ya boye.

11 Bwanya ezali lokola libula,
ezalaka malamu mpe epesaka litomba
na bato oyo bamonaka moyi.
12 Bwanya ezali lokola nguba,
ndenge mpe mosolo ezalaka nguba ;
kasi litomba ya boyebi ezali ete
ebatelaka bomoi ya bato oyo bazali na yango.
13 Tala malamu misala ya Nzambe :
Nani akoki kosembola eloko oyo Ye asili kogumba ?
14 Na mokolo ya malamu, sepela ;
na mokolo ya mabe, kanisa ;
pamba te Nzambe nde asala nyonso mibale
mpo ete moto ayeba te makambo oyo ekoya sima na ye.
15 Na mikolo ya pamba ya bomoi na ngai, namonaki makambo oyo nyonso :
Moto ya sembo akufi mpo na bosembo na ye,
mpe moto mabe awumeli na bomoi mpo na mabe na ye.
16 Kolekisa ndelo te ya kozala moto ya sembo
to ya kozala moto ya bwanya ;
mpo na nini komibebisa ?
17 Kolekisa ndelo te ya kozala moto mabe to ya kozala zoba ;
mpo na nini kokufa liboso ete mikolo
ya bomoi na yo ekoka ?
18 Ezali malamu kokangama na toli ya liboso
mpe kosimba toli ya mibale,
pamba te moto oyo atosaka Nzambe
akosalela toli nyonso mibale.

19 Bwanya ekomisaka moto oyo azali na yango makasi
koleka bakambi zomi kati na engumba.

20 Kati na mokili, ezali na moto moko te ya sembo oyo asalaka kaka malamu,
bongo azanga kosala masumu.

21 Kotiaka matoyi na bilobaloba ya bato te,
noki te okoyoka mosali na yo kotiola yo ;
22 pamba te, oyebi malamu, kati na motema na yo,
ete yo mpe otiolaka bato mosusu mbala mingi.
23 Namekaki kososola makambo wana nyonso na nzela ya bwanya,
namilobelaki : « Nakosala nyonso mpo ete nakoma moto ya bwanya, »
kasi bwanya ezalaki kaka mosika na ngai.
24 Nyonso oyo ezalisami ezali mosika,

mozindo mpe mozindo makasi ;
nani akoki komona yango ?
25 Boye, na motema na ngai mobimba,
namipesaki mpo na kososola, koyeba,
koluka bwanya mpe boyebi ;
mpe mpo na kososola bozoba ya mabe
elongo na liboma ya bozoba.

26 Namoni likambo oyo :
mwasi oyo motema na ye ezali
lokola motambo to monyama,
oyo maboko na ye ezali lokola minyololo, azali mabe koleka kufa ;
mobali oyo asepelisaka Nzambe akotikala kokangama te na motambo na ye,
kaka mobali oyo asalaka masumu nde akokangama na motambo na ye.
27 Mosakoli alobi : « Tala makambo oyo nasosoli sima na koyekola mwasi moko na moko mpo na kozwa mayele :
28 Nazali koluka, kasi nanu namoni te.
Namoni mobali moko ya sembo kati na mibali nkoto moko,
kasi namoni ata mwasi moko te ya sembo kati na basi nyonso !
29 Tala makambo oyo nasosoli :
Nzambe asala bato mpo ete bazala malamu,
kasi bato bamilukelaka mindondo bango moko. »

8

1 Nani azali lokola moto ya bwanya ?
Nani ayebi kolimbola makambo ?
Bwanya engengisaka elongi ya moto,
mpe efungolaka elongi oyo ekangama.

Kotosa mokonzi
2 Nalobi : Tosaka mitindo ya mokonzi, pamba te olapaki ndayi liboso ya Nzambe.
3 Kolongwaka na lombangu te liboso ya mokonzi mpe kobundelaka likambo ya mabe te, pamba te mokonzi asalaka kaka makambo oyo esepelisaka ye.
4 Lokola liloba ya mokonzi ezalaka na bokonzi, nani akoki koloba na ye : « Ozali kosala nini ? »
5 Moto nyonso oyo atosaka mibeko na ye
akokweyela pasi te,
mpe motema ya moto ya bwanya eyebaka tango ya malamu
mpe lolenge ya malamu ya kosalela.
6 Pamba te, ezali na tango ya malamu
mpe na lolenge ya malamu ya kosalela na likambo nyonso.
Atako bongo, pasi ekweyelaka kaka moto.

7 Lokola moto moko te ayebi makambo oyo ekoya sima,
nani akoki koyebisa moninga ndenge ekoyela ye ?
8 Ndenge moto moko te azali na bokonzi
likolo ya pema ya bomoi na ye mpo ete akanga yango,
ndenge mpe moto moko te azali na bokonzi

likolo ya mokolo na ye ya kufa.
Ndenge moto moko te apemaka na tango ya bitumba,
ndenge mpe misala mabe ebikisaka te
bato oyo basalaka yango.
9 Namonaki makambo nyonso wana, tango natiaki mayele na ngai mpo
na koluka koyeba makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. Ezali
na tango oyo moto amatelaka bato mosusu mpo na konyokola bango.
10 Mpe lisusu, namonaki ete bazali kokunda bato mabe ; bongo bato oyo
bazalaki kokende mpe kozonga na Esika ya bule bazalaki kokumisa bato
mabe wana kati na engumba mpo na makambo oyo bazalaki kosala. Wana
mpe ezali kaka pamba.
11 Soki etumbu epesami noki te mpo na mabe oyo esalemi, mitema ya
bato etondaka na makanisi ya kosala mabe.
12 Atako moto oyo asalaka masumu asali mabe mbala nkama moko
mpe awumeli tango molayi na bomoi, nayebi solo ete bato oyo batosaka
Nzambe bakozala bato ya esengo ; pamba te bazali na botosi liboso na Ye.
13 Nzokande, lokola bato mabe batosaka Nzambe te, makambo na bango
mpe ekotambola malamu te, mpe mikolo ya bomoi na bango ekowumela
te lokola elili.

14 Ezali lisusu na eloko moko ya pamba oyo elekaka na mokili : bato ya
sembo bazwaka lifuti oyo ebongi na bato mabe, mpe bato mabe bazwaka
lifuti oyo ebongi na bato ya sembo. Nazali koloba solo ete wana mpe ezali
kaka pamba.
15 Bongo, nakumisaki esengo, pamba te ezali na eloko moko te na se
ya moyi oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kolia, komela mpe
kosepela. Boye esengo esengeli kobila ye kati na mosala na ye mikolo
nyonso ya bomoi oyo Nzambe apesa ye na se ya moyi.
16 Tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka koyeba bwanya mpe
kososola mosala ya moto kati na mokili, —ata soki miso na ye ezwaka
pongi te, ezala na moyi to na butu—
17 namonaki nyonso oyo Nzambe asala. Moto moko te akoki kososola
makambo oyo elekaka na se ya moyi. Soki asali makasi mpo na koyeba,
akotikala te kososola tina na yango ; mpe ata soki moto ya bwanya abeti
tolo ete ayebi, akotikala kaka kososola yango te.

9

Suka ya bato nyonso ezali kaka ndenge moko

1 Boye, nakanisaki mingi na makambo oyo nyonso mpe namonaki ete,
ezala moto ya sembo, moto ya bwanya elongo na makambo nyonso oyo
basalaka, bazali na maboko ya Nzambe ; kasi moko te ayebaka soki bolingo
to koyina ezelaka ye.
2 Bato nyonso basukaka kaka ndenge moko : ezala moto ya sembo to
moto mabe, ezala moto malamu to moto oyo asalaka masumu, ezala moto
ya peto to moto ya mbindo, ezala moto oyo abonzaka mbeka to moto oyo
abonzaka mbeka te.
Ndenge ezalaka mpo na moto ya motema malamu
ndenge mpe ezalaka mpo na moto ya masumu ;
ndenge ezalaka mpo na moto oyo alapaka ndayi
ndenge mpe ezalaka mpo na moto oyo abangaka kolapa ndayi.
3 Tala likambo oyo ezali mabe kati na makambo nyonso oyo esalemaka
na se ya moyi : bato nyonso basukaka kaka ndenge moko ; lisusu, mitema

ya bato etonda na mabe, mpe bozoba ezalaka kati na mitema na bango
wana bazali nanu na bomoi ; mpe, sima na yango, bakokufa kaka.

4 Moto nyonso oyo azali kati na bato ya bomoi azalaka na elikya ; mbwa
ya bomoi ezali malamu koleka nkosi oyo ekufa.
5 Pamba te bato ya bomoi bayebaka ete bakokufa ;
kasi bato oyo bakufa bayebaka lisusu eloko moko te,
bazalaka lisusu te na litomba ya kozwa,
mpo ete babosana bango.
6 Bolingo na bango, koyina na bango
mpe baposa na bango esila kolimwa ;
bakozwa lisusu litomba ata moko te
kati na makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi.
7 Kende, lia bilei na yo na esengo mpe mela masanga na yo ya vino na
motema ya esengo ; pamba te Nzambe asili kondima misala na yo.
8 Tika ete bilamba na yo ezala tango nyonso peto, mpe nzoto na yo
elumba tango nyonso solo ya malasi.

9 Sepela na bomoi na yo elongo na mwasi na yo, oyo olingaka na mikolo
nyonso ya bomoi ya pamba oyo Nzambe apesi yo na se ya moyi ; solo,
na mikolo na yo nyonso ya pamba, pamba te yango nde ezali mbano ya
bomoi na yo mpo na misala nyonso oyo omonelaka pasi na se ya moyi.
10 Mosala nyonso oyo loboko na yo ekokoka kosala, sala yango na makasi
na yo nyonso ; pamba te kati na mboka ya bakufi epai wapi okokende,
ezala mosala, mabongisi, boyebi to bwanya ezalaka kuna te.
11 Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi :
mimekano ezalaka kaka te mpo na moto oyo aleki mbangu,
bitumba ezalaka kaka te mpo na bato ya makasi,
bilei ezalaka kaka te mpo na bato ya bwanya,
bomengo ezalaka kaka te mpo na bato oyo baleki na mayele,
mpe bolamu ezalaka kaka te mpo na bato ya bososoli ;
pamba te pasi mpe bisengo ekomelaka mpe bango nyonso.
12 Moto moko te ayebi tango nini ngonga na ye ekokoka : ndenge mbisi
ekangamaka na monyama to ndenge banyama ekangamaka na motambo,
ndenge wana mpe bato bakangamaka na mitambo ya pasi oyo ekweyelaka
bango na mbalakata.

Bwanya ezali malamu koleka bozoba

13 Namonaki lisusu na se ya moyi, ndakisa moko ya bwanya oyo ezalaki
na tina mingi mpo na ngai :
14 ezalaki na engumba moko ya moke oyo ezalaki mpe na bato moke ;
bongo mokonzi moko ya nguya ayaki kobundisa yango, azingelaki yango
mpe atongaki milako mpo na kokonza engumba yango.
15 Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki na mobola moko oyo
azalaki moto ya bwanya ; abikisaki yango na bwanya na ye, kasi moto
moko te akanisaki mobola yango.
16 Boye namilobelaki : « Bwanya ezali malamu koleka makasi ya nzoto. »
Kasi bwanya ya mobola etiolamaka, mpe bayokaka maloba na ye te.

17 Bayokaka maloba ya kimia ya moto ya bwanya
koleka makelele ya mokonzi ya bazoba.

18 Bwanya ezali malamu koleka bibundeli ya basoda,
kasi mbeba moko ekoki koboma bolamu na yango nyonso.

10

1 Ndenge nzinzi ekufa ekomisaka malasi solo mabe,
ndenge wana mpe mwa bozoba ebebisaka
bwanya mpe lokumu.
2 Motema ya moto ya bwanya ekendaka
na nzela ya malamu,
kasi motema ya zoba ekendaka na nzela ya mabe.
3 Ata tango zoba atambolaka na nzela,
bozangi mayele na ye etalisaka
na bato mosusu ete azali zoba.

4 Soki mokonzi atombokeli yo,
kolongwa na esika na yo ya mosala te ;
pamba te motema ya kokita epekisaka bambeba minene.

5 Namonaki mabe moko na se ya moyi,
lokola libunga epai ya bakonzi :
6 bazoba batombolami na bisika ya lokumu makasi,
kasi bazwi batikali na bisika ya se.
7 Namonaki bawumbu kotambola likolo ya bampunda,
mpe bakonzi kotambola na makolo lokola bawumbu.

8 Moto oyo atimoli libulu akoki kokweya
kati na yango ;
mpe moto oyo abuki mir ya lopango,
nyoka ekoki koswa ye.

9 Moto oyo abukaka mabanga akoki kozoka na yango,
oyo apasolaka mabaya akoki mpe kozwa likama.

10 Soki epasola esili minu mpe bapelisi yango te,
moto oyo akosalela yango akobimisa makasi mingi ;
kasi bwanya epesaka elonga.

11 Soki nyoka eswi moto liboso ete asakanisa yango,
litomba ezali lisusu te epai ya moto
oyo asakanisaka banyoka.

12 Maloba ya moto ya bwanya epesaka esengo,
kasi maloba ya zoba elukelaka ye makambo.
13 Abandaka na maloba ya bozoba
mpe asukisaka na maloba ya mabe.
14 Zoba alobaka mingi.

Moto moko te ayebi makambo oyo ekoya ;
nani akoki koyebisa ye makambo
oyo ekosalema sima na ye ?

15 Mosala ya zoba elembisaka ye,
ayebi ata kutu te nzela oyo ememaka na engumba.

16 Mawa na mokili oyo mokonzi na yango
azali mwana moke,
mpe oyo bakambi na yango balangwaka
masanga na tongo-tongo !
17 Esengo na mokili oyo mokonzi na yango abotama
na libota ya bato minene,
mpe oyo bakambi na yango baliaka na tango
oyo esengeli mpo na kozwa makasi,
kasi mpo na kolangwa masanga te.

18 Soki moto azali goyigoyi,
likolo ya ndako na ye ekobukana ;
soki maboko na ye elemba,
ndako na ye ekotanga mayi.

19 Basalaka feti mpo na kosepela,
mpe masanga ya vino epesaka esengo na motema,
mpe mbongo epesaka biyano na makambo nyonso.

20 Kolakela mokonzi mabe te,
ezala kati na motema na yo ;
kolakela mozwi mabe te,
ezala na mbeto na yo ya kolala,
pamba te ndeke ya likolo ekoki komema maloba na yo
mpe kopanza sango ya maloba na yo.

11

Kosala tango moyi ezali nanu

1 Bwaka lipa na yo na likolo ya mayi,
pamba te sima na mikolo ebele, okomona yango lisusu.
2 Kaba biloko na yo na bato sambo to mwambe,
pamba te oyebi te pasi nini ekoki koya na mokili.

3 Soki mapata etondi na mayi,
ebetisaka mvula na mokili.
Nzete etikalaka kaka na esika oyo ekweyi,
ezala na ngambo ya sude to na ngambo ya nor.
4 Moto oyo atalaka mopepe akolona nkona te,
moto oyo atalaka mapata akobuka bambuma te.

5 Ndenge oyebi te nzela ya mopepe
to ndenge nini moto asalemaka kati na libumu ya mama na ye,
ndenge wana mpe okokoka te kososola misala ya Nzambe
oyo azali Mokeli ya nyonso.

6 Na tongo, lona milona na yo,
mpe na pokwa, kopemisa maboko na yo te,
pamba te oyebi te milona nini ekobima,
ya tongo to ya pokwa to mpe nyonso mibale ekobima malamu.

Kanisa Mokeli na yo tango ozali nanu elenge

7 Pole ezali malamu,
mpe miso esepelaka komona moyi.
8 Yango wana, soki moto asali mibu ebele na bomoi,
tika ye asepela na mibu yango nyonso ;
kasi tika ete abosana te ete mibu ya pasi ekozala ebele,
mpe ete makambo nyonso oyo ekoya sima ezali pamba.

9 Elenge, sepela na bolenge na yo,
mpe tika ete motema na yo esepela
na mikolo ya bolenge na yo !
Landa nzela ya motema na yo
mpe nyonso oyo esepelisaka miso na yo ;
kasi yeba ete, mpo na makambo wana nyonso,
Nzambe akosambisa yo.
10 Yango wana, longola mawa na motema na yo,
longola pasi na nzoto na yo ;
pamba te bolenge mpe bomwana ezali pamba.

12

Kobosana Mokeli na yo te

1 Kanisa Mokeli na yo,
na mikolo nyonso ya bolenge na yo,
liboso ete mikolo ya pasi ekomela yo,
mpe mibu epusana, mibu oyo okoloba na tina na yango :
« Nazali kosepela na ngai na yango te ; »
2 liboso ete moyi mpe pole, sanza mpe minzoto,
ekoma molili,
mpe mapata ezonga sima na mvula ;
3 tango bakengeli ya ndako bakolenga,
mpe bato ya makasi bakofukama ;
tango basi oyo banikaka ble bakotika konika yango
mpo ete bazali lisusu mingi te,
mpe bato oyo batalaka na maninisa
bakobungisa kitoko na bango ;
4 tango bikangelo ya ekuke ekokangama na balabala,
mpe makelele ya basi oyo banikaka ble ekosila ;
tango bato balamukaka na banzembo ya bandeke
mpe bayembi ya basi batikaka koyemba ;
5 tango bato bakomaka kobanga komata likolo,
mpe bakomaka kobanga makama na nzela ;
tango nzete ya pome ebimisaka mbuma,
tango mabanki ekomaka kilo,
mpe baposa ekokisamaka lisusu te ;
pamba te moto akendaka na ndako ya libela,
mpe basi oyo balelaka na bibembe
basanganaka na balabala.

6 Solo, kanisa Mokeli na yo liboso ete
singa ya palata ekatana, kopo ya wolo efinana,
eloko ya mayi ebukana na libulu ya mayi,
mpe mashini oyo babendelaka mayi na libulu ebukana ;

7 liboso ete putulu ezonga na mabele
epai wapi ewutaki,
mpe pema ezonga epai ya Nzambe oyo apesaki yango.

8 Pamba na pamba, elobi mosakoli,
makambo nyonso ezali kaka pamba.

Suka ya mateya

9 Mosakoli azalaki kaka moto ya bwanya te, kasi azalaki mpe koyekolisa bato boyebi ; akanisaki mingi, alukaki mingi mpe atiaki na molongo masese ebele penza.
10 Mosakoli asalaki makasi mpo na koluka koyeba maloba ya elengi mpe kokoma na bosembo makambo ya solo.

11 Maloba ya bato ya bwanya ezali lokola banzube, mpe buku ya masese na bango ezali lokola basete oyo ekotaka makasi na libaya. Masese yango nyonso ewuti epai ya Mobateli mpate moko.
12 Mwana na ngai, keba ete obakisa eloko moko te na likolo na yango.
Suka ezali te mpo na kokoma mikanda ebele, mpe koyekola mingi elembisaka nzoto.
13 Yoka suka ya mateya nyonso :
Tosa Nzambe mpe batela mibeko na Ye,
pamba te yango nde eleki na tina mpo na moto.

14 Pamba te, Nzambe akomema misala nyonso na kosambisama,
ezala oyo ebombama, ya malamu to ya mabe.

Loyembo ya Salomo

1 Oyo nde nzembo oyo eleki kitoko kati na banzembo ya Salomo.

Kosanzola bolingo

Elenge mwasi

2 Tika ete bibebu na yo epesa ngai beze,
pamba te bolingo na yo eleki vino na elengi.
3 Solo ya malasi na yo ezali kitoko,
mobimba na yo ezali lokola solo ya malasi ya kitoko
oyo epanzani ;
yango wana bilenge basi balingaka yo !
4 Tokende na yo elongo, tokima mbangu !
Mokonzi akotisi ngai na bashambre na ye !
Tovanda elongo na esengo mpe tosepela na tina na yo,
tosanzola bolingo na yo, oyo eleki vino ya kitoko na elengi.
Solo, ezali na pamba te nde basi balulaka yo !

5 Oh bilenge basi ya Yelusalemi,
nazali mwindo, kasi nazali kitoko !
Solo, nazali mwindo lokola bandako ya kapo ya Kedari,
lokola barido ya kitoko na ndako ya kapo ya Salomo.
6 Kokamwa ngai te mpo ete nazali mwindo,
pamba te moyi nde eyindisi ngai.
Bana mibali ya mama na ngai basilikelaki ngai,
bakomisaki ngai mokengeli bilanga ya vino.
Solo, bilanga na ngai moko ya vino,
nazalaki kokoka lisusu te kokengela yango.

7 Oh mobali oyo ngai nalingaka,
yebisa ngai esika nini oleisaka bibwele na yo,
esika nini opemisaka bampate na yo na midi !
Mpo na nini nazala lokola mwasi oyo azali koyengayenga
sima na bibwele ya baninga na yo ?

Babateli bibwele

8 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko,
soki oyebi yango te, landa kaka matambe ya bibwele,
na banzela oyo yango elekeli,
mpe leisa bana bantaba ya basi na yo pembeni ya bandako ya kapo
ya babateli bibwele.

Elenge mobali

9 Oh bolingo na ngai, nazali komona yo
lokola mpunda ya mwasi oyo ebendaka shar ya Faraon.
10 Matama na yo ezalaka kitoko kati na biloko ya matoyi,
mpe kingo na yo ebongaka na mayaka.

Babateli bibwele

11 Tokolukela yo biloko ya matoyi ya wolo
oyo batia bambuma ya mike-mike ya palata.

Elenge mwasi

12 Tango mokonzi azalaki kolia na mesa na ye,
malasi na ngai ya nare ezalaki kopanza
solo na yango ya kitoko.
13 Molingami na ngai azali mpo na ngai
lokola liboke ya malasi ya mire,
akolekisa butu na ye na kati-kati ya mabele na ngai.
14 Molingami na ngai azali mpo na ngai
lokola liboke ya bambuma ya ene oyo ewutaka
na bilanga ya vino ya Eyini-Gedi.

Elenge mobali

15 Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko !
Solo, ozali penza kitoko makasi !
Miso na yo elala lokola ebenga.

Elenge mwasi

16 Mobali na ngai, tala ndenge nini ozali kitoko !
Ozali penza elengi.
Mbeto na biso ezali nde matiti ya mobesu,
17 makonzi ya ndako na biso esalemi na banzete ya sedele,
mpe balate na yango, na banzete ya sipele.

2

Mwasi

1 Nazali lokola fololo oyo ebotaka na etando ya Saroni,
fololo oyo babengaka lisi ya lubwaku.

Elenge mobali

2 Ndenge fololo oyo babengaka lisi ezalaka kati na banzube,
ndenge wana mpe mwasi na ngai ya motema
azalaka kati na bilenge basi.

Elenge mwasi

3 Ndenge nzete ya pome ezalaka kati na banzete ya zamba,
ndenge wana mpe mobali na ngai azalaka
kati na bilenge mibali.
Nasepelaka kovanda na se ya elilingi na ye,
mpe mbuma na ye ezalaka elengi na monoko na ngai.
4 Amemaki ngai na esika oyo bamelaka masanga,
mpe bendele na ye likolo na ngai ezali bolingo.
5 Lendisa ngai na bagato oyo basali na bambuma ya vino,
sunga ngai na bapome,
pamba te nabeli maladi ya bolingo.
6 Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai,
mpe loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto !

Elenge mobali

7 Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino
na kombo ya mboloko mpe ya mbuli ya bilanga :
Bolamusa Bolingo na ngai te
liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka.

Elenge mwasi

8 Yoka mongongo ya Bolingo na ngai !
Tala ye wana ! Ye wana azali koya,
azali kopumbwa na likolo ya bangomba,
azali kodenda na likolo ya bangomba mike.
9 Molingami na ngai azali lokola mboloko to mwana ya mbuli.
Tala ye wana ! Atelemi na sima ya mir na biso,
azali kotala na lininisa,
azali kotala na mayele na kiyungulu ya lininisa.
10 Molingami na ngai alobi mpe ayebisi ngai :
« Mwasi na ngai ya motema, telema ;
mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai !
11 Pamba te, tala eleko ya malili esili koleka,
bamvula esili mpe ekeyi.
12 Bafololo ebimi na mboka,
tango ya koyemba banzembo ekoki.
Makelele ya banzembo ya bibenga ekomi lisusu
koyokana na mokili.
13 Nzete ya figi ebimisi bambuma na yango ya liboso,
bafololo ya bilanga ya vino ekomi kopanza
solo na yango ya kitoko.
Mwasi na ngai ya motema, telema ;
mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai.

Elenge mobali

14 Ebenga na ngai oyo obombami kati na madusu ya mabanga,
kati na madusu ya bangomba,
monisa ngai ata elongi na yo
mpe sala ete nayoka ata mongongo na yo,
pamba te mongongo na yo ezalaka elengi
mpe elongi na yo ezalaka kitoko mingi ! »

Bandeko mibali

15 Bokangela biso bambwa ya zamba mpe bana na yango
oyo ezali kobebisa bilanga na biso ya vino,
pamba te bilanga na biso ya vino ebimisi bafololo.

Elenge mwasi

16 Mobali na ngai ya bolingo azali ya ngai,
mpe ngai nazali ya ye ;
aleisaka bibwele na ye na bilanga
oyo etondi na bafololo oyo babengaka lisi.
17 Mobali na ngai ya bolingo, zonga ;
awa moyi ebandi kobima mpe molili ekimi,
zala lokola mboloko to mwana ya mbuli
na bangomba ya Beteli.

3

Elenge mwasi

1 Butu mobimba, na mbeto na ngai,
nazali koluka mobali oyo motema na ngai elingaka ;
naluki ye, kasi namonaki ye te.
2 Esengeli na ngai kolamuka sik'oyo
mpe kobima libanda ya engumba,

na balabala na yango mpe na bisika
oyo bato nyonso bakutanaka ;
nakoluka mobali oyo motema na ngai elingaka.
Nalukaki ye, kasi namonaki ye te.
3 Bakengeli bamonaki ngai
tango bazalaki koleka-leka na balabala ya engumba.
Natunaki bango :
« Bomoneli ngai te mobali
oyo motema na ngai elingaka ? »
4 Tango kaka nalekaki bango,
mbala moko, namonaki mobali
oyo motema na ngai elingaka.
Nakangaki ye mpe natikaki ye lisusu te kokende.
Namemaki ye kino na ndako ya mama na ngai,
na shambre ya mwasi oyo abotaki ngai.

Elenge mobali

5 Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino
na kombo ya mboloko mpe ya mbuli ya bilanga :
Bolamusa Bolingo na ngai te
liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka.

Elenge mwasi

6 Nani oyo abimi na esobe lokola molinga oyo ezali komata,
azali kobimisa solo ya malasi ya mire mpe ya ansa,
oyo basali na biloko ya mike-mike ya solo kitoko
ya moto ya mombongo ?
7 Tala ! Ezali nde tsipoyi ya mokonzi Salomo !
Basoda na ye ya mpiko, bato ya lokumu ya Isalaele,
tuku motoba nde bamemi yango.
8 Bango nyonso balati mipanga ;
bango nyonso bazali makasi na bitumba,
baselingwa mpo na bitumba ya butu.

9 Mokonzi Salomo asalisaki tsipoyi ;
basalaki yango na mabaya ya mboka Libani.
10 Basalaki bisimbelo na yango na palata,
mokongo na yango, na wolo.
Balatisaki evandelo na yango
bilamba ya motuya ya langi ya motane makasi.
Bongo, bilenge basi ya Yelusalemi babongisaki
kati na yango na motema ya bolingo.
11 Bino bilenge basi ya Siona, bobima ;
botala ndenge nini mokonzi Salomo alati motole,
motole oyo mama na ye alatisaki ye
na mokolo ya libala na ye,
na mokolo oyo motema na ye ezalaki na esengo.

4

Elenge mobali

1 Oh mwasi na ngai ya motema,
ozali kitoko, ozali penza kitoko makasi !
Miso na yo, na se ya vwale, elala lokola ebenga ;

suki na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi
oyo ekitaka na ngomba Galadi.
2 Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme
oyo balongoli bapwale,
bongo bawuti kosukola yango.
Meme moko na moko ezali na lipasa na yango ;
moko te ezangi mwana.
3 Bibebu na yo ezali lokola kitendi ya motane,
mpe elobeli na yo epesaka esengo ;
matama na yo ezali lokola mbuma ya grenade,
na se ya vwale.
4 Kingo na yo ezali lokola ndako molayi ya Davidi,
oyo batongi mpo na kobomba bibundeli ;
banguba nkoto moko ediembisami kuna,
banguba ya basoda ya mpiko.
5 Mabele na yo nyonso mibale ezali
lokola bana mapasa mibale ya mboloko,
oyo ezali kolia kati na bafololo oyo babengaka lisi.
6 Kino tongo ekotana mpe molili ekolimwa,
nakokende na ngomba ya mire
mpe na ngomba moke ya ansa.
7 Mwasi na ngai ya motema,
mobimba na yo ezali kitoko mingi ;
ata elembo moko te emonani mabe kati na yo.

8 Longwa na Libani mpe yaka elongo na ngai,
mwasi na ngai ya motema ;
longwa na Libani, yaka elongo na ngai.
Tala wuta na basonge ya bangomba Amana,
Seniri mpe Erimoni
epai wapi ezali na ndako ya bankosi mpe ngomba ya bankoyi.
9 Obetisi ngai motema makasi,
Oh ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema ;
obetisi ngai motema na komona etaleli ya miso na yo,
mpe na komona moko ya sheneti ya kingo na yo.
10 Solo, bolingo na yo eleki elengi,
ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema !
Solo, bolingo na yo eleki vino na kitoko ;
solo ya mafuta na yo eleki malasi nyonso na kitoko.
11 Bibebu na yo ezali kobimisa mafuta ya elengi,
mwasi na ngai ya motema ;
se ya lolemo na yo etondi na mafuta ya nzoyi mpe na miliki,
mpe solo ya bilamba na yo ezali lokola solo ya Libani.
12 Ozali elanga ekangama,
ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema ;
ozali etima oyo ezipami
mpe liziba oyo ekangami.
13 Ozali kopesa pio lokola elanga ya banzete ya grenade,
oyo ezali na bambuma kitoko,
elongo na banzete ya solo kitoko : ene mpe nare,
14 nare mpe safarani, kaneli ya solo kitoko, sinamoni,
elongo na lolenge nyonso ya banzete

oyo epesaka malasi ya ansa,
ya aloe mpe ya mire, mpe malasi nyonso oyo eleki kitoko.
15 Ozali liziba kati na elanga,
etima oyo etiolaka wuta na Libani.

Elenge mwasi

16 Oh mopepe ya nor, lamuka ;
oh mopepe ya sude, yaka !
Pepa kati na elanga na ngai,
mpe tika ete solo kitoko na yango epanzana kino mosika !
Tika ete mwasi na ngai ya motema aya
kati na elanga na ye
mpe alia mbuma na yango ya elengi makasi !

5

Mobali

1 Oh molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema ;
nayei na elanga na ngai,
nayei kobuka mbuma na ngai oyo basalelaka malasi ya mire,
nayei kobuka biloko na ngai ya mike-mike ya solo kitoko,
nayei kolia mafuta na ngai ya nzoyi,
nayei komela vino mpe miliki na ngai.

Baninga

Oh baninga, bolia mpe bomela na bino,
bomela mpe bolangwa na bino, balingami na ngai.

Elenge mwasi

2 Nalalaki, kasi makanisi na ngai ezalaki ya kolamuka.
Yoka ! Mongongo ya molingami na ngai
ezali koyokana na ekuke !

Elenge mobali

« Molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema,
ebenga na ngai, oyo azali kitoko koleka mpo na ngai,
fungolela ngai ndako,
pamba te moto na ngai etondi na londende,
mpe suki na ngai epoli na matanga ya londende ya butu. »

Elenge mwasi

3 Nasili kolongola nzambala na ngai, nalata yango lisusu ?
Nasili kosukola makolo na ngai, nabebisa yango lisusu ?
4 Mobali na ngai ya motema akotisi
loboko na ye na lidusu ya ekuke,
bongo motema na ngai ekomi kobeta mpo na ye.
5 Natelemaki mpo na kokende kofungolela
mobali na ngai ya motema ndako,
mpe maboko na ngai ebimisaki solo ya malasi ya mire,
misapi na ngai etangisaki yango na bikangelo ya ndako.
6 Nafungolelaki mobali na ngai ya motema ndako,
kasi akendeki na ye mpe alimwaki.
Nakweyaki mayanga wana azalaki koloba ;
nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te ;
nabengaki ye, kasi ayanolaki ngai te.

7 Tango bakengeli ya mir bazalaki koleka-leka kati na engumba,
bamonaki ngai, babetaki ngai, bazokisaki ngai
mpe balongolaki ngai vwale na moto.
8 Oh bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino,
soki bomoni mobali na ngai,
bokoloba na ye nini ?
Boloba na ye ete nabeli maladi ya bolingo.

Bilenge basi

9 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko,
mobali na yo aleki mibali mosusu na nini ?
Nini penza ya malonga oyo mobali na yo azali na yango,
oyo eleki mibali mosusu
mpo ete oloba na biso boye ?

Elenge mwasi

10 Mobali na ngai azali na poso pembe,
azali moto oyo asimba bendele kati na mibali nkoto zomi.
11 Moto na ye ezali lokola wolo ya peto,
suki na ye elingama-lingama,
mpe azali mwindo lokola yanganga.
12 Miso na ye ezali kitoko lokola bibenga
pembeni ya moluka,
ezali lokola basukolaka yango na miliki
mpe avandaka kati na sani ya bomengo.
13 Matama na ye ezali lokola mikala ya banzete ya malasi,
lokola ekolo ya bafololo ya solo kitoko ;
bibebu na ye ezali lokola fololo oyo babengaka lisi
oyo ebimisaka mire ya kitoko.
14 Maboko na ye ezali lokola bapete ya wolo
oyo batia mabanga ya Krizolite.
Nzoto na ye ezali lokola pembe ya nzoko
oyo babongisi mpe babakisi mabanga ya safiri.
15 Makolo na ye ezali lokola makonzi ya mabanga ya marbre
oyo evandi likolo ya moboko ya wolo ya peto.
Azali lokola bangomba ya Libani,
kitoko lokola banzete ya sedele ya Libani.
16 Elobeli na ye esalaka elengi na motema,
mpe nzoto na ye mobimba esalaka ete balula ye.
Tala ndenge mobali na ngai ya motema, molingami na ngai, azali,
oh bilenge basi ya Yelusalemi !

6

Bilenge basi

1 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko,
mobali na yo akei wapi ?
Akoti nzela nini mpo ete tosunga yo
mpo na koluka ye ?

Elenge mwasi

2 Mobali na ngai akei na elanga na ye,
na mikala ya banzete ya solo kitoko
mpo na koleisa bibwele na ye

mpe kobuka fololo oyo babengaka lisi.
3 Nazali mpo na mobali na ngai,
mpe mobali na ngai azali mpo ngai.
Azali koleisa bibwele na ye na bilanga
ya bafololo oyo babengaka lisi.

Elenge mobali

4 Oh mwasi na ngai ya motema,
ozali kitoko lokola engumba ya Tiritsa ;
elongi na yo ezali kitoko lokola engumba Yelusalemi ;
obangisaka lokola mampinga ya basoda
na se ya bendele na bango.
5 Tika kotala ngai,
pamba te miso na yo ezali kokweyisa ngai mayanga.
Suki na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi
oyo ewutaka na Galadi.
6 Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme
oyo bawuti kosukola.
Meme moko na moko ezali na lipasa na yango,
moko te ezangi mwana.
7 Matama na yo, na se ya vwale,
ezali lokola liboke ya bambuma ya grenade.

8 Mokonzi akoki kozala na basi tuku motoba,
bamakangu tuku mwambe
mpe bilenge basi ebele penza.
9 Kasi ebenga na ngai, mwasi na ngai oyo akoka na nyonso,
azali kaka ye moko ;
azali kaka ye moko mwana mwasi ya mama na ye,
oyo aleki kitoko na libumu ya mama oyo abota ye.
Tango bilenge basi bamonaka ye,
balulaka ye mpe batatolaka ete azali mwasi na esengo.
Basi ya bakonzi mpe bamakangu bakumisaka ye soki bamoni ye.

Baninga

10 Nani oyo azali komonana lokola moyi ya tongo,
kitoko lokola sanza,
azali kongenga lokola moyi,
abangisaka lokola mampinga ya basoda na se
ya bendele na bango ?

Elenge mobali

11 Nakendeki na elanga ya bakokoti
mpo na koluka milona kati na lubwaku,
mpo na kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa mito
to banzete ya grenade ebandi kobimisa bafololo.
12 Nasosolaki te ndenge nini molimo na ngai ememaki ngai
kino na bashar ya mokonzi ya bato na ngai.

7

Baninga

1 Zonga, zonga, oh mwasi ya Sulami !
Zonga, zonga mpo ete tokoka kotala yo malamu !

Mpo na nini bolingi kotala malamu mwasi ya Sulami
ndenge batalaka mabina ya mindule ya masanga mibale ?

Elenge mobali

2 Oh elenge mwasi ya lokumu !
Makolo na yo ebimaka kitoko soki olati basandale.
Zingazinga ya loketo na yo ezali lokola lopete
oyo esalemi na maboko ya basali bikeko.
3 Motolu na yo ezali lokola kopo ya kitoko
oyo ezangaka vino ya kitoko te.
Libumu na yo ezali lokola mopiku ya ble
oyo ezingami na fololo oyo babengaka lisi.
4 Mabele na yo nyonso mibale ezali
lokola bana mapasa mibale ya mboloko.
5 Kingo na yo ezali lokola ndako molayi
oyo batonga na pembe ya nzoko.
Miso na yo ezali lokola maziba ya engumba Eshiboni,
pembeni ya ekuke ya Bati-Rabimi.
Zolo na yo ezali lokola ndako molayi ya Libani
oyo etalani na Damasi.
6 Moto na yo ezali lokola ngomba Karimeli,
mpe suki ya moto na yo ezali lokola elamba ya motane ;
mokonzi akangami na mazita na yango.
7 Oh tala ndenge ozali penza kitoko !
Bolingo na ngai, osalaka esengo ya motema na ngai ;
kitoko na yo esalaka ngai esengo na motema !
8 Molayi na yo ezali lokola nzete ya mbila,
mabele na yo ezali lokola maboke ya bambuma.
9 Namilobeli : « Nakomata na nzete ya mbila,
nakobuka bambuma na yango ! »

Tika ete mabele na yo ezala lokola maboke
ya bambuma ya vino !
Tika ete solo ya monoko na yo ezala lokola bapome !
10 Mpe tika ete monoko na yo ezala
lokola vino ya kitoko koleka !

Elenge mwasi

Tika ete vino yango esopanela bolingo na ngai na pete,
eleka na bibebu ya bato oyo bazali kolala.
11 Ngai, nazali ya mobali na ngai ;
mpe ye, azalaka kaka na posa na ngai.
12 Yaka, mobali na ngai ; tika ete tokende na biso na elanga,
tolekisa butu na biso kati na mboka !
13 Na tongo, tokokende na bilanga ya vino
mpo na kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa bafololo,
soki mito na yango efungwami,
mpe soki banzete ya bambuma ya grenade ebimisi bafololo.
Kuna nde nakopesa yo babeze na ngai.
14 Bambuma ya mandragore ezali kobimisa solo na yango ;
mpe na ekuke na biso, tozali na bambuma nyonso ya kitoko :
ezala ya sika to ya kala, oyo nabombeli yo,
mobali na ngai ya motema.

8

1 Ah, soki ozalaki ndeko na ngai ya mobali
oyo amelaki mabele ya mama na ngai !
Soki nakutanaki na yo na libanda,
nalingaki kopesa yo beze,
mpe moto moko te alingaki kotiola ngai.
2 Nalingaki komema yo
mpe kokotisa yo na ndako ya mama na ngai,
mpo ete oteya ngai bolingo.
Nalingaki komelisa yo vino ya kitoko,
oyo basali na bambuma ya grenade.

3 Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai,
mpe loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto !

4 Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino :
bolamusa Bolingo na ngai te
liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka.

Bilenge basi

5 Nani oyo abimi na esobe
mpe alaleli mobali na ye ya motema ?

Elenge mwasi

Nalamusaki yo na se ya nzete ya pome,
na esika oyo mama na yo azwaki zemi na yo,
esika oyo abotaki yo na pasi.
6 Tia ngai lokola kashe na motema na yo,
lokola kashe na loboko na yo ;
pamba te bolingo ezali makasi lokola kufa,
zuwa ezali makasi lokola mokili ya bakufi.
Moto ya bolingo epelaka makasi
lokola kake kowuta epai na Yawe.
7 Mayi minene ekoki koboma moto ya bolingo te ;
ezala mayi ya bibale, ekoki komela yango te.
Soki moto apesi biloko na ye nyonso ya ndako
mpo na kosomba bolingo,
solo penza bakotiola ye.

Bandeko mibali

8 Tozali na ndeko moko ya mwasi, azali nanu moke ;
azali nanu ata na mabele te.
Tokosala nini mpo na ye
na mokolo oyo bakoluka ye na libala ?
9 Soki azalaki mir, tolingaki kotonga likolo na ye
ndako oyo esalemi na palata ;
soki azalaki ekuke, tolingaki kokanga ye
na libaya ya sedele.

Elenge mwasi

10 Nazali mir, mpe mabele na ngai ezali
lokola bandako milayi.
Boye, na miso na ye, nazali lokola mwasi
oyo azwi kimia.

Elenge mobali

11 Salomo azali na elanga ya vino kati na Bala-Amoni,
apesi yango na bakengeli ;
moko na moko kati na bango azalaki kopesa
mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko
mpo na kosomba bambuma na yango.
12 Oh Salomo, mbongo ya bibende ya palata,
nkoto moko ezali ya yo,
mpe bibende nkama mibale ezali ya bakengeli bambuma ;
kasi elanga na ngai ya vino, oyo ezali liboso na ngai, ezali ya ngai.

13 Yo oyo ovandi kati na bilanga,
baninga na yo balingi koyoka mongongo na yo ;
tika ete oyokisa ngai yango !

Elenge mwasi

14 Oh bolingo na ngai, kima mbangu,
zala lokola mboloko to lokola mwana ya mbuli ;
kende na likolo ya bangomba oyo etondi
na matiti ya solo kitoko.

Ezayi

1 Emoniseli oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki na tina na
mokili ya Yuda mpe ya engumba Yelusalemi tango Oziasi, Yotami, Akazi
mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi ya Yuda.

Masakoli na tina na Yuda mpe Isalaele

Isalaele atombokeli Yawe

2 Oh Lola, yoka !
Mabele, pesa matoyi mpo na koyoka !
Pamba te Yawe nde azali koloba :
« Nabokoli bana mpe nakolisi bango,
kasi batombokeli Ngai.
3 Ngombe eyebi nkolo na yango,
ane mpe eyebi elielo oyo nkolo na yango
apeselaka yango bilei ;
kasi Isalaele ayebi te,
bato na Ngai basosoli te. »

4 Mawa na yo, ekolo ya bato ya masumu,
bato oyo batonda na mabe,
libota oyo esalaka mabe mpe bana mabe !
Batiki Yawe,
batioli Mosantu ya Isalaele
mpe bapesi Ye mokongo.

5 Boni, babeta bino lisusu wapi,
bino bato oyo botingami kaka na botomboki ?
Moto na yo mobimba ezali kobela,
motema na yo mobimba ezali na pasi.

6 Longwa na litambe kino na moto,
eloko moko te ezali malamu,
kaka bapota mpe matutu oyo basukola te,
batia kisi te mpe bapakola mafuta te.

7 Mokili na bino ebebisami,
bingumba na bino esili kozika na moto ;
bapaya bazali kobebisa bilanga na bino
na miso na bino,
nyonso ebebisami solo,
lokola tango bapanzaka yango na moto ya mobulu.
8 Siona, mboka kitoko, etikali kaka yango moko
lokola mwa ndako moko ya matiti
kati na elanga ya vino,
lokola ndako ya kobombamela
kati na bilanga ya bapasiteki,
lokola engumba oyo ebatelami.
9 Soki Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abikisaki te ndambo ya bato kati na biso,
tolingaki kokoma lokola engumba Sodome,

tolingaki kokokana na engumba Gomore.

Losambo oyo Yawe andimaka

10 Boyoka Liloba na Yawe,
bino bakambi ya engumba Sodome !
Boyoka mobeko ya Nzambe na biso,
bino bato ya engumba Gomore !
11 « Ebele ya bambeka na bino ekosala Ngai nini, »
elobi Yawe ?
« Nasili kolemba bambeka na bino ya kotumba,
bambeka na bino ya bameme ya mibali
mpe mafuta ya bibwele na bino ya mafuta ;
nazali kosepela ata moke te
na makila ya bangombe ya mibali,
ya bana meme mpe ya bantaba ya mibali.
12 Tango boyaka liboso na Ngai,
nani abengaka bino ete boya kokota
na lopango na Ngai ?
13 Botika komemela Ngai makabo oyo ezanga tina !
Nazali koyoka malasi na bino ya ansa nkele.
Bafeti na bino ya ebandeli ya sanza,
ya Saba mpe mayangani na bino :
bafeti wana ya mabe,
nazali kokoka yango lisusu te.
14 Motema na Ngai eyini
bafeti na bino wana ya ebandeli ya sanza
mpe bafeti na bino wana ekatama.
Ekomi penza mokumba mpo na Ngai,
nalembi komema yango.
15 Tango bokotombola maboko na bino mpo na kobondela,
nakolongola miso na Ngai likolo na bino ;
ezala soki bosambeli mingi,
nakoyoka bino te,
pamba te maboko na bino etondi na makila.

16 Bomisukola mpe bomipetola,
bolongola misala mabe na bino na miso na Ngai !
Botika kosala mabe !
17 Boyekola nde kosala malamu,
boluka bosembo, bosunga moto oyo bazali konyokola,
bobundela mwana etike,
bokotela mwasi oyo akufisa mobali !

18 Boya sik’oyo, tosilisa likambo, »
elobi Yawe.
« Ezala masumu na bino ezali motane makasi,
ekokoma pembe lokola mvula ya pembe ;
ata ezali motane lokola ngola,
ekokoma lokola bapwale ya meme.
19 Soki bozwi mokano ya kotosa Ngai,
bokolia mbuma kitoko ya mokili.
20 Kasi soki kaka botie moto makasi mpe botomboki,
bokokufa na mopanga. »

Pamba te monoko ya Yawe nde elobi.

21 Tala ndenge nini engumba ya boyengebene ekomi
lokola mwasi ya ndumba !
Ezalaki liboso engumba etonda na bosembo,
boyengebene ezalaki kovanda kati na yango ;
kasi lelo oyo ekomi kobomba babomi.
22 Palata na yo ekomi bosoto,
vino na yo ya kitoko ekomi mayi-mayi.
23 Bakambi na yo bazali batomboki,
baninga ya miyibi ;
bango nyonso balingaka kaka kanyaka
mpe batonda na lokoso ya lifuti.
Bakotelaka mwana etike te,
mpe likambo ya mwasi oyo akufisa mobali etalaka bango te.

24 Yango wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Elombe ya Isalaele alobi :
Ah, mawa ! Nakosepela na pasi na bino, bino bayini na Ngai ;
mpe nakofutisa bino masumu, bino banguna na Ngai !
25 Nakotelemela bino,
nakopetola bosoto ya palata na bino
mpe nakolongola salite na bino,
26 nakokomisa lisusu basambisi na bino
malamu lokola na tango ya kala ;
mpe bapesi toli na bino, ndenge ezalaka na ebandeli.
Sima na yango, bakobenga bino lisusu
Engumba ya Bosembo,
Engumba ya Boyengebene.

27 Siona ekosikolama na nzela ya boyengebene,
mpe bato na yango oyo bakobongola mitema
bakobika na nzela ya bosembo.
28 Kasi batomboki mpe bato ya masumu bakobebisama,
bato oyo bakobosana Yawe bakosila.

29 « Bokoyoka soni mpo na banzete ya terebente
oyo bozalaki kolinga mingi ;
bokoyoka pasi na mitema
mpo na bilanga oyo boponaki ;
30 bokokoma lokola nzete ya terebente
oyo ekawuka makasa.
31 Moto ya makasi akokoma moto ya bolembu,
mpe mosala na ye ekokoma lokola mokalikali ;
bango mibale bakozika nzela moko na moto,
mpe moto oyo koboma yango akozala te. »

2

Ngomba ya Yawe

1 Tala makambo oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki na tina
na Yuda mpe Yelusalemi :
2 Na mikolo oyo ekoya,

ngomba ya Tempelo ya Yawe
ekolendisama ngwi na songe ya bangomba,
ekoleka bangomba mikuse nyonso na molayi,
mpe bikolo nyonso ekokende kotondana kuna.
3 Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba :
« Boya, tomata na ngomba ya Yawe,
na Tempelo ya Nzambe ya Jakobi.
Akoteya biso banzela na Ye
mpo ete tolanda banzela mike na Ye. »
Pamba te Mobeko ekowuta na Siona,
mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi.
4 Akozala Mosambisi kati na bikolo,
akokata makambo ya kowelana kati na bato ebele.
Bakotumba mipanga na bango na moto
mpo na kosala bakongo,
mpe makonga na bango mpo na kosala bambeli.
Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga
mpo na kobundisa ekolo mosusu ;
bato bakoyekola lisusu te kobunda bitumba.
5 Oh ndako ya Jakobi,
yaka, tika ete totambola na pole ya Yawe !

Mokolo ya Yawe

6 Solo, osundolaki bato na Yo, libota ya Jakobi,
mpo ete batondisami na bizaleli ya soloka oyo ewuti na Este ;
bazali kosalela maji lokola bato ya Filisitia,
bazali kosala boyokani elongo na bapagano.
7 Mokili na bango etondi na palata mpe wolo,
bomengo na bango ezali na suka te.
Mokili na bango etondi na bampunda
mpe bakoki ata moke te kotanga bashar na bango ya bitumba.
8 Mokili na bango etondi na banzambe ya bikeko,
bato bakomi kofukamela biloko
oyo esalemi na maboko na bango,
oyo misapi na bango esili kosala.
9 Yango wana, bato bakokitisa mito,
mpe bato ya lokumu bakotonda na soni ;
kolimbisa bango te !
10 Kimela na madusu ya mabanga,
bombama na putulu ya mabele
liboso ya nguya ya kanda ya Yawe,
liboso ya nkembo ya lokumu na Ye !

11 Na mokolo wana, moto ya lolendo akokitisa elongi,
bato ya lofundu bakokitisama ;
Yawe kaka nde akonetolama.
12 Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abongisa mokolo moko mpo na kokitisa
bato nyonso ya lolendo mpe ya lofundu,
bato nyonso oyo bamimatisaka,
13 banzete nyonso ya sedele ya Libani, oyo eleki na molayi mpe na kotombwama,
mpe banzete nyonso ya sheni ya Bashani ;

14 bangomba nyonso ya milayi
mpe bangomba nyonso ya mikuse,
15 bandako nyonso ya milayi,
bamir nyonso ya milayi oyo batonga makasi ;
16 bamasuwa nyonso ya Tarsisi
mpe bomengo na yango nyonso ya kitoko.
17 Lolendo ya moto ekosila
mpe lofundu ya bato ekosuka ;
Yawe kaka nde akonetolama na mokolo wana.

18 Banzambe nyonso ya bikeko bakobebisama nye.
19 Bato bakokimela na madusu ya mabanga
mpe na pululu ya mabele
liboso ya nguya ya kanda ya Yawe,
liboso ya nkembo ya lokumu na Ye,
tango akotelema mpo na koningisa mokili.
20 Na mokolo wana,
bato bakobwaka epai ya bampuku mpe bangembo
banzambe na bango ya bikeko ya palata
mpe banzambe na bango ya bikeko ya wolo,
oyo basalaki mpo ete bafukamela bango.
21 Bakokima na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga
liboso ya nguya ya kanda ya Yawe,
liboso ya nkembo ya lokumu na Ye,
tango akotelema mpo na koningisa mokili.

22 Botika kotia elikya na moto
oyo bomoi na ye ezali lokola pema kati na zolo na ye.
Motuya nini azali na yango ?

3

Etumbu ya Yuda mpe ya Yelusalemi

1 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akomi pene ya kobotola masungi nyonso,
kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda :
lisungi ya bilei mpe lisungi ya mayi ;
2 bilombe mpe basoda ya mpiko,
basambisi mpe basakoli,
bato oyo balobaka makambo oyo ekoya mpe bakambi ;
3 bakonzi ya basoda mpe bato ya lokumu,
bapesi toli, bato mayele ya misala ya maboko
mpe bato oyo basalelaka maji.
4 Nakosala ete bilenge mibali bakoma bakonzi na bango
mpe bana mike bakamba bango.
5 Bato bakokoma konyokolana bango na bango :
moko akonyokola mosusu,
mpe moninga akonyokola moninga na ye mosusu ;
bilenge bakotosa mikolo te,
bato pamba bakotelemela bato ya lokumu ;
6 moko akokanga ndeko na ye ya mobali
kati na ndako ya tata na bango mpe akoloba :
« Yo oyo ozali na kazaka, okozala mokonzi na biso,

kamata mokumba ya libebi oyo na maboko ! »
7 Kasi na mokolo wana, akoganga :
« Te, nazali na ngai monganga te,
mpe nazali na bilei to bilamba te
kati na ndako na ngai ;
bokomisa ngai mokonzi te ! »

8 Yelusalemi ezali kotepatepa,
mpe Yuda ekweyi ;
mpo ete maloba mpe misala na bango ezali
ya botomboki liboso ya Yawe,
ezali kotelemela lokumu ya Kombo na Ye.
9 Bilongi na bango ezali kofunda bango ;
bazali kolakisa masumu na bango
ndenge bato ya Sodome bazalaki kosala,
bazali kobomba yango te.
Mawa na bango, pamba te bamilukeli nde makambo !
10 Loba na moto ya sembo : « Bolamu ekobila yo,
pamba te okosepela na mbuma ya misala na yo. »
11 Mawa na moto mabe !
Pasi ezali likolo na ye,
pamba te akozwa lifuti kolanda misala na ye.
12 Bilenge bazali konyokola bato na Ngai,
basi bazali koyangela bango.
Oh bato na Ngai, bakambi na bino babungisi bino nzela,
babimisi bino libanda ya nzela oyo bosengeli kolanda !

13 Yawe atelemi na esambiselo,
atelemi mpo na kosambisa bato.
14 Yawe akosamba elongo na bampaka
mpe bakambi ya bato na Ye :
« Ezali nde bino bato bobebisi elanga na Ngai ya vino !
Botondisi bandako na bino na biloko
oyo bobotoli epai ya babola !
15 Mpo na nini bozali konyata bato na Ngai
mpe kotiola bomoto ya babola ; »
elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga ?

Lisakoli mpo na basi ya Yelusalemi

16 Yawe alobi :
« Lokola basi ya Siona bazali lofundu,
lokola batambolaka mapeka likolo
mpe balalisaka miso na lofundu,
lokola batambolaka na kodenda malembe-malembe
mpe na kolelisa biloko ya monzele
oyo balataka na makolo na bango,
17 Yawe akokomisa mito ya basi ya Siona mapalata
mpe akotika bango bolumbu. »
18 Na mokolo wana, Nkolo akolongola bango biloko na bango oyo basalelaka monzele : basheneti oyo balataka na makolo mpe babiju ya talo oyo ezalaka lokola moyi mpe sanza ;
19 biloko ya matoyi, basheneti oyo balataka na maboko, bavwale,

20 bitendi oyo bakangaka na mito, basheneti, mikaba, milangi ya malasi,
bakisi ya kokangela nzoto,
21 bapete ya mosapi, bapete ya zolo,
22 bilamba ya feti, banzambala oyo etika nzoto, bakazaka, basakosi ya
mike,
23 bilamba oyo emonisaka nzoto, bilamba ya lino, maputa mpe bitambala.
24 Na esika ya solo kitoko ya malasi, ekozala nde solo mabe ;
na esika ya mokaba, ekozela nde singa ;
na esika ya suki bakanga kitoko na moto, ekozala nde libandi ;
na esika ya bilamba ya talo, ekozala nde bilamba ya saki ;
na esika ya elongi kitoko, ekozala nde elongi mabe.
25 Mibali na bino bakokufa na mipanga,
basoda na bino ya mpiko bakokufa na bitumba.
26 Bikuke ya Siona ekolela mpe ekozala na matanga ;
boye Siona ekokelela mpe ekovanda na mabele.

4

1 Na mokolo wana,
basi sambo bakokangama na mobali moko mpe bakoloba :
« Tokomileisa biso moko
mpe tokomilatisa biso moko ;
yo, ndima kaka ete tobengama na kombo na yo !
Longola soni na biso ! »

Nkembo ya Yelusalemi ekoya

2 Na mokolo wana, nkona ya Yawe ekokoma kitoko mpe nkembo, bongo
mbuma ya mabele ekosala lokumu mpe nkembo, ya ndambo ya bana ya
Isalaele oyo babiki.
3 Bato oyo bakotikala na Siona mpe ba-oyo bakovanda na Yelusalemi
bakobengama basantu : bango nyonso oyo bakombo na bango ekomama
kati na bato oyo batikali na bomoi na Yelusalemi.
4 Yawe akolongola botutu ya basi ya Siona, akopetola Yelusalemi oyo
ekomaki mbindo na bilembo ya makila, na nzela ya molimo ya kosambisa
mpe ya moto.
5 Boye, Yawe akokela na likolo ya ngomba mobimba ya Siona mpe na
likolo ya bato oyo basanganaka kuna : lipata na tango ya moyi, mpe
kongenga ya moto na tango ya butu. Bongo na likolo na nyonso, nkembo
na Yawe ekozipa bango.
6 Ekozala lokola ndako ya matiti oyo epesaka pio na tango ya molunge
ya moyi makasi, ekimelo mpe ebombamelo na tango ya mopepe makasi
mpe na tango ya mvula.

5

Loyembo ya elanga ya vino

1 Nakoyemba loyembo mpo na molingami na ngai,
loyembo ya molingami na ngai mpo na elanga na ye ya vino.
Molingami na ngai azalaki na elanga moko ya vino
kati na mabele kitoko oyo ezalaka na mopanzi ya ngomba ;
2 abalolaki mabele, alongolaki mabanga,
mpe alonaki vino ya kitoko koleka ;
atongaki kuna ndako molayi ya bakengeli
mpe atimolaki ekamolelo ya vino.

Akanisaki ete akobuka bambuma ya vino ya kitoko,
kasi ebotelaki ye bambuma ya mabe !
3 Sik'oyo, bino bavandi ya Yelusalemi, bato ya Yuda,
bokata makambo kati na ngai mpe elanga na ngai ya vino !
4 Nasala penza eloko nini, mpo na elanga na ngai ya vino,
oyo natikala nanu kosalela yango te ?
Mpo na nini eboteli ngai bambuma ya mabe,
tango ngai nakanisaki ete ekobotela ngai bambuma ya malamu ?

5 Sik'oyo, nakoloba na bino makambo
oyo nakosala na elanga na ngai ya vino :
Nakokweyisa lopango na yango, mpe ekobebisama ;
nakotobola madusu kati na bamir na yango,
mpe baleki nzela bakokoma konyata-nyata yango.
6 Nakokomisa yango esobe :
kati na yango, bakolongola lisusu te,
ezala mabanga to matiti ;
bongo banzube mpe basende ekokola kuna.
Nakopesa mitindo na mapata
ete enokisela yango lisusu mvula te.
7 Nzokande, elanga ya vino ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ezali nde libota ya Isalaele,
mpe bato ya Yuda bazali elanga oyo ezalaki kosepelisa Ye.
Azalaki kozela bosembo, kasi amonaki nde makila ;
makambo ya alima, kasi ayokaki nde kolela ya pasi.

Pasi mpe kosambisama

8 Mawa na bino bato oyo bobakisaka ndako likolo ya ndako,
elanga pembeni ya elanga,
kino bokangaka bisika nyonso mpe botikalaka kaka bino moko na mokili !
9 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai :
« Solo, bandako minene ekotikala pamba,
bandako kitoko ekozanga bato ya kovanda kati na yango.
10 Pamba te elanga ya vino ya ba-ekitare mibale
ekobimisa kaka bisangala minei ya vino,
bakilo nkama mibale na tuku mibale ya milona ya ble
ekobimisa kaka bakilo tuku mibale na mibale. »

11 Mawa na bato oyo balamukaka na tongo-tongo
mpo na kowumela liboso ya masanga ya vino kino na butu,
kino tango bakolangwa masanga !
12 Bazali na mandanda, banzenze, masanga ya vino,
bambunda mike mpe baflite mpo na kosepelisa bafeti na bango,
kasi bakanisaka te mosala na Yawe
mpe bazalaka na limemia te mpo na misala ya maboko na Ye.
13 Yango wana, bato na Ngai bakokende na bowumbu
mpo na kozanga boyebi ;
bato na bango ya lokumu bakokufa na nzala,
mpe bato pamba bakokufa na posa ya mayi.
14 Boye, mboka ya bakufi ekoyoka nzala makasi
mpe ekofungola monoko na yango makasi ;
bato ya lokumu elongo na bato pamba ya engumba bakokita kuna nzela

moko mpe na loyenge na bango.
15 Moto akokitisama,
bato ya mokili bakoyokisama soni,
mpe bilongi ya bato ya lolendo ekotala na se.
16 Kasi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akonetolama na nzela ya bosembo na Ye,
mpe Nzambe Mosantu akolakisa bosantu na Ye
na nzela ya boyengebene na Ye.
17 Bameme ekokoma kolia matiti
lokola nde ezali kati na elanga na yango moko,
bapaya bakozwa bomengo oyo bazwi bakotika.

18 Mawa na bato oyo babendaka masumu
na basinga ya makambo ya lokuta,
mpe mabe lokola nde bazali kobenda shario na basheni !
19 Mawa na bato oyo balobaka :
« Tika ete Nzambe asala noki,
tika ete asala na lombangu mosala na Ye
mpo ete tomona yango !
Tika ete mabongisi ya Mosantu ya Isalaele ebelema mpe ekokisama
mpo ete tokoka koyeba yango ! »
20 Mawa na bato oyo babengaka mabe malamu
mpe malamu mabe,
oyo bamonaka molili lokola pole
mpe pole lokola molili,
oyo bamonaka bololo lokola elengi
mpe elengi lokola bololo !
21 Mawa na bato oyo bamimonaka
lokola bato ya bwanya na miso na bango moko,
mpe na bato oyo bamimonaka
lokola bato ya mayele na miso na bango moko !
22 Mawa na bato oyo bakenda sango
ya komela vino mpe ya kosangisa masanga ya makasi :
23 bazwaka kanyaka mpo na kolongisa moto mabe
mpe bazangisaka na moto ya sembo bosembo na ye !

24 Yango wana, ndenge ndemo ya moto ezikisaka matiti,
mpe ndenge matiti ya kokawuka esilaka na moto,
ndenge wana mpe misisa na bango ekopola
mpe bafololo na bango ekopumbwa lokola putulu,
pamba te babwakaki Mobeko na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
mpe batiolaki liloba ya Mosantu ya Isalaele.

25 Yango wana, Yawe atombokeli bato na Ye,
asemboli loboko na Ye mpe abeti bango ;
bangomba eningani,
bibembe na bango etondi lokola bafulu na balabala.
Kasi ata bongo, kanda na Ye ekiti kaka te,
loboko na Ye etikali kaka ya kosembolama.
26 Yawe atomboli bendele
mpo na bikolo oyo ezali mosika,
azali kobeta piololo mpo na kobenga
bato oyo bazali na suka ya mokili :

tala bango wana, bazali koya na lombangu mpe noki !
27 Moko te kati na bango asili kolemba nzoto to abeti libaku,
moko te azali konimba to kolala pongi.
Moko te alongoli mokaba na ye na loketo,
singa moko te ya basapato na bango etikali kokatana.
28 Bambanzi na bango ezali songe,
batolotolo na bango nyonso ebendana makasi ;
makolo ya bampunda na bango ezali lokola mabanga,
bapine ya bashar na bango ezali lokola mopepe makasi.
29 Koganga na bango ezali lokola koganga ya bankosi :
bagangaka lokola bana nkosi,
bagangaka soki bakangi nyama na bango,
bamemaka yango na esika ya kimia,
mpe moto moko te akokaka kobotola bango yango.

30 Na mokolo wana, bakoganga likolo na bango
lokola makelele ya ebale monene.
Mpe soki moto atali kati na mokili,
akomona molili mpe minyoko :
pole ekozipama na se ya mapata.

6

Kobengama ya Ezayi

1 Na mobu oyo mokonzi Oziasi akufaki, namonaki Yawe avandi na Kiti moko ya bokonzi, etombwama makasi, bongo basonge ya nzambala na Ye etondisaki Tempelo.
2 Ba-anjelu oyo babengaka baserafe batelemaki na likolo na Ye ; moko na moko azalaki na mapapu motoba : mapapu mibale mpo na kozipa elongi, mibale mpo na kozipa makolo mpe mibale mpo na kopumbwa.
3 Serafe moko na moko azalaki koganga na mosusu :
« Bule, Bule, Bule, Yawe, Mokonzi ya mampinga !
Mokili mobimba etondi na nkembo na Ye ! »
4 Na makelele ya mingongo na bango, mabaya oyo esimbaka bikuke ekomaki koningana, mpe Tempelo etondaki na milinga.
5 Nalobaki :
« Mawa na ngai ! Nabebi na ngai,
pamba te nazali moto ya bibebu ya mbindo,
navandaka kati na bato oyo bazali na bibebu ya mbindo,
mpe miso na ngai emoni Mokonzi, Yawe, Mokonzi ya mampinga ! »
6 Moko kati na baserafe asimbaki, na loboko na ye, likala ya moto oyo azwaki na etumbelo na bisimbelo, apumbwaki mpe ayaki epai na ngai ;
7 atutisaki likala yango na monoko na ngai mpe alobaki :
« Tala, lokola likala oyo etuti bibebu na yo,
mabe na yo esili kolongwa,
masumu na yo esili kolimbisama. »
8 Bongo, nayokaki mongongo na Nkolo koloba :
— Nakotinda nani ? Nani akokende mpo na biso ?
Nazongisaki :
— Ngai oyo, tinda ngai !
9 Yawe alobaki na ngai :
— Kende koloba na bato oyo :
« Boyoka na bino, kasi bokososola te ;

botala na bino, kasi bokomona te !
10 Komisa bato oyo mitema makasi,
kanga matoyi na bango mpe zipa miso na bango
mpo ete bamona te na miso na bango,
bayoka te na matoyi na bango,
basosola te na mitema na bango,
babongwana te mpe babika te ! »
11 Boye nalobaki :
— Oh Nkolo, kino tango nini ?
Azongisaki :
— Kino bingumba ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te, kino tango bato bakotikala lisusu na bandako te, mpe bilanga ekobebisama mpe bakosakanela yango ;
12 kino tango Yawe akotinda bato mosika, kino tango bakobosana penza mokili libela.
13 Soki ndambo moko kati na bandambo zomi ya bato ekotikala na mokili, bakobebisama na moto. Kasi ndenge terebente mpe nzete oyo babengaka sheni etikaka misisa na yango soki bakati yango, ndenge wana mpe nkona ya bule ekotika misisa na mokili.

7

Emanwele
1 Tango Akazi, mwana mobali ya Yotami, mwana mobali ya Oziasi, akomaki mokonzi ya Yuda, Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, bakendeki kobundisa Yelusalemi, kasi bakokaki kolonga yango te.
2 Boye, bapesaki sango na ndako ya Davidi : « Bato ya Siri basali boyokani elongo na bato ya Efrayimi. »
Motema ya Akazi mpe mitema ya bato na ye nyonso eninganaki makasi ndenge kaka banzete ya zamba eninganaka na tango ya mopepe.
3 Boye, Yawe alobaki na Ezayi : « Kende, yo elongo na Sheari-Yashubi, mwana na yo ya mobali, kokutana na Akazi na suka ya nzela ya mayi oyo ekenda kino na liziba monene, na nzela ya bilanga ya moto oyo atiaka balangi na bilamba ;
4 loba na ye : ‹ Kitisa motema, zala na kimia, kobanga te ; tika ete motema na yo etungisama te mpo na bakoni mibale oyo ezali kopela : kanda makasi ya Retsini, moto ya Siri, mpe ya mwana mobali ya Remalia !
5 Siri, Efrayimi mpe mwana mobali ya Remalia, basaleli yo likita mpo na kobebisa yo ; bazali koloba :
6 ‘ Tika ete tobundisa Yuda, tokata yango na biteni, tokabola yango biso na biso mpe totia mwana mobali ya Tabeli lokola mokonzi na yango. ’
7 Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Ekotikala kosalema te,
ekotikala kokokisama te !
8 Pamba te moto ya Siri ezali Damasi,
mpe moto ya Damasi ezali na yango kaka Retsini.
Etikali kaka mibu tuku motoba na mitano,
Efrayimi ekobebisama
mpe ekozala lisusu na molongo ya mabota te.
9 Moto ya Efrayimi ezali Samari,
mpe moto ya Samari ezali kaka mwana mobali ya Remalia.
Soki botelemi ngwi te na kondima na bino,

bokolonga te kotelema liboso na bango ! › »
10 Yawe alobaki lisusu na Akazi :
11 — Senga elembo moko epai na Yawe, Nzambe na yo, ezala kati na mokili oyo eleki na bozindo to oyo eleki likolo.
12 Kasi Akazi alobaki :
— Nakosenga te, nakoki komeka Yawe te.
13 Boye Ezayi alobaki :
— Boyoka sik'oyo, bino libota ya Davidi ! Ekoki kaka te mpo na bino kolembisa mitema ya bato ? Boni, bolingi lisusu kolembisa motema ya Nzambe na ngai ?
14 Ye moko Nkolo akopesa bino elembo : moseka akokoma na zemi mpe akobota mwana mobali, akopesa Ye Kombo « Emanwele. »
15 Mwana yango akomela kaka miliki mpe mafuta ya nzoyi kino tango akoyeba koboya mabe mpe kopona bolamu.
16 Kasi liboso ete mwana yango ayeba koboya mabe mpe kopona bolamu, mikili ya bakonzi mibale oyo ozali kobanga ekobebisama.
17 Yawe akoyeisela yo, bato na yo mpe libota ya tata na yo mikolo oyo etikala nanu kozala te wuta Efrayimi ekabwana na Yuda : ezali nde mokonzi ya Asiri.
18 Na mokolo wana, Yawe akobeta piololo mpo na kobenga nzinzi wuta na miluka ya Ejipito mpe banzoyi oyo ezalaka na mokili ya Asiri ;
19 ekoya mpe ekovanda kati na mabwaku ya mozindo mpe na madusu ya mabanga, na banzete nyonso ya mike-mike mpe na matiti nyonso.
20 Na mokolo wana, Yawe akosalela jileti oyo akodefa na ngambo mosusu ya Efrate, elingi koloba mokonzi ya Asiri, mpo na kokokola suki ya moto na yo, suki ya makolo na yo mpe mandefu na yo.
21 Na mokolo wana, moko na moko akobokola mwana ngombe ya mwasi mpe bameme to bantaba mibale ya basi.
22 Lokola bibwele wana ekopesaka miliki ebele, akolia manteka ; mpe bato nyonso oyo bakotikala na mokili bakolia mafuta ya nzoyi.
23 Na mokolo wana, esika nyonso oyo ezalaki na banzete ya vino nkoto moko oyo ezalaki na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko ekotonda na basende mpe na banzube.
24 Bato bakokota kuna na matolotolo mpe na bambanzi, pamba te mokili ekotonda na basende mpe na banzube.
25 Bato bakoleka lisusu te na bangambo nyonso oyo bazalaki kosala bilanga na kongo, pamba te bakokoma kobanga basende mpe banzube ; ngombe ekokoma kolia kuna, mpe meme ekonyata-nyata mabele na yango.

8

Ezayi mpe bana na ye lokola bilembo

1 Yawe alobaki na ngai : « Kamata etando monene ya libanga mpe salela ekomeli mpo na kokoma makambo oyo na likolo na yango : Maher-Shalal-Hash-Baz (pene bomengo ya bitumba, pene kobebisama). »
2 Nabengaki Nganga-Nzambe Iri mpe Zakari, mwana mobali ya Yeberekia, mpo ete bazala batatoli na ngai ya sembo.
3 Nakendeki epai ya mwasi mosakoli ; akomaki na zemi mpe abotaki mwana mobali. Yawe alobaki na ngai : « Pesa ye kombo Maher-Shalal-Hash-Baz.

4 Liboso ete mwana ayeba ndenge babengaka ‹ Tata na ngai › to ‹ mama
na ngai, › bakomema bozwi ya Damasi mpe bomengo ya bitumba ya
Samari epai ya mokonzi ya Asiri. »
5 Yawe alobaki na ngai lisusu :
6 « Mpo ete bato oyo basundoli mayi ya Siloe oyo etiolaka na kimia, mpe
basepeli na Retsini mpe na mwana mobali ya Remalia,
7 Yawe akotindela bango mayi ya nguya mpe mayi ebele lokola mayi ya
ebale Efrate : ekozala nde mokonzi ya Asiri elongo na mampinga na ye
nyonso. Ekotonda penza meke mpe ekozipa bangambo nyonso.
8 Ekokota na Yuda mpe ekozindisa yango kino na kingo ; mpe kopanzana
ya mayi yango ekotondisa mokili na yo mobimba, Emanwele. »
9 Bino bikolo, boganga na somo mpe bopalangana !
Bino bituka nyonso ya mosika, boyoka !
Bobongama mpo na bitumba mpe bopalangana !
Bobongama mpo na bitumba mpe bopalangana !
10 Bosala malamu mabongisi na bino,
kasi ekobebisama ;
boloba oyo bokoki koloba,
kasi eloko moko te ekosalema,
pamba te Nzambe azali elongo na biso !

Kotosa kaka Yawe

11 Yawe alobaki na ngai, tango asimbaki ngai na loboko na Ye ya nguya
mpe akebisaki ngai ete nalanda te nzela ya bato oyo :
12 « Bobengaka likita te eloko nyonso
oyo bato babengaka likita ;
bobangaka te oyo bango babangaka,
boyokela yango somo ata moke te.
13 Kaka Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde bosengeli komona lokola Mosantu,
Ye kaka nde bosengeli kokumisa,
Ye kaka nde bosengeli koyoka somo.
14 Akozala lokola Esika ya bule ;
kasi mpo na bandako mibale ya Isalaele,
akozala lokola libanga oyo ebetisaka bato mabaku,
lokola libanga monene oyo ekweyisaka bato ;
bongo mpo na bato ya Yelusalemi,
akozala motambo mpe monyama.
15 Mingi kati na bango bakobeta mabaku,
bakokweya mpe bakobukana,
bakokangama na motambo,
mpe bakozwa bango. »
16 Bomba lisakoli oyo ete eyebana te, kangisa mobeko oyo kati na
bayekoli na ngai.
17 Nakotalela Yawe oyo abombi elongi na Ye, oyo apesi ndako ya Jakobi
mokongo ; nakotia elikya na ngai kati na Ye.
18 Ngai elongo na bana oyo Yawe apesi ngai, tozali bilembo mpe
bandakisa kati na Isalaele, kowuta na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo
avandaka na ngomba Siona.

19 Soki bato balobi na bino : « Bokende kotalisa makambo epai ya
bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya bato oyo balobaka
makambo oyo ekoya, oyo balobaka-lobaka lokola bandeke. Boni, bato

baluka banzambe na bango te ? Mpo na nini te babelela bakufi mpo na bato ya bomoi ? »
20 Na mobeko mpe na lisakoli ! Soki bakoloba bongo te, bakomona tongo te.
21 Bakokatisa mokili, na pasi mpe na nzala ; mpe tango bakokoma na nzala, bakokoma kanda-kanda, bakotala likolo mpe bakolakela mokonzi mpe Nzambe na bango mabe.
22 Mpe tango bakotala mabele, bakomona kaka pasi ya makasi, molili mpe molili ya somo makasi ; mpe bakotindika bango kati na molili ya makasi.

Kolongwa na molili mpe kokota na pole

23 Nzokande, molili ekozala lisusu te mpo na bato oyo bazalaki na pasi. Na tango ya kala, Nzambe asambwisaki mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali ; kasi na mikolo oyo ekoya, Nzambe akopesa lokumu na Galile ya bapagano, na nzela ya ebale monene, na ngambo mosusu ya Yordani.

9

1 Bato oyo bazalaki kotambola kati na molili
bamoni pole makasi ;
ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi,
pole engengeli bango.
2 Okomisaki bango ekolo monene,
obakisaki esengo na bango.
Bazali kosepela liboso na Yo
ndenge basepelaka tango babukaka milona,
ndenge mibali basepelaka
tango bakabolaka bomengo ya bitumba.

3 Pamba te ekangiseli oyo ezalaki na likolo na bango,
nzete oyo ezalaki na mapeka na bango
mpe fimbu oyo na nzela na yango bazalaki konyokola bango,
Yo, obukaki yango lokola na mokolo ya kokweya ya Madiani.
4 Basapato nyonso ya basoda
oyo lokito na yango eningisaka mabele,
mpe bilamba nyonso oyo etondaki na makila,
ekobwakama na moto
mpo ete ezika makasi.

5 Pamba te mwana mobali moko abotami mpo na biso,
mwana mobali moko apesameli biso,
mpe bokonzi ezali na likolo ya mapeka na ye ;
bakobenga ye : Mosungi ya kokamwa, Nzambe ya nguya,
Tata ya seko, Mokonzi ya kimia.
6 Bokonzi na ye ekokende mosika penza,
mpe kimia na ye ekozala na suka te.
Akovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi,
akozala mokonzi ya mokili na ye,
akolendisa mpe akokamba yango
na bosembo mpe na boyengebene,
wuta na tango oyo kino libela na libela.
Yango nde makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akosala na bolingo makasi na Ye.

Kanda ya Yawe mpo na Isalaele

7 Nkolo atindaki liloba mpo na kotelemela Jakobi,
mpe liloba yango ekomeli Isalaele.
8 Bato nyonso bakoyeba yango,
Efrayimi mpe bavandi ya Samari,
oyo balobaka na lofundu mpe na lolendo ya mitema :
9 « Ata babiliki ekweyi,
tokotonga lisusu na mabanga bakata ;
ata bakati banzete ya sikomori,
tokotia na esika na yango banzete ya sedele. »
10 Kasi Yawe alendisaki bayini ya Retsini
mpo na kobundisa bango
mpe apelisaki mitema ya banguna na bango
mpo ete batombokela bango.
11 Bato ya Siri na liboso, mpe bato ya Filisitia na sima,
bapasolaki Isalaele mpe baliaki ye na lokoso.
Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

12 Kasi atako bongo, bato bazongaki kaka te
epai na Yawe oyo abetaki bango,
mpe balukaki te Yawe, Mokonzi ya mampinga.
13 Yango wana, kaka na mokolo moko,
Yawe akokata, kati na Isalaele,
moto mpe mokila, lindalala mpe nzete oyo ebotaka na mayi.
14 Bampaka mpe bato ya lokumu, bango nde moto ;
mpe basakoli ya lokuta, bango nde mokila.
15 Bakambi ya bato babungisi bato na bango nzela,
mpe bato oyo balandaka bango bakomi kotelengana.
16 Yango wana, Nkolo akosepela na bilenge te,
akoyokela bana bitike mpe basi bakufisa mibali mawa te,
pamba te bango nyonso bazali kotiola Nzambe,
bazali kosala mabe,
mpe minoko nyonso ezali kobimisa maloba ya bozoba.

Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

17 Solo, mabe etumbaka lokola moto
oyo ezikisaka basende mpe banzube,
ezikisaka bazamba minene
mpe ematisaka makonzi ya milinga.
18 Na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
mokili eziki na moto,
mpe bato bakomi lokola mafuta na moto.
Moto moko te akobikisa ndeko na ye.
19 Na ngambo ya loboko ya mobali,
bakobotola bato biloko,
kasi bato bakozala kaka na nzala ;
na ngambo ya loboko ya mwasi, bakolia,
kasi bato bakotonda kaka te ;
moko na moko akolia mosuni ya loboko na ye :

20 Manase akolia Efrayimi,
mpe Efrayimi akolia Manase ;
bango mibale bakosangana mpe bakobalukela Yuda.
Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

10

1 Mawa na bato oyo basalaka mibeko ezanga bosembo,
na ba-oyo bakomaka mibeko oyo enyokolaka bato !
2 Bapimelaka bato pamba bosembo
mpe babotolaka makoki ya babola,
mpo na kobotola biloko ya basi bakufisa mibali
mpe ya bana bitike.
3 Bokosala nini na mokolo ya kosambisama,
tango pasi ekowuta mosika ?
Bokokimela epai ya nani mpo ete asunga bino ?
Esika nini bokobomba bomengo na bino ?
4 Eloko kaka bokotikala na yango :
kokitisa elongi na se elongo na bato ya boloko
to kokufa elongo na bato oyo babomi.
Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

Nzambe asambisi Asiri

5 Mawa na Asiri, lingenda ya kanda na Ngai ;
nzete oyo ezali na loboko na ye
ezali nde esalelo ya kanda na Ngai !
6 Natindi ye mpo ete atelemela
ekolo oyo eyebi Yawe te
mpe bato oyo bapesaka Ngai kanda,
mpo ete abebisa mpe abotola biloko na bango
mpe anyata bango lokola potopoto ya balabala.
7 Kasi mokonzi ya Asiri amonaka yango bongo te,
akanisaka yango bongo te ;
akanisaka kaka koboma mpe kobebisa bikolo ebele.
8 Azali koloba :
« Boni, bakambi na ngai bazali bango nyonso
ndenge moko na bakonzi te ?
9 Engumba Kalino ekweyaki te lokola engumba Karikemishi ?
Engumba Amati, lokola engumba Aripadi te ?
Engumba Samari, lokola engumba Damasi te ?
10 Soki loboko na Ngai esukisaki bikolo
oyo esambelaka banzambe ya bikeko,
bikolo oyo ezalaki na banzambe ya bikeko ebele
koleka Yelusalemi mpe Samari,
11 nakokoka te penza kosala Yelusalemi
elongo na banzambe na yango ya bikeko
ndenge nasalaki Samari mpe banzambe na yango ya bikeko ? »
12 Tango Yawe akosilisa mosala na Ye ya kotelemela ngomba Siona mpe Yelusalemi, akoloba : « Nakopesa etumbu na mokonzi ya Asiri mpo na lolendo ya motema na ye mpe mpo na lofundu ya etaleli na ye.

13 Pamba te azalaki koloba :
‹ Nazalaki kosala makambo oyo nyonso
na makasi mpe na bwanya na ngai moko,
pamba te nazali mayele ;
napusaki bandelo ya bikolo,
nabotolaki bomengo na bango lokola elombe,
nalongaki bakonzi na bango.
14 Loboko na ngai ekamataki bomengo na bango
ndenge bakamataka zala ya ndeke ;
mpe ndenge bato balokotaka maki batika,
ndenge wana mpe ngai nalokotaki mokili mobimba :
moko te eningisaki lipapu
to efungolaki monoko mpo na kobeta piololo. › »

15 Boni, epasola ekoki solo komimatisa
liboso ya moto oyo asalelaka yango ;
si ya mabaya ekoki solo komikumisa
liboso ya moto oyo asalelaka yango ?
Bosila komona fimbu koningisa moto oyo asalelaka yango
to etape ya nzete kotombola nzete na yango ?
16 Yango wana Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akotindela basoda na ye ya mbinga
bokono oyo ekondisaka nzoto.
Na se ya nkembo na Ye,
bakopelisa moto lokola fulu ya moto.
17 Pole ya Isalaele ekokoma moto,
Mosantu ya Isalaele akopela lokola moto ;
kaka na mokolo moko, akotumba mpe akozikisa
basende mpe banzube ya Asiri,
18 akozikisa nye bazamba na yango ya minene
mpe bilanga na yango ya kitoko
ndenge mobeli akondaka.
19 Kati na bazamba na yango, ekotikala kaka banzete moke
oyo ata mwana moke akokoka kotanga motango na yango.

Batikali ya Isalaele

20 Na mokolo wana, batikali ya Isalaele mpe bato ya libota ya Jakobi oyo bakobika bakomipesa lisusu te na maboko ya moto oyo azalaki kobeta bango ; kasi bakomipesa na solo epai na Yawe, Mosantu ya Isalaele.
21 Ndambo ya bakitani ya Jakobi bakozonga epai ya Nzambe na nguya.
22 Oh Isalaele, ata bato na yo bazali ebele lokola zelo ya ebale monene, ndambo kaka nde bakozonga ; pamba te Nzambe azwi mokano ya kobebisa bato, akomema bosembo lokola mpela.
23 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokokisa kobebisama oyo akanaki mpo na mokili mobimba.
24 Tala liloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Oh bato na Ngai, bino oyo bovandi kati na Siona,
bozala na somo te ya bato ya Asiri
oyo bazali kobeta bino fimbu
mpe kotombola nzete mpo na kobeta bino
ndenge bato ya Ejipito bazalaki kosala.
25 Kala mingi te, kanda na Ngai epai na bino ekosila
mpe kanda na Ngai ya makasi ekobalukela bango

mpo na kobebisa bango. »
26 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akotombola fimbu mpo na kobeta Asiri
ndenge abetaki Madiani na libanga ya Orebi. Mpe lisusu, akotombola
nzete na Ye likolo ya ebale monene lokola na Ejipito.
27 Na mokolo wana,
bakolongola mokumba na likolo ya mapeka na bino
mpe na ekangiseli na bakingo na bino.
Tango mokumba yango ekolongwa,
ekotika esika na bomengo.
28 Tala bango wana bazali koya na Ayati,
bazali koleka na lubwaku ya Migironi,
babombi biloko na bango na Mikimasi.
29 Baleki kati na bangomba mpe balobi :
« Tokotonga molako mpe tokolekisa butu na Geba. »
Bato ya Rama bakomi kolenga na somo,
mpe bato ya Gibea, engumba ya mokonzi Saulo, bakimi.
30 Oh bato ya Galimi, boganga makasi !
Oh Layisi, sala keba !
Oh engumba Anatoti, mawa na yo !
31 Bato ya Madimena bakimi,
bato ya Gebimi bazali koluka ekimelo ;
32 Na mokolo ya lelo, bakotelema na Nobi,
bakobeta makofi na bango na ngomba Siona, mboka kitoko,
mpe na ngomba moke ya Yelusalemi.

33 Tala, Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akokata bitape ya banzete na nguya monene,
akokata banzete milayi mpe oyo eleki milayi,
akokomisa yango mikuse.
34 Akokata na epasola banzete nyonso kati na zamba :
Libani ekokweya liboso ya Elombe.

11

Mokonzi ya sika akobimela na Izayi

1 Moto ya nzete ekobima na mobimbi ya Izayi ;
wuta na misisa na ye, Etape moko ekobota mbuma.
2 Molimo na Yawe akowumela na likolo na Ye :
Molimo ya bwanya mpe ya mayele,
Molimo ya toli mpe ya nguya,
Molimo ya boyebi mpe ya kotosa Yawe ;
3 esengo na ye ekozala na kotosa Yawe.

Akokata makambo ndenge emonanaka na libanda te
to mpe akozwa mikano te kolanda biyoka-yoka ;
4 kasi akokata makambo ya bato bakelela na bosembo
mpe akozwa mikano ya sembo mpo na babola ya mokili.
Akobeta mokili fimbu na maloba na ye
mpe akoboma bato mabe na pema ya monoko na ye.
5 Bosembo ekozala mokaba na ye,
mpe boyengebene ekozala na loketo na ye
lokola mokaba oyo bamemelaka bibundeli.

6 Mbwa ya zamba ekovanda esika moko na mwana meme,
nkoyi ekolala esika moko na mwana ntaba ;
mwana ngombe ya mobali, mwana nkosi mpe banyama ya mafuta ekolia
esika moko,
bongo mwana moke nde akoyeisa yango.
7 Ngombe ya mwasi mpe ngombolo ekolia esika moko,
bana na yango mpe ekolala esika moko,
bongo nkosi ekolia matiti lokola ngombe.
8 Mwana moke akosakana pene ya lidusu ya nyoka,
mpe elenge mwana akokotisa loboko na ye na zala ya nyoka.
9 Mabe to kobebisama ekosalema lisusu te
na likolo nyonso ya ngomba na Ngai ya bule,
pamba te mokili ekotonda na boyebi ya Yawe
ndenge mayi etondaka na ebale.
10 Na mokolo wana, bakitani ya Izayi bakotelema lokola bendele mpo na
bikolo, bato ya bikolo ya bapaya bakoya noki epai na bango ; mpe esika
na bango ya kopema ekozala na nkembo.
11 Na mokolo wana, Nkolo akosembola loboko na Ye na mbala ya mibale
mpo na kobikisa ndambo ya bato na Ye oyo babikaki wuta na Asiri, na
Ejipito, na Patrosi, na Kushi, na Elami, na Shineari, na Amati mpe na
bisanga ya ebale monene.
12 Akotombola bendele mpo na bikolo
mpe akosangisa bana ya Isalaele oyo bazali na bowumbu ;
akosangisa esika moko bato ya Yuda
oyo bapalangana na mokili mobimba.
13 Motema likunya ya Efrayimi ekosila,
mpe banguna ya Yuda bakobebisama ;
Efrayimi akozala lisusu na motema likunya te mpo na Yuda
to mpe Yuda akozala lisusu monguna ya Efrayimi te.
14 Bakosangela elongo bato ya mboka Filisitia
na bangomba mikuse ya ngambo ya weste ;
bakobebisa elongo bikolo ya ngambo ya este,
bakokonza bato ya Edomi mpe ya Moabi,
bongo bato ya Amoni bakokoma bawumbu na bango.
15 Yawe akokawusa mayi ya eteni ya ebale
oyo ekota na mabele ya Ejipito ;
loboko na Ye ekoningisa ebale
mpe akokabola yango na biteni sambo na mopepe makasi
mpo ete bato bakoka kokatisa na makolo.
16 Nzela moko ekosalema mpo na ndambo ya bato na Ye
oyo batikalaki na bomoi wuta na Asiri
ndenge esalemaki tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito.

12

Nzembo mpo na kokumisa Yawe

1 Na mokolo wana, okoloba :
« Oh Yawe, nazali kosanzola Yo,
pamba te ata osilikelaki ngai,
kanda na Yo elongwaki likolo na ngai
mpe obondisaki ngai !
2 Solo, Nzambe azali lobiko na ngai ;
nakotia elikya na ngai epai na Ye

mpe nakobanga lisusu te.
Nkolo Yawe azali makasi mpe nguya na ngai ;
azali lobiko na ngai. »
3 Yango wana, botoka mayi na esengo
na etima ya lobiko.
4 Na mokolo wana bokoloba :
« Bosanzola Yawe, bobelela Kombo na Ye,
bosakola misala na Ye kati na bikolo
mpe botatola ete Kombo na Ye ezali likolo na nyonso.
5 Boyemba loyembo mpo na Yawe,
pamba te asali makambo ya kokamwa.
Tika ete mokili mobimba eyeba yango !
6 Bino bato ya Siona, bobeta milolo mpe boyemba loyembo na esengo,
pamba te Mosantu ya Isalaele azali monene kati na bino ! »

Masakoli na tina na bikolo ya bapaya

13

Maloba ya kosambisa Babiloni

1 Maloba ya kosambisa Babiloni, oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, azwaki na emoniseli :
2 Botombola bendele likolo ya ngomba oyo ezanga banzete,
boganga epai na bango ;
bopepa bango loboko
mpo ete bakota na bikuke ya bakambi.
3 Napesaki mitindo epai na bato
oyo babulisama mpo na Ngai ;
nabengisaki lisusu bilombe na Ngai,
bato oyo basepelaka na lokumu na Ngai,
mpo na kosilisa kanda na Ngai.
4 Boyoka makelele likolo ya bangomba :
ezali lokola makelele ya bato ebele !
Boyoka lokito ya makelele ya bikolo :
ezali lokola bikolo esangana esika moko !
Yawe, Mokonzi ya mampinga,
azali kotala mampinga ya basoda oyo bazali
pene ya kokende na etumba.
5 Bawuti na mikili ya mosika, na suka ya likolo ;
Yawe elongo na bisalelo ya kanda na Ye ;
mpo na kobebisa mokili mobimba.
6 Bolela, pamba te mokolo na Yawe ekomi pene,
ekoya lokola kobebisama oyo ewuti na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.
7 Yango wana, maboko nyonso ekolemba
mpe mitema ya bato nyonso ekobukana.
8 Somo makasi ekokweyela bango,
pasi mpe kobanga ekotika bango te ;
bakobunda-bunda lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.
Bango na bango bakotalana na kokamwa
mpe bilongi na bango ekokoma lokola moto.
9 Tala, mokolo na Yawe ezali koya,
ezali mokolo moko ya pasi,
mokolo ya kotomboka mpe ya kanda makasi
mpo na kobebisa mokili

mpe koboma bato ya masumu kati na yango.
10 Minzoto na likolo mpe minda nyonso oyo ezali pene na yango
ekopesa lisusu pole na yango te :
moyi ekokoma molili tango tongo ekotana,
mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te.
11 Nakopesa etumbu na mokili mpo na mabe na yango,
mpe bato mabe, mpo na masumu na bango.
Nakosukisa lofundu ya bato ya lolendo
mpe nakokitisa lolendo ya banyokoli.
12 Nakosala ete bato bakoma ya koluka lokola wolo ya peto,
lokola wolo ya mboka Ofiri.
13 Yango wana nakolengisa likolo,
mpe mabele ekoningana na bisimbelo na yango
na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
na mokolo oyo akopelisa kanda na Ye.

14 Lokola mboloko oyo bazali kolanda,
lokola bameme oyo ezanga mobateli,
moko na moko akozonga epai ya bato na ye,
moko na moko akokima kino na mboka ya bakoko na ye.
15 Bakotobola na likonga
moto nyonso oyo bakokanga.
Bato nyonso oyo bakozwa,
bakokufa na mopanga.
16 Bakokata-kata bana na bango na biteni na miso na bango,
bakobebisa bandako na bango
mpe bakozwa basi na bango na makasi.

17 Tala, nakotelemisa bato ya Medi ete batelemela bango,
bato oyo palata elobelaka bango eloko moko te
mpe basepelaka na bango na wolo te.
18 Boye, tolotolo na bango ekoboma bilenge mibali
mpe bakoyokela mbuma ya libumu mawa te :
liso na bango ekotala bana na mawa te.
19 Nzambe akokweyisa Babiloni,
kongenga ya babokonzi, nkembo ya lolendo ya bato ya Chalide,
ndenge akweyisaki Sodome mpe Gomore.
20 Bato bakotikala kovanda lisusu kuna te
to ekozala lisusu na bato te na milongo nyonso ;
kuna, moto ya Arabi akopika te ndako na ye ya kapo,
mpe babateli bibwele bakopemisa te banyama na bango.
21 Kasi bikelamu ya esobe nde ekokoma kolala kuna ;
bambwa ya zamba nde ekotondisa bandako na yango,
ba-esulungutu ekotonda na bandako,
maligbanga ekokoma kovanda kuna
mpe bantaba ya zamba ekokoma kopumbwa-pumbwa kuna.
22 Banyawu ya zamba ekotonda
na bandako na bango ya makasi,
mpe bambwa ya zamba ekotonda na bandako na bango ya kitoko.
Tango na yango esili kobelema,
mpe mikolo na yango ekopusana lisusu te.

14

Batongi lisusu Isalaele

1 Yawe akoyokela Jakobi mawa,
akopona lisusu Isalaele mpe akopemisa bango na mokili na bango ;
bongo bapaya bakosangana na bango
mpe bakobakisama na ndako ya Jakobi.
2 Bato ya bikolo bakozwa bango
mpe bakomema bango kino na esika na bango.
Bongo, libota ya Isalaele ekokamata bango
na mokili ya Yawe lokola basali ya mibali mpe ya basi.
Bakokomisa bakangami
bato oyo bakangaki bango
mpe bakokonza bato oyo bakonzaki bango.
3 Na mokolo oyo Yawe akopesa yo bopemi na mosala na yo, na komitungisa na yo mpe na misala makasi oyo bapesaki yo,
4 okoyemba nzembo oyo mpo na kotiola mokonzi ya Babiloni ; okoloba :
« Ndenge nini monyokoli akomi na suka ?
Ndenge nini penza lolendo na ye esili ?
5 Yawe abuki fimbu ya moto mabe,
lingenda ya bokonzi ya bakambi,
6 oyo azalaki kokweyisa bato na kanda
mpe kobeta bango na kolemba te,
oyo azalaki kokonza bikolo na kanda makasi
mpe konyokola bango na mawa te.
7 Mikili nyonso ezwi bopemi mpe kimia,
ekomi koganga na esengo.
8 Banzete ya sipele ezali kosepela
mpo na kokweya na yo,
mpe banzete ya sedele ya Libani ezali koloba :
‹ Wuta tango okweyaki na se,
moto moko te akweyisaka lisusu biso. ›

9 Mokili ya bakufi, kuna na se,
eningani na sango ya koya na yo,
elamusi, mpo na koyamba yo, milimo ya bakufi,
bato nyonso oyo bazalaki bakambi na mokili,
etomboli bango, na bakiti na bango ya bokonzi,
ba-oyo nyonso bazalaki bakonzi ya bikolo.
10 Bango nyonso bakozwa maloba mpe bakoloba na yo :
‹ Yo mpe okomi moto ya bolembu lokola biso,
okokani na biso ! ›
11 Lokumu na yo nyonso ekiti kino na mokili ya bakufi,
elongo na makelele ya mandanda na yo.
Nkusu etondi na se na yo lokola mbeto,
mpe mitsopi ezipi yo lokola elamba.

12 Ndenge nini penza okweyi wuta na likolo,
oh monzoto oyo engengaka na tongo,
mwana mobali ya tongo makasi ?
Bakweyisi yo penza kino na mabele,
yo moto oyo ozalaki kopanza bikolo !
13 Ozalaki komilobela kati na motema :

‹ Nakomata kino na Lola,
nakotombola kiti na ngai ya bokonzi
kino na likolo ya minzoto ya Nzambe
mpe nakovanda na ngomba epai wapi banzambe basanganaka,
na suka ya mokili ya ngambo ya nor ;
14 nakomata kino na likolo ya mapata,
nakomikomisa lokola Ye-Oyo-Aleki-Likolo. ›
15 Kasi okiti nde na mokili ya bakufi,
na se penza ya libulu.

16 Bato oyo bazali komona yo
batie miso na bango epai na yo,
bazali komituna : ‹ Boni, ezali penza ye
oyo azalaki koningisa mokili mpe kolengisa bikolo ?
17 Moto oyo azalaki kokomisa mokili esobe,
kokweyisa bingumba na yango
mpe kotika te ete bakangami na ye bazonga epai na bango ? ›
18 Bakonzi nyonso ya bikolo balalaka na lokumu,
moko na moko kati na kunda na ye ;
19 kasi yo obwakami mosika ya kunda na yo
lokola kaka eloko moko ya nkele,
kati na bibembe ya bato oyo baboma,
bato oyo batobola bango na mopanga,
bongo bakiti kino na libulu ya mabanga
lokola bibembe oyo banyata na makolo.

20 Okotikala kosangana na bango te kati na kunda,
pamba te obebisaki mokili na yo
mpe obomaki bato na yo.

Bakotikala lisusu kotanga te
bakombo ya bakitani ya bato mabe.
21 Bobongisa esika mpo na koboma bana na ye ya mibali
likolo ya masumu ya batata na bango !
Tika ete balamuka lisusu te mpo na kozwa mabele lokola libula
mpe kotondisa mokili elongo na bingumba na bango.

22 Nakotelemela bango, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
« nakolongola kombo ya Babiloni mpe nyonso oyo ekotikala,
bana mpe bakitani na yango,
elobi Yawe.
23 Nakokomisa yango esika ya potopoto
mpe lopango ya bampuku ;
mpe nakokombola yango na nzela ya ekombelo ya libebi, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Maloba ya kosambisa Asiri

24 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi :
« Solo, ndenge kaka nabongisi,
ndenge wana mpe ekosalema ;
makambo oyo nazali na yango na makanisi,
yango nde ekokokisama.

25 Nakobebisa mokili ya Asiri kati na mokili na Ngai,
nakonyata-nyata yango na likolo ya bangomba na Ngai ;
ekangiseli na bango ekolongwa epai ya bato na Ngai
mpe mokumba na bango ekolongwa na mapeka na bango. »

26 Yango nde mokano oyo Yawe asili kozwa
mpo na mokili mobimba,
mpe yango nde loboko oyo asili kosembola
mpo na kotelemela bikolo nyonso.
27 Pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, asili kozwa mokano ;
bongo nani akolongola yango ?
Loboko na Ye esili kosembolama ;
nani akozongisa yango ?

Maloba ya kosambisa bato ya Filisitia

28 Maloba oyo eyaki na mobu oyo mokonzi Akazi akufaki :
29 « Bino bato nyonso ya Filisitia,
bosepela te ete fimbu oyo ezalaki kobeta bino esili kobukana,
pamba te etupa ebimaka na libumu ya nyoka,
mpe dalagona oyo epumbwaka ebimaka na libumu ya nyoka mabe.
30 Ye oyo aleki mobola nde akozwa eloko ya kolia,
mpe moto oyo akelela nde akolala na kimia ;
kasi nakoboma bato na yo na nzala ;
mpe bato oyo bakobika, bakoboma bango.

31 Oh ekuke, lela makasi !
Engumba, ganga makasi !
Mokili mobimba ya Filisitia esili kozinda !
Milinga makasi ezali kobima na ngambo ya nor,
mpe moto moko te atikali na libanda ya molongo.
32 Eyano nini tokopesa penza
epai ya bamemi sango ya ekolo oyo ?
Ezali ete Yawe asili kolendisa Siona
mpo ete babola kati na bato na Ye
basili kozwa ebombamelo ya malonga. »

15

Maloba ya kosambisa Moabi

1 Maloba ya kosambisa mokili ya Moabi :
Pamba te na butu oyo Moabi ebebisamaki,
Ari kati na Moabi mpe ebebisamaki,
solo, ebebisamaki kaka na butu moko !
Kiri kati na Moabi mpe ebebisamaki ;
solo, ebebisamaki kaka na butu moko !
2 Bato ya Diboni bazali komata
na bisika na bango ya bule,
na bisambelo na bango ya likolo ya bangomba,
mpo na kolela ;
Moabi akomi koganga mpo na Nebo mpe Medeba.
Bakokoli mito nyonso mpe bakati mandefu nyonso.
3 Balati-lati basaki na babalabala,
bato nyonso bazali kolela na likolo ya mitondo ya bandako
mpe na bisika oyo bato ebele bakutanaka ;

bazali penza kosopa mpinzoli ebele.
4 Eshiboni mpe Eleale ezali koganga makasi,
mingongo ya bato na yango ezali koyokana kino na Yakatsi ;
yango wana, mampinga ya Moabi bazali mpe koganga
mpe mitema na bango ebukani.

5 Nazali kolela na se ya motema mpo na Moabi,
banguna na ye bazali kokima kino na Tsoari,
kino na Egilati-Shelishiya ;
bazali komata na nzela ya Luyiti na kolela ;
mpe na nzela ya Oronayimi, bazali kosala matanga
mpo na kobebisama na bango.
6 Mayi ya Nimirimi ekawuki,
bongo matiti mpe esili kokawuka,
matiti ya mobesu eziki-ziki nyonso
mpe matiti ya kitoko ezali lisusu te.
7 Yango wana, bamemi bomengo oyo bazwaki
mpe oyo babombaki na lubwaku ya banzete ya pepiliye.
8 Kolela na bango etamboli na mokili mobimba ya Moabi ;
koganga na bango eyokanaki kino na Egilayimi,
mpe kino na mabulu ya mayi ya Elimi.
9 Mayi ya Dimoni etondi na makila,
kasi nakotinda lisusu pasi makasi na Dimoni :
nkosi moko ekobimela bato ya Moabi oyo bakobika.

16

Moabi esengi lisungi na Yelusalemi

1 Botinda mpate lokola mpako epai ya mokambi ya mokili ;
wuta na Sela kino na ngomba Siona, mboka kitoko,
bokatisa esobe.
2 Bakobengana basi ya Moabi
lokola bandeke na zala na yango,
na suka ya ebale ya Arinoni.
3 « Pesa biso toli, kamata mokano.
Sala ete elili na yo ezala lokola butu na moyi makasi.
Bomba bato oyo bakimeli epai na yo,
kobimisa bango te.
4 Tika ete bato ya Moabi oyo bakimi epai na yo
bawumela elongo na yo !
Zala nguba na bango liboso ya mobomi. »
Tango minyoko ekokoma na suka,
kobebisama ekotikala lisusu te
mpe koboma ekosila na mokili.
5 Kiti ya bokonzi ekolendisama na bolingo ;
moto moko akovanda na kiti yango na bosolo,
akobimela na ndako ya Davidi :
alukaka bosembo kati na kosambisa
mpe alongisaka makambo ya bosembo.

6 Toyokaki sango ya lolendo ya Moabi,
ndenge atombolaka mapeka :
lolendo na ye oyo eleka ndelo mpe lofundu na ye,

lolendo mpe maloba na ye ya lofundu ezanga na yango tina.
7 Yango wana, bato ya Moabi bakosala matanga,
bakomilela bango na bango mpo na Moabi.
Bolela mpe bozala na mawa mpo na mikate ya Kiri-Aresheti,
oyo basala na bambuma ya vino.
8 Mpo ete bilanga ya Eshiboni esili kokawuka
elongo na bilanga ya vino ya Sibima.
Bakambi ya bikolo babukaki-bukaki bitape na yango oyo eleki kitoko,
oyo ekenda kino na Yaezeri mpe eleka kino na esobe.
Bitape yango ezalaki epanzana makasi
mpe ekenda mosika kino na ebale monene.

9 Yango wana, nazali kolela lokola Yaezeri
mpo na vino ya Sibima.
Eshiboni mpe Eleale, nazali kosopa mpinzoli mpo na bino !
Koganga ya esengo esili mpo bambuma na bino
mpe mpo na biloko oyo bobuki na bilanga na bino.
10 Esengo mpe kosepela ebungi na bilanga ya kitoko,
banzembo mpe koganga ya esengo ezali lisusu te
kati na bilanga ya vino !
Mokamoli vino akokamola lisusu te kati na ekamolelo,
pamba te nakosukisa koganga.
11 Motema na ngai ezali kolela lokola lindanda mpo na Moabi,
mpe kati ya motema na ngai ezali komona pasi
mpo na Kiri-Aresheti.
12 Bakomona Moabi komata na bisambelo ya likolo ya bangomba
mpo na kobondela na esika na ye ya bule,
kasi akolonga te.
13 Yango nde liloba oyo Yawe aloba wuta kala mpo na Moabi.
14 Kasi Yawe alobi sik'oyo boye : « Etikali mibu misato, kobakisa ata mokolo moko te, bato ya lokumu ya Moabi mpe ebele ya bato na ye bakosambwa, bongo bato na ye oyo bakobika bakozala kaka moke mpe bakozanga makasi. »

17

Maloba ya kosambisa Damasi

1 Maloba ya kosambisa Damasi :
« Tala, Damasi ekotikala lisusu engumba te,
ekokoma nde liboke ya libebi.
2 Bingumba ya Aroeri ekotikala lisusu na bato te,
ekotikala nde mpo na bibwele oyo ekokoma kolala kuna,
oyo moto ata moko te akobangisa.
3 Bingumba batonga makasi ekolimwa na Efrayimi,
mpe nguya ya bokonzi ekolimwa na Damasi.
Batikali ya Siri bakokoma lokola nkembo ya bana ya Isalaele, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

4 « Na mokolo wana, lokumu ya Jakobi ekosila,
mafuta ya misuni ya nzoto na ye ekosila.
5 Ekozala lokola tango basangisaka matiti ya ble
mpe loboko ya moloni ebukaka mito na yango,
lokola tango balokotaka mito ya ble

oyo ekweyaka na lubwaku ya bato ya Refayimi.
6 Kasi kaka ndambo moke ya mito ya ble nde etikalaka ;
lokola tango baningisaka nzete
mpo na kobuka bambuma ya olive,
bongo bambuma mibale to misato etikalaka na songe ya bitape,
mpe minei to mitano etikalaka na bitape ya se, »
elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.
7 Na mokolo wana, bato bakotalela Mokeli na bango
mpe bakobalola miso na bango epai ya Mosantu ya Isalaele ;
8 bakotalela lisusu bitumbelo te
oyo ezali misala ya maboko na bango,
mpe miso na bango ekotala lisusu te
misala ya misapi na bango :
makonzi ya Ashera mpe bitumbelo ya malasi ya ansa.
9 Na mokolo wana, bakosundola bingumba na bango oyo batonga makasi
ndenge basundolaki banzete mpe bangomba liboso ya bana ya
Isalaele.
Nyonso ekobebisama penza.
10 Mpo ete obosani Nzambe, Mobikisi na yo,
oboyi kokanisa Libanga oyo azali Ekimelo na yo,
okolisi banzete ya kitoko
mpe oloni banzete ya vino ya bapaya.
11 Kaka na mokolo oyo olonaki yango,
omonaki yango kobimisa mito ;
mpe na tongo makasi, nkona na yo ebimisaki bafololo.
Na mokolo ya pasi, milona na yo ekomonana pamba,
mpe pasi yango ekoki kosila te.
12 Mawa na ebele ya bato !
Tala ndenge bazali koganga lokola makelele ya ebale monene !
Bato ya bikolo bazali koganga
lokola lokito ya mayi ya ebale monene !
13 Ata bato ya bikolo bazali koganga
lokola makelele ya mayi ya bibale minene,
bakimaka penza mosika
tango Yawe apamelaka bango ;
bakimaka lokola matiti na bangomba na tango ya mopepe,
lokola putulu na tango ya mopepe makasi.
14 Na pokwa, somo ya pwasa nde eyaka !
Bongo liboso ete tongo etana, eloko moko te etikalaka !
Yango nde lifuti ya bato oyo banyokolaka biso,
mpe mbano ya bato oyo bamonisaka biso pasi.

18

Maloba ya kosambisa Etiopi

1 Mawa na mokili oyo ezali na bamasuwa
oyo ezalaka na bavwale lokola mabanki,
bongo enanaka na ebale ya Kushi !
2 Mawa na yo oyo otindaka bantoma na nzela ya ebale
kati na bamasuwa oyo basala na papirisi,
na likolo ya ebale monene !
Bino bapanzi sango ya mbangu,
bokende epai ya bato ya ekolo oyo bazalaka milayi

mpe baposo ya nzoto na bango engengaka,
epai ya bato ya ekolo oyo babangisaka na mosika,
bato ya makasi oyo banyataka banguna na bango,
mpe oyo bibale eleka kati na mokili na bango.
3 Bino nyonso, bavandi ya mokili,
bino oyo botondisi mabele,
tango bakotombola bendele na likolo ya bangomba, bokomona ;
tango bakobeta kelelo, bokoyoka !
4 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na ngai :
« Nakovanda kimia mpe nakotala wuta na ndako na Ngai,
lokola kongala ya moyi to lokola mapata na tango ya molunge. »
5 Mpo ete liboso ya kobuka bambuma,
tango bafololo ya mike etikaka kobima
mpe ekomaka bambuma mibesu oyo ekomi pene ya kotela,
bakataka bitape na likwangola,
babwakaka mpe batiaka pembeni bitape.
6 Bakosundola yango epai ya bandeke
oyo eliaka misuni na likolo ya bangomba
mpe epai ya banyama ya zamba.
Bandeke minene ekolia yango na tango ya molunge
mpe banyama ya zamba ekolia yango na tango ya malili.
7 Na tango wana, bakomema bakado epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
wuta epai ya ekolo ya bato milayi
oyo poso ya nzoto na bango engengaka,
wuta epai ya ekolo ya bato oyo babangisaka na mosika,
bato ya makasi oyo banyataka banguna na bango,
mpe oyo bibale eleka kati na mokili na bango,
bakomema bakado yango na ngomba Siona,
esika oyo Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezalaka.

19

Maloba ya kosambisa Ejipito

1 Maloba ya Yawe mpo na kosambisa Ejipito :
Tala, Yawe amati likolo ya mapata oyo ekendaka mbangu,
azali koya na Ejipito.
Banzambe ya bikeko ya Ejipito ezali kolenga liboso na Ye
mpe mitema ya bato ya Ejipito elembi-lembi kati na bango.

2 « Nakosala ete bato ya Ejipito batelemelana bango na bango :
ndeko akobundisa ndeko na ye,
moninga akobundisa moninga na ye,
engumba moko ekobundisa engumba mosusu,
mpe mboka moko ekobundisa mboka mosusu.
3 Bato ya Ejipito bakosila mayele,
mpe nakobebisa mabongisi na bango nyonso ;
bakokende kotuna toli epai ya banzambe ya bikeko,
epai ya milimo ya bakufi,
epai ya bato oyo basololaka na milimo ya bakufi
mpe epai ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya.
4 Nakokaba bato ya Ejipito
na maboko ya bakonzi ya mitema mabe,
mpe mokonzi moko ya kanda makasi akokonza bango, »

elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga.

5 Mayi ya ebale monene ekokita,
mpe mayi ya ebale ekosila mpe ekokawuka.
6 Mayi ya miluka ekokoma solo,
mayi ya Ejipito ekokita mpe ekokawuka.
Mpe lisusu, banzete oyo ebotaka na mayi ekokawuka,
7 elongo na matiti oyo ezalaka pembeni ya Nili,
na monoko ya ebale.
Milona nyonso ya bilanga oyo ebotaka pembeni ya Nili
ekokawuka mpe ekopumbwa na mopepe,
eloko moko te ekotikala.
8 Balobi mbisi bakonyokwama mpe bakokoma kolela,
bato nyonso oyo babwakaka ndobo mpe minyama na ebale Nili
bakokoma na pasi.
9 Bato oyo basalaka lino bakokufa soni ya makasi,
mpe bato oyo batongaka bilamba bakotonda na mawa.
10 Bato oyo basimbaka mokili bakokweya,
mpe basali nyonso bakolemba nzoto.

11 Bakambi ya Tsoani bakomi penza lokola bazoba,
bato ya bwanya ya Faraon bakomi kopesa batoli
oyo ezanga tina.
Ndenge nini bokoki penza koloba na Faraon :
« Ngai, nazali moko kati na bato ya bwanya,
moyekoli ya bakonzi ya kala ? »

12 Wapi sik'oyo bato na yo ya bwanya ?
Tika ete balakisa yo mpe basosolisa yo
makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abongisaki mpo na kotelemela Ejipito.
13 Bakambi ya Tsoani bakomi lokola bazoba,
bakambi ya Mefisi bakomi kokanisa makambo ya lokuta ;
nzokande bango, makonzi ya bikolo ya bato ya Ejipito,
nde bazali kobungisa bato ya Ejipito nzela.
14 Yawe atindeli bango molimo ya kizunguzungu :
bango nde basalaki ete Ejipito ekoma kotenga-tenga
na misala na yango nyonso
ndenge moto oyo alangwe masanga atengaka-tengaka.
15 Eloko moko te ekosalema lisusu na Ejipito,
ezala na moto to na mokila,
na lindalala ya nzete ya mbila to na nzete oyo ebotaka na mayi.

Kobongwana ya Ejipito

16 Na mokolo wana, bato ya Ejipito bakokoma lokola basi. Bakolenga na somo na koningana ya loboko oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, atomboli mpo na kotelemela bango.
17 Bongo mokili ya Yuda ekolengisa bato ya Ejipito na somo. Tango nyonso bakoyoka kombo ya Yuda, bakolenga na somo mpo na mabongisi nyonso oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, asalaki mpo na kotelemela bango.
18 Na mokolo wana, bingumba mitano kati na Ejipito ekokoma koloba lokota ya Bayuda mpe kolapa ndayi na Kombo na Yawe, Mokonzi ya

mampinga. Bongo moko kati na yango ekobenga yango : Engumba ya moyi.
19 Na mokolo wana, bakotonga etumbelo moko na kati-kati ya Ejipito
mpe bakotia likonzi moko lokola ekaniseli mpo na Yawe, na bandelo ya
mokili.
20 Ekozala lokola elembo mpe litatoli mpo na Yawe, Mokonzi ya
mampinga, na mokili ya Ejipito. Tango bakoganga epai na Yawe likolo
na banyokoli na bango, akotindela bango mobikisi mpe mobundeli, mpe
akobikisa bango.
21 Boye, Yawe akomimonisa epai na bato ya Ejipito. Mpe na mokolo
wana, bato ya Ejipito bakoyeba Yawe, bakogumbamela Ye na bambeka
mpe na makabo ya bambuma ; bakolapa ndayi na Kombo na Yawe mpe
bakokokisa yango.
22 Kasi Yawe akobeta Ejipito na nzela ya bitumbu, akobeta yango mpe
akobikisa yango. Bakozonga epai na Yawe, bongo akoyanola na kolela na
bango mpe akobikisa bango.
23 Na mokolo wana, bakopasola nzela moko wuta na Ejipito kino na Asiri.
Bato ya Asiri bakokoma koya na Ejipito, mpe bato ya Ejipito bakokoma
koya na Asiri. Bato ya Ejipito mpe bato ya Asiri bakokoma kosala elongo
losambo mpo na Yawe.
24 Na mokolo wana, Isalaele akozala ekolo ya misato, sima na Ejipito
mpe Asiri, lipamboli oyo Nzambe akomema na mokili.
25 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akopambola bango na maloba oyo :
« Tika ete bopambolama : Ejipito, bato na Ngai ; Asiri, misala ya maboko
na Ngai, mpe Isalaele, libula na Ngai ! »

20

Elembo ya lisakoli mpo na Ejipito

1 Na mobu oyo mokonzi monene ya basoda, oyo Sargoni, mokonzi ya
Asiri, atindaki, ayaki kobundisa mpe kobotola engumba Asidodi ;
2 kaka na tango wana, Yawe alobaki maloba oyo na nzela ya Ezayi,
mwana mobali ya Amotsi : « Kende, longola bilamba ya saki na nzoto
na yo, mpe basapato na makolo na yo. »
Mpe asalaki kaka bongo ; akomaki kotambola bolumbu mpe makolo
ngulu.
3 Bongo Yawe alobaki : « Lokola mosali na Ngai, Ezayi, atamboli
bolumbu mpe makolo ngulu mibu misato mpo na kozala elembo mpe
ekamwiseli na miso ya Ejipito mpe ya Kushi,
4 mokonzi ya Asiri akomema bakangami ya Ejipito mpe bawumbu
ya Kushi bolumbu mpe makolo ngulu : ezala bilenge to bampaka,
bakotambola bolumbu mpe makolo ngulu mpo na soni ya Ejipito.
5 Bato nyonso oyo batiaki elikya na bango na Kushi mpe bakomaki
lofundu mpo na Ejipito bakokweya mpe bakotonda na soni.
6 Na mokolo wana, bavandi ya esanga bakoloba : ‹ Tala, makambo nini
ekomeli bato oyo biso tozalaki kotiela mitema ? Tozalaki kokima epai na
bango mpo na kozwa lisungi mpe lobiko liboso ya mokonzi ya Asiri. Biso
sik’oyo tokosuka ndenge nini ? › »

21

Maloba ya kosambisa mokili ya Babiloni

1 Maloba na Yawe na tina na esobe ya ebale monene :

Ndenge mopepe makasi elekaka na somo na Negevi,
monguna moko azali koya wuta na esobe,
wuta na mokili moko ya somo.

2 Namonaki emoniseli moko ya somo :
Moteki baninga azali koteka baninga,
mobebisi azali kobebisa.
Elami, bundisa bango !
Medi, zingela bango !
Nakosukisa kolela nyonso oyo ayeisaki na bato.

3 Yango wana, loketo na ngai ekomi na pasi,
pasi moko ya makasi penza ekangi ngai
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.
Makambo oyo nazali koyoka ezali kopesa ngai somo,
mpe oyo nazali komona ezali kosilisa ngai mayele.
4 Motema na ngai ezali kobeta noki-noki,
nakomi kolenga na somo,
mwa malili ya pokwa oyo nazelaka na esengo
ekomeli ngai somo makasi.

5 Mesa ebongisami,
batandi bilamba ya mesa,
bazali kolia mpe komela !
Bino bakonzi ya basoda, bopakola banguba na bino mafuta !
6 Tala liloba oyo Nkolo alobi na ngai :
« Kende, tia mokengeli ;
mpe tika ete aloba makambo oyo akomona.
7 Soki amoni shar oyo bampunda mibale ezali kobenda,
basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda,
bamoko bamati likolo ya ba-ane,
bamosusu bamati likolo ya bashamo,
tika ete asala keba, asala keba penza ! »

8 Boye, mokengeli agangaki lokola nkosi :
« Nkolo, mokolo mobimba,
natelemaka na likolo ya ndako molayi ya kokengela ;
mpe butu nyonso, natikalaka kaka se wana.
9 Tala, moto moko azali koya awa na shar,
oyo bampunda mibale ezali kobenda.
Azongisaki eyano :
‹ Babiloni esili kokweya, ekweyi solo !
Banzambe na yango nyonso ya bikeko elali-lali
mpe epanzani na mabele ! › »

10 Oh bato na ngai,
babeti bino ndenge batutaka ble na libanda !
Nazali koyebisa bino makambo oyo nayokaki
wuta epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
wuta epai ya Nzambe ya Isalaele.

Maloba ya kosambisa Duma mpe Arabi

11 Maloba na Yawe na tina na Duma*.
Moto moko azali kobelela Ngai wuta Seiri :
« Mokengeli, olobi nini mpo na butu ?
Mokengeli olobi nini mpo na butu ? »
12 Mokengeli azongisaki :
Tongo elingi kotana, kasi butu mpe elingi koya.
Soki bolingi kotuna mituna, botuna ;
bongo bozonga mpe boya lisusu.

13 Maloba na Yawe mpo na kotelemela Arabi :
Oh bino bato ya mombongo ya Dedani,
bokolala na esobe ya Arabi.
14 Bopesa mayi na moto oyo azali na posa ya mayi ;
bino bavandi ya mokili ya Tema,
bopesa bilei na bato oyo bazali kokima bitumba.
15 Pamba te bazali nde kokima mopanga,
mopanga oyo babimisi na ebombelo na yango,
bazali nde kokima tolotolo oyo etelemi makasi
mpe bitumba ya makasi.
16 Tala liloba oyo Nkolo alobaki na ngai : « Etikali kaka mobu moko, ndenge batangaka mikolo ya mowumbu, nkembo nyonso ya Kedari ekosuka.
17 Bongo, ekotikala kaka mwa ndambo moke ya basoda oyo babundaka na matolotolo mpe ya basoda ya mpiko kati na Kedari, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.

22

Maloba ya kosambisa Yelusalemi

1 Maloba na Yawe na tina na lubwaku ya Emoniseli :
Likambo nini lisusu ekomeli bino sik'oyo
mpo ete bino nyonso bomata na likolo ya mitondo ya ndako ?
2 Oh engumba etonda na loyenge,
engumba etonda na makelele mpe na bisengo !
Bibembe na yo ekufi na mopanga te
to mpe na bitumba te.
3 Bakambi na yo nyonso bakimaki elongo ;
bakangaki bango na basoda na nguya ya tolotolo.
Mpe bato na yo, oyo bazalaki kokima monguna na mosika,
bakangaki bango mpe bakomaki elongo bakangami.
4 Yango wana nalobaki :
« Botika kotala Ngai, botika ete nalela makasi !
Bomeka kobondisa Ngai te
mpo na kobebisama ya bato na Ngai ! »

5 Pamba te ezali mokolo moko ya lokito ya bitumba,
mokolo ya pasi makasi mpe ya somo
kati na lubwaku ya Emoniseli
kowuta na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
ezali mokolo oyo mir ya makasi ekobukana
mpe makelele ya koganga ekobima na bangomba.

* **21:11** Duma elingi koloba : kimia. Ezali nde kombo ya liseki ya Edomi.

6 Mampinga ya Elami batomboli makonga,
mosusu bamati na bashar mpe bampunda ;
Kiri abimisi nguba.
7 Lubwaku na yo, oyo eleki kitoko etondi na bashar,
mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda
batelemi-telemi na bikuke ya engumba ;
8 bibombamelo ya Yuda etikali lisusu te.

Na mokolo wana, obalolaki miso na yo
na bibundeli oyo ezalaka na Ndako ya Zamba*.
9 Bomonaki ete Engumba ya mokonzi Davidi
ezali na madusu mingi kati na mir oyo ezingeli yango ;
boye bobombaki mayi kati na Liziba oyo ezalaka na se,
10 botangaki motango ya bandako ya Yelusalemi,
bobukaki mosusu mpo na kolendisa mir ya monene.
11 Bosalaki liziba mpo na kobomba mayi
ya liziba ya kala kati na bamir mibale,
kasi bobalolaki miso na bino te mpo na kotala
Ye oyo asalaki mpe abongisaki yango wuta kala.
12 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
azalaki kobenga bino na mokolo wana
mpo ete bolela mpe bosala matanga,
bomikokola suki mpe bolata saki.
13 Kasi tala, ezalaki kaka bisengo mpe loyenge,
koboma bangombe mpe bameme ya mibali, bantaba ya basi,
kolia misuni mpe komela masanga ya vino !
Bozalaki koloba :
« Tika ete tolia mpe tomela,
pamba te, lobi, tokokufa ! »
14 Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai yango
na matoyi na ngai moko penza :
« Kino bokokufa, bokotikala kozwa bolimbisi ya lisumu oyo te, »
elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Maloba ya kosambisa Shebina

15 Tala maloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Kende kokuta Shebina,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi,
loba na ye :
16 ‹ Ozali kosala nini awa,
mpe nani apesi yo nzela ya kotonga kunda na yo awa
lokola moto oyo azali kotimola kunda na ye na likolo
mpe kotonga epemelo na ye
kati na lidusu ya libanga monene ?
17 Tala, Yawe akomi pene ya koningisa yo
mpe kobwaka yo mosika, yo moto ya makasi !
18 Akobalola yo ndenge babalolaka ndembo
mpe akobwaka yo na etando moko ya monene.
Kuna nde okokufa,
mpe bashar na yo ya lokumu ekotikala,

* **22:8** Ndako ya Zamba ezali ndako oyo mokonzi Salomo atongaki pene ya Tempelo ya Yelusalemi. Eteni na yango ya monene evandisamaki na makonzi ya banzete ya sedele ya mokili ya Libani.

yo oyo osalaka soni ya ndako ya mokonzi na yo.
19 Nakolongola yo na mosala,
mpe lokumu na yo ekosila.
20 Na mokolo wana, nakobengisa mosali na Ngai, Eliakimi, mwana
mobali ya Ilikia.
21 Nakolatisa ye nzambala na yo, nakokanga ye mokaba na yo mpe
nakopesa bokonzi na yo na maboko na ye. Akozala tata mpo na bavandi
ya Yelusalemi mpe mpo na ndako ya Yuda.
22 Nakotia fungola ya ndako ya Davidi na mapeka na ye : oyo akofungola,
moto moko te akokanga yango ; mpe oyo akokanga, moto moko te
akofungola yango.
23 Nakopika ye lokola sete na esika ya malamu ; akozala lokola kiti ya
bokonzi ya lokumu mpo na ndako ya tata na ye.
24 Nkembo nyonso ya ndako ya tata na ye ekozala likolo na ye : kobanda
na bakitani na ye kino na bana na bango nyonso, lokola bisalelo oyo :
kobanda na bakopo ya mike kino na mbeki ya minene.
25 Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, sete oyo
bapikaki na esika ya malamu ekolongwa, ekobukana mpe ekokweya ; mpe
mokumba oyo amemaki ekokweya. › » Yawe nde alobaki.

23

Maloba ya kosambisa Tiri mpe Sidoni

1 Maloba na Yawe na tina na engumba ya Tiri :
Oh bamasuwa ya Tarsisi, bosala matanga !
Pamba te engumba ya Tiri esili kobebisama nyonso :
ezala ndako to libongo, eloko moko te etikali !
Bazwaki sango oyo wuta na esanga ya Shipele.
2 Bino bavandi ya esanga,
bino bato ya mombongo ya Sidoni,
oyo nzela ya ebale ekomisa bazwi,
bovanda nye !
3 Lifuti na ye ezalaki :
ble ya Shiyori, oyo ezalaki koya na nzela ya ebale monene
mpe milona oyo ezalaki kowuta pembeni ya Nili.
Engumba ya Tiri ekomaki nde zando ya bikolo.
4 Yoka soni, Sidoni, ndako batonga makasi ya ebale monene,
pamba te ebale monene elobi :
« Natikala koyoka pasi ya kobota te,
natikala na ngai mpe kobota te,
natikala na ngai kobokola bana mibali
to kokolisa bana basi te. »
5 Tango maloba yango ekokoma na Ejipito,
bakolenga na somo wana bakoyoka sango ya Tiri.

6 Bokatisa na ngambo ya Tarsisi,
bolela makasi, bino bavandi ya esanga.
7 Boni, oyo nde engumba na bino ya bisengo,
engumba oyo ebanda kala penza
mpe oyo makolo na yango ememaka yango
kowumela na mikili ya mosika ?
8 Nani azwaki mokano oyo mpo na kobebisa Tiri ?
Tiri oyo azalaki kokabola mitole,

oyo bato na ye ya mombongo bazalaki komimona lokola bakonzi ;
mpe oyo bato na ye ya nkita bazalaki komimona lokola bato
oyo baleki bato nyonso ya mokili na lokumu.
9 Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde azwaki mokano yango
mpo na kosambwisa lolendo ya nkembo nyonso
mpe kokitisa kino na se bato nyonso ya lokumu,
oyo bazali na mabele.

10 Oh Tarsisi, mboka kitoko,
koma kosala bilanga
ndenge basalaka pembeni ya ebale Nili,
pamba te libongo ezali lisusu te.
11 Yawe asembolaki loboko na Ye na ebale monene
mpe alengisaki bikolo,
apesaki mitindo na tina na mokili ya Fenisi
ete babuka bandako na yango oyo batonga makasi ;
12 alobaki : « Okosepela lisusu te,
yo Sidoni, mboka kitoko, yo oyo lokumu na yo esili kobebisama lelo !
Telema, katisa na ngambo ya Shipele !
Ezala kuna, okozwa bopemi te. »
13 Tala mokili ya bato ya Chalide,
bato oyo bazalaka lisusu te !
Bato ya Asiri bakomisaki yango
esika ya kowumela mpo na banyama ya esobe ;
batongaki bandako na bango ya milayi mpo na kokengela,
babukaki bandako na yango batonga makasi
mpe bakomisaki yango putulu.
14 Bolela, bino bamasuwa ya Tarsisi !
Pamba te ndako na bino, oyo batonga makasi ebukani.
15 Na tango wana, bakobosana Tiri mibu tuku sambo kolanda molayi ya bomoi ya mokonzi moko. Kasi na suka ya mibu tuku sambo, ekosalema mpo na Tiri, makambo oyo baloba na nzembo oyo bayembelaka mwasi ya ndumba :
16 « Kamata lindanda,
tambola na engumba mobimba,
oh mwasi ya ndumba oyo babosana ;
beta yango malamu, yemba banzembo ebele
mpo ete bakanisa yo lisusu ! »
17 Na sima na mibu tuku sambo, Yawe akosala mpo na Tiri oyo ekozongela lifuti na yango ya mbindo ; mpe ekozongela kosala kindumba elongo na bikolo nyonso ya mokili.
18 Kasi lifuti mpe bomengo na yango ekobulisama mpo na Yawe ; bakobomba te yango kati na bibombelo. Bomengo na yango ekozala mpo na koleisa bato oyo batelemaka liboso ya Yawe mpe kolatisa bango bilamba ya kitoko.

Masakoli na tina na mbongwana oyo ekoya

24

Yawe akobebisa mokili

1 Tala, Yawe akobebisa mokili
mpe akokomisa yango lokola esobe ;
akokotisa mobulu kati na yango

mpe akopanza bato na yango.
2 Ekozala mpe kaka ndenge moko
mpo na Banganga-Nzambe mpe bato,
mpo na nkolo mpe mowumbu na ye,
mpo na nkolo ya mwasi mpe mwasi mosali na ye,
mpo na moteki mpe mosombi,
mpo na modefisi mpe modefi,
mpo na moto oyo bakofuta ye niongo
mpe mpo na moto oyo akofuta niongo.
3 Mokili ekobebisama penza nye
mpe bakopanza yango nyonso.
Yawe nde alobaki yango.

4 Mokili ezali na matanga mpe ekawuki,
mokili mobimba ebebi mpe ekawuki ;
ezala likolo mpe ebebi elongo na mokili !
5 Bato ya mokili bakomisi yango mbindo,
bazali kotosa mibeko te ;
banyati-nyati bikateli
mpe babuki boyokani ya seko.
6 Mpo na yango, bilakeli mabe ezali kozikisa mokili ;
bato na yango bakomema mokumba ya mabe na bango.
Yango wana, bato ya mokili bazali kokufa,
mpe ndambo moke kaka nde etikali.

7 Vino ya sika ezali na matanga,
elanga ya vino ekawuki ;
bato nyonso oyo bamesana na esengo
bakomi kolela na pasi.
8 Esengo ya mbonda esili,
makelele ya bato ya biyenga esili,
esengo ya lindanda esili ;
9 komela vino etikali lisusu na banzembo te,
masanga ya makasi ekomi bololo
mpo na bato oyo bamelaka yango.

10 Engumba oyo ebeba etikali pamba,
bikuke ya bandako nyonso ekangami.
11 Na babalabala, koganga na koganga ete vino ezali lisusu te,
kosepela nyonso ebongwani molili,
esengo nyonso elongwe na mokili.
12 Libebi kaka nde etikali kati na engumba,
babuki-buki bikuke na yango na biteni.

13 Pamba te ekosalema kati na mokili mpe kati na bikolo
ndenge esalemaka tango babukaka bambuma ya olive na nzete
to tango balokotaka bambuma ya vino
soki basilisi kobuka yango.
14 Bamoko bakotombola mingongo na bango
mpe bakoganga na esengo ;
wuta na weste ya mayi monene,
bakobeta milolo mpo na lokumu na Yawe.

15 Yango wana, kuna na ngambo ya este,
bopesa nkembo na Yawe ;
bonetola Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele,
kati na bisanga ya ebale monene.
16 Wuta na suka ya mokili,
tozali koyoka banzembo :
« Nkembo epai ya Nkolo-Na-Bosembo. »
Kasi nalobaki : « Nakomi na suka, nakomi na suka !
Mawa mpo na ngai !
Bazoba bateki mboka, na bozoba penza,
bazoba bateki mboka ! »
17 Oh bato ya mokili,
somo, libulu mpe motambo
ezali kozela bino.
18 Moto nyonso oyo akokima na lokito ya somo
akokweya na libulu,
mpe oyo akoluka kobima kati na libulu
akokangama na motambo.
Maninisa ya likolo esili kofungwama,
makonzi ya mokili ezali koningana.
19 Mokili ebukani-bukani,
mokili epanzani,
mokili eningani makasi.
20 Mokili ekomi kotenga-tenga
lokola moto oyo alangwe masanga,
ezali koningana na mopepe lokola ndako ya matiti.
Mokumba ya botomboki na ye ezali likolo na ye,
esili kokweya mpe ekotelema lisusu te.

Suka mpe ebandeli

21 Kasi na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu
na mampinga ya lola kuna na likolo,
mpe na bakonzi ya mokili na se.
22 Bakosangisa bango elongo kati na libulu
ndenge basangisaka bakangami na boloko,
bakokangela bango na boloko
mpe bakozwa etumbu sima na mikolo ebele.
23 Sanza ekokoma motane,
mpe moyi ekoyoka soni,
pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akokonza na ngomba Siona mpe kati na Yelusalemi,
liboso ya bampaka na yango, na nkembo makasi.

25

Nzembo mpo na kokumisa Yawe

1 Yawe, ozali Nzambe na ngai ;
nakonetola Yo mpe nakosanzola Kombo na Yo ;
pamba te na boyengebene na Yo ya kokoka,
osalaki mabongisi ya kokamwa,
makambo oyo obongisa wuta kala.
2 Okomisaki engumba mopiku ya mabanga,
okomisaki bingumba ya makasi maboke ya mabanga ;
bandako batonga makasi ya bapaya etikali

lisusu na bilongi ya engumba te,
bakotonga yango lisusu te.
3 Yango wana, bato ya nguya bakopesa Yo lokumu,
bingumba ya bikolo ya kanza ekotosa Yo.
4 Ozalaki ekimelo mpo na mobola,
ekimelo mpo na moto oyo akelela, na tango ya pasi,
ebombamelo na tango ya mvula makasi
mpe pio na tango ya molunge.
Pamba te pema ya banyokoli ezali
lokola mvula ya makasi oyo ebukaka bamir ;
5 mpe lokola moto ya moyi na zelo ya esobe.
Osilisaki makelele ya bapaya
ndenge pio ya mapata esilisaka molunge ;
boye nde nzembo ya banyokoli esilaki.
6 Na ngomba oyo, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akobongisa feti ya biloko kitoko mpo na bato nyonso,
feti monene ya vino ya kala,
ya misuni oyo eleki mafuta mpe ya vino ya kala oyo balongola malamu
salite.
7 Kaka na ngomba oyo,
akobebisa vwale oyo esili kozipa bato nyonso,
bulangeti oyo ezipi bikolo nyonso ;
8 akolimwisa kufa mpo na libela.
Nkolo Yawe akopangusa mpinzoli na bilongi nyonso,
akolongola soni ya bato na Ye kati na mokili mobimba.
Solo, Yawe alobi.
9 Na mokolo wana, bakoloba :
« Solo, Oyo azali penza Nzambe na biso !
Totiaki mitema epai na Ye mpe abikisi biso.
Oyo azali solo Yawe, totiaki mitema epai na Ye ;
tika ete tosepela mpe tozala na esengo
mpo na lobiko oyo apesi biso ! »
10 Loboko na Yawe ekozala na ngomba oyo,
kasi bakonyata-nyata Moabi na mokili na bango
ndenge banyataka matiti kati na libulu ya fimie.
11 Akosembola maboko na Ye kati na yango
ndenge basembolaka maboko mpo na kokata mayi.
Nzambe akokitisa lolendo na bango
mpe mayele ya maboko na bango ;
12 akobuka bamir milayi na bino ya makasi
mpe akolalisa yango na se ;
akokweyisa yango na mabele
kino ekoma putulu.

26

Nzembo ya elonga

1 Na mokolo wana, bakoyemba nzembo oyo kati na mokili ya Yuda :
Tozali na engumba moko ya makasi ;
Nzambe akomisi lobiko
lokola mir mpe ebombamelo na yango.
2 Bofungola bikuke
mpo ete ekolo ya sembo,

ekolo oyo ebatelaka boyokani,
ekoka kokota !
3 Ndenge esila kokatama,
ye oyo akomitika epai na Yo,
okobatela ye na kimia, na kimia penza,
mpo ete amipesi mobimba epai na Yo.
4 Botia tango nyonso elikya na Yawe,
pamba te Yawe azali penza Libanga ya tango nyonso.
5 Akitisaka bavandi ya likolo,
akweyisaka engumba oyo batonga makasi,
alalisaka yango penza na mabele
mpe akomisaka yango putulu.
6 Makolo ya bato ekonyata-nyata yango :
makolo ya babola, matambe ya bato pamba.

Libondeli

7 Nzela ya moto ya sembo, ezali alima ;
Yo oyo ozali Sembo,
okomisaka kitoko nzela ya moto ya sembo.
8 Oh Yawe, tango totambolaka na nzela
oyo mibeko na Yo etalisaka,
totalelaka Yo ;
Kombo na Yo mpe kotatola yango,
yango nde posa ya mitema na biso.
9 Na butu, motema na ngai ezali solo na posa na Yo ;
kati na ngai, molimo na ngai ezali kolukaluka Yo makasi,
pamba te bavandi ya mokili bayekolaka bosembo
tango opesaka mabele bitumbu.
10 Soki basaleli moto mabe ngolu,
akoyekola bosembo te ;
ezala kati na mokili ya bosembo,
asalaka kaka mabe
mpe amonaka na ye monene ya Yawe te.

11 Oh Yawe, loboko na Yo emati solo likolo,
kasi bazali komona yango te.
Tika ete bayokisama soni
tango bakomona bolingo makasi na Yo,
oyo eleka ndelo mpo na bato na Yo ;
tika ete moto oyo obongiselaki banguna na Yo
etumba bango !
12 Yawe, okopesa biso kimia,
pamba te okokiselaka biso misala nyonso oyo tosalaka.
13 Oh Yawe, Nzambe na biso,
atako bakonzi mosusu bakambaki biso,
kasi biso, topesaka lokumu kaka na Kombo na Yo.

14 Bakufi bakozala lisusu na bomoi te,
milimo ya bakufi ekozonga lisusu na bomoi te ;
opesaki bango etumbu
mpe obomaki bango nye ;
osalaki ete ata moto moko te akanisa bango lisusu !

15 Oh Yawe, okomisi ekolo na Yo monene !
Solo, okomisi ekolo na Yo monene,
omipesi penza lokumu ;
opusi bandelo nyonso ya mokili mosika penza.
16 Yawe, kati na pasi na bango, balukaki Yo ;
tango opesaki bango etumbu,
bamikabaki na mabondeli makasi.
17 Oh Yawe, tozalaki liboso na Yo
lokola mwasi ya zemi oyo akomi pene ya kobota,
bongo azali kobaluka mpe koganga na pasi.
18 Tozalaki na zemi,
tozalaki mpe kobaluka na pasi ;
kasi tango tobotaki, tobotaki kaka mopepe :
tomemelaki mabele lobiko te,
mpe tomemelaki mokili bato ya sika te.

19 Kasi bato na Yo, oyo bakufa bakozonga lisusu na bomoi,
bibembe na bango ekosekwa.
Bino bato oyo bovandaka kati na putulu,
bolamuka mpe boganga na esengo !
Pamba te mamwe na Yo ezali
lokola mamwe ya tongo ;
mabele ekopesa bomoi epai ya bakufi.

Ngolu mpe kotongama

20 Bato na ngai, bokende,
bokota na bashambre na bino
mpe bokanga bikuke sima na bino ;
bomibomba nanu mwa tango moke
kino tango kanda ekoleka.
21 Tala, Yawe azali kobima wuta na esika na Ye
mpo na kopesa bato ya mokili etumbu
mpo na masumu na bango ;
mabele ekobimisa makila
oyo basopa likolo na yango,
ekobomba lisusu te bato oyo baboma.

27

1 Na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na Leviatani*,
nyoka oyo ekimaka,
na Leviatani, nyoka ya somo,
na nzela ya mopanga na Ye ya minu,
mopanga na Ye ya monene mpe ya nguya ;
akoboma elíma ya ebale monene.
2 Na mokolo wana, bakoloba :
« Boyemba nzembo mpo na nzete ya vino ya kitoko :
3 Ngai Yawe, nabatelaka yango,
nasopelaka yango mayi tango nyonso,
nakengelaka yango butu mpe moyi
mpo ete moto moko te abebisa yango.

* **27:1** Leviatani ezali elima monene ya mayi. Ezali elembo ya mabe oyo eleka ndelo, mpe elembo ya Ejipito.

4 Nazali lisusu na kanda te.
Ah, soki ezalaki kaka na banzube
mpe na basende mpo na kobundisa Ngai,
nde natambolaki likolo na yango na bitumba
mpe nabwakaki yango nyonso na moto.
5 Kasi tika ete bakimela epai na Ngai
lokola ndako batonga makasi,
tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai ;
solo, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai ! »

6 Na mikolo oyo ekoya, Jakobi akozwa misisa,
Isalaele akobimisa bafololo mpe mito,
mpe akotondisa mokili na bambuma na ye.

7 Boni, Yawe abetaki ye te
ndenge abetaki bato oyo babetaki ye ?
Boni, abomaki ye te
ndenge abomaki bato oyo babomaki ye ?
8 Apesaki bango etumbu na kotelemela mpe na kobengana.
Alongolaki bango na mopepe na Ye ya makasi,
kaka na mokolo moko ya mopepe na Ye ya este.

9 Ezali na nzela wana nde mabe ya Jakobi ekolimbisama,
mpe tala oyo ekozala mbuma ya bolimbisi masumu na ye :
akobuka mabanga nyonso ya etumbelo
mpo ete ekoma lokola mabanga ya pembe oyo babuka-buka ;
mpe likonzi moko te ya Ashera
to etumbelo ya malasi ya ansa ekotikala.

Engumba oyo basundola

10 Engumba ya makasi etikali pamba
lokola lopango oyo basundola,
babosana mpe etikala pamba lokola esobe ;
mwana ngombe ya mobali ekokoma kolia mpe kolala kuna,
bongo ekolia ata makasa ya bitape na yango.
11 Tango bitape na yango ekokawuka, ekobukana ;
basi bakoya kotia yango na moto.
Mpo ete bato oyo bazangi mayele,
yango wana Mokeli na bango ayokelaki bango mawa te,
Mozalisi na bango atalisaki bango ngolu na Ye te.

Kozonga ya monene

12 Na tango wana, Yawe akotuta ble wuta na ngambo ya ebale (Efrate) kino na mayi oyo etiolaka makasi na bangomba ya Ejipito. Boye, bino bana ya Isalaele, Yawe akolokota bino moko na moko mpo na kosangisa bino.
13 Na mokolo wana, bakobeta kelelo oyo ya monene ; bato oyo bazalaki kobebisama na mokili ya Asiri mpe oyo bakendeki na bowumbu na Ejipito bakoya mpe bakogumbamela Yawe na ngomba ya bule, na Yelusalemi.

28

Mawa na bakambi ya Efrayimi mpe ya Yuda

1 Mawa na motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi

mpe na fololo ekawuka,
fololo oyo ezalaki kosala kitoko na yango,
oyo ezalaki na moto ya lubwaku ya mabele kitoko,
na engumba wana oyo balangwi masanga ya vino
bazalaki kosalela lolendo !
2 Tala, Nkolo azali na elombe moko ya nguya mpe ya makasi,
elombe yango azali lokola mvula ya mabanga
mpe mopepe oyo ebebisaka ;
azali lokola mvula ya makasi mpe mpela ya somo,
akokweyisa na makasi engumba yango na mabele.
3 Motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi
ekonyatama na makolo ;
4 mpe fololo ekawuka oyo ezalaki kosala kitoko na yango
na moto ya lubwaku ya kitoko
ekokoma lokola mbuma ya figi ya liboso
oyo ebotaka liboso ya eleko ya molunge :
soki kaka moto amoni yango,
akobuka mpe akomela yango mbala moko.
5 Na mokolo wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akozala motole ya lokumu mpe elembo ya kitoko
mpo na ndambo ya bato na Ye ;
6 akopesa makanisi ya bosembo
epai na ye oyo avandi mpo na kosambisa,
mpe akozala mopesi makasi
epai na bato oyo babenganaka na bitumba kino na ekuke.

Basambisi oyo balangwaka masanga

7 Mpe lisusu, Banganga-Nzambe mpe basakoli bapengwi
mpo na masanga ya vino ;
masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango ;
masanga epengwisi bango, vino ebungisi bango,
masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango ;
bakomi kobunga na bimoniseli na bango,
bakomi kokata makambo na ndenge esengeli te.
8 Bamesa nyonso etondi na bisanza ya nkele ;
esika ya malamu etikali lisusu te.

9 Azali nani, ye oyo azali koluka koteya ?
Alingi kolimbola bimoniseli na ye epai ya banani ?
Epai ya bana oyo balongoli na mabele,
bana oyo bakati bango mabele ?
10 Pamba te ezali nde
« Bilobaloba ya pamba*. »
11 Solo, Nzambe akoloba na bato oyo
na nzela ya likukuma mpe na lokota ya bapaya ;
12 alobaki na bango :
« Tala esika ya kopema !
Tika ete moto oyo alembi apema ; »
mpe : « Tala esika ya kimia, »
kasi balingaki koyoka te.
13 Bongo Liloba na Yawe ekokoma mpo na bango

* **28:10** Na lokota ya Ebre ezali Saw lasaw, qaw laqaw, zeer sham, zeer sham. Elingi koloba : pasi likolo ya pasi, elikya likolo ya elikya, moke awa, moke kuna.

se bilobaloba ya pamba
mpo ete, wana ezali bango kotambola,
bakweya na ndenge ya sima,
babukana mikongo,
bazwama na mitambo mpe bakangama.

Moboko ya malamu

14 Yango wana, bino batioli oyo bozali kokamba bato ya Yelusalemi,
boyoka Liloba na Yawe !
15 Bozali koloba : « Tosalaki boyokani elongo na kufa,
boyokani elongo na mboka ya bakufi.
Tango likama ya makasi ekoya,
ekozwa biso te ;
pamba te tokomisi lokuta ekimelo na biso
mpe makambo ya lokuta ebombamelo na biso. »

16 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
« Tala, nasili kotia libanga moko kati na Siona,
libanga ya makasi, libanga ya songe ya ndako,
libanga ya motuya mpo na moboko ya malonga ;
moto oyo akozwa yango lokola eyekamelo na ye
akotikala kobanga te.
17 Nakotia bosembo lokola singa oyo bamekelaka molayi
mpe boyengebene lokola singa ya mbodi ;
mvula ya mabanga ekokombola ekimelo na bino ya lokuta,
mpe mayi ekozindisa ebombamelo na bino.

18 Boyokani na bino elongo na kufa ekobebisama,
boyokani oyo bosalaki elongo na mokili ya bakufi ekolonga te ;
tango likama ya makasi ekokomela bino,
ekobebisa bino penza nye.
19 Tango makambo nyonso oyo ekoya,
ekobebisa bino ; pamba te ekoleka na tongo nyonso,
na moyi nyonso mpe na butu nyonso. »

Bososoli ya emoniseli oyo ekomema nde somo makasi.
20 Boye, ndenge balobaka na lisese :
« Mbeto eleki mokuse mpo na kominyolusa,
mpe bulangeti eleki moke mpo na komizipa nzoto ; »
21 Yawe akotelema ndenge atelemaki na ngomba Perasimi,
akotomboka ndenge atombokaki na lubwaku ya Gabaoni
mpo na kosala mosala na Ye,
mosala na Ye oyo ya kokamwa,
mpe kokokisa mosala na Ye,
mosala ya kokamwa oyo esalema nanu te.
22 Sik'oyo, botika maseki na bino,
noki te minyololo na bino ekokoma lisusu makasi ;
pamba te Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ayebisaki ngai ete asili kozwa mokano
ya kobebisa mokili mobimba.

Bwanya oyo ezanga suka

23 Bofungola matoyi mpe boyoka mongongo na ngai,
bosala keba mpe boyoka malamu

makambo oyo nazali koloba !
24 Boni, ezali tango nyonso nde mosali bilanga abalolaka mabele,
akataka mikala mpe atimolaka mabele mpo na kolona ?
25 Sima na kobongisa esika ya kolona,
boni, akoki te kolona nkona ya nijeli to kobwaka kumini ?
Boni, akoki te kolona ble na esika oyo ebongi,
mpe orje, na esika oyo ekoki ;
mpe epotele, na bandelo ya elanga na ye ?
26 Nzambe na ye ateyaka ye
mpe alakisaka ye nzela oyo asengeli kolanda.
27 Pamba te basalelaka te mabaya ya kilo,
oyo mpunda ebendaka mpo na kobuka nijeli
to bapine ya shar mpo na kobuka kumini ;
basalelaka nde lingenda mpo na kobuka nijeli mpe kumini.
28 Esengeli konika ble mpo na kosala mapa ;
nzokande babetaka yango tango nyonso te,
balekisaka nde bapine ya shar na likolo na yango
mpe mabaya ya kilo, oyo mpunda ebendaka,
kasi banikaka yango te.
29 Nyonso wana mpe ewuti epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
oyo mabongisi na Ye ezali ya kitoko makasi
mpe bwanya na Ye ezali monene.

29

Mawa mpe lobiko ya Yelusalemi

1 Mawa na yo, Arieli, Arieli,
engumba oyo Davidi azalaki kovanda !
Bobakisa mibu na mibu
mpe botika ete bafeti na bino ekoba
kolandana ndenge ezalaka.
2 Kasi nakonyokola Arieli ;
ekokoma na mawa mpe na kolela ;
ekokoma na miso na Ngai lokola etumbelo.
3 Nakozingela yo mpo na kobundisa yo,
nakozingela yo na mir ya molayi
mpe nakotiela yo mampinga ya nguya
mpo na kotelemela yo.
4 Okokitisama solo na se,
okoloba wuta na mabele,
mpe maloba na yo ekobanda kobima
na mongongo ya se wuta na putulu.
Mongongo na yo ekokoma kobima wuta na se ya mabele
lokola mongongo ya moto oyo asololaka na milimo ya bakufi ;
mpe wuta na putulu, maloba na yo ekobima
na mongongo ya se.

5 Bongo ebele ya banguna na yo bakokoma lokola putulu,
mpe ebele ya banyokoli na yo bakokoma lokola matiti ekawuka
oyo ezali kopumbwa na mopepe ;
ekosalema bongo na pwasa.
6 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akoya epai na yo
na nzela ya bakake, ya koningana ya mabele

mpe ya lokito monene, ya mopepe makasi
mpe ya mvula ya moto oyo etumbaka.
7 Ekozala lokola ndoto to emoniseli ya butu
mpo na ebele ya bikolo oyo bakobundisa Arieli,
oyo bakotelemela ye
elongo na bandako na ye ya makasi mpe bakozingela ye.
8 Ekozala lokola moto oyo azali na nzala,
bongo azali kolota ndoto ete azali kolia,
kasi tango alamuki, libumu na ye ezali kaka pamba
lokola moto oyo azali na posa ya mayi,
bongo azali kolota ndoto ete azali komela mayi,
kasi tango alamuki na nzoto ya kolemba,
posa na ye ya mayi esili kaka te.
Ekozala nde bongo mpo na mampinga ya bikolo nyonso
oyo bakobundisa ngomba Siona.

Bato ya mayele oyo bakufa miso mpe balangwaka masanga

9 Bozanga maloba mpe bokamwa !
Bomiboma miso mpe botikala bakufi miso !
Bolangwa masanga, kasi na vino te !
Botenga-tenga, kasi na masanga ya makasi te !
10 Yawe asopeli bino molimo ya pongi makasi ;
akangi bino miso, bino basakoli,
azipi bino mito, bino bato oyo bomonaka makambo.
11 Mpo na bino, emoniseli nyonso oyo ekomi lokola maloba ya buku oyo
bakanga mpe bapesi epai ya moto oyo ayebi kotanga, bongo balobi na ye :
« Nabondeli yo, tanga nanu buku oyo, » kasi azongisi : « Nakokoka te,
pamba te buku ekangama. »
12 To bapesi yango epai ya moto oyo ayebi kotanga te, mpe balobi na ye :
« Nabondeli yo, tanga nanu buku oyo, » kasi azongisi : « Nayebi kotanga
te. »
13 Nkolo alobi :
« Bato oyo bapusanaka pene na Ngai kaka na monoko,
bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu,
kasi mitema na bango ezalaka mosika na Ngai ;
mpe botosi oyo bazalaka na yango epai na Ngai
ezali kaka mobeko ya bomoto, oyo bateyaki bango.
14 Yango wana, nakokoba kokamwisa bato oyo ;
ekozala nde bikamwa likolo ya bikamwa
kino bwanya ya bato ya bwanya ekobunga,
mpe mayele ya bato ya mayele ekosuka. »

Bozoba ya bato

15 Mawa na bato oyo basalaka makambo na nkuku
mpo na kobombela Yawe mabongisi na bango ;
bato oyo basalaka misala na bango na molili
mpe balobaka : « Nani akoki komona biso ?
Nani akoyeba ? »
16 Bozali nde kobongola makambo !
Ezali lokola bozali kozwa mosali mbeki
ndenge moko na mabele oyo basalelaka mbeki.
Boni, eloko ekoki solo koloba na mosali na yango :
« Asalaki ngai te ? »
Mbeki ekoki solo koloba na mosali mbeki :

« Ozali mayele te ? »

Nyonso ekobongwana

17 Etikali kaka tango moke,
Libani ekobongwana elanga ya kitoko,
mpe elanga ya kitoko ekomonana lokola zamba.
18 Na mokolo wana, bakufi matoyi bakoyoka maloba ya buku,
mpe bakufi miso bakomona
tango bakobima na butu mpe na molili.
19 Bato bakelela bakosepela makasi kati na Yawe,
babola bakozala na esengo kati na Mosantu ya Isalaele.
20 Banyokoli bakotikala lisusu te, batioli bakozala lisusu te
mpe bato oyo balukaka pasi ya baninga bakokufa :
21 elongo na bato oyo bakweyisaka bato
kati na kosamba mpo na liloba moko,
elongo na bato oyo batielaka basambisi mitambo
mpe bapesaka matatoli ya lokuta, na kosambisama,
mpo na kokweyisa moto ya sembo.

22 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe,
Mosikoli ya Abrayami,
alobi na libota ya Jakobi :
« Jakobi akozala lisusu na soni te,
elongi na ye ekozala lisusu ya kokawuka te.
23 Tango akomona kati na bango bana na ye,
mosala ya maboko na Ngai,
bakopesa lokumu na bosantu ya Kombo na Ngai
mpe bakososola bosantu ya Mosantu ya Jakobi.
Boye, bakozala na somo ya Nzambe ya Isalaele.
24 Bato oyo bazali koyengayenga na molimo bakozwa mayele,
mpe bato ya mito makasi bakondima koyekola mateya ya sika. »

30

Ejipito : elikya ya pamba

1 « Mawa na bana ya mito makasi, »
elobi Yawe :
« basalaka mabongisi oyo ewutaka epai na Ngai te
mpe basalaka boyokani oyo ewuti na Molimo na Ngai te,
mpo ete babakisa lisumu likolo ya lisumu ;
2 mawa na bato oyo bakendaka na Ejipito,
na kozanga kotuna toli na Ngai,
mpo na koluka lisungi ya kobatelama epai ya Faraon
mpe koluka ebombamelo na se ya elili ya Ejipito !
3 Kasi ndako batonga makasi ya Faraon epai wapi bokokimela
ekokomela bino soni,
mpe elili ya Ejipito ekokoma likambo ya soni makasi.
4 Ata bakalaka na bango bazali na Tsoani
mpe bantoma na bango bakomi na Anesi,
5 bango nyonso bakoyoka kaka soni
na miso ya bato oyo bakosunga bango ata moke te,
oyo bakopesa bango ata lisungi to litomba moko te,
kasi bobele soni mpe kotiolama. »

6 Maloba na Yawe na tina na banyama ya Negevi :
Kati na mokili ya pasi mpe ya kobanga,
mokili ya bankosi ya mibali mpe ya bankosi ya basi,
ya etupa mpe ya banyoka oyo epumbwaka,
bantoma bazali komema bozwi na bango
na mikongo ya ba-ane,
bomengo na bango na mikongo ya bashamo,
epai ya ekolo oyo ekotikala kopesa bango
ata litomba moko te :
7 ekolo ya Ejipito oyo lisungi na yango ekozala
penza na tina moko te ;
yango wana, napesi yango kombo « Rahavi.* »

Libota ya batomboki

8 Kende sik'oyo, koma makambo oyo
na etando ya libanga liboso na bango,
koma yango na buku moko
mpo ete na mikolo oyo ekoya,
ezala lokola litatoli ya libela na libela.

9 Bato oyo bazali libota ya batomboki, bazali bana ya lokuta,
bana oyo balingaka te koyoka mateya ya Yawe ;
10 balobaka na bato oyo bamonaka makambo : « Bomona te, »
mpe na basakoli : « Bosakolela biso bimoniseli ya solo te,
boyebisa biso makambo oyo esepelisaka biso,
bosakolela biso makambo ya lokuta.
11 Botika nzela wana,
bobima penza na nzela wana
mpe botika kotungisa biso
mpo na Mosantu ya Isalaele ! »

12 Mpo na yango, tala liloba oyo Mosantu ya Isalaele alobi :
« Lokola bobwaki maloba oyo,
lokola bokangami na monyokoli
mpe na mokosi oyo bozali kotiela motema,
13 lisumu oyo ekokoma mpo na bino
lokola mir ya molayi oyo esala nzela mpe lidusu,
bongo ebukani mpe ekweyi mbala moko na mbalakata.
14 Ekobukana ndambo-ndambo lokola mbeki ya mosali mbeki,
ekopanzana penza nye na mawa te ;
bongo ata eteni moko te ekozwama kati na yango
mpo na kozwela likala ya moto na mbabola
to mpo na kotokela mayi na libulu. »

Kimia mpe elikya ya solo

15 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe,
Mosantu ya Isalaele, alobi :
« Ekozala kati na kobongola mitema mpe kimia
nde bokozwa lobiko na bino ;
ekozala na nzela ya kimia mpe ya elikya
nde bokozwa makasi na bino ;
kasi bino, bolingi bongo te.

* **30:7** Rahavi ezali kombo mosusu ya Ejipito ; elakisi : akokisaka te maloba oyo alobaka

16 Bolobaki : ‹ Te, tokopota mbangu likolo ya mpunda ; ›
solo, bokokima nde !
Bolobaki : ‹ Tokopota mbangu na mpunda oyo eleki mbangu ; ›
solo, bato oyo bakolanda bino bakoleka bino na mbangu !
17 Bato nkoto moko bakokima
na mangungu ya moto moko kaka ;
mpe na mangungu ya bato mitano,
bino nyonso bokokima kino bokotikala lokola nzete ya bendele
na songe ya ngomba,
mpe lokola bendele na likolo ya ngomba moke. »

18 Nzokande, Yawe alingi kosalela bino ngolu,
atelemi likolo mpo na koyokela bino mawa.
Pamba te Yawe azali Nzambe ya sembo :
Esengo na bato nyonso oyo batalelaka Ye !
19 Oh bato ya Siona, bino oyo bavandaka na Yelusalemi,
bokolela lisusu te.
Tango bokobelela Ye, akoyokela bino mawa ;
tango kaka akoyoka, akoyanola bino.
20 Nkolo akopesa bino lipa na tango ya pasi,
mpe mayi na tango ya minyoko ;
moto oyo akoteya bino akotikala lisusu ya kobombama te,
kasi miso na bino moko ekomona ye.
21 Ata bokeyi na ngambo ya loboko ya mobali
to na ngambo ya loboko ya mwasi,
matoyi na bino ekoyoka sima na bino liloba oyo :
« Tala nzela yango oyo ! »
22 Bokotala lokola mbindo bikeko oyo balatisa palata
mpe bikeko ya bibende oyo balatisa wolo ;
bokobwaka yango mosika
ndenge babwakaka elamba ya makila ya mwasi oyo azali komona sanza,
mpe bokoloba na yango : « Longwa awa ! »

23 Boye, akotindela yo lisusu mvula
mpo na milona oyo okolona na mabele,
mpe bilei oyo mabele ekobota na mokili ekozala ebele mpe elengi.
Na mokolo wana, bibwele na bino ekolia na bazamba minene.
24 Bangombe mpe ba-ane oyo ebalolaka mabele ya bilanga
ekolia matiti ya mungwa oyo baponi na pawu mpe na kiyungulu.
25 Na mokolo ya kosambisa, tango bandako milayi ekobukana,
bibale ya mayi ekotiola na bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse.
26 Pole ya sanza ekongenga lokola pole ya moyi,
mpe pole ya moyi ekongenga makasi
koleka mbala sambo lokola pole ya mikolo sambo,
na mokolo oyo Yawe akotia kisi na pota ya bato na Ye
mpe akobikisa yango.

Kanda ya Yawe epai na Asiri

27 Tala, wuta mosika, Kombo ya Yawe ezali koya ;
kanda na Ye ezali kopela lokola moto
elongo na lipata ya molinga ya moto makasi ;
bibebu na Ye etondi na kanda,
mpe lolemo na Ye ezali lokola moto oyo ebomaka.

28 Pema na Ye ezali lokola ebale oyo etondi makasi,
ebale oyo etondi kino na kingo.
Akoyungola bikolo na kiyungulu ya pasi,
akotia na mbanga ya bato ebende
oyo batiaka na minoko ya bampunda
mpo ete emema bango na libunga.

29 Mpo na bino, bokoyemba banzembo
lokola na butu oyo basalaka bafeti ya bule ;
mitema na bino ekotonda na esengo
lokola bato oyo bazali kobeta flite
mpo na kokende na Ngomba ya Yawe,
na Libanga ya Isalaele.
30 Yawe akosala ete bato bayoka mongongo na Ye ya nkembo
mpe akomonisa bango nguya ya loboko na Ye
kati na kanda makasi na Ye,
kati na moto oyo ebomaka,
kati na mvula makasi ya bakake mpe ya mabanga.

31 Mongongo ya Yawe ekokweyisa Asiri,
mpe akobeta bango na lingenda na Ye ya bokonzi.
32 Mbala nyonso oyo Yawe akobeta bango
fimbu na Ye ya kosambisa,
ekolandisama na mindule ya bambunda mike mpe ya mandanda,
ndenge moko mpe tango akoningisa loboko na Ye
mpo na kobundisa bango.
33 Babongisaki wuta kala Tofeti,
babongisaki yango nde mpo na mokonzi ;
basalaki libulu na yango ya moto mozindo mpe monene
mpo ete ebimisa moto makasi mpe ekota bakoni ebele.
Pema na Yawe, oyo ezali lokola ebale ya sofolo
nde ekopelisa yango.

31

Mawa na bato oyo batalelaka Ejipito

1 Mawa na bato oyo bazali kokende
na Ejipito mpo na koluka lisungi,
oyo bazali kotia mitema na bampunda,
oyo bazali kotia elikya na bashar
mpo ete ezali ebele,
mpe na nguya ya basoda oyo batambolisaka yango,
kasi batalelaka Mosantu ya Isalaele te
mpe balukaka lisungi epai na Yawe te !
2 Nzokande, Ye mpe azali na bwanya
mpe akoki koyeisa pasi ;
abongolaka maloba na Ye te.
Atelemelaka ndako ya bato mabe
mpe bato oyo basungaka bango.
3 Bato ya Ejipito bazali kaka bato, kasi bazali Nzambe te,
bampunda na bango ezali kaka mosuni, kasi ezali molimo te.
Tango Yawe akosembola loboko na Ye,
ye oyo asungaka akobeta libaku,

mpe ye oyo bazali kosunga akokweya ;
bongo, bango mibale bakobebisama.

Ezali Yawe nde Abikisaka

4 Tala liloba oyo Yawe alobi na ngai :
« Ndenge nkosi to mwana nkosi egangaka
liboso ya mosuni na yango,
ata lisanga monene ya babateli bibwele basangani
mpo na kotelemela yango,
ezalaka na somo ya makelele na bango te
mpe ezongaka sima te na mangungu na bango,
ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akokita na ngomba Siona mpe na ngomba na yango ya moke
mpo na kobunda.
5 Ndenge ndeke efungolaka mapapu na yango,
ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akobatela Yelusalemi,
akobatela mpe akokangola,
akobikisa yango na likama mpe akosunga yango. »
6 Oh bana ya Isalaele, bozonga epai na Ye oyo botombokeli makasi !
7 Na mokolo wana, moko na moko kati na bino akobwaka banzambe na
ye ya bikeko ya palata mpe ya wolo oyo bosalaki na maboko na bino ya
masumu.
8 « Mokili ya Asiri ekokweyisama na mopanga
ya moto ya mokili oyo te,
ekobebisama na mopanga ya moto te.
Bato ya Asiri bakokima liboso ya mopanga,
mpe basoda na bango ya bilenge bakokoma
kosala misala ya makasi.
9 Libanga na bango ya makasi ekolimwa na somo ;
mpe bakambi na bango bakolenga na somo na komona bendele ya
etumba, »
elobi Yawe
oyo moto na Ye ezali kati na Siona
mpe fulu ya moto na Ye ezali kati na Yelusalemi.

32

Bokonzi ya sembo

1 Tala, mokonzi moko akokonza na bosembo,
mpe bakambi na ye bakokamba na solo.
2 Moko na moko kati na bango akozala
lokola ekimelo liboso ya mopepe
mpe ebombamelo liboso ya mvula ya makasi ;
akozala lokola miluka ya mayi kati na esobe,
lokola elili ya libanga monene kati na mokili ya mabele ekawuka.
3 Miso ya bato oyo bamonaka ekozipama lisusu te,
mpe matoyi ya bato oyo bayokaka ekoyoka malamu.
4 Mito ya bato oyo bazangi mayele
ekozwa boyebi mpe bososoli,
bongo lolemo ya bato ya likukuma ekokoma koloba
noki-noki mpe malamu.
5 Bakobenga lisusu te moto ya lokumu zoba,
mpe bakobenga lisusu te moto oyo akabaka moyimi ;

6 pamba te zoba alobaka kaka na bozoba,
motema na ye ekanisaka kaka makambo mabe :
atiolaka nzela ya bule,
alobaka maloba ya nkele mpo na kotelemela Yawe,
atikaka libumu ya moto oyo azali na nzala pamba
mpe apesaka te mayi na moto oyo azali na yango posa.
7 Misala ya moyimi ezalaka mabe,
abongisaka kaka miango ya mabe
mpo na kopengwisa mobola na maloba ya lokuta
na tango oyo mobola azali na mbeba te.
8 Kasi moto ya lokumu asalaka mabongisi ya lokumu
mpe alendaka mpo na misala na ye ya lokumu.

Basi ya Yelusalemi

9 Bino basi oyo bovandaka na kimia,
botelema mpe boyoka ngai ;
bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te,
boyoka makambo oyo nalingi koloba :
10 Etikali kaka mikolo moke kati na mobu,
bino basi oyo bozali na kimia, bokoningana ;
pamba te tango ya kosangisa milona ya vino esili koleka,
mpe tango ya kobuka bambuma ekozala lisusu te.
11 Bolenga, bino basi oyo bovandaka na kimia ;
boningana, bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te !
Bolongola bilamba na bino mpe botikala bolumbu,
bolata basaki na loketo na bino !
12 Bolela na kobeta tolo mpo na bilanga ya kitoko,
mpo na bilanga ya vino oyo ebotaka malamu,
13 mpe mpo na mokili ya bato na ngai ;
pamba te mokili oyo eboti basende mpe banzube.
Solo, bolela mpo na bandako nyonso ya kitoko
mpe mpo na engumba oyo etonda na bisengo,
14 pamba te basundoli ndako ya mokonzi ;
engumba oyo etonda makelele etikali lisusu na bato te,
Ofeli mpe ndako molayi ya bakengeli ekomi mpo na libela
mabulu ya mabanga mpo na bisengo ya ba-ane ya zamba,
mpe ekokoma etando epai wapi bibwele ekobanda kolia matiti,
15 kino tango Molimo akosopanela biso wuta na likolo,
bongo esobe ekokoma bilanga oyo ebotaka kitoko ;
mpe bilanga oyo ebotaka kitoko ekomonana
lokola zamba monene.
16 Bosembo ekowumela kati na esobe,
mpe solo ekozala kati na bilanga oyo ebotaka kitoko.
17 Mbuma ya bosembo ekozala kimia :
bosembo ekobota bopemi mpe bobatelami mpo na libela.
18 Bato na ngai bakovanda na bandako ya kimia,
na bandako ya malonga
mpe na bisika ya bopemi ya kimia.
19 Na nzela ya mvula ya mabanga oyo ekonoka,
zamba mpe engumba ekokitisama na se penza.
20 Esengo na bino oyo bozali kolona milona pene na mayi
mpe kotinda ngombe mpe ane na bino konyata bisika nyonso.

33

Yawe azali Mokangoli na biso

1 Oh mobebisi, mawa na yo,
yo oyo nanu obebisama te !
Oh mofundi, mawa na yo,
yo oyo nanu bafunda te !
Tango okosilisa kobebisa,
yo mpe bakobebisa yo,
tango okosilisa kofunda,
yo mpe bakofunda yo.
2 Oh Yawe, yokela biso mawa, tozali kotalela Yo !
Tongo nyonso, zala makasi na biso,
zala lobiko na biso na tango ya pasi !
3 Kaka na lokito ya mongongo na Yo,
bato bakimaka ;
soki otelemi, bikolo epalanganaka.
4 Oh bikolo, bakolokota bomengo na bino ya bitumba
ndenge balokotaka mankoko ;
bakosopanela yango na elulu ndenge mabanki esalaka.
5 Yawe anetolami mpo ete avandaka na likolo,
akotondisa Siona na bosembo mpe na solo.
6 Mikolo ya bomoi na yo ekozala na kimia ;
bwanya mpe boyebi ekozala bomengo ya lobiko na yo ;
kotosa Yawe, yango nde bozwi na yo.

Tango Yawe akosala

7 Tala, basoda na bango ya mpiko
bazali koganga makasi na balabala ;
bamemi sango ya kimia, azali kolela makasi.
8 Nzela ya minene esili kokawuka,
ata moto moko te ya mobembo azali koleka.
Mobebisi abuki boyokani,
asambwisi bingumba
mpe azali na botosi ya moto ata moko te.
9 Mokili ezali na matanga, esili kolemba nzoto,
Libani esambwe na soni
mpe elembi-lembi lokola fololo,
Saroni ekomi lokola esobe
mpe Bashani mpe Karimeli ekweyisi makasa na yango.
10 « Sik'oyo nakotelema, » elobi Yawe.
« Sik'oyo nakonetolama,
sik'oyo nakotombolama.
11 Mabongisi ya mitema na bino
ezali kaka lokola matiti ya kokawuka
mpe soki ekokisami,
ezalaka kaka lokola matiti ya kokawuka,
pema na bino moko ekozikisa bino lokola moto.
12 Bato bakozika na libanga ya moto,
ndenge nzube oyo bakata ezikaka na moto. »

13 Bino bato oyo bozali mosika,
boyoka makambo oyo nazali kosala,

bino bato oyo bozali pene,
bososola nguya na ngai !
14 Bato ya masumu bazali kolenga kati na Siona,
somo ekangi bato oyo bayebi Nzambe te :
« Nani kati na biso akoki kowumela
elongo na moto oyo ezikisaka ?
Nani kati na biso akoki kowumela
elongo na moto oyo epelaka tango nyonso ? »
15 Moto oyo atambolaka na bosembo
mpe alobaka solo,
moto oyo abwakaka litomba
oyo ezwami na nzela ya moyibi,
moto oyo asembolaka maboko na ye te
mpo na kozwa kanyaka,
moto oyo akangaka matoyi na ye
mpo na koboya koyoka masolo ya koboma bato,
mpe oyo akangaka miso na ye
mpo na koboya komona mabe.
16 Moto wana akovanda na likolo :
mabanga ya makasi ekozala ekimelo na ye.
Akozanga te lipa ya kolia mpe mayi ya komela.

Lobiko ya Yelusalemi

17 Miso na yo ekomona Mokonzi na kitoko na Ye nyonso
mpe ekomona ndenge mokili ekenda kino na mosika.
18 Motema na yo ekokanisa lisusu somo oyo ozalaki koyoka :
« Wapi mokonzi oyo azwaka mpako ?
Wapi moto oyo amekaka bakilo ?
Wapi moto oyo atalaka bandako na biso ya milayi ? »
19 Okomona lisusu bato ya lolendo te,
bato oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koyoka
mpe maloba na bango, pasi mpo na kososola.
20 Tala Siona, engumba ya bafeti na biso ya minene,
miso na yo ekomona Yelusalemi,
ndako ya kimia, ndako ya kapo oyo ekopikama makasi ;
bakokoka kopikola makonzi na yango te,
mpe basinga na yango ekokatana te.
21 Kuna, Yawe akozala Elombe na biso.
Ekozala etuka ya bibale minene mpe ya miluka.
Masuwa moko te ekoya kuna,
masuwa moko te ya lokumu ekoleka wana.
22 Pamba te Yawe azali Mosambisi na biso,
Yawe azali Mosali mibeko na biso,
Yawe azali Mokonzi na biso ;
Ye nde akobikisa biso.
23 Basinga na yo esili kolemba,
ezali lisusu te kosimba malamu nzete ya bendele ;
ezali lisusu te kofungola malamu vwale.
Boye, na tango bakokabola ebele ya bomengo ya bitumba,
bato ya tengu-tengu, bango moko penza,
bakobotola eteni na bango ya bomengo.
24 Movandi moke te ya Siona akoloba : « Nazali kobela ! »
Masumu ya bavandi ya kuna ekolimbisama.

Nzambe akopesa Lifuti

34

Kosambisama ya bikolo

1 Bino bikolo, bobelema pene mpe boyoka ;
bino bato, botia matoyi !
Tika ete mabele, elongo na nyonso
oyo ezali kati na yango,
mpe mokili, elongo na nyonso oyo ewuti na yango, eyoka !
2 Yawe atombokeli bikolo nyonso,
kanda na Ye ezali likolo ya mampinga ya bikolo nyonso.
Akobebisa bango penza nye,
akokaba bango na kufa.
3 Bakobwaka bibembe na bango na mabele,
bongo bibembe yango ekobimisa solo makasi,
mpe makila ekokita lokola ebale na bangomba.
4 Mampinga nyonso ya likolo ekobukana ;
mpe mapata ekolingama lokola buku,
bongo mampinga na yango nyonso ekokweya
ndenge makasa ya nzete ya vino mpe ya figi ekweyaka.
5 Pamba te mopanga na ngai esili kolongwa kuna na likolo ;
tala, ekiti mpo na kosambisa Edomi,
mpe bato oyo nabongisaki mpo na kobebisama.
6 Mopanga na Yawe etondi na makila,
ezipami na mafuta,
na makila ya bana meme mpe ya bantaba ya mibali,
na mafuta ya bameme ya mibali,
pamba te ezali na mbeka moko mpo na Yawe kati na Botsira
mpe bazali koboma bato ebele penza kati na mokili ya Edomi.
7 Mpakasa ekokufa nzela moko na bango,
mpe bangombe ya mibali elongo na bilenge na yango.
Mabele na yango ekolangwa na makila
mpe pululu na yango ekozipama na mafuta.
8 Pamba te ezali mpo na Yawe,
mokolo ya kozongisa mabe na mabe,
mobu ya lifuti mpo na likambo ya Siona.
9 Miluka ya Edomi ekobongwana gudron,
putulu na yango, lokola moto ya fofolo
mpe mabele na yango ekokoma kopela moto ;
10 moto oyo ekokufa te ezala na moyi to na butu,
bongo molinga na yango ekobanda komata mpo na libela.
Ekotikala esobe libela na libela,
mpe ata moto moko te akoleka lisusu wana.
11 Esulungutu mpe ndeke mosusu ya butu
ekozwa yango lokola libula,
kumu mpe yanganga ekokoma kovanda kuna.
Nzambe akosembola likolo ya Edomi
singa ya mobulu mpe nivo ya kozanga.
12 Bankumu na yango bakozala lisusu wana te
mpo na kopona mokonzi,
bakambi na yango nyonso bakotikala lisusu te.

13 Nzube ekobota kati na ndako ya mokonzi ;
basende mpe matiti, kati na bandako na ye batonga makasi ;
ekokoma ndako ya bambwa ya zamba,
lopango ya maligbanga.
14 Bikelamu ya esobe ekokutana kuna elongo na mbwa ya zamba,
mpe bantaba ya mibali ekobenga baninga na yango.
Kumu ekozwa kuna esika ya kolala mpe ya kopema.
15 Nyoka ekotonga zala na yango
mpe ekobwaka maki na yango kuna,
ekopasola yango mpe ekosangisa bana na yango
na se ya elili na yango.
Kaka kuna lisusu, ndeke oyo eliaka misuni
ekosangana moko na mosusu.
16 Boluka kati na buku ya Yawe mpe botanga :
Moko te kati na bango akozanga,
moko te akomitungisa mpo na moninga na ye ;
pamba te monoko na Yawe nde epesi mitindo
mpe Molimo na Ye akosangisa bango elongo.
17 Ye abwaki zeke mpo na bango
mpe loboko na Ye esaleli singa oyo bamekelaka molayi,
mpo na kokabolela bango mboka.
Bakozwa yango mpo na libela
mpe bakovanda wana libela na libela.

35

Kobima ya sika

1 Tika ete esobe mpe mabele ya kokawuka esepela !
Tika ete esobe eyoka esengo
mpe ebimisa fololo ya motane lokola roze !
2 Ekobota fololo mingi penza mpe ekosepela,
ekosepela mpe ekoganga na esengo.
Nkembo ya Libani, lokumu ya Karimeli
mpe ya Saroni ekopesamela yango ;
boye bakomona nkembo ya Yawe,
lokumu ya Nzambe na biso.
3 Pesa makasi na maboko oyo elembi,
lendisa mabolongo oyo ezali kolenga ;
4 Loba na bato oyo bazali kobanga :
« Bozala makasi, bobanga te,
Nzambe na bino akoya,
akoya kozongisa mabe na mabe,
akoya na lifuti ya Nzambe.
Ye moko akoya kobikisa bino. »
5 Boye, bakufi miso bakomona
mpe bakufi matoyi bakoyoka.
6 Moto ya tengu-tengu akopumbwa lokola mboloko,
mpe lolemo ya baba ekoyemba na esengo.
Mayi ekobima na esobe,
mpe bibale, na bisika ya kokawuka.
7 Zelo ya esobe ekobongwana liziba ya mayi,
mpe mabele ya kokawuka ekokoma bitima ya mayi.
Matiti, nzete oyo ebotaka na mayi

mpe papirisi* ekobota na bisika oyo
mbwa ya zamba elalaka.

8 Nzela moko ya monene ekoleka wana,
bakobenga yango Balabala ya Bosantu.
Moto moko te ya mbindo akoleka wana,
pamba te ebongisamaki kaka mpo na bato ya Yawe.
Boye ata zoba akoki te kobunga na nzela yango.
9 Nkosi ekozala te na nzela yango,
ata nyama moko te ya mabe
ekoleka na nzela yango,
ekotikala komonana kuna te.
Kasi basikolami kaka nde
bakotambola na nzela yango.
10 Boye, bakangolami na Yawe bakozonga,
bakokota na Siona na nzembo ya elonga,
mpe esengo ya suka te ekozala
na likolo ya mito na bango lokola mitole.
Esengo mpe kosepela ekopesamela bango,
nzokande mawa mpe kolela ekosila.

36

Senakeribe abebisi Yelusalemi

1 Tango Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na bokonzi, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi mpe abotolaki yango.
2 Boye, mokonzi ya Asiri atindaki mokonzi ya basoda oyo bakengelaka ye, elongo na mampinga ya basoda ya nguya, wuta na Lakishi kino na Yelusalemi, epai ya mokonzi Ezekiasi. Tango mokonzi ya basoda yango atelemaki pene ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba,
3 Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda ; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, babimaki mpo na kokutana na ye.
4 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi alobaki na bango : « Boloba na Ezekiasi :
‹ Tala makambo oyo mokonzi monene, mokonzi ya Asiri, alobi : Otie elikya na yo na nini ?
5 Okanisi ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe makasi ya bitumba ? Otie penza elikya na nani mpo ete otombokela ngai ?
6 Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka yango ! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo na bato nyonso oyo batielaka ye motema.
7 Mpe soki olobi na ngai : ‘ Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na biso. ’ Boni, ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki na Yuda mpe na Yelusalemi : ‘ Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo oyo ? ’

* **35:7** Papirisi ezali poso ya nzete oyo bato bazalaki kosalela na tango ya kala mpo na kokoma makomi.

8 Sik'oyo, nabondeli yo, beta mondenge na nkolo na ngai, mokonzi ya
Asiri : nakopesa yo bampunda nkoto mibale soki okoki kopesa basoda
mpo ete batambolisa yango !
9 Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko kaka, kati na
bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo otiaka elikya na yo na Ejipito
mpo na bashar mpe bato oyo batambolisaka yango ?
10 Okanisi ete ngai nayei kobundisa mpe kobebisa mokili oyo na
ndingisa ya Yawe te ? Ezali Ye moko Yawe nde alobaki na ngai ete
nabundisa mokili oyo mpe nabebisa yango. › »
11 Eliakimi, Shebina mpe Yoa balobaki na mokonzi ya basoda oyo
bakengelaka mokonzi :
— Tobondeli yo, loba na biso, basali na yo, na lokota ya Arami, pamba
te tososolaka yango ; koloba na biso na lokota ya Ebre te, noki te bato
oyo bazali na likolo ya mir bakoyoka.
12 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi azongisaki :
— Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba maloba oyo kaka epai
na mokonzi na bino mpe epai na bino ? Te ! Maloba yango ezali mpe
mpo na bato oyo batelemi na likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango
mpe komela masuba na bango elongo na bino ?
13 Boye, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe
agangaki makasi na lokota ya Ebre : « Boyoka maloba ya mokonzi
monene, mokonzi ya Asiri !
14 Tala makambo oyo mokonzi alobi : Tika ete Ezekiasi akosa bino te,
pamba te akokoka te kokangola bino !
15 Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya na Yawe tango azali
koloba : ‹ Solo, Yawe akokangola biso. Engumba oyo ekokweya te na
maboko ya mokonzi ya Asiri. ›
16 Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri
alobi : Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya epai na ngai ;
bongo moko na moko kati na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino,
ya nzete na ye ya figi mpe akomela mayi ya libulu na ye
17 liboso ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo
ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika ;
mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino.
18 Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali koloba :
‹ Yawe akokangola biso. › Boni, ezali na nzambe ya ekolo songolo, oyo
alonga kokangola ekolo na ye na loboko ya mokonzi ya Asiri ?
19 Wapi banzambe ya Amati mpe ya Aripadi ? Wapi banzambe ya
Sefarivayimi ? Boni, balongaki kokangola Samari na loboko na ngai ?
20 Kati na banzambe ya mikili wana, nani azalaki na makoki ya
kokangola mokili na ye na maboko na ngai ? Bongo ndenge nini Yawe
akoka solo kokangola Yelusalemi na maboko na ngai ? »
21 Kasi bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te,
pamba te mokonzi apesaki mitindo : « Bopesa ye eyano te ! »
22 Bongo Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya ndako
ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda ; mpe Yoa, mwana mobali ya
Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka,
mpe bayebisaki ye makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
mokonzi ya Asiri alobaki.

37

Kokangolama ya Yelusalemi

1 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki bilamba na ye,
alataki basaki mpe akotaki na Tempelo ya Yawe.
2 Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, Eliakimi,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi ; Shebina, mokomi mikanda, mpe
Banganga-Nzambe ya mikolo ; bango nyonso balata bilamba ya basaki.
3 Balobaki na ye : « Tala makambo oyo Ezekiasi alobi : ‹ Mokolo ya lelo
ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya soni, pamba te
tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota kasi azangi makasi ya
kobimisa mwana.
4 Tango mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba ya mokonzi ya
basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye, mokonzi ya Asiri,
atindaki mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi ; mpe tango mosusu
akopesa ye etumbu mpo na maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki !
Boye, sambela mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. › »
5 Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya Ezayi,
6 Ezayi alobaki na bango : « Boloba na nkolo na bino : ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi : Kobanga te mpo na makambo oyo oyoki, maloba oyo basali
ya mokonzi ya Asiri bazali koloba mpo na kosambwisa Ngai.
7 Tala, nakotia molimo moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango
ya makambo oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye ;
mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na mopanga. › »
8 Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki
ete mokonzi na ye* alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki
mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina.
9 Sima na mokonzi ya Asiri koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya
Kushi, ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na
maloba oyo :
10 « Boyebisa Ezekiasi, mokonzi ya Yuda : ‹ Kotika te ete Nzambe na yo,
oyo otielaka motema akosa yo na maloba oyo : ‘ Yelusalemi ekokweya te
na maboko ya mokonzi ya Asiri. ’
11 Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe
ndenge nini babebisaki yango nye ; okanisi ete yo nde okobika ?
12 Tango batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya
Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo
yango, bakangolaki yango ?
13 Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivay-
imi, ya Ena mpe ya Iva ? › »

Libondeli ya Ezekiasi

14 Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na maboko ya bantoma,
atangaki yango, akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda
yango liboso ya Yawe.
15 Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe :
16 « Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele ! Yo oyo
ovandi likolo ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili
nyonso ya mabele ; Yo nde osala Likolo mpe mabele.
17 Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka ; Yawe, fungola miso mpe mona ! Yoka
maloba nyonso oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na
bomoi.
18 Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo nyonso
mpe mikili na bango.

* **37:8** Mokonzi ya Asiri, kombo na ye ezalaki : Senakeribe (Tala na Ez 37.17)

19 Bazikisaki banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango
ezalaki Nzambe te, kasi banzete to mpe mabanga ya pamba oyo esalemi
na maboko ya bato.
20 Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na ye, mpo
ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali
Nzambe. »

Kokweya ya Senakeribe

21 Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo :
« Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Mpo ete osambelaki
Ngai na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri,
22 tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela ye :
Siona, mboka kitoko,
ezali kotiola yo mpe koseka yo.
Yelusalemi, mboka kitoko,
ezali koningisa moto mpo na kotiola yo.
23 Nani oyo ofingaki mpe otiolaki ?
Nani oyo omatiselaki mongongo
mpe otalaki na miso ya lolendo ?
Mosantu ya Isalaele !
24 Na nzela ya bantoma na yo,
ofingaki Nkolo mpe olobaki :
‹ Na lisungi ya ebele ya bashar na ngai,
namataki kino na basonge ya bangomba,
kino na basonge oyo eleki likolo kati na Libani ;
nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi,
banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko,
mpe nakomaki kino na songe na yango ya suka,
na zamba na yango oyo eleki kitoko ;
25 natimolaki mabulu ya mayi
mpe namelaki mayi ;
na matambe ya makolo na ngai,
nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito. ›

26 Oyoka nanu yango te ?
Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala,
nabongisaki yango wuta na mikolo oyo eleka kala ;
sik'oyo nde nakokisi yango.
Esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi
mipiku ya mabanga.
27 Bato na yango bazangi makasi,
balengi na somo mpe bakomi na soni,
bakomi lokola matiti ya bilanga,
lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu,
lokola matiti oyo ebotaka na mitondo ya bandako,
ekawuka liboso ete ekola.

28 Nayebi esika nini ozalaka,
tango nini obimaka,
tango nini ozongaka,
mpe tango nini otombokelaka Ngai.
29 Lokola otombokelaka Ngai,
mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai,
nakotia lopete na Ngai na zolo na yo,

nakokanga yo singa na bibebu
ndenge bakangaka mpunda monoko,
mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki.

30 Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo :
Na mobu oyo, bokolia biloko oyo
ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele ;
na mobu oyo ekolanda,
bokolia biloko oyo ebotaka yango moko.
Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma,
bokolona banzete ya vino mpe bokolia bambuma na yango.
31 Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala,
bakozala lokola nzete
oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na mabele
mpe eboti bambuma.
32 Pamba te, na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala ;
mpe na Siona, mwa ndambo bakobika.
Bolingo makasi na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde ekokokisa yango.
33 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi
na tina na mokonzi ya Asiri :
‹ Akokota na engumba oyo te,
akobeta kuna ata mbanzi moko te,
akobundisa yango na banguba te
mpe akomatisa ata mabele te liboso na yango
mpo na komibomba.
34 Akozongela na nzela oyo ayelaki
mpe akokota na engumba oyo te, ›
elobi Yawe.
35 ‹ Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango
mpo na lokumu ya Kombo na Ngai
mpe mpo na lokumu ya Davidi, mosali na Ngai. › »

36 Boye, anjelu na Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri. Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki, bakutaki kaka bibembe.

37 Boye, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki kovanda kuna.

38 Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango, bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri babomaki ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo, mwana na ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

38

Bokono mpe lobiko ya Ezekiasi

1 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki : « Tala liloba oyo Yawe alobi : Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te okokufa, okobika te. »

2 Ezekiasi abalolaki elongi na ye na mir mpe abondelaki Yawe :

3 « Oh Yawe, kanisa ndenge nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini namipesaki epai na Yo na motema na ngai

mobimba mpe ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo. »
Mpe Ezekiasi alelaki mingi.
4 Bongo, Yawe alobaki na Ezayi :
5 « Kende koloba na Ezekiasi : ‹ Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi : ‘ Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya bomoi na yo.
6 Nakokangola yo elongo na engumba oyo, na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango. ’
7 Bongo, tala elembo ya Yawe, elembo oyo ekolakisa mpo na yo ete Yawe akokokisa makambo oyo asili kolaka :
8 Nakozongisa sima, na badegre zomi, elili ya moyi oyo ekitaki na tango ya Akazi. › » Boye, moyi ezongaki sima, mpe ekitaki na badegre zomi.

Loyembo ya matondi

9 Tala loyembo oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, akomaki na mokanda tango abikaki na bokono.
10 Nazalaki komilobela :
« Tango nazali nanu na makasi na nzoto,
naleka solo na nzela ya ekuke ya kufa
mpe nazangela mibu oyo etikali na bomoi na ngai ? »
11 Namilobelaki :
« Nakomona lisusu Yawe te,
Yawe, na mokili ya bato ya bomoi ;
nakomona lisusu ata moto moko te
to kowumela elongo na bato
oyo bavandi na mokili ya lelo !
12 Mikolo ya bomoi esili,
elongwe na bomoi na ngai ndenge balongolaka
ndako ya kapo ya mobateli bibwele.
Akati bomoi ngai ndenge motongi bilamba akataka basinga
soki asilisi kotonga elamba.
Longwa na moyi kino na butu,
akomisi bomoi na ngai na suka.
13 Nakangaki motema kino na tongo ;
kasi lokola nkosi, abuki-buki mikuwa na ngai nyonso.
Longwa na moyi kino na butu,
akomisi bomoi na ngai na suka.
14 Nazalaki koganga lokola mbilambila to ndeke ya mayi,
nazalaki kolela lokola ebenga.
Miso na ngai elembaki kotala likolo.
Oh Yawe, natungisami, batela ngai ! »
15 Kasi naloba nini mpo ete ayanola ngai,
pamba te Ye moko nde asali yango !
Mibu nyonso ya bomoi na ngai,
nakotambola na komikitisa
likolo ya pasi ya motema na ngai.
16 Nkolo, bato babikaka mpo na bolamu na Yo ;
ezali mpe na nzela na yango
nde ngai nazwi bomoi.
Ozongiselaki ngai nzoto kolongono
mpe opesi ngai bomoi.
17 Solo, pasi na ngai ebongwani esengo ;

na bolingo na Yo, obateli ngai longwa na libulu na kufa ;
obwaki masumu na ngai nyonso
sima na mokongo na yo.
18 Pamba te mboka ya bakufi ekoki te kokumisa Yo,
kufa ekoki kosanzola Yo te ;
bato oyo bakitaka na mboka ya bakufi
bazalaka na elikya na boyengebene na Yo te.
19 Bato na bomoi, bato ya bomoi kaka nde basanzolaka Yo
ndenge ngai nazali kosanzola Yo lelo.
Batata bakoteya bana na bango boyengebene na Yo.
20 Yawe, lokola obikisi ngai,
tokobeta mindule na biso
mikolo nyonso ya bomoi na biso
na Tempelo ya Yawe.
21 Ezayi alobaki :
— Bozwa liboke ya figi, botia yango na pota ; mpe mokonzi akobika.
22 Ezekiasi alobaki :
— Elembo nini ekolakisa ngai ete nakokende na Tempelo ya Yawe ?

39

Ezekiasi ayambi bantoma kowuta na Babiloni

1 Na tango wana, Merodaki-Baladani, mwana mobali ya Baladani, mokonzi ya Babiloni, atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba te ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki mpe abikaki.
2 Ezekiasi ayambaki bantoma wana na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso mpe bomengo na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango.
3 Boye, mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe atunaki ye :
— Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi ?
Ezekiasi azongisaki :
— Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni, mpo na koya kotala ngai.
4 Ezayi atunaki :
— Bamoni eloko nini kati na ndako na yo ?
Ezekiasi azongisaki :
— Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai ; ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo nazangi kolakisa bango.
5 Ezayi alobaki na Ezekiasi :
— Yoka liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
6 « Solo, na mikolo oyo ekoya, nyonso oyo ezali kati na ndako na yo mpe nyonso oyo batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema yango na Babiloni ; eloko moko te ekotikala, » elobi Yawe.
7 « Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi ya Babiloni. »
8 Ezekiasi azongiselaki Ezayi :
— Liloba na Yawe oyo osili koloba ezali malamu.
Pamba te azalaki komilobela : « Kimia mpe bobatelami ekozala penza na mikolo ya bomoi na ngai. »

Buku ya kobondisama

40

Elaka ya kokangolama

1 Bobondisa, bobondisa bato na Ngai,
elobi Nzambe na bino.
2 Boloba kati na Yelusalemi,
boyebisa ye
ete minyoko na ye ekomi na suka,
masumu na ye esili kolimbisama,
pamba te asili kozwa na loboko ya Yawe
ngolu koleka mbala mibale
mpo na masumu na ye nyonso.

3 Mongongo ya moto moko ezali kobelela :
« Kati na esobe, bobongisa nzela mpo na Yawe ;
kati na mabele ya kokawuka, bosembolela Nzambe na biso
nzela moko ya monene.
4 Tika ete mabwaku nyonso ekundama,
bangomba nyonso ya milayi to ya mikuse ekitisama,
banzela nyonso oyo etengama esembolama,
mpe mabulu nyonso ekoma bitando.
5 Bongo, nkembo na Yawe ekomonisama,
mpe bato nyonso bakomona yango elongo ; »
pamba te Yawe nde alobi.

6 Mongongo moko elobi : « Belela ! »
Mpe nazongisaki : « Nabelela likambo nini ? »

« Bato nyonso bazalaka lokola matiti,
mpe nkembo na bango nyonso ezalaka
lokola bafololo ya bilanga.
7 Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka,
tango mopepe ya Yawe elekaka likolo na yango.
Solo, bato bazali lokola matiti :
8 Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka,
kasi Liloba na Nzambe na biso ewumelaka seko na seko. »

9 Mata likolo ya ngomba,
Siona, yo momemi sango malamu ;
tombola mongongo na yo mpe ganga makasi,
Yelusalemi, yo momemi sango malamu ;
tombola yango penza, kobanga te ;
loba na bingumba ya Yuda :
« Botala Nzambe na bino ! »
10 Botala, Nkolo Yawe azali koya na nguya,
loboko na Ye ezali kopesa Ye makoki ya kokonza.
Botala, azali na lifuti elongo na Ye,
azali kotambola na lifuti na Ye.
11 Azali kobatela etonga na Ye
lokola mobateli bibwele :
kosangisa bana meme na maboko na Ye
mpe kokanga bango na tolo na Ye ;

kotambolisa malembe-malembe bana meme ya basi
oyo ezali nanu komela mabele.

Monene ya Nzambe ya Isalaele

12 Nani asila komeka ebale monene kati na loboko na Ye,
to likolo na nzela ya molayi ya misapi na Ye ?
Nani asila kosangisa putulu nyonso ya mabele kati na katini moko
to komeka kilo ya bangomba milayi na nzela ya ndobo
to komeka kilo ya bangomba mikuse na nzela ya emekelo kilo ?

13 Nani asosoli makanisi ya Yawe
to apesi Ye toli lokola molakisi ?
14 Yawe atunaki toli na nani
mpo ete apesa Ye mayele ?
Nani alakisaki Ye ndenge bakataka makambo na sembo
to apesaki Ye boyebi,
to mpe ateyaki Ye nzela ya bososoli ?

15 Solo, bikolo ezali lokola litanga moko ya mayi na katini,
lokola putulu kati na emekelo kilo !
Tala, amekaka bisanga lokola eloko ya moke penza.
16 Banzete ya Libani ekokoka te
mpo na kopelisa moto ya etumbelo,
mpe banyama na yango ekokoka te
mpo na kotumba mbeka.

17 Na miso na Ye, bikolo nyonso ezali lokola biloko pamba ;
amonaka yango lokola eloko pamba
to mpe lokola eloko te.
18 Bolingi kokokanisa Nzambe na nani ?
Bolingi kokokanisa Ye na elilingi nini ?
19 Ndenge basalaka ekeko,
mosali bikeko anyangwisi ebende na moto
mpe asali ekeko ;
mosali ya wolo abambi ekeko yango wolo,
bongo akangisi yango na basheneti ya palata.
20 Moto oyo azangi makoki ya kobonza makabo ya boye
mpo ete azali mobola makasi
akopona nzete oyo epolaka te ;
akoluka mosali bikeko oyo azali penza mayele
mpo na kosala nzambe ya ekeko oyo eninganaka te.

21 Boyebi yango te ?
Boyoka nanu yango te ?
Bayebisa bino nanu yango te wuta na ebandeli ?
Bososola nanu yango te wuta mokili esalema ?

22 Yawe avandaka na likolo ya mondelo ya mabele,
epai wapi bato na yango bamonanaka lokola mabanki ;
atandaki likolo lokola liputa
mpe afungolaki yango lokola ndako ya kapo
mpo na kovanda kuna ;
23 akomisaka bakonzi ya mokili bato pamba,

mpe bakambi na yango lokola biloko pamba.
24 Tango nanu batiami kutu na mabele te,
nanu balonami kutu te,
mobimbi na bango ezwi nanu ata misisa te,
afuli bango lokola mopepe mpe bakawuki,
bongo mopepe makasi ememi bango lokola matiti ya kokawuka.

25 « Bolingi kokokanisa Ngai na nani ?
Bolingi kotia Ngai esika moko na nani, »
elobi Ye oyo azali Mosantu ?
26 Botombola miso na bino mpe botala na likolo :
Nani akela biloko nyonso ya likolo :
moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu ?
Ezali Ye oyo abimisaka mampinga nyonso ya minzoto
mpe abengaka yango moko na moko na kombo na yango.
Mpo na bokonzi monene mpe nguya makasi na Ye,
moko te kati na yango ezangaka.

27 Oh Jakobi, mpo na nini ozali koloba ;
oh Isalaele, mpo na nini kotatola :
« Nzela na ngai ebombami na miso ya Yawe,
likambo na ngai eyebani te na Nzambe na ngai ? »
28 Oyebi te ? Nanu oyoka te ?
Yawe azali Nzambe ya libela na libela,
azali Mokeli ya basuka ya mabele ;
alembaka te mpe apemaka te,
mpe moko te akoki kososola mayele na Ye.
29 Apesaka makasi na bato oyo balembi
mpe abakisaka nguya na bato oyo bazanga nguya.
30 Solo, bilenge bapemaka mpe balembaka,
bilombe batengaka-tengaka ;
31 basi bato oyo batiaka elikya na Yawe,
Yawe ayeisaka makasi na bango ya sika :
bapumbwaka likolo lokola bampongo,
bapotaka mbangu mpe bapemaka te,
batambolaka mpe balembaka te.

41

Mobikisi mpo na Isalaele

1 « Bino bisanga, bovanda kimia liboso na Ngai !
Tika ete bato ya bikolo bayeisa sika makasi na bango,
tika ete bapusana mpe baloba :
‹ Tokende elongo mpo na kosamba ! ›

2 Nani abimisaki wuta na este
moto oyo bosembo ezali kobenga na makolo na yango,
oyo elonga elandaka matambe na Ye ?
Nani akabaki bikolo na maboko na Ye
mpe atiaki bakonzi na se ya bokonzi na Ye ?
Mopanga na Ye ekomisaki bango putulu,
mpe tolotolo na Ye ekomisaki bango
lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ememaka.

3 Azali kolanda bango mpe koleka na kimia
na nzela oyo matambe na Ye eleka nanu te.
4 Nani asalaki mpe akokisaki makambo oyo ?
Nani abengaka bileko wuta na ebandeli ?
Ngai Yawe, nazali Ebandeli ya nyonso,
mpe nakozala mpe kaka ndenge moko
elongo na bato ya suka. »
5 Bisanga emoni yango mpe ekomi kobanga,
basuka ya mabele ezali kolenga.
Bazali kopusana, bazali koya pene ;
6 moto na moto azali kosunga moninga na ye
mpe koloba na ndeko na ye : « Sala makasi ! »
7 Mosali bikeko azali kolendisa monyangwisi bibende na moto,
mosemboli bibende na marto azali kopesa makasi
na mosali oyo apesaka yango elilingi ya suka ;
alobi mpo na bisika epai wapi basangisaka bibende : « Ezali malamu ; »
mpe alendisi nzambe ya ekeko na basete
mpo ete eningana te.

Yawe akangoli Isalaele

8 « Kasi yo, Isalaele, mosali na Ngai,
Jakobi oyo naponaki,
bino bakitani ya Abrayami, molingami na Ngai,
9 yo oyo nazwaki wuta na basuka ya mabele,
oyo nabengaki wuta na basuka na yango,
yo oyo epai ya nani nalobaki : ‹ Ozali mosali na Ngai, ›
naponaki yo mpe nabwakaki yo te.
10 Boye, kobanga te, pamba te nazali elongo na yo ;
komitungisa te, mpo ete nazali Nzambe na yo ;
nakoyeisa yo makasi mpe nakosunga yo ;
solo, nasimbi yo na loboko na Ngai ya mobali,
loboko oyo elongisaka.
11 Bato nyonso oyo bazali kotombokela yo
bakokufa solo soni mpe bakosambwa ;
bato oyo bazali kotelemela yo bakokoma
lokola biloko pamba mpe bakokufa.
12 Ata oluki bayini na yo,
okomona bango te ;
bato oyo bazali kobundisa yo
bakokoma biloko pamba.
13 Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na yo,
nasimbi makasi loboko na yo ya mobali
mpe nazali koloba na yo :
‹ Kobanga te, nakosunga yo. ›

14 Oh Jakobi, yo oyo oleki kutu mutsopi te,
Isalaele, yo oyo omonani lokola eloko pamba, kobanga te,
pamba te Ngai moko nakosunga yo, »
elobi Yawe, Mosikoli na yo, Mosantu ya Isalaele.
15 « Tala, nakomisi yo lokola libaya ya sika ya kotutela ble,
oyo batia minu bapelisa makasi,
lokola mbeli ya sika, mbeli ya minu makasi ;

okopanza bangomba milayi,
okokomisa yango putulu ;
okokomisa bangomba ya mikuse
lokola matiti ya kokawuka,
16 okoyungola yango, mpe mopepe ekomema yango,
mopepe makasi ekopanza yango.
Kasi yo, okosepela kati na Yawe,
okozwa lokumu kati na Mosantu ya Isalaele.

17 Mobola mpe moto akelela bazali koluka mayi,
kasi na pamba : mayi ezali te ;
balolemo na bango ekawuki na posa ya mayi.
Kasi Ngai Yawe, nakoyanola bango ;
Ngai, Nzambe ya Isalaele, nakobwaka bango te.
18 Nakosala ete bibale etiola na likolo ya bangomba,
mpe bitima na kati-kati ya mabwaku ;
nakobongola esobe liziba ya mayi,
mpe mabele ya kokawuka mabele oyo ebimisaka mayi ;
19 nakolona kati na esobe : banzete ya sedele,
ya akasia, ya mirite mpe banzete ya olive ;
nakotia banzete ya sipele, ya pini mpe ya bwi
esika moko kati na mabele ya kokawuka,
20 mpo ete bato bamona mpe bayeba,
batala mpe basosola elongo
ete loboko na Yawe nde esali makambo wana,
ete Mosantu ya Isalaele nde akeli yango. »

Yawe liboso ya banzambe ya lokuta

21 « Botalisa likambo na bino, »
elobi Yawe,
« boluka komilongisa, »
elobi Mokonzi ya Jakobi.
22 « Boya na banzambe na bino ya bikeko
mpo ete eyebisa biso makambo oyo ekoya.
Boyebisa biso masakoli na bino ya liboso, ezalaki nini,
mpo ete toyekola yango malamu
mpe toyeba ndenge nini esukelaki.
To boyebisa biso makambo oyo ekoya ;
23 boyebisa biso makambo oyo ekoya na sima,
mpo ete toyeba soki bozali solo banzambe ;
bosala nanu ata eloko moko, ezala ya malamu to ya mabe,
mpo ete toyoka soni mpe totondisama na kobanga.
24 Tala, bozali kaka pamba,
mpe misala na bino ezali bobele se pamba ;
moto oyo aponi bino asali penza likambo ya nkele.

25 Nabimisaki moto moko wuta na ngambo ya nor, mpe azali koya,
moto moko, wuta na ngambo ya este, oyo abelelaka Kombo na Ngai.
Azali konyata bakambi ndenge banyataka potopoto,
lokola potopoto ya mabele ya bikeko ya mosali mbeki.
26 Nani alobaki yango wuta na ebandeli
mpo ete biso tokoka koyeba,
to wuta kala penza mpo ete tokoka koloba : ‹ Ezali sembo ? ›

Te, moto moko te alobaki yango,
moko te asalaki ete likambo yango eyokana,
moko te ayokaki maloba na bino.
27 Nazalaki Moto ya liboso ya koloba na Siona :
‹ Tala, tala bango oyo ! ›
Mpe na Yelusalemi : ‹ Napesi momemi Sango Malamu ! ›
28 Natalaki, kasi moto moko te azalaki,
moko te kati na bango mpo na kopesa toli,
moko te mpo na kopesa eyano
soki natuni bango motuna.
29 Tala, bango nyonso bazali banzambe ya lokuta !
Misala na bango ezali se pamba,
bililingi na bango ezali se mopepe mpe biloko ya pamba. »

42

Mosali ya Yawe

1 Tala mosali na Ngai, oyo nasimbaka ;
moponami na Ngai, oyo asalaka esengo na Ngai.
Nakotia Molimo na Ngai na likolo na ye,
mpe akotia bosembo kati na bikolo,
2 akotombola mongongo te, akoganga te,
akobelela na mongongo makasi te na babalabala ;
3 akobuka te mwa nzete ya kolemba oyo egumbama
mpe akoboma te moto ya singa ya mwinda
oyo ekomi pene ya kokufa.
Akomema bosembo na solo nyonso,
4 akolemba te mpe akotika te
kino tango akotia bosembo na mokili.
Bisanga ekotia elikya na mobeko na ye.

5 Tala liloba oyo Nzambe, Yawe, alobi,
Ye oyo akelaki likolo mpe atandaki yango lokola liputa,
oyo atandaki mabele mpe biloko nyonso oyo mabele ebimisaka,
oyo apesaka pema na bato na yango
mpe bomoi na bato oyo batambolaka likolo na yango :
6 « Ngai Yawe, nabengaki yo na bosembo,
nasimbi loboko na yo makasi,
nabateli yo mpe natie yo
mpo na kosala boyokani elongo na bikolo
mpe kozala pole ya bikolo,
7 mpo na kofungola miso ya bakufi miso,
mpo na kobimisa bakangami na boloko
mpe kobimisa bavandi ya molili, na kasho.

8 Nazali Yawe ; yango nde Kombo na Ngai ;
nakopesa nkembo na Ngai na mosusu te
to lokumu na Ngai epai na banzambe ya bikeko te.
9 Tala, makambo ya liboso esili koleka,
mpe Ngai nazali kotatola makambo ya sika ;
nayebisi bino yango liboso ete esalema. »

10 Boyemba loyembo ya sika mpo na Yawe,

bokumisa Ye wuta na basuka ya mabele,
bino bato oyo botambolaka na ebale monene,
mpe nyonso oyo etondisaka yango,
bino bisanga mpe bavandi na yango nyonso !

11 Tika ete esobe mpe bingumba na yango etombola mingongo,
tika ete bamboka mike epai wapi Kedari avandaka esepela !
Tika ete bato ya Sela bayemba na esengo ;
tika ete baganga wuta na likolo ya bangomba !
12 Tika ete bapesa nkembo epai na Yawe
mpe batatola lokumu na Ye kati na bisanga !
13 Yawe akobima lokola elombe,
akopelisa zuwa na Ye lokola mobundi bitumba ;
akoganga, solo ; akoganga makasi,
mpe akolonga banguna na Ye.

14 Wuta kala, navandaki nye,
nakangaki monoko mpe motema na ngai ;
kasi sik'oyo, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota,
nazali koganga, nazali kolela mpe kopema na pasi.
15 Nakobebisa bangomba milayi mpe mikuse,
nakokawusa banzete mpe matiti na yango nyonso,
nakokomisa bibale, bisanga,
mpe nakokawusa maziba ;
16 nakomema bakufi miso
na nzela oyo batikala nanu koyeba te,
nakotambolisa bango na nzela
oyo bamesana kotambola te ;
nakobongola molili pole liboso na bango,
mpe nakokomisa nzela ya nyoka-nyoka nzela ya alima.
Tala makambo oyo nakosala,
nakotika yango te.
17 Kasi bato oyo batiaka elikya na banzambe ya bikeko
mpe balobaka na bililingi : « Bozali banzambe na biso, »
bakozonga sima mpe bakosambwa.

Kokangolama ya bakufi miso mpe bakufi matoyi

18 Boyoka, bino bakufi matoyi !
Botala mpe bomona, bino bato bokufa miso !
19 Nani azali mokufi miso soki mosali na ngai te ?
Nani yango mokufi matoyi soki ntoma
oyo ngai natindaki te ?
Nani mokufi miso lokola molobeli na ngai ?
Nani mokufi miso lokola mosali na Yawe ?
20 Omonaki makambo ebele,
kasi ozalaki na bokebi na yango te ;
matoyi na yo efungwamaki,
kasi oyokaki ata eloko moko te.
21 Esepelisaki Yawe, mpo na bosembo na Ye,
kokomisa Mobeko na Ye eloko ya monene mpe ya lokumu.
22 Kasi tala bato oyo bomengo na bango,
babotola yango mpe babebisa bango ;
bakanga bango nyonso na mabulu

mpe babomba bango kati na boloko,
bakoma lokola bomengo ya bitumba,
bongo moto akokangola bango azali te ;
bakoma lokola mosuni,
bongo moto akoloba : « Zongisa bango, » azali te.

23 Nani kati na bino akoyoka makambo yango ?
Nani akozala na bokebi na makambo oyo ekoya ?
24 Nani akabaki Jakobi na maboko ya babebisi,
mpe Isalaele na maboko ya banguna ?
Boni, ezalaki Yawe te oyo liboso ya nani basalelaki masumu ?
Pamba te balingaki te kolanda nzela na Ye
mpe kotosa Mobeko na Ye.
25 Boye, asopelaki bango moto ya kanda na Ye,
mobulu ya etumba makasi ;
azingelaki bango na moto na bangambo nyonso,
kasi basosolaki te ;
mpe moto ezikisaki bango,
kasi bazwaki penza likambo yango na motema te.

43

Mobikisi Moko Kaka mpo na Isalaele

1 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo akelaki yo, oh Jakobi ;
Ye oyo abongisaki yo, oh Isalaele :
« Kobanga te, pamba te nasikolaki yo,
nabengaki yo na kombo na yo,
ozali ya ngai.
2 Tango okokatisa mayi monene,
nakozala elongo na yo ;
mpe tango okokatisa bibale,
ekozindisa yo te.
Tango okotambola kati na moto,
okozika te,
mpe ndemo na yango ekotumba yo te ;
3 pamba te Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo,
Mosantu ya Isalaele, Mobikisi na yo.
Nakabi Ejipito mpo na kofuta niongo ya lobiko na yo,
Kushi mpe Seba na esika na yo.
4 Lokola ozali na motuya mpe na kilo mingi na miso na Ngai,
lokola nalingaka yo,
nakokaba bato mosusu na esika na yo,
mpe bikolo mpo na kosomba bomoi na yo.

5 Kobanga te, pamba te nazali elongo na yo :
nakoyeisa bana na yo wuta na ngambo ya este
mpe nakosangisa bino wuta na ngambo ya weste ;
6 nakoloba epai ya nor : ‹ Pesa, ›
mpe epai ya sude : ‹ Kokanga te. ›
Zongisa bana na Ngai ya mibali
wuta na mikili ya mosika,
mpe bana na Ngai ya basi wuta na suka ya mabele,

7 moto nyonso oyo abengami na Kombo na Ngai,
oyo nakelaki mpo na nkembo na Ngai,
oyo nasalaki mpe nabongisaki. »

8 Bimisa bato oyo bazali na miso,
kasi bamonaka te ;
bato oyo bazali na matoyi,
kasi bayokaka te.
9 Tika ete bikolo nyonso esangana elongo
mpe bato basangana esika moko !
Nani kati na bango asakolaki makambo oyo ?
Nani kati na bango ayebisaki biso makambo
oyo esalemaki liboso ?
Tika ete babimisa batatoli na bango
mpo na kolobela bango !
Tika ete bato mosusu bayoka mpo ete baloba :
« Ezali ya solo ! »

10 « Bozali batatoli na Ngai, »
elobi Yawe,
« mpe mosali na Ngai, oyo naponi,
mpo ete bokoka koyeba,
kondimela Ngai mpe kososola
ete Ngai moko kaka nde nazali Nzambe :
Liboso na Ngai, nzambe moko te asila kosalema ;
mpe sima na Ngai, akotikala kozala te.
11 Ezali Ngai, Ngai kaka moko, nde nazali Yawe ;
Mobikisi mosusu azali te, soki Ngai te.
12 Kati na bino, Ngai nde nasakolaki,
nabikisaki mpe natatolaki ;
kasi ezali banzambe ya bapaya te.
Bozali batatoli na Ngai, »
elobi Yawe,
« mpe Ngai, nazali Nzambe.
13 Solo, wuta na tango ya kala,
nazalaka kaka ndenge moko ;
moko te akokoka kokangola na loboko na Ngai.
Soki nasali, nani akobongola yango ? »

Mawa na Nzambe mpe kozanga boyengebene ya Isalaele

14 Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na bino,
Mosantu ya Isalaele, alobi :
« Mpo na likambo na bino, nakotinda na Babiloni,
mampinga ya basoda, mpe nakokitisa bato nyonso
ya Babiloni lokola bakimi,
ezala bato ya Chalide oyo bamikumisaka na koganga
mpo na bamasuwa na bango.
15 Ngai, nazali Yawe, Mosantu na bino,
Mokeli ya Isalaele, Mokonzi na bino. »

16 Tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo apasolaka nzela monene kati na ebale monene,
mpe nzela moke kati na mayi ya makasi ;
17 Ye oyo atelemisaka bashar mpe bampunda,

mampinga ya basoda elongo na bilombe ya bitumba ;
Ye oyo alalisaka bango nyonso,
mpe bakokaka lisusu kotelema te,
bakufaka lokola singa ya mwinda :
18 « Bokanisa lisusu te makambo oyo eleka,
bomitungisa lisusu te mpo na makambo ya kala.
19 Tala, nazali kosala likambo ya sika !
Ezali kobima sik'oyo, bozali komona yango te ?
Nazali kopasola nzela kati na esobe,
mpe kotia bibale kati na mabele ya kokawuka.
20 Banyama ya zamba, bambwa ya zamba
mpe maligbanga ekopesa Ngai nkembo ;
pamba te nakopesa mayi kati na esobe,
bibale kati na mabele ekawuka,
mpo na komelisa bato na Ngai, oyo naponaki,
21 bato oyo Ngai moko nabongisaki
mpo ete bakoka kotatola lokumu na Ngai.

22 Kasi obelelaki Ngai te, oh Jakobi,
pamba te olembaki Ngai, oh Isalaele.
23 Omemelaki Ngai bana meme te
lokola mbeka ya kotumba,
mpe opesaki Ngai lokumu te na nzela ya bambeka na yo.
Nakomisaki yo mowumbu te
mpo ete opesa Ngai malasi ya ansa lokola makabo,
mpe nalembisaki yo te
mpo ete obonzela Ngai malasi.
24 Osombelaki Ngai te biloko ya solo kitoko na motuya ya mbongo,
mpe otondisaki Ngai te na mafuta ya mbeka na yo,
kasi onyokolaki Ngai nde na masumu na yo
mpe olembisaki Ngai na mabe na yo.

25 Ezali Ngai, Ngai kaka nde nalimbisaka masumu na yo
mpo na lokumu ya Ngai moko
mpe nakokanisa lisusu masumu na yo te.

26 Zongisa yango nanu na makanisi na Ngai ;
tika ete tosamba elongo,
mpe loba yo moko mpo na kotalisa ete ozali moto ya sembo.
27 Tata na yo ya liboso asalaki masumu,
balobeli na yo batombokelaki Ngai.
28 Boye, nakosambwisa bakambi ya tempelo na bino
mpe nakobongisa Jakobi mpo na kobebisama,
mpe Isalaele, mpo na pasi.

44

Koponama ya Isalaele

1 Kasi sik'oyo yoka, oh Jakobi, mowumbu na Ngai,
Isalaele oyo naponaki !
2 Tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo asalaki yo,
abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo

mpe asungaka yo :
Oh Jakobi, mowumbu na Ngai, kobanga te ;
yo, Yeshuruni, oyo naponaki.

3 Pamba te nakosopa mayi na mokili ya kokawuka,
mpe bibale, na mabele ya kokawuka ;
nakosopa Molimo na Ngai na likolo ya bana na yo
mpe mapamboli na Ngai na likolo ya bakitani na yo.
4 Bakokola malamu kati na matiti ya mobesu
lokola banzete ya pepiliye pene ya ebale.
5 Moto moko akoloba : ‹ Nazali ya Yawe, ›
mpe moto mosusu akomibenga na kombo ya Jakobi,
kino mosusu akokoma na loboko na ye :
‹ Nazali ya Yawe, ›
mpe akozwa kombo ya Isalaele.

Ebandeli mpe suka

6 Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi mpe Mosikoli ya Isalaele,
Mokonzi ya mampinga, alobi :
Nazali ebandeli mpe nazali suka ;
Nzambe mosusu azali te, soki Ngai te.
7 Nani azali lokola Ngai ? Tika ete atatola yango ;
tika ete aloba mpe abimisa liboso na Ngai
makambo oyo esalema wuta kala,
wuta tango nasala bato oyo,
mpe makambo oyo ekoya !
Solo, tika ete basakola makambo oyo ekoya !
8 Bolenga te, bobanga mpe te.
Boni, natatolaki yango te ?
Nasakolaki yango te wuta kala ?
Bozali batatoli na Ngai.
Boni, ezali na nzambe mosusu pembeni na Ngai ?
Te, ezali na Libanga mosusu te,
nayebi ata moko te. »

Ndenge basalaka banzambe ya bikeko

9 Basali bikeko, bango nyonso, bazali pamba,
mpe biloko oyo bango balingaka ezali ata na litomba te ;
esengelaki kotatola mpo na bango, kasi emonaka te
mpe eyebaka ata eloko moko te ;
boye, bayokisama soni.
10 Nani asala nzambe to ekeko ya ebende
mpo ete ezala ata na litomba moko te mpo na ye ?
11 Tala, ye elongo na baninga na ye bakozala na soni ;
basali bikeko bazali na bango kaka bato lokola bato nyonso !
Tika ete bango nyonso baya elongo mpe batelema wana ;
bakokweya na somo mpe na soni.
12 Monyangwisi bibende na moto azwaka sizo,
asalelaka yango mpe asalaka na makala ya moto ;
asalaka ekeko na marto
mpe abongisaka yango na makasi ya loboko na ye ;
nzokande soki akomi na nzala, makasi esili ye ;
soki mpe ameli mayi te, nzoto elembi ye !

13 Mosali bikeko afungolaka singa oyo bamekelaka molayi,
akomaka elilingi na ekomeli ya motane,
asalaka yango na nzela ya mbeli ya minu makasi,
abongisaka mondelo na yango na lime
mpe apesaka yango lolenge ya moto,
ndenge kaka moto azalaka kitoko,
mpo ete ekoka kowumela na Esika ya bule.
14 Akataka banzete ya sedele ;
mpe tango mosusu, banzete ya sipele to ya sheni ;
atikaka yango ekola kati na banzete ya zamba
mpe alonaka nzete ya pen oyo mvula ekokolisa.
15 Moto azwaka yango mpo na kopelisa moto,
akataka yango mpo na koyetola moto
to mpo na kobelisa mapa ;
kasi asalaka na yango lisusu nzambe oyo afukamelaka ;
asalaka na yango nzambe ya ekeko oyo agumbamelaka.

16 Akotia ndambo ya nzete yango na moto,
bongo akolamba na yango mosuni,
akotumba mosuni na ye
mpe akolia yango kino akotonda ;
akokoma lisusu koyoka molunge mpe akoloba :
« Ah, nayoki molunge, namoni moto epeli makasi ! »
17 Mpe na ndambo oyo etikali,
oyo asalaki na yango nzambe,
nzambe na ye ya ekeko,
akofukamela yango mpe akosambela yango ;
akosambela yango mpe akoloba :
« Bikisa ngai, ozali nzambe na ngai ! »
18 Bayebi eloko moko te,
bazali na bososoli te ;
miso na bango ekangama, emonaka te ;
mitema na bango ezali makasi, esosolaka te.
19 Moko te akanisaka,
moko mpe te azalaka na boyebi
mpe na mayele mpo na koloba :
« Na nzela ya ndambo na yango, napelisaki moto,
nabelisaki mapa na makala na yango ya moto,
natumbaki mosuni mpe naliaki yango.
Bongo mpo na oyo etikali,
nasala na yango penza likambo ya nkele boye ?
Nafukamela penza mwa eteni ya nzete ? »
20 Makanisi na ye ekangama na putulu,
motema na ye ya lokuta ezali kokosa ye ;
akokoka te komikangola mpe koloba :
« Boni, eloko oyo ezali na loboko na ngai ya mobali
ezali lokuta te ? »

Yawe akosikola bato na Ye

21 « Oh Jakobi, kanisa nanu makambo oyo,
pamba te, oh Isalaele, ozali mosali na Ngai.
Nabongisaki yo mpo ete ozala mosali na Ngai ;
oh Isalaele, nakobosana yo te.
22 Nalongoli mabe na yo lokola lipata,

masumu na yo lokola lipata ya tongo.
Zonga epai na Ngai,
pamba te nasili kosikola yo. »

23 Oh Lola, yemba banzembo ya esengo,
pamba te Yawe nde asali bongo !
Oh mozindo ya mokili, tombola mongongo !
Oh bino bangomba,
bazamba mpe banzete nyonso kati na yango,
boyemba banzembo ya elonga !
Pamba te Yawe asikolaki Jakobi,
amonisi nkembo na Ye kati na Isalaele.

24 « Tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo azali Mosikoli na yo,
oyo abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo :
Nazali Yawe oyo asalaki biloko nyonso,
Ngai moko nde natandaki likolo lokola liputa,
Ngai moko nde natandaki mabele.
25 Sik'oyo, nakomisi bilembo ya basakoli ya lokuta eloko pamba ;
natie mobulu kati na molimo ya bato
oyo balobaka makambo ekoya,
nakweyisi boyebi ya bato ya bwanya
mpe nakomisi mayele na bango liboma.
26 Nakokisi maloba ya mosali na Ngai
mpe nalongisi mabongisi ya bamemi sango na Ngai.

Natatoli na tina na Yelusalemi :
‹ Bato bakovanda kati na yo ; ›
na tina na bingumba ya Yuda :
‹ Ekotongama lisusu, ›
mpe na tina na mabanga na yango oyo ebukana :
‹ Nakobongisa yango lisusu. ›
27 Nalobi na ebale monene :
‹ Kawuka, mpe nakokawusa bibale na yo ! ›
28 Nalobi na tina na Sirisi :
‹ Azali mobateli oyo naponi,
akokokisa makambo nyonso oyo esepelisaka Ngai.
Akoloba na tina na Yelusalemi :
' Tika ete etongama lisusu, '
mpe na tina na Tempelo :
' Tika ete batonga miboko na yango. ' › »

45

Mokangoli akoya

1 « Tala liloba oyo Yawe alobi
epai ya Sirisi, mopakolami na Ye,
oyo Yawe asimbi loboko na ye ya mobali
mpo na kokweyisa bikolo nyonso liboso na ye
mpe kolongola mikaba wuta na baloketo ya bakonzi,
mpo na kofungola bikuke liboso na ye
mpo ete bikuke yango ekangama te :
2 Nakotambola liboso na yo

mpe nakolalisa bangomba,
nakobuka bikuke ya bronze
mpe nakokata-kata bibende oyo bakangelaka yango.
3 Nakopesa yo bomengo oyo babomba na molili,
bozwi oyo batia na bisika ebombama,
mpo okoka koyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe ya Isalaele,
oyo abengi yo na kombo na yo.
4 Mpo na bolingo ya Jakobi, mosali na Ngai,
mpe Isalaele, moponami na Ngai,
nabengi yo na kombo na yo,
napesi yo kombo ya lokumu
atako oyebi Ngai nanu te.
5 Nazali Yawe, mosusu azali te ;
Nzambe mosusu azali te, soki Ngai te.
Nalatisi yo mokaba na loketo
atako oyebi Ngai nanu te ;
6 mpo ete, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste,
bato bayeba ete mosusu azali te,
bobele Ngai nde nazali Nzambe.
Nazali Yawe, mosusu azali te.
7 Nasalaka pole mpe nakelaka molili,
napesaka kimia mpe nakelaka pasi ;
Ngai Yawe nde nasalaka makambo oyo nyonso.

8 Yo, Lola kuna na likolo, nokisa bosembo lokola mvula,
tika ete mapata ekitisa yango !
Tika ete mabele efungwama
mpo ete lobiko ebima ;
tika ete bosembo ekola nzela moko !
Ezali Ngai Yawe nde nakelaki yango.

9 Mawa na ye oyo abetaka tembe na Mokeli na ye,
ye oyo azali kaka mbeki kati na bambeki ya mabele !
Boni, potopoto ekoki solo koloba
na moto oyo asali yango :
‹ Ozali kosala nini ? ›
Mpe mosala ya maboko na yo ekoki solo koloba :
‹ Azali na maboko te ? ›
10 Mawa na ye oyo alobaka na tata na ye :
‹ Mpo na nini obotaki ngai ? ›
Mpe na mama na ye :
‹ Mpo na nini obotaki ngai ? ›

11 Tala liloba oyo Yawe, Mosantu ya Isalaele
mpe Mokeli na ye, alobi :
Boni, bino nde bato bokotuna Ngai
soki nakosala nini mpo na bana na Ngai
na mikolo oyo ekoya
to bino nde bato bokopesa Ngai mitindo
mpo na mosala oyo maboko na Ngai esali ?
12 Ngai nde nasala mabele
mpe nakela bato kati na yango ;
loboko na Ngai moko nde etandaki likolo lokola liputa

mpe etiaki mampinga na yango nyonso na molongo.
13 Nakobimisa Sirisi na bosembo na Ngai ;
nakokomisa nzela na ye nyonso alima.
Akotonga lisusu engumba na Ngai
mpe akopesa bonsomi na bakangami na Ngai ;
ekozala na motuya ya mbongo to ya biloko te,
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. »

14 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mosala ya Ejipito, mombongo ya Kushi
mpe bato milayi ya Seba,
bakoleka epai na yo mpe bakozala ya yo.
Bakotambola ya kokangama na minyololo, sima na yo ;
bakofukama liboso na yo
mpe bakobondela yo na maloba oyo :
‹ Solo, Nzambe azali penza epai na yo,
nzambe mosusu azali te ! › »

15 Solo, ozali Nzambe oyo amibombaka,
Nzambe, Mobikisi ya Isalaele !
16 Bato nyonso oyo basalaka banzambe ya bikeko
bakoyoka soni mpe bakosambwa ;
bango nyonso, bakokende na soni.
17 Kasi Yawe akobikisa Isalaele
na lobiko ya seko na seko.
Bokotikalaka lisusu koyoka soni te mpe kosambwa te,
libela na libela.

18 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo akela likolo,
Ye oyo azali Nzambe oyo asala mpe abongisa mabele,
mpe atelemisa yango ngwi ;
Ye akelaki yango te mpo ete ezala pamba,
kasi asalaki yango mpo ete bato bavanda :
« Nazali Yawe,
mpe mosusu azali te.
19 Nalobaki na nkuku te,
kati na esika moko te ya molili ya mokili ;
nalobaki te na bakitani ya Jakobi :
‹ Boluka Ngai kati na pamba ! ›
Nazali Yawe, nalobaka oyo ezali sembo,
nasakolaka oyo ezali alima.

20 Bosangana elongo mpe boya,
bopusana elongo bino nyonso,
bino bato oyo bobiki kati na bikolo !
Bato oyo bamemaka banzambe ya bikeko basala na nzete
mpe babelelaka nzambe oyo ebikisaka te ;
bazangi boyebi.
21 Botelema mpe bopesa sango,
boloba makambo na bino
mpe tosamba elongo !
Nani asakolaki yango wuta kala

mpe atatolaki yango wuta na tango oyo eleka ?
Ezali Ngai Yawe te ?
Ezali na Nzambe mosusu te, soki Ngai te.
Nazali Nzambe ya sembo mpe Mobikisi ;
mosusu azali te, soki Ngai te.

22 Bozonga epai na Ngai mpo ete bobika,
bino nyonso oyo bozali na basuka ya mokili ;
pamba te Ngai, nazali Nzambe,
mpe mosusu azali te.
23 Nalapi ndayi na Kombo na Ngai ;
oyo ezali sembo ebimaka na monoko na Ngai,
liloba oyo bakoki koboya te :
mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai,
mpe minoko nyonso ekolapa ndayi na Kombo na Ngai.
24 Bakoloba na tina na Ngai :
‹ Makasi mpe bosembo ezali kati na Yawe kaka. › »
Bato nyonso oyo batombokelaki Ye
bakoya epai na Ye mpe bakoyoka soni.
25 Ezali kati na Yawe nde bato nyonso
oyo bazali bakitani ya Isalaele bakokoma bato ya sembo
mpe bakozwa lokumu.

46

Banzambe ya Babiloni mpe Yawe

1 Tala banzambe ya Babiloni :
Beli esili ngala, Nebo ekweyi ;
bikeko na yango etiami likolo ya banyama, likolo ya bibwele !
Bikeko oyo bomemaka ezali kilo makasi,
ezali mokumba oyo elembisaka banyama.
2 Banzambe yango ya bikeko egumbami mpe ekweyi nzela moko,
ezali na makoki te ya kobikisa mokumba na yango,
pamba te ekeyi na bowumbu.

3 Oh ndako ya Jakobi, boyoka Ngai,
mpe bino nyonso, batikali ya libota ya Isalaele,
bino oyo nandima kobatela wuta na libumu ya mama
mpe nandima komema mokumba
wuta mbotama na bino.
4 Ezala tango bokotonda na suki ya pembe
mpe bokokoma mibange,
Ngai nakobongwana te, nakosunga bino kaka ;
Ngai nde nasalaki bino, nakomema mokumba na bino,
nakosunga bino mpe nakobikisa bino.

5 Bolingi kokokanisa Ngai
to kotia Ngai esika moko na nani ?
Bolingi solo kokokanisa Ngai na nani
mpo ete amekana na Ngai ?
6 Bazali bato oyo babimisaka wolo
na mabenga na bango
mpe bamekaka kilo ya palata na emekelo ;

bafutaka mosolo epai ya mosali bikeko na bibende
mpo ete asalela bango nzambe ya ekeko
ya wolo mpe ya palata,
mpo ete bafukamela mpe bagumbamela yango.
7 Batiaka yango na mapeka mpe bamemaka yango,
batelemisaka yango na esika na yango
mpe etikalaka ya kotelema kaka wana.
Wuta na esika na yango, ekoningana te.
Ata soki moto moko abeleli yango, ekoyanola te,
ekobikisa ye te na tango ya pasi.

8 Bokanisa yango lisusu, mpo bososola malamu ;
bino batomboki, bozongisa yango lisusu na mitema na bino !
9 Bokanisa lisusu makambo ya liboso,
makambo oyo ya kala penza ;
solo, Ngai nazali Nzambe, mpe mosusu azali te,
nazali Nzambe, moko te akokani na Ngai.
10 Nasakolaki makambo ya suka na ebandeli ;
wuta kala penza, nasakolaki makambo oyo ekoya.
Nalobaki : « Mabongisi na Ngai ekolongisama,
mpe nakosala nyonso oyo nasepeli kosala. »
11 Wuta na este, nabengi ndeke oyo eliaka misuni ;
longwa na mokili ya mosika,
moto oyo akokokisa mabongisi na Ngai.
Makambo oyo nalobaki, yango nde ekokokisama ;
oyo nabongisaki, yango nde ekosalema.
12 Boyoka Ngai, bino bato ya mitema makasi,
bino bato oyo bozali mosika ya bosembo !
13 Bosembo na Ngai ekomi pene,
ezali lisusu mosika te ;
mpe lobiko na Ngai ekowumela te.
Nakopesa lobiko epai na Siona,
mpe nkembo na Ngai, epai na Isalaele.

47

Kokweya ya Babiloni

1 Kita mpe vanda na putulu,
Babiloni, mboka kitoko !
Vanda na mabele, kiti ya bokonzi ezali te,
Babiloni, mboka kitoko !
Moto moko te akobenga yo lisusu
« mwasi bonzenga » to « mwasi kitoko. »
2 Kamata mabanga oyo banikelaka ble
mpe sala farine,
longola kitambala na yo,
tombola nzambala na yo,
mpe mipende na yo emonana,
bongo katisa bibale !
3 Bolumbu na yo ekomonana,
mpe soni na yo ekobombama te.
Nakozongisa mabe na mabe,
mpe moto moko te akopekisa Ngai.

4 Mosikoli na biso, Kombo na Ye :
Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Mosantu ya Isalaele.

5 Vanda kimia, kende na molili,
Babiloni, mboka kitoko,
pamba te bakobenga yo lisusu te
« mwasi mokonzi ya bikolo. »

6 Nasilikelaki bato na Ngai,
nasambwisaki libula na Ngai ;
nakabaki bango na maboko na yo,
mpe oyokelaki bango mawa te ;
bongo omemisaki ata mibange ekangiseli ya kilo makasi.
7 Olobaki : « Nakozala mwasi mokonzi mpo na libela ! »
Kasi motema na yo ekanisaki te tina ya makambo oyo
mpe ndenge nini ekosukela.

8 Yoka sik'oyo, yo mwasi ya biyenga,
oyo omesana kovanda na kimia
mpe omilobelaka : « Ngai nde nazali, mosusu azali te.
Nakotikala kokoma te mwasi akufisa mobali
mpe nakotikala kokufisa bana te ! »
9 Makambo mibale oyo ekokomela yo
mbala moko mpe kaka na mokolo moko :
kozanga bana mpe kokufisa mobali.
Makambo oyo eleka ndelo nde ekokomela yo,
ata kindoki na yo ezali makasi
mpe bakisi na yo ezali na nguya.
10 Otiaki elikya na makambo na yo ya mabe,
olobaki : « Moto moko te azali komona ngai ! »
Bwanya mpe mayele na yo epengwisaki yo
tango ozalaki komilobela : « Ngai nde nazali, mosusu azali te ! »
11 Pasi ekokomela yo,
mpe okoyeba te ndenge ya kolongola yango ;
mikakatano ekokomela yo
mpe okokoka komibatela te ;
libebi oyo oyebaki te ekokomela yo na pwasa.

12 Kangama kaka na bonganga
mpe na kindoki na yo, oyo omonelaka pasi
wuta bolenge na yo !
Tango mosusu okozwela yango litomba,
tango mosusu okokoka kobangisa bato.

13 Batoli nyonso oyo osili kozwa
epai na bango elembisi yo nzoto !
Tika ete bato ya soloka oyo bayekolaka
bikelamu nyonso ya likolo : moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu,
mpe bayebisaka na ebandeli nyonso ya sanza makambo oyo ekoya,
batelema wana mpe babikisa yo !
14 Tala, bakozala solo lokola matiti ya kokawuka,
matiti oyo moto ekotumba ;

bakokoka kobikisa ata milimo na bango moko te
na nguya ya moto :
Ekozala lisusu te lokola makala ya moto mpo na koyetola
to moto mpo na kovanda zingazinga na yango.
15 Ezali bongo nde bakokoma liboso na yo,
bato nyonso oyo ozalaki komonela pasi,
mpe bato oyo ozalaki kosala elongo na bango
wuta bolenge na yo.
Moko na moko na bango akoyengayenga na ngambo na ye,
moko te akobikisa yo !

48

Pamela mpe lobiko ya Isalaele

1 Boyoka makambo oyo, oh ndako ya Jakobi,
bino oyo bobengamaka na kombo ya Isalaele,
bino oyo bobimi na libota ya Yuda,
bino oyo bolapaka ndayi na Kombo na Yawe
mpe bobelelaka Kombo ya Nzambe ya Isalaele,
kasi na bosolo te mpe na bosembo te !
2 Bino oyo bomibengaka « Bato ya engumba mosantu »
mpe bolukaka lisungi epai ya Nzambe ya Isalaele,
oyo Kombo na Ye ezali « Yawe, Mokonzi ya mampinga. »
3 Nasakolaki makambo ya liboso wuta kala,
monoko na ngai nde ebimisaki yango
mpe nasalaki ete eyebana ;
nasalaki yango na pwasa mpe ekokisamaki.
4 Pamba te nayebaki ndenge nini
bozalaka bato ya mito makasi,
bato oyo bazalaka na kingo lokola ebende
mpe oyo mbunzu na bango ezalaka lokola bronze.
5 Yango wana, nalobaki na yo makambo oyo wuta kala,
nayebisaki yo yango liboso ete ekokisama mpo oloba te :
« Nzambe na ngai ya ekeko nde asali yango,
elilingi na ngai ya nzete mpe ya ebende
nde apesaki mitindo ete esalema ! »
6 Boyokaki makambo oyo !
Botala, yango nyonso ekokisami.
Boni, bokondima yango kaka te ?

Wuta sik'oyo, nakoyebisa yo makambo ya sika,
makambo oyo ebombama,
makambo oyo oyebi nanu te.
7 Ekelami nde sik'oyo, ezali makambo ya kala te,
oyoka nanu yango te,
liboso ya mokolo ya lelo.
Boye, okoki koloba te :
« Solo, nayoka sango na yango. »
8 Solo, oyoka yango nanu te mpe oyebi yango te ;
wuta kala, litoyi na yo ezalaka ya kokangama.
Solo, nayebi ete ozalaka mokosi ;
babengaka yo motomboki
wuta na libumu ya mama na yo.
9 Mpo na lokumu ya Kombo na Ngai,

nakolembisa kanda ya motema na Ngai ;
mpo na lokumu na Ngai,
nakozongisa motema na Ngai sima mpo na yo.
Yango wana, nakoboma yo te.
10 Tala, napetolaki yo,
kasi ndenge bapetolaka palata na moto te ;
namekaki yo kati na moto ya minyoko.
11 Nasali yango kaka mpo na lokumu na Ngai,
mpo na lokumu na Ngai moko.
Ndenge nini nakoki solo komisambwisa Ngai moko ?
Nakokaba nkembo na Ngai na nzambe mosusu te.

12 Yoka Ngai, oh Jakobi,
Isalaele, yo oyo nabengaki !
Ngai, nabongwanaka te ;
nazalaka na ebandeli mpe na suka.
13 Loboko na Ngai moko nde esalaki miboko ya mabele,
mpe loboko na Ngai ya mobali nde etandaki likolo.
Soki nabengi yango,
yango nyonso etelemaka elongo.

14 Bino nyonso, boya elongo mpe boyoka :
Nzambe nini ya ekeko asakolaki makambo oyo ?
Moto oyo Yawe alingaka akokokisa
mokano na Ye mpo na Babiloni,
mpe loboko na ye ekotelemela bato ya Babiloni.
15 Ezali Ngai, solo ezali Ngai nde nalobi
mpe nabengi ye ;
nakoyeisa ye, mpe akolonga na makambo na ye.
16 Bopusana pene na Ngai mpe boyoka likambo oyo :
« Wuta na ebandeli, nalobaka na nkuku te ;
wuta tango makambo oyo esalema, nazali wana. »
Mpe sik’oyo, Nkolo Yawe atindi Ngai
elongo na Molimo na Ye.

17 Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na yo,
Mosantu ya Isalaele, alobi :
« Nazali Yawe, Nzambe na yo,
oyo ateyaka yo makambo ya malamu
mpo na bolamu na yo ;
oyo atambolisaka yo na nzela oyo osengeli kolanda.
18 Oh ! Soki osalaki penza keba na mibeko na Ngai,
kimia na yo elingaki kozala lokola ebale,
mpe bosembo na yo, lokola mbonge ya ebale monene ;
19 bakitani na yo balingaki kozala lokola zelo,
bana na yo, lokola motango ya mbuma ya zelo ;
kombo na bango elingaki kolongwa te
to kobebisama te liboso na Ngai.

20 Bobima na Babiloni,
bokima wuta na bato ya Babiloni !
Boloba yango na makelele ya esengo
mpe botatola yango ;

bopanza sango na yango kino na suka ya mokili ;
boloba : ‹ Yawe asikoli Jakobi, mosali na Ye. › »

21 Bayokaki posa ya mayi te
tango azalaki kotambolisa bango na esobe,
abimisaki mayi na libanga mpo na bango,
abukaki libanga mpe mayi ebimaki.

22 Kasi Yawe alobaki :
« Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

49

Nzembo ya mibale ya Mosali na Yawe

1 Boyoka ngai, bino bisanga ;
boyoka maloba oyo, bino bikolo oyo ezali mosika :
Yawe abengaki ngai
wuta na libumu ya mama na ngai,
azalaki kolobela kombo na ngai
wuta mbotama na ngai ;
2 akomisi monoko na ngai lokola mopanga ya minu makasi,
abombi ngai na se ya elili ya loboko na Ye,
akomisi ngai lokola tolotolo
mpe abombi ngai kati na ebombelo batolotolo na Ye ;
3 alobaki na ngai :
« Oh Isalaele, ozali mosali na ngai,
nakomonisa nkembo na ngai na nzela na yo. »
4 Kasi ngai, nalobaki :
« Nabimisaki motoki na ngai se pamba,
nasilisaki makasi na ngai na pamba
mpe nazwaki litomba moko te.
Nzokande, lifuti na ngai ezali na maboko ya Yawe,
mpe litomba na ngai ezali epai ya Nzambe na ngai. »

5 Mpe sik’oyo, Yawe oyo asalaki ngai
wuta na libumu ya mama na ngai
mpo ete nazala mosali na Ye,
mpo na kozongisa Jakobi epai na Ye
mpe kosangisa Isalaele pene na Ye,
pamba te nazali na lokumu na miso ya Yawe
mpe Nzambe na ngai azali makasi na ngai,
6 Ye, Yawe, alobi :
« Ezali penza likambo moke mpo na yo kozala mosali na Ngai
mpo na kotelemisa mabota ya Jakobi
mpe kozongisa bana ya Isalaele oyo nabombaki.
Mpe lisusu, nakokomisa yo pole mpo na bikolo mosusu
mpo ete omema lobiko na Ngai
kino na suka ya mokili. »

7 Tala liloba oyo Yawe,
Mosikoli mpe Mosantu ya Isalaele,
alobi epai na ye oyo atiolami
mpe amonani lokola eloko pamba na miso ya ekolo,

na miso ya mowumbu ya bakonzi mabe :
« Bakonzi bakomona yo mpe bakotelema,
bakambi bakomona yo mpe bakogumbama,
likolo na Yawe oyo azali Sembo,
Mosantu ya Isalaele, oyo aponaki yo. »

Isalaele akotelema lisusu

8 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Na tango ya malamu, nakoyanola yo ;
mpe na mokolo ya lobiko, nakosunga yo ;
nakobatela yo mpe nakotombola yo
mpo ete osala boyokani elongo na bato,
osala ete mokili etombwama
mpe ozongisela yango libula na yango oyo ebebisamaki ;
9 mpo ete oloba na bakangami : ‹ Bobima, ›
mpe na bato oyo bazali kati na molili :
‹ Bokoma bansomi ! ›

Boye bakozala lokola bibwele oyo
ezali kolia matiti pene ya nzela,
mpe bakozwa bilei na bangomba nyonso
oyo ebotaka matiti te.
10 Bakoyoka lisusu nzala te mpe posa ya mayi te ;
molunge ya esobe to moyi makasi
ekomonisa bango pasi te,
pamba te Ye oyo alingaka bango
akolakisa bango nzela
mpe akomema bango pene ya miluka.
11 Nakobongola bangomba na Ngai nyonso nzela,
mpe nakokunda mabulu ya banzela na Ngai ya minene.
12 Tala, bakowuta penza mosika,
ndambo moko na ngambo ya nor,
ndambo mosusu na ngambo ya weste,
mpe ndambo mosusu na etuka ya Sinimi. »

13 Oh likolo, ganga na esengo !
Oh mabele, sepela !
Oh bangomba, boyemba banzembo !
Pamba te Yawe abondisi bato na Ye
mpe ayokeli mawa bato oyo banyokwamaki.

14 Kasi Siona alobaki :
« Yawe asundoli ngai,
Nkolo na ngai abosani ngai ! »
15 Boni, mama akoki solo kobosana
bebe na ye oyo azali komelisa mabele,
to kozanga bolingo epai ya mwana oyo ye aboti ?
Ata soki akoki kobosana,
ngai nakoki kobosana yo te !
16 Tala, nakoma yo na matandu ya maboko na ngai ;
bamir na yo ya makasi ezalaka tango nyonso liboso na ngai.
17 Bana na yo bakozonga na lombangu,
kasi babebisi na yo bakokende mosika na yo.
18 Tombola miso na yo mpe tala na zingazinga :

bana na yo nyonso basangani
mpe bazali koya epai na yo.
Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, elobi Yawe,
ete bakozala mpo na yo lokola babiju ya talo,
mpe okolata bango lokola mokaba ya mwasi mobandami na libala.
19 Ata soki mokili na yo ekomaki lokola mipiku ya mabanga,
bongo ebebisamaki mpe etikalaki lisusu na bato te ;
sik'oyo, ekokoma moke mpo na bato na yo,
mpe bato oyo bazalaki komonisa yo pasi
bakozala mosika na yo.
20 Okanisaki ete ozangaki bana,
kasi okoyoka bango koloba na matoyi na yo :
« Esika oyo ezali penza moke mpo na biso ;
pesa biso esika oyo eleki monene
mpo ete tokoka kovanda. »
21 Boye, okomilobela na motema :
« Nani abotelaki ngai bana nyonso oyo ?
Nazangaki bana mpe nazalaki kobota te,
nazalaki mowumbu mpe moto basundola.
Bongo nani abokolaki bango ?
Natikalaki kaka ngai moko,
bongo bana oyo bawuti wapi ? »
22 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
« Tala, nakotombola loboko na Ngai liboso ya bikolo,
nakotelemisa bendele na Ngai liboso ya bato ;
bakomema bana na yo ya mibali na maboko na bango
mpe oyo ya basi, na mapeka na bango.
23 Bakonzi bakozala batata babokoli na yo,
mpe basi na bango, basungi na yo ;
bakofukama liboso na yo
na bilongi etala na mabele,
bakolembola putulu ya makolo na yo.
Boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe ;
ete bato oyo batielaka Ngai motema
bayokisamaka soni te. »

24 Boni, bakoki solo kobotola bomengo ya bitumba
na maboko ya basoda ya mpiko
to kokangola mokangami
wuta na maboko ya monyokoli na ye ?
25 Kasi tala liloba oyo Yawe alobi :
« Solo, mokangami akokangolama na maboko ya basoda ya mpiko,
mpe bomengo ya bitumba ekokangolama na maboko ya monyokoli.
Nakotelemela bato oyo bakotelemela yo,
mpe nakobikisa bana na yo.
26 Nakosala ete banyokoli na yo
balia misuni na bango moko ;
bakolangwa makila na bango moko
ndenge balangwaka masanga ya vino.
Boye, moto nyonso akoyeba ete
Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo,
Mosikoli na yo, Elombe ya Jakobi. »

50

Lisumu ya Isalaele mpe botosi ya Mosali

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Wapi mokanda ya koboma libala
oyo Ngai nabenganelaki mama na bino ?
To natekaki bino epai ya nani
oyo Ngai nazalaki na niongo na ye ?
Botekamaki mpo na masumu na bino ;
mpe libala ya mama na bino ekufaki
mpo na botomboki na bino.
2 Mpo na nini moto azalaki te tango nayaki ?
Mpo na nini moto apesaki eyano te tango nabengaki ?
Loboko na Ngai ezalaki mokuse mpo na kosikola bino ?
Nazangaki solo makasi mpo na kokangola bino ?
Na pamela na Ngai,
nakawusaka ebale monene,
nakomisaka bibale esobe ;
mbisi na yango ekomaka kolumba solo
mpo ete mayi ezali te mpe ekufaka na posa ya mayi.
3 Nalatisaka likolo elamba ya mwindo
mpe nazipaka yango na bilamba ya saki. »

4 Nkolo Yawe apesaki ngai maloba ya bayekoli,
mpo ete nakoka kolendisa na nzela ya liloba
moto oyo alembi ;
alamusaka ngai tongo nyonso,
alamusaka litoyi na ngai
mpo ete nayoka lokola moyekoli.
5 Nkolo Yawe afungolaki ngai matoyi,
mpe ngai natiaki moto makasi te ;
namizongisaki sima te.
6 Napesaki mokongo na ngai
epai ya bato oyo bazalaki kobeta ngai,
matama na ngai, epai ya bato
oyo bazalaki kopikola ngai mandefu.
Nabombaki elongi na ngai te
na kotiolama mpe na basoyi.
7 Lokola Nkolo Yawe asungaka ngai,
nakoyokisama soni te.
Yango wana, nakomisi elongi na ngai
makasi lokola libanga,
mpe nayebi ete nakoyokisama soni te.
8 Ye oyo alongisaka ngai azali pene,
nani akokoka kotelemela bosembo na ngai ?
Tika ete tosamba elongo !
Nani akofunda ngai ete tosamba na ye ?
Tika ete apusana pene na ngai !
9 Ezali Nkolo Yawe nde asungaka ngai ;
nani akolonga ngai na esambiselo ?
Tala, bango nyonso bakokweya
lokola bilamba ya kala oyo ebeba,
bongo nseka ekolia bango.

10 Ezali na moto kati na bino
oyo atosaka Yawe
mpe ayokaka mongongo ya Mowumbu na Ye,
bongo atambola kati na molili
mpe atikala komona pole te ?
Tika ete atia elikya na ye kati na Kombo na Yawe
mpe atalela Nzambe na ye.
11 Kasi sik'oyo, bino nyonso oyo bopelisi moto
mpe bosimbi bakoni oyo ezali kopela moto,
bokende, botambola na pole ya moto na bino
mpe ya bakoni oyo bopelisi.
Tala oyo bokozwa na maboko na ngai :
Bokokufa na pasi !

51

Lobiko ya seko mpo na Siona

1 « Boyoka ngai,
bino bato oyo bolukaka bosembo
mpe bolukaka Yawe !
Botala libanga epai wapi bosalemaki,
mpe libulu epai wapi bobendamaki.
2 Botala Abrayami, tata na bino ;
mpe Sara oyo abotaki bino.
Tango nabengaki ye, azalaki kaka ye moko ;
napambolaki ye mpe nakomisaki ye
tata ya bato ebele !
3 Solo, Yawe akobondisa Siona
mpe akotala na liso ya ngolu
bisika nyonso ya Siona oyo ebeba ;
akokomisa esobe na yango lokola Edeni,
bisika na yango ekawuka, lokola elanga ya Yawe.
Esengo mpe kosepela nde ekomonana kuna,
matondi mpe mongongo ya banzembo.

4 Oh bato na ngai, boyoka ngai !
Bino, ekolo na ngai, boyoka ngai malamu :
Mpo ete Mobeko ekobimela epai na ngai,
lolenge na ngai ya kokata makambo ekoyeisa pole na bikolo.
5 Bosembo na ngai ezali pene,
lobiko na ngai ebimi na lombangu,
mpe maboko na ngai ekosambisa bikolo.
Bisanga ekotalela ngai,
ekozala na elikya na nguya ya loboko na ngai.
6 Botombola miso na bino na likolo,
botala na se, na mabele ;
likolo ekolimwa lokola milinga,
mabele ekonuna lokola elamba,
mpe bavandi na yango bakokufa lokola banzinzi.
Kasi lobiko na ngai ekowumela seko na seko,
bosembo na ngai ekotikala kokweya mokolo moko te.

7 Boyoka ngai, bino bato oyo boyebi bosembo,
bino bato oyo bozali na Mobeko na ngai

kati na mitema na bino :
Bobanga te lolenge bato bakotiola bino
to bozala na somo ya mangungu na bango te.
8 Pamba te nseka ekolia bango lokola elamba,
mpe bampese ekolia bango lokola elamba
basala na bapwale ya meme ;
kasi bosembo na ngai ekowumela seko na seko,
mpe lobiko na ngai, bileko na bileko. »

9 Oh loboko na Yawe, lamuka, lamuka !
Lata makasi !
Lamuka, lokola na mikolo ya kala,
na bileko oyo eleka kala !
Ezali Yo te oyo okataki-kataki Raabi,
oyo obomaki dalagona ?
10 Ezali Yo te oyo okawusaki ebale monene,
mayi oyo ya mozindo makasi ?
Ezali Yo te oyo opasolaki nzela kati na ebale monene
mpo ete basikolami na Yo bakoka kokatisa ?
11 Boye, bato oyo Yawe akangoli bakozonga,
bakokota kati na Siona na banzembo ya esengo ;
esengo ya libela na libela ekozala
lokola motole na mito na bango ;
bakotondisama na esengo mpe na kosepela,
bongo pasi mpe minyoko ekokima mosika na bango.

12 « Ezali Ngai, Ngai nde nabondisaka bino.
Ozali nani mpo ete obanga moto oyo akokufa,
mwana na moto oyo azali kaka lokola matiti ?
13 Ozali mpe kobosana Yawe, Mokeli na Yo,
oyo atandaki likolo ndenge batandaka liputa
mpe atongaki miboko ya mabele,
mpo ete okoma kobika mikolo nyonso na kobanga
liboso ya kanda ya banyokoli
oyo babongisami mpo na kobebisama ?
Pamba te, wapi kanda ya banyokoli ?
14 Etikali kaka moke, bakangami bakozwa bonsomi,
bakokufa lisusu te kati na boloko na bango
mpe bakozanga lisusu bilei te.

15 Nazali Yawe, Nzambe na Yo,
oyo aningisaka ebale monene
mpo ete mbonge na yango etomboka.
Kombo na Ye ezali ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga. ›
16 Natiaki maloba na Ngai na monoko na yo,
mpe nazipi yo na elili ya loboko na ngai ;
nazali Ye oyo atiaki likolo na esika na yango,
oyo atongaki miboko ya mabele
mpe oyo alobaki na Siona :
‹ Bozali bato na Ngai ! › »

Yelusalemi etelemi
17 Lamuka, lamuka !

Telema, Yelusalemi,
yo oyo omelaki, wuta na loboko ya Yawe,
kopo ya kanda na Ye ;
yo oyo omelaki mpe osilisaki kino na suka
kopo oyo epesaka bato kizunguzungu.
18 Kati na bana nyonso oyo abotaki,
Ezali na mwana moko te
oyo azali kolakisa ye nzela ;
kati na bana oyo abokolaki,
moko te azali kosimba ye na loboko.

19 Makama mibale oyo ekomeli yo,
nani akoki kolendisa yo :
Mokili na yo ekomi mipiku ya mabanga mpe ebebisami,
nzala makasi mpe mopanga,
nani akobondisa yo ?
20 Bana na yo balembi,
balali-lali na babalabala nyonso
lokola mboloko oyo ekangami na motambo ;
kanda ya Yawe mpe pamela ya Nzambe na yo
nde ebuki-buki bango lolenge wana.

21 Yango wana, yo oyo basambwisi,
yo oyo olangwe, kasi na masanga ya vino te,
yoka makambo oyo :
22 Tala liloba oyo Nkolo Yawe, Nzambe na yo,
oyo abundelaka bato na Ye, alobi :
« Tala, nalongoli kopo ya kizunguzungu,
kopo ya kanda na Ngai, na loboko na yo,
okomela yango lisusu te.
23 Nakotia yango na loboko ya banyokoli na yo,
oyo balobaki na yo :
‹ Lala na se mpo ete totambola likolo na yo ! ›
Mpe okomisaki mokongo na yo lokola nzela,
lokola balabala mpo ete batambola likolo na yo. »

52

Yelusalemi ekotongama lisusu

1 Oh Siona, lamuka, lamuka !
Tika ete omikomisa lisusu makasi.
Yelusalemi, engumba ya bule,
lata bilamba na yo ya lokumu,
pamba te ezala moto oyo bakata ngenga te
to moto ya mbindo, akokota lisusu kati na yo te.
2 Oh Yelusalemi, milongola na putulu,
telema mpe vanda na esika na yo ya lokumu !
Oh Siona, mboka kitoko,
yo oyo ozali mokangami,
kata minyololo na kingo na yo !
3 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi : « Lokola bomitekaki na ofele,
bokosikolama mpe na mbongo te. »

4 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : « Na ebandeli, bato na
Ngai bakendeki na Ejipito mpo na kovanda kuna lokola bapaya ; mpe na
sima, Asiri anyokolaki bango.
5 Sik'oyo, eloko nini nasili kozwa awa, » elobi Yawe ? « Pamba te
bamemaki bato na Ngai na pamba, mpe bato oyo bazali kokonza bango
bazali koganga makasi, » elobi Yawe, « mpe, mokolo na mokolo mpe tango
nyonso, Kombo na Ngai ezali kofingama.
6 Yango wana, bato na Ngai bakoyeba Kombo na Ngai ; yango wana, na
mokolo wana, bakoyeba ete Ngai moko nde nasakolaki yango. Solo, ezali
nde Ngai. »

Nzambe akangolaka

7 Tala ndenge ezali kitoko, na likolo ya bangomba,
makolo ya bato oyo basakolaka basango ya malamu,
ba-oyo batatolaka kimia,
ba-oyo bamemaka basango ya boboto,
ba-oyo basakolaka lobiko,
ba-oyo balobaka na Siona :
« Nzambe na yo azali Mokonzi ! »
8 Yoka ! Bakengeli na yo batomboli mingongo ;
bazali koganga elongo na esengo,
pamba te, na miso na bango,
bakomona Yawe kozonga lisusu na Siona.
9 Bino mipiku ya mabanga ya Yelusalemi,
boyemba elongo banzembo ya esengo,
pamba te Yawe abondisi bato na Ye,
asikoli Yelusalemi.
10 Yawe asemboli na pole loboko na Ye ya bule
na miso ya bikolo nyonso ;
mpe suka nyonso ya mokili ekomona
Lobiko ya Nzambe na biso.

11 Bokende, bokende, bobima awa !
Bosimba eloko moko te ya mbindo !
Bobima kati na yango mpe bozala peto,
bino oyo bomemi bisalelo ya Tempelo ya Yawe !
12 Kasi na mbala oyo, bokobima na kowela te
mpe bokokende te lokola bato bazali kokima,
pamba te Yawe akotambola liboso na bino
mpe Nzambe ya Isalaele akozala Mokengeli na bino na sima.

Pasi mpe nkembo ya Mosali

13 Tala, mosali na ngai akosala na bwanya, akotombolama,
akomata likolo mpe akonetolama makasi penza.
14 Ndenge bato mingi bazalaki na somo mpo na ye
na ndenge abebaki, elongi na ye etikalaki lisusu te lokola elongi ya
moto,
mpe lolenge na ye etikalaki lisusu te lokola mwana ya moto nyonso,
15 ndenge wana mpe bato ya bikolo bakokamwa,
mpe bakonzi bakokanga minoko na bango na tina na ye,
pamba te bakomona oyo nanu babetela bango lisolo te
mpe bakososola oyo nanu bayoka te.

53

1 Nani andimaki makambo oyo tosakolaki ?
Mpe epai ya nani loboko na Yawe emonisamaki ?
2 Pamba te akolaki liboso na Ye
lokola nzete ya moke,
lokola mosisa oyo ebimi na esobe ;
azalaki ata na kitoko to lokumu te
oyo ekokaki kobenda miso na biso ete etala ye ;
lolenge na ye ezalaki ata na eloko moko te
oyo ekokaki kosala ete tosepela na ye.
3 Bato batiolaki mpe basundolaki ye,
ye moto na pasi, amesana konyokwama.
Lokola moto oyo babwakeli soyi na elongi,
atiolamaki, mpe tondimaki ye te.

4 Solo, amemaki mokumba ya bokono na biso
mpe alataki pasi na biso kati na nzoto na ye ;
kasi biso, tokanisaki ete Nzambe nde abetaki ye,
apesaki ye etumbu mpe asambwisaki ye.
5 Nzokande, bazokisaki ye bapota mpo na botomboki na biso,
banyokolaki ye mpo na masumu na biso ;
etumbu oyo ememelaki biso kimia
ekweyaki na nzoto na ye ;
mpe na nzela ya bapota na ye,
biso tobikisami na bokono na biso.
6 Biso nyonso, tozalaki koyengayenga lokola bana meme,
moko na moko azalaki kolanda nzela na ye ;
bongo Yawe akweyisaki masumu na biso nyonso
na nzoto na ye.

7 Banyokolaki ye mpe bamonisaki ye pasi,
kasi atikalaki kofungola monoko na ye te
lokola mpate oyo bazali komema
na esika oyo babomelaka banyama,
lokola meme liboso ya bato oyo bazali kolongola yango bapwale ;
akangaki monoko na ye.
8 Babomaki ye na nzela ya minyoko mpe ya etumbu ;
kasi nani kati na bato ya tango na ye akokaki
komitungisa na tina na ye ?
Pamba te balongolaki ye na mokili ya bato ya bomoi,
babetaki ye likolo ya masumu ya bato na Ngai.
9 Bapesaki ye kunda kati na bato mabe,
mpe kunda na ye ezalaki elongo na bazwi,
atako asalaki likambo moko te ya mabe,
mpe monoko na ye etikalaki koloba lokuta te.

10 Nzokande, ezalaki mokano na Yawe
ete anyokwama na nzela ya pasi.
Atako Yawe akomisaki bomoi na ye
mbeka mpo na masumu,
akomona bakitani na ye
mpe mikolo na ye ekobakisama ;
bongo mokano na Yawe ekolongisama na loboko na ye.

11 Sima na pasi ya molimo na ye,
akomona pole ya bomoi
mpe posa na ye ekokokisama.
Na nzela ya boyebi na ye,
Mosali na Ngai ya sembo akolongisa bato ebele
mpe akomema masumu na bango.
12 Yango wana, nakopesa ye libula kati na bato minene,
mpe akokabola bomengo ya bitumba elongo na bato ya makasi,
pamba te akabaki bomoi na ye na kufa
mpe amitikaki ete batanga ye na molongo ya babomi bato,
pamba te amemaki masumu ya bato ebele
mpe amikomisaki molobeli ya babuki mibeko.

54

Nkembo oyo ekoya na Yelusalemi

1 Oh mwasi ekomba, yemba nzembo na esengo,
yo oyo obotaka te !
Yemba nzembo mpe ganga na esengo,
yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te !
Pamba te bana ya mwasi oyo basundola bakozala ebele
koleka bana ya mwasi ya libala, elobi Yawe.
2 Yeisa ndako na yo ya kapo monene,
bakisa bakapo na ndako yango
mpo ete eya monene ;
kokanga motema te !
Benda na molayi basinga na yo
mpe pika banzete na yo makasi !
3 Pamba te okofungwama
na ngambo ya loboko na yo ya mobali
mpe na ngambo ya loboko na yo ya mwasi ;
bakitani na yo bakokonza bikolo mosusu
mpe bakosala ete bato bavanda lisusu
na bingumba na bango oyo etikalaki lisusu na bato te.

4 Kobanga te, pamba te okoyoka lisusu soni te !
Kozala na mawa te, pamba te okotiolama lisusu te !
Okobosana soni ya bolenge na yo
mpe okokanisa lisusu te
pasi na yo ya kokufisa mobali ;
5 pamba te Mokeli na yo nde mobali na yo,
Kombo na Ye : Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
Mosantu ya Isalaele azali Mosikoli na yo ;
babengaka Ye : Nzambe ya mokili mobimba.
6 Pamba te Yawe abengi yo lisusu
lokola mwasi oyo basundola,
bongo azali na pasi na motema.
Ndenge nini bakoki solo kosundola
mwasi oyo babala na bolenge, elobi Nzambe na yo ?
7 Nasundolaki yo kaka mpo na tango moke ;
kasi na bolingo nyonso, nakozongisa yo.
8 Mpo ete nazalaki na kanda makasi,
nabombelaki yo elongi na Ngai

kaka mpo na tango moke ;
kasi nakolakisa yo bolamu mpo na bolingo oyo ezangi suka,
elobi Yawe, Mosikoli na yo.

9 Na miso na Ngai, ezali lokola na mikolo ya Noa,
tango nalapaki ndayi ete mayi ya Noa
ekozindisa lisusu mabele te.
Boye, nalapi solo ndayi sik'oyo
ete nakosilikela yo lisusu te
mpe nakopamela yo lisusu te.
10 Ata bangomba milayi eningani,
ata bangomba mikuse elongwe na bisika na yango,
bolingo na Ngai epai na yo ekoningana te,
mpe boyokani na Ngai ya kimia
ekotikala kolongwa te,
elobi Yawe oyo alingaka yo.

11 Oh engumba ya mawa, engumba oyo mopepe makasi esili kobuka
mpe ezangeli kobondisama,
nakotonga yo lisusu na mabanga ya talo
mpe nakosala miboko na yo na mabanga ya safiri,
12 nakotonga bamir ya lopango na yo na mabanga ya ribi,
nakosala bikuke na yo na biloko ya ngelingeli,
mpe bamir na yo nyonso, na mabanga ya talo.
13 Yawe akoteya bana na yo nyonso,
mpe kimia ya bana na yo ekozala monene.
14 Okolendisama kati na bosembo :
minyoko ekozala mosika na yo,
okobanga lisusu eloko moko te,
mpe somo ekokende mosika na yo ;
ekomeka kopusana lisusu pene na yo te.
15 Soki babundisi yo, ekowuta epai na Ngai te ;
moto nyonso oyo akobundisa yo akokweya liboso na yo.

16 Tala, ezali Ngai nde nakelaki monyangwisi bibende na moto
oyo apelisaka moto makasi na makala
mpe asalaka ebundeli mpo ete esala mosala na yango.
Ezali mpe kaka Ngai nde nakelaki mobebisi
mpo ete asala mosala ya kobebisa.
17 Nzokande, ebundeli moko te oyo esalemi
mpo na kosala yo mabe ekolonga ;
mpe monoko nyonso oyo ekotelemela yo na kosambisa,
okokatela yango etumbu.
Yango nde ekozala libula ya basali ya Yawe,
mpe elonga na bango kowuta epai na Ngai,
elobi Yawe.

55

Feti ya ofele

1 « Bino nyonso oyo bozali na posa ya komela, boya,
boya na esika oyo mayi ezali ;
ezala bino oyo bozali na mbongo te,
boya kosomba mpe kolia ;

boya kosomba vino mpe miliki :
ezali ya ofele, ya kosomba na mbongo te !
2 Mpo na nini bozali kobebisa mbongo
mpo na bilei oyo etongaka nzoto te,
mpe kobimisa motoki
mpo na bilei oyo etondisaka te ?
Boyoka, boyoka Ngai mpe bolia bilei ya kitoko,
mpe bokosepela na biloko ya elengi.
3 Bopesa Ngai matoyi na bino mpe boya epai na Ngai,
boyoka mpe bokozala na bomoi ;
nakosala boyokani ya libela elongo na bino,
boyokani oyo nalakaki Davidi,
na boyengebene mpe na bolingo na Ngai.
4 Tala, nakomisaki ye motatoli na Ngai
na miso ya bato ya bikolo ebele,
mokambi mpe motambolisi ya bato.
5 Solo, okobenga bikolo oyo oyebi te,
mpe bikolo oyo eyebi yo te ekoya na lombangu epai na yo
mpo na Yawe, Nzambe na yo,
mpo na Mosantu ya Isalaele,
pamba te alatisi yo nkembo. »

6 Boluka Yawe wana akoki nanu komonana,
bobelela Ye wana azali nanu pene.
7 Tika ete moto mabe atika banzela na ye,
mpe tika ete mosumuki atika makanisi na ye ;
tika ete azonga epai na Yawe
mpo ete ayokela ye mawa,
tika ete azonga epai ya Nzambe na biso,
pamba te alimbisaka kaka.

8 « Makanisi na Ngai ezali makanisi na bino te,
mpe banzela na Ngai ezali banzela na bino te, »
elobi Yawe.
9 « Pamba te ndenge likolo eleki mosika na mabele,
ndenge wana mpe banzela na Ngai ezali
likolo koleka banzela na bino,
mpe makanisi na Ngai ezali likolo
koleka makanisi na bino.

10 Ndenge mvula mpe mvula ya pembe
enokaka wuta na likolo mpe ezongaka te na likolo
soki epolisi mabele te,
soki ebotisi yango bambuma mpe bafololo te,
soki epesi nkona te na moloni
mpe bilei te na moto oyo aliaka,
11 ndenge wana mpe liloba oyo ebimaka na monoko na Ngai ezalaka :
ezongaka pamba te epai na Ngai,
soki esali nanu te mokano na Ngai,
mpe soki ekokisi nanu te mabongisi oyo natindelaki yango.

12 Bokobima na esengo,
mpe bakotambolisa bino na kimia ;

bangomba milayi mpe bangomba mikuse
ekoyemba nzembo ya elonga liboso na bino,
mpe banzete nyonso ya zamba ekobeta maboko.
13 Nzete ya sipele ekobota na esika ya banzube,
nzete ya mirite ekobota na esika ya basende ;
ekozala, mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe,
elembo ya libela na libela,
oyo ekotikala kobebisama te. »

56

Lobiko mpo na bikolo mosusu

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Botambola na alima mpe bosala kolanda bosembo,
pamba te lobiko na Ngai ekomi pene
mpe bosembo na Ngai ekomi pene ya komonisama.
2 Esengo na moto oyo asalaka bongo,
oyo akangamaka na yango,
oyo abatelaka mokolo ya Saba
mpe abebisaka te bosantu na yango,
mpe oyo abatelaka loboko na ye
ete esala mabe te ! »

3 Tika ete mopaya oyo akangami na Yawe aloba te :
« Yawe akokabola ngai solo na bato na Ye ! »
Mpe tika ete soda oyo baboma mokongo aloba te :
« Nazali na ngai kaka nzete ya kokawuka ! »
4 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mpo na basoda oyo baboma bango mikongo,
oyo babatelaka mokolo na Ngai ya Saba,
oyo baponaka makambo oyo esepelisaka Ngai,
mpe bakangamaka na boyokani na Ngai :
5 nakopesa bango, kati na Tempelo na Ngai mpe na bamir na yango,
ekaniseli oyo ezali na kombo :
ekozala malamu koleka kozala na bana mibali mpe bana basi.
Nakopesa bango kombo ya libela,
oyo bakoki kolongola te.
6 Bapaya oyo bakangami na Yawe
mpo na kosalela Ye,
mpo na kolinga Kombo na Ye
mpe kogumbamela Ye,
bato nyonso oyo bakobatela mokolo ya Saba
mpe bakobebisa te bosantu na yango,
mpe bato oyo bakokangama na boyokani na Ngai ;
7 nakomema bango na ngomba na Ngai ya bule
mpe nakopesa bango esengo
kati na Ndako epai wapi basambelaka Ngai.
Bambeka na bango ya kotumba mpe makabo na bango
ekondimama na etumbelo na Ngai,
pamba te Ndako na Ngai ekobengama
Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso. »
8 Nkolo Yawe oyo asangisi bawumbu ya Isalaele alobi :
« Nakosangisa lisusu bato mosusu elongo na bango,
esika moko na bato oyo nasilaki kosangisa. »

Pamela ya Nzambe mpo na bato mabe

9 Bino banyama nyonso ya esobe, boya ;
bino banyama nyonso ya zamba, boya kolia !
10 Bakengeli ya Isalaele bazali bakufi miso,
bango nyonso bazangi mayele ;
bango nyonso bazali lokola bambwa oyo egangaka te,
bakokaka koganga te,
mosala na bango kolala mpe kolota bandoto,
balingi pongi makasi.
11 Bazali lokola bambwa ya lokoso, batondaka te.
Bazali babateli oyo bazangi bososoli,
moko na moko kati na bango alandaka kaka nzela na ye moko
mpe alukaka kaka bolamu na ye moko.
12 Moko na moko alobaka :
« Yaka ! Tika ete nakamata vino
mpo ete tomela mpe tolangwa na biso masanga !
Lobi mpe ekozala kaka ndenge moko na lelo,
masanga ya komela ezali nanu ebele ! »

57

Mawa na basambeli bikeko

1 Moto ya sembo azali kokufa,
kasi ezali kosala ata moto moko te motema pasi ;
bato ya malamu bazali kosila,
mpe ata moto moko te azali kososola
ete bato ya sembo bazali kolongolama
mpo ete bazala mosika na mabe.
2 Bato oyo batambolaka na bosembo
bakokota na kimia,
bakozwa bopemi na bambeto na bango.

3 « Kasi bino, boya awa,
bino bana ya mwasi ya soloka,
bino bana oyo bobotami
na nzela ya ekobo mpe ya kindumba.
4 Bozali koseka nani ?
Bozali kofungolela nani monoko ?
Bozali kotiela nani penza monoko ?
Boni, bozali bana ya batomboki te,
bozali libota ya lokuta te ?
5 Bozali kopela na posa mabe
na se ya banzete minene oyo babengaka terebente,
na se ya banzete nyonso ya mibesu ;
bozali kobonza bana na bino ya mibali
lokola bambeka kati na lubwaku
mpe kati na mabulu ya mabanga.

6 Libula na yo ezali nde banzambe ya bikeko
kati na mabanga ya lubwaku, oyo babongisa ;
solo, yango nde ezali libula na yo.
Solo penza, ezali epai na yango
nde ozali kosopa makabo ya masanga ya vino
mpe kobonza makabo ya bambuma.

Boni, nasepela solo na makambo ya boye ?
7 Otiaki mbeto na yo na likolo, na songe ya ngomba ;
kuna nde ozalaki komata mpo na kobonza mbeka.
8 Otiaki nzambe na yo ya ekeko
na sima ya ekuke na yo
mpe ya mabaya oyo esimbaka ekuke yango.
Osundoli ngai, olongoli bilamba na yo,
omati likolo ya mbeto na yo ;
osali boyokani elongo na bato oyo olingaka
kosangisa na bango nzoto
mpe oluki komona bolumbu na bango.

9 Okendeki epai ya Moloki na mafuta ya olive
mpe obakisaki lisusu malasi na yo.
Otindaki bantoma na yo mosika,
omikitisaki na se penza
kino na mboka ya bakufi.
10 Nzela na yo nyonso elembisaki yo nzoto,
kasi omilobelaki te : ‹ Ezali na tina te ! ›
Loboko na yo ezwaki lisusu makasi ya sika,
yango wana olembaki te.

11 Ozalaki na somo ya nani
to ozalaki kobanga nani
mpo ete okosa Ngai to obosana Ngai,
to mpe obimisa Ngai na motema na yo ?
Boni, ezali te mpo ete navandaki kimia tango molayi
nde ozali kobanga Ngai te ?
12 Nakobimisa bosembo
mpe misala na yo na pwasa,
mpe ekozala na litomba ata moko te mpo na yo.
13 Tika ete mopiku ya banzambe na yo ya bikeko
ebikisa yo tango okoluka lisungi !
Mopepe makasi ekomema yango nyonso,
mopepe moko ekopikola yango.
Kasi moto oyo akomisaka Ngai ebombamelo na ye
akozwa lokola libula
mokili mpe ngomba na Ngai ya bule. »

Elaka ya kobondisama

14 Bakoloba :
« Botondisa mabele, botondisa mabele,
bobongisa nzela,
bolongola mabaku na nzela ya bato na Ngai ! »
15 Pamba te, tala liloba oyo Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
Ye oyo akowumela seko na seko
mpe azali bule, alobi :
« Navandaka na esika oyo eleki likolo mpe ya bule ;
kasi navandaka mpe elongo na moto oyo azali na pasi
mpe oyo molimo na ye ebukani,
mpo na kolendisa lisusu molimo oyo etutami
mpe motema oyo ebukani.
16 Nakosambisa mpo na libela te

mpe nakozala na kanda tango nyonso te,
noki te molimo ya moto nyonso oyo nasala
ekokufa na miso na Ngai.

17 Natombokaki likolo ya posa na ye
ya kozwa bomengo na nzela ya moyibi ;
napesaki ye etumbu,
nabombaki elongi na Ngai na kanda,
kasi apengwaki kaka mpo na kolanda
posa mabe ya motema na ye.
18 Namonaki banzela na ye,
kasi nakobikisa ye ;
nakotambolisa ye mpe nakobondisa ye.
19 Nakotia masanzoli na bibebu
ya bato oyo bazali kolela na Isalaele.
Kimia, kimia ezala epai na ye oyo azali mosika,
mpe epai na ye oyo azali pene, » elobi Yawe.
« Mpe nakobikisa bango. »
20 Kasi bato mabe bazali lokola ebale oyo etomboki,
oyo evandaka kimia te :
mayi na yango ebwakaka
potopoto mpe bosoto libanda.
21 Nzambe na ngai alobi :
« Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

58

Kokila bilei ya solo

1 « Ganga na mongongo makasi, kotika te !
Matisa mongongo na yo lokola kelelo,
yebisa bato na Ngai botomboki na bango,
mpe lakisa libota ya Jakobi masumu na ye.
2 Pamba te mokolo na mokolo,
balukaka Ngai,
basalaka lokola bato bazali na esengo
ya koyeba nzela na Ngai,
lokola ekolo oyo esalaka makambo ya sembo
mpe esundolaka te mibeko ya Nzambe na bango ;
basengaka Ngai mikano ya sembo,
mpe basalaka lokola bato bazali na esengo
ya kozala pene ya Nzambe ;
3 balobaka : ‹ Mpo na nini tokila bilei,
soki ozali komona na Yo yango te ?
Mpo na nini tomikitisa,
soki ozali koyeba na yo yango te ? ›

Nzokande, na mokolo na bino ya kokila bilei,
bozali kosala makambo oyo bolingi
mpe bozali konyokola basali na bino nyonso.
4 Kokila bilei na bino ezali kosuka na koswana mpe na bitumba,
bozali kobetana makofi na kanda nyonso ;
bozali kokila bilei te ndenge esengeli kozala
na mokolo oyo bozali kozela

ete mongongo na bino eyokana na likolo.
5 Boni, ezali penza kokila bilei oyo Ngai nalingaka,
mokolo oyo moto amikitisaka penza ye moko ?
Boni, ezali kaka kogumba moto
lokola nzete oyo ebotaka na mayi,
kolata bilamba ya saki mpe kolala na putulu ?
Ezali yango nde bino bozali kobenga kokila bilei,
mokolo oyo Yawe alingaka ?

6 Tala lolenge ya kokila bilei oyo Ngai nalingaka :
kokata minyololo ya masumu,
kofungola basinga ya ekangiseli,
kopesa bonsomi na mowumbu
mpe kobuka ekangiseli nyonso.
7 Boni, ezali te kokabola bilei na yo
na moto oyo azali na nzala ?
Ezali te koyamba kati na ndako na yo,
mobola oyo azali koyengayenga ?
Ezali te kolatisa moto oyo azali bolumbu
mpe koboya kopesa mokongo na ndeko na yo ?

8 Bongo, pole na yo ekongenga lokola moyi ya tongo,
mpe nzoto na yo ekokoma kolongono na lombangu ;
bosembo na yo ekotambola liboso na yo
mpe nkembo na Yawe ekokengela yo na sima.
9 Boye, tango okobelela Yawe, akoyanola yo ;
tango okosenga lisungi,
akoloba : ‹ Ngai oyo. ›
Soki kati na yo, olongoli ekangiseli,
otiki kolakisa bato mosapi
mpe otiki maloba mabe ;
10 soki opesi bilei na yo
epai na ye oyo azali na nzala
mpe okokisi posa ya moto oyo bazali konyokola,
pole na yo ekongenga kati na molili,
mpe molili na yo ekokoma lokola moyi ya ngonga midi.
11 Yawe akotambolisa yo tango nyonso,
akokokisa baposa na yo kati na mokili ekawuka
mpe akokembisa mikuwa na yo.
Okozala lokola elanga oyo basopeli mayi,
lokola liziba oyo mayi na yango ekawukaka te.
12 Mpo na yo,
bakotonga lisusu bandako oyo ebukana-bukana na kala,
bakomatisa lisusu miboko oyo ebukana wuta kala ;
bakobenga yo : ‹ Mobongisi ya bamir oyo ebukana
mpe ya banzela oyo bato balekaka. ›

13 Soki obateli matambe na yo
ete ebebisa te lokumu ya mokolo ya Saba,
mpe ete osala te mosala oyo yo olingi
na mokolo na Ngai ya bule ;
soki mokolo ya Saba ekomi esengo na yo
mpe opesi lokumu na mokolo ya bule ya Yawe ;

soki opesi yango lokumu
na koboya kolanda nzela na yo moko,
kosala misala na yo moko
mpe kokoba na makambo oyo ezanga tina,
14 wana okozwa esengo na yo kati na Yawe
mpe nakomema yo na bisika ya likolo ya mokili,
nakoleisa yo wuta na libula ya Jakobi, tata na yo, »
elobi Yawe.

59

Lisumu, koyambola mpe kosikolama

1 Tala, loboko na Yawe ezali mokuse te
mpo na kobikisa,
litoyi na Ye ekangama te mpo na koyoka !
2 Kasi ezali bambeba na bino nde ekaboli
bino na Nzambe na bino,
ezali masumu na bino nde esali
ete abombela bino elongi na Ye
mpo ete ayoka bino te.
3 Pamba te maboko na bino ebebi na makila,
mpe misapi na bino ebebi na makambo mabe ;
bibebu na bino ezali koloba makambo ya lokuta,
mpe minoko na bino ezali kobimisa makambo mabe.
4 Moko te azali kofunda makambo na bosolo,
moko te azali kosamba na bosembo ;
bazali kotia mitema na makambo ezanga tina
mpe bazali koloba lokuta ;
na mitema na bango, basalaka mabongisi ya kosala mabe
mpe bakokisaka yango na misala na bango.
5 Bazali kopasola maki ya etupa*
mpe bazali kotonga ndako ya lifofe†.
Moto nyonso oyo akolia maki na yango akokufa ;
mpe, soki apasoli liki moko,
ekobimisa etupa.
6 Basinga ya lifofe ekokoma bilamba te,
misala na bango ekobomba bango te ;
misala na bango ezali misala mabe,
mpe misala ya mobulu nde ezalaka na maboko na bango.
7 Matambe na bango epotaka mbangu mpo na kosala mabe,
mpe bazalaka mbangu mpo na kosopa
makila ya moto oyo asali mabe te.
Makanisi na bango ezalaka kaka ya mabe ;
kobuka-buka mpe kobebisa nde ezalaka na nzela na bango.
8 Bayebi nzela ya kimia te,
mpe bosembo ezali na nzela na bango te ;
bakomisaka nzela na bango nyoka-nyoka,
moko te oyo akotambola na nzela yango
akotikala koyeba kimia.

9 Yango wana bosembo ezali mosika na biso,

* **59:5** Etupa ezali nyoka oyo babengaka na lifalanse vipère. † **59:5** Lifofe ezali nyama moke oyo babengaka na lifalanse araignée.

mpe solo ezali kokomela biso te ;
tozali kozela pole,
kasi nyonso ezali kaka molili ;
toluki moyi,
kasi tozali kaka kotambola na molili.
10 Tozali kosimbasimba mir
mpo na kotambola lokola bakufi miso,
tozali kobanga kotambola
lokola bato bazanga miso ;
tozali kobeta mabaku na moyi makasi
lokola nde tozali na butu makasi,
tozali na nzoto kolongono
kasi tokomi lokola bakufi.
11 Biso nyonso tozali konguna-nguna
lokola bangombolo‡,
mpe tozali kolelalela tango nyonso lokola ebenga§ ;
tozali koluka bosembo,
kasi tozali komona yango te,
tozali koluka lobiko,
kasi ekimi mosika na biso !
12 Pamba te mabe na biso ekomi mingi na miso na Yo,
mpe masumu na biso ekomi kofunda biso ;
masumu na biso ezali liboso na biso
mpe toyebi malamu bambeba na biso :
13 kotomboka mpe kowangana Yawe,
kopesa Nzambe na biso mokongo,
kosala mabongisi ya konyokola bato
mpe kotombokisa bato,
kokana na motema mpe koloba maloba ya lokuta.
14 Boye, bosembo ezongi sima,
mpe bosolo etelemi mosika ;
pamba te solo ekweyi na balabala,
mpe bosembo elongi kokota te.
15 Solo ezali komonana lisusu na esika moko te ;
bazali konyokola moto oyo azali kokima mabe.

Yawe amoni yango mpe asepeli te
ete kosambisa na bosembo ezali te.
16 Amoni ete ezali ata na moto moko te,
akamwe ete ata molobeli moko te azali.
Boye, loboko na Ye moko ememi Ye na lobiko,
mpe bosembo na Ye elendisi Ye.
17 Alati bosembo lokola ebombelo ya tolo,
mpe ekoti ya lobiko na moto na Ye ;
alati kozongisa mabe na mabe lokola nzambala,
mpe amizipi zuwa lokola kazaka.
18 Akofuta moto na moto kolanda misala na ye :
kanda makasi epai ya bayini na Ye,
mpe lifuti oyo ekoki epai ya banguna na Ye ;
akopesa na bisanga lifuti na yango.
19 Longwa na ngambo ya weste,

‡ **59:11** Ngombolo ezali nyama oyo babengaka na lifalanse ours.

§ **59:11** Ebenga ezali ndeke oyo babengaka na lifalanse pigeon.

bato bakobanga Kombo ya Yawe ;
mpe longwa na ngambo ya este,
bato bakokumisa nkembo na Ye ;
pamba te akoya lokola ebale oyo etomboki,
oyo pema ya Yawe ekomema.

20 « Mpo na Siona,
mosikoli akoya epai ya bato ya Jakobi,
oyo bakobongwana na masumu na bango, »
elobi Yawe.
21 « Bongo mpo na Ngai, » elobi Yawe, « tala boyokani na Ngai elongo na bango : Molimo na Ngai, oyo azali epai na yo, mpe maloba na Ngai, oyo natiaki na monoko na yo ekolongwa te, na monoko na yo to na minoko ya bana na yo to na minoko ya bakitani na bango, kobanda kaka na tango oyo mpe libela na libela, » elobi Yawe.

60

Pole ya Yelusalemi ekoya

1 « Telema mpe ngenga,
pamba te pole na yo ezali koya,
mpe nkembo na Yawe etelemi na likolo na yo.
2 Tala, molili ezipi mabele
mpe molili makasi ezipi bato,
kasi Yawe atelemi mpo na yo
mpe nkembo na Ye emonani epai na yo.
3 Bikolo ekotambola na pole na yo,
mpe bakonzi bakotambola na kongenga ya pole na yo.
4 Tombola miso zingazinga na yo mpe tala :
Bango nyonso basangani mpe bazali koya epai na yo ;
bana na yo ya mibali bawuti mosika,
mpe oyo ya basi, bamemi bango na maboko.
5 Boye, okomona mpe okongenga,
motema na yo ekobeta mpe ekosepela ;
bomengo ya ebale ekoya epai na yo,
mpe bozwi ya bikolo ekoya epai na yo.
6 Bashamo ebele ekotondisa mokili na yo,
bana ya shamo ya mokili ya Madiani mpe ya Efa.
Yango nyonso ekowuta na Saba,
ekomema wolo mpe malasi ya ansa,
mpe ekotatola masanzoli na Yawe.
7 Bibwele nyonso ya Kedari ekosangana epai na yo,
bameme ya mibali ya Nebayoti ekosalela yo ;
ekondimama lokola mbeka na likolo ya etumbelo na Ngai,
mpe nakongengisa Tempelo
na nzela ya nkembo na Ngai.

8 Banani oyo bazali kokima lokola mapata,
lokola bibenga epai ya babokoli na yango ?
9 Solo, bisanga ekotalela Ngai ;
bamasuwa ya Tarsisi ekozala na liboso,
ekomema bana na yo ya mibali longwa mosika,
elongo na palata mpe wolo,

mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na yo,
Mosantu ya Isalaele ;
pamba te apesi yo nkembo.

10 Bapaya bakotonga lisusu bamir na yo,
mpe bakonzi na bango bakosalela yo.
Ezala nabetaki yo na kanda na Ngai,
kasi nakoyokela yo mawa na ngolu na Ngai.
11 Bikuke na yo ekozala tango nyonso efungwama,
ekotikala kokangama te,
ezala na moyi to na butu,
mpo ete bato bamemela yo bozwi ya bikolo,
bakonzi na yango na molongo lokola bato bakangami na etumba.
12 Pamba te ekolo to mboka oyo ekosalela yo te ekobebisama ; solo, ekobebisama nye.
13 Nkembo ya Libani ekoya epai na yo,
banzete ya sipele, ya pini mpe ya bwisi
ekoya elongo mpo na kobongisa
Esika na Ngai ya bule ;
mpe nakopesa lokumu na esika na Ngai,
oyo natiaka makolo na Ngai.
14 Bana ya banyokoli na yo
bakoya kofukama liboso na yo ;
bato nyonso oyo batiolaki yo
bakofukama na se ya matambe na yo
mpe bakobenga yo Engumba ya Yawe,
Siona ya Mosantu ya Isalaele.
15 Ata basundolaki yo mpe bayinaki yo,
mpe moto moko te azalaki lisusu koleka epai na yo,
nakopesa yo lokumu mpo na tango nyonso
mpe esengo ya libela na libela.
16 Okomela miliki ya bikolo
mpe okomela mabele ya bakonzi ;
boye okoyeba solo ete Ngai Yawe,
nazali Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo,
Elombe ya Jakobi.

17 Na esika ya bronze, nakomemela yo wolo,
mpe na esika ya bibende, nakomemela yo palata ;
na esika ya banzete, nakomemela yo bronze ;
mpe na esika ya mabanga, nakomemela yo bibende ;
nakokomisa Kimia moyangeli na yo,
mpe Bosembo, mokambi na yo.

18 Kati na mokili na yo, okoyoka lisusu te
makelele ya mobulu to ya kopanza
to ya kobebisama kati na etando na yo ;
kasi okobenga bamir na yo ‹ Lobiko, ›
mpe bikuke na yo ‹ Masanzoli. ›

19 Pole ya moyi ekongengisa lisusu mokolo na yo te,
to kongenga ya sanza ekongengisa yo lisusu te na butu ;
pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela,

mpe Nzambe na yo akozala nkembo na yo.
20 Moyi na yo ekolala lisusu te,
mpe sanza na yo ekobunga lisusu te ;
pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela,
mpe mikolo na yo ya pasi ekosila.

21 Solo, bato na yo nyonso bakokoma bato ya sembo
mpe bakozwa mokili lokola libula mpo na libela ;
bazali mwa nzete moke oyo nalonaki,
mosala ya maboko na Ngai,
mpo na komonisa nkembo na Ngai.
22 Oyo aleki moke kati na bino akokoma nkoto moko,
mpe oyo aleki moke penza akokoma ekolo ya makasi.
Ngai, nazali Yawe, nakoyeisa yango mbangu
na tango na yango. »

61

Mobu ya ngolu na Yawe mpo na Siona

1 Molimo ya Nkolo Yawe azali likolo na ngai,
pamba te Yawe apakoli ngai mafuta
mpo na kosakola sango malamu epai ya babola,
kobikisa bato oyo mitema na bango esili kozoka,
kosakola bonsomi epai ya bawumbu
mpe kobimisa bakangami na boloko ;
2 mpo na kosakola mpo na Yawe mobu ya ngolu,
kosakola mpo na Nzambe na biso mokolo ya kozongisa mabe na mabe,
kobondisa bato oyo bazali kolela,
3 komema epai na bato ya Siona, oyo bazali na matanga
mitole na esika ya putulu,
mafuta ya esengo na esika ya matanga,
mpe kopesa elamba ya lokumu na esika ya molimo oyo etutami.
Bakobengama terebente ya bosembo, elanga ya Yawe,
mpo na komonisa nkembo na Ye.

4 Bakotonga lisusu bisika
oyo ekoma mabanga-mabanga wuta kala,
bisika oyo ebukana-bukana wuta na tango ya kala ;
bakokomisa sika bingumba oyo ekweya,
oyo ebeba wuta bileko ya kala.
5 Bapaya bakoleisa bibwele na yo,
bana ya bapaya bakosalela yo bilanga
mpe bakolonela yo bilanga ya vino.
6 Kasi bino, bokobengama Banganga-Nzambe ya Yawe,
bakopesa bino kombo bawumbu ya Nzambe na biso ;
bokolia mpe bokotonda na bozwi ya bikolo
mpe bokozwa lokumu na bomengo na bango.

7 Na esika ya soni na bino,
bokozwa litomba mbala mibale,
mpe na esika ya kosambwa,
bokosepela na libula na bino.
Boye, bokozwa litomba mbala mibale

kati na mokili na bino
mpe bokosepela mpo na libela.
8 Pamba te Ngai Yawe, nalingaka bosembo,
nayinaka moyibi mpe masumu ;
nakofuta bino na bolingo na Ngai
mpe nakosala boyokani ya libela elongo na bino.
9 Bakitani na bino bakoyebana kati na mabota,
mpe bana na bino bakoyebana kati na bikolo ;
moto nyonso oyo akomona bino
akondima ete bozali bato oyo Yawe apamboli.

10 Nakosepela makasi kati na Yawe,
molimo na ngai ekosepela kati na Nzambe na ngai,
pamba te alatisi ngai bilamba ya lobiko
mpe azipi ngai na elamba ya bosembo,
ndenge mobandami ya mobali alataka
motole na ye ya kitoko lokola Nganga-Nzambe
to ndenge mobandami ya mwasi alataka mayaka na ye ya talo.
11 Pamba te ndenge mabele ebimisaka matiti
mpe elanga ebimisaka nkona na yango,
Nkolo Yawe mpe akoyeisa bosembo
elongo na masanzoli liboso ya bikolo nyonso.

62

1 Mpo na likambo ya Siona,
nakokanga monoko na Ngai te ;
mpo na likambo ya Yelusalemi,
nakovanda kimia te,
kino bosembo na ye emonana
lokola kongenga ya pole,
mpe lobiko na ye emonana lokola mwinda.

2 Bongo bikolo ekomona bosembo na yo,
mpe bakonzi nyonso bakomona nkembo na yo.
Bakobenga yo na kombo ya sika
oyo monoko na Yawe ekopesa.
3 Okozala motole ya nkembo kati na loboko ya Yawe
mpe ekoti ya bokonzi kati na loboko ya Nzambe na yo.
4 Bakobenga yo lisusu te Engumba basundola,
bakobenga lisusu mokili na yo te Mokili ebeba ;
kasi bakobenga yo « Esengo ya Yawe, »
mpe bakobenga mokili na yo « Mwasi ya libala, »
pamba te Yawe akozwa esengo kati na yo,
mpe mabele na yo ekozwa mobali ya libala.
5 Lokola elenge mobali abalaka moseka,
bana na yo ya mibali mpe bakobala yo ;
lokola elenge mobali asepelaka
na mobandami na ye ya mwasi,
Nzambe na yo mpe akosepela na yo.

6 Oh Yelusalemi,
natelemisi basenzeli na likolo ya bamir na yo ;

bakovanda nye te, ezala na moyi to na butu.
Bino bato oyo bosalaka ete
Yawe akanisa lisusu Yelusalemi,
bovanda kimia te ;
7 mpe botikela Ye te tango ya kopema
kino tango akozongisa kimia na Yelusalemi
mpe akokomisa yango mboka ya lokumu kati na mokili !

8 Yawe atomboli loboko na Ye ya mobali,
loboko na Ye ya nguya,
mpe alapi ndayi :
« Nakopesa lisusu ble na yo te
lokola bilei epai ya banguna na yo ;
bapaya bakomela lisusu te vino na yo ya sika
oyo omonelaki pasi ;
9 kasi bato oyo bakobuka ble bakolia yango
mpe bakokumisa Yawe,
mpe ba-oyo bakokamola vino bakomela yango
kati na lopango ya Esika na Ngai ya bule. »

10 Boleka, boleka na bikuke !
Bobongisela bato nzela,
bopasola nzela, bopasola nzela ya monene !
Bolongola mabanga,
botombola bendele liboso na bato ya bikolo.

11 Tala makambo oyo Yawe atatoli
kino na basuka ya mabele :
« Boloba na Siona, mboka kitoko :
‹ Tala, Mobikisi na yo azali koya !
Tala, lifuti na ye ezali elongo na ye,
mpe azali kotambola elongo na litomba na ye. › »
12 Bakobenga bango Libota mosantu,
basikolami na Yawe ;
mpe bakobenga yo Engumba oyo alingaka,
engumba oyo basundola te.

63

Mokolo ya kozongisa mabe na mabe mpe ya kosikolama ya Nzambe

1 Azali nani, ye oyo awuti na Edomi,
na Botsira, na bilamba ya motane ?
Azali nani, ye oyo alati bilamba ya lokumu,
oyo azali kotambola lokola elombe,
mpo ayebi ete azalaka makasi ?

« Ezali nde Ngai ; nakataka makambo na bosembo,
natonda na nguya mpo na kobikisa. »

2 Mpo na nini bilamba na yo ezali motane
lokola bilamba ya mokamoli vino ?

3 « Nazalaki kaka ngai moko kati na ekamolelo

mpo na kokamola vino,
moko te kati na bato ya bikolo nyonso azalaki elongo na ngai.
Nanyataki-nyataki bango na kanda na ngai
mpe nakamolaki bango na kanda na ngai ya makasi ;
makila na bango epumbwelaki ngai na bilamba
mpe ebebisaki bilamba na ngai nyonso.
4 Pamba te, na motema na ngai,
ezalaki nde mokolo ya kozongisa mabe na mabe,
mpe mobu na ngai ya kosikola ekokaki.
5 Natalaki, kasi namonaki moto te oyo akosunga ;
nakamwaki ete moto azalaki te
mpo na kosunga ngai !
Bongo, loboko na ngai moko ebikisaki ngai,
mpe kanda na ngai ya makasi esungaki ngai.
6 Nanyataki-nyataki bikolo na kanda na ngai,
nalangwisaki bango na kanda na ngai ya makasi
mpe nasopaki makila na bango na mabele. »

Masanzoli mpe libondeli

7 Nakotatola boboto ya Yawe,
nakosanzola Ye mpo na misala na Ye,
kolanda nyonso oyo Yawe asalaki mpo na biso ;
solo, asalelaki libota ya Isalaele makambo ebele ya kitoko
kolanda boboto mpe bolingo na Ye ya monene.

8 Alobaki : « Solo, bazali bato na Ngai,
bazali bana oyo bakosaka Ngai te ! »
Yango wana, Yawe akomaki Mobikisi na bango.

9 Tango nyonso bazalaki na pasi,
Ye mpe azalaki koyoka pasi na motema ;
boye, anjelu oyo atelemaka liboso na Ye
abikisaki bango ;
asikolaki bango na bolingo mpe na mawa na Ye,
akongolaki bango mpe azalaki komema bango
mikolo nyonso ya tango ya kala.
10 Nzokande, wana batombokelaki Ye
mpe bayokisaki Molimo Mosantu na Ye mawa,
abalukelaki bango mpe akomaki monguna na bango ;
mpe Ye moko akomaki kobundisa bango.

11 Boye, bato na Ye bakanisaki mikolo ya tango ya kala,
mikolo ya tango ya Moyize :
Wapi Ye oyo akatisaki bango ebale monene,
elongo na mobateli bibwele ya etonga na Ye ?
Wapi Ye oyo atiaki kati na bango
Molimo Mosantu na Ye ?
12 Ye oyo atindaki ete loboko na Ye ya nkembo
ezala elongo na loboko ya mobali ya Moyize,
Ye oyo akabolaki mayi ya ebale monene liboso na bango
mpo na kopesa Kombo na Ye lokumu mpo na libela ;
13 Ye oyo atambolisaki bango kati na mozindo ?
Lokola mpunda kati na esobe,
babetaki libaku te ;

14 lokola bibwele oyo ezali kokita na lubwaku,
Molimo na Yawe apesaki bango bopemi.
Ezali ndenge wana nde okambaki bato na Yo
mpo na kopesa lokumu na Kombo na Yo.

15 Tala wuta na likolo mpe mona
wuta na ndako na Yo ya bule mpe ya nkembo :
Wapi bolingo na Yo, oyo eleka ndelo mpe nguya na Yo ?
Bolingo mpe mawa na Yo mpo na biso esili ?
16 Nzokande, Yo nde ozali Tata na biso ;
atako Abrayami ayebi biso te
to Isalaele andimi biso te ;
kasi Yo, Yawe, ozali Tata na biso,
Kombo na Yo ezali : Mosikoli na biso ya tango nyonso.

17 Yawe, mpo na nini kotika biso koyengayenga
mosika ya nzela na Yo ?
Mpo na nini kokomisa mitema na biso makasi
mpo ete totosa Yo te ?
Zongisa motema sima mpo na bolamu ya basali na Yo,
mabota ya libula na Yo !
18 Bato na Yo bazwaki esika na Yo ya bule
kaka mpo na mwa tango moke ;
kasi sik'oyo, banguna na biso bakweyisi Ndako na Yo ya bule !
19 Wuta kala, tozalaka bato na Yo ;
kasi tokomi lokola bato oyo okambaka lisusu te,
lokola bato oyo babengami na Kombo na Yo te.

Oh soki okokaki kopasola likolo mpe kokita,
bangomba ekoningana liboso na Yo !

64

1 Ndenge moto etumbaka matiti
mpe etokisaka mayi na nzungu,
kita mpo na kosala ete banguna na Yo
bayeba Kombo na Yo
mpe bikolo eningana liboso na Yo !
2 Pamba te tango osalaki makambo ya somo
oyo biso tozalaki kozela te,
okitaki mpe bangomba eninganaki liboso na Yo.

3 Wuta na tango ya kala penza,
moto moko te atikala kososola,
litoyi moko te etikala koyoka,
liso moko te etikala komona,
ete nzambe moko, longola kaka Yo,
asalaka boye mpo na bato oyo batalelaka ye.
4 Osungaka bato oyo bazalaka na esengo
ya kosala makambo ya sembo,
ba-oyo babosanaka nzela na Yo te.
Kasi osilikaki tango biso tosalaki masumu ;

bongo ndenge nini tokoki solo kobika ?
5 Biso nyonso, tokomi lokola eloko ya mbindo,
misala na biso nyonso ya bosembo ezali
lokola elamba ya mbindo ;
biso nyonso tokawuki lokola likasa
mpe masumu na biso ememi biso lokola mopepe !
6 Moko te azali kobelela Kombo na Yo
to kolamusa makanisi mpo na kokangama na Yo,
pamba te obombeli biso elongi na Yo
mpe obebisi biso likolo ya masumu na biso.

7 Nzokande oh Yawe, ozalaka Tata na biso ;
biso tozali lokola mabele oyo basalelaka bikeko,
bongo Yo, ozali lokola mosali mbeki ;
biso nyonso tozali mosala ya maboko na Yo.
8 Oh Yawe, tika ete kanda na Yo eleka ndelo te ;
kokanisaka masumu na biso tango nyonso te !
Tala biso ndenge tozali kobondela,
pamba te biso nyonso tozali bato na Yo.

9 Bingumba na Yo ya bule ekomi esobe ;
ezala Siona, yango mpe ekomi esobe ;
Yelusalemi etikali lisusu na bato te !
10 Tempelo na biso ya bule mpe ya lokumu
epai wapi batata na biso bazalaki koyemba
masanzoli mpo na lokumu na Yo,
esili kozika na moto ;
mpe nyonso oyo tozalaki na yango ya motuya
esili kobebisama !
11 Oh Yawe, sima na makambo oyo nyonso,
okozongisa kaka motema na Yo sima te ?
Okokanga kaka monoko
mpe okopesa biso kaka etumbu oyo eleki ndelo ?

65

Makambo ya sika

1 « Namimonisaki, Ngai moko, epai ya bato
oyo bazalaki kotuna Ngai kutu toli te,
namilakisaki epai ya bato oyo bazalaki koluka Ngai te.
Epai ya ekolo oyo ezalaki kobelela Kombo na Ngai te,
nalobaki : ‹ Ngai oyo, Ngai oyo ! ›
2 Mikolo nyonso, natandaki maboko na Ngai
epai ya bato ya mito makasi,
oyo balandaka nzela ya mabe,
oyo batambolaka kolanda makanisi na bango ;
3 bato oyo bapesaka Ngai kanda tango nyonso na nko,
babonzaka mbeka kati na bilanga
mpe babonzaka malasi ya ansa
na bitumbelo basala na babiliki ;
4 bato oyo bavandaka kati na bakunda
mpe balekisaka babutu na bango
kati na madusu ya mabanga ;
bato oyo baliaka misuni ya ngulu

mpe basani na bango etonda na bilei ya mbindo ;
5 bato oyo balobaka : ‹ Zala mosika na Ngai,
kopusana pene na Ngai te,
pamba te nazali bule makasi na miso na yo ! ›
Bato ya lolenge oyo bazali
lokola milinga na zolo na Ngai,
lokola moto oyo epelaka mikolo nyonso.

6 Tala, etikali ya kokomama liboso na Ngai :
nakovanda nye te
kino nakozongisela bango mabe na bango ;
solo, nakozongisela bango penza mabe na bango koleka.
7 Ezala mpo na masumu na bino
to mpo na masumu ya batata na bino, » elobi Yawe,
« pamba te babonzaki malasi ya ansa
na likolo ya bangomba milayi
mpe basambwisaki Ngai na likolo ya bangomba mikuse ;
solo penza, nakozongisela bango mabe,
nakofuta bango kolanda misala na bango oyo eleka ! »

8 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Ndenge kaka balobaka soki bamoni
liboke ya bambuma kitoko ya vino :
‹ Kobebisa te, pamba te lipamboli moko ezali wana, ›
ndenge mpe kaka nakosala mpo na basali na Ngai :
nakoboma bango nyonso te.
9 Nakobimisa libota moko kati na Jakobi ;
mpe kati na Yuda,
nakobimisa mokitani oyo akozwa
bangomba na Ngai lokola libula ;
bato na Ngai,
ba-oyo naponi bakokamata yango lokola libula,
mpe bawumbu na Ngai nde bakovanda kuna.
10 Etando ya Saroni ekokoma esika ya koleisa bibwele,
mpe Lubwaku ya Akori ekokoma esika ya kopema mpo na bangombe.
Nyonso wana ekosalema mpo na bato na Ngai,
oyo balukaka Ngai.

11 Kasi mpo na bino bato oyo bosundoli Yawe
mpe bobosani ngomba na Ngai ya bule,
bino oyo botandaka mesa mpo na Gadi
mpe botondisaka kopo ya vino mpo na Meni,
12 nakobongisa bino ete bokufa na mopanga,
mpe bino nyonso bokofukama mpo ete bakata bino bakingo,
pamba te nabengaki, kasi boyanolaki te ;
nalobaki, kasi boyokaki te :
bosalaki kaka makambo mabe na miso na Ngai
mpe boponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. »

13 Mpo na yango, Nkolo Yawe alobi :
« Bawumbu na Ngai bakolia,
kasi bino bokozala na nzala ;
bawumbu na Ngai bakomela,

kasi bino bokotikala kaka na posa ya komela ;
bawumbu na Ngai bakosepela,
kasi bino bokoyoka soni ;
14 bawumbu na Ngai bakoyemba na esengo,
esengo oyo ekowuta solo na mitema na bango,
kasi bino bokoganga mpo na pasi ya mitema na bino
mpe bokolelalela mpo na milimo na bino oyo ebukani.
15 Bokotika kombo na bino
epai ya baponami na Ngai lokola lisuma ;
Nkolo Yawe akoboma bino ;
kasi epai ya baponami na Ye,
akopesa kombo mosusu.
16 Moto nyonso oyo akobelela lipamboli kati na mokili
akosala bongo na Kombo ya Nzambe ya solo,
mpe moto oyo akolapa ndayi kati na mokili,
akolapa yango na Kombo ya Nzambe ya solo.

Pamba te pasi ya kala ekomonana lisusu te,
ekobombama na miso na Ngai.

Likolo mpe mabele ya sika

17 Solo, nakokela likolo mpe mabele ya sika ;
makambo ya liboso, bakokanisa yango lisusu te,
ekomata ata lisusu na motema te.
18 Kasi bosepela mpe bozala tango nyonso na esengo
mpo na misala oyo nakokela,
pamba te nakokela Yelusalemi mpo ete ezala na esengo,
mpe bato na yango basepela.
19 Bongo nakosepela mpo na Yelusalemi
mpe mpo na bato na Ngai ;
makelele ya kolela mpe ya koganga ekoyokana lisusu kuna te.
20 Kuna, ekozala lisusu na mwana moke te
oyo akokufa na bomwana na ye
to ekozala lisusu na mobange te oyo akotonda te na mikolo ya bomoi na ye ;
pamba te moto oyo akokufa elenge
akozala na mibu nkama moko ya mbotama,
mpe oyo akokokisa mibu wana te,
akomonana lokola moto alakelami mabe.

21 Bakotonga bandako
mpe bakovanda kati na bandako yango,
bakolona bilanga ya vino
mpe bakolia bambuma na yango.
22 Bakotonga bandako te
mpo ete bato mosusu bavanda kati na bandako yango,
mpe bakolona bilanga te
mpo ete bato mosusu balia bambuma na yango ;
pamba te mikolo ya mbotama ya bato na Ngai ekozala
lokola mikolo ya nzete,
mpe baponami na Ngai bakosepela
na bambuma ya misala ya maboko na bango.
23 Bakosala mosala na pamba te
to bakobota bana te mpo ete bakufa ;

pamba te bakozala bato oyo bapambolama na Yawe,
bango elongo na bana na bango.
24 Liboso ete babelela Ngai,
nakoyanola bango ;
mpe wana basilisi nanu koloba te,
nakoyoka bango.
25 Mbwa ya zamba mpe mwana meme ekolia esika moko ;
mpe nkosi ekolia matiti lokola ngombe,
kasi bilei ya nyoka ekozala nde putulu.
Bakoyoka lisusu pasi te,
mpe bakobebisama lisusu te
na ngomba na Ngai ya bule, »
elobi Yawe.

66

Etumbu mpe elikya

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi,
mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai.
Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai ?
Esika ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai ?
2 Boni, loboko na Ngai te nde esalaki biloko oyo nyonso,
mpe yango te nde ezalisaki yango nyonso ? »
elobi Yawe.

« Tala moto oyo Ngai nakotala :
moto ya mawa, oyo molimo na ye etutami,
mpe oyo alengaka liboso ya liloba na Ngai.

3 Moto oyo atumbi mbeka ya ngombe
azali lokola ye oyo abomi moto,
moto oyo atumbi mbeka ya mwana meme
azali lokola ye oyo abuki kingo ya mbwa,
moto oyo apesi makabo ya mbuma
azali lokola ye oyo abonzi makila ya ngulu,
moto oyo atumbi ekaniseli ya malasi ya ansa
azali lokola ye oyo apamboli nzambe ya ekeko.
Solo, baponi kolanda banzela na bango moko
mpe kosepela na makambo na bango ya nkele.
4 Boye, Ngai mpe nakotindela bango pasi
mpe nakotindela bango pasi oyo babangaka.
Pamba te tango nabelelaki,
moto moko te ayanolaki ;
tango nalobaki, moto moko te ayokaki ;
kasi basalaki makambo mabe na miso na Ngai
mpe baponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. »

5 Boyoka Liloba na Yawe,
bino bato oyo bolengaka liboso ya liloba na Ye :
« Bandeko na bino oyo bayina bino
mpe baboya bino likolo ya Kombo na Ngai balobi :
‹ Tika ete Yawe amonisa nkembo na Ye
mpo ete tokoka komona esengo na bino ! ›

Kasi bango nde bakosambwa solo.
6 Boyoka makelele kobima longwa na engumba,
boyoka makelele kobima longwa na Tempelo !
Ezali nde mongongo na Yawe
oyo azali kofuta banguna na Ye
kolanda oyo ekoki na misala na bango.

7 Liboso ete ayoka pasi ya kobota, abotaki ;
liboso ete pasi ya kobota ekomela ye,
abotaki mwana mobali.
8 Nani ayoka likambo ya boye ?
Nani amona makambo ya boye ?
Boni, mokili ekoki kobotama na mokolo moko
to ekolo ekoki solo kosalema na mbala moko ?
Nzokande, kaka tango Siona ayoki pasi ya kobota,
tala ye wana asili kobota bana na ye.
9 Nakoki solo koyeisa pasi ya kobota
mpe kozanga makoki ya kobotisa ? »
Elobi Yawe.
« Nakoki solo kokanga mabota
soki nazali kopesa mabota ? » elobi Nzambe na yo.
10 « Bosepela elongo na Yelusalemi
mpe botonda na esengo mpo na ye,
bino nyonso oyo bolingaka ye ;
bosepela makasi elongo na ye,
bino nyonso oyo bosalelaki ye matanga.
11 Pamba te bokomela miliki
mpe bokotonda mabele na ye, oyo ebondisaka ;
bokomela penza ndenge esengeli
mpe bokozwa esengo kati na bomengo na ye. »

12 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Nakosopela ye kimia lokola ebale,
mpe bozwi ya bikolo lokola ebale na tango ya mpela ;
bokobatelama, bokomemama na maboko na ye
mpe akobondela bino na mabolongo na ye.
13 Ndenge mama abondelaka mwana na ye,
ndenge wana mpe Ngai nakobondela bino ;
mpe bokobondisama mpo na Yelusalemi. »

14 Tango bokomona yango, mitema na bino ekosepela
mpe mikuwa na bino ekozwa makasi ya sika
lokola matiti ya mobesu ;
loboko na Yawe ekoyebana kati na bawumbu na Ye
mpe kanda na Ye ekokitela banguna na Ye.

15 Tala, Yawe azali koya na moto,
mpe bashar na Ye ezali lokola mopepe ya kayina ;
akokitisa kanda na Ye na somo penza
mpe akopamela na nzela ya moto.
16 Yawe akosambisa bato nyonso
na nzela ya moto mpe ya mopanga ;
bongo, bato ebele bakokufa na mopanga,

na maboko na Yawe.
17 « Bato oyo bamibulisaka mpe bamipetolaka mpo na kokende na
bilanga mpe kolanda moto moko oyo azali na kati-kati ya bato oyo baliaka
misuni ya bangulu, ya bampuku mpe biloko mosusu ya mbindo, bakokufa
bango nyonso elongo, » elobi Yawe.
18 « Mpe Ngai, likolo ya misala mpe makanisi na bango, nakomi pene
ya kosangisa bato ya bikolo mpe nkota nyonso ; bongo bakoya mpo na
komona nkembo na Ngai.
19 Nakotia elembo kati na bango mpe nakotinda, wuta na bikolo, ndambo
ya bato oyo bakobika : na Tarsisi, na Puli mpe na Ludi (bato oyo bayebi
kosalela tolotolo malamu), na Tubali mpe na Yavani, na bisanga oyo
ezalaka mosika, oyo etikala nanu koyoka sango na Ngai te mpe komona
nkembo na Ngai te. Bakotatola nkembo na Ngai kati na bikolo.
20 Bakomema bandeko na bino nyonso wuta na bikolo nyonso, lokola
likabo epai na Yawe, na ngomba na Ngai ya bule, na Yelusalemi, na likolo
ya bampunda, ya bashar mpe ya bashareti oyo ekangama, ya mikongo ya
bamile mpe ya bashamo, » elobi Yawe. « Bakomema bango ndenge bana
ya Isalaele bamemaka makabo na bango ya bambuma, kati na basani ya
bule, na Tempelo ya Yawe.
21 Mpe nakopona kati na bango, ndambo ya bato mpo ete bazala
Banganga-Nzambe mpe Balevi, » elobi Yawe.
22 « Ndenge likolo mpe mabele ya sika oyo nasili kosala ekowumela
liboso na Ngai, » elobi Yawe, « ndenge wana mpe bakitani na bino mpe
kombo na bino ekowumela.
23 Bato ya mokili mobimba bakoya kofukama liboso na Ngai, longwa na
feti moko ya ebandeli ya sanza kino na feti mosusu, longwa na Saba moko
kino na mosusu, » elobi Yawe,
24 « bakobima mpe bakomona bibembe ya bato oyo batombokelaki Ngai,
pamba te bankusu na bango ekokufa te mpe moto na bango ekokufa te ;
bakopesa moto nyonso somo. »

Jeremi

Kosambisama ya mokili ya Yuda

1 Mokanda oyo ezali kolobela maloba ya Jeremi, mwana mobali ya Ilikia,
moko kati na Banganga-Nzambe ya engumba Anatoti, kati na etuka ya
Benjame ; ezali mpe kolobela makambo oyo ekomelaki ye.
2 Yawe alobaki na ye tango mokonzi Joziasi, mwana mobali ya Amoni,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na misato na bokonzi,
3 mpe na tango ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya
Yuda, kino na suka ya sanza ya mitano ya mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Sedesiasi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, kino
tango bato ya Yelusalemi bakendeki na bowumbu.

Kobengama ya Jeremi

4 Yawe alobaki na ngai :
5 — Liboso ete nasala yo kati na libumu ya mama na yo, nayebaki yo ;
liboso ete obotama, nabulisaki yo : naponaki yo mpo ete ozala mosakoli
ya bikolo.
6 Nazongisaki :
— Oh Nkolo Yawe, nayebi koloba te, pamba te nazali nanu elenge !
7 Kasi Yawe alobaki na ngai :
— Koloba te : « Nazali elenge. » Osengeli kokende epai ya bato nyonso
epai wapi nakotinda yo, mpe osengeli koyebisa bango makambo nyonso
oyo nakotinda yo.
8 Kobanga bango te, pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela
yo, —elobi Yawe.
9 Bongo Yawe asembolaki loboko na Ye, asimbaki monoko na ngai mpe
alobaki :
— Tala, nasili kotia maloba na Ngai kati na monoko na yo.
10 Na mokolo ya lelo, yeba ete nasili kopesa yo bokonzi likolo ya bikolo
mpe ya mikili mpo na kopikola mpe kopanza, kobuka mpe kokweyisa,
kotonga mpe kolona.

Emoniseli ya nzete ya amande

11 Sima na yango, Yawe atunaki ngai :
— Jeremi, ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona etape ya nzete ya amande.
12 Yawe alobaki na ngai :
— Omoni malamu, pamba te nasenzelaka maloba na Ngai mpo na
kokokisa yango.

Emoniseli ya nzungu

13 Yawe atunaki ngai lisusu :
— Ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona nzungu moko ezali kotoka, etengama na ngambo ya
nor.
14 Yawe alobaki na ngai :
— Ezali wuta na nor nde pasi ekokomela bavandi ya mokili.

15 Pamba te nakobengisa bato nyonso ya bituka ya nor, —elobi Yawe.
Bakonzi na bango bakoya kotia
bakiti na bango ya bokonzi liboso ya bikuke ya Yelusalemi ;
bakozingela bamir nyonso ya Yelusalemi
mpe bakobundisa bingumba nyonso ya Yuda.
16 Nakosambisa bato na Ngai mpo na mabe oyo basalaki :
basundolaki Ngai, bakomaki kobonza mbeka ya malasi
epai ya banzambe mosusu,
mpe bakomaki kogumbamela banzambe
oyo basalaki na maboko na bango.

17 Mibongisa, yika mpiko !
Telema mpe yebisa bango makambo nyonso
oyo Ngai nakotinda yo ;
kozala na somo na bango te,
noki te nakokweyisa yo liboso na bango.
18 Na mokolo ya lelo, nakomisi yo engumba batonga makasi,
likonzi ya ebende mpe mir ya ebende
mpo na komibatela liboso ya mokili mobimba :
liboso ya bakonzi ya Yuda, ya bakalaka na yango,
ya Banganga-Nzambe na yango
mpe ya bavandi nyonso ya mokili yango.
19 Yeba ete bakobundisa yo, kasi bakolonga yo te ;
pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela yo,
elobi Yawe.

2

Isalaele abosani Nzambe
1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Kende kotatola na matoyi ya Yelusalemi :

Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Nakanisi lisusu bolingo
oyo ozalaki na yango epai na Ngai
tango ozalaki elenge ;
ozalaki kolinga Ngai makasi
ndenge kaka mwasi mpe mobali balinganaka,
mpe ozalaki kolanda Ngai na esobe,
kati na mokili oyo ekawuka.
3 Isalaele abulisamaki mpo na Yawe
lokola mbuma ya liboso ya milona na Ye :
moto nyonso oyo azalaki kolia yango
azalaki komema ngambo,
mpe pasi ezalaki kokomela ye, › »
elobi Yawe.

4 Oh libota ya Jakobi, bino bituka nyonso ya Isalaele,
boyoka Liloba na Yawe !
5 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mabe nini batata na bino bazwaki Ngai
mpo ete basundola Ngai ?
Basepelaki kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina,
mpe bango moko bakomaki bato pamba.

6 Bamitunaki te : ‹ Wapi Yawe
oyo abimisaki biso na Ejipito
mpe amemaki biso kati na esobe ?
Wapi Yawe oyo atambolisaki biso
na mokili oyo ekawuka mpe ya mabulu,
mokili ya molili mpe ya kufa,
mokili oyo baleki nzela balekelaka te
mpe mokili oyo bato bavandaka soki moke te ? ›
7 Namemaki bino na mokili
oyo mabele na yango ebotaka malamu
mpo ete bolia mbuma na yango ya kitoko ;
kasi boyaki nde kokomisa mokili na Ngai mbindo
mpe kokomisa libula na Ngai eloko ya nkele.
8 Banganga-Nzambe bamitunaki te
mpo na koluka koyeba :
‹ Yawe azali wapi ? ›
Balakisi ya Mobeko balukaki koyeba Ngai te,
bakambi batombokelaki Ngai ;
basakoli bazalaki kosakola na kombo ya Bala
mpe balandaki banzambe ya bikeko oyo ezanga tina.
9 Yango wana, nakosambisa bino, »
elobi Yawe.
« Nakosambisa bino elongo na bakitani na bino,
10 Bokatisa na ngambo ya bisanga ya kitimi
mpe botala malamu,
botinda bato na Kedari mpe botala malamu ;
botala malamu penza soki likambo ya boye esila kosalema.
11 Boni, ezali na ekolo oyo etikaka banzambe na yango
mpo na kosambela banzambe mosusu ?
Nzokande, banzambe yango ezalaka kutu banzambe ya solo te.
Kasi bato na Ngai basundoli Ye oyo azali Nkembo na bango
mpo na kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina.
12 Oh likolo, tika ete likambo oyo ekamwisa yo
mpe epesa yo somo makasi, »
elobi Yawe.
13 « Bato na Ngai basali masumu mibale :
Basundoli Ngai oyo nazali etima ya bomoi,
mpe batimoli bango moko mabulu ya mayi,
mabulu oyo ekawukaka noki.
14 Boni, Isalaele azali solo mowumbu
to abotama kati na ndako ya bowumbu ?
Mpo na nini akomi lokola eloko pamba
na miso ya bikolo mosusu ?
15 Bankosi engalaki na koganga mpo na kolengisa ye,
ekomisaki mokili na ye lokola esobe ;
batumbaki bingumba na ye
mpe etikalaki lisusu na bato te.
16 Mpe lisusu, bato ya Mefisi mpe ya Dafine
babuki moto na yo.
17 Mpo na nini makambo oyo nyonso ezali kokomela yo ?
Boni, ezali te mpo ete osundulaki Yawe, Nzambe na yo,
tango azalaki nanu kotambolisa yo na nzela ?
18 Bongo sik’oyo, mpo na nini ozali kokende komela mayi

ya ebale Nili kati na Ejipito ?
Mpo na nini ozali kokende komela mayi
ya ebale Efrate kati na Asiri ?
19 Mabe na yo ekomemela yo etumbu,
kotomboka na yo ekomemela yo pamela.
Tala malamu mpe sosola
ete ezali penza mabe mpe bololo mpo na yo
kosundola Yawe, Nzambe na yo,
mpe kozanga kotosa Ngai, »
elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga.

20 « Wuta kala, ozalaki kobuka ekangiseli na yo
mpe kokata minyololo na yo.
Ozalaki koloba : ‹ Nakozala lisusu mowumbu na yo te. ›
Yango wana, okomaki komilalisa na bangomba nyonso ya milayi
mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu
lokola mwasi ya ndumba.
21 Nzokande, Ngai nalonaki yo lokola nzete kitoko ya vino
mpo ete obotaka mbuma ya malamu na tembe te.
Bongo, ndenge nini sik'oyo obalukeli Ngai
mpe okomi nzete oyo nayebi te,
nzete oyo ebotaka mbuma mabe ?
22 Ata soki omisukoli na kisi oyo basalelaka sabuni
to omipakoli sabuni ndenge nini,
masumu na yo ekolongwa te liboso na Ngai, »
elobi Nkolo Yawe.
23 « Ndenge nini okoki penza koloba :
‹ Namikomisi na ngai mbindo te,
nazali kolanda banzambe ya Bala te ? ›
Tala nanu ndenge ozalaki kotambola kati na lubwaku
mpe kanisa malamu makambo oyo ozalaki kosala.
Okomaki lokola shamo ya mwasi
oyo eyengaka-yengaka bisika nyonso ;
24 lokola ane ya zamba oyo emesana na esobe,
oyo ebendaka mopepe na zolo
soki ekomi na posa ya kosangisa nzoto.
Bongo, nani akoki kokanga posa na yango
ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali ?
Mpunda nyonso ya mobali oyo ekolanda yango
ekomona pasi te,
pamba te ekozwa yango na tango ya posa
ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali.
25 Sala keba ! Noki te okotikala makolo ngulu
mpe okokawuka mongongo
likolo ya bitambola-tambola !
Kasi ozali koloba : ‹ Tika na yo !
Ngai nalingaka banzambe ya bapaya
mpe nakolanda kaka bango. ›

26 Ndenge basambwisaka moyibi soki bakangi ye,
ndenge wana mpe ekosalema
mpo na libota ya Isalaele :
bakonzi mpe bakambi na bango,

Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango bakosambwa.
27 Balobaka na nzete : ‹ Ozali tata na ngai, ›
mpe na libanga : ‹ Yo nde obotaki ngai. ›
Bapesaki Ngai mikongo, kasi bilongi na bango te.
Nzokande soki bakomi na pasi, babelelaka :
‹ Yaka kobikisa biso ! ›
28 Wapi sik'oyo banzambe na bino,
banzambe oyo bosalaki na maboko na bino ?
Tika ete eya kobikisa bino na tango ya pasi,
soki penza ekokoka !
Pamba te, oh bato na Yuda,
ndenge motango ya bingumba na bino ezali,
ndenge wana mpe motango ya banzambe na bino ezali.

29 Mpo na nini bozali kosambisa Ngai ?
Nzokande, ezali bino nyonso nde botombokelaki Ngai, »
elobi Yawe.
30 « Napesaki bato na yo etumbu ya pamba ;
pamba te bazwaki na bango kaka mayele te.
Mopanga na yo ebomi basakoli na yo
ndenge nkosi ebomaka bato.
31 Bino bato ya tango oyo, boyoka Liloba na Yawe :
Boni, nazali lokola esobe to mokili ya molili makasi
mpo na mokili ya Isalaele ?
Mpo na nini bato na Ngai bazali koloba :
‹ Tozali na bonsomi ya kokende epai tolingi
mpe tokoya lisusu epai na yo te ? ›
32 Boni, elenge mwasi abosanaka penza
biloko na ye ya monzele ?
Boni, mobandami ya libala abosanaka solo mayaka na ye ?
Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai mikolo ebele.
33 Oh, tala ndenge otondi na mayele ya koluka bolingo !
Na etamboli na yo, okoki ata kopesa
mayele yango ezala na basi oyo baleki mabe !
34 Kino na bilamba na yo,
bato bamonaka makila ya babola,
ya bato oyo bayebi likambo te mpe okangi bango na mabe te.
35 Kati na makambo oyo nyonso, ozali koloba :
‹ Nayebi ata likambo moko te,
kanda ya Nzambe ekokweyela ngai te. ›
Kasi Ngai nakopesa yo etumbu
mpo ete ozali koloba : ‹ Nasali masumu te. ›
36 Mpo na nini omipesi na koyengayenga na nzela nyonso ?
Okosambwa mpo na Ejipito
ndenge osambwaki mpo na Asiri.
37 Okotika lisusu esika yango, maboko na moto,
pamba te Yawe asundoli bato
oyo ozalaki kotiela motema ;
mpe bango bakosunga yo te. »

3

Mwasi ya ndumba

1 « Soki mobali abomi libala na mwasi na ye,
mpe mwasi yango akei kobala mobali mosusu ;
boni, mobali yango akoki lisusu kozongela ye ?
Bomoni te ete mokili mobimba ekokoma penza mbindo ?
Nzokande yo, osalaki kindumba na mibali ebele,
bongo olingi sik'oyo kozongela Ngai, »
elobi Yawe.
2 « Tombola miso na yo na likolo ya bangomba mpe tala :
Boni, ezali penza na esika epai wapi ozangaki kosala ekobo ?
Ovandaki na nzela mpo na kozela bamakangu,
ovandaki wana lokola moto ya Arabi kati na esobe.
Boye, okomisaki mokili mbindo
na nzela ya ekobo na yo mpe ya misala na yo ya mabe.
3 Yango wana, mvula ekangamaki,
mpe mvula ya sima enokaki lisusu te.
Kasi atako bongo, okangami kaka na kosala kindumba na yo
mpe oboyi koyoka soni.
4 Boni, obengaka Ngai te :
‹ Tata na ngai, moninga na ngai ya bomwana ! ›
5 Ozali kutu kotuna Ngai :
‹ Boni, kino tango nini okokanga kanda ?
Kotomboka na yo ekosila te ? ›
Yango nde makambo ozali koloba,
kasi ozali mpe kaka kokoba na misala na yo ya mabe. »

Isalaele apengwi nzela ya Yawe

6 Tango Joziasi azalaki mokonzi, Yawe alobaki na ngai : « Omoni makambo Isalaele oyo apengwi nzela na Ngai azali kosala ? Amataki likolo ya bangomba nyonso mpe atambolaki na se ya banzete nyonso ya mibesu mpo na kosala kindumba.
7 Nakanisaki ete akozongela Ngai soki asilisi kosala makambo nyonso oyo azalaki na yango posa ; kasi azongeli Ngai te, mpe ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, amonaki yango.
8 Napesaki mopengwi Isalaele mokanda na ye ya koboma libala mpe nabenganaki ye likolo ya kindumba na ye ; kasi namonaki ete ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, abangaki te ; ye mpe abimaki mpo na kosala kindumba.
9 Lokola ezalaki likambo ya pamba mpo na Isalaele kosala kindumba, akomisaki mokili mbindo mpe asalaki kindumba na banzambe ya bikeko oyo basala na mabanga mpe na banzete.
10 Atako bongo, ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, azongaki epai na Ngai te na motema na ye mobimba ; azongaki na ye kaka likolo-likolo, » elobi Yawe.
11 Yawe alobaki na ngai : « Mopengwi Isalaele azali sembo koleka mopengwi Yuda.
12 Kende kosakola sango oyo na nor :
‹ Oh mopengwi Isalaele, zonga, ›
elobi Yawe,
‹ Nakokangela yo lisusu elongi te,
pamba te nazali Moyengebene, ›
elobi Yawe.
‹ Nakokangela yo lisusu kanda te mpo na libela.
13 Ndima kaka mabe na yo,
mpo ete otombokelaki Yawe, Nzambe na yo ;

obebisaki ngolu na yo epai ya banzambe ya bapaya,
na se ya banzete nyonso ya mibesu,
mpe otosaki Ngai te, › »
elobi Yawe.

Kozonga epai na Yawe

14 « Bozonga epai na Ngai, bino batomboki, » elobi Yawe, « pamba te
nazali mobali na bino ya libala. Kati na bino, nakozwa moto moko kati na
engumba moko na moko, mpe bato mibale kati na etuka moko na moko,
mpo na kozongisa bino na Siona.
15 Bongo nakopesa bino bakambi kolanda posa ya motema na Ngai,
bakambi oyo bakotambolisa bino na bwanya mpe na mayele.
16 Na mikolo wana, tango bokokoma penza ebele na mokili, » elobi
Yawe, « bato bakoloba lisusu te : ‹ Sanduku ya Boyokani ya Yawe. ›
Bakomitungisa lisusu mpo na yango te mpe bakokanisa yango lisusu te ;
kozanga na yango ekolobela bato eloko moko te, mpe bakoluka lisusu te
kosala Sanduku ya Boyokani.
17 Na tango wana, bakobenga Yelusalemi Kiti ya Bokonzi ya Yawe,
mpe bikolo nyonso ekosangana na Yelusalemi mpo na kopesa lokumu na
Kombo na Yawe. Boye, bakolanda lisusu te baposa mabe ya mitema na
bango.
18 Na tango wana, libota ya Yuda ekosangana elongo na libota ya
Isalaele ; longwa na mokili ya nor, bakokende nzela moko kino na mokili
oyo napesaki batata na bino lokola libula.
19 Namilobelaki :
‹ Esengo nini penza nazalaki na yango
ya kokamata bino lokola bana
mpe kopesa bino mikili ya kitoko,
libula oyo eleki kitoko kati na bikolo ! ›
Nakanisaki ete bokobenga Ngai ‹ Tata ›
mpe bokotika te kolanda Ngai.
20 Kasi bino lisanga ya Isalaele,
bokosi Ngai lokola mwasi
oyo asangisi nzoto na mobali mosusu, »
elobi Yawe.

21 Koganga ezali koyokana na likolo ya bangomba :
ezali mayi ya miso mpe kolelalela ya bana ya Isalaele,
pamba te babebisi nzela na bango
mpe babosani Yawe, Nzambe na bango.

22 « Bino batomboki, bozonga epai na Ngai
mpe nakobikisa bino na kopengwa na bino ! »

« Solo, tokozonga epai na Yo,
pamba te Yo, Yawe, nde ozali Nzambe na biso.
23 Solo, bisala-sala oyo ezali kosalema
na bangomba mikuse mpe milayi
ezali kaka makelele ya pamba.
Solo, Yawe, Nzambe na biso, azali Lobiko ya Isalaele.
24 Wuta bolenge na biso, banzambe ya bikeko
ebebisaki mbuma ya misala ya batata na biso,
bibwele na bango mpe ngombe na bango,
bana na bango ya mibali mpe ya basi.

25 Soni ekomi lokola mbeto na biso,
mpe kosambwa, lokola bulangeti mpo na komizipa ;
pamba te biso mpe batata na biso,
tosalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na biso,
totosaki Yawe te, wuta bolenge na biso. »

4

1 « Oh Isalaele, soki okozonga,
zonga epai na Ngai, »
elobi Yawe,
« soki olongoli banzambe na yo ya bikeko liboso na Ngai
mpe otiki kotambola libanda ya nzela na Ngai ;
2 soki olapi ndayi na bosolo mpe na bosembo :
‹ Na Kombo na Yawe, › bikolo ekomipambola
mpe ekomipesa nkembo mpo na yo. »
3 Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi :
« Bokata bilanga ya sika,
mpe botika kolona kati na banzube.
4 Bomibulisa mpo na Yawe,
bopetola mitema na bino,
bino bato ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi ;
noki te kanda na Ngai ekopela
mpe ekozikisa bino lokola moto
mpo na mabe oyo bozali kosala ;
ekopela makasi mpe moto moko te akokoka koboma yango.

Pasi oyo ekowuta na nor

5 Bopanza sango na mokili ya Yuda,
botatola na Yelusalemi mpe boloba :
‹ Bobeta kelelo na mokili ! ›
Boganga makasi mpe bobelela :
‹ Bosangana, bino nyonso !
Tokima na bingumba batonga makasi ! ›
6 Botombola bendele mpo na kokende na Siona !
Bobombama noki, pamba te nakoyeisa pasi
wuta na nor mpe kobebisama ya somo ! »

7 Nkosi moko ebimi na ndako na yango ;
mobebisi moko ya bikolo abimi.
Atiki esika na ye mpo na koya kobebisa mokili na yo.
Bingumba na yo ekobukana mpe ekotikala lisusu na bato te.
8 Yango wana, bolata bilamba ya basaki,
bosala matanga mpe bolela,
pamba te kanda makasi ya Yawe elongwe
na mito na biso te.

9 « Na mokolo wana, »
elobi Yawe,
« mokonzi mpe bakalaka na ye bakolemba nzoto,
Banganga-Nzambe bakoyoka somo
mpe basakoli bakokamwa. »

10 Bongo nalobaki : « Oh Nkolo Yawe, tala ndenge okosaki bato oyo mpe
Yelusalemi tango olobaki : ‹ Bokozala na kimia ! › Nzokande mopanga
ezalaki kozela biso. »
11 Na tango wana, bakoloba na bato oyo mpe na Yelusalemi : « Wuta
likolo ya bangomba oyo ezali kati na esobe, mopepe moko ya makasi ezali
koya epai ya bato na ngai ; ezali koya te mpo na koyungola to mpo na
kopetola.
12 Ezali mopepe moko ya makasi penza, pamba te ewuti epai na ngai.
Sik'oyo, ngai moko nde nazali kosambisa bango. »
13 Tala ! Monguna azali koya na elulu lokola mapata,
bashar na ye ezali konguluma lokola mopepe ya makasi ;
mpunda na ye kutu eleki mpongo na mbangu.
Mawa na biso ! Tokufi na biso !
14 Oh Yelusalemi, petola motema na yo na mabe mpo ete obikisama.
Kino tango nini okotika kosala mabongisi ya mabe ?
15 Mongongo moko ezali koyokana wuta na Dani,
ezali kopanza sango ya pasi na bangomba ya Efrayimi.
16 « Boloba yango na bikolo
mpe botatola yango na Yelusalemi :
‹ Wuta na mboka mosika, mampinga ya banguna ezali koya,
ezali koya na lokito mpo na kobundisa bingumba ya Yuda.
17 Ezingeli Yelusalemi lokola bakengeli bilanga,
pamba te etombokelaki Ngai, › »
elobi Yawe.
18 « Etamboli mpe misala na yo moko nde ememelaki yo yango.
Tala, etumbu na yo ezali bololo
mpe ekosala pasi makasi na motema. »

19 Ah ngai eh ! Ah motema pasi eh !
Ah ! Motema na ngai ezali kobeta makasi,
ezali koswa makasi kati na ngai,
mpe nazali kokoka kokanga monoko te,
pamba te nayoki lolaka ya kelelo mpe ya bitumba.
20 Sango moko kaka ezali kotambola : libebi na libebi ;
mokili mobimba ekufi.
Na mbalakata, bandako ya kapo ekufi-kufi,
mpe ebombamelo na ngai ebebi na mbala moko.
21 Kino tango nini nakomona bendele ya bitumba,
mpe nakoyoka makelele ya bitumba ?

22 « Bato na Ngai bazali bazoba, bayebi Ngai te ;
bazali bana bazangi bososoli, bazali na mayele te,
bayebi kaka kosala mabe,
kasi bayebi kosala bolamu te. »

23 Tango natalaki mabele,
namonaki ete ezalaki kaka bongo-bongo
mpe ezalaki ata na eloko moko te ;
tango natalaki likolo,
namonaki ete pole ezalaki lisusu te.
24 Tango natalaki bangomba,
namonaki yango koningana,
bangomba nyonso ya mike ezalaki kobukana.

25 Mpe tango natalaki malamu,
namonaki lisusu ata moto moko te,
mpe bandeke nyonso ya likolo ekimaki.
26 Tango nakobaki kotala,
namonaki ete mokili oyo ezalaki
na mabele ya malamu ekomaki esobe ;
bingumba na yango nyonso ebebisamaki
liboso ya Yawe, na kanda makasi na Ye.
27 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mokili mobimba ekobebisama,
kasi nakobebisa yango nyonso te.
28 Yango wana, mokili ekozala na matanga ;
mpe kuna na lola, likolo ekokoma mwindo
pamba te nalobaki yango, mpe nakobongola maloba na Ngai te ;
lokola nazwaki mokano, nakozonga lisusu sima te. »

29 Bato nyonso ya engumba bakimi,
kaka na makelele ya basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda,
mpe oyo babundaka na matolotolo.
Bamoko babombami na bazamba,
bamosusu bakimi na madusu ya mabanga ya bangomba ;
bingumba nyonso etikali lisusu na bato te,
mpe ata moto moko te atikali kuna.

30 Oh engumba ekufa, ozali kosala nini ?
Olati bilamba ya motane mpe babiju ya wolo ;
otie bonzenga na miso na yo.
Ozali komikomisa kitoko na pamba,
bamakangu na yo bazali kotiola yo
mpe bazali koluka koboma yo.

31 Nayoki makelele lokola koganga ya mwasi
oyo azali na pasi ya kobota,
kolela ya pasi lokola mwasi
oyo azali kobota mwana na ye ya liboso :
ezali makelele ya kolela ya Siona, mboka kitoko ;
azali kolela, maboko likolo, mpe azali koloba :
« Nabebi na ngai, nakomi na suka liboso ya babomi. »

5

Moto moko te azali sembo

1 « Bokende, botambola na babalabala ya Yelusalemi,
botala zingazinga mpe bososola malamu penza,
boluka ata na bisika oyo bato ebele bakutanaka ;
soki bokoki komona ata moto moko
oyo atambolaka na bosembo
mpe alukaka boyengebene,
wana nakolimbisa engumba oyo.
2 Atako balapaka ndayi na maloba oyo :
‹ Na Kombo na Yawe, ›
ndayi na bango ezalaka kaka ya lokuta. »

3 Oh Yawe ; boni, miso na Yo esepelaka te
komona bosolo ?
Obetaka solo bato, kasi bayokaka na bango pasi te ;
osilisaka koboma bango, kasi baboyaka kaka kobongwana.
Bakomisa mito na bango makasi lokola mabanga
mpe baboyaka kobongola mitema na bango.
4 Namilobelaki : « Bato oyo bazali kaka bato pamba,
bazangi mayele, mpo ete bayebi nzela ya Yawe te
mpe bayebi malako ya Nzambe na bango te.
5 Boye, nakokende epai ya bakambi na bango
mpe nakoloba na bango,
pamba te bango nde basengeli koyeba
nzela ya Yawe mpe malako ya Nzambe na bango. »
Kasi bango nyonso, na motema moko,
babukaki ekangiseli mpe bakataki minyololo.
6 Yango wana, nkosi moko ekobima
wuta na zamba mpe ekoboma bango ;
mbwa ya zamba ekobima wuta na esobe
mpe ekopasola bango ;
nkoyi moko ekovanda pene ya bingumba na bango
mpo na koboma moto nyonso oyo akoluka kobima kuna,
pamba te botomboki na bango ezali monene
mpe lokuta na bango eleki mingi.

7 « Na makambo ya boye, ndenge nini nalimbisa yo ?
Ah Yelusalemi, bana na yo basundoli Ngai
mpe bazali kolapa ndayi na bakombo ya banzambe ya bikeko
oyo ezali ata banzambe te.
Nakokisaki baposa na bango nyonso,
kasi basalaki kaka ekobo
mpe bakendeki na bandako ya basi ya ndumba.
8 Ndenge mpunda ya mobali etambolaka-tambolaka
soki ezali na posa ya kosangisa nzoto na mpunda ya mwasi,
ndenge wana mpe moko na moko kati na bango
alandaka-landaka mwasi ya moninga
mpo na kosangisa na ye nzoto.
9 Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te ? »
elobi Yawe ?
« Motema na Ngai ezongisa penza mabe na mabe te
na ekolo ya lolenge oyo ?
10 Bomata na bamir mpo na kokota na Yelusalemi
mpe bobebisa yango ;
kasi bobebisa yango nyonso te.
Bokata bitape na yango,
pamba te etikali lisusu ya Yawe te.
11 Libota ya Isalaele mpe ya Yuda etamboli
na boyengebene te na miso na Ngai, »
elobi Yawe.

12 Bawanganaki Yawe mpe balobaki :
« Yawe akosala eloko moko te !
Pasi moko te ekokomela biso ;
tokotikala na biso komona te
ezala mopanga to nzala makasi.

13 Basakoli bazali kaka lokola mopepe ya pamba,
bazali na mateya penza ya koteya te ;
boye tika ete mabe oyo bazali kosakola
ezongela bango moko ! »
14 Yango wana, tala liloba oyo Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Lokola bato oyo balobi maloba ya boye,
nakosala ete maloba na Ngai ezala
lokola moto na monoko na yo,
mpe bato oyo bazala lokola bakoni
oyo moto yango ekozikisa.
15 Oh libota ya Isalaele, »
elobi Yawe,
« nakoyeisa ekolo moko wuta mosika
mpo na kobundisa yo :
ezali ekolo moko ya kala mpe ya nguya,
ekolo oyo yo oyebi ata monoko na yango te.
16 Makonga na bango ezangaka koboma moto te,
bongo bango nyonso bazali bilombe ya bitumba.
17 Bakobotola milona mpe bilei na yo,
bakoboma bana na yo ya basi mpe ya mibali,
bakobotola bangombe mpe bameme na yo,
bakobebisa bilanga na yo ya vino
mpe banzete na yo ya figi,
bakobebisa na mopanga bingumba na yo ya makasi
oyo otielaka motema.
18 Nzokande, ezala na mokolo wana, » elobi Yawe, « nakosilisa koboma bino nyonso te.
19 Tango bato bakotuna : ‹ Mpo na nini Yawe, Nzambe na biso, asali biso makambo ya boye ? ›
Bokozongisela bango : ‹ Ezali mpo ete bosundolaki Ngai mpe bosambelaki banzambe ya bapaya kati na mboka na bino. Yango wana, bokosalela bapaya kati na mboka oyo ezali ya bino te. ›
20 Bopanza sango oyo epai ya libota ya Jakobi
mpe botatola yango kati na Yuda :
21 Boyoka makambo oyo,
bino bazoba to bato oyo bozanga mayele :
bozali na miso mpo na komona kasi bomonaka te,
bozali na matoyi mpo na koyoka kasi boyokaka te.
22 Bokoki penza kobanga Ngai te, »
elobi Yawe ?
« Bokoki solo kolenga liboso na Ngai te,
Ngai oyo nasala zelo lokola mondelo ya mayi,
epekiselo ya libela oyo mayi ekoleka ata mokolo moko te ?
Mayi ekoki kotomboka, kasi ezali na nguya te ;
ata soki esali makelele, kasi ekoleka mondelo yango te.
23 Kasi bato oyo bazali mitema makasi
mpe bazali solo batomboki ;
bapesi Ngai mokongo mpe bakei na bango !
24 Bamilobelaka te :
‹ Tika ete totosa Yawe, Nzambe na biso,
oyo anokisaka mvula na tango ekoki,
na eleko ya kolona mpe ya kobuka ;

oyo akatela biso baposo oyo esengeli
mpo na kobuka milona. ›
25 Mabe na bino nde ebebisi makambo nyonso,
mpe masumu na bino ezangisi bino bolamu.

26 Kati na bato na Ngai, ezali na bato mabe
oyo banongaka bato lokola moto oyo azali kotia mitambo
mpo na kokanga bandeke,
mpe batiaka mitambo mpo na kokanga bato.
27 Ndenge ndako ya bandeke etondaka na bandeke,
ndenge wana mpe bandako na bango etonda na lokuta ;
mpe ezali na nzela yango nde bakoma
bazwi mpe bato na nguya.
28 Bakoma kitoko mpe ngebungebu ;
mabe na bango eleka ndelo,
balobelaka likambo ya mwana etike na bosembo te,
mpo kaka bango moko balonga.
Bakataka makambo ya babola na bosembo te.
29 Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te ? »
elobi Yawe.
« Boni, motema na Ngai ezongisa penza
mabe na mabe te na ekolo ya boye ?

30 Makambo ya kokamwa mpe ya somo
esalemi na mboka :
31 basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta,
Banganga-Nzambe bazali kosalela
bokonzi na bango ndenge balingi,
mpe bato na Ngai bazali kosepela bongo.
Kasi bokosala nini na suka ? »

6

1 « Bino bato ya Benjame,
bokima mpo na lobiko na bino !
Bobima na Yelusalemi !
Bobeta kelelo na Tekoa !
Botombola bendele kati na Beti-Akeremi !
Pamba te pasi mpe kobebisama ya somo
ekobimela na nor.
2 Nakobebisa Siona, mboka kitoko,
oyo ezali penza kitoko
lokola elenge mwasi ya kitoko
mpe ya nzoto sembesembe.
3 Babateli ya bibwele elongo na bibwele na bango
bakobundisa yango,
bakopika bandako na bango ya kapo zingazinga na yango ;
bongo moko na moko akoyeisa bibwele na ye
na esika oyo ye akozwa.

4 Bomibongisa mpo na kobundisa yango !
Botelema, tika ete tobundisa yango na midi !
Kasi mawa na biso, pamba te mokolo esili

mpe molili ya pokwa ezali koya.
5 Boye, totelema ! Tika ete tokota kati na yango na butu,
tobebisa bandako na yango oyo batonga makasi ! »

6 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Bokata banzete mpe botonga bisika ya kobombama
zingazinga ya Yelusalemi !
Engumba oyo esengeli kozwa etumbu,
pamba te etondi na makambo mabe !
7 Ndenge libulu ya mayi ebimisaka mayi,
ndenge wana mpe Yelusalemi ezali kobimisa mabe.
Sango moko kaka ezali kotambola kuna :
sango ya mobulu mpe ya kobebisama ;
tango nyonso liboso na Ngai,
kaka minyoko mpe bapota.
8 Oh engumba Yelusalemi, yoka makebisi oyo,
noki te nakomikomisa mosika na yo
mpe nakokomisa mokili na yo esobe,
mpo ete moto moko te akoka lisusu kovanda kuna. »

9 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Tika ete bosangisa ndambo ya bana ya Isalaele oyo batikali
ndenge balokotaka mbuma ya vino oyo etikalaka ;
bolekisa lisusu maboko na bino
na likolo ya bitape ya banzete ya vino
lokola moto oyo abukaka mbuma ya vino. »

10 Naloba lisusu na nani
mpe nakebisa penza nani ?
Nani akoyokela ngai ?
Matoyi na bango ekangama ;
yango wana bakokaka koyoka te.
Liloba na Yawe ezalaka pamba mpo na bango,
basepelaka na bango na yango te.
11 Nzokande ngai, natondi na kanda ya Yawe
mpe nazali kokoka lisusu te kokanga motema.

« Sopa yango na bana mike kati na babalabala
mpe na lisanga ya bilenge mibali ;
ekokweyela mwasi mpe mobali nzela moko,
ezala mikolo to mibange.
12 Tango nakosembola loboko na Ngai
mpo na kotelemela bavandi ya mboka,
nakopesa bandako na bango, bilanga na bango mpe basi na bango,
epai ya bato mosusu, »
elobi Yawe.
13 « Bango nyonso, ezala mikolo mpe bana mike,
batondi na lokoso ya mbongo,
kobanda na basakoli kino na Banganga-Nzambe :
bango nyonso bazali kotambola na lokuta.
14 Bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo
mpe bazali koloba : ‹ Makambo nyonso ezali malamu,
nyonso ezali kotambola malamu ! ›

Nzokande ata likambo moko ya malamu ezali te.
15 Boni, bazali penza koyokela
makambo na bango ya nkele soni te ?
Te, bazali na bango koyoka ata soni te ;
bayebi kutu ata ndenge bayokaka soni te.
Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso,
bakokweyisama tango nakopesa bango etumbu, »
elobi Yawe.
16 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Botelema na esika oyo nzela ekutana,
botuna nzela ya kala
mpe esika oyo nzela ya malamu ezali,
bongo bolanda yango mpe bokozwa kimia
mpo na mitema na bino.
Kasi bolobaki : ‹ Tokolanda na biso yango te ! ›
17 Naponaki kati na bino bakengeli oyo balobaki na bino :
‹ Boyoka mongongo ya kelelo ! ›
Kasi bozongisaki : ‹ Te ! Tokoyoka te. ›
18 Yango wana, bino bikolo, boyoka !
Bozala batatoli ya makambo oyo ekokomela bango.
19 Oh mabele, yoka !
Nakoyeisa pasi epai ya bato oyo,
ekozala lifuti ya mabongisi na bango,
pamba te bayokaki mongongo na Ngai te
mpe babwakaki Mobeko na Ngai.
20 Nasala nini na malasi ya ansa oyo ewuti na Saba
to na matiti ya solo kitoko
oyo ewuti na mboka ya mosika ?
Mbeka na bino ya kotumba esepelisaka Ngai te,
mpe nandimaka makabo na bino te. »
21 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Nakotia mabaku liboso ya bato oyo ;
batata mpe bana na bango bakobeta mabaku
mpe bakokweya nzela moko,
bazalani elongo na baninga bakokufa. »
22 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tala, mampinga moko ya basoda
ezali koya longwa na mokili ya nor ;
ekolo moko monene ezali komibongisa mpo na bitumba
wuta na basuka ya mabele.
23 Basimbi matolotolo mpe makonga,
bazali mitema mabe mpe bazanga mawa,
bazali koganga lokola makelele ya ebale monene,
bamati likolo ya bampunda,
batandami na milongo lokola basoda
mpo na kobundisa yo Siona, mboka kitoko. »

24 Tango toyokaki sango na tina na bango,
tolembaki nzoto, somo makasi ekangaki biso
mpe tokomaki na pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.
25 Bokende na bilanga te mpe bobima na nzela te,
pamba te monguna asimbi mopanga,
bongo somo makasi ezali bisika nyonso.

26 Oh bato na ngai, bolata bilamba ya basaki
mpe bolala na putulu,
bosala matanga lokola moto
oyo akufisi mwana na ye se moko.
Bolela na mawa,
pamba te mobomi akokomela biso na mbalakata.

27 « Tala, nasili kotia yo kati na bato na ngai
lokola esalelo oyo bamekelaka makasi ya bibende,
mpo ete okoka kotala malamu
mpe omeka ezaleli na bango.
28 Bango nyonso bazali batomboki ya mito makasi,
bayebi kaka kotonga.
Bazali lokola bronze mpe ebende,
bango nyonso bazali kaka babebisi.
29 Epepelo ezali kopelisa moto makasi,
mpe ebende oyo babengaka plon ezali kolimwa na moto ;
kasi bazali na bango kaka konyangwisa
ebende yango na pamba,
pamba te eloko ya mabe ekokabwana na yango te.
30 Babengaka bango palata babwaka,
pamba te Yawe asundola bango. »

7

Losambo ya lokuta

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi :
2 « Telema na ekuke ya Tempelo ya Yawe mpe tatola maloba oyo : ‹ Boyoka Liloba na Yawe, bino bato nyonso ya Yuda oyo bokotaka na bikuke oyo mpo na kogumbamela Yawe.
3 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : Bobongola bizaleli mpe misala na bino, mpe Ngai nakotika bino ete bowumela na esika oyo.
4 Botia motema te na maloba ya lokuta oyo ezali kolobama : ‘ Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe ! Yawe azali awa. ’
5 Soki solo bobongoli bizaleli mpe misala na bino mpe bokomi kokata bino na bino makambo na bosembo ;
6 soki botiki konyokola bapaya, bana bitike to basi bakufisa mibali, mpe botiki kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te, soki botiki kolanda banzambe mosusu oyo na nzela na yango bomibendelaka pasi,
7 nakotika bino ete bowumela na esika oyo, kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino wuta kala mpe mpo na libela.
8 Kasi botala ndenge bozali kotia motema na maloba ya lokuta oyo ezali ata na litomba moko te.
9 Bozali koyiba, koboma bato, kosala ekobo, kolapa bandayi ya lokuta, kotumba malasi ya ansa mpo na Bala mpe kolanda banzambe mosusu oyo boyebaki te ;
10 bongo bozali koya liboso na Ngai kati na Tempelo oyo ebulisama mpo na Ngai, mpe bozali koloba : ‘ Tobiki na biso ! ’ Bobiki na bino solo mpo na kosala makambo oyo nyonso ya nkele ?
11 Boni, bokomisi Tempelo oyo ebulisama mpo na Ngai ekimelo ya miyibi ? Ngai nazali komona ete bozali kozwa yango bongo, elobi Yawe.

12 Eleki malamu bokende nanu na Silo epai wapi natiaki liboso Esika na
Ngai ya bule mpe botala makambo oyo nasalaki kuna mpo na mabe ya
bana ya Isalaele.
13 Lokola nazalaki kokebisa bino mbala na mbala tango bozalaki kosala
makambo oyo nyonso, elobi Yawe, kasi botikalaki koyokela Ngai te ; lokola
nabengaki bino, kasi boyanolaki Ngai te,
14 makambo oyo nasalaki na Silo, nakosala yango mpe sik'oyo na Ndako
na Ngai, na Tempelo oyo bozali kotiela motema, esika oyo napesaki bino
elongo na batata na bino.
15 Nakobwaka bino mosika na Ngai ndenge nabwakaki bandeko na bino
nyonso ya Efrayimi. ›

16 Bongo yo Jeremi, komeka kobondela mpo na bato oyo te, kolobela Ngai
na tina na bango ata moke te, komeka kutu te kosengela bango eloko :
kotungisa Ngai te, pamba te nakotikala koyokela yo te.
17 Boni, ozali komona te makambo oyo bazali kosala kati na bingumba
ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi ?
18 Bana bazali kolokota bakoni, batata bazali kopelisa moto, mpe basi
bazali kosangisa farine mpo na kosala mapa mpo na Ishitari* ; bazali
kobonza makabo ya masanga ya vino epai ya banzambe mosusu, bongo
ezali kopesa Ngai kanda.
19 Boni, bakanisi ete bazali kosala Ngai mabe, etuni Yawe ? Te ! Bazali
nde komisala bango moko mabe, mpo na soni na bango moko.
20 ‹ Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakopelisa kanda
na Ngai ya makasi na esika oyo, likolo ya bato, ya banyama, ya banzete
ya zamba mpe ya mbuma ya mabele : kanda yango ekopela lokola moto,
bongo ekokufa te.

21 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Bokoba kaka na makambo oyo bozali kosala, bobakisa mbeka na
bino ya kotumba mpe makabo mosusu, mpe bolia misuni yango bino
moko !
22 Pamba te, tango nabimisaki bakoko na bino na Ejipito, nalobaki na
bango likambo moko te na oyo etali mbeka ya kotumba mpe makabo
mosusu.
23 Nzokande, napesaki bango kaka mobeko oyo : Botosa Ngai, bongo
Ngai nakozala Nzambe na bino mpe bino bokozala bato na Ngai ;
botambola na nzela nyonso oyo nakolakisa bino mpo ete bozala bato ya
esengo.
24 Kasi batiaki matoyi te mpo na koyoka Ngai ; balandaki kaka makanisi
mabe ya mitema na bango. Boye, na esika ete babonga, babebaki lisusu
koleka.
25 Wuta tango batata na bino babimaki na Ejipito kino na mokolo ya
lelo, natindelaka bino basali na Ngai, basakoli, tango nyonso mpe mikolo
nyonso.
26 Kasi bayokaki Ngai te mpe bapesaki Ngai matoyi na bango te ; bazalaki
kaka mito makasi mpe basalaki lisusu mabe koleka bakoko na bango. ›
27 Ata oyebisi bango makambo oyo nyonso, bakotikala koyoka yo te ; ata
mpe obengi bango, bakoyanola te.

* **7:18** Ishitari azali nzambe mwasi to mwasi mokonzi ya bikelamu ya likolo.

28 Yango wana, loba na bango : ‹ Tala ekolo oyo eyokaka te maloba ya
Yawe, Nzambe na yango, mpe eyokaka pamela te ; solo ezali lisusu te na
minoko na bango mpe elimwe penza na bibebu na bango.
29 Kata suki na yo ya Naziri mpe bwaka yango, yemba nzembo ya mawa
na likolo ya bangomba ekawuka, pamba te Yawe abwaki mpe asundoli
bato oyo bazali na se ya kanda na Ye.

Lubwaku ya etumbu

30 Bato ya Yuda basali mabe na miso na Ngai, elobi Yawe, batie
banzambe na bango ya bikeko ya mbindo kati na Ndako na Ngai mpe
bakomisi Ndako na Ngai mbindo.
31 Batongi bisambelo ya likolo ya bangomba, ya Tofeti, kati na Lubwaku
ya Beni-Inomi, mpo ete batumba bana na bango ya mibali mpe ya basi
mpo na kobonza bango lokola mbeka : nzokande wana ezali likambo oyo
Ngai natindaki bango te mpe natikalaki ata kokanisa yango te.
32 Yango wana, bosala keba, elobi Yawe : na mikolo ekoya, bato
bakobenga lisusu te esika oyo Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, kasi
bakobenga yango lubwaku oyo babomelaka bato, pamba te bakokunda
bato na Tofeti kino tango esika ekotikala lisusu te.
33 Bongo bibembe ya bato oyo ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe
ya banyama ya zamba ; mpe moto moko te akobengana yango.
34 Kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi,
nakosilisa koganga ya esengo mpe ya kosepela, mongongo ya mobali ya
libala mpe ya mwasi ya libala, pamba te mokili ekobeba.

8

1 Na tango wana, elobi Yawe, bakobimisa mikuwa ya bakonzi mpe ya
bakalaka ya Yuda, mikuwa ya Banganga-Nzambe mpe ya basakoli elongo
na mikuwa ya bato ya Yelusalemi, wuta na malita na bango.
2 Bakotanda yango na se ya moyi, na se ya sanza mpe na se ya mampinga
nyonso ya likolo, oyo balingaki, basalelaki na esengo, balandaki, batunaki
makambo mpe bafukamelaki. Bakosangisa lisusu mikuwa yango te mpo
na kokunda yango, kasi ekokoma lokola matiti ya kopola, na mabele.
3 Na bisika nyonso oyo nakopanza bango, elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, bato nyonso oyo bakotikala na bomoi kati na ekolo oyo ya
mabe bakoluka kufa na esika ya bomoi. ›

Lisumu mpe etumbu

4 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi :
Boni, soki moto akweyi, atelemaka te ?
Soki moto abungi nzela, azongaka lisusu na nzela te ?
5 Mpo na nini bato ya Yelusalemi babungi nzela ?
Mpo na nini bazali kokangama kaka na nzela na bango ya mabe ?
Bamipesi makasi na makambo ya lokuta
mpe baboyi kozongela Ngai.
6 Nayokaka na bokebi makambo nyonso oyo balobaka,
kasi balobaka makambo ya solo te.
Moko te kati na bango ayokaka motema pasi
mpo na mabe oyo asalaka,
alobaka : ‘ Nasali nini ? ’
Moto na moto akangamaka kaka na nzela na ye
lokola mpunda oyo ezali kokende na bitumba.
7 Ezala kutu nkongi, kati na likolo,

eyebaka bileko ya kokende na bisika mosusu ;
ebenga, ndeke ya mayi mpe mbilambila
eyebaka ata tango ya kozonga,
kasi bato na Ngai bayebi mibeko ya Yawe te.

8 Ndenge nini bokoki koloba : ‘ Tozali bato ya bwanya,
pamba te toyebi Mobeko ya Yawe, ’
tango sik’oyo ekomeli ya balakisi ya Mobeko
ebongoli yango lokuta ?
9 Bato ya bwanya bakoyokisama soni,
bakoyoka somo mpe bakokende na bowumbu,
pamba te batiolaki Liloba na Yawe.
Bazali na bwanya ya ndenge nini ?
10 Yango wana, nakokaba basi na bango
epai ya mibali mosusu,
mpe bilanga na bango epai ya bato mosusu ;
pamba te bango nyonso, ezala mikolo to bana mike,
batondi na lokoso ya mbongo ;
basakoli mpe Banganga-Nzambe nyonso bakomi
se kotambola na lokuta ;
11 bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo
mpe bazali koloba : ‘ Makambo nyonso ezali malamu,
nyonso ezali kotambola malamu ! ’
Nzokande, ata likambo moko ya malamu ezali te.
12 Boni, bazali koyokela makambo na bango ya nkele soni ?
Te ! Bazali koyoka ata soni te ;
bayebi kutu te ndenge bayokaka soni !
Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso,
bakokweyisama tango bakozwa etumbu,
elobi Yawe.

13 Nakobebisa milona na bango,
elobi Yawe.
Bambuma ya vino ekozala lisusu te na banzete ya vino,
mbuma ya figi ekozala lisusu te na banzete ya figi,
mpe makasa ya banzete yango ekokawuka.
Bakobotola bango biloko oyo napesaki bango. › »

14 Mpo na nini tozali kovanda awa ?
Tosangana esika moko !
Tika ete tokima kati na bingumba batonga makasi
mpo ete tokufela kuna !
Pamba te Yawe, Nzambe na biso, afungoleli biso ekuke ya kufa
mpe apesi biso mayi oyo ezali na ngenge mpo ete tomela,
pamba te tosalaki masumu liboso na Ye.
15 Tozalaki na elikya ete tokozala na kimia,
kasi tomoni likambo moko te ya malamu ;
tozalaki na elikya ete tokobika,
kasi pasi na pasi nde ezali kolanda biso !
16 Lokito ya bampunda ya banguna
mpe makelele ya makolo na yango
ezali koyokana wuta na Dani,
ezali koya mpo na kobebisa mokili mpe biloko nyonso

oyo ezali kati na yango,
engumba mpe bavandi na yango nyonso,
bongo mokili mobimba eningani.

17 « Botala, nakotindela bino banyoka oyo ebomaka,
bitupa oyo moto akoki kosakana na yango te,
mpo ete eswa bino, »
elobi Yawe.

Pasi ya mosakoli

18 Pasi na ngai ezangeli kisi
mpo na kosilisa yango,
motema na ngai elembi kati na ngai.
19 Yoka koganga ya bato na ngai
wuta na mokili ya mosika :
« Boni, Yawe azali lisusu te, kati na Siona ?
Mokonzi na yango azali lisusu kuna te ? »

« Mpo na nini batumbolaki kanda na Ngai
na nzela ya banzambe na bango ya bikeko,
na nzela ya banzambe ya bapaya oyo ezanga ata tina ? »

20 « Tango ya kobuka mbuma esili koleka,
elanga mpe esili kokoma na suka,
kasi biso tobikisami te. »

21 Ndenge bato na ngai bazali koyoka pasi,
ndenge wana mpe ngai nazali koyoka pasi,
nazali kolela, mpe somo ekangi ngai makasi.
22 Boni, kisi ezali te kati na Galadi ?
Minganga bazali kuna te ?
Bongo mpo na nini bato na ngai bazali kobika te ?
23 Ah ! Soki moto na ngai ezalaki etima,
mpe soki miso na ngai ezalaki liziba ya mpinzoli,
nalingaki kolela butu mpe moyi
mpo na bato na ngai, oyo basili koboma.

9

Libota ya bakosi

1 Ah ! Soki nazalaki ata na ndako ya bapaya kati na esobe,
nalingaki ata kokima bato na ngai
mpe kozala mosika na bango,
pamba te bango nyonso bazali bandumba,
bazali lisanga ya bakosi !
2 « Babongisaka lolemo na bango
lokola tolotolo mpo na kokosa ;
balongaka kati na mokili na nzela ya solo te,
pamba te basalaka se mabe likolo ya mabe
mpe batosaka Ngai te, »
elobi Yawe.
3 « Tika ete moto na moto asala keba na moninga na ye
mpe atia motema te na ndeko na ye,
pamba te ndeko nyonso azali moto ya lokuta,

mpe moninga nyonso azali moto ya matongi.
4 Moninga azali kokosa moninga na ye,
mpe moto moko te azali koloba solo.
Bamibongisaka mpo na koloba lokuta,
babimisaka motoki na bango mpo na kosala masumu.
5 Mosala na bango se kokosa na kokosa ;
mpe na lokuta na bango, baboyaka kotosa Ngai, »
elobi Yawe.
6 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Tala, nakopetola mpe nakomeka bango na moto,
pamba te nasala lisusu nini
mpo na masumu ya bato na Ngai ?
7 Lolemo na bango ezali lokola likonga oyo ebomaka,
ebimisaka kaka maloba ya lokuta.
Moto na moto alobaka na moninga na ye
na esengo na monoko ;
kasi na se ya motema, atielaka ye motambo.
8 Bongo na makambo ya boye,
napesa bango etumbu te, »
elobi Yawe ?
« Nazongisa mabe na mabe te na ekolo ya boye ? »

9 Nakosala matanga mpe nakolela
mpo na bangomba mpe matiti ya esobe.
Nyonso esili kokawuka
mpe moto moko te azali lisusu kolekela wana ;
ezala makelele ya bibwele to ya bandeke
ezali lisusu koyokana te ;
bandeke ya likolo ekimi
mpe banyama ya zamba esili kokende.

10 « Nakokomisa Yelusalemi
liboke ya mabanga oyo ebukana-bukana,
ndako ya mbwa ya zamba ;
nakobebisa bingumba ya Yuda,
bongo moto moko te akovanda lisusu kuna.
11 Nani azali penza na bwanya
mpo na kososola makambo ya boye ?
Nani Yawe ateyaki mpo ete alimbola yango ?
Mpo na nini mokili ebebisami,
etikali pamba lokola esobe
epai wapi moto alekaka te ? »
12 Yawe alobi : « Makambo oyo nyonso ekomeli bango mpo ete basundoli Mobeko na Ngai oyo natiaki liboso na bango, batosi Ngai te mpe basaleli malako na Ngai te.
13 Nzokande, batiaki kaka mito makasi mpe bakobaki kolanda banzambe ya Bala oyo batata na bango balakisaki bango. »
14 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Tala, nakoleisa bato oyo matiti ya bololo mpe nakomelisa bango mayi ya ngenge.
15 Nakopanza bango kati na bikolo oyo, ezala bango to bakoko na bango, batikalaki koyeba te ; nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma bango. »

16 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Botala malamu makambo oyo !
Bobengisa basi oyo balelaka bibembe,
bobengisa penza ba-oyo bayebi kolela malamu !
17 Tika ete baya noki mpo ete bayembela biso
banzembo ya mawa kino tango mpinzoli ekobima biso
mpe ekotondisa miso na biso.
18 Kolela ya mawa ezali koyokana wuta na Siona :
‹ Ah ! Tala ndenge nini tosili kobebisama !
Tala ndenge nini tosambwe !
Tika ete tokima mokili na biso,
pamba te bandako na biso ebebisami. › »

19 Eh basi, boyoka Liloba na Yawe !
Bofungola matoyi mpo na koyoka maloba ya monoko na Ye.
Bolakisa bana na bino ya basi banzembo ya mawa
mpe tika ete moko na moko
ayekolisa moninga na ye nzembo ya mawa.
20 Kufa emati mpe ekoti
na nzela ya maninisa na biso,
ekoti kino na bandako na biso,
oyo batonga makasi ;
eyei kosilisa koboma bana na babalabala,
mpe bilenge mibali na bisika oyo bato ebele bokutanaka.
21 Loba : « Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Bibembe ya bato ekolala na mabele
mpe ekotikala wana lokola fimie ya bilanga,
lokola liboke ya bambuma oyo mobuki bambuma atiki
na sima na ye
mpe moto oyo akolokota yango azali te. › »

Bwanya ya solo

22 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tika ete moto ya bwanya amikumisa te
mpo na bwanya na ye
to moto ya makasi mpo na makasi na ye
to moto ya bozwi mpo na bozwi na ye.
23 Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa
mpo ete azali na bososoli mpe ayebi Ngai,
mpo ete ayebi ete nazali Yawe oyo atalisaka bolamu,
bosembo mpe boyengebene na mokili ;
pamba te nasepelaka nde na makambo wana, »
elobi Yawe.
24 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa etumbu na bato nyonso
oyo bakatama ngenga kaka na nzoto, kasi na mitema te :
25 bato ya Ejipito, ya Yuda, ya Edomi, ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi
nyonso ya esobe oyo bamikataka mandefu ; pamba te bato ya bikolo oyo
nyonso bakatama ngenga te. Mpe ezala bana nyonso ya Isalaele oyo
bakatama ngenga, bakatama yango kaka na bonzoto, kasi na mitema te. »

10

Nzambe ya solo mpe banzambe ya lokuta

1 Eh libota ya Isalaele, yoka liloba oyo Yawe azali koloba na yo !

2 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Kolanda bizaleli ya bikolo ya bapaya te
mpe kobanga bilembo ya likolo te
ata soki ezali kobangisa bato ya bikolo.
3 Pamba te bizaleli ya bikolo ya bapaya ezali se pamba,
banzambe na bango ezali se banzete ya pamba
oyo bakataka kati na zamba,
bongo moto ya misala ya maboko nde abongisaka yango
na bambeli na ye.
4 Bapakolaka yango palata mpe wolo,
babetaka yango basete na marto mpo ete eningana te.
5 Banzambe yango ya bikeko ezali lokola bikeko
oyo batiaka na elanga ya bapasiteki
mpo na kokimisa bandeke :
elobaka te, bamemaka yango mpo ete etambolaka te.
Kobanga yango te,
pamba te ekokaka kosala bato mabe to malamu te. »

6 Eh Yawe, moko te akokani na Yo !
Ozali monene, mpe Kombo na Yo ezali na nguya monene.
7 Oh Mokonzi ya bikolo,
nani akoki koboya kotosa Yo ?
Obongi na lokumu,
pamba te moko te azali lokola Yo
kati na bato nyonso ya bwanya ya bikolo
mpe kati na mikili na bango nyonso.

8 Bango nyonso bazangi mayele mpe bazali bazoba ;
mateya na bango ezalaka ya pamba,
mpe banzambe na bango ezalaka se banzete ya pamba !
9 Bapakola yango palata balekisa na moto,
oyo ewuta na Tarsisi,
mpe wolo oyo ewuta na Ufazi ;
bato oyo basalaka bililingi na banzete
mpe ba-oyo balambaka bibende na moto
nde basalaka yango :
balatisaka yango bilamba ya langi ya ble mpe ya motane ;
ezali misala ya bato oyo basalaka misala ya maboko,
oyo bayebi penza mosala malamu.
10 Kasi Yawe azali Nzambe ya solo,
Nzambe na bomoi mpe Mokonzi ya seko.
Soki asiliki, mokili eninganaka,
bikolo ekokoka te kotelema liboso ya kanda na Ye.
11 Tala maloba oyo bokoloba na bango : « Banzambe oyo esala te likolo
mpe mabele ekolimwa na mabele mpe na se ya likolo. »
12 Kasi Yawe asala mabele na nguya na Ye,
alendisa mokili na bwanya na Ye
mpe atanda likolo na mayele na Ye.
13 Tango agangaka, mayi etiaka makelele makasi kuna na likolo,
asangisaka mapata wuta na basuka ya mokili,
apelisaka mikalikali,
anokisaka mvula mpe abimisaka mopepe
wuta na bibombelo na Ye.

14 Bato nyonso bakomaka lokola bazoba,
lokola bato oyo basili mayele ;
monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni likolo na bikeko na ye,
pamba te bikeko na ye ezalaka na yango biloko ya lokuta,
ezalaka na pema te kati na yango.
15 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola ;
ekolimwa na tango ya kosambisama.
16 Kasi Ye oyo azali libula ya Jakobi
akokani na bikeko wana te,
pamba te azali Mokeli ya biloko nyonso,
ezala ata Isalaele, ekolo oyo ezali libula na Ye ;
Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Etumbu ekoya

17 Yo ekolo oyo bazingeli,
kamata bisaka na yo mpe bima na mokili !
18 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Ya mbala oyo, nakobengana bavandi ya mokili oyo
mpe nakotindela bango pasi
mpo ete bakanga bango. »

19 Mawa na ngai, pamba te nazoki makasi na motema !
Pota na ngai ezali kosila te !
Namilobelaki : « Ezali pasi na ngai moko,
esengeli na ngai kokanga motema. »
20 Ndako na ngai ya kapo ebebisami,
basinga na yango nyonso ekatani,
bamemi bana na ngai ya mibali,
natikali lisusu ata na mwana moko te.
Nazali lisusu na moto ata moko te
oyo akotelemisela ngai ndako ya kapo
to akobongisela ngai esika ya kovanda.

21 Pamba te bakambi bazangaki mayele,
balukaki Yawe te ;
yango wana, balongaki te,
mpe bato nyonso oyo bango bazalaki kokamba bapanzanaki.
22 Boyoka ! Makelele moko ezali koya,
lokito moko ya makasi ewuti na mokili ya nor,
ekosilisa bato kati na bingumba ya Yuda
mpe ekokomisa yango bandako ya mbwa ya zamba.

Libondeli ya Jeremi

23 Oh Yawe, nayebi ete moto moko te
azali mokonzi ya bomoi na ye ;
moto oyo azali kotambola
azali na bokonzi te ya kokamba matambe na ye.
24 Oh Yawe, pesa biso etumbu oyo ekoki na biso ;
kasi kopesa yango na kanda te,
noki te okosilisa koboma biso.
25 Sopa kanda na Yo likolo ya bikolo ya bapaya
oyo endimaka Yo te,
likolo ya bato oyo babelelaka Kombo na Yo te,
pamba te babebisi Jakobi,

babebisi ye mobimba mpe bapanzi mokili na ye.

11

Boyokani ebebi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :

2 — Boyoka malako ya boyokani oyo, mpe boyebisa yango epai ya bato
ya Yuda mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi !

3 Loba na bango : « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi :
Tika ete alakelama mabe, moto oyo akotosa te malako ya boyokani

4 oyo nasalaki elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na
Ejipito, wuta na libulu ya moto oyo balambelaka bibende. » Nalobaki na
bango : « Botosa Ngai mpe bosala makambo nyonso oyo nakotinda bino ;
ezali na nzela wana nde bokozala bato na Ngai mpe Ngai nakozala Nzambe
na bino.

5 Bongo nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya bakoko na bino ete
nakopesa bango mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili
oyo bozali na yango lelo. »

Nazongisaki :

— Solo, Yawe ; amen !

6 Yawe alobaki na ngai :

— Sakola maloba nyonso oyo kati na bingumba ya Yuda mpe na
babalabala ya Yelusalemi : « Boyoka malako ya boyokani oyo mpe
bosalela yango !

7 Wuta tango nabimisaki bakoko na bino na Ejipito kino na mokolo
ya lelo, nazalaki tango na tango kokebisa bango na maloba oyo : ‹ Botosa
Ngai ! ›

8 Kasi batiaki matoyi mangongi mpe bayokelaki Ngai te. Balandaki
kaka makanisi mabe ya mitema na bango. Yango wana, natindelaki bango
bilakeli mabe nyonso oyo ezali kati na boyokani oyo natindaki bango ete
batosa, kasi bango basalelaki yango te. »

9 Yawe alobaki na ngai :

— Bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi basali likita.

10 Bazongeli kosala masumu ya bakoko na bango, oyo baboyaki koyoka
maloba na Ngai. Bazali kolanda banzambe mosusu mpo na kosalela yango.
Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele babebisi boyokani oyo nasalaki
elongo na bakoko na bango.

11 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakotindela bango pasi
ya makasi, mpe ata moto moko te akobika na yango. Ata soki bagangi epai
na Ngai, nakoyoka bango te.

12 Bingumba ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi bakokende koganga epai
ya banzambe ya bikeko oyo bazali kotumbela malasi ya ansa, kasi ekokoka
kobikisa bango te tango pasi ya makasi ekokomela bango.

13 Oh Yuda, ozali na banzambe ebele ndenge ezali motango ya
bingumba na yo ; mpe lisusu, bitumbelo oyo otongaki mpo na kotumbela
nzambe Bala, nzambe ya soni, malasi ya ansa ezali ebele ndenge ezali
motango ya babalabala ya Yelusalemi. »

14 Kasi yo Jeremi, kosambela mpo na bato oyo te, kolobela Ngai na
tina na bango te, komeka te kosengela bango eloko ; pamba te nakoyoka
bango te tango bakobelela Ngai na tango ya pasi.

Isalaele : nzete ya olive ya Yawe

15 « Eloko nini penza molingami na Ngai azali kosala

kati na Tempelo na Ngai, wana azali kosala mabongisi mabe ebele ?
Okanisi ete ndayi mpe misuni oyo ebulisama
ekoki solo kolongola etumbu na yo ?
Boni, okanisi ete okoki kobika na nzela wana ? »

16 Yawe azalaki kobenga yo
« Nzete ya olive ya mobesu
oyo etonda na mbuma kitoko. »
Kasi Yawe akotumba yango
na makelele ya mopepe makasi,
mpe bitape na yango ekobukana-bukana.
17 Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo alonaki yo asili kozwa mokano ya kotindela yo pasi ya makasi, pamba te libota ya Yuda mpe ya Isalaele basali mabe liboso na Ngai mpe batumboli kanda na Ngai tango bazali kotumbela nzambe Bala malasi ya ansa.

Basaleli Jeremi likita

18 Lokola Yawe alakisaki ngai likita oyo bazalaki kosalela ngai, nasosolaki yango, pamba te atalisaki ngai mabongisi nyonso oyo bazalaki kosala.
19 Ngai namonanaki lokola mwana meme oyo bazali komema na esika oyo babomelaka bibwele ; nayebaki te ete bazali kosalela ngai likita tango bazalaki koloba :
« Tika ete tobebisa nzete mpe mbuma na yango,
tika ete tolongola ye na mokili ya bato ya bomoi
mpo ete bakanisa lisusu kombo na ye te. »
20 Kasi Yo, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Yo oyo osambisaka na bosembo
mpe omekaka mitema mpe makanisi,
sala ete namona mabe oyo okozongisela bango,
pamba te natiki likambo na ngai na maboko na yo.
21 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato ya Anatoti, oyo balingi koboma yo mpe bazali koloba : « Kosakola na Kombo na Yawe te, soki te tokoboma yo ; »
22 yango wana tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Nakopesa bango etumbu. Bilenge mibali na bango bakokufa na mopanga, bana na bango ya mibali mpe ya basi bakokufa na nzala makasi.
23 Ata moko te kati na bango akobika, pamba te nakotindela bato ya Anatoti pasi, na mobu ya etumbu na bango. »

12

Mituna ya Jeremi

1 Oh Yawe, ozalaka tango nyonso sembo ;
mpe ngai nakokoka kosamba na Yo te.
Nzokande nalingi kotuna Yo mwa mituna
na tina na oyo etali bosembo na Yo.
Mpo na nini misala ya bato mabe ekendaka liboso ?
Mpo na nini bato oyo batosaka Yo te
bazalaka na bomoi ya kimia ?
2 Olonaki bango mpe bazwi misisa ;
bazali kokola mpe kobota mbuma.
Ozali tango nyonso pene ya minoko na bango,
kasi mosika ya mitema na bango.
3 Nzokande, oh Yawe, oyebi ngai,

omonaka ngai mpe oyebi
makanisi ya motema na ngai mpo na Yo.
Tindika bango lokola bameme
oyo babongisi mpo na koboma !
Bongisa bango mpo na mokolo ya kufa.
4 Kino tango nini mokili ekowumela na kolela
mpe matiti ya bilanga nyonso
ekowumela ya kokawuka ?
Banyama mpe bandeke esili kokufa
mpo ete bavandi ya mokili bazali mabe.
Balobaka :
« Yawe akoyeba te makambo oyo ekokomela biso. »

Eyano ya Yawe

5 Soki ozali kosala momekano
ya kokima mbangu elongo na bato
oyo bazali kotambola na makolo,
mpe bango bazali komelisa yo pema,
ndenge nini okoki komekana
na bato oyo batambolaka likolo ya bampunda ?
Soki ozali komitungisa na mokili oyo ezali na kimia,
ekozala boni liboso ya mpela ya ebale Yordani ?
6 Pamba te ezala bandeko na yo mpe bato ya libota na yo moko bateki yo,
bazali koganga makasi mpo na kotelemela yo. Kotiela bango motema te,
ata tango bazali kobimisa maloba kitoko mpo na yo.
7 Nakobosana libota na ngai,
nakosundola libula na ngai,
nakokaba molingami na ngai
na maboko ya banguna na ye.
8 Libula na ngai ekomi na miso na ngai
lokola nkosi ya zamba :
ezali kogangela ngai ; yango wana nayini yango.
9 Boni, libula na ngai ekomi na miso na ngai
lokola ndeke oyo eliaka misuni, bongo ebebi na makila,
mpo ete bandeke mosusu oyo eliaka misuni
eya kozingela mpe kobundisa yango ?
Bokende kosangisa banyama nyonso ya zamba
mpe bobengisa yango mpo ete eya kolia nyama !
10 Babateli ebele ya bibwele babebisi elanga na ngai ya vino,
banyati-nyati elanga na ngai,
babongoli elanga na ngai ya kitoko
mabele ya kokawuka.
11 Bakomisi yango esobe,
etikali pamba na miso na ngai,
ekomi eloko ya mawa.
Mokili mobimba ebebisami,
pamba te moto moko te azali lisusu
komema yango na motema.

12 Babebisi bakobimela
na likolo ya bangomba nyonso ya esobe,
pamba te mopanga ya Yawe ekoboma mokili mobimba ;
moto moko te akozala na kimia.
13 Bakolona ble,

kasi bakobuka banzube ;
bakobimisa mitoki na mosala,
kasi bakozwa litomba ya malonga te.
Boye, boyokela mbuma ya bilanga na bino soni,
mpo na kanda makasi ya Yawe.

14 Tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakobengana bato mabe oyo bavandaka zingazinga ya ekolo na Ngai, oyo bazali kobundisa libula oyo napesaki bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolongola ekolo ya Yuda kati na bango.
15 Kasi sima na Ngai kobengana bango, nakoyokela bango lisusu mawa mpe nakozongisa moko na moko kati na libula na ye mpe kati na mokili na ye.
16 Mpe soki bayekoli malamu bizaleli ya bato na Ngai mpe balapi ndayi na Kombo na Ngai, na maloba oyo : ‹ Na Kombo na Yawe, › ndenge balakisaki bato na Ngai kolapa ndayi na kombo ya Bala, nakopesa bango esika kati na bato na Ngai.
17 Kasi ekolo oyo ekoyoka te, nakobengana bango nyonso mpe nakobebisa bango, » elobi Yawe.

13

Mokaba ya lino

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai : « Kende kosomba mokaba ya lino mpe lata yango na loketo na yo, kasi kopolisa yango na mayi te. »
2 Boye, nasombaki mokaba, ndenge Yawe atindaki ngai mpe nalataki yango na loketo na ngai.
3 Yawe alobaki na ngai lisusu na mbala ya mibale :
4 « Kamata mokaba oyo osombaki mpe oyo olati na loketo na yo, kende sik'oyo na Perati mpe bomba yango kuna kati na madusu ya mabanga. »
5 Boye nakendeki kobomba mokaba yango na Perati, ndenge Yawe alobaki na ngai.
6 Sima na mikolo ebele, Yawe alobaki na ngai lisusu : « Kende kokamata mokaba oyo nalobaki na yo ete obomba na Perati. »
7 Nakendeki na Perati, nalukaki mokaba yango epai nabombaki yango ; kasi mokaba yango ebebaki makasi mpe etikalaki lisusu na tina te.
8 Bongo Yawe alobaki na ngai :
9 « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Ezali boye nde nakosilisa lolendo ya Yuda mpe nakokitisa mapeka ya Yelusalemi.
10 Bato oyo bazali bato mabe, bayokaka maloba na Ngai te, bazali mito makasi, batingamaka kosala kolanda baposa ya mitema na bango, mpe balandaka banzambe ya bapaya mpo na kosalela mpe kogumbamela yango ; bakokoma kaka lokola mokaba oyo, mokaba oyo etikali lisusu na tina te.
11 Pamba te ndenge balingaka mokaba na loketo, ndenge wana mpe nalingaki libota mobimba ya Isalaele mpe libota mobimba ya Yuda epai na Ngai, › elobi Yawe, ‹ mpo ete bazala bato na Ngai mpe basala lokumu ya Kombo na Ngai. Kasi batikali koyoka Ngai te. ›

Vino ya kanda

12 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Mbeki nyonso esengeli kotonda na masanga ya vino. › Mpe soki batuni yo : ‹ Boni, okanisi ete biso toyebi te ete mbeki nyonso esengeli kotonda na masanga ya vino ? ›

13 Yebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Nakolangwisa bavandi
nyonso ya mokili oyo masanga ; ezala bakonzi oyo bavandaka na kiti ya
bokonzi ya Davidi, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bavandi nyonso ya
Yelusalemi.
14 Nakosala ete babomana bango na bango, batata mpe bana na bango,
elobi Yawe, eloko moko te ekopekisa Ngai koboma bango, ezala motema
monene to mawa to ngolu. › »

Makebisi mpo na kokima bowumbu

15 Boyoka malamu mpe bosala keba !
Bosala lolendo te,
pamba te ezali Yawe nde alobi.
16 Bopesa nkembo epai na Yawe, Nzambe na bino,
liboso ete amemela bino molili,
liboso ete makolo na bino ebeta mabaku
na bangomba oyo ezipami na molili.
Bino bozali kozela pole,
kasi Ye akobongola yango molili makasi.
17 Soki boyoki te,
nakolela na nkuku mpo na lolendo na bino,
nakolela makasi, mpe miso na ngai ekosopa mpinzoli,
pamba te etonga ya Yawe ekokende na bowumbu.

18 Loba na mokonzi mpe na mama ya mokonzi :
« Bolongwa na bakiti na bino ya bokonzi,
pamba te mitole na bino ya nkembo ekolongwa na mito na bino. »
19 Bingumba ya sude ekokangama,
mpe moto moko te akokoka kofungola yango.
Bato nyonso ya Yuda bakokende na bowumbu,
bango nyonso penza bakokende.

20 Oh Yelusalemi, tombola miso na yo mpe tala,
bato bazali koya wuta na nor !
Wapi bibwele oyo bapesaki yo ete obatela,
mpe wapi meme oyo ozalaki kobetela tolo ?
21 Okoloba nini soki Yawe atie yo na makasi
na se ya bokonzi ya bato oyo yo oteyaki.
Okokoma na pasi te
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota ?
22 Mpe soki omituni :
« Mpo na nini makambo ya boye ekomeli ngai ? »
Ezali mpo na ebele ya masumu na yo
nde bapasolaki yo bilamba
mpe bazokisaki nzoto na yo.
23 Boni, moto mwindo akoki solo kobongola
poso ya nzoto na ye ?
Nkoyi ekoki kolongola penza
matono ya poso ya nzoto na yango ?
Bokokoka kosala malamu te,
bino bato oyo bomesana kosala mabe.

24 « Nakopanza bino lokola matiti ya kokawuka
oyo mopepe ya esobe ememaka.

25 Yango nde etumbu na yo,
mbano oyo nakatelaki yo, » elobi Yawe,
« pamba te bobosanaki Ngai
mpe botiaki mitema epai ya banzambe ya lokuta.
26 Nakotombola yo bilamba kino na elongi
mpo ete bato bamona bolumbu na yo.
27 Namoni bondumba na yo
mpe posa na yo ya kosangisa nzoto ;
ekobo na yo ezali na soni ata moke te.
Namoni banzambe na yo ya bikeko
na likolo ya bangomba mpe kati na bilanga.
Mawa na yo Yelusalemi, ozali peto te !
Kino tango nini okozala mbindo ? »

14

Bokawuki, nzala makasi mpe mopanga

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi na tina na bokawuki :
2 « Bato ya Yuda bazali na matanga,
bingumba na bango esili kobebisama,
bazali kolela mpo na mokili na bango,
mpe koganga ezali koyokana wuta na Yelusalemi.
3 Bakambi bazali kotinda basali na bango
mpo ete bakende kotoka mayi ;
kasi soki bakomi na libulu ya mayi, mayi ezali te,
bongo bazali kozonga na mbeki ya pamba,
bazipi bilongi na soni mpe na mawa.
4 Mabele esili kokawuka,
pamba te mvula ezali konoka lisusu te,
basali bilanga bakomi na pasi
mpe bazipi bilongi na bango mpo na soni.
5 Ezala mboloko kati na zamba ekomi kokima
ata mwana na yango oyo esili kobota,
pamba te matiti ya kolia ezali lisusu te.
6 Ba-ane ya zamba etelemi
na basonge ya bangomba ekawuka
mpe ezali kobenda mopepe lokola mbwa ya zamba ;
miso na yango elembi kotala,
pamba te matiti ya kolia ezali te. »

7 Oh Yawe, ata masumu na biso ezali kofunda biso,
sala mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
pamba te towangani Yo mpe mingi,
tosalaki masumu liboso na Yo.
8 Oh Elikya ya Isalaele,
Mobikisi na ye na tango ya pasi,
mpo na nini ozali kosala makambo
lokola mopaya kati na mboka oyo
to lokola moleki nzela oyo atelemaka kaka na mboka
mpo na kolekisa butu ?
9 Mpo na nini ozali kosala makambo
lokola moto oyo asutuki
to lokola elombe oyo azangi makoki ya kobikisa moto ?
Nzokande, Yo, Yawe, ozali kati na biso

mpe tobengami solo na Kombo na Yo !
Kosundola biso te !
10 Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato oyo :
« Bato oyo balingaka kaka kotambola-tambola,
bavandaka esika moko te.
Yango wana, Yawe asepelaka na bango te,
akobosana mabe na bango te
mpe akopesa bango etumbu
mpo na masumu na bango. »
11 Bongo, Yawe alobaki na ngai :
— Kosambela mpo na bolamu ya bato oyo te !
12 Ata soki bakili bilei, nakoyoka kolela na bango te ; ata soki babonzi mbeka ya kotumba mpe ya bagato, nakondima yango te. Nzokande, nakobebisa bango na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka.
13 Kasi nazongiselaki Ye :
— Oh Nkolo Yawe, basakoli bazali kokoba koloba na bango : « Te ! Bokotikala komona mopanga to nzala makasi te, kasi nakopesa bino kimia ya solo na esika oyo. »
14 Yawe alobaki na ngai :
— Basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Natindaki bango te, naponaki bango te mpe nalobaki na bango likambo moko te. Bimoniseli mpe masakoli na bango ezali ya lokuta ; makambo nyonso oyo bazali kosakola ezali pamba, ewutaka nde na makanisi ya mitema na bango moko.
15 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na basakoli oyo bazali koloba na Kombo na Ngai : « Natindaki bango te, atako bazali koloba : ‹ Mopanga mpe nzala makasi ekokweya na mokili oyo te. › Basakoli yango bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi.
16 Bongo, bato oyo bazali kondima masakoli na bango bakobwakama na libanda, na babalabala ya Yelusalemi likolo ya nzala makasi mpe ya mopanga. Moto moko te akozala mpo na kokunda bango, ezala bango to basi na bango to mpe bana na bango ya mibali to ya basi. Nakozongisela bango mabe na mabe oyo basalaki.
17 Loba na bango maloba oyo :
‹ Butu mpe moyi,
miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli,
ezali kokawuka te !
Pamba te moseka na ngai, bato na ngai,
bazali na pasi mingi
mpo ete babetami makasi.
18 Soki nakeyi na zamba,
nazali komona bibembe ya bato
oyo babomi na mopanga ;
soki nakoti kati na engumba,
nazali komona bato oyo bazali kokufa na nzala.
Basakoli mpe Banganga-Nzambe bazali kososola
likambo moko te tango bazali kotambola na mokili. › »

19 Boni, obwaki solo Yuda ?
Oyini penza Siona ?
Mpo na nini otindeli biso pasi makasi
oyo ezangeli nzela ya kobika ?

Tokanisaki ete tokozwa kimia ;
nzokande, eloko moko ya malonga esalemi te !
Tokanisaki ete tokozala na nzoto kolongono ;
nzokande, tozali kaka komona pasi na pasi !
20 Oh Yawe, tososoli solo mabe na biso
mpe masumu ya batata na biso !
Solo, tosali penza masumu liboso na Yo.
21 Koyina biso te mpo na lokumu ya Kombo na Yo !
Kobebisa te nkembo ya Kiti ya Bokonzi na Yo !
Kanisa boyokani oyo osalaki elongo na biso
mpe kobebisa yango te !
22 Boni, ezali na nzambe moko ya ekeko, kati na bikolo,
oyo enokisaka mvula ?
Boni, likolo ekoki penza konokisa yango moko mvula ?
Te ! Ezali nde Yo, Yawe, Nzambe na biso !
Totie elikya na biso nyonso epai na Yo,
pamba te Yo nde osala biloko oyo nyonso.

15

Etumbu ekolongwa te

1 Yawe alobaki na ngai : « Ata soki Moyize mpe Samuele batelemi liboso
na Ngai mpo na koloba na tina na bato oyo, nakotikala koyokela bato oyo
mawa te. Bengana bato oyo liboso na ngai ! Tika ete bakende mosika na
Ngai !
2 Bongo soki batuni yo : ‹ Tokende wapi ? › Zongisela bango :
‹ Tala liloba oyo Yawe alobi :
Tika ete bato oyo basengeli kokufa bakufa !
Tika ete bato oyo basengeli kokufa na mopanga
bakufa na mopanga !
Tika ete bato oyo basengeli kokufa na nzala makasi
bakufa na nzala makasi !
Mpe tika ete bato oyo basengeli kokende na bowumbu
bakende na bowumbu ! ›
3 Nakotindela bango babomi ya lolenge minei, » elobi Yawe :
« mopanga, mpo na koboma bango ; mbwa mpo na koswa mpe kobenda
bango ; banyama ya zamba mpe bandeke oyo eliaka misuni mpo na kolia
mpe kopanza bango.
4 Nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, na miso ya bato ya bikolo
nyonso ya mokili mpo na makambo nyonso oyo Manase, mwana mobali
ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, asalaki kati na Yelusalemi.
5 Oh Yelusalemi, nani akoyokela yo mawa ?
Nani akolela yo ?
Nani akotelema mpo na kotuna basango na yo ?
6 Osundolaki Ngai, » elobi Yawe,
« opesaki Ngai mokongo.
Yango wana, loboko na Ngai ekobeta yo,
mpe nakobebisa yo ;
nakoyokela yo lisusu mawa te.
7 Nakoyungola bango na nzela ya bipepelo
na bikuke ya engumba,
nakobotola bango bana na bango
mpe nakoboma bato na Ngai,

pamba te babongoli bizaleli na bango te.
8 Basi na bango oyo bakufisa mibali,
nakokomisa bango ebele koleka zelo ya ebale monene.
Na ngonga ya midi,
nakoyeisa mobebisi mpo na koboma
bamama ya bana na bango ;
nakokweyisela bango somo mpe pasi na mbalakata.
9 Mama ya bana sambo akolemba nzoto
mpe akopema na pasi makasi.
Moyi na ye ekolala wana mokolo ezali nanu kowumela :
akoyokisama soni mpe akosambwa.
Nakoboma na mopanga, bato oyo bakotikala na bomoi
liboso ya banguna na bango, »
elobi Yawe.

Bileli ya Jeremi

10 Oh mama na ngai, mawa na ngai !
Mpo na nini obotaki ngai !
Nazali moto oyo mokili mobimba eswanisaka mpe etelemelaka.
Nadefisa moto moko te eloko
mpe nadefa eloko ya moto moko te,
kasi bato nyonso balakelaka ngai kaka mabe.
11 Yawe alobaki :
« Solo, nakokangola yo mpo na bolamu na yo ;
solo, nakosala ete banguna na yo babondela yo
na tango ya pasi mpe ya minyoko.

12 Boni, moto akoki penza kobuka ebende ?
Ebende oyo ewuta penza na nor to ebende ya bronze ?

13 Nakosala ete babotola bino biloko
mpe bomengo na bino ;
bongo bakofuta bino yango te
mpo na masumu na bino nyonso
oyo bosalaki kati na mokili na bino mobimba.
14 Nakokomisa bino bawumbu ya banguna na bino
kati na mokili oyo botikala ata koyeba te,
pamba te kanda na Ngai ekopela lokola moto
oyo ekotumba bino. »

15 Oh Yawe, oyebi makambo nyonso,
kanisa ngai mpe batela ngai.
Zongisa mabe na mabe ya banyokoli na ngai.
Yo oyo osilikaka noki te, kosundola ngai te !
Tala ndenge nazali kondima koyoka soni
kino sik'oyo mpo na Kombo na Yo !
16 Tango kaka nayokaki maloba na Yo,
nayambaki yango na esengo ;
maloba yango esepelisaki ngai
mpe etondisaki motema na ngai na esengo ;
pamba te babengaka ngai na Kombo na Yo,
Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.
17 Natikala kovanda te kati na batioli

to mpe kosepela elongo na bango.
Natikalaki kaka ngai moko,
pamba te loboko na yo ezalaki likolo na ngai
mpe otondisaki ngai na kanda.
18 Mpo na nini pasi na ngai esilaka te
mpe pota na ngai ya monene esilaka te ?
Solo, namoni ete ozali mpo na ngai lokola etima ya lokuta,
lokola mayi oyo bakoki kotiela motema te.
19 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Soki ozongi epai na Ngai,
nakondima yo liboso na Ngai mpo ete osalela Ngai ;
soki monoko na yo ezali kobimisa maloba ya tina,
kasi maloba ya pamba-pamba te,
okozala molobeli na Ngai.
Tika ete bato oyo balanda yo ;
kasi yo, kolanda bango te.
20 Nakokomisa yo lokola mir liboso ya bato oyo,
mir moko ya makasi penza, mir ya bronze ;
bakobundisa yo kasi bakolonga yo te,
pamba te nazali elongo na yo
mpo na kobikisa mpe kokangola yo, »
elobi Yawe.
21 « Nakobikisa yo na maboko ya bato mabe
mpe nakokangola yo na maboko ya bato
oyo banyokolaka yo. »

16

Jeremi atikali ye moko

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Okobala te mpe okotikala kobota bana mibali to bana basi na esika oyo te. »
3 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bana mibali mpe bana basi oyo bakobotama na mboka oyo, mpe na tina na basi oyo bazali bamama na bango mpe mibali oyo bazali batata na bango :
4 « Bakokufa na kufa ya somo, bakolela bango te mpe bakokunda bango te, kasi bakozala lokola matiti ya kopola na mabele. Bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi, bongo bibembe na bango ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba. »
5 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi : « Kokota na ndako oyo ezali na matanga te, kokende na matanga te mpe koyokela bato oyo bazali na matanga mawa te, pamba te nalongoli kimia na Ngai, bolingo na Ngai mpe mawa na Ngai epai ya bato oyo, » elobi Yawe,
6 « ezala mikolo to bana mike, bango nyonso bakosila kokufa kati na mokili oyo. Bakokunda bango te mpe bakosalela bango matanga te, bongo moto moko te akomikata banzoloko to kokokola suki ya moto mpo na bango.
7 Moto moko te akopesa bilei mpo na kobondisa bato oyo bazali na matanga sima na kufa, mpe moto moko te akopesa bango masanga mpo na kobondisa bango, ezala ata mpo na kufa ya batata to ya bamama na bango.
8 Mpe kokota te na ndako oyo bazali kosala feti mpo na kovanda mpe komela,

9 pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi : Nakosilisa kati na esika oyo, na miso na bino mpe na
tango na bino, makelele ya esengo mpe makelele ya kosepela, mingongo
ya babalani mpe ya babandami na libala.
10 Tango okotatola maloba oyo nyonso na bato oyo, soki batuni yo :
‹ Mpo na nini Yawe akateli biso etumbu ya pasi makasi boye ? Mabe nini
tosalaki Ye ? Masumu nini tosalaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso ? ›
11 Okoloba na bango : ‹ Ezali mpo ete batata na bino basundolaki
Ngai, › elobi Yawe, ‹ basalaki banzambe ya bapaya, basalelaki yango mpe
bafukamelaki yango. Batikaki Ngai mpe babatelaki Mobeko na Ngai te.
12 Bongo bino, bozali mpe kotambola na ezaleli mabe koleka ata ezaleli
mabe ya batata na bino. Botala ndenge nini moko na moko kati na bino
azali kolanda makanisi mabe ya motema na ye, na esika ya kotosa Ngai.
13 Yango wana, nakobwaka bino libanda ya mokili oyo mpe nakomema
bino na mokili oyo, ezala bino to batata na bino, botikala koyeba te ;
mpe kuna, bokosalela banzambe ya bapaya, butu mpe moyi ; pamba te
nakoyokela bino mawa te. ›
14 Yango wana, na mikolo oyo ezali koya, » elobi Yawe, « bato bakotika
koloba : ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na Ejipito ; ›
15 kasi bakokoma koloba : ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya
Isalaele na mokili ya nor mpe na mikili nyonso epai wapi abenganaki
bango. › Nakozongisa bango na mokili na bango, mokili oyo napesaki
bakoko na bango.
16 Solo, nakotinda balobi mbisi ebele, » elobi Yawe, « mpe bakoboma
mbisi ebele ; bato ya bokila ebele mpe bakoboma banyama ebele na likolo
ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse kino kati na madusu ya
mabanga.
17 Nazali kotala malamu banzela na bango nyonso ; moto moko te akoki
kobombama na miso na Ngai, mpe masumu na bango ekoki ata moke te
kobombama na miso na Ngai.
18 Nakofutisa bango mbala mibale lifuti ya mabe na bango mpe ya
masumu na bango, pamba te bakomisi mokili na Ngai mbindo na nzela ya
bililingi mpe ya bikeko na bango oyo ezanga bomoi, mpe batondisi libula
na Ngai na banzambe na bango ya bikeko mpe ya nkele. »
19 Oh Yawe, Makasi na ngai
mpe Ndako na ngai batonga makasi,
Ekimelo na ngai na tango ya pasi,
bato ya bikolo nyonso bakoya epai na Yo
wuta na basuka ya mokili mpe bakoloba :
« Batata na biso bazalaki kaka
na banzambe ya lokuta, banzambe ya pamba
oyo etikalaki kosalela bango bolamu ata moko te.
20 Boni, bato bakoki solo komisalela banzambe,
tango bango moko bazali banzambe te ?

21 Yango wana, nakolakisa bango,
nakolakisa bango nguya mpe makasi na ngai ;
bongo bakoyeba penza
ete Kombo na Ngai ezali Yawe. »

17

1 « Masumu ya Yuda ezali lokola makomi

oyo bakoma na ekomeli ya ebende
oyo ezali na songe ya diama ;
bakoma yango na bitando ya mitema na bango
mpe na maseke ya bitumbelo na bango.
2 Ndenge bakanisaka bana na bango ya mibali,
ndenge wana mpe bakanisaka bitumbelo na bango
mpe makonzi ya Ashera, nzambe mwasi,
pembeni ya banzete ya mibesu
na likolo ya bangomba.
3 Oh ngomba na Ngai kati na mokili,
nakokaba lokola bomengo ya bitumba :
biloko na yo, bozwi na yo nyonso
mpe bisambelo na yo ya likolo ya bangomba
mpo na masumu oyo osalaki kati na mokili na yo.
4 Likolo ya mabe na yo,
okobungisa libula oyo napesaki yo,
nakokomisa yo mowumbu ya banguna na yo
kati na mokili oyo oyebi te ;
pamba te opelisi kanda na Ngai,
mpe ekopela mpo na libela. »
5 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tika ete moto oyo atiaka elikya na moto,
oyo ayekamelaka eloko ya pete
mpe atalelaka Yawe te,
alakelama mabe !
6 Akozala lokola mwa nzete ekawuka kati na esobe ;
akomona bolamu te tango ekoya,
akovanda na bisika ya kokawuka ya esobe,
na mokili ya mungwa epai wapi bato bazalaka te.

7 Kasi tika ete moto oyo atiaka elikya na Yawe
mpe atalelaka Ye apambolama !
8 Akozala lokola nzete oyo balona pembeni ya mayi,
oyo epanzaka misisa na yango kino na mayi :
ezalaka na somo ya moyi makasi te ;
makasa na yango ezalaka kaka mibesu tango nyonso.
Ezalaka na somo ya koya ya mobu ya bokawuki te
mpe ebotaka mbuma tango nyonso. »

9 Motema eleki biloko nyonso na lokuta
mpe ekoki kobika te ;
nani akoki koyeba yango ?

10 « Ngai Yawe,
nayebi motema mpe nasosolaka malamu
makanisi na yango,
mpo na kofuta moto na moto
kolanda etamboli mpe misala na ye. »

11 Moto oyo azwaka bomengo na nzela ya sembo te
azali lokola ndeke oyo evandeli maki ya ndeke mosusu.
Boye, bomengo yango ekokima
na kati-kati ya bomoi na ye

mpe ekomonisa bozoba na ye
na suka ya bomoi na ye.

12 Kiti ya Bokonzi ya nkembo,
oyo enetolama wuta na ebandeli
ezali nde Esika na biso ya bule.
13 Oh Yawe, Elikya ya Isalaele,
bato nyonso oyo basundolaka Yo bakufaka soni,
bato oyo bapesaka yo mokongo bakufaka,
pamba te basundoli Yawe, Etima ya mayi na bomoi.

14 Oh Yawe, bikisa ngai mpe nakobika ;
Oh Yawe, kangola ngai mpe nakokangolama,
mpo ete nakumisaka nde Yo !
15 Tala, bato oyo bazali koloba na ngai :
« Wapi Liloba na Yawe ?
Tika ete ekokisama sik'oyo ! »
16 Nzokande, naboyaki te kozala mobateli bibwele
oyo alandaka nzela na Yo.
Oyebi malamu ete nazalaki na posa
ya komona mokolo ya pasi te.
Maloba oyo ebimaka na monoko na ngai
ebimaka nde liboso na Yo.
17 Kobangisa ngai te, pamba te ozali Ekimelo na ngai
na tango ya pasi !
18 Tika ete banyokoli na ngai bayokisama soni,
kasi batela ngai ete nayokisama soni te !
Tika ete bango balenga na somo,
kasi ngai nalenga na somo te.
Tindela bango mokolo ya pasi,
bebisa bango malamu mbala mibale.

Kobulisa mokolo ya Saba

19 Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai : « Kende kotelema na ekuke ya bato, na ekuke oyo bakonzi ya Yuda bakotelaka mpe babimelaka. Kende mpe lisusu kotelema na bikuke nyonso ya Yelusalemi.
20 Loba na bango : ‹ Oh bino bakonzi mpe bato nyonso ya Yuda elongo na bino nyonso bavandi ya Yelusalemi, bino oyo bokotelaka na bikuke oyo, boyoka Liloba na Yawe !
21 Tala liloba oyo Yawe alobi : Bosala keba ete moko te kati na bino amema mikumba na mokolo ya Saba to alekisa yango na bikuke ya Yelusalemi ;
22 moko te kati na bino abimisa mokumba na ndako na ye to asala mosala songolo na mokolo ya Saba. Kasi bozwa mokolo yango lokola mokolo ya bule ndenge natindaki bakoko na bino.
23 Nzokande, baboyaki koyoka, bayeisaki mito na bango makasi mpo na koboya kaka koyoka mpe kolanda mitindo na Ngai.
24 Kasi soki penza boyoki Ngai, elobi Yawe, soki bomemi mikumba te, soki bolekisi te mikumba na bikuke ya engumba oyo mpe soki bobulisi mokolo ya Saba, soki bosali ata mosala moko te na mokolo wana ya Saba,
25 bakonzi oyo bavandaka na kiti ya bokonzi ya Davidi bakokotela na bikuke ya engumba oyo elongo na bakalaka na bango ; bongo bango elongo na bakalaka na bango bakoya na likolo ya bashar mpe mpunda

elongo na bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi ; bongo, bato
bakovanda libela na libela na engumba oyo.
26 Bato bakowuta na bingumba ya Yuda mpe na mboka oyo ezali pene ya
Yelusalemi, na etuka ya Benjame mpe na ngambo ya weste ya bangomba
mikuse, na etuka ya bangomba mpe ya Negevi ; mpo na koya kobonza kati
na Tempelo ya Yawe bambeka ya kotumba, bambeka mosusu, makabo ya
bambuma mpe malasi ya ansa, mpo na kobonza makabo ya kozongisa
matondi, kati na Tempelo ya Yawe.
27 Kasi soki botosi Ngai te mpe bobulisi te mokolo ya Saba, bongo
bomemi mpe bolekisi mikumba na bino na bikuke ya Yelusalemi na
mokolo ya Saba, nakopelisa moto oyo ekufaka te na bikuke ya Yelusalemi
mpe ekozikisa bandako na yango nyonso oyo batonga makasi. › »

18

Ndako ya mosali mbeki

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi :
2 — Kende na ndako ya mosali mbeki mpe, kuna, nakoyebisa yo
makambo.
3 Boye, nakendeki na ndako ya mosali mbeki mpe nakutaki ye azali
kosala mosala na ye.
4 Kasi mbeki oyo azalaki kosala na mabele oyo basalelaka bikeko ezalaki
kokangama ye na maboko. Bongo, mosali mbeki yango asalaki mbeki
mosusu wuta na mbeki oyo ebebaki, asalaki yango lisusu kitoko kolanda
posa ya motema na ye.
5 Mpe kuna, Yawe alobaki na ngai :
6 — Oh bana ya Isalaele, nakoki kosala bino te ndenge mosali mbeki
oyo azali kosala, elobi Yawe ? Bana ya Isalaele, bozali te kati na maboko
na Ngai lokola mabele oyo basalelaka bikeko kati na maboko ya mosali
mbeki ?
7 Soki nazwi mokano ya kopikola, ya kokweyisa to ya kobebisa ekolo
to mokili songolo,
8 bongo ekolo to mokili oyo nakebisi etiki kosala mabe, nakobongola
mokano oyo nasilaki kozwa mpo na yango mpe nakolongola pasi oyo
nakanaki kotindela yango.
9 To mpe lisusu, soki nazwi mokano ya kotonga to ya kolona ekolo to
mokili pakala,
10 bongo ekolo to mokili yango ekomi kosala mabe na miso na Ngai
mpe eboyi koyokela Ngai, nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa ya
kosalela yango bolamu.
11 Yango wana, yebisa sik'oyo bato ya Yuda mpe bavandi ya
Yelusalemi : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Tala, nasili kozwa mokano
ya kotindela bino pasi, mpe nazali na mabongisi ya kosala bino mabe.
Boye, tika ete moko na moko kati na bino atika nzela na ye ya mabe,
abongola bizaleli mpe misala na ye. ›
12 Kasi bakozongisa : ‹ Ezali na tina te ! Tokokoba kaka kosala
mabongisi ya mitema na biso, mpe moko na moko kati na biso akokoba
kaka kolanda baposa mabe ya motema na ye. › »

Isalaele abosani Yawe

13 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Boluka koyeba kati na bikolo
soki nani asila koyoka makambo ya boye !
Isalaele, mboka kitoko, asali likambo ya mabe penza !

14 Boni, bosila komona mvula ya pembe ya Libani
kosila na bangomba na yango ?
Bosila komona mayi ya malili oyo ekitaka
na bangomba na yango kokawuka ?
15 Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai,
bazali kotumba malasi ya ansa
mpo na banzambe ya bikeko oyo ezanga tina,
oyo ebetisaka bango mabaku na nzela
mpe epengwisaka bango na nzela ya kala,
bongo ememaka bango na banzela mosusu
oyo bafungola nanu te.
16 Mokili na bango ekotikala lisusu na bato te,
ekokoma eloko ya kotiola mpo na tango nyonso,
bongo bato nyonso oyo bakoleka wana
bakokamwa mpe bakoningisa mito na bango.
17 Nakopanza bango liboso ya banguna na bango
ndenge mopepe ya este esalaka.
Tango bakokoma na pasi,
nakopesa bango mokongo
mpe nakolakisa bango elongi na Ngai te. »

Likita mpo na kosala Jeremi mabe

18 Bazalaki koloba : « Boya ! Tika ete tosalela Jeremi likita mpo na kosala ye mabe, pamba te ezala ndenge nini, Banganga-Nzambe bakosila te mpo na koteya Mobeko, bato ya bwanya bakosila te mpo na kopesa toli, mpe basakoli bakosila te mpo na kosakola Liloba na Yawe. Boya ! Tika ete toboma ye na nzela ya lolemo, mpe tolanda te makambo oyo azali koloba ! »
19 Eh Yawe, yoka makambo oyo
bafundi na ngai bazali koloba !
20 Boni, bazongisaka solo mabe na malamu ?
Tala, batimoli libulu mpo na kokunda ngai !
Kanisa ndenge nini natelemaki liboso na Yo
mpo na koloba na tina na bolamu na bango,
mpo ete kanda na Yo ekende mosika na bango.
21 Mpo na yango, boma bana na bango na nzala,
kaba bango na mopanga !
Tika ete basi na bango bakufisa bana na bango
mpe bakoma basi bakufisa mibali !
Tika ete kufa ekomela mibali na bango,
mpe bilenge mibali na bango bakufa
na mopanga ya bitumba.
22 Tika ete kolela eyokana wuta na bandako na bango
tango okotindela bango banguna na pwasa,
pamba te batimoli libulu mpo ete bakanga ngai
mpe batie mitambo na makolo na ngai !
23 Kasi Yo, Yawe, oyebi mabongisi nyonso
oyo basali mpo na koboma ngai ;
kolimbisa mabe na bango te,
kolongola masumu na bango liboso na Yo te !
Tika ete balenga liboso na Yo !
Pesa bango etumbu na mokolo ya kanda na Yo.

19

Mbeki oyo ebukana

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
— Kende kosomba mbeki epai ya mosali mbeki. Kende nzela moko na
bakambi ya bato mpe bakambi ya Banganga-Nzambe ;
2 bimela na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, na liboso ya ekuke
ya ndako epai wapi basalaka mbeki ; mpe kuna, okosakola maloba oyo
nakoyebisa yo.
3 Loba : « Bino bakonzi ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka
Liloba na Yawe ! Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi : Boyoka ! Nakoyeisa pasi makasi na esika oyo ; mpe moto
nyonso oyo akoyoka sango na yango, akozala na somo.
4 Lokola bato oyo basundoli Ngai mpe bakomisi esika oyo esika ya
banzambe ya bapaya, lokola bakomi kotumba mbeka na esika oyo mpo
na banzambe oyo ; ezala bango, batata na bango to bakonzi ya Yuda,
batikalaki koyeba te, batondisi esika oyo na makila ya bato oyo basali
mabe ata moko te,
5 batongi bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, mpo na
kotumba bana na bango na moto lokola mbeka ya kotumba epai ya Bala ;
nzokande Ngai natikala kotinda bango likambo ya boye te to mpe likambo
ya boye etikala ata komata na makanisi na Ngai te ;
6 yango wana, na mikolo ekoya, elobi Yawe, bakobenga lisusu te esika
oyo : ‹ Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, › kasi bakokoma kobenga yango :
‹ Lubwaku oyo babomelaka bato. ›
7 Kaka na esika oyo, nakobebisa mabongisi ya Yuda mpe ya
Yelusalemi ; nakosala ete bakweya na mopanga ya banguna na bango
mpe na maboko ya bato oyo bazali na posa ya kosala bango mabe.
Nakokomisa bibembe na bango bilei ya bandeke ya likolo mpe ya
banyama ya zamba.
8 Nakobebisa engumba oyo mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola.
Bato nyonso oyo bakolekela awa bakokamwa mpe bakoyoka somo wana
bakomona kobeba na yango nyonso.
9 Nakoleisa bango misuni ya bana na bango ya basi mpe ya mibali,
bakoliana bango na bango tango bato oyo bazali na posa ya kosala bango
mabe bakozingela bango.
10 Boye, buka mbeki na miso ya bato oyo bozali kokende na bango
nzela moko
11 mpe loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi : Nakobebisa ekolo mpe engumba oyo, kaka ndenge bapanzaka
mbeki oyo mosali mbeki asali, mpe bakokoka lisusu kobongisa yango te.
Bakokunda bibembe na Tofeti kino esika ya kokunda ekotikala lisusu te.
12 Yango ezali makambo oyo nakosala na esika oyo mpe epai ya
bavandi ya esika oyo, elobi Yawe, nakokomisa engumba oyo lokola Tofeti.
13 Bandako ya Yelusalemi mpe bandako ya bakonzi ya Yuda ekokoma
mbindo lokola esika oyo na kombo Tofeti, bandako nyonso oyo, na likolo ya
manzanza na yango, bazalaki kotumba malasi ya ansa mpo na mampinga
nyonso ya likolo mpe bazalaki kobonza makabo ya masanga ya vino mpo
na banzambe mosusu. › »

14 Jeremi azongaki wuta na Tofeti epai wapi Yawe atindaki ye mpo na
kosakola, atelemaki na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe alobaki na bato
nyonso :

15 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : « Boyoka ! Nakoyeisa na engumba oyo mpe na mboka oyo
ezali zingazinga na yango pasi nyonso oyo nasakolaki na tina na yango,
pamba te batosaki Ngai te mpe bayokaki maloba na ngai te. »

20

Jeremi na boloko

1 Nganga-Nzambe Pashuri, mwana mobali ya Imeri, mokonzi ya Tempelo
ya Yawe, ayokaki ndenge Jeremi azalaki kosakola.
2 Nganga-Nzambe Pashuri abetisaki Mosakoli Jeremi fimbu mpe
akangisaki ye na likonzi oyo ezalaki na ekuke ya likolo ya Benjame, ekuke
oyo ememaka na Tempelo ya Yawe.
3 Mokolo oyo elandaki, tango Pashuri alongolaki ye na likonzi, Jeremi
alobaki na ye :

— Yawe akobenga yo lisusu Pashuri te, kasi Magori-Misabibe*.

4 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakotindela yo mpe
balingami na yo nyonso makambo ya somo ; okomona na miso na
yo ndenge nini bakokweya na mopanga liboso ya banguna na bango.
Nakokaba Yuda nyonso na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo akomema
bango na bowumbu, na Babiloni, to akoboma bango na mopanga.
5 Nakokaba bozwi nyonso ya engumba oyo na maboko ya banguna na
bango : biloko nyonso ya engumba, biloko ya talo mpe bomengo nyonso
ya mokonzi ya Yuda ; bakokamata yango mpe bakomema yango na mokili
ya Babiloni.
6 Mpo na yo Pashuri mpe bavandi nyonso ya ndako na yo, bokokende
na bowumbu na mokili ya Babiloni. Bokokufa mpe bakokunda bino kuna,
ezala yo to balingami na yo nyonso oyo bosakolaki makambo ya lokuta
epai na bango. »

Kolela ya Jeremi

7 Eh Yawe, okosaki-kosaki ngai,
mpe nakosamaki penza ;
olekaki ngai na makasi mpe olongaki ngai.
Bazali kotiola ngai mikolo nyonso,
bato nyonso bazali kaka koseka ngai.
8 Na tango nyonso oyo nalobaka,
nagangaka makasi mpo na kosakola
kaka mobulu mpe kobebisama.
Mokolo na mokolo,
Liloba na Yawe ememelaka ngai
kofingama mpe pamela ya mabe.
9 Kasi soki nalobi : « Nakotanga lisusu Kombo na Ye te, »
Liloba na Ye kati na motema na ngai
ekomaka lokola moto oyo ezali kopela
kino na mikuwa na ngai ;
nalongaka te kokanga yango,
nakokaka te !

10 Nazali koyoka bato ebele koloba na se se se :
« Botala ! Somo na bangambo nyonso !
Bofunda ye ! Tofunda ye ! »

* **20:3** Magori-Misabibe elingi koloba : somo na bangambo nyonso.

Baninga na ngai nyonso bazali kozela kokweya na ngai,
bazali koloba : « Tango mosusu akokosama,
tokokanga ye kaka mpe tokozongisela ye mabe ! »

11 Kasi Yawe azali elongo na ngai
lokola Elombe ya bitumba ;
boye, banyokoli na ngai bakokweya
mpe mikano na bango ekokokisama te ;
bakotikala na soni mpe bakolonga te,
bakobosana ata mokolo moko te soni na bango.
12 Eh Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Yo oyo omonaka mitema ya bayengebene
mpe oyebaka malamu makanisi ya mitema ya bato,
tika ete namona Yo kozongisela bango mabe,
pamba te napesi likambo na ngai na maboko na Yo !

13 Boyembela Yawe ! Bokumisa Yawe !
Pamba te abikisaka bomoi ya mobola
na maboko ya bato mabe.

14 Tika ete mokolo ya mbotama na ngai elakelama mabe !
Tika ete mokolo oyo mama na ngai abotaki ngai
epambolama te !
15 Tika ete alakelama mabe,
moto oyo amemelaki tata na ngai sango
oyo esepelisaki motema na ye :
« Baboteli yo mwana, mwana mobali ! »
16 Tika ete moto yango akoma lokola bingumba
oyo Yawe abuki na mawa te !
Tika ete ayoka bileli na tongo
mpe makelele ya bitumba na midi.
17 Mpo na nini Nzambe abomaki ngai te
kati na libumu ya mama na ngai,
oyo alingaki kozala kunda na ngai,
mpe libumu na ye elingaki kobomba ngai libela na libela ?
18 Mpo na nini penza nabimaki
na libumu ya mama na ngai ?
Ezali kaka mpo na komona pasi mpe mikakatano,
mpe kosukisa bomoi na ngai na soni ?

21

Eyano epai ya mokonzi Sedesiasi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango mokonzi Sedesiasi atindelaki ye Pashuri, mwana mobali ya Malikiya, mpe Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, mpo na koloba na ye :
2 « Tuna Yawe sik'oyo mpo na biso, pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azali kobundisa biso ; tango mosusu Yawe akosala bikamwa mpo na biso ndenge asalaki na tango ya kala, mpo ete Nabukodonozori atika biso. »
3 Kasi Jeremi azongiselaki bango : « Boloba na Sedesiasi :
4 ‹ Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Nakomi pene ya kosala ete bibundeli oyo ezali kati na maboko na bino, oyo bozali kosalela

mpo na kobundisa mokonzi ya Babiloni mpe bato ya Chalide oyo bazingeli
bino na libanda ya engumba, ebalukela bino ; mpe nakosangisa bango kati
na engumba oyo.
5 Mpe Ngai moko, nakosembola loboko na Ngai mpo na kobundisa bino
na nguya, na kanda, na kosilika mpe na kotomboka makasi.
6 Nakobebisa nyonso oyo ezali kati na engumba oyo : bato mpe
banyama ; mpe bakokufa na bokono oyo ebomaka.
7 Sima na yango, elobi Yawe, nakokaba na maboko ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mpe na maboko ya banguna na bango oyo bazali na
posa ya kosala bango mabe : Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, bakalaka na ye
mpe bavandi ya engumba oyo, ba-oyo bakobika na bokono oyo ebomaka,
na mopanga mpe na nzala makasi. Nabukodonozori akoboma bango na
mopanga, akokangela bango motema mpe akoyokela bango mawa te. ›
8 Mpe lisusu, loba na bato : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Botala, nasili
kotia liboso na bino nzela ya bomoi mpe nzela ya kufa.
9 Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa na mopanga,
na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka. Kasi moto oyo akobima
mpe akokende komipesa na maboko ya bato ya Babiloni oyo bazingeli
bino, akobikisa bomoi na ye mpe akokufa te.
10 Nazwaki mokano ya kosala engumba oyo mabe, kasi bolamu te, elobi
Yawe ; nakokaba yango na maboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobebisa
yango na moto. ›
11 Loba na libota ya mokonzi ya Yuda :
‹ Boyoka Liloba na Yawe !
12 Oh libota ya Davidi, tala liloba oyo Yawe alobi :
Kataka makambo na bosembo na tongo nyonso,
bikisa monyokolami na maboko ya monyokoli ;
soki te, likolo ya mabe oyo basalaki Ngai,
kanda na Ngai ekopela mpe ekotumba lokola moto ;
mpe ekozala na moto ata moko te mpo na koboma yango.
13 Oh Yelusalemi, yo oyo ovandaka na lubwaku,
na mabanga ya etando ya likolo ya ngomba,
nazali kosepela na yo te, elobi Yawe,
yo oyo olobaka : ‘ Nani azali na makoki ya kobundisa biso ?
Nani azali na makoki ya kokota na ekimelo na biso ? ’
14 Nakopesa yo etumbu kolanda misala na yo,
elobi Yawe,
nakopelisa moto na zamba na yo,
mpe ekotumba nyonso oyo ezali zingazinga na yo. › »

22

Kosambisama ya bakonzi ya mabe

1 Tala liloba oyo Yawe alobi na Jeremi : « Kende na ndako ya mokonzi
ya Yuda mpe tatola maloba oyo :
2 ‹ Mokonzi ya Yuda, yo oyo ovandi na kiti ya bokonzi ya Davidi, yoka
Liloba na Yawe ! Yo, bakalaka na yo mpe bato na yo : bino nyonso oyo
bolekelaka na nzela ya bikuke oyo,
3 tala liloba oyo Yawe alobi : Bosalela bosembo mpe bosolo ; bokangola
wuta na maboko ya monyokoli moto oyo bazali konyokola ! Bonyokola te
bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali ; bosala mpe bango mabe
te. Bosopa te na esika oyo, makila ya bato oyo bayebi likambo te.

4 Pamba te soki bosaleli na bokebi mibeko oyo, bakonzi oyo bakovanda
na kiti ya bokonzi ya Davidi bakolekela na bikuke ya ndako oyo, na likolo
ya bashar mpe ya mpunda, elongo na bakalaka mpe bato na bango.
5 Kasi soki botosi mibeko oyo te, › elobi Yawe, ‹ nalapi ndayi na Kombo
na Ngai ete ndako oyo ekobebisama. › »
6 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na ndako ya mokonzi ya
Yuda :
« Ata soki ozali lokola Galadi na miso na Ngai,
lokola songe ya ngomba ya Libani ;
solo, nakokomisa yo lokola esobe,
lokola engumba oyo bato bavandaka te.
7 Nakotinda bato ete baya kobebisa yo,
moto na moto na bibundeli na ye ;
bongo bakokata banzete na yo ya sedele oyo ya kitoko
mpe bakobwaka yango na moto.
8 Bato bakowuta na bikolo ya ndenge na ndenge bakolekela na engumba
oyo mpe bakotunana : ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na
engumba monene oyo ? ›
9 Mpe eyano ekozala : ‹ Ezali mpo ete babebisi boyokani oyo basalaki
elongo na Yawe, Nzambe na bango, bafukamelaki mpe basalelaki ban-
zambe ya bapaya. › »

Na tina na Shalumi, mokitani ya Joziasi

10 Bolela te mpo na kufa ya mokonzi
to bosala matanga te mpo na kufa na ye !
Bolela, bolela nde makasi mpo na ye oyo akei na bowumbu,
mpo ete akozonga lisusu te
mpe akomona lisusu te mboka epai babota ye.
11 Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Shalumi, mwana mobali ya Joziasi,
mokonzi ya Yuda, oyo akitanaki na Joziasi, tata na ye, lokola mokonzi ya
Yuda, kasi atikaki mboka na ye : « Akozonga lisusu te.
12 Akokufa na esika oyo bakomema ye na bowumbu, akomona lisusu
mokili oyo te. »

Na tina na Yeoyakimi

13 « Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye
na nzela ya bosembo te,
mpe bashambre na ye ya etaje,
na nzela ya lokuta ;
oyo asalisaka bandeko na ye mosala ya pamba
mpe afutaka bango eloko te ;
14 oyo alobaka : ‹ Nakotongisa ndako monene
oyo ekozala na bashambre minene, na etaje ! ›
Boye atiaka yango maninisa minene,
mabaya ya sedele na bamir na yango ya kati
mpe akopakolaka yango langi ya motane.

15 Okanisi ete kotondisa ndako na mabaya ya sedele
nde ekolendisa bokonzi na yo ?
Tata na yo azangaki bilei mpe masanga te,
kasi atambolaki na bosembo mpe na boyengebene ;
boye alongaki na makambo nyonso.

16 Alongisaki babola mpe bato bakelela,
mpe alongaki na makambo nyonso.
Boni, yango te koyeba Ngai, »
elobi Yawe ?
17 « Kasi yo, miso mpe motema na yo elukaka kaka
bomengo mpo na bolamu na yo moko kaka,
na nzela ya kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te,
na nzela ya konyokola bato
mpe na nzela ya kobotola bango biloko. »
18 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda :
« Bakosalela ye matanga te na koloba :
‹ Mawa, ndeko na ngai ya mobali !
Mawa, ndeko na ngai ya mwasi ! ›
Bakosalela ye matanga te na koloba :
‹ Mawa, nkolo na ngai !
Mawa, mokonzi na ngai ! ›
19 Bakokunda ye ndenge bakundaka ane,
bakobenda ye mpe bakobwaka ye
libanda ya bikuke ya Yelusalemi. »

Na tina na Yelusalemi

20 « Mata na Libani mpe ganga makasi !
Tika ete mongongo na yo eyokana kino na Bashani !
Ganga wuta na Abarimi,
pamba te baninga na yo nyonso basili kokufa !
21 Nakebisaki yo tango ozalaki na kimia
kasi olobaki : ‹ Nakoyoka te ! ›
Ezaleli na yo ezalaka kaka boye wuta bolenge na yo,
otosaka na yo Ngai te !
22 Mopepe ekomema bakambi na yo nyonso
mpe baninga na yo bakokende na bowumbu.
Okoyoka soni mpe okosambwa
likolo ya mabe na yo nyonso.
23 Yo oyo ovandaka na Libani,
yo oyo otongaki zala na yo kati na bandako ya sedele,
yeba ete okolela tango pasi ekokomela yo,
pasi oyo ekokani na pasi ya mwasi
oyo azali na pasi ya kobota !

Na tina na Konia, mwana mobali ya Yeoyakini

24 Na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « ata soki yo Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, ozalaki lokola lopete na mosapi ya loboko na Ngai ya mobali, nakolongola yo kaka.
25 Nakokaba yo na maboko ya bato oyo bazali na posa ya koboma yo, mpe na maboko ya bato oyo obangaka, epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na bato ya Babiloni.
26 Nakobengana yo elongo na mama oyo abota yo na mokili mosusu epai wapi moko te kati na bino abotama, mpe ekozala kuna nde bino mibale bokokufa.
27 Bokotikala kozonga lisusu te na mokili oyo bozalaka na posa makasi ya kozonga. »
28 Boni, moto oyo, Konia, azali te mbeki ya kopasuka
oyo etiolama to eloko oyo ezanga tina ?

Mpo na nini babengana ye elongo na bana na ye
mpe babwaka bango na mokili oyo bayebi te ?
29 Oh mokili na ngai, mokili na ngai, mokili na ngai !
Yoka Liloba na Yawe !
30 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Koma kombo ya moto oyo
lokola moto oyo abota te,
lokola moto oyo akolonga te na bomoi na ye,
pamba te moko te kati na bana na ye akolonga,
moko te akovanda lisusu na kiti ya bokonzi ya Davidi
to akozala lisusu mokonzi ya Yuda. »

23

Babateli mabe mpe Mobateli Malamu

1 « Mawa na babateli bibwele oyo bazali koboma mpe kobungisa
bibwele na Ngai, » elobi Yawe.
2 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina
na babateli bibwele oyo bazali kobatela bato na Ngai : « Lokola bosili
kopanza bibwele na Ngai, bobungisi bango nzela mpe bobateli bango
malamu te, nakopesa bino etumbu mpo na mabe oyo bosili kosala, »
elobi Yawe,
3 « Ngai moko nakosangisa ndambo ya bibwele na Ngai, oyo batikali
wuta na bikolo nyonso epai wapi nabenganelaki bango ; mpe nakozongisa
bango na lopango na bango, esika oyo bakobotana mpe bakokoma ebele.
4 Nakopesa bango na maboko ya babateli mosusu ya bibwele mpo ete
babatela bango malamu. Boye, bakobanga lisusu te, bakozala lisusu na
somo te mpe moko te kati na bango akozanga lisusu, » elobi Yawe.
5 « Na mikolo oyo ekoya, » elobi Yawe,
« nakobimisa Moto ya nzete mpo na Davidi,
mokonzi oyo akokamba na bwanya,
oyo akosala kolanda bosembo mpe bosolo.
6 Na eleko ya mokonzi wana, mokili ya Yuda ekobikisama,
mpe mokili ya Isalaele ekozala na kimia.
Tala kombo oyo bakobengela ye :
Yawe azali Bosembo na biso.
7 Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te : ‹ Na Kombo
na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na Ejipito ; ›
8 kasi bakoloba : ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bakitani ya Isalaele
na mokili ya nor mpe na bikolo nyonso epai wapi abenganaki bango. ›
Bongo, bakovanda na mokili na bango moko. »

Basakoli ya lokuta

9 Na tina na basakoli :
Motema na ngai ebukani kati na ngai,
mikuwa na ngai nyonso ezali kolenga.
Nakomi lokola moto oyo alangwe masanga,
lokola moto oyo masanga ya vino ebeti ye,
likolo na Yawe mpe maloba na Ye ya bule.
10 Pamba te mokili etondi na kindumba,
mokili ekomi na matanga.
Likolo ya bilakeli mabe,
matiti oyo bibwele eliaka na esobe ekawuki,
basakoli bakomi kolanda nzela mabe

mpe bakomi na molende ya kosala
kaka makambo oyo esengeli te.

11 « Basakoli mpe Banganga-Nzambe, basundoli Nzambe ;
ezala kati na Tempelo na Ngai,
nazali komona misala na bango ya mabe, »
elobi Yawe.
12 « Yango wana, nzela na bango ekokoma
moselu mpe molili ;
bakobengana bango kino na mboka ya molili
mpe kuna bakokweya.
Nakotindela bango pasi,
tango oyo nakopesa bango etumbu, »
elobi Yawe.

13 « Namoni makambo ya nkele
kati na basakoli ya Samari :
bazali kosakola na kombo ya nzambe Bala
mpe bazali kobungisa Isalaele, bato na Ngai, nzela.
14 Namoni lisusu makambo ya nkele
kati na basakoli ya Yelusalemi :
bazali kosala kindumba mpe kowumela na lokuta,
bazali kolendisa bato oyo basalaka mabe
mpo ete batika te misala na bango ya mabe.
Bango nyonso bazali liboso na Ngai lokola Sodome,
bato ya Yelusalemi bazali lokola bato ya Gomore. »
15 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na basakoli :
« Nakoleisa bango bilei ya bololo
mpe nakomelisa bango mayi ya ngenge,
pamba te ezali na nzela ya basakoli ya Yelusalemi
nde bato ya mokili mobimba bobosani Nzambe. »
16 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Boyoka te makambo oyo basakoli
bazali kosakola epai na bino !
17 Bazali koloba na bato oyo batiolaka Ngai :
‹ Yawe alobi : Bokozala malamu ! ›
Mpe na bato oyo balandaka
makanisi mabe ya mitema na bango :
‹ Mabe moko te ekokomela bino ! ›
18 Kasi nani kati na basakoli wana akotaki na mayangani ya Yawe mpo ete amona to mpe ayoka Liloba na Yawe ? Nani apesaki litoyi mpo na koyoka liloba na Ye ?
19 Tala, mopepe makasi ya Yawe etomboki !
Kanda na Ye epeli lokola moto,
bakake ezali konguluma mpe kokweyela bato mabe.
20 Kanda ya Yawe ekokita te
kino ekokokisa malamu-malamu penza
mabongisi ya motema na Ye !
Bokozwa mayele ya kososola yango malamu
na mikolo oyo ekoya.

21 Natindaki basakoli wana te,
kasi tala ndenge bapoti mbangu mpo na kokende ;

nalobaki na bango likambo moko te,
kasi tala bango wana bazali kosakola !
22 Soki solo bazalaki na mayangani na Ngai,
balingaki nde koloba maloba na Ngai epai ya bato na Ngai,
mpe bato na Ngai balingaki kotika
banzela mpe misala na bango ya mabe !

23 Boni, bokanisi ete Ngai Nzambe namonaka kaka pene,
kasi namonaka mosika te ? »
elobi Yawe.
24 « Boni, moto akoki solo kobombama na esika ya nkuku,
bongo Ngai nazanga komona ye ? »
elobi Yawe.
« Boni, natondisa likolo mpe mabele te ? »
elobi Yawe.
25 « Nayoki makambo oyo basakoli ya lokuta bazali kosakola na Kombo na Ngai ; bazali koloba : ‹ Tala, naloti ndoto ! Naloti ndoto ! ›
26 Kino tango nini penza basakoli oyo bakokoba kosakola makambo ya lokuta, makanisi ya pamba ya mitema na bango ?
27 Bakanisi ete bakoki kosala ete bato na Ngai babosana Kombo na Ngai na nzela ya ndoto oyo bazali koloba bango na bango, ndenge batata na bango babosanaki Kombo na Ngai mpo na kosalela nzambe Bala ?
28 Tika ete mosakoli oyo aloti ndoto aloba yango, mpe tika ete moto oyo azali na liloba na Ngai aloba liloba na Ngai kolanda solo, ndenge yango ezali. Mpo na nini kosangisa matiti ya kokawuka na ble ? » elobi Yawe ;
29 « boni, maloba na Ngai ezali lokola moto te ? To lokola marto te oyo ebukaka mabanga biteni-biteni ? » elobi Yawe.
30 « Yango wana, nakotelemela basakoli oyo bawelaka bango na bango maloba na Ngai, » elobi Yawe ;
31 « solo, nakotelemela basakoli oyo bafungolaka minoko na bango mpo na kokomisa maloba na bango maloba na Ngai, » elobi Yawe,
32 « nakotelemela basakoli oyo basakolaka bandoto ya lokuta, » elobi Yawe, « basakoli oyo bapengwisaka bato na Ngai na nzela ya maloba na bango ya lokuta tango balobaka bandoto yango ya lokuta ; nzokande Ngai natindaki bango te mpe napesaki bango ndingisa te ; ezali na tina ata moko te mpo na bato na Ngai, » elobi Yawe.

Masakoli ya lokuta mpe basakoli ya lokuta

33 « Soki moko kati na bato oyo to mosakoli to Nganga-Nzambe atuni yo : ‹ Yawe alobi nini ? ›
Loba na ye : ‹ Yawe alobi nini ? Nakosundola bino, elobi Yawe. ›
34 Soki mosakoli to Nganga-Nzambe to moto mosusu alobi : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › nakopesa ye elongo na libota na ye etumbu.
35 Nzokande, tala maloba oyo moko na moko kati na bino asengeli koyebisa moninga to ndeko na ye : ‹ Eyano nini Yawe apesi ? Yawe alobi nini ? ›
36 Kasi bosengeli lisusu te koloba : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › noki te liloba yango ekokoma etumbu mpo na moto oyo alobi yango, pamba te bobongoli maloba na Nzambe na bomoi, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe na biso !
37 Tala maloba oyo osengeli koloba na mosakoli wana : ‹ Eyano nini Yawe apesi yo ? › to ‹ Yawe alobi nini ? ›

38 Nzokande, soki bolobi lisusu : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › wana tala
liloba oyo Yawe alobi : Lokola bosalelaka maloba oyo : ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi, › ata tango Ngai nayebisaki bino : ‹ Boloba te : Tala liloba oyo
Yawe alobi ! ›
39 mpo na yango, nakobosana bino solo mpe nakobengana bino mosika
ya elongi na Ngai, bino elongo na engumba oyo napesaki na bino mpe na
batata na bino ;
40 nakoyokisa bino soni ya libela, soni oyo bokotikala kobosana te. »

24

Bitunga mibale ya mbuma ya figi

1 Sima na Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, komema na bowumbu,
longwa na Yelusalemi kino na Babiloni : Yekonia, mwana mobali ya
Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, bakalaka ya Yuda, bato ya misala ya maboko
mpe bato oyo balambaka bibende na moto ; Yawe alakisaki ngai bitunga
mibale ya bambuma ya figi oyo batiaki liboso ya Tempelo ya Yawe.
2 Kitunga moko ezalaki na bambuma kitoko ya figi lokola bambuma oyo
etelaka liboso ; mpe kitunga mosusu ezalaki na bambuma ekawuka oyo
bakoki kolia te.
3 Yawe atunaki ngai :
— Jeremi, ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona bambuma ya figi : bambuma oyo ya kitoko ezali
elengi, kasi oyo ekawuka ezali mabe mpe moto moko te akoki kolia
yango.
4 Bongo Yawe alobaki na ngai :
5 — Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Ndenge
bambuma kitoko oyo ya figi ezali, ndenge wana mpe nazali komona
bato ya Yuda oyo natindaki na bowumbu, longwa na esika oyo kino na
Babiloni.
6 Miso na Ngai ekozala likolo na bango mpo na kosalela bango bolamu,
mpe nakozongisa bango kati na mokili oyo. Nakobongisa bango lisusu,
kasi nakobebisa bango lisusu te ; nakolona bango lokola nzete, nakopikola
bango lisusu te.
7 Nakopesa bango motema oyo ekoyeba Ngai, mpo ete basosola ete
nazali Yawe. Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango,
pamba te bakozongela Ngai na motema na bango mobimba.
8 Kasi ndenge bambuma ya figi oyo ekawuka ezali mabe mpe bakoki
kolia yango te, » elobi Yawe, « ndenge wana mpe nakosala Sedesiasi,
mokonzi ya Yuda, bakalaka na ye mpe batikali ya Yelusalemi, ezala ba-
oyo batikali na mboka mpe ba-oyo bazali na Ejipito :
9 nakokomisa bango eloko ya koyoka somo mpe ya koyokela pasi, na
miso ya bikolo nyonso ya mabele ; eloko ya kotiola, eloko ya kosakanela,
eloko ya maseki, eloko ya lisuma, kati na bisika nyonso epai wapi
nakobengana bango.
10 Nakotindela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono oyo
ebomaka, kino tango ekosilisa koboma bango na mokili oyo napesaki
bango elongo na batata na bango. »

25

Mibu tuku sambo ya bowumbu

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi na tina na bato
nyonso ya Yuda, tango Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya
Yuda, akokisaki mibu minei na bokonzi, mpe Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, akokisaki mobu moko na bokonzi.
2 Mosakoli Jeremi alobaki na bato nyonso ya Yuda mpe na bavandi
nyonso ya Yelusalemi :
3 « Wuta tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu zomi na misato na bokonzi kino na mokolo ya lelo, ekokisi
mibu tuku mibale na misato oyo nayebisaka bino tango na tango liloba
oyo Yawe azalaki koloba na ngai, kasi boyokaki ngai te.
4 Mpe atako Yawe azalaki kotindela bino tango na tango basakoli, basali
na Ye, kasi bosalaki kaka keba te mpo na koyoka liloba na Ye.
5 Bazalaki koloba na bino : ‹ Tika ete moko na moko kati na bino
abongola motema, atika nzela mpe misala na ye ya mabe ; pamba te ezali
na nzela wana nde bokoki kowumela na mokili oyo Yawe apesaki bino
mpe batata na bino, wuta kala, mpo na libela.
6 Bolanda banzambe mosusu te, bosalela mpe bofukamela yango te ;
bopelisa kanda na Ngai te na nzela ya banzambe ya bikeko oyo maboko
na bino esali, mpe Ngai nakomonisa bino pasi te.
7 Kasi boyokaki Ngai te, › elobi Yawe, ‹ botumbolaki Ngai kutu na nzela
ya banzambe ya bikeko, oyo maboko na bino esalaki, mpe bomibendelaki
bino moko pasi. › »
8 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Lokola boyokaki maloba na Ngai te,
9 nakobengisa bato nyonso ya bikolo ya nor mpe mosali na Ngai,
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, » elobi Yawe, « nakosala ete
babundisa mokili oyo, bavandi na yango mpe bikolo nyonso ya zingazinga.
Nakobebisa bango penza mpe nakokomisa bango eloko ya somo mpe ya
kotiola ; boye bakotikala seko na seko libebi.
10 Nakolongola kati na bango pole ya mwinda, banzembo ya esengo
mpe kosepela, makelele ya bisengo ya libala ya sika mpe ya libanga oyo
banikelaka ble.
11 Mokili oyo mobimba ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te ;
mpe bikolo oyo ekosalela mokonzi ya Babiloni mibu tuku sambo.
12 Kasi soki mibu tuku sambo ekoki, nakopesa mokonzi ya Babiloni
elongo na ekolo na ye mpe mokili ya bato ya Babiloni etumbu mpo na
mabe oyo basalaki, » elobi Yawe, « mpe nakobebisa yango mpo na libela.
13 Nakokokisa kati na mokili yango maloba nyonso oyo nalobaki mpo na
kotelemela yango, maloba nyonso oyo ekomama kati na buku oyo, maloba
oyo Jeremi asakolaki mpo na kotelemela bikolo nyonso.
14 Bango, bato ya Babiloni, bakokoma mpe bawumbu ya bikolo ebele
mpe ya bakonzi ya nguya ; nakosalela bango kolanda etamboli mpe misala
ya maboko na bango. »

Kopo ya kanda ya Nzambe

15 Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobaki na ngai : « Kamata
na loboko na Ngai kopo etonda na vino ya kanda na Ngai mpe melisa
yango bikolo nyonso epai wapi nakotinda yo.
16 Tango bakomela yango, bakolangwa mpe bakokoma kotenga-tenga
liboso ya mopanga oyo nakotinda kati na bango. »
17 Boye, nakamataki kopo yango na loboko ya Yawe mpe namelisaki
yango bikolo nyonso epai wapi atindaki ngai :

18 Yelusalemi elongo na bingumba ya Yuda, bakonzi mpe bakalaka na
yango ; mpo na kobebisa yango, kokomisa yango eloko ya somo, ya maseki
mpe ya lisuma, ndenge ezali komonana sik'oyo.
19 Namelisaki yango Faraon, mokonzi ya Ejipito ; basali na ye, bakalaka
na ye, bato na ye nyonso,
20 bapaya nyonso oyo bavandaka kuna, bakonzi nyonso ya mokili ya
Utsi ; bakonzi nyonso ya mokili ya Filisitia, ya Ashikeloni, ya Gaza, ya
Ekroni mpe ya bato oyo batikalaki na Asidodi ;
21 Edomi, Moabi, bato ya Amoni ;
22 bakonzi nyonso ya Tiri mpe ya Sidoni ; bakonzi ya bisanga mpe ya
bituka oyo ezalaka pene ya ebale monene ;
23 Dedani, Tema, Buzi mpe bato nyonso oyo bavandaka mosika mpe
batikaka mandefu te ;
24 bakonzi nyonso ya Arabi mpe bakonzi nyonso ya bikolo ya bapaya
oyo bavandaka kati na esobe ;
25 bakonzi nyonso ya Zimiri, ya Elami mpe ya Medi ;
26 bakonzi nyonso ya nor, oyo bazalaka pene mpe ba-oyo bazalaka
mosika, moko pene na mosusu, bakonzi ya mboka nyonso oyo ezalaka na
mokili. Sima na bango nyonso, mokonzi ya Sheshaki mpe akomela yango.
27 « Boye loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi : Bomela, bolangwa mpe bosanza, bokweya mpo
na kotelema lisusu te, mpo na mopanga oyo nakotinda kati na bino. ›
28 Soki baboyi kozwa mpe komela kopo oyo ezali na loboko na yo,
okoloba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
Bomela ! Bomela !
29 Pamba te, botala ! Ezali na engumba epai wapi babelelaka Kombo na
Ngai nde nabandi kotinda pasi ; boni, bokanisi ete bino bokozwa etumbu
te ? Bokozanga te kozwa etumbu, pamba te nazali koyeisa mopanga kati
na bavandi nyonso ya mokili, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. ›
30 Sakola maloba oyo nyonso mpo na kotelemela bango mpe loba na
bango :
‹ Yawe azali koganga wuta na likolo,
azali kotomboka lokola kake
wuta na Esika na Ye ya bule,
azali konguluma makasi
mpo na kotelemela mokili na Ye !
Akoganga lokola bato oyo bakamolaka mbuma ya vino,
akogangela bavandi nyonso ya mokili oyo !
31 Makelele ya makasi ekoyokana kino na suka ya mokili ;
pamba te Yawe akosambisa bikolo,
akosambisa bato nyonso,
akobomisa bato mabe na mopanga, › »
elobi Yawe.
32 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Tala ! Pasi ezali kopanzana
longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu ;
mopepe makasi etelemi longwa na basuka ya mokili. »
33 Na tango wana, bato oyo Yawe akoboma bakozala bisika nyonso, longwa
na songe moko kino na songe mosusu ya mokili. Bakosalela bango
matanga te, bakosangisa bango te mpo na kokunda bango.
34 Bino babateli bibwele, bolela mpe boganga !
Bino bakambi ya bitonga, bobaluka-baluka na putulu !
Pamba te tango na bino ya kokufa ekoki !

Bokokweya mpe bokopanzana mike-mike lokola mbeki.
35 Babateli bibwele bakozanga esika ya kokimela ;
bakambi ya bampate bakozanga esika ya kobombama.
36 Boyoka koganga ya babateli bibwele,
kolela ya bakambi ya bampate,
pamba te Yawe azali kobebisa
bazamba epai wapi bibwele eliaka.
37 Bitando ya kimia ekotikala pamba
likolo ya kanda ya Yawe.
38 Lokola nkosi etikaka ndako na yango,
mokili na bango mpe ekotikala lisusu na bato te
likolo ya mopanga ya banyokoli na bango
mpe likolo ya kanda ya Yawe.

Lobiko mpo na Isalaele mpe Yuda

26

Likita mpo na koboma Jeremi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki, na ebandeli ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda :
2 « Tala liloba oyo Yawe alobi : Telema kati na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe loba na bato nyonso ya bingumba ya Yuda, oyo bayaka kogumbamela Yawe kati na Tempelo. Yebisa bango maloba nyonso oyo nasili kotinda yo ; kolongola ata liloba moko te.
3 Tango mosusu bakoyoka, mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe ; bongo Ngai nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa ya kotindela bango pasi likolo ya misala na bango ya mabe.
4 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Soki boyokeli Ngai te, soki boboyi kotosa malakisi oyo napesaki bino
5 mpe boboyi kotosa maloba ya basali na Ngai, basakoli, oyo nazalaki kotindela bino tango na tango atako boboyaki koyokela bango,
6 nakosala na Ndako oyo, makambo oyo nasalaki na Silo ; mpe bikolo nyonso ya mokili ekobanda kotangaka kombo ya engumba oyo mpo na kolakela mabe. › »
7 Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bazalaki koyoka Jeremi koloba maloba oyo kati na Tempelo ya Yawe.
8 Kasi tango Jeremi asilisaki koloba na bato nyonso maloba oyo Yawe atindaki ye, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bakangaki ye mpe balobaki : « Okokufa !
9 Mpo na nini ozali kosakola na Kombo na Yawe ete Ndako oyo ekokoma lokola Silo ; engumba oyo ekobebisama, ekotikala lisusu na bato te ? »
Ebele ya bato nyonso bazingelaki Jeremi kati na Tempelo ya Yawe.
10 Tango bakalaka ya Yuda bayokaki makambo oyo nyonso, balongwaki na ndako ya mokonzi, bakendeki na Tempelo ya Yawe mpe bavandaki liboso ya Ekuke ya Sika ya Tempelo ya Yawe.
11 Banganga-Nzambe mpe basakoli balobaki na bakambi mpe na bato nyonso : « Moto oyo asengeli kokufa, pamba te asakoli mabe mpo na engumba oyo. Bino moko boyoki yango na matoyi na bino ! »
12 Jeremi alobaki na bakambi mpe na bato nyonso : « Yawe atindi ngai kosakola mpo na Ndako mpe engumba oyo, makambo nyonso oyo bosili koyoka.

13 Bobongola sik'oyo bizaleli mpe misala na bino, mpe botosa Yawe,
Nzambe na bino ; mpe Yawe akobongola mokano oyo asilaki kozwa, mpe
akotindela bino lisusu te pasi oyo alakaki bino.
14 Bongo mpo na ngai, nazali na maboko na bino, bosala ngai makambo
nyonso oyo bomoni ete ezali malamu mpe sembo.
15 Kasi boyeba ete soki bobomi ngai, bokomema ngambo ya pamba na
bomoi na bino mpe na engumba oyo elongo na bavandi na yango nyonso,
likolo ya makila ya moto oyo ayebi likambo te ; pamba te, solo penza, Yawe
nde atindaki ngai epai na bino mpo na koyebisa bino maloba nyonso oyo,
mpo ete boyoka yango. »
16 Bakambi mpe bato nyonso balobaki epai ya Banganga-Nzambe mpe
basakoli : « Esengeli te koboma moto oyo ! Azali solo koloba na biso na
Kombo na Yawe, Nzambe na biso. »
17 Ndambo ya bakambi ya mokili batelemaki mpe balobaki na lisanga
mobimba ya bato :
18 « Mosakoli Mishe, moto ya Moresheti, asakolaki na tango ya Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda ; alobaki na bato nyonso ya Yuda : ‹ Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
Bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele ya bilanga,
Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga,
mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba moke
oyo ezipami na matiti. ›
19 Boni, Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, to moto mosusu kati na Yuda
abomaki ye ? Ezekiasi atosaki Yawe te mpe asalelaki mosakoli Mishe
ngolu te ? Yawe abongolaki mokano na Ye te ya kotindela bango pasi oyo
alakaki ? Tokomibendela biso moko pasi ya makasi na pamba. »

Yeoyakimi abomisi mosakoli Uri

20 Nzokande, Iri, mwana mobali ya Shemaya, moto ya Kiriati-Yearimi,
azalaki mpe kosakola na Kombo na Yawe. Azalaki kaka kosakola makambo
moko na Jeremi na tina na engumba mpe mokili oyo.
21 Tango mokonzi Yeoyakimi elongo na bakalaka na ye nyonso mpe
bakambi bayokaki maloba ya Iri, balukaki koboma ye. Kasi tango Iri
ayokaki yango, abangaki makasi mpe akimaki na Ejipito.
22 Mokonzi Yeoyakimi atindaki Elinatani, mwana mobali ya Akibori, na
Ejipito elongo na bato mosusu.
23 Babimisaki Iri na Ejipito mpe bamemaki ye epai ya mokonzi
Yeoyakimi oyo abomaki ye na mopanga mpe apesaki mitindo ete babwaka
ebembe na ye kati na kunda oyo bakundaka bato pamba.
24 Nzokande Ayikami, mwana mobali ya Shafani, abatelaki Jeremi ; boye
akabamaki te na maboko ya bato mpo ete baboma ye.

27

Kondima kosalela Babiloni

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na ebandeli ya bokonzi ya
Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda :
2 Tala liloba oyo Ngai Yawe nalobi : « Sala ekangiseli na basinga mpe
banzete mpe kanga yango na kingo na yo.
3 Bongo tinda maloba epai ya bakonzi ya Edomi, ya Moabi, ya Amoni,
ya Tiri mpe ya Sidoni na nzela ya batindami oyo bayei na Yelusalemi mpo
na kokutana na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda.

4 Pesa bango sango oyo bakomemela bakonzi na bango mpe yebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‘ Boyebisa bakonzi na bino maloba oyo :

5 Ngai nde nasalaki mabele, nasalaki bato mpe banyama nyonso oyo bazali kati na yango, na nguya monene na Ngai mpe na loboko na Ngai oyo esembolama. Napesaka mabele yango epai ya moto nyonso oyo Ngai nalingi.

6 Sik’oyo, Ngai, nakabi mikili oyo nyonso na maboko ya mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni ; nakabi mpe na maboko na ye ata banyama ya zamba mpo ete etosa ye.

7 Bikolo nyonso ekotosa ye, mwana na ye ya mobali mpe koko na ye, kino tango ya mokili na ye mpe ekokoka ; bongo bikolo ebele mpe bakonzi ya nguya bakokonza ye.

8 Soki ekolo moko to mokili moko eboyi kosalela Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, to eboyi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni, nakopesa ekolo yango etumbu na nzela mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, elobi Yawe, kino nakobebisa yango na nzela ya loboko na ye.

9 Boye, boyokela te basakoli na bino, bato na bino ya soloka, bato na bino oyo balimbolaka bandoto, bato na bino oyo basololaka na bakufi, oyo bazali koloba na bino ete bosalela mokonzi ya Babiloni te.

10 Bazali kosakola makambo ya lokuta, kaka mpo na komema bino mosika ya mokili na bino. Ngai nakobengana bino solo mpe bokokufa.

11 Kasi soki ekolo moko endimi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe endimi kosalela ye, nakotika ekolo yango na kimia kati na mokili na bango mpo ete basala bilanga mpe bawumela kuna, elobi Yawe. ’ › »

12 Bongo napesaki sango kaka wana epai ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda : « Bomema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe bosalela ye elongo na bato na ye, bongo bokobika !

13 Mpo na nini bino elongo na bato na bino bokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka ndenge Yawe akataki mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kosalela mokonzi ya Babiloni ?

14 Boyoka te maloba ya basakoli oyo bazali koloba na bino : ‹ Bokosalela mokonzi ya Babiloni te ! › Bazali kosakola makambo ya lokuta.

15 Natindaki bango te, » elobi Yawe, « bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Nakobengana bino mpe bokokufa, bino mpe basakoli oyo bazali kosakola epai na bino. »

16 Bongo nalobaki na Banganga-Nzambe mpe na bato nyonso : « Tala makambo oyo Yawe alobi : Boyoka te basakoli na bino, oyo bazali koloba : ‹ Tala, bisalelo ya Tempelo ya Yawe ekozonga noki wuta na Babiloni. › Bazali koloba na bino makambo ya lokuta !

17 Boyoka bango te ! Bosalela mokonzi ya Babiloni, bongo bokobika ! Mpo na nini engumba oyo ebebisama ?

18 Soki bazali solo basakoli mpe Liloba na Yawe ezali kati na bango, tika ete basambela Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpo ete bisalelo oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi ekende na Babiloni te.

19 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na makonzi, nzungu ya monene ya bronze, bivandelo na yango mpe bisalelo mosusu oyo etikalaki kati na engumba wana,

20 bisalelo oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atikaki tango amemaki Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, na bowumbu longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, elongo na bankumu nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi ;
21 tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na biloko oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi :
22 ‹ Bakomema yango na Babiloni, mpe ekotikala kuna kino na mokolo oyo nakolandela yango, › elobi Yawe, ‹ nakolongola yango mpe nakozongisa yango na esika oyo, elobi Yawe. › »

28

Jeremi mpe mosakoli ya lokuta Anania

1 Kaka na mobu wana, mobu ya minei, na ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na sanza ya mitano, mosakoli Anania, mwana mobali ya Azuri, moto ya mboka Gabaoni, alobaki na ngai kati na Tempelo ya Yawe na miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni.
3 Etikali kaka mibu mibale ; nakozongisa na esika oyo bisalelo nyonso ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azwaki na esika oyo mpe amemaki na Babiloni.
4 Nakozongisa lisusu na esika oyo : Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, mpe bato nyonso oyo, wuta na Yuda, bakendeki na bowumbu, na Babiloni, › elobi Yawe, ‹ pamba te nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. › »
5 Bongo Mosakoli Jeremi azongiselaki mosakoli Anania eyano na miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso oyo batelemaki kati na Tempelo ya Yawe.
6 Mosakoli Jeremi alobaki : « Amen ! Tika ete Yawe asala bongo ! Tika ete Yawe akokisa maloba oyo osili kosakola, azongisa na esika oyo, wuta na Babiloni, bisalelo ya Tempelo ya Yawe mpe bato nyonso oyo bakendeki na bowumbu !
7 Nzokande, yoka maloba oyo nalingi koloba na yo mpe na bato nyonso :
8 Wuta kala, basakoli oyo basakolaki liboso ete yo mpe ngai tozala, basakolaki bitumba, pasi mpe bokono oyo ebomaka, mpo na kotelemela bikolo ebele mpe mikili ya makasi ;
9 kasi soki mosakoli asakoli kimia, akondimama ete azali solo mosakoli oyo Yawe atindi masakoli na ye ekokisami. »
10 Bongo mosakoli Anania alongolaki ekangiseli na kingo ya mosakoli Jeremi mpe abukaki yango.
11 Anania alobaki liboso ya bato nyonso : « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Liboso ete mibu mibale ekoka, nakobuka ndenge wana ekangiseli ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, na kingo ya bikolo nyonso. › »
Mpe mosakoli Jeremi akendeki na ye.
12 Sima na mosakoli Anania kobuka ekangiseli na kingo ya mosakoli Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi :
13 « Kende koloba na Anania : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Solo, obuki ekangiseli ya banzete ; kasi na esika na yango, okolata nde ekangiseli ya ebende.
14 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : Nasili kotia ekangiseli ya ebende na kingo ya bikolo nyonso

mpo ete esalela Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe ekosalela ye solo. Nakopesa ye bokonzi ata likolo ya banyama ya zamba. › »

15 Bongo mosakoli Jeremi alobaki lisusu na mosakoli Anania : « Anania, yoka ! Yawe atindi yo te ; mpe ozali kotindika bato oyo na kotia motema na makambo ya lokuta !

16 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Nakolongola yo na mokili oyo, okokufa kaka na mobu oyo ; pamba te otindiki bato na kotombokela Yawe. › »

17 Kaka na mobu wana, na sanza ya sambo, mosakoli Anania akufaki.

29

Mokanda epai ya bato oyo bakendeki na bowumbu

1 Tala makomi ya mokanda oyo mosakoli Jeremi atindaki, wuta na Yelusalemi, epai ya bakambi oyo batikalaki kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, epai ya Banganga-Nzambe, epai ya basakoli mpe epai ya bato nyonso oyo Nabukodonozori amemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi.

2 Mokanda yango etindamaki sima na bato oyo kokende na bawumbu longwa na Yelusalemi : mokonzi Yekonia, mama ya mokonzi, bakalaka na ye ya lokumu, bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bato oyo balambaka bibende na moto mpe bato ya misala ya maboko.

3 Apesaki mokanda yango na maboko ya Eleasa, mwana mobali ya Shafani ; mpe na maboko ya Gemaria, mwana mobali ya Ilikia. Ezali bango nde Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki na Babiloni epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. Mokanda yango elobaki boye :

4 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi epai ya bato nyonso oyo namemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi :

5 « Botonga bandako mpe bovanda kuna ; bolona banzete mpe bolia mbuma na yango ;

6 bobalana, bobota bana mibali mpe bana basi, bolukela bana na bino ya mibali basi mpe bobalisa bana na bino ya basi, mpo ete bango mpe babota bana mibali mpe bana basi. Bobotana kuna mpe bokoma ebele, mpe botika te ete motango na bino ekita.

7 Boluka kimia mpe bolamu ya engumba epai wapi namemaki bino na bowumbu ; bobondela Yawe mpo na yango, pamba te soki yango ebongi, bino mpe bokozala malamu. »

8 Solo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Bomitika te ete basakoli mpe bato ya soloka oyo bazali kati na bino bakosa bino : bondimela te bato oyo bazali kolimbolela bino bandoto.

9 Pamba te bazali nde kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai ; natindi bango te, » elobi Yawe.

10 Kasi tala liloba oyo Yawe alobi : « Tango mibu tuku sambo ekokoka mpo na Babiloni, nakoya epai na bino mpe nakokokisa elaka na Ngai ya ngolu mpo na kozongisa bino na esika oyo.

11 Pamba te nayebi malamu mabongisi oyo nasalaki mpo na bino, » elobi Yawe, « mabongisi ya kosalela bino bolamu, kasi ya konyokola bino te, mabongisi mpo na kopesa bino elikya mpe bomoi malamu.

12 Boye bokobelela Ngai, bokoya epai na Ngai mpe bokobondela Ngai ; mpe Ngai nakoyoka bino.

13 Bokoluka Ngai mpe bokomona Ngai, soki boluki Ngai na motema na
bino mobimba.
14 Nakomimonisa epai na bino, » elobi Yawe, « mpe nakozongisa bino
longwa na bowumbu. Nakosangisa bino longwa na bikolo nyonso mpe na
bisika nyonso epai wapi nabenganaki bino, » elobi Yawe, « nakozongisa
bino na esika oyo namemelaki bino na bowumbu. »
15 Solo, bokoki koloba : « Yawe abimisi basakoli kati na biso awa na
Babiloni ! »
16 Kasi tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi oyo avandi na
kiti ya bokonzi ya Davidi, na tina na bavandi nyonso ya engumba oyo,
mpe na tina na bandeko na bino oyo bakendeki te na bowumbu elongo na
bino ;
17 tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Nakotin-
dela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono oyo ebomaka, mpe
nakokomisa bango lokola mbuma ya figi oyo epola, oyo moto ata moko
te akokoka kolia.
18 Nakolanda bango na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo
ebomaka ; mpe na miso ya bikolo nyonso ya mabele, nakokomisa bango
eloko ya koyoka somo, ndakisa mpo na koloba maloba ya bosoloka, eloko
ya lisuma, eloko ya kobanga mpe ya kotiola kati na bikolo nyonso epai
wapi nakobengana bango.
19 Pamba te bayokaki maloba na Ngai te, » elobi Yawe, « maloba oyo
nazalaki kotindela bango tango na tango na nzela ya basali na Ngai,
basakoli. Mpe bino bato oyo bokendeki na bowumbu, bino mpe boyokaki
te, » elobi Yawe.
20 Yango wana, boyoka Liloba na Yawe, bino bawumbu nyonso oyo
natindaki na Babiloni longwa na Yelusalemi.
21 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi na tina na Akabi, mwana mobali ya Kolaya, mpe na tina na Sedesiasi,
mwana mobali ya Maaseya, oyo bazali kosakola makambo ya lokuta
epai na bino, na Kombo na Ngai : « Nakokaba bango na maboko ya
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe akoboma bango na miso na
bino.
22 Likolo na bango, bawumbu nyonso oyo bawutaki na Yuda, bongo
bazali na Babiloni, bakosalela elakeli mabe oyo : ‹ Tika ete Yawe asala bino
ndenge asalaki Sedesiasi mpe Akabi, oyo mokonzi ya Babiloni atumbaki
na moto ! ›
23 Pamba te basalaki kati na Isalaele ekobo elongo na basi ya baninga
na bango, bapaya, mpe balobaki lokuta na Kombo na Ngai, nzokande Ngai
natindaki bango te kosala bongo. Nayebi yango malamu, mpe Ngai moko
nazali Motatoli na yango, » elobi Yawe.

Maloba epai ya Shemaya

24 Yebisa Shemaya, moto ya Nekelami, maloba oyo :
25 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Otindaki mikanda na kombo na yo moko epai ya bato nyonso ya
Yelusalemi, epai ya Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya,
mpe epai ya Banganga-Nzambe. Olobaki na Sofoni :
26 ‹ Yawe aponaki yo Nganga-Nzambe na esika ya Yeoyada mpo ete
obatela Tempelo ya Yawe. Osengelaki kobwaka na boloko mpe kokanga
bibende na makolo, bato pamba oyo bazali komimona lokola basakoli.
27 Boye, mpo na nini opamelaki te mosakoli Jeremi, moto ya Anatoti, oyo
azali komimona lokola mosakoli kati na bino ?

28 Atindelaki biso sango oyo kati na Babiloni : Bowumbu na bino
ekowumela tango molayi. Yango wana, botonga bandako mpe bovanda
kuna, bolona bilanga mpe bolia mbuma na yango. › »
29 Nzokande, Nganga-Nzambe Sofoni atangisaki mosakoli Jeremi
mokanda yango.
30 Boye, Yawe alobaki na Jeremi :
31 « Tinda sango oyo epai ya bawumbu nyonso : ‹ Tala liloba oyo Yawe
alobi na tina na Shemaya, moto ya Nekelami : Lokola Shemaya asakolaki
makambo ya lokuta epai na bino, nzokande natindaki ye te, mpe amemi
bino na kotia motema na lokuta,
32 tala liloba oyo Yawe alobi : Solo, nakopesa Shemaya, moto ya
Nekelami, etumbu elongo na bakitani na ye. Kati na bato na ye, moko
te akotikala, mpe akotikala komona te bolamu oyo nakosala epai ya bato
na Ngai, elobi Yawe, pamba te atindiki bato na Ngai kotombokela Ngai. › »

30

Lobiko ya bana ya Isalaele

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Koma kati na buku
makambo nyonso oyo nayebisaki yo.
3 Tango ezali koya, › elobi Yawe, ‹ tango oyo nakokangola bato na Ngai,
Isalaele, mpe Yuda kati na bowumbu ; mpe nakozongisa bango na mokili
oyo napesaki epai ya bakoko na bango mpo ete bakamata yango, › elobi
Yawe. »
4 Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele mpe Yuda :
5 « Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Koganga ya kobanga mpe ya somo
nde ezali koyokana ; kimia ezali lisusu te.
6 Botuna mpe botala :
Boni, mobali akoki kobota bana ?
Bongo mpo na nini nazali komona
moto nyonso ya makasi asimbi libumu na ye
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota
mpe elongi na ye ekomi mawa-mawa ?
7 Mawa ! Ekozala penza mokolo ya somo !
Mokolo moko te ekokokana na yango !
Ekozala tango ya pasi mpo na Jakobi,
kasi akobikisama na pasi yango.

8 Na mokolo wana, ›
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
‹ nakobuka ekangiseli na bakingo na bango,
nakokata basinga oyo bakangelaki bango
mpe bakozala lisusu te bawumbu ya bapaya.
9 Nzokande, bakosalela Yawe, Nzambe na bango,
mpe Davidi, mokonzi oyo nakotia
mpo ete akamba bango.

10 Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te !
Oh Isalaele, kozala na somo te, ›
elobi Yawe.
‹ Solo, nakobikisa yo wuta na mokili ya mosika,

mpe bakitani na yo, wuta na mokili ya bowumbu !
Jakobi akozwa lisusu kimia mpe bopemi,
mpe moto moko te akobangisa ye lisusu.
11 Nazali elongo na yo mpe nakobikisa yo, ›
elobi Yawe.
‹ Ata nakobebisa nye bikolo nyonso
epai wapi napanzaki bino ;
kasi bino, nakobebisa bino nye te ;
solo, nakopesa bino etumbu, kasi ekozala na ndenge ya bosembo ;
nakozanga te kopamela bino. ›
12 Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Pota na yo ekobika te
mpe pasi na yo ekosila te.
13 Moto akolobela yo akozala te,
kisi ezali te mpo na pota na yo,
lobiko ezali te mpo na yo.
14 Baninga na yo nyonso babosani yo,
bazali komitungisa lisusu te mpo na yo.
Nabetaki yo penza ndenge monguna abetaka,
napesaki yo penza etumbu na kanda makasi,
pamba te ngambo na yo ezalaki monene
mpe masumu na yo eleki ebele.
15 Mpo na nini ozali koganga mpo na pota na yo,
mpe pasi na yo ezali kosila te ?
Nasali yo boye mpo ete ngambo na yo ezali monene,
mpe masumu na yo eleki ebele.

16 Kasi bato nyonso oyo bakosala yo mabe,
bakosala bango mpe mabe ;
banguna na yo nyonso bakokende na bowumbu ;
bato oyo babotolaki yo biloko,
bakobotola bango mpe biloko ;
bato oyo banyokolaki yo,
bakonyokola mpe bango.
17 Nakozongisela yo bomengo na yo
mpe nakobikisa bapota na yo, ›
elobi Yawe.
‹ Lokola bazalaki kobenga yo ekolo basundola,
Siona oyo moto moko te ayokelaka mawa ; ›
18 tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Nakozongisa lisusu bomengo
kati na bandako ya kapo ya Jakobi
mpe nakoyokela bandako na ye mawa ;
bakotonga lisusu engumba Siona oyo ebukana-bukana
mpe ndako ya mokonzi, na esika na yango ya kala.
19 Nzembo ya matondi mpe mingongo ya esengo
ekobima kati na bango.
Nakokomisa bango ebele,
mpe motango na bango ekokoma ebele ;
nakopesa bango lokumu, mpe bakotiolama lisusu te.
20 Bana na bango ya mibali bakozala
lokola na tango ya kala,
mpe lingomba na bango ekowumela liboso na Ngai ;

nakopesa etumbu na bato nyonso
oyo bazali konyokola bango.
21 Mokonzi na bango akowuta kati na bango,
mpe mokambi na bango akowuta kaka kati na bango ;
nakobenda bango pene na Ngai
mpe bakoya pene na Ngai,
pamba te nani azali na nguya ya kopusana pene na Ngai ? ›
elobi Yawe.
22 ‹ Boye, bokozala bato na Ngai,
mpe Ngai nakozala Nzambe na bino. › »

23 Tala, mopepe ya Yawe etomboki,
kanda makasi na Ye epeli,
bakake ezali konguluma na likolo,
mpe ezali kokweya na mito ya bato mabe.
24 Kanda makasi ya Yawe ekozonga te
kino tango ekokokisa mabongisi ya motema na Ye.
Bokososola yango penza na mikolo ekoya.

31

1 « Na tango wana, » elobi Yawe, « Ngai nakozala Nzambe ya bituka nyonso ya Isalaele, mpe bango bakozala bato na Ngai. »
2 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Bato oyo bakobika na mopanga
bakozwa ngolu kati na esobe ;
boye, nakoya kopesa Isalaele bopemi. »
3 Yawe abimelaki biso na kala, alobaki :
« Nalingaka bino na bolingo ya seko ;
yango wana nabendaka bino epai na Ngai na nzela ya bolingo.
4 Nakobongisa bino lisusu ;
oh Isalaele, mboka kitoko, okotongama lisusu.
Okolata lisusu mbunda na yo ya mike
mpe okobina mabina ya esengo.
5 Okolona lisusu bilanga ya vino
na bangomba ya Samari ;
bato oyo bakolona yango bakosepela
tango bakobuka mbuma na yango.
6 Ekozala mokolo oyo bakengeli
bakoganga na bangomba ya Efrayimi :
‹ Boya ! Tika ete tokende na Siona,
epai na Yawe, Nzambe na biso ! › »
7 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Boyemba na esengo mpo na Jakobi,
boganga na esengo mpo na ekolo ya liboso kati na bikolo nyonso !
Batatola, bosanzola mpe boloba :
‹ Oh Yawe, bikisa bato na Yo,
bato ya Isalaele oyo batikali. ›
8 Tala, nakozongisa bango wuta na mokili ya nor
mpe nakosangisa bango wuta na basuka ya mokili.
Kati na bango, ekozala na bakufi miso mpe bakakatani,
basi ya zemi mpe basi oyo bazali na pasi ya kobota ;
bato ebele penza bakozonga.
9 Bakendeki na kolela,

kasi nakozongisa bango,
wana bakozala kati na kobondela ;
nakokamba bango na bisika oyo mayi etiolaka,
na nzela esembolama mpo ete babeta mabaku te ;
pamba te nazali Tata ya Isalaele,
mpe Efrayimi azali mwana na Ngai ya liboso.

10 Oh bino bikolo, boyoka Liloba na Yawe,
botatola yango na bisanga ya mosika !
Boloba : ‹ Ye oyo apanzaki Isalaele
akosangisa bango mpe akobatela bango
ndenge mobateli bibwele abatelaka etonga na ye.
11 Mpo ete Yawe akokangola Jakobi
mpe akobikisa bango na maboko ya bato
oyo baleki bango na makasi.
12 Bakozonga na koganga ya esengo
na bangomba ya Siona ;
bakosepela na bomengo ya Yawe :
ble, vino ya sika mpe mafuta, bameme mpe bangombe.
Bakokoma lokola elanga ya kitoko oyo basopela mayi,
mpe bakozala lisusu na mawa te.
13 Bilenge basi bakobina na esengo
elongo na bilenge mibali mpe mibange.
Nakobongola matanga na bango na esengo,
nakopesa bango kobondisama mpe esengo na esika ya mawa.
14 Nakoleisa malamu Banganga-Nzambe
na mafuta ya bibwele,
mpe bato na Ngai bakotonda na biloko na Ngai, › »
elobi Yawe.
15 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mongongo moko ezali koyokana na Rama,
ezali mongongo ya mawa mpe ya kolela makasi :
Rasheli azali kolela bana na ye ya mibali
mpe aboyi kobondisama,
pamba te bana na ye ya mibali bazali lisusu na bomoi te. »
16 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tika kolela mpe kobimisa mpinzoli,
pamba te mosala na yo ezali na litomba, »
elobi Yawe,
« bana na yo ya mibali bakozonga
wuta na mokili ya banguna.
17 Elikya ezali mpo na bomoi na yo ya lobi, »
elobi Yawe,
« bana na yo bakozonga na mokili na bango.
18 Nayoki kolelalela ya Efrayimi :
‹ Opesi ngai etumbu
lokola mwana ngombe ya mobali oyo ezali na liboma,
mpe etumbu yango ekweyelaki ngai.
Zongisa ngai, mpe nakozonga,
pamba te ozali Yawe, Nzambe na ngai.
19 Nabungaki nzela, kasi nabongoli motema ;
sik’oyo nasili kososola,
nazali kobeta tolo na pasi na motema.

Nayokisamaki soni mpe nasambwaki,
pamba te namemaki bozoba ya bolenge na ngai. ›
20 Efrayimi azali penza mwana na Ngai ya bolingo,
mwana oyo nasepelaka na ye mingi te.
Nzokande napamelaka ye tango nyonso,
mpe nakanisaka ye tango nyonso.
Yango wana, motema na Ngai esepelaka na ye,
mpe nayokelaka ye mawa, »
elobi Yawe.

21 « Tia bilembo na nzela,
pika makonzi oyo elakisaka nzela na nzela yango ;
sala penza keba na nzela na yo,
na nzela oyo ozali kolanda.
Oh Isalaele, mboka kitoko, zonga,
zonga na bingumba na yo !
22 Oh elenge mwasi ya mobulu,
kino tango nini okotika kotambola-tambola ?
Yawe akosala likambo ya sika na mabele :
mwana mwasi akoluka mwana mobali na bolingo. »

23 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Tango nakobimisa bango na bowumbu, tala lisusu maloba oyo bato bakoloba kati na Yuda mpe kati na bingumba na yango : ‹ Oh ndako ya bosembo ; oh ngomba ya bule, tika ete Yawe apambola yo ! ›

24 Bato bakokoma kovanda elongo kati na mokili ya Yuda mpe kati na bingumba na yango nyonso : basali bilanga mpe babokoli bibwele.

25 Nakozongisa makasi ya bato oyo balembi na posa ya mayi, mpe nakoleisa bato oyo balembi na nzala. »

26 Boye, tango nalamukaki, natalaki pene na ngai ; nasosolaki ete pongi na ngai ezalaki elengi.

27 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakolona bato mpe banyama lokola milona kati na bokonzi ya Isalaele mpe kati na bokonzi ya Yuda.

28 Ndenge nazalaki kosenzela bango mpo na kopikola mpe kobuka, kobebisa, kopanza mpe kosala bango mabe, ndenge wana mpe nakosenzela bango mpo na kotonga mpe kolona, » elobi Yawe ;

29 « na mikolo wana, bato bakoloba lisusu te :
‹ Batata balie mbuma ya vino ya mobesu,
mpe minu ya bana na bango ekomi ngayi. ›
30 Na esika na yango, moto na moto akokufa mpo na masumu na ye moko ;
moto nyonso oyo alie mbuma ya vino ya mobesu, minu na ye moko nde ekokoma ngayi.

31 Na mikolo ekoya, » elobi Yawe,
« nakosala boyokani ya sika
elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda ;
32 ekozala ndenge moko te na boyokani
oyo nasalaki elongo na batata na bango
tango nasimbaki bango na loboko
mpo na kobimisa bango na Ejipito ;
pamba te bakataki boyokani na Ngai wana,
atako nazalaki Mobali ya libala mpo na bango, »
elobi Yawe.
33 « Kasi tala boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele,
sima na mikolo wana, »

elobi Yawe :
« Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango,
nakokoma yango kati na mitema na bango,
nakozala Nzambe na bango,
mpe bango bakozala bato na Ngai.
34 Moko te akoteya lisusu moninga na ye
to ndeko na ye na koloba :
‹ Yeba Yawe ! ›
Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai,
kobanda na mwana moke kino na mokolo, »
elobi Yawe,
« nakolimbisa mabe na bango
mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. »
35 Tala makambo oyo Yawe alobi,
Ye oyo atia moyi mpo ete engengisa mokolo,
apesa mibeko ete sanza mpe minzoto engengisa butu,
aningisaka ebale monene mpo ete mbonge etia makelele,
mpe oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga :
36 « Soki kaka bakoki solo kolongola malako
oyo na miso na Ngai, »
elobi Yawe,
« wana bana ya Isalaele mpe bakozala lisusu ekolo te
na miso na ngai. »
37 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Soki kaka bakoki komeka molayi ya likolo
mpe komona miboko ya mabele,
wana nakobwaka bana nyonso ya Isalaele
mpo na makambo nyonso oyo basali, »
elobi Yawe.
38 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bakotonga lisusu engumba oyo mpo na Ngai, kobanda na ndako molayi ya Ananeyeli kino na Ekuke ya Suka ya mir ;
39 bakotia singa ya batongi ndako longwa na esika wana kino na ngomba moke ya Garebi, mpe ekobaluka kino na Gowa.
40 Bakobulisa mpo na Yawe lubwaku nyonso epai wapi babwakaki bibembe mpe putulu, mpe bilanga nyonso oyo ezali pene ya lubwaku ya Sedron, kino na songe ya Ekuke ya Bampunda, na ngambo ya este ; bakotikala kobebisa to koboma lisusu engumba oyo te. »

32

Jeremi asombi elanga

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na bokonzi mpe Nabukodonozori akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi.
2 Ezalaki na tango oyo mampinga ya mokonzi ya Babiloni ezingelaki Yelusalemi, mpe mosakoli Jeremi azalaki ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati na lopango ya bakengeli ya ndako ya mokonzi ya Yuda.
3 Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, abwakaki ye kuna na koloba : « Mpo na nini ozali kosakola na maloba oyo : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Nakokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobotola yango ;

4 Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akolonga te kokima liboso ya bato ya
Babiloni, kasi nakokaba ye solo na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo
akolobana na ye mpe akotalana na ye na elongi ;
5 akomema Sedesiasi na Babiloni, akowumela kuna kino tango nakotala
likambo na ye, elobi Yawe, soki bomeki kobundisa bato ya Babiloni,
bokolonga te. › »
6 Jeremi alobaki : « Yawe alobaki na ngai :
7 Anameyeli, mwana mobali ya Shalumi, noko na yo, azali koya epai na
yo mpe akoloba : ‹ Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti, pamba te
yo nde ozali na makoki mpe na mokumba ya kosikola yango. ›
8 Bongo, kaka ndenge Yawe alobaki, Anameyeli, mwana ya noko na ngai,
ayaki kotala ngai kati na lopango ya bakengeli mpe alobaki : ‹ Somba
elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti kati na etuka ya Benjame, pamba te
yo nde ozali na makoki ya kosikola yango mpe ya kozwa yango ; somba
na yo yango. ›
Nasosolaki ete ezali Liloba na Yawe ;
9 boye nasombaki elanga oyo ezali na Anatoti, na maboko ya Anameyeli,
mwana mobali ya noko na ngai, mpe nafutaki ye mbongo ya bibende ya
palata, zomi na sambo.
10 Nakomaki mokanda oyo nasombelaki elanga mpe nabetaki yango
kashe ; namekaki kilo ya mbongo ya bibende ya palata na miso ya batatoli,
na emekelo kilo.
11 Nakamataki mokanda oyo nasombelaki elanga, oyo nabetaki kashe,
oyo kati na yango bakoma malako ya mibeko mpe mabongisi ; mpe
nazwaki lisusu mokanda oyo babeta kashe te ;
12 mpe napesaki mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki,
mwana mobali ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, na miso ya
Anameyeli, mwana ya noko na ngai, mpe ya batatoli oyo batiaki mikoloto
na bango kati na mokanda oyo nasombelaki elanga, mpe na miso ya
Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na lopango ya bakengeli.
13 Napesaki Baruki mitindo oyo na miso na bango nyonso :
14 ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Kamata mikanda oyo nasombelaki elanga, ezala oyo babeta kashe
to oyo babeta kashe te ; tia yango kati na mbeki oyo basala na mabele ya
bikeko mpo ete ebeba te.
15 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi : Bato bakosomba lisusu bandako, bilanga mpe bilanga ya
vino kati na mokili oyo. ›

Libondeli ya Jeremi

16 Sima na ngai kopesa mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki,
mwana mobali ya Neriya, nabondelaki Yawe :
17 Oh Nkolo Yawe ! Yo nde osala likolo mpe mabele na nguya monene
na Yo, otanda yango na makasi ya loboko na Yo : olembanaka likambo
moko te.
18 Otalisaka bolingo na Yo epai ya bato kino na molongo ya nkoto, kasi
opesaka etumbu mpo na masumu ya batata epai ya bana mpe bakitani
na bango. Oh Nzambe monene mpe ya nguya, Kombo na Yo ezali Yawe,
Mokonzi ya mampinga ;
19 mabongisi na Yo ezali minene mpe misala minene na Yo ezali ya
kokamwa ; miso na Yo ezalaka ya kofungwama mpo na kotala banzela
nyonso ya bato, mpo na kopesa na moto nyonso kolanda etamboli mpe
misala na ye.

20 Osalaki bilembo minene mpe bikamwa kati na Ejipito mpe ozali
kokoba kosala yango kino lelo kati na Isalaele mpe kati na bato nyonso,
mpe osalaki ete Kombo na Yo ekende sango ndenge ezali komonana na
mokolo ya lelo.
21 Obimisaki bato na Yo, Isalaele, na Ejipito na nzela ya bilembo
minene mpe bikamwa wana osalelaki nguya na Yo mpe osembolaki loboko
na Yo ya nguya mpo na koyeisa somo kati na bato ya Ejipito.
22 Opesaki bango mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa na
batata na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi.
23 Bakotaki kati na yango mpe babotolaki yango ; kasi batosaki Yo te,
basalelaki Mobeko na Yo te, basalaki te nyonso oyo otindaki bango. Yango
wana omemelaki bango pasi oyo nyonso.
24 Tala, banguna basili kobongama mpo na kobotola engumba ! Likolo
ya mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, engumba
oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni, oyo bazali kobundisa
yango. Makambo oyo olobaki ekokisami, ndenge ozali komona yango
na mokolo ya lelo.
25 Mpe atako engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni,
Yo, Nkolo Yawe, olobi na ngai : ‹ Somba elanga na mbongo ya bibende ya
palata na miso ya batatoli. › »

Eyano ya Yawe

26 Bongo Yawe alobaki na Jeremi :
27 « Nazali Yawe, Nzambe ya moto nyonso. Boni, ezali na likambo oyo
Ngai nakoki kolembana ?
28 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi : Nakokaba engumba oyo na
maboko ya bato ya Babiloni mpe ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
mpo ete azwa yango.
29 Bato ya Babiloni oyo bazali kobundisa engumba oyo, bakokota kati
na yango mpe bakotumba yango ; bakotumba yango elongo na bandako
oyo, na likolo ya manzanza na yango, bato bazalaki kotumbola Ngai na
kobonza bambeka ya malasi ya ansa epai ya nzambe Bala mpe kobonza
makabo ya masanga ya vino epai ya banzambe ya bapaya.
30 Bana ya Isalaele mpe ya Yuda, wuta bolenge na bango, bazalaki kosala
eloko mosusu te na miso na Ngai, soki kaka mabe te ; solo, bana ya Isalaele
bazalaki kosala eloko mosusu te, soki kaka te kopesa Ngai kanda na nzela
ya biloko oyo maboko na bango esalaki, elobi Yawe.
31 Wuta batonga engumba oyo kino na mokolo ya lelo, mosala na yango
kaka kotumbola Ngai mpe kopesa Ngai kanda ; yango wana, nakolongola
yango liboso na Ngai.
32 Bato ya Isalaele mpe ya Yuda bapesaki Ngai kanda na nzela ya mabe
nyonso oyo basalaki : ezala bango, bakonzi na bango, bakalaka na bango,
Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango, bato ya Yuda mpe bavandi ya
Yelusalemi.
33 Bapesaki Ngai mokongo na esika ya kotala Ngai. Atako nazalaki tango
na tango koteya bango, kasi batikalaki koyoka Ngai te mpe baboyaki kozwa
mayele.
34 Batiaki kutu banzambe na bango ya bikeko kati na Ndako epai wapi
babelaka Kombo na Ngai, mpe na bongo, bakomisaki yango mbindo.
35 Bakomaki kotonga bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, na
Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo na kobonza bana na bango ya mibali mpe
ya basi epai ya Moloki ; ezali likambo oyo Ngai natikalaki kotinda bango

te, mpe natikala kokanisa te ete bakoki kosala makambo ya nkele boye mpo na komemisa Yuda masumu.

36 Mpo na yango, tala sik'oyo liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na engumba oyo bino bozali koloba ete ekabami na maboko ya mokonzi ya Babiloni na nzela ya mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka :

37 ‹ Solo, nakosangisa bango wuta na mikili nyonso epai wapi nabenganaki bango tango natombokelaki bango, nakozongisa bango na esika oyo mpe nakovandisa bango na kimia.

38 Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango.

39 Nakopesa bango motema se moko mpe etamboli se moko mpo ete batosaka Ngai tango nyonso mpo na bolamu na bango mpe mpo na bolamu ya bakitani na bango.

40 Nakosala boyokani ya libela elongo na bango, nakotika te kosalela bango bolamu mpe nakosala ete batosa Ngai mpe bapesa Ngai lisusu mokongo te.

41 Nakosepela kosalela bango bolamu mpe nakolona bango penza kati na mokili oyo, na motema mpe na molimo na Ngai mobimba. ›

42 Tala liloba oyo Yawe alobi : Ndenge natindelaki bato oyo pasi oyo nyonso, ndenge wana mpe nakotindela bango bomengo nyonso oyo nalakaki bango.

43 Bato bakosomba lisusu bilanga kati na mokili oyo bino bozali koloba na tina na yango : ‹ Mokili oyo ebeba, etikala lisusu na bato mpe na banyama te ; pamba te ekabama na maboko ya bato ya Babiloni. ›

44 Solo, bakosomba lisusu bilanga na motuya ya palata, bakotia mikoloto mpe bakashe na mikanda oyo bakosombela bilanga yango, na miso ya batatoli, kati na mboka ya Benjame, kati na bamboka mike-mike oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi, kati na bingumba ya Yuda mpe kati na bingumba ya mokili ya bangomba, kati na bingumba ya bitando mpe kati na bingumba ya Negevi ; pamba te nakozongisa bato na bango oyo bakendeki na bowumbu, elobi Yawe. »

33

Elaka ya lobiko

1 Yawe alobaki na Jeremi, na mbala ya mibale, wana azalaki nanu ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati na lopango ya bakengeli :

2 « Tala liloba oyo Yawe, Ye oyo akela mabele, oyo abongisa yango malamu mpe alendisa yango, oyo Kombo na Ye ezali Yawe, alobi :

3 ‹ Belela Ngai, mpe Ngai nakoyanola yo, nakoyebisa yo makambo minene mpe mabombami oyo oyebi te. ›

4 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na bandako ya engumba oyo mpe ya bandako ya bakonzi ya Yuda, oyo babukaki mpo na kotelemela bangomba mike ya kokimela mpe mopanga ya monguna

5 kati na etumba na bato ya Babiloni : ‹ Bandako yango ekotonda na bibembe ya bato oyo nakoboma na nguya ya kotomboka mpe ya kanda na Ngai. Nakobombela engumba oyo elongi na Ngai likolo ya mabe na yango nyonso.

6 Kasi nakoyeisa bato na yango nzoto kolongono mpe nakobikisa bango ; solo, nakobikisa bato na Ngai mpe nakopesa bango bomoi ya kimia kati na bobatelami.

7 Nakokangola bato ya Yuda mpe ya Isalaele longwa na bowumbu mpe
nakokomisa bango lisusu ndenge bazalaki liboso.
8 Nakopetola bango na masumu nyonso oyo basalaki liboso na Ngai.
Nakolimbisa masumu nyonso ya botomboki oyo basalaki liboso na Ngai.
9 Boye engumba oyo, Yelusalemi, ekosala lokumu, esengo, masanzoli
mpe nkembo ya Kombo na Ngai liboso ya bikolo nyonso ya mabele, oyo
ekoyoka sango ya makambo nyonso ya kitoko oyo nakosala mpo na yango.
Bikolo yango ekokamwa mpe ekolenga na somo ya komona makambo
nyonso ya kitoko mpe kimia oyo nakopesa na engumba yango. ›
10 Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Bozali koloba na tina na esika oyo : ‘ Eh !
Esika oyo ebeba ! Ezalaka lisusu na bato mpe banyama te ! ’ Nzokande,
kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi oyo ekoma
polele, ezanga bato mpe banyama, ekozala lisusu na lokito :
11 ekoyokana kuna lokito ya banzembo ya esengo mpe ya masanzoli,
mingongo ya mobandami na libala ya mwasi mpe ya mobali, mpe
mingongo ya bato oyo bazali kobonza kati na Tempelo ya Yawe makabo
ya kozongisa matondi, na koloba :
‘ Bozongisa matondi epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
mpo ete Yawe azali malamu ;
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko ! ’
Pamba te nakozongisa lisusu kitoko ya mokili yango ndenge ezalaki
liboso, › elobi Yawe.
12 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Kati na esika
oyo ebebisama mpe ezanga bato to banyama, mpe kati na bingumba na
yango nyonso, ekozala na lisusu na bitando ya matiti mpo na babateli
bibwele, bitando epai wapi bakoleisa bibwele na bango.
13 Kati na bingumba ya bangomba, kati na bingumba ya bitando mpe
kati na bingumba ya Negevi, kati na etuka ya Benjame, kati na bamboka
oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi mpe kati na bingumba ya Yuda, bibwele
ekoleka lisusu na se ya loboko ya moto oyo atangaka yango, › elobi Yawe.
14 ‹ Na mikolo ekoya, › elobi Yawe, ‹ nakokokisa elaka kitoko oyo
napesaki na mabota ya Isalaele mpe ya Yuda.
15 Na mikolo yango mpe na tango yango,
nakobimisa Moto ya nzete ya sembo
wuta na libota ya Davidi ;
akosala makambo ya sembo
mpe ya boyengebene kati na mokili.
16 Na mikolo wana, Yuda ekobikisama,
mpe Yelusalemi ekozala na kimia.
Tala kombo oyo bakobengela yango :
Yawe azali Bosembo na biso. ›
17 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Davidi akozalaka tango nyonso
na moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya libota ya Isalaele ;
18 Banganga-Nzambe oyo bazali bakitani ya Levi bakozalaka tango nyonso
na bakitani oyo bakobanda kotelema tango nyonso liboso na Ngai mpo na
kotumba mbeka, kobonza mbeka ya gato mpe kobonza makabo. › »
19 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :
20 « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Soki bolongi kokata boyokani na Ngai
elongo na moyi, mpe boyokani na Ngai elongo na butu, mpo ete moyi mpe
butu ekoma lisusu te na tango na yango,
21 wana bokolonga penza kokata boyokani na Ngai elongo na Davidi,
mosali na Ngai, mpe Davidi akotikala kozala lisusu te na mokitani na kiti

ya bokonzi, mpe bokolonga kokata boyokani na Ngai elongo na Balevi oyo bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka Ngai.
22 Ndenge kaka bakoki kotanga te mampinga ya likolo mpe zelo ya bibale minene mpo na koyeba motango na yango, ndenge wana mpe nakokomisa ebele, bakitani ya Davidi, mosali na Ngai, mpe Balevi oyo basalelaka Ngai. › »
23 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :
24 « Boni ! Bozali koyoka te makambo bato oyo bazali kosala ? Bazali koloba : ‹ Yawe asundoli bituka mibale oyo aponaki. › Na bongo, bazali kotiola bato na Ngai, mpe moto ata moko te azali kozwa bango lokola ekolo.
25 Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Soki nasalaki boyokani te elongo na moyi mpe elongo na butu, mpe soki napesaki likolo mpe mabele mibeko te,
26 wana nakokaki kobwaka bakitani ya Jakobi mpe ya Davidi, mosali na Ngai, mpe nalingaki te kopona moko kati na bana na ye mpo ete akamba bakitani ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi. Nakozongisa lisusu kitoko ya mokili na bango mpe nakoyokela bango mawa. › »

34

Pamela ya mokonzi Sedesiasi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na basoda na ye nyonso, mikili ya bakonzi nyonso oyo azalaki kokamba, mpe bikolo nyonso bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe bingumba nyonso ya zingazinga na yango :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : kende koloba na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Nasengeli kokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobebisa yango na moto.
3 Bongo yo, okobika te na loboko na ye, kasi bakokanga yo solo mpe bakokaba yo na maboko na ye ; okomona mokonzi ya Babiloni miso na yo moko, akolobana na yo elongi na elongi, mpe okokende na Babiloni.
4 Nzokande, Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, yoka Liloba na Yawe ! Tala elaka oyo Yawe apesi yo : Okokufa na mopanga te,
5 kasi okokufa na kimia. Mpe ndenge bato bapelisaki moto mpe batumbaki malasi ya solo kitoko, na matanga ya batata na yo, bakonzi ya kala oyo baleka liboso na yo, mpo na kopesa bango lokumu, ndenge wana mpe bakosala mpo na lokumu na yo. Mpe bakoyemba nzembo ya mawa na tina na yo : ’ Oh mawa, nkolo na ngai ! ‘ Solo, Ngai moko nde napesi elaka oyo, elobi Yawe. › »
6 Mosakoli Jeremi alobaki na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, maloba wana nyonso, kati na Yelusalemi,
7 wana basoda ya mokonzi ya Babiloni bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe bingumba nyonso mosusu ya Yuda, oyo mokonzi ya Babiloni alongaki nanu te : Lakishi mpe Azeka, pamba te yango kaka nde ezalaki bingumba batonga makasi oyo etikalaki kati na Yuda.

Bawumbu bazwi bonsomi

8 Sima na mokonzi Sedesiasi kosala boyokani elongo na bato nyonso kati na Yelusalemi mpo ete kokangolama ya bawumbu nyonso esakolama, Yawe alobaki na Jeremi

9 mpo ete moto nyonso apesa bawumbu na ye bonsomi, bawumbu oyo
bazali Ba-Ebre, bazala mibali to basi ; mpe mpo ete moto moko te akoba
kokanga ndeko na ye, Moyuda, kati na bowumbu.
10 Boye, bakambi nyonso mpe bato nyonso oyo basalaki boyokani yango
bandimaki kokangola bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi mpe
kopesa bango bonsomi, mpo ete bakoba lisusu te kokanga bango na
bowumbu ; bandimaki, bakokisaki mpe bapesaki bawumbu na bango
bonsomi.
11 Kasi sima na tango, babongolaki makanisi na bango ; bakangaki lisusu
na bowumbu mibali mpe basi oyo bango basilaki kopesa bonsomi, mpe
bakomisaki bango lisusu bawumbu.
12 Boye, tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :
13 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Nasalaki boyokani
elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na Ejipito, mokili ya
bowumbu ; nalobaki :
14 ‹ Sima na mibu sambo nyonso, moto nyonso kati na bino asen-
geli kopesa bonsomi na Moyuda, ndeko na ye, oyo amitekaki lokola
mowumbu ; akosalela yo mibu motoba, bongo, sima na yango, okotika ye
kokende na bonsomi. › Kasi bakoko na bino bayokaki Ngai te mpe batosaki
Ngai te.
15 Nzokande bino, na mwa mikolo oyo kaka, bobongolaki bino moko
mitema mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai : moko na
moko kati na bino asakolaki kokangolama ya ndeko na ye, apesaki ndeko
na ye bonsomi. Bosalaki kutu boyokani yango liboso na Ngai, kati na
Ndako Ngai.
16 Kasi tala sik’oyo makambo bosali : bozongi sima, botiki ekateli oyo
bozwaki mpe botioli bosantu ya Kombo na Ngai ; pamba te bozongisi
bawumbu na bino ya kala, mibali to basi, oyo bopesaki bonsomi mpo ete
bakende na esika nyonso oyo balingi ; bokangi bango na makasi mpo ete
bakoma lisusu bawumbu na bino.
17 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi : Lokola botosaki Ngai te,
bosakolaki te kokangolama ya bandeko na bino moko mpe bopesaki bango
bonsomi te, Ngai mpe, elobi Yawe, nasakoli ete napesi sik’oyo bonsomi epai
ya mopanga, epai ya bokono oyo ebomaka mpe epai ya nzala makasi ;
nafungoli yango mpo na kotelemela bino : nakokomisa bino eloko ya
koyoka somo, na miso ya bikolo nyonso ya mabele ;
18 nakokaba bato oyo babebisaki boyokani na Ngai mpe bakokisaki te
malako ya boyokani oyo basalaki liboso na Ngai, na nzela ya kokata na
biteni mibale mwana ngombe ya mobali mpe ya kotambola na kati-kati
ya biteni yango.
19 Bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bakalaka ya lokumu, Banganga-
Nzambe mpe bato nyonso ya mokili, oyo batambolaki na kati-kati ya biteni
ya mwana ngombe ya mobali,
20 nakokaba bango na maboko ya banguna na bango mpe ya bato oyo
bazali koluka kosala bango mabe ; mpe bibembe na bango ekokoma bilei
ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya mabele.
21 Nakokaba Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, elongo na bakalaka na ye na
maboko ya banguna na bango, oyo bazali koluka kosala bango mabe, na
maboko ya mampinga ya mokonzi ya Babiloni, oyo akei sik’oyo mosika na
bino.
22 Nakopesa bango mitindo, elobi Yawe, mpe nakozongisa bango kati na
engumba oyo : bakobundisa yango, bakobotola yango mpe bakobebisa

yango na moto. Mpe nakokomisa bingumba ya Yuda esobe, ezanga bavandi. »

35

Libota ya Rekabi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, azalaki mokonzi :
2 « Kende epai ya bato ya libota ya Rekabi mpe bengisa bango ete baya
kokota kati na moko ya bashambre ya Tempelo ya Yawe. Mpe pesa bango
masanga ya vino ya komela kuna. »
3 Boye, nakendeki kokutana na Yazania, mwana mobali ya Jeremi,
mwana mobali ya Abatsinia, mpe bandeko na ye ya mibali elongo na bana
na bango nyonso ya mibali : libota mobimba ya bato ya libota ya Rekabi.
4 Namemaki bango na Tempelo ya Yawe, kati na shambre ya bana mibali
ya Anani, mwana mobali ya Yigidalia, moto na Nzambe, pene ya shambre
ya bakambi. Shambre yango ezalaki na sima ya shambre ya Maaseya,
mwana mobali ya Shalumi, mokengeli ekuke.
5 Natiaki biloko etonda na vino mpe ndambo ya bakopo liboso ya bato
ya libota ya Rekabi ; mpe nalobaki na bango :
— Bomela masanga ya vino.
6 Kasi bazongisaki :
— Tomelaka masanga ya vino te, mpo ete koko na biso, Yonadabi,
mwana mobali ya Rekabi, apesaki biso mobeko oyo : « Bokoki komela
masanga ya vino te, ezala bino to bakitani na bino,
7 mpe bokoki kotonga bandako te, kosala bilanga te, kolona banzete ya
vino te mpe bokoki kozala na biloko wana te ; kasi bosengeli kaka kovanda
tango nyonso na bandako ya kapo, mpo ete bozala na bomoi molayi kati
na mokili oyo bozali baleki nzela. »
8 Totosaka makambo nyonso oyo koko na biso Yonadabi, mwana
mobali ya Rekabi, ayebisa biso : Ezala biso, basi na biso, bana na biso
ya mibali mpe ya basi, tomelaka masanga ya vino te,
9 totongaka bandako te mpo na kovanda kuna, tozalaka na bilanga ya
vino te, bilanga te mpe milona te ;
10 tovandaka kaka na bandako ya kapo mpe totosaka makambo nyonso
oyo koko na biso, Yonadabi, ayebisa biso.
11 Kasi tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abotolaki mokili
oyo, tolobaki : « Boya, tokende na Yelusalemi mpo ete tobikisa bomoi
na biso liboso ya basoda ya Babiloni mpe ya Siri. » Yango wana, toyaki
kovanda na Yelusalemi.
12 Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi :
13 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Kende koyebisa bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi : « Bokoki solo
kozwa liteya te mpe kotosa maloba na Ngai te, » elobi Yawe ?
14 « Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, apesaki mobeko epai ya bana
na ye ete bamela masanga ya vino te, mpe babatelaka mobeko yango.
Kino na mokolo ya lelo, bamelaka masanga ya vino te mpo na kotosa
mobeko oyo koko na bango apesaki bango. Nzokande, tango na tango,
Ngai nazalaki koloba na bino, kasi bozalaki koyoka Ngai te.
15 Nazalaki tango na tango kotindela bino basali na Ngai nyonso,
basakoli, mpo na koloba na bino : ‹ Tika ete moko na moko kati na bino
atika nzela na ye ya mabe mpe abongola bizaleli na ye ; bosalela banzambe

mosusu te mpo ete bokoka kovanda kati na mokili oyo napesaki bino mpe batata na bino. › Kasi boyokaki Ngai te mpe botosaki Ngai te.

16 Bakitani ya Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, babatelaki mobeko oyo koko na bango apesa bango, kasi bato oyo baboyi kotosa Ngai. »

17 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi : « Boyoka ! Nakoyeisa na mokili ya Yuda mpe epai ya bavandi nyonso ya Yelusalemi pasi oyo nakataki ; pamba te nalobaki na bango kasi bayokaki Ngai te, nabengaki bango kasi bayanolaki Ngai te. »

18 Boye, Jeremi alobaki na bato ya libota ya Rekabi :

— Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Lokola botosaka mobeko ya koko na bino Yonadabi, bolandaka malako nyonso oyo ayebisa bino mpe bosalelaka makambo nyonso oyo atinda bino,

19 tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, akotikala kozanga te moto oyo akosalela Ngai. › »

Bapasi ya mosakoli Jeremi

36

Yeoyakimi atumbi mokanda ya mosakoli Jeremi

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda :

2 « Kamata mokanda, mpe koma kati na yango makambo nyonso oyo nalobaki na yo mpo na Isalaele, mpo na Yuda mpe mpo na bikolo nyonso mosusu, wuta mokolo oyo nabandaki koloba na yo, na tango Joziasi azalaki mokonzi, kino na mokolo ya lelo.

3 Tango mosusu, soki bato ya Yuda bayoki sango ya pasi nyonso oyo nabongisi mpo na kotindela bango, moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe ; mpe, na bongo, Ngai nakolimbisa mabe mpe masumu na bango. »

4 Boye, Jeremi abengaki Baruki, mwana mobali ya Neriya, mpe wana Jeremi azalaki koloba makambo nyonso oyo Yawe ayebisaki ye, Baruki azalaki kokoma yango na mokanda.

5 Jeremi alobaki na Baruki : « Ngai nakangami, nakolonga kokende na Tempelo ya Yawe te.

6 Boye yo, kende na Tempelo ya Yawe, na mokolo ya kokila bilei, mpe tangela bato maloba ya Yawe, oyo okomaki na mokanda, wana ngai nazalaki koloba na yo ; tangela yango bato nyonso ya Yuda, oyo bakoya wuta na bingumba na bango.

7 Tango mosusu mabondeli na bango ekokoma liboso ya Yawe, mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe ; pamba te kotomboka mpe kanda oyo Yawe akani kokitisela bato oyo ezali monene. »

8 Baruki, mwana mobali ya Neriya, asalaki makambo nyonso oyo mosakoli Jeremi atindaki ye kosala ; atangaki na Tempelo ya Yawe maloba ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda.

9 Na sanza ya libwa, ya mobu ya mitano ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, babengisaki mokolo ya kokila bilei liboso ya Yawe, mpo na bavandi nyonso ya Yelusalemi mpe bato oyo bawutaki na bingumba ya Yuda.

10 Baruki atangelaki bato nyonso, kati na Tempelo ya Yawe, maloba ya Jeremi oyo ekomamaki na mokanda, wuta na shambre ya Gemaria,

mwana mobali ya Shafani oyo azalaki mokomi mikanda ; shambre yango ezalaki kati na lopango ya likolo, na ekotelo ya Ekuke ya Sika ya Tempelo.

11 Tango Mishe, mwana, mobali ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani,
ayokaki maloba nyonso ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda,
12 akendeki na ndako ya mokonzi, akotaki kati na ndako ya mosala ya
mokomi mikanda epai wapi bakalaka nyonso bazalaki na mayangani :
Elishama, mokomi mikanda ; Delaya, mwana mobali ya Shemaya ; Eli-
natani, mwana mobali ya Akibori ; Gemaria, mwana mobali ya Shafani ;
Sedesiasi, mwana mobali ya Anania ; mpe bakalaka nyonso mosusu.
13 Sima na Mishe koyebisa bango makambo nyonso oyo ayokaki epai ya
Baruki tango azalaki kotangela bato makomi oyo ezalaki kati na mokanda,
14 bakambi nyonso batindaki Yewudi, mwana mobali ya Netania, mwana
mobali ya Shelemia, mwana mobali ya Kushi, epai ya Baruki mpo na
koyebisa ye : « Yaka yo moko elongo na mokanda oyo atangelaki bato. »
Baruki, mwana mobali ya Neriya, akendeki epai na bango mpe amemaki
mokanda na maboko na ye.
15 Balobaki na ye :
— Tobondeli yo, vanda, tangela biso mokanda oyo.
Baruki atangelaki bango mokanda yango.
16 Tango bayokaki maloba wana nyonso, bakomaki kotalana bango na
bango na somo mpe balobaki na Baruki :
— Tosengeli penza koyebisa makambo oyo nyonso epai ya mokonzi.
17 Batunaki Baruki :
— Yebisa biso ndenge nini osalaki mpo na kokoma makambo oyo
nyonso. Ezali Jeremi te moto ayebisi yo makambo oyo ?
18 Baruki azongisaki :
— Solo, ezali ye moto ayebisaki ngai makambo oyo nyonso, mpe ngai
nasalelaki kaka ekomeli mpo na kotia yango na mokanda.
19 Bakambi bayebisaki Baruki :
— Yo mpe Jeremi, bokende kobombama. Mpe tika ete moto moko te
ayeba esika bokozala.
20 Sima na bango kotia mokanda yango kati na ndako ya mosala ya
Elishama, mokomi mikanda, bakendeki epai ya mokonzi kati na lopango
mpe bayebisaki ye makambo nyonso.
21 Mokonzi atindaki Yewudi mpo ete akende kozwa mokanda yango, mpe
Yewudi akendeki kozwa yango na ndako ya mosala ya mokomi mikanda
Elishama mpe atangaki yango liboso ya mokonzi mpe ya bakalaka nyonso
oyo batelemaki pene na ye.
22 Ezalaki na sanza ya libwa ; mokonzi avandaki kati na shambre oyo
bakimelaka na tango ya malili mpe azalaki koyetola moto oyo ezalaki
kopela liboso na ye.
23 Soki Yewudi atangi milongo misato to minei ya makomi ya mokanda,
mokonzi azalaki kokata yango na mbeli ya mokomi mikanda mpe
kobwaka yango na moto, kino tango mokanda nyonso esilaki kozika na
moto.
24 Boye, mokonzi elongo na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki koyoka
makambo oyo ekomamaki na mokanda yango bamitungisaki na eloko
moko te mpe bapasolaki bilamba na bango te.
25 Atako Elinatani, Delaya mpe Gemaria bazalaki kobondela mokonzi ete
atumba mokanda yango te, atikalaki koyokela bango te.
26 Kutu, mokonzi atindaki Yerameeli, kalaka ya makila ; Seraya, mwana
mobali ya Azirieli, mpe Shelemia, mwana mobali ya Abideyeli, ete

bakanga Baruki, mokomi mikanda, mpe mosakoli Jeremi. Kasi Yawe abombaki bango.

27 Tango mokonzi asilisaki kotumba mokanda oyo ezalaki na maloba oyo
Baruki akomaki na etinda ya Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi :
28 — Kamata mokanda mosusu mpe koma kati na yango makambo
nyonso oyo ezalaki na mokanda ya liboso oyo mokonzi Yeoyakimi,
mokonzi ya Yuda, atumbaki.
29 Loba lisusu na Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda : « Tala liloba oyo Yawe
alobi : Ezali yo nde moto otumbaki mokanda wana mpe olobaki : ‹ Mpo
na nini okomaki ete mokonzi ya Babiloni akoya kobebisa mokili oyo mpe
koboma ezala bato to banyama ? ›
30 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Yeoyakimi,
mokonzi ya Yuda : Ekozala na mokitani na ye moko te oyo akokitana na
ye na kiti ya bokonzi ya Davidi ; ebembe na ye ekobwakama na libanda,
mpe bakotanda yango na molunge ya moyi mpe na malili ya butu.
31 Nakopesa ye, bana na ye mpe basali na ye nyonso etumbu mpo na
mabe na bango ; nakotindela bango elongo na bavandi ya Yelusalemi mpe
ya Yuda, pasi nyonso oyo nalakaki bango, mpo ete bayokaki Ngai te. »
32 Jeremi azwaki mokanda mosusu mpe apesaki yango na Baruki,
mokomi mikanda, mwana mobali ya Neriya. Wana Jeremi azalaki koloba
makambo oyo ezalaki kati na mokanda oyo Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda,
atumbaki, Baruki azalaki kokoma yango. Mpe makambo ebele mosusu ya
lolenge wana ebakisamaki na kati.

37

Mosakoli Jeremi na boloko

1 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akomisaki Sedesiasi, mwana
mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda na esika ya Konia, mwana mobali ya
Yeoyakimi.
2 Ezala ye, bakalaka na ye ya lokumu mpe bato ya mokili, moko te
ayokaki na bokebi maloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi.
3 Mokonzi Sedesiasi atindaki Yewukali, mwana mobali ya Shelemia, mpe
Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, epai ya mosakoli
Jeremi mpo ete bayebisa ye maloba oyo : « Nabondeli yo, bondela Yawe,
Nzambe na biso, mpo na biso ! »
4 Na tango wana, Jeremi azalaki na bonsomi ya kotambola na esika oyo
alingi kati na bato, pamba te batiaki ye nanu na boloko te.
5 Tango basoda ya Babiloni, oyo bazingelaki engumba Yelusalemi
bayokaki sango ete basoda ya Faraon babimi na Ejipito, batikaki kozingela
Yelusalemi.
6 Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi :
7 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : Yebisa mokonzi ya
Yuda oyo atindi yo kotuna toli epai na Ngai : ‹ Basoda ya Faraon oyo
babimaki na mokili na bango mpo na koya kosunga yo bakozonga na
mokili na bango, na Ejipito ;
8 mpe basoda ya Babiloni bakozonga mpe bakobundisa engumba oyo ;
bakobotola yango mpe bakobebisa yango na moto. ›
9 Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Bokanisa te ete bato ya Babiloni
bakolongwa na mokili na bino. Te ! Bakolongwa te. ›
10 Ezala soki bolongi basoda nyonso ya Babiloni, oyo bazali kobundisa
bino mpe etikali kaka ndambo ya bato oyo bazoki-zoki bapota, bakolonga

kotelema kati na bandako na bango ya kapo mpe kobima mpo na kobebisa engumba oyo na moto. »
11 Sima na basoda ya Babiloni kotika kozingela Yelusalemi likolo ya basoda ya Faraon, oyo bazalaki kopusana,
12 Jeremi alingaki kobima na Yelusalemi mpo ete akende kozwa, kati na etuka ya Benjame, libula na ye ya mabele kati na bato ya kuna.
13 Kasi tango akomaki na Ekuke ya Benjame, mokambi ya bakengeli ya mokonzi, oyo kombo na ye ezalaki Iriya, mwana mobali ya Shelemia, mwana mobali ya Anania, akangaki mosakoli Jeremi mpe atunaki ye :
— Boni, ozali kokende na ngambo ya bato ya Babiloni ?
14 Jeremi azongisaki :
— Te ! Ezali lokuta, nazali kokende na ngambo ya bato ya Babiloni te !
Kasi Iriya aboyaki koyoka ye, akangaki ye kaka mpe amemaki ye epai ya bakambi.
15 Bakambi batombokelaki Jeremi makasi, babetaki ye mpe batiaki ye na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, ndako oyo bakomisaki boloko.
16 Babwakaki Jeremi kati na boloko ya se ya mabele epai wapi awumelaki tango molayi.
17 Mokolo moko, mokonzi Sedesiasi atindaki ete bakende kozwa ye mpe bamema ye na ndako ya mokonzi epai wapi atunaki ye na nkuku :
— Boni, ozali ata na liloba moko te kowuta epai na Yawe ?
Jeremi azongisaki :
— Solo, liloba ezali ! Okokweya na maboko ya mokonzi ya Babiloni.
18 Bongo Jeremi alobaki lisusu na mokonzi Sedesiasi :
— Mabe nini penza ngai nasali yo to bakalaka na yo to mpe bato na yo mpo ete bobwaka ngai kati na boloko oyo ?
19 Wapi basakoli na bino oyo bazalaki koloba ete mokonzi ya Babiloni akoya te kobundisa bino mpe mokili na bino ?
20 Kasi sik'oyo mokonzi, nkolo na ngai, nabondeli yo : yoka ngai ! Tika ete mabondeli na ngai ekoma liboso na yo : kozongisa ngai te kati na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, noki te nakokufa kuna !
21 Mokonzi Sedesiasi apesaki mitindo ete batia Jeremi kati na lopango ya bakengeli mpe bapesaka ye, mokolo na mokolo, lipa moko oyo ekobanda kowuta na balabala ya bato oyo basalaka mapa, kino tango mapa ekosila kati na engumba. Boye, Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli.

38

Babwaki Jeremi na libulu

1 Shefatia, mwana mobali ya Matani ; Gedalia, mwana mobali ya Pashuri ; Yukali, mwana mobali ya Shelemia ; mpe Pashuri, mwana mobali ya Malikiya, bayokaki makambo oyo Jeremi azalaki koyebisa bato nyonso. Azalaki koloba :
2 « Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa na mopanga, na nzala makasi to mpe na bokono oyo ebomaka ; kasi ye oyo akobima mpo na kokende komikaba epai ya bato ya Babiloni akobika, akokufa te ; bomoi na ye ekozala bomengo na ye ya bitumba, mpe akotikala na bomoi. ›
3 Tala liloba oyo Yawe alobi : ‹ Engumba oyo ekokweya na maboko ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobotola yango. › »
4 Bakalaka balobaki na mokonzi :

— Moto oyo asengeli kokufa ! Maloba na ye ezali kolembisa basoda mpe bato oyo batikali kati na engumba oyo ; azali koluka bolamu ya bato oyo te, kasi azali nde koluka mabe na bango.

5 Mokonzi Sedesiasi azongisaki :

— Azali na maboko na bino ; mokonzi akoki koboya likanisi na bino te !

6 Boye, bakamataki Jeremi mpe babwakaki ye kati na libulu ya Malikiya, mwana mobali ya mokonzi ; libulu yango ezalaki kati na lopango ya bakengeli. Bakitisaki Jeremi kati na libulu na nzela ya basinga ; libulu ezalaki na mayi te, kaka na potopoto ; mpe Jeremi azindaki makasi kati na potopoto yango.

7 Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, kalaka ya lokumu oyo azalaki kosala kati na ndako ya mokonzi, ayokaki ete babwaki Jeremi kati na libulu. Boye, wana mokonzi avandaki na Ekuke ya Benjame,

8 Ebedi-Meleki abimaki na ndako ya mokonzi mpe akendeki koloba na mokonzi :

9 — Mokonzi, nkolo na ngai, kati na nyonso oyo basali mosakoli Jeremi, bato oyo basali mabe penza ! Basili kobwaka ye kati na libulu epai wapi akokufa na nzala, mpo ete mapa ezali lisusu te kati na engumba !

10 Mokonzi apesaki mitindo oyo epai ya Ebedi-Meleki, moto ya mokili ya Kushi :

— Kamata awa mibali tuku misato elongo na yo, mpe bobimisa mosakoli Jeremi wuta na libulu liboso ete akufa.

11 Ebedi-Meleki akamataki mibali yango mpe akendeki na ndako ya mokonzi, kati na shambre oyo ezalaki na se ya ebombelo bomengo ; azwaki kuna bilamba ya kala mpe oyo epasuka, mpe akitisaki yango na nzela ya basinga epai ya Jeremi kati na libulu.

12 Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, alobaki na Jeremi :

— Tia bilamba oyo na se ya mapeka na yo, likolo ya basinga oyo mpo na kobatela mapeka na yo.

Jeremi asalaki se bongo.

13 Babendaki ye na basinga mpe babimisaki ye na libulu. Mpe Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli.

Mituna ya Sedesiasi epai ya Jeremi

14 Mokonzi Sedesiasi atindaki ete bamemela ye mosakoli Jeremi mpe bakotisa ye na Ekuke ya misato ya Tempelo ya Yawe. Mokonzi alobaki na Jeremi :

— Nazali na likambo moko ya kotuna epai na yo ; kobombela ngai eloko moko te !

15 Jeremi alobaki na mokonzi Sedesiasi :

— Soki nayebisi yo yango, okoboma ngai te ? Ezala napesi yo toli, okoyokela na yo ngai te.

16 Kasi mokonzi Sedesiasi alapaki ndayi na nkuku epai ya Jeremi :

— Na Kombo na Yawe oyo apesaka biso pema, nakoboma yo te, mpe nakokaba yo te na maboko ya bato oyo balingi koboma yo !

17 Bongo Jeremi alobaki na Sedesiasi :

— Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi : « Soki kaka omipesi epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, yo mpe libota na yo bokokufa te, mpe engumba oyo ekobebisama na moto te.

18 Kasi soki oboyi komipesa epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi
ya Babiloni, engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni mpe
bakotumba yango, bongo ezala yo, okobika te na maboko na bango. »
19 Mokonzi Sedesiasi alobaki na Jeremi :
— Nazali kobanga Bayuda oyo bakei na ngambo ya bato ya Babiloni,
mpo ete bato ya Babiloni bakoki kokaba ngai na maboko na bango mpe
bakonyokola ngai.
20 Jeremi azongisaki :
— Te, bakokaba yo te ! Nabondeli yo, tosa Yawe mpe sala makambo
oyo nazali koyebisa yo ; bongo nyonso ekotambola malamu mpo na yo
mpe okobikisa bomoi na yo.
21 Kasi soki oboyi komipesa epai na bango, tala makambo oyo Yawe
atalisi ngai :
22 « Bakomema basi nyonso oyo bavandaka kati na ndako ya mokonzi
ya Yuda epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, mpe basi yango
bakoloba :
‹ Baninga na yo ya motema
bakosi yo mpe balongi yo.
Matambe na yo ezindi na potopoto,
baninga na yo bakimi yo ! › »
23 Bakomema basi na yo nyonso mpe bana na yo nyonso epai ya bato
ya Babiloni ; mpe yo moko okobika te na maboko na bango, mokonzi ya
Babiloni akokanga yo mpe akobebisa engumba oyo na moto.
24 Sedesiasi alobaki na Jeremi :
— Tika ete moto moko te ayeba makambo oyo, mpe okokufa te.
25 Soki bakalaka bayoki ete tosololi na yo mpe bayei kotuna yo :
« Yebisa biso makambo oyo oyebisi mokonzi mpe oyo mokonzi ayebisi
yo. Kobombela biso eloko te, soki te, tokoboma yo. »
26 Loba bango : « Nakomisi libondeli na ngai liboso ya mokonzi mpo
ete azongisa ngai na ndako ya Jonatan te, noki te nakokufela kuna. »
27 Bakalaka nyonso bayaki epai ya Jeremi mpe batunaki ye mituna ; ye
mpe ayebisaki bango makambo nyonso, ndenge kaka mokonzi atindaki
ye. Boye, lokola bazalaki lisusu na likambo ya koloba na ye te, pamba te
moto moko te ayokaki masolo na ye na mokonzi, babendanaki na kimia.
28 Jeremi atikalaki kati na lopango ya bakengeli kino na mokolo oyo
babotolaki engumba Yelusalemi.

39

Yelusalemi ekweyi
(2Ba 25.1-21; Je 52.1-34)

1 Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu libwa na bokonzi,
na sanza ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na
mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi mpe azingelaki
yango.
2 Tango Sedesiasi akokisaki mibu zomi na moko na bokonzi, na mokolo
ya libwa ya sanza ya minei, lidusu moko efungwamaki kati na mir ya
engumba.
3 Bakalaka nyonso ya mokonzi ya Babiloni bakotaki kati na engumba
mpe bayaki kovanda na Ekuke ya kati-kati. Ezalaki Nerigali-Saretseri,
Samigari-Nebu ; Sarisekimi, mokonzi ya bakalaka ya lokumu ; Nerigali-
Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi mosusu ya basoda
ya mokonzi ya Babiloni.

4 Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, mpe basoda nyonso bamonaki
bongo, bakimaki, babimaki na engumba butu-butu, na nzela ya elanga
ya mokonzi, na Ekuke oyo ezali na kati-kati ya bamir mibale ; bakendeki
na nzela ya lubwaku ya Yordani.
5 Kasi basoda ya Babiloni balandaki bango mpe bakangaki Sedesiasi, na
etando ya Jeriko ; bazwaki ye mpe bamemaki ye na Ribila, kati na mokili
ya Amati, epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, oyo akatelaki ye
etumbu.
6 Kuna na Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata, na
miso na ye, mito ya bana mibali ya Sedesiasi mpe ya bankumu nyonso ya
Yuda.
7 Apesaki lisusu mitindo ete batobola miso ya Sedesiasi, bakanga ye
minyololo ya bibende ya bronze mpo na komema ye na Babiloni.
8 Basoda ya Babiloni batumbaki ndako ya mokonzi mpe bandako ya bato,
mpe babukaki bamir ya Yelusalemi.
9 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na
bowumbu, na Babiloni, bato oyo batikalaki kati na engumba elongo na
bato oyo bayaki komitika bango moko epai na ye, mpe bato mosusu.
10 Kasi Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atikaki kati na
mokili ya Yuda, babola oyo bazalaki ata na eloko moko te ; apesaki bango
bilanga ya vino mpe bilanga.
11 Nzokande, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, apesaki mitindo
oyo epai ya Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, na tina na
mosakoli Jeremi :
12 « Kamata ye, batela ye, kosala ye mabe te ; kasi salela ye makambo
nyonso oyo akosenga yo. »
13 Boye, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi ; Nebutsasi-
bani, mokonzi ya bakalaka ya lokumu ; Nerigali-Saretseri, mokonzi ya
liboso ya mampinga, mpe bakonzi nyonso ya basoda ya mokonzi ya
Babiloni
14 batindaki ete bazwa Jeremi kati na lopango ya mokonzi mpe bapesaki
ye na maboko ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya
Shafani, mpo ete azongisa ye na ndako na ye. Boye Jeremi awumelaki kati
na bato na ye.
15 Wana Jeremi azalaki ya kokangama kati na lopango ya bakengeli,
Yawe alobaki na ye :
16 — Kende koyebisa Ebedi-Meleki, moto ya Kushi : « Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Nakomi
pene ya kokokisa makambo oyo nalakaki mpo na engumba oyo,
makambo ya pasi kasi ya esengo te ; tango makambo yango ekokok-
isama, ekosalema na miso na yo.
17 Kasi na mokolo wana, nakobatela yo, › elobi Yawe, ‹ okokabama te
na maboko ya bato oyo yo ozali kobanga.
18 Solo, nakobikisa yo, mpe okokufa na mopanga te ; kasi bomoi na yo
ekozala bomengo na yo ya bitumba, pamba te otielaka Ngai elikya, elobi
Yawe. › »

40

Jeremi abimi na boloko

1 Yawe alobaki na Jeremi tango Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, abikisaki ye na Rama. Akutaki Jeremi bakanga ye na minyololo

kati na molongo ya bakangami oyo bawutaki na Yelusalemi mpe na Yuda, oyo bazalaki komema na bowumbu kuna na Babiloni.

2 Tango mokonzi ya bakengeli ya mokonzi amemaki Jeremi, alobaki na ye :

— Yawe, Nzambe na yo, asilaki kokata ete pasi oyo ekokweya na esika oyo ;

3 mpe sik'oyo akokisi yango, asali ndenge kaka akanaki kosala. Makambo oyo nyonso esalemi mpo ete bino, bato, bosalaki masumu liboso ya Yawe mpe batosaki Ye te.

4 Kasi na mokolo ya lelo, nazali kokangola yo na minyololo oyo bakangaki yo na maboko. Soki olingi, yaka elongo na ngai na mokili ya Babiloni mpe nakobatela yo ; kasi soki mpe oboyi, koya te. Tala, mokili mobimba ezali liboso na yo ; kende esika nyonso olingi.

5 Lokola Jeremi azalaki kowumela kopesa eyano, Nebuzaradani abakisaki :

— Zonga epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisi moyangeli ya bingumba ya Yuda, mpe vanda epai na ye kati na bato na yo to kende esika nyonso olingi.

Bongo mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki ye bilei mpe bakado, mpe atikaki ye kokende.

6 Jeremi akendeki na Mitsipa epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mpe avandaki esika moko na ye kati na bato oyo batikalaki kati na mokili.

Nungunungu mpo na kufa ya Gedalia (2Ba 25.22-26)

7 Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango, oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka, bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, moyangeli kati na mokili mpe apesi ye mokumba ya kokamba babola, mibali, basi mpe bana oyo bakendeki te na bowumbu na Babiloni,

8 bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala bakombo ya bato yango : Isimaeli, mwana mobali ya Netania ; Yoanani mpe Jonatan, bana mibali ya Karea ; Seraya, mwana mobali ya Tanumeti ; bana mibali ya Efayi, moto ya Netofa ; mpe Yezania, mwana mobali ya moto moko ya Maakati ; bakendeki kuna elongo na basoda na bango.

9 Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, alapaki ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na maloba oyo : « Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu.

10 Ngai, nakotikala na Mitsipa mpo na kolobela bino liboso ya bato ya Babiloni, oyo bazali koya epai na biso. Kasi bino, bobuka bambuma ya vino, bambuma mosusu, bokamola mafuta mpe bobomba yango na bibombelo na bino, bongo bovanda kati na bingumba oyo bosili kozwa. »

11 Tango Bayuda nyonso oyo bakimelaki na mokili ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi mpe na mikili mosusu bayokaki ete mokonzi ya Babiloni atikaki ndambo ya bato kati na Yuda mpe akomisaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, moyangeli na bango,

12 bango nyonso balongwaki na mikili nyonso epai wapi bazalaki ya kopanzana mpe bazongaki kati na Yuda, epai ya Gedalia, kuna na Mitsipa, mpe babukaki bambuma ya vino mpe bambuma mosusu ebele.

13 Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka bayaki na Mitsipa epai ya Gedalia

14 mpe balobaki na ye :
— Oyebi te ete Balisi, mokonzi ya bato ya Amoni, atindi Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpo na koboma yo ?
Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, andimelaki bango te.
15 Boye, Yoanani, mwana mobali ya Karea, ayebisaki Gedalia na nkuku, na Mitsipa :
— Pesa ngai nzela ete nakende koboma Isimaeli, mwana mobali ya Netania ! Moto moko te akoyeba yango. Mpo na nini aboma yo ? Mpo na nini Bato nyonso ya Yuda, oyo bazali pene na yo bapanzana mpe ndambo oyo bakotikala bakufa ?
16 Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, alobaki na Yoanani, mwana mobali ya Karea :
— Kosala bongo te ! Makambo oyo ozali koloba mpo na Isimaeli ezali makambo ya lokuta.

41

Babomi Gedalia
1 Na sanza ya sambo, Isimaeli, mwana mobali ya Netania mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya bokonzi mpe moko kati na bakengeli ya mokonzi, ayaki elongo na basoda zomi epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, na Mitsipa. Wana bazalaki kolia na Mitsipa,
2 Isimaeli, mwana mobali ya Netania, elongo na basoda wana zomi oyo bazalaki elongo na ye babomaki na mopanga Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki moyangeli kati na mokili.
3 Isimaeli abomaki lisusu Bayuda oyo bazalaki elongo na Gedalia, na Mitsipa, elongo na basoda ya Babiloni oyo bazalaki wana.
4 Mokolo oyo elandaki kufa ya Gedalia, liboso ete sango eyebana epai ya bato,
5 bato tuku mwambe bawutaki na Sishemi, na Silo mpe na Samari ; bazalaki na mandefu bakata, bilamba epasuka-pasuka, mpe bamizokisaki-zokisaki bapota na banzoto. Bamemaki makabo ya bagato mpe malasi ya ansa mpo na kobonza yango kati na Tempelo ya Yawe.
6 Isimaeli, mwana mobali ya Netania, abimaki na Mitsipa mpo na kokende kokutana na bango ; wana azalaki kokende kokutana na bango, azalaki kolela nzela-nzela. Bongo tango akutanaki na bango, alobaki na bango :
— Boya kotala Gedalia, mwana mobali ya Ayikami !
7 Tango bakotaki kati na engumba, Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato oyo bazalaki elongo na ye babomaki bango mpe babwakaki bango na libulu.
8 Kasi bato zomi kati na bango balobaki na Isimaeli :
— Koboma biso te ! Tozali na ble, na orje, na mafuta mpe na mafuta ya nzoyi, oyo tobombaki kati na bilanga.
Boye, abomaki bango lisusu te, abikisaki bango elongo na bandeko na bango.
9 Libulu epai wapi Isimaeli abwakaki bato nyonso oyo abomaki ezalaki libulu ya Gedalia, libulu oyo mokonzi Asa asalaki mpo na komibatela liboso ya Baesha, mokonzi ya Isalaele. Isimaeli, mwana mobali ya Netania, atondisaki yango na bibembe ;
10 bongo akomisaki bato nyonso oyo batikalaki na Mitsipa bawumbu : bana basi ya mokonzi mpe bato mosusu oyo batikalaki kuna na Mitsipa,

oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atiaki na se ya
bokonzi ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami. Isimaeli, mwana mobali
ya Netania, amemaki bato oyo amemaki bango lokola bawumbu kati na
mokili ya bato ya Amoni.
11 Tango Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya
basoda, oyo bazalaki elongo na ye bayokaki sango ya makambo mabe oyo
Isimaeli, mwana mobali ya Netania, asalaki,
12 basangisaki bato na bango nyonso mpe bakendeki kobundisa Isimaeli,
mwana mobali ya Netania ; bakutanaki na ye pene ya liziba monene ya
Gabaoni.
13 Tango bawumbu nyonso oyo Isimaeli akangaki bamonaki Yoanani,
mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda, oyo bazalaki
elongo na ye, batondisamaki na esengo makasi ;
14 mpe bato nyonso oyo Isimaeli amemaki lokola bawumbu, na Mitsipa,
babalukaki mpe bakendeki kosangana na Yoanani, mwana mobali ya
Karea.
15 Kasi Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato mwambe oyo
bazalaki elongo na ye babikaki na maboko ya Yoanani mpe bakimaki epai
ya bato ya Amoni.
16 Sima na yango, Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi
nyonso ya basoda oyo bazalaki elongo na ye bamemaki bato nyonso ya
Mitsipa oyo babikaki, oyo Isimaeli, mwana mobali ya Netania, amemaki
na bowumbu wuta na Mitsipa sima na ye koboma Gedalia, mwana mobali
ya Ayikami : basoda, basi, bana mpe bakalaka ya lokumu ya mokonzi ;
elingi koloba bato nyonso oyo azongisaki wuta na Gabaoni.
17 Bakobaki nzela na bango mpe batelemaki na molako ya Kimeami,
pene ya Beteleemi, mpo ete bazalaki na posa ya kokende na Ejipito
18 mpo na kokima bato ya Babiloni, pamba te bazalaki kobanga bango ;
mpe mpo ete Isimaeli, mwana mobali ya Netania, abomaki Gedalia,
mwana mobali ya Ayikami, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki moyangeli
ya mokili.

42

Kokima na Ejipito

1 Bongo, bakonzi nyonso ya basoda mpe Yoanani, mwana mobali ya
Karea ; Yezania, mwana mobali Oshaya, mpe bato nyonso, kobanda na
ye oyo aleki moke kino na ye oyo aleki monene, bapusanaki
2 pene ya mosakoli Jeremi mpe balobaki na ye :
— Tosengi na yo, tika ete libondeli na biso ekoma liboso na yo :
« Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na biso bato oyo totikali ; pamba
te ndenge ozali komona yango, tozalaki ebele, kasi sik'oyo totikali kaka
moke.
3 Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpo ete ayebisa biso esika nini
tosengeli kokende mpe makambo nini tosengeli kosala. »
4 Mosakoli Jeremi alobaki na bango :
— Nayoki bino ! Nakobondela Yawe, Nzambe na bino, ndenge ezali
bosenga na bino ; mpe nakoyebisa bino makambo nyonso oyo Yawe
akoloba, nakobombela bino ata likambo moko te.
5 Balobaki na Jeremi :
— Tika ete Yawe azala motatoli ya solo mpe ya sembo mpo na kopesa
biso etumbu soki toboyi kotosa makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na
yo, akopesa yo mokumba ya koyebisa biso.

6 Ezala esepelisi biso to te, tokotosa kaka Yawe, Nzambe na biso, oyo
topesi yo mokumba ya kotuna. Na bongo, makambo nyonso ekotambola
malamu mpo na biso, pamba te tokotosa Yawe, Nzambe na biso.

7 Sima na mikolo zomi, Yawe alobaki na Jeremi ;
8 mpe Jeremi abengaki Yoanani, mwana mobali ya Karea ; bakonzi
nyonso ya basoda oyo bazalaki elongo na ye mpe bato nyonso, kobanda
na ye oyo aleki moke kino na ye oyo aleki monene.
9 Alobaki na bango :
— Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi, Ye oyo epai ya nani
botindaki ngai mpo na kokomisa libondeli na bino :
10 « Soki botikali kati na mokili oyo, nakobikisa bino mpe nakobebisa
bino te ; nakolona bino mpe nakopikola bino te, pamba te etumbu ya pasi
oyo natindeli bino esali Ngai pasi na motema.
11 Bobanga lisusu te mokonzi ya Babiloni, oyo bozali kobanga lelo ;
bobanga ye te, » elobi Yawe, « pamba te nazali elongo na bino mpo na
kobikisa bino mpe mpo na kokangola bino na maboko na ye.
12 Nakotalisa bino ngolu mpo ete ayokela bino mawa mpe azongisa
bino na mokili na bino. »
13 Nzokande, soki bolobi : « Tokovanda na biso kati na mokili oyo te, »
soki botosi te Yawe, Nzambe na bino,
14 mpe soki bolobi : « Te ! Tokokende nde kovanda na Ejipito epai
wapi tokomona lisusu bitumba te, tokoyoka lisusu lolaka ya kelelo te mpe
tokokufa lisusu nzala te ; »
15 wana bino batikali ya Yuda, boyoka malamu Liloba na Yawe : « Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Soki
botingami kaka kokende na Ejipito mpe soki bokeyi kovanda kuna,
16 mopanga oyo bozali kobanga ekokweyela bino kuna, na Ejipito ;
nzala oyo bozali kobanga ekolanda bino kuna, na Ejipito, mpe ezali kuna
nde bokokufa.
17 Solo, bato nyonso oyo bakotingama kokende kaka kovanda na
Ejipito bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo
ebomaka ; moko te kati na bango akotikala na bomoi mpe akobika na
pasi oyo nakotindela bango. ›
18 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : ‹ Ndenge kanda mpe kotomboka na Ngai epelelaki bavandi ya
Yelusalemi, ndenge wana mpe nakopelisela bino kanda na Ngai tango
bokokende na Ejipito. Bokokoma ndakisa mpo na koloba maloba ya
bosoloka, eloko ya koyoka somo, eloko ya lisuma mpe ya kotiola ; mpe
bokotikala komona lisusu esika oyo te. ›
19 Oh bino batikali ya Yuda, Yawe azali koloba na bino : ‹ Bokende na
Ejipito te ! › Bososola malamu likambo oyo : ngai nazali nde kokebisa
bino lelo
20 ete bozali kosala libunga monene tango bozali kotinda ngai epai na
Yawe, Nzambe na bino, na maloba oyo : ‹ Bondela mpo na biso Yawe,
Nzambe na biso, mpe yebisa biso makambo nyonso oyo Yawe akoloba ;
tokosalela yango. ›
21 Na mokolo kaka ya lelo, nayebisi bino yango, kasi boboyi lisusu
kotosa Yawe, Nzambe na bino, na nyonso oyo atindi ngai koyebisa bino.
22 Boye, boyeba sik'oyo malamu likambo oyo : bokokufa na mopanga,
na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka na esika oyo bolingi
kokende mpo na kovanda. »

43

Bakei na Jeremi na Ejipito

1 Tango Jeremi asilisaki koloba na bato maloba nyonso ya Yawe, Nzambe
na bango, maloba nyonso oyo Yawe, Nzambe na bango, atindaki ye
koyebisa bango,
2 Azaria, mwana mobali ya Oshaya ; Yoanani, mwana mobali ya Karea,
mpe bato oyo nyonso ya lolendo balobaki na Jeremi :
— Ozali koloba makambo ya lokuta ! Yawe, Nzambe na biso, atindi
yo te koloba na biso ete tokende te kovanda na Ejipito.
3 Ezali Baruki, mwana mobali ya Neriya, moto atindi yo ete okosa biso,
pamba te alingi ete towumela na se ya bokonzi ya bato ya Babiloni mpo
ete baboma biso to bamema biso na bowumbu na Babiloni.
4 Boye, Yoanani, mwana mobali ya Karea, bakonzi nyonso ya basoda
mpe bato nyonso baboyaki kotosa Yawe oyo azali kosenga bango kovanda
kati na mokili ya Yuda.
5 Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda
bakamataki batikali nyonso ya Yuda, oyo bazongaki wuta na bikolo nyonso
epai wapi bazalaki ya kopanzana, mpo na kovanda na mokili ya Yuda ;
6 bamemaki lisusu mibali, basi, bana mpe bana basi ya mokonzi oyo
Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, apesaki na maboko ya
Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani. Bamemaki
mpe mosakoli Jeremi mpe Baruki, mwana mobali ya Neriya.
7 Boye, mpo ete batosaki Yawe te, bakendeki na Ejipito mpe bakomaki
kino na Dafine.
8 Wuta na Dafine, Yawe alobaki na Jeremi :
9 — Kamata mabanga minene mpe, na miso ya Bayuda, kunda yango
na se ya mabele oyo basalelaka bikeko, mabele ya pavema oyo batonga
na babiliki, na ekotelo ya ndako ya Faraon, na Dafine.
10 Loba na bango : « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi : ‹ Nakobengisa mosali na Ngai, Nabukodono-
zori, mokonzi ya Babiloni, mpe nakotelemisa kiti na ye ya bokonzi na
likolo ya mabanga oyo nasili kokunda na esika oyo ; akotanda ndako na
ye ya kapo ya bokonzi na likolo na yango.
11 Akoya kobundisa Ejipito mpe akoboma bato oyo basengeli kokufa,
akomema na bowumbu ba-oyo basengeli kokende na bowumbu mpe
akoboma na mopanga ba-oyo basengeli kokufa na mopanga.
12 Akotia moto kati na batempelo ya banzambe ya bato ya Ejipito,
akotumba batempelo yango mpe akomema banzambe na bango ya bikeko
na bowumbu. Akolongola bato ya Ejipito ndenge mobateli bibwele
alongolaka basili na kazaka na ye, mpe akobima na kimia.
13 Kuna, kati na tempelo ya Eliopolisi*, akobuka makonzi ya bule mpe
akobebisa na moto batempelo ya banzambe ya bato ya Ejipito. › »

44

Pasi ekweyeli Bayuda kati na Ejipito

1 Tala liloba oyo Jeremi azwaki na tina na Bayuda oyo bazalaki kovanda
na Ejipito, na se ya bingumba ya Migidoli, na Dafine, na Mefisi mpe na
Patrosi :

* **43:13** Eliopolisi azalaki nzambe ya moyi oyo bato ya Ejipito bazalaki kosambela.

2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Bomonaki pasi makasi oyo natindaki na Yelusalemi mpe na
bingumba nyonso ya Yuda. Na mokolo ya lelo, etikali pamba mpe
ebebisami makasi
3 likolo ya mabe oyo basalaki. Bapesaki Ngai kanda tango bakomaki
kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosalela banzambe mosusu
oyo batikalaki koyeba te, ezala bango to bino to batata na bino.
4 Nzokande, nazalaki tango na tango kotinda basali na Ngai, basakoli,
mpo na koloba na bino : ‹ Bosala te makambo ya nkele oyo nayinaka. ›
5 Kasi batikalaki koyoka te mpe batosaki te ; batikaki mabe na bango
te mpe bakobaki kaka kotumba malasi ya ansa lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu.
6 Yango wana, kanda makasi na Ngai epelaki mpe ebebisaki bingumba
ya Yuda mpe babalabala ya Yelusalemi ; mpe lisusu ebukaki-bukaki yango
ndenge ezali komonana lelo.

7 Sik'oyo tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya
Isalaele, alobi : Mpo na nini bozali komimemela pasi ya makasi boye kino
mokili ya Yuda ezangela mibali, basi, babebe mpe etikala lisusu ata na
moto moko te ?
8 Mpo na nini bozali kopelisa kanda na Ngai na nzela ya misala na bino
ya mabe, na kotumbaka malasi ya ansa lokola mbeka epai ya banzambe
mosusu ya Ejipito epai wapi bokeyi kovanda ? Bino moko nde bozali
komibebisa mpe komikomisa bato ya libabe mpe eloko ya kotiola kati ya
bikolo nyonso ya mokili.
9 Bobosani mabe oyo batata na bino, bakonzi mpe basi ya bakonzi ya
Yuda basalaki ? Bobosani mabe oyo bino mpe basi na bino bosalaki kati
na mokili ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi ?
10 Kino lelo, bamikitisi te, batosi Ngai te, batosi mibeko mpe malako na
Ngai te, oyo napesaki bino mpe batata na bino.

11 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe
ya Isalaele, alobi : Nazwi mokano ya komemela bino pasi mpe ya kobebisa
mokili nyonso ya Yuda.
12 Nakokanga batikali ya Yuda, ba-oyo batingamaki koya kovanda awa
na Ejipito ; bango nyonso bakokufa kati na Ejipito, na mopanga mpe na
nzala makasi, kobanda na ye oyo aleki moke kino na ye oyo aleki monene ;
bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi, mpe bakobanda kotangaka
kombo na bango mpo na kolakela bato mabe ; bakokoma eloko ya koyoka
somo, eloko ya lisuma mpe eloko ya kotiola.
13 Nakopesa bavandi ya Ejipito etumbu na mopanga, na nzala makasi
mpe na bokono oyo ebomaka, ndenge napesaki Yelusalemi etumbu.
14 Kati na batikali ya Yuda oyo bayaki kovanda na Ejipito, moko te
akobika to akotikala na bomoi, ata soki ayoki posa ya kozonga mpo na
kovanda na mokili ya Yuda, bato moke kaka nde bakozonga. »

Yawe to Ishitari

15 Mibali nyonso oyo bayebaki ete basi na bango bazalaki kotumba
malasi ya ansa lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, elongo na basi
nyonso oyo bazalaki wana kati na lisanga monene mpe bato nyonso oyo
bazalaki kovanda na Ejipito ya se mpe ya likolo balobaki na Jeremi :
16 — Te ! Tokoyoka te makambo oyo ozali koyebisa biso na kombo ya
Yawe.

17 Tokosala nde makambo nyonso oyo biso tokanaki kosala : toko-
tumba malasi ya ansa lokola mbeka mpo na Ishitari* mpe tokosopa
makabo ya masanga ya vino mpo na ye ndenge biso, batata na biso,
bakonzi na biso mpe bakalaka na biso tosalaki kati na bingumba ya Yuda
mpe na babalabala ya Yelusalemi ; mpe na tango wana, tozalaki na bilei
ebele, tozalaki malamu mpe tozalaki komona pasi te.
18 Kasi wuta kaka tango totikaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka
mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, tozangela nyonso
mpe tokoma kokufa na mopanga mpe na nzala makasi.

19 Basi babakisaki :
— Kutu, tango tozalaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe
kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, boni, mibali na
biso bayebaki te ete tozali kosala bagato na elilingi na ye mpe kosopa
makabo ya masanga ya vino epai na ye ?

20 Bongo Jeremi alobaki na bato nyonso, mibali mpe basi, oyo bapesaki
ye eyano wana :
21 — Boni, bokanisi ete Yawe abosani mpe azali kokanisa lisusu
te malasi ya ansa oyo botumbaki kati na bingumba ya Yuda mpe
na babalabala ya Yelusalemi, bino, batata na bino, bakonzi na bino,
bakalaka na bino mpe bato nyonso ya mokili ?
22 Yawe akokaki lisusu te kokanga motema liboso ya misala na bino ya
mabe mpe ya nkele ; ezali mpo na yango nde mokili na bino ekomi elanga
ya libebi, etando ebebisama, eloko ya lisuma mpe etikali lisusu na bato te,
ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo.
23 Mpo ete botumbaki malasi ya ansa lokola mbeka mpe bosalaki
masumu liboso ya Yawe, mpo ete botosaki Yawe te mpe bolandaki te
Mobeko na Ye, bikateli na Ye mpe malako na Ye, yango wana pasi oyo
ekomeli bino ndenge bozali komona yango lelo.

24 Jeremi alobaki na bato nyonso mpe epai ya basi nyonso :
— Bino bato nyonso ya Yuda oyo bozali kati na Ejipito, boyoka Liloba
na Yawe :
25 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi : Bino mpe basi na bino, bomonisi na nzela ya misala na bino elaka
oyo bopesaki tango bolobaki : « Tokokokisa solo ndayi oyo tolapaki ete
tokotumba malasi ya ansa mpe tokosopa makabo ya masanga ya vino epai
ya Ishitari, nzambe mwasi ya bato ya Babiloni. » Bokende ! Bosala ndenge
bolobi mpe bokokisa ndayi na bino !
26 Kasi mpo na yango, boyoka Liloba na Yawe, bino Bayuda nyonso
oyo bozali kovanda kati na Ejipito : « Tala, nalapi ndayi na Kombo na Ngai
ya monene, » elobi Yawe, « moto moko te oyo awuta na mokili ya Yuda,
bongo avandi na esika songolo ya Ejipito, akobelela to mpe akolapa ndayi
na Kombo na Ngai, na koloba : ‹ Lokola Nkolo Yawe azali na bomoi ! ›
27 Pamba te nazali kolandela bango malamu mpo ete bamona pasi kasi
bolamu te. Bato nyonso ya Yuda kati na Ejipito bakokufa na mopanga mpe
na nzala makasi kino tango bango nyonso bakosila kobebisama.
28 Kaka ndambo moke ya bato nde ekobika na mopanga mpe ekozonga
na mokili ya Yuda, wuta na Ejipito. Boye, batikali nyonso ya Yuda, ba-
oyo nyonso bayaki kovanda na Ejipito, bakoyeba soki liloba ya nani nde
ekokokisama : ya Ngai to ya bango.

* **44:17** Ishitari azalaki nzambe mwasi ya bato ya Babiloni.

29 Ekozala elembo ete nakopesa bino etumbu na esika oyo, » elobi
Yawe, « mpo ete boyeba solo ete pasi oyo nalakaki bino ekokokisama
kaka. »
30 Tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakokaba Faraon Ofira, mokonzi
ya Ejipito, na maboko ya banguna na ye oyo bazali koluka bomoi na
ye, ndenge kaka nakabaki Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na maboko ya
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, oyo azalaki koluka bomoi na ye. »

45

Maloba ya Jeremi epai na Baruki

1 Tango Baruki asilisaki kokoma kati na mokanda makambo oyo Jeremi
atindaki ye, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali
ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, mosakoli Jeremi alobaki na Baruki, mwana
mobali ya Neriya, maloba oyo :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, azali koloba na yo Baruki :
3 Olobaki : ‹ Mawa na ngai ! Yawe abakisi pasi mpe minyoko na ngai ;
nalembi likolo ya kolela mpe nazali lisusu na kimia te ! ›
4 Kasi Yawe alobaki na ngai : Loba na ye : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi :
Nakokweyisa biloko nyonso oyo natongaki mpe nakopikola biloko nyonso
oyo nalonaki kati na mokili oyo.
5 Boni, olingi koluka makambo minene mpo na yo moko ? Te ! Koluka
yango te ! Pamba te nakomemela bato nyonso pasi, elobi Yawe, kasi
nakobikisa yo na bisika nyonso oyo okokende. › »

Na tina na bikolo ya bapaya

46

Maloba ya kosambisa Ejipito

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na bikolo ya
bapaya :

2 Na tina ya Ejipito :

Tala maloba ya kosambisa mampinga ya Faraon Neko, mokonzi ya
Ejipito, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alongaki pene ya
ebale Efrate, na Karikemishi, tango Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu minei na bokonzi :
3 « Bobongisa banguba na bino : ya minene mpe ya mike,
mpe bokende bitumba !
4 Bobongisa bampunda mpe bomata na bashar !
Bomitanda na milongo mpe bolata bikoti ya bitumba !
Bopelisa basonge ya makonga na bino mpe bolata bibundeli !

5 Nazali komona nini ?
Bazali kolenga na somo mpe kozonga sima ;
balongi basoda na bango ya mpiko,
bazali kopota mbangu makasi
mpe bazali ata kotala sima te :
somo ekangi bango na bangambo nyonso, »
elobi Yawe.
6 « Bato ya mbangu bazali kokoka lisusu kokima te,
mpe basoda ya mpiko bazali kokoka lisusu kobika te !

Bazali nde kobeta mabaku mpe kokweya
pembeni ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor.

7 Nani oyo azali koya lokola ebale Nili,
lokola mayi ya bibale oyo etomboki ?
8 Mokili ya Ejipito ezali koya lokola ebale Nili,
lokola mayi ya bibale oyo etomboki.
Ejipito ezali koloba :
‹ Nakoya mpe nakotondisa mokili,
nakobebisa bingumba mpe bato na yango. ›
9 Bino bampunda, bokende !
Bino basoda oyo botambolaka likolo ya bashar,
botambolisa mbangu !
Bino basoda, bato ya Kushi mpe ya Puti,
oyo bomemaka banguba,
mpe bino bato ya Ludi oyo bobundaka na matolotolo,
bokende liboso !

10 Ezali mokolo ya Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
mokolo ya kozongisa mabe na mabe,
mpo na kozongisela banguna na yo mabe.
Mopanga ekoboma kino ekotonda,
kino ekosilisa posa na yango ya makila ;
pamba te ezali nde mbeka
mpo na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
pene ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor.

11 Oh moseka Ejipito,
kende kozwa malasi kati na Galadi !
Ozali kobakisa na pamba bakisi likolo ya bakisi,
okobika na yo te !
12 Bikolo ya bapaya ekoyoka sango ya soni na yo,
makelele ya koganga na yo ekotondisa mabele.
Soda moko akotutana na soda mosusu,
mpe bango mibale bakokweya nzela moko. »
13 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na koya ya
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpo na kobundisa Ejipito :
14 « Loba makambo oyo na Ejipito
mpe tatola yango na Migidoli ;
tatola yango lisusu na Mefisi mpe na Takipenesi :
‹ Bomitanda na milongo mpe bobongama,
pamba te mopanga ezali koboma bato
oyo bazali zingazinga na yo. ›
15 Mpo na nini bamemi basoda na yo ya mpiko ?
Bakokaki kopika te,
pamba te Yawe akweyisaki bango.
16 Tango nyonso, bazali se kobeta mabaku,
bazali kokweya moko likolo ya mosusu.
Bazali koloba : ‹ Tika ete totelema
mpe tozonga epai ya bato na biso moko
mpe na mokili na biso, epai babota biso,
mpo ete tobika na mopanga oyo ezali koboma. ›
17 Kuna, bakokoma koganga :

‹ Faraon, mokonzi ya Ejipito, atiaka kaka makelele ya pamba,
akoki na ye makambo te ! ›
18 Lokola Ngai nazali na bomoi, »
elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali
Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
« monguna oyo azali lokola ngomba Tabori kati na bangomba,
lokola ngomba Karimeli pembeni ya ebale monene,
azali koya !
19 Yo movandi ya Ejipito,
kanga bisaka na yo mpo na kokende na bowumbu,
pamba te Mefisi ekokoma esobe,
ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te !

20 Mokili ya Ejipito ezali lokola mwana ngombe ya kitoko ya mwasi,
kasi nzinzi ezali koya koswa yango kowuta na nor.
21 Basoda ya bapaya bazali kati na milongo na ye,
bazali lokola bana ngombe ya mibali mpe ya mafuta kati na etonga.
Bango mpe bakobaluka mpe bakokima nzela moko ;
bakokoka kolonga te,
pamba te mokolo ya pasi ezali koya kokweyela bango :
ezali tango ya etumbu mpo na bango.
22 Ejipito ezali kokima, na makelele lokola nyoka,
pamba te banguna na yango bazali kopusana na nguya ;
bazali koya kobundisa yango na bipasola
lokola bato oyo bakataka banzete.
23 Bakokata banzete nyonso ya zamba na yango, »
elobi Yawe,
« ata soki ezali na banzete ebele.
Bazali ebele koleka mabanki,
bakokoka kotanga motango na bango te.
24 Elenge mwasi ya Ejipito akoyokisama soni,
akokweya na maboko ya bato ya nor. »
25 Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Nakopesa etumbu epai na Amoni, na nzambe ya Tebesi, na Faraon, na Ejipito mpe na banzambe na yango, na Faraon mpe na bato oyo batiaka mitema na bango epai na ye.
26 Nakokaba bango na maboko ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe, na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe na maboko ya bakonzi ya basoda na ye. Mpe na sima na tango, Ejipito ekotonda lisusu na bato oyo bakovanda kuna, ndenge ezalaki na tango ya kala, » elobi Yawe.
27 « Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te !
Oh Isalaele, kobanga te ;
nakobikisa yo solo wuta na mokili ya mosika,
nabikisa bakitani na yo wuta na mokili ya bowumbu.
Jakobi akozala lisusu na kimia mpe na bobatelami malamu,
moto moko te akobangisa ye lisusu.
28 Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te ;
pamba te nazali elongo na yo, »
elobi Yawe,
« ata soki nabebisi bikolo nyonso
epai wapi napanzaki bino,
nakobebisa yo nyonso te.

Nakopamela yo solo, kasi nakosala yango na bosembo ;
nakozanga te kopesa yo etumbu. »

47

Kosambisama ya bato ya Filisitia

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na bato ya
Filisitia liboso ete Faraon abundisa Gaza :
2 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tala ndenge nini mayi ezali kotomboka na nor,
etondi lokola ebale oyo etondi mayi ;
ekozindisa mokili mpe biloko nyonso kati na yango,
bingumba mpe bavandi na yango nyonso.
Bato bakoganga, bavandi nyonso ya mokili bakolela
3 tango bakoyoka makelele ya bampunda koleka na lombangu,
lokito ya bashar ya banguna
mpe makelele ya bapine na yango.
Batata bakozala lisusu na tango te
ya kosunga bana na bango
mpo ete maboko na bango ekolemba.
4 Pamba te mokolo ekoki
mpo na kobebisa bato nyonso ya Filisitia
mpe kosilisa koboma batikali nyonso
oyo bakoluka kosunga bingumba Tiri mpe Sidoni.
Yawe akomi pene ya kobebisa bato ya Filisitia,
batikali ya esanga ya Kafitori.
5 Bakokokola suki ya moto ya Gaza
lokola elembo ya matanga,
Ashikeloni ekokanga monoko !
Oh bino batikali kati na etando oyo ya lubwaku,
kino tango nini bokotika komizokisa ?

6 Bozali koganga : ‹ Ah mopanga ya Yawe,
okopema tango nini ?
Zonga na ebombelo na yo,
tika koboma mpe zala kimia ! ›
7 Kasi ndenge nini ezala kimia
tango Yawe apesi yango mitindo
ya kobundisa Ashikeloni mpe mikili
oyo ezali pembeni ya ebale monene ? »

48

Kosambisama ya Moabi

1 Na tina ya Moabi :

Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi :
« Mawa na engumba Nebo, pamba te ekobebisama !
Kiriatayimi ekoyokisama soni mpe bakobotola yango,
ndako makasi ekoyokisama soni mpe ekobukana.
2 Moabi ekozala lisusu na lokumu te,
bato bakosalela yango likita kati na Eshiboni
mpo na kokweyisa yango :
‹ Boya, tokweyisa ekolo oyo ! ›

Yo mpe, engumba Madimeni, okokanga monoko ;
mopanga ekolanda yo.
3 Yoka makelele oyo ezali kobima kuna na Oronayimi :
ezali lokito ya bitumba mpe ya kobebisama !
4 Moabi ebebisami makasi penza
mpe bana na yango bazali kolela.
5 Bazali komata na kolela,
nzela-nzela mpo na kokende na Luyiti ;
mpe tango bazali kokita na Oronayimi,
koganga ya mawa ezali koyokana
mpo ete Moabi esili kobebisama.
6 Bokima !
Bopota mbangu mpo na kobikisa bomoi na bino ;
bokoma lokola nzete ya kokawuka kati na esobe !
7 Lokola bozali kotia mitema na misala na bino
mpe na bomengo na bino,
bino mpe bokokende na bowumbu ;
boye Kemoshi mpe akokende na bowumbu
elongo na Banganga-Nzambe mpe bakambi na ye.
8 Mobebisi akoya koboma bingumba nyonso
mpe ata engumba moko te ekobika ;
lubwaku ekobebisama,
mpe etando ya likolo ya bangomba ekobebisama,
pamba te Yawe alobi.
9 Bobongisa kunda mpo na Moabi
mpo ete ekobebisama solo ;
bingumba na yango ekotikala pamba,
mpe bato bakovanda lisusu kuna te.

10 Tika ete moto oyo asalelaka Yawe
na kozanga komipesa alakelama mabe !
Tika ete moto oyo apelisaka mopanga na ye
mpo ete etangisa makila alakelama mabe !

11 Moabi ezalaki na kimia wuta bolenge na yango
lokola masanga ya vino oyo baningisi te,
oyo babongoli na mbeki mosusu te,
mpo ete etikala nanu kokende na bowumbu te.
Boye, elengi na yango ebongwana te
mpe solo na yango etikala kaka ndenge ya kala.
12 Kasi na mikolo ekoya, »
elobi Yawe,
« nakotindela Moabi bato oyo bakobongola yango
lokola masanga ya vino na mbeki mosusu :
bakosopa yango,
bakosilisa yango na mbeki
mpe bakobuka mbeki na yango.
13 Boye, Moabi ekoyoka soni likolo ya Kemoshi
ndenge bato ya Isalaele bayokaki soni
tango batiaki mitema na Beteli.

14 Ndenge nini bokoki koloba :
‹ Tozali basoda ya mpiko,

bato ya makasi, bilombe ya bitumba ? ›
15 Mokili ya Moabi ekobebisama,
mpe bakobotola bingumba na yango na makasi ;
bilenge mibali oyo Moabi etielaka motema
bakokufa na mopanga, »
elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga.
16 « Kobebisama ya Moabi ezali na nzela,
pasi na yango ekoya na lombangu penza.
17 Bino bazalani nyonso ya Moabi,
bosalela ye matanga ;
bino bato oyo boyebi sango ya lokumu na ye,
boloba : ‹ Ah, tala ndenge lingenda ya nguya,
lingenda ya bokonzi ya nkembo, ebukani ! ›

18 Oh bato ya elenge mwasi Diboni,
botika nkembo na bino
mpe bovanda na esobe ;
pamba te moto oyo akoya kobundisa Moabi
akoya mpe kobundisa bino
mpe kobebisa bingumba na bino
oyo batonga makasi !
19 Bino bavandi ya Aroeri,
botelema na nzela mpe botala malamu,
botuna mobali oyo azali kokima
mpe mwasi oyo asili kobikisa bomoi na ye
soki makambo nini esili kosalema !
20 Moabi ezali na soni
mpo ete esili kokweya.
Bolela mpe boganga,
bobelela na Arinoni ete mokili ya Moabi ebebisami !
21 Kosambisama ekweyi na mokili ya etando ya likolo ya bangomba :
na Oloni, na Yakatsi mpe na Mefati,
22 na Diboni, na Nebo mpe na Beti-Diblatayimi,
23 na Kiriatayimi, na Beti-Gamuli mpe na Beti-Meoni,
24 na Kerioti mpe na Botsira,
na bingumba nyonso ya Moabi,
ezala oyo ezali mosika to oyo ezali pene.

25 Liseke ya Moabi ebukani
mpe loboko na ye ekatani, »
elobi Yawe.

26 « Bolangwisa ye masanga,
pamba te abetaki tembe na Yawe !
Tala ye Moabi ndenge azali kobaluka kati na bisanza na ye !
Tika ete, ye mpe, akoma eloko ya maseki !
27 Boni, Isalaele azalaki eloko ya maseki te
na miso na bino ?
Bokangaki ye kati na miyibi
mpo ete bokoma koseka ye
tango nyonso bokolobela kombo na ye ?
28 Bino bavandi ya Moabi, bosundola bingumba na bino
mpe bokende kovanda kati na mabanga !

Bozala lokola ebenga oyo etongaka
zala na yango kati na mabanga.

29 Toyokaki sango ya lolendo ya Moabi,
lolendo oyo eleka penza ndelo !
Tala ndenge amatisaka mapeka !
Atondi na lofundu,
azali na monoko makasi,
mpe motema na ye emikitisaka te.
30 Nayebi ete monoko makasi na ye
ezali kaka pamba, »
elobi Yawe,
« mpe lolendo na ye esalaka eloko moko te.
31 Yango wana nazali kolela mpo na Moabi,
nazali kolela mpo na Moabi nyonso ;
nazali kosala matanga mpo na bato ya Kiri-Eresheti.
32 Oh elanga ya vino ya Sibima, nazali kolela mpo na yo
ndenge engumba Yaezeri ezali kolela !
Bitape na yo epanzani kino koleka mayi monene,
ekomi kino na mayi monene Yaezeri.
Mobebisi akweyeli mbuma ya bilanga na yo
mpe mbuma ya vino na yo.
33 Esengo mpe kosepela esili kolimwa
na bilanga mpe na bazamba ya Moabi ;
nakawusi vino kati na bikamolelo na bango,
mpe moto oyo akokamola yango na esengo azali te.
Atako bato bazali koganga
kasi ezali makelele ya esengo te.

34 Makelele mpe koganga ezali komata
wuta na Eshiboni kino na Eleale mpe Yakatsi,
wuta na Tsoari kino koleka Oronayimi mpe Egilati-Shelishiya ;
pamba te, ezala mayi ya Nimirimi esili kokawuka.
35 Nakoboma bato nyonso
oyo bakendaka na bisambelo ya likolo ya bangomba
mpe batumbaka malasi ya ansa lokola mbeka
epai ya banzambe na bango,
kati na mokili ya Moabi, »
elobi Yawe.
36 « Mpe motema na Ngai ezali kolela Moabi
ndenge flite ebetaka,
ezali kolela lokola flite mpo na bato ya Kiri-Eresheti.
Bomengo na bango nyonso esili kobunga.
37 Bakokoli suki ya mito ya bato nyonso,
bakati moto moko na moko mandefu
mpe bazokisi moto moko na moko na loboko.
38 Na likolo ya bandako nyonso ya Moabi
mpe na bisika nyonso oyo bato balekelaka,
ezali na likambo mosusu te, kaka ebembe ;
pamba te nabebisi Moabi lokola eloko oyo bato balingaka te, »
elobi Yawe.
39 « Tala ndenge nini apanzani,
tala ndenge nini bazali kolela !

Ndenge nini Moabi apesi mokongo na soni !
Moabi akomi eloko ya kotiola, eloko ya koyoka
na miso ya bato nyonso oyo bazingeli ye. »

40 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tala ndenge nini mpongo ezali kokita na elulu
mpe etandi mapapu na yango likolo ya Moabi.
41 Bakobotola Kerioti mpe bandako na yango oyo batonga makasi.
Na mokolo wana, mitema ya basoda ya mpiko ya Moabi
ekokoma lokola motema ya mwasi
oyo azali na pasi ya kobota.
42 Mokili ya Moabi ekobebisama
mpe ekotikala lisusu ekolo te ;
pamba te ebetaki tembe na Yawe.
43 Somo, libulu mpe motambo ezali kozela
bino bato ya Moabi, »
elobi Yawe.
44 « Moto nyonso oyo akokima somo
akokweya na libulu,
mpe moto nyonso oyo akobima na libulu
akokangama na motambo,
pamba te nakoyeisa mobu ya etumbu
na mokili ya Moabi, »
elobi Yawe.
45 « Bato oyo bazali kokima bakozanga lisungi
na elili ya engumba ya Eshiboni,
pamba te moto moko ewuti na Eshiboni,
moto ebimi na ndako ya mokonzi Sikoni,
etumbi bandako batonga makasi ya Moabi
mpe mito ya bato ya lolendo.
46 Oh Moabi, mawa na yo !
Bato ya Kemoshi babebisami,
bana na yo ya mibali bakangami na bowumbu,
mpe bana na yo ya basi bakokende na bowumbu !
47 Nzokande, na mikolo ekoya,
nakozongisa lokumu ya Moabi, »
elobi Yawe.
Kosambisama ya Moabi esuki awa.

49

Kosambisama ya Amoni

1 Na tina na bato ya Amoni :

Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Boni, Isalaele atikali lisusu na bana mibali te ?
Atikali lisusu na bakitani ya libula te ?
Bongo mpo na nini Moloki, nzambe ya bato ya Amoni,
abotoli bingumba ya Gadi ?
Mpo na nini bato na ye bayei kovanda na Gadi ?
2 Kasi na mikolo ekoya, »
elobi Yawe,
« nakosala ete lokito ya bitumba eyokana
mpo na kobundisa Raba, engumba ya bato ya Amoni ;

ekokoma esika ya mabe
mpe bamboka mike na yango ekozikisama na moto.
Bongo Isalaele akobengana bato oyo babenganaki ye, »
elobi Yawe.
3 « Eshiboni, lela mpo ete Ayi ebebisami !
Bino bavandi ya Raba, boganga !
Bolata basaki mpe bosala matanga,
bokima na bangambo nyonso ya mir,
pamba te Moloki akokende na bowumbu
elongo na banganga-nzambe mpe bakambi na ye.
4 Mpo na nini ozali komikumisa na tina na mabwaku na yo,
mabwaku oyo ebotaka bambuma ebele ?
Oh elenge mwasi oyo otambolaka na bosembo te,
ozali solo kotia motema na bomengo na yo
mpe ozali koloba : ‹ Nani akobundisa ngai ? ›
5 Nakomemela yo pasi,
wuta na zingazinga na yo, »
elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga.
« Bakomema moko na moko kati na bino na bowumbu,
mpe moto ata moko te akokoka kosangisa
bato oyo bakokima.
6 Kasi sima na mikolo,
nakozongisa lisusu lokumu ya bato ya Amoni, »
elobi Yawe.

Kosambisama ya Edomi

7 Na tina na Edomi :

Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Boni, engumba ya Temani etikali lisusu
na bato ya bwanya te ?
Bato ya mayele batikali lisusu na bososoli te ?
Boni, bwanya na bango esili penza ?
8 Bobaluka mpe bokima,
bokende kobombama na madusu ya mabanga,
bino bavandi ya engumba Dedani !
Pamba te nakotindela Ezawu pasi
tango nakopesa ye etumbu.
9 Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino
bayei epai na yo,
bakotika ata mbuma moko te ya vino.
Soki miyibi bayei epai na yo na butu,
bakobebisa ndenge balingi.
10 Kasi nakotika Ezawu bolumbu,
mpe nakobimisa polele ebombamelo na ye,
bongo akokoka lisusu komibomba te.
Bana na ye ya mibali to bandeko na ye
to mpe bazalani na ye bakosila kokufa ;
moko te akotikala na bomoi.
11 Tika bana bitike na yo,
nakobatela bomoi na bango ;
mpe basi na yo, oyo bakufisa mibali
bakotiela Ngai motema. »

12 Tala liloba oyo Yawe alobi : « Soki bato oyo basengeli komela kopo te
bameli yango, bongo mpo na nini yo ozanga kozwa etumbu ? Te, okozanga
te kozwa etumbu, mpe osengeli komela kopo yango !
13 Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « Botsira ekobebisama
mpe ekokoma eloko ya somo, eloko ya kotiola mpe ya lisuma ; mpe
bingumba na yango nyonso ekobebisama mpo na libela. »
14 Nayoki sango kowuta na Yawe ;
mpe batindaki ntoma moko epai ya bikolo mpo na koloba :
« Bosangana mpo na kobundisa yango !
Botelema mpo na bitumba !

15 Nakokomisa yo moke kati na bikolo,
ekolo ya kotiola kati na bato.
16 Somo oyo bato bazali koyoka yo
mpe lolendo ya motema na yo ezali kokosa yo.
Yo movandi ya madusu ya mabanga,
yo oyo otonga ndako na yo
na basonge ya bangomba ;
ata soki otongi zala na yo likolo lokola mpongo,
nakokweyisa yo longwa kuna kino na se, »
elobi Yawe.
17 « Mokili ya Edomi ekokoma eloko ya somo ;
moto nyonso oyo akolekela wana akokamwa
mpe akoyoka somo wana akomona kobeba na yango nyonso.
18 Ndenge Sodome mpe Gomore ebebisamaki
elongo na bingumba na yango ya zingazinga, »
elobi Yawe,
« moto moko te akovanda lisusu kuna,
moko te akowumela kati na yango.
19 Ndenge nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani
mpo na kokende na mapango epai wapi babokolaka bibwele,
ndenge wana mpe nakobengana Edomi
na mokili na yango na mbala moko ;
Ngai moko nakopona moto oyo akokoma mokonzi ya Edomi.
Nani akokani na Ngai ?
Nani akoki kobeta tembe na Ngai ?
Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na Ngai ?
20 Yango wana,
boyoka mabongisi oyo Yawe asili kosala
mpo na kotelemela Edomi,
mokano oyo asili kozwa
mpo na kotelemela bavandi ya Temani :
‹ Bakobengana bango na lopango
lokola bana mike ya etonga,
akobebisa etando na bango.
21 Mabele ekoningana na lokito ya kokweya na bango,
makelele na yango ekoyokana kino na ebale monene ya Barozo.

22 Tala, mpongo moko ekopumbwa mpe ekokita na elulu,
etanda mapapu na yango likolo ya Botsira !
Na mokolo wana, mitema ya basoda ya Edomi
ekokoma lokola motema ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota. › »

Kosambisama ya Damasi

23 Na tina ya Damasi :
« Amati mpe Aripadi batondisami na soni,
pamba te bayoki sango ya mabe.
Mitema na bango ekomi likolo-likolo
mpe bakomi komitungisa lokola ebale oyo etomboki.
24 Bato ya Damasi balembi nzoto,
bakomi koluka kokima mpe somo ekangi bango ;
kobanga mpe pasi ezwi bango
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.
25 Ndenge nini bosundola engumba ya lokumu boye,
engumba oyo ezalaki kosepelisa motema na Ngai ?
26 Solo, bilenge mibali na yango bakokweya
na babalabala na yango na mokolo wana,
basoda na yango ya mpiko bakokanga minoko, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
27 « Nakozikisa bamir ya Damasi na moto
mpe moto yango ekozikisa bandako batonga makasi
ya mokonzi Beni-Adadi. »

Kosambisama ya Kedari mpe Atsori

28 Na tina na Kedari mpe mikili ya Atsori, oyo Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, abundisaki :

Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Botelema mpe bobundisa Kedari,
bobebisa bato ya este.
29 Bobotola na makasi bandako na bango ya kapo
mpe bibwele na bango ;
bomema bilamba, biloko na bango ya kitoko
mpe bashamo na bango !
Tika ete bato bawolola bango na bangambo nyonso :
‹ Somo ekangi bango na bangambo nyonso ! ›
30 Bino bavandi ya Atsori,
bokima na lombangu,
bobombama na madusu ya mabanga, »
elobi Yawe.
« Pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, asaleli bino likita,
asali penza mabongisi ya kosala bino mabe !
31 Botelema mpe bobundisa ekolo oyo ezali na kimia,
ekolo oyo ebangaka eloko moko te, »
elobi Yawe,
« ekolo oyo ezanga bikuke mpe banzete oyo bakangelaka bikuke,
ekolo oyo bato na yango bazalaka kaka bango moko.
32 Tika ete bashamo na bango ekoma bomengo ya bitumba,
bayiba bibwele na bango ebele.
Nakopanza na mopepe bavandi ya mosika,
mpe nakokweyisela bango pasi longwa na bisika nyonso, »
elobi Yawe.
33 « Atsori ekokoma esika oyo mbwa ya zamba evandaka,
esika oyo etikala pamba mpo na libela :
moto moko te akovanda lisusu kuna
mpe moto moko te akowumela lisusu kati na yango. »

Kosambisama ya Elami

34 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Elami, na
ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda :

35 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Tala, nakobuka tolotolo ya Elami,
ebundeli oyo esalaka makasi na ye.
36 Nakotindela Elami mipepe minei ya makasi,
wuta na basonge minei ya lola,
nakopanza bango na mokili mobimba
mpe akozala na ekolo moko te
oyo ekozanga koyamba bato ya Elami oyo bakokima.
37 Nakosala ete bato ya Elami balenga
liboso ya banguna na bango,
liboso ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe ;
nakokweyisela bango pasi na kanda na Ngai, »
elobi Yawe.
« Nakolanda bango na mopanga
kino nakosilisa koboma bango.
38 Nakotia Kiti na Ngai ya bokonzi kati na Elami
mpe nakoboma mokonzi mpe bakalaka na yango, »
elobi Yawe.

39 « Nzokande, na mikolo ekolanda,
nakozongisa lokumu ya Elami, »
elobi Yawe.

50

Kosambisama ya Babiloni

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Babiloni
mpe bato na yango :
2 « Sakola mpe tatola yango kati na bikolo,
telemisa bendele !
Sala ete bato nyonso bayeba yango,
kobomba likambo moko te !
Loba : ‹ Bakobotola mokili ya Babiloni !
Beli* akoyokisama soni !
Mariduki akobukana !
Bililingi na ye ekosambwa,
mpe banzambe na bango ya bikeko ekobukana. ›
3 Ekolo moko ekowuta na nor mpe ekobundisa Babiloni,
ekobebisa yango,
bongo moto moko te akovanda lisusu kuna ;
ezala bato to banyama, nyonso ekokima.

4 Na tango wana, na mikolo wana, »
elobi Yawe,
« bana ya Isalaele elongo na bato ya Yuda bakokende na kolela
mpo na koluka Yawe, Nzambe na bango.
5 Bakotuna nzela oyo ememaka kino na Siona
mpe bakobalola bilongi na bango na ngomba yango ;
bakolobana bango na bango :

* **50:2** Beli ezali kombo mosusu oyo babengelaka Mariduki, nzambe ya bato ya Babiloni.

‹ Boya, tika ete tokangama na Yawe
na nzela ya boyokani oyo ezali na suka te,
boyokani oyo tokoki kobosana te ! ›

6 Bato na Ngai bazalaki lokola bameme
oyo ebungi nzela ;
babateli na bango babungisaki bango nzela,
basalaki ete bayengayenga na bangomba,
batambola-tambola na bangomba milayi mpe mikuse
mpe babosana lopango na bango ya kopemela.
7 Moto nyonso oyo azalaki komona bango
azalaki koboma bango,
banguna na bango bazalaki koloba :
‹ Tozali na biso na ngambo te,
mpo ete basali masumu liboso ya Yawe
oyo azali lokola lopango na bango ya bosembo ;
liboso ya Yawe, elikya ya batata na bango. ›

8 Bobima mbangu na Babiloni,
botika mokili ya Babiloni !
Bozala lokola bantaba ya mibali
oyo ezali kotambola liboso ya etonga.

9 Pamba te nakotelemisa
mpe nakoyeisa lisanga ya bikolo ya nguya
oyo ekowuta na mokili ya nor
mpo na kobundisa Babiloni
mpe kobotola yango wuta na nor ;
makonga na bango ekozala
lokola makonga ya basoda ya mpiko,
oyo bazangaka koboma te.
10 Boye, bakobotola bomengo ya Babiloni
mpe bato nyonso oyo bakobotola yango bakotonda, »
elobi Yawe.

11 « Mpo ete bozali kosepela mpe bozali na esengo,
bino bato oyo bozali kobebisa libula na Ngai ;
mpo ete bozali kopumbwa-pumbwa
lokola mwana ngombe ya mwasi oyo ezali konika ble
mpe kolela lokola bampunda,
12 mama na bino akoyoka soni makasi ;
ye oyo abotaki bino akosambwa.
Ekozala ekolo ya suka kati na bikolo,
ekozala zelo na zelo, mabele ya kokawuka mpe esobe.
13 Likolo ya kanda ya Yawe,
bato bakovanda lisusu na Babiloni te
mpo ete ekobebisama nye.
Bato nyonso oyo bakoleka na Babiloni
bakokamwa mpe bakozala na somo
ya komona bapota na yango nyonso.

14 Bino bato nyonso oyo bobundaka na matolotolo,
bomitanda na molongo zingazinga ya Babiloni

mpe bobeta yango makonga !
Botika ata likonga moko te,
pamba te Babiloni asali masumu liboso ya Yawe.
15 Bobetela ye lokito ya bitumba na bangambo nyonso !
Ayei komitika ye moko,
mpo ete bandako na ye oyo batonga makasi ekweyi,
bamir na ye ebukani :
ezali na lolenge oyo nde
Yawe azongiseli ye mabe na mabe.
Bozongisela ye makambo
oyo ye asalaki bikolo mosusu.
16 Boboma wuta na mokili ya Babiloni
bato oyo basalaka bilanga
mpe bato oyo basimbaka mbeli mpo na kobuka mbuma.
Likolo ya mopanga ya monyokoli,
tika ete moto na moto azonga na mokili na ye,
tika ete moto na moto akima na mokili na ye.

17 Isalaele azali lokola meme oyo ebungi nzela,
oyo nkosi ezalaki kolanda :
Mokonzi ya Asiri azalaki moto ya liboso
oyo apasolaki Isalaele ;
Nabukodonozori, Mokonzi ya Babiloni,
azalaki moto ya suka oyo abukaki ye mikuwa.
18 Yango wana tala makambo
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi :
‹ Nakopesa mokonzi ya Babiloni mpe mokili na ye
etumbu ndenge napesaki mokonzi ya Asiri.
19 Kasi nakozongisa Isalaele na lopango na ye ;
mpe akolia lisusu matiti ya ngomba Karimeli mpe ya Bashani.
Nzala na ye ekosila na etuka ya bangomba
ya Efrayimi mpe ya Galadi.
20 Na tango wana, na mikolo wana, ›
elobi Yawe,
‹ bakoluka ngambo nini Isalaele amemi
kasi bakomona yango te,
masumu nini Yuda asali kasi bakomona yango te ;
pamba te nakolimbisa batikali oyo nabikisi.

21 Bobundisa mokili ya Meratayimi
mpe bavandi ya Pekodi ;
bolanda bango, boboma mpe bobebisa bango nye, ›
elobi Yawe.
‹ Bosala makambo nyonso oyo natindi bino.
22 Makelele ya bitumba ezali kati na mokili,
lokito ya kobebisama monene !
23 Ndenge nini marto oyo ezalaki kobeta mokili mobimba
ebukani mpe epanzani ?
Ndenge nini penza Babiloni ebebisami kati na bikolo ?
24 Oh Babiloni, nasili kotiela yo motambo,
mpe ekangi yo liboso ete oyeba yango.
Omonanaki mpe okangamaki

mpo ete otelemelaki Yawe.
25 Yawe afungolaki bibundeli na Ye nyonso
mpe abimisaki kati na yango bibundeli ya kanda na Ye ;
pamba te yango nde mosala
oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
asili kosala na mokili ya bato ya Babiloni.
26 Bobimela wuta na bisika nyonso mpo na kobundisa ye,
bobuka bibombelo na ye,
bokangisa bomengo ya bitumba
ndenge bakangisaka maboke ya ble,
bobebisa yango nyonso mpe botika ata eloko moko te.
27 Boboma bana ngombe mibali na ye nyonso ;
tika ete ekende na esika oyo babomelaka banyama !
Mawa na bango mpo ete mokolo na bango ekoki,
tango mpo na bango ya kozwa etumbu.

28 Boyoka ! Tala bango bazali kokima
mpe babiki wuta na mokili ya Babiloni
mpo na koyebisa kati na Siona
ndenge nini Yawe, Nzambe na biso,
azongisi mabe na mabe ;
ndenge nini azongisi mabe na mabe likolo na Tempelo na Ye.

29 Bosangisa bato nyonso
oyo babundaka na matolotolo
mpo na kotelemela Babiloni ;
tika ete bato nyonso oyo babundaka na makonga
bazingela Babiloni mobimba,
basala ete ata moto moko te akima,
bafuta yango ndenge ezalaki misala na yango
mpe bazongisela yango makambo
oyo esalaki bikolo mosusu ;
pamba te ebetaki tembe na Yawe,
Mosantu ya Isalaele.
30 Yango wana, na mokolo wana,
bilenge mibali na yango bakokweya na babalabala,
basoda na yango nyonso ya mpiko bakokanga minoko, ›
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
31 ‹ Tala, nazali na kanda na yo, yo mboka ya lolendo, ›
elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
‹ pamba te mokolo na yo ekoki,
tango na yo ya kozwa etumbu.
32 Ekolo ya lolendo ekobeta libaku mpe ekokweya,
mpe moto moko te akoya kosunga yango ;
nakopelisa moto kati na bingumba na yango,
mpe moto yango ekozikisa bato nyonso
oyo bazingeli yango. ›
33 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
‹ Bazali konyokola bana ya Isalaele mpe bato ya Yuda ;
bato nyonso oyo bakangaki bango
mpe bamemaki bango na bowumbu
baboyi kotika bango.
34 Nzokande, Mosikoli na bango azali na makasi,

Kombo na Ye : Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
akokotela bango na molende
mpo ete amema kimia na mokili na bango
mpe mobulu epai ya bavandi ya Babiloni.
35 Mopanga, boma bato ya Babiloni ;
boma bavandi ya Babiloni,
boma bakambi mpe bato na yango ya bwanya, ›
elobi Yawe !
36 ‹ Mopanga, boma basakoli na yango ya lokuta ;
tika ete bakoma bato ya maboma !
Mopanga, boma basoda na yango ya mpiko ;
tika ete bakoma na somo !
37 Mopanga, boma bampunda mpe bashar na yango,
bapaya nyonso oyo bazali sima na yango
mpo ete bakoma lokola basi !
Mopanga, bebisa bomengo na yango
mpo ete ekoma bomengo ya bitumba !
38 Bokawuki, kweyela mayi na yango mpo ete ekawuka ;
pamba te ezali mokili ya banzambe ya bikeko,
bikeko oyo epesaka bato somo !

39 Bikelamu ya esobe mpe bambwa ya zamba
ekokoma kovanda kuna ;
maligbanga mpe ekokoma kovanda kuna.
Bato bakovanda lisusu kuna te
to moto moko te akotikala kuna mpo na libela.
40 Ndenge Nzambe abebisaki Sodome mpe Gomore
elongo na bingumba na yango ya zingazinga, › »
elobi Yawe,
« moto moko te akovanda lisusu kuna,
moto moko te akowumela kati na yango.
41 Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya wuta na nor,
ekolo moko monene mpe bakonzi ebele bazali komibongisa
mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele.
42 Basimbi matolotolo mpe makonga,
bazali bato na kanza mpe bazanga mawa,
bazali koganga lokola makelele ya ebale monene,
bamati likolo ya bampunda,
batandami na milongo lokola basoda
mpo na kobundisa yo Babiloni, mboka kitoko !
43 Tango mokonzi ya Babiloni ayokaki sango na tina bango,
alembaki nzoto, somo makasi ekangaki ye
mpe akomaki na pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.
44 Ndenge nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani
mpo na kokende na mapango
epai wapi babokolaka bibwele,
ndenge wana mpe nakobengana Babiloni
na mokili na yango na mbala moko ;
Ngai moko nakopona moto
oyo akokoma mokonzi ya Babiloni.
Nani akokani na Ngai ?
Nani akoki kobeta tembe na Ngai ?
Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na Ngai ? »

45 Yango wana, boyoka mabongisi oyo
Yawe asili kosala mpo na Babiloni,
mokano oyo asili kozwa mpo na kotelemela
mokili ya bato ya Babiloni :
Bakobengana bango na lopango
lokola bana mike ya etonga,
akobebisa etando na bango.
46 Na lokito ya kokweya ya mokili ya Babiloni,
mabele ekoningana ;
makelele na yango ekoyokana
kino na bikolo mosusu.

51

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tala, nakotinda mopepe ya makasi mpo na
kobebisa mokili ya Babiloni mpe bato ya Lebi-Kamayi.
2 Nakotinda bapaya na Babiloni
mpo na koyungola mpe kobebisa yango :
bakobundisa yango na bangambo nyonso
na mokolo na yango ya kosambisama.
3 Basoda oyo babundaka na matolotolo bakozwa tango te
ya kobeta makonga na bango ;
bakozwa tango te ya kolata bibombelo ya tolo,
bakobikisa te basoda na bango ya bilenge
mpe bakoboma mampinga na bango nyonso.
4 Bato oyo bakokweya na mopanga
bakotondisa mokili ya Babiloni
mpe babalabala na yango ekotonda
na bato bazoka bapota.
5 Ata soki mokili na bango etondaki na masumu
liboso ya Mosantu ya Isalaele,
Nzambe na bango, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abosanaki Isalaele na Yuda te.

6 Bobima na Babiloni, bobikisa bomoi na bino !
Soki te, bokokufa likolo ya masumu na bango.
Ezali tango oyo Yawe alingi kozongisela bango
mabe na mabe mpe kofuta bango
ndenge ezali misala na bango.
7 Babiloni ezali lokola kopo ya wolo na loboko ya Yawe ;
ezalaki kolangwisa mokili mobimba.
Bongo bato ya bikolo bameli masanga na yango
mpe bakomi lokola bazoba.
8 Babiloni ekokweya na mbalakata mpe ekobukana !
Bosala matanga mpo na yango mpe botia kisi na pota na yango,
tango mosusu akobika.

9 ‹ Tozalaki na posa ya kobikisa Babiloni, kasi akobika te ;
yango wana, tobima kati na yango mpe tokende,
moto na moto na engumba na ye ;
pamba te esambiselo na ye ekomi kino na Lola,
emati likolo lokola mapata. ›

10 ‹ Yawe apesi biso etumbu !
Boya totatola na Siona makambo oyo
Yawe, Nzambe na biso, asali. ›

11 Bopelisa basonge ya makonga,
bokamata banguba na bino ;
pamba te Yawe atindi bakonzi ya Medi
mpo ete mokano na Ye ezali ya kobebisa Babiloni.
Yawe akozongisa mabe na mabe,
akosala yango mpo na Tempelo na Ye.
12 Botelemisa bendele na bino liboso ya bamir ya Babiloni !
Bobakisa motango ya bakengeli mpe ya basinzili,
botia mitambo !
Yawe akokokisa mabongisi na Ye
mpe ekateli ya etumbu na Ye mpo na bato ya Babiloni.
13 Yo oyo ovandaka pembeni ya bibale minene,
yo oyo otonda na bomengo mingi,
suka na yo ebelemi, tango na yo ya kobebisama ekoki !
14 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi na Kombo na Ye moko :
Solo, nakotondisa yo na bato lokola liboke ya mabanki,
bongo bakobeta milolo ya elonga likolo na yo.

15 Asala mabele na nguya na Ye,
alendisa mokili na bwanya na Ye
mpe atanda likolo na mayele na Ye.
16 Tango agangaka,
mayi etiaka makelele makasi kuna na likolo,
asangisaka mapata wuta na basuka ya mokili,
apelisaka mikalikali,
anokisaka mvula
mpe abimisaka mopepe
wuta na bibombelo na Ye.

17 Bato nyonso bakomaka lokola bazoba,
lokola bato oyo basili mayele ;
monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni likolo na bikeko na ye,
pamba te bikeko na ye ezalaka na yango biloko ya lokuta,
ezalaka na pema te kati na yango.
18 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola ;
ekolimwa na tango ya kosambisama.
19 Ye oyo azali libula ya Jakobi akokani na bikeko wana te,
pamba te azali Mokeli ya biloko nyonso,
ezala ata ekolo oyo ezali libula na Ye ;
Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga.

20 Ozalaki solo marto,
ebundeli na Ngai ya bitumba :
elongo na yo, napanzaki bikolo ;
elongo na yo, nabebisaki mikili ;
21 elongo na yo, napanzaki mpunda mpe motambolisi na yango ;
elongo na yo, napanzaki shar mpe motambolisi na yango ;
22 elongo na yo, napanzaki mwasi mpe mobali ;
elongo na yo, napanzaki mibange mpe bilenge ;

elongo na yo, napanzaki bilenge mibali mpe bilenge basi ;
23 elongo na yo, napanzaki babateli bibwele mpe bibwele na bango ;
elongo na yo, napanzaki mosali bilanga mpe bangombe na ye ;
elongo na yo, napanzaki bayangeli mpe bakalaka.
24 Nakozongisela Babiloni mpe bavandi na yango nyonso
mabe nyonso oyo basalaki Siona, »
elobi Yawe.

25 « Yo ngomba oyo obebisaka,
yo oyo obebisaka mokili, nakotelemela yo, »
elobi Yawe,
« nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo,
nakokitisa yo wuta na likolo ya mabanga,
mpe nakokomisa yo ngomba ezika na moto.
26 Bakotikala lisusu te kozwa epai na yo
libanga oyo batongelaka basonge ya bamir
to libanga oyo batongelaka miboko ;
pamba te okobebisama mpo na libela, »
elobi Yawe.
27 « Botelemisa bendele kati na mokili !
Bobeta kelelo kati na bikolo !
Bobongisa bikolo mpo na kobundisa Babiloni,
bobenga bakonzi ya basoda ya mikili ya Ararati,
ya Mini mpe ya Ashikenazi
mpo ete babundisa yango.
Bopona mokonzi moko ya basoda
mpo ete atambolisa bitumba,
botinda bampunda lokola liboke ya mabanki.
28 Bobongisa bikolo mpo na kobundisa yango :
bakonzi ya Medi, bayangeli na bango mpe bakalaka na bango nyonso
mpe bamboka nyonso oyo bazali kokamba.
29 Mikili ezali koningana mpe kotepatepa,
pamba te mikano ya Yawe mpo na Babiloni ezali kokokisama
mpo na kobebisa yango mpo ete, ata moto moko te
atikala kovanda lisusu kuna.
30 Basoda ya Babiloni batiki kobunda,
babombami kati na bandako batonga makasi.
Makasi na bango esili, bakomi lokola basi.
Bandako ya Babiloni etumbami mpe babuki
bikangelo bikuke na yango.
31 Bato oyo bamemaka mikanda bazali kolandana mbangu,
mpe bamemi sango bazali kolandana mbangu
mpo na koyebisa mokonzi ya Babiloni
ete babotoli engumba mobimba,
32 bakangi bapon mpe bibale ;
banzete oyo ebotaka na mayi esili na kozika moto
mpe basoda bakomi na somo. »

33 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi :
« Elenge mwasi Babiloni azali lokola etando ya ble
na tango banyataka-nyataka yango ;
mpe etikali moke, tango ya kokata ble ekokoka mpo na yango.

34 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abomaki biso ;
solo, atiaki biso na mobulu,
akomisaki biso lokola mbeki ya pamba ;
amelaki biso ndenge nguma emelaka nyama,
atondisaki libumu na ye na biloko na biso ya kitoko ;
mpe sima, asanzaki biso.
35 Tika ete mabe oyo basali biso mpe bana na biso
ekweyela Babiloni, »
elobi bavandi ya Siona !
« Tika ete makila na biso etangama na mito ya bavandi ya Babiloni,
elobi bavandi ya Yelusalemi ! »

36 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Tala, nakozwa likambo na yo na maboko
mpe nakozongisa mabe na bato oyo basalaki yo mabe,
nakokawusa ebale na yango ya monene
mpe nakokawusa maziba na yango.
37 Mokili ya Babiloni ekokoma liboke ya mabanga,
ndako ya mbwa ya zamba, eloko ya somo mpe ya kotiola ;
bongo, bato bakovanda lisusu kuna te.
38 Bato na yango nyonso bakokoma koganga
lokola nkosi ya mike
mpe kolela lokola bana ya nkosi.
39 Kasi tango bakokoma na posa makasi ya kosangisa nzoto,
nakobongisela bango feti
mpe nakolangwisa bango masanga
mpo ete batondisama na esengo ;
bongo, bakolala pongi ya libela
mpe bakoka lisusu kolamuka te, »
elobi Yawe,
40 « nakomema bango ndenge bamemaka bampate
to bameme ya mibali to mpe bantaba ya mibali
na esika oyo babomelaka bibwele.
41 Ndenge nini bakangi Sheshaki !
Ndenge nini basukisi lolendo ya ekolo
oyo ezalaki kosala lokumu ya mokili mobimba !
Ndenge nini penza Babiloni ekomi penza
eloko ya somo kati na bikolo !
42 Ebale monene ekozindisa Babiloni,
makelele ya bambonge na yango ekozipa mokili ya Babiloni.
43 Bingumba na yango ekobebisama,
ekokoma lokola mokili oyo ekawuka to lokola esobe,
mokili oyo bato bavandaka te,
mokili epai wapi bato bayaka na mibembo te.
44 Nakopesa Beli etumbu kati na Babiloni,
nakobimisa ye eloko oyo ameli na monoko ;
ekolo moko te ekoya lisusu epai na ye
mpe bamir ya Babiloni ekokweya.

45 Oh bato na Ngai, bobima na Babiloni !
Bobikisa bomoi na bino liboso ya kanda makasi ya Yawe !
46 Bobanga te mpe bolemba nzoto te
tango bokoyoka basango ya mabe kati na mokili :

mobu oyo, sango ya mabe ; mobu oyo elandi, sango mosusu ya mabe ;
kaka sango ya mobulu kati na mokili
to sango ya mokonzi moko abundisi mokonzi mosusu.
47 Pamba te tango ekoya solo,
tango oyo nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni ;
mpe mokili na yango nyonso ekozala na soni,
mpe bato na yango nyonso oyo bazokisa makasi na mopanga
bakokufa kuna.
48 Bongo likolo, mabele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango
ekoganga na esengo mpo na komona kobebisama ya Babiloni,
pamba te babebisi bakobimela na nor mpo na kobundisa yango, »
elobi Yawe.
49 « Babiloni mpe esengeli kokweya,
mpo na bana ya Isalaele oyo bakufaki,
ndenge kaka bato ya mokili mobimba bakufaki mpo na Babiloni.
50 Bino bato oyo bobiki na mopanga,
bokima, bolekisa tango te !
Wuta na mokili ya mosika, bokanisa Yawe mpe Yelusalemi !

51 Tosambwe, pamba te totiolami ;
mpe bilongi na biso ezipami na soni
mpo ete bapaya bakoti kino na bisika ya bule
ya Tempelo ya Yawe.
52 Kasi na mikolo ekoya, »
elobi Yawe,
« nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni,
mpe mokili mobimba ekotonda na makelele ya bato
oyo bazoka bapota ya somo.
53 Ata soki mokili ya Babiloni emati kino na Lola
mpe elendisi bandako na yango oyo batonga makasi,
nakotindela yango bato mpo na kokweyisa yango, »
elobi Yawe.
54 « Makelele ya koganga ekoyokana, wuta na mokili ya Babiloni,
lokito makasi ya kobebisama ya mokili ya bato ya Babiloni.
55 Pamba te Yawe akobebisa Babiloni
mpe akokanga yango monoko.
Lokito ya banguna ekoyokana lokola makelele
ya bambonge ya bibale minene ;
bongo mingongo ya bato ekoyokana makasi.
56 Mobebisi akoya kobundisa Babiloni ;
bongo bakokanga basoda na yango ya mpiko
mpe bakobuka matolotolo na bango,
pamba te Yawe azali Nzambe oyo afutaka :
afutaka kolanda misala ya moto na moto.
57 Nakolangwisa masanga : bakalaka mpe bato na yango ya bwanya,
bayangeli, bakonzi ya basoda mpe basoda na yango ya mpiko.
Bakolala pongi ya libela
mpe bakolamuka lisusu te, »
elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali : Yawe, Mokonzi ya mampinga.
58 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Bamir nyonso ya milayi ya Babiloni ekokweyisama
mpe bikuke na yango nyonso ya minene ekozikisama na moto ;
bato bazali kosala bobele mosala ya pamba

mpe bato ya bikolo mosusu bazali komimonisa pasi
mpo na mosala oyo ekobeba na moto. »

Buku ezindi na ebale

59 Tala sango oyo mosakoli Jeremi apesaki epai ya Seraya, mwana mobali
ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, tango akendeki na Babiloni elongo
na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na mobu ya minei ya bokonzi na ye. Seraya
azalaki mokonzi ya molako.
60 Jeremi akomaki kati na buku pasi nyonso oyo esengelaki kokomela
Babiloni. Makambo wana nyonso ekomamaki na tina na mokili ya
Babiloni.
61 Jeremi alobaki na Seraya : « Tango okokoma kati na Babiloni, sala ete
otanga makambo oyo nyonso na mongongo makasi.
62 Bongo okoloba : ‹ Oh Yawe, Yo moko nde olobaki ete okobebisa esika
oyo mpo ete bato mpe bibwele bavanda lisusu awa te, kasi etikala pamba
mpo na libela. ›
63 Tango okosilisa kotanga buku yango, kangisa yango na libanga, bwaka
yango na ebale Efrate mpe loba :
64 ‹ Ezali boye nde Babiloni ekozinda mpe ekomata lisusu te, likolo ya
pasi oyo nakotindela yango. Mpe bato na yango bakokweya. › »
Maloba ya Jeremi esuki awa.

52

Yelusalemi ekweyi na maboko ya banguna

1 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki Amutali, mwana ya Jeremi, moto ya Libina.
2 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Yeoyakimi
asalaki.
3 Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso
esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika
na Ye.
Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.
4 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi
ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo
na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki
molako na bango na libanda ya engumba mpe batimolaki mabulu mpo
na kobombama, na zingazinga na yango nyonso.
5 Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Sedesiasi.
6 Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati
na engumba, mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te,
7 bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba,
basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo
ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako
bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya
Yordani.
8 Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi Sedesiasi mpe bakangaki
ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki mpe
bapanzanaki.
9 Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi, bamemaki ye epai ya mokonzi
ya Babiloni, na Ribila kati na mokili ya Amati ; mpe mokonzi ya Babiloni
akatelaki ye etumbu.

10 Kuna na Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata mito
ya bana mibali ya Sedesiasi na miso ya Sedesiasi. Mokonzi ya Babiloni
apesaki lisusu mitindo ete baboma bakalaka nyonso ya Yuda.
11 Bongo, atobolaki miso ya Sedesiasi, akangaki ye minyololo ya bibende
mpe amemaki ye na Babiloni. Mokonzi ya Babiloni abwakaki ye na boloko
kino na mokolo oyo akufaki.
12 Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi na
libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, oyo
azalaki kosala esika moko na mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na
mokolo ya zomi ya sanza ya mitano.
13 Atumbaki Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso
ya Yelusalemi ; atumbaki bandako nyonso ya bato minene.
14 Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi
ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki
Yelusalemi.
15 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na
bowumbu ndambo ya babola, ndambo ya bato oyo batikalaki kati na
engumba, ndambo ya bato ya misala ya maboko mpe ba-oyo bamipesaki
epai ya mokonzi ya Babiloni.
16 Kasi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atikaki kati na
mokili ndambo ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga.
17 Bato ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso ya
Tempelo ya Yawe, bashario mpe nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki
kati na Tempelo ya Yawe, mpe bamemaki bronze na yango nyonso na
Babiloni bisalelo.
18 Bakamataki lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na
yango losambo kati na Tempelo : basani ya putulu, bapawu, bambeli,
basani ya kobwakela mayi, bakopo.
19 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi akamataki lisusu biloko nyonso ya
wolo mpe ya palata : basani ya minene, bambabola, basani ya kobwakela
mayi, basani ya putulu, bitelemiselo ya minda, bakopo mpe milangi mpo
na makabo ya masanga.
20 Bakokaki te komeka kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo mokonzi
Salomo asalaki mpo na Tempelo ya Yawe : makonzi nyonso mibale,
nzungu ya monene, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki
kosimba nzungu ya monene mpe bashario.
21 Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa, na bosanda,
mpe bametele pene motoba, na kovimba na yango ; bongo bronze oyo
basalelaki yango ezalaki evimba na basantimetele pene mwambe, mpe
ezalaki polele na kati.
22 Basalaki na bronze moto ya likonzi moko na moko, mpe ezalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. Bazingelaki
yango na bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama mpe na
bambuma ya grenade ; nyonso esalemaki na bronze.
23 Bangambo nyonso ezalaki na bambuma ya grenade tuku libwa
na motoba mpe motango nyonso ya bambuma ya grenade oyo ezalaki
zingazinga ya basinga oyo basala lokola basheni ezalaki nkama moko.
24 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko : Seraya,
mokonzi ya Banganga-Nzambe ; Sofoni, molandi ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe ; mpe Banganga-Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba ya
kokengela ekotelo ya Tempelo.
25 Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki lisusu moko
kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala makambo

ya basoda ya bitumba ; bapesi toli sambo ya mokonzi, oyo batikalaki kati
na engumba ; mokomi mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki
na mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na kokota na
mosala ya mampinga ; mpe mibali tuku motoba ya Yuda, oyo bakutaki
kati na engumba.
26 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango
nyonso mpe amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila.
27 Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila, kati na mokili ya
Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na bowumbu mosika ya mokili na
bango.

28 Tala motango ya bato oyo Nabukodonozori amemaki na
bowumbu :

Bayuda nkoto misato na tuku mibale na misato,
na mobu ya sambo wuta tango akomaki mokonzi ;
29 Bayuda nkama mwambe na tuku misato na mibale oyo bawutaki na
Yelusalemi,
na mobu ya zomi na mwambe wuta tango Nabukodonozori akomaki
mokonzi ;
30 bongo na mobu ya tuku mibale na misato ya bokonzi ya Nabukodono-
zori,
Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na
bowumbu Bayuda nkama sambo na tuku minei na mitano.

Bango nyonso bazalaki bato nkoto minei na nkama motoba.

Yeoyakini abimi na boloko

31 Tango Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato
na sambo na bowumbu, Evili-Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki
Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na
mokolo ya tuku mibale na mitano ya sanza ya zomi na mibale, kaka na
mobu oyo akomaki mokonzi.
32 Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini na boboto mpe apesaki ye
lokumu koleka bakonzi mosusu oyo bazalaki elongo na ye, na bowumbu
kati na Babiloni ;
33 apesaki mitindo ete balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete
abanda kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino na suka ya
bomoi na ye.
34 Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa ye nyonso oyo asengeli na yango
mikolo nyonso ya bomoi na ye kino na mokolo ya kufa na ye.

Bileli

Nzembo ya liboso ya mawa : Yelusalemi esundolami na maboko ya banguna na yango

Yelusalemi ezali na matanga

1 Tala ndenge nini engumba oyo, na kala,
ezalaki na bato ebele penza,
etikali lisusu na bato te !
Tala ndenge nini engumba
oyo ezalaki na lokumu kati na bikolo
ekomi lelo lokola mwasi akufisa mobali ;
oyo ezalaki engumba mokonzi
ekomi lelo na bowumbu !

2 Butu mobimba, azali kolela se kolela,
mpinzoli etondi na matama na ye.
Kati na bamakangu na ye nyonso,
moko te ayei kobondisa ye ;
baninga na ye nyonso bakosi ye,
bakomi banguna na ye.

3 Yuda akei na bowumbu,
akomi konyokwama mpe kosala misala makasi ;
azali kovanda kati na bikolo,
azali lisusu na esika ya kopema te.
Bato nyonso oyo bazali kolanda ye,
bakangi ye kati na pasi makasi.

4 Nzela oyo ekenda kino na Siona ezali na matanga,
pamba te bato bazali koya lisusu na bafeti te.
Bikuke na ye nyonso etikali lisusu na bato te,
Banganga-Nzambe na ye bazali kolela,
bana na ye ya basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te
bazali na mawa ;
bongo ye moko akomi na pasi makasi kati na motema.

5 Banguna na ye bakomi bakonzi na ye,
bayini na ye bazali na esengo ;
pamba te Yawe atindeli Siona pasi
likolo ya ebele ya masumu na ye.
Bana na ye ya mibali bakei na bowumbu,
bakangi bango mpe bazali kotambola
liboso ya monguna na ye.
6 Lokumu nyonso ya Siona, mboka kitoko, esili ;
bakambi na ye bakomi lokola mboloko
oyo ezangi matiti ya kolia,
mpe bazali kokima, makasi na bango esili
liboso ya moto oyo azali kolanda bango.

7 Na mikolo na ye ya pasi mpe ya koyengayenga,

tango bato na ye bazali kokweya na maboko ya banguna
mpe moto akosunga ye azali te,
Yelusalemi azali kokanisa bomengo na ye nyonso ya kala ;
bayini na ye batali ye na pamba
mpe basepeli na kobebisama na ye.

8 Yelusalemi asali masumu mingi penza,
yango wana akomi mbindo.
Bato nyonso oyo bazalaki kopesa ye lokumu
bakomi kotiola ye,
pamba te bamoni bolumbu na ye ;
ye moko mpe azali komilela
mpe abaluki mpo na kobomba elongi.

9 Mbindo na ye ekangami ye na elamba,
ayebaki te makambo nini ekokomela ye na sima.
Tala ye wana akweyi,
bongo kokweya na ye ezali kokamwisa ;
moto oyo akolendisa ye azali te !
« Oh Yawe, tala pasi na ngai,
pamba te monguna alongi ngai ! »

10 Monguna asemboli loboko na ye
likolo ya bomengo nyonso ya Yelusalemi,
bongo azali komona bikolo ya bapaya
kokota na esika na ye ya bule,
bikolo oyo Yo opekisaki kokota kati na lisanga na Yo.

11 Bato na ye nyonso bazali kolela
lokola bato bazali koluka bilei ;
bapesaki bomengo na bango mpo na kozwa bilei,
mpo ete bawumela na bomoi.
Oh Yawe, tala mpe mona ndenge natiolami !

12 Bino bato nyonso oyo bolekelaka wana ;
boni, ezali kosala bino eloko moko te ?
Botala malamu zingazinga na bino,
ezali na pasi lokola pasi oyo ekomeli ngai ?
Yawe atindeli ngai yango
na mokolo ya kanda makasi na Ye.
13 Wuta na likolo, atindeli ngai moto,
akitiseli ngai yango kino na mikuwa ;
atieli ngai motambo na makolo
mpe akweyisi ngai ;
akomisi ngai eloko ya pamba,
akotisi ngai na mawa ya mokolo na mokolo.

14 Maboko na Ye ekangi masumu na ngai
ndenge bakangaka ekangiseli ;
masumu yango emati ngai kino na kingo,
mpe Nkolo asilisi makasi na ngai,
akabi ngai na maboko ya bato
oyo nazali na makoki ya kotelemela te.

15 Yawe asundoli bilombe nyonso ya bitumba
oyo bazalaki na milongo na ngai ;
abengi mampinga ya bapaya
mpo ete baya koboma bilenge mibali na ngai.
Nkolo akamoli Yuda, mboka kitoko,
na ekamolelo na Ye ya vino.

16 Tala tina nini nazali kolela
mpe miso na ngai etondi na mpinzoli ;
moto moko te ayei pene na ngai
mpo na kobondisa ngai,
moto moko te ayei kolendisa molimo na ngai.
Bana na ngai bazali na pasi,
mpo ete monguna aleki ngai na makasi.

17 Siona atomboli maboko na ye,
kasi moto oyo akobondisa ye azali te.
Yawe azwi mokano mpo na Jakobi
ete bazalani na ye bakokoma banguna na ye,
mpe ete Yelusalemi akokoma
eloko ya mbindo na miso na bango.

18 Yawe azali sembo ;
nzokande, ezali ngai nde natombokelaki mitindo na Ye.
Boyoka, bino bikolo nyonso,
mpe botala pasi na ngai !
Bana na ngai ya basi mpe ya mibali
bakei na bowumbu.

19 Nabengisaki baninga na ngai,
kasi bakosaki ngai.
Banganga-Nzambe mpe bakambi na ngai
bakufaki kati na engumba
tango bazalaki koluka bilei
mpo ete bawumela na bomoi.
20 Oh Yawe, tala ndenge nazali na pasi :
libumu na ngai ezali kotungisama,
mpe motema na ngai ezali kosala pasi,
pamba te nazalaki motomboki penza.
Na libanda, mopanga ezali koboma bana na ngai ;
mpe na kati, ezali kaka kufa.

21 Bato bayokaki na bango kolela na ngai,
kasi moto akobondisa ngai azali te ;
banguna na ngai nyonso bayokaki sango ya pasi na ngai
mpe basepelaki na makambo oyo osalaki.
Tika ete okokisa solo mokolo oyo olakaki,
mpo ete bango mpe bakoma lokola ngai !

22 Tika ete mabe na bango nyonso eya liboso na Yo ;
sala bango ndenge osalaki ngai
mpo na masumu nyonso oyo nasalaki !
Kolela na ngai ezali mingi

mpe motema na ngai etondi na pasi !

Nzembo ya mibale ya mawa : kanda ya Yawe

2

Yawe apesi Yelusalemi etumbu

1 Tala ndenge nini Nkolo azipi Siona, mboka kitoko,
na lipata ya kanda na Ye :
akweyisi lokumu ya Isalaele,
wuta na likolo kino na se ;
na mokolo ya kanda na Ye,
abosanaki enyatelo makolo na Ye !

2 Na kozanga mawa, Nkolo abebisi bandako nyonso
ya Jakobi ;
na kanda na Ye, akweyisi bandako batonga makasi
ya Yuda, mwasi kitoko,
mpe asambwisi bokonzi mpe bakambi na yango.

3 Na kanda makasi na Ye,
abukaki Isalaele maseke nyonso,
alongolaki loboko na Ye ya mobali
na likolo na yango
tango monguna na bango azalaki kopusana ;
apelisaki moto kati na mokili ya Jakobi
lokola moto makasi oyo etumbaka biloko nyonso
na bangambo na yango nyonso.

4 Lokola moyini, abendi tolotolo na Ye ;
lokola monguna, asemboli loboko na Ye
mpe abomi nyonso oyo ezalaki kosepelisa miso ;
mpe asopi kanda makasi na Ye lokola moto
na likolo ya bandako ya kapo ya Siona, mboka kitoko.

5 Yawe akomi lokola monguna :
abebisi mokili ya Isalaele,
abebisi bandako nyonso ya mokonzi ya Isalaele,
abuki bandako na yango batonga makasi,
atondisi matanga mpe kolela
kati na Yuda, mboka kitoko.

6 Abebisi lopango na ye
ndenge babebisaka lopango ya elanga,
abebisi esika na bango ya mayangani.
Na kanda makasi na Ye,
Yawe asali ete Siona abosana
bafeti oyo ekatama mpe mikolo ya Saba ;
mpe apameli mokonzi mpe Nganga-Nzambe.

7 Yawe abwaki etumbelo na ye,
asundoli esika na ye ya bule
mpe akabi na maboko ya monguna
bamir mpe bandako ya mokonzi na yango.

Bato bagangi makasi kati na Tempelo ya Yawe
ndenge bagangaka na mokolo ya feti oyo ekatama.

8 Yawe akani kobuka bamir
oyo ezingeli Siona, mboka kitoko ;
atandi singa ya komekela molayi
mpe azongisi loboko na Ye na sima te
mpo na kobebisa ;
abebisi bamir oyo ebatelaka engumba mpe bamir mosusu ;
bongo akweyisi yango nyonso.

9 Bikuke na yango ezindi na mabele ;
abuki-buki mpe abebisi banzete oyo
bakangelaka bikuke yango.
Mokonzi mpe bakambi na ye bakei
na bowumbu kati na bikolo,
Mobeko ezali lisusu te,
mpe basakoli na ye bazali kozwa lisusu te
bimoniseli kowuta na Yawe.

10 Bampaka ya Siona, mboka kitoko,
bavandi kimia na mabele,
bamisopeli putulu na mito na bango mpe balati basaki ;
bongo bilenge basi ya Yelusalemi bafukami,
bilongi na bango kino na se.

11 Miso na ngai elembi kobimisa mpinzoli,
nazali komitungisa,
libumu na ngai ezali kobaluka,
motema na ngai ezali kotungisama
mpo ete bato na ngai babebisami,
mpo ete bana mpe bana oyo bazali komela mabele
balembi-lembi banzoto na balabala ya engumba.

12 Bazalaki koloba na bamama na bango :
« Epai wapi tokoki kozwa ble mpe masanga ya vino ? »
Ndenge bazalaki kokweya-kweya
lokola bato oyo bazoki bapota minene
na babalabala ya engumba,
ndenge wana mpe bazalaki kokufa
na maboko ya bamama na bango.

13 Naloba lisusu nini mpo na yo ?
Nakokanisa yo na nani,
Yelusalemi, mboka kitoko ?
Nakokanisa yo na nani
mpo ete nakoka kobondisa yo,
Siona, mboka kitoko ?
Pota na yo ezali monene lokola ebale monene ;
nani akoki kobikisa yo ?

14 Bimoniseli ya basakoli na yo ezalaki
ya lokuta mpe ya pamba ;

balakisaki yo masumu na yo te
mpo ete okende na bowumbu te :
masakoli oyo bazwelaki yo
ezalaki ya mabe mpe ya lokuta !

15 Bato nyonso oyo bolekelaka na nzela na yo
bazali kobeta maboko na kokamwa,
bazali kobeta piololo mpe koningisa mito
mpo na Yelusalemi, mboka kitoko :
« Boni, ezali solo engumba oyo bazalaki kobenga
kitoko ekoka mpe esengo ya mokili mobimba ? »

16 Banguna na yo nyonso bafungoli minoko na bango
mpo na kotiola yo,
bazali koseka yo mpe kolia minu na bango ;
bongo bazali koloba :
« Tomeli ye ! Tala mokolo oyo tozalaki kozela !
Tokomi penza na mokolo yango mpe tomoni yango ! »

17 Yawe asali makambo oyo abongisaki,
akokisi liloba na Ye,
nyonso oyo aloba wuta kala :
akweyisi yo na mawa te,
apesi nzela na banguna na yo ete balonga yo,
atomboli liseke ya banguna na yo.

18 Mitema ya bato ezali koganga epai na Nkolo.
Oh mir ya Siona, mboka kitoko,
tika ete mpinzoli na yo ebima lokola ebale,
butu mpe moyi,
mpe miso na yo ekangama te !

19 Telema, ganga na butu
ndenge bakengeli basalaka na butu ;
sopa motema na yo lokola mayi, na miso ya Nkolo,
tombola maboko na yo epai na Ye
mpo na bomoi ya bana na yo,
oyo bazali kokufa nzala na babalabala nyonso.

20 Oh Yawe, tala mpe mona !
Nani oyo osalela makambo ya boye ?
Boni, basi basengelaki solo kolia
mbuma ya mabumu na bango
to bana oyo bango moko babokoli ?
Boni, basengelaki solo koboma mosakoli mpe Nganga-Nzambe
kati na Esika ya bule ya Nkolo ?

21 Bibembe ya bilenge mpe ya mikolo
elali-lali na babalabala ;
basali na ngai ya mibali mpe ya basi bakufi na mopanga !
Obomi bango na mokolo ya kanda na Yo ;
obomi bango na mawa te !

22 Ndenge obengisaka bato na mokolo ya feti,
ndenge wana mpe obengisaki pasi
wuta na bangambo nyonso mpo na kosala ngai mabe.
Na mokolo ya kanda ya Yawe,
moto moko te abikaki to atikalaki na bomoi.
Monguna na ngai abebisi bato
oyo nazalaki kobokola mpe kobatela.

Nzembo ya misato ya mawa : elikya atako pasi

3

Pasi ya mosakoli

1 Nazali moto oyo amona pasi
na nzela ya fimbu ya kanda na Ye.
2 Amemaki ngai mpe atambolisaki ngai
kati na molili, kasi na pole te.
3 Solo, mokolo mobimba,
azalaki kobalola loboko na Ye
mpo na kotelemela ngai tango nyonso.

4 Abebisaki nzoto na ngai mpe poso na yango,
abukaki mikuwa na ngai.
5 Mpo na kotelemela ngai,
atongaki zingazinga na ngai
mir ya ngenge mpe ya pasi.
6 Atongelaki ngai ndako ya kovanda kati na molili,
lokola bato ya tango ya kala oyo bakufa.

7 Azingelaki ngai na bamir mpo ete nakima te ;
akangaki ngai na minyololo ya kilo.
8 Ezala soki nabeleli mpo na kosenga lisungi,
azali koyoka libondeli na ngai te.
9 Akangaki nzela na ngai na mabanga minene
mpe abebisaki banzela na ngai ya mike.

10 Azalaki mpo na ngai lokola ngombolo oyo ebongami,
lokola nkosi oyo ebombameli ngai ;
11 apengwisaki ngai nzela,
apasolaki ngai mpe akomisaki ngai eloko ya pamba.
12 Abendaki tolotolo na Ye
mpe akomisaki ngai esika na Ye ya kobamba makonga.

13 Atobolaki motema na ngai,
na makonga oyo ewutaki na libenga na Ye.
14 Nakomaki eloko ya liseki
na miso ya bato na ngai nyonso ;
bazalaki tango nyonso kotiola ngai na banzembo.
15 Atondisaki ngai na matiti ya bololo
mpe alangwisaki ngai na masanga ya bololo.

16 Abukaki minu na ngai na mabanga,
azindisaki ngai na putulu.

17 Nazangaki kimia,
nayebaki lisusu te nini yango bolamu.
18 Boye nalobaki : « Lokumu mpe makambo nyonso
oyo natielaki elikya na Yawe esili ! »

Yawe, elikya na ngai

19 Nakanisi pasi mpe minyoko na ngai,
ezali lokola ngenge mpe masanga ya bololo.
20 Tango nyonso nakanisaka yango,
motema na ngai ebukanaka.
21 Nzokande, tala makambo oyo nakanisaka ;
oyo mpo na yango, nazalaka na elikya :
22 Bolamu ya Yawe esili te,
mawa na Ye ekomi nanu na suka te ;
23 ekomaka ya sika tongo nyonso.
Solo, boyengebene na Yo ezali monene !
24 Namilobeli : « Yawe azali elikya na ngai ;
yango wana nakotia motema epai na Ye. »

25 Yawe azali malamu
mpo na bato oyo batielaka Ye elikya,
mpo na bato oyo balukaka Ye !
26 Ezali malamu kozela na kimia
lobiko kowuta na Yawe !
27 Ezali malamu mpo na moto
komema ekangiseli na ye
wana azali nanu elenge.

28 Tika ete avanda kimia mpe avanda ye moko,
pamba te Yawe nde alingi bongo mpo na ye.
29 Tika ete atia elongi na ye na mabele :
tango mosusu elikya ekoki kozala.
30 Tika ete apesa litama
mpo ete babeta ye mbata,
mpe tika ete atonda na soni !

31 Pamba te Nkolo abwakaka moto te
mpo na libela.
32 Ezala soki apesi etumbu, ayokaka kaka mawa
mpo na bolingo monene na Ye.
33 Ezalaka na esengo te
nde Yawe ayokisaka bato soni
to atindelaka bato pasi.

34 Tango banyataka na makolo
bakangami nyonso ya mokili,
35 tango babebisaka lokumu ya moto
na miso ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
36 tango banyokolaka moto kati na kosambisama,
boni, Nkolo amonaka yango te ?

37 Nani akoki kaka kobimisa liloba

mpo ete likambo esalema
soki Nkolo apesi yango nzela te ?
38 Boni, ezali te wuta na monoko ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo
nde pasi mpe bolamu ekomelaka bato ?
39 Mpo na nini moto na bomoi amilela-lela
tango bapesi ye etumbu likolo ya masumu na ye ?

40 Tokota na mozindo ya kososola banzela na biso
mpe totala malamu etamboli na biso,
bongo tozonga epai na Yawe ;
41 totombola mitema mpe maboko na biso
epai ya Nzambe oyo azali na Lola mpe toloba :
42 « Tosalaki masumu mpe totombokelaki Yo,
yango wana olimbisaki te.
43 Omizipaki na kanda ndenge bamizipaka liputa,
onyokolaki biso mpe obomaki na mawa te.
44 Omizipaki lipata
mpo ete mabondeli edusola te.
45 Okomisaki biso lokola eloko ya nkele
mpe ya tina te na miso ya bikolo.

46 Banguna na biso nyonso bafungolaki minoko
mpo na kotiola biso ;
47 libula na biso ekomi :
somo, mabulu, kobebisama mpe kufa. »
48 Miso na ngai ezali kosopa miluka ya mpinzoli
mpo ete bato na ngai babebisami.

49 Miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli tango nyonso
mpe ezali kolemba te,
50 kino tango Yawe akotala mpe akomona
wuta kuna na Lola.
51 Makambo oyo miso na ngai ezali komona
ezali koyokisa motema na ngai pasi
likolo na bana basi nyonso ya engumba na ngai.

52 Bato oyo bayinaka ngai na pamba
balukaki kokanga ngai lokola ndeke ;
53 balukaki koboma ngai kati na libulu,
babwakelaki ngai mabanga ;
54 mayi etondaki kino kozipa moto na ngai
mpe nakanisaki ete nakomi pene ya kokufa.

55 Nabelelaki Kombo na Yo, Yawe,
wuta na mozindo ya libulu.
56 Oyokaki ngai libondeli na ngai :
« Kokanga matoyi na Yo te
wana nazali kobelela Yo
mpo ete oyoka kolela na ngai
mpe nazwa lisungi kowuta na Yo ! »
57 Tango nabelelaki Yo,
opusanaki pene na ngai

mpe olobaki : « Kobanga te ! »

58 Nkolo, obundelaki ngai solo,
osikolaki bomoi na ngai !
59 Yawe, omonaki mabe oyo basalaki ngai :
longisa ngai !
60 Omonaki solo posa na bango
ya kozongisa mabe na mabe
mpe mabongisi na bango ya kosala ngai mabe.

61 Yawe, oyokaki mafinga na bango,
mabongisi na bango ya kosala ngai mabe,
62 maloba ya bayini na ngai
mpe makanisi na bango ya kosala ngai mabe.
63 Tala mpe mona bango ! Ezala bavandi to batelemi,
mosala na bango : kotiola ngai na banzembo na bango.

64 Yawe, pesa bango lifuti oyo ekoki na bango
kolanda misala na bango ;
65 yeisa mitema na bango makasi,
kweyisela bango bilakeli mabe na Yo ;
66 nyokola bango na kanda makasi na Yo
mpe bebisa bango na se ya Lola na Yo, Yawe !

4

Nzembo ya minei : kokakolama ya Siona

1 Ndenge nini wolo ebungisi kongenga na yango,
wolo ya peto enzuluki !
Mabanga ya talo oyo ya bule epanzani
na basonge ya babalabala nyonso.
2 Ndenge nini bana mibali ya motuya ya Siona,
oyo, na kala, bazalaki kozwa bango lokola wolo ya peto,
kasi bakomi lelo komona bango lokola mbeki ya mabele,
oyo mosali mbeki basili kosala !
3 Ata mbwa ya zamba ezalaka na posa
ya komelisa bana na yango mabele ;
kasi bato na ngai bakomi mitema makasi
lokola maligbanga kati na esobe.

4 Likolo ya nzala, lolemo ya mwana ekangami
na likolo ya kati ya monoko na ye ;
bana mike bazali kosenga bilei
kasi moto moko te azali kopesa bango yango.

5 Bato oyo na kala bazalaki kolia bilei ya kitoko
bakomi kokufakufa na babalabala ;
ba-oyo bakolaki na molato ya motane
bakomi sik’oyo kolalela matiti ya kopola.

6 Lisumu oyo bato na ngai basali
ezali monene koleka lisumu ya Sodome,

engumba oyo ebebisamaki na mbala moko
wana moto moko te asembolaki loboko na ye
mpo na kotelemela yango.

7 Bana ya bakonzi na bango bazalaki
kongala koleka mvula ya pembe,
pembe koleka miliki ;
banzoto na bango ezalaki motane
koleka langi ya motane penza,
mpe lolenge na bango ezalaki
lokola libanga na safiri.

8 Bilongi na bango ekomi mwindo koleka makala,
bazali koyeba bango lisusu te na babalabala ;
poso na bango ya nzoto ekangami na mikuwa,
ekawuki lokola koni.

9 Bato oyo bakufi na mopanga bazali malamu
koleka ba-oyo bakufi na nzala :
banzulukaka mpe bakondaka makasi mpo na nzala,
mpo na kozanga bilei kowuta na bilanga.

10 Basi ya mitema malamu balambi,
na maboko na bango, bana na bango moko ;
bana na bango bakomi bilei na bango
kati na pasi oyo ekomeli bato na ngai.

11 Yawe asilikaki makasi koleka ;
asopaki kanda na Ye
mpe apelisaki moto kati na Siona,
moto oyo ezikisaki miboko na yango.

12 Bakonzi ya mabele mpe bikolo mosusu ya mokili
bandimaki te ete banguna mpe bayini
bakokaki kokota na bikuke ya Yelusalemi.

13 Kasi makambo wana esalemaki
mpo na masumu ya basakoli ya Yelusalemi
mpe mabe ya Banganga-Nzambe na yango,
oyo basopaki kati na yango makila ya bato ya sembo.

14 Bakomaki sik’oyo koyengayenga
na babalabala lokola bakufi miso,
bakomaki mbindo na makila
mpe moto moko te akokaki kosimba bilamba na bango.

15 Bato bazali koganga mpe koloba na bango :
« Bolongwa awa, bato ya mbindo !
Bolongwa awa, bolongwa awa, bosimba biso te ! »
Wana bazalaki kokima mpe kotelengana,
bato ya bikolo mosusu bazalaki koloba :
« Bavanda na esika oyo te ! »

16 Yawe, Ye moko, apanzi bango,
azali kotala bango lisusu te.
Bapesaki Banganga-Nzambe lokumu te
mpe bayokelaki mibange mawa te.

17 Miso na biso elembaki lisusu
mpo na kozela na pamba lisungi ;
wuta na bandako milayi na biso ya kotalela na mosika,
tozalaki kotala wana tozalaki kozela lisungi
kowuta na ekolo songolo mpe pakala,
kasi ebikisaki biso te.

18 Banguna na biso bazalaki kolanda matambe na biso ;
boye tokokaki lisusu te kotambola na babalabala na biso.
Suka na biso ekomaki pene,
mikolo na biso ekomaki ya kotanga,
mpo ete tokomaki na suka.

19 Bato oyo bazalaki kolanda biso
bazalaki mbangu koleka mpongo, na likolo ;
bazalaki kolanda biso na likolo ya bangomba
mpe kotiela biso mitambo kati na esobe.

20 Mopakolami na Yawe, oyo totielaki motema
akangami na mitambo na bango ;
nzokande tozalaki kokanisa boye na tina na ye :
« Tokobika bomoi malamu
na se ya bobatelami na ye
kati na bikolo. »

21 Edomi, mboka kitoko,
movandi ya mokili ya Utsi,
sepela, zala na esengo !
Kasi yo mpe, bakopesa yo kopo ;
okomela, okolangwa mpe okotikala bolumbu.

22 Siona, mboka kitoko, etumbu na yo ekosila ;
Nzambe akomema yo lisusu na bowumbu te.
Kasi yo Edomi, mboka kitoko,
Nzambe akopesa yo etumbu mpo na mabe na yo,
mpe akobimisa masumu na yo na polele.

Nzembo ya mitano : Libondeli

5

Kanisa

1 Oh Yawe,
kanisa makambo oyo ekomeli biso !
Tala mpe mona soni na biso !
2 Libula na biso ekeyi na maboko ya bapaya,
bandako na biso ekeyi na maboko ya bato mosusu.
3 Tokomi lokola bana bitike, tozangi tata ;

bamama na biso bakomi lokola basi bakufisa mibali !
4 Tosengeli kofuta mbongo ata mpo na mayi na biso ya komela
to mpe mpo na bakoni na biso !
5 Banguna na biso bazali kolanda biso,
bakomi na sima ya mokongo ;
bongo biso tolembi nzoto, tozangi kimia.
6 Tokomi ata kobondela bato ya Ejipito mpe ya Asiri
mpo ete bapesa biso bilei.
7 Solo batata na biso basalaki masumu,
kasi bazali lisusu te,
bongo biso tokomi komema
mokumba ya etumbu na bango.
8 Bawumbu bakomi kokonza biso,
mpe moto ata moko te amonani
mpo na kokangola biso na maboko na bango.
9 Tozali kozwa bilei na biso na motuya ya bomoi na biso,
likolo na mopanga ya babomi kuna na esobe.
10 Poso ya nzoto na biso ekomi moto
lokola nde balekisi yango na mbabola,
pamba te nzala ezali kotumba biso makasi.
11 Basambwisi basi kati na Siona,
mpe bilenge basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te
kati na bingumba ya Yuda.
12 Badiembiki bakalaka, na maboko na bango ;
mpe bapesi bakambi lokumu te.
13 Bilenge mibali bazali komema libanga oyo banikelaka ble ;
bongo bana mike bazali kotepatepa na se ya kilo ya bakoni.
14 Bakambi batika kokende na ekuke ya engumba,
mpe bilenge batika kobeta mindule.
15 Esengo ezalaka lisusu te kati na mitema na biso,
mabina na biso ebongwana matanga.
16 Mitole ekweyi wuta na mito na biso.
Mawa na biso, mpo ete tosali masumu !
17 Soki mitema na biso ezali komona pasi
mpe soki miso na biso ekomi komona molili,
18 ezali mpo ete ngomba Siona ebebisami,
mpe mbwa ya zamba ekomi kovanda kuna.

Zongisa biso epai na Yo

19 Oh Yawe, ozali Mokonzi seko na seko ;
Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela libela na libela.
20 Mpo na nini obosana biso mpo na tango nyonso ?
Mpo na nini osundola biso tango molayi ?
21 Oh Yawe, zongisa biso epai na Yo ;
mpe tokozonga penza !
Yeisa mikolo na biso sika
ndenge ezalaki na tango ya kala !
22 Boni, osundoli biso solo mpo na libela
mpe otombokeli biso na kanda eleka ndelo ?

Ezekieli
Kosambisama ya Yelusalemi

Emoniseli ya nkembo na Yawe

1 Ezalaki mokolo moko, mokolo ya mitano ya sanza ya minei, na mobu
ya tuku misato, wana nazalaki pembeni ya ebale Kebari kati na bato oyo
bakendeki na bowumbu, likolo efungwamaki mpe namonaki bimoniseli
ya Nzambe.
2 Kaka na mokolo ya mitano ya sanza ya mobu wana, elingi koloba mobu
ya mitano ya bowumbu ya mokonzi Yeoyakini,
3 Yawe alobaki na Ezekieli, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Buzi,
pembeni ya ebale Kebari, kati na mokili ya bato ya Babiloni. Kuna, loboko
na Yawe ezalaki likolo na ye.
4 Tango natalaki, namonaki mopepe moko ya makasi kowuta na ngambo
ya nor ; bongo mopepe yango ezalaki komema mapata minene nzela moko
na mikalikali ya kongenga makasi, mpe kati na yango ezalaki kongenga
lokola ebende kati na moto.
5 Na kati-kati na yango, namonaki biloko moko lokola bikelamu minei
ya bomoi oyo ezalaki na lolenge ya moto.
6 Moko na moko kati na yango ezalaki na bilongi minei mpe mapapu
minei.
7 Makolo na yango ezalaki esembolama, matambe na yango ezalaki
lokola matambe ya mwana ngombe ya mobali mpe ezalaki kongenga
lokola bronze oyo bapetola na moto.
8 Na se ya mapapu na yango, na bangambo na yango minei, ezalaki na
maboko minei lokola maboko ya bato ; mpe bikelamu nyonso minei ya
bomoi ezalaki na bilongi mpe na mapapu na yango.
9 Mapapu na yango ezalaki kotutana moko na mosusu. Ekelamu moko
na moko ezalaki kokende etala kaka na liboso mpe ezalaki kotala na sima
te.
10 Tala ndenge bilongi na yango ezalaki : ekelamu moko na moko kati na
nyonso minei ezalaki na elongi lokola ya moto (na liboso) : elongi lokola ya
nkosi na ngambo ya loboko ya mobali, elongi lokola ya ngombe ya mobali
na ngambo ya loboko ya mwasi mpe elongi lokola ya mpongo (na sima).
11 Bilongi na yango ezalaki nde bongo. Mapapu na yango ezalaki
efungwama na likolo ; ekelamu moko na moko ezalaki na mapapu mibale :
lipapu moko ezalaki kotutana na lipapu moko ya ekelamu mosusu ; mpe
mapapu mibale ezalaki kobomba nzoto na yango.
12 Moko na moko ezalaki kokende kaka liboso ; ezalaki kokende bisika
nyonso oyo Molimo azalaki kokamba yango mpe ezalaki kokende epai
mosusu te.
13 Bikelamu yango ya bomoi ezalaki lokola makala ya moto to lokola koni
oyo ezali kopela moto. Moto ezalaki kotambola-tambola kati na bikelamu
yango, ezalaki kongenga mpe mikalikali ezalaki kobima kati na yango.
14 Bikelamu yango ezalaki kokende mpe kozonga lokola mikalikali.
15 Tango nazalaki kotala bikelamu yango, namonaki pine moko na
mabele, pembeni ya ekelamu ya bomoi moko na moko, liboso ya bilongi
na yango minei.

16 Tala ndenge bapine yango ezalaki mpe ndenge basala yango : ezalaki
kongenga lokola libanga ya Krizolite mpe nyonso minei ezalaki ekokana ;
bongo na ndenge basala yango, ezalaki lokola moko kati na mosusu.
17 Tango ekelamu moko na moko ezalaki kotambola, ezalaki kokende
na ngambo oyo moko ya bilongi na yango ekotala, kati na bangambo
na yango minei ; ezalaki kobaluka na ngambo mosusu te mpe bapine na
yango ezalaki kotengama te soki bikelamu yango ezali kotambola.
18 Bajante ya bapine na yango ezalaki minene mpe somo : nyonso minei
ezalaki etonda na miso zingazinga na yango.
19 Tango bikelamu ya bomoi ezalaki kotambola, bapine mpe ezalaki
kotambola pembeni na yango ; kasi soki epumbwe longwa na se, bapine
mpe ezalaki kopumbwa.
20 Esika nyonso Molimo azalaki kokende, bikelamu yango mpe ezalaki
kokende ; bongo bapine mpe ezalaki komata elongo na yango, pamba te
molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine.
21 Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, yango mpe ezalaki kotam-
bola ; soki etelemi, yango mpe ezalaki kotelema ; soki epumbwe, yango
mpe ezalaki kopumbwa elongo na bikelamu yango, pamba te molimo ya
bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine.
22 Likolo ya mito ya bikelamu yango ya bomoi ezalaki na eloko moko
lokola mapata ya likolo, oyo ezalaki kongenga makasi lokola libanga ya
talo oyo ya krisitali.
23 Na se ya mapata yango, mapapu na yango ezalaki esembolama mpe
etutana na mapapu ya baninga na yango ; mpe moko na moko kati na
bikelamu yango ezalaki na mapapu mibale oyo ezalaki kobomba nzoto na
yango.
24 Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, nazalaki koyoka makelele
ya mapapu na yango lokola makelele ya bambonge ya ebale monene
to lokola mongongo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso to lokola lokito ya
mampinga. Tango ezalaki kotelema, ezalaki kokitisa mapapu na yango.
25 Na likolo ya mito na yango, mongongo moko ezalaki koyokana wuta na
likolo ya mapata oyo ezalaki ; tango ezalaki kotelema, ezalaki mpe kokitisa
mapapu na yango.
26 Boye, na likolo ya mapata oyo ezalaki na likolo ya mito na yango,
ezalaki na eloko moko lokola libanga ya talo ya langi ya bule mpe lokola
kiti ya bokonzi basala na safiri ; mpe na likolo ya kiti ya bokonzi yango,
ezalaki na elilingi moko oyo ezalaki lokola moto.
27 Namonaki lisusu ete likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga lokola
linzanza, zingazinga na yango ezalaki lokola moto, se ya loketo na yango
ezalaki lokola moto ; mpe mikalikali ya makasi ezingelaki yango.
28 Kongenga oyo ezingelaki yango ezalaki lokola monama na mapata na
mokolo ya mvula ; elilingi yango ezalaki lokola nkembo na Yawe. Tango
namonaki yango, nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele, mpe nayokaki
mongongo ya moto moko koloba na ngai.

2

Kobengama ya mosakoli Ezekieli

1 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, telema na makolo na yo ; pamba
te nazali na likambo ya koyebisa yo. »
2 Wana azalaki nanu koloba, Molimo akotaki kati na ngai mpe
atelemisaki ngai na makolo na ngai ; bongo nakomaki koyoka Ye koloba
na ngai.

3 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, nazali kotinda yo epai ya bana ya
Isalaele, ekolo ya bato ya mito makasi, bato oyo batombokelaka ngai. Wuta
kala kino na mokolo ya lelo, bango mpe batata na bango batombokelaka
kaka ngai.
4 Bato oyo epai wapi nazali kotinda yo, bazali mito makasi mpe mitema
mabanga. Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. ›
5 Boye, ezala bayokeli yo to baboyi koyokela yo, mpo ete bazali libota ya
batomboki, bakososola solo ete mosakoli moko azali kati na bango.
6 Bongo yo, mwana na moto, kobanga bango te mpe kobanga maloba
na bango te, atako banzube mpe basende ezingeli yo mpe ozali kovanda
elongo na koto*. Kozala na somo ya makambo oyo bazali koloba te mpe
kolenga liboso na bango te atako bazali batomboki.
7 Osengeli koyebisa bango maloba na ngai, ezala bayokeli yo to bayokeli
yo te, mpo ete bazali batomboki.
8 Kasi yo, mwana na moto, yoka makambo oyo nazali koloba na yo.
Kotombokela ngai te lokola libota ya batomboki oyo ! Fungola monoko na
yo mpe lia oyo nazali kopesa yo ! »
9 Bongo natalaki mpe namonaki loboko moko esembolama kino epai na
ngai mpe esimbaki mokanda lokola buku elingama.
10 Loboko yango efungolaki mokanda yango liboso na ngai. Na
bangambo na yango nyonso mibale, bakomaki : basango ya bileli, ya
mikakatano mpe ya pasi.

3

1 Bongo alobaki na ngai : « Mwana na moto, lia eloko oyo ezali liboso
na yo, lia buku oyo elingama mpe kende koloba na libota ya Isalaele. »
2 Boye, nafungolaki monoko na ngai, mpe aleisaki ngai buku yango oyo
elingama.
3 Alobaki na ngai lisusu : « Mwana na moto, lia mokanda oyo nazali
kopesa yo mpe tondisa libumu na yo na yango. »
Boye, naliaki yango, mpe ezalaki elengi na monoko na ngai lokola
mafuta ya nzoyi.
4 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, kende sik’oyo na libota ya Isalaele
mpe yebisa bango maloba na Ngai.
5 Otindami te epai ya bato oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na
koloba mpe kososola, kasi epai ya bana ya Isalaele.
6 Otindami te kati na bikolo ebele oyo monoko na bango ezalaka pasi
mpo na koloba mpe kososola. Solo, soki natindaki yo epai ya bikolo wana,
balingaki kososola sango oyo omemeli bango.
7 Kasi libota ya Isalaele bakolinga koyokela yo te, mpo ete balingaka
koyokela Ngai te ; pamba te libota mobimba ya Isalaele bazali mitema
mpe mito makasi.
8 Nakokomisa yo motema mpe moto makasi lokola bango.
9 Nakokomisa mbunzu na yo makasi lokola diama to mpe makasi koleka
ata libanga. Kobanga te mpe kolenga te liboso na bango, atako bazali libota
ya batomboki. »
10 Alobaki na ngai lisusu : « Mwana na moto, yoka malamu maloba oyo
nakoloba na yo mpe batela yango malamu kati na motema na yo.

* **2:6** Koto, na esika oyo, elakisi : nyama oyo babengaka, na lifalanse, scorpion

11 Kende sik'oyo epai ya bandeko na yo, oyo bozali elongo na bango kati
na bowumbu ; okoyebisa bango mpe, ezala bayokeli yo to baboyi koyokela
yo, okoloba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › »
12 Boye, Molimo atelemisaki ngai mpe nayokaki sima na ngai makelele
moko ya makasi : « Tika ete nkembo ya Yawe epambolama wuta na esika
oyo Ye avandaka ! »
13 Nayokaki lisusu makelele ya mapapu ya bikelamu ya bomoi, tango
ezalaki kotutana lipapu moko na mosusu, makelele ya bapine mpe lokito
moko ya makasi.
14 Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai mosika. Boye, nazalaki
kokende na pasi na motema, mpe molimo na ngai etondisamaki na kanda ;
nzokande loboko na Yawe ezalaki kosala kati na ngai na nguya makasi.
15 Nakomaki kino na Teli-Avivi epai wapi bato oyo bamemaki na
bowumbu bazalaki kovanda, pembeni ya ebale Kebari. Navandaki kuna
elongo na bango mikolo sambo ; nazalaki kokamwa mingi.
16 Sima na mikolo sambo, Yawe alobaki na ngai :
17 « Mwana na moto, nasili kotia yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele ;
boye yoka maloba oyo nazali koloba mpe kebisa bango na Kombo na Ngai.
18 Soki Ngai nalobi na moto mabe : ‹ Solo, okokufa, › kasi yo okebisi ye te
to oyebisi ye te ete atika nzela na ye ya mabe mpo ete abikisa bomoi na ye,
moto wana ya mabe akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga
makila na ye na moto na yo.
19 Kasi soki, yo, okebisi moto wana ya mabe, mpe atiki mabe na ye te
to abongwani na nzela na ye ya mabe te, akokufa solo na masumu na ye,
mpe yo okobikisa bomoi na yo.
20 Soki moto ya sembo atiki kosalela bosembo na ye mpe akomi kosala
mabe, nakotia libaku liboso na ye, mpe moto yango akokufa, solo. Soki
okebisaki ye te, akokufa penza mpo na masumu na ye, mpe bakotikala
kokanisa lisusu te bolamu nyonso oyo ye asilaki kosala ; kasi nakotanga
makila na ye na moto na yo.
21 Kasi soki, yo, okebisi moto ya sembo mpo ete asala masumu te, bongo
ye mpe asali masumu te, akobikisa solo bomoi na ye, pamba te ayoki
likebisi na yo, mpe yo, okobikisa bomoi na yo. »
22 Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai, mpe alobaki na ngai : « Telema
mpe kende na lubwaku ; nazali na makambo ya koyebisa yo kuna. »
23 Natelemaki mpe nakendeki na lubwaku. Nkembo ya Yawe ezalaki
kuna : ezalaki lokola nkembo oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari.
Boye nakweyaki elongi na ngai kino na mabele.
24 Bongo Molimo akotaki kati na ngai mpe atelemisaki ngai na makolo
na ngai. Alobaki na ngai : « Kende komikangela kati na ndako na yo.
25 Yo, mwana na moto, bakokanga yo basinga, bakolinga-linga yo mpo
ete okoka te kobima kati na bato.
26 Nakokangisa lolemo na yo na monoko na yo mpo ete okoka koloba te
mpe okoka kopamela bango te, pamba te bazali libota ya batomboki.
27 Kasi tango nakoloba na yo mpe nakofungola monoko na yo mpo ete
oyebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › Tika ete moto oyo
akolinga koyoka ayoka, mpe oyo akoboya koyoka aboya na ye ! Pamba te
bazali libota ya batomboki. »

4

Kobebisama ya Yelusalemi mpe ya mokili ya Yuda

1 « Sik'oyo mwana na moto, kamata biliki ya kotumba, tia yango liboso
na yo mpe koma na likolo na yango elilingi ya engumba Yelusalemi.
2 Sala yango lokola engumba oyo bazingela, oyo batonga mabulu ya
kobombamela zingazinga na yango mpe oyo batelemisa bamir ya zelo mpo
na kobombama, engumba oyo batonga milako zingazinga na yango, mpe
telemisa bakonzi ya basoda oyo babongami mpo na kobundisa yango na
zingazinga.
3 Kamata eteni ya linzanza, tia yango lokola mir ya ebende na kati-kati
na yo mpe elilingi ya engumba oyo osili kokoma, mpe tika ete miso na yo
etala yango. Bakozingela engumba yango ndenge kaka yo osili kozingela
yango. Yango nde ekozala elembo mpo na libota ya Isalaele.

4 Bongo yo, lala na ngambo ya loboko na yo ya mwasi, tia na ngambo
wana masumu ya libota ya Isalaele. Okomema masumu na bango mikolo
nyonso oyo okolala na ngambo wana.
5 Ngai moko nakokatela yo motango ya mikolo, oyo ekokokana na
motango ya mibu oyo libota ya Isalaele asali masumu : mikolo nkama
misato na tuku libwa ; mpe okomema solo masumu ya libota ya Isalaele
na mikolo oyo.
6 Sima na yo kosilisa mikolo yango, lala lisusu na ngambo ya loboko na
yo ya mobali mpe mema lisusu masumu ya libota ya Yuda. Nakateli yo
mikolo tuku minei : mokolo moko mpo na mobu moko na moko.
7 Talisa elongi mpe loboko na yo na ngambo ya Yelusalemi oyo bazingela
mpe sakola mabe na tina na yango.
8 Nakolinga-linga yo na basinga mpo ete okoka kobaluka na ngambo
mosusu te kino tango okokokisa mikolo na yo ya etumbu.

9 Kamata ble mpe orje, madesu mpe misili, soya mpe masango, tia yango
nyonso kati na mbeki moko kaka oyo babombelaka biloko. Ezali yango nde
ekozala bilei oyo okobanda kolia tango nyonso, na mikolo nkama misato
na tuku libwa oyo okowumela ya kolala na ngambo moko.
10 Bilei na yo ya mokolo na mokolo ekozala ya bagrame nkama mibale
na tuku mibale, mpe okobanda kolia yango tango nyonso.
11 Okobanda komela tango nyonso litele moko ya mayi.
12 Okolia bilei basala lokola gato ya orje mpe okobanda kotumba yango
na miso ya bato nyonso, na moto oyo bapelisa na nyei ya bato. »
13 Yawe alobaki :
— Ezali na nzela wana nde bana ya Isalaele bakolia bilei ya mbindo
kati na bikolo epai wapi nakobengana bango.
14 Bongo nalobaki :
— Te, Nkolo Yawe ! Natikala nanu komikomisa mbindo te ! Wuta
bolenge na ngai, natikala nanu kolia te nyama oyo ekufa yango moko to
nyama oyo nyama ya zamba esila koboma ! Te, monoko na ngai etikala
nanu kolia mosuni ya mbindo te !
15 Alobaki na ngai :
— Malamu mingi ! Na esika ya nyei ya bato, napesi yo nyei ya ngombe
mpo ete okoka kotumbela gato na yo.
16 Alobaki na ngai lisusu :
— Mwana na moto, nakobebisa bilei nyonso oyo ezali na bibombelo
ya Yelusalemi. Bato bakolia biteni mike ya mapa, na pasi na motema,
mpe bakomela mayi na bakopo ya mike, na somo ;

17 pamba te bilei mpe mayi ya komela ekokoma pasi mpo na
kozwa. Moko na moko akokamwa mpo na moninga na ye mosusu ; mpe
bakobebisama likolo ya masumu na bango.

5

1 Sik'oyo, mwana na moto, kamata mopanga ya minu mpe salela yango
lokola jileti mpo na kokata suki ya moto mpe mandefu na yo ; kamata
lisusu emekelo kilo mpe kabola suki yango na maboke.
2 Tango mikolo ya etumbu na yo ekosila, okotumba na moto kati na
engumba ndambo moko kati na bandambo misato ; okokamata ndambo
moko mosusu kati na bandambo misato, okobeta-beta yango na mopanga
zingazinga ya engumba, mpe okopanza ndambo moko mosusu kati na
bandambo misato na mopepe, mpe Ngai nakolanda bango na mopanga.
3 Kasi kamata ndambo moke kaka ya suki, kanga yango na songe ya
elamba na yo.
4 Bongo, na oyo ekotikala, bwaka ndambo na yango na moto mpo ete
ezika. Boye, moto oyo ekobima kuna ekopanzana na libota mobimba ya
Isalaele.

5 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : « Tala Yelusalemi ! Natiaki yango
na kati-kati ya bikolo, mpe bamboka minene ezingelaki yango.
6 Kasi likolo ya mitema mabe ya bato na yango, batombokelaki mibeko
na Ngai mpe balandaki bikateli na Ngai te ; basalaki mabe koleka
bikolo mpe bamboka ya zingazinga, pamba te batiolaki mibeko na Ngai,
batambolaki te kolanda mitindo na Ngai.
7 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola botambolaki
na botomboki koleka bikolo oyo ezali zingazinga na bino, bolandaki
mibeko mpe bikateli na Ngai te mpe bolandaki ata kutu bosembo ya
bamboka oyo ezingelaki bino te ;
8 mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Ngai moko
nakotelemela yo, Yelusalemi, mpe nakopesa yo etumbu na miso ya bikolo.
9 Likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo osalaka, nakosala yo
makambo oyo natikala nanu kosala te na tango ya kala mpe oyo nakotikala
kosala te na mikolo ekoya. ›
10 Yango wana, kati na bino, batata bakolia bana na bango, mpe bana
bakolia batata na bango. Nakopesa bino etumbu mpe nakopanza bipai
nyonso bato na bino nyonso oyo bakotikala na bomoi.
11 Mpe lisusu, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe : ‹ Lokola bokomisi
Ndako na Ngai ya bule mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko
mpe makambo na bino ya nkele, nakolongola Ngai moko ngolu na Ngai na
likolo na bino : liso na Ngai ekotala bino lisusu na mawa te mpe nakobikisa
bino lisusu te. ›
12 Ndambo moko kati na bandambo misato ya bato na yo bakokufa
na bokono oyo ebomaka to na nzala makasi kati na bamir na yo ; mpe
ndambo moko kati na bandambo misato mosusu bakokufa na mopanga
na libanda ya bamir na yo. Bongo, nakopanza ndambo moko kati na
bandambo misato mosusu, na bisika mosusu mpe nakolanda bango na
mopanga.
13 Kanda na Ngai ekosila kaka soki bazwi etumbu mpo na mabe na
bango ; nakokitisela bango kanda na Ngai mpe bakoyeba ete ezali Ngai
Yawe nde nalobaki na zuwa na Ngai.

14 Yo Yelusalemi, nakobebisa yo, okoyokisama soni kati na bikolo nyonso
oyo ezingeli yo mpe na miso ya bato nyonso oyo bakolekela na nzela na
yo.
15 Okozala likambo ya soni, ya kotiola, ya liseki mpe ya soni makasi na
miso ya bikolo oyo ezingeli yo, tango nakopesa yo etumbu na kanda mpe
na kotomboka na Ngai ya makasi penza. » Ngai Yawe nde nalobi.
16 « Tango nakobwakela yo makonga na Ngai ya mike ya nzala makasi
oyo ebomaka mpe oyo ebebisaka, nakosala bongo mpo na kosilisa koboma
bino : nakoyeisa nzala makasi koleka kati na yo mpe nakolongola bilei na
bibombelo na yo.
17 Nakotindela yo nzala makasi mpe banyama mabe mpo ete eboma
bana na yo nyonso. Nakotindela yo mopanga mpe bokono ya makasi,
nakosopa makila koleka kati na yo. Ngai Yawe nde nalobi. »

6

Kosambisama ya losambo ya bangomba ya Isalaele

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, balola elongi na yo na ngambo ya bangomba ya
Isalaele mpe sakola mabe na tina na yango.
3 Loba na yango : Oh bino bangomba ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo
Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bangomba milayi, na bangomba
mikuse, na mabulu mpe na mabwaku : ‹ Namibongisi mpo na kotindela
bino mopanga mpe kobebisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba.
4 Nakobebisa bitumbelo na bino nyonso, nakobuka mike-mike bitumbelo
na bino ya malasi ya ansa mpe nakoboma bato na bino liboso ya banzambe
na bino ya bikeko.
5 Nakotanda bibembe ya bana ya Isalaele liboso ya banzambe na bango
ya bikeko mpe nakopanza mikuwa na bino zingazinga ya bitumbelo na
bino.
6 Bingumba ekotikala lisusu na bato te mpe bisambelo ya likolo
ya bangomba ekobebisama na bisika nyonso oyo bokozala ; mpo ete
bitumbelo na bino etikala pamba mpe ebebisama, banzambe na bino ya
bikeko ebukana biteni-biteni mpe ebebisama, bitumbelo na bino ya malasi
ya ansa ebukana mpe biloko oyo maboko na bino esalaki ezala lisusu te.
7 Kati na bino, bato bakokufa na mopanga ; bongo bokoyeba solo ete
Ngai nazali Yawe.
8 Kasi nakobikisa ndambo ya bato kati na bino : bakobika na mopanga
tango nakopanza bino kati na mikili mpe bikolo.
9 Bongo, kati na bikolo nyonso epai wapi bakokende na bowumbu, bato
oyo bakobika bakokanisa ngai tango nakobuka lolendo ya mitema na
bango, oyo etonda na posa ya kosalela banzambe mosusu mpe nakobebisa
miso na bango, oyo eboyaka kotala Ngai mpo na kotala banzambe na
bango ya bikeko. Bango moko bakoyoka nkele mpo na mabe oyo basalaki
mpe mpo na misala na bango nyonso ya mbindo.
10 Boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, mpe ete nakebisaki bango
na pamba te ete nakotindela bango pasi. ›
11 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Beta maboko na yo, tuta makolo na
yo mpe ganga : ‹ Mawa ! › mpo na misala mabe mpe misala ya mbindo ya
libota ya Isalaele, pamba te bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe
na bokono oyo ebomaka !

12 Moto oyo azali mosika akokufa na bokono oyo ebomaka, oyo azali
pembeni akokufa na mopanga ; mpe oyo atikali, bakozingela ye mpe
akokufa na nzala makasi. Nakosilisa kanda na Ngai na banzoto na bango.
13 Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe tango bato na bango
bakokufa na mopanga kati na banzambe na bango ya bikeko zingazinga
ya bitumbelo na bango, na bangomba nyonso ya mikuse mpe na likolo ya
bangomba nyonso ya milayi, na se ya banzete nyonso ya mibesu mpe na
se ya terebente nyonso ya mobesu etonda na makasa, bisika oyo bazalaki
kotumbela banzambe na bango ya bikeko ansa lokola mbeka ya solo
kitoko.
14 Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bango mpe nakosala
ete mokili na bango etikala lisusu na bato te, wuta na esobe kino na
engumba Ribila, na bisika nyonso oyo bazali kovanda ; boye bakoyeba
solo ete Ngai nazali Yawe. »

7

Tango ya suka ebelemi

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na mokili ya
Isalaele :
‹ Esili ! Tango ya suka ebelemi
mpo na mokili mobimba !
3 Tango ya suka ekoki sik'oyo mpo na yo,
nakopelisela yo kanda na Ngai,
nakosambisa yo kolanda etamboli na yo
mpe nakofuta yo kolanda misala na yo nyonso ya mbindo.
4 Nakotala yo na liso ya mawa te
mpe nakobikisa yo te ;
nakofuta yo solo kolanda etamboli na yo
mpe kolanda misala ya mbindo oyo ezali kati na yo.
Boye okoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. ›
5 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
‹ Mawa ! Pasi ya somo ezali koya !
6 Tango ya suka ebelemi !
Ya solo, tango ya suka ebelemi penza !
Etelemeli yo.
Tala, tango yango esili kobelema !
7 Kobebisama ekokomela yo, yo movandi ya mokili !
Tango yango ekoki, mokolo yango ebelemi,
somo makasi ekoti,
mpe esengo ezali lisusu te na likolo ya bangomba.
8 Nakomi pene ya kopelisela yo kanda na Ngai
mpe ya kotombokela yo !
Nakosambisa yo kolanda etamboli
mpe misala na yo nyonso ya mbindo.
9 Nakotala yo na liso ya mawa te mpe nakobikisa yo te,
nakofuta yo solo kolanda etamboli na yo
mpe misala ya mbindo oyo ezali kati na yo.
Boye okoyeba solo ete Ngai Yawe nde nabetaka.
10 Tala, mokolo yango nde yango oyo !
Esili kobelema !
Kobebisama eboti mbuma,

lingenda ebimisi bafololo, lolendo ekoli !
11 Makambo mabe ekoli makasi
mpe ekomi lokola fimbu
mpo na kopesa etumbu na misala mabe ;
moto moko te kati na bato
to kati na bato ebele akotikala ;
eloko moko te ekotikala,
ezala bomengo to biloko ya motuya.

12 Tango ebelemi, mokolo yango ekoki.
Tika ete mosombi moko te azala na esengo
to moteki moko te azala na mawa,
pamba te kanda makasi ezali kozela bato nyonso.
13 Moteki akozwa lisusu te motuya ya biloko oyo atekaki,
ata soki azali nanu na bomoi ;
pamba te emoniseli oyo ezali kotalisa
ete kobebisama ya bomengo ya mokili ekokokisama solo.
Likolo ya masumu na bango,
moto moko te kati na bango akobikisa bomoi na ye.

14 Ata soki babeti kelelo to bamibongisi ndenge nini,
moto moko te akokende na bitumba ;
pamba te kanda na Ngai ezali likolo ya bato nyonso.
15 Mopanga ekoboma na libanda ya engumba,
bokono oyo ebomaka mpe nzala makasi
ekoboma kati na engumba ;
bato oyo bazali kati na mokili bakokufa na mopanga,
mpe bato oyo bazali kati na engumba bakokufa
na bokono oyo ebomaka mpe na nzala makasi.
16 Batikali bakokima na likolo ya bangomba ;
mpe kuna, bakokoma kolelalela lokola bibenga,
moto na moto mpo na masumu na ye.
17 Maboko na bango nyonso ekolemba,
mpe mabolongo na bango nyonso
ekolemba lokola mayi.
18 Bakolata bilamba ya basaki
mpe somo ekokanga bango ;
bilongi na bango ekotonda na soni,
bakokokola suki ya mito na bango.

19 Bakobwaka palata na bango na babalabala,
mpe wolo na bango ekomonana lokola eloko ya mbindo.
Palata mpe wolo na bango ekozala na makoki te
ya kobikisa bango na mokolo ya kanda ya Yawe.
Palata mpe wolo yango ekosilisa
baposa mpe nzala na bango te,
pamba te yango nde ekweyisaki bango na masumu.
20 Basalaki lolendo mpo na kitoko
mpe motuya ya biloko na bango ya monzele
oyo basalaki na yango banzambe na bango ya bikeko
mpe bililingi ya somo.
Yango wana, nakokomisa biloko yango
mbindo na miso na bango.

21 Nakokaba yango lokola bomengo ya bitumba
na maboko ya bapaya mpe ya bato mabe ya mokili
mpo ete babotola yango na makasi
mpe basakanela yango.
22 Elongi na Ngai ekotala bango lisusu te,
mpe bato mabe bakobebisa Esika na Ngai ya bule.
Bongo, miyibi bakokota kuna
mpe bakosambwisa yango.

23 Bomisalela minyololo mpo ete mokili etondi na babomi
mpe engumba etondi na makambo mabe.
24 Nakotinda ekolo oyo eleki mabe kati na bikolo
mpo ete eya kobotola bandako na bango ;
nakosilisa lolendo ya bato ya nguya
mpe nakosambwisa bisika na bango ya bule.

25 Tango makambo oyo ya somo ekoya,
bakoluka kimia kasi bakozwa yango te.
26 Pasi likolo ya pasi nde ekokomela bango,
basango ya mabe na ya mabe nde ekolandana.
Bakoluka bimoniseli na pamba epai ya basakoli ;
Banganga-Nzambe bakokoka lisusu te
koteya malakisi ya Mobeko,
mpe bakambi bakozanga toli ya kopesa.
27 Mokonzi akozala na matanga,
mokambi akolata pili,
mpe maboko ya bato ya mokili ekokoma kolenga.
Nakofuta bango kolanda etamboli na bango
mpe nakosambisa bango kolanda misala na bango.
Boye, bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. › »

8

Losambo ya banzambe ya bikeko na Tempelo

1 Na mobu ya motoba, na mokolo ya mitano ya sanza ya motoba, wana nazalaki ya kovanda kati na ndako na ngai, mpe bakambi ya Yuda bavandaki liboso na ngai, loboko ya Nkolo Yawe esimbaki ngai kuna.

2 Tango natalaki, namonaki elilingi moko lokola elongi ya moto. Eteni oyo ezalaki komonana lokola se ya loketo na yango ezalaki lokola moto, mpe lolenge ya eteni oyo ezalaki komonana lokola likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga makasi lokola linzanza ya sika.

3 Asembolaki elilingi moko lokola loboko mpe asimbaki ngai na suki ya moto. Molimo atombolaki ngai na kati-kati ya se mpe likolo mpe amemaki ngai, kati na emoniseli ya Nzambe, kino na Yelusalemi, na ekotelo ya Ekuke ya nor ya lopango ya kati ya Tempelo, epai wapi batelemisaki nzambe ya ekeko oyo etumbolaka zuwa.

4 Nkembo ya Nzambe ya Isalaele ezalaki kuna ndenge kaka namonaki yango na emoniseli kati na lubwaku.

5 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, tala na ngambo ya nor. »
Natombolaki miso na ngai mpe namonaki nzambe ya ekeko ya zuwa, na ekotelo ya Ekuke oyo ya nor ya etumbelo.

6 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, ozali komona makambo oyo bazali kosala, makambo mabe mpe ya nkele oyo libota ya Isalaele bazali kosala

awa, makambo oyo ekokomisa Ngai mosika ya Esika na Ngai ya bule ? Kasi okomona lisusu makambo oyo ezali mabe koleka. »

7 Amemaki ngai na ekotelo ya lopango. Tango natalaki, namonaki lidusu moko na mir.

8 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, tobola mir. »

Tango natobolaki yango, namonaki ekuke moko kuna.

9 Alobaki na ngai lisusu : « Kota ; okomona makambo mabe mpe ya nkele oyo bazali kosala awa ! »

10 Tango nakotaki, natalaki mpe namonaki ete bakomakoma na bamir bililingi ya miselekete mpe ya banyoka ya lolenge nyonso, ya banyama nyonso ya mbindo mpe ya banzambe nyonso ya bikeko ya libota ya Isalaele.

11 Bongo, liboso na yango, bakambi tuku sambo ya libota ya Isalaele batelemaki ; mpe moko na moko kati na bango asimbaki mbabola oyo batumbelaka malasi : ezalaki kobimisa milinga ya solo ya ansa. Yazania, mwana mobali ya Shafani, azalaki mpe elongo na bango.

12 Molimo alobaki na ngai : « Mwana na moto, omoni makambo oyo bakambi ya libota ya Isalaele bazali kosala, moko na moko kati na esika ya bule ya nzambe na ye ya ekeko ? Bazali koloba : ‹ Yawe azali komona biso te, Yawe asili na Ye kosundola mokili ! › »

13 Alobaki lisusu : « Okomona bango ndenge bazali kosala makambo ya mbindo oyo eleki penza mabe. »

14 Bongo amemaki ngai lisusu na ekotelo ya Ekuke ya ngambo ya nor ya Tempelo ya Yawe ; bongo namonaki basi bavandi wana, bazali kolela Tamuzi*.

15 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, omoni makambo oyo ? Okomona lisusu makambo ya mbindo koleka oyo ya liboso. »

16 Akotisaki ngai kati na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe : na ekotelo ya Tempelo, bato tuku mibale na mitano bazalaki na kati-kati ya ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe etumbelo ; bapesaki mikongo na Tempelo ya Yawe mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya este ; bazalaki kogumbama na kotalaka na ngambo ya este mpo na kogumbamela moyi.

17 Alobaki na ngai lisusu : « Mwana na moto, omoni ? Boni, ezali penza pamba mpo na libota ya Yuda kosala makambo ya nkele oyo bazali kosala na esika oyo ? Batondisa lisusu mokili na makambo na bango ya kanza mpo na kokoba kotumbola kanda na Ngai ? Tala ndenge bazali kotombola mandalala kino na zolo !

18 Mpo na yango, Ngai mpe nakopesa bango etumbu na kanda, nakoyokela bango mawa te mpe nakobikisa bango te. Ata bagangi na matoyi na Ngai, nakoyoka bango te. »

9

Etumbu ya basambeli ya banzambe ya bikeko

1 Bongo nayokaki ye kobelela na mongongo makasi : « Bopusana awa, bino oyo bozali na mokumba ya kobebisa engumba ! Tika ete moko na moko kati na bino asimba ebundeli na ye na loboko ! »

2 Namonaki bato motoba koya wuta na nzela ya Ekuke oyo ya likolo, oyo etala na ngambo ya nor ; moko na moko kati na bango asimbaki ebundeli oyo ebomaka na loboko na ye. Kati na bango, ezalaki na moto moko oyo

* **8:14** Tamuzi azalaki nzambe ya bato ya Babiloni oyo anokisaka mvula

alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye. Bakotaki na kati mpe batelemaki pene ya etumbelo ya bronze.

3 Nkembo ya Nzambe ya Isalaele elongwaki na likolo ya basheribe epai wapi ezalaki kowumela mpe ekendeki kino na ekotelo ya Tempelo ; mpe Yawe abengisaki moto oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye.

4 Yawe alobaki na ye : « Tambola kati na Yelusalemi mpe tia bilembo na bilongi ya bato oyo bazali komona pasi na mitema mpe bazali kolela likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo ezali kosalema kati na engumba oyo. »

5 Wana nazalaki nanu koyoka, alobaki na bato mosusu : « Bolanda ye kati na engumba mpe boboma bato na mawa te, bobikisa ata moto moko te !

6 Boboma bampaka, bilenge, basali ya mibali, basali ya basi mpe bana mike ; kasi bomeka kosimba te moto nyonso oyo azali na elembo na elongi. Bobanda na Esika na Ngai ya bule ! »

Boye babandaki na bampaka oyo bazalaki liboso ya Tempelo.

7 Alobaki na bango : « Bokomisa Tempelo mbindo mpe botondisa mapango na yango na bibembe. Bokende ! »

Babimaki mpe bakendeki koboma bato kati na engumba.

8 Tango bazalaki koboma bato, natikalaki ngai moko ; nakweyaki elongi na ngai kino na mabele mpe nakomaki koganga :

— Oh, Nkolo Yawe ! Okosilisa solo koboma batikali nyonso ya Isalaele, na kopelisela Yelusalemi kanda na Yo ?

9 Azongiselaki ngai :

— Lisumu ya libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda eleki monene makasi penza. Mokili etondi na makila, mpe engumba etondi na kozanga bosembo ; pamba te bazali koloba : « Yawe asundoli mokili ; Yawe azali komona eloko moko te. »

10 Yango wana, Ngai mpe nakotala bango na liso ya mawa te mpe nakobikisa bango te. Kasi nakotanga mabe na bango na mito na bango.

11 Moto oyo alataki elamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye apesaki sango, na maloba oyo : « Nasali makambo oyo otindaki ngai. »

10

Nkembo na Yawe elongwe na Tempelo

1 Tango natalaki, namonaki na mapata, na likolo ya mito ya basheribe, eloko moko lokola libanga ya talo oyo babengaka safiri ; mpe na likolo ya libanga yango, eloko moko ezalaki komonana lokola kiti ya bokonzi.

2 Yawe alobaki na moto oyo alataki bilamba ya lino : « Leka kati na bapine oyo ezali na se ya basheribe, tondisa maboko na yo na makala ya moto oyo okozwa kati na basheribe mpe panza yango na engumba. »

Mpe asalaki bongo na miso na ngai.

3 Nzokande, basheribe bazalaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo tango moto wana akotaki, mpe lipata moko etondisaki lopango na yango ya kati.

4 Nkembo ya Yawe elongwaki na likolo ya basheribe mpe ekendeki na ekotelo ya Tempelo. Tempelo etondaki na lipata, mpe lopango na yango ya kati etondaki na kongenga ya Nkembo ya Yawe.

5 Makelele ya mapapu ya basheribe ezalaki koyokana na mosika kino na lopango ya libanda ya Tempelo lokola mongongo ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, tango alobaka.

6 Tango Yawe apesaki mitindo na moto oyo alataki bilamba ya lino :
« Kamata moto kati na bapine mpe kati na basheribe, » moto yango
akotaki mpe atelemaki pembeni ya pine moko.
7 Bongo moko kati na basheribe asembolaki loboko na ye kino na moto
oyo ezalaki na kati-kati na bango ; akamataki ndambo ya makala ya moto
kati na moto mpe atiaki yango kati na maboko ya moto oyo alataki bilamba
ya lino. Moto yango azwaki yango mpe abimaki na libanda.
8 Na se ya mapapu ya basheribe, elilingi moko emonanaki lokola maboko
ya moto.

9 Tango natalaki, namonaki bapine minei pene ya basheribe : pine moko
pembeni ya sheribe moko ; bongo bapine yango ezalaki kongenga lokola
libanga ya Krizolite.
10 Bapine yango minei ezalaki ndenge moko, ezalaki komonana lokola
moko kati na mosusu.
11 Soki ezali kotambola, ekendaka na bangambo nyonso minei oyo
elongi ya basheribe ekotala ; mpe bapine yango ezalaki kotengama te soki
basheribe bazali kotambola. Basheribe bazalaki kokende na bangambo
nyonso oyo bilongi na bango ezalaki kotala, mpe bazalaki kobaluka na
bangambo mosusu te.
12 Nzoto mobimba ya moko na moko kati na bango, ezala mokongo to
maboko to mpe mapapu na bango, ezalaki etonda na miso, ndenge bapine
na bango minei ezalaki.
13 Nayokaki ete bazali kobenga bapine yango « bapine ya mopepe ya
kayina. »
14 Sheribe moko na moko azalaki na bilongi minei : elongi ya liboso
ezalaki lokola elongi ya sheribe, ya mibale lokola elongi ya moto, ya misato
lokola elongi ya nkosi mpe ya minei lokola elongi ya mpongo.

15 Bongo basheribe bapumbwaki na likolo makasi. Ezalaki bikelamu ya
bomoi oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari.
16 Soki basheribe bazali kotambola, bapine oyo ezalaki na mipanzi na
bango ezalaki mpe kotambola. Soki bafungoli mapapu na bango mpo na
kopumbwa longwa na se, bapine yango mpe ezalaki kokabwana na bango
te, kasi nde ezalaki ya kokangana na mipanzi na bango.
17 Soki basheribe batelemi, yango mpe ezalaki kotelema ; soki ba-
pumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na bango, pamba te
molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na yango.

18 Nkembo ya Yawe elongwaki na ekotelo ya Tempelo mpe ekendeki
kotelema na likolo ya basheribe.
19 Wana nazalaki kotala, basheribe bafungolaki mapapu na bango mpe
bapumbwaki longwa na se ; mpe tango bazalaki kokende, bapine yango
mpe ezalaki kokende elongo na bango. Batelemaki na ekotelo ya Ekuke
ya ngambo ya este ya Tempelo ya Yawe, bongo nkembo ya Nzambe ya
Isalaele ezalaki likolo na bango.
20 Ezalaki nde bikelamu ya bomoi oyo namonaki na se ya Nzambe ya
Isalaele pembeni ya Kebari ; mpe nasosolaki ete ezali basheribe.
21 Moko na moko kati na bango azalaki na bilongi minei mpe mapapu
minei ; bongo na se ya mapapu na bango, ezalaki na elilingi moko lokola
maboko ya moto.
22 Bilongi na bango ezalaki ndenge moko na oyo namonaki pene ya
Kebari. Moko na moko azalaki kotambola kaka liboso.

11

Kosambisama ya bakangami ya Isalaele

1 Bongo Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na ekuke ya
Tempelo ya Yawe, oyo etala na ngambo ya este. Bato tuku mibale na
mitano bazalaki wana na ekotelo ya ekuke ; mpe namonaki kati na bango :
Yazania, mwana mobali ya Azuri, mpe Pelatia, mwana mobali ya Benaya,
oyo bazalaki bakambi ya bato.
2 Yawe alobaki na ngai : « Mwana na moto, tala bato oyo basalaka
mabongisi ya mabe mpe bapesaka batoli ya mabe kati na engumba oyo.
3 Balobaka : ‹ Boni, tango ya kotonga bandako ekoki nanu te ? Engumba
oyo ezali lokola nzungu, mpe biso, tozali lokola misuni. ›
4 Yango wana, sakola makambo ya mabe na tina na bango ; sakola,
mwana na moto ! »
5 Molimo na Yawe akitaki likolo na ngai mpe ayebisaki ngai ete naloba :
« Tala liloba oyo Yawe alobi : Tala makambo oyo bozali koloba, bino
bakambi kati na Isalaele ! Kasi Ngai nayebi makambo oyo bozali kokanisa.
6 Bobomi bato ebele kati na engumba oyo mpe botondisi babalabala na
yango na bibembe.
7 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : engumba oyo ezali solo
nzungu, mpe bibembe oyo bobwaki kuna, yango nde misuni ; kasi Ngai,
nakobengana bino kati na yango.
8 Bozali kobanga mopanga ? Solo, Ngai, nakotindela bino mopanga, elobi
Nkolo Yawe ;
9 nakobengana bino na engumba oyo, nakokaba bino na maboko ya
bapaya mpe nakopesa bino etumbu.
10 Bokokufa na mopanga, nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya
Isalaele, bongo bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe.
11 Engumba oyo ekotikala te kozala nzungu mpo na bino, mpe bino
bokotikala te kozala misuni kati na yango ; nakosambisa bino na bandelo
ya mokili ya Isalaele.
12 Mpe bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, pamba te bolandaki te
bikateli na Ngai mpe botosaki te mibeko na Ngai, kasi bolandaki nde
bizaleli ya bikolo ya bapaya oyo bazingeli bino. »
13 Nzokande, wana nazalaki nanu kosakola, Pelatia, mwana mobali
ya Benaya, akufaki. Nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele, mpe
nagangaki na mongongo makasi : « Oh Nkolo Yawe ! Okosilisa solo
koboma penza ndambo ya bana ya Isalaele, oyo batikali na bomoi ? »

Yawe alaki kosangisa lisusu Isalaele

14 Yawe alobaki na ngai :
15 « Mwana na moto, ezali epai ya bato na yo, bandeko na yo ya
makila mpe ndako mobimba ya Isalaele nde bato ya Yelusalemi balobaki :
‹ Bozala mosika na Yawe ; mokili oyo epesamelaki biso lokola libula na
biso. ›
16 Yango wana, loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Atako
nabenganaki bango kati na bikolo mpe napanzaki bango kati na mabota,
kasi nazalaki mpo na bango lokola ndako ya bule kati na bikolo epai wapi
bakendeki. ›
17 Mpo na yango, loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosangisa
bino wuta na bikolo, nakozongisa bino wuta na mikili epai wapi napanzaki
bino mpe nakozongisela bino lisusu mokili ya Isalaele. ›
18 Bakozonga kuna mpe bakolongola bililingi na yango nyonso ya
mbindo elongo na banzambe nyonso ya bikeko.

19 Nakopesa bango motema ya sika mpe nakotia kati na bango molimo ya
sika ; nakolongola kati na bango motema ya libanga mpe nakopesa bango
motema ya mosuni,
20 mpo ete balanda bikateli na Ngai mpe batosa mibeko na Ngai.
Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango.
21 Kasi mpo na bato oyo bapesa mitema na bango epai ya bililingi ya
mbindo mpe banzambe ya bikeko mpo na kokoba kosalela yango, nakofuta
bango kolanda misala na bango, elobi Nkolo Yawe. »
22 Na tango wana, basheribe bafungolaki mapapu na bango mpe bapine
ekomaki kobaluka na mipanzi na bango ; boye nkembo na Nzambe ya
Isalaele ezalaki na likolo na bango.
23 Nkembo na Yawe emataki na likolo longwa kati na engumba mpe
ekendeki kotelema na likolo ya ngomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi.
24 Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kati na Babiloni epai ya
bato oyo bakendeki na bowumbu. Makambo oyo ezalaki kosalema kati
na emoniseli oyo Molimo ya Nzambe apesaki ngai. Mpe emoniseli oyo
namonaki esilaki.
25 Bongo nayebisaki bato oyo bazalaki na bowumbu makambo nyonso
oyo Yawe alakisaki ngai.

12

Bilembo ya bowumbu

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, ozali kovanda kati na libota ya batomboki ;
bazalaka na miso ya kotala kasi bamonaka te, bazalaka na matoyi ya
koyoka kasi bayokaka te, pamba te bazali libota ya batomboki.
3 Yango wana, mwana na moto, kangisa bisaka na yo lokola moto oyo
azali kokende na bowumbu mpe kende na bowumbu na moyi makasi, na
miso na bango. Telema na esika oyo ozali mpe kende na esika mosusu
na miso na bango ; tango mosusu bakoki kososola, atako bazali libota ya
batomboki.
4 Bimisa bisaka na yo na libanda, na moyi makasi na miso na bango ;
mpe na pokwa, kende ndenge bato bakendaka na bowumbu na miso na
bango.
5 Tobola mir na miso na bango mpe bimisa bisaka na yo na lidusu oyo
okosala.
6 Tia yango na mapeka na yo na miso na bango, mpe kende na yango
na butu. Bomba elongi na yo mpo ete okoka komona mokili te, pamba te
nalingi ete ozala elembo mpo na libota ya Isalaele. »
7 Boye, nasalaki makambo oyo atindaki ngai : na moyi, nabimisaki
bisaka na ngai lokola moto oyo azali kokende na bowumbu ; na pokwa,
maboko na ngai etobolaki mir, bongo na butu, nabimisaki bisaka na ngai
mpe natiaki yango na mapeka, na miso na bango.
8 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Yawe alobaki na ngai :
9 « Mwana na moto, libota ya batomboki ya Isalaele oyo, batunaki yo
te : ‹ Ozali kosala nini ? ›
10 Yebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lisakoli oyo ezali
na tina na mokambi oyo azali na Yelusalemi elongo na libota mobimba ya
Isalaele, oyo bazali kuna. ›
11 Loba na bango : ‹ Nazali elembo mpo na bino. › Ndenge Ngai nasali,
ndenge wana mpe ekosalema epai na bango : bakokende na bowumbu
lokola bakangami.

12 Mokambi oyo azali kati na bango akotia bisaka na ye na mapeka
mpe akokima na butu ; bakotobola mir mpo na kobimisa ye na lidusu
oyo bakosala. Akobomba elongi na ye mpo ete amona mokili te.
13 Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama penza na motambo
yango ; nakomema ye na Babiloni, mokili ya bato ya Chalide ; kasi
akomona yango te mpe akokufela kuna.
14 Nakopanza bato na ye, oyo atielaka motema na bisika nyonso :
bakalaka mpe mampinga na ye ; mpe nakolanda bango na mopanga ya
minu.
15 Bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopanza bango kati na
bikolo mosusu mpe kati na mikili mosusu.
16 Kasi kati na bango, nakobikisa ndambo ya bato oyo bakokufa te na
mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka, mpo ete batatola
misala na bango nyonso ya mbindo kati na bikolo epai wapi bakokende.
Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »
17 Yawe alobaki na ngai :
18 « Mwana na moto, zala na kolenga wana ozali kolia bilei mpe zala na
pasi na motema mpe na komitungisa wana ozali komela mayi na yo ;
19 mpe loba na bato ya mokili oyo : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi
epai ya bavandi ya Yelusalemi mpe ya mokili ya Isalaele : Bakolia bilei
na bango na kobanga mpe bakomela mayi na bango na somo ; pamba te
bakobotola na makasi biloko nyonso ya mokili na bango, likolo ya mabe
nyonso ya bavandi na yango.
20 Bingumba oyo bato bavandaka ekobebisama mpe mokili ekotikala
lisusu na bato te, mpe bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »
21 Yawe alobaki na ngai :
22 « Mwana na moto, bolobaka lisese nini kati na mokili ya Isalaele :
‹ Mikolo ezali koleka mpe bimoniseli ezali kokokisama te ? ›
23 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosukisa lisese
oyo mpe nakosala ete balobaka yango lisusu te kati na Isalaele. ›
Loba na bango lisusu : ‹ Tango ekomi pene oyo bimoniseli nyonso
ekokokisama.
24 Bimoniseli mpe masakoli ya lokuta ekozala lisusu te kati na bana ya
Isalaele.
25 Kasi Ngai Yawe, nakoloba maloba oyo nalingi koloba, mpe maloba
yango ekokokisama na mwa tango moke ; pamba te kaka na tango oyo
bozali na bomoi, bino libota ya batomboki, Ngai nakokokisa maloba
nyonso oyo nakoloba, elobi Nkolo Yawe. › »
26 Yawe alobaki na ngai :
27 « Mwana na moto, libota ya Isalaele bazali koloba : ‹ Emoniseli ya
moto oyo ekosalema na yango lobi te mpe masakoli na ye ekokokisama
sima na mibu ebele penza. ›
28 Yango wana, loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Liloba na Ngai ata moko te ekowumela lisusu mpo na kokokisama. Maloba
nyonso oyo nakoloba ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. › »

13

Nzambe asambisi basakoli ya lokuta

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, sakola mabe na tina na basakoli ya Isalaele, oyo
bazali kosakola sik’oyo ; loba na ba-oyo bazali kosakola makambo oyo
ezali kowuta na mitema na bango moko : ‹ Boyoka Liloba na Yawe !

3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Mawa na basakoli ya bazoba, oyo balandaka makanisi ya mitema na bango moko ! Nzokande bamonaki eloko moko te.
4 Oh Isalaele, basakoli na yo bazali lokola bambwa ya zamba kati na bisika oyo etonda na biloko ebeba.
5 Bomataki te na mir mpo na kobamba madusu mpe kozingela libota ya Isalaele na mir zingazinga mpo na kobatela yango na tango ya bitumba, na mokolo ya Yawe.
6 Bimoniseli na bango ezali ya pamba, mpe masakoli na bango ezali ya lokuta. Balobaka : ‘ Tala makambo oyo Yawe alobi, ’ nzokande Ngai Yawe, natindi bango te. Mpe bazelaka ete maloba na bango ekokisama !
7 Boni, bimoniseli na bino ezalaka ya pamba te, mpe masakoli na bino ezalaka ya lokuta te, atako bolobaka : ‘ Tala makambo oyo Yawe alobi, ’ nzokande Ngai nalobi na bino ata liloba moko te ?
8 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Mpo ete bolobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta, Ngai moko natelemeli bino, elobi Nkolo Yawe.
9 Loboko na Ngai ekobeta basakoli oyo balobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta : bakozala na esika te kati na lisanga ya bato na Ngai, bakombo na bango ekokomama te kati na buku ya libota ya Isalaele, bakokoma te kino na mokili ya Isalaele. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe.
10 Boye, lokola bapengwisaka bato na Ngai tango balobaka : ‘ Kimia, ’ na tango kimia ezali te ; lokola bapakolaka potopoto ya pembe na mir oyo bato na Ngai basili kotonga,
11 yebisa bato oyo bapakolaka yango potopoto ya pembe ete mir ekokweya. Nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, bongo mipepe makasi ekotomboka.
12 Tango mir yango ekokweya, bato bakotuna bino : ‘ Mosala nini penza potopoto ya pembe esali ? ’

13 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakotinda mopepe moko ya makasi, kati na kanda na Ngai, mpe nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, kati na kotomboka na Ngai, mpo na kobebisa nyonso nye.
14 Nakokweyisa mir oyo bopakolaki potopoto ya pembe mpe nakolalisa yango kino na se, mpo ete miboko na yango emonana. Tango mir yango ekokweya, ekoboma bino ; mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
15 Nakokweyisela mir mpe bato oyo bapakolaki yango potopoto ya pembe kanda na Ngai ; nakoloba na bino : ‘ Mir ezali lisusu te ! Bato oyo bazalaki kopakola yango potopoto ya pembe bazali lisusu te ;
16 basakoli ya Isalaele oyo bazalaki kosakola na tina na Yelusalemi mpe komona bimoniseli ya kimia mpo na yango, nzokande kimia ezali na yango te, bazali lisusu te, elobi Nkolo Yawe. ’ ›

17 Boye, yo, mwana na moto, tala mpe telemela bilenge basi ya Isalaele, oyo bazali kosakola kolanda makanisi ya mitema na bango moko ! Sakola mabe na tina na bango
18 mpe loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Mawa na basi oyo balataka basinga ya maji na maboko na bango mpe batongaka bitambala mpo na mito ya bato ya ndenge na ndenge mpo na kotiela bomoi na bango mitambo ! Bokanisi ete bokotiela bomoi ya bato na Ngai mitambo mpo ete botikala bino moko kaka na bomoi ?

19 Bozali kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai liboso ya bato na Ngai
mpo na ndambo ya mbuma ya orje mpe ndambo ya mapa ! Tango bozali
kokosa bato na Ngai, oyo bazali koyoka makambo ya lokuta, bozali nde
koboma bato oyo basengelaki kokufa te, mpe kotika na bomoi bato oyo
basengelaki te kozala na bomoi.
20 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Natelemeli basinga
na bino ya maji, oyo bozali kosalela mpo na kotiela bato na Ngai mitambo
lokola bandeke, nakokata-kata yango mpe nakolongola yango na maboko
na bino ; mpe nakokangola bomoi ya bato oyo bokangaki na mitambo
lokola bandeke.
21 Nakopasola bitambala na bino mpe nakokangola bato na Ngai na
maboko na bino ; bakokweya lisusu te na se ya bokonzi na bino ! Mpe
na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
22 Lokola bozali kolembisa mitema ya bato ya sembo na nzela ya lokuta
na bino, nzokande Ngai moko nalembisaki bango mitema te ; lokola bozali
kolendisa bato mabe ete bakangama na etamboli na bango ya mabe mpo
ete babikisa bomoi na bango te,
23 bokomona lisusu te bimoniseli na bino wana ya pamba mpe bokoloba
lisusu masakoli te ; nakobikisa bato na Ngai na maboko na bino, mpe, na
bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

14

Kosambisama ya basambeli ya banzambe ya bikeko

1 Kati na bakambi ya Isalaele, ndambo bayaki epai na ngai mpe
bavandaki liboso na ngai.
2 Bongo Yawe alobaki na ngai :
3 « Mwana na moto, bato oyo bazali kotia mitema epai ya banzambe
ya bikeko. Bongo lokola bazali kotia banzambe ya bikeko liboso na
bango, ekobetisa bango mabaku oyo ekokweyisa bango na masumu. Boni,
natikela bango lisusu nzela ya kotuna Ngai toli ?
4 Mpo na yango, loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Soki
moto ya Isalaele atie motema epai ya banzambe ya bikeko oyo ekobetisa
ye mabaku mpe ekokweyisa ye na masumu, bongo atie yango liboso na ye
mpe akei epai ya mosakoli, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye kolanda
motango ya banzambe na ye ya bikeko.
5 Nakosala bongo mpo na kozongisa lisusu epai na Ngai, mitema ya bana
ya Isalaele oyo batikaki Ngai mpo na kolanda banzambe ya bikeko. ›
6 Yango wana, loba na libota ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi : Bobongola mitema ! Bopesa banzambe na bino ya bikeko mikongo
mpe botika misala na bino ya mbindo !
7 Soki moto moko ya Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati na
Isalaele akabwani na Ngai, atie motema na ye na banzambe ya bikeko mpe
atie liboso na ye banzambe yango ya bikeko oyo ekobetisa ye mabaku mpe
ekokweyisa ye na masumu, bongo akei epai ya mosakoli mpo na kotuna
Ngai toli na nzela na ye, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye.
8 Nakotombokela moto wana, nakokomisa ye elembo mpe lisese epai na
bato mpe nakolongola ye na molongo ya bato na Ngai. Na bongo, bokoyeba
solo ete Ngai nazali Yawe.
9 Soki mosakoli moko akosami mpe asakoli makambo, ezali Ngai moko
Yawe nde napengwisi ye. Boye, nakosembola loboko na Ngai mpo na
kopesa ye etumbu, mpe nakobeta ye kati na bato na Ngai, Isalaele.

10 Bango mibale, mosakoli yango mpe moto oyo akei kotuna ye toli,
bakomema mikumba ya masumu na bango.
11 Na bongo, bato ya Isalaele bakokabwana na Ngai lisusu te mpe
bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya masumu na bango ; kasi
bakozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bango, elobi Nkolo
Yawe. › »

Nzambe asambisi Yelusalemi

12 Yawe alobaki na ngai :
13 « Mwana na moto, soki bato ya ekolo moko basali masumu liboso na
Ngai mpe batamboli na boyengebene te, bongo Ngai nasemboli loboko na
Ngai mpo na kopimela bango bilei mpe kotindela bango nzala makasi mpo
ete ezala bato to banyama bakufa,
14 ata soki bato misato oyo, ‹ Noa, Daniele mpe Yobo, › bazalaki kati na
bavandi ya ekolo yango, bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na
bosembo na bango, elobi Nkolo Yawe.
15 To soki natindi banyama mabe kati na ekolo yango mpo ete eboma
bavandi na yango, mpe mpo ete ekolo yango etikala lisusu na bato te mpe
bato balekela lisusu wana te mpo na banyama mabe yango ;
16 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo misato bazalaki
kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana na bango ya mibali mpe ya basi ;
bango misato kaka nde balingaki kobika, kasi ekolo elingaki kotikala lisusu
na bato te.
17 To soki natindi mopanga ete eboma bato ya ekolo wana mpe nalobi :
‹ Tika ete mopanga eleka na mokili mobimba ! › Soki nabomi bato mpe
bibwele na yango ;
18 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo misato bazalaki
kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana na bango ya mibali mpe ya basi ;
bango misato kaka nde balingaki kobika.
19 To soki natindi kati na mokili yango bokono oyo ebomaka mpe
nasopeli yango kanda na Ngai mpo na kosopa makila, koboma bato mpe
bibwele ya mokili yango ;
20 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki Noa, Daniele mpe
Yobo bazalaki kati na bavandi na yango, balingaki kokoka te kobikisa ata
mwana moko ya mobali to ya mwasi ; bango misato kaka nde balingaki
kobika mpo na bosembo na bango.
21 Kasi tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Atako natindeli Yelusalemi
bitumbu na Ngai oyo minei ya somo : mopanga, nzala makasi, banyama
mabe mpe bokono oyo ebomaka, mpo na kosilisa koboma bato mpe
bibwele na yango,
22 ekozala na ndambo ya bato oyo bakobika : bana mibali mpe ya basi.
Bakoya epai na bino ; mpe tango bokomona bizaleli mpe misala na bango,
bokobondisama mpo na pasi oyo natindelaki Yelusalemi, mpo na bitumbu
nyonso oyo natindelaki yango.
23 Solo, bokobondisama tango bokomona bizaleli mpe misala na bango ;
pamba te bokososola ete ezali na pamba te nde nasalaki makambo oyo
nyonso kati na Yelusalemi, elobi Nkolo Yawe. »

15

Lisese ya nzete ya vino

1 Yawe alobaki na ngai :

2 « Mwana na moto, nzete ya vino eleki banzete mosusu na nini ? Bitape
na yango eleki bitape ya banzete mosusu ya zamba na nini ?
3 Bakoki solo kobimisa libaya na nzete ya vino mpe kosalela yango eloko
ya tina penza ? Bakoki solo kosalela yango bisimbelo ya kotiela biloko
likolo ?
4 Sima na kobwaka yango na moto, moto ezikisaka basonge mpe kati na
yango ; boye ndenge nini bakoki kosalela yango penza eloko ya malonga ?
5 Soki kutu bakoki kosalela yango eloko ya malonga te tango ezali nanu
mobimba, bongo ndenge nini bakoki kosalela yango eloko ya malonga
tango moto esili kozikisa mpe kotumba yango ?
6 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ndenge nabwakaka na
moto nzete ya vino kati na banzete mosusu ya zamba, ndenge wana mpe
nakosala bavandi ya Yelusalemi.
7 Nakotelemela bango penza ; ezala babimi na moto, moto mosusu
ekotumba bango. Na bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango
nakopesa bango etumbu :
8 Nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato te mpo ete
batambolaki na boyengebene te, basalaki makambo ya nkele elobi Nkolo
Yawe. »

16

Lisolo ya masumu ya Yelusalemi

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, lakisa Yelusalemi misala na ye ya mbindo !
3 Yebisa ye boye : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya Yelusalemi :
Bokoko mpe mbotama na yo etalisaka ete ozali moto ya Kanana ; tata na
yo azalaki moto ya Amori, mpe mama na yo azalaki moto ya Iti.
4 Na mokolo ya mbotama na yo, bakataki yo motolu te, basukolaki yo
na mayi te mpo ete okoma peto, batikalaki kopakola yo mungwa te mpe
bazipaki yo bilamba te.
5 Moto moko te ayokelaki yo mawa mpo na kosalela yo ata moko kati
na makambo wana. Nzokande, na mokolo ya mbotama na yo, bayinaki yo
mpe babwakaki yo na zamba mpo ete bazalaki na somo makasi ya komona
yo.
6 Boye, Ngai nalekelaki wana mpe namonaki ndenge nini ozalaki
kobunda-bunda na kufa kati na makila. Bongo nalobaki na yo : ‘ Okozala
na bomoi atako ozali kobaluka na makila ! ’
7 Nakolisaki yo lokola nzete ya elanga. Bongo tango okolaki penza
mpe oyaki monene, okomaki kitoko makasi koleka ; tolo na yo ebimisaki
mabele, mpe bapwale na yo ekolaki. Kasi ozalaki na yo kaka bolumbu
tango nyonso, ozalaki na bilamba te.
8 Sima na mikolo, tango nalekelaki lisusu wana mpe namonaki yo,
nasosolaki ete okokisi mibu ya libala. Nakamataki elamba na Ngai mpe
nazipaki bolumbu na yo ; nalapaki ndayi ete nakosala boyokani ya libela
elongo na yo, elobi Nkolo Yawe. Mpe na bongo, okomaki ya Ngai.
9 Nasukolaki yo na mayi mpo na kolongola makila oyo ekangamaki yo
na nzoto, mpe napakolaki yo mafuta ya solo kitoko.
10 Nalatisaki yo elamba ya talo batonga bililingi na basinga mpe basapato
ya kitoko oyo basala na baposo ya banyama ; nalatisaki yo bilamba ya lino
ya kitoko mpe nazipaki yo bilamba ya talo.
11 Nalatisaki yo babiju, mayaka na maboko mpe na kingo.

12 Nalatisaki yo lopete na zolo, biloko ya matoyi mpe motole ya kitoko
na moto.
13 Boye, olataki biloko ya wolo mpe ya palata ; bilamba na yo ezalaki ya
lino ya kitoko, bilamba ya talo batonga bililingi na basinga. Bilei na yo
ezalaki : farine ya ble basangisa na eloko mosusu te, mafuta ya nzoyi mpe
mafuta ya olive. Okomaki lisusu kitoko koleka, ozwaki lokumu makasi
mpe okomaki lokola mwasi mokonzi.
14 Mpo ete kitoko na yo ekomaki ya kokoka, sango na yo epanzanaki kati
na bikolo, likolo ya lokumu oyo napesaki yo, elobi Nkolo Yawe.

15 Kasi okomaki kotia motema na kitoko na yo mpe kosalela lokumu na
yo mpo na kosala kindumba. Olakisaki bolumbu na yo na moleki nzela
nyonso mpe omipesaki na ye.
16 Okamataki bilamba na yo mosusu, otongaki yango mpo na kobongisa
bisambelo na yo ya likolo ya bangomba, epai wapi osalaki kindumba na
yo. Likambo ya bongo etikala nanu kosalema te mpe ekotikala kosalema
lisusu te !
17 Okamataki lisusu babiju ya kitoko oyo basala na wolo mpe na palata
oyo napesaki yo, osalelaki yango bikeko ya mibali ; mpe elongo na yango,
omipesaki na kindumba.
18 Okamataki bilamba na yo ya talo batonga bililingi na basinga, olatisaki
yango bikeko wana mpe obonzelaki yango mafuta mpe ansa na Ngai.
19 Bilei oyo Ngai nabongiselaki yo : farine ya ble, mafuta ya nzoyi mpe
mafuta ya olive, oyo napesaki yo mpo ete oliaka, obonzaki yango epai
ya bikeko wana lokola mbeka ya solo kitoko. Yango nde makambo oyo
osalaki, elobi Nkolo Yawe.
20 Okamataki lisusu bana basi mpe bana mibali oyo obotelaki Ngai,
obonzaki bango lisusu lokola bilei epai ya banzambe wana ya bikeko mpo
ete elia bango. Boni, kindumba na yo ekokaki kaka te ?
21 Esengelaki solo ete oboma bana na Ngai mpo na kobonza bango lokola
makabo epai ya banzambe wana ya bikeko, na kolekisa bango na moto !
22 Mpe wana ozalaki kosala makambo na yo nyonso ya nkele mpe
kindumba na yo, okanisaki ata moke te bolenge na yo : tango oyo ozalaki
bolumbu mpe ozalaki kobunda-bunda kati na makila na yo.
23 Mawa ! Mawa penza mpo na yo, elobi Nkolo Yawe ; sima na yo kosala
mabe wana nyonso,
24 omitongelaki mwa ndako mpo na kosala kindumba mpe obongisaki
mpo na yo moko, bisika ya bule na bisika nyonso oyo bato bakutanaka ;
25 otongaki yango na bisika nyonso oyo babalabala ekutana, okomisaki
kitoko na yo likambo ya nkele mpe omipesaki epai ya moleki nzela
nyonso : osalaki penza kindumba makasi.
26 Osalaki kindumba na bato ya Ejipito, baninga na yo, oyo bazali na
banzoto ya bingambe ; mpe osalaki kindumba makasi mpo na kopesa Ngai
kanda.
27 Natombokelaki yo, nabotolaki yo bilei oyo napesaki yo mpe nakabaki
yo na maboko ya banguna na yo, bingumba ya bato ya Filisitia, oyo
bazalaki mpe kosepela ata moke te na bizaleli na yo ya soni mpe ya mabe.
28 Lokola otondaka te, osalaki lisusu kindumba na bato ya Asiri ; mpe,
ata sima na yango, otondaki mpe kaka te.
29 Ezala kati na Kanana*, pembeni ya Babiloni, okobaki kaka kosala
kindumba ; kasi atako bongo, otondaki kaka te.

* **16:29** Kanana elingi koloba : mombongo

30 Yango motema ya pete ya ndenge nini penza yo ozali na yango, elobi Nkolo Yawe, mpo ete osala makambo oyo nyonso, lokola mwasi ya ndumba oyo akenda sango na mosala na ye ya kindumba !
31 Tango ozalaki kotonga mwa bandako ya kindumba na bisika nyonso oyo babalabala ekutana mpe kobongisa bisika ya bule na bisika nyonso oyo bato bakutanaka, ozalaki kosala lokola mwasi ya ndumba nyonso te, pamba te ozalaki kosenga lifuti te.
32 Yo ozali penza mwasi ya ekobo ; osepelaka kosangisa nzoto na bapaya, kasi na mobali na yo te.
33 Basi nyonso oyo basalaka kindumba basengaka lifuti ; kasi epai na yo, ezali yo nde opesaka bakado epai ya bamakangu na yo nyonso : na bongo, osombaka mitema na bango mpo ete bawuta bipai na bipai mpe baya kosala ekobo na yo.
34 Yo, okeseni penza na basi mosusu na kindumba na yo, pamba te mibali balukaka yo te ! Yo penza, okeseni na basi mosusu ya ndumba, pamba te ofutaka mibali na esika ete bango bafuta yo.
35 Yango wana, yo mwasi ya ndumba, yoka Liloba na Yawe !
36 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola osakanelaki bomengo na yo mpe otandaki bolumbu na yo kati na kindumba na bamakangu na yo mpe na banzambe na yo nyonso ya bikeko, makambo na yo nyonso ya mbindo ; mpe lokola obonzelaki banzambe wana ya bikeko makila ya bana na yo ya mibali,
37 nazali kosangisa bamakangu na yo nyonso oyo ozalaki kosepela elongo na bango, ba-oyo nyonso ozalaki kolinga mpe ba-oyo nyonso ozalaki koyina ; nakosangisa bango wuta na bangambo nyonso mpo ete batombokela yo, mpe nakotanda yo liboso na bango mpo ete bamona bolumbu na yo nyonso.
38 Nakopesa yo etumbu oyo ebongi na basi ya ndumba mpe na ba-oyo basopaka makila. Okofuta yango na motuya ya makila na yo, mpo na kanda mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisi.
39 Nakokaba yo na maboko ya bamakangu na yo, bakobuka mwa bandako na yo ya kindumba mpe bisika na yo ya bule ; bakolongola yo na makasi bilamba mpe babiju ya kitoko mpe bakotika yo bolumbu.
40 Nakotindela yo bato ebele mpo ete babamba yo mabanga mpe batobola yo na mipanga na bango.
41 Bakotumba bandako na yo mpe bakopesa yo etumbu na miso ya basi ebele. Nakosukisa kindumba na yo, mpe okofuta lisusu bamakangu na yo te.
42 Na bongo nde kanda na Ngai epai na yo mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisaki ekosila ; nakovanda kimia mpe nakosilika lisusu te.
43 Lokola obosanaki mikolo ya bolenge na yo mpe opelisaki kanda na Ngai na nzela ya makambo nyonso ya boye, Ngai mpe nakofuta yo kolanda ndenge etamboli na yo ezali, elobi Nkolo Yawe ; boye, okobakisa lisusu makambo mabe te na likolo ya makambo na yo ya mbindo.
44 Moto nyonso oyo alobaka na masese akoloba lisese oyo na tina na yo : ‘ Mwana mwasi azalaka kaka ndenge mama na ye azali. ’
45 Ozali solo mwana mwasi ya mama na yo, oyo asambwisaki mobali na ye mpe bana na ye ya mibali ; ozali solo ndeko mwasi ya bandeko na yo ya basi oyo batiolaki mibali mpe bana na bango. Mama na bino azalaki moto ya mokili ya Iti, mpe tata na yo azalaki moto ya Amori.
46 Kulutu na yo ya mwasi, ezali Samari oyo avandi na ngambo ya nor ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi ; leki na yo ya mwasi ezali

Sodome oyo avandi na ngambo ya sude ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi.

47 Otambolaki kaka te na banzela na bango mpe olandaki kaka te bizaleli na bango ya mbindo, kasi okomaki mabe koleka bango, na etamboli na yo nyonso.

48 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, Sodome, ndeko na yo ya mwasi, elongo na bana na ye ya basi batikala nanu kosala te makambo oyo yo elongo na bana na yo ya basi bosali.

49 Tala sik'oyo masumu ya Sodome, ndeko na yo ya mwasi : ye elongo na bana na ye ya basi bazalaki bato ya lolendo, mpo ete batondaki na bomengo mpe eloko moko te ezalaki kotungisa bango ; basungaki ata moke te babola mpe bato bakelela.

50 Bakomaki bato ya lofundu makasi mpe bakomaki kosala makambo ya mbindo na miso na Ngai. Yango wana, nalimwisi bango ndenge ozali komona.

51 Samari asalaki te ata kati-kati ya masumu oyo yo osalaki. Osalaki makambo ya mbindo koleka bango ; mpe na nzela ya makambo na yo nyonso ya mbindo, osalaki ete bandeko na yo ya basi bamonana lokola bato ya sembo koleka.

52 Sik'oyo, yo oyo ozalaki kosambisa bandeko na yo ya basi, lata soni na yo ! Lokola masumu na yo ezalaki kutu mabe koleka oyo ya bango, yango wana bazalaki komonana lokola bato ya sembo koleka. Yoka sik'oyo soni mpo ete osili kosambwa, omonisi bandeko na yo ya basi lokola bato ya sembo koleka !

53 Yango wana, nakozongisa lisusu bolamu ya Sodome mpe ya Samari, elongo na bingumba na yango ; mpe yo, nakozongisa bolamu na yo kati na yango

54 mpo ete oyoka lisusu soni te mpe osambwa lisusu te likolo ya misala na yo mpe likolo ya makambo oyo ezalaki kobondisa bango.

55 Sodome mpe Samari elongo na bingumba na yango ekozonga ndenge ezalaki liboso ; mpe yo elongo na bingumba na yo, nakozongisa bino ndenge bozalaki liboso.

56 Na mokolo ya lolendo na yo, ozalaki kutu kolobela mabe ya Sodome, ndeko na yo,

57 liboso ete mabe na yo eyebana. Kasi sik'oyo, bingumba ya Siri elongo na bingumba nyonso oyo ezali zingazinga na yango mpe bingumba ya bato ya Filisitia ekomi koseka yo.

58 Okomi sik'oyo komema mikumba ya makambo na yo ya mbindo mpe ya misala na yo ya mabe, elobi Yawe.

59 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosalela yo kolanda misala na yo, pamba te otiolaki ndayi na Ngai na nzela ya kobuka boyokani na Ngai elongo na yo.

60 Kasi Ngai, nakokanisa lisusu boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na yo tango ozalaki nanu elenge, mpe nakosala lisusu mpo na yo, boyokani oyo ekozala na suka te.

61 Boye, okokanisa etamboli na yo mpe okoyoka soni tango okoyamba bandeko na yo ya basi, ezala ba-oyo bazali mikolo na yo to ba-oyo bazali baleki na yo ; nakopesa yo bango lokola bana na yo ya basi, kasi ekozala te kolanda boyokani na Ngai elongo na yo.

62 Ngai nakosala boyokani na Ngai elongo na yo ; mpe na bongo, okososola solo ete Ngai, nazali Yawe,

63 mpo ete okanisa yango lisusu, oyokela yango soni mpe ofungola lisusu
monoko na yo te mpo na soni, tango nakolimbisa masumu na yo mpo na
mabe nyonso oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. › »

17

Lisese ya bampongo mpe nzete ya vino

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, bongisa sambole moko mpe loba yango lokola lisese
epai ya libota ya Isalaele.
3 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Mpongo moko ya monene
oyo ezalaki na mapapu milayi soki efungwami,
na basala ebele ya balangi ya ndenge na ndenge,
ekendeki kotelema na Libani.
Tango etutaki songe ya nzete moko ya sedele,
4 ebukaki etape moko ya moke
oyo ezalaki na songe ya nzete yango
mpe ememaki yango na mokili ya bato ya mombongo,
epai wapi elonaki yango kati na engumba ya bateki.
5 Ekamataki ndambo ya milona ya mokili wana,
ekendeki kolona yango na mabele ya malamu,
lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene ya mayi.
6 Nkona yango ekolaki mpe ekomaki nzete ya vino ;
ezalaki penza mokuse,
kasi bitape na yango ezalaki efungwama
mpe etala na ngambo ya mpongo.
Bongo misisa na yango ezalaki kaka
etikala na se na yango.
Ekomaki nzete ya vino,
ebotaki bitape mpe ebimisaki makasa ebele.
7 Kasi ezalaki lisusu na mpongo mosusu ya monene
oyo ezalaki na mapapu ya milayi mpe basala ebele.
Nzokande, nzete ya vino wana ebimisaki
misisa na yango na ngambo ya mpongo wana,
longwa na esika oyo balonelaki yango
mpe epanzaki bitape na yango kino epai na mpongo wana,
mpo na kosopela yango mayi.
8 Balonaki yango na mabele ya malamu,
lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi,
pene ya mayi ebele mpo ete ebota bitape mpe bambuma,
mpe ekoma nzete monene ya vino. ›

Ndimbola ya lisese

9 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Boni, ekokoma solo monene ?
Boni, mpongo ya liboso ekopikola yango te
mpo ete ezanga kobota mbuma mpe ekawuka ?
Makasa na yango nyonso ya sika ekokawuka ;
ekoluka na yango makasi mingi te
mpe bato ebele te mpo na kopikola yango.
10 Ata soki bakei kolona yango esika mosusu,
okanisi ete ekokola ?
Ekokawuka nyonso tango mopepe ya este

ekoya kobeta yango ;
solo ekokawuka ata na esika oyo ezalaki kokola malamu. › »

11 Bongo Yawe alobaki na ngai :

12 « Loba na ndako ya batomboki oyo : ‹ Boni, bozali solo koyeba soki makambo oyo elakisi nini ? › Loba na bango : ‹ Mokonzi ya Babiloni ayaki na Yelusalemi, akangaki mokonzi elongo na bakalaka na yango mpe amemaki bango na mokili na ye, elingi koloba na Babiloni.

13 Akamataki moko kati na libota ya bokonzi, asalaki boyokani elongo na ye mpe alapisaki ye ndayi ; mpe amemaki lisusu bankumu ya mokili

14 mpo ete bokonzi ekweya, ekoka lisusu kotelema te mpe ewumela kobika kaka na kobatela mibeko ya boyokani na ye.

15 Kasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni mpe atindaki bantoma na ye, na Ejipito mpo ete bapesa ye bampunda mpe basoda ebele. Akolonga solo ? Moto oyo azali kosala makambo ya boye akobika solo ? Boni, abuka solo boyokani mpe abika ?

16 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, akokufa kati na Babiloni, kati mokili ya mokonzi oyo atiaki ye na bokonzi ; pamba te atosaki te ndayi oyo alapaki liboso na ye mpe abukaki boyokani oyo asalaki elongo na ye.

17 Faraon elongo na ebele ya basoda na ye ya mpiko mpe basoda na ye mosusu ebele bakokoka kosunga ye te na tango ya bitumba ; tango bato ya Babiloni bakotonga bamir ya zelo mpo na kobatamela mpe bakotimola mabulu mpo na koboma bato ebele.

18 Atosaki te ndayi oyo alapaki mpe abukaki boyokani. Lokola atombolaki loboko na ye na ndayi mpe asali makambo ya boye, akobika te !

19 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na Kombo na Ngai, nakomemisa ye ngambo ya ndayi na Ngai, oyo atioli mpe ya boyokani na Ngai, oyo abuki.

20 Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama na motambo na Ngai ; nakomema ye na Babiloni mpe nakosambisa ye kuna, pamba te atambolaki na boyengebene te liboso na Ngai.

21 Basoda na ye nyonso ya mpiko bakokufa na mopanga mpe bato oyo bakotikala na bomoi bakopanzana bisika nyonso. Na bongo, bokoyeba solo ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki.

22 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ngai moko nakokamata etape ya songe ya nzete ya sedele mpe nakolona yango ; nakobuka na songe ya etape yango moto ya nzete moko, oyo nakolona na likolo ya ngomba oyo eleki molayi.

23 Nakolona yango na likolo ya ngomba ya Isalaele oyo eleki molayi ; ekopanza bitape na yango mpe ekobota bambuma, ekokoma nzete ya sedele moko ya kitoko ; bandeke ya ndenge na ndenge ekotonga bazala na yango kuna mpe ekopema na se ya pio ya bitape na yango.

24 Banzete nyonso ya zamba ekoyeba solo ete Ngai Yawe nde nakweyisaka nzete ya molayi mpe nakomisaka nzete ya mokuse molayi, nakawusaka nzete ya mobesu mpe nakomisaka nzete ya kokawuka nzete ya mobesu. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakosala oyo nalobi. › »

18

Moto oyo asalaka masumu akokufa

1 Yawe alobaki na ngai :

2 « Bino bato, mpo na nini kati na mokili ya Isalaele bolobaka lisese oyo :
‹ Batata basili kolia bambuma ya vino ya mibesu, kasi minu ya bana nde
ekomi ngayi ; elakisi nini ? ›
3 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, bokotikala lisusu koloba lisese
oyo kati na Isalaele te.
4 Pamba te bato nyonso ya bomoi bazali ya Ngai, ezala tata to mwana,
bango mibale bazali ya Ngai ; moto oyo akosala masumu, ye moko nde
akokufa.
5 Tozwa ndakisa ya moto moko oyo asalaka makambo ya sembo mpe ya
alima,
6 aliaka te bilei na bisika ya bule ya likolo ya bangomba, atalelaka
banzambe ya bikeko ya libota ya Isalaele te, akomisaka mbindo te mwasi
ya moninga na ye, asangisaka nzoto te na mwasi oyo azali komona sanza
na ye,
7 anyokolaka moto te, azongisaka eloko oyo akangaki na niongo epai ya
mokolo na yango, ayibaka te kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo
azali na nzala mpe alatisaka moto oyo azali bolumbu ;
8 adefisaka te mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo,
abatelaka loboko na ye mpo ete esala mabe te, akataka makambo ya bato
mibale na bosembo ;
9 atosaka bikateli na Ngai mpe abatelaka mibeko na Ngai na bosembo :
moto ya lolenge wana nde azali sembo ; akozala solo na bomoi, elobi Nkolo
Yawe.
10 Kasi soki, ndakisa, moto yango azali na mwana moko ya mobulu, oyo
asopaka makila ya bato to asalaka makambo ya ndenge wana,
11 atako tata na ye asalaki yango te, mwana oyo aliaka na bisika ya bule
na likolo ya bangomba, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na ye,
12 anyokolaka mobola mpe moto oyo akelela, ayibaka, azongisaka te
eloko oyo akangi na niongo epai ya mokolo na yango, atalelaka banzambe
ya bikeko, asalaka makambo ya mbindo,
13 adefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo ; boni,
mwana ya lolenge oyo akoki solo kozala na bomoi ? Te, akozala na bomoi
te ! Mpo ete asalaki makambo wana nyonso ya mbindo, basengeli koboma
ye, mpe makila na ye ekotangama na moto na ye moko !
14 Kasi soki, ndakisa, mwana yango azali na mwana oyo, atako amonaka
masumu nyonso oyo tata na ye asalaka, kasi asalaka ndenge moko te na
tata na ye :
15 aliaka te bilei na bisika ya bule na likolo ya bangomba mpe atalelaka
te banzambe ya bikeko ya libota ya Isalaele, akomisaka mbindo te mwasi
ya moninga na ye,
16 anyokolaka moto te, akangaka eloko ya moto te soki adefisi ye niongo,
ayibaka te kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala,
alatisaka moto oyo azali bolumbu,
17 abatelaka loboko na ye mpo ete esala masumu te, adefisaka te mpo na
kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka mibeko mpe atosaka
bikateli na Ngai ; solo, mwana wana akokufa te mpo na masumu ya tata
na ye : akozala solo na bomoi.
18 Ezali tata na ye nde akokufa mpo na masumu na ye moko, pamba te
abotolaki bato biloko na makasi, ayibaki ndeko na ye mpe asalaki mabe
kati na bato na ye.
19 Bozali koloba : ‹ Mpo na nini mwana amema te ngambo ya bambeba
ya tata na ye ? › Ezali mpo ete mwana asalaki makambo ya sembo mpe ya

alima, abatelaki mpe asalelaki na bokebi bikateli na Ngai nyonso, akozala solo na bomoi.
20 Moto oyo asali masumu, ye moko nde akokufa. Mwana akomema ngambo ya tata na ye te, mpe tata akomema ngambo ya mwana na ye te. Moto ya sembo akozwa litomba mpo na bosembo na ye, mpe moto mabe akozwa etumbu mpo na mabe na ye.
21 Kasi soki moto mabe atiki masumu na ye nyonso, soki akomi kotosa bikateli na Ngai nyonso mpe kotambola kolanda bosembo mpe makambo ya alima, akozala solo na bomoi, akokufa te.
22 Mabe moko te oyo asalaki ekotangama lisusu na moto na ye ; akozala solo na bomoi mpo na makambo ya sembo oyo azali kosala.
23 Boni, bokanisi penza ete Ngai nasepelaka solo na kufa ya bato mabe, elobi Nkolo Yawe, to nasepelaka te tango batikaka banzela na bango ya mabe mpo ete bazala na bomoi ?
24 Kasi soki moto ya sembo atiki bosembo na ye mpe akomi kosala masumu, soki amipesi na makambo nyonso ya mbindo oyo moto mabe asalaka, bokanisi ete akozala solo na bomoi ? Bakokanisa lisusu ata te makambo nyonso ya bosembo oyo asalaki. Akokufa solo mpo na bozangi boyengebene na ye mpe mpo na mabe na ye oyo asalaki.
25 Bozali koloba : ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, boyoka ! Boni, nzela na Ngai ezali sembo te ? Ezali banzela na bino te nde ezangi bosembo !
26 Soki moto ya sembo atiki bosembo na ye, asali masumu mpe akufi mpo na yango, akufi nde mpo na masumu oyo asali.
27 Kasi soki moto mabe atiki mabe na ye oyo azalaki kosala mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, abikisi solo bomoi na ye.
28 Lokola asosoli mabe na ye nyonso oyo azalaki kosala mpe atiki yango, akozala solo na bomoi, akokufa te.
29 Libota ya Isalaele ezali koloba : ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, nzela na Ngai ezali sembo te ? Boni, ezali te penza banzela na bino nde ezangi bosembo ?
30 Mpo na yango, oh libota ya Isalaele, nakosambisa bino, moto na moto kolanda misala na ye, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana, botika mabe na bino nyonso mpo ete masumu na bino emema bino na kobebisama te !
31 Botika mabe na bino nyonso oyo bozalaki kosala ; bozwa mitema ya sika mpe molimo ya sika. Mpo na nini bokolinga kokufa, oh libota ya Isalaele ?
32 Solo, Ngai nasepelaka na kufa ya moto moko te, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana mpe bozala na bomoi ! »

19

Loyembo ya mawa mpo na bakonzi ya Isalaele

1 « Bongo yo, tinda nzembo ya mawa mpo na bakambi ya Isalaele mpe loba :
2 ‹ Mama na yo azalaki nani ?
Nkosi ya mwasi kati na bankosi !
Ezalaki kovanda kati na bana na yango
mpe kobokola bana yango.
3 Ekolisaki moko kati na bana na yango,
mpe mwana yango ekomaki nkosi moko ya makasi.
Bongo, eyekolaki kopasola banyama mpe kolia bato.
4 Bato ya bikolo ya bapaya bayokaki sango na yango

mpe bakangaki yango na mitambo ya mabulu ;
bakangaki yango bibende na zolo
mpe bamemaki yango na mokili ya Ejipito.

5 Tango mama ya nkosi yango emonaki
ete elekisi tango ya pamba mpo na kozela
mpe elikya na yango esili,
ekamataki mwana mosusu kati na bana na yango,
ekomisaki yango mpe nkosi ya makasi.
6 Ekomaki konguluma kati na bankosi,
pamba te yango mpe ekomaki nkosi ya makasi.
Eyekolaki kopasola banyama mpe kolia bato.
7 Ekweyisaki bandako na bango ya makasi
mpe ebebisaki bingumba na bango.
Soki egangi, mokili mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna
bazalaki kotondisama na somo.
8 Bongo bato ya bituka ya zingazinga,
longwa na bikolo na bango,
bayaki kotelemela yango,
batielaki yango mitambo na bango
mpe bakangaki yango kati na mabulu na bango.
9 Bakangaki yango minyololo,
bakotisaki yango kati na ndako ya banyama,
bamemaki yango epai ya mokonzi ya Babiloni.
Babwakaki yango na boloko
mpo ete mongongo ya koganga na yango
eyokana lisusu na bangomba ya Isalaele te.

Loyembo ya mawa mpo na nzete ya vino

10 Mama na yo azalaki lokola nzete ya vino
kati na elanga na yo ya vino,
oyo elonama pembeni ya mayi,
ezalaki kobota bambuma ebele,
ezalaki na bitape ebele
mpo ete mayi mpe ezalaki ebele.
11 Bitape na yango ezalaki makasi,
ezalaki malamu mpo na kosala mangenda ya bokonzi,
ezalaki molayi makasi koleka banzete mosusu ;
eyebanaki makasi mpo na molayi na yango
mpe mpo na ebele ya makasa na yango.
12 Kasi bapikolaki yango na kanda
mpe babwakaki yango na mabele.
Mopepe ya este ekawusaki yango,
ekweyisaki mbuma na yango,
ekawusaki mpe bitape na yango ya makasi
mpe moto etumbaki yango.
13 Mpe sik'oyo baloni yango kati na esobe,
mokili oyo ekawuka mpe ezanga mayi.
14 Moto ebimi longwa na moko ya bitape na yango
mpe etumbi mbuma na yango ;
ata etape moko te ya makasi etikalaki
mpo na kosala lingenda ya bokonzi. ›
Yango nde ezali nzembo ya mawa mpe esengeli koyemba yango lokola nzembo ya mawa. »

20

Kotomboka ya Isalaele

1 Na mokolo ya zomi, na sanza ya mitano ya mobu oyo ya sambo,
ndambo ya bakambi ya Isalaele bayaki kotuna toli ya Yawe mpe bavandaki
liboso na ngai.
2 Bongo, Yawe alobaki na ngai :
3 « Mwana na moto, loba na bakambi ya Isalaele mpe yebisa bango :
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Boni, boyei solo kotuna toli epai na
Ngai ? Na Kombo na Ngai, nakomitika te ete botuna toli epai na Ngai, elobi
Nkolo Yawe. ›
4 Boni, mwana na moto, okosambisa bango ? Okosambisa bango solo ?
Tutanisa bango na misala ya mbindo ya batata na bango
5 mpe yebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo oyo
naponaki Isalaele, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, epai ya bakitani
ya libota ya Jakobi ete nakomimonisa Ngai moko epai na bango kati na
Ejipito, nalapaki ndayi mpe nayebisaki bango : ‘ Nazali Yawe, Nzambe na
bino. ’
6 Na mokolo wana, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakobimisa
bango na Ejipito mpe nakomema bango na mokili oyo nalukelaki bango,
mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili
nyonso na kitoko.
7 Nalobaki na bango : ‘ Tika ete moto na moto alongola bililingi ya
mbindo oyo ezali liboso ya miso na ye ! Bomikomisa mbindo te, na nzela
ya banzambe ya bikeko ya Ejipito ! Nazali Yawe, Nzambe na bino. ’
8 Kasi batombokelaki Ngai mpe baboyaki koyokela Ngai, balongolaki te
bililingi ya mbindo oyo ezalaki liboso na bango, babwakaki te banzambe
ya bikeko ya Ejipito. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi
mpe nakopelisela bango kanda na Ngai, kati na Ejipito.
9 Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo
na Ngai etiolama te na miso ya bikolo epai wapi bazalaki kovanda. Ngai
moko namimonisaki epai ya bana ya Isalaele na miso ya bikolo wana, mpo
na kobimisa bango na Ejipito.
10 Yango wana nabimisaki bango na Ejipito mpe namemaki bango na
esobe.
11 Napesaki bango bikateli na Ngai mpe nalakisaki bango mibeko na Ngai
mpo ete moto oyo akotosa yango abika na nzela na yango.
12 Napesaki bango mpe mikolo na Ngai ya Saba lokola elembo ya
boyokani kati na Ngai mpe bango, mpo bayeba ete Ngai Yawe nde
nabulisaki bango.
13 Kasi bana ya Isalaele batombokelaki Ngai kati na esobe ; batosaki
bikateli na Ngai te, kasi babwakaki mibeko na Ngai, oyo moto oyo asengeli
kotosa mpo ete abika na nzela na yango. Mpe babebisaki bosantu ya
mikolo na Ngai ya Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango
makasi mpe nakobebisa bango kati na esobe.
14 Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete
Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango,
nabimisaki bango na Ejipito.
15 Kati na esobe, nalapaki lisusu ndayi, na kotombola loboko, ete
nakokotisa bango lisusu te na mokili oyo nabongiselaki bango, mokili oyo
ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na
kitoko ;

16 pamba te babwakaki mibeko na Ngai, batosaki bikateli na Ngai te
mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba : mitema na bango
ekangamaki na banzambe na bango ya bikeko.
17 Kasi lokola natalaki bango na liso ya mawa, yango wana nabebisaki
bango te mpe nasilisaki koboma bango te kati na esobe.
18 Nalobaki na bana na bango kati na esobe : ‘ Bolanda bikeko ya batata
na bino te, botosa mibeko na bango te to bomikomisa mbindo te na
banzambe na bango ya bikeko !
19 Nazali Yawe, Nzambe na bino. Bolanda bikateli na Ngai mpe bobatela
na bokebi mibeko na Ngai.
20 Bobulisa mikolo na Ngai ya Saba mpo ete ezala elembo ya boyokani
kati na Ngai mpe bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe
na bino. ’
21 Kasi bana mpe batombokelaki Ngai, balandaki bikateli na Ngai te,
babatelaki te na bokebi mibeko na Ngai, oyo moto asengeli kotosa mpo
ete abika na nzela na yango, mpe babebisaki bosantu ya mikolo na
Ngai ya Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe
nakopelisela bango kanda na Ngai kati na esobe.
22 Kasi nazongisaki loboko na Ngai sima, mpe mpo na lokumu ya Kombo
na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya
bikolo oyo liboso na bango, nabimisaki bango na Ejipito.
23 Nzokande, kati na esobe, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete
nakopanza bango kati na bikolo mpe kati na mikili ya bapaya ;
24 pamba te batosaki mibeko na Ngai te, kasi babwakaki bikateli na Ngai
mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba, mpe miso na bango
ekobaki kotala kaka banzambe ya bikeko ya batata na bango.
25 Mpe lisusu, Ngai moko napesaki bango bikateli ya malamu te mpe
mibeko oyo epesaka bomoi te,
26 natikaki ete bamikomisa mbindo na nzela ya makabo na bango,
mbeka ya mwana ya liboso nyonso, mpo ete natondisa bango na somo
mpe bayeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›
27 Yango wana, mwana na moto, loba na bana ya Isalaele mpe yebisa
bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ezalaki mpe kaka boye nde
batata na bino bafingaki Ngai, wana batambolaki na boyengebene te na
miso na Ngai.
28 Tango nakotisaki bango na mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola
loboko, ete nakopesa bango, mpe tango bamonaki bangomba milayi mpe
banzete ya mibesu, bakomaki kobonza kuna bambeka mpe bakado oyo
etumbolaki kanda na Ngai, kopesa makabo na bango ya solo kitoko mpe
kosopa makabo na bango ya masanga.
29 Boye, natunaki bango : Esambelo ya likolo ya ngomba* epai wapi
bozali kokende elakisi nini ? › Mpe babengaki yango, kino na mokolo ya
lelo : ‹ Esambelo ya likolo ya ngomba. ›

Kosambisama mpe lobiko

30 Yango wana, loba na libota ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi : Boni, bomikomisi solo mbindo mpo na kolanda nzela ya batata na
bino mpe kosalela banzambe na bango ya bikeko ?
31 Tango bozali kobonza makabo na bino, mbeka ya bana na bino ya
mibali na moto, bozali kokoba komikomisa mbindo na nzela ya banzambe
na bino ya bikeko kino na mokolo ya lelo. Oh libota ya Isalaele ; boni,

* **20:29** Esambelo ya likolo ya ngomba, babengaka yango Bama kino moyi ya lelo

namitika ete botuna toli epai na Ngai ? Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakotika te ete botuna Ngai.
32 Bozali koloba : ‘ Tolingi kozala lokola bato ya bikolo mosusu, lokola bituka ya mikili mosusu ; tolingi na biso kosalaka mpo na banzete mpe mabanga. ’ Kasi eloko oyo bozali kokanisa ekosalema te.
33 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakokonza bino, na nguya ya loboko na Ngai, oyo esembolama, mpe na kanda makasi ;
34 nakozongisa bino wuta na bikolo ya bapaya mpe nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana, na nguya ya loboko na Ngai oyo esembolama mpe na kanda makasi.
35 Nakomema bino na esobe ya bikolo, mpe kuna, tokotalana na miso mpe nakopesa bino etumbu.
36 Nakopesa bino etumbu ndenge napesaki batata na bino etumbu na esobe ya mokili ya Ejipito, elobi Nkolo Yawe.
37 Nakobatela bino na se ya lingenda na Ngai mpe nakomema bino na mokili na Ngai ya boyokani.
38 Nakolongola kati na bino bato oyo batombokelaka Ngai mpe bato oyo batelemelaka Ngai. Bongo nakobimisa bango na mokili oyo bazali kovanda lokola bapaya ; kasi bakokota na mokili ya Isalaele te. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
39 Kasi mpo na bino, oh libota ya Isalaele, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Tika ete moko na moko kati na bino akende kosalela banzambe na ye ya bikeko ! Kasi na mikolo ekoya, bokotosa Ngai kaka mpe bokotika kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya makabo mpe ya banzambe na bino ya bikeko.
40 Pamba te na ngomba na Ngai ya bule, ngomba oyo eleki molayi kati na Isalaele, elobi Nkolo Yawe, kuna na mokili wana, bato nyonso ya libota ya Isalaele bakosalela Ngai, mpe Ngai nakoyamba bango kaka kuna. Kuna, nakosepela koyamba mbeka mpe makabo na bino oyo eleki kitoko mpe mbeka na bino nyonso ya bule.
41 Nakoyamba bino malamu, lokola makabo ya solo kitoko, tango nakobimisa bino longwa na bikolo mpe nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana. Mpe Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai kati na bino na miso ya bikolo.
42 Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakokotisa bino na mokili ya Isalaele, mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa epai ya batata na bino.
43 Mpe kuna, bokokanisa lisusu bizaleli na bino mpe misala na bino nyonso oyo na nzela na yango, bomikosaki mbindo mpe bokokoma komiyokela nkele likolo ya mabe nyonso oyo bosalaki.
44 Bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakosalela bino makambo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, kasi kolanda te nzela na bino ya mabe mpe misala na bino ya mbindo, oh libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. › »

21

Sango ya pasi mpo na Isalaele

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya sude, loba mpo na kotelemela etuka ya sude mpe sakola mpo na kotelemela zamba ya mokili ya sude.
3 Loba na zamba ya mokili ya sude : ‹ Yoka Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakopelisa moto kati na yo, mpe ekotumba banzete

na yo nyonso, ezala banzete ya mobesu to ya kokawuka. Moto yango ya
makasi ekotikala kokufa te mpe ekotumba bilongi nyonso, wuta na nor
kino na sude.
4 Bato nyonso bakomona ete ezali Ngai Yawe nde napelisi yango ; mpe
ekotikala kokufa te. › »
5 Bongo nalobaki : « Ah ! Nkolo Yawe, bazali kotonga ngai : ‹ Ezali ye
te oyo alobaka na masese ? › »
6 Yawe alobaki na ngai :
7 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Yelusalemi, loba
mpo na kotelemela bisika ya bule mpe sakola mpo na kotelemela Isalaele.
8 Loba na mokili ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi : Natombokeli
yo, nakobimisa mopanga na Ngai na ebombelo na yango mpe nakoboma
bato, kati na mokili na yo, ezala bato ya sembo to bato mabe.
9 Mpo ete nakoboma bato ya sembo mpe ya mabe, mopanga na Ngai
ekobima na ebombelo na yango mpo na koboma moto nyonso, wuta na
sude kino na nor.
10 Boye, bato nyonso bakososola ete Ngai Yawe nde nabimisi mopanga
na Ngai wuta na ebombelo na yango, mpe ekozonga lisusu te. ›
11 Yango wana, mwana na moto, lela ! Kende kolela liboso na bango, na
motema oyo ebukani mpe ya mawa.
12 Soki batuni yo : ‹ Mpo na nini ozali kolela ? › Okozongisela bango :
‹ Ezali mpo na sango oyo ezali koya. › Mitema mpe maboko nyonso
ekolemba lokola mayi, bato nyonso bakomitungisa mpe mabolongo nyonso
ekolenga. Sango yango ezali koya ; solo ekosalema, elobi Nkolo Yawe ! »

Mopanga ya Yawe

13 Yawe alobaki na ngai :
14 « Mwana na moto, sakola.
Loba : Tala liloba oyo Yawe alobi :
‹ Mopanga, mopanga !
Bangalisi mpe bapelisi yango !
15 Bapelisi yango mpo na koboma,
bangalisi yango mpo na kobimisa mikalikali !
Boni, tosepela kaka na lingenda ya bokonzi
ya mwana na ngai ya mobali ?
Mopanga ya mwana na ngai
esambwisaka banzete nyonso.
16 Mopanga epesami mpo ete bangalisa yango,
mpo ete basimba yango na loboko ;
bangalisi yango mpe bapelisi yango
mpo ete mobomi asalela yango.
17 Mwana na moto, ganga mpe lela makasi !
Pamba te mopanga ebimi mpo na koboma bato na ngai,
mpo na koboma bakambi nyonso ya Isalaele ;
babongisami mpo na kokufa na mopanga
elongo na bato na ngai.
Yango wana, beta tolo na yo !
18 Komekama ekoya penza ;
mpe likambo nini ekosalema
soki lingenda ya bokonzi, oyo mopanga esili kotiola,
etikali lisusu te, elobi Nkolo Yawe ? ›
19 Boye mwana na moto,
sakola mpe beta maboko na yo !

Tika ete mopanga eboma
mbala mibale to mbala misato !
Ezali mopanga oyo ebomaka ;
ezali solo mopanga oyo ebomaka mingi,
mopanga oyo ezingeli bango bisika nyonso.
20 Mpo ete mitema na bango ekoka kolenga
mpe bakufi bazala ebele,
nasili kotia mopanga oyo ebomaka
na bikuke nyonso ya bingumba na bango.
Tala, bangalisi yango mpo ete epela lokola mikalikali ;
basimbi yango mpo na koboma !
21 Oh mopanga, beta na ngambo ya loboko ya mobali
mpe beta na ngambo ya loboko ya mwasi ;
beta na esika nyonso oyo minu na yo etali !

22 Ngai mpe, nakobeta maboko na Ngai ;
mpe kanda na Ngai ya makasi ekokita.
Ngai Yawe nde nalobi. »

Kokweya ya Yelusalemi

23 Yawe alobaki na ngai :
24 « Mwana na moto, sala banzela mibale oyo mopanga ya mokonzi ya Babiloni ekoki kolekela ; banzela nyonso mibale ebimela na mokili moko. Na ekotelo ya nzela moko na moko, tia elembo oyo ekolakisa nzela ya engumba.
25 Sala nzela moko mpo ete mopanga ekoma kino na Raba, engumba ya bato ya Amoni, mpe nzela mosusu mpo ete mopanga ekoma kino na Yelusalemi, engumba batonga makasi, kati na Yuda.
26 Pamba te mokonzi ya Babiloni akotelema na esika oyo banzela mibale ekutana mpo na kosala makambo ya soloka, akobeta zeke na koningisa makonga ya mike, akotuna banzambe na ye ya bikeko mpe akotala mabale* ya banyama.
27 Zeke oyo ekotalisa Yelusalemi ezali kati na loboko na ye ya mobali : kuna na Yelusalemi, akopesa mitindo ya koboma, akobeta mololo ya bitumba, akotia bashar ya bitumba liboso ya bikuke ya engumba, akotonga bamir ya zelo mpe akotimola mabulu ya kobombamela.
28 Kasi lokola basilaki kolapa ndayi ete bakotosa ye, bavandi ya Yelusalemi bakomona yango lokola bimoniseli ya pamba mpe ya lokuta. Kasi mokonzi ya Babiloni akosala ete bakanisa lisusu mabe na bango, mpe akomema bango na bowumbu.
29 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Lokola mabe na bino ezongeli bino na makanisi, lokola bolakisi Ngai na polele botomboki na bino mpe bomonisi masumu na bino kati na misala na bino nyonso ; lokola bosali bongo, bokokende na bowumbu.
30 Yo mokambi ya Isalaele, moto ya mbindo mpe moto mabe, mikolo ezali koya, tango na yo ya etumbu, mpo na kosukisa mabe na yo !
31 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Longola ye eteni ya elamba ya moto, longola ye motole ! Makambo ekobongwana, ekozala lisusu te ndenge ezalaki liboso ! Bato oyo bakitisama bakotombwama, mpe ba-oyo batombwama bakokitisama.

* **21:26** Mabale to libale soki ezali moko : ezali moko ya biloko ya kati ya banyama oyo babengaka, na lifalanse : foie

32 Libebi ! Libebi ! Nakokomisa yango libebi. Ekotikala kobonga lisusu
te kino tango moto oyo akopesa etumbu, oyo nakopesa ye makoki mpo na
yango, akoya. ›

Etumbu mpo na mokili ya Amona

33 Mpe yo, mwana na moto, sakola mpe loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi na tina na bato ya Amoni mpe mafinga na bango :
Mopanga, babimisi mopanga mpo na koboma,
bapelisi yango mpo na koboma
mpe mpo na kongenga lokola mikalikali !
34 Atako bapesaki yo bimoniseli mpe masakoli ya lokuta,
mopanga ekokata bakingo ya bato ya mbindo
oyo mokolo ya suka mpo na mabe na bango esili kokoka.

35 Zongisa mopanga na ebombelo na yango.
Nakosambisa yo na esika oyo okelamaki,
na mokili ya bakoko na yo.
36 Nakokitisela yo kanda na Ngai ya makasi
mpe nakofula yo moto ya kanda na Ngai ;
bongo nakokaba yo na maboko
ya bato ya mobulu oyo babebisaka.
37 Okozika na moto,
makila na yo ekopanzana kaka na mokili na yo
mpe bakokanisa yo lisusu te ;
pamba te Ngai Yawe nde nalobi. › »

22

Masumu ya Yelusalemi

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, okosambisa yango solo ? Okosambisa solo engumba
oyo esopaka makila ? Lakisa yango misala na yango nyonso ya mbindo
3 mpe loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh engumba oyo
emibendelaka bololo na nzela ya kosopa makila na kati-kati na yango mpe
emikomisaka mbindo na nzela ya komisalela bikeko,
4 ozali na ngambo mpo na makila oyo osopaki mpe okomi mbindo mpo
na bikeko oyo osalaki ! Okomisi bomoi na yo mokuse mpe okomi na suka
ya mibu ya bomoi na yo ! Yango wana, nakokomisa yo eloko ya kotiola
liboso ya bikolo mpe eloko ya maseki liboso ya mikili nyonso.
5 Yo, engumba ya mbindo, etonda na mobulu, bato oyo bazali pene mpe
ba-oyo bazali mosika bakoseka yo !
6 Tala ndenge bakambi ya Isalaele basalelaka bokonzi na bango mpo na
kosopa makila.
7 Kati na mboka na yo, batiolaka batata mpe bamama, banyokolaka
mopaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali.
8 Otiolaka biloko na Ngai ya bule mpe obebisaka bosantu ya mikolo na
Ngai ya Saba.
9 Na mboka na yo, bakoselaka bato makambo mpo na kobomisa bango.
Na mboka na yo, baliaka biloko na bisika ya bule oyo ezalaka na likolo ya
bangomba mpe basalaka makambo ya nkele.
10 Na mboka na yo, mibali basangisaka nzoto na basi ya batata na bango
mpe bazwaka na makasi basi oyo bazali komona sanza na bango, na tango
oyo bazali mbindo.

11 Na mboka na yo, moko na moko azali kosala makambo ya mbindo
elongo na mwasi ya moninga na ye, mosusu azali kokomisa mwasi ya
mwana na ye mbindo, mpe mosusu lisusu azali kosangisa nzoto na makasi
na ndeko na ye ya mwasi, mwana mwasi ya tata na ye.
12 Na mboka na yo, bato bazwaka kanyaka mpo na kosopa makila, bade-
fisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, banyokolaka
baninga mpo na kokoma na bomengo mpe bobosani Ngai, elobi Nkolo
Yawe.
13 Solo, nakobeta maboko na Ngai mpo na litomba oyo bozwaki na nzela
ya mabe mpe mpo na makila oyo botangisaki kati na bino.
14 Boni, bokoyika kaka mpiko to maboko na bino ekozala kaka makasi
na mokolo oyo nakokitisela bino kanda na Ngai ? Ngai Yawe, nalobaki
mpe nakokokisa yango.
15 Nakopanza bino kati na bikolo, nakopalanganisa bino bipai na bipai
kati na mokili mpe nakosukisa mbindo na bino.
16 Omikomisaki mbindo na miso ya bikolo, kasi okoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. › »
17 Yawe alobaki na ngai :
18 « Mwana na moto, libota ya Isalaele ekomi lokola fulu na miso na
Ngai ; bango nyonso bakomi lokola ebende ya motane, ebende ya langi ya
etabe oyo etela, ebende mpe mbodi oyo babwaka na etumbelo ya bibende.
Solo, bakomi kaka lokola bosoto ya palata.
19 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Lokola bino nyonso
bokomi kaka lokola bosoto, nakosangisa bino na Yelusalemi.
20 Ndenge bato basangisaka palata, ebende ya motane, ebende ya langi
ya etabe oyo etela, mbodi mpe ebende kati na etumbelo ya bibende mpo
na kolamba yango, ndenge wana mpe Ngai nakosangisa bino na kanda
mpe na kotomboka na Ngai, mpe nakobwaka bino kati na engumba mpo
na kozikisa bino.
21 Nakosangisa bino mpe nakofula bino mopepe ya moto ya kanda na
Ngai ; bongo nakozikisa bino kati na Yelusalemi.
22 Ndenge bazikisaka palata kati na etumbelo ya bibende, ndenge wana
mpe nakozikisa bino kati na engumba. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe,
nasopeli bino kanda na Ngai ya makasi. › »
23 Yawe alobaki na ngai lisusu :
24 « Mwana na moto, loba na Yelusalemi : ‹ Ozali mabele oyo epetola-
maki te mpe enokelaki mvula te na mokolo ya kanda na Ngai ya makasi. ›
25 Basakoli na yo bazali kosala likita ; lokola nkosi oyo ezali koganga
tango ezali kopasola nyama na yango, bazali koboma bato, kobotola
bomengo mpe biloko ya motuya ya bato mpe kokomisa ebele kati na yango,
basi bakufisa mibali.
26 Banganga-Nzambe na yango bazali kobuka mobeko na Ngai mpe
bazali kobebisa bosantu ya biloko na Ngai ya bule, bazali kosala bokeseni
te kati na biloko ya bule mpe biloko mosusu, bazali kosunga bato te ete
bayeba kosala bokeseni kati na makambo oyo ezali mbindo mpe oyo ya
peto ; bakangeli Basaba na Ngai miso, boye babulisi Ngai te kati na bango.
27 Bakalaka kati na yango bazali lokola mbwa ya zamba oyo ezali
kopasola nyama na yango, bazali kosopa makila mpe koboma bato mpo
na kozwa bomengo na nzela ya mabe.
28 Basakoli na yango bazali kopakola misala na bango ya mabe potopoto
ya pembe na nzela ya bimoniseli mpe masakoli ya lokuta ; bazali koloba :
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi, › na tango Yawe alobi na Ye eloko moko
te.

29 Bato ya mokili bazali koyiba mpe kobotola bato biloko na makasi,
bazali konyokola mobola mpe moto oyo akelela, bazali komonisa mopaya
pasi na nzela ya kopimela ye bosembo.
30 Nalukaki ata moto moko kati na bango, oyo akokaki kotonga mir mpe
kotelema liboso na Ngai, na lidusu ya mir mpo na bolamu ya mokili mpo
ete nakoka kobebisa yango te, kasi namonaki ata moto moko te.
31 Yango wana, nakosopela bango kanda na Ngai ya makasi mpe
natumba bango na moto ya kanda na Ngai, nakopesa bango etumbu
kolanda etamboli na bango, elobi Nkolo Yawe. »

23

Bandeko basi mibale ya bandumba

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, ezalaki na basi mibale, bana ya mama moko.
3 Bakomaki na kindumba mpe bamipesaki na yango wuta bolenge na
bango, na Ejipito. Kuna, bato bazalaki kosakana na mabele na bango mpe
kosimbasimba tolo na bango ya bolenge.
4 Oyo ya kulutu, kombo na ye ezalaki Ohola ; mpe oyo ya leki, kombo na
ye ezalaki Oholiba : bazalaki basi na Ngai mpe babotaki bana mibali mpe
bana basi. Ohola azali Samari mpe Oholiba azali Yelusalemi.
5 Ohola amipesaki na kindumba tango azalaki nanu ya Ngai mpe
akufelaki kolinga bamakangu na ye, bato ya Asiri, bilombe ya bitumba
6 oyo balataka bilamba ya lokumu ya langi ya ble, bayangeli mpe bakonzi
ya basoda ; bango nyonso bazalaki bilenge mibali ya kitoko oyo bayebaki
malamu kotambola na bampunda.
7 Ye moko alakisaki polele kindumba na ye epai ya bato ya lokumu ya
Asiri mpe amikomisaki mbindo na nzela ya banzambe ya bikeko nyonso,
ya moto nyonso oyo ye azalaki kokufela na bolingo.
8 Atikaki te kindumba na ye oyo abandaki na Ejipito, oyo na tango ya
bolenge na ye, mibali bazalaki kosangisa na ye nzoto, kosimbasimba tolo
na ye ya bolenge mpe kosilisa baposa na bango ya nzoto epai na ye.
9 Yango wana nakabaki ye na maboko ya bamakangu na ye, bato ya
Asiri, oyo azalaki kokufela.
10 Batikaki ye bolumbu, bakendeki na bana na ye ya mibali mpe ya
basi, mpe babomaki ye na mopanga. Akomaki lokola ndakisa mpo na
basi mosusu, pamba te azwaki etumbu.
11 Ndeko na ye ya mwasi, Oholiba, amonaki makambo oyo nyonso ; kasi
lokola posa ya kindumba elataki ye makasi, asalaki mobulu koleka kutu
ndeko na ye ya mwasi.
12 Ye mpe akufelaki kolinga mibali ya Asiri : bayangeli, bakonzi ya
basoda, basoda ya mpiko oyo balataka kitoko mpe batambolaka malamu
likolo ya bampunda ; bango nyonso bazalaki bilenge mibali kitoko.
13 Namonaki ete ye mpe amikomisaki mbindo : bango mibale balandaki
kaka nzela moko.
14 Nzokande, ye kutu akendeki mosika koleka na kindumba na ye ;
amonaki bililingi ya mibali na mir, bililingi ya bato ya Chalide, oyo basala
na langi ya motane ;
15 mibali yango balataki mikaba na baloketo na bango mpe bitendi ya
balangi ebele na mito na bango. Bango nyonso bazalaki na lolenge ya
bakonzi ya basoda ya Babiloni, oyo babotama na mokili na Chalide.

16 Tango kaka amonaki bango, akufelaki bango na bolingo mpe atindaki
bantoma epai na bango, na mokili ya Chalide.
17 Bato ya Babiloni bayaki epai na ye kino na mbeto na ye oyo asalelaka
bolingo mpe bakomisaki ye mbindo na nzela ya kindumba na bango. Sima
na bango kokomisa ye mbindo, ayinaki bango.
18 Tango alakisaki polele kindumba na ye mpe atalisaki bolumbu na ye,
nayinaki ye, ndenge kaka nayinaki ndeko na ye ya mwasi.
19 Nzokande, azalaki se kobakisa kindumba na ye tango azalaki kokanisa
mikolo ya bolenge na ye, oyo azalaki kosala kindumba, na Ejipito.
20 Kuna, akufelaki kolinga bamakangu na ye, oyo nzoto na bango ya
mibali ezalaka lokola nzoto ya mibali ya ane mpe oyo bazalaka na nguya
ya kosangisa nzoto lokola mpunda.
21 Boye, okanisaki lisusu kindumba na yo, oyo ozalaki kosala na
bolenge tango mibali ya Ejipito bazalaki kosakana na mabele na yo mpe
kosimbasimba tolo na yo ya bolenge.
22 Yango wana, Oholiba, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosala ete
bamakangu na yo, ba-oyo yo oboyaki, babalukela yo ; mpe nakosala lisusu
ete babimela yo na bangambo nyonso :
23 mibali ya Babiloni mpe mibali nyonso ya Chalide, ya Pekodi, ya Shoa
mpe ya Koa elongo na mibali nyonso ya Asiri, bilenge mibali kitoko. Bango
nyonso bazalaki bayangeli mpe bakonzi ya basoda, basoda ya mpiko oyo
batambolaka malamu likolo ya bampunda mpe bakonzi ya basoda ya
lokumu ; bango nyonso batambolaka likolo ya bampunda.
24 Bakoya kobundisa yo na bibundeli, na bampunda mpe na bashar na
yango elongo na bato ebele ; bakomibongisa mpo na kobundisa yo na
bangambo nyonso, na banguba minene mpe ya mike, mpe na bikoti ya
basoda. Nakokaba yo na maboko na bango mpo ete bapesa yo etumbu
mpe bakosambisa yo kolanda mibeko na bango.
25 Nakotelemela yo na kanda na Ngai mpe bakosala yo mabe, na mitema
ya kanda penza. Bakokata yo zolo mpe matoyi ; bongo bato na yo, oyo
bakotikala bakokufa na mopanga. Bakokende na bana na yo ya mibali
mpe ya basi, bongo ba-oyo bakotikala bakokufa na moto.
26 Bakobotola yo lisusu bilamba na yo mpe babiju na yo ya talo.
27 Nakosukisa makambo ya soni mpe kindumba na yo, oyo obandaki na
Ejipito. Okotombola lisusu miso na yo te mpo na komona bato wana mpe
okotikala lisusu kokanisa Ejipito te.
28 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakomi pene ya kokaba
yo na maboko ya bato oyo oyinaka, bato oyo osepelaka lisusu na bango te.
29 Bato yango bakoyina yo, bakosala yo mabe penza mpe bakobotola yo
mbuma ya mosala na yo ; bakolongola yo bilamba mpe okotikala bolumbu,
bongo soni ya kindumba na yo ekobima polele. Kindumba mpe ekobo na
yo
30 nde ememelaki yo makambo oyo ekomeli yo, pamba te okufelaki
kolinga mibali ya bikolo wana mpe omikomisaki mbindo na nzela ya
kosalela banzambe na bango ya bikeko.
31 Lokola olandaki nzela ya ndeko na yo ya mwasi, nakotia kopo oyo ye
amelaki na loboko na yo.
32 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Okomela kopo oyo ndeko na yo ya mwasi amelaki,
kopo moko ya monene mpe ya mozindo ;
ekomemela yo kosambwa mpe soni,
pamba te ezali monene penza.

33 Ekolangwisa yo na pasi :
kopo ya kobebisama mpe ya somo,
kopo ya ndeko na yo ya mwasi, Samari.
34 Okomela yango kino ekokawuka,
okobuka-buka yango na biteni,
mpe ekozokisa-zokisa mabele na yo,
pamba te Ngai Nkolo Yawe nde nalobi.

35 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola obosanaki Ngai mpe otiaki Ngai na sima ya mokongo na yo, okomema mikumba ya ekobo mpe ya kindumba na yo. »

36 Yawe alobaki na ngai : « Mwana na moto, okosambisa penza Ohola mpe Oholiba ? Lakisa bango misala na bango ya mbindo ;
37 pamba te basalaki kindumba, mpe makila etondi na maboko na bango ; basalaki kindumba na banzambe na bango ya bikeko, mpe babonzaki lokola mbeka bana na bango ya mibali oyo babotelaki Ngai, mpo ete bakoma bilei ya banzambe na bango ya bikeko.
38 Basalaki yango mpe lisusu epai na Ngai : kaka na tango yango, bakomisaki Esika na Ngai ya bule mbindo mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba.
39 Kaka na mokolo oyo bazalaki kobonza lokola mbeka bana na bango epai ya banzambe na bango ya bikeko, bazalaki mpe kokota na Esika na Ngai ya bule mpe kobebisa bosantu na yango. Yango nde bazalaki kosala kati na Ndako na Ngai.

40 Batindaki mpe bantoma epai ya bato oyo bazalaka mosika. Mpe tango bayaki, omisukolaki nzoto, opakolaki biloko ya monzele na miso mpe olataki babiju.
41 Ovandaki na mbeto moko ya kitoko ; mpe liboso na yango, ezalaki na mesa moko oyo otiaka malasi ya ansa mpe mafuta na Ngai.

42 Zingazinga na ye, makelele ya bato ebele ezalaki koyokana, bameli masanga ebele oyo bawutaki na esobe elongo na bato ebele bayaki kolatisa bango mayaka na maboko mpe mitole ya bonzenga na mito na bango.
43 Boye, namilobelaki na tina na mwana mwasi oyo anzulukaki nzoto mpo na kindumba : ‹ Boni, ezali kaka ye oyo anzuluki nzoto nde azali kozongela lisusu penza kindumba ! ›
44 Mpe basangisaki na ye nzoto : ndenge mibali basangisaka nzoto na mwasi ya ndumba, ndenge wana mpe basalaki bango, Ohola mpe Oholiba.

45 Kasi bato ya sembo bakosambisa bango mpe bakokatela bango etumbu oyo bapesaka na basi oyo basalaka ekobo mpe basopaka makila, pamba te bazali bandumba mpe maboko na bango ezali na makila.

46 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Tika ete ebele ya bato batombokela bango, banyokola bango mpe babotola biloko na bango na makasi !
47 Tika ete babamba bango mabanga mpe baboma bango na mopanga ; baboma bana na bango ya mibali mpe ya basi mpe babebisa bandako na bango na moto.
48 Na nzela wana nde nakosukisa kindumba kati na mokili, mpo ete basi nyonso bazwa mayele mpe balanda ndakisa na bango te.
49 Bokozwa etumbu mpo na kindumba na bino mpe bokomema mikumba ya masumu na bino ya kosambela banzambe ya bikeko ; boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. »

24

Nzungu ya kolambela

1 Na mokolo ya zomi ya sanza ya zomi, na mobu ya libwa, Yawe alobaki
na ngai :
2 « Mwana na moto, koma mokolo oyo kati na buku, mokolo ya lelo,
pamba te ezali na mokolo oyo nde mokonzi ya Babiloni azingelaki
engumba Yelusalemi.
3 Loba na libota oyo ya batomboki lisese oyo ; yebisa bango : ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi :
Kamata nzungu moko ya kolambela,
bongisa yango mpe tia mayi kati na yango.
4 Tia biteni ya misuni kati na yango,
biteni nyonso ya malamu : lokolo mpe lipeka ;
tondisa yango na mikuwa ya malamu.
5 Kamata bameme oyo ezanga mbeba kati na etonga
mpe sangisa bakoni na se ya nzungu yango ;
pelisa moto mpe tokisa nzungu yango
kino mikuwa ekobela penza !
6 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Mawa na engumba oyo esopaka makila,
nzungu ya salite, nzungu oyo elongwaka salite te !
Tika yango pamba,
longola eteni moko na moko
kino nyonso ekosila na kobeta zeke te.
7 Pamba te makila oyo esopaki ezali kati na yango ;
esopaki yango na likolo ya libanga,
esopaki yango na mabele te
epai wapi putulu ekokaki kozipa yango.

8 Mpo na kopelisa kanda na Ngai
mpe kozongisela yango mabe na mabe,
natie makila na yango na likolo ya mabanga
mpo ete ebombama te.
9 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Mawa na engumba oyo esopaka makila !
Ngai mpe nakosangisela yo bakoni ebele.
10 Sangisa bakoni mpe pelisa moto.
Lamba misuni malamu,
sangisa yango na biloko mike-mike
ya solo kitoko oyo balambelaka
mpe sala ete mikuwa ezika.
11 Bongo tia nzungu ya pamba
na likolo ya makala ya moto
kino ekoma moto
mpe linzanza na yango ekoma motane,
mpo ete mbindo na yango elongwa
mpe konzuluka na yango ekende na moto.
12 Kasi konzuluka na yango esilisi makasi ya bato,
bosoto na yango etikali kolongwa te !
Ezala moto, elongi te kolongola bosoto yango !

13 Yelusalemi, mbindo na yo ezali kindumba. Nalukaki kokomisa yo peto,
kasi olingaki kopetolama te na bosoto na yo. Okotikala lisusu kozala peto
te kino tango nakosilisa kosopela yo kanda na Ngai.

14 Ngai Yawe nde nalobaki. Tango ekoki mpo na Ngai kosala ; nakoyoka
mawa te, nakozonga sima te ! Okosambisama solo kolanda etamboli mpe
misala na yo, elobi Nkolo Yawe. › »

Kufa ya mwasi ya Ezekieli

15 Yawe alobaki na ngai :
16 « Mwana na moto, nakolongola, na nzela ya kufa ya pwasa, mwasi oyo
asepelisaka motema na yo. Kasi komitungisa te, kolela te mpe kotangisa
mpinzoli te.
17 Lela na se ya motema, kosala matanga na tina na ye te. Kanga kitendi
na moto na yo mpe tia sandale na makolo na yo ; kozipa mandefu ya elongi
na yo te mpe kolia bilei ya matanga te, ndenge ezali ezaleli ya bokoko na
bino. »
18 Boye, na tongo, nasololaki na bato ; bongo na pokwa, mwasi na Ngai
akufaki. Na tongo ya mokolo oyo elandaki, nasalaki kolanda mitindo oyo
epesamelaki ngai.
19 Boye, bato batunaki ngai :
— Okoki koyebisa biso te soki makambo oyo ozali kosala elakisi nini ?
20 Nazongiselaki bango :
— Yawe alobaki na ngai :
21 « Yebisa libota ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Nakomi pene ya kosambwisa bosantu ya Esika na Ngai ya bule oyo esalaka
lolendo na bino, oyo esepelisaka miso na bino mpe esalaka esengo ya
mitema na bino. Bana na bino ya mibali mpe ya basi oyo botikaki na
Yelusalemi bakokufa na mopanga.
22 Boye, bokosala ndenge Ngai nasali : bokozipa mandefu na bino te
mpe bokolia bilei ya matanga te ;
23 bokokanga bitendi na mito na bino mpe bokolata basandale na
makolo na bino, bokosala matanga te mpe bokolela te, kasi bokomona
pasi mpo na masumu na bino mpe bokokoma kolelalela kati na bino.
24 Ezekieli akozala lokola elembo mpo na bino : bokosala ndenge kaka
ye asalaki. Tango makambo oyo ekosalema, bokososola ete Ngai, nazali
Nkolo Yawe. ›
25 Bongo yo, mwana na moto ; na mikolo ekoya, nakobotola bandako
na bango oyo batonga makasi mpe batielaka motema, oyo esalaka
esengo mpe lokumu na bango, oyo esepelisaka miso na bango mpe
esalaka esengo ya mitema na bango ; nakobotola lisusu bana na bango
ya mibali mpe ya basi.
26 Na mokolo wana, moto moko akokima mpe akoya kopesa yo
basango.
27 Na mokolo wana, monoko na yo ekofungwama, okosolola na
monoko yango mpe okokanga lisusu yango te. Boye, okozala elembo mpo
na bango mpe bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. »

25

Maloba ya kosambisa mokili ya Amoni

1 Yawe alobaki na ngai :

2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya bato ya Amoni
mpe sakola mpo na kotelemela bango.
3 Yebisa bato ya Amoni : ‹ Boyoka liloba na Nkolo Yawe ! Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi : Lokola bosepelaki tango babebisaki bosantu ya Esika
na Ngai ya bule, tango mokili ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te mpe
wana bato ya Yuda bakendeki na bowumbu,
4 nakokaba bino na maboko ya bato ya mikili ya este lokola libula,
bakotonga milako na bango mpe bakotelemisa bandako na bango ya kapo
kati na mokili na bino ; bakolia bambuma na bino mpe bakomela miliki
na bino.
5 Nakokomisa engumba ya Raba lopango ya koleisela bashamo, mpe
nakokomisa mokili ya bato ya Amoni esika oyo bibwele epemelaka. Boye,
bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
6 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola ozalaki kobeta
maboko mpe kotuta makolo na esengo mpo na kotiola mokili ya Isalaele,
7 nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo mpe nakokaba yo
na maboko ya bikolo ya bapaya lokola bomengo ya bitumba ; nakolongola
yo na molongo ya bikolo, nakosilisa bato na yo mpe nakobebisa yo. Boye,
okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›

Maloba ya kosambisa mokili ya Moabi

8 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Lokola mokili ya Moabi mpe
ya Seiri ezalaki koloba : ‘ Tala, libota ya Yuda ekomi kaka lokola bikolo
nyonso. ’
9 Mpo na yango, nakobebisa bingumba ya Moabi, oyo batonga makasi, na
bandelo na yango, kobanda na bingumba oyo ya kitoko : Beti-Yeshimoti,
Bala-Meoni, Kiriatayimi ;
10 nakokaba Moabi mpe bato ya Amoni na maboko ya Este lokola libula,
mpo ete bakanisa lisusu bato ya Amoni te kati na molongo ya bikolo ;
11 nakopesa Moabi etumbu. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›

Maloba ya kosambisa mokili ya Edomi

12 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Lokola bato ya Edomi bazongisaki
mabe na mabe epai ya libota ya Yuda, mpe lokola bamemaki penza
ngambo wana basalaki bongo ;
13 mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosembola loboko
na Ngai mpo na kotelemela Edomi mpe nakoboma bato mpe banyama
na yango ; nakobebisa yango, mpe bakokufa na mopanga, kobanda na
engumba Temani kino na engumba Dedani.
14 Nakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe na nzela ya bato na
Ngai, Isalaele : bakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe, kolanda
kanda na Ngai mpe kotomboka na Ngai. Na bongo, bakoyeba solo ete
Ngai, nazongisaka mabe na mabe, elobi Nkolo Yawe. ›

Maloba ya kosambisa mokili ya Filisitia

15 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : ‹ Mpo ete bato ya Filisitia
bazongisaki mabe na mabe, mpo ete bakokisaki makanisi mabe ya mitema
na bango tango balukaki kobebisa mokili ya Yuda, mpo ete bayina bango
wuta kala ;
16 mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakomi pene ya
kosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bato ya Filisitia ; nakoboma
bato ya Kereti mpe nakobebisa batikali oyo bazalaka pembeni ya ebale
monene.

17 Nakozongisela bango mabe na mabe mpe nakopesa bango etumbu na
nzela ya kanda na Ngai. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango
nakozongisela bango mabe na mabe. › »

26

Maloba ya kosambisa engumba ya Tiri

1 Na mobu ya zomi na moko, na mokolo ya liboso ya sanza, Yawe alobaki
na ngai :
2 « Mwana na moto, lokola Tiri alobaki mpo na kotiola Yelusalemi :
‹ Ozwi ! Ekuke ya bikolo ebukani ! Bikuke na yango efungwami mpo
na kotondisa ngai na bomengo ! Lokola esili kobebisama, Ngai sik'oyo,
nakofuluka ! ›
3 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh engumba ya Tiri,
natombokeli yo ! Nakotindela yo bikolo ebele lokola mbonge ya ebale
monene, mpo ete eya kobundisa yo.
4 Bakobuka bamir ya Tiri mpe bakokweyisa bandako na yango ya
milayi ; mpe Ngai, nakolongola putulu na yango nyonso mpe nakotika
yango mabanga ya pamba.
5 Engumba Tiri ekokoma, kati na ebale monene, esika oyo balobi
mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na kokawusa yango.
Ezali Ngai nde nasili koloba, elobi Nkolo Yawe ; engumba Tiri ekokoma
bomengo ya bitumba ya bikolo,
6 mpe bakoboma na mopanga bamboka ya mike-mike oyo ezalaka
pembeni ya ebale monene. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
7 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Wuta na nor, nakotindela
Tiri Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mokonzi ya bakonzi : akoya
elongo na bampunda mpe bashar, basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda mpe mampinga monene ya basoda ;
8 akobebisa na mopanga bingumba na yo, oyo ezalaka pembeni ya ebale
monene, akozingela yo, akotimola mabulu ya kobombamela zingazinga ya
bamir na yo mpe akotombola banguba na ye mpo na kobundisa yo.
9 Akotindela bamir na yo makonga ya basoda na ye, oyo batambolaka
likolo ya bampunda mpe akobuka bandako na yo ya milayi na nzela ya
bibundeli na ye ya nguya.
10 Bampunda na ye ekozala ebele penza kino putulu na yango ekozipa
yo ; bamir na yo ekoningana na makelele ya bampunda ya bitumba, ya
bapine mpe ya shar, tango akokota na bikuke na yo ndenge bato bakotaka
kati na engumba oyo bamir na yango ezali na madusu.
11 Makolo ya bampunda na ye ekokota na babalabala na yo nyonso,
akoboma bato na yo na mopanga, mpe makonzi oyo esalaka makasi na
yo ekokweya na mabele.
12 Bakobotola lokola bomengo ya bitumba bozwi mpe biloko na yo ya
koteka, bakokweyisa bamir na yo, bakobuka bandako na yo ya kitoko mpe,
na sima, bakobwaka nyonso na ebale : mabanga, mabaya mpe putulu na
yo.
13 Nakosukisa makelele ya banzembo na yo, mpe mindule ya lindanda
na yo ekotikala koyokana lisusu te.
14 Nakokomisa yo mabanga ya pamba, mpe okokoma esika oyo balobi
mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na kokawusa yango ;
okotikala kotongama lisusu te, pamba te ezali Ngai Yawe nde nalobi, elobi
Nkolo Yawe.

15 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na Tiri : Boni, bisanga ekolenga te
na lokito ya kokweya na yo, na kolela ya bato na yo, oyo bazokisi bango
bapota minene mpe na kufa ya somo kati na yo ?
16 Bakambi nyonso ya bisanga bakotika bakiti na bango ya bokonzi,
bakolongola banzambala na bango mpe bilamba na bango batonga
bililingi na basinga, bakolata somo lokola elamba mpe bakovanda na
mabele ; bakokoma kolenga na somo mpe kobanga tango nyonso, mpo
na yo.
17 Bakoyembela yo nzembo ya mawa mpe bakoloba :
‹ Oh engumba oyo ekenda sango,
ndenge nini babebisi yo,
engumba ya bato ya ebale monene !
Yo mpe bato na yo,
bozalaki na nguya kati na ebale monene,
bozalaki kolengisa na somo
bato nyonso oyo bazalaki kovanda kuna.
18 Sik’oyo bisanga ekomi kolenga,
na mokolo ya kokweya na yo,
bisanga ya ebale monene ekomi na somo makasi
mpo na suka na yo. ›
19 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Tango nakokomisa yo engumba oyo
ezalaka lisusu na bato te lokola bingumba oyo etikala nanu kozala na bato
te, tango nakoyeisa epai na yo mayi ya mozindo mpe bambonge na yango
ekozindisa yo,
20 nakozindisa yo kati na libulu ya mozindo esika moko na bato oyo
bakitaka kuna, epai ya bato ya kala ; nakovandisa yo kati na mokili oyo
ezalaka na se ya mabele, lokola kati na libebi ya kala, mpe okozala elongo
na bato oyo bakitaka kati na libulu ya mozindo, mpo ete okoma bisika oyo
bato bakovanda lisusu te ; mpe okozonga te to okozwa lisusu bisika te na
mabele ya bato ya bomoi.
21 Nakokomisa yo eloko ya koyoka somo, mpe okokoma eloko pamba ;
bakobanda koluka yo kasi bakomona yo lisusu te, elobi Nkolo Yawe. »

27

Loyembo ya mawa na tina na Tiri

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na Tiri !
3 Loba na Tiri oyo ezalaka pembeni ya ebale monene, oyo esalaka
mombongo elongo na bikolo nyonso, bavandi ya bisanga : ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi :
Oh engumba Tiri, olobaka :
‘ Ngai, nakoka na kitoko na ngai ! ’
4 Etando na yo ezali kati na bibale minene ;
bato oyo batongaki yo nde bakomisaki yo kitoko makasi.
5 Basalaki mipanzi na yo nyonso
na mabaya ya sipele oyo ewutaki na Seniri ;
basalaki likonzi ya masuwa na yo
na nzete ya sedele oyo ewutaki na Libani ;
6 basalaki bankayi na yo na banzete ya sheni
oyo ewutaki na Bashani ;
basalaki bivandelo na yo, ekota pembe ya nzoko
oyo ewutaki na Asiri,

na mabaya ya sipele oyo ewutaki na bisanga ya Kitimi ;
7 basalaki vwale mpe bendele na yo
na elamba ya lino ya kitoko
oyo ewutaki na Ejipito,
mpe batongaki bililingi kati na yango ;
bakapo na yo ezalaki ya langi ya ble mpe ya motane,
ewutaki na bisanga ya Elisha.
8 Baluki nkayi na yo bazalaki
bato ya Sidoni mpe ya Arivadi.
Oh Tiri, bato na yo, oyo bazalaki na bwanya koleka,
nde bazalaki kotambolisa yo.
9 Bampaka ya engumba Gebali mpe bato na yango ya bwanya
nde bazalaki kosala epai na yo
mosala ya kobamba madusu na yo
mpo ete mayi ekota te ;
bamasuwa nyonso ya ebale monene mpe batambolisi na yango
bazalaki koya epai na yo
mpo na kosomba biloko oyo ozalaki koteka.

10 Bato ya Persi, ya Ludi mpe ya Puti
bazalaki basoda kati na mampinga na yo :
bazalaki kotia banguba mpe bikoti na bango
na likolo ya bamir na yo ;
bazalaki kosala lokumu na yo.
11 Bato ya Arivadi mpe basoda na yo ya mpiko
bazalaki kotelema na bangambo nyonso ya bamir na yo,
basoda ya Gamadi bazalaki kati na bandako na yo ya milayi :
bazalaki kotia banguba na bango zingazinga ya bamir na yo,
bazalaki kosala ete kitoko na yo ekoma ya kokoka.
12 Bato ya Tarsisi bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele mpe ya lolenge nyonso ; bazalaki komema epai na yo palata, bibende, eten mpe mbodi.
13 Bato ya Yavani, ya Tubali mpe ya Mesheki bazalaki kosala mombongo elongo na yo ; bazalaki kopesa yo bawumbu mpe biloko basala na bronze mpo na kosomba epai na yo biloko oyo ozalaki koteka.
14 Bato ya Beti Togarima bazalaki komema epai na yo bampunda ya misala, bampunda ya bitumba mpe bamile.
15 Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo ; bato ya bisanga ebele bazalaki koya kosomba biloko epai na yo, bazalaki kofuta yo na pembe ya nzoko mpe na banzete ya ebeni.
16 Bato ya Siri mpe bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele ; bazalaki komema epai na yo mabanga ya emerode, maputa ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, bilamba ya lino ya kitoko, mabanga ya korayi mpe ya ribi.
17 Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki kosala mombongo elongo na yo ; bazalaki komema epai na yo ble ya mboka Miniti, farine oyo basalelaka mikate mpe bagato, mafuta ya nzoyi, mafuta mpe malasi ya solo kitoko, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka.
18 Bato ya Damasi bazalaki kosala mombongo elongo na yo, pamba te ozalaki na bambuma ebele mpe na biloko ebele ; bazalaki komema epai na yo masanga ya vino oyo ezalaki kowuta na mboka Eliboni mpe bapwale ya bameme oyo ezalaki kowuta na mboka Tsakari, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka.

19 Bato ya Vedani mpe ya Yavani oyo bazalaki kowuta na Uzali bazalaki
komema epai na yo bibende oyo balekisa na moto, bibende oyo basalelaka
misala ya moto, banzete ya kasia, mpe banzete oyo ebotaka na mayi mpe
basalaka na yango malasi, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka.
20 Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo ; bazalaki
komema epai na yo bilamba ya kitoko oyo batiaka na bampunda.
21 Bato ya Arabi mpe bakambi nyonso ya Kedari bazalaki kosala
mombongo elongo na yo ; bazalaki komema epai na yo bana meme ya
mibali, bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali.
22 Bato ya mombongo ya Saba mpe ya Raema bazalaki kosala mombongo
elongo na yo ; bazalaki komema epai na yo biloko ya mike-mike ya solo
kitoko oyo balambelaka, mabanga ya talo ya ndenge na ndenge mpe wolo.
23 Bato ya Arani, ya Kane mpe ya Edeni, elongo na bato ya mombongo
ya Saba, ya Asiri mpe ya Kilimadi, bazalaki kosala mombongo elongo na
yo ;
24 bazalaki kosala elongo na yo mombongo ya biloko ya kitoko :
bakazaka ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga,
bitoko ya balangi ya ndenge na ndenge mpe mikaba makasi mpe ya kitoko.
25 Bamasuwa minene ya Tarsisi ezalaki komema
biloko na yo ya koteka.
Otondaki meke na biloko
mpe okendeki sango kati na bibale minene.
26 Baluki nkayi na yo bamemaki yo
kino na kati-kati ya bibale minene.
Kasi mopepe ya este ebukaki-bukaki yo
na biteni na kati-kati ya ebale monene :
27 bomengo na yo, biloko na yo ya koteka,
mombongo na yo, baluki nkayi na yo,
bato na yo, oyo basalaka na masuwa,
basali oyo babambaka madusu ya masuwa na yo,
bato oyo basalaka mombongo elongo na yo
mpe basoda na yo nyonso
elongo na lisanga mobimba oyo ezali kati na masuwa,
bakokufa na kati-kati ya bibale minene
na mokolo oyo masuwa na yo ekozinda.

28 Tango baluki nkayi na yo bakoganga,
bituka ya ngambo ya ebale monene
ekolenga na somo.
29 Baluki nkayi nyonso mpe bato mosusu
oyo basalaka na masuwa bakosundola masuwa ;
bakotelema na libongo,
30 bakoganga na mongongo makasi
mpe bakolela na mawa nyonso mpo na yo ;
bakomisopela putulu na mito mpe bakomibamba na mabele.
31 Bakomikokola suki ya mito mpe bakolata basaki.
Bakolela yo na mawa na motema
mpe bakomitungisa makasi na mitema.
32 Kati na pasi mpe kolela na bango,
bakoyemba nzembo ya mawa na tina na yo :
‘ Nani azalaki lokola Tiri,
lokola engumba oyo ekomi kimia
kati na ebale monene ? ’

33 Tango biloko na yo ya koteka ezalaki kobima
wuta na ebale monene,
ozalaki kokokisa baposa ya bikolo ebele ;
ebele ya bomengo mpe ya nkita na yo ezalaki kokomisa
bakonzi ya mokili bazwi.
34 Kasi tango sik'oyo bambonge ya bibale minene ebuki-buki yo,
ebwaki yo kati na mozindo ya mayi :
biloko na yo mpe basali na yo nyonso bazindi elongo na yo.
35 Bavandi nyonso ya bisanga bakomi na mawa mpo na yo ;
bakonzi na bango bazali kolenga na somo,
mpe bilongi na bango ebebi likolo ya kobanga.
36 Bato ya mombongo ya bikolo mosusu bakomi
koseka mpe kowolola yo :
Osuki eh ! Osuki ! Okotikala kozala lisusu te ! › »

28

Maloba ya kosambisa mokonzi ya Tiri

1 Yawe alobaki na ngai :

2 « Mwana na moto, loba na mokambi ya Tiri : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na lolendo ya motema na yo, olobaki : ' Nazali nzambe, navandaka na kiti ya bokonzi ya nzambe na kati-kati ya bibale minene. ' Nzokande, ozali na yo kaka moto, ozali na yo nzambe te atako okanisi ete ozali na bwanya lokola nzambe.

3 Boni, okanisi ete ozali na bwanya koleka Daniele ? Okanisi ete oyebi mabombami nyonso ?

4 Na bwanya mpe na mayele na yo, okomi na bozwi mpe otondisi wolo mpe palata kati na bibombelo na yo.

5 Lokola ozalaki mayele makasi na mosala ya mombongo, oyeisi bomengo na yo ebele makasi ; mpe mpo na bomengo na yo, motema na yo etondi na lolendo.

6 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola ozali kokanisa ete ozali na bwanya lokola Nzambe,

7 nakotindela yo bato ya bikolo ya bapaya, bikolo oyo baleki kanza kati na bikolo, mpo ete babundisa yo : bakobimisela yo mipanga na bango mpo na kosambwisa mayele mpe bwanya na yo, bongo bakosambwisa lokumu na yo.

8 Bakokitisa yo kino na libulu, mpe okokufa kufa ya somo kati na bibale minene.

9 Okokoka lisusu koloba liboso ya bato oyo bazali koboma yo : ' Ngai nazali nzambe ? ' Ozali na yo kaka moto ; ozali nzambe te, kati na maboko ya bato oyo bazali koboma yo.

10 Okokufa kufa ya bato oyo bakatama ngenga te, na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Ngai nde nalobi, elobi Nkolo Yawe. › »

11 Yawe alobaki na ngai :

12 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na mokonzi ya Tiri ! Loba na ye : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ozalaki ndakisa mpo na komona nyonso oyo ezali ya kokoka, otondaki na bwanya, mpe ozalaki kitoko koleka.

13 Ozalaki kati na Edeni, elanga ya Nzambe ; mabanga ya talo ya lolenge nyonso ezalaki kokomisa yo kitoko : ribi, topaze, diama, emerode,

krizolite, onikisi, jasipe, safiri ; bambunda na yo ya mike mpe baflite na yo ezalaki ya wolo, babongisaki yango mpo na mokolo oyo bakela yo.
14 Napakolaki yo mafuta mpo ete ozala Sheribe oyo abatelaka, oyo mapapu na ye efungwama ; pamba te Ngai nde natiaki yo na ngomba ya bule ya Nzambe ; ozalaki wana, ozalaki kotambola na kati-kati ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto.
15 Etamboli na yo ezalaki ata na pamela moko te wuta mokolo oyo okelama kino tango mabe emonanaki kati na yo.
16 Lokola omonaki ete mombongo na yo emati makasi, okomaki konyokola bato mpe kosala masumu ; mpo na yango, nalongolaki yo na ngomba ya Nzambe mpe nabenganaki yo, sheribe oyo abatelaka, na molongo ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto.
17 Motema na yo etondaki na lolendo mpo na kitoko na yo ; obebisaki bwanya na yo mpo na lokumu na yo. Yango wana, nabwaki yo na mabele mpe nakomisi yo eloko ya liseki na miso ya bakonzi.
18 Mpo na ebele ya masumu na yo mpe mombongo na yo, oyo osalaka na bosembo te, obebisi bosantu ya bisika na yo ya bule ; mpe Ngai, nabimisi kati na yo moto mpo ete etumba yo ; nakomisi yo putulu ya mabele na miso ya bato nyonso oyo bazali kotala yo.
19 Bato ya bikolo nyonso oyo bayebaki yo bakomi na mawa na tina na yo mpo ete okomi eloko ya koyoka somo : suka na yo ezali mabe, ozali lisusu te, okotikala lisusu kozala te ! › »

Maloba ya kosambisa Sidoni

20 Yawe alobaki na ngai :
21 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Sidoni mpe sakola na tina na yango !
22 Loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh Sidoni, natombokeli yo ! Nakomonisa nkembo na Ngai kati na yo ; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopesa yango etumbu mpe nakomonisa bosantu na Ngai kati na yango.
23 Nakotindela yango bokono oyo ebomaka, nakotangisa makila na babalabala na yango ; mopanga ekolongwa na bangambo nyonso mpo na koboma bato na yango, mpe bato ebele bakokufa. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
24 Bato ya bikolo ya mayele mabe, oyo bazali lokola basende mpe banzube, bakozingela lisusu bana ya Isalaele te ; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe.

Isalaele akovanda na kimia

25 Nkolo Yawe alobi : Tango nakosangisa bana ya Isalaele wuta na bikolo epai wapi napanzaki bango, nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo wana ; boye, bakovanda na mokili na bango moko, mokili oyo napesaki epai ya Jakobi, mosali na Ngai.
26 Bakovanda kuna na kimia, bakotonga bandako mpe bakosala bilanga ya vino ; bakovanda kuna na kimia tango nakopesa etumbu na bikolo nyonso ya bapaya oyo bazingelaki bango mpe bazalaki kotiola bango. Bongo bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bango. › »

29

Maloba ya kosambisa Ejipito

1 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya zomi, na mobu ya zomi, Yawe alobaki na ngai :

2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo epai ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito, sakola mpo na kotelemela ye mpe mokili mobimba ya Ejipito !
3 Loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Yo Faraon, mokonzi ya Ejipito, natelemeli yo !
Yo dalagona monene oyo ovandaka
kati na bibale na yo,
yo oyo ozali koloba : ‘ Ebale Nili ezali ya ngai ;
mpe ngai, ngai moko nde namisala ! ’
4 Nakokanga yo bibende na mbanga,
nakosala ete mbisi ya ebale na yo
ekangama yo na poso ya nzoto ;
nakobimisa yo na libanda ya bibale na yo
elongo na mbisi oyo ekangami yo na poso ya nzoto.
5 Nakobwaka yo na esobe,
yo mpe mbisi ya bibale na yo.
Okokweya na mabele ya elanga ya polele ;
bakolokota yo te, bakokunda yo te ;
mpe nakokomisa yo bilei ya banyama ya mokili
mpe ya bandeke ya likolo.
6 Boye, bavandi nyonso ya Ejipito bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
Ozalaki na yo kaka lokola eyekamelo
oyo basala na nzete oyo ebotaka na mayi,
mpo na libota ya Isalaele.
7 Tango maboko na bango esimbaki yo,
obukanaki mpe ozokisaki mapeka na bango ;
tango balalelaki yo,
obukanaki mpe olembisaki mikongo na bango.
8 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakoyeisa mopanga
mpo na kobebisa yo, mpe nakoboma bato na yo mpe bibwele na bango.
9 Ejipito ekokoma esobe mpe ekotikala lisusu na bato te ; mpe bakoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe.
Lokola ozalaki koloba : ‘ Ebale Nili ezali ya ngai ; kasi ngai, ngai moko
nde namisala, ’
10 natombokeli yo mpe bibale na yo ; mpe lisusu, nakobebisa mokili ya
Ejipito, nakokomisa yango esobe kobanda na Migidoli kino na Siene, kino
na bandelo ya mokili ya Kushi.
11 Ata litambe moko ya moto to ya nyama ekolekela lisusu wana te :
moto moko te akovanda lisusu kuna mibu tuku minei.
12 Nakokomisa Ejipito esobe kati na mikili oyo ekoma esobe, mpe
bingumba na yango ekotikala lisusu na bato te, mibu tuku minei, kati
na bingumba oyo ebeba. Nakopanza bato ya Ejipito kati na bikolo mpe
nakopalanganisa bango na mikili mosusu.
13 Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Sima na mibu tuku minei,
nakosangisa bato ya Ejipito wuta na bikolo epai wapi bapalanganaki,
14 nakokangola bato ya Ejipito oyo bazalaki na bowumbu mpe nako-
zongisa bango na Patrosi, mokili ya bakoko na bango ; mpe kuna,
bakokoma kaka mwa bokonzi moko ya moke.
15 Ejipito ekokoma mokili moko moke koleka mikili mosusu, ekomiku-
misa lisusu te liboso ya bikolo mosusu ; nakokomisa yango moke penza
mpo ete ezala lisusu na makoki te ya kokonza bikolo mosusu.
16 Mokili ya Ejipito ekozala lisusu mpo na bana ya Isalaele mokili ya
kotiela motema te, kasi ekokoma lokola ekaniseli ya masumu oyo bato na

Ngai bazalaki kosala tango bazalaki koluka lisungi epai na yango. Boye,
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › »
17 Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, na mobu ya tuku mibale na
sambo, Yawe alobaki na ngai :
18 « Mwana na moto, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alendisaki
makasi mampinga na ye mpo na kobundisa engumba Tiri ; mito ya basoda
nyonso ekomaki mabandi mpe mapeka na bango elongwaki-longwaki
baposo. Nzokande, ye mpe mampinga na ye batikalaki kozwa litomba
ata moko te na mosala na bango ya kobundisa engumba Tiri.
19 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakokaba Ejipito na
maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni ; mpe ye, akobotola
bomengo na yango, akozwa bomengo ya bitumba mpe akobebisa yango
nyonso penza.
20 Napesi epai ya Nabukodonozori mokili ya Ejipito lokola lifuti mpo na
misala na ye, pamba te ye mpe mampinga na ye basalaki mpo na Ngai,
elobi Nkolo Yawe.
21 Na mokolo wana, nakobimisa liseke mpo na libota ya Isalaele ;
nakofungola monoko na yo kati na bango, mpe bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. »

30

Nzembo ya mawa mpo na Ejipito

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, sakola ! Loba :
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Bolela mpe boloba :
‘ Mawa mpo na mokolo wana ! ’
3 Pamba te mokolo yango ekomi pene ;
mokolo ya Yawe ekomi pene,
mokolo ya mapata, tango ya molili mpo na bikolo.
4 Mopanga ekotelemela Ejipito,
mpe somo makasi ekokanga mokili ya Kushi.
Tango bato bakokufa na Ejipito,
bakomema bomengo na yango mosika
mpe miboko na yango ekobukana.
5 Kushi, Puti, Ludi, Arabi mobimba, Libi mpe bato ya mokili ya boyokani
bakokufa na mopanga nzela moko na bato ya Ejipito.
6 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Bikolo oyo esanganaki na Ejipito ekokweya
mpe makasi oyo etielaka lolendo ekosila.
Kobanda na Migidoli kino na Siene,
bakokweya na mopanga elongo na Ejipito,
elobi Nkolo Yawe.
7 Ejipito ekotikala lisusu na bato te
kati na mikili oyo etikala na bato te,
mpe bingumba na yango ekokoma ebeba
kati na bingumba oyo ebeba.
8 Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe,
tango nakokitisa moto kati na Ejipito
mpe nakosukisa nguya nyonso ya basungi na yango.
9 Na mokolo wana, bato oyo nakotinda bakokende na nzela ya masuwa
mpo na kobundisa Kushi oyo ezali na yango na kimia. Somo makasi

ekokanga bango na mokolo ya etumbu ya Ejipito ; mpe mokolo yango ekomi solo pene.

10 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakosukisa nguya ya mampinga ya Ejipito na nzela ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni.

11 Ye elongo na mampinga na ye ya basoda oyo baleki kanza kati na mampinga ya bikolo, bakoya kobebisa mokili. Bakobundisa Ejipito na mipanga na bango mpe bakotondisa mokili na bibembe.

12 Nakokawusa miluka ya Nili mpe nakokaba mokili epai ya bato mabe ; nakobebisa mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango na nzela ya maboko ya bapaya. Ézali Ngai Yawe nde nalobi.

13 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakobebisa banzambe ya bikeko mpe nakosala ete bato batika kosambela bililingi kati na Mefisi. Moto moko te lisusu akozala mokambi kati na Ejipito, mpe nakoyeisa somo kati na Ejipito mobimba.

14 Nakobebisa engumba Patrosi, nakotia moto kati na engumba Tsoani mpe nakopesa etumbu na engumba Tebesi.

15 Nakopelisela engumba Sini, ndako batonga makasi ya Ejipito, kanda na Ngai ; mpe nakoboma ebele ya bavandi ya engumba Tebesi.

16 Nakotia moto kati na Ejipito ; engumba Sini ekotonda na pasi. Tebesi ekokoma na madusu ebele mpe banguna bakokota kati na Mefisi na moyi makasi, mpo na kobebisa yango.

17 Bilenge mibali ya bingumba Eliopolisi mpe Pi-Beseti bakokufa na mopanga, mpe bingumba yango ekokende na bowumbu.

18 Na Takipenesi, mokolo ekokoma molili tango nakobuka ekangiseli ya Ejipito ; mpe kuna, makasi na yango oyo etielaka lolendo ekosila ; mapata ekozipa engumba Takipenesi mpe bamboka na yango ya mike ekokende na bowumbu.

19 Nakopesa Ejipito etumbu ; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

20 Na mokolo ya sambo ya sanza ya liboso, na mobu ya zomi na moko, Yawe alobaki na ngai :

21 « Mwana na moto, tala ; nabukaki loboko ya Faraon, mokonzi ya Ejipito ! Moto moko te azali kosalisa yango to mpe kotia yango kisi mpo ete ekoka lisusu kozwa makasi ya kosimba mopanga.

22 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Natelemeli Faraon, mokonzi ya Ejipito ; nakobuka maboko na ye nyonso mibale : ezala loboko oyo ya malamu to loboko oyo ebukana ; mpe nakosala ete mopanga ekweya longwa na loboko na ye.

23 Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu.

24 Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni mpe nakotia mopanga na Ngai kati na loboko na ye. Kasi nakobuka maboko ya Faraon, mpe akokoma kolela liboso na ye lokola moto oyo azoki pota monene.

25 Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni, kasi maboko ya Faraon ekolemba. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakotia mopanga na Ngai kati na loboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobundisa na yango Ejipito.

26 Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu ; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

31

Lisese ya nzete ya sedele

1 Na mokolo ya liboso ya sanza ya misato, na mobu ya zomi na moko,
Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe na
mampinga na ye nyonso :
‹ Nani penza akoki kokokana na yo na lokumu ?
3 Tala mokili ya Asiri malamu !
Ezalaki lokola nzete ya sedele kati na Libani :
bitape na yango ezalaki kitoko
mpe na makasa ebele oyo ezalaki kopesa pio
koleka banzete nyonso ya zamba ;
elekaki banzete nyonso ya zamba na molayi,
songe na yango ezalaki ekenda kino na mapata.
4 Mayi ezalaki kokolisa yango,
mpe mayi ya se ya mabele ezalaki koyeisa yango molayi ;
ebimisaki miluka zingazinga ya esika oyo balonaki yango
mpe epanzanaki kino na banzete nyonso ya zamba.
5 Boye, nzete yango ekomaki molayi makasi
koleka banzete nyonso ya zamba ;
bitape na yango ekomaki milayi,
mpe makasa na yango ekomaki ebele,
pamba te ezalaki kozwa mayi ebele.
6 Bandeke nyonso ya likolo ezalaki koya
kotonga bazala na bitape na yango,
banyama nyonso ya zamba mpe ezalaki kobota na se ya bitape na yango.
Bikolo nyonso ya minene ezalaki kobika na se ya pio na yango.
7 Ezalaki kitoko na monene na yango
mpe na molayi ya bitape na yango,
pamba te misisa na yango ezalaki ekita
kino na mayi minene.
8 Kati na elanga ya Nzambe,
nzete moko te ya sedele ekokanaki na yango,
nzete moko te ya sipele ekokanaki na yango na bitape,
nzete moko te ya platane ekokanaki na yango na makasa :
nzete moko te kati na elanga ya Nzambe ekokanaki
na yango na kitoko.
9 Nasalaki yango kitoko makasi na bitape ebele ;
bongo banzete nyonso ya Edeni, kati na elanga ya Nzambe,
ezalaki kolula yango.
10 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola ekomaki molayi
penza, bongo songe na yango ekendeki kino na mapata ; mpe lokola
ekomaki na lolendo mpo na molayi na yango,
11 nakabaki yango na maboko ya nkumu ya bikolo mpo ete apesa yango
etumbu oyo ekoki na mabe na yango. Nabenganaki yango ;
12 mpe bikolo ya bapaya oyo eleki kanza ekweyisaki yango mpe asundolaki
yango ; makasa na yango ekweyaki na bangomba mpe na mabwaku
nyonso, bitape na yango ebukanaki mpe ekweyaki na mabulu nyonso ya
minene ya mokili. Bikolo nyonso ya mabele ekimaki wuta na se ya pio na
yango mpe esundolaki yango ; bongo etikalaki yango moko.

13 Bandeke nyonso ya likolo ekomaki kovanda na mobimbi na yango oyo
epola, mpe banyama nyonso ya zamba ekomaki kovanda na bitape na
yango.
14 Boye, makambo oyo nyonso esalemaki mpo ete nzete moko te oyo
elonama pembeni ya mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango
mpe mpo na songe na yango oyo ekenda kino na mapata ; mpe mpo ete
terebente moko te oyo ezali kozwa mayi ekoma na lolendo mpo na molayi
na yango. Pamba te, yango nyonso etangama ete ekokufa, ekokita kino na
mokili ya se ya mabele, kati na bakufi, elongo na bato oyo bakitaka na se
ya libulu ya kufa.

Kati na libulu

15 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo oyo nzete ya sedele
ekitaki na se ya mokili ya bakufi, napesaki mitindo ete mayi oyo ya se ya
mabele esala matanga mpo na yango. Likolo na yango, nazipaki mayi ya
se ya mabele, nakangaki bibale na yango mpe mayi minene ekangamaki ;
nazipaki zamba ya Libani na molili mpe nakawusaki banzete nyonso ya
elanga.
16 Nalengisaki bikolo na lokito ya kokweya na yango, tango nakitisaki
yango na mboka ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu ya
kufa. Boye, banzete nyonso ya Edeni, oyo eleki kitoko, mpe banzete ya
Libani, oyo eleki kitoko, banzete nyonso oyo ezalaki kozwa mayi malamu,
ebondisamaki na se ya mabele.
17 Yango mpe ekitaki, elongo na nzete ya sedele, na mokili ya bakufi,
epai ya bato oyo bakufaki na mopanga, oyo basanganaki na yango mpo
na kovanda na se ya pio na yango kati na bikolo.
18 Nzete nini kati na Edeni ekokani na yo na monene mpe na lokumu ?
Nzokande, yo mpe okokita, elongo na banzete ya Edeni, na mokili ya se ya
mabele ; okolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, elongo na
bato oyo bakufaki na mopanga.
Ndenge wana nde Faraon elongo na bato na ye bakosuka, elobi Nkolo
Yawe. › »

32

Nzembo ya mawa na tina na Faraon

1 Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi na mibale, na mobu ya zomi na
mibale, Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa mpo na Faraon, mokonzi
ya Ejipito, mpe yebisa ye :
‹ Ozali lokola nkosi kati na bikolo,
ozali lokola dalagona kati na bibale minene,
otambolaka-tambolaka kati na bibale na yo,
opanzaka mayi na makolo na yo
mpe okomisaka bibale potopoto.
3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Nakotiela yo motambo na Ngai
tango nakosangisa bato ya bikolo ebele ;
boye bakokanga yo na motambo yango.
4 Nakobwaka yo na mabele
mpe nakosundola yo na libanda ya bilanga.
Nakosala ete bandeke nyonso ya likolo eya komatela yo
mpe banyama ya mokili mobimba eya kolia

misuni ya nzoto na yo.
5 Nakopanza misuni ya nzoto na yo na bangomba
mpe nakotondisa mabwaku na biteni oyo ekotikala.
6 Nakotondisa mokili,
na makila oyo ekowuta epai na yo,
na balabala nyonso kino na bangomba ;
mpe mabulu minene ekotonda na misuni ya nzoto na yo.
7 Tango nakoboma yo ndenge babomaka mwinda,
nakozipa likolo, nakokomisa molili minzoto na yango ;
nakozipa moyi na mapata,
mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te.
8 Likolo na yo,
nakokomisa molili biloko nyonso ya likolo,
oyo ebimisaka pole,
mpe nakoyeisa molili na mokili na yo,
elobi Nkolo Yawe.
9 Nakotungisa mitema ya bato ebele
tango nakomema yo na bowumbu
kati na bikolo ya bapaya,
na mikili oyo otikala kutu koyeba te.
10 Nakosala ete bato ya bikolo ebele bakamwa yo
mpe bakonzi na bango balenga na somo likolo na yo
tango nakolakisa bango mopanga na Ngai.
Na mokolo ya kokweya na yo,
moko na moko kati na bango akokoma kolenga
tango nyonso mpo na bomoi na ye.
11 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Mopanga ya mokonzi ya Babiloni
ekobundisa yo.
12 Nakosala ete bato ebele bakufa kati na yo
na mopanga ya bilombe ya bitumba
ya ekolo oyo eleki bikolo nyonso na kanza.
Bakosukisa lolendo ya mokili ya Ejipito
mpe bato na yango nyonso bakobebisama.
13 Nakoboma ngombe na yango nyonso
pembeni ya mayi ya mozindo oyo ekoningana lisusu te
na makolo ya bato to ya banyama.
14 Bongo nakosala ete mayi na yango evanda kimia
mpe bibale na yango etiola lokola mafuta,
elobi Nkolo Yawe.
15 Tango nakosala ete Ejipito etikala lisusu na bato te,
tango nakobebisa biloko nyonso
oyo ezali kati na yango
mpe nakoboma bavandi na yango nyonso ;
boye bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›
16 Yango nde nzembo ya mawa oyo bakoyembela Ejipito ; bilenge basi ya bikolo mosusu nde bakoyemba yango, bakoyemba yango na tina na Ejipito elongo na bato na yango nyonso, elobi Nkolo Yawe. »
17 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana kaka, na mobu ya zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai :
18 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na bato nyonso ya Ejipito mpe kitisa na mokili ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu, mokili ya Ejipito elongo na bato ya bikolo ya nguya.

19 Loba na bango : ‹ Boni, boleki bato mosusu na nini ? Bokita mpe
bolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te ! ›
20 Bakokweya kati na bato oyo bakufaki na mopanga.
Mopanga esili kobima !
Tika ete eboma Ejipito mpe bato na yango nyonso !
21 Wuta na mboka ya bakufi,
bankumu bakoloba na Ejipito
mpe na bikolo oyo esanganaki na yango :
‹ Bakiti mpe balali elongo na bato
oyo bakatama ngenga te,
esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga. ›
22 Mokili ya Asiri ezali kuna elongo na mampinga na yango nyonso,
ezingelami na malita ya bato na yango nyonso oyo babomaki : bango
nyonso oyo bakufaki na mopanga.
23 Malita na bango ezali kati na libulu moko ya mozindo, mpe mampinga
na yango elali zingazinga ya bakunda na ye. Bato nyonso oyo bazalaki
koyeisa somo na mokili ya bato ya bomoi basili kokweya, bakufi na
mopanga.
24 Mokili ya Elami ezali kuna elongo na mampinga na yango nyonso,
zingazinga ya bakunda na yango ; bato na yango nyonso bakweyaki,
bakufaki na mopanga. Bato nyonso oyo bazalaki koyeisa somo kati na
mokili ya bato ya mokili yango basili kokita elongo na bato oyo bakatama
ngenga te, na mokili ya bakufi ; bakoyoka soni bango moko elongo na bato
oyo bakitaka na libulu.
25 Basalaki mbeto moko mpo na mokili yango kati na bato oyo bakufaki
na mopanga, esika moko na mampinga na yango nyonso, zingazinga ya
bakunda na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato
bakatama ngenga te. Lokola somo na bango epanzanaki na mokili ya bato
ya bomoi, bamemaki soni na bango elongo na bato oyo bakitaka na libulu ;
bazali kolala esika moko na bato oyo babomaki na mopanga.
26 Mokili ya Mesheki mpe ya Tubali ezali kuna elongo na bato na yango
nyonso, zingazinga ya malita na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na
mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te, pamba te bayeisaki somo
makasi kati na mokili ya bato ya bomoi.
27 Boni, balali te esika moko na basoda mosusu oyo bakatama ngenga te
to balali te esika moko na basoda ya mpiko oyo bakufaki mpe bakitaki na
mboka ya bakufi na bibundeli na bango, na mipanga na bango na se ya
mito na bango ? Etumbu mpo na masumu na bango ekweyaki na mikuwa
na bango, atako bazalaki kolengisa basoda ya mpiko ya mokili ya bato ya
bomoi na somo.
28 Oh Faraon, yo mpe okobukana, okolala esika moko na bato oyo
bakatama ngenga te, bato oyo bakufaki na mopanga !
29 Mokili ya Edomi ezali kuna, bakonzi na yango mpe bakambi na yango
balali esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga atako bazalaki na
nguya ; balali esika moko na bato oyo bakatama ngenga te mpe bato oyo
bakitaka na libulu.
30 Bakambi nyonso ya etuka ya nor mpe bato nyonso ya Sidoni bazali
kuna ; bakitaki na soni elongo na bato oyo bakufaki atako nguya na bango
ezalaki kopesa bato somo makasi ; balali lokola bato bakatama ngenga te
elongo na bato oyo bakufaki na mopanga, mpe bakufaki na soni makasi
elongo na bato oyo bakitaka na libulu.

31 Ye Faraon elongo na mampinga na ye nyonso bakomona bango mpe
bakobondisama na tina na bato nyonso oyo bakufaki na mopanga, elobi
Nkolo Yawe.
32 Atako nayeisaki somo na mokili ya bato ya bomoi na nzela na ye,
Faraon mpe bato na ye nyonso bakolala kati na bato oyo bakatama ngenga
te, bato oyo bakufa na mopanga, elobi Nkolo Yawe. »

33

Mosakoli Ezekieli : Mosenzeli

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, loba na bandeko na yo mpe yebisa bango : ‹ Soki
nabimisi bitumba na mokili moko, bongo bato ya mokili yango baponi
moko kati na bango lokola mokengeli na bango ;
3 soki mokengeli yango amoni banguna koya kobundisa mokili na bango
mpe abeti kelelo mpo na kokebisa bato.
4 Soki moto moko ayoki lolaka ya kelelo, kasi azwi yango na pamba mpe
mopanga ebomi ye, makila na ye ekotangama na moto na ye moko.
5 Lokola ayokaki lolaka ya kelelo, kasi azwaki likebisi wana na pamba,
makila na ye ekotangama na moto na ye moko. Kasi soki azwaki likebisi
wana na pamba te, alingaki solo kobikisa bomoi na ye.
6 Nzokande, soki mokengeli amoni banguna koya mpe abeti kelelo te
mpo na kokebisa bato, bongo mopanga ebomi moko kati na bandeko na ye,
ndeko wana akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga makila
na ye na moto ya mokengeli. ›
7 Mwana na moto, nakomisi yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele.
Boye, yokaka maloba oyo nakobanda koloba mpo na kokebisa bango na
Kombo na Ngai.
8 Soki nalobi na moto mabe : ‹ Oh moto mabe, okokufa solo ! › Mpe yo,
olobi na ye eloko moko te mpo ete abongola bizaleli na ye, moto mabe
wana akokufa solo mpo na masumu na ye ; kasi nakotanga makila na ye
na moto na yo.
9 Kasi soki okebisi moto mabe ete abongola bizaleli na ye, bongo asaleli
yango te, akokufa solo mpo na masumu na ye ; mpe yo, okobikisa bomoi
na yo.
10 Mwana na moto, loba na libota ya Isalaele : ‹ Tala maloba oyo bozali
koloba : ‘ Ndenge nini penza tokoki lisusu kobika mpo ete mabe mpe
masumu na biso ekomi kilo makasi mpo na biso, mpe yango ekomi
kobebisa biso ? ’ ›
11 Loba na bango : ‹ Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nasepelaka
na kufa ya moto mabe te ; nalingaka nde ete abongola bizaleli na ye mpo
ete abika ! Bobongwana, bobongwana, oh libota ya Isalaele ! Mpo na nini
bolingi kaka nzela ya kufa ? ›
12 Mwana na moto, loba na bandeko na yo : ‹ Boyengebene ya moto
ya sembo ekobikisa ye te soki asali mabe, mpe mabe ya moto mabe
ekokweyisa ye te soki atiki yango ; moto ya sembo akobika te likolo ya
boyengebene na ye ya kala soki asali masumu. ›
13 Ata soki nalobi na moto ya sembo ete akowumela solo na bomoi, soki
atie elikya na bosembo na ye mpe asali mabe, bosembo na ye nyonso
ekotangama lisusu te mpe akokufa mpo na mabe oyo asali.
14 Soki nalobi na moto mabe : ‹ Okokufa solo ; › kasi atiki masumu na
ye mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima,

15 soki azongisi ndanga oyo asimbaki na niongo mpe biloko oyo ayibaki,
soki atosi mitindo oyo epesaka bomoi mpe atiki kosala mabe, akobika
penza, akokufa te.
16 Mabe nyonso oyo asalaki ekotangama lisusu te, akobika solo ; pamba
te asali oyo ezali alima mpe sembo.
17 Bandeko na yo bazali koloba : ‹ Nkolo akataka makambo na bosembo
te. › Nzokande, nzela na bango moko nde ezalaka mabe.
18 Soki moto ya sembo atiki boyengebene na ye mpe akomi kosala mabe,
akokufa mpo na mabe yango.
19 Soki moto mabe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima,
akobika solo mpo ete asali bongo.
20 Oh bino, libota ya Isalaele, ndenge nini bokoki penza koloba : ‹ Nkolo
akataka makambo na bosembo te ! › Solo, nakosambisa moko na moko
kati na bino kolanda etamboli na ye ! »

Ndimbola ya kobebisama ya Yelusalemi

21 Na mokolo ya mitano ya sanza ya zomi, na mobu ya zomi na mibale
ya bowumbu na biso, moko kati na bato oyo babikaki na Yelusalemi ayaki
epai na ngai mpe alobaki : « Babebisi engumba ! »
22 Nzokande, na pokwa, liboso ete moto yango aya epai na ngai, loboko
ya Yawe ezalaki likolo na ngai mpe afungolaki monoko na ngai liboso ete
moto yango akoma epai na ngai na tongo. Monoko na ngai efungwamaki
mpe nakomaki koloba.
23 Bongo Yawe alobaki na ngai :
24 « Mwana na moto, bavandi ya bisika oyo ebeba kati na mokili ya
Isalaele bazali koloba : ‹ Abrayami azalaki kaka ye moko tango azwaki
mokili lokola libula ; nzokande biso, tozali ebele ; boye, solo, mokili
epesameli biso lokola libula ! ›
25 Yango wana, loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Boni, ndenge bozali nanu kolia misuni mpe makila na yango, bongo bozali
kotalela banzambe na bino ya bikeko mpe kosopa makila ya bato, bozwa
solo mokili lokola libula !
26 Bozali kotia elikya na mopanga na bino, bozali kosala makambo ya
mbindo, mpe moko na moko kati na bino azali kokomisa mbindo mwasi
ya moninga na ye, mpe bozwa penza mokili lokola libula ! ›
27 Loba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na Kombo na
Ngai, bato oyo batikali na bisika oyo ebeba bakokufa na mopanga ! Ba-
oyo bazali na mboka, nakokaba bango epai ya banyama ya zamba mpo ete
eboma bango ! Mpe ba-oyo babombami kati na bandako batonga makasi
mpe kati na madusu ya mabanga bakokufa na bokono oyo ebomaka ;
28 nakokomisa mokili libebi mpe nakosala ete etikala lisusu na bato te :
nakosukisa lolendo na yango, bangomba ya Isalaele ekotikala lisusu na
bato te, mpe bato bakotika kolekela wana.
29 Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakokomisa mokili
libebi mpe esobe, likolo ya makambo na bango nyonso ya mbindo oyo
bazali kosala. ›
30 Mpo na yo, mwana na moto, bandeko na yo bazali kolobana bango na
bango na bamir mpe na bikuke ya bandako na bango na tina na kombo
na yo : ‹ Boya koyoka maloba oyo ewuti epai na Yawe ! ›
31 Bongo bato na Ngai bayei epai na yo ndenge kaka bayaka tango nyonso
mpe bavandi liboso na yo mpo na koyoka maloba na yo, kasi batiaka yango
na misala te, pamba te minoko na bango ebimisaka kaka makambo oyo

esepelisaka mitema na bango, mpe mitema na bango elukaka kaka bolamu na bango moko.
32 Mpo na bango, ozalaka na yo kaka lokola moto oyo ayembaka malamu banzembo ya kitoko, na mongongo ya kitoko, mpe abetaka mindule kitoko ; pamba te bayokaka na bango maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te.
33 Tango makambo oyo nyonso ekokokisama —mpe ekokokisama solo— bakososola penza ete mosakoli moko azalaki kati na bango. »

34

Maloba ya kosambisa bakambi ya Isalaele

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela babateli bibwele ya mokili ya Isalaele ! Sakola mpe yebisa bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Mawa na babateli bibwele ya Isalaele, oyo balukaka kaka bolamu na bango moko ! Boni, babateli bibwele basengeli te penza koluka bolamu ya bibwele ?
3 Bolingi kaka kolia mafuta na yango, kolata bilamba oyo esalemi na bapwale na yango mpe koboma bibwele oyo eleki mafuta, kasi bolukaka bolamu ya bibwele yango te !
4 Bosungaki te ebwele oyo elemba mpo ete ekoka kozwa lisusu makasi, bobikisaki te oyo ezalaki na bokono, bosalisaki te oyo ebukana lokolo ; bozongisaki te na nzela, oyo ebimaki libanda ya nzela, mpe bolukaki te oyo ebungaki ; kasi nde bozalaki konyokola yango mpe komonisa yango pasi tango bozalaki kokamba yango !
5 Boye, bibwele na Ngai epanzanaki bipai na bipai mpe ekomaki bilei ya banyama ya zamba, pamba te moto akobatela yango azalaki lisusu te.
6 Bibwele na Ngai ekomaki kotelengana na likolo ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse, epanzanaki na mokili mobimba ; moto moko te azalaki koluka yango mpe koluka bolamu na yango.
7 Mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe :
8 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, lokola bibwele na Ngai ezangi mobateli, bongo bakomi koyiba yango mpe ekomi bilei ya banyama nyonso ya zamba ; lokola babateli bibwele na Ngai bazalaki koluka bibwele na Ngai te, kasi bazalaki kaka koluka kaka bolamu na bango moko koleka bolamu ya bibwele na Ngai ;
9 mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe :
10 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Natombokeli babateli bibwele ! Nakotuna bango bibwele na Ngai, nakobotola bibwele na Ngai na maboko na bango, nakotika bango lisusu te kobatela yango. Boye, bakokoka lisusu te komilukela bolamu na bango moko. Nakokangola bibwele na Ngai na minoko na bango, mpe ekotikala lisusu bilei na bango te.
11 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ngai moko nakoluka bolamu ya bibwele na Ngai mpe nakobatela yango.
12 Ndenge mobateli bibwele alukaka bolamu ya bibwele na ye, soki azali elongo na yango, ndenge wana mpe Ngai nakobatela mpe nakobikisa bibwele na Ngai wuta na bisika nyonso epai wapi ezali ya kopanzana, na mokolo ya mapata mpe ya molili makasi.
13 Nakobimisa yango wuta na bikolo epai wapi ezali ya kopanzana, nakosangisa yango wuta na mikili mosusu mpe nakozongisa yango na mabele na yango moko ; nakoleisa yango na likolo ya bangomba ya

Isalaele, kati na mabwaku mpe kati na bamboka nyonso ya mike ya Isalaele.
14 Nakoleisa yango na esika ya matiti ya kitoko, mpe matiti na yango
ya kolia ekozala na likolo ya bangomba ya Isalaele ; kuna, ekopema mpe
ekolia na mabele ya kitoko.
15 Ngai moko nakoleisa bibwele na Ngai, mpe Ngai moko nakopemisa
yango, elobi Nkolo Yawe ;
16 nakoluka oyo ebungaki, nakozongisa na nzela, oyo epengwaki ;
nakosalisa oyo ebukana lokolo, nakobikisa oyo ezangi makasi. Kasi
nakoboma oyo ya mafuta mpe oyo ya makasi. Nakobatela bibwele na
Ngai na bosembo.

Maloba ya lobiko mpo na mpate

17 Mpo na bino, bibwele na Ngai, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu, kati na
bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali.
18 Boni, ekoki te mpo na bino kolia na matiti ya kitoko ? Mpo na nini
bolingi lisusu ete matambe na bino enyataka-nyataka matiti oyo etikali ?
Ekoki te mpo na bino komela mayi ya peto ? Mpo na nini bolingi lisusu
ete matambe na bino ekomisa potopoto mayi oyo etikali ?
19 Bolingi ete bibwele na Ngai elia matiti oyo matambe na bino enyati-
nyati mpe emela mayi oyo matambe na bino ekomisi potopoto ?
20 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bango : Tala,
nakokata, Ngai moko, makambo kati na ebwele oyo ya mafuta mpe oyo
ekonda.
21 Lokola bosalelaki mipanzi mpe mapeka na bino mpo na kotindika
bibwele oyo ekonda, mpe maseke na bino mpo na kobundisa yango kino
kopanza yango na libanda,
22 nakobikisa bibwele na Ngai, mpe bakoyiba yango lisusu te ; nakokata
makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu.
23 Nakotia liboso na yango mobateli moko kaka ya bibwele : Davidi,
mosali na Ngai ; akoleisa yango, akoluka bolamu na yango mpe akozala
mobateli na yango.
24 Ngai Yawe, nakozala Nzambe na yango ; mpe Davidi, mosali na Ngai,
akozala mokambi kati na yango. Ngai Yawe nde nalobi.
25 Nakosala boyokani ya kimia elongo na bibwele na Ngai, nakolongola
banyama mabe kati na mokili mpo ete bibwele na Ngai evanda na kimia
kati na esobe mpe elala na bazamba.
26 Nakokomisa lipamboli esobe elongo na bazamba mpe bisika oyo ezali
zingazinga ya ngomba na Ngai ya moke ; nakobetisa bamvula na tango na
yango : ekozala bamvula ya mapamboli.
27 Banzete ya bilanga ekobota bambuma, mpe mabele ekobota biloko
ebele. Bato na Ngai bakozala na kimia na mabele na bango ; boye,
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakobuka banzete ya ekangiseli
na bango mpe nakokangola bango na maboko ya bato oyo banyokolaka
bango.
28 Bato ya bikolo mosusu bakoyiba bango lisusu te, mpe banyama ya
zamba ekoboma bango lisusu te ; bakobika na kimia mpe eloko moko te
ekoya lisusu kobangisa bango.
29 Nakobotisela bango elanga moko oyo ekokende sango mpo na
bambuma na yango ; moto moko te kati na mokili akokufa lisusu na nzala
mpe bato ya bikolo mosusu bakotiola bango lisusu te.

30 Boye, bakoyeba solo ete Ngai Yawe, Nzambe na bango, nazali elongo
na bango, mpe ete bango, libota ya Isalaele, bazali bato na Ngai, elobi
Nkolo Yawe.
31 Bino, bibwele na Ngai, bibwele oyo naleisaka, bozali bato ; mpe Ngai,
nazali Nzambe na bino, elobi Nkolo Yawe. › »

35

Maloba ya kosambisa mokili ya Edomi

1 Yawe alobaki na ngai :
2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya ngomba Seiri mpe
sakola mpo na kotelemela yango !
3 Loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
Natombokeli yo, ngomba Seiri !
Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo
mpe nakokomisa yo esobe mpe mokili oyo ezanga bato.
4 Nakobebisa bingumba na yo,
mpe okotikala lisusu na bato te ;
boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
5 Lokola obokolaka tango nyonso koyina bana ya Isalaele kati na motema
na yo mpe obomisaki bango na mopanga tango bazalaki na pasi makasi,
na tango oyo bazwaki etumbu mpo na masumu na bango,
6 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakosopa makila na yo, mpe
makila ekolanda yo. Lokola ozalaki na somo te ya kosopa makila, makila
ekolanda yo.
7 Nakokomisa ngomba Seiri esika oyo ebebisama nye mpe ezanga bato ;
mpe nakoboma kuna bato nyonso oyo bakoluka kokende mpe kozonga.
8 Nakotondisa bangomba na yango nyonso na bibembe ; bato nyonso
oyo bakokufa na mopanga bakokweya na bangomba na yo ya mike, kati
na mabwaku na yo mpe na se ya bangomba na yo nyonso.
9 Nakokomisa yo esobe mpo na libela, bingumba na yo ekozala lisusu na
bato te ; boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
10 Mpo ete olobaki : ‘ Mikili oyo mibale, Isalaele mpe Yuda, elongo
na bikolo na yango ekokoma ya ngai, mpe nakozwa yango, ’ atako Yawe
azalaki kuna ;
11 mpo na yango, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakopesa yo
etumbu kolanda kanda mpe zuwa na yo, oyo olakisaki mpo na kosala
bango mabe mpo ete oyinaki bango ; mpe Ngai moko, nakosala ete bayeba
Ngai tango nakosambisa yo.
12 Boye, okoyeba solo ete Ngai Yawe, nayokaki maloba nyonso ya kotiola
oyo olobaki na tina na bangomba ya Isalaele. Olobaki : ‘ Tala, bangomba
ebebisami ! Bakabeli biso yango lokola nyama ya kolia ! ’
13 Botelemelaki Ngai mpe bolobaki na Ngai na maloba ya lolendo ;
nayokaki yango Ngai moko.
14 Boye, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Tango mokili mobimba
ekozala na esengo, Ngai nakobebisa yo.
15 Mpo ete osepelaki na kobebisama ya libula ya Isalaele, nakosala yo
mpe kaka ndenge wana : ngomba Seiri, okobebisama elongo na Edomi
mobimba ; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

36

Lisakoli mpo na bangomba ya Isalaele

1 « Mwana na moto, sakola na tina na bangomba ya Isalaele mpe loba :
‹ Bino bangomba ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe !
2 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Moyini alobaki na tina na bino :
‘ Ah, bangomba ya kala ekomi sik’oyo ya biso ! ’ ›
3 Yango wana, sakola ! Loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola
babebisaki bino mpe bapanzaki bino bipai nyonso mpo ete bokoma libula
ya bikolo mosusu mpe eloko ya masolo ya kotiola mpe ya kofinga kati na
bato ;
4 mpo na yango, bino bangomba ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo
Yawe : Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bangomba ya milayi mpe
ya mikuse, na mabulu mpe na mabwaku, na bisika ya libebi mpe na
bingumba oyo basundola mpe babebisa, bongo bato ya bikolo mosusu ya
zingazinga bayibaki mpe bakomisaki yango eloko ya kotiola ;
5 tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : na zuwa na Ngai ya makasi,
natombokeli bikolo oyo etikali mpe mokili mobimba ya Edomi, pamba te
na esengo nyonso mpe na mayele mabe kati na mitema na bango, bakomisi
mokili na Ngai lokola libula na bango moko mpo ete babotola bilanga na
yango nyonso na makasi. ›
6 Mpo na yango, sakola na tina na mokili ya Isalaele mpe loba na
bangomba ya milayi mpe ya mikuse, na mabulu mpe na mabwaku : ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nazali koloba na zuwa mpe na kanda na Ngai
ya makasi, pamba te bikolo mosusu emonisi bino pasi na kotiola.
7 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : nalapi ndayi, na
kotombola loboko, ete ezali bikolo oyo ezingeli bino nde ekotiolama.
8 Kasi bino, bangomba ya Isalaele, bokobota bitape mpe bambuma mpo
na Isalaele, bato na Ngai ; pamba te etikali kaka moke ete bazonga epai
na bango.
9 Nazali kolandela likambo na bino mpe nazali kotala bino na liso ya
ngolu ; bakobalola bino lisusu ndenge babalolaka mabele ya bilanga mpe
bakolona lisusu bankona na mabele na bino.
10 Nakokomisa motango ya bato na bino ebele, na mabele na bino :
yango nde libota mobimba ya Isalaele ; bato bakozongela lisusu kovanda
kati na bingumba na bino mpe bakotonga lisusu bandako na bino oyo
ebukana.
11 Nakokomisa motango ya bato mpe ya bibwele na bino ebele na mokili
na bino : bakobotana mpe bakokoma ebele penza. Nakovandisa lisusu
bato na mokili na bino ndenge ezalaka na tango ya kala mpe nakokomisa
bino bato ya kofuluka koleka liboso. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe.
12 Nakosala ete bato na Ngai, bana ya Isalaele, batambola na mokili na
bino ; bakozwa mabele na bino mpe bokozala libula na bango ; bokotikala
lisusu te koboma bana na bango.
13 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Lokola bato balobaka na tina na
bino : Bobomaka bato mpe bozangisaka ekolo na bino bana na yango ;
14 mpo na yango, bokoboma lisusu bato te mpe bokozangisa lisusu ekolo
na bino bana te, elobi Nkolo Yawe.
15 Nakosala ete boyoka lisusu kotiolama ya bikolo mosusu te, mpe bato
ya bikolo mosusu bakofinga bino lisusu te ; na bongo, bokokweyisa lisusu
ekolo na bino te, elobi Nkolo Yawe. › »

Yawe akotonga lisusu Isalaele

16 Yawe alobaki na ngai lisusu :

17 « Mwana na moto, tango bana ya Isalaele bazalaki kovanda na mokili
na bango, bazalaki kokomisa yango mbindo na ezaleli mpe na misala na
bango ; ezaleli na bango ezalaki mbindo na miso na Ngai lokola makila ya
mwasi oyo azali komona sanza na ye.
18 Boye, napeliselaki bango kanda na Ngai ya makasi, pamba te bazalaki
kotangisa makila kati na mokili mpe bakomisaki yango mbindo na nzela
ya banzambe na bango ya bikeko.
19 Napanzaki bango kati na bikolo, mpe bapalanganaki kati na mikili
mosusu ; nasambisaki bango kolanda etamboli mpe misala na bango.
20 Nzokande, na bisika nyonso oyo bazalaki kokende, babebisaki bosantu
ya Kombo na Ngai, pamba te bazalaki koloba na tina na bango : ‹ Bato
wana bazali solo bato ya Yawe, kasi tala ndenge batiki mokili na Ye ! ›
21 Boye, nabatelaki lokumu mpe bosantu ya Kombo na Ngai, oyo libota ya
Isalaele babebisaki bosantu na yango kati na bikolo epai wapi bakendeki.
22 Mpo na yango, loba na libota ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi : Oh libota ya Isalaele, ezali mpo na bino te nde nazali kosala
makambo oyo nyonso, kasi mpo na bosantu ya Kombo na Ngai, oyo
bobebisaki kati na bikolo epai wapi bokendeki.
23 Nakolakisa bosantu ya Kombo monene na Ngai, oyo esambwaki kati
na bikolo, Kombo oyo bobebisaki bosantu na yango kati na bikolo yango.
Boye, bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, elobi Nkolo Yawe, tango
nakomonisa bosantu na Ngai na nzela na bino na miso na bango.
24 Pamba te nakobimisa bino na bikolo, nakosangisa bino wuta na bikolo
mpe nakozongisa bino na mabele na bino moko.
25 Nakobwakela bino mayi ya peto, mpe bokokoma peto ; nakopetola
bino na mbindo na bino nyonso mpe na mbindo ya banzambe na bino
nyonso ya bikeko.
26 Nakopesa bino motema ya sika mpe nakotia kati na bino molimo ya
sika ; nakolongola kati na bino mitema ya mabanga mpe nakopesa bino
mitema ya misuni.
27 Nakotia Molimo na Ngai kati na bino mpe nakosala ete botosa bikateli
na Ngai mpe bobatela mibeko na Ngai na bokebi.
28 Bokovanda kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino ;
bokozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bino.
29 Nakobikisa bino na mbindo na bino nyonso, nakobotisa mbuma ya
ble mpe nakokomisa yango ebele penza ; bongo nakotindela bino lisusu
nzala te.
30 Nakosala ete banzete mpe milona ya bilanga ebota ebele, mpo ete
boyoka lisusu soni te na miso ya bikolo likolo ya nzala.
31 Boye, tango bokokanisa lisusu etamboli mabe na bino mpe misala na
bino ya mabe, bino moko bokomiyina likolo ya masumu mpe ya misala
na bino ya nkele.
32 Nalingi bososola ete nazali kosala makambo oyo mpo na bino te,
elobi Nkolo Yawe ! Oh libota ya Isalaele, boyoka mawa mpe soni mpo
na etamboli na bino !
33 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo oyo nakopetola bino
na masumu na bino nyonso, nakosala ete bato bazongela kovanda na
bingumba na bino mpe batonga yango lisusu ;
34 nakosala ete basala lisusu bilanga na mabele oyo ekomaki esobe, na
esika ete etikala pamba na miso ya bato nyonso oyo bakoleka wana.

35 Bongo, bakoloba : ‘ Mokili oyo ebebisamaki ekomi lokola elanga
ya Edeni ; bingumba oyo babuka, bongo etikala lisusu na bato te mpe
babebisa, elendisami lisusu mpe bato bakomi lisusu kovanda kuna. ’
36 Boye, bikolo oyo ekotikala zingazinga na bino ekoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe ; Ngai nde natongi lisusu bingumba oyo ebukana, mpe naloni
lisusu biloko oyo ebebisama. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakokokisa
yango. ›
37 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mbala oyo lisusu, nakosala
ete libota ya Isalaele eluka Ngai mpo ete natalisa bango ngolu na Ngai :
nakosala ete bato na yango bakoma ebele lokola bibwele.
38 Bingumba oyo ebebisama ekotonda lisusu na bato ebele lokola
bibwele oyo bapesaka na mbeka, lokola bibwele oyo bamemaka na
Yelusalemi na tango ya bafeti oyo ekatama. Boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. »

37

Emoniseli ya mikuwa ekawuka

1 Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai ; bongo Yawe abimisaki ngai na
nzela ya Molimo na Ye mpe amemaki ngai kino na kati-kati ya lubwaku
moko etonda na mikuwa.
2 Atambolisaki ngai na bangambo nyonso kati na mikuwa yango :
namonaki ete ezali ebele penza mpe ekawuka, kati na lubwaku yango.
3 Atunaki ngai :
— Mwana na moto, mikuwa oyo ekoki lisusu kozala na bomoi ?
Nazongisaki :
— Oh Nkolo Yawe, Yo kaka nde oyebi !
4 Bongo alobaki na ngai :
— Sakola epai ya mikuwa oyo mpe yebisa yango : « Eh bino mikuwa
ekawuka, boyoka Liloba na Yawe !
5 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakotia pema kati na bino mpe
bokozwa lisusu bomoi.
6 Nakotia bino misisa mpe misuni, nakolatisa bino poso ya nzoto mpe
nakotia pema kati na bino. Boye bokozwa lisusu bomoi, bongo bokoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. »
7 Boye, nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai. Bongo wana nazalaki
nanu kosakola, makelele moko ya makasi eyokanaki ; mpe, mbala moko,
mikuwa yango ekomaki koningana mpe kosangana moko na moko na
mosusu.
8 Wana nazalaki kotala, namonaki misisa mpe misuni kobima na
mikuwa yango mpe poso ya nzoto kozipa yango, kasi ezalaki na pema
te.
9 Yawe alobaki na ngai :
— Mwana na moto, sakola epai ya pema, sakola mpe loba na pema :
« Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh pema, yaka wuta na bisika
nyonso mopepe ebimelaka mpe kota kati na banzoto oyo mpo ete ezwa
lisusu bomoi ! »
10 Nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai ; bongo pema ekotaki kati na
yango mpe ezwaki lisusu bomoi. Batelemaki mpe bazalaki mampinga
moko ya monene.
11 Alobaki na ngai :
— Mwana na moto, mikuwa oyo ezali libota mobimba ya Isalaele !
Bazali koloba : « Mikuwa na biso ekawuki, elikya na biso esili, bomoi
na biso ebebi ! »

12 Yango wana, sakola mpe loba na bango : « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh bato na Ngai, nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa bino kuna, bongo nakozongisa bino na mabele ya Isalaele.
13 Mpe bino, bato na Ngai, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa bino kuna !
14 Nakotia Molimo na Ngai kati na bino, mpe bokozwa lisusu bomoi ; bongo nakovandisa bino na mabele na bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe nde nalobaki mpe nakokisaki yango, elobi Yawe. »

Bomoko ya Isalaele

15 Yawe alobaki na ngai :

16 « Mwana na moto, kamata eteni ya libaya mpe koma na likolo na yango : ‹ Mpo na Yuda mpe mpo na bana ya Isalaele oyo basangani na ye. › Kamata eteni mosusu ya libaya mpe koma na likolo na yango : ‹ Mpo na Jozefi, nzete ya Efrayimi, mpe mpo na libota mobimba ya Isalaele oyo esangani na ye. ›
17 Kangisa yango mpe komisa yango libaya moko mpo ete ezala eloko moko kati na loboko na yo.
18 Soki bandeko na yo batuni yo : ‹ Olingi koloba na biso nini ? Makambo oyo elingi kolakisa nini ? ›
19 Okozongisela bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakozwa libaya ya Jozefi, oyo ezali kati na loboko ya Efrayimi, mpe bato ya mabota ya Isalaele oyo basangani na ye ; nakokangisa yango na libaya ya Yuda. Nakokomisa yango nzete moko mpe ekokoma eloko moko kati na loboko na Ngai. ›
20 Okosimba kati na loboko na yo, na miso na bango, mabaya oyo okomaki ;
21 mpe okoloba na bango : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakobimisa bana ya Isalaele wuta na bikolo ya zingazinga epai wapi bakendeki mpe nakozongisa bango na mabele na bango.
22 Nakokomisa bango ekolo kaka moko kati na mokili, na likolo ya bangomba ya Isalaele. Ekozala kaka na mokonzi moko oyo akokonza bango ; mpe bakozala lisusu bikolo mibale te to bakokabwana lisusu na bokonzi mibale te.
23 Bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya banzambe na bango ya bikeko mpe ya bililingi na bango ya mabe to na nzela ya misala na bango ya mabe ; pamba te nakobikisa bango wuta na bisika oyo bazalaki kovanda epai wapi basalaki masumu mpe nakopetola bango ; bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango.
24 Mosali na Ngai, Davidi, akozala mokonzi na bango, mpe bango nyonso bakozala na mobateli bibwele kaka moko, bakotosa mibeko na Ngai mpe bakobatela na bokebi mitindo na Ngai.
25 Bakovanda lisusu na mokili oyo napesaki na Jakobi, mosali na Ngai, mokili oyo batata na bino bavandaki : bango, bana na bango ya mibali mpe bakitani na bango ya mibali bakovanda kuna mpo na libela ; mpe mosali na Ngai, Davidi, akozala mokambi na bango mpo na libela.
26 Nakosala boyokani ya kimia elongo na bango : ekozala boyokani ya libela na libela. Nakolendisa bango, nakokomisa bango ebele koleka mpe nakotia Esika na Ngai ya bule kati na bango mpo na libela.
27 Nakotia ndako na Ngai kati na bango ; nakozala Nzambe na bango, mpe bango, bakozala bato na Ngai.

28 Bongo bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete Ngai Yawe nde
nakomisi Isalaele bule tango nakotia Esika na Ngai ya bule kati na bango
mpo na libela. › »

38

Maloba ya kosambisa Gogi

1 Yawe alobaki na ngai :

2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Gogi, ya mokili ya
Magogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali ! Sakola na tina ye
mpo na kotelemela ye !

3 Loba : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Natombokeli yo, Gogi,
mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali !

4 Nakokembisa yo, nakotia yo bibende na mbanga, nakobimisa yo elongo
na basoda na yo nyonso, mpunda na yo elongo na basoda oyo babundaka
likolo ya bampunda : bango nyonso balata kitoko mpe batondi ebele,
bamemi banguba minene mpe ya mike mpe bayebi malamu kosalela
mipanga.

5 Basoda ya Persi, ya Kushi mpe ya Puti, ba-oyo nyonso bamemaka
banguba ya mike mpe balataka bikoti ya bibende, bakosangana na bango ;

6 Gomeri mpe mampinga na ye nyonso ya basoda ; libota ya Togarima,
wuta na suka ya etuka ya nor, elongo na mampinga na ye nyonso ya
basoda, ebele ya bato ya bikolo, bakosangana na yo mpo na kosunga yo.

7 Milengela malamu mpe bongama, yo elongo na mampinga nyonso oyo
esangani na yo ! Yo nde okozala mokengeli na bango.

8 Na mikolo ekoya, okobengama mpo na kobunda ; na mibu oyo
ekoya, okokende kobundisa mokili oyo bavandi na yango, sima na bango
kobika na mopanga, basangisaki bango kati na bikolo ebele, na likolo ya
bangomba ya Isalaele, oyo ekufa mpe etikala lisusu na bato te wuta kala.
Bakobima wuta na bikolo mosusu mpe bakovanda na kimia.

9 Yo mpe mampinga na yo nyonso, elongo na bikolo ebele oyo esanganaki
na yo, bokomata mpe bokopusana lokola mopepe makasi, lokola lipata oyo
ezipi mokili.

10 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo wana, makanisi
ekobotama na motema na yo mpe okosala mabongisi ya mabe.

11 Okoloba : ‘ Nakobundisa mikili oyo ebatelama malamu te, nakokende
kino epai ya bato oyo bavandaka na boboto kati na kimia, bavandaka kati
na bingumba oyo ezanga bamir, ezanga bikangelo mpe bikuke ;

12 nakokende koyiba mpe kozwa na makasi bomengo ya bitumba.
Okobalola loboko na yo mpo na kobundisa bisika oyo ebeba, bongo bato
bakoma lisusu kovanda kuna, bato oyo basangisa wuta na bikolo, oyo
batonda na bibwele mpe na biloko ebele, oyo bavandaka na kati-kati ya
mokili oyo. ’

13 Bato ya Seba, ya Dedani, bato ya mombongo ya Tarsisi, elongo na
bamboka na yango nyonso ya mike bakoloba na yo : ‘ Boni, oyei solo mpo
na kozwa na makasi bomengo ya bitumba ? Boni, osangisi mampinga na
yo mpo na kobotola palata mpe komema wolo, mpo na kozwa bibwele
mpe kobotola biloko to mpo na kozwa biloko ebele ? ’ ›

14 Yango wana, mwana na moto, sakola ! Loba na Gogi : ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo wana, tango bato na Ngai, Isalaele,
bakovanda na kimia, boni, okoyeba yango te ?

15 Okowuta na bisika na yo, mosika kuna na etuka ya nor, yo mpe
bikolo ebele elongo na yo ; bango nyonso likolo ya bampunda, bato ebele,
mampinga ya basoda ebele ya nguya.
16 Okoya kobundisa libota na Ngai, Isalaele, ndenge mapata ezipaka
mokili. Oh Gogi, na mikolo ekoya, nakosala ete obundisa mokili na Ngai
mpo ete bikolo mosusu eyeba Ngai tango Ngai moko nakomonisa bosantu
na Ngai na nzela na yo na miso na bango.
17 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Boni, ezali yo te oyo na tina na
nani nalobelaki na tango ya kala na nzela ya basali na Ngai, basakoli ya
Isalaele, oyo basakolaki na tango wana, na mibu ebele, ete nakotinda yo
mpo ete obundisa bato na Ngai ?
18 Na mokolo yango, mokolo oyo Gogi akobundisa mabele ya Isalaele,
tala makambo oyo ekosalema : kanda na Ngai ekopela makasi, elobi Nkolo
Yawe.
19 Na zuwa mpe kanda na Ngai ya makasi, nalobi ete na tango wana,
mabele ekoningana makasi kati na Isalaele.
20 Bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, banyama ya zamba, bikelamu
nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bato nyonso oyo bazali awa
na mabele bakolenga liboso na Ngai ; bangomba ekopanzana, mabanga
minene ekobukana mpe bamir nyonso ekokweya na mabele.
21 Nakobengisa mopanga mpo na kobundisa Gogi, na bangomba na Ngai
nyonso, elobi Nkolo Yawe. Mopanga ya moto na moto ekoboma ndeko na
ye.
22 Nakotindela ye bokono oyo ebomaka mpe nakotangisa makila na ye
lokola etumbu ; nakotindela mampinga na ye mpe bikolo oyo ekosangana
na ye mvula makasi, mvula ya mabanga mpe ya moto.
23 Na nzela wana, nakomonisa monene mpe bosantu na Ngai, mpe
nakosala ete bato ya bikolo ebele bayeba Ngai ; boye bakoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe. ›

39

1 Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela Gogi ! Loba : ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi : Oh Gogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya
Tubali, natombokeli yo !
2 Nakozongisa yo mpe nakotambolisa yo ; nakomema yo longwa na
suka ya etuka ya ngambo ya nor mpe nakosala ete okoma na likolo ya
bangomba ya Isalaele.
3 Nakobuka tolotolo na yo oyo osimbi na loboko ya mwasi mpe
nakokweyisa likonga oyo osimbi na loboko ya mobali.
4 Yo, mampinga na yo nyonso ya basoda mpe bato ya bikolo oyo
bakosangana na yo, bokokweya na likolo ya bangomba ya Isalaele ;
nakokaba yo lokola bilei epai ya bandeke nyonso oyo eliaka misuni mpe
epai ya banyama ya zamba.
5 Okokweya solo na zamba, pamba te ezali Ngai nde nalobaki, elobi
Nkolo Yawe.
6 Nakotinda moto kati na mokili ya Magogi mpe kati na bato oyo bavandi
na kimia kati na bisanga ; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
7 Nakosala ete bosantu ya Kombo na Ngai eyebana kati na bato na Ngai,
Isalaele ; nakotika lisusu te ete bosantu ya Kombo na Ngai esambwa ; boye
bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Mosantu kati na Isalaele.
8 Makambo wana nyonso ezali koya ! Nyonso ekokokisama, elobi Nkolo
Yawe. Ezali mokolo oyo nalobelaki.

9 Bavandi ya bingumba ya Isalaele bakobima, bakopelisa moto, bakotumba bibundeli nyonso : banguba ya mike mpe banguba ya minene, matolotolo mpe makonga ya mike, banzete mpe makonga ya minene ; bakopelisela yango moto mibu sambo.
10 Bakozala na posa te ya kosangisa bakoni kati na bilanga to kokata banzete kati na bazamba, pamba te bakopelisa moto yango nde na bibundeli ; bakozwa lokola bomengo ya bitumba bato oyo bazwaki bango lokola bomengo ya bitumba, mpe bakobotola biloko ya bato oyo babotolaki bango biloko, elobi Nkolo Yawe.
11 Na mokolo wana, nakopesa Gogi lilita kati na mokili ya Isalaele : lubwaku ya bato oyo basalaka mibembo, longwa na ngambo ya este kino na ebale monene. Ekokanga nzela ya bato oyo basalaka mibembo, pamba te bakokunda Gogi elongo na mampinga na ye nyonso kuna. Bakokoma kobenga lubwaku yango lubwaku ya Amoni Gogi*.
12 Libota ya Isalaele bakosala basanza sambo mpo na kokunda bibembe na bango kolanda ndenge ekatama mpo na kopetola mokili.
13 Bato nyonso ya Isalaele bakokunda bato ya Gogi ; bongo ekozala likambo ya lokumu mpo na bango, mokolo oyo nakomonisa nkembo na Ngai, elobi Nkolo Yawe.
14 Sima na basanza sambo, bakopona bato oyo mosala na bango ekozala : kotambola na mokili mpo na koluka bibembe oyo ekotikala na mabele mpe kokunda yango, na lisungi ya bato ya mobembo mpo na kopetola mokili.
15 Tango bakozala kotambola kati na mokili, soki moko kati na bango amoni mikuwa ya moto, akotia elembo pembeni na yango, kino tango bato oyo bakundaka bibembe bakokunda yango na lubwaku ya Amoni Gogi.
16 Engumba moko oyo ekobengama Amona ekotongama na esika yango. Ekozala ndenge wana nde bakopetola mokili. ›
17 Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Loba na bandeke nyonso mpe na banyama nyonso ya zamba : ‹ Boya kosangana, bino nyonso elongo, wuta na bisika nyonso, mpo na mbeka na Ngai, oyo nazali kobonza Ngai moko mpo na bino, mbeka monene na likolo ya bangomba ya Isalaele ! Kuna, bokolia misuni mpe bokomela makila.
18 Bokolia misuni ya bilombe ya bitumba mpe bokomela makila ya bakambi ya mabele, ndenge basalaka na bameme ya mibali oyo ekemba, na bana meme ya mibali, na bantaba ya mibali to na bana ngombe ya mibali : nyonso esengeli kozala ya mafuta mpe kowuta na Bashani.
19 Na mbeka na Ngai, oyo nabongisi mpo na bino, bokolia mafuta kino bokotonda, mpe bokomela makila kino bokolangwa.
20 Na mesa na Ngai, bokolia mpe bokotonda misuni ya bampunda, ya batambolisi na yango, ya bilombe ya bitumba mpe ya basoda nyonso, › elobi Nkolo Yawe.
21 Nakomonisa lokumu na Ngai kati na bikolo ; bongo bikolo nyonso ekomona etumbu oyo napesi bango, mpe loboko na Ngai oyo nasemboli likolo na bango.
22 Kobanda na mokolo wana kino na mikolo ekoya, libota ya Isalaele bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bango.
23 Mpe bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu mpo na masumu na bango mpe mpo ete batambolaki na boyengebene te na miso na Ngai. Boye, napesaki bango mokongo mpo na kobomba elongi na Ngai mpe nakabaki bango na maboko ya banguna na bango, mpe bango nyonso bakufaki na mopanga.

* **39:11** Amoni Gogi elingi koloba : mampinga ya bato ya Gogi

24 Napesaki bango etumbu kolanda mbindo mpe masumu na bango, mpe
napesaki bango mokongo mpo na kobomba elongi na Ngai.
25 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Nakozongisa sik'oyo
bato ya Jakobi oyo bakangamaki na bowumbu, nakoyokela libota mo-
bimba ya Isalaele mawa mpe nakozala na zuwa makasi mpo na bosantu
ya Kombo na Ngai.
26 Boye wana bakovanda na kimia na mabele na bango mpe ekozala
na moto moko te mpo na kobangisa bango, bakobanda koyoka soni mpo
na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo na mabe nyonso oyo
basalaki liboso na Ngai Yawe.
27 Tango nakozongisa bango epai na bango wuta na bikolo, tango
nakosangisa bango wuta na mikili ya banguna na bango, nakomonisa
bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo ebele.
28 Boye, bakoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bango ; pamba te
atako natindaki bango na bowumbu kati na bikolo, nasangisi bango lisusu
na mabele na bango moko mpe nakotika ata moto moko te kati na bango
kuna.
29 Nakopesa bango lisusu mokongo te, pamba te nakosopa Molimo na
Ngai na libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. »

Emoniseli ya Tempelo mpe ya mokili ya sika

40

Tempelo ya sika

1 Na mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, sima na biso kokokisa mibu
tuku mibale na mitano wuta tango tokendeki na bowumbu, na ebandeli
ya mobu, ezalaki mobu ya zomi na minei sima na kobebisama ya engumba
Yelusalemi, kaka na mokolo wana, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai,
mpe amemaki ngai kuna.
2 Na nzela ya bimoniseli, Nzambe amemaki ngai kati na Isalaele mpe
atiaki ngai na likolo ya ngomba moko ya molayi makasi ; mpe na likolo
ya ngomba yango, na ngambo ya sude, ezalaki na bandako batonga lokola
engumba.
3 Tango amemaki ngai kuna, namonaki moto moko oyo lolenge na ye
ezalaki lokola ebende ya bronze : atelemaki na ekuke ya engumba mpe
asimbaki na loboko na ye singa moko ya lino mpe libaya oyo bamekelaka
molayi.
4 Moto yango alobaki na ngai : « Mwana na moto, tala na miso na yo
mpe yoka na matoyi na yo ! Sala keba na makambo nyonso oyo nakolakisa
yo, pamba te ezali mpo na kolakisa yo yango nde namemaki yo na esika
oyo. Yebisa libota ya Isalaele makambo nyonso oyo okomona. »

Longwa na Ekuke ya este kino na lopango ya libanda

5 Tala makambo oyo namonaki : mir moko ezingelaki lopango mobimba
ya Tempelo. Kati na loboko ya moto yango, ezalaki na libaya oyo
bamekelaka molayi : ezalaki na bametele pene misato na molayi. Tango
amekaki yango, amonaki ete monene na yango mpe bosanda na yango
ezalaki ya kokokana, ezalaki na bametele pene misato.
6 Akendeki na ekuke oyo etala na ngambo ya este, amataki na bibutelo
na yango mpe amekaki molayi ya ekotelo ya ekuke : mokuse mpe molayi
na yango ezalaki na bametele pene misato.
7 Longwa na ekotelo kino na Tempelo, ezalaki na bandako mike ya
bakengeli : misato na ngambo ya loboko ya mwasi mpe misato na ngambo

ya loboko ya mobali ; molayi na yango mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene misato. Molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli mpe ndako mosusu ezalaki na bametele pene misato. Longwa na ekotelo ya ekuke oyo elandaki kino na ndako moke ya kokotela oyo etalana na Tempelo, ezalaki na bametele pene misato.

8 Amekaki molayi ya ndako moke ya kokotela na ekuke na libaya oyo bamekelaka molayi :

9 ezalaki na bametele pene minei. Makonzi na yango ezalaki pene na metele moko na monene ; ndako moke ya kokotela ezalaki etala na ngambo ya Tempelo.

10 Ezalaki na bandako mike misato ya bakengeli, ngambo na ngambo, na ngambo ya ekuke ya este ; bandako mike nyonso misato ezalaki ekokana, mpe molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli na ndako mosusu, ngambo na ngambo, ezalaki mpe ekokana.

11 Amekaki molayi ya ekuke : mokuse na yango ezalaki na bametele pene mitano, mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene motoba na basantimetele tuku mitano.

12 Liboso ya ndako moko na moko ya bakengeli, na bangambo nyonso mibale, ezalaki na mwa mir moko oyo ezalaki na bosanda ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ngambo moko na moko ya bandako nyonso ya bakengeli ezalaki na bametele pene misato.

13 Amekaki molayi ya ekuke, longwa na suka ya mir ya sima ya ndako moko ya bakengeli kino na suka ya mir ya sima ya ndako ya bakengeli mosusu oyo etalana na yango, molayi na yango ezalaki na bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano, longwa na suka moko kino na suka mosusu.

14 Amekaki lisusu molayi ya bandako mike nyonso misato ya bakengeli elongo na molayi oyo ezalaki kokabola ndako moko ya moke mpe ndako mosusu : nyonso esalaki bametele pene zomi na mitano, longola veranda na yango.

15 Longwa na ebandeli ya ekuke kino na suka ya ndako moke ya kokotela, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano.

16 Bandako mike ya bakengeli elongo na makonzi na yango ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda. Na likonzi moko na moko, basalaki bililingi ya banzete ya mbila.

17 Amemaki ngai lisusu kati na lopango ya libanda. Kuna, namonaki bashambre mpe mabanga moko babongisa malamu penza, na mabele ya lopango mobimba ; na likolo ya mabanga oyo babongisa malamu, ezalaki na bashambre tuku misato.

18 Mabanga yango ezalaki suka na suka ya bikuke, mpe molayi na yango ezalaki ekokana na molayi ya bikuke.

19 Amekaki molayi ya liboso ya ekuke ya se kino na liboso ya ekuke ya lopango ya kati : ezalaki na bametele pene tuku mitano na ngambo ya este.

20 Bongo na ngambo ya nor, amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke oyo etala na ngambo ya nor, ekuke oyo ememaka kino na lopango ya libanda.

21 Ezalaki na bandako na yango ya mike ya bakengeli : misato na ngambo moko mpe misato na ngambo mosusu. Makonzi na yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na ekuke ya liboso, na molayi mpe na mokuse : ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse.

22 Maninisa na yango, ndako na yango ya moke ya kokotela mpe bililingi
na yango ya banzete ya mbila ezalaki ndenge moko na oyo ya ekuke ya
ngambo ya este, na molayi mpe na mokuse. Mpo na kokota na ekuke
yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo ezalaki etalana
na ndako moke ya kokotela.
23 Ezalaki mpe lisusu na ekuke moko kati na lopango oyo ezalaki etalana
na ekuke ya ngambo ya nor, ndenge kaka ezalaki na ngambo ya este.
Amekaki molayi, longwa na ekuke ya liboso kino na ekuke oyo ezalaki
etalana na yango : ezalaki na bametele pene tuku mitano.
24 Amemaki ngai lisusu na ngambo ya sude, mpe namonaki ekuke moko
oyo etala na ngambo ya sude ; amekaki molayi ya makonzi mpe ya ndako
na yango ya moke ya kokotela : ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu,
na molayi mpe mokuse.
25 Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa
ya milayi mpo na kotalela libanda lokola maninisa ya bikuke mosusu :
ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele
pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse.
26 Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki komata na ematelo ya
bibutelo sambo oyo etalana na ndako moke ya kokotela. Bililingi ya nzete
ya mbila ezalaki na makonzi na yango na bangambo nyonso.
27 Lopango ya kati ezalaki na ekuke moko etala na ngambo ya sude.
Boye, amekaki molayi na yango, longwa na ekuke wana kino na ekuke ya
libanda na ngambo ya sude : ezalaki bametele pene tuku mitano.
28 Amemaki ngai na kati ya lopango ya kati, na nzela ya ekuke ya
sude ; amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke ya ngambo ya sude : ezalaki
ndenge moko kaka na bikuke mosusu.
29 Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe
bandako na yango ya mike ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke
mosusu, na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya
moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda :
ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na
mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse.
30 Bandako moke ya kokotela ya bikuke, zingazinga ya lopango, ezalaki
na bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na molayi,
mpe bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse.
31 Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda.
Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo
na yango ezalaki na bibutelo mwambe.
32 Amemaki ngai lisusu na lopango ya kati, na ngambo ya este, mpe
amekaki molayi ya ekuke na yango : ezalaki ndenge moko na bikuke
mosusu, na molayi mpe na mokuse.
33 Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe
ndako na yango moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu,
na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya
kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda : ezalaki
na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na mibale
na basantimetele tuku mitano na mokuse.
34 Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda na
yango ; ezalaki na bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango, na
bangambo nyonso, mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe.
35 Amemaki ngai na ekuke ya ngambo ya nor mpe amekaki molayi
na yango : ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na
mokuse.

36 Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako
na yango ya moke ya kokotela ezalaki mpe na maninisa ya milayi mpo na
kotalela libanda : ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na
molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano
na mokuse.
37 Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda ;
batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo
na yango ezalaki na bibutelo mwambe.

38 Bandako nyonso ya mike ya kokotela ezalaki na shambre moko
epai wapi bazalaki kosukola mbeka ya kotumba ; shambre yango ezalaki
etalana na makonzi ya ekuke.
39 Kati na ndako moke ya kokotela na ekuke, ezalaki na bamesa mibale,
ngambo na ngambo, epai wapi bazalaki kobomela banyama mpo na
mbeka ya kotumba, mbeka ya masumu mpe mbeka mpo na kozongisa
boyokani.
40 Pene ya mir ya libanda ya ndako moke ya kokotela na ekuke, pene ya
ematelo ya ekotelo ya ekuke ya nor, ezalaki na bamesa minei na ngambo
moko ya ematelo.
41 Liboso ya ekuke, ezalaki na bamesa mwambe oyo bazalaki kobomela
bambeka : minei na ngambo moko mpe minei na ngambo mosusu.
42 Ezalaki na bamesa minei oyo basala na mabanga bakata mpo na
bambeka ya kotumba ; bazalaki kosalela yango mpo na kotia bisalelo oyo
babomelaka bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu. Bamesa yango
nyonso ezalaki ndenge moko : na molayi, na mokuse mpe na bosanda ;
molayi na yango ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano,
mokuse na yango ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano
mpe bosanda na yango ezalaki na basantimetele tuku mitano.
43 Batobolaki nzela moko ya basantimetele pene mwambe na zingazinga
ya bamesa moko na moko ; bazalaki kotia misuni ya bambeka na likolo
ya bamesa yango.

44 Na libanda ya ekuke ya kati, kati na lopango ya kati, ezalaki na
bashambre mibale mpo na bayembi : moko ezalaki na ngambo ya ekuke
ya nor, etalana na ngambo ya sude, mpe mosusu ezalaki na ngambo ya
ekuke ya sude, etalana na ngambo ya nor.

45 Moto yango alobaki na ngai : « Shambre oyo etala na ngambo ya sude
ezali mpo na Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala na Tempelo ;
46 mpe shambre oyo etala na ngambo ya nor ezali mpo na Banganga-
Nzambe oyo basalaka mosala ya etumbelo. Kati na bakitani ya Levi, bana
mibali ya Tsadoki kaka nde bakoki kokota na Tempelo mpo na kosala
mosala liboso ya Yawe. »

47 Amekaki molayi ya lopango : ezalaki na bametele pene tuku mitano
na molayi mpe na mokuse. Etumbelo ezalaki liboso ya Tempelo.
48 Amemaki ngai na ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe amekaki
molayi ya makonzi na yango : ezalaki na bametele pene mibale na
basantimetele tuku mitano na bangambo nyonso ; mokuse ya ekotelo
ezalaki na bametele pene sambo, mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki
na metele pene moko na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo.
49 Ndako moke ya kokotela ezalaki na bametele pene zomi na molayi,
mpe motoba na mokuse. Bazalaki komata na ematelo ya bibutelo zomi
mpo na kokota na ndako moke ya kokotela, na bangambo nyonso mibale.
Batelemisaki likonzi moko na ngambo moko na moko ya ekotelo.

41

1 Moto yango amemaki ngai kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki monene
mpe amekaki molayi ya makonzi na yango : likonzi moko na moko ezalaki
na bametele pene misato na monene na bangambo nyonso.
2 Ekotelo na yango ezalaki na bametele pene mitano na mokuse,
mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki na bametele pene mibale na
basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo, na mokuse. Amekaki
lisusu molayi ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene : ezalaki na bametele
pene tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mokuse.
3 Bongo akotaki kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule ; amekaki molayi
ya makonzi ya ekotelo : moko na moko ezalaki na metele pene moko na
mokuse ; ekotelo ezalaki na bametele pene misato na mokuse mpe bamir
ya mipanzi ya ekotelo ezalaki na bametele pene misato na basantimetele
tuku mitano na mokuse.
4 Amekaki molayi ya eteni oyo ezalaki sima ya eteni ya Tempelo, oyo
eleki monene : ezalaki na bametele pene zomi na molayi, mpe bametele
pene zomi na mokuse ; mpe alobaki na ngai : « Oyo ezali Esika-Oyo-Eleki-
Bule. »
5 Amekaki lisusu monene ya mir ya Tempelo : ezalaki na bametele
pene misato ; mpe ngambo nyonso ya bashambre zingazinga ya Tempelo
ezalaki na bametele pene mibale na mokuse.
6 Ezalaki na ba-etaje misato oyo moko na moko, kati na yango, ezalaki
na bashambre tuku misato oyo esimbamaki na mir batonga zingazinga ya
Tempelo. Bamir yango ezalaki ekangana yango na yango, kasi ezalaki ya
kokangana na mir ya Tempelo te.
7 Longwa na etaje moko mpo na komata na etaje mosusu, bashambre
ezalaki kokoma minene, pamba te bazalaki komata na etaje mosusu na
ematelo oyo ezalaki zingazinga ya mir ; boye, likolo ya ndako ezalaki
monene makasi. Bongo, mpo na kolongwa na etaje oyo ya se mpe kokoma
na etaje oyo ya likolo, esengelaki koleka na etaje ya kati-kati.
8 Namonaki zingazinga ya Tempelo eloko moko batonga na likolo :
ezalaki moboko ya bashambre ; molayi na yango ezalaki na bametele pene
misato.
9 Monene ya mir ya libanda ya bashambre ya mipanzi ezalaki na
bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. Nzela oyo ezalaki
na kati-kati ya ngambo ya bashambre ya Tempelo
10 mpe bashambre ya Banganga-Nzambe ezalaki na bametele pene zomi
na mokuse na zingazinga ya Tempelo.
11 Bikuke ya bashambre ya Tempelo etalaki na nzela oyo ezalaki na
bikotelo mibale : moko na ngambo ya nor mpe mosusu na ngambo
ya sude. Mokuse ya nzela yango ezalaki na bametele pene mibale na
basantimetele tuku mitano.
12 Na ngambo ya weste, ezalaki na ndako moko etalana na lopango ya
Tempelo : ezalaki na bametele pene tuku misato na mitano na mokuse ;
mir ya ndako yango ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele
tuku mitano na monene, mpe bametele pene tuku minei na mitano na
molayi.
13 Moto yango amekaki lisusu molayi ya Tempelo : ezalaki na bametele
pene tuku mitano na molayi ; bongo lopango ya Tempelo mpe bamir na
yango ezalaki na bametele pene tuku mitano.
14 Mokuse ya Tempelo mpe ya esika ya polele oyo ezalaki na ngambo ya
este ezalaki mpe na bametele pene tuku mitano.

Kati ya Tempelo

15 Amekaki lisusu molayi ya ndako oyo etalana na lopango, na sima
ya Tempelo elongo na nzela na yango ngambo na ngambo : ezalaki na
bametele pene tuku mitano.
Kati na Tempelo, eteni oyo eleki monene, Esika ya bule ya kati mpe
ndako moke ya kokotela oyo etalana na lopango,
16 bikotelo, maninisa ya milayi oyo batalelaka libanda mpe nzela oyo
ezali kati na ba-etaje wana misato, bazipaki yango nyonso na mabaya,
longwa na se kino na maninisa ya etaje ya liboso, mpe bazipaki lisusu
maninisa yango nyonso.
17 Na esika oyo ezali likolo ya ekotelo ya libanda kino na eteni ya
Tempelo, oyo eleki bule mpe na bamir ya zingazinga ya eteni ya Tempelo,
oyo eleki bule mpe na libanda ya eteni ya bule ya Tempelo,
18 batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila. Bililingi ya
banzete ya mbila ezalaki elandana na bililingi ya basheribe. Boye, Sheribe
moko na moko azalaki na bilongi mibale :
19 elongi ya moto, na ngambo ya nzete ya mbila moko mpe elongi
ya nkosi, na ngambo ya nzete ya mbila mosusu ; batiaki bililingi yango
zingazinga ya Tempelo mobimba.
20 Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na mir ya
libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene, longwa na se kino na
likolo ya ekotelo.
21 Mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na bangambo na yango
nyonso, ezalaki ndenge moko na molayi ; mpe mabaya oyo ezalaki liboso
ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule ezalaki mpe kaka ndenge moko.
22 Ezalaki na etumbelo moko ya mabaya, oyo ezalaki na metele pene
moko na basantimetele tuku mitano na bosanda mpe metele moko na
molayi. Basonge na yango, se na yango mpe mipanzi na yango ezalaki
ya mabaya. Moto yango alobaki na ngai : « Oyo nde mesa oyo ezali liboso
ya Yawe. »
23 Ezala eteni ya Tempelo, oyo eleki monene to eteni ya Tempelo, oyo
eleki bule, moko na moko ezalaki na bikuke mibale :
24 ekuke moko na moko ezalaki na bizipelo mibale oyo ebalukaka.
25 Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na bikuke ya
libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene ; basalaki mwanza moke
ya mabaya na liboso ya ndako moke ya kokotela.
26 Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na bangambo nyonso ya bamir
ya mipanzi ya ndako moke ya kokotela, oyo ezalaki na maninisa ya milayi
mpo na kotalela libanda. Mpe mipanzi ya bashambre ya Tempelo ezalaki
na bamwanza mike.

42

Bashambre ya Banganga-Nzambe

1 Moto yango amemaki ngai kino na lopango ya libanda, na nzela oyo
ekenda kino na ngambo ya nor ; bongo amemaki ngai na ndako oyo ezalaki
na bashambre ya Banganga-Nzambe, oyo na ngambo ya sude, etalana na
Tempelo ; mpe na ngambo ya nor, etalana na mir.
2 Ndako yango ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe
tuku mibale na mitano na mokuse, mpe ekuke na yango ezalaki na ngambo
ya nor.
3 Ezalaki na ndako moko ya etaje etalana na ndako ya ba-etaje misato oyo
ezalaki na kati-kati ya lopango ya kati mpe lopango ya libanda ; molayi oyo

ekabolaki ndako ya ba-etaje misato na mir ya Tempelo ezalaki na bametele pene zomi.
4 Nzela moko ya bametele pene mitano na mokuse mpe bametele pene
tuku mitano na molayi ezalaki liboso ya bashambre yango. Bongo, bikuke
na yango ezalaki na ngambo ya nor.
5 Bashambre ya etaje ya likolo ezalaki mike koleka bashambre ya etaje
ya kati-kati mpe ya se, pamba te baveranda na yango ezalaki kozwa esika
mingi koleka etaje ya kati-kati mpe ya se.
6 Bashambre ya etaje ya misato ezalaki na makonzi te ndenge ezalaki
na lopango ya libanda. Boye, ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya
kati-kati mpe oyo ya se.
7 Mir ya libanda ezalaki etalana na bashambre, mpe lopango ya libanda
ezalaki liboso ya ndako ya bashambre : ezalaki na bametele pene tuku
mibale na mitano.
8 Bashambre oyo ezalaki pene ya lopango ya libanda ezalaki na bametele
pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bashambre oyo ezalaki pene
ya Tempelo ezalaki bametele pene tuku mitano na molayi.
9 Na se ya bashambre, ezalaki na ekotelo moko na ngambo ya este soki
okoteli wuta na lopango ya libanda.
10 Bashambre yango ezalaki na ngambo ya sude, na molayi ya mir ya
lopango ya libanda oyo ekenda kino na lopango ya Tempelo oyo etalana
na mir ya libanda.
11 Mwa nzela moko ezalaki liboso na yango. Bashambre yango ezalaki
ndenge moko na bashambre ya nor, na mokuse mpe na molayi ; mpe
bikuke na yango ezalaki ndenge moko na monene. Bikuke ya bashambre
oyo ezalaki na ngambo ya nor
12 ezalaki ndenge moko na bikuke ya bashambre ya ngambo ya sude.
Ezalaki na ekuke moko na ebandeli ya mwa nzela oyo etalana na mir oyo
ebatelaka, oyo ezali na ngambo ya este epai wapi bazalaki kokotela na
bashambre.
13 Bongo moto yango alobaki na ngai : « Bashambre oyo ezali na
ngambo ya nor mpe ya sude, oyo etalana na lopango ya Tempelo ezali
bashambre ya Banganga-Nzambe ; ezali kuna nde Banganga-Nzambe
oyo bapusanaka liboso ya Yawe bakobanda kolia biloko oyo eleki bule.
Ezali kuna nde bakobanda komema biloko oyo eleki bule : makabo ya
bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa boyokani,
pamba te esika yango ezali bule.
14 Soki bakoti kuna, Banganga-Nzambe bakoki kobima te na biteni ya
bule ya Tempelo mpo na kokende na lopango ya libanda, kasi basengeli
kotika bilamba oyo bazalaki kosalela mosala ya bonganga-Nzambe kuna,
pamba te bilamba yango ezali bule ; bakolata bilamba mosusu liboso ya
kopusana na bisika oyo ebongisami mpo na bato. »
15 Tango asilisaki komeka molayi ya kati ya Tempelo, amemaki ngai
na libanda, na nzela ya ekuke ya este, mpe amekaki molayi ya lopango
zingazinga ya Tempelo.
16 Amekaki molayi ya ngambo ya este na libaya oyo bamekelaka molayi :
ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano.
17 Amekaki molayi ya ngambo ya nor na libaya oyo bamekelaka molayi :
ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano.
18 Amekaki molayi ya ngambo ya sude na libaya oyo bamekelaka
molayi : ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano.
19 Amekaki molayi ya ngambo ya weste na libaya oyo bamekelaka
molayi : ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano.

20 Amekaki bangambo nyonso minei. Ezalaki na mir moko zingazinga
na yango, oyo ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano na
molayi mpe nkama mibale na tuku mitano na mokuse ; mir yango ezalaki
kokabola eteni ya bule ya Tempelo mpe eteni ya Tempelo oyo ezali bule
te.

43

Nkembo ezongi kati na Tempelo

1 Moto yango amemaki ngai kino na ekuke oyo etala na ngambo ya este,
2 mpe namonaki nkembo na Nzambe ya Isalaele koya wuta na ngambo
ya este. Mongongo na Ye ezalaki lokola makelele ya mayi minene, mpe
mokili ekomaki kongenga na nkembo na Ye.
3 Emoniseli oyo namonaki ezalaki ndenge moko na oyo namonaki tango
ayaki kobebisa engumba, mpe ndenge moko na oyo namonaki pembeni
ya ebale Kebari. Boye, nakweyaki elongi kino na mabele.
4 Nkembo na Yawe ekotaki kati na Tempelo na nzela ya ekuke oyo etala
na ngambo ya este.
5 Bongo, Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na lopango
ya kati, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo.
6 Tango moto yango atelemaki pene na ngai, nayokaki mongongo ya
moto koloba na ngai wuta na kati ya Tempelo.
7 Alobaki na ngai : « Mwana na moto, ezali awa nde kiti na Ngai ya
bokonzi ezalaka, esika oyo natiaka makolo na Ngai. Ezali na esika oyo
nde nakovanda mpo na libela kati na bana ya Isalaele. Libota ya Isalaele
ekotikala lisusu te kokomisa Kombo na Ngai mbindo, ezala bango to
bakonzi na bango, na nzela ya kindumba na bango mpe ya banzambe
ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi na likolo ya bisambelo
na bango ya likolo ya bangomba.
8 Tango batiaki bikotelo na bango pene ya ekotelo na Ngai, mabaya
oyo esimbaka bikuke na bango pene ya mabaya oyo esimbaka ekuke na
Ngai, bongo mir moko kaka nde ekabolaki bango na Ngai, babebisaki nde
bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya misala na bango ya mbindo ; yango
wana, Ngai mpe nabebisaki bango na kanda na Ngai.
9 Sik'oyo, tika ete balongola na miso na Ngai kindumba na bango mpe
banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi, mpe Ngai
nakovanda kati na bango mpo na libela.
10 Mwana na moto, lakisa epai ya libota ya Isalaele ndenge Tempelo ezali
mpo ete bayoka soni mpo na masumu na bango ; mpe tika ete bameka
molayi mpe mokuse na yango.
11 Soki bayoki penza soni mpo na makambo nyonso oyo basalaki, lakisa
bango ndenge nini Tempelo ezali : ndenge basalela yango, bikuke mpe
bikotelo na yango, ndenge batambolisaka yango, mibeko nini balandaka
mpe ndenge nini basalaka losambo ; koma yango, na miso na bango, mpo
ete bakoka kolandela yango mpe kotia yango na misala.
12 Tala mobeko oyo etali Tempelo : bisika nyonso oyo ezali zingazinga
ya likolo ya ngomba ekozala bule koleka. Yango nde mobeko oyo etali
Tempelo.

Etumbelo

13 Tala molayi mpe mokuse ya etumbelo na bametele : zingazinga ya
se ya etumbelo ezalaki na libulu moko ya bozindo ya basantimetele pene
tuku mitano, mpe ndenge moko na mokuse na yango ; bazingelaki yango
na eloko moko evimba ya basantimetele pene mwambe. Etumbelo ezalaki,

14 longwa na se ya mabele kino na moboko, na metele pene moko na
bosanda mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse ; kobanda na
moboko ya moke kino na moboko ya monene, bametele pene mibale na
bosanda mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse.
15 Etumbelo ezalaki na bametele pene mibale na bosanda, mpe maseke
minei ezalaki likolo na yango.
16 Likolo ya etumbelo ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse,
na bangambo na yango nyonso : bametele pene motoba.
17 Moboko ya monene ezalaki ekokana na molayi mpe na mokuse, na
bangambo na yango nyonso : bametele pene sambo. Eloko moko evimba
ya basantimetele pene tuku mibale na mitano ezalaki zingazinga na yango.
Mpe libulu moko ya basantimetele pene tuku mitano na bozindo ezalaki
zingazinga na yango ; mpe binyatelo ya etumbelo ezalaki na ngambo ya
este. »
18 Bongo alobaki na ngai : « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi : Tala mibeko ya etumbelo, oyo bakosalela tango bakotonga yango
mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo mpe kosopela yango makila.
19 Okopesa mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu epai ya
Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi ya libota ya Tsadoki mpe babelemaka
liboso na Ngai mpo na kosalela Ngai, elobi Nkolo Yawe ;
20 okokamata ndambo ya makila na yango mpe okotia yango na maseke
minei ya etumbelo mpe na basonge minei ya moboko ya likolo mpe
zingazinga ya eloko oyo evimba. Na bongo, okopetola etumbelo mpe
okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na yango.
21 Okokamata ngombe ya mobali mpo na mbeka ya masumu mpe
okotumba yango na esika oyo babongisa na Tempelo mpo na yango, na
libanda ya Esika ya bule.
22 Na mokolo ya mibale, okobonza ntaba moko ya mobali oyo ezanga
mbeba lokola mbeka ya masumu ; boye, etumbelo ekokoma peto ndenge
ekomaki peto na nzela ya ngombe ya mobali.
23 Tango okosilisa kopetola yango, okobonza mwana ngombe ya mobali
mpe meme ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo ewuti kati na etonga ya
bibwele.
24 Okobonza yango liboso ya Yawe ; bongo, Banganga-Nzambe bakob-
wakela yango mungwa mpe bakobonza yango lokola mbeka ya kotumba
epai na Yawe.
25 Mikolo sambo, okobanda kobonza, mokolo na mokolo, ntaba moko ya
mobali lokola mbeka ya masumu ; okobonza lisusu mwana ngombe moko
ya mobali mpe meme moko ya mobali ezanga mbeba, oyo ewuti kati na
etonga ya bibwele.
26 Bakosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo mpe kopetola
yango mikolo sambo ; bongo nde bakopetola mpe bakobulisa yango.
27 Na suka ya mikolo yango, kobanda na mokolo ya mwambe kino
na mikolo oyo ekolanda, Banganga-Nzambe bakobonza na etumbelo
bambeka na bino ya kotumba mpe bambeka ya boyokani, mpe Ngai,
nakoyamba bino, elobi Nkolo Yawe. »

44

Losambo kati na Tempelo ya sika

1 Moto yango azongisaki ngai na ekuke ya libanda ya Esika ya bule ;
Ekuke yango ezalaki na ngambo ya este mpe ezalaki ya kokangama.

2 Yawe alobaki na ngai : « Ekuke oyo ekotikala ya kokangama, bakoki
kofungola yango te, mpe moto moko te akoki kokota na nzela na yango.
Ekotikala kaka ya kokangama, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele,
akotelaki na nzela na yango.
3 Kasi mokambi, ye kaka, lokola azali mokambi nde akoki kovanda na
kati mpo na kolia bilei liboso ya Yawe ; akokotela na nzela ya ndako moke
ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. »
4 Moto yango amemaki ngai lisusu na nzela ya ekuke ya nor kino na
liboso ya Tempelo. Tango natalaki, namonaki nkembo na Yawe kotondisa
Tempelo ya Yawe, mpe ngai nakweyaki elongi kino na mabele.
5 Yawe alobaki na ngai : « Mwana na moto, sala keba ! Fungola miso
na yo mpe yoka na matoyi na yo makambo nyonso oyo nakoyebisa yo na
tina na Tempelo mpe mitindo na yango ! Sala penza keba na ekotelo ya
Tempelo mpe bikuke nyonso ya Esika ya bule.
6 Yebisa batomboki oyo, libota ya Isalaele : ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi : Oh libota ya Isalaele, nalembi misala na bino nyonso ya nkele !
7 Wana bozalaki kobonzela Ngai bilei, mafuta mpe makila ya banyama,
bokotisaki kati na Esika na Ngai ya bule bapaya oyo batosaka Ngai te
mpe bakatama ngenga te, mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo na Ngai ;
na bongo, bobebisaki boyokani na Ngai mpo na kokokisa misala na bino
nyonso ya mbindo !
8 Na esika ete bomipesa na mosala ya biloko na Ngai ya bule, bino bozali
nde kopesa mosala na Ngai epai ya bapaya, kati na Esika na Ngai ya bule.
9 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Mopaya moko te oyo atosaka Ngai te
mpe oyo akatisa ngenga te akokota na Esika na Ngai ya bule, ezala bapaya
oyo bazali kovanda kati na bana ya Isalaele.

Mibeko mpo na Balevi

10 Balevi oyo bakomaki mosika na Ngai, tango Isalaele abungaki nzela
mpe azalaki koyengayenga mosika na Ngai mpo na kolanda banzambe na
bango ya bikeko, bakomema mikumba ya masumu na bango.
11 Kati na Esika na Ngai ya bule, bakosala kaka mosala ya kokengela
bikuke ya Tempelo mpe misala mosusu ya Tempelo ; bakobanda koboma
mpo na bato bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu mpe bakotelema
liboso ya bato mpo na kosalela bango.
12 Kasi lokola basalelaki bango liboso ya banzambe na bango ya
bikeko mpe bakweyisaki libota ya Isalaele na masumu, nalapi ndayi, na
kotombola loboko, ete bakomema mikumba ya masumu na bango, elobi
Nkolo Yawe.
13 Bakopusana lisusu liboso na Ngai te mpo na kosalela Ngai lokola
Banganga-Nzambe to pene ya biloko nyonso oyo ebulisami mpo na Ngai
to mpe pene ya biloko oyo eleki bule. Boye, bakolata soni ya misala na
bango ya nkele.
14 Nakopesa bango mokumba ya kobatela Tempelo mpe kosala misala
na yango nyonso, nyonso oyo esengeli kosalema kati na yango.

Mibeko mpo na Banganga-Nzambe

15 Kasi Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bakitani ya Tsadoki,
oyo bakobaki kobatela na boyengebene misala na bango kati na Esika na
Ngai ya bule tango bana ya Isalaele babungaki nzela na Ngai, bakopusana
pene na Ngai mpo na kosalela Ngai ; bakotelema liboso na Ngai mpo na
kobonza bambeka ya mafuta mpe makila ya banyama, elobi Nkolo Yawe.

16 Bango kaka nde bakokota na Esika na Ngai ya bule, bakopusana pene
ya mesa na Ngai mpo na kosalela Ngai mpe kokokisa mosala na Ngai.
17 Tango bakokota na bikuke ya lopango ya kati, basengeli kolata bilamba
ya lino ; bakoki kolata bilamba oyo basala na bapwale ya meme te tango
bakozala kosala mosala na bikuke ya lopango ya kati to kati na Tempelo.
18 Bakolata bitendi ya lino na mito na bango mpe bakaputula ya lino na
baloketo na bango ; bakoki kolata te bilamba oyo etokisaka bato.
19 Tango bakobima mpo na kokende na lopango ya libanda, na esika
oyo bato bazalaka, bakolongola bilamba oyo bazalaki kosalela mosala na
kati mpe bakotika yango kati na bashambre ya bule ; bakolata bilamba
mosusu mpo ete babulisa bato te na nzela ya bilamba na bango.
20 Banganga-Nzambe bakoki te kokokola suki ya mito na bango to
kokolisa makasi suki na bango ; kasi basengeli kokata suki na bango
malamu.
21 Nganga-Nzambe moko te akomela masanga ya vino liboso ete akota
na lopango ya kati.
22 Bakoki kobala te basi oyo bakufisa mibali to basi oyo bakabwana na
mibali na bango na libala, kasi bakobala kaka bilenge basi ya Isalaele oyo
bayebi nanu nzoto ya mibali te to basi ya Banganga-Nzambe oyo basila
kokufa.
23 Bakoteya bato ete bayeba kosala bokeseni kati na biloko ya bule mpe
oyo ya bule te, kati na biloko ya mbindo mpe oyo ya peto.
24 Na tango ya matata, Banganga-Nzambe bakotelema lokola basambisi
mpo na kokata makambo kolanda mibeko, bakotosa mibeko mpe bikateli
na Ngai, bafeti na Ngai, oyo ekatama mpe bosantu ya mikolo na Ngai ya
Saba.
25 Nganga-Nzambe moko te akomikomisa mbindo na kopusana pene ya
moto ya kokufa. Nzokande, akoki kondima komikomisa mbindo soki moto
oyo akufi azali tata to mama na ye, mwana na ye ya mobali to ya mwasi,
ndeko na ye ya mobali to ya mwasi oyo amibalelaki te.
26 Sima na kopetolama na ye, akozela mikolo sambo.
27 Na mokolo oyo akokota kati na Esika ya bule, kati na lopango ya kati
mpo na kosala mosala, akobonza mbeka mpo na masumu na ye moko,
elobi Nkolo Yawe.
28 Tala oyo ekozala libula ya Banganga-Nzambe : Ngai moko nde nazali
libula na bango. Bokopesa bango mabele te kati na Isalaele ; Ngai moko
nde nakozala mabele na bango.
29 Bakolia makabo ya bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya
kozongisa boyokani ; biloko nyonso oyo, kati na Isalaele, ebulisama mpo
na Yawe ekozala ya bango.
30 Bambuma ya liboso oyo ya kitoko mpe makabo na bino nyonso,
kolongola ata eloko moko te, ekozala ya Banganga-Nzambe ; bokopesa
bango bambuma ya liboso ya bilanga na bino ya ble mpo ete mapamboli
ezala kati na bandako na bino.
31 Banganga-Nzambe bakoki kolia te ndeke to nyama oyo ekufi yango
moko to oyo nyama mosusu esili koboma.

45

Kokabolama ya mokili

1 Tango bokokabola mokili na zeke lokola libula, bokopesa epai na Yawe
eteni moko lokola etuka ya bule : ekozala na bametele pene nkoto zomi

na mibale na nkama mitano na molayi, mpe bametele nkoto mitano na mokuse. Etuka yango ekozala bule na etando na yango nyonso.
2 Bokotika bametele pene nkama mibale na tuku mitano na molayi, mpe
bametele pene nkama mibale na tuku mitano na mokuse mpo na kotonga
Esika ya bule ; bongo bokozingela yango na lopango moko ya polele ya
bametele pene tuku mibale na mitano.
3 Kati na etuka wana ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama
mitano na molayi, mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse, bokokata
eteni ya mabele mpo na Esika ya bule, Esika-Oyo-Eleki-Bule.
4 Ekozala eteni ya bule oyo balongoli kati na mokili : ezali ya Banganga-
Nzambe oyo basalaka mosala kati na Esika ya bule mpe bapusanaka pene
ya Yawe mpo na kosalela Ye ; ezali kuna nde bakotonga bandako na bango,
mpe ekozala esika oyo ebulisami mpo na Esika ya bule.
5 Etuka moko ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano
na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse ekozala mpo na
Balevi oyo basalaka kati na Tempelo ; lokola libula na bango, ekozala kuna
nde bakotonga bingumba na bango ya kovanda.
6 Pembeni ya etuka ya bule, bokokata etando ya bametele pene nkoto
zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto
mitano na mokuse mpo na kotonga engumba ; ekozala mpo na libota
mobimba Isalaele.
7 Mokambi akozwa mabele oyo ezali kokabola etuka ya bule mpe mabele
ya engumba ; mabele yango ekokende eteni moko na ngambo ya weste,
mpe eteni mosusu na ngambo ya este. Molayi ya etuka yango ekobanda
longwa na ngambo ya weste kino na mondelo ya ngambo ya este oyo
etalana na moko ya biteni.
8 Etuka yango ekozala libula na ye kati ya Isalaele. Boye, bakambi na
Ngai bakonyokola lisusu bato na Ngai te, kasi bakotika mokili na maboko
ya lisanga ya Isalaele kolanda mabota na bango.
9 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Oh bakambi ya Isalaele, bino mpe
bolekisi ! Botika makambo mabe mpe botika konyokola bato. Bosala
makambo oyo ezali solo mpe alima. Botika kobotola bato na Ngai biloko
na bango, elobi Nkolo Yawe.
10 Bosengeli te kosalela emekelo kilo ya lokuta, efa* ya lokuta to bati† ya
lokuta.
11 Efa mpe bati ekotaka biloko ndenge moko : ekotaka ndambo moko
kati na bandambo zomi ya omeri‡. Bamekaka monene ya efa mpe bati
kolanda monene ya omeri.
12 Mbongo moko ya ebende ya palata ekokani na bagrame zomi na
mibale, mpe mine moko ekokani na mbongo ya bibende ya palata, tuku
motoba.

Makabo mpo na mokolo ya bafeti

13 Tala biloko oyo bokotia pembeni lokola makabo ya kopesa epai na
Yawe : mpo na omeri moko ya ble mpe orje, eteni ya motoba ya efa moko.
14 Mobeko mpo na mafuta, bakomeka yango na bati : eteni ya zomi ya
omeri moko.
15 Mpe bokozwa ntaba moko ya mwasi to meme moko ya mobali kati
na bibwele nkama mibale, oyo ekobimela na etonga ya bibwele oyo eliaka

---

* **45:10** Efa ezali emekelo kilo ya mbuma. Ezali na bakilo pene tuku mibale † **45:10** Bati ezali emekelo ya biloko ya mayi. Ezali na balitele pene tuku mibale ‡ **45:11** Omeri ezali emekelo ya biloko ya mayi. Ekotaka balitele pene nkama mibale na tuku mibale

matiti kitoko ya Isalaele. Bakosalela yango lokola likabo ya bambuma,
mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na
kosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato, elobi Nkolo Yawe.
16 Bato nyonso ya mokili basengeli kolongola likabo yango mpo na
mokambi kati na Isalaele.
17 Mokambi akozala na mokumba ya kopesa bambeka ya kotumba,
makabo ya bambuma mpe makabo ya masanga ya vino na tango ya
bafeti, na bafeti ya ebandeli ya sanza, ya basaba mpe na bafeti nyonso
ya lisanga ya Isalaele, oyo ekatama ; akopesa mbeka ya masumu, makabo
ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani
mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na libota ya Isalaele.
18 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Na mokolo ya liboso ya sanza
ya liboso, okokamata mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba mpe
okopetola Esika ya bule.
19 Nganga-Nzambe akozwa ndambo ya makila ya mbeka ya masumu,
akotia yango na mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na basonge
nyonso minei ya moboko ya etumbelo mpe na mabaya oyo esimbaka ekuke
ya lopango ya kati.
20 Okosala ndenge moko na mokolo ya sambo ya sanza, mpo na moto
nyonso oyo akosala masumu na nko te to na kozanga boyebi ; bongo nde
okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Tempelo.
21 Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bokosala feti ya Pasika
oyo ekosala mikolo sambo. Na mikolo wana, bokolia mapa ezanga levire.
22 Na mokolo yango, mokambi akopesa ngombe ya mobali lokola mbeka
ya masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato nyonso ya mokili.
23 Na mikolo nyonso sambo ya feti, mokonzi akopesa bangombe ya
mibali sambo mpe bameme ya mibali sambo, oyo ezanga mbeba, lokola
mbeka ya kotumba mpo na Yawe, mpe ntaba moko ya mobali lokola mbeka
ya masumu.
24 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo
na likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele
misato na ndambo ya mafuta ; mpe mpo na meme moko na moko ya
mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo zomi na mitano ya
bambuma mpe likabo ya balitele misato na ndambo ya mafuta.
25 Na mikolo nyonso sambo ya feti oyo ebandaka na mokolo ya zomi
na mitano ya sanza ya sambo, akobanda kobonza bambeka kaka wana :
bambeka ya masumu, ya kotumba, ya bambuma mpe ya mafuta.

46

1 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Ekuke ya lopango ya kati oyo etala na
ngambo ya este ekozala ya kokangama mikolo motoba ; kasi na mokolo ya
Saba mpe na mokolo ya feti ya ebandeli ya sanza, ekozala ya kofungwama.
2 Mokambi akokota na kati, wuta na libanda ; akolekela na ndako moke
ya kokotela mpe akotelema na mabaya oyo esimbaka ekuke. Banganga-
Nzambe bakobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya
kozongisa boyokani. Akogumbama na ekotelo ya ekuke mpe akobima na
libanda, kasi ekuke ekozala ya kofungwama kino na pokwa.
3 Na mikolo ya bafeti ya Saba mpe ya ebandeli ya sanza, bato ya mokili
bakobanda kogumbama liboso ya Yawe, na ekotelo yango.
4 Na mokolo ya Saba, mokambi akomema epai na Yawe lokola mbeka
ya kotumba bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali :
nyonso esengeli ezala ezanga mbeba.

5 Akopesa lokola mbeka ya bambuma bakilo zomi na mitano ya
bambuma mpo na meme moko ya mobali ; bongo, akopesa likabo oyo
loboko na ye ekokoka mpo na bana meme ; likabo ya mafuta ekozala
balitele misato na ndambo mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma.
6 Na mokolo na feti ya ebandeli ya sanza, akobonza mwana ngombe
moko ya mobali, bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya
mobali : nyonso esengeli ezala ezanga mbeba.
7 Akobakisa lokola makabo ya bambuma bakilo zomi na mitano mpo
na ngombe ya mobali mpe mpo na meme ya mobali ; mpe mpo na bana
meme, akopesa nyonso oyo loboko na ye ekokoka, bakisa balitele misato
na ndambo ya mafuta mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma.
8 Tango mokambi akokota na kati, akolekela na ndako moke ya kokotela
mpe akobimela kaka na nzela wana.
9 Mpe tango bato ya mokili bakoya liboso ya Yawe na bafeti oyo
ekatama, moto nyonso oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya nor mpo
na kogumbamela Yawe akobimela na ekuke ya ngambo ya sude, mpe oyo
akokotela na ekuke ya ngambo ya sude akobimela na ekuke ya ngambo
ya nor. Moto moko te akobimela na ekuke oyo akotelaki, kasi akobimela
na ekuke ya ngambo mosusu oyo etalana na yango.
10 Mokambi akozala kati na bato na ye, akokota mpe akobima elongo na
bango.
11 Na tango ya bafeti mpe ya bafeti oyo ekatama, makabo ya bambuma
ekozala bakilo zomi na mitano mpo na ngombe moko ya mobali, bakilo
zomi na mitano mpo na meme moko ya mobali mpe nyonso oyo akolinga
kopesa mpo na bana meme ya mibali ; akobakisa balitele misato na
ndambo mpo na bakilo nyonso zomi na mitano ya bambuma.
12 Tango mokambi akobonzela Yawe mbeka ya kotumba to mbeka mpo
na kozongisa boyokani lokola likabo oyo akati na motema na ye moko,
bakofungolela ye ekuke oyo etala na ngambo ya este ; mpe akobonza
mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani ndenge
kaka asalaka na mokolo ya Saba. Sima na yango nde akobima, mpe
bakokanga ekuke sima na ye.
13 Mokolo na mokolo, okobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba
mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba. Okobanda kobonza
yango tongo nyonso.
14 Tongo nyonso, okobanda kobakisa na likolo na yango lokola likabo
ya bambuma bakilo mibale na bagrame nkama mitano ya farine oyo
bakosangisa na litele moko ya mafuta ya kitoko. Ezali likabo mpo na
Yawe ; mpe ezali mibeko ya libela na libela mpo na bambeka ya tango
nyonso.
15 Tongo nyonso, okobanda kobonza mwana meme, makabo ya bam-
buma mpe mafuta lokola mbeka ya kotumba ya tango nyonso.

Biloko ya mokambi

16 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : Soki mokambi apesi eloko lokola
kado epai ya moko kati na bana na ye ya mibali, eloko yango ekozala ya
mwana yango mpe ekotikala lokola libula ya bokitani mpo na bana na ye.
17 Kasi soki apesi epai ya moko kati na basali na ye kado ya eloko oyo
ewuti na libula na ye, kado yango ekozala ya mosali yango kino na mobu
ya kokangolama na ye ; sima nde ekozonga na moboko ya mokambi, mpe
libula na ye ekotikala ya bana na ye kaka.

18 Mokambi akoki kolongola eloko moko te kati na libula ya bato na ye
mpo na kokomisa yango ya ye moko to kobengana bango na mabele na
bango ; soki alingi kokabela bana na ye libula, asengeli nde kozwa yango
na libula na ye moko mpo ete bato na Ngai bapanzana te mosika ya libula
na bango. › »

Bakikuku ya Tempelo

19 Moto yango akotisaki ngai, na nzela ya ekotelo oyo ezali pembeni ya
ekuke ya ngambo ya nor, kati na bashambre ya bule ya Banganga-Nzambe,
oyo etala na ngambo ya nor ; alakisaki ngai esika moko oyo ezalaki na
suka, na ngambo ya weste.
20 Alobaki na ngai : « Awa nde esika oyo Banganga-Nzambe bakozala
kolambela mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka ya masumu mpe
kotumbela makabo ya bambuma mpo ete ebima te na lopango ya libanda,
noki te bato bakosimba biloko ya bule. »
21 Abimisaki ngai na lopango ya libanda mpe atambolisaki ngai na
basonge nyonso minei ya lopango. Na songe moko na moko ya lopango,
namonaki lopango mosusu.
22 Na basonge nyonso minei ya lopango ya libanda, ezalaki na mapango
ya mike ; mpe mapango nyonso minei ezalaki ndenge moko : bametele
pene tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na
mokuse.
23 Zingazinga ya moko na moko ya mapango nyonso minei, ezalaki na
mir moko ya mokuse ; mpe na se na yango, batandaki mabanga mpo na
kopelisa moto na zingazinga ya mir yango ya mokuse.
24 Moto yango alobaki na ngai : « Oyo nde bakikuku epai wapi basali ya
Tempelo bakobanda kolambela misuni ya bambeka oyo bato bakobanda
kobonza. »

47

Ebale kowuta na Tempelo

1 Moto yango azongisaki ngai pene ya ekotelo ya Tempelo epai wapi
namonaki mayi kobima longwa na ekotelo na yango : ezalaki kotiola na
ngambo ya este, pamba te Tempelo ezalaki etala na ngambo ya este ;
mayi ezalaki kokita na se ya ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo,
na ngambo ya sude ya etumbelo.
2 Bongo abimisaki ngai na nzela ya ekuke ya nor, amemaki ngai mpe
atambolisaki ngai zingazinga ya lopango ya libanda kino na ekuke ya
libanda oyo etala na ngambo ya este. Mpe namonaki ete mayi yango ezali
kotiola wuta na ngambo ya sude.
3 Moto yango akendeki na ngambo ya este mpe asimbaki singa oyo
bamekelaka molayi na loboko na ye ; amekaki molayi ya bametele pene
nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na
bisika oyo matambe esukela.
4 Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai
mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na mabolongo. Amekaki lisusu
molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi
yango asukelaki ngai na loketo.
5 Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano ; kasi na mbala
oyo, mayi yango ekomaki ebale moko ya monene oyo nazalaki lisusu ata
na makoki ya kokatisa te, pamba te mayi emataki makasi mpe ekomaki
mozindo koleka.

Bongo esengelaki kaka kokata mayi (na esika ya kokatisa yango na
makolo), mpo ete moto moko te azalaki na makoki ya kokatisa ebale yango.
6 Moto yango atunaki ngai : « Mwana na moto, boni, omoni ? »

Bongo azongisaki ngai na ngambo ya ebale.
7 Tango nakomaki kuna, namonaki banzete ebele penza, na bangambo
nyonso mibale ya ebale.
8 Moto yango alobaki na ngai : « Mayi oyo ezali kotiola na ngambo
ya este ya etuka mpe ezali kokita kino na etando ya Araba epai wapi
ezali komibwaka na ebale monene. Tango kaka ekotaki na mayi ya ebale
monene, mayi ya ebale monene ekomaki peto.
9 Bipai nyonso mayi yango ezalaki koleka, bikelamu nyonso ya bomoi
ezalaki kobotana, bambisi mpe ezalaki kobotana ebele ; pamba te mayi
yango ezalaki kokoma kuna mpe kopetola mayi ya ebale monene. Bongo
na esika nyonso oyo mayi yango ezalaki koleka, nyonso ezalaki kozwa
bomoi.
10 Balobi mbisi bakobanda kovanda na bangambo ya ebale monene,
wuta na Eyini-Gedi kino na Eyini-Egilayimi, mpo na kobwaka minyama
mpe kozwa bambisi ya lolenge nyonso lokola bambisi oyo ezalaka na ebale
monene.
11 Kasi mayi oyo etikalaka tango ebale monene etondaka mpe mayi ya
bisanga ekokoma peto te, ekotikala kaka bongo mpe ekotonda na mungwa
kati na yango.
12 Banzete ya bambuma ya ndenge na ndenge ekobota na bangambo
nyonso mibale ya ebale monene. Makasa na yango ekokawuka te mpe
bambuma na yango ekosila te. Sanza na sanza, ekobanda kobotaka
bambuma ya sika ; pamba te ekobanda kozwa mayi oyo ekowuta na
Tempelo. Bambuma na yango ekozala malamu mpo na kolia, mpe makasa
na yango ekozala malamu mpo na kosalela lokola kisi. »

Emoniseli ya mokili ya sika

13 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi : « Tala bandelo oyo bokosalela mpo
na kokabola mokili lokola libula epai ya mabota nyonso zomi na mibale
ya Isalaele : bakitani ya Jozefi bakozwa biteni mibale.
14 Bokozwa yango ndenge moko lokola libula, na biteni ekokana ; pamba
te nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya
bakoko na bino, mpe ekokoma libula na bino.

15 Tala bandelo ya mokili yango :

Na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene to
Mediterane, na nzela ya Etiloni oyo ekenda kino na Tsedadi,
16 Amati, Berota, Sibirayimi oyo ezalaka na kati-kati ya mondelo ya
Damasi mpe Amati, kino na Atseri-Atikone oyo ezali na mondelo ya
Avirani.
17 Boye, na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene
Mediterane kino na Atsari-Enani mpe ekolekela na mondelo ya nor ya
Damasi mpe ya Amati.
18 Na ngambo ya este, mondelo ekobanda na kati-kati ya Avirani mpe
Damasi, ekolekela na Yordani na kati-kati ya mokili ya Galadi mpe
Isalaele, na ebale monene ya mungwa kino na Tamari.
Yango nde ekozala mondelo ya ngambo ya este.

19 Na ngambo ya sude, mondelo yango ekobanda longwa na Tamari
kino na mayi ya Meriba ya Kadeshi, ekolekela na Wadi kino na ebale
monene Mediterane.
Yango nde ekozala mondelo ya sude.
20 Na ngambo ya weste, ebale monene Mediterane ekozala mondelo.
Mondelo yango ekobanda longwa na mondelo ya sude ya ebale
monene Mediterane kino na esika oyo etalana na Lebo-Amati.
Yango nde ekozala mondelo ya weste.

21 Bokokabola mokili yango kati na bino kolanda mabota ya Isalaele.
22 Bokobeta zeke mpo na kokabola yango lokola libula mpo na bino
mpe bapaya oyo bavandaka kati na bino mpe babota bana kati na bino.
Bokokamata bango lokola bana mboka ya Isalaele. Bango mpe bakobeta
zeke mpo na kozwa libula elongo na bino kati na mabota ya Isalaele.
23 Boye ezali kati na libota nyonso oyo mopaya akovanda nde bokopesa
ye libula na ye, » elobi Nkolo Yawe.

48

Kokabola mokili ya ngambo ya nor

1 « Tala bikolo ndenge ekomami kolanda bakombo na yango :

Libota ya Dani ekozwa eteni moko ya mabele :
mondelo na yango ekolekela na nzela ya Etiloni kino na Lebo-Amati,
Atsari-Enani mpe mondelo ya nor ya mokili ya Damasi pembeni ya
Amati ;
boye mondelo na yango ekobanda longwa na ngambo ya este kino na
ngambo ya weste.
2 Libota ya Aseri ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Dani, longwa na este kino na weste.
3 Libota ya Nefitali ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Aseri, longwa na ngambo ya este kino
na ngambo ya weste.
4 Libota ya Manase ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Nefitali, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste.
5 Libota ya Efrayimi ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Manase, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste.
6 Libota ya Ribeni ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Efrayimi, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste.
7 Libota ya Yuda ekozwa eteni moko ya mabele :
ekozala na mondelo ya libota ya Ribeni, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste.

Eteni ya mabele ya Yawe

8 Eteni ya mabele oyo bakopesa Yawe lokola likabo ya motuya ekozala
na mondelo ya etuka ya Yuda :
longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste ; ekozala na
bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na mokuse,
mpe molayi na yango ekozala ndenge moko na biteni ya mabele ya
mabota mosusu.

Boye, Esika ya bule ekozala na kati-kati na yango.

9 Eteni ya mabele ya motuya oyo bokopesa Yawe lokola likabo ekozala
na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi
mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse.

10 Eteni yango ya mabele ekozala bule mpe ekopesama mpo na
Banganga-Nzambe : ekozala na bametele pene nkoto zomi na
mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya nor, bametele
pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya weste, bametele pene
nkoto mitano na mokuse na ngambo ya este mpe bametele pene
nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya
sude. Esika ya bule ya Yawe ekozala na kati-kati na yango.

11 Eteni yango ya mabele ekozala mpo na Banganga-Nzambe oyo
babulisama, oyo bazali bakitani ya Tsadoki, mpo ete basalelaki Ngai
na boyengebene mpe bapengwaki te na nzela na Ngai tango bana
ya Isalaele bapengwaki ndenge mpe Balevi basalaki.

12 Ekozala mpo na bango lokola likabo ya motuya oyo ewuti na eteni
ya mabele oyo ebulisama kati na mokili, eteni ya mabele oyo eleki na bule
na bandelo ya etuka ya Balevi.

13 Na zingazinga ya etuka ya Banganga-Nzambe, Balevi bakozwa eteni
moko ya mabele ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama
mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse.

14 Bakoki te koteka to kopesa eloko moko kati na eteni ya mabele yango
na bato mosusu, pamba te yango ezali mabele oyo eleki kitoko, mpo ete
ebulisama mpo na Yawe.

15 Eteni ya mabele oyo ekotikala, eteni ya bametele pene nkoto mibale na
nkama mitano na mokuse mpe bametele pene nkoto zomi na mibale
na nkama mitano na molayi, ekozala ebulisama te ; ekozala mpo
na kosala misala ya engumba lokola kotonga bandako mpe kobokola
bibwele ; engumba ekozala na kati-kati na yango

16 mpe ekozala na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama
mibale na tuku mitano, na bangambo nyonso : nor, sude, este mpe weste.

17 Bongo, lopango ya kobokolela bibwele ya engumba ekozala na
bametele pene nkama moko na tuku mibale na mitano, na
bangambo nyonso : nor, sude, este mpe weste.

18 Eteni ya mabele oyo ekotikala na etuka, zingazinga ya eteni ya bule,
longwa na molayi na yango, ekozala na bametele pene nkoto mitano
na ngambo ya este mpe bametele pene nkoto mitano na ngambo ya
weste. Bambuma ya mabele na yango ekoleisa bato oyo bakosala mpo
na engumba.

19 Basali oyo bakobanda kowuta na engumba epai wapi basalaka mpo
na kosala mosala ya bilanga bakobimela na mabota nyonso ya Isalaele.

20 Eteni nyonso ya mabele oyo bakobulisa mpo na Yawe ekozala na
molayi moko, na bangambo nyonso : bametele pene nkoto zomi na
mibale na nkama mitano ndenge likabo ya motuya ezalaka ;
bokolongola ndambo moko kati na bandambo minei ya eteni ya bule
mpe bokosalela yango misala ya engumba.

21 Eteni ya mabele oyo ekotikala na bangambo nyonso mibale ya eteni
ya mabele oyo ebulisama mpe ya eteni ya mabele oyo ebongisami
mpo na misala ya engumba ekozala ya mokambi. Ekozala longwa
na mondelo ya ngambo ya este ya eteni ya mabele oyo ebulisama,
oyo ezali na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano
na molayi kino na mondelo ya ngambo ya weste oyo ezali mpe na
bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi.

Eteni ya mabele oyo ebulisama mpe Esika ya bule ya Tempelo ekozala
na kati-kati ya biteni nyonso mabele.
22 Boye, eteni ya mabele ya Balevi mpe eteni ya mabele oyo
ebongisama mpo na misala ya engumba ekozala na kati-kati ya eteni
ya mabele ya mokambi. Eteni ya mabele ya mokambi ekozala na
kati-kati ya bandelo ya libota ya Yuda mpe ya libota ya Benjame.

Biteni ya mabele mpo na mabota mosusu

23 Mpo na mabota mosusu :

Libota ya Benjame ekozwa eteni moko ya mabele :
ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste ;
24 Libota ya Simeoni ekozwa eteni moko ya mabele :
ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Benjame na
ngambo ya este kino na ngambo ya weste ;
25 Libota ya Isakari ekozwa eteni moko ya mabele :
ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Simeoni na
ngambo ya este kino na ngambo ya weste ;
26 Libota ya Zabuloni ekozwa eteni moko ya mabele :
ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Isakari, na
ngambo ya este kino na ngambo ya weste ;
27 Libota ya Gadi ekozwa eteni moko ya mabele :
ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Zabuloni, na
ngambo ya este kino na ngambo ya weste.
28 Bandelo ya mabele ya Gadi ekozala na ngambo ya sude, pene ya
Negevi, longwa na Tamari kino na mayi ya Meriba ya Kadeshi ;
ekolekela na Wadi kino na ebale monene Mediterane.

29 Yango nde mokili oyo bokokabola na zeke lokola libula kati
na mabota ya Isalaele, libota na libota na eteni na yango ya
mabele, » elobi Nkolo Yawe.

Bikuke ya engumba

30 « Tala oyo ekozala bikuke ya engumba :

Na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku
mitano,
31 bikuke ya engumba ekobengama na bakombo ya mabota ya Isalaele.
Na ngambo ya nor, ekozala na bikuke misato :
ekuke ya Ribeni, ekuke ya Yuda, mpe ekuke ya Levi ;
32 Ngambo ya este, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama
mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato :
ekuke ya Jozefi, ekuke ya Benjame, mpe ekuke ya Dani.
33 Na ngambo ya sude, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na
nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato :
ekuke ya Simeoni, ekuke ya Isakari, mpe ya ekuke ya Zabuloni.
34 Na ngambo ya weste, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na
nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato :
ekuke ya Gadi, ekuke ya Aseri mpe ya ekuke ya Nefitali.

35 Molayi nyonso ya mir oyo ezingeli engumba ekozala na
bametele pene nkoto libwa.

Mpe kobanda na tango wana, kombo ya engumba ekokoma ‹ Yawe azali awa. › »

Daniele

Daniele na ndako ya mokonzi ya Babiloni

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda,
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki kobundisa Yelusalemi mpe
azingelaki yango.
2 Yawe akabaki Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, elongo na ndambo
ya bisalelo ya Tempelo ya Nzambe na maboko ya Nabukodonozori.
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki bisalelo yango kati na
tempelo ya nzambe na ye, na Shineari, mpe atiaki yango kati na ndako
oyo babombelaka bomengo ya nzambe na ye.
3 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Ashipenazi, mokonzi ya bakalaka
na ye ya lokumu, ete ayeisa na Babiloni ndambo ya bana ya Isalaele oyo
babotama na mabota ya bakonzi to ya bato ya lokumu,
4 bilenge mibali oyo banzoto na bango ezanga mbeba, ya bilongi kitoko,
ya mayele mpe ya bwanya, oyo bazali na makoki ya koyekola kotanga
mpe kokoma makambo ya ndenge na ndenge, oyo bazali na bososoli mpe
bakoka mpo na kosala kati na ndako ya mokonzi ; Ashipenazi asengelaki
kolakisa bango koloba, kokoma mikanda mpe kotanga lokota ya bato ya
Babiloni.
5 Mokonzi akatelaki bango mpo na mokolo na mokolo, bilei oyo basengeli
kolia mpe masanga oyo basengeli komela : nyonso ezalaki kowuta na mesa
na ye. Mibu misato, basengelaki koyekola ; na sima nde bakoki kosala
mosala ya mokonzi.
6 Kati na ndambo ya bato oyo bawutaki na Yuda, ezalaki na Daniele,
Anania, Mikaeli mpe Azaria.
7 Mokonzi ya bakalaka ya lokumu apesaki bango bakombo ya sika ;
apesaki Daniele kombo Belitsatsari ; Anania, Shadraki ; Mikaeli, Meshaki ;
mpe Azaria, Abedinego.
8 Daniele azwaki mokano ya koboya komikomisa mbindo na nzela ya
bilei mpe ya vino ya mokonzi ; ayebisaki mokonzi ya bakalaka ya lokumu
ete apesa ye nzela te ya komikomisa mbindo na lolenge wana.
9 Boye, Nzambe asalaki ete Daniele azwa ngolu mpe bolamu na miso ya
mokonzi ya bakalaka ya lokumu.
10 Kasi mokonzi ya bakalaka ya lokumu alobaki na Daniele :
— Nazali kobanga mokonzi, nkolo na ngai, oyo akateli bino bilei
oyo bosengeli kolia mpe masanga oyo bosengeli komela ! Mpo na nini
bokolinga ete mokonzi amona bilongi na bino ekonda koleka bilongi ya
bilenge mosusu ya mibu na bino ? Bomoni te ete wana bokobomisa ngai
epai ya mokonzi ?
11 Daniele alobaki na mosali oyo mokonzi ya bakalaka ya lokumu
aponaki mpo ete abatela Daniele, Anania, Mikaeli mpe Azaria :
12 « Nabondeli yo, meka basali na yo mikolo zomi : pesa biso kaka
bandunda lokola bilei mpe mayi mpo na komela ; kopesa biso eloko
mosusu te !
13 Sima na mikolo yango, okotala yo moko bilongi na biso mpe bilongi
ya bilenge mosusu oyo bazali kolia bilei ya mokonzi ; bongo okosala basali
na yo ndenge yo moko okomona. »
14 Mosala andimaki bosenga na bango mpe amekaki bango mikolo zomi.

15 Sima na mikolo yango zomi, bakomaki bilongi kitoko mpe banzoto
ngebungebu koleka bilenge oyo bazalaki kolia bilei ya mokonzi.
16 Boye, mosali yango akomaki kotia pembeni bilei mpe vino oyo
bazalaki kobongisela bango mpe kopesa bango kaka bandunda.
17 Nzambe apesaki bilenge wana minei boyebi mpe bososoli kati na
makambo nyonso : koloba, kokoma, kotanga mikanda, mayele mpe
bwanya. Mpe Daniele akomaki na makoki ya kolimbola bimoniseli mpe
bandoto ya ndenge na ndenge.
18 Sima na mikolo oyo mokonzi akataki mpo ete bamemela ye bango,
mokonzi ya bakalaka ya lokumu amemaki bango liboso ya Nabukodono-
zori.
19 Mokonzi asololaki na bango ; mpe kati na bilenge nyonso oyo
bamemelaki ye, amonaki ete moko te akokani na Daniele, na Anania, na
Mikaeli mpe na Azaria. Boye, bakomaki kosala kati na ndako ya mokonzi.
20 Na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kotuna bango, oyo ezalaki
kosenga bwanya mpe bososoli, amonaki ete bazali mayele mbala zomi
koleka bato ya soloka mpe ya maji ya mokili na ye mobimba.
21 Mpe Daniele awumelaki kosala kati na ndako ya mokonzi kino na
mobu ya liboso ya mokonzi Sirisi.

2

Ndoto ya mokonzi Nabukodonozori

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi na ye, Nabukodonozori alotaki ndoto.
Molimo na ye etungisamaki makasi mpe pongi ekimaki ye.
2 Mokonzi abengisaki bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, bangang-
kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe
mpo ete bayebisa ye ndoto oyo alotaki. Tango bayaki, batelemaki liboso
ya mokonzi ;
3 mpe mokonzi ayebisaki bango :
— Nalotaki ndoto moko oyo ezali kotungisa molimo na ngai makasi ;
nazali na posa ya koyeba ndimbola na yango.
4 Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki na lokota ya bato ya
Arami :
— Tika ete mokonzi awumela na bomoi seko na seko !
Yebisa ndoto na yo epai ya basali na yo, mpe tokolimbola yango.
5 Mokonzi alobaki na bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto :
— Tala mokano oyo nasili kozwa : « Soki boyebisi ngai te ndoto
oyo nalotaki mpe ndimbola na yango, nakokata bino biteni-biteni mpe
nakobuka-buka bandako na bino.
6 Kasi soki boyebisi mpe bopesi ngai ndimbola na yango, nakopesa
bino bakado, lifuti mpe lokumu mingi. Yango wana, boyebisa ngai ndoto
yango mpe bopesa ngai ndimbola na yango. »
7 Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki lisusu epai ya
mokonzi :
— Tika ete mokonzi ayebisa ndoto na ye, mpe biso, tokolimbolela ye
yango !
8 Mokonzi azongisaki :
— Nandimi solo ete bozali kolekisa tango, pamba te boyebi malamu
ete nakobongola mokano na ngai te.
9 Soki boyebisi ngai ndoto yango te, boyeba malamu ete etumbu
moko kaka mpe ya ndenge moko ezali kozela bino ! Ah, boyokani
koyebisa ngai makambo ya lokuta mpe ya mabe mpo bokanisi ete

makambo ekobongwana ! Mpo na yango, boyebisa ngai ndoto yango, mpe
nakondima ete bozali na makoki ya kolimbola yango.
10 Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki na mokonzi :
— Moto moko te kati na mokili akokoka kosala makambo oyo mokonzi
azali kosenga. Mpe mokonzi moko te, ezala azalaki moto monene to
moto na nguya, asila kosenga likambo ya boye epai ya banganga-kisi,
epai ya bato ya mayele ya mabe mpe epai ya bato ya soloka, oyo
basalelaka minzoto.
11 Makambo oyo mokonzi azali kosenga ezali pasi makasi, moto moko
te akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye ; ezali kaka banzambe nde bakoki
kosala yango mpo ete bavandaka kati na bato te.
12 Mbala moko, mokonzi asilikaki mpe atombokaki makasi ; apesaki
mitindo ete baboma bato nyonso ya bwanya ya Babiloni.
13 Boye, sango ya mokano ya koboma bato nyonso ya bwanya epan-
zanaki, mpe batindaki bato koluka Daniele elongo na baninga na ye mpo
ete baboma bango.
14 Tango Arioki, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, abimaki mpo na
kokende koboma bato ya bwanya ya Babiloni, Daniele asololaki na ye na
bwanya mpe na mayele.
15 Daniele atunaki Arioki : « Mpo na nini mokonzi azwi mokano ya
makasi boye ? »
Bongo Arioki atalisaki Daniele makambo yango.
16 Tango Daniele ayokaki bongo, akotaki epai ya mokonzi mpe asengaki
ye tango mpo ete akoka kopesa ye ndimbola ya ndoto yango ;
17 bongo Daniele azongaki na ndako na ye mpe ayebisaki makambo
yango epai ya Anania, Mikaeli mpe Azaria, baninga na ye.
18 Alobaki na bango ete basenga ngolu mpe mawa ya Nzambe ya Lola
na tina na mabombami oyo, mpo ete baboma te ye Daniele, baninga na ye
mpe bato mosusu ya bwanya ya Babiloni.
19 Bongo na butu, Daniele azwaki emoniseli oyo elakisaki ye mabombami
yango ; boye, akumisaki Nzambe ya Lola.
20 Daniele alobaki :
Tika ete Kombo ya Nzambe
ekumisama libela na libela !
Bwanya mpe nguya ezali ya Ye.
21 Ezali Ye nde abongolaka tango mpe makambo,
alongolaka bakonzi mpe atombolaka bakonzi,
apesaka bwanya epai ya bato ya bwanya
mpe boyebi epai ya bato ya mayele.
22 Alakisaka makambo ya bozindo mpe ebombama,
ayebaka makambo oyo esalemaka na molili,
mpe pole ezali kati na Ye.
23 Oh Nzambe ya batata na ngai,
nazali kosanzola mpe kokumisa Yo
mpo na bwanya mpe nguya oyo opesi ngai,
pamba te oyebisi ngai makambo oyo tosengaki Yo
mpe otalisi biso ndoto ya mokonzi.

Daniele alimboli ndoto ya mokonzi

24 Sima na yango, Daniele akendeki epai ya Arioki oyo mokonzi apesaki
mokumba ya koboma bato ya bwanya ya Babiloni ; alobaki na ye :
— Koboma bato ya bwanya ya Babiloni te ! Mema ngai epai ya
mokonzi, mpe nakopesa ye ndimbola ya ndoto na ye.

25 Arioki amemaki Daniele na lombangu liboso ya mokonzi mpe alobaki na ye :
— Mokonzi, namoni moto moko kati na bawumbu oyo bawutaki na Yuda, oyo akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye mpe kolimbola yango.
26 Mokonzi atunaki Daniele oyo bazalaki lisusu kobenga Belitsatsari :
— Ozali na makoki ya koyebisa ngai makambo oyo namonaki na ndoto mpe kolimbola yango ?
27 Daniele azongisaki liboso ya mokonzi :
— Bato ya bwanya, bato ya mayele ya mabe, banganga-kisi mpe bato oyo bayebaka makambo oyo ekoya bazali na makoki te ya koyebisa mokonzi mabombami oyo azali kotuna ;
28 kasi kati na Lola, ezali na Nzambe moko oyo alakisaka mabombami ; mpe alakisi mokonzi Nabukodonozori makambo oyo ekosalema na mikolo oyo ekoya. Tala ndoto oyo olotaki mpe bimoniseli oyo ozwaki tango ozalaki ya kolala na mbeto na yo :
29 « Oh mokonzi, wana ozalaki ya kolala na mbeto na yo, okomaki kokanisa makambo oyo ekoya na sima ya tango ; bongo, Ye oyo alakisaka mabombami alakisaki yo makambo oyo ekoya.
30 Bongo soki alakisi mabombami yango epai na ngai, ezali te mpo ete naleki bato nyonso na bwanya, kasi ezali mpo ete mokonzi ayeba ndimbola ya ndoto na ye mpe makambo oyo ezali kotungisa motema na ye.
31 Oh mokonzi, tala emoniseli oyo ozwaki : ‹ Ekeko moko ya monene ezalaki liboso na yo : ezalaki monene penza, ezalaki kongenga makasi mpe ezalaki somo mpo na kotala ;
32 moto na yango ezalaki ya wolo ya peto, tolo mpe maboko na yango ezalaki ya palata, libumu mpe loketo na yango ezalaki ya bronze,
33 makolo na yango ezalaki ya ebende, matambe na yango ezalaki, ndambo moko ya ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka bikeko.
34 Wana ozalaki kotala ekeko yango, libanga moko ekweyaki yango moko (moto moko te abwakaki yango), ekweyelaki ekeko yango na matambe na yango ya ebende mpe ya mabele oyo basalelaka bikeko, enikaki matambe yango mpe ekomaki putulu.
35 Mbala moko, ezala ebende to mabele oyo basalelaka bikeko to bronze to palata to mpe wolo, nyonso epanzanaki, ekomaki mike-mike mpe ekomaki kopumbwa ndenge matiti ya ble epumbwaka tango bapupolaka yango ; mopepe ememaki yango mpe elimwisaki yango. Kasi libanga oyo ekweyelaki ekeko yango ekomaki ngomba moko ya monene oyo etondisaki mokili mobimba. › »
36 Wana nde ezalaki ndoto ; mpe sik’oyo, tokopesa ndimbola na yango liboso ya mokonzi !
37 Oh mokonzi, ozali mokonzi ya bakonzi ! Nzambe ya Lola apesaki yo makasi mpe nguya, bokonzi mpe nkembo ;
38 atiaki na se ya bokonzi na yo bato nyonso ya mokili, banyama ya zamba mpe bandeke ya likolo ; atiaki yo mokonzi na bango nyonso, na bisika nyonso oyo bavandaka ! Ezali yo nde ozali moto wana ya wolo.
39 Sima na yo, bokonzi mosusu ekobima, kasi ekoleka bokonzi na yo te na nguya ; bongo na sima, bokonzi ya misato ekobima mpe ekokonza na mabele mobimba : yango nde ezali kolakisa bronze.
40 Mpe na suka, bokonzi ya minei ekobima, ekozala makasi lokola ebende ; ndenge ebende ebukaka, enikaka mpe epanzaka nyonso, ndenge wana mpe ekobuka mpe ekopanza babokonzi mosusu ya liboso.

41 Mpe ndenge kaka omonaki ete matambe mpe misapi ya makolo na
yango ezali ndambo moko, ya mabele oyo basalelaka bikeko, mpe ndambo
mosusu, ya ebende, elingi koloba ete bokonzi yango ekokabwana ; kasi kati
na yango, ekozala na eloko moko ya makasi lokola ebende, ndenge kaka
omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka bikeko.
42 Mpe lokola misapi ya makolo ezalaki ndambo, ya ebende, mpe
ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka bikeko, bokonzi yango ekozala,
ngambo moko, makasi, mpe ngambo mosusu, ezanga makasi.
43 Mpe ndenge kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo
basalelaka bikeko, elakisi ete bato bakoluka kosangana na nzela ya
boyokani, kasi bakotikala kosangana te, ndenge kaka ebende esanganaka
te na mabele oyo basalelaka bikeko.
44 Na tango ya bakonzi wana, Nzambe ya Lola akobimisa bokonzi
moko oyo ekotikala kobebisama te mpe ekotikala kozala te na se ya
bokonzi ya ekolo mosusu ; ekopanza mpe ekosukisa babokonzi wana
nyonso, kasi yango moko ekowumela seko na seko.
45 Yango nde ndimbola ya emoniseli ya libanga oyo omonaki kokweya
yango moko wuta na ngomba, oyo loboko ya moto moko te ebwakaki, mpo
na koya kopanza ebende, bronze, mabele oyo basalelaka bikeko, palata
mpe wolo.
Nzambe Monene alakisi mokonzi makambo oyo ekosalema na mikolo
ekoya. Ndoto oyo ezali penza kolakisa makambo ya solo, mpe ndimbola
na yango ezali ebongi na kondima.
46 Boye, mokonzi Nabukodonozori agumbamaki elongi kino na mabele,
liboso ya Daniele, mpe apesaki ye lokumu ; apesaki mitindo ete bapesa ye
makabo mpe babonzela ye malasi ya ansa.
47 Mokonzi alobaki na Daniele : « Solo, Nzambe na bino azali Nzambe
ya banzambe, Nkolo ya bakonzi mpe Molakisi mabombami, mpo ete okoki
kolakisa mabombami oyo ! »
48 Sima, mokonzi atombolaki Daniele na lokumu oyo eleki likolo mpe
apesaki ye bakado mpe bozwi ebele ; akomisaki ye moyangeli ya etuka
mobimba ya Babiloni mpe mokambi ya bato na yango nyonso ya bwanya.
49 Daniele asengaki na mokonzi Nabukodonozori ete atia Shadraki,
Meshaki mpe Abedinego lokola bayangeli ya etuka mobimba ya Babiloni
wana ye moko Daniele atikalaki kosala pembeni ya mokonzi.

3

Ekeko ya wolo mpe libulu ya moto

1 Mokonzi Nabukodonozori asalisaki ekeko moko ya wolo, oyo ezalaki
na bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene misato na
mokuse. Atelemisaki yango kati na etando ya Dura, na etuka ya Babiloni.
2 Abengisaki bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka
biloko ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli bomengo ya mokonzi,
bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya bituka, mpo ete baya
na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori
asalisaki.
3 Boye, bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko
ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli ya bomengo ya mokonzi, bato
ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya bituka basanganaki mpo
na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori
asalisaki, mpe batelemaki liboso na yango.
4 Molobeli ya mokonzi atatolaki na mongongo makasi :

— Bino bato ya bikolo nyonso mpe ya nkota nyonso, tala makambo oyo bosengeli kosala :

5 « Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule, bosengeli kofukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisi.

6 Moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, bakobwaka ye mbala moko kati na libulu ya moto. »

7 Yango wana, tango kaka bayokaki lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya bibetelo mindule lolenge nyonso, bato ya bikolo nyonso, ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso bafukamaki mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki.

8 Kaka na tango yango, ndambo ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto bayaki kofunda Bayuda.

9 Balobaki na mokonzi Nabukodonozori :

— Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko !

10 Oh mokonzi, opesaki mitindo ete moto nyonso oyo akoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule afukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo ;

11 mpe ete moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, babwaka ye kati na libulu ya moto !

12 Kasi, mokonzi, ezali na ndambo ya Bayuda oyo okomisaki bayangeli na etuka ya Babiloni : Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, oyo bazali kotosa yo ata moke te : bazali kosalela banzambe na yo te mpe kogumbamela te ekeko ya wolo oyo osali.

13 Mokonzi Nabukodonozori atombokaki makasi mpe abengisaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego. Boye, bamemaki bango liboso ya mokonzi.

14 Nabukodonozori atunaki bango :

— Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, ezali penza ya solo ete bozali kosalela banzambe na ngai te mpe bozali kogumbamela te ekeko ya wolo oyo nasali ?

15 Sik'oyo, bomibongisa ! Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya nyonso ya bibetelo mindule, bokofukama mpo na kogumbamela ekeko oyo nasali. Soki boboyi kogumbamela yango, bokobwakama mbala moko kati na libulu ya moto. Boye, tokotala soki nzambe nini akokoka kokangola bino na maboko na ngai.

16 Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bazongiselaki mokonzi Nabukodonozori :

— Tozali na tina na komibundela te na likambo oyo liboso na yo.

17 Soki babwaki biso kati na libulu ya moto, Nzambe oyo tosalelaka azali na makoki ya kobikisa biso wuta na libulu yango mpe ya kokangola biso na maboko na yo.

18 Kasi ata soki abikisi na Ye biso te, tolingi mokonzi oyeba ete, biso, tokosalela banzambe na yo te mpe tokogumbamela te ekeko ya wolo oyo osalaki.

19 Nabukodonozori atombokelaki makasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, mpe akangelaki bango elongi ; apesaki mitindo ete bapelisa moto makasi penza mbala sambo koleka ndenge bapelisaka yango tango nyonso.

20 Bongo apesaki mitindo na ndambo ya basoda ya mpiko kati na
mampinga na ye ete bakanga Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga
mpe babwaka bango kati na libulu ya moto.
21 Boye, bakangaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga, wana
balataki bilamba na bango, banzambala na bango, bakazaka na bango,
bitendi na bango oyo bakangaka na moto mpe bilamba mosusu, mpe
babwakaki bango kati na libulu ya moto.
22 Lokola mokonzi apesaki mitindo ete bapelisa moto ya libulu ya moto
makasi penza, moto yango ebomaki basoda oyo babwakaki Shadraki,
Meshaki mpe Abedinego kati na libulu ya moto.
23 Kasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bakweyaki kati na libulu
yango ya moto, bakanga bango basinga makasi.

Lisungi ya Nzambe

24 Mokonzi Nabukodonozori akamwaki mpe atelemaki na lombangu ;
atunaki bapesi toli na ye :
— Boni, tobwakaki te bato misato kati na moto, bakanga bango
basinga ?
Bazongiselaki mokonzi :
— Mokonzi, tosalaki bongo !
25 Alobaki na bapesi toli na ye :
— Botala ! Nazali komona bato minei bazali kotambola kati na moto,
bakangama basinga te mpe moto ezali kozikisa bango te ; mpe moto ya
minei azali lokola mwana ya banzambe.
26 Nabukodonozori apusanaki pene ya monoko ya libulu ya moto mpe
agangaki na mongongo makasi :
— Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-
Likolo, bobima kuna mpe boya awa !
Shadraki, Meshaki mpe Abedinego babimaki wuta na libulu ya moto.
27 Bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka
biloko ya mokonzi, bayangeli mpe bapesi toli ya mokonzi bazingelaki
bango ; mpe bamonaki ete moto ezikisaki te ezala banzoto na bango, suki
ya mito na bango to bilamba na bango, mpe batikalaki koyoka bango ata
solo ya moto te.
28 Nabukodonozori alobaki :
— Tika ete Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe Abedinego akumisama ;
Ye nde atindaki anjelu na Ye mpo ete abikisa basali na Ye, pamba te
batielaka Ye motema ! Batosaki mitindo ya mokonzi te mpe bandimaki
kobungisa bomoi na bango na esika ya kosalela mpe kogumbamela
nzambe mosusu, soki Nzambe na bango te.
29 Yango wana, nazwi mokano ete moto nyonso, azala ya mokili, ekolo
to lokota nini, oyo akoloba mabe mpo na Nzambe ya Shadraki, Meshaki
mpe Abedinego, bakokata-kata ye na biteni, bakobuka ndako na ye mpe
bakokomisa yango mopiku ya mbindo, pamba te Nzambe mosusu azali te,
oyo akoki kobikisa bato na Ye na lolenge oyo !
30 Sima na yango, mokonzi atombolaki Shadraki, Meshaki mpe Abe-
dinego kati na etuka ya Babiloni.

Ndoto ya nzete monene

31 Mokonzi Nabukodonozori alobaki na bato ya bikolo, ya bamboka
mpe ya nkota nyonso, oyo bavandaka na mokili mobimba :
Natombeli bino kimia monene !
32 Nazali na esengo ya koyebisa bino bikamwa mpe makambo minene
oyo Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo asali mpo na ngai !

33 Bikamwa na Ye ezali solo minene,
makambo minene na Ye elakisaka nguya na Ye !
Bokonzi na Ye ezali na suka te,
ewumelaka seko na seko !

4

1 Ngai, Nabukodonozori, nazalaki na kimia mpe nazalaki kosepela na
bomengo kati na ndako na ngai.
2 Mokolo moko, tango nazalaki ya kolala na mbeto na ngai, nalotaki
ndoto moko oyo ebangisaki ngai makasi ; bililingi mpe bimoniseli moko
eyaki na makanisi na ngai mpe etungisaki molimo na ngai.
3 Boye, napesaki mitindo epai ya bato ya bwanya nyonso ya Babiloni
ete baya liboso na ngai mpo na kolimbolela ngai ndoto yango.
4 Bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya
soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe bayaki epai
na ngai, mpe nayebisaki bango ndoto yango ; kasi bakokaki te kopesa ngai
ndimbola na yango.
5 Sima, Daniele ayaki liboso na ngai, mpe nayebisaki ye ndoto yango.
Bazalaki kobenga ye Belitsatsari, kombo ya nzambe na ngai. Molimo ya
banzambe ya bule ezalaki kati na ye.
6 Nalobaki :
— Belitsatsari, mokonzi ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya,
nayebi ete molimo ya banzambe ya bule ezali kati na yo, mpe ete
mabombami moko te ezali pasi na kolimbola mpo na yo. Yoka ndoto
oyo nalotaki mpe pesa ngai ndimbola na yango.
7 Tala bimoniseli oyo namonaki tango nazalaki ya kolala na mbeto na
ngai :
« Nazalaki kotala, namonaki nzete moko ya monene
etelema liboso na ngai, na kati-kati ya mabele,
mpe ezalaki molayi makasi penza.
8 Nzete yango ekolaki, ekomaki monene mpe makasi ;
songe na yango etutaki mapata,
ezalaki komonana wuta na basuka ya mabele ;
9 ezalaki na makasa kitoko mpe na bambuma ebele,
mpe ezalaki kopesa bilei na moto nyonso.
Banyama ya zamba ezalaki koya
kozwa pio na se ya elili na yango ;
bandeke ya likolo ezalaki kovanda na bitape na yango :
ezalaki kopesa bilei na bikelamu nyonso ya bomoi.
10 Na emoniseli oyo nazwaki tango nazalaki ya kolala na mbeto na
ngai, namonaki anjelu moko, ye mosantu, kokita wuta na Lola.
11 Agangaki na mongongo makasi :
‹ Bokweyisa nzete wana, bokata bitape na yango,
bobuka makasa na yango mpe bopanza bambuma na yango !
Tika ete banyama ya zamba elongwa na se na yango
mpe bandeke elongwa na bitape na yango !
12 Kasi tika ete mobimbi mpe misisa na yango etikala elala na mabele ;
kanga yango minyololo ya bibende mpe ya bronze kati na matiti ya
zamba !
Tika ete mamwe epolisa yango,
tika ete evanda elongo na banyama ya zamba
mpe elia matiti ya mabele elongo na banyama !

13 Tika ete motema na ye ya bomoto elongwa
mpe azwa motema ya nyama kino mibu sambo ekoleka mpo na ye.
14 Ba-anjelu nde bazwi mokano wana ; basantu nde bakati yango mpo
ete bato ya bomoi bayeba ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya mokili
ya bato, apesaka bokonzi na yango na moto nyonso oyo Ye alingi mpe
azali na makoki ya kotombola kati na yango moto ya suka kati na bato. ›

15 Yango nde ndoto oyo ngai, mokonzi Nabukodonozori, nalotaki.
Sik'oyo yo, Belitsatsari, yebisa ngai ndimbola na yango, pamba te moto
moko te kati na bato ya bwanya ya mokili na ngai azalaki na makoki ya
kolimbolela ngai yango. Nzokande yo, okokoka mpo ete ozali na molimo
ya banzambe ya bule kati na yo. »

Daniele alimboli ndoto

16 Bongo Daniele oyo bazalaki kobenga Belitsatsari atungisamaki
makasi na mwa tango, mpe makanisi na ye ekomaki kobangisa ye.
Mokonzi alobaki na ye :
— Belitsatsari, tika ete ndoto oyo mpe ndimbola na yango ebangisa yo
te !
17 Belitsatsari azongisaki :
— Nkolo na ngai, tika ete ndoto oyo ezala mpo na bayini na yo, mpe
ndimbola na yango, mpo na banguna na yo !
18 Nzete oyo omonaki, oyo ezalaki na makasa ya kitoko mpe bambuma
ebele, oyo ezalaki kopesa bato nyonso bilei, oyo ezalaki kopesa pio na
banyama ya zamba, oyo ezalaki kotikela bandeke ya likolo esika ya
kotonga bazala na yango ;
19 nzete yango ezali yo, mokonzi ! Okomi penza monene mpe makasi
kino otuti mapata ; mpe bokonzi na yo ekeyi kino na suka ya mabele.
20 Mokonzi, omonaki anjelu moko, ye mosantu, kokita wuta na Lola
mpe koloba : « Kweyisa nzete wana mpe boma yango, kasi tika mobimbi
na yango mpe kanga yango minyololo ya bibende mpe ya bronze kati na
matiti ya zamba, mpe tika ete misisa na yango etikala na se ya mabele !
Tika ete mamwe epolisa yango mpe ebika lokola banyama ya zamba,
kino mibu sambo ekoleka mpo na ye. »
21 Oh mokonzi, tala ndimbola na yango ; mpe ezali mokano ya Ye-Oyo-
Aleki-Likolo, oyo atombokeli nkolo na ngai :
22 « Bakobengana yo na molongo ya bato mpe okokende kovanda
esika moko na banyama ya zamba ; okobanda kolia matiti ya zamba lokola
ngombe, mpe mamwe ekopolisa nzoto na yo. Mibu sambo ekoleka mpo na
yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali na bokonzi ya kosala
makambo oyo Ye alingi kati na bikolo ya bato mpo na kopesa yango na
moto oyo Ye alingi.
23 Etinda ya kotika mobimbi ya nzete mpe misisa na yango elingi
koloba ete bokonzi na yo ekozongela yo lisusu tango okondima ete Nzambe
ya likolo azali Mokonzi ya bakonzi.
24 Yango wana, oh mokonzi, yamba na esengo toli oyo nakopesa yo :
‹ Tika masumu na yo mpe sala makambo oyo ezali sembo ! Tika motema
mabe mpe yokela babola mawa ! Na bongo nde kimia mpe bomengo na
yo ekowumela. › »

Kokokisama ya ndoto

25 Makambo wana nyonso ekokokisama mpo na mokonzi
Nabukodonozori.

26 Sima na basanza zomi na mibale, wana mokonzi azalaki kotambola
na veranda ya ndako ya bokonzi, na Babiloni,
27 amilobelaki : « Boni ! Oyo ezali te Babiloni monene oyo natongaki
lokola ndako ya mokonzi, na makasi na ngai, na nguya na ngai mpe mpo
na lokumu ya bokonzi na ngai ? »
28 Wana azalaki nanu komilobela, mongongo moko ewutaki na likolo,
elobaki :
— Tala makambo oyo ekatami mpo na yo, mokonzi Nabukodonozori :
« Nguya ya bokonzi elongwe na maboko na yo.
29 Bakobengana yo na molongo ya bato mpe okokende kovanda esika
moko na banyama ya zamba ; okokoma kolia matiti lokola ngombe. Mibu
sambo ekoleka mpo na yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo
azali na bokonzi ya kosala oyo Ye alingi, na bikolo ya bato mpo na kopesa
yango na moto oyo Ye alingi. »
30 Mbala moko, makambo nyonso oyo elobamaki na tina na
Nabukodonozori ekokisamaki. Babenganaki ye na molongo ya bato mpe
akomaki kolia matiti lokola ngombe ; mamwe ekomaki kopolisa nzoto na
ye kino suki na ye ekomaki milayi lokola masala ya mpongo ya mobange,
mpe manzaka na ye lokola manzaka ya ndeke.
31 Na suka ya tango oyo esakolamaki, ngai Nabukodonozori, natombo-
laki miso na ngai na likolo, mpe mayele na ngai ezongelaki ngai.
Nasanzolaki Ye-Oyo-Aleki-Likolo, napesaki lokumu mpe nkembo epai na
Ye oyo azali na bomoi tango nyonso :
Bokonzi na Ye ezali na suka te,
ewumelaka seko na seko.
32 Bato nyonso ya mokili bazali pamba na miso na Ye ;
asalaka makambo oyo alingi na mampinga nyonso ya likolo
mpe na bavandi ya mabele.
Moto moko te azali na makoki
ya kozongisa loboko na Ye sima.
33 Kaka tango mayele na ngai ezongelaki ngai, lokumu mpe nkembo
na ngai ezongelaki ngai mpo na nkembo ya bokonzi na ngai ; bapesi
toli na ngai mpe bato na ngai ya lokumu bakomaki koluka ngai mpe
bazongiselaki ngai kiti na ngai ya bokonzi. Nakomaki lisusu na lokumu
makasi koleka oyo nazalaki na yango liboso.
34 Sik'oyo ngai Nabukodonozori, nakumisi, nanetoli mpe nasanzoli
Mokonzi ya Lola, oyo misala na Ye nyonso ezali sembo, banzela
na Ye ezali alima, mpe azali na makoki ya kosambwisa bato oyo
bamitombolaka na lolendo.

5

Makomi na mir

1 Mokolo moko, mokonzi Balitazari asalisaki feti moko ya monene mpo
na kopesa lokumu na nkoto ya bato na ye ya lokumu ; mpe amelaki vino
elongo na bango.
2 Wana Balitazari azalaki komela vino, apesaki mitindo ete bamema
bakopo ya wolo mpe ya palata oyo tata na ye, Nabukodonozori, azwaki
wuta na Tempelo ya Yelusalemi, mpo ete mokonzi mpe bato na ye ya
lokumu, basi na ye mpe bamakangu na ye bamela na yango masanga.
3 Boye, bamemaki bakopo ya wolo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe,
na Yelusalemi ; bongo mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye mpe
bamakangu na ye bamelaki na yango masanga.

4 Wana bazalaki komela vino, bazalaki kokumisa banzambe ya wolo mpe
ya palata, ya bronze, ya ebende, ya nzete mpe ya libanga.
5 Mbala moko, misapi ya loboko ya moto moko ebimaki mpe ebandaki
kokoma na etando ya mir ya ndako ya mokonzi, pembeni ya etelemiselo
ya minda. Tango mokonzi amonaki ndenge loboko yango ezalaki kokoma,
6 elongi na ye etelaki na somo mpe makanisi na ye ekomaki kotambola,
nzoto na ye mobimba ekomaki kolenga mpe mabolongo na ye ekomaki
kotutana.
7 Mokonzi agangaki makasi mpe apesaki mitindo ete bamemela ye
banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato oyo
balobaka makambo oyo ekoya. Mpe mokonzi alobaki na bato oyo nyonso
ya bwanya, ya Babiloni :
— Moto nyonso oyo akokoka kotanga makomi oyo mpe akoyebisa ngai
ndimbola na yango, nakolatisa ye bilamba ya motane mpe sheneti ya
wolo na kingo, mpe akozala kalaka ya lokumu kati na bokonzi.
8 Bato nyonso ya bwanya ya mokonzi bakotaki na kati, kasi bakokaki te
kotanga makomi wana to koyebisa mokonzi ndimbola na yango.
9 Boye, mokonzi Balitazari akomaki lisusu na somo makasi koleka, mpe
elongi na ye etelaki lisusu koleka ; mpe bato na ye ya lokumu bakomaki
komitungisa.
10 Tango mama ya mokonzi ayokaki basango ya makambo oyo ekomelaki
mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, akotaki na ndako epai wapi bazalaki
kosalela feti ; alobaki :
— Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko ! Komitungisa
te mpe kotika te ete elongi na yo etela !
11 Ezali na moto moko kati na mokili na yo, oyo azali na molimo
ya banzambe ya bule kati na ye. Tango tata na yo azalaki mokonzi,
amonaki kati na ye bososoli, mayele mpe bwanya oyo ekokana na bwanya
ya banzambe. Boye, tata na yo, mokonzi Nabukodonozori, akomisaki ye
mokonzi ya banganga-kisi, ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe
ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya.
12 Pamba te moto yango, Daniele, oyo tata na yo azalaki kobenga
Belitsatsari, atondisama na mayele, na boyebi mpe na bososoli ; azali
lisusu na makoki ya kolimbola ndoto, masese mpe ya kopesa biyano
na makambo ya makasi. Benga kaka Daniele wana, mpe akoyebisa yo
ndimbola ya makomi yango.
13 Boye, bamemaki Daniele liboso ya mokonzi. Mokonzi atunaki ye :
— Yo nde Daniele, moko kati na bawumbu oyo tata na ngai amemaki
wuta na Yuda ?
14 Nayoki na tina na yo ete ozali na molimo ya banzambe kati na yo,
mpe ete ozali na bososoli, na mayele mpe na bwanya ya kokamwa !
15 Bato ya bwanya mpe banganga-kisi bawuti awa liboso na ngai
mpo na kotanga makomi oyo mpe koyebisa ngai ndimbola na yango, kasi
balongi te kopesa ndimbola yango.
16 Nzokande, nayoki ete yo ozali na makoki ya kolimbola mpe ya
kopesa biyano na makambo ya makasi ; sik’oyo, soki olongi kotanga
makomi oyo mpe opesi ngai ndimbola na yango, nakolatisa yo bilamba
ya motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe okokoma moto ya misato
kati na molongo ya bayangeli ya mokili na ngai ya bokonzi.
17 Daniele azongiselaki mokonzi :
— Batela bakado na yo mpo na yo moko mpe pesa lifuti na yo epai
ya moto mosusu ! Kasi ngai, nazali kotanga makomi yango mpo na
mokonzi ; bongo, nakopesa ye ndimbola na yango.

18 Oh mokonzi, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apesaki tata na yo,
Nabukodonozori, bokonzi ; akomisaki ye moto monene mpe apesaki ye
nkembo mpe lokumu.
19 Mpo na lokumu oyo apesaki ye, bato ya bikolo, ya mikili mpe ya
nkota nyonso bakomaki kolenga na somo liboso na ye. Mokonzi azalaki
koboma bato oyo azalaki na posa ya koboma, kobikisa bato oyo azalaki na
posa ya kobikisa, kotombola bato oyo azalaki na posa ya kotombola mpe
kosambwisa bato oyo azalaki na posa ya kosambwisa.
20 Kasi tango kaka motema na ye ekomaki na lofundu mpe na lolendo,
akitisamaki wuta na kiti na ye ya bokonzi mpe babotolaki ye nkembo na
ye.
21 Babenganaki ye na molongo ya bato mpe bapesaki ye mayele ya
banyama ; akomaki kovanda elongo na ba-ane ya zamba, kolia matiti
lokola bangombe mpe nzoto na ye ezalaki kopola na mamwe* ya tongo,
kino tango asosolaki ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya bokonzi
nyonso ya bato mpe atombolaka na bokonzi moto nyonso oyo Ye alingi.
22 Mpe yo Balitazari, mwana na ye ya mobali, atako oyebaki makambo
wana nyonso, otamboli na komikitisa te.
23 Otomboli mapeka na yo mpo na kotelemela Yawe ya Lola, oyeisi
epai na yo bakopo oyo ewutaki na Tempelo na Ye ; bongo yo, bato na yo
ya lokumu, basi na yo mpe bamakangu na yo, bomeli na yango masanga
ya vino mpe bokumisi banzambe ya palata mpe ya wolo, ya bronze mpe
ya ebende, ya nzete mpe ya mabanga, oyo emonaka te, eyokaka te mpe
esosolaka te. Kasi opesi lokumu te na Nzambe oyo, kati na loboko na Ye,
asimbi bomoi mpe banzela na yo nyonso.
24 Yango wana, atindi loboko oyo ekomi makomi oyo.
25 Tala makomi oyo ekomami :

Mene, Mene, Tekel, Parsin.

26 Ndimbola ya maloba yango ezali :
Mene : Nzambe atangi mikolo ya bokonzi na yo mpe akomisi yango
na suka ;
27 *Tekel* : bameki kilo na yo na emekelo kilo, mpe emonani ete ozali
na yo pepele ;
28 *Parsin* : bokonzi na yo ekabwani mpe epesami epai ya bato ya Medi
mpe ya Persi.
29 Mbala moko, Balitazari apesaki mitindo ete balatisa Daniele bilamba
ya motane, sheneti ya wolo na kingo mpe batatola na tina na ye ete akomi
moto ya misato kati na molongo ya bayangeli ya bokonzi.
30 Mpe kaka na butu wana, babomaki Balitazari, mokonzi ya bato ya
Babiloni.

6

1 Dariusi, moto ya Medi, akomaki mokonzi tango akokisaki mibu tuku
motoba na mibale ya mbotama.
2 Dariusi amonaki ete ezali malamu kotia bayangeli nkama moko na
tuku mibale mpo na kokamba mokili mobimba ya bokonzi.
3 Atiaki lisusu bakalaka misato ya lokumu lokola bakonzi na bango ;
Daniele azalaki moko kati na bakalaka yango ya lokumu. Bazalaki
kokamba misala ya bayangeli ya bituka mpo ete mokonzi anyokwama te.
4 Nzokande, Daniele amonisaki bokeseni kati na ye, bakalaka ya lokumu
mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki kati na bituka, mpo na mayele na ye

* **5:21** Mamwe elakisi : mayi oyo ezalaka na matiti na tongo.

oyo eleka ndelo. Boye, mokonzi akanisaki kotombola ye mpo ete akamba mokili na ye mobimba ya bokonzi.

5 Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka bazalaki koluka likambo ya kofundela Daniele na ndenge na ye ya kotambolisa makambo ya bokonzi. Kasi balongaki te kozwa ata likambo moko to mbeba ya kofundela Daniele, mpo ete azalaki sembo mpe mpo ete, kati na ye, bazalaki komona ata libunga te to mbeba moko te ya kofundela ye.

6 Boye, bato yango balobaki :

— Tokotikala komona likambo ata moko te ya kofundela moto oyo, Daniele ; loba nde toluka yango kati na mobeko ya Nzambe na ye.

7 Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka bakendeki lisanga epai ya mokonzi mpe balobaki :

— Tika ete mokonzi Dariusi awumela na bomoi seko na seko !

8 Bakalaka ya lokumu, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka, bapesi toli mpe bayangeli, bango nyonso bandimaki ete mokonzi azwa mokano moko mpe abetela yango sete : « Na mikolo tuku misato oyo ezali koya, moto nyonso asengeli kosambela kaka mokonzi ; moto oyo akomeka kosambela nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na libulu ya bankosi. »

9 Sik'oyo, oh mokonzi, zwa mokano yango, koma yango na mokanda mpe tia mokoloto mpo ete babongola yango te, kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe ya Persi oyo bakoki kobongola te.

10 Boye, mokonzi Dariusi akomaki mokano oyo azwaki mpo ete babongola yango te mpe atiaki mokoloto na mokano yango.

11 Tango Daniele asosolaki ete sango ya mokano yango esili kopanzana, akotaki na ndako na ye, amataki na etaje mpe akotaki na shambre oyo maninisa na yango etala na ngambo ya Yelusalemi ; mbala misato na mokolo, azalaki kofukama mpo na kosambela mpe kopesa matondi epai ya Nzambe na ye, ndenge kaka azalaki kosala liboso.

12 Bongo, bato yango bakendeki lisanga mpe bakutaki Daniele azali kobondela mpe kosenga lisungi epai ya Nzambe na ye.

13 Mbala moko, bakendeki epai ya mokonzi mpo na kosolola na ye na tina na mokano oyo azwaki :

— Mokonzi, opanzaki sango te ya mokano oyo ozwaki, ete na mikolo tuku misato oyo ekolanda, moto nyonso asengeli kosambela kaka yo, mokonzi ; bongo moto oyo akosambela nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na libulu ya bankosi ?

Mokonzi azongisaki :

— Ezali penza bongo ! Mokano ezali ndenge kaka ekatamaki, kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe ya Persi, oyo bakoki kobongola te.

14 Balobaki lisusu na mokonzi :

— Daniele, moko kati na bawumbu oyo bawutaki na Yuda, azali kotosa yo te, ezala mokano oyo okomaki na mokanda mpe otiaki mokoloto ; azali kokoba kaka kosambela mbala misato na mokolo.

15 Tango mokonzi ayokaki bongo, esalaki ye pasi makasi na motema ; boye azwaki mokano ya kokangola Daniele ; mpe kino na pokwa, azalaki kaka koluka ndenge nini kobikisa ye.

16 Kasi bato yango bakendeki lisusu lisanga epai ya mokonzi Dariusi mpe balobaki na ye :

— Mokonzi, kobosana te ete mobeko ya bato ya Medi mpe ya Persi elobi ete mokano moko te to mobeko moko te ya mokonzi ekoki kobongolama.

17 Boye, mokonzi apesaki mitindo ete bamema Daniele mpe babwaka ye
kati na libulu ya bankosi. Mokonzi alobaki na Daniele :
— Nzambe na yo, oyo osalelaka na molende, akobikisa yo !
18 Bamemaki libanga moko ya monene mpe batiaki yango na monoko
ya libulu ya bankosi. Mokonzi abetaki yango kashe na nzela ya lopete na
ye mpe na nzela ya lopete ya bato na ye ya lokumu, mpo ete babongola
eloko moko te na etumbu oyo bakateli Daniele.
19 Sima na yango, mokonzi azongaki na ndako na ye ; mpe, butu
mobimba, aliaki te, avandaki elongo na bamakangu te mpe atikalaki
kozwa pongi te.
20 Na tongo-tongo, mokonzi atelemaki mpe akendeki na lombangu na
libulu ya bankosi.
21 Tango akomaki pene ya libulu yango, abengaki Daniele na mongongo
ya mawa :
— Daniele, mosali na Nzambe na bomoi ! Boni, Nzambe na yo, oyo
osalelaka na molende, alongi kokangola yo na minoko ya bankosi ?
22 Daniele azongiselaki ye :
— Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko !
23 Nzambe na ngai atindaki anjelu na Ye mpo ete akanga bankosi
minoko ; boye, esalaki ngai mabe ata moko te, mpo ete natambolaki mabe
te na miso na Ye, mpe nasalaki mabe ata moko te liboso na yo, mokonzi.
24 Mokonzi asepelaki makasi mpe apesaki mitindo ete babimisa Daniele
wuta na libulu. Boye, babimisaki Daniele wuta na libulu mpe bamonaki
ata pota moko te na nzoto na ye, pamba te azalaki na elikya na Nzambe
na ye.
25 Mokonzi apesaki mitindo ete bamema bato oyo bafundaki Daniele
mpe babwaka bango elongo na basi mpe bana na bango kati na libulu ya
bankosi. Liboso ete bamikomela na se ya libulu, bankosi epumbwelaki
bango mpe ebukaki bango mikuwa nyonso.
26 Bongo, mokonzi Dariusi akomelaki bato ya bikolo nyonso mpe ya
nkota nyonso oyo bazalaki kovanda na mokili mobimba :
Natombeli bino kimia monene !
27 Napesi mitindo ete, na bituka nyonso ya mokili na ngai, bato nyonso
batosa mpe bapesa Nzambe ya Daniele lokumu.
Pamba te azali Nzambe na bomoi
mpe ya seko na seko ;
bokonzi na Ye ekotikala kobebisama te
mpe ekowumela seko na seko.
28 Akangolaka mpe abikisaka,
asalaka makambo minene mpe ya kokamwa,
na likolo mpe na se.
Ezali Ye nde akangoli Daniele
na nguya ya bankosi.
29 Daniele akomaki moto ya lokumu na tango Dariusi azalaki mokonzi
mpe na tango ya Sirisi, mokonzi ya bato ya Persi.

7

Ndoto ya Daniele

1 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Balitazari, mokonzi ya Babiloni,
Daniele alotaki ndoto moko : bimoniseli eyaki na makanisi na ye tango
azalaki ya kolala na mbeto na ye. Bongo, akomaki ndoto yango mpe
alobaki mama na likambo na yango.

2 Daniele alobaki :
Na emoniseli oyo nazwaki na butu, namonaki mipepe minei kowuta
na likolo mpe eningisaki ebale monene.
3 Banyama minei ya minene, ekesana yango nyonso, ebimaki wuta na
ebale monene.
4 Nyama ya liboso ezalaki lokola nkosi mpe ezalaki na mapapu lokola
mpongo. Wana nazalaki kotala, balongolaki yango mapapu, batombolaki
yango longwa na mabele mpo ete etelema na makolo mibale lokola moto ;
mpe bapesaki yango motema ya moto.
5 Bongo, namonaki nyama ya mibale : ezalaki lokola ngombolo* ;
etelemaki na moko ya mipanzi na yango mpe ezalaki na mikuwa ya
mipanzi misato na kati-kati ya minu ya monoko na yango. Balobaki na
yango : « Telema, lia mpe otonda misuni ! »
6 Sima na yango, nakobaki kotala mpe namonaki nyama mosusu :
ezalaki lokola nkoyi, mpe mokongo na yango ezalaki na mapapu minei
lokola mapapu ya ndeke. Nyama yango ezalaki na mito minei, bongo
bapesaki yango bokonzi ya kokamba.
7 Sima na yango, kati na emoniseli na ngai ya butu, namonaki nyama
ya minei : ezalaki somo, ezalaki kobangisa mpe ezalaki na nguya
makasi penza. Ezalaki na minu minene ya bibende ; ezalaki kolia,
kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki kotikala ; ekesenaki
makasi na banyama nyonso ya liboso mpe ezalaki na maseke zomi.
8 Wana nazali kotala malamu maseke, namonaki liseke mosusu ya
moke kobima kati na maseke wana ; bongo maseke misato kati na maseke
ya liboso elongwaki liboso ya liseke ya moke oyo ezalaki na miso lokola
ya moto mpe monoko oyo ezalaki koloba na lolendo.
9 Wana nazalaki kotala,
namonaki bazali kotanda bakiti ya bokonzi,
mpe Mpaka oyo azala liboso ya tango avandaki
na moko kati na bakiti yango.
Bilamba na Ye ezalaki pembe lokola mvula ya pembe,
suki ya moto na Ye ezalaki pembe
lokola bapwale ya meme, oyo basukola malamu.
Kiti ya Bokonzi na Ye ezalaki lokola moto,
mpe bapine na yango ezalaki lokola moto
oyo ezali kongala.
10 Ebale ya moto ezalaki kobima
mpe kotambola liboso na Ye.
Minkoko ya bato bazalaki kosalela Ye,
minkoko ya minkoko ya bato batelemaki liboso na Ye.
Basambisi bavandaki,
mpe babuku efungwamaki.
11 Nakobaki kotala mpo na maloba ya lofundu oyo liseke yango ezalaki
koloba ; mpe wana nazalaki kaka kotala, babomaki nyama yango, nzoto
na yango ebebaki mpe babwakaki yango na moto.
12 Balongolaki bokonzi ya banyama mosusu, kasi babakiselaki yango
mikolo ya bomoi kino na tango oyo ekatama.
13 Kati na bimoniseli na ngai ya butu,
namonaki moto moko lokola Mwana na Moto
koya elongo na mapata ya likolo ;
apusanaki pene ya Mpaka

* **7:5** Ngombolo ezali nyama oyo babengaka na lifalanse ours.

oyo azala liboso ya tango,
mpe bamemaki ye liboso na Ye.

14 Bapesaki Ye bokonzi, lokumu mpe nguya ;
bikolo nyonso, mikili mpe nkota bakomaki kosalela Ye.
Bokonzi na Ye ezali ya seko na seko,
ekotikala koleka te mpe ekotikala kobebisama te.

Ndimbola ya ndoto

15 Ngai, Daniele, namitungisaki makasi ; mpe bimoniseli oyo eyaki na makanisi na ngai ebangisaki ngai makasi.
16 Napusanaki pene ya moko kati na ba-oyo batelemaki wana, natunaki ye ndimbola ya solo ya makambo oyo namonaki. Ayanolaki ngai mpe apesaki ngai ndimbola ya makambo wana nyonso :
17 — Banyama nyonso minei wana ya minene ezali kolakisa bakonzi minei oyo bakobima na mabele ;
18 kasi basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo bakozwa bokonzi mpe bakobatela yango mpo na libela, seko na seko.

19 Bongo, nalingaki koyeba na bosolo ndimbola ya nyama ya minei oyo ekesenaki makasi na banyama mosusu wana, ezalaki kobangisa makasi, ezalaki na minu ya bibende mpe mbanga ya bronze, ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki etikala.
20 Nalingaki lisusu koyeba ndimbola ya maseke zomi oyo ezalaki na moto na yango mpe ya liseke mosusu oyo ebimaki, oyo maseke misato kati na maseke wana zomi ekweyaki liboso na yango, oyo ezalaki na miso mpe na monoko oyo ezalaki koloba na lolendo, mpe oyo ezalaki makasi koleka maseke mosusu.
21 Wana nazalaki kotala liseke yango, namonaki yango kobundisa mpe kolonga basantu
22 kino tango Mpaka oyo azala liboso ya tango ayaki kobundela basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, mpe kino tango ya kozwa bokonzi ekokoka mpo na bango.

23 Moto oyo natunaki ndimbola ya ndoto alobaki na ngai :
— Nyama oyo ya minei ezali mokonzi ya minei oyo akobima na mabele. Akokesana makasi na babokonzi wana nyonso : akoboma mokili mobimba, akonyata mpe akopanza-panza yango.
24 Maseke zomi elingi koloba ete bakonzi zomi bakobima na bokonzi oyo. Sima na bango, mokonzi mosusu akobima, akokesana na bakonzi ya liboso mpe akokweyisa bakonzi misato ;
25 akotiola na maloba na ye Ye-Oyo-Aleki-Likolo, akonyokola basantu na Ye, akomeka ata kobongola manaka ya bafeti oyo ekatama mpe mibeko. Basantu bakozala na se ya bokonzi na ye mibu misato na ndambo.
26 Kasi bato ya mibeko bakovanda lisanga mpe bakobotola ye bokonzi, mpe bokonzi yango ekokufa mpe ekolimwa libela.
27 Kasi bokonzi, nguya mpe lokumu ya bikolo oyo ezali na se ya moyi ekopesama na ekolo ya basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Bokonzi ya ekolo yango ekowumela seko na seko, mpe bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili bakosalela mpe bakotosa ekolo yango.

28 Lisolo ya ndoto na ngai esuki awa. Ngai, Daniele, namitungisaki mingi kati na motema na ngai, elongi na ngai ebebaki na somo mpe nabombaki makambo oyo kati na motema na ngai.

8

Emoniseli ya meme ya mobali mpe ya ntaba ya mobali

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya mokonzi Balitazari, ngai, Daniele,
nazwaki emoniseli moko ya sika, sima na oyo nazwaki liboso.
2 Kati na emoniseli yango, nazalaki kotala mpe namimonaki lokola
kati na Size, engumba batonga makasi, kati na etuka ya Elami ; kati na
emoniseli yango kaka, namimonaki lisusu lokola natelemi pembeni ya
moluka Ulayi.
3 Natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki, liboso na ngai,
meme moko ya mobali etelemi pembeni ya moluka ; ezalaki na maseke
mibale ya milayi makasi, kasi moko kati na maseke yango, oyo ebotaki
sima, elekaki mosusu na molayi.
4 Bongo, namonaki meme ya mobali ezali kobeta na ngambo ya weste,
ya nor mpe na sude. Nyama moko te ekokaki kobundisa yango mpe moto
moko te akokaki kokangola soki ekangi yango. Ezalaki kosala nyonso oyo
yango elingi mpe ezalaki kokola.
5 Wana nazalaki kokanisa na tina na yango, ntaba moko ya mobali
eyaki wuta na ngambo ya weste ; ezalaki kotambola mabele mobimba na
kozanga konyata yango. Ntaba yango ya mobali ezalaki na liseke moko ya
monene na kati-kati ya miso na yango ;
6 eyaki kino epai ya meme ya mobali oyo namonaki etelemi pembeni ya
moluka mpe ezalaki na maseke mibale ; ebetaki yango makasi, na maseki
te.
7 Namonaki ntaba yango kopusana pene ya meme ya mobali na kanda
makasi, ebetaki meme ya mobali mpe ebukaki yango maseke nyonso
mibale ; meme ezalaki ata na makasi te ya kobundisa ntaba. Boye, ntaba
ebwakaki meme na mabele mpe enyataki yango ; mpe ezalaki na moto
moko te mpo na kobikisa meme ya mobali na maboko ya ntaba wana.
8 Ntaba ya mobali ekolaki makasi ; kasi tango ekomaki lisusu na nguya
makasi, liseke na yango ya monene ebukanaki. Maseke minei ya minene
ebotaki na esika ya liseke wana moko mpe etalaki na bangambo minei ya
likolo.
9 Bongo, wuta na moko kati na maseke nyonso minei, liseke moko ya
moke ebimaki. Ekolaki makasi, mpe nguya na yango ekomaki na ngambo
ya sude, ya este mpe na ngambo ya Mokili oyo eleki kitoko.
10 Ekolaki lisusu kino na mampinga ya likolo, ebwakaki na mabele
ndambo ya mampinga yango mpe ndambo ya minzoto, mpe enyataki
yango.
11 Emitombolaki kino kotia tembe na Mokonzi ya mampinga, elongolaki
mbeka ya mokolo na mokolo na losambo mpe ebebisaki Esika na Ye ya
bule elongo na miboko na yango.
12 Likolo ya botomboki ya bato liboso ya Nzambe, mampinga ya likolo
ekomaki na se ya bokonzi ya liseke elongo na mbeka ya mokolo na mokolo.
Liseke yango ezalaki kolonga na makambo nyonso oyo ezalaki kosala mpe
ebwakaki solo na mabele.
13 Nayokaki mosantu moko koloba, mpe mosantu mosusu kotuna ye :
— Makambo oyo etalisami na emoniseli ekosala mikolo boni ? Mbeka
ya mokolo na mokolo ekopesama lisusu te mikolo boni ? Botomboki oyo
ememaka pasi ekosala mikolo boni ? Mikolo boni Esika ya bule mpe
mampinga ekotiama na se ya matambe ?
14 Alobaki na ngai :

— Ekosalema bapokwa nkoto moko na nkama moko na tuku mitano mpe batongo nkoto moko na nkama moko na tuku mitano ; sima na yango nde Esika ya bule ekobulisama lisusu mpo na losambo.

Ndimbola ya emoniseli

15 Wana ngai, Daniele, nazalaki komona emoniseli yango na makanisi
mpe koluka kososola yango, namonaki lokola moto moko atelemi liboso
na ngai.
16 Nayokaki mongongo moko lokola ya moto wuta na kati-kati ya moluka
Ulayi ; ezalaki kobelela :
— Gabrieli, limbolela moto oyo emoniseli.
17 Lokola azalaki kopusana pene ya esika oyo nazalaki, nakomaki na
somo mpe nakweyaki elongi kino na mabele. Alobaki na ngai :
— Mwana na moto, sosola malamu ete emoniseli oyo etali makambo
ya suka ya tango.
18 Wana azalaki koloba na ngai, nakomaki na pongi moko ya makasi,
mpe nakweyaki elongi kino na mabele ; kasi asimbaki ngai mpe
atelemisaki ngai, kaka na esika oyo nazalaki.
19 Bongo, alobaki na ngai :
— Nakoyebisa yo makambo oyo ekosalema na sima na tango ya kanda
ya Nzambe, pamba te emoniseli oyo etali tango oyo ekatama mpo na
mikolo ya suka.
20 Maseke mibale ya meme ya mobali oyo omonaki ezali kolakisa
bakonzi ya Medi mpe ya Persi.
21 Ntaba mobali ya bapwale ebele ezali mokonzi ya Grese, mpe liseke
monene oyo ezali na kati-kati ya miso na yango ezali mokonzi ya liboso.
22 Tango liseke yango ebukanaki, maseke minei ebimaki na esika na
yango : ezali kolakisa ete babokonzi minei ekobima wuta na ekolo oyo,
kasi nguya na yango ekokokana te.
23 Na suka ya bokonzi na yango, tango batomboki bakokolisa mabe na
bango kino na suka, mokonzi moko ya motema makasi mpe ya mayele
mabe akobima ;
24 akokoma makasi koleka, kasi na nguya na ye moko te. Akobebisa
mokili na ndenge ya kokamwa mpe akolonga na makambo nyonso oyo
akosala ; akoboma bato ya makasi mpe basantu.
25 Na mayele mabe na ye, akolonga kokosa bato ebele mpe akokoma na
motema ya lofundu ; akoboma bato ebele oyo bazalaki na bango na kimia
mpe akotelemela Mokambi ya bakambi, kasi akobebisama na nguya ya
moto te.
26 Emoniseli ya bapokwa mpe ya batongo oyo epesamelaki yo ezali
ya solo, kasi bomba yango malamu, pamba te etali makambo oyo
ekosalema na mikolo ekoya.
27 Ngai, Daniele, nalembaki penza nzoto mpe nabelaki mikolo ebele.
Sima na yango, natelemaki mpe nazongelaki kolandela misala ya mokonzi.
Emoniseli oyo nazwaki ekamwisaki ngai mpe nazalaki kososola yango te.

9

Losambo ya Daniele

1 Na mobu ya liboso ya Dariusi, mwana mobali ya Kizerisesi, moko kati
na bakitani ya bato ya Medi, oyo akomaki mokonzi ya mokili ya bato ya
Babiloni ;

2 na mobu ya liboso ya bokonzi na ye, ngai, Daniele, nasosolaki, na
nzela ya mikanda, kolanda liloba oyo Yawe apesaki na mosakoli Jeremi,
ete kobebisama ya engumba Yelusalemi esengeli kosala mibu tuku sambo.
3 Boye, nabalolaki elongi na ngai epai na Nkolo Nzambe mpo na
kosambela mpe kobondela Ye, na kokila bilei, na kolata basaki mpe na
komipakola putulu.
4 Nasambelaki Yawe, Nzambe na ngai, mpe natubelaki :

« Nkolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya nguya, Yo oyo obatelaka
boyokani na Yo ya bolingo, elongo na bato nyonso oyo balingaka Yo
mpe batosaka mibeko na Yo ;
5 solo, tosalaki masumu mpe mabe na miso na Yo, totambolaki lokola
bato mabe mpe batomboki, topesaki mibeko mpe mitindo na Yo mokongo.
6 Toyokelaki te basali na Yo, basakoli, oyo balobaki na Kombo na Yo
epai ya bakonzi na biso, bakambi na biso, bakoko na biso mpe epai ya
bato nyonso ya mokili.
7 Nkolo, ozali sembo ; kasi biso, lelo, tolatisami na soni : bato ya
Yuda, bavandi ya Yelusalemi mpe bana nyonso ya Isalaele, ezala ba-
oyo bazali pembeni to ba-oyo bazali mosika, kati na mikili nyonso epai
wapi opanzaki biso mpo ete tozangaki boyengebene liboso na Yo !
8 Yawe, biso, bakonzi na biso, bakambi na biso mpe bakoko na biso,
tolatisami na soni mpo ete tosalaki masumu liboso na Yo.
9 Kasi Yo Nkolo, Nzambe na biso, otonda na mawa mpe olimbisaka,
atako biso, totombokelaki Yo.
10 Totosaki te Yawe, Nzambe na biso, to tobatelaki te mibeko oyo
opesaki biso na nzela ya basali na Yo, basakoli.
11 Bato nyonso ya Isalaele babukaki Mobeko na Yo, bapesaki yango
mokongo mpe baboyaki kotosa Yo.
Mpo na yango, bilakeli mabe mpe bitumbu oyo ekomama kati na
Mobeko ya Moyize, mosali na Nzambe, esopanelaki biso, mpo ete
tosalaki masumu liboso na Yo.
12 Wana otindeli biso pasi makasi oyo, okokisi penza maloba oyo
olobaki mpo na kotelemela biso mpe bakambi na biso ; mpe pasi oyo
ekweyeli Yelusalemi etikala nanu kosalema te kati na mokili mobimba.
13 Kolanda ndenge kaka ekomama kati na Mobeko ya Moyize, pasi
yango nyonso ekomeli biso ; mpe tobondelaki te Yawe, Nzambe na biso ;
totikaki te kosala masumu mpe tomipesaki te mpo na kososola bosolo na
Yo.
14 Yango wana, Yawe, olandeli pasi yango kino okweyiseli biso yango ;
pamba te Yawe, Nzambe na biso, ozali sembo kati na misala na Yo nyonso ;
kasi biso, totosaki Yo te.
15 Sik'oyo, Nkolo, Nzambe na biso, Yo oyo obimisa bato na Yo na Ejipito
na nzela ya loboko na Yo ya nguya mpe Kombo na Yo ekenda sango kino
na mokolo ya lelo, tosalaki masumu, tosalaki mabe !
16 Nkolo, nabondeli Yo, kolanda makambo nyonso oyo osalaka mpo na
bosembo, kanda mpe kotomboka na Yo ezali kolongwa kati na engumba
na Yo, Yelusalemi, ngomba na Yo ya bule ! likolo ya masumu na biso mpe
ya mabe ya bakoko na biso, Yelusalemi mpe bato na Yo bakomi eloko ya
liseki na miso ya bato nyonso oyo bazingeli biso.
17 Sik'oyo, Nzambe na biso, yoka losambo mpe mabondeli na ngai,
mosali na Yo ! Mpo na lokumu na Yo, Nkolo, tala na miso ya ngolu Esika
na Yo ya bule oyo ebebi !

18 Nzambe na ngai, defisa ngai litoyi na Yo mpe yoka ngai na bokebi !
Fungola miso na Yo mpe mona kobebisama ya bisika na biso mpe ya
engumba oyo mpo na bolamu na yango. Ngai, nazali kobelela Kombo
na Yo ! Ezali te mpo tozali sembo, kasi ezali nde mpo na mawa monene
na Yo nde tozali kobondela Yo !
19 Nkolo, yoka ! Nkolo, limbisa ! Nkolo, yoka na bokebi ! Sala,
kowumela te, mpo na lokumu ya Kombo na Yo moko, Nzambe na ngai !
Pamba te ngai, nazali kobelela Kombo na Yo mpo na bolamu ya engumba
mpe ya bato na Yo ! »

Emoniseli ya Daniele

20 Wana nazalaki koloba mpe kosambela, kotubela masumu na ngai mpe
ya bato na ngai, Isalaele, mpe kobondela Yawe, Nzambe na ngai, mpo na
bolamu ya ngomba ya bule ya Nzambe na ngai ;
21 wana nazalaki nanu koloba, kati na losambo, Gabrieli, moto oyo
namonaki liboso kati na emoniseli, ayaki epai na ngai na lombangu, na
tango ya makabo ya pokwa.
22 Apesaki ngai malako, alobaki : « Daniele, nayei sik'oyo mpo na
kopesa yo bososoli mpe mayele.
23 Tango kaka obandaki kobondela, liloba moko ebimaki ; mpe ngai,
nayei koyebisa yo yango, pamba te ozali molingami ya Nzambe. Yamba
liloba mpe sosola emoniseli :
24 Eleko moko ya baposo tuku sambo ekatamaki mpo na bato na yo mpe
mpo na engumba na yo ya bule, mpo na kosilisa botomboki liboso ya
Nzambe mpe kosukisa masumu, mpo na kolimbisa masumu mpe kokokisa
bosembo ya libela, mpo na kokangisa emoniseli mpe mosakoli, mpe mpo
na kobulisa Mosantu ya basantu.
25 Yeba mpe sosola makambo oyo : wuta tango lisakoli ya kobongisa
mpe ya kotonga lisusu Yelusalemi ebimaki kino koya ya mokonzi, Ye oyo
azwaki epakolami, ekosala baposo sambo mpe baposo tuku motoba na
mibale. Engumba ekotongama lisusu elongo na nzela mpe bamir na yango
oyo batonga makasi.
26 Sima na baposo tuku motoba na mibale, bakoboma Ye oyo azwaki
epakolami, atako asalaki na ye mabe ata moko te. Bato ya mokambi oyo
azali koya bakobebisa engumba mpe Esika ya bule, mpe suka na yango
ekoya lokola mpela ; bongo kino suka ya bitumba ekoma, kobebisama
ekozala mpo ete mokano na yango esili kozwama.
27 Na poso moko, akosala boyokani moko elenda elongo na bato ebele ;
kasi na kati-kati ya poso yango, akosukisa bambeka mpe makabo. Likolo
ya kobomba makambo ya nkele, mobebisi moko akobima kino tango libebi
oyo ekatama mpo na mobebisi ekokokisama. »

10

Daniele amoni anjelu

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Nzambe
alakisaki makambo epai ya Daniele oyo bazalaki kobenga Belitsatsari.
Makambo yango ezalaki ya solo : etalisaki pasi makasi oyo ekoya. Daniele
azwaki mayele ya kososola yango kati na emoniseli.
2 Na tango wana, ngai Daniele, nasalaki matanga oyo esalaki baposo
misato.
3 Nazalaki kolia lisusu bilei ya kitoko te ; ezala misuni to vino, eloko
moko te ekotaki lisusu na monoko na ngai. Mpe, na baposo misato wana,
nazalaki kopakola lisusu mafuta ya solo kitoko te.

4 Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya liboso, tango nazalaki
pembeni ya ebale monene Tigre,
5 natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki moto moko alata
bilamba ya lino mpe mokaba moko ya wolo ya Ufazi na loketo na ye.
6 Nzoto na ye ezalaki kongenga lokola topaze, elongi na ye ezalaki
kongala lokola mokalikali, miso na ye ezalaki kopela lokola moto, maboko
mpe makolo na ye ezalaki kongenga lokola ebende ya bronze oyo balekisa
na moto, mpe mongongo na ye ezalaki koyokana lokola makelele ya bato
ebele.
7 Ngai, Daniele, ngai moko kaka nde namonaki emoniseli yango. Bato
oyo bazalaki elongo na ngai bamonaki yango te, kasi somo makasi
ekweyelaki bango, bakimaki mpe babombamaki.
8 Boye, natikalaki kaka ngai moko mpe nakomaki kotala emoniseli
monene yango ; makasi esilaki ngai, elongi na ngai ebebaki makasi mpe
nalembaki nzoto.
9 Nayokaki moto yango koloba ; bongo wana nazalaki koyoka mongongo
na ye, nakweyaki makalikali, elongi kino na mabele.
10 Loboko moko esimbaki ngai mpe etelemisaki ngai, makolo mpe
maboko na ngai ekomaki kolenga.
11 Bongo moto yango alobaki na ngai :
— Daniele, molingami ya Nzambe, yoka malamu maloba oyo nazali
koyebisa yo mpe telema na esika oyo ozali, pamba te natindami sik'oyo
epai na yo.
Wana azalaki nanu koloba na ngai, natelemaki na kolenga.
12 Akobaki koloba na ngai :
— Daniele, kobanga te ! Wuta mokolo ya liboso oyo ozwaki makanisi
ya koluka kososola mpe komikitisa liboso ya Nzambe na yo, libondeli na
yo eyokamaki, mpe nayaki lokola eyano na libondeli yango.
13 Kasi mokambi ya mokili ya Persi atelemelaki ngai mikolo tuku
mibale na moko. Boye, Misheli, moko kati na bakonzi ya ba-anjelu, ayaki
kosunga ngai, pamba te bakonzi ya Persi bakangaki ngai kuna.
14 Sik'oyo, nayei kolimbolela yo makambo oyo ekokomela bato na yo
na mikolo ekoya, pamba te emoniseli oyo ezali kolobela lisusu makambo
oyo ekosalema na mikolo ekoya.
15 Wana azalaki koloba na ngai, nakitisaki elongi mpe nakokaki lisusu
koloba te.
16 Boye, ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki bibebu na ngai, mpe
nakokaki lisusu kofungola monoko na ngai mpo na koloba. Nalobaki na
ekelamu oyo etelemaki liboso na ngai :
— Nkolo na ngai, molimo na ngai etungisami likolo ya emoniseli oyo
nasili kozwa, mpe, ngai moto, nalembi nzoto !
17 Ndenge nini mosali lokola ngai, nakoka solo kosolola na yo, nkolo
na ngai, awa makasi esili ngai mpe kopema na ngai ekomi na pasi ?
18 Ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki ngai lisusu mpe epesaki
ngai makasi.
19 Elobaki na ngai :
— Molingami ya Nzambe, kobanga te, zala na kimia ! Zala makasi ;
solo, zala makasi !
Wana ezalaki koloba na ngai, nzoto na ngai ezwaki lisusu makasi mpe
nalobaki :
— Loba, nkolo na ngai, pamba te opesi ngai makasi.
20 Boye, elobaki :

— Boni, oyebi mpo na nini nayei epai na yo ? Sik'oyo, nakomi pene
ya kozonga mpo na kobundisa mokambi ya Persi ; mpe tango ngai
nakokende, mokambi ya Grese akoya ;
21 kasi liboso na nyonso, nakoyebisa yo makambo oyo ekomami kati
na buku ya solo. Moto moko te asungaka ngai liboso na bango ; kaka
Misheli, mokambi na bino.

11

1 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Dariusi, moto ya Medi, nazalaki
wana mpo na kosunga mpe kobatela ye.

Bitumba ya bakonzi ya sude mpe ya nor

2 Sik'oyo, nakoloba na yo solo ya likambo : « Bakonzi misato
bakobima lisusu mpo na Persi ; bongo mokonzi ya minei akobima lisusu,
kasi akoleka bakonzi nyonso oyo bayaki liboso na ye na bomengo. Tango
bomengo na ye ekopesa ye nguya, akosala ete bato nyonso batombokela
Grese.
3 Kasi mokonzi moko ya nguya koleka akobima mpe akokamba na
nguya nyonso, akosala makambo oyo alingi.
4 Sima na kolendisama ya bokonzi na ye, mokili na ye ekobebisama
mpe ekopanzana bipai na bipai ; bakitani na ye bakozwa lisusu bokonzi te
mpe mokili yango ekozala lisusu na nguya te, pamba te bakobotola yango
mpe bakokaba yango na bato mosusu.
5 Mokonzi ya sude akokoma makasi koleka, kasi moko ya bakonzi na
ye ya basoda akokoma lisusu makasi koleka ye mpe akotambolisa mokili
na nguya makasi koleka.
6 Sima na mibu ebele, akosala boyokani elongo na bakonzi mosusu.
Mwana mwasi ya mokonzi ya sude akokende kosala boyokani elongo
na mokonzi ya nor, kasi akobatela bokonzi na ye te, mpe bakitani na
ye bakowumela te. Na mikolo wana, akokufa, ye elongo na bato oyo
bamemaki ye na bokonzi, tata na ye mpe mosungi na ye.
7 Moko kati na bakitani na ye akobima mpe akozwa esika na ye ;
akobundisa mampinga ya mokonzi ya nor mpe akokota kati na engumba
na ye, oyo batonga makasi ; akobundisa bango mpe akolonga bango.
8 Akozwa banzambe na bango ya bikeko, bikeko na bango oyo basala
na bibende, biloko na bango ya motuya oyo basala na wolo mpe na palata
mpe akomema yango na Ejipito. Akozala mosika ya mokonzi ya nor na
mwa mibu.
9 Mokonzi ya nor akokota na makasi kati na mokili ya mokonzi ya
sude, kasi akozonga na mokili na ye.
10 Bana ya mokonzi ya nor bokobongama mpo na bitumba mpe
bakosangisa mampinga ya basoda ebele, bongo bakomema lokola mpela
biloko nyonso oyo bakomona na nzela ; bakobunda bitumba makasi
kino na ndako batonga makasi ya mokonzi ya sude.
11 Mokonzi ya sude akobima na kanda, akosangisa mampinga moko
monene, akobundisa mokonzi ya mokili ya nor mpe akolonga ye.
12 Tango bakolonga mampinga ya mokonzi ya nor, mokonzi ya mokili
ya sude akotondisama na lolendo mpe akoboma bato ebele, kasi elonga
na ye ekowumela te.
13 Pamba te mokonzi ya mokili ya nor akosangisa mampinga monene
ya basoda koleka oyo ya liboso mpe, sima na mibu ebele, akozonga elongo
na mampinga ya basoda ebele mpe na bibundeli ebele.

14 Na tango wana, bato ebele bakotombokela mokonzi ya mokili ya
sude. Bato ya mobulu kati na bato na yo, Daniele, bakotomboka mpo
ete emoniseli ekokokisama, kasi bakolonga te.
15 Mokonzi ya mokili ya nor akoya kotonga mwa bangomba ya
mabele zingazinga ya engumba oyo batonga makasi mpe akobotola yango.
Mampinga ya basoda ya mokonzi ya sude bakokoka kobundisa ye te. Ezala
basoda na bango ya mpiko, bakozala ata na makasi ya kobunda te.
16 Mokonzi ya nor akosala makambo nyonso oyo alingi mpe moto
moko te akokoka kotelema liboso na ye. Akovanda na mokili oyo eleki
kitoko mpe akobebisa yango.
17 Akozwa mokano ya koya elongo na mampinga ya mokili na ye
mobimba mpe akosala boyokani elongo na mokonzi ya sude. Mokonzi ya
nor akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpo ete akoka kobebisa
mokili na ye, kasi mabongisi na ye ekolonga te mpe akozwa mokili yango
te.
18 Akokitela bisanga mpe akobotola ebele kati na yango. Kasi atako
bongo, mokonzi ya mampinga moko ya basoda akosukisa lolendo na ye
mpe akozongisela ye mabe mpo na lolendo na ye. Mokonzi ya nor akokoka
lisusu kosala eloko moko te.
19 Sima na yango, akozonga na bandako batonga makasi ya mokili
na ye, kasi akobeta libaku mpe akokweya ; bongo bakotikala komona ye
lisusu te.
20 Mokitani na ye akotinda mofutisi mpako moko na esika oyo
eleki lokumu kati na mokili. Sima na mwa mikolo, mokonzi mpe
akobebisama, kasi ekozala na botomboki te mpe na bitumba te.
21 Moto moko azanga ata tina mpe batikala kopesa ata lokumu ya
bokonzi te akokitana na ye ; akoya na tango ya kimia mpe akozwa bokonzi
na nzela ya mayele mabe.
22 Mampinga ya banguna bakokweya liboso na ye, mampinga yango
mpe mokonzi ya boyokani bakobebisama.
23 Atako basalaki boyokani elongo na ye, akosalela kaka mayele mabe ;
akobebisa boyokani oyo basalaki, akobundisa bango mpe akolonga na
nzela ya bato moke kaka.
24 Na tango ya kimia, akokota na makasi kati na bituka oyo etonda
na bomengo mpe akokokisa makambo oyo ata moko te kati na batata
to bakoko na ye batikala kosala : akobotola na makasi biloko mpe
bomengo ya mokili, bongo akokabola yango epai na bato na ye ; akosala
mabongisi ya kobundisa bingumba batonga makasi, kasi nyonso wana
kaka ekowumela tango moke.
25 Akovandisa makanisi na ye mpe akotelema na mpiko, akosangisa
mampinga monene mpo na kobundisa mokonzi ya sude. Mpe mokonzi
ya sude akosangisa mampinga monene mpe ya nguya mpo na kobundisa
ye, kasi akolonga te mpo na likita oyo basalelaki ye.
26 Bato oyo baliaka elongo na mokonzi bakoluka koboma ye,
mampinga na ye bakobebisama mpe basoda ebele bakokufa na bitumba.
27 Bakonzi oyo mibale, na mitema na bango ya mabe, bakovanda esika
moko. Lokola batonda na mayele mabe, bakolobana lokuta kasi ekosimba
te, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango oyo ekatama.
28 Mokonzi ya nor akozonga na mokili na ye na bomengo ebele, kasi
makanisi ya motema na ye ekotelemela boyokani ya bule ; mpe akokokisa
yango liboso ete azonga na mokili na ye.
29 Na tango oyo ekatama, akokota lisusu na mokili ya sude na makasi ;
kasi na mbala oyo, makambo ekosalema ndenge moko te na mbala oyo

ya liboso.

30 Bamasuwa oyo ekowuta na ngambo ya weste ya ebale monene
Mediterane ekobundisa ye ; bongo, akolemba nzoto, akosilika makasi mpe
akotombokela boyokani ya bule. Tango akozonga, akotalisa ngolu epai ya
bato oyo bakobebisa boyokani ya bule.

31 Mampinga ya basoda na ye bakotelema mpo na kobebisa bosantu
ya Tempelo mpe kobuka engumba batonga makasi ; bakopekisa kobonza
mbeka ya mokolo na mokolo mpe bakotonga etumbelo mpo na nzambe
oyo babengaka Zewusi.

32 Na mayele na ye ya mabe, akokosa bato oyo babukaki boyokani ;
kasi bato oyo bayebi Nzambe na bango bakotelemela ye makasi.

33 Ba-oyo bakozala na bwanya kati na bato bakoteya bato ebele, atako
bakokufa na mopanga na mwa tango moke to bakozika na moto to
bakobwakama na boloko to mpe bakobotola bango biloko na makasi.

34 Tango bakokweya, bakozwa kaka lisungi moke, mpe bato ebele
bakoya kosangana na bango na mitema mibale.

35 Bato mosusu kati na bato ya bwanya bakobeta mabaku, mpo ete
bakomisama bato ya kokoka, bapetolama mpe bazangi mbeba, mpo na
tango ya suka, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango oyo
ekatama.

36 Mokonzi akosala makambo oyo alingi, akokoma lolendo, ako-
tombola mapeka liboso ya banzambe nyonso mpe akoloba makambo
ezanga tina mpo na kotiola Nzambe ya banzambe ; akolonga kino tango
kanda makasi ya Nzambe ekosila, pamba te makambo nyonso oyo
ekatama esengeli kokokisama.

37 Akopesa lokumu te, ezala epai ya banzambe ya batata na ye to epai
ya nzambe oyo basi balingaka to mpe epai ya banzambe nyonso mosusu ;
pamba te akomitombola liboso na bango nyonso.

38 Na esika ya kosambela banzambe wana, akosambela nzambe ya
bandako batonga makasi ; akobonza wolo, palata, mabanga ya talo mpe
makabo mosusu ya talo epai ya nzambe oyo bakoko na ye batikalaki
koyeba te.

39 Akobundisa bandako batonga makasi na lisungi ya nzambe moko ya
bapaya, mpe akopesa lokumu koleka epai ya bato oyo bakopesa nzambe
yango lokumu. Akokomisa bango bakambi ya bato ebele mpe akokabolela
bango mokili lokola lifuti.

Suka ya minyoko

40 Na tango ya suka, mokonzi ya sude akobundisa mokonzi ya nor,
kasi mokonzi ya nor akobimela ye elongo na bashar, bampunda mpe
bamasuwa ya bitumba. Akokota na makasi na bikolo ebele mpe
akomema lokola mpela eloko nyonso oyo akomona na nzela.

41 Akokota lisusu na makasi na mokili ya kitoko. Bikolo ebele
ekokweya, kasi Edomi, Moabi mpe bakonzi ya Amoni bakokima ye.

42 Bokonzi na ye ekopanzana na bikolo ebele, ezala mokili ya Ejipito
ekobika te.

43 Akobotola wolo, palata mpe bomengo nyonso ya mokili ya Ejipito,
bongo bato ya Libi mpe ya Kushi bakosala ndenge moko kaka na ye.

44 Kasi basango oyo akozwa wuta na este mpe na nor ekotungisa ye,
mpe akobima na mokili na kanda makasi mpo na koboma mpe kosilisa
bato ebele.

45 Akotelemisa bandako na ye ya kapo ya bokonzi na ngambo moko
ya ebale monene, pembeni ya ngomba ya bule. Boye, akokoma na suka
mpe moto oyo akosunga ye akozala te.

12

Mikolo ya suka

1 Na tango wana, Misheli, mokambi monene ya ba-anjelu, oyo
abatelaka bato na yo akotelema. Ekozala tango ya pasi penza, pasi
oyo etikala nanu kozala te wuta bikolo ezala na mokili kino na tango
wana. Kasi na tango wana, bato ya ekolo na yo, oyo bakombo na bango
ekomonana kati na buku, bakobika.
2 Ebele ya bato oyo bakundama na se ya mabele bakosekwa : bamoko
mpo na bomoi ya seko, mpe mosusu mpo na soni mpe somo ya libela.
3 Bato oyo batambolaki na bwanya bakongenga lokola pole ya mapata ;
mpe bato oyo bakolakisa bato ebele nzela ya bosembo, bango mpe
bakongenga lokola minzoto libela na libela.
4 Kasi yo, Daniele, batela maloba oyo lokola sekele mpe kanga buku
kino na tango ya suka. Mingi bakotambola bipai na bipai, mpe boyebi ya
bato ekokola makasi. »
5 Boye, wana ngai, Daniele, nazalaki kotala, namonaki bato mibale
batelemi liboso na ngai : moko azalaki na ngambo moko ya ebale, mpe
mosusu azalaki na ngambo mosusu ya ebale.
6 Moko kati na bango alobaki epai ya moto oyo alataki bilamba ya lino
mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale :
— Makambo oyo ya kokamwa ekosala tango boni ?
7 Moto oyo alataki bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale
atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko na ye ya mwasi na likolo,
mpe nayokaki ye kolapa ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko
na seko :
— Ekozala mibu misato na ndambo. Tango nguya ya ekolo ya bule
ekosila, makambo oyo nyonso ekokokisama.
8 Nayokaki ye, kasi nasosolaki te. Boye, natunaki :
— Makambo oyo ekosukela ndenge nini, nkolo na ngai ?
9 Azongisaki :
— Daniele, kende na yo, pamba te maloba oyo ezali sekele, mpe buku
na yango ekangama kino na tango ya suka.
10 Bato ebele bakopetolama, bakozanga mbeba mpe bakokoma bato
ya kokoka ; kasi bato mabe bakokoba kaka kosala mabe. Moto moko te ya
mabe akososola, kaka bato oyo bakozala na bwanya nde bakososola.
11 Wuta tango oyo bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo
kino tango oyo bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka
Zewusi, ekoleka mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku libwa.
12 Tika ete apambolama ye oyo azali kozela kino na suka ya mokolo
ya nkoto moko na nkama misato na tuku misato na mitano.
13 Mpo na yo, yika mpiko kino na suka ; okopema mpe, na mokolo ya
suka, okosekwa mpo na kozwa litomba na yo.

Oze

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Oze, mwana mobali ya Beri,
tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi ya Yuda, mpe
tango Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele :

Ndimbola ya libala ya mosakoli Oze

2 Tango Yawe abandaki koloba na nzela ya mosakoli Oze, Yawe ayebisaki
ye :
— Kende, linga mwasi oyo asalaka kindumba mpe bota na ye bana
makangu, pamba te mokili emikotisi na kindumba mpe epesi Yawe
mokongo.
3 Boye, Oze akendeki kolinga Gomeri, mwana mwasi ya Dibilayimi.
Gomeri akomaki na zemi mpe abotelaki ye mwana mobali.
4 Yawe alobaki na ye :
— Pesa ye kombo Jizireyeli, pamba te etikali moke napesa libota ya
Jewu etumbu mpo na makila ya bato oyo asopaki na Jizireyeli, mpe
nakosukisa bokonzi, na libota ya Isalaele.
5 Na mokolo wana, nakobuka tolotolo ya Isalaele kati na lubwaku ya
Jizireyeli.
6 Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana mwasi. Yawe
alobaki na Oze :
— Pesa ye kombo Lo-Rukama*, pamba te nakotalisa lisusu bolingo na
Ngai te epai ya libota ya Isalaele mpe nakolimbisa bango te.
7 Kasi nakotalisa bolamu na Ngai epai ya libota ya Yuda mpe
nakobikisa bango. Ngai moko Yawe, Nzambe na bango, nde nakosala
bongo ; ekozala na nguya ya tolotolo te, ya mopanga te, ya bitumba te,
ya bampunda te to mpe ya bashar te.
8 Tango Gomeri alongolaki Lo-Rukama na mabele, Gomeri akomaki
lisusu na zemi mpe abotaki mwana mobali.
9 Yawe alobaki :
— Pesa ye kombo Lo-Ami†, pamba te bozali bato na Ngai te, mpe Ngai
nazali Nzambe na bino te.

2

Etumbu mpe lobiko ya Isalaele

1 Nzokande, bana ya Isalaele bakozala ebele lokola zelo ya ebale monene,
oyo bakoki komeka to kotanga te ; kaka na esika oyo balobaki na bango :
« Bozali bato na ngai te, » bakokoma kobenga bango « bana na Nzambe
na bomoi. »
2 Bongo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele bakozonga lisusu kozala ekolo
moko, bakopona mokonzi moko kaka mpe bakobima na mokili ya
bowumbu, pamba te mokolo ya Jizireyeli ekozala mokolo monene.
3 — Loba na bandeko na yo ya mibali : « Bozali bato na ngai, » mpe
na bandeko na yo ya basi : « Bozali balingami na ngai. »
4 Bopamela mama na bino, bopamela ye ;
pamba te azali lisusu mwasi na ngai te,
mpe ngai nazali lisusu mobali na ye te.
Tika ete alongola bilembo ya kindumba na elongi na ye

* **1:6** Lo-Rukama elakisi : ye oyo balingaka te † **1:9** Lo-Ami elakisi : bato na Ngai te

mpe bilembo ya ekobo na mabele na ye.
5 Soki te, nakolongola ye bilamba
mpe nakotika ye bolumbu ndenge babotela ye,
nakokomisa ye lokola esobe,
lokola mokili oyo ekawuka ;
mpe akokufa na posa ya mayi.
6 Nakolinga bana na ye te,
pamba te bazali bana oyo babotami na nzela ya kindumba.
7 Mama na bango atambolaki na kindumba,
mpe ye oyo abotaki bango azali mwasi ya lokumu te.
Alobaki : « Nakolanda bamakangu na ngai,
oyo bapesaka ngai bilei mpe mayi,
bilamba ya lino mpe bilamba basala
na bapwale ya meme,
mafuta mpe masanga. »

8 Yango wana, nakokangela ye nzela na banzube,
nakotongela ye mir
mpo ete akoka lisusu komona nzela te.
9 Akolanda bamakangu na ye,
kasi akozwa bango te ;
akoluka bango, kasi akomona bango te.
Bongo akoloba :
« Tika nazongela mobali na ngai ya liboso ;
pamba te elongo na mobali ya liboso,
nazalaki na esengo koleka sik'oyo ! »

10 Asosolaki te ete ngai nde nazalaki kopesa ye ble,
vino ya sika mpe mafuta ;
ete ngai nde nasopelaki ye palata mpe wolo
oyo basaleli bikeko ya Bala.
11 Yango wana,
nakobotola ble na ngai na tango ya kobuka,
vino na ngai ya sika na tango ya kokamola yango ;
nakobotola bilamba na ngai
oyo basala na bapwale ya meme,
mpe bilamba na ngai ya lino
oyo azalaki kozipa na yango bolumbu na ye.

12 Boye, nakosambwisa ye na miso ya bamakangu na ye,
mpe moto moko te akobikisa ye na maboko na ngai.
13 Nakosukisa bisengo na ye nyonso :
bafeti na ye ya mobu na mobu mpe ya ebandeli ya sanza,
mikolo na ye ya Saba mpe bafeti nyonso oyo ekatama.
14 Nakobebisa bilanga na ye ya vino mpe banzete na ye ya figi
oyo azalaki koloba na tina na yango :
« Ezali bakado oyo bamakangu na ngai bapesaki ngai ; »
nakokomisa yango matiti ya zamba,
mpe banyama ya zamba ekolia yango.
15 Nakopesa ye etumbu mpo na mikolo nyonso
oyo atumbelaki nzambe ya Bala malasi ya ansa.
Azalaki kolata babiju mpe mayaka ya talo

mpo na kokende epai ya bamakangu na ye ;
kasi ngai, abosanaki Ngai,
elobi Yawe.

Elonga ya boyengebene na Nzambe

16 Yango wana, nakobuka ye motema,
nakomema ye na esobe ;
mpe kuna, nakoloba na motema na ye maloba na bolingo.
17 Kuna nde nakozongisela ye bilanga na ye ya vino
mpe nakokomisa Lubwaku ya Akori ekuke ya elikya.
Kuna, akoyanola na esengo
lokola na tango ya bolenge na ye,
lokola na mokolo oyo abimaki na Ejipito.

18 Na mokolo wana,
elobi Yawe,
okobenga ngai : « Mobali na ngai ya libala ; »
okobenga ngai lisusu te : « Nkolo na ngai. »

19 Nakolongola na bibebu na ye
bakombo ya banzambe ya Bala ;
bakobelela lisusu bakombo na yango te.

20 Na mokolo wana, nakosala boyokani mpo na bango
elongo na banyama ya zamba, bandeke ya likolo,
mpe bikelamu oyo etambolaka na libumu.
Nakobuka tolotolo mpe mopanga,
mpe nakosilisa bitumba :
nyonso wana ekosila na mokili
mpo ete bato nyonso bavanda na kimia.

21 Nakolinga yo lokola mwasi na ngai mpo na libela,
nakolinga yo lokola mwasi na ngai
na solo mpe na bosembo,
na bolingo mpe na esengo.
22 Nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo ;
mpe na bongo, okoyeba Yawe malamu.

23 Na mokolo wana, nakoyanola,
elobi Yawe,
nakoyanola Lola,
mpe Lola ekoyanola mabele.
24 Mabele ekoyanola ble, vino ya sika mpe mafuta.
Bongo, yango nyonso ekoyanola Jizireyeli.
25 Nakolona ye mpo na Ngai moko kati na mokili
mpo ete azala lokola nzete ya elanga na Ngai ;
nakotalisa bolingo na Ngai epai na ye
oyo nazalaki kobenga Lo-Rukama.
Nakoloba na bato oyo nazalaki kobenga Lo-Ami :
« Bozali bato na Ngai, »
mpe bango bakoloba :
« Ozali Nzambe na biso. »

3

Oze azwi mwasi mosusu

1 Yawe alobaki na ngai :
— Kende, linga mwasi mosusu oyo azali mwasi ya mobali mosusu to
mpe azali mwasi ya ekobo. Linga ye ndenge Yawe alingaka bana ya
Isalaele, ata soki basambelaka banzambe mosusu mpe baliaka bagato
basala na bambuma ya vino ebulisama !
2 Boye, nasombaki ye na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, zomi
na mitano, mpe na motuya ya bakilo ya orje, nkama minei na tuku mitano.
3 Bongo nalobaki na ye :
— Wumela na ngai tango molayi ; okosala kindumba te mpe
okomipesa na mobali mosusu te, ngai mpe nakosala kaka bongo epai
na yo.
4 Solo, bana ya Isalaele bakowumela tango molayi bazanga mokonzi,
bazanga mokambi, bazanga mbeka, bazanga libanga ya ekaniseli, bazanga
efode mpe bazanga banzambe ya bikeko.
5 Sima na yango, bana ya Isalaele bakozongela mpe bakoluka Yawe,
Nzambe na bango, mpe Davidi, mokonzi na bango ; bakobelema epai na
Yawe, na kolenga nyonso, mpo na kozwa mapamboli na Ye, na mikolo oyo
ekolanda.

Masumu ememaka na libebi

4

Kosambisama ya Isalaele

1 Bana ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe !
Pamba te Yawe azali kosamba
na bino, bavandi ya mokili,
mpo ete bosolo, bolingo mpe boyebi ya Nzambe
ezali lisusu te kati na mokili ;
2 etikali kaka kolakelana mabe, lokuta,
makambo ya somo, moyibi, kindumba,
mobulu mpe kobomana se kobomana.
3 Mpo na yango, mokili ekokoma na mawa,
bavandi na yango nyonso bakolemba nzoto,
nyama ya zamba, ndeke ya likolo
mpe mbisi ya ebale monene ekokufa.

4 Kasi tika ete moto moko te amilongisa
to apamela moninga na ye,
pamba te bato na yo bazali lokola bato
oyo batiaka tembe na Banganga-Nzambe !
5 Bokobeta mabaku, na moyi makasi ;
basakoli mpe bakobeta mabaku elongo na bino, na butu,
mpe nakobebisa mama na bino.
6 Bato na Ngai bakobebisama
mpo ete bazangi boyebi.

Lokola bobwaki boyebi,
Ngai mpe nakobwaka bino
mpe nakolongola bino na bonganga-Nzambe na Ngai.
Lokola bobosani Mobeko ya Nzambe na bino,
Ngai mpe nakobosana bana na bino.

7 Ndenge Banganga-Nzambe bakomaki ebele,
ndenge wana mpe basalaki masumu na miso na Ngai.
Nakobongola nkembo na bango soni.
8 Banganga-Nzambe baliaka
na sima ya masumu ya bato na Ngai
mpe basepelaka ete bato basala kaka mabe.
9 Makambo oyo ekokomela bato yango
ekokomela mpe Banganga-Nzambe :
nakopesa bango nyonso etumbu nzela moko
mpo na etamboli na bango
mpe nakofuta bango kolanda misala na bango.

10 Bakolia, kasi bakotonda te ;
bakosala kindumba, kasi bakobotana te ;
pamba te basundolaki Yawe
11 mpo na komipesa na kindumba,
na masanga ya vino ya kala mpe ya sika
oyo elongolaka bato bososoli.
12 Bato na Ngai bakomi kotuna toli
epai ya nzambe ya ekeko oyo basala na nzete,
mpe eteni ya nzete ezali koyanola bango.
Molimo moko ya kindumba ezali kopengwisa bango,
bakomi kosala kindumba mosika na Nzambe na bango,
13 kobonza bambeka na likolo ya bangomba milayi,
kotumba ansa lokola mbeka ya malasi
na likolo ya bangomba mikuse,
na se ya banzete minene oyo epesaka pio ya kitoko
lokola sheni, pepiliye mpe terebente !

Mpo na yango, bana na bino ya basi bakosala kindumba,
mpe basi ya bana na bino bakosala ekobo.

14 Nakopesa etumbu te : ezala na bana na bino ya basi
mpo na kindumba na bango
to na basi ya bana na bino mpo na ekobo na bango ;
pamba te bango moko mibali babimaka na basi ya ndumba
mpe babonzaka mbeka elongo na bandumba ya tempelo.
Bato bazangi bososoli basukaka se na libebi !

15 Ata soki yo, Isalaele, osali ekobo,
tika ete Yuda amikweyisa te !

Kokende na Giligali te,
komata na Beti-Aveni te
mpe kolapa ndayi te na koloba :
« Na Kombo na Yawe ! »

16 Mpo ete bato ya Isalaele bazali mito makasi
lokola ngombe ya mwasi oyo etomboki,
ndenge nini Yawe akoka koleisa bango
lokola bana meme kati na bilanga minene ?
17 Efrayimi asangani na banzambe ya bikeko :
tika ye akoba bongo !

18 Soki kaka asilisaka komela vino,
amipesaka na kindumba ;
bakambi na yango balingaka makambo
oyo eyokisaka bango soni.
19 Mopepe moko ya makasi ekomema bango,
mpe bakoyoka soni mpo na bambeka na bango.

5

Kosambisama ya Isalaele

1 Bino Banganga-Nzambe, boyoka !
Bino bana ya Isalaele, bofungola matoyi !
Bino mpe bato oyo bosalaka
na ndako ya mokonzi, boyoka !
Ezali bino nde bosengelaki kosambisa,
kasi bozalaki lokola motambo, na Mitsipa,
mpe lokola monyama batanda, na Tabori.
2 Batomboki batimolaki libulu ya mozindo ;
mpe Ngai nakopesa bango nyonso etumbu.
3 Nayebi Efrayimi malamu penza ;
mpe Isalaele azali ya kobombama te na miso na Ngai.
Efrayimi, awa omipesaki na kindumba,
Isalaele mobimba akomi mbindo mpo na yango.

4 Misala na bango ezali kopekisa bango
kozonga epai ya Nzambe na bango,
mpo ete molimo ya kindumba evandi kati na mitema na bango,
bazali koyeba Yawe te.
5 Lolendo ya Isalaele ezali kofunda bango ;
ezala bato ya Efrayimi to ya Isalaele
bakokweya mpo na masumu na bango ;
bato ya Yuda mpe bakokweya elongo na bango.
6 Tango bakokende koluka Yawe,
elongo na bangombe mpe bameme na bango,
bakomona Ye te,
pamba te akabwanaki na bango.
7 Bazali sembo te liboso ya Yawe,
baboti bana makangu ;
sik'oyo, bafeti na bango ya ebandeli ya sanza
ekoboma bango nzela moko na bomengo na bango.
8 Bobeta kelelo, na Gibea,
mpe liseke, kuna na Rama !
Bobeta lolaka ya bitumba na Beti-Aveni !
Oh Benjame, keba !
9 Efrayimi akobebisama na mokolo ya etumbu na ye.
Nazali koloba makambo ya solo
kati na bikolo ya Isalaele.

10 Bakambi ya Yuda bazali lokola bato oyo bapusaka bandelo.
Nakopelisela bango kanda na Ngai lokola mpela.
11 Efrayimi azali konyokwama,
anyatami na etumbu,
pamba te akangamaki na kolanda kaka banzambe ya bikeko.

12 Mpe Ngai, nakomi lokola nseka na miso ya Efrayimi,
lokola eloko ya kopola na miso ya bato ya Yuda.

13 Tango Efrayimi amonaki bokono na ye,
mpe Yuda amonaki bapota na ye,
Efrayimi abalukaki na ngambo ya Asiri
mpe atindaki sango epai ya mokonzi monene
mpo na kozwa lisungi,
kasi ye akokoka kobikisa mpe kosilisa bapota na yo te.
14 Pamba te nakozala lokola nkosi liboso ya Efrayimi,
mpe lokola mwana nkosi liboso ya Yuda.
Nakokata-kata bango na biteni mpe nakokende,
nakomema bango, mpe moto akobikisa bango akozala te.
15 Nakozonga epai na Ngai
kino tango bakososola mabe na bango
mpe bakoluka elongi na Ngai ;
kati na pasi, bakoluka Ngai makasi.

6

Kobongola motema ya lokuta

1 Boya, tozonga epai na Yawe !
Akati-kati biso solo na biteni, kasi akobikisa biso ;
azokisaki biso, kasi akotia kisi na bapota na biso.
2 Sima na mikolo mibale, akopesa biso lisusu bomoi ;
na mokolo ya misato, akotelemisa biso lisusu
mpo ete tozala na bomoi liboso na Ye.
3 Toyeba Yawe, toluka penza koyeba Ye ;
ndenge tongo etanaka solo,
ndenge wana mpe akomonana :
akoya epai na biso lokola mvula,
lokola mvula oyo enokaka na pwasa
mpe epolisaka mabele.

4 Efrayimi, nasala yo lisusu nini ?
Yuda, nasala yo lisusu nini ?
Bolingo na bino mpo na Ngai ezali
lokola londende ya tongo,
lokola mamwe oyo elimwaka noki.
5 Yango wana, na maloba ya basakoli na Ngai,
nazali kokata-kata bino na biteni ;
na maloba ya monoko na Ngai,
nazali koboma bino,
mpe bitumbu ezali kokweyela bino lokola mokalikali.
6 Pamba te nasepelaka na boboto koleka mbeka,
mpe na boyebi ya Nzambe koleka mbeka ya kotumba.
7 Ndenge kaka Adamu asalaki,
bango mpe babukaki boyokani na Ngai ;
kuna, bazalaki sembo te liboso na Ngai.
8 Galadi ezali engumba ya bato mabe,
etonda na bilembo ya makila.
9 Ndenge babomi babombamaka
mpo na koluka kosala bato mabe,

ndenge wana mpe Banganga-Nzambe basalaka :
babomaka bato na nzela ya Sishemi ;
ezali likambo ya somo penza !
10 Kati na libota ya Isalaele,
namonaki makambo ya somo makasi :
Efrayimi amipesaki na kindumba,
mpe Isalaele akomaki mbindo.

11 Yo mpe lisusu, Yuda,
tango ya kobuka mbuma ebongisami mpo na yo,
sima na Ngai kozongisa bomengo ya bato na Ngai.

7

1 Tango kaka nalingaki kobikisa Isalaele,
masumu ya Efrayimi
mpe mabe ya Samari
ebimaki na pwasa,
mpo ete batambolaki na lokuta ;
miyibi babukaki bandako
mpe bato mabe babotolaki bato biloko kati na babalabala.
2 Bamilobelaka te, kati na mitema na bango,
ete Ngai nabosanaka te mabe nyonso oyo basalaka ;
sik'oyo, misala na bango ya mabe ezingeli bango,
ezali tango nyonso liboso na Ngai.

3 Basepelisaka mokonzi
na nzela ya misala na bango ya mabe ;
basepelisaka mpe bakambi
na nzela ya lokuta na bango.
4 Bango nyonso bazali bandumba,
bapelaka na posa lokola moto ya fulu ya mapa,
oyo molambi mapa akobaka te kobakisa koni,
wuta na tango asangisaki farine kino mapa evimba.
5 Na mokolo ya feti ya mokonzi na biso,
bakambi balangwaka masanga
mpe mokonzi asanganaka na batioli.
6 Wana mitema na bango epelaka lokola moto ya fulu,
bapusanaka pene na ye na mayele mabe.
Butu mobimba, balalaka na kanda ;
mpe na tongo, kanda yango ekomaka kopela lokola moto.
7 Bango nyonso bapelaka lokola moto ya fulu,
batumbaka bakambi na bango ;
mpe bakonzi na bango nyonso bakweyaka,
moko te kati na bango abelelaka Ngai.

8 Efrayimi asangani na bikolo mosusu,
akomi lokola galeti oyo ebela malamu te.
9 Bapaya bazali kosilisa ye makasi,
kasi ye azali kososola yango te.
Azali kokoma mobange,
kasi azali kososola yango te.

10 Lolendo ya Isalaele ezali kofunda ye,
kasi azali komona nyonso wana pamba :
azongeli te Yawe, Nzambe na ye ;
mpe atako bongo, azali kaka koluka Ye te !

11 Efrayimi akomi lokola ebenga
oyo ekosamaka na bopete mpe ezangi mayele :
azali kosenga lisungi epai ya Ejipito,
kasi azali mpe kokende na Asiri.
12 Tango akendaka, nabwakelaka ye monyama
mpe nakangaka ye ndenge bakangaka ndeke na likolo.
Nakopesa ye etumbu oyo ekoki
kolanda ndenge nakebisaki ye
na tina na yango kati na lisanga.

13 Mawa na bango mpo ete bakimi mosika na Ngai !
Tika ete babebisama mpo ete batombokeli Ngai !
Wana nazalaki na Ngai kokangola bango,
kasi bango, basepelaki kokosela Ngai makambo !
14 Babelelaka Ngai te wuta na mozindo ya mitema na bango,
kasi balelaka na bambeto na bango.
Tango bamikataka banzoloko
mpo na kozwa ble mpe vino ya sika,
bakomaka nde mosika na Ngai.

15 Ezali Ngai nde nateyaki mpe nakomisaki bango makasi,
kasi bango bazalaka kaka na mabongisi ya kosala Ngai mabe.
16 Bazongelaka te Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
bazali lokola tolotolo ebeba ;
bakambi na bango bakokufa na mopanga
likolo ya maloba na bango ezanga limemia.
Mpo na yango, bakosambwa kati na Ejipito.

8

Etumbu ya Isalaele

1 Tia kelelo na monoko na yo !
Lokola mpongo, pasi ekokitela Ndako ya Yawe,
mpo ete babebisi boyokani na Ngai
mpe batombokeli Mobeko na Ngai.
2 Isalaele azali kobelela Ngai :
« Oh Nzambe na biso, toyebi Yo ! »
3 Kasi Isalaele abwaki makambo malamu ;
yango wana, monguna akolanda ye.
4 Batunaki Ngai te
tango batiaki bakonzi mpe baponaki bakambi.
Bamisalelaki banzambe ya bikeko
na palata mpe na wolo na bango
mpo na libebi na bango moko.
5 Oh Samari, nzambe na yo ya ekeko
ya mwana ngombe ya mobali ezali nkele !
Kanda na Ngai epeli mpo na kobebisa bango.
Kino tango nini bakokoka te kotambola na bopeto ?

6 Ewuti na Isalaele !
Ekeko wana ya mwana ngombe ya mobali,
ezali monyangwisi bibende na moto nde asala yango ;
ezali Nzambe te.
Bakobuka yango biteni-biteni,
mwana ngombe wana ya Samari.

7 « Lokola baloni mopepe,
bakobuka mopepe ya makasi.
Nzete ya ble oyo ezanga moto ebimisaka farine te.
Ezala soki ebimisi mito,
ezali bapaya nde bakolia yango.

8 Isalaele abebisami ;
tala bango wana kati na bikolo,
bazali komonana lokola biloko pamba !
9 Pamba te bakendeki na Asiri
lokola ane ya zamba oyo ezali kotelengana yango moko.
Efrayimi apesaki bakado epai ya bamakangu na ye.
10 Ata apesaki bakado kati na bikolo,
sik'oyo Ngai nakosangisa bango esika moko
mpe bakobanda kosila kokufa na se ya minyoko
ya mokonzi moko ya nguya.

11 Ata Efrayimi atongi bitumbelo ebele
mpo na kolongola masumu na ye,
kasi bitumbelo yango ekomemisa ye kaka masumu.
12 Nakomelaki bango
makambo ebele ya Mobeko na Ngai,
kasi bamonaki yango lokola eloko moko ya mopaya.
13 Bazali kobonza bambeka lokola likabo mpo na Ngai,
mpe bazali kolia misuni ;
kasi Yawe azali kosepela na bango te.
Sik'oyo, akokanisa mabe na bango
mpe akopesa bango etumbu
mpo na masumu na bango :
bakozonga na Ejipito.
14 Isalaele abosani Mokeli na ye
mpe atongi bandako ya kitoko ;
Yuda atongi bingumba ebele batonga makasi ;
kasi Ngai nakotinda moto kati na bingumba na bango,
mpe ekotumba bandako na bango ya kitoko. »

9

Pasi ya bowumbu

1 Isalaele, kosepela te ;
kozala na esengo te lokola bikolo mosusu ;
pamba te otikaki Nzambe na yo
mpe okendeki kosala kindumba ;
osepelaki na lifuti ya kindumba
na bitando nyonso oyo batutelaka ble.
2 Etando oyo batutelaka ble mpe ekamolelo masanga ya vino

ekopesa bango bilei te,
mpe bakozanga vino ya sika.
3 Bakovanda lisusu te na mboka na Yawe ;
Efrayimi akozonga na Ejipito,
mpe bakolia bilei ya mbindo kati na Asiri.
4 Bakobonzela lisusu Yawe makabo ya masanga ya vino te,
mpe bambeka na bango ekosepelisa lisusu Yawe te.
Ekozala mpo na bango lokola bilei ya matanga :
bato nyonso oyo bakolia yango bakokoma mbindo ;
pamba te bilei na bango ekozala kaka mpo na mabumu na bango,
kasi ekokota te na Tempelo ya Yawe.

5 Boye, bokosala nini na mikolo ya bafeti oyo ekatama,
na mikolo ya bafeti ya Yawe ?
6 Ata soki bakimi, bakobebisama ;
Ejipito ekoyamba bango,
Mefisi ekozala kunda na bango ;
matiti mabe ekotonda na bibombelo palata na bango,
banzube ekotonda kati na bandako na bango.
7 Mikolo ya etumbu ezali koya,
mikolo ya kofuta masumu esili koya.
Isalaele, yeba yango !
Mosakoli akomi zoba,
moto ya Molimo abeli liboma !
Pamba te masumu na yo ekomi ebele penza,
mpe mabe na yo ekomi mingi liboso na ngai.
8 Mokengeli ya Efrayimi azali elongo na Nzambe na ngai,
azali mosakoli ;
Nzokande bazali kotiela ye mitambo na banzela na ye nyonso
mpe bazali kotelemela ye kino na Ndako ya Nzambe na ye.
9 Bamikotisi penza kati na mabe
ndenge basalaki na mikolo ya Gibea.
Nzambe akobosana mabe na bango te
mpe akopesa bango etumbu
mpo na masumu na bango.

10 Tango namonaki Isalaele,
azalaki lokola bambuma ya vino kati na esobe.
Tango namonaki bakoko na bino,
bazalaki lokola bambuma ya liboso ya nzete ya figi.
Kasi tango bakomaki na Bala Peori,
bamipesaki na nzambe oyo ya ekeko ya soni
mpe bakomaki nkele lokola eloko oyo bango balingaki.
11 Nkembo ya Efrayimi ekokima lokola ndeke,
wuta na mbotama,
wuta na zemi,
wuta na ebandeli ya zemi.
12 Ezala soki babokoli bana,
nakobotola bango liboso ete bakola.
Solo, mawa na bango tango nakopesa bango mokongo !
13 Nazali komona Efrayimi lokola engumba Tiri
oyo etongama na likolo ya mabele ya kitoko ;

nzokande, Efrayimi akokaba bana na ye na mobomi.
14 Oh Yawe, pesa bango…
Okopesa bango nini ?
Pesa bango mabumu oyo esopaka bazemi,
mpe mabele oyo ekawuka.

15 Nayinaki bango mpo na mabe na bango nyonso
oyo basalaki na Giligali ;
Nakobengana bango na Ndako na Ngai
mpo na misala na bango ya mabe.
Nakolinga bango lisusu te,
pamba te bakonzi na bango nyonso bazali batomboki.
16 Efrayimi alembi,
misisa na ye ekawuki ;
akobota lisusu bambuma te ;
ata soki baboti bana,
nakoboma bana na bango oyo balingaka mingi.

17 Nzambe na ngai akobwaka bango,
pamba te batosaki Ye te,
mpe bakokoma koyengayenga kati na bikolo.

10

1 Isalaele azalaki lokola nzete ya vino ya bitape ebele,
azalaki kobota mbuma mpo na ye moko.
Ndenge azalaki kobota mbuma ebele,
ndenge wana mpe atongaki bitumbelo ebele ;
ndenge mabele na ye ekomaki kitoko,
ndenge wana mpe abongisaki mabanga na ye ya bule.
2 Mitema na bango etondi na mabe
mpe basengeli sik’oyo kofuta masumu na bango.
Ye moko Yawe akokaba bitumbelo na bango
mpe akopanza mabanga na bango ya bule.

3 Boye bakoloba :
« Tozali na mokonzi te,
pamba te totosaki Yawe te.
Ata tozalaki na mokonzi,
akokaki kosala nini mpo na biso ? »
4 Bapesaka bilaka ebele,
balapaka ndayi ya lokuta
mpe basalaka boyokani.
Boye, bosembo ekomi lokola matiti ya ngenge
oyo ekolaka na bisika oyo bakataka bilanga.
5 Bavandi ya Samari bazali kolenga
mpo na mwana ngombe ya mwasi ya Beti-Aveni ;
bato na yango mpe Banganga-Nzambe
oyo bagumbamelaka ekeko ya mwana ngombe
bakosala matanga na tina na yango.
Tika ete basepela lelo
mpo ete nkembo ya mwana ngombe
elongwe kati na bango.

6 Bakomema ekeko ya mwana ngombe yango na Asiri
lokola likabo mpo na mokonzi monene.
Efrayimi akoyoka soni,
mpe Isalaele akosambwa
mpo na mabongisi oyo basalaki.

7 Mokili ya Samari mpe mokonzi na yango
bakotiola likolo ya mayi
lokola mwa eteni ya nzete ya kokawuka.
8 Bisambelo ya likolo ya bangomba ya Beti-Aveni
epai wapi Isalaele azalaki kosala masumu ekobebisama.
Banzube mpe basende ekobota na bitumbelo na bango
mpe ekozipa yango.
Bongo bakoloba na bangomba milayi : « Bozipa biso ! »
Mpe bakoloba na bangomba mikuse : « Bokweyela biso ! »

9 Isalaele, osalaki masumu wuta na mokolo ya Gibea
mpe obongwani te.
Boni, bitumba ekomeli bato mabe ya Gibea te ?
10 Nakopesa bango etumbu ndenge nalingi ;
bato ya bikolo ya bapaya bakosalela bango likita
mpe bakokanga bango minyololo
likolo ya masumu mibale oyo basalaki.

11 Efrayimi azali lokola mwana ngombe ya mwasi
oyo babokola malamu,
alingaka kobeta ble ;
kasi nakotia ekangiseli na kingo na ye ya kitoko.
Nakotambolisa Efrayimi lokola mpunda,
Yuda akobalola mabele,
Jakobi akopanza-panza yango.
12 Bolona bosembo mpo na bino moko
mpe bokobuka mbuma ya bolingo ya solo.
Bomikatela bilanga ya sika,
pamba te tango ya koluka Yawe ekoki
kino tango akoya kosopela bino bosembo.
13 Bolonaki makambo mabe,
bobukaki mpe makambo mabe
mpe boliaki mbuma ya lokuta,
pamba te botiaki elikya na makasi
mpe na ebele ya basoda na bino.
14 Yango wana, lokito ya bitumba ekoyokana kati na yo,
bandako na yo nyonso oyo batonga makasi ekobebisama ;
ndenge Salimani abebisaki Beti-Aribeli
na mokolo ya bitumba,
tango bamama mpe bana na bango
bakweyaki na mabele.
15 Beteli, makambo oyo ekokomela yo
mpo ete mabe na yo eleki ndelo.
Tango mokolo yango ekokoka,
mokonzi ya Isalaele akozala lisusu te.

11

Bolingo na Nzambe mpo na Isalaele

1 Tango Isalaele azalaki nanu elenge, nalingaki ye,
mpe nabengaki mwana na ngai libanda ya Ejipito.
2 Kasi tango nyonso bazalaki kobenga ye,
tango nyonso mpe azalaki kokima mosika na Ngai.
Bazalaki kobonzela banzambe ya Bala mbeka
mpe kotumbela bikeko malasi ya ansa.
3 Ezalaki Ngai nde nalakisaki Efrayimi
ndenge ya kotambola ;
namemaki bango na maboko na Ngai,
kasi basosolaki te
ete Ngai nde nazalaki kobatela bango.
4 Natambolisaki bango na motema ya esengo mpe ya bolingo ;
nalongolaki bango ekangiseli na bakingo
mpe namikitisaki mpo na koleisa bango.

5 Lokola baboyi kozonga epai na Ngai,
bakozonga mpe na mokili ya Ejipito te,
kasi mokili ya Asiri nde ekozala mokonzi na bango.
6 Mopanga ekokota na bingumba na bango,
ekobuka bikangelo ya bikuke na bango
mpe ekosukisa mabongisi na bango.
7 Bato na Ngai batingami kaka kopesa Ngai mokongo.
Ata babengi bango ete bakende epai na Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
moko te kati na bango azali kopesa Ye lokumu.

Bolingo ekolonga

8 Efrayimi, ekobanda ndenge nini nasundola yo ?
Isalaele, ndenge nini natika yo okende kaka boye ?
Mpo na nini nasala yo makambo
oyo nasalaka engumba ya Adima ?
Okanisi ete Ngai nakoki penza kokomisa yo
lokola engumba ya Tseboyimi ?
Motema na Ngai ebaluki kati na Ngai
mpe natondi na mawa makasi.
9 Nakosala te kolanda kanda na Ngai ya makasi,
nakobebisa lisusu Efrayimi te.
Pamba te Ngai, nazali Nzambe, nazali moto te !
Nazali Mosantu, Ngai oyo nazali kati na bino ;
nakoya lisusu na kanda te.
10 Bakolanda Yawe !
Yawe akoganga lokola nkosi.
Tango akoganga,
bana na Ye bakoya na kolenga wuta na weste.
11 Bakoya na kolenga
lokola bandeke wuta na Ejipito,
lokola bibenga wuta na Asiri.
Nakovandisa bango na bandako na bango,
elobi Yawe.

Kozonga epai na Yawe : nzela ya lobiko

12

Masumu ya Isalaele

1 Efrayimi azingeli Ngai na lokuta,
mpe libota ya Isalaele, na kokosa ;
kasi Yuda azali nanu kotambola elongo na Nzambe,
elongo na Mosantu ya solo.
2 Efrayimi aliaka mopepe ;
mikolo nyonso, alandaka mopepe ya este ;
mosala na ye kokosa mpe kosala bato mabe.
Asalaka boyokani elongo na Asiri
mpe atindaka mafuta ya olive na Ejipito.
3 Yawe alingi kosamba na Yuda ;
akopesa Jakobi etumbu kolanda etamboli na ye
mpe akofuta ye kolanda misala na ye.
4 Na libumu ya mama na bango,
akangaki ndeko na ye ya mobali na litambe ;
tango akomaki mokolo, abundaki na Nzambe.
5 Abundaki na anjelu mpe alongaki,
alelaki mpe asengaki ngolu na ye.
Jakobi akutanaki na ye na Beteli,
mpe ezali kuna nde asololaki na ye.
6 Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga,
Kombo na Ye ya lokumu ezali Yawe.

7 Kasi yo, osengeli kozonga epai ya Nzambe na yo ;
batela bolingo mpe bosembo
mpe tia tango nyonso elikya na Nzambe na yo.
8 Bato ya Kanana basalelaka
emekelo kilo ya lokuta,
balingaka kaka kokosa.

9 Efrayimi alobaka na lolendo nyonso :
« Ngai nazali mozwi, nakomi na bozwi mingi.
Na mosala na Ngai nyonso, bakotikala komona Ngai
na mbeba ata moko te oyo bakoki kobenga lisumu. »

10 Nazali Yawe, Nzambe na yo,
oyo abimisaki yo wuta na Ejipito ;
nakosala ete ovanda lisusu na se ya bandako ya kapo
lokola na mikolo ya bafeti na yo, oyo ekatama.
11 Nalobaki na nzela ya basakoli,
napesaki bango bimoniseli ebele
mpe nalobaki na masese na nzela na bango.
12 Lokola Galadi etondi na mabe,
ekokoma eloko pamba
mpo ete bato na yango babonzaki
bangombe ya mibali na Giligali ;
mpe bitumbelo na bango ekobukama
mpe ekokoma mipiku ya mabanga
kati na banzela ya mikala ya bilanga.
13 Jakobi akimaki na mokili ya Siri ;
Isalaele asalaki mosala mpo na kozwa mwasi ;

mpe mpo na kobala mwasi yango,
andimaki kokoma mobateli bibwele.
14 Yawe asalelaki mosakoli
mpo na kobimisa Isalaele wuta na Ejipito,
abatelaki ye na nzela ya mosakoli.

15 Kasi Efrayimi atumbolaki kanda na Ye makasi,
yango wana, Nkolo na ye akotangela ye
ngambo ya makila oyo asopaki
mpe akofuta ye kolanda mabe na ye.

13

Kufa ya Efrayimi

1 Tango Efrayimi azalaki koloba,
bato bazalaki kolenga ;
azalaki kokonza kati na Isalaele,
kasi asalaki mabe na kosambela nzambe Bala ;
yango wana akufaki.
2 Sik'oyo, bazali kokoba kosala masumu ;
na mayele na bango, bazali komisalela banzambe ya bikeko
na nzela ya palata na bango balekisa na moto,
bililingi oyo babongisa malamu :
nyonso wana ezali mosala ya bato ya misala ya maboko.
Balobaka na tina na bango :
« Babonzaka bato lokola bambeka
mpe bapesaka beze na bana ngombe ya mibali. »
3 Mpo na yango, bakozala lokola lipata ya tongo,
lokola londende ya tongo oyo elimwaka,
lokola lititi oyo mopepe ememaka mosika
na esika oyo batutelaka ble,
mpe lokola molinga oyo ebimaka na lidusu.

4 « Nzokande Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo,
oyo abimisaki yo wuta na Ejipito.
Oyebi Nzambe mosusu te libanda na Ngai,
ozali na mobikisi mosusu te.
5 Ngai, nayebaki yo kati na esobe,
kati na mabele oyo ekawuka.
6 Kasi sik'oyo, lokola bolie mpe botondi,
bokomi lofundu mpe bobosani Ngai.
7 Boye, nakokweyela bino lokola nkosi
mpe nakozela bino na nzela lokola nkoyi.
8 Nakolanda bino lokola ngombolo
oyo ebungisi bana na yango
mpe nakopasola misuni ya mitema na bino.
Nakolia bino wana, lokola nkosi ya mwasi,
bongo banyama ya zamba ekoya kopanza bino biteni-biteni.

9 Isalaele, obebisami ;
pamba te Ngai kaka nde Mosungi na yo !
10 Wapi mokonzi na yo mpo ete abikisa yo ?
Wapi bakambi na yo kati na bingumba na bino nyonso

oyo, na tina na bango, bozalaki koloba :
‹ Bopesa biso mokonzi mpe moyangeli ? ›
11 Boye, na kanda na Ngai, napesaki bino mokonzi,
mpe na kotomboka na Ngai, nakolongola ye.
12 Mabe ya Efrayimi ebombami,
mpe masumu na ye ekomami penza.
13 Pasi ekomeli ye
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota ;
kasi mpo ete azali lokola mwana azanga mayele,
soki tango ya kobotama ekoki,
abimaka na libumu ya mama na ye te.
14 Nakokangola bango na bokonzi ya mboka ya bakufi,
nakosikola bango na kufa.
Oh kufa, wapi nguya na yo ?
Oh mboka ya bakufi, wapi nguya na yo ya kobebisa ?
Nakoyokela bango mawa te !
15 Ata Efrayimi azali kofuluka kati na bandeko na ye ya mibali,
mopepe ya este ekoya,
mopepe ya Yawe ekoya wuta na esobe :
ekokawusa etima ya Efrayimi,
ekokawusa liziba na ye.
Monguna akobotola ye biloko nyonso ya talo
wuta na ebombelo na yango. »

14

Kobongola motema ememaka lipamboli

1 Bato ya Samari basengeli kozwa etumbu
mpo na mabe na bango,
pamba te batombokeli Nzambe na bango.
Bato bakokufa na mopanga ;
bakonyata-nyata babebe na bango,
bakopasola mabumu ya basi na bango ya zemi.
2 Isalaele, zongela Yawe, Nzambe na yo,
pamba te ezali masumu na yo nde ekweyisaki yo.
3 Bobongisa maloba na bino
mpe bozonga epai na Yawe ;
boloba na Ye : « Limbisa mabe na biso nyonso,
yamba biso na mawa na Yo
mpo ete tobonzela yo maloba ya bibebu na biso,
na esika ya bangombe.
4 Asiri akokoka kobikisa biso te ;
tokomata na mpunda ya bitumba te
mpe tokoloba lisusu te na misala ya maboko na biso :
‹ Bozali banzambe na biso, ›
pamba te ezali Yo, Yawe, nde oyokelaka mwana etike mawa. »

5 Nakobikisa bango na mabe na bango
mpe nakolinga bango na motema moko,
pamba te kanda na Ngai elongwe kati na bango.
6 Nakozala lokola londende mpo na Isalaele ;
akobimisa fololo lokola lisi,
akopika misisa lokola nzete ya sedele ya Libani.

7 Bitape na ye ekokende mosika,
akozala na lokumu lokola nzete ya olive,
mpe malasi na ye ekozala lokola
malasi ya nzete ya sedele ya Libani.
8 Bato bakozongela kovanda na se ya elilingi na ye,
bakokola malamu lokola ble,
bakobimisa fololo lokola elanga ya vino kitoko ya Libani.
9 Efrayimi akoloba :
« Banzambe ya bikeko ezali lisusu
na tina nini epai na Ngai ? »
Ngai nakoyanola ye mpe nakosunga ye.
Nazali lokola nzete ya sipele ya mobesu,
Ngai nde nasalaka ete obota mbuma.

10 Nani azali na bwanya
mpo na kososola makambo oyo ?
Nani azali na mayele mingi
mpo na koyeba yango ?
Pamba te banzela ya Yawe ezalaka alima :
bato ya sembo bakolanda yango,
kasi batomboki bakobeta mabaku na nzela yango.

Joeli

Mampinga ya mabanki

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Joeli, mwana mobali ya
Petueli :
2 — Bino bakambi ya bato, boyoka liloba oyo ;
bino nyonso, bavandi ya mokili,
botia matoyi mpe boyoka !
Boni, likambo ya boye esila kosalema
na tango na bino to mpe na tango ya bakoko na bino ?
3 Boyebisa yango epai ya bana na bino,
mpe tika ete bana na bino bayebisa yango
epai ya bana na bango ;
mpe bana na bango, na milongo ya bato
oyo bakoya na sima.
4 Matiti oyo mampinga ya mabanki etiki,
mabanki minene elie yango ;
oyo mabanki minene etiki,
mabanki mike elie yango ;
oyo mabanki mike etiki,
mabanki mosusu elie yango.
5 Bino balangwi masanga, bolamuka mpe bolela ;
bolela, bino nyonso bameli vino.
Pamba te babotoli bino vino ya sika na bibebu.
6 Ekolo moko ya bapaya ebundisi mokili na Ngai,
ezali na nguya makasi mpe bakokoka te kotanga
motango ya bato na yango.
Minu na yango ezali lokola minu ya nkosi ya mobali,
mpe mbanga na yango, lokola mbanga ya nkosi ya mwasi.
7 Ekolo yango ekomisi elanga na Ngai ya vino
lokola esobe mpe ekati-kati banzete na Ngai ya figi,
elongoli banzete na Ngai nyonso baposo,
ebwaki yango mpe etiki bitape na yango pembe.
8 Bosala matanga lokola elenge mwasi oyo alati pili
mpo na kolela mobandami na ye.
9 Makabo ya bambuma mpe ya masanga
ezali kopesama lisusu te na Tempelo ya Yawe.
Banganga-Nzambe, basali ya Nkolo, bazali na matanga.
10 Bilanga ebebisami, mabele ekawuki,
mbuma ya ble ezali lisusu te,
vino esili mpe mafuta ezali lisusu te.
11 Bino basali bilanga, bozala na soni ;
bino baloni vino, bolela mpo na mbuma ya ble mpe ya orje,
pamba te milona ebebisami.
12 Bilanga ya vino ekawuki,
banzete ya figi elembi-lembi,
banzete ya grenade, ya mbila mpe ya pome,
banzete nyonso ya bilanga esili kokawuka.
Solo, esengo ya bato esili.

Kobengama mpo na kobongola motema

13 Oh bino Banganga-Nzambe,
bolata basaki mpe bolela.
Bino bato oyo bosalaka na etumbelo, bolela.
Bino basali ya Nzambe na ngai, boya,
bolata basaki butu mobimba.
Pamba te makabo ya bambuma mpe ya masanga
ezali kopesama lisusu te na Ndako ya Nzambe na bino.
14 Bopanza sango ya kokila bilei,
bobengisa bato na mayangani ya bule,
bobengisa bakambi mpe bavandi nyonso ya mokili
ete baya na Ndako ya Nzambe na bino
mpe bolela epai na Yawe.

15 Mawa na mokolo wana !
Pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene ;
ekoya lokola libebi
oyo ewuti epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.

16 Boni, wuta na Ndako ya Nzambe mpe na miso na biso,
balongoli te bilei, esengo mpe kosepela ?
17 Bankona ekawuki na se ya mabele,
bibombelo etikali lisusu na eloko te,
bibombelo ya bambuma ebukani
mpo ete ble ezali lisusu te.
18 Tika ete ngombe elela !
Bibwele ekomi kotelengana,
pamba te matiti ya kolia etikali lisusu te ;
ezala bameme to bantaba ekomi na pasi.

19 Oh Yawe, Yo nde nazali kobelela,
pamba te moto ezikisi matiti mpe banzete nyonso ya bilanga.
20 Ezala banyama ya zamba ezali kotalela Yo,
pamba te miluka ekawuki
mpe moto ezikisi bilanga.

2

Mokolo ya Nkolo

1 Bobeta kelelo na Siona !
Bobelela na likolo ya ngomba na Ngai ya bule !
Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga,
pamba te mokolo ya Yawe ezali koya ;
solo, ekomi penza pene.
2 Ezali mokolo ya butu mpe ya molili makasi,
mokolo ya londende mpe ya mapata ya mwindo.
Ndenge pole ya tongo epanzanaka na bangomba,
ndenge wana mpe mampinga moko
ya basoda ebele mpe ya mpiko ezali koya.
Makambo ya boye etikala nanu kosalema te na kala
mpe ekotikala kosalema te na mikolo oyo ekoya.

3 Liboso na bango, moto ezali kotumba ;

sima na bango, moto ezali kozikisa.
Liboso na bango, mokili ezali lokola elanga ya Edeni,
mpe sima na bango, lokola esobe.
Solo, ata eloko moko te ekotikala.
4 Bazali lokola bampunda ;
bapumbwaka lokola basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda.
5 Batambolaka likolo ya basonge ya bangomba
na makelele makasi lokola makelele ya bashar,
lokola makelele ya matiti oyo ezali kozika,
lokola mampinga moko ya basoda ya mpiko
oyo babongami mpo na kokende na bitumba.
6 Soki bamoni bango,
bato ya bikolo bakomaka na somo
mpe bilongi nyonso ekawukaka.
7 Bakimaka lokola bilombe,
bapumbwaka bamir lokola basoda ya mpiko,
batambolaka nzela moko, batengamaka te.
8 Batutanaka te bango na bango,
moko na moko alandaka kaka nzela na ye.
Badusolaka na kati-kati ya bibundeli ya banguna,
mpe eloko moko te ekangaka bango nzela.
9 Bawelelaka kokota kati na engumba,
bapotaka mbangu pene ya mir,
bakotaka na bandako
ndenge miyibi bakotaka na nzela ya maninisa.
10 Mokili eninganaka liboso na bango,
Lola elengaka,
moyi mpe sanza eyindaka,
minzoto etikaka kongenga.
11 Yawe azali koganga lokola kake
na liboso ya mampinga na Ye.
Milongo ya mampinga na Ye etonda na basoda ;
basoda oyo batosaka mitindo na Ye bazali na nguya.
Mokolo ya Yawe ezali monene,
ezali somo makasi ;
nani akoki kotelema na mokolo yango ?

Kozonga epai na Yawe

12 « Ezala sik'oyo, » elobi Yawe,
« bozonga epai na Ngai na mitema na bino mobimba,
na kokila bilei, na mpinzoli mpe na kolela. »

13 Bopasola mitema na bino, kasi bilamba na bino te.
Bozonga epai na Yawe, Nzambe na bino,
pamba te atonda na ngolu mpe na mawa,
asilikaka noki te mpe atonda na bolingo,
abongolaka mokano na Ye ya kotindela bato pasi.
14 Nani ayebi soki akoki
kobongola makanisi to koyoka mawa
mpe kotika na sima na Ye lipamboli,
mpo ete bokoka lisusu kobonzela Yawe, Nzambe na bino,
makabo ya bambuma to makabo ya masanga ya vino ?

15 Bobeta kelelo na Siona !
Bopanza sango ya mokolo ya bule ya kokila bilei
mpe bobengisa mayangani ya bule.
16 Bosangisa bato, bobulisa mayangani,
bosangisa bakambi mpe bana,
ezala oyo bazali nanu komela mabele.
Tika ete elenge mobali oyo abali sika
atika shambre na ye ya libala,
mpe elenge mwasi oyo abali sika
atika mpe shambre na ye ya libala.
17 Tika ete Banganga-Nzambe oyo basalelaka Yawe
balela na kati-kati ya ndako moke ya kokotela mpe etumbelo.
Tika ete baloba : « Oh Yawe, bikisa bato na Yo,
kokomisa te libula na Yo eloko ya kotiola
to eloko ya maseki kati na bikolo.
Mpo na nini bato ya bikolo mosusu baloba :
‹ Wapi Nzambe na bango ? › »

Eyano ya Yawe

18 Yawe akotonda na zuwa mpo na mokili na Ye
mpe akoyokela bato na Ye mawa.
19 Yawe akoyanola mpe akoloba na bango :
« Nakotindela bino ble, vino ya sika mpe mafuta ;
bongo bokotonda yango.
Nakokomisa bino lisusu te
eloko ya kotiola kati na bikolo.
20 Nakotindika monguna ya nor mosika na bino,
nakomema ye na mokili ekawuka mpe ezanga eloko ;
bongo basoda na ye, oyo bazalaka na liboso
bakozinda na ebale monene ya este ;
mpe oyo bazalaka na sima, na ebale monene ya weste.
Solo na ye ya kopola ekoyokana,
kobeba na ye ekopanzana. »

Solo, asali makambo minene.
21 Oh mabele, kobanga te,
zala na esengo mpe sepela,
pamba te Yawe asali makambo minene.
22 Banyama ya zamba, bobanga te,
pamba te matiti eboti lisusu na elanga,
banzete eboti lisusu bambuma ;
banzete ya figi mpe ya vino eboti bambuma ebele penza.
23 Bosepela, bino bato ya Siona,
bosepela kati na Yawe, Nzambe na bino,
pamba te apesi bino mvula mpo na kobikisa bino.
Akonokisela bino bamvula minene
na eleko ya mvula mpe na eleko ya elanga,
ndenge ezalaki liboso.
24 Etando oyo batutelaka ble ekotonda na bambuma,
banzungu ekotonda na vino mpe na mafuta.
25 Nakozongisela bino mibu
oyo mampinga minene ya mankoko, ya makelele,
ya mabanki minene mpe ya bambinzo eliaki :
mampinga minene na Ngai oyo natindaki

mpo na kobundisa bino.
26 Bokolia bilei ebele mpe bokotonda,
bongo bokokumisa Kombo ya Yawe, Nzambe na bino,
oyo asaleli bino makambo ya kokamwa :
bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te.
27 Boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali kati na Isalaele,
ete nazali Yawe, Nzambe na bino,
mpe ete Nzambe mosusu azali te.
Bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te.

3

Tango Yawe akosopa Molimo na Ye

1 Sima na makambo oyo,
nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso.
Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola,
mibange na bino bakolota bandoto,
bilenge na bino bakozwa bimoniseli.
2 Ata mpe kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi,
nakosopa Molimo na Ngai, na mikolo wana.
3 Nakolakisa bino bilembo ya kokamwa,
na likolo mpe na mokili :
makila, moto mpe makonzi ya milinga.
4 Moyi ekobongwana molili,
mpe sanza ekobongwana makila,
liboso ete mokolo ya Yawe ekoma,
mokolo oyo ya monene mpe ya somo.
5 Bongo moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Yawe akobikisama ;
pamba te na ngomba Siona mpe na Yelusalemi,
ekozala na bato oyo bakobika,
kolanda ndenge Yawe alobaki,
mpe bato oyo Yawe akobenga
bakozala kati na bato oyo bakobika.

4

Nzambe akosambisa bikolo

1 « Na mikolo mpe na tango wana,
tango nakozongisa bakangami ya Yuda mpe ya Yelusalemi,
2 nakosangisa bato ya bikolo nyonso
mpe nakokitisa bango na lubwaku ya Jozafati.
Nakosambisa bango kuna
na tina na libula na Ngai, Isalaele, bato na Ngai ;
pamba te bapanzi bato na Ngai kati na bikolo
mpe bakaboli mokili na Ngai.
3 Babeti zeke mpo na kokabola bato na Ngai,
bapesi bilenge mibali basi ya ndumba,
bateki bilenge basi mpo na kozwa kaka vino,
mpe balangwe yango.
4 Eh bongo bino, Tiri mpe Sidoni,
bituka ya bato ya Filisitia,
likambo nini lisusu kati na Ngai mpe bino ?
Bolingi kozongisela Ngai mabe to kotombokela Ngai ?
Soki yango nde ezali makanisi na bino,

Ngai nde nasengeli kozongisela bino mabe na lombangu.
5 Pamba te bozwaki palata mpe wolo na Ngai,
bomengo na Ngai ya motuya makasi
mpe bomemaki yango na batempelo na bino.
6 Botekaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi epai ya Bagreki
mpo na komema bango mosika ya mokili na bango.
7 Ngai moko nakopesa bango makasi
mpo ete babima na bisika nyonso
epai wapi botekaki bango.
8 Nakoteka bana na bino ya mibali mpe ya basi
epai ya bato ya Yuda,
mpe bango bakoteka bango epai ya bato ya Sabe,
ekolo ya mosika penza, »
elobi Yawe.

Etumbu mpe kosambisama

9 « Bosakola likambo oyo kati na bikolo :
Bobulisa mampinga mpo na bitumba !
Bolamusa bilombe !
Tika ete bilombe nyonso ya bitumba bapusana mpe baya !
10 Bosala mipanga, na nzela ya bakongo na bino ;
mpe makonga, na nzela ya bipasola na bino !
Tika ete moto na bolembu aloba :
‹ Nazali makasi. ›
11 Bino bikolo nyonso ya zingazinga,
boya na lombangu mpe bosangana !

Oh Yawe, kitisa bilombe na Yo !

12 Tika ete bikolo nyonso elamuka mpe emata
kino na lubwaku ya Jozafati !
Pamba te kuna nde nakovanda mpo na kosambisa
bikolo nyonso ya zingazinga.
13 Bosimba bambeli, pamba te bambuma eteli.
Boya, bokamola bambuma ya vino,
pamba te ekamolelo etondi,
banzungu etondi,
mabe na bango eleki ndelo.
14 Bato bazali ebele, ebele penza,
na lubwaku ya kosambisama.
Mokolo ya Yawe ekomi pene,
na lubwaku ya kosambisama.
15 Sanza mpe moyi ekoyinda,
minzoto ekongenga lisusu te.
16 Wuta na Siona, Yawe akoloba makasi ;
wuta na Yelusalemi, akoloba na mongongo makasi lokola kake ;
Lola mpe mabele ekoningana.
Kasi Yawe akozala ekimelo mpo na bato na Ye,
engumba batonga makasi mpo na bana ya Isalaele.

Yawe apamboli bato na Ye

17 Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino ;
navandaka na Siona, ngomba na Ngai ya bule.
Yelusalemi ekozala engumba ya bule,

bapaya bakolekela lisusu wana te.
18 Na mokolo wana, bangomba ekotangisa vino ya sika,
mpe miliki ekotanga na bangomba mikuse.
Miluka nyonso ya Yuda ekotonda na mayi,
etima moko ya mayi ekobima wuta na Tempelo ya Yawe
mpe ekosopela lubwaku ya banzete ya akasia mayi.
19 Kasi mokili ya Ejipito ekobebisama,
mokili ya Edomi ekokoma esobe
mpo na makambo mabe oyo basalaki epai ya bato ya Yuda,
pamba te basopaki makila ya bato ya Yuda
na mabele na bango, atako basalaki mabe te.
20 Bato bakokoma kovanda na mokili ya Yuda mpo na libela,
mpe na engumba Yelusalemi, libela na libela.
21 Nakopetola bino mpo na ngambo ya makila,
mpo ete nanu napetola bino te. »
Yawe akovanda na Siona.

Amosi

Etumbu ya bikolo ya zingazinga ya Isalaele

1 Maloba ya Amosi, moko kati na babateli bibwele ya mboka Tekoa.
Azwaki emoniseli ya maloba oyo na tina na mokili ya Isalaele, mibu mibale
liboso ete koningana ya mabele esalema, tango Oziasi azalaki mokonzi ya
Yuda, mpe Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele.
2 Alobaki :
Yawe azali koganga wuta na Siona,
mpe azali koloba wuta na Yelusalemi,
na mongongo makasi lokola kake.
Matiti ya bitando epai wapi babateli bibwele
baleisaka bibwele ekokawuka,
mpe songe ya ngomba Karimeli ekokawuka.

Etumbu mpo na bato ya Siri

3 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Damasi,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bakataki-kataki bato ya Galadi
na nzela ya bibende oyo etimolaka mabele
mpo na kosala bilanga.
4 Nakotia moto na ndako ya mokonzi Azaeli,
mpe moto yango ekozikisa bandako ya mokonzi Beni-Adadi,
oyo batonga makasi.
5 Nakobuka ekuke ya Damasi,
nakobebisa mokonzi ya bavandi ya Lubwaku ya Beti-Aveni,
mpe oyo azali kokonza na Beti-Edeni ;
mpe bato ya Siri bakokende na bowumbu na Kiri, »
elobi Yawe.

Etumbu mpo na bato ya Filisitia

6 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Gaza,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bamemaki bikolo ebele na bowumbu
mpe batekaki bango na Edomi.
7 Nakotia moto na bamir ya Gaza,
mpe moto yango ekozikisa bandako na yango, oyo batonga makasi.
8 Nakoboma mokonzi ya bavandi ya Asidodi
mpe oyo azali kokonza na Ashikeloni.
Nakobalukela engumba Ekroni
kino tango moto ya suka kati na bato ya Filisitia akokufa, »
elobi Nkolo Yawe.

Etumbu mpo na bato ya Fenisi

9 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Tiri,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bakabaki bato ebele
na bowumbu epai ya bato ya Edomi
mpe batosaki te boyokani ya bondeko.

10 Nakotia moto na bamir ya engumba Tiri,
mpe moto yango ekozikisa bandako na yango,
oyo batonga makasi. »

Etumbu mpo na bato ya Edomi

11 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Edomi,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te balandaki bandeko na bango na mopanga,
bayokelaki bango mawa te,
kanda na bango ezalaki tango nyonso komata,
mpe bayina bango wuta kala.
12 Nakotia moto na engumba Temani,
mpe moto yango ekozikisa bandako ya Botsira,
oyo batonga makasi. »

Etumbu mpo na bato ya Amoni

13 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Amoni,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bapasolaki mabumu ya basi ya zemi ya Galadi
mpo na koyeisa mokili na bango monene.
14 Nakotia moto na bamir ya engumba ya Raba,
mpe moto yango ekozikisa bandako na yango,
oyo batonga makasi,
kati na koganga na mokolo ya bitumba,
kati na mopepe makasi na mokolo ya ekumbaki.
15 Mokonzi na bango akokende na bowumbu,
ye elongo na bakalaka na ye, »
elobi Yawe.

2

Etumbu mpo na bato ya Moabi

1 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Moabi,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te batumbaki mikuwa ya mokonzi ya Edomi
mpe bakomisaki yango pululu.
2 Nakotia moto kati na ekolo ya Moabi,
mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba ya Kerioti,
oyo batonga makasi.
Moabi ekokufa kati na lokito ya makasi,
na makelele ya bitumba mpe ya kelelo.
3 Nakobebisa mokonzi na yango
mpe nakoboma ye elongo na bakalaka na ye, »
elobi Yawe.

Etumbu mpo na bato ya Yuda

4 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Yuda,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te babwakaki Mobeko na Ngai,
babatelaki te bikateli na Ngai
mpe babungaki nzela mpo na kolanda banzambe ya lokuta

oyo bakoko na bango balandaki na tango ya kala.
5 Nakotia moto kati na ekolo ya Yuda,
mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba Yelusalemi,
oyo batonga makasi. »

Etumbu mpo na bana ya Isalaele

6 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Likolo ya masumu misato to minei ya Isalaele,
nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te batekaki bato ya sembo
mpo na kozwa kaka palata,
mpe bato bakelela mpo na kozwa kaka mapapa mibale.
7 Bazali konyata mito ya babola
ndenge banyataka putulu ya mabele,
mpe bazali kokata na bosembo te
makambo ya bato bakelela.
Tata mpe mwana na ye ya mobali bazali kosangisa nzoto
na mwasi moko ya makangu ;
mpe na bongo, bazali kotiola bosantu ya Kombo na Ngai.
8 Pene ya bitumbelo, bazali kolalela bilamba
oyo bazwi na ndanga ;
mpe kati na ndako ya nzambe na bango,
bazali komela vino oyo epesami lokola lomande.
9 Nzokande, Ngai, nabebisaki bato ya Amori liboso na bango,
atako bazali milayi lokola banzete ya sedele
mpe makasi lokola banzete ya sheni.
Nabebisaki bambuma na yango na likolo,
mpe misisa na yango na se.
10 Nabimisaki bino na Ejipito
mpe natambolisaki bino mibu tuku minei kati na esobe
mpo na kopesa bino mokili ya bato ya Amori.
11 Kati na bana na bino ya mibali,
nabimisaki basakoli ;
mpe kati na bilenge mibali na bino,
nabimisaki banaziri*.
Oh bana ya Isalaele, boni, ezali solo te ? »
elobi Yawe.
12 « Kasi bino, bolangwisi banaziri masanga
mpe bopekisi basakoli ete basakola lisusu te.
13 Sik'oyo, nakonyata bino ndenge shar
oyo etonda na maboke ya bambuma enyataka biloko.
14 Moto oyo aleki na mbangu akobika te,
moto oyo aleki makasi akokoka kobimisa makasi na ye te,
mpe soda ya mpiko akokoka kobikisa bomoi na ye te.
15 Mobeti tolotolo akolonga te,
soda ya mpiko akokoka kokima te,
mpe soda oyo atambolaka likolo ya mpunda
akobikisa bomoi na ye te ;
16 ezala basoda oyo baleki makasi,
bakokima bolumbu na mokolo wana, »
elobi Yawe.

* **2:11** Naziri elingi koloba : moto oyo amikaba epai na YAWE na ndayi ya komela masanga te mpe kokata suki te.

3

Makebisi mpe pamela

1 Oh bana ya Isalaele, boyoka liloba oyo Yawe alobi na tina na bino, na
tina na etuka nyonso oyo nabimisaki na Ejipito :
2 « Bozali etuka moko kaka oyo Ngai napona
kati na bituka nyonso ya mabele ;
yango wana nakopesa bino etumbu
mpo na mabe nyonso oyo bosali.
3 Boni, bato mibale bakoki solo kotambola nzela moko
soki bayokani te ?
4 Nkosi ekoki solo koganga na zamba
soki emoni te nyama ya kolia ?
Mwana nkosi ekoki penza konguluma
na esika oyo evandaka soki ekangi nyama te ?
5 Ndeke ekoki solo kokangama na motambo
oyo ezali na mabele
soki ezangi eloko ya kolia ?
Motambo ekoki solo koningana
soki ekangi eloko te ?
6 Boni, kelelo ya bitumba ekoki solo kobeta kati na engumba,
bongo bato bazanga kobanga ?
Pasi ekoki solo koya na engumba
soki Yawe atindi yango te ?
7 Solo, Nkolo Yawe asalaka eloko moko te
soki alakisi mabongisi na Ye te
epai ya basali na Ye, basakoli.
8 Nkosi egangi ;
nani akobanga te ?
Nkolo Yawe alobi ;
nani akoki koboya kosakola ?
9 Bosakola makambo oyo
kati na bandako ya Asidodi mpe ya Ejipito :
‹ Bosangana na likolo ya bangomba ya Samari
mpe botala ndenge nini mobulu mpe minyoko
ezali kosalema kati na yango !
10 Bato na Ngai bayebi lisusu te
kosala makambo na bosembo, ›
elobi Yawe,
‹ batondisi bandako na bango na bomengo ya bitumba
mpe na biloko oyo babotoli na makasi. › »
11 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
« Monguna moko akozingela yo,
akosukisa yo mpe akobotola na makasi
biloko kati na bandako na yo,
oyo batonga makasi. »

12 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Ndenge mobateli bibwele alongolaka na monoko ya nkosi
makolo mibale to songe ya litoyi ya meme,
ndenge wana nde bana ya Isalaele bakobikisama,
ba-oyo bavandaka na Samari, na basonge
mpe na basuka ya bambeto na bango. »

13 « Boyoka makambo oyo
mpe bokebisa ndako ya Jakobi, »
elobi Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga.
14 « Na mokolo oyo nakopesa Isalaele etumbu
mpo na masumu na ye,
nakobebisa bitumbelo ya Beteli,
nakobuka maseke ya bitumbelo,
mpe ekokweya na mabele.
15 Nakokweyisa ndako ya tango ya malili makasi
mpe ya tango ya molunge makasi ;
mpe bandako oyo batonga kitoko
na pembe ya nzoko ekozala lisusu te, »
elobi Yawe.

4

Isalaele aboyi kozongela Yawe

1 Bino bangombe ya basi ya Bashani,
boyoka maloba oyo ;
bozali lokola ngomba ya Samari,
bino bato oyo bonyokolaka babola,
bomonisaka bato bakelela pasi
mpe bolobaka na mibali na bino :
« Bomemela biso masanga mpo tomela. »
2 Nkolo Yawe alapi ndayi mpo na bosantu na Ye :
« Solo, na mikolo ekoya, bakomema bino
mpe bana na bino na bandobo ;
3 bokobimela na madusu kati na mir,
moko na moko na lidusu oyo ezali liboso na ye,
mpe bakobengana bino kino na ngomba Erimoni, »
elobi Yawe.
4 « Bokende na Beteli mpe bosala masumu,
bokende na Giligali mpe bosala lisusu masumu koleka.
Bobonza bambeka na bino tongo nyonso,
mpe eteni na bino ya zomi sima na mokolo ya misato.
5 Botumba farine oyo batia levire
lokola likabo ya kozongisa matondi,
mpe bobeta tolo mpo na makabo na bino,
oyo bokati kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko.
Bino bana ya Isalaele, bolobela yango na mongongo makasi,
pamba te bolingaka nde kosala bongo,
elobi Nkolo Yawe.
6 Nabomaki bino nzala kati na bingumba na bino nyonso,
napimelaki bino bilei kati na bamboka na bino nyonso ;
kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe.
7 « Napimelaki bino lisusu mvula,
basanza misato mobimba liboso ete tango
oyo babukaka bambuma ekoma.
Natindaki mvula na engumba moko
mpe nakangaki yango na engumba mosusu.
Elanga moko enokelaki mvula,
kasi mosusu ezangelaki yango mpe ekawukaki.
8 Bato bazalaki kotambola-tambola

longwa na engumba moko kino na engumba mosusu
mpo na koluka mayi,
kasi bazwaki mayi oyo ekokelaki baposa na bango te ;
atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe.

9 « Mbala mingi, nazalaki kobwakela bilanga na bino bokono,
banzete na bino ya ble mpe ya vino ekomaki kokawuka ;
bongo mabanki ekomaki kolia banzete na bino ya figi mpe ya olive.
Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe.
10 « Natindaki, kati na bino, bokono oyo ebomaka,
ndenge nasalaki kati na Ejipito ;
nabomaki bilenge mibali na bino na mopanga
mpe nasalaki ete babotola bampunda na bino ;
mpe natondisaki bazolo na bino na solo ya bibembe
oyo ekufaki na molako na bino.
Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe.
11 « Nabebisaki bino ndenge nabebisaki Sodome mpe Gomore ;
bozalaki lokola koni ya moto oyo babimisi na moto.
Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe.

12 « Yango wana, Isalaele, tala makambo oyo nakosala yo !
Mpe lokola nakosala yo bongo, Isalaele,
mibongisa mpo na kokutana na Nzambe na yo. »
13 Pamba te Ye oyo asalaki bangomba,
oyo akelaki mipepe,
oyo alakisaka makanisi na Ye epai na moto,
oyo abongolaka pole molili,
oyo atambolaka likolo ya bangomba ya mokili,
Kombo na Ye ezali : Yawe, Nzambe Mokonzi ya mampinga.

5

Kobengama mpo na kobongola motema

1 Oh libota ya Isalaele, boyoka maloba oyo,
eleli oyo nazali koloba na tina na bino :
2 « Isalaele, mboka kitoko, ekweyi na mabele,
ezali kokoka kotelema lisusu te !
Basundoli yango kaka bongo,
mpe moto akotelemisa yango azali te. »
3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi :
« Engumba oyo ekotinda basoda nkoto moko
mpo na kobundela Isalaele
ekotikala kaka na basoda nkama moko,
mpe oyo ekotinda basoda nkama moko
ekotikala kaka na basoda zomi. »
4 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na libota ya Isalaele :
« Bozonga epai na Ngai mpe bokobika !
5 Bokende koluka na Beteli te,
bokende na Giligali te,
bosala mobembo na Beri-Sheba te.

Pamba te Giligali ekokende na bowumbu,
mpe Beteli ekokoma eloko pamba. »
6 Boluka Yawe mpe bokobika,
soki te akokitela libota ya Jozefi
lokola moto oyo ekozikisa yango,
mpe moto moko te akozala na Beteli
mpo na koboma yango.
7 Bino bato oyo bobongolaka bosembo ngenge
mpe bobwakaka bosolo na mabele,
8 boluka Ye oyo akela lisanga ya minzoto,
oyo abongolaka molili pole
mpe akomisaka moyi butu,
oyo abengaka mayi ya ebale monene
mpe asopaka yango na etando ya mokili ;
Kombo na Ye ezali : Yawe.
9 Akweyisaka bato ya makasi
mpe abebisaka engumba ya makasi.

10 Bino bato boyinaka moto
oyo akataka makambo na bosembo
mpe botiolaka moto oyo alobaka solo,
11 lokola bozali konyokola babola
mpe kobotola bambuma na bango ya ble,
bokovanda te na bandako oyo botongaki na mabanga bakata,
bokomela te masanga ya vino ya bilanga kitoko ya vino oyo bolonaki.
12 Pamba te nayebi ndenge nini mabe na bino ezali ebele
mpe ndenge nini masumu na bino ezali minene :
bozali konyokola bato ya sembo mpe kozwa kanyaka,
mpe lisusu bozali kokata makambo ya babola na bosembo te.

13 Boye, moto ya mayele alobaka te na tango ya boye,
pamba te mikolo ezali mabe.

14 Bolukaka kosala bolamu, kasi mabe te,
mpo ete bokoka kobika.
Boye, Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, akozala elongo na bino,
ndenge kaka bozali koloba yango.
15 Boyinaka kosala mabe,
kasi bolingaka nde kosala bolamu ;
bolukaka bosembo tango bozali kosambisa.
Tango mosusu Yawe, Mokonzi ya mampinga, akoyokela
ndambo ya bato oyo bamikomisaki mbindo te
mawa kati na libota ya Jozefi.
16 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo, Yawe,
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Kolela ekozala na babalabala nyonso,
mpe koganga ya somo ekozala na bisika nyonso oyo bato bakutanaka.
Bakobengisa basali bilanga na matanga,
mpe bato oyo balelaka bibembe mpo na kolela.
17 Kolela ekozala na bilanga nyonso ya vino,
pamba te nakoleka kati na bino, »
elobi Yawe.

Mokolo ya Yawe

18 Mawa na bino oyo bozali na posa ya mokolo ya Yawe !
Bozali kozela nini na mokolo ya Yawe ?
Ekozala mokolo ya molili, kasi ya pole te.
19 Ekozala lokola moto oyo azali kokima nkosi,
bongo akutani na ngombolo ;
lokola moto oyo akoti na ndako na ye
mpe atie loboko na ye na mir,
bongo nyoka eswi ye.
20 Boni, mokolo ya Yawe ekozala te mokolo ya molili ?
Boni, ekozala te mokolo oyo ezanga pole ?
Ekozala penza mokolo ya molili makasi,
ata kongenga moke ekozala te.

Losambo ya bibebu

21 Nayini bafeti na bino ya bule,
nazali kosepela na yango ata moke te ;
mayangani na bino ya bule ezali kolumba
solo mabe liboso na Ngai.
22 Ata soki bomemeli Ngai bambeka na bino ya kotumba to ya bambuma,
nakondima yango te ;
ata soki bomemeli Ngai bambeka ya boyokani, oyo eleki mafuta,
nakotala yango ata moke te.
23 Bolongola makelele ya banzembo na bino liboso na Ngai !
Nakoyoka mindule ya mandanda na bino te.
24 Kasi tika ete makambo ekatama na bosolo
ndenge ebale etiolaka,
mpe bosembo etambola lokola ebale oyo ekawukaka te.
25 Oh bato ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka
mpe kopesa Ngai makabo na mibu tuku minei
oyo bolekisaki na esobe ?
26 Nzokande, botombolaki ndako ya kapo ya Sikuti, mokonzi na bino,
mpe evandelo ya Kevani, nzambe na bino ya ekeko,
monzoto ya nzambe na bino oyo bomisalelaki.
27 Yango wana nakotinda bino na bowumbu,
mosika koleka Damasi,
elobi Ye oyo Kombo na Ye ezali :
Yawe, Nzambe Mokonzi ya mampinga.

6

Mawa na bato oyo bamimonaka ete bakoka

1 Mawa na bino oyo bomimonaka ete bokoka kati na Siona,
mpe na bino oyo bokanisaka ete bozali na kimia na likolo ya ngomba Samari,
bino bato ya lokumu ya ekolo oyo ekenda sango
koleka bikolo mosusu epai wapi bana ya Isalaele bayaka !
2 Bokende na Kaline mpo na kotala makambo oyo elekaki kuna !
Bongo longwa kuna, bokende na Amati, engumba monene,
mpe bokende lisusu na Gati kati na Filisitia !
Boni, bingumba oyo eleki penza
bingumba ya mikili ya bokonzi oyo na malamu ?
Mpe etando na yango eleki ya bino na monene ?

3 Bozali kozongisa mokolo ya pasi sima
mpe komibendela bokonzi ya somo.
4 Bozali kolala na bambeto oyo batia pembe ya nzoko,
bozali komivandisa na bakiti ya divan ya kitoko,
bozali kolia misuni ya bameme ya kitoko kati na bibwele
mpe ya bana ngombe ya mibali ya mafuta kati na etonga.
5 Bozali kobeta mandanda na bino lokola Davidi
mpe kokotisa bibetelo mindule kati na banzembo na bino.
6 Bozali komela bakopo etonda na masanga ya vino
mpe bozali kopakola mafuta ya talo na banzoto na bino,
kasi kobebisama ya ndako ya Jozefi ezali kosala bino pasi na mitema te.
7 Yango wana bokozala bato ya liboso mpo na kokende na bowumbu,
mpe bafeti ya bato oyo bamivandisaka na bakiti ya kitoko ekosila.

Kobebisama ya engumba Samari

8 Nkolo Yawe alapi ndayi na Kombo na Ye moko ;
Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Nazali na somo ya lolendo ya Jakobi,
nayini bandako na ye, oyo batonga makasi ;
nakokaba engumba elongo na biloko na yango nyonso. »
9 Soki bato zomi batikali na bomoi kati na ndako moko, bango mpe bakokufa.
10 Soki noko moko oyo asengeli kotumba bibembe ayei kobimisa yango na ndako mpe atuni na moto nyonso oyo abombami kuna :
— Boni, ozali elongo na moto mosusu kuna ?
Akozongisa :
— Te, moto mosusu azali te !
Bongo akoloba lisusu :
— Esili ! Bakolobela lisusu Kombo ya Yawe te.
11 Pamba te Yawe apesi mitindo,
boye akobuka-buka na biteni ndako monene
mpe akobuka-buka na biteni ya mike-mike ndako moke.

12 Boni, bampunda ekimaka penza mbangu
na nzela oyo etonda na mabanga ?
Ngombe ebalolaka penza mabele na bisika ya ndenge wana ?
Kasi bino bokomisi bosembo ngenge,
mpe mbuma ya bosembo bololo.
13 Bozali kosepela mpo ete bozwi Lo-Debari
mpe bozali komikumisa na koloba :
« Boni, tobotoli engumba Karinayimi na makasi na biso moko te ? »

14 Mpo na yango, Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Oh libota ya Isalaele, nakobimisa ekolo moko
oyo ekobundisa mpe ekonyokola yo tango nyonso
wuta na Lebo-Amati kino na lubwaku ya Araba. »

Bimoniseli ya Amosi

7

Emoniseli ya mabanki

1 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai : Tango matiti ebandaki
kobota, ebimisaki mabanki ebele. Esalemaki sima na kobuka milona ya
mokonzi.
2 Tango mabanki yango esilisaki kolia matiti nyonso ya mokili, nagan-
gaki :
— Oh Nkolo Yawe, limbisa bato na Yo ! Ndenge nini Jakobi oyo azali
penza moke akoki solo kobika ?
3 Boye, Yawe abongolaki makanisi na Ye mpe alobaki :
— Makambo yango ekosalema te.

Emoniseli ya moto

4 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai. Nkolo Yawe asalelaki
moto mpo na kopesa etumbu, bongo moto yango ekawusaki mayi minene
mpe ezikisaki mokili.
5 Boye, nagangaki :
— Oh Nkolo Yawe, nabondeli Yo, kosala boye te ! Ndenge nini Jakobi
oyo azali penza moke akoki solo kobika ?
6 Boye Yawe abongolaki makanisi na Ye.
Mpe Nkolo Yawe alobaki :
— Makambo yango ekosalema lisusu te.

Emoniseli ya mbodi

7 Tala makambo oyo alakisaki ngai : Nkolo azalaki ya kotelema na likolo
ya mir moko batonga na mbodi mpe, na loboko na Ye, asimbaki nivo oyo
batongi ndako basalelaka.
8 Yawe atunaki ngai :
— Amosi, ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona nivo oyo batongi ndako basalelaka.
Nkolo alobaki na ngai :
— Tala, nakotia nivo oyo batongi ndako basalelaka na likolo ya
Isalaele, bato na Ngai. Nakolimbisa bango lisusu te.
9 Tango nakotelemela libota ya Jeroboami na nzela ya mopanga na
Ngai, nakobebisa bisambelo ya likolo ya bangomba ya Izaki mpe bisika ya
bule ya Isalaele.

Amosi mpe Amatsia

10 Amatsia, Nganga-Nzambe ya Beteli, atindelaki Jeroboami, mokonzi ya
Isalaele, maloba oyo : « Amosi azali kosalela yo likita mpo na kosala yo
mabe kati na mokili ya Isalaele. Mokili ekoki te kondima koyokaka tango
nyonso maloba na ye.
11 Pamba te, tala maloba oyo Amosi azali koloba :
‹ Jeroboami akokufa na mopanga,
mpe Isalaele akokende na bowumbu, mosika ya mabele na ye. › »
12 Amatsia alobaki na Amosi :
— Yo, momoni makambo, bima na mokili na biso ! Zonga na mokili
ya Yuda. Kuna, okosala mbongo na masakoli na yo.
13 Kosakola lisusu na Beteli te, pamba te Beteli ezali Esika ya bule ya
mokonzi mpe tempelo ya bokonzi.
14 Amosi azongiselaki Amatsia :
— Nazalaki mosakoli te to mwana ya mosakoli te, kasi nazalaki nde
mobateli bibwele mpe moloni ya basikomori.
15 Kasi Yawe alongolaki ngai na mosala ya kobatela bibwele mpe
alobaki na ngai : « Kende kosakola epai ya bato na Ngai, Isalaele. »

16 Yoka sik'oyo Liloba na Yawe, yo oyo ozali koloba na ngai : « Tika
kosakola mpo na kotelemela libota ya Isalaele mpe tika koloba mabe
mpo na ndako ya Izaki ! »
17 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi :
« Mwasi na yo akosala kindumba kati na engumba,
bana na yo ya mibali mpe ya basi bakokufa na mopanga,
bakokabola mabele na yo na biteni.
Yo moko, okokufa na mabele ya mbindo,
mpe Isalaele akokende solo na bowumbu,
mosika ya mokili na ye ya mbotama. »

8

Kitunga ya bambuma etela

1 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai : kitunga etonda na
bambuma etela.
2 Atunaki ngai :
— Amosi, ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona kitunga etonda na bambuma etela.
Yawe alobaki na ngai :
— Tango ekoki mpo na bato na Ngai, Isalaele ;
pamba te nakolimbisa bango lisusu te.
3 Na mokolo wana, banzembo ya esengo kati na bandako
ekobongwana bileli, elobi Nkolo Yawe.
Bakobwaka bibembe ebele bipai na bipai
mpe bakosalela bango matanga te.

Bato ya mombongo ya lokoso

4 Boyoka makambo oyo,
bino bato oyo bonyokolaka bato bakelela
mpe bonyataka babola kati na mokili.
5 Bozali koloba : « Feti ya ebandeli ya sanza ekoleka tango nini
mpo ete toteka ble na biso ?
Tango nini mokolo ya Saba ekosila
mpo ete tofungola bibombelo na biso ya ble ? »
Tokosalela bakopo ya mike
mpo ete tomatisa talo,
mpe tokosalela bimekelo ya lokuta.
6 Tokosomba mobola na palata
mpe moto akelela na motuya ya mapapa mibale,
bongo tokoteka ata basalite ya ble.
7 Mpo na lolendo ya Jakobi,
Yawe alapi ndayi na maloba oyo :
« Nakobosana misala na bango ata moko te.

8 Mpo na yango, mokili ekolenga,
mpe bato na yango nyonso bakozala na matanga.
Mokili mobimba ekotomboka lokola ebale Nili
oyo etondi na mayi ;
ekokoma koningana-ningana
mpe ekokita lokola ebale ya Ejipito.

Mokolo ya matanga

9 Na mokolo wana, »
elobi Nkolo Yawe,
« nakosala ete moyi elala na midi,
mpe nakoyeisa molili na mokili na moyi makasi.
10 Nakokomisa mikolo ya bafeti na bino mikolo ya matanga,
banzembo na bino ya esengo banzembo ya mawa.
Nakosala ete bino nyonso bolata basaki,
mpe bakokokola bino suki ya moto.
Nakoyeisa matanga kati na mokili
lokola matanga ya libota oyo esili kokufisa
mwana se moko oyo bazalaki na ye,
mpe suka na yango ekozala bobele se pasi makasi.

11 Na mikolo ekoya, »
elobi Nkolo Yawe,
« nakotinda nzala makasi kati na mokili ;
ekozala te nzala ya bilei to posa ya mayi,
kasi ekozala nzala ya koyoka Liloba na Yawe.
12 Bato bakotelengana na bibale nyonso,
bakoyengayenga longwa na nor kino na este
mpo na koluka Liloba na Yawe,
kasi bakotikala komona yango te.

13 Na mokolo wana,
bilenge basi ya kitoko mpe mibali ya makasi bakokufa
na posa ya mayi.
14 Bato oyo balapaka ndayi na kombo ya nzambe
ya ekeko ya Samari mpe balobaka :
‹ Dani, lokola nzambe na yo azali na bomoi ›
to ‹ lokola nzambe ya Beri-Sheba azali na bomoi, ›
bakokweya mpe bakotelema lisusu te. »

9

Kobebisama ya Esika ya bule

1 Namonaki Yawe atelemi pene ya etumbelo, mpe alobaki :
« Buka makonzi ya Tempelo
mpo ete ndako mobimba eningana
mpe ekweyela bato nyonso na mito.
Bato oyo bakotikala,
nakoboma bango na mopanga.
Moko te akokima, moko te akobika.
2 Soki bakimi na se ya mabele, na mboka ya bakufi,
loboko na Ngai ekobimisa bango kuna ;
soki bakimi na Lola,
nakokitisa bango na se.
3 Soki babombami na songe ya ngomba Karimeli,
nakokanga bango mpe nakokitisa bango na se ;
soki babombami Ngai na se ya ebale monene,
nakopesa mitindo na nyoka ete eswa bango kuna.
4 Ezala banguna na bango bamemi bango na bowumbu,
nakopesa mitindo na mopanga ete eboma bango kuna.

Miso na Ngai ekozala likolo na bango

mpo na kosala bango mabe, kasi bolamu te.

5 Soki Yawe, Mokonzi ya mampinga, asimbi mabele,
mabele eninganaka,
mpe bavandi na yango nyonso bakomaka na matanga,
mokili mobimba etelemaka lokola ebale Nili
mpe ekawukaka lokola mayi ya Ejipito.
6 Yawe atonga ndako na Ye kati na Lola
mpe atia miboko na yango na mabele ;
abengaka mayi ya ebale monene
mpe asopaka yango na etando ya mabele.
Kombo na Ye ezali : Yawe.

Etumbu ya bato nyonso ya masumu

7 Bino bana ya Isalaele, boni, bokokani te
na bato ya mokili ya Kushi ? »
elobi Yawe.
« Boni, nabimisaki te Isalaele wuta na Ejipito,
bato ya Filisitia wuta na Kreti,
bato ya Siri wuta na Kiri ?

8 Solo, miso ya Nkolo Yawe ezali kotala bokonzi ya masumu ;
nakobebisa mpe nakolongola yango na mabele.
Nzokande, nakobebisa te libota mobimba ya Jakobi, »
elobi Yawe.

9 « Pamba te nakopesa mitindo
mpe nakoningisa libota ya Isalaele kati na bikolo nyonso
ndenge bayungolaka ble ;
bongo ata mbuma moko te ya moke ekokweya na se.
10 Bato nyonso ya masumu kati na bato na Ngai
bakokufa na mopanga,
ba-oyo nyonso balobaka : ‹ Pasi ekotikala te
kozwa to kokomela biso ! ›

Tango ya lobiko

11 Na mokolo wana,
nakotonga lisusu ndako ya Davidi oyo ekweya,
nakobamba madusu na yango,
nakotelemisa lisusu bamir na yango oyo ebukana
mpe nakotonga yango lisusu ndenge ezalaka kala,
12 mpo ete bakoka kozwa
ndambo ya mokili ya Edomi oyo etikalaki,
mpe ya bikolo nyonso oyo babengamaka na Kombo na Ngai, »
elobi Yawe oyo asalaka makambo wana nyonso.

13 « Mikolo ezali koya, »
elobi Yawe,
« mikolo oyo mosali bilanga akobuka bambuma na yango noki,
mpe moloni elanga ya vino akokamola vino noki.
Vino ya sika ekobota na bangomba milayi
mpe ekosopana na bangomba mikuse nyonso.
14 Nakozongisa Isalaele, bato na Ngai,
oyo bakendeki na bowumbu,

mpe bakotonga lisusu bingumba oyo ebebisamaki
mpe bakovanda kati na yango.
Bakolona banzete ya vino mpe bakomela vino na yango,
bakolona bilanga mpe bakolia bambuma na yango.
15 Nakolona bango na mabele na bango moko,
mpe bakotikala kopikola bango lisusu te
na mabele oyo napesaki bango, »
elobi Yawe, Nzambe na yo.

Abidiasi

EMONISELI YA MOSAKOLI ABIDIASI

Etumbu ya mokili ya Edomi

1 Emoniseli ya mosakoli Abidiasi.

Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na tina na Edomi :
« Toyoki sango moko kowuta na Yawe ;
mpe ntoma moko atindami na bikolo mpo na koloba :
‹ Botelema. Tokende kobundisa Edomi. ›

2 Tala, nakokomisa yo moke kati na bikolo,
mpe okosambwa makasi.
3 Lolendo ya motema na yo ekosaki yo,
yo movandi ya madusu ya mabanga,
yo oyo otonga ndako na yo na basonge ya bangomba
mpe omilobelaka : ‹ Nani akokweyisa ngai na se ? ›
4 Ata soki omati likolo makasi lokola mpongo
mpe otongi zala na yo kati na minzoto,
nakokweyisa yo longwa kuna kino na se, »
elobi Yawe.

5 « Soki miyibi to babebisi babimeli yo na butu,
likama ya ndenge nini ezali kozela yo ?
Boni, bakozwa kaka biloko oyo bazali na yango posa te ?
Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei epai na yo,
boni, bakotika ata ndambo ya maboke ya vino ?
6 Kasi tala ndenge babimeli Ezawu !
Babotoli ye biloko na ye ya motuya oyo ebombama !
7 Bikolo nyonso oyo osalaki elongo na yango boyokani
ekobengana yo na mokili na yo ;
baninga na yo bakokosa yo, bakokonza yo.
Ba-oyo bazalaki kolia lipa na yo bakotiela yo motambo.
Kasi yo, okoyeba yango te
mpo ete okozala lisusu na mayele te.

8 Na mokolo wana, »
elobi Yawe,
« nakoboma bato ya bwanya ya Edomi
mpe nakolongola bato ya mayele
na etuka ya bangomba ya Ezawu.
9 Temani, basoda na yo ya mpiko bakolenga na somo,
mpe bavandi nyonso ya bangomba ya Ezawu bakokufa na mopanga !
10 Mpo na mabe oyo osalaki Jakobi, ndeko na yo,
okotonda na soni
okobebisama mpo na libela.
11 Ozalaki kotala kaka bongo
tango bato mosusu bazalaki kokende
mpe komema bozwi na ye nyonso.
Mpe tango bapaya bakotaki kati na engumba na ye,

babetaki zeke mpo na kokabola
bomengo ya bitumba ya Yelusalemi.
Yo mpe osalaki kaka lokola bango.

12 Nzokande, osengelaki te kosepela
komona pasi ya ndeko na yo
to kosepela komona kobebisama ya bato ya Yuda
to mpe kosala lofundu na mokolo ya pasi na bango.
13 Osengelaki te kokota na engumba ya bato na Ngai
na mokolo ya pasi na bango
to kosepela komona kobebisama na bango
to mpe kobotola bozwi na bango nyonso
na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi.
14 Osengelaki te kotelema na esika oyo banzela ekutana
mpo na koboma bato na bango, oyo bazalaki kokima pasi
to mpe kokaba na maboko ya banguna bato na bango,
oyo babikaki na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi.

15 Mokolo ya Yawe ekomi pene mpo na bikolo nyonso.
Bakosala yo kaka makambo oyo yo osalaki,
bongo mabe oyo osalaki ekozongela yo.
16 Ndenge ozalaki komela na likolo ya ngomba na Ngai ya bule,
ndenge wana mpe bikolo bakokoma komela tango nyonso ;
bakomela, bakomela lisusu koleka
mpe bakosila lokola nde batikala kozala te.
17 Kasi bato oyo bakobika bakokimela na ngomba Siona ;
ngomba yango ekokoma lisusu bule,
mpe bato ya Jakobi bakozongela lisusu libula na bango.
18 Bato ya Jakobi bakokoma lokola moto,
libota ya Jozefi ekokoma lokola lolemo ya moto.
Kasi libota ya Ezawu ekokoma lokola matiti,
bongo moto ya libota ya Jakobi mpe ya Jozefi ekozikisa yango.
Boye, kati na bana ya Ezawu, moto ata moko te akotikala na bomoi, »
elobi Yawe.

19 Bato oyo bakowuta na Negevi
bakovanda na etuka ya bangomba ya Ezawu,
mpe ba-oyo bavandaka na etando ya se ya lubwaku
bakozwa mokili ya bato ya Filisitia.
Bakozwa etuka ya Efrayimi mpe ya Samari,
mpe bato ya Benjame bakozwa Galadi.
20 Bato ya Isalaele oyo bazalaki na bowumbu
bakozwa mokili ya bato ya Kanana kino na Sarepita ;
bongo bato ya Yelusalemi oyo bazalaki na bowumbu na Sefaradi
bakozwa bingumba ya Negevi.
21 Babikisi bakomata na ngomba Siona
mpo na koyangela bangomba ya Ezawu,
mpe Yawe akokoma Mokonzi.

Yona

Yona akimi

1 Yawe alobaki na Yona, mwana mobali ya Amitayi :
2 — Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe kebisa bato na
yango, pamba te mabe na bango ekomi kino epai na ngai.
3 Yona atelemaki. Kasi mpo na kokima mosika na Yawe, akendeki na
Tarsisi, akitaki na libongo ya Jafa mpe akutaki kuna masuwa moko oyo
ezalaki kokende na Tarsisi. Sima na ye kofuta mbongo mpo na mobembo,
akotaki na masuwa yango mpo na kokende na Tarsisi, mosika na Yawe.
4 Kasi Yawe atindaki mopepe makasi na likolo ya ebale monene, mpe
mopepe yango ememaki mbonge oyo ekomaki pene ya kozindisa masuwa.
5 Bato oyo basalaka na masuwa bakomaki kobanga, mpe moto na moto
akomaki kobelela nzambe na ye ; babwakaki biloko nyonso oyo bazalaki
na yango na ebale monene mpo na kokomisa masuwa pepele. Kasi Yona
akitaki na kobe ya masuwa mpe, kuna, alalaki pongi ya makasi.
6 Mokumbi masuwa apusanaki pene ya Yona mpe alobaki na ye :
— Ndenge nini okoki penza kolala pongi boye ? Telema mpe belela
nzambe na yo, tango mosusu akoki koyokela biso mawa mpo ete tokufa
te.
7 Bato oyo basalaka na masuwa bamilobelaki bango na bango : « Boya !
Tobeta zeke mpo toyeba moto oyo azali kobendela biso pasi oyo. »
Babetaki zeke, mpe zeke yango ekweyaki epai ya Yona.
8 Batunaki ye :
— Yebisa biso nani azali kobendela biso pasi oyo ? Osalaka nini ?
Owuti wapi ? Mboka na yo nini, mpe ozali moto ya ekolo nini ?
9 Yona azongisaki :
— Nazali Mo-Ebre, nasambelaka Yawe, Nzambe ya Lola, oyo akela
bibale mpe mokili.
10 Ayebisaki bango ete azali kokima mosika na Yawe. Boye bato yango
babangaki makasi ; batunaki ye :
— Eloko nini osalaki kuna ?
11 Lokola ebale ezalaki kotomboka makasi penza, batunaki ye lisusu :
— Tosala yo nini mpo ete ebale evanda kimia mpe etika kotungisa
biso ?
12 Azongiselaki bango :
— Bokamata ngai mpe bobwaka ngai na ebale monene, mpe yango
ekovanda kimia, pamba te nayebi malamu ete ezali mpo na ngai nde
mopepe makasi oyo etelemeli bino.
13 Bato yango bamipesaki nanu na koluka nkayi, na makasi na bango
nyonso, mpo na komema masuwa na mokili, kasi balongaki te, pamba te
mopepe etelemelaki bango makasi.
14 Bongo, babelelaki Yawe :
« Oh Yawe, tobondeli Yo,
koboma biso te likolo ya moto oyo.
Kotika te ete makila ya moto oyo asali mabe te
etangama na mito na biso.
Pamba te ezali solo Yo Yawe nde osali oyo olingaki. »
15 Boye, bakamataki Yona mpe babwakaki ye na ebale monene ; mpe
mbala moko, ebale monene oyo etombokaki makasi evandaki kimia.

16 Babangaki mpe bayokaki somo makasi liboso ya Yawe ; babonzelaki
Ye bambeka mpe bapesaki Ye bilaka.

2

Libondeli ya Yona

1 Yawe atindaki mbisi moko ya monene komela Yona. Boye Yona asalaki
kati na libumu ya mbisi yango mikolo misato mpe babutu misato.
2 Wuta na libumu ya mbisi, Yona asambelaki Yawe, Nzambe na ye.
3 Alobaki :
« Kati na mawa na ngai,
nabelelaka Yawe,
mpe ayanolaka ngai.
Wuta kati na mboka ya bakufi,
nasengaka lisungi,
mpe ayokaka ngai.

4 Obwakaki ngai kati na libulu ya molili makasi,
kati na mozindo ya ebale monene
epai wapi mayi ezingeli ngai
mpe bambonge na yo nyonso ekweyeli ngai.

5 Nazali komilobela :
‹ Obengani ngai mosika na miso na Yo ;
nzokande ngai nazali kokoba kotalela
Tempelo na Yo ya bule. ›

6 Nazindi kino na kingo,
mayi ya libulu ya molili makasi ezingeli ngai,
matiti ya ebale ekangani-kangani zingazinga ya moto na ngai.
7 Nazindi kino na esika oyo ngomba ebandaka,
mabele esili kokanga bikangelo na yango
sima na ngai mpo na libela.
Kasi Yo Yawe, Nzambe na ngai,
obimisi ngai ya bomoi wuta na libulu ya mozindo.
8 Wana nakomi pene ya kobungisa elikya,
nakanisi Yo, Yawe,
mpe libondeli na ngai emati kino epai na Yo,
kino na Tempelo na Yo ya bule.

9 Bato oyo bakangamaka
na banzambe ya bikeko ezanga tina
babungisaka bolingo oyo Nzambe alingaka bango.
10 Kasi ngai, na koyembaka nzembo ya matondi,
nalingi kobanda kobonzelaka Yo bambeka
mpe kokokisaka bilaka oyo nazali kopesa,
pamba te lobiko ezali ya Yawe. »
11 Mpe Yawe apesaki mitindo na mbisi, mpe mbala moko, mbisi esanzaki
Yona na mokili.

3

Yona ateyi bato ya Ninive

1 Yawe alobaki na Yona na mbala ya mibale :
2 — Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe sakola kuna
maloba oyo nakopesa yo.
3 Yona atosaki Liloba na Yawe ; atelemaki mpe akendeki na Ninive.
Nzokande Ninive ezalaki engumba moko ya monene na miso ya Nzambe ;
esengelaki kosala mikolo misato mpo na kosilisa kotambola kati na yango.
4 Yona abandaki mosala na ye, atambolaki mokolo mobimba kati na
engumba ; azalaki kosakola :
— Etikali mikolo tuku minei mpo ete engumba ya Ninive ebebisama
nye !
5 Bato ya Ninive bandimelaki Nzambe ; bazwaki mokano ya kokila bilei
mpe ya kolata basaki, kobanda na oyo aleki na bozwi kino na oyo aleki na
bobola.
6 Tango sango yango ekomaki epai ya mokonzi ya Ninive, atelemaki
longwa na kiti na ye ya bokonzi, alongolaki bilamba na ye ya bokonzi,
alataki saki mpe amivandisaki na putulu.
7 Apesaki mitindo ete bapanza sango oyo na Ninive :
« Na mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye,
Epekisami na bato mpe na bibwele, ezala ngombe, meme to ntaba ;
epekisami kolia biloko nyonso mpe komela mayi.
8 Tika ete bato mpe bibwele balata basaki, babelela Nzambe makasi.
Tika ete moko na moko atika nzela na ye ya mabe mpe mobulu oyo
ekangami ye na maboko.
9 Nani ayebi ? Tango mosusu Nzambe akobongola makanisi, akolon-
gola kanda mpe akozongisa motema sima mpo ete tokufa te. »
10 Tango Nzambe amonaki makambo oyo basalaki mpe ndenge batikaki
banzela na bango ya mabe, abongolaki makanisi na Ye mpe atindelaki
bango lisusu te etumbu oyo akanaki kopesa bango.

4

Yona atombokeli Yawe

1 Yona asepelaki na yango ata moke te, asilikaki makasi.
2 Asambelaki Yawe :
— Oh Yawe ! Ezali te makambo ya boye
nde nazalaki komilobela tango nazalaki epai na ngai ?
Yango wana nasalaki na ngai mobembo na Tarsisi
mpo na koluka kokima,
pamba te nayebaki malamu ete ozali
Nzambe ya ngolu mpe ya mawa,
osilikaka noki te mpe otonda na bolingo,
obongolaka makanisi na Yo ya kosala bato mabe.
3 Sik’oyo, oh Yawe, kamata na Yo bomoi na ngai ;
pamba te eleki malamu ete nakufa na ngai,
kasi nazala na bomoi te !
4 Kasi Yawe azongiselaki ye :
— Boni, okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika ?
5 Yona abimaki na libanda ya engumba mpe akendeki kovanda na este
na yango. Kuna, amitongelaki ndako moko ya matiti mpe avandaki na
se ya pio na yango mpo na kozela makambo oyo ekokweyela engumba
Ninive.

6 Yawe Nzambe abimisaki nzete moko mpe akolisaki yango mpo na
kopesa pio na moto ya Yona mpe kokitisa ye motema. Nzete yango
esepelisaki Yona makasi.
7 Kasi na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Nzambe abimisaki mwa
nyama moko oyo eliaka banzete ; bongo eliaki nzete yango, mpe nzete
yango ekawukaki.
8 Tango moyi ebimaki makasi, Nzambe atindaki mopepe ya este oyo
epesaki molunge makasi. Moyi ebetaki moto ya Yona makasi. Yona
alembaki nzoto, asengaki kokufa ; alobaki :
— Eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala na bomoi te !
9 Nzambe alobaki na Yona :
— Okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika mpo na nzete
oyo ?
Yona azongisaki :
— Ezali se bongo. Nazali kosala malamu ndenge nazali kosilika kino
kosenga kufa na ngai.
10 Yawe alobaki :
— Oyoki pasi na motema mpo na nzete oyo omoneli ata pasi te mpe
okolisi te, oyo ekoli kaka na butu moko mpe ekawuki na butu oyo
elandi ! Oyokeli yango mpe mawa !
11 Bongo ndenge nini Ngai nayoka motema pasi te mpo na Ninive,
engumba monene, oyo ezali na bato koleka nkoto nkama moko na tuku
mibale oyo bayebi te kokesenisa makambo mabe mpe makambo malamu,
mpe ezali na ebele ya bibwele ?

Mishe

Sango ya libebi ya Isalaele

1 Yawe alobaki na Mishe, moto ya mboka Moresheti, na tango Yotami,
Akazi mpe Ezekiasi bazalaki, moko sima na mosusu, bakonzi ya Yuda :
ezalaki emoniseli oyo Mishe azwaki na tina na Samari mpe Yelusalemi.
2 Bino nyonso, bikolo, boyoka !
Mabele elongo na nyonso oyo ezali kati na yo,
botia matoyi mpe boyoka !
Nkolo Yawe azwi bino na likambo ;
Yawe akosambisa bino
wuta na Ndako na Ye ya bule !

3 Tala, Yawe azali koya wuta na Ndako na Ye,
azali kokita, azali kotambola na likolo ya bangomba ya mabele.
4 Na se ya matambe na Ye, bangomba ezali kopasuka,
mabwaku ezali kopanzana
ndenge mafuta eyandukaka na moto,
ndenge mayi ya mvula etiolaka na lombangu
na mipanzi ya bangomba.
5 Mpo na nini nyonso wana ?
Ezali mpo na mabe ya Jakobi,
mpo na masumu ya libota ya Isalaele.

Nani atindikaki Jakobi na kosala mabe ?
Boni, ezali Samari te ?
Nani asalaki ete bisambelo ya likolo ya bangomba
ezala kati na Yuda ?
Boni, ezali Yelusalemi te ?

6 « Nakokomisa Samari mopiku ya mabanga ;
bakokoma kosala bilanga ya vino kuna.
Nakobwaka mabanga na yango na lubwaku,
nakosala ete miboko na yango etikala polele.
7 Banzambe na bango nyonso ya bikeko ekopanzana,
makabo nyonso ya mbindo oyo bapesaka
epai ya banzambe na bango ya bikeko ekobwakama na moto.
Nakobebisa banzambe nyonso ya bikeko ya Samari
mpo ete esalemaki na lifuti ya mbindo ya ekobo ya bule,
mpe mpo ete basalela yango lisusu te
lokola lifuti ya ekobo mosusu ya bule. »

Bileli mpe matanga

8 Yango wana, nakolela mpe nakosala matanga,
nakotambola makolo ngulu mpe bolumbu,
nakoganga lokola mbwa ya zamba
mpe nakolela lokola maligbanga.
9 Pamba te bokono ya Samari esilaka te ;
pota na yango ezwi mpe mokili ya Yuda,
ezali kopusana kino na ekuke ya bato na ngai,
kino kutu na yango moko Yelusalemi.

10 Boloba yango te kati na engumba Gati,
bolela te !
Bato ya Beti-Leafra, bomipakola putulu !
11 Bato ya engumba Shafiri,
botambola bolumbu mpe boyoka soni !
Bato ya mboka Tsanani bakobima lisusu
na engumba na bango te,
bato ya Beti-Atseli bazali na matanga ;
boye balongoli lisungi na bango epai na yo.
12 Bato ya etuka ya Meroti bazali kolenga na somo
mpo na bolamu na bango,
pamba te Yawe atindi pasi ya makasi
kino na ekuke ya Yelusalemi.
13 Bino bavandi ya engumba Lakishi,
bokangisa bampunda mpe bashar na bino !
Bino nde bomemisaki Siona, mboka kitoko, masumu ;
pamba te bamonaki masumu ya Isalaele kati na bino !
14 Yango wana, bokopesa na Moresheti mokanda
oyo elakisi ete bokabwani na ye na libala.
Engumba Akizibi ezali kokosa bakonzi ya Isalaele.
15 Bino bavandi ya Maresha,
nakotindela bino monguna moko
mpo ete aya kobundisa bino ;
lokumu ya Isalaele ekokima na engumba Adulami.
16 Bomikokola suki na mito
mpo na bana na bino ya mibali oyo bolingaka,
ndenge esalemaka na matanga.
Bomikokola suki na mito
mpe botikala mabandi lokola mpongo,
pamba te bakomema bango na bowumbu mosika na bino.

2

Mabongisi ya moto mpe mabongisi ya Nzambe

1 Mawa na bato oyo babongisaka kosala mabe,
oyo bakanisaka kosala bato mabe na bambeto na bango !
Bakokisaka yango na tongo,
pamba te bazali na makoki ya kosala yango.
2 Soki baluli bilanga ya moto,
bazwaka yango na makasi ;
soki baluli ndako ya moto,
babotolaka yango ;
bakangaka mokolo ndako mpe biloko na ye ya ndako
mpe babotolaka moto libula na ye.
3 Mpo na yango, Yawe alobi :
« Nazali kobongisa mabe mpo na ekolo ya lolenge oyo :
ekozala pasi moko oyo bakokoka
komibikisa na yango te.
Bakokoka lisusu kotambola na lolendo te,
pamba te ekozala tango ya pasi makasi.

4 Na mokolo wana,
bakosambwisa bino ;
mpo na kotiola bino,

bakobanda koyembela bino banzembo oyo :
‹ Tobebisami penza mobimba !
Libula ya bato na ngai ekabwani !
Abotoli yango na maboko na ngai
mpe akabi bilanga na biso epai ya banguna na biso. › »
5 Yango wana, moko te kati na bino akotikala na lisanga ya Yawe
mpo na kokabola mabele na zeke.

Basakoli ya lokuta

6 Basakoli na bango bazalaki koloba :
« Kosakola te, kosakola makambo ya boye te !
Pasi ekokomela biso te. »

7 Oh libota ya Jakobi, makambo ya boye
esengeli solo kolobama ?
« Boni, Molimo na Yawe atomboki
mpo ete asala makambo ya boye ?
Maloba na Ye ezali ya boboto te
mpo na moto oyo atambolaka alima ? »

8 Na mikolo eleki,
bozalaki komona bato na ngai lokola banguna.
Bolongolaki bato oyo bazalaki koleka na kimia
bilamba ya talo na mawa te,
lokola bato oyo bawuti bitumba ;
9 bobenganaki basi ya bato na ngai
longwa na bandako na bango ya kitoko,
bolongolaki mpo na libela mapamboli na ngai
kati na bana na bango.
10 Botelema mpe bokende !
Awa ezali esika na bino ya kopema te,
pamba te ezali mbindo,
ebebisami makasi penza,
mpe elikya ya kobonga ezali lisusu te.
11 Soki mokosi moko to moto moko ya lokuta ayei koloba :
« Nakosakola mpo na yo ; »
bongo moto yango azali na se ya milangwa ya vino
to ya masanga mosusu ya makasi,
moto ya boye asengeli kaka kozala mosakoli
ya bato ya lolenge na ye.

Nzambe asangisaka

12 Oh bakitani ya Jakobi, nakosangisa bino nyonso,
nakosangisa batikali nyonso ya Isalaele.
Nakosangisa bango lokola bameme kati na lopango,
lokola bibwele kati na etando na yango ya kolia matiti.
Makelele oyo ekoyokana kuna
ekozala makelele ya bato ebele.
13 Moto oyo apasolaka nzela
akotambola liboso na bango.
Bakolekela na nzela oyo bapasoli,
bakolekela na nzela ya ekuke
mpe bakobimela na nzela yango.
Mokonzi na bango akotambola liboso na bango,

Yawe akozala liboso na bango.

3

Masumu ya bakambi

1 Boye, nalobaki :
« Boyoka, bino bakambi ya libota ya Jakobi,
bino batambolisi ya libota ya Isalaele !
Ezali bino te bato bosengeli
koyeba malamu mibeko ?
2 Nzokande, ezali bino bato bozali koboya bolamu
mpe bozali kolinga mabe.
Bozali kolongola poso ya nzoto ya bato ya libota na ngai,
bozali kolongola misuni na bango
mpe kobuka mikuwa na bango.
3 Bozali kodunda misuni ya bato ya libota na ngai,
bozali kolongola bango poso ya nzoto
mpe kobuka mikuwa na bango.
Bozali kokata bango mike-mike
lokola misuni oyo bakalingaka
to oyo batokisaka na nzungu. »

4 Yango wana, tango bakobelela Yawe,
akoyanola bango te.
Na tango wana, akobombela bango elongi na Ye
likolo ya mabe na bango nyonso oyo basalaki.
5 Tala liloba oyo Yawe alobi
mpo na kotelemela basakoli ya lokuta
oyo babungisaka bato na ngai nzela :
« Soki bapesi bango eloko ya kolia,
basakolaka kimia ;
soki bapesi bango te eloko ya kolia,
basakolaka bitumba.
6 Na butu, bokozwa lisusu bimoniseli te.
Soki bapesi bango te eloko ya kolia,
molili ekozingela bino
mpe bokokoka lisusu kosakola te !
Moyi ekobimela lisusu basakoli yango te,
mpe mokolo ekokoma molili mpo na bango.
7 Bamoni makambo bakotonda na soni,
mpe bato oyo balobaka makambo oyo ekoya bakosambwa.
Bango nyonso bakobomba bilongi na bango,
pamba te Nzambe akoyanola bango te. »
8 Kasi ngai, na nzela ya Molimo na Yawe,
natondisami na nguya, na bosembo mpe na mpiko
mpo na kobimisa polele mabe ya Jakobi
mpe lisumu ya Isalaele.

9 Boyoka maloba oyo,
bakambi ya Jakobi mpe batambolisi ya Isalaele,
bino oyo bolingaka makambo ya sembo te
mpe bobongolaka makambo ya alima,
10 bino oyo botongaka Siona na kosopa makila,
mpe Yelusalemi na kosalaka makambo mabe.

11 Bakambi na yango basengaka kanyaka
liboso ya kokata makambo,
Banganga-Nzambe na yango basengaka misolo
liboso ya koteya,
mpe basakoli na yango basengaka mbongo
liboso ya kosakola.
Nzokande, babombamaka na sima ya Kombo ya Yawe
tango balobaka : « Boni, Yawe azali kati na biso te ?
Pasi ekoki kokomela biso te ! »
12 Yango wana, likolo na bino,
bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele ya bilanga.
Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga,
mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo
ekokoma ngomba moke oyo ezipami na matiti.

4

Bokonzi ya Nzambe kati na Siona

1 Na mikolo oyo ekoya,
ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi
na songe ya bangomba,
ekoleka bangomba mikuse nyonso na molayi,
mpe bikolo ekokende kotondana kuna.
2 Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba :
« Boya, tomata na ngomba ya Yawe,
na Tempelo ya Nzambe ya Jakobi !
Akoteya biso banzela na Ye
mpo ete tolanda banzela mike na Ye. »
Pamba te Mobeko ekowuta na Siona,
mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi.
3 Akozala Mosambisi kati na bikolo ebele,
akokata makambo ya kowelana kati na mabota ya nguya,
ezala oyo ezalaka mosika.
Bakotumba mipanga na bango na moto
mpo na kosala bakongo,
mpe makonga na bango mpo na kosala bambeli.
Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga
mpo na kobundisa ekolo mosusu,
bato bakoyekola lisusu te kobunda bitumba.
4 Moto nyonso akovanda na kimia
kati na bilanga na ye ya vino
mpe na se ya nzete na ye ya figi.
Moto moko te akobangisa ye,
pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde alobi.

5 Ekolo na ekolo ekotambola
na kombo ya nzambe na yango,
kasi biso tokotambola na Kombo na Yawe
oyo azali Nzambe na biso, mpo na libela.

Mabongisi ya Yawe

6 « Na mokolo yango, » elobi Yawe,
« Nakosangisa libota na Ngai,
oyo ezali kotambola tengu-tengu ;

nakoyamba oyo ezalaki na bowumbu, mosika na Ngai,
mpe oyo natiaki pasi likolo na yango.
7 Nakosala ete libota oyo ezali kotambola tengu-tengu
ekoma batikali,
mpe oyo bazalaki na bowumbu mosika na Ngai,
libota ya nguya.
Yawe akozala Mokonzi na bango, na ngomba Siona,
kobanda na mokolo yango kino libela na libela.
8 Mpo na yo, ndako molayi ya bakengeli bibwele,
ngomba ya Siona, mboka kitoko,
bakozongisela yo bokonzi na yo ya kala,
bakozongisa bokonzi ya Yelusalemi, mboka kitoko. »

9 Sik'oyo, mpo na nini ozali koganga ?
Boni, ozali lisusu na mokonzi te ?
Boni, mopesi toli na yo asili kokufa
mpo ete pasi ekanga yo lokola mwasi
oyo azali na pasi ya kobota ?
10 Oh Siona, mboka kitoko,
lela lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota !
Pamba te sik'oyo, okobima na engumba
mpe okovanda kati na zamba,
okokende kino na Babiloni ;
mpe kuna, Yawe akokangola yo
na maboko ya monguna na yo.

11 Kasi sik'oyo, bikolo ebele esangani
mpo na kotelemela yo ;
bazali koloba :
« Tika ete bosantu ya Siona esambwa
mpe miso esepela komona kobebisama na yango ! »
12 Kasi bayebi makanisi na Yawe te
mpe bazali kososola mabongisi na Ye te,
Ye oyo asangisaki bango
lokola maboke ya matiti ya ble na etando
oyo batutelaka yango.
13 Oh Siona, mboka kitoko,
telema mpe tuta ble,
pamba te nakopesa yo maseke ya bibende
mpe basapato ya bronze,
bongo okobuka bikolo ebele mike-mike
mpe okopesa bomengo na bango,
oyo bazwaki na nzela ya mabe,
lokola likabo epai na Yawe,
mpe bozwi na bango epai na Mokonzi ya mokili mobimba.

14 Oh engumba oyo elinga bitumba,
sangisa basoda na yo,
pamba te bazingeli biso !
Bakobeta mokambi ya Isalaele fimbu na matama.

5

Mokonzi akobotama na Beteleemi

1 Bongo yo, Beteleemi Efrata,
atako ozali moke kati na bingumba ya Yuda,
ye oyo akokonza Isalaele
akowuta kati na yo.
Ebandeli na Ye ezala wuta kala penza,
wuta na ebandeli ya tango.
2 Yango wana, Yawe akosundola Isalaele
kino tango mwasi oyo azali
na pasi ya kobota akobota,
mpe ndambo ya bandeko na ye,
oyo bakotikala bakozonga
epai ya bandeko na bango, bana ya Isalaele.
3 Akotelema mpe akobatela bibwele na ye
na nguya na Yawe,
na lokumu ya Kombo ya Nzambe na ye ;
mpe bakovanda na kimia,
pamba te sango ya lokumu ya kombo na ye
ekopanzana mokili mobimba.

4 Boye, akozala kimia na bango !
Tango mampinga ya Asiri bakokota na makasi
kati na mokili na biso mpe na bandako na biso,
oyo batonga makasi,
tokotindela bango babateli sambo ya bibwele
mpe bakambi mwambe ya bato
mpo na kobundisa bango.

5 Bakokamba mokili ya Asiri mpe ya Nimirodi na mopanga.
Boye, akokangola biso na bokonzi ya mampinga ya Asiri
tango bakokota na makasi na mabele na biso
mpe na bandelo na yango.
6 Batikali ya Jakobi bakozala,
kati na bikolo ebele lokola mamwe
oyo ewuti epai na Yawe,
mpe na likolo ya matiti lokola londende
oyo ekweyaka na makasi ya moto te
to mpe etalelaka moto te.

7 Batikali ya Jakobi bakozala kati na mabota,
na kati-kati ya bikolo ebele,
lokola nkosi kati na banyama ya zamba,
lokola mwana nkosi kati na etonga ya bameme :
tango elekaka kati na etonga ya bameme,
ekangaka mpe epasolaka yango,
mpe moto oyo akoki kokangola yango azalaka te.
8 Tika ete loboko na yo elonga banguna na yo,
mpe bayini na yo nyonso babebisama nye !
9 « Na mokolo wana, » elobi Yawe,
« nakobebisa bashar mpe bampunda ya mokili na yo,
10 nakobebisa bingumba ya mokili na yo
mpe nakokweyisa bandako na yo,
oyo batonga makasi ;
11 nakobebisa misala na yo nyonso ya kindoki,

mpe okotikala lisusu na bato ya soloka te ;
12 nakobebisa banzambe ya bikeko
oyo ezali kati na yo,
mpe okofukamela lisusu te bikeko
oyo maboko na yo esilaki kosala ;
13 nakobebisa makonzi ya bule
ya nzambe Ashera oyo ezali kati na yo
mpe nakobebisa bingumba na yo.
14 Na kanda na Ngai ya makasi,
nakozongisa mabe na mabe na bikolo
oyo etosaki Ngai te. »

6

Yawe afundi bato na Ye

1 Boyoka makambo oyo Yawe alobi :
« Telema mpe samba likambo na yo liboso ya bangomba,
mpe tika ete bangomba mikuse eyoka
makambo oyo ozali koloba !
2 Bino bangomba mpe bino miboko oyo eninganaka te,
boyoka likambo oyo Yawe afundeli bato na Ye,
pamba te azwi bango na likambo
mpe alingi kosamba na Isalaele.
3 Bino bato na Ngai, nasali bino penza nini ?
Boyanola Ngai nanu, nalembisi bino na likambo nini ?
4 Ezali te mpo ete nabimisaki bino na Ejipito
to mpo ete nakangolaki bino na ndako ya bowumbu ?
Boni, ezali te mpo ete natindelaki bino
Moyize, Aron mpe Miriami mpo ete bakamba bino ?
5 Bato na Ngai, bokanisa nanu makambo
oyo Balaki, mokonzi ya Moabi, akanaki kosala bino,
mpe makambo oyo Balami, mwana mobali ya Beori,
azongiselaki ye.
Bokanisa nanu nzela oyo botambolaki
longwa na Sitimi kino na Giligali
mpo ete bokoka kondima ata misala ya bosembo ya Yawe. »
6 Eloko nini penza tokoki komema epai na Yawe
mpo na kofukama liboso ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo ?
Boni, tomema bambeka ya kotumba
to bana ngombe ya mibali ya mobu moko ?
7 Yawe akosepela solo
soki tomemeli Ye minkoko ya bameme ya mibali
to soki topesi Ye mafuta ebele lokola mayi ya ebale ?
Boni, topesa solo bana na biso ya liboso
mpo ete tozwa bolimbisi masumu na biso ?
Boni, topesa bana na biso ya mibali
oyo bawuti na mikongo na biso
mpo ete akoka kolongola masumu na biso ?
8 Oh moto, bateyaki yo makambo oyo ezali malamu.
Mpe tala makambo oyo Yawe azali kosenga epai na yo :
Tambola na bosembo,
linga boboto mpe tambola
elongo na Nzambe na yo na komikitisa.

Isalaele akweyisami

9 Boyoka ! Yawe azali kobelela na engumba !
Kotosa Kombo na Ye, yango nde kozala na bwanya.
Boyoka sango ya etumbu na bino
na monoko na Ye oyo atindi yango !
10 Oh libota ya mobulu,
boni, nasepela penza komona bomengo na bino,
oyo bosili kozwa na nzela ya mabe,
Efa* ekoka te oyo elakelama mabe ?
11 Boni, nazanga penza kopesa etumbu
epai ya moto oyo asalelaka kilo ya lokuta,
mpe oyo azali na libenga etonda
na bimekelo kilo ya lokuta ?
12 Bazwi ya libota oyo batondi na kanza,
bato ya libota oyo batondi na lokuta,
mpe mosala ya bibebu na bango ezali kaka kokosa.
13 Yango wana, Ngai nakobeta yo na nzela ya pasi
mpe nakobebisa yo mpo na masumu na yo.
14 Okolia, kasi okotonda te,
pamba te nzala makasi ekokota na ndako na yo.
Okosala ekonzo, kasi okobatela eloko moko te,
pamba te nakokaba yango na mopanga.
15 Okolona bilanga, kasi okobuka bambuma te ;
okokamola bambuma ya olive,
kasi okomipakola mafuta na yango te ;
okokamola bambuma ya vino,
kasi okomela masanga na yango te.

16 Lokola obatelaki malako ya Omiri
mpe osalaki misala nyonso ya mabe ya ndako ya Akabi,
nakokaba yo mpo ete obebisama,
nakokaba bato na yo mpo ete batiolama ;
bongo bokolata soni ya libota na Ngai.

7

Pasi ya Isalaele

1 Tala, mawa na ngai !
Nakomi lokola moto oyo azali koluka kobuka
bambuma na eleko ya elanga,
na tango oyo bazongelaka kobuka
bambuma ya vino oyo etikalaka.
Kasi ezali ata na liboke moko te
ya bambuma ya vino ya kolia
to mbuma ata moko te ya figi ya sika oyo nasepelaka kolia.
2 Bayengebene batikali lisusu te na mokili,
moto ya sembo azali lisusu te ;
bato nyonso bakomi kaka koluka nzela ya kosopa makila,
mpe moto na moto azali kotiela ndeko na ye motambo.
3 Maboko na bango eyebi penza kosala makambo mabe,
bakambi mpe basambisi na bango bakomi koluka kanyaka ;

* **6:10** Efa ezali emekelo ya biloko lokola fufu to masango ; tokoki ata komona yango lokola sakombi.

bongo bato ya makasi bazali kosala makambo nyonso oyo balingi,
bayokanaka mpo na kosala bato mabe.
4 Moto oyo aleki malamu kati na bango
azali lokola nzube,
moto oyo aleki sembo azali mabe koleka liboke ya basende.
Mokolo oyo bakengeli na yo basakolaki ekokisami,
mokolo oyo Yawe ayei kopesa yo etumbu.
Sik'oyo, ekomi tango na bango ya koyoka soni.
5 Botia motema te epai ya bazalani na bino,
botia elikya te epai ya baninga na bino ya motema.
Ezala liboso ya mwasi oyo alalaka na tolo na yo,
keba na maloba oyo ezali kobima na monoko na yo.
6 Pamba te mwana mobali azali koyokisa tata na ye soni,
elenge mwasi azali kotelemela mama na ye,
mwasi ya libala azali kotelemela mama-bokilo na ye ;
bongo monguna ya moto, ezali kaka moto ya libota na ye.
7 Kasi mpo na ngai, nakotia elikya na ngai epai na Yawe,
nakotalela Nzambe, Mobikisi na ngai ;
Nzambe na ngai akoyoka ngai.

Isalaele akotelema lisusu

8 Oh banguna na ngai, boseka ngai te !
Ata soki nakweyi, nakotelema kaka.
Ata soki navandi kati na molili,
Yawe azali pole na ngai.
9 Lokola nasalaki masumu liboso ya Yawe,
nakomema mokumba ya kanda na Ye
kino tango akozwa likambo na ngai na maboko
mpe akolongisa ngai.
Akobimisa ngai na pole,
mpe nakomona bosembo na Ye.
10 Bongo monguna na ngai akomona yango
mpe akoyoka soni makasi,
ye oyo azalaki koloba na ngai :
« Wapi Yawe, Nzambe na yo ? »
Miso na ngai ekomona ndenge akokweya
mpe ndenge bakonyata ye lokola potopoto ya nzela.
11 Mokolo ya kotonga lisusu bamir na yo ekoya ;
ezali mokolo wana nde bandelo ya mokili na yo
ekopusama lisusu mosika.
12 Na mokolo wana, bato ebele bakoya epai na yo
longwa na mokili ya Asiri mpe na bingumba ya Ejipito,
ata longwa na mokili ya Ejipito kino na ebale Efrate,
longwa na ebale monene moko kino na mosusu,
longwa na ngomba moko kino na mosusu.
13 Mokili ekobebisama likolo ya bato wana,
likolo ya bizaleli na bango ya mabe.

Losambo mpe masanzoli

14 Kamba bato na Yo na lingenda na Yo
ndenge mobateli bibwele asalaka !
Pamba te bazali bameme ya libula na Yo,
oyo ezali lokola kotelengana yango moko
kati na zamba, na etando moko ya kitoko.

Tika ete elia na bilanga ya Bashani mpe ya Galadi
ndenge ezalaki kolia na tango ya kala.
15 Nakomonisa yo makambo ya kokamwa
lokola na tango obimaki na Ejipito.
16 Bato ya bikolo ya bapaya bakomona yango
mpe bakoyoka soni ;
ata soki bazali na nguya ya ndenge nini,
bakozanga maloba,
mpe matoyi na bango ekokangama.
17 Bakolia mabele lokola nyoka,
mpe lokola banyama oyo etambolaka na libumu ;
bakobima na somo wuta na madusu epai wapi bazalaki kobombama,
bakoya epai na Yawe, Nzambe na biso, na kolenga.
18 Nzambe nini akokani na Yo,
Yo oyo olimbisaka masumu ya bato
mpe obosanaka mabe ya batikali kati na libula na Yo ?
Okangelaka bato kanda mpo na libela te,
kasi osepelaka kotalisa bango ngolu.
19 Solo, okoyokela biso lisusu mawa,
matambe na Yo ekonyata masumu na biso,
mpe okobwaka mabunga na biso nyonso
kati na bozindo ya ebale monene.
20 Okomonisa Jakobi bosembo na Yo,
mpe Abrayami, bolamu na Yo,
ndenge olapaki ndayi epai ya batata na biso na tango ya kala.

Naumi

Kanda mpe bolamu ya Yawe

1 Lisakoli na tina na engumba Ninive.
Buku ya emoniseli ya Naumi, moto ya engumba Elikoshi.
2 Yawe azali Nzambe oyo atonda na zuwa,
oyo azongisaka mabe na mabe.
Yawe azongisaka mabe na mabe
mpe atombokaka makasi.
Yawe azongisaka mabe na mabe
epai ya banguna na Ye,
akangelaka bayini na Ye kanda makasi.
3 Yawe asilikaka noki te,
mpe nguya na Ye ezali monene.
Yawe atikaka te moto oyo asali mabe
lokola nde asali na ye mabe te,
kasi apesaka etumbu na moto oyo asali mabe.
Yawe apasolaka nzela na Ye kati na ekumbaki*,
kati na mopepe makasi.
4 Agangelaka ebale monene
mpe akawusaka yango,
akawusaka bibale nyonso.
Etuka ya Bashani mpe ya Karimeli
esili nyonso kokawuka,
mpe matiti nyonso ya Libani esili kokawuka.
5 Bangomba milayi eninganaka liboso na Ye,
mpe bangomba mikuse epanzanaka.
Mabele, mokili mpe bavandi na yango
balengaka liboso na Ye.
6 Nani akoki solo kotelema liboso na Ye soki asiliki ?
Nani akoki solo kobika soki kanda na Ye epeli ?
Mpo ete kanda na Ye epanzanaka lokola moto,
bongo mabanga ebukanaka liboso na Ye.

7 Yawe azali malamu,
azali ebombamelo ya solo na tango ya pasi
mpe abatelaka bato nyonso oyo batiaka elikya na Ye.
8 Akobebisa engumba na Ye nyonso na mpela
mpe akobengana banguna na Ye kino kati na molili.

9 Likita ya ndenge nini bakoki kosalela Yawe ?
Azali Ye oyo asilisaka makambo nyonso ;
pasi ekoya lisusu te.
10 Bakokoma lokola bato oyo bazali kati na banzube,
lokola bato oyo balangwe masanga ya vino ;
bakozikisama nye lokola matiti ya kokawuka.
11 Ezali kati na yo Ninive nde moto
oyo azali na mabongisi mabe

* **1:3** Ekumbaki ezali mopepe ya makasi oyo ekumbaka biloko nyonso tango elekaka.

mpo na kotelemela Yawe
mpe azali na batoli ya mabe abimi.
12 Tala liloba oyo Yawe alobi :
« Ata banguna na bino bazali ebele mpe makasi,
bakosila kokufa mpe kolimwa.
Oh mokili ya Yuda, soki nasambwisaki yo,
nakosala yango lisusu te.
13 Nakobuka ekangiseli na bango,
oyo ezali na kingo na yo
mpe nakolongola yo na minyololo. »

14 Kasi Yawe azwi mokano oyo mpo na yo :
« Okotikala kozwa lisusu bakitani te
oyo bakobatela kombo na yo na bokonzi.
Nakolongola kati na tempelo na yo
banzambe na yo ya bikeko mpe bikeko nyonso
oyo basala na bibende balekisa na moto.
Nazali kobongisela yo kunda,
pamba te ozali na yo pamba. »

2

1 Botala kuna na bangomba
makolo ya momemi sango malamu :
amemi sango ya kimia !
Oh mokili ya Yuda, sepela na bafeti na yo
mpe kokisa ndayi na yo ;
pamba te wuta sik'oyo,
moto mabe moko te akokota lisusu epai na yo ;
pamba te bango nyonso bakobebisama nye.
2 Tala, mobebisi azali koya kosala yo mabe !
Batela malamu bandako na yo batonga makasi,
kengela nzela na yo,
bongama mpo na bitumba
mpe sangisa bato na yo.
3 Yawe akozongisa lisusu nkembo
ya Jakobi mpe ya Isalaele,
atako babebisaki mpe bapanzaki mokili na bango,
mpe atako babebisaki bilanga na bango ya vino.

4 Banguba mpe bilamba ya basoda na bango
ezali ya langi ya motane ;
bibende ya bashar na bango ezali kongenga
na mokolo oyo babongisi mpo na bitumba,
mpe makonga basala na nzete ekomi kotambola bipai na bipai.
5 Bashar ezali kokota na elulu na nzela,
ezali kokende mpe kozonga
na bisika oyo bato ebele bakutanaka ;
ezali komonana lokola koni
oyo ezali kopela moto,
ezali kotambola na bangambo nyonso
lokola mikalikali.

6 Abengi basoda na ye nyonso ya mpiko.
nzokande, na nzela na bango, bazali kotepatepa,
bazali kokende na lombangu pene ya mir.
7 Bikuke ya ebale efungwami*,
mpe ndako na ye ya bokonzi ebukani.
8 Ekatami ete engumba wana ekokende na bowumbu
mpe bakomema yango mosika penza ;
basali na yango ya basi bakolela lokola bibenga
mpe bakomibeta batolo likolo ya pasi.
9 Na kala, engumba Ninive ezalaki
lokola liziba ya mayi.
Kasi tala yango lelo oyo :
etoboki mpe ekomi kobimisa mayi !
Bazali kobelela : « Botelema ! Botelema ! »
Kasi ata moto moko te azongi lisusu kuna.
10 Bobotola wolo mpe palata na yango na makasi,
pamba te bomengo na yango ezali penza mingi koleka
mpe etonda na biloko ya motuya.

11 Bakoteli yango, bapanzi yango,
babotoli na makasi biloko na yango ya talo !
Mitema ebukani, mabolongo ekomi kolenga,
mpe banzoto etondi na somo.
12 Wapi sik'oyo libulu epai wapi bankosi
ezalaki kobokola bana na yango ?
Wapi sik'oyo libulu epai wapi nkosi ya mwasi
elongo na bana na yango
ezalaki kotambola na somo ata moke te ?
13 Nkosi ebomi banyama ebele
mpo ete epesa yango lokola bilei
epai ya bana na yango,
ekangi nyama ya kolia mpo na mwasi na yango,
bongo etondisi libulu na yango na banyama
oyo ebomi mpe na misuni.

14 « Nakotombokela yo, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
« nakozikisa bashar na yo na moto,
mpe mopanga ekoboma bana ya nkosi na yo.
Nakobotola yo misuni nyonso awa na se ;
boye mongongo ya batindami na yo
ekotikala koyokana lisusu te. »

3

Engumba ya babomi ebebisami

1 Mawa na engumba oyo mosala na yango
kosopa makila ya bato,
engumba oyo etonda
na makambo ya lokuta mpe na moyibi,
engumba oyo ezangaka te koboma bato !
2 Tango nyonso, kaka makelele ya bafimbu,

* **2:7** Bikuke ya ebale efungwami elingi koloba ete engumba ekobebisama na mpela.

makelele ya bapine :
bampunda ezali kopumbwa,
mpe bashar ezali koningana.
3 Basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda
bazali kotambola-tambola,
mipanga ezali kongenga,
makonga ezali koleka-leka lokola mikalikali !
Bato bazali kozoka, kokufa ebele penza !
Bongo bibembe elali-lali bisika nyonso,
mpe makolo ya bato ekomi kotuta bibembe
tango bazali kotambola.

4 Makambo oyo nyonso esalemi
likolo ya makambo ya nkele ya engumba
oyo etonda na kindumba,
engumba ya kitoko makasi
kasi etonda na misala ya soloka,
engumba oyo epengwisaka bikolo
na nzela ya kindumba na yango
mpe epengwisaka bato
na nzela ya misala na yango ya soloka.

5 « Natombokeli yo, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga ;
« nakotombola yo elamba kino na elongi,
nakolakisa bolumbu na yo
na miso ya bikolo mosusu
mpe nakoyokisa yo soni
na miso ya bamboka nyonso.
6 Nakobwakela yo bosoto,
nakosambwisa yo
mpe nakokomisa yo eloko ya maseki.
7 Bato nyonso oyo bakomona yo
bakokima mpe bakoganga :
‹ Engumba Ninive ebebisami boye !
Nani akoyokela yango mawa ? › »

8 Boni, okanisi ete ozali kitoko
koleka engumba Tebesi
oyo ezalaka pembeni ya ebale Nili
mpe ezingelama na mayi,
bongo ebale ebatelaka yango
mpe mayi ezalaka lokola mir
oyo ebombaka yango ?
9 Makasi na yango ezalaki kowuta
na Kushi mpe na Ejipito ;
bato ya Puti mpe ya Libi bazalaki kosunga yango.
10 Nzokande, yango mpe ekweyaki,
mpe bamemaki bato na yango na bowumbu.
Bakataki-kataki na biteni
bana na bango na babalabala nyonso,
babetaki zeke mpo na kopona
bato na yango ya lokumu

mpo ete bamema bango na bowumbu,
mpe bakangaki bakambi na yango minyololo.
11 Yo mpe okokoma lokola moto
oyo alangwe masanga,
yo mpe okoluka ekimelo
mpo na kokima banguna na yo.

12 Bandako na yo nyonso, oyo batonga makasi
ezali lokola banzete ya figi etonda
na bambuma ya liboso ekomela ;
soki kaka bameki koningisa yango,
bambuma ekweyaka kino na monoko ya moto ya lokoso.
13 Tala malamu mampinga na yo,
balemba lokola basi ;
bikuke ya mokili na yo ezali polele
liboso ya banguna na yo,
pamba te moto ezikisi bikangelo na yango.
14 Bino bato ya engumba oyo,
bomitokela libela mayi
mpo ete bakozingela bino ;
bolendisa libela bamir
oyo ebatelaka engumba na bino ;
bokamata mabele oyo batongelaka bandako,
bosangisa yango mpo ete ekoma potopoto,
bongo bobeta babiliki mpe botumba yango.
15 Kuna nde moto ekoya kozikisa yo,
mopanga ekoya koboma yo
mpe kosilisa yo lokola mabanki.
Tika ete bato na yo bakoma ebele lokola mabanki,
bakoma lisusu ebele makasi lokola mankoko.
16 Okomisi motango ya bato na yo ya mombongo
ebele koleka ata minzoto ya likolo,
kasi babebisi mokili nyonso
mpe bapumbwe na bango
ndenge kaka mankoko esalaka.
17 Bakengeli na yo bazali lokola mankoko,
bakonzi ya basoda na yo bazali
lokola maboke ya mabanki
oyo eyaka kovanda na bamir ya lopango
na tango ya malili ;
kasi soki kaka moyi ebimi, yango nyonso epanzani,
mpe moto moko te ayebaka esika yango ekendaka.

18 Oh mokonzi ya Asiri,
bakambi na yo bazali kolala pongi,
basoda na yo ya mpiko balali pongi ya makasi,
mampinga na yo bapalangani na bangomba
mpe moto akosangisa bango azali komonana te.
19 Ezali ata na kisi moko te
oyo ekoki kobikisa pota na yo ;
pota na yo ezali monene makasi !
Moto nyonso oyo akoyoka sango
ya makambo oyo ekomeli yo

akobeta maboko mpo na kokweyisama na yo.
Pamba te nani oyo ozangaki kosala mabe ?

Abakuki

Loyembo ya liboso ya mawa

1 Tala liloba oyo mosakoli Abakuki azwaki na emoniseli :
2 Oh Yawe, kino tango nini
nasengeli kobelela Yo mpo ete osunga,
kasi ozali koyoka te ?
Nazali koganga epai na Yo : « Minyoko eleki ! »
kasi ozali kaka kobikisa te !
3 Mpo na nini ozali kolakisa ngai
makambo mabe ya boye ?
Mpo na nini ozali kosala eloko moko te ?
Liboso na ngai, nazali kaka komona libebi
mpe makambo mabe,
bato bazali kaka koswana mpe kofundana.
4 Yango wana bato bazali kotosa lisusu mibeko te,
bazali kokata lisusu makambo na bosembo te.
Bato mabe bazali kolonga liboso ya bato ya sembo,
makambo ezali lisusu kokatama na bosembo te.

Eyano ya Yawe

5 Botala nanu malamu bikolo mosusu
mpe bokokamwa penza,
pamba te nakosala likambo moko na tango na bino,
likambo oyo bokondima te
soki bayebisi bino yango.
6 Nakotindela bino bato ya Babiloni,
bato ya mitema mabe,
oyo bayokelaka bato mawa te :
batambolaka mokili mobimba
mpo na kobotola bato bisika na bango
ya losambo na makasi.
7 Bazali bato ya somo mpe bato oyo babangisaka,
basalaka makambo nyonso
oyo bazali na yango posa,
mpe moto moko te amekaka kotelemela bango.
8 Bampunda na bango ekimaka mbangu
koleka ata nkoyi,
ezalaka na kanda makasi
koleka ata mbwa ya zamba oyo ebimaka na pokwa
mpo na koluka nyama ya kolia.
Basoda na bango oyo batambolaka likolo ya bampunda
batambolaka mbangu makasi
mpe bawutaka mosika penza,
bapumbwaka lokola mpongo
soki ezali kokita na elulu
mpo na kokanga nyama ya kolia.
9 Bango nyonso bayaka nzela moko
mpo na kotia mobulu,
bakendaka kaka liboso lokola mopepe ya este,
bazwaka bakangami ebele

ndenge balokotaka mbuma ya zelo.
10 Batiolaka bakonzi mpe basekaka bakambi,
basekaka bingumba batonga makasi,
batondisaka mabele pembeni ya bamir
mpo ete bamata likolo na yango
mpe bakota na engumba mpo na kobotola yango,
11 balekaka lokola mopepe
mpe bakobaka nzela na bango,
basepelaka kosala mabe,
mpe makasi na bango nde ezali nzambe na bango.

Loyembo ya mibale ya mawa

12 Boni, ozali Yawe te wuta na ebandeli ?
Ozali Nzambe na ngai, Mosantu na ngai,
okufaka te.
Oh Yawe, oponaki bango mpo na kosambisa biso ;
mpe Yo Libanga na ngai, olendisaki bango
mpo na kopesa biso etumbu.
13 Miso na Yo ezali peto koleka,
okoki kotala mabe te.
Mpo na nini ozali kotala makambo mabe ?
Mpo na nini ozali kotala bato mabe na miso ?
Mpo na nini ovandi kimia
wana bato mabe bazali konyokola
bato oyo baleki bango na bosembo ?
14 Okomisi bato lokola bambisi ya ebale,
lokola banyama oyo etambolaka na libumu
mpe ezanga mokonzi.
15 Moto mabe azwaka yango nyonso na ndobo,
akangaka yango na monyama
mpe atiaka yango na kitunga.
Yango wana asepelaka
mpe atondaka na esengo.
16 Bongo abonzelaka monyama na ye mbeka,
atumbelaka kitunga na ye ansa ;
pamba te na nzela ya monyama mpe ya kitunga na ye,
azwaka bambisi ebele mpe bilei ya kitoko.
17 Boni, akosepela solo kotika
ete monyama na ye ezanga mbisi
na kokoba koboma bato na mawa te ?

2

Moyengebene akobika na nzela ya kondima na ye

1 Nakotelema na esika na ngai ya kokengela,
nakotelema ngai moko na likolo ya mir,
nakosenzela mpo na komona makambo
oyo akoyebisa ngai
mpe eyano oyo nakopesa na banzembo oyo ya mawa.
2 Yawe ayanolaki :
— Koma emoniseli oyo,
koma yango na etando ya mabanga,
koma yango penza malamu
mpo ete moto nyonso akoka kotanga yango na bopete.

3 Emoniseli oyo ezali kaka kozela
tango na yango oyo ekatama ;
ezali kolobela makambo oyo ekosalema
na tango ya suka ;
solo, ekokosa te.
Ata ewumeli, zela yango kaka ;
solo, ekokokisama, ekowumela te.

4 Tala, atondisami na lolendo,
motema na ye ezali na bosembo te ;
kasi moto ya sembo akobika
na nzela ya kondima na ye.

5 Solo, masanga ya vino ekosaka ;
moto ya lolendo avandaka kimia te.
Mpo ete azali lokoso lokola mboka ya bakufi
mpe atondaka te lokola kufa,
asangisaka bato ya bikolo nyonso pembeni na ye
mpe akomisaka bango bawumbu na ye.
6 Boni, bato wana nyonso bakoseka ye te
na maloba ya kotiola mpe ya kosambwisa lokola :
« Mawa na ye oyo azali kobomba biloko ya moyibi
mpe akolisaka bomengo na ye
na kobotola bato biloko na makasi ! »
Makambo ya boye ekokoba kino penza tango nini ?
7 Boni, bakolo biloko bakobimela yo te na pwasa ?
Bakolamukela yo mpe bakolengisa yo.
Boni, okokoma te lokola mosuni na bango ya kolia ?
8 Lokola obotolaki bomengo
ya bato ya bikolo ebele na makasi,
bato oyo batikali bakobotola
yo mpe bomengo na yo na makasi,
mpo ete osopaki makila ya bato,
obebisaki mikili mpe bingumba
elongo na bavandi na yango nyonso.

9 Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye
na nzela ya sembo te !
Alukaka kosala zala na ye na likolo ya bangomba
mpo na kokima ete makambo mabe ekomela ye.
10 Lokola osalaki mabongisi ya kobebisa bato ebele,
obongisaki nde soni ya ndako na yo moko
mpe okotisi nde bomoi na yo moko na likama.
11 Mabanga ya mir ekoganga
mpe mabaya ya motondo ekoyanola.

12 Mawa na moto oyo atongaka
engumba na nzela ya makila
mpe alendisaka yango na nzela ya lokuta !
13 Boni, ekatama te epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ete misala ya bato ezala kaka lokola koni
oyo ezali kopela moto,
ete bikolo enyokwamaka bobele se pamba ?

14 Pamba te mokili ekotonda
na boyebi ya nkembo na Yawe
ndenge mayi etondaka na ebale.
15 Mawa na moto oyo amelisaka
moninga na ye masanga makasi
kino asilisa mbeki nyonso mpe alangwa
mpo ete amona bolumbu na ye !
16 Na esika ete otondisama na nkembo,
okotondisama na soni.
Sik'oyo ekomi tango na yo,
mela mpe tikala bolumbu !
Kopo oyo ewuti na loboko ya mobali ya Yawe
eyei kozingela yo,
mpe soni ekozipa nkembo na yo.
17 Mabe oyo osalaki mokili ya Libani ekozongela yo,
mpe somo ya banyama oyo obomaki ekokomela yo ;
pamba te osopaki makila ya bato,
obebisaki mikili mpe bingumba
elongo na bavandi na yango nyonso.

18 Boni, banzambe ya bikeko ezali na tina nini,
pamba te moto nde asalaki yango ?
Elilingi oyo eteyaka makambo ya lokuta
ezali na tina penza nini ?
Pamba te moto oyo asalaki yango
azali nde kotia elikya na mosala ya maboko na ye,
asali nde ekeko oyo elobaka te.
19 Mawa na moto oyo alobaka
na eteni ya nzete : « Telema ! »
Mawa na moto oyo alobaka
na libanga oyo ezanga bomoi : « Lamuka ! »
Boni, ekeko ekoki solo kolakisa moto nzela ?
Bazipa yango wolo mpe palata,
kasi pema ezali te kati na yango.

20 Nzokande, Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya bule ;
tika ete mokili mobimba ezala kimia liboso na Ye !

3

Libondeli ya Abakuki

1 Libondeli ya Mosakoli Abakuki, na tina na lolenge ya banzembo ya mawa.
2 Oh Yawe, nayokaki sango ya Kombo na Yo !
Yawe, nabangaki misala na Yo.
Sala yango lisusu na tango na biso !
Sala ete eyebana lisusu na tango na biso !
Kasi ata soki otomboki ndenge nini,
kobosanaka te mawa na Yo mpo na biso.

3 Nzambe abimelaki na engumba Temani,
Mosantu abimelaki na ngomba Parani.

Nkembo na Ye ezipaki likolo,
mpe lokumu na Ye etondisaki mabele.

4 Azalaki kongenga lokola moyi,
mpe pole makasi ezalaki kobimela na loboko na Ye,
epai wapi nguya na Ye ebombamaka.
5 Bokono oyo ebomaka ezalaki kotambola liboso na Ye,
mpe pasi makasi ezalaki kolanda matambe na Ye na sima.
6 Tango atelemaki, mabele ekomaki koningana makasi ;
tango abalolaki elongi na Ye mpo na kotala,
bato ya bikolo bakomaki kolenga,
bangomba milayi oyo ya kala-kala ebukanaki,
mpe bangomba mikuse oyo ya kala-kala ekitaki ;
kasi banzela na Ye ewumelaka seko na seko.
7 Namonaki bandako ya kapo ya Kushani kati na pasi,
mpe bandako ya mokili ya Madiani kati na mitungisi.

8 Oh Yawe, otombokelaki nde bibale ?
Osopelaki nde miluka kanda na Yo ?
Osilikelaki nde ebale monene
tango ozalaki kotambola likolo ya bampunda,
likolo ya bashar na Yo ya lokumu ?
9 Obimisaki tolotolo na Yo na ebombelo na yango,
maloba ya bandayi oyo olapaki
ezalaki makonga na Yo.
Ozindisaki mokili kati na bibale.

10 Soki bangomba emoni Yo, elengaka ;
mayi etiolaka makasi,
ebale monene etombokaka
mpe bambonge na yango emataka kino na likolo.

11 Tango makonga ya mike etambolaka lokola mikalikali
mpe makonga ebetaka lokola bakake,
moyi mpe sanza etelemaka kuna na likolo.
12 Na kanda, otambolaka na mabele ;
mpe na kanda makasi na Yo, onyataka bikolo.
13 Obimaka mpo na kokangola bato na Yo
mpe mpo na kobikisa mopakolami na Yo.
Obomaki mokambi ya mokili ya bato mabe,
osambwisaki ye kobanda na moto kino na makolo.
14 Otobolaki ye moto na nzela ya likonga na ye moko,
tango basoda na ye bazalaki koya na elulu
lokola mopepe mpo na kopanza biso.
Bazalaki kosepela na elikya
ete bakoboma biso na nkuku.
15 Otambolaka na ebale elongo na bampunda na Yo ;
boye oningisaka mayi minene.

16 Tango nayokaki sango oyo,
motema na ngai ekomaki kobeta makasi,
bibebu na ngai ekomaki kolenga,
mikuwa na ngai ekomaki kopola
mpe makolo na ngai ekomaki kolenga.
Kasi nakokanga motema na ngai
mpo na kozela mokolo ya pasi

oyo ekokomela ekolo oyo ebundisaki biso.
17 Nzokande, nzete ya figi ebimisi fololo te,
nzete ya vino eboti mbuma te,
nzete ya olive eboti mbuma te,
bilanga ebimisi bilei te,
bameme mpe bantaba ezali te kati na lopango,
mpe bangombe ezali te kati na lopango.
18 Kasi ngai nakosepela kati na Yawe
mpe nakotondisama na esengo mingi
kati na Nzambe, Mobikisi na ngai.

19 Nkolo Yawe azali makasi na ngai :
akomisaka makolo na ngai lokola makolo ya mboloko,
apesaka ngai makasi ya komata
kino na likolo ya bangomba.
Wuta na buku ya motambolisi banzembo. Babetaki yango na mandanda.

Sofoni

Mokolo ya Yawe

1 Na tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni, azalaki mokonzi ya mokili
ya Yuda, Yawe alobaki na Sofoni, mwana mobali ya Kushi, mwana mobali
ya Gedalia, mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Ezekiasi :
2 « Nakosilisa kobebisa biloko nyonso
oyo ezali kati na mokili, »
elobi Yawe,
3 « solo, nakoboma ezala bato to banyama,
ezala bandeke ya likolo to bambisi ya ebale ;
nakolongola, na mokili, bato mabe
mpe biloko oyo ebetisaka bato mabaku »
elobi Yawe.

Etumbu ya mokili ya Yuda

4 « Nakosembola loboko na Ngai
mpo na kopesa mokili ya Yuda
mpe bavandi nyonso ya Yelusalemi etumbu ;
nakosilisa koboma, na esika oyo,
nyonso oyo etikali, ya losambo ya nzambe Bala
elongo na bakombo ya banganga-nzambe ya bapagano,
oyo basalelaka banzambe ya bikeko :
5 bato nyonso oyo bafukamaka na likolo ya bandako
mpo na kosambela mampinga ya likolo,
bato nyonso oyo bagumbamaka
na kolapa ndayi na Kombo na Yawe
mpe na kombo na nzambe Moloki,
6 bato nyonso oyo bapesaka Yawe mokongo,
oyo balukaka Ye te mpe batunaka Ye te.

7 Bovanda kimia liboso ya Nkolo Yawe,
pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene !
Yawe abongisi mbeka,
abulisi babengami na Ye.

8 Na mokolo ya mbeka ya Yawe,
nakopesa etumbu epai ya bakambi,
epai ya bana mibali ya mokonzi
mpe epai ya bato nyonso oyo balataka bilamba ya bapaya.
9 Na mokolo wana,
nakopesa etumbu epai ya bato nyonso
oyo bapumbwaka ekotelo ya tempelo,
bato oyo batondisaka tempelo ya banzambe na bango ya bikeko
na makambo ya kanza mpe na lokuta.

10 Na mokolo wana, »
elobi Yawe,
« koganga makasi ekoyokana
wuta na Ekuke ya Bambisi,
kolela ekoyokana wuta na Mboka ya sika

mpe lokito monene wuta na bangomba mikuse.
11 Bino bavandi ya etuka Makiteshi, bolela,
pamba te bato nyonso ya mombongo bakokufa,
mpe bato nyonso oyo batekaka palata bakobebisama !

12 Na tango wana,
nakoluka engumba Yelusalemi na nzela ya mwinda,
nakopesa etumbu epai ya bato nyonso
oyo bamimonaka ete bakoka mpe bamilobelaka :
‹ Yawe asalaka na Ye eloko te,
ezala ya malamu to ya mabe. ›
13 Bakobotola bango bomengo na makasi
mpe bakobuka bandako na bango ;
bakotonga bandako, kasi bakotikala kovanda yango te ;
bakosala bilanga ya vino,
kasi bakotikala komela vino na yango te. »

Mokolo ya Yawe

14 Mokolo monene ya Yawe ekomi pene,
solo ekomi pene mpe ezali koya noki penza.
Boyoka ! Makelele ya mokolo na Yawe ekozala bololo ;
ezala basoda ya mpiko, bakoganga mpo na koluka lisungi.
15 Mokolo yango ekozala mokolo ya kanda makasi,
mokolo ya pasi mpe ya somo,
mokolo ya komitungisa mpe ya kobebisama,
mokolo ya butu mpe ya molili makasi,
mokolo ya mapata mpe mapata ya mwindo,
16 mokolo ya kobeta bakelelo mpe ya makelele ya bitumba
mpo na kobundisa bingumba batonga makasi
mpe bandako milayi oyo batonga makasi.

17 Nakotindela bato pasi ya makasi :
bakokoma kotambola lokola bato balangwe masanga,
pamba te basalaki masumu liboso ya Yawe ;
bakopanza makila na bango lokola putulu
mpe bakobwaka misopo na bango lokola salite.
18 Na mokolo ya kanda na Yawe,
ezala palata to wolo na bango ekobikisa bango te.

Na moto ya zuwa na Ye,
mokili mobimba ekozikisama,
pamba te akosukisa na mbalakata
bavandi nyonso ya mokili.

2

Kobengama ya bato oyo batalelaka Yawe

1 Oh ekolo oyo eyokaka soni te,
bosangana nanu bino nyonso
mpe bokanisa malamu
2 liboso ete mokolo oyo ekatama
mpo na kosambisama ekoka,
liboso ete mokolo yango eleka lokola matiti ya loso
oyo mopepe ememi,

mpe liboso ete kanda mpe kotomboka ya Yawe ekomela bino !
3 Boluka Yawe,
bino bato nyonso ya komikitisa kati na mokili,
bino oyo bokokisaka mitindo na Ye !
Boluka kotambola na bosembo mpe na komikitisa !
Tango mosusu bokobika
na mokolo ya kanda ya Yawe.

Etumbu ya Filisitia

4 Bakosundola engumba Gaza,
bongo engumba Ashikeloni ekobebisama ;
bakobengana bato ya engumba Asidodi na makasi
mpe bakopikola engumba Ekroni.

5 Mawa na bino bavandi ya etuka
oyo ezali pembeni ya ebale monene,
bino bato ya Kereti !
Pamba te Liloba na Yawe etelemeli bino :
« Kanana, mokili ya bato ya Filisitia,
nakobebisa yo,
mpe moto ata moko te akotikala kati na yo. »
6 Etuka oyo ezali pembeni ya ebale monene,
epai wapi bato ya Kreti bavandaka,
ekokoma esika ya babateli bibwele
mpe lopango ya kobokola bibwele.
7 Ekokoma etuka ya batikali ya libota ya Yuda ;
bakokuta kuna bisika ya kobokola bibwele na bango.
Pokwa nyonso, bakolala na bandako ya Ashikeloni,
pamba te Yawe, Nzambe na bango, akobatela bango,
akobongisa lisusu bomoi ya bato na bango,
oyo bakowuta na bowumbu.

Etumbu ya mokili ya Moabi mpe ya Amoni

8 « Nayokaki bato ya Moabi kofinga bato na Ngai
mpe ndenge bato ya Amoni bazalaki kotiola
mpe koluka kobotola mabele na bango.
9 Yango wana, na Kombo na Ngai, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
« Moabi ekokoma penza lokola Sodome,
mpe bato ya Amoni bakokoma lokola Gomore ;
ekokoma esika oyo ebotaka matiti mabe,
esika ya mabulu ya mungwa,
esika ebebisama mpo na libela.
Batikali na Ngai bakobotola bango bomengo na makasi,
mpe batikali ya ekolo na Ngai bakozwa
mikili yango lokola libula. »
10 Wana nde lifuti oyo bakozwa mpo na lolendo na bango, pamba te bafingaki mpe batiolaki bato ya Yawe, Mokonzi ya mampinga.
11 Yawe akoyokisa bango somo tango akobebisa banzambe ya bikeko nyonso ya mabele. Bato ya bikolo nyonso bakogumbamela Ye na bisika nyonso, moto na moto na esika oyo akozala kati na mokili na ye.

Etumbu ya Kushi

12 Bino mpe bato ya Kushi

bokokufa na mopanga na ngai.

Etumbu ya Asiri

13 Akosembola loboko na Ye
mpo na kobundisa etuka ya nor,
akobebisa Asiri
akobebisa penza Ninive mobimba
mpe akokawusa yango lokola esobe.
14 Ekokoma esika oyo bitonga
mpe banyama ya ndenge na ndenge ekokoma kolala.
Esulungutu mpe kombekombe ekokoma kolekisa
butu na yango na basonge ya bandako na yango.
Kolela na yango ekoyokana kino na maninisa,
libebi na libebi nde ekomonana
na bikotelo ya bandako,
mpe mabaya ya banzete ya sedele ekotikala polele.
15 Tala ndenge ekosuka, engumba oyo ya bisengo,
oyo ezalaki na kimia koleka mpe ezalaki komilobela :
« Ezali nde ngai, mosusu azali te soki ngai te. »
Ndenge nini engumba oyo ebebisami,
ndenge nini ekomi penza ndako ya banyama !
Bato nyonso oyo bakolekela wana
bakobeta piololo mpe koningisa mito.

3

Etumbu ya engumba Yelusalemi

1 Mawa na engumba ya batomboki,
engumba ya makambo ya mbindo,
mpe engumba oyo enyokolaka bato !
2 Etosaka moto te,
endimaka pamela te,
etiaka elikya na Yawe te,
epusanaka pene ya Nzambe na yango te.
3 Bakalaka na yango bazali lokola bankosi
oyo ezali koganga ;
bakambi na yango bazali
lokola bambwa ya zamba oyo esalaka bokila na pokwa,
bongo etikaka ata eloko moko te na tongo.
4 Basakoli na yango bazali
bato ya lolendo mpe ya lokuta.
Banganga-Nzambe na yango babebisaka
Esika ya bule mpe batosaka mibeko te.

5 Kati na engumba yango,
Yawe azali sembo, asalaka mabe te ;
mokolo na mokolo, alakisaka bosembo na Ye
mpe azangaka te kokokisa yango tongo na tongo.
Nzokande, moto oyo atambolaka na bosembo te
amonaka likambo ya soni te.

6 Nabomi bato ya bikolo mosusu,
bandako na bango ya makasi ebebisami.
Nasali ete babalabala na bango

etikala lisusu na bato te
mpo ete moto moko te alekela lisusu wana.
Bingumba na bango ebebisami,
ata moto moko te atikali lisusu kuna.
7 Namilobelaki boye na tina na engumba oyo :
« Solo, okobanga Ngai mpe okondima pamela na Ngai ! »
Boye bandako na yango ekobukana lisusu te,
mpe nakotindela yango lisusu etumbu moko te.
Kasi atako bongo, bakobaki kaka kosala
misala na bango ya mabe.
8 Yango wana, « bozela Ngai, »
elobi Yawe,
« bozela Ngai na mokolo oyo nakoya
mpo na kosamba elongo na bino ;
nazwaki mokano ya kosangisa
bato ya bikolo nyonso mpe ya mikili nyonso
mpo na kosopela bango kanda na Ngai,
makasi nyonso penza ya kanda na Ngai :
mokili mobimba ekozika na moto
ya nguya ya kanda na Ngai.

Litomba ya etumbu

9 Boye nakopetola bibebu ya bato ya bikolo
mpo ete bango nyonso bazala ya kokoka
mpo na kobelela Kombo ya Yawe
mpe kosalela Ye na motema mobimba.
10 Longwa na likolo ya bibale ya Kushi,
bato na Ngai, oyo bagumbamelaka Ngai ;
bato na Ngai, oyo bapalangana bipai na bipai,
bakomemela Ngai makabo.
11 Na mokolo wana, oh bato na Ngai,
bokoyokisama lisusu soni te
mpo na mabe nyonso oyo bosalaki Ngai,
pamba te nakolongola bato
oyo bamimatisaka na lolendo kati na bino.
Boye bokomitombola lisusu te na lolendo
na ngomba na Ngai ya bule.
12 Kasi kati na bino, nakotika bato oyo bakelela,
bato oyo batambolaka na komikitisa,
bato oyo bakozwa ebombamelo kati na Kombo na Yawe.
13 Batikali ya Isalaele bakosala lisusu mabe te,
bakokosa lisusu te
to lokuta ekozala lisusu te kati na minoko na bango.
Bakolia mpe bakolala na kimia,
mpe moto moko te akobangisa bango lisusu.

14 Siona, mboka kitoko, yemba nzembo !
Isalaele, ganga makasi !
Yelusalemi, mboka kitoko, sepela ;
mpe tika ete motema na yo etonda na esengo !
15 Yawe alongoli etumbu na yo
mpe akimisi banguna na yo.
Yawe, Mokonzi ya Isalaele, azali elongo na yo ;
kobanga lisusu pasi moko te.

16 Na mokolo wana,
bakoloba na Yelusalemi :
‹ Oh Siona, kobanga te !
Tika ete maboko na yo elemba te !
17 Yawe, Nzambe na yo, azali elongo na yo,
azali Elombe Mobikisi.
Akosepela na yo makasi
mpe akopemisa yo, na bolingo na Ye ;
akoyemba banzembo ya esengo na tina na yo. ›

18 Lokola na mikolo ya bafeti oyo ekatama,
nakolongola pasi kati na yo
mpo ete ozala lisusu na soni te.
19 Na tango wana, nakobeta bato nyonso
oyo banyokolaki yo,
nakosunga moto oyo atambolaka tengu-tengu
mpe nakosangisa bato oyo bapanzana bipai na bipai.
Nakopesa bango lokumu
mpe nakosala ete sango na bango
epanzana na mikili nyonso
epai wapi basambwisaki bango.
20 Na tango wana, nakosangisa bino,
nakozongisa bino na mokili na bino.
Nakopesa bino lokumu
mpe nakosala ete sango na bino epanzana
kati na bato ya bikolo nyonso ya mokili
tango, na miso na bino, nakozongisa bato na bino,
oyo bakendeki na bowumbu, »
elobi Yawe.

Aje

Kobengama mpo na kotonga Tempelo ya Yawe

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, na mokolo ya liboso ya
sanza ya motoba, Yawe alobaki na nzela ya Mosakoli Aje liloba oyo epai
ya Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda ; epai ya
Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Bato oyo bazali
koloba ete tango ekoki nanu te mpo na kotonga Tempelo ya Yawe. › »
3 Nzokande, Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje :
4 « Boni, bokanisi ete ezali mpo na bino tango ya kovanda na bandako
ya kitoko wana Tempelo ezali ya kobeba ? »
5 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Bokanisa
nanu malamu makambo nyonso oyo ezali kokomela bino.
6 Bozali kolona milona ebele, kasi bozali kobuka bambuma moke kaka,
bozali kolia kasi bozali kotonda te, bozali komela kasi bozali kosilisa posa
na bino te, bozali kolata bilamba kasi malili ezali kosila te, mpe lifuti ya
mosali ezali kokota na libenga etoboka. »
7 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Bokanisa nanu
malamu makambo oyo ezali kokomela bino.
8 Bokende na likolo ya bangomba, bokata mpe boya na banzete mpo na
kotonga Tempelo, bongo nakosepela mpe nakozwa lokumu, » elobi Yawe.
9 « Tala, bokanisaki kobuka bambuma ebele kasi bobuki kaka bambuma
moke ; mpe tango bomemi yango na bandako na bino, nafuli yango
mopepe. Mpo na nini boye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga ? « Ezali
mpo na Ndako na Ngai, oyo ezali ya kobeba, na tango oyo moto na moto
azali komipesa na misala ya ndako na ye moko.
10 Yango wana, likolo na bino, Lola ekangi mvula, mpe mabele eboyi
kobota bambuma.
11 Nabengaki bokawuki na bilanga, na bangomba, na ble, na vino, na
mafuta, na mbuma nyonso ya mabele, na bato, na bibwele mpe na mbuma
nyonso ya mosala na bino. »
12 Boye Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli ; Jozue, mwana mobali
ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe ; mpe bato nyonso oyo
batikalaki batosaki mongongo ya Yawe, Nzambe na bango, mpe maloba
ya mosakoli Aje kolanda ndenge Yawe, Nzambe na bango, atindaki ye.
Mpe bato nyonso bakomaki kobanga Yawe.
13 Bongo Aje, momemi sango ya Yawe, asakolaki epai ya bato maloba
oyo na Kombo na Yawe : « Nazali elongo na bino, » elobi Yawe.
14 Mpe Yawe alendisaki Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli,
moyangeli ya Yuda ; mpe Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi
ya Banganga-Nzambe, elongo na bato nyonso oyo batikalaki. Bayaki
mpe bamikotisaki na mosala ya kotonga Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe na bango,
15 na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya motoba, na mobu ya
mibale ya bokonzi ya Dariusi.

2

Nkembo ya Tempelo ya sika

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje, na mokolo ya
tuku mibale na moko ya sanza ya sambo :
2 « Loba na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya
Yuda ; na Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-
Nzambe, mpe na bato nyonso oyo batikali :
3 ‹ Kati na bino oyo bozali na bomoi, nani amonaki Ndako oyo kati na
nkembo na yango ya liboso ? Bongo sik'oyo, bozali komona yango ndenge
nini ? Boni, ezali te komonana na miso na bino lokola eloko ya pamba ?
4 Kasi sik'oyo, Zorobabeli, zala makasi, › elobi Yawe. ‹ Jozue, mwana
mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe, zala makasi. Bino
nyonso bato ya ekolo, bozala makasi, › elobi Yawe, ‹ bosala mosala, pamba
te nazali elongo na bino, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
5 ‹ Kolanda mokano oyo nazwaki mpo na bino tango bobimaki na Ejipito,
Molimo na Ngai azali kati na bino. Bobanga te. ›
6 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Na mwa tango
moke, nakoningisa lisusu Likolo mpe mokili, ebale monene mpe mabele ;
7 nakoningisa bato ya bikolo nyonso, bomengo ya bikolo nyonso ekoya na
esika oyo, mpe nakotondisa Ndako oyo na nkembo, › elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga.
8 ‹ Wolo mpe palata ezali ya Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
9 ‹ Nkembo ya Ndako ya sika ekozala monene koleka nkembo ya Ndako
ya kala, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ mpe nakotia kimia na esika
oyo, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. »

Bosoto mpe mapamboli

10 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli
Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya libwa :
11 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Tuna
Banganga-Nzambe makambo oyo osengeli kosala kolanda mobeko :
12 — Soki moto moko amemi na songe ya elamba mosuni oyo
ebulisama, mpe songe yango etuti lipa to ndunda to vino to mafuta to
bilei mosusu, boni, ekokoma bule ? › »
Banganga-Nzambe bazongisaki :
— Te, ekokoma bule te !
13 Mosakoli Aje alobaki :
— Soki moto oyo akomaki mbindo mpo ete asimbaki ebembe asimbi
eloko moko kati na biloko wana, boni, eloko yango ekokoma mbindo ?
Banganga-Nzambe bazongisaki :
— Iyo, ekokoma mbindo.
14 Mosakoli Aje alobaki lisusu : « Bato oyo mpe ekolo oyo bazali nde
ndenge wana na miso na Ngai, » elobi Yawe, « misala nyonso oyo basalaka
mpe biloko nyonso oyo babonzelaka Ngai ezalaka ya mbindo.
15 Mpe sik'oyo, kobanda lelo, botala malamu makambo oyo ekoya liboso
ete libanga moko etiama na likolo ya libanga mosusu kati na Tempelo ya
Yawe.
16 Tango moto moko azalaki koya mpo na kozwa bikolo tuku mibale
ya ble na ebombelo, azalaki kokuta kaka bikolo zomi ; tango moto moko
azalaki kokende na ekamolelo masanga ya vino mpo na kozwa bambeki
tuku mitano ya vino, azalaki kaka kokuta bambeki tuku mibale.
17 Napesaki bino etumbu, tango nabebisaki misala na bino nyonso ya
maboko, tango natindelaki yango bokono ya ndenge na ndenge mpe tango
nanokisaki mvula ya mabanga. Kasi atako bongo, bozongaki epai na Ngai
te, » elobi Yawe.

18 « Kobanda lelo, mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, botala
malamu miboko ya Tempelo ya Yawe, oyo batiaki ; botala malamu penza
makambo oyo ekoleka.
19 Boni, bibombelo na bino ezali lisusu na bambuma ? Kino na moyi
ya lelo, ata elanga moko te ya vino, ya figi, ya grenade mpe ya olive esili
kobota bambuma.
Kasi kobanda lelo, nakopambola bino. »
20 Yawe alobaki, na mbala ya mibale, na mosakoli Aje, na mokolo ya
tuku mibale na minei ya sanza ya libwa :
21 « Loba na Zorobabeli, moyangeli ya Yuda, ete nakoningisa likolo mpe
mabele,
22 nakobalola bakiti ya bokonzi, nakosilisa nguya ya bokonzi ya mikili
ya bapagano, nakokweyisa bashar mpe bato oyo batambolisaka yango ;
bampunda ekokweya elongo na bato oyo batambolaka likolo na yango,
bango na bango bakobomana na mopanga.
23 Na mokolo wana, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakozwa yo
Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mosali na Ngai, mpe nakokomisa
yo lokola kashe na Ngai, pamba te ezali yo nde Ngai napona, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.

Zakari
Buku ya bimoniseli

Kobengama mpo na kobongola motema

1 Na sanza ya mwambe, na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, Yawe
alobaki na mosakoli Zakari, mwana mobali ya Barashi, mwana mobali ya
Ido :
2 — Yawe atombokelaki bakoko na bino makasi.
3 Yango wana, loba na bato oyo : « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi : ‹ Bozonga epai na Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, ‹ mpe Ngai nakozonga epai na bino, › elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga.
4 Bozala te lokola bakoko na bino, epai ya banani basakoli ya tango
ya kala balobaki : Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
‹ Botika banzela mabe mpe misala na bino ya mabe, bozonga epai na
Ngai ! › Kasi basalaki keba te na maloba na Ngai, mpe batosaki Ngai te,
elobi Yawe.
5 Wapi sik'oyo bakoko na bino ? Boni, basakoli yango bazali kaka na
bomoi kino na mokolo ya lelo ?
6 Maloba mpe malako na Ngai, oyo napesaki na nzela ya basakoli,
basali na Ngai, ekomelaki bakoko na bino te ? Solo, ekomelaki bango,
babongolaki mitema mpe balobaki : ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga,
asaleli biso kolanda banzela mpe misala na biso, asali ndenge kaka
akanaki kosala. › »

Emoniseli ya liboso : bampunda

7 Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya zomi na moko, sanza
ya shebati, na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na
nzela ya mosakoli Zakari, mwana mobali ya Barashi, mwana mobali ya
Ido.
8 Na butu, nazwaki emoniseli moko : namonaki liboso na ngai moto
moko azali kotambolisa mpunda moko ya langi ya motane ; moto yango
atelemaki kati na banzete ya mirite oyo ezalaki kati na lubwaku. Na sima
na ye, ezalaki na bampunda mosusu ya langi ya motane, ya shokola mpe
ya pembe.
9 Natunaki :
— Nkolo na ngai, bampunda oyo elingi kolakisa nini ?
Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongisaki :
— Nakolakisa yo tina na yango.
10 Moto oyo azalaki kati na banzete ya mirite alimbolaki :
— Ezali bato oyo Yawe atindaki mpo na kotambola na mabele.
11 Bato yango bayebisaki Anjelu ya Yawe, oyo atelemaki kati na banzete
ya mirite :
— Towuti kotambola na mabele mpe tokuti kimia mpe bopemi na
mokili mobimba.
12 Anjelu ya Yawe alobaki :
— Yawe, Mokonzi ya mampinga, kino tango nini okoboya koyokela
engumba Yelusalemi mawa mpe bingumba mosusu ya Yuda, bingumba
oyo okangela kanda mibu tuku sambo mobimba ?
13 Yawe abimisaki maloba ya kimia mpe ya kobondisa, na monoko ya
Anjelu oyo azalaki koloba na ngai.

14 Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai alobaki :
— Tatola maloba oyo : « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Nazali na zuwa makasi mpo na Yelusalemi mpe Siona.
15 Kasi nazali na kanda makasi mpo na bikolo oyo emonaka ete emikoka. Nazalaki kaka na kanda moke mpo na bato na Ngai, kasi bango bayei nde kobakisela bato na Ngai pasi. › »
16 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakozonga na Yelusalemi mpo na koyokela bango mawa ; mpe kuna, bakotonga lisusu Tempelo na Ngai mpe bakosalela kati na Yelusalemi singa oyo bamekelaka molayi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

17 Tatola lisusu : « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Bingumba na Ngai ekotondisama lisusu na bomengo, Yawe akobondisa lisusu Siona mpe akopona Yelusalemi. › »

2

Emoniseli ya mibale : maseke minei mpe bato minei ya misala ya maboko

1 Bongo natombolaki miso mpe namonaki maseke minei liboso na ngai.
2 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai :
— Maseke wana elakisi nini ?
Azongiselaki ngai :
— Maseke wana ezali bikolo ya nguya oyo epanzaki Yuda, Isalaele mpe Yelusalemi.
3 Yawe alakisaki ngai bato minei ya misala ya maboko.
4 Natunaki :
— Bato oyo bayei kosala nini ?
Azongisaki :
— Ezali maseke oyo eyaki kopanza Yuda mpo ete moto moko te akoka kotombola moto, kasi bato oyo ya misala ya maboko bayei nde kolengisa bango mpe kokweyisa nguya ya bikolo oyo etombolaki maseke na yango mpo na kobundisa Yuda mpe kopanza bato na yango.

Emoniseli ya misato : singa oyo bamekelaka molayi

5 Natombolaki lisusu miso mpe namonaki moto moko liboso na ngai, asimbaki singa oyo bamekelaka molayi, na loboko na ye.
6 Natunaki ye :
— Ozali kokende wapi ?
Azongiselaki ngai :
— Nazali kokende komeka molayi ya Yelusalemi mpo na koyeba mokuse mpe molayi na yango.
7 Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atikaki ngai, mpe Anjelu mosusu ayaki mpo na kokutana na ye
8 mpe alobaki na ye :
— Kima mbangu penza, mpe kende koloba na elenge mobali wana : « Yelusalemi ekotikala lisusu na bamir te mpo ete motango ya bato mpe ya banyama oyo bazali kati na yango ekokoma ebele koleka.
9 Ngai moko, nakozala mir ya moto zingazinga na yango, » elobi Yawe, « mpe nakomonisa nkembo na Ngai kati na yango. »
10 Tokende ! Tokende ! Tobima noki na mokili ya nor, elobi Yawe, pamba te Ngai moko nde napanzaki bino na mokili mobimba, elobi Yawe.

11 Siona, tokende ! Bima noki, yo oyo ovandaka na Babiloni, mboka
kitoko !
12 Pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo apesaki ngai
mokumba ya kosakola mpo na kotelemela bikolo oyo ebotolaki bino biloko
na makasi alobi : Moto nyonso oyo akosimba yo akosimba nde mbuma ya
liso na Ngai.
13 Solo, nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bango mpo ete
bawumbu na bango babotola bango biloko na makasi. Na bongo nde
bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai.
14 Siona, mboka kitoko, ganga na esengo mpe sepela, pamba te nazali
koya kovanda kati na yo, elobi Yawe.
15 Na mokolo wana, bato ya bikolo ebele bakoya kosangana elongo
na Yawe mpe bakokoma bato na Ngai. Nakovanda kati na bino ; mpe na
bongo, bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai
epai na bino.
16 Yawe akokomisa Yuda lokola libula na Ye moko penza kati na
mabele ebulisama, mpe akopona lisusu Yelusalemi.
17 Tika ete bato ya mokili mobimba bavanda kimia liboso ya Yawe,
pamba te Ye moko atelemi mpe abimi na Ndako na Ye ya bule.

3

Emoniseli ya minei : bilamba ya mokonzi ya Banganga-Nzambe

1 Yawe alakisaki ngai Jozue, mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo azalaki
ya kotelema liboso ya Anjelu ya Yawe. Alakisaki ngai lisusu Satana oyo
azalaki ya kotelema na ngambo ya loboko ya mobali ya Jozue mpo na
kofunda ye.
2 Yawe alobaki na Satana :
— Satana, tika ete Yawe apamela yo ! Tika ete Yawe oyo apona
Yelusalemi apamela yo ! Boni, moto oyo azali te lokola koni ya moto
oyo balongoli na moto ?
3 Nzokande, Jozue alataki bilamba ya salite tango atelemaki liboso ya
Anjelu.
4 Bongo Anjelu alobaki na ba-oyo bazalaki kotelema liboso na ye :
— Bolongola ye bilamba wana ya salite !
Mpe alobaki na Jozue :
— Tala, nalongoli masumu na yo mpe nakolatisa yo bilamba ya talo.
5 Nalobaki :
— Bolatisa ye kitendi ya peto oyo bakangaka na moto.
Boye, bakangaki ye kitendi ya peto na moto mpe balatisaki ye bilamba
mosusu wana Anjelu ya Yawe atelemaki pene na ye.
6 Anjelu ya Yawe ayebisaki na Jozue maloba oyo :
7 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Soki
otamboli na nzela na Ngai mpe obateli mitindo na Ngai, okokamba
ndako na Ngai mpe okobatela lopango na Ngai, mpe nakotia yo na
molongo ya ba-oyo batelemaka awa.
8 Jozue, mokonzi ya Banganga-Nzambe, yo elongo na bandeko na
yo, Banganga-Nzambe oyo basalaka elongo na yo, bozali bilembo oyo
etalisaka makambo oyo ekoya. Nakobimisa Mosali na Ngai ; bakobenga
Ye : Moto ya nzete oyo ebimaka na mobimbi.
9 Tala, natie libanga liboso ya Jozue. Libanga yango ezali na miso
sambo, nakokoma makomi na likolo na yango, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, « mpe nakolongola masumu ya mokili oyo na mokolo moko.

10 Na mokolo wana, moko na moko kati na bino akobengisa moninga
na ye mpo ete bavanda na se ya nzete ya vino mpe ya figi, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.

4

Emoniseli ya mitano : etelemiselo ya minda mpe banzete mibale ya olive

1 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongaki mpe alamusaki ngai
ndenge balamusaka moto oyo alali pongi.
2 Atunaki ngai :
— Ozali komona nini ?
Nazongiselaki ye :
— Nazali komona etelemiselo moko ya mwinda, basala na wolo mpe,
na likolo na yango, ezali na kopo moko, minda sambo mpe batio sambo
oyo elekisaka mafuta kino na minda.
3 Ezali lisusu na banzete mibale ya olive pene ya etelemiselo ya
minda : moko na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mosusu na ngambo
ya loboko ya mwasi.
4 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai :
— Nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai ?
5 Azongiselaki ngai :
— Boni, oyebi te soki elingi kolakisa nini ?
Nazongiselaki ye :
— Te, nkolo na ngai !
6 Alobaki na ngai :
— Tala liloba oyo Yawe alobi na Zorobabeli : « Ezali na makasi to
na nguya na yo te, kasi na nguya na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga.
7 Ozali nani, ngomba monene ? Okokoma etando liboso ya Zorobabeli.
Akobimisa libanga monene kati na yo, wana bato bakozala koganga na
esengo : « Tika ete Nzambe apambola yango ! Tika ete Nzambe apambola
yango ! »
8 Bongo Yawe alobaki na ngai :
9 — Ezali maboko ya Zorobabeli nde etongaki miboko ya Tempelo oyo ;
ezali mpe kaka maboko yango nde ekosilisa mosala ya kotonga yango.
Boye bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai
epai na bino.
10 Nani atiolaki makambo mike ya ebandeli ? Bato bakotonda
na esengo tango bakomona, na maboko ya Zorobabeli, singa oyo
bamekelaka molayi. Biloko wana sambo ezali nde miso ya Yawe oyo
etalaka mokili mobimba.
11 Natunaki Anjelu :
— Banzete mibale ya olive oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali
mpe ya mwasi ya etelemiselo ya minda elakisi nini ?
12 Natunaki ye lisusu :
— Bitape mibale ya nzete ya olive, oyo ezali pembeni ya batio mibale
ya wolo oyo ebimisaka mafuta oyo engalaka elakisi nini ?
13 Azongiselaki ngai :
— Boni, oyebi te soki elakisi nini ?
Nazongisaki :
— Te, nkolo na ngai.
14 Boye, alobaki :

— Ezali nde bato mibale oyo bapakolami mafuta mpo na kosalela Nkolo ya mokili mobimba.

5

Emoniseli ya motoba : buku oyo epumbwaka

1 Tango natalaki lisusu, namonaki buku moko : ezali kopumbwa.
2 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atunaki ngai :
— Ozali komona nini ?
Nazongisaki :
— Nazali komona buku moko : ezali kopumbwa ; molayi na yango ezali na bametele pene zomi, mpe mokuse na yango, bametele pene mitano.
3 Alobaki na ngai :
— Ezali nde bilakeli mabe oyo ezali kopanzana na mokili mobimba ; pamba te, kolanda ndenge ekomama na ngambo moko, bakobengana miyibi nyonso ; mpe kolanda ndenge ekomama na ngambo mosusu, bakobengana bato nyonso oyo balapaka ndayi ya lokuta.
4 Nakoyeisa elakeli mabe oyo mpo ete ekota kati na ndako ya moyibi mpe kati na ndako ya moto oyo alapaka ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai. Ekotikala solo kati na ndako na ye mpe ekobebisa yango nyonso, ezala mabaya to mabanga na yango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Emoniseli ya sambo : mwasi kati na kitunga

5 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai apusanaki pene na ngai mpe alobaki :
— Tombola miso na yo mpe tala makambo oyo ezali koleka kuna.
6 Natunaki :
— Makambo nini yango ?
Azongisaki :
— Ezali nde sani, emekelo motuya ya biloko.
Abakisaki :
— Sani yango etondisamaki na masumu ya bato ya mokili.
7 Kaka na tango yango, mofinuku na yango ya ebende etombwamaki, mpe namonaki mwasi moko avanda na kati.
8 Alobaki :
— Mwasi wana azali elembo ya makambo mabe. Bongo azongisaki ye kati na sani, emekelo motuya ya biloko, mpe azipaki mofinuku na yango.
9 Natombolaki miso mpe namonaki liboso na ngai basi mibale bazali kopumbwa mpo na koya epai na biso. Mapapu na bango ezalaki minene lokola mapapu ya nkongi. Batombolaki sani yango kino na kati-kati ya likolo mpe se.
10 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai :
— Bazali komema sani yango wapi ?
11 Azongisaki :
— Bazali komema yango na mokili ya Babiloni mpo ete batongela yango ndako, na Shineari. Soki ndako yango esili kotongama, bakotia sani yango kuna.

6

Emoniseli ya mwambe : bashar minei

1 Tango natalaki lisusu, namonaki bashar minei liboso na ngai : ezali
kobima na kati-kati ya bangomba mibale ya bronze.
2 Bampunda ya langi ya motane makasi ezalaki kobenda shar ya liboso,
mpe bampunda ya langi ya mwindo ezalaki kobenda shar oyo ya mibale.
3 Bampunda ya langi ya pembe ezalaki kobenda shar oyo ya misato,
bampunda ya madodo-madodo ezalaki kobenda shar oyo ya minei.
Bampunda nyonso ya madodo-madodo ezalaki makasi.
4 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai :
— Bampunda nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai ?
5 Azongiselaki ngai :
— Ezali Molimo ya likolo oyo akokende na bangambo nyonso minei
ya mokili mobimba. Atelemaki liboso ya Nkolo ya mokili mobimba mpe
sik'oyo abimi.
6 Shar oyo bampunda ya langi ya mwindo ezali kobenda ezali kokende
na mokili ya nor ; shar oyo bampunda ya langi ya pembe ezali kobenda
ezali kolanda oyo ya liboso, mpe shar oyo bampunda ya madodo-madodo
ezali kobenda ezali kokende na mokili ya sude.
7 Bampunda nyonso ya makasi ebimaki mpe etondaki na posa makasi
ya kotambola na mabele. Boye, Anjelu alobaki na yango : « Bokende
kotambola na mokili ! » Mpe ebimaki mpo na kokende kotambola na
mabele.
8 Abengaki ngai mpe alobaki na ngai :
— Tala, bampunda oyo ezali kokende na mokili ya nor ekosala ete
Molimo na ngai avanda na mokili wana ya nor.

Jozue alati motole ya bokonzi

9 Yawe alobaki na ngai :
10 — Kamata palata mpe wolo epai ya Elidayi, Tobiya mpe Yedaeya,
ba-oyo bawuti na bowumbu wuta na Babiloni ; mpe na mokolo yango
kaka, kende yo moko na ndako ya Joziasi, mwana mobali ya Sofoni, epai
wapi bakomeli.
11 Kamata palata mpe wolo mpo ete osalela yango motole ; bongo oko-
latisa yango Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-
Nzambe.
12 Okoyebisa ye maloba oyo : « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi : ‹ Tala moto oyo kombo na ye ezali : Moto ya nzete.
Nyonso ekobota esika ye azali, mpe ezali ye nde akotonga Tempelo ya
Yawe.
13 Ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe ; bakolatisa ye bilembo ya
lokumu, mpe akovanda na kiti ya bokonzi mpo na kokonza. Mpe wana
kaka na kiti na ye ya bokonzi, akozala mpe Nganga-Nzambe. Bongo misala
nyonso mibale, ezala ya bokonzi to ya bonganga-Nzambe, ekotambola
malamu. › »
14 Bakobomba motole yango kati na Tempelo ya Yawe lokola ekaniseli
mpo na kokanisa motema malamu ya Elidayi, ya Tobiya, ya Yedaeya
mpe ya Eleme, mwana mobali ya Sofoni.
15 Bato oyo bakowuta mosika penza bakoya mpo na kosunga misala
ya kotonga Tempelo ya Yawe, bongo bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya
mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. Makambo oyo ekokokisama
solo soki boluki kotosa Yawe, Nzambe na bino.

7

Likambo ya kokila bilei

1 Na mobu ya minei ya mokonzi ya Dariusi, na mokolo ya minei ya sanza
ya libwa, sanza ya kisilevi, Yawe alobaki na Zakari.
2 Bato ya Beteli batindaki Saretseri, Regemi-Meleki elongo na bato na
bango mpo na kobondela Yawe
3 mpe mpo na kotuna motuna oyo epai ya Banganga-Nzambe oyo
basalaka kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe epai ya
basakoli :
— Boni, tosengeli kaka kokoba kolela mpe kokila bilei na sanza ya
mitano ndenge tosalaka wuta kala ?
4 Bongo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai :
5 — Tuna bato nyonso ya ekolo mpe Banganga-Nzambe : « Wuta mibu
tuku sambo, tango bokilaka bilei mpe bolelaka na sanza ya mitano mpe
ya sambo, bosalaka yango mpo na Ngai ?
6 Bongo tango bozalaki kolia mpe komela, ezalaki te mpo na esengo
na bino moko ?
7 Yango ezali te liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya basakoli na Ye
wuta kala tango Yelusalemi mpe bingumba oyo ezingelaki yango ezalaki
na kimia mpe na boyokani, mpe Negevi mpe Shefela etondaki na bato
ebele ? »
8 Mpe Yawe alobaki lisusu na Zakari :
9 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Bokataka
makambo na bosembo, mpe tika ete moko na moko kati na bino azala
na bolingo mpe na mawa ya moto mosusu.
10 Bonyokolaka te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike to mopaya
to mpe mobola, mpe tika ete moko te kati na bino asala, na motema na ye,
mabongisi ya kosala moninga na ye mabe. »
11 Kasi baboyaki kotosa, bamatisaki mapeka mpe bakangaki matoyi na
bango mpo ete bayoka Ngai te.
12 Bakomisaki mitema na bango makasi lokola diama mpo kaka
bayoka te mibeko mpe maloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, azalaki
koloba na bango na lisungi ya Molimo na Ye na nzela ya basakoli na Ye ya
kala. Mpo na yango, Yawe, Mokonzi ya mampinga, atombokaki makasi.
13 Boye, Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki : « Lokola bayokaki
Ngai te tango nazalaki kobenga bango, Ngai mpe nayokaki bango te
tango babengaki Ngai.
14 Na bongo, napanzaki bango kati na bikolo nyonso epai wapi
bakomaki bapaya, mpe mokili na bango ebebisamaki makasi : moto moko
te akokaki lisusu kokota to kobima kuna. Ndenge wana nde bakomisaki
mokili ya kitoko libebi. »

8

Elaka ya kopambola Yelusalemi

1 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai :
2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : ‹ Nazali na zuwa
makasi mpo na Siona, mpo ete nalingaka yango makasi na motema na
Ngai. › »

3 Tala liloba oyo Yawe alobi : « Nakozonga na Siona mpe nakovanda
kati na Yelusalemi. Boye, Yelusalemi ekobengama Engumba ya bosolo ;
mpe ngomba ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ekobengama Ngomba ya
bule. »

4 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Mibange ya
mibali mpe ya basi bakotonda lisusu na babalabala ya Yelusalemi, moto
na moto na nzete na ye na loboko mpo na kimobange.
5 Babalabala ya engumba ekotonda lisusu na bilenge mibali mpe basi
oyo bakokoma kosakana kuna. »

6 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Boni, soki, na
tango wana, ekomonana lokola likambo ya kokamwa na miso ya batikali
kati na bato oyo, Ngai mpe namona yango likambo ya kokamwa ? » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga.

7 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Nakobikisa bato
na Ngai, longwa na mokili ya este kino na mokili ya weste.
8 Nakozongisa bango mpo ete bavanda na Yelusalemi ; bakozala bato
na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango na boyengebene mpe na
bosembo. »

9 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Bino ba-
oyo, na mikolo oyo, bozali koyoka maloba kaka oyo basakoli balobaki,
lokola bazalaki awa na tango miboko ya Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya
mampinga, ezalaki kotongama, boyika mpiko mpe bolendisa maboko na
bino mpo na kotonga Tempelo oyo ya Yawe.
10 Pamba te, liboso ya tango wana, bato bazalaki kozwa lifuti ya malonga
te na misala na bango, mpe banyama ezalaki kopesa ata litomba moko te ;
moto moko te azalaki kokende na mosala na ye na kimia likolo ya kobanga
banguna, pamba te nasalaki ete moto moko na moko atelemela moninga
na ye.
11 Kasi sik'oyo, nakosala lisusu te, na ndambo ya bato oyo batikali,
makambo oyo nasalaki na tango ya kala, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga.
12 « Solo, milona ekokola malamu, bilanga ya vino ekobota bambuma
na yango, mabele ekobimisa biloko ebele, mpe likolo ekonokisa mvula.
Nakopesa biloko oyo nyonso lokola libula epai ya batikali kati na bato
oyo.
13 Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele, bobanga ata eloko moko te,
boyika kaka mpiko ; pamba te ndenge bokomaki bikolo elakelama mabe
kati na bikolo mosusu, ndenge wana mpe nakobikisa bino, mpe bokozala
lipamboli. »

14 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Ndenge kaka
nazwaki mokano ya kotindela bino pasi mpe ya koyokela bino mawa te
tango batata na bino batumbolaki kanda na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga,
15 « ndenge wana mpe nazwi mokano sik'oyo ya komonisa lisusu
bolamu na Yelusalemi mpe na Yuda. Bozala na bobangi te.
16 Tala makambo oyo bosengeli kosala : Tika ete moko na moko kati
na bino alobaka solo na moninga na ye ; bosambisaka na bosolo mpe
bokataka makambo na bosembo kati na bisambiselo na bino,
17 bosalaka mabongisi ya komonisa baninga na bino pasi te, bolingaka te
kolapa ndayi ya lokuta ; pamba te makambo wana nyonso, nayina yango
makasi, » elobi Yawe.
18 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai :
19 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : Mikolo ya kokila
bilei ya sanza ya minei, ya mitano, ya sambo mpe ya zomi ekokoma mikolo

ya esengo mpe ya kosepela, ekokoma bafeti ya nkembo mpe ya esengo mpo
na libota ya Yuda. Kasi bolinga solo mpe kimia. »
20 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Bato ya bikolo
ebele mpe bavandi ya bingumba ya ndenge na ndenge bakoya lisusu ;
21 bamoko bakowuta na engumba moko mpo na kokende na engumba
mosusu mpe bakoloba : ‹ Tokende kobondela Yawe mpe koluka elongi na
Yawe, Mokonzi ya mampinga ! › Bongo bamosusu bakozongisela bango :
‹ Ngai mpe nakokende ! ›
22 Boye bato ebele mpe bikolo ya nguya bakoya na Yelusalemi mpo na
koluka elongi na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bakobondela Ye. »
23 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi : « Na mikolo
wana, bato zomi ya bikolo mpe ya nkota ya ndenge na ndenge bakokanga
songe ya nzambala ya Moyuda moko mpe bakoloba : ‹ Tika ete tokende
elongo na yo, pamba te toyoki ete Nzambe azali na bino elongo. › »

9

Kosambisama ya banguna ya Isalaele

1 Liloba na Yawe.
Liloba na Yawe ekomi na mokili ya Adraki,
ekowumela na engumba Damasi,
pamba te miso ya bato mpe ya mabota nyonso ya Isalaele
ezali kotalela Yawe.
2 Tala, ekowumela lisusu likolo ya engumba Amati,
na mondelo oyo ekabola yango na engumba Damasi,
na engumba Tiri mpe Sidoni, atako baleki mayele.
3 Engumba Tiri emitongeli yango moko ndako makasi,
emibombeli palata ebele lokola putulu
mpe wolo ebele lokola potopoto ya balabala.
4 Kasi Nkolo akobotola yango,
akosukisa nguya na yango na ebale monene
mpe ekozika na moto.
5 Engumba Ashikeloni ekomona yango mpe ekokoma kolenga ;
engumba Gaza ekokoma na somo makasi,
ndenge moko mpe engumba Ekroni ;
pamba te elikya na yango ekosila.
Engumba Gaza ekozangela mokonzi na yango
mpe engumba Asikaloni ekotikala lisusu na bato te.
6 Bana makangu bakoya kovanda na engumba Asidodi,
mpe nakosilisa lolendo ya bato ya Filisitia.
7 Nakolongola makila na minoko na bango,
mpe bilei ya mbindo na minu na bango ;
kasi ba-oyo bakotikala bakokoma
bato ya Nzambe na biso mpe bakambi ya Yuda ;
mpe bato ya engumba Ekroni bakokoma
lokola bato ya Yebusi.
8 Nakobundela ndako na Ngai
liboso ya mampinga ya basoda ya nguya ;
monyokoli moko te akoya lisusu komonisa bato na Ngai pasi,
pamba te Ngai moko nde nazali kokengela sik’oyo.

Koya ya mokonzi ya kimia

9 Siona, mboka kitoko, sepela, sepela penza makasi !
Yelusalemi, mboka kitoko,

ganga penza na esengo !
Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo,
azali sembo mpe molongi,
atonda na komikitisa, avandi na likolo ya ane,
na likolo ya mwana ya ane, mwana ya ane ya mwasi.
10 Nakolongola bashar ya bitumba na mokili ya Efrayimi,
bampunda ya bitumba, na engumba Yelusalemi,
mpe matolotolo ya bitumba ekobukana.
Mokonzi yango akosakola kimia na bikolo nyonso,
bokonzi na ye ekobanda longwa na ebale monene moko kino na mosusu,
longwa na ebale kino na basuka ya mabele.
11 Mpo na yo, likolo ya makila ya boyokani na Ngai elongo na yo,
nakobimisa bakangami na yo na libulu oyo ezanga mayi.
12 Bozonga na ndako na bino, oyo batonga makasi,
bino bakangami oyo botondi na elikya,
pamba te nazali koloba na bino sik'oyo :
« Nakozongisela bino mbala mibale
biloko oyo bobungisaki. »
13 Pamba te nabendi tolotolo na Ngai, oyo ezali Yuda,
natie yango likonga na Ngai ya moke oyo ezali Efrayimi.
Siona, nakotelemisa bana na yo ya mibali
mpo ete batelemela bana mibali ya Yavani
mpe nakokomisa yo lokola mopanga ya elombe.
14 Yawe akomimonisa epai na bango,
mpe tolotolo na Ye ekobima lokola mokalikali.
Nkolo Yawe akobeta kelelo
mpe akotambola kati na mopepe makasi.
15 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobatela bango.
Bakolia mpe bakobuka mabanga ya ebambelo mabanga,
bakomela mpe bakosala makelele lokola bato balangwe masanga,
bakotonda lokola kopo ya makila
oyo basopaka na basonge ya etumbelo.
16 Na mokolo wana, Yawe, Nzambe na bango,
akobikisa bango
ndenge mobateli bibwele abikisaka bameme na ye.
Bakongenga makasi kati na mabele na Ye
lokola mabanga ya talo.
17 Bakozala bato ya esengo,
bakokoma kitoko makasi.
Ble ekopesa bilenge mibali makasi
mpe vino ya sika ekopesa bilenge basi makasi.

10

Kosambwisama ya banzambe ya bikeko

1 Bosenga epai na Yawe ete anokisa mvula ya suka ;
ezali Yawe nde atindaka mapata mpe bakake
oyo ememaka bamvula minene,
Ye nde abimisaka matiti na elanga ya moko na moko.
2 Nzokande, banzambe ya bikeko elobaka maloba ya pamba,
mpe bimoniseli ya bato ya soloka ezalaka ya lokuta :
bazwaka bandoto oyo ezanga tina,
mpe malendisi na bango ezalaka ya lokuta.

Yango wana, bato bakomaki kotelengana lokola bibwele
oyo ezangi mobateli.

Kobima ya sika

3 Kanda na Ngai ya makasi epeli mpo na babateli,
mpe nakopesa bakambi etumbu,
pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ayei mpo na kobatela etonga na Ye, libota ya Yuda ;
akokomisa bango mpunda na Ye ya lokumu kati na bitumba.
4 Na Yuda nde ekobimela libanga ya songe ya ndako,
likonzi ya ndako ya kapo, tolotolo ya bitumba
mpe bakambi nyonso.
5 Bango nyonso bakokoma lokola bilombe ya bitumba,
oyo bakangamaka te na potopoto ya babalabala
na tango ya bitumba.
Lokola Yawe azali elongo na bango,
bakobunda mpe bakolonga,
ata basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda.

6 « Nakolendisa libota ya Yuda
mpe nakobikisa libota ya Jozefi,
nakozongisa bango lisusu na mokili na bango,
pamba te nakoyokela bango mawa ;
bakozala lokola bato oyo nasundolaki te,
pamba te nazali Yawe, Nzambe na bango,
mpe nakoyanola bango.
7 Bato ya Efrayimi bakokoma lokola bilombe ya bitumba ;
mitema na bango ekotonda na esengo lokola bato bameli masanga ;
bana na bango ya mibali bakomona yango
mpe bakotonda na esengo,
bongo mitema na bango ekosepela kati na Yawe.
8 Nakobeta piololo mpo na kobenga bango
mpe nakosangisa bango esika moko.
Solo, nakokangola bango, mpe bakokoma ebele
ndenge bazalaki liboso.
9 Ata soki napanzi bango kati na bikolo ya bapaya,
ezala na mokili oyo eleki mosika,
bakokanisa Ngai kaka.
Bango elongo na bana na bango ya mibali bakobika
mpe bakozonga na mokili na bango.
10 Nakozongisa bango wuta na Ejipito ;
nakosangisa bango wuta na Asiri ;
nakomema bango na Galadi mpe na Libani ;
kasi atako bongo, esika ya kovanda ekozala moke mpo na bango.
11 Bakoleka na kati-kati ya ebale monene ya mitungisi ;
bambonge ya ebale monene ekovanda kimia,
bozindo nyonso ya ebale Nili ekokawuka.
Lolendo ya Asiri ekosila
mpe lingenda ya bokonzi ya Ejipito ekolongwa.
12 Nakosala ete balendisama kati na Yawe :
bakotambola na Kombo na Ye, »
elobi Yawe.

11

Yawe abebisi bikolo ya nguya

1 Mokili ya Libani, fungola bikuke na yo
mpo ete moto ezikisa banzete na yo ya sedele !
2 Nzete ya sipele, lela,
pamba te nzete ya sedele esili kokweya !
Banzete milayi esili kokatama.
Banzete ya sheni ya Bashani, bolela ;
pamba te basili kokata zamba monene !
3 Boyoka ndenge babateli bibwele bazali kolela,
pamba te bitando epai wapi baleisaka bibwele ebebisami.
Boyoka ndenge bankosi ezali koganga,
pamba te zamba ya Yordani, oyo etonda na banzete,
esili kobebisama.

Babateli mibale ya bameme

4 Tala liloba oyo Yawe, Nzambe na ngai, alobi :
— Batela malamu bameme oyo babongisi mpo na koboma !
5 Bato oyo basombaka bibwele yango babomaka yango, bazalaka na somo ya etumbu ata moko te. Bato oyo batekaka yango balobaka : « Tika ete Yawe apambolama, pamba te nakomi mozwi ! » Mpe bango moko babateli na yango bayokelaka yango mawa ata moke te.
6 Yango wana Ngai mpe nakoyokela lisusu bato ya mokili mawa te, nakokaba moto na moto na maboko ya moninga na ye mpe ya mokonzi na ye. Bakonzi bakobebisa mokili, kasi nakokangola ata moto moko te wuta na maboko ya bakonzi yango, elobi Yawe.
7 Boye, nabatelaki malamu bameme oyo babongisaki mpo na koboma ; mpe mingi penza bameme oyo ezalaki na pasi makasi. Nakamataki mangenda mibale : nabengaki moko Ngolu, mpe mosusu, Bomoko. Bongo, nakomaki kobatela bameme.
8 Na sanza moko kaka, nabomaki babateli bibwele misato ; nakokaki lisusu kokanga motema te, mpe etonga eyinaki ngai.
9 Nalobaki na etonga ya bibwele :
— Nakozala lisusu mobateli na bino te. Tika ete oyo ekokufa ekufa na yango, oyo ekobunga ebunga na yango ; mpe tika ete oyo ekotikala ebomana yango na yango !
10 Nakamataki lingenda oyo nabengaki Ngolu, nabukaki yango mpo na kotalisa ete boyokani oyo nasalaki elongo na bikolo nyonso esili.
11 Boyokani esilaki nde na mokolo wana ; bongo, etonga oyo ezalaki na pasi makasi mpe ezalaki kotala ngai esosolaki ete ezalaki solo Liloba na Yawe.
12 Nalobaki na bango :
— Soki bomoni ete ezali malamu, bopesa ngai lifuti na ngai ; soki te, botika na bino.
Bafutaki ngai mbongo ya bibende ya palata tuku misato lokola lifuti na ngai.
13 Mpe Yawe alobaki na ngai :
— Bwaka yango epai ya mosali mbeki ; yango nde motuya ya malonga oyo bamoni ete ekoki na Ngai !
Nakamataki mbongo yango ya bibende tuku misato mpe nabwakaki yango kati na Tempelo ya Yawe, epai ya mosali mbeki.
14 Bongo nabukaki lisusu lingenda ya mibale oyo nabengaki Bomoko, mpo na kotalisa ete bondeko kati na libota ya Yuda mpe ya Isalaele ekufi.

15 Yawe alobaki na ngai :
— Kamata lisusu bisalelo ya mobateli bibwele ya zoba !
16 Pamba te nakobimisa kati na mokili mobateli bibwele ya sika oyo
akobanda koluka te bibwele oyo ebungi, akolandela te bana bibwele,
akosalisa te bapota ya bibwele oyo ezoki, akoleisa te oyo ezali na nzoto
kolongono, kasi akobanda koliaka misuni ya bibwele ya mafuta mpe
kobuka yango makolo.
17 Mawa na mobateli bibwele ya zoba oyo asundolaka etonga na ye !
Tika ete mopanga ekata ye loboko mpe etobola ye liso oyo ezali na ngambo
ya loboko ya mobali ! Tika ete loboko na ye ekawuka, solo, ekawuka
penza ! Tika ete liso na ye, oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali
ekufa, ekufa solo !

Elonga ya suka ya mokonzi

12

Nzambe abundeli Yelusalemi

1 Liloba na Yawe.
Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele.

Yawe oyo atanda likolo mpe asala miboko ya mabele, Ye oyo atia Molimo
na Ye kati na moto, alobi :
2 « Nakokomisa Yelusalemi lokola kopo ya vino oyo elangwisaka bikolo
nyonso ya zingazinga na yango ; bakozingela solo Yuda mpe Yelusalemi.
3 Na mokolo wana, nakokomisa Yelusalemi lokola libanga ya kilo liboso
ya bikolo nyonso ; moto nyonso oyo akoluka kotombola yango akozoka ;
mpe bikolo nyonso ekosangana mpo na kobundisa Yelusalemi.
4 Na mokolo wana, nakobangisa bampunda nyonso mpe nakokomisa
batambolisi na yango liboma, » elobi Yawe. « Nakosenzela libota ya Yuda,
kasi nakoboma miso ya bampunda nyonso ya bikolo.
5 Boye, bakambi ya Yuda bakomilobela : ‹ Bato ya Yelusalemi bazali
makasi mpo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe na bango. ›
6 Na mokolo wana, nakokomisa bakambi ya Yuda lokola moto kati na
liboke ya bakoni, lokola koni ya moto na se ya liboke ya matiti ekawuka :
bakozikisa bikolo nyonso ya zingazinga na bango, ezala oyo ezali na
ngambo ya loboko na bango ya mobali to ya mwasi. Kasi Yelusalemi
ekotikala kaka na esika na yango.
7 Yawe akobikisa liboso bandako ya kapo ya Yuda mpo ete lokumu ya
libota ya Davidi mpe ya bavandi ya Yelusalemi eleka te lokumu ya Yuda.
8 Na mokolo wana, Yawe akobatela bavandi ya Yelusalemi mpo ete bato
ya bolembu kati na bango bakoma makasi lokola Davidi, mpe libota ya
Davidi ekoma lokola Nzambe, lokola Anjelu ya Yawe, oyo azali kotambola
liboso na bango.
9 Na mokolo wana, nakobima mpo na koboma bikolo nyonso oyo
ekobundisa Yelusalemi.

Matanga mpe kopetolama

10 Nakosopa Molimo ya ngolu mpe ya mabondeli epai ya libota ya Davidi
mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi. Bakosembola miso na bango epai
na Ngai oyo batobolaki. Bakosalela ye matanga ndenge kaka basalaka
matanga ya mwana oyo abotama kaka ye moko ; bakolela ye makasi
ndenge balelaka mwana mobali ya liboso oyo asili kokufa.

11 Na mokolo wana, matanga kati na Yelusalemi ekozala monene lokola
matanga ya Adadi-Rimoni na etando ya Megido.
12 Mokili mobimba ekosala matanga, etuka na etuka na esika na yango
elongo na basi na yango : etuka ya libota ya Davidi elongo na basi na
yango, etuka ya libota ya Natan elongo na basi na yango,
13 etuka ya libota ya Levi elongo na basi na yango, etuka ya libota ya
Shimei elongo na basi na yango,
14 mpe bituka nyonso oyo etikali elongo na basi na yango.

13

Kopetolama na masumu

1 Na mokolo wana, etima moko ekobimisa mayi mpo na kopetola
masumu mpe mbindo ya libota ya Davidi mpe ya bavandi ya Yelusalemi.
2 Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, nakosala ete
bakombo ya banzambe ya bikeko elimwa na mokili ; boye bakotikala
kokanisa yango lisusu te. Nakolongola lisusu kati na mokili basakoli mpe
molimo ya mbindo.
3 Boye, soki moto moko akobi kosakola, tika ete tata mpe mama oyo
babota ye baloba na ye : ‹ Osengeli kokufa mpo ete olobi makambo
ya lokuta na Kombo na Yawe ! › Wana akozala kosakola, baboti na ye
bakotobola ye na mopanga.
4 Na mokolo wana, mosakoli moko na moko akozala na soni mpo na
kosakola mpe koloba bimoniseli na ye ; akokosa lisusu bato te na kolataka
bilamba ya basakoli, oyo basala na bapwale.
5 Akoloba : ‹ Nazali na ngai mosakoli te ; ngai nasalaka na ngai bilanga,
mabele nde ezalaka libula na ngai wuta bolenge na ngai ! ›
6 Soki batuni ye : ‹ Bongo bapota oyo ezali na tolo na yo ewuti wapi ? ›
Akozongisa : ‹ Nazokaki yango kati na ndako ya balingami na ngai. ›

Kobetama ya mobateli bibwele

7 Oh mopanga, telema !
Tika ete otelema mpo na koboma mobateli bibwele na Ngai !
Tika ete oboma moninga na Ngai, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
« Beta mobateli bibwele,
mpe bameme ekopalangana.
Bongo nakoboma ata bibwele ya mike.
8 Na mokili mobimba, »
elobi Yawe,
« bandambo mibale ya bato kati na bandambo misato
bakobebisama mpe bakokufa ;
mpe ndambo moko ya bato kati na bandambo misato
nde bakotikala na mokili.
9 Nakomema ndambo moko wana ya bato na moto,
nakopetola bango ndenge bapetolaka palata na moto
mpe nakomeka bango
ndenge bamekaka wolo na moto ;
bakobelela Kombo na Ngai,
mpe Ngai nakoyanola bango.
Nakoloba na bango :
‹ Bozali bato na Ngai, ›
mpe bango bakoloba :
‹ Yawe azali Nzambe na biso ! › »

14

Mokolo ya Yawe

1 Tala, mokolo ya Yawe ezali koya ; ezali mokolo oyo bakokabola
bomengo ya bitumba kati na yo, Yelusalemi.
2 Nakosangisa bikolo nyonso, na Yelusalemi, mpo ete babundisa
engumba yango ; bakobotola yango, bakobuka bandako na yango,
bakozwa basi na yango na makasi mpo na kobebisa lokumu na bango, mpe
ndambo ya bato kati na yango bakokende na bowumbu, bongo ndambo
mosusu ya bato bakotikala.
3 Bongo Yawe akobima mpe akobundisa bikolo wana, ndenge asalaka na
tango ya bitumba.
4 Na mokolo wana, makolo na Ye ekotelema likolo ya ngomba ya banzete
ya olive oyo ezali na ngambo ya este ya Yelusalemi ; mpe ngomba ya olive
ekokabwana na biteni mibale : eteni moko na ngambo ya este mpe eteni
mosusu na ngambo ya weste. Lubwaku moko ya monene ekosalema :
eteni moko ya ngomba ekokende na ngambo ya nor, mpe eteni mosusu,
na ngambo ya sude.
5 Bokokimela kati na lubwaku ya bangomba na ngai, pamba te lubwaku
ya bangomba ekokende kino na Atsali ; bokokima ndenge bokimaki tango
mabele eninganaki na tango Oziasi azalaki mokonzi ya Yuda. Bongo Yawe,
Nzambe na ngai, akoya elongo na basantu na Ye nyonso.
6 Na mokolo wana, ezala pole to malili to mpe mvula, eloko moko te
ekozala.
7 Ekozala mokolo ya ndenge mosusu, mokolo ezanga moyi mpe butu,
mokolo oyo Ye moko kaka Yawe ayebi ; pole ekobima soki pokwa ekoki.
8 Na mokolo wana, mayi oyo etiolaka ekobimela na Yelusalemi. Ndambo
moko ekokende na ebale monene ya este mpe ndambo mosusu, na ebale
monene ya weste, na eleko ya malili mpe ya molunge.
9 Yawe akozala Mokonzi ya mabele mobimba. Na mokolo wana, Ye moko
kaka nde akozala Nkolo, mpe bakosambela kaka Ye.
10 Mokili mobimba, longwa na Geba kino na Rimoni, na ngambo ya sude
ya Yelusalemi, ekokoma lokola etando ya Araba ; kasi Yelusalemi ekozala
kaka na likolo, ekotikala kaka na esika na yango, longwa na Ekuke ya
Benjame kino na esika oyo Ekuke ya kala ezalaki, na songe ya bamir,
longwa na ndako molayi ya Ananeyeli kino na bikamolelo ya mokonzi.
11 Bato bakozongela kovanda na Yelusalemi ; Yelusalemi ekobebisama
lisusu te mpe ekokoma na kimia.
12 Tala etumbu oyo Yawe akopesa na bikolo nyonso oyo ekobundisa
Yelusalemi : Misuni ya banzoto na bango ekobanda kopola wana bazali
nanu na bomoi ; miso na bango ekokufa na bilongi na bango mpe balolemo
na bango ekokufa kati na minoko na bango.
13 Na mokolo wana, Yawe akosala ete mobulu ekota kati na bango,
bakobetana makofi mpe bakobomana bango na bango.
14 Bato ya Yuda mpe bakobunda kati na Yelusalemi, bakokongola
bomengo ya bikolo nyonso ya zingazinga : wolo, palata mpe bilamba
mingi koleka.
15 Etumbu ya ndenge moko kaka ekokweya likolo ya bampunda, ya
bamile, ya bashamo, ya ba-ane mpe ya banyama nyonso oyo ekozala na
molako.
16 Boye, batikali kati na bikolo nyonso oyo ebundisaki Yelusalemi
bakomata mibu nyonso na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi,
Yawe Mokonzi ya mampinga, mpe mpo na kosala feti ya Bandako ya kapo.

17 Soki bato ya etuka moko ya mabele bakei te na Yelusalemi mpo na
kogumbamela Mokonzi, Yawe Mokonzi ya mampinga, mvula ekonoka te
na mokili na bango.
18 Soki bato ya Ejipito baboyi kokende kosala feti na Yelusalemi, mvula
ekonoka te na mokili na bango. Boye, Yawe akopesa bango etumbu
oyo abongisa mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kokende kosala feti ya
Bandako ya kapo.
19 Ekozala etumbu ya Ejipito mpe ya bikolo nyonso oyo ekoboya kokende
kosala feti ya Bandako ya kapo.
20 Na mokolo wana, bakotia makomi na bangonga mike-mike ya
bampunda : « Ebulisami mpo na Yawe ! » Banzungu ya Tempelo ya Yawe
ekozala mpe bule ndenge bakopo ezalaka bule liboso ya etumbelo.
21 Banzungu nyonso kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda ekobulisama
mpo na Yawe, Mokonzi ya mampinga ; mpe bato nyonso oyo bakoya
kopesa makabo bakozwa ndambo ya banzungu mpe bakolambela yango.
Na mokolo wana, ata moto moko te ya mombongo akotikala kati na
Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Malashi

Koponama ya Isalaele

1 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe epai ya Isalaele na nzela ya mosakoli
Malashi.
2 « Ngai, nalingaki bino, »
elobi Yawe,
« kasi bino bozali kotuna Ngai :
‹ Eloko nini ezali kolakisa ete olingaki biso ? ›
Boni, Ezawu azalaki ndeko ya Jakobi te ? »
elobi Yawe,
« Nzokande, nalingaki Jakobi,
3 kasi nayinaki Ezawu ;
bongo nabongolaki bangomba na ye esobe
mpe nakabaki libula na ye epai ya bambwa ya zamba. »
4 Edomi akoki koloba :
« Ata babebisi mokili na biso,
tokotonga yango kaka lisusu ! »
Kasi tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi :
« Solo, bakotonga na bango yango,
kasi Ngai nakobuka yango !
Bakobenga mokili yango :
‹ Mokili ya makambo mabe,
bato oyo bazali tango nyonso na se ya kanda ya Yawe. ›
5 Bokomona yango na miso na bino moko
mpe bokoloba : ‹ Yawe azali Monene
koleka ata bandelo ya etando ya Isalaele. ›

Mbeka oyo esengeli

6 Mwana mobali apesaka tata na ye lokumu, mpe mowumbu apesaka
nkolo na ye lokumu. Soki Ngai nazali Tata, wapi lokumu oyo esengeli na
Ngai ? Soki nazali Nkolo, wapi lokumu na Ngai ? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga.
« Ezali bino Banganga-Nzambe nde bozali kosambwisa Kombo na Ngai,
kasi bozali mpe kotuna : ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete tozali kosambwisa
Kombo na Yo ? ›
7 Bozali kotia bilei ya mbindo na etumbelo na Ngai, kasi bozali mpe
kotuna : ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete tokomisi etumbelo na Yo mbindo ? ›
Ezali tango bolobaka : ‹ Mesa ya Yawe ezali na tina te. ›
8 Ezali tango bobonzaka lokola mbeka nyama oyo ekufa miso ; boni,
yango ezali mabe te ? Bomeka nanu kopesa yango epai ya moyangeli
na bino ; boni, akosepela na bino ? Akondima bino solo ? » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.
9 « Sik'oyo, bozali mpe kobondela Nzambe ete asalela bino ngolu na
makabo ya lolenge oyo na maboko ! Boni, andima bino solo ? » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.
10 « Nani kati na bino akoki kozwa mokano ya kokanga bikuke ya
Tempelo mpo ete bopelisa moto na pamba te na etumbelo na Ngai ?
Nasepeli na bino ata moke te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga ; « mpe
nakoyamba te makabo oyo ewuti na maboko na bino.

11 Kombo na Ngai ekozala monene kati na bikolo, longwa na ebimelo
kino na elalelo ya moyi ; bakobonza na bisika nyonso malasi ya ansa lokola
mbeka mpo na Kombo na Ngai mpe makabo ya peto, pamba te Kombo na
Ngai ekozala monene kati na bikolo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
12 « Kasi bino, bozali kosambwisa yango tango bozali koloba ete mesa
ya Nkolo ezali na tina te mpe biloko na yango ezali mbindo.
13 Bozali koloba lisusu : ‹ Mokumba nini lisusu oyo ! › Bozali mpe kotiola
Ngai lisusu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Tango bozali komema
bibwele oyo ezoka, oyo etambolaka tengu-tengu to oyo ezali na bokono,
mpe bozali kobonza yango lokola mbeka, boni, nandima yango na maboko
na bino ? » elobi Yawe.
14 « Tika ete alakelama mabe, ye oyo azali na ebwele ya kitoko kati na
etonga na ye, mpe alapi ndayi ete akobonza yango epai na Yawe, kasi
abonzi ebwele oyo ebela ! Pamba te Ngai, nazali Mokonzi Monene, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bikolo nyonso esengeli kobanga Kombo
na Ngai.

2

Likebisi epai ya Banganga-Nzambe

1 « Sik’oyo, bino Banganga-Nzambe, likebisi oyo epesami epai na bino :
2 Soki boyoki te, soki boboyi kozwa mokano ya kopesa Kombo na Ngai
lokumu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakotindela bino elakeli
mabe mpe nakolakela lipamboli na bino mabe. Solo, nasili kolakela yango
mabe, pamba te bozwaki mokano te ya kopesa Kombo na Ngai lokumu.
3 Likolo na bino, nakopamela bakitani na bino, nakobwakela bino
basalite ya banyama na bino na bilongi, salite ya banyama oyo bobonzaka
na mikolo ya bafeti na bino, mpe bakomema bino nzela moko na basalite
yango.
4 Bokoyeba solo ete napesi bino likebisi oyo mpo ete boyokani na Ngai
elongo na Levi esuka te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
5 « Boyokani na Ngai elongo na ye ezali boyokani ya bomoi mpe ya
kimia, mpe nakopesa ye yango mpo ete atosa Ngai. Atosaki Ngai solo mpe
azalaki kolenga liboso ya Kombo na Ngai.
6 Monoko na ye ezalaki kobimisa malakisi ya solo ; lokuta etikalaki
komonana na bibebu na ye te. Azalaki kotambola elongo na Ngai na kimia
mpe na alima. Na nzela na ye, bato ebele batikaki kotambola na nzela ya
masumu.
7 Pamba te bibebu ya Nganga-Nzambe esengeli kobatela boyebi, mpe
bato basengeli kozwa boyebi na monoko na ye mpo ete azali ntoma ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga.
8 Kasi bino, bopengwi na nzela mpe bobetisi bato ebele mabaku na
malakisi na bino ; bobebisi boyokani elongo na Balevi, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.
9 « Boye, nasalaki ete botiolama mpe bosambwa liboso ya bato nyonso,
pamba te bolandaki banzela na Ngai te, kasi bozalaki kopona bilongi na
makambo oyo etali mibeko. »

Mabala elongo na bapaya

10 Boni, biso nyonso tozali bana ya tata moko te ? Boni, tokelama na
Nzambe moko te ? Bongo mpo na nini tozali kobebisa boyokani ya batata
na biso na ndenge tozali kosalana mabe biso na biso ?
11 Bato ya Yuda batamboli na boyengebene te, bakotisi likambo ya nkele
kati na Isalaele mpe na Yelusalemi, pamba te bato ya Yuda babebisi

bosantu ya Esika ya bule ya Yawe, Esika ya bule oyo Yawe alingaka makasi : babali basi oyo basambelaka nzambe mopaya.
12 Mpo na mobali nyonso oyo akosala bongo, azala nani, tika ete Yawe alongola ye na bandako ya kapo ya Jakobi, ata amemi makabo epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Koboma libala

13 Tala makambo mosusu oyo bosalaka : bozali kotondisa etumbelo ya Yawe na mayi ya miso, bozali kolelalela mpo ete Yawe azali kotala lisusu makabo na bino te mpe aboyi koyamba yango na maboko na bino.
14 Bozali kotuna : « Mpo na nini boye ? » Ezali mpo ete Yawe azali Motatoli kati na yo mpe mwasi na yo ya bolenge, kasi yo okosaki ye. Nzokande, azali mwasi oyo okangani na ye na nzela ya boyokani.
15 Boni, Yawe akomisaki bango te moto moko ? Bazali ya Yawe na mosuni mpe na molimo. Moto yango alukaka nini ? Alukaka bana kowuta epai na Nzambe. Boye, bosala keba mpo na bomoi na bino. Tika ete moto moko te akosa mwasi na ye ya bolenge !
16 Pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi : « Nayinaka likambo ya koboma libala ; ekokani na moto oyo elamba na ye ezwi makila tango abomi moto, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. Yango wana, bosala keba mpo na bomoi na bino mpe botikala sembo.

Mokolo ya kosambisama

17 Bolembisi Yawe na maloba na bino mpe bozali lisusu kotuna : « Tolembisi Yo na likambo nini ? »
Ezali tango bozali koloba : « Moto oyo asalaka mabe azali malamu na miso ya Yawe, mpe Yawe asepelaka na ye » to mpe « Wapi Nzambe ya bosembo ? »

3

1 « Nakotinda ntoma na Ngai ; ye nde akoya liboso mpo na kobongisela Ngai nzela. Boye Yawe oyo bozali kozela akoya na pwasa kati na Tempelo na Ye ; ntoma ya boyokani oyo bolingi akoya, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
2 Kasi nani akobika na mokolo oyo akoya ? Nani akotelema na mokolo oyo akomonana ? Pamba te azali lokola moto ya monyangwisi bibende na moto, lokola sabuni oyo etelisaka bilamba.
3 Akovanda lokola monyangwisi bibende mpe mopetoli palata na moto. Akopetola bana mibali ya Levi mpe akolekisa bango na moto ndenge bapetolaka wolo mpe palata, mpe bakokoma mpo na Yawe bato oyo bamemelaka Ye makabo kolanda ndenge esengeli kozala.
4 Bongo makabo ya Yuda mpe ya Yelusalemi ekosepelisa Yawe, ndenge ezalaki na tango ya kala.
5 « Nakopusana pene na bino mpo na kosambisama, nakosala na lombangu mpo na kofunda bato ya maji, ya ekobo, bato oyo balapaka ndayi ya lokuta, bato oyo banyokolaka basali na bango, basi bakufisa mibali mpe bana bitike, oyo banyokolaka bapaya mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Kobengama mpo na kobongola mitema

6 « Ngai Yawe, nabongwanaka te. Mpo na yango, bino bana mibali ya Jakobi, bozali kaka.

7 Wuta na tango ya bakoko na bino, bozalaki kaka kobuka mibeko
na Ngai mpe bozalaki kotosa Ngai te. Bozonga epai na Ngai, mpe Ngai
nakozonga epai na bino, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
« Kasi bozali komituna : ‹ Tokozonga ndenge nini ? ›
8 Boni, moto akoki solo kokosa Nzambe ? Nzokande bino, bozali kokosa
Ngai. Kasi bozali koloba : ‹ Tokosi Yo na likambo nini ? ›
Bokosi Ngai na eteni na bino ya zomi mpe na makabo.
9 Bozali na se ya elakeli mabe, pamba te bino nyonso, ekolo oyo
mobimba, bozali kokosa Ngai.
10 Boye, bomema biteni na bino nyonso ya zomi, na mobimba na yango,
na ebombelo bomengo ya Tempelo mpo ete bilei ezanga te kati na Ndako
na Ngai. Na bongo, bomeka Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
« mpo na kotala soki nakofungolela bino te maninisa ya Lola mpe soki
nakosopela bino te lipamboli na Ngai, na bofuluki oyo ezanga ndelo.
11 Nakopekisa banyama mike-mike kolia bambuma ya bilanga na bino,
bongo bilanga na bino ya vino ekotikala kozanga bambuma te, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga.
12 « Bato ya bikolo nyonso bakoloba ete bozali bato ya esengo, pamba te
mokili na bino ekozala mokili ya malamu mpo na kovanda, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.
13 Yawe alobi : « Bozali koloba makambo mabe mpo na kotelemela Ngai.
Kasi bozali kotuna : ‹ Maloba nini ya mabe tolobi mpo na kotelemela
Yo ? ›
14 Bozali lisusu koloba : ‹ Kosalela Nzambe ezali na tina te. Litomba
nini penza ezali na kotosa mibeko na Ye mpe na komiboya liboso ya Yawe,
Mokonzi ya mampinga ?
15 Tosengeli sik’oyo komona bato ya lofundu lokola bato ya esengo, bato
mabe bazali kokende liboso. Atako bazali kobeta tembe na Nzambe, kasi
bazali kaka kolonga. › »
16 Ndenge wana nde bato oyo batosaka Yawe bazalaki kosolola bango na
bango, kasi Yawe ayokaki masolo na bango. Boye buku moko ya ekaniseli
ekomamaki liboso ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Yawe mpe bapesaka
Kombo na Ye lokumu.
17 « Na mokolo oyo nakomonisa nguya na Ngai, bakokoma bato na Ngai,
bomengo na Ngai ya talo. Nakobatela bango ndenge tata abatelaka mwana
oyo asalelaka ye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
18 « Bongo bokomona lisusu bokeseni kati na moto ya sembo mpe moto
mabe, kati na moto oyo asalelaka Nzambe mpe moto oyo asalelaka Ye te.
19 Pamba te mokolo yango ezali koya ; ekozala moto makasi lokola fulu
ya moto. Bato nyonso ya lofundu mpe bato nyonso oyo basalaka mabe
bakokoma lokola matiti ya kokawuka. Mokolo yango ekozikisa bango, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Ekotikala ata mosisa to etape te.
20 Kasi mpo na bino oyo botosaka Kombo na Ngai, moyi ya bosembo
ekobima mpe ekomemela bino lobiko. Boye, bokobina mpe bokopumbwa
na esengo lokola bana ngombe ya mibali kati na lopango.
21 Bokonyata bato mabe, pamba te bakokoma lokola putulu na se ya
matambe na bino, na mokolo oyo nazali kobongisa, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga.
22 « Bokanisa Mobeko, malako mpe mitindo oyo napesaki epai ya
Moyize, mosali na Ngai, na ngomba Orebi, mpo na Isalaele mobimba.
23 Liboso ete mokolo ya Yawe eya, mokolo monene mpe ya somo,
nakotindela bino mosakoli Eliya.

24 Akozongisa mitema ya batata epai ya bana, mpe mitema ya bana epai
ya batata, soki te nakoya kobebisa mokili na nzela ya bilakeli mabe. »

Sango Malamu kolanda
Matayo
Mbotama mpe bomwana ya Yesu

Molongo ya mbotama ya Yesu

1 Tala molongo ya mbotama ya Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi
mpe ya Abrayami :

2 Abrayami abotaki Izaki ;
Izaki abotaki Jakobi ;
Jakobi abotaki Yuda mpe bandeko na ye ya mibali ;
3 Yuda abotaki Peretsi mpe Zera na nzela ya Tamari, mwasi na ye ;
Peretsi abotaki Etsironi ;
Etsironi abotaki Arami ;
4 Arami abotaki Aminadabi ;
Aminadabi abotaki Nashoni,
mpe Nashoni abotaki Salima ;
5 Salima abotaki Boazi na nzela ya Raabi, mwasi na ye ;
Boazi abotaki Obedi na nzela ya Rite, mwasi na ye ;
Obedi abotaki Izayi,
6 mpe Izayi abotaki mokonzi Davidi.

Davidi abotaki Salomo na nzela ya mwasi ya Uri ;
7 Salomo abotaki Roboami ;
Roboami abotaki Abiya ;
Abiya abotaki Asa ;
8 Asa abotaki Jozafati ;
Jozafati abotaki Yorami ;
Yorami abotaki Oziasi ;
9 Oziasi abotaki Yotami ;
Yotami abotaki Akazi ;
Akazi abotaki Ezekiasi ;
10 Ezekiasi abotaki Manase ;
Manase abotaki Amoni ;
Amoni abotaki Joziasi ;
11 Joziasi abotaki Yekonia mpe bandeko na ye ya mibali wana bana ya
Isalaele bakendeki na bowumbu, na Babiloni.

12 Sima na bana ya Isalaele kokende na bowumbu, na Babiloni,
Yekonia abotaki Shealitieli ;
Shealitieli abotaki Zorobabeli ;
13 Zorobabeli abotaki Abiwudi ;
Abiwudi abotaki Eliakimi ;
Eliakimi abotaki Azori ;
14 Azori abotaki Tsadoki ;
Tsadoki abotaki Akimi ;
Akimi abotaki Eliwudi ;
15 Eliwudi abotaki Eleazari ;
Eleazari abotaki Matani ;
Matani abotaki Jakobi ;

16 Jakobi abotaki Jozefi, mobali ya Mari ; mpe Mari azalaki mama ya
Yesu oyo babengaka Klisto.

17 Kobanda na Abrayami kino na Davidi, elekaki bikeke zomi na
minei ; kobanda na Davidi kino na tango oyo bana ya Isalaele
bakendeki na bowumbu, na Babiloni, elekaki lisusu bikeke zomi
na minei ; mpe kobanda na bowumbu, na Babiloni, kino na
Klisto, elekaki lisusu bikeke zomi na minei.

Elaka ya mbotama ya Yesu

18 Tala ndenge nini Yesu-Klisto abotamaki : Mari, mama na Ye, azalaki
mobandami ya libala na Jozefi ; kasi liboso ete bavanda ndako moko, Mari
akomaki na zemi na nguya ya Molimo Mosantu.
19 Jozefi, mobandami na ye ya libala, azalaki moto ya sembo. Boye,
lokola Jozefi alingaki te koyokisa Mari soni na miso ya bato, azwaki
mokano ya koboya Mari na kimia.
20 Wana Jozefi azalaki kokanisa makambo yango, anjelu na Nkolo
abimelaki ye kati na ndoto mpe alobaki na ye : « Jozefi, mokitani ya
Davidi, kobanga te kobala Mari ; pamba te zemi oyo azali na yango ewuti
na Molimo Mosantu.
21 Akobota mwana mobali mpe okopesa Ye kombo Yesu, pamba te
akobikisa bato na Ye na masumu na bango. »
22 Makambo wana nyonso esalemaki mpo na kokokisa maloba oyo Nkolo
alobaki na nzela ya mosakoli :
23 « Elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te akokoma na zemi
mpe akobota mwana mobali, bongo bakopesa Ye kombo Emanwele oyo
elingi koloba : Nzambe elongo na biso. »
24 Tango Jozefi alamukaki, asalaki makambo oyo anjelu na Nkolo
atindaki ye kosala mpe azwaki Mari lokola mwasi na ye.
25 Kasi Jozefi asangisaki nzoto te na Mari kino tango Mari abotaki mwana
mobali ; mpe Jozefi apesaki Ye kombo Yesu.

2

Bato ya mayele bayei kotala Yesu

1 Yesu abotamaki na Beteleemi ya Yuda, wana Erode azalaki mokonzi.
Na tango yango, bato ya mayele oyo bawutaki na este bayaki na Yelusalemi
2 mpe batunaki : « Mokonzi ya Bayuda oyo abotami azali wapi ?
Tomonaki monzoto na Ye kobima, yango wana toyei kogumbamela Ye. »
3 Tango mokonzi Erode ayokaki bongo, motema na ye etungisamaki
makasi elongo na Yelusalemi mobimba.
4 Abengaki mpe asangisaki bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe
balakisi ya Mobeko ; atunaki bango :
— Klisto asengeli kobotama wapi ?
5 Bazongiselaki ye :
— Na Beteleemi ya Yuda, pamba te mosakoli akoma :
6 « Bongo yo, Beteleemi, kati na mabele ya Yuda,
ozali solo moke te kati na bingumba ya Yuda,
pamba te Mokonzi oyo, lokola Mobateli bibwele,
akotambolisa bato na Ngai, Isalaele, akobima nde kati na yo. »
7 Bongo, Erode abengaki bato ya mayele na nkuku mpe alukaki koyeba
epai na bango tango nini monzoto ebimaki.
8 Boye, atindaki bango na Beteleemi ; alobaki :

— Bokende koluka malamu mwana yango, na Beteleemi ; tango kaka
bokomona ye, boyebisa ngai mpo ete ngai mpe nakende kogumbamela
ye.
9 Sima na bango koyoka maloba ya mokonzi, bakobaki nzela na bango.
Bamonaki lisusu monzoto oyo ewutaki kobima na este : monzoto yango
ezalaki kotambola liboso na bango kino ekendeki kotelema na likolo ya
esika oyo Mwana azalaki.
10 Tango kaka bamonaki lisusu monzoto yango, batondisamaki na
esengo.
11 Bakomaki na ndako yango, bamonaki Mwana elongo na Mari, mama
na Ye, mpe bagumbamelaki Ye ; bongo bafungolaki mabenga na bango
mpe babonzelaki Ye biloko oyo lokola bakado : wolo, malasi ya ansa mpe
mire.
12 Sima na yango, Nzambe akebisaki bango kati na ndoto ete bazonga
lisusu te epai ya Erode. Boye, bazongaki na mboka na bango na nzela
mosusu.

Bokimi na Ejipito

13 Sima na bato ya mayele kokende, anjelu na Nkolo abimelaki Jozefi kati
na ndoto mpe alobaki na ye : « Telema, kamata Mwana elongo na mama
na Ye ; bokima na Ejipito mpe bowumela kuna kino tango nakoyebisa yo
lisusu ete bozonga, pamba te Erode akoluka koboma Mwana. »
14 Jozefi atelemaki, azwaki Mwana elongo na mama na Ye, kaka na butu
wana, mpe akimaki na Ejipito
15 epai wapi awumelaki kino na kufa ya Erode, mpo ete makambo
oyo Nkolo alobaki na nzela ya mosakoli ekokisama : « Wuta na Ejipito,
nabengaki mwana na Ngai. »

16 Tango Erode asosolaki ete bato ya mayele bakosi ye, atombokaki
makasi mpe apesaki mitindo ete baboma bana mike nyonso ya mibali ya
mibu mibale kino na se, oyo bazalaki na Beteleemi mpe na zingazinga na
yango, kolanda tango oyo bato ya mayele bayebisaki ye na tina na eleko
oyo monzoto ebimaki.
17 Boye nde ekokisamaki makambo oyo mosakoli Jeremi alobaki :
18 « Makelele moko eyokani na Rama,
makelele ya kolela makasi mpe ya matanga :
Rasheli azali kolela bana na ye ;
aboyi kobondisama,
pamba te bazali lisusu na bomoi te. »

Bozongi na Nazareti

19 Sima na kufa ya Erode, anjelu na Nkolo abimelaki Jozefi kati na ndoto,
kuna na Ejipito,
20 mpe alobaki na ye : « Telema, kamata Mwana elongo na mama na Ye,
mpe zonga kati na mokili ya Isalaele, pamba te bato oyo bazalaki koluka
koboma Mwana basili kokufa. »
21 Jozefi atelemaki, azwaki Mwana elongo na mama na Ye mpe akendeki
na mokili ya Isalaele.
(Lk 2.39-40)
22 Kasi tango ayokaki ete Arikelawusi akitanaki na tata na ye, Erode, na
bokonzi kati na Yuda, abangaki kokende kuna ; kasi Nzambe akebisaki
Jozefi kati na ndoto, mpe Jozefi akendeki kati na etuka ya Galile

23 epai wapi avandaki kati na engumba Nazareti, mpo ete makambo oyo
basakoli balobaki ekokisama : « Bakobenga Ye moto ya Nazareti. »

3

Mateya ya Yoane Mobatisi
(Mlk 1.2-8; Lk 3.1-18; Yn 1.19-23)

1 Na tango wana, Yoane Mobatisi ayaki mpe akomaki koteya kati na
esobe ya Yuda :
2 « Bobongola mitema na bino, pamba te Bokonzi ya Likolo ekomi
pene ! »
3 Yoane azali ye oyo mosakoli Ezayi alobaki :
« Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe :
‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo,
bosembolela Ye banzela ya mike ! › »
4 Yoane azalaki kolata elamba oyo basala na bapwale ya shamo mpe
mokaba oyo basala na poso ya nyama ; azalaki kolia mankoko mpe mafuta
ya nzoyi.
5 Bato bazalaki kokende epai na ye longwa na Yelusalemi, na Yuda
mobimba mpe na etuka mobimba ya Yordani ;
6 bazalaki kotubela masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango
na ebale Yordani.
7 Kasi lokola azalaki komona Bafarizeo mpe Basaduseo koya ebele mpo
na kozwa libatisi, alobaki na bango : « Bana ya banyoka, nani ateyi bino
kokima kanda oyo ezali koya ?
8 Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema.
9 Bokanisa kutu te komilobela na se ya mitema : ‹ Abrayami azali koko
na biso ! › Nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali na makoki
ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani mpo na Abrayami.
10 Epasola esili kobongisama mpo na kokata banzete wuta na misisa :
nzete nyonso oyo ebotaka bambuma ya malamu te ekokatama mpe
ekobwakama na moto.
11 Ngai nazali kobatisa bino na mayi mpo na kolakisa ete bobongoli
mitema. Kasi sima na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya ;
ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye ;
ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe kati na moto.
12 Asimbi kiyungulu na loboko na Ye, akopetola etando na Ye mpo na
koyamba ble kati na ebombelo na Ye ; kasi akotumba kati na moto oyo
ekufaka te, matiti oyo ekotikala. »

Kobatisama ya Yesu
(Mlk 1.9-11; Lk 3.21-22; Yn 1.29-34)

13 Yesu alongwaki na Galile mpe akendeki na Yordani mpo ete Yoane
abatisa Ye.
14 Kasi Yoane aboyaki kobatisa Ye. Alobaki :
— Ezali ngai nde nazali na posa ete Yo obatisa ngai ; kasi ndenge nini
Yo oyei epai na ngai ?
15 Yesu azongiselaki ye :
— Tika ete esalema bongo sik’oyo ! Ezali malamu mpo na biso kosala
bongo mpo na kokokisa bosembo nyonso.
16 Tango kaka Yesu azwaki libatisi mpe abimaki na mayi, Likolo
efungwamaki ; mpe Yesu amonaki Molimo ya Nzambe kokitela Ye lokola
ebenga.

17 Bongo, mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo mpe elobaki :
« Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. »

4

Komekama ya Yesu
(Mlk 1.12-13; Lk 4.1-13)

1 Molimo amemaki Yesu kati na esobe mpo ete Satana ameka Ye.
2 Sima na Ye kokila bilei mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei,
ayokaki nzala.
3 Momeki ayaki epai na Ye mpe alobaki na Ye :
— Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba na mabanga oyo
ete ebongwana mapa.
4 Yesu azongisaki :
— Ekomama : « Moto akobika na lipa kaka te,
kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nzambe. »
5 Bongo, Satana amemaki Ye na engumba ya bule, atelemisaki Ye na
songe ya Tempelo
6 mpe alobaki na Ye :
— Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se ; pamba te
ekomama :
« Akopesa mitindo na ba-anjelu na tina na yo,
mpe bakomema yo na maboko na bango
mpo ete lokolo na yo etutana na libanga te. »
7 Yesu azongiselaki ye :
— Ekomama mpe : « Okomeka te Yawe, Nzambe na yo. »
8 Satana amemaki Ye lisusu na likolo ya ngomba oyo eleki molayi mpe
alakisaki Ye bokonzi nyonso ya mokili elongo na lokumu na yango ;
9 alobaki na Ye :
— Nakopesa yo nyonso oyo ozali komona, soki kaka ofukameli ngai
mpe ogumbameli ngai.
10 Yesu alobaki na ye :
— Mosika na ngai, Satana ! Pamba te ekomama :
« Okogumbamelaka kaka Yawe, Nzambe na yo,
mpe okosambelaka kaka Ye. »
11 Boye Satana atikaki Ye, mpe ba-anjelu bayaki kopesa Ye bilei.

Yesu abandi mosala na Galile
(Mlk 1.14-15; Lk 4.14-15)

12 Tango Yesu ayokaki ete babwaki Yoane Mobatisi kati na boloko,
azongaki na Galile.
13 Kasi avandaki na Nazareti te ; akendeki nde kovanda na Kaper-
nawumi oyo ezalaki pembeni ya ebale, kati na etuka ya Zabuloni mpe
ya Nefitali,
14 mpo na kokokisa maloba oyo mosakoli Ezayi alobaki :
15 « Mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali,
nzela ya ebale monene, pembeni ya Yordani,
Galile ya bapagano,
16 bato oyo bazalaki kovanda kati na molili
bamoni pole makasi ;
ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi,
pole ebimeli bango. »

17 Wuta na tango wana, Yesu abandaki koteya : « Bobongola mitema na
bino, pamba te Bokonzi ya Likolo ekomi pene ! »

Yesu abengi bayekoli ya liboso
(Mlk 1.16-20; Lk 5.1-11)

18 Wana Yesu azalaki kotambola pembeni ya ebale ya Galile, amonaki
bandeko mibali mibale : Simona oyo bazalaki kobenga Petelo, mpe Andre,
ndeko na ye ; bazalaki kobwaka monyama na ebale, pamba te bazalaki
balobi mbisi.
19 Yesu alobaki na bango : « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi
bato. »
20 Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki Yesu.
21 Tango alongwaki wana mpo na kokoba mobembo na Ye, amonaki
lisusu bandeko mibali mibale : Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane,
ndeko na ye. Bazalaki kobongisa minyama kati na bwato na bango elongo
na Zebede, tata na bango. Yesu abengaki bango ;
22 mpe, mbala moko, batikaki bwato mpe tata na bango, bongo balandaki
Yesu.

Yesu abikisi babeli
(Mlk 3.7-12; Lk 6.17-19)

23 Wana Yesu azalaki kotambola kati na Galile mobimba, azalaki koteya
kati na bandako na bango ya mayangani, kosakola Sango Malamu ya
Bokonzi ya Likolo, kobikisa bato na pasi mpe na bokono na bango nyonso.
24 Sango na Ye epanzanaki kati na Siri mobimba, mpe bato bazalaki
komemela Ye babeli oyo bazalaki na bokono ya ndenge na ndenge mpe
oyo bazalaki na mikakatano makasi : bato oyo bazalaki na se ya bokonzi
ya milimo mabe, bato oyo bazalaki na bokono ya ndeke mpe bato oyo
bazalaki na makolo mpe maboko ya kokufa ; mpe azalaki kobikisa bango.
25 Ebele ya bato bazalaki kolanda Ye ; bazalaki kowuta na Galile, na
Dekapoli*, na Yelusalemi, na Yuda mpe na etuka mobimba ya ngambo ya
Yordani.

5

Mateya na likolo ya ngomba
(Mlk 3.13; Lk 6.12-13, 20)

1 Tango Yesu amonaki ebele yango ya bato, amataki likolo ya ngomba
mpe avandaki. Bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye,
2 mpe akomaki kopesa bango malakisi.

Esengo ya kokoka
(Lk 6.20-26)

Alobaki :
3 « Esengo na babola na molimo,
pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango !
4 Esengo na bato oyo bazali kolela,
pamba te bakobondisama !
5 Esengo na bato na komikitisa,
pamba te bakozwa mokili lokola libula !
6 Esengo na bato oyo bazali na nzala mpe na posa ya bosembo,
pamba te bakotondisama !
7 Esengo na bato oyo bayokelaka bato mosusu mawa,

* **4:25** Dekapoli ezalaki etuka ya bingumba zomi

pamba te bakoyokela bango mpe mawa !
8 Esengo na bato oyo bazali na mitema peto,
pamba te bakomona Nzambe !
9 Esengo na bato oyo bayeisaka kimia,
pamba te bakobengama bana na Nzambe !
10 Esengo na bato oyo bazali konyokolama likolo ya bosembo,
pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango !
11 Esengo na bino tango bazali kofinga bino, tango bazali konyokola bino,
mpe tango bazali kokosela bino makambo ya lolenge nyonso likolo na
Ngai !
12 Bosepela mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na bino ezali monene
kati na Likolo ; pamba te ezalaki mpe kaka ndenge wana nde banyokolaki
basakoli oyo bazalaki liboso na bino.

Mungwa mpe pole ya mokili
(Mlk 9.50; Lk 14.34-35)
13 Bozali mungwa ya mokili. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango,
ndenge nini bakokoka lisusu kozongisa elengi na yango ? Ezali lisusu na
tina moko te ; etikali kaka eloko ya kobwaka mpe ya konyata.
(Mlk 4.21; Lk 8.16; 11.33)
14 Bozali pole ya mokili. Engumba oyo batongi na likolo ya ngomba ekoki
kobombama te.
15 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya
katini ; nzokande, atiaka yango na likolo ya etelemiselo ya minda mpo
ete engengisa bato nyonso oyo bazali kati na ndako.
16 Yango wana, tika ete pole na bino engenga liboso ya bato, mpo ete
bamona misala malamu na bino mpe bakumisa Tata na bino oyo azali
kati na Likolo.

Yesu mpe Mobeko
17 Bokanisa te ete Ngai nayaki mpo na kolongola Mobeko to basakoli ;
solo, nayaki te mpo na kolongola, kasi nayaki nde mpo na kokokisa.
18 Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo : liboso ete Likolo
mpe mabele elimwa, nkoma moko te oyo eleki moke to litono oyo ezalaka
na likolo ya i ekotikala kolongwa kati na Mobeko, kino makambo nyonso
ekokisama.
19 Yango wana, moto nyonso oyo akobuka moko kati na mibeko oyo,
ezala oyo eleki moke kati na yango, mpe akoteya bato mosusu kosala
bongo, bakozwa ye lokola moto pamba kati na Bokonzi ya Likolo. Kasi
moto oyo akotosa mpe akoteya mibeko oyo epai na bato mosusu akozala
moto monene kati na Bokonzi ya Likolo.
20 Pamba te, nazali koloba na bino solo ete soki bosembo na bino liboso
ya Mobeko eleki te bosembo ya balakisi ya Mobeko mpe ya Bafarizeo,
bokokota te na Bokonzi ya Likolo.

Mateya na tina na kanda
(Mlk 11.25; Lk 12.57-59)
21 Boyokaki ete baloba na bakoko na biso : ‹ Okobomaka te. Moto
nyonso oyo akoboma moninga na ye asengeli na kosambisama liboso ya
basambisi. ›
22 Kasi Ngai, nalobi na bino : Moto nyonso oyo akokangela ndeko na ye
kanda akosamba na esambiselo liboso ya basambisi ; moto oyo akofinga
ndeko na ye : ‹ zoba, › akosamba liboso ya Likita-Monene ; mpe oyo

akoloba na ndeko na ye : ‹ moto ya liboma, › akobwakama kati na moto ya lifelo.
23 Soki ozali kokende kopesa makabo na yo liboso ya etumbelo, mpe ososoli ete ndeko na yo azwa yo na likambo,
24 tika makabo na yo liboso ya etumbelo mpe kende nanu koyokana na ndeko na yo wana ; sima na yango nde okoya kopesa makabo na yo.
25 Soki moto azwi yo na likambo, yokana na ye noki, wana bozali nanu na nzela ; soki te, akofunda yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo na boloko.
26 Nazali koloba na yo penza ya solo : okobima na boloko soki kaka ofuti niongo na yo nyonso.

Mateya na tina na ekobo
(Mat 18.8-9; Mlk 9.43, 47-48)
27 Boyokaki ete baloba : ‹ Okosalaka ekobo te. ›
28 Kasi Ngai, nalobi na bino : Mobali nyonso oyo atali mwasi na makanisi ya kolula ye, asili kosala na ye ekobo kati na motema na ye.
29 Yango wana, soki liso na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo ; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ebwakama na lifelo.
30 Soki mpe loboko na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, kata yango mpe bwaka yango mosika na yo ; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ekende na lifelo.

Mateya na tina na libala
(Mat 19.7-9; Mlk 10.11-12; Lk 16.18)
31 Boyokaki lisusu ete baloba : ‹ Soki mobali akabwani na mwasi na ye, asengeli kopesa ye mokanda ya koboma libala. ›
32 Kasi Ngai, nazali koloba na bino : Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki mwasi yango akweyaki na ekobo, afungoleli ye nzela ya kosala kindumba ; mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongola na libala asali mpe ekobo.

Mateya na tina na ndayi
33 Boyokaki lisusu ete baloba na bakoko na biso : ‹ Okolapa ndayi ya lokuta te, kasi kokisa bilaka oyo opesaki na nzela ya ndayi liboso ya Nkolo. ›
34 Kasi Ngai, nazali koloba na bino : bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, pamba te Likolo ezali Kiti ya Bokonzi ya Nzambe,
35 to na kombo ya mokili, pamba te mokili ezali enyatelo makolo ya Nzambe ; to mpe na kombo ya Yelusalemi, pamba te Yelusalemi ezali engumba ya Mokonzi Monene.
36 Bosalelaka mpe te mito na bino mpo na kolapa ndayi, pamba te bokoki te kokomisa moko kati na suki ya mito na bino pembe to mwindo.
37 Kasi bolobaka kaka ‹ iyo › soki ezali iyo, mpe ‹ te › soki ezali bongo, pamba te maloba nyonso oyo ebakisamaka likolo ewutaka na Mokosi.

Mateya na tina na kozongisa mabe na mabe
(Lk 6.29-30)
38 Boyokaki ete baloba : ‹ Liso mpo na liso, linu mpo na linu. ›

39 Kasi Ngai, nazali koloba na bino : Botelemelaka te moto mabe ; kutu
soki abeti yo mbata na litama ya ngambo ya loboko ya mobali, pesa ye
mpe litama ya ngambo ya loboko ya mwasi.
40 Soki moto alingi kofunda yo mpo na kozwa elamba na yo, pesa ye
mpe kazaka na yo.
41 Soki moto atindi yo na makasi ete otambola kilometele moko, yo,
tambola bakilometele mibale elongo na ye.
42 Pesa na moto oyo asengi yo, mpe koboya te kodefisa na moto oyo alingi
kodefa epai na yo.

Mateya na tina na bolingo
(Lk 6.27-36)
43 Boyokaki ete baloba : ‹ Linga moninga na yo mpe yina monguna na
yo. ›
44 Kasi Ngai, nazali koloba na bino : Bolingaka banguna na bino mpe
bosambelaka mpo na bato oyo banyokolaka bino.
45 Na ndenge wana nde bokozala bana ya Tata na bino, oyo azali kati na
Likolo, pamba te abimisaka moyi mpo na bato malamu mpe mpo na bato
mabe, mpe anokisaka mvula mpo na bato ya sembo mpe mpo na bato oyo
bazali sembo te.
46 Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, lifuti nini bokozwa ?
Boni, bafutisi mpako basalaka mpe bongo te ?
47 Soki bopesaka mbote kaka na bandeko mibali na bino, likambo nini
ya kokamwa oyo bosalaka ? Boni, bapagano basalaka mpe bongo te ?
48 Bozala bato ya kokoka ndenge Tata na bino ya Likolo azali ya kokoka.

6

Mateya na tina na makabo epai na babola
1 Bosala keba ete bosalelaka te bosembo na bino liboso ya bato, mpo
ete bamona bino ; soki te, bokozanga lifuti oyo Tata na bino ya Likolo
abombela bino.
2 Tango ozali kokabela babola, kobetela yango tangwa te ndenge bato ya
bilongi mibale basalaka kati na bandako ya mayangani mpe na babalabala
mpo ete bato bakumisa bango. Nazali koloba na bino penza ya solo : basili
kozwa lifuti na bango.
3 Kasi tango yo ozali kokabela babola, sala yango na ndenge ete loboko
na yo ya mwasi eyeba ete likambo oyo loboko na yo ya mobali ezali kosala,
4 mpo ete likabo na yo ya mawa etikala sekele ; bongo Tata na yo, oyo
amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti.

Mateya na tina na libondeli
5 Tango bozali kosambela, bosalaka te lokola bato ya bilongi mibale oyo
balingaka kosambela ya kotelema kati na bandako ya mayangani mpe na
bisika oyo babalabala ekutana, mpo ete bato bamona bango. Nazali koloba
na bino penza ya solo : basili kozwa lifuti na bango.
6 Kasi yo, soki olingi kosambela, kota na shambre na yo, kanga ekuke
mpe sambela Tata na yo, oyo azali kati na esika wana ya sekele ; bongo
Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa
yo lifuti.
7 Tango bozali kosambela, bozongelaka-zongelaka te maloba ndenge
bapagano basalaka ; pamba te bakanisaka ete Nzambe akoyanola bango
soki balobi mingi.

8 Bosalaka lokola bango te, pamba te Tata na bino ayebi posa na bino
liboso ete botalisa Ye yango.
(Lk 11.2-4)
9 Tala ndenge nini bosengeli kosambela :
‹ Tata na biso,
Yo oyo ozali kati na Likolo ;
tika ete Kombo na Yo ebulisama,
10 tika ete Bokonzi na Yo eya,
tika ete mokano na Yo esalema,
awa na mokili ndenge esalemaka kuna na Likolo !
11 Pesa biso, na mokolo ya lelo,
bilei na biso ya mokolo na mokolo ;
12 limbisa mabe na biso,
ndenge biso mpe tolimbisi bato oyo basalaki biso mabe ;
13 komema biso na komekama te,
kasi kangola biso longwa na misala ya Satana ;
[pamba te bokonzi, nguya mpe nkembo
ezali ya Yo seko na seko.]* ›
14 Pamba te soki bolimbisi baninga, na mabe oyo basali bino, Tata na bino
ya Likolo mpe akolimbisa bino ;
15 kasi soki bolimbisi te, Tata na bino mpe akolimbisa te mabe na bino.

Mateya na tina na kokila bilei
16 Tango bozali kokila bilei, bozalaka mawa-mawa te ndenge bato ya
bilongi mibale basalaka ; pamba te bakomisaka bilongi na bango mawa-
mawa mpo na kolakisa na bato ete bazali kokila bilei. Nazali koloba na
bino penza ya solo : basili kozwa lifuti na bango.
17 Kasi tango yo ozali kokila bilei, sukola elongi na yo malamu mpe
pakola moto na yo malasi,
18 mpo ete moto moko te ayeba ete ozali kokila bilei, longola kaka Tata
na yo, oyo amonanaka te ; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo
oyo esalemaka na nkuku akopesa yo lifuti.

Mateya na tina na bomengo
(Lk 12.33-34)
19 Bonduka bomengo te awa na mokili, pamba te ekoki kobeba to nselele
ekoki kolia yango to mpe miyibi bakoki kobuka ndako mpo na koyiba
yango.
20 Kasi bonduka bomengo na bino kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba
te to nselele ekoki kolia yango te to mpe miyibi bakoki kobuka ndako te
mpo na koyiba yango ;
21 pamba te epai bomengo na yo ezali, kuna mpe motema na yo ekozala.

Mwinda ya nzoto
(Lk 11.34-36)
22 Miso ezali lokola mwinda ya nzoto. Soki miso na yo ezali malamu,
nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na pole.
23 Kasi soki miso na yo ekufi, nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati
na molili. Bongo soki pole oyo ezali kati na yo ekomi molili, molili yango
ekozala makasi penza.

---

* **6:13** Makomi oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

Nzambe to mbongo
(Lk 16.13)

24 Moto moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina moko
mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe akoboya mosusu.
Bokoki te kosalela Nzambe mpe mbongo nzela moko.

Mateya na tina na mitungisi

25 Yango wana, nazali koloba na bino : bomitungisaka te na tina na
bomoi na bino, na komituna : tokolia nini to tokomela nini ? To na tina
na banzoto na bino, na komituna : Tokolata nini ? Boni, bomoi eleki bilei
te na tina, mpe nzoto eleki bilamba te na tina ?
26 Botala ndeke ya likolo : elonaka nkona te, ebukaka bambuma te,
ebombaka bilei te kati na bibombelo ; kasi Tata na bino ya Likolo aleisaka
yango. Boni, bozali na motuya te koleka yango ?
27 Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata
ngonga moko na molayi ya bomoi na ye ?
28 Bongo mpo na nini bomitungisaka mpo na bilamba ya kolata ? Botala
bafololo ya bilanga ndenge ekolaka ! Esalaka te mpe etongaka bilamba
te ;
29 nzokande, nazali koloba na bino ya solo ete ata Salomo, kati na
nkembo na ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango.
30 Soki Nzambe alatisaka ndenge wana matiti ya bilanga, oyo, na mokolo
ya lelo, ezali na bomoi mpe, lobi, ekobwakama na moto, ekozala ndenge
nini mpo na bino ? Akolatisa bino te na ndenge ya kitoko koleka ? Bato
ya kondima moke !
31 Yango wana, bomitungisaka te na koloba : ‹ Tokolia nini ? Tokomela
nini ? Tokolata nini ? ›
32 Biloko wana nyonso, ezali bapagano nde balukaka-lukaka yango ; kasi
mpo na bino, Tata na bino ya Likolo ayebi malamu ete bozali na bosenga
na yango.
33 Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na Ye, bongo
bakobakisela bino biloko wana nyonso.
34 Yango wana, bomitungisaka te mpo na mokolo ya lobi oyo ezali koya,
pamba te mokolo yango ya lobi ekomitungisa na tina na yango moko :
mokolo na mokolo ezali na pasi oyo ekoki na yango.

7

Kosambisa te na esika ya Nkolo
(Lk 6.37-42)

1 Bosambisaka te mpo ete, bino mpe, basambisa bino te.
2 Pamba te bakosambisa bino ndenge kaka bino bosambisaka baninga,
mpe bakomeka bino na emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na komeka
bato mosusu.
3 Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na
yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko ?
4 Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo : ‹ Ndeko na ngai, tika ete
nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso, › wana ozali na nzete kati na
liso na yo ?
5 Bolole ! Banda nanu kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo
miso na yo ekomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali
kati na liso ya ndeko na yo.

6 Bopesa te biloko ya bule epai ya bambwa, noki te ekozongela bino mpo
na koswa bino ; bobwaka te bapawuni na bino ya talo epai ya bangulu,
noki te ekonyata-nyata yango.

Molende na mabondeli
(Lk 11.9-13)
7 Bosenga, mpe bakopesa bino ; boluka, mpe bokomona ; bobeta ekuke,
mpe bakofungolela bino ;
8 pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka
amonaka ; mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango.
9 Nani kati na bino apesaka na mwana na ye libanga, soki asengi ye
lipa ?
10 To nani apesaka na mwana na ye nyoka soki asengi mbisi ?
11 Soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana na bino
biloko ya malamu, ndenge nini Tata na bino oyo azali na Likolo apesa te
biloko ya kitoko epai ya bato oyo basengaka Ye yango ?
(Lk 6.31)
12 Nyonso oyo bolingaka ete bato mosusu basalela bino, bino mpe
bosalaka yango mpo na bango ; pamba te yango nde mateya nyonso ya
Mobeko mpe ya basakoli.

Banzela mibale
(Lk 13.23-24)
13 Bokotela na ekuke ya moke ; pamba te ekuke mpe nzela oyo ememaka
na libebi ezali monene, mpe bato ebele bakotelaka wana.
14 Kasi ekuke to nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke, mpe bato
moke kaka nde bamonaka yango.

Basakoli ya lokuta
(Lk 6.43-44)
15 Bosala keba na basakoli ya lokuta ! Tango bayaka epai na bino,
bazwaka lolenge ya bameme, kasi bazali penza bambwa ya zamba oyo
etonda na kanda.
16 Bokoyeba bango na nzela ya misala na bango. Boni, bokoki kolongola
bambuma ya vino na nzete ya basende to kobuka bambuma ya figi na
nzete ya banzube ?
17 Nzete nyonso ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, kasi
nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe.
18 Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe
ebotaka te bambuma ya malamu.
19 Nzete nyonso oyo ebotaka te bambuma ya malamu, bapikolaka yango
mpe babwakaka yango na moto.
20 Boye, bokoyeba basakoli ya lokuta na nzela ya misala na bango.

Bayekoli ya solo
(Lk 23.25-27)
21 Bato nyonso oyo balobaka na Ngai : ‹ Nkolo ! Nkolo ! › bakokota te
na Bokonzi ya Likolo, kaka bato oyo basalaka mokano ya Tata na Ngai,
oyo azali kati na Likolo.
22 Na mokolo ya kosambisama, bato ebele bakoloba na Ngai :
‹ Nkolo ! Nkolo ! Ezali te na Kombo na Yo nde tosakolaki, tobenganaki
milimo mabe mpe tosalaki bikamwa ebele ? ›
23 Bongo Ngai, nakoyebisa bango :

‹ Natikala koyeba bino te ! Bolongwa liboso na Ngai, bino bato mabe ! ›

Lisese ya batongi mibale ya ndako
(Lk 6.47-49)

24 Yango wana, moto nyonso oyo ayoki makambo oyo nawuti koloba mpe atie yango na misala akokani na moto ya mayele oyo atongaki ndako na ye na likolo ya libanga.
25 Tango mvula ebetaki makasi, mayi mpe mopepe eyaki makasi, emibwakaki na ndako yango ; kasi atako bongo, ndako ekweyaki te, pamba te miboko na yango etongamaki na likolo ya libanga.
26 Nzokande, moto nyonso oyo ayoki makambo oyo nawuti koloba, kasi atie yango te na misala, akokani na zoba oyo atongaki ndako na ye na likolo ya zelo :
27 tango mvula ebetaki makasi, mayi eyaki elongo na mopepe makasi, emibwakaki na ndako yango ; ndako yango ekweyaki, mpe nyonso epanzanaki. »

Bokonzi ya Yesu
(Mlk 1.22; Lk 4.22)

28 Tango Yesu asilisaki koloba maloba oyo, bato nyonso bakamwaki makasi malakisi na Ye,
29 pamba te ateyaki bango na bokonzi oyo balakisi na bango ya Mobeko bazangaki.

8

Yesu abikisi babeli
(Mlk 1.40-45; Lk 5.12-16)

1 Tango Yesu akitaki na ngomba, bato ebele penza balandaki Ye.
2 Moto moko na maba ayaki, agumbamaki liboso na Ye mpe alobaki :
— Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto.
3 Yesu asembolaki loboko, asimbaki ye mpe alobaki :
— Nalingi ete ezala bongo, koma peto.
Mbala moko, apetolamaki na maba na ye ;
4 mpe Yesu alobaki na ye :
— Yoka malamu ! Koyebisa likambo oyo na moto te, kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki.
(Lk 7.1-10; Yn 4.43-54)
5 Tango Yesu akotaki na Kapernawumi, mokonzi moko ya basoda ayaki epai na Ye mpe asengaki Ye lisungi.
6 Alobaki :
— Nkolo, mosali na ngai alali na ndako, azali kokoka kotambola te mpe azali kobela makasi.
7 Yesu azongiselaki ye :
— Nakoya kobikisa ye.
8 Mokonzi ya basoda alobaki :
— Nkolo, nazali ya kokoka te mpo ete okota na ndako na ngai ! Loba kaka liloba moko, mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye.
9 Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai ; soki nalobi na moko : « Kende ! » akendaka ; mpe soki nalobi na mosusu : « Yaka ! »

ayaka ; bongo soki nalobi na mowumbu na ngai : « Sala mosala oyo ! » asalaka yango.
10 Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki mingi mpe alobaki na bato oyo bazalaki kolanda Ye :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : natikali nanu komona te kondima ya boye kati na Isalaele !
11 Lisusu, nazali koloba na bino solo ete bato ebele bakowuta na Este mpe na Weste, mpe bakovanda na mesa elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi kati na Bokonzi ya Likolo.
12 Kasi bato oyo basengelaki kokitana na bokonzi bakobwakama kati na molili ya libanda epai wapi bakolela mpe bakoswa minu.
13 Bongo Yesu alobaki na mokonzi ya basoda :
— Zonga na ndako na yo ! Tika ete esalemela yo kolanda kondima na yo !
Mpe kaka na tango yango, mosali abikaki.

Yesu abikisaki bokono na biso
(Mlk 1.29-34; Lk 4.38-41)
14 Tango Yesu akomaki na ndako ya Petelo, akutaki mama-bokilo ya Petelo alala mpo ete azalaki kobela fievele.
15 Yesu asimbaki ye na loboko, mpe fievele esilaki ; bongo atelemaki mpe akomaki kobongisela Yesu bilei.

16 Tango pokwa ekomaki, bamemelaki Yesu bato ebele oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Kaka na liloba moko, Yesu abenganaki milimo mabe yango ; abikisaki mpe babeli nyonso.
17 Na bongo nde ekokisamaki liloba oyo mosakoli Ezayi alobaki :
« Amemaki mokumba ya pasi na biso
mpe abikisaki biso na bokono na biso. »

Pasi ya kolanda Yesu
(Lk 9.57-62)
18 Tango Yesu amonaki ete bato ebele bazingeli Ye, apesaki mitindo epai ya bayekoli na Ye ete bakatisa na ngambo mosusu ya ebale.
19 Molakisi moko ya mibeko apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki :
— Moteyi, nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende.
20 Kasi Yesu alobaki na ye :
— Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na yango ; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema.
21 Moto mosusu oyo azalaki moko kati na bayekoli ya Yesu alobaki na Ye :
— Nkolo, pesa ngai nzela ete nakende nanu kokunda tata na ngai.
22 Kasi Yesu alobaki na ye :
— Landa Ngai ! Tika bakufi bakunda bakufi na bango.

Yesu aleki mopepe na nguya
(Mlk 4.36-41; Lk 8.22-25)
23 Yesu amataki na bwato, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye.
24 Mbala moko, mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa kati na ebale mpe mbonge ekomaki kozipa bwato. Kasi Yesu azalaki kolala pongi.
25 Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balamusaki Ye na koganga :
— Nkolo, bikisa biso ! Tozali kokufa !
26 Kasi Yesu alobaki na bango :

— Bato na kondima moke ! Mpo na nini bozali kobanga ?
Bongo atelemaki, agangelaki mopepe mpe mbonge ; bongo kimia monene ezongaki.
27 Bato oyo bazalaki wana bakamwaki mpe bakomaki kolobana : « Moto oyo azali penza ndenge nini mpo ete ezala mopepe mpe ebale etosa ye ? »

Yesu aleki milimo mabe na nguya
(Mlk 5.1-20; Lk 8.26-39)
28 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, na etuka ya Gadara, bato mibale oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe babimaki wuta na bakunda mpe bayaki kokutana na Yesu ; bazalaki bato na kanza makasi, mpe bato bazalaki kobanga koleka na nzela wana.
29 Bakomaki koganga :
— Mwana na Nzambe, biso na yo likambo nini ? Boni, oyei awa mpo na kotungisa biso liboso ya tango oyo ekatama ?
30 Etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia mwa mosika ya esika oyo bazalaki.
31 Milimo mabe esengaki na Yesu :
— Soki okobengana biso, tinda biso kati na etonga wana ya bangulu.
32 Yesu alobaki na milimo yango :
— Bobima !
Milimo mabe ebimaki kati na bato wana mibale mpe ekotaki kati na bangulu. Mbala moko, etonga nyonso ya bangulu ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba kino na ebale ; mpe yango nyonso ezindaki mpe ekufaki kati na mayi.
33 Bakengeli bangulu bakimaki, bakendeki kati na engumba kopesa sango ya makambo nyonso oyo ewutaki kosalema mpe ndenge nini bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe basilaki kokangolama.
34 Bongo bato nyonso ya engumba babimaki mpo na kokutana na Yesu ; mpe tango bamonaki Ye, babondelaki Ye ete abima na etuka na bango.

9

Yesu alimbisi mpe abikisi ebosono
1 Yesu amataki na bwato, akatisaki ebale mpe akendeki na engumba na Ye.
2 Bamemelaki Ye ebosono moko alala na tsipoyi. Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na ebosono yango :
— Mwana na Ngai, yika mpiko ! Masumu na yo elimbisami.
3 Mpo na yango, ndambo ya balakisi ya Mobeko bakomaki kolobaloba na se ya mitema :
— Moto oyo azali kotiola Nzambe !
4 Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, atunaki bango :
— Mpo na nini bozali na makanisi mabe kati na mitema na bino ?
5 Likambo nini eleki pete mpo na koloba : « Masumu na yo elimbisami to telema mpe tambola ? »
6 Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili.
Bongo alobaki na ebosono :
— Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo.
7 Moto yango atelemaki mpe akendeki na ndako na ye.

8 Tango ebele ya bato bamonaki bongo, batondaki na somo mpe
bakomaki kokumisa Nzambe oyo apesi bokonzi ya ndenge wana epai ya
bato.

Tembe na tina na Yesu
(Mlk 2.13-22; Lk 5.27-39)

9 Wana Yesu alongwaki na esika yango mpe azalaki kokende, amonaki
mobali moko avandi na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka mpako ;
kombo na ye ezalaki « Matayo. » Yesu alobaki na ye : « Landa Ngai. »
Boye Matayo atelemaki mpe alandaki Yesu.

10 Wana Yesu azalaki kolia kati na ndako ya Matayo, bafutisi mpako
ebele mpe bato mosusu ya masumu bayaki mpe baliaki mesa moko na
Yesu elongo na bayekoli na Ye.

11 Tango Bafarizeo bamonaki bongo, batunaki bayekoli ya Yesu :

— Mpo na nini moteyi na bino azali kolia mesa moko na bafutisi
mpako mpe bato ya masumu ?

12 Kasi lokola Yesu ayokaki Bafarizeo koloba bongo, alobaki na bango :

— Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga
te ; ezali babeli nde bazalaka na posa na ye.

13 Bokende koyekola tina ya maloba oyo : « Nasepelaka na motema
ya boboto koleka mbeka, » pamba te nayaki te koluka bato ya sembo, kasi
bato ya masumu.

14 Bongo bayekoli ya Yoane bayaki mpe batunaki Yesu :

— Mpo na nini biso mpe Bafarizeo tokilaka bilei, kasi bayekoli na yo
bakilaka bilei te ?

15 Yesu azongiselaki bango :

— Boni, bato oyo babengami na feti ya libala bakoki solo kozala na
mawa, wana mobali ya libala azali elongo na bango ? Nzokande, tango
ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango ; mpe ekozala
na tango wana nde bakokila bilei.

16 Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba
elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya
kala, mpe ekosala lidusu monene koleka.

17 Ezali mpe ndenge moko mpo na vino ya sika : batiaka yango te kati
na bambeki ya kala, noki te bambeki ekopasuka, vino ekosopana mpe
bambeki ekobeba libela. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na
bambeki ya sika ; na bongo, vino mpe bambeki ekobatelama malamu.

Yesu aleki bokono mpe kufa na nguya
(Mlk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Wana Yesu azalaki koloba na bango, mokambi moko ayaki ; agumba-
maki liboso ya Yesu mpe alobaki na Ye :

— Mwana na ngai ya mwasi akufi kaka sik'oyo ; yaka, tiela ye loboko,
mpe akozonga lisusu na bomoi.

19 Yesu atelemaki mpe, elongo na bayekoli na Ye, alandaki mokambi
yango.

20 Na tango yango kaka, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki na bokono
ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na
mibale. Mwasi yango ayaki na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya songe
ya elamba na Ye,

21 pamba te azalaki komilobela :

— Soki kaka nasimbi elamba na Ye, nakobika na bokono na ngai.

22 Yesu atalaki na sima mpe amonaki ye ; alobaki :

— Mwana na Ngai ya mwasi, yika mpiko ! Kondima na yo ebikisi yo.
Mpe kaka na tango yango, mwasi yango abikaki na bokono na ye.
23 Tango Yesu akomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani,
amonaki babeti flite mpe bato ebele bazali kotia makelele.
24 Alobaki na bango :
— Bobima ! Mwana akufi te ; alali nde pongi.
Kasi bato bakomaki kotiola Ye.
25 Mpe sima na bango kobima libanda, Yesu akotaki na shambre,
asimbaki elenge mwasi na loboko, mpe elenge mwasi yango alamukaki.
26 Sango ya likambo yango epanzanaki na etuka wana mobimba.

Yesu abikisi bakufi miso mibale

27 Tango Yesu alongwaki wana, bakufi miso mibale balandaki Ye na
koganga :
— Mwana ya Davidi, yokela biso mawa !
28 Tango Yesu akomaki na ndako, bakufi miso bapusanaki pene na Ye.
Atunaki bango :
— Bondimi ete nazali na makoki ya kosala oyo bozali kosenga Ngai ?
Bazongisaki :
— Iyo, Nkolo !
29 Bongo asimbaki miso na bango mpe alobaki :
— Tika ete esalemela bino kolanda kondima na bino !
30 Mpe mbala moko, bakomaki komona. Bongo Yesu akebisaki bango :
— Bosala keba ete moto moko te ayeba likambo oyo ekomeli bino.
31 Kasi bango, tango kaka babimi, bakomaki kopanza sango na Ye kati
na etuka wana mobimba.
(Lk 11.14-15; Mat 12.22-24)
32 Wana bato wana mibale bazalaki kobima, bamemelaki Yesu moto
moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe mpe azalaki koloba
te.
33 Yesu abenganaki molimo mabe yango, mpe moto oyo azalaki koloba
te akomaki koloba. Ebele ya bato bakamwaki mpe balobaki :
— Kati na Isalaele, totikala nanu komona likambo ya boye te !
34 Kasi Bafarizeo bazalaki koloba :
— Azali kobengana milimo mabe na nguya ya mokonzi ya milimo
mabe.

Yesu ayokeli bato mawa
(Mlk 6.34; Lk 10.2)

35 Yesu azalaki kotambola na bamboka mpe na bingumba nyonso,
azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani mpe kosakola
Sango Malamu ya Bokonzi ; azalaki kobikisa bato na bokono mpe na pasi
ya ndenge na ndenge.

(Mlk 6.34; Lk 10.2)

36 Tango Yesu amonaki ngulupa ebele ya bato, ayokelaki bango mawa,
pamba te mitema na bango ebukanaki, mpe balembaki makasi lokola
bameme oyo ezangi mobateli.
37 Yesu alobaki na bayekoli na Ye : « Elanga ezali monene, kasi basali
bazali moke !
38 Yango wana, bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga
na Ye. »

10

Bantoma zomi na mibale
(Mlk 3.13-19; Lk 6.12-16)

1 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale mpe apesaki bango
bokonzi ya kobengana milimo mabe mpe ya kobikisa bokono mpe pasi
nyonso.

2 Tala bakombo ya bantoma zomi na mibale :

liboso, Simona oyo kombo na ye mosusu ezalaki Petelo ;
Andre, ndeko ya Petelo ;
Jake, mwana mobali ya Zebede ;
Yoane, ndeko ya Jake ;
3 Filipo mpe Bartelemi ;
Toma mpe Matayo, mofutisi mpako ;
Jake, mwana mobali ya Alife, mpe Tade ;
4 Simona oyo azalaki moko kati na bato ya lisanga ya Bazelote, mpe Yuda
Isikarioti oyo atekaki Yesu.

(Mlk 6.7-13; Lk 9.16)

5 Ezali bato oyo zomi na mibale nde Yesu atindaki, sima na Ye kopesa
bango mitindo oyo :

— Bokende te epai ya bato ya bikolo mosusu, mpe bokota te na
bingumba ya bato ya Samari.
6 Kasi bokende epai ya bameme oyo ebunga ya bato ya Isalaele.
7 Bipai nyonso oyo bokoleka, bosakola ete Bokonzi ya Likolo ekomi
pene.
8 Bobikisa babeli, bosekwisa bakufi, bokomisa peto bato na maba mpe
bobengana milimo mabe. Bopesa na ofele mpo ete bino mpe bozwaki na
ofele.
9 Kati na mabenga na bino, botia wolo te, palata te, mbongo mpe te.
10 Mpo na mobembo na bino, bomema sakosi te, banzambala mibale
te, basandale te, lingenda mpe te ; pamba te mosali asengeli kolia na
mosala na ye.
11 Na engumba to na mboka nyonso oyo bokokota, boluka moto oyo
abongi mpo na koyamba bino mpe bovanda na ndako na ye kino tango
bokolongwa.
12 Mpe tango bokokota na ndako yango, bopesa bavandi na yango
mbote na koloba : « Tika ete kimia ezala na bino ! »
13 Soki bavandi ya ndako yango babongi na kimia yango, wana tika
ete ewumela kati na bango ; soki te, wana tika ete ezonga epai na bino.
14 Soki baboyi koyamba mpe koyoka bino, bolongwa na ndako to na
engumba yango mpe bopupola putulu ya makolo na bino.
15 Nazali koloba na bino penza ya solo : na mokolo ya kosambisama,
etumbu ya bavandi ya engumba to ya mboka wana ekozala makasi koleka
etumbu ya mokili ya Sodome mpe Gomore.

Minyoko kati na lotomo
(Mlk 13.9-13; Lk 21.12-19)

16 Nazali kotinda bino lokola bameme kati na bambwa ya zamba ;
boye, bozala na ekenge lokola banyoka, mpe na boboto lokola bibenga.

17 Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo
ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako na bango ya
mayangani.
18 Likolo na Ngai, bakomema bino na makasi liboso ya bayangeli mpe
ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na
tina na Ngai liboso na bango mpe liboso ya bapagano.
19 Tango bakofunda bino epai ya bakambi, bomitungisa te mpo
na koluka makambo ya koloba to lolenge ya koloba yango, pamba te
ekopesamela bino na tango wana.
20 Ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo ya Tata na bino nde
akoloba na nzela ya minoko na bino.
21 Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba
mwana na ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa
bango.
22 Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo
akoyika mpiko kino na suka akobika.
23 Tango bakonyokola bino kati na engumba songolo, bokima na
engumba mosusu. Nazali koloba na bino penza ya solo : bokosilisa te
kotambola na bingumba nyonso ya Isalaele liboso ete Mwana na Moto
aya.
24 Moyekoli alekaka molakisi na ye te, mowumbu mpe alekaka nkolo
na ye te.
25 Nzokande, ekoki mpo na moyekoli kozala lokola molakisi na ye, mpe
mpo na mowumbu kozala lokola nkolo na ye. Soki babengaki Nkolo ndako
« Belizebule, » ekozala boni mpo na bavandi ya ndako na Ye ?

Mpiko mpo na lotomo
(Lk 12.2-9)
26 Yango wana, bobanga bango te ! Pamba te eloko moko te ebom-
bama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga
koyebana.
27 Makambo oyo nazali koyebisa bino sik'oyo kati na molili, boloba
yango na moyi ; mpe oyo bazali koloba na bino na litoyi, bosakola yango
wuta na likolo ya ndako.
28 Bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto, kasi bazangi makoki ya
koboma elimo ; bobanga nde Ye oyo akoki koboma nzoto mpe elimo kati
na lifelo.
29 Boni, batekaka te bandeke mike mibale na motuya ya mbongo oyo
eleki moke ? Nzokande, moko te kati na yango ekweyaka na mabele soki
Tata na bino alingi te.
30 Mpo na bino, Nzambe ayebi ata motango ya suki na bino.
31 Yango wana, bobanga te, boleki bandeke mike nyonso na motuya.
32 Moto nyonso oyo akotatola liboso ya bato ete azali moto na Ngai,
Ngai mpe nakotatola liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ete
nazali mpo na ye ;
33 kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowan-
gana ye liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo.
(Lk 12.51-53)
34 Bokanisa te ete nayaki mpo na komema kimia na mokili. Nayaki
mpo na komema kimia te, kasi mopanga.
35 Pamba te, nayaki mpo na kotia bokabwani
kati na mwana mobali mpe tata na ye,
kati na mwana mwasi mpe mama na ye,

mpe kati na mwasi ya libala mpe mama-bokilo na ye :
36 banguna ya moto bakozala kaka bato ya libota na ye moko.
(Mlk 8.34-35; Lk 9.23-24; 14.26-27)
37 Moto nyonso oyo alingaka tata na ye mpe mama na ye koleka Ngai
abongi te mpo na kozala moto na Ngai. Moto nyonso oyo alingaka
mwana na ye ya mobali to mwana na ye ya mwasi koleka Ngai abongi
te mpo na kozala moto na Ngai.
38 Moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpo na kolanda Ngai
abongi te mpo na kozala moto na Ngai.
39 Moto oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango ; mpe moto
oyo abungisi bomoi na ye likolo na Ngai akozwa yango lisusu.
40 Moto oyo ayambaka bino ayambaka nde Ngai, mpe moto oyo
ayambaka Ngai ayambaka nde Motindi na Ngai.
41 Moto oyo ayambaka mosakoli mpo ete azali mosakoli akozwa lifuti
ya ndenge moko na mosakoli, mpe moto oyo ayambaka moto ya sembo
mpo ete azali moto ya sembo akozwa lifuti ya ndenge moko na moto ya
sembo.
42 Moto nyonso oyo apesaka ata kopo moko kaka ya mayi ya malili epai
ya moko kati na bana mike oyo, mpo ete azali moyekoli na Ngai, nazali
koloba na bino penza ya solo, akotikala kobungisa te lifuti na ye.

11

1 Tango Yesu asilisaki kopesa mitindo epai ya bayekoli na Ye zomi na
mibale, alongwaki wana, akendeki koteya mpe kopanza Sango Malamu
kati na bingumba na bango.

Yesu mpe Yoane Mobatisi
(Lk 7.18-35)
2 Wana Yoane Mobatisi azalaki kati na boloko, ayokaki sango ya
makambo nyonso oyo Klisto azalaki kosala ; atindaki bayekoli na ye
3 kotuna epai ya Yesu :
— Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela
mosusu ?
4 Yesu azongiselaki bango :
— Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bozali komona mpe
koyoka :
5 bakufi miso bazali komona, ba-ebosono bazali kotambola, bato
na maba bazali kopetolama, bakufi matoyi bazali koyoka, bakufi bazali
kosekwa mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya babola.
6 Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te likolo na Ngai !
7 Wana bayekoli ya Yoane bazalaki kozonga, Yesu akomaki koloba na
ebele ya bato na tina na Yoane ; atunaki bango :
— Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe ? Mwa nzete oyo mopepe
ezalaki koningisa epai na epai ?
8 Soki mwa nzete yango te, bokendeki penza kotala nini ? Moto
moko alati bilamba ya kitoko ? Te ! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko
bavandaka na bandako ya bakonzi.
9 Kasi bino, bokendeki penza kotala nini kati na esobe ? Mosakoli ?
Solo, nazali koloba na bino penza ya solo : aleki kutu ata mosakoli.
10 Pamba te, azali moto oyo bakoma na tina na ye :
« Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo
mpo na kobongisela Yo nzela. »

11 Nazali koloba na bino penza ya solo : kati na bato oyo babotama na
mwasi, moko te aleki Yoane Mobatisi na monene ; nzokande, ye oyo
aleki moke kati na Bokonzi ya Likolo aleki Yoane Mobatisi na monene.
12 Wuta na tango oyo Yoane Mobatisi azalaki koteya kino sik'oyo, kokota
na Bokonzi ya Likolo ezali likambo ya koyika mpiko, mpe ezali kaka bato
oyo bazali kobunda na kondima nde bazali kokota kuna.
13 Pamba te basakoli nyonso mpe Mobeko basakolaki yango bango
nyonso kino na tango ya Yoane.
14 Mpe, soki bokoki kondima, boyeba ete ye nde azali Eliya oyo asengeli
koya.
15 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !
16 Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo ? Bakokani penza na
bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe bazali
koganga epai ya bamosusu :
17 « Tobetaki baflite,
kasi bobinaki te ;
toyembelaki bino banzembo ya matanga,
kasi bolelaki-lelaki te. »
18 Pamba te, tango Yoane ayaki, azalaki kolia te mpe azalaki komela vino
te ; mpe balobaki : « Azali na molimo mabe kati na ye ! »
19 Mpe awa Mwana na Moto mpe ayei, azali kolia mpe azali komela ; kasi
bazali koloba : « Azali na lokoso ya kolia mpe azali molangwi masanga,
moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu. » Nzokande, misala
ya bwanya etalisaka solo ete ezali sembo.

Yesu apameli bingumba oyo eboyaki kondima
(Mat 10.15; Lk 10.12-15)

20 Bongo Yesu apamelaki bingumba epai wapi asalaki mingi kati na
bikamwa na Ye, pamba te bavandi na yango babongolaki mitema te.
21 Alobaki :
— Mawa na yo, Korazini ! Mawa na yo, Betisaida ! Pamba te soki
bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki na bingumba Tiri mpe
Sidoni, mbele bavandi na yango babongolaki mitema wuta kala, mpe
mbele batalisaki yango na kolata basaki mpe na komipakola pululu !
22 Yango wana, nazali koloba na bino : na mokolo ya kosambisama,
etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni.
23 Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama kino na Likolo ?
Te ! Okokitisama kino na mboka ya bakufi ! Pamba te, soki bikamwa
oyo esalemaki kati na yo esalemaki kati na Sodome, mbele Sodome ezali
kowumela kino na mokolo ya lelo.
24 Yango wana, nazali koloba na bino : na mokolo ya kosambisama,
etumbu na yo ekozala makasi koleka etumbu mokili ya Sodome.

Yesu abengi bato na mikumba
(Lk 10.21-22)

25 Kaka na tango yango, Yesu alobaki :
— Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo ! Pamba te,
obombaki makambo oyo mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele
bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike !
26 Iyo, Tata, pamba te, kati na boboto na Yo, olingaki ete esalema
bongo !

27 Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi Mwana
longola kaka Tata, mpe moko te ayebi Tata longola kaka Mwana mpe
ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa Tata.
28 Boya epai na Ngai, bino nyonso oyo bolembi na mikumba ; Ngai,
nakopesa bino bopemi.
29 Bozwa ekangiseli na Ngai, bomema yango mpe boyekola epai na
Ngai, pamba te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa, bongo
milimo na bino ekozwa bopemi.
30 Solo, ekangiseli na Ngai ezali pasi te, mpe mokumba na Ngai ezali
pepele.

12

Yesu mpe mokolo ya Saba
(Mlk 2.23-28; Lk 6.1-5)

1 Na tango wana, Yesu alekaki kati na bilanga ya ble na mokolo ya Saba*.
Lokola bayekoli na Ye bakomaki na nzala, babandaki kobuka ble mpe kolia
yango.
2 Tango Bafarizeo bamonaki bongo, balobaki na Yesu :
— Tala bayekoli na Yo ! Bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema
na mokolo ya Saba.
3 Yesu azongiselaki bango :
— Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na
baninga na ye bazalaki na nzala,
4 ndenge nini akotaki kati na Ndako ya Nzambe ; mpe, ye elongo na
bato na ye, baliaki mapa oyo ebulisama ; nzokande, ezala ye to bato na
ye, moko te azalaki na ndingisa ya kolia yango ; kaka Banganga-Nzambe
nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango ?
5 Botikala mpe nanu kotanga te kati na Mobeko ete, na mokolo ya
Saba, Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo babukaka mobeko
ya Saba, kasi bakweyaka na mbeba te mpo na yango ?
6 Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino ete ezali awa na moto moko
oyo azali monene koleka Tempelo !
7 Ah soki bososolaki ndimbola ya maloba oyo : « Nasepelaka na
motema ya boboto koleka mbeka, » bokokaki kopamela te bato oyo mpo
ete basali mabe te !
8 Pamba te Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba.
(Mlk 3.1-6; Lk 6.6-11)
9 Sima na Yesu kolongwa na esika yango, akendeki na ndako na bango
ya mayangani
10 epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko. Bafarizeo batunaki
Yesu :
— Boni, mibeko epesa nzela ya kobikisa bato na mokolo ya Saba ?
Batunaki Ye bongo, pamba te bazalaki koluka likambo mpo na kofunda
Ye.
11 Kasi Yesu azongiselaki bango :
— Nani kati na bino, soki azali kaka na meme moko, mpe meme yango
ekweyi kati na libulu, akokita te kati na libulu, na mokolo ya Saba, mpo
na kobimisa yango ?
12 Nzokande, moto azali na motuya koleka meme ! Boye, kosala
bolamu na mokolo ya Saba endimama na mobeko.

* **12:1** Mokolo ya Saba : mokolo ya eyenga ya Bayuda, mokolo ya poso na tango ya lelo

13 Bongo, alobaki na moto yango :
— Sembola loboko na yo.
Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebongaki, ekomaki malamu lokola loboko mosusu.
14 Bafarizeo babimaki mpe bakabolaki makanisi kati na bango mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu.

Yesu, Moponami na Nzambe

15 Wana Yesu asosolaki ete basali mabongisi ya koboma Ye, alongwaki na esika yango. Bato ebele balandaki Ye, mpe abikisaki babeli nyonso.
16 Kasi apekisaki bango kobeta ata lisolo na tina na Ye.
17 Asalaki bongo mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama :
18 « Tala mosali na Ngai, oyo naponi ;
molingami na Ngai, mosali oyo nalingaka mingi,
oyo asalaka esengo na Ngai.
Nakopesa Ye Molimo na Ngai,
mpe akosakola bosembo epai ya bikolo ya bapaya.
19 Akoswana te mpe akoganga te,
bakoyoka mongongo na Ye te na babalabala.
20 Akobuka te mwa nzete ya kolemba oyo egumbama
mpe akoboma te mwinda oyo elingi kokufa
kino akosala ete bosembo elonga
21 mpe bikolo nyonso ya bapaya etia elikya na Kombo na Ye. »

Nzambe to Satana
(Mlk 3.20-30; Lk 11.14-23; 12.10)

22 Bongo bamemelaki Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe, azalaki mokufi miso mpe azalaki koloba te. Yesu abikisaki ye ; boye moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba mpe komona.
23 Bato nyonso bakamwaki mpe bazalaki koloba :
— Boni, moto oyo azali mwana ya Davidi te ?
24 Kasi tango Bafarizeo bayokaki maloba oyo ezalaki kolobama na tina na Yesu, balobaki :
— Moto oyo azali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo mabe.
25 Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, alobaki na bango :
— Bokonzi nyonso oyo bavandi na yango bakomi kobunda bango na bango ekobebisama ; engumba nyonso to ndako nyonso oyo bato na yango bazali lisusu na bomoko te ekowumela te.
26 Soki Satana abengani Satana, wana akomi nde komibundisa ye moko ; bongo bokonzi na ye ekowumela ndenge nini ?
27 Mpe soki, Ngai, nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli na bino babenganaka yango na nguya ya nani ? Yango wana, bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino.
28 Kasi soki ezali na nguya ya Molimo ya Nzambe nde Ngai nazali kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili kokoma kino epai na bino.
29 Ndenge nini moto akoki kokota na ndako ya elombe mpe koyiba biloko na ye ya ndako soki akangi nanu elombe yango te na basinga ? Nzokande, soki akangi ye na basinga, wana akoki solo koyiba biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ye.
30 Moto oyo azali elongo na Ngai te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te elongo na Ngai apanzaka.

31 Yango wana, nazali koloba na bino penza ya solo : lisumu nyonso
mpe makambo mabe nyonso oyo bato bakoki koloba na tina na Nzambe
ekolimbisama ; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo
Mosantu akolimbisama te.
32 Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto
akolimbisama ; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo
Mosantu akolimbisama te, ezala na bomoi na ye awa na se to na bomoi
oyo ekoya.

Nzete mpe bambuma na yango
(Mat 7.16-20; Lk 6.43-45)
33 Nzete ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, nzete ya mabe
ebotaka mpe bambuma ya mabe ; pamba te nzete eyebanaka na mbuma
na yango.
34 Libota ya banyoka ! Bokokoka ndenge nini koloba makambo ya
malamu awa bozali bato mabe ? Pamba te maloba ya moto etalisaka
lolenge ya motema na ye :
35 moto malamu alobaka makambo ya malamu kowuta na motema
malamu na ye, mpe moto mabe alobaka makambo ya mabe kowuta na
motema mabe na ye.
36 Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino : na mokolo ya kosambisama,
bato bakosamba mpo na maloba ezanga tina, oyo babimisaki.
37 Pamba te ezali na nzela ya maloba na yo moko kaka nde bakolongisa
yo to bakokweyisa yo.
(Mlk 8.11-12; Lk 11.29-32)
38 Bongo ndambo ya balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo balobaki na Ye :
— Moteyi, tolingi komona yo kosala elembo moko.
39 Yesu azongisaki :
— Oh bato ya ekeke oyo ! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi
na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo ! Bakopesamela
elembo mosusu te longola kaka elembo ya mosakoli Yona.
40 Pamba te, ndenge Yona avandaki kati na libumu ya mbisi monene
mikolo misato mpe babutu misato, ndenge wana mpe Mwana na Moto
akosala mikolo misato mpe babutu misato na se ya mabele.
41 Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema mpe
bakokatela bato ya ekeke oyo etumbu, pamba te babongolaki mitema na
bango tango bayokaki mateya ya Yona ; nzokande, ezali awa na Moto oyo
aleki Yona.
42 Na mokolo ya kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akotelema
elongo na bato ya ekeke oyo mpe akokatela bango etumbu, pamba te
awutaki mosika, na suka ya mokili, mpe ayaki mpo na koyoka maloba
ya bwanya ya Salomo ; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki Salomo.
(Lk 11.24-26)
43 Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka koyengayenga na
bisika ekawuka mpo na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika
yango te,
44 emilobelaka : « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako oyo
natikaki. » Tango molimo mabe yango ezongaka ekutaka ndako yango
polele, bakombola mpe babongisa malamu,
45 ekokende lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki yango na
mabe, mpe ekoya elongo na yango mpo na kokota na elulu mpe kovanda
kuna. Boye, bomoi ya moto yango ekokoma lisusu mabe koleka ndenge
ezalaki liboso. Ekozala mpe bongo mpo na bato mabe ya ekeke oyo.

Libota ya solo ya Yesu
(Mlk 3.31-35; Lk 8.19-21)

46 Wana Yesu azalaki nanu koloba na bato, mama na Ye mpe bandeko
na Ye ya mibali batelemaki libanda mpe bazalaki koluka kosolola na Ye.
47 Bongo moto moko ayebisaki Yesu :
— Mama mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na
posa ya kosolola na yo.
48 Kasi Yesu azongiselaki ye :
— Nani mama na Ngai, mpe banani bandeko na Ngai ?
49 Bongo Yesu atalisaki loboko na Ye na ngambo ya bayekoli na Ye mpe
alobaki :
— Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, bango oyo !
50 Pamba te moto nyonso oyo asalaka mokano ya Tata na Ngai, oyo
azali kati na Likolo, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai
ya mwasi mpe mama na Ngai.

13

Lisese ya moloni
(Mlk 4.1-9; Lk 8.4-8)

1 Mokolo yango kaka, Yesu abimaki na ndako mpe akendeki kovanda
pembeni ya ebale.
2 Lokola ebele ya bato bazingelaki Ye, Yesu amataki na bwato mpe
avandaki kati na yango, wana bato nyonso batelemaki na mokili.
3 Azwaki maloba mpe akomaki koteya bango makambo ebele na
masese ; azalaki koloba :
— Moloni moko akendeki kolona na elanga na ye.
4 Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya
nzela ; bandeke eyaki mpe eliaki yango.
5 Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo
mabele ezalaki mingi te, ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango
ezalaki na bozindo te ;
6 kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpe ekawukaki mpo
ete ezalaki na misisa te.
7 Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube, banzube ekolaki mpe
efinaki-finaki mwa banzete na yango ;
8 kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu mpe ebotaki
bambuma : nkona moko ebotaki bambuma nkama moko ; mosusu,
bambuma tuku motoba ; mpe mosusu, bambuma tuku misato.
9 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !
(Mlk 4.10-12; Lk 8.9-10)
10 Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe batunaki Ye :
— Mpo na nini ozali koloba na bango na masese ?
11 Yesu azongiselaki bango :
— Ezali mpo ete boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Likolo
epesameli nde na bino, kasi na bango te.
12 Na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu mpe akokoma na
bofuluki ; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango.
13 Tala mpo na nini nazali koloba na bango na masese :
ezali mpo ete atako bazali kotala, bamona te ;
mpe atako bazali koyoka, basosola te.
14 Maloba oyo mosakoli Ezayi asakola mpo na bango ekokisami :
« Matoyi na bino ekoyoka na pamba, kasi bokososola te ;

miso na bino ekotala na pamba, kasi bokomona te !
15 Pamba te mitema ya bato oyo ezali mabanga ;
bakangi penza matoyi mpe miso na bango,
noki te miso na bango emona,
matoyi na bango eyoka,
mitema na bango esosola,
mpe babongola mitema, mpe Ngai nabikisa bango. »
16 Nzokande bino, bozali bato ya esengo, pamba te miso na bino ezali komona, mpe matoyi na bino ezali koyoka.
17 Nazali koloba na bino penza ya solo : basakoli ebele mpe bato ebele ya sembo balukaki komona makambo oyo bino bozali komona, kasi bamonaki yango te ; batondaki na posa ya koyoka makambo oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te.

Ndimbola ya lisese ya moloni
(Mlk 4.13-20; Lk 8.11-15)
18 Boyoka ndimbola ya lisese ya moloni :
19 Soki moto ayoki Liloba na tina na Bokonzi ya Likolo mpe asosoli yango te, Satana ayaka kolongola oyo elonamaka kati na motema ya moto yango. Yango nde ndimbola ya nkona oyo ekweyi pembeni ya nzela.
20 Nkona oyo ekweyi na mabele etonda na mabanga ezali moto oyo ayoki Liloba mpe ayambi yango mbala moko na esengo.
21 Kasi mpo ete azwi nanu misisa te kati na kondima, akowumela kaka mpo na mwa tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to minyoko ekweyeli ye, asundoli mbala moko kondima na ye.
22 Nkona oyo ekweyi kati na banzube ezali moto oyo ayoki Liloba, kasi baposa mabe ya mokili mpe lokoso ya bomengo efini-fini Liloba kati na ye. Boye akotikala mpe kobota bambuma te.
23 Nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu ezali moto oyo ayoki Liloba mpe asosoli yango malamu ; bongo akobota bambuma : epai ya moko, bambuma ekoki komonana nkama moko ; epai ya mosusu, bambuma tuku motoba ; mpe epai ya mosusu lisusu, bambuma tuku misato.

Lisese ya matiti mabe
24 Yesu ayebisaki bango lisese mosusu : « Bokonzi ya Likolo ekokani na moto oyo alonaki nkona ya malamu kati na elanga na ye.
25 Wana bato nyonso balalaki pongi, monguna na ye ayaki, alonaki matiti mabe kati na elanga na ye ya ble mpe akendeki.
26 Tango ble ebandaki kobota mpe kobimisa mito ya bambuma, matiti mabe mpe ekolaki.
27 Basali ya nkolo elanga bayaki mpe balobaki : ‹ Mokonzi ; boni, olonaki te nkona ya malamu kati na elanga na yo ? Bongo matiti mabe oyo, ewuti wapi ? ›
28 Nkolo elanga azongisaki : ‹ Ezali monguna nde asali bongo ! ›
Basali batunaki lisusu : ‹ Olingi tokende kopikola yango ? ›
29 Nkolo elanga azongisaki : ‹ Bokende te ! Pamba te wana bokobanda kolongola matiti mabe, bokoki mpe kopikola ble elongo na yango.
30 Botika nyonso mibale ekola esika moko kino na tango ya kobuka bambuma. Ézali na tango wana nde nakoloba na bato oyo babukaka bambuma : Bolongola liboso matiti mabe, bokanga yango maboke-maboke mpe botumba yango ; kasi bobuka ble mpe botia yango na ebombelo na Ngai ya bambuma. › »

Lisese ya mbuma ya mutarde mpe ya levire
(Mlk 4.30-32; Lk 13.18-19)

31 Yesu ayebisaki bango lisese mosusu : « Bokonzi ya Likolo ekokani na
nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na
ye.
32 Nkona yango eleki bankona nyonso na moke ; kasi soki ekoli, elekaka
bandunda nyonso ya elanga na molayi mpe ekomaka monene ; ebimisaka
bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na yango na
bitape na yango. »

(Lk 13.20-21)

33 Yesu ayebisaki bango lisese mosusu : « Bokonzi ya Likolo ekokani na
levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale
na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. »

(Mlk 4.33-34)

34 Yesu azalaki kosalela masese mpo na koloba makambo wana nyonso
epai ya ebele ya bato ; mpe na tango nyonso oyo azalaki koloba na bango,
azangaki te kosalela masese.
35 Ezalaki ndenge wana nde maloba ya mosakoli ekokisamaki :
« Nakofungola monoko mpo na koyebisa bango makambo na masese,
nakosakola makambo oyo ebombama wuta na ebandeli ya mokili. »

Ndimbola ya lisese ya matiti mabe

36 Bongo Yesu atikaki ebele ya bato mpe akotaki na ndako. Bayekoli na
Ye bayaki epai na Ye mpe batunaki Ye :
— Pesa biso ndimbola ya lisese ya matiti mabe kati na elanga.
37 Yesu azongisaki :
— Moloni nkona ya malamu, ezali Mwana na Moto.
38 Elanga ezali mokili, nkona ya malamu ezali bana ya Bokonzi ya
Likolo, mpe matiti mabe ezali bana ya Satana ;
39 monguna oyo alonaki matiti mabe ezali Satana, tango ya kobuka
mbuma ezali suka ya mokili ; bongo bato oyo babukaka bambuma, ezali
ba-anjelu.
40 Ndenge bapikolaka matiti mabe mpe batumbaka yango na moto,
ndenge wana mpe ekozala na suka ya mokili :
41 Mwana na Moto akotinda ba-anjelu na Ye ; bongo bakolongola kati
na Bokonzi na Ye, nyonso oyo etindikaka bato mosusu na kosala masumu
mpe bato oyo basalaka mabe.
42 Bakobwaka bango na fulu ya moto makasi epai wapi ekozala kolela
mpe koswa minu.
43 Bongo bato ya sembo bakongenga lokola moyi kati na Bokonzi ya
Tata na bango. Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !

Lisese ya eloko ya talo mpe ya mayaka

44 Bokonzi ya Likolo ekokani na eloko ya talo oyo babomba kati na
elanga ; soki moto moko amoni yango, akobomba yango lisusu ; mpe na
esengo wana, akokende koteka biloko na ye nyonso mpo na kosomba
elanga wana.
45 Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na moto ya mombongo, oyo
alukaka bapawuni ya kitoko.
46 Soki amoni mayaka moko ya talo makasi, akokende koteka biloko
na ye nyonso mpo na kosomba yango.

Lisese ya monyama

47 Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na monyama oyo balobi mbisi
babwaki na ebale mpe ekangi bambisi ya ndenge na ndenge.
48 Soki etondi, balobi mbisi bakobimisa yango na mokili, bakovanda
mpe bakotia bambisi ya malamu kati na bitunga mpe bakobwaka oyo ya
mabe.
49 Ekozala mpe ndenge wana na suka ya mokili : ba-anjelu bakoya
kokabola bato mabe kati na bato ya sembo,
50 bongo bakobwaka bato mabe kati na fulu ya moto makasi epai wapi
ekozala kolela mpe koswa minu.
51 Boni, bososoli makambo oyo nyonso ?
Bazongisaki :
— Iyo !
52 Bongo, Yesu alobaki na bango :
— Yango wana, molakisi nyonso ya mibeko, oyo akomi moyekoli
ya makambo ya Bokonzi ya Likolo akokani na nkolo ndako oyo azali
kobimisa na ebombelo bomengo na ye : biloko ya sika mpe biloko ya
kala.

Bato ya Nazareti batioli Yesu
(Mlk 6.1-6; Lk 4.1-30)
53 Sima na Yesu koloba masese wana, alongwaki na esika yango
54 mpe azongaki kati na engumba na Ye ; akomaki koteya bato kati na
ndako na bango ya mayangani, mpe bango bazalaki kokamwa makasi
mpe komituna : « Bwanya mpe nguya ya kosala bikamwa oyo azwi yango
wapi ?
55 Ezali ye te mwana ya mosali mabaya ? Mama na ye, kombo na ye ezali
Mari te ? Jake, Jozefi, Simona mpe Jide bazali bandeko na ye ya mibali te ?
56 Bongo bandeko na ye ya basi, bango nyonso bazali awa elongo na biso
te ? Azwi makambo oyo nyonso wapi ? »
57 Boye, azalaki libaku mpo na kondima na bango. Kasi Yesu alobaki na
bango :
— Ezali kaka kati na ekolo na ye mpe kati na ndako na ye nde Mosakoli
azwaka lokumu te.
58 Mpe asalaki kuna bikamwa mingi te mpo ete bazalaki kondima Ye te.

14

Erode mpe Yesu
(Mlk 6.14-29; Lk 9.7-9; 3.19-20)
1 Na tango wana, sango na tina na Yesu epanzanaki makasi mpe ekomaki
kino na matoyi ya Erode, moyangeli ya Galile.
2 Alobaki na basali na ye :
— Ezali penza Yoane Mobatisi ! Asekwi kati na bakufi ; yango wana
azali na nguya ya kosala bikamwa.

Kufa ya Yoane Mobatisi
(Mlk 6.17-29; Lk 3.19-20)
3 Nzokande, Erode amipeselaki mitindo ete bazwa Yoane, bakanga ye
minyololo mpe babwaka ye kati na boloko, likolo ya Erodiade, mwasi ya
Filipo, ndeko mobali ya Erode ;
4 pamba te Yoane azalaki koloba na ye : « Ozali na ndingisa te ya
kosangisa na ye nzoto mpo ete azali mwasi na yo te. »
5 Boye, Erode akomaki koluka nzela ya koboma Yoane, kasi azalaki
kobanga bato mpo ete bazalaki kozwa Yoane lokola mosakoli.

6 Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, mwana mwasi
ya Erodiade abinaki liboso ya babengami na feti yango mpe asepelisaki
Erode makasi.
7 Boye, Erode alakaki mwasi yango, na nzela ya ndayi, ete akopesa ye
nyonso oyo akosenga.
8 Lokola mama akotisaki makanisi mabe kati na mwana, mwana mwasi
alobaki na Erode : « Pesa ngai awa, na sani, moto ya Yoane Mobatisi. »
9 Tango mokonzi ayokaki eloko oyo mwana mwasi asengaki, ayokaki
mawa mingi na motema ; kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na
bato oyo abengisaki na feti, apesaki mitindo ete bapesa ye moto yango.
10 Atindaki moto moko ete akende kokata moto ya Yoane kati na boloko.
11 Bamemaki, na sani, moto ya Yoane Mobatisi mpe bapesaki yango epai
ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi amemaki yango epai ya mama na
ye.
12 Bayekoli ya Yoane bayaki kozwa nzoto na ye mpe bakundaki yango ;
sima na yango, bakendeki kopesa sango epai ya Yesu.

Yesu aleisi mibali nkoto mitano
(Mlk 6.30-44; Lk 9.10-17; Yn 6.1-15)

13 Tango Yesu ayokaki sango yango, azwaki bwato mpo na kokende kati
na esobe, na esika oyo akozala kaka Ye moko. Wana ebele ya bato bayokaki
bongo, babimaki na bamboka na bango mpe balandaki Yesu na makolo.
14 Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza,
ayokaki mawa makasi mpo na bango. Boye, abandaki kobikisa bandeko
na bango, oyo bazalaki kobela.
15 Na pokwa, bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balobaki na Ye :
— Esika oyo ezali esobe, mpe ngonga epusani makasi ! Zongisa bango
mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka ya
zingazinga.
16 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Bazali na tina na kokende kuna te ! Bopesa bango bino moko biloko
ya kolia.
17 Bayekoli bazongisaki :
— Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale.
18 Yesu alobaki :
— Boya na yango awa epai na Ngai.
19 Yesu apesaki mitindo na bato ete bavanda na matiti ; azwaki mapa
mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo mpe
azongisaki matondi epai ya Nzambe ; akataki mapa yango mpe apesaki
biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai ya
bato.
20 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni
oyo etikalaki, mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale.
21 Bato oyo baliaki bazalaki mibali pene nkoto mitano, longola basi mpe
bana.

Yesu atamboli na mayi
(Mlk 6.45-52; Yn 6.16-21)

22 Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na bwato mpe
bakende liboso na Ye, na ngambo mosusu ya ebale, wana akozongisa bato.
23 Sima na Ye kozongisa bato, amataki na ngomba mpo na kosambela
na esika oyo azalaki kaka Ye moko. Kino na pokwa, azalaki wana kaka Ye
moko.

24 Nzokande, kaka na tango yango, wana bwato ekomaki mosika, na
molayi ya bametele koleka nkama moko longwa na mokili, mbonge
ekomaki koningisa bwato yango makasi, pamba te mopepe ezalaki kobeta
na ndenge ya kozongisa bwato na sima.
25 Wana tongo ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi
ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka bango.
26 Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya
ebale, somo makasi ekangaki bango mpe bakomaki koloba :
— Elima ! Elima ! Elima !
Bagangaki mpo na somo.
27 Kasi, mbala moko, Yesu alobaki na bango :
— Kimia ! Kimia ! Bobanga te ! Ezali nde Ngai !
28 Petelo alobaki na Ye :
— Nkolo, soki ezali penza Yo, loba na ngai ete naya kokutana na Yo
likolo ya mayi.
29 Yesu alobaki na ye :
— Yaka.
Mbala moko, Petelo akitaki na bwato mpe atambolaki na likolo ya mayi
mpo na kokende kokutana na Yesu.
30 Kasi tango amonaki ndenge mopepe ezali kopepa makasi, akomaki na
somo mpe, lokola akomaki kozinda, agangaki :
— Nkolo, bikisa ngai !
31 Mbala moko, Yesu asembolaki loboko epai na ye, asimbaki ye mpe
alobaki na ye :
— Moto na kondima moke, mpo na nini otie tembe ?
32 Tango bamataki na bwato, mopepe ekitaki.
33 Bato oyo bazalaki kati na bwato bagumbamelaki Yesu mpe balobaki :
— Ya solo, ozali Mwana na Nzambe !

Yesu abikisi babeli na Genezareti
(Mlk 6.53-56)
34 Sima na bango kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti.
35 Tango bavandi ya esika wana basosolaki ete ezali Yesu, bapanzaki
sango kati na etuka mobimba ; mpe bamemelaki Ye babeli nyonso.
36 Basengaki na Ye ete apesa babeli nzela ya kosimba ata singa ya songe
ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo balongaki kosimba yango babikaki
na bokono na bango.

15

Yesu mpe bokoko ya Bayuda
(Mlk 7.1-23)
1 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi bayaki
epai ya Yesu mpe balobaki na Ye :
2 — Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na biso ?
Pamba te basukolaka maboko na bango te liboso ya kolia.
3 Yesu azongiselaki bango :
— Bongo bino, mpo na nini botosaka te mibeko ya Nzambe, kasi
botosaka kaka bokoko na bino ?
4 Solo, Nzambe alobaki : « Okopesaka tata na yo mpe mama na yo
lokumu ; mpe moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe asengeli
na etumbu ya kufa. »

5 Kasi bino, bolobaka : « Moto nyonso oyo alobi na tata na ye to na
mama na ye : ‹ Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nabonzi yango lokola
likabo epai ya Nzambe, ›
6 abuki te mobeko ya kopesa tata na ye mpe mama na ye lokumu. »
Ezali ndenge wana penza nde bozali kokomisa pamba Liloba na Nzambe
mpo na kotombola bokoko na bino !
7 Bato ya bilongi mibale ! Ezayi asakola penza malamu na tina na
bino :
8 « Bato oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu,
kasi mitema na bango ezali mosika na Ngai ;
9 basambelaka Ngai kaka na pamba,
mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto. »
(Mlk 7.14-23)
10 Yesu abengaki ebele ya bato wana mpe alobaki na bango :
— Boyoka mpe bososola makambo oyo :
11 eloko oyo ekotaka na monoko ya moto ekomisaka moto mbindo te,
kasi ezali eloko oyo ebimaka na monoko nde ekomisaka moto mbindo.
12 Bongo bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye :
— Boni, oyebi te ete maloba oyo olobi ebetisi Bafarizeo mabaku ?
13 Yesu azongisaki :
— Nkona nyonso oyo Tata na Ngai ya Likolo alonaki te ekopikolama.
14 Botika bango ; bazali bakufi miso oyo bazali kotambolisa bakufi
miso mosusu. Nzokande, soki mokufi miso azali kotambolisa mokufi miso
mosusu, bango mibale bakokweya solo kati na libulu.
15 Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu :
— Limbolela biso lisese oyo.
16 Yesu atunaki bango :
— Bino mpe, boni, bozwi nanu bososoli te ?
17 Bozali kaka kososola te ete nyonso oyo ekotaka na monoko ekendaka
na libumu mpe, na sima, ebwakamaka na libulu ya zongo ?
18 Kasi oyo ebimaka na monoko, ewutaka nde na motema, mpe yango
nde ekomisaka moto mbindo.
19 Pamba te, na motema nde ewutaka makanisi mabe, koboma, ekobo,
kindumba, moyibi, litatoli ya lokuta mpe mafinga.
20 Ezali makambo wana nde ekomisaka moto mbindo ; kasi kozanga
kosukola maboko liboso ya kolia ekomisaka moto mbindo te.

Mwasi mopaya andimeli Yesu
(Mlk 7.24-30)

21 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri mpe ya Sidoni.
22 Mwasi moko ya mboka Kanana azalaki kovanda na etuka yango, ayaki
epai ya Yesu mpe akomaki koganga :
— Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa ! Mwana na ngai ya
mwasi azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezali mpe konyokola
ye makasi.
23 Kasi Yesu azongiselaki ye ata liloba te. Bayekoli bapusanaki pene ya
Yesu mpe basengaki na Ye :
— Bengana ye ; azali kotiela biso makelele !
24 Yesu azongisaki :
— Natindamaki kaka epai ya bameme ebunga ya Isalaele !
25 Kasi mwasi yango ayaki, agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki :
— Nkolo, sunga ngai !

26 Yesu azongisaki :
— Ezali malamu te kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa !
27 Mwasi yango alobaki :
— Nkolo, ezali penza ya solo ; kasi bambwa eliaka biteni ya lipa, oyo ekweyaka wuta na mesa ya bankolo na yango !
28 Bongo Yesu alobaki na ye :
— Mwasi, kondima na yo ezali monene ! Tika ete esalemela yo ndenge ezali posa na yo !
Mpe kaka na tango wana, mwana na ye ya mwasi abikaki.

Yesu abikisi babeli ebele
(Mlk 7.31-37)
29 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na ebale ya Galile ; amataki likolo ya ngomba mpe avandaki kuna.
30 Bato ebele bayaki epai na Ye ; bamemaki bato oyo batambolaka tengu-tengu, bakufi miso, bababa, bato oyo bakufa makolo to maboko mpe bato mosusu ebele. Batiaki bango na makolo ya Yesu, mpe Yesu abikisaki bango.
31 Mpe bato bakamwaki mingi tango bamonaki ete bababa bakomi koloba, bato oyo bakufa makolo to maboko babiki, bato oyo batambolaka tengu-tengu bakomi kotambola malamu mpe bakufi miso bakomi komona. Bongo bakumisaki Nzambe ya Isalaele.

Yesu aleisi bato nkoto minei
(Mlk 8.1-10; Mat 14.13-21)
32 Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki :
— Nazali koyokela ebele ya bato oyo mawa makasi, pamba te basali mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia te. Naboyi kozongisa bango na nzala, noki te bakolemba nzoto na nzela.
33 Bayekoli na Ye bazongisaki :
— Kati na esobe oyo, esika nini tokozwa mapa mpo na koleisa ebele ya bato boye ?
34 Yesu atunaki bango :
— Bozali na mapa boni ?
Bayekoli bazongisaki :
— Tozali na mapa sambo mpe ndambo ya bambisi ya mike-mike.
35 Yesu alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda na mabele.
36 Bongo azwaki mapa yango sambo mpe bambisi, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye ; mpe bayekoli bakabolaki yango epai ya bato.
37 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga sambo.
38 Motango ya bato oyo baliaki ezalaki nkoto minei, longola basi mpe bana.
39 Sima na Yesu kozongisa bato, amataki kati na bwato mpe akendeki na etuka ya Magadani.

16

Yesu mpe bakonzi ya lingomba ya Bayuda
(Mat 12.38-39; Mlk 8.11-13; Lk 11.16, 29; 12.54-56)
1 Bafarizeo mpe Basaduseo bayaki epai na Yesu mpo na kotiela Ye motambo ; basengaki na Ye ete alakisa bango elembo moko kowuta na Likolo.

2 Yesu azongiselaki bango :
— Na pokwa, bolobaka : « Mokolo ya lobi ekozala mokolo malamu, pamba te likolo ezali motane ! »
3 Mpe na tongo, bolobaka : « Mvula makasi ekobeta lelo, pamba te mapata eyindi. » Solo, boyebi kososola bilembo oyo elakisaka soki mvula ekobeta to ekobeta te, kasi bozangi makoki ya kososola bilembo ya tango !
4 Oh bato ya ekeke oyo ! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo ! Bakopesamela elembo mosusu te longola kaka elembo ya Yona.
Bongo atikaki bango wana mpe akendeki.

(Mlk 8.14-21)

5 Tango bayekoli bakatisaki na ngambo mosusu ya ebale, babosanaki komema mapa.
6 Yesu alobaki na bango :
— Bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo !
7 Bayekoli bakomaki kokanisa mpe komituna bango na bango :
— Azali koloba bongo mpo ete tomemi mapa te !
8 Yesu asosolaki makanisi na bango ; alobaki :
— Bato ya kondima moke ! Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te ! Mpo na nini ?
9 Boni, bozwi kaka bososoli nanu te ? Bobosani penza mapa mitano oyo bokabolelaki bato nkoto mitano, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato ?
10 Bobosani lisusu mapa sambo oyo bokabolelaki bato nkoto minei, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato ?
11 Ndenge nini bozali kososola te ete nazalaki koloba na tina na mapa te, tango nalobaki na bino : bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo ?
12 Boye, bayekoli basosolaki ete alobaki na bango te ete basala keba na levire ya mapa, kasi nde basala keba na mateya ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo.

Petelo andimi ete Yesu azali Mwana na Nzambe
(Mlk 8.27-30; Lk 9.18-21; Yn 6.66-71)

13 Tango Yesu akomaki na etuka ya Sezarea ya Filipo, atunaki bayekoli na Ye :
— Bato balobaka ete Mwana na Moto azali nani ?
14 Bazongisaki :
— Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi ; bamosusu, Eliya ; mpe bamosusu lisusu, Jeremi to moko kati na basakoli.
15 Yesu atunaki bango lisusu :
— Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani ?
16 Simona Petelo azongisaki :
— Ozali Masiya, Mwana na Nzambe na bomoi.
17 Yesu alobaki na ye :
— Esengo na yo Simona, mwana mobali ya Yona ! Pamba te ezali moto te nde ayebisi yo makambo oyo, kasi Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo.
18 Mpe Ngai, nazali koloba na yo : Ozali Libanga, mpe ezali na likolo ya libanga oyo nde Ngai nakotonga Lingomba na Ngai ; bongo bikuke ya mboka ya bakufi ekotikala kolonga yango te.

19 Nakopesa yo bafungola ya Bokonzi ya Likolo ; nyonso oyo okokanga
awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo okofungola
awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo.
20 Bongo Yesu apekisaki makasi bayekoli na Ye koloba na moto ete Ye
azali Masiya.

Yesu asakoli kufa mpe lisekwa na Ye
(Mlk 8.31–9.1; Lk 9.22-27)

21 Wuta na tango wana, Yesu akomaki koloba polele na bayekoli na Ye ete
asengeli kokende na Yelusalemi, asengeli komona pasi mingi na maboko ya
bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko ;
basengeli koboma Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato.
22 Petelo abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye :
— Nkolo, tika ete Nzambe abatela Yo mosika ya makambo wana !
Ekokomela Yo te !
23 Kasi Yesu abalukaki, alobaki na Petelo :
— Mosika na Ngai, Satana ! Ozali epekiselo mpo na Ngai ! Makanisi
na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi ya bato.

Ndenge nini kolanda Yesu
(Mlk 8.34–9.1; Lk 9.23-27)

24 Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko,
kokamata ekulusu na ye mpe kolanda Ngai.
25 Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye
akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo
na Ngai akozwa yango lisusu.
26 Litomba nini ekozala mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi
abungisi bomoi na ye ? Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola
bomoi na ye ?
27 Pamba te Mwana na Moto akoya elongo na ba-anjelu na Ye kati na
nkembo ya Tata na Ye mpe akofuta moto nyonso kolanda misala na ye.
28 Nazali koloba na bino penza ya solo : kati na bato oyo bazali awa,
ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Mwana na Moto koya kati
na nkembo ya bokonzi na Ye.

17

Nzoto ya Yesu ebongwani
(Mlk 9.2-10; Lk 9.28-36)

1 Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe Yoane, ndeko
mobali ya Jake ; amemaki bango na pembeni, na likolo ya ngomba moko
ya molayi.
2 Yesu abongolamaki na miso na bango : elongi na Ye ekomaki kongenga
lokola moyi, bilamba na Ye ekomaki pembe makasi lokola pole.
3 Mbala moko, bamonaki Moyize mpe Eliya bazali kosolola na Yesu.
4 Petelo alobaki na Yesu :
— Nkolo, eleki malamu mpo na biso kotikala awa ! Soki ondimi,
nakotonga bandako misato ya kapo : moko mpo na Yo, moko mpo na
Moyize, mpe moko mpo na Eliya !
5 Wana azalaki nanu koloba, lipata moko ezalaki kongenga lokola moyi,
ezipaki bango, mpe mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango :
« Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi ; boyoka
Ye ! »

6 Tango bayekoli bayokaki mongongo yango, bakweyaki bilongi kino na
mabele mpo ete somo makasi ekangaki bango.
7 Kasi Yesu apusanaki pene na bango, asimbaki bango mpe alobaki :
— Botelema, bobanga te !
8 Batombolaki miso mpe bamonaki moto mosusu te, kaka Yesu.
9 Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apesaki bango mitindo oyo :
— Makambo oyo bowuti komona, boyebisa yango na moto moko te
kino tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi.
(Mlk 9.10-13)
10 Bayekoli batunaki Yesu :
— Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya
moto ya liboso ?
11 Yesu azongisaki :
— Solo, Eliya asengeli koya mpe akozongisa makambo nyonso na
molongo.
12 Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya asilaki koya ; kasi na esika
ya koyeba ye, basalaki ye ndenge balingaki. Ezali mpe ndenge wana nde
bakonyokola Mwana na Moto.
13 Bayekoli basosolaki ete azalaki kolobela bango na tina na Yoane
Mobatisi.

Yesu abikisi mwana na molimo mabe
(Mlk 9.14-29; Lk 9.37-43)
14 Tango bakomaki pene ya esika oyo ebele ya bato bazalaki, moto moko
apusanaki pene na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe alobaki :
15 — Nkolo, yokela mwana na ngai ya mobali mawa ! Azali na maladi
ya ndeke mpe azali penza komona pasi : akweyaka mbala mingi na
moto to na mayi.
16 Namemaki ye epai ya bayekoli na Yo, kasi bakoki te kobikisa ye.
17 Yesu alobaki :
— Ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima ! Kino tango nini
nakozala na bino elongo ? Kino tango nini nakokanga motema mpo
na bino ? Bomemela Ngai mwana yango.
18 Yesu abenganaki molimo mabe, mpe molimo mabe yango ebimaki kati
na mwana. Kaka na tango yango, mwana abikaki.
19 Bongo bayekoli bakendeki na nkuku epai ya Yesu mpe batunaki :
— Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango ?
20 Yesu azongiselaki bango :
— Ezali mpo ete bozali na kondima moke. Nazali koloba na bino
penza ya solo : soki kondima na bino ezalaki lokola mbuma ya mutarde,
bokokaki koloba na ngomba oyo : « Longwa awa, kende kuna ; » mpe
ekokende penza. Eloko moko te ekoki kozanga kosalemela bino. [
21 Kasi lolenge oyo ya milimo mabe ebimaka kaka na nzela ya
mabondeli mpe ya kokila bilei.]*

Yesu alobeli kufa mpe lisekwa na Ye
(Mlk 9.30-32; Lk 9.43-45)
22 Mokolo moko, bayekoli basanganaki bango nyonso kati na Galile ;
Yesu alobaki na bango :
— Bakokaba Mwana na Moto na maboko ya bato,
23 bakoboma Ye, mpe, na mokolo ya misato, akosekwa.

---

* **17:21** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

Bayekoli bayokaki mawa mingi.

Yesu mpe Petelo bafuti mpako

24 Tango Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Kapernawumi, bafutisi
mpako ya Ndako ya Nzambe bayaki epai ya Petelo mpe batunaki :
— Boni, moteyi na bino afutaka mpako ya Ndako ya Nzambe te ?
25 Petelo azongisaki :
— Afutaka !
Tango Petelo akotaki na ndako, Yesu azwaki maloba moto ya liboso mpe
atunaki ye :
— Simona, okanisi nini ? Banani bafutaka mpako epai ya bakonzi ya
mokili : bana na bango to bapaya ?
26 Petelo azongisaki :
— Bapaya.
Yesu alobaki na ye :
— Lokola ezali bongo, bana mboka basengeli kofuta te.
27 Nzokande, mpo ete totia mobulu te kati na makanisi na bango,
kende na ebale, bwaka ndobo na mayi mpe kamata mbisi oyo okozwa
ya liboso ; fungola monoko na yango mpe okomona mbongo moko ya
bibende kati na yango ; kamata mbongo yango mpe futa mpako na Ngai
mpe mpako na yo, na maboko na bango.

18

Lingomba ya Masiya

Nani aleki monene ?
(Mlk 9.33-37; Lk 9.46-48)

1 Na tango wana, bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe batunaki Ye :
— Nani aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo ?
2 Yesu abengaki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na bango
3 mpe alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : soki bobongwani te mpe
bokomi te lokola bana mike, bokotikala kokota te na Bokonzi ya Likolo.
4 Yango wana, moto nyonso oyo akomikitisa lokola mwana oyo, ye nde
aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo.
5 Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo,
ayambi nde Ngai moko.

Makebisi
(Mlk 9.42-48; Lk 17.1-2)

6 Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike
oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga
monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale.
7 Mawa na mokili, pamba te makambo oyo ekweyisaka bato kati na
masumu ezali ebele ! Solo, makambo yango esengeli kaka kozala ; kasi
mawa na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka !
8 Soki loboko to lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata mpe
bwaka yango mosika na yo ; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota
kati na bomoi, na loboko moko to na lokolo moko, na esika ete otikala na
maboko mibale to makolo mibale mpe obwakama na moto ya libela na
libela.
9 Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka
yango mosika na yo ; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati

na bomoi, na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na moto ya lifelo.
(Lk 15.1-7)
10 Bosala keba ete botiola ata moko te kati na bana oyo, pamba te nazali koloba na bino ete ba-anjelu na bango kuna na Likolo bamonaka tango nyonso elongi ya Tata na Ngai, oyo azali na Likolo.

Lisese ya meme oyo ebungi
(Lk 15.1-7)
[
11 Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na kobikisa bato oyo babunga nzela.]*
12 Bokanisi nini ? Soki moto moko azali na bameme nkama moko, bongo moko kati na yango ebungi ; boni, akotika te bameme na ye tuku libwa na libwa na likolo ya ngomba mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga ?
13 Mpe soki amoni yango, nazali koloba na bino penza ya solo, esengo na ye mpo na meme wana ekoleka esengo mpo na bameme tuku libwa na libwa oyo ebungaki te.
14 Ndenge moko, Tata na bino oyo azali kati na Likolo alingi ete moko te kati na bana oyo abunga.

Ndenge nini kolimbisa ndeko oyo asali yo mabe
15 Soki ndeko na yo asali yo mabe, kende kotalisa ye mabe na ye na esika ya bino mibale kaka. Soki ayokeli yo, wana ozongisi ye na nzela malamu.
16 Kasi soki ayokeli yo te, mema moto mosusu to bato mibale, pamba te Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato.
17 Kasi soki aboyi kaka koyokela bango, yebisa makambo yango na Lingomba. Soki aboyi mpe kaka koyokela Lingomba, zwa ye lokola mopagano mpe lokola mofutisi mpako.
18 Nazali koloba na bino penza ya solo : nyonso oyo bokokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo bokofungola awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo.
19 Nazali lisusu koloba na bino penza ya solo : soki bato mibale kati na bino bayokani awa na mokili mpo na kosenga eloko songolo to pakala, Tata na Ngai oyo azali kati na Likolo akopesa bango yango.
20 Pamba te na esika oyo bato mibale to bato misato basangani na Kombo na Ngai, Ngai mpe nazali wana kati na bango.
21 Bongo Petelo apusanaki pene ya Yesu mpe atunaki :
— Nkolo, mbala boni nasengeli kolimbisa ndeko na ngai tango akosala ngai mabe ? Boni, kino mbala sambo ?
22 Yesu azongisaki :
— Nalobi na yo te kino mbala sambo, kasi kino mbala tuku sambo na sambo.
23 Yango wana, Bokonzi ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo alingaki kobongisa elongo na basali na ye makambo na ye ya misolo.
24 Tango abandaki, bamemelaki ye mosali moko oyo azalaki na niongo na ye ya batalanta nkoto zomi.

* **18:11** Eteni oyo ezali te na mikanda mosusu ya kala

25 Lokola azalaki na eloko moko te mpo na kofuta, mokonzi na ye
atindaki ete bateka ye, mwasi na ye, bana na ye mpe biloko na ye nyonso
mpo ete niongo na ye efutama.
26 Kasi mosali yango amibwakaki na makolo ya mokonzi, agumbamaki
liboso na ye mpe asengaki : « Yikela ngai mpiko, pamba te nakofuta yo
niongo nyonso ! »
27 Mokonzi ya mosali ayokelaki ye mawa, alimbisaki niongo na ye mpe
atikaki ye kokende.
28 Kasi tango mosali yango abimaki, akutanaki na moninga na ye ya
mosala oyo adefaki epai na ye mbongo ya bibende nkama moko. Akangaki
ye, akomaki kofinafina ye na kingo mpe alobaki na ye : « Futa niongo na
ngai. »
29 Moninga na ye ya mosala afukamaki mpe asengaki na ye : « Yikela
ngai mpiko, nakofuta yo niongo nyonso. »
30 Kasi ye aboyaki ; akendeki kosenga ete babwaka ye na boloko, kino
tango akosilisa kofuta niongo nyonso.
31 Tango baninga na ye ya mosala bamonaki ndenge makambo elekaki,
bayokaki mawa mingi mpe bakendeki koyebisa makambo nyonso epai ya
mokonzi na bango.
32 Bongo mokonzi abengaki mosali wana mpe alobaki na ye : « Mosali
mabe ! Ngai nalimbisaki yo niongo nyonso oyo ozalaki na yango epai na
ngai, mpo ete osengaki ngai.
33 Boni, osengelaki te koyikela moninga na yo mpiko ndenge ngai
nasalaki mpo na yo ? »
34 Lokola mokonzi na ye azalaki na kanda, akabaki ye na maboko ya
banyokoli kino tango afutaki niongo nyonso.
35 Ezali ndenge wana nde Tata na Ngai ya Likolo akosala bino soki
moko na moko kati na bino alimbisi te ndeko na ye, na motema na ye
mobimba.

19

Mateya na tina na koboma libala
(Mlk 10.1-12)

1 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana, alongwaki na Galile mpe
akendeki na etuka ya Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani.
2 Ebele penza ya bato balandaki Ye, mpe abikisaki bango kuna.
3 Bafarizeo bapusanaki pene na Ye mpo na komeka Ye ; bapesaki Ye
motuna :
— Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi
na ye na libala mpo na likambo songolo ?
4 Yesu azongisaki :
— Boni, botangi te ete, na ebandeli, Mokeli « akelaki bango mobali
mpe mwasi, »
5 mpe ete alobaki : « Yango wana mobali akotika tata na ye mpe mama
na ye, akosangana na mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto
moko ?
6 Boye, bazali lisusu bato mibale te, kasi bakomi moto moko. Tika ete
moto akabola te oyo Nzambe asangisi ! »
7 Kasi Bafarizeo balobaki na Ye :
— Bongo mpo na nini Moyize atindaki ete mobali apesa mwasi na ye
mokanda ya koboma libala soki bakabwani na libala ?

8 Yesu azongiselaki bango :
— Moyize apesaki bino nzela ya kobengana basi na bino na mabala,
pamba te mitema na bino ezali mabanga ; na ebandeli, ezalaki bongo
te.
9 Nazali koloba na bino : Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala,
longola kaka soki akweyaki na ekobo, mpe abali mwasi mosusu asali
ekobo.
10 Bayekoli balobaki na Ye :
— Soki mobali asengeli kozala bongo liboso ya mwasi na ye, wana
eleki malamu mpo na mobali ete abala te !
11 Yesu azongiselaki bango :
— Mibali nyonso bakoki kondima mateya oyo te, kaka ba-oyo
bapesameli makoki mpo na yango.
12 Ezali na tina misato oyo esalaka ete mibali mosusu babala te : ezali
na mibali oyo, wuta na mabumu ya bamama na bango, bakoki kobala te ;
ezali na mibali oyo baboma bango mokongo ; ezali mpe lisusu na mibali
oyo bango moko baboya kobala mpo na Bokonzi ya Likolo. Tika ete moto
oyo azali na makoki ya kondima mateya oyo andima yango !

Yesu ayambi bana mike
(Mlk 10.13-16; Lk 18.15-17)
13 Bato bamemaki bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko
mpe asambela mpo na bango. Kasi bayekoli bapamelaki bato oyo
bamemaki bana yango.
14 Yesu alobaki :
— Botika bana mike baya epai na Ngai, bopekisa bango te koya epai
na Ngai ; pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bato oyo bazali lokola
bango.
15 Atielaki bango maboko, mpe alongwaki wana.

Bazwi mpe Bokonzi ya Nzambe
(Mlk 10.17-31; Lk 18.18-30)
16 Elenge mobali moko apusanaki pene na Yesu mpe atunaki :
— Moteyi, likambo nini ya malamu nasengeli kosala mpo ete nazwa
bomoi ya seko ?
17 Yesu azongisaki :
— Mpo na nini ozali kotuna Ngai na tina na oyo ezali malamu ? Moko
kaka azali malamu. Soki olingi kokota kati na bomoi, tosa mibeko.
18 Elenge mobali yango atunaki lisusu :
— Mibeko nini ?
Yesu azongisaki :
— Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka litatoli
ya lokuta te,
19 okotosaka tata mpe mama na yo mpe okolingaka moninga na yo
ndenge yo moko omilingaka.
20 Elenge mobali alobaki :
— Natosaka mibeko wana nyonso ; nasala lisusu nini ?
21 Yesu azongisaki :
— Soki olingi kozala moto ya kokoka, kende, teka biloko na yo mpe
pesa epai ya babola mbongo oyo okozwa ; bongo okozwa bomengo kati
na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai.
22 Tango elenge mobali ayokaki bongo, akendeki na mawa, pamba te
azalaki na bozwi mingi.
23 Yesu alobaki na bayekoli na Ye :

— Nazali koloba na bino penza ya solo : ezali pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Likolo !
24 Nazali koloba na bino lisusu : ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe.
25 Tango bayekoli bayokaki Yesu koloba bongo, bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana :
— Bongo nani penza akoki kobikisama ?
26 Wana Yesu atalaki bango, alobaki :
— Na bato, ekoki kosalema te ; kasi na Nzambe, nyonso ekoki kosalema !
27 Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu :
— Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo ! Ekozala boni mpo na biso ?
28 Yesu alobaki na bango :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : tango makambo nyonso ekokoma ya sika, tango Mwana na Moto akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo, bino bato oyo bozali kolanda Ngai, bino mpe bokovanda na bakiti zomi na mibale ya bokonzi, mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele.
29 Mpe moto nyonso oyo atiki bandako, bandeko ya mibali, bandeko ya basi, tata, mama, bana to bilanga mpo na Kombo na Ngai akozwa yango koleka mbala nkama elongo na bomoi ya seko.
30 Kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka ; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso.

20

Lisese ya nkolo elanga mpe basali na ye

1 Pamba te, tala ndenge nini Bokonzi ya Likolo ezali : Bokonzi ya Likolo ezali lokola nkolo elanga ya vino oyo abimaki na tongo makasi mpo na koluka bato oyo bakosala na elanga na ye.
2 Ayokanaki na bango ete moko na moko akobanda kozwa lifuti ya mbongo moko ya ebende mpo na mokolo mobimba ; bongo atindaki bango na elanga na ye ya vino.
3 Na ngonga ya libwa ya tongo, abimaki lisusu mpe amonaki, na esika oyo bato bakutanaka, bato mosusu oyo bazalaki kosala eloko moko te.
4 Alobaki na bango : « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. Nakopesa bino lifuti ya sembo, oyo ekoki. »
5 Boye, bakendeki kuna. Nkolo elanga abimaki lisusu na ngonga ya midi mpe na ngonga ya misato sima na midi ; mpe na mbala nyonso mibale, asalaki kaka ndenge moko.
6 Abimaki lisusu na ngonga ya mitano ya pokwa mpe amonaki lisusu bato batelemi na esika wana oyo bato bakutanaka. Atunaki bango : « Mpo na nini botelemi kaka boye mokolo mobimba na kosala eloko moko te ? »
7 Bazongisaki : « Soki totelemi boye, ezali mpo ete moto moko te azwi biso na mosala. »
Bongo alobaki na bango : « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. »
8 Tango pokwa ekokaki, nkolo elanga ya vino alobaki na motambolisi ya misala ya elanga : « Benga basali nyonso mpe futa bango ; banda na bato oyo nazwaki sima mpe sukisa na ba-oyo nazwaki liboso. »

9 Bato oyo babandaki mosala na ngonga ya mitano ya pokwa bayaki,
mpe moko na moko azwaki lokola lifuti, mbongo moko ya ebende.
10 Bongo ekomaki ngonga ya kofuta bato oyo nkolo elanga azwaki
liboso na mosala ; bakanisaki ete bakozwa mbongo mingi koleka, kasi
moko na moko kati na bango azwaki lokola lifuti, mbongo moko kaka
ya ebende.
11 Tango bazwaki yango, basilikelaki nkolo elanga.
12 Balobaki : « Bato oyo ozwaki sima mpe basali kaka ngonga moko,
ofuti bango ndenge moko na biso oyo tosali mosala makasi mokolo
mobimba mpe na se ya moyi makasi ! »
13 Kasi nkolo elanga azongiselaki moko kati na bango : « Moninga na
ngai, nasali yo mabe te ! Boni, toyokanaki te ete osala mpo na lifuti ya
mbongo moko ya ebende ?
14 Kamata lifuti na yo mpe kende. Ngai moko nde nalingi kopesa na
moto oyo abandaki sima, lifuti ya ndenge moko na oyo napesi yo.
15 Boni, nazali na ndingisa te ya kosala na mbongo na ngai nyonso oyo
nalingi ? Osilikeli ngai mpo ete nazali moto malamu ? »
16 Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma
bato ya liboso ; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele
bakokoma bato ya suka.

Yesu asakoli lisusu kufa mpe lisekwa na Ye
(Mlk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Wana Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, abendaki na pembeni
bayekoli na Ye zomi na mibale mpe alobaki na bango wana bazali
kotambola :
18 « Boyoka ! Tozali solo kokende na Yelusalemi ; Mwana na Moto
akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi
ya Mobeko ; bakokatela Ye etumbu ya kufa
19 mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano mpo ete baseka Ye,
babeta Ye fimbu mpe babaka Ye na ekulusu. Mpe na mokolo ya misato,
akosekwa. »

Yesu mpe mama ya bana ya Zebede
(Mlk 10.35-45; Lk 22.25-27)

20 Bongo mama ya bana mibali ya Zebede ayaki epai ya Yesu, elongo na
bana na ye ya mibali, mpe agumbamaki liboso na Ye mpo na kosenga Ye
eloko moko.
21 Yesu atunaki ye :
— Olingi nini ?
Azongisaki :
— Laka ngai ete bana na ngai mibale oyo ya mibali bakovanda kati
na Bokonzi na Yo : moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe
mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi.
22 Yesu azongiselaki bango :
— Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga ! Boni, bokoki
komela kopo oyo Ngai nakomela ?
Bazongisaki :
— Iyo, tokoki.
23 Yesu alobaki na bango :
— Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai nakomela ; kasi likambo
ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali to na ngambo

ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa ;
bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango yango.
24 Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki
bandeko mibale wana.
25 Kasi Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango :
— Boyebi malamu ete bakonzi ya bikolo bakonzaka bato ya bikolo oyo
ezali na se ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka
bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango.
26 Esengeli te kozala bongo kati na bino. Nzokande, tika ete moto
nyonso oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali na bino ;
27 mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na
bino azala mowumbu na bino !
28 Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye ; kasi ayaki
nde kosala mpo na bato, mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta
mpo na kosikola bato ebele.

Yesu abikisi bakufi miso mibale
(Mlk 10.46-52; Lk 18.35-43)
29 Tango Yesu elongo na bayekoli na Ye balongwaki na Jeriko, bato ebele
balandaki Yesu.
30 Bakufi miso mibale bazalaki ya kovanda pembeni ya nzela ; tango
bayokaki ete Yesu azali koleka, bagangaki :
— Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela biso mawa !
31 Bato bazalaki kopamela bango mpo ete bakanga minoko na bango,
kasi bango bagangaki lisusu makasi :
— Nkolo, mwana ya Davidi, yokela biso mawa !
32 Yesu atelemaki, abengaki bango mpe atunaki bango :
— Bolingi nasala nini mpo na bino ?
33 Bazongiselaki Ye :
— Nkolo, sala ete tomona.
34 Yesu ayokelaki bango mawa mpe asimbaki miso na bango ; mpe,
mbala moko, bakomaki komona mpe balandaki Ye.

21

Yesu akoti na Yelusalemi lokola Mokonzi
(Mlk 11.1-11; Lk 19.28-38; Yn 12.12-19)
1 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi mpe bakomaki pene ya
Betifaje, na ngomba ya banzete ya olive, Yesu atindaki bayekoli mibale.
2 Alobaki na bango :
— Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino ; tango kaka bokokota
na mboka yango, bokomona ane ya mwasi bakanga na singa, mpe
mwana ya ane pembeni na yango ; bofungola nyonso mibale mpe
bomemela Ngai yango.
3 Soki moto moko alobi na bino likambo na tina na yango, bozongisela
ye : « Nkolo azali na bosenga na yango. » Mpe, mbala moko, akotika yango
kokende.
4 Makambo wana nyonso esalemaki mpo ete maloba oyo mosakoli aloba
ekokisama :
5 « Boloba na Siona, mboka kitoko :
‹ Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo,
atonda na boboto, avandi na likolo ya ane ya mwasi,
na likolo ya mwana ya ane, mwana ya nyama
oyo ememaka mikumba. › »

6 Bayekoli bakendeki mpe basalaki ndenge kaka Yesu atindaki bango.
7 Bamemaki ane ya mwasi elongo na mwana ya ane, batandaki bilamba
na bango na mikongo na yango ; mpe Yesu avandaki na likolo na yango.
8 Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela ; bamosusu bakataki
bitape na likolo ya banzete mpe batandaki yango lisusu na nzela.
9 Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki
kolanda sima bazalaki koganga :
« Ozana na Mwana na Davidi !
Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo !

Ozana na bisika oyo eleki Likolo ! »
10 Tango Yesu akotaki kati na Yelusalemi, engumba mobimba
eninganaki ; bazalaki kotuna :
— Oyo lisusu nani ?
11 Bato bazalaki kozongisa :
— Ezali mosakoli Yesu, moto ya Nazareti ya Galile !

Yesu abengani bateki kati na Ndako ya Nzambe
(Mlk 11.15-19; Lk 19.45-48; Yn 2.13-16)
12 Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo, abenganaki bato nyonso oyo
bazalaki koteka mpe kosomba biloko kati na Tempelo ; abalolaki bamesa
ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki
koteka bibenga.
13 Alobaki na bango :
— Ekomama : « Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo ; »
kasi bino, bozali kokomisa yango penza nganda ya miyibi !
14 Bakufi miso mpe bato oyo batambola tengu-tengu bapusanaki pene
na Yesu kati na lopango ya Tempelo, mpe abikisaki bango.
15 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basilikaki
makasi tango bamonaki bikamwa oyo Yesu asalaki mpe ndenge bana
bazalaki koganga kati na lopango ya Tempelo : « Ozana na Mwana na
Davidi ! »
16 Balobaki na Yesu :
— Ozali koyoka makambo oyo bazali koloba ?
Yesu azongiselaki bango :
— Iyo ! Boni, botikala nanu kotanga te :
« Wuta na minoko ya bana mike, mpe ya bana
oyo bazali nanu komela mabele,
ozwaki lokumu na Yo ? »
17 Bongo atikaki bango, abimaki longwa na engumba mpe akendeki na
Betani epai wapi alekisaki butu.

Yesu alakeli nzete ya figi mabe
(Mlk 11.12-14, 20-25)
18 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, wana azalaki kozonga na
engumba, ayokaki nzala.
19 Amonaki nzete moko ya figi pembeni ya nzela, apusanaki pene na
yango ; kasi amonaki eloko moko te na nzete yango, kaka makasa. Alobaki
na nzete yango :
— Okobotaka lisusu mbuma te mpo na libela.
Mpe kaka na tango wana, nzete ya figi ekawukaki.
20 Tango bayekoli bamonaki bongo, bakamwaki mingi mpe batunaki :
— Ndenge nini nzete ya figi ekawuki kaka boye na mbala moko ?
21 Yesu azongiselaki bango :

— Nazali koloba na bino penza ya solo : soki bozali na kondima mpe botie tembe te, bokoki kaka te kosala makambo oyo Ngai nasali na nzete ya figi oyo, kasi bokoki mpe koloba na ngomba wana : « Longwa wana mpe mibwaka na ebale, » yango ekosalema solo.
22 Soki bozali na kondima, bokozwa nyonso oyo bokosenga kati na losambo.

Tembe na tina na Bokonzi ya Yesu (Mlk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 Yesu akotaki na lopango ya Tempelo ; mpe wana azalaki koteya, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye. Batunaki :
— Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo ? Nani apesi yo bokonzi yango ?
24 Yesu azongiselaki bango :
— Ngai mpe, nazali kotuna bino motuna moko. Soki kaka bopesi Ngai eyano, nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.
25 Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato ?
Bakomaki kokabola makanisi bango na bango :
— Soki tolobi : « Ewutaki na Nzambe, » akotuna biso lisusu : « Bongo mpo na nini bondimaki ye te ? »
26 Soki mpe tolobi : « Ewutaki na bato, » wana tosengeli kobanga bato, pamba te bato nyonso bazwaka Yoane lokola mosakoli.
27 Boye, bazongiselaki Yesu :
— Toyebi te !
Yesu mpe alobaki na bango :
— Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.

Lisese ya bana mibale

28 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Bokanisi nini na tina na lisolo oyo ? Moto moko azalaki na bana mibali mibale ; akendeki epai ya mwana ya liboso mpe alobaki na ye : « Mwana na ngai, kende lelo kosala na elanga ya vino. »
29 Mwana azongisaki : « Naboyi. »
Kasi sima na mwa tango, abongolaki makanisi mpe akendeki na elanga yango.
30 Tata akendeki epai ya mwana mosusu mpe alobaki na ye kaka ndenge moko. Mwana yango azongisaki : « Malamu, nkolo na ngai, nakeyi ! »
Kasi akendeki te.
31 Nani kati na bango mibale akokisaki mokano ya tata na ye ?
Bazongisaki :
— Mwana ya liboso.
Yesu alobaki na bango :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : bafutisi mpako mpe basi ya ndumba bakokota na Bokonzi ya Nzambe liboso na bino,
32 pamba te Yoane ayaki nde epai na bino mpo na kolakisa bino nzela ya bosembo, kasi bondimaki ye te ; nzokande, bafutisi mpako mpe basi ya ndumba bandimaki ye. Atako bomonaki yango na miso na bino, kasi bobongolaki kaka mitema te mpe bondimaki ye kaka te.

Lisese ya basali mabe ya elanga ya vino
(Mlk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 Boyoka lisese mosusu : Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki
lopango zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino
mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango
na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela yango, mpe akendeki na
mobembo.
34 Tango eleko ya kobuka bambuma ekomaki pene, atindaki basali na
ye epai ya bafuteli elanga, mpo ete bakende kokongola bambuma na ye ;
35 kasi bafuteli elanga bakangaki basali yango ; babetaki moko,
babomaki mosusu, mpe babambaki oyo ya misato mabanga.
36 Atindaki basali mosusu ebele koleka ba-oyo ya liboso ; kasi bafuteli
elanga basalaki bango ndenge kaka basalaki ba-oyo ya liboso.
37 Na suka, atindelaki bango mwana na ye ya mobali mpe amilobelaki :
« Solo, bakotosa mwana na ngai ! »
38 Kasi tango bafuteli elanga bamonaki mwana yango, balobanaki
bango na bango : « Tala mokitani ya libula ya elanga ! Boya, toboma ye
mpo ete libula ya elanga ekoma ya biso ! »
39 Bakangaki ye, babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino mpe
babomaki ye.
40 Tango nkolo elanga ya vino akoya, akosala bafuteli elanga wana
nini ?
41 Bazongisaki :
— Akobomisa bato mabe wana na kufa moko ya somo penza, akopesa
elanga yango ya vino na maboko ya bafuteli mosusu oyo bakobanda
kofutaka ye ndambo na ye ya bambuma, na eleko oyo babukaka yango.
42 Yesu alobaki na bango :
— Nanu botanga te kati na Makomi :
« Libanga oyo batongi ndako babwakaki
ekomi libanga ya songe ya ndako,
mpe esimbi ndako mobimba ?
Nkolo asalaki bongo,
mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso. »
43 Yango wana, nazali koyebisa bino ete Bokonzi ya Nzambe ekolon-
golama kati na bino mpo ete epesama na bato oyo bakokoka kolakisa
misala na yango. [
44 Moto oyo akokweya na likolo ya libanga yango akobukana ndambo
na ndambo ; kasi moto oyo libanga yango ekokweyela, ekopanza ye.]*
45 Sima na bango koyoka masese na Ye, bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe Bafarizeo basosolaki ete Yesu azalaki koloba na tina na bango.
46 Bazalaki koluka nzela ya kokanga Ye, kasi babangaki bato, pamba te
bango nyonso bazalaki kozwa Yesu lokola mosakoli.

22

Lisese ya babengami na feti
(Lk 14.15-24)

1 Yesu alobaki na bango lisusu na masese :
2 — Bokonzi ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo asalaki feti ya
libala mpo na mwana na ye ya mobali.

* **21:44** Eteni oyo ezali te na mikanda mosusu ya kala

3 Atindaki basali na ye kokende koyebisa babengami na feti ete baya
na feti, kasi babengami yango baboyaki.
4 Atindaki lisusu basali mosusu mpe alobaki na bango : « Bosengela
ngai epai ya babengami na feti ete baya penza, mpe boyebisa bango ete
nasili kobongisa bilei : nabomi bangombe na ngai ya mibali mpe banyama
na ngai ya mafuta ; mpe sik'oyo, nyonso esili kobongisama malamu.
Boloba na bango ete bazanga te na feti. »
5 Kasi babengami na feti bazwaki kobengama yango na pamba :
bamoko bakendeki na bilanga na bango ; bamosusu, na mombongo na
bango ;
6 mpe bamosusu bakangaki basali ya mokonzi, banyokolaki bango
mpe babomaki bango.
7 Mokonzi asilikaki makasi, atindaki basoda na ye koboma babomi
wana mpe kotumba engumba na bango.
8 Alobaki na basali na ye : « Bilei ya feti esili kobongisama malamu,
kasi babengami mpo na kozala na feti yango babongaki na yango te.
9 Bokende na bisika oyo babalabala ekutana mpe bobenga bato nyonso
oyo bokomona kuna, mpo ete baya na feti ya libala ya mwana na ngai. »
10 Basali bakendeki na babalabala mpe babengaki bato nyonso oyo
bamonaki kuna : bato mabe mpe bato malamu. Boye, ndako ya feti
etondaki na babengami.
11 Kasi tango mokonzi akotaki mpo na kotala bato oyo babengamaki
na feti, amonaki moto moko oyo alataki te elamba ya feti ya libala.
12 Atunaki ye : « Molingami na ngai, okoti awa ndenge nini awa olati
te elamba oyo ebongi na feti ya libala ? »
Moto yango azangaki eyano ya kopesa.
13 Bongo mokonzi alobaki na basali na ye : « Bokanga ye makolo mpe
maboko, bobwaka ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe
koswa minu ezali. »
14 Pamba te babengami bazali ebele, kasi baponami bazali moke.

Mpako mpo na mokonzi
(Mlk 12.13-17; Lk 20.20-26)
15 Bongo Bafarizeo babendanaki pembeni mpo na kosala mabongisi ya
kokanga Yesu na motambo na nzela ya maloba na Ye moko.
16 Batindelaki Yesu bayekoli na bango elongo na bato ya lisanga ya Erode.
Batindami yango balobaki na Yesu :
— Moteyi, toyebi malamu ete ozali moto oyo azanga pamela mpe
oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe, otepaka-tepaka te liboso ya
makanisi ya bato mpe oponaka bilongi te ;
17 yebisa biso makanisi na yo na tina na likambo oyo : Kolanda
mobeko, ezali malamu to epekisami kofuta mpako ya mokonzi epai ya
Sezare ?
18 Kasi lokola Yesu asosolaki mayele mabe na bango, alobaki :
— Bato ya bilongi mibale ! Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo ?
19 Bolakisa Ngai mbongo oyo bofutaka na yango mpako.
Bamemelaki Ye mbongo moko ya ebende.
20 Atunaki bango :
— Elilingi mpe makomi oyo ezali ya nani ?
21 Bazongisaki :
— Ezali ya Sezare.
Yesu alobaki na bango :

— Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare ; mpe bopesa na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe !
22 Tango bayokaki eyano ya Yesu, bakamwaki ; batikaki Ye mpe bakendeki.

Eyano ya Yesu na tina na lisekwa
(Mlk 12.18-27; Lk 20.27-40)
23 Kaka na mokolo yango, Basaduseo oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na Yesu mpe batunaki Ye :
24 — Moteyi, Moyize alobaki : « Soki mobali akufi mpe atiki mwana te, ndeko na ye ya mobali asengeli kobala mwasi oyo mokufi atiki mpo ete abotisa ye bana oyo bakozala bakitani ya mokufi. »
25 Nzokande, kati na biso, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki ; kasi lokola abotaki te bana oyo basengelaki kokitana na ye, atikelaki ndeko na ye ya mobali mwasi na ye.
26 Esalemaki mpe bongo na ndeko ya mibale, na ndeko ya misato kino na ndeko ya sambo.
27 Sima na bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki.
28 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani kati na bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo babalaki ye ?
29 Yesu azongiselaki bango :
— Bozali kati na libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya ya Nzambe te.
30 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te ; kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo.
31 Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga te makambo oyo Nzambe ayebisa bino :
32 « Nazali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi ? » Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya bato ya bomoi.
33 Tango ebele ya bato bayokaki bongo, bakamwaki mingi mateya ya Yesu.

Mobeko oyo eleki monene
(Mlk 12.28-34; Lk 10.25-37)
34 Tango Bafarizeo bayokaki ete Yesu asukisi Basaduseo, bango mpe basanganaki ;
35 mpe moko kati na bango, molakisi ya Mobeko, alukaki kotiela Yesu motambo, atunaki Ye :
36 — Moteyi, mobeko nini eleki monene kati na mibeko nyonso ?
37 Yesu azongiselaki ye :
— Linga Nkolo, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba mpe na makanisi na yo nyonso.
38 Yango nde mobeko ya liboso mpe eleki monene.
39 Mobeko ya mibale oyo ekokani na yango : « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. »
40 Mibeko nyonso mpe mateya ya basakoli evandi kati na mibeko oyo mibale.

Yesu azali Mwana ya nani
(Mlk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 Wana Bafarizeo basanganaki esika moko, Yesu atunaki bango :
42 — Bozali kokanisa nini na tina na Klisto ? Azali Mwana ya nani ?
Bazongiselaki Ye :
— Azali mwana ya Davidi !
43 Alobaki na bango :
— Bongo ndenge nini Davidi, na botindikami ya Molimo ya Nzambe, abengaki Ye Nkolo ? Pamba te alobaki :
44 « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai :
‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
kino natia banguna na Yo
na se ya matambe na Yo. › »
45 Soki Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye ?
46 Moto moko te akokaki kozongisela Ye ata liloba moko. Mpe, banda mokolo wana, moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

23

Yesu apameli bakonzi ya Banganga-Nzambe
(Mlk 12.38-40; Lk 11.39-52; 20.45-47)
1 Yesu alobaki na ebele ya bato mpe na bayekoli na Ye :
2 « Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazali na mokumba ya koteya bato mibeko ya Moyize.
3 Boye, bosengeli kosala keba na mateya nyonso oyo bateyaka bino, mpe bobongisa etamboli na bino kolanda mateya na bango ; kasi bomekola te misala na bango, pamba te batiaka mateya na bango na misala te.
4 Babongisaka mikumba ya kilo makasi mpe batiaka yango na mapeka ya bato mosusu, kasi bango moko balingaka ata moke te kotombola mosapi oyo ya moke mpo na kosunga bato yango na komema mikumba yango.
5 Misala nyonso oyo basalaka, basalaka yango kaka mpo ete bato bamona bango. Boye, bayeisaka minene mikanda na bango, oyo bakoma biteni ya Makomi, mpe milayi, basonge ya banzambala na bango.
6 Balingaka kovanda na bisika ya lokumu kati na bafeti, mpe na bisika ya liboso kati na bandako ya mayangani ;
7 balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka, mpe babenga bango ‹ Moteyi. ›
8 Kasi bino, bolinga te ete bato babenga bino ‹ Moteyi, › pamba te bozali na Moteyi kaka moko, mpe bino nyonso bozali bandeko.
9 Bobenga moto moko te awa na mokili ‹ Tata, › pamba te bozali kaka na Tata moko, mpe azali kati na Likolo.
10 Bolinga te ete bato babenga bino ‹ bakonzi, › pamba te bozali kaka na Mokonzi moko, Klisto.
11 Moto oyo aleki monene kati na bino akozala mosali na bino.
12 Pamba te moto oyo amitombolaka, bakokitisa ye ; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye.
13 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Bokangaka nzela mpo ete bato mosusu bakota te kati na Bokonzi ya Likolo ; bino moko, bozali kokota kuna te, kasi bozali lisusu kokanga nzela mpo ete bato oyo bazali na posa ya kokota bakota te.
[
14 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Boyibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe bosalaka

mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Mpo na yango, bokozwa etumbu oyo eleki makasi.]*

15 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo : bato ya bilongi mibale ! Bosalaka mibembo na ebale mpe na mokili mpo na koluka kozwa kaka mopagano moko oyo akondima kosambela na lingomba na bino ; mpe soki kaka andimi, bokomisaka ye moto ya lifelo mbala mibale koleka bino moko.

16 Mawa na bino, batambolisi bakufa miso ! Bolobaka : ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya Tempelo, wana ezali likambo te ; kasi soki alapi ndayi na kombo ya wolo ya Tempelo, wana asengeli kokokisa ndayi na ye. ›

17 Bino, bakufi miso, bozali penza bazoba ! Eloko nini eleki motuya : wolo to Tempelo oyo ekomisaka wolo bule ?

18 Bolobaka lisusu : ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya etumbelo, wana ezali likambo te ; kasi soki alapi ndayi na kombo ya likabo oyo ezali na likolo ya etumbelo, asengeli kokokisa ndayi na ye. ›

19 Bakufi miso ! Eloko nini eleki motuya : likabo to etumbelo oyo ekomisi likabo bule ?

20 Pamba te moto oyo alapi ndayi na kombo ya etumbelo alapi yango na kombo ya etumbelo yango mpe na kombo ya biloko nyonso oyo ezali na likolo na yango.

21 Moto oyo mpe alapi ndayi na kombo ya Tempelo alapi yango na kombo ya Tempelo yango mpe na Kombo ya Ye oyo avandaka kati na yango.

22 Mpe moto oyo alapi ndayi na kombo ya Likolo alapi yango na kombo ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe na Kombo ya Ye oyo avandelaka yango.

23 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Solo, bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya bamusikadi mpe ya biloko ya mike-mike ya solo kitoko ; kasi bomonaka pamba makambo oyo eleki motuya kati na Mobeko : bosembo, motema mawa mpe kondima. Nzokande, bosengeli nde kotia yango na misala mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya zomi.

24 Bino, batambolisi bakufa miso ! Solo, bolongolaka nzinzi oyo ekweyaka na masanga na bino, kasi bomelaka shamo mobimba.

25 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Bosukolaka malamu libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi botondisaka yango na biloko ya moyibi mpe ya lokoso na bino.

26 Mofarizeo mokufi miso ! Banda nanu na kopetola kati ya kopo mpe ya sani, bongo libanda ekokoma peto.

27 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Bozali lokola bakunda oyo bapakola langi ya pembe : emonanaka kitoko na libanda, kasi etonda na mikuwa ya bakufi mpe na lolenge nyonso ya mbindo.

28 Ndenge moko mpe mpo na bino : na libanda, bomonanaka lokola bato ya sembo na miso ya bato ; kasi na kati, botondi na lokuta mpe na mabe.

29 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale ! Botongaka bakunda mpo na basakoli, mpe bokomisaka kitoko malita ya bato ya sembo.

30 Bolobaka : ‹ Soki tozalaki na bomoi na tango ya bakoko na biso, tolingaki kosangana te elongo na bango mpo na kotangisa makila ya basakoli. ›

* **23:14** Eteni oyo ezali te kati na mikanda ebele ya kala

31 Boye, na maloba na bino moko, bondimaka ete bozali penza bakitani
ya bato oyo babomaki basakoli.
32 Bokoba malamu na mosala oyo batata na bino babandaki, mosala ya
koboma basakoli !
33 Bino, banyoka, libota ya bitupa ! Ndenge nini bokoki kokanisa ete
bokokima etumbu ya lifelo ?
34 Mpo na yango, Ngai nakotindela bino basakoli, bato ya bwanya
mpe balakisi ya Mobeko. Bokoboma mpe bokobaka bamoko na ekulusu,
bokobeta bamosusu fimbu kati na bandako na bino ya mayangani mpe
bokobengana bango na engumba moko na moko,
35 mpo ete makila ya bato nyonso ya sembo, oyo basopa na mabele,
etangama na mito na bino, kobanda na makila ya Abele, moto ya sembo,
kino na makila ya Zakari, mwana mobali ya Barashi, oyo bobomaki kati
ya Tempelo mpe etumbelo.
36 Nazali koloba na bino penza ya solo : etumbu oyo esengeli mpo na
mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo.

Yesu aleli mpo na Yelusalemi
(Lk 13.34-35)

37 Yelusalemi, Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato
oyo Nzambe atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa bana
na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na yango na se ya mapapu
na yango, kasi boboyaki !
38 Sik'oyo, ndako na bino ezali kosundolama.
39 Pamba te, nazali koloba na bino : Kobanda lelo, bokotikala komona
Ngai lisusu te kino bokoloba : ‹ Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na
Kombo ya Nkolo ! › »

24

Kobebisama ya Tempelo
(Mlk 13.1-13; Lk 21.5-19)

1 Wana Yesu azalaki kobima longwa na lopango ya Tempelo, bayekoli na
Ye bapusanaki pene na Ye mpo na kotalisa Ye ndenge batonga Tempelo.
2 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Bomoni nyonso oyo ? Nazali koloba na bino penza ya solo : nyonso
ekobukama, libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu.
3 Lokola Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, bayekoli
bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye, na esika oyo bazalaki bango
moko kaka :
— Yebisa biso : makambo wana ekosalema tango nini ? Mpe elembo
nini ekotalisa koya na Yo mpe suka ya mokili ?
4 Yesu azongisaki :
— Bosala keba ete moto moko te akosa bino !
5 Pamba te bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba :
« Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele.
6 Bokoyoka basango ya bitumba mpe nungununungu na tina na bitumba,
kasi bomitungisa te mpo na yango ; pamba te makambo wana esengeli
kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te.
7 Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa
bokonzi mosusu, nzala ekozala makasi penza, mpe mabele ekoningana
bipai na bipai.

8 Makambo nyonso wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola pasi ya
mwasi oyo azali kobota.
9 Bongo, bakokaba bino mpo ete bomona pasi, bakoboma bino ; bikolo
nyonso ekoyina bino mpo na Kombo na Ngai.
10 Mpo na yango, bato ebele bakokweyisa kondima na bango,
bakokaba mpe bakoyina baninga na bango.
11 Basakoli ebele ya lokuta bakobima mpe bakokosa bato ebele.
12 Lokola mabe ekokola se kokola, bolingo ya bato ebele ekokita.
13 Kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika.
14 Sango Malamu oyo ya Bokonzi ekoteyama na mokili mobimba mpo
ete ezala litatoli epai ya bikolo nyonso ; sima na yango kaka nde suka
ekoya.
(Mlk 13.14-23; Lk 21.20-24)
15 Yango wana, tango bokomona makambo ya nkele oyo epesaka bato
pasi na motema, oyo mosakoli Daniele alobelaki, kosalema kati na Esika
ya bule, —tika ete motangi asosola malamu—
16 wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba ;
17 tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo na
kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye,
18 mpe tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te,
mpo na kokende kozwa elamba na ye !
19 Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na
ba-oyo bakozala komelisa bana mabele !
20 Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili
makasi to na mokolo ya Saba.
21 Pamba te pasi ekozala makasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala
te, wuta na ebandeli ya mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala
kozala lisusu te.
22 Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te
akokaki kobika ; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke.
(Mlk 13.24-31; Lk 17.23-24; 21.25-31)
23 Na tango wana, soki moto moko alobi na bino : « Klisto azali awa ! »
to « Azali kuna, » bondima ye te.
24 Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima,
bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami,
soki ekokaki kosalema.
25 Namiyebiseli bino mpo ete bosala keba !
26 Soki moto moko alobi na bino : « Botala, azali kati na esobe, »
bokende kuna te ; to « Azali awa, kati na esika ebombama, » bondima
yango te.
27 Solo, ndenge mokalikali oyo ebimi na este engengisaka kino na
weste, ndenge wana mpe koya ya Mwana na Moto ekozala.
28 Esika nyonso ebembe ezali kopola, bandeke oyo eliaka bibembe
esanganaka wana.
(Mlk 13.24-27; Lk 21.25-28)
29 Tango kaka mikolo yango ya pasi ekoleka,
« moyi ekokoma molili,
sanza ekongenga lisusu te,
minzoto ekokweya longwa na likolo,
mpe banguya ya Likolo ekoningisama. »
30 Sima na yango, elembo ya Mwana na Moto ekomonana na likolo ;
bongo bikolo nyonso ya mokili ekokoma kolelalela mpe ekomona

Mwana na Moto koya na likolo ya mapata ya likolo, kati na nguya mpe
na nkembo monene.
31 Mpe na lokito monene ya kelelo, akotinda ba-anjelu na Ye kosangisa
baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili : longwa
na suka moko ya Likolo kino na suka mosusu.
32 Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino : soki kaka bitape na
yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi
makasi ekomi pene.
33 Ndenge moko mpe mpo na bino ; tango bokomona makambo wana
nyonso, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya
engumba.
34 Nazali koloba na bino penza ya solo : bato ya ekeke oyo bakoleka
te kino makambo wana nyonso ekosalema.
35 Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te.

Mokolo mpe ngonga eyebani te
(Mlk 13.32-37; Lk 17.26-30, 34-35)
36 Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala
ba-anjelu ya Likolo to Mwana ; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango.
37 Ndenge esalemaki na tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema
na koya ya Mwana na Moto ;
38 pamba te liboso ete mpela eya, bato bazalaki kolia mpe komela,
kobala mpe kobalisa bana na bango, kino na mokolo oyo Noa akotaki na
masuwa ;
39 bayebaki eloko moko te na tina na oyo elingaki kosalema, kino
mpela eyaki mpe ekumbaki bango nyonso.
Ekozala mpe bongo na koya ya Mwana na Moto.
40 Mibali mibale bakozala na elanga : moko akokamatama, mpe
mosusu akotikala ;
41 basi mibale bakozala konika bambuma na enikelo ; moko akoka-
matama, mpe mosusu akotikala.
42 Yango wana, bosenzela ; pamba te boyebi te mokolo nini Nkolo na
bino akoya.
43 Bososola malamu likambo oyo : soki nkolo ndako ayebaki ngonga
ya butu oyo moyibi akoya, alingaki kosenzela mpe kopekisa ye kokota kati
na ndako na ye.
44 Yango wana, bino mpe, bomibongisa, pamba te Mwana na Moto
akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te.
(Lk 12.41-48)
45 Nani azali mowumbu ya sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo
apesaki mokumba ya kokamba basali kati na ndako na ye, mpo ete
apesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki ?
46 Esengo na mowumbu oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta
azali kosala bongo.
47 Nazali koloba na bino penza ya solo : nkolo na ye akopesa ye
mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso.
48 Kasi soki azali mowumbu mabe oyo amilobeli : « Nkolo na ngai
awumeli mpo na kozonga, »
49 mpe akomi kobeta baninga na ye ya mosala, bawumbu lokola ye,
kolia mpe komela masanga mesa moko elongo na balangwi masanga,
50 nkolo na ye akozonga na mokolo oyo ye, mowumbu, azali kozela te
mpe na ngonga oyo ayebi te ;

51 akokata-kata ye na biteni mpe akotia ye esika moko na bato ya
bilongi mibale, na esika oyo ekozala kolela mpe koswa minu.

25

Lisese ya baseka zomi

1 Bokonzi ya Likolo ekozala lokola baseka zomi oyo bakamataki minda
na bango mpe bakendeki kokutana na mobali ya libala.
2 Kati na bango, mitano bazalaki bazoba, mpe mitano bazalaki mayele.
3 Baseka oyo bazalaki bazoba bakamataki minda na bango, kasi
bamemaki mafuta te ;
4 ba-oyo bazalaki mayele bakamataki minda na bango mpe milangi
oyo ezalaki na mafuta kati na yango.
5 Lokola mobali ya libala azalaki kowumela mpo na kokoma, baseka
nyonso wana bayokaki pongi mpe balalaki.
6 Na ngonga ya midi ya butu, mongongo moko eyokanaki : « Mobali
ya libala ayei ! Bokende kokutana na ye ! »
7 Baseka nyonso balamukaki mpe babongisaki minda na bango.
8 Baseka oyo bazalaki bazoba balobaki na ba-oyo bazalaki mayele :
« Bopesa biso ndambo ya mafuta na bino, pamba te minda na biso ekomi
pene ya kokufa. »
9 Kasi baseka oyo bazalaki mayele bazongisaki : « Te ! Ekokoka te mpo
na biso mpe bino ! Ebongi nde bokima mbangu epai ya bateki mafuta
mpo ete bosomba mafuta na bino moko. »
10 Wana bazalaki kokende kosomba mafuta, mobali ya libala akomaki :
baseka oyo bamilengelaki bakotaki elongo na mobali ya libala kati na
ndako oyo basalelaka feti ya libala, mpe bakangaki ekuke.
11 Na sima, baseka mosusu mpe bayaki ; balobaki : « Nkolo, nkolo,
fungolela biso ekuke ! »
12 Kasi azongiselaki bango : « Nazali koloba na bino penza ya solo :
nayebi bino te. »
13 Boye bosenzela, pamba te boyebi mokolo te, boyebi mpe ngonga te.

Lisese ya basali misato
(Lk 19.12-27)

14 Ekozala lisusu lokola moto moko oyo, wana akomaki pene ya
kokende na mobembo, abengaki basali na ye mpe apesaki bango
mokumba ya kobatela bozwi na ye.
15 Apesaki na mosali ya liboso batalanta mitano ; na mosali ya mibale,
batalanta mibale ; mpe na mosali ya misato, talanta moko. Apesaki bango
yango kolanda makoki ya moko na moko, mpe akendeki na mobembo.
16 Mosali oyo azwaki batalanta mitano abandaki mbala moko kobalola
yango na mombongo, mpe mombongo yango ebotaki batalanta mosusu
mitano lokola mileki.
17 Mosali oyo azwaki batalanta mibale asalaki mpe ndenge moko.
Mombongo na ye ebotaki batalanta mosusu mibale lokola mileki.
18 Kasi moto oyo azwaki kaka talanta moko atimolaki libulu kati na
mabele mpe abombaki talanta ya nkolo na ye.
19 Sima na mikolo ebele, nkolo ya basali wana azongaki mpe alobaki
na bango : « Boyebisa ngai ndenge nini bosalelaki bozwi na ngai. »
20 Mosali oyo azwaki batalanta mitano apusanaki mpe amemaki
batalanta mitano mosusu oyo azwaki lokola mileki. Alobaki : « Nkolo

na ngai, opesaki ngai batalanta mitano ; tala, nazwi batalanta mitano mosusu lokola mileki. »
21 Nkolo azongiselaki ye : « Malamu ! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. »
22 Mosali oyo azwaki batalanta mibale ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mibale ; tala, nazwi batalanta mibale mosusu lokola mileki. »
23 Nkolo azongiselaki ye : « Malamu ! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. »
24 Bongo mosali oyo azwaki talanta moko ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai, nayebaki ete ozali moto ya matata, obukaka bambuma na elanga oyo olonaki te mpe olokotaka bambuma na esika oyo obwakaki ata nkona moko te.
25 Yango wana, nabangaki mpe nakendeki kobomba talanta na yo na se ya mabele. Tala yango oyo, kamata talanta na yo. »
26 Nkolo na ye azongisaki : « Mosali mabe mpe ya goyigoyi ! Lokola oyebaki ete nabukaka bambuma na elanga oyo nalonaki te mpe nalokotaka bambuma na esika oyo nabwakaki ata nkona moko te,
27 mpo na nini opesaki te talanta na ngai epai ya babombi misolo mpo ete, na bozongi na ngai, nakoka kozwa yango elongo na mileki ?
28 Bobotola ye talanta yango mpe bopesa yango epai ya moto oyo azali na batalanta zomi.
29 Pamba te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu, mpe akokoma na bofuluki ; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango.
30 Bongo na oyo etali mosali mabe oyo, bobwaka ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu ezali. »

Kosambisama ya suka

31 Tango Mwana na Moto akoya kati na nkembo na Ye elongo na ba-anjelu na Ye nyonso, akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo.
32 Bikolo nyonso ya mokili ekosangana liboso na Ye. Bongo akokabola bango na masanga mibale ndenge mobateli bibwele akabolaka bameme mpe bantaba :
33 akotia bameme na ngambo ya loboko na Ye ya mobali, mpe bantaba, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.
34 Sima na yango, Mokonzi akoloba na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na Ye ya mobali : « Boya, bino bato oyo Tata na Ngai apambola, bokamata libula na bino, Bokonzi oyo babongisela bino wuta mokili ekelama.
35 Pamba te nayokaki nzala, mpe bopesaki Ngai bilei ; nayokaki posa ya mayi, mpe bopesaki Ngai mayi ya komela ; nazalaki mopaya, mpe boyambaki Ngai malamu ;
36 nazalaki bolumbu, mpe bolatisaki Ngai bilamba ; nabelaki, mpe bosungaki Ngai ; nakotaki na boloko, mpe boyaki kotala Ngai. »
37 Bongo, bato ya sembo bakoloba na Ye : « Nkolo, tango nini tomonaki Yo na nzala mpe topesaki Yo bilei ; tango nini tomonaki na posa ya mayi, mpe topesaki yo mayi ya komela ?
38 Tango nini tomonaki Yo mopaya, mpe toyambaki Yo malamu ; tango nini ozalaki bolumbu, mpe biso tolatisaki Yo ?

39 Tango nini tomonaki Yo kobela to kati na boloko mpe toyaki kotala
Yo ? »
40 Mokonzi akozongisela bango : « Nazali koloba na bino penza ya
solo : eloko nyonso oyo bosalaki mpo na moko kati na bandeko na Ngai,
oyo bazali bato pamba, boyeba malamu ete bosalaki yango nde epai na
Ngai. »
41 Bongo akoloba na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na Ye
ya mwasi : « Bokende mosika na Ngai, bino bato oyo Nzambe alakela
mabe ; bokende na moto ya libela na libela, oyo ebongisama mpo na
Satana elongo na ba-anjelu na ye.
42 Pamba te nayokaki nzala, kasi bopesaki Ngai bilei te ; nayokaki posa
ya mayi, kasi bopesaki Ngai te mayi ya komela ;
43 nazalaki mopaya, kasi boyambaki Ngai malamu te epai na bino ;
nazalaki bolumbu, kasi bolatisaki Ngai te ; nabelaki mpe nakotaki na
boloko, kasi bosungaki Ngai te. »
44 Bango mpe bakotuna Ye : « Nkolo, tango nini tomonaki Yo na nzala
to na posa ya mayi ; tango nini tomonaki Yo mopaya, ozangi bilamba,
ozali kobela to okoti na boloko, bongo tosungaki Yo te ? »
45 Akozongisela bango : « Nazali koloba na bino penza ya solo : eloko
nyonso oyo bosalaki te mpo na moko kati na bato pamba oyo, boyeba
malamu ete bozangaki nde kosala yango epai na Ngai. »
46 Boye, bakokende na etumbu ya seko, kasi bato ya sembo bakozwa
bomoi ya seko.

Kufa mpe lisekwa ya Yesu

26

Basaleli Yesu likita
(Mlk 14.1-2; Lk 22.1-2; Yn 11.47-53)

1 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana nyonso, ayebisaki bayekoli
na Ye :
2 « Boyebi malamu ete etikali mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika
ebanda, mpe ete ezali na tango wana nde bakokaba Mwana na Moto mpo
ete babaka Ye na ekulusu. »
3 Boye, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato basanganaki
kati na ndako ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe ;
4 bayokanaki kosalela mayele mabe mpo na kokanga Yesu mpe koboma
Ye.
5 Kasi balobaki : « Tosala yango te na tango ya feti, noki te bato
bakotomboka. »

Basopeli Yesu malasi na Betani
(Mlk 14.3-9; Lk 7.36-50; Yn 12.1-8)

6 Lokola Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto
na maba,
7 mwasi moko apusanaki pene na Ye. Na maboko na ye, azalaki na
molangi ya alibatre etonda na malasi ya motuya makasi. Wana Yesu
azalaki na mesa, mwasi yango asopaki malasi yango na moto ya Yesu.
8 Tango bayekoli bamonaki bongo, basilikaki mpe balobaki :
— Mpo na nini kobebisa malasi boye ?
9 Bakokaki ata koteka yango na motuya makasi mpe kopesa mbongo
epai ya babola !
10 Tango Yesu amonaki bongo, alobaki na bango :

— Mpo na nini bozali kotungisa mwasi oyo ? Asali Ngai likambo moko
ya malamu.
11 Bokozalaka na babola tango nyonso ; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai
tango nyonso te.
12 Wana asopi malasi oyo na nzoto na Ngai, asali yango mpo na
kobongisa kokundama na Ngai.
13 Nazali koloba na bino penza ya solo : esika nyonso bakosakola
Sango Malamu oyo kati na mokili mobimba, bakobanda mpe kolobela
likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa ye.

Yuda ateki Yesu
(Mlk 14.10-11; Lk 22.3-6)
14 Moko kati na bantoma zomi na mibale, oyo kombo na ye ezalaki Yuda
Isikarioti, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe
15 mpe atunaki bango :
— Bozali kokanisa kopesa ngai nini soki nateki Yesu epai na bino ?
Boye bafutaki ye mbongo ya bibende tuku misato.
16 Banda na tango wana, Yuda akomaki koluka libaku malamu ya kokaba
Yesu.

Bilei ya suka
(Mlk 14.12-16; Lk 22.7-13)
17 Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa ezanga levire, bayekoli bayaki
kotuna Yesu :
— Esika nini olingi ete tobongisela Yo bilei ya Pasika ?
18 Azongiselaki bango :
— Bokende na engumba epai ya moto songolo mpe boloba na ye :
« Moteyi alobi : ‹ Tango na Ngai ekomi pene ; nakolia bilei ya Pasika
elongo na bayekoli na Ngai epai na yo. › »
19 Bayekoli basalaki ndenge Yesu atindaki bango mpe babongisaki bilei ya
Pasika.
(Mlk 14.17-21; Lk 22.14, 21-23; Yn 13.21-30)
20 Tango pokwa ekomaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bayekoli
zomi na mibale.
21 Wana bazalaki kolia, Yesu alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : moko kati na bino akoteka
Ngai.
22 Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na
moninga :
— Nkolo, ezali ngai ?
23 Yesu azongisaki :
— Moto oyo akoteka Ngai azali kolia sani moko elongo na Ngai.
24 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina
na Ye ; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto ! Elingaki kozala
malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te.
25 Yuda, ye oyo asengeli koteka Ye, alobaki :
— Moteyi, ezali ngai ?
Yesu azongiselaki ye :
— Olobi yango.
(Mlk 14.22-25; Lk 22.15-20; 1Kl 11.23-25)
26 Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa ; sima na Ye kozongisa matondi
epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki yango na bayekoli na koloba :
— Oyo ezali nzoto na Ngai ! Bozwa mpe bolia.

27 Azwaki lisusu kopo ; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai ya
Nzambe, apesaki bango yango na koloba :
— Bomela yango bino nyonso ;
28 ezali makila na Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na bato
ebele, mpo ete masumu na bango elimbisama.
29 Nazali koloba na bino penza ya solo : kobanda sik'oyo, nakomela
lisusu vino oyo te kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, elongo na
bino, kati na Bokonzi ya Tata na Ngai.

Yesu asakoli ete Petelo akowangana Ye
(Mlk 14.26-31; Lk 22.33-34; Yn 13.37-38)
30 Sima na yango, bayembaki banzembo ; bongo babimaki mpo na
kokende na ngomba ya banzete ya olive.
31 Yesu alobaki na bango :
— Na butu ya lelo, bokokweyisa kondima na bino mpo na Ngai ;
pamba te ekomama :
« Nakobeta mobateli bibwele,
mpe bameme ya etonga ekopalangana. »
32 Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende na Galile, liboso na bino.
33 Petelo alobaki :
— Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango likolo na Yo,
ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te.
34 Yesu azongiselaki ye :
— Nazali koloba na yo penza ya solo : kaka na butu ya lelo, liboso ete
soso elela, okowangana Ngai mbala misato.
35 Petelo alobaki na Ye :
— Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana Yo te.
Mpe bayekoli nyonso balobaki kaka ndenge moko.

Yesu abondeli na Getisemane
(Mlk 14.32-42; Lk 22.39-46)
36 Elongo na bayekoli na Ye, Yesu akomaki na esika oyo babengaka
Getisemane mpe alobaki na bango :
— Botikala awa, wana Ngai nakeyi kosambela kuna.
37 Wana amemaki Petelo mpe bana mibali mibale ya Zebede, akomaki
mawa-mawa mpe komitungisa ;
38 alobaki na bango :
— Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa ; botikala awa mpe
bosenzela elongo na Ngai.
39 Akendeki mwa mosika, amikitisaki elongi kino na mabele mpe
asambelaki boye :
— Tata, soki ekoki kosalema, tika ete kopo oyo ya pasi ekende mosika
na Ngai ! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala
kolanda mokano na Yo.
40 Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala
pongi ; alobaki na Petelo :
— Boni, bokokaki te kosenzela elongo na Ngai mpo na ngonga moko ?
41 Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama.
Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na
bolembu.
42 Akendeki lisusu mwa mosika, na mbala ya mibale, mpe abondelaki :
— Tata na Ngai, soki ekoki kosalema te ete kopo oyo ya pasi ekende
mosika na Ngai, wana tika ete mokano na Yo esalema !

43 Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango
lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango
ekomaki kilo.
44 Boye, atikaki bango mpe akendeki lisusu mosika ; mpe, mpo na mbala
ya misato, abondelaki na maloba kaka wana.
45 Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki, mpe alobaki na bango :
— Bozali kaka kokoba kolala pongi mpe kopema ? Ngonga ekoki ;
Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu.
46 Botelema ; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya.

Bakangi Yesu
(Mlk 14.43-50; Lk 22.47-53; Yn 18.2-11)

47 Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi
na mibale, akomaki elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe
banzete ; ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato nde
batindaki bango.
48 Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko ; alobaki na
bango : « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye ; bokanga ye. »
49 Mbala moko, apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki na Ye :
— Mbote, Moteyi !
Mpe apesaki Ye beze.
50 Yesu alobaki na ye :
— Molingami na Ngai, likambo oyo oyei kosala awa, sala yango.
Bongo bato mosusu oyo bayaki elongo na ye bapusanaki, basimbaki Yesu
na makasi mpe bakangaki Ye.
51 Moko kati na baninga ya Yesu asembolaki loboko, abimisaki mopanga
na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya mokonzi ya
Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi.
52 Kasi Yesu alobaki na ye :
— Zongisa mopanga na yo kati na ebombelo na yango, pamba te bato
nyonso oyo babundaka na mopanga bakokufa na nzela ya mopanga.
53 Okanisi ete nakoki te kobenga Tata na Ngai, oyo akoki mpe mbala
moko kotinda ba-anjelu koleka bankoto zomi mpo na koya kosunga Ngai ?
54 Nzokande, soki mpe esalemi ndenge wana, Makomi ekokokisama
te ; pamba te ezali koloba ete makambo nyonso wana esengeli kosalema
bongo.
55 Kaka na ngonga yango, Yesu alobaki na ebele ya bato :
— Boni, nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga
mpe na banzete ? Nazalaki kovanda mikolo nyonso kati na lopango ya
Tempelo mpo na kopesa malakisi na Ngai, mpe bokangaki Ngai te.
56 Kasi makambo oyo nyonso esalemi mpo ete Makomi ya basakoli
ekokisama.
Bongo bayekoli nyonso basundolaki Ye mpe bakimaki.

Yesu asambi
(Mlk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Yn 18.12-14, 19-23)

57 Bato oyo bakangaki Yesu bamemaki Ye liboso ya Kayifa, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, epai wapi balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato
basanganaki.
58 Petelo azalaki kolanda Yesu na mosika, kino na ndako ya mokonzi
ya Banganga-Nzambe ; akotaki kati na lopango mpe avandaki elongo na
bakengeli mpo na kotala ndenge makambo ekosuka.

59 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela Ye etumbu ya kufa,
60 kasi bazwaki yango te, atako bato mingi bakendeki mpo na kokosela Ye makambo.
Bongo, bato mibale bayaki
61 mpe balobaki :
— Moto oyo alobaki : « Ngai nakoki kobuka Tempelo ya Nzambe mpe kotonga yango lisusu na mikolo misato. »
62 Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki mpe atunaki Yesu :
— Boni, ozali te na liloba ya kozongisa ? Olobi nini liboso ya makambo oyo bazali kofunda yo na yango ?
63 Kasi Yesu abatelaki kimia.
Boye mokonzi ya Banganga-Nzambe alobaki na Ye :
— Na Kombo ya Nzambe na bomoi, napesi yo mitindo : « Yebisa biso soki ozali Klisto, Mwana na Nzambe. »
64 Yesu azongiselaki ye :
— Otatoli yango. Kasi nazali koloba na bino : Kobanda sik'oyo, bokomona Mwana na Moto kovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe koya na nkembo na likolo ya mapata ya Likolo.
65 Mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki :
— Afingi Nzambe ! Mpo na nini koluka lisusu batatoli ? Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe !
66 Bokanisi nini mpo na yango ?
Bazongisaki :
— Abongi na kufa.
67 Babwakelaki Ye soyi na elongi mpe babetaki Ye makofi ; bato mosusu babetaki Ye bambata
68 mpe balobaki :
— Klisto, sakola kati na biso ; yebisa biso moto oyo abeti yo !

Petelo awangani Yesu
(Mlk 14.66-72; Lk 22.56-62; Yn 18.15-18, 25-27)
69 Na tango wana, Petelo avandaki libanda, kati na lopango ya kati. Mwasi mosali moko apusanaki pene na ye mpe alobaki :
— Yo mpe, ozalaki elongo na Yesu, moto ya Galile.
70 Kasi Petelo awanganaki na miso ya bato nyonso :
— Nayebi te makambo oyo ozali koloba !
71 Wana Petelo azalaki kokende na ekuke mpo na kobima, mwasi mosali mosusu amonaki ye mpe alobaki na bato oyo bazalaki wana :
— Moto oyo azalaki elongo na Yesu ya Nazareti.
72 Petelo awanganaki yango lisusu na kolapa ndayi :
— Nayebi moto wana te !
73 Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bapusanaki mpe balobaki na Petelo :
— Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bato wana ; elobeli na yo ezali kofunda yo.
74 Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe :
— Tika ete Nzambe alakela ngai mabe soki nakosi ! Nalapi ndayi : Nayebi moto yango te !
Mpe, mbala moko, soso elelaki.

75 Bongo Petelo akanisaki maloba ya Yesu : « Liboso ete soso elela,
okowangana Ngai mbala misato. » Abimaki mpe alelaki makasi na libanda.

27

Bamemi Yesu liboso ya Pilato
(Mlk 15.1-2; Lk 22.66; 23.1; Yn 18.28)

1 Tango tongo etanaki, bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe
bakambi ya bato basalelaki Yesu likita mpo na kobomisa Ye.
2 Bakangaki Ye basinga, bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na maboko ya
moyangeli Pilato.

Yuda amidiembiki
(Mis 1.18-19)

3 Tango Yuda oyo atekaki Yesu amonaki ete bakateli Yesu etumbu,
ayokaki pasi mingi na motema mpe akendeki kozongisa mbongo wana ya
bibende tuku misato epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi
ya bato.
4 Alobaki na bango :
— Nasali masumu mpo ete nateki moto oyo asali mabe te !
Kasi bango bazongisaki :
— Etali biso na nini ? Etali nde yo moko !
5 Yuda abwakaki mbongo yango kati na Tempelo, alongwaki wana mpe
akendeki komidiembika.
6 Bakonzi ya Banganga-Nzambe balokotaki mbongo yango mpe
balobaki :
— Mibeko epesi nzela te ya kotia mbongo oyo na ebombelo misolo ya
Tempelo, pamba te ezali mbongo ya makila.
7 Boye, basanganaki mpe bazwaki mokano ya kosomba, na mbongo
yango, elanga ya mosali mbeki, mpe ya kokomisa yango lilita mpo na
kokunda bapaya.
8 Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka elanga yango elanga
ya makila.
9 Ezali ndenge wana nde maloba ya mosakoli Jeremi ekokisamaki :
« Bakamataki mbongo ya bibende ya palata tuku misato, motuya oyo bato
ya Isalaele bakataki mpo na ye,
10 mpe basombaki na yango elanga ya mosali mbeki ndenge Nkolo
atindaki ngai. »

Yesu asambi liboso ya Pilato
(Mlk 15.2-15; Lk 23.1-5; Yn 18.28–19.16)

11 Yesu asambaki liboso ya moyangeli. Moyangeli atunaki Yesu :
— Boni, ozali mokonzi ya Bayuda ?
Yesu azongisaki :
— Olobi yango.
12 Sima na yango, tango bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya
bato bafundaki Ye, azongisaki lisusu eloko moko te.
13 Bongo Pilato atunaki Ye :
— Ozali koyoka te makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na kofunda
Yo ?
14 Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te ; mpe moyangeli akamwaki
makasi.

Bakateli Yesu etumbu ya kufa
(Mlk 15.6-14; Lk 23.13-23; Yn 18.39-40)

15 Na feti nyonso ya Pasika, moyangeli azalaki na momesano ya kobimisa
na boloko mokangami moko oyo bato bazalaki kopona.
16 Na tango wana, ezalaki na mokangami moko oyo ayebanaki mingi,
kombo na ye ezalaki Yesu Barabasi.
17 Tango Pilato amonaki ebele ya bato basangani, atunaki bango :
— Kati na Yesu Barabasi mpe Yesu oyo babengaka Klisto, bolingi
nabimisela bino nani mpo ete akoma nsomi ?
18 Pilato ayebaki malamu ete ezali mpo na likunya nde bakabaki Yesu
na maboko na ye.
19 Wana Pilato avandaki na esambiselo, mwasi na ye atindelaki ye
maloba :
— Kokota te na makambo ya moto wana ya sembo ; pamba te na butu
ya lelo, namoni pasi mingi kati na ndoto likolo na ye !
20 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bandimisaki
ebele ya bato ete basenga na makasi kobima ya Barabasi longwa na boloko,
mpe komona ndenge bakoboma Yesu.
21 Moyangeli atunaki bango lisusu :
— Kati na bango mibale, bolingi nabimisela bino nani ?
Bazongisaki na koganga :
— Barabasi !
22 Pilato atunaki bango :
— Nasala nini na Yesu oyo babengaka Klisto ?
Bato nyonso bazongisaki :
— Baka ye na ekulusu !
23 Pilato atunaki lisusu :
— Mabe nini asali ?
Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka :
— Baka ye na ekulusu !
(Mlk 15.15; Lk 23.24-25; Yn 19.16)
24 Tango Pilato amonaki ete akokoka lisusu kosala eloko te, mpe ete
mobulu ya bato ezalaki komata se komata, azwaki mayi, asukolaki maboko
na ye liboso ya bato na koloba :
— Makila ya moto oyo ekotangama na moto na ngai te, kasi na mito
na bino.
25 Bato nyonso bazongisaki :
— Tika ete makila na ye etangama na mito na biso mpe ya bana na
biso !
26 Pilato abimiselaki bango Barabasi ; mpe sima na kobetisa Yesu fimbu,
apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu.

Basoda batioli Yesu
(Mlk 15.16-20; Lk 23.11; Yn 19.2-3)
27 Basoda ya moyangeli bakumbaki Yesu kati na esambiselo mpe
basangisaki zingazinga na Ye lisanga mobimba ya basoda.
28 Balongolaki Ye bilamba, balatisaki Ye nzambala ya motane,
29 balatisaki Ye ekoti ya nzube na moto mpe basimbisaki Ye lingenda
moke na loboko na Ye ya mobali ; bongo babandaki kofukama liboso na
Ye mpo na kotiola Ye, na koloba : « Mbote, mokonzi ya Bayuda ! »
30 Bazalaki kobwakela Ye soyi, kokamata lingenda moke oyo basimbisaki
Ye na loboko mpe kobeta Ye na moto.
31 Sima na bango kosakanela Ye, balongolaki Ye nzambala, balatisaki Ye
bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye na ekulusu.

Babaki Yesu na ekulusu
(Mlk 15.21-32; Lk 23.26-43; Yn 19.17-22)

32 Wana bazalaki kobima na engumba, bakutanaki na moto moko ya
Sirene, kombo na ye ezalaki Simona ; mpe bakangaki ye na makasi mpo
ete amema ekulusu ya Yesu.
33 Tango bakomaki na esika oyo babengaka « Gologota, » oyo elingi
koloba : esika ya mokuwa ya moto,
34 bapesaki Yesu masanga ya vino basangisa na mayi ya bololo mpo ete
amela ; kasi sima na Ye komeka masanga yango, aboyaki komela yango.
35 Sima na bango kobaka Yesu na ekulusu, bakabolaki bilamba na Ye, na
kobeta zeke ;
36 mpe bavandaki wana mpo na kokengela Ye.
37 Na likolo ya moto ya Yesu, batiaki makomi oyo mpo na kotalisa mpo
nini bakatelaki Ye etumbu :

Moto oyo azali Yesu, Mokonzi ya Bayuda.

38 Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-ekulusu elongo na Yesu :
moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu ; mosusu, na ngambo ya
loboko na Ye ya mwasi.
39 Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito na bango ;
40 bazalaki koloba : « Yo oyo okobuka Tempelo mpe okotonga yango
lisusu na mikolo misato, mibikisa yo moko ! Soki ozali penza Mwana na
Nzambe, kita longwa na ekulusu ! »
41 Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko elongo na bakambi
ya bato bazalaki mpe kotiola Yesu na koloba :
42 « Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko akoki komibikisa te ! Azali
mokonzi ya Isalaele ! Tika ete akita sik'oyo longwa na ekulusu, bongo
tokondimela Ye.
43 Atiaka elikya na ye kati na Nzambe ; tika ete Nzambe akangola ye
sik'oyo soki alingaka ye, pamba te azalaki koloba : ‹ Nazali Mwana na
Nzambe. › »
44 Babomi bato oyo babakamaki na ba-ekulusu elongo na Yesu bazalaki
mpe kofinga Ye ndenge wana.

(Mlk 15.33-41; Lk 23.44-49; Yn 19.25-30)

45 Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya misato ya pokwa,
molili ekotaki na mokili mobimba.
46 Pene na ngonga ya misato ya pokwa, Yesu agangaki :

— Eloi, Eloi, lema sabachtani ?

Elingi koloba : Nzambe na Ngai, Nzambe na Ngai, mpo na nini osundoli
Ngai ?
47 Kati na bato oyo batelemaki wana, ndambo bayokaki Ye ; boye
bakomaki koloba :

— Azali kobenga Eliya !

48 Mbala moko, moko kati na bango akendeki mbangu kokamata eponze
moko, azindisaki yango na vino ya ngayi, atiaki eponze yango na songe ya
mwa nzete mpe apesaki yango Yesu mpo ete amela.
49 Kasi bato mosusu balobaki :

— Zela ! Totala soki Eliya akoya kobikisa ye.

50 Kasi Yesu agangaki lisusu makasi, mpe azongisaki molimo na Ye.
51 Kaka na tango yango, rido ya Tempelo epasukaki na biteni mibale,
kobanda na likolo kino na se, mabele eninganaki, mabanga minene
epasukaki,

52 bakunda efungwamaki, mpe banzoto ya basantu ebele oyo bakufa
esekwaki :
53 ebimaki na bakunda mpe, sima na lisekwa ya Yesu, ekotaki kati na
engumba ya bule epai wapi bato ebele bamonaki yango.
54 Tango mokonzi ya basoda ya Rome elongo na basoda oyo bazalaki
kokengela Yesu bamonaki ndenge mabele eninganaki mpe nyonso oyo
esalemaki, bayokaki somo makasi mpe balobaki :
— Moto oyo azalaki penza Mwana na Nzambe !
55 Basi ebele bazalaki wana, bazalaki kotala na mosika ; balandaki Yesu
longwa na Galile mpo na kosunga Ye.
56 Kati na basi yango, ezalaki na Mari, moto ya Magidala ; Mari, mama
ya Jake mpe ya Jozefi ; mpe mama ya bana ya Zebede.

Bakundi Yesu
(Mlk 15.42-47; Lk 23.50-56; Yn 19.38-42)
57 Tango pokwa ekomaki, mozwi moko ayaki ; kombo na ye ezalaki
Jozefi, moto ya mboka Arimate ; ye mpe akomaki moyekoli ya Yesu.
58 Akendeki kosenga nzoto ya Yesu epai ya Pilato ; mpe Pilato apesaki
mitindo ete bapesa ye yango.
59 Jozefi azwaki nzoto ya Yesu, alingaki yango na liputa ya lino ya peto
60 mpe atiaki nzoto yango kati na kunda moko ya sika, oyo atobolisaki
ye moko kati na libanga moko ya monene. Mpe atindikaki libanga mosusu
ya monene liboso ya ekotelo ya kunda yango, mpe azongaki.
61 Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari mosusu bavandaki wana,
na ngambo mosusu ya kunda.
62 Mokolo oyo elandaki, mokolo oyo elandaki Mokolo ya kobongisa Saba,
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bakendeki epai ya Pilato
63 mpo na koloba na ye :
— Mokonzi, makanisi ezongeli biso na tina na mokosi wana ! Tango
azalaki na bomoi, alobaki : « Sima na mikolo misato, nakosekwa. »
64 Yango wana, pesa mitindo ete bakengela malamu kunda yango kino
na mokolo ya misato. Soki te, bayekoli na ye bakoya koyiba nzoto mpo
ete, na sima, baloba na bato ete asekwi kati na bakufi. Lokuta oyo ya suka
ekoya kozala lisusu mabe koleka oyo ya liboso.
65 Pilato azongisaki :
— Bozwa bakengeli mpe bokende kokengela kunda ndenge bokanisi
kosala.
66 Boye bakendeki mpe basalaki nyonso oyo ekoki mpo ete kunda
ekengelama malamu ; batiaki elembo na libanga oyo bakangaki na yango
kunda mpe batiaki bakengeli.

28

Yesu asekwi
(Mlk 16.1-8; Lk 24.1-12; Yn 20.1-2)
1 Sima na mokolo ya Saba, na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya
poso, Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari mosusu bakendeki kotala
kunda.
2 Mbala moko, mabele eninganaki makasi, pamba te anjelu ya Nkolo
akitaki longwa na Likolo, akendeki na kunda, atindikaki libanga mpe
avandaki na likolo na yango.
3 Azalaki kongenga lokola mikalikali, mpe bilamba na ye ezalaki pembe
makasi lokola mvula ya pembe.

4 Bakengeli bakomaki kolenga mpo na somo mpe bakomaki lokola bato
ya kokufa.
5 Kasi anjelu alobaki na basi : « Bobanga te ! Nayebi ete bozali koluka
Yesu oyo babakaki na ekulusu.
6 Azali lisusu awa te, pamba te asili kosekwa, ndenge kaka alobaki. Boya
kotala esika oyo nzoto na Ye ezalaki,
7 mpe bokende noki koyebisa bayekoli na Ye : ‹ Asili kosekwa kati na
bakufi ; akei liboso na bino, na Galile ; ezali kuna nde bokomona Ye. ›
Yango nde makambo oyo nazalaki na yango ya koyebisa bino. »
8 Balongwaki noki na kunda, na somo mpe na esengo makasi ; bapotaki
mbangu mpo na kokende kopesa sango epai ya bayekoli na Ye.
9 Mbala moko, Yesu akutanaki na bango mpe alobaki :
— Mbote na bino !
Bapusanaki pene na Ye, basimbaki makolo na Ye mpe bagumbamelaki
Ye.
10 Yesu alobaki na bango :
— Bobanga te ! Bokende koyebisa bandeko na Ngai ete bakende na
Galile ; ezali kuna nde bakomona Ngai.
11 Wana basi bazalaki kokende, ndambo ya bakengeli bazongaki kati na
engumba mpo na koyebisa na bakonzi ya Banganga-Nzambe, makambo
nyonso oyo ewutaki koleka.
12 Bakonzi ya Banganga-Nzambe babengaki bakambi ya bato mpe,
elongo na bango, basalaki mwango moko, bapesaki mbongo ebele epai
ya basoda
13 mpe balobaki na bango : « Tala ndenge bosengeli koloba : ‹ Wana
tozalaki kati na pongi, bayekoli na ye bayaki koyiba nzoto na ye, na butu. ›
14 Soki likambo yango ekomi na matoyi ya moyangeli, tokoyeba kosolola
na ye mpe kosala nyonso mpo ete bomema ngambo te. »
15 Basoda bazwaki mbongo mpe basalaki ndenge kaka batindaki bango.
Lisolo yango epanzanaki kati na Bayuda mpe ezali kolobama kino na
mokolo ya lelo.

Yesu abimeli bayekoli na Ye

16 Bayekoli zomi na moko bakendeki na Galile, na ngomba oyo Yesu
ayebisaki bango ete bakende.
17 Tango bamonaki Ye, bagumbamelaki Ye ; kasi bamosusu kati na bango
bandimaki te.
18 Yesu apusanaki pene na bango mpe alobaki :
— Bokonzi nyonso epesameli Ngai, ezala kati na Likolo to na mokili.
19 Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa
bango na Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu ;
20 bolakisa bango kotosa makambo nyonso oyo natindaki bino. Boyeba
malamu ete nazali elongo na bino mikolo nyonso kino na suka ya mokili.

Sango Malamu kolanda
Malako
Mabongisi ya lotomo ya Yesu

Mateya ya Yoane Mobatisi
(Mat 3.1-12; Lk 3.1-6, 15-18; Yn 1.19-28)

1 Tala ebandeli ya Sango Malamu ya Yesu-Klisto, Mwana na Nzambe,
2 kolanda ndenge ekomama kati na mokanda ya mosakoli Ezayi :
« Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo,
ye nde akobongisela Yo nzela.
3 Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe :
‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo,
bosembolela Ye banzela ya mike ! › »
4 Boye Yoane azalaki kati na esobe mpe azalaki kosakola : « Bobongola mitema na bino, bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino ! »
5 Bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bazalaki kokende epai na ye ; bazalaki kotubela masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango na ebale Yordani.
6 Yoane azalaki kolata elamba oyo basala na bapwale ya shamo mpe mokaba oyo basala na poso ya nyama, na loketo ; azalaki kolia mankoko mpe mafuta ya nzoyi.
7 Tala makambo oyo azalaki koteya bato : « Sima na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya ; ngai nabongi kutu te mpo na kogumbama liboso na Ye mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye.
8 Ngai nazali kobatisa bino na mayi, kasi Ye akobatisa bino kati na Molimo Mosantu. »

Libatisi mpe komekama ya Yesu
(Mat 3.13-17; Lk 3.21-22)

9 Na tango wana, Yesu ayaki wuta na Nazareti ya Galile, mpe Yoane abatisaki Ye na ebale Yordani.
10 Tango kaka abimaki na mayi, amonaki Likolo kofungwama mpe Molimo kokitela Ye lokola ebenga.
11 Mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo : « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Yo mingi ! »

(Mat 4.1-11; Lk 4.1-13)

12 Mbala moko, Molimo amemaki Yesu kati na esobe
13 epai wapi avandaki mikolo tuku minei mpe Satana azalaki komeka Ye. Azalaki kuna elongo na banyama ya zamba, mpe ba-anjelu bazalaki kopesa Ye bilei.

Lotomo ya Yesu kati na Galile

Yesu abandi koteya
(Mat 4.12-17; Lk 4.14-15)

14 Tango babwakaki Yoane kati na boloko, Yesu akendeki na Galile epai wapi azalaki koteya Sango Malamu ya Nzambe.
15 Azalaki koloba : « Tango ekoki, mpe Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. Bobongola mitema mpe bondima Sango Malamu. »

Bayekoli ya liboso ya Yesu
(Mat 4.18-22; Lk 5.1-3, 10-11)

16 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koleka pembeni ya ebale ya Galile,
amonaki Simona mpe Andre, ndeko na ye. Bazalaki kobwaka monyama
na ebale, pamba te bazalaki balobi mbisi.
17 Yesu alobaki na bango : « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi
bato. »
18 Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki Yesu.
19 Wana Yesu akobaki kotambola, amonaki na mosika Jake, mwana
mobali ya Zebede, oyo azalaki elongo na Yoane, ndeko na ye ; bazalaki
kobongisa minyama kati na bwato na bango.
20 Mbala moko, Yesu abengaki bango. Batikaki Zebede, tata na bango,
kati na bwato elongo na basali na ye mpe balandaki Yesu.

Yesu abengani molimo mabe
(Lk 4.31-37)

21 Bongo Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na Kapernawumi.
Na mokolo ya Saba, Yesu akotaki na ndako ya mayangani mpe abandaki
koteya.
22 Bato bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba te ateyaki na bokonzi
oyo balakisi ya Mobeko bazangaki.
23 Kaka na tango yango, ezalaki na moto moko, kati na ndako ya
mayangani, oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe, azalaki
koganga :
24 — Yesu ya Nazareti, olingi nini ? Oyei nde koboma biso ? Nayebi
Yo malamu, ozali Motindami mpe Mosantu ya Nzambe !
25 Yesu atelemelaki molimo mabe yango mpe apesaki yango mitindo :
— Kanga monoko na yo ! Bima kati na moto oyo.
26 Molimo mabe eningisaki moto yango makasi mpe ebimaki na koganga.
27 Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kotunana :
— Oyo ezali lisusu likambo nini ? Tala mateya ya sika oyo etondi na
nguya ! Azali kopesa mitindo ata na milimo mabe, mpe ezali kotosa Ye !
28 Mbala moko, sango na tina na Ye epanzanaki kati na etuka mobimba
ya Galile.

Yesu abikisi babeli ebele
(Mat 8.14-15; Lk 4.38-39)

29 Tango Yesu abimaki na ndako ya mayangani, akendeki elongo na Jake
mpe Yoane na ndako ya Simona mpe Andre.
30 Nzokande, mama-bokilo ya Simona azalaki ya kolala mpo ete azalaki
kobela fievele ; mbala moko, bapesaki Ye sango.
31 Boye apusanaki pene ya mama yango, asimbaki ye na loboko mpe
atelemisaki ye ; fievele esilaki, mpe mama yango akomaki kobongisela
bango bilei.
(Mat 4.24; 8.16-17; Lk 4.40-41)
32 Wana moyi elalaki mpe pokwa eyaki, bamemelaki Yesu babeli nyonso
mpe bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe.
33 Bato nyonso ya engumba bayaki kosangana liboso ya ekuke ya ndako ;
34 bongo Yesu abikisaki bato ebele oyo bazalaki na pasi ya ndenge na
ndenge, abenganaki milimo mabe ebele mpe apekisaki yango koloba ;
pamba te milimo mabe eyebi nani oyo Ye azali.
(Lk 4.42-44)

35 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, wana molili ezalaki nanu,
Yesu alamukaki, abimaki libanda, akendeki na esobe epai wapi azalaki
kaka Ye moko mpe akomaki kosambela.
36 Simona elongo na baninga na ye bakendeki koluka Yesu.
37 Tango bamonaki Ye, balobaki na Ye :
— Bato nyonso bazali koluka Yo.
38 Kasi Ye azongiselaki bango :
— Tokende na esika mosusu, na bamboka ya zingazinga, mpo ete
nateya mpe kuna, pamba te nayaki mpo na yango.
39 Boye, atambolaki na Galile mobimba ; azalaki koteya na bandako na
bango ya mayangani mpe kobengana milimo mabe.
40 Moto moko na maba apusanaki pene na Yesu, afukamaki mpe
asengaki na Yesu :
— Soki olingi, komisa ngai peto.
41 Yesu ayokelaki ye mawa, atandaki loboko na Ye, asimbaki ye mpe
alobaki :
— Nalingi ete ezala bongo, koma peto.
42 Mbala moko, maba elongwaki na nzoto ya mobeli mpe akomaki peto.
43 Mbala moko, Yesu azongisaki ye mpe akebisaki ye :
44 — Yoka Ngai malamu, koyebisa likambo oyo na moto moko te ;
kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa, mpo na
kopetolama na yo, likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete
ezala litatoli na miso na bango ete obiki.
45 Kasi tango kaka abimaki, abandaki koloba mpe kopanza sango. Mpo
na yango, Yesu azalaki lisusu te kokoka kokota kati na bingumba na miso
ya bato nyonso ; kasi akomaki kovanda na libanda ya bingumba, na bisika
oyo ebombama. Nzokande, bato bazalaki kaka kowuta bipai na bipai mpo
na koya epai na Ye.

2

Yesu alimbisi mpe abikisi ebosono
(Mat 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 Sima na mwa mikolo, Yesu azongaki lisusu na Kapernawumi. Tango
bato bayokaki ete azali na ndako,
2 bayaki ebele kosangana kati na ndako yango kino esika ezalaki lisusu
te, ezala na liboso ya ekuke, mpe Yesu ateyaki bango Sango Malamu.
3 Bato mosusu bamemelaki Ye ebosono oyo bato minei batomboli.
4 Lokola balongaki te kokomisa ebosono yango kino na esika oyo Yesu
azalaki, pamba te bato bazalaki ebele penza, bamataki likolo ya mwanza
ya ndako kino na esika oyo Yesu azalaki mpe batobolaki lidusu. Bongo na
nzela ya lidusu yango, bakitisaki na tsipoyi ebosono yango.
5 Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na ebosono :
— Mwana na Ngai, masumu na yo elimbisami.
6 Kasi ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bazalaki wana bakomaki
kolobaloba na se ya mitema :
7 « Mpo na nini moto oyo azali koloba bongo ? Azali kotiola Nzambe !
Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te ? »
8 Mbala moko, kati na molimo na Ye, Yesu asosolaki makanisi na bango ;
alobaki na bango :
— Mpo na nini mitema na bino ezali kokanisa bongo ?
9 Likambo nini eleki pete mpo na koloba na ebosono : « Masumu na
yo elimbisami to telema, kamata tsipoyi na yo mpe tambola ? »

10 Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili.
Bongo alobaki na ebosono :
11 — Nalobi na yo : Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo.
12 Mbala moko, atelemaki, akamataki tsipoyi na ye mpe abimaki na miso ya bato nyonso. Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kokumisa Nzambe na maloba oyo : « Totikala nanu komona likambo ya boye te ! »

Tembe na tina na Yesu
(Mat 9.9-13; Lk 5.27-32)
13 Yesu abimaki lisusu mpe akendeki pembeni ya ebale. Bato ebele bayaki epai na Ye mpe ateyaki bango.
14 Wana azalaki kotambola, amonaki Levi, mwana mobali ya Alife, avandi na ndako ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye : « Landa Ngai. »
Levi atelemaki mpe alandaki Ye.
15 Wana Yesu azalaki kolia na ndako ya Levi, bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya masumu bazalaki kolia mesa moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye ; pamba te bato ebele penza bazalaki kolanda Ye.
16 Tango balakisi ya Mobeko ya lingomba ya Bafarizeo bamonaki Yesu kolia mesa moko na bato ya masumu mpe bafutisi mpako, batunaki bayekoli na Ye :
— Mpo na nini azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu ?
17 Tango Yesu ayokaki bongo, alobaki na bango :
— Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te ; ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu.
(Mat 9.14-17; Lk 5.33-39)
18 Nzokande bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bazalaki kokila bilei. Bongo bato bayaki kotuna Yesu :
— Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bakilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka bilei te ?
19 Yesu azongiselaki bango :
— Ndenge nini bato oyo babengami na feti ya libala bakoki kokila bilei, wana mobali ya libala azali nanu elongo na bango ? Tango nyonso mobali ya libala azali elongo na bango, bakoki kokila bilei te.
20 Kasi tango ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango ; mpe ekozala na tango wana nde bakokila bilei.
21 Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala mpe ekosala lidusu ya monene koleka.
22 Moto moko te atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala, noki te vino ya sika ekopasola bambeki ; vino ekosopana mpe bambeki ekopasuka. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika !

Yesu azali Nkolo ya mokolo ya Saba
(Mat 12.1-8; Lk 6.1-5)
23 Ezalaki mokolo moko, Yesu azalaki kotambola kati na elanga ya ble ; ezalaki mokolo ya Saba. Wana bazalaki kotambola, bayekoli na Ye bazalaki kobuka ble.
24 Bafarizeo balobaki na Yesu :

— Mpo na nini bayekoli na Yo bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba ?

25 Yesu azongiselaki bango :

— Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala mpe bazangaki bilei ?

26 Akotaki kati na Ndako ya Nzambe wana Abiatari azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe, aliaki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe mpe apesaki yango epai ya bato na ye ; nzokande, kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango.

27 Bongo alobaki na bango lisusu :

— Mokolo ya Saba esalema mpo na moto, kasi moto asalema te mpo na mokolo ya Saba.

28 Yango wana, Mwana na Moto azali mpe Mokonzi ya mokolo ya Saba.

3

Yesu abikisi na mokolo ya Saba
(Mat 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 Yesu akotaki lisusu na ndako ya mayangani epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko.

2 Boye bato bazalaki kotala soki Yesu akobikisa ye na mokolo ya Saba mpo na kofunda Ye.

3 Bongo Yesu alobaki na moto oyo akufa loboko :

— Telema na liboso ya bato nyonso.

4 Atunaki bango :

— Nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba : kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa ?

Kasi babatelaki kimia.

5 Yesu atalaki bango na mawa mpe ayokaki pasi mingi na motema mpo ete mitema na bango ezalaki makasi lokola libanga. Yesu alobaki na moto yango :

— Sembola loboko na yo !

Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebikaki.

6 Mbala moko, Bafarizeo babimaki mpe bakendeki koyokana na bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu.

Yesu kati na ebele ya bato

7 Tango Yesu alongwaki kuna, akendeki na ebale elongo na bayekoli na Ye, mpe bato ebele penza balandaki Ye wuta na Galile, na Yuda,

8 na Yelusalemi, na Idume mpe na ngambo ya Yordani. Boye tango bato oyo bazalaki na bamboka ya zingazinga ya Tiri mpe ya Sidoni bayokaki sango ya makambo nyonso oyo Yesu azalaki kosala, bango mpe bayaki ebele penza epai na Ye.

9 Boye Yesu atindaki bayekoli ete babongisela Ye bwato moko mpo ete bato bafinafina Ye te.

10 Lokola azalaki kobikisa bato ebele, bato oyo bazalaki na pasi bakomaki kowelela koya epai na Ye mpo na koluka kosimba Ye.

11 Tango bato oyo bazalaki na milimo mabe bazalaki komona Ye, bazalaki kogumbama liboso na Ye mpe koganga :

— Yo ozali solo Mwana na Nzambe !

12 Kasi Yesu azalaki kopamela milimo yango ete emeka te koloba na tina na Ye.

Yesu aponi bantoma zomi na mibale
(Mat 10.1-4; Lk 6.12-16)

13 Yesu amataki likolo ya ngomba, abengaki bato oyo azalaki na bosenga
na bango, mpe bakendeki epai na Ye.
14 Kati na bango, aponaki bato zomi na mibale oyo akomaki kobenga
« bantoma, » mpo ete bazala elongo na Ye mpe mpo ete bakende koteya
Sango Malamu ;
15 mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe.

16 Tala bakombo ya bato zomi na mibale oyo aponaki :

Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo ; »
17 Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye, ba-oyo Yesu
apesaki kombo « Boanerijesi » oyo elingi koloba : bana ya kake ;
18 Andre,
Filipo,
Bartelemi,
Matayo,
Toma,
Jake, mwana mobali ya Alife ;
Tade,
Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote,
19 mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu.

Yesu to Satana
(Mat 12.22-32; Lk 11.15-23; 12.10)

20 Tango Yesu akotaki na ndako, bato ebele bayaki lisusu kosangana
wana, mpe esalaki ete Ye elongo na bayekoli na Ye bazangaki ata tango
mpo na kolia.
21 Tango bandeko ya libota na Ye bayokaki bongo, bayaki mpo na kozwa
Ye na makasi, pamba te bazalaki koloba :
— Akomi na bokono ya liboma.
22 Balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi balobaki :
— Azali na molimo ya Belizebule kati na ye mpe azali kobengana
milimo mabe na nguya ya mokonzi ya milimo mabe.
23 Yesu abengaki bango mpe alobaki na bango na masese :
— Ndenge nini Satana akoki kobengana Satana ?
24 Soki bokonzi moko ekabwani, bokonzi yango ekowumela te.
25 Soki libota moko ekabwani, libota yango ekowumela te ;
26 mpe soki Satana amibundisi mpe akabwani na ye moko, akowumela
te, mpe suka na ye emonani.
27 Pamba te moto moko te akoki kokota na ndako ya elombe mpo na
kobotola biloko na ye soki liboso akangi ye te na basinga. Ezali kaka soki
asali bongo nde akoki kobotola biloko na ye ya ndako.
28 Nazali koloba na bino penza ya solo : masumu mpe maloba nyonso
ya mabe oyo bato bakoki kofinga na yango Nzambe ekolimbisama ;
29 kasi moto nyonso oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te,
akomema mokumba ya lisumu yango mpo na libela.
30 Yesu alobaki bongo, mpo ete bazalaki koloba : « Azali na molimo
mabe ! »

Libota ya solo ya Yesu
(Mat 12.46-50; Lk 8.19-21)

31 Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki, batelemaki libanda mpe
batindaki moto kobenga Yesu.
32 Bato ebele penza bavandaki pembeni na Ye. Mpe bayaki koloba na
Ye :
— Mama mpe bandeko na yo ya mibali bazali libanda, bazali koluka
yo.
Yesu azongisaki :
33 — Nani mama na Ngai ? Banani bandeko na Ngai ?
34 Atalaki bato oyo bavandaki pembeni na Ye mpe alobaki :
— Botala mama na Ngai mpe bandeko na Ngai !
35 Moto nyonso oyo asalaka mokano ya Nzambe, ye nde azali ndeko
na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

4

Lisese ya moloni
(Mat 13.1-15; Lk 8.4-10)
1 Yesu abandaki lisusu koteya pembeni ya ebale. Bato ebele basanganaki
pembeni na Ye. Boye, amataki mpe avandaki kati na bwato, mpe bato
nyonso batelemaki na mokili, pembeni ya ebale.
2 Azalaki koteya bango makambo ebele na masese. Na mateya na Ye,
azalaki koloba :
3 « Boyoka ! Moloni moko abimaki mpo na kolona.
4 Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya
nzela ; bandeke eyaki mpe eliaki yango.
5 Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo
mabele ezalaki mingi te ; ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango
ezalaki na bozindo te.
6 Kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpo ete ezalaki na misisa
te.
7 Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube ; banzube ekolaki mpe
efinaki-finaki yango. Boye, ebotaki bambuma te.
8 Ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu ; ebimisaki mito,
ekolaki mpe ebotaki bambuma : nkona moko ebotaki bambuma tuku
misato ; mosusu, bambuma tuku motoba ; mpe mosusu, bambuma nkama
moko. »
9 Yesu azalaki lisusu koloba : « Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo
na koyoka ayoka ! »
10 Tango atikalaki Ye moko, bantoma zomi na mibale elongo na bato oyo
bazingelaki Ye batunaki Ye na tina na masese.
11 Yesu alobaki na bango :
— Epesameli bino koyeba mabombami ya Bokonzi ya Nzambe ; kasi
mpo na ba-oyo bazali na libanda, makambo nyonso ezali kotalisama na
masese ;
12 mpo ete :
atako bakoki kotala, bamona eloko te ;
mpe atako bakoki koyoka, basosola eloko te ;
noki te bakobongola mitema,
mpe masumu na bango ekolimbisama.
13 Bongo Yesu alobaki na bango :
— Boni, bososoli lisese oyo te ? Ndenge nini bokososola masese
mosusu ?
(Mat 13.18-23; Lk 8.11-15)

14 Moloni alonaka Liloba.
15 Bato mosusu bazali pembeni ya nzela epai wapi Liloba elonami.
Tango kaka bayoki Liloba, Satana ayei mpe alongoli Liloba oyo elonami
kati na mitema na bango.
16 Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na mabele etonda na
mabanga : bayoki na bango Liloba mpe bayambi yango mbala moko na
esengo ;
17 kasi lokola bazali na misisa te kati na bango, bakowumela na Liloba
yango kaka mpo na tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to
minyoko eyei, basundoli mbala moko kondima na bango.
18 Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi kati na banzube : bayoki
na bango Liloba ;
19 kasi mitungisi ya bomoi, lokoso ya bomengo mpe baposa ya
makambo ya mokili efini-fini Liloba kati na bango, boye ekotikala kobota
bambuma te kati na bango.
20 Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu :
bayoki malamu Liloba, bandimi yango mpe baboti bambuma ; moko aboti
bambuma tuku misato ; mosusu, bambuma tuku motoba ; mpe mosusu
lisusu, bambuma nkama moko.

Lisese ya mwinda
(Lk 8.16-18)
21 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Boni, bamemaka solo mwinda mpo na kotia yango na se ya katini
to na se ya mbeto ? Ezali te mpo na kotia yango na likolo ya etelemiselo
ya minda ?
22 Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe
eloko moko te ya sekele ekozanga kobima na pole.
23 Tika ete moto azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !
24 Alobaki lisusu :
— Bosala keba na makambo oyo bozali koyoka ! Bakomeka bino na
emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na komeka bato mosusu, mpe
bakobakisa kutu lisusu koleka ;
25 pamba te na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu ; kasi na
moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango.

Lisese ya mbuma oyo ekoli yango moko
26 Yesu alobaki lisusu :
— Bokonzi ya Nzambe ekokani na moto oyo abwaki nkona na mabele :
27 butu mpe moyi, alala to alamuka, nkona ebimisaka moto, ekolaka
yango moko mpe ayebaka te ndenge nini yango ezali kokola ;
28 pamba te yango moko mabele nde ebimisaka mbuma : liboso, moto
ya nzete ; sima, matiti ; mpe na suka, bambuma ya ble etondaka na nzete.
29 Bongo soki bambuma ekomeli, azwaka mbala moko mbeli oyo
bakataka na yango matiti ya ble, pamba te eleko ya kobuka bambuma
ekoki.

Lisese ya mbuma ya mutarde
(Mat 13.31-32; Lk 13.18-19)
30 Yesu alobaki lisusu :
— Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini ? Tokoki kosalela lisese nini
mpo na kokokanisa yango ?
31 Bokonzi ya Likolo ekokani na nkona ya mutarde : tango balonaka
yango, ezalaka nkona oyo eleki moke kati na bankona nyonso ya mokili.

32 Kasi sima na kolona yango, ekokola mpe ekomaka molayi koleka
ndunda nyonso ya elanga, ebimisaka bitape minene oyo esalaka ete
bandeke ya likolo etonga zala na se ya pio na yango.
33 Yesu azalaki kosalela masese ya ndenge na ndenge mpo na koteya
bango Liloba na Nzambe, kolanda bososoli na bango ;
34 azangaki te kosalela masese mpo na koloba na bango. Kasi soki atikali
Ye moko elongo na bayekoli na Ye, azalaki kolimbola makambo nyonso.

Yesu aleki mopepe na makasi
(Mat 8.23-27; Lk 8.22-25)

35 Kaka na mokolo yango wana, wana pokwa ekomaki, Yesu alobaki na
bayekoli na Ye :
— Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale.
36 Batikaki bato, bamemaki Ye na bwato mpe bakatisaki na ngambo
mosusu. Babwato mosusu mpe ezalaki elongo na bango.
37 Mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa, mbonge ekomaki kobeta
na bwato, mpe bwato ekomaki kotonda na mayi.
38 Yesu azalaki na sima, alalaki pongi mpe atiaki moto na likolo ya kuse.
Bayekoli balamusaki Ye mpe bayebisaki Ye na koganga :
— Moteyi, tozali kokufa ; mpe ozali komitungisa na Yo te ?
39 Yesu alamukaki, agangelaki mopepe, mpe apesaki mitindo na ebale :
— Tika makelele ! Vanda nye !
Mopepe esilaki, mpe kimia monene ezongaki.
40 Bongo alobaki na bayekoli na Ye :
— Mpo na nini bozali kobanga ? Bozali nanu na kondima te ?
41 Somo monene ekotaki kati na bango mpe bakomaki kolobana bango
na bango : « Moto oyo azali penza nani mpo ete mopepe mpe ebale etosa
ye ? »

5

Yesu aleki milimo mabe na makasi
(Mat 8.28-34; Lk 8.26-39)

1 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, kati na etuka ya Geraza,
2 Yesu akitaki na bwato. Mbala moko, moto moko oyo azalaki na molimo
mabe abimaki wuta na bakunda mpe ayaki kokutana na Ye.
3 Moto yango azalaki kovanda kati na bakunda, mpe moto moko te
azalaki na makasi ya kokanga ye, ezala na nzela ya minyololo ;
4 pamba te mbala nyonso oyo bazalaki kokanga ye na nzela ya minyololo
mpe kotia ye bibende na makolo, azalaki kokata yango mpe kobuka
bibende yango ; moto moko te azalaki na makasi ya kolembisa Ye.
5 Tango nyonso, butu mpe moyi, azalaki koyengayenga kati na bakunda
mpe na bangomba, azalaki koganga na mongongo makasi mpe komizokisa
na mabanga.
6 Tango amonaki Yesu na mosika, akimaki mbangu, agumbamaki liboso
na Ye
7 mpe agangaki na makasi nyonso :
— Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, ngai na Yo likambo
nini ? Nabondeli Yo na Kombo ya Nzambe, kotungisa ngai te !
8 Pamba te Yesu alobaki na molimo yango : « Yo molimo mabe, bima
kati na moto oyo ! »
9 Yesu atunaki ye :
— Kombo na yo nani ?

Azongisaki :
— Kombo na Ngai ezali ngulupa, pamba te tozali ebele !
10 Molimo mabe esengaki na Yesu na molende penza ete abengana yango
te na mokili wana.
11 Nzokande, etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia pembeni ya
ngomba.
12 Milimo mabe esengaki na Yesu : « Tinda biso kati na bangulu, mpo
ete tokota kati na yango. »
13 Tango Yesu apesaki yango nzela, milimo mabe ebimaki kati na moto
mpe ekendeki kokota kati na bangulu. Mbala moko, bangulu pene nkoto
mibale ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba, ezindaki kati na ebale
mpe ekufaki.
14 Bakengeli bangulu bakimaki mbangu mpe bakendeki kopesa sango
kati na engumba mpe na bamboka mike ya zingazinga ; bongo bato bayaki
mpo na kotala likambo oyo ewutaki kosalema.
15 Tango bakomaki epai na Yesu, bamonaki moto oyo azalaki na se
ya bokonzi ya ngulupa ya milimo mabe avandi wana, alata bilamba na
mayele na ye ya kokoka. Boye somo ekangaki bango.
16 Bato oyo bamonaki ndenge likambo yango esalemaki bayebisaki bato
mosusu makambo oyo ekomelaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya
milimo mabe mpe oyo ekomelaki bangulu.
17 Boye bakomaki kobondela Yesu ete abima na etuka na bango.
18 Tango Yesu amataki na bwato, moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya
milimo mabe asengaki na Ye ete bakende na Ye nzela moko.
19 Yesu apesaki ye nzela te, kasi alobaki na ye : « Kende na ndako na yo,
epai ya bandeko na yo ; yebisa bango makambo oyo Nkolo asaleli yo, mpe
ndenge nini ayokeli yo mawa. »
20 Moto yango akendeki mpe abandaki kopanza sango ya makambo oyo
Yesu asalaki mpo na ye, kati na Dekapoli ; mpe bato nyonso bakamwaki.

Yesu aleki bokono mpe kufa na makasi
(Mat 9.18-26; Lk 8.40-56)
21 Yesu azwaki bwato mpe azongaki na ngambo ya ebale ; mpe bato
ebele basanganaki pene na Ye, pembeni ya ebale.
22 Jairisi, moko kati na bakambi ya ndako ya mayangani, ayaki wana ;
tango kaka amonaki Yesu, amibwakaki na makolo na Ye
23 mpe abondelaki Ye makasi : « Kala mingi te, mwana na ngai ya mwasi
azali kokufa ! Nabondeli yo : yaka mpe tiela ye maboko mpo ete abika na
bokono na ye mpe akufa te. »
24 Boye Yesu akendeki na ye nzela moko ; bato ebele bazalaki kolanda
Ye mpe kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso.
25 Ezalaki mpe na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila,
mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale.
26 Amonaki pasi mingi mpo na koluka lobiko epai na minganga ebele,
mpe asilisaki mbongo na ye nyonso na pamba, kasi abikaki kaka te ;
nzokande pasi na ye ezalaki komata se komata.
27 Tango ayokaki sango ya Yesu, ayaki na sima, kati na ebele ya bato,
mpe asimbaki elamba na Ye,
28 pamba te azalaki komilobela : « Soki kaka nasimbi ata bilamba na Ye,
nakobika ! »
29 Kaka na tango yango, makila etikaki kotanga, mpe amonaki ete abiki
na bokono kati nzoto na ye.

30 Mbala moko, Yesu mpe asosolaki ete nguya moko ebimi kati na Ye ;
abalukaki epai ya ebele ya bato mpe atunaki :
— Nani asimbi Ngai na bilamba ?
31 Bayekoli na Ye bazongisaki :
— Ozali komona malamu ete bato bazali kotutana-tutana na Yo na
bangambo nyonso, mpe ozali kotuna lisusu : « Nani asimbi Ngai ? »
32 Kasi Yesu akomaki kotala epai ya ebele ya bato mpo na koluka koyeba
nani oyo asali bongo.
33 Boye, mwasi yango abangaki mpe akomaki kolenga, mpo ayebaki
likambo oyo esalemaki kati na ye. Ayaki kofukama liboso ya Yesu mpe
ayebisaki Ye solo nyonso.
34 Yesu alobaki na ye :
— Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo ; kende na
kimia mpe zwa lobiko kati na pasi na yo !
35 Wana Yesu azalaki nanu koloba, ndambo ya bato bayaki longwa na
ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani mpo na koloba na ye :
— Mwana na yo ya mwasi asili kokufa ; mpo na nini ozali lisusu
kotungisa moteyi ?
36 Atako Yesu ayokaki maloba yango, kasi alobaki kaka na mokambi ya
ndako ya mayangani :
— Kobanga te, zala kaka na kondima !
37 Atikaki moto moko te kolanda Ye longola kaka Petelo, Jake mpe Yoane,
ndeko ya Jake.
38 Tango bakomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani, Yesu
amonaki yikiyiki kati na bato oyo bazalaki kolela mpe koganga makasi.
39 Akotaki mpe alobaki na bango :
— Mpo na nini yikiyiki oyo nyonso ? Mpo na nini bozali kolela ?
Mwana akufi te ; alali nde pongi !
40 Bongo bakomaki koseka Ye. Sima na Yesu kobimisa bato nyonso,
akamataki tata ya mwana, mama ya mwana mpe bayekoli oyo bazalaki
na Ye elongo, mpe bakotaki na esika oyo mwana azalaki.
41 Asimbaki ye na loboko mpe alobaki na ye : *« Talita kumi ! »* Elingi
koloba : Elenge mwasi, nalobi na yo, Telema !
42 Mbala moko, elenge mwasi atelemaki mpe akomaki kotambola.
Azalaki na mibu pene zomi na mibale. Bato nyonso bakamwaki makasi
penza.
43 Yesu apekisaki bango koloba likambo yango ata na moto moko ; mpe
ayebisaki bango ete bapesa elenge mwasi yango bilei.

6

Yesu mpe bato ya Nazareti
(Mat 13.54-58; Lk 4.16-30)

1 Sima na Yesu kolongwa na ndako yango, azongaki elongo na bayekoli
na Ye, na engumba epai wapi abotama.
2 Wana mokolo ya Saba ekokaki, Yesu akomaki koteya kati na ndako ya
mayangani.
Kati na bato oyo bayokaki Ye, ebele bakamwaki makasi. Batunaki :
« Boni, moto oyo azwi makambo oyo wapi ? Nani apesi ye bwanya ya
boye ? Azwi wapi nguya ya kosala bikamwa oyo nyonso ?

3 Ezali ye te mosali mabaya ? Ezali ye te mwana ya Mari mpe ndeko ya
Jake, Jozefi, Jide mpe Simona ? Boni, bandeko na ye ya basi bavandaka
awa te elongo na biso ? »
Yango wana, ezalaki penza libaku mabe mpo na bango kondima Ye.
4 Yesu alobaki na bango : « Ezali kaka kati na ekolo na ye, kati na libota
na ye mpe kati na ndako na ye nde mosakoli azwaka lokumu te. »
5 Alongaki te kosala bikamwa na esika yango, kasi abikisaki kaka mwa
ndambo ya babeli oyo atielaki maboko.
6 Boye, akamwaki mingi penza bozangi kondima na bango.

Yesu atindi bantoma zomi na mibale
(Mat 10.1, 5-14; Lk 9.1-6)
Yesu azalaki kotambola na bamboka ya zingazinga mpo na koteya.
7 Abengaki bantoma na Ye zomi na mibale, atindaki bango mibale-
mibale, mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe.
8 Alobaki na bango : « Bomema eloko moko te mpo na mobembo,
longola kaka lingenda. »
Alobaki na bango : « Bomema te, ezala sakosi to lipa to mbongo kati na
mokaba na bino.
9 Bolata basandale na makolo na bino, kasi bomema banzambala mibale
te.
10 Na ndako nyonso oyo bakoyamba bino, bovanda kuna kino tango
bokolongwa.
11 Mpe soki na esika songolo, baboyi koyamba mpe koyoka bino,
bolongwa na esika yango, bopupola putulu ya makolo na bino ; yango
ekozala litatoli oyo ekofunda bango. »
12 Bantoma bakendeki mpe bateyaki bato ete babongola mitema.
13 Bazalaki kobengana milimo mabe ebele mpe kobikisa babeli mingi na
kopakola bango mafuta.

Kufa ya Yoane Mobatisi
(Mat 14.1-2; Lk 9.7-9)
14 Mokonzi Erode ayokaki sango na tina na Yesu, pamba te Kombo na Ye
eyebanaki makasi.
Bazalaki koloba boye na tina na Yesu : « Yoane Mobatisi asekwi kati na
bakufi ! Yango wana azali na nguya ya kosala bikamwa ! »
15 Bato mosusu bazalaki koloba : « Ezali Eliya ! »
Bamosusu : « Azali mosakoli, lokola moko kati na basakoli ya kala ! »
16 Kasi tango Erode azalaki koyoka maloba wana nyonso, azalaki
komilobela : « Ezali Yoane oyo nakataki moto nde asekwi kati na bakufi ! »
17 Pamba te Erode amipeselaki mitindo ete bakanga Yoane minyololo
mpe babwaka ye kati na boloko ; asalaki bongo mpo na kosepelisa
Erodiade, mwasi ya Filipo, ndeko na ye, oyo ye Erode abalaki.
18 Yoane azalaki koloba na Erode : « Ozali na ndingisa te ya kosangisa
nzoto na mwasi ya ndeko na yo. »
19 Erodiade akangelaki Yoane kanda kati na motema mpe azalaki koluka
nzela ya kobomisa ye, kasi azalaki kokoka te,
20 pamba te Erode azalaki kobanga Yoane, wana ayebaki ete Yoane azali
moto ya sembo mpe mosantu, mpe azalaki kobatela ye. Tango nyonso oyo
Erode azalaki koyoka Yoane koloba, azalaki komitungisa mingi ; nzokande
azalaki kaka kosepela koyoka ye.
21 Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, Erodiade
akutanaki na libaku ya kokokisa mokano na ye. Na mokolo yango, Erode

asalaki feti monene mpe abengisaki bakalaka, bakonzi minene ya basoda mpe bato ya lokumu ya Galile.
22 Mwana mwasi ya Erodiade akotaki mpe abinaki, asepelisaki Erode mpe bato oyo abengisaki na feti. Mokonzi alobaki na mwana mwasi :
— Senga ngai nyonso oyo okolinga, nakopesa yo yango !
23 Mpe alapaki kutu ndayi epai na ye :
— Nakopesa yo nyonso oyo okosenga ngai, ata ndambo ya bokonzi na ngai.
24 Mwana mwasi abimaki mpe akendeki kotuna toli epai ya mama na ye :
— Mama, nasenga nini ?
Mama na ye azongisaki :
— Senga moto ya Yoane Mobatisi.
25 Mbala moko, mwana mwasi azongaki na lombangu epai ya mokonzi mpe alobaki na ye :
— Nalingi ete opesa ngai, sik'oyo, na sani, moto ya Yoane Mobatisi.
26 Mokonzi ayokaki mawa mingi na motema, kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki na feti, aboyaki kopimela ye yango.
27 Mbala moko, mokonzi atindaki moko kati na bakengeli na ye ete amema moto ya Yoane. Mokengeli yango akendeki na boloko, akataki moto ya Yoane,
28 amemaki yango, na sani ; apesaki yango epai ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi apesaki yango epai ya mama na ye.
29 Tango bayekoli ya Yoane bayokaki sango yango, bayaki kozwa nzoto na ye mpe batiaki yango kati na kunda moko.

Bantoma bazongi
(Lk 9.10)

30 Tango bantoma bazongaki, basanganaki pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye makambo nyonso oyo bawutaki kosala mpe nyonso oyo bateyaki.
31 Boye, lokola bato mingi bazalaki koya mpe kozonga, mpe bazalaki kozwa ata tango te ya kolia, Yesu alobaki na bango : « Boya elongo na Ngai, na esika oyo ebombama mpe bopema mwa moke. »
32 Bakendeki na bwato, na esika oyo ebombama.

Yesu aleisi mibali nkoto mitano
(Mat 14.13-21; Lk 9.10-17; Yn 6.1-15)

33 Kasi bato ebele oyo bamonaki bango kokende, basosolaki ete ezali bango. Boye balandaki bango mbangu na makolo longwa na bingumba nyonso mpe bakomaki liboso na bango, na esika oyo bazalaki kokende.
34 Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango, pamba te bazalaki lokola bameme oyo ezangi mobateli. Boye, abandaki koteya bango makambo ebele.
35 Lokola ngonga epusanaki makasi, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpe balobaki na Ye :
— Ngonga epusani makasi, mpe esika oyo ezali esobe !
36 Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga.
37 Kasi Yesu azongisaki :
— Bopesa bango bino moko biloko ya kolia.
Bayekoli balobaki na Ye :

— Ondimi penza tokende kosomba mapa mpe toleisa bango, na
mbongo ya bibende nkama mibale ?
38 Yesu atunaki bango :
— Mapa boni bozali na yango ? Bokende nanu kotala.
Bakendeki kotala mpe balobaki :
— Tozali na mapa mitano mpe bambisi mibale.
39 Yesu apesaki bango mitindo ete bakabola bato nyonso na masanga
mpe bavandisa bango na matiti ya mobesu.
40 Boye, batandamaki na milongo ya bato nkama moko mpe ya bato tuku
mitano.
41 Yesu akamataki mapa mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki
miso na Ye na likolo mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe ; akataki
mapa yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete
bakabola yango epai na bato. Akabolaki lisusu bambisi nyonso mibale
epai ya bango nyonso.
42 Bato nyonso baliaki mpe batondaki.
43 Bongo bayekoli balokotaki biteni ya mapa mpe ya bambisi, oyo
etikalaki ; mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale.
44 Bato oyo baliaki mapa yango bazalaki mibali pene nkoto mitano.

Yesu atamboli na mayi
(Mat 14.22-33; Yn 6.16-21)
45 Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na bwato mpe
bakende liboso na Ye, na Betisaida, na ngambo mosusu ya ebale, wana Ye
moko akozongisa bato.
46 Sima na Ye kozongisa bato yango, amataki na ngomba mpo na
kosambela.
47 Wana ekomaki pokwa, bwato ekomaki na kati-kati ya ebale ; mpe Ye,
Yesu, azalaki Ye moko na mokili,
48 amonaki bayekoli na Ye kobunda-bunda mpo na koluka nkayi, pamba
te mopepe ezalaki kozongisa bango na sima. Wana tongo ekomaki pene ya
kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi ya ebale mpo na kolanda bango,
mpe alingaki kutu koleka bango.
49 Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya
ebale, bakanisaki ete ezali elima, mpe bakomaki koganga.
50 Solo, bango nyonso bamonaki Ye, mpe somo makasi ekangaki bango.
Mbala moko, Yesu alobaki na bango : « Kimia ! Kimia ! Bobanga te !
Ezali Ngai ! »
51 Bongo amataki na bwato epai bayekoli bazalaki, mpe mopepe ekitaki.
Bakamwaki mingi penza,
52 pamba te basosolaki te tina ya likamwisi ya mapa, mpo ete mayele na
bango ezalaki ya kozipama.
(Mat 14.34-36)
53 Sima na bango kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti mpe
bakangisaki bwato na bango na libongo.
54 Tango kaka bakitaki na bwato, bato basosolaki mbala moko Yesu.
55 Boye, bato bapotaki mbangu kati na etuka wana mobimba mpe
bakomaki komema babeli, na tsipoyi, na bisika nyonso oyo bayokaki ete
Yesu akomi kuna.
56 Na bisika nyonso oyo Yesu azalaki kokende, na bamboka, na
bingumba to na bilanga, bazalaki komema babeli na bisika oyo bato ebele
bakutanaka, mpe bazalaki kosenga na Yesu ete apesa babeli nzela ya

kosimba ata singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo bazalaki kolonga kosimba yango bazalaki kobika na bokono na bango.

7

Yesu mpe bokoko ya Bayuda
(Mat 15.1-20)

1 Bafarizeo mpe ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na
Yelusalemi basanganaki zingazinga ya Yesu.
2 Bamonaki bayekoli mosusu ya Yesu kolia lipa na maboko ya mbindo,
elingi koloba na maboko oyo basukola te.
3 Nzokande, Bafarizeo mpe Bayuda nyonso baliaka te soki basukoli te
maboko malamu. Ezalaki na nzela wana nde bazalaki kotosa bokoko na
bango.
4 Mpe soki bawuti na esika oyo bato ebele bakutanaka, baliaka te soki
bamipetoli nanu te na mayi. Bazalaki lisusu na mibeko ebele ya bokoko
oyo bazalaki kotosa, ndakisa : kosukola bakopo, bambeki, bambeto mpe
basani ya bibende.
5 Boye, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko batunaki Yesu :
— Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na biso ? Mpo
na nini bazali kolia na maboko ya mbindo ?
6 Yesu azongiselaki bango :
— Bato ya bilongi mibale ! Mosakoli Ezayi asakolaki penza malamu
na tina na bino, kolanda ndenge ekomama :
« Bato oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu,
kasi mitema na bango ezali mosika na Ngai ;
7 basambelaka Ngai kaka na pamba,
mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto. »
8 Botiaka mibeko ya Nzambe pembeni mpo na kotosa bokoko ya bato.
9 Alobaki na bango lisusu :
— Boyebi malamu penza kosundola mibeko ya Nzambe mpo na
kobatela bokoko na bino.
10 Solo, Moyize alobaki : « Okopesaka tata na yo mpe mama na yo
lokumu ; » mpe « moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe
asengeli na etumbu ya kufa. »
11 Kasi bino, boteyaka ete soki moto alobi na tata na ye to na mama na
ye : « Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nakobonza yango lokola likabo
epai ya Nzambe, »
12 akangolami na mokumba ya kosalela tata na ye to mpo na mama
na ye likambo songolo.
13 Na bongo, bokomisaka pamba Liloba na Nzambe na nzela ya bokoko
oyo bolakisaka. Mpe bosalaka makambo mosusu ebele ya lolenge wana.
14 Yesu abengaki lisusu ebele ya bato mpe alobaki na bango :
— Bino nyonso, boyoka Ngai mpe bososola likambo oyo.
15 Eloko moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki
kokomisa ye mbindo, kasi ezali oyo ebimaka kati na moto nde ekomisaka
ye mbindo. [
16 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !]*
17 Tango Yesu atikaki ebele ya bato mpe akotaki na ndako, bayekoli na
Ye batunaki Ye tina ya lisese yango.
18 Alobaki na bango :

* **7:16** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

— Bino mpe, boni, bozali mayele te ? Bozali kososola te ete eloko
moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki kokomisa
ye mbindo.
19 Pamba te ekendaka te na motema na ye, kasi ekendaka nde na
libumu na ye ; mpe na sima, ekendaka na zongo.
Na maloba oyo, Yesu atatolaki ete bilei nyonso ezali peto.
20 Yesu alobaki lisusu :
— Oyo ebimaka na moto, yango nde ekomisaka ye mbindo.
21 Pamba te, ezali wuta na kati, na motema penza ya moto nde ewutaka
makanisi mabe, kindumba, moyibi, koboma,
22 ekobo, lokoso ya mbongo, kanda, mayele mabe, pite, likunya,
songisongi, mafinga, lolendo mpe makambo nyonso mosusu ya mabe.
23 Makambo nyonso wana ya mabe ewutaka kati na moto, mpe yango
nde ekomisaka moto mbindo.

Kondima ya mwasi mopagano (Mat 15.21-28)

24 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri†. Akotaki kati
na ndako moko ; alingaki te ete ata moto moko ayeba yango, kasi alongaki
kaka te kobombama.
25 Pamba te, ezalaki na mwasi moko oyo mwana na ye ya mwasi azalaki
na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezalaki mpe konyokola ye makasi ;
boye tango kaka ayokaki sango na tina na Yesu, ayaki komibwaka na
makolo ya Ye.
26 Mwasi yango azalaki moto ya Grese, moto ya Fenisi ya Siri ; asengaki
na Yesu ete abengana molimo mabe oyo ezali konyokola mwana na ye ya
mwasi.
27 Kasi Yesu alobaki na ye :
— Tika bana ya ndako balia nanu mpe batonda, pamba te ezali
malamu te kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa !
28 Mwasi yango azongiselaki Yesu :
— Nkolo, ezali penza ya solo ; kasi bambwa eliaka biteni oyo bana
bakweyisaka na se ya mesa !
29 Yesu alobaki :
— Mpo na maloba oyo olobi, kende, zonga na ndako na yo, pamba te
molimo mabe esili kobima na mwana na yo ya mwasi.
30 Mpe tango akendeki na ndako, akutaki mwana na ye alali na mbeto
mpe molimo mabe ebimi.

Yesu abikisi baba

31 Yesu alongwaki na engumba ya Tiri, alekaki na Sidoni mpe akendeki
na ebale ya Galile wana akatisaki etuka ya bingumba zomi.
32 Bamemelaki ye moto moko oyo akufa matoyi mpe alobaka te, mpe
basengaki na Yesu ete atia ye maboko.
33 Yesu alongolaki ye kati na ebele ya bato, amemaki ye na pembeni mpe
atiaki ye misapi na matoyi ; atiaki ye soyi mpe asimbaki lolemo ya moto
yango.
34 Atalaki na likolo, abendaki pema mpe alobaki na ye : « Fungwama ! »
35 Mbala moko, matoyi na ye efungwamaki, lolemo na ye ekangolamaki
mpe akomaki koloba malamu.

† **7:24** Mikanda mosusu ya kala ebakisaka : « mpe ya Sidoni »

36 Yesu apekisaki bango ete baloba yango na moto te. Atako azalaki kopekisa bango makasi, kasi bango bazalaki kaka kopanza sango yango koleka.
37 Bato bakamwaki makasi mpe bazalaki koloba :
— Azali kosala makambo nyonso malamu ; azali kosala ete ezala bato oyo bakufa matoyi bakoka koyoka, mpe bababa bakoka koloba.

8

Yesu aleisi mibali nkoto minei
(Mat 15.32-39)
1 Na mikolo yango, ebele penza ya bato bayaki lisusu kosangana zingazinga ya Yesu. Lokola bazalaki na eloko ya kolia te, Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na bango :
2 — Nazali koyokela bato oyo mawa, pamba te basali mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia te.
3 Soki nazongisi bango na bandako na bango na nzala, bakolemba nzoto na nzela ; pamba te, bato mosusu kati na bango bawutaki mosika.
4 Bayekoli na Ye bazongisaki :
— Kati na esobe oyo, esika nini tokoki kozwa mapa mpo na koleisa bango mpe batonda ?
5 Yesu atunaki bango :
— Bozali na mapa boni ?
Bazongisaki :
— Tozali na mapa sambo.
6 Boye, alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda na mabele. Bongo azwaki mapa yango sambo, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai ya bato. Mpe bayekoli basalaki bongo.
7 Bazalaki mpe na mwa ndambo ya bambisi ya mike-mike. Apambolaki yango mpe alobaki na bayekoli na Ye ete bakabola yango.
8 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga sambo.
9 Bato bazalaki pene nkoto minei. Bongo, Yesu azongisaki bango.
10 Mbala moko, Yesu amataki na bwato elongo na bayekoli na Ye mpe akendeki na etuka ya Dalimanuta.

Yesu mpe Bafarizeo
(Mat 16.1-4)
11 Bafarizeo bayaki mpe bakomaki kotuna Yesu mituna ; mpo na komeka Ye, basengaki na Ye ete asala elembo moko kowuta na Likolo.
12 Yesu ayokaki mawa makasi kati na molimo na Ye mpe alobaki : « Mpo na nini bato ya ekeke oyo bazali kosenga elembo ? Nazali koloba na bino penza ya solo : bakopesamela elembo moko te ! »
13 Bongo atikaki bango, amataki lisusu na bwato mpe akendeki na ngambo mosusu ya ebale.
(Mat 16.5-12)
14 Bayekoli babosanaki komema mapa ; bazalaki kaka na lipa moko kati na bwato.
15 Yesu akebisaki bango :
— Bofungola miso mpe bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Erode !
16 Bayekoli bakomaki kolobana bango na bango :
— Azali koloba bongo mpo ete tozali na mapa te.

17 Yesu asosolaki makanisi na bango ; alobaki :
— Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te ! Mpo na
nini ? Boni, bozwi kaka bososoli nanu te ; mayele na bino ezali kaka ya
kozipama ; bozali na mitema makasi ;
18 bozali na miso, kasi bozali komona te ; bozali na matoyi, kasi bozali
koyoka te ? Bobosani penza !
19 Tango nakataki mapa mitano mpo na kokabolela bato nkoto mitano,
bozongaki na motango boni ya bitunga etonda na biteni ya mapa, sima na
kokabolela bato ?
Bazongisaki :
— Bitunga zomi na mibale.
20 Bongo tango nakataki mapa sambo mpo na kokabolela bato nkoto
minei, bozongaki na bitunga boni etonda na biteni ya mapa ?
Bazongisaki :
— Tolokotaki bitumba sambo.
21 Alobaki na bango :
— Bozwi kaka bososoli nanu te ?

Yesu abikisi mokufi miso

22 Tango bakomaki na Betisaida, bato bamemaki epai na Yesu moto moko
akufa miso ; mpe basengaki na Yesu ete asimba ye.
23 Yesu asimbaki loboko ya mokufi miso mpe amemaki ye na libanda ya
mboka ; bongo apakolaki ye soyi na miso, atielaki ye maboko mpe atunaki
ye :
— Boni, omoni eloko ?
24 Moto yango atalaki mpe alobaki :
— Nazali komona bato, kasi bazali lokola banzete oyo ezali kotambola.
25 Bongo Yesu atiaki lisusu maboko na Ye na miso ya moto yango, mpe
moto yango abikaki. Boye akomaki komona malamu penza.
26 Yesu alobaki na ye :
— Kende na ndako na yo, komeka kutu te kozonga na mboka.

Yesu mpe bayekoli na Ye

Petelo atatoli mpo na Yesu
(Mat 16.13-23; Lk 9.18-22)

27 Yesu mpe bayekoli na Ye bakendeki na bamboka ya Sezarea ya Filipo.
Na nzela, atunaki bango :
— Bato bazali koloba ete Ngai nazali nani ?
28 Bazongisaki :
— Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi ; bamosusu, Eliya ; mpe
bamosusu lisusu, moko kati na basakoli.
29 Yesu atunaki bango :
— Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani ?
Petelo azongiselaki Ye :
— Ozali Masiya.
30 Yesu apekisaki bango makasi koloba bongo na moto ata moko.

Yesu alobi na tina na kufa na Ye

31 Yesu akomaki koteya bango :
— Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi ; bakambi, bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye,
basengeli koboma Ye, mpe, sima na mikolo misato, asengeli kosekwa.
32 Azalaki koloba makambo yango na polele penza.
Bongo Petelo abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye :

— Koloba bongo te !
33 Kasi Yesu abalukaki, atalaki bayekoli na Ye mpe apamelaki Petelo :
— Mosika na Ngai, Satana ! Makanisi na yo ezali makanisi ya Nzambe
te, ezali penza makanisi ya bato.

Ndenge nini kolanda Yesu
(Mat 16.24-28; Lk 9.23-27)
34 Yesu abengaki ebele ya bato mpe bayekoli na Ye, alobaki na bango :
— Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko,
kokamata ekulusu na ye mpe kolanda Ngai.
35 Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye
akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo
na Ngai mpe mpo na Sango Malamu akobikisa yango.
36 Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi
abungisi bomoi na ye ?
37 Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola bomoi na ye ?
38 Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, kati na
bato ya ekeke oyo, ba-oyo batosaka Nzambe te mpe batondi na masumu,
Mwana na Moto mpe akoyoka ye soni, tango akoya elongo na ba-anjelu ya
bule kati na nkembo ya Tata na Ye.

9

1 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : kati na bato oyo bazali awa,
ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Bokonzi ya Nzambe koya na
nguya.

Yesu abongwani
(Mat 17.1-9; Lk 9.28-36)
2 Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe Yoane ; amemaki
bango na pembeni, na likolo ya ngomba moko ya molayi epai wapi
bazalaki kaka bango moko. Yesu abongolamaki na miso na bango :
3 bilamba na Ye ekomaki kongenga, ekomaki pembe makasi ; moto moko
te kati na mokili akoki kobimisa pembe ya ndenge wana.
4 Mbala moko, bamonaki Eliya elongo na Moyize bazali kosolola na Yesu.
5 Petelo alobaki na Yesu :
— Moteyi, eleki malamu mpo na biso kotikala awa ! Tokotonga
bandako misato ya kapo : moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe
moko mpo na Eliya.
6 Solo, Petelo azalaki kososola te makambo oyo azalaki koloba, pamba
te bango misato batondaki na kobanga.
7 Lipata moko ebimaki mpe ezipaki bango, mpe mongongo moko
eyokanaki wuta kati na lipata yango :
— Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, boyoka Ye !
8 Mbala moko, bayekoli batalaki zingazinga na bango mpe bamonaki
moto mosusu te elongo na bango, kaka Yesu.
9 Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apekisaki bango koloba ata na
moto moko, makambo oyo bawutaki komona kino tango Mwana na Moto
akosekwa kati na bakufi.
10 Babatelaki likambo yango na motema. Atako bongo, bazalaki kaka
kotunana :
— Kosekwa kati na bakufi elingi koloba nini ?
(Mat 17.10-13)

11 Bayekoli batunaki Yesu :
— Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya
moto ya liboso ?
12 Yesu azongiselaki bango :
— Solo, Eliya asengeli koya moto ya liboso mpo na kozongisa
makambo nyonso na molongo. Bongo mpo na nini ekomama lisusu ete
Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi, mpe basengeli koboya Ye ?
13 Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya ayaki mpe basalaki ye
makambo nyonso oyo balingaki, kolanda ndenge ekomama na tina na ye.

Yesu abikisi mwana oyo azalaki na molimo mabe (Mat 17.14-21; Lk 9.37-43)

14 Tango bakomaki pene ya esika oyo bayekoli mosusu bazalaki,
bamonaki ebele ya bato penza bazingeli bango, mpe balakisi ya Mobeko
kotiana tembe elongo na bayekoli.
15 Tango kaka bato yango bamonaki Yesu, bakamwaki mingi mpe
bapotaki mbangu mpo na kokutana na Ye mpe kopesa Ye mbote.
16 Yesu atunaki bango :
— Likambo nini bozali kotiana na yango tembe elongo na bayekoli ?
17 Moto moko kati na ebele yango ya bato azongiselaki Ye :
— Moteyi, namemaki mwana na ngai, oyo ya mobali epai na Yo ;
pamba te azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo esala ete alobaka
te.
18 Bipai nyonso oyo molimo yango ekangaka ye, ebwakaka ye na
mabele, mpe mwana akomaka kobimisa fulufulu na monoko, kolia minu,
mpe nzoto na ye ekangamaka. Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana
molimo yango, kasi balongaki te.
19 Yesu alobaki na bango :
— Ekeke ya bato bazanga kondima ! Kino tango nini nakozala na bino
elongo ? Kino tango nini nakokanga motema mpo na bino ? Bomemela
Ngai mwana yango.
20 Bongo bamemaki mwana yango epai ya Yesu. Tango kaka molimo
yango ya mabe emonaki Yesu, eningisaki mwana yango makasi mpe
mwana akweyaki na mabele, akomaki kobaluka-baluka mpe kobimisa
fulufulu na monoko.
21 Yesu atunaki tata ya mwana :
— Esali mikolo boni wuta mwana akoma boye ?
Tata ya mwana azongisaki :
— Wuta tango azalaki mwana moke penza.
22 Mbala mingi, molimo mabe etindikaka ye na moto to na mayi mpo
na koluka koboma ye. Kasi soki okoki kobikisa ye, yokela biso mawa mpe
sunga biso.
23 Yesu alobaki na ye :
— Olobi nini : « Soki okoki ! » Nyonso ekoki kosalema mpo na moto
oyo azali na kondima.
24 Mbala moko, tata ya mwana alobaki na mongongo makasi :
— Nandimi ! Sunga ngai, pamba te nazangi kondima.
25 Tango Yesu amonaki ebele ya bato koya mbangu, abenganaki molimo
mabe :
— Molimo mabe, yo oyo okomisaka moto baba, napesi yo mitindo :
bima kati na mwana oyo mpe kozonga lisusu te kati na ye.

26 Molimo mabe egangaki, eningisaki mwana makasi mpe ebimaki kati
na ye. Mwana akomaki lokola moto akufi na ndenge ete mingi kati na
bato oyo bazalaki wana bakomaki koloba « Akufi ! »
27 Kasi Yesu asimbaki mwana yango na loboko mpe atelemisaki ye ; mpe
mwana atelemaki.
28 Yesu akotaki na ndako ; lokola bayekoli batikalaki bango moko kaka
elongo na Ye, batunaki Ye :
— Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango ?
29 Yesu azongisaki :
— Babenganaka molimo ya ndenge wana kaka na losambo*.

Yesu alobeli kufa mpe lisekwa na Ye
(Mat 17.22-23; Lk 9.43-45)
30 Tango balongwaki na esika wana, bakatisaki na mokili ya Galile mpe
Yesu alingaki te ete moto ata moko ayeba esika oyo bazali,
31 pamba te azalaki koteya bayekoli na Ye mpe koloba na bango :
— Bakokaba Mwana na Moto na maboko ya bato, bakoboma Ye, mpe,
mikolo misato sima na kufa na Ye, akosekwa.
32 Kasi bazalaki kososola te maloba wana mpe bazalaki kobanga kopesa
Ye mituna na tina na yango.

Nani aleki monene ?
(Mat 18.1-5; Lk 9.46-48)
33 Tango bakomaki na Kapernawumi, wana bazalaki kati na ndako, Yesu
atunaki bango :
— Likambo nini bozalaki kotiana tembe na nzela ?
34 Kasi bavandaki nye, pamba te, na nzela, bazalaki penza kotiana tembe
mpo na koyeba soki nani kati na bango aleki monene.
35 Yesu avandaki, abengaki bayekoli zomi na mibale mpe alobaki na
bango :
— Moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso asengeli kozala moto
ya suka mpe mosali ya bato nyonso.
36 Yesu akamataki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na bango
mpe, sima na Ye koyamba mwana yango na maboko na Ye, alobaki na
bango :
37 — Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola
oyo, ayambi nde Ngai moko. Mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi
Ngai te, kasi ayambi nde Motindi na Ngai.

(Lk 9.49-50)
38 Yoane alobaki :
— Moteyi, tomonaki moto moko azali kobengana milimo mabe na
Kombo na Yo, mpe topekisaki ye, pamba te azali elongo na biso te.
39 Kasi Yesu azongisaki :
— Bopekisa ye te ; pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa na
Kombo na Ngai mpe aloba mbala moko, sima na mwa tango, mabe na
tina na Ngai.
40 Moto oyo atelemeli biso te azali mpo na biso.
41 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo apesi bino
kopo ya mayi na Kombo na Ngai, mpo ete bozali bato ya Klisto, akotikala
kobungisa te lifuti na ye.

* **9:29** Mikanda mosusu ya kala ebakisa : mpe kokila bilei.

42 Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike
oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga
monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale.
43 Soki loboko na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango ; pamba
te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko, na
esika ete otikala na maboko mibale mpe okende na lifelo, kati na moto
oyo ekufaka te, [
44 epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.]†
45 Soki lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango ; pamba te
eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na lokolo moko, na esika
ete otikala na makolo mibale mpe obwakama na lifelo [
46 epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.]‡
47 Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango ; pamba
te eleki malamu mpo na yo kokota na Bokonzi ya Nzambe, na liso moko,
na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na lifelo
48 epai wapi
nkusu ekufaka te,
mpe moto ekufaka te.
(Mat 5.13; Lk 14.34-35)
49 Pamba te moto na moto akoleka na moto mpo ete akoma elengi
lokola mungwa.
50 Mungwa ezali malamu. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango,
ndenge nini bokokoka lisusu kozongisa elengi na yango ? Yango wana,
bozala na mungwa kati na bino, mpe bozala na kimia bino na bino.

Lotomo ya Yesu kati na Yuda mpe Yelusalemi

10

Mateya na tina na koboma libala
(Mat 19.1-12)
1 Yesu alongwaki na esika wana mpe akendeki na etuka ya Yuda, na
ngambo mosusu ya Yordani. Ebele penza ya bato bayaki lisusu kosangana
pene na ye ; bongo akomaki lisusu koteya bango kolanda momesano na
Ye.
2 Bafarizeo bapusanaki mpe bapesaki Ye motuna mpo na komeka Ye :
— Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi
na ye na libala ?
3 Yesu azongiselaki bango :
— Moyize apesaki bino mobeko nini ?
4 Balobaki na Yesu :
— Moyize apesaki na mobali nzela ya koboma libala na mwasi na ye,
kaka soki akomi mokanda ya koboma libala.
5 Bongo Yesu alobaki na bango :
— Moyize akomaki mobeko wana mpo na bino, pamba te mitema na
bino ezali mabanga.
6 Kasi na ebandeli ya mokili, Nzambe « akelaki bango mobali mpe
mwasi. »
7 Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana
na mwasi na ye,

† **9:44** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala. ‡ **9:46** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

8 mpe bango mibale bakokoma nzoto moko. Boye, bakozala lisusu
mibale te, kasi nzoto moko.
9 Tika ete moto akabola te oyo Nzambe asangisi.

10 Tango bazongaki na ndako, bayekoli batunaki lisusu Yesu na tina na
likambo yango.
11 Yesu alobaki na bango :
— Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala mpe abali mwasi mosusu
asali ekobo liboso ya mwasi na ye ya liboso.
12 Soki mwasi abomi libala na ye mpe abali mobali mosusu asali ekobo.

Yesu ayambi bana mike
(Mat 19.13-15; Lk 18.15-17)

13 Bato bazalaki komema bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango
maboko, kasi bayekoli bazalaki kobengana bato oyo bazalaki komema
bana yango.
14 Tango Yesu amonaki bongo, ayokaki pasi na motema mpe alobaki na
bayekoli :
— Botika bana mike baya epai na Ngai ; bopekisa bango te koya epai
na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali
lokola bango.
15 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo azali
koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te
kati na Bokonzi yango.
16 Bongo ayambaki bana yango, na maboko na Ye, atielaki bango maboko
mpe apambolaki bango.

Bazwi mpe Bokonzi ya Nzambe
(Mat 19.16-30; Lk 18.18-30)

17 Wana Yesu azalaki kokende, moto moko apotaki mbangu mpo na koya
epai na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe atunaki :
— Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya
seko ?
18 Yesu azongisaki :
— Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu ? » Moko te azali
malamu, longola kaka Ye moko Nzambe.
19 Oyebi mibeko oyo : « Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka
te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo
makambo, okosalaka moninga mabe te, okopesaka tata na yo mpe mama
na yo lokumu. »
20 Moto yango alobaki lisusu :
— Moteyi, natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai !
21 Yesu atalaki ye, asepelaki na ye mingi mpe alobaki na ye :
— Ozangi eloko moko kaka : kende, teka biloko na yo nyonso mpe
pesa mbongo oyo okozwa epai ya babola ; bongo okozwa bomengo kati
na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai.
22 Tango moto yango ayokaki bongo, alembaki nzoto mpe akendeki na
mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi.
23 Yesu atalaki bayekoli na Ye, alobaki na bango :
— Ezali pasi mpo na bazwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe !
24 Bayekoli bakamwaki mingi mpo na maloba na Ye. Kasi Yesu alobaki
na bango lisusu :

— Solo, bana na Ngai, ezali pasi* mpo na kokota kati na Bokonzi ya Nzambe !
25 Ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe.
26 Bayekoli bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana :
— Bongo nani penza akoki kobikisama ?
27 Yesu atalaki bango mpe alobaki :
— Na bato, ekoki kosalema te ; kasi na Nzambe, ekosalema penza ; pamba te nyonso ekoki kosalema na Nzambe.
28 Petelo alobaki na Yesu :
— Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo !
29 Yesu azongisaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo atiki ndako na ye, bandeko na ye ya mibali mpe ya basi, mama na ye, tata na ye, bana na ye to bilanga na ye, mpo na Ngai mpe mpo na Sango Malamu,
30 akozwa mbala nkama koleka, na tango oyo tozali kobika sik'oyo, bandako, bandeko ya mibali mpe ya basi, bamama, bana mpe bilanga, elongo na minyoko ; mpe na tango oyo ekoya, bomoi ya seko.
31 Kasi kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka ; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso.

Yesu alobi lisusu na tina na kufa mpe lisekwa na Ye
(Mat 20.17-19; Lk 18.31-34)

32 Wana bazalaki na nzela mpo na komata na Yelusalemi, Yesu azalaki kotambola liboso na bango. Bayekoli bazalaki na mawa, mpe bato mosusu oyo bazalaki kolanda bango bazalaki kobanga.
Yesu abendaki lisusu na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe ayebisaki bango makambo oyo esengeli kokomela Ye :
33 — Tozali solo kokende na Yelusalemi ; Mwana na Moto akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi ya Mobeko ; bakokatela Ye etumbu ya kufa mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano,
34 bakoseka Ye, bakobwakela Ye soyi, bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye ; kasi, sima na mikolo misato, akosekwa.

Jake mpe Yoane basengi esika ya lokumu
(Mat 20.20-28; Lk 22.25-27)

35 Bongo Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede, bapusanaki pene ya Yesu mpe balobaki na Ye :
— Moteyi, tolingi ete osalela biso likambo oyo tokosenga Yo.
36 Yesu atunaki bango :
— Bolingi ete nasalela bino nini ?
37 Bazongisaki :
— Pesa biso nzela ya kovanda kati na nkembo na Yo : moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi.
38 Yesu alobaki na bango :
— Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga ! Boni, bokoki komela kopo oyo Ngai nakomela to kozwa libatisi oyo Ngai nakozwa ?
39 Bazongisaki :
— Iyo, tokoki !

* **10:24** Mikanda mosusu ya kala ebakisaka : « na ba-oyo batiaka mitema na bango mobimba na bomengo. »

Yesu alobaki na bango :
— Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai nakomela mpe bokozwa na
bino libatisi oyo Ngai nakozwa ;
40 kasi likambo ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
to na ngambo ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango
ndingisa ; bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango
yango.
41 Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki
Jake mpe Yoane.
42 Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango :
— Boyebi malamu ete bato oyo bamonanaka lokola bakonzi bakon-
zaka bikolo oyo ezali na se ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya
lokumu bakonzaka bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango.
43 Esengeli te kozala bongo kati na bino ; nzokande, tika ete moto
nyonso oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali na bino ;
44 mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na
bino azala mowumbu ya bino nyonso !
45 Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki
nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta
mpo na kosikola bato ebele.

Yesu abikisi Bartime, mokufi miso

46 Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Jeriko. Tango bazalaki kobima
wuta na engumba elongo na bato ebele, mokufi miso Bartime, mwana
mobali ya Time, avandaki pembeni ya nzela mpe azalaki kosenga-senga.
47 Tango ayokaki ete Yesu ya Nazareti azali koleka, akomaki koganga :
— Yesu, mwana ya Davidi, yokela ngai mawa !
48 Bato ebele bazalaki kopamela ye mpo ete akanga monoko na ye, kasi
Bartime agangaki lisusu makasi :
— Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa !
49 Yesu atelemaki mpe alobaki :
— Bobenga ye !
Bato babengaki mokufi miso yango mpe balobaki na ye :
— Yika mpiko ! Telema ! Azali kobenga yo !
50 Tango ayokaki maloba yango, abwakaki elamba na ye, atelemaki mpe
apusanaki pene ya Yesu.
51 Yesu alobaki na ye :
— Olingi nasala nini mpo na yo ?
Mokufi miso azongisaki :
— Moteyi, nalingi komona.
52 Yesu alobaki na ye :
— Kende, kondima na yo ebikisi yo.
Mbala moko, akomaki komona mpe alandaki Yesu.

11

Yesu akoti na Yelusalemi
(Mat 21.1-11; Lk 19.28-40; Yn 12.12-19)

1 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi, bakomaki na Betifaje
mpe Betani oyo ezalaki pene ya ngomba ya banzete ya olive, Yesu atindaki
bayekoli na Ye mibale,
2 alobaki na bango :

— Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota
na mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa, oyo moto
ata moko te asila kosalela ; bofungola yango mpe bomema yango awa.
3 Soki moto moko atuni bino : « Mpo na nini bozali kofungola
yango ? »
Bozongisela ye : « Nkolo azali na bosenga na yango. »
Mpe na mbala moko, akotinda yango awa.
4 Bakendeki mpe bakutaki mwana ya ane ekangama na libanda,
pembeni ya ekuke ; mpe bafungolaki yango.
5 Ndambo ya bato oyo bazalaki wana batunaki :
— Nini ezwi bino mpo ete bofungola mwana oyo ya ane ?
6 Bayekoli bazongiselaki bango ndenge kaka Yesu alobaki na bango, mpe
bato yango batikaki bayekoli kokende elongo na yango.
7 Bamemaki mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na
bango na mokongo na yango ; mpe Yesu avandaki na likolo na yango.
8 Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela ; bamosusu batandaki
bitape ya mobesu, oyo bawutaki kokata na likolo ya banzete kati na
bilanga.
9 Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki
kolanda sima bazalaki koganga :
« Ozana !

Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo !

10 Tika ete bokonzi oyo eyei epambolama,
bokonzi ya Davidi, tata na biso !

Ozana na bisika oyo eleki Likolo ! »
11 Tango kaka Yesu akotaki na Yelusalemi, akendeki kati na Tempelo.
Mpe kuna, atalaki na bokebi ndenge makambo nyonso ezalaki kosalema ;
kasi lokola tango elekaki, abimaki mpe akendeki na Betani elongo na
bayekoli na Ye zomi na mibale.

Yesu alakeli nzete ya figi mabe
(Mat 21.18-19)
12 Mokolo oyo elandaki, wana bazalaki kotika Betani, Yesu ayokaki nzala.
13 Na mosika, amonaki nzete moko ya figi etonda na makasa ; apusanaki
pene na yango mpo na kotala soki ezali na mbuma. Kasi tango akomaki
pene, amonaki kaka makasa mpo ete ezalaki eleko ya bambuma ya figi te.
14 Yesu alobaki na nzete yango : « Tika ete, mpo na libela, moto moko te
alia lisusu mbuma kowuta na yo ! »
Bayekoli na Ye bayokaki Ye koloba maloba yango.

Yesu kati na tempelo
(Mat 21.12-17; Lk 19.45-48; Tala Yn 2.13-16)
15 Tango bakomaki na Yelusalemi, Yesu akotaki kati na lopango ya
Tempelo mpe akomaki kobengana bato oyo bazalaki koteka mpe kosomba
kati na Tempelo ; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola
mbongo mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki koteka bibenga ;
16 mpe apesaki nzela te na bato oyo bazalaki kotambola kati na lopango
ya tempelo ete bamema biloko.

17 Bongo akomaki koteya bango : « Boni, ekomama te : ‹ Ndako na
Ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso ? › Kasi bino,
bokomisaki yango penza nganda ya miyibi ! »
18 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bayokaki
makambo yango mpe bakomaki koluka nzela ya koboma Ye ; bazalaki
kobanga Ye, pamba te ebele ya bato bazalaki kokamwa malakisi na Ye.
19 Tango pokwa ekomaki, Yesu mpe bayekoli na Ye babimaki na
engumba.

Nguya ya kondima
(Mat 21.20-22)

20 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, wana bazalaki koleka, bamonaki
ete nzete ya figi ekawuki kino na misisa.
21 Petelo akanisaki likambo oyo esalemaki mpe alobaki na Yesu :
— Moteyi, tala ! Nzete ya figi oyo olakelaki mabe ekawuki !
22 Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Bozala na kondima kati na Nzambe.
23 Nazali koloba na bino penza ya solo : soki moto alobi na ngomba
wana : « Longwa wana mpe mibwaka na ebale ; » soki atie tembe te kati
na motema na ye, kasi andimi ete makambo oyo alobi ekosalema, solo,
akomona yango kokokisama.
24 Yango wana nazali koloba na bino : eloko nyonso oyo bokosenga
wana bozali kosambela, bondima ete bosili kozwa yango mpe bokomona
yango kokokisama.
25 Mpe tango botelemaka mpo na kosambela, soki bozali na likambo
oyo bozwaki na yango moto songolo, bolimbisa ye mpo ete Tata na bino,
oyo azali na Likolo alimbisa mpe masumu na bino. [
26 Kasi soki bolimbisi te, Tata na bino oyo azali kati na Likolo mpe
akolimbisa masumu na bino te.]*

Batelemeli bokonzi ya Yesu
(Mat 21.23-27; Lk 20.1-8)

27 Bakendeki lisusu na Yelusalemi. Wana Yesu azalaki kotambola kati na
lopango ya Tempelo, bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko
mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye :
28 — Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo ? Mpe nani
apesi Yo bokonzi ya kosala yango ?
29 Yesu azongiselaki bango :
— Nazali kotuna bino motuna moko kaka. Bopesa Ngai nanu eyano,
bongo Ngai nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala
makambo yango.
30 Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato ? Boyebisa
Ngai !
31 Bakomaki kokabola makanisi bango na bango : « Soki tolobi ete
ewutaki na Nzambe, akotuna biso lisusu : bongo mpo na nini bondimaki
ye te ?
32 Soki mpe tolobi ete ewutaki na bato, wana… »
Solo, bazalaki kobanga bato, pamba te bato nyonso bazalaki kozwa
Yoane lokola mosakoli.
33 Boye, bazongiselaki Yesu :
— Toyebi te !
Yesu mpe alobaki na bango :

* **11:26** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

— Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.

12

Lisese ya basali mabe na elanga ya vino
(Mat 21.33-46; Lk 20.9-19)

1 Bongo Yesu akomaki koloba na bango na masese :
— Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela yango, mpe akendeki na mobembo.
2 Tango eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko epai ya bafuteli elanga, mpo ete akende kokongola epai na bango ndambo ya bambuma kowuta na elanga ya vino.
3 Kasi bafuteli elanga bakangaki ye, babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko pamba.
4 Atindelaki bango mosali mosusu ; babetaki-betaki ye na moto mpe basambwisaki ye.
5 Atindaki lisusu mosali mosusu ; oyo wana, babomaki ye. Bongo, na sima, atindaki lisusu bato ebele ; kasi babetaki bamoko, mpe babomaki bamosusu.
6 Nkolo elanga atikalaki kaka na moto moko ya kotinda : mwana na ye ya bolingo. Atindaki ye na suka na bango nyonso mpe amilobelaki : « Solo, bakotosa mwana na ngai. »
7 Kasi bafuteli elanga balobanaki bango na bango : « Tala mokitani ya libula ya elanga ! Boya, toboma ye mpo ete libula ya elanga ekoma ya biso ! »
8 Bakangaki ye, babomaki ye mpe babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino.
9 Boye, nkolo elanga ya vino akosala nini ? Akoya ye moko, akoboma bafuteli elanga wana mpe akopesa elanga yango ya vino na maboko ya bafuteli mosusu.
10 Nanu botanga Makomi oyo te :
« Libanga oyo batongi ndako babwakaki
ekomi libanga ya songe ya ndako,
mpe esimbi ndako mobimba ?
11 Ezali Nkolo nde alingaki bongo,
mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso ! »
12 Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bazalaki koluka nzela ya kokanga Yesu, pamba te basosolaki ete alobaki lisese wana mpo na bango. Kasi lokola babangaki bato, batikaki Ye ; mpe moto na moto akendeki.

Eyano ya Yesu na tina na mpako ya mokonzi
(Mat 22.15-22; Lk 20.20-26)

13 Sima, batindelaki Yesu ndambo ya Bafarizeo mpe ndambo ya bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka kokanga Ye na motambo ya maloba na Ye moko.
14 Tango bakomaki epai na Ye, balobaki :
— Moteyi, toyebi ete ozali moto ya sembo mpe obangaka bato te, pamba te oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe.

Boni, Mobeko na biso epesi solo nzela ya kofuta mpako ya Sezare to te ?
Tosengeli penza kofuta yango ?
15 Kasi lokola Yesu ayebaki ete bazali bato ya bilongi mibale, alobaki na
bango :
— Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo ? Bomemela Ngai mbongo
moko ya ebende, mpo ete namona yango.
16 Bamemelaki Ye yango, mpe atunaki bango :
— Elilingi ya nani mpe makomi ya nani bozali komona awa ?
Bazongisaki :
— Ya Sezare.
17 Yesu alobaki na bango :
— Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare ; mpe bopesa na Nzambe, oyo
ezali ya Nzambe !
Bakamwaki mingi eyano ya Yesu.

Eyano ya Yesu na tina na lisekwa
(Mat 22.23-33; Lk 20.27-40)
18 Bongo Basaduseo, ba-oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na
Yesu mpe batunaki Ye :
19 — Moteyi, Moyize akomaki mpo na biso ete soki ndeko mobali ya
moto moko akufi mpe atiki mwasi, kasi aboti na ye bana te, moto wana
asengeli kobala mwasi oyo ndeko na ye atiki mpo ete abotela ndeko
yango bana.
20 Nzokande, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko mobali ya
liboso abalaki mwasi mpe akufaki, kasi abotaki bana te.
21 Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka ; kasi ye mpe akufaki,
atikalaki kobota bana te. Esalemaki kaka bongo na ndeko ya misato kino
na oyo ya sambo :
22 bandeko nyonso sambo batikalaki kobota bana te. Sima na bango
nyonso, mwasi yango mpe akufaki.
23 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala
mwasi ya nani kati na bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso
sambo babalaki ye ?
24 Yesu azongiselaki bango :
— Bozali kati na libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi
nguya ya Nzambe te.
25 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te ;
kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo.
26 Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga te kati na
buku ya Moyize, makambo oyo Nzambe alobaki na ye na tina na nzete oyo
ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika te : « Nazali Nzambe ya Abrayami,
Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi ? »
27 Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya bato ya
bomoi. Bozali penza kati na libunga monene.

Mobeko oyo eleki monene
(Mat 22.34-40; Lk 10.25-28)
28 Moko kati na balakisi ya Mobeko, oyo ayokaki bango kotiana tembe
mpe amonaki ete Yesu azongiselaki bango biyano ya malamu, apusanaki
pene na Yesu mpe atunaki :
— Mobeko nini eleki monene kati ya mibeko nyonso ?
29 Yesu azongisaki :

— Tala Mobeko oyo eleki monene : « Isalaele, yoka malamu ! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali kaka moko.
30 Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba, na makanisi na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso. »
31 Tala mobeko oyo elandi : « Okolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » Mobeko ya motuya koleka mibeko wana mibale ezali te.
32 Bongo molakisi ya Mobeko alobaki na ye :
— Moteyi, olobi malamu ; olobi solo ete Nzambe azali kaka moko, mosusu azali te.
33 Kolinga Ye na motema na yo mobimba, na mayele na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso, mpe kolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka, yango nde ezali na tina mingi koleka bambeka ya kotumba mpe makabo nyonso.
34 Tango Yesu amonaki ete molakisi ya Mobeko azongisi eyano na ndenge ya mayele, alobaki na ye :
— Ozali mosika te ya Bokonzi ya Nzambe.
Mpe moto ata moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

Eyano ya Yesu na tina na bomoto ya Klisto
(Mat 22.41-46; Lk 20.41-44)
35 Wana Yesu azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, atunaki :
— Ndenge nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Klisto azali Mwana ya Davidi ?
36 Pamba te Davidi, ye moko, alobaki boye na nzela ya Molimo Mosantu :
« Yawe alobaki na Nkolo na ngai :
‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
kino natia banguna na Yo
na se ya matambe na Yo. › »
37 Soki ye moko Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye ?
Ebele ya bato bazalaki koyoka Ye na esengo.

Yesu atelemeli balakisi ya Mobeko
(Mat 23.1-12; Lk 20.45-47)
38 Wana azalaki koteya, Yesu alobaki :
— Bosala keba na balakisi ya Mobeko ! Balingaka kotambola na banzambala ya milayi ; balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka ;
39 balingaka kovanda na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani ; mpe na bisika ya lokumu, kati na bafeti ;
40 bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Bakozwa etumbu oyo eleki makasi.

Likabo ya mwasi mobola
(Lk 21.1-4)
41 Yesu avandaki liboso ya kitunga ya makabo mpe azalaki kotala ndenge bato bazalaki kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. Bazwi ebele bazalaki kotia mbongo ebele.
42 Mwasi mobola moko akufisa mobali ayaki mpe atiaki mbongo mibale ya bibende, oyo ezalaki na motuya moke penza.
43 Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na bango :

— Nazali koloba na bino penza ya solo : mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi koleka bato nyonso oyo bawuti kotia mbongo kati na kitunga ya makabo.
44 Pamba te bato nyonso bazwi kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga ya makabo ; kasi ye, kati na kokelela na ye, atie bozwi na ye nyonso, nyonso oyo azalaki na yango mpo na kobika na yango.

13

Yesu asakoli pasi mpo na Yelusalemi
(Mat 24.1-3; Lk 21.5-7)

1 Wana Yesu azalaki kobima longwa na Tempelo, moko kati na bayekoli na Ye alobaki na Ye :
— Moteyi, tala ndenge mabanga oyo ezali kitoko ! Tala ndenge Ndako oyo ezali monene !
2 Yesu alobaki na ye :
— Ozali komona bandako minene oyo ! Libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu, nyonso ekobukama.
3 Bongo Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, oyo etalana na Tempelo.
Petelo, Jake, Yoane mpe Andre batunaki Yesu, na esika oyo bazalaki bango moko kaka :
4 — Yebisa biso, makambo wana ekosalema tango nini ? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango nyonso ekomi pene ya kokokisama ?
5 Yesu alobaki na bango :
— Bosala keba ete moto moko te akosa bino !
6 Bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba : « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele.
7 Tango bokoyoka basango ya bitumba mpe nungununu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na yango ; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te.
8 Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, mabele ekoningana bipai na bipai, mpe nzala ekozala makasi penza. Makambo wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota.
9 Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako ya mayangani. Likolo na Ngai, bokosamba liboso ya bayangeli mpe liboso ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai.
10 Pamba te esengeli ete Sango Malamu esakolama liboso epai ya bikolo nyonso ya mokili.
11 Tango bakokanga bino mpo na komema bino na bisambiselo, bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba ; boloba kaka oyo ekopesamela bino na tango wana, pamba te ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo Mosantu.
12 Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba mwana na ye mpo ete baboma ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango.
13 Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika.

14 Tango bokomona makambo ya nkele kosalema kati na Esika ya bule,
—tika ete motangi asosola malamu— wana tika ete bato oyo bakozala
kati na Yuda bakima na bangomba ;
15 tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo na
kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye ;
16 tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te, mpo
na kokende kozwa elamba na ye !
17 Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na
ba-oyo bakozala komelisa bana mabele !
18 Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili
makasi.
19 Pamba te ekozala mikolo ya pasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala
te, wuta Nzambe akela mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala
kozala lisusu te.
20 Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te
akokaki kobika ; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke.
21 Na tango wana, soki moto moko alobi na bino : « Klisto azali awa ! »
to « Azali kuna, » bondima ye te.
22 Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima,
bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami,
soki ekokaki kosalema.
23 Boye bino, bosala keba ! Ngai, namiyebiseli bino makambo nyonso.
24 Kasi na mikolo yango, sima na pasi wana,
« moyi ekokoma molili,
sanza ekongenga lisusu te,
25 minzoto ekokweya longwa na Likolo,
mpe banguya ya Likolo ekoningisama. »
26 Bongo, bato bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na
nguya monene mpe na nkembo.
27 Akotinda ba-anjelu na Ye mpe akosangisa baponami na Ye longwa
na bangambo nyonso minei ya mokili, longwa na suka ya mabele kino na
suka ya Likolo.
28 Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino : soki kaka bitape na
yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi
makasi ekomi pene.
29 Ndenge moko mpe mpo na bino ; tango bokomona makambo wana
kosalema, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya
engumba.
30 Nazali koloba na bino penza ya solo : bato ya ekeke oyo bakoleka
te kino makambo wana nyonso ekosalema.
31 Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te.
32 Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala
ba-anjelu ya Likolo to Mwana ; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango.
33 Bosala keba ! Bosenzela ! Pamba te boyebi te tango nini ngonga
yango ekoya.
34 Ekozala lokola moto oyo akei na mobembo, bongo atiki ndako na ye
mpe apesi mokumba na yango epai ya basali na ye ; apesi na mosali
moko na moko mosala oyo ekoki na ye mpe apesi mitindo epai ya
mokengeli ekuke ete akengela malamu.
35 Yango wana, bosenzela ; pamba te boyebi te tango nini nkolo ndako
akozonga : na pokwa to na midi ya butu to tango soso elelaka to mpe na
tongo.

36 Pamba te soki ayei na mbalakata, asengeli te kokuta bino bolali pongi.
37 Makambo oyo nalobi na bino, nazali koloba yango mpe na bato nyonso : Bosenzela.

Kufa mpe lisekwa ya Yesu

14

Bakani Koboma Yesu
(Mat 26.1-5; Lk 22.1-2; Yn 11.45-53)

1 Wana etikalaki mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika mpe feti ya Mapa ezanga levire ebanda, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini kokanga Yesu na mayele mpo na koboma Ye ;
2 pamba te balobaki : « Tosala yango te na tango ya feti, noki te bato bakotomboka. »

Basopeli Yesu malasi na Betani
(Mat 26.6-13; Yn 12.1-8)

3 Lokola Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto na maba, mwasi moko akotaki, wana Yesu azalaki na mesa. Na maboko na ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda na malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi ; afungolaki molangi yango mpe asopaki malasi yango na moto ya Yesu.
4 Kati na bato oyo bazalaki wana, bamosusu basilikaki mpe balobaki :
— Mpo na nini kobebisa malasi oyo na pamba kaka boye ?
5 Bakokaki ata koteka malasi yango na motuya ya mbongo ya bibende koleka nkama misato mpe kopesa mbongo yango epai ya babola !
Bazalaki kopamela mwasi yango makasi.
6 Kasi Yesu alobaki :
— Botika ye ! Mpo na nini kotungisa ye ? Asali Ngai likambo moko ya malamu.
7 Bokozalaka na babola tango nyonso mpe bokoki tango nyonso kosalelaka bango bolamu oyo bolingi ; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te.
8 Mwasi oyo asali likambo oyo akoki, asili kosopela nzoto na Ngai malasi mpo na kobongisa kokundama na Ngai.
9 Nazali koloba na bino penza ya solo : Esika nyonso bakosakola Sango Malamu kati na mokili mobimba, bakobanda mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa ye.

Yuda ateki Yesu
(Mat 26.14-16; Lk 22.3-6)

10 Bongo Yuda Isikarioti, moko kati na bantoma zomi na mibale, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpo na koteka Yesu epai na bango.
11 Tango bayokaki bongo, basepelaki makasi mpe balakaki kopesa ye mbongo. Boye, Yuda akomaki koluka libaku ya kokaba Yesu.

Yesu mpe bantoma balie bilei ya Pasika
(Mat 26.17-19; Lk 22.7-18)

12 Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo bazalaki koboma mwana meme lokola mbeka ya Pasika, bayekoli batunaki Ye :
— Esika nini olingi ete tokende kobongisela Yo bilei ya Pasika ?

13 Bongo, kati na bayekoli na Ye, Yesu atindaki mibale ; alobaki na
bango :
— Bokende kati na engumba, bokokutana na moto moko amemi eloku
ya mayi ; bolanda ye
14 mpe, tango akokota na ndako, boloba na nkolo ndako yango :
« Moteyi azali kotuna yo : ‹ Wapi shambre na Ngai epai wapi nakolia bilei
ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai ? › »
15 Bongo ye akolakisa bino, na etaje ya suka, shambre moko ya
monene, babongisa malamu mpe bakoki kosalela yango. Ezali kuna nde
bokobongisa bilei ya Pasika mpo na biso.
16 Tango bayekoli bakendeki, bakotaki na engumba mpe bakutaki
makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango. Bongo babongisaki
bilei ya Pasika.
(Mat 26.20-25; Lk 22.14; Yn 13.21-30)
17 Tango pokwa ekomaki, Yesu ayaki elongo na bayekoli zomi na mibale.
18 Wana bazalaki na mesa mpe bazalaki kolia, Yesu alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : moko kati na bino, oyo azali
kolia elongo na Ngai, akoteka Ngai.
19 Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na
moninga :
— Ezali ngai ?
20 Yesu azongisaki :
— Ezali moko kati na bino, zomi na mibale, oyo azali kolia sani moko
elongo na Ngai.
21 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina
na Ye ; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto ! Elingaki kozala
malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te.
(Mat 26.26-30; Lk 22.15-20; tala 1Kl 11.23-25)
22 Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa ; sima na Ye kozongisa matondi
epai ya Nzambe, akataki yango, apesaki bango yango mpe alobaki :
— Oyo ezali nzoto na Ngai ! Bozwa.
23 Azwaki lisusu kopo ; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai ya
Nzambe, apesaki bango yango, mpe bango nyonso bamelaki yango.
24 Bongo alobaki na bango :
— Oyo ezali makila na Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na
bato ebele.
25 Nazali koloba na bino penza ya solo : nakomela lisusu vino oyo te
kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, kati na Bokonzi ya Nzambe.
26 Sima na yango, bayembaki banzembo ; bongo babimaki mpo na
kokende na ngomba ya banzete ya olive.

Yesu asakoli ete Petelo akowangana Ye
(Mat 26.31-35; Lk 22.31-34; Yn 13.36-38)
27 Yesu alobaki na bango :
— Bino nyonso bokobungisa kondima, pamba te ekomama : « Nako-
beta mobateli bibwele, mpe bameme ekopalangana. »
28 Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende na Galile, liboso na bino.
29 Petelo alobaki na Ye :
— Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango, ngai
nakotikala kokweyisa kondima na ngai te.
30 Yesu azongiselaki ye :
— Nazali koloba na yo penza ya solo : lelo, kaka na butu ya lelo, liboso
ete soso elela mbala mibale, okowangana Ngai mbala misato.

31 Kasi Petelo akobaki kotia monoko makasi, alobaki :
— Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana yo te.
Mpe bango nyonso balobaki kaka ndenge moko.

Yesu abondeli na Getisemane
(Mat 26.36-46; Lk 22.40-46)

32 Tango bakomaki na esika oyo kombo na yango ezali Getisemane, Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Botikala awa, wana Ngai nakosambela.
33 Wana amemaki Petelo, Jake mpe Yoane, akomaki mawa-mawa mpe komitungisa ;
34 alobaki na bango :
— Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa ; botikala awa mpe bosenzela.
35 Wana akendeki mwa mosika, amikitisaki na mabele mpe azalaki kosambela Nzambe mpo ete, soki ekoki kosalema, tango wana ya pasi ekende mosika na Ye.
36 Azalaki kobondela :
— Tata ! Epai na Yo, nyonso ekoki kosalema ! Longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai ! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo.
37 Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi.
Alobaki na Petelo :
— Simona, ozali kolala ? Okokaki te kosenzela mpo na ngonga moko ?
38 Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu.
39 Akendeki lisusu mwa mosika mpe abondelaki kaka ndenge moko.
40 Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki kilo. Bayebaki te eyano ya kopesa Ye.
41 Azongaki mpo na mbala ya misato, mpe alobaki na bango :
— Bozali kaka kokoba kolala pongi mpe kopema ? Esili ! Ngonga ekoki. Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu.
42 Botelema ; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya.

Bakangi Yesu
(Mat 26.47-56; Lk 22.47-53; Yn 18.2-11)

43 Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete ; ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato nde batindaki bango.
44 Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko : « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye ; bokokanga ye mpe bokomema ye na se ya bokengeli malamu. »
45 Tango kaka Yuda akomaki, akendeki epai ya Yesu mpe alobaki na Ye :
— Moteyi !
Mpe apesaki Ye beze.
46 Mbala moko, basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye.
47 Bongo moko kati na bato oyo bazalaki wana abimisaki mopanga na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi.
48 Yesu alobaki na bango :

— Boni, nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga
mpe na banzete ?
49 Nazalaki elongo na bino mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo
mpo na kopesa malakisi na Ngai, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali
kosalema bongo mpo ete Makomi ekokisama.
50 Bayekoli na Ye nyonso basundolaki Ye mpe bakimaki.
51 Nzokande, elenge mobali moko azalaki kolanda Yesu ; alataki liputa
ya pamba. Mpe tango bakangaki ye,
52 asundolaki liputa mpe akimaki.

Basambisi Yesu
(Mat 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Yn 18.12-14, 19-24)
53 Bamemaki Yesu epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe epai wapi
bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya bato mpe balakisi ya Mobeko,
bango nyonso, basanganaki.
54 Petelo azalaki kolanda Yesu na mosika, kino kati na lopango ya ndako
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe ; avandaki kuna elongo na bakengeli,
pene ya moto, mpe azalaki koyetola moto.
55 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya Likita-
Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo ekobimisa polele
mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela Ye etumbu ya kufa, kasi bazalaki
kozwa yango te ;
56 pamba te bato mingi bazalaki kokosela Ye makambo, kasi matatoli na
bango ezalaki kokokana te.
57 Mpo na kaka kokosela Ye makambo, bato mosusu bazalaki kotelema
na koloba :
58 « Toyokaki ye koloba : ‹ Ngai, nakobuka Tempelo oyo esalema na
maboko ya bato ; mpe sima na mikolo misato, nakotonga Tempelo mosusu
oyo ekosalema na maboko ya bato te. › »
59 Kasi atako bongo, litatoli na bango ezalaki kaka ya lokuta.
60 Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki kati na mayangani mpe
apesaki Yesu motuna :
— Boni, ozali te na liloba ya kozongisa ? Olobi nini liboso ya makambo
oyo bazali kofunda yo na yango ?
61 Kasi Yesu abatelaki kimia mpe apesaki ata eyano moko te.
Mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki Ye lisusu :
— Ozali Klisto, Mwana ya Ye oyo apambolama ?
62 Yesu azongisaki :
— Iyo, ezali se bongo. Mpe bokomona Mwana na Moto kovanda
na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe koya
elongo na mapata ya Likolo.
63 Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe
alobaki :
— Mpo na nini koluka lisusu batatoli ?
64 Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe. Bokanisi nini mpo
na yango ?
Boye, bango nyonso bakatelaki Yesu etumbu, batatolaki ete abongi na
kufa.
65 Bato mosusu bakomaki kobwakela Ye soyi, kozipa Ye elongi, kobeta Ye
makofi na koloba na Ye :
— Sakola !
Mpe bakengeli bazwaki Ye mpe babetaki Ye bambata.

Petelo awangani Yesu
(Mat 26.69-75; Lk 22.56-62; Yn 18.15-18, 25-27)

66 Wana Petelo azalaki na se, kati na lopango ya kati, mwasi mosali moko
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe ayaki wana,
67 amonaki Petelo koyetola moto. Sima na ye kotala Petelo malamu,
alobaki na ye :
— Yo mpe ozalaki elongo na Yesu, moto ya Nazareti !
68 Kasi Petelo awanganaki ; alobaki :
— Nayebi te ! Nazali kutu kososola te makambo oyo ozali koloba !
Bongo abimaki mpe akendeki kotelema pembeni, na ekuke ya lopango ;
mpe soso elelaki*.
69 Tango mwasi mosali amonaki ye, alobaki lisusu na bato oyo bazalaki
wana :
— Moto oyo azali moko kati na bango !
70 Petelo awanganaki lisusu.
Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bazongelaki koloba
na Petelo :
— Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bango, mpe ozali moto ya
Galile.
71 Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe :
— Nayebi te moto oyo bozali kolobela !
72 Kaka na tango yango, soso elelaki mpo na mbala ya mibale. Bongo
Petelo akanisaki maloba oyo Yesu alobaki na ye : « Liboso ete soso elela
mbala mibale, okowangana Ngai mbala misato. » Mpe alelaki makasi.

15

Yesu asambi liboso ya Pilato
(Mat 27.11-26; Lk 21.1-5, 13-25; Yn 18.28-40; 19.4-16)

1 Tango tongo etanaki, bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya
bato, balakisi ya Mobeko mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda
basanganaki mpo na kokata likambo. Bakangaki Yesu na basinga,
bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na maboko ya Pilato.
2 Pilato atunaki Yesu :
— Boni, ozali mokonzi ya Bayuda ?
Yesu azongisaki :
— Olobi yango.
3 Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki kofunda Ye na makambo ebele.
4 Pilato atunaki Ye lisusu :
— Boni, ozali te na eyano ya kopesa, na makambo nyonso oyo bazali
koloba mpo na kofunda yo ?
5 Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te ; mpe Pilato akamwaki makasi.
6 Na feti nyonso ya Pasika, azalaki kobimisa na boloko mokangami moko
oyo bato bazalaki kosenga.
7 Na tango wana, moto oyo bazalaki kobenga « Barabasi » azalaki kati
na boloko elongo na batomboki oyo bayeisaki mobulu kati na engumba
mpe babomaki moto.
8 Ebele ya bato bayaki mpe basengaki na Pilato ete asalela bango
makambo oyo amesana kosalela bango mbala na mbala.
9 Pilato atunaki :
— Bolingi nabimisela bino mokonzi ya Bayuda ?

* **14:68** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu.

10 Pilato ayebaki malamu ete ezali mpo na likunya nde bakonzi ya
Banganga-Nzambe bakabaki Yesu na maboko na ye.
11 Bakonzi ya Banganga-Nzambe batindikaki ebele ya bato mpo ete
basenga na Pilato ete abimisela bango Barabasi longwa na boloko.
12 Pilato atunaki bango :
— Nasala nini na moto oyo bozali kobenga mokonzi ya Bayuda ?
13 Bagangaki lisusu :
— Baka ye na ekulusu !
14 Pilato atunaki bango lisusu :
— Mabe nini asali ?
Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka :
— Baka ye na ekulusu !
15 Lokola Pilato alingaki kosepelisa ebele ya bato, abimiselaki bango
Barabasi longwa na boloko. Sima na kobetisa Yesu fimbu, Pilato apesaki
Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu.

Basoda batioli Yesu
(Mat 27.27-31; Yn 19.2-3)
16 Basoda bakumbaki Yesu kati na ndako ya moyangeli, na esambiselo,
mpe basangisaki lisanga mobimba ya basoda.
17 Balatisaki Yesu nzambala ya motane mpe ekoti oyo basalaki na
banzube ;
18 mpe babandaki kopesa ye mbote : « Mbote, mokonzi ya Bayuda ! »
19 Bazalaki kosalela lingenda moke mpo na kobeta Ye na moto, bazalaki
kobwakela Ye soyi mpe kofukama mpo na kogumbama liboso na Ye.
20 Sima na bango kosakanela Ye, balongolaki Ye nzambala ya motane,
balatisaki Ye lisusu bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye
na ekulusu.
21 Bakangaki na makasi moleki nzela moko oyo awutaki na bilanga, mpo
ete amema ekulusu ya Yesu ; kombo na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene
mpe tata ya Alekizandre mpe Rifisi.
22 Bamemaki Yesu na esika oyo babengaka « Gologota, » oyo elingi
koloba : esika ya mokuwa ya moto,
23 bapesaki Ye masanga ya vino basangisa na mire, kasi amelaki yango
te.
24 Babakaki Ye na ekulusu, mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta
zeke mpo na koyeba oyo moko na moko akozwa.
25 Babakaki Ye na ekulusu na ngonga ya libwa ya tongo.
26 Tala makomi oyo ezalaki kotalisa mpo na nini bakatelaki Ye etumbu :
Mokonzi ya Bayuda.
27 Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-ekulusu elongo na Yesu :
moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu ; mosusu, na ngambo ya
loboko na Ye ya mwasi. [
28 Ezali boye nde ekokisamaki Makomi oyo ezali koloba : « Batangaki
Ye na molongo ya bato ya mabe. »]*
29 Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito na bango ; bazalaki
koloba :
— Yo oyo okobuka Tempelo mpe okotonga yango lisusu na mikolo
misato,
30 mibikisa yo moko mpe kita longwa na ekulusu !

* **15:28** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mingi ya kala.

31 Bakonzi ya Banganga-Nzambe elongo na balakisi ya Mobeko bazalaki
mpe kotiola kati na bango :
— Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko akoki komibikisa te !
32 Tika ete Klisto, Mokonzi ya Isalaele, akita sik'oyo longwa na ekulusu,
mpo ete tomona mpe tondima !
Bato oyo babakamaki elongo na Yesu na ba-ekulusu bazalaki mpe
kofinga Ye.
(Mat 27.45-56; Lk 23.44-49; Yn 19.25-30)
33 Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya misato ya pokwa,
molili ekotaki na mokili mobimba.
34 Na ngonga yango ya misato ya pokwa, Yesu agangaki :
— Eloi, Eloi, lema sabachtani ?
Elingi koloba : « Nzambe na Ngai, Nzambe na Ngai, mpo na nini osundoli
Ngai ? »
35 Kati na bato oyo batelemaki wana, ndambo bayokaki Yesu ; boye
bakomaki koloba :
— Boyoka, azali kobenga Eliya !
36 Moto moko akimaki mbangu, azindisaki eponze moko na vino ya
ngayi, atiaki eponze yango na songe ya mwa nzete mpe apesaki yango
Yesu mpo ete amela ; alobaki :
— Totala soki Eliya akoya kokitisa ye.
37 Kasi Yesu agangaki makasi mpe akataki motema.
38 Rido ya Tempelo epasukaki na biteni mibale, kobanda na likolo kino
na se.
39 Mpe tango mokonzi ya basoda ya Rome, oyo atelemaki liboso ya Yesu,
amonaki ndenge Yesu akufaki, alobaki :
— Moto oyo azalaki penza Mwana na Nzambe !
40 Ezalaki mpe na basi oyo bazalaki kotala na mosika. Kati na basi yango,
ezalaki na Mari, moto ya Magidala ; Mari, mama ya Jake oyo ya elenge, ya
Joze mpe ya Salome ;
41 oyo bazalaki kolanda Yesu mpe kosunga Ye tango azalaki kati na
Galile ; ezalaki mpe na basi mosusu ebele oyo bakendeki na Yelusalemi
elongo na Yesu.

Bakundi Yesu
(Mat 27.57-61; Lk 23.50-56; Yn 19.38-42)
42 Wana pokwa ekomaki, lokola ezalaki mokolo ya komilengela mpo ete
etikalaki nganga moke mpo na kokota na mokolo ya Saba,
43 Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moto ya lokumu kati
na Likita-Monene ya Bayuda mpe azalaki kozela Bokonzi ya Nzambe,
abangaki te kokende epai ya Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu.
44 Pilato akamwaki tango ayokaki ete Yesu asilaki kokufa ; abengaki
mokonzi ya basoda mpo na kotuna ye soki solo Yesu asilaki kokufa.
45 Tango ayokaki na monoko ya mokonzi ya basoda ete ezali bongo,
apesaki Jozefi ndingisa ya kokamata nzoto ya Yesu.
46 Jozefi asombaki liputa ya lino, akitisaki nzoto ya Yesu longwa na
ekulusu, alingaki yango na liputa yango ; atiaki nzoto yango kati na kunda
oyo batobolaki kati na libanga moko ya monene, mpe atindikaki libanga
mosusu liboso ya ekotelo ya kunda yango.
47 Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari, mama ya Joze, bazalaki
kotala esika oyo akotia nzoto ya Yesu.

16

Yesu Asekwi
(Mat 28.1-8; Lk 24.1-11; Yn 20.1-2)

1 Tango mokolo ya Saba elekaki, Mari, moto ya mboka Magidala, mpe
Mari, mama ya Jake mpe Salome, basombaki mafuta ya solo kitoko mpo
na kokende kokawusa nzoto ya Yesu mpo ete ebeba te.
2 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana moyi ebandi kobima,
bakendeki na kunda.
3 Bazalaki kotunana kati na bango :
— Nani akotindikela biso libanga mpo ete elongwa na ekotelo ya
kunda ?
4 Mpe tango batombolaki miso, bamonaki ete libanga esilaki
kotindikama mpe ezalaki lisusu te na ekotelo ya kunda ; nzokande, libanga
yango ezalaki ya monene penza.
5 Sima na bango kokota kati na kunda, bamonaki elenge mobali moko,
avandi na ngambo ya loboko ya mobali, alata nzambala ya pembe ; somo
ekangaki bango.
6 Kasi alobaki na bango :
— Bobanga te ! Bozali koluka Yesu ya Nazareti, oyo babakaki na
ekulusu ? Azali awa te, asili kosekwa. Botala esika oyo batiaki Ye.
7 Bokende sik'oyo koyebisa Petelo mpe bayekoli mosusu : « Akei liboso
na bino, na Galile ; ezali kuna nde bokomona Ye, ndenge kaka ayebisaki
bino. »
8 Babimaki na lombangu mpe bakimaki mosika ya kunda ya Yesu, pamba
te bango nyonso bazalaki kolenga na somo, mpe makanisi na bango
epalanganaki. Balobaki eloko te na moto nyonso, pamba te bazalaki
kobanga.

Yesu amonani epai ya bayekoli na Ye

9 Na tongo ya mokolo ya liboso ya poso, tango Yesu asekwaki, abimelaki
liboso Mari, moto ya mboka Magidala, oyo, kati na ye, Yesu abenganaki
milimo mabe sambo.
10 Bongo Mari akendeki koyebisa bato oyo batambolaki elongo na Yesu ;
akutaki bango batondi na mawa mpe bazali kolela.
11 Kasi tango bayokaki ye koloba : « Yesu azali na bomoi, awuti kobimela
ngai, » bandimaki ye te.
12 Sima na yango, Yesu abimelaki mibale kati na bango na lolenge
mosusu, wana bazalaki kokende na mboka.
13 Bazongaki mpe bayebisaki yango epai ya bayekoli mosusu ; kasi
bayekoli yango bandimaki bango te.
14 Sima na yango, abimelaki bantoma zomi na moko, wana bazalaki
kolia, mpe apamelaki bango mpo ete bazalaki na kondima te, mpe mpo
ete bazalaki mitema mabanga ; pamba te bandimaki te bato oyo bamonaki
Ye sima na lisekwa na Ye.
15 Alobaki na bango :
— Bokende na mokili mobimba, mpe boteya bato nyonso Sango
Malamu.
16 Moto oyo akondima mpe akozwa libatisi akobika, kasi moto oyo
akondima te akozwa etumbu.
17 Tala bilembo oyo ekolanda bato oyo bakondima : na Kombo na Ngai,
bakobengana milimo mabe ; bakoloba nkota ya sika,

18 bakokanga banyoka na maboko na bango ; mpe soki bameli ngenge,
ekosala bango pasi ata moke te ; bakotiela babeli maboko, mpe babeli
bakobika na bokono na bango.

Yesu amemami na likolo

19 Sima na Nkolo Yesu koloba na bango, amemamaki kati na Likolo mpe
avandaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe.
20 Bayekoli bakendeki koteya na bisika nyonso. Nkolo azalaki kosala
elongo na bango mpe azalaki kokokisa liloba na Ye na nzela ya bilembo
ya kokamwa oyo ezalaki kolanda liloba na Ye.

Sango Malamu kolanda Luka

1 Bato mingi bamekaki kokoma makambo oyo elekaki kati na biso,
2 kolanda ndenge bayebisaki biso yango na bato oyo, wuta na ebandeli,
bamonaki yango na miso mpe bakomaki basali ya Liloba na Nzambe.
3 Yango wana, ngai mpe, sima na ngai kotuna-tuna mpo na koluka
koyeba malamu makambo nyonso, banda na ebandeli, namonaki lisusu
ete ezali malamu mpo na ngai kokomela yo yango ndenge elandanaki,
Teofile ya lokumu,
4 mpo ete oyeba bosolo ya malakisi oyo ozwaki.

Mbotama mpe bomwana ya Yesu

Sango ya mbotama ya Yoane Mobatisi

5 Na tango oyo Erode azalaki mokonzi ya Yuda, ezalaki na Nganga-
Nzambe moko, kombo na ye ezalaki « Zakari ; » azalaki moko kati na
Banganga-Nzambe ya lisanga ya Abiya. Mwasi na ye, Elizabeti, azalaki
mokitani ya Aron.
6 Bango mibale bazalaki bato ya sembo liboso ya Nzambe, bazalaki
kotosa, na ndenge esengeli, mibeko nyonso mpe mitindo nyonso ya Nkolo.
7 Kasi bazalaki na mwana te, pamba te Elizabeti azalaki ekomba ; mpe
bango mibale bakomaki mibange.
8 Mokolo moko, wana Zakari azalaki kosala mosala na ye lokola Nganga-
Nzambe, liboso ya Nzambe, pamba te ezalaki ngala ya lisanga na ye,
9 aponamaki na zeke, kolanda momesano ya bonganga-Nzambe, mpo na
kokota kati na Esika ya bule ya Nkolo mpe kotumba kuna malasi ya ansa.
10 Tango ekomaki ngonga ya kotumba malasi ya ansa, lisanga mobimba
ya basambeli ezalaki kosambela na libanda.
11 Bongo anjelu moko ya Yawe abimelaki ye ya kotelema na ngambo ya
loboko ya mobali ya etumbelo ya malasi ya ansa.
12 Tango Zakari amonaki ye, abangaki makasi, mpe somo monene
ekangaki ye.
13 Kasi anjelu alobaki na ye :
— Zakari, kobanga te ! Nzambe ayoki mabondeli na yo. Mwasi
na yo, Elizabeti, akobotela yo mwana mobali, mpe okopesa ye kombo
« Yoane. »
14 Mwana yango akosala esengo na yo, mpe okosepela na ye makasi ;
mpe bato ebele bakosepela mpo na mbotama na ye,
15 pamba te akozala moto monene na miso ya Nkolo. Akomela te ezala
vino to masanga ya makasi, mpe akozala atonda na Molimo Mosantu wuta
na libumu ya mama na ye.
16 Akozongisa bato ebele ya Isalaele epai ya Nkolo, Nzambe na bango,
17 mpe akotambola liboso ya Nzambe, elongo na molimo mpe nguya
oyo ezalaki kovanda kati na Eliya, mpo na kozongisa boyokani kati na
batata mpe bana na bango, mpo na kosala ete batomboki bakoma kokanisa
lokola bato ya sembo, mpe mpo na kobongisa bato mpo na Nkolo.
18 Zakari atunaki anjelu :
— Ndenge nini nakoki koyeba ete ezali ya solo ? Pamba te, ngai,
nazali mobange, mpe mibu ya mbotama ya mwasi na ngai esili kopusana
makasi.

19 Anjelu azongiselaki ye :
— Nazali Gabrieli ; natelemaka liboso ya Nzambe oyo atindi ngai mpo
na koyebisa yo mpe kopesa yo basango oyo ya malamu.
20 Lokola ondimeli maloba na ngai te, oyo ekokokisama solo na tango
na yango oyo ekatama, okokoma baba mpe okokoka lisusu koloba te kino
na mokolo oyo makambo yango ekokokisama.
21 Na tango yango, bato bazalaki kozela Zakari mpe komituna mpo na
nini azali kowumela tango molayi kati na Esika ya bule.
22 Tango abimaki, azalaki lisusu te na makoki ya koloba na bango ; boye
basosolaki ete azwi emoniseli kati na Esika ya bule, pamba te akomaki
koloba na bango na nzela ya bilembo mpe atikalaki baba.
23 Tango mikolo na ye ya mosala ekokaki, azongaki na ndako na ye.
24 Sima na mwa tango, mwasi na ye, Elizabeti, akomaki na zemi mpe
abombamaki sanza mitano.
25 Azalaki komilobela : « Tala likambo oyo Nkolo asali mpo na ngai ! Na
mikolo oyo, atalisi ngai ngolu na Ye mpe alongoli soni na ngai na miso ya
bato. »

Sango ya mbotama ya Yesu

26 Sima na basanza motoba, Nzambe atindaki anjelu Gabrieli kati na
engumba moko ya Galile, kombo na yango ezalaki « Nazareti. »
27 Atindaki ye epai ya elenge mwasi Mari oyo ayebaki nanu nzoto ya
mibali te mpe azalaki mobandami ya libala na mobali moko oyo kombo
na ye ezalaki Jozefi, mokitani ya Davidi.
28 Anjelu akotaki epai ya Mari mpe alobaki na ye :
— Mbote na yo, yo oyo osili kozwa ngolu monene ! Nkolo azali elongo
na yo !
29 Tango Mari ayokaki maloba ya anjelu, amitungisaki makasi mpe
akomaki komituna soki mbote yango elakisi nini.
30 Kasi anjelu alobaki na ye :
— Mari, kobanga te ! Pamba te Nzambe asaleli yo ngolu !
31 Okozwa zemi, okobota mwana mobali mpe okopesa Ye kombo
« Yesu. »
32 Akozala Moto monene, mpe bakobenga Ye : Mwana ya Ye-Oyo-Aleki-
Likolo. Nkolo Nzambe akopesa Ye kiti ya bokonzi ya Davidi, koko na Ye.
33 Akozala Mokonzi ya libota ya Jakobi mpo na libela, mpe bokonzi na
Ye ekozala na suka te.
34 Mari atunaki anjelu :
— Ekosalema ndenge nini, pamba te nayebi nanu nzoto ya mibali te ?
35 Anjelu azongiselaki ye :
— Molimo Mosantu akokitela yo, mpe nguya ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo
ekozipa yo na elilingi na Ye. Boye Mosantu oyo okobota akobengama
Mwana na Nzambe.
36 Ndeko na yo ya mwasi, Elizabeti, azali mpe na zemi ; akobota
mwana mobali, atako akomi mobange. Ye oyo bazalaki kobenga
« ekomba » akomi sik'oyo na zemi ya sanza motoba.
37 Pamba te Nzambe alembanaka eloko te.
38 Mari azongiselaki ye :
— Nazali mwasi mowumbu ya Nkolo, tika ete maloba na yo ekok-
isamela ngai !
Bongo anjelu akabwanaki na ye.

Mari akei kotala Elizabeti

39 Sima na mwa mikolo, Mari atelemaki mpe akendeki na lombangu, na
engumba moko kati na mokili ya bangomba ya Yuda.
40 Kuna, akotaki na ndako ya Zakari mpe apesaki Elizabeti mbote.
41 Tango kaka Elizabeti ayokaki mbote ya Mari, mwana aninganaki kati
na libumu na ye. Elizabeti atondisamaki na Molimo Mosantu
42 mpe agangaki na mongongo makasi :
— Ozali ya kopambolama kati na basi, mpe esengo na mwana oyo
azali kati na libumu na yo !
43 Ngai nde nani mpo ete mama ya Nkolo na ngai aya epai na ngai ?
44 Pamba te, tango kaka nayoki mbote na yo, mwana aningani na
esengo kati na libumu na ngai.
45 Esengo na mwasi oyo andimaki ete Nkolo akokokisa elaka oyo
apesaki ye !
46 Bongo Mari alobaki :
— Molimo na ngai ezali kokumisa Nkolo,
47 mpe natondi na esengo mpo na Nzambe, Mobikisi na ngai,
48 pamba te atali kozanga lokumu ya mwasi mowumbu na Ye.
Yango wana, kobanda lelo,
bato ya tango nyonso bakobanda kobengaka ngai mwasi ya esengo,
49 pamba te Nzambe-Na-Nguya-Nyonso asaleli ngai makambo minene ;
Kombo na Ye ezali Bule.
50 Atalisaka boboto na Ye tango nyonso
epai ya bato oyo batosaka Ye.
51 Asali misala minene na nguya ya loboko na Ye,
apanzi bato oyo batonda na lolendo,
52 akitisi bakambi wuta na bakiti na bango ya bokonzi,
kasi atomboli bato oyo bamikitisaka.
53 Atondisi na biloko ya malamu
bato oyo bazalaki na nzala,
mpe azongisi bazwi maboko pamba.
54 Solo, asungi Isalaele, mosali na Ye,
abosani te kotalisa boboto na Ye,
55 ndenge alakaki yango epai ya bakoko na biso,
epai ya Abrayami mpe epai ya bakitani na ye,
mpo na tango nyonso.
56 Mari avandaki basanza pene misato elongo na Elizabeti ; sima,
azongaki na ndako na ye.

Mbotama ya Yoane Mobatisi

57 Wana eleko oyo Elizabeti asengelaki kobota ekokaki, abotaki mwana
mobali.
58 Baninga mpe bandeko ya Elizabeti bayokaki ete Nkolo asaleli ye ngolu
monene, mpe basepelaki na ye elongo.
59 Na mokolo ya mwambe, sima na mbotama ya mwana, bakendeki
kokatisa mwana ngenga ; balingaki kopesa ye kombo ya tata na ye, Zakari.
60 Kasi mama na ye alobaki :
— Te ! Kombo na ye ezali Yoane.
61 Kasi balobaki na ye :
— Ezali na moto moko te, kati na libota na yo, oyo azali na kombo
wana.
62 Bongo batunaki tata ya mwana, na nzela ya bilembo, mpo ete bayeba
soki kombo nini alingaki kopesa na mwana.

63 Zakari asengaki mwa libaya mpe akomaki : « Kombo na ye ezali
Yoane. » Mpe bango nyonso bakamwaki.
64 Mbala moko, monoko ya Zakari efungwamaki mpe lolemo na ye
ekangolamaki ; akomaki lisusu koloba mpe kokumisa Nzambe.
65 Baninga na bango nyonso ya pembeni batondaki na somo mpe
bazalaki kolobela makambo yango nyonso, kati na mokili ya bangomba
ya Yuda.
66 Bato nyonso oyo bayokaki sango yango bazalaki kokamwa yango mpe
komituna : « Yango mwana oyo akozala nani ? » Pamba te loboko ya Nkolo
ezalaki elongo na ye.

Loyembo ya Zakari

67 Tata na ye, Zakari, atondisamaki na Molimo Mosantu mpe akomaki
kosakola :
68 « Tika ete Nkolo, Nzambe ya Isalaele, akumisama,
pamba te ayei mpe akangoli bato na Ye ;
69 abimiseli biso Mobikisi ya nguya,
kati na libota ya Davidi, mosali na Ye ;
70 akokisi elaka na Ye, oyo apesa wuta kala
na nzela ya basakoli na Ye ya bule,
71 lobiko liboso ya banguna na biso,
mpe kokangolama wuta na maboko ya bayini na biso ;
72 atalisi boboto na Ye epai ya bakoko na biso
mpe akanisi Boyokani na Ye ya bule ;
73 akokiseli biso ndayi oyo alapaki
epai ya Abrayami, koko na biso,
74 ete akokangola biso na maboko ya banguna na biso,
mpe akopesa biso nzela ya kosalela Ye na kobanga te,
75 kati na bosantu mpe bosembo,
liboso na Ye, mikolo nyonso ya bomoi na biso.

76 Bongo yo, mwana na ngai, bakobenga yo :
mosakoli ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ;
pamba te okotambola na liboso ya Nkolo
mpo na kobongisela Ye nzela
77 mpe mpo na koyebisa bato na Ye
ete Nzambe akobikisa bango mpe akolimbisa masumu na bango,
78 mpo na mawa mpe boboto ya Nzambe na biso,
oyo na nzela na yango moyi ya tongo ekongengela biso wuta na likolo,
79 mpo na kopesa pole na bato nyonso
oyo bavandi kati na molili mpe kati na elili ya kufa,
mpe mpo na kotambolisa makolo na biso
kati na nzela ya kimia. »
80 Mwana azalaki kokola, mpe molimo na ye ezalaki kokemba ; azalaki
kovanda kati na bisobe kino na mokolo oyo ayaki komimonisa na miso ya
bato ya Isalaele.

2

Mbotama ya Yesu
(Mat 1.17-25)

1 Na tango wana, Sezare Ogisite abimisaki mobeko ya kotanga motango
ya bato nyonso oyo bazalaki kovanda na mikili nyonso oyo ezalaki na se
ya bokonzi ya Rome.
2 Ezalaki mbala ya liboso ya kotanga motango ya bato, wana Kiriniusi
azalaki moyangeli ya Siri.
3 Bato nyonso bazalaki kokende komikomisa, moto na moto kati na
engumba na ye.
4 Jozefi mpe alongwaki na engumba Nazareti, kati na etuka ya Galile,
mpo na kokende na Beteleemi, engumba ya Davidi, kati na etuka ya Yuda,
pamba te azalaki moto ya ndako mpe ya libota ya Davidi.
5 Akendeki kuna mpo na kokomisa kombo na ye mpe kombo ya Mari,
mobandami na ye ya libala, oyo azalaki na zemi.
6 Wana bazalaki na Beteleemi, mokolo na ye ya kobota ekokaki.
7 Mari abotaki mwana mobali, mwana na ye ya liboso ; alingaki ye na
bilamba mpe alalisaki ye kati na elielo ya bibwele, pamba te esika ezalaki
te mpo na bango kati na ndako ya bapaya.
8 Kati na etuka yango, ezalaki na babateli bibwele oyo bazalaki kolekisa
babutu na bango kati na bilanga ya pembeni mpo na kobatela bitonga na
bango.
9 Anjelu moko ya Nkolo abimelaki bango, mpe nkembo ya Nkolo
engengaki zingazinga na bango ; mpe bayokaki somo makasi.
10 Kasi anjelu alobaki na bango :
— Bobanga te ! Namemeli bino sango moko ya malamu, oyo ekopesa
bato nyonso esengo makasi.
11 Mobikisi abotameli bino lelo, kati na engumba ya Davidi ; Ye nde
azali Masiya, Nkolo.
12 Tala elembo oyo ekosunga bino mpo na koyeba Ye : bokomona
mwana moko abotami sika, balingi ye na bilamba mpe balalisi ye kati
na elielo ya bibwele.
13 Mbala moko, ba-anjelu ebele ya mampinga ya Likolo bayaki kosan-
gana na anjelu oyo ya liboso, bazalaki kokumisa Nzambe mpe koloba :
14 « Nkembo na Nzambe kati na bisika oyo eleki likolo,
mpe kimia na mabele kati na bato oyo alingaka ! »
15 Tango ba-anjelu bakabwanaki na bango mpo na kozonga na Likolo,
babateli bibwele balobanaki bango na bango : « Tokende kino na
Beteleemi, mpo na kotala makambo oyo esalemi kuna, makambo oyo
Nkolo ayebisi biso. »
16 Bakendeki kuna na lombangu mpe bakutaki Mari, Jozefi mpe mwana
oyo abotami sika alala kati na elielo ya bibwele.
17 Sima na bango komona ye, balobaki makambo oyo bayebisaki bango
na tina na mwana yango.
18 Bato nyonso oyo bayokaki bango bakamwaki mingi makambo oyo
babateli bibwele balobaki.
19 Kasi Mari azalaki kobomba maloba wana nyonso mpe kokanisa na
tina na yango mbala na mbala.
20 Babateli bibwele bazongaki na kokumisa mpe kosanzola Nzambe mpo
na makambo nyonso oyo bayokaki mpe bamonaki, pamba te makambo
nyonso esalemaki ndenge anjelu ayebisaki bango yango.

Bamemi Yesu na Tempelo

21 Na mokolo ya mwambe, tango ngonga ya kokatisa mwana ngenga
ekokaki, bapesaki mwana kombo « Yesu, » kombo oyo anjelu apesaki ye
liboso ete mama na ye akoma na zemi.
22 Tango mikolo na bango ya komipetola ekokaki, kolanda ndenge
ekomama kati na mobeko ya Moyize, Jozefi mpe Mari bamemaki Yesu na
Yelusalemi mpo na kotalisa Ye epai ya Nkolo,
23 kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko ya Nkolo : « Mwana mobali
nyonso ya liboso akobulisama mpo na Nkolo ; »
24 mpe mpo na kobonza mbeka, kolanda ndenge ekomama kati na
Mobeko ya Nkolo : bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya
mboka.

Simeoni ayambi Masiya kati na Tempelo

25 Na tango wana, kati na Yelusalemi, ezalaki na mobali moko ; kombo
na ye ezalaki Simeoni. Azalaki moto ya sembo mpe azalaki kotosa
makambo ya Nzambe ; azalaki kozela kobondisama ya Isalaele, mpe
Molimo Mosantu azalaki likolo na ye.
26 Molimo Mosantu alakisaki ye ete akokufa te kino akomona Masiya,
Motindami ya Nkolo.
27 Wana Molimo akambaki ye, akendeki na Tempelo. Mpe, lokola baboti
ya Mwana Yesu bamemaki Ye mpo na kokokisa makambo oyo Mobeko
etindaki,
28 Simeoni ayambaki Yesu na maboko na ye mpe akumisaki Nzambe na
maloba oyo :

29 « Nkolo, sik'oyo, kolanda elaka na Yo,
tika ete mowumbu na Yo akende na kimia !
30 Pamba te miso na ngai emoni Mobikisi
oyo awuti epai na Yo,
31 Mobikisi oyo obongisi mpo na bikolo nyonso :
32 pole mpo na kongengisa bikolo,
mpe nkembo ya bato na Yo, Isalaele. »

33 Tata mpe mama ya Yesu bakamwaki mingi maloba oyo Simeoni
alobaki na tina na Ye.
34 Simeoni apambolaki bango mpe alobaki na Mari, mama ya Yesu :
— Yeba malamu ete Mwana oyo atindami mpo na kokweyisa mpe
kotelemisa bato ebele kati na Isalaele, mpe mpo na kozala elembo oyo
ekomema tembe kati na bato.
35 Boye, makanisi oyo ebombama kati na mitema ya bato ebele
ekoyebana. Bongo yo mpe, okoyoka lokola nde batubi motema na yo na
mopanga.
36 Ezalaki mpe na mwasi mosakoli moko, Ana, mwana ya Fanwele, moto
ya libota ya Aseri ; akomaki mobange makasi. Na bolenge na ye, asalaki
mibu sambo ya libala elongo na mobali na ye ;
37 sima na yango, akufisaki mobali mpe atikalaki lisusu kobala te kino
akokisaki mibu tuku mwambe na minei ya mbotama. Azalaki kolongwa te
na Tempelo, kasi azalaki kosalela Nzambe, butu mpe moyi ; azalaki kokila
bilei mpe kosambela.
38 Awa ayaki mpe kaka na ngonga wana, abandaki kozongisa matondi
epai ya Nzambe mpe koloba na tina na Mwana Yesu, epai ya bato nyonso
oyo bazalaki kozela ete Nzambe akangola Yelusalemi.
39 Sima na bango kokokisa nyonso oyo Mobeko ya Nkolo ezalaki kotinda,
Mari mpe Jozefi bazongaki kati na Galile, na Nazareti, engumba na bango.

40 Mwana azalaki kokola mpe kokoma makasi ; atondaki na bwanya,
mpe ngolu ya Nzambe ezalaki likolo na Ye.

Yesu kati na Tempelo

41 Baboti ya Yesu bazalaki kokende na Yelusalemi mibu nyonso mpo na
feti ya Pasika.
42 Tango Yesu akokisaki mibu zomi na mibale ya mbotama, bakendeki
na feti lokola momesano.
43 Bongo tango feti esilaki, wana baboti na Ye bazongaki, Elenge Yesu
atikalaki na Yelusalemi ; kasi baboti na Ye bayebaki te ete atikali.
44 Lokola bazalaki kokanisa ete azali elongo na baninga na Ye ya
mobembo, basalaki mokolo mobimba na nzela. Bongo bakomaki koluka
Ye epai ya bandeko mpe baninga na bango.
45 Kasi bamonaki Ye te ; mpe wana bakobaki koluka Ye, bazongaki kino
na Yelusalemi.
46 Sima na mikolo misato, bamonaki Ye kati na lopango ya Tempelo
avandi na kati-kati ya balakisi ya Mobeko, azali koyoka bango mpe kopesa
bango mituna.
47 Bato nyonso oyo bazalaki koyoka Ye bazalaki kokamwa mingi mayele
na Ye mpe biyano na Ye.
48 Tango baboti na Ye bamonaki Ye, bakamwaki mingi. Mama na Ye
alobaki na Ye :
— Mwana na ngai, mpo na nini osali biso boye ? Tata na yo mpe ngai
tozalaki mitema likolo, mpe toluki Yo bisika nyonso !
49 Yesu azongiselaki bango :
— Mpo na nini koluka Ngai ? Boyebaki te ete nasengeli kosala misala
ya Tata na Ngai ?
50 Kasi basosolaki te maloba na Ye.
51 Bongo azongaki na Nazareti elongo na baboti na Ye ; azalaki kotosa
bango. Mama na Ye azalaki kobomba makambo wana nyonso kati na
motema na ye.
52 Yesu azalaki kokola na bwanya mpe na nzoto ; Nzambe mpe bato
bazalaki kosepela na Ye.

Mabongisi ya lotomo ya Yesu

3

Yoane mobatisi, motindami ya Nzambe
(Mat 3.1-10; Mlk 1.1-6; Yn 1.19-23)

1 Tango Tibere Sezare akokisaki mibu zomi na mitano na bokonzi, Ponse
Pilato azalaki moyangeli ya Yuda ; Erode azalaki moyangeli ya Galile ;
Filipo, ndeko mobali ya Erode, azalaki moyangeli ya Itureya mpe ya
Trakonitide ; mpe Lisaniasi azalaki moyangeli ya Abilene.
2 Ana mpe Kayifa bazalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe.
Na mobu yango, Nzambe alobaki na Yoane, mwana mobali ya Zakari,
kati na esobe.
3 Yoane akomaki kotambola na etuka mobimba, zingazinga ya moluka
Yordani ; na mateya na ye, azalaki koloba : « Bobongola mitema na bino,
bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino. »
4 Boye nde ekokisamaki, makambo oyo mosakoli Ezayi akomaki kati na
buku na ye :
« Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe :
‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo,

bosembolela Ye banzela ya mike !
5 Mabwaku nyonso ekotondisama,
bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse ekokitisama,
babalabala oyo ezali nyoka-nyoka ekosembolama,
banzela ya mabulu-mabulu ekobongisama,
6 mpe bato nyonso bakomona lobiko ya Nzambe. › »
7 Yoane alobaki na ebele ya bato oyo bayaki epai na ye mpo ete abatisa bango : « Bana ya banyoka, nani alakisaki bino kokima kanda oyo ezali koya ?
8 Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema, mpe bokoma te komilobela : ‹ Abrayami azali koko na biso ! › Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani mpo na Abrayami.
9 Epasola esili kobongisama mpo na kokata banzete wuta na misisa, mpe nzete nyonso oyo ebotaka bambuma ya malamu te ekokatama mpe ekobwakama na moto. »
10 Ebele ya bato batunaki ye :
— Tosengeli kosala nini ?
11 Yoane azongiselaki bango :
— Tika ete moto oyo azali na kazaka mibale apesa moko na moto oyo azangi kazaka, mpe tika ete moto oyo azali na bilei akabola na bato oyo bazangi bilei.
12 Bafutisi mpako mpe bayaki mpo ete babatisa bango ; batunaki Yoane :
— Moteyi, tosengeli kosala nini ?
13 Azongiselaki bango :
— Tango bofutisaka mpako, bobakisaka mbongo mosusu te na likolo ya oyo esengeli kofutama.
14 Basoda mpe batunaki ye :
— Bongo biso, tosengeli kosala nini ?
Yoane azongiselaki bango :
— Bobotola mbongo ya bato te mpe bokosela bato makambo te ; kasi bosepela kaka na lifuti na bino.
(Mat 3.11-12; Mlk 1.7-8; Yn 1.19-28)
15 Lokola bato bazalaki kozela na elikya makasi, moko na moko azalaki komituna na se ya motema soki Yoane te nde azali Masiya.
16 Yoane azongiselaki bango :
— Ngai nazali kobatisa bino na mayi ; kasi ezali na Moto moko oyo azali koya, aleki ngai na nguya, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye ; ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe na moto.
17 Asimbi kiyungulu na loboko na Ye mpo na kopetola etando na Ye mpe mpo na koyamba ble kati na ebombelo na Ye ; kasi akotumba matiti oyo ekotikala na nzela ya moto oyo ekufaka te.
18 Yoane azalaki lisusu kolendisa bato mpe koteya bango Sango Malamu na nzela ya maloba mosusu ebele.
(Mat 14.3-4; Mlk 6.17-18)
19 Kasi Yoane apamelaki mokonzi Erode mpo ete azwaki na libala Erodiade, mwasi ya ndeko na ye, mpe mpo ete asalaki lisusu mabe ebele.
20 Na likolo ya mabe nyonso oyo Erode asalaki, abakisaki lisusu mabe ya kokanga Yoane kati na boloko.

Yesu azwi libatisi
(Mat 3.13-17; Mlk 1.9-11; Yn 1.29-34)

21 Wana bato nyonso bazalaki kokende kozwa libatisi, Yesu mpe azwaki
libatisi. Mpe wana Yesu azalaki kosambela, Likolo efungwamaki,
22 mpe Molimo Mosantu akitelaki Ye na lolenge ya nzoto, lokola ebenga.
Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo : « Ozali Mwana na
Ngai ya bolingo, nasepelaka na Yo mingi. »

Molongo ya mbotama ya libota ya Yesu
(Mat 1.1-17)

23 Yesu azalaki na mibu pene tuku misato ya mbotama tango abandaki
mosala na Ye. Bato bazalaki kokanisa ete azali mwana mobali ya Jozefi ;

Jozefi, mwana mobali ya Eli ;
24 Eli, mwana mobali ya Matati ;
Matati, mwana mobali ya Levi ; Levi, mwana mobali ya Meliki ;
Meliki, mwana mobali ya Yanai ; Yanai, mwana mobali ya Jozefi ;
25 Jozefi, mwana mobali ya Matatiasi ; Matatiasi, mwana mobali ya
Amosi ;
Amosi, mwana mobali ya Naumi ; Naumi, mwana mobali ya Esili ;
Esili, mwana mobali ya Nagai ;
26 Nagai, mwana mobali ya Maati ;
Maati, mwana mobali ya Matatiasi ; Matatiasi, mwana mobali ya
Semeini ;
Semeini, mwana mobali ya Yoze ; Yoze, mwana mobali ya Yoda ;
27 Yoda, mwana mobali ya Yoanani ; Yoanani, mwana mobali ya Reza ;
Reza, mwana mobali ya Zorobabeli ; Zorobabeli, mwana mobali ya
Shealitieli ;
Shealitieli, mwana mobali ya Neri ;
28 Neri, mwana mobali ya Meliki ;
Meliki, mwana mobali ya Adi ; Adi, mwana mobali ya Kosami ;
Kosami, mwana mobali ya Elimadami ; Elimadami, mwana mobali ya
Eri ;
29 Eri, mwana mobali ya Jozue ; Jozue, mwana mobali ya Eliezeri ;
Eliezeri, mwana mobali ya Yorimi ; Yorimi, mwana mobali ya Matati ;
Matati, mwana mobali ya Levi ;
30 Levi, mwana mobali ya Simeoni ;
Simeoni, mwana mobali ya Yuda ; Yuda, mwana mobali ya Jozefi ;
Jozefi, mwana mobali ya Yonami ; Yonami, mwana mobali ya Eliakimi ;
31 Eliakimi, mwana mobali ya Meleya ; Meleya, mwana mobali ya Mena ;
Mena, mwana mobali ya Matata ; Matata, mwana mobali ya Natani ;
Natani, mwana mobali ya Davidi ;
32 Davidi, mwana mobali ya Izayi ;
Izayi, mwana mobali ya Obedi ; Obedi, mwana mobali ya Boazi ;
Boazi, mwana mobali ya Salimoni ; Salimoni, mwana mobali ya
Nashoni ;
33 Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi ; Aminadabi, mwana mobali
ya Adimini ;
Adimini, mwana mobali ya Arini ; Arini, mwana mobali ya Etsironi ;
Etsironi, mwana mobali ya Peretsi ; Peretsi, mwana mobali ya Yuda ;
34 Yuda, mwana mobali ya Jakobi ; Jakobi, mwana mobali ya Izaki ;
Izaki, mwana ya Abrayami ; Abrayami, mwana mobali ya Tera ;
Tera, mwana mobali ya Naori ;
35 Naori, mwana mobali ya Serugi ;
Serugi, mwana mobali ya Rewu ; Rewu, mwana mobali ya Pelegi ;

Pelegi, mwana mobali ya Eberi ; Eberi, mwana mobali ya Shela ;
36 Shela, mwana mobali ya Kayinami ; Kayinami, mwana mobali ya
Aripakishadi ;
Aripakishadi, mwana mobali ya Semi ; Semi, mwana mobali ya Noa ;
Noa, mwana mobali ya Lemeki ;
37 Lemeki, mwana mobali ya Matusalemi ;
Matusalemi, mwana mobali ya Enoki ; Enoki, mwana mobali ya Yeredi ;
Yeredi, mwana mobali ya Malaleeli ; Malaleeli, mwana mobali ya
Kenani ;
38 Kenani, mwana mobali ya Enoshi ; Enoshi, mwana mobali ya Seti ;
Seti, mwana mobali ya Adamu ; Adamu, mwana mobali ya Nzambe.

4

Komekama ya Yesu
(Mat 4.1-11; Mlk 1.12-13)

1 Yesu atondisamaki na Molimo Mosantu, alongwaki na Yordani, mpe
Molimo amemaki Ye kati na esobe
2 epai wapi Satana amekaki Ye mikolo tuku minei. Na mikolo wana, alia
eloko moko te ; mpe tango mikolo yango elekaki, ayokaki nzala.
3 Satana alobaki na Ye :
— Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba na libanga ete
ebongwana lipa.
4 Yesu azongiselaki ye :
— Ekomama : « Moto akobika na lipa kaka te. »
5 Satana amemaki Yesu na esika moko ya likolo makasi, alakisaki Ye
mbala moko bokonzi nyonso ya mokili.
6 Satana alobaki na Yesu :
— Nakopesa yo bokonzi oyo nyonso mpe nkembo na yango, pamba te
epesamela ngai, mpe nakoki kopesa yango na moto nyonso oyo nalingi.
7 Soki kaka ogumbameli ngai, nyonso ekokoma ya yo.
8 Yesu azongiselaki ye :
— Ekomama : « Okogumbamelaka kaka Yawe, Nzambe na yo, mpe
okosambelaka kaka Ye. »
9 Bongo Satana amemaki Ye na Yelusalemi, atelemisaki Ye na songe ya
Tempelo mpe alobaki na Ye :
— Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se ;
10 pamba te ekomama :
« Akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye na tina na yo
mpo ete babatela Yo malamu.
11 Mpe bakomema Yo na maboko na bango
mpo ete lokolo na Yo etutana na libanga te. »
12 Yesu azongisaki :
— Ekomama : « Okomeka te Yawe, Nzambe na yo. »
13 Tango Satana asilisaki komeka Yesu na lolenge nyonso, akendeki
mosika na Ye kino na mokolo oyo ekatama.

Lotomo ya Yesu kati na Galile

Yesu abandi mosala na Ye
(Mat 4.12-17; Mlk 1.14-15)

14 Yesu azongaki na Galile, atonda na nguya ya Molimo ; mpe basango
na tina na Ye epanzanaki kati na etuka wana mobimba.

15 Azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani, mpe bato
nyonso bazalaki kokumisa Ye.
(Mat 13.53-58; Mlk 6.1-6)
16 Akendeki na Nazareti epai wapi akolaki ; mpe na mokolo ya Saba,
akotaki na ndako ya mayangani, ndenge ezalaki momesano na ye.
Atelemaki mpo na kotanga,
17 mpe bapesaki Ye buku ya mosakoli Ezayi. Afungolaki yango mpe
amonaki esika epai wapi bakoma :
18 « Molimo ya Nkolo azali likolo na Ngai,
pamba te apakoli Ngai mafuta
mpo na kosakola Sango Malamu epai ya babola ;
atindi Ngai kosakola bonsomi epai ya bakangami,
koyebisa bakufi miso ete bakomona lisusu,
kokangola bato oyo bazali konyokwama
19 mpe kosakola mobu ya ngolu ya Nkolo. »
20 Bongo akangaki buku yango, azongisaki yango epai ya mosali ya
ndako ya mayangani mpe avandaki. Miso ya bato nyonso kati na ndako
ya mayangani ekomaki kotala Ye.
21 Bongo akomaki koloba na bango :
— Makomi oyo bowuti koyoka ekokisami lelo !
22 Bato nyonso balobaki makambo ya malamu na tina na Ye mpe
bakamwaki mingi maloba ya ngolu oyo ezalaki kobima na monoko na
Ye ; bakomaki komituna :
— Boni, Ye azali mwana ya Jozefi te ?
23 Yesu alobaki na bango :
— Nayebi malamu ete bokoloba na Ngai lisese oyo : « Monganga,
mibikisa yo moko ! » Mpe bokoloba na Ngai : « Sala mpe awa, kati
na engumba na Yo, makambo oyo toyokaki ete osalaki yango kati na
Kapernawumi ! »
24 Abakisaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : « Mosakoli moko te
andimamaka kati na ekolo na ye.
25 Nazali koloba na bino penza ya solo : ezalaki na basi ebele bakufisa
mibali kati na Isalaele, na tango ya Eliya, tango likolo ekangamaki mibu
misato mpe basanza motoba, mpe nzala makasi ezalaki kati na ekolo
mobimba.
26 Nzokande, Eliya atindamaki te epai ya moko kati na bango, kasi
atindamaki kaka epai ya mwasi moko akufisa mobali mpe azalaki kovanda
na mboka Sarepita, kati na ekolo Sidoni.
27 Mpe na tango ya mosakoli Elize, bato na maba bazalaki ebele kati
na Isalaele, kasi moko te kati na bango apetolamaki, longola kaka Namani,
moto ya Siri. »
28 Bato nyonso oyo bazalaki kati na ndako ya mayangani basilikaki
makasi tango bayokaki bongo ;
29 batelemaki, bakumbaki Yesu na libanda ya engumba, mpe bamemaki
Ye kino na songe ya ngomba epai wapi batongaki engumba na bango, mpo
ete babwaka Ye na se.
30 Kasi Yesu alekaki na kati-kati na bango mpe akobaki mobembo na Ye.

Yesu abengani molimo mabe
(Mlk 1.21-28)
31 Bongo Yesu akendeki na Kapernawumi, engumba ya Galile, mpe
ateyaki kuna bato na mokolo ya Saba.

32 Bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba te maloba na Ye ezalaki na
bokonzi.
33 Kati na ndako ya mayangani, ezalaki na mobali moko oyo azalaki na
se ya bokonzi ya molimo mabe. Agangaki na mongongo makasi :
34 — Ah Yesu ya Nazareti, likambo nini kati na biso na Yo ? Oyei mpo
na kobebisa biso ? Nayebi nani oyo Yo ozali : Mosantu ya Nzambe !
35 Yesu atelemelaki molimo mabe yango mpe apesaki yango mitindo :
— Kanga monoko na yo ! Bima kati na moto oyo !
Molimo mabe ebwakaki moto yango na mabele, liboso ya bato nyonso,
ebimaki kati na ye mpe esalaki ye ata mabe moko te.
36 Bato nyonso bakamwaki mpe bakomaki kotunana :
— Oyo ezali lisusu maloba nini ! Azali kopesa mitindo epai ya milimo
mabe, na bokonzi mpe na nguya nyonso, mpe yango ezali kobima !
37 Mpe sango na tina na Yesu epanzanaki na bamboka ya etuka
mobimba.

Yesu abikisi bato ebele
(Mat 8.14-17; Mlk 1.29-34)
38 Yesu abimaki na ndako ya mayangani mpe akendeki na ndako ya
Simona. Mama-bokilo ya Simona azalaki kobela fievele makasi. Basengaki
na Yesu ete abikisa ye.
39 Yesu agumbamaki pembeni na ye, apesaki mitindo na fievele, mpe
fievele esilaki. Kaka na tango yango, mama-bokilo ya Simona atelemaki
mpe akomaki kobongisela bango bilei.
40 Na pokwa, bato nyonso oyo bazalaki na babeli ya bokono ya ndenge
na ndenge bamemaki bango epai ya Yesu. Yesu atielaki moko na moko
kati na bango maboko mpe abikisaki bango.
41 Milimo mabe mpe ebimaki kati na bato ebele na koganga : « Ozali
solo Mwana na Nzambe ! »
Kasi Yesu apesaki yango mitindo ete eloba te, pamba te eyebaki ete Yesu
azali Klisto.
(Mat 4.23; Mlk 1.35-39)
42 Tango tongo etanaki, Yesu abimaki na ndako yango mpe akendeki na
esika moko epai wapi azalaki kaka Ye moko. Ebele ya bato bazalaki koluka
Ye ; mpe tango bakomaki na esika oyo azalaki, bamekaki kokangama na
Ye mpe kopekisa Ye kotika bango.
43 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Nasengeli mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe
epai ya bingumba mosusu, pamba te ezali mpo na yango nde Nzambe
atindaki Ngai.
44 Mpe Yesu akobaki koteya kati na bandako ya mayangani ya Yuda.

5

Yesu abengi bayekoli ya liboso
(Mat 4.18-22; Mlk 1.16-20; Yn 1.35-51; 21.1-11)
1 Mokolo moko, wana Yesu azalaki pene ya ebale ya Genezareti, ebele
ya bato batondaki pembeni na Ye mpo na koyoka Liloba na Nzambe.
2 Amonaki babwato mibale pembeni ya ebale ; ezali balobi mbisi nde
bakitaki longwa na babwato yango mpo na kosukola minyama na bango.
3 Moko kati na babwato yango ezalaki ya Simona. Yesu amataki na bwato
yango mpe asengaki na Simona ete apusa yango mwa mosika longwa na
mokili. Bongo avandaki mpe abandaki koteya bato wuta na bwato.
4 Tango asilisaki koteya, alobaki na Simona :

— Pusa bwato epai mayi ezali penza mozindo, mpe bobwaka minyama
na mayi mpo na koloba bambisi.
5 Simona azongiselaki Ye :
— Moteyi, tosali butu mobimba, tozwi ata eloko moko te. Kasi lokola
olobi bongo, nakobwaka minyama.
6 Tango basalaki bongo, bazwaki bambisi ebele, kutu minyama na bango
ebandaki kopasuka.
7 Boye babengaki baninga na bango, oyo bazalaki kati na bwato mosusu
mpo ete baya kosalisa bango. Baninga yango bayaki, batondisaki babwato
nyonso mibale, mpe ekomaki kozinda.
8 Tango Simona Petelo amonaki bongo, afukamaki na mabolongo ya Yesu
mpe alobaki :
— Nkolo, zala mosika na ngai, pamba te nazali moto ya masumu !
9 Somo monene ekangaki Simona mpe baninga na ye nyonso, likolo ya
motango ya bambisi oyo bazwaki.
10 Ndenge moko mpe mpo na Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede,
oyo bazalaki baninga ya mosala ya Simona.
Bongo Yesu alobaki na Simona :
— Kobanga te ! Kobanda lelo, okokoma koloba nde bato.
11 Boye bamemaki babwato na mokili, batikaki nyonso mpe balandaki
Yesu.

Yesu abikisi moto na maba
(Mat 8.1-13; Mlk 1.40-45)
12 Mokolo mosusu, wana Yesu azalaki kati na moko ya bingumba, moto
moko atonda na maba na nzoto abimaki. Tango amonaki Yesu, afukamaki
liboso na Ye elongi kino na mabele mpe abondelaki Ye :
— Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto.
13 Yesu asembolaki loboko na Ye, asimbaki ye mpe alobaki :
— Solo, nalingi yango, koma peto !
Mbala moko, maba esilaki.
14 Yesu apesaki ye mitindo :
— Koloba na moto moko te makambo oyo ekomeli yo, kasi kende
komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe, mpo na kopetolama na yo,
pesa likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko, mpo ete ezala litatoli
mpo na bango.
15 Sango na tina na Yesu ezalaki kaka kopanzana se kopanzana, mpe bato
ebele bazalaki koya kosangana mpo na koyoka Ye mpe mpo na kobikisama
na bokono na bango.
16 Kasi mbala mingi, Yesu azalaki kokende na bisika epai wapi azalaki
kaka Ye moko mpo na kosambela.

Yesu abikisi ebosono
(Mat 9.1-8; Mlk 2.1-12)
17 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya, Bafarizeo mpe balakisi ya
Mobeko bayaki kovanda wana ; bawutaki na bamboka nyonso ya Galile,
na Yuda mpe na Yelusalemi. Mpe nguya ya Nkolo ezalaki elongo na Yesu
mpo na kobikisa babeli.
18 Ndambo ya mibali bayaki, bamemaki ebosono moko na tsipoyi ;
balukaki nzela ya kokotisa ye kati na ndako mpo na kotia ye liboso ya
Yesu.
19 Kasi lokola bamonaki te nzela ya kokotisa ye kati na ndako, pamba te
bato bazalaki ebele, bamataki na likolo ya ndako, batobolaki lidusu mpe

bakitisaki ye, elongo na tsipoyi na ye, na kati-kati ya ebele ya bato, liboso ya Yesu.
20 Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki :
— Molingami na Ngai, masumu na yo elimbisami !
21 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bakomaki kokanisa :
— Moto oyo azali komimona penza nani mpo ete abimisa maloba ya kotiola Nzambe ? Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te ?
22 Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, atunaki bango :
— Mpo na nini bozali kokanisa biloko oyo kati na mitema na bino ?
23 Likambo nini eleki pete mpo na koloba : « Masumu na yo elimbisami » to « telema mpe tambola ? »
24 Kasi nalingi boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili.
Bongo alobaki na ebosono : « Nalobi na yo : Telema, kamata tsipoyi na yo mpe kende na ndako na yo ! »
25 Mbala moko, atelemaki liboso na bango, akamataki tsipoyi oyo bazalaki kolalisa ye na yango, azongaki na ndako na ye na kokumisa Nzambe.
26 Awa bato nyonso bakamwaki, bakomaki kokumisa Nzambe ; awa mpe somo ekangaki bango, bakomaki koloba : « Lelo penza, tomoni makambo ya kokamwa ! »

Tembe na tina na Yesu
(Mat 9.9-13; Mlk 2.13-17)
27 Sima na yango, Yesu abimaki mpe amonaki mofutisi mpako moko, kombo na ye « Levi. » Levi azalaki ya kovanda na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye : « Landa Ngai. »
28 Levi atelemaki, atikaki biloko nyonso mpe alandaki Yesu.
29 Bongo Levi asalaki feti monene, kati na ndako na ye, mpo na lokumu ya Yesu ; bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu bazalaki kolia mesa moko elongo na bango.
30 Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bazalaki lingomba moko elongo na bango bakomaki koyimayima mpe balobaki na bayekoli ya Yesu :
— Mpo na nini bozali kolia mpe komela mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu ?
31 Yesu azongiselaki bango :
— Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te, ezali babeli nde bazalaka na posa na ye.
32 Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu mpo ete babongola mitema.
(Mat 9.14-17; Mlk 2.18-22)
33 Bafarizeo balobaki na Yesu :
— Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe bayekoli ya Bafarizeo bakilaka bilei mbala na mbala mpe bamipesaka na mabondeli ; kasi bayekoli na yo, mosala na bango kaka kolia mpe komela ?
34 Yesu azongiselaki bango :
— Boni, bokoki solo kosenga na bato oyo babengami na feti ya libala ete bakila bilei wana mobali ya libala azali nanu elongo na bango ?
35 Tango ezali koya, oyo mobali ya libala akozala lisusu te elongo na bango ; ekozala na tango wana nde bakokila bilei.
36 Yesu alobaki na bango lisusu lisese oyo :

— Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala ; soki te, akopasola na pamba elamba ya sika mpe kitendi ya sika ekobalana te na elamba ya kala.
37 Moto moko mpe te atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala ; soki te, vino ya sika ekopasola bambeki mpe ekosopana, mpe bambeki ekobeba libela.
38 Nzokande, esengeli kaka kotia vino ya sika kati na bambeki ya sika.
39 Mpe moto moko te alingaka komela vino ya sika soki awuti komela vino ya kala, pamba te balobaka : « Vino ya kala eleki kitoko. »

6

Yesu, Mokonzi ya Saba
(Mat 12.1-8; Mlk 2.23-28)

1 Mokolo moko ya Saba, wana Yesu azalaki kotambola kati na bilanga ya ble, bayekoli na Ye babandaki kobuka ble ; mpe, sima na bango kolongola yango baposo na maboko, baliaki bambuma na yango.
2 Ndambo ya Bafarizeo batunaki :
— Mpo na nini bozali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba ?
3 Yesu azongiselaki bango :
— Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala ?
4 Akotaki kati na Ndako ya Nzambe, akamataki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe, aliaki yango mpe apesaki yango epai ya baninga na ye. Nzokande, Banganga-Nzambe kaka nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango.
5 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba.
(Mat 12.9-14; Mlk 3.1-6)
6 Mokolo mosusu ya Saba, Yesu akotaki kati na ndako ya mayangani mpe abandaki koteya. Ezalaki kuna na moto moko akufa loboko ya mobali.
7 Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazalaki kolandela Yesu mpo na kotala soki akobikisa moto na mokolo ya Saba, mpo ete bazwa likambo ya kofunda Ye.
8 Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na moto oyo akufa loboko :
— Telema mpe pusana na liboso ya bato nyonso !
Moto yango atelemaki mpe apusanaki na liboso ya bato nyonso.
9 Bongo Yesu alobaki na bato mosusu :
— Nazali kotuna bino : nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba : kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa ?
10 Yesu atalaki moko na moko kati na bango mpe alobaki na moto oyo akufa loboko :
— Sembola loboko na yo !
Moto yango asembolaki loboko, mpe loboko na ye ebikaki.
11 Kasi balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo basilikaki makasi mpe bakomaki kolobana mpo na koluka likambo oyo bakoki kosala Yesu.

Yesu aponi bantoma zomi na mibale
(Mat 10.1-4; Mlk 3.13-19; Mis 1.13)

12 Kaka na mikolo wana, Yesu amataki likolo ya ngomba mpo na
kosambela ; asalaki kuna butu mobimba, azali kosambela Nzambe.
13 Na tongo, abengaki bayekoli na Ye pene na Ye mpe aponaki bato zomi
na mibale kati na bango, ba-oyo akomaki kobenga « bantoma. » Ezalaki :
14 Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo ; » Andre, ndeko na ye ;
Jake,
Yoane,
Filipo,
Bartelemi ;
15 Matayo,
Toma ;
Jake, mwana mobali ya Alife,
Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote ;
16 Yuda, mwana mobali ya Jake,
mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu.

Yesu kati na ebele ya bato
(Mat 4.23-25; Mlk 3.7-13)

17 Yesu akitaki elongo na bango wuta na ngomba, mpe batelemaki na
esika moko ya polele epai wapi bayekoli na Ye bazalaki ebele elongo na
bato mosusu ebele oyo bawutaki na Yuda mobimba, na Yelusalemi mpe
na bamboka ya Tiri mpe ya Sidoni, oyo ezalaki pembeni-pembeni ya ebale
monene.
18 Bayaki mpo na koyoka Ye mpe mpo na kobikisama na bokono na
bango. Ba-oyo milimo mabe ezalaki kotungisa bakangolamaki.
19 Bato nyonso balukaki kosimba Ye, pamba te nguya moko ezalaki
kobima kati na Ye mpe ezalaki kobikisa bato nyonso.

Esengo to mawa
(Mat 5.1-12)

20 Bongo Yesu atalaki bayekoli na Ye mpe alobaki :
« Esengo na bino oyo bozali babola,
pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bino !
21 Esengo na bino oyo bozali na nzala sik'oyo,
pamba te bokotonda !
Esengo na bino oyo bozali kolela sik'oyo,
pamba te bokoseka !
22 Esengo na bino tango bato bazali koyina bino,
tango bazali kobengana bino,
tango bazali kofinga bino,
mpe tango bato bazali kosambwisa kombo na bino,
likolo na Mwana na Moto !
23 Tango makambo yango ekokokisama, bosepela mpe bozala na esengo,
pamba te lifuti na bino ezali monene kati na Likolo. Ezalaki mpe kaka
ndenge wana nde batata na bango banyokolaki basakoli.
24 Kasi mawa na bino oyo bozali bazwi,
pamba te bosili kozwa kobondisama na bino !
25 Mawa na bino oyo bozali ya kotonda sik'oyo,
pamba te bokozala na nzala !
Mawa na bino oyo bozali koseka sik'oyo,
pamba te bokozala na mawa mpe bokolela !
26 Mawa na bino soki bato nyonso bazali koloba malamu na tina na bino,
pamba te ezali ndenge wana nde bakoko na bango
basalaki basakoli ya lokuta !

Mateya mpo na kolinga banguna
(Mat 5.37-48)

27 Kasi, na bino oyo bozali koyoka Ngai, nalobi : Bolingaka banguna na
bino mpe bosalelaka bayini na bino bolamu.
28 Bopambolaka bato oyo balakelaka bino mabe, mpe bobondelaka mpo
na bato oyo banyokolaka bino.
29 Soki moto abeti yo mbata na litama moko, pesa ye mpe litama mosusu.
Soki moto abotoli yo kazaka na yo, tika ye azwa lisusu elamba na yo.
30 Pesa na moto nyonso oyo asengi yo ; mpe soki moto akamati eloko na
yo, kosenga te ete azongisela yo yango.
31 Oyo bolingaka ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka
yango mpo na bango.
32 Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, litomba nini bokozwa ?
Bato ya masumu mpe balingaka bato oyo balingaka bango.
33 Mpe soki bosalaka bolamu epai ya bato oyo basalaka bino bolamu,
litomba nini bokozwa ? Bato ya masumu mpe basalaka bongo.
34 Soki bodefisaka kaka na bato oyo bozali na elikya ete bakoki kofuta
bino niongo oyo bodefisaka bango, litomba nini bokozwa ? Bato ya
masumu mpe badefisaka baninga na bango, bato ya masumu, na elikya
ete bakofuta bango niongo yango.
35 Kasi bolingaka banguna na bino, bosalelaka bango bolamu, bodefisaka
na kozanga kolikya ete bakofuta bino niongo. Na bongo, bokozwa litomba
monene mpe bokozala bana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ; pamba te azali
malamu mpo na bato oyo bandimaka te bolamu oyo basaleli bango, mpe
azali malamu mpo na bato mabe.
36 Boyokelaka bato mawa, ndenge kaka Tata na bino ayokelaka bato
mawa.

(Mat 7.1-5)

37 Bosambisaka te, mpe bakosambisa bino te ; bokatelaka bato etumbu
te, mpe bakokatela bino etumbu te ; bolimbisaka, mpe bakolimbisa bino ;
38 bopesaka, mpe bakopesa bino ; bakosopa kati na mabenga na bino
biloko oyo eleki ebele, oyo bakofina mpe bakoningisa malamu kino
ekokoma kosopana. Pamba te bakomeka bino na emekelo kaka oyo
bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. »
39 Yesu alobaki na bango lisusu lisese oyo : « Boni, mokufi miso akoki
kotambolisa mokufi miso mosusu ? Boni, bango mibale bakokweya te kati
na libulu ?
40 Moyekoli alekaka molakisi na ye te, kasi moyekoli nyonso oyo bateyi
malamu akozala lokola molakisi na ye.
41 Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na
yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko ?
42 Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo : ‹ Ndeko na ngai, tika ete
nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso na yo, › wana ozali kokoka
komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko. Bolole ! Banda nanu
kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo okomona malamu mpo
ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo.

(Mat 7.16-20)

43 Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe
ebotaka te bambuma ya malamu.
44 Nzete nyonso eyebanaka na mbuma na yango : na nzete ya nzube,
babukaka bambuma ya figi te ; mpe na nzete ya sende, balongolaka
bambuma ya vino te.

45 Moto malamu abimisaka bolamu kowuta na makambo malamu oyo
etondi kati na motema na ye, mpe moto mabe abimisaka mabe kowuta
na makambo mabe oyo etondi kati na motema na ye. Pamba te monoko
elobaka kolanda makambo oyo etondi kati na motema.

Moyekoli malamu mpe moyekoli mabe
(Mat 7.24-27)

46 Mpo na nini bobengaka Ngai ‹ Nkolo ! Nkolo ! › kasi bosalaka te
makambo oyo nayebisaka bino ?
47 Moto nyonso oyo ayaka epai na Ngai, ayokaka maloba na Ngai mpe
atiaka yango na misala, nazali kolakisa bino soki akokani na nani :
48 akokani na moto oyo, mpo na kotonga ndako, atimolaki mabele,
akitaki penza na mozindo mpe atongaki moboko ya ndako yango na likolo
ya libanga ; tango mpela eyaki, mayi emataki makasi mpe emibwakaki na
ndako yango kasi ekokaki te kobuka yango, pamba te etongamaki malamu.
49 Kasi moto oyo ayokaka maloba na Ngai mpe atiaka yango te na misala
akokani na moto oyo atongaki ndako na likolo ya mabele, ezanga moboko ;
tango kaka mpela emibwakaki na ndako, ndako yango ekweyaki mbala
moko mpe epanzanaki. »

7

Yesu abikisi mosali ya mokonzi ya basoda
(Mat 8.5-13; Yn 4.46-54)

1 Sima na Yesu koloba makambo oyo nyonso epai ya bato, akotaki na
Kapernawumi.
2 Kuna, mosali moko ya mokonzi ya basoda azalaki kobela mpe akomaki
pene ya kokufa. Mokonzi yango ya basoda azalaki kolinga mingi mosali
na ye.
3 Tango mokonzi ya basoda ayokaki sango na tina na Yesu, atindaki
ndambo ya bampaka ya Bayuda epai na Yesu mpo na kosenga na Ye ete
akende kobikisa mosali ya mokonzi ya basoda.
4 Tango bakomaki epai ya Yesu, babondelaki Ye makasi ; balobaki :
— Tata wana abongi penza ete osalela ye likambo oyo asengi epai na
Yo,
5 pamba te alingaka ekolo na biso, mpe ye nde atongaki ndako na biso
ya mayangani.
6 Boye Yesu akendeki elongo na bango. Kasi tango akomaki pene ya
ndako, mokonzi ya basoda atindaki baninga na ye koloba na Yesu :
— Nkolo, komitungisa na Yo te, pamba te nazali ya kokoka te mpo ete
okota na ndako na ngai.
7 Ezali mpe mpo na yango nde namimonaki ete nabongi te mpo na
koya epai na Yo. Kasi loba kaka liloba moko, mpe mosali na ngai akobika
na bokono na ye.
8 Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai,
mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai. Soki nalobi na
moko : « Kende, » akendaka ; mpe na mosusu : « Yaka, » ayaka ; bongo
soki nalobi na mowumbu na ngai : « Sala mosala oyo, » asalaka yango.
9 Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki ye mingi ; bongo abalukaki
epai ya ebele ya bato oyo bazalaki kolanda Ye mpe alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : ezala kati na Isalaele, natikali
nanu komona te kondima ya boye.
10 Tango bato oyo mokonzi ya basoda atindaki bazongaki na ndako,
bakutaki mosali yango nzoto kolongono.

Yesu asekwisi elenge mobali

11 Sima na yango, Yesu akendeki na engumba moko na kombo Nayini ;
bayekoli na Ye elongo na ebele ya bato balandaki Ye.
12 Wana akomaki pene ya ekuke ya engumba, akutanaki na bato bazali
kokende kokunda mwana mobali moko oyo awutaki kokufa : azalaki
mwana kaka moko ya mwasi moko akufisa mobali. Mpe bato mingi ya
engumba yango bazalaki elongo na mwasi yango.
13 Tango kaka Nkolo amonaki mwasi yango, ayokelaki ye mawa mingi
mpe alobaki na ye :
— Kolela te !
14 Apusanaki mpe asimbaki tsipoyi oyo bazalaki komema na yango
mwana oyo akufaki, mpe bato oyo bazalaki komema yango batelemaki.
Yesu alobaki :
— Elenge mobali, nalobi na yo, lamuka !
15 Moto oyo akufaki avandaki mpe abandaki koloba ; mpe Yesu
azongisaki ye epai ya mama na ye.
16 Bato nyonso batondaki na kobanga, bakomaki kokumisa Nzambe mpe
koloba :
— Mosakoli moko ya monene abimi kati na biso. Nzambe ayei kosunga
bato na Ye !
17 Sango oyo na tina na Yesu epanzanaki kati na Yuda mpe kati na
bamboka ya zingazinga.

Yesu mpe Yoane Mobatisi
(Mat 11.2-19)

18 Bayekoli ya Yoane bayebisaki makambo wana nyonso epai ya nkolo
na bango. Yoane abengaki bayekoli na ye, mibale kati na bango,
19 mpe atindaki bango epai ya Nkolo Yesu mpo na kotuna :
— Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela
mosusu ?
20 Tango bakomaki epai ya Yesu, balobaki na Ye :
— Yoane Mobatisi atindi biso epai na Yo mpo ete totuna : « Boni, ozali
penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu ? »
21 Kaka na tango, Yesu abikisaki bato ebele na bokono, na pasi mpe na
milimo mabe, mpe afungolaki miso ya bakufi miso ebele.
22 Boye, Yesu azongiselaki bayekoli oyo Yoane atindaki :
— Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bomoni mpe oyo boyoki :
bakufi miso bazali komona, bakufi matoyi bazali koyoka, ba-ebosono
bazali kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi bazali
kosekwa, mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya babola.
23 Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te likolo na Ngai !
24 Tango bato oyo Yoane atindaki bazongaki, Yesu akomaki koloba na
ebele ya bato na tina na Yoane :
— Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe ? Mwa nzete oyo mopepe
ezalaki koningisa epai na epai ?
25 Soki te, bokendeki penza kotala nini ? Moto moko alata bilamba ya
kitoko ? Te ! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko mpe bamisepelisaka
kati na bozwi na bango bavandaka kati na bandako ya bakonzi.
26 Kasi nani bino bokendeki penza kotala ? Mosakoli ? Iyo, nazali
koloba na bino, mpe aleki kutu ata mosakoli.
27 Yoane azali moto oyo Makomi ezali koloba boye na tina na ye :
« Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo,

oyo akobongisela Yo nzela. »
28 Nazali koloba na bino : kati na bato oyo babotama na mwasi, moko
te aleki Yoane na monene ; nzokande, ye oyo aleki moke kati na Bokonzi
ya Nzambe aleki Yoane Mobatisi na monene.
(Mat 11.16-19)
29 Bato nyonso elongo na bafutisi mpako oyo bayokaki maloba na Yesu
bandimaki ete nzela ya Nzambe ezali sembo, pamba te Yoane abatisaki
bango
30 Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko baboyaki mokano ya Nzambe
mpo na bango, pamba te baboyaki ete Yoane abatisa bango.
31 Boye Yesu alobaki :
— Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo ? Bakokani penza
na banani ?
32 Bakokani penza na bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele
bakutanaka mpe bazali koganga, bamoko na bamosusu :
« Tobetaki baflite, kasi bobinaki te ;
toyembelaki bino banzembo ya matanga,
kasi bolelaki te ! »
33 Pamba te, tango Yoane Mobatisi ayaki, azalaki kolia mapa te mpe
azalaki komela vino te, mpe bolobaki : « Azali na molimo mabe kati na
ye ! »
34 Mwana na Moto ayaki, azali kolia, azali komela, mpe bozali koloba :
« Azali na lokoso ya kolia mpe ya komela masanga, moninga ya bafutisi
mpako mpe ya bato ya masumu ! »
35 Kasi bato nyonso oyo bayambaka Bwanya ya Nzambe batalisaka ete
ezali sembo.

Yesu mpe mwasi mosumuki

36 Mofarizeo moko abengisaki Yesu mpo ete alia mesa moko elongo na
ye. Yesu akendeki na ndako ya Mofarizeo yango mpe avandaki na mesa
mpo na kolia.
37 Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki
kobika bomoi ya masumu. Tango ayokaki ete Yesu azali kolia na ndako ya
Mofarizeo, ayaki wana na molangi ya alibatre etonda na malasi,
38 atelemaki na sima ya Yesu, na makolo na Ye ; azalaki kolela mpe,
na mpinzoli na ye, akomaki kopolisa makolo ya Yesu. Bongo apangusaki
makolo yango na nzela ya suki na ye, apesaki yango beze mpe asopelaki
yango malasi.
39 Tango Mofarizeo oyo abengisaki Yesu amonaki bongo, amilobelaki :
— Soki moto oyo azali mosakoli, alingaki koyeba soki mwasi oyo azali
kosimba Ye azali nani, mpe soki azali mwasi ya lolenge nini : moto ya
masumu.
40 Yesu alobaki na ye :
— Simona, nazali na likambo ya koyebisa yo.
Mofarizeo azongisaki :
— Moteyi, loba yango.
41 Yesu alobaki :
— Moto moko adefisaki bato mibale mbongo. Moto ya liboso
asengelaki kozongisa mbongo ya bibende nkama mitano, mpe oyo ya
mibale, mbongo ya bibende tuku mitano.
42 Kasi lokola, kati na bango mibale, moko te azalaki na mbongo ya
kozongisa, modefisi alimbisaki bango mpo ete bafuta lisusu niongo yango

te. Na makanisi na yo, nani kati na bango mibale akolinga modefisi koleka ?
43 Simona azongisaki :
— Nakanisi ete ezali moto oyo balimbisi niongo ya mbongo oyo eleki ebele.
Yesu alobaki na ye :
— Okati malamu !
44 Bongo abalukaki epai ya mwasi, mpe alobaki na Simona :
— Omoni mwasi oyo ? Tango nakotaki na ndako na yo, opesaki Ngai mayi te ya kosukola makolo na Ngai ; kasi ye, apolisi yango na mpinzoli na ye mpe apangusi yango na nzela ya suki na ye.
45 Opesaki Ngai beze te ; kasi ye, banda nakotaki awa, atiki te kopesa makolo na Ngai beze.
46 Opakolaki Ngai mafuta te na moto ; kasi ye, asopeli makolo na Ngai malasi.
47 Yango wana, nazali koloba na yo : ebele ya masumu na ye elimbisami, lokola atalisi bolingo monene. Kasi moto oyo balimbisaki niongo moke azali kotalisa bolingo moke.
48 Bongo Yesu alobaki na mwasi :
— Masumu na yo elimbisami.
49 Bato mosusu oyo babengamaki elongo na Ye bakomaki koloba, bango na bango :
— Moto oyo azali penza nani, oyo akomi ata kolimbisa masumu ?
50 Kasi Yesu alobaki na mwasi yango :
— Kondima na yo ebikisi yo ; kende na kimia !

8

Basi oyo bazalaki kotambola na Yesu

1 Sima na yango, Yesu atambolaki na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe. Bayekoli nyonso zomi na mibale bazalaki elongo na Ye,
2 bakisa ndambo ya basi oyo bakangolamaki na milimo mabe mpe babikisamaki na bokono : Mari, moto ya Magidala, oyo kati na ye, Yesu abenganaki milimo mabe sambo ;
3 Jane, mwasi ya Shuza oyo azalaki kobatela biloko ya Erode ; Suzana ; mpe basi mosusu ebele. Basi yango bazalaki kosalisa mpe kosunga Yesu mpe bayekoli na Ye, na nzela ya biloko na bango moko.

Lisese ya moloni
(Mat 13.1-9; Mlk 4.1-9)

4 Wana ebele ya bato bazalaki kosangana, mpe bato oyo bazalaki kowuta na bingumba bazalaki koya epai ya Ye, alobaki na bango lisese oyo :
5 — Moloni moko akendeki kolona na elanga na ye. Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya nzela ; baleki nzela banyataki-nyataki yango, mpe bandeke ya likolo eliaki yango.
6 Ndambo mosusu ekweyaki na mabele etonda na mabanga ; tango kaka ebandaki kobimisa mito, mito ekawukaki, pamba te ezalaki na mayi te.
7 Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube ; banzube ekolaki nzela moko na yango mpe efinaki-finaki mito na yango.
8 Kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu, ebimisaki mito oyo ekolaki mpe ekomaki banzete : nkona moko na moko ebotaki bambuma nkama moko.

Tango Yesu asilisaki koloba bongo, agangaki :
— Tika ete moto nyonso oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !
(Mat 13.10-13; Mlk 4.10-12)
9 Bayekoli ya Yesu batunaki Ye ndimbola ya lisese yango.
10 Azongiselaki bango :
— Boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Nzambe epesameli nde na bino ; kasi epai ya bato mosusu, nazali koloba na masese, mpo ete,
atako bakoki kotala, bamona te ;
mpe atako bakoki koyoka, basosola te.
(Mat 13.18-23; Mlk 4.13-20)
11 Tala ndimbola ya lisese yango : Nkona ezali Liloba na Nzambe.
12 Nkona oyo ekweyaki pembeni ya nzela ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe, kasi Satana ayaka kolongola yango kati na mitema na bango mpo ete bandima te mpe babikisama te.
13 Nkona oyo ekweyaki na mabele etonda na mabanga ezali bato oyo bayokaka Liloba mpe bayambaka yango na esengo, kasi batikaka yango te kozwa misisa : bandimaka kaka mpo na mwa tango moke ; soki komekama eyei, basundolaka mbala moko kondima.
14 Nkona oyo ekweyaki kati na banzube ezali bato oyo, sima na koyoka Liloba, bamitikaka ete, na etamboli na bango, mitungisi ya bomoi ya mokolo na mokolo, bomengo mpe bisengo ya mokili efinafina bango, mpe ete babota te bambuma.
15 Nkona oyo ekweyaki na mabele ya malamu ezali bato oyo, na mitema ya sembo mpe ya malamu, bayokaka Liloba, babatelaka yango, bayikaka mpiko mpe babotaka bambuma.

Lisese ya mwinda
(Mat 4.21-25)
16 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya katini to na se ya mbeto ; atiaka yango nde na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na ndako bamona pole na yango.
17 Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga kobima na pole, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana to kobima na pole.
18 Boye, bosala keba na lolenge na bino ya koyoka ! Pamba te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu ; kasi na ye oyo azangi, bakobotola ata oyo azali kokanisa ete azali na yango.

Mama mpe bandeko ya Yesu
(Mat 12.46-50; Mlk 3.31-35)
19 Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki kotala Yesu, kasi bakokaki te kokoma pene na Ye mpo na ebele ya ebele.
20 Moto moko ayebisaki Ye :
— Mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya komona yo.
21 Kasi Yesu azongisaki :
— Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe batiaka yango na misala.

Yesu aleki mopepe na makasi
(Mat 8.23-27; Mlk 4.35-41)
22 Mokolo moko, Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale.
Bongo bamataki na bwato mpe bakendeki.

23 Wana bayekoli bazalaki koluka nkayi, Yesu alalaki pongi. Mopepe
moko ya makasi epepaki kati na ebale ; bwato ekomaki kotonda na mayi,
mpe bakomaki na likama monene.
24 Bayekoli bapusanaki mpe balamusaki Ye na koganga :
— Moteyi, Moteyi, tozali kokufa !
Yesu alamukaki mpe apesaki mitindo na mopepe mpe mbonge ; bongo
ekitaki, mpe kimia ezongaki.
25 Yesu atunaki bayekoli na Ye :
— Wapi kondima na bino ?
Kasi bango, batondaki na somo mpe bakamwaki, bakomaki kolobana
bango na bango : « Moto oyo azali penza nani ? Azali kopesa mitindo ata
na mipepe mpe na mayi, mpe yango ezali kotosa ye ! »

Yesu aleki milimo mabe na makasi
(Mat 8.28-34; Mlk 5.1-20)
26 Bakomaki na etuka ya Geraza oyo ezali na ngambo mosusu ya ebale,
etalana na Galile.
27 Tango Yesu anyataki mabele, mobali moko abimaki na engumba mpe
ayaki kokutana na Ye ; azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Wuta
kala, azalaki lisusu te kolata bilamba mpe kovanda na ndako, kasi akomaki
kovanda kati na bakunda.
28 Tango amonaki Yesu, agangaki mpe amibwakaki na makolo na Ye, na
koganga na mongongo makasi koleka :
— Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, olingi nini epai na ngai ?
Nabondeli Yo, kotungisa ngai te !
29 Pamba te Yesu apesaki mitindo na molimo ya mbindo ete ebima kati
na mobali oyo ekangaki wuta kala. Mpe atako bakangaki ye minyololo na
maboko mpe makolo mpe bazalaki kokengela ye, kasi abukaki minyololo
yango, mpe molimo mabe ekumbaki ye na bisika oyo azalaki kaka ye
moko.
30 Yesu atunaki ye :
— Kombo na yo nani ?
Azongisaki :
— Ngulupa.
Pamba te milimo mabe ebele ekotaki kati na ye.
31 Bongo milimo mabe yango ezalaki kosenga na Yesu ete atinda yango
te kati na libulu ya mozindo.
32 Nzokande, etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia kuna na
ngomba. Milimo mabe esengaki na Yesu ete atika yango kokota kati na
bangulu ; mpe Yesu apesaki yango nzela.
33 Milimo mabe ebimaki kati na mobali yango, mpe ekotaki kati na
bangulu. Mbala moko, etonga ya bangulu ekitaki mbangu longwa na
ngomba kino kati na ebale mpe ezindaki.
34 Tango bakengeli ya bangulu bamonaki likambo oyo ewuti kosalema,
bakimaki mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na bilanga.
35 Bato babimaki mpo na koya kotala likambo oyo esalemi. Tango
bakomaki epai ya Yesu, bamonaki mobali, oyo milimo mabe ebimaki kati
na ye, alata bilamba, avandi na makolo ya Yesu na mayele na ye ya
kokoka ; boye somo ekangaki bango.
36 Ba-oyo bamonaki likambo oyo ewuti kosalema bayebisaki bato ndenge
nini moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe akangolamaki.
37 Bongo bato nyonso ya etuka ya bato ya Geraza basengaki na Yesu ete
alongwa na etuka na bango, pamba te somo ekangaki bango. Boye Yesu
amataki na bwato mpe akendeki.

38 Mobali oyo akangolamaki na milimo mabe asengaki kokende elongo
na Ye, kasi Yesu azongisaki ye na koloba :
39 — Zonga na libota na yo mpe tatola makambo nyonso oyo Nzambe
asali mpo na yo.
Boye mobali yango akendeki mpe atatolaki na engumba mobimba,
makambo nyonso oyo Yesu asalaki mpo na ye.

Yesu aleki bokono mpe kufa na makasi
(Mat 9.18-26; Mlk 5.21-43)

40 Tango Yesu azongaki, ebele ya bato bayambaki Ye, pamba te bango
nyonso bazalaki kozela Ye.
41 Mobali moko oyo kombo na ye ezalaki Jairisi, mokambi ya ndako ya
mayangani, ayaki, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe abondelaki Ye ete
akende na ndako na ye,
42 pamba te mwana na ye kaka moko ya mwasi, ya mibu pene zomi na
mibale ya mbotama, akomaki pene ya kokufa. Wana Yesu azalaki kokende,
ebele ya bato bazalaki kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso.
43 Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo azalaki na bokono
ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na
mibale ; mpe asilisaki bozwi na ye nyonso epai ya minganga, kasi moko
te alongaki kobikisa ye na bokono yango.
44 Adusolaki kino ayaki kotelema na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya
songe ya elamba na Ye ; mpe mbala moko, makila na ye etikaki kotanga.
45 Yesu atunaki :
— Nani asimbi Ngai ?
Lokola moto ata moko te andimaki, Petelo alobaki na Yesu :
— Moteyi, ebele ya bato bazali kofinana-finana mpe kotutana-tutana
na Yo.
46 Kasi Yesu alobaki :
— Moto moko asimbi Ngai ; nayebi ete nguya ebimi kati na Ngai.
47 Awa mwasi yango amonaki ete azali ya kobombama te, akendeki na
kolenga, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe alobaki na miso ya bato
nyonso mpo na nini asimbaki Yesu mpe ndenge nini abiki mbala moko na
bokono na ye.
48 Kasi Yesu alobaki na ye :
— Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo ; kende na
kimia.
49 Wana Yesu azalaki nanu koloba, moto moko ayaki wuta na ndako ya
Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe alobaki :
— Mwana na yo ya mwasi akufi. Kotungisa lisusu Moteyi te.
50 Lokola Yesu ayokaki ye koloba bongo, alobaki na Jairisi :
— Kobanga te ! Ndima kaka, mpe akobika na bokono na ye.
51 Tango Yesu akomaki na ndako ya Jairisi, atikaki moto moko te kokota
elongo na Ye, longola kaka Petelo, Yoane, Jake, tata mpe mama ya mwana.
52 Bato nyonso bazalaki kolela mpe koyoka mawa mpo na mwana yango.
Kasi Yesu alobaki :
— Bokata kolela ; akufi te, azali nde ya kolala !
53 Bato basekaki Yesu, wana bayebaki ete asilaki kokufa.
54 Kasi Yesu asimbaki ye na loboko mpe alobaki :
— Mwana na Ngai, lamuka !
55 Pema ya bomoi ezongaki kati na mwana ; mpe mbala moko,
atelemaki. Bongo Yesu atindaki bango kopesa ye eloko ya kolia.

56 Baboti na ye bakamwaki, kasi Yesu apekisaki bango koloba na moto
ata moko te likambo oyo ewuti kosalema.

9

Yesu atindi bayekoli na Ye zomi na mibale
(Mat 10.1-9, 11-14; Mlk 6.7-13)

1 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale, apesaki bango nguya
mpe bokonzi ya kobengana milimo nyonso ya mabe mpe ya kobikisa
bokono ;
2 mpe atindaki bango kosakola Bokonzi ya Nzambe mpe kobikisa babeli.
3 Alobaki na bango :
— Bomema eloko moko te mpo na mobembo, ezala lingenda, sakosi,
eloko ya kolia to mbongo ; bozala na banzambala mibale te na moto.
4 Na ndako nyonso oyo bokokota, bovanda kuna kino bokolongwa na
engumba.
5 Soki bato baboyi koyamba bino, botika engumba na bango mpe
bopupola putulu ya makolo na bino lokola litatoli mpo na kotelemela
bango.
6 Bayekoli bakendeki, batambolaki na mboka moko na moko mpe
bazalaki kosakola Sango Malamu mpe kobikisa babeli na bisika nyonso.

Erode amitungisi
(Mat 14.1-2; Mlk 6.14-16)

7 Erode, moyangeli ya etuka, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo
ezalaki koleka ; amitungisaki makasi, pamba te bamoko bazalaki koloba :
« Yoane asekwi, »
8 bamosusu : « Eliya abimi, » mpe bamosusu lisusu : « Moko kati na
basakoli ya kala asekwi. »
9 Kasi Erode azalaki komilobela : « Ngai nde nakataki Yoane moto ;
bongo moto oyo nazali koyoka makambo minene boye na tina na ye, azali
penza nani ? »
Boye alukaki kokutana na Yesu.

Yesu aleisi mibali nkoto mitano
(Mat 14.13-21; Mlk 6.33-44; Yn 6.1-15)

10 Tango bantoma bazongaki, bayebisaki Yesu makambo oyo basalaki.
Bongo Yesu amemaki bango elongo na Ye, mpe bakendeki na engumba
Betisaida, na esika oyo bazalaki kaka bango moko.
11 Kasi tango ebele ya bato bayokaki bongo, balandaki Ye. Yesu ayambaki
bango, ateyaki bango na tina na Bokonzi ya Nzambe, abikisaki mpe bato
oyo bazalaki na posa ya lobiko na bokono ya nzoto.
12 Awa ekomaki pokwa, bantoma zomi na mibale bapusanaki pene ya
Yesu mpe balobaki na Ye :
— Zongisa bato oyo mpo ete bakende komilukela bilei mpe bisika ya
kolala, kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga, pamba te tozali awa
kati na esika ebombama.
13 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Bopesa bango bino moko biloko ya kolia.
Bazongisaki :
— Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale ; loba nde tokende
kosomba bilei mpo na ebele ya bato oyo nyonso.
14 Ezalaki wana na mibali pene nkoto mitano.
Yesu alobaki na bayekoli na Ye :

— Bovandisa bango na masanga ; tika ete lisanga moko na moko ezala na bato tuku mitano.
15 Bayekoli basalaki bongo, mpe bato nyonso avandaki.
16 Yesu akamataki mapa yango mitano mpe bambisi yango mibale, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akataki mapa yango ; bongo apesaki biteni na yango epai ya bayekoli mpo ete bakabola yango epai ya bato.
17 Bato nyonso baliaki mpe batondaki ; bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale.

Petelo atatoli mpo na Yesu
(Mat 16.13-21; Mlk 8.27-31; Yn 6.67-71)
18 Mokolo moko, wana Yesu azalaki kosambela na pembeni, mpe bayekoli na Ye bazalaki elongo na Ye, atunaki bango :
— Bato bazali koloba nini na tina na Ngai ? Mpo na bango, Ngai nazali nani ?
19 Bazongisaki :
— Bamoko bazali koloba ete ozali Yoane Mobatisi ; bamosusu, Eliya ; mpe bamosusu lisusu, moko kati na basakoli ya kala oyo asili kosekwa.
20 Yesu atunaki bango lisusu :
— Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani ?
Petelo azongisaki :
— Ozali Masiya oyo Nzambe atindi.
21 Yesu apesaki bango mitindo ete bameka koloba bongo te ata na moto moko.
22 Mpe alobaki :
— Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi ; bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye. Basengeli koboma Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato.

Ndenge nini kolanda Yesu
(Mat 16.24-28; Mlk 8.34–9.1)
23 Bongo Yesu alobaki na bango nyonso :
— Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya, kokamata ekulusu na ye mokolo na mokolo mpe kolanda Ngai.
24 Pamba te, moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akobikisa yango.
25 Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi amibungisi to abebisi bomoi na ye ?
26 Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, Mwana na Moto akoyoka ye soni, tango akoya kati na nkembo na Ye mpe kati na nkembo ya Tata mpe ya ba-anjelu ya bule.
27 Nazali koloba na bino penza ya solo : kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona bokonzi ya Nzambe.

Nzoto ya Yesu ebongwani
(Mat 17.1-9; Mlk 9.2-10)
28 Mikolo pene mwambe sima na Yesu koloba bongo, azwaki elongo na Ye, Petelo, Yoane mpe Jake, mpe amataki na ngomba mpo na kokende kosambela.
29 Wana azalaki kosambela, elongi na Ye ebongwanaki, mpe bilamba na Ye ekomaki kongenga makasi lokola pole ya mikalikali.
30 Mibali mibale bazalaki kosolola na Yesu : Moyize mpe Eliya

31 oyo babimaki kati na kongenga ya nkembo ; bazalaki kolobela na tina
na bozongi na Ye, oyo asengeli kokokisa na Yelusalemi.
32 Petelo mpe baninga na ye balalaki pongi makasi. Tango kaka
balamukaki na pongi, bamonaki nkembo ya Yesu elongo na mibali wana
mibale bazali ya kotelema elongo na Ye.
33 Wana mibali yango bazalaki kokabwana na Yesu, Petelo alobaki :
— Moteyi, eleki malamu mpo na biso kozala awa ! Totonga bandako
misato ya kapo : moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko
mpo na Eliya.
Solo, Petelo ayebaki te makambo oyo azalaki koloba.
34 Wana azalaki nanu koloba bongo, lipata moko ebimaki mpe ezipaki
bango. Somo ekangaki bayekoli, wana bakotaki kati na lipata yango.
35 Mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango, elobaki :
— Oyo azali Mwana na Ngai, oyo napona ; boyoka Ye !
36 Sima na mongongo yango koloba, bamonaki ete Yesu azali Ye moko.
Bayekoli babombaki likambo yango mpo na bango moko mpe, na mikolo
wana, bayebisaki ata na moto moko te makambo oyo bamonaki.

Molimo mabe kati na mwana moko
(Mat 17.14-21; Mlk 9.14-29)

37 Mokolo oyo elandaki, tango bakitaki na ngomba, ebele ya bato bayaki
kokutana na Yesu.
38 Mobali moko kati na ebele yango ya bato agangaki :
— Moteyi, nazali kosenga na Yo ete otala mwana na ngai ya mobali,
pamba te nazali kaka na mwana moko !
39 Molimo moko etungisaka ye : soki ekangi ye, mwana akoganga na
mbala moko, ekoningisa ye makasi kino kokweyisa ye na mabele ; mwana
akokangama mpe akobimisa fulufulu na monoko. Etikaka ye na pasi sima
na kozokisa ye.
40 Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi
balongaki te.
41 Yesu alobaki :
— Bino, ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima, tango boni
nasengeli lisusu kovanda elongo na bino mpe koyikela bino mpiko ?
Mema mwana na yo awa.
42 Wana mwana azalaki kopusana, molimo mabe ebwakaki ye na mabele
mpe ebandaki koningisa ye makasi. Kasi Yesu apesaki mitindo na molimo
mabe yango ete ebima kati na mwana, abikisaki mwana na pasi na ye mpe
azongisaki ye na maboko ya tata na ye.
43 Mpe bato nyonso bakamwaki mingi monene ya Nzambe.

Yesu asakoli kufa na Ye
(Mat 17.22-23; Mlk 9.30-32)

Wana bato nyonso bazalaki kokamwa makambo nyonso oyo Yesu
asalaki, alobaki na bayekoli na Ye :
44 — Boyoka na bokebi makambo oyo nazali koyebisa bino : Bazali
kokaba Mwana na Moto na maboko ya bato.
45 Kasi bayekoli basosolaki te makambo yango ; ndimbola na yango
ezalaki ya kobombama mpo na bango, mpo ete basosola te tina na yango,
mpe bazalaki kobanga kopesa Yesu mituna na tina na yango.

Nani aleki monene ?
(Mat 18.1-5; Mlk 9.33-37)

46 Tembe moko ebimaki kati na bayekoli ; bazalaki koluka koyeba moto
oyo aleki monene kati na bango.
47 Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, akamataki mwana moke,
atiaki ye pembeni na Ye,
48 mpe alobaki na bango :
— Moto nyonso oyo ayambi mwana oyo ya moke na Kombo na Ngai,
ayambi nde Ngai moko ; mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi nde
Motindi na Ngai. Pamba te, ezali ye oyo aleki moke kati na bino nyonso
nde aleki monene.
(Mlk 9.38-41)
49 Yoane alobaki :
— Moteyi, tomonaki moto moko kobengana milimo mabe na Kombo
na Yo, mpe tomekaki kopekisa ye, pamba te azali moto ya lisanga na
biso te.
50 Yesu alobaki :
— Bopekisa ye te, pamba te moto nyonso oyo atelemelaka bino te azali
mpo na bino.

Kokende ya Yesu na Yelusalemi

Baboyi koyamba Yesu na Samari
51 Lokola tango oyo Yesu asengeli komemama na Likolo ekomaki pene,
Yesu azwaki mokano ya kokende na Yelusalemi.
52 Atindaki bantoma liboso na Ye ; boye wana bazalaki kokende,
bakotaki na mboka moko ya bato ya Samari mpo na kobongisela Ye biloko.
53 Kasi bato ya Samari baboyaki koyamba Ye, mpo ete azalaki kokende
na Yelusalemi.
54 Tango bayekoli, Jake mpe Yoane, bamonaki bongo, balobaki :
— Nkolo, olingi ete tobelela moto ete ekitela bango kowuta na likolo
mpo na kobebisa bango ?
55 Yesu abalukaki mpo na kotala bango malamu mpe apamelaki bango :
[— Boni, boyebi molimo oyo ezali kotindika bino na makanisi ya
boye ? Mwana na Moto ayaki te mpo na koboma bato, kasi mpo na
kobikisa bango.]*
56 Bongo Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na mboka mosusu.

Ndenge nini kolanda Yesu
(Mat 8.18-22)
57 Wana bazalaki kotambola na nzela, mobali moko alobaki na Yesu :
— Nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende.
58 Yesu azongiselaki ye :
— Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele
mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na
yango ; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema.
59 Yesu alobaki na mobali mosusu :
— Landa Ngai.
Kasi mobali yango azongiselaki Ye :
— Nkolo, pesa ngai nzela ya kokende nanu kokunda tata na ngai.
60 Yesu alobaki na ye :
— Tika bakufi bakunda bakufi na bango ; kasi yo, kende kosakola
Bokonzi ya Nzambe.
61 Mosusu lisusu alobaki na Ye :

* **9:55** Makomi oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

— Nkolo, nakolanda Yo ; kasi pesa ngai nzela ya kozonga nanu mpo na kokende kopesa libota na ngai mbote ya suka.
62 Yesu azongiselaki ye :
— Moto oyo asimbi kongo mpo na kobalola mabele ya bilanga, kasi azali kotala na sima, azali na tina moko te mpo na Bokonzi ya Nzambe.

10

Yesu atindi bayekoli tuku sambo na mibale
(Mat 9.37-38; 10.5-16)
1 Sima na yango, Nkolo aponaki bayekoli tuku sambo na mibale mpe atindaki bango, mibale-mibale liboso na Ye, na bingumba nyonso mpe na bisika nyonso oyo Ye moko asengelaki kokende.
2 Alobaki na bango :
— Bambuma ya kobuka etondi meke kati na elanga, kasi basali bazali moke. Boye bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga na Ye.
3 Bokende ! Nazali kotinda bino lokola bampate kati na bambwa ya zamba.
4 Bomema mbongo te, sakosi te to basandale te, mpe bopesa moto moko te mbote na nzela.
5 Na ndako nyonso oyo bokokota, boloba liboso : « Tika ete kimia ezala na ndako oyo ! »
6 Soki ezali na moto ya kimia kati na ndako yango, kimia na bino ekovanda likolo na ye ; soki te, kimia yango ekozongela bino.
7 Bovanda kuna, bolia mpe bomela nyonso oyo bakopesa bino ; pamba te mosali asengeli kozwa lifuti na mosala na ye. Botambola-tambola na bandako nyonso te.
8 Tango bokokota na engumba songolo, soki bayambi bino, bolia bilei oyo bakopesa bino,
9 bobikisa babeli oyo bazali kuna mpe boloba na bango : « Bokonzi ya Nzambe ekomi pene na bino. »
10 Kasi tango bokokota na engumba songolo, soki baboyi koyamba bino, bokende na babalabala na yango mpe boloba :
11 « Ezala putulu ya engumba na bino, topupoli yango wuta na makolo na biso, mpo na kokebisa bino. Nzokande, boyeba malamu ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. »
12 Nazali koloba na bino penza ya solo : Na mokolo wana, etumbu na yango ekozala makasi koleka etumbu ya Sodome.
13 Mawa na yo, Korazini ! Mawa na yo, Betisaida ! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki kati na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele wuta kala, bavandi na yango babongola mitema, balata basaki mpe bamipakola putulu.
14 Kasi, na kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni.
15 Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama kino na Likolo ? Te, okokitisama kino na mboka ya bakufi !
16 Moto oyo atosi bino atosi nde Ngai, moto oyo aboyi bino aboyi nde Ngai, nzokande moto oyo aboyi Ngai aboyi nde Motindi na Ngai.

17 Tango bayekoli yango tuku sambo na mibale bazongaki, batondaki na esengo mpe balobaki :
— Nkolo, ezala milimo mabe etosi biso na Kombo na Yo !

18 Yesu azongisaki :
— Namonaki Satana kokweya longwa na likolo, lokola mikalikali.
19 Napesi bino bokonzi ya konyata banyoka mpe bakoto, mpe ya
kolonga nguya nyonso ya monguna, mpe eloko moko te ekosala bino mabe.
20 Nzokande, bosepela te komona ete milimo mabe ezali kotosa bino ;
bosepela nde ete bakombo na bino ekomami kati na Likolo.

Bolamu ya bayekoli
(Mat 11.25-27)
21 Kaka na tango yango, awa Molimo Mosantu atondisaki Ye na esengo,
Yesu alobaki :
— Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo ! Pamba te
obombaki makambo oyo, mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele
bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike. Iyo, Tata, pamba te
yango nde osepelaki kosala.
22 Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi soki Mwana
azali nani, longola kaka Tata ; mpe moko te ayebi soki Tata azali nani,
longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa
Tata.
(Mat 13.16-17)
23 Bongo, abalolaki miso na Ye epai ya bayekoli na Ye mpe alobaki na
bango moko kaka :
— Esengo na bato oyo bazali komona makambo oyo bozali komona !
24 Pamba te, nazali koloba na bino : basakoli mpe bakonzi ebele
batondaki na posa ya komona makambo oyo bino bozali komona, kasi
bamonaki yango te ; batondaki na posa ya koyoka makambo oyo bino
bozali koyoka, kasi bayokaki yango te.

Lisese ya moto malamu ya mboka Samari
25 Molakisi moko ya Mobeko atelemaki mpe atunaki mpo na komeka
Yesu :
— Moteyi, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya seko ?
26 Yesu alobaki na ye :
— Makambo nini ekomama kati na mobeko ? Otangaka yango ndenge
nini ?
27 Molakisi ya mibeko azongisaki :
— Linga Nkolo, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo
na yo mobimba, na makasi na yo nyonso mpe na makanisi na yo
nyonso ; mpe linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka.
28 Yesu alobaki na ye :
— Opesi eyano ya malamu ; sala bongo mpe okozala na bomoi.
29 Kasi molakisi ya Mobeko alingaki kolakisa ete azali sembo, boye
atunaki na Yesu :
— Nani azali moninga na ngai ?
30 Yesu azongisaki :
— Moto moko azalaki kokende na Jeriko, wana awutaki na Yelusalemi.
Na nzela, miyibi babetaki ye, babotolaki ye bilamba na ye, babetaki ye
mpe bakendeki na bango, batikaki ye pene ya kokufa.
31 Nzokande, na tango yango kaka, esalemaki ete Nganga-Nzambe
moko akende mpe azwa nzela yango kaka ; tango kaka amonaki moto
yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe akobaki mobembo na
ye.

32 Ndenge moko mpe Molevi moko akomaki na esika yango ; tango
kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe
akobaki mobembo na ye.
33 Kasi moto moko ya Samari, wana azalaki kokende mobembo,
akomaki na esika oyo moto yango azalaki ; tango kaka amonaki ye,
ayokelaki ye mawa,
34 apusanaki pene na ye, asopelaki bapota na ye mafuta mpe vino,
mpe akangaki yango. Bongo amatisaki moto yango na likolo ya mile na ye
moko, amemaki ye na ndako ya bapaya, mpe akobaki kosunga ye kuna.
35 Mokolo oyo elandaki, abimisaki mbongo ya bibende mibale mpe
apesaki yango na nkolo ndako ya bapaya ; alobaki na ye : « Salisa moto
oyo malamu ; tango nakozonga, nakozongisela yo mbongo nyonso oyo
okobakisa ! »
36 Yesu atunaki :
— Mpo na yo, nani kati na bango misato azalaki moninga ya moto oyo
akweyaki na maboko ya miyibi ?
37 Molakisi ya mibeko azongisaki :
— Ezali moto oyo ayokelaki ye mawa.
Yesu alobaki na ye :
— Kende mpe sala bongo !

Yesu epai ya Marte mpe Mari

38 Wana Yesu mpe bayekoli na Ye bazalaki kokende, Yesu akotaki na
mboka moko, mpe mwasi moko oyo kombo na ye ezali Marte ayambaki
Ye kati na ndako na ye.
39 Mari, ndeko mwasi ya Marte, ayaki kovanda na makolo ya Nkolo, mpe
azalaki koyoka makambo oyo Nkolo azalaki koloba.
40 Kasi, na tango yango, Marte amipesaki na misala nyonso ya ndako ;
ayaki na lombangu mpe alobaki :
— Ah Nkolo, ozali komona te ete ndeko na ngai atiki ngai kosala ngai
moko misala ? Loba na ye ete asunga ngai !
41 Nkolo azongiselaki ye :
— Marte, Marte, ozali komitungisa mpe kominyokola mpo na
makambo ebele,
42 kasi likambo moko kaka ezali na tina. Mari aponi oyo eleki malamu,
mpe moto ata moko te akobotola ye yango.

11

Yesu alakisi bayekoli kosambela
(Mat 6.9-13)

1 Mokolo moko, Yesu azalaki kosambela na esika songolo. Tango asilisaki
kosambela, moko kati na bayekoli na Ye alobaki na Ye :
— Nkolo, lakisa biso kosambela ndenge Yoane alakisaki bayekoli na
ye.
2 Yesu alobaki na bango :
— Tango bozali kosambela, boloba :
Tata,
tika ete Kombo na Yo ebulisama,
tika ete Bokonzi na Yo eya !
3 Pesa biso bilei oyo tosengeli na yango, mokolo na mokolo,
4 limbisa masumu na biso,
pamba te biso mpe tolimbisaka moto nyonso
oyo asalaka biso mabe ;

mpe komema biso na komekama te.

5 Alobaki na bango lisusu :
— Soki moko kati na bino azali na molingami, bongo akei epai na ye
na midi ya butu mpe alobi : « Molingami, defisa ngai mapa misato ;
6 pamba te moko kati na baninga na ngai azali kosala mobembo mpe
akomi epai na ngai, kasi nazangi bilei ya kopesa ye. »
7 Soki molingami oyo, wuta kati na ndako na ye, azongisi : « Kotungisa
ngai te, nasili kokanga ekuke ya ndako na ngai ; ngai mpe bana na ngai
tolali, nakoki kolamuka te mpo na kopesa yo mapa. »
8 Nazali koloba na bino penza ya solo : ata soki akotelema te mpo na
kopesa ye mapa yango, kasi akotelema penza mpo na motungisi na ye
mpe akopesa ye nyonso oyo azali na yango na bosenga, pamba te azali
moninga na ye.
(Mat 7.7-11)
9 Boye, Ngai nazali koloba na bino : Bosenga, mpe bakopesa bino ;
boluka, mpe bokomona ; bobeta ekuke, mpe bakofungolela bino.
10 Pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka
amonaka ; mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango.
11 Nani kati na bino, batata, akopesa na mwana na ye nyoka soki
asengi ye mbisi,
12 to akopesa ye koto soki asengi ye liki ?
13 Bongo soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana
na bino biloko ya malamu, ndenge nini Tata oyo azali na Likolo apesa te
Molimo Mosantu epai ya bato oyo basengaka Ye !

Nzambe to Satana
(Mat 12.22-30; Mlk 3.20-27)

14 Mokolo moko, Yesu azalaki kobengana molimo mabe oyo ezalaki
kopekisa moto koloba. Tango molimo mabe yango ebimaki, moto oyo
azalaki koloba te akomaki koloba, mpe ebele ya bato bakamwaki.
15 Kasi bamoko kati na bango balobaki :
— Azali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya
milimo mabe.
16 Bamosusu, mpo na komeka Yesu, basengaki na Ye elembo moko
kowuta na Likolo.
17 Lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na bango :
— Bokonzi nyonso oyo ekabwani mpe ekomi komibundisa ekomi-
panza, mpe ndako oyo ekabwani mpe ekomi komibundisa ekokweya.
18 Soki Satana akomi komibundisa, bokonzi na ye ekotelema ndenge
nini ? Nalobi bongo mpo bolobi ete Ngai nazali kobengana milimo mabe
na nguya ya Belizebule.
19 Mpe soki Ngai nazali kobengana milimo mabe na nguya ya
Belizebule, bayekoli na bino babenganaka yango na nguya ya nani ? Mpo
na yango, bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino.
20 Kasi soki ezali na nguya ya Nzambe nde Ngai nazali kobengana
milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili kokoma kino epai na bino.
21 Tango elombe oyo alata bibundeli akengelaka ndako na ye, biloko
na ye ebatelamaka malamu ;
22 kasi soki moto mosusu oyo aleki ye na makasi ayei kobundisa
ye mpe alongi ye, akobotola ye bibundeli oyo azalaki kotiela motema,
akokamata biloko na ye nyonso mpe akokaba yango.

23 Moto oyo azali elongo na Ngai te azali monguna na Ngai, mpe moto
oyo asangisaka te elongo na Ngai apanzaka.
(Mat 12.43-45)
24 Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka koyengayenga na
bisika ekawuka mpo na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika
yango te, emilobelaka : « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako
oyo natikaki. »
25 Tango molimo mabe yango ezongaka, ekutaka ndako yango polele,
bakombola mpe babongisa malamu.
26 Bongo ekendaka lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki
yango na mabe, mpe, elongo na yango, ekotaka mpe evandaka kuna. Boye
bomoi ya moto yango ekomaka lisusu mabe, koleka ndenge ezalaki liboso.
27 Wana Yesu azalaki koloba makambo oyo, mwasi moko agangaki wuta
kati na ebele ya bato :
— Esengo na mama oyo abotaki Yo mpe amelisaki Yo mabele !
28 Yesu azongisaki :
— Esengo nde na bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe batosaka
yango !

Elembo ya Yona
(Mat 12.38-42)
29 Lokola bato bazalaki kotonda se kotonda pembeni na Ye, Yesu alobaki :
— Bato ya ekeke oyo bazali bato mabe penza ! Bazali kosenga elembo !
Bakopesamela elembo mosusu te, longola kaka elembo ya Yona ;
30 pamba te, ndenge Yona azalaki elembo mpo na bato ya Ninive,
ndenge wana mpe Mwana na Moto akozala elembo mpo na bato ya ekeke
oyo.
31 Na mokolo ya kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akolamuka,
elongo na bato ya ekeke oyo, mpe akokatela bango etumbu, pamba te
awutaki mosika, na suka ya mokili, mpo na koyoka bwanya ya Salomo ;
nzokande awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki Salomo.
32 Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema, elongo na
bato ya ekeke oyo, mpe bakokatela bango etumbu, pamba te babongolaki
mitema na bango tango bayokaki mateya ya Yona ; nzokande awa sik'oyo,
ezali na Moto oyo aleki Yona.

Mwinda ya nzoto
(Mat 5.15; Mlk 4.21)
33 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na esika ya
kobombama to na se ya katini. Nzokande, batiaka yango na likolo ya
etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na ndako bamona
pole.
(Mat 6.22-23)
34 Miso na yo ezali lokola mwinda ya nzoto na yo. Soki miso na yo
ezali malamu, nzoto na yo mobimba mpe ezali kati na pole. Kasi soki
ebeli, nzoto na yo mobimba mpe ekoti kati na molili.
35 Yango wana, sala keba ete pole oyo ezali kati na yo ekoma molili te.
36 Soki nzoto na yo mobimba ezali kati na pole, mpe eteni ata moko te
ezali kati na molili, nzoto na yo mobimba ekotonda na pole lokola tango
mwinda engengisaka yo na nzela ya pole na yango.

Yesu atelemeli Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko
(Mat 23.4-36)

37 Tango Yesu asilisaki koloba, Mofarizeo moko abengisaki Ye mpo ete
akende kolia elongo na ye. Yesu akotaki na ndako na ye mpe avandaki na
mesa.
38 Kasi Mofarizeo akamwaki mingi tango amonaki ete Yesu asukoli
maboko te liboso ya kolia.
39 Bongo, Nkolo alobaki na ye :
— Bino Bafarizeo, bosukolaka libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi
botondi na moyibi mpe na mabe.
40 Bazoba ! Boni, ye oyo asalaki libanda, asalaki mpe kati te ?
41 Bobonza nde bomoto na bino ya kati lokola likabo epai ya Nzambe,
bongo mobimba na bino ekokoma mbala moko peto.
42 Mawa na bino, Bafarizeo ! Bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya
matungulu mpe ya bandunda ya lolenge nyonso, kasi bomonaka pamba
bosembo mpe bolingo ya Nzambe. Nzokande bosengeli nde kotia yango
na misala, mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya
zomi.
43 Mawa na bino, Bafarizeo ! Bolingaka kovanda na bakiti ya liboso,
kati na bandako ya mayangani ; mpe bolingaka ete bato bapesa bino
mbote ya lokumu, na bisika oyo bato ebele bakutanaka.
44 Mawa na bino ! Bozali lokola bakunda oyo ezanga bilembo, bongo
bato batambolaka na likolo na yango na kozanga koyeba !
45 Molakisi moko ya mibeko alobaki na Yesu :
— Moteyi, tango ozali koloba bongo, ozali kofinga mpe biso !
46 Yesu azongisaki :
— Bino mpe balakisi ya Mobeko, mawa na bino ! Bomemisaka bato
mikumba ya kilo makasi, mpe bino moko boningisaka ata mosapi moko
te mpo na kosunga bango.
47 Mawa na bino, pamba te botongaka bakunda mpo na basakoli oyo
bakoko na bino baboma !
48 Boye, wana bosalaka bongo, botatolaka ete bondimi makambo oyo
bakoko na bino basala ; pamba te bango, baboma basakoli, mpe bino,
bozali kotonga bakunda na bango.
49 Yango wana, Nzambe, kati na bwanya na Ye, aloba : « Nakotindela
bango basakoli mpe bantoma ; bakoboma bamoko, mpe bakonyokola
bamosusu. »
50 Mpo na yango, makila ya basakoli nyonso, oyo basopa wuta na
ebandeli ya mokili, ekotangama na mito ya bato ya ekeke oyo,
51 kobanda na makila ya Abele kino na makila ya Zakari oyo babomaki
kati na etumbelo mpe Esika ya bule. Nazali koloba na bino penza ya solo :
mokumba ya mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo.
52 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko, pamba te bolongolaki fungola
ya boyebi ! Bino moko bokotaki te, mpe bopekisaki bato oyo bazalaki
na posa ya kokota.
53 Tango Yesu abimaki na ndako, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko
basilikelaki Ye makasi mpe bakomaki kotungisa Ye na nzela ya mituna
ya ndenge na ndenge,
54 na kotiela Ye mitambo mpo na kozwa, kati na maloba na Ye, likambo
ya kofunda Ye.

12

Kotatola mpo na Yesu
(Mat 10.26-33; 10.19-20)

1 Na tango yango, lokola bankoto ebele ya bato basanganaki, kino
bakomaki konyatana bango na bango, Yesu abandaki na koyebisa bayekoli
na Ye :
— Bosala keba na levire ya Bafarizeo, oyo ezali lokuta !
2 Eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko
te ya sekele ekozanga koyebana.
3 Nyonso oyo bokoloba kati na molili ekoyokana kati na pole ya
mokolo, mpe nyonso oyo bokolobana na matoyi kati na bashambre
ekosakolama wuta na likolo ya bandako.
4 Balingami na Ngai, nazali koloba na bino : bobanga te bato oyo
bakoki koboma nzoto mpe, na sima, bakoki kosala likambo mosusu te.
5 Nakolakisa bino nani oyo bosengeli kobanga : bobanga Ye oyo, sima
na kufa, azali na bokonzi ya kobwaka kati na lifelo. Solo, nazali koloba na
bino : Ye nde bosengeli kobanga.
6 Boni, batekaka te bandeke mike mitano na motuya ya mbongo ya
bibende mibale ? Nzokande, Nzambe abosanaka ata ndeke moko te kati
na yango.
7 Ayebi kutu ata motango ya suki na bino. Bobanga te ; boleki bandeke
mike ebele na motuya.
8 Nazali koloba na bino : moto nyonso oyo, na miso ya bato, akotatola
ete azali moto na Ngai, Mwana na Moto mpe akotatola liboso ya ba-
anjelu ya Nzambe ete azali moto na Ye ;
9 kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowan-
gana ye liboso ya ba-anjelu ya Nzambe.
10 Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto
akolimbisama, kasi ye oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te.
11 Tango bakokumba bino kati na bandako ya mayangani, liboso ya
bakambi mpe bakonzi, bomitungisa te na koluka koyeba ndenge nini
bokosamba mpe maloba nini bokoloba ;
12 pamba te Molimo Mosantu akolakisa bino, na tango yango,
makambo oyo bosengeli koloba.

Lisese ya mozwi oyo azangi mayele

13 Moto moko kati na ebele ya bato alobaki na Yesu :
— Moteyi, loba na ndeko na ngai ete akabola na ngai libula oyo tata
atikelaki biso.
14 Yesu azongiselaki ye :
— Molingami na Ngai, nani atie Ngai Mosambisi to Mokati makambo
na bino ya libula ?
15 Bongo alobaki na bato nyonso :
— Bosala keba ! Bomibatela malamu ete bokweya te na lokoso ya
konduka bomengo ; pamba te, ezala kati na bofuluki, ezali bomengo te
nde esalaka bomoi ya moto.
16 Mpe alobaki na bango lisese oyo :
— Bilanga ya mozwi moko ebotaki bambuma ebele penza.
17 Akomaki kokanisa mpe komituna : « Nasala nini ? Nazali lisusu na
esika te mpo na kobomba bambuma na ngai ya bilanga. »
18 Bongo amilobelaki lisusu : « Nakosala boye : nakobuka bibombelo
na ngai mpo na kotonga bibombelo oyo eleki minene, nakobomba kuna
ble na ngai nyonso mpe biloko na ngai mosusu.
19 Sima na yango, nakomilobela : ‹ Oh bomoi na ngai, otondi na biloko
oyo ebombami mpo na mibu ebele ; pema na yo, lia, mela mpe sepela ! › »

20 Kasi Nzambe alobaki na ye : « Zoba ! Na butu ya lelo kaka, okokufa.
Bongo nani akokoma nkolo biloko nyonso oyo ondukaki mpo na yo
moko ? »
21 Ekozala bongo mpo na moto nyonso oyo andukaka bomengo mpo
na ye moko, kasi alukaka te kozala mozwi na miso ya Nzambe.
(Mat 6.25-34)
22 Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Yango wana, nazali koloba na bino : bomitungisaka te na tina na
bomoi na bino, na komituna : tokolia nini ? To na tina na banzoto na
bino, na komituna : Tokolata nini ?
23 Pamba te bomoi eleki bilei na tina, mpe nzoto eleki bilamba na tina.
24 Botala bayanganga : elonaka nkona te, ebukaka bambuma te, ezali
te na ebombelo bambuma to na ebombelo bilei ; kasi Nzambe aleisaka
yango. Nzokande bino, boleki bandeke na motuya.
25 Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata
ngonga moko na molayi ya bomoi na ye ?
26 Soki bokoki kosala te makambo oyo ya mike-mike, bongo mpo na
nini komitungisa na tina na makambo mosusu ?
27 Botala ndenge bafololo ya lisi ekolaka ! Esalaka te, etongaka
bilamba te ; nzokande, nazali koloba na bino, ezala ye moko mokonzi
Salomo, kati na nkembo na ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko
kati na yango.
28 Soki Nzambe alatisaka bongo matiti oyo, lelo, ezali kati na bilanga,
mpe, lobi, ekobwakama na moto, akozanga te kolatisa bino, bato ya
kondima moke ?
29 Bomitungisaka te na tina na biloko ya kolia to ya komela, bolongola
yango na makanisi na bino.
30 Pamba te ezali bapagano ya mokili oyo nde balukaka-lukaka biloko
wana nyonso. Tata na bino ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango.
31 Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe, bongo bakobakisela bino
biloko wana nyonso.
32 Oh etonga moke, bobanga te ! Pamba te Tata na bino asepelaki
kopesa bino Bokonzi !
(Mat 6.19-21)
33 Boteka biloko na bino mpe bokaba epai ya babola mbongo oyo
bokozwa. Bosala mpo na bolamu na bino mabenga oyo etobokaka te ;
bonduka bomengo kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te, moyibi
akoki kopusana te mpe nselele ekoki kobebisa te ;
34 pamba te epai bomengo na bino ezali, kuna mpe motema na bino
ekozala.

Komibongisa mpo na koya ya Nkolo
(Mat 24.45-51)
35 Bomilengela mpo na mosala mpe bobatela minda na bino ya kopela.
36 Bozala lokola bato oyo bazali kozela bozongi ya nkolo na bango
wuta na feti ya libala, mpo ete bafungolela ye ekuke tango kaka akoya
mpe akobeta ekuke.
37 Esengo na basali oyo nkolo, tango akoya, akokuta bazali kosenzela !
Nazali koloba na bino penza ya solo : nkolo mpe akolata elamba na ye ya
mosala, akovandisa bango na mesa, mpe akoya kopesa bango bilei.
38 Ekozala penza esengo mpo na basali oyo nkolo akokuta bazali
kosenzela, ezala ayei na ngonga ya midi ya butu to liboso ete tongo etana.
(Mat 24.43-51)

39 Kasi bososola malamu likambo oyo : soki nkolo ndako ayebaki
ngonga oyo moyibi akoya, alingaki kopekisa ye kokota kati na ndako
na ye.
40 Bino mpe bomilengela, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga
oyo bozali kokanisa kutu te kozela Ye.
41 Petelo atunaki Yesu :
— Nkolo, ozali koloba lisese oyo mpo na biso to mpo na bato nyonso ?
42 Nkolo azongisaki :
— Nani mobateli bomengo ya sembo mpe ya mayele epai ya nani
nkolo akopesa mokumba ya kokamba basali na ye mpo na kopesaka
bango bilei na bango na tango oyo ekoki ?
43 Esengo na mosali oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali
kosala bongo !
44 Nazali koloba na bino penza ya solo : nkolo na ye akopesa ye
mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso.
45 Kasi soki mosali yango amilobeli : « Nkolo na ngai awumeli mpo
na kozonga, » mpe akomi kobeta basali mpe basi basali ; kolia, komela
masanga mpe kolangwa,
46 nkolo ya mosali yango akozonga na mokolo oyo ye, mosali, azali
kozela ye te, mpe na ngonga oyo ayebi te. Boye akokata-kata ye na biteni
mpe akotia ye esika moko na basali oyo bazangi bosembo.
47 Mosali oyo ayebi posa ya nkolo na ye, kasi amilengeli te to asali te
kolanda posa ya nkolo na ye, akobetama fimbu ebele.
48 Kasi mosali oyo ayebi te posa ya nkolo na ye mpe asali makambo
oyo ebongi na etumbu, akobetama fimbu moke. Na moto oyo bapesi
mingi, bakosenga ye mpe mingi ; mpe bakotuna na moto na moto kolanda
mokumba oyo bapesi ye : na moto oyo bapesi mingi, bakotuna ye mpe
mingi ; mpe na moto oyo bapesi moke, bakotuna ye moke.

Bokabwani mpe etumbu

49 Nayei kotia moto na mokili, nazali na posa makasi ete moto yango
emipelela.
50 Kasi ezali na libatisi moko oyo nasengeli kozwa, mpe tala ndenge
nini nakomi motema moto-moto mpo na kozela kokokisama na yango !
(Mat 10.34-36)
51 Boni, bokanisi ete nayaki mpo na komema kimia na mokili ? Kimia
te, bokabwani nde.
52 Pamba te, kobanda sik'oyo, bato mitano kati na libota moko
bakokabwana : misato bakoyina mibale, mpe mibale bakoyina misato.
53 Tata akoyina mwana na ye ya mobali, mpe mwana mobali akoyina
tata na ye ; mama akoyina mwana na ye ya mwasi, mpe mwana mwasi
akoyina mama na ye ; mama-bokilo akoyina mwasi ya mwana na ye ya
mobali, mpe mwasi ya mwana mobali akoyina mama-bokilo na ye.
(Mat 16.2-3)
54 Bongo alobaki lisusu na ebele ya bato :
— Tango bomonaka mapata kobima na weste, bolobaka mbala moko :
« Mvula elingi konoka, » mpe ekokisamaka bongo.
55 Tango mopepe ya sude efulaka, bolobaka : « Molunge ekozala
makasi penza, » mpe esalemaka bongo.
56 Bato ya bilongi mibale ! Boyebi malamu kolimbola bilembo oyo
bomonaka na mokili mpe na likolo, bongo mpo na nini bozali koyeba te
kososola tango oyo ?
(Mat 5.25-26)

57 Mpo na nini bososolaka te, mpo na bino moko, makambo oyo ezali
sembo ?
58 Soki ozali kokende na esambiselo elongo na moto oyo afundi yo,
sala nyonso mpo ete oyokana na ye, wana bozali nanu na nzela. Soki te,
akokumba yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko ya
bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo kati na boloko.
59 Nazali koloba na yo : okobima na boloko soki kaka ofuti niongo na
yo kino na mbongo ya suka ya bibende.

13

Tina ya kobongola motema

1 Na tango wana, ndambo ya bato bayaki koyebisa Yesu ndenge nini
Pilato abomaki bato ya Galile na ngonga oyo bazalaki kobonzela Nzambe
bambeka.
2 Yesu alobaki na bango :
— Bokanisi ete bato wana ya Galile bakufaki kufa ya somo mpo ete
bazalaki bato minene ya masumu koleka bato nyonso mosusu ya Galile ?
3 Nazali koloba na bino : Ezali bongo te ! Kasi soki bobongoli mitema
te, bino mpe bokokufa bino nyonso.
4 Bongo bato wana zomi na mwambe oyo bakufaki tango ndako molayi
ya Siloe ekweyelaki bango, bokanisi ete bazalaki bato ya masumu koleka
bavandi nyonso ya Yelusalemi ?
5 Nazali koloba na bino : Ezali bongo te ! Soki bobongoli mitema te,
bino mpe bokokufa bino nyonso.
6 Bongo alobaki lisese oyo :
— Moto moko azalaki na nzete na ye ya figi kati na elanga na ye ya
vino ; akendeki koluka bambuma na likolo ya nzete yango, kasi akutaki
ata mbuma moko te.
7 Boye alobaki na mobateli elanga yango : « Tala, tokomi na mobu ya
misato wuta nayaka koluka bambuma na likolo ya nzete oyo ya figi, mpe
nazwi ata mbuma moko te. Kata yango ! Mpo na nini ekanga mabele
pamba ? »
8 Mobateli elanga azongiselaki ye : « Nkolo na ngai, tika yango lisusu
mobu oyo ! Nakotimola mabele pembeni na yango mpe nakotia matiti
ya kopola ;
9 tango mosusu ekobota mbuma na mobu oyo ezali koya. Soki eboti
te, wana kata na yo yango. »

Yesu abikisi na mokolo ya Saba

10 Mokolo moko ya Saba, Yesu azalaki koteya kati na ndako ya
mayangani.
11 Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo molimo mabe egumba
ye mokongo, mpe azalaki kokoka te komisembola wuta mibu zomi na
mwambe.
12 Tango Yesu amonaki ye, abengaki ye wuta na liboso mpe alobaki na
ye :
— Mwasi, okangolami na pasi na yo !
13 Mpe Yesu atielaki ye maboko. Mbala moko, mwasi yango amisembo-
laki mpe akomaki kokumisa Nzambe.
14 Kasi mokambi ya ndako ya mayangani asilikaki mpo ete Yesu abikisi
moto na mokolo ya Saba, mpe alobaki na ebele ya bato :

— Ezali na mikolo motoba mpo na kosala mosala ! Ezali na mikolo yango nde bosengeli koya mpo ete babikisa bino, kasi na mokolo ya Saba te !
15 Nkolo azongiselaki ye :
— Bato ya bilongi mibale ! Nani kati na bino, na mokolo ya Saba, afungolaka te mpe amemaka te ngombe na ye to ane na ye, wuta na elielo, mpo ete ekende komela mayi ?
16 Mwasi oyo azali mokitani ya Abrayami ! Nzokande Satana asila kokanga ye minyololo mibu zomi na mwambe ! Boni, esengelaki te kokangola ye, na oyo ekanga ye, kaka mpo ete ezali mokolo ya Saba ?
17 Tango alobaki bongo, bayini na Ye nyonso batondaki na soni ; kasi ebele ya bato bazalaki kosepela na bikamwa nyonso oyo azalaki kosala.

Mbuma ya mutarde mpe levire
(Mat 13.31-33; Mlk 4.30-32)
18 Bongo Yesu atunaki :
— Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini ? Nakokanisa yango na nini ?
19 Bokonzi ya Nzambe ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na ye, ebimisaki moto mpe ekomaki nzete monene, bongo bandeke ya likolo eyaki kovanda na bitape na yango.
(Mat 13.33)
20 Yesu atunaki lisusu :
— Nakokokanisa Bokonzi ya Nzambe na nini ?
21 Ekokani na levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki.

Kokota na ekuke ya moke
22 Yesu azalaki koleka na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya wana azalaki kokende na Yelusalemi.
(Mat 7.13-14)
23 Moto moko atunaki Ye :
— Nkolo, bato moke kaka nde bakobika ?
Yesu alobaki na bango :
24 — Bosala makasi mpo na kokotela na ekuke ya moke ; pamba te, nazali koloba na bino, bato mingi bakoluka kokota, kasi bakokoka te.
(Mat 25.10-12)
25 Tango Nkolo ndako akotelema mpe akokanga ekuke, bokotikala libanda, bokobanda kobeta ekuke mpe kobondela : « Nkolo, Nkolo, fungolela biso ! »
Kasi Ye akozongisela bino : « Nayebi bino te, nayebi mpe esika bowuti te ! »
(Mat 7.22-23)
26 Bongo bokoloba : « Toliaki mpe tomelaki mesa moko elongo na Yo, mpe oteyaki na babalabala na biso ! »
27 Kasi akozongisela bino : « Nayebi bino te, nayebi mpe esika bowuti te ! Bolongwa liboso na Ngai, bino nyonso, bato mabe ! »
28 Kolela mpe koswa minu ekozala kuna, tango bokomona Abrayami, Izaki, Jakobi mpe basakoli nyonso kati na Bokonzi ya Nzambe ; kasi bino, bokobwakama libanda.
29 Bato bakowuta na Este mpe na Weste, na Nor mpe na Sude, mpe bakovanda na mesa kati na Bokonzi ya Nzambe.
30 Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka ; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso.

Yesu akobi mobembo na Ye na Yelusalemi

31 Kaka na tango yango, ndambo ya Bafarizeo bayaki epai ya Yesu mpe
balobaki na Ye :
— Longwa awa, kende na yo esika mosusu, pamba te Erode akani
koboma Yo !
32 Yesu alobaki na bango :
— Bokende koloba na mbwa wana ya zamba : « Nakokoba kobengana
milimo mabe mpe kobikisa babeli, lelo mpe lobi ; mpe na mokolo ya
misato, nakosilisa mosala na Ngai. »
33 Kasi nasengeli kokoba mobembo na Ngai, lelo, lobi mpe lobi oyo
ekolanda ; pamba te mosakoli moko te akokufa libanda ya Yelusalemi !
(Mat 23.37-39)
34 Yelusalemi, Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka
bato oyo Nzambe atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki
kosangisa bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na yango
na se ya mapapu, kasi boboyaki.
35 Sik'oyo, ndako na bino ezali kosundolama. Solo, nazali koloba
na bino : Bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba : « Tika ete
apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo ! »

14

Yesu abikisi lisusu na mokolo ya Saba

1 Mokolo moko ya Saba, Yesu akendeki kolia kati na ndako ya moko kati
na bakambi ya Bafarizeo, mpe Bafarizeo bazalaki kotala Ye malamu.
2 Liboso na Ye, ezalaki na moto moko oyo azalaki kobela bokono ya
kovimba nzoto.
3 Yesu atunaki Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko :
— Boni, mobeko na biso epesaka nzela ya kobikisa moto na mokolo
ya Saba to te ?
4 Kasi bavandaki kimia.
Yesu asimbaki mobeli yango, abikisaki ye na bokono na ye mpe
azongisaki ye.
5 Bongo atunaki bango :
— Soki moko kati na bino azali na mwana to ngombe ; bongo, na
mokolo ya Saba, akweyi to ekweyi kati na libulu, boni, bokobimisa te na
lombangu mwana yango to ngombe yango ?
6 Bakokaki te kopesa Ye eyano.
7 Tango Yesu amonaki ndenge nini bato oyo babengamaki na feti
bazalaki kopona bisika ya lokumu, alobaki na bango lisese oyo :
8 « Soki moto abengisi yo na feti ya libala, kokende komivandisa te na
esika ya lokumu, pamba te, kati na bato oyo babengami na feti yango,
ekoki kozala na moto oyo aleki yo na lokumu.
9 Soki esalemi bongo, moto oyo abengisi bino mibale akoya koloba na yo :
‹ Tikela moto oyo kiti na yo ! › Bongo, na soni nyonso, okokende kozwa
esika ya suka.
10 Kasi soki babengisi yo na feti, kende na yo kovanda na esika ya suka,
mpo ete, tango moto oyo abengisi yo akoya, aloba na yo : ‹ Molingami
na ngai, yaka kovanda na esika oyo eleki malamu ! › Boye, okopesamela
lokumu na miso ya bato nyonso oyo babengami na feti.
11 Solo, moto nyonso oyo amitombolaka, bakokitisa ye ; mpe moto oyo
amikitisaka, bakotombola ye. »
12 Bongo Yesu alobaki na moto oyo abengisaki Ye :

— Soki osali feti mpo ete bato baya kolia, kobengisa te balingami na yo, bandeko na yo, baboti na yo to bazwi oyo bazalaka pene na yo ; noki te bango mpe bakobengisa yo mpo na kozongisela yo, na nzela wana, bolamu oyo osalaki mpo na bango.
13 Kasi Soki osali feti, bengisa babola, bakufi miso, bakakatani mpe
ba-ebosono ;
14 mpe Nzambe akopambola yo. Atako bakoki te kozongisela yo
bolamu oyo osali mpo na bango, kasi Nzambe akofuta niongo na mokolo
oyo bato ya sembo bakosekwa.

Lisese ya feti
(Mat 22.1-14)

15 Tango moko kati na babengami ayokaki bongo, alobaki na Yesu :
— Esengo na moto oyo akolia na feti kati na Bokonzi ya Nzambe !
16 Yesu azongiselaki ye :
— Moto moko asalaki feti monene mpe abengisaki bato ebele.
17 Tango ngonga ya kolia ekokaki, atindaki mosali na ye kokende
koloba na bato oyo babengamaki : « Boya, pamba te nyonso esili
kobongisama sik'oyo. »
18 Kasi bango nyonso bakomaki kosenga bolimbisi ndenge moko.
Moto ya liboso alobaki : « Nawuti kosomba elanga, nasengeli kokende
kotala yango ; nabondeli yo, limbisa ngai ! »
19 Moto ya mibale alobaki : « Nawuti kosomba bangombe zomi,
nasengeli komeka yango ; nabondeli yo, limbisa ngai ! »
20 Moto mosusu alobaki : « Nawuti kobala mwasi ; nakoki koya te. »
21 Mosali azongaki mpe ayebisaki makambo nyonso epai ya nkolo na
ye. Nkolo ndako asilikaki makasi mpe atindaki mosali na ye : « Kende
noki na banzela, na babalabala ya engumba, mpe memela ngai babola,
ba-ebosono, bakakatani mpe bakufi miso. »
22 Sima na mwa tango, mosali ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai,
nasali ndenge otindaki ngai ; kasi bisika ezali nanu. »
23 Nkolo alobaki na mosali na ye : « Kende lisusu na banzela mpe na
babalabala ya engumba, tinda bango na makasi mpo ete bakota, mpe
ndako na ngai etonda na bato.
24 Pamba te, nazali koloba na yo : moko te kati na bato oyo
babengamaki akolia biloko ya feti na ngai. »

Ndenge nini kozala moyekoli ya Yesu
(Mat 10.37-38)

25 Ebele ya bato bazalaki kokende elongo na Yesu. Yesu abalukaki mpo
na kotala bango mpe alobaki :
26 — Soki moto ayei epai na Ngai, kasi alingi Ngai te koleka tata na ye,
mama na ye, mwasi na ye, bana na ye, bandeko na ye ya mibali, bandeko
na ye ya basi, mpe ezala ata bomoi na ye moko, moto ya ndenge wana
akoki te kozala moyekoli na Ngai.
27 Mpe moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpe alandaka
Ngai te akoki te kozala moyekoli na Ngai.
28 Soki moko kati na bino alingi kotonga ndako molayi, boni,
bokovanda nanu te mpe bokoluka nanu te koyeba motuya mpo na kotala
soki bozali na mbongo ya kokoka mpo na kosilisa misala ya kotonga ndako
yango ?

29 Pamba te, soki sima na bino kotia moboko, bokoki lisusu te
kosilisa kotonga ndako yango, bato nyonso oyo bakobanda komona yango
bakobanda koseka bino mpe koloba :
30 « Botala moto oyo ! Abandaki mosala ya kotonga ndako, kasi
azangaki makoki ya kosilisa yango. »
31 Ndenge moko, soki mokonzi moko alingi kokende kobundisa
mokonzi mosusu, boni, akovanda nanu te mpe akotala nanu te soki,
elongo na basoda na ye nkoto zomi, akoki kobundisa mokonzi oyo,
elongo na basoda nkoto tuku mibale, azali koya kobundisa ye ?
32 Soki amoni ete akokoka te, wana monguna na ye azali nanu mosika,
akotindela ye bato mpo na kosenga kimia.
33 Boye, kati na bino, moto nyonso oyo akoki kokabwana te na biloko
na ye nyonso akoki te kozala moyekoli na Ngai.
(Mat 5.13; Mlk 9.50)
34 Mungwa ezali malamu ; kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango,
ndenge nini bakozongisa lisusu elengi na yango ?
35 Ekozala lisusu na tina moko te, ezala mpo na mabele to mpo na
kobongisa bilanga ; kasi bakobwaka yango. Tika ete moto oyo azali na
matoyi mpo na koyoka ayoka !

15

Lisese ya meme oyo ebungaki mpe emonani
(Mat 18.12-14)
1 Bafutisi mpako mpe bato ya masumu bapusanaki bango nyonso pene
ya Yesu mpo na koyoka Ye.
2 Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koyimayima mpe
koloba :
— Moto oyo azali koyamba bato ya masumu mpe kolia mesa moko
elongo na bango.
3 Bongo Yesu alobaki na bango lisese oyo :
4 — Soki moko kati na bino azali na bameme nkama moko, bongo
moko kati na yango ebungi ; boni, akotika te bameme tuku libwa na
libwa kati na esobe mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga
kino amona yango ?
5 Mpe tango akomona yango, akotia yango na mapeka na ye, na
esengo.
6 Bongo, tango kaka akokoma na ndako na ye, akobengisa balingami
mpe baninga na ye, akoloba na bango : « Bosepela na ngai elongo, pamba
te namoni meme na ngai, oyo ebungaki ! »
7 Na nzela yango, nazali koloba na bino : esengo oyo ekozala kati na
Likolo mpo na mosumuki moko kaka oyo abongoli motema, eleki esengo
mpo na bato ya sembo tuku libwa na libwa oyo bazali na posa te ya
kobongola mitema.

Lisese ya mbongo oyo ebungaki mpe emonani
8 Soki mwasi azali na mbongo ya bibende zomi mpe abungisi moko
kati na yango, boni, apelisaka mwinda te, akombaka ndako te mpo na
koluka yango malamu kino amona yango ?
9 Bongo soki amoni yango, abengisaka balingami na ye elongo na
baninga na ye, mpe alobaka na bango : « Bosepela na ngai elongo, pamba
te namoni mbongo na ngai, oyo ebungaki ! »

10 Na nzela yango, nazali koloba na bino : ba-anjelu ya Nzambe
basepelaka mpo na mosumuki moko oyo abongoli motema.

Lisese ya mwana oyo abungaki mpe amonani

11 Yesu alobaki lisusu :
— Mobali moko azalaki na bana mibali mibale.
12 Leki alobaki na tata na ye : « Tata, pesa ngai eteni na ngai ya
libula. »
Mpe tata akabolelaki bango biloko na ye.
13 Sima na mwa mikolo, leki azwaki biloko nyonso oyo azalaki na
yango, akendeki na mboka moko ya mosika. Kuna, asakanaki na bozwi
na ye, abikaki bomoi ya mobulu.
14 Sima na ye kosakana na bozwi na ye nyonso, nzala makasi ekotaki
kati na mboka yango mobimba, mpe akomaki kokelela.
15 Boye akendeki komikomisa lokola mosali epai ya moto moko ya
mboka yango. Moto yango atindaki ye na bilanga na ye mpo na koleisa
bangulu.
16 Mwana alukaki ata kolia bilei ya bangulu, kasi moto ata moko te
apesaki ye yango.
17 Bongo akomaki kokanisa na tina na bomoi na ye, alobaki : « Basali
boni tata na ngai azwa na mosala mpe bazali kolia ndenge balingi, mpe
biloko ya kolia eleki kutu ebele ; kasi ngai nazali kokufa awa na nzala !
18 Nazwi mokano ya kobima mpe kozonga epai ya tata na ngai ;
nakoloba na ye : ‹ Tata, nasali masumu liboso ya Nzambe mpe liboso na
yo.
19 Nabongi lisusu te kobengama mwana na yo ; zwa ngai lokola moko
kati na basali na yo ! › »
20 Boye, abimaki mpe azongaki epai ya tata na ye. Wana azalaki
nanu mosika, tata na ye amonaki ye, ayokelaki ye mawa mingi ; apotaki
mbangu mpo na kokutana na mwana na ye, amibwakaki na nzoto na
ye mpe ayambaki ye.
21 Mwana alobaki na tata na ye : « Tata, nasali masumu liboso ya
Nzambe mpe liboso na yo, nabongi lisusu te kobengama mwana na yo. »
22 Kasi tata alobaki na basali na ye : « Bomema na lombangu
nzambala oyo eleki kitoko mpe bolatisa ye yango ; bolatisa ye lopete,
na mosapi, mpe basandale, na makolo na ye.
23 Boya na mwana ngombe ya mafuta mpe boboma yango ; tolia mpe
tosala feti,
24 pamba te mwana na ngai, oyo bozali komona, akufaki, kasi azongi
lisusu na bomoi ; abungaki, kasi amonani ! »
Boye babandaki feti na esengo makasi.
25 Na tango yango, kulutu na ye azalaki nanu kati na bilanga. Tango
akomaki pene ya ndako, ayokaki miziki mpe makelele ya mabina.
26 Boye abengaki moko kati na basali mpe atunaki ye makambo oyo
ezali koleka.
27 Mosali azongisaki : « Ndeko na yo azongi ! Tata na yo abomi
mwana ngombe ya mafuta, pamba te amoni ye nzoto malamu mpe nzoto
kolongono. »
28 Kulutu asilikaki makasi mpe aboyaki kokota. Boye tata na ye
abimaki mpe abondelaki ye.
29 Kasi azongiselaki tata na ye : « Tala ! Mibu nyonso oyo nazalaki
kosalela yo lokola mowumbu, natikalaki koboya te kotosa mitindo na yo.

Nzokande, otikala nanu kopesa ngai te ata mwana ntaba mpo ete nasepela elongo na balingami na ngai.
30 Kasi tango mwana na yo, oyo ya mobali azongi na ndako, ye oyo asili kosakana na biloko na yo, na mobulu elongo na basi ya ndumba, obomi mwana ngombe ya mafuta mpo na ye ! »
31 Tata azongiselaki ye : « Mwana na ngai, ozalaka elongo na ngai tango nyonso, mpe biloko na ngai nyonso ezali ya yo.
32 Kasi tosengelaki kaka kosala feti mpe kosepela, pamba te ndeko na yo, oyo ozali komona, akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi ; abungaki, kasi amonani ! »

16

Nzambe mpe mbongo

1 Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Mozwi moko azalaki na mobateli bomengo ; bongo bafundaki ye epai ya mozwi ete azali kosakana na biloko na ye.
2 Mozwi abengaki ye mpo na kotuna ye : « Makambo nini nazali koyoka na tina na yo ? Yebisa ngai ndenge nini obateli bomengo na ngai ; pamba te, kobanda lelo, okozala lisusu mobateli bomengo na ngai te. »
3 Mobateli bomengo amilobelaki : « Nasala nini sik'oyo ? Mokonzi na ngai azali kolongola ngai na mosala ? Nazali na makasi te ya kotimola mabele, mpe nakoyoka soni mpo na kokoma kosenga-senga.
4 Ah ! Nasosoli sik'oyo likambo oyo nakoki kosala mpo ete, tango nakozala lisusu na mosala te, bato bayamba ngai kati na bandako na bango. »
5 Boye, abengaki bato nyonso oyo bazalaki na niongo ya mokonzi na ye ; atunaki na moto ya liboso : « Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai ? »
6 Moto yango azongisaki : « Batono tuku mibale ya mafuta. »
Mobateli bomengo alobaki na ye : « Zwa mokanda na yo ya niongo, vanda noki, mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya bangungulu zomi. »
7 Atunaki na moto mosusu : « Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai ? »
Azongisaki : « Basaki nkama moko ya ble. »
Mobateli bomengo alobaki na ye : « Zwa mokanda na yo ya niongo, mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya basaki tuku mwambe. »
8 Mokonzi akumisaki mobateli mabe wana ya bomengo mpo na mayele oyo asalaki na yango. Pamba te bato ya mokili oyo, bazali na mayele koleka bana ya pole.
9 Nalobi na bino : bosalela bomengo ya mabe mpo na kotonga bondeko na bato mosusu ; mpo ete tango ekosila, bayamba bino kati na bivandelo ya seko.
10 Moto oyo azali sembo na makambo mike, akoki mpe kozala sembo na makambo minene ; mpe moto oyo azali sembo te na makambo mike, akozala mpe sembo te na makambo minene.
11 Boye soki bozali sembo te na bobateli bomengo oyo ezwami na banzela ya lokuta, nani akopesa bino bomengo ya solo ?
12 Mpe soki bozali sembo te na bobateli biloko ya moto mosusu, nani akopesa bino biloko oyo esengeli kozala ya bino moko ?
(Mat 6.24)

13 Mosali moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina
moko mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe akoboya
mosusu. Bokoki te kosalela mbala moko Nzambe mpe mbongo.
14 Wana Bafarizeo bazalaki koyoka Yesu koloba makambo wana nyonso,
bazalaki koseka Ye, pamba te bazalaki na lokoso ya mbongo.
15 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Bino, bozali penza bato oyo bomilakisaka na miso ya bato mosusu
lokola nde bozali bato ya sembo, nzokande Nzambe ayebi mitema na
bino ; pamba te oyo bato bamonaka motuya makasi, Nzambe ayokaka
yango nkele.

Mibeko mpe Bokonzi ya Nzambe
(Mat 11.12-13)
16 Tango ya Mibeko mpe ya Basakoli ewumelaki kino na Yoane
Mobatisi ; kasi wuta Yoane Mobatisi ayaki, Sango Malamu ya Bokonzi ya
Nzambe ezali koteyama, mpe moto nyonso azali kobunda na kondima
mpo na kokota kuna.
(Mat 5.18)
17 Ezali penza pete mpo na Likolo mpe mabele kolimwa ; kasi mpo
na Mibeko, ezali penza pasi mpo na nkoma na yango oyo eleki moke
kolongwa.
(Mat 5.32)
18 Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na libala mpe abali mwasi
mosusu asali ekobo, mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongoli na libala
asali mpe ekobo.

Moto ya bomengo mpe mobola Lazare
19 Ezalaki na mozwi moko oyo azalaki kolata bilamba ya motane
makasi mpe ya lino ya kitoko, bongo azalaki kobika bomoi ya bisengo
mikolo nyonso.
20 Na liboso ya ekuke ya ndako na ye, mobola moko atandamaki wana,
kombo na ye ezalaki Lazare, nzoto na ye mobimba etonda na bapota ;
21 azalaki koluka ata kolia biloko oyo ezalaki kokweya longwa na mesa
ya mozwi, kasi ezalaki bambwa nde ezalaki koya kolembola bapota na ye.
22 Mokolo moko, mobola yango akufaki, mpe ba-anjelu bamemaki ye
epai ya Abrayami. Mozwi mpe akufaki, mpe bakundaki ye.
23 Kati na mboka ya bakufi, mozwi azalaki konyokwama na pasi
makasi ; boye atombolaki miso mpe amonaki, na mosika, Abrayami elongo
na Lazare avanda pembeni na ye.
24 Mozwi akomaki koganga : « Tata Abrayami, yokela ngai mawa !
Tinda Lazare ete atia songe ya mosapi na ye kati na mayi mpo ete
atangisela ngai mayi na lolemo, pamba te nazali koyoka pasi makasi
kati na moto oyo. »
25 Kasi Abrayami azongisaki : « Mwana na ngai, kanisa ete, wana
ozalaki na bomoi, ozwaki bolamu ebele, kasi Lazare azwaki nde pasi
ebele. Sik’oyo awa, azali kozwa kobondisama na ye ; kasi yo, okomi na
pasi.
26 Lisusu, libulu moko monene ekaboli biso mpe bino, mpo ete moto
nyonso oyo alingi kolongwa awa epai biso tozali mpo na kokende epai
na bino, akoka te ; mpe ete moto nyonso oyo alingi kokatisa libulu yango
longwa kuna epai bino bozali mpo na koya awa epai na biso, akoka mpe
te. »
27 Mozwi alobaki : « Tata, nasengi na yo, tinda Lazare epai ya libota
na ngai,

28 pamba te nazali na bandeko mitano. Tika ete akende kokebisa
bango mpo ete, bango mpe, bakoma awa te, kati na esika oyo ya pasi ! »
29 Abrayami azongisaki : « Bandeko na yo bazali na Moyize mpe
basakoli ; tika ete bayoka bango ! »
30 Mozwi alobaki lisusu : « Te, tata Abrayami ! Kasi soki moto
moko awuti na mboka ya bakufi mpe akei epai na bango, bakobongola
mitema ! »
31 Abrayami alobaki na ye : « Soki baboyi koyoka Moyize mpe
basakoli, bakondima mpe kaka te ata soki moto moko alamuki kati na
bakufi. »

17

Lolenge ya kovanda elongo na bandeko
(Mat 18.6-7; Mlk 9.42)
1 Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Makambo oyo ebetisaka bato mabaku ekoki kozanga te ; kasi mawa
na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka !
2 Ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo,
na kingo mpe kobwaka ye na ebale, na esika ya kotika ye kokweyisa na
masumu moko kati na bana mike oyo.
3 Bosala penza keba mpo na bolamu na bino !
(Mat 18.15, 21-22)
Soki ndeko na yo asali yo mabe, pamela ye ; mpe soki ayoki mawa
mpo na mabe yango, limbisa ye.
4 Mpe soki, na mokolo moko, asali yo mabe mbala sambo, mpe ayei
epai na yo mbala sambo koloba na yo : « Nayoki mawa mpo na mabe na
ngai, » limbisa ye !

Kondima lokola mbuma ya mutarde
(Mat 17.19-20)
5 Bantoma balobaki na Nkolo :
— Bakisa kondima na biso !
6 Nkolo azongisaki :
— Soki bozali na kondima oyo ezali moke lokola mbuma ya mutarde,
bokoki koloba na nzete oyo : « Pikolama na esika oyo mpe kende
komilona kati na ebale, » mpe ekotosa bino.

Tozali basali ya pamba
7 Nani kati na bino, soki azali na mosali bilanga to na mobateli bibwele,
akoloba na ye tango azongi wuta na bilanga : « Yaka noki, vanda na
mesa mpo ete olia ? »
8 Boni, akoloba na ye te : « Lambela ngai bilei, lata bilamba na yo
ya mosala mpo na kotiela ngai biloko na mesa, kino nasilisa kolia mpe
komela ; sima na yango nde yo mpe okoki kolia mpe komela ? »
9 Boni, akozongisela mosali wana matondi mpo ete asali mosala oyo
atindaki ye ?
10 Ndenge moko mpe mpo na bino : soki bosali nyonso oyo batindi
bino, boloba : « Tozali basali ya pamba, tokokisi kaka mokumba na biso. »

Yesu abikisi bato na maba zomi
11 Wana Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, alekaki na mondelo kati
na Samari mpe na Galile.
12 Lokola azalaki kokota na mboka moko, bato na maba zomi bayaki
kokutana na Ye ; batelemaki na mosika

13 mpe babandaki kobelela Ye na mongongo makasi :
— Mokonzi, Yesu, yokela biso mawa !
14 Tango Yesu amonaki bango, alobaki :
— Bokende komilakisa epai ya Banganga-Nzambe !
Wana bazalaki kokende kuna, bakomaki peto.
15 Tango moko kati na bango amonaki ete abiki na bokono na ye, azongaki na kokumisa Nzambe na mongongo makasi.
16 Afukamaki na makolo ya Yesu, elongi kino na se, mpe azongiselaki Ye matondi. Moto yango azalaki moto ya Samari.
17 Bongo Yesu atunaki :
— Boni, bango nyonso zomi bakomi peto te ? Wapi bato mosusu libwa ?
18 Moko te azongi mpo na kopesa Nzambe nkembo, longola kaka mopaya oyo ?
19 Bongo alobaki na moto yango ya Samari :
— Telema mpe kende ; kondima na yo ebikisi yo !

Lolenge oyo Bokonzi ya Nzambe ekoya

20 Mokolo moko, Bafarizeo batunaki Yesu :
— Bokonzi ya Nzambe ekoya tango nini ?
Yesu azongiselaki bango :
— Bokonzi ya Nzambe ekoya te na lolenge ete bato bamona yango.
21 Bakoloba te : « Ezali awa » to « Ezali kuna, » pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali kati na bino.
22 Bongo alobaki na bayekoli na Ye :
— Tango ezali koya, tango oyo bokozala na posa makasi ya komona ata mokolo moko kati na mikolo ya Mwana na Moto, kasi bokomona yango te.
(Mat 24.23-28; Mlk 13.21-22)
23 Bakoloba na bino : « Azali awa ! » to « Azali kuna ! » Bolanda bango te !
24 Pamba te, na mokolo na Ye, Mwana na Moto akozala lokola mokalikali oyo epeli mpe engengisi likolo longwa na este kino na weste.
25 Kasi liboso ete mokolo yango ekoma, asengeli komona pasi mingi, mpe bato ya ekeke oyo basengeli koboya Ye.
(Mat 24.37-41)
26 Ndenge esalemaki na tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema na tango ya Mwana na Moto :
27 bato bazalaki kolia, komela, kobala mpe kobalisa, kino na mokolo oyo Noa akotaki na masuwa ; bongo mpela eyaki mpe ebomaki bango nyonso.
28 Ezalaki mpe bongo na tango ya Loti : bato bazalaki kolia, komela, kosomba, koteka, kolona mpe kotonga.
29 Kasi na mokolo oyo Loti abimaki wuta na Sodome, mvula ya moto mpe ya fofolo ekitaki wuta na likolo mpe ebomaki bango nyonso.
30 Ekozala mpe bongo, na mokolo oyo Mwana na Moto akomonana.
(Mat 24.17-18; Mlk 13.15-16)
31 Na mokolo yango, moto oyo akozala na likolo ya ndako na ye asengeli te kokita mpo na kozwa biloko kati na ndako na ye, mpe moto oyo akozala kati na bilanga na ye asengeli te kozonga na ndako mpo na likambo songolo.
32 Bokanisa makambo oyo ekomelaki mwasi ya Loti !

33 Moto oyo akoluka kobatela bomoi na ye akobungisa yango, mpe
moto oyo akobungisa bomoi na ye akobatela yango.
(Mat 24.40-41)
34 Nazali koloba na bino : na butu wana, bato mibale bakozala na
likolo ya mbeto moko : moko akokamatama, mpe mosusu akotikala ;
35 basi mibale bakozala konika bambuma elongo : moko akoka-
matama, mpe mosusu akotikala ; [
36 mibali mibale bakozala kati na elanga moko : moko akokamatama,
mpe mosusu akotikala.]*
37 Bayekoli batunaki Yesu :
— Nkolo, makambo yango ekosalema wapi ?
Yesu azongiselaki bango :
— Epai ebembe ezali, kuna nde bandeke oyo eliaka bibembe ekosan-
gana.

18

Molende na kosambela
1 Yesu alobaki na bayekoli na Ye lisese moko mpo na kolakisa bango ete
basengeli kosambelaka tango nyonso, na kolemba te.
2 Alobaki :
— Kati na engumba moko, ezalaki na mosambisi moko oyo azalaki
kotosa Nzambe te, mpe azalaki komemia bato te.
3 Kati na engumba yango, ezalaki mpe na mwasi moko akufisa mobali ;
azalaki koya mbala na mbala epai ya mosambisi yango mpo na koloba na
ye : « Longisa ngai liboso ya monguna na ngai. »
4 Wuta tango molayi, mosambisi yango aboyaki. Kasi suka na suka,
amilobelaki : « Atako natosaka Nzambe te mpe namemiaka bato te,
5 kasi lokola motungisi ya mwasi oyo akufisa mobali eleki ndelo,
nakolongisa ye kaka, mpo ete akoba te koyaka tango nyonso kino
kozangisa ngai kimia. »
6 Nkolo abakisaki :
— Boyoka maloba ya mosambisi mabe oyo !
7 Boni, Nzambe akolongisa te baponami na Ye, tango bagangaka epai
na Ye butu mpe moyi ? Boni, akozelisa bango ?
8 Nazali koloba na bino : akolongisa bango noki. Nzokande, ekozala
ndenge nini tango Mwana na Moto akoya ! Boni, akokuta kondima kati
na mokili ?

Lisese ya Mofarizeo mpe mofutisi mpako
9 Epai ya bato oyo bamimonaki bato ya sembo mpe batiolaki bato
mosusu, Yesu alobaki lisusu lisese oyo :
10 — Bato mibale bakendeki na Tempelo mpo na kosambela : moko
azalaki Mofarizeo ; mpe mosusu, mofutisi mpako.
11 Mofarizeo abendanaki ye moko na pembeni mpe asambelaki : « Oh
Nzambe, nazali kotonda Yo, mpo ete nazali te lokola bato mosusu oyo
bazali miyibi, bato mabe, bato na bikobo to mpe lokola mofutisi mpako
oyo.
12 Nakilaka bilei mbala mibale na poso mpe napesaka eteni ya zomi
ya nyonso oyo nazwaka. »

* **17:36** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mosusu

13 Kasi mofutisi mpako atelemaki mwa mosika ; amekaki ata te
kotombola miso na ye na likolo, kasi atiaki loboko na ye na tolo mpe
alobaki : « Oh Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te nazali moto ya
masumu ! »
14 Nazali koloba na bino : mofutisi mpako azongaki na ndako na ye
sima na Nzambe kokomisa ye moto ya sembo, kasi Mofarizeo te. Pamba
te moto nyonso oyo amitombolaka, bakokitisa ye ; mpe oyo amikitisaka,
bakotombola ye.

Yesu ayambi bana mike
(Mat 19.13-15; Mlk 10.13-16)

15 Bato bazalaki mpe komema bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango
maboko. Tango bayekoli bamonaki bongo, bapamelaki bango.
16 Kasi Yesu abengaki bana mpe alobaki :
— Botika bana mike baya epai na Ngai ; bopekisa bango te koya epai
na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali
lokola bana mike.
17 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo azali
koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te
kati na Bokonzi yango.

Bazwi mpe Bokonzi ya Nzambe
(Mat 19.16-30; Mlk 10.17-31)

18 Mokambi moko ya Bayuda atunaki na Yesu :
— Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya
seko ?
19 Yesu azongisaki :
— Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu ? » Moko te azali
malamu, longola kaka Ye moko Nzambe.
20 Oyebi mibeko oyo : « Okosalaka ekobo te, okobomaka te, okoyibaka
te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo
makambo, okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu. »
21 Mokambi yango azongisaki :
— Natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai.
22 Sima na Yesu koyoka bongo, alobaki na ye :
— Ozangi eloko moko. Teka biloko na yo nyonso, kabola mbongo oyo
okozwa epai ya babola, mpe okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na
yango, yaka mpe landa Ngai.
23 Tango mokambi ya Bayuda ayokaki bongo, akomaki mawa-mawa,
pamba te azalaki na bozwi mingi.
24 Yesu atalaki ye mpe alobaki :
— Ezali pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe !
25 Nzokande, eleki pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga ;
kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe.
26 Bato oyo bayokaki Ye koloba bongo batunaki :
— Bongo nani penza akoki kobikisama ?
27 Yesu azongisaki :
— Oyo ekoki kosalema te elongo na bato, ekoki kosalema elongo na
Nzambe.
28 Petelo alobaki na Yesu :
— Nkolo, totiki nyonso oyo tozalaki na yango mpo na kolanda Yo !
29 Yesu alobaki na bango :

— Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo atiki ndako
na ye, mwasi na ye, bandeko na ye, baboti na ye to bana na ye, mpo na
kozwa Bokonzi ya Nzambe lokola litomba,
30 akozwa, na tango oyo, biloko mingi koleka ; mpe na tango oyo ezali
koya, bomoi ya seko.

Yesu asakoli lisusu kufa mpe lisekwa na Ye
(Mat 20.17-19; Mlk 10.32-34)

31 Yesu abendaki na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe alobaki
na bango :
— Tozali kokende na Yelusalemi ; makambo nyonso oyo basakoli
bakoma na tina na Mwana na Moto ekokokisama.
32 Bakokaba Ye na maboko ya bapagano, bakoseka Ye, bakofinga Ye,
bakobwakela Ye soyi,
33 bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye ; mpe, na mokolo ya misato,
akosekwa.
34 Bayekoli basosolaki ata eloko moko te kati na makambo yango ;
ndimbola na yango ezalaki ya kobombama mpo na bango, mpe bayebaki
te makambo oyo Yesu azalaki kolobela.

Yesu abikisi mokufi miso
(Mat 20.29-34; Mlk 10.46-52)

35 Wana Yesu akomaki pene ya Jeriko, ezalaki na mokufi miso pembeni
ya nzela, azalaki ya kovanda mpe azalaki kosenga-senga.
36 Tango ayokaki makelele ya ebele ya bato oyo bazali koleka, atunaki :
— Likambo nini oyo ezali kosalema ?
37 Balobaki na ye :
— Yesu ya Nazareti azali koleka !
38 Agangaki :
— Yesu, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa !
39 Bato oyo bazalaki liboso bapamelaki ye mpe balobaki na ye ete akanga
monoko ; kasi, ye, agangaki lisusu makasi koleka :
— Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa !
40 Yesu atelemaki mpe atindaki ete bamemela Ye mokufi miso yango.
Tango akomaki pene na Ye, Yesu atunaki ye :
41 — Olingi nasala nini mpo na yo ?
Mokufi miso azongisaki :
— Nkolo, nalingi komona.
42 Yesu alobaki na ye :
— Mona ! Kondima na yo ebikisi yo.
43 Mpe mbala moko, akomaki komona, mpe alandaki Yesu, na kokumisa
Nzambe. Tango bato nyonso bamonaki bongo, bango mpe bakumisaki
Nzambe.

19

Zashe azwi lobiko

1 Yesu akotaki na engumba Jeriko, mpe azalaki kokatisa yango.
2 Nzokande, ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye « Zashe. » Azalaki
mokonzi ya bafutisi mpako, mpe azalaki na bozwi ebele ;
3 azalaki na posa ya komona soki Yesu azali nani, kasi lokola azalaki
mokuse, akokaki te komona Ye mpo ete bato bazalaki ebele penza.
4 Boye akimaki mbangu na liboso mpe amataki na nzete ya sikomori
mpo na komona Yesu, pamba te Yesu akolekela na nzela wana.

5 Tango Yesu akomaki na esika yango, atombolaki miso mpe alobaki na
ye :
— Zashe, kita noki ! Nasengeli kolala na ndako na yo lelo.
6 Mbala moko, Zashe akitaki mpe ayambaki Yesu na esengo.
7 Tango bato nyonso bamonaki bongo, bakomaki koyimayima ; bazalaki
koloba :
— Tala, akei kolala na ndako ya moto ya masumu !
8 Kasi Zashe atelemaki mpe alobaki na Ye :
— Nkolo, nazali kopesa, awa mpe sik'oyo, kati-kati ya biloko na ngai
epai ya babola ; mpe, soki nabotolaki biloko ya moto, nazali kozongisela
ye yango mbala minei.
9 Yesu alobaki na ye :
— Lelo, lobiko eyei na ndako oyo, mpo ete ye mpe azali mwana ya
Abrayami.
10 Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na koluka mpe kobikisa bato
oyo babunga.

Lisese ya mbongo
(Mat 25.14-30)
11 Wana bazalaki koyoka makambo yango, Yesu akobaki koloba lisese
moko, pamba te akomaki pene ya Yelusalemi, mpe mpo ete bato
bakanisaki ete Bokonzi ya Nzambe elingi komimonisa kaka na tango
yango.
12 Boye Yesu alobaki :
— Ezalaki na moto moko abotama na libota ya mbongo ; akendeki na
mokili moko ya mosika mpo ete bakomisa ye mokonzi mpe, sima na
yango, akozonga.
13 Boye abengaki basali zomi kati na basali na ye mpe apesaki bango
mbongo ya bibende zomi. Alobaki na bango : « Bosala mombongo na
mbongo oyo kino tango nakozonga. »
14 Kasi bandeko na ye, bana mboka, bazalaki kolinga ye te ; batindaki
ndambo ya bato, sima na ye, mpo na koloba : « Toboyi ete moto oyo
akoma mokonzi na biso. »
15 Sima na ye kozwa bokonzi, azongaki na ekolo na ye mpe abengaki
basali epai ya banani apesaki mbongo mpo na koyeba soki bazwi mileki
boni na mbongo na ye.
16 Mosali ya liboso ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai, mbongo na
yo eboti mbongo ya bibende zomi lokola mileki. »
17 Nkolo alobaki na ye : « Osali malamu ! Ozali mosali malamu ! Mpo
ete ozalaki sembo na likambo ya moke, nakokomisa yo moyangeli ya
bingumba zomi. »
18 Mosali ya mibale ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai, mbongo na
yo eboti mbongo ya bibende mitano lokola mileki. »
19 Nkolo na ye azongisaki : « Nakokomisa yo moyangeli ya bingumba
mitano. »
20 Mosali mosusu ayaki mpe alobaki : « Nkolo na ngai, tala mbongo
na yo ! Nabombaki yango malamu kati na eteni ya elamba.
21 Nazalaki kobanga yo, pamba te ozalaka moto ya matata : ozwaka
biloko oyo obombaki te mpe obukaka bambuma ya nkona oyo olonaki te. »
22 Nkolo na ye azongisaki : « Mosali mabe ! Nakopesa yo etumbu
kolanda maloba na yo moko. Oyebaki ete nazali moto ya matata, ete
nazwaka biloko oyo nabombaki te mpe nabukaka bambuma ya nkona
oyo nalonaki te.

23 Bongo mpo na nini obombaki te mbongo na ngai kati na ndako ya
misolo ? Na bozongi na ngai, nalingaki kozwa yango elongo na mileki ? »
24 Bongo nkolo alobaki na bato oyo bazalaki wana : « Bobotola ye
mbongo yango mpe bopesa yango na moto oyo azali na mbongo ya
bibende zomi. »
25 Balobaki na ye : « Nkolo, azali na mbongo ya bibende zomi ! »
26 Nkolo azongisaki : « Nazali koloba na bino : na moto oyo azali na
eloko, bakopesa ye lisusu ; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata
oyo azali na yango.
27 Kasi banguna na ngai wana, oyo baboyaki ete nakoma mokonzi na
bango, bomemela ngai bango awa mpe boboma bango na miso na ngai. »

Lotomo ya Yesu na Yelusalemi

Bayambi Yesu na nkembo monene
(Mat 21.1-11, 15-17; Mlk 11.1-10; Yn 12.12-16)

28 Sima na Yesu koloba bongo, alekaki liboso mpo na kokende na
Yelusalemi.
29 Wana akomaki pene ya Betifaje mpe Betani, na ngomba oyo baben-
gaka « ngomba ya banzete ya olive, » atindaki bayekoli mibale kati na
bayekoli na Ye ;
30 alobaki na bango :
— Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota
na mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa, oyo moto
ata moko te asila kosalela ; bofungola yango mpe bomema yango awa.
31 Soki moto moko atuni bino : « Mpo na nini bozali kofungola
yango ? »
Boloba na ye : « Nkolo azali na bosenga na yango. »
32 Bato oyo Yesu atindaki bakendeki mpe bamonaki yango ndenge kaka
Yesu alobaki na bango.
33 Wana bazalaki kofungola mwana yango ya ane, bankolo na yango
batunaki bango :
— Mpo na nini bozali kofungola mwana oyo ya ane ?
34 Bazongisaki :
— Nkolo azali na bosenga na yango.
35 Bamemaki mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na
bango na mokongo na yango, mpe Yesu avandaki na likolo na yango.
36 Wana azalaki kokende, bato bazalaki kotanda bilamba na bango na
nzela.
37 Mpe tango akomaki pene ya Yelusalemi, na esika oyo nzela ekita
na ngomba ya banzete ya olive, ebele ya bayekoli babandaki kokumisa
Nzambe, na esengo nyonso mpe na mongongo makasi mpo na bikamwa
nyonso oyo bamonaki.
38 Bazalaki koloba :
« Tika ete apambolama,
mokonzi oyo ayei na Kombo ya Nkolo !
Kimia kati na Likolo,
mpe nkembo kati na bisika oyo eleki Likolo ! »
39 Ndambo ya Bafarizeo, kati na ebele ya bato, balobaki na Yesu :
— Moteyi, pamela bayekoli na Yo !
40 Yesu azongisaki :
— Nazali koloba na bino : soki bango babateli kimia, mabanga
ekoganga !

Etumbu ya Yelusalemi

41 Lokola akomaki pene ya Yelusalemi mpe amonaki engumba, alelaki
mpo na yango
42 mpe alobaki :
— Ah, soki kaka yo mpe oyebaki, na mokolo ya lelo, makambo oyo
elingaki komemela yo kimia ! Kasi sik'oyo, ezali ya kobombama mosika
na miso na yo.
43 Mikolo ya pasi ekokomela yo, mikolo oyo banguna na yo bakotimola
mabulu pembeni na yo, bakozingela yo mpe bakofinafina yo na bangambo
nyonso ;
44 bakobamba yo na mabele, yo mpe bato oyo bazali kati na lopango
na yo, mpe bakotika ata libanga moko te na likolo ya libanga mosusu,
pamba te oyebaki te tango oyo Nzambe ayaki epai na yo.

Yesu ateyi kati na Tempelo
(Mat 21.12-13; Mlk 11.15-19; Tala Yn 2.13-17)

45 Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo mpe abandaki kobengana
bato oyo bazalaki koteka biloko kuna ; alobaki na bango :
46 — Ekomama : « Ndako na Ngai ekozala Ndako ya losambo ; » kasi
bino, bokomisaki yango penza nganda ya miyibi !
47 Yesu azalaki koteya mikolo nyonso na Tempelo. Bakonzi ya Banganga-
Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya Bayuda bazalaki koluka
koboma Ye ;
48 kasi bazalaki kokoka te, pamba te bato nyonso bazalaki koyoka Yesu
na bokebi.

20

Bokonzi ya Yesu endimami te
(Mat 21.23-27; Mlk 11.27-33)

1 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya bato kati na lopango ya
Tempelo mpe kosakola Sango Malamu, bakonzi ya Banganga-Nzambe,
balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato babimelaki Ye ;
2 balobaki na Ye :
— Yebisa biso, na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo ?
Nani apesi yo bokonzi yango ?
3 Yesu azongisaki :
— Ngai mpe, nazali kotuna bino motuna moko. Boyebisa Ngai :
4 Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato ?
5 Bakomaki kokabola makanisi bango na bango : « Soki tolobi : ‹ Ewu-
taki na Nzambe, › akotuna biso lisusu : ‹ Bongo mpo na nini bondimaki
Ye te ? ›
6 Soki mpe tolobi : ‹ Ewutaki na bato, › bato nyonso bakobamba biso
mabanga, pamba te bandimaka ete Yoane azalaki mosakoli. »
7 Boye, bazongisaki :
— Toyebi te epai wapi ewutaki.
8 Yesu alobaki :
— Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi nini nazali
kosala makambo yango.

Lisese ya basali mabe ya elanga ya vino
(Mat 21.33-46; Mlk 12.1-12)

9 Sima, Yesu alobaki na bato lisese oyo :

— Moto moko alonaki elanga ya vino, apesaki yango epai ya basali
bilanga mpo ete bafutelaka yango, mpe akendeki mobembo ya tango
molayi.
10 Tango eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko
epai ya bafuteli elanga mpo ete bapesa ye ndambo ya bambuma kowuta
na elanga ya vino. Kasi bafuteli elanga babetaki ye mpe bazongisaki ye
maboko pamba.
11 Atindaki mosali mosusu ; kasi ye mpe, babetaki ye, bafingaki ye
mpe bazongisaki ye maboko pamba.
12 Atindaki lisusu mosali ya misato ; ye mpe, bazokisaki ye mpe
babwakaki ye libanda ya elanga.
13 Bongo nkolo elanga ya vino amilobelaki : « Nasala nini ? Nakotinda
kaka mwana na ngai ya mobali, oyo nalingaka mingi ; tango mosusu,
bakotosa ye. »
14 Kasi tango bafuteli elanga bamonaki ye, balobanaki bango na
bango : « Tala mokitani ya libula ! Toboma ye mpo ete libula ekoma
ya biso ! »
15 Boye babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino mpe babomaki ye.
Nkolo elanga ya vino akosala bango nini ?
16 Akoya ye moko, akoboma bafuteli elanga mpe akopesa elanga yango
ya vino epai ya bato mosusu.
Tango bato bayokaki bongo, balobaki :
— Te, ekoki kosalema te !
17 Kasi Yesu atalaki bango mpe alobaki :
— Bongo makambo oyo ekomama elakisi nini :
« Libanga oyo batongi ndako babwakaki
ekomi libanga ya songe ya ndako ? »
18 Moto nyonso oyo akokweya na likolo ya libanga yango akobukana
ndambo na ndambo ; moto oyo libanga yango ekokweyela, ekopanza ye.
19 Kaka na tango yango, balakisi ya Mobeko mpe bakonzi ya Banganga-
Nzambe balukaki nzela ya kokanga Yesu, pamba te bayebaki ete alobi
lisese yango mpo na bango ; kasi babangaki bato.

Mpako ya kofuta epai ya Sezare
(Mat 22.15-22; Mlk 12.13-17)
20 Kobanda na tango wana, bakomaki kolandela Yesu, mpe batindaki
banongi oyo bazalaki komilakisa lokola bato ya sembo, mpo na kokanga
Ye na maloba na Ye mpe kokaba Ye na maboko ya basambisi mpe ya
moyangeli.
21 Banongi yango batunaki Yesu :
— Moteyi, toyebi ete olobaka mpe oteyaka makambo ya sembo, mpe
oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe.
22 Boni, ezali sembo mpo na biso kofuta mpako epai ya Sezare to te ?
23 Kasi Yesu asosolaki mayele mabe na bango mpe alobaki na bango :
24 — Bolakisa Ngai mbongo moko ya ebende. Elilingi mpe makomi oyo
batobola na mbongo oyo, ezali ya nani ?
Bazongisaki :
— Ya Sezare !
25 Yesu alobaki na bango :
— Boye bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare ; mpe na Nzambe, oyo
ezali ya Nzambe !
26 Balongaki te kokanga Ye na nzela ya makambo oyo alobaki liboso ya
bato ; mpe lokola bakamwaki eyano na Ye, bavandaki nye.

Eyano ya Yesu na tina na lisekwa
(Mat 22.23-33; Mlk 12.18-27)

27 Ndambo ya Basaduseo, oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai
ya Yesu mpo na kotuna Ye motuna oyo :
28 — Moteyi, Moyize atikela biso mobeko oyo kati na makomi : « Soki
mobali moko akufi, atiki mwasi kasi bana te, ndeko na ye ya mobali
asengeli kobala mwasi oyo akufisi mobali mpo ete abotela ndeko oyo
asili kokufa bana. »
29 Nzokande, azalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko ya liboso
abalaki mwasi yango mpe akufaki, kasi abotaki bana te.
30 Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka ;
31 sima na ye, ndeko ya misato. Esalemaki kaka bongo kino na ndeko
oyo ya sambo : bandeko nyonso sambo bakufaki, batikalaki kobota bana
te.
32 Sima na bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki.
33 Sik'oyo, na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango
akozala mwasi ya nani, pamba te bandeko mibali nyonso sambo babalaki
ye ?
34 Yesu azongisaki :
— Ezali bato ya mokili oyo nde babalaka mpe babalisaka ;
35 kasi bato oyo bakomonana ete bakoki mpo na kosekwa kati na
bakufi mpe kobika bomoi kati na mokili oyo ezali koya, bakobala te
36 mpe bakokufa lisusu te, pamba te bazali lokola ba-anjelu. Bazali
bana na Nzambe mpo ete basekwi kati na bakufi.
37 Moyize atalisaki polele ete bakufi bakosekwa ; pamba te, kati na
eteni oyo ezali kolobela nzete oyo ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika
te, abengaki Nkolo « Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe
ya Jakobi. »
38 Nzokande, Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi Nzambe ya bato
ya bomoi ; pamba te, mpo na Ye, bango nyonso misato bazali na bomoi.
39 Ndambo ya balakisi ya Mobeko bazongisaki :
— Moteyi, olobi malamu !
40 Mpe moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

Eyano ya Yesu na tina na bomoto ya Klisto
(Mat 22.41-46; Mlk 12.35-37)

41 Yesu mpe atunaki bango :
— Mpo na nini balobaka ete Klisto azali mwana ya Davidi ?
42 Davidi, ye moko, alobaki boye kati na buku ya banzembo :
« Nkolo alobaki na Nkolo na ngai :
‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
43 kino nakomisa banguna na Yo
enyatelo makolo na Yo. › »
44 Davidi azali kobenga Klisto « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki
lisusu kozala mwana na ye ?

Yesu akebisi bayekoli na Ye
(Mat 23.1, 5-7; Mlk 12.37-40)

45 Wana ebele ya bato bazalaki koyoka, Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
46 — Bosala keba na balakisi ya Mobeko ! Balingaka kotambola na
banzambala ya milayi ; balingaka ete bato bapesa bango mbote, na
bisika oyo bato ebele bakutanaka ; balingaka kovanda na bakiti ya

liboso, kati na bandako ya mayangani ; mpe na bisika ya lokumu, kati na bafeti ;
47 bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Bakozwa etumbu oyo eleki makasi.

21

Likabo ya mwasi akufisa mobali
(Mlk 12.41-44)

1 Wana Yesu atombolaki miso, amonaki bato na bozwi kotia makabo na bango kati na kitunga ya makabo ;
2 amonaki mpe mwasi mobola moko akufisa mobali kotia mbongo ya bibende mibale.
3 Alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi koleka bato nyonso.
4 Pamba te bato wana nyonso bazwi kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga ya makabo ; kasi ye, kati na kokelela na ye, atie nyonso oyo azalaki na yango mpo na kokoba kobika.

Yesu asakoli pasi mpo na Yelusalemi
(Mat 24.1-8; Mlk 13.1-8)

5 Ndambo ya bayekoli bazalaki kolula kitoko ya Tempelo, ndenge ezalaki kongala na mabanga ya kitoko mpe na biloko ya kitoko oyo bazalaki kobonzela Nzambe lokola makabo. Kasi Yesu alobaki :
6 — Mikolo ekoya oyo, kati na nyonso oyo bozali komona awa, ata libanga moko te ekotikala na likolo ya libanga mosusu ; nyonso ekobukama.
7 Batunaki Yesu :
— Moteyi, makambo yango ekosalema tango nini ? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango ekomi pene ya kokokisama ?
8 Yesu azongisaki :
— Bosala keba ete moko te akosa bino ! Pamba te bato mingi bakoya na Kombo na Ngai, bakoloba : « Ngai nde Masiya, » mpe « Tango ekoki ! » Bolanda bango te.
9 Soki boyoki basango ya bitumba mpe ya mobulu, bobanga te ; pamba te makambo wana esengeli nanu kosalema, kasi ekozala mbala moko suka ya mokili te.
10 Bongo alobaki na bango :
— Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu,
11 mabele ekoningana makasi mpe, na bisika ebele, nzala makasi mpe bokono ya ndenge na ndenge ekozala ; makambo ya somo ekosalema, mpe bilembo ya kokamwa ekomonana kowuta na Likolo.
(Mat 10.17-22; Mlk 13.9-13)
12 Kasi liboso ya makambo wana nyonso, bakokanga bino, bakonyokola bino, bakofunda bino kati na bandako ya mayangani, bakobwaka bino na baboloko, bakomema bino liboso ya bakonzi mpe ya bayangeli, mpo na Kombo na Ngai.
13 Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai.
14 Bozala na mitema ya kokita, bomitungisa te mpo na koluka koyeba ndenge nini bokosamba.

15 Pamba te, Ngai moko, nakopesa bino maloba oyo bosengeli koloba
mpe bwanya oyo ekosala ete banguna na bino nyonso bandima nyonso
oyo bokoloba.
16 Baboti na bino, bandeko na bino ya mibali mpe ya basi, baninga
mpe balingami na bino bakokaba bino, mpe bakobomisa mingi kati na
bino.
17 Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai,
18 kasi suki ata moko te ya mito na bino ekobunga.
19 Boyika mpiko, mpe bokozwa bomoi.
(Mat 24.15-21; Mlk 13.14-20)
20 Tango bokomona mampinga ya basoda ezingeli Yelusalemi, boyeba
ete kobebisama na yango ekomi pene.
21 Wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba ;
tika ete bato oyo bakozala kati na Yelusalemi babima ; mpe tika ete bato
oyo bakozala kati na bilanga bazonga te kati na engumba !
22 Pamba te mikolo wana ekozala mikolo ya pasi makasi, mikolo oyo
makambo nyonso oyo ekomama ekokokisama.
23 Na mikolo yango, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na
ba-oyo bakozala komelisa bana mabele ! Pamba te pasi ekozala makasi
kati na mokili, mpe kanda ya Nzambe ekokweyela bato yango.
24 Bakoboma bango na mopanga mpe bakomema bango na bowumbu
kati na bikolo nyonso ya bapaya ; mpe bapagano bakonyata Yelusalemi
kino tango ya bapagano ekosila koleka.
(Mat 24.29-35; Mlk 13.24-31)
25 Bilembo ekomonana kati na moyi, kati na sanza, mpe kati na
minzoto ; bongo na mokili, bikolo ekotonda na somo mpe na kobanga
likolo ya lokito makasi mpe ya bambonge ya ebale monene.
26 Bato bakokufa na somo, wana bakozala kokanisa makambo oyo
esengeli koya na mokili, pamba te banguya ya Likolo ekoningisama.
27 Sima na yango, bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na
nguya mpe na nkembo monene.
28 Tango makambo wana ekobanda kosalema, botelema, botombola
mito mpe boyika mpiko, pamba te lisiko na bino ekomi pene.

29 Alobaki na bango lisese oyo :
— Botala malamu nzete ya figi mpe banzete nyonso mosusu :
30 soki kaka ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi
makasi ekomi pene.
31 Ndenge moko mpe mpo na bino : tango bokomona makambo wana
kosalema, boyeba ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene.
32 Nazali koloba na bino penza ya solo : bato ya ekeke oyo bakoleka
te kino makambo wana nyonso ekosalema.
33 Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te.
34 Bosala keba ete mitema na bino ekoma kilo te likolo ya lokoso ya
kolia, likolo ya kolangwa masanga mpe likolo ya mitungisi ya bomoi,
noki te mokolo yango ekokanga bino na mbalakata,
35 lokola monyama, pamba te ekoya likolo ya bato nyonso ya mokili
mobimba.
36 Bosenzela malamu mpe bosambelaka tango nyonso, mpo ete bozwa
makasi ya kokima makambo nyonso oyo ekoya mpe ya kotelema liboso ya
Mwana na Moto.

37 Mikolo nyonso, na moyi, Yesu azalaki koteya kati na Tempelo ; mpe
na butu, azalaki kobima mpo na kokende kolala na ngomba ya banzete ya
olive.
38 Na tongo makasi, bato nyonso bazalaki koya epai na Ye, kati na
Tempelo, mpo na koyoka Ye.

Kufa mpe lisekwa ya Yesu

22

Yuda andimi koteka Yesu
(Mat 26.1-5, 14-16; Mlk 14.1-2, 10-11; Yn 11.47-53)

1 Wana feti ya Mapa ezanga levire, feti oyo babengaka Pasika, ekomaki
pene,
2 bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka
ndenge nini koboma Yesu, pamba te bazalaki kobanga bato.
3 Bongo Satana akotaki kati na Yuda oyo bazalaki kobenga « Isikarioti »
mpe azalaki moko kati na bantoma zomi na mibale.
4 Boye, Yuda akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe
bakonzi ya bakengeli ya Tempelo mpo na kobongisa elongo na bango
ndenge nini akoteka Yesu epai na bango.
5 Basepelaki mingi mpe bayokanaki ete bakopesa ye mbongo.
6 Yuda andimaki mpe akomaki koluka libaku malamu ya kokaba Yesu
na maboko na bango, na ndenge ete ebele ya bato bayeba te.

Yesu alie Pasika elongo na bayekoli na Ye
(Mat 26.17-19; Mlk 14.12-16)

7 Awa ekomaki mokolo ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo
basengeli koboma mpate lokola mbeka ya Pasika,
8 Yesu atindaki Petelo mpe Yoane ; alobaki na bango :
— Bokende kobongisela biso bilei ya Pasika.
9 Batunaki Ye :
— Esika nini olingi ete tobongisa yango ?
10 Yesu azongiselaki bango :
— Tango bokokota na engumba, bokokutana na mobali moko amemi
eloku ya mayi. Bolanda ye kino na ndako epai wapi akokota.
11 Mpe boloba na nkolo ndako : « Moteyi atuni : ‹ Wapi shambre epai
wapi nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai ? › »
12 Akolakisa bino, na etaje, shambre moko ya monene babongisa
malamu ; ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika.
13 Bakendeki, bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki
bango mpe babongisaki bilei ya Pasika.

(Mat 26.26-29; Mlk 14.22-25; tala 1Kl 11.23-26)

14 Tango ngonga ekokaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bantoma.
15 Alobaki na bango :
— Nayokaki posa makasi ya kolia Pasika oyo elongo na bino liboso ete
namona pasi,
16 pamba te, nazali koloba na bino : nakolia yango lisusu te kino tina
na yango ekokokisama penza kati na Bokonzi ya Nzambe.
17 Sima na Ye kozwa kopo, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe
alobaki :
— Bokamata kopo oyo mpe bokabola yango kati na bino,
18 pamba te nazali koloba na bino : nakomela lisusu te vino kowuta
na bambuma ya vino, kino Bokonzi ya Nzambe eya.

19 Bongo, azwaki lipa mpe, sima na Ye kozongisa matondi epai ya
Nzambe, akataki yango mpe apesaki bango yango ; alobaki :
— Oyo ezali nzoto na Ngai, epesami mpo na bino ! Bosalaka boye mpo
na kokanisa Ngai.
20 Sima na Ye kolia, asalaki mpe bongo mpo na kopo ; alobaki :
— Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai, makila oyo
esopani mpo na bino.
(Mat 26.20-25; Mlk 14.17-21)
21 Nzokande, moto oyo azali koteka Ngai azali awa, azali kolia mesa
moko elongo na Ngai.
22 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge Nzambe akata ;
kasi mawa na moto oyo azali koteka Ye.
23 Bongo bantoma bakomaki kotunana bango na bango mpo na koluka
koyeba soki nani kati na bango akosala likambo yango.

Nani aleki monene
(Mat 20.24-28; 19.28; Mlk 10.41-45)
24 Tembe moko ebimaki kati na bayekoli mpo na koyeba soki nani kati
na bango aleki monene.
25 Yesu alobaki na bango :
— Bakonzi ya bikolo bakonzaka yango, mpe bayangeli na yango
balingaka ete babenga bango bato malamu.
26 Kasi esengeli te kozala bongo kati na bino. Nzokande, tika ete moto
oyo aleki monene kati na bino azala lokola leki ya suka, mpe moto oyo
azali kokamba azala lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa.
27 Pamba te nani aleki monene ? Ye oyo avandi na mesa to ye oyo
azali kotia bilei na mesa ? Ezali te oyo avandi na mesa ? Kasi Ngai nazali
kati na bino lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa.
(Mat 19.28)
28 Bino nde bato oyo botikali ya kokangama na Ngai kati na pasi na
Ngai.
29 Mpe lokola Tata na Ngai apesaki Ngai bokonzi, Ngai mpe nazali
kopesa bino bokonzi,
30 mpo ete bokoka kolia mpe komela na mesa na Ngai kati na Bokonzi
na Ngai, mpe ete bokoka kovanda na bakiti ya bokonzi mpo na koyangela
mabota zomi na mibale ya Isalaele.

Yesu asakoli ete Petelo akowangana Ye
(Mat 26.31-35; Mlk 14.27-31; Yn 13.36-38)
31 Simona, Simona, Satana asengi koyungola bino ndenge bayungolaka
ble.
32 Kasi nasambeli mpo na yo, mpo ete kondima na yo ekweya te. Mpe
sima na yo kozonga epai na Ngai, lendisa bandeko na yo.
33 Kasi Petelo azongisaki :
— Nkolo, nandimi kokota boloko to kokufa elongo na Yo.
34 Yesu alobaki na ye :
— Petelo, nazali koloba na yo : lelo, liboso ete soso elela, okowangana
mbala misato ete oyebi Ngai te.
35 Bongo Yesu atunaki bango :
— Tango natindaki bino maboko pamba, mbongo te, sakosi te,
basandale te ; boni, bozangaki eloko ?
Bazongisaki :
— Tozangaki eloko te.
36 Alobaki na bango :

— Kasi, sik'oyo, tika ete moto oyo azali na mbongo azwa yango, oyo azali na sakosi azwa yango, oyo azangi mopanga ateka elamba na ye mpo na kosomba yango !
37 Ekomama : « Batangaki Ye elongo na babomi bato ; » mpe nazali koloba na bino : makambo yango esengeli kokokisama kati na Ngai.
38 Bayekoli balobaki :
— Nkolo, tala mipanga mibale.
Yesu azongisaki :
— Ekoki !

Yesu, na ngomba ya banzete ya olive
(Mat 26.36-46; Mlk 14.32-42)

39 Yesu abimaki mpe akendeki lokola momesano na ngomba ya banzete ya olive, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye.
40 Tango akomaki na esika yango, alobaki na bango :
— Bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama.
41 Akendeki mwa mosika na bango, afukamaki mpe asambelaki boye :
42 « Tata, soki olingi, longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai ! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. » [
43 Anjelu moko awutaki na Likolo, abimelaki Ye mpe alendisaki Ye.
44 Lokola azalaki koyoka somo makasi, asambelaki lisusu makasi koleka, kino motoki na Ye ekomaki lokola matanga ya makila oyo ekomaki kokweya na mabele.]*
45 Tango asilisaki kosambela, atelemaki, akendeki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi, mpo ete batondaki na mawa.
46 Atunaki bango :
— Mpo na nini bozali kolala ? Botelema mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama.

Bakangi Yesu
(Mat 26.47-55; Mlk 14.43-49; Yn 18.2-11)

47 Wana Yesu azalaki nanu koloba, ebele ya bato bayaki ; mpe moto oyo bazalaki kobenga « Yuda, » moko kati na bayekoli zomi na mibale, azalaki liboso na bango. Apusanaki pene ya Yesu mpo na koyamba Ye,
48 kasi Yesu atunaki ye :
— Yuda, ozali penza koteka Mwana na Moto na nzela ya beze ?
49 Tango bato oyo bazalaki elongo na Yesu bamonaki makambo oyo ezali kosalema, batunaki Ye :
— Nkolo, tobeta bango na nzela ya mipanga na biso ?
50 Mpe moko kati na bango abetaki mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mopanga mpe akataki ye litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali.
51 Kasi Yesu alobaki :
— Boye lisusu te !
Yesu asimbaki litoyi ya mobali yango mpe abikisaki ye.
52 Bongo Yesu alobaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe, na bakonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe na bakambi ya bato, oyo bayaki kokanga Ye :
— Boni, nakomi mokambi ya batomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga mpe banzete ?
53 Nazalaki elongo na bino mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali ngonga na bino, ngonga oyo bokonzi ya molili ezali kokonza.

* **22:44** Biteni oyo ezali te na mikanda mingi ya kala.

Petelo awangani Yesu
(Mat 26.57-58; Mlk 14.53–15.1; Yn 18.13-27)

54 Bakangaki Yesu, bamemaki Ye kati na ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Petelo azalaki kolanda na mosika.
55 Mpe tango bapelisaki moto na kati-kati ya lopango mpe bavandaki lisanga, Petelo mpe avandaki elongo na bango.
(Mat 26.69-75; Mlk 14.66-72; Yn 18.17-18, 25-27)
56 Mwasi mosali moko amonaki Petelo avandi wana pembeni ya moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki :
— Tata oyo azalaki elongo na Yesu !
57 Kasi Petelo awanganaki mpe alobaki :
— Mwasi, nayebi ye te.
58 Sima na mwa tango moke, moto mosusu amonaki Petelo mpe alobaki :
— Yo mpe ozali moko kati na bango !
Petelo azongisaki :
— Tata, nazali moko te kati na bango.
59 Sima na ngonga moko, moto mosusu alobaki na molende :
— Ezali ya solo ! Tata oyo azalaki elongo na ye, pamba te azali moto ya Galile.
60 Kasi Petelo azongisaki :
— Nayebi te makambo oyo ozali kolobela !
Wana azalaki nanu koloba, soso elelaki.
61 Nkolo abalukaki mpe atalaki Petelo ; mpe Petelo akanisaki maloba oyo Nkolo alobaki na ye : « Liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. »
62 Abimaki mpe alelaki makasi na libanda.
(Mat 26.67-68; Mlk 14.65)
63 Bato oyo bazalaki kokengela Yesu babandaki koseka mpe kobeta Ye.
64 Bazipaki Ye elongi mpe basengaki na makasi :
— Sakola : Nani abeti Yo ?
65 Mpe balobaki na Ye maloba mabe ebele mpo na kofinga Ye.

Yesu asambi
(Mat 26.59-65; 27.1; Mlk 14.55-64; Yn 18.19-24)

66 Tango tongo etanaki, bakambi ya bato, elongo na bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko, basanganaki mpe basengaki ete bamema Yesu liboso ya Likita-Monene na bango.
67 Balobaki :
— Soki ozali Klisto, yebisa biso.
Yesu azongisaki :
— Ata nayebisi bino, bokondima na bino kaka Ngai te ;
68 mpe soki Ngai napesi bino motuna, bokopesa na bino mpe Ngai eyano te.
69 Kasi kobanda sik'oyo, Mwana na Moto akovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.
70 Bango nyonso batunaki :
— Ozali Mwana na Nzambe ?
Yesu azongisaki :
— Bino nde bolobi ete nazali Mwana na Nzambe.
71 Bongo balobaki :
— Mpo na nini koluka matatoli mosusu ? Toyoki yango na monoko na ye moko.

23

Yesu liboso ya Pilato mpe Erode
(Mat 27.2, 11-14; Mlk 15.1-5; Yn 18.28-38)

1 Bato nyonso oyo bazalaki kati na mayangani batelemaki mpe
bamemaki Yesu liboso ya Pilato ;
2 mpe kuna, bakomaki kofunda Ye :
— Tala moto oyo azali kotia mobulu kati na ekolo na biso ! Tokuti ye
azali kopekisa bato kofuta mpako ya Sezare, mpe azali lisusu komibenga
Klisto, Mokonzi !
3 Pilato atunaki Yesu :
— Boni, ozali mokonzi ya Bayuda ?
Yesu azongisaki :
— Olobi yango.
4 Pilato alobaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe na ebele ya bato :
— Namoni mabe moko te epai ya moto oyo.
5 Kasi batiaki kaka molende mpe balobaki :
— Te ! Azali kotombokisa bato ya Yuda mobimba na nzela ya mateya
na Ye ; abandaki yango na Galile kino akomi awa.
6 Tango Pilato ayokaki bongo, atunaki soki Yesu azali moto ya Galile.
7 Wana ayokaki ete Yesu azali moto ya mboka oyo ezalaki na se ya
bokonzi ya Erode, atindaki Ye epai ya Erode, pamba te Erode azalaki kati
na Yelusalemi na mikolo wana.
8 Erode asepelaki mingi tango amonaki Yesu, pamba te, wuta kala,
azalaki koluka komona Ye mpo ete ayokaki basango mingi na tina na Ye,
mpe azalaki kolikya komona Yesu kosala likamwisi.
9 Apesaki ye mituna ebele, kasi Yesu apesaki ye ata eyano moko te.
10 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki kaka
wana mpe bazalaki kopelisa moto na maloba mabe mpo na kokweyisa
Yesu.
11 Erode mpe basoda na ye basekaki mpe batiolaki Yesu ; balatisaki Ye
elamba ya kitoko makasi mpe bazongisaki Ye epai ya Pilato.
12 Nzokande, Erode mpe Pilato bazalaki banguna wuta kala ; kasi na
mokolo wana, bakomaki balingami.

Bakateli Yesu etumbu ya kufa
(Mat 27.15-26; Mlk 15.1-15; Yn 18.39–19.16)

13 Pilato abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya Bayuda
mpe bato nyonso ; alobaki na bango :
14 — Bomemelaki ngai moto oyo mpe bofundaki ye ete azali kotombok-
isa bato. Napesi ye mituna liboso na bino mpe nazwi ye na mabe ata
moko te kati na nyonso oyo bofundelaki ye.
15 Erode mpe azwaki ye na mabe ata moko te, yango wana azongisaki
ye epai na biso. Boye, ndenge bokoki komona, moto oyo asali mabe ata
moko te oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa.
16 Na bongo, nakobetisa ye kaka fimbu mpe, sima, nakotika ye.
[
17 Nzokande, na bafeti nyonso, Pilato azalaki kobimisela bango
mokangami moko.]*
18 Bato nyonso bagangaki :
— Boma moto oyo ! Bimisela biso Barabasi !

* **23:17** Eteni oyo ezali te na mikanda mingi ya kala.

19 Barabasi akangamaki na boloko mpo ete abimisaki mobulu kati na
engumba mpe abomaki moto.
20 Lokola azalaki na posa ya kotika Yesu, Pilato atunaki bango lisusu.
21 Kasi bakobaki koganga :
— Baka ye na ekulusu ! Baka ye na ekulusu !
22 Pilato atunaki bango lisusu, mpo na mbala ya misato :
— Mpo na nini ? Mabe nini tata oyo asali ? Ngai nazwi ye na mabe ata
moko te, oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. Boye, nakobetisa
ye kaka fimbu ; sima, nakotika ye.
23 Kasi bakobaki kaka kosenga, na koganga makasi koleka, ete babaka
Yesu na ekulusu ; mpe suka na suka, koganga na bango elongaki.
24 Pilato azwaki mokano ya kokokisa oyo basengaki ;
25 abimiselaki bango moto oyo basengaki, oyo akangamaki na boloko
mpo na mobulu mpe mpo ete abomaki moto, mpe akabaki Yesu na maboko
na bango mpo ete basala Ye nyonso oyo balingi.

Kufa ya Yesu
(Mat 27.31-44; Mlk 15.20-32; Yn 19.17-22)
26 Wana basoda bazalaki kokumba Yesu, bakangaki mobali moko, kombo
na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene, oyo awutaki na bilanga ; batiaki
ekulusu na mokongo na ye mpo ete amema yango sima na Yesu.
27 Bato ebele balandaki Yesu. Kati na bango, ezalaki mpe na basi oyo
bazalaki kolelalela mpe komitungisa mingi mpo na Ye.
28 Yesu abalukaki mpo na kotala basi mpe alobaki :
— Bana basi ya Yelusalemi, bolela mpo na Ngai te ; bolela nde mpo na
bino moko mpe mpo na bana na bino.
29 Pamba te, na mikolo oyo ekoya, bakoloba : « Esengo na basi oyo
bazali na bana te, oyo babota te mpe bamelisa bana mabele te ! »
30 Bongo
bakoloba na bangomba milayi : « Bokweyela biso ! »
Mpe bakoloba na bangomba mikuse : « Bozipa biso ! »
31 Pamba te soki bato bazali kosala makambo ya boye na nzete ya
mobesu, ekozala ndenge nini na nzete ya kokawuka ?
32 Bamemaki mpe mibali mosusu mibale, babomi bato, mpo na koboma
bango elongo na Yesu.

33 Tango bakomaki na esika oyo babengaka « Gologota, » babakaki kuna
Yesu elongo na babomi mibale wana ya bato : moko, na ngambo ya loboko
ya mobali ya Yesu ; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.
34 Yesu alobaki :
— Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala[†].
Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke.
35 Bato batelemaki wana, bazalaki kotala ; mpe bakambi batiolaki Ye,
balobaki :
— Abikisaki bato mosusu ; tika ete amibikisa ye moko, soki penza azali
Klisto, Moponami ya Nzambe !
36 Basoda mpe bakendeki mpe batiolaki Ye ; bapesaki Ye vino ya ngayi
37 mpe balobaki :
— Soki ozali penza mokonzi ya Bayuda, mibikisa yo moko !
38 Na likolo ya moto ya Yesu, ezalaki na makomi oyo :
Moto oyo azali Mokonzi ya Bayuda.

[†] **23:34** Eteni oyo ezali te na mikanda mingi ya kala.

39 Moko kati na babomi bato oyo babakamaki na ba-ekulusu atiolaki Ye :
— Boni, ozali Klisto te ? Mibikisa yo moko mpe bikisa biso !
40 Kasi mobomi bato mosusu apamelaki ye :
— Ozali kobanga Nzambe te mpo ete ozali na se ya etumbu ya ndenge moko na oyo ya Ye !
41 Biso, tozwi penza etumbu na ndenge ya bosembo, pamba te tozali kozwa mbano ya misala mabe na biso ; kasi tata oyo asali ata mabe moko te.
42 Bongo alobaki lisusu :
— Yesu, kanisa ngai tango okokota kati na Bokonzi na Yo.
43 Yesu azongiselaki ye :
— Nazali koloba na yo penza ya solo : lelo, okozala elongo na Ngai kati na Paradizo.
(Mat 27.45-56; Mlk 15.33-41; Yn 19.25-30)
44 Na ngonga pene ya midi, molili ekotaki na mokili mobimba kino na ngonga ya misato ya pokwa,
45 pamba te moyi etikaki kongenga, mpe rido monene ya Tempelo epasukaki na kati-kati.
46 Yesu agangaki na mongongo makasi :
— Tata, nazongisi molimo na Ngai kati na maboko na Yo.
Sima na Ye koloba bongo, akataki motema.

47 Tango mokonzi ya basoda ya Rome amonaki makambo oyo eleki, akumisaki Nzambe mpe alobaki :
— Moto oyo azalaki penza sembo !
48 Tango bato nyonso oyo basanganaki wana, mpo na kotala makambo oyo ezali kosalema, bamonaki makambo oyo ekweyi, batiaki maboko na bango na batolo na bango mpe bazongaki.
49 Kasi bato nyonso oyo bayebaki Yesu, mpe basi oyo balandaki Ye longwa na Galile, batelemaki na mosika mpe bazalaki kotala ndenge makambo ezali koleka.

Bakundi Yesu
(Mat 27.57-61; Mlk 15.42-47; Yn 19.38-42)
50 Kati na Likita-Monene ya Bayuda, ezalaki na moto moko, kombo na ye « Jozefi. » Azalaki moto malamu mpe moto ya sembo,
51 mpe andimaki te mikano mpe misala ya bato mosusu ya Likita-Monene ; azalaki moto ya mboka Arimate, engumba ya Bayuda, mpe azalaki kozela Bokonzi ya Nzambe.
52 Akendeki epai ya Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu.
53 Bongo akitisaki nzoto yango longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa ya lino, mpe atiaki yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga moko ya monene epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te.
54 Ezalaki mokolo ya komilengela, wana Saba elingaki kobanda.
55 Basi oyo bawutaki na Galile elongo na Yesu balandaki Jozefi, bamonaki kunda mpe ndenge nini atiaki nzoto ya Yesu kati na kunda yango.
56 Sima, bazongaki epai na bango mpe babongisaki mafuta ya solo kitoko mpe malasi. Kasi bapemaki na mokolo ya Saba, kolanda ndenge mobeko ezalaki kosenga.

24

Yesu asekwi
(Mat 28.1-9; Mlk 16.1-8; Yn 20.1-13)

1 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, basi bakendeki na kunda
mpe bamemaki mafuta ya solo kitoko oyo balambaki.
2 Libanga oyo ekangaki ekotelo ya kunda, bakutaki yango etindikama
mosika na ekotelo ya kunda.
3 Bakotaki, kasi bamonaki te nzoto ya Nkolo Yesu.
4 Wana bazalaki nanu komitungisa mpo na likambo yango, bato mibale
babimelaki bango, balata bilamba oyo ezali kongenga makasi.
5 Basi yango babangaki, bakitisaki bilongi na bango na ngambo ya
mabele ; kasi bato wana mibale balobaki na bango :
— Mpo na nini bozali koluka kati na bakufi Ye oyo azali na bomoi ?
6 Azali lisusu awa te, asekwi. Bokanisa makambo oyo ayebisaki bino,
wana azalaki nanu kati na Galile :
7 « Esengeli ete bakaba Mwana na Moto na maboko ya bato ya
masumu ; esengeli ete babaka Ye na ekulusu ; mpe esengeli ete asekwa
sima na mikolo misato. »
8 Boye, bakanisaki maloba ya Yesu.
9 Tango bazongaki longwa na kunda, bayebisaki makambo wana nyonso
epai ya bayekoli zomi na moko mpe epai ya baninga na bango nyonso.
10 Ezalaki : Mari, moto ya mboka Magidala ; Jane mpe Mari, mama ya
Jake. Baninga na bango mosusu ya basi bayebisaki mpe makambo yango
epai ya bantoma,
11 kasi bazwaki maloba ya basi yango lokola maloba ezanga tina, mpe
bandimaki bango te.
12 Kasi Petelo atelemaki mpe apotaki mbangu kino na kunda. Agunza-
maki mpo na kotala, amonaki kaka biteni ya elamba ya lino elala yango
moko. Alongwaki kuna mpe azongaki, akamwaki makasi makambo oyo
ewutaki kosalema.

Yesu abimeli bayekoli na nzela ya Emausi

13 Nzokande, kaka na mokolo yango, mibale kati na bango bazalaki
kokende na mboka moko oyo kombo na yango ezalaki « Emausi. » Mboka
yango ezalaki mosika na Yelusalemi, na bakilometele pene zomi na mibale.
14 Bazalaki kosolola na tina na makambo nyonso oyo ewuti kosalema.
15 Wana bazalaki kosolola mpe kotiana tembe mpo na makambo yango,
Yesu asanganaki na bango mpe akomaki kokende na bango nzela moko.
16 Kasi lokola miso na bango ezalaki ya kozipama, bakokaki te kososola
ete ezali Yesu.
17 Alobaki na bango :
— Makambo nini bozali kotiana na yango tembe na kotambola ?
Batelemaki, bilongi mawa-mawa.
18 Moko kati na bango, kombo na ye « Kleopasi, » alobaki na Ye :
— Kati na bavandi nyonso ya Yelusalemi, yo moko kaka oyebi te
makambo oyo ewuti kosalema mikolo oyo !
19 Yesu atunaki bango :
— Makambo nini ?
Bazongisaki :
— Ezali makambo oyo etali Yesu ya Nazareti : azalaki mosakoli moko
ya nguya, na misala mpe na maloba, liboso ya Nzambe mpe liboso ya
bato nyonso.

20 Kasi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi na biso bakabaki
Ye mpo ete bakatela Ye etumbu ya kufa, mpe babakaki Ye na ekulusu.
21 Tozalaki kolikya ete Ye nde akokangola Isalaele. Kasi longola nyonso
wana, lelo ezali mokolo ya misato wuta makambo wana esalemaki.
22 Lisusu, ndambo ya basi kati na biso bakamwisi biso makasi ;
bakendeki na kunda na tongo-tongo,
23 kasi bamonaki nzoto na Ye te, mpe bayaki koyebisa biso ete bamonaki
ba-anjelu kobimela bango mpe koyebisa bango ete Yesu azali na bomoi.
24 Ndambo kati na baninga na biso bakendeki na kunda, mpe makambo
oyo bamonaki kuna ekokani penza na oyo basi balobaki, kasi bamonaki
Yesu te.
25 Yesu alobaki na bango :
— Ah ! Bozali penza bazoba ! Tala ndenge mitema na bino ezali penza
mabanga ! Bozali penza kondima te makambo nyonso oyo basakoli
baloba !
26 Boni, Klisto asengelaki te komona pasi ndenge wana mpo ete akota
kati na nkembo na Ye ?
27 Bongo Yesu alimbolelaki bango makambo nyonso oyo ekomama kati
na Makomi, kobanda na Moyize kino na basakoli nyonso.
28 Tango bakomaki pene ya mboka epai wapi bazalaki kokende, Yesu
asalaki lokola nde azali kokende mosika.
29 Kasi bango babondelaki Ye makasi :
— Vanda elongo na biso, pamba te pokwa esili kokoma, mpe butu
elingi kokota.
Boye Yesu akotaki na ndako mpo na kovanda elongo na bango.
30 Tango avandaki na mesa elongo na bango, akamataki lipa, azongisaki
matondi epai ya Nzambe, akataki yango na biteni, mpe apesaki bango
yango.
31 Mbala moko, miso na bango efungwamaki mpe basosolaki ete ezali
Yesu, kasi alimwaki na miso na bango.
32 Batunanaki :
— Boni, mitema na biso etondaki na esengo te wana azalaki kosolola
na biso na nzela mpe kolimbolela biso Makomi ?
33 Kaka na tango yango, batelemaki mpe bazongaki na Yelusalemi epai
wapi bakutaki bayekoli zomi na moko basangana elongo na baninga na
bango,
34 oyo balobaki na bango :
— Ezali ya solo, Nkolo asekwi ; abimelaki Simona !
35 Bango mibale mpe bayebisaki makambo oyo ekomelaki bango na
nzela mpe ndenge nini basosolaki Yesu tango akataki lipa na biteni.

Yesu abimeli bayekoli zomi na moko (Yn 20.19-23)

36 Wana bazalaki nanu kosolola na tina na makambo yango, Yesu ayaki
kotelema na kati-kati na bango mpe alobaki :
— Tika ete kimia ezala na bino !
37 Babangaki mpe somo ekangaki bango, pamba te bakanisaki ete
bamoni elima.
38 Yesu atunaki bango :
— Mpo na nini bozali kobanga ? Mpe mpo na nini bozali na tembe
kati na mitema na bino ?

39 Botala maboko mpe makolo na Ngai ; ezali penza Ngai. Bosimba
Ngai mpe botala ! Elima ezalaka na mosuni te, ezalaka mpe na mikuwa
te ; nzokande, bozali komona malamu ete, Ngai, nazali na yango.
40 Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko mpe makolo na
Ye.
41 Lokola bakokaki nanu kondima te mpo ete batondisamaki na esengo
mpe bazalaki kokamwa mingi, Yesu atunaki bango :
— Bozali awa na eloko ya kolia ?
42 Bapesaki Ye eteni ya mbisi bakalinga.
43 Azwaki yango mpe aliaki yango na miso na bango.
44 Bongo alobaki na bango :
— Yango nde makambo oyo nayebisaki bino tango nazalaki nanu
elongo na bino : « Makambo nyonso oyo ekomama na tina na Ngai
kati na Mobeko ya Moyize, kati na mikanda ya basakoli mpe kati na
banzembo, esengeli kokokisama. »
45 Bongo afungolaki bango mayele mpo ete bakoka kososola Makomi.
46 Alobaki na bango :
— Tala makambo oyo ekomama : « Klisto akomona pasi, mpe
akosekwa kati na bakufi na mokolo ya misato ;
47 mpe, na Kombo na Ye, bakoteya bato ya bikolo nyonso, kobanda na
Yelusalemi, ete babongola mitema mpo ete bazwa bolimbisi ya masumu. »
48 Bino nde bozali batatoli ya makambo yango.
49 Ngai nakotindela bino Molimo oyo Tata na Ngai alakaki ; boye bino,
botikala awa, kati na engumba oyo, kino bokotondisama na nguya ya
Likolo.
(Mlk 16.19; Mis 1.4-14)
50 Yesu amemaki bango na libanda ya engumba, pene ya Betani ; mpe
kuna, atombolaki maboko mpe apambolaki bango.
51 Wana azalaki kopambola bango, akabwanaki na bango mpe amema-
maki kati na Likolo.
52 Bongo bagumbamelaki Ye mpe bazongaki na Yelusalemi na esengo
makasi.
53 Mpe kuna na Yelusalemi, bazalaki kovanda tango nyonso kati na
lopango ya Tempelo mpo na kokumisa Nzambe.

Sango Malamu kolanda Yoane

Liloba na Nzambe mpe Motatoli na yango

1 Na ebandeli, Ye oyo azali Liloba azalaka ; azalaka elongo na Nzambe,
mpe azali Nzambe.
2 Wuta na ebandeli, azalaka elongo na Nzambe.
3 Nzambe akelaki biloko nyonso na nzela na Ye ; ezali na eloko moko te
oyo ekelama soki na nzela na Ye te.
4 Bomoi ewuta epai na Ye, mpe bomoi yango ezalaki pole mpo na bato.
5 Pole engengaka kati na molili, kasi molili eyambaki yango te.
6 Nzambe atindaki moto moko, kombo na ye ezalaki « Yoane. »
7 Ayaki lokola motatoli, mpo na kotatola na tina na pole, mpo ete bato
nyonso bandima na nzela na ye.
8 Ye moko Yoane azalaki pole te, kasi ayaki nde mpo na kozala motatoli
na tina na pole.
9 Pole ya solo eyaki na mokili, mpe engengisaka bato nyonso.
10 Ye oyo azali Liloba azalaki kati na mokili, pamba te Ye nde akelaki
yango, kasi mokili endimaki Ye te.
11 Ayaki epai ya ekolo na Ye, kasi bato ya ekolo na Ye moko bayambaki
Ye te ;
12 nzokande bato nyonso oyo bayambaki Ye, ba-oyo bandimelaki Kombo
na Ye, apesaki bango makoki ya kokoma bana na Nzambe.
13 Bakomi bana na Nzambe na nzela ya mbotama ya bomoto te, na posa
ya bomoto te to mpe na mokano ya moto te, kasi na mokano ya Nzambe.
14 Ye oyo azalaki Liloba akomaki moto mpe avandaki kati na biso, atonda
na ngolu mpe na solo. Tomonaki nkembo na Ye, nkembo oyo azwi epai ya
Tata na Ye, lokola Mwana se moko.
15 Yoane azalaki kotatola na tina na Ye, na mongongo makasi : « Botala
Ye oyo nalobaki na tina na Ye : ‹ Ye oyo azali koya sima na ngai aleki ngai
na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. › »
16 Lokola atonda na bolingo mpo na biso, apesaki biso ngolu likolo ya
ngolu ;
17 pamba te Mibeko eyaki na nzela ya Moyize, kasi ngolu mpe solo eyaki
na nzela ya Yesu-Klisto.
18 Moto moko te amona Nzambe, kasi ezali kaka Mwana se moko oyo
azali Nzambe mpe azali moko na Tata nde atalisaki biso Ye.

Bimoniseli ya liboso mpe kokoso ya liboso

Litatoli ya Yoane Mobatisi
(Mat 3.1-12; Mlk 1.2-8; Lk 3.15-17)

19 Tala litatoli oyo Yoane apesaki tango bakambi ya Bayuda batindaki,
wuta na Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe Balevi, mpo na kotuna ye :
— Yo ozali nani ?
20 Abetaki monoko te, kasi alobaki na bango solo na bonsomi nyonso :
— Ngai, nazali Klisto te.
21 Batunaki ye lisusu :
— Bongo ozali nani ? Ozali Eliya ?
Azongisaki :

— Nazali Eliya te.
Batunaki ye lisusu :
— Ozali mosakoli ?
Azongisaki :
— Te !
22 Bakobaki kotuna ye :
— Bongo ozali penza nani ? Ozali koloba nini na tina na yo moko ? Yebisa biso yango, pamba te tosengeli kopesa eyano epai ya bato oyo batindi biso.
23 Yoane azongiselaki bango kolanda ndenge mosakoli Ezayi alobaki :
— Ngai, nazali mongongo ya moto oyo azali kobelela kati na esobe : « Bobongisa nzela mpo na Nkolo ! »
24 Nzokande batindami yango bazalaki Bafarizeo.
25 Batunaki ye lisusu :
— Soki ozali Masiya te, Eliya te to mpe mosakoli te, bongo mpo na nini ozali kobatisa ?
26 Yoane azongiselaki bango :
— Ngai, nazali kobatisa na mayi ; kasi kati na bino, ezali na Moto moko oyo bino boyebi te ;
27 azali koya sima na ngai, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye.
28 Makambo oyo nyonso esalemaki na Betani, na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi Yoane azalaki kobatisa.

Yesu, Mpate ya Nzambe

29 Mokolo oyo elandaki, wana Yoane amonaki Yesu koya epai na ye, alobaki :
— Tala Mpate ya Nzambe, oyo alongolaka lisumu ya mokili.
30 Ezali na tina na Ye nde nalobaki : « Ezali na moko oyo azali koya sima na ngai, aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. »
31 Ngai moko mpe nayebaki te soki esengelaki kozala nani ; kasi tina oyo ngai nayaki kobatisa bato na mayi, ezalaki nde mpo ete natalisa Ye epai ya bato ya Isalaele.
32 Bongo Yoane apesaki litatoli oyo :
— Namonaki Molimo kokita wuta na likolo lokola ebenga mpe kovanda likolo na Ye.
33 Ngai moko mpe nayebaki Ye te ; kasi Ye oyo atindaki ngai kobatisa na mayi alobaki na ngai : « Moto oyo okomona Molimo kokita mpe kowumela likolo na Ye, Ye nde akobatisa kati na Molimo Mosantu. »
34 Mpe lokola ezali yango nde likambo oyo ngai namonaki, yango wana nazali kotatola : Moto oyo azali Mwana na Nzambe.

Bayekoli ya liboso ya Yesu
(Mat 4.18-22; Mlk 1.16-20; Lk 5.1-11)

35 Mokolo oyo elandaki, wana Yoane azalaki lisusu na esika yango elongo na bayekoli na ye mibale,
36 amonaki Yesu koleka mpe alobaki : « Botala Mpate ya Nzambe ! »
37 Lokola bayekoli nyonso mibale bayokaki ndenge Yoane alobaki, balandaki Yesu.
38 Bongo tango Yesu abalukaki mpo na kotala na sima, amonaki bango mibale bazali kolanda Ye. Atunaki bango :
— Bolingi nini ?
Bazongisaki :

— Rabi*, ovandaka wapi ?
39 Yesu azongiselaki bango :
— Boya mpe bokomona.
Balandaki Yesu, bamonaki esika oyo azalaki kovanda mpe bavandaki elongo na Ye na mokolo wana. Ezalaki na ngonga ya minei sima na midi.
40 Andre, ndeko ya Simona Petelo, azalaki moko kati na bato wana mibale oyo bayokaki maloba ya Yoane mpe balandaki Yesu.
41 Akendeki kokutana na Simona, ndeko na ye, mpe alobaki na ye : « Tomoni Masiya† ! »
42 Bongo amemaki Simona epai ya Yesu.
Yesu atalaki Simona mpe alobaki : « Ozali Simona, mwana mobali ya Yoane ; kasi bakobanda kobenga yo Sefasi‡. »
43 Mokolo oyo elandaki, Yesu azwaki mokano ya kokende na Galile. Na nzela, akutanaki na Filipo mpe alobaki na ye :
« Landa Ngai. »
44 Filipo, Andre mpe Petelo bazalaki bato ya engumba Betisaida.
45 Filipo akutanaki na Natanaele mpe alobaki na ye :
— Tomoni Yesu ya Nazareti, mwana mobali ya Jozefi, oyo Moyize alobela kati na buku ya Mobeko, mpe oyo basakoli balobela.
46 Natanaele atunaki ye :
— Boni, eloko ya malamu ekoki mpe kobima na Nazareti ?
Filipo azongiselaki ye :
— Yaka mpe okomona yo moko.
47 Tango Yesu amonaki Natanaele koya epai na Ye, alobaki na tina na ye :
— Tala moto ya Isalaele ya solo-solo oyo, kati na ye, lokuta ezali te !
48 Natanaele atunaki Ye :
— Oyebi ngai ndenge nini ?
Yesu azongiselaki ye :
— Liboso ete Filipo abenga yo, wana ozalaki nanu na se ya nzete ya figi, namonaki yo.
49 Natanaele alobaki :
— Moteyi, ozali solo Mwana na Nzambe ; ozali penza Mokonzi ya Isalaele.
50 Yesu alobaki na ye :
— Ondimi kaka mpo ete nalobi na yo : Namonaki yo na se ya nzete ya figi ? Okomona lisusu makambo minene koleka oyo.
51 Bongo alobaki lisusu : « Nazali koloba na bino penza ya solo : bokomona Likolo kofungwama, mpe ba-anjelu ya Nzambe komata mpe kokita mpo na Mwana na Moto. »

2

Likamwisi ya liboso : Yesu abongoli mayi vino

1 Sima na mikolo mibale, ezalaki na feti moko ya libala na mboka Kana ya Galile. Mama ya Yesu azalaki na feti yango.
2 Babengisaki mpe Yesu elongo na bayekoli na Ye na feti yango.
3 Esalemaki ete tango vino esilaki, mama ya Yesu alobaki na Ye :
— Bazali lisusu na vino te !
4 Kasi Yesu azongiselaki ye :

* **1:38** Rabi elingi koloba : Moteyi. † **1:41** Masiya elingi koloba : Klisto. ‡ **1:42** Sefasi elingi koloba : Libanga.

— Mwasi, biso na yo likambo nini ? Tango na Ngai ekoki nanu te.

5 Mama na Ye alobaki na basali :
— Bosala makambo nyonso oyo akoloba na bino.

6 Ezalaki wana na bambeki motoba ya mabanga, oyo Bayuda bazalaki kosalela mpo na komipetola. Mbeki moko na moko ekokaki kokota balitele kobanda tuku mwambe kino nkama moko na tuku mibale.
7 Bongo Yesu alobaki na basali :
— Botondisa bambeki oyo na mayi.
Batondisaki yango meke.
8 Alobaki lisusu :
— Sik'oyo, botoka mayi wuta na bambeki mpe bomema yango epai ya mokambi ya feti.
Bamemaki yango epai na mokambi ya feti.
9 Mokambi ya feti amekaki mayi oyo Yesu abongolaki vino. Ayebaki te soki basali bazwaki vino yango wapi ; nzokande bango moko basali bayebaki, pamba te bango nde batokaki mayi. Mbala moko, mokambi ya feti abengaki mobali oyo abalaki
10 mpe alobaki na ye : « Bato nyonso bapesaka nanu vino oyo eleki kitoko ; bongo, sima na babengami komela mingi, nde bayaka na vino oyo ya kitoko penza te. Kasi yo, obombi na yo vino oyo eleki kitoko kino sik'oyo ! »
11 Wana nde ezalaki likamwisi ya liboso, oyo Yesu asalaki : esalemaki na Kana ya Galile. Ezalaki moko kati na bikamwa oyo, na nzela na yango, amonisaki nkembo na Ye ; mpe bayekoli na Ye bandimaki Ye.
12 Sima na yango, Yesu akendeki elongo na mama na Ye, bandeko na Ye mpe bayekoli na Ye, na Kapernawumi epai wapi basalaki kaka mwa mikolo.

Kokoso ya liboso kati na Tempelo
(Mat 21.12-17; Mlk 11.15-17; Lk 19.45-46)
13 Lokola mokolo oyo Bayuda basepelaka feti ya Pasika ekomaki pene, Yesu akendeki na Yelusalemi.
14 Tango akotaki kati na lopango ya Tempelo, akutaki bato bazali koteka bangombe, bameme mpe bibenga ; amonaki lisusu bato oyo babongolaka mbongo bavandi liboso ya bamesa na bango.
15 Boye, asalaki fimbu ya basinga mpe abenganaki bango nyonso, longwa na lopango ya Tempelo, elongo na bangombe mpe bameme na bango ; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo, mpe apanzaki mbongo na bango na mabele.
16 Alobaki na bato oyo bazalaki koteka bibenga : « Bolongola biloko oyo awa ! Ezali Ndako ya Tata na Ngai ! Ebandi ndenge nini bokomisa yango zando ? »
17 Bayekoli na Ye babandaki kokanisa makambo oyo ekomama : « Oh Nzambe, bolingo makasi oyo nazali na yango mpo na Ndako na Yo ekozikisa ngai lokola na moto ! »
18 Bayuda balobaki na Yesu :
— Likamwisi nini okoki kolakisa biso mpo na kotalisa biso ete ozali na bokonzi ya kosala makambo oyo nyonso ?
19 Yesu azongisaki :
— Bobuka Tempelo oyo, mpe Ngai nakotonga yango lisusu na mikolo misato.
20 Bayuda balobaki lisusu :

— Boni, soki esalaki mibu tuku minei na motoba mpo na kotonga lisusu Tempelo oyo, yo okanisi ete okotelemisa yango na mikolo misato ?
21 Nzokande Tempelo oyo Yesu azalaki kolobela, ezalaki nde nzoto na Ye moko.
22 Sima, tango Yesu asekwaki, bayekoli na Ye basosolaki makambo oyo alobaki na bango. Boye bandimaki Makomi mpe maloba oyo Yesu alobaki.
23 Wana Yesu azalaki kati na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika, bato mingi bandimelaki Kombo na Ye tango bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala.
24 Kasi Yesu amipesaki te epai na bango, pamba te ayebaki bato nyonso.
25 Azalaki ata na posa te ete bayebisa Ye makambo na tina na bato, pamba te ayebaki makambo nyonso oyo ezalaki kati na mitema na bango.

3

Yesu mpe Nikodemi

1 Ezalaki na moto moko kati na Bafarizeo, oyo kombo na ye ezalaki « Nikodemi. » Azalaki moko kati na bakonzi ya Bayuda.
2 Ayaki na butu epai ya Yesu mpe alobaki na Ye :
— Rabi, toyebi ete ozali Moteyi oyo awuti epai ya Nzambe, pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa oyo Yo ozali kosala soki Nzambe azali elongo na ye te.
3 Yesu azongiselaki ye :
— Nazali koloba na yo penza ya solo : moto moko te akoki komona Bokonzi ya Nzambe soki abotami te mbotama ya sika.
4 Nikodemi atunaki Ye :
— Ndenge nini moto oyo akomi mobange akoki kobotama lisusu ? Akoki solo kozonga na libumu ya mama na ye mpo ete abotama lisusu ?
5 Yesu azongiselaki ye :
— Nazali koloba na yo penza ya solo : moto moko te akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe soki abotami te na mayi mpe na Molimo.
6 Oyo abotami na mosuni azali mosuni, mpe oyo abotami na Molimo azali molimo.
7 Kokamwa te ndenge nalobi na yo : « Osengeli kobotama mbotama ya sika ! »
8 Mopepe epepaka esika nyonso oyo elingi kopepa ; atako oyoki makelele na yango, kasi okokaka te koloba soki ewuti wapi to ezali kokende wapi. Ezali mpe bongo mpo na moto nyonso oyo abotami na Molimo.
9 Nikodemi atunaki lisusu :
— Ekosalema ndenge nini ?
10 Yesu alobaki na ye :
— Ndenge nini yo, molakisi mobimba oyo okenda sango kati na Isalaele, ozali kososola te makambo oyo ?
11 Nazali koloba na yo penza ya solo : tolobaka makambo oyo toyebi mpe topesaka litatoli na tina na makambo oyo tomoni ; kasi bino, boboyi kondima litatoli na biso.
12 Soki tango nazali koloba na bino makambo ndenge esalemaka na mokili, bozali kondima te, bongo bokondima ndenge nini soki nalobi na bino makambo ya Likolo ?
13 Ezali na moto moko te oyo asila komata na Likolo, longola kaka Ye oyo akita wuta na Likolo : Mwana na Moto.

14 Ndenge kaka Moyize atelemisaki na nzete, ekeko ya nyoka kati na
esobe, ndenge wana mpe Mwana na Moto asengeli kotombolama
15 mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye azwa, kati na Ye, bomoi ya
seko.
16 Pamba te Nzambe alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki
Mwana na Ye se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye akufa te
kasi azwa bomoi ya seko.
17 Nzambe atindaki Mwana na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango
etumbu te, kasi mpo ete abikisa yango.
18 Moto nyonso oyo andimi Ye akozwa etumbu te ; kasi ye oyo aboyi
kondima Ye asili kozwa etumbu, pamba te aboyi kondima Mwana se moko
ya Nzambe.
19 Tala ndenge nini etumbu yango ezali : pole eyaki kati na mokili,
kasi bato balingaki molili, pamba te misala na bango ezali mabe.
20 Moto nyonso oyo asalaka mabe ayinaka pole mpe apusanaka te epai
pole ezali, noki te misala na ye ekomonana polele.
21 Nzokande, moto nyonso oyo atambolaka na solo ayaka epai pole
ezali mpo ete misala oyo asalaka, na boyokani elongo na Nzambe,
emonana polele.

Yoane atatoli mpo na Yesu

22 Sima na yango, Yesu akendeki na Yuda, elongo na bayekoli na Ye ;
avandaki kuna mwa tango elongo na bango mpe azalaki kobatisa.
23 Yoane mpe azalaki kobatisa na Enoni, pembeni ya Salimi, mpo ete
mayi ezalaki mingi kuna ; bato bazalaki kokende kuna epai na ye mpe
bazalaki kozwa libatisi.
24 Na tango wana, batiaki nanu Yoane na boloko te.
25 Mokolo moko, bayekoli ya Yoane bazalaki kobendana na Moyuda
moko na tina na kopetolama.
26 Bakendeki epai ya Yoane mpe balobaki na ye :
— Moteyi, ozali koyeba lisusu moto oyo azalaki elongo na yo, na
ngambo mosusu ya Yordani, oyo na tina ye opesaki litatoli ? Ye mpe
azali kobatisa bato, mpe bato nyonso bazali kokende epai na ye.
27 Yoane azongisaki :
— Moto akoki kozwa eloko moko te soki Likolo epesi ye yango te.
28 Bino moko bokoki kotatola ete nalobaki : « Ngai, nazali Klisto te,
kasi natindamaki liboso na Ye. »
29 Mwasi ya libala azali ya mobali oyo abali ye ; mpe moninga ya
mobali oyo asili kobala, ezali moto oyo atelemi pembeni na ye mpe azali
na esengo makasi tango azali koyoka mongongo na ye. Ezali mpe bongo
mpo na ngai : esengo na ngai ezali sik'oyo ya kokoka.
30 Esengeli ete Ye amata, mpe ngai nakita.
31 Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso ; kasi moto oyo awuti
na mokili akotikala kaka ya mokili mpe alobaka kaka lokola moto ya
mokili. Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso,
32 azali kotatola na tina na makambo oyo amonaki mpe ayokaki, kasi
moto moko te azali kondima litatoli na Ye.
33 Moto nyonso oyo andimi litatoli na Ye akolobaka na solo ete Nzambe
azali solo.
34 Motindami ya Nzambe alobaka kaka maloba kowuta na Nzambe,
pamba te Nzambe atondisa ye na Molimo na Ye nyonso.
35 Tata alingaka Mwana, mpe Mwana azalaka na bokonzi kowuta na
Tata mpo na kokonza nyonso.

36 Moto nyonso oyo andimi Mwana azali na bomoi ya seko ; nzokande
moto oyo aboyi kondima Mwana akozwa bomoi yango te, kasi azalaka
kaka na se ya etumbu ya Nzambe.

4

Yesu asololi na mwasi ya engumba Samari

1 Yesu ayokaki ete Bafarizeo bazwi sango oyo ezali koloba ete akomi na
bayekoli ebele koleka Yoane mpe azali kobatisa bato mingi koleka Yoane.
2 (Nzokande, Yesu Ye moko azalaki kobatisa te, kasi ezalaki nde bayekoli
na Ye.)
3 Boye, alongwaki na Yuda mpe azongaki na Galile.
4 Lokola asengelaki kolekela na Samari,
5 akomaki na engumba Sishari ya Samari, oyo ezalaki mosika te na
elanga oyo Jakobi apesaki epai ya mwana na ye, Jozefi.
6 Nzokande libulu ya mayi ya Jakobi ezalaki kati na elanga yango. Boye
lokola Yesu alembaki nzoto mpo na mobembo, avandaki pembeni ya libulu
yango. Ezalaki pene ya ngonga ya midi.
7 Tango mwasi moko ya engumba Samari akendeki kotoka mayi, Yesu
alobaki na ye :
— Pesa Ngai mayi mpo ete namela.
8 (Bayekoli ya Yesu bakendeki na engumba mpo na kosomba biloko ya
kolia).
9 Kasi mwasi yango alobaki :
— Ebandi ndenge nini yo oyo ozali Moyuda osenga ngai, mwasi ya
engumba Samari, mayi mpo ete omela ? —Pamba te Bayuda bazalaki
koyokana te na bato ya Samari.—
10 Yesu azongiselaki ye :
— Soki oyebaki likabo ya Nzambe mpe nani oyo asengi yo mayi, ezali
yo nde olingaki kosenga Ye mayi mpo ete omela, mpe Ye alingaki kopesa
yo mayi ya bomoi.
11 Mwasi alobaki na Yesu :
— Nkolo, ozali na eloko moko te mpo na kotoka mayi, mpe libulu ezali
mozindo ; bongo mayi yango ya bomoi, olingaki kozwa yango wapi ?
12 Koko na biso, Jakobi, apesa biso libulu oyo ; ye moko mpe amela
mayi na yango, elongo na bana na ye mpe bibwele na ye. Boni, okanisi
ete oleki ye ?
13 Yesu azongiselaki ye :
— Moto nyonso oyo amelaka mayi oyo, ayokaka lisusu posa ya mayi ;
14 kasi moto oyo akomela mayi oyo Ngai nakopesa ye akoyoka lisusu
posa ya mayi te : mayi oyo Ngai nakopesa ye ekokoma kati na ye lokola
etima ya mayi oyo ekawukaka te mpe etiolaka kino na bomoi ya seko.
15 Mwasi yango alobaki na Yesu :
— Nkolo, pesa ngai mayi yango mpo ete nayokaka lisusu posa ya mayi
te mpe nazonga lisusu awa te mpo na kotoka mayi.
16 Yesu alobaki na ye :
— Kende, benga mobali na yo mpe zonga awa.
17 Mwasi azongisaki :
— Nazali na mobali te.
Yesu alobaki na ye :
— Ozali koloba penza ya solo ete ozali na mobali te,
18 pamba te ozalaki na mibali mitano ; mpe ye oyo ozali na ye sik'oyo
azali mpe mobali na yo te. Boye likambo oyo owuti koloba ezali ya solo.

19 Mwasi yango alobaki na Yesu :
— Nkolo, namoni ete ozali mosakoli.
20 Bakoko na biso, bato ya Samari, bagumbamelaki Nzambe na likolo
ya ngomba oyo ; kasi bino, Bayuda, bolobaka ete esika epai wapi tosengeli
kogumbamela ezali kati na Yelusalemi.
21 Yesu azongiselaki ye :
— Mwasi, ndima Ngai : tango ezali koya, tango oyo bakogumbamela
lisusu Tata te na likolo ya ngomba oyo to kati na Yelusalemi.
22 Bino, bato ya Samari, bogumbamelaka nzambe oyo boyebi te ; kasi
biso, togumbamelaka Nzambe oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti epai ya
Bayuda.
23 Kasi tango ezali koya mpe esili na yango kokoka, tango oyo
bagumbameli ya solo bokogumbamela Tata, kati na Molimo mpe kati na
solo ; pamba te Tata alukaka bato oyo bogumbamelaka Ye na lolenge wana.
24 Nzambe azali Molimo ; esengeli ete bato oyo bagumbamelaka Ye
bagumbamela Ye kati na Molimo mpe kati na solo.
25 Mwasi alobaki na Yesu :
— Nayebi ete Masiya azali koya, Ye oyo babengaka Klisto ; mpe tango
akoya, akoyebisa biso makambo nyonso.
26 Yesu alobaki na ye :
— Nazali Masiya, Ngai oyo nazali koloba na yo.
27 Kaka na tango yango, bayekoli ya Yesu bazongaki. Bakamwaki mingi
komona Yesu kosolola na mwasi. Kasi moko te kati na bango amekaki
kotuna Ye : « Ozali koluka nini ? » to « Mpo na nini ozali kosolola na ye ? »
28 Bongo mwasi atikaki mbeki na ye wana, azongaki na engumba mpe
alobaki na bato :
29 — Boya kotala moto oyo ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki.
Akoki kozala Klisto te ?
30 Bato babimaki longwa na engumba mpe bakendeki epai ya Yesu.
31 Na tango yango, bayekoli bazalaki kosenga na Yesu :
— Rabi, lia.
32 Kasi Yesu azongiselaki bango :
— Ngai, nakolia bilei oyo bino boyebi te.
33 Bongo bayekoli na Ye balobanaki bango na bango :
— Boni, ekoki kozala na moto oyo amemelaki Ye bilei ?
34 Yesu alobaki na bango :
— Bilei na Ngai ezali : kosala mokano ya Ye oyo atindaki Ngai mpe
kosilisa mosala oyo apesaki Ngai.
35 Bino bolobaka : « Etikali sanza minei mpo ete tobuka mbuma
kati na bilanga. » Kasi Ngai, nazali koloba na bino : bofungola miso na
bino mpe botala malamu bilanga ; bambuma ekomeli mpe ekoki mpo na
kobuka.
36 Moto oyo azali kobuka azali komizwela lifuti mpe kosangisa
bambuma mpo na bomoi ya seko. Boye, moloni mpe mobuki mbuma
bazali kosepela elongo, bango mibale.
37 Awa nde ekokisami bosolo ya lisese oyo elobaka : « Moko alonaka,
mosusu abukaka. »
38 Natindaki bino kobuka bambuma ya elanga oyo bino bolonaki te ;
ezali bato mosusu nde basalaki mosala, mpe bino bozali bobele kosepela
na motoki ya bato mosusu.
39 Bato mingi ya Samari, oyo bazalaki kovanda kati na engumba wana
bandimelaki Yesu mpo na litatoli oyo mwasi azalaki kopesa : « Ayebisi
ngai makambo nyonso oyo nasalaki. »

40 Tango bato ya Samari bayaki epai ya Yesu, basengaki na Ye ete avanda
elongo na bango ; mpe Yesu avandaki elongo na bango mikolo mibale.
41 Bato ebele koleka bakomaki kondimela Ye mpo na maloba oyo Ye moko
azalaki koloba.
42 Bongo balobaki na mwasi wana :
— Tondimi kaka te mpo na makambo oyo olobaki, pamba te biso moko
toyoki sik'oyo mpe toyebi ete azali penza Mobikisi ya mokili.

Yesu abikisi mwana ya kalaka
(Mat 8.5-13; Lk 7.1-10)
43 Sima na mikolo mibale, Yesu alongwaki wana mpe akendeki na Galile.
44 Solo, Ye moko Yesu alobaki ete mosakoli azwaka lokumu te kati na
ekolo na ye.
45 Tango akomaki na Galile, bato ya Galile bayambaki Ye, pamba te bango
mpe bakendeki na Yelusalemi, na tango ya feti, mpe bamonaki makambo
nyonso oyo asalaki kuna.
46 Yesu ayaki lisusu na Kana ya Galile, epai wapi abongolaki mayi vino.
Nzokande, na Kapernawumi, ezalaki na mokonzi moko ya basoda oyo
mwana na ye ya mobali azalaki kobela.
47 Tango ayokaki ete Yesu akomi na Galile longwa na Yuda, akendeki
kokutana na Ye mpe asengaki na Ye ete akende kobikisa mwana na ye ya
mobali oyo akomi pene ya kokufa.
48 Yesu alobaki na ye :
— Boni, bokondima kaka soki bomoni bilembo mpe bikamwa ?
49 Mokonzi wana ya basoda alobaki :
— Nkolo na ngai, yaka noki liboso ete mwana na ngai ya mobali akufa.
50 Yesu alobaki na ye :
— Kende, mwana na yo ya mobali azali na bomoi.
Moto yango andimaki maloba oyo Yesu alobaki mpe azongaki.
51 Wana azalaki kozonga, basali na ye bayaki kokutana na ye mpe
bayebisaki ye :
— Mwana na yo ya mobali abiki na bokono na ye.
52 Atunaki bango soki ezalaki na ngonga nini mwana abikaki.
Bazongisaki :
— Fievele etikaki ye lobi oyo eleki, na ngonga ya liboso sima na midi.
53 Tata asosolaki ete ezalaki kaka na ngonga oyo Yesu alobaki na ye :
« Mwana na yo ya mobali azali na bomoi. » Bongo ye elongo na bato
nyonso ya ndako na ye bandimaki.
54 Oyo nde ezalaki likamwisi ya mibale oyo Yesu asalaki sima na Ye
kozonga na Galile longwa na Yuda.

5

Yesu abikisi ebosono
1 Sima na yango, Yesu akendeki na Yelusalemi mpo na feti moko ya
Bayuda.
2 Nzokande, kuna na Yelusalemi, pene ya Ekuke ya Bameme, ezalaki na
liziba moko oyo, na lokota ya Arami, bazalaki kobenga « Betesida. » Liziba
yango ezalaki na baveranda mitano zingazinga na yango.
3 Babeli mingi bazalaki kolala na baveranda yango : bakufi miso, bato
oyo batambolaka tengu-tengu mpe bato oyo bakufa makolo. [Bazalaki
kozela ete mayi eningana,

4 pamba te anjelu moko na Nkolo azalaki koya tango na tango na liziba
yango mpo na koningisa mayi. Soki mayi eningani, moto oyo azalaki kokita
moto ya liboso kati na liziba azalaki kobika ata soki pasi na ye ezali ndenge
nini.]*
5 Ezalaki wana na moto moko oyo awumelaki na bokono mibu tuku
misato na mwambe.
6 Lokola Yesu amonaki ye alala na mabele mpe ayokaki ete awumeli
mikolo ebele na pasi yango, atunaki ye :
— Olingi kobika ?
7 Mobeli azongiselaki Ye :
— Nkolo, nazali na moto te mpo na kokitisa ngai kati na liziba soki
mayi eningani. Wana nabundanaka mpo na kokita na mayi, moto
mosusu akitaka liboso na ngai.
8 Yesu alobaki na ye :
— Telema, kamata etoko na yo mpe tambola.
9 Kaka na tango yango, moto yango abikaki ; akamataki etoko na ye mpe
akomaki kotambola.
Nzokande likambo yango esalemaki na mokolo ya Saba.
10 Boye, bakambi ya Bayuda balobaki na moto oyo abikisamaki :
— Lelo ezali mokolo ya Saba ; ozali na ndingisa te ya komema etoko
oyo.
11 Azongiselaki bango :
— Moto oyo abikisi ngai alobi na ngai : « Kamata etoko na yo mpe
tambola. »
12 Batunaki ye lisusu :
— Nani alobi na yo bongo ?
13 Kasi moto oyo abikaki ayebaki te soki moto oyo abikisaki ye azali nani,
pamba te Yesu alimwaki kati na ebele ya bato oyo bazalaki wana.
14 Sima na mwa tango, Yesu amonaki, kati na lopango ya Tempelo, moto
oyo abikaki. Alobaki na ye :
— Tala, omoni ndenge okomi sik'oyo nzoto kolongono. Kosala lisusu
masumu te, noki te likambo moko ya mabe koleka ekomela yo.
15 Moto yango akendeki koyebisa bakambi ya Bayuda ete ezali Yesu nde
abikisaki ye.

Bokonzi ya Mwana

16 Lokola Yesu azalaki kosala makambo wana na mokolo ya Saba,
bakambi ya Bayuda bakomaki kofunda Ye.
17 Kasi Yesu alobaki na bango : « Tata na Ngai azali kosala kino sik'oyo,
Ngai mpe nazali kosala. »
18 Mpo na yango, bakambi ya Bayuda bakomaki koluka nzela ya koboma
Ye ; pamba te azalaki kotosa te mokolo ya Saba, azalaki koloba ete Nzambe
azali Tata na Ye, mpe Ye akokani na Nzambe.
19 Yesu alobaki na bango lisusu : Nazali koloba na bino penza ya solo :
Mwana akoki kosala eloko moko te na ndenge na Ye moko, kasi azali kosala
kaka makambo oyo azali komona Tata na Ye kosala ; pamba te makambo
nyonso oyo Tata asalaka, yango mpe Mwana asalaka.
20 Boye lokola Tata alingaka Mwana, yango wana alakisaka Ye makambo
nyonso oyo Ye moko Tata asalaka ; kutu, akolakisa Ye lisusu kosala
makambo minene koleka oyo bosili komona kino sik'oyo, mpo ete
bokamwa.

* **5:4** Makomi oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

21 Ndenge kaka Tata asekwisaka bakufi mpe apesaka bango bomoi,
ndenge wana mpe Mwana apesaka bomoi na moto oyo Ye alingi.
22 Lisusu, Tata asambisaka bato te ; apesa bokonzi ya kosambisa bato na
maboko ya Mwana,
23 mpo ete bato nyonso bakumisa Mwana ndenge bakumisaka Tata.
Moto oyo akumisaka Mwana te akumisaka mpe Tata te oyo atindaki
Mwana.
24 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo azali koyoka maloba
na Ngai mpe azali kondima Ye oyo atindaki Ngai, azali na bomoi ya seko
mpe akosambisama te, kasi asili kolongwa na kufa mpe akomi na bomoi.
25 Nazali koloba na bino penza ya solo : tango ezali koya mpe esili
kokoka oyo bakufi bakoyoka mongongo ya Mwana na Nzambe, mpe ba-oyo
bakoyoka yango bakozala na bomoi ;
26 pamba te lokola Tata azali etima ya bomoi, yango wana asalaki mpe
ete Mwana azala etima ya bomoi ;
27 mpe apesaki Ye bokonzi ya kosambisa bato, mpo ete azali Mwana na
Moto.
28 Bokamwa yango te, pamba te tango ezali koya, tango oyo bato nyonso
oyo bazali kati na bakunda bakoyoka mongongo na Ye
29 mpe bakobima longwa kati na yango : ba-oyo basalaki malamu
bakosekwa mpo na kozwa bomoi, kasi ba-oyo basalaki mabe bakosekwa
mpo na kozwa etumbu.
30 Nakoki kosala eloko moko te na ndenge na Ngai moko : nakataka
makambo kolanda oyo nayokaka kowuta epai na Tata, mpe kosambisa na
Ngai ezali sembo ; pamba te nalukaka te kosala mokano na Ngai moko,
kasi mokano ya Ye oyo atindaki Ngai.
31 Soki napesi litatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ekozala ya solo
te.
32 Boye esengeli ete motatoli mosusu apesa yango mpo na Ngai ; mpe
nayebi ete litatoli oyo akopesa na tina na Ngai ezali ya solo.
33 Botindaki bato epai ya Yoane, mpe ye atatolaki na tina na bosolo.
34 Ngai, nandimaka litatoli ya moto te ; kasi nalobi bongo mpo ete
bobika.
35 Solo, Yoane azalaki lokola mwinda oyo bapelisi mpe ezali kongenga.
Kasi bino, boponaki kosepela na kongenga na ye kaka mpo na mwa tango
moke.
36 Nzokande Ngai, nazali na litatoli moko ya monene na tina na Ngai
moko koleka kutu oyo ya Yoane : misala oyo nazali kosala na Kombo ya
Tata etatolaka na tina na Ngai ete ezali Tata nde atindaki Ngai.
37 Ye moko, Tata, oyo atindaki Ngai atatolaki mpo na Ngai. Botikala nanu
te koyoka mongongo na Ye mpe komona elongi na Ye ;
38 mpe liloba na Ye ezali kati na bino te, pamba te bondima te Motindami
na Ye.
39 Bokundolaka Makomi na bokebi, mpo ete bokanisaka ete bokozwa
bomoi ya seko kati na yango ; nzokande, Makomi yango etatolaka na tina
na Ngai,
40 kasi boboyi na bino koya epai na Ngai mpo na kozwa bomoi.
41 Nalukaka na Ngai te lokumu oyo ewutaka na bato.
42 Kutu nayebi bino malamu, nayebi ete, kati na mitema na bino, bozali
na bolingo te mpo na Nzambe.
43 Ngai, nayei na Kombo ya Tata na Ngai, kasi boboyi koyamba Ngai !
Nzokande, soki moto mosusu ayei na kombo na ye moko, bokoyamba ye.

44 Lokola bolukaka kaka kopesana lokumu bino na bino mpe boboyaka
lokumu oyo ewutaka kaka na Nzambe, ndenge nini bokoki kondima Ngai ?
45 Bokanisa te ete Ngai nde nakofunda bino liboso ya Tata na Ngai, ezali
Moyize oyo bondimaka nde akofunda bino.
46 Pamba te, soki penza bozalaki kondima Moyize, bolingaki mpe
kondima Ngai ; pamba te akomaki na tina na Ngai.
47 Kasi soki bozali kondima ata makomi na ye te, ndenge nini bokondima
maloba na Ngai ?

6

Yesu aleisi mibali nkoto mitano
(Mat 14.13-21; Mlk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 Sima na yango, Yesu akendeki na ngambo mosusu ya ebale ya Galile
oyo babengaka mpe ebale ya Tiberiade.
2 Bato ebele bazalaki kolanda Ye mpo ete bazalaki komona bikamwa oyo
azalaki kosala na banzoto ya babeli.
3 Yango wana Yesu amataki na ngomba mpe avandaki kuna elongo na
bayekoli na Ye.
4 Nzokande Pasika, feti ya Bayuda, ekomaki pene.
5 Tango Yesu atombolaki miso, amonaki ebele ya bato penza koya epai
na Ye ; alobaki na Filipo :
— Tokosomba mapa wapi mpo na koleisa bato oyo nyonso ?
6 Yesu atunaki Filipo motuna oyo mpo na komeka ye mpe kotala soki
akoloba nini, pamba te Ye, Yesu, ayebaki makambo oyo alingaki kosala.
7 Filipo azongiselaki Yesu :
— Mapa oyo tokoki kosomba na mbongo ya bibende nkama mibale
ekokoka te mpo ete moto moko na moko kati na bango azwa eteni ya
lipa !
8 Moko kati na bayekoli na Ye, oyo kombo na ye ezali Andre, ndeko
mobali ya Simona Petelo, alobaki na Ye :
9 — Ezali awa na elenge mobali moko oyo azali na mapa mitano basala
na bambuma ya orje, mpe bambisi mibale ; kasi yango ekosala nini mpo
na ebele ya bato oyo ?
10 Yesu apesaki bango mitindo :
— Boloba na bato nyonso ete bavanda.
Boye, lokola ezalaki na matiti ebele na esika yango, bavandaki. Ezalaki
wana na mibali pene nkoto mitano.
11 Bongo Yesu azwaki mapa yango, azongisaki matondi epai ya Nzambe
mpe akabolaki yango epai ya bato oyo bazalaki wana ; asalaki mpe bongo
na bambisi : bato bazwaki kolanda ndenge posa na bango ezalaki.
12 Sima na bato kolia mpe kotonda, Yesu alobaki na bayekoli na Ye :
— Bosangisa biteni oyo etikali mpo ete eteni moko te ebeba.
13 Basangisaki biteni yango ; mpe na biteni ya mapa mitano basala
na bambuma ya orje, oyo etikalaki na maboko ya bato oyo baliaki,
batondisaki bitunga zomi na mibale.
14 Tango bato bamonaki bikamwa oyo Yesu awutaki kosala, balobaki :
« Azali penza Mosakoli oyo asengelaki koya na mokili. »
15 Kasi, lokola Yesu ayebaki ete bazali na makanisi ya kokamata Ye mpo
na kokomisa Ye mokonzi, abendanaki lisusu na ngomba mpo ete azala
kaka Ye moko.

Yesu atamboli na mayi
(Mat 14.22-27; Mlk 6.45-52)

16 Tango pokwa ekomaki, bayekoli na Ye bakitaki na ebale
17 epai wapi bamataki na bwato moko, bakatisaki ebale mpo na kokende
na Kapernawumi, na ngambo mosusu ya ebale. Butu ekotaki, wana Yesu
amikomelaki nanu te epai bango bakomaki.
18 Ekumbaki moko ebandaki kopepa, mpe mayi ya ebale etombokaki.
19 Awa basilaki koluka nkayi na molayi ya bakilometele pene mitano to
motoba, bamonaki Yesu kotambola likolo ya mayi ya ebale mpe kopusana
pene ya bwato ; somo makasi ekangaki bango.
20 Kasi Yesu alobaki na bango : « Kimia ! Kimia ! Bobanga te ! Ezali
Ngai ! »
21 Balingaki kokotisa Yesu na bwato, kasi, mbala moko, bwato etutaki
mabele ya esika oyo bazalaki kokende.

Yesu azali lipa oyo epesaka bomoi
(Mat 14.30-36; Mlk 6.53-56)

22 Mokolo oyo elandaki, bato oyo batikalaki na ngambo mosusu ya ebale
bayaki kokanisa na sima ete ezalaki kaka na bwato moko, mpe ete Yesu
akendeki bwato moko te na bayekoli na Ye ; bayekoli bakendeki bango
moko kaka.
23 Nzokande, babwato mosusu ewutaki na Tiberiade mpe ekomaki pene
ya esika oyo baliaki mapa sima na Nkolo kozongisa matondi epai ya
Nzambe.
24 Tango bato bamonaki ete, ezala Yesu to bayekoli na Ye, moko te azalaki
lisusu wana, bamataki na babwato yango mpe bakendeki koluka Yesu, na
Kapernawumi.
25 Tango bakutaki Ye na ngambo mosusu ya ebale, batunaki Ye :
— Rabi, okomaki awa tango nini ?
26 Yesu azongiselaki bango :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : soki bozali koluka Ngai,
ezali kaka mpo ete boliaki mapa mpe botondaki, kasi ezali te mpo ete
bomonaki bikamwa.
27 Bosalaka te mpo na bilei oyo ebebaka, kasi bosalaka mpo na bilei
oyo ewumelaka mpo na bomoi ya seko, bilei oyo Mwana na Moto akopesa
bino ; pamba te ezali Ye nde Nzambe Tata abeta kashe.
28 Batunaki Ye lisusu :
— Tosengeli kosala nini mpo na kokokisa misala oyo Nzambe azali
kozela epai na biso ?
29 Yesu azongiselaki bango :
— Mosala ya Nzambe, yango oyo : bondima Ye oyo Nzambe atindaki.
30 Batunaki Ye lisusu :
— Elembo nini ya kokamwa okolakisa biso mpo ete tondima Yo ?
Okosala penza nini ?
31 Bakoko na biso baliaki mana kati na esobe kolanda ndenge
ekomama : « Apesaki bango lipa kowuta na Likolo. »
32 Kasi Yesu azongiselaki bango :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : ezali Moyize te moto apesaki
bino lipa oyo ezalaki kowuta na Likolo, kasi ezali Tata na Ngai nde
apesaka bino lipa ya solo oyo ewutaka na Likolo.
33 Pamba te lipa ya Nzambe ezali Ye oyo akiti wuta na Likolo mpe
apesaka mokili bomoi.
34 Bongo balobaki na Ye :

— Nkolo, pesaka biso lipa yango tango nyonso.

35 Yesu azongiselaki bango :

— Ngai nazali lipa oyo epesaka bomoi. Moto nyonso oyo akoya epai na Ngai akoyoka lisusu nzala te, mpe moto nyonso oyo akondima Ngai akoyoka lisusu posa ya mayi te.

36 Nzokande, ndenge nayebisaki bino, bozali komona Ngai, kasi bozali kondima te.

37 Bato nyonso oyo Tata apesi Ngai bakoya epai na Ngai, mpe nakobengana soki moke te moto nyonso oyo akoya epai na Ngai.

38 Pamba te soki nakitaki wuta na Likolo, ezali te mpo na kosala mokano na Ngai moko, kasi mpo na kokokisa mokano ya Ye oyo atindaki Ngai.

39 Nzokande, Ye oyo atindaki Ngai alingi ete nabungisa ata moto moko te kati na bato oyo apesaki Ngai, kasi nasekwisa bango na mokolo ya suka.

40 Pamba te mokano ya Tata na Ngai ezali ete moto nyonso oyo amoni Mwana mpe andimi Ye azwa bomoi ya seko ; mpe, Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka.

41 Bayuda bakomaki koyimayima na tina na Ye mpo ete alobaki : « Ngai, nazali lipa oyo ekiti wuta na Likolo. »

42 Bakomaki koloba :

— Boni, wana ezali Yesu te ? Ezali mwana mobali ya Jozefi te ? Toyebi malamu tata mpe mama na ye ! Bongo ndenge nini azali koloba : « Nawuti na Likolo ? »

43 Yesu azongiselaki bango :

— Botika koyimayima kati na bino !

44 Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki Tata oyo atindaki Ngai abendi ye te ; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka.

45 Tala ndenge ekomama kati na mikanda ya Basakoli : « Nzambe akoteya bango nyonso. » Boye moto nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya na Ye ayaka epai na Ngai.

46 Moto moko te amona Tata, longola kaka Ye oyo ayaki wuta epai ya Nzambe.

47 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo andimi azali na bomoi ya seko,

48 pamba te nazali lipa oyo epesaka bomoi.

49 Bakoko na bino baliaki mana kati na esobe mpe bakufaki,

50 kasi botala lipa oyo ewuti na Likolo ; moto oyo akolia yango akokufa te.

51 Ngai nde nazali lipa ya bomoi oyo ewuti na Likolo ; moto nyonso oyo akolia lipa yango, akozala na bomoi ya seko ; mpe lipa oyo nakopesa mpo ete mokili ezwa bomoi ezali nde nzoto na Ngai.

52 Tango Bayuda bayokaki bongo, bakomaki kotiana tembe ; bazalaki koloba :

— Akopesa biso nzoto na ye ndenge nini mpo ete tolia yango ?

53 Bongo Yesu alobaki na bango :

— Nazali koloba na bino penza ya solo : soki bolie nzoto ya Mwana na Moto te mpe bomeli makila na Ye te, bozali na bomoi te kati na bino.

54 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai, azali na bomoi ya seko ; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka.

55 Pamba te nzoto na Ngai ezali penza bilei, mpe makila na Ngai ezali penza lokola mayi oyo bamelaka.

56 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai azali kati na
Ngai, mpe Ngai nazali kati na ye.
57 Ndenge Tata oyo atindaki Ngai azali etima ya bomoi mpe Ngai nazali
na bomoi na nzela na Ye, ndenge wana mpe moto oyo alie nzoto na Ngai
akozala na bomoi na nzela na Ngai.
58 Tala ndenge lipa oyo ewuti na Likolo ezali : ekokani te na mana oyo
bakoko na bino baliaki, kasi bakufaki kaka ; nzokande, moto oyo akolia
lipa oyo Ngai nazali akozala na bomoi ya seko.
59 Wana nde ezalaki mateya ya Yesu kati na ndako ya mayangani ya
Kapernawumi.

Bayekoli mingi bakimi Yesu

60 Sima na koyoka Ye, bayekoli mingi ya Yesu balobaki :
— Mateya oyo ezali makasi mingi, nani akoki kondima yango ?
61 Yesu asosolaki ete bayekoli na Ye bazalaki koyimayima na tina na
yango ; alobaki na bango :
— Boni, maloba oyo ebetisi bino mabaku ?
62 Bongo ekozala ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto kozonga
epai Ye azalaki liboso ?
63 Ezali Molimo nde apesaka bomoi ; mosuni ezali na eloko te. Maloba
oyo nalobi na bino ezali Molimo mpe bomoi.
64 Kasi bato mosusu kati na bino bazali kondima te.
Solo, wuta na ebandeli, Yesu ayebaki banani bazalaki kondima te, mpe
nani akoteka Ye.
65 Alobaki lisusu :
— Yango wana nalobaki na bino : « Moto moko te akoki koya epai na
Ngai soki epesameli ye te na Tata. »
66 Banda na tango wana, bayekoli na Ye mingi bazongaki mpe batikaki
kolanda Ye.
(Mat 16.13-20; Mlk 8.27-30; Lk 9.18-21)
67 Boye, Yesu alobaki na bantoma zomi na mibale :
— Boni, bino mpe bolingi kokende ?
68 Simona Petelo azongisaki :
— Nkolo, tokokende epai ya nani ? Yo nde ozali na maloba ya bomoi
ya seko.
69 Biso, tondimi mpe toyebi ete ozali Mosantu ya Nzambe.
70 Yesu alobaki na bango :
— Boni, ezali Ngai te nde naponaki bino nyonso zomi na mibale ?
Nzokande, moko kati na bino azali Satana !
71 Yesu azalaki nde koloba na tina na Yuda, mwana mobali ya Simona
Isikarioti, oyo, kati na bantoma zomi na mibale, asengelaki koteka Ye.

7

Yesu akei na feti ya Bandako ya kapo

1 Sima na yango, Yesu atambolaki na mokili ya Galile, aboyaki kovanda
na Yuda, pamba te Bayuda bazalaki koluka koboma Ye.
2 Nzokande, feti ya Bandako ya kapo, feti ya Bayuda, ekomaki pene.
3 Bandeko ya Yesu balobaki na Ye :
— Longwa awa na Galile mpe kende na Yuda, mpo ete bayekoli na Yo
bamona kuna bikamwa oyo ozali kosala.

4 Moto moko te asalaka na nkuku soki alingi koyebana. Lokola ozali
kosala makambo minene koleka, sala ete moto nyonso kati na mokili ayeba
soki ozali nani.
5 Pamba te, ezala bandeko ya Yesu, bango mpe bazalaki kondima Ye te.

6 Yesu azongiselaki bango :
— Tango na Ngai ekoki nanu te ; kasi mpo na bino, tango nyonso ezali
malamu.
7 Mokili ekoki koyina bino te ; kasi Ngai, ezali koyina Ngai mpo ete
natatolaka ete misala na yango ezali mabe.
8 Bino, bokende na feti wana ; kasi Ngai, nakokende te, pamba te tango
na Ngai ekoki nanu te.

9 Sima na Ye koloba na bango bongo, atikalaki na Galile.

10 Nzokande, tango bandeko na Ye bakendeki na feti, Ye mpe akendeki
kuna, na komilakisa te, kasi na nkuku.
11 Wana bazalaki kati na feti, Bayuda bazalaki koluka Ye mpe bazalaki
kotuna-tuna : « Azali wapi ? »

12 Kati na bato, tembe ekomaki makasi na tina na Ye. Bamoko bazalaki
koloba : Azali moto malamu ; bamosusu : « Te, azali kokosa bato nyonso. »

13 Kasi, lokola bango nyonso bazalaki kobanga Bayuda, moto ata moko
te akokaki koloba na bonsomi nyonso na tina na Yesu.

14 Tango mikolo ya feti ekomaki na kati-kati, Yesu akendeki na Tempelo
mpe akomaki koteya.
15 Bayuda bakamwaki mpe bazalaki kotunana :
— Ndenge nini moto oyo ayekola te akoki koyeba Makomi boye ?

16 Yesu azongiselaki bango :
— Makambo oyo nazali koteya ewuti epai na Ngai te, kasi ewuti epai
na Ye oyo atindi Ngai.
17 Moto nyonso oyo azwi mokano ya kosala makambo oyo Nzambe
alingaka, akososola soki mateya na Ngai ewuti na Nzambe to nazali koloba
na ndenge na Ngai moko.
18 Moto oyo alobaka na kombo na ye moko alukaka lokumu na ye
moko ; kaka oyo azali koluka lokumu ya Nzambe oyo atindaki Ye nde azali
koloba solo, mpe mabe ezali te kati na Ye.
19 Boni, Moyize apesaki bino mibeko te ? Nzokande moko te kati na
bino atosaka yango ! Bongo mpo na nini bozali koluka koboma Ngai ?

20 Bato kati na ngulupa bazongiselaki Yesu :
— Ozali na molimo mabe. Nani azali koluka koboma yo ?

21 Yesu alobaki na bango :
— Mpo na likamwisi moko oyo nasalaki, yango wana bino nyonso
bokamwe !
22 Bokanisa nanu : Moyize apesaki bino mitindo ya kokatisa ngenga, —
mobeko yango ewutaki kutu na Moyize te, kasi na bakoko— mpe botosaka
mitindo yango ata na mokolo ya Saba.
23 Bongo soki bokataka bato ngenga na mokolo ya Saba, mpe yango
ebukaka mobeko ya Moyize te, mpo na nini bozali kosilikela Ngai mpo ete
nabikisi moto na mokolo ya Saba ?
24 Bosambisaka lisusu te kolanda oyo miso na bino ezali komona, kasi
bokataka makambo na bosembo.

25 Na bongo, ndambo ya bavandi ya Yelusalemi bakomaki komituna :
« Azali te moto oyo bazali koluka koboma ?

26 Tala, azali koloba na bonsomi nyonso, mpe bazali koloba na ye eloko
moko te mpo na kotelemela ye ! Boni, bokanisi ete bakonzi na biso bayebi
ete azali penza Klisto ?
27 Kasi biso, toyebi epai moto oyo awuti ; nzokande tango Klisto akoya,
moto moko te akoyeba soki azali moto ya engumba nini ! »
28 Kaka na tango yango, wana Yesu azalaki koteya kati na Tempelo,
alobaki na mongongo makasi :
— Solo, boyebi Ngai mpe boyebi epai nawuti ! Nzokande, nayei na
ndenge na Ngai moko te ; ezali Ye oyo azali penza ya solo nde atindi
Ngai, mpe bino, boyebi Ye te.
29 Ngai, nayebi Ye, pamba te nawuti epai na Ye, mpe ezali Ye nde atindi
Ngai.
30 Na bongo, balukaki kokanga Yesu, kasi moto ata moko te alongaki ;
pamba te tango na Ye ekokaki nanu te.
31 Boye kati na bato, mingi bandimaki Ye ; bazalaki koloba :
— Boni, tango Klisto akoya, akosala bikamwa mingi koleka oyo moto
oyo ozali kosala ?
32 Bafarizeo bayokaki makambo oyo bato bazalaki koloba na se se na tina
na Yesu. Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batindaki
bakengeli ya Tempelo mpo na kokanga Yesu.
33 Yesu alobaki :
— Nazali nanu elongo na bino mpo na mwa tango moke, bongo
nakozonga epai ya Ye oyo atindaki Ngai.
34 Bokoluka Ngai, kasi bokomona Ngai te ; mpe epai Ngai nakozala,
bino, bokoki te koya kuna.
35 Bayuda balobanaki bango na bango :
— Asengeli kokende wapi mpo ete tomona ye lisusu te ? Akokende
epai ya Bayuda oyo bapalangana kati na Bagreki mpe koteya Bagreki ?
36 Alingi penza koloba nini tango azali koloba : « Bokoluka Ngai, kasi
bokomona Ngai te ; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna ? »

Mayi ya bomoi

37 Na mokolo ya suka ya feti, mokolo oyo eleki monene, Yesu atelemaki
mpe alobaki na mongongo makasi :
— Tika ete moto nyonso oyo azali na posa ya mayi aya epai na Ngai
mpe amela.
38 Moto oyo akondima Ngai, kolanda ndenge Makomi elobi, bibale ya
mayi ya bomoi ekotiola wuta kati na ye.
39 Yesu alobaki bongo na tina na Molimo oyo bato oyo bakotia kondima na
bango kati na Ye bakozwa ; mpo ete na tango wana, Molimo apesamaki
nanu te, pamba te Yesu akotaki nanu te kati na nkembo na Ye.

Bato bakabwani mpo na Yesu

40 Kati na bato oyo bayokaki maloba na Ye, bamoko bazalaki koloba :
« Moto oyo azali penza Mosakoli, »
41 bamosusu : « Azali Klisto, » kasi bamosusu lisusu : « Boni, Klisto akoki
kobimela na Galile ?
42 Boni, Makomi ezali koloba te ete Klisto akobimela na libota ya Davidi
mpe akobotama na Beteleemi, mboka ya Davidi ? »
43 Ezali bongo nde bato bakabwanaki na tina na Yesu.
44 Bamosusu kati na bango balukaki kokanga Ye, kasi moto ata moko te
alongaki.

Bakonzi ya Bayuda baboyi kondima Yesu

45 Bakengeli ya Tempelo bazongaki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batunaki bakengeli :
— Mpo na nini bomemi Yesu awa te ?
46 Bakengeli bazongisaki :
— Ezali na moto ata moko te oyo asila koloba makambo oyo moto wana azali koloba.
47 Bafarizeo batunaki lisusu :
— Bino mpe bomitiki penza mpo ete akosa bino ?
48 Boni, kati na bakonzi to kati na Bafarizeo, ezali ata na moko oyo andimi ye ?
49 Ezali kaka bato oyo bayebi mibeko ya Moyize te, bazali penza bato balakelama mabe !
50 Kasi moko kati na bango, Nikodemi, oyo, mokolo moko, akendeki epai ya Yesu, alobaki :
51 — Boni, mibeko na biso ekoki kokatela moto etumbu na kozanga koyoka ye liboso, mpe na kozanga koyeba mabe oyo asili kosala ?
52 Bazongiselaki ye :
— Boni, yo mpe ozali moto ya Galile ? Kundola malamu Makomi, mpe okomona penza ete mosakoli moko te abimela na Galile.
[
53 Na bongo, moko na moko azongaki na ndako na ye.

8

Mwasi oyo bakangi na ekobo

1 Kasi Yesu akendeki na ngomba ya banzete ya olive.
2 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, azongaki kati na lopango ya Tempelo ; mpe lokola bato nyonso bayaki kozingela Ye, avandaki mpe abandaki koteya bango.
3 Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bakumbaki mwasi moko oyo bakutaki azali kosala ekobo ; batambolisaki ye kati na ebele ya bato mpe batiaki ye liboso ya Yesu, na miso ya bato nyonso.
4 Balobaki na Yesu :
— Moteyi, mwasi oyo asali ekobo ; bakuti ye penza azali kosala yango !
5 Kati na mibeko, Moyize apesa biso mitindo ya koboma basi ya boye na mabanga. Bongo yo, olobi nini na tina na yango ?
6 Balobaki bongo mpo na kotiela Yesu motambo mpe koluka nzela ya kofunda Ye.
Kasi Yesu agunzamaki ; mpe na nzela ya mosapi na Ye, abandaki kokoma na mabele.
7 Lokola bakobaki kaka kopesa Ye mituna, Yesu atelemaki mpe alobaki na bango :
— Tika ete moto oyo, kati na bino, asala nanu lisumu te abamba ye libanga moto ya liboso.
8 Bongo Yesu agunzamaki lisusu mpe azongelaki kokoma na mabele.
9 Tango bayokaki bongo, bango nyonso babendanaki moko sima na moninga, kobanda na mikolo. Mpe Yesu atikalaki Ye moko. Lokola mwasi yango azalaki kaka wana kati na lopango ya Tempelo,
10 Yesu atombolaki moto mpe alobaki na ye :

— Mwasi, bato oyo bayei kofunda yo bazali wapi ? Boni, ata moko te
akateli yo etumbu ?
11 Mwasi azongisaki :
— Nkolo, moko te !
Bongo Yesu alobaki na ye :
— Ngai mpe nakateli yo etumbu te. Kende ; kasi, kobanda lelo, kosala
lisusu masumu te.]*

Yesu azali pole ya mokili

12 Yesu alobaki lisusu na bato :
— Nazali pole ya mokili ; moto nyonso oyo alandaka Ngai akotikala
kotambola kati na molili te, kasi akozwa pole ya bomoi.
13 Bafarizeo balobaki na Ye :
— Ozali kotatola mpo na yo moko, litatoli na yo ezali ya solo te.
14 Yesu azongiselaki bango :
— Ezala soki natatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ezali ya solo,
pamba te nayebi epai nawuti mpe epai nazali kokende ; kasi bino, boyebi
te ezala epai nawuti to epai nazali kokende.
15 Bino, bosambisaka na ndenge ya bomoto ; kasi Ngai, nasambisi
moto ata moko te.
16 Mpe ezala soki esalemi ete Ngai nasambisi moto, kosambisa na Ngai
ezali ya solo, pamba te nazali Ngai moko te : Tata oyo atindi Ngai azali
elongo na Ngai.
17 Ekomama kutu, kati na mibeko na bino, ete litatoli ya bato mibale
nde ezalaka ya solo.
18 Ngai, nazali kopesa litatoli na tina na Ngai moko, mpe Tata oyo
atindaki Ngai azali lisusu kotatola na tina na Ngai.
19 Bongo batunaki Ye :
— Tata na yo azali wapi ?
Yesu azongisaki :
— Boyebi Ngai te, mpe boyebi Tata na Ngai te. Soki boyebaki Ngai,
bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai.
20 Yesu alobaki bongo, wana azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo,
pene ya esika oyo bazalaki kotia makabo ; mpe moto ata moko te amekaki
kokanga Ye, pamba te tango na Ye ekokaki nanu te.

Yesu azali nani ?

21 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Ngai, nazali kokende ; mpe bokoluka Ngai, kasi bokokufa kati na
lisumu na bino. Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna.
22 Na bongo, Bayuda batunanaki bango na bango :
— Boni, azali na makanisi ya komiboma, yango wana alobi : « Epai
Ngai nazali kokende, bino, bokokoka te koya kuna ? »
23 Yesu azongiselaki bango :
— Bino, bozali bato ya se ; kasi Ngai, nawuti na Likolo. Bino, bozali
bato ya mokili oyo ; kasi Ngai, nazali ya mokili oyo te.
24 Yango wana nalobaki na bino : « Bokokufa kati na lisumu na
bino ; » pamba te soki bondimi te ete « Nazali oyo azali, » bokokufa kati
na lisumu na bino.
25 Batunaki Ye :
— Boye ozali nani ?
Yesu azongiselaki bango :

* **8:11** Biteni oyo, 7.54–8.11, ezali te na mikanda mosusu

— Oyo nazali koloba na bino wuta na ebandeli.
26 Nazali na makambo mingi ya koloba na tina na bino mpe ya
kosambisa kati na bino ; kasi Ye oyo atindaki Ngai azali solo, mpe
makambo oyo nayokaki epai na Ye, yango nde nazali koyebisa mokili.
27 Kasi bazalaki kososola te ete Yesu azalaki koloba na bango na tina na
Tata.
28 Alobaki lisusu :
— Sima na bino kotombola Mwana na Moto nde bokoyeba ete, Ngai,
nazali oyo azali, mpe ete nasalaka eloko moko te na ndenge na Ngai
moko, kasi nalobaka kolanda makambo oyo Tata ateyaki Ngai.
29 Ye oyo atindaki Ngai azali elongo na Ngai ; atikaki Ngai moko te,
pamba te, Ngai, nasalaka tango nyonso makambo oyo esepelisaka Ye.
30 Wana Yesu azalaki koloba bongo, bato mingi bandimaki Ye.

Bonsomi ya solo

31 Bongo Yesu alobaki na Bayuda oyo bandimaki Ye :
— Soki bowumeli kati na Liloba oyo nateyaki bino, bokozala penza
bayekoli na Ngai,
32 bokoyeba solo, mpe solo ekokangola bino.
33 Bazongiselaki Ye :
— Biso, tozali bato ya libota ya Abrayami, totikala kozala te bawumbu
ya moto ; ndenge nini oloba ete tokokoma bansomi ?
34 Yesu azongiselaki bango :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : moto nyonso oyo asalaka
masumu azali mowumbu ya lisumu.
35 Nzokande, mowumbu azalaka kati na libota tango nyonso te, kasi
mwana azali kati na yango mpo na seko.
36 Boye, soki Mwana akangoli bino, bokozala penza bansomi.
37 Nayebi ete bozali bato ya libota ya Abrayami ; nzokande, bozali
koluka koboma Ngai, pamba te boboyi koyamba Liloba na Ngai.
38 Ngai, nazali koloba makambo oyo namonaki epai ya Tata na Ngai ;
bino mpe bozali kosala makambo oyo boyokaki epai ya tata na bino.
39 Bazongisaki :
— Ezali Abrayami nde azali tata na biso.
Yesu alobaki na bango :
— Soki bozalaki bana ya Abrayami, bolingaki kosala misala oyo
Abrayami asalaki.
40 Kasi sik'oyo, na esika ete bosala yango, bozali koluka koboma Ngai,
Ngai oyo nalobi na bino solo oyo nayokaki epai ya Nzambe ! Abrayami
atikala kosala bongo te.
41 Bozali penza kosala misala ya tata na bino.
Bazongisaki :
— Tozali bana ya makangu te ; tozali kaka na tata moko : Nzambe !
42 Yesu alobaki na bango :
— Soki Nzambe azalaki penza Tata na bino, bolingaki kolinga Ngai,
pamba te nawutaki epai ya Nzambe, mpe ezali kolanda mokano na Ye
nde nazali sik'oyo awa. Nayaki na ndenge na Ngai moko te, kasi Ye nde
atindaki Ngai.
43 Mpo na nini bozali kososola te elobeli na Ngai ? Ezali mpo ete bozali
kokoka te koyoka makambo oyo nazali koloba na bino.
44 Ezali Satana nde azali tata na bino, mpe bolingi nde kaka kokokisa
posa ya tata na bino. Wuta na ebandeli, ye azala mobomi ; avandaka kati

na solo te, pamba te solo ezalaka te kati na ye. Tango akosaka, alobaka penza makambo oyo ewutaka kati na ye ; pamba te azali mokosi mpe tata ya lokuta.
45 Kasi Ngai, lokola nalobi solo, yango wana bozali kondima Ngai te.
46 Nani kati na bino akoki kotalisa Ngai ete nasali masumu ? Soki nalobaka solo, mpo na nini bondimaka Ngai te ?
47 Moto oyo azali ya Nzambe ayokaka makambo oyo Nzambe alobaka ; kasi soki bino boyokaka te, ezali mpo ete bozali ya Nzambe te.
48 Bayuda bazongiselaki Ye :
— Omoni ! Yango wana tolobaki na biso ete ozali moto ya Samari mpe ozali na molimo mabe kati na yo.
49 Yesu azongisaki :
— Nazali na molimo mabe te kati na Ngai. Ngai nazali nde kopesa Tata na Ngai lokumu, kasi bino bozali kotiola Ngai.
50 Nalukaka lokumu na Ngai moko te ; ezali na Moko oyo alukaka yango mpe asambisaka.
51 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo akobatela Liloba na Ngai kati na ye akotikala kokufa te.

Yesu mpe Abrayami

52 Na yango, Bayuda balobaki na Ye :
— Tomoni sik'oyo ete ozali na molimo mabe kati na yo ! Pamba te Abrayami asila kokufa, basakoli mpe lokola ; bongo yo ozali koloba ete moto oyo akobatela Liloba na yo kati na ye akotikala kokufa te !
53 Boni, yo okanisi ete oleki Abrayami, tata na biso, oyo akufa to mpe oleki basakoli nyonso oyo bakufa ? Yango yo, ozali komimona nani ?
54 Yesu azongiselaki bango :
— Soki namipesaki Ngai moko lokumu, lokumu na Ngai elingaki kozala na tina te. Kasi ezali Tata na Ngai, Ye oyo bino bozali koloba ete azali Nzambe na bino, nde azali kopesa Ngai lokumu.
55 Solo, bino, boyebi Ye te ; kasi Ngai, nayebi Ye. Soki nameki koloba ete nayebi Ye te, wana nakozala mokosi lokola bino. Kasi nayebi Ye mpe nabatelaka Liloba na Ye.
56 Tata na bino, Abrayami, atondaki na esengo, wana akanisaki ete akomona mokolo na Ngai. Amonaki yango mpe atondaki na esengo.
57 Bayuda balobaki na Ye :
— Nini ? Yo moto oyo okokisi nanu te ata mibu tuku mitano ya mbotama, ozali koloba ete omonaki Abrayami !
58 Yesu azongisaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : liboso ete Abrayami abotama, Ngai nazali.
59 Tango Bayuda bayokaki bongo, balokotaki mabanga mpo na kobamba Yesu, kasi abombamaki mpe abimaki libanda ya lopango ya Tempelo.

9

Yesu abikisi mokufi miso

1 Wana Yesu azalaki kokende, amonaki moto moko akufa miso wuta mbotama na ye.
2 Bayekoli na Ye batunaki Ye :
— Moteyi, nani asalaki masumu mpo ete moto oyo abotama mokufi miso : boni, ezali ye moko to baboti na ye ?

3 Yesu azongisaki :
— Ezali te mpo na masumu na ye to ya baboti na ye, kasi ezali mpo
ete misala ya Nzambe emonisama kati na ye.
4 Lokola moyi ezali, esengeli na Ngai kosala misala ya Ye oyo atindaki
Ngai ; butu ezali koya, oyo moto ata moko te akokoka kosala mosala.
5 Wana nazali kati na mokili, nazali pole ya mokili.
6 Sima na Yesu koloba bongo, abwakaki soyi na mabele mpe, na nzela
ya soyi na Ye, asalaki potopoto. Bongo apakolaki yango na miso ya mokufi
miso
7 mpe alobaki na ye :
— Kende kosukola na liziba ya Siloe.
Mokufi miso akendeki mpe asukolaki. Tango azongaki, abandaki
komona.
8 Bato oyo bazalaki zingazinga na ye mpe ba-oyo bazalaki komona ye
kosenga-senga mbongo bakomaki koloba :
— Boni, ezali ye te moto oyo azalaki tango nyonso ya kovanda mpo
na kosenga-senga mbongo ?
9 Bamoko bazalaki koloba :
— Ezali ye !
Bamosusu :
— Te, ezali ye te ; akokani na ye !
Kasi ye moko, mokufi miso, azalaki koloba :
— Ezali ngai !
10 Bongo batunaki ye :
— Miso na yo ebikaki ndenge nini ?
11 Azongiselaki bango :
— Moto oyo babengaka Yesu asalaki potopoto, apakolaki ngai yango
na miso, bongo alobaki na ngai : « Kende kosukola na Siloe. » Boye,
nakendeki, nasukolaki mpe, mbala moko, nakomaki komona.
12 Batunaki ye lisusu :
— Moto yango azali wapi ?
Azongisaki :
— Nayebi te !

Mituna ya Bafarizeo epai ya mokufi miso oyo abikaki

13 Bamemaki liboso ya Bafarizeo, mokufi miso oyo abikaki.
14 Nzokande mokolo oyo Yesu asalaki potopoto mpo na kobikisa miso ya
mokufi miso yango ezalaki mokolo ya Saba.
15 Yango wana Bafarizeo mpe batunaki ye soki ndenge nini miso na ye
ebikaki. Azongiselaki bango :
— Atiaki ngai potopoto na miso, nasukolaki mpe nakomi komona.
16 Kati na Bafarizeo, bamoko balobaki :
— Moto oyo awuti epai ya Nzambe te, mpo ete azali kotosa te mokolo
ya Saba.
Kasi bamosusu balobaki :
— Ndenge nini moto ya masumu akoki kozwa bokonzi ya kosala
bikamwa ya ndenge wana ?
Bokabwani ekotaki kati na bango.
17 Batunaki lisusu mokufi miso :
— Bongo yo, olobi nini na tina na ye, pamba te ezali miso na yo nde
abikisi ?
Azongiselaki bango :
— Azali mosakoli.

18 Bayuda baboyaki kondima ete azalaki liboso mokufi miso mpe ete abiki. Boye, babengaki baboti na ye
19 mpe batunaki bango :
— Mobali oyo azali mwana na bino ? Boni, abotama solo mokufi miso ? Ndenge nini sik'oyo akomi komona ?
20 Baboti na ye bazongisaki :
— Toyebi ete azali mwana na biso mpe ete abotama mokufi miso ;
21 kasi mpo na oyo etali koyeba ndenge nini akomi komona sik'oyo mpe nani abikisi ye, toyebi eloko te. Botuna ye moko. Azali mokolo ; akoloba na tina na ye moko.
22 Baboti na ye balobaki bongo mpo ete bazalaki kobanga Bayuda, pamba te Bayuda basilaki kozwa mokano ya kobengana, na ndako na bango ya mayangani, moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Klisto.
23 Yango wana baboti na ye bazongisaki : « Botuna ye moko, azali mokolo. »
24 Bafarizeo babengisaki lisusu, mpo na mbala ya mibale, moto oyo azalaki mokufi miso mpe balobaki na ye :
— Pesa Nzambe nkembo na koloba solo ; biso toyebi ete moto wana azali moto ya masumu.
25 Azongiselaki bango :
— Soki azali moto ya masumu, wana ngai nayebi yango te ; kasi ngai nayebi kaka likambo moko : nazalaki mokufi miso, kasi sik'oyo, nakomi komona.
26 Batunaki ye lisusu :
— Asalaki yo nini ? Abikisaki miso na yo ndenge nini ?
27 Azongiselaki bango :
— Nasilaki koyebisa bino yango, kasi boyokaki te. Bongo mpo na nini bolingi lisusu koyoka yango ? Boni, bino mpe bolingi kokoma bayekoli na ye ?
28 Bongo Bafarizeo bakomaki kofinga ye mpe koloba :
— Ezali yo nde ozali moyekoli na ye ; biso tozali bayekoli ya Moyize.
29 Toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize ; kasi moto wana, toyebi kutu te soki awuti wapi !
30 Moto yango azongisaki :
— Oh, ezali penza likambo ya kokamwa soki boyebi te epai nini awuti ! Kasi mpo na ngai, abikisi miso na ngai.
31 Toyebi biso nyonso ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi ayokaka nde moto oyo atosaka Ye mpe asalaka mokano na Ye.
32 Mpe totikala nanu koyoka te ete moto abikisi moto moko akufa miso wuta mbotama na ye.
33 Soki moto wana awutaki epai ya Nzambe te, akokaki kosala ata eloko moko te.
34 Bazongiselaki ye :
— Ndenge nini yo moto oyo obotama mobimba kati na lisumu oteya biso ?
Boye, babenganaki ye.

Bakufi miso ya solo

35 Tango Yesu ayokaki ete babengani moto wana, akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye :
— Boni, ondimi Mwana na Moto ?
36 Moto wana azongiselaki Ye :
— Nkolo, azali nani ? Yebisa ngai mpo ete nandima Ye.

37 Yesu alobaki :
— Omoni Ye ! Ezali Ye oyo azali koloba na yo.
38 Moto yango azongisaki :
— Nkolo, nandimi.
Mpe agumbamelaki Ye.
39 Yesu alobaki :
— Nayaki mpo na kotia bososoli kati na mokili ; mpo ete bakufi miso bakoma komona, mpe ba-oyo bazali komona bakoma bakufi miso.
40 Bafarizeo mosusu oyo bazalaki elongo na ye bayokaki maloba yango mpe batunaki Yesu :
— Boni, olingi koloba ete biso mpe tozali bakufi miso ?
41 Yesu azongiselaki bango :
— Soki bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na ngambo te ; kasi lokola bolobi ete bomonaka, elingi koloba ete bozali penza na ngambo.

10

Yesu, Mobateli malamu ya bameme

1 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo akotaka na lopango ya bameme na nzela ya ekuke te, kasi amataka na likolo ya lopango, na esika mosusu, azali moyibi mpe mobomi.
2 Kasi ye oyo akotelaka na ekuke azali mobateli bameme.
3 Mokengeli afungolelaka mobateli bameme ekuke, bameme eyokaka mongongo na ye. Mobateli abengaka bameme na ye na kombo na yango mpe abimisaka yango na libanda.
4 Soki abimisi bameme na ye nyonso na libanda, alekaka liboso na yango ; mpe bameme elandaka ye na sima, pamba te eyebi mongongo na ye.
5 Ekotikala ata mokolo moko te kolanda mopaya ; kasi ekokima ye mosika, pamba te eyebi mongongo na ye te.
6 Yesu ayebisaki bango lisese yango, kasi basosolaki te tina ya makambo oyo azalaki koyebisa bango.
7 Mpo na yango, Yesu alobaki na bango lisusu :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : Ngai nazali ekuke ya bameme.
8 Bato nyonso oyo bayaki liboso na Ngai bazali miyibi mpe babomi ; bameme eyokelaki bango te.
9 Ngai nde nazali ekuke ; moto nyonso oyo akokotela na nzela na Ngai akobika ; akokota mpe akobima, mpe akozwa bilei.
10 Moyibi ayaka kaka mpo na koyiba, koboma mpe kobebisa ; kasi Ngai, nayei mpo ete bameme ezwa bomoi mpe ezwa yango na bofuluki penza.
11 Nazali mobateli malamu ya bameme. Mobateli malamu ya bameme apesaka bomoi na ye mpo na bameme na ye.
12 Mosali oyo azali mobateli bibwele te, oyo azali nkolo bameme te, asalaka kaka mpo na lifuti. Soki kaka amoni mbwa ya zamba koya, asundolaka bameme mpe akimaka. Bongo mbwa ya zamba ekangaka bameme mpe epanzaka yango.
13 Mosali yango akimaka, pamba te asalaka kaka mpo na lifuti mpe atiaka makanisi na ye na bameme te.
14 Ngai, nazali mobateli malamu ya bibwele ; nayebi bameme na Ngai, mpe bameme na Ngai eyebi Ngai

15 —ndenge kaka Tata ayebi Ngai, mpe Ngai nayebi Tata— Nazali
kokaba bomoi na Ngai mpo na bameme na Ngai.
16 Nazali na bameme mosusu oyo ezali ya lopango oyo te. Nasengeli
komema yango ; ekoyoka mongongo na Ngai. Etonga ekozala kaka moko,
mpe mobateli bibwele akozala kaka moko.
17 Tata alingaka Ngai mpo ete nazali kokaba bomoi na Ngai ; kasi
nakozwa yango lisusu.
18 Moto moko te azali kobotola Ngai bomoi yango, kasi Ngai moko nde
nazali kokaba yango, na mokano na Ngai moko. Nazali na bokonzi ya
kopesa mpe ya kozwa yango lisusu. Yango nde mitindo oyo Tata na Ngai
apesaki Ngai.
19 Bayuda bakabwanaki lisusu likolo ya maloba yango.
20 Mingi kati na bango bazalaki koloba :
— Azali na molimo mabe ! Azali na liboma ! Mpo na nini bozali
koyoka ye ?
21 Bamosusu bazalaki kozongisa :
— Maloba wana ezali te ya moto oyo azali na se ya bokonzi ya molimo
mabe ! Boni, molimo mabe ekoki penza kofungola miso ya bakufi miso ?

Yesu azali Mwana na Nzambe to motioli

22 Ekomaki tango ya kosepela feti ya Kobulisa Tempelo ya Yelusalemi.
Feti yango esalemaki na tango ya malili makasi.
23 Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, na veranda ya
Salomo.
24 Bayuda bazingelaki Ye mpe batunaki Ye :
— Kino tango nini okotika mitema na biso likolo-likolo ? Soki ozali
Klisto, yebisa biso yango polele !
25 Yesu azongiselaki bango :
— Nayebisaki bino yango, kasi boboyi na bino kondima. Makamwisi
oyo nazali kosala na Kombo ya Tata ezali kotatola na tina na Ngai ;
26 kasi bino, boboyi na bino kondima, pamba te bozali bameme na
Ngai te.
27 Bameme na Ngai eyokaka mongongo na Ngai. Nayebi bameme na
Ngai, mpe yango elandaka Ngai.
28 Napesi yango bomoi ya seko : ekokufa soki moke te, mpe moto ata
moko te akobotola yango na loboko na Ngai.
29 Tata na Ngai, oyo apesaki Ngai bameme yango, aleki bato nyonso
na monene, mpe moto moko te akoki kobotola yango na loboko ya Tata na
Ngai.
30 Ngai mpe Tata tozali se moko.
31 Na bongo, Bayuda balokotaki lisusu mabanga mpo na koboma Ye,
32 kasi Yesu alobaki na bango :
— Nalakisi bino bikamwa mingi ya minene oyo esalemaki na nguya
ya Tata ; mpo na likamwisi nini bolingi koboma Ngai na mabanga ?
33 Bayuda bazongiselaki Ye :
— Ezali te mpo na likamwisi moko boye ya malamu nde tolingi
koboma yo, kasi ezali mpo ete ozali kofinga Nzambe. Lisusu, ezali mpo
ete, yo oyo ozali moto, ozali koloba ete ozali Nzambe.
34 Yesu alobaki na bango :
— Ekomama te kati na mibeko na bino : « Nalobi : ‹ Bozali
banzambe ? › »

35 Nzokande, batiaka tembe na Makomi te. Boye, soki abengaki « banzambe, » bato oyo epai banani Liloba na Nzambe eyaki,
36 mpo na nini koloba na tina na Ngai oyo Tata abulisa mpe atinda kati na mokili : « Ozali kofinga, » mpo nalobaki : « Nazali Mwana na Nzambe ? »
37 Soki nasalaka te misala ya Tata na Ngai, wana bondima na bino Ngai te.
38 Kasi soki nasalaka yango, ezala soki boboyi na bino kondima Ngai, bondima ata misala yango, mpo boyeba mpe bososola ete Tata azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na Tata.
39 Mpo na yango, balukaki lisusu kokanga Ye, kasi Yesu akimaki bango.
40 Akendeki lisusu na ngambo mosusu ya Yordani, kaka na esika oyo Yoane azalaki kobatisa bato, mpe atikalaki kuna.
41 Bato mingi penza bayaki epai na Ye ; bazalaki koloba : « Yoane asalaki likamwisi ata moko te, kasi makambo nyonso oyo alobaki na tina na moto oyo ezali ya solo ! »
42 Mpe kuna, bato mingi bandimaki Yesu.

11

Kufa ya Lazare

1 Kati na mboka Betani, ezalaki na mobali moko na kombo Lazare ; azalaki kobela mpe azalaki na bandeko basi mibale : Mari mpe Marte.
2 Mari azali mwasi oyo asopelaki Nkolo malasi mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo ya Yesu, mpe Lazare oyo azali kobela azali ndeko na ye ya mobali.
3 Bandeko nyonso mibale ya basi batindaki maloba oyo epai ya Yesu :
— Nkolo, moto oyo olingaka azali kobela.
4 Tango Yesu ayokaki yango, alobaki :
— Bokono oyo ekoboma ye te, kasi ekopesa Nzambe nkembo mpe ekozala nzela mpo ete Mwana na Nzambe azwa lokumu.
5 Nzokande, Yesu azalaki kolinga makasi Marte, ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare.
6 Atako ayokaki ete Lazare azali kobela, kasi avandaki lisusu mikolo mibale na esika oyo azalaki.
7 Bongo alobaki na bayekoli na Ye :
— Tosengeli sik'oyo kozonga na Yuda.
8 Bayekoli balobaki na Ye :
— Moteyi, wuta mokolo oyo Bayuda balingaki koboma Yo na mabanga, eleki nanu mikolo mingi te ; bongo mpo na nini olingi lisusu kozonga kuna ?
9 Yesu azongisaki :
— Boni, moyi ezalaka na bangonga zomi na mibale te ? Soki moto atamboli na moyi, akobeta mabaku te, pamba te azali komona pole ya mokili oyo.
10 Nzokande, soki moto atamboli na butu, akobeta penza mabaku, pamba te pole ezali te.
11 Sima na Ye koloba bongo, alobaki na bango lisusu :
— Molingami na biso, Lazare, alali pongi ; kasi nazali kokende kolamusa ye.
12 Bayekoli balobaki na Yesu :
— Nkolo, soki azali kolala pongi, akobika na bokono na ye !

13 Solo, Yesu alingaki koloba ete Lazare akufi, kasi bayekoli bakanisaki
ete azali kolobela nde pongi oyo tolalaka.
14 Bongo Yesu alobaki na bango na polele :
— Lazare akufi.
15 Mpe nazali na esengo makasi mpo na bino lokola bozalaki kuna
te, pamba te likambo oyo ekosala ete kondima na bino elendisama. Kasi
sik'oyo tokende epai na ye.
16 Na bongo, Toma, oyo bazalaki mpe kobenga « Lipasa, » alobaki na
bayekoli mosusu :
— Biso mpe, tokende mpo ete tokufa elongo na Yesu !
17 Tango Yesu akomaki, ayokaki ete basilaki kokunda Lazare kati na
kunda wuta mikolo minei.
18 Mpe lokola Betani ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele pene
misato,
19 Bayuda mingi bayaki epai ya Mari mpe Marte mpo na kokabola mawa
elongo na bango, mpo na kufa ya ndeko na bango.

Lisekwa mpe bomoi

20 Tango Marte ayokaki ete Yesu azali koya, akendeki kokutana na Ye ;
kasi Mari atikalaki ya kovanda kati na ndako.
21 Marte alobaki na Yesu :
— Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te !
22 Kasi nazali na kondima ete, ata sik'oyo, Nzambe akopesa Yo nyonso
oyo okosenga Ye.
23 Yesu alobaki na ye :
— Ndeko na yo akosekwa.
24 Marte azongiselaki Yesu :
— Nayebi solo ete akosekwa, na mokolo ya suka, na tango bakufi
bakosekwa.
25 Yesu alobaki na ye :
— Ngai nazali lisekwa mpe bomoi. Moto nyonso oyo andimi Ngai
akozala na bomoi, atako akufi.
26 Mpe moto nyonso oyo andimi Ngai, wana azali na bomoi, akotikala
kokufa te. Ondimi yango ?
27 Marte azongisaki :
— Iyo, Nkolo ! Nandimi ete ozali Klisto, Mwana na Nzambe, oyo
asengelaki koya na mokili.
28 Sima na Marte koloba bongo, akendeki kobenga Mari, ndeko na ye ;
mpe wana abendaki ye pembeni, alobaki na ye na mongongo ya se penza :
— Moteyi ayei, azali kobenga yo.
29 Tango kaka Mari ayokaki bongo, atelemaki na lombangu mpe
akendeki epai ya Yesu.
30 Nzokande, Yesu akotaki nanu te na mboka ; azalaki kaka na esika oyo
Marte akutanaki na Ye.
31 Tango Bayuda oyo bazalaki elongo na Mari kati na ndako mpo na
kokabola mawa elongo na ye, bamonaki Mari kotelema na lombangu mpe
kobima libanda, balandaki ye, pamba te bakanisaki ete akei kolela na
kunda.
32 Tango kaka Mari akomaki na esika oyo Yesu azalaki mpe amonaki Ye,
amibwakaki na makolo na Ye mpe alobaki :
— Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te !

33 Tango Yesu amonaki Mari mpe Bayuda oyo bayaki elongo na ye kolela,
ayokaki mawa makasi mpe amitungisaki.
34 Atunaki bango :
— Bokundaki ye wapi ?
Bazongisaki :
— Nkolo, yaka kotala.
35 Yesu alelaki.
36 Bongo Bayuda balobaki :
— Tala ndenge nini alingaki ye !
37 Kasi bamosusu kati na bango balobaki :
— Ezali ye te oyo abikisaki mokufi miso ? Bongo ndenge nini akokaki
te kosala ete Lazare akufa te ?

Yesu asekwisi Lazare

38 Lokola Yesu amitungisaki lisusu makasi, akendeki na kunda. Ezalaki
kati na ebombamelo ya mabanga oyo, na ekotelo na yango, batiaki libanga
moko ya monene.
39 Yesu alobaki na bango :
— Botindika libanga.
Kasi Marte, ndeko ya mowei, alobaki na Yesu :
— Nkolo, azali kolumba solo ! Wuta bakundaki ye, esali mikolo minei.
40 Yesu alobaki na ye :
— Nalobaki na yo te ete soki ondimi, okomona nkembo ya Nzambe ?
41 Boye batindikaki libanga. Bongo Yesu atombolaki miso na likolo mpe
alobaki : « Tata, nazali kotonda Yo mpo ete oyoki Ngai.
42 Nayebaki ete oyokaka Ngai tango nyonso ; kasi soki nalobi bongo, ezali
mpo ete bato oyo bazali zingazinga na Ngai bandima ete Yo nde otindaki
Ngai. »
43 Sima na Yesu koloba bongo, agangaki :
— Lazare, bima !
44 Mpe mowei abimaki longwa na kunda ; makolo mpe maboko na ye
ezalaki ya kokangama na basinga ya bitendi, mpe elongi na ye ezalaki ya
kozipama na elamba.
Bongo Yesu alobaki na bato oyo bazalaki wana :
— Bofungola ye basinga wana mpe botika ye kokende.

Bakani koboma Yesu
(Mat 26.1-5; Mlk 14.1-2; Lk 22.1-2)

45 Kati na Bayuda oyo bayaki epai ya Mari, mingi kati na bango
bandimaki Yesu tango bamonaki makambo oyo asalaki ;
46 kasi bamosusu bakendeki kokuta Bafarizeo mpo na koyebisa bango
makambo yango, oyo Yesu asalaki.
47 Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo babengisaki
Likita-Monene mpe batunanaki :
— Tosala nini ? Moto oyo azali kosala bikamwa mingi.
48 Soki totiki ye kokoba kosala bongo, bato nyonso bakondima ye ;
bongo bato ya Rome bakoya bakobebisa Tempelo na biso mpe ekolo na
biso.
49 Moko kati na bango, Kayifa, oyo azalaki mokonzi ya Banganga-
Nzambe na mobu wana, alobaki na bango :
50 — Bozali kososola eloko moko te ; bozali mpe komona te ete ezali
mpo na bolamu na bino soki moto moko akufi mpo na bato nyonso, mpo
ete ekolo mobimba ebebisama te ?

51 Nzokande, makambo oyo azalaki koloba na bango ewutaki na
makanisi na ye moko te ; kasi lokola azalaki mokonzi ya Banganga-
Nzambe na mobu wana, yango wana asakolaki ete Yesu asengelaki kokufa
mpo na ekolo ya Bayuda.
52 Mpe asengelaki kokufa kaka mpo na ekolo yango te, kasi mpe mpo na
kosangisa kati na libota moko, bana nyonso ya Nzambe, oyo bapalangana
bipai na bipai.
53 Ezali na mokolo wana nde bazwaki mokano ya koboma Yesu.
54 Na bongo, Yesu atikaki komilakisa na polele kati na Bayuda ;
alongwaki wana mpe akendeki na etuka oyo ezalaki pene ya esobe, kati
na engumba moko na kombo Efrayimi ; mpe avandaki kuna elongo na
bayekoli na Ye.
55 Kasi lokola feti ya Pasika ya Bayuda ekomaki pene, bato mingi ya
mboka bakendeki na Yelusalemi mpo na komipetola liboso ya feti yango.
56 Bazalaki koluka Yesu mpe kotunana bango na bango kati na lopango
ya Tempelo :
— Bokanisi nini ? Akoya penza na feti ?
57 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo basilaki
kopesa mitindo ete moto nyonso oyo akoyeba esika oyo Yesu azali, ayebisa
bango mpo ete bakanga ye.

12

Mari asopeli Yesu malasi
(Mat 26.6-13; Mlk 14.3-9)

1 Wana etikalaki mikolo motoba mpo ete Pasika ebanda, Yesu akendeki
na Betani epai wapi Lazare, oyo asekwisaki kati na bakufi, azalaki
kovanda.
2 Kuna, balambaki bilei mpo na Yesu ; mpe wana Marte azalaki
kobongisa mesa, Lazare azalaki moko kati na bato oyo bavandaki na mesa
elongo na Yesu.
3 Mari akamataki ndambo ya litele ya malasi ya nar, oyo basangisa na
eloko mosusu te mpe ya motuya makasi, asopaki yango na makolo ya
Yesu mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo yango. Ndako
mobimba etondaki na solo ya malasi yango.
4 Bongo moko kati na bayekoli ya Yesu, Yuda Isikarioti, ye oyo akoteka
Ye, alobaki :
5 — Mpo na nini bateki te malasi oyo na motuya ya mbongo ya bibende
nkama misato mpo na kopesa yango epai ya babola ?
6 Yuda Isikarioti alobaki bongo mpo ete azalaki moyibi ; ezalaki te
mpo ete azalaki na makanisi ya kosunga babola. Bongo lokola azalaki
mpe kobatela libenga ya mbongo ya lisanga, azalaki tango nyonso koyiba
mbongo.
7 Kasi Yesu alobaki :
— Tika ye kimia ! Abombi malasi yango mpo na mokolo oyo
bakokunda Ngai.
8 Bokozalaka na babola tango nyonso ; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai
tango nyonso te.

Banganga-Nzambe balingi koboma Lazare

9 Lokola Bayuda mingi bayokaki ete Yesu azali na Betani, bakendeki
kuna ; bakendeki kaka te mpo na Yesu, kasi mpe mpo na kotala Lazare
oyo Yesu asekwisaki kati na bakufi.

10 Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe basalaki mabongisi mpo na
koboma mpe Lazare ;
11 pamba te likolo na ye, Bayuda ebele bazalaki kokabwana na
Banganga-Nzambe mpo na kondima Yesu.

Yesu akoti na Yelusalemi
(Mat 21.1-11; Mlk 11.1-11; Lk 19.28-40)

12 Mokolo oyo elandaki, ebele ya bato oyo bayaki na Yelusalemi mpo
na feti ya Pasika bayokaki sango ete Yesu mpe azali kokende kuna na
Yelusalemi.
13 Bakataki mandalala mpe babimaki mpo na kokende koyamba Yesu ;
bazalaki koganga :
« Ozana !
Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo,
Mokonzi ya Isalaele ! »
14 Yesu amonaki mwana moko ya ane mpe avandaki na likolo na yango
kolanda ndenge ekomama :
15 « Siona, engumba kitoko, kobanga te !
Tala, mokonzi na yo azali koya,
avandi na likolo ya mwana ya ane ! »
16 Bayekoli ya Yesu bayebaki nanu te tina ya makambo oyo ezalaki
kosalema. Kaka tango Yesu akotaki kati na nkembo nde basososolaki ete
makambo yango ekomamaki na tina na Ye, mpe ete bakokisaki kaka
makambo oyo Makomi eloba.
17 Bato nyonso oyo bazalaki elongo na Yesu tango abengaki Lazare ete
abima na kunda mpe asekwisaki ye kati na bakufi, bazalaki kotatola
makambo oyo bamonaki.
18 Yango wana ebele ya bato bakendeki koyamba Yesu mpo ete bayokaki
ete Ye nde asalaki likamwisi yango.
19 Bongo Bafarizeo balobanaki bango na bango :
— Bomoni, bokokoka lisusu eloko moko te ; bato nyonso bakomi na
bango kolanda ye !

Yesu alobeli kufa na Ye

20 Kati na bato oyo bayaki na feti, na Yelusalemi, mpo na kogumbamela
Nzambe, ezalaki na ndambo ya Bagreki.
21 Bakendeki epai ya Filipo, moto ya mboka Betisaida ya Galile, mpe
batalisaki ye bosenga oyo :
— Tata, tolingi komona Yesu.
22 Filipo akendeki koyebisa Andre ; bongo bango mibale, Andre mpe
Filipo, bakendeki koyebisa Yesu.
23 Yesu azongiselaki bango :
— Sik'oyo, ngonga ekoki, ngonga oyo Mwana na Moto asengeli kokota
kati na nkembo na Ye.
24 Nazali koloba na bino penza ya solo : soki mbuma ya ble oyo ekweyi
na mabele ekufi te, mbuma yango ekotikala kaka yango moko. Kasi soki
ekufi, ekobota solo bambuma ebele.
25 Moto nyonso oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango ; kasi
moto oyo aboyi kokangama na bomoi na ye, kati na mokili oyo, akobatela
yango mpo na bomoi ya seko.
26 Tika ete moto oyo alingi kosalela Ngai alanda Ngai ! Epai Ngai
nakozala, mosali na Ngai mpe akozala wana. Tata na Ngai akokumisa
moto oyo asalelaka Ngai.

27 Sik’oyo, molimo na Ngai etungisami ! Naloba nini ? Tata, kangola
Ngai na tango oyo ya pasi ? Nzokande, ezali penza mpo na tango yango
ya pasi nde nakomi kino na ngonga oyo !
28 Tata, pesa Kombo na Yo nkembo !
Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo :
— Nasili kopesa yango nkembo mpe nakopesa yango lisusu nkembo !
29 Bato oyo bazalaki wana mpe bayokaki mongongo yango balobaki :
— Ezali kake !
Bato mosusu balobaki :
— Anjelu moko asololi na ye !
30 Kasi Yesu alobaki na bango :
— Mongongo wana eyokani te mpo na Ngai, kasi mpo na bino.
31 Kosambisama ya mokili elingi kosalema nde sik’oyo ; mokonzi ya
mokili oyo akobwakama sik’oyo na libanda.
32 Mpe tango bakotombola Ngai longwa na mabele, nakobenda bato
nyonso epai na Ngai.
33 Yesu alobaki bongo mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengeli
kokufa.
34 Bato bazongiselaki Ye :
— Mibeko ezali kolakisa biso ete Klisto asengeli kozala na bomoi seko
na seko. Bongo ndenge nini yo olobi na biso : « Mwana na Moto asengeli
kotombolama ? » Nani nde Mwana na Moto ?
35 Yesu alobaki na bango :
— Pole ezali nanu kati na bino mpo na mwa tango moke. Botambola,
wana bozali na pole, mpo ete molili ekanga bino te na mbalakata ;
pamba te moto oyo atambolaka kati na molili ayebaka te esika nini azali
kotia lokolo.
36 Boye wana bozali nanu na pole, bondima pole mpo ete bokoma bana
ya pole.
Tango Yesu asilisaki koloba bongo, akendeki mpe amibombaki mosika
na bango.

Bayuda baboyi kondima Yesu

37 Atako Yesu asalaki bikamwa ebele na miso na bango, kasi bandimaki
Ye kaka te
38 mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama :
« Nkolo, nani andimaki mateya na biso ?
Mpe nguya na Yo emonisamaki epai ya nani ? »
39 Ezali lisusu Ezayi nde alobaki tina oyo bakokaki kondima te :
40 « Azipaki miso na bango
mpe akomisaki bango mitema makasi,
mpo ete bamona te na miso na bango,
basosola te na mitema na bango,
babongola mitema te,
mpe ngai nabikisa bango te. »
41 Ezayi alobaki bongo mpo ete amonaki Nkembo ya Yesu mpe azalaki
koloba na tina na Ye.
42 Nzokande, kati na bakonzi ya Bayuda, mingi bandimaki Ye ; kasi
balakisaki te kondima na bango na polele, pamba te bazalaki kobanga
ete Bafarizeo babengana bango na ndako ya mayangani,
43 pamba te bazalaki kolinga mingi kozwa lokumu kowuta na bato, kasi
lokumu kowuta na Nzambe te.
44 Bongo Yesu alobaki na mongongo ya makasi :

— Moto oyo andimi Ngai, andimi kaka Ngai te, kasi andimi mpe Ye
oyo atindaki Ngai ;
45 mpe moto oyo amoni Ngai, amoni mpe Ye oyo atindaki Ngai.
46 Ngai, pole, nayaki kati na mokili mpo ete moto nyonso oyo akondima
Ngai azala lisusu te kati na molili.
47 Soki moto ayoki maloba na Ngai, kasi aboyi kotia yango na misala,
Ngai, nakosambisa ye te ; pamba te nayaki te mpo na kosambisa mokili,
kasi mpo na kobikisa yango.
48 Moto oyo aboyi Ngai mpe ayambi te maloba na Ngai azali na
mosambisi na ye : ezali liloba oyo nateyi nde ekosambisa ye, na mokolo
ya suka.
49 Pamba te nalobaki na Kombo na Ngai moko te ; kasi Ye moko Tata
oyo atindaki Ngai apesaki Ngai, lokola mitindo, makambo oyo nasengeli
koloba mpe koteya.
50 Nzokande, nayebi malamu ete mitindo na Ye epesaka bomoi
ya seko ; yango wana nazali koloba makambo oyo, ndenge kaka Tata
ayebisaki Ngai yango.

Maloba ya suka ya Moteyi

13

Yesu asukoli makolo ya bayekoli na Ye

1 Liboso ete feti ya Pasika ekoma, Yesu ayebaki ete tango na Ye ekoki mpo
na kotika mokili oyo mpe kokende epai ya Tata. Lokola azalaki kolinga
bato na Ye, oyo bazalaki kati na mokili, akobaki kolinga bango kino na
suka.
2 Bongo, wana bazalaki kolia elongo, Satana asilaki kotia kati na motema
ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona, makanisi ya koteka Yesu.
3 Yesu ayebaki ete Tata apesaki Ye bokonzi likolo ya makambo nyonso,
ete awutaki epai ya Nzambe mpe ete asengelaki kozonga epai ya Nzambe ;
4 atelemaki longwa na mesa, alongolaki bilamba oyo alataki, azwaki
eteni moko ya elamba mpe amikangaki yango na loketo.
5 Bongo, atiaki mayi na sani mpe abandaki kosukola makolo ya bayekoli
na Ye mpe kopangusa yango na eteni ya elamba oyo amikangaki na loketo.
6 Tango akomaki na esika oyo Simona Petelo azalaki, Simona Petelo
alobaki na Ye :
— Nkolo, Yo penza osukola ngai makolo ?
7 Yesu azongiselaki ye :
— Likambo oyo Ngai nazali kosala, yo okoki te kososola yango sik'oyo ;
kasi okososola yango na sima.
8 Kasi Petelo alobaki na Yesu :
— Te ! Osengeli te kosukola ngai makolo !
Yesu azongiselaki ye :
— Soki nasukoli yo makolo te, okozala lisusu te na libula elongo na
Ngai.
9 Simona Petelo alobaki na Yesu :
— Nkolo, lokola ekomi bongo, kosukola ngai kaka makolo te, kasi
sukola ngai lisusu maboko mpe moto.
10 Yesu alobaki na ye :
— Moto oyo awuti komisukola nzoto azali penza peto ; azali kaka na
posa ya kosukola makolo na ye. Nzokande bino, bozali peto ; kasi bino
nyonso te.

11 Solo, Yesu ayebaki moto oyo akoteka Ye ; yango wana alobaki : « Bino
nyonso bozali peto te. »
12 Sima na Yesu kosukola bango makolo mpe kolata lisusu bilamba na
Ye, avandaki lisusu na mesa mpe alobaki na bango :
— Boni, bososoli tina ya likambo oyo nawuti kosala bino ?
13 Ndenge bobengaka Ngai « Moteyi » mpe « Nkolo, » bolobaka na
bino penza ya solo, pamba te nazali penza Moteyi mpe Nkolo.
14 Boye soki Ngai, Moteyi mpe Nkolo na bino, nasukoli bino makolo,
bosengeli, bino mpe, kosukolana makolo ;
15 pamba te napesi bino kaka ndakisa, mpo ete, bino mpe, bosalaka
ndenge kaka Ngai nasali bino.
16 Nazali koloba na bino penza ya solo : mowumbu aleki nkolo na ye
te na bokonzi, mpe ntoma aleki motindi na ye te na bokonzi.
17 Wana bosili koyeba makambo oyo, bozali bato ya esengo soki kaka
botie yango na misala.
18 Nazali koloba bongo te na tina na bino nyonso ; nayebi bato oyo
napona. Kasi esengeli ete eteni oyo ya Makomi ekokisama :
« Moto oyo azalaki kolia sani moko elongo na ngai
abalukeli ngai ! »
19 Namiyebiseli bino yango sik'oyo, liboso ete likambo yango esalema,
mpo ete, tango likambo yango ekosalema, bondima ete nazali oyo azali.
20 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo ayambi motindami
na Ngai ayambi nde Ngai, mpe moto oyo ayambi Ngai ayambi mpe Motindi
na Ngai.

Yuda ateki Yesu
(Mat 26.20-25; Mlk 14.17-21; Lk 22.21-23)
21 Sima na Yesu koloba bongo, amitungisaki makasi kati na motema ;
alobaki :
— Nazali koloba na bino penza ya solo : moko kati na bino akoteka
Ngai.
22 Bayekoli bakomaki kotalana bango na bango mpe kotunana mpo na
koluka koyeba soki Yesu azalaki koloba na tina na nani.
23 Moko kati na bango, moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli
mosusu, avandaki pembeni ya Yesu.
24 Simona Petelo afinaki ye miso mpo na kosenga na ye ete atuna Yesu
soki azali koloba bongo na tina na nani.
25 Mbala moko, moyekoli yango alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye :
— Nkolo, ezali nani ?
26 Yesu azongisaki :
— Ezali moto oyo nakopesa eteni oyo ya lipa sima na Ngai kozindisa
yango kati na elubu.
Bongo, sima na Yesu kozindisa eteni yango ya lipa kati na elubu,
akamataki yango mpe apesaki yango epai ya Yuda Isikarioti, mwana
mobali ya Simona.
27 Tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, Satana akotaki kati na
ye. Bongo Yesu alobaki na ye :
— Likambo oyo obongisi kosala, kokisa yango noki.
28 Kasi, kati na bato oyo bazalaki wana na mesa, moko te asosolaki tina
oyo Yesu alobaki na ye bongo.
29 Lokola ezalaki Yuda nde azalaki kobatela libenga ya mbongo, bayekoli
mosusu bakanisaki ete Yesu alobi na ye : « Kende kosomba biloko oyo

tosengeli na yango mpo na feti, » to « kende kopesa lisungi epai ya babola. »
30 Boye, tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, abimaki mbala moko. Mpe butu ekotaki.

Mobeko ya sika

31 Sima na Yuda kobima, Yesu alobaki :
— Sik'oyo, nkembo ya Mwana na Moto emonisami, mpe Nzambe akozwa nkembo kati na Ye. [
32 Lokola Nzambe akozwa nkembo kati na Mwana,]*Nzambe mpe akopesa Mwana nkembo, kati na Ye moko, mpe akosala yango kala mingi te.
33 Bana na Ngai, natikali na tango moke kaka ya kozala lisusu elongo na bino. Bokoluka Ngai ; mpe makambo oyo nalobaki na Bayuda, yango mpe nazali koyebisa bino sik'oyo : « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. »
34 Nazali kopesa bino mobeko ya sika : Bolinganaka bino na bino. Ndenge Ngai nalingi bino, bino mpe bosengeli kolinganaka bino na bino.
35 Ezali na nzela ya bolingo oyo bokotalisana bino na bino nde bato nyonso bakoyeba ete bozali bayekoli na Ngai.

Petelo awangani Yesu
(Mat 26.33-35; Mlk 14.29-31; Lk 22.31-34)

36 Simona Petelo atunaki Yesu :
— Nkolo, ozali kokende wapi ?
Yesu azongiselaki ye :
— Okoki te kolanda Ngai sik'oyo na esika oyo nazali kokende ; okolanda Ngai sima.
37 Petelo atunaki lisusu :
— Nkolo, mpo na nini nakoki te kolanda Yo sik'oyo ? Nabongami kokufa mpo na Yo.
38 Yesu azongiselaki ye :
— Obongami penza kokufa mpo na Ngai ! Nazali koloba na yo penza ya solo : liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato.

14

Yesu azali nzela, solo mpe bomoi

1 Yesu alobaki :
— Tika ete mitema na bino etungisama te ! Bondima Nzambe mpe bondima Ngai.
2 Kati na ndako ya Tata na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo te, boni, nalingaki koyebisa bino ete nakeyi kuna mpo na kobongisela bino esika ?
3 Mpe, sima na Ngai kobongisa yango, nakozonga mpe nakozwa bino mpo ete bozala elongo na Ngai ; mpe mpo ete bino mpe bozala na esika oyo Ngai nazali.
4 Boyebi nzela ya esika oyo nazali kokende.
5 Toma alobaki na Yesu :
— Te, Nkolo ! Toyebi te esika oyo ozali kokende ; bongo tokoyeba nzela na yango ndenge nini ?
6 Yesu azongiselaki ye :

* **13:32** Makomi oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

— Ngai, nazali nzela, solo mpe bomoi. Moto moko te akoki koya epai
ya Tata, soki na nzela na Ngai te.
7 Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai ; mpe
kobanda sik'oyo, boyebi Ye mpe bomoni Ye.
8 Filipo alobaki na Yesu :
— Nkolo, lakisa biso Tata ; tozali na posa ya eloko mosusu te.
9 Yesu azongiselaki ye :
— Ah Filipo ! Kala nyonso oyo nazalaka elongo na bino, oyebaka na
yo kaka Ngai te ? Moto oyo amoni Ngai amoni Tata. Bongo ndenge nini
olobi : « Lakisa biso Tata ? »
10 Ondimi te ete nazali kati na Tata, mpe ete Tata azali kati na Ngai ?
Maloba oyo nayebisaka bino, nalobaka yango te na bokonzi na Ngai moko ;
ezali Tata oyo azali kati na Ngai nde azali kokokisa bongo misala na Ye.
11 Bondima Ngai : nazali kati na Tata, mpe Tata azali kati na Ngai.
Soki te, bondima ata mpo na misala oyo bomoni Ngai kosala.
12 Nazali koloba na bino penza ya solo : moto oyo andimi Ngai akosala
misala oyo nazali kosala ; akosala kutu misala oyo eleki minene, pamba te
nazali kokende epai ya Tata.
13 Mpe nakosala nyonso oyo bokosenga na Kombo na Ngai, mpo ete
Tata azwa lokumu kati na Mwana.
14 Soki bosengi Ngai eloko na Kombo na Ngai, nakosala yango.

Yesu alaki kopesa Molimo Mosantu

15 Soki bolingaka Ngai, bokobatela mibeko na Ngai.
16 Mpe Ngai, nakosenga epai ya Tata ete apesa bino Molobeli mosusu
mpo ete azala elongo na bino tango nyonso,
17 Molimo ya solo, Molimo oyo mokili ekoki koyamba te mpo ete ezali
komona Ye te to eyebi Ye te. Kasi bino, boyebi Ye, pamba te azali elongo
na bino mpe azali kati na bino.
18 Nakotika bino te lokola bana bitike ; nakozongela bino.
19 Etikali kaka tango moke, mokili ekomona Ngai lisusu te ; kasi bino,
bokomona Ngai. Mpo ete nazali na bomoi, bino mpe bokozala na bomoi.
20 Tango mokolo yango ekokoma, bokososola ete nazali kati na Tata
na ngai ; bokososola lisusu ete bozali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati
na bino.
21 Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe
atiaka yango na misala. Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai ;
Ngai mpe nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye.
22 Yuda (Yuda Isikarioti te) atunaki Yesu :
— Nkolo, mpo na nini komimonisa epai na biso, kasi epai ya mokili
te ?
23 Yesu azongiselaki ye :
— Moto oyo alingaka Ngai akobatela maloba na Ngai, mpe Tata na
Ngai akolinga ye ; bongo tokoya epai na ye mpe tokovanda elongo na
ye.
24 Kasi moto oyo alingaka Ngai te, akobatela mpe maloba na Ngai te.
Nzokande, Liloba oyo bozali koyoka ezali ya Ngai te, kasi ezali Liloba ya
Tata oyo atindaki Ngai.
25 Nayebisi bino makambo oyo nyonso, wana nazali nanu elongo na
bino.
26 Kasi Molobeli, Molimo Mosantu oyo Tata akotinda na Kombo
na Ngai, akoteya bino makambo nyonso mpe akosunga bino mpo ete
bobosana te nyonso oyo nayebisaki bino.

27 Nakeyi, kasi natikeli bino kimia ; napesi bino kimia na Ngai. Nazali
kopesa bino te ndenge mokili epesaka. Tika ete mitema na bino
etungisama te mpe bobanga te !
28 Boyoki Ngai koloba na bino ete nakeyi, mpe lisusu ete nakozongela
bino. Soki bozalaki kolinga Ngai, bolingaki kosepela na kokende na Ngai
epai ya Tata, pamba te Tata aleki Ngai na monene.
29 Nayebisi bino makambo yango sik'oyo, liboso ete esalema, mpo ete
bokoka kondima, na mokolo oyo ekosalema.
30 Kobanda sik'oyo, nakoloba na bino lisusu mingi te, pamba te
mokonzi ya mokili oyo azali koya. Ezali te mpo ete azali na nguya moko
te likolo na Ngai,
31 kasi ezali mpo ete mokili eyeba ete nalingaka Tata, mpe ete nazali
kosala kolanda ndenge atindaki Ngai. Botelema ; tolongwa awa.

15

Yesu, nzete ya solo ya vino

1 Nazali nzete ya solo ya vino, mpe Tata na Ngai azali nkolo elanga.
2 Tata na Ngai akataka etape nyonso oyo, kati na Ngai, ebotaka mbuma
te ; mpe abongisaka bitape nyonso oyo ebotaka bambuma, mpo ete ebota
lisusu bambuma ebele koleka.
3 Bino mpe, bosili kokoma peto mpo na liloba oyo nateyaki bino.
4 Bowumela kati na Ngai, mpe Ngai nakowumela kati na bino. Ndenge
etape ekoki kobota bambuma te na ndenge na yango moko, soki ekangani
te na nzete na yango ya vino, ndenge wana mpe bino, bokoki kobota
bambuma te soki bokangani na Ngai te.
5 Nazali nzete ya vino ; bino, bozali bitape. Moto oyo akowumela kati
na Ngai, mpe Ngai kati na ye, akobotaka bambuma ebele, pamba te
bokoki kosala eloko moko te, soki na lisungi na Ngai te.
6 Moto oyo akowumela te kati na Ngai akobwakama na libanda
ya elanga, lokola bitape oyo bakati : ekokawuka, bakolokota yango,
bakobwaka yango na moto mpe ekozika.
7 Soki bokowumela kati na Ngai, mpe maloba na Ngai ekowumela kati
na bino, bosenga nyonso oyo bolingi, bokozwa yango.
8 Soki boboti bambuma ebele mpe botalisi, na nzela yango, ete bozali
bayekoli na Ngai, Tata na Ngai azwa lokumu.
9 Ndenge Tata alingaki Ngai, Ngai mpe nalingaki bino ; boye,
bowumela kati na bolingo na Ngai.
10 Soki kaka bobateli mibeko na Ngai, bokowumela kati na bolingo na
Ngai, ndenge Ngai nabatelaki mibeko ya Tata na Ngai mpe nawumelaka
kati na bolingo na Ye.
11 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete esengo na Ngai ezala
kati na bino, mpe esengo na bino ezala ya kokoka.
12 Tala mobeko na Ngai : bolinganaka bino na bino ndenge Ngai
nalingaki bino.
13 Bolingo oyo eleki monene ezali : kokaba bomoi mpo na balingami.
14 Bozali baninga na Ngai soki bozali kosala makambo oyo nazali
kotinda bino.
15 Nazali kobenga bino lisusu te « bawumbu, » pamba te mowumbu
ayebaka te makambo oyo nkolo na ye asalaka. Nzokande, nazali
kobenga bino « baninga na Ngai, » pamba te nayebisi bino makambo
nyonso oyo nayekolaki epai ya Tata na Ngai.

16 Ezali bino te bato boponaki Ngai ! Ngai nde naponaki bino mpe
napesaki bino mosala mpo ete bokende, bobota bambuma, bambuma oyo
ekowumela ; mpe mpo ete Tata apesa bino nyonso oyo bokosenga Ye na
Kombo na Ngai.
17 Tala mobeko na Ngai : bolinganaka bino na bino.

Mokili eyini bayekoli ya Yesu

18 Solo, mokili ezali koyina bino ; kasi boyeba ete eyinaki Ngai liboso
na bino.
19 Soki kaka bozalaki ya mokili, mokili ekokaki kolinga bino lokola
bato na yango penza. Nzokande, bozali ya mokili te, pamba te nasilaki
kopona mpe kolongola bino na se ya bokonzi na yango mpo na kobulisa
bino ; yango wana mokili ezali koyina bino.
20 Bobosana te makambo oyo nayebisaki bino : « Mowumbu aleki
nkolo na ye te, na bokonzi. » Lokola banyokolaki Ngai, bino mpe
bakonyokola bino ; soki babatelaki mateya na Ngai, bakobatela mpe
mateya na bino.
21 Bakosala bino makambo wana nyonso likolo na Ngai, pamba te
bayebi te Ye oyo atindaki Ngai.
22 Soki nayaki te mpe soki nalobaki na bango te, balingaki te komema
ngambo ya lisumu ; kasi sik'oyo, bakoki komilongisa te na tina na lisumu
na bango.
23 Pamba te moto oyo ayini Ngai ayini mpe Tata na Ngai.
24 Mpe soki nasalaki te, kati na bango, misala wana oyo moto ata moko
te asalaki, balingaki te kozala na ngambo ya lisumu. Kasi sik'oyo, atako
bamonaki misala yango, bazali kaka kokoba koyina biso : Ngai mpe Tata
na Ngai.
25 Kasi ezali mpo ete liloba oyo ekomama kati na mibeko na bango
ekokisama : « Bayinaki Ngai kaka pamba. »
26 Tango Molobeli akoya, oyo nakotindela bino kowuta epai ya Tata
—Molimo ya bosolo, oyo akowuta epai ya Tata— akotatola Ye moko na
tina na Ngai ;
27 bongo bino mpe bokotatola na tina na Ngai, pamba te bozali elongo
na Ngai wuta na ebandeli.

16

1 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete bokweya te na
komekama to mpo ete kondima na bino ekweya te.
2 Pamba te bakobengana bino na bandako ya mayangani ; mpe tango
elingi kutu kokoka, tango oyo moto nyonso oyo akoboma bino akokanisa
ete, wana azali kosala bongo, azali kobonzela Nzambe mbeka.
3 Bakosala bongo mpo ete batikalaki koyeba te ezala Tata to ngai.
4 Namiyebiseli bino makambo wana nyonso mpo ete, soki tango yango
ekoki, bokanisa ete Ngai nasilaki koyebisa bino yango. Nayebisaki bino
yango te wuta na ebandeli, mpo ete nazalaki nanu elongo na bino.

Mosala ya Molimo Mosantu

5 Sik'oyo, nazali kokende epai na Ye oyo atindaki Ngai, mpe moko te
kati na bino azali kotuna Ngai : « Ozali kokende wapi ? »
6 Kasi mpo ete nalobi na bino bongo, mawa etondi kati na mitema na
bino.

7 Nzokande, nalobi na Ngai kaka bosolo. Ezali penza mpo na bolamu
na bino ete Ngai nakende ; pamba te soki nakeyi te, Molobeli akoya te epai
na bino ; kasi soki nakeyi, nakotindela bino Ye.
8 Bongo tango akoya, akotalisa bato ya mokili na tina na lisumu, na
tina na bosembo mpe na tina na kosambisama :
9 na tina na lisumu, pamba te bandimaka Ngai te ;
10 na tina na bosembo, pamba te nakeyi epai ya Tata, mpe bokomona
Ngai lisusu te ;
11 na tina na kosambisama, pamba te mokonzi ya mokili oyo asili
kosambisama.
12 Nazali lisusu na makambo mingi ya koyebisa bino, kasi bokokoka
kososola yango te sik'oyo.
13 Tango akoya, Molimo ya bosolo, akotambolisa bino kati na bosolo
nyonso ; pamba te akoloba te makambo kowuta na Ye moko, kasi akoloba
kaka makambo nyonso oyo akoyoka, mpe akoyebisa bino makambo oyo
ekoya ;
14 akomonisa nkembo na Ngai, pamba te akozwa makambo kowuta
epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango.
15 Nyonso oyo ezali ya Tata ezali mpe ya Ngai ; yango wana nalobi ete
akozwa makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango.

Mawa ekobongwana esengo

16 Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te ; mpe sima
na mwa tango, bokomona Ngai lisusu.
17 Ndambo ya bayekoli ya Yesu bakomaki komituna :
— Yesu alingi penza koyebisa biso nini na maloba oyo : « Etikali mwa
tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te ; mpe sima na mwa tango,
bokomona Ngai lisusu » mpe « nazali kokende epai ya Tata ? »
18 Bamitunaki lisusu :
— Alingi kotalisa nini tango alobi : « Etikali mwa tango moke ? »
Tozali kososola te ndimbola to tina na yango.
19 Wana Yesu asosolaki ete balingi kotuna Ye motuna, alobaki na bango :
— Boni, bozali solo na posa ya koyeba tina ya maloba na Ngai oyo :
« Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te ; mpe sima
na mwa tango, bokomona Ngai lisusu ? »
20 Nazali koloba na bino penza ya solo : wana bino bokozala kolela
mpe komitungisa, mokili ekosepela ; bokozala solo na mawa, kasi mawa
na bino ekobongwana esengo.
21 Na tango ya kobota, mwasi ayokaka pasi makasi, pamba te eleko ya
kobimisa mwana wuta kati na libumu na ye ekoki ; kasi soki kaka aboti,
abosanaka pasi nyonso oyo amonaki, mpo na esengo oyo atondaka na
yango mpo ete aboti moto.
22 Bino mpe ndenge moko, bozali sik'oyo na mawa ; kasi tango
nakomona bino lisusu, mitema na bino ekotonda na esengo, mpe moto
ata moko te akokoka kolongola bino esengo yango.
23 Na mokolo yango, bokopesa Ngai lisusu ata motuna moko te. Nazali
koloba na bino penza ya solo : Tata akopesa bino nyonso oyo bokosenga
Ye na Kombo na Ngai.
24 Kino sik'oyo, bosengi nanu eloko moko te na Kombo na Ngai.
Bosenga, mpe bokozwa, mpo ete esengo na bino ezala ya kokoka.

Yesu alongi mokili

25 Nalobaki na bino makambo wana nyonso na masese ; kasi tango
ezali koya, tango oyo nakoloba na bino lisusu na masese te, kasi tango
oyo nakoyebisa bino na polele penza makambo oyo etali Tata.
26 Na mokolo wana, bokosenga na Kombo na Ngai. Nazali koloba na
bino te ete nakosengela bino epai ya Tata.
27 Ye moko Tata alingaka bino, pamba te bolingaka Ngai mpe
bondimaki ete nawutaki epai na Nzambe.
28 Solo, nawutaki epai ya Tata mpe nayaki kati na mokili ; mpe sik'oyo,
nazali kotika mokili mpe nazali kozonga epai ya Tata.
29 Bayekoli ya Yesu balobaki :
— Okomi sik'oyo koloba na biso na polele mpe otiki koloba na masese !
30 Tososoli sik'oyo ete oyebi nyonso, mpe ete ozali na posa te ete bapesa
Yo mituna. Mpo na yango, tondimi solo ete owutaki epai ya Nzambe.
31 Yesu azongiselaki bango :
— Bondimi sik'oyo ?
32 Kasi boyeba malamu ete tango ezali koya, mpe esili kokoka, tango
oyo bokopanzana na bangambo nyonso, moto na moto na ngambo na ye,
mpe oyo bokotika Ngai, Ngai moko. Kasi nazali Ngai moko te, pamba te
Tata azali elongo na Ngai.
33 Nasengelaki koloba na bino bongo mpo ete bozala na kimia kati na
Ngai. Kati na mokili, bozali solo komona pasi ; kasi boyika mpiko, nalongi
mokili.

17

Libondeli ya Yesu

1 Sima na Yesu koloba bongo, atombolaki miso na Ye na Likolo mpe
abondelaki :
Tata, tango ekoki ; monisa nkembo ya Mwana na Yo mpo ete Mwana
mpe amonisa nkembo na Yo ;
2 pamba te opesaki Ye bokonzi likolo ya bato nyonso, mpo ete apesa
bomoi ya seko epai ya bato nyonso oyo opesaki Ye.
3 Nzokande, bomoi ya seko ezali : koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko
kaka ya solo, mpe koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki.
4 Namonisi nkembo na Yo awa na mokili mpe nasilisi mosala oyo
opesaki Ngai.
5 Sik'oyo Tata, pesa Ngai lisusu nkembo oyo nazalaki na yango kuna
epai Yo ozali liboso ete okela mokili.

Yesu asambeli mpo na bayekoli na Ye

6 Namonisi nkembo na Yo epai ya bato oyo opesaki Ngai sima na Yo
kolongola bango na misala ya mokili. Bazalaki bato na Yo, kasi opesaki
Ngai bango ; mpe batosi Liloba na Yo.
7 Bayebi malamu sik'oyo ete nyonso oyo opesaki Ngai ewutaki solo
epai na Yo ;
8 pamba te nateyaki bango maloba oyo opesaki Ngai, mpe bayambaki
yango na esengo ; bayebi ete nawutaki solo epai na Yo, mpe bandimi ete
Yo nde otindaki Ngai.
9 Nazali kobondela nde mpo na bango ; nazali kobondela te mpo na
bato ya mokili, kasi mpo na bato oyo opesaki Ngai, mpo ete bazali bato na
Yo.
10 Bato na Yo nyonso bazali bato na Ngai, mpe bato na Ngai nyonso
bazali bato na Yo ; mpe nkembo na Ngai ezali komonisama kati na bango.

11 Kala mingi te, nakozala lisusu te kati na mokili, pamba te nazali koya
epai na Yo ; kasi bango, bakokoba kozala kati na mokili. Tata na Ngai, Yo
oyo ozali Mosantu, batela bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo
opesaki Ngai, mpo ete bazala moko ndenge Yo na Ngai tozali moko.
12 Wana nazalaki elongo na bango, nabatelaki bango na nguya ya
Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai ; nabatelaki bango malamu, mpe
moko te kati na bango abungaki, longola kaka ye oyo asengeli na libebi
mpo ete Makomi ekokisama.
13 Sik'oyo, nazali koya epai na Yo ; kasi nazali koloba makambo oyo
tango nazali nanu kati na mokili mpo ete esengo na Ngai, oyo ezali ya
kokoka, ezala kati na bango.
14 Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki Ngai, mpe mokili eyinaki
bango mpo ete bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili
te.
15 Nazali kosenga na Yo te ete olongola bango kati na mokili, kasi nde
obatela bango liboso ya Satana.
16 Bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te.
17 Bulisa bango na nzela ya bosolo na Yo, Liloba na Yo ya solo.
18 Ndenge otindaki Ngai kati na mokili, ndenge wana mpe Ngai nazali
kotinda bango.
19 Namibonzaki mobimba epai na Yo mpo na bango, mpo ete bango
mpe babulisama na nzela ya bosolo.

Yesu abondeli mpo bandimi na Ye

20 Nazali kobondela mpo na bango kaka te, kasi mpe mpo na bato oyo
bakondima Ngai na nzela ya mateya na bango,
21 mpo ete bango nyonso bazala moko ndenge Yo Tata ozali kati na
Ngai, mpe Ngai kati na Yo ; ete bango mpe bazala moko kati na biso, mpe
ete mokili endima ete ezali Yo nde otindaki Ngai.
22 Nasaleli bango ngolu ya kobika nkembo na Yo ndenge kaka osalaki
mpo na Ngai, mpo ete bazala moko ndenge biso mpe tozali moko :
23 Ngai kati na bango, mpe Yo kati na Ngai. Ezali kaka na nzela wana
nde bakokoka kozala penza moko, mpo ete mokili eyeba penza ete Yo nde
otindaki Ngai, mpe ete olingaka bango ndenge olingaka Ngai.
24 Tata, nalingi ete bato oyo opesaki Ngai bazala elongo na Ngai kuna
epai nazali kokende, mpo ete bamona nkembo na Ngai, nkembo oyo
opesaki Ngai, pamba te olingaki Ngai liboso ete okela mokili.
25 Tata, Yo oyo ozali sembo, mokili eyebi Yo te ; kasi Ngai nayebi Yo,
mpe bato oyo bayebi ete Yo nde otindaki Ngai.
26 Nalakisi bango nguya ya Kombo na Yo, mpe nakokoba kolakisa
bango yango, mpo ete bolingo oyo ozali na yango mpo na Ngai ezala kati
na bango, mpe Ngai nazala kati na bango.

18

Bakangi Yesu
(Mat 26.47-56; Mlk 14.43-50; Lk 22.47-53)

1 Sima na Yesu kobondela, akendeki elongo na bayekoli na Ye mpe
bakatisaki lubwaku ya Sedron epai wapi elanga moko ezalaki. Yesu
akotaki na elanga yango elongo na bayekoli na Ye.
2 Yuda oyo asilaki komibongisa mpo na kokaba Yesu ayebaki esika yango
malamu, pamba te Yesu azalaki kokende kuna mbala mingi elongo na
bayekoli na Ye.

3 Boye Yuda akendeki na elanga yango mpe amemaki lisanga ya basoda
mpe ya bakengeli oyo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo
bapesaki ye. Bato yango basimbaki minda, banzete oyo ezalaki kopela
moto mpe bibundeli.
4 Lokola Yesu ayebaki makambo nyonso oyo esengeli kokomela Ye,
akendeki kokutana na bango mpe atunaki bango :
— Bozali koluka nani ?
5 Bazongisaki :
— Yesu ya Nazareti.
Yesu alobaki na bango :
— Ezali Ngai oyo.
Mpe Yuda oyo atekaki Yesu epai na bango azalaki wana elongo na bango.
6 Tango Yesu alobaki na bango : « Ezali Ngai oyo, » bazongaki na sima
mpe bakweyaki na mabele.
7 Yesu atunaki bango lisusu :
— Bozali koluka nani ?
Bazongisaki :
— Yesu ya Nazareti.
8 Yesu alobaki na bango :
— Nasili koloba na bino ete ezali Ngai. Soki ezali Ngai nde bozali
koluka, botika bato mosusu kokende.
9 Ezali bongo nde esengelaki kokokisama, liloba oyo Yesu alobaki : « Kati
na bato oyo opesaki ngai, nabungisi ata moko te. »
10 Lokola Simona Petelo azalaki na mopanga, abimisaki yango wuta na
ebombelo na yango, abetaki mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe
akataki ye litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali. Kombo ya mosali yango
ezalaki Malikisi.
11 Kasi Yesu alobaki na Petelo :
— Zongisa mopanga na yo kati na ebombelo na yango. Boni, nasengeli
te komela kopo ya pasi, oyo Tata apesi Ngai ?

Yesu liboso ya Ana
(Mat 26.57-58; Mlk 14.53-54; Lk 22.54)

12 Lisanga ya basoda, mokonzi na bango mpe bakengeli ya Bayuda
bakamataki Yesu mpe bakangaki Ye basinga ;
13 bamemaki Ye liboso epai ya Ana oyo azalaki tata-bokilo ya Kayifa,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, na mobu wana.
14 Ezalaki mpe Kayifa wana nde apesaki Bayuda toli oyo : « Eleki
malamu ete moto moko akufa mpo na bato nyonso. »

Petelo awangani Yesu mpo na mbala ya liboso
(Mat 26.69-70; Mlk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Simona Petelo mpe moyekoli mosusu bazalaki kolanda Yesu. Moyekoli
yango ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe akotaki elongo
na Yesu na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe.
16 Petelo azalaki kozela libanda, na liboso ya ekuke. Moyekoli wana, oyo
ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, abimaki, asololaki na mwasi
mokengeli ekuke mpe akotisaki Petelo.
17 Mwasi mosali oyo azalaki kokengela ekuke atunaki Petelo :
— Boni, yo mpe ozali te moko kati na bayekoli ya moto wana ?
Petelo azongisaki :
— Nazali moyekoli na ye te.

18 Lokola malili ezalaki, basali mpe bakengeli bapelisaki moto mpe
batelemaki pembeni-pembeni mpo na koyetola. Petelo mpe azalaki wana
elongo na bango mpo na koyetola.

Mokonzi ya Banganga-Nzambe asambisi Yesu
(Mat 26.59-66; Mlk 14.55-64; Lk 22.66-71)

19 Mokonzi ya Banganga-Nzambe apesaki Yesu mituna na tina na
bayekoli na Ye mpe na tina na mateya na Ye.
20 Yesu azongiselaki ye :
— Nazalaki koloba na polele penza na miso ya bato nyonso, nazalaki
koteya tango nyonso kati na bandako ya mayangani mpe kati na
Tempelo, epai wapi Bayuda nyonso basanganaka ; nalobaki eloko moko
te na nkuku.
21 Mpo na nini ozali kotuna Ngai mituna ? Tuna epai ya bato oyo
bayokaki Ngai koloba. Ezali bango nde bakoki koyeba malamu makambo
oyo nazalaki koloba.
22 Tango kaka Yesu alobaki bongo, moko kati na bakengeli oyo bazalaki
wana abetaki Ye mbata na koloba :
— Boni ! Ezali bongo nde ozali kozongisela mokonzi ya Banganga-
Nzambe ?
23 Yesu alobaki na ye :
— Soki nalobi mabe, mabe yango ezali wapi ? Kasi soki nalobi na Ngai
kaka solo, mpo na nini kobeta Ngai ?
24 Bongo Ana atindaki Yesu oyo azalaki kaka ya kokangama na basinga,
epai ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe.

Petelo awangani Yesu mpo na mbala ya mibale
(Mat 26.71-75; Mlk 14.69-72; Lk 22.58-62)

25 Wana Simona Petelo azalaki nanu koyetola moto, batunaki ye :
— Yo mpe ozali te moko kati na bayekoli na ye ?
Petelo awanganaki yango na koloba :
— Te, nazali moyekoli na ye te.
26 Kasi moko kati na basali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe, ndeko
mobali ya moto oyo Petelo akataki litoyi, alobaki :
— Boni, ngai namonaki yo te elongo na ye kati na elanga ?
27 Kasi Petelo awanganaki yango lisusu ; mpe mbala moko, soso elelaki.

Pilato asambisi Yesu
(Mat 27.1-2, 11-31; Mlk 15.2-15; Lk 23.13-25)

28 Bongo na tongo makasi, longwa na ndako ya Kayifa, bamemaki Yesu
kati na ndako ya moyangeli oyo azalaki moto ya Rome. Kasi bango moko
bato oyo bamemaki Yesu bakotaki te kati na ndako ya moyangeli, mpo ete
bamikomisa mbindo te mpe mpo ete bazwa nzela ya kolia bilei ya Pasika.
29 Yango wana moyangeli Pilato abimaki na libanda mpe atunaki bango :
— Bofundi moto oyo mpo na likambo nini ?
30 Bazongiselaki ye :
— Soki moto oyo asalaki mabe te, tolingaki mpe koya te kotika ye na
maboko na yo.
31 Pilato alobaki na bango :
— Bokamata ye mpe bosambisa ye bino moko kolanda mibeko na bino.
Bayuda bazongiselaki ye :
— Biso tozali na ndingisa te ya kokatela moto etumbu ya kufa.
32 Ezali ndenge wana nde ekokisamaki maloba oyo Yesu alobaki mpo na
kolakisa lolenge ya kufa oyo asengelaki kokufa.

33 Pilato azongaki kati na ndako ya moyangeli, abengaki Yesu mpe
atunaki Ye :
— Boni, ozali mokonzi ya Bayuda ?
34 Yesu azongisaki :
— Boni, ezali na ndenge na yo moko nde olobi yango to bato mosusu
nde bayebisi yo na tina na Ngai ?
35 Pilato atunaki Yesu :
— Boni, okanisi ete ngai nazali Moyuda ? Ezali bato ya ekolo na yo
moko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe nde bayei kotika yo na maboko
na ngai. Osali nini ?
36 Yesu azongisaki :
— Bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te ; soki ezalaki ya mokili oyo,
basali na Ngai balingaki kobunda mpo ete nakweya te na maboko ya
Bayuda. Solo, bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te.
37 Pilato atunaki :
— Elingi koloba nini, ozali nde mokonzi ?
Yesu azongisaki :
— Yo nde olobi yango ete nazali mokonzi. Nabotamaki mpe nayaki
kati na mokili mpo na kopesa litatoli na tina na solo. Moto oyo azali kati
na solo ayokaka mongongo na Ngai.
38 Pilato atunaki Ye :
— Solo ezali nini ?
Sima na koloba maloba wana, Pilato abimaki lisusu na libanda epai wapi
Bayuda bazalaki mpe alobaki na bango :
— Nazwi ye na likambo moko te ya mabe mpo ete nakatela ye etumbu
ya kufa.
39 Kasi lokola ezali momesano epai na bino ete nabimisa na boloko
mokangami moko, na tango ya feti ya Pasika, bozwa sik'oyo mokano.
Bolingi ete natika mokonzi ya Bayuda mpo ete akoma nsomi ?
40 Bango nyonso bazongisaki na koganga :
— Te ! Ye te ! Bimisa nde Barabasi !
Nzokande, Barabasi azalaki moyibi mpe mobomi bato.

19

Bakateli Yesu etumbu ya kufa

1 Bongo Pilato apesaki mitindo ete bakamata Yesu, mpe abetisaki Ye
fimbu.
2 Basoda basalaki ekoti na banzube mpe balatisaki Ye yango na moto ;
balatisaki Ye lisusu nzambala ya motane.
3 Bazalaki koya koloba na Ye : « Mbote, mokonzi ya Bayuda ! » Mpe
babandaki kobeta Ye bambata.
4 Pilato abimaki lisusu mpe alobaki na bango :
— Botala ! Nayei na Ye na libanda epai na bino mpo boyeba ete ngai
nazwi Ye na mabe moko te.
5 Boye, Yesu abimaki alata ekoti ya nzube mpe nzambala ya motane.
Pilato alobaki na bango :
— Moto yango, ye oyo !
6 Tango kaka bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakengeli bamonaki
Yesu, babandaki koganga :
— Baka ye na ekulusu ! Baka ye na ekulusu !
Kasi Pilato azongisaki :

— Bino moko, bokamata ye mpe bobaka ye na ekulusu ; ngai nazwi ye na mabe ata moko te.
7 Bayuda balobaki na molende nyonso :
— Tozali na Mobeko ; mpe kolanda Mobeko na biso, asengeli kokufa, pamba te amikomisi Mwana na Nzambe.
8 Tango Pilato ayokaki maloba wana, abangaki lisusu makasi.
9 Azongaki lisusu kati na ndako ya moyangeli mpe alobaki na Yesu :
— Ozali moto ya mboka nini ?
Kasi Yesu apesaki ye eyano te.
10 Pilato alobaki na Ye :
— Boni, oboyi kozongisela ngai eyano ? Oyebi te ete ngai nazali na makoki ya kobaka yo na ekulusu mpe ya kotika yo ?
11 Yesu alobaki na ye :
— Okokaki kozala na bokonzi moko te likolo na Ngai soki epesamelaki yo te wuta na likolo. Yango wana, moto oyo akabi Ngai na maboko na yo asali lisumu monene koleka.
12 Kobanda kaka na ngonga wana, Pilato akomaki koluka nzela ya kotika Yesu ; kasi Bayuda babandaki lisusu koganga :
— Soki otiki ye, wana ozali na yo moninga ya Sezare te ! Pamba te moto nyonso oyo amikomisi mokonzi azali monguna ya Sezare.
13 Tango Pilato ayokaki bongo, amemaki Yesu na libanda mpe avandaki na esambiselo, na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gabata*. »
14 Ezalaki mokolo ya suka mpo na kokoma na mokolo ya Pasika, na ngonga ya midi. Pilato alobaki na Bayuda :
— Botala mokonzi na bino !
15 Kasi babandaki koganga :
— Boma ye ! Boma ye ! Baka ye na ekulusu !
Pilato alobaki na bango lisusu :
— Nasengeli penza kobaka mokonzi na bino na ekulusu ?
Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazongisaki :
— Tozali kaka na Sezare lokola mokonzi, mokonzi mosusu azali te !
16 Pilato akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. Boye, bakamataki Yesu mpe bakendeki na Ye.

Kufa Ya Yesu
(Mat 27.32-56; Mlk 15.21-41; Lk 23.26-49)
17 Yesu amemaki, Ye moko, ekulusu na Ye ; abimaki na engumba mpe akendeki na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gologota†. »
18 Ezalaki na esika yango nde babakaki Yesu na ekulusu, elongo na bato mosusu mibale : moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu ; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.
19 Pilato akomaki na libaya, makomi oyo atiaki na ekulusu ; akomaki :
Yesu, moto ya Nazareti, Mokonzi ya Bayuda.
20 Lokola esika oyo babakaki Yesu na ekulusu ezalaki pene ya engumba, Bayuda ebele batangaki makomi yango, pamba te bakomaki yango na lokota ya Ebre, lokota ya latino mpe lokota ya Greki.
21 Bakonzi ya Banganga-Nzambe balobaki na Pilato :
— Osengelaki te kokoma : « Mokonzi ya Bayuda ; » osengelaki nde kokoma : « Moto oyo alobaki : ‹ Nazali mokonzi ya Bayuda. › »
22 Kasi Pilato azongisaki :
— Makambo oyo nakomi ekotikala kaka ndenge wana.

* **19:13** Gabata elakisi : esika batanda mabanga. † **19:17** Gologota elakisi : mokuwa ya moto.

23 Sima na basoda kobaka Yesu na ekulusu, bakamataki bilamba na Ye
mpe bakabolaki yango na biteni minei : soda moko na moko azwaki eteni
moko. Bakamataki mpe nzambala na Ye, oyo ezalaki ya kotongama te, kasi
ezalaki kaka elamba moko, kobanda na likolo kino na se.
24 Basoda balobanaki bango na bango :
— Topasola yango te, kasi tobeta zeke mpo na koyeba soki nani akozwa
yango.
Esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama :
« Bakabolaki bilamba na ngai kati na bango
mpe babetaki zeke mpo na nzambala na ngai. »
Ezali makambo wana nde basoda basalaki.
25 Tala bato oyo batelemaki pene ya ekulusu ya Yesu : Mama na Ye,
ndeko mwasi ya mama na Ye, Mari oyo azalaki mwasi ya Klopasi, mpe
Mari ya mboka Magidala.
26 Tango Yesu amonaki ete moyekoli oyo azalaki kolinga atelemi pembeni
ya mama na Ye, alobaki na mama na Ye :
— Mwasi, tala mwana na yo !
27 Mpe alobaki na moyekoli yango :
— Tala mama na yo !
Boye, kobanda na tango wana, moyekoli yango azwaki mama ya Yesu
mpo ete akoma kovanda na ndako na ye.
28 Sima na yango, wana Yesu asosolaki ete makambo nyonso esili
kosalema, abimisaki maloba oyo mpo ete Makomi ekokisama :
— Nayoki posa ya mayi.
29 Lokola ezalaki na mbeki moko etonda na vino ya ngayi pembeni ya
esika yango, batiaki, na songe ya nzete moko ya izope, eponze moko epola
na vino yango ya ngayi mpe batombolaki yango kino na monoko ya Yesu.
30 Tango kaka Yesu amelaki vino yango ya ngayi, alobaki :
— Nyonso ekokisami.
Bongo, akitisaki moto mpe azongisaki molimo na Ye.
31 Lokola ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, mpe lokola Saba
yango ezalaki na tina makasi, Bayuda balingaki te ete bibembe etikala
na ba-ekulusu na tango ya Saba. Boye, bakendeki kosenga epai ya Pilato
ete apesa mitindo ya kobuka makolo ya bibembe oyo ezalaki na likolo ya
ba-ekulusu mpe ya kolongola banzoto na bango.
32 Basoda bayaki mpe babukaki makolo ya mibali nyonso mibale oyo
babakaki na ba-ekulusu elongo na Yesu ; babandaki na moko, bongo
balekaki na oyo mosusu.
33 Wana ekomaki ngala ya makolo ya Yesu, bamonaki ete Yesu amikufe-
laki ; mpe babukaki lisusu te makolo na Ye.
34 Moko kati na basoda atobolaki mopanzi ya Yesu na nzela ya likonga ;
mpe mbala moko, makila mpe mayi ebimaki na mopanzi yango.
35 Moto oyo azali kopesa litatoli na tina na makambo oyo amonaki yango
kosalema na miso na ye, mpe litatoli na ye ezali ya solo ; ayebi penza ete
azali koloba solo mpo ete bino mpe bondima.
36 Makambo nyonso wana esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo
ekokisama : « Bakobuka ata mokuwa na Ye moko te. »
37 Eteni mosusu ya Makomi elobi : « Bakotala Ye oyo batobolaki
mopanzi. »

Bakundi Yesu
(Mat 27.57-61; Mlk 15.42-47; Lk 23.50-56)

38 Sima na makambo wana, Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki
moyekoli ya Yesu, kasi na nkuku mpo ete azalaki kobanga Bayuda,
asengaki epai ya Pilato ndingisa ya kokitisa nzoto ya Yesu longwa na
ekulusu. Pilato apesaki ye ndingisa yango, mpe Jozefi akendeki mpe
akitisaki nzoto ya Yesu.
39 Nikodemi oyo, na ebandeli, akendeki kotala Yesu na butu, ye mpe
ayaki ; amemaki bakilo pene tuku misato ya mafuta ya mire basangisa na
aloe.
40 Bango mibale bakamataki nzoto ya Yesu mpe balingaki yango na
maputa ya lino oyo, kati na yango, batiaki mafuta ya solo kitoko, ndenge
ezalaki momesano ya Bayuda mpo na kokunda bibembe.
41 Pene ya esika oyo babakaki Yesu na ekulusu, ezalaki na elanga moko
oyo, kati na yango, ezalaki na kunda moko ya sika epai wapi batikalaki
nanu kokunda ata moto moko te.
42 Lokola, mpo na Bayuda, ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba,
batiaki Yesu kati na kunda yango, pamba te ezalaki pene.

20

Yesu asekwi
(Mat 28.1-8; Mlk 16.1-4; Lk 24.1-2, 9-12)

1 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana molili ezalaki nanu,
Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki na kunda mpe amonaki ete
libanga esilaki kolongolama na ekotelo ya kunda.
2 Apotaki mbangu mpo na kokende kokutana na Simona Petelo mpe
moyekoli mosusu, ye oyo Yesu azalaki kolinga ; alobaki na bango :
— Balongoli Nkolo wuta na kunda, mpe toyebi te soki batie Ye wapi !
3 Petelo elongo na moyekoli wana bakendeki na kunda.
4 Bango mibale bazalaki kopota mbangu nzela moko ; kasi lokola
moyekoli wana azalaki mbangu koleka Petelo, akomaki moto ya liboso
na kunda.
5 Agunzamaki mpo na kotala mpe amonaki, na mabele, maputa oyo
bakundaki na yango Yesu ; kasi akotaki te.
6 Simona Petelo oyo azalaki kolanda ye akomaki mpe akotaki kati na
kunda, amonaki maputa oyo ezalaki na mabele
7 mpe elamba oyo balingaki na moto ya Yesu ; elamba ezalaki esika
moko te na maputa oyo balingaki na yango nzoto ya Yesu, kasi ezalaki
ya kolingama na esika na yango moko.
8 Bongo moyekoli oyo akomaki moto ya liboso kuna na kunda, ye mpe
akotaki kati na kunda ; amonaki mpe andimaki.
9 Kasi kino na tango wana, basosolaki nanu te ete Yesu asengelaki
kosekwa kati na bakufi, kolanda ndenge Makomi ezali koloba.
10 Sima na yango, bayekoli nyonso mibale bazongaki na esika oyo
bazalaki kovanda.

Yesu abimeli Mari ya Magidala

11 Nzokande, Mari atelemaki na libanda, pene ya kunda, mpe azalaki
kolela. Mpe wana azalaki kolela, agunzamaki mpo na kotala kati na
kunda ;
12 amonaki ba-anjelu mibale balata bilamba ya pembe mpe bavanda na
esika oyo nzoto ya Yesu ezalaki : moko na ngambo ya moto, mpe mosusu,
na ngambo ya makolo.
13 Ba-anjelu batunaki ye :

— Mwasi, mpo na nini ozali kolela ?
Azongisaki :
— Nazali kolela mpo ete balongoli Nkolo na ngai mpe nayebi te soki batie Ye wapi ?
14 Tango alobaki bongo, abalukaki mpe amonaki Yesu atelemi wana, kasi ayebaki te ete ezali Yesu.
15 Yesu atunaki ye :
— Mwasi, mpo na nini ozali kolela ? Ozali koluka nani ?
Mari akanisaki ete azali mosali elanga ; alobaki na ye :
— Tata, soki yo nde moto olongolaki Ye, yebisa ngai esika nini otie Ye mpo ete nakende kokamata Ye.
16 Yesu alobaki na ye :
— Mari !
Mari abalukaki mpe alobaki na lokota ya Ebre :
— *Rabuni** !
17 Yesu alobaki na ye :
— Kosimba Ngai te, pamba te nanu namati te epai ya Tata na Ngai. Kende nde epai ya bandeko na Ngai mpe yebisa bango ete nakeyi epai ya Tata na Ngai, oyo azali mpe Tata na bino ; epai ya Nzambe na Ngai, oyo azali mpe Nzambe na bino.
18 Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki koyebisa bayekoli ete awuti komona Nkolo ; ayebisaki bango lisusu makambo oyo Nkolo alobaki na ye.

Yesu abimeli bayekoli na Ye
(Lk 24.36-43; Mlk 16.14-18)

19 Na pokwa ya mokolo wana ya liboso ya poso, wana bayekoli basanganaki esika moko kati na ndako mpe bakangaki malamu bikuke mpo ete bazalaki kobanga bakonzi ya Bayuda, Yesu ayaki, atelemaki na kati-kati na bango mpe alobaki :
— Tika ete kimia ezala na bino !
20 Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko na Ye mpe mopanzi na Ye. Bayekoli batondaki na esengo tango bamonaki Nkolo.
21 Yesu alobaki na bango lisusu :
— Tika ete kimia ezala na bino ! Ndenge Tata atindaki Ngai, Ngai mpe nazali kotinda bino.
22 Sima na Yesu koloba makambo wana, afulaki bango mopepe mpe alobaki na bango :
— Boyamba Molimo Mosantu !
23 Bato oyo bokolimbisa masumu na bango, masumu na bango ekolimbisama ; kasi ba-oyo bokolimbisa te, bakozwa mpe bolimbisi te.

Yesu abimeli Toma

24 Toma, moko kati na bayekoli zomi na mibale, oyo babengaka Lipasa, azalaki te elongo na bayekoli tango Yesu ayaki.
25 Bayekoli mosusu balobaki na ye :
— Towuti komona Nkolo !
Kasi Toma azongiselaki bango :
— Soki ngai namoni te bilembo ya basete na maboko na Ye, soki natie mosapi na ngai te kati na bisika oyo basete etobolaki Ye, mpe soki natie te loboko na ngai kati na mopanzi na Ye, nakotikala kondima te.
26 Sima na mikolo mwambe, bayekoli ya Yesu basanganaki lisusu kati na ndako. Na mbala oyo, Toma mpe azalaki elongo na bango, mpe bikuke ezalaki ya kokangama. Yesu ayaki, atelemaki kati na bango mpe alobaki :

* **20:16** Rabuni elingi koloba : Moteyi.

— Tika ete kimia ezala na bino !
27 Bongo, alobaki na Toma :
— Tia mosapi na yo awa, tala maboko na Ngai ; sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na Ngai. Kozala te moto oyo azangi kondima, kasi moto na kondima !
28 Toma azongiselaki Yesu :
— Nkolo na ngai mpe Nzambe na ngai !
29 Yesu alobaki na ye :
— Ondimi mpo ete omoni Ngai ! Esengo na bato oyo bamoni te, kasi bandimi !

Tina ya mokanda oyo

30 Yesu asalaki lisusu, na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu mingi oyo ekomami te kati na buku oyo.
31 Kasi mpo na oyo ekomami, ezali mpo ete bondima ete Yesu azali Klisto, Mwana na Nzambe ; mpe mpo ete, na nzela ya kondima Ye, bozwa bomoi na Kombo na Ye.

21

Yesu abimeli lisusu bayekoli na Ye
(Lk 5.1-11)

1 Sima na yango, Yesu abimelaki lisusu bayekoli na Ye na libongo ya ebale ya Tiberiade. Tala ndenge nini abimelaki bango :
2 Wana bayekoli oyo bazalaki esika moko : Simona Petelo, Toma oyo babengaka Lipasa ; Natanaele, moto ya mboka Kana ya Galile, bana ya Zebede mpe bayekoli mosusu mibale ;
3 Simona Petelo alobaki na bango :
— Bandeko na ngai, nakeyi na ngai koloba mbisi !
Balobaki na ye :
— Biso mpe tokende elongo na yo !
Bakendeki mpe bamataki na bwato ; kasi na butu wana, bazwaki ata mbisi moko te.
4 Na tongo makasi, Yesu atelemaki na libongo, kasi bayekoli bayebaki te ete ezali Ye.
5 Yesu abengaki bango :
— Bana na Ngai ! Boni, bozali na mbisi te ?
Bazongisaki :
— Te !
6 Alobaki na bango :
— Bobwaka monyama na ngambo ya loboko ya mobali ya bwato, mpe bokozwa bambisi.
Boye, babwakaki monyama mpe bakokaki lisusu te kobenda yango longwa na mayi, pamba te etondaki na bambisi ebele.
7 Moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga mingi alobaki na Petelo :
— Bandeko, ezali Nkolo !
Tango kaka ayokaki ete ezali Nkolo, Simona Petelo akangaki nzambala na ye na loketo mpe amibwakaki na mayi, pamba te amilongolelaki bilamba mpo na koloba mbisi.
8 Ezali bayekoli mosusu nde bazongisaki bwato na libongo, wana bazalaki kobenda monyama etonda na bambisi ebele, pamba te bazalaki mosika te na mokili : bametele pene nkama moko ekabolaki libongo na esika oyo bazalaki.
9 Tango bakitaki na mabele, bamonaki mapa mpe moto ya makala oyo na likolo na yango ezalaki na bambisi.

10 Yesu alobaki na bango :
— Boya na ndambo ya bambisi oyo bowuti kozwa.
11 Simona Petelo amataki na bwato mpe abendaki monyama kino na
mokili. Ezalaki ya kotonda na bambisi ya minene pene nkama moko na
tuku mitano na misato. Atako bambisi ezalaki penza ebele, monyama
epasukaki te.
12 Bongo Yesu alobaki na bango :
— Boya kolia.
Lokola bayekoli bayebaki ete ezali Nkolo, moko te kati na bango amekaki
kotuna Ye : « Ozali nani ? »
13 Yesu apusanaki, azwaki mapa mpe akabolaki yango kati na bango ;
asalaki mpe bongo mpo na mbisi.
14 Ezalaki mbala ya misato oyo Yesu abimelaki bayekoli na Ye sima na
kosekwa na Ye kati na bakufi.

Yesu mpe Petelo

15 Tango basilisaki kolia, Yesu atunaki Simona Petelo :
— Simona, mwana mobali ya Yoane ; boni, olingaka Ngai koleka
ndenge bango balingaka Ngai ?
Azongisaki :
— Iyo, Nkolo ! Oyebi malamu ete nalingaka Yo.
Yesu alobaki na ye :
— Batela bampate na Ngai.
16 Yesu atunaki ye mpo na mbala ya mibale :
— Simona, mwana mobali ya Yoane ; boni, olingaka Ngai ?
Azongisaki :
— Iyo, Nkolo ! Oyebi malamu ete nalingaka yo !
Yesu alobaki na ye :
— Batela bampate na Ngai.
17 Bongo Yesu atunaki ye mpo na mbala ya misato :
— Simona, mwana mobali ya Yoane ; boni, olingaka Ngai ?
Petelo ayokaki mawa mingi kati na motema mpo ete ekomaki mbala ya
misato oyo Yesu atunaki ye : « Olingaka Ngai ? » Bongo azongiselaki Yesu :
— Nkolo, oyebi makambo nyonso ; oyebi malamu ete nalingaka Yo !
Yesu alobaki na ye :
— Batela bameme na Ngai.
18 Nazali koloba na yo penza ya solo : tango ozalaki elenge, ozalaki
kokanga yo moko mokaba na yo mpe ozalaki kokende na esika nyonso
oyo olingi. Kasi tango okokoma mobange, okotanda maboko na yo, mpe
ekozala moto mosusu nde akokanga yo mokaba mpe akomema yo na esika
oyo yo okolinga kutu kokende te.
19 Yesu alobaki bongo mpo na kotalisa lolenge ya kufa oyo Petelo
asengelaki kokufa mpo na nkembo ya Nzambe. Sima na Ye koloba bongo,
alobaki na Petelo :
— Landa Ngai !
20 Petelo atalaki na sima mpe amonaki moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga
koleka bayekoli mosusu, ye oyo, wana bazalaki kolia, alalelaki Yesu na tolo
mpe atunaki Ye : « Nkolo, nani akoteka Yo ? » Ye mpe azalaki kolanda
bango.
21 Tango Petelo amonaki ye, atunaki Yesu :
— Nkolo, okanisi nini mpo na ye ?
22 Yesu azongisaki :

— Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini ? Kasi yo, landa Ngai.

23 Mpo na yango, sango epanzanaki kati na bandeko ete moyekoli yango akokufa te. Nzokande, Yesu alobaki te ete moyekoli wana akokufa te, kasi alobaki nde : « Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini ? »

24 Ezali kutu moyekoli yango nde azali kotatola makambo yango mpe akomaki yango na mokanda. Mpe biso toyebi ete litatoli na ye ezali ya solo.

25 Yesu asalaki lisusu makambo mosusu ebele ; soki bakomaki yango na mikanda moko sima na mosusu, nakanisi ete mokili mobimba elingaki kokoka te mpo na kobomba babuku oyo balingaki kokoma.

Misala ya Bantoma
Ebandeli

1 Teofile :

Kati na buku na ngai ya liboso, nakomaki makambo nyonso oyo Yesu
asalaki mpe ateyaki wuta na ebandeli
2 kino na mokolo oyo amemamaki na Likolo, sima na Ye kopesa mitindo,
na nzela ya Molimo Mosantu, epai ya bantoma oyo aponaki.
3 Sima na kufa na Ye, amimonisaki epai na bango ; mpe na nzela ya
bilembo mingi, alakisaki bango ete azali na bomoi. Abimelaki bango
mikolo tuku minei mpe alobelaki bango makambo oyo etali Bokonzi ya
Nzambe.

Kati na kozela boyei ya Molimo

Elaka ya Molimo Mosantu

4 Mokolo moko, wana azalaki kolia elongo na bango, apesaki bango
mitindo oyo : « Bolongwa na Yelusalemi te, kasi bozela likabo oyo Tata
na Ngai alakaki, likabo oyo boyokaki Ngai kolobela.
5 Pamba te Yoane abatisaki na mayi ; kasi bino, sima na mwa mikolo,
bokobatisama kati na Molimo Mosantu. »
6 Lokola basanganaki zingazinga na Ye, batunaki Ye :
— Nkolo, ekozala na tango wana nde okozongisa Bokonzi epai ya
Isalaele ?
7 Yesu azongiselaki bango :
— Likambo ya koyeba tango to mikolo oyo Tata abongisa, na mokano
na Ye moko, etali bino te.
8 Kasi bokozwa nguya, wana Molimo Mosantu akokitela bino ; mpe
bokozala batatoli na Ngai kati na Yelusalemi, na etuka mobimba ya Yuda,
ya Samari, mpe kino na basuka ya mokili.

Bozongi na Yelusalemi

9 Sima na Yesu koloba bongo, amemamaki, wana bazalaki kotala, mpe
lipata moko ezipaki Ye na miso na bango.
10 Mpe wana bazalaki nanu kotala na likolo ndenge Yesu azali komata,
mbala moko bato mibale balata bilamba ya pembe-pembe batelemaki
pembeni na bango mpe balobaki :
11 — Bato ya Galile, mpo na nini botikali awa na kotala na likolo ? Yesu
oyo alongwe kati na bino mpo na kokende na Likolo, akozonga ndenge
kaka bomoni Ye kokende na Likolo.
12 Bantoma bazongaki na Yelusalemi wuta na ngomba oyo babengaka
Ngomba ya banzete ya Olive, oyo ezali pene ya Yelusalemi, na mosika ya
bametele pene nkoto moko.
13 Tango bakomaki, bamataki na shambre ya likolo, kati na etaje epai
wapi bazalaki kosangana mbala na mbala. Ezalaki :

Petelo, Yoane, Jake, Andre,
Filipo, Toma,
Bartelemi, Matayo ;
Jake, mwana mobali ya Alife ;
Simona oyo azalaki moto ya lingomba ya Bazelote ;

mpe Jide, mwana mobali ya Jake.

14 Bango nyonso, na motema moko, bazalaki na molende ya kosangana
mbala na mbala mpo na kosambela elongo na basi, elongo na Mari, mama
ya Yesu, mpe elongo na bandeko ya Yesu.

Baponi Matiasi mpo na kozwa esika ya Yuda

15 Mokolo moko kati na mikolo yango, Petelo atelemaki kati na bandimi
pene nkama moko na tuku mibale
16 mpe alobaki na bango : « Bandeko na ngai, esengelaki ete masakoli
ya Makomi ekokisama ; pamba te Molimo Mosantu aloba wuta kala, na
nzela ya Davidi, na tina na Yuda oyo atambolisaki bato oyo bakangaki
Yesu.
17 Azalaki moko kati na biso mpe asanganaki elongo na biso kati na
lotomo oyo epesamelaki biso. »
18 Na nzela ya mbongo oyo azwaki lokola lifuti ya mabe na ye, asombaki
elanga ; akweyaki kuna moto na se, libumu na ye epasukaki, mpe misopo
na ye nyonso epanzanaki.
19 Bato nyonso ya Yelusalemi bayokaki sango yango ; yango wana
bakomaki kobenga elanga yango « Akelidama » oyo elingi koloba, na
lokota na bango : Elanga ya makila.
20 Nzokande, ekomama boye kati na buku ya banzembo :
« Tika ete ndako na ye etikala polele,
mpe tika ete moto moko te avanda kati na yango ! »
Mpe :
« Tika ete moto mosusu azwa mokumba na ye ! »
21 Boye, tosengeli kopona moto moko kati na mibali oyo bazalaki elongo
na biso tango nyonso oyo Nkolo Yesu azalaki kotambola na mokili elongo
na biso,
22 kobanda na tango oyo Yoane abatisaki Ye kino na mokolo oyo
balongolaki Ye kati na biso. Pamba te moko kati na mibali yango asengeli
kokoma, elongo na biso, motatoli ya lisekwa na Ye.
23 Bapesaki bakombo ya bato mibale : Jozefi oyo babengaki
« Barsabasi » mpe ayebanaki lisusu na kombo Yusitusi, mpe Matiasi.
24 Bongo basambelaki boye : « Oh Nkolo, Yo oyo oyebi mitema ya bato
nyonso, lakisa biso nani oyo oponi kati na bato oyo mibale,
25 mpo ete akoma ntoma mpe azwa, kati na lotomo oyo ya bontoma,
esika oyo Yuda atikaki mpo na kokende na esika oyo ebongi na ye. »
26 Bongo babetaki zeke, mpe zeke ekweyaki epai ya Matiasi ; boye
Matiasi aponamaki, mpe babakisaki ye na lisanga ya bantoma zomi na
moko.

Batatoli kati na Yelusalemi

2

Boyei ya Molimo Mosantu

1 Tango mokolo ya Pantekoti ekomaki, bango nyonso basanganaki esika
moko.
2 Mbala moko, lokito moko ewutaki na likolo lokola lokito ya mopepe
makasi, mpe etondisaki ndako mobimba epai wapi bazalaki kosangana.
3 Bamonaki biloko moko lokola ndemo ya moto kokabwana mpe
kovanda na moto ya moko na moko kati na bango.

4 Bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe babandaki koloba na nkota mosusu, ndenge Molimo azalaki kolakisa bango.
5 Nzokande, kati na Yelusalemi, ezalaki na Bayuda oyo babangaka Nzambe, oyo bawutaki na bikolo nyonso ya mokili.
6 Tango bayokaki lokito wana, ebele ya bato bayaki mbangu kosangana wana mpe bakomaki kokamwa, pamba te moko na moko kati na bango azalaki koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka.
7 Bakamwaki mingi penza mpe bakomaki kotuna : « Boni, bato nyonso oyo bazali koloba, bazali bato ya Galile te ?
8 Boye, ndenge nini moto na moto kati na biso azali koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka ?
9 Bato ya Parte, ya Mede mpe ya Elami, bavandi ya Mezopotami, ya Yuda, ya Kapadose, ya Ponti mpe ya Azia,
10 ya Friji mpe ya Pafili, ya Ejipito mpe ya Libi oyo ezali pembeni ya Sirene, bapaya oyo bawutaki na Rome,
11 bango nyonso, ezala Bayuda to bapaya oyo bakota na lingomba ya Bayuda : bato ya Kreti mpe ya Arabi, biso nyonso tozali koyoka bango kotatola misala minene ya Nzambe, na nkota na biso ya mboka ! »
12 Bango nyonso, elekelaki bango, bazalaki kokamwa mingi mpe bakomaki kotunana : « Likambo oyo elingi koloba nini ? »
13 Nzokande, bato mosusu bazalaki koseka bango mpe koloba : « Balangwe vino ya sika. »

Petelo ateyi ebele ya bato

14 Petelo atelemaki elongo na bantoma zomi na moko ; mpe na mongongo makasi, alobaki na ebele ya bato :
— Bino Bayuda, mpe bino nyonso oyo bovandaka na Yelusalemi, botika ete nalimbola mpo na bino likambo oyo, boyoka malamu makambo oyo nalingi koloba.
15 Bato oyo balangwe masanga te ndenge bozali kokanisa. Pamba te tozali nanu na ngonga ya libwa ya tongo.
16 Kasi ezali nde makambo oyo mosakoli Joeli alobaki :
17 « Na mikolo ya suka, elobaki Nzambe,
nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso.
Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola ;
bilenge na bino bakozwa bimoniseli,
mibange na bino bakolota bandoto.
18 Solo, na mikolo wana, nakosopa Molimo na Ngai
kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi,
mpe bakosakola.
19 Nakolakisa bikamwa kuna na Likolo,
mpe bilembo ya kokamwa awa na mokili :
makila, moto mpe likonzi ya milinga.
20 Moyi ekobongwana molili,
sanza ekobongwana makila
liboso ete mokolo ya Nkolo ekoma,
mokolo oyo ya monene mpe ya nkembo.
21 Boye, moto nyonso oyo akobelela
Kombo ya Nkolo akobikisama. »
22 Bato ya Isalaele, boyoka maloba oyo : Yesu ya Nazareti, moto oyo, na nzela ya bikamwa, ya bilembo mpe ya misala ya minene, Nzambe alakisaki bino ete awutaki epai na Ye ndenge bino moko boyebi yango,

23 akabamaki na maboko na bino kolanda mokano oyo Nzambe asila
kozwa na mabongisi na Ye wuta kala. Bongo bino, na lisungi ya bato mabe,
bobomaki Ye na kobaka Ye na ekulusu.
24 Kasi Nzambe abukaki minyololo ya kufa, asekwisaki Ye, pamba te
ekokaki kosalema te ete kufa ekanga Ye.
25 Boye, tala makambo oyo Davidi aloba na tina na Ye :
« Nazalaki komona Nkolo mikolo nyonso liboso na ngai,
pamba te azali pene na ngai mpo ete naningana te.
26 Yango wana, motema na ngai etondi na esengo,
mpe lolemo na ngai ezali kosepela.
Solo, nzoto na ngai ekopema na elikya,
27 pamba te okosundola ngai te kati na mboka ya bakufi
mpe okotika te ete mosantu na Yo apola.
28 Pamba te olakisaki ngai nzela ya bomoi,
mpe okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na Yo. »
29 Bandeko na ngai, tika ete naloba na bino solo na tina na Davidi,
koko na biso, ete akufa mpe bakunda ye ; mpe kunda na ye ezali awa
kino lelo.
30 Kasi azalaki mosakoli mpe ayebaki ete Nzambe apesaki ye elaka, na
nzela ya ndayi, ete moko kati na bakitani na ye akovanda na kiti na ye ya
bokonzi.
31 Davidi amonaki makambo oyo wuta kala, alobelaki lisekwa ya Klisto
ete Nzambe akosundola Ye te kati na mboka ya bakufi mpe akotika te ete
nzoto na Ye epola.
32 Nzambe asekwisaki Yesu kati na bakufi ; boye biso nyonso tozali
batatoli ya lisekwa yango.
33 Sima na loboko ya mobali ya Nzambe konetola Ye, azwaki epai
ya Tata, Molimo Mosantu oyo Ye Tata alakaki, mpe asopeli biso Molimo
Mosantu yango ndenge bozali komona mpe koyoka sik'oyo.
34 Pamba te, Davidi amataki te na Likolo, kasi alobaki :
« Nkolo alobaki na Nkolo na ngai :
‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
35 kino nakomisa banguna na Yo
enyatelo makolo na Yo. › »
36 Boye, tika ete bato nyonso ya Isalaele bayeba na bosolo ete Nzambe
akomisi Yesu oyo bobakaki na ekulusu Nkolo mpe Klisto.

Bandimi ya liboso

37 Tango bato bayokaki bongo, mitema na bango eyokaki pasi makasi
mpe balobaki na Petelo mpe bantoma mosusu :
— Bandeko, tosala nini ?
38 Petelo azongiselaki bango :
— Bobongola mitema ; tika ete moko na moko kati na bino azwa
libatisi na Kombo na Yesu-Klisto mpo ete masumu na ye elimbisama,
bongo bokozwa likabo ya Molimo Mosantu.
39 Pamba te elaka oyo ezali mpo na bino, mpo na bana na bino mpe
mpo na bavandi nyonso ya bikolo ya mosika, bato nyonso oyo Nkolo,
Nzambe na biso, akobenga.
40 Petelo azalaki kokebisa bango na maloba ebele mpe azalaki kolendisa
bango na maloba oyo :
— Boyamba lobiko mpo ete bozwa etumbu te oyo ezali kozela bato
mabe.

41 Bato oyo bandimaki mateya ya Petelo bazwaki libatisi. Mpe na mokolo
wana, bato pene nkoto misato babakisamaki na lisanga ya bandimi.

Lisanga ya bandimi

42 Bazalaki komipesa mingi penza na malakisi ya bantoma, na kozala
lisanga, na kobuka lipa mpe na kosambela.
43 Bato nyonso batondisamaki na somo, mpo ete bantoma bazalaki
kosala makamwisi ebele mpe bilembo ya kokamwa.
44 Bandimi nyonso bakomaki na bomoko, mpe biloko na bango ezalaki
mpo na bango nyonso.
45 Bazalaki koteka mabele na bango mpe biloko na bango, mpe bazalaki
kokabola mbongo kati na bango, ndenge ezalaki posa ya moto na moto.
46 Mikolo nyonso bazalaki kokoba kosangana na Tempelo. Bazalaki
kokabola lipa na bandako na bango, kolia bilei na bango na esengo nyonso
mpe na motema ya komikitisa.
47 Bazalaki kokumisa Nzambe, mpe bato nyonso bazalaki kolinga bango.
Bongo, mikolo nyonso, Nkolo azalaki kobakisa na lisanga na bango bato
oyo bazalaki kobika.

3

Ebosono abiki

1 Ezalaki mokolo moko, Petelo mpe Yoane bakendeki na Tempelo na
tango ya mabondeli : ezalaki na ngonga ya misato sima na midi.
2 Nzokande, ezalaki mpe na bato moko oyo bazalaki komema moto moko
akufa makolo wuta abotama, mpe bazalaki kotia ye mikolo nyonso na
ekuke ya Tempelo mpo ete asengaka mbongo epai ya bato oyo bazalaki
kokota. Bazalaki kobenga ekuke yango « Ekuke ya kitoko. »
3 Tango amonaki Petelo mpe Yoane kokota na Tempelo, asengaki bango
likabo ya mawa.
4 Boye, Petelo mpe Yoane batalaki ye malamu, mpe Petelo alobaki na ye :
— Tala biso !
5 Moto yango atalaki bango malamu penza, na likanisi ya kozwa eloko
epai na bango.
6 Kasi Petelo alobaki na ye :
— Nazangi mbongo to wolo ya kopesa yo, kasi oyo nazali na yango,
nazali kopesa yo yango : na Kombo na Yesu-Klisto ya Nazareti, telema
mpe tambola.
7 Bongo, asimbaki ye na loboko ya mobali mpe atelemisaki ye. Mbala
moko, makolo na ye ekomaki makasi.
8 Mbala moko, atelemaki mpe abandaki kotambola, akotaki nzela moko
na bango kati na lopango ya Tempelo : azalaki kotambola, kopumbwa mpe
kokumisa Nzambe.
9 Tango bato nyonso bamonaki ye kotambola mpe kokumisa Nzambe,
10 basosolaki ete ezali moto oyo azalaki kovanda na « Ekuke ya kitoko »
ya Tempelo mpo na kosenga makabo ya mawa. Bango nyonso bakamwaki
mingi penza, mpe somo ekangaki bango mpo na makambo oyo esalemaki
epai na ye.

Petelo alimboli likamwisi yango

11 Lokola moto yango atingamaki na Petelo mpe Yoane, bato nyonso
bakamwaki mpe bayaki na lombangu epai na bango, na esika oyo
babengaka « Veranda ya Salomo. »

12 Tango Petelo amonaki bongo, alobaki na bango :
— Bato ya Isalaele, mpo na nini bozali kokamwa likambo oyo ? Mpo na nini bozali kotala biso lokola nde biso bato tosali ete moto oyo atambola, na nzela ya nguya mpe botosi na biso kati na makambo ya Nzambe ?
13 Biso te ! Ezali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi, Nzambe ya bakoko na biso, nde apesi nkembo na Yesu, Mosali na Ye, oyo bino bokabaki mpo ete baboma Ye. Yango wana, bowanganaki Ye liboso ya Pilato tango azwaki mokano ya kokangola Ye.
14 Bowanganaki Ye oyo azali Mosantu mpe Sembo. Boye, bosengaki ete Pilato atikela bino mobomi na esika ya Yesu.
15 Bobomaki nde Mobandisi ya bomoi. Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, bongo biso tozali penza batatoli ya likambo yango.
16 Ezali na nzela ya kondima kati na Kombo na Yesu nde moto oyo bozali komona mpe boyebi azwi makasi ya kotelema. Ezali Kombo na Yesu mpe kondima oyo ewuti kati na Yesu nde ekomisi nzoto na ye mobimba kolongono ndenge bozali komona yango.
17 Sik'oyo bandeko na ngai, nayebi ete bosalaki makambo na kozanga boyebi, ndenge bakonzi na bino basalaki.
18 Kasi ezali ndenge wana nde Nzambe akokisaki makambo oyo aloba wuta kala na nzela ya basakoli nyonso, ete Klisto na Ye asengeli komona pasi.
19 Yango wana, bobongola mitema mpe bozonga epai ya Nzambe mpo ete alimbisa masumu na bino,
20 mpe mpo ete Nkolo akoka kopesa bino tango ya kopema mpe akoka kotindela bino Klisto oyo apona mpo na bino—Ye nde Yesu.
21 Asengeli kotikala kuna na Likolo kino na tango oyo Nzambe akobongisa biloko nyonso, ndenge alaka yango wuta kala na nzela ya babulami na Ye, basakoli.
22 Pamba te Moyize alobaki : « Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na bino ; bosengeli kotosa nyonso oyo akoloba na bino.
23 Moto nyonso oyo akotosa te mosakoli yango, bakolongola ye kati na bato na ye na nzela ya kufa. »
24 Basakoli nyonso, kobanda na Samuele kino na basakoli oyo bayaki sima na ye, bango nyonso basakolaki na tina na makambo oyo ezali kosalema na mikolo oyo.
25 Bino nde bozali bakitani ya basakoli mpe ya Boyokani oyo Nzambe asalaki elongo na bakoko na bino, tango alobaki na Abrayami : « Nakopambola mabota nyonso ya mokili na nzela ya bakitani na yo ! »
26 Tango Nzambe asekwisaki Mosali na Ye, atindaki Ye nanu epai na bino mpo ete apambola bino na kolongola, moko na moko kati na bino, mosika na banzela na bino ya mabe.

4

Petelo mpe Yoane liboso ya Likita-Monene

1 Wana Petelo mpe Yoane bazalaki nanu koloba na bato, Banganga-Nzambe, mokonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe Basaduseo bayaki,
2 na kanda makasi ndenge bamonaki bantoma koteya bato mpe kotatola ete bakufi bakosekwa ndenge Yesu asekwaki.
3 Bakangaki Petelo mpe Yoane, bongo babwakaki bango na boloko kino na mokolo oyo elandaki, pamba te pokwa esilaki kokoma.

4 Kasi kati na bato oyo bayokaki mateya, mingi bandimaki yango ; bongo
motango ya bandimi ebakisamaki mpe bakomaki bato pene nkoto mitano.
5 Boye, mokolo oyo elandaki, bakonzi ya Bayuda, bakambi ya bato mpe
balakisi ya Mobeko basanganaki na Yelusalemi.
6 Ana, mokonzi ya Banganga-Nzambe, azalaki wana elongo na Kayifa,
Yoane, Alekizandre mpe bato mosusu ya libota ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe.
7 Bamemaki Petelo mpe Yoane liboso na bango, mpe bakomaki kotuna
bango mituna :
— Bozali kosala makambo oyo na nguya nini to na kombo ya nani ?
8 Bongo, Petelo oyo atondisamaki na Molimo Mosantu alobaki na bango :
— Bakonzi mpe bakambi ya bato !
9 Lokola botuni biso lelo na tina na bolamu oyo esalemi epai ya mokufi
makolo mpe ndenge nini asili kobika,
10 tika ete, bino nyonso mpe bato nyonso ya Isalaele, boyeba ete ezali
na Kombo na Yesu-Klisto ya Nazareti nde moto oyo atelemi liboso na
bino na nzoto kolongono ; kaka Yesu oyo bino bobakaki na ekulusu, kasi
Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi.
11 Ye nde azali « libanga oyo bino, batongi ndako, bobwakaki, kasi
ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba. »
12 Lobiko ekoki kozwama na moto mosusu te, pamba te kombo mosusu
ezali te na mokili, oyo epesama na bato, oyo ekoki kobikisa biso.
13 Wana bamonaki ndenge nini Petelo mpe Yoane bazalaki koloba na
mpiko, mpe wana basosolaki ete bazali bato batanga te mpe bato pamba,
bakamwaki mingi. Boye, basosolaki ete bango mpe bazalaki elongo na
Yesu.
14 Kasi, lokola bazalaki komona moto oyo abikisamaki atelemi elongo na
bango, bazalaki ata na liloba moko te ya koloba.
15 Bongo, bapesaki mitindo ete babimisa bango na Likita-Monene ; mpe
batikalaki bango moko mpo na koyekola likambo yango malamu.
16 Bazalaki kotunana :
— Tosala penza nini na bato oyo ? Pamba te bavandi nyonso ya
Yelusalemi bayebi malamu ete bango nde basalaki likamwisi wana ya
monene ; tokoki kowangana yango te.
17 Kasi, mpo ete sango ya likambo oyo ekoba te kopanzana kati na
bato, tokebisa bango boye : « Bomeka lisusu te koloba na Kombo na Yesu,
ezala ata na nani ! »
18 Bongo, babengaki Petelo elongo na Yoane mpe bapekisaki bango ete
bameka lisusu te koloba to koteya na Kombo na Yesu, ezala ata na lolenge
nini.
19 Kasi Petelo mpe Yoane bazongiselaki bango :
— Botala nanu ata bino moko, eloko nini ezali sembo na miso ya
Nzambe : kotosa bino to kotosa Nzambe ?
20 Pamba te biso, tokokoka te kotika koloba makambo oyo tomonaki
mpe toyokaki !
21 Sima na kogangela bango, batikaki bango mpo ete bakende, pamba
te bamonaki te ndenge nini bakokaki kopesa bango etumbu, mpo ete bato
nyonso bazalaki kokumisa Nzambe mpo na likambo oyo esalemaki.
22 Pamba te moto oyo abikaki na ndenge ya kokamwa azalaki na mibu
koleka tuku minei.

Bandimi babondeli

23 Tango batikaki bango, Petelo mpe Yoane bakendeki koyebisa baninga
na bango makambo nyonso oyo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe
bakambi balobelaki bango.
24 Tango bayokaki bongo, batombolaki mingongo na bango elongo mpo
na kobondela Nzambe ; balobaki :
— Nkolo Yawe, Yo nde okela Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso
oyo ezali kati na yango ;
25 Yo nde olobaki na nzela ya Molimo Mosantu, na monoko ya koko
na biso, Davidi, mosali na yo :
« Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele,
mpe bato bazali kosala makita ya pamba ?
26 Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani
mpo na kotelemela Nkolo mpe Mopakolami na Ye. »
27 Pamba te, Erode mpe Ponse Pilato basanganaki penza kati na engumba
oyo, elongo na bato ya bikolo mosusu mpe bana ya Isalaele, mpo na
kosalela Yesu likita, Mosali na Yo, Mosantu, oyo obulisa.
28 Ezali ndenge wana nde bakokisaki mabongisi oyo osala wuta kala, na
nguya mpe na mokano na Yo.
29 Sik'oyo Nkolo, tala ndenge bazali kotungisa biso, mpe pesa basali na Yo
makasi ya koteya Liloba na Yo na molende nyonso.
30 Boye, sembola loboko na Yo mpo na kobikisa babeli, kosala bilembo ya
kokamwa mpe misala minene, na Kombo na Yesu, Mosali na Yo, Mosantu.
31 Boye, tango basilisaki kobondela, esika oyo basanganaki eninganaki ;
bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe bakomaki koteya
Liloba na Nzambe na molende nyonso.

Bandimi batie biloko na bango esika moko

32 Bandimi nyonso bazalaki motema moko mpe makanisi moko. Moko
te kati na bango azalaki koloba ete biloko na ye ezali kaka ya ye moko,
kasi biloko nyonso ezalaki mpo na bango nyonso.
33 Bantoma bakobaki kotatola lisekwa ya Nkolo Yesu na nguya monene,
mpe ngolu monene ezalaki na bango nyonso.
34 Moko te kati na bango akelelaki ; pamba te bato oyo bazalaki na
mabele to na bandako bazalaki koteka yango, bazalaki komema mbongo
oyo batekelaki
35 mpe kotia yango na makolo ya bantoma. Bantoma bazalaki kokabola
yango na moto na moto, kolanda bosenga na ye.
36 Boye, Jozefi, moto ya libota ya Levi, oyo abotama na esanga Shipre mpe
bantoma bapesaki ye kombo mosusu, Barnabasi oyo elakisi « molendisi, »
37 atekaki mpe elanga na ye mpe amemaki mbongo epai ya bantoma.

5

Anania mpe Safira

1 Nzokande, ezalaki na moto moko na kombo Ananiasi. Atekaki eteni ya
mabele na ye na boyokani na Safira, mwasi na ye.
2 Abombaki ndambo ya mbongo mpo na ye moko, boye amemaki
ndambo oyo etikalaki mpe apesaki yango na bantoma. Mwasi na ye mpe
ayebaki yango.
3 Boye, Petelo atunaki ye :

— Ananiasi, ndenge nini Satana atondisi motema na yo mpo ete okosa Molimo Mosantu, mpe obomba ndambo ya mbongo oyo otekeli elanga na yo ?

4 Boni, liboso ete oteka yango, ezalaki ya yo te ? Mpe sima na koteka yango, okokaki te kosala na mbongo yango likambo nyonso oyo motema na yo elingi ? Mpo na nini ozwaki likanisi ya kosala likambo ya boye ? Okosi bato te, kasi okosi nde Nzambe !

5 Tango Ananiasi ayokaki bongo, akweyaki mpe akufaki. Bongo, bato nyonso oyo bayokaki likambo yango batondaki na somo.

6 Boye, bilenge mibali bayaki, bazipaki nzoto na ye mpe bamemaki yango libanda mpo na kokunda yango.

7 Sima na ngonga pene misato, mwasi ya Ananiasi akotaki, kasi ayebaki te likambo oyo ewutaki kosalema.

8 Petelo atunaki ye :

— Yebisa ngai, ezali na talo wana nde yo mpe Ananiasi botekaki elanga wana ?

Safira azongisaki :

— Ezali bongo, etekamaki Kaka na talo wana.

9 Petelo alobaki na ye :

— Mpo na nini boyokanaki mpo na komeka Molimo ya Nkolo ? Yoka, makolo ya bato oyo bawuti kokunda mobali na yo esili kokoma liboso ya ekuke ; yo mpe, bakomema yo.

10 Kaka na tango yango, akweyaki liboso ya Petelo mpe akufaki. Boye tango bilenge mibali bakotaki, bakutaki ye ya kokufa. Bamemaki ye mpe bakendeki kokunda ye pembeni ya mobali na ye.

11 Somo monene etondisaki Lingomba mobimba mpe bato nyonso oyo bayokaki sango yango.

Bantoma babikisi babeli ebele

12 Bantoma bazalaki kosala bilembo mingi ya kokamwa mpe misala minene kati na bato. Boye, bandimi nyonso bazalaki na momesano ya kosangana na veranda ya Salomo.

13 Moko te kati na bato oyo bazalaki na lisanga na bango te azalaki komeka kosangana na bango, ata bato bazalaki kopesa bango lokumu mingi.

14 Nzokande, mibali mpe basi ebele penza bazalaki kondimela Nkolo mpe kobakisama na lisanga na bango.

15 Bongo, bazalaki komema babeli na babalabala, kolalisa bango na bambeto mpe na bitoko mpo ete tango Petelo akoleka, elilingi na ye ekoka kozipa bamoko kati na bango.

16 Mpe lisusu, bato ebele oyo bazalaki kowuta na bingumba ya zingazinga bazalaki kosangana na Yelusalemi ; bazalaki komema babeli na bango mpe bato oyo bazalaki kotungisama na milimo ya mbindo ; mpe bango nyonso bazalaki kobikisama.

Konyokwama ya bantoma

17 Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso oyo bazalaki kosala na ye elongo, oyo bazalaki bato ya lisanga ya Basaduseo, batondaki na zuwa.

18 Bakangaki bantoma mpe babwakaki bango na boloko ya monene.

19 Kasi na butu, anjelu moko ya Nkolo afungolaki bikuke ya boloko, abimisaki bantoma mpe alobaki na bango :

20 — Bokende kotelema kati na Tempelo mpe kuna, boyebisa bato
maloba nyonso ya bomoi oyo ya sika.
21 Bantoma batosaki. Boye, na tongo-tongo, bakotaki na Tempelo mpe
bakomaki koteya bato. Tango mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato
oyo basalaka na ye elongo bakomaki, babengisaki Likita-Monene—lisanga
mobimba ya bakambi ya bana ya Isalaele—mpe bapesaki mitindo ete
bakende kozwa bantoma na boloko.
22 Kasi tango bakengeli bakomaki na boloko, bakutaki bango te.
Bazongaki mpe balobaki :
23 — Tokuti boloko ya kokangama malamu mpe bakengeli liboso ya
bikuke ; kasi tango tofungoli yango, tomoni ata moto moko te na kati.
24 Tango mokonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe bakonzi ya Banganga-
Nzambe bayokaki sango yango, bakomaki mitema likolo mpe bakomaki
kotunana soki likambo yango ekosuka ndenge nini.
25 Bongo moto moko ayaki koyebisa bango :
— Boyoka ! Bato oyo bobwakaki na boloko, batelemi kuna na Tempelo
mpe bazali koteya bato.
26 Mbala moko, mokonzi ya bakengeli akendeki elongo na basoda na ye
mpo na kozwa bantoma. Kasi amemaki bango na makasi te, pamba te
bazalaki kobanga ete bato babamba bango mabanga.
27 Wana bamemaki bango, batiaki bango liboso ya Likita-Monene, mpe
mokonzi ya Banganga-Nzambe abandaki kotuna bango mituna.
28 Alobaki :
— Topekisaki bino ete bomeka lisusu te koteya na Kombo wana. Kasi
tala sik’oyo ndenge botondisi Yelusalemi na mateya na bino mpe bolingi
komemisa biso ngambo ya makila ya moto wana.
29 Kasi Petelo mpe bantoma mosusu bazongisaki :
— Esengeli kotosa Nzambe, kasi bato te !
30 Nzambe ya bakoko na biso asekwisaki Yesu kati na bakufi, Yesu oyo
bino bobomaki mpe bobakaki na nzete.
31 Ezali Ye nde Nzambe atomboli na nzela ya loboko na Ye ya mobali
lokola Mokonzi mpe Mobikisi, mpo ete bana ya Isalaele bakoka kozwa
nzela ya kobongola mitema mpe kozwa bolimbisi ya masumu na bango.
32 Biso, tozali batatoli ya makambo oyo ; ndenge moko mpe Molimo
Mosantu oyo Nzambe apesaki na bato oyo batosaka Ye azali motatoli ya
makambo yango.
33 Tango bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bazwaki mokano ya
kobomisa bantoma.
34 Kasi Mofarizeo Gamalieli, molakisi ya Mobeko mpe moto ya lokumu
mingi na miso ya bato nyonso, atelemaki kati na Likita-Monene mpe
atindaki ete babimisa bantoma mpo na mwa tango moke.
35 Alobaki na bango :
— Bato ya Isalaele, bosala keba mpo na makambo oyo bolingi kosala
bato oyo.
36 Eleki mikolo mingi te, moto moko na kombo Teodasi awutaki
kobima. Azalaki komimona moto monene, mpe bato pene nkama minei
bazalaki kolanda ye. Kasi tango babomaki ye, bato nyonso oyo bazalaki
kolanda ye bapalanganaki mpe lisanga na ye ekufaki.
37 Sima na ye, tango tozalaki kotanga motango ya bato kati na mokili,
moto moko mpe lisusu na kombo Yuda, moto ya Galile, abimaki mpe
amemaki bato ebele na botomboki. Ye mpe lisusu babomaki ye, bongo
bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki.

38 Yango wana, na likambo oyo, boyoka toli na ngai : Bokota lisusu
makambo ya bato oyo te mpe botika bango bakende ! Pamba te soki
makanisi to mosala na bango ewuti na moto, solo, ekosuka kaka na nzela.
39 Kasi soki yango ewuti na Nzambe, solo, bokolonga te kosukisa
bato oyo. Bosala keba ete bobundisa Nzambe te. Bato ya Likita-Monene
bandimaki likanisi ya Gamalieli,
40 babengisaki bantoma, babetisaki bango bafimbu mpe bapekisaki
bango ete bateya lisusu Kombo ya Yesu te. Sima na yango batikaki bango
kokende.
41 Bantoma balongwaki liboso ya Likita-Monene, na esengo mingi ya
komona ete bakoki mpo na komona pasi na tina na Kombo na Yesu.
42 Mokolo na mokolo bazalaki kotika te koteya, mpe kosakola Sango
Malamu na Tempelo to na ndako moko na moko ete Yesu azali Klisto.

6

Baponi badiakona

1 Na mikolo wana, motango ya bayekoli ezalaki kaka kobakisama.
Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Greki bakomaki koyimayima mpo
na kotelemela Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Ebre, pamba te basi
na bango oyo bakufisa mibali bazalaki kozangela na tango ya kokabola
bilei ya mokolo na mokolo.
2 Boye, bantoma zomi na mibale basangisaki bayekoli nyonso mpe
balobaki na bango :
— Ekozala malamu te mpo na biso kotika mosala ya koteya Liloba na
Nzambe mpo na komipesa na mosala ya kokabola bilei.
3 Yango wana bandeko, bopona mibali sambo kati na bino, oyo
bayebana na bizaleli na bango ya malamu, oyo batonda na Molimo
Mosantu mpe na bwanya mpo ete topesa bango mokumba yango.
4 Boye, biso tokomipesa na mabondeli mpe na mosala ya koteya Liloba
na Nzambe.
5 Likanisi yango esepelisaki lisanga mobimba. Boye, baponaki Etieni,
moto oyo atonda na kondima mpe na Molimo Mosantu ; Filipo, Prokore,
Nikanori, Timoni, Parimenasi mpe Nikola, moto ya Antioshe, oyo akotaki
na lingomba ya Bayuda.
6 Balakisaki bango epai ya Bantoma ; Bantoma basambelaki mpo na
bango mpe batiaki bango maboko.
7 Boye, Liloba na Nzambe ezalaki kokoba kopanzana, motango ya
bayekoli ezalaki mpe kobakisama makasi na Yelusalemi mpe Banganga-
Nzambe ebele bakomaki kondimela Yesu.

Bakangi Etieni

8 Nzokande, Etieni, moto oyo atondaki na ngolu mpe na nguya ya
Nzambe, azalaki kosala bikamwa mpe bilembo minene kati na bato.
9 Bongo bato mosusu ya ndako ya mayangani oyo ebengamaka Ndako
ya mayangani ya bansomi : Bayuda ya Sirene, ya Alekizandri, ya bituka
ya Silisi mpe ya Azia ; bakomaki kotia tembe na miso ya Etieni.
10 Kasi bazangaki makoki ya kotelemela bwanya mpe Molimo oyo
azalaki kotinda ye koloba.
11 Bongo, bapesaki kanyaka epai ya bato mpo ete baloba : « Toyokaki
Etieni koloba maloba ya kofinga Moyize mpe Nzambe. »
12 Batombokisaki bato, bakambi mpe balakisi ya Mobeko. Boye, bayaki
kokanga Etieni na mbalakata mpe bamemaki ye na Likita-Monene.

13 Kuna, babimisaki batatoli ya lokuta oyo balobaki :
— Moto oyo azali kotika te koloba mabe mpo na kobebisa lokumu ya esika oyo ya bule mpe ya mibeko ;
14 pamba te toyokaki ye koloba ete Yesu ya Nazareti akobuka Tempelo oyo mpe akobongola bizaleli oyo Moyize atikela biso.
15 Bato nyonso oyo bavandaki na Likita-Monene batalaki Etieni malamu penza, mpe bamonaki ete elongi na ye ekomaki lokola elongi ya anjelu.

7

Mateya ya Etieni

1 Bongo, mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki ye :
— Boni, makambo oyo bafundeli yo ezali ya solo ?
2 Etieni azongisaki :
— Batata mpe bandeko, boyoka ngai ! Nzambe ya nkembo abimelaki koko na biso Abrayami tango azalaki na Mezopotami, liboso ete akende kovanda na Sharani.
3 Boye, Nzambe alobaki na ye : « Longwa na mokili na yo mpe na libota na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa yo ! »
4 Boye, alongwaki na mokili ya Chalide mpe akendeki kovanda na mokili ya Sharani. Sima na kufa ya tata na ye, Nzambe atindaki ye na mokili oyo, mokili oyo bino bozali kovanda sik'oyo.
5 Apesaki ye mabele moko te awa, ezala ata mwa eteni. Kasi Nzambe apesaki ye elaka, ye elongo na bakitani na ye sima na ye, ete bakozwa mokili lokola libula, atako, na tango wana, Abrayami azalaki nanu na mwana te.
6 Tala makambo oyo Nzambe alobaki : « Bakitani na ye bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya ; bakokomisa bango bawumbu mpe bakonyokola bango mibu nkama minei. »
7 Kasi Nzambe alobaki lisusu : « Nakopesa etumbu na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu. Mpe na sima, bakobima longwa na mokili yango mpe bakosambela Ngai na esika oyo. »
8 Bongo Nzambe asalaki boyokani elongo na Abrayami, mpe elembo ya boyokani yango ezalaki : kokatama ngenga. Abrayami abotaki Izaki mpe akataki ye ngenga na mokolo ya mwambe ya mbotama na ye ; Izaki abotaki Jakobi mpe akataki ye ngenga, bongo Jakobi mpe abotaki bakoko na biso zomi na mibale mpe akataki bango ngenga.
9 Lokola bakoko na biso bayokelaki Jozefi likunya, batekaki ye mpo ete azala mowumbu na Ejipito. Kasi Nzambe azalaki na ye elongo
10 mpe akangolaki ye na minyoko na ye nyonso ; Apesaki ye bwanya mpe asalelaki ye ngolu na miso ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo akomisaki ye moyangeli ya Ejipito mpe ya ndako na ye mobimba.
11 Nzokande, nzala moko ya makasi ekotaki na Ejipito mobimba mpe na Kanana, ememaki pasi penza, bongo bakoko na biso bazalaki lisusu na eloko ya kolia te.
12 Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, atindaki bakoko na biso mbala ya liboso.
13 Na mbala ya mibale, Jozefi amilakisaki epai ya bandeko na ye, bongo Faraon ayaki koyeba libota ya Jozefi.
14 Bongo, Jozefi atindaki ete bakende kozwa tata na ye Jakobi elongo na bandeko na ye nyonso. Bango nyonso bazalaki bato tuku sambo na mitano.

15 Boye, Jakobi akendeki kovanda na Ejipito epai wapi ye elongo na
bakoko na biso bakufaki.
16 Bamemaki banzoto na bango na engumba ya Sishemi mpe bakun-
daki yango kati na kunda oyo Abrayami asombaki na mbongo epai ya bana
ya Amori, tata ya Sishemi.
17 Wana tango oyo Nzambe alingaki kokokisa elaka oyo apesaki na
Abrayami ekomaki pene, motango ya bato na biso, kati na Ejipito,
ekomaki ebele penza,
18 kino mokonzi mosusu, oyo ayebaki Jozefi te, azwaki bokonzi na
Ejipito.
19 Na mayele mabe, mokonzi yango anyokolaki bakoko na biso kino
kotinda bango na makasi ete babwaka bana na bango oyo babotami sika
mpo ete bakufa.
20 Ezalaki na tango wana nde Moyize abotamaki. Nzambe asalaki ye
kitoko mingi. Babatelaki ye sanza misato na ndako ya tata na ye.
21 Wana baboti na ye batiaki ye libanda, mwana mwasi ya Faraon
azwaki ye mpe abokolaki ye lokola mwana na ye penza.
22 Bayekolisaki Moyize na bwanya nyonso ya bato ya Ejipito, mpe
akomaki moto na nguya na maloba mpe na misala.
23 Tango Moyize akokisaki mibu tuku minei, azwaki mokano ya
kokende kotala bandeko na ye, bana ya Isalaele.
24 Awa amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moto ya ekolo na ye,
akotelaki moto ya Isalaele, azongisaki mabe na mabe epai ya moto ya
Ejipito mpe abomaki ye.
25 Moyize akanisaki ete bandeko na ye bakososola ete Nzambe azali
kosalela ye mpo na kopesa bango lobiko, kasi basosolaki yango te.
26 Mokolo oyo elandaki, Moyize akutaki bana ya Isalaele mibale
kobunda. Bongo amekaki kozongisa boyokani kati na bango ; alobaki
na bango : « Ah baninga na ngai, bozali bandeko ; mpo na nini bozali
kosalana mabe ? »
27 Kasi moto oyo azalaki konyokola ndeko na ye atindikaki Moyize mpe
alobaki : « Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi kati na biso ?
28 Olingi koboma ngai ndenge obomaki moto ya Ejipito lobi ? »
29 Tango Moyize ayokaki bongo, akimaki na mokili ya Madiani epai
wapi avandaki lokola mopaya mpe abotaki bana mibale ya mibali.
30 Sima na mibu tuku minei, anjelu moko abimelaki Moyize kati na
esobe, pene ya ngomba Sinai, kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata
longwa kati na mwa nzete oyo ezalaki kopela.
31 Tango Moyize amonaki yango, akamwaki makasi. Mpe awa azalaki
kopusana mpo na kotala yango malamu, ayokaki mongongo ya Nkolo
koloba :
32 « Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe
ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » Moyize alengaki na somo mpe akokaki
kutu kotala te.
33 Bongo, Nkolo alobaki na ye : « Longola basandale na yo na makolo
na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule.
34 Namoni minyoko ya bato na Ngai kati na Ejipito. Nayoki kolela na
bango mpe nakiti mpo na kokangola bango. Mpe yaka sik'oyo, nakotinda
yo ete ozonga na Ejipito. »
35 Kaka Moyize oyo bandeko na ye baboyaki na koloba na ye : « Nani
atie yo mokonzi mpe mosambisi, » ye nde Nzambe atindaki mpo ete

azala mokonzi mpe mokangoli na bango, na lisungi ya anjelu oyo
abimelaki ye na mwa nzete.
36 Abimisaki bango na mokili ya Ejipito, na nzela ya bikamwa mpe ya
bilembo minene oyo asalaki kuna, na ebale monene ya Motane mpe na
esobe, mibu tuku minei.
37 Ezalaki kaka Moyize wana oyo alobaki na bana ya Isalaele :
« Nzambe akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta
kati na bandeko na bino. »
38 Azalaki kati na mayangani oyo bakoko na biso basanganaki na
esobe ; ye nde azalaki molobeli, kati na bakoko na biso mpe anjelu oyo
asololaki na ye, na ngomba Sinai epai wapi azwaki Maloba ya bomoi mpo
na kopesa biso.
39 Kasi bakoko na biso baboyaki kotosa ye ; batombokelaki ye mpe
bazwaki likanisi ya kozonga na Ejipito.
40 Balobaki na Aron : « Salela biso banzambe oyo bakotambola liboso
na biso. Pamba te toyebi te soki makambo nini ekomeli Moyize oyo
abimisaki biso na mokili ya Ejipito ! »
41 Ezalaki na mikolo wana nde basalaki nzambe ya ekeko, na lolenge
ya mwana ngombe ; babonzelaki nzambe yango ya ekeko mbeka mpe
basalaki feti mpo na lokumu ya misala ya maboko na bango.
42 Kasi Nzambe apesaki bango mokongo mpe atikaki bango kosambela
mampinga ya likolo, ndenge ekomama kati na buku ya basakoli :
« Oh bato ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka
mpe kopesa Ngai makabo
na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe ?
43 Bomemaki nde ndako ya kapo ya Moloki
mpe monzoto ya nzambe na bino Rofa,
banzambe ya bikeko oyo bosalaki mpo na kogumbamela !
Yango wana, nakotinda bino na bowumbu,
mosika koleka Babiloni ! »
44 Bakoko na biso bazalaki na Ndako ya kapo ya Boyokani kati
na esobe, batongaki yango ndenge Nzambe atindaki Moyize, kolanda
ndakisa oyo amonaki.
45 Sima na kozwa Ndako ya kapo yango, bakoko na biso na bokambami
ya Jozue, bamemaki yango tango babotolaki mikili ya Bapagano, mikili oyo
Nzambe abenganaki liboso na bango. Mpe Ndako ya kapo yango etikalaki
kuna kino na tango ya Davidi ;
46 oyo azwaki ngolu na miso ya Nzambe mpe asengaki ete atongela
Nzambe ya Jakobi ndako.
47 Kasi Salomo nde moto atongelaki ye ndako.
48 Nzokande, Ye-Oyo-Aleki-Likolo avandaka te kati na bandako oyo
bato batonga, ndenge kaka mosakoli aloba :
49 « Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi,
mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai.
Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai,
elobi Nkolo,
to esika ya bopemi ya ndenge nini penza
bokoki kobongisela Ngai ?
50 Boni, ezali loboko na Ngai te
nde esalaki biloko wana nyonso ? »
51 Bato ya mito makasi, ya mitema mabanga mpe bakufa matoyi !
Bozali ndenge moko kaka na bakoko na bino : botelemelaka tango
nyonso Molimo Mosantu !

52 Boni, ezalaki solo ata na mosakoli moko oyo bakoko na bino
bazangaki konyokola ? Kutu, babomaki ezala basakoli oyo basakolaki koya
ya Moyengebene, Ye oyo bosili sik'oyo koteka mpe koboma,
53 bino bato oyo bozwaki Mobeko ya Nzambe na nzela ya ba-anjelu,
kasi botosaki yango te.

Babomi Etieni na mabanga

54 Tango bato ya Likita-Monene bayokaki bongo, batombokaki makasi
mpe bakomaki kolia minu mpo na Etieni.
55 Kasi lokola Etieni atondisamaki na Molimo Mosantu, atalaki na Likolo,
amonaki nkembo ya Nzambe mpe Yesu atelema na ngambo ya loboko ya
mobali ya Nzambe.
56 Alobaki :
— Botala, namoni Likolo efungwami mpe Mwana na moto atelema na
ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe !
57 Bongo, bakangaki matoyi na bango, bagangaki makasi penza, mpe
bango nyonso basangelaki ye,
58 bamemaki ye libanda ya engumba mpe babambaki ye mabanga. Na
tango wana, batatoli batikaki bilamba na bango epai ya elenge mobali
moko na kombo Saulo.
59 Wana bazalaki kobamba ye mabanga, Etieni azalaki kosambela na
koloba :
— Nkolo Yesu, yamba molimo na ngai !
60 Bongo, afukamaki mpe agangaki makasi :
— Nkolo, kotangela bango lisumu oyo te !
Tango kaka Etieni alobaki bongo, akufaki.

8

BATATOLI KATI NA YUDA MPE SAMARI

1 Saulo mpe azalaki na molongo ya bato oyo bandimaki ete baboma
Etieni.

Lingomba enyokolami mpe epalangani

Kobanda na mokolo wana, minyoko ya makasi ekweyelaki Lingomba
kati na Yelusalemi ; mpe bandimi nyonso bapalanganaki na Yuda mpe na
Samari, longola kaka bantoma.
2 Bato oyo batosaka mibeko ya Nzambe bakundaki Etieni mpe balelaki
ye mingi.
3 Kasi Saulo akomaki koluka kopanza Lingomba ; azalaki kokota na
bandako nyonso mpo na kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango
na boloko.

Filipo kati na Samari

4 Bandimi oyo bapalanganaki bazalaki koteya Liloba na Nzambe bisika
nyonso bazalaki kokende.
5 Filipo akendeki na engumba moko ya Samari mpe, kuna, ateyaki Klisto.
6 Bongo tango ebele ya bato bayokaki mpe bamonaki bikamwa oyo
asalaki, bakangamaki na makambo oyo Filipo azalaki koloba.
7 Pamba te milimo ya mbindo ezalaki kobima kati na bato mingi na
koganga makasi, mpe bato mingi oyo bakufa makolo mpe oyo batambolaka
tengu-tengu babikaki.
8 Boye, bato ya engumba yango batondisamaki na esengo makasi.

9 Nzokande, wuta kala, kati na engumba yango, ezalaki na moto moko
oyo kombo na ye ezalaki « Simona. » Azalaki kosala misala ya maji.
Azalaki kokamwisa bato ya Samari mpe komimona moto monene.
10 Bato nyonso, kobanda na bana mike kino na mikolo, bayokaki ye na
bokebi mpe balobaki : « Moto oyo, azali penza nguya ya Nzambe, nguya
oyo babengaka : Nguya monene. »
11 Bazalaki kolanda ye mpo ete, wuta kala, azalaki kokamwisa bango na
misala na ye ya maji.
12 Kasi tango bandimaki Sango Malamu oyo Filipo ateyaki na tina na
Bokonzi ya Nzambe mpe na tina na Kombo na Yesu-Klisto, mibali mpe
basi bazwaki libatisi.
13 Simona mpe andimaki mpe azwaki libatisi ; azalaki kolanda Filipo
bisika nyonso oyo azalaki kokende, mpe azalaki kokamwa bilembo minene
mpe bikamwa oyo ezalaki kosalema na miso na ye.
14 Tango bantoma, kati na Yelusalemi, bayokaki ete bato ya Samari
bayambi Liloba na Nzambe, batindelaki bango Petelo mpe Yoane.
15 Tango bakomaki kuna, basambelaki mpo na bandimi ya sika mpo ete
bazwa Molimo Mosantu,
16 pamba te Molimo Mosantu akitelaki nanu ata moto moko te kati na
bango ; bazwaki kaka libatisi na Kombo ya Nkolo Yesu.
17 Bongo, Petelo mpe Yoane batielaki bango maboko, mpe bazwaki
Molimo Mosantu.
18 Tango Simona amonaki ete bato oyo bandimaki bazwaki Molimo
Mosantu, wana bantoma batielaki bango maboko, apesaki Petelo mpe
Yoane mbongo ;
19 mpe alobaki :
— Bopesa ngai mpe nguya oyo, mpo ete moto nyonso oyo nakotiela
maboko akoka kozwa Molimo Mosantu.
20 Kasi Petelo azongiselaki ye :
— Mpo ete okanisi ete okoki kosomba likabo ya Nzambe na nzela ya
mbongo, tika ete yo mpe mbongo na yo bokufa !
21 Solo, ozali na libula te to na makoki te kati na lotomo oyo, pamba
te motema na yo ezali sembo te liboso ya Nzambe.
22 Boye, bongwana na mabe na yo mpe bondela Nkolo ete alimbisa
yo, soki ekoki kosalema, mpo na makanisi oyo ozalaki na yango kati na
motema na yo.
23 Pamba te namoni ete motema na yo etondi na zuwa mpe ozali
mowumbu ya masumu.
24 Simona azongisaki :
— Bobondela Nkolo mpo na ngai mpo ete, kati na oyo bowuti koloba,
eloko moko te ekomela ngai.
25 Sima na bango kotatola mpe kosakola Liloba na Nkolo, Petelo mpe
Yoane bazongaki na Yelusalemi ; na nzela, bazalaki koteya Sango Malamu
kati na bamboka ebele ya Samari.

Filipo mpe soda ya Etiopi oyo baboma mokongo

26 Anjelu ya Nkolo alobaki na Filipo :
— Telema, kende na sude, na nzela ya esobe, nzela oyo ewuta na
Yelusalemi mpe ekenda kino na Gaza.
27 Boye, Filipo atelemaki mpe akendeki ; na nzela, akutanaki na soda
moko oyo baboma mokongo, moto ya mboka Etiopi ; azalaki kalaka moko
ya lokumu mpe azalaki na mokumba ya kobatela bomengo nyonso ya

Kandase, mwasi mokonzi ya Etiopi. Moto yango ayaki na Yelusalemi mpo
na kogumbamela ;
28 bongo wana azalaki kozonga na mboka na ye, azalaki ya kovanda kati
na shar na ye mpe azalaki kotanga mokanda ya mosakoli Ezayi.
29 Molimo alobaki na Filipo :
— Kende mpe pusana pene ya shar wana.
30 Filipo akendeki mbangu pene ya shar yango mpe ayokaki ye kotanga
mokanda ya mosakoli Ezayi. Filipo atunaki ye :
— Boni, ozali kososola makambo oyo ozali kotanga ?
31 Azongisaki :
— Nakososola ndenge nini soki moto alimboleli ngai yango te ?
Boye abengaki Filipo ete amata na shar mpe avanda pembeni na ye.
32 Tala eteni ya Makomi oyo azalaki kotanga :
« Lokola mpate oyo bazali komema
na esika oyo babomelaka banyama,
lokola meme liboso ya moto
oyo azali kolongola yango bapwale,
afungolaki monoko na ye te.
33 Basambwisaki ye mpe baboyaki kolongisa ye.
Nani akoyebisa bakitani na ye ?
Pamba te balongoli bomoi na ye na mokili. »
34 Bongo, soda oyo baboma nzoto ya mibali atunaki Filipo :
— Nabondeli yo, yebisa ngai : mosakoli azali koloba makambo oyo na
tina na nani ? Azali koloba yango na tina na ye moko to na tina na moto
mosusu ?
35 Filipo azwaki maloba mpe, na nzela ya eteni yango ya Makomi, ateyaki
ye Sango Malamu ya Yesu.
36 Wana bazalaki kokoba mobembo na bango, bakomaki na esika moko
oyo ezalaki na mayi, mpe soda oyo baboma mokongo alobaki :
— Tala mayi, yango oyo. Eloko nini ekoki kopekisa ngai kozwa
libatisi ?
[
37 Filipo alobaki :
— Soki kaka ondimi wuta na motema na yo mobimba, okoki na yo
kozwa libatisi.
Moto yango azongisaki :
— Nandimi ete Yesu-Klisto azali Mwana na Nzambe !]*
38 Mbala moko, apesaki mitindo ete batelemisa shar. Bongo bango
mibale, Filipo mpe soda oyo baboma mokongo, bakitaki na mayi, mpe
Filipo abatisaki ye.
39 Tango babimaki na mayi, Molimo ya Nkolo alongolaki Filipo, mpe soda
oyo baboma mokongo amonaki ye lisusu te, kasi akobaki mobembo na ye
na esengo.
40 Nzokande, Filipo amonanaki na Azoti ; mpe longwa kuna, akendeki
na Sezarea, wana azalaki koteya Sango Malamu kati na bamboka nyonso
epai wapi azalaki kolekela.

9

Saulo abongoli motema

* **8:37** Eteni oyo ezali te kati na mikanda mingi ya kala.

1 Nzokande, Saulo azalaki kaka kokanela mpe koluka koboma bayekoli
ya Nkolo. Akendeki epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe,
2 mpe asengaki ye mikanda ya mosala mpo na bandako ya mayangani ya
Damasi, mpo ete, soki akuti kuna bato oyo bazali kolanda nzela ya Nkolo,
akanga bango mpe amema bango na Yelusalemi, ezala basi to mibali.
3 Wana azalaki kokende na Damasi mpe akomaki pene ya engumba
yango, amonaki mbala moko pole moko kowuta na likolo mpe kongengela
ye.
4 Akweyaki na mabele mpe ayokaki mongongo moko koloba na ye :
— Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai ?
5 Saulo atunaki :
— Nkolo, yo nani ?
Mongongo ezongisaki :
— Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola.
6 Kasi sik'oyo, telema, kota kati na engumba, mpe, kuna, bakoyebisa
yo makambo oyo osengeli kosala.
7 Bato oyo bazalaki kokende mobembo elongo na Saulo batelemaki mpe
bazangaki maloba ya koloba ; bayokaki mongongo yango, kasi bamonaki
moto moko te.
8 Saulo atelemaki wuta na mabele ; kasi tango afungolaki miso, amonaki
lisusu te. Boye, basimbaki ye na loboko mpe bamemaki ye na Damasi.
9 Mikolo misato, akokaki komona te, aliaki eloko te mpe amelaki eloko
te.
10 Kati na Damasi, ezalaki na moyekoli moko oyo kombo na ye ezalaki
« Ananiasi. » Nkolo abengaki ye kati na emoniseli :
— Ananiasi !
Azongisaki :
— Nkolo, ngai oyo !
11 Nkolo alobaki na ye :
— Telema, kende na ndako ya Yuda, oyo ezali na balabala oyo
babengaka « Alima » mpe tuna moto moko ya mboka Tarse, kombo na
ye « Saulo. » Azali kosambela
12 mpe, kati na emoniseli, awuti komona moto moko kokota mpe kotia
ye maboko mpo ete amona lisusu ; kombo na ye « Ananiasi. »
13 Ananiasi azongisaki :
— Nkolo, bato ebele bayebisi ngai makambo na tina na moto yango
mpe mabe nyonso oyo asali babulami na Yo, na Yelusalemi.
14 Mpe ayei awa, na Damasi, mpo ete bakonzi ya Banganga-Nzambe
bapesi ye bokonzi ya kokanga bato nyonso oyo babelelaka Kombo na Yo.
15 Kasi Nkolo alobaki na Ananiasi :
— Kende, pamba te nasila kopona moto wana lokola esalelo na Ngai
mpo na kosakola Kombo na Ngai epai ya bikolo ya bapaya, epai ya
bakonzi na bango mpe epai ya bana ya Isalaele.
16 Nakolakisa ye ndenge nini asengeli konyokwama mpo na Kombo na
Ngai.
17 Boye, Ananiasi akendeki mpe akotaki kati na ndako ; atielaki Saulo
maboko na koloba :
— Ndeko na ngai, Saulo ; Nkolo Yesu oyo abimelaki yo na nzela, wana
ozalaki koya awa, atindi ngai mpo ete omona lisusu mpe otonda na
Molimo Mosantu.
18 Kaka na tango yango, biloko moko lokola biteku ekweyaki wuta na
miso ya Saulo, mpe akomaki lisusu komona. Atelemaki mpe azwaki
libatisi ;

19 mpe, sima na ye kolia, nzoto na ye ezongaki lisusu makasi.

Saulo atatoli mpo na Yesu-Klisto

Saulo avandaki mwa mikolo elongo na bayekoli oyo bazalaki kati na Damasi.
20 Kaka na tango yango, abandaki koteya na bandako ya mayangani ete Yesu azali Mwana na Nzambe.
21 Bato nyonso oyo bayokaki ye bakamwaki mingi mpe batunaki :
— Boni, ezali ye te moto oyo azalaki konyokola makasi, kati na Yelusalemi, bato oyo babelelaka Kombo ya Yesu ? Boni, ayei awa te mpo na kokanga mpe komema bango epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe ?
22 Nzokande, kondima ya Saulo ezalaki se kokoba kolendisama mpe azalaki kondimisa Bayuda oyo bavandaka na Damasi ete Yesu azali Klisto.
23 Sima na mikolo ebele, Bayuda bayokanaki koboma Saulo ;
24 kasi Saulo ayokaki sango na tina na mabongisi na bango. Butu mpe moyi, bazalaki kokengela bikuke ya engumba mpo na koluka koboma ye.
25 Kasi bayekoli ya Saulo bamemaki ye na butu mpe babimisaki ye libanda ya mir, na kokitisa ye kati na kitunga.

Saulo kati na Yelusalemi

26 Tango Saulo akomaki na Yelusalemi, amekaki kosangana na bayekoli, kasi bango nyonso bazalaki kobanga ye, pamba te bazalaki penza kondima te ete akomi penza moyekoli.
27 Barnabasi azwaki ye mpe amemaki ye epai ya bantoma ; ayebisaki bango ndenge nini Saulo, na mobembo na ye, amonaki Nkolo, mpe ete Nkolo alobaki na ye. Ayebisaki bango lisusu ndenge nini, kati na Damasi, ateyaki na mpiko na Kombo na Yesu.
28 Boye, wuta na tango wana, Saulo avandaki elongo na bango, azalaki kokende mpe kozonga na bonsomi kati na Yelusalemi, wana azalaki koteya na mpiko, na Kombo ya Nkolo.
29 Saulo azalaki kosolola mpe kotia tembe na Bayuda oyo balobaka lokota ya Greki ; nzokande, bango, bazalaki koluka nzela ya koboma ye.
30 Tango bandimi bayokaki likambo yango, bamemaki Saulo na Sezarea, mpe, longwa kuna, batindaki ye na Tarse.
31 Kati na Yuda mobimba, Galile mpe Samari, Lingomba ezalaki na kimia, ezalaki kolenda mpe kotosa Nkolo, mpe motango ya bandimi na yango ezalaki kobakisama na lisungi ya Molimo Mosantu.

Lobiko ya Ene

32 Lokola Petelo azalaki kosala mibembo kati na mboka mobimba, akendeki mpe kotala basantu oyo bazalaki kovanda kati na Lidi.
33 Kuna, amonaki moto moko alala na etoko wuta mibu mwambe mpo ete azalaki kobela bokono ya bukabuka ; kombo na ye « Ene. »
34 Petelo alobaki na ye :
— Ene, Yesu-Klisto abikisi yo ; telema mpe kanga etoko na yo.
Mbala moko, Ene atelemaki.
35 Tango bavandi nyonso ya Lidi mpe ya esobe ya Saroni bamonaki ye, bandimelaki Nkolo.

Lisekwa ya Tabita

36 Kati na Jafa, ezalaki na mwasi moyekoli moko, kombo na ye ezalaki « Tabita. » Na lokota ya Greki, kombo na ye ezalaki Dorkasi (oyo elingi koloba : Mboloko). Azalaki tango nyonso kosala bolamu mpe kosunga babola.

37 Na mikolo wana, akomaki kobela mpe akufaki. Sima na kosukola
nzoto na ye, batiaki yango kati na shambre ya likolo.
38 Tango bayekoli bayokaki sango ete Petelo azali kati na Lidi oyo ezali
penza pene ya Jafa, batindelaki ye mibali mibale mpo na kosenga na ye :
« Tobondeli yo, yaka noki ! »
39 Mbala moko, Petelo akendeki elongo na bango ; mpe tango akomaki,
bamemaki ye na shambre ya likolo. Basi nyonso oyo bakufisa mibali
bayaki kozingela ye, bazalaki kolela mpe kolakisa ye banzambala mpe
bilamba mosusu oyo Dorkasi asalaki, wana azalaki nanu elongo na bango.
40 Petelo abimisaki bato nyonso ; bongo afukamaki mpe asambelaki.
Wana azalaki kotala epai ebembe ya mama Dorkasi ezalaki, alobaki :
— Tabita, telema !
Tabita afungolaki miso ; mpe wana amonaki Petelo, avandaki.
41 Petelo asimbaki ye na loboko na ye mpe atelemisaki ye. Bongo
abengaki bandimi, mingi-mingi basi oyo bakufisa mibali, mpe alakisaki
bango Dorkasi ya bomoi.
42 Sango yango epanzanaki kati na engumba mobimba ya Jafa, mpe bato
mingi bandimelaki Nkolo.
43 Petelo avandaki tango molayi kati na Jafa, epai ya moto moko oyo
kombo na ye ezalaki « Simona ; » azalaki mobongisi baposo ya banyama.

10

Emoniseli ya Kornei

1 Na Sezarea, ezalaki na moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Kornei ; »
azalaki mokonzi ya basoda oyo babengamaka « mampinga ya Itali. »
2 Kornei elongo na bato nyonso ya libota na ye bazalaki komipesa na
makambo ya Nzambe mpe kotosa Nzambe ; azalaki kosunga bato oyo
bazalaki kati na bosenga ya ndenge na ndenge mpe kosambela Nzambe
tango nyonso.
3 Mokolo moko, na ngonga pene ya misato sima na midi, azwaki
emoniseli ; amonaki na polele anjelu moko ya Nzambe koya epai na ye
mpe koloba na ye :
— Kornei !
4 Kornei atalaki ye na somo mpe atunaki :
— Nkolo, likambo nini ?
Anjelu azongisaki :
— Mabondeli na yo mpe masungi oyo opesaka epai ya babola emati
liboso ya Nzambe, mpe akanisi yango.
5 Sik’oyo, tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo
kombo na ye mosusu ezali « Petelo ; »
6 azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona, mobongisi
baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene.
7 Tango kaka anjelu oyo asololaki na ye akendeki, Kornei abengaki basali
mibale kati na basali na ye, mpe soda moko oyo azalaki komipesa na
makambo ya Nzambe, kati na basoda oyo bazalaki kosalela ye.
8 Ayebisaki bango makambo nyonso oyo ekomelaki ye mpe atindaki
bango na Jafa.

Petelo azwi emoniseli

9 Mokolo oyo elandaki, na ngonga pene ya midi, wana bato oyo Kornei
atindaki bazalaki nanu na nzela mpe bakomaki pene ya Jafa, Petelo
amataki na veranda oyo ezalaki na likolo ya ndako mpo na kosambela.

10 Ayokaki nzala mpe azalaki na posa ya kolia, mpe wana bazalaki nanu
kobongisela ye bilei, akweyaki na Molimo.
11 Amonaki Likolo efungwami, mpe eloko moko lokola elamba monene
basimba na basonge na yango minei ezali kokita na mabele.
12 Kati na yango, ezalaki na lolenge nyonso ya banyama ya mabele, oyo
ezali na makolo minei ; ya banyama oyo etambolaka na libumu mpe ya
bandeke ya likolo.
13 Bongo mongongo moko elobaki na ye :
— Petelo, telema. Boma mpe lia.
14 Petelo azongisaki :
— Te, Nkolo ! Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto.
15 Mongongo yango elobaki na ye, mpo na mbala ya mibale :
— Eloko nyonso oyo Nzambe akomìsi peto, yo, komona yango mbindo
te !
16 Esalemaki bongo mbala misato, mpe eloko yango elimwaki kati na
Likolo.
17 Petelo akamwaki mingi mpe akomaki komituna ndimbola ya
emoniseli oyo awuti kozwa. Kaka na tango yango, batindami ya Kornei
bamonaki ndako ya Simona, oyo bazalaki koluka, mpe batelemaki na
ekuke.
18 Babelelaki mpe batunaki soki ezali kuna nde Simona avandaka,
Simona oyo kombo na ye mosusu ezali « Petelo. »
19 Wana Petelo azalaki kaka komitungisa mpo na emoniseli oyo awuti
kozwa, Molimo alobaki na ye :
— Simona, bato misato bazali koluka yo.
20 Telema mpe kita. Kende elongo na bango, kotia tembe te, pamba te
ngai nde natindi bango.
21 Petelo akitaki mpe alobaki na bato yango :
— Ngai oyo ! Ezali ngai nde bozali koluka. Boyei mpo na nini ?
22 Bato yango bazongisaki :
— Towuti epai ya Kornei, mokonzi ya basoda ; azali moto ya sembo
mpe atosaka Nzambe, mpe Bayuda nyonso bazali kotatola bolamu na
tina na ye. Anjelu ya bule ayebisaki ye ete abengisa yo kati na ndako na
ye mpo ete ayoka makambo oyo ozali na yango ya koloba na ye.
23 Petelo akotisaki bango na ndako mpe apesaki bango esika ya kolala.

Petelo atatoli Yesu-Klisto epai ya Bapagano

Mokolo oyo elandaki, Petelo akendeki elongo na bango, mpe ndambo ya
bandimi balandaki ye wuta na Jafa.
24 Sima na mokolo moko, bakomaki na Sezarea. Kornei azalaki kozela
bango, mpe abengisaki bato ya libota na ye mpe balingami na ye mpo ete
bazala lisanga.
25 Tango Petelo alingaki kokota na ndako, Kornei apusanaki pene na ye,
amibwakaki na makolo na ye mpo na kogumbamela ye.
26 Kasi Petelo atelemisaki ye ; alobaki :
— Telema ! Ngai mpe nazali kaka moto.
27 Wana bazalaki kosolola, Petelo akotaki na ndako mpe akutaki bato
ebele basangani.
28 Alobaki na bango :
— Boyebi malamu ete mibeko na biso epekisa Moyuda kosangana na
Mopagano to kokende kotala Mopagano ; kasi Nzambe alakisi ngai ete
nasengeli te komona moto moko mbindo to bosoto.

29 Yango wana, tango botindaki bato kobenga ngai, natunaki ata
motuna moko te mpo na koya. Sik'oyo, nakoki koyeba tina nini bobengeli
ngai ?
30 Kornei azongisaki :
— Eleki mikolo misato, na ngonga lokola oyo, ngonga ya misato sima
na midi, nazalaki kosambela kati na ndako na ngai. Mbala moko, moto
moko alata bilamba ya kongenga makasi atelemaki liboso na ngai
31 mpe alobaki : « Kornei, Nzambe ayoki mabondeli na yo mpe akanisi
masungi oyo opesaka epai ya babola.
32 Tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na
ye mosusu ezali Petelo ; azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya
Simona, mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya
ebale monene. »
33 Yango wana, natindaki bato noki-noki epai na yo, mpe osali malamu
ndenge oyei. Sik'oyo, biso nyonso tozali awa liboso ya Nzambe mpo na
koyoka nyonso oyo Nkolo atindi yo koyebisa biso.
34 Petelo azwaki maloba mpe alobaki :
— Sik'oyo, nasosoli solo ete Nzambe atalaka bilongi te,
35 kasi andimaka bato ya bikolo nyonso, oyo batosaka Ye mpe basalaka
makambo ya sembo.
36 Atindaki Liloba na Ye epai ya bana ya Isalaele mpo na kosakola
Sango Malamu ya kimia, na nzela ya Yesu-Klisto oyo azali Nkolo ya bato
nyonso.
37 Boyebi makambo oyo esalemaki na Yuda mobimba, kobanda na
Galile, sima na libatisi oyo Yoane ateyaki :
38 ndenge nini Nzambe atondisaki Yesu ya Nazareti na Molimo
Mosantu mpe na nguya, mpe ndenge nini atambolaki bipai na bipai mpo
na kosala bolamu mpe kobikisa bato nyonso oyo bazalaki na se ya nguya
ya Satana, pamba te Nzambe azalaki elongo na Ye.
39 Biso, tozali batatoli ya makambo nyonso oyo Yesu asalaki kati na
mokili ya Bayuda mpe kati na Yelusalemi. Babomaki Ye mpe babakaki
Ye na ekulusu,
40 kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, na mokolo ya misato,
mpe asalaki ete amonana lisusu.
41 Amonanaki na bato nyonso te, kasi na batatoli oyo Nzambe apona
wuta kala, na biso oyo toliaki mpe tomelaki elongo na Ye, sima na Ye
kosekwa kati na bakufi.
42 Apesaki biso mitindo ya koteya bato mpe kotatola ete Ye nde
Nzambe apona lokola Mosambisi ya bato ya bomoi mpe bakufi.
43 Basakoli nyonso batatolaki na tina na Ye ete moto nyonso oyo
akondimela Ye akozwa bolimbisi ya masumu na nzela ya Kombo na Ye.

Bato ya bikolo ya bapaya bazwi Molimo

44 Wana Petelo azalaki nanu koloba, Molimo Mosantu akitelaki bato
nyonso oyo bazalaki koyoka Liloba.
45 Bandimi oyo bazalaki bakatama ngenga, oyo bayaki elongo na Petelo
wuta na Jafa, bakamwaki mingi komona ete Nzambe asopi likabo ya
Molimo Mosantu epai ya bato ya bikolo ya bapaya.
46 Pamba te bayokaki bango koloba na nkota mosusu mpe kokumisa
Nzambe.
Bongo Petelo alobaki :
47 — Solo, moto moko te akoki koboya ete bazwa libatisi ya mayi.
Bazwi Molimo Mosantu ndenge kaka biso tozwaki.

48 Boye, Petelo apesaki mitindo ete babatisa bango na Kombo na Yesu-Klisto. Bongo, basengaki na Petelo ete avanda elongo na bango mpo na mwa mikolo.

11

Petelo apesi sango na Yelusalemi

1 Bantoma mpe bandimi oyo bazalaki kati na Yuda bayokaki sango ete bato ya bikolo ya bapaya mpe bandimaki Liloba na Nzambe.
2 Boye, tango Petelo azongaki na Yelusalemi, Bayuda oyo bandimelaki Yesu bapamelaki ye
3 mpe balobaki :
— Okotaki na ndako ya bato ya bikolo ya bapaya mpe oliaki elongo na bango !
4 Petelo ayebisaki bango makambo nyonso, ndenge esalemaki ; alobaki na bango :
5 — Wana nazalaki kati na engumba Jafa mpe nazalaki kosambela, nakweyaki na Molimo mpe nazwaki emoniseli. Namonaki eloko moko lokola elamba monene basimba na basonge na yango minei kokita wuta na Likolo, mpe ekomaki kino na esika oyo nazalaki.
6 Tango natalaki yango malamu, namonaki kati na yango banyama ya mabele, oyo ezali na makolo minei ; banyama ya zamba, banyama oyo etambolaka na libumu mpe bandeke ya likolo.
7 Nayokaki mpe mongongo moko koloba na ngai : « Petelo, telema ! Boma mpe lia. »
8 Kasi nazongisaki : « Te, Nkolo ! Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. »
9 Mongongo yango elobaki lisusu, wuta na likolo, mpo na mbala ya mibale : « Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango mbindo te ! »
10 Esalemaki bongo mbala misato. Bongo babendaki nyonso kati na Likolo.
11 Kaka na tango yango, bato misato bakomaki na ndako epai wapi nazalaki kovanda ; batindaki bango epai na ngai longwa na Sezarea.
12 Molimo alobaki na ngai ete natia tembe te mpo na kokende elongo na bango. Bandeko motoba bakendeki elongo na ngai kino na Sezarea, mpe tokotaki na ndako ya moto yango.
13 Moto yango ayebisaki biso ndenge nini amonaki anjelu kobimela ye kati na ndako na ye mpe koloba na ye : « Tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali Petelo.
14 Akoyebisa yo maloba oyo, na nzela na yango, okozwa lobiko, yo mpe libota na yo mobimba ! »
15 Wana nazalaki nanu koloba, Molimo Mosantu akitelaki bango ndenge kaka akitelaki biso na ebandeli.
16 Mbala moko, nakanisaki lisusu maloba oyo Nkolo alobaki : « Yoane abatisaki na mayi ; kasi bino, bokobatisama kati na Molimo Mosantu. »
17 Soki Nzambe apesaki bango likabo ya ndenge moko na biso oyo tondimelaki Nkolo Yesu-Klisto, bongo ngai nde nani mpo ete nakoka koboya makambo oyo Nzambe alingi ?
18 Tango bayokaki bongo, bazangaki maloba ya kobakisa, mpe bakomaki kokumisa Nzambe na maloba oyo : « Nzambe asali ete ata bato ya bikolo ya bapaya babongola mitema mpo bazwa bomoi. »

Lingomba kati na Antioshe

19 Nzokande, bandimi oyo bapalanganaki mpo na kokima minyoko oyo
eyaki tango babomaki Etieni, bakimaki kino na Fenisi, na Shipre mpe
na Antioshe. Mpe kuna, bazalaki kosakola Sango Malamu epai ya moto
mosusu te, kaka epai ya Bayuda.
20 Kasi bamosusu kati na bango, bato ya Shipre mpe ya Sirene, bakendeki
na Antioshe mpe bakomaki koteya Sango Malamu ya Nkolo Yesu epai ya
bato oyo balobaka lokota ya Greki.
21 Nguya ya Nkolo ezalaki elongo na bango, mpe bato ebele penza
bandimaki mpe bamipesaki na Nkolo.
22 Sango yango ekomaki kino na Lingomba ya Yelusalemi, mpe batindaki
Barnabasi, na Antioshe.
23 Tango akomaki kuna mpe amonaki ndenge nini Nzambe apambolaki
bango, asepelaki makasi mpe alendisaki bango nyonso ete bakangama
makasi na Nkolo, na mitema na bango mobimba.
24 Solo, Barnabasi azalaki moto malamu, azalaki atondisama na Molimo
Mosantu mpe na kondima. Bato ebele bakangamaki na Nkolo.
25 Bongo, Barnabasi akendeki na Tarse mpo na koluka Saulo ;
26 mpe tango amonaki ye, amemaki ye na Antioshe. Mobu mobimba,
Barnabasi mpe Saulo basalaki elongo kati na Lingomba, mpe bateyaki bato
ebele. Ezalaki na Antioshe nde bayekoli babengamaki, mpo na mbala ya
liboso, Baklisto.
27 Na mikolo wana, ndambo ya basakoli bakendeki na Antioshe longwa
na Yelusalemi.
28 Moko kati na bango, kombo na ye ezalaki « Agabisi ; » atelemaki
mpe asakolaki na nguya ya Molimo ete nzala makasi ekoya na bamboka
nyonso oyo bato ya Rome bazali kokonza. Nzala yango ekotaki na tango
ya mokonzi Klode.
29 Bayekoli oyo bazalaki kati na Antioshe bazwaki mokano ya kotinda
masungi, moko na moko kolanda bozwi na ye, epai ya bandeko oyo
bazalaki kovanda na Yuda.
30 Basalaki bongo : batindaki masungi na bango epai ya bakambi ya
Lingomba, na nzela ya Barnabasi mpe Saulo.

12

Petelo abimi na boloko

1 Na tango yango, mokonzi Erode akangaki ndambo ya bandimi ya
Lingomba mpo na konyokola bango.
2 Abomaki kutu Jake, ndeko mobali ya Yoane, na mopanga.
3 Tango amonaki ete likambo yango ezalaki kosepelisa Bayuda, akangaki
mpe Petelo na tango ya feti ya mapa ezanga levire.
4 Sima na ye kokanga Petelo, atiaki ye kati na boloko mpe aponaki
masanga minei ya basoda mpo ete bakengela ye ; lisanga moko na moko
ezalaki na basoda minei. Erode azalaki na makanisi ya kosambisa ye na
miso ya bato sima na feti ya Pasika.
5 Petelo azalaki kati na boloko, kasi Lingomba ezalaki kobondela Nzambe
na molende mpo na ye.
6 Na butu ya mokolo oyo Erode alingaki kosambisa ye, Petelo alalaki
pongi na kati-kati ya basoda mibale, akangama na minyololo mibale, mpe
bakengeli bazalaki kobatela ekuke ya boloko.

7 Mbala moko, anjelu ya Nkolo abimaki na pwasa, mpe pole engengaki
kati na boloko. Anjelu aningisaki Petelo na mopanzi mpo na kolamusa ye ;
alobaki na ye :
— Telema noki !
Mpe minyololo ekweyaki longwa na maboko ya Petelo.
8 Anjelu alobaki na ye :
— Lata elamba na yo, mokaba na yo mpe basandale na yo !
Petelo asalaki bongo. Anjelu alobaki na ye lisusu :
— Lata nzambala na yo mpe landa ngai.
9 Petelo alandaki anjelu kino na libanda ya boloko, kasi ayebaki te ete
makambo oyo anjelu azali kosala ezali penza ya solo : akanisaki ete azwi
emoniseli.
10 Balekaki bakengeli ya liboso mpe ya mibale, mpe bakomaki na ekuke
ya bibende oyo epesaka nzela ya kokota na engumba. Ekuke efungwamaki
yango moko liboso na bango ; bongo babimaki mpe batambolaki na
balabala moko. Mpe mbala moko, anjelu atikaki Petelo.
11 Tango mayele na ye ya bomoto ezongaki, Petelo amilobelaki :
— Ah, nasosoli sik'oyo, ezali penza ya solo ! Nkolo atindaki anjelu na
Ye mpe akangoli ngai na maboko ya Erode mpe na makambo nyonso
oyo Bayuda balingaki kosala ngai.
12 Tango amonaki bongo, akendeki na ndako ya Mari, mama ya Yoane
oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. » Bandimi ebele basanganaki
kuna mpe bazalaki kosambela.
13 Petelo abetaki ekuke ; mpe mwasi mosali moko, kombo na ye
« Rode, » apusanaki na ekuke mpo na koyanola.
14 Tango asosolaki ete ezali mongongo ya Petelo, atondaki na esengo ;
na esika ya kofungola ekuke, azongaki mbangu mpe agangaki :
— Eh, ezali Petelo ! Azali wana, na libanda, liboso ya ekuke !
15 Balobaki na ye :
— Okomi penza na liboma !
Kasi Rode azalaki kaka koloba :
— Ya solo penza ! Petelo azali na libanda.
Bongo balobaki :
— Ekoki kozala anjelu na ye !
16 Nzokande, Petelo azalaki kokoba kobeta ekuke. Boye, tango bafungo-
laki ekuke mpe bamonaki ye, bakamwaki makasi.
17 Petelo apepelaki bango loboko mpo ete bavanda kimia, mpe ayebisaki
bango ndenge nini Nkolo abimisaki ye na boloko. Alobaki lisusu :
— Boyebisa makambo oyo epai ya Jake mpe bandeko mosusu.
Sima na yango, abimaki mpe akendeki na esika mosusu.
18 Na tongo, mobulu monene ebimaki kati na basoda, pamba te bazalaki
kotunana :
— Likambo nini ekomelaki Petelo ?
19 Erode atindaki bato koluka Petelo, kasi bamonaki ye te. Bongo, sima
na ye kosambisa bakengeli, apesaki mitindo ete baboma bango.
Sima na yango, Erode atikaki Yuda mpe akendeki kovanda mwa mikolo
na Sezarea.

Kufa ya Erode

20 Nzokande, Erode asilikelaki makasi bato ya Tiri mpe ya Sidoni. Bongo,
bato ya Tiri mpe ya Sidoni bayokanaki mpe basengaki kokutana na Erode.
Sima na bango kozwa lisungi ya Blasitisi, motambolisi misala ya shambre

ya mokonzi, basengaki kimia kati na Erode mpe bango, pamba te bilei na bango ezalaki kowuta na mokili ya mokonzi Erode.
21 Tango mokolo oyo akataki ekokaki, Erode alataki bilamba na ye ya bokonzi, avandaki na kiti na ye ya bokonzi mpe alobaki na bato.
22 Bato bagangaki :
— Tala yango oyo, mongongo ya nzambe ; ezali mongongo ya moto te !
23 Mbala moko, anjelu ya Nkolo abetaki Erode mpo ete apesaki Nzambe lokumu te ; boye bankusu eliaki ye, mpe akufaki.
24 Kasi Liloba na Nzambe ekobaki kopanzana mpe kobota mbuma.
25 Sima na Barnabasi mpe Saulo kokokisa mosala na bango mpo na bolamu ya bandimi ya Yelusalemi, batikaki Yelusalemi mpe bamemaki, elongo na bango, Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. »

Mibembo ya Saulo mpo na kopanza Sango Malamu

13

Na etinda ya Nkolo, Saulo mpe Barnabasi bakei

1 Kati na Lingomba oyo ezalaki na Antioshe, ezalaki na basakoli mpe balakisi : Barnabasi, Simeoni oyo bazalaki kobenga « Moto mwindo, » Lusiusi ya Sirene, Manaeni oyo akolaki esika moko na moyangeli Erode, mpe Saulo.
2 Ezalaki mokolo moko, wana bazalaki kogumbamela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki :
— Botiela ngai pembeni Barnabasi mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengeli bango.
3 Boye, sima na bango kokila bilei mpe kosambela, batielaki bango maboko mpe batikaki bango kokende.

Barnabasi mpe Saulo kati na Shipre

4 Na etinda ya Molimo Mosantu, Barnabasi mpe Saulo bakendeki na Selesi ; mpe longwa kuna, bazwaki masuwa mpo na kokende na esanga ya Shipre.
5 Tango bakomaki na Salamine, bateyaki Liloba na Nzambe kati na bandako ya mayangani ya Bayuda. Yoane Malako azalaki elongo na bango lokola mosungi.
6 Bakatisaki esanga mobimba kino bakomaki na Pafosi epai wapi bamonaki Moyuda moko, kombo na ye « Bari-Yesu. » Azalaki moto ya maji mpe mosakoli ya lokuta.
7 Azalaki mpe moninga ya moyangeli Sergiusi Paulusi oyo azalaki moto ya mayele. Boye, Sergiusi Paulusi abengisaki Barnabasi mpe Saulo, pamba te azalaki na posa ya koyoka Liloba na Nzambe.
8 Kasi Elimasi, moto ya maji (pamba te yango nde ezali ndimbola ya kombo na ye), atelemelaki bango mpe azalaki kosala nyonso mpo na kopengwisa kondima ya moyangeli.
9 Bongo lokola Saulo, oyo bazalaki mpe kobenga « Polo, » azalaki atondisama na Molimo Mosantu, atalaki Elimasi na miso mpe alobaki na ye :
10 — Mwana ya Satana mpe monguna ya makambo nyonso ya sembo ! Otondi na lolenge nyonso ya lokuta mpe ya mayele mabe ! Kino tango nini okotika kobebisa mabongisi ya Nkolo, oyo ezali sembo ?
11 Tala, loboko ya Nkolo etelemeli yo sik’oyo. Ozali kokoma mokufi miso mpo na mwa tango moke, okomona lisusu te pole ya moyi.

Kaka na tango yango, lipata mpe molili ezipaki miso ya Elimasi ; azalaki lisusu komona te mpe akomaki kobaluka-baluka bipai nyonso na koluka moto mpo ete asimba ye na loboko mpe alakisa ye nzela.
12 Tango moyangeli amonaki makambo oyo esalemaki, andimaki, pamba te mateya na tina na Nkolo ekamwisaki ye makasi.

Barnabasi kati na Antioshe ya Pisidi

13 Wuta na Pafosi, Polo elongo na baninga na ye bazwaki masuwa mpe bakendeki na Perje, kati na mokili ya Pafili, epai wapi Yoane Malako atikaki bango mpo na kozonga na Yelusalemi.
14 Mpe longwa na Perje, bakobaki mobembo na bango kino na Antioshe, kati na mokili ya Pisidi. Na mokolo ya Saba, bakotaki na ndako ya mayangani mpe bavandaki.
15 Sima na kotanga Mobeko mpe Basakoli, bakambi ya ndako ya mayangani batindelaki bango maloba :
— Bandeko, soki bozali na maloba mpo na kolendisa bato, bokoki na bino koloba.
16 Polo atelemaki, atombolaki loboko mpe alobaki :
— Bato ya Isalaele mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, boyoka ngai !
17 Nzambe ya bato ya Isalaele aponaki bakoko na biso, akomisaki bango ekolo monene na tango oyo bavandaki kati na mokili ya Ejipito lokola bapaya, mpe abimisaki bango na mokili yango na nguya monene.
18 Mibu tuku minei mobimba, ayikelaki bango mpiko kati na esobe ;
19 abebisaki bikolo sambo kati na mokili ya Kanana mpe apesaki mabele na bango lokola libula epai ya bato na Ye.
20 Makambo wana nyonso ewumelaki mibu pene nkama minei na tuku mitano.
Sima na yango, Nzambe apesaki bango bilombe kino na tango ya mosakoli Samuele.
21 Bongo, basengaki mokonzi, mpe Nzambe apesaki bango Saulo, mwana mobali ya Kisi, moto ya libota ya Benjame, oyo asalaki mibu tuku minei na bokonzi.
22 Sima na Ye kolongola Saulo, akomisaki Davidi mokonzi na bango. Tala maloba oyo Nzambe atatolaki na tina na ye : « Namoni Davidi, mwana mobali ya Yese, moto oyo asepelisaka motema na ngai ; akokokisa solo mokano na ngai nyonso. »
23 Ezali wuta na libota ya Davidi nde Nzambe abimisaki, mpo na bana ya Isalaele, Mobikisi Yesu, ndenge alakaki.
24 Liboso ete Yesu aya, Yoane ateyaki bato nyonso ya Isalaele ete babongola mitema mpe bazwa libatisi.
25 Wana Yoane akomaki pene ya kosilisa mosala na ye, alobaki : « Bokanisi ete ngai nazali nani ? Nazali te Moto oyo bozali kozela. Kasi azali koya sima na ngai, Ye oyo nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye ! »
26 Bandeko na ngai, bino oyo bozali bana ya Abrayami, mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, ezali epai na biso nde Nzambe atindaki maloba oyo ya lobiko.
27 Bato ya Yelusalemi mpe bakambi na bango basosolaki te soki Yesu azali nani ; basosolaki mpe te maloba ya basakoli oyo etangamaka mikolo nyonso ya Saba. Nzokande, tango bakatelaki Ye etumbu, bakokisaki nde masakoli yango.

28 Atako bamonaki mabe moko te kati na Ye, mabe oyo ekokaki
komemela Ye etumbu ya kufa, kasi basengaki kaka ete Pilato aboma Ye.
29 Tango mpe bakokisaki makambo nyonso oyo ekomama na tina na
Ye, bakitisaki Ye longwa na ekulusu mpe batiaki Ye kati na kunda.
30 Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi,
31 mpe bato oyo basalaki mibembo elongo na Ye, longwa na Galile
kino na Yelusalemi, bamonaki Ye mikolo ebele. Bazali sik'oyo batatoli na
Ye epai ya bato na biso.
32 Tozali koyebisa bino sango malamu oyo : elaka oyo Nzambe apesaki
na bakoko na biso,
33 Nzambe akokisi yango mpo na biso, bana na bango, na kosekwisa
Yesu kati na bakufi, kolanda ndenge ekomama kati na Nzembo ya mibale :
« Ozali Mwana na Ngai ;
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo. »
34 Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi mpo ete apola ata mokolo moko
te. Kolanda ndenge Nzambe alobaki :
« Nakopesa bino mapamboli ya bule mpe ya solo,
oyo nalakaki Davidi. »
35 Yango wana, na eteni mosusu, elobamaki lisusu :
« Okotika te Mosantu na Yo kopola. »
36 Nzokande, Davidi, sima na ye kokokisa mabongisi ya Nzambe na
tango na ye, akufaki mpe akundamaki pembeni ya bakoko na ye ; boye
nzoto na ye epolaki.
37 Kasi Ye oyo Nzambe asekwisaki apolaki te.
38 Yango wana, bandeko na ngai, nalingi boyeba ete ezali na nzela
ya Yesu nde bolimbisi ya masumu esakolami epai na bino mpe
bozwi bolimbisi ya masumu nyonso oyo Mobeko ya Moyize ekokaki te
kokangola bino.
39 Ezali mpe na nzela ya Yesu nde moto nyonso oyo andimi akomi
sembo.
40 Yango wana, bosala keba ete makambo oyo basakoli baloba ekomela
bino te :
41 « Bino batioli, botala,
bokamwa mpe bolimwa,
pamba te nakosala likambo moko na tango na bino,
likambo oyo bokokaki kondima te
soki bayebisaki bino yango. »
42 Tango Polo mpe Barnabasi babimaki na ndako ya mayangani, bato
basengaki bango kolobela lisusu makambo wana na mokolo ya Saba oyo
elandaki.
43 Tango mayangani esilaki, Bayuda mingi elongo na bato ya bikolo
mosusu, oyo bakotaki na lingomba ya Bayuda mpe bazalaki kogumbamela
Nzambe, balandaki Polo mpe Barnabasi oyo bazalaki kosolola na bango
mpe kondimisa bango ete batikala ya kokangama makasi na ngolu ya
Nzambe.

Polo mpe Barnabasi bateyi bato oyo bazali Bayuda te

44 Na mokolo ya Saba oyo elandaki, bato ebele penza ya engumba bayaki
kosangana mpo na koyoka Liloba na Nkolo.
45 Kasi tango Bayuda bamonaki ebele ya bato, batondaki na zuwa ;
bakomaki koloba mabe na tina na makambo oyo Polo azalaki koloba, mpe
bakomaki kofinga ye.
46 Bongo, Polo mpe Barnabasi balobaki na bango na mpiko :

— Tosengeli liboso koteya bino Liloba na Nzambe. Kasi lokola boboyi
yango mpe bozali bino moko komimona ete bokoki te mpo na kozwa
bomoi ya seko, tokeyi na biso sik'oyo epai ya bato oyo bazali Bayuda te.
47 Pamba te, tala makambo oyo Nkolo atindaki biso :
« Nakomisi yo pole mpo na bikolo mosusu,
mpo ete omema lobiko kino na suka ya mokili. »
48 Tango bato ya bikolo ya bapaya bayokaki bongo, basepelaki mpe
bakomaki kokumisa Liloba na Nkolo ; mpe bato nyonso oyo Nzambe
abongisa mpo na kozwa bomoi ya seko bakomaki bandimi.
49 Liloba na Nkolo epanzanaki na etuka wana mobimba.
50 Kasi Bayuda batiaki songisongi epai ya basi ya lokumu oyo bazalaki
kogumbamela Nzambe, mpe epai ya bato minene ya engumba wana ;
bapelisaki moto mpo ete Polo mpe Barnabasi banyokolama, mpe baben-
ganaki bango wuta na mokili na bango.
51 Na bongo, Polo mpe Barnabasi bapupolaki putulu ya makolo na bango
mpo na bato wana, mpe bakendeki na Ikoniomi.
52 Nzokande, bayekoli batondaki na esengo mpe na Molimo Mosantu.

14

Polo mpe Barnabasi kati na engumba Ikoniomi

1 Na engumba Ikoniomi, Polo mpe Barnabasi bakendeki, lokola mome-
sano, na ndako ya mayangani ya Bayuda ; bateyaki kuna, mpe bato ebele,
Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya, bakomaki bandimi.
2 Kasi Bayuda oyo baboyaki kondimela batiaki songisongi epai ya bato
ya bikolo ya bapaya mpo ete batombokela bandeko.
3 Polo mpe Barnabasi bawumelaki kuna mikolo ebele, bazalaki koteya
na mpiko, pamba te bazalaki na elikya kati na Nkolo ; mpe Nkolo azalaki
kokokisa bosolo ya mateya ya ngolu na Ye na kopesaka bango nguya ya
kosala bilembo ya kokamwa mpe misala minene.
4 Bato ya engumba yango bakabwanaki : ndambo bazalaki sima na
Bayuda, mpe ndambo mosusu, sima na bantoma.
5 Bato ya bikolo ya bapaya mpe Bayuda, elongo na bakambi na bango,
bazwaki mokano ya konyokola bantoma mpe koboma bango na mabanga ;
6 kasi tango bantoma basosolaki yango, bakimaki na bingumba ya
Likawoni : Listre, Derbe mpe bazingazinga na yango.
7 Kuna mpe lisusu, bakobaki kaka koteya Sango Malamu.

Polo mpe Barnabasi kati na Listre

8 Kati na engumba Listre, ezalaki na moto moko akufa makolo. Wuta
mbotama na ye, atikala kotambola te.
9 Azalaki koyoka ndenge Polo azalaki koteya. Polo atalaki ye malamu,
amonaki ete azali na kondima mpo na kobikisama
10 mpe alobaki na ye na mongongo makasi :
— Telema ngwi na makolo na yo !
Mbala moko, moto yango apumbwaki mpe akomaki kotambola.
11 Tango ebele ya bato bamonaki makambo oyo Polo asalaki, bagangaki
na lokota ya bato ya Likawoni :
— Banzambe bazwi banzoto ya bato mpe bakiteli biso !
12 Kombo oyo babengaki na yango Barnabasi ezali « Zewusi, » mpe
kombo oyo babengaki na yango Polo ezali « Erimesi, » pamba te Polo nde
azalaki koloba.

13 Nganga-nzambe ya nzambe Zewusi, oyo ndako ya nzambe na ye
ezalaki na libanda ya ekuke ya engumba, amemaki na bikuke ya engumba
bangombe ya mibali elata bafololo mpe bililingi elingama-lingama lokola
basheni, pamba te ye mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye balingaki
kotumbela bango mbeka.
14 Kasi tango bantoma, Barnabasi mpe Polo, bayokaki sango ya likambo
yango, bapasolaki bilamba na bango, bakendeki mbangu epai ebele ya
bato bazalaki na koganga :
15 — Oh baninga, mpo na nini bozali kosala boye ? Biso mpe tozali
kaka bato lokola bino. Soki tozali koteya bino Sango Malamu, ezali
mpo ete botika banzambe ya bikeko oyo ezanga tina mpe bomipesa na
Nzambe na bomoi oyo asala Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso
oyo ezali kati na yango.
16 Na tango ya kala, Nzambe atikaki ete bato ya bikolo nyonso balanda
nzela oyo bango moko balingi.
17 Nzokande, atikalaki kolemba te kotalisa bolamu na Ye, na nzela ya
konokisela bango mvula kowuta na likolo, kopesa bango bambuma ebele
na tango na yango, mpe kopesa bango bilei ebele mpe kotondisa mitema
na bango na esengo.
18 Atako balobaki bongo, balongaki na pasi kopekisa ebele ya bato wana
kobonzela bango mbeka.
19 Bongo, Bayuda oyo bawutaki na Antioshe mpe na Ikoniomi batiaki
songisongi kati na bato mpo ete batombokela bango. Babambaki Polo
mabanga, mpe babendaki ye kino na libanda ya engumba, pamba te
bakanisaki ete akufi.
20 Kasi tango bayekoli bazingelaki Polo, atelemaki mpe azongaki kati
na engumba. Bongo mokolo oyo elandaki, akendeki na Derbe elongo na
Barnabasi.

Bozongi na Antioshe kati na Siri

21 Sima na Polo mpe Barnabasi koteya Sango Malamu kati na engumba
wana mpe kokomisa bato ebele bayekoli, bazongaki lisusu na Listre, na
Ikoniomi mpe na Antioshe ;
22 bazalaki kolendisa bayekoli ete bayika mpiko kati na kondima.
Bazalaki koloba :
— Tosengeli komona pasi mingi mpo na kokota na Bokonzi ya Nzambe.
23 Polo mpe Barnabasi baponaki bakambi mpo na Lingomba moko na
moko mpe, sima na bango kosambela mpe kokila bilei, bakabaki bango na
maboko ya Nkolo oyo bandimelaki.
24 Sima na bango koleka etuka ya Pisidi, bakomaki na Pafili.
25 Bateyaki Liloba kati na Perje mpe, sima na yango, bakendeki na
libongo ya Atalia.
26 Wuta na Atalia, bakotaki na masuwa mpe bazongaki na Antioshe
epai wapi batikaki bango na se ya ngolu ya Nzambe, mpo na mosala oyo
bawutaki kokokisa.
27 Tango bakomaki kuna, basangisaki bato ya Lingomba, bapesaki bango
sango ya makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na nzela na bango mpe
ndenge nini afungolelaki bato ya bikolo ya bapaya nzela ya kondima.
28 Mpe bawumelaki wana tango molayi elongo na bayekoli.

15

Kobendana na tina na kokatisama ngenga

1 Ndambo ya bato bawutaki na Yuda mpe bakomaki na Antioshe, mpe
bakomaki koteya bandeko :
— Soki bokatisi ngenga te kolanda Mobeko ya Moyize, bokoki te kozwa
lobiko.
2 Polo mpe Barnabasi batelemelaki bato wana ; bongo kobendana
makasi ekotaki kati na bango na tina na likambo yango. Boye, bazwaki
mokano ete Polo, Barnabasi mpe ndambo ya bandimi mosusu bakende
na Yelusalemi elongo na bantoma mpe bakambi ya Lingomba mpo na
kolobela likambo yango.
3 Lingomba esungaki bango mpo na mobembo. Wana bakatisaki Fenisi
mpe Samari, bazalaki koloba ndenge nini bato ya bikolo ya bapaya
bazalaki kobongola mitema. Sango oyo ezalaki kopesa bandeko nyonso
esengo.
4 Tango bakomaki na Yelusalemi, Lingomba, bantoma mpe bakambi
bayambaki bango ; mpe Polo elongo na Barnabasi bapesaki bango sango
ya makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na nzela na bango.
5 Ndambo ya bandimi oyo bazalaki kala Bafarizeo batelemaki mpo na
koloba :
— Bato ya bikolo ya bapaya basengeli kokatama ngenga, mpe esengeli
kotinda bango kotosa Mobeko ya Moyize.
6 Bantoma mpe bakambi basanganaki mpo na koyekola malamu likambo
yango.
7 Lokola tembe elekaki makasi, Petelo atelemaki mpe alobaki :
— Bandeko na ngai, boyebi malamu ete Nzambe apona ngai wuta
kala kati na bino mpo ete nakoka koteya Sango Malamu epai ya bato
ya bikolo ya bapaya, mpo ete bango mpe bakoka koyoka yango mpe
bakoma bandimi.
8 Bongo, Nzambe oyo ayebi mitema ya bato alakisaki ete andimaki
bango na nzela ya kopesa bango Molimo Mosantu, ndenge kaka apesaki
biso.
9 Asalaki bokeseni te kati na biso mpe bango, pamba te akomisaki
mitema na bango peto na nzela ya kondima.
10 Bongo mpo na nini bolingi sik'oyo komeka Nzambe, na nzela ya
koluka komemisa bayekoli oyo, mokumba oyo tolongaki te komema, ezala
biso to batata na biso ?
11 Te ! Biso tondimaka ete tobiki na ngolu ya Nkolo Yesu, ndenge moko
kaka na bango.
12 Lisanga mobimba evandaki kimia wana bazalaki koyoka Barnabasi
mpe Polo koyebisa bango bikamwa mpe bilembo oyo Nzambe asalaki na
nzela na bango, kati na bato ya bikolo ya bapaya.
13 Tango basilisaki koloba, Jake azwaki maloba mpe alobaki :
— Bandeko, boyoka ngai !
14 Simona awuti koyebisa biso ndenge nini, wuta na ebandeli, Nzambe
aponaki bato kati na bikolo ya bapaya ete bazala bato na Ye.
15 Makambo oyo ekokani na maloba ya basakoli, kolanda ndenge
ekomama :
16 « Sima na yango, nakozonga,
nakotonga lisusu ndako ya kapo ya Davidi,
oyo esila kokweya ;
nakotonga yango lisusu
mpe nakotelemisa yango,
17 mpo ete bato oyo bakotikala baluka Nkolo,
ezala bato nyonso ya bikolo ya bapaya

oyo babengamaka na Kombo na Ngai,
elobi Nkolo oyo asalaka makambo oyo,
18 makambo oyo eyebana wuta kala. »
19 Yango wana, tala likanisi na ngai : Tosengeli te kotungisa bato ya
bikolo ya bapaya oyo bandimeli Nzambe.
20 Na esika ya kotungisa bango, tosengeli kaka kokomela bango ete
balia te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe
mosusu, basala kindumba te, balia te nyama oyo babomi na kozanga
kobimisa makila, mpe bamela makila te.
21 Pamba te wuta kala, kati na bingumba nyonso, ezali na bato oyo
bateyaka Mobeko ya Moyize, mpe batangaka yango kati na bandako ya
mayangani, mikolo nyonso ya Saba.

Mokanda etindami epai ya bikolo ya bapaya

22 Bantoma, bakambi elongo na Lingomba mobimba bazwaki mokano ya
kopona ndambo ya bato kati na bango mpe ya kotinda bango na Antioshe
elongo na Polo mpe Barnabasi. Baponaki Yuda oyo babengaka Barsabasi,
mpe Silasi ; bango mibale bazalaki bakambi kati na bandeko.
23 Bapesaki bango mokanda oyo ekomamaki boye :
Biso bantoma mpe bakambi, bandeko na bino :
Epai ya bato ya bikolo ya bapaya oyo bavandaka kati na Antioshe, na
Siri mpe na Silisi ;
Mbote na bino.
24 Toyokaki ete bandeko mosusu bawutaki epai na biso, ba-oyo
topesaki ata nzela te, bayaki kotia mobulu kati na bino, batiaki penza
mobulu kati na bino mpe batungisaki mitema na bino na nzela ya
maloba na bango. Nzokande, totindaki bango te.
25 Boye, biso nyonso toyokanaki mpo na kopona bato mpe kotindela
bino bango, elongo na bandeko balingami na biso, Barnabasi mpe Polo,
26 ba-oyo bakaba bomoi na bango mpo na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo
na biso.
27 Yango wana, totindeli bino Yuda mpe Silasi mpo ete bakoka koyebisa
bino makambo oyo tokomi kati na mokanda oyo.
28 Molimo Mosantu mpe biso tomoni malamu ete tomemisa bino
mikumba mosusu te, longola kaka bikateli oyo :
29 Bolia te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu, bomela makila te, bolia te nyama oyo babomi na
kozanga kobimisa makila, mpe bosala kindumba te. Ekozala malamu soki
bokimi makambo yango.
Botikala malamu !
30 Boye, batikaki bango kokende na Antioshe epai wapi basangisaki
Lingomba mobimba mpe bapesaki mokanda yango.
31 Bato batangaki mokanda yango mpe basepelaki mingi na malendisi
oyo ezalaki kati na yango.
32 Lokola Yuda mpe Silasi bazalaki basakoli, bazwaki penza tango molayi
mpo na koloba na bandeko mpe kolendisa bango ete bayika mpiko kati na
kondima.
33 Bawumelaki wana mwa tango, mpe bandeko batombelaki bango
kimia mpo na bozongi epai ya bato oyo batindaki bango. [
34 Kasi Silasi asepelaki kotikala wana.]
35 Polo mpe Barnabasi batikalaki na Antioshe epai wapi, elongo na bato
mosusu ebele, bazalaki koteya mpe kosakola Liloba na Nkolo.

Polo mpe Barnabasi bakabwani

36 Sima na mwa mikolo, Polo alobaki na Barnabasi :
— Tozonga na bingumba nyonso epai wapi toteyaki Liloba na Nkolo, mpo ete totala bandeko mpo na koyeba soki bazali ndenge nini.
37 Barnabasi azalaki na posa ya komema, elongo na bango, Yoane oyo babengaka mpe Malako ;
38 kasi Polo asepelaki te ete bamema ye elongo na bango, pamba te akabwanaki na bango na Pafili mpe akobaki lisusu te elongo na bango kati na mosala.
39 Boye, babendanaki makasi penza mpe basukaki na kokabwana. Barnabasi azwaki Malako mpe akotaki elongo na ye kati na masuwa mpo na kokende na Shipre.
40 Kasi Polo azwaki Silasi mpe akendeki elongo na ye, sima na bandeko kotika bango na se ya ngolu ya Nkolo.
41 Atambolaki kati na Siri mpe na Silisi mpo na kolendisa Mangomba.

16

Timote elongo na Polo mpe Silasi

1 Polo akomaki na Derbe mpe na Listre, epai wapi akutanaki na moyekoli moko, kombo na ye ezali « Timote. » Mama na ye azalaki Moyuda, kasi akomaki kondima Klisto ; mpe tata na ye azalaki moto ya Grese.
2 Litatoli na ye ezalaki malamu kati na bandeko ya Listre mpe ya Ikoniomi.
3 Polo azalaki na posa ya kosala mobembo elongo na ye, boye akatisaki ye ngenga ; pamba te Bayuda oyo bazalaki kovanda kuna bayebaki ete tata na ye azalaki moto ya Grese.
4 Kati na bingumba nyonso oyo bazalaki koleka, bazalaki koyebisa bandimi mikano oyo bantoma mpe bakambi ya Lingomba bazwaki na Yelusalemi, mpe bazalaki kosenga na bango ete batosa yango.
5 Boye, Mangomba ezalaki kolendisama kati na kondima, mpe bato bazalaki kobakisama mokolo na mokolo.

Emoniseli ya Polo

6 Lokola Molimo Mosantu apesaki bango nzela te ya koteya Liloba kati na etuka ya Azia, Polo elongo na baninga na ye bakendeki na etuka ya Friji mpe ya Galatia.
7 Tango bakomaki na mondelo ya Mizi, bazwaki likanisi ya kokende na Bitini, kasi Molimo ya Yesu apesaki bango nzela te.
8 Boye bakatisaki etuka ya Mizi mpe bakendeki kino na libongo ya Troasi.
9 Na butu, Polo azwaki emoniseli moko : « Moto moko ya Masedwane atelemaki liboso na ye mpe azalaki kobondela ye : ‹ Nabondeli yo, yaka kosunga biso kati na Masedwane ! › »
10 Sima na Polo kozwa emoniseli, tolukaki mbala moko kokende na Masedwane, pamba te tososolaki ete ezali Nzambe nde abengi biso mpo ete tokende koteya kuna Sango Malamu.

Lidi abongoli motema kati na Filipi

11 Longwa na Troasi, tozwaki masuwa mpe tokendeki mbala moko kino na esanga ya Samotrase ; bongo mokolo oyo elandaki, tokomaki na Neyapolisi.

12 Kolongwa wana, tokendeki na Filipi, mboka mokonzi ya etuka ya
Masedwane oyo ezalaki na se ya bokonzi ya bato ya Rome. Tovandaki
kuna mwa mikolo.
13 Na mokolo ya Saba, tobimaki na libanda ya ekuke ya engumba mpo
na kokende pembeni ya ebale epai wapi tokanisaki ete tokomona esika ya
losambo. Wana tovandaki, tokomaki koteya basi oyo basanganaki kuna.
14 Kati na basi yango, ezalaki na mwasi moko, kombo na ye « Lidi. »
Azalaki moteki ya bilamba ya motane, moto ya Tiyatire mpe mogumbameli
ya Nzambe. Azalaki koyoka, mpe Nkolo afungolaki motema na ye mpo ete
akangama na makambo oyo Polo azalaki koloba.
15 Tango ye elongo na bato ya libota na ye bazwaki libatisi, abengisaki
biso na ndako na ye ; alobaki :
— Soki bomoni ete ngai nakomi penza mondimi ya Nkolo, boya
kovanda na ndako na ngai.
Boye, asalaki nyonso mpo ete tondima kokende na ndako na ye.

Polo mpe Silasi na boloko

16 Mokolo moko, wana tozalaki kokende na esika ya losambo, tokutanaki
na mwasi mowumbu moko oyo azalaki na molimo mabe oyo ezalaki
kosunga ye mpo na kosakola makambo oyo ekoya, mpe azalaki kozwela
bankolo na ye mbongo ebele na nzela ya masakoli na ye.
17 Mwasi yango azalaki kolanda biso, Polo mpe biso, na koganga :
— Bato oyo bazali basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bazali koteya
bino nzela ya lobiko.
18 Lokola azalaki kosala bongo wuta mikolo ebele, suka na suka, Polo
atombokaki, abalukaki mpe alobaki na molimo mabe yango :
— Na Kombo na Yesu-Klisto, napesi yo mitindo : bima kati na mwasi
oyo !
Kaka na tango yango, molimo yango ebimaki kati na ye.
19 Tango bankolo ya mowumbu yango bamonaki ete elikya na bango
ya kozwa mbongo ekeyi na mopepe, bakangaki Polo mpe Silasi, mpe
bamemaki bango liboso ya bakonzi, na esika ya bato ebele.
20 Bamemaki bango liboso ya basambisi mpe balobaki :
— Bato oyo bazali Bayuda ; bazali kotia mobulu kati na engumba na
biso.
21 Bazali koluka kokotisa awa bizaleli oyo mibeko epekisi biso, bato ya
Rome, kondima mpe kosalela.
22 Bato oyo batondaki wana batombokelaki Polo mpe Silasi, bongo
basambisi bapesaki mitindo ete balongola bango bilamba mpe babeta
bango fimbu.
23 Sima na kobetisa bango fimbu makasi, babwakaki bango kati na
boloko ; bapesaki mitindo na mokengeli boloko ete akengela bango
malamu.
24 Tango kaka mokengeli azwaki mitindo oyo, abwakaki bango kati na
boloko ya kati mpe akangisaki makolo na bango na mabaya.
25 Pene na midi ya butu, Polo mpe Silasi bazalaki kosambela mpe
kokumisa Nzambe na banzembo ; bakangami mosusu bazalaki koyoka
bango.
26 Mbala moko, mabele eninganaki makasi, mpe miboko ya boloko
eninganaki. Kaka na tango yango, miboko ya boloko ebukanaki, bikuke
nyonso ya boloko efungwamaki, mpe minyololo ya bakangami nyonso
ekatanaki.

27 Mokengeli boloko alamukaki ; mpe tango amonaki ete bikuke ya
boloko ezali ya kofungwama, abendaki mopanga na ye mpo ete amiboma,
pamba te akanisaki ete bakangami bakimi.
28 Kasi Polo agangaki na mongongo makasi :
— Komisala mabe te ! Biso nyonso tozali awa !
29 Mokengeli boloko asengaki mwinda, akotaki mbangu kati na boloko,
mpe amibwakaki liboso ya Polo mpe Silasi na kolenga makasi.
30 Bongo abimisaki bango libanda mpe atunaki bango :
— Batata, nasala nini mpo ete nabika ?
31 Bazongisaki :
— Ndima Nkolo Yesu, mpe okobika, yo mpe libota na yo.
32 Bongo bateyaki ye mpe libota na ye Liloba na Nkolo.
33 Kaka na ngonga wana ya butu, mokengeli boloko azwaki bango elongo
na ye mpe asukolaki bango bapota ; bongo, mbala moko, ye mpe libota na
ye bazwaki libatisi.
34 Sima, mokengeli boloko amemaki Polo mpe Silasi na ndako na ye,
mpe apesaki bango bilei ; mpe atondisamaki na esengo makasi, pamba te
ye mpe bato nyonso ya libota na ye bandimelaki Nzambe.
35 Tango tongo etanaki, basambisi batindaki basali na bango epai ya
mokengeli boloko mpo na koyebisa ye :
— Bimisa bato wana na boloko !
36 Mokengeli boloko alobaki na Polo :
— Basambisi bapesi ngai mitindo ete nabimisa bino na boloko. Boye
sik'oyo, bobima mpe bokende na kimia.
37 Kasi Polo azongisaki :
— Nini ! Basambisi biso te, kasi babetisi biso fimbu na miso ya bato
mpe babwaki biso na boloko, nzokande biso tozali bato ya Rome. Balingi
sik'oyo kobimisa biso na nkuku ? Te, ekosalema bongo te ! Tika ete
bango moko baya kobimisa biso !
38 Basali bakendeki koyebisa makambo yango epai ya basambisi. Tango
kaka basambisi bayokaki ete Polo mpe Silasi bazali bato ya Rome,
babangaki makasi.
39 Bayaki kosenga bango bolimbisi, mpe babimisaki bango na boloko.
Basengaki na bango ete balongwa na engumba wana.
40 Sima na Polo mpe Silasi kobima na boloko, bakendeki na ndako ya
Lidi, epai wapi bakutanaki na bandeko mpe balendisaki bango. Bongo,
bazongelaki mobembo na bango.

17

Polo mpe Silasi na Tesalonika

1 Sima na Polo mpe Silasi kolekela na Afipolisi mpe na Apolonia,
bakendeki na Tesalonika epai wapi ndako ya mayangani ya Bayuda
ezalaki.
2 Ndenge momesano na ye ezalaki, Polo akotaki na ndako ya mayangani.
Basaba misato, asololaki na bato oyo bazalaki kuna na tina na Makomi.
3 Azalaki kotalisa mpe kolakisa bango polele ete Klisto asengelaki
komona pasi mpe kosekwa kati na bakufi. Azalaki koloba na bango :
— Yesu oyo nazali koteya bino, Ye nde azali Klisto.
4 Ndambo ya Bayuda bandimisamaki mpe basanganaki na Polo mpe
Silasi ; ndenge moko mpe na bato mingi ya Grese, oyo bazalaki kogum-
bamela Nzambe, mpe basi ebele ya lokumu.

5 Kasi Bayuda mosusu basalaki zuwa ; bakendeki kozwa bato ya mobulu
oyo batambolaka pamba-pamba na balabala, basangisaki bango mpe
babimisaki mobulu kati na engumba. Bakendeki mbangu na ndako ya
Jazoni mpo na koluka Polo mpe Silasi mpo ete bamema bango liboso ya
ebele ya bato.
6 Kasi lokola bamonaki bango te, bamemaki Jazoni mpe bandeko mosusu
liboso ya bakambi ya engumba na koganga :
— Bato oyo bazali koningisa mokili mobimba bakomi sik'oyo awa,
7 mpe Jazoni ayambi bango lokola babengami kati na ndako na ye.
Bango nyonso bazali kobuka mibeko ya Sezare, pamba te bazali koloba :
« Mokonzi mosusu azali, Kombo na Ye : Yesu ! »
8 Tango ebele ya bato mpe bakambi ya engumba bayokaki bongo,
batombokaki makasi.
9 Boye, bafutisaki Jazoni mpe bandeko mosusu lomande mpe, na sima,
batikaki bango.

Polo mpe Silasi kati na engumba Bere

10 Wana butu ekomaki, bandeko bakimisaki Polo mpe Silasi noki-noki na
Bere. Tango bakomaki kuna, bakotaki na ndako ya mayangani ya Bayuda.
11 Nzokande, Bayuda ya Bere bazalaki bato ya boboto koleka bato
ya Tesalonika, pamba te bayambaki Liloba na motema mobimba mpe,
mokolo na mokolo, bazalaki koyekola na mozindo Makomi mpo na kotala
soki makambo oyo Polo azali koteya bango ezali ya solo.
12 Bayuda ebele kati na bango bandimaki ; ndenge moko mpe, kati na
bato ya Grese, basi mingi ya lokumu mpe mibali ebele bandimaki.
13 Kasi tango Bayuda ya Tesalonika bayokaki ete Polo azali koteya Liloba
na Nzambe na Bere, mingi kati na bango bayaki mpe kuna mpo na kotia
songisongi kati na bato mpo ete batomboka.
14 Bongo, kaka na tango yango, bandeko basalaki ete Polo akende na
ebale mpo na kozwa masuwa, wana Silasi mpe Timote batikalaki na Bere.
15 Bato oyo bakendeki kotika Polo bamemaki ye kino na Ateni ; mpe na
mitindo ya Polo, bazongaki na Bere koyebisa Silasi mpe Timote ete balanda
ye noki na Ateni.

Polo kati na Ateni

16 Wana Polo azali kozela bango kati na Ateni, motema na ye
etungisamaki mingi na komona ete engumba yango etonda na banzambe
ya bikeko.
17 Boye, azalaki kosolola na Bayuda mpe Bagreki oyo bazalaki kogum-
bamela Nzambe kati na ndako ya mayangani, mpe na bato oyo azalaki
kokuta, mokolo na mokolo, na bisika oyo bato ebele bakutanaka.
18 Ndambo ya bato ya mayele oyo balandaka malakisi ya Epikire mpe
ya Zenon bakomaki kotiana tembe na ye. Bamoko batunaki :
— Moto oyo ya makelele alingi koloba nini ?
Bamosusu balobaki :
— Tomoni lokola nde azali kolobela banzambe ya bapaya !
Balobaki bongo mpo ete Polo azalaki koteya Sango Malamu na tina na
Yesu mpe lisekwa kati na bakufi.
19 Boye bakamataki ye, bamemaki ye na Areopaje* mpe balobaki na ye :
— Boni, tokoki koyeba soki mateya ya sika oyo ozali koteya elingi
koloba nini ?

---

* **17:19** Areopaje ezalaki ngomba moko ya mokuse epai wapi Likita-Monene ya bato ya Ateni ezalaki kosangana.

20 Pamba te ozali koloba na biso makambo ya sika. Yango wana, tolingi
koyeba soki makambo yango elakisi penza nini.
21 (Bato nyonso ya Ateni mpe bapaya oyo bazalaki kovanda kuna
bazalaki kolekisa tango mingi mpo na koloba mpe koyoka basango ya sika).
22 Polo atelemaki liboso ya bato oyo basanganaki na Areopaje mpe
alobaki :
— Bato ya Ateni ! Nasosoli ete, na makambo nyonso, bolingaka mingi
makambo ya bonzambe.
23 Pamba te tango nazalaki kotambola kati na engumba na bino mpe
kotala bikeko oyo bosambelaka, namonaki kutu etumbelo moko bakoma
na likolo na yango :
Mpo na Nzambe oyo ayebani te.
Nzokande, ngai nayei koteya bino Nzambe oyo bosambelaka ata boyebi Ye
te.
24 Nzambe oyo asala mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango
azali Nkolo ya Likolo mpe ya mokili, avandaka te kati na batempelo oyo
maboko ya bato etonga.
25 Mpe azalaka na posa te ya masungi ya bato, pamba te akoka na
nyonso. Nzokande, Ye nde apesaka bato nyonso bomoi, pema mpe biloko
nyonso.
26 Wuta na moto moko, asalaki mabota nyonso ya bato, mpo ete
bakoka kovanda na mokili mobimba ; mpe akataki tango mpo na moto
na moto mpe atiaki bandelo mpo na bisika na bango ya kovanda.
27 Nzambe asalaki bongo mpo ete bato bakoka koluka Ye, tango mo-
susu bakolonga komona Ye na kolukaluka lokola mokufi miso. Nzokande,
na bosolo, azali mosika te ya moko na moko kati na biso.
28 Pamba te, ezali na nzela na Ye nde tozalaka na bomoi, toninganaka
mpe tozalaka oyo tozali, ndenge bakomi na bino mosusu baloba : « Tozali
bana na ye ! »
29 Yango wana, lokola tozali bana na Nzambe, tosengeli te kokanisa
ete bonzambe ekokani na elilingi ya wolo, ya palata to ya libanga, lokola
nzambe ya ekeko oyo esalemi na maboko mpe mayele ya moto.
30 Nzokande, lokola Nzambe atalaka te tango ya kozanga boyebi,
kasi azali sik'oyo kosenga ete bato nyonso, na bisika nyonso oyo bazali,
babongola mitema.
31 Pamba te akata mokolo oyo akosambisa mokili mobimba na
bosembo nyonso, na nzela ya moto oyo Ye asila kopona. Atalisaki bosolo
na yango epai ya bato nyonso, na nzela ya kosekwisa moto yango kati na
bakufi.
32 Tango bayokaki Polo koloba na tina na lisekwa ya bakufi, bamoko
basekaki ye, mpe bamosusu balobaki :
— Tokoyoka yo mokolo mosusu na tina na likambo oyo.
33 Na bongo, Polo atikaki bango.
34 Nzokande, bato mosusu balandaki Polo mpe bakomaki bandimi. Kati
na bango, ezalaki : Denisi, moto ya Areopaje ; mwasi moko oyo kombo na
ye ezali Damarisi, mpe bato mosusu.

18

Polo kati na Kolinto

1 Sima na yango, Polo atikaki Ateni mpe akendeki na Kolinto.
2 Kuna, akutanaki na Moyuda moko, kombo na ye ezalaki « Akilasi. »
Azalaki moto ya mboka Ponti. Akilasi awutaki koya kala te longwa na Itali,

elongo na mwasi na ye, Prisile, pamba te mokonzi Klode apesaki mitindo ete Bayuda nyonso balongwa na Rome. Boye, Polo akendeki kotala bango ;
3 mpe lokola Polo azalaki kosala mosala moko na bango, mosala ya kosala bandako ya kapo, avandaki epai na bango mpe akomaki kosala elongo na bango.
4 Mikolo nyonso ya Saba, Polo azalaki koteya kati na ndako ya mayangani mpe azalaki koluka kondimisa Bayuda mpe bato ya Grese.
5 Tango Silasi mpe Timote bayaki wana wuta na Masedwane, Polo akomaki kolekisa tango na ye nyonso kaka na koteya Liloba mpe kotalisa solo epai ya Bayuda ete Yesu azali Klisto.
6 Kasi tango Bayuda bakomaki kotelemela Polo mpe kofinga ye, apupolaki bilamba na ye mpe alobaki :
— Tika ete makila na bino etangama likolo ya mito na bino moko ! Ngai nazali lisusu na ngambo te. Kobanda lelo, nakokende na ngai epai ya bato ya bikolo ya bapaya.
7 Boye, Polo atikaki bango mpe akendeki na ndako ya Titisi Yusitusi, mogumbameli ya Nzambe, oyo ndako na ye ezalaki pembeni ya ndako ya mayangani.
8 Krispisi, mokambi ya ndako ya mayangani, elongo na libota na ye mobimba bazalaki na kondima epai ya Nkolo ; mpe bato mingi ya Kolinto oyo bazalaki koyoka Polo bakomaki bandimi ya Nkolo mpe bazwaki libatisi.
9 Mokolo moko, na butu, Nkolo alobaki na Polo kati na emoniseli :
Kobanga te, koba kaka koloba, kokanga monoko te.
10 Nazali na yo elongo, mpe moto moko te akolonga kobundisa yo mpe kosala yo mabe, pamba te nazali na bato mingi kati na engumba oyo.
11 Boye, Polo avandaki na Kolinto, mobu moko na ndambo, mpe azalaki koteya bango Liloba na Nzambe.
12 Wana Galioni azalaki moyangeli ya Akayi, Bayuda bayokanaki mpo na kokanga Polo, mpe bamemaki ye na esambiselo
13 mpe bafundaki ye boye :
— Moto oyo azali koluka kondimisa bato ete bagumbamela Nzambe na lolenge oyo mibeko epekisa.
14 Tango kaka Polo alingaki koloba, Galioni alobaki na Bayuda :
— Bino Bayuda, soki moto oyo asalaki mabe to likambo moko ya sembo te, nalingaki solo koyokela bino.
15 Kasi lokola ezali kaka likambo ya tembe na tina na makambo oyo etali maloba, bakombo mpe mibeko na bino, wana etali kaka bino moko ; ngai naboyi kozala mosambisi ya makambo ya boye.
16 Boye, abenganaki bango na esambiselo.
17 Mpe bango nyonso bakangaki Sositeni, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe babetaki ye liboso ya esambiselo. Kasi Galioni atalaki yango se pamba.

Polo alekeli na Antioshe

18 Polo avandaki lisusu mwa mikolo na Kolinto. Bongo, atikaki bandeko, akotaki na masuwa mpe akendeki na Siri elongo na Prisile mpe Akilasi. Liboso na Polo kolongwa na libongo ya Sankresi, akokolisaki suki ya moto na ye, pamba te alapaki ndayi.
19 Tango bakomaki na Efeso, Polo atikaki Akila mpe Prisile. Akendeki ye moko na ndako ya mayangani mpo na kosolola na Bayuda.
20 Basengaki ete awumela mwa mikolo elongo na bango, kasi Polo aboyaki.

21 Atikaki bango na koloba :
— Nakozongela bino lisusu, soki Nzambe alingi.
Wuta na Efeso, azwaki masuwa mpe akendeki.
22 Tango akomaki na Sezarea, amataki na Yelusalemi mpo na kopesa
Lingomba mbote ; sima, akendeki na Antioshe.
23 Sima na Polo kovanda mwa mikolo na Antioshe, alongwaki kuna mpe
alekaki na etuka ya Galatia mpe ya Friji, na kolendisa bayekoli nyonso.

Apolosi kati na Efeso mpe Kolinto

24 Moyuda moko ayaki na Efeso, kombo na ye ezalaki « Apolosi. »
Abotamaki na Alekizandri, ayebaki koloba malamu mpe ayebaki bozindo
ya Makomi.
25 Bateyaki ye nzela ya Nkolo ; mpe, lokola azalaki molende, azalaki
koloba mpe kolakisa na bosolo makambo oyo etali Yesu atako ayebaki
kaka libatisi ya Yoane.
26 Abandaki koloba na molende nyonso kati na ndako ya mayangani.
Kasi tango Prisile mpe Akilasi bayokaki ye, babengisaki ye na ndako na
bango mpe balimbolelaki ye malamu penza nzela ya Nzambe.
27 Lokola Apolosi azalaki na likanisi ya kokende na Akayi, bandeko
balendisaki ye mpe bakomelaki bayekoli ya Kolinto ete bayamba ye
malamu. Tango akomaki kuna, na ngolu na Nzambe, azalaki lisungi
monene mpo na bato oyo bakomaki bandimi,
28 pamba te maloba na ye ezalaki kosukisa tembe ya Bayuda na miso ya
bato nyonso, mpe azalaki kotalisa na polele, na nzela ya Makomi, ete Yesu
azali Klisto.

19

Polo kati na Efeso

1 Wana Apolosi azalaki na Kolinto, Polo alekelaki na mokili ya bangomba
ya Azia, mpe akomaki na Efeso. Kuna, akutaki mwa ndambo ya bayekoli
2 mpe atunaki bango :
— Boni, bozwaki Molimo Mosantu tango bokomaki bandimi ?
Bazongisaki :
— Te ! Totikala nanu koyoka te ete Molimo Mosantu azalaka.
3 Polo atunaki bango lisusu :
— Bongo libatisi ya ndenge nini penza bozwaki ?
Bazongisaki :
— Tozwaki libatisi ya Yoane.
4 Polo alobaki na bango :
— Libatisi oyo Yoane azalaki kopesa ezalaki libatisi ya kobongola
motema ; azalaki koloba na bato ete bandimela moto oyo akoya sima
na ye, elingi koloba ete bandimela Yesu.
5 Boye, bayokelaki ye mpe bazwaki libatisi na Kombo ya Nkolo Yesu.
6 Tango Polo atielaki bango maboko, Molimo Mosantu akitelaki bango,
mpe bakomaki koloba na nkota ya sika mpe kosakola.
7 Bango nyonso bazalaki bato pene zomi na mibale.
8 Bongo, Polo akendeki na ndako ya mayangani epai wapi, na basanza
misato, azalaki koloba na molende epai na bato ; azalaki koteya bango
makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe mpe kondimisa bango yango.
9 Kasi bato mosusu kati na bango bazalaki mitema mabanga ; baboyaki
kondima mpe batiolaki nzela ya Nkolo na miso ya bato ebele. Bongo Polo

akabwanaki na bango. Amemaki bayekoli mpe, mokolo na mokolo, azalaki koteya bango na eteyelo ya Tiranisi.
10 Esalaki bongo mibu mibale ; boye Bayuda nyonso mpe bato nyonso ya
Grese, oyo bazalaki kovanda na mokili ya Azia bayokaki Liloba na Nkolo.
11 Nzambe azalaki kosala bikamwa ya somo na nzela ya Polo.
12 Boye bato bakomaki kokamata miswale mpe bilamba oyo etuti nzoto
ya Polo, mpo na kotia yango na banzoto ya babeli, bongo bokono ya bato
yango ezalaki kosila, mpe milimo mabe ezalaki kobima kati na bango.
13 Ndambo ya Bayuda oyo bazalaki kotambola-tambola mpo na koben-
gana milimo mabe bamekaki kobelela Kombo ya Nkolo Yesu mpo na
koluka kokangola bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe ;
bazalaki koloba :
— Na Kombo ya Yesu oyo Polo ateyaka, napesi bino mitindo ya kobima.
14 Bana mibali sambo ya Moyuda Seva, moko kati na bakonzi ya
Banganga-Nzambe, bazalaki kosala bongo.
15 Mokolo moko, molimo mabe ezongiselaki bango :
— Nayebi Yesu, nayebi mpe soki Polo azali nani ; kasi bino, bozali
banani ?
16 Mpe moto oyo azalaki na molimo mabe apumbwelaki bango, akangaki
bango mpe abetaki bango nyonso makasi penza kino babimaki na ndako
bolumbu mpe batonda na bapota.
17 Tango likambo yango eyebanaki na Bayuda mpe na bato ya Grese oyo
bavandaka na Efeso, somo ekangaki bango nyonso, mpe Kombo ya Nkolo
Yesu ezwaki lokumu mingi.
18 Mingi kati na bato oyo bakomaki bandimi bazalaki koya kondima mpe
kotubela polele misala na bango ya mabe.
19 Mpe bato mingi ya maji bamemaki babuku na bango mpe batumbaki
yango na miso ya bato nyonso. Tango balukaki koyeba motuya ya babuku
yango, emonanaki ete ezalaki na motuya ya mbongo ya bibende nkoto
tuku mitano.
20 Ezali ndenge wana nde Liloba na Nkolo ezalaki kokoba kopanzana
mpe komonana ete etonda na nguya ya Nzambe.

Mobulu kati na Efeso

21 Sima na makambo oyo nyonso, Polo, na bokambami ya Molimo,
azwaki mokano ya kolekela na Masedwane mpe na Akayi mpo na kokende
na Yelusalemi. Alobaki :
— Soki nalongwe kuna, nakokende lisusu na Rome.
22 Atindaki na Masedwane, mibale kati na basungi na ye ya mosala,
Timote mpe Erasite, wana ye moko atikalaki mwa mikolo na Azia.
23 Ezalaki na tango wana nde mobulu makasi esalemaki na Efeso na tina
na Nzela ya Nkolo.
24 Demetriusi, mosali ya babiju, azalaki kosala na palata bililingi ya
batempelo ya nzambe Artemisi. Na mosala yango, azalaki kofuta basali
na ye mbongo mingi.
25 Asangisaki bango elongo na bato ya misala ya maboko, oyo basalaka
mosala moko na ye, mpe alobaki na bango :
— Baninga na ngai, boyebi malamu ete mosala oyo efutaka biso
malamu.
26 Nzokande, bino moko bozali komona mpe koyoka ndenge nini Polo
wana azali kosala nyonso mpo na kondimisa bato mpe kobenda sima na
ye bato ebele awa kaka na Efeso te, kasi mpe na etuka mobimba ya Azia ;

azali koloba ete banzambe oyo esalemi na maboko ya bato ezali banzambe te.
27 Makambo oyo Polo azali kosala ezali koluka kaka te kobebisa lokumu ya mosala na biso, kasi ezali mpe kosilisa lokumu ya tempelo ya Artemisi, nzambe monene ya mwasi ; ezali lisusu kosilisa nkembo ya Artemisi oyo Azia mobimba mpe mokili mobimba ezali kogumbamela.
28 Tango kaka bayokaki bongo, basilikaki makasi mpe bakomaki koganga :
— Artemisi ya Efeso azali monene !
29 Mbala moko, mobulu ekotaki kati na engumba mobimba. Bakangaki Gayusi mpe Arisitarke, bato mibale ya Masedwane, oyo bazalaki kotambola elongo na Polo ; mpe bato nyonso bakendeki na lombangu na ndako ya masano.
30 Polo azalaki na posa ya kobima na miso ya bato, kasi bayekoli bapekisaki ye.
31 Ezala mpe baninga na ye, oyo bazalaki bakambi ya etuka, batindelaki ye maloba mpo na kosenga na ye ete ameka te kosala liseki ya kokende na ndako ya masano.
32 Mobulu makasi ekotaki kati na ebele ya bato : bamoko bazalaki koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Mingi kati na bango bazalaki koyeba te tina nini basangani wana.
33 Bayuda kati na ebele ya bato batindikaki Alekizandre na liboso, mpe batalisaki ye likambo yango ndenge ezali. Bongo Alekizandre atombolaki loboko mpo na kolakisa ete alingi kozwa maloba mpo na kotalisa na bato.
34 Kasi tango basosolaki ete azali Moyuda, bango nyonso basalaki pene bangonga mibale ya koganga lokola moto moko :
— Artemisi ya Efeso azali monene !
35 Suka na suka, mokomi mikanda ya engumba alongaki kopekisa makelele ya bato ; alobaki :
— Bato ya Efeso ! Nani kati na mokili oyo ayebi te ete engumba ya Efeso ezali engumba mosantu ya Artemisi, nzambe mwasi monene, mpe ya ekeko na ye oyo ekita wuta na likolo ?
36 Yango wana, lokola moko te akoki kotia tembe na likambo oyo, bovanda kimia mpe bosala makambo ya bozoba te.
37 Bato oyo bomemi awa babebisi ndako ya nzambe na biso te mpe bafingi ye te.
38 Soki Demetriusi mpe basali na ye bazwi moto likambo, esambiselo ezali, basambisi mpe bazali. Ebongi malamu ete bakende kofunda.
39 Mpe soki bozali na likambo mosusu ya koloba, tokoyekola yango malamu kati na mayangani oyo mibeko epesa ndingisa.
40 Soki tokebi te, bakoki kofunda biso ete botombokisi bato, mpo na makambo oyo esalemi lelo. Na bongo, tokolonga te kolimbola tina oyo bato basangani awa.
Tango kaka asilisaki koloba, apesaki mitindo ete bato bapanzana.

20

Polo kati na Troasi

1 Tango mobulu esilaki, Polo abengisaki bayekoli mpe alendisaki bango. Sima na yango, apesaki bango mbote ya suka mpe akendeki na Masedwane.

2 Wana azalaki kotambola kati na etuka yango, azalaki kolendisa
bandimi na mateya ya ndenge na ndenge kino akomaki na Grese
3 epai wapi awumelaki basanza misato. Kaka na tango Polo alingaki
kozwa masuwa mpo na kokende na Siri, Bayuda basalelaki ye likita. Boye,
azwaki mokano ya kozongela na nzela ya Masedwane.
4 Tala bato oyo bakendeki na ye elongo : Sopatere, mwana ya Pirisi, moto
ya Bere ; Arisitarke mpe Sekundusi, bato ya Tesalonika ; Gayusi, moto ya
Derbe ; Timote, Tishike mpe Trofime, bato ya etuka ya Azia.
5 Bango nde bakendeki liboso mpo na kozela biso na Troasi.
6 Kasi biso tozwaki masuwa kati na engumba Filipi, sima na feti ya Mapa
ezanga levire. Sima na biso kotambola mikolo mitano na mayi, tokutaki
bango na Troasi epai wapi tosalaki mikolo sambo.
7 Na mokolo ya liboso ya poso, wana tosanganaki mpo na kolia elambo,
Polo, oyo asengelaki kokende na mobembo, mokolo oyo elandaki, asololaki
na bandimi mpe abendaki masolo molayi penza kino na ngonga ya midi
ya butu.
8 Tosanganaki kati na shambre ya likolo, oyo ezalaki na minda ebele.
9 Nzokande, elenge mobali moko avandaki na lininisa ; kombo na ye
ezalaki Etikisi. Lokola Polo azalaki kaka kokoba koloba, pongi makasi
ekangaki Etikisi, mpe, mbala moko, akweyaki na mabele wuta na etaje
ya misato. Tango batombolaki ye, bamonaki ete asili kokufa.
10 Polo akitaki, atiaki litoyi na ye na tolo ya Etikisi, akamataki Etikisi na
maboko na ye mpe alobaki :
— Bobanga te, azali na bomoi.
11 Amataki lisusu na etaje, abukaki lipa, aliaki yango mpe akobaki koloba
kino na tongo, sima nde akendeki.
12 Bongo, bazongisaki ya bomoi, elenge mobali epai na bango, mpe bango
nyonso balendisamaki makasi.

Kolongwa na Troasi kino na Mile

13 Tokendeki liboso, mpe tozwaki masuwa oyo ememaki biso na Asosi
epai wapi Polo asengelaki komatela na masuwa. Azwaki mokano wana,
pamba te alingaki kokende kuna na makolo.
14 Tango akutanaki na biso na mboka Asosi, amataki na masuwa elongo
na biso, mpe tokendeki na Mitilena.
15 Longwa wana, tozwaki masuwa mpo na kokende, mpe tokomaki
liboso ya Shio, mokolo oyo elandaki. Sima na mokolo moko, tokomaki
na Samosi, mpe, mokolo oyo elandaki, tokomaki na Mile.
16 Polo azwaki mokano ya kotelema te na Efeso mpe ya kolekisa tango
te na mokili ya Azia, pamba te azalaki na posa, soki akolonga, ya kokoma
noki na Yelusalemi mpo ete azala na mokolo ya Pantekoti.
17 Wuta na Mile, Polo abengisaki bakambi ya Lingomba ya Efeso.
18 Tango bakutanaki na ye, alobaki na bango :
— Boyebi malamu ezaleli nini nazalaki na yango tango nyonso liboso
na bino, wuta mokolo ya liboso oyo nakomaki na mokili ya Azia.
19 Nasalelaki Nkolo lokola mowumbu, na komikitisa nyonso mpe na
mpinzoli, kati na komekama makasi mpo ete Bayuda bazalaki kosalela
ngai makita.
20 Nzokande, boyebi malamu ete nazalaki na somo te ya koteya
makambo nyonso oyo ekokaki kosunga bino. Nateyaki bino, ezala na esika
ya bato ebele to na ndako ya moko na moko.

21 Nazalaki tango nyonso kosenga, ezala na Bayuda to na bato ya Grese,
ete bazongela Nzambe na nzela ya kobongola mitema, mpe batia kondima
na bango kati na Yesu, Nkolo na biso.
22 Boye sik'oyo, na etinda ya Molimo, nakeyi na Yelusalemi, kasi nayebi
te likambo nini ekokomela ngai kuna.
23 Eloko moko kaka nayebi : Molimo Mosantu azali kokebisa ngai ete
boloko mpe minyoko ya ndenge na ndenge ezali kozela ngai na bingumba
nyonso oyo nakokota.
24 Nzokande, nazali komona bomoi na ngai lokola eloko pamba ; eloko
oyo eleki motuya mpo na ngai ezali : kosukisa malamu momekano na ngai
ya kopota mbangu mpe kokokisa lotomo oyo Nkolo Yesu apesaki ngai :
kosakola Sango Malamu ya ngolu ya Nzambe.
25 Mpe sik'oyo, nayebi ete bokomona elongi ngai lisusu te, bino nyonso
oyo nalekaki kati na bino mpo na koteya sango ya Bokonzi ya Nzambe.
26 Yango wana, nalobi na bino yango lelo ete nazali na ngambo ya
makila ya moto moko te kati na bato nyonso,
27 pamba te nayebisaki bino mabongisi nyonso ya Nzambe mpe
nabombelaki bino ata eloko moko te.
28 Bomibatela malamu mpe bobatela etonga nyonso oyo kati na yango
Molimo Mosantu atiaki bino lokola bakengeli ; bobatela Lingomba ya
Nzambe, pamba te asombaki yango na makila na Ye moko.
29 Nayebi malamu ete, sima na ngai kokende, bambwa ya zamba
ekokota kati na bino mpe ekoyokela etonga mawa te.
30 Ezala kati na bino, bato mosusu bakobima, bakoteya mateya ya
lokuta mpo na kopengwisa bayekoli ete bazala na ngambo na bango.
31 Yango wana, bosenzela ! Bokanisa malamu ete mibu misato
mobimba, butu mpe moyi, natikaki te kokebisa moko na moko na bino,
mpe tango mosusu elongo na mpinzoli.
32 Sik'oyo, nazali kokaba bino na maboko ya Nzambe mpe na Liloba na
Ye ya ngolu. Nzambe azali na makoki ya kolendisa bino mpe ya kopesa
bino libula kati na bato nyonso oyo babulisama.
33 Nalulaki te palata to wolo to elamba ya moto moko.
34 Bino moko boyebi malamu ete ezali maboko na ngai oyo, nde
epesaki ngai biloko oyo nazalaki na bosenga na yango mpo na ngai moko,
mpe oyo baninga na ngai bazalaki na bosenga na yango.
35 Kati na nyonso, natalisaki bino ete tosengeli kosala misala makasi
ya lolenge oyo mpe kosunga bato bakelela, na kokanisa Maloba oyo Ye
moko Nkolo Yesu aloba : « Esengo ya kokaba eleki esengo ya kozwa. »
36 Sima na Polo koloba bongo, afukamaki mpe asambelaki elongo na
bango.
37 Bango nyonso bakomaki kolela, bayambaki Polo mpe bapesaki ye
beze ;
38 bayokaki mawa mingi koleka mpo alobaki na bango ete bakomona
elongi na ye lisusu te. Bongo bakendeki kotika ye kino na masuwa.

Batatoli kati na Rome

21

Polo akei na Yelusalemi

1 Sima na biso kokabwana na bango, tokotaki na masuwa mpe tokendeki
kino na esanga ya Kosi ; bongo mokolo oyo elandaki, tokendeki na Roda
mpe, longwa wana, tokomaki na Patara.

2 Kuna, tomonaki masuwa moko oyo ezalaki kokende na Fenisi ;
tomataki kati na yango mpe tokendeki.
3 Tango tomonaki esanga ya Shipre, totikaki yango na ngambo ya loboko
ya mwasi mpe tokobaki mobembo na biso na mopanzi ya Siri. Totelemaki
na Tiri epai wapi masuwa esengelaki kokitisa biloko oyo ememaki.
4 Lokola tokutaki bayekoli kuna, tovandaki elongo na bango mikolo
sambo. Nzokande Molimo asololaki na Bayekoli, mpe balobaki na Polo
ete akende na Yelusalemi te.
5 Atako bongo, tango mikolo na biso ekokaki, tolongwaki wana mpe
tokobaki mobembo na biso. Bayekoli nyonso elongo na basi na bango
mpe bana na bango bakendeki kotika biso kino na libanda ya engumba.
Tango tokomaki na libongo, tofukamaki mpo na kosambela.
6 Sima na kopesana mbote ya suka, tomataki na masuwa, mpe bango
bazongaki na bandako na bango.
7 Tosukisaki mobembo na biso ya mayi, kolongwa na Tiri kino na
Pitolemayisi epai wapi topesaki bandeko mbote mpe tovandaki elongo na
bango mokolo moko.
8 Mokolo oyo elandaki, tokendeki na Sezarea mpe tovandaki na ndako
ya Filipo, mopanzi Sango Malamu. Azalaki moko kati na bato sambo oyo
Lingomba eponaki.
9 Azalaki na bana basi minei oyo bayebaki nanu nzoto ya mibali te, mpe
bazalaki na likabo ya kosakola.
10 Lokola tovandaki wana mikolo ebele, mosakoli moko, kombo na ye
ezalaki Agabisi, awutaki na Yuda
11 mpe ayaki kokutana na biso ; azwaki mokaba ya Polo mpe amikangaki
na yango makolo mpe maboko. Alobaki :
— Tala makambo oyo Molimo Mosantu alobi : « Ezali na lolenge oyo
nde Bayuda ya Yelusalemi bakokanga nkolo mokaba oyo, mpe bakokaba
ye na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. »
12 Tango toyokaki maloba wana, biso mpe bandimi ya Sezarea tobonde-
laki Polo ete akende na Yelusalemi te.
13 Kasi Polo azongiselaki biso :
— Mpo na nini bozali kolela mpe kolembisa ngai ? Nasili komibongisa
kaka te mpo na kokangama, kasi mpe mpo na kokufa kati na Yelusalemi
mpo na Kombo ya Nkolo Yesu.
14 Lokola tolongaki te kobongola makanisi na ye, totikaki kobondela ye
mpe tolobaki :
— Tika ete mokano ya Nkolo esalema !
15 Sima na biso kolekisa mikolo wana na Sezarea, tobongisaki biloko na
biso mpe tokendeki na Yelusalemi.
16 Bayekoli mosusu ya Sezarea bakendeki kotika biso ; bamemaki biso
na ndako ya Minaso, epai wapi tovandaki. Azalaki moto ya Shipre, mpe
akomaki moyekoli wuta kala.

Polo akomi na Yelusalemi

17 Tango tokomaki na Yelusalemi, bandeko bayambaki biso na esengo.
18 Mokolo oyo elandaki, Polo amemaki biso epai ya Jake, mpe bakambi
nyonso ya Lingomba bayaki kuna.
19 Sima na ye kopesa bango mbote, Polo akomaki koyebisa bango
likambo moko na moko, oyo Nzambe asalaki kati na bato ya bikolo ya
bapaya, na nzela ya lotomo na ye.
20 Sima na bango koyoka ye, bakumisaki Nzambe. Bongo balobaki na
Polo :

— Ndeko, ozali komona motango ya bankoto ya Bayuda oyo bakomi bandimi, mpe bango nyonso bazali na bolingo makasi mpo na Mobeko ya Moyize.

21 Nzokande, bayokaki sango ete oteyaka na Bayuda nyonso oyo bavandaka kati na bato ya bikolo ya bapaya ete batosa te Mobeko ya Moyize, mpe ete olobaka na bango ete bakata lisusu te ngenga ya bana na bango mpe batika kosalela bokoko ya Bayuda.

22 Boye tosala nini ? Pamba te bakoyoka kaka ete okomi awa.

23 Sala makambo oyo tokoyebisa yo : Tozali awa na mibali minei oyo balapa ndayi.

24 Zwa bango, mipetola elongo na bango mpe futela bango mbongo mpo ete bakatisa suki. Na bongo, bato nyonso bakoyeba ete sango oyo bazali koyoka na tina na yo ezali ya lokuta, mpe bakososola ete yo moko mpe otosaka Mobeko.

25 Mpo na bato ya bikolo ya bapaya oyo bakomi bandimi, tokomeli bango mikano na biso ete basengeli te kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, basengeli te komela makila, basengeli te kolia nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, basengeli te kosala kindumba ya lolenge nyonso.

26 Mokolo oyo elandaki, Polo amemaki bato yango mpe amipetolaki elongo na bango. Bongo akotaki na Tempelo mpo na koyebisa mokolo oyo tango ya komipetola ekosila, mokolo oyo bakobonza mbeka mpo na moko na moko kati na bango.

Bakangi Polo kati na Yelusalemi

27 Tango mikolo sambo ekomaki pene ya kokoka, Bayuda ya mokili ya Azia bamonaki Polo kati na lopango ya Tempelo. Batombokisaki ebele nyonso ya bato mpe bakangaki ye

28 na koganga :

— Bato ya Isalaele, bosunga biso ! Botala moto oyo azali koteya bato nyonso mpe na bisika nyonso, ete batelemela bato na biso, Mobeko na biso mpe Tempelo oyo. Lisusu, akotisi bato ya Grese kati na Tempelo mpe akomisi esika oyo ya bule mbindo.

29 Balobaki bongo mpo ete, liboso, bamonaki Polo elongo na Trofime, moto ya Efeso, kati na engumba mpe bakanisaki ete Polo akotisaki ye kati na Tempelo.

30 Mobulu makasi ekotaki kati na engumba mobimba, mpe ebele ya bato oyo bawutaki bipai na bipai bayaki na lombangu. Bakangaki Polo, babimisaki ye libanda ya Tempelo mpe, mbala moko, bakangaki bikuke na yango.

31 Wana bazalaki koluka koboma Polo, sango ekomaki kino na matoyi ya mokonzi ya basoda ya Rome ete mobulu ekoti kati na Yelusalemi mobimba.

32 Mbala moko, azwaki basoda elongo na bakonzi na bango, mpe bakendeki na lombangu epai ebele ya bato bazalaki. Tango kaka bamonaki mokonzi ya basoda elongo na basoda na ye, batikaki kobeta Polo.

33 Mokonzi ya basoda apusanaki, akangaki Polo mpe apesaki mitindo ete bakanga ye minyololo mibale. Bongo atunaki soki Polo azali nani mpe asali nini.

34 Kati na ebele ya bato oyo batondaki wana, bamoko bazalaki koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Lokola mokonzi ya basoda azalaki kososola te bosolo ya likambo, mpo na mobulu oyo ebimaki, apesaki mitindo ete bamema Polo kati na lopango ya basoda.

35 Tango Polo atiaki matambe na ye na binyatelo ya ematelo, basoda
bakumbaki ye, mpo ete bato bazalaki kotia mobulu makasi.
36 Bato nyonso bazalaki kolanda ye na koganga :
— Akufa !

Kosamba ya Polo

37 Wana balingaki kokotisa ye kati na lopango ya basoda, Polo atunaki
mokonzi ya basoda :
— Nakoki koyebisa yo likambo moko ?
Mokonzi ya basoda atunaki Polo :
— Oyebi koloba lokota ya Greki ?
38 Boni, ezali yo te moto ya Ejipito oyo akotisaki mobulu na mikolo oyo
eleki mpe amemaki batomboki nkoto minei kati na esobe ?
39 Polo azongisaki :
— Te, ezali ngai te ! Ngai nazali Moyuda ya Tarse, kati na mokili ya
Silisi, mpe moto ya engumba moko ya tina mingi. Nabondeli yo, pesa
ngai nzela ya koloba na bato.
40 Sima na mokonzi ya basoda kopesa ye nzela, Polo atelemaki na
binyatelo mpe atombolaki loboko. Bato batikaki makelele, mpe Polo
akomaki koloba na bango na lokota ya Arami :

22

1 — Bandeko mpe batata, boyoka sik'oyo ndenge nini nalingi komi-
longisa.
2 Tango bayokaki Polo koloba na lokota ya Arami, bavandaki lisusu kimia
koleka.
Bongo, Polo alobaki :
3 — Nazali Moyuda, nabotama na Tarse kati na Silisi, kasi nakoli kaka
awa, na engumba oyo ya Yelusalemi. Gamalieli nde azalaki molakisi na
ngai ; ye nde ateyaki ngai na bosolo nyonso Mobeko ya bakoko na biso.
Nazalaki na bolingo makasi mpo na Nzambe, ndenge bino nyonso bozali
na yango lelo.
4 Nanyokolaki bato oyo bazalaki kolanda Nzela oyo kino koboma
bango, nazalaki kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango na boloko.
5 Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe lisanga mobimba ya bakambi
bakoki kotatola bosolo ya makambo oyo nazali koloba. Bango nde kutu
bapesaki ngai mikanda mpo ete nakende kopesa na bandeko na bango ya
Damasi. Boye, nakendeki kuna mpo na kokanga bato mpe komema bango
na Yelusalemi, mpo ete bapesa bango etumbu.
6 Wana nazalaki na nzela mpe nakomaki pene ya Damasi, na ngonga
pene ya midi, namonaki mbala moko pole makasi kowuta na Likolo mpe
kongengela ngai.
7 Nakweyaki na mabele mpe nayokaki mongongo moko koloba na
ngai : « Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai ? »
8 Natunaki : « Nkolo, yo nani ? »
Alobaki na ngai : « Nazali Yesu ya Nazareti, oyo yo ozali konyokola. »
9 Bato oyo bazalaki na ngai elongo bamonaki pole yango, kasi bayokaki
te mongongo ya moto oyo azalaki koloba na ngai.
10 Natunaki : « Nkolo, nasala nini ? » Nkolo alobaki na ngai :
« Telema, kende na Damasi ; kuna, bakoyebisa yo makambo nyonso oyo
osengeli kosala. »
11 Baninga na ngai basimbaki ngai na loboko mpe bamemaki ngai kino
na Damasi, pamba te kongenga ya pole wana ebomaki ngai miso.

12 Ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye ezalaki « Ananiasi. »
Azalaki kotosa makambo ya Nzambe ndenge Mobeko ezalaki kotinda,
mpe azalaki na lokumu mingi na miso ya Bayuda nyonso ya engumba
wana.
13 Ayaki kokutana na ngai mpe alobaki : « Ndeko na ngai, Saulo, mona
lisusu. »
Mpe kaka na tango yango, nazwaki lisusu makoki ya komona mpe
namonaki ye.
14 Bongo alobaki na ngai : « Nzambe ya bakoko na biso apona yo wuta
kala mpo ete oyeba mokano na Ye, omona Moto na sembo mpe oyoka
mongongo na Ye.
15 Okozala motatoli na Ye liboso ya bato nyonso, mpo na koyebisa
bango makambo nyonso oyo osili komona mpe koyoka.
16 Mpo na nini ozali kolekisa tango ? Telema, zwa libatisi mpe belela
Kombo ya Nkolo mpo ete opetolama na masumu na yo. »
17 Sima na ngai kozonga na Yelusalemi, wana nazalaki kosambela na
Tempelo, nakweyaki na Molimo
18 mpe nayokaki Nkolo koloba na ngai : « Sala noki, bima na
Yelusalemi, pamba te bato na yango bakondima te litatoli oyo okoloba
na tina na Ngai. »
19 Nazongisaki : « Nkolo, bato wana bayebi malamu ete nazalaki
kotambola na bandako ya mayangani mpo na kobwaka na boloko mpe
kobetisa fimbu, bato oyo bazalaki kondimela Yo.
20 Tango basopaki makila ya Etieni, motatoli na Yo, ngai mpe nazalaki
wana, nandimaki makambo oyo esalemaki mpe nazalaki kokengela
bilamba ya bato oyo babomaki ye. »
21 Kasi Nkolo azongiselaki ngai : « Kende, nakotinda yo mosika, epai
ya bato ya bikolo ya bapaya. »

Polo kati na boloko

22 Bato bayokaki Polo kino tango alobaki maloba wana. Boye, batombo-
laki mingongo na bango mpe bagangaki :
— Bolongola ye na mokili ! Asengeli te kozala na bomoi !
23 Lokola bazalaki koganga makasi mpe kobwaka bilamba na bango mpe
putulu na likolo,
24 mokonzi ya basoda apesaki mitindo ete bakotisa Polo kati na lopango
ya basoda mpe babeta ye fimbu, mpo ete aloba polele tina nini Bayuda
bazali koganga bongo mpo na ye.
25 Wana bazalaki kokanga Polo basinga, Polo atunaki mokonzi oyo
azalaki wana :
— Boni, mibeko epesi penza ndingisa ya kobeta moto ya Rome fimbu,
wana bosambisi ye nanu te ?
26 Tango mokonzi ayokaki bongo, akendeki koyebisa mokonzi ya
basoda :
— Okosala nini ? Tata oyo azali moto ya Rome.
27 Mbala moko, mokonzi ya basoda akendeki epai ya Polo mpe atunaki
ye :
— Yebisa ngai solo, ozali penza moto ya Rome ?
Azongisaki :
— Iyo, ezali bongo !
28 Mokonzi ya basoda alobaki :
— Nafutaki mbongo mingi mpo na kozwa makoki ya kokoma moto ya
Rome.

Polo azongisaki :
— Kasi ngai, nazali moto ya Rome ya kobotama.
29 Mbala moko, bato oyo balingaki kobeta ye fimbu batikaki ye. Mokonzi
ya basoda akomaki kobanga tango asosolaki ete tata oyo ye akangaki
minyololo azali penza moto ya Rome.
30 Mokolo oyo elandaki, lokola mokonzi ya basoda azalaki na posa ya
koyeba malamu tina oyo Bayuda bafundelaki Polo, apesaki mitindo ete
bafungola Polo minyololo ; mpe abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe bato ya Likita-Monene mpo ete basala mayangani. Bongo amemaki
Polo mpe atiaki ye liboso na bango.

23

1 Polo atalaki bato nyonso ya Likita-Monene mpe alobaki :
— Bandeko na ngai, kino na moyi ya lelo, nazali kotambola na motema
ya peto liboso ya Nzambe.
2 Kasi Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, apesaki bato oyo
bazalaki pene ya Polo mitindo ete babeta ye na monoko.
3 Bongo Polo alobaki na ye :
— Nzambe akobeta yo, yo mir oyo bapakola langi ya pembe ! Ovandi
wana mpo na kosambisa ngai ndenge Mobeko ezali kosenga, nzokande
yo nde moto obuki Mobeko mpo ete opesi mitindo ete babeta ngai !
4 Bato oyo batelemaki pene ya Polo balobaki :
— Ebandi ndenge nini ofinga mbala moko mokonzi ya Banganga-
Nzambe, ya Nzambe !
5 Polo azongisaki :
— Bandeko, nayebaki te ete azali mokonzi ya Banganga-Nzambe,
pamba te nayebi malamu ete ekomama : « Okolobaka mabe te na tina
na mokambi ya bato na yo. »
6 Lokola Polo ayebaki ete, kati na bato ya Likita-Monene, bamoko
bazalaki Basaduseo, mpe bamosusu, Bafarizeo, agangaki kati na Likita-
Monene :
— Bandeko na ngai, nazali Mofarizeo, mwana ya Bafarizeo ; nazali
kosamba mpo na elikya na biso ya lisekwa ya bakufi.
7 Tango kaka alobaki bongo, koswana makasi ekotaki kati na Bafarizeo
mpe Basaduseo, mpe mayangani ekabwanaki ;
8 pamba te Basaduseo balobaka ete lisekwa ezalaka te, ba-anjelu
bazalaka te, milimo mpe ezalaka te ; nzokande, Bafarizeo bandimaka
makambo wana nyonso.
9 Makelele emataki makasi penza. Boye ndambo ya balakisi ya Mobeko
oyo bazalaki Bafarizeo batelemaki mpe batombolaki mingongo na mpiko
nyonso :
— Solo, tomoni ata mabe moko te ya kopamela moto oyo. Nani ayebi ?
Tango mosusu molimo to anjelu nde alobaki na ye.
10 Lokola tembe ekomaki makasi koleka, mokonzi ya basoda abangaki
ete bakata Polo biteni-biteni ; apesaki mitindo na basoda ete bakita,
balongola ye kati na bango mpe bamema ye kati na lopango ya basoda.
11 Na butu oyo elandaki, Nkolo abimelaki Polo kati na emoniseli mpe
alobaki na ye :
— Yika mpiko ! Ndenge kaka otatolaki na tina na Ngai kati na
Yelusalemi, ndenge mpe osengeli kotatola kati na Rome.

Bayuda bakani koboma Polo

12 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Bayuda basalelaki Polo likita ;
balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata eloko moko te kino
bakoboma Polo.
13 Motango ya bato oyo basalelaki Polo likita yango ezalaki bato koleka
tuku minei.
14 Bakendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya
bato mpo na koloba na bango :
— Tolapi ndayi ete tokolia eloko moko te kino tokoboma Polo.
15 Bino mpe bato ya Likita-Monene, bokende sik'oyo epai ya mokonzi
ya basoda mpe bosenga ete bamema Polo liboso na bino, lokola nde
bolingi koyekola malamu likambo na ye. Bongo na ngambo na biso, tosili
komibongisa mpo na koboma ye liboso ete akoma awa.
16 Kasi tango mwana mobali ya ndeko mwasi ya Polo ayokaki motambo
yango, akendeki na lopango ya basoda, akotaki mpe akebisaki Polo.
17 Bongo Polo abengaki mokonzi moko ya basoda nkama moko mpe
alobaki na ye :
— Mema elenge mobali oyo epai ya mokonzi, pamba te azali na
likambo ya koyebisa ye.
18 Boye, mokonzi yango amemaki ye epai ya mokonzi ya basoda mpe
alobaki :
— Mokangami Polo abengaki ngai mpe asengaki na ngai ete namemela
yo elenge mobali oyo, pamba te azali na likambo ya koyebisa yo.
19 Mokonzi ya basoda akamataki elenge mobali na loboko, amemaki ye
na pembeni mpe atunaki ye :
— Likambo nini olingi koyebisa ngai ?
20 Elenge mobali azongisaki :
— Bayuda bayokani kosenga na yo ete, lobi, omemela bango Polo
liboso ya Likita-Monene, lokola nde balingi koyekola lisusu likambo na
ye.
21 Kasi kondima bosenga na bango te, pamba te bato koleka tuku minei
kati na bango bazali kobongisa motambo mpo na kokanga ye ; balapaki
ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata eloko moko te kino bakoboma Polo.
Makambo nyonso esili kobongisama mpe bazali kozela kaka ndingisa na
yo.
22 Mokonzi ya basoda atikaki elenge mobali yango ete azonga ; kasi
liboso ete akende, akebisaki ye :
— Koloba na moto moko te likambo oyo oyebisi ngai.

Batindi Polo na Sezarea

23 Sima na mwa tango moke, mokonzi ya basoda abengisaki bakonzi
mibale ya basoda nkama moko mpe alobaki na bango :
— Bobongisa basoda nkama mibale, basoda tuku sambo oyo batambo-
laka na bampunda mpe basoda mosusu nkama mibale, mpo ete bakende
na Sezarea, na ngonga ya libwa ya butu.
24 Bobongisa bampunda mpo na komema Polo mpo ete akoma malamu
epai ya moyangeli Felikisi.
25 Boye, akomelaki moyangeli mokanda oyo :
26 Tata moyangeli Felikisi, yamba mbote ewuti epai na ngai Klodiusi
Lisiasi.
27 Bayuda bakangaki moto oyo natindeli yo. Tango balingaki koboma
ye, nayaki elongo na basoda mpe nakangolaki ye, pamba te nayokaki
sango ete azali moto ya Rome.

28 Lokola nalingaki koyeba malamu tina oyo bafundelaki ye,
namemaki ye liboso ya Likita-Monene na bango.
29 Namonaki ete bafundaki ye kaka mpo na makambo oyo etali
mobeko na bango, kasi balongaki te kofunda ye mpo na mabe moko oyo
ekoki kopesa ye etumbu ya kufa to ya boloko.
30 Tango bayebisaki ngai ete Bayuda basaleli ye likita mpo na koboma
ye, nazwaki mokano ya kotinda ye epai na yo noki penza ; mpe napesaki
lisusu mitindo na bato oyo bafundaki ye ete baya kofunda ye epai na yo.

31 Kolanda mitindo oyo basoda bazwaki, bakamataki Polo mpe
bamemaki ye butu-butu kino na Antipatrisi.
32 Mokolo oyo elandaki, basoda oyo batambolaka na makolo bazongaki
na lopango ya basoda mpe batikaki basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda kokende elongo na ye.
33 Tango bakomaki na Sezarea, basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda bapesaki mokanda yango epai ya moyangeli mpe balakisaki
ye Polo.
34 Moyangeli atangaki mokanda yango mpe atunaki soki Polo azali moto
ya mboka nini. Wana ayokaki ete azali moto ya Silisi,
35 alobaki na ye :
— Nakoyoka yo tango bato oyo bafundaki yo bakokoma.
Bongo apesaki mitindo ete bakengela Polo kati na ndako ya mokonzi
Erode.

24

Polo liboso ya moyangeli Felikisi

1 Sima na mikolo mitano, Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ayaki
na Sezarea, elongo na ndambo ya bakambi mpe molobeli Tertile, mpo na
kofunda Polo epai ya moyangeli.
2 Tango babengisaki Polo, Tertile akomaki kofunda ye liboso ya Felikisi
na maloba oyo :
— Tata moyangeli Felikisi, ezali mpo na yo nde tozali na kimia ya solo,
mpe mpo na bwanya na yo nde mbongwana ya solo ekota kati na ekolo
oyo.
3 Tata moyangeli Felikisi, na bisika nyonso mpe na tango nyonso,
tondimaka yango mpe totondaka yo mingi penza.
4 Kasi, tolingi te kozwa yo tango molayi. Nabondeli yo : salela biso
ngolu ya koyoka biso na mwa tango moke.
5 Biso, tomoni ete mosala ya moto oyo ezali : kotia mobulu ; azali
kobimisa mobulu kati na Bayuda nyonso ya mokili mobimba. Azali
mokambi ya lingomba moko ya bato ya Nazareti,
6 mpe amekaki kutu kobebisa bosantu ya Tempelo, yango wana
tokangaki ye. [Tozalaki na posa ya kosambisa ye kolanda Mobeko na biso,
7 kasi Lisiasi, mokonzi ya basoda, ayaki mpe abotolaki ye na maboko
na biso na makasi.
8 Apesaki bato oyo bafundaki ye mitindo ete baya epai na yo.]* Soki
yo moko otuni ye mituna, okososola ete makambo oyo tofundeli ye ezali
ya solo.
9 Bayuda babetaki sete na makambo oyo bafundelaki ye.
10 Tango moyangeli apesaki Polo nzela ya koloba, Polo azongisaki :

* **24:8** Makomi oyo ezali te kati na mikanda mosusu ya kala.

— Nayebi solo ete ozali mosambisi ya ekolo oyo wuta mibu ebele. Boye, nazali na esengo ya kosamba liboso na yo.
11 Yo moko okoki koluka koyeba malamu ete eleki nanu mikolo zomi
na mibale te wuta nakendeki na Yelusalemi mpo na kosambela Nzambe.
12 Mpe bato oyo bafundi ngai batikala nanu kokuta ngai te nazali
kotia tembe na moto to nazali kotindika bato ete batomboka, ezala kati
na Tempelo to kati na bandako ya mayangani to mpe kati na engumba.
13 Bakolonga mpe te kotalisa bosolo ya makambo oyo bafundeli ngai
sik'oyo.
14 Nzokande, nandimi ete nasalelaka Nzambe ya bakoko na biso, wana
nazali kolanda Nzela oyo bango bazali kobenga « binzambe-nzambe. »
Nandimaka nyonso oyo ekomama kati na Mobeko mpe kati na mikanda
ya basakoli.
15 Boye ngai, ndenge moko na bango, nazalaka na elikya na Nzambe
ete bato nyonso bakosekwa, ezala bato ya sembo to bato mabe.
16 Yango wana, ngai mpe nasalaka tango nyonso makasi mpo na
kobatela motema na ngai peto, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato.
17 Sima na ngai kosala mibu ebele na libanda ya Yelusalemi, nazongaki
na mboka na ngai mpo na komemela bato bakelela ya ekolo na ngai
lisungi, mpe mpo na kobonzela Nzambe makabo.
18 Bakutaki ngai nasilisi komipetola kati na Tempelo ; ezalaki na ebele
ya bato te elongo na ngai, mobulu mpe te.
19 Kasi ezali ndambo ya Bayuda ya Azia, oyo bazalaki wana, nde
basengelaki kotelema liboso na yo mpo na kofunda ngai, soki solo bazwaki
ngai na likambo.
20 To mpe lisusu, tika ete bato oyo bazali awa baloba bango moko mabe
oyo bazwaki ngai tango nasambaki liboso ya Likita-Monene,
21 longola kaka liloba oyo nabimisaki, wana natelemaki liboso na
bango : « Bozali kosambisa ngai lelo mpo ete nandimaka ete bakufi
bakosekwa ! »
22 Felikisi, oyo ayebaki malamu makambo oyo etali Nzela, azongisaki
bango mpe alobaki :
— Nakoyekola malamu likambo na bino tango mokonzi ya basoda,
Lisiasi, akoya.
23 Boye, apesaki mitindo epai ya mokonzi ya basoda nkama moko
ete abatela Polo lokola mokangami kati na boloko, kasi atikela ye mwa
bonsomi mpe apesa bandeko na ye nzela mpo ete basunga ye.
24 Sima na mwa mikolo, Felikisi ayaki elongo na mwasi na ye, Drusiye,
oyo azalaki Moyuda ; abengisaki Polo mpe akomaki koyoka ye na tina na
makambo oyo etali kondima kati na Yesu-Klisto.
25 Kasi, wana Polo akomaki koloba na tina na bosembo, komikanga mpe
kosambisama oyo ezali koya, Felikisi ayokaki somo mpe alobaki na ye :
— Ekoki mpo na sik'oyo ! Okoki kolongwa. Soki nazwi lisusu tango,
nakobengisa yo.
26 Felikisi azalaki kobengisa ye mbala na mbala mpo na kosolola na ye,
na elikya ete Polo akopesa ye kanyaka.
27 Sima na mibu mibale, Porsiusi Festisi akomaki moyangeli na esika ya
Felikisi oyo, mpo na kosepelisa Bayuda, atikaki Polo kati na boloko.

25

Polo asengi kosamba liboso ya Sezare

1 Mikolo misato sima na ye koya kati na etuka, Festisi alongwaki na
Sezarea mpo na kokende na Yelusalemi
2 epai wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda
bakendeki kokutana na ye mpo na kofunda Polo. Babondelaki mingi
Festisi
3 mpo ete asalela bango ngolu ya kotinda Polo na Yelusalemi, pamba te
basalaki mabongisi ya kotiela ye motambo na nzela mpo na koboma ye.
4 Kasi Festisi azongiselaki bango :
— Polo azali nanu kati na boloko, na Sezarea ; mpe kala mingi te,
nakozonga kuna.
5 Tika ete tokende nzela moko na ndambo ya bakambi na bino, mpo
ete, soki moto yango asalaki mabe, bafundela ye kuna.
6 Festisi asalaki mikolo pene mwambe to zomi elongo na bango, mpe
azongaki na Sezarea. Mokolo oyo elandaki bozongi na ye, avandaki na
esambiselo mpe apesaki mitindo ete bamemela ye Polo.
7 Tango kaka Polo akomaki wana, Bayuda oyo bawutaki na Yelusalemi
bazingelaki ye mpe bakomaki kofunda ye na tina na makambo mingi ya
mabe makasi, oyo bango moko bazangaki kutu makoki mpo na kotalisa
bosolo na yango.
8 Polo asambaki boye :
— Nasalaki mabe moko te, nabukaki ata mobeko moko te ya Bayuda
to ya Tempelo to mpe ya Sezare.
9 Kasi lokola Festisi alingaki kosepelisa Bayuda, atunaki Polo :
— Boni, olingi kozonga na Yelusalemi mpe kosamba kuna liboso na
ngai mpo na makambo oyo ?
10 Polo azongisaki :
— Te, natelemi liboso ya esambiselo ya Sezare ; ezali awa nde
nasengeli kosamba. Yo moko oyebi malamu ete nasali Bayuda ata
likambo moko te ya mabe.
11 Soki nasali mabe to nasali likambo oyo ekoki komemela ngai etumbu
ya kufa, nandimi kokufa. Kasi soki makambo oyo Bayuda bafundeli ngai
ezali ya lokuta, moto moko te azali na makoki ya kokaba ngai na maboko
na bango. Tika ete Sezare akata likambo na ngai !
12 Sima na Festisi kokabola makanisi elongo na bapesi toli na ye, alobaki
na Polo :
— Lokola osengi kokende kosamba liboso ya Sezare, okokende solo
kosamba liboso na ye.

Polo liboso ya Festisi mpe mokonzi Agripa

13 Sima na mwa mikolo, mokonzi Agripa elongo na Berenise bayaki na
Sezarea mpo na kopesa Festisi mbote.
14 Lokola balekisaki kuna mikolo mingi, Festisi ayebisaki mokonzi
likambo ya Polo ; alobaki :
— Ezali awa na moto moko oyo Felikisi atikaki kati na boloko.
15 Tango nakendeki na Yelusalemi, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe
bakambi ya Bayuda bayaki kofunda ye epai na ngai, mpe basengaki ete
nakatela ye etumbu.
16 Kasi nayebisaki bango ete bato ya Rome bazalaka na ezaleli te ya
kokatela moto etumbu soki asambi nanu te na bato oyo bafundi ye, mpe
soki azwi nanu nzela te ya kozongisa biyano na makambo oyo bafundeli
ye.

17 Tango bayaki awa, nalekisaki tango te ; kasi mokolo oyo elandaki,
navandaki na esambiselo mpe napesaki mitindo ete bamemela ngai moto
yango.
18 Tango bato oyo bafundaki ye batelemaki mpo na koloba, balongaki
te kotalisa bosolo ya makambo mabe oyo bafundelaki ye, ndenge ngai
nazalaki kokanisela.
19 Batianaki tembe na tina na lolenge na bango ya kosambela, mpe na
tina na moto moko oyo asila kokufa, moto oyo Polo azalaki koloba na tina
na ye ete azali na bomoi ; kombo ya moto yango ezalaki « Yesu. »
20 Lokola nayebaki te ndenge nini nakoki kokata likambo ya lolenge
oyo, natunaki ye soki alingi kokende na Yelusalemi mpo ete bakata
likambo na ye kuna.
21 Kasi Polo asengaki ete akende kosamba liboso ya mokonzi monene.
Boye, napesaki mitindo ete babatela ye kati na boloko kino tango
nakotinda ye epai ya Sezare.
22 Agripa alobaki na Festisi :
— Nazali na posa ya koyoka moto wana, ngai moko.
Festisi azongisaki :
— Okoyoka ye lobi.
23 Mokolo oyo elandaki, Agripa mpe Berenise bayaki na lokumu nyonso,
mpe bakotaki na ndako oyo basambiselaka bato, elongo na bakonzi ya
basoda mpe bakambi ya engumba. Na mitindo ya Festisi, bayaki na Polo.
24 Festisi alobaki :
— Mokonzi Agripa mpe bino nyonso oyo bozali elongo na biso awa,
bozali komona moto oyo ! Lisanga mobimba ya Bayuda bayaki kokutana
na ngai na tina na ye, na Yelusalemi mpe awa kati na Sezarea, bazalaki
koganga ete asengeli kokufa.
25 Nzokande, mpo na ngai, namonaki likambo moko te oyo ekokaki
komemela ye etumbu ya kufa. Kasi lokola ye moko asengi ete akende
kosamba liboso ya mokonzi monene, ngai mpe nazwi mokano ya kotinda
ye na Rome.
26 Lokola nazali na likambo moko te ya malonga ya kokomela mokonzi
monene na tina na ye, nayei na ye mpo ete asamba liboso na bino nyonso,
mpe mingi-mingi liboso na yo, mokonzi Agripa, mpo ete nakoka kozwa
likambo ya kokomela mokonzi monene, sima na biso kotuna ye mituna.
27 Pamba te namoni ete tina ezali te ya kotinda moto ya boloko na
Rome, soki nalongi te kolimbola malamu likambo oyo bafundeli ye.

26

Polo asambi liboso ya Agripa

1 Agripa alobaki na Polo :
— Napesi yo nzela ya koloba.
Boye, Polo atombolaki loboko mpe abandaki kosamba :
2 — Mokonzi Agripa, nazali na esengo mingi ya kosamba lelo liboso
na yo, na tina na makambo nyonso oyo Bayuda bafundeli ngai,
3 pamba te oyebi malamu bizaleli mpe tembe ya Bayuda. Boye nasengi
na yo ete ozala na motema monene mpo na koyoka ngai.
4 Bayuda nyonso bayebi evandeli na ngai, wuta na bomwana na ngai,
kobanda na ebandeli ya bomoi na ngai, kati na ekolo na ngai, mpe ezala
kati na Yelusalemi.

5 Bayebi ngai wuta kala mpe bakoki kotatola, soki balingi, ete
natambolisaki bomoi na ngai lokola Mofarizeo, na botosi makasi ya
mibeko, ndenge lingomba na biso esengaka.
6 Mpe nazali kosamba lelo mpo na elikya na ngai kati na elaka oyo
Nzambe apesaki na bakoko na biso.
7 Bato ya mabota na biso zomi na mibale basalelaki Nzambe, butu mpe
moyi, na kolemba te, mpo ete bazalaki na elikya ete bakomona kokokisama
ya elaka yango. Mokonzi Agripa, ezali kaka mpo na elikya yango nde
Bayuda bafundi ngai.
8 Mpo na nini, kati na bino, bozali kondima te ete Nzambe akoki
kosekwisa bakufi ?
9 Ngai moko mpe nazalaki liboso kokanisa ete esengeli na ngai kosala
nyonso oyo ekoki kosalema, mpo na kotelemela Kombo ya Yesu ya
Nazareti.
10 Ezali mosala yango nde nasalaki kati na Yelusalemi : natiaki
basantu ebele na boloko, na ndingisa ya bakonzi ya Banganga-Nzambe ;
boye, tango bazalaki koboma bango, ngai mpe nazalaki kondima.
11 Kati na bandako nyonso ya mayangani, nazalaki mbala mingi
kotambola mpo na kopesa bango bitumbu mpe kotinda bango na makasi
ete bafinga Yesu-Klisto. Na zuwa na ngai oyo eleka ndelo, nazalaki kolanda
bango kino na bingumba ya bapaya mpo na konyokola bango.
12 Ezali mpo na yango nde nakendeki na Damasi, na bokonzi mpe na
etinda ya bakonzi ya Banganga-Nzambe.
13 Mokonzi, na ngonga ya midi, wana nazalaki kokende, namonaki
pole moko kowuta na likolo, elekaki kutu ata kongenga ya moyi ; pole
yango ezipaki ngai mpe bato oyo bazalaki kotambola elongo na ngai.
14 Tokweyaki biso nyonso na mabele, mpe nayokaki mongongo moko
koloba na ngai na lokota ya Arami : « Saulo, Saulo, mpo na nini ozali
konyokola Ngai ? Ezali pasi mpo na yo komibamba na basende. »
15 Bongo natunaki : « Nkolo, yo nani ? »
Nkolo azongisaki : « Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola.
16 Kasi lamuka mpe telema ! Pamba te namimonisi epai na yo mpo na
kokomisa yo mosali na Ngai mpe motatoli ya makambo oyo osili komona,
mpe ya makambo oyo nakolakisa yo na sima.
17 Nakokangola yo wuta na maboko ya bato ya ekolo na yo mpe na
maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Nakotinda yo epai na bango
18 mpo ete ofungola bango miso, olongola bango na molili mpe omema
bango na pole ; mpo ete olongola bango na se ya bokonzi ya Satana mpe
omema bango epai ya Nzambe, na tina ete bazwa bolimbisi ya masumu
mpe libula kati na bato oyo babulisama na nzela ya kondima kati na Ngai. »
19 Boye, mokonzi Agripa, wuta tango wana, nandimaki kotosa
emoniseli oyo ewutaki na Likolo.
20 Nateyaki liboso bavandi ya Damasi ; sima, nateyaki bavandi ya
Yelusalemi, ya Yuda mobimba mpe ya bikolo ya bapaya : nateyaki bango
ete basengeli kobongola mitema, kozonga epai ya Nzambe mpe, na nzela
ya misala na bango, kolakisa penza ete babongoli mitema.
21 Ezali kaka mpo na tina oyo nde Bayuda bakangaki ngai kati na
Tempelo mpe balukaki koboma ngai.
22 Kasi kino lelo, Nzambe azali kobatela ngai ; yango wana natelemi
awa mpo na kotatola liboso ya bato pamba mpe bato minene. Nazali
koteya makambo mosusu te, bobele makambo oyo basakoli mpe Moyize
baloba ete ekokokisama solo :

23 Klisto akomona pasi mpe akozala moto ya liboso ya kosekwa kati na
bakufi mpo na kosakola pole ya lobiko epai ya Bayuda mpe epai ya bato
ya bikolo ya bapaya.
24 Wana Polo azalaki nanu koloba, Festisi akataki ye maloba mpe
agangelaki ye :
— Ozali na liboma, Polo ! Boyebi oyo otondi na yango ekomisi yo
liboma !
25 Polo azongisaki :
— Tata mokonzi Festisi, nazali na liboma te. Makambo oyo nazali
koloba ezali ya solo mpe ezali penza na nzela.
26 Mokonzi Agripa kutu ayebi makambo oyo malamu ; yango wana
nazali koloba na molende nyonso liboso na ye. Nandimisami ete abungi
ata likambo moko te kati na makambo yango, pamba te esalemaki na
nkuku te.
27 Mokonzi Agripa, boni, ondimaka basakoli ? Nayebi malamu ete
ondimaka bango.
28 Agripa alobaki na Polo :
— Okanisi ete okoki kondimisa ngai kokoma Moklisto kaka na mwa
tango moke ?
29 Polo azongisaki :
— Ezala na tango molayi to na tango moke, nazali kosambela Nzambe
ete, yo moko kaka te, kasi elongo na bato nyonso oyo bazali koyoka ngai
lelo, bokoma lokola ngai, longola kaka minyololo oyo !
30 Wana azalaki koloba bongo, mokonzi, moyangeli, Berenise mpe bato
nyonso oyo bazalaki elongo na bango batelemaki.
31 Wana bazalaki kobima, balobanaki bango na bango :
— Moto oyo asali mabe ata moko te oyo ekoki komemela ye etumbu
ya kufa to ya boloko.
32 Agripa alobaki na Festisi :
— Soki moto oyo asengaki te kosamba liboso ya Sezare, esengelaki
kotika ye.

27

Bamemi Polo na Rome

1 Tango bazwaki mokano ya kozwa masuwa mpo na kokende na Itali,
bapesaki Polo elongo na ndambo ya bakangami na maboko ya Juliusi oyo
azalaki mokonzi ya basoda nkama moko ya Rome, kati na mampinga ya
mokonzi monene.
2 Tomataki na masuwa oyo ewutaki na engumba Adramite mpo na
kokende na mabongo ya pembeni-pembeni ya mokili ya Azia, mpe
tokendeki ; Arisitarke, moto ya Masedwane ya Tesalonika, azalaki na biso
elongo.
3 Mokolo oyo elandaki, tosemaki na engumba Sidoni. Lokola Juliusi
atalisaki bolingo monene epai ya Polo, apesaki ye nzela ya kokende kotala
balingami na ye mpo ete akoka kozwa masungi epai na bango.
4 Sima na biso kolongwa wana, tozongelaki mobembo na biso mpe
tozalaki konana pembeni-pembeni ya esanga ya Shipre, mpo na kokima
mipepe oyo ezalaki kobeta biso makasi mpe kopekisa biso kokende liboso.
5 Sima na biso kokatisa ebale monene oyo eleka pembeni-pembeni ya
Silisi mpe ya Pafili, tosemaki na Mira, kati na mokili ya Lisi.

6 Kuna, mokonzi ya basoda nkama moko amonaki masuwa moko ya
engumba Alekizandri, oyo ezalaki kokende na Itali, mpe akotisaki biso
kati na yango.
7 Masuwa yango ezalaki kotambola malembe penza ; boye tosalaki
mikolo mwa mingi ya mobembo, mpe tokomaki na Sinide na pasi
penza. Lokola mpe mopepe ezalaki kopekisa biso kokende liboso, tolekaki
Salimoni mpe tokendeki na ngambo ya sude ya esanga ya Kreti.
8 Tozalaki konana pembeni-pembeni ya esanga yango na pasi penza kino
tokomaki na esika oyo babengaka « Mabongo kitoko, » pene ya engumba
Laseya.
9 Lokola tolekisaki bongo tango mingi mpe masuwa ekomaki kotambola
na matata, pamba te ezalaki sima na eleko ya kokila bilei, Polo akebisaki
bango :
10 — Baninga, nazali komona lokola likama moko ya monene kosalema
na mobembo na biso, mpe ekobebisa makasi masuwa elongo na biloko,
kasi biso mpe tokoki kokufa.
11 Kasi mokonzi ya basoda nkama moko alandaki toli ya kapitene ya
masuwa mpe ya nkolo masuwa, na esika ete ayoka maloba ya Polo.
12 Lokola mpe libongo ezalaki esika ya malamu te mpo na kolekisa tango
ya malili makasi, mingi kati na bato bazwaki mokano ete tolongwa wana
mpe toluka kokoma na Fenikisi oyo ezali libongo ya Kreti, oyo etala na
ngambo ya sude-weste mpe ya nor-weste, mpo na kolekisa kuna tango
yango ya malili makasi.

Mopepe makasi mpe kozinda ya masuwa

13 Wana mwa mopepe moko ya sude ekomaki kopepa, bakanisaki ete
posa na bango ezali kokokisama ; boye batombolaki longo, mpe masuwa
ekomaki kotambola pembeni-pembeni ya esanga ya Kreti.
14 Kasi sima na mwa tango, mopepe moko ya makasi penza, mopepe oyo
babengaka « erakiloni*, » ekomaki kopepa wuta na esanga ;
15 ememaki masuwa, mpe masuwa elongaki te nguya ya mopepe. Boye
tomitikaki bongo na mopepe, mpe ememaki biso.
16 Lokola tolekaki na lombangu, na pembeni-pembeni ya esanga moke
oyo babengaka Koda, tolongaki na pasi kokanga mwa bwato oyo ebikisaka
bato na tango ya likama.
17 Sima na komatisa yango na masuwa, bazwaki basinga mpe
bakangisaki yango. Lokola bazalaki kobanga kotutana na zelo ya ngambo
ya Silite, babwakaki longo ya libaya likolo ya mayi, mpe mopepe ekobaki
komema masuwa.
18 Mokolo oyo elandaki, lokola mopepe ezalaki kaka koningisa masuwa
makasi, babwakaki na ebale, biloko oyo ezalaki kati na masuwa.
19 Na mokolo ya misato, na maboko na bango moko, babwakaki na ebale,
biloko oyo etambolisaka masuwa.
20 Lokola tosalaki mikolo ebele na kozanga komona lisusu moyi mpe
minzoto te, mpe mopepe ezalaki kaka kobeta makasi, tobungisaki elikya
ya kobika.
21 Sima na bato kosala mikolo ebele oyo baliaki lisusu te, Polo atelemaki
liboso na bango mpe alobaki :
— Baninga na ngai, bosengelaki koyoka toli na ngai ete tolongwa na
Kreti te. Soki boyokelaki ngai, likama oyo elingaki kokomela bino te mpe
bolingaki te kobungisa biloko na bino.

* **27:14** Erakiloni ezali mopepe moko ya makasi penza oyo ewutaka na ngambo ya nor-este.

22 Kasi sik'oyo, nazali kolendisa bino ete boyika mpiko, pamba te moko
te kati na bino akokufa, kaka masuwa nde ekobeba.
23 Na butu ya lelo, Anjelu na Nzambe na ngai, oyo nasalelaka, ayaki
epai na ngai
24 mpe alobaki : « Polo, kobanga te. Osengeli kosamba liboso ya
Sezare. Mpo na yo, Nzambe abateli na bomoi bato nyonso oyo ozali kosala
elongo na bango mobembo kati na masuwa. »
25 Baninga na ngai, boyika mpiko, pamba te nazali na kondima kati
na Nzambe ete akosala ndenge kaka ayebisaki ngai.
26 Kasi atako bongo, tosengeli kokangama kaka na esanga moko.
27 Na butu ya zomi na minei, masuwa ezalaki kaka komemama epai
na epai kati na ebale monene Adriatiki. Na kati-kati ya butu, basali ya
masuwa bakanisaki ete tokomi pene ya mokili ;
28 babwakaki singa mpo na komeka mozindo ya mayi mpe bamonaki
ete mozindo ya mayi ezali na bametele pene tuku misato na sambo. Wana
bapusanaki mwa liboso, bamekaki lisusu mpe bamonaki ete mozindo ya
mayi ezali na bametele pene tuku mibale na mwambe.
29 Lokola bazalaki kobanga ete masuwa etutana na mabanga, babwakaki
balongo minei na mayi wuta na sima ya masuwa, na posa makasi ya
komona tongo kotana.
30 Kasi, lokola basali ya masuwa balingaki kokima, babandaki kokitisa
kati na ebale monene mwa bwato oyo ebikisaka bato na tango ya likama,
mpe basalaki lokola nde balingi kokende kokangisa balongo na liboso ya
masuwa.
31 Polo alobaki na mokonzi ya basoda nkama moko mpe na basoda :
— Tala, soki bato oyo batikali te kati na masuwa, bino mpe bokobika
te.
32 Boye, basoda bakataki basinga oyo esimbaki mwa bwato yango mpe
batikaki yango kokweya na mayi.
33 Wana bazalaki kozela tongo kotana, Polo alendisaki bato nyonso ete
balia ; alobaki :
— Ekokisi lelo mikolo zomi na minei wuta bozali kozela, mpe bolie
ata eloko moko te.
34 Nasengi na bino ete bolia sik'oyo. Bosengeli na yango mpo ete
bozala na bomoi. Moko te kati na bino akobungisa ata suki moko ya moto
na ye.
35 Sima na ye koloba bongo, akamataki lipa mpe azongisaki matondi epai
na Nzambe liboso na bango nyonso ; bongo akataki yango mpe abandaki
kolia.
36 Bango nyonso balendisamaki mpe bakomaki kolia.
37 Kati na masuwa, tozalaki bato nkama mibale na tuku sambo na
motoba.
38 Sima na bango kolia mpe kotonda mingi, babwakaki ble na ebale mpo
na kokitisa kilo ya masuwa.
39 Tango tongo etanaki, bamonaki mokili te, kasi bamonaki kaka libongo
moko ya zelo na suka, epai ebale ekota. Boye bazwaki mokano, soki
bakolonga, ya kosemisa masuwa kuna.
40 Babwakaki balongo na ebale ; mpe kaka na tango yango, bafungolaki
basinga ya yenda, batombolaki bakapo mpo ete mopepe emema masuwa
na ngambo ya libongo ya zelo.
41 Kasi masuwa ekendeki kotutana na zelo ya ebale mpe ekangamaki.
Wana eteni ya liboso ya masuwa ekangamaki na zelo mpe ezalaki

lisusu koningana te, eteni ya sima ya masuwa epanzanaki na nguya ya bambonge.
42 Basoda bazwaki likanisi ya koboma bakangami mpo bazalaki kobanga
ete bakatisa mayi mpe bakima.
43 Kasi lokola mokonzi ya basoda nkama moko azalaki na posa ya
kobikisa Polo, apekisaki bango kokokisa likanisi na bango. Boye, atindaki
bato oyo bayebaki kokata mayi ete bazala bato ya liboso ya kokweya na
mayi mpe bakende na mokili.
44 Bamosusu basengeli kolanda bango na kodiembela na mabaya to na
biteni ya masuwa. Ezali ndenge wana nde bato nyonso bakomaki malamu
na mokili.

28

Polo kati na esanga ya Malite

1 Wana tososolaki ete tosili kobika na likama, toyokaki ete babengaka
esanga yango Malite.
2 Bavandi ya esanga yango batalisaki biso bolingo monene mpe basun-
gaki biso mingi. Lokola mvula ezalaki konoka mpe malili ezalaki makasi,
bapelisaki moto mpe babengaki biso nyonso ete tokende koyetola.
3 Polo alokotaki liboke ya bakoni ; mpe tango abwakaki yango na moto,
molunge ya moto ebimisaki etupa mpe ekangamaki na loboko na ye.
4 Tango bavandi ya esanga bamonaki nyoka ezali kodiembela na loboko
ya Polo, balobanaki bango na bango :
— Solo, moto oyo azali penza mobomi ! Awuti kobika na likama ya
ebale, kasi bosembo ya Nzambe elandi ye kaka mpo na koboma ye !
5 Kasi Polo aningisaki loboko, mpe nyoka yango ekweyaki na moto, mpe
ayokaki ata pasi te.
6 Bato nyonso bazalaki kozela ete nzoto na ye evimba to akufa mbala
moko ; kasi wana bazelaki tango molayi mpe bamonaki ata likambo moko
te ya mabe kokomela ye, babongolaki makanisi mpe balobaki :
— Moto oyo azali nzambe.
7 Zingazinga ya esika oyo tozalaki, ezalaki na mabele ya Pibiliusi, kalaka
mokonzi ya esanga. Ayambaki biso malamu epai na ye, mpe tolekisaki
kuna mikolo misato.
8 Nzokande, tata ya Pibiliusi azalaki ya kolala na mbeto mpo ete azalaki
kobela fievele mpe pulupulu ya makila. Polo akendeki kotala ye, akotaki
na ndako na ye, asambelaki, atielaki ye maboko mpe abikisaki ye.
9 Sima na yango, babeli mosusu ya esanga bayaki epai na ye mpe
babikisamaki.
10 Boye, bapesaki biso lokumu ya ndenge na ndenge ; mpe tango
tokomaki pene ya kozongela mobembo na biso, bapesaki biso biloko
nyonso oyo tozalaki na yango posa mpo na mobembo.

Polo akomi na Rome

11 Sima na basanza misato, tozwaki masuwa oyo elekisaki tango na
yango ya malili makasi kati na esanga. Ezalaki masuwa ya engumba
Alekizandri, oyo batia bilembo ya Kasitori mpe Polikisi*.
12 Tosemaki na engumba Sirakize, mpe tolekisaki kuna mikolo misato.

* **28:11** Kasitori mpe Polikisi bazali mapasa ya banzambe ya bato ya mokili ya Grese. Bato oyo basalaka na masuwa bazalaki kozwa bango lokola banzambe oyo babatelaka bango.

13 Kolongwa wana, tonanaki pembeni-pembeni ya mokili mpe tokomaki
na engumba Regio. Mokolo oyo elandaki, mopepe ya sude ekomaki kopepa
mpe, sima na mikolo mibale, tokomaki na Puzoli.
14 Kati na engumba yango, tokutaki bandeko oyo basengaki biso ete
tovanda elongo na bango poso mobimba. Ezali ndenge wana nde
tokendeki na Rome.
15 Tango bandeko ya Rome bayokaki ete tokomi, bayaki kino na zando ya
Apiusi mpe na esika oyo babengaka « Bandako misato, » mpo na kokutana
na biso. Tango Polo amonaki bango, azongisaki matondi epai ya Nzambe
mpe azwaki lisusu molende.
16 Tango tokomaki na Rome, bapesaki Polo nzela ya kovanda ye moko
na ndako ; batielaki ye soda moko mpo na kokengela ye.

Polo ateyi na Rome

17 Sima na mikolo misato, Polo abengisaki bakambi ya Bayuda mpo ete
bakutana na ye. Tango basanganaki, alobaki na bango :
— Bandeko na ngai, ata nasalaki bato ya ekolo na biso ata mabe moko
te, mpe nabukaki ata mobeko moko te ya bakoko na biso, bakangaki
ngai na Yelusalemi mpe bakabaki ngai na maboko ya bato ya Rome.
18 Sima na bato ya Rome koyekola na mozindo likambo na ngai,
bazwaki mokano ya kotika ngai, pamba te bamonaki likambo moko te
ya mabe oyo ekokaki kosala ete nazwa etumbu ya kufa.
19 Kasi Bayuda basepelaki te na mokano yango ; boye nasengaki ete
nakende kosamba liboso ya Sezare ; elingi koloba te ete nazalaki na
likanisi ya kofunda bato ya ekolo na ngai.
20 Yango wana nasengaki komona bino mpe kosolola na bino, pamba
te ezali mpo na elikya ya Isalaele nde nakangami na minyololo oyo.
21 Bayuda bazongiselaki ye :
— Biso awa, tozwaki ata mokanda moko te kowuta na Yuda na tina
na yo ; mpe kati na bandeko oyo bayaki awa, moto ata moko te apesaki
biso sango to ayebisaki biso likambo ya mabe na tina na yo.
22 Kasi tozali na posa ete yo moko oyebisa biso makanisi na yo, pamba
te toyebi malamu ete lingomba na yo ezali kobundisama bisika nyonso.
23 Bayokanaki kokutana na Polo mokolo mosusu. Bongo tango mokolo
yango ekokaki, bayaki ebele na esika oyo Polo azalaki kovanda. Wuta na
tongo kino na pokwa, Polo azalaki kolimbolela bango mpe koteya bango
makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe, mpe azalaki kosala nyonso mpo
ete bandima makambo oyo azalaki koloba na tina na Yesu, na nzela ya
Mobeko ya Moyize mpe makomi ya basakoli.
24 Bamoko bandimisamaki na nzela ya makambo oyo azalaki koloba,
kasi bamosusu baboyaki kondima.
25 Tango bakomaki pene ya kozonga, bango na bango batikalaki kaka
koyokana te ; bongo Polo abakisaki liloba oyo :
— Molimo Mosantu alobaki na bakoko na bino makambo ya solo tango
alobaki na nzela ya mosakoli Ezayi :
26 « Kende koloba na bato oyo :
Matoyi na bino ekoyoka na pamba, bokososola te ;
miso na bino ekotala na pamba, bokomona te.
27 Pamba te mitema ya bato oyo ekomi mabanga ;
bakangi penza matoyi mpe miso na bango,
noki te miso na bango emona,
matoyi na bango eyoka,
mitema na bango esosola,

babongola mitema, mpe nabikisa bango. »
28 Yango wana, nalingi boyeba ete Nzambe atindi lobiko na Ye epai ya
bato ya bikolo ya bapaya, mpe bakoyoka.
[
29 Tango Polo asilisaki koloba, Bayuda bakendeki, mpe bazalaki kotiana
tembe makasi kati na bango.]
30 Polo awumelaki mibu mibale mobimba kati na ndako ya kofutela.
Azalaki koyamba bato nyonso oyo bazalaki koya kotala ye ;
31 azalaki kosakola sango ya Bokonzi ya Nzambe mpe koteya na tina na
Nkolo Yesu-Klisto, na molende nyonso mpe na kozanga bipekiseli.

Mokanda epai ya Barome

Polo apesi baklisto ya Rome mbote

1 Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete azala ntoma mpe
aponama mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe,
2 Sango Malamu oyo Nzambe alaka wuta kala na nzela ya basakoli na Ye
kati na Makomi ya bule,
3 Sango Malamu oyo ezali koloba na tina na Mwana na Ye, oyo kati na
bomoto na Ye, abotamaki na libota ya Davidi,
4 mpe na nzela ya Molimo Mosantu, amonisamaki na nguya nyonso ete
azali Mwana na Nzambe, na nzela ya lisekwa na Ye kati na bakufi : Yesu-
Klisto, Nkolo na biso.
5 Ezali na nzela na Ye nde nazwaki ngolu ya kozala ntoma mpo na kosala
ete na Kombo na Ye, Bapagano batosa Ye na nzela ya kondima.
6 Boye, bino mpe bozali na molongo ya bato yango oyo Yesu-Klisto abenga.

7 Epai na bino nyonso oyo, kati na Rome, bozali balingami ya Nzambe
mpe bobengama mpo na kozala basantu :

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Polo mpe baklisto ya Rome

8 Ya liboso, nazali kozongisa matondi epai ya Nzambe na ngai, na nzela
ya Yesu-Klisto, mpo na bino nyonso, pamba te bazali kolobela kondima na
bino kati na mokili mobimba.
9 Nzambe oyo nasalelaka na motema na ngai mobimba tango nateyaka
Sango Malamu ya Mwana na Ye, azali Motatoli na ngai ete natikaka te
kotanga kombo na bino
10 kati na mabondeli na ngai tango nyonso ; mpe nasengaka na Nzambe
ete, na mikolo oyo to na mikolo oyo ekoya, apesa ngai nzela ya koya kotala
bino, soki ezali mokano na Ye.
11 Pamba te nazali na posa makasi ya komona bino mpo na kopesa bino
likabo ya ngolu, likabo ya Molimo, mpo ete bolendisama na kondima na
bino
12 to mpo ete tolendisana elongo, na nzela ya kondima moko oyo tozali
na yango.
13 Bandeko na ngai, nalingi boyeba ete nazalaki mbala mingi kosala
mabongisi ya koya epai na bino, mpo na kobuka mbuma kati na bino,
ndenge nazalaki kosala kati na Bapagano mosusu ; kasi kino sik'oyo,
bipekiselo mingi ezali kokanga ngai nzela.
14 Nazali na niongo ya Bagreki mpe ya bato oyo bazali Bagreki te, ya
bato ya bwanya mpe ya bazoba.
15 Yango wana nazali penza na posa makasi ya koteya Sango Malamu
epai na bino oyo bozali na Rome.

Nguya ya Sango Malamu

16 Nazali na soni te mpo na Sango Malamu, pamba te ezali nguya ya
Nzambe mpo na lobiko ya moto nyonso oyo andimaka : liboso, ya Moyuda,
mpe sima, ya Mogreki.
17 Pamba te Sango Malamu yango emonisaka biso bosembo ya Nzambe,
oyo ezwamaka na nzela ya kondima, wuta na ebandeli kino na suka,
kolanda ndenge ekomama : « Moto ya sembo akobika na nzela ya
kondima. »

Bato nyonso bazali bato ya masumu

Lisumu ya bato ya bikolo ya bapaya

18 Solo, Nzambe amonisaka kanda na Ye wuta na lola mpo na kopesa
etumbu, na lisumu mpe na mabe nyonso ya bato oyo bazipaka bosolo na
nzela ya misala na bango ya mabe,
19 pamba te makambo oyo bakoki koyeba na tina na Nzambe emonanaka
polele kati na bango ; Ye moko Nzambe nde alakisa bango yango na polele.
20 Wuta Nzambe akela mokili, makoki na Ye, oyo emonanaka na miso te,
lokola nguya na Ye ya seko mpe bonzambe na Ye, emonanaka polele penza,
tango bayekolaka yango na nzela ya misala na Ye. Boye, bato bakoki te
komilongola na ngambo.
21 Pamba te, atako bayebaki Nzambe, kasi bapesaki Ye te lokumu oyo
ekoki na Nzambe mpe bapesaki Ye matondi te, kasi makanisi na bango
ekomaki ya bozoba, mpe mitema na bango, oyo ezangaki mayele, etondaki
na molili.
22 Atako bazalaki komimona bato ya bwanya, kasi bakomaki bazoba.
23 Na esika ete bakumisa Nzambe oyo akufaka te mpe atonda na nkembo,
bakumisaki banzambe ya bikeko lokola bililingi ya bato oyo bakufaka,
ya bandeke, ya banyama oyo etambolaka na makolo minei mpe oyo
etambolaka na libumu.
24 Yango wana, Nzambe akabaki bango kati na baposa mabe ya mitema
na bango mpe na misala ya bosoto, mpo ete basambwisa banzoto na bango
moko, na nzela ya moko to ya mosusu.
25 Basundolaki bosolo ya Nzambe mpo na komipesa na makambo ya
lokuta, bapesaki lokumu mpe bagumbamelaki bikelamu, na esika ya
Mokeli oyo apesamela nkembo mpo na seko. Amen !
26 Yango wana, Nzambe asundolaki bango kati na baposa ya soni. Ezala
basi na bango, batikaki kosangisa nzoto na mibali mpo na komipesa na
bosangisi nzoto oyo esengeli te.
27 Ndenge moko mpe mpo na mibali : batikaki kosangisa nzoto na basi,
batondisamaki na posa ya kosangisa nzoto na baninga na bango mibali ;
basalaki makambo ya soni, mibali na mibali, mpe bazwaki kati na bango
moko lifuti oyo ekokaki na libunga na bango.
28 Lokola bamonaki ete koyeba Nzambe ezali na tina te, Nzambe akabaki
bango na makanisi na bango ya mabe, mpo ete basala makambo oyo
ebongi te.
29 Batondaki na lolenge nyonso ya misala ya sembo te, ya makambo
mabe, ya lokoso, ya mabe, ya zuwa, ya misala ya koboma bato, ya koswana,
ya kokosela baninga makambo mpe ya koyina bato ; bakomaki bato na
songisongi,
30 na kotiola baninga, banguna ya Nzambe, bato batonda na lolendo, na
lofundu, na bilobaloba, na mayele ya kosala mabe, batomboki na miso ya
baboti na bango ;
31 bato bazanga mayele, bosembo, bolingo mpe mawa.

32 Bayebi malamu ekateli ya sembo ya Nzambe ete bato oyo basalaka
makambo ya lolenge wana basengeli na kufa, kasi bazali kaka kokoba
kosala makambo wana nyonso mpe kondima bato oyo basalaka yango.

2

Kosambisama ya sembo ezali ya Nzambe

1 Yango wana, yo moto oyo osambisaka bato mosusu, ozali na ngambo,
ata soki ozali nani ; pamba te wana osambisaka bato mosusu, omisam-
bisaka yo moko, mpo ete yo oyo osambisaka bango osalaka mpe kaka
makambo yango.
2 Nzokande, toyebi malamu ete Nzambe asambisaka kolanda bosolo bato
oyo basalaka makambo ya lolenge wana.
3 Boni, okanisi ete okokima kosambisama ya Nzambe, yo oyo osambisaka
bato oyo basalaka makambo ya lolenge wana mpe osalaka makambo
yango kaka lokola bango ?
4 To mpe boni, okanisi ete ozali kotiola bomengo ya boboto, ya kokanga
motema mpe ya bolamu na Nzambe, wana ozali kobosana ete boboto na
Ye ememaka yo na kobongola motema ?
5 Kasi mpo na moto makasi na yo mpe motema libanga na yo, ozali
yo moko komibendela etumbu monene mpo na mokolo oyo Nzambe
akokweyisa kanda na Ye mpe akomonisa kosambisama na Ye ya sembo.
6 Nzambe akofuta moto na moto kolanda misala na ye :
7 bomoi ya seko epai ya moto oyo, na nzela ya molende na ye ya kosala
malamu, alukaka nkembo, lokumu mpe makambo oyo ebebaka te ;
8 kasi kanda mpe kanda makasi epai ya moto oyo, na nzela ya botomboki
na ye, aboyaka solo mpe asepelaka na mabe.
9 Minyoko mpe mitungisi ezali kozela moto nyonso oyo asalaka mabe :
liboso, Moyuda, mpe sima, Mogreki.
10 Kasi nkembo, lokumu mpe kimia ezali kozela moto nyonso oyo asalaka
bolamu : liboso, Moyuda, mpe sima, Mogreki ;
11 pamba te Nzambe aponaka bilongi te.
12 Bato nyonso oyo basalaki masumu na kozanga koyeba Mobeko
bakokufa na kozanga mpe Mobeko. Nzokande bato oyo basalaki masumu,
wana basengeli kotosa Mobeko, bakosambisama kolanda Mobeko.
13 Pamba te ezali te bato oyo bayokaka Mobeko nde bazali sembo na miso
na Nzambe, kasi ezali ba-oyo batosaka Mobeko yango nde bakotangama
lokola bato ya sembo.
14 Soki Bapagano oyo bayebi Mobeko te bazali kosala na ndenge na
bango moko makambo oyo Mobeko esengaka, boyeba ete bamikomisaka
Mobeko mpo na bango moko atako bazali na Mobeko yango te.
15 Na bongo, na nzela ya bizaleli na bango, balakisaka ete misala oyo
Mobeko esengaka ezali ya kokomama kati na mitema na bango. Mitema
na bango etatolaka yango, ndenge moko na makanisi oyo na nzela na
yango bamifundaka to bamilongisaka.
16 Nyonso wana ekomonana polele, na mokolo oyo Nzambe akosambisa
basekele ya bato na nzela ya Yesu-Klisto, kolanda Sango Malamu oyo
nateyaka.

Bayuda mpe Mobeko

17 Boye, yo moto oyo omibengaka Moyuda, otiaka elikya na yo kati na
Mobeko, omikumisaka mpo na Nzambe,

18 oyebi mokano ya Nzambe mpe oyebi kososola makambo oyo eleki
malamu, pamba te Mobeko eteya yo.
19 Ondimisami solo ete ozali motambolisi ya bakufi miso, pole ya bato
oyo bayengaka-yengaka kati na molili,
20 molakisi ya bazoba, moteyi ya bana mike, pamba te ozwaka kati na
Mobeko boyebi nyonso mpe bosolo.
21 Yo moto oyo oteyaka bato mosusu, boni, yo moko omiteyaka te ? Yo
oyo oteyaka bato mosusu ete bayiba te, boni, oyibaka ?
22 Yo oyo olobaka na bato ete basala ekobo te, boni, osalaka ekobo ? Yo
oyo omipesaka te na banzambe ya bikeko, boni, ozwaka na makasi biloko
kati na batempelo ?
23 Yo oyo omikumisaka mpo na Mobeko, boni, ozali kobebisa lokumu ya
Nzambe na kobuka Mobeko ?
24 Mpo na yango, kolanda ndenge ekomama : « Likolo na bino, Kombo
ya Nzambe ezali kofingama kati na Bapagano. »
25 Kokatama ngenga ezali na tina soki ozali kotosa Mobeko ; kasi soki
obuki Mobeko, okomi lokola okatama na yo ngenga te.
26 Kasi soki moto oyo akatisa ngenga te azali kotosa malako ya sembo ya
Mobeko, boni, akotangama te lokola moto akatama ngenga ?
27 Moto oyo akatisa ngenga te kasi atosaka Mobeko akosambisa yo oyo
obukaka Mobeko atako ozali na Makomi ya Mobeko mpe okatisa ngenga.
28 Pamba te ezali te makambo oyo emonanaka na miso nde ekomisaka
moto Moyuda, mpe ezali te elembo oyo emonanaka na nzoto nde esalaka
kokatama ngenga.
29 Ezali kaka makambo ya kati nde ekomisaka moto Moyuda, mpe
kokatama ngenga ya solo ezali nde oyo Molimo asalaka kati na motema ;
ezali te oyo tosalaka na kotosa Mobeko. Lokumu ya Moyuda ya boye
ewutaka na bato te, kasi na Nzambe.

3

1 Boye, kozala Moyuda ezali na litomba nini ? Kokatama ngenga ezali
na tina nini ?
2 Solo, ezali penza na litomba monene kati na makambo nyonso. Pamba
te Maloba ya Nzambe epesamaki liboso epai na bango.
3 Soki Bayuda mosusu bazangaki kondima, boni, bozangi na bango
kondima ekolongola bosembo ya Nzambe ?
4 Soki moke te ! Nzambe azali solo, mpe bato nyonso bazali bakosi
kolanda ndenge ekomama :
« Mpo ete bamona yo sembo na maloba na yo,
mpe okobanda kolongaka tango bakobanda kosambisaka yo. »
5 Kasi soki mabe na biso ezali kotalisa polele bosembo ya Nzambe, toloba
nini ? Nzambe azali mabe tango akitiselaka biso kanda na Ye ? Nazali
kaka kokanisa lokola moto.
6 Te, ezali bongo te ! Soki ezalaki bongo, ndenge nini Nzambe akokaki
kosambisa mokili ?
7 To soki lokuta na ngai etalisi polele bosolo ya Nzambe mpe etomboli
nkembo na Ye, mpo na nini nazwa lisusu etumbu lokola moto ya masumu ?
8 Mpe mpo na nini toloba te : « Tika ete tosala mabe mpo ete bolamu
ebima kati na mabe » ndenge bato oyo batongaka biso bakosaka ete
toteyaka bongo. Bato wana basengeli kozwa etumbu oyo ekoki na mabe
na bango.

Moto ya sembo azali te

9 Boye, toloba nini ? Biso Bayuda toleki bato mosusu ? Te, soki moke
te ! Pamba te tosilaki kotalisa ete bato nyonso, ezala Bayuda to Bapagano,
bango nyonso bazali na se ya bokonzi ya lisumu.
10 Kolanda ndenge ekomama :
« Moto ya sembo azali te, ata moko te ;
11 moto ya mayele azali te ;
ata moto moko te alukaka Nzambe.
12 Bango nyonso babunga nzela,
bango nyonso bamibebisa ;
moko te asalaka bolamu,
ata moko te.
13 Minoko na bango ezali lokola bakunda ya kofungwama,
lolemo na bango esalaka mosala ya kokosa,
bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa.
14 Minoko na bango etonda na makambo ya bololo
mpe na bilakeli mabe.
15 Makolo na bango epotaka mbangu
mpo na kosopa makila.
16 Na bisika nyonso oyo balekelaka,
batikaka kaka libebi mpe pasi ;
17 bayebi nzela ya kimia te.
18 Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te
na miso na bango. »
19 Nzokande, toyebi malamu ete makambo nyonso oyo Mobeko elobaka,
elobaka yango mpo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko, mpo
ete moto moko te amilongisa, mpe mpo ete moto nyonso asosola ete azali
moto ya masumu liboso ya Nzambe.
20 Yango wana, moto moko te akotangama lokola moto ya sembo na miso
ya Nzambe mpo ete akokisi misala ya Mobeko, pamba te Mobeko epesaka
kaka boyebi ya lisumu.

Bosembo na nzela ya kondima

21 Kasi sik'oyo, na kozanga kosalela Mobeko, Nzambe atalisi polele
ndenge nini akomisaka bato sembo liboso na Ye, ndenge Mobeko mpe
Basakoli batatola yango.
22 Bato nyonso oyo bandimaka, Nzambe akomisaka bango bato ya sembo
na nzela ya kondima Yesu-Klisto. Bokeseni ezali te kati na Bayuda mpe
Bapagano,
23 pamba te bato nyonso basali masumu mpe bazangi nkembo ya
Nzambe ;
24 mpe bato nyonso bakomi bato ya sembo na ofele, na ngolu na Ye, na
nzela ya lisiko kati na Yesu-Klisto.
25 Nzambe akabaki Klisto lokola mbeka mpo ete, na nzela ya kosopa
makila na Ye, Klisto azwa bolimbisi masumu ya bato oyo bazali kondima.
Asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye, pamba te, na tango ya kala,
tango oyo akangaki motema, apesaki bato etumbu te mpo na masumu na
bango.
26 Nzambe asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye na tango oyo,
mpo ete Ye moko azala Sembo mpe atanga lokola moto ya sembo, moto
oyo azali kondimela Yesu.
27 Boye, tina nini komikumisa ? Tina ezali te ! Na mobeko nini ? Na
mobeko ya misala ? Te, kasi na nzela ya kondima.

28 Pamba te tososoli ete moto atangamaka lokola moto ya sembo na nzela
kaka ya kondima, kasi na nzela ya kotosa Mobeko te.
29 Boni, Nzambe azali kaka Nzambe ya Bayuda ? Azali mpe Nzambe ya
bato ya bikolo ya bapaya te ? Solo, azali mpe Nzambe ya bato ya bikolo
ya bapaya.
30 Pamba te Nzambe azali kaka moko ; Ye nde akomisaka, na nzela
ya kondima na bango, bato oyo bakatisa ngenga mpe bato oyo bakatisa
ngenga te, bato ya sembo.
31 Boni, tobomi Mobeko likolo ya kondima ? Soki moke te ! Tozali kutu
kolendisa yango.

4

Abrayami akomaki sembo mpo na kondima na ye

1 Toloba nini na tina na Abrayami, koko na biso ? Azwaki nini na
bomoto ?
2 Soki Abrayami atangamaki lokola moto ya sembo na nzela ya misala,
akokaki solo komikumisa ; kasi liboso ya Nzambe, ezali bongo te !
3 Makomi elobi nini ? « Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe,
yango wana Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. »
4 Soki moto asali mosala, batangaka lifuti na ye lokola likabo te, kasi
lokola motoki na ye.
5 Nzokande, soki moto asali mosala te, kasi andimeli Nzambe oyo
atangaka bato ya masumu lokola bato ya sembo, kondima na ye ekokomisa
ye moto ya sembo.
6 Davidi mpe alobaki bongo tango atatolaki esengo ya moto oyo Nzambe
akomisi sembo na kozanga misala :
7 « Esengo na bato
oyo mabe na bango elimbisami,
mpe masumu na bango elongwe !
8 Esengo na moto
oyo Nkolo atangelaka lisumu te ! »
9 Boni, esengo yango ezali kaka mpo na bato oyo bakatisa ngenga to ezali
mpe mpo na bato oyo bakatisa ngenga te ? Solo, tozali koloba : Mpo ete
Abrayami azalaki na kondima, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo.
10 Esalemaki tango nini ? Esalemaki liboso na ye kokatisa ngenga to
sima na ye kokatama ngenga ? Esalemaki te sima na ye kokatama ngenga ;
esalemaki nde liboso na ye kokatisa ngenga.
11 Nzambe apesaki ye elembo ya kokatama ngenga lokola kashe ya
bosembo oyo azwaki na nzela ya kondima, wana azalaki akatama nanu
ngenga te. Boye akoma na mbala moko tata ya bato nyonso oyo
bandimaka, wana bazali bakatama ngenga te mpo ete bango mpe bakoma
bato ya sembo,
12 mpe tata ya bato oyo bakatisa ngenga, ba-oyo bakatama ngenga kaka
te, kasi balandaka mpe ndakisa ya kondima oyo Abrayami, tata na biso,
azalaki na yango liboso ete bakata ye ngenga.
13 Ezali na nzela ya Mobeko te nde Abrayami mpe bakitani na ye
bapesamelaki elaka ya kozwa mokili lokola libula, kasi ezali nde na nzela
ya bosembo oyo ewutaka na kondima.
14 Pamba te soki ezali bato oyo batosaka mibeko nde bakozwa libula
yango, wana kondima ezali lisusu na tina te mpe elaka ezali te,
15 pamba te Mobeko ebendaka kanda ya Nzambe. Nzokande, esika oyo
Mobeko ezali te, kobuka Mobeko mpe ezalaka te.

16 Yango wana, elaka eyaka na nzela ya kondima, mpo ete ezala na nzela
ya ngolu mpe mpo ete ezala mpo na bakitani nyonso ya Abrayami : kaka
te mpo na ba-oyo babengami bakitani na nzela ya Mobeko, kasi mpe mpo
na ba-oyo bazali na kondima ya Abrayami oyo azali tata na biso nyonso,
17 kolanda ndenge ekomama : « Nakomisaki yo tata ya bikolo ebele. »
Azali tata na biso na miso ya Nzambe oyo ye andimaki, Nzambe oyo
apesaka bomoi epai ya bakufi mpe azalisaka biloko oyo etikala kozala te.
18 Atako Abrayami akokaki lisusu te kotia elikya, kasi atiaki kaka elikya
mpe andimaki ; boye akomaki tata ya bikolo ebele, kolanda ndenge
Nzambe aloba mpo na ye : « Bakitani na yo bakozala ebele. »
19 Abrayami akomaki na mibu pene nkama moko, kasi kondima na ye
elembaki te atako atalaki nzoto na ye, oyo ezalaki lisusu na makasi te, mpe
nzoto ya Sara oyo akokaki lisusu kobota te.
20 Nzokande, na esika ete atia tembe na elaka ya Nzambe mpe aboya
kondima, kasi kondima na ye epesaki ye lisusu makasi koleka mpe azalaki
kopesa Nzambe nkembo,
21 wana andimisamaki makasi ete Nzambe azali na makoki ya kokokisa
elaka na Ye.
22 Yango wana, mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto
ya sembo.
23 Nzokande, ezali mpo na ye moko kaka te nde ekomama : « Nzambe
atangaki ye lokola moto ya sembo ; »
24 ezali mpe mpo na biso oyo Nzambe akotanga lokola bato ya sembo
mpo ete tondimelaka Ye oyo asekwisaki, kati na bakufi, Yesu, Nkolo na
biso,
25 oyo akabamaki mpo na masumu na biso mpe asekwaki mpo ete
tokoma bato ya sembo.

5

Kimia elongo na Nzambe

1 Yango wana, lokola tokomi bato ya sembo na nzela ya kondima, tozali
na kimia elongo na Nzambe na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto
2 oyo na nzela na Ye, tozwi ndingisa, na nzela ya kondima, ya kozwa
ngolu oyo kati na yango tozali kowumela mpe tozali komikumisa kati na
elikya ete tokobika nkembo ya Nzambe.
3 Tozali mpe komikumisa kati na pasi, pamba te toyebi ete pasi ebotaka
koyika mpiko,
4 koyika mpiko ememaka elonga kati na komekama, mpe elonga kati na
komekama ebotaka elikya.
5 Nzokande, elikya ekosaka te, pamba te Nzambe asopaki bolingo na
Ye kati na mitema na biso na nzela ya Molimo Mosantu oyo Ye Nzambe
apesaki biso.
6 Solo, wana tozalaki nanu bato na bolembu, Klisto akufaki mpo na bato
ya masumu, na tango oyo Nzambe abongisaki.
7 Ezali pasi komona moto kondima kokufa mpo na moto ya sembo ; tango
mosusu, moto akoki kondima kokufa mpo na moto ya malamu.
8 Kasi tala ndenge nini Nzambe alakisi biso bolingo na Ye : wana tozalaki
nanu bato ya masumu, Klisto akufelaki biso.
9 Lokola tokomi sik'oyo bato ya sembo na nzela ya makila na Ye, Klisto
akobikisa biso mpe na kanda ya Nzambe.

10 Solo, wana tozalaki nanu banguna ya Nzambe, Ye moko Nzambe
azongisaki boyokani na biso elongo na Ye na nzela ya kufa ya Mwana
na Ye. Boye lokola azongisi boyokani yango, akobikisa biso mpe na nzela
ya bomoi ya mwana na Ye.
11 Yango kaka te ! Tozali mpe komikumisa kati na Nzambe na nzela
ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo azongisi boyokani na biso elongo na
Nzambe.

Adamu mpe Yesu-Klisto

12 Yango wana, ndenge lisumu ekotaki na mokili na nzela ya moto moko,
mpe kufa na nzela ya lisumu, ndenge wana mpe kufa ekangaki bato
nyonso na nzela ya lisumu, pamba te bato nyonso basalaki masumu.
13 Solo, liboso ete Nzambe apesa Mobeko, lisumu ezalaki kati na mokili,
kasi lisumu ekoki kotangama te soki Mobeko ezali te.
14 Nzokande, wuta na tango ya Adamu kino na tango ya Moyize, kufa
ezalaki na bokonzi ata epai ya bato oyo basalaki masumu te, na lolenge
ya Adamu oyo abukaki mobeko mpe azali elilingi ya moto oyo asengelaki
koya.
15 Kasi ezali na bokeseni monene kati na likabo ya ofele ya Nzambe mpe
lisumu ! Pamba te soki lisumu ya moto moko ememelaki bato ebele kufa,
ngolu ya Nzambe mpe likabo ya ofele oyo eyaki na nzela ya ngolu ya moto
moko, Yesu-Klisto, efulukaki meke mpo na bato ebele.
16 Likabo ya Nzambe ezali na motuya makasi koleka mabe ya lisumu
ya moto moko : likolo ya lisumu moko, kosambisama eyei mpe ememi
etumbu ; kasi likolo ya masumu ebele, likabo ya ngolu eyei mpe elongoli
etumbu.
17 Pamba te soki na nzela ya mabe ya moto moko, kufa ezwaki bokonzi
likolo ya moto wana se moko, ndenge nini bato oyo bazwaka bomengo ya
ngolu ya Nzambe mpe likabo ya bosembo bazala na bokonzi te kati na
bomoi na nzela ya Yesu-Klisto Ye moko !
18 Na mokuse, ndenge mabe ya moto moko ememelaki bato nyonso
etumbu, ndenge wana mpe mosala ya moto moko mpo na kokokisa
bosembo ememeli bato nyonso bonsomi mpe bomoi.
19 Pamba te ndenge kozanga botosi ya moto moko ekomisaki bato ebele
bato ya masumu, ndenge wana mpe botosi ya moto moko ekomisi bato
ebele bato ya sembo.
20 Mobeko eyaki mpo ete lisumu ebotana. Kasi epai lisumu ebotanaki,
ngolu efulukaki koleka
21 mpo ete, ndenge lisumu elakisaki bokonzi na yango na nzela ya kufa,
ngolu mpe elakisa bokonzi na yango na nzela ya bosembo mpo na komema
na bomoi ya seko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso.

6

Kufa mpo na lisumu mpe bomoi kati na Klisto

1 Boye, toloba nini ? Tosalaka na biso masumu mpo ete ngolu efuluka
koleka ?
2 Soki moke te ! Biso oyo tosila kokufa mpo na lisumu, ndenge nini
tozongela lisusu kotambola kati na masumu ?
3 Boni, boyebi te ete biso nyonso oyo tosila kobatisama kati na Yesu-Klisto
tozwaki nde libatisi kati na kufa na Ye ?

4 Bakundaki biso elongo na Ye na nzela ya libatisi kati na kufa na Ye mpo
ete, lokola Klisto asekwaki kati na bakufi na nzela ya nkembo ya Tata, biso
mpe totambola na bomoi ya sika.
5 Pamba te soki tosanganaki elongo na Ye kati na kufa na Ye, solo
tokosangana mpe elongo na Ye kati na lisekwa na Ye.
6 Pamba te toyebi malamu ete bomoto ya kala ebakamaki na ekulusu
elongo na Klisto mpo ete nzoto na biso lokola esalelo ya lisumu ekufa mpe
tozala lisusu bawumbu ya lisumu te.
7 Moto nyonso oyo asilaki kokufa atangamaki lokola moto ya sembo :
azali lisusu te na se ya bokonzi ya lisumu.
8 Nzokande, lokola tosila kokufa elongo na Klisto, tozali kondima ete
tokozala mpe na bomoi elongo na Ye.
9 Pamba te toyebi malamu ete Klisto oyo asekwaki kati na bakufi akokufa
lisusu te ; kufa ezali lisusu na bokonzi te likolo na Ye.
10 Akufaki mpo na lisumu mbala moko mpo na libela ; kasi sik'oyo azali
na bomoi, mpe azali na bomoi mpo na Nzambe.
11 Boye bino mpe, bomimona lokola bakufi mpo na lisumu, kasi lokola
bato ya bomoi mpo na Nzambe kati na Yesu-Klisto.
12 Yango wana, tika ete lisumu ezala lisusu na bokonzi te kati na banzoto
na bino, oyo ekokufa ; mpe bosengeli lisusu te kotosa baposa na yango ya
mabe.
13 Bokaba biteni ya banzoto na bino te na lisumu lokola bisalelo mpo na
mabe, kasi bomikaba bino moko epai na Nzambe lokola bato oyo basekwa
kati na bakufi mpe bazali na bomoi ; mpe bokabela Ye biteni ya banzoto
na bino lokola bisalelo mpo na bosembo.
14 Pamba te lisumu ekozala lisusu na bokonzi te likolo na bino, pamba
te bozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko te, kasi na se ya ngolu.
15 Boye toloba nini ? Tokoba kosala masumu mpo ete tozali na se ya
bokonzi ya Mobeko te kasi na se ya ngolu ? Soki moke te !
16 Boni, boyebi te ete soki bomikabi epai ya moto lokola bawumbu mpo
na kotosa ye bokomi nde bawumbu ya moto oyo bozali kotosa to bawumbu
ya lisumu oyo ememaka na kufa to bawumbu ya botosi oyo ememaka na
bosembo ?
17 Kasi tika ete tozongisa matondi epai ya Nzambe ! Soki na kala bozalaki
bawumbu ya lisumu, kasi sik'oyo bokomi kotosa na motema mobimba
mateya oyo bateyaki bino,
18 bosili kokangolama na bowumbu ya lisumu mpe bokomi bawumbu
ya bosembo.
19 Nazali koloba awa lokola moto mpo na bolembu na bino ya bomoto.
Ndenge na kala, bokabaki biteni ya banzoto na bino na bowumbu ya
misala ya mbindo mpe ya mabe mpo na kosala mabe, ndenge wana mpe
bokaba yango sik'oyo na bowumbu ya bosembo mpo na kotambola na
bomoi ya bosantu.
20 Tango bozalaki nanu bawumbu ya lisumu, bozalaki na bonsomi liboso
ya bosembo.
21 Nzokande, litomba nini bozwaki na tango wana oyo bozalaki kosala
makambo oyo ezali koyokisa bino lelo soni, pamba te ememaka na kufa ?
22 Kasi awa bolongwe sik'oyo na se ya bowumbu ya lisumu mpe bokomi
na se ya bowumbu ya Nzambe, litomba oyo bozwi ezali bomoi ya bosantu,
mpe suka na yango ezali bomoi ya seko.
23 Pamba te lifuti ya lisumu ezali kufa, kasi likabo ya ofele ya Nzambe
ezali bomoi ya seko kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso.

7

Moklisto akangolama na Mobeko

1 Bandeko—nazali koloba na bato oyo bayebi Mobeko— bobosani ete
Mobeko ezalaka na nguya likolo ya moto kaka na tango oyo azali na
bomoi ?
2 Ndakisa : Mobeko ekangisaka mwasi ya libala na mobali na ye, wana
mobali yango azali na bomoi. Kasi soki mobali akufi, mwasi akangolami
na mobeko oyo ezalaki kokangisa ye na mobali.
3 Boye soki, wana mobali na ye azali nanu na bomoi, akomi mwasi ya
mobali mosusu, bakoloba ete asali ekobo. Kasi soki mobali na ye akufi,
akangolami libela na mobeko yango mpe akoki kokoma mwasi ya mobali
mosusu ; boye bakoloba te ete asali ekobo.
4 Ndenge wana mpe mpo na bino bandeko na ngai : bosila mpe kokufa
mpo na Mobeko na nzela ya nzoto ya Klisto mpo ete bokoma bato ya moto
mosusu, ya Ye oyo asekwaki kati na bakufi, mpo ete tobota bambuma mpo
na Nzambe.
5 Pamba te wana tozalaki nanu kotambola kolanda baposa ya nzoto,
Mobeko ezalaki kotindika biso na baposa ya mabe oyo ezalaki kosala
mosala na yango kati na biteni ya banzoto na biso mpo ete tobota
bambuma oyo ememaka na kufa.
6 Kasi sik'oyo, lokola tokufi mpo na nguya oyo ezalaki kokanga biso na
bowumbu, tokangolami na nguya ya Mobeko mpo ete tosalela Nzambe na
lolenge ya sika ya Molimo, kasi na lolenge ya kala ya mokanda ya Mobeko
te.

Mobeko mpe lisumu

7 Boye toloba nini ? Mobeko ekomi nde lisumu ? Soki moke te ! Soki
Mobeko ezalaki te, nalingaki mpe koyeba lisumu te. Pamba te soki Mobeko
elobaki te : « Okolulaka te, » nalingaki mpe koyeba te soki kolula ezali
penza nini.
8 Nzokande, lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali,
lisumu ebotaki kati na ngai lolenge nyonso ya baposa ya mabe. Pamba te
soki Mobeko ezali te, lisumu mpe ezali na nguya te.
9 Na kala, tango Mobeko ezalaki te, nazalaki na bomoi ; kasi tango
mitindo eyei, lisumu mpe ezwi nguya, mpe ngai nakufi.
10 Bongo mitindo oyo esengelaki komema na bomoi ememi ngai na kufa.
11 Pamba te lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali,
lisumu ekosaki ngai mpe ememaki ngai na kufa na nzela ya mitindo.
12 Boye, Mobeko ezali bule, mpe mitindo ezali bule, sembo mpe malamu.
13 Boni, eloko ya malamu ekoki solo komemela ngai kufa ? Soki moke te !
Nzokande, mpo ete lisumu eyebana ete ezali lisumu, mpe mpo ete elakisa
mabe na yango na nzela ya mitindo, esalelaki eloko oyo ezali malamu mpo
ete lisumu yango epesa ngai kufa.
14 Toyebi ete Mobeko epesamaki na nzela ya Molimo na Nzambe ; kasi
ngai nazali kaka moto, natekama mpo na kozala mowumbu ya lisumu.
15 Nasosolaka te makambo oyo nasalaka : oyo nalingaka kosala,
nasalaka yango te ; kasi oyo nayinaka, yango nde nasalaka.
16 Mpe soki nasalaka makambo oyo naboyaka kosala, wana nandimi ete
Mobeko ezali malamu.
17 Lokola ezali bongo, emonani ete ezali ngai te moto nasalaka yango,
kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai.

18 Pamba te nayebi malamu ete bolamu evandaka kati na ngai te, elingi koloba : evandaka kati na nzoto na ngai te. Nazalaka na posa ya kosala bolamu, kasi nazangaka nguya ya kokokisa yango.
19 Nasalaka te bolamu oyo nalingaka kosala, kasi nasalaka nde mabe oyo naboyaka kosala.
20 Soki sik'oyo nasali makambo oyo naboyaka kosala, ezali lisusu ngai te moto nasali yango, kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai.
21 Boye, namonaka mobeko oyo kosala kati na ngai : soki nalingi kosala bolamu, ezali mabe kaka nde nakosala.
22 Pamba te kati na motema na ngai, nasepelaka na Mobeko ya Nzambe ;
23 kasi kati na biteni ya nzoto na ngai, namonaka mobeko mosusu kobundisa mobeko ya makanisi ya motema na ngai mpe kokomisa ngai mowumbu ya mobeko ya lisumu oyo ezali kosala kati na biteni ya nzoto na ngai.
24 Oh ngai moto na mawa ! Nani akokangola ngai na nzoto oyo ya kufa ?
25 Tika ete matondi epesamela Nzambe oyo akangolaka ngai na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso !

Na mokuse, nakoki koloba ete, na nzela ya mayele na ngai, nazali mowumbu ya Mobeko ya Nzambe, kasi na nzela ya bomoto na ngai ya masumu, nazali mowumbu ya mobeko ya lisumu.

8

Molimo apesaka bomoi

1 Yango wana sik'oyo, etumbu ezali lisusu te mpo na bato oyo bazali kati na Yesu-Klisto.
2 Pamba te kati na Yesu-Klisto, Mobeko ya Molimo oyo apesaka bomoi ekangoli ngai na bowumbu ya mobeko ya lisumu mpe ya kufa.
3 Pamba te likambo oyo Mobeko ekokaki kosala te mpo ete bomoto ezangisaki yango nguya, Nzambe asalaki yango na kotinda Mwana na Ye, na nzoto oyo ekokani na nzoto ya bato ya masumu, mpo ete akoma likabo mpo na lisumu. Boye, akatelaki masumu etumbu kati na nzoto ya bato.
4 Asalaki bongo mpo ete bosembo oyo Mobeko esengaka ekokisama kati na biso oyo totambolaka te kolanda baposa ya nzoto, kasi kolanda Molimo.
5 Bato oyo batambolaka kolanda baposa ya nzoto batiaka makanisi na bango na makambo ya nzoto, kasi ba-oyo batambolaka kolanda Molimo batiaka makanisi na bango na makambo ya Molimo.
6 Baposa ya nzoto ememaka na kufa, kasi baposa ya Molimo ememaka na bomoi mpe na kimia.
7 Baposa ya nzoto etombokelaka Nzambe, etosaka Mobeko ya Nzambe te mpe ekotikala kotosa yango ata moke te.
8 Bato oyo batambolaka kolanda baposa ya nzoto bakoki kosepelisa Nzambe te.
9 Nzokande bino, botambolaka te kolanda baposa ya nzoto, kasi kolanda baposa ya Molimo, mpo ete Molimo ya Nzambe azali kati na bino. Mpe soki moto azangi Molimo ya Klisto azali mpe moto na Ye te.
10 Kasi soki Klisto azali kati na bino, atako nzoto na bino ekokufa mpo na lisumu, kasi Molimo azali bomoi kati na bino, pamba te bokoma bato ya sembo.
11 Mpe soki Molimo ya Ye oyo asekwisaki Yesu kati na bakufi azali kovanda kati na bino, Ye oyo asekwisaki Klisto kati na bakufi akopesa

mpe bomoi epai na banzoto na bino, oyo ebengami na kokufa, na nzela ya Molimo na Ye, oyo avandaka kati na bino.

12 Yango wana bandeko na ngai, tozali na niongo—kasi ezali niongo ya nzoto te mpo ete totambola te kolanda baposa ya nzoto.

13 Pamba te soki botamboli kolanda baposa ya nzoto bokokufa ; kasi soki bobomi, na nzela ya Molimo, misala mabe oyo bosalaka kati na banzoto na bino, bokozala na bomoi.

14 Pamba te bato oyo batambolisamaka na Molimo ya Nzambe bazali bana na Nzambe.

15 Solo, bozwaki te Molimo oyo akomisaka bino bawumbu mpo ete bozala na kobanga, kasi bozwaki Molimo oyo akomisaka bino bana na Nzambe, mpe ezali na nzela ya Molimo yango nde togangaka : « Tata ! »

16 Molimo Ye moko atatolaka na molimo na biso ete tozali bana na Nzambe.

17 Mpe soki tozali bana, tozali mpe bakitani ya libula : tozali bakitani ya libula ya Nzambe, mpe bakitani ya libula elongo na Klisto, soki penza tozali komona pasi elongo na Ye mpo ete tozwa mpe nkembo elongo na Ye.

Pasi ya tango oyo mpe nkembo oyo ezali koya

18 Nakanisi ete pasi ya tango oyo ekokani te na motuya ya nkembo oyo ekomonisama mpo na biso.

19 Pamba te bikelamu nyonso ezali kozela na posa makasi ete bana na Nzambe bamonisama.

20 Pamba te bikelamu nyonso ezali na se ya bokonzi ya nguya oyo esukaka na pamba ; na mokano na yango moko te, kasi na mokano ya Ye oyo atiaki bikelamu yango na se ya bokonzi yango, na elikya ete

21 bikelamu nyonso mpe ekokangolama na bowumbu ya libebi na yango mpo na kozwa bonsomi ya nkembo oyo bana na Nzambe bakozwa.

22 Toyebi malamu ete kino sik'oyo, bikelamu nyonso ezali kolela pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota.

23 Ezali yango moko kaka te nde ezali kolela ; kasi biso ba-oyo mpe tozwaki Molimo lokola mbuma ya liboso tozali mpe komona pasi kati na mitema, wana tozali kozela na posa makasi ete Nzambe akomisa biso bana na Ye penza mpe asikola banzoto na biso.

24 Pamba te tosila kobika, kasi kobika yango ezali nanu elikya. Nzokande soki tozali komona eloko oyo tozali kotiela elikya, wana ezali lisusu elikya te, pamba te nani akoki kotia elikya na eloko oyo azali komona ?

25 Kasi soki tozali kotia elikya na eloko oyo tozali komona te, solo tokozela yango na molende.

26 Ndenge moko mpe Molimo ayaka kosunga biso kati na bolembu na biso ; pamba te toyebi te kosambela na lolenge oyo esengeli, kasi Molimo Ye moko abondelaka mpo na biso na maloba oyo moto akoki koloba te.

27 Mpe Nzambe oyo akundolaka mozindo ya mitema ayebi makanisi ya Molimo, pamba te Molimo abondelaka mpo na basantu kolanda mokano ya Nzambe.

28 Mpe toyebi malamu ete kati na makambo nyonso, Nzambe asalaka mpo na bolamu ya bato oyo balingaka Ye, ba-oyo babengama kolanda mabongisi na Ye.

29 Pamba te bato oyo Nzambe ayeba wuta kala, abongisa mpe bango wuta kala mpo ete bakokana na Mwana na Ye, mpo ete azala Mwana ya liboso kati na bandeko ebele.

30 Mpe ba-oyo abongisa wuta kala, abenga mpe bango ; ba-oyo abenga,
akomisa bango bato ya sembo ; mpe ba-oyo akomisa bato ya sembo, apesa
bango mpe nkembo na Ye.

Bolingo ya Nzambe epesaka elikya

31 Boye, toloba lisusu nini ? Soki Nzambe azali mpo na biso, nani
akotelemela biso ?
32 Ye oyo aboyaki te kopesa Mwana na Ye se moko, kasi akabaki Ye mpo
na biso nyonso, ndenge nini azanga kopesa biso biloko nyonso elongo na
Ye na nzela ya ngolu ?
33 Nani akofunda bato oyo Nzambe apona ? Ezali Nzambe nde
akomisaka sembo.
34 Nani akokatela bango etumbu ? Moko te ! Yesu-Klisto akufaki ; kutu,
asekwaki, azali na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, mpe azali
kobondela mpo na biso.
35 Nani akokabola biso na bolingo ya Klisto ? Pasi, somo, minyoko, nzala,
kozanga bilamba, likama to mopanga ?
36 Kolanda ndenge ekomama :
« Ezali mpo na Yo nde balukaka koboma biso mikolo nyonso ;
bazwaka biso lokola bameme ya koboma. »
37 Kasi kati na makambo oyo nyonso, tozali penza balongi na nzela ya Ye
oyo alinga biso.
38 Pamba te nandimisami ete ezala kufa to bomoi, ba-anjelu to milimo
mabe, makambo ya mikolo oyo to makambo oyo ekoya, banguya ya
ndenge na ndenge,
39 banguya ya likolo to ya se ya mabele to eloko mosusu oyo Nzambe akela,
eloko moko te ekoki kokabola biso na bolingo ya Nzambe kati na Yesu-
Klisto, Nkolo na biso.

Isalaele kati na lisolo ya lobiko

9

Nzambe apona Isalaele

1 Nazali koloba solo kati na Klisto, nazali kokosa te mpe motema na ngai
ezali koyebisa ngai solo na nzela ya Molimo Mosantu :
2 motema na ngai etondi na mawa mpe na pasi oyo ezali kosila te.
3 Mpo na yango, eleki kutu malamu mpo na ngai kolakelama mabe mpe
kokabwana na Klisto mpo na bandeko na ngai, bato ya ekolo na ngai,
4 oyo bazali bana ya Isalaele. Nzambe akomisa bango bana na Ye, apesa
bango nkembo, asala boyokani elongo na bango, apesa bango Mobeko,
alakisa bango kosambela na solo, apesa bango bilaka
5 mpe bakoko. Ezali na nzela ya bakoko yango nde Klisto, oyo azali
na likolo ya nyonso, ayaki na mokili lokola moto. Tika ete Nzambe
apambolama libela na libela ! Amen !
6 Elingi koloba te ete Liloba na Nzambe ebimaki na pamba, pamba te
bakitani nyonso ya Isalaele bazali bana ya Isalaele te,
7 mpe bakitani nyonso ya Abrayami bazali bana na ye te. Pamba te
Nzambe alobaki na Abrayami : « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa
bakitani. »
8 Elingi koloba ete bana nyonso oyo Abrayami abotaki bazali bakitani
na ye te, kasi ezali kaka bana oyo abotaki kati na elaka ya Nzambe nde
batangamaka lokola bakitani na ye.

9 Pamba te, tala ndenge Nzambe alakaki Abrayami : « Kaka na eleko
oyo, nakozonga, mpe Sara akozala na mwana mobali. »
10 Esukaki kaka wana te : Rebeka mpe abotaki bana mibali mibale na
nzela ya tata moko, Izaki, koko na biso.
11 Nzokande, liboso ete mapasa yango babotama mpe basala likambo
moko ya malamu to ya mabe, mpo ete mabongisi ya lolenge Nzambe
aponaka ekokisama,
12 kolanda misala ya bato te kasi kolanda mokano ya Ye oyo abengaka,
Nzambe alobaki na Rebeka : « Kulutu akosalela leki, »
13 kolanda ndenge ekomama : « Nalingaki Jakobi, kasi nayinaki
Ezawu. »
14 Boye toloba nini ? Mabe ezali kati na Nzambe ? Soki moke te !
15 Pamba te alobaki na Moyize :
« Nakotalisa ngolu epai ya moto
oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu,
mpe nakoyokela mawa moto
oyo Ngai nasepeli koyokela mawa. »
16 Boye, yango ewuti te na posa to na makasi ya moto, kasi ewuti na
Nzambe oyo asalaka ngolu.
17 Pamba te, tala ndenge Makomi elobaki na tina na Faraon :
« Nakomisaki yo mokonzi mpo na kotalisa nguya na Ngai kati na yo, mpe
mpo ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba. »
18 Boye Nzambe asalaka ngolu na moto oyo Ye asepeli kosalela ngolu, mpe
ayeisaka motema libanga moto oyo Ye asepeli koyeisa motema libanga.

Nzambe asalaka nyonso oyo alingi

19 Bato bakoki koloba : « Mpo na nini Nzambe apamelaka biso, pamba
te moto moko te akoki kotelemela mokano na Ye ? »
20 Oh moto, ozali nani mpo ete obeta tembe na Nzambe ? Mbeki ya
mabele ekoki solo koloba na moto oyo asali yango : « Mpo na nini osali
ngai na lolenge oyo ? »
21 Mosali mbeki azali na bokonzi te ya kosala nzungu ya lokumu mpe
nzungu oyo ezanga lokumu na nzela ya potopoto kaka moko ?
22 Okoloba nini soki Nzambe, mpo na kolakisa kanda mpe nguya na Ye,
ayikelaki mingi mpiko mbeki oyo etumbolaka kanda na Ye, mbeki oyo
ebongisami mpo na kobebisama ?
23 Okoloba lisusu nini, soki Nzambe asalaki bongo mpo na kolakisa
bomengo ya nkembo na Ye mpo na bolamu ya bato oyo asepeli kosalela
ngolu, ba-oyo abongisa wuta kala mpo na nkembo ?
24 Ezali biso nde Nzambe abengaki, kaka kati na Bayuda te kasi mpe kati
na Bapagano,
25 kolanda ndenge azali koloba kati na mokanda ya Oze :
« Nakobenga bato oyo bazalaka ya Ngai te bato na Ngai,
mpe nakobenga ye oyo azalaka molingami na Ngai te
molingami na Ngai. »
26 Mpe,
« kaka na esika oyo balobaki na bango :
‹ Bozali bato na ngai te, ›
bakokoma kobenga bango
‹ bana na Nzambe na bomoi. › »
27 Ezayi agangaki na tina na Isalaele :
« Ata soki motango ya bana ya Isalaele
ezalaki lokola zelo ya ebale monene,

ndambo kaka nde bakobika.
28 Pamba te Nkolo akokokisa Liloba na Ye
na mobimba na yango
mpe na lombangu kati na mokili. »
29 Ezali ndenge kaka Ezayi amisakolelaki :
« Soki Nkolo, Mokonzi ya mampinga, atikelaki biso bakitani te,
tolingaki kokoma lokola engumba Sodome,
tolingaki kokokana na engumba Gomore. »

Isalaele mpe lobiko na nzela ya kondima

30 Boye, toloba lisusu nini ? Bapagano oyo bazalaki koluka te kokoma bato ya sembo bakomi sembo na nzela ya kondima,
31 kasi Isalaele oyo azalaki koluka kokoma sembo na nzela ya kotosa Mobeko atikali kokoma sembo te.
32 Mpo na nini ? Pamba te balukaki te kokoma sembo na nzela ya kondima, kasi na nzela ya misala. Yango wana babetaki libaku na libanga oyo ekweyisaka,
33 kolanda ndenge ekomama :
« Tala, nazali kotia kati na Siona
libanga oyo ebetisaka bato mabaku,
libanga monene oyo ekweyisaka bato ;
moto oyo akotiela yango motema
akotikala koyokisama soni te. »

10

1 Bandeko, posa ya motema na ngai mpe libondeli na ngai epai ya Nzambe ezali ete bana ya Isalaele babika.
2 Pamba te nakoki solo kotatola mpo na bango ete bazali penza na bolingo oyo eleka ndelo mpo na Nzambe. Nzokande, bolingo yango evandisami na boyebi te.
3 Lokola bayebaki te ndenge nini Nzambe akomisaka bato sembo mpe balukaki komikomisa sembo na ndenge na bango moko, batosaki te lolenge oyo Nzambe akomisaka bato sembo.
4 Klisto nde asukisa Mobeko mpo ete moto nyonso oyo akondima akoma moto ya sembo.
5 Tala ndenge nini Moyize akomaki na tina na bosembo oyo ewutaka na Mobeko : « Moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. »
6 Kasi tala ndenge nini bosembo oyo ewutaka na kondima elobaka : « Komilobela te kati na motema na yo : ‹ Nani akomata kuna na Likolo ? › Ezali lokola kokitisa Klisto wuta na Likolo
7 to mpe : ‹ Nani akokita kati na libulu monene mpe ya molili makasi ? › Ezali lokola kotombola Klisto kati na bakufi. »
8 Boye, elobaka penza nini ? « Liloba ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe kati na motema na yo. » Liloba yango nde ezali Liloba ya kondima, mpe yango nde tozali kotatola.
9 Soki otatoli na monoko na yo ete Yesu azali Nkolo, mpe ondimi na motema na yo ete Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, okobika ;
10 pamba te kondima oyo ekomisaka sembo ewutaka na motema, mpe litatoli oyo ememaka na lobiko ebimaka nde na monoko.
11 Makomi eloba : « Moto nyonso oyo andimelaka Ye akotikala koyokisama soni te. »

12 Boye, bokeseni ezali te kati na Moyuda mpe Mogreki, pamba te bango
nyonso bazali na Nkolo moko oyo apambolaka makasi bato nyonso oyo
babelelaka Ye.
13 Solo, moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Nkolo akobikisama.
14 Kasi ndenge nini bakoki solo kobelela Ye soki bandimeli Ye te ? Mpe
ndenge nini bakoki solo kondimela Ye soki bayoki nanu sango na Ye te ?
Mpe ndenge nini bakoki solo koyoka sango na Ye soki moto ateyi bango
te ?
15 Mpe ndenge nini bakoki koteya soki batindami te ? Kolanda ndenge
ekomama : « Tala ndenge ezali kitoko, makolo ya bato oyo basakolaka
basango ya malamu ! »
16 Kasi bato nyonso te ya Isalaele nde bandimaki Sango Malamu. Pamba
te Ezayi alobaki : « Nkolo, nani andimaki mateya na biso ? »
17 Boye, kondima ewutaka na maloba oyo toyokaka, mpe maloba oyo
toyokaka ewutaka na Liloba ya Klisto.
18 Natuna nanu : Boni, bayokaki te ? Iyo, bayokaki ! Pamba te
ekomama :
« Mingongo na bango eyokanaki na mabele mobimba,
maloba na bango ekomaki kino na suka ya mokili. »
19 Natuna lisusu : Bato ya Isalaele basosolaki te ? Moyize azalaki moto ya
liboso ya koloba :
« Nakosala ete boyokela oyo ezali ata ekolo te zuwa,
nakosala ete boyoka kanda
mpo na ekolo oyo ezanga ata mayele. »
20 Mpe Ezayi akomaki kino na koloba :
« Namilakisaki epai ya bato oyo bazalaki koluka Ngai te,
namimonisaki epai ya bato oyo bazalaki kotuna Ngai te. »
21 Kasi alobaki boye mpo na Isalaele :
« Natandaki maboko na Ngai mokolo mobimba
epai ya bato oyo bazanga botosi mpe bato ya mito makasi. »

11

Nzambe asundolaki Isalaele te

1 Bongo natunaki : Boni, Nzambe asundolaki bato na Ye ? Soki moke te !
Pamba te ngai mpe nazali moto ya Isalaele, mwana ya Abrayami, kati na
libota ya Benjame.
2 Nzambe asundolaki bato na Ye te, oyo ayeba wuta kala. Boni, boyebi
te makambo oyo Makomi ezali koloba na tina na Eliya oyo azalaki
komitungisa epai ya Nzambe na tina na Isalaele :
3 — Nkolo, babomi basakoli na Yo mpe babuki bitumbelo na Yo. Mpe
ngai, natikali kaka ngai moko, mpe bazali lisusu koluka koboma ngai.
4 Kasi eyano nini Nzambe azongiselaki ye ?
— Nabombi bato nkoto sambo mpo na Ngai, ba-oyo mabolongo na
bango efukameli Bala te.
5 Ezali mpe bongo na tango oyo : ezali na mwa ndambo ya bato oyo
Nzambe apona na ngolu na Ye.
6 Nzokande, lokola koponama yango esalemaki na ngolu, elakisi ete ezali
likambo ya misala te ; soki te, ngolu ezali lisusu ngolu te.
7 Boye toloba lisusu nini ? Eloko oyo bana ya Isalaele bazalaki koluka,
bazwaki yango te ; kaka bato oyo Nzambe aponaki kati na bango nde
bazwaki yango. Bato mosusu bakoma mitema mabanga,
8 kolanda ndenge ekomama :

« Nzambe apesaki bango molimo ya pongi,
miso mpo ete bamona te,
mpe matoyi mpo ete bayoka te,
kino na mokolo ya lelo. »
9 Mpe Davidi azali koloba :
« Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango,
monyama, libaku ya kokweya mpe ya kozwa etumbu !
10 Tika ete miso na bango ekufa
mpo ete bamona lisusu te,
mpe babela mikongo mpo na libela ! »

Isalaele ekweyi mpo na libela te

11 Natuna lisusu : boni, bana ya Isalaele babetaki libaku mpo ete bakweya mpo na libela ? Soki moke te ! Kasi likolo ya mabe na bango, lobiko epesamelaki na Bapagano mpo na kolamusa likunya ya Isalaele.
12 Nzokande, soki mabe na bango epesi mokili bomengo, mpe kobunga na bango epesi Bapagano bomengo, ndenge nini kobongola mitema na bango emema te bomengo oyo eleki ?
13 Nazali koloba na bino Bapagano : lokola nazali ntoma ya Bapagano, napesaka lotomo na ngai lokumu
14 na elikya ya kolamusa zuwa ya bato ya ekolo na ngai mpe kobikisa ndambo ya bato kati na bango.
15 Pamba te soki kosundolama na bango ezongisi boyokani kati na Nzambe mpe mokili, koyambama na bango ekozala ndenge nini ? Boni, ekozala te bomoi kati na bakufi ?
16 Nzokande, soki mapa ya liboso oyo babonzeli Nzambe ezali bule, elingi koloba ete mapa nyonso oyo etikali ezali mpe bule ; soki mosisa ya nzete ezali bule, elingi koloba ete bitape na yango mpe ezali bule.
17 Kasi soki bitape mosusu ekatamaki ; soki yo, etape ya nzete ya olive ya zamba, bakangisaki yo kati na bitape oyo etikalaki ; soki sik'oyo okomi komela, elongo na bitape yango, mayi moko oyo ezali komata wuta na mosisa ya nzete ya olive,
18 kobeta tolo te liboso ya bitape oyo ekatamaki. Soki omeki kobeta tolo, yeba malamu ete ezali yo te nde ozali komema mosisa, kasi ezali mosisa nde ezali komema yo.
19 Okoki mpe koloba : « Bitape wana ekatamaki mpo ete bakangisa ngai na esika na yango. »
20 Olobi malamu ! Bakatamaki mpo ete bazangaki kondima, kasi yo ozali wana mpo na kondima. Boye kotombola mapeka te, kasi sala nde keba.
21 Pamba te soki Nzambe azangaki te kokata bitape oyo ebimaka yango moko na nzete, akozanga mpe te kokata yo.
22 Yango wana, sosola malamu boboto mpe kanda na Nzambe : kanda epai ya bato oyo bakweyi, mpe boboto epai na yo soki ozali kokoba kowumela kaka na bolamu yango. Soki te, yo mpe okokatama.
23 Mpe soki bato ya Isalaele bawumeli te kati na kozanga na bango kondima, bakokangisa bango lisusu na nzete, pamba te Nzambe azali na makoki ya kokangisa bango lisusu na nzete.
24 Boye, soki yo owutaki na nzete ya olive ya zamba oyo ebimisaki yo mpe bakangisaki yo na nzete ya olive oyo balona, ezala soki yango te nde ebimisaki yo, ndenge nini bakoki te kozongisa bitape ya nzete oyo ebimisaki yango na nzete na yango ?

Bato nyonso ya Isalaele bakobika

25 Bandeko, nalingi ete boyeba mabombami oyo mpo ete bomimona te
ete boleki na bwanya : ndambo ya bana ya Isalaele bakowumela kozala
mitema libanga kino Bapagano nyonso bakokota na libota ya Nzambe.
26 Boye, bato nyonso ya Isalaele bakobika, kolanda ndenge ekomama :
« Mokangoli akobimela na Siona,
akolongola mabe kati na Jakobi.
27 Mpe yango nde ekozala boyokani na Ngai elongo na bango
tango nakolongola masumu na bango. »
28 Mpo na oyo etali Sango Malamu, bazali banguna ya Nzambe mpo na
bolamu na bino ; kasi mpo na oyo etali koponama oyo Nzambe asalaki,
bazali balingami na Ye likolo ya bakoko na bango,
29 pamba te Nzambe abotolaka te makabo oyo asili kopesa mpe
abongolaka te makanisi na Ye epai ya bato oyo asili kobenga.
30 Ndenge na kala bozangaki botosi na miso ya Nzambe mpe sik'oyo
Nzambe ayokeli bino mawa likolo ya kozanga botosi ya Bayuda,
31 ndenge wana mpe kozanga botosi na bango ya sik'oyo esali ete
Nzambe ayokela bino mawa mpo ete ayokela bango mpe mawa.
32 Pamba te Nzambe akanga bato nyonso lokola na boloko ya kozanga
botosi mpo ete ayokela bato nyonso mawa.

Lokumu epai ya Nzambe

33 Oh, tala ndenge nini bomengo, bwanya mpe boyebi ya Nzambe
ezali na mozindo mingi !
Moto moko te akoki koyeba makanisi na Ye
mpe kososola nzela na Ye !
34 « Nani ayebaki makanisi ya Nkolo ?
Nani akomaki kopesa Ye toli ?
35 Nani apesaki Nkolo eloko
mpo ete Nkolo azongisela ye ? »
36 Pamba te biloko nyonso ewutaka epai na Ye,
na nzela na Ye mpe mpo na Ye.
Tika ete nkembo ezonga epai na Ye
mpo na libela na libela ! Amen !

Bomoi ya Moklisto

12

Komikaba epai ya Nzambe

1 Bandeko, mpo na mawa oyo Nzambe atalisi biso, nazali kosenga na
bino ete bokabaka banzoto na bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya
bomoi, ya bule mpe esepelisaka Nzambe. Ekozala mpo na bino losambo
ya solo kolanda ndenge esengeli.
2 Bomekolaka te bizaleli ya tango oyo, kasi bobongwana na nzela ya
boyeisami sika ya mayele na bino, mpo ete bososolaka mokano ya Nzambe,
oyo ezali malamu, esepelisaka Ye mpe ezali ya kokoka.
3 Pamba te na ngolu oyo epesameli ngai, nazali koloba na bino nyonso :
bomikanisaka te koleka makoki na bino, kasi bomikanisaka na lolenge ya
mayele, kolanda kondima oyo Nzambe apesi na moko na moko kati na
bino.
4 Pamba te ndenge kaka moko na moko kati na biso azali na biteni ebele
kati na nzoto na ye, mpe eteni moko na moko ezalaka na mosala na yango,
5 ndenge wana mpe tozali nzoto moko kati na Klisto atako tozali ebele,
mpe moko na moko kati na biso azalaka eteni ya nyonso mosusu.

6 Kolanda ngolu oyo epesameli biso, tozalaka na makabo ekesana. Boye
tika ete moto oyo azali na likabo ya kosakola asalelaka yango kolanda
kondima,
7 tika ete moto oyo azali na likabo ya kosala mosala songolo kati na
Lingomba amipesaka na mosala yango, tika ete moto oyo azali na likabo
ya kopesa malakisi apesaka yango,
8 tika ete moto oyo azali na likabo ya kolendisa alendisaka, tika ete moto
oyo azali na likabo ya kopesa apesaka na motema moko, tika ete moto oyo
azali na likabo ya kokamba akambaka na molende, mpe tika ete moto oyo
azali na likabo ya kosunga bato bakelela asungaka na esengo !
9 Tika ete bolingo ezalaka na lokuta te ! Boyinaka makambo mabe,
bokangamaka makasi na makambo malamu.
10 Mpo na oyo etali bondeko, bolinganaka makasi kati na bino ; mpo
na oyo etali lokumu, bozalaka bato ya liboso ya kopesa yango na bato
mosusu ;
11 mpo na oyo etali mosala, bozalaka bagoyigoyi te ; mpo na oyo etali
Molimo, bopelaka na yango makasi ; mpo na oyo etali Nkolo, bozalaka
bawumbu ya malamu ;
12 mpo na oyo etali elikya, bozalaka na esengo makasi ; mpo na oyo
etali pasi, bokangaka mitema ; mpo na oyo etali mabondeli, bozalaka na
molende ;
13 mpo na oyo etali bosenga ya babulami, bosunganaka mpe boyam-
banaka malamu kati na bandako na bino.
14 Bopambolaka bato oyo banyokolaka bino ; iyo, bopambolaka, kasi
bolakelaka mabe te !
15 Bosepelaka elongo na bato oyo bazali kosepela, mpe bolelaka elongo
na bato oyo bazali kolela.
16 Bobikaka na boyokani kati na bino mpe bozalaka na makanisi malamu
mpo na baninga. Bozalaka na lofundu te, kasi bozalaka bato ya komikitisa.
Bomimonaka te lokola bato bamikoka.
17 Bozongisaka mabe na mabe te. Bolukaka kosala makambo ya malamu
na miso ya bato nyonso.
18 Lokola ekoki kosalema, mpe lokola bino nde bosengeli kopesa nzela,
bozalaka na kimia na bato nyonso.
19 Balingami na ngai, bozongisaka te bino moko mabe na mabe, kasi
bopesaka nzela na kanda ya Nzambe, pamba te ekomama : « Ngai nde
nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto, » elobi
Nkolo.
20 Nzokande,
« Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei ;
soki azali na posa ya komela mayi, pesa ye mayi.
Pamba te, soki osali bongo,
okotondisa makala ya moto na likolo ya moto na ye. »
21 Kotika te ete mabe elonga na yo, kasi lukaka nde kolonga mabe na
nzela ya kosala bolamu.

13

Botosi epai ya bakonzi ya leta

1 Tika ete moto nyonso atosa bakonzi ya leta, pamba te bokonzi nyonso
ewutaka na Nzambe, mpe ezali Nzambe nde atia bakonzi oyo bazali.

2 Boye, moto oyo aboyi kotosa bakonzi ya leta azali nde kotombokela
mabongisi oyo Nzambe asila kotia, mpe bato oyo basalaka bongo bamiben-
delaka nde etumbu mpo na bango moko.
3 Bato oyo batambolaka malamu babangaka basambisi te, kaka bato oyo
basalaka mabe nde babangaka basambisi. Oboyi kobanga mokonzi ? Sala
makambo oyo ezali sembo, mpe mokonzi akondima yo.
4 Pamba te mokonzi azali mosali na Nzambe mpo na bolamu na yo. Kasi
soki ozali kosala makambo ya mabe, banga mokonzi, pamba te asimbaka
mopanga na pamba te. Azali mosali na Nzambe mpo na kokokisa kanda
ya Nzambe mpe kopesa etumbu epai ya bato oyo basalaka mabe.
5 Yango wana ezali na tina mingi kotosa mokonzi, kaka te mpo na
kobanga kozwa etumbu, kasi mingi-mingi mpo na kosala makambo oyo
mitema na biso ezali kosenga biso.
6 Yango wana mpe bofutaka bampako, pamba te bakonzi bazali basali
ya Nzambe, oyo bapesaka tango na bango nyonso mpo na kokamba.
7 Bopesa oyo ekoki na mokonzi nyonso : mpako epai na ye oyo bosengeli
kofuta yango, motuya ya biloko epai na ye oyo bosengeli kofuta yango,
botosi epai na ye oyo asengeli kotosama, mpe lokumu epai na ye oyo
asengeli kozwa yango.

Bolingo

8 Bozala na niongo ya moto te, longola kaka niongo ya kolingana bino na
bino, pamba te moto oyo alingaka bato mosusu akokisi makambo nyonso
oyo Mobeko esengaka.
9 Mibeko lokola : « Okosalaka ekobo te, » « okobomaka te, » « okoy-
ibaka te, » « okolulaka te, » mpe nyonso oyo etikali, elobami na mokuse
kati na mobeko oyo moko : « Linga moninga na yo ndenge yo moko
omilingaka. »
10 Moto oyo azali na bolingo asalaka moninga na ye mabe te. Boye,
kolinga moninga, yango nde kokokisa Mobeko nyonso.

Mokolo ekomi pene

11 Bosalaka bongo awa bozali kososola tango nini tozali kobika. Tango
ya kolamuka na pongi na bino ekoki, pamba te lobiko ekomi sik'oyo pene
na biso, koleka tango tozwaki kondima sika.
12 Butu ekomi pene ya kosila mpe tongo elingi kotana. Yango wana,
tobwaka misala ya molili mpe tolata bibundeli ya pole.
13 Totambola malamu, na lolenge oyo ebongi mpo na moyi : na lokoso
te, na milangwa te, na pite te, na mobulu te, na koswana te mpe na zuwa
te.
14 Kasi bolata Nkolo Yesu-Klisto mpe bomitungisa te na baposa ya nzoto
oyo ezali kobundisa bino.

14

Bato oyo balenda mpe oyo balenda te na kondima

1 Boyamba malamu moto oyo alenda te na kondima, na kotiana lisusu
tembe te na tina na makanisi.
2 Moto oyo azali na kondima aliaka bilei nyonso, kasi moto oyo alenda
te na kondima aliaka kaka bandunda.
3 Moto oyo aliaka bilei nyonso asengeli te kotiola moto oyo aponaka bilei,
mpe moto oyo aponaka bilei asengeli te kosambisa moto oyo aliaka bilei
nyonso, pamba te Nzambe asila koyamba ye.

4 Boni, ozali nani mpo na kosambisa mosali ya moto mosusu ? Atelema
to akweya, ezali likambo ya nkolo na ye. Tembe ezali te, akotelema kaka,
pamba te Nkolo na ye azali na makoki ya kotelemisa ye.
5 Moko akanisaka ete mokolo songolo ezali bule koleka mokolo pakala,
mpe mosusu akanisaka ete mikolo nyonso ezali kaka ndenge moko : tika
ete moto na moto kati na bango andimisama makasi na makanisi na ye.
6 Moto oyo akesenisaka mikolo asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo.
Moto oyo aliaka bilei nyonso asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo,
mpe azongisaka matondi epai ya Nzambe ; mpe moto oyo aponaka bilei
asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai ya
Nzambe.
7 Moko te kati na biso abikaka bomoi mpo na ye moko, mpe moko te
akufaka mpo na ye moko.
8 Soki tozali kobika bomoi, tozali kobika yango mpo na Nkolo ; soki mpe
tokufi, tokufi mpo na Nkolo. Yango wana, tobika bomoi to tokufa, tozali
kaka bato ya Nkolo.
9 Ezali mpo na yango nde Klisto akufaki mpe asekwaki, mpo ete azala
Nkolo ya bakufi mpe ya bato ya bomoi.
10 Bongo yo, mpo na nini ozali kosambisa to kotiola ndeko na yo ? Biso
nyonso tokotelema na esambiselo ya Nzambe mpo na kosamba.
11 Pamba te ekomama :

« Na Kombo na Ngai, » elobi Nkolo,
« mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai,
mpe minoko nyonso ekotatola Nzambe. »

12 Boye, moko na moko kati na biso akosamba liboso ya Nzambe mpo na
makambo na ye moko.

Kobetisa ndeko kati na kondima libaku te

13 Yango wana, totika kosambisana biso na biso. Nzokande, bosalela
mayele na bino te mpo na kobetisa ndeko moko libaku to mpo na
kokweyisa ye.
14 Nayebi mpe nandimisami kati na Nkolo Yesu ete eloko ya mbindo
ezalaka te. Nzokande, soki moto moko amoni ete eloko songolo ezali
mbindo, wana ezali mbindo mpo na ye.
15 Boye soki, likolo ya bilei, ozali koyokisa ndeko na yo motema pasi,
wana ozali lisusu kotambola na bolingo te. Likolo ya bilei, kobungisa te
ndeko na yo, oyo Klisto akufelaki.
16 Yango wana, tika ete bolamu na bino etiolama te.
17 Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali te likambo ya kolia to ya komela,
kasi ezali nde likambo ya bosembo, ya kimia mpe ya esengo kati na Molimo
Mosantu.
18 Moto oyo asalelaka Klisto na lolenge oyo asepelisaka Nzambe, mpe
bato bandimaka ye.
19 Yango wana, tolukaka tango nyonso makambo oyo ememaka kimia
mpe elendisaka bamoko mpe bamosusu kati na kondima.
20 Kobebisa mosala ya Nzambe te likolo ya biloko ya kolia. Solo, biloko
nyonso ezali peto, kasi ezali mabe kolia eloko oyo ekoki kobetisa moto
mosusu libaku.
21 Likambo oyo eleki malamu ezali : koboya kolia misuni, koboya komela
vino, koboya kosala eloko nyonso oyo ekoki kobetisa ndeko na yo libaku.

22 Boye, batela mpo na yo moko liboso ya Nzambe, kondima oyo ozali na
yango. Esengo na moto oyo amikweyisaka te na nzela ya makambo oyo
andimaka !
23 Kasi moto oyo alie, wana motema na ye ezali kopamela ye, asili
kokweyisama na miso ya Nzambe, pamba te asali te kolanda kondima
na ye ; mpe nyonso oyo esalemaka te kolanda kondima ezali lisumu.

15

1 Biso oyo tolenda na kondima, tosengeli kondima bolembu ya bato oyo
balenda te na kondima mpe koboya komisepelisa kaka biso moko.
2 Tika ete moto nyonso kati na biso aluka kosepelisa moninga na ye mpo
na bolamu mpe bolendisami na ye !
3 Pamba te ezala Klisto, alukaki te komisepelisa Ye moko ; kasi alobaki,
kolanda ndenge ekomama, « mafinga ya bato oyo bafingaki yo ekweyaki
epai na ngai. »
4 Nzokande, makambo nyonso oyo ekomama kala ekomamaki mpo na
koteya biso, mpo ete na nzela ya kokanga motema mpe malendisi oyo
Makomi epesaka, tozala na elikya.
5 Tika ete Nzambe oyo apesaka bato molende mpe mpiko apesa bino
makanisi moko, bamoko elongo na bamosusu, kolanda mokano ya Yesu-
Klisto,
6 mpo ete bopesa nkembo na Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
na makanisi moko mpe na monoko moko.

Yesu-Klisto ayaki mpo na bato ya bikolo nyonso

7 Yango wana, boyambanaka, bamoko na bamosusu, ndenge Klisto
ayambaki bino mpo na nkembo na Nzambe.
8 Pamba te nazali koloba na bino solo : Klisto akomaki Mosali ya Bayuda
mpo na kokokisa bilaka oyo Nzambe apesaki epai ya bakoko na bango mpe
kolakisa ete Nzambe azali Moyengebene.
9 Ayaki mpe mpo ete Bapagano bapesa Nzambe nkembo mpo na mawa
na Ye, kolanda ndenge ekomama :
« Yango wana nakokumisa Yo kati na Bapagano,
mpe nakoyemba nzembo mpo na lokumu ya Kombo na Yo. »
10 Alobaki lisusu :
« Bapagano, bosepela elongo na bato na Ye. »
11 Mpe lisusu :
« Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Nkolo !
Tika ete bato ya mabota nyonso bakumisa Ye ! »
12 Ezayi mpe alobaki :
« Moto moko akobima wuta na libota ya Izayi,
akotelema mpo na kokonza bikolo,
mpe Bapagano bakotiela Ye elikya. »
13 Tika ete Nzambe oyo apesaka elikya atondisa bino na esengo nyonso
mpe na kimia nyonso kati na kondima, mpo ete botonda na elikya na nzela
ya nguya ya Molimo Mosantu.

Lotomo ya Polo epai ya bato ya bikolo ya bapaya

14 Bandeko na ngai, nandimisami solo ete botondi na boboto, na boyebi
nyonso mpe na makoki ya kolendisana, bamoko na bamosusu.
15 Nzokande, mpo na kolamusa makanisi na bino, nakomelaki bino,
na molende nyonso, ndambo ya makambo kolanda ngolu oyo Nzambe
apesaki ngai

16 ya kozala mosali ya Yesu-Klisto mpo na Bapagano. Boye abulisi ngai
mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe mpo ete Bapagano bakoma
likabo oyo ekosepelisa Nzambe, likabo oyo Molimo Mosantu abulisi.
17 Yango wana namikumisaka kati na Yesu-Klisto, na mosala oyo
nasalaka mpo na Nzambe.
18 Pamba te soki nakoki koloba, nakoloba kaka mpo na makambo oyo
Klisto asalaki na nzela na ngai, mpo na komema Bapagano na kotosa
Nzambe. Asalaki yango na nzela ya makambo oyo nalobaki mpe nasalaki
19 na nzela ya nguya Molimo na Nzambe, oyo emonisami kati na
bikamwa mpe bilembo. Boye, wuta na Yelusalemi, na bazingazinga nyonso
kino na Iliri, nasakolaki Sango Malamu ya Klisto na mobimba na yango.
20 Pamba te nazwaki mokano ya koteya Sango Malamu na bisika oyo
Kombo ya Klisto eyebanaki nanu te, mpo ete natonga na likolo ya moboko
ya moto mosusu te,
21 kasi kolanda ndenge ekomama :
« Bato oyo babetela bango nanu lisolo te
na tina na Ye bakomona,
mpe ba-oyo bayoka nanu sango na Ye te
bakososola. »
22 Yango nde ezalaki mbala mingi kokanga ngai nzela ya koya epai na bino.

Mabongisi ya Polo ya kokende na Rome

23 Kasi sik'oyo, nazali lisusu na esika te ya kosala mosala kati na etuka
oyo ; bongo lokola wuta kala, nazalaka na posa makasi ya koya epai na
bino,
24 nazali kosala mabongisi ya kokokisa yango tango nakokende na
Espane. Nazali na elikya ete, wana nakolekela epai na bino, nakomona
bino mpe nakozwa lisungi na bino mpo na kokende kuna, sima na ngai
kosepela kovanda elongo na bino ata na mwa tango moke.
25 Nzokande sik'oyo, nazali kokende na Yelusalemi mpo na komemela
basantu lisungi.
26 Pamba te Mangomba ya Masedwane mpe ya Akayi ezwaki mokano
ya kosangisa biloko mpo na kosunga babola oyo bazali kati na basantu ya
Yelusalemi.
27 Solo, bango moko nde bazwaki mokano ya kosala bongo mpo ete
ezalaki lokola niongo epai na bango. Pamba te soki Bayuda bakabolaki
makabo ya molimo elongo na bato ya bikolo ya bapaya, bango mpe
basengeli kokabola biloko na bango elongo na Bayuda.
28 Soki nasilisi mosala oyo mpe napesi bango lisungi yango, nakolekela
epai na bino tango nakokende na Espane.
29 Nayebi ete tango nakoya epai na bino, nakoya na mapamboli mingi
ya Klisto.
30 Kasi nabondeli bino bandeko, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
mpe ya bolingo ya Molimo : Bobundaka elongo na ngai kati na mabondeli
oyo bosalaka epai ya Nzambe na tina na ngai
31 mpo ete nakangolama na maboko ya bato oyo bandimaka te kati na
Yuda, mpe mpo ete basantu ya Yelusalemi bayamba malamu lisungi oyo
nakomemela bango.
32 Na bongo nde nakolonga kokoma epai na bino na esengo ; mpe soki
Nzambe akolinga, nakopema mwa moke elongo na bino.
33 Tika ete Nzambe ya kimia azala elongo na bino nyonso ! Amen !

16

Bambote

1 Natindeli bino Foebe, ndeko na biso ya mwasi, oyo azali mosali ya
Lingomba ya Sankresi.
2 Nazali kosenga na bino ete boyamba ye kati na Nkolo na lolenge oyo
ebongi na basantu mpe bosunga ye na makambo nyonso oyo akosenga
bino, pamba te asungaki bato ebele penza, ngai mpe lokola.

3 Bopesa mbote na Prisika mpe Akilasi, baninga na ngai ya mosala kati
na Yesu-Klisto.
4 Bandimaki ata kokufa mpo na ngai. Ngai moko kaka te nde nazali
kotonda bango, kasi mpe Mangomba nyonso ya mikili ya Bapagano.
5 Bopesa mpe mbote na Lingomba oyo esanganaka na ndako na bango.
Bopesa mbote na Epayineti, molingami na ngai, oyo azalaki moto ya
liboso ya kondimela Klisto kati na mokili ya Azia.
6 Bopesa mbote na Mari oyo asalaki mosala makasi mpo na bino.
7 Bopesa mbote na Andronikusi mpe na Junia, bandeko na ngai mpe
baninga na ngai ya boloko. Bazalaki bato ya lokumu kati na bantoma
mpe bandimelaki Klisto liboso ete ngai nandimela.
8 Bopesa mbote na Ampiliatusi, molingami na ngai kati na Nkolo.
9 Bopesa mbote na Iribano, moninga na biso ya mosala kati na Klisto,
mpe Sitakisi, molingami na ngai.
10 Bopesa mbote na Apelesi oyo alakisaki penza ete azalaka ya Klisto.
Bopesa mbote mpe na bavandi ya ndako ya Arisitobile.
11 Bopesa mbote na Erodioni, ndeko na ngai.
Bopesa mbote na bavandi ya ndako ya Narisise, oyo bazali kati na Nkolo.
12 Bopesa mbote na Trifene mpe Trifose, basi oyo basalaki mosala makasi
kati na Nkolo.
Bopesa mbote na Periside, mwasi molingami na ngai, oyo asalaki mosala
makasi kati na Nkolo.
13 Bopesa mbote na Rifisi, moponami kati na Nkolo.
Bopesa mpe mbote na mama na ye, oyo azali mpe mama na ngai.
14 Bopesa mbote na Asenkrite, na Flegoni, na Erimesi, na Patrobasi, na
Erimasi, mpe na bandeko nyonso oyo bazali na bango elongo.
15 Bopesa mbote na Filologe, na Jili, na Nere mpe na Olipasi, ndeko na
ye ya mwasi, elongo na basantu nyonso oyo bazali na bango elongo.
16 Bopesanaka mbote bino na bino, na beze ya bule. Mangomba nyonso
ya Klisto etindeli bino mbote.

17 Bandeko, nabondeli bino : bosala keba na bato oyo bakotisaka
bokabwani mpe batiaka mabaku na nzela na bino, na makambo oyo
ekeseni na mateya oyo bosilaki kozwa. Bozala mosika na bango.
18 Bato ya lolenge oyo basalelaka nde mabumu na bango, kasi basalelaka
Klisto, Nkolo na biso, te. Bapengwisaka makanisi ya bato ya bindima-
ndima na nzela ya maloba na bango ya elengi mpe ya sukali.
19 Pamba te bato nyonso bayebi botosi na bino, mpe motema na ngai
etondaka mingi na esengo mpo na bino. Kasi nalingi ete bozala bato ya
bwanya mpo na kosala bolamu, mpe bato oyo bazangi mbeba mpo na oyo
etali mabe.

20 Etikali moke, Nzambe ya kimia akonyata-nyata Satana na se ya
matambe na bino.

Tika ete ngolu ya Yesu, Nkolo na biso, ezala na bino !

21 Timote, moninga na ngai ya mosala, elongo na Lusiusi, Jazoni mpe
Sosipatere, oyo bazali bandeko na ngai, batindeli bino mbote.
22 Ngai Teritiusi oyo nakomi mokanda oyo, napesi bino mbote kati na
Nkolo.
23 Gayusi, oyo ayambaki ngai mpe Lingomba mobimba kati na ndako na
ye, apesi bino mpe mbote.
Erasite, mobateli bomengo ya engumba, elongo na Karitisi, ndeko na
biso, batindeli bino mbote.

[
24 Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso !
Amen.]*

25 Na Ye oyo azali na nguya ya kotelemisa bino ngwi na nzela ya Sango
Malamu oyo nateyaka, mpe na nzela ya mateya ya Yesu-Klisto kolanda
emoniseli ya mabombami ya Nzambe, oyo ebombama wuta kala,
26 kasi sik'oyo emonisami mpe elakisami epai ya Bapagano na nzela ya
makomi ya basakoli kolanda ndenge Nzambe ya seko na seko atindaki
mpo ete bikolo nyonso ekoka kondimela Ye mpe kotosa Ye,
27 na Nzambe moko kaka ya bwanya, tika ete nkembo epesamela libela
na libela na nzela ya Yesu-Klisto ! Amen !

* **16:24** Eteni oyo ezali te na mikanda mingi ya kala.

Mokanda ya liboso epai ya Bakolinto

Ebandeli ya mokanda

1 Polo oyo abengama mpo na kozala ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano
ya Nzambe, mpe ndeko mobali Sositeni ;

2 Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali kati na Kolinto ;
mpe epai ya bato oyo Nzambe abulisa kati na Yesu-Klisto mpe abenga
mpo ete bazala basantu, elongo na bato nyonso oyo, na bisika nyonso,
babelelaka Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto, Nkolo na bango mpe
Nkolo na biso :

3 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Polo azongisi matondi epai ya Nzambe

4 Nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe na tina na bino,
mpo na ngolu na Ye, oyo epesamela bino kati na Yesu-Klisto ;
5 pamba te, kati na makambo nyonso, botondisamaki na bomengo kati
na Klisto, na oyo nyonso etali maloba mpe na oyo etali boyebi,
6 kolanda ndenge Nzambe azali kokokisa kati na bino litatoli na biso na
tina na Klisto.
7 Boye, bozangi ata likabo moko te ya ngolu ya Nzambe, wana bozali
kozela na posa makasi komonisama ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto.
8 Ezali Ye nde akolendisa mpe bino kino na suka, mpo ete bozala bato
bazangi pamela na mokolo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto.
9 Pamba te Nzambe oyo abengaki bino mpo ete bozala moko na Mwana
na Ye, Yesu-Klisto, Nkolo na biso, azali Moyengebene.

Bokabwani kati na Lingomba ya Kolinto

10 Bandeko, na Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto, nazali kosenga na
bino ete bozala na boyokani kati na bino, kasi na bokabwani te ; bozala
motema moko mpe makanisi moko.
11 Pamba te, bandeko na ngai, bavandi ya ndako ya Kloe bayebisi ngai
ete koswana ezali kati na bino.
12 Tala makambo oyo nalingi koloba : Moko kati na bino azali koloba :
« Ngai nazali moto ya Polo ; » mpe mosusu azali koloba : « Ngai nazali
moto ya Apolosi ; » mosusu azali koloba : « Ngai nazali moto ya Petelo ; »
mpe mosusu azali koloba : « Ngai nazali moto ya Klisto. »
13 Boni, Klisto azali ya kokabwana ? Ezali Polo nde babakaki na ekulusu
mpo na bino ? Ezali na kombo ya Polo nde bozwaki libatisi ?
14 Nazongisaka matondi epai ya Nzambe ete nabatisa moto ata moko te
kati na bino, longola kaka Krispisi mpe Gayusi,
15 mpo ete moko te aloba ete bobatisamaki na kombo na ngai.
16 Solo, nabatisaki mpe libota ya Stefanasi. Longola bato oyo nawuti
kotanga, nayebi te soki nabatisa moto mosusu.
17 Pamba te Klisto atindaki ngai te kobatisa bato, kasi atindaki ngai
kosakola Sango Malamu. Mpo na yango, nasengeli te kosalela bwanya

mpe elobeli malamu ya bomoto, noki te ekulusu ya Klisto ezanga nguya na yango.

Bwanya ya bato mpe liboma mpo na Nzambe

18 Pamba te mateya ya ekulusu ezali liboma mpo na bato oyo bazali kobunga, kasi ezali nguya ya Nzambe mpo na biso oyo tobiki ;
19 kolanda ndenge ekomama :
« Nakobebisa bwanya ya bato ya bwanya,
mpe nakokomisa mayele ya bato ya mayele bozoba. »
20 Wapi moto ya bwanya ? Wapi molakisi ya Mobeko ? Wapi moto ya mayele ya tango oyo ? Boni, Nzambe akomisa te bwanya ya mokili liboma ?
21 Pamba te lokola, kati na bwanya ya Nzambe, mokili etikalaki te koyeba Nzambe na nzela ya bwanya na yango, yango wana Nzambe asepeli kobikisa bandimi na nzela ya mateya oyo emonani lokola liboma.
22 Lokola mpe Bayuda bazali koluka bikamwa, mpe Bagreki, bwanya,
23 biso, tozali koteya Klisto oyo babakaki na ekulusu : ezali penza libaku mpo na Bayuda, mpe liboma mpo na Bapagano.
24 Nzokande, mpo na bato oyo Nzambe abenga, ezala Bayuda to Bagreki, Klisto azali nguya mpe bwanya ya Nzambe.
25 Pamba te liboma ya Nzambe ezali na bwanya koleka bwanya ya bato, mpe bolembu ya Nzambe ezali makasi koleka makasi ya bato.
26 Bandeko, bokanisa nanu oyo bozalaki tango Nzambe abengaki bino : kati na bino, moke bazalaki bato ya bwanya kolanda emoneli ya bomoto, moke bazalaki bato minene, mpe moke bawutaki na mabota ya lokumu !
27 Kasi, kati na mokili, Nzambe aponaki biloko pamba mpo na koyokisa bato ya bwanya soni, aponaki biloko elemba mpo na koyokisa biloko ya makasi soni.
28 Nzambe aponaki biloko ezanga tina, biloko ya kotiola, biloko oyo ezalaka te, mpo na kokomisa pamba biloko oyo mokili epesaka tina,
29 mpo ete moto ata moko te amikumisa liboso ya Nzambe.
30 Ezali mpo na Nzambe nde bozali kati na Yesu-Klisto oyo akomaki, mpo na biso, bwanya kowuta na Nzambe, bosembo, libulisi mpe kokangolama,
31 mpo ete, kolanda ndenge ekomama,
« Tika ete moto oyo alingi komikumisa
amikumisa kati na Nkolo ! »

2

Mateya ya Polo kuna na Kolinto

1 Yango wana bandeko, tango ngai mpe nayaki epai na bino mpo na kosakola mabombami ya Nzambe, nasalelaki te boyebi makasi ya koloba to ya bwanya.
2 Pamba te, wana nazalaki elongo na bino, nazwaki mokano ya koluka koyeba likambo mosusu te, longola kaka Yesu-Klisto mpe Yesu-Klisto oyo babakaki na ekulusu.
3 Mpe tango nayaki epai na bino, nazalaki kati na bolembu, na kobanga mpe na kolenga.
4 Maloba mpe mateya na ngai ewutaki te na maloba ya bwanya ya bomoto mpo na kondimisa bino, kasi ewutaki na kotalisama ya Molimo mpe ya nguya,
5 mpo ete moboko ya kondima na bino ezala te bwanya ya bomoto, kasi ezala nde nguya ya Nzambe.

Bwanya ya solo na nzela ya Molimo

6 Nzokande, toteyaka bwanya epai ya Baklisto oyo bakemba na
kondima ; mpe bwanya yango ezali ya mokili oyo te to mpe ya bakonzi
ya tango oyo te, oyo babongisami mpo na libebi.
7 Te ! Toteyaka nde mabombami ya bwanya ya Nzambe, bwanya oyo
ebombama na miso ya bato ya mokili, bwanya oyo Nzambe abongisa mpo
na nkembo na biso, liboso ete akela mokili.
8 Kati na bakonzi ya mokili oyo, moko te asosolaki yango ; pamba te soki
basosolaki yango, balingaki te kobaka Nkolo ya nkembo na ekulusu.
9 Kasi, kolanda ndenge ekomama :
« Oyo liso etikala nanu komona te,
oyo litoyi etikala nanu koyoka te,
mpe oyo moto atikala nanu kokanisa te
kati na motema na ye,
yango nde Nzambe abongisi
mpo na bato oyo balingaka Ye. »
10 Nzokande, Nzambe atalisaki biso yango na nzela ya Molimo na Ye ;
pamba te Molimo ayebaka nyonso, ezala bozindo ya makanisi ya Nzambe.
11 Nani kati na bato ayebi makanisi ya moto, soki kaka molimo oyo ezali
kati na moto yango te ? Ndenge moko mpe moko te ayebi makanisi ya
Nzambe, longola kaka Molimo na Ye.
12 Nzokande biso, tozwaki molimo ya mokili te, kasi tozwaki Molimo
kowuta na Nzambe, mpo ete tokoka kososola biloko oyo Nzambe apesi
biso na nzela ya ngolu.
13 Ezali biloko yango nde tolobelaka, na maloba ya bwanya ya bomoto
te kasi na maloba oyo Molimo alakisaka. Boye, tolobelaka makambo ya
Molimo na nzela ya maloba oyo Molimo apesaka.
14 Moto oyo azangi Molimo ya Nzambe akoki te koyamba makambo
kowuta na Molimo ya Nzambe, pamba te ezali lokola liboma na miso na
ye ; akoki mpe te koyeba yango, pamba te basosolaka yango kaka na nzela
ya Molimo.
15 Moto oyo atambolisamaka na Molimo asosolaka makambo nyonso ;
kasi ye, bato basosolaka ye te, pamba te ekomama :
16 « Nani ayebi makanisi ya Nkolo
mpo akoka kopesa Ye toli ? »
Nzokande biso, makanisi ya Klisto ezali kati na biso.

3

Mosala ya bateyi ya Sango Malamu

1 Bandeko, nakokaki te koloba na bino lokola na bato oyo batam-
bolisamaka na Molimo, kasi lokola na bato oyo batambolisamaka kolanda
baposa ya nzoto, lokola na bana mike kati na Klisto.
2 Napesaki bino miliki, kasi bilei ya makasi te, pamba te bolingaki te
kokoka kolia yango. Ezala sik'oyo, bokokoka na bino mpe kaka te kolia
yango,
3 pamba te bozali nanu kotambolisama kolanda baposa ya nzoto. Lokola
likunya mpe koswana ezali kati na bino, boni, bozali te kotambolisama
kolanda baposa ya nzoto ? Bozali kaka kosala lokola moto nyonso te ?
4 Tango moko azali koloba : « Ngai nazali moto ya Polo, » mpe mosusu :
« Ngai nazali moto ya Apolosi, » boni, bozali kaka kosala lokola moto
nyonso te ?

5 Boni, Apolosi azali nani ? Polo mpe azali nani ? Bazali kaka basali
oyo, na nzela na bango, bondimelaki Nzambe, kolanda mosala oyo Nkolo
apesaki na moko na moko kati na bango.
6 Ngai nalonaki, Apolosi asopaki mayi, kasi Nzambe azalaki kokolisa.
7 Ezala moto oyo alonaki to moto oyo asopaki mayi, moko te azali na
tina ; ezali kaka Nzambe oyo akolisaka nde azali na tina.
8 Moto oyo aloni mpe moto oyo asopi mayi bazali kaka ndenge moko,
mpe moko na moko akozwa lifuti na ye moko kolanda mosala na ye.
9 Pamba te biso, tozali basali elongo na Nzambe ; mpe bino, bozali elanga
ya Nzambe, Ndako ya Nzambe.

10 Kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai, natongaki moboko lokola
mobongisi ya mayele, mpe moto mosusu azali kotonga na likolo na yango.
Boye tika ete moko na moko asala keba na lolenge na ye ya kotonga na
likolo ya moboko.
11 Pamba te moko te akoki kotonga moboko mosusu, longola kaka oyo
esili kotongama, oyo ezali Yesu-Klisto.
12 Nzokande, soki moto asaleli wolo to palata to mabanga ya talo to
mabaya to makasa to mpe matiti mpo na kotonga na likolo ya moboko
yango,
13 mokolo ya kosambisama ekomonisa mosala na ye polele ; pamba te
ekozala mokolo ya moto, mpe moto ekomeka mosala ya moto na moto.
14 Soki mosala ya moto oyo atongaki na likolo ya moboko eziki te,
motongi yango akozwa lifuti.
15 Kasi soki eziki, motongi akozwa eloko te. Ye moko kaka nde akobika,
kasi ekozala lokola moto oyo asili kobika na likama ya moto.
16 Boni, boyebi te ete bozali Tempelo ya Nzambe, mpe ete Molimo ya
Nzambe avandaka kati na bino ?
17 Soki moto abebisi Tempelo ya Nzambe, Nzambe mpe akoboma ye ;
pamba te Tempelo ya Nzambe ezali bule, bongo bino bozali nde Tempelo
yango.
18 Bomikosa te : soki moto moko kati na bino akanisi ete azali na bwanya
kati na mokili oyo, tika ete akoma lokola zoba mpo ete akoma penza moto
ya bwanya.
19 Pamba te bwanya ya mokili ezali bozoba na miso ya Nzambe. Kolanda
ndenge ekomama : « Akangaka bato ya bwanya kati na mitambo ya
mayele mabe na bango ; »
20 mpe lisusu : « Nkolo ayebi ete makanisi ya bato ya bwanya ezali na
tina te, »
21 yango wana tika ete moko te aluka lokumu kati na bato, pamba te
nyonso ezali ya bino :
22 ezala Polo, Apolosi, Petelo, mokili, bomoi, kufa, tango oyo tozali sik'oyo
to tango oyo ezali koya. Nyonso ezali ya bino ;
23 kasi bino, bozali bato ya Klisto, mpe Klisto azali ya Nzambe.

4

Polo, ntoma ya Klisto

1 Boye, tika ete bato bazwa biso lokola basali ya Klisto mpe lokola
bakambi oyo bazwi mokumba ya koyebisa mabombami ya Nzambe.
2 Nzokande, eloko oyo basengaka epai ya bakambi, ezali ete bazala
sembo.

3 Mpo na ngai, nazali komisambisa na likambo moko te. Yango wana,
ezala kosambisa na bino to kosambisa ya esambiselo ya bato, elobelaka
ngai eloko moko te.
4 Motema na ngai ezali kosambisa ngai ata na likambo moko te ;
nzokande, yango te nde ezali kolongisa ngai. Oyo asambisaka ngai, ezali
nde Nkolo.
5 Yango wana, bosambisaka te liboso ya tango oyo ekatama ; bozela kino
tango Nkolo akoya. Akobimisa na pole makambo oyo ebombama kati na
molili, mpe akomonisa na miso ya bato makanisi ya mitema ya bato. Na
tango wana, moto na moto akozwa lokumu na ye kowuta na Nzambe.
6 Bandeko, nayebisi bino makambo oyo etali ngai moko mpe oyo etali
Apolosi, mpo na bolamu na bino, mpo ete, na ndakisa na biso, boyekola
likambo oyo : Bolekaka mondelo te ya makambo oyo ekomama ; mpe mpo
ete moko te kati na bino atonda na lolendo na kolanda moko mpe koyina
mosusu.
7 Boni, nani azali kokesenisa yo na bato mosusu ? Eloko nini ozali na
yango, oyo bapesa yo te ? Mpe lokola bapesa yo yango, mpo na nini
komikumisa lokola nde bapesaki yo yango te ?
8 Bosili kotondisama na nyonso oyo bozalaka na makanisi ya kozwa !
Bosili penza kokoma bato ya bomengo ! Bobandi kokonza ; bobandi
kokonza elongo na biso te !
Nalingaka ete bobanda penza kokonza, mpo ete biso mpe tokonza elongo
na bino !
9 Pamba te nakanisi ete, biso bantoma, Nzambe atia biso na suka ya
molongo lokola bato oyo bakatela bango etumbu ya kufa na libanda ya
masano. Mpo na mokili mobimba, mpo na ba-anjelu mpe mpo na bato,
Nzambe akomisa biso lokola lisano ya kotala.
10 Biso, likolo ya Klisto, tozali bazoba ; kasi bino, kati na Klisto, bozali
bato ya mayele ! Biso, tozali bato na bolembu ; kasi bino, bozali bato
makasi ! Bino, bozali kozwa lokumu ; kasi biso, tozali kotiolama !
11 Kino sik’oyo, tozali konyokwama na nzala, na posa ya mayi, tozangi
bilamba, tozali kobetama, tozali koyengayenga,
12 mpe tozali kosala mosala makasi na maboko na biso. Tango
bafingaka biso, topambolaka ; tango banyokolaka biso, toyikelaka yango
kaka mpiko ;
13 tango bakoselaka biso makambo mpo na kobebisa lokumu na biso,
tozongisaka kaka na maloba ya boboto. Mpe kino sik’oyo, tokomi lokola
bosoto ya mokili, mpe lokola lisapo ya bato.

Bokonzi ya Polo

14 Nazali kokoma makambo oyo mpo na koyokisa bino soni te, kasi mpo
na kokebisa bino lokola bana na ngai ya bolingo.
15 Pamba te, ata soki bozalaki na balakisi nkoto zomi kati na Klisto, kasi
bozali na batata ebele te. Ngai nde nazali tata na bino kati na Yesu-Klisto,
na nzela ya Sango Malamu.
16 Boye, nabondeli bino : bolanda ndakisa na ngai.
17 Ezali na tina wana nde natindeli bino Timote, mwana na ngai ya
bolingo, oyo azali sembo kati na Nkolo ; akolobela bino lisusu banzela
na ngai mpo na bomoi kati na Yesu-Klisto, ndenge kaka nateyaka yango
bisika nyonso kati na Mangomba nyonso.
18 Bato mosusu kati na bino bakomi na lofundu, bakanisaka ete nakoya
lisusu te epai na bino.

19 Kasi, soki Nkolo alingi, nakoya epai na bino kala mingi te ; mpe
nakoyeba kaka te ndenge nini bato yango ya lofundu balobaka, kasi mpe
nguya nini bazali na yango.
20 Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali likambo ya maloba te, kasi likambo
ya nguya.
21 Bolingi nini ? Naya epai na bino na fimbu to na bolingo mpe na
molimo ya boboto ?

Bizaleli kati na Lingomba

5

Pite kati na Lingomba

1 Bato bazali koloba bipai nyonso ete pite ezali kosalema kati na bino,
pite oyo emonanaka kutu te epai ya Bapagano : mobali moko kati na bino
azali kosangisa nzoto na mwasi ya tata na ye.
2 Mpe bino, bozali lisusu komikumisa na yango ! Nzokande bosengelaki
koyoka mawa mpo na yango, mpe kosala ete balongola kati na bino moto
oyo azali kosala likambo ya ndenge wana.
3 Solo, mpo na ngai, atako nazali elongo na bino te na nzoto, kasi nazali
elongo na bino na molimo. Mpe lokola moto oyo azali elongo na bino, na
Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nasili kokatela moto nyonso oyo azalaki
kosala likambo yango etumbu.
4 Boye, tango bokosangana na Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nakozala
elongo na bino na molimo ; mpe na nguya ya Yesu, Nkolo na biso,
5 bokaba mobali yango na maboko ya Satana mpo ete nzoto na ye ebeba,
mpe molimo na ye ebikisama na mokolo ya Nkolo.
6 Lolendo na bino ezali kitoko te ! Boyebi te ete mwa kisi moke ya mapa
evimbisaka potopoto nyonso ya mapa ?
7 Bolongola kati na bino kisi nyonso ya kala ya mapa mpo ete bokoma
peto lokola potopoto ya sika ya mapa, ndenge bozali penza. Pamba te
Klisto, Mpate na biso ya Pasika, asilaki kopesama lokola mbeka.
8 Yango wana, tosepela feti, na mapa ya bosembo mpe ya bosolo, mapa
oyo ezangi kisi, kasi na kisi ya kala te ya mapa, kisi ya kindoki mpe ya
makambo mabe.
9 Kati na mokanda oyo nakomelaki bino, nayebisaki bino ete bozala
lisanga moko te na bato oyo batambolaka na bomoi ya pite.
10 Elingi koloba te ete bozala mosika na bato nyonso oyo, kati na mokili
oyo, batambolaka na bomoi ya pite to bazali na lokoso ya mbongo to bazali
miyibi to basambeli bikeko, pamba te soki ezalaki bongo, wana bosengeli
kolongwa na mokili.
11 Kasi nazali nde kokomela bino sik'oyo mpo na koyebisa bino ete
bozala lisanga moko te na moto oyo amilobelaka ete azali ndeko Moklisto,
kasi atambolaka na bomoi ya pite to azali na lokoso ya mbongo to
azali mosambeli bikeko to mofingi bato to molangwi masanga to moyibi.
Bosengeli kutu te kolia mesa moko elongo na moto ya lolenge oyo.
12 Boni, mosala na ngai ezali ya kosambisa bato oyo bazali na libanda ya
Lingomba ? Boni, ezali bino te nde bosengeli kosambisa bato oyo bazali
kati na Lingomba ?
13 Nzambe akosambisa bato oyo bazali na libanda ya Lingomba ; kasi
bino, bobengana moto mabe kati na bino.

6

Kofundana kati na Baklisto

1 Soki ndeko moko kati na bino azwi ndeko mosusu likambo, mpo na nini
akendaka kofunda yango epai ya Bapagano, na esika ete akende kofunda
epai ya basantu ?
2 Boyebi te ete basantu bakosambisa mokili ? Bongo soki bosengeli
kosambisa mokili, bozangi penza makoki ya kokata mwa makambo ya
mike-mike ?
3 Boyebi te ete tokosambisa ba-anjelu ? Bongo mpo na nini te makambo
ya bomoi oyo ?
4 Tango bobendanaka na tina na makambo ya bomoi oyo, bozwaka
lokola basambisi, bato oyo bazali na tina te na miso ya Lingomba !
5 Nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni ! Boni, ezali ata na
moto moko te ya bwanya kati na bino, oyo akoki kokata makambo kati na
bandeko na ye ?
6 Kasi mpo na nini ndeko moko akende kofunda ndeko mosusu, mpe
asala yango liboso ya Bapagano ?
7 Solo, awa bozali kofundana bino na bino, boyeba ete bosili komik-
weyisa. Mpo na nini bondimaka te ete basala bino mabe ? Mpo na nini
bondimaka te ete bakosa bino ?
8 Nzokande, bino, bokosaka mpe bosalaka mabe ; mpe bosalaka yango
epai ya bandeko na bino.
9 Boyebi te ete bato mabe bakokota te na Bokonzi ya Nzambe ? Bomikosa
te : bato na pite, basambeli bikeko, bato na bikobo, bato oyo balula
makambo ya soni, mibali oyo basangisaka nzoto na mibali,
10 miyibi, bato ya lokoso ya mbongo, balangwi masanga, bato oyo
bakoselaka baninga makambo mpo na kobebisa lokumu na bango, ba-oyo
babotolaka biloko ya bato, bakokota te na Bokonzi ya Nzambe.
11 Mpe bozalaki ndenge wana, bato mosusu kati na bino. Kasi basukolaki
bino, babulisaki bino mpe bakomisaki bino bato ya sembo, na Kombo ya
Nkolo Yesu-Klisto mpe na nzela ya Molimo ya Nzambe na biso.

Pite

12 Bolobaka : « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nyonso ezali
na litomba te ; « nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nakomitika te
na se ya bokonzi ya eloko songolo ;
13 « bilei esalema mpo na libumu, mpe libumu esalema mpo na bilei, »
nzokande ezali na mokolo oyo Nzambe akoboma nyonso mibale. Nzoto
esalema te mpo na pite, nzoto ezali nde mpo na Nkolo, mpe Nkolo azali
mpo na nzoto.
14 Solo, lokola Nzambe asekwisaki Nkolo kati na bakufi, akosekwisa mpe
biso, na nguya na Ye.
15 Boyebi te ete banzoto na bino ezali biteni ya nzoto ya Klisto ? Boni,
nakoki kozwa biteni ya nzoto ya Klisto mpo na kokomisa yango biteni ya
nzoto ya mwasi ya ndumba ? Ata moke te !
16 Boyebi te ete moto oyo asangani na mwasi ya ndumba akomi elongo
na ye nzoto moko ? Pamba te elobama : « Bango mibale bakokoma nzoto
moko. »
17 Kasi moto oyo asangani na Nkolo azali moko na Ye kati na Molimo.
18 Yango wana, bokima pite. Masumu nyonso mosusu oyo moto akoki
kosala ezali na libanda ya nzoto na ye, kasi ye oyo amipesi na kindumba
asali masumu mpo na libebi ya nzoto na ye moko.

19 Boyebi te ete nzoto na bino ezali Tempelo ya Molimo Mosantu oyo
azali kati na bino, oyo bozwaki kowuta na Nzambe ? Mpe boyebi te ete
bozali ya bino moko te ?
20 Bosikolamaki na motuya makasi penza. Boye, bopesa Nzambe
nkembo kati na banzoto na bino.

Biyano na mituna ya bato ya Kolinto

7

Na tina na libala

1 Sik'oyo, nazali kopesa biyano na tina na makambo oyo bokomelaki
ngai.
Eleki malamu mpo na mobali ete abala mwasi te.
2 Kasi mpo na kokima pite, tika ete mobali nyonso azala na mwasi na
ye, mpe mwasi nyonso azala na mobali na ye.
3 Tika ete mobali akokisa posa ya mwasi na ye, mpe tika ete mwasi
akokisa posa ya mobali na ye.
4 Pamba te mwasi azali na bokonzi te na nzoto na ye, ezali nde mobali
na ye ; ndenge moko mpe, mobali azali na bokonzi te na nzoto na ye, kasi
ezali nde mwasi na ye.
5 Bopimelanaka nzoto te, longola kaka soki, na boyokani mpe mpo na
mwa tango moke, bolingi tango mosusu komipesa na losambo. Kasi sima
na tango yango, bozongela kosangisa nzoto mpo ete Satana akozwa nzela
te ya komeka bino likolo ya bozangi makoki ya komikanga.
6 Awa nazali koloba bongo, nazali na ngai kaka kopesa likanisi, kasi
mobeko te.
7 Nakokaki kosepela ete mibali nyonso bazala lokola ngai ; nzokande,
moto na moto azali na likabo na ye ya ngolu, oyo azwi kowuta na Nzambe :
moko azali na likabo oyo, mosusu azali na likabo wana.
8 Na yango, nazali koloba na bato oyo babali nanu te mpe na basi oyo
bakufisa mibali, ete ezali malamu mpo na bango kokoba kozala ya kobala
te lokola ngai.
9 Kasi soki bakoki te komikanga, tika ete babala ; pamba te eleki malamu
kobala, na esika ya kozika na posa ya nzoto.
10 Epai ya bato oyo babala, nazali kopesa mitindo, ngai te kasi Nkolo :
Mwasi asengeli te kokabwana na mobali na ye ;
11 kasi soki akabwani na mobali na ye, asengeli kobala lisusu te to
asengeli koyokana na mobali na ye ; mpe mobali asengeli te kobengana
mwasi na ye na libala.
12 Epai ya bato mosusu, nazali koloba, Nkolo te kasi ngai : Soki ndeko
mobali Moklisto abali mwasi oyo azali mondimi te, bongo mwasi yango
andimi kowumela elongo na ye, tika ete abengana mwasi yango te ;
13 soki mpe mwasi azali na mobali oyo azali mondimi te, mpe mobali
yango andimi kowumela elongo na ye na libala, tika ete mwasi akabwana
te na mobali na ye.
14 Pamba te, mobali oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mwasi
na ye, mpe mwasi oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mobali na
ye. Soki ezalaki bongo te, bana na bino balingaki kozala mbindo, nzokande
bazali bule.
15 Kasi soki ye oyo azali mondimi te alingi koboma libala, tika ete aboma
na ye ! Na likambo ya boye, ndeko mobali to ndeko mwasi azali ya
kokangama te. Nzambe abenga bino mpo na kobika bomoi kati na kimia.

16 Oyebi nini kati na likambo yango ? Tango mosusu, yo mwasi,
okobikisa mobali na yo ! Tango mosusu, yo mobali, okobikisa mwasi na
yo !
17 Lisusu, tika ete moto na moto atambola na lolenge oyo Nkolo
abongisela ye, ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye. Yango nde
mobeko oyo napesi na Mangomba nyonso.
18 Boni, moto moko azalaki akatama ngenga tango Nzambe abengaki
ye ? Tika ete atikala akatama ngenga ! Boni, moto moko azalaki akatama
ngenga te tango Nzambe abengaki ye ? Tika ete atikala akatama ngenga
te !
19 Kokatama ngenga to kokatama ngenga te ezali na tina te ; likambo ya
tina ezali nde kobatela mibeko ya Nzambe.
20 Tika ete moko na moko atikala ndenge azalaki tango Nzambe abengaki
ye !
21 Boni, ozalaki mowumbu tango Nzambe abengaki yo ? Komitungisa
na yango te ! Ezala soki okoki kokoma nsomi, salela nde malamu lolenge
na yo.
22 Pamba te moto oyo azalaki mowumbu tango abengamaki mpo na
kosalela Nkolo azali mokangolami ya Nkolo ; ndenge moko mpe, moto oyo
azalaki nsomi tango Nzambe abengaki ye azali mowumbu ya Klisto.
23 Bosikolamaki na motuya makasi ! Boye, bokoma te bawumbu ya bato.
24 Bandeko, tika ete moko na moko awumela, na miso ya Nzambe ndenge
azalaki tango Nzambe abengaki ye !

Na tina ya bato oyo babala te

25 Mpo na oyo etali baseka, nazali na mobeko te kowuta na Nkolo ; kasi
na mawa ya Nkolo, lokola moto oyo bakoki kotiela motema, nazali kopesa
likanisi na ngai.
26 Nakanisi ete, mpo na pasi ya tango oyo, ezali malamu mpo na moto
kotikala ndenge azali.
27 Ozali na mwasi ? Koluka kokabwana na ye te. Ozali na mwasi te ?
Koluka mpe mwasi te.
28 Kasi soki mpe obali, osali lisumu te ; soki moseka abali, asali lisumu
te. Nzokande, bato oyo babala bakokutana na pasi mingi kati na bomoi na
bango ; mpe ngai, nalingi nde kosunga bino mpo bokutana na pasi yango
te.

29 Bandeko na ngai, nazali koloba boye : tango ekomi moke ; kobanda
sik'oyo, tika ete mibali oyo bazali na basi bazala lokola nde bazali na basi
te ;
30 tika ete bato oyo bazali kolela bazala lokola nde bazali kolela te ; tika
ete ba-oyo bazali kosepela bazala lokola nde bazali kosepela te ; tika ete
ba-oyo bazali kosomba bazala lokola nde bazali na eloko te ;
31 tika ete ba-oyo bazali kosalela biloko ya mokili bazala lokola nde bazali
kosalela yango te ; pamba te mokili oyo, na lolenge na yango ya sik'oyo,
ezali koleka !
32 Nalingi ete bomitungisaka te. Mobali oyo azali ya kobala te atiaka
makanisi na ye kati na makambo ya Nkolo, alukaka ndenge nini kosepelisa
Nkolo.
33 Mobali oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili,
alukaka ndenge nini kosepelisa mwasi na ye,
34 mpe motema na ye ezali ya kokabwana. Ndenge moko mpe, mwasi
oyo azangi mobali, lokola moseka, atiaka makanisi na ye kati na makambo

ya Nkolo mpo ete azala bule kati na nzoto mpe kati na molimo. Kasi mwasi oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mobali na ye.

35 Nazali koloba makambo oyo mpo na bolamu na bino ; ezali te mpo na kotiela bino motambo, kasi ezali nde mpo ete bosala oyo ezali malamu koleka mpe bomipesa mobimba na Nkolo.

36 Soki elenge mobali amoni ete akokoka lisusu te komikanga liboso ya mwasi mobandami na ye na libala, soki akanisi kosangisa na ye nzoto mpe ete asengeli kaka kosala bongo, wana bazali kotambola kati na likanisi ya kobalana, tika ete asala kolanda posa na ye, azali kosala lisumu te. Tika ete babalana !

37 Kasi mobali oyo azwi mokano kati na motema na ye, na kotindikama te mpe na bososoli nyonso, ya kosangisa nzoto te na mwasi mobandami na ye na libala, asali malamu.

38 Boye, mobali oyo abali mwasi mobandami na ye na libala asali malamu, kasi oyo abali ye te asali malamu koleka.

39 Mwasi ya libala azalaka ya kokangama na mobali na ye na tango nyonso oyo mobali yango azali na bomoi. Soki mobali na ye akufi, mwasi akomi nsomi mpo na kobalana na mobali nyonso oyo ye alingi, kasi mobali yango asengeli kozala Moklisto.

40 Nzokande, na makanisi na ngai, akozala mwasi ya esengo koleka soki atikali ndenge azali ; mpe nakanisi ete, ngai mpe, nazali na Molimo ya Nzambe.

8

Na tina na misuni mpo na banzambe ya mosusu

1 Mpo na oyo etali misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete biso nyonso tozali na boyebi. Boyebi epesaka lolendo, kasi bolingo elendisaka.

2 Moto oyo akanisaka ete azali na boyebi ya makambo ayebi nanu eloko te na ndenge esengeli.

3 Kasi moto oyo alingaka Nzambe, Nzambe ayebi ye.

4 Boye, na tina na likambo ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete nzambe ya ekeko ezali eloko pamba kati na mokili, mpe ete Nzambe azali kaka se moko.

5 Solo, ezali na bikelamu ebele oyo ebengami banzambe, ezala na likolo to na mabele ; yango nde esalaka ete banzambe mpe bankolo bazala ebele.

6 Kasi mpo na biso, Nzambe azali kaka se moko, Ye nde azali Tata mpe Mokeli na nyonso, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. Mpe Nkolo azali kaka se moko, Ye nde Yesu-Klisto. Nyonso esalema na nzela na Ye, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye.

7 Nzokande, bato nyonso bazali na boyebi oyo te ; bato mosusu bazali nanu na momesano ya kosambela banzambe ya bikeko kino sik'oyo. Boye wana baliaka misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, bakanisaka ete ezali penza mbeka oyo babonzeli banzambe wana ; mpe mitema na bango, oyo elenda te ekomaka mbindo.

8 Nzokande, ezali bilei te nde ememaka biso pene ya Nzambe ; soki tolie yango te, tokobungisa eloko moko te ; soki mpe tolie yango, tokozwa eloko moko te.

9 Kasi bosala keba ete bonsomi na bino ekoma libaku te mpo na bato oyo balenda te kati na kondima.

10 Pamba te soki moko kati na bato oyo balenda te kati na kondima
amoni yo, yo oyo ozali na boyebi, ozali kolia kati na tempelo ya banzambe
ya bikeko, boni, motema na ye ekozanga solo kotindika ye mpe na
kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe
mosusu ?
11 Boye, ndeko oyo alenda te kati na kondima, ye oyo Klisto akufelaki,
akopengwa likolo ya boyebi na yo.
12 Tango bozali kobetisa bandeko na bino mabaku na ndenge wana, mpe
bozali kozokisa mitema na bango, oyo elenda te, bozali kosala masumu
liboso ya Klisto.
13 Yango wana, soki mpo na bilei na ngai, ndeko na ngai azali kokweya
na masumu, nakotikala kolia lisusu misuni te mpo ete nazala libaku te,
oyo ekokweyisa ye na masumu.

9

Polo aboyi kosalela makoki na ye

1 Boni, nazali nsomi te ? Nazali ntoma te ? Namona te Yesu, Nkolo na
biso ? Bozali mbuma ya mosala na ngai te kati na Nkolo ?
2 Soki, mpo na bato mosusu, nazali ntoma te, kasi mpo na bino, nazali
solo ntoma, pamba te bino bozali kashe ya bontoma na ngai kati na Nkolo.
3 Tala eyano na ngai epai ya bato oyo basambisaka ngai :
4 Boni, tozangi makoki ya kolia mpe ya komela ?
5 Tozangi makoki ya kotambola elongo na mwasi moklisto, ndenge
bantoma mosusu mpe bandeko ya Nkolo mpe Petelo basalaka ?
6 Boni, ezali kaka ngai mpe Barnabasi nde tosengeli kosala ?
7 Nani asalaka mosala ya soda na mbongo na ye moko ? Nani alonaka
elanga ya vino mpo alia mbuma na yango te ? Nani abatelaka etonga mpo
amela miliki na yango te ?
8 Boni, ezali kaka na bomoto nde nazali koloba bongo ? Boni, mobeko
elobi mpe bongo te ?
9 Solo, ekomama kati na mobeko ya Moyize : « Osengeli te kokanga
monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. » Boni, bokanisi ete
Nzambe azalaki nde komitungisa mpo na bangombe ?
10 Ezali te mpo na biso nde alobaki bongo ? Solo, ezali mpo na biso
nde ekomamaki bongo ; pamba te moto oyo azali kotimola asengeli kosala
yango na elikya, mpe oyo azali kobeta mbuma asengeli kosala yango na
elikya ete akozwa eteni na ye.
11 Boni, soki tolonaki nkona ya molimo kati na bino, ezali penza mabe
soki tobuki kati na bino mbuma ya biloko oyo maboko ekoki kosimba ?
12 Soki bato mosusu bazali kosalela makoki wana ya kozwa biloko epai
na bino, tosengeli te, biso, kosalela yango koleka ?

Nzokande, tosalelaki makoki yango te, tokangaka kaka motema na
makambo nyonso, mpo ete tozala epekiselo te liboso ya Sango Malamu
ya Klisto.
13 Boyebi te ete bato oyo basalaka kati na Tempelo baliaka bilei kowuta
na Tempelo, mpe ete ba-oyo basalaka na etumbelo bazwaka eteni na bango
kati na mbeka oyo ebonzami na etumbelo ?
14 Ndenge moko mpe, Nkolo apesaki mitindo ete bato oyo bateyaka Sango
Malamu babika bomoi na bango na nzela ya Sango Malamu.

15 Kasi ngai, nasaleli makoki na ngai ata moke te, mpe ezali te mpo na
kosenga yango nde nakomeli bino mokanda oyo ; pamba te nakosepela
kutu kokufa na esika ete moto mosusu abebisa tina ya lokumu na ngai.
16 Koteya Sango Malamu ezali likambo oyo ngai nasengeli te komikumisa
na yango, pamba te mosala yango epesamelaki ngai na makasi. Mawa na
ngai soki nateyi te Sango malamu !
17 Soki mokano ya koteya ewutaki epai na ngai moko, nalingaki solo
kozwa lifuti ; kasi lokola mokano yango ewutaki epai na ngai te, nazali
kaka kokokisa mosala oyo epesamelaki ngai.
18 Bongo lifuti na ngai ezali penza nini ? Ezali nde kokaba na ofele Sango
Malamu oyo nazali koteya, na kozanga kozwa lifuti oyo Sango Malamu
yango epesi ngai.
19 Solo, atako nazali nsomi na miso ya bato nyonso, kasi namikomisa
mowumbu ya bato nyonso, mpo ete namema bato ebele koleka epai ya
Yesu-Klisto.
20 Tango nazalaka elongo na Bayuda, nakomaka lokola Moyuda mpo ete
namema bango epai ya Klisto ; tango nazalaka elongo na bato oyo bazali
na se ya bokonzi ya Mibeko, nakomaka lokola moto oyo azali na se ya
bokonzi ya Mibeko, mpo ete namema bango epai ya Klisto, atako ngai
moko nazali na se ya bokonzi ya Mibeko te.
21 Tango nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mibeko
te, nakomaka mpe lokola moto oyo azali na se ya bokonzi ya Mibeko te,
mpo ete namema bango epai ya Klisto ; nzokande natosaka Mibeko ya
Nzambe, pamba te natosaka Mibeko ya Klisto.
22 Tango nazalaka elongo na bato oyo balenda te na kondima, nakomaka
lokola moto alenda te na kondima, mpo ete namema bango kati na
kondima epai ya Klisto. Namikomisaka nyonso epai ya bato nyonso, mpo
na kobikisa ndambo ya bato kati na bango.
23 Mpe nasalaka makambo wana nyonso mpo na Sango Malamu, mpo
ete ngai mpe nazwa mapamboli na ngai kati na yango.
24 Boni, boyebi te ete bato oyo bakimaka mbangu kati na lisano ya
kopota mbangu, bango nyonso bapotaka mbangu, kasi moto moko kaka
nde azwaka mbano ? Bino mpe bopota mbangu lokola ye, na lolenge ya
kozwa mbano.
25 Bato nyonso oyo basalaka masano bamipekisaka makambo ebele ;
basalaka bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka ; kasi biso, tosalaka
bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka te.
26 Yango wana ngai, nazali kopota mbangu na bozoba te, nazali kobeta
makofi bibetabeta te.
27 Kasi nakonzaka nzoto na ngai, nakomisaka yango lokola mowumbu,
pamba te nabangaka kozanga mbano sima na ngai koteya bato mosusu.

10

Ndakisa ya botomboki ya Isalaele

1 Bandeko, nalingi boyeba malamu likambo oyo : Bakoko na biso
bazalaki bango nyonso na se ya lipata, bakatisaki bango nyonso ebale
monene,
2 babatisamaki bango nyonso mpo na Moyize kati na lipata mpe kati na
ebale monene,
3 baliaki bango nyonso bilei ya molimo ya ndenge moko,

4 mpe bamelaki bango nyonso mayi ya molimo ya ndenge moko ; pamba
te bazalaki komela na libanga ya molimo, oyo ezalaki kotambola elongo
na bango ; mpe libanga yango ezalaki Klisto.
5 Nzokande, Nzambe asepelaki te na mingi kati na bango ; solo,
babomaki bango kati na esobe.
6 Ezali bandakisa mpo na biso, mpo ete tolula makambo mabe te ndenge
bango balulaki.
7 Bozala basambeli ya banzambe ya bikeko te, ndenge bamosusu kati
na bango bazalaki, kolanda ndenge ekomama : « Bato bavandaki mpo na
kolia mpe mpo na komela, mpe batelemaki mpo na kosakana. »
8 Tosengeli te kosala pite, ndenge bamosusu kati na bango basalaki ;
mpe, na mokolo moko, bato nkoto tuku mibale na misato bakufaki.
9 Tosengeli mpe te komeka Klisto, ndenge bamosusu kati na bango
basalaki ; mpe banyoka ebomaki bango mpo ete eswaki bango.
10 Boyimaka-yimaka te ndenge bamosusu kati na bango bayimaki-
yimaki, mpe anjelu mobebisi abomaki bango.
11 Makambo wana nyonso ekweyelaki bango mpo ete ezala ndakisa mpo
na biso, mpe ekomamaki mpo na kokebisa biso oyo tokomi na tango ya
suka.
12 Yango wana, tika ete moto oyo azali kokanisa ete azali ya kotelema
asala keba ete akweya te !
13 Komekama oyo ekomelaki bino ekomelaka bato nyonso ; mpe Nzambe
azali Moyengebene ; akotika te ete bomekama koleka makasi na bino. Kasi
na tango ya komekama, akobongisela bino nzela ya kobima na komekama
yango, mpe akopesa bino makasi ya kotelemela yango.

Kozala moko te elongo na banzambe ya bikeko

14 Yango wana, balingami na ngai, bokima kosambela banzambe ya
bikeko.
15 Nazali koloba na bino lokola na bato ya mayele ; botala bino moko
soki makambo oyo nazali koloba ezali malamu to mabe.
16 Boni, kopo ya elambo oyo, mpo na yango, tozongisaka matondi epai ya
Nzambe, ekomisaka biso te moko na makila ya Klisto ? Lipa oyo tokataka
ekomisaka biso te moko na nzoto ya Klisto ?
17 Lokola lipa ezali kaka moko, biso nyonso tozali kosala nzoto kaka
moko atako tozali ebele, pamba te biso nyonso tokabolaka lipa yango kaka
moko.
18 Bokanisa nanu Isalaele ! Boni, bato oyo baliaka banyama oyo epesami
lokola mbeka bazalaka moko te na etumbelo ?
19 Nalingi koloba nini ? Nalingi koloba ete misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe yango moko
nzambe ya ekeko, ezali na tina ?
20 Te ! Kasi lokola babonzaka bambeka na bango epai ya milimo mabe
mpe epai ya oyo ezali Nzambe te, naboyi ete bozala moko na milimo mabe.
21 Bokoki te komela oyo ezali kati na kopo ya Nkolo mpe komela lisusu
oyo ezali kati na kopo ya milimo mabe ; bokoki te kolia na mesa ya Nkolo
mpe kolia lisusu na mesa ya milimo mabe.
22 Boni, tolingi nde kotumbola zuwa ya Nkolo ? Boni, tozali makasi
koleka Ye ?

Tosala nyonso mpo na lokumu ya Nzambe

23 Bolobaka : « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » nzokande nyonso
ezali na litomba te ; « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » nzokande
nyonso elendisaka te.
24 Tika ete moto moko te aluka bolamu na ye moko kaka, kasi aluka mpe
bolamu ya moto mosusu !
25 Boliaka nyonso oyo etekamaka na zando, na komipesa mituna te na
tina na yango, noki te bobebisa mitema na bino.
26 Pamba te mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya Nkolo.
27 Soki moto oyo azali mondimi te abengisi yo, mpe ondimi kokende epai
na ye, lia nyonso oyo bakopesa yo, na komipesa mituna te, noki te obebisa
motema na yo.
28 Kasi soki moto moko alobi na yo : « Mosuni oyo ebonzamaki lokola
mbeka epai ya nzambe ya ekeko, » kolia yango te, likolo ya moto oyo
akebisi yo mpe mpo ete obebisa te motema na yo.
29 Awa, nazali koloba te na tina na motema na yo, kasi na tina na motema
ya moto yango, pamba te mpo na nini motema ya moto mosusu elandela
bonsomi na ngai ?
30 Soki naliaka na kozongisa matondi epai ya Nzambe, mpo na nini
kopamela ngai na tina na oyo, ngai, nazongiselaka matondi epai ya
Nzambe ?
31 Boye, ezala kolia to komela, nyonso oyo bokoki kozala kosala, bosalaka
nyonso mpo na lokumu ya Nzambe.
32 Bozalaka libaku te, ezala mpo na Bayuda, mpo na Bagreki to mpo na
Lingomba ya Nzambe.
33 Yango wana, ngai, kati na makambo nyonso, nasalaka makasi mpo na
kosepelisa bato nyonso ; nalukaka litomba na ngai moko te, kasi nalukaka
bolamu ya bato ebele, mpo ete babika.

11

1 Bolanda ndakisa na ngai, ndenge ngai nalandaka ndakisa ya Klisto.

Mobali mpe mwasi liboso ya Nkolo

2 Nakumisaka bino kati na makambo nyonso, pamba te bokanisaka ngai
mpe bopengwaka te kati na malakisi oyo napesaki bino.
3 Nzokande, nalingi boyeba ete Klisto azali Mokonzi ya mobali nyonso,
mobali azali mokonzi ya mwasi, mpe Nzambe azali Mokonzi ya Klisto.
4 Mobali nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na ye ezali ya
kozipama, ayokisaka Mokonzi na ye soni.
5 Kasi mwasi nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na ye
ezali polele, ayokisaka mokonzi na ye soni, pamba te azali lokola mwasi
oyo bakokola suki.
6 Mwasi oyo alataka kitambala te na moto na ye asengeli kokokola suki
na ye. Kasi soki ezali soni mpo na mwasi kokatisa to kokokola suki, ekoleka
malamu mpo na ye kolata kitambala na moto na ye.
7 Mobali asengeli te kolata kitambala, pamba te azali elilingi mpe lokumu
ya Nzambe ; kasi mwasi azali lokumu ya mobali.
8 Pamba te mobali akelama te wuta na mwasi, kasi mwasi akelama wuta
na mobali.
9 Mobali akelama te mpo na mwasi, kasi mwasi akelama mpo na mobali.
10 Yango wana, likolo ya ba-anjelu, mwasi asengeli kozala na elembo ya
bokonzi na moto na ye.

11 Nzokande, kati na Nkolo, mwasi azali te soki mobali azali te, mpe
mobali azali te soki mwasi azali te.
12 Pamba te ndenge mwasi akelamaki wuta na mobali, ndenge mpe
mobali abotamaki na nzela ya mwasi. Kasi makambo nyonso ewutaka
na Nzambe.
13 Botala nanu bino moko : boni, ezali malamu mpo na mwasi
kosambela Nzambe moto polele ?
14 Boni, mokili yango moko eteyaka bino te ete ezali soni mpo na mobali
kozala na suki milayi,
15 kasi ezali nde lokumu mpo na mwasi kozala na suki milayi ? Pamba
te suki epesama na mwasi lokola kitambala.
16 Soki moto moko akanisi ete ezali malamu mpo na ye kotia tembe na
tina na likambo oyo, biso elongo na Mangomba ya Nzambe tozalaka na
ezaleli wana te.

Bilei ya Nkolo

17 Kati na malako oyo ezali kolanda, nakokumisa bino te ; pamba te
mayangani na bino esungaka bino te mpo bokoma bato ya esengo koleka,
kasi ekomisaka bino lisusu bato na pasi makasi.
18 Liboso, nazali koyoka ete bozalaka na bokabwani kati na bino, tango
boyaka na mayangani ; mpe nazali kondima yango mwa moke.
19 Solo, bokabwani esengeli kozala kati na bino mpo ete Baklisto ya solo
bayebana kati na bino.
20 Boye, tango boyaka na mayangani, ezalaka lisusu te mpo na kolia bilei
ya Nkolo ;
21 pamba te emonanaka ete, soki kaka bokomi na mesa, moto na moto
awelaka nanu kolia bilei na ye moko ; mpe mpo na yango, bamoko
batikalaka na nzala, mpe bamosusu balangwaka.
22 Boni, bozangi bandako oyo kati na yango bokoki kolia mpe komela ?
Boni, bosalaka bongo mpo na kotiola Lingomba ya Nzambe mpe kosamb-
wisa bato oyo bazangi bilei ?
Nini nakoki koloba na bino ? Nakumisa bino ? Na likambo oyo,
nakokumisa bino te !
23 Pamba te, nateyaki bino makambo oyo nazwaki epai ya Nkolo : Nkolo
Yesu, na butu oyo batekaki Ye, azwaki lipa ;
24 mpe, sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango
mpe alobaki : « Oyo ezali nzoto na Ngai ; epesami mpo na bino ! Bosalaka
boye mpo na kokanisa Ngai. »
25 Ndenge moko mpe, sima na Ye kolia, azwaki kopo mpe alobaki :
« Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai ! Tango nyonso
bokobanda komela yango, bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. »
26 Boye, tango nyonso bokozala kolia lipa oyo mpe komela kopo oyo,
bokozala kosakola kufa ya Nkolo kino akozonga.
27 Yango wana, moto nyonso oyo akolia lipa to akomela kopo ya Nkolo
na lolenge oyo ebongi te, akomema ngambo epai ya nzoto mpe makila ya
Nkolo.
28 Boye tika ete moto nyonso amitala malamu liboso ya kolia lipa mpe
komela wuta na kopo !
29 Pamba te moto oyo azali kolia lipa mpe komela, na kozanga kososola
ete ezali nzoto ya Nkolo, azali komikatela etumbu na kolia mpe komela
bongo.
30 Yango wana mingi kati na bino bakoma na bolembu mpe na bokono,
mpe ebele kati na bino bakufa.

31 Kasi soki tozalaki kososola oyo tozali, tolingaki kozwa etumbu te.
32 Nzokande, Nkolo apesaka biso etumbu mpo na kozongisa biso na
nzela, mpo ete tozwa etumbu te elongo na mokili.
33 Boye bandeko na ngai, tango boyaka na mayangani mpo na kolia
elongo, bozelanaka.
34 Moto nyonso oyo azali na nzala asengeli nanu kolia na ndako na ye,
mpo ete mayangani na bino ememela bino etumbu te. Mpe na tina na
makambo oyo etikali, nakopesela yango malako tango nakoya.

12

Makabo ya Molimo

1 Bandeko, nakosepela ete bozala na boyebi na tina na makambo oyo
etali makabo ya Molimo.
2 Boyebi malamu ete tango bozalaki nanu Bapagano, bozalaki
komemama mpe kokosama epai ya banzambe ya bikeko oyo elobaka te.
3 Yango wana, nazali koloba na bino ete moto moko te, wana akambami
na Molimo ya Nzambe, akoki koloba : « Tika ete Yesu alakelama mabe ! »
Mpe moto moko te akoki koloba : « Yesu azali Nkolo, » soki akambami na
Molimo Mosantu te.
4 Makabo ezali ya ndenge na ndenge, kasi Molimo azali kaka moko.
5 Misala ezali ya ndenge na ndenge, kasi Nkolo azali kaka moko.
6 Ezali na lolenge ebele ya kosalela Nkolo, kasi Nzambe azali kaka moko ;
mpe ezali Ye nde asalaka nyonso kati na bato nyonso.
7 Nzokande, Molimo amimonisaka epai na moko na moko mpo na
bolamu ya bato nyonso.
8 Epai na moko, Molimo apesi liloba ya bwanya ; epai na mosusu, liloba
ya boyebi ;
9 epai na mosusu kondima ; epai na mosusu, likabo ya kobikisa babeli ;
10 epai na mosusu, nguya ya kosala bikamwa ; epai na mosusu, likabo
ya kosakola ; epai na mosusu, likabo ya kososola milimo ; epai na mosusu,
likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge ; epai na mosusu, likabo ya
kolimbola nkota.
11 Ezali Molimo kaka moko nde asalaka misala wana nyonso mpe
akabolaka yango epai na moko na moko, ndenge Ye moko alingi.

Biteni ebele kati na nzoto moko

12 Nzoto ezali kaka moko, kasi ezali na biteni ebele ; mpe atako motango
na yango ezali ebele, kasi ezali kosala kaka nzoto moko. Ezali mpe bongo
mpo na Klisto.
13 Solo, biso nyonso tobatisamaki kati na Molimo moko mpo na kosala
nzoto moko : ezala Bayuda to Bagreki, ezala bawumbu to bansomi. Mpe
epesamelaki biso nyonso komela Molimo wana se moko.
14 Nzoto ezali na eteni moko te, kasi ezali na biteni ebele.
15 Soki lokolo elobi : « Lokola nazali loboko te, nazali kati na nzoto te ; »
boni, ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo ?
16 Soki mpe litoyi elobi : « Lokola nazali liso te, nazali eteni ya nzoto
te ; » boni, ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo ?
17 Soki nzoto mobimba ezalaki kaka liso, nzoto yango elingaki koyoka
ndenge nini ? Soki nzoto mobimba ezalaki kaka litoyi, nzoto yango
elingaki koyoka solo ndenge nini ?
18 Kasi Nzambe atiaki biteni kati na nzoto, mpe amonaki ete ezali
malamu mpo na eteni moko na moko kozala na mosala na yango.

19 Soki biteni nyonso ezalaki kaka eteni moko, boni, nzoto elingaki penza
kozala nzoto ?
20 Solo, biteni ezali ebele, kasi nzoto ezali kaka moko.
21 Yango wana, liso ekoki te koloba na loboko : « Nazali na posa na yo
te ; » moto mpe ekoki te koloba na makolo : « Nazali na posa na bino te. »
22 Nzokande biteni ya nzoto, oyo emonanaka ete ezali na motuya moke,
ezalaka na tina makasi ;
23 biteni oyo tozwaka na lokumu moke kati na nzoto, tobatelaka yango
makasi ; mpe biteni oyo toyokaka nkele, yango nde tobongisaka na lolenge
malamu,
24 wana biteni oyo ebetisaka mabaku te ezalaka na posa ya lolenge
malamu yango te. Nzambe abongisa nzoto na lolenge ete basengeli kaka
kozwaka na lokumu mingi, biteni oyo emonanaka lokola ezanga lokumu :
25 asalaki bongo mpo ete bokabwani ezala te kati na nzoto, kasi mpo ete
biteni na yango esunganaka.
26 Soki eteni moko eyoki pasi, biteni nyonso esengeli koyoka pasi elongo
na moko yango ; soki mpe moko kaka nde esepeli, biteni nyonso esengeli
kokabola esengo elongo na moko yango.
27 Nzokande bino, bozali nzoto ya Klisto, mpe moko na moko kati na
bino azali eteni ya nzoto yango ya Klisto.
28 Mpe kati na Lingomba, Nzambe atiaki : ya liboso, bantoma ; ya
mibale, basakoli ; ya misato, balakisi ; mpe na sima, bato oyo bazali na
likabo ya kosala bikamwa, ba-oyo bazali na likabo ya kobikisa babeli, ba-
oyo bazali na likabo ya kosunga bato, ba-oyo bazali na likabo ya kokamba,
mpe ba-oyo bazali na likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge.
29 Boni, bango nyonso bazali bantoma ? Bango nyonso bazali basakoli ?
Bango nyonso bazali balakisi ? Bango nyonso basalaka bikamwa ?
30 Bango nyonso bazali na likabo ya kobikisa babeli ? Bango nyonso
balobaka nkota ya ndenge na ndenge ? Bango nyonso balimbolaka nkota ?
31 Bozala na posa makasi ya kozala na makabo oyo eleki na monene.
Mpo na yango, nakolakisa bino nzela oyo eleki malamu.

13

Bolingo

1 Soki nalobi nkota ya bato to ya ba-anjelu, kasi nazangi bolingo, nazali
kaka lokola ngonga oyo ezali kobeta to lokola manzanza oyo ezali kotia
makelele.
2 Soki nazali na likabo ya kosakola, ya kososola mabombami nyonso
mpe ya koyeba makambo nyonso ; mpe soki nazali na kondima oyo ekoki
kolongola bangomba, kasi nazangi bolingo, nazali pamba.
3 Soki napesi biloko na ngai nyonso epai ya babola, mpe nakabi nzoto na
ngai mpo ete batumba yango, kasi nazangi bolingo, nakozwa ata litomba
moko te.
4 Bolingo ekangaka motema, bolingo etondi na boboto. Bolingo elulaka
te, emikumisaka te, emitondisaka na lolendo te,
5 ebebisaka lokumu ya bato mosusu te, elukaka bolamu na yango moko
te, esilikaka te, ebosanaka mabe.
6 Bolingo eyokaka mawa liboso ya bozangi bosembo, kasi esepelaka na
bosolo.
7 Tango nyonso mpe na makambo nyonso, bolingo elimbisaka, endi-
maka, ezalaka na elikya, eyikaka mpiko.

8 Bolingo ekotikala kokufa te. Kasi masakoli ekokatana, nkota ekosila,
boyebi ekolimwa.
9 Pamba te toyebaka kaka moke, mpe tosakolaka kaka moke.
10 Kasi tango kokokisama ekokoma, oyo ezali moke ekolimwa.
11 Tango nazalaki mwana moke, nazalaki koloba lokola mwana moke,
nazalaki kokanisa lokola mwana moke, mpe nazalaki na mayele lokola ya
mwana moke ; kasi tango nakomaki mokolo, natikaki oyo ekoki na mwana
moke.
12 Solo, sik'oyo, tozali komona kaka elilingi, lokola kati na talatala ;
kasi mokolo ezali, mokolo oyo tokomona penza ndenge esengeli. Sik'oyo
nayebi kaka moke ; kasi mokolo ezali, mokolo oyo nakoyeba penza nyonso,
ndenge Nzambe ayebi ngai.
13 Boye sik'oyo, makambo oyo misato ezali kowumela : kondima, elikya
mpe bolingo ; kasi kati na yango, likambo oyo eleki monene ezali nde
bolingo.

14

Likabo ya kosakola mpe ya koloba nkota

1 Boye bolukaka liboso bolingo, mpe bozalaka na posa makasi ya makabo
ya Molimo, mpe mingi penza likabo ya kosakola.
2 Pamba te moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te alobaka na
Nzambe kasi na bato te. Boye moto moko te asosolaka ye ; nzokande,
alobaka mabombami, na bokambami ya Molimo.
3 Kasi moto oyo asakolaka alobaka nde na bato mpo na kokolisa kondima
na bango, kolendisa bango mpe kobondisa bango.
4 Moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te alendisaka kaka kondima
na ye moko, kasi moto oyo asakolaka alendisaka kondima ya Lingomba
mobimba.
5 Nalingi ete bino nyonso bolobaka nkota oyo eyebani te, kasi nalingi
mingi koleka ete bino nyonso bosakolaka. Moto oyo azali kosakola azali
na tina mingi, koleka moto oyo azali koloba nkota oyo eyebani te, longola
kaka soki alimboli nkota yango mpo na kokolisa kondima ya Lingomba.
6 Bandeko na ngai, soki nayei epai na bino mpe nalobi na bino kaka na
nkota oyo eyebani te, nakozala litomba nini mpo na bino soki liloba na
ngai ememeli bino te ezala emoniseli, boyebi ya sika, lisakoli to malakisi ?
7 Ezali mpe ndenge moko mpo na bibetelo mindule lokola flite to
lindanda : soki ezali kobimisa te mingongo ekesana, ndenge nini tokoki
kososola mongongo oyo flite to lindanda ezali kobimisa ?
8 Bongo, soki kelelo ebimisi mongongo oyo esengeli te, nani akomi-
bongisa mpo na etumba ?
9 Ezali mpe ndenge moko mpo na bino : soki na minoko na bino, bozali
kaka koloba makambo oyo bato bazali kososola te, ndenge nini bakoki
penza koyeba makambo oyo bozali koloba ? Wana, bokoloba na pamba.
10 Kati na mokili, nkota ezali ya ndenge na ndenge, mpe lokota moko te
kati na yango ezangi tina.
11 Nzokande, soki nayebi te ndimbola ya maloba ya lokota oyo moto
azali koloba na ngai, nakozala lokola mopaya epai na ye, mpe ye akozala
mopaya epai na ngai.
12 Yango wana, bino mpe, lokola bozalaka na posa makasi ya makabo ya
Molimo, bolukaka mingi kozala na yango ebele mpo na kokolisa kondima
ya Lingomba.

13 Yango wana, tika ete moto oyo alobaka na nkota oyo eyebani te
abondela mpo ete azwa makoki ya kolimbola maloba oyo azali koloba.
14 Pamba te soki nasambeli na nkota oyo eyebani te, molimo na ngai
ekozala kosambela, kasi mayele na ngai ekosala te.
15 Boye, nasala nini ? Nakosambela na molimo na ngai, kasi nakosam-
bela mpe na mayele na ngai ; nakoyemba na molimo na ngai, kasi
nakoyemba mpe na mayele na ngai.
16 Soki ozali kozongisa matondi epai ya Nzambe kati na molimo na
yo, ndenge nini ba-oyo bazali koyoka te bakoki koloba « Amen ! » na
losambo na yo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe ? Pamba te bayebi
te makambo oyo ozali koloba.
17 Ozali kozongisa matondi ya kitoko, kasi moto mosusu azali kokola te
kati na kondima.
18 Nazongisaka matondi epai ya Nzambe mpo ete nalobaka nkota oyo
eyebani te, koleka bino nyonso.
19 Kasi kati na Lingomba, nasepelaka koloba maloba mitano oyo bato
bakoki kososola mpo na koteya bato mosusu, na esika ete naloba maloba
nkoto zomi na nkota oyo eyebani te.
20 Bandeko na ngai, botika kokanisa lokola bana mike ; bozala te lokola
bana mike na lolenge na bino ya kososola makambo. Mpo na oyo etali
mabe, bozala lokola bana mike ; kasi mpo na oyo etali lolenge ya kososola
makambo, bozala mikolo.
21 Ekomama boye kati na Mobeko :
« Ekozala na nkota ya bapaya,
na nzela ya nkota oyo eyebani te
nde nakoloba na bato oyo ;
kasi atako bongo, bakoyoka ngai te, »
elobi Nkolo.
22 Yango wana, nkota oyo eyebani te ezali elembo mpo na bato oyo bazali
bandimi te, kasi ezali elembo te mpo na bandimi ; nzokande lisakoli ezali
elembo mpo na bandimi, kasi ezali elembo te mpo na bato oyo bazali
bandimi te.
23 Soki Lingomba mobimba esangani esika moko, mpe bato nyonso
bazali koloba nkota oyo eyebani te, bongo bato oyo bazali na boyebi moke
to bato oyo bazali bandimi te bakoti kuna, boni, bakoloba te ete bozali na
liboma ?
24 Nzokande, soki bato nyonso bazali kosakola, mpe moto oyo azali
mondimi te to oyo azali na boyebi moke akoti kuna, boni, akomimona
te lokola moto ya masumu ? Akomitungisa te kati na motema na ye ?
25 Basekele ya motema na ye ekomonisama polele. Bongo, akofukama
elongi kino na mabele, akogumbamela Nzambe mpe akoloba : « Solo,
Nzambe azali kati na bino. »

Mobulu te kati na losambo

26 Bandeko, toloba lisusu nini ? Tango bosanganaka esika moko, tika
ete moko ayemba nzembo, mosusu ateya, mosusu ayebisa makambo oyo
Nzambe amonisi ye, mosusu aloba na lokota oyo eyebani te, mpe mosusu
alimbola. Nyonso wana esengeli kosalema mpo na kokolisa kondima ya
Lingomba.
27 Soki bato bazali koloba na nkota oyo eyebani te, tika ete bato mibale,
suka bato misato, baloba, moko sima na mosusu, mpe esengeli ete moko
alimbola yango.

28 Soki moto ya kolimbola maloba yango azali te, wana tika ete ye oyo
azali koloba lokota oyo eyebani te akanga monoko kati na Lingomba, mpe
aloba epai na ye moko mpe epai ya Nzambe.
29 Mpo na oyo etali basakoli, tika ete mibale to misato basakola, mpe
bamosusu baluka kososola malamu makambo oyo bazali koloba.
30 Soki moko kati na mayangani azwi emoniseli, wana mosusu azali
koloba, moto oyo azali koloba asengeli kokanga monoko.
31 Pamba te bino nyonso bokoki na bino kosakola, kasi bosengeli
kosala yango moko sima na mosusu, mpo ete bato nyonso bayekola mpe
balendisama.
32 Mosakoli azali na bokonzi likolo ya molimo ya basakoli, oyo ezali
kokamba ye.
33 Pamba te Nzambe azali Nzambe ya mobulu te, kasi Nzambe ya kimia.
Ndenge esalemaka kati na Mangomba nyonso ya basantu,
34 basi basengeli te koloba kati na mayangani, pamba te bazali na
ndingisa te ya koloba. Basengeli nde kotosa ndenge Mobeko etindaka.
35 Soki bazali na posa ya koyeba likambo, tika ete batunaka mibali na
bango kati na ndako, pamba te ezali soni mpo na mwasi koloba kati na
mayangani.
36 Boni, bokanisi ete Maloba ya Nzambe ewutaki nde epai na bino to
ekomaki kaka epai na bino moko ?
37 Soki moto akanisi ete azali mosakoli to azali na likabo ya Molimo,
asengeli koyeba ete makambo oyo nasili kokomela bino ezali nde Mobeko
ya Nkolo.
38 Soki ayebi yango te, elingi koloba ete Nzambe mpe ayebi ye te.
39 Yango wana, bandeko na ngai, bozala na posa makasi ya likabo ya
kosakola, mpe bopekisa bato te koloba nkota oyo eyebani te.
40 Kasi tika ete makambo nyonso esalema na ndenge oyo esengeli, na
mobulu te.

Na tina na lisekwa

15

Lisekwa ya Klisto

1 Bandeko na ngai, nalingi sik'oyo kozongisa lisusu na makanisi na bino,
Sango Malamu oyo nateyaki bino, oyo boyambaki, oyo bomipesi na yango,
2 mpe oyo na nzela na yango bosili kobika, soki kaka bosimbi makasi
Liloba oyo nateyaki bino ; pamba te soki ezali bongo te, wana bondimelaki
na bino kaka pamba.
3 Liboso na nyonso, nateyaki bino mateya oyo ngai moko nazwaki :
Klisto akufaki mpo na masumu na biso, kolanda Makomi ;
4 bakundaki Ye, mpe asekwaki na mokolo ya misato, ndenge Makomi
elobaki yango liboso.
5 Amonanaki epai ya Petelo ; sima, epai ya bantoma zomi na mibale.
6 Sima na yango, amonanaki epai ya bandeko koleka nkama mitano na
mbala moko ; mpe mingi kati na bango bazali nanu na bomoi kino na
tango oyo, kasi bamosusu basila kokufa.
7 Bongo amonanaki epai ya Jake, mpe epai ya bantoma nyonso.
8 Sima na bango nyonso, amonanaki mpe epai na ngai, lokola epai ya
mwana matsombe,
9 pamba te nazali moke penza kati na bantoma ; mpe nakoki kutu te
kobengama ntoma, mpo ete nanyokolaki Lingomba ya Nzambe.

10 Kasi na ngolu ya Nzambe, nazali oyo nazali lelo ; mpe ngolu na Ye
epai na ngai ezali ya pamba te. Kutu, nasalaki mosala mingi koleka bango
nyonso ; nzokande, ezali ngai te, kasi ezali nde ngolu ya Nzambe, oyo ezali
elongo na ngai.
11 Na mokuse, ezala ngai to bango, biso nyonso toteyaka kaka Sango
Malamu oyo, mpe ezali Sango Malamu yango nde bondimaki.

Lisekwa ya bakufi

12 Nzokande, soki toteyaka ete Klisto asekwaki kati na bakufi, ndenge
nini bato mosusu kati na bino balobaka ete bakufi bakosekwa te ?
13 Soki bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te.
14 Mpe soki Klisto asekwaki te, wana mateya na biso ezali na tina te,
mpe kondima na bino ezali pamba.
15 Mpe lisusu, soki ezali penza ya solo ete bakufi bakosekwa te, wana
tozali batatoli ya lokuta na tina na Nzambe, pamba te totatoli lokuta na
tina na Nzambe ete asekwisaki Klisto kati na bakufi. Nzokande soki ezali
penza bongo ete bakufi bakosekwa te, wana Nzambe asekwisaki Yesu te.
16 Solo, soki bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te ;
17 mpe soki Klisto asekwaki te, wana kondima na bino ezali na tina te,
bozali nanu kati na masumu na bino,
18 mpe bato oyo bakufi kati na Klisto babungi mpo na libela.
19 Soki totiaka elikya na Klisto kaka mpo na bomoi oyo, tozali penza bato
na mawa koleka bato nyonso.
20 Kasi, solo, Klisto asekwaki kati na bakufi : azali Mosekwi ya liboso
kati na bakufi.
21 Solo, lokola kufa eyaki na nzela ya moto moko, lisekwa mpe eyaki na
nzela ya moto moko ;
22 ndenge bato nyonso bakufaka kati na Adamu, ndenge wana mpe bato
nyonso bakozwa bomoi kati na Klisto ;
23 kasi moto na moto na tango na ye : Klisto akosekwa moto ya liboso ;
sima, tango akoya, bato oyo bazali ya Klisto bakosekwa.
24 Sima na yango nde suka ekoya, tango Klisto akozongisa bokonzi na
maboko ya Ye oyo azali Nzambe mpe Tata, sima na Ye kobebisa lokumu
nyonso, bokonzi nyonso mpe nguya nyonso.
25 Pamba te Klisto asengeli kokonza kino Nzambe akotia banguna na Ye
nyonso na se ya matambe na Ye.
26 Kufa nde ezali monguna ya suka, oyo ekobebisama.
27 Pamba te atiaki biloko nyonso na se ya matambe na Ye. Kasi wana
alobi : « Nyonso ezali na se ya bokonzi na Ye, » etalisami polele ete
esengeli te kotanga Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na Ye.
28 Mpe sima na Nzambe kotia nyonso na se ya bokonzi na Ye, Ye moko
Mwana akomitia na se ya bokonzi ya Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya
bokonzi na Ye, mpo ete Nzambe azala nyonso kati na bato nyonso.
29 Soki lisekwa ezali te, bato oyo bazwaka libatisi mpo na bakufi bakosala
nini ? Soki bakufi bakosekwa te, mpo na nini bato bazwaki libatisi mpo
na bango ?
30 Bongo biso, mpo na nini tokutanaka na makama tango nyonso ?
31 Bandeko na ngai, mokolo na mokolo, nandimaka kokufa, wana
namikumisaka na tina na bino kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso.
32 Soki ezali kaka mpo na makambo ya bomoto nde nabundisaki
banyama ya zamba kati na Efeso, litomba nini nazwaki ? Soki bakufi
bakosekwa te,

« wana tika ete tolia mpe tomela,
pamba te, lobi, tokokufa ! »
33 Bomikosa te : « Baninga mabe babebisaka bizaleli ya malamu ! »
34 Bozongela makanisi ya malamu na ndenge ekoki mpe botika kosala masumu, pamba te bato mosusu kati na bino bayebi Nzambe te ; nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni.

Lisekwa ya nzoto

35 Kasi bato mosusu bakoki kotuna : « Bakufi bakosekwa ndenge nini ? Bakozonga na bomoi na nzoto nini ? »
36 Bozangi nde mayele ! Nkona oyo oloni ekoki te kozongela bomoi soki ekufi te.
37 Mpe nkona oyo oloni ezali te nzoto oyo nzete ekozala na yango tango ekobima ; kasi ezali mbuma ya pamba, tango mosusu mbuma ya ble to mbuma mosusu.
38 Kasi ezali Nzambe nde apesaka yango nzoto oyo Ye moko abongisa, mpe apesaka nkona moko na moko nzoto na yango.
39 Bikelamu nyonso ya bomoi ezalaka na lolenge moko te ya nzoto : ezali na bokeseni kati na nzoto ya bato, ya banyama, ya bandeke mpe ya mbisi.
40 Ezali mpe na banzoto ya Likolo mpe na banzoto ya se ; mpe kongenga ya banzoto ya Likolo ekeseni na kongenga ya banzoto ya se :
41 moyi ezali na kongenga na yango, sanza ezali na kongenga na yango, minzoto mpe ezali na kongenga na yango ; kutu monzoto moko ekeseni na monzoto mosusu na kongenga.
42 Boye, ezali mpe ndenge moko mpo na lisekwa ya bakufi : ekundami nzoto oyo epolaka, kasi ekosekwa nzoto oyo epolaka te ;
43 ekundami nzoto ya soni, kasi ekosekwa nzoto ya lokumu ; ekundami nzoto ya bolembu, kasi ekosekwa nzoto ya nguya ;
44 ekundami nzoto ya bomoto, kasi ekosekwa nzoto ya molimo. Soki nzoto ya bomoto ezali, nzoto ya molimo mpe ezali.
45 Yango wana ekomama : « Moto ya liboso, Adamu, akomaki ekelamu na bomoi, azalaki na bomoi ya bomoto ; » kasi Adamu ya suka akomaki Molimo oyo apesaka bomoi.
46 Ezali te bomoi ya molimo nde eyaki liboso, ezali nde bomoi ya bomoto ; bomoi ya molimo eyaki na sima.
47 Moto ya liboso asalemaki na putulu ya mabele, azali moto ya mabele ; kasi moto ya mibale awutaka na Likolo.
48 Ndenge moto ya mabele azali, ndenge wana mpe bato ya mabele bazali ; mpe ndenge moto ya Lola azali, ndenge wana mpe bato ya Lola bazali.
49 Mpe lokola tolataki elilingi ya moto ya mabele, tokolata mpe elilingi ya moto ya Lola.
50 Bandeko na ngai, nazali koyebisa bino ete nzoto ya mosuni mpe makila ekoki te kokota na Bokonzi ya Nzambe, mpe oyo epolaka ekoki te kosangana na oyo epolaka te.
51 Boyoka, nazali kotalisa bino mabombami : Biso nyonso, tokokufa te ; kasi biso nyonso, tokobongolama,
52 na mbalakata, noki penza, tango kelelo ya suka ekobeta. Pamba te kelelo ekobeta, bakufi bakosekwa na nzoto oyo epolaka te ; bongo biso, tokobongolama.
53 Solo, oyo epolaka esengeli kolata kozanga kopola, mpe oyo ekufaka esengeli kolata kozanga kokufa.

54 Tango oyo epolaka ekolata kozanga kopola, mpe oyo ekufaka ekolata
kozanga kokufa, na tango wana nde Liloba oyo ya Makomi ekokokisama :
« Elonga emeli kufa.
55 Oh kufa, wapi elonga na yo ?
Oh kufa, wapi nguya na yo ? »
56 Nguya ya kufa ezali masumu, mpe nguya ya masumu ezali Mibeko.
57 Kasi tika ete Nzambe apesamela matondi, pamba te apesaka biso elonga
na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto !
58 Yango wana, bandeko balingami, botelema ngwi mpe bomitika te ete
baningisa bino. Bokendaka tango nyonso liboso kati na mosala ya Nkolo,
wana boyebi malamu ete mosala na bino kati na Nkolo ezali ya pamba te.

Mituna ya ndenge na ndenge

16

Makabo mpo na Lingomba ya Yelusalemi

1 Mpo na makambo oyo etali makabo ya kokongola mpo na basantu,
bosalaka, bino mpe, kolanda mitindo oyo napesaki Mangomba ya Galatia.
2 Tika ete moko na moko kati na bino, na mokolo ya liboso ya poso,
abomba ndambo ya mbongo kati na ndako na ye, kolanda ezweli na ye,
mpo ete bazela te kokoma na ngai mpo na kokongola makabo yango.
3 Tango nakoya, nakotinda elongo na mikanda, bato oyo bino moko
bokopona, mpo ete bamema makabo na bino kuna na Yelusalemi.
4 Soki ekomonana malamu ete ngai mpe nakende, wana tokokende na
bango nzela moko.

Mabongisi ya Polo

5 Sima na ngai kolekela na Masedwane, nakoya kotala bino, pamba te
nasengeli kolekela kuna.
6 Tango mosusu, nakovanda mwa mikolo epai na bino to nakolekisa
kuna tango ya malili, mpo ete bopesa ngai, bino moko, makoki oyo nasen-
geli na yango mpo na kokoba mobembo na ngai kino epai nakokende.
7 Na mbala oyo, naboyi komona bino na koleka, pamba te nazali na
elikya ya kovanda mwa mikolo elongo na bino, soki Nkolo alingi.
8 Kasi nakotikala awa, na Efeso, kino na mokolo ya Pantekoti,
9 pamba te nakutani na libaku malamu ya kosakola Sango Malamu, mpe
bayini bazali ebele.
10 Soki Timote akomi, bosala nyonso ete azala na kimia kati na bino,
pamba te asalaka mosala ya Nkolo, lokola ngai.
11 Tika ete moto moko te atala ye lokola eloko ya pamba ! Bopesa ye
makoki mpo ete asala mobembo ya malamu kino epai na ngai, pamba te
nazali kozela ye elongo na bandeko.
12 Mpo na oyo etali Apolosi, ndeko na biso, nalendisaki ye makasi ete
aya kotala bino elongo na bandeko, kasi aboyi kosala yango sik'oyo ; akoya
kaka tango akokutana na libaku ya malamu.

Mitindo ya suka

13 Bosenzelaka, botelemaka ngwi kati na kondima, boyikaka mpiko,
bozalaka makasi.
14 Bosalaka makambo nyonso na bolingo.

15 Bandeko na ngai, nazali lisusu kopesa bino etinda. Boyebi malamu ete
Stefanasi mpe libota na ye bazalaki bato ya liboso ya kobongola mitema
kati na Akayi, mpe ete bakomaki kosalela basantu.
16 Bino mpe, botosaka bato ya ndenge wana mpe moto nyonso oyo
asalaka elongo na bango.
17 Nasepeli mingi komona Stefanasi, Fortinatisi mpe Akayikisi ; pamba
te esali lokola namoni bino nyonso.
18 Balendisaki ngai, ndenge basalaka yango mbala na mbala mpo na
bino. Boye, boyebaka kondima bato ya boye.

Bambote

19 Mangomba ya Azia etindeli bino mbote.
Akilasi mpe Prisika, elongo na Lingomba oyo esanganaka kati na ndako
na bango, bapesi bino mbote mingi kati na Nkolo.
20 Bandeko nyonso batindeli bino mbote. Bopesanaka bino na bino
mbote na nzela ya beze ya bule.

21 Ezali ngai, Polo, moto nazali kokoma mbote oyo, na loboko na ngai
moko.

22 Soki ezali na moto oyo alingaka Nkolo te, tika ete alakelama mabe !
Oh Nkolo, yaka !

23 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino !

24 Bolingo na ngai ezali elongo na bino nyonso kati na Yesu-Klisto.
Amen !

Mokanda ya mibale epai ya Bakolinto

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpe ndeko Timote ;

Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali kati na Kolinto ; mpe epai ya basantu nyonso oyo bazali kati na Akayi mobimba :

2 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Matondi epai ya Nzambe

3 Tika ete Nzambe mpe Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama ! Azali Tata oyo ayokelaka bato mawa, mpe Nzambe oyo abondisaka bato kati na makambo nyonso :

4 abondisaka biso kati na pasi ya lolenge nyonso mpo ete biso mpe tokoka kobondisa bato oyo bazali kati na pasi ya lolenge nyonso, na nzela ya kobondisama oyo biso mpe tozwaka kowuta na Ye Nzambe.

5 Pamba te, ndenge kaka tomonaka pasi mingi kati na Klisto, ndenge wana mpe Klisto abondisaka biso makasi.

6 Boye soki tozali komona pasi, ezali mpo na kobondisama mpe lobiko na bino. Soki mpe biso tobondisami, ezali mpo ete bino mpe bobondisama mpo na koyikela pasi oyo tozali komona elongo na bino mpiko.

7 Boye, tozali solo na elikya makasi na tina na bino, pamba te toyebi malamu ete ndenge kaka bozali komona pasi elongo na biso, ndenge wana mpe bozali kozwa kobondisama elongo na biso.

8 Solo, bandeko, na tina na pasi oyo ekweyelaki biso kati na etuka ya Azia, tolingi boyeba malamu ete tonyokwamaki mingi kino ata kolemba nzoto mpe kobungisa elikya ya kokoba kozala na bomoi.

9 Solo, tomonaki kaka ete basili kokatela biso etumbu ya kufa. Nzokande, ezalaki mpo ete tolongola elikya na bomoto na biso, kasi tozala na elikya nde na Nzambe oyo asekwisaka bakufi.

10 Ye nde akangolaki biso na makama ya kufa ya lolenge wana, mpe akokangola biso lisusu. Solo, tozali na elikya kati na Ye ete akokangola biso lisusu,

11 awa bozali kosala elongo na biso na nzela ya mabondeli na bino. Boye, bato ebele bakozongisa matondi epai ya Nzambe na tina na biso mpo na likabo ya ngolu oyo azali kopesa biso lokola eyano na mabondeli ya bato ebele.

Polo abongoli makanisi na ye

12 Tala likambo oyo tokoki komikumisa na yango : mitema na biso ezali kotatola ete, kati na mokili mpe mingi penza na miso na bino, totambolaki na bosantu mpe na bosolo oyo ewutaka na Nzambe. Totambolaki bongo na bwanya ya bomoto te, kasi na ngolu ya Nzambe.

13 Solo, tokomelaka bino makambo mosusu te, kaka makambo oyo bozali
kotanga to oyo boyebi malamu. Mpe nazali na elikya ete bokososola penza
malamu kino na suka,
14 ndenge kaka bosili kososola yango mwa moke, ete bokoki penza
komikumisa na tina na biso, ndenge mpe biso tokomikumisa na tina na
bino na mokolo ya Nkolo Yesu.
15 Na elikya yango, nazalaki na mabongisi ya koya liboso epai na bino
mpo ete bokoka kozwa ngolu ya mibale ;
16 mpe mpo ete, longwa epai na bino, nakende na Masedwane, mpe,
sima na ngai kowuta na Masedwane, nazonga lisusu epai na bino mpo ete
nazwa lisungi ya kokoba mobembo na ngai kino na Yuda.
17 Boni, elingi koloba ete namikakolaki tango nasalaki mabongisi yango
to mpe elingi koloba ete nasalaka mabongisi na ngai kolanda baposa ya
bomoto, mpo ete, na mbala moko, nandima likambo mpe naboya yango
lisusu ?
18 Kasi lokola ezali solo ete Nzambe azali Moyengebene, maloba oyo
toyebisaki bino ezali te « iyo » mpe « te. »
19 Pamba te Yesu-Klisto, Mwana na Nzambe, oyo ngai Silasi mpe Timote
toteyaki bino, azalaki te « iyo » mpe « te ; » kasi kati na Ye, ezalaki tango
nyonso « iyo. »
20 Pamba te bilaka nyonso ya Nzambe ezalaka « iyo » kati na Klisto ;
mpe ezali na nzela na Ye Klisto nde tolobaka « amen » mpo na nkembo ya
Nzambe.
21 Nzokande, ezali Nzambe nde alendisaka biso mpe bino kati na Klisto ;
mpe lokola abulisaki biso na nzela ya epakolami na Ye,
22 abetaki biso kashe na Ye lokola libula na Ye, mpe atiaki Molimo na Ye
kati na mitema na biso lokola ndanga ya biloko oyo akopesa biso.
23 Nazali kolapa ndayi na Kombo ya Nzambe mpe likolo ya bomoi na
ngai ete ezalaki te mpo na kolukela bino mindondo nde nazongaki lisusu
te na Kolinto ;
24 ezali mpe te mpo na kokonza kondima na bino, kasi tozali kosala
elongo na bino mpo na esengo na bino, pamba te botelemi ngwi kati na
kondima.

2

1 Yango wana nazwaki mokano ya kozongela bino te mpo ete nayokisa
bino lisusu mawa te.
2 Pamba te soki nayokisi bino mawa, banani bakosepelisa ngai lisusu
soki kaka te bino oyo ngai nayokisi mawa ?
3 Nakomelaki bino ndenge mpe nasali yango sik'oyo mpo ete bato
oyo basengeli kosepelisa ngai bayokisa ngai mawa te tango nakoya.
Nandimisami penza na tina na bino nyonso ete esengo na ngai ezali mpe
esengo na bino nyonso.
4 Solo, tango nakomelaki bino, nazalaki kati na pasi makasi, kati na
komitungisa na motema na ngai, mpe kati na kolela makasi ; ezalaki te
mpo na koyokisa bino mawa, kasi mpo ete boyeba mozindo ya bolingo na
ngai mpo na bino.

Kolimbisa motuki

5 Soki moko kati na bino ayokisaki moninga na ye mawa, ayokisaki
yango ngai te kasi ayokisaki nde bino nyonso to ndambo kati na bino,
mpo nalekisa ndelo te.
6 Mpo na yango, ekokaki penza ete bato oyo baleki ebele kati na bino
bapamela ye.

7 Nzokande sik’oyo, bosengeli kolimbisa ye mpe kobondisa ye, mpo ete
azala na mawa makasi te.
8 Yango wana, nazali kosenga na bino ete bolinga ye lisusu.
9 Pamba te nakomelaki bino lisusu mpo na komeka bino mpe mpo na
kotala soki botosaka na makambo nyonso.
10 Moto nyonso oyo bino bolimbisi, ngai mpe nalimbisi ye ; mpe likambo
oyo ngai nalimbisi, soki ezalaki penza na likambo ya kolimbisa, nalimbisi
yango mpo na bolamu na bino na miso ya Klisto,
11 mpo ete Satana akonza biso te, pamba te toyebi malamu makanisi na
ye.

Polo amitungisaki

12 Tango nakomaki na Troasi mpo na kosakola Sango Malamu ya Klisto,
Nkolo afungolelaki ngai bikuke mpo ete nakoka kosala mosala na ngai.
13 Kasi motema na ngai etikalaki kozala na kimia te mpo ete namonaki
kuna te ndeko na ngai, Tito. Boye, natikaki bango mpe nakendeki na
Masedwane.

Elonga ya Klisto

14 Sik’oyo, tika ete matondi ezonga epai na Nzambe oyo, mpo na bomoko
na biso na Klisto, atambolisaka biso tango nyonso kati na molongo na Ye
ya balongi, mpe azwaka biso lokola bisalelo na Ye mpo na kopanza boyebi
ya Klisto, na bisika nyonso, lokola solo kitoko ya malasi.
15 Pamba te, mpo na Nzambe, tozali solo kitoko ya Klisto kati na bato
oyo bazali na nzela ya lobiko mpe kati na ba-oyo bazali kobunga.
16 Mpo na bamoko, tozali solo ya kufa, oyo ezali komema bango na kufa ;
mpe mpo na bamosusu, tozali solo ya bomoi, oyo ezali komema bango na
bomoi.
Boye nani azali na makoki mpo na mosala ya lolenge oyo ?
17 Solo, biso tozali te lokola ebele ya bato oyo bakomisaka Liloba na
Nzambe mombongo na bango mpo na kokoma na bomengo. Kati na Klisto,
tosakolaka nde Liloba na bosolo nyonso lokola batindami ya Nzambe.

3

Basali ya Boyokani ya sika

1 Boni, tokomi lisusu komikumisa biso moko ? Boni, tozali lisusu na posa,
lokola bato mosusu, ya kopesa bino mikanda ya matatoli to ya kosenga
bino mikanda ya matatoli ?
2 Bino nde bozali mokanda na biso, mokanda oyo ekomama kati na
mitema na biso, mokanda oyo bato nyonso bayebi mpe batangaka.
3 Bozali penza kolakisa ete bozali mokanda ya Klisto, bozali mbuma ya
lotomo na biso, mpe ete bozali mokanda oyo ekomamaki na nzela ya mayi
ya ekomeli te kasi na nzela ya Molimo ya Nzambe na bomoi, mokanda
oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga te kasi kati na mitema
ya bato.
4 Yango nde elikya oyo tozali na yango kati na Nzambe, na nzela ya
Klisto.
5 Tosengeli te kokanisa ete ezali na ndenge na biso moko nde tozwi
makoki ya kosala likambo songolo ; te, makoki na biso ewutaka nde na
Nzambe.
6 Ezali Nzambe nde apesaki biso makoki ya kozala basali ya Boyokani
ya sika oyo evandisami na Mibeko te kasi na Molimo ; pamba te Mibeko
ebomaka, kasi Molimo apesaka bomoi.

Nkembo ya Boyokani ya sika eleki monene

7 Sik'oyo, soki lotomo ya kufa, oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya
mabanga, eyaki na nkembo, na ndenge ete bana ya Isalaele balongaki
te kowumela kotala elongi ya Moyize likolo ya kongenga ya nkembo na
yango, nzokande nkembo yango esengelaki kosila,
8 ndenge nini lotomo ya Molimo eleka na nkembo te ?
9 Pamba te, soki lotomo oyo ememelaki bato etumbu ezalaki na nkembo,
ndenge nini lotomo oyo esalaki ete Nzambe akomisa bato sembo eleka na
nkembo te ?
10 Tokoki ata koloba ete nkembo ya kala ebungisa kongenga na yango
liboso ya nkembo ya sika oyo eleki penza monene.
11 Mpe soki oyo esengelaki kosila ezalaki na nkembo, ndenge nini
nkembo ya oyo ekowumelaka seko na seko eleka monene te ?
12 Lokola tozali na elikya ya lolenge oyo, tozali na bobangi te ;
13 tozali te lokola Moyize oyo azalaki kosalela vwale mpo na kozipa
elongi na ye, mpo na kopekisa bana ya Isalaele kotala suka ya nkembo
oyo esengeli kosila.
14 Kasi mayele na bango ekomaki bozoba. Kino na mokolo ya lelo,
tango batangaka mikanda ya Boyokani ya Kala, vwale yango ezalaka kaka,
elongwe nanu te kati na bango, pamba te elongwaka kaka kati na Klisto.
15 Solo, kino na mokolo ya lelo, tango nyonso bana ya Isalaele batangaka
mikanda ya Moyize, vwale moko ezipaka mitema na bango.
16 Kasi tango nyonso moto abalukaka epai ya Nkolo, vwale yango
elongwaka.
17 Sik'oyo, Nkolo azali Molimo ; mpe epai Molimo ya Nkolo azali, epai
mpe bonsomi ezali.
18 Mpe biso nyonso oyo bilongi na biso ezipama te, biso oyo tomonisaka
nkembo ya Nkolo, tozwaka elilingi na Ye kati na nkembo oyo kongenga na
yango ebakisamaka se kobakisama. Nyonso wana ezali mosala ya Nkolo
oyo azali Molimo.

4

Bomengo kati na nzungu ya mabele

1 Boye, lokola yango nde lotomo oyo Nzambe apesaki biso na mawa na
Ye, tobungisaka elikya te ;
2 toboyaka nde makambo ya soni oyo esalemaka na nkuku, toboyaka ko-
tambola na lokuta mpe kobebisa bosolo ya Liloba na Nzambe. Nzokande,
wuta tokoma koteya bosolo na polele, topesaka na moto nyonso nzela ya
kotala soki tozali kotambola malamu to te na miso ya Nzambe.
3 Mpe soki Sango Malamu oyo toteyaka ezali kaka ya kozipama, ezali ya
kozipama kati na bato oyo bazali kobunga,
4 ba-oyo bazangi kondima, ba-oyo mayele na bango ebebisama na
nzambe ya mokili oyo, mpo ete bamona te pole ya Sango Malamu oyo
emonisaka nkembo ya Klisto oyo azali elilingi ya Nzambe.
5 Toteyaka sango na biso moko te, toteyaka nde ete Yesu-Klisto azali
Nkolo, mpe ete biso tozali bawumbu na bino mpo na Yesu.
6 Pamba te Nzambe oyo alobaki : « Tika ete pole engenga kati na molili, »
angengaki Ye moko kati na mitema na biso mpo na kopesa biso pole ya
boyebi ya nkembo ya Nzambe, oyo engengaka na elongi ya Yesu-Klisto.
7 Kasi tomemaka bomengo yango kati na bambeki ya mabele mpo ete
nguya monene ya Nzambe emonana, kasi nguya na biso bato te.

8 Boye, tomonaka pasi ya ndenge na ndenge, kasi tosukaka te ; mobulu
ekotaka kati na mayele na biso, kasi tobungisaka elikya te ;
9 tonyokwamaka mingi, kasi Nzambe asundolaka biso te ; tokwey-
isamaka na mabele, kasi tokufaka te.
10 Solo, tomemaka tango nyonso mpe bisika nyonso kufa ya Yesu kati na
nzoto na biso, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na biso.
11 Pamba te, biso oyo tozali na bomoi, tokutanaka na kufa mpo na Yesu,
mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na biso, oyo ekufaka.
12 Boye, kufa esalaka mosala na yango kati na biso, kasi bomoi esalaka
mosala na yango kati na bino.
13 Mpe awa tozali na molimo wana moko ya kondima, kolanda ndenge
ekomama : « Nandimaki, yango wana nalobaki, » biso mpe tondimaka,
mpe yango wana tolobaka.
14 Pamba te toyebi malamu ete Ye oyo asekwisaki Nkolo Yesu kati na
bakufi akosekwisa mpe biso elongo na Yesu, mpe akobimisa biso elongo
na bino liboso na Ye.
15 Makambo oyo nyonso ezali mpo na litomba na bino, mpo ete ngolu
efuluka koleka kati na bato ebele, mpe ete losambo ya kozongisa matondi
ekoma mingi mpo na nkembo ya Nzambe.
16 Yango wana tobungisaka elikya te. Mpe atako bomoto na biso ya
libanda ezali kobeba moke-moke, kasi bomoto na biso ya kati ekomaka ya
sika, mokolo na mokolo.
17 Pamba te pasi oyo tozali komona sik'oyo ezali pepele mpe ezali koleka,
ezali nde kobongisela biso nkembo monene, nkembo ya seko mpe nkembo
oyo eleki nyonso na motuya.
18 Boye, totalaka te oyo emonanaka na miso, kasi totalaka nde oyo
emonanaka te ; pamba te oyo emonanaka ezali mpo na tango moke, kasi
oyo emonanaka te ekowumelaka seko na seko.

5

1 Toyebi malamu ete, soki ndako na biso, ndako oyo ya kapo epai
wapi tovandaka awa na mokili ebebisami, tozali na ndako oyo Nzambe
abongisela biso, ndako ya seko kati na Lola, ndako monene oyo etongama
na maboko ya bato te.
2 Nzokande, kati na ndako yango ya kapo, tozali penza komona pasi,
wana tozali kozela na posa makasi ete tolata ndako na biso ya Lola,
3 pamba te soki penza tolati yango, tokozala motakala te.
4 Solo, wana tozali nanu kati na ndako oyo ya kapo, tozali penza komona
pasi mpe konyokwama, pamba te toboyi kobanda nanu na kolongola, kasi
tolingi nde kolata mbala moko ndako na biso ya Lola, mpo ete bomoi emela
oyo ekufaka.
5 Nzambe oyo abongiseli biso likambo yango apesi biso Molimo na Ye
lokola ndanga ya biloko oyo esengeli koya.
6 Yango wana tozalaka na mpiko tango nyonso. Mpe toyebi malamu ete,
awa tozali kowumela kati na nzoto oyo, tozali mosika na Nkolo,
7 pamba te totambolaka kolanda kondima, kasi kolanda miso te.
8 Totondi penza na mpiko, kasi tokosepela kotika nzoto oyo mpo na
kokende kovanda elongo na Nkolo.
9 Yango wana, ezala tovandi kati na nzoto oyo to totiki yango, tokolukaka
kaka kosepelisa Nkolo.

10 Pamba te biso nyonso tokosamba liboso ya esambiselo ya Klisto mpo
ete moto nyonso azwa lifuti oyo ekoki na ye kolanda makambo oyo asalaki
na nzela ya nzoto na ye, makambo ya malamu to ya mabe.

Lotomo ya boyokanisi

11 Lokola toyebi makambo oyo ezali kati na kotosa Nkolo, yango wana
tondimisaka bato mosusu, mpe Nzambe ayebi biso malamu. Nazali na
elikya ete bino mpe boyebi yango kati na mitema na bino.
12 Tozali lisusu te komilobela epai na bino, kasi tozali nde kopesa bino
libaku malamu ya komikumisa na tina na biso, mpo ete bokoka koyanola
bato oyo bamikumisaka te na tina na makambo oyo ebombama kati na
mitema, kasi na tina na oyo emonanaka na miso.
13 Mpo na biso, soki tozali komonana lokola bazoba, ezali kaka mpo na
Nzambe ; mpe soki tozali komonana lokola bato ya mayele, ezali nde mpo
na bino.
14 Solo, bolingo ya Klisto ekangi biso, pamba te tondimisamaki ete moko
kaka akufa mpo na bato nyonso ; boye elingi koloba ete bato nyonso
bakufa kati na ye.
15 Akufaki mpo na bato nyonso mpo ete ba-oyo bazali na bomoi bazala
lisusu na bomoi te mpo na bango moko, kasi mpo na Ye oyo akufaki mpe
asekwaki mpo na bango.
16 Boye, kobanda sik'oyo, tokotala lisusu moto moko te na ndenge ya
bomoto. Atako, na kala, totalaki Klisto na ndenge ya bomoto, kasi sik'oyo
tozali lisusu kotala Ye bongo te.
17 Yango wana, soki moto azali kati na Klisto, akomi ekelamu ya sika :
makambo ya kala eleki, mpe makambo ya sika eyei.
18 Makambo oyo nyonso ewutaka na Nzambe oyo azongisaki boyokani
kati na biso mpe Ye moko na nzela ya Klisto mpe apesaki biso lotomo ya
boyokanisi.
19 Pamba te, kati na Klisto, Nzambe azalaki kozongisa boyokani kati na
bato mpe Ye moko, na kotala masumu na bango te. Mpe atiaki kati na biso
liloba ya boyokanisi.
20 Yango wana, mpo na Klisto, tozali bantoma, lokola nde Nzambe azali
kolendisa bato na nzela na biso : « Na Kombo ya Klisto, tozali kosenga na
bino ete bozongisa boyokani na bino elongo na Nzambe.
21 Ye oyo atikalaki kozala na lisumu te, Nzambe akomisaki Ye lisumu
mpo na biso, mpo ete tokoma bosembo ya Nzambe kati na Ye. »

6

1 Lokola tozali basali elongo na Nzambe, tozali kolendisa bino ete bozwa
ngolu ya Nzambe na pamba te ;
2 pamba te Nzambe alobi :
« Na tango ya malamu, nayanolaki yo ;
mpe na mokolo ya lobiko, nasungaki yo. »
Nzokande, tango ya malamu ezali nde sik'oyo ; mokolo ya lobiko ezali nde
lelo.
3 Tobetisaka moto moko te mabaku, mpo ete mabe elobama te na tina
na lotomo na biso.
4 Kasi tomikumisaka nde lokola basali ya Nzambe, kati na makambo
nyonso : na koyika mpiko makasi
kati na minyoko, kozanga mpe pasi na motema ;
5 kati na kobetama, boloko mpe mobulu ;
kati na misala makasi, kozanga kolala mpe kokila bilei ;

6 kati na bopeto, boyebi, kokanga motema mpe boboto ;
kati na Molimo Mosantu mpe bolingo ya solo ;
7 kati na Liloba ya bosolo mpe nguya ya Nzambe ;
kati na bibundeli ya bosembo
mpo na kobundisa monguna mpe komibatela ;
8 kati na lokumu mpe soni,
kosakolama lokola bato malamu mpe lokola bato mabe.
Mpe lisusu,
kati na koyebana lokola bato oyo balobaka lokuta,
nzokande tolobaka solo ;
9 koyebana lokola bato oyo bayebani te,
nzokande toyebani makasi ;
koyebana lokola bakufi,
nzokande tozali bato ya bomoi ;
koyebana lokola bato bakweyisama,
nzokande baboma biso te ;
10 koyebana lokola bato na mawa,
nzokande tozalaka na esengo tango nyonso ;
koyebana lokola babola,
nzokande tokomisaka bato ebele bazwi ;
koyebana lokola bato bakelela,
nzokande tozali na nyonso.

11 Bandeko ya Kolinto, tolobi na bino na bosembo nyonso mpe na mitema ya kofungwama.
12 Tozali kobombela bino te bolingo na biso, kasi bino bozali kobombela biso oyo ya bino.
13 Nazali koloba na bino lokola na bana na ngai ya bolingo : Bosala lokola biso ! Bino mpe bofungolela biso mitema na bino !

Kokabwana na mabe

14 Bosanganaka te na bato oyo bazangi kondima. Pamba te boyokani nini ezali kati na bosembo mpe mabe ? Boni, pole ekoki solo kosangana na molili ?
15 Klisto akoki solo koyokana na Satana ? Eloko nini ekoki kosangisa mondimi elongo na moto oyo azangi kondima ?
16 Boyokani nini ekoki kozala kati na Tempelo ya Nzambe mpe banzambe ya bikeko ? Pamba te biso tozali Ndako ya Nzambe na bomoi, kolanda maloba na Ye moko :
« Nakovanda kati na bango
mpe nakotambola elongo na bango.
Nakozala Nzambe na bango,
mpe bango bakozala bato na ngai. »
17 Yango wana,
« Bobima kati na bango
mpe bokabwana na bango,
elobi Nkolo ;
bosimba eloko moko te ya mbindo,
mpe ngai nakoyamba bino. »
18 Mpe,
« Nakozala Tata mpo na bino,
mpe bino bokozala bana mibali
mpe bana basi mpo na ngai,
elobi Nkolo, Mokonzi ya mampinga. »

7

1 Balingami na ngai, lokola tozali na bilaka ya lolenge oyo, tomipetolaka
na nyonso oyo ekomisaka nzoto mpe molimo mbindo, mpo na kotambola
na bomoi ya bosantu, kati na kotosa Nzambe.

Esengo ya Polo

2 Bopesa biso esika kati na mitema na bino ! Tosalaki moto moko te
mabe, tobebisaki moto moko te, tokosaki moto moko te mpo na kobotola
ye biloko.
3 Nalobi bongo te mpo ete bosalaki ngai mabe. Nasilaki koyebisa bino
ete bozali na esika ya motuya kati na mitema na biso, ezala mpo na kokufa
to mpo na kozala na bomoi elongo na bino.
4 Nalobaki na tina na bino na bosembo monene, mpe namikumisaka
makasi na tina na bino. Kati na pasi na biso nyonso, nalendisamaki
makasi, mpe natondi na esengo.
5 Pamba te, tango kaka tokomaki na Masedwane, tozwaki ata tango ya
kopema te ; tokutanaki na pasi ya lolenge nyonso : bitumba na libanda,
mpe bobangi kati na mitema na biso.
6 Kasi Nzambe oyo abondisaka mitema ya bato oyo batutami alendisaki
biso na nzela ya boyei ya Tito.
7 Tolendisamaki na nzela ya boyei ya Tito kaka te, kasi mpe na nzela ya
kobondisama oyo ye Tito azwaki epai na bino. Atalisaki biso posa makasi
oyo bozali na yango ya komona ngai, kolela na bino, mpe komipesa na
bino mpo na ngai. Mpe nyonso wana esalaki ete esengo na ngai ebakisama
lisusu makasi.
8 Yango wana, soki nayokisaki bino mawa na nzela ya mokanda na ngai,
ezali kosala ngai pasi te kati na motema na ngai. Solo, esalaki ngai nanu
pasi na motema, na kotala ndenge eyokisaki bino mawa mpo na mwa
tango moke.
9 Kasi sik'oyo, nazali kosepela : ezali te mpo boyokaki mawa, kasi mpo
ete mawa yango ememaki bino na kobongola mitema. Pamba te mawa na
bino ezalaki malamu na miso ya Nzambe ; mpe na bongo, tosalaki bino
mabe te.
10 Mawa oyo ewutaka na mokano ya Nzambe ememaka moto na
kobongola motema, mpe kobongola motema ememaka na lobiko, mpe
bayokelaka yango pasi na motema te. Kasi mawa oyo ewutaka na baposa
ya mokili ememaka na kufa.
11 Botala makambo oyo mawa ya malamu na miso ya Nzambe ememaki
kati na bino : bolingo, molende mpo na kolimbisana, koboya mabe, kotosa,
posa makasi ya komona ngai, komipesa na mosala, molende ya kopamela
mabe. Na nyonso, bolakisaki penza ete bosalaki mabe te kati na likambo
oyo.
12 Boye, soki nakomelaki bino, ezalaki te likolo na moto oyo asalaki mabe
to likolo na moto oyo basalaki mabe, kasi ezalaki mpo ete bolingo na bino
mpo na biso etalisama kati na bino liboso ya Nzambe.
13 Yango wana, tobondisamaki na nzela ya makambo oyo nyonso. Mpe
esengo makasi ebakisamaki na kobondisama na biso na kotala esengo ya
Tito, pamba te bino nyonso bokitisaki ye motema.
14 Namikumisaki epai na ye na tina na bino mpe nakoyokela yango soni
te, pamba te ndenge kaka makambo nyonso oyo tolobaki na bino ezali ya
solo, ndenge mpe kaka lokumu oyo totombolaki na tina na bino epai ya
Tito ezali penza ya solo.

15 Mpe bolingo na ye mpo na bino nyonso ekomaka lisusu monene tango
akanisaka botosi na bino nyonso mpe ndenge boyambaki ye na kobanga
mpe na kolenga.
16 Nazali na esengo ya kotiela bino motema na makambo nyonso.

Makabo mpo na Baklisto ya Yelusalemi

8

Ndakisa ya Mangomba ya Masedwane

1 Bandeko, tolingi koyebisa bino ndenge nini Nzambe atalisaki ngolu na
Ye epai ya Mangomba ya Masedwane.
2 Atako bazalaki na mikakatano ya ndenge na ndenge, kasi ba-
tondisamaki na esengo oyo eleka ndelo ; mpe kati na bobola na bango
ya makasi, bapesaki makabo mingi koleka.
3 Nazali kotatola ete bapesaki kolanda makoki na bango, mpe bapesaki
kutu koleka. Bapesaki yango na kotindika te
4 mpe basengaki biso kutu na molende nyonso ete tosalela bango ngolu
ya kosangana elongo na biso kati na mosala ya kosunga basantu.
5 Basalaki koleka ndenge tokanisaki : bamipesaki liboso, bango moko,
epai ya Nkolo, mpe sima, epai na biso, kolanda mokano ya Nzambe.
6 Boye, tosengaki na Tito ete akomisa kino na suka mosala yango ya
kosunga, ndenge abandaki yango kati na bino.
7 Kasi mpo ete bozali kokoba kokende liboso kati na makambo nyonso
lokola kondima, liloba, boyebi, molende kati na makambo nyonso, bolingo
na biso mpo na bino, tomoni ete boluka mpe kokende liboso kati na mosala
yango ya kosunga.
8 Nazali kopesa bino mitindo te, kasi nazali nde koluka komeka bosolo
ya bolingo na bino na kokokanisa yango na molende ya bato mosusu.
9 Pamba te boyebi ndenge nini Yesu-Klisto, Nkolo na biso, atalisaki ngolu
na Ye epai na biso : Ye oyo azalaki mozwi, amikomisaki mobola mpo na
bolamu na bino, mpo ete bokoma bazwi na nzela ya bobola na Ye.
10 Boye, kati na likambo oyo etali kosunga, botala likanisi na ngai na tina
na oyo eleki malamu mpo na bino : na mobu oyo esili koleka, bozalaki bato
ya liboso, kaka mpo na kosunga te, kasi mpe mpo na kozwa mokano ya
kosalaka bongo.
11 Boye, bokokisa sik'oyo likambo yango kolanda makoki na bino ;
molende oyo bozalaki na yango mpo na kolinga kosunga, bomonisa yango
mpe na kokokisaka likambo yango.
12 Pamba te soki mokano ya malamu ezali, Nzambe andimaka likabo oyo
moto apesi na motema malamu kolanda oyo azali na yango, kasi kolanda
te oyo azali na yango te.
13 Posa na biso ezali te ya koluka ete bino bomona pasi mpo ete bato
mosusu bazala na esengo, kasi ezali kaka ya koluka ete bokokana.
14 Mpo na tango oyo, lokola bozali kati na bofuluki, bokoki kosunga bato
na biloko oyo bazali na yango na bosenga. Mokolo mosusu, tango bango
mpe bakozala kati na bofuluki, bakosunga bino na biloko oyo bokozala na
yango na bosenga. Na ndenge wana nde bokokokana,
15 kolanda ndenge ekomama :
« Moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te ; mpe oyo alokotaki moke,
azangelaki te. »

Tito elongo na baninga na ye

16 Tika ete Nzambe apesamela matondi mpo ete atie kati na motema ya
Tito bolingo monene mpo na bino, ndenge tozali na yango mpo na bino !
17 Pamba te Tito ayambaki na esengo makasi likanisi oyo topesaki ye ya
koya epai na bino ; mpe ezali na mokano na ye moko nde ayei epai na
bino.
18 Elongo na ye, tozali kotinda ndeko oyo Mangomba nyonso ekumisaka
mpo na Sango Malamu.
19 Lisusu, ezali Mangomba nde eponaki ye mpo ete azala moninga na
biso ya mobembo kati na mosala oyo ya kosunga. Tozali kosala mosala
yango mpo na lokumu ya Ye moko Nkolo, mpe mpo na kolakisa molende
na biso ya kosunga bino.
20 Tozali kosala nyonso oyo ekoki mpo ete batonga biso te mpo na lolenge
na biso ya kosalela ebele yango ya makabo.
21 Pamba te totondi na posa makasi ya kozala na etamboli ezanga
pamela, na miso ya Nkolo kaka te, kasi mpe na miso ya bato.
22 Elongo na bango, tozali kotinda ndeko na biso, oyo tondimaka mbala
na mbala bolingo na ye. Mpe na mbala oyo, azali na yango lisusu koleka,
pamba te azali penza kotiela bino motema.
23 Tito azali molingami mpe moninga na ngai ya mosala kati na bino, kasi
bandeko na biso bazali batindami ya Mangomba mpe nkembo ya Klisto.
24 Yango wana, bolakisa bango elembo ya bolingo na bino mpo ete
Mangomba nyonso endima mpe eyeba ete tomikumisaka na pamba te na
tina na bino liboso na bango.

9

1 Mpo na ngai, ezali na tina te ya kokomela bino na tina na lisungi ya
kopesa na basantu,
2 pamba te nayebi molende na bino mpo na kosunga, mpe nazalaki
komikumisa na tina na yango epai ya bato ya Masedwane. Nazalaki koloba
na bango : « Kati na Akayi, wuta na mobu oyo eleki, bazali ya kobongama
mpo na kopesa. » Mpe bolingo na bino etindikaki bato mingi kati na bango
na kosunga.
3 Kasi nazali kotindela bino bandeko mpo ete, na likambo yango, lolendo
na biso na tina na bino emonana te lokola ya pamba, kasi mpo ete bozala
penza ya kobongama, ndenge kaka nalobaki yango.
4 Pamba te soki bato ya Masedwane bayei elongo na ngai mpe bakuti
bino bozali ya kobongama te, tokoyoka penza soni, mpo ete tozali penza
kotiela bino motema ; mpe ekozala soni na biso kaka te, kasi soni na bino
mpe lokola.
5 Yango wana, namonaki ete ezali malamu kosenga na bandeko yango
ete bakoma epai na bino liboso na ngai, mpo na kobongisa makabo oyo
bolakaki. Boye ekomizalela tango ngai nakokoma, mpe ekolakisa ete
bopesaki yango na esengo mpe na bonsomi, kasi na makasi te.
6 Bokanisaka likambo oyo : Moto oyo alonaka moke abukaka mpe moke,
mpe moto oyo alonaka ebele abukaka mpe ebele.
7 Tika ete moko na moko kati na bino apesa oyo akanaki kopesa kati na
motema na ye, na mawa te mpe na makasi te, pamba te Nzambe alingaka
moto oyo apesaka na esengo.
8 Nzambe azali mpe na makoki ya kotondisa bino na mapamboli ya
ndenge na ndenge mpo ete, na tango nyonso mpe kati na makambo
nyonso, bozala na nyonso oyo bozali na yango na bosenga mpe botonda
lisusu na oyo bokosala na yango misala ya malamu ya lolenge nyonso,

9 kolanda ndenge ekomama :
« Akabelaka babola na motema ya esengo,
mpe bosembo na Ye ewumelaka libela na libela. »
10 Mpe Ye oyo apesaka nkona epai ya moloni mpe lipa lokola bilei akopesa
lisusu, akofulukisa nkona na bino mpe akokolisa bambuma ya bosembo
na bino.
11 Boye bokokoma bazwi ya biloko nyonso mpo ete bokoka kokabaka
tango nyonso ; bongo bato epai ya banani tokopesa makabo na bino
bakozongisa matondi epai ya Nzambe.
12 Pamba te lotomo ya makabo na bino ezali kaka te mpo na kokokisa
bosenga ya basantu, kasi ezali mpe mpo ete matondi mingi ezonga epai
ya Nzambe.
13 Mpo ete lotomo yango ekotalisa bosolo ya komipesa na bino, basantu
bakokumisa Nzambe mpo na botosi ya kondima na bino kati na Sango
Malamu ya Klisto, mpe mpo na esengo oyo mitema na bino ezali na yango
mpo na kokabola biloko na bino elongo na bango mpe elongo na bato
nyonso.
14 Mpe bakosambela mpo na bino, mpo na kolakisa bolingo makasi oyo
bazali na yango mpo na bino, likolo ya ngolu monene oyo Nzambe apesa
bino.
15 Tika ete matondi epesamela Nzambe mpo na likabo na Ye, oyo bato
bakoki kolimbola te !

Polo alobeli lotomo na ye

10

Bokonzi ya ntoma

1 Ngai Polo oyo namonani lokola moto na bolembu na miso na bino, kasi
lokola moto ya makambo makasi tango nazalaka mosika, nazali kosenga
na bino, na boboto mpe na bolingo ya Klisto :
2 Nabondeli bino, tango nakoya epai na bino, bopesa ngai nzela te ya
kosalela makambo makasi oyo nazali kokanisa kolakisa epai ya bato oyo
bakanisaka ete biso totambolaka na mosuni.
3 Pamba te atako ezali penza ya solo ete tozali bato, mpe tozali kobika
bomoi na biso kati na nzoto, kasi tobundaka te kolanda nzoto.
4 Bibundeli oyo tobundaka na yango ezali ya bonzoto te, kasi ezali
bibundeli ya nguya kati na Nzambe mpo na kokweyisa bandako batonga
makasi. Solo, tobukaka makanisi ya mabe,
5 tokweyisaka makanisi ya lokuta mpe nguya nyonso oyo etelemelaka
boyebi ya Nzambe ; tolongaka makanisi nyonso ya bomoto mpe tosalaka
ete yango etosa Klisto.
6 Lisusu, tomilengeli mpo na kopesa bozangi botosi nyonso etumbu,
tango kaka botosi na bino ekokoka.
7 Botala penza makambo ndenge ezaleli. Soki ezali na moto oyo
andimisami solo ete azali ya Klisto, ayeba mpe ete soki ye azali ya Klisto,
biso mpe tozali ya Klisto lokola ye.
8 Bongo, ata namikumisaka koleka mpo na bokonzi oyo Nkolo apesa
biso, mpo na kolendisa kondima na bino kasi mpo na kobebisa yango te,
nakoyokela yango soni ata moke te
9 mpo ete namonana te lokola nde nazali kobangisa bino na nzela ya
mikanda na ngai.

10 Pamba te bato mosusu balobaka : « Mikanda na ye ezalaka makasi
mpe ebangisaka ; kasi soki ye moko azali elongo na biso, azalaka na ye
moto ya bolembu mpe maloba na ye ezalaka tina te. »
11 Boye tika ete moto oyo akanisaka bongo asimba likambo oyo : ndenge
tolobaka kati na mikanda na biso tango tozalaka mosika na bino, ndenge
wana mpe tokosala tango tokozala epai na bino.
12 Toboyi komikokanisa to komekana na bato mosusu oyo bamikumisaka
bango moko, tango balukaka komikokanisa mpe komekana bango na
bango. Solo, bazangi mayele !
13 Kasi biso, tokomikumisa te koleka ndelo ; tokomikumisa kaka kati na
bandelo ya mosala oyo Nzambe apesa biso, oyo mpe esali ete tokoma kino
epai na bino.
14 Solo, toleki bandelo na biso te lokola nde tokomaki te kino epai na
bino, pamba te tokomaki penza kino epai na bino mpo na komemela bino
Sango Malamu ya Klisto.
15 Tomikumisaka te mpo na mosala ya bato mosusu ; nzokande, tozali
na elikya ete, wana kondima na bino ezali kokola, mosala na biso mpe
ezali kokoba koya monene kati na bino kolanda bandelo ya mosala, oyo
Nzambe apesa biso.
16 Boye, tokoteya Sango Malamu kati na bituka oyo ezali mosika na bino.
Pamba te toboyi na biso komikumisa na tina na mosala oyo bato mosusu
basali kati na elanga na bango ya mosala.
17 Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa kati na Nkolo !
18 Pamba te moto oyo bandimaka, ezali te oyo amilobelaka ye moko, kasi
ezali nde oyo Nkolo atatolaka bosolo na tina na ye.

11

Polo atelemeli bantoma ya lokuta

1 Bandeko, nabondeli bino : boyikela nanu oyo emonani lokola bozoba
na ngai mpiko ! Iyo, boyikela ngai mpiko.
2 Mpo na bino, natondi na zuwa kowuta na Nzambe. Nabalisaki bino
na mobali moko kaka, Ye nde Klisto, lokola elenge mwasi oyo ayebi nanu
nzoto ya mibali te mpe azali peto.
3 Nzokande, nazali kobanga ete makanisi na bino ebeba mpe epengwisa
bino mosika na nzela ya solo mpe ya peto na miso ya Klisto, ndenge nyoka
ekosaki Eva na mayele na yango ya mabe.
4 Pamba te bozali kondima ete songolo aya koteya bino Yesu mosusu
oyo akeseni na Yesu oyo biso toteyaki bino ; bozali mpe kondima kozwa
molimo mosusu oyo ekeseni na Molimo oyo boyambaki to mateya oyo
ekeseni na Sango Malamu oyo bondimelaki !
5 Nzokande, nakanisi ete nazali moke te na miso ya bantoma oyo
bamimonaka ete bazali minene.
6 Nakoki solo komonana lokola moto oyo ayebi nanu te koloba malamu,
kasi nazali na boyebi ; mpe tolakisaki bino yango polele na banzela mpe
na makambo nyonso.
7 Boni, nasalaki mabe ndenge namikitisaki mpo ete bino botombwama,
wana nateyaki bino Sango Malamu ya Nzambe ?
8 Nazwaki mbongo kowuta na Mangomba mosusu lokola lisungi na
bango, wana nazalaki kokokisa lotomo na ngai kati na bino.
9 Tango nazalaki epai na bino, namemisaki moto moko te mokumba
na ngai, atako nazalaki kokelela. Pamba te bandeko oyo bawutaki
na Masedwane bapesaki ngai biloko nyonso oyo nazalaki na yango na

bosenga. Mpe nazalaki komibatela malamu mpo ete namemisa bino
mokumba na ngai te ; mpe nakokoba kaka komibatela mpo na likambo
yango.
10 Lokola solo ya Klisto ezali kati na ngai, moto moko te kati na etuka ya
Akayi akobotola ngai lokumu yango.
11 Mpo na nini nalobi bongo ? Mpo nalingaka bino te ? Nzambe ayebi
ete nalingaka bino !
12 Mpe nakokoba kosala oyo nazali kosala sik'oyo, mpo na kopekisa bato
oyo bazali koluka nzela ya komikokanisa na biso kati na makambo oyo
bazali komikumisa na yango.
13 Pamba te bato ya lolenge wana bazali bantoma ya lokuta, bazali bakosi
oyo bazali komikomisa lokola bantoma ya Klisto.
14 Ezali likambo ya kokamwa te, pamba te Satana mpe amikomisaka
lokola anjelu ya pole.
15 Ezali likambo ya kokamwa te soki basali na ye mpe bazali komikomisa
lokola basali ya Nzambe ya sembo. Kasi suka na bango ekozala kolanda
misala na bango.

Polo mpe basakoli ya lokuta

16 Nazongeli lisusu : tika ete moto moko te azwa ngai lokola moto ya
liboma ! Kasi soki bolingi bongo, boyamba ngai lokola moto ya liboma
mpo ete ngai mpe namikumisa mwa moke.
17 Makambo oyo nalingi koloba, nakoloba yango te ndenge Nkolo alingi,
kasi nakoloba yango lokola moto ya liboma, mpe nazali na elikya ete
nakozwa nzela ya komikumisa.
18 Lokola bato mingi bazali komikumisa na tina na makambo ya mokili,
ngai mpe nakomikumisa.
19 Bino oyo bozali bato ya bwanya, bozali kondima na esengo nyonso
bato ya maboma.
20 Bozali penza kondima ete bato bakomisa bino bawumbu, babotola
bozwi na bino, banyokola bino, bamonela bino, babeta bino na bilongi !
21 Nalobi yango na soni ete tozalaki penza babolole mpo na komitika
bongo. Nzokande, makambo oyo bato mosusu balingi komikumisa na
tina na yango —nazali koloba lokola moto ya liboma— ngai mpe nakoki
komikumisa na tina na yango.
22 Bazali Ba-Ebre ? Ngai mpe nazali Mo-Ebre. Bazali bana ya Isalaele ?
Ngai mpe nazali mwana ya Isalaele ! Bazali bakitani ya Abrayami ? Ngai
mpe nazali mokitani ya Abrayami.
23 Bazali basali ya Klisto ? —Nazali koloba lokola moto ya liboma— Ngai
naleki bango. Pamba te nasalaki makasi penza, nakotaki mbala mingi na
boloko, babetaki ngai mingi, nakutanaki na makama ya kufa mbala mingi.
24 Mbala mitano, Bayuda babetaki ngai bafimbu tuku misato na libwa ;
25 mbala misato, babetaki ngai banzete ; mbala moko, babambaki ngai
mabanga ; mbala misato, nazindaki na mayi ; nasalaki mokolo moko mpe
butu moko kati na ebale monene.
26 Mbala na mbala, nazalaki kosala mibembo ; nakutanaki na makama
ya bibale, makama liboso ya bato mabe, makama liboso ya bandeko
na ngai ya ekolo moko, makama liboso ya Bapagano, makama kati na
engumba, makama kati na esobe, makama kati na ebale monene, mpe
makama liboso ya bandeko ya lokuta.
27 Solo nasalaki misala makasi mpe ya pasi penza ; mbala mingi, nalalaki
pongi te, nazangaki bilei ya kolia mpe mayi ya komela, nakilaki bilei,
nanyokwamaki na malili, mpe nazangaki bilamba ya kolata.

28 Longola makambo nyonso oyo etikali, mokumba na ngai ya mokolo
na mokolo ezalaki : komitungisa na tina na Mangomba nyonso.
29 Nani oyo alembi, bongo ngai nalemba nzoto te ? Nani oyo akweyi na
masumu, bongo ngai nayoka motema pasi te ?
30 Soki nasengeli komikumisa, nakomikumisa mpo na bolembu na ngai.
31 Nzambe mpe Tata ya Nkolo Yesu, Ye oyo akumisama mpo na seko,
ayebi ete nazali kokosa te.
32 Kati na Damasi, moyangeli ya mokonzi Aretasi apesaki mitindo ete
bakengela engumba ya bato ya Damasi mpo ete bakanga ngai.
33 Kasi bakitisaki ngai na nzela ya lidusu kati na mir, kati na kitunga,
libanda ya mir ; bongo nalongaki kokima ye.

12

Bimoniseli ya Polo

1 Boni, nasengeli komikumisa ? Te, ezali na tina te ! Kasi tika nayebisa
bino makambo oyo namonaki lokola na ndoto, mpe bimoniseli oyo Nkolo
alakisaki ngai.
2 Nayebi moto moko kati na Klisto, oyo, wuta mibu zomi na minei,
amemamaki kino na likolo ya misato : nayebi te soki ezalaki kati na nzoto
na ye to mpe kati na nzoto na ye te, kasi Nzambe ayebi.
3 Nzokande, ezala soki ezalaki kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto
na ye te, Nzambe ayebi yango ; kasi ngai nayebi kaka ete moto yango
4 amemamaki na paradizo mpe ayokaki maloba oyo moto akoki
kolimbola te, makambo oyo moto azali na ndingisa te ya koloba.
5 Nakomikumisa solo na tina na moto ya ndenge wana, kasi na tina na
ngai moko te, longola kaka na tina na bolembu na ngai.
6 Nzokande, soki nalingaki komikumisa, nalingaki kozala zoba te, pamba
te nalingaki koloba kaka bosolo ; kasi naboyi kosala yango, noki te
bakopesa ngai lokumu koleka oyo bato bamonaka kati na ngai to koleka
sango oyo bayokaka na tina na ngai.
7 Kutu, mpo ete namitondisa na lofundu te na tina na bimoniseli ya
kokamwa oyo nazwaki, batiaki ngai nzube moko kati na nzoto, anjelu ya
Satana mpo na konyokola ngai.
8 Mpo na yango, nabondelaki Nkolo mbala misato mpo ete nzube yango
elongwa na nzoto na ngai.
9 Kasi azongiselaki ngai : « Ngolu na Ngai ekoki mpo na yo, pamba
te nguya na Ngai ekokisamaka kati na bolembu. » Mpo na yango,
nakomikumisa na esengo nyonso mpo na bolembu na ngai, mpo ete nguya
ya Klisto ezala kati na ngai.
10 Yango wana, na likambo oyo etali Klisto, ezala kati na bolembu, na
kofingama, na kozanga, na minyoko to mpe na pasi oyo nakutanaka na
yango, nasepelaka na ngai kaka ; pamba te ezali na tango oyo nazalaka na
bolembu nde natondaka na makasi.

Mitungisi ya Polo mpo na bandeko ya Kolinto

11 Tala, nazali koloba lokola moto ya liboma, pamba te bino nde botindiki
ngai kosala bongo. Pamba te ata soki nazali moto pamba, kasi bantoma
oyo bamimonaka minene baleki ngai ata na eloko moko te.
12 Bilembo oyo elakisaka ete nazali ntoma emonisamaki kati na bino :
molende, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa.

13 Eloko nini penza bino bozwaki te koleka Mangomba mosusu, longola
kaka kozanga komemisa bino mokumba na ngai ? Boye, bolimbisa ngai
mpo na mabe yango !
14 Sik'oyo, nasali mabongisi ya koya kotala bino mpo na mbala ya
misato ; mpe nakomemisa bino mokumba na ngai te, pamba te nazali
koluka biloko na bino te, kasi nazali nde koluka bino moko. Kobomba
biloko mpo na baboti ezali likambo ya bana na bango te, kasi ezali baboti
nde basengeli kobomba biloko mpo na bana na bango.
15 Mpo na ngai, nakopesa biloko na ngai nyonso na esengo, mpe
nakomipesa mobimba mpo na bino. Soki nalingi bino mingi ; boni, bino
bokoki kolinga ngai mingi te ?
16 Atako nazalaki mokumba te epai na bino, kasi bato mosusu bazalaki
koloba ete nazali moto ya mayele mabe, natielaki bino motambo.
17 Boni, kati na bato oyo natindaki epai na bino, ezali na moko oyo
natindaki mpo na kozwa bino biloko na mayele mabe ?
18 Nasengaki na Tito ete aya epai na bino, mpe natindaki elongo na ye
ndeko na biso. Boni, Tito azwaki biloko na bino na mayele mabe ? Tozalaki
na ye likanisi moko te ? Tazalaki kosala na ye ndenge moko te ?
19 Bokanisi ete, wuta kala, biso tolukaka komilongisa liboso na bino ? Te,
balingami na ngai ! Ezali liboso ya Nzambe, kati na Klisto, nde tolobaka
mpe tosalaka makambo nyonso mpo na kokolisa kondima na bino.
20 Pamba te nazali kobanga ete nakuta bino te na lolenge oyo ngai nazali
kolinga ete bozala, tango nakoya epai na bino, mpe ete bino bomona ngai
te na lolenge oyo bozali kolinga ete nazala. Nazali kobanga kokuta kati
na bino koswana, zuwa, kanda, kowelana, kofingana, kotongana, lofundu
mpe mobulu.
21 Solo, nazali kobanga lisusu ete, tango nakoya lisusu epai na bino,
Nzambe ayokisa ngai soni liboso na bino, mpe ete nalela mpo na bato
ebele oyo basalaki masumu liboso kasi babongwani te na misala na bango
ya mbindo, na kindumba mpe na ekobo oyo basalaka.

13

Makebisi ya suka mpe bambote

1 Ekozala mbala na ngai ya misato ya koya epai na bino. Bosolo ya
likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato.
2 Nasilaki kokebisa bino tango nayaki epai na bino mpo na mbala ya
mibale, mpe, wana nazali nanu mosika na bino, nazali kozongela yango
lisusu epai ya bato oyo basalaki masumu liboso mpe epai ya bato nyonso,
ete, tango nakoya lisusu, nakoyokela moto ata moko te mawa,
3 lokola bozali kosenga elembo oyo ezali kolakisa ete Klisto alobaka na
nzela na ngai ; pamba te azali na bolembu te mpo na bino, kasi asalaka
na nguya kati na bino.
4 Solo, atako babakaki Ye na ekulusu kati na bolembu, kasi azali na
bomoi na nzela ya nguya ya Nzambe. Biso mpe ndenge moko : tozali
na bolembu kati na Ye, kasi tokomilakisa bato ya bomoi elongo na Ye na
nzela ya nguya ya Nzambe, na lolenge na biso ya kosala mpo na bolamu
na bino.
5 Bomimeka bino moko mpe botala soki bozali kati na kondima ;
bomitala penza bino moko malamu. Boyebi te ete Yesu-Klisto azali kati
na bino ? Loba ete bosila kokweya liboso ya komekama.
6 Kasi nazali na elikya : bokoyeba solo ete biso tokweyaki te liboso ya
komekama.

7 Sik’oyo, tozali kobondela Nzambe mpo ete bosala mabe ata moko te ;
ezali te mpo bato bamona ete biso tolonga komekama, kasi mpo ete bino
bosala bolamu, mpe biso tomonana lokola bato oyo balonga te.
8 Pamba te tozali na nguya te ya kotelemela solo, kasi tozali kaka na
nguya ya kokokisa yango.
9 Tozali na esengo ya kozala na bolembu, kasi bino bozali makasi ; mpe
tosengaka na Nzambe kati na mabondeli na biso ete bokoma bato ya
kokoka.
10 Yango wana, nazali kokomela bino makambo yango nyonso, awa
nazali nanu mosika na bino, mpo ete, tango nakoya, bomona ngai te
lokola moto ya makambo makasi na lolenge na ngai ya kosalela bokonzi
oyo Nkolo apesaki ngai mpo na kolendisa kondima na bino, kasi mpo na
kokweyisa yango te.

11 Bandeko na ngai, nasukisi mokanda na ngai na maloba oyo :
Bosepelaka ! Bolukaka kokoma bato ya kokoka, bolendisanaka bino na
bino, bozalaka na likanisi moko, bobikaka bomoi na bino na kimia. Bongo
Nzambe ya bolingo mpe ya kimia akozala na bino elongo.

12 Bopesanaka mbote na beze ya bule.
Basantu nyonso oyo bazali awa batindeli bino mbote.

13 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto, bolingo ya Nzambe mpe lisanga
na Molimo Mosantu ezala na bino nyonso !

Mokanda epai ya Bagalatia

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Polo, ntoma oyo abengamaki na bato te to na nzela ya moto te, kasi
na Yesu-Klisto mpe na Nzambe Tata oyo asekwisaki Ye kati na bakufi,
2 mpe bandeko nyonso oyo bazali elongo na ngai ;

Epai ya Mangomba ya Galatia :

3 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !
4 Yesu amipesaki mpo na masumu na biso mpo ete, kolanda mokano ya
Nzambe, Tata na biso, akangola biso longwa na ekeke oyo ya mabe.
5 Tika ete nkembo ezonga epai na Ye libela na libela ! Amen !

Sango Malamu moko kaka

6 Nazali kokamwa ete bozali kosundola noki Ye oyo abengaki bino na
nzela ya ngolu ya Klisto mpe bozali kolanda sango malamu mosusu
7 oyo ezalaka kutu te. Solo, ezali na bato oyo bazali kotia mobulu kati
na bino mpe bazali koluka kobongola Sango Malamu ya Klisto.
8 Kasi soki moto moko, ezala biso to Anjelu moko kowuta na Likolo, ateyi
bino sango malamu oyo ekeseni na Sango Malamu oyo biso toteyaki bino,
wana tika ete Nzambe alakela ye mabe !
9 Ndenge tolobaki yango liboso, mpe nazali lisusu koloba yango sik'oyo :
soki moto moko ateyi bino sango malamu oyo ekeseni na Sango Malamu
oyo boyambaki, wana tika ete Nzambe alakela ye mabe !
10 Bozali sik'oyo kokanisa nini na likambo oyo : nazali koluka kosepelisa
bato to nazali koluka kosepelisa Nzambe ? Boni, nazali koluka kosepelisa
bato ? Soki nazalaki nanu koluka kosepelisa bato, nalingaki kozala mosali
ya Klisto te.

Sango Malamu kowuta na Klisto

11 Bandeko na ngai, nalingi boyeba malamu ete Sango Malamu oyo
nateyaki bino ezalaki mbuma ya makanisi ya bomoto te.
12 Nazwaki yango na moto moko te, nayekolaki yango mpe te ; kasi ezali
Yesu-Klisto nde alakisaki ngai yango na nzela ya emoniseli.
13 Solo, boyokaki sango ya bizaleli na ngai ya kala tango nazalaki nanu
mondimi kati na lingomba ya Bayuda ; boyebi mpe ndenge nini nazalaki
konyokola Lingomba ya Nzambe mpo na kopanza yango.
14 Kati na lingomba ya Bayuda, nazalaki komata koleka Bayuda ebele ya
ekeke na ngai, oyo tozalaki na bango mibu moko ya mbotama ; nalekaki
bango kutu na bolingo eleka ndelo mpo na bokoko ya batata na ngai.
15 Kasi tango Nzambe oyo aponaki ngai wuta na libumu ya mama na
ngai mpe abengaki ngai na nzela ya ngolu na Ye, asepelaki
16 kotalisa ngai Mwana na Ye na nzela ya emoniseli mpo ete nakoka
kosakola Ye kati na Bapagano, natunaki na mbala moko toli epai ya moto
ata moko te.

17 Nakendeki kutu na Yelusalemi te mpo na kokutana na bato oyo
bakomaki bantoma liboso na ngai, kasi nakendeki nde na Arabi. Sima
na yango, nazongaki na Damasi.
18 Ezali sima na mibu misato nde nakendeki na Yelusalemi mpo na
koyeba Petelo, mpe navandaki epai na ye mikolo zomi na mitano.
19 Natikalaki komona ntoma mosusu te, longola kaka Jake, ndeko ya
Nkolo.
20 Nzambe azali Motatoli na ngai ete makambo oyo nazali kokomela bino
ezali ya lokuta te.
21 Sima na yango, nakendeki na bituka ya Siri mpe ya Silisi.
22 Kasi Baklisto ya Mangomba ya Yuda bayebaki ngai te,
23 bayokaki kaka sango : « Moto oyo azalaki konyokola biso na kala
akomi sik'oyo koteya kondima oyo azalaki koluka kobebisa. »
24 Mpe bazalaki kokumisa Nzambe na tina na ngai.

2

Polo mpe bantoma mosusu

1 Sima na mibu zomi na minei, nazongaki lisusu na Yelusalemi elongo
na Barnabasi ; namemaki mpe Tito.
2 Nakendeki kuna mpo na kotosa emoniseli oyo nazwaki. Natalisaki
na bakambi Sango Malamu oyo nateyaka kati na Bapagano, na esika oyo
tozalaki kaka biso moko mpo nalingaki ete mosala oyo nazalaki kosala
mpe oyo nasilaki kosala ezwama na motuya.
3 Nzokande, ezala Tito oyo azalaki elongo na ngai, batindaki ye kutu te
na makasi ete akatisa ngenga, atako azalaki Mogreki.
4 Esalemaki bongo likolo ya bandeko ya lokuta oyo basilaki kokota kati
na biso na mayele mabe mpo na kolandela bonsomi oyo tozali na yango
kati na Yesu-Klisto mpe mpo na koluka kokomisa biso bawumbu.
5 Kasi totikelaki bango ata tango te mpo ete bosolo ya Sango Malamu
etikala mpo na bino.
6 Bato oyo bazalaki bakambi babakisaki ata eloko moko te na mateya na
ngai ; lokumu nyonso oyo bazalaki na yango ezalaki na motuya moko te
epai na ngai, pamba te Nzambe aponaka bilongi te.
7 Kutu, bamonaki penza ete Nzambe apesaki ngai mokumba ya koteya
Sango Malamu epai ya bato oyo bakatama ngenga te, ndenge apesaki na
Petelo mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya Bayuda.
8 Pamba te Nzambe oyo asalaki kati na Petelo mpo ete azala ntoma ya
bato oyo bakatama ngenga asalaki mpe kati na ngai lokola mpo ete nazala
ntoma ya Bapagano.
9 Boye Jake, Petelo mpe Yoane oyo bazalaki makonzi ya Lingomba
bandimaki ngolu oyo Nzambe apesaki ngai. Yango wana basanganaki
elongo na ngai mpe Barnabasi mpo na kolakisa ete tokomi moko ; mpe
toyokanaki ete biso tokende epai ya Bapagano, mpe bango bakende epai
ya bato oyo bakatama ngenga.
10 Basengaki na biso kaka ete tokoba kokanisa babola. Mpe nasalaki
nyonso mpo na kokokisa mokumba yango.

Polo apameli Petelo

11 Tango Petelo ayaki na Antioshe, natelemelaki ye makasi mpo ete
azalaki kati na libunga.
12 Pamba te liboso ete bato oyo bawutaki epai ya Jake bakoma, Petelo
azalaki kolia mesa moko elongo na Bapagano ; kasi sima na bango kokoma,

akomaki kobenda nzoto mpe akabwanaki na Bapagano yango mpo ete azalaki kobanga Bayuda.

13 Bayuda mosusu basanganaki na ye kati na lokuta na ye kino Barnabasi mpe akotaki na lokuta na bango.

14 Kasi tango ngai namonaki ete bazali kotambola te na bomoi ya sembo kolanda bosolo ya Sango Malamu, nalobaki na Petelo na miso ya bango nyonso : « Ozali Moyuda, kasi ozali kobika bomoi na yo lokola Mopagano ! Ndenge nini ozali kosenga na makasi ete Bapagano batambola lokola Bayuda ?

15 Biso tobotama Bayuda, tozali Bapagano te oyo bazali basumuki.

16 Toyebi ete moto akoki kokoma sembo te na nzela ya kotosa maloba ya Mobeko, kasi kaka na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto. Yango wana biso mpe tondimelaki Yesu-Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima kati na Klisto, kasi na nzela te ya kotosa maloba ya Mobeko, pamba te moto moko te akoki kokoma sembo na nzela ya kotosa maloba ya mibeko.

17 Kasi soki, wana tozali koluka kokoma sembo kati na Klisto, emonani lisusu ete biso moko Bayuda tozali mpe basumuki lokola Bapagano, boni, elingi koloba ete Klisto azali kotombola masumu ? Ata moke te !

18 Soki ngai natomboli lisusu biloko oyo nasilaki kobebisa, wana nazali penza mobuki mibeko.

19 Pamba te, na nzela ya Mobeko, ngai nasilaki kokufa na oyo etali Mobeko mpo ete nakoka kobika bomoi na ngai mpo na Nzambe. Nabakamaki na ekulusu elongo na Klisto ;

20 boye ezali lisusu ngai te moto nazali kobika, kasi ezali Klisto nde azali kobika kati na ngai. Bomoi oyo nazali kobika sik'oyo kati na nzoto na ngai lokola moto, nazali kobika yango na nzela ya kondima kati na Mwana na Nzambe, oyo alingaki ngai mpe amikabaki mpo na ngai.

21 Nazali kolongola te ngolu ya Nzambe, pamba te soki ezali na nzela ya kotosa Mobeko nde bato bakomaka sembo, wana Klisto akufaki mpo na pamba. »

3

Kondima to Mobeko

1 Oh bato ya Galatia, bozali penza babolole ! Nani aloki bino ? Balimbolelaki bino polele ndenge nini babakaki Yesu-Klisto na ekulusu.

2 Nalingi kotuna bino motuna moko kaka : « Bozwaki Molimo mpo botosaki Mobeko to mpo boyambaki na kondima Sango Malamu oyo boyokaki ? »

3 Ndenge nini bokoki kokoma babolole boye ? Ndenge nini bino oyo bobandaki na Molimo bozali sik'oyo kosukisa na mosuni ?

4 Boni, bomonaki kaka pasi ya pamba, soki penza ezalaki mpe mpo na pamba ?

5 Boni, ezali mpo botosaki Mobeko nde Nzambe apesi bino Molimo na Ye mpe azali kosala bikamwa kati na bino to ezali mpo boyambaki na kondima Sango Malamu oyo boyokaki ?

6 Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe ; mpe mpo na kondima na ye, Nzambe akomisaki ye moto ya sembo.

7 Boye, boyeba malamu ete ezali kaka bato oyo bazali na kondima kati na Nzambe nde bazali bana ya Abrayami.

8 Makomi esilaki kobongisa ete Nzambe akokomisa Bapagano sembo na
nzela ya kondima, mpe etatolaki Sango Malamu oyo epai ya Abrayami :
« Bato ya bikolo nyonso bakopambolama mpo na yo. »
9 Boye, bato oyo bazali na kondima bazali ya kopambolama elongo na
Abrayami, moto na kondima.
10 Pamba te bato nyonso oyo batiaka elikya na botosi na bango liboso
ya Mobeko bazali na se ya elakeli mabe, kolanda ndenge ekomama :
« Alakelama mabe, moto nyonso oyo akobaka te kotosa makambo nyonso
oyo ekomama kati na buku ya Mobeko. »
11 Solo, moto moko te akoki kokoma sembo na miso ya Nzambe na nzela
ya Mobeko, pamba te moto ya sembo akobika na nzela ya kondima.
12 Nzokande, Mobeko ewuti na kondima te, pamba te ekomama : « Moto
oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. »
13 Klisto akangolaki biso na bilakeli mabe ya Mobeko, pamba te akomaki
elakeli mabe na esika na biso. Ekomama : « Alakelama mabe, moto
nyonso oyo badiembiki na nzete. »
14 Asalaki bongo mpo ete, kati na Klisto Yesu, Bapagano bazwa
mapamboli ya Abrayami, mpe mpo ete biso tozwa, na nzela ya kondima,
Molimo oyo Nzambe alakaki.

Mobeko mpe elaka

15 Bandeko na ngai, tozwa nanu ndakisa moko kati na bomoi na biso
ya mokolo na mokolo : Soki moto atiki maloba na ye ya suka kati na
mokanda, moko te akoki kolongola to kobakisa eloko kati na makambo
oyo esili kokomama.
16 Nzokande, Nzambe apesaki bilaka na Ye epai ya Abrayami mpe epai
ya mokitani na ye. Makomi elobi te « Epai ya bakitani » lokola nde ezalaki
likambo ya bato ebele, kasi elobi « Epai ya mokitani na yo » mpo na
kolakisa ete etali moto se moko kaka, ye nde Klisto.
17 Nalobi boye : « Mobeko oyo eyaki sima na mibu nkama minei na
tuku misato ezali na makoki te ya koboma boyokani oyo Nzambe asala
wuta kala elongo na Abrayami ; soki te, elaka ekomi eloko pamba. »
18 Pamba te soki libula ezwami na nzela ya Mobeko, wana elaka ezali
lisusu na esika te. Nzokande ezali penza na nzela ya elaka nde Nzambe
atalisaki ngolu na Ye epai ya Abrayami.
19 Bongo mpo na nini Mobeko ? Mobeko ebakisamaki mpo na kobimisa
polele bozangi botosi ya bato, kino na boyei ya Mokitani epai ya nani
Nzambe apesaki elaka. Mobeko yango epesamaki na nzela ya ba-anjelu,
mpe mokumba na yango epesamaki na maboko ya moyokanisi.
20 Nzokande soki ezalaki na moyokanisi, elingi koloba ete ezalaki mpe
na masanga ebele ya koyokanisa. Kasi mpo na oyo etali elaka, Nzambe
azali kaka Ye moko.
21 Boni, Mobeko eyaki mpo na kotelemela bilaka ya Nzambe ? Ata moke
te ! Soki mobeko moko epesamaki, mobeko oyo ezali na makoki ya kopesa
bato bomoi, bato balingaki penza kokoma sembo na nzela ya mobeko
yango.
22 Kasi tala makambo oyo Makomi eloba : Mokili mobimba ezali na se ya
bokonzi ya lisumu mpo ete elaka ya Nzambe ekokisama epai ya bandimi
na nzela ya kondima na bango kati na Yesu-Klisto.

Bana ya Nzambe

23 Liboso ete kondima eya, tozalaki na se ya bokonzi ya Mobeko, tozalaki
ya kokangama mpo na kozela kondima oyo esengelaki komonisama.

24 Boye Mobeko ezalaki lokola mokengeli, ezalaki na mokumba ya
komema biso epai ya Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima.
25 Lokola sik'oyo kondima eyei, tozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko
te.
26 Boye bino nyonso bozali bana na Nzambe na nzela ya kondima kati
na Yesu-Klisto ;
27 pamba te bino nyonso oyo bozwaki libatisi kati na Klisto bolataki nde
Klisto.
28 Bokeseni ezali lisusu te kati na Bayuda mpe Bagreki, kati na bawumbu
mpe bansomi, kati na mibali mpe basi ; pamba te bino nyonso bozali se
moto moko kati na Yesu-Klisto.
29 Mpe soki bozali ya Klisto, bozali mpe bokitani ya Abrayami, bakitani
ya libula kolanda elaka oyo Nzambe apesaki na Abrayami.

4

1 Tala ndimbola ya makambo oyo nazali koloba : soki mokitani ya libula
azali nanu mwana moke, akeseni te na mowumbu, atako ye nde azali
nkolo ya biloko nyonso.
2 Akozala na se ya bokonzi ya babokoli mpe ya babateli bomengo kino
tango akokokisa mibu oyo tata na ye akataki.
3 Ezali mpe ndenge moko mpo na biso : wana tozalaki nanu bana mike,
tozalaki bawumbu ya makambo oyo etambolisaka mokili.
4 Kasi tango ngonga oyo Nzambe akataki ekokaki, atindaki Mwana na
Ye, oyo abotamaki na mwasi mpe na se ya bokonzi ya Mobeko,
5 mpo na kosikola bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko, mpe mpo
na kopesa biso makoki ya kokoma bana na Nzambe.
6 Mpe mpo ete bozali penza bana, Nzambe atindaki Molimo ya Mwana
na Ye kati na mitema na biso, Molimo oyo agangaka : « Aba, » elingi
koloba : « Tata ! »
7 Boye, ozali lisusu mowumbu te, kasi mwana. Mpe mpo ete ozali
mwana, Nzambe okomisi yo mokitani ya libula na Ye.

Polo amitungisi mpo na bandeko ya Galatia

8 Wuta kala, wana boyebaki nanu Nzambe te, bozalaki bawumbu ya
banzambe oyo, na bosolo, bazali penza banzambe te.
9 Kasi awa boyebi sik'oyo Nzambe to lokola sik'oyo Nzambe ayebi
bino, ndenge nini bozongeli lisusu makambo oyo etambolisaka mokili,
makambo oyo ezanga nguya mpe tina ? Bolingi lisusu komizongisa na
se ya bowumbu na yango ?
10 Bozali kotosa mikolo, basanza, bileko mpe mibu !
11 Ah ! Nazali penza kobanga ete pasi oyo namiyokisaki mpo na bino
ekende pamba.
12 Nabondeli bino bandeko na ngai : Bozala lokola ngai, pamba te ngai
mpe namikomisaki lokola bino. Bosalaki ngai mabe moko te.
13 Boyebi malamu ete ezali bokono na ngai nde epesaki ngai libaku ya
koteya bino Sango Malamu mpo na mbala ya liboso.
14 Atako bongo, botiolaki ngai te mpe boboyaki ngai te mpo na bokono
na ngai ; nzokande, boyambaki ngai lokola Anjelu na Nzambe, lokola Yesu-
Klisto Ye moko.
15 Esengo na bino ekeyi wapi ? Nakoki ata kopesa litatoli oyo na tina na
bino : Soki ekokaki kosalema, bolingaki ata kolongola miso na bino mpo
na kopesa ngai yango.

16 Boni, nakomi sik'oyo monguna na bino mpo ete nazali koloba na bino solo ?
17 Bato wana balingi bino makasi, kasi makanisi na bango ezali ya malamu te ; bazali na posa ya kokabola bino na ngai mpo ete bokangama na bango.
18 Ezali malamu kozalaka tango nyonso na bolingo eleka ndelo mpo na likambo ya malamu, kasi ezala kaka te tango nazali elongo na bino.
19 Bana na ngai, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali lisusu koyoka pasi mpo na bino, kino tango Klisto akosalema kati na bino.
20 Nazali na posa makasi ya kozala sik'oyo elongo na bino mpe koloba na bino na lolenge mosusu, pamba te nayebi lisusu te eloko ya kosala mpo na bino !

Boyokani ya bowumbu mpe ya bonsomi

21 Bino oyo bolingi kozala na se ya bokonzi ya Mobeko, boyebisa ngai nanu, bososolaka na bino te makambo oyo Mobeko elobaka ?
22 Ekomama kati na yango ete Abrayami azalaki na bana mibali mibale : mwasi mowumbu abotelaki ye mwana moko, mpe mwasi nsomi abotelaki ye mwana moko.
23 Mwana oyo mwasi mowumbu abotelaki Abrayami abotamaki na lolenge ya bomoto, kasi mwana oyo mwasi nsomi abotelaki ye abotamaki kolanda elaka ya Nzambe.
24 Makambo oyo epesami lokola ndakisa : Basi oyo mibale bazali kotalisa boyokani mibale. Moko ewutaki na ngomba Sinai mpe ebotaki bawumbu ; yango nde Agari azali kotalisa.
25 Agari azali ngomba Sinai kati na Arabi, akokani na Yelusalemi ya sik'oyo, pamba te ezali kati na bowumbu elongo na bana na yango.
26 Kasi Yelusalemi ya Likolo ezali nsomi, mpe yango nde ezali mama na biso ;
27 pamba te ekomama :
« Sepela, mwasi ekomba,
yo oyo obotaka te !
Sepela makasi mpe ganga na esengo,
yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te !
Pamba te bana ya mwasi oyo asundolama bakozala ebele
koleka bana ya mwasi oyo azali na mobali. »
28 Nzokande bino bandeko na ngai, bozali bana ya elaka, lokola Izaki.
29 Kasi ndenge kaka mwana mobali oyo abotamaki na lolenge ya bomoto azalaki na kala konyokola mwana mobali oyo abotamaki na nzela ya nguya ya Molimo, ndenge wana mpe ezali kosalema sik'oyo.
30 Nzokande Makomi ezali koloba nini ? « Bengana mwasi mowumbu elongo na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu akoki te kokabola libula elongo na mwana mobali ya mwasi nsomi. »
31 Yango wana bandeko na ngai, biso tozali bana ya mwasi mowumbu te, kasi bana ya mwasi nsomi.

Bomoi kati na Molimo

5

Tozali na bonsomi kati na Klisto

1 Ezali mpo ete tozala bansomi nde Klisto akangolaki biso. Yango wana, botelema ngwi mpe bozonga lisusu na bowumbu te.

2 Ngai Polo, nazali koloba na bino ete soki bokatisi ngenga, Klisto akozala
lisusu na tina te epai na bino.
3 Nazali koyebisa lisusu na moto nyonso oyo akatisi ye moko ngenga ete
asengeli kotosa makambo nyonso oyo Mobeko etindaka.
4 Bino oyo bolukaka kokoma sembo na nzela ya kotosa mibeko, bozali
ya kokabwana na Klisto, bozali lisusu na se ya ngolu ya Nzambe te.
5 Kasi biso, na lisungi ya Molimo, tozali kozela na elikya kokoma sembo
na nzela ya kondima.
6 Pamba te, kati na Yesu-Klisto, likambo ya tina ezali : kozala na kondima
oyo esalaka na nzela ya bolingo ; ezali te : kokatama ngenga to kokatama
ngenga te.
7 Bozalaki kopota mbangu malamu ! Bongo nani apengwisi bino mpo
ete botika kotosa bosolo ?
8 Likanisi ya boye ewuti te epai ya Ye oyo abengaki bino.
9 Mwa levire moke evimbisaka potopoto nyonso ya mapa.
10 Ngai nandimisami mpo na bino kati na Nkolo ete bokotikala kozala
na makanisi mosusu te ; mpe ete moto oyo azali kotia mobulu kati na
makanisi na bino akozwa etumbu, ezala ata nani.
11 Bandeko na ngai, soki nazalaki nanu koteya tina ya kokatisa ngenga,
mpo na nini nanyokolama lisusu ? Soki ezali bongo, mateya ya ekulusu
elingaki lisusu kobetisa bato mabaku te.
12 Boye tika ete bato oyo bazali kotia mobulu kati na bino bamilongola
ata banzoto ya mibali !

Molimo mpe nzoto ya masumu

13 Bandeko na ngai, Nzambe abenga bino mpo ete bozala bansomi.
Kasi tika ete bonsomi yango ekoma te mpo na bino libaku malamu ya
kotambola kolanda baposa ya nzoto. Nzokande, na nzela ya bolingo,
bosunganaka bino na bino.
14 Pamba te Mobeko nyonso ekokisami kati na liloba kaka moko :
« Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. »
15 Soki bozali kotukana mpe kozokisana, bosala keba ete bobomana te
bino na bino.
16 Boye, tala makambo oyo nazali koloba na bino : Botambola kolanda
baposa ya Molimo, mpe bokokokisa te baposa ya bomoto na bino.
17 Pamba te baposa ya bomoto ebundisaka baposa ya Molimo, mpe
baposa ya Molimo ebundisaka baposa ya bomoto. Nyonso mibale
ebundisanaka mpo ete bolonga te kosala makambo oyo bolingi kosala.
18 Kasi soki Molimo atambolisi bino, bokozala na se ya bokonzi ya
Mobeko te.
19 Tala misala ya bomoto : kindumba, misala ya bosoto, pite,
20 kosambela bikeko, kindoki, koyinana, koswana, zuwa, kanda, bom-
banda, bokabwani, koboyana,
21 likunya, milangwa, lokoso ya kolia, mpe makambo mosusu ya lolenge
oyo. Nazali komiyebisela bino, ndenge nasalaki liboso : bato oyo basalaka
makambo ya lolenge oyo bakokota te na Bokonzi ya Nzambe.
22 Kasi mbuma ya Molimo ezali : bolingo, esengo, kimia, kokanga
motema, bondeko, kosala bolamu, kondima,
23 boboto mpe komikanga. Mibeko epekisaka te makambo ya lolenge
oyo.
24 Bato oyo bazali kati na Yesu-Klisto babaka na ekulusu bomoto na
bango elongo na baposa mpe bilulela na yango.

25 Lokola tozali kobika bomoi na biso na nzela ya Molimo, totambola
mpe na lisungi ya Molimo.
26 Tozala bato ya lolendo te, totumbolana te mpe toyokelana zuwa te.

6

Kosala bolamu mpo na bato nyonso

1 Bandeko na ngai, soki bokuti moto azali kosala mabe songolo, bino oyo
bozali kotambola kolanda Molimo ya Nzambe bozongisa ye na nzela, na
boboto nyonso. Kasi sala keba ete yo mpe omekama te.
2 Bomemisana mikumba bino na bino ; ezali na nzela wana nde
bokokokisa mobeko ya Klisto.
3 Soki moto songolo akanisi ete azali moto monene, nzokande azali kaka
moto pamba, azali komikosa ye moko.
4 Tika ete moko na moko atala malamu misala na ye ! Soki akoki
komikumisa mpo na yango, akomikumisa mpo na ye moko kaka, kasi mpo
na bato mosusu te ;
5 pamba te moto na moto akosamba mpo na misala na ye moko.
6 Tika ete moto oyo bazali koteya Liloba apesa ndambo ya biloko na ye
nyonso epai ya moteyi na ye.
7 Bomikosa te : Nzambe amitikaka te ete batiola Ye. Oyo moto alonaka,
yango nde abukaka.
8 Moto oyo alonaka mpo na kosepelisa baposa ya bomoto na ye akobuka
libebi, moto oyo alonaka mpo na kosepelisa Molimo akobuka bomoi ya
seko.
9 Tosalaka bolamu ; tolembisa nzoto na biso te mpo na yango, pamba te
tokobuka mbuma na tango oyo esengeli soki toyiki mpiko.
10 Boye, lokola tozali nanu na tango, tosalaka bolamu mpo na bato
nyonso, mpe mingi-mingi mpo na libota ya bandimi.

Makebisi ya suka mpe mbote

11 Botala ndenge nakomeli bino na makomi ya minene ! Nasaleli loboko
na ngai moko mpo na kokoma yango.

12 Bato oyo balingaka koyebana na miso ya bato batindaka bino na
makasi kokatisa ngenga, mpo ete banyokola bango te mpo na ekulusu ya
Klisto.
13 Pamba te bango moko bato oyo bakatisaka ngenga batosaka Mobeko
te, kasi balingi kaka ete bokatisa ngenga mpo ete bamikumisa na tina na
bomoto na bino.
14 Mpo na ngai, nakomikumisa na eloko mosusu te, longola kaka na
ekulusu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, pamba te ezali na nzela ya ekulusu
yango nde mokili ebakamaki mpo na ngai, mpe ngai nabakamaki mpo na
mokili.
15 Ezali te kokatama ngenga to kokatama ngenga te nde ezali na tina ;
likambo ya tina ezali : kokoma ekelamu ya sika.
16 Tika ete kimia mpe mawa ya Nzambe epesamela bato nyonso oyo
bakobanda kotambola kolanda mobeko oyo, mpe epesamela Isalaele ya
Nzambe !

17 Kobanda lelo, tika ete moto moko te apesa ngai lisusu pasi na motema,
pamba te nazali komema bilembo ya bapota ya Yesu kati na nzoto na ngai.

18 Bandeko na ngai, tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo na bino ! Amen !

Mokanda epai ya Ba-Efeso

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe ;

Epai ya basantu mpe bandimi ya Yesu-Klisto, oyo bazali kati na Efeso :

2 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Lobiko kati na Klisto

Ngolu ya Nzambe kati na Klisto

3 Tika ete lokumu epesamela
Nzambe mpe Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
oyo apesi biso kati na bisika ya Likolo,
mapamboli nyonso ya Molimo kati na Klisto.
4 Pamba te, kati na Klisto,
apona biso liboso ete akela mokili,
mpo ete tozala bato ya bule
mpe bazanga pamela na miso na Ye.
Kati na bolingo na Ye,
5 abongisa biso wuta kala
mpo ete tozwa makoki ya kokoma bana na Ye
na nzela ya Yesu-Klisto,
kolanda bolamu mpe mokano na Ye moko,
6 mpo ete tosanzola nkembo ya ngolu na Ye,
oyo akabeli biso kati na Molingami na Ye.
7 Kati na Klisto,
tozwi lisiko na nzela ya makila na Ye,
mpe bolimbisi ya masumu,
kolanda bomengo ya ngolu ya Nzambe
8 oyo akabolelaki biso yango na bofuluki,
na kopesa biso bwanya mpe bososoli nyonso,
9 mpe na kolakisa biso mabombami ya mokano na Ye,
mabombami oyo abongisa kati na Klisto
kolanda bolamu na Ye,
10 mpo na kokokisa yango na tango ya suka :
kosangisa kati na Klisto
bikelamu nyonso oyo ezali kati na Likolo
mpe oyo ezali na mabele.
11 Kati na Klisto,
Nzambe aponaki biso lisusu
mpo ete tokitana na libula na biso,
kolanda mabongisi ya Ye oyo akokisaka nyonso,
kolanda makanisi ya mokano na Ye,
12 mpo ete tosanzola nkembo na Ye,
biso ba-oyo tozalaki bato ya liboso
mpo na kotia elikya na biso kati na Klisto.

13 Bino mpe, sima na bino koyoka Liloba ya solo,
Sango Malamu ya lobiko na bino, bondimelaki Klisto ;
mpe Nzambe apesaki bino Molimo Mosantu oyo alakaki
mpe, na nzela ya Molimo yango, abetaki bino kashe
14 lokola ndanga ya libula na biso
kino basikolami na Ye bakangolama
mpo na kosanzola nkembo na Ye.

Polo abondeli mpo na bato ya Efeso

15 Yango wana, wuta tango nayokaki sango ya kondima na bino kati na Nkolo Yesu mpe bolingo na bino mpo na basantu nyonso,
16 nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe mpo na bino, nakanisaka bino na mabondeli na ngai
17 mpe nasengaka ete Nzambe ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, Tata ya nkembo, apesa bino Molimo ya bwanya mpe ya emoniseli mpo ete bokoka koyeba Ye malamu.
18 Nasambelaka ete angengisa miso ya mitema na bino mpo ete bokoka kososola elikya oyo ezali kati na kobengama na bino, bomengo ya nkembo ya libula na Ye, oyo akopesa bino elongo na basantu,
19 mpe monene makasi ya nguya na Ye mpo na biso oyo tozali na kondima. Abimisaki nguya yango na makasi na yango nyonso
20 mpe asalelaki yango kati na Klisto tango asekwisaki Ye kati na bakufi mpe avandisaki Ye na ngambo ya loboko na Ye ya mobali kati na Likolo,
21 na likolo ya milimo nyonso, ya bokonzi nyonso, ya nguya nyonso, ya bokasi nyonso, mpe ya kombo nyonso oyo bato bakoki kotanga, na tango oyo kaka te kasi mpe na tango oyo ekoya.
22 Nzambe atia nyonso na se ya matambe ya Yesu mpe apona Yesu mpo ete akonza nyonso lokola Mokonzi ya Lingomba
23 oyo ezali nzoto na Ye. Nzambe oyo atondisaka nyonso kati na bato nyonso amimonisaka kati na Yesu, na mobimba ya bonzambe na Ye.

2

Bato na bomoi kati na Klisto

1 Bozalaki bakufi mpo na mabe mpe masumu na bino,
2 oyo bozalaki kosala na kala mpo na kobika bomoi na bino tango bozalaki kotambola kolanda baposa ya mokili oyo, mpe tango bozalaki kolanda mokonzi ya milimo mabe, molimo oyo ezali kosala sik'oyo kati na bato oyo bazangi botosi epai ya Nzambe.
3 Biso nyonso mpe, na kala, tozalaki elongo na bango, tozalaki kotambola kolanda baposa na biso ya nzoto, tozalaki kokokisa nyonso oyo nzoto mpe makanisi na biso ezalaki kotinda biso kosala. Lokola bato mosusu, kanda ya Nzambe esengelaki kokweyela biso mpo na mabe ya bomoto na biso.
4 Kasi mpo ete Nzambe atondi na mawa mpe alingaki biso na bolingo monene,
5 atako tozalaki bakufi mpo na masumu na biso, akomisaki biso bato ya bomoi elongo na Klisto. Bobikisami nde na ngolu…
6 Kati na Yesu-Klisto, Nzambe asekwisaki biso elongo na Klisto mpe avandisaki biso elongo na Ye na bisika ya Likolo
7 mpo na kotalisa na bato ya bikeke oyo esengeli koya na sima, bomengo monene ya ngolu na Ye, oyo alakisaki kati na Yesu-Klisto na nzela ya boboto na Ye epai na biso.

8 Pamba te bobikisami nde na ngolu, na nzela ya kondima—mpe yango
ewuti na bino te, kasi ezali nde likabo kowuta na Nzambe—
9 ezali na nzela ya misala na bino te mpo ete moko te akoka komikumisa.
10 Solo, tozali mbuma ya mosala ya Nzambe : Akelaki biso kati na Yesu-
Klisto mpo ete tosala misala ya malamu oyo Nzambe abongisa wuta kala
mpo ete tokokisa yango.

Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya

11 Yango wana, bobosanaka te ete na kala, bozalaki Bapagano kolanda
mbotama na bino ; mpe bato oyo bamibengaka « bato bakatama ngenga »
bazalaki kobenga bino « bato bakatama ngenga te, » atako bazalaki bato
bakatama ngenga kati na banzoto na bango na nzela ya mosala ya maboko
ya bato.
12 Bobosanaka mpe te ete na tango wana, bozalaki ya kokabwana na
Klisto, bozangaki makoki ya bana mboka kati na Isalaele, bozalaki bapaya
liboso ya boyokani oyo Nzambe alakaki, bozalaki bato bazanga elikya mpe
bazanga Nzambe kati na mokili.
13 Kasi sik'oyo, kati na Yesu-Klisto, bino oyo na kala bozalaki mosika,
bokomi pene na nzela ya mbeka ya makila ya Klisto.
14 Solo, azali Ye moko kimia na biso : atiaki bomoko kati na Bayuda mpe
bato ya bikolo ya bapaya, akweyisaki mir ya bonguna oyo ezalaki kokabola
bango,
15 alongolaki Mobeko elongo na mitindo mpe malako na yango mpo na
kokela, kati na Ye moko, moto ya sika na nzela ya Bayuda mpe bato ya
bikolo ya bapaya, na kotia kimia,
16 mpe mpo na koyokanisa, kati na nzoto se moko, masanga nyonso
mibale elongo na Nzambe na nzela ya ekulusu oyo abomaki na yango
bonguna oyo ezalaki kati na bango.
17 Ayaki mpe ateyaki kimia epai na bino oyo bozalaki mosika, mpe kimia
epai na bato oyo bazalaki pene.
18 Pamba te na nzela na Ye, biso mpe bango tokotaka epai ya Tata kati
na Molimo moko.
19 Boye bozali lisusu te bapaya to baleki nzela, kasi bozali nde bankolo
mboka elongo na basantu, bozali mpe bato ya libota ya Nzambe.
20 Nzambe akotisi bino kati na ndako oyo moboko na yango ezali
bantoma mpe basakoli, mpe Ye moko Yesu-Klisto azali libanga na yango
ya motuya mpo na kosimba ndako mobimba.
21 Kati na Yesu-Klisto, ndako mobimba esangani malamu mpe ezali
kokola mpo ete ekoma Tempelo ya bule kati na Nkolo.
22 Mpe kati na Ye, bino mpe bozali kotongama lisanga mpo ete bokoma
Ndako oyo Nzambe avandaka kati na yango na nzela ya Molimo na Ye.

3

Mabongisi kitoko ya Nzambe mpo na Bapagano

1 Yango wana, ngai Polo, mokangami na boloko mpo ete nazali mosali
ya Yesu-Klisto mpo na bolamu na bino Bapagano—
2 Solo, boyokaki ete Nzambe apesaki ngai mosala ya ngolu na Ye mpo na
bino
3 mpe ayebisaki ngai mabombami na nzela ya emoniseli, ndenge nasili
kokomela bino na mwa maloba.
4 Tango bokotanga maloba yango, bokokoka kososola mayele na ngai
kati na mabombami yango oyo etali Klisto.

5 Molimo ayebisaki mabombami yango te na bato ya bikeke ya kala,
ndenge alakisi yango sik'oyo na bantoma mpe basakoli ya Nzambe oyo
bazali bule.
6 Mabombami yango ezali boye : Kati na Yesu-Klisto, na nzela ya Sango
Malamu, Bapagano bazali bakitani ya libula elongo na Isalaele, biteni ya
nzoto moko, mpe basangani elongo kati na elaka moko.
7 Kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai lokola likabo na nzela ya
nguya na Ye, nakoma mosali ya Sango Malamu.
8 Atako nazali moto ya suka kati na basantu nyonso, kasi Nzambe apesa
ngai ngolu ya kosakola epai ya Bapagano bomengo monene ya Klisto ;
9 apesa ngai mpe ngolu ya kosunga bato nyonso mpo ete basosola ndenge
nini Nzambe akokisaka mabombami oyo ezalaki wuta kala ya kobombama
kati na Ye, Mokeli na nyonso,
10 na tina ete bakonzi ya milimo mpe banguya kati na mboka ya
milimo eyeba sik'oyo, na nzela ya Lingomba, bwanya ya Nzambe oyo
emonisamaka na lolenge ebele,
11 kolanda mabongisi oyo asala wuta kala mpe akokisa kati na Yesu-
Klisto, Nkolo na biso.
12 Kati na Yesu-Klisto mpe na nzela ya kondima na biso kati na Ye, tozali
na elikya ya kopusana na bonsomi nyonso pene ya Nzambe.
13 Lisusu, nazali kosenga na bino ete bobungisa mpiko na bino te likolo
ya pasi oyo ngai nazali komona mpo na bino, pamba te ezali nde nkembo
na bino.

Mabondeli mpo na bato ya Efeso

14 Yango wana nafukamaka liboso ya Tata
15 oyo apesaka bomoi na mabota nyonso kati na Likolo mpe awa na
mabele,
16 mpo na kobondela ete alendisa bino na nguya, mpo na bolamu ya
bomoto na bino ya kati, na nzela ya Molimo na Ye kolanda bomengo ya
nkembo na Ye,
17 mpo ete Klisto avanda kati na mitema na bino na nzela ya kondima.
Nabondelaka mpe mpo ete bozwa misisa mpe bolenda kati na bolingo,
18 mpo ete bozwa nguya ya kososola elongo na basantu nyonso monene,
molayi, mokuse mpe bozindo ya bolingo ya Klisto,
19 mpe mpo ete bozwa nguya ya koyeba bolingo yango ya Klisto, oyo
eleki boyebi nyonso, na tina ete botondisama kino na bofuluki nyonso ya
Nzambe.
20 Epai na Ye oyo azali na makoki ya kosala koleka nyonso oyo tokoki
kosenga to kokanisa, kolanda nguya na Ye, oyo esalaka kati na biso,
21 tika ete nkembo ezala ya Ye kati na Lingomba mpe kati na Yesu-Klisto,
mpo na bileko nyonso mpe mpo na libela na libela ! Amen.

Bomoi kati na lisanga ya sika

4

Kobatela bomoko

1 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Nkolo, nazali kosenga na bino
ete botambolaka na lolenge oyo ebongi na bato oyo Nzambe abengi :
2 bozalaka tango nyonso bato oyo batondi na komikitisa, na boboto mpe
na motema molayi ; boyikanaka mpiko kati na bolingo,
3 bosalaka makasi mpo na kobatela bomoko ya Molimo na nzela ya kimia
oyo esangisi bino.

4 Nzoto ezali se moko, Molimo mpe azali se moko, ndenge kaka Nzambe
abenga bino na elikya se moko.
5 Nkolo azali se moko, kondima mpe ezali se moko, libatisi mpe ezali se
moko.
6 Nzambe azali se moko, azali mpe Tata ya bato nyonso ; aleki bato
nyonso, asalaka na nzela ya bato nyonso mpe azali kati na bato nyonso.
7 Nzokande kati na biso, moto nyonso azwaki ngolu kolanda ndenge
Klisto akabolaki.
8 Yango wana Nzambe alobi :
« Tango amataki na likolo,
amemaki bakangami
mpe apesaki makabo epai na bato. »
9 Nzokande, « amataki na likolo » elingi koloba penza nini ? Elingi kaka
koloba ete, liboso, akitaki kino na se ya mabele.
10 Ye oyo akitaki na se ya mabele, ezali kaka Ye wana oyo amataki na likolo
koleka Likolo nyonso, mpo ete atondisa mokili mobimba.
11 Ezali Ye moko Klisto nde akomisaki bamoko bantoma, bamosusu
basakoli, bapanzi Sango Malamu, babateli bibwele mpe balakisi,
12 mpo na kopesa na basantu makoki ya kokokisa lotomo na bango, na
tina ete nzoto ya Klisto etongama malamu.
13 Boye, biso nyonso tokokoma na bomoko kati na kondima mpe kati na
boyebi ya Mwana na Nzambe, mpe tokokoma bato oyo bakembi kolanda
ndenge Klisto azali ya kokoka.
14 Na bongo, tokozala lisusu bana mike te oyo bambonge ebwaki-bwaki
lokola bwato, mpe oyo lolenge nyonso ya mateya, ya lokuta mpe ya mayele
mabe ya bato epumbwisi na mopepe.
15 Kasi wana tokolobaka bosolo kati na bolingo, tokokolaka na makambo
nyonso kati na Klisto oyo azali moto.
16 Ezali na nguya na Ye nde nzoto mobimba ekolaka mpe emitongaka kati
na bolingo, wana esili kokangana malamu mpe kokoma moko na nzela ya
misisa oyo epesaka yango bilei, mpo na kopesa na eteni moko na moko
nzela ya kosala mosala na yango na ndenge ekoki.

Bomoi kati na Klisto

17 Boye, tala makambo oyo nazali koyebisa bino mpe kobetela sete kati
na Nkolo : Botambolaka lisusu te lokola Bapagano oyo balandaka makanisi
na bango, oyo ezanga tina.
18 Pamba te molili ezipi mayele na bango mpe bazali ya kokabwana na
bomoi ya sika oyo Nzambe apesaka, mpo ete bazangi boyebi mpe bazali
mitema mabanga.
19 Lokola babungisa bomoto na bango, bamipesaki na makambo ya soni
mpo na kosala na lokoso makambo nyonso ya bosoto.
20 Kasi bino boyekolaki Klisto ndenge wana te,
21 soki ya solo ezalaki penza Ye nde boyokaki tango bateyaki bino solo
oyo ezali kati na Yesu
22 mpo ete bobwaka etamboli na bino ya kala, etamboli ya bomoto na
bino ya kala, oyo ebebaka na nzela ya baposa ya lokuta,
23 mpo ete Molimo akomisa mayele mpe makanisi na bino ya sika,
24 mpe mpo ete bolata bomoto ya sika oyo ekelami kolanda Nzambe, kati
na bosembo mpe bosantu ya bosolo.

Bomoi kati na bolingo

25 Yango wana, tika ete moko na moko kati na bino abwaka lokuta mpe
alobaka solo na moninga na ye, pamba te biso nyonso tozali kaka biteni
ya nzoto moko.
26 Soki bosiliki, bosalaka masumu te ; kanda na bino esengeli kosila
liboso ete pokwa ekoma.
27 Bopesaka na Satana nzela te.
28 Tika ete moyibi ayiba lisusu te, kasi amipesa nde na mosala ; mpe
tika ete maboko na ye esala na bosembo nyonso mpo ete azwa eloko ya
kosunga na yango moto oyo azali kati na bosenga.
29 Tika ete minoko na bino ebimisaka maloba ya mabe te, kasi bolobaka
kaka maloba ya boboto, maloba oyo esungaka bato mosusu na kokola kati
na kondima, kolanda bosenga na bango, mpe esalaka bolamu na bato oyo
bayokaka yango.
30 Boyokisaka Molimo Mosantu ya Nzambe mawa te ; pamba te, na nzela
ya Molimo yango, Nzambe abetaki bino kashe na Ye mpo na mokolo ya
kokangolama.
31 Bolimwisaka kati na bino bololo ya mitema, koyinana, kanda,
koswana, mafinga mpe lolenge nyonso ya misala mabe.
32 Botalisanaka boboto, boyokelanaka mawa mpe bolimbisanaka ndenge
Nzambe alimbisaki bino kati na Klisto.

5

1 Boye, lokola bozali bana oyo Nzambe alingaka mingi, bomekolaka Ye.
2 Botambolaka na bolingo, ndenge kaka Klisto alingaki biso mpe
amikabaki mpo na biso epai ya Nzambe lokola likabo mpe mbeka ya solo
kitoko.
3 Tika ete kindumba, lolenge nyonso ya makambo ya soni mpe lokoso
etangamaka kutu te kati na bino, pamba te ebongi te mpo na basantu.
4 Ezali mpe malamu te mpo na bino kobimisaka maloba ya bozoba, ya
bosoto mpe ya maseki, kasi ebongi nde kozongisaka matondi.
5 Pamba te, boyeba yango malamu, moto nyonso oyo asalaka kindumba,
makambo ya soni to atondi na lokoso oyo ekokani na kosambela bikeko,
akokota te na Bokonzi ya Klisto mpe ya Nzambe.

Bomoi kati na pole

6 Tika ete moko te akosa bino na maloba ezanga tina, pamba te ezali
mpo na biloko ya ndenge wana nde kanda ya Nzambe ekweyelaka bato
oyo batosaka Ye te.
7 Bosanganaka te elongo na bato wana.
8 Na kala, bozalaki molili, kasi sik'oyo bokomi pole kati na Nkolo. Boye,
botambolaka lokola bana ya pole,
9 pamba te mbuma ya pole ezali : boboto, bosembo, mpe bosolo.
10 Bosalaka makasi mpo na kososola makambo oyo esepelisaka Nkolo.
11 Bosanganaka te na misala ya molili, oyo ebotaka mbuma te, kasi
bobimisaka yango na pwasa.
12 Pamba te makambo nyonso oyo esalemaka na nkuku ezalaka soni
mpo na kolobela yango.
13 Nzokande nyonso oyo pole ebimisaka na pwasa emonana polele,
14 pamba te nyonso oyo ebimi na pwasa ekomaka pole. Yango wana
baloba :
« Moto na pongi, lamuka,
bima kati na bakufi,

mpe Klisto akongengisa yo. »
15 Boye, bosalaka penza keba na ndenge na bino ya kobika ; tika ete
ezala te lokola bazoba, kasi lokola bato na bwanya.
16 Bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu, pamba te mikolo
ezali mabe.

Bomoi na nzela ya Molimo

17 Yango wana, bozalaka bazoba te, kasi bososolaka oyo ebengami
mokano ya Nkolo.
18 Bolangwaka masanga te, pamba te ememaka na mobulu ; kasi
botondisamaka na Molimo,
19 bolendisanaka na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo
ya lokumu, mpe na nzela ya banzembo oyo ewutaka na Molimo ;
boyembelaka mpe bosanzolaka Nkolo wuta na mozindo ya mitema na
bino ;
20 bozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe Tata mpo na
makambo nyonso, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso ;
21 mpe lokola botosaka Klisto, botosanaka bamoko na bamosusu.
22 Basi, botosaka mibali na bino ndenge botosaka Nkolo.
23 Pamba te mobali azali mokonzi ya mwasi, ndenge Klisto azali Mokonzi
ya Lingomba oyo ezali nzoto na Ye, mpe Ye azali Mobikisi na yango.
24 Kasi lokola Lingomba etosaka Klisto, tika ete basi mpe batosaka mibali
na bango na makambo nyonso.
25 Mibali, bolingaka basi na bino ndenge Klisto alingaki Lingomba mpe
amikabaki mpo na yango
26 mpo na kokomisa yango bule sima na Ye kopetola yango na mayi na
nzela ya Liloba na Ye,
27 mpe mpo na kotalisa yango epai na Ye moko lokola Lingomba etonda
na nkembo, ezanga litono to likwanza to mbeba, kasi lokola Lingomba ya
bule mpe ezanga pamela.
28 Ezali ndenge wana nde mibali basengeli kolinga basi na bango lokola
banzoto na bango moko. Mobali oyo alingaka mwasi na ye amilingaka ye
moko.
29 Pamba te moko te asila koyina nzoto na ye ; kasi aleisaka mpe
abatelaka yango malamu, ndenge kaka Klisto asalaka mpo na Lingomba,
30 pamba te tozali biteni ya nzoto na Ye.
31 Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, mpe
akosangana na mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto moko.
32 Ezali wana na mabombami minene, kasi ngai nazali koloba na tina
na Klisto mpe Lingomba.
33 Atako bongo, mobali nyonso kati na bino asengeli kolinga mwasi na
ye ndenge amilingaka, mpe mwasi nyonso asengeli kotosa mobali na ye.

6

Baboti mpe bana

1 Bino bana, botosaka baboti na bino kati na Nkolo, pamba te yango nde
ezali sembo.
2 Tala mobeko ya liboso oyo ekangani na elaka : Okopesaka tata mpe
mama na yo lokumu
3 mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi ya molayi kati na
mokili.

4 Bino batata, bopesaka bana na bino kanda te, kasi bobokolaka bango
kati na mateya mpe makebisi ya Nkolo.

Bankolo mpe bawumbu

5 Bino bawumbu, botosaka bankolo na bino ya mokili, na limemia, na
kobanga mpe na bosembo ya mitema, lokola nde bozali kotosa Klisto ;
6 na miso na bango kaka te, lokola nde bozali koluka kosepelisa bato, kasi
lokola bawumbu ya Klisto, oyo bazali kosala mokano ya Nzambe wuta na
mitema na bango.
7 Bosalaka na esengo lokola bawumbu ya Nkolo, kasi lokola bawumbu
ya bato te,
8 pamba te boyebi malamu ete Nkolo akofuta moto nyonso mpo na
bolamu nyonso oyo asalaka, azala mowumbu to monsomi.
9 Bongo mpo na bino bankolo, bosalaka mpe ndenge wana epai ya
bawumbu na bino. Bobangisaka bango te, lokola boyebi malamu ete Nkolo
na bango, oyo azali kati na Likolo azali mpe Nkolo na bino mpe aponaka
bilongi te.

Etumba ya Molimo

Bibundeli ya Nzambe

10 Mpo na kosukisa, bozalaka makasi kati na Nkolo mpe kati na nguya
na Ye ya monene.
11 Bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka kotelema ngwi
liboso ya mayele mabe ya Satana.
12 Pamba te tobundisaka nzoto te mpe tobundisaka makila te, kasi
tobundisaka nde banguya, bakonzi ya milimo ya Satana, bokonzi ya molili,
banguya ya mokili ya molili mpe milimo mabe oyo ezali kati na mboka ya
milimo.
13 Yango wana, bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka
kolonga na mokolo mabe ya Satana mpe kotelema ngwi kino na suka sima
na bino kobunda.
14 Boye botelema ngwi, bolataka solo lokola mokaba na loketo, bosembo
lokola ebombelo ya tolo,
15 molende ya kopanza Sango Malamu ya kimia lokola sapato na makolo
na bino.
16 Na likolo na nyonso, bobakisaka kondima lokola nguba oyo bokoboma
na yango moto ya makonga nyonso oyo Satana akobwakaka.
17 Bolataka lobiko lokola ekoti ya ebende, mpe bozwaka Liloba na
Nzambe lokola mopanga ya Molimo.

Losambo

18 Mpe bosambelaka tango nyonso na bokambami ya Molimo, na nzela
ya lolenge nyonso ya mabondeli mpe ya bisengeli. Mpo na yango,
bosenzelaka mpe bomikabaka mobimba mpo na kobondelaka mpo na
basantu nyonso.
19 Bobondelaka mpe mpo na ngai mpo ete, tango nyonso nakozala
koteya, Nzambe apesa ngai maloba oyo nasengeli kotatola mpo na
kosakola mabombami ya Sango Malamu, na kozanga bobangi.
20 Ezali mpo na Sango Malamu yango nde nazali motindami kati na
minyololo. Boye, bobondelaka mpo ete natatolaka yango na kozanga
bobangi, ndenge nasengeli penza kolobela yango.

Bambote

21 Tishike oyo, kati na Nkolo, azali ndeko molingami mpe mosali ya
sembo, akoyebisa bino makambo nyonso, mpo ete bino mpe boyeba
ndenge nini nazali mpe makambo nini nazali kosala.
22 Ezali na tina yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa
bino basango na tina na ngai mpe alendisa bino.

23 Tika ete Nzambe Tata mpe Nkolo Yesu-Klisto bapesa na bandeko
nyonso kimia, bolingo mpe kondima !

24 Tika ete ngolu ezala na bato nyonso oyo balingaka Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, na bolingo oyo ekoki kobeba te !

Mokanda epai ya Bafilipi

Ebandeli ya mokanda

1 Polo mpe Timote, bawumbu ya Yesu-Klisto ;

Epai ya basantu nyonso kati na Klisto, oyo bazali na Filipi, elongo na bakambi ya Lingomba mpe badiakona :

2 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Matondi mpe losambo

3 Nazongisaka matondi epai ya Nzambe na ngai tango nyonso nakanisaka bino ;
4 nasambelaka Nzambe tango nyonso mpo na bino nyonso mpe nasalaka yango na esengo,
5 mpo na lisungi na bino kati na mosala ya kopanza Sango Malamu, wuta na mokolo ya liboso kino sik'oyo.
6 Nandimisami solo ete Ye oyo abandaki mosala kitoko oyo kati na bino akokomisa yango kino na suka, na mokolo ya Yesu-Klisto.
7 Ezali sembo mpo na ngai kozala na makanisi ya lolenge oyo mpo na bino nyonso ; solo, nalingaka bino mingi, pamba te bino nyonso bosanganaka makasi elongo na ngai kati na ngolu ya Nzambe, ezala tango nazali ya kokangama na minyololo kati na boloko to tango nazali kolobela mpe kotatola Sango Malamu na molende.
8 Nzambe azali Motatoli na ngai ete nalingaka bino nyonso makasi, na bolingo ya Yesu-Klisto.
9 Mpe nasengaka kati na mabondeli na ngai ete bolingo na bino ekoba kokola tango nyonso kati na boyebi ya solo mpe na bososoli ya kokoka,
10 mpo ete bokoka kososola makambo oyo eleki malamu. Na bongo, bokozala peto mpe bokozanga pamela mpo na mokolo ya Klisto,
11 bokotonda na mbuma ya bosembo oyo ewutaka na Yesu-Klisto, mpo na nkembo mpe lokumu ya Nzambe.

Boloko ya Polo mpe Sango Malamu

12 Bandeko na ngai, nalingi boyeba ete makambo oyo ekomeli ngai esali penza ete Sango Malamu ekende liboso.
13 Boye, bakengeli nyonso ya ndako ya mokonzi mpe bato nyonso oyo bazali awa bayebi ete nazali kati na boloko mpo na Klisto.
14 Mpe lisusu, kozala na ngai kati na boloko epesi na bandeko mingi kati na Nkolo molende ya kotia elikya kati na Nkolo mpe ya koteya Liloba na Nzambe, na mpiko mpe na bozangi bobangi.
15 Ezali solo ete bamoko bazali kosakola Klisto mpo na zuwa mpe kowelana na ngai, kasi bamosusu bazali kosala yango na makanisi ya malamu :
16 bazali kosala na bolingo mpo bayebi ete ezali mpo na kotatola mpo na Sango Malamu nde ngai nazali awa.

17 Kasi mpo na ba-oyo bazali kosakola Klisto mpo na posa ya kowelana,
makanisi na bango ezali ya malamu te : bazali kokanisa ndenge nini
bakoki kobakisa pasi na ngai, na tango oyo nazali na pasi lokola
mokangami kati na boloko.
18 Ezala bongo to bongo te, eloko ya motuya ezali ete Klisto azali
kosakolama, na lolenge nyonso, ezala na makanisi ya mabe to na bosolo ;
mpe ngai nazali kosepela mpo na yango. Kutu, nakokoba kosepela mpo
na yango.
19 Nayebi solo ete, na nzela ya mabondeli na bino mpe ya lisungi
ya Molimo ya Yesu-Klisto, makambo oyo ekomeli ngai ekosuka na
kokangolama na ngai.
20 Eloko nazali kozela makasi mpe kolikya na motema na ngai mobimba
ezali ete nayokisama soni te ata na likambo moko, kasi Klisto akumisama
kati na nzoto na ngai, sik'oyo mpe tango nyonso, na elikya nyonso, ezala
na nzela ya bomoi na ngai to na nzela ya kufa na ngai.
21 Mpo na ngai, kosalela Klisto, yango nde tina ya bomoi na ngai ; mpe
kokufa ezali litomba.
22 Nzokande, soki kokoba na ngai kobika kati na mokili ekopesaka ngai
nzela ya kobota bambuma ebele ya malamu na nzela ya mosala na ngai,
nayebi te nini nasengeli kopona.
23 Makambo mibale ezali kobenda ngai ngambo na ngambo : na ngambo
moko, kokufa mpo na kozala elongo na Klisto, pamba te yango nde eleki
malamu ;
24 na ngambo mosusu, kowumela kati na nzoto, pamba te yango nde
eleki na tina likolo na bino.
25 Lokola nandimisami na yango, nayebi malamu ete nakowumela mpe
nakokoba kozala kati na bino nyonso, mpo na kosunga ete bokola mpe
bosepela kati na kondima.
26 Boye, tango nakozala lisusu elongo na bino, lolendo na bino kati na
Yesu-Klisto ekobakisama lisusu mpo na ngai.

Bomoi oyo ebongi liboso ya Sango Malamu

27 Kasi botambola na lolenge oyo ebongi liboso ya Sango Malamu
ya Klisto mpo ete, ezala nayei kotala bino to nayei te, nayoka sango
ete botelemi ngwi mpe bosangani lokola moto moko, bozali kobunda
elongo, na motema moko, mpo na kobatela kondima oyo Sango Malamu
ememelaki bino,
28 na kolenga te liboso ya banguna na bino. Mpo na bango, ezali elembo
ya libebi ; kasi mpo na bino, ezali elembo ya lobiko, mpe ewutaka na
Nzambe.
29 Mpo na oyo etali Klisto, Nzambe apesaki bino ngolu kaka te ya
kondimela Ye, kasi ngolu mpe ya konyokwama mpo na Ye,
30 pamba te bozali nde kobunda etumba ya lolenge moko na oyo
bomonaki ngai kobunda mpe oyo bozali koyoka ete nazali lisusu kobunda
sik'oyo.

2

Ndakisa ya komikitisa ya Klisto

1 Boye, soki kolendisama ezali kati na Klisto, soki kobondisama ezali kati
na bolingo, soki boyokani ezali kati na Molimo, soki bolamu mpe mawa
ezali kati na bino,
2 botondisa motema na ngai na esengo na kozalaka motema moko,
bolingo moko, likanisi moko mpe posa moko.

3 Bosala eloko moko te na kowelana to na koluka lokumu ezanga tina ;
kasi na komikitisa nyonso, bomona baninga lokola nde baleki bino.
4 Tika ete moko te kati na bino aluka bolamu na ye moko kaka, kasi
aluka mpe bolamu ya bandeko mosusu.
5 Bozala na posa ya kozalaka na bizaleli ya boye kati na bino ndenge
mpe Yesu-Klisto azalaki na yango.
6 Ye oyo azalaki na lolenge ya Nzambe,
amonaki yango te lokola eloko ya kowelela,
7 kasi amikomisaki moto pamba,
akomaki lokola mowumbu,
amikomisaki lokola moto
mpe amononaki bongo lokola moto ;
8 amikitisaki penza
mpe atosaki kino na kufa,
ata na kufa ya ekulusu.

9 Yango wana mpe Nzambe atombolaki Ye na likolo ya nyonso
mpe apesaki Ye Kombo oyo eleki bakombo nyonso,
10 mpo ete, na Kombo na Yesu,
mabolongo nyonso efukama
kati na Likolo, na mokili mpe na se ya mabele,
11 mpe minoko nyonso etatola ete Yesu-Klisto azali Nkolo
mpo na nkembo ya Nzambe Tata.

Makambo oyo mondimi asengeli kosala

12 Yango wana, balingami na ngai, ndenge bozalaki tango nyonso na
botosi, bokoba kosala mpo na lobiko na bino, na kobanga mpe na kolenga :
bokosalaka bongo kaka te tango nazali elongo na bino, kasi mpe sik'oyo,
na kolekisa, tango nazali elongo na bino te ;
13 pamba te ezali Nzambe nde apesaka posa mpe makoki ya kosala
makambo nyonso, ndenge ezali mabongisi na Ye ya bolingo.
14 Bosalaka likambo moko te na koyimayima mpe na tembe,
15 mpo ete bozanga pamela mpe bozala peto lokola bana na Nzambe oyo
bazangi mbeba kati na molongo ya bato babunga nzela mpe ya mobulu.
Kati na molongo yango, bozali kongenga lokola minda kati na mokili
16 mpo bosimbi makasi Liloba ya bomoi. Boye, na mokolo ya Klisto,
bokosala lokumu na ngai, pamba te nakimaki mbangu mpe nasalaki
mosala na pamba te.
17 Mpe ata soki makila na ngai ekoki kosopana lokola mbeka ya masanga
na likolo ya mbeka oyo ezali mosala ya kondima na bino, nakozala na
esengo mpo na yango mpe nakosepela elongo na bino nyonso.
18 Bino mpe ndenge moko, bosepela mpo na yango mpe bosepela elongo
na ngai.

Timote mpe Epafrodite

19 Kati na Nkolo Yesu, nazali na elikya ya kotindela bino Timote kala
mingi te, mpo ete nalendisama na basango oyo akopesa ngai na tina na
bino.
20 Pamba te nazali awa na moto mosusu te, longola kaka ye, oyo azali
kokabola na ngai makanisi moko mpe azali komitungisa na ndenge ya solo
mpo na bolamu na bino ;
21 bato nyonso oyo batikali balukaka kaka bolamu na bango moko, kasi
bamipesaka te na makambo ya Yesu-Klisto.

22 Nzokande, bino moko boyebi ndenge nini Timote alakisaki molende
na ye, pamba te asalaki elongo na ngai mosala ya kopanza Sango Malamu,
ndenge mwana asalaka elongo na tata na ye.
23 Yango wana nazali na elikya ya kotinda ye epai na bino tango kaka
nakoyeba ndenge nini makambo na ngai ekosuka.
24 Nandimisami solo kati na Nkolo ete nakoya kotala bino kala mingi te.
25 Kasi nakanisi ete ezali na tina mingi ya kotindela bino ndeko na
ngai, Epafrodite, moninga na ngai ya mosala mpe ya etumba, ntoma oyo
botindaki epai na ngai mpo na komemela ngai biloko oyo nazalaki na
yango na bosenga.
26 Pamba te azali na posa makasi ya komona bino nyonso mpe ayokaki
pasi mingi na motema mpo boyokaki ete azali kobela.
27 Azalaki penza kobela kino akomaki pene ya kokufa, kasi Nzambe
ayokelaki ye mawa, mpe ye moko kaka te kasi ngai mpe, mpo ete natonda
na mawa te.
28 Yango wana nazali kotinda ye noki penza mpo ete, tango bokomona
ye lisusu, bosepela, mpe mawa na ngai esila.
29 Boyamba ye na esengo makasi kati na Nkolo mpe bomemiaka bato ya
lolenge wana,
30 pamba te akomaki pene ya kokufa mpo na mosala ya Klisto : atiaki
bomoi na ye kati na likama mpo na kopesa ngai lisungi oyo bino moko
bokokaki te kopesa ngai.

3

Kotia elikya na nzoto te

1 Mpo na kosukisa, bandeko na ngai, bosepelaka kati na Nkolo ! Ezali
likambo ya pasi te mpo na ngai kokomela bino lisusu makambo oyo
nakomelaki bino liboso, mpe yango ezali mpo na bolamu na bino.
2 Bosala keba na bambwa, na bato mabe mpe na bato oyo batindikaka
bino na kokatisa ngenga !
3 Biso nde tozali bato oyo bakatisa ngenga na solo, pamba te tosambelaka
Nzambe na nzela ya Molimo na Ye, tomikumisaka kati na Yesu-Klisto mpe
totiaka elikya na biso na nzoto te,
4 atako ngai mpe nakoki na ngai kotia elikya na nzoto. Soki moto moko
akanisi ete akoki kotia elikya na nzoto, asengeli koyeba ete ngai nakoki
kutu kotia elikya yango koleka ye ;
5 pamba te bakatisaki ngai ngenga na mokolo ya mwambe, nazali penza
moto ya Isalaele kati na libota ya Benjame, mpe nazali Mo-Ebre oyo
abotama na baboti oyo bazali mpe Ba-Ebre. Mpo na oyo etali Mibeko,
nazalaki Mofarizeo ;
6 mpo na oyo etali molende, nanyokolaki Lingomba ; mpo na oyo etali
bosembo oyo bato balukaka na nzela ya Mibeko, nazalaki moto azanga
pamela.
7 Kasi makambo oyo nazalaki komona ete ezali na tina mpo na ngai,
nakomi sik'oyo komona yango pamba mpo na Klisto.
8 Kaka yango te, nazali kutu komona makambo nyonso lokola eloko
pamba likolo ya bolamu oyo eleki monene : koyeba Yesu-Klisto, Nkolo
na ngai. Ezali mpo na Ye nde ngai nandimaki kobungisa makambo wana
nyonso mpe nazali komona yango lokola bisanza, mpo ete nakoka kozwa
Klisto

9 mpe bakuta ngai kati na Ye. Nakomi moto ya sembo mpo ete nandimeli
Klisto : Nzambe akomisi ngai moto ya sembo na nzela ya kondima. Ezali
lisusu te na nzela ya kotosa Mibeko ndenge nazalaki kokanisa kala.
10 Posa monene ya motema na ngai ezali : koyeba Klisto, koyeba nguya
ya lisekwa na Ye, kosangana na pasi na Ye, kokokana na Ye kati na kufa
na Ye
11 na elikya ete ngai mpe nakosekwa kati na bakufi.
12 Nalingi koloba te ete nasili kozwa biloko oyo nyonso to mpe nasili
kokoma moto ya kokoka, kasi nazali nde kopota mbangu mpo na kozwa
yango, pamba te Yesu-Klisto asila mpe kozwa ngai.
13 Bandeko, nazali kokanisa te ete nasili kozwa yango ; kasi nasalaka
likambo moko : nabosanaka makambo nyonso oyo esili koleka, mpe
namipesaka mpo na makambo oyo ezali liboso.
14 Boye nazali kopota mbangu kino nakoma na suka mpo na kozwa
mbano oyo Nzambe abenga ngai mpo na yango wuta na Likolo kati na
Yesu-Klisto.
15 Biso nyonso oyo tokola na Molimo, tosengeli kokanisa ndenge wana.
Mpe soki ezali na likambo oyo na tina na yango bozali kokanisa ndenge
mosusu, Nzambe akososolisa bino.
16 Nzokande, na esika oyo tosili kokoma, totambola nzela moko.
17 Bandeko, bino nyonso bolanda ndakisa na ngai mpe bomekola ezaleli
ya bato oyo bazali kotambola lokola biso.
18 Pamba te ndenge nazalaki koyebisa bino yango mbala na mbala mpe,
sik'oyo, nazali lisusu koyebisa bino yango na kolela, bato mingi bazali
kotambola lokola banguna ya ekulusu ya Klisto.
19 Suka na bango ezali libebi ; pamba te nzambe na bango ezali libumu
na bango, lokumu na bango ezali kati na makambo oyo eyokisaka bango
soni, mpe makanisi na bango elukaka kaka biloko ya mokili.
20 Kasi biso, mboka na biso ezali kati na Likolo, mpe tozali kozela na
posa makasi Mobikisi na biso, Nkolo Yesu-Klisto, oyo akowuta na Likolo.
21 Ye nde akobongola nzoto na biso ya putulu mpo na kokomisa yango
nzoto ya nkembo, na nzela ya nguya na Ye ya kotia biloko nyonso na se
ya bokonzi na Ye.

4

1 Yango wana, bandeko mpe balingami na ngai, bino oyo nazali na posa
makasi ya komona lisusu, bino oyo bozali esengo mpe motole na ngai,
botikala ngwi kati na Nkolo.

Batoli ya suka

2 Nasengi na Evodi mpe na Sentishe ete bazala na makanisi moko kati
na Nkolo.
3 Solo, nasengi lisusu na yo moninga na ngai ya motema kati na mosala :
sunga basi oyo, pamba te babundaki mpo na Sango Malamu, elongo na
ngai, Klema mpe baninga mosusu ya mosala oyo bakombo na bango
ekomama kati na buku ya bomoi.
4 Bosepelaka tango nyonso kati na Nkolo ; nazongeli yango lisusu :
bosepelaka !
5 Tika ete boboto na bino eyebana na bato nyonso. Nkolo akomi pene.
6 Bomitungisaka ata na likambo moko te ; kasi na makambo nyonso,
botalisaka baposa na bino epai ya Nzambe na nzela ya losambo, ya
mabondeli elongo na matondi.

7 Bongo kimia ya Nzambe, oyo eleki bososoli nyonso ekobatela mitema
na bino mpe makanisi na bino kati na Yesu-Klisto.
8 Bandeko, mpo na kosukisa, tika ete makambo nyonso oyo ezali ya solo,
kitoko, sembo, peto, makambo oyo bato bakoki kolinga, kosepela na yango,
kolula mpe kokumisa ezala tina ya makanisi na bino.
9 Bosalela makambo nyonso oyo boyekolaki, bozwaki, boyokaki mpe
bomonaki epai na ngai ; bongo Nzambe ya kimia akozala elongo na bino.

Matondi ya Polo

10 Nazalaki penza na esengo mingi kati na Nkolo, wana botalisaki
ngai lisusu bolingo na bino. Solo, bozalaki kokanisa kosunga ngai, kasi
bozangaki nde libaku mpo na kokokisa yango.
11 Nalobi bongo te mpo ete nazali kokelela, pamba te nayekola kosepela
na oyo nazali na yango.
12 Nayebi kobika na tango ya kokelela, mpe nayebi kobika na tango ya
bozwi. Kati na makambo nyonso mpe na tango nyonso, nayekola kozala
na esengo : ezala soki nazali na bilei to nazangi yango, ezala soki nazali
na bozwi to nakeleli.
13 Nazali na makoki ya kosala makambo nyonso na nzela na Ye oyo
apesaka ngai makasi.
14 Nzokande bosalaki malamu, wana bosanganaki na pasi na ngai.
15 Bino bato ya Filipi, boyebi malamu ete, na ebandeli ya mosala na ngai
ya koteya Sango Malamu, wana nalongwaki na Masedwane, ata Lingomba
moko te esanganaki na ngai na nzela ya lisungi, longola kaka bino.
16 Tango mpe nazalaki na Tesalonika, botindelaki ngai mbala mibale
lisungi ya biloko oyo nazalaki na yango na bosenga.
17 Ezali te ete nazali koluka makabo kowuta epai na bino, kasi nazali
koluka ete bambuma ya bolamu na bino efuluka lisusu koleka.
18 Natatoli ete nasili kozwa biloko ebele penza mpe nakomi na yango
ebele koleka, awa nazwi, na maboko ya Epafrodite, makabo oyo botinde-
laki ngai ; yango ezali lokola malasi ya solo kitoko, mbeka oyo Nzambe
andimi mpe oyo ezali kosepelisa Ye.
19 Mpe Nzambe na ngai akokokisa baposa na bino kolanda bomengo ya
nkembo na Ye kati na Yesu-Klisto.
20 Tika ete nkembo ezonga mpo na libela na libela epai na Nzambe oyo
azali Tata na biso ! Amen.

Bambote suka

21 Bopesa mbote epai ya basantu nyonso kati na Yesu-Klisto.
Bandeko oyo bazali awa elongo na ngai batindeli bino mbote.
22 Basantu nyonso batindeli bino mbote, mingi-mingi ba-oyo bazali ya
ndako ya mokonzi Sezare.

23 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto ezala elongo na molimo na bino !

Mokanda epai ya Bakolose

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpe ndeko Timote ;

2 Epai ya bandeko oyo, kati na engumba Kolose, bazali bule mpe bayengebene kati na Klisto :

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso !

Matondi mpe losambo

3 Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, tango tosambelaka mpo na bino,
4 pamba te toyokaki sango ya kondima na bino kati na Yesu-Klisto, mpe sango ya bolingo na bino mpo na basantu nyonso.
5 Kondima mpe bolingo yango etongami na likolo ya elikya ya bomengo oyo Nzambe abongisela bino kati na Likolo ; elikya yango ebotamaki kati na bino tango boyokaki Liloba ya solo, Sango Malamu
6 oyo ekomaki kino epai na bino. Sango Malamu yango epanzani mokili mobimba, ezali kobota bambuma ebele mpe ezali kokende liboso, ndenge kaka esalaki kati na bino wuta mokolo oyo boyokaki yango mpe bozwaki penza bososoli ya kokoka na tina na ngolu ya Nzambe.
7 Ezali molingami Epafrasi, moninga na biso ya mosala, nde ateyaki bino Sango Malamu yango ; azali mosali ya Klisto mpe asalaka na bosembo epai na bino.
8 Ezali mpe kaka ye moto ayebisaki biso ndenge nini Molimo atindikaka bino na bolingo.

Tozali na nyonso kati na Klisto

Libondeli ya Polo

9 Yango wana, wuta mokolo oyo toyokaki sango na tina na bino, totikaka te kobondela mpo na bino mpe kosenga na Nzambe ete atondisa bino na boyebi ya mokano na Ye, na bwanya nyonso mpe na bososoli oyo Molimo apesaka,
10 mpo ete bozala na bizaleli oyo ebongi liboso ya Nkolo, mpo ete bosepelisa Ye na nyonso, mpo ete bobota bambuma na nzela ya lolenge nyonso ya misala na bino ya malamu, mpo ete bokola kati na boyebi ya Nzambe,
11 mpo ete bokoma bato na nguya kati na makambo nyonso kolanda makasi ya nkembo na Ye, mpo ete boyikela nyonso mpiko mpe bozala na molende mpe esengo kino na suka ;
12 mpe mpo ete, na esengo nyonso, bozongisaka matondi epai ya Tata oyo apesaki bino makoki ya kosangana na libula ya basantu kati na Bokonzi ya pole. Pamba te :
13 Akangolaki biso na bokonzi ya molili
mpe amemaki biso kati na bokonzi

ya Mwana na Ye ya bolingo,
14 oyo, kati na Ye,
tozwi lisiko mpe bolimbisi ya masumu.
15 Klisto azali elilingi ya Nzambe oyo amonanaka te,
azala liboso ya bikelamu nyonso,
16 pamba te ezali na nzela na Yesu nde nyonso ekelama
kati na Likolo mpe na mabele,
bikelamu oyo emonanaka mpe oyo emonanaka te,
milimo mpe bokonzi ya milimo,
bakonzi ya milimo mpe banguya.
Ezali na nzela na Yesu mpe mpo na Yesu
nde nyonso ekelama.
17 Yesu azali liboso na nyonso,
mpe nyonso esimbama kati na Ye ;
18 azali moto ya nzoto na Ye,
oyo ezali Lingomba ;
azali ebandeli, Mosekwi ya liboso kati na bakufi,
mpo ete azala na bokonzi ya liboso kati na nyonso,
19 pamba te, kati na Ye, Nzambe asepelaki kovandisa
bonzambe na Ye nyonso
20 mpe kozongisa, na nzela ya Klisto,
boyokani kati na Ye moko Nzambe mpe bikelamu nyonso,
ezala oyo ezali na mabele to mpe oyo ezali kati na Likolo,
na kotia kimia na nzela ya makila
oyo Mwana na Ye asopaki na ekulusu.
21 Nzokande na kala, bozalaki mosika ya Nzambe mpe bozalaki banguna
na Ye mpo na mabe nyonso oyo bozalaki kokanisa mpe kosala.
22 Kasi sik'oyo, Nzambe azongisi boyokani kati na Ye mpe bino na nzela
ya kufa ya Yesu, Mwana na Ye, oyo akabaki nzoto na Ye ya bomoto lokola
mbeka mpo na kotalisa bino epai ya Nzambe lokola bato ya bule, bazanga
pamela mpe bazanga mbeba.
23 Kasi bosengeli penza kowumela, kotelema ngwi mpe kolenda kati
na kondima na bino ; mpe bosengeli koboya kopengwa mosika ya elikya
oyo bozwaki wuta tango boyokaki Sango Malamu. Sango Malamu yango
esakolamaki kati na bikelamu nyonso oyo ezali na se ya Likolo, mpe ngai
Polo nakoma mosali na yango.

Etumba ya ntoma

24 Nazali sik'oyo kosepela na pasi oyo nazali komona mpo na bino ;
pamba te pasi oyo Klisto atikalaki komona te, ngai nazali kokokisa yango
kati na nzoto na ngai mpo na bolamu ya nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba.
25 Nakoma mosali na yango kolanda mokumba oyo Nzambe apesa ngai :
mokumba ya koteya bino Liloba na Nzambe na mobimba na yango.
26 Sango Malamu ezali mabombami oyo Nzambe abomba wuta na
ebandeli, kasi alakisi yango sik'oyo epai ya basantu na Ye.
27 Nzambe asepeli kolakisa bango bomengo ya nkembo, oyo evandi kati
na mabombami ya mabongisi na Ye mpo na Bapagano. Mabombami yango
ezali : Klisto kati na bino, elikya ya nkembo.
28 Ezali Ye Klisto nde biso tosakolaka, na kokebisa mpe na koteya moto
nyonso, na bwanya nyonso, mpo na kokomisa moto nyonso ya kokoka kati
na Klisto.
29 Ezali mpo na yango nde nasalaka mpe nabundaka na nzela ya makasi
ya Klisto, oyo esalaka na nguya kati na ngai.

2

1 Nalingi boyeba ete nazali kobunda etumba makasi mpo na bino, mpo
na bandeko ya Laodise mpe mpo na bandeko nyonso oyo bamoni ngai
nanu te.
2 Nazali kosala bongo mpo ete balendisama, bazala moko kati na bolingo,
batonda na elikya oyo ewutaka na bososoli ya mabombami ya Nzambe,
mpe batonda na boyebi ya mabombami yango ; mabombami yango ezali
Klisto.
3 Ezali kati Klisto nde bomengo nyonso ya bwanya mpe ya boyebi ya
Nzambe ebombami.
4 Nalobi na bino bongo mpo ete moko te akosa bino na nzela ya maloba
ya lokuta.
5 Pamba te, atako na nzoto, nazali mosika na bino, kasi na molimo, nazali
elongo na bino ; mpe nazali kosepela komona ete bozali kotambola na
botosi mpe bozali kobatela kondima na bino kati na Klisto.

Nyonso ezali kati na Klisto

6 Yango wana, lokola bosilaki koyamba Yesu-Klisto lokola Nkolo, botam-
bolaka lokola bato oyo bazali moko na Ye :
7 bomilendisaka mpe botongaka bomoi na bino kati na Ye, bokangamaka
na kondima ndenge bateyaki bino, mpe bozongisaka matondi epai ya
Nzambe.
8 Bosalaka keba ete moko te akanga bino na motambo ya mayele ya
lokuta mpe ezanga tina, kolanda bokoko ya bato mpe etamboli ya mokili
oyo, pamba te ewutaka na Klisto te.
9 Ezali kati na Klisto, kati na nzoto na Ye, nde mobimba ya nyonso oyo
ezali kati na Nzambe evandi.
10 Ezali mpe kati na Ye nde bino botondisamaki, pamba te azali Mokonzi
ya milimo nyonso mpe ya nguya nyonso.
11 Ezali lisusu kati na Ye nde bakataki bino ngenga, na nzela ya maboko
ya bato te kasi na lolenge ya Klisto : balongolaki kati na bino nzoto ya
bomoto mpe ya masumu,
12 bakundaki bino elongo na Klisto na nzela ya libatisi ; mpe, kati na Ye,
bosekwaki elongo na Ye na nzela ya kondima kati na nguya ya Nzambe
oyo asekwisaki Ye kati na bakufi.
13 Bino oyo bozalaki bakufi kati na masumu na bino mpe kati na bozangi
kokatisa ngenga ya nzoto na bino, Nzambe akomisaki bino bato ya bomoi
elongo na Klisto.
Alimbisaki masumu na biso nyonso,
14 apasolaki mokanda oyo mibeko na yango
ekatelaki biso etumbu,
asilisaki bokonzi ya mibeko yango,
wana abakaki yango na ekulusu.
15 Asilisaki makasi ya milimo mabe
mpe ya nguya ya bakonzi ya molili,
asambwisaki yango na miso ya bato nyonso
mpe atambolisaki yango lokola bakangami ya etumba
tango alongaki yango na ekulusu.
16 Yango wana, bopesaka na moto moko te nzela ya kosambisa bino na
tina na biloko ya kolia to ya komela to mpe na tina na mokolo ya feti lokola
feti ya ebandeli ya sanza to ya Saba.
17 Nyonso wana ezalaki kaka elilingi ya makambo oyo esengelaki koya,
kasi bosolo na yango ezali penza kati na Klisto.

18 Botelemelaka bato oyo bamisepelisaka na komikitisa ya lokuta to na
kosambela ba-anjelu, bopesaka bango nzela te ya kozangisa bino elonga.
Bamipesaka na bimoniseli ya makanisi na bango, batondi na lolendo
ezanga tina,
19 baboyaka kokangama na Klisto oyo azali Mokonzi, Moto. Ezali
Klisto nde asalaka ete nzoto mobimba ekola malamu kolanda mokano ya
Nzambe mpe ekangana na nzela ya misisa mpe misuni.

Bomoi kati na Klisto

Bonsomi kati na Klisto

20 Bokufaki elongo na Klisto mpe bokangolamaki longwa na bowumbu
ya milimo mabe ya mokili oyo. Boye mpo na nini, lokola nde bozali nanu
bato ya mokili oyo, bozali lisusu kondima mibeko na yango lokola :
21 « kozwa te, komeka elengi te, kosimba te ? »
22 Boni, biloko oyo nyonso ebongisami te mpo na kobebisama sima
na kosalela yango ? Tala, ezali na yango kaka mibeko mpe malakisi ya
bomoto !
23 Solo, mibeko ya bongo emonanaka lokola nde etondi na bwanya,
pamba te esengaka na bato ete basambelaka ndenge balingi, bamilakisaka
lokola bato ya komikitisa mpe bamipesaka pasi na nzoto ; nzokande ezali
na tina moko te, soki kaka te kokokisa baposa ya nzoto.

3

1 Lokola bosekwaki mpe elongo na Klisto, bolukaka biloko ya Likolo epai
wapi Klisto avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe,
2 bokanisaka biloko ya Likolo kasi biloko ya mokili te.
3 Pamba te bokufaki penza, mpe bomoi na bino ezali sik'oyo ya
kobombama elongo na Klisto kati na Nzambe.
4 Tango Klisto oyo azali bomoi na bino akomonana, bino mpe bokomo-
nana elongo na Ye kati na nkembo.

Bomoi ya sika

5 Boye, boboma nyonso oyo, kati na bomoi na bino, ezali ya mokili : pite,
bosoto, baposa ya mabe, bilulela mpe lokoso ya mbongo, pamba te lokoso
ya mbongo ezali ndenge moko na kosambela bikeko.
6 Ezali makambo yango nde ebendaka kanda ya Nzambe*.
7 Bino mpe na kala, bozalaki komipesa na makambo yango tango bomoi
na bino ezalaki na se ya bokonzi ya makambo yango.
8 Kasi sik'oyo, bosengeli kolimwisa makambo yango nyonso : kanda,
koyinana, misala mabe, mafinga mpe maloba mabe oyo ekoki kobima na
minoko na bino.
9 Bokosanaka te, pamba te bobwakaki bomoto na bino ya kala elongo
na misala na yango
10 mpe bolataki bomoto ya sika oyo emikomisaka ya sika mpo ete
bokoma na boyebi ya kokoka kolanda elilingi ya Mokeli ya bomoto yango.
11 Boye, biso nyonso tozali ndenge moko : bokeseni ezali lisusu te kati na
Mogreki mpe Moyuda, moto oyo akatama ngenga mpe moto oyo akatama
ngenga te, mopaya mpe mwana mboka, mowumbu mpe monsomi. Bobele
Klisto nde azali na tina : azali nyonso kati na bato nyonso.

* **3:6** Na mikanda mosusu, babakisa : likolo ya batomboki.

12 Yango wana, lokola bozali baponami ya Nzambe, basantu mpe
balingami na Ye, boyokelaka mingi bato mawa, bozalaka na bolingo, na
boboto, na komikitisa mpe na motema molayi.
13 Boyikanaka mpiko ; mpe soki moko azali na likambo ya kopamela
moninga na tina na yango, bolimbisanaka. Bolimbisaka ndenge Nkolo
alimbisaki bino.
14 Na likolo ya makambo oyo nyonso, bolataka bolingo oyo ekangisaka
nyonso kati na bomoko ya kokoka.
15 Tika ete kimia ya Klisto ekonzaka kati na mitema na bino, pamba te
bozali biteni ya nzoto moko mpe Nzambe abenga bino mpo ete bozala na
kimia yango ; mpe bozongisaka matondi.
16 Tika ete Liloba ya Klisto, kati na bomengo na yango nyonso, evanda
kati na bino ; boteyanaka mpe bokebisanaka na bwanya nyonso, na nzela
ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu mpe banzembo oyo
ewutaka na Molimo. Mpe boyembelaka Nzambe na kozongisa matondi
kati na mitema na bino.
17 Mpe nyonso oyo bokosala, ezala na maloba to na misala, bosalaka
yango na Kombo ya Nkolo Yesu, na kozongisa matondi epai ya Nzambe
Tata na nzela ya Yesu-Klisto.

Mateya mpo na libota

18 Basi, botosaka mibali na bino ndenge ebongi kati na Nkolo.
19 Mibali, bolingaka basi na bino mpe bozalaka na makambo ya makasi
te epai na bango.
20 Bana, botosaka baboti na bino na makambo nyonso, pamba te ezali
ndenge wana nde bokosepelisa Nkolo.
21 Batata, boyokisaka bana na bino kanda te, noki te mitema na bango
ekolemba.

Bankolo mpe bawumbu

22 Bawumbu, botosaka bankolo na bino na makambo nyonso ; na miso
na bango kaka te, lokola nde bozali kosepelisa bato, kasi na mitema ya
bosembo mpe kati na kotosa Nkolo.
23 Mosala nyonso oyo bosalaka, bosalaka yango na mitema na bino
mobimba, lokola nde bozali kosala yango mpo na Nkolo, kasi mpo na bato
te,
24 pamba te boyebi malamu ete bokozwa, lokola lifuti, libula oyo Nkolo
abongisa mpo na bato ya Nzambe. Ezali Klisto nde azali Nkolo oyo
bosalelaka.
25 Moto oyo asalaka na ndenge ya mabe akozwa lifuti oyo ebongi mpo
na misala na ye ya mabe, pamba te Nzambe aponaka bilongi te.

4

1 Bino bankolo, bosungaka bawumbu na bino na nzela ya biloko ya
sembo mpe ya solo, pamba te boyebi malamu ete bino mpe bozali na
Mokonzi kati na Likolo.

Mitindo ya suka

2 Bozalaka na molende ya kosambela, bosenzelaka mpe bozongisaka
matondi epai ya Nzambe.
3 Bobondelaka mpe mpo na biso, na tina ete Nzambe apesa biso mabaku
ya koteya Sango Malamu mpo na kosakola mabombami ya Klisto. Mpe
ezali mpo na mabombami yango nde ngai nazali mokangami kati na
boloko.

4 Bobondelaka Nzambe mpo ete nasakola yango na polele nyonso,
ndenge nasengeli penza kosala.
5 Botambolaka na bwanya liboso ya bato oyo bazali bandimi te mpe
bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu.
6 Tika ete maloba na bino etondaka tango nyonso na boboto mpe na
elengi, mpo ete boyeba ndenge nini koyanola moto nyonso.

7 Tishike, ndeko molingami, mosali ya sembo mpe moninga na ngai kati
na mosala ya Nkolo, akoyebisa bino makambo nyonso oyo etali ngai.
8 Ezali na tina yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa
bino basango na tina na biso mpe alendisa bino.
9 Azali koya elongo na Onezime, ndeko molingami na biso ya solo, oyo
azali moko kati na bino. Bakoyebisa bino makambo nyonso oyo ezali
koleka awa.

10 Arisitarke, moninga na ngai kati na boloko, atindeli bino mbote.
Boyamba mpe mbote ya Malako, ndeko ya Barnabasi, oyo na tina na ye
napesaki bino mitindo ete, soki ayei epai na bino, boyamba ye malamu.
11 Yesu oyo babengaka Jistisi atindeli bino mbote. Kati na Bayuda oyo
bakomaki Baklisto, kaka bango nde bazali kosala elongo na ngai mpo na
Bokonzi ya Nzambe, mpe bazali mpo na ngai kobondisama mobimba.
12 Epafrasi, ye oyo azali mpe moko kati na bino mpe mowumbu ya Yesu-
Klisto, atindeli bino mbote. Abundaka tango nyonso etumba mpo na bino
kati na mabondeli, mpo ete botelema ngwi lokola bato oyo bakembi kati
na kondima mpe baselingwa mpo na kokokisa mokano nyonso ya Nzambe.
13 Nazali kotatola solo mpo na ye ete azali kosala mosala makasi mpo na
bino, mpo na bandeko ya Laodise mpe mpo na bandeko ya Iyerapolisi.
14 Monganga Luka, molingami na biso, mpe Demasi batindeli bino
mbote.
15 Bopesa mbote epai ya bandeko ya Laodise, epai ya Nefa mpe epai ya
Lingomba oyo esanganaka kati na ndako na ye.

16 Soki bosilisi kotanga mokanda oyo, bosala ete etangama mpe kati na
Lingomba ya Laodise ; bongo bino mpe botanga oyo ekowuta na Laodise.

17 Boloba na Arshipe : « Sala keba na lotomo oyo ozwaki kati na Nkolo
mpo ete okokisa yango malamu. »

18 Ngai Polo, napesi bino mbote na kokoma yango na maboko na ngai.
Bobosanaka te ete nazali mokangami kati na boloko. Tika ete ngolu ezala
na bino !

Mokanda ya liboso epai ya Batesalonika

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, Silasi mpe Timote ;

Epai ya bandeko ya Lingomba ya Tesalonika, ba-oyo bazali kati na Nzambe Tata mpe kati na Nkolo Yesu-Klisto :

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino !

Polo mpe Baklisto ya Tesalonika

Matondi mpo na kondima ya bato ya Tesalonika

2 Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe mpo na bino nyonso tango totangaka bino kati na mabondeli na biso.
3 Tobosanaka te liboso ya Nzambe, Tata na biso, misala ya kondima na bino, misala ya bolingo na bino mpe molende na bino, oyo ewuti na elikya monene oyo bozali na yango kati na Nkolo na biso, Yesu-Klisto.
4 Bandeko balingami ya Nzambe, toyebi malamu ete Nzambe apona bino,
5 pamba te Sango Malamu na biso ekomaki epai na bino kaka na maloba te, kasi mpe na nguya, na Molimo Mosantu mpe na kondima monene. Mpe boyebi malamu ndenge nini tozalaki kovanda kati na bino mpo na bolamu na bino.
6 Bokomaki kolanda ndakisa na biso mpe ya Nkolo, pamba te boyambaki Liloba kati na minyoko mingi mpe na esengo oyo Molimo Mosantu apesaka.
7 Mpo na yango, bokomi mpe ndakisa mpo na bandimi nyonso ya Masedwane mpe ya Akayi.
8 Wuta epai na bino, Liloba na Nkolo epanzani kaka te na Masedwane mpe Akayi, kasi sango ya kondima na bino kati na Nzambe eyebani mpe bipai nyonso. Yango wana tozali lisusu na tina te ya koloba ata likambo moko mpo na yango,
9 pamba te bango moko bazali kotatola ndenge nini boyambaki biso mpe ndenge nini botikaki kosambela banzambe ya bikeko mpo na komipesa na Nzambe mpe mpo na kosalela Nzambe na bomoi mpe ya solo,
10 mpe mpo na kozela, kowuta na Likolo, Mwana na Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Yesu oyo azali kokangola biso na kanda oyo ezali koya.

2

Polo alendisi bandeko ya Tesalonika

1 Bandeko, bino moko boyebi malamu ete koya na biso epai na bino ezalaki ya pamba te.
2 Boyebi lisusu ete, sima na biso konyokwama mpe kofingama kati na Filipi, toteyaki bino, na lisungi ya Nzambe na biso mpe na molende nyonso, Sango Malamu na Ye kati na bitumba makasi.

3 Pamba te, soki tosengaka na bato ete bandimela Nzambe, ezali te
mpo ete tozali kati na libunga to totondi na makanisi ya mbindo to mpe
tolukaka kokosa bato.
4 Kasi ezali mpo ete Nzambe amekaki biso mpe amonaki ete tobongi
mpo na kopesamela mokumba ya koteya Sango Malamu. Yango wana
mpe toteyaka te mpo na kosepelisa bato, kasi mpo na kosepelisa Nzambe
oyo ayebi mozindo ya mitema na biso.
5 Boyebi malamu ete tosalelaki maloba ya sukali te mpe totindikamaki
te na posa ya konduka mbongo. Na tina na likambo oyo, Nzambe azali
penza Motatoli na biso.
6 Tolukaki te lokumu kowuta na bato, ezala epai na bino to epai ya bato
mosusu,
7 atako, lokola bantoma ya Klisto, tokokaki kosenga bino na makasi ete
bosunga biso ; kasi tozalaki lokola bana mike kati na bino. Ndenge mama
abatelaka bana na ye,
8 ndenge wana mpe, na bolingo monene oyo tozali na yango mpo na
bino, tosepelaki kaka te kopesa bino Sango Malamu ya Nzambe, kasi
tosepelaki mpe kopesa bino bomoi na biso, pamba te bokomaki motuya
makasi na miso na biso.
9 Bandeko na ngai, bokanisa ndenge nini tomonaki pasi mpe tosalaki
mosala makasi ; butu mpe moyi, tozalaki kosala, pamba te toboyaki kozala
mokumba epai ya moto ata moko kati na bino, wana toteyaki bino Sango
Malamu ya Nzambe.
10 Bino moko bozali batatoli, Nzambe mpe azali Motatoli, ete totambolaki
na bosantu, na bosembo mpe na kozanga pamela, na miso na bino oyo
bozali kondima.
11 Boyebi mpe ete tosalaki, epai ya moko na moko kati na bino, ndenge
penza tata asalaka mpo na bana na ye :
12 tozalaki koteya, kolendisa mpe kotindika bino na kotambola na
lolenge oyo ebongi liboso ya Nzambe oyo azali kobenga bino ete bokota
kati na Bokonzi mpe nkembo na Ye.

Kondima mpe pasi ya bandeko ya Tesalonika

13 Mpe tala mpo na nini tozongisaka tango nyonso matondi epai
ya Nzambe : tango boyambaki Liloba na Nzambe, oyo toteyaki bino,
bondimaki yango te lokola liloba oyo ewuti epai ya bato, kasi lokola penza
Liloba na Nzambe, oyo ezali kosala kati na bino oyo bozali na kondima.
14 Bandeko, bino mpe bokomaki kolanda ndakisa ya Mangomba oyo, kati
na Yuda, ezali ya Nzambe mpe ezali kati na Yesu-Klisto, pamba te bandeko
na bino ya ekolo moko banyokolaki bino ndenge Bayuda banyokolaki
Mangomba ya Yuda.
15 Ezali bango Bayuda nde babomaki Nkolo Yesu mpe basakoli ; ezali
mpe kaka bango nde banyokolaki biso. Basepelisaka Nzambe te mpe
bazali banguna ya bato nyonso ;
16 bazali kokanga biso nzela mpo ete toteya Bapagano te, noki te
bakobika. Na ndenge wana, bazali kaka kofulukisa masumu na bango
mpe, suka na suka, kanda ya Nzambe ekokweyela bango.
17 Bandeko, awa tokabwanaki na bino mpo na mwa tango moke, na
nzoto kasi na makanisi te, tosalaki makasi mpo na komona bino, pamba
te tozalaki na posa na bino makasi.
18 Yango wana, tolukaki koya epai na bino. Ngai Polo, namekaki yango
mbala na mbala, kasi Satana akangaki nzela na biso.

19 Banani bazali penza elikya na biso, esengo na biso to motole na biso,
oyo tokomikumisa mpo na yango na miso ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
na mokolo oyo akoya ? Boni, ezali bino te ?
20 Solo, bino nde bozali nkembo mpe esengo na biso.

3

Polo atindi Timote na Tesalonika

1 Boye lokola tokokaki lisusu kokanga motema te, tomonaki ete ezali
malamu mpo na biso kotikala na Ateni.
2 Yango wana totindaki Timote, ndeko na biso mpe moninga ya Nzambe
kati na mosala ya kopanza Sango Malamu ya Klisto, mpo ete alendisa bino
mpe apesa bino mpiko kati na kondima,
3 na tina ete moko te kati na bino abungisa kondima likolo ya pasi oyo
bozali komona ; pamba te bino moko boyebi malamu ete tobongisama
mpo na yango.
4 Tango tozalaki nanu elongo na bino, toyebisaki bino ete tokokutana na
minyoko. Mpe esalemi kaka ndenge wana, ndenge boyebi yango malamu.
5 Mpo na yango, lokola nakokaki lisusu kokanga motema te, natindaki
Timote mpo na koluka koyeba soki bozali kaka kokoba kati na kondima.
Nazalaki kobanga ete Satana ameka bino mpe ete mosala na biso ekende
pamba.

Timote apesi sango

6 Kasi sik'oyo, Timote awuti epai na bino mpe asili kozonga epai na biso,
amemeli biso sango ya kitoko na tina na kondima mpe bolingo na bino :
ayebisi biso ete bozali tango nyonso na makanisi ya malamu mpo na biso
mpe bozali na posa makasi ya komona biso, ndenge biso mpe tozali na
posa makasi ya komona bino.
7 Bandeko, sango ya kondima na bino elendisi biso makasi, kati na pasi
mpe minyoko nyonso oyo tozali komona ;
8 mpe nzoto na biso eningani sik'oyo na esengo mpo ete botelemi ngwi
kati na Nkolo.
9 Matondi ya ndenge nini tokoki kozongisa epai ya Nzambe na tina na
bino, mpo na esengo nyonso oyo tozali na yango mpo na bino liboso ya
Nzambe na biso ?
10 Tobondelaka Nzambe na molende nyonso, butu mpe moyi, mpo ete
apesa biso nzela ya komona bino lisusu mpe ya kokokisa oyo ezangi kati
na kondima na bino.

Libondeli ya Polo

11 Sik'oyo, tika ete Ye moko Nzambe, Tata na biso, mpe Yesu, Nkolo na
biso, bafungolela biso nzela ya koya epai na bino.
12 Tika ete Nkolo abakisa mpe afulukisa bolingo kati na bino mpo ete
bolinganaka, bamoko na bamosusu, mpe mpo ete bolingaka bato nyonso,
ndenge kaka biso mpe tolingaka bino.
13 Tika ete alendisa mitema na bino mpo ete bozanga pamela kati na
bosantu liboso ya Nzambe mpe Tata na biso, na mokolo oyo Yesu, Nkolo
na biso, akoya elongo na basantu na Ye nyonso ! Amen !

4

Kotambola na bosantu

1 Bandeko, mpo na oyo etali makambo mosusu, tolakisaki bino ndenge
nini bosengeli kotambola mpo na kosepelisa Nzambe, mpe yango nde
bozali kosala. Kasi sik'oyo, tozali kosenga na bino mpe kotinda bino na
makasi, kati na Nkolo Yesu, ete bokoba kosalaka bongo koleka.
2 Pamba te boyebi mitindo oyo topesaki bino na Kombo ya Nkolo Yesu.
3 Nzambe alingi ete bozalaka bule tango nyonso : bokimaka pite ;
4 moko na moko kati na bino asengeli koyeba kobatela nzoto na ye kati
na bosantu mpe lokumu,
5 asengeli koboya kozala mowumbu ya baposa ya nzoto lokola Bapagano
oyo bayebi Nzambe te,
6 asengeli mpe te kokosa to kosala ndeko na ye mabe kati na makambo
oyo etali bonzoto, pamba te Nkolo akopesa etumbu na bato nyonso oyo
basalaka mabe ya lolenge wana, ndenge toyebisaki mpe tokebisaki bino
liboso.
7 Nzambe abengaki biso te mpo ete tozala bato ya mbindo, kasi mpo ete
tobika bomoi na biso na lolenge ya bule.
8 Boye moto oyo atosaka mitindo yango te atiolaka moto te kasi atiolaka
nde Nzambe oyo apesaki bino Molimo Mosantu na Ye.
9 Mpo na oyo etali bolingo kati na bino, ezali lisusu na tina te ya
kokomela bino, pamba te Ye moko Nzambe ateyaki bino kolingana bino
na bino.
10 Ezali mpe bolingo yango nde bosengeli kotalisa epai ya bandeko
nyonso kati na Masedwane mobimba. Mpe bandeko, tozali kosenga na
bino ete bokoba kosalaka bongo koleka,
11 ete bolukaka kobika bomoi na bino kati na kimia ; mpe tika ete moto
nyonso atalaka makambo na ye moko mpe aliaka na motoki na ye moko,
ndenge kaka toyebisaki bino yango,
12 mpo ete, mokolo na mokolo, Bapagano bamemia bino, mpe mpo ete
bobika te bomoi na bino na sima ya mokongo ya moto.

Bato oyo bakufa kati na Nkolo

13 Bandeko, toboyi bozanga boyebi na tina na bato oyo bakufa, mpo ete
bozala na mawa te lokola bamosusu oyo bazangi elikya.
14 Pamba te ndenge tondimaka ete Yesu akufaki mpe asekwaki, ndenge
mpe tondimaka ete Nzambe akomema, na nzela ya Yesu mpe elongo na
Ye, bato oyo bakufa kati na Ye.
15 Kolanda liloba na Nkolo, tala makambo oyo tozali koyebisa bino : biso
ba-oyo tokotikala na bomoi kino na tango oyo Nkolo akoya, tokokende te
liboso ya bato oyo bakufa ;
16 pamba te tango kaka mitindo ekopesama na nzela ya koganga ya
mokonzi ya ba-anjelu mpe ya kelelo ya Nzambe, Ye moko Nkolo akokita
wuta na Lola mpe bato oyo basila kokufa kati na Klisto bakosekwa bato
ya liboso.
17 Sima na yango, biso bato oyo tokozala na bomoi na tango yango
tokomemama elongo na bango kati na mapata mpo na kokutana na Nkolo,
na likolo ; mpe na bongo, tokozala elongo na Nkolo libela na libela.
18 Yango wana, bolendisanaka na maloba oyo.

5

1 Mpe mpo na oyo etali tango to mokolo, bandeko, tomoni ete ezali na
tina te ya kokomela bino,

2 pamba te boyebi malamu ete mokolo ya Nkolo ekoya ndenge moyibi
ayaka kati na butu.
3 Tango bato bakokoma koloba : « Tozali sik'oyo na kimia, mpe tozali
lisusu na mitungisi te, » ekozala na tango wana nde libebi ekokweyela
bango na mbalakata, lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota, mpe bakokoka
kokima te.
4 Kasi bino bandeko, bozali kati na molili te mpo ete mokolo yango
ekanga bino na mbalakata lokola moyibi.
5 Pamba te bino nyonso bozali bana ya pole mpe bana ya moyi. Tozali
bato ya butu te to bato ya molili te.
6 Yango wana tolalaka pongi te lokola bato mosusu, kasi tosenzelaka mpe
tomibatelaka malamu.
7 Pamba te bato oyo balalaka pongi balalaka na butu, mpe ba-oyo
balangwaka masanga balangwaka na butu.
8 Kasi lokola tozali bato ya moyi, tika ete tosenzela malamu, tolata
kondima mpe bolingo lokola ebombelo ya tolo, mpe tolata elikya ya lobiko
lokola ekoti ya ebende.
9 Pamba te Nzambe abongisa biso te mpo na kanda na Ye, kasi mpo ete
tozwa lobiko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
10 oyo akufelaki biso mpo ete, ezala soki tozali na bomoi to tokufi, tozala
na bomoi elongo na Ye.
11 Yango wana, bolendisanaka mpe bosunganaka bino na bino, ndenge
mpe kaka bozali kosala yango.

Maloba ya suka

12 Bandeko, tosengi na bino ete bondimaka bato oyo basalaka mosala
makasi kati na bino, oyo bamitungisaka mpo na bino kati na Nkolo mpe
bapesaka bino makebisi.
13 Bomemiaka bango makasi kati na bolingo mpo na mosala na bango.
Bobikaka na kimia kati na bino.
14 Bandeko, tozali kolendisa bino : bopesaka bagoyigoyi mpe bato ya
mobulu makebisi, bolendisaka ba-oyo basili kobungisa mpiko na bango,
bosungaka ba-oyo bazangi makasi, boyikanaka mpiko.
15 Bosenzela ete moko te azongisa mabe na mabe, kasi bolukaka tango
nyonso kosalanaka bolamu kati na bino mpe kosalaka bato nyonso
bolamu.
16 Bozalaka na esengo tango nyonso ;
17 bosambelaka na kolemba te ;
18 bozongisaka matondi kati na makambo nyonso, pamba te yango nde
mokano ya Nzambe mpo na bino kati na Yesu-Klisto.
19 Bopekisaka te mosala ya Molimo Mosantu,
20 botiolaka masakoli te
21 kasi bomekaka nyonso na mozindo mpe bosimba oyo ezali malamu.
22 Boboyaka mabe ya lolenge nyonso.

Libondeli mpe bambote

23 Tika ete Ye moko Nzambe ya kimia abulisa bino na mobimba na bino !
Tika ete mobimba na bino, molimo, elimo mpe nzoto ebatelama malamu
na lolenge ete ezanga pamela na mokolo oyo Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
akoya.
24 Ye oyo azali kobenga bino azali sembo, mpe Ye nde akokokisa yango.

25 Bandeko, bobondelaka mpo na biso.

26 Bopesaka bandeko nyonso mbote na nzela ya beze ya bule.

27 Nasengi na bino, na Kombo ya Nkolo, ete botangelaka bandeko nyonso mokanda oyo.

28 Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino !

Mokanda ya mibale epai ya Batesalonika

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, Silasi mpe Timote ;

Epai ya Lingomba ya bandeko ya Tesalonika, oyo ezali kati na Nzambe, Tata na biso, mpe kati na Nkolo Yesu-Klisto :

2 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Malendisi

3 Bandeko, tosengeli tango nyonso kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino. Solo, ezali malamu mpo na biso kosalaka bongo, pamba te kondima na bino ezali se kokola mpe bolingo oyo moko na moko kati na bino azali na yango mpo na moninga na ye ezali mpe kokola.

4 Mpe kati na Mangomba ya Nzambe, tozali komikumisa na tina na molende mpe kondima na bino kati na minyoko nyonso mpe kati na pasi oyo bozali komona.

5 Makambo oyo nyonso ezali kolakisa na polele ete Nzambe atalaka makambo na bosembo, mpe ete alingi kozwa bino lokola bato oyo babongi mpo na Bokonzi ya Nzambe, oyo bozali komonela pasi.

6 Solo, Nzambe azali sembo : akozongisa pasi lokola etumbu epai ya banyokoli na bino ;

7 mpe akopesa bopemi epai na biso mpe epai na bino oyo bozali komona pasi, tango Nkolo Yesu akomimonisa wuta na Likolo, elongo na ba-anjelu na Ye ya nguya,

8 mpe kati na moto mpo na kopesa etumbu epai ya bato oyo bayebi Nzambe te mpe batosaka te Sango Malamu ya Yesu, Nkolo na biso.

9 Bakozwa etumbu ya libebi ya seko na seko, mosika ya bozalisami ya Nkolo mpe ya nguya ya nkembo na Ye

10 tango akoya na mokolo wana mpo na kopesamela nkembo kati na basantu na Ye, mpe lokumu kati na bandimi na Ye. Bino mpe bokozala elongo na bango, pamba te bondimaki mateya oyo toteyaki bino.

11 Yango wana tobondelaka tango nyonso Nzambe na biso mpo na bino, mpo ete akomisa bino bato oyo babongi na bomoi oyo abengaki bino mpo na yango ; mpe mpo ete, na nzela ya nguya na Ye, akokisa posa na bino ya kosala bolamu to makambo nyonso oyo kondima na bino ezali kotinda bino kosala.

12 Tosambelaka bongo mpo ete Kombo ya Yesu, Nkolo na biso, epesamela nkembo kati na bino, mpe bino bozwa lokumu kati na Ye kolanda ngolu ya Nzambe na biso mpe ya Nkolo Yesu-Klisto.

2

Koya ya Nkolo

1 Bandeko, mpo na oyo etali boyei ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, mpe bosangani na biso epai na Ye, tozali kosenga na bino boye :

2 bopesaka na mobulu nzela te ya kokota na pete kati na makanisi na
bino to tika ete mitema na bino etungisamaka te likolo na emoniseli, liloba
to mokanda oyo bato bakoki koloba na tina na yango ete ewuti epai na biso
mpe ezali koloba ete mokolo ya Nkolo esili kokoma.
3 Tika ete moko te akosa bino ; pamba te liboso ete mokolo yango ekoma,
bato basengeli nanu kobwaka kondima, mpe motomboki oyo abongisami
mpo na libebi asengeli nanu komonana.
4 Motomboki yango akotelemela makambo nyonso ya Nzambe mpe
akomitombola na likolo ya nyonso oyo bato babengaka Nzambe to na
likolo ya oyo bato bagumbamelaka, kino kokende kovanda kati na Tempelo
ya Nzambe mpe komibenga Nzambe.
5 Boni, bobosani ete nazalaki koyebisa bino makambo yango tango
nazalaki elongo na bino ?
6 Nzokande boyebi sik'oyo nini ezali kokanga ye nzela mpo ete
amonisama te na tango na ye.
7 Pamba te nguya ya botomboki, oyo ebombama esili kobanda kosala ;
kasi esengeli ete Ye oyo, kino sik'oyo, azali kokanga ye nzela ya
komimonisa alongwa
8 mpo ete motomboki amonisama, ye oyo Nkolo Yesu akoboma na nzela
ya Liloba kowuta na monoko na Ye mpe akobebisa tango akoya na nzela
ya nkembo ya boyei na Ye.
9 Motomboki yango akoya na nguya ya Satana mpe akosala bikamwa ya
lolenge nyonso, bilembo, misala minene ya lokuta
10 mpe lolenge nyonso ya mabe, mpo na kokosa bato oyo bazali kokende
na libebi, pamba te bayambaki te bolingo ya bosolo oyo esengeli kobikisa
bango.
11 Yango wana Nzambe atindeli bango molimo ya libunga mpo ete
bandima makambo ya lokuta,
12 mpe mpo ete bato nyonso oyo baboyaki kondimela solo kasi basepelaki
na mabe bazwa etumbu.

Kotelema ngwi kati na kondima

13 Kasi biso bandeko balingami ya Nkolo, tosengeli tango nyonso
kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino oyo Nkolo alingaka,
pamba te Nzambe asila kopona bino wuta na ebandeli mpo ete bozwa
lobiko, na nzela ya libulisi ya Molimo mpe ya kondima kati na solo.
14 Na nzela ya Sango Malamu oyo toteyaki bino, Nzambe abengaki bino
mpo ete bozwa lobiko mpe nkembo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto.
15 Yango wana bandeko, botelema ngwi mpe bobatela malamu malakisi
oyo toteyaki bino, ezala na nzela ya maloba to na nzela ya mokanda.
16 Tika ete Ye moko Yesu-Klisto, Nkolo na biso, mpe Nzambe, Tata na
biso, oyo alingaki biso mpe apesaki biso, na ngolu na Ye, malendisi ya
seko mpe elikya ya malamu,
17 balendisa mitema na bino mpe bapesa bino makasi ya kosala bolamu
kati na misala mpe maloba nyonso !

3

Lilendisi mpo na kobondela

1 Bandeko, bobondelaka mpo na biso na tina na makambo mosusu, mpo
ete Liloba na Nkolo epanzana noki mpe epesamela lokumu ndenge ezalaki
kozwa lokumu epai na bino.

2 Bobondelaka mpe mpo ete Nzambe akangola biso wuta na maboko ya
bato mabe mpe ya batomboki, pamba te bato nyonso bazali na kondima
te.
3 Kasi Nkolo azali sembo, akopesa bino makasi mpe akobatela bino liboso
ya Satana.
4 Tondimisami kati na Nkolo ete bozali kosala mpe bokokoba kosala
makambo nyonso oyo tozali kotinda bino.
5 Tika ete Nkolo akamba mitema na bino kino na bolingo ya Nzambe
mpe na molende ya Klisto !

Tina ya kosala mosala

6 Bandeko, totindi bino na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto ete bokima ndeko
nyonso oyo atambolaka na bomoi ya mobulu mpe alingaka te kotambola
kolanda malakisi oyo bozwaki kowuta na biso.
7 Pamba te boyebi bino moko ndenge nini bosengeli kolanda ndakisa na
biso. Tango tozalaki elongo na bino, tozalaki bagoyigoyi te
8 mpe toliaki epai ya moto moko te bilei ya ofele ; kasi tozalaki, butu mpe
moyi, kosala mosala ya makasi mpe ya pasi, mpo ete topesa mokumba na
biso epai ya moto moko te kati na bino.
9 Nzokande elingi koloba te ete tozangaki makoki mpo na lisungi ya
ndenge wana, kasi tosalaki bongo mpo ete tokoma ndakisa mpo na bino.
10 Pamba te, ezala tango tozalaki elongo na bino, topesaki bino mobeko
oyo : « Tika ete moto oyo aboyi kosala mosala alia mpe te ! »
11 Tozali koyoka ete mingi kati na bino bazali bagoyigoyi mpe bazali
kotambola na bomoi ya mobulu, bazali kosala eloko moko te, kasi bazali
kaka kokota na makambo ya bato mosusu.
12 Tozali kokomela bato ya lolenge wana malako mpe kosenga na bango,
na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto, ete basala mosala na kimia mpe balia bilei
oyo bakozwa na motoki na bango moko.
13 Kasi mpo na bino bandeko, bolemba te kosala bolamu.
14 Soki moto aboyi kotosa mitindo oyo topesi bino kati na mokanda oyo,
bokebisa bato nyonso na tina na ye mpe bosangana na ye lisusu te mpo
ete ayoka soni.
15 Bozwa ye lokola monguna te, kasi bopamela ye lokola ndeko.

Bambote

16 Tika ete Ye moko Nkolo na kimia apesaka bino kimia tango nyonso
mpe na lolenge nyonso ! Tika ete Nkolo azala elongo na bino nyonso !

17 Ngai Polo, nakomi mbote oyo na nzela ya loboko na ngai moko ; yango
nde ezali elembo kati na mikanda na ngai nyonso. Nakomaka nde bongo.

18 Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso !

Mokanda ya liboso epai ya Timote

Ebandeli ya mokanda

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto kolanda mokano ya Nzambe Mobikisi na biso
mpe ntoma ya Yesu-Klisto, elikya na biso ;

2 Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo kati na kondima :

Tika ete ngolu, mawa mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata
mpe na Yesu-Klisto, Nkolo na biso !

Kosala keba na bateyi ya lokuta

3 Ndenge nasengaki na yo tango nazalaki na Masedwane, tikala awa kati
na Efeso mpo ete opesa bato mosusu mitindo ete batika koteya mateya ya
lokuta
4 to bakangama te na masapo ya pamba-pamba mpe na botangi milongo
ya mbotama, oyo ezangi suka. Makambo ya bongo ebimisaka kaka tembe,
na esika ete esunga mpo ete mosala na Nzambe, oyo toyebi na nzela ya
kondima, ekende liboso.
5 Tina ya mitindo yango ezali bolingo oyo ewuti na motema ya peto, na
makanisi ya malamu mpe na kondima ya solo.
6 Bato mosusu basili kobunga mosika ya makambo yango mpe bamipesi
na masolo ezanga tina ;
7 balingi kozala balakisi ya Mobeko, kasi bazali kososola te makambo
oyo bazali koloba mpe oyo bazali kobetela sete.
8 Toyebi ete mibeko ezalaka malamu soki moto azali kosalela yango na
ndenge oyo ebongi.
9 Toyebi lisusu ete mibeko esalema te mpo na bato ya malamu kasi mpo
na bato mabe mpe batomboki, mpo na bato oyo batosaka Nzambe te mpe
bato ya masumu, mpo na bato ya mbindo mpe batioli makambo ya bule,
ba-oyo bakoki ata koboma tata mpe mama, mpo na babomi ya bato,
10 mpo na bato na pite, mpo na mibali oyo basangisaka nzoto na mibali,
mpo na bato oyo batekaka baninga na bango bato na bowumbu, mpo na
bakosi, mpo na bato oyo balapaka ndayi ya lokuta, mpe mpo na bato oyo
basalaka makambo oyo etambolaka nzela moko te na mateya ya solo,
11 kolanda Sango Malamu oyo napesamelaki mokumba, Sango Malamu
ya nkembo ya Nkolo-Na-Esengo.

Ngolu ya Nzambe epai ya Polo

12 Nazali kozongisa matondi epai ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo
apesaki ngai nguya, pamba te amonaki ete akoki kotiela ngai motema,
wana aponaki ngai mpo na lotomo na Ye,
13 atako liboso nazalaki kofinga mpe konyokola Ye mpe nazalaki moto na
kanza ; kasi ayokelaki ngai mawa, pamba te nazalaki koyeba te makambo
oyo nazalaki kosala mpe nazalaki na kondima te.
14 Nkolo na biso atondisaki ngai na ngolu na Ye, elongo na kondima mpe
bolingo oyo ezali kati na Yesu-Klisto.

15 Tala liloba ya solo penza, liloba oyo ekoki na kondimama mpe
koyambama na mobimba na yango : Yesu-Klisto ayaki kati na mokili mpo
na kobikisa bato ya masumu ; mpe kati na bato yango ya masumu, ngai
nde naleki na masumu.
16 Kasi mpo na tina wana, Nzambe ayokelaki ngai mawa mpo ete, kati
na ngai oyo naleki na masumu, Yesu-Klisto atalisa motema monene na Ye,
oyo ezangi ndelo lokola ndakisa epai ya bato oyo bakondimela Ye mpo na
kozwa bomoi ya seko.
17 Tika ete lokumu mpe nkembo ezonga
epai ya Mokonzi ya seko,
Ye oyo akufaka te,
amonanaka te
mpe azali Nzambe se moko
mpo na libela na libela !
Amen.

Kobatela kondima

18 Tala mitindo oyo nazali kopesa na yo Timote, mwana na ngai, kolanda
masakoli oyo elobamaki na tina na yo : kolanda masakoli yango, bunda
etumba ya malamu,
19 na kobatelaka kondima mpe motema ya malamu, oyo bato mosusu
basili kobwaka kino kobungisa kondima na bango.
20 Kati na bango, ezali na Imene mpe Alekizandre, ba-oyo nakabi na
maboko ya Satana mpo ete bayeba ete basengeli te kofinga Nzambe.

Bomoi ya Lingomba

2

Malako na tina na losambo

1 Boye liboso na nyonso, nazali kolendisa ete bosengaka na Nzambe,
bosambelaka Ye, bobondelaka Ye mpo na bato mosusu mpe bozongiselaka
Ye matondi mpo na bato nyonso,
2 mpo na bakonzi mpe mpo na bakambi nyonso, mpo ete tokoka kobika
bomoi ya boboto, ya kimia, ya botosi kati na makambo ya Nzambe, mpe
bomoi ya bosantu.
3 Pamba te yango nde ezali malamu mpe esepelisaka Nzambe Mobikisi
na biso,
4 oyo alingi ete bato nyonso babikisama mpe bayeba solo.
5 Solo, ezali na Nzambe kaka moko. Ndenge moko mpe ezali na
Moyokanisi kaka moko kati na Nzambe mpe bato : ezali moto moko, Yesu-
Klisto
6 oyo amikabaki lokola mbeka mpo na kokangola bato nyonso. Yango
nde litatoli oyo epesamaki na tango oyo abongisa.
7 Ezali mpe mpo na litatoli yango nde Nzambe atiaki ngai mopanzi sango
mpe ntoma, mpo na kolakisa kondima mpe solo epai ya Bapagano. Nazali
kokosa te, nazali nde koloba solo.

Ezaleli ya mibali mpe basi kati na Lingomba

8 Yango wana nalingi ete mibali basambelaka na bisika nyonso, na
kotombola maboko ya bule, na kanda te mpe na koswana te.
9 Nalingi mpe ete basi balataka na ndenge oyo ebongi, oyo ekoki te
kobetisa bato mabaku, mpe na ndenge ya lolendo te ; bakangisa suki te
mpe balata te ezala biloko ya wolo, mayaka to bilamba ya talo makasi,

10 kasi balata nde misala ya malamu, misala oyo ebongi mpo na basi oyo
batatolaka polele ete bagumbamelaka Nzambe.
11 Na tango ya mateya, basi basengeli kovanda nye mpe kozala na botosi.
12 Napesi te na mwasi nzela ya koteya to ya kozala na bokonzi na likolo
ya mobali ; mwasi asengeli nde kovanda nye.
13 Solo Nzambe asalaki liboso Adamu, mpe sima, Eva.
14 Ezali Adamu te moto akosamaki ; ezali mwasi nde akosamaki mpe
abukaki mobeko ya Nzambe,
15 kasi mwasi akobikisama na nzela ya kobota. Basi bakobikisama soki
bakobi kati na kondima, kati na bolingo mpe kati na bosantu oyo ezangi
lolendo.

3

Bakambi kati na Lingomba

1 Tala liloba oyo ezali penza ya solo : Moto nyonso oyo alingi kozala
mokambi kati na Lingomba aponi mosala ya kitoko.
2 Boye, mokambi ya Lingomba asengeli kozala : moto azanga pamela,
mobali ya mwasi moko, moto oyo alekisaka ndelo te na ezaleli na ye,
moto oyo ayebi komikanga, moto ya lokumu, moto oyo ayambaka malamu
bapaya kati na ndako na ye, moto oyo azali na makoki ya koteya,
3 molangwi masanga te, moto na kanza te, moto na boboto, moto oyo
aswanaka te, moto na lokoso ya mbongo te,
4 moto oyo akambaka malamu libota na ye moko, asenzelaka ete bana
na ye batosa ye mpe asalaka bongo na lolenge oyo ebongi na limemia ya
kokoka.
5 Moto oyo ayebi te kokamba malamu libota na ye akokoka ndenge nini
kobatela Lingomba ya Nzambe ?
6 Mokambi ya Lingomba asengeli te kozala moto oyo abongoli motema
sika, noki te akotonda na lolendo mpe akozwa etumbu lokola Satana.
7 Mokambi ya Lingomba asengeli mpe kozala moto oyo akenda sango ya
malamu kati na bato oyo bazali bandimi te mpo ete abatela lokumu na ye
mpe akweya te na mitambo ya Satana.
8 Ezali mpe ndenge moko mpo na badiakona. Basengeli kozala : bato
oyo babongi na limemia, bato ya maloba mibale te, balangwi masanga te
mpe bato oyo balukaka mbongo te na banzela ya mabe.
9 Basengeli koyeba kobatela mabombami ya kondima kati na motema
ya peto.
10 Esengeli komeka bango liboso ; bongo soki emonani ete bazangi
pamela, wana nde bakoki kosala lokola badiakona.
11 Ezali mpe ndenge moko mpo na badiakona ya basi. Basengeli
kozala : basi oyo babongi na limemia, basi oyo batongaka bato te, basi oyo
balekisaka ndelo te na bizaleli na bango mpe basi ya sembo na makambo
nyonso.
12 Diakona asengeli kozala mobali ya mwasi moko mpe asengeli
kokamba malamu bana na ye mpe ndako na ye.
13 Pamba te badiakona oyo basalaka mosala na bango malamu bazwaka
esika ya lokumu mpe bakomaka na elikya makasi kati na kondima na
bango epai na Yesu-Klisto.

Mabombami ya kondima

14 Atako nazali na elikya ya kokutana na yo kala mingi te, kasi nakomeli
yo kaka malako oyo

15 mpo ete, soki nawumeli mpo na koya, oyeba ndenge nini bato
basengeli kotambola kati na Ndako ya Nzambe, oyo ezali Lingomba ya
Nzambe na bomoi, likonzi mpe moboko ya bosolo.
16 Tala makambo oyo tondimaka elongo : Mabombami ya kosambela
Nzambe na lolenge ya solo ezali minene.
Klisto amonanaki na nzoto ya bomoto,
Molimo Mosantu atatolaki ete azali sembo,
ba-anjelu bamonaki Ye,
bato ya bikolo ya bapaya bateyamaki na tina na Ye,
bato bandimelaki Ye kati na mokili mobimba,
mpe amemamaki kati na nkembo.

4

Mateya ya lokuta

1 Molimo alobi polele ete, na tango ya suka, ebele bakosundola kondima,
pamba te bakolanda milimo ya lokuta mpe mateya oyo ewuti na milimo
mabe.
2 Ezali bato ya bilongi mibale nde bakobanda kokosa bango na nzela ya
mateya, pamba te mitema ya bato yango ya bilongi mibale ebeba lokola
nde bazikisa yango na ebende ya moto.
3 Bakopekisa libala mpe bakopesa na bato mitindo ete balia biloko
mosusu te ; nzokande Nzambe akela nyonso mpo ete bandimi oyo bayebi
solo basungama na yango na kozongiselaka Ye matondi.
4 Solo, nyonso oyo Nzambe akela ezali malamu, eloko moko te ezali ya
kobwaka soki kaka tokozongiselaka Ye matondi tango tozwi yango,
5 pamba te ebulisamaka na nzela ya Liloba na Nzambe mpe libondeli.
6 Soki oteyi makambo oyo epai ya bandeko, okozala mosali malamu ya
Yesu-Klisto, mosali oyo alendisami na maloba ya kondima mpe na malakisi
ya kitoko oyo olandi na bosembo.
7 Boye, boya masolo ya bozoba, oyo etiolaka Nzambe ; boya mpe
bilobaloba ya mibange basi.

Malendisi mpo na Timote

Mipesa nde na botosi kati makambo ya Nzambe ;
8 pamba te masano ya nzoto ezali na tina mpo na ndambo ya makambo,
kasi botosi kati na makambo ya Nzambe ezali na tina mpo na nyonso,
pamba te ezali na elaka ya bomoi mpo na tango oyo mpe mpo na tango
oyo ezali koya.
9 Yango nde liloba ya solo, liloba oyo ekoki na kondimama mpe
koyambama na mobimba na yango.
10 Tala mpo na nini tosalaka mpe tobundaka makasi : ezali mpo ete tosili
kotia elikya na biso kati na Nzambe na bomoi oyo azali Mobikisi ya bato
nyonso mpe mingi-mingi ya bandimi na Ye.
11 Teya makambo yango mpe tinda bato kosalela yango.
12 Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola bolenge na yo, kasi zala
ndakisa mpo na bandimi na nzela ya maloba, bizaleli, bolingo, kondima
mpe bopeto.
13 Kino tango nakoya, zala na molende ya kotanga Makomi, ya koteya
mpe ya kopesa malakisi.
14 Kozwa na pamba te likabo oyo Nzambe apesaki yo na nzela ya lisakoli,
tango lisanga ya bakambi ya Lingomba batielaki yo maboko.

15 Zwa makambo yango na motuya mpe mipesa na yango mpo ete bato
nyonso bamona ete ozali kokende liboso.
16 Misenzela malamu, sala keba na mateya na yo, mpe tikala ngwi kati
na yango. Soki osali bongo, okomibikisa mpe okobikisa bato oyo bakoyoka
yo.

5

1 Kogangela mobange te, kasi lendisa ye lokola nde azali tata na yo.
Lendisa bilenge mibali lokola bandeko,
2 bamama mibange lokola bamama, bilenge basi lokola bandeko basi,
na motema peto.
3 Sunga malamu basi oyo bakufisa mibali, oyo bazali penza kokelela.
4 Soki mwasi akufisa mobali azali na bana to bakoko, bana to bakoko
yango basengeli, liboso na nyonso, koyekola kotalisa botosi na bango
kati na makambo ya Nzambe na nzela ya kosunga libota na bango mpe
kozongisa bolamu epai ya baboti mpe bakoko na bango, pamba te kosala
bongo esepelisaka Nzambe.
5 Mwasi akufisa mobali, oyo atikala penza ye moko mpe azali kokelela
atiaka elikya na ye kati na Nzambe mpe asambelaka butu mpe moyi mpo
na kosenga lisungi epai ya Nzambe.
6 Kasi mwasi akufisa mobali, oyo amipesaka na bisengo azali ya kokufa
atako azali na bomoi.
7 Pesa bango malako yango mpo ete batambola na bomoi ezanga pamela.
8 Moto nyonso oyo asungaka bandeko na ye te, mingi-mingi bato ya
libota na ye, asili kobwaka kondima mpe azali moto mabe koleka ata moto
oyo azali mondimi te.
9 Mpo ete mwasi atangama na molongo ya basi bakufisa mibali, oyo
Lingomba azali na mokumba ya kosunga, asengeli kozala na mibu tuku
motoba ya mbotama to koleka, kozala mwasi ya makangu te,
10 kozala mwasi oyo akenda sango mpo na misala na ye ya malamu :
abokolaki bana na ye malamu, azalaki koyamba malamu bapaya kati na
ndako na ye, kosukola makolo ya basantu, kosunga bato na mawa mpe
komipesa na misala nyonso ya malamu.
11 Kasi kotanga te bilenge basi bakufisa mibali na molongo ya basi
bakufisa mibali ; pamba te soki posa na bango ya nzoto elamuki mpe
epengwisi bango na miso ya Klisto, bakoluka lisusu kobala,
12 mpe, likolo na yango, bakomema ngambo mpo ete balongisi te ekateli
na bango ya liboso.
13 Mpe tina mosusu oyo okotanga bango te na molongo ya basi bakufisa
mibali ezali ete bakokoma bagoyigoyi mpe bakokoma koyengayenga na
bandako ya bato mosusu. Na bongo, bakokoma bagoyigoyi kaka te,
kasi mpe bato na bilobaloba, bato na songisongi mpe bato oyo balobaka
makambo oyo basengeli kutu koloba te.
14 Yango wana nazali kopesa toli epai ya bilenge basi bakufisa mibali
ete babala na bango lisusu, babota bana, bakamba bandako na bango
malamu, mpo ete bapesa na banguna nzela te ya kotonga biso.
15 Likambo ya pasi ezali ete mingi kati na bango basili kobunga nzela
mpo na kolanda Satana.
16 Soki, kati na Lingomba, ezali na mwasi mondimi oyo, kati na libota
na ye, azali na basi bakufisa mibali, tika ete asunga bango ; mpe tika
ete Lingomba emema mokumba na bango te mpo ete ekoka kosunga basi
bakufisa mibali, oyo basengeli penza na lisungi mpo ete bakelela.

Bakambi kati na Lingomba

17 Bakambi oyo batambolisaka malamu misala ya Lingomba basengeli
kozwa lifuti mbala mibale, mingi-mingi ba-oyo basalaka mosala ya
kopanza Sango malamu mpe ya koteya.
18 Pamba te Makomi elobi : « Osengeli te kokanga monoko ya ngombe
oyo ezali konika bambuma*, » mpe « mosali asengeli na lifuti na ye†. »
19 Kondimaka te maloba ya moto oyo ayei ye moko kofunda mokambi ya
Lingomba epai na yo ; okondima ye kaka soki ayei elongo na bato mibale
to misato lokola batatoli mpo na kolendisa bosolo ya likambo yango.
20 Na miso ya bato nyonso, pamelaka bakambi oyo basali masumu mpo
ete bato mosusu bakoma na botosi.
21 Liboso ya Nzambe, ya Yesu-Klisto mpe ya ba-anjelu oyo baponama,
napesi yo mokumba ya kobatela mitindo oyo na kozanga kopona bilongi.
22 Kotiela moto maboko noki te mpe kosanganaka te na masumu ya bato
mosusu. Mibatela peto.
23 Okomelaka mayi kaka te, kasi melaka mpe mwa masanga ya vino
mpo ete esunga yo mpo na pasi na yo ya libumu mpe mpo na bokono oyo
ozwaka mbala na mbala.
24 Ezali na bato oyo masumu na bango emonanaka polele liboso ete
basambisa bango, kasi masumu ya bamosusu emonanaka sima na tango.
25 Ezali mpe ndenge moko mpo na misala malamu : emonanaka polele.
Kasi misala oyo ekomonana polele te ekotikala ya kobombama te mpo na
libela.

6

Bawumbu mpe bakonzi

1 Bato nyonso oyo bazali bawumbu basengeli kotala bankolo na bango
lokola bato oyo babongi na limemia makasi, mpo ete Kombo ya Nzambe
mpe malakisi na biso efingama te.
2 Bawumbu oyo bankolo na bango bazali bandimi basengeli te kozanga
kotosa bankolo na bango, atako bazali bandeko mpe balingami na bango
kati na Klisto ; nzokande, basengeli kutu kosalela bankolo na bango
malamu koleka, pamba te bankolo, oyo bazali kozwa bolamu kowuta
na mosala ya bawumbu, bazali motuya epai na bango bawumbu lokola
bandeko balingami.
Yango nde malakisi oyo osengeli kopesa mpe kosenga na bato ete batosa
yango.

Bateyi ya lokuta mpe lokoso ya mbongo

3 Soki moto apesi malakisi mosusu mpe aboyi kokangama na maloba ya
solo ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, elongo na malakisi oyo ekoki na botosi
kati na makambo ya Nzambe,
4 azali moto na lolendo, ayebi eloko te, azali kobela bokono ya kotia
tembe mpe ya koswana na tina na maloba oyo ebotaka zuwa, koswana,
kofingana, kokaniselana mabe
5 mpe tembe oyo esilaka te kati na bato oyo mayele na bango ebeba, oyo
bayebaka lisusu solo te mpe bakanisaka ete kozala sembo epai na Nzambe
ezali nzela ya kozwa bomengo.
6 Solo, kozala sembo epai na Nzambe ezali nzela monene ya kozwa
bomengo soki kaka oyebi kosepela na oyo ozali na yango.

* **5:18** Det 25.4 † **5:18** Lk 10.7

7 Pamba te, toyaki maboko pamba kati na mokili, mpe tokozonga
maboko pamba.
8 Mpe lokola tokozalaka na bilei mpe na bilamba, tokosepelaka na yango.
9 Bato oyo balingaka kokoma na bomengo bakweyaka kati na komekama
mpe bakangamaka na mitambo ya baposa mingi ya bozoba mpe ya mabe,
oyo ememaka bango na libebi mpe na kufa.
10 Pamba te lokoso ya mbongo ezali mosisa ya mabe nyonso. Mpo
na lokoso ya mbongo, bato mingi babungisaki kondima na bango mpe
bamipesaki minyoko ebele.

Etumba ya malamu

11 Kasi yo, moto na Nzambe, kima makambo nyonso wana ; luka nde
bosembo, botosi kati na makambo ya Nzambe, kondima, bolingo, molende
mpe boboto.
12 Bunda etumba ya malamu ya kondima, zwa bomoi ya seko, pamba te
Nzambe abengaki yo mpo oyeba yango tango otatolaki malamu kondima
na yo liboso ya batatoli ebele.
13 Tala makambo oyo nazali kotinda yo, liboso ya Nzambe oyo apesaka
bomoi epai na bikelamu nyonso, mpe liboso ya Yesu-Klisto oyo atatolaki
malamu bosolo liboso ya Ponse Pilato :
14 Batela mobeko oyo, kokakola yango ata moke te, mpe sala ete bamona
yo na pamela ata moko te, kino Yesu-Klisto, Nkolo na biso, akoya
15 na tango oyo ekatama na Ye oyo azali Nkolo-Na-Esengo, Nkolo se moko
na nguya nyonso, Mokonzi ya bakonzi, Nkolo ya bankolo,
16 Ye oyo azali se moko oyo akufaka te, avandaka kati na pole oyo moto
ata moko te akoki kopusana pene na yango, Ye oyo moto ata moko te
atikala komona, mpe oyo moto moko te akoki komona. Tika ete lokumu
mpe nguya ezala ya Ye mpo na libela ! Amen !

Bato ya bomengo

17 Pesa mitindo epai ya bazwi kati na mokili oyo ete bazala na lolendo te
mpe batia elikya te na bomengo, pamba te bomengo ekoki kosila ; kasi tika
ete batia elikya na bango kati na Nzambe oyo apesaka biso biloko nyonso,
na bofuluki, mpo ete tosepela na yango.
18 Pesa bango mitindo ete basalaka bolamu, batonda na misala malamu,
bazala na motema ya kokaba mpe bakabelaka bato.
19 Ezali na nzela wana nde bakomibombela bomengo lokola moboko ya
makasi mpo na mikolo oyo ezali koya, mpo ete bakoka kozwa bomoi ya
solo.

Mitindo ya suka mpe mbote

20 Timote, batela malamu nyonso oyo Nzambe apesa yo. Kima bilob-
aloba ya bato oyo bafingaka Nzambe, mpe makanisi ya oyo babengaka
« Boyebi » na kozanga koyeba, pamba te etongaka kondima te.
21 Bato mingi babungisaki kondima na bango mpo ete bakangamaki na
boyebi yango.

Tika ete ngolu ezala elongo na bino nyonso !

Mokanda ya mibale epai ya Timote

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpo na
kosakola bomoi oyo Nzambe alaka kati na Yesu-Klisto ;

2 Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo :

Tika ete ngolu, boboto mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata
mpe na Yesu-Klisto, Nkolo na biso !

Matondi mpo na Timote

3 Nazali kozongisa matondi epai ya Nzambe oyo nasalelaka na motema
peto ndenge bakoko na ngai bazalaki kosala, pamba te tango nyonso, ezala
butu to moyi, nabosanaka yo te na mabondeli na ngai.
4 Tango nakanisaka mpinzoli na yo, nakomaka na posa makasi ya
komona yo mpo ete natondisama na esengo.
5 Nakanisaka bosolo ya kondima na yo, oyo Loyisi, koko na yo ya mwasi,
mpe Enise, mama na yo, bazalaki na yango, kondima oyo nandimisami
solo ete ezali mpe kati na yo.

Kotambola kolanda Polo mpe Sango Malamu

6 Yango wana nazali kolendisa yo ete olamusa lisusu likabo oyo Nzambe
apesaki yo tango natiaki yo maboko.
7 Pamba te Molimo oyo Nzambe apesa biso akomisaka biso te bato ya
kobanga-banga, kasi apesaka biso makasi, bolingo mpe mayele.
8 Boye, koyoka soni te mpo na kotatola na tina na Nkolo na biso to mpe
na tina na ngai oyo nakangami na boloko mpo na Ye, kasi mona pasi elongo
na ngai mpo na Sango Malamu kolanda makasi oyo Nzambe azali kopesa
yo,
9 pamba te abikisaki biso mpe abengaki biso mpo ete totambola na
bomoi ya bule. Mpe soki asalaki bongo, ezali te mpo na misala na biso,
kasi ezali nde mpo na mabongisi mpe ngolu na Ye moko kaka, ngolu oyo
apesaki biso kati na Yesu-Klisto liboso ya ebandeli ya tango.
10 Nzokande ngolu yango emonani sik'oyo na nzela ya koya ya Yesu-
Klisto, Mobikisi na biso, oyo asilisaki nguya ya kufa mpe atalisaki bosolo
ya bomoi ya seko na nzela ya Sango Malamu.
11 Ezali mpo na Sango Malamu yango nde Nzambe atiaki ngai moteyi,
ntoma mpe molakisi.
12 Ezali mpe mpo na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi oyo.
Kasi atako bongo, nazali koyoka soni te, pamba te nayebi nani oyo ngai
nandimela, mpe nazali na elikya ete azali na makoki ya kobatela nyonso
oyo apesa ngai, kino na mokolo wana.
13 Kamata lokola ndakisa, mateya ya sembo oyo nateyaki yo mpe salela
yango kolanda kondima mpe bolingo oyo tozali na yango kati na Yesu-
Klisto.
14 Batela yango malamu lokola bomengo, na lisungi ya Molimo Mosantu
oyo avandaka kati na biso.

Molende ya Onezifore

15 Oyebi malamu ete bato nyonso oyo bazali kati na mokili ya Azia
bakimaki ngai ; kati na bango, tozali na Fijele mpe Erimojene.
16 Tika ete Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya libota ya Onezifore, pamba
te abondisaki ngai mbala mingi mpe ayokaki soni te mpo na minyololo na
ngai.
17 Kutu tango akomaki na Rome, asalaki nyonso mpo na koluka ngai kino
amonaki ngai.
18 Tika ete, na mokolo wana, Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya
Onezifore ! Oyebi lisusu malamu ndenge nini asungaki ngai kati na Efeso.

2

Soda ya Yesu-Klisto

1 Mwana na ngai, zala makasi kati na ngolu oyo ezali kati na Yesu-Klisto.
2 Makambo oyo oyokaki epai na ngai liboso ya batatoli ebele, teya yango
na bato ya sembo oyo bazali na makoki ya koteya yango lisusu na bato
mosusu.
3 Mona pasi elongo na ngai lokola soda ya mpiko ya Yesu-Klisto.
4 Moto oyo akoti na mosala ya soda amipesaka te na makambo ya bato
oyo bazali basoda te mpo na kosepelisa mokonzi na ye ya mampinga.
5 Ezali mpe ndenge moko mpo na moto oyo azali kosala lisano ya kokima
mbangu : akoki te kozwa motole soki akimi mbangu te kolanda mibeko
ya lisano.
6 Moloni elanga oyo asalaka makasi asengeli kozala moto ya liboso mpo
na kobuka bambuma.
7 Kanisaka malamu na tina na makambo oyo nazali koloba, mpe Nkolo
akopesa yo makoki ya kososola yango nyonso.
8 Kanisaka Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi, oyo asekwaki kati na bakufi,
kolanda Sango Malamu oyo nateyaka.
9 Ezali mpe mpo na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi kino
bakanga ngai minyololo lokola mobomi, kasi bakangi Liloba na Nzambe
minyololo te.
10 Yango wana nazali koyikela makambo nyonso mpiko mpo na bolamu
ya bato oyo Nzambe apona, mpo ete bango mpe bazwa lobiko oyo ezali
kati na Yesu-Klisto, elongo na nkembo ya seko.
11 Maloba oyo ezali ya solo :
Soki tokufi elongo na Ye,
tokozala mpe na bomoi elongo na Ye.
12 Soki toyiki mpiko,
tokokonza mpe elongo na Ye.
Kasi soki towangani Ye,
Ye mpe akowangana biso ;
13 soki tozangi kondima,
Ye azalaka kaka Moyengebene,
pamba te akoki komiwangana te.

Kosalela Nzambe na bosolo

14 Yango nde makambo oyo osengeli koloba mbala na mbala epai ya bato,
na kopesa bango mitindo liboso ya Nzambe ete batika koswana na tina na
maloba ; ezali na tina moko te, soki kaka te komema bato oyo bayokaka
yango na libebi.

15 Sala makasi ete omimonisa liboso ya Nzambe lokola moto ya kokoka,
lokola mosali oyo ayokelaka mosala na ye soni te, pamba te ateyaka na
bosembo Liloba ya solo.
16 Kima masolo oyo ezanga tina mpe efingaka Nzambe, pamba te
ememaka bato oyo bamipesaka na yango mosika na Nzambe.
17 Mateya na bango eliaka nzoto lokola pota oyo ezali na tofina. Kati na
bango, tozali na Imene mpe Filete
18 oyo basila kotika nzela ya solo. Bazali koloba ete lisekwa esili
kosalema mpe bazali kokweyisa kondima ya bandimi mosusu.
19 Nzokande moboko makasi oyo Nzambe asila kotia ezali kaka ngwi ;
batobola makomi oyo na likolo na yango lokola kashe : « Nkolo ayebi bato
na Ye, » mpe « Moto nyonso oyo atatolaka Kombo ya Nkolo asengeli koboya
mabe. »
20 Kati na ndako ya monene, ezalaka kaka te na basani ya wolo mpe
ya palata, kasi ezalaka mpe na basani oyo basala na nzete to na mabele.
Basani ya wolo mpe ya palata ezalaka mpo na koyamba bato ya lokumu,
kasi basani ya nzete mpe ya mabele ezalaka mpo na misala ya bongo na
bongo.
21 Soki moto amibateli peto na makambo nyonso oyo nawuti koloba,
akozala lokola sani oyo babongisi mpo na koyamba bato ya lokumu,
akozala bule, moto na tina mpo na Nkolo mpe moto oyo babongisi mpo na
misala nyonso ya malamu.
22 Kima baposa mabe ya bolenge mpe luka bosembo, kondima, bolingo
mpe kimia elongo na bato oyo babelelaka Nkolo na motema ya peto.
23 Kima masolo ya tembe ya bozoba mpe ezanga tina, pamba te oyebi
malamu ete esukaka kaka na koswana.
24 Mpe ezali malamu te mpo na mosali ya Nkolo kozala moto oyo
aswanaka na bato, kasi asengeli nde kozala moto ya boboto epai ya bato
nyonso, moto oyo azali na makoki ya kopesa malakisi, ya kokanga motema
25 mpe ya koteya na boboto bato oyo babendanaka na ye ; asengeli
kozala na elikya ete Nzambe akosalela bango ngolu ya kobongola mitema
mpo ete bayeba solo.
26 Bongo bakozongela mayele na bango ya malamu mpe bakolongwa
na motambo ya Satana oyo akanga bango na boloko mpo ete basala kaka
mokano na ye.

3

Mikolo ya suka

1 Kasi yeba malamu ete mikolo ya suka ekozala mikolo ya pasi :
2 bato bakokoma na lokoso ya mbongo, bakokoma miyimi, lolendo,
lofundu ; bakokoma kofinga Nzambe, kozanga botosi epai ya baboti na
bango, koboya kozongisa matondi, kozanga limemia mpo na biloko ya
bule,
3 kozanga bolingo, kozanga mawa, kokosela baninga makambo, kozanga
makoki ya komikanga, bato na kanza, banguna ya bolamu,
4 bateki baninga, bato ya mitema mikuse, bato na komitombola, bato
balinga bisengo na esika ya kolinga Nzambe ;
5 bakobanda komilakisa lokola nde bazali na botosi kati na makambo ya
Nzambe, nzokande bawanganaka nguya na yango. Kima bato ya lolenge
wana !

6 Bamosusu kati na bango bakotaka na bandako ya bato mpe bakosaka
basi ya pete oyo batonda na masumu mpe bamitikaka na lolenge nyonso
ya baposa ya nzoto,
7 oyo balukaka tango nyonso koyekola kasi bakokaka ata moke te koyeba
solo.
8 Ndenge Janesi mpe Jambresi batelemelaki Moyize, ndenge wana mpe
bato wana batelemelaka solo. Bazali bato oyo makanisi na bango esila
kobeba mpe kondima na bango esila kokufa.
9 Kasi bakokende mosika te, pamba te bozoba na bango ekomonana na
miso ya bato nyonso, ndenge ezalaki mpo na mibali wana mibale.

Kokangama na malakisi oyo oyekolaki

10 Nzokande yo oyebi nyonso na tina na mateya na ngai, bizaleli,
makanisi, kondima, kokanga motema, bolingo, mpiko,
11 minyoko mpe pasi na ngai ; oyebi makambo nyonso oyo ekomelaki
ngai na Antioshe, na Ikoniomi mpe na Listre. Solo, nanyokwamaki makasi,
kasi Nkolo akangolaki ngai wuta na nyonso.
12 Solo, bato nyonso oyo balingi kotambola na botosi kati na Yesu-Klisto
bakonyokolama.
13 Kasi bato mabe mpe ba-oyo bakosaka baninga bakozala kozinda kati
na mabe, kokosa bato mosusu, mpe bango moko bakokosa bango.
14 Kasi yo, kangama kaka na makambo oyo oyekolaki mpe ondimaki,
pamba te oyebi epai ya nani oyekolaki yango ;
15 mpe wuta bomwana na yo, oyebi Makomi ya bule oyo ezali na makoki
ya kopesa yo bwanya oyo ememaka na lobiko na nzela ya kondima kati
na Yesu-Klisto.
16 Makomi nyonso ekomama na nguya ya Nzambe mpe ezali na tina mpo
na koteya, kopamela, kozongisa na nzela mpe kolakisa bato kotambola
kolanda bosembo,
17 mpo ete moto na Nzambe azala ya kokoka mpe ya kobongisama mpo
na kosala misala nyonso ya malamu.

4

Koteya Liloba

1 Yango wana, liboso ya Nzambe mpe ya Yesu-Klisto oyo akosambisa bato
ya bomoi mpe bakufi, mpe na makanisi ya kolengela koya na Ye mpe ya
Bokonzi na Ye, nazali kopesa yo mitindo oyo :
2 teya Liloba, betela yango sete na tango ya malamu to te, zongisa na
nzela, pamela mpe lendisa na nzela ya mateya na yo mpe na kokanga
motema.
3 Pamba te na mikolo ekoya, bato bakolinga lisusu te koyoka mateya ya
solo, kasi bakomilukela bango moko, kolanda baposa na bango, bateyi oyo
bakoyebisa bango makambo oyo matoyi na bango esepelaka koyoka ;
4 bakoboya koyoka mateya ya solo mpe bakomipesa makasi na koyoka
masapo.
5 Kasi yo, zala na ekenge na makambo nyonso, yikela pasi mpiko, sala
mosala ya mopanzi Sango Malamu, kokisa malamu lotomo na yo.

Suka ya Polo

6 Pamba te nakomi pene ya kokaba bomoi na ngai lokola mbeka ya
masanga mpo na Nzambe, mpe tango na ngai ya kotika mokili oyo ekoki.
7 Nabundi etumba na ngai malamu, nakomi na suka ya lisano na ngai
ya kokima mbangu, nabateli kondima.

8 Sik'oyo, Nzambe abombeli ngai motole ya bosembo, oyo Nkolo,
Mosambisi ya sembo, akopesa ngai na mokolo wana : akopesa yango na
ngai kaka te, kasi mpe na bato nyonso oyo balingaka boyei na Ye.

Maloba ya suka ya Polo

9 Sala makasi ete oya noki epai na ngai.
10 Pamba te Demasi asundolaki ngai : alingaki mokili oyo mpe akendeki
na Tesalonika ; Kresasi akendeki na Galatia, mpe Tito akendeki na
Dalimatia.
11 Kaka Luka nde azali elongo na ngai. Kamata Malako, mpe boya elongo
na ye, pamba te azali na tina mingi epai na ngai mpo na lotomo.
12 Natindaki Tishike na Efeso.
13 Tango okoya, memela ngai kazaka oyo natikaki na Troasi epai ya
Karipisi ; memela ngai mpe babuku na ngai, mingi-mingi babuku oyo
basala na poso ya banyama.
14 Alekizandre, monyangwisi bibende, asalaki ngai mabe mingi. Nkolo
akofuta ye kolanda misala na ye.
15 Yo mpe sala keba liboso na ye, pamba te atelemelaki makasi mateya
na biso.
16 Tango nasambaki mpo na mbala ya liboso, moto ata moko te azalaki
wana mpo na kosunga ngai ; bango nyonso basundolaki ngai. Tika ete
Nzambe atangela bango yango te !
17 Ezali Nkolo nde atelemaki pembeni na ngai mpe apesaki ngai nguya
mpo ete, na nzela na ngai, mateya eteyama na mobimba na yango nyonso,
mpe mpo ete Bapagano bayoka yango. Mpe akangolaki ngai wuta na
monoko ya nkosi.
18 Nayebi solo ete Nkolo akokoba kokangola ngai wuta na misala nyonso
ya mabe mpe akobikisa ngai mpo na Bokonzi na Ye ya Likolo. Tika ete
nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela !
Amen.

Bambote ya suka

19 Pesa mbote na Prisika, na Akilasi mpe na libota ya Onezifore.

20 Erasite atikalaki na Kolinto, mpe natikaki Trofime azali kobela na Mile.
21 Sala makasi ete okoma awa liboso ete tango ya malili makasi ebanda.

Ebilisi, Pidesi, Linisi, Klodia mpe bandeko nyonso bapesi yo mbote.

22 Tika ete Nkolo azala elongo na molimo na yo ! Tika ete ngolu ezala
na bino nyonso !

Mokanda epai ya Tito

Mbote

1 Ngai Polo, mowumbu ya Nzambe mpe ntoma ya Yesu-Klisto, mpo na
kolendisa kondima ya baponami ya Nzambe mpe boyebi ya bosolo oyo
ememaka na botosi kati na makambo ya Nzambe,
2 mpo ete bazala na elikya ya bomoi ya seko oyo Nzambe, Ye oyo akosaka
te, alakaki biso wuta kala, liboso ya ebandeli ya tango,
3 mpe atalisi sik'oyo polele na nzela ya Liloba na Ye, oyo napesamelaki
mokumba ya kosakola, kolanda etinda ya Nzambe, Mobikisi na biso, na
tango oyo Ye akata ;

4 epai ya Tito, mwana na ngai ya solo kati na kondima moko oyo tozali
kokabola elongo na ye :

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata mpe na
Yesu-Klisto, Mobikisi na biso !

Koponama ya bakambi kati na Lingomba

5 Natikaki yo kati na Kreti mpo ete osilisa kobongisa makambo oyo
etikalaki mpe opona bakambi ya Lingomba kati na engumba moko na
moko, ndenge natindaki yo.
6 Mokambi ya Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela, mobali
ya mwasi moko, moboti ya malamu ; mpe bana na ye basengeli kozala
bandimi, bana ya mobulu te mpe ya kilikili te.
7 Lokola motambolisi misala ya Nzambe, mokambi ya Lingomba asengeli
kozala moto azanga pamela. Yango wana, asengeli kozala moto na lolendo
te, moto na kanda te, molangwi masanga te, moto na kanza te, moto na
lokoso ya mbongo te.
8 Asengeli nde kozala moto oyo ayambaka bato malamu kati na ndako
na ye, alingaka makambo ya malamu, azalaka na ekenge ; asengeli kozala
moto ya bule, moto ya sembo, moto oyo ayebi komikanga,
9 moto oyo akangama makasi na Liloba ya solo, ndenge kaka bateyaki
ye yango. Na bongo, akoki kolendisa bato mosusu na nzela ya malakisi ya
peto mpe kosukisa tembe ya bato oyo bandimaka te.

Bateyi ya lokuta

10 Bato mingi baboyi kotosa solo, bazali koteya makambo ezanga tina
mpe ya lokuta, mingi-mingi kati na bato oyo bakatama ngenga.
11 Osengeli kosukisa bango, pamba te bazali kobebisa mabota ebele na
nzela ya malakisi oyo esengeli kutu te, mpo na kaka kozwa mbongo ya
soni.
12 Moto moko ya Kreti, oyo bango moko bato ya Kreti bazwaka lokola
mosakoli, alobaki : « Bato ya Kreti bazalaka bakosi, bazalaka banyama
mabe, bato na lokoso mpe bagoyigoyi. »
13 Litatoli oyo ezali penza ya solo. Yango wana, pamela bango makasi
mpo ete bazala na kondima ya peto
14 mpe balanda te masapo ya Bayuda to mibeko ya bato oyo baboyi solo.

15 Mpo na bato oyo bazali peto, nyonso ezalaka peto ; kasi mpo na bato
oyo bazali mbindo mpe bazangi kondima, eloko moko te ezalaka peto,
pamba te mayele mpe mitema na bango ezali mbindo.
16 Balobaka ete bayebi Nzambe, kasi bawanganaka Ye na nzela ya misala
na bango, pamba te bazali nkele, batomboki mpe bazangi makoki ya kosala
ata likambo moko ya malamu.

2

Mitindo mpo na bandimi

1 Kasi yo, teya makambo oyo ekoki na malakisi ya peto.
2 Teya na batata mibange ete balekisaka ndelo te na bizaleli na bango,
bazala bato oyo bakoki na lokumu, bato na mayele, bato na kondima ya
solo, bato na bolingo, mpe bato na molende.
3 Teya mpe bamama mibange ete bazala na bizaleli oyo ekoki na bato
oyo bamibulisa mpo na Nzambe : basengeli te kotongaka bato mpe kozala
bawumbu ya masanga ; basengeli nde komipesa na koteyaka makambo
ya malamu,
4 mpo ete balakisa na bilenge basi kolinga mibali na bango mpe bana
na bango,
5 komibatela malamu, kotambola na bomoi ya peto, komipesa na misala
kati na bandako na bango, kozala basi ya boboto mpe ya botosi liboso ya
mibali na bango, mpo ete Liloba na Nzambe efingama te.
6 Lendisa mpe bilenge mibali ete bamibatelaka malamu.
7 Na makambo nyonso, zala ndakisa na nzela ya misala malamu ; mpe
na mateya na yo, lakisa bosembo, longola maseki,
8 salela maloba ya kimia mpe ezanga pamela, mpo ete bato oyo
batelemelaka yo bayoka soni mpe bazanga mabe ya koloba na tina na
biso.
9 Teya bawumbu ete batosaka bankolo na bango na makambo nyonso,
basalaka makasi mpo na kosepelisa bango, babendanaka na bango te
10 mpe bayibaka te. Kasi teya bango ete bamilakisaka tango nyonso
lokola bato oyo bankolo na bango bakoki kotiela mitema, mpo ete
bakomisa malakisi ya Nzambe Mobikisi na biso elengi.

Ngolu, etima ya lobiko

11 Pamba te ngolu ya Nzambe emonisami lokola etima ya lobiko mpo na
bato nyonso.
12 Elakisaka biso kotika mabe, kokabwana na baposa ya makambo ya
mokili, kobika tango oyo na bwanya, na bosembo mpe na botosi kati na
makambo ya Nzambe,
13 wana tozali kozela kokokisama ya elikya oyo epambolama : komon-
isama ya nkembo ya Yesu-Klisto, Nzambe monene mpe Mobikisi na biso,
oyo
14 amikabaki Ye moko mpo na biso, mpo ete akangola biso na mabe
nyonso mpe apetola biso mpo na Ye moko lokola bato na Ye, oyo batondi
na posa makasi ya kosala misala ya malamu.
15 Yango nde makambo oyo osengeli koteya. Lendisa mpe pamela na
bokonzi nyonso. Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola yo.

3

Etamboli ya baklisto

1 Yebisa bango lisusu ete basengeli kotosa bakambi mpe bakonzi,
koselingwa mpo na misala nyonso ya malamu,
2 komipekisa kotiola bato, kozala bato na kimia, na boboto mpe na
bolingo epai ya bato nyonso.
3 Pamba te biso mpe, na kala, tozalaki kosala makambo lokola bazoba,
lokola bato bazanga botosi na miso ya Nzambe, lokola bato babunga nzela,
lokola bawumbu ya lolenge nyonso ya baposa mpe ya bisengo. Na bomoi
na biso, tozalaki kobika bomoi ya kosalaka mabe na bato mpe ya bilulela.
Bato bayinaki biso, mpe tozalaki koyinana biso na biso.
4 Kasi tango Nzambe Mobikisi na biso amonisaki boboto mpe bolingo na
Ye mpo na bato,
5 abikisaki biso. Asalaki bongo mpo na bosembo na biso te, kasi mpo na
mawa na Ye na nzela ya Molimo Mosantu oyo akomisaki biso bato ya sika
na mokolo ya mbotama na biso ya mibale.
6 Nzambe asopelaki biso Molimo Mosantu na bofuluki penza na nzela
ya Yesu-Klisto, Mobikisi na biso,
7 mpo ete, wana akomisi biso bato ya sembo na nzela ya ngolu na Ye,
tokoma bakitani ya libula kolanda elikya ya bomoi ya seko.
8 Makambo oyo nawuti koloba ezali penza ya solo ; mpe nalingi
ete obetelaka yango sete makasi, mpo ete bato oyo bandimeli Nzambe
bamipesa mobimba mpo na kosala misala ya malamu. Yango nde
makambo oyo ezali penza malamu mpe na tina mpo na bato.

Bato oyo bamemaka bokabwani

9 Kasi kima tembe ya bozoba, masolo ya milongo ya mbotama, koswana
mpe bitumba na tina na mibeko : ezali na litomba te mpe ezali na tina te.
10 Soki, kati na Lingomba, ezali na moto oyo amemaka bokabwani,
kebisa ye, mbala moko, mpe kebisa ye mbala ya mibale. Soki aboyi kaka
koyoka, bimisa ye libanda ya Lingomba ;
11 pamba te osengeli koyeba ete moto ya ndenge wana abunga nzela,
azali kosala masumu ; mpe na ndenge wana, amikateli ye moko etumbu.

Mitindo ya suka

12 Tango kaka nakotindela yo Artemasi to Tishike, sala nyonso mpo ete
oya epai na ngai, na Nikopolisi, pamba te nazwaki mokano ya kolekisa
kuna eleko ya malili makasi.
13 Sala nyonso oyo okoki kosala mpo na kosunga mobembo ya Zenasi,
molakisi ya Mobeko, mpe Apolosi mpo ete bazanga eloko moko te na nzela.
14 Bandeko na biso mpe basengeli koyekola komipesa na misala ya
malamu, mpo na kosunga bosenga nyonso mpe kobika bomoi oyo
ekobotaka bambuma.

Bambote

15 Bato nyonso oyo bazali elongo na ngai batindeli yo mbote.
Pesa mbote na bato oyo balingaka biso kati na kondima.

Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na biso nyonso !

Mokanda epai ya Filemo

Mbote

1 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto, mpe Timote, ndeko
na biso ;

Epai ya Filemo, molingami na biso mpe moninga ya mosala ;
2 epai ya Apia, ndeko na biso ya mwasi ;
epai ya Arshipe, moninga na biso ya etumba ;
mpe epai ya Lingomba oyo esanganaka na ndako ya Filemo :

3 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto !

Matondi mpe libondeli

4 Tango nyonso nasambelaka, natangaka kombo na yo mpe nazongisaka
matondi epai ya Nzambe na ngai,
5 pamba te nazali koyoka sango ya bolingo na yo mpo na basantu nyonso,
mpe ya kondima na yo kati na Nkolo Yesu.
6 Nabondelaka ete kondima oyo ezali kosangisa biso emonisama na
misala, mpo ete ososola malamu bolamu nyonso oyo tozali na yango kati
na Klisto.
7 Ndeko na ngai, bolingo na yo mpo na basantu ezali penza kopesa ngai
esengo mingi mpe kolendisa ngai, pamba te okitisaki bango mitema.

Polo asengi mpo na Onezime

8 Yango wana, atako, kati na Klisto, nazali na makoki ya kotinda yo
kosala likambo songolo to pakala,
9 kasi nasepeli kosenga na yo na kombo ya bolingo, ngai Polo, mobange
mpe sik'oyo mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto ;
10 nasepeli kosenga na yo na tina na Onezime oyo azali mwana na ngai
kati na Klisto, pamba te nakomaki tata na ye ya molimo awa, kati na
boloko.
11 Na kala, azalaki na tina ata moko te na miso na yo, kasi sik'oyo akomi
na tina mingi na miso na yo mpe na miso na ngai.
12 Nazali kozongisa ye epai na yo, pamba te azali penza motema na ngai.
13 Nalingaki ete atikala elongo na ngai awa, na boloko epai wapi nazali
mpo na Sango Malamu, mpo ete asalisa ngai na esika na yo.
14 Nzokande nakokaki te kosala yango, pamba te nazwaki ndingisa na yo
te, mpo ete bolamu oyo okosala ezala oyo ewuti na motema na yo moko,
kasi na kotindika te.
15 Tango mosusu, mwa tango moke oyo bozalaki ya kokabwana na
Onezime ezalaki mpo ete ozwa ye mpo na libela,
16 lokola mowumbu lisusu te kasi koleka kutu ata mowumbu, lokola
ndeko ya bolingo. Azali na litomba mingi mpo na ngai, kasi azali mpe na
litomba mingi lisusu koleka mpo na yo, lokola moto mpe lokola ndeko kati
na Nkolo.

17 Soki ya solo ozwaka ngai lokola ndeko na yo kati na kondima, yamba
ye lokola nde oyambi ngai.
18 Soki asalaki yo mabe to mpe azali na niongo na yo, tanga yango na
moto na ngai.
19 Ezali loboko na ngai moko Polo nde ezali kokoma makambo oyo : ngai
moko nakofuta yo niongo yango. Nazali mpe na posa te ya kokanisela yo
ete yo mpe ozali na niongo na ngai : niongo yango ezali nde bomoi na yo.
20 Ndeko na ngai, mpo na bolingo ya Nkolo, salela ngai bolamu wana ;
kitisa ngai motema lokola ndeko na yo kati na Klisto.
21 Nakomeli yo na elikya ete okosala makambo oyo nasengi yo, mpe
nayebi ete okosala kutu koleka.
22 Nasengi na yo lisusu ete obongisela ngai esika ya kolala, pamba te
nazali na elikya ete Nzambe akozongisa ngai epai na bino lokola eyano na
mabondeli na bino.

Bambote ya suka

23 Epafrasi, moninga na ngai ya boloko kati na Yesu-Klisto, atindeli yo
mbote.
24 Ndenge moko mpe Malako, Arisitarke, Demasi mpe Luka, baninga na
ngai ya mosala, bango mpe batindeli yo mbote.

25 Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo
na yo !

Mokanda epai ya
Ba-Ebre
Bomoto ya Mwana na Nzambe

Nzambe amimonisi na nzela ya Mwana

1 Na tango ya kala, Nzambe azalaki koloba, mbala mingi mpe na lolenge
ebele, epai ya bakoko na biso, na nzela ya basakoli.
2 Kasi sik'oyo, na mikolo oyo ezali ya suka, Nzambe azali koloba na biso
na nzela ya Mwana na Ye, oyo Ye moko Nzambe akomisaki Mokitani ya
biloko nyonso. Ezali mpe na nzela na Ye nde Nzambe asalaki mokili.
3 Mwana yango amonisaka kongenga ya nkembo ya Nzambe, azali
elilingi oyo etalisaka mobimba ya Nzambe mpe asimbi biloko nyonso na
nguya ya Liloba na Ye. Sima na Ye kopetola masumu ya bato, avandi kati
na Likolo, na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
4 mpe azwi esika ya lokumu penza koleka ba-anjelu mpo ete azwi Kombo
oyo eleki bakombo ya ba-anjelu.

Mwana na Nzambe aleki ba-anjelu

5 Epai ya anjelu nini penza Nzambe aloba :
« Ozali mwana na ngai ;
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na yo ? »
To mpe :
« Ngai nakozala Tata mpo na ye,
mpe ye akozala mwana mpo na Ngai ? »
6 Mpe lisusu, tango Nzambe atindaki Mwana na Ye ya liboso kati na mokili,
epai ya nani aloba :
« Tika ete ba-anjelu nyonso ya Nzambe bagumbamelaka Yo ? »
7 Nzokande, tala makambo oyo Nzambe aloba na tina na ba-anjelu :
« Akomisaka ba-anjelu na Ye mipepe,
mpe basali na Ye, ndemo ya moto. »
8 Mpe tala makambo oyo aloba na tina na Mwana :
« Oh Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela seko na seko,
lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo.
9 Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe ;
yango wana, oh Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo,
asepeli na Yo koleka baninga na Yo ! »
10 Kaka na tina na mwana, alobaki lisusu :
« Na ebandeli, oh Nkolo, Yo nde otiaki miboko ya mokili,
mpe maboko na Yo nde esalaki Likolo.
11 Nyonso wana ekobeba,
ekonzuluka lokola elamba ;
kasi Yo, okotikala seko na seko.
12 Okolinga yango lokola kazaka,
mpe bakolongola yango lokola elamba
mpo na kotia elamba mosusu.
Kasi Yo, ozali ndenge moko,
mibu na Yo ekotikala kosuka te ! »
13 Mpe lisusu, epai ya anjelu nini Nzambe aloba :
« Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
kino nakomisa banguna na yo

enyatelo makolo na yo ? »
14 Nzokande, ba-anjelu nyonso bazali milimo oyo esalaka mpo na Nzambe,
mpe Nzambe atindaka bango kokokisa lotomo na bango mpo na bolamu
ya bato oyo bakozwa lobiko.

2

Kozwa na motuya lobiko kowuta na Mwana

1 Yango wana, tosengeli kozwa lisusu na motuya makasi mateya oyo
toyokaki mpo ete tobunga te.
2 Pamba te soki sango oyo epesamaki, na tango ya kala, na nzela ya ba-
anjelu, ezalaki na motuya makasi na ndenge ete bato oyo batiolaki yango
mpe batosaki yango te bazwaki etumbu oyo ekokaki mpo na bango,
3 ndenge nini biso tozanga kozwa etumbu soki tozwi na pamba lobiko ya
boye ? Solo, Ye moko Nkolo nde asakolaki liboso na tina na lobiko yango ;
bongo na sima, bato oyo bayokaki sango yango batalisaki biso bosolo na
yango.
4 Nzambe mpe azalaki kokokisa bosolo ya litatoli na bango na nzela ya
bilembo ya kokamwa, na nzela ya misala minene, ya bikamwa ya ndenge
na ndenge mpe ya makabo ya Molimo Mosantu, oyo azalaki kopesa bango
kolanda mokano na Ye.

Nyonso ezali na se ya Bokonzi ya Mwana

5 Nzambe atiaki te mokili oyo ezali koya, mokili oyo tozali kolobela, na
se ya bokonzi ya ba-anjelu.
6 Nzokande, ezali na moko oyo atatolaki boye kati na Makomi :
« Moto azali nini mpo ete okanisa ye ?
Mwana na moto azali nani mpo ete obatela ye ?
7 Okitisaki ye na se ya ba-anjelu mpo na mwa tango moke,
kasi olatisaki ye motole ya nkembo mpe ya lokumu,
8 mpe otiaki biloko nyonso
na se ya matambe na ye. »
Awa Nzambe atiaki nyonso na se ya bokonzi na ye, atikaki ata eloko moko
te oyo ezangaki kozala na se ya bokonzi na ye. Nzokande, ezali solo ete,
kino sik'oyo, tomoni nanu te ete nyonso ezali na se ya bokonzi na ye.
9 Kasi tala makambo oyo tozali komona : Yesu oyo akitisamaki na se ya ba-
anjelu mpo na mwa tango moke, alati sik'oyo motole ya nkembo mpe ya
lokumu mpo ete andimaki pasi oyo ememaki Ye kino na kufa. Na bongo,
na ngolu ya Nzambe, Yesu akufaki nde mpo na bato nyonso.

Mwana na Nzambe azali ndeko ya bato nyonso

10 Emonanaki malamu ete, mpo na komema bana ebele na nkembo,
Nzambe oyo akela biloko nyonso mpe azali Nkolo na yango akomisa ya
kokoka na nzela ya pasi, mokonzi oyo asengelaki komema bango na lobiko.
11 Pamba te Mobulisi ya basumuki mpe bato oyo babulisami bazali kaka
na Tata moko. Yango wana Yesu azalaki na soni te ya kobenga bango
bandeko na Ye,
12 tango alobaki :
« Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko na Ngai,
nakokumisa Yo na banzembo kati na mayangani. »
13 Yesu alobaki lisusu :
« Nakotia elikya na Ngai kati na Ye ; »
Mpe lisusu :
« Ngai oyo, Ngai elongo na bana oyo Nzambe apesa Ngai. »

14 Boye, lokola bana yango bazali na nzoto mpe makila, Ye mpe
asanganaki elongo na bomoto na bango mpo ete, na nzela ya kufa na Ye,
asilisa nguya ya Satana oyo azalaki kosimba nguya ya kufa,
15 mpe akangola bato nyonso oyo, bomoi na bango mobimba, bakomaki
bawumbu likolo na kobanga kufa.
16 Pamba te ezali penza ya solo ete Yesu ayaki te mpo na kosunga ba-
anjelu, kasi mpo na kosunga nde bakitani ya Abrayami.
17 Yango wana asengelaki kozala ndenge moko na bandeko na Ye na
makambo nyonso mpo ete akoma Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo
atonda na boboto, mpe oyo bakoki kotiela motema na makambo oyo etali
boyokani ya moto elongo na Nzambe, mpe mpo ete akoka kosala mosala
ya bolimbisi masumu ya bato.
18 Pamba te, lokola Ye moko amonaki pasi tango amekamaki, akoki mpe
kosunga bato oyo bazali komekama.

3

Yesu aleki Moyize

1 Yango wana, bandeko basantu, bino oyo Nzambe abenga mpo na kozwa
bomengo ya Likolo, botalela kaka Yesu oyo biso tozali kondima lokola
Ntoma mpe Mokonzi ya Banganga-Nzambe.
2 Solo, azali sembo na miso ya Nzambe oyo aponaki Ye, ndenge Moyize
azalaki sembo kati na Ndako mobimba ya Nzambe.
3 Yesu amonanaki ete akoki mpo na kozwa lokumu monene koleka
Moyize ; ndenge moko mpe motongi ndako azali na lokumu monene
koleka ndako yango moko.
4 Pamba te, ezali na ndako moko te oyo ezangi motongi ; nzokande
Nzambe azali motongi ya biloko nyonso.
5 Moyize azalaki sembo lokola mosali kati na Ndako mobimba ya
Nzambe, mpo na kotatola na tina na makambo oyo Nzambe akoloba na
mikolo oyo ezalaki kolanda.
6 Kasi Klisto azali sembo lokola Mwana, Mokonzi ya Ndako ya Nzambe.
Mpe biso, tozali Ndako na Ye, soki kaka tozali kobatela makasi kino na
suka, kondima mpe lokumu oyo elikya epesaka biso.

Bopemi ya bandimi ya Nzambe

7 Yango wana, kolanda ndenge Molimo Mosantu alobi :
« Lelo, soki boyoki mongongo na Ye,
8 boyeisa mitema na bino mabanga te,
ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe,
na mokolo ya komekama kati na esobe
9 epai wapi batata na bino bamekaki ngai
mpe balukaki kotala mozindo ya motema na ngai
atako bamonaki misala na ngai
10 mibu tuku minei.
Yango wana, natombokelaki bato ya ekeke wana
mpe nalobaki :
‹ Mitema na bango ezali kobeba tango nyonso,
mpe bayebaki banzela na ngai te. ›
11 Boye, kati na kanda na ngai, nakataki seleka :
‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai ! › »

12 Bandeko na ngai, bosala keba ete moto moko te kati na bino azala
na motema mabe mpe azanga kondima kino kokabwana na Nzambe na
bomoi ;
13 kasi bolendisanaka bino na bino mokolo na mokolo, na tango nyonso
oyo bakoki nanu koloba « lelo, » mpo ete moko te kati na bino akosama
na masumu mpe akoma motema libanga.
14 Pamba te tozali solo lisanga na Klisto soki tosimbi makasi, kino na
suka, elikya oyo tozwaki wuta na ebandeli,
15 kolanda ndenge elobama :
« Lelo, soki boyoki mongongo na Ye,
boyeisa mitema na bino mabanga te,
ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe. »
16 Banani bayokaki mongongo ya Nzambe mpe batombokelaki Ye ? Ezali
te bato nyonso oyo Moyize abimisaki na Ejipito ?
17 Asilikelaki banani mibu tuku minei ? Ezali te bato oyo basalaki
masumu, oyo bibembe na bango ekweyaki kati na esobe ?
18 Epai ya banani Nzambe akataki seleka ete bakokota te kati na bopemi
na Ye ? Ezali te epai ya bato oyo baboyaki kotosa Ye ?
19 Boye, tomoni ete balongaki te kokota mpo ete bazangaki kondima.

4

1 Yango wana, lokola elaka ya kokota kati na bopemi ya Nzambe ezali
nanu, tosala keba ete moko kati na bino akanisa ete azangeli.
2 Pamba te, biso mpe toyokaki Sango Malamu lokola bango ; kasi mateya
oyo bayokaki esungaki bango ata na likambo moko te mpo ete bato oyo
bayokaki yango bayambaki yango na kondima te.
3 Sik'oyo, biso oyo tondimi, tozali kokota kati na bopemi yango kolanda
ndenge Nzambe alobaki :
« Yango wana, kati na kanda na ngai, nakataki seleka oyo :
‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai ! › »
Nzambe alobaki bongo, atako misala na Ye emonanaki wuta na tango oyo
akelaki mokili.
4 Pamba te, na esika moko, elobami boye na tina na mokolo ya sambo :
« Boye, na mokolo ya sambo, Nzambe akataki mosala nyonso oyo azalaki
kosala. »
5 Mpe, kati na eteni oyo esili koleka, alobi : « Bakotikala kokota te kati
na bopemi na ngai ! »
6 Boye, lokola emonani polele ete ezali nanu na bato oyo basengeli kokota
kati na bopemi yango, mpe ete bato oyo bazalaki bato ya liboso mpo na
koyoka Sango Malamu bakotaki te mpo ete batosaki Nzambe te,
7 yango wana Nzambe abongisi lisusu mokolo moko oyo azali kobenga
« lelo, » tango alobaki, sima na mikolo, na nzela ya Davidi :
« Lelo, soki boyoki mongongo na Ye,
boyeisa mitema na bino mabanga te. »
8 Pamba te, soki Jozue alonga penza kopesa bango bopemi, Nzambe
alingaki lisusu te koloba na tina na mokolo mosusu.
9 Boye, mpo na bato ya Nzambe, etikali na bopemi moko oyo ezali lokola
mokolo ya sambo oyo Nzambe apemaki.
10 Pamba te moto oyo akoti kati na bopemi ya Nzambe apemi na misala
na ye, ndenge kaka Nzambe apemaki na misala na Ye.
11 Yango wana, tosala makasi mpo na kokota kati na bopemi yango mpo
ete tokweya te kati na bozangi botosi lokola bana ya Isalaele.

12 Pamba te Liloba na Nzambe ezali na bomoi mpe na nguya, ekotaka koleka kutu mopanga oyo ezali na minu na bangambo nyonso mibale, ekomaka kino kokabola elimo mpe molimo, mikuwa mpe mafuta oyo ezalaka kati na mikuwa, mpe esosolaka malamu makanisi mpe mikano ya motema ya moto.
13 Kati na bikelamu nyonso, moko te ezali ya kobombama na miso ya Nzambe : nyonso ezali polele, mpe ezali ya kobombama te na miso ya Ye oyo akosambisa biso.

Yesu azali Mokonzi ya Banganga-Nzambe

14 Yango wana, lokola tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akatisa Likolo, Ye Yesu, Mwana na Nzambe, tosimba makasi kondima oyo totatolaka.
15 Pamba te tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akoki kosangana na bapasi na biso ; amekamaki kutu na makambo nyonso, ndenge biso mpe tozali komekama, kasi asalaki masumu te.
16 Boye, topusana na elikya nyonso pene ya Kiti ya Bokonzi ya ngolu mpo ete Nzambe ayokela biso mawa mpe tozwa ngolu, oyo ekosunga biso na tango oyo ekoki.

Bonganga-Nzambe ya Klisto

5

Klisto, Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe Mopesi lobiko

1 Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe aponamaka kati na bato mpe, lokola mosali ya Nzambe, atiamaka mpo na bolamu ya bato kati na makambo oyo etali boyokani na bango elongo na Nzambe. Mosala na ye ezali : kobonzela Nzambe makabo mpe bambeka mpo na masumu ya bato.
2 Azali na makoki ya kozala na boboto liboso ya bolembu ya bato oyo bazangi boyebi mpe basalaka masumu, pamba te ye moko mpe azali moto na bolembu.
3 Yango wana, likolo ya bolembu yango, asengeli kaka te kobonzaka mbeka mpo na masumu ya bato, kasi asengeli mpe kobonzaka yango mpo na masumu na ye moko.
4 Moto moko te akoki komikomisa mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde akomisaka moto mokonzi ya Banganga-Nzambe soki mpe kaka abengi ye, ndenge ezalaki mpo na Aron.
5 Ndenge moko mpe mpo na Klisto : amikomisaki te Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde alobaki na Ye :
« Ozali Mwana na Ngai ;
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo. »
6 Mpe, na esika mosusu kati na Makomi, alobaki :
« Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela,
kolanda molongo ya Melishisedeki. »
7 Wana Yesu azalaki kati na mokili, na mongongo makasi mpe na mpinzoli, azalaki kosambela mpe kobondela Ye oyo akokaki kobikisa Ye na kufa, mpe Nzambe ayokelaki Ye mpo na botosi na Ye.
8 Atako azalaki Mwana na Nzambe, kasi ayekolaki botosi na nzela ya pasi nyonso oyo amonaki.
9 Mpe tango kaka Nzambe akomisaki Ye ya kokoka, akomaki, mpo na bato nyonso oyo batosaka Ye, Mopesi lobiko ya seko ;

10 pamba te Nzambe atia Ye Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kolanda
molongo ya Melishisedeki.

Bilei ya mikolo

11 Tozali na makambo mingi ya koloba na tina na likambo oyo, kasi ezali
pasi mpo na kolimbola yango mpo ete bososolaka lisusu noki te.
12 Bosengelaki wuta kala kokoma balakisi ; kasi kino sik'oyo, bozali kaka
na posa ete moto ateya bino makambo ya ebandeli ya Liloba na Nzambe.
Bokomi kutu na posa ya miliki, kasi ya bilei ya makasi te.
13 Nzokande, moto nyonso oyo atikalaka kaka na miliki azali mwana
moke mpe ayebi te liloba oyo eteyaka bosembo.
14 Bilei ya makasi ezali mpo na mikolo, ba-oyo bayebi kokesenisa
malamu mpe mabe.

6

1 Yango wana, tokota na mateya oyo ekoki mpo na mikolo ; tolekisa tango
te na mateya ya ebandeli na tina na Klisto, mpe tozongela te mateya lokola
kobongola motema, kotika misala oyo ememaka na kufa, kondima kati na
Nzambe,
2 ndenge nyonso ya kobatisa, kotiela bato maboko, lisekwa ya bakufi,
mpe etumbu ya seko.
3 Soki Nzambe apesi biso nzela, tokomipesa nde na mateya oyo ekoki
mpo na mikolo.
4 Solo, ekoki kosalema te ete bato oyo Nzambe angengisaki na pole na
Ye, oyo bamekaki elengi ya likabo ya Lola, oyo basanganaki na Molimo
Mosantu,
5 oyo bamekaki elengi ya bolamu ya Liloba na Nzambe, oyo bamekaki
nguya ya mokili oyo ezali koya,
6 ekoki kosalema te ete bateya bango lisusu mateya ya kobongola lisusu
mitema soki bakweyi na masumu, pamba te bazali lisusu kobaka Mwana
na Nzambe na ekulusu, mpo na bango moko, mpe kosambwisa Ye na miso
ya bato.
7 Tango mabele oyo enokelaka mvula emelaka mayi mpe ebotaka matiti
ya tina mpo na bato oyo baloneli yango, Nzambe apambolaka yango.
8 Kasi soki ebimisi basende mpe banzube, ezalaka lisusu na tina te,
ezalaka mosika te ya kolakelama mabe, mpe esukaka na kozika na moto.
9 Atako tolobi bongo, balingami na ngai, tondimisami penza na tina na
bino ete tozali kozela lokola libula biloko ya malamu koleka, biloko oyo
ememaka na lobiko.
10 Pamba te Nzambe azangi bosembo te mpo ete abosana mosala na
bino mpe bolingo nyonso oyo botalisaki mpo na Kombo na Ye, na ndenge
bosungaki mpe bozali kokoba kosunga basantu.
11 Kasi tolingi ete moto nyonso kati na bino akoba kolakisa bolingo yango
kino na suka mpo ete makambo oyo bozali kotiela elikya ekokisama solo.
12 Tolingi te ete bokoma bagoyigoyi, kasi bomekola bato oyo bazwaka,
na nzela ya kondima mpe kokanga motema, biloko oyo Nzambe alaka.

Elikya ya solo

13 Tango Nzambe apesaki Abrayami elaka, akataki seleka na Kombo na
Ye moko, pamba te ezali na moto moko te oyo aleki Nzambe mpo ete Ye
Nzambe akata seleka na kombo na ye.
14 Alobaki : « Nakopambola yo solo mpe nakopesa yo bakitani ebele. »

15 Yango wana, Abrayami akangaki motema mpe azwaki oyo Nzambe
alakaki ye.
16 Nzokande, bato bakataka seleka na kombo ya moto oyo aleki bango,
mpe seleka ezalaka ndanga oyo esukisaka tembe nyonso.
17 Yango wana, Nzambe akataki seleka mpo na kolakisa na bato oyo
bazwaki elaka ete akobongola mokano na Ye te.
18 Mpo na yango, mpo ete, biso bato oyo totika nyonso mpo na kosimba
elikya ete tokozwa biloko oyo alakaki biso, tolendisama makasi, Nzambe
asalelaki makambo mibale oyo ebongwanaka te, oyo kati na yango ekoki
kosalema te ete Nzambe akosa.
19 Mpo na biso, elikya yango ezali lokola longo ya bomoi na biso ; epolaka
te mpe esimba biso makasi, ekota kino koleka rido, kati penza na Esika-
Oyo-Eleki-Bule
20 epai wapi Yesu akotaki mpo na biso lokola moto ya liboso, pamba te
akomaki Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo
ya Melishisedeki.

7

Melishisedeki aleki Aron

1 Melishisedeki azalaki mokonzi ya Salemi mpe Nganga-Nzambe ya
Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo. Ezali Melishisedeki nde akendeki kokutana na
Abrayami, wana Abrayami azali kozonga sima na ye kolonga bakonzi ;
mpe ezali Melishisedeki nde apambolaki Abrayami.
2 Abrayami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola
bomengo ya bitumba.
Kombo ya Melishisedeki elakisi « mokonzi ya bosembo. » Azali lisusu
mokonzi ya Salemi ; elingi koloba : mokonzi ya kimia.
3 Azalaki na tata te, mama te, bakoko te, mokolo ya mbotama te, mpe
mokolo ya kufa te ; azalaki lokola Mwana na Nzambe, mpe azali Nganga-
Nzambe mpo na libela.
4 Botala ndenge nini Melishisedeki azalaki moto monene mpo ete ezala
Abrayami, koko na biso, apesa ye eteni ya zomi ya bomengo na ye ya
bitumba !
5 Solo, Mibeko ya Moyize etindaki bana ya Levi, oyo bakomi Banganga-
Nzambe kozwa biteni ya zomi epai ya bandeko na bango, bato ya Isalaele,
oyo bazali mpe bato ya libota ya Abrayami.
6 Kasi Melishisedeki oyo azalaki kutu moto ya libota ya Levi te azwaki
eteni ya zomi ya Abrayami, mpe apambolaki moto oyo Nzambe apesaki
bilaka.
7 Nzokande, tembe ezali te ete ezali moto oyo azali na se nde azwaka
lipamboli kowuta na moto oyo aleki ye.
8 Botala lisusu : na ngambo moko, ezali bato oyo bakufaka nde bazali
kozwa biteni ya zomi ; kasi na ngambo mosusu, kolanda Makomi, ezali
moto na bomoi.
9 Boye, na mokuse, tokoki koloba ete Levi oyo azwaka biteni ya zomi
afutaki eteni ya zomi epai ya Melishisedeki na nzela ya Abrayami ;
10 pamba te, tango Melishisedeki akutanaki na Abrayami, Levi azalaki
nanu kati na mokongo ya koko na ye, Abrayami.

Klisto azali Nganga-Nzambe, kolanda molongo ya Melishisedeki

11 Boye, soki bato oyo bazwaki mobeko bakokaki kokoma ya kokoka na
nzela ya bonganga-Nzambe ya Balevi, mpo na nini kotia Nganga-Nzambe

mosusu, kolanda molongo ya Melishisedeki, kasi kolanda molongo ya Aron te ?
12 Nzokande, lokola bonganga-Nzambe ebongwani, mobeko mpe esengeli kobongwana.
13 Pamba te makambo yango etali Nganga-Nzambe oyo azali ya libota ya Levi te, kasi ya libota oyo moto na yango moko te atikala kosala na etumbelo.
14 Toyebi malamu ete Nkolo na biso azali ya libota ya Yuda, mpe Moyize atikalaki koloba eloko moko te na tina na bonganga-Nzambe ya libota ya Yuda.
15 Likambo oyo tozali kolobela ekomi lisusu polele koleka awa Nganga-Nzambe mosusu abimi, Nganga-Nzambe oyo akokani na Melishisedeki ;
16 akomi Nganga-Nzambe kolanda mibeko ya bomoto te, kasi kolanda nguya ya bomoi oyo ezali na suka te.
17 Pamba te, tala litatoli oyo baloba na tina na Ye :
« Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela,
kolanda molongo ya Melishisedeki. »
18 Boye, Nzambe alongolaki mobeko ya liboso mpo ete ezalaki makasi te mpe ezalaki na tina te.
19 Solo, Mibeko ya Moyize ebongisaki eloko moko te. Kasi elikya ya malamu koleka epesameli biso, elikya oyo, na nzela na yango, topusanaka pene ya Nzambe.

Klisto, Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na libela

20 Makambo wana nyonso esalemaki na nzela ya seleka oyo Nzambe akataki. Nzokande, mpo na Balevi, Nzambe akataki ata seleka te mpo ete bakoma Banganga-Nzambe.
21 Kasi Yesu akomaki Nganga-Nzambe na nzela ya seleka, tango Nzambe alobaki na Ye :
« Nkolo akati seleka, mpe akobongola mokano na Ye te :
‹ Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela. › »
22 Ezali na nzela ya seleka yango nde Yesu akoma ndanga ya boyokani oyo eleki motuya.
23 Mpe lisusu, Banganga-Nzambe bazalaki kokitana ebele, pamba te kufa ezalaki kopekisa bango kosala mosala na bango libela na libela.
24 Kasi mpo ete Yesu azali na bomoi seko na seko, Bonganga-Nzambe na Ye ezali mpo na libela.
25 Yango wana azali na makoki ya kobikisa libela, bato oyo bapusanaka pene ya Nzambe na nzela na Ye, mpo ete azali tango nyonso na bomoi mpo na kobondelaka Nzambe na tina na bango.
26 Boye, Yesu nde azali Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo abongi mpo na biso : azali Bule, asala ata mabe moko te, azali peto, akabwana na bato ya masumu, mpe Nzambe atombola Ye penza likolo koleka Likolo,
27 azali na posa te, lokola bakonzi mosusu ya Banganga-Nzambe, ya kotumbaka mbeka mokolo na mokolo mpo na masumu na Ye moko liboso, mpe, na sima, mpo na masumu ya bato, pamba te atumbaki mbeka yango mpo na masumu na bango mbala moko mpo na libela tango amikabaki Ye moko.
28 Bakonzi ya Banganga-Nzambe, oyo batiami na nzela ya Mibeko ya Moyize, bazali bato na bolembu ; kasi Mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo Nzambe atie na nzela ya maloba ya seleka, oyo eyaki sima na Mibeko ya Moyize, azali Mwana na Ye moko, oyo azali ya kokoka mpo na libela.

8

Klisto, Mokonzi ya Banganga-Nzambe ya Boyokani ya sika

1 Tala likambo oyo eleki motuya kati na makambo oyo tozali koloba :
tozali solo na Mokonzi se moko ya Banganga-Nzambe, Mokonzi oyo avandi
na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe kati na
Likolo.
2 Kuna na Likolo, asalaka mosala na Ye kati na Esika ya bule, elingi
koloba : Mongombo ya solo, oyo Ye moko Nkolo atonga, kasi bato te.

3 Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe atiamaka mpo na kobonza
makabo mpe bambeka. Boye Yesu, Mokonzi na biso ya Banganga-Nzambe,
asengeli mpe kozala na eloko ya kobonza lokola likabo to mbeka.
4 Soki azalaki na mokili, alingaki kozala ata Nganga-Nzambe te, pamba te
ezali kuna na Banganga-Nzambe oyo babonzaka makabo kolanda Mobeko,
5 ba-oyo basalaka na Esika ya bule oyo ezali kaka elilingi mpe elili ya
oyo ezali kati na Likolo. Yango wana, tango Moyize alingaki kotonga
Mongombo, Nzambe akebisaki ye boye : « Tala malamu mpe sala mosala
nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba. »

6 Kasi sik'oyo, Yesu azwi mosala oyo eleki motuya, pamba te azali
Moyokanisi kati na Boyokani oyo eleki malamu, Boyokani oyo etongami
na likolo ya bilaka ya malamu koleka.

Boyokani ya kala mpe Boyokani ya sika

7 Solo, soki boyokani ya liboso ezangaki pamela, tina ya koluka boyokani
ya mibale elingaki kozala te.
8 Nzokande, Nzambe apamelaki penza bato na Ye tango alobaki :
« Na mikolo ekoya, nakosala Boyokani ya sika
elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda :
9 ekozala ndenge moko te na boyokani
oyo nasalaki elongo na batata na bango
tango nasimbaki bango na loboko
mpo na kobimisa bango na Ejipito,
pamba te lokola bakataki boyokani na Ngai,
Ngai mpe napesaki bango mokongo,
elobi Nkolo.
10 Kasi tala Boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele,
sima na mikolo wana,
elobi Nkolo :
‹ Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango,
nakokoma yango kati na mitema na bango,
nakozala Nzambe na bango,
mpe bango bakozala bato na Ngai.
11 Moko te akoteya lisusu moninga to ndeko na ye
na koloba : Yeba Nkolo !
Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai,
kobanda na mwana moke kino na mokolo,
12 nakolimbisa mabe na bango
mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. › »

13 Awa Nkolo abengi Boyokani oyo « Boyokani ya sika, » elingi koloba
ete akomisi oyo ya liboso boyokani ya kala ; nzokande eloko oyo ekomi ya
kala mpe enuni ekomi pene ya kolimwa.

9

Losambo kati na Boyokani ya kala

1 Boyokani ya liboso ezalaki na mibeko ya losambo, mpe na Esika ya
bule oyo ezalaki ya mokili.
2 Batelemisaki Mongombo oyo ezalaki na biteni mibale : kati na eteni
ya liboso oyo bazalaki kobenga « Esika ya bule, » ezalaki na etelemiselo
ya minda, mesa mpe mapa oyo babonzi lokola makabo epai ya Nzambe.
3 Sima na rido ya mibale, ezalaki na etando oyo bazalaki kobenga
« Esika-Oyo-Eleki-Bule. »
4 Kati na yango, ezalaki na etumbelo ansa oyo basala na wolo ; ezalaki
mpe na Sanduku ya Boyokani, oyo babamba wolo na mobimba na yango.
Kati na Sanduku ya Boyokani, ezalaki na sani ya wolo, oyo batia mana kati
na yango ; lingenda ya Aron oyo ebimisaki mito ya banzete, mpe bitando
ya mabanga oyo batobolaki makomi ya mibeko ya boyokani.
5 Na likolo ya Sanduku, ezalaki na bililingi ya basheribe ya nkembo, oyo
ezipaki mofinuku ya Sanduku na nzela ya elili ya mapapu na yango. Kasi
tokoki te sik'oyo kolobela biloko oyo na molayi.
6 Wana biloko oyo nyonso esilaki kotiama, Banganga-Nzambe bazalaki
kokota, mbala na mbala, na eteni ya liboso ya Mongombo mpo na kosala
mosala na bango.
7 Kasi kati na eteni ya mibale, kaka mokonzi ya Banganga-Nzambe nde
azalaki kokota kuna mbala moko na mobu ; mpe asengeli komema makila
ya kobonzela Nzambe, mpo na ye moko mpe mpo na masumu oyo bato
basalaki na kozanga koyeba.
8 Na nzela ya biloko oyo, Molimo Mosantu azalaki kotalisa polele ete,
wana Mongombo ya liboso ezalaki nanu, nzela mpo na kokota kati na
Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki ya kokangama.
9 Mpe ezali elilingi ya makambo oyo ezali kosalema na tango oyo mpo
na kotalisa ete makabo mpe bambeka oyo babonzelaka Nzambe ezali
na makoki te ya kokomisa ya kokoka, mitema ya bato oyo basambelaka
ndenge wana.
10 Ezali na yango kaka malako na tina na bilei, masanga mpe ndenge
ebele ya komipetola : mibeko ya bomoto, oyo bazalaki kosalela kino na
tango oyo Nzambe abongolaki makambo nyonso.

Makila ya Yesu

11 Kasi tango Klisto ayaki lokola Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na
kopesa biso biloko oyo asilaki kozwa mpo na biso, akatisaki Mongombo ya
monene makasi mpe ya kokoka ; ezali Mongombo oyo esalema na maboko
ya bato te, ezali ya mokili oyo te.
12 Akotaki mbala moko mpo na libela kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule,
mpe abonzaki kuna makila ya bantaba te mpe ya bana ngombe te, kasi
abonzaki nde makila na Ye moko. Ezali ndenge wana nde azwelaki biso
lisiko ya libela.
13 Pamba te makila ya bantaba, makila ya bangombe ya mibali mpe
putulu ya bangombe ya basi, oyo basopelaka bato ya mbindo, epetolaka
kaka libanda ya nzoto ;
14 nzokande makila ya Klisto oyo, na nzela ya Molimo ya seko, amikabaki
Ye moko epai ya Nzambe lokola mbeka oyo ezangi mbeba, epetolaka
mitema na biso na misala oyo ememaka na kufa mpo ete tokoka kosalela
Nzambe na bomoi.

Boyokani ya sika na nzela ya mbeka ya Klisto

15 Yango wana, Klisto azali Moyokanisi kati na Boyokani ya sika, mpo ete
bato oyo Nzambe abenga bakoka kozwa libula ya seko oyo Nzambe alakaki
bango. Mpe bakoki solo kozwa yango, pamba te Klisto asilaki kokufa lokola
mbeka mpo na kosikola bango na masumu oyo basalaki tango bazalaki na
se ya bokonzi ya boyokani ya kala.
16 Pamba te soki moto akomi mokanda mpo ete moto songolo akitana
na biloko na ye na mokolo oyo akokufa, asengeli liboso kokufa mpo ete
biloko oyo akotika ekoma ya mokitani oyo ye asilaki kopona.
17 Mokanda yango ezwaka nguya kaka soki mokomi na yango akufi ;
kasi soki mokomi azali nanu na bomoi, ezali na nguya ata moke te.
18 Yango wana mpe, boyokani ya liboso ekokaki kozala na nguya te soki
makila esopanaki te.
19 Pamba te, tango Moyize asilisaki kotangela bato mitindo nyonso
ndenge ekomami kati na Mibeko, akamataki makila ya bana ngombe, ya
bantaba elongo na mayi, asopelaki buku mpe bato nyonso na nzela ya
etape ya nzete ya izope, oyo balinga elamba ya lino ya motane.
20 Alobaki : « Oyo ezali makila ya boyokani oyo Nzambe atindi bino
kobatela. »
21 Bongo, na makila yango, asopelaki lisusu Mongombo mpe bisalelo
nyonso ya losambo.
22 Pamba te, kolanda Mibeko, nyonso epetolamaka na makila ; mpe soki
makila etangi te, bolimbisi masumu ezali te.
23 Boye, lokola bililingi ya biloko oyo ezali kati na Likolo esengelaki
kopetolama ndenge wana, ezalaki na tina ete yango moko mpe biloko ya
Likolo epetolama na nzela ya bambeka oyo eleki malamu.

Yesu akotaki mbala moko mpo na libela

24 Pamba te Klisto akotaki te na Esika ya Bule oyo esalemaki na maboko
ya bato, oyo ezalaki kaka elilingi ya Esika ya Bule ya solo ; kasi akotaki
nde kati na Likolo yango moko mpo ete atelema sik'oyo liboso ya Nzambe
mpo na bolamu na biso.
25 Klisto akotaki kuna te mpo ete amikabaka mbala na mbala lokola
mbeka, ndenge mokonzi ya Banganga-Nzambe azalaki kokota mobu na
mobu kati na Esika ya Bule elongo na makila oyo ezalaki ya ye te.
26 Soki ezalaki bongo, mbele Klisto anyokwamaki mbala ebele wuta na
ebandeli ya mokili. Nzokande sik'oyo, na mikolo oyo ya suka, amonani
mbala kaka moko mpo na kolongola masumu na nzela ya mbeka na Ye.
27 Bongo ndenge kaka ekatama ete moto nyonso asengeli kokufa mbala
moko, mpe, sima na yango, kosambisama eya,
28 ndenge wana mpe Klisto, oyo amikabaki lokola mbeka mbala moko
mpo na kolongola masumu ya bato ebele, akoya na mbala ya mibale, mpo
na kolongola masumu ya bato te, kasi mpo na kobikisa bato oyo bazali
kozela Ye na posa makasi.

10

Motuya ya mbeka ya Klisto

1 Mobeko ya Moyize ezali kaka elilingi ya biloko oyo ekoya, ezali penza
bosolo na yango te ; yango wana, ezali na makoki te ya kokomisa ya
kokoka, bato oyo bapusanaka pene ya Nzambe na nzela ya bambeka ya
ndenge moko kaka oyo bapesaka tango nyonso mpe mobu na mobu.
2 Soki ezalaki na makoki yango, mbele bato oyo bapesaka bambeka
yango balingaki wuta kala kotika kopesa yango, pamba te balingaki

kopetolama mbala moko mpo na libela, mpe balingaki lisusu komitungisa
te mpo na masumu na bango.
3 Nzokande, mobu na mobu, bambeka wana ezalaki kozongisa masumu
na makanisi na bango,
4 pamba te makila ya bangombe ya mibali mpe ya bantaba ezali na
makoki te ya kolongola masumu.
5 Yango wana, tango Klisto ayaki na mokili, alobaki :
« Ozalaki na posa te ya bambeka to ya makabo,
kasi osalaki ngai nzoto.
6 Osepelaki te na bambeka ya kotumba
mpe na bambeka mpo na masumu.
7 Bongo nalobaki : ‹ Tala ngai oyo, nayei,
nayei, oh Nzambe, mpo na kosala mokano na Yo,
kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na buku. › »
8 Alobaki liboso :
« Ozalaki na posa te mpe osepelaki te na bambeka, na makabo,
na bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. »
Nzokande ezalaki kopesama kolanda Mibeko.
9 Alobaki lisusu : « Tala ngai oyo, nayei mpo na kosala mokano na Yo. »
Boye, alongolaki losambo ya liboso mpo na kotia losambo ya mibale.
10 Mpe ezali mpo na mokano yango ya Nzambe nde topetolamaka na
masumu, na nzela ya mbeka ya nzoto na Ye moko Yesu-Klisto, oyo akabaki
mbala moko mpo na libela.
11 Mpo na kosala mosala na ye ya bonganga, Nganga-Nzambe nyonso
azalaki kokende na esika na ye ya mosala mokolo na mokolo, mpe azalaki
kopesa mbala na mbala bambeka ya ndenge moko oyo ezalaki kutu na
makoki te ya kolongola masumu ya bato.
12 Kasi sima na Klisto kobonza mbeka moko kaka mpo na masumu,
avandi mpo na libela na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe.
13 Wuta tango wana, azali kozela ete Nzambe akomisa banguna na Ye
enyatelo makolo na Ye.
14 Pamba te, na nzela ya likabo moko kaka, akomisaki bato ya kokoka
mpo na libela, ba-oyo apetolaki na masumu.
15 Molimo Mosantu mpe azali kotatola epai na biso na tina na Ye, pamba
te alobaki liboso :
16 « Tala boyokani oyo nakosala elongo na bango
sima na mikolo wana, elobi Nkolo :
Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango,
mpe nakokoma yango kati na mitema na bango. »
17 Bongo na sima, abakisaki :
« Nakokanisa lisusu te,
ezala masumu na bango to mabe na bango. »
18 Nzokande, soki Nzambe alimbisi moto masumu, ezalaka lisusu te na
likabo ya kopesa mpo na masumu.

Koyika mpiko kati na Kondima

Kobatela elikya

19 Yango wana, bandeko na ngai, tozali solo na elikya ete tokokota na
Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo ete Yesu asopaki makila na Ye.
20 Afungolelaki biso nzela ya sika mpe ya bomoi na nzela ya rido ya
Tempelo, oyo ezali nzoto na Ye moko.

21 Boye, tozali na Mokonzi Monene ya Banganga-Nzambe, oyo azali
Mokonzi ya Ndako ya Nzambe.
22 Na bongo, topusana pene ya Nzambe na motema mobimba, na
kondima nyonso, na motema oyo epetolami na makanisi nyonso ya mabe,
mpe na nzoto oyo esukolami na mayi ya peto.
23 Tobatela makasi elikya oyo tozali kondima ete ezali ya solo, pamba te
Ye oyo apesaki biso bilaka akosaka te.
24 Tosenzelana biso na biso mpo na kotindikana na bolingo mpe na
misala ya malamu.
25 Tokima Bandako ya Nzambe na biso te, ndenge bato mosusu
bamesana kosala ; kasi tolendisana biso na biso, wana bozali komona ete
mokolo ya Nkolo ekomi pene.
26 Pamba te, soki tokobi kosala masumu na nko sima na koyeba bosolo,
mbeka mosusu mpo na bolimbisi ya masumu ekozala lisusu te ;
27 ekotikala kaka kozela na somo penza kosambisama mpe moto makasi
oyo ekozikisa banguna ya Nzambe.
28 Soki babomaka na mawa te moto oyo abuki Mobeko ya Moyize, na
litatoli ya bato mibale to misato,
29 ekozala boni mpo na moto oyo atioli Mwana na Nzambe, amoni pamba
makila ya boyokani, oyo epetolaki ye, mpe afingi Molimo ya ngolu ?
30 Toyebi malamu Ye oyo alobaki : « Ngai nde nazongisaka mabe na
mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto ; » mpe : « Nkolo akosambisa bato
na Ye. »
31 Ezali somo makasi kokweya na maboko ya Nzambe na bomoi !
32 Bokanisa lisusu mikolo ya liboso, na tango Nzambe afungolaki bino
miso mpo ete bokoma komona pole, boyikaki mpiko kati na bapasi ya
makasi.
33 Ezalaki na batango oyo bazalaki kofinga bino, konyokola bino na miso
ya bato ; ezalaki mpe na batango oyo bozalaki kokabola pasi elongo na
bato oyo bazalaki konyokwama.
34 Bokabolaki pasi elongo na bakangami ya boloko, mpe bondimaki na
esengo nyonso ete babotola ata biloko na bino, pamba te boyebaki ete
bozali na bomengo ya kitoko koleka, bomengo oyo ekowumela libela na
libela.
35 Boye, bobungisa elikya na bino te, pamba te lifuti monene ekangani
na yango.
36 Na bongo, boyika mpiko mpo ete, sima na bino kokokisa mokano ya
Nzambe, bozwa biloko oyo alakaki.
37 Etikali moke, moke penza,
ete Ye oyo asengeli koya aya,
mpe akoya kala te.
38 Moto na ngai ya sembo akobika na nzela ya kondima ;
kasi soki azongi sima, nakosepela na ye te.
39 Biso tozali te na molongo ya bato oyo bazongaka sima mpo na
kobungisa bomoi na bango, kasi tozali na molongo ya bato oyo bazali na
kondima mpo ete tobikisama.

11

Ndakisa ya bilombe ya kondima

1 Nzokande kondima ezali ndanga ya kozwa biloko oyo tozali kolikya
epai ya Nzambe, mpe kobika lokola nde tosili kozwa biloko yango atako
tozali komona yango te.
2 Ezali mpo na kondima nde Nzambe asepelaki na bato ya kala.
3 Ezali na kondima nde tososolaka ete mokili esalemaki na nzela ya
Liloba na Nzambe, mpe ete biloko oyo emonanaka esalemaki na nzela
ya biloko oyo emonanaka te.
4 Mpo na kondima, Abele abonzelaki Nzambe mbeka ya malamu koleka
oyo ya Kayina. Mpo na kondima, Nzambe atatolaki na tina na ye ete
azali moto ya sembo, pamba te Nzambe andimaki makabo na ye. Mpo
na kondima, Abele alobaka kino lelo atako asila kokufa.
5 Mpo na kondima, Enoki amemamaki kino epai ya Nzambe. Boye,
atikalaki komona kufa te. Bamonaki ye lisusu te, pamba te Nzambe azwaki
ye. Liboso na Enoki konetolama, Makomi etatolaki na tina na ye ete
asepelisaki Nzambe.
6 Nzokande, moto moko te akoki kosepelisa Nzambe soki azangi
kondima, pamba te moto oyo azali kopusana pene ya Nzambe asengeli
kondima ete Nzambe azali mpe afutaka bato oyo balukaka Ye.
7 Mpo na kondima, Noa atosaki Nzambe mpe atongaki masuwa mpo
na lobiko ya libota na ye, sima na ye koyoka makebisi ya Nzambe na
tina na makambo oyo ezalaki nanu komonana te. Mpo na kondima,
Noa amonisaki mabe ya mokili mpe akomaki mokitani ya bosembo oyo
ezwamaka na nzela ya kondima.
8 Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe
atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula.
Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende.
9 Mpo na kondima, avandaki lokola mopaya kati na mokili oyo Nzambe
alakaki ye ; azalaki kovanda na bandako ya kapo lokola Izaki mpe Jakobi
oyo mpe bazwaki elaka ya ndenge moko na ye.
10 Pamba te Abrayami azalaki kozela engumba oyo ezali na miboko
oyo ebukanaka te, engumba oyo Ye moko Nzambe azali Mobongisi mpe
Motongi na yango.
11 Mpo na kondima, Sara mpe azwaki makoki ya komema zemi atako
mibu na ye ya kobota esilaki koleka wuta kala, pamba te andimaki ete Ye
oyo apesaki ye elaka akosaka te.
12 Yango wana, wuta na moto oyo akomaki mpaka mpe pene ya kokufa,
bato babotamaki ebele penza lokola minzoto ya likolo mpe lokola zelo ya
libongo ya ebale, oyo bakoki kutu kotanga te.
13 Bato nyonso wana bakufaki kati na kondima mpe batikalaki kozwa te
biloko oyo Nzambe alakaki bango, kasi bamonaki yango kaka na mosika
mpe bapesaki yango mbote. Bandimaki ete bazali solo bapaya mpe baleki
nzela kati na mokili.
14 Bato oyo balobaka ete bazali bapaya mpe baleki nzela kati na mokili
batalisaka polele ete bazali koluka mokili na bango.
15 Mpe soki bakanisaki mokili oyo batikaki, mbele balingaki kozonga
lisusu kuna.
16 Kasi sik'oyo bazali koluka mokili ya kitoko penza, elingi koloba mokili
ya Likolo. Yango wana Nzambe azalaka na soni te tango babengaka Ye
« Nzambe na bango, » pamba te abongisela bango engumba moko ya
kitoko.
17 Mpo na kondima, Abrayami akabaki Izaki lokola mbeka tango Nzambe
amekaki ye motema ; amilengelaki mpo na kokaba mwana na ye wana
kaka moko, atako azalaki na elaka.

18 Nzambe alobaki na ye : « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa
bakitani. »
19 Abrayami azalaki na elikya ete Nzambe azali na makoki ya kosekwisa
Izaki longwa na bakufi, yango wana Nzambe azongiselaki ye mwana na
ye : yango ezalaki kaka elilingi.
20 Mpo na kondima, Izaki apambolaki Jakobi mpe Ezawu mpo na lolenge
ya bomoi oyo basengelaki kobika na mikolo oyo esengelaki koya.
21 Mpo na kondima, wana Jakobi akomaki pene ya kokufa, apambolaki
mwana moko na moko ya Jozefi mpe agumbamaki na koyekamela songe
ya lingenda.
22 Mpo na kondima, wana Jozefi akomaki na suka ya bomoi na ye,
asakolaki kobima ya bana ya Isalaele longwa na Ejipito mpe apesaki
mitindo na tina na mikuwa na ye.
23 Mpo na kondima, baboti ya Moyize babombaki mwana na bango,
Moyize, sanza misato sima na mbotama na ye, pamba te bamonaki ete
azali kitoko mingi mpe babangaki te mobeko ya mokonzi.
24 Mpo na kondima, wana Moyize akomaki mokolo, aboyaki ete babenga
ye « mwana mobali ya mwana mwasi ya Faraon. »
25 Aponaki komona pasi elongo na bato ya Nzambe, na esika ya kosepela
mwa tango moke na bomoi ya masumu ;
26 pamba te amonaki ete kotiolama lokola Klisto ezali malamu koleka
bomengo ya Ejipito, mpo ete azalaki kotalela lifuti oyo ezali koya.
27 Mpo na kondima, Moyize abangaki te kanda ya mokonzi mpo na
kobima longwa na Ejipito, mpe atikalaki ngwi na mokano na ye lokola
nde azali komona Nzambe oyo amonanaka te.
28 Mpo na kondima, asepelaki feti ya Pasika mpe apesaki mitindo ete
bapakola makila na bikuke mpo ete anjelu mobomi aboma te bana mibali
ya liboso ya bana ya Isalaele.
29 Mpo na kondima, bato ya Isalaele bakatisaki ebale monene ya Barozo
lokola nde bazali kotambola na mabele ya kokawuka ; kasi tango bato ya
Ejipito bamekaki kosala lokola bango, bazindaki.
30 Mpo na kondima, bamir ya Jeriko ekweyaki tango bana Isalaele
batambolaki zingazinga na yango mikolo sambo.
31 Mpo na kondima, Raabi, mwasi ya ndumba, akufaki te elongo na bato
oyo bazalaki kotosa Nzambe te, pamba te ayambaki banongi na boboto.
32 Bongo naloba lisusu nini ? Pamba te nakozanga tango soki nabandi
koloba na tina na Jedeon, Baraki, Samison, Jefite, Davidi, Samuele mpe
basakoli.
33 Mpo na kondima, balongaki bokonzi ebele, batambolisaki makambo
na bosembo mpe bamonaki bilaka ya Nzambe kokokisama mpo na bango ;
bakangaki ata minoko ya bankosi,
34 balongaki nguya ya moto oyo ezalaki kopela makasi mpe babikaki na
kufa ya mopanga. Atako bazalaki bato ya bolembu, bakomaki makasi na
bitumba mpe bakimisaki mampinga ya basoda ya bapaya.
35 Mpo na kondima, basi bamonaki bato na bango, oyo bakufaki kozonga
lisusu na bomoi.
Bato mosusu bandimaki ata konyokwama mpe baboyaki ete basikola
bango, mpo bayebaki ete bakosekwa mpe bakozala na bomoi oyo ezali
kitoko koleka.
36 Bamosusu batiolamaki, babetamaki fimbu, batiamaki minyololo mpe
babwakamaki na boloko ;

37 bamosusu babomaki bango na mabanga, bakataki bango na biteni
mibale na si, babomaki bango na mopanga, bakomaki na bomoi ya
koyengayenga mpe bakomaki kolata baposo ya bameme mpe ya bantaba ;
bakelelaki na nyonso, banyokolaki bango mpe bayokisaki bango pasi :
38 ya solo, mokili etikalaki lisusu malamu te mpo na bango, bakomaki
koyengayenga kati na bisobe, na bangomba, kati na bibombamelo ya
mabanga mpe na mabulu oyo ezalaka na se ya mabele.
39 Kati na bango nyonso wana, atako Nzambe asepelaki na bango mpo
na kondima na bango, moko te azwaki biloko oyo Nzambe alakaki bango.
40 Nzambe asalaki mabongisi ya kitoko penza mpo na biso, pamba te
alingaki ete bakoma bato ya kokoka nzela moko na biso.

12

Molende kati na pasi

1 Yango wana, lokola batatoli ebele bazingeli biso, tobwaka mikumba
mpe masumu nyonso oyo ezali kozingela biso na bangambo nyonso mpe
topota mbangu, na molende nyonso, kati na momekano oyo ezali liboso
na biso.
2 Tika ete miso na biso etalaka kaka Yesu oyo azali Mobandisi mpe
Mokokisi ya kondima ; pamba te, na esika ya esengo oyo ebongisama mpo
na Ye, andimaki kokufa na ekulusu mpe koyoka soni makasi, mpe avandi
sik'oyo na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe.
3 Bokundolaka mozindo ya Ye oyo akangaki motema liboso ya basumuki
oyo bazalaki konyokola Ye, mpo ete bobungisa te molende mpe mpiko na
bino.
4 Na etumba na bino ya kotelemela masumu, nanu bobundi te kino
kondima ata kokufa.
5 Mpe bobosani maloba nyonso ya malendisi oyo ayebisaki bino ndenge
tata ayebisaka bana :
« Mwana na Ngai, kozwa na pamba te etumbu ya Nkolo,
mpe kobungisa mpiko na yo te soki apameli yo.
6 Pamba te Nkolo apamelaka moto oyo Ye alingaka,
apesaka etumbu na moto nyonso
oyo Ye ayebaka lokola mwana na Ye. »
7 Bokangaka motema liboso ya bapasi oyo Nzambe apesaka bino lokola
etumbu, pamba te azwaka bino lokola bana na Ye. Boni, ezali solo na
mwana oyo tata na ye apesaka ye etumbu te ?
8 Soki bapesi bino etumbu te ndenge bana nyonso bazwaka, elingi koloba
ete bozali bana bazanga tata, kasi bana ya ndako te.
9 Mpo ete biso nyonso tozalaki na batata ya mosuni, oyo bazalaki kopesa
biso bitumbu, mpe tozalaki kaka kotosa bango, bongo mpo na nini te
kotosa Tata ya milimo mpo ete tozwa bomoi ?
10 Batata na biso bazalaki kopesa biso bitumbu mpo na mwa tango moke,
ndenge mitema na bango ezalaki kolinga ; kasi Nzambe apesaka biso
etumbu mpo na bolamu na biso, mpo ete tokoka kosangana na bosantu
na Ye.
11 Moto moko te azalaka na esengo soki bapesi ye etumbu, pamba te
epesaka mawa ; kasi sima na tango, etumbu ebotaka lokola mbuma, epai
ya moto oyo bapesi yango : bomoi ya bosembo mpe ya kimia.
12 Yango wana, bolendisa maboko na bino, oyo ebandi kolemba mpe
bokembisa mabolongo na bino, oyo ekomi kolenga.

13 Bosala banzela ya alima mpo na makolo na bino, mpo ete lokolo ya
tengu-tengu elongwa te, kasi ebika nde.

Kotambola na bomoi ya bosantu

14 Bolukaka kovanda na kimia elongo na bato nyonso mpe kotambola na
bomoi ya bosantu, pamba te moko te akomona Nkolo soki azangi bosantu.
15 Bosenzelaka ete moto moko te azanga ngolu ya Nzambe ; bosenzelaka
mpe ete mosisa moko te ya bololo ebotama mpo na kokotisa mobulu mpe
kobebisa bomoi ya bato ebele kati na bino.
16 Bosenzelaka ete moto moko te atambola na bomoi ya pite to atiola
Nzambe lokola Ezawu oyo atekaki bokulutu na ye likolo ya biloko ya kolia.
17 Boyebi malamu ete, na sima, tango alingaki kokitana na lipamboli
kowuta na tata na ye, azangelaki yango, pamba te alongaki te kobongola
mokano ya tata na ye atako asengaki lipamboli yango na kolela.
18 Bino, bopusani te, lokola bana ya Isalaele, pene ya ngomba oyo
bakokaki kosimba mpe ezali kopela moto, pene ya lipata, pene ya molili
makasi, pene ya mopepe makasi,
19 pene ya lokito ya kelelo to mpe pene ya mongongo oyo ezali kobimisa
maloba na lolenge ete bato oyo bayokaki maloba yango basengaki ete
bayoka lisusu te ata liloba moko,
20 pamba te babangaki mitindo oyo epesamaki : « Moto nyonso oyo
akosimba ngomba, ezala soki ezali nyama, bakoboma ye to yango na
mabanga. »
21 Mpo na somo makasi ya makambo oyo amonaki, Moyize agangaki :
« Nazali kolenga na somo ! »
22 Kasi, bopusani nde pene ya ngomba Siona, pene ya Yelusalemi ya
Likolo, engumba ya Nzambe na bomoi ; pene ya bankoto na bankoto ya
ba-anjelu oyo basangani mpo na kosepela,
23 pene ya lisanga ya bana liboso ya Nzambe, ba-oyo bakombo na bango
ekomama kati na Likolo ; pene ya Nzambe, Mosambisi ya bato nyonso ;
pene ya milimo ya bato ya sembo oyo Nzambe akomisaki bato ya kokoka ;
24 pene ya Yesu, Moyokanisi ya Boyokani ya sika ; mpe pene ya makila
na Ye, oyo esopanaki mpe egangaka koleka makila ya Abele.
25 Bosala penza keba ete boboya te koyoka Ye oyo alobaka ! Pamba te
soki bato wana bazangaki te kozwa etumbu tango baboyaki koyoka Ye oyo
azalaki kokebisa bango awa na mokili, ekozala ndenge nini mpo na biso
soki toboyi koyoka Ye oyo akebisaka biso wuta na Likolo ?
26 Ye oyo mongongo na Ye eningisaki mokili na tango ya kala apesi
lelo elaka oyo : « Na mbala oyo lisusu, nakoningisa kaka mabele te, kasi
nakoningisa mpe Likolo. »
27 Maloba oyo « na mbala oyo lisusu » elakisi ete biloko oyo ekoki
koningana elimwe mpo ete oyo eninganaka te etikala mpo na libela.
28 Yango wana, lokola tozali kozwa Bokonzi oyo eninganaka te, to-
zongisaka matondi mpe tosalelaka Nzambe na lolenge oyo esepelisaka Ye :
na botosi mpe na kobanga.
29 Pamba te Nzambe na biso azali moto oyo ezikisaka.

13

Mitindo ya ndenge na ndenge

1 Tika ete bondeko ewumela kati na bino !
2 Bolemba te koyambaka malamu bapaya, pamba te, na nzela wana, bato
mosusu bayambaki ba-anjelu wana bayebaki te ete bazali solo ba-anjelu.

3 Bokanisaka bato oyo bazali kati na boloko lokola nde bino mpe bozali
kati na boloko elongo na bango. Bokanisaka bato oyo bazali komona pasi,
mpo ete bino mpe bozali na nzoto oyo emonaka pasi.
4 Tika ete moto nyonso apesa libala lokumu, mpe mbeto ya libala ezala
peto, pamba te Nzambe akosambisa bato na pite mpe bato na bikobo.
5 Bozalaka na lokoso ya mbongo te, bosepelaka nde na oyo bozali na
yango, pamba te Ye moko Nzambe alobaki : « Nakotikala kokabwana na
yo te, nakotikala kosundola yo te. »
6 Boye tokoki koloba na elikya nyonso :
« Nkolo azali Mosungi na ngai, nakobanga te ;
bato bakoki kosala ngai nini ? »
7 Bokanisaka bakambi na bino, oyo bateyaki bino Liloba na Nzambe ;
botala ndenge nini suka ya bomoi na bango ezalaki, mpe bomekola
kondima na bango.
8 Yesu-Klisto azali ndenge moko : lobi oyo ewuti koleka, lelo, mpe libela
na libela.
9 Bolandaka te lolenge nyonso ya mateya ya sika, pamba te ebongi ete
mitema na biso elendisama na nzela ya ngolu ya Nzambe, kasi na nzela
te ya mibeko oyo esungaki ata moke te bato oyo bazalaki kotosa yango.
10 Tozali na etumbelo, kasi Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na
Mongombo bazali na bokonzi te ya kolia mbeka oyo babonzi na likolo
ya etumbelo yango,
11 pamba te banzoto ya banyama oyo mokonzi ya Banganga-Nzambe
amemaka makila na yango kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule lokola mbeka mpo
na bolimbisi ya masumu, etumbamaka na libanda ya molako.
12 Yango wana Yesu mpe akufaki na libanda ya mboka mpo na kobulisa
bato na nzela ya makila na Ye moko.
13 Boye, biso mpe tokende epai ya Yesu na libanda ya molako, na
kondima koyoka soni oyo Ye ayokaki ;
14 pamba te, kati na mokili oyo, tozali na engumba moko te oyo
ekowumela libela na libela, kasi tozali nde koluka engumba oyo ezali koya.
15 Yango wana, na nzela ya Yesu, tobonzelaka Nzambe tango nyonso
mbeka ya masanzoli, elingi koloba : mbuma ya bibebu oyo etatolaka
polele Kombo na Ye.
16 Bobosanaka te kosala bolamu mpe kosunga bato, pamba te yango nde
bambeka oyo Nzambe asepelaka na yango.
17 Botosaka bakambi na bino mpe bosalelaka mitindo oyo bapesaka bino,
pamba te bazali bakengeli ya milimo na bino mpe bakosamba likolo na
bino liboso ya Nzambe. Bosalaka bongo mpo ete basala mosala na bango
na esengo, kasi na koyimayima te, soki te bokozanga litomba.
18 Bosambelaka mpo na biso ! Pamba te tondimisami penza ete tozali
na mitema ya peto mpe tozwi mokano ya kotambola na bomoi ya lokumu
kati na makambo nyonso.
19 Nazali penza kosenga na bino ete bobondela Nzambe mpo ete
bazongisa ngai na lombangu epai na bino.

Mapamboli mpe bambote ya suka

20 Tika ete Nzambe ya kimia, Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Mobateli
monene ya bameme, Yesu, Nkolo na biso, na nzela ya makila ya Boyokani
ya seko,
21 apesa bino makoki ya kosalaka bolamu ya lolenge nyonso mpo na
kokokisa mokano na Ye, mpe asala kati na biso makambo nyonso oyo

esepelisaka Ye, na nzela ya Yesu-Klisto ! Tika ete nkembo ezonga epai na Ye, mpo na libela na libela ! Amen !

22 Nazali kosenga na bino bandeko na ngai ete bokanga motema na koyamba malendisi oyo nakomeli bino na mokuse penza.

23 Boyeba ete ndeko na biso, Timote, asilaki kobima na boloko. Soki akoya noki, nakoya nzela moko na ye mpo na komona bino.

24 Bopesa mbote na bakambi na bino nyonso mpe na basantu nyonso. Bandeko ya Itali batindeli bino mbote.

25 Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na bino nyonso !

Mokanda ya
Jake

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Jake, mosali na Nzambe mpe na Nkolo Yesu-Klisto ;

Epai ya mabota zomi na mibale oyo epalangana kati na biloko :

Napesi bino mbote.

Komekama mpe kokanga motema

2 Bandeko na ngai, bomona lokola likambo ya esengo, lolenge nyonso ya
komekama oyo bozali kokutana na yango.
3 Pamba te boyebi malamu ete komekama ya kondima na bino ebotaka
kokanga motema.
4 Nzokande kokanga motema na bino esengeli te kosuka na nzela mpo
ete bokoma bato bakemba mpe bakoka kati na kondima, bato oyo bazangi
pamela.

Libondeli ya kondima

5 Soki moko kati na bino azangi bwanya, tika ete asenga yango epai ya
Nzambe oyo akopesa ye yango ; pamba te Nzambe apesaka moto nyonso
na motema malamu mpe na kopamela te.
6 Kasi asengeli kosenga na kondima, na kotia tembe te ; pamba te moto
oyo atiaka tembe azali lokola mbonge ya ebale oyo mopepe ezali koningisa
mpe kobwaka epai na epai.
7 Moto ya ndenge wana atia motema te ete akoki kozwa eloko kowuta
na Nkolo :
8 azali moto ya mitema mibale, moto oyo akangamaka na likanisi moko
te na nyonso oyo asalaka.

Babola mpe bazwi

9 Tika ete ndeko oyo akelela asepela mpo ete Nzambe akotombola ye,
10 mpe oyo azali mozwi asepela mpo ete Nzambe akokitisa ye ; pamba
te mozwi akoleka lokola fololo ya elanga.
11 Ndenge fololo ekawukaka, ekweyaka mpe ebungisaka kitoko na yango
na tango ya moyi makasi, ndenge wana mpe mozwi akolimwa kati na
misala na ye nyonso.

Komekama mpe baposa ya nzoto

12 Esengo na moto oyo akangaka motema na tango ya komekama !
Pamba te sima na ye kolonga komekama, akozwa motole ya bomoi, oyo
Nzambe alakaki na bato oyo balingaka Ye.
13 Tika ete moto moko te, liboso ya komekama, aloba : « Nzambe nde
azali kotindika ngai na kosala mabe. » Pamba te mabe ekoki te kotindika
Nzambe na mabe, mpe Nzambe atindikaka moto moko te na kosala mabe.
14 Kasi moto nyonso atindikamaka na mabe soki abendami mpe
akangami na motambo ya baposa mabe ya nzoto na ye moko.
15 Bongo soki baposa mabe yango ekoli kati na moto, ebotaka lisumu ;
mpe lisumu ememaka na kufa.

16 Bandeko balingami, bomikosa te :
17 bolamu nyonso mpe likabo nyonso ya kitoko ewutaka kaka na Likolo,
epai ya Tata ya pole, oyo, kati na Ye, molili ezalaka te, mpe abongwanaka
te.
18 Akomisaki biso bana na Ye na nzela ya Liloba ya bosolo, na mokano
na Ye moko, mpo ete tozwa esika ya liboso kati na bikelamu na Ye nyonso.

Koyoka mpe kotosa Liloba na Nzambe

19 Bandeko balingami, bosimba likambo oyo : tika ete moto nyonso
awelelaka koyoka, kasi awelelaka te koloba mpe kosilika ;
20 pamba te kanda ya moto ekokisaka te makambo ya sembo na miso ya
Nzambe.
21 Yango wana, bobwaka makambo nyonso ya bosoto mpe misala nyonso
ya mabe, bondima na komikitisa Liloba oyo elonamaki kati na mitema na
bino, pamba te ezali na nguya ya kobikisa bino.
22 Botiaka na misala Liloba na Nzambe ; kasi bosukaka kaka te na koyoka
yango, soki te bokomikosa bino moko na pamba.
23 Moto oyo ayokaka Liloba kasi atiaka yango te na misala, akokani na
moto oyo amitali na talatala
24 mpe, sima na ye komitala, akei mpe, kaka na tango yango, abosani
ndenge azali.
25 Nzokande moto oyo amipesaka na koyekola mobeko oyo ekoka
na nyonso mpe epesaka bonsomi, bongo atosaka yango tango nyonso,
asukaka kaka na koyoka te, kasi atiaka na misala : moto yango akozala
moto ya esengo na nyonso oyo akosala.
26 Moto oyo akanisaka ete asambelaka Nzambe, kasi ayebaka te kobatela
lolemo na ye, azali komikosa ye moko, mpe kosambela na ye ezali na tina
te.
27 Kosambela ya solo mpe ya peto na miso ya Nzambe, Tata na biso,
ezali : kosunga bana bitike mpe basi bakufisa mibali, kati na bapasi na
bango, mpe komibatela peto liboso ya makambo ya mokili.

2

Kondima mpe misala

1 Bandeko na ngai, bosangisaka te kopona bilongi mpe kondimela Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, oyo atonda na nkembo.
2 Ndakisa : soki moto moko akoti kati na ndako na bino ya mayangani,
alata penza bilamba ya talo mpe lopete ya wolo ; bongo mobola mpe akoti,
alata bilamba na ye ya bobola.
3 Soki boweleli koyamba moto oyo alati bilamba ya talo mpe bolobi na
ye : « Tala esika ya kitoko oyo ebongisami mpo na yo, » kasi bolobi na
mobola : « Yo, kende kotelema kuna » to « vanda awa na mabele, na se ya
enyatelo makolo na ngai ; »
4 boni, wana boponi bilongi te kati na bino, mpe bokomi te koyekola
bato na nzela ya makanisi mabe ?
5 Bandeko na ngai ya bolingo, boyoka : Nzambe apona te bato oyo mokili
ezali kobenga babola mpo ete bazala bato ya bomengo kati na kondima
mpe bazwa Bokonzi oyo alaka epai ya bato oyo balingaka Ye ?
6 Nzokande bino, bomonaka babola bato pamba. Boni, bato oyo
banyokolaka bino mpe bafundaka bino na bisambiselo, ezali bazwi te ?
7 Ezali bango te bato babebisaka lokumu ya kombo kitoko oyo Nzambe
apesa bino ?

8 Soki bozali kokokisa Mobeko ya Bokonzi ya Nzambe, oyo ezali kati na
Makomi : « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka, » wana
bozali kosala malamu.
9 Kasi soki bozali kopona-pona bilongi, bozali kosala masumu, mpe
Mobeko ezali kokweyisa bino mpo ete bozali kotosa yango te.
10 Moto oyo akweyi ata na mobeko moko kaka, atako atosaka mibeko
nyonso, abuki nde mibeko nyonso.
11 Solo, Ye oyo alobaki : « Okosalaka ekobo te, » alobaki lisusu :
« Okobomaka te. » Nzokande soki osali ekobo te, kasi obomi moto, yeba
ete obuki mibeko nyonso.
12 Boye, tika ete bolobaka mpe bosalaka makambo lokola bato oyo
bayebi malamu ete bakosambisama kolanda mibeko oyo ememaka bato
na bonsomi.
13 Nzambe akosambisa na mawa te moto oyo ayokelaka bato mosusu
mawa te. Mawa elongaka kosambisama.

14 Bandeko na ngai, tina nini ezali na moto ya koloba ete azali na
kondima, soki azali kolakisa yango te na misala ? Kondima ya boye ekoki
solo kobikisa ye ?
15 Ndakisa : soki ndeko mobali moko to ndeko mwasi moko azangi
bilamba ya kolata mpe bilei ya mokolo na mokolo,
16 bongo moko kati na bino alobi na ye : « Kende na kimia, yetola moto
mpe lia, » kasi apesi ye te eloko oyo azali na yango posa mpo na nzoto na
ye, maloba wana ezali na tina nini ?
17 Ezali mpe bongo mpo na kondima : soki kondima ezangi misala, ezali
ya kokufa.
18 Nzokande moto mosusu akoki koloba : « Yo ozali na kondima ; kasi
ngai, nazali na misala. » Lakisa ngai kondima na yo, oyo ezangi misala ;
mpe ngai nakolakisa yo kondima na ngai na nzela ya misala na ngai.
19 Ondimaka ete Nzambe azali kaka moko ? Osalaka malamu ! Kasi
milimo mabe mpe endimaka ete Nzambe azali kaka moko, mpe elengaka.
20 Oh zoba ya moto ! Boni, olingi nalakisa yo ete kondima oyo ezangi
misala ezali pamba ?
21 Tala, Abrayami, tata na biso, atangamaki lokola moto ya sembo mpo
na misala, pamba te abonzaki Izaki, mwana na ye ya mobali, na likolo ya
etumbelo.
22 Tala ndenge kondima mpe misala na ye ezalaki kosala elongo ; mpe
na nzela ya misala yango, kondima na ye ekomaki ya kokoka.
23 Ezalaki ndenge wana nde ekokisamaki, liloba oyo ya Makomi :
« Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe ; » mpe mpo na kondima
na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo, mpe akomaki kobenga
ye « moninga na ngai. »
24 Bomoni malamu sik’oyo ete Nzambe akomisaka moto sembo kolanda
misala ya moto, kasi mpo na kondima kaka te.
25 Ezalaki mpe ndenge moko mpo na Raabi, mwasi ya ndumba : Nzambe
akomisaki ye moto ya sembo mpo ete ayambaki, abombaki mpe akimisaki
na nzela mosusu banongi ya Isalaele.
26 Ndenge nzoto oyo ezangi pema ezali ya kokufa, ndenge wana mpe
kondima oyo ezangi misala ezali ya kokufa.

3

Kosalela malamu lolemo

1 Bandeko na ngai, bozala ebele te ya koluka kozala balakisi, pamba te
boyebi malamu ete, biso balakisi, tokosambisama makasi.
2 Biso nyonso tobetaka mabaku na lolenge ebele. Moto oyo abetaka
libaku te na maloba oyo ebimaka na monoko na ye azali moto ya kokoka
mpe azali na makoki ya kobatela bomoto na ye nyonso.
3 Soki totiaka ebende na monoko ya mpunda, ezali mpo ete etosa biso ;
mpe na nzela wana, tokambaka nzoto na yango nyonso.
4 Tala masuwa : atako ezali monene mpe mopepe makasi etindikaka
yango, kasi mwa yenda moke nde ekambaka yango mpo ete elanda nzela
oyo kapitene ya masuwa alingi komema yango.
5 Ezali mpe ndenge moko mpo na lolemo : ezali eteni moko ya moke
kati na nzoto ya moto, kasi ekoki komikumisa na makambo minene penza.
Tala, mwa moto moke ezikisaka zamba monene !
6 Lolemo mpe ezali moto ; kati na biteni ya nzoto na biso, lolemo ezali
mokili ya makambo mabe, ebebisaka nzoto mobimba. Soki ezwi moto ya
lifelo, ezikisaka bomoi na biso mobimba.
7 Moto azali na makoki ya kokonza lolenge nyonso ya banyama, bandeke,
banyama oyo etambolaka na libumu mpe bambisi, mpe akonza yango
penza.
8 Kasi mpo na lolemo, moko te akoki kokonza yango : ezali penza mabe,
elembaka te mpe etonda na ngenge oyo ebomaka.
9 Kaka na lolemo yango, topambolaka Nkolo, Tata na biso, mpe
tolakelaka mabe bato oyo Nzambe akela na elilingi na Ye.
10 Ezala lipamboli to elakeli mabe, nyonso ebimaka kaka na monoko
moko. Bandeko na ngai, esengelaki te kozala bongo.
11 Boni, etima moko ekoki kobimisa mayi ya peto mpe mayi ya mbindo ?
12 Bandeko na ngai, nzete ya figi ekoki solo kobota bambuma ya olive ?
Nzete ya vino ekoki solo kobota bambuma ya figi ? Boni, ekoki kosalema
ete etima ya mayi ya mungwa ebimisa mayi ya malamu ?

Bwanya oyo ewutaka epai ya Nzambe

13 Nani kati na bino azali moto ya bwanya mpe ya mayele ? Tika ete
ezaleli malamu na ye emonisa misala na yango kati na komikitisa mpe na
bwanya.
14 Kasi soki mitema na bino etondi na zuwa ya bololo mpe na molimo
ya koswana, wana botika komikumisa ete bozali bato ya bwanya ; pamba
te yango ezali solo te, ezali lokuta.
15 Bwanya ya ndenge wana ewutaka na Likolo te, kasi ezali ya mokili,
ya bomoto, ya Satana.
16 Pamba te esika oyo zuwa mpe koswana ezali, esika wana mpe mobulu
ya lolenge nyonso mpe misala mabe ezalaka.
17 Kasi bwanya oyo ewutaka epai ya Nzambe ezalaka nanu ya peto ;
bongo, ememaka kimia, boboto, boyokani, koyokela bato mawa ; ebotaka
bambuma ya malamu, eponaka bilongi te mpe ezalaka na lokuta te.
18 Bato oyo bayeisaka kimia balonaka kati kimia mpe babukaka mbuma
ya bosembo.

4

Kosala keba na baposa mabe

1 Koswana mpe bitumba kati na bino ewutaka wapi ? Boni, ewutaka te
na baposa mabe na bino, oyo ebundaka kati na banzoto na bino ?

2 Bozali kolula biloko, kasi bozali kozwa yango te ; bokomi kino koboma
bato. Botondi na zuwa, kasi bozali kolonga te kozwa oyo bozali koluka ;
bokomi koswana mpe kobunda bitumba. Bozwaka te biloko oyo bozalaka
na yango posa, pamba te bosengaka yango epai ya Nzambe te.
3 Kasi soki bosengaka epai ya Nzambe mpe bozwaka te, ezali mpo ete
bosengaka na makanisi mabe, na makanisi ya kosepelisa kaka baposa na
bino moko.
4 Bato na ekobo ! Boyebi te ete kolinga mokili ezali koyina Nzambe ?
Moto oyo alingi kozala moninga ya mokili amikomisi monguna ya Nzambe.
5 Mpe lisusu, bokanisi ete ezali na pamba nde Makomi elobi : « Nzambe
azalaka na zuwa makasi mpo na Molimo oyo atia kati na biso ? »
6 Nzokande, Nzambe atalisaka biso ngolu oyo eleki, pamba te Makomi
eloba : « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, kasi atalisaka ngolu na Ye
epai ya bato oyo bamikitisaka. »
7 Bomikitisa liboso ya Nzambe. Botelemela Satana, mpe akokima mosika
na bino.
8 Bopusana pene ya Nzambe, mpe Ye akoya pene na bino. Bino bato
ya masumu, bosukola maboko na bino ; bino bato ya mitema mibale,
bopetola mitema na bino !
9 Botala pasi na bino, bosala matanga mpe bolela. Tika ete koseka na
bino ebongwana kolela, mpe esengo na bino ekoma mawa !
10 Bomikitisa liboso ya Nkolo, mpe Nkolo akotombola bino.
11 Bandeko na ngai, botonganaka te bino na bino. Moto oyo atongaka
mpe asambisaka ndeko na ye asambwisaka mibeko mpe abukaka yango.
Nzokande, soki ozali kosambwisa mibeko, elakisi ete ozali kotosa yango
te, kasi ozali nde mosambisi na yango.
12 Pamba te Ye oyo apesa mibeko azali kaka Ye moko Mosambisi, Ye nde
azali na makoki ya kobikisa mpe ya kobebisa. Bongo yo, ozali nani mpo
ete osambisa moninga na yo ?

Mateya mpo na bazwi

13 Boyoka sik'oyo, bino bato oyo bolobaka : « Lelo to lobi, tokokende
na engumba songolo, tokovanda kuna mobu mobimba mpe tokosala
mombongo oyo ekobotela biso mbongo ebele. »
14 Boni, boyebi makambo oyo ekoya lobi ? Bomoi na bino nde nini ?
Ezali kaka te lokola londende oyo emonanaka mpo na mwa tango moke
mpe, na sima, elimwe ?
15 Tala ndenge bosengeli koloba : « Soki Nkolo alingi, tokozala na bomoi
mpe tokosala likambo songolo to pakala. »
16 Kasi bino, bozali nde komikumisa na monene ya mabongisi na bino !
Boyeba malamu ete lolendo ya ndenge wana ezali mabe.
17 Moto oyo ayebi kosala bolamu, kasi asali yango te, asali masumu.

5

1 Boyoka sik'oyo, bino bazwi : Boyoka mawa mpe bolela mpo na pasi
oyo ekokweyela bino.
2 Bomengo na bino esili kopola, mpe mpese esili kolia bilamba na bino ;
3 wolo mpe palata na bino esili kobeba ; mpe libebi na yango ekotatola
mabe na bino mpe ekolia banzoto na bino lokola moto. Bozali kobakisa se
kobakisa bomengo ! Boyebi te ete tokomi na mikolo ya suka ?
4 Bozali ata koboya kofuta basali bilanga na bino. Yoka ndenge bazali
kolela ! Mpe kolela na bango ekomi kino na matoyi ya Nkolo, Mokonzi ya
mampinga.

5 Awa na mokili, bozali kobika bomoi ya bisengo mpe ya bofuluki, bozali
komikomisa nzoto mafuta lokola banyama oyo babongisi mpo na koboma.
6 Bozali kokatela bato ya sembo etumbu mpe koboma bango, nzokande
batelemeli bino te.

Mpiko kati na komekama

7 Bandeko, boyika mpiko kino na mokolo oyo Nkolo akoya. Botala
ndenge mosali bilanga azelaka bambuma kitoko ya mabele : akangaka
motema wuta tango oyo aloni elanga na ye kino na eleko ya kobuka
bambuma.
8 Bino mpe, bokangaka mitema mpe boyikaka mpiko, pamba te koya ya
Nkolo ekomi pene.
9 Bandeko na ngai, botika kofundana bino na bino, noki te Nzambe
akosambisa bino. Botala, Mosambisi azali ya kotelema liboso ya ekuke.
10 Bandeko, mpo na oyo etali kokanga motema kati na pasi, bozwa
ndakisa ya basakoli oyo basakolaki na Kombo ya Nkolo.
11 Ndenge boyebi, tobengaka bato oyo bayikaka mpiko bato ya esengo.
Boyokaki sango ya lolenge oyo Yobo akangaki motema kati na pasi, mpe
boyebi malamu makambo oyo Nkolo asalaki, na suka, mpo na bolamu na
ye ; pamba te Nkolo atonda na boboto mpe na mawa.

Maloba mpo na ndayi

12 Liboso na nyonso, bandeko na ngai, bolapaka ndayi te, ezala na kombo
ya Likolo, ya mokili to mpe ya eloko nini. Tika ete « iyo » na bino etikala
« iyo, » mpe « te » na bino etikala « te, » mpo ete bakatela bino etumbu te.

Libondeli ya moyengebene

13 Soki moko kati na bino azali na pasi, tika ete abondela ; soki moko
azali na esengo, tika ete ayemba banzembo mpo na kokumisa Nzambe ;
14 soki mpe mosusu kati na bino azali kobela, tika ete abenga bakambi
ya Lingomba mpo ete babondela mpo na ye mpe bapakola ye mafuta na
Kombo ya Nkolo,
15 pamba te libondeli oyo esalemi na kondima ekobikisa mobeli, mpe
Nkolo akotelemisa ye. Soki asalaki masumu, Nzambe akolimbisa ye.
16 Yango wana, tika ete moko na moko ayambola masumu na ye epai ya
moninga na ye, mpe tika ete moko na moko abondela mpo na moninga na
ye, mpo ete bobikisama na bokono. Libondeli ya moto ya sembo ezali na
nguya makasi mpe esalaka makambo ya kokamwa.
17 Eliya azalaki moto lokola biso, abondelaki na molende nyonso mpo
ete mvula enoka te, mpe mvula enokaki te na mabele mibu misato na
basanza motoba ;
18 abondelaki lisusu, mpe Likolo epesaki lisusu mvula, mpe mabele
ebotaki bambuma.

Bozongi ya mopengwi

19 Bandeko na ngai, soki moko kati na bino apengwi mosika ya bosolo
mpe moto mosusu azongisi ye kati na yango,
20 boyeba ete moto oyo azongisi mopengwi longwa na libunga abikisi ye
na kufa mpe asali ete masumu ebele elimbisama.

Mokanda ya liboso ya Petelo

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Petelo, ntoma ya Yesu-Klisto ;

Epai ya baponami ya Nzambe oyo bazali kati na bamboka ya bapaya mpe bapalangani na bituka ya Ponti, ya Galatia, ya Kapadose, ya Azia mpe ya Bitini.

2 Kolanda mabongisi na Ye, Nzambe Tata apona bino wuta kala, abulisa bino na nzela ya Molimo na Ye mpo ete botosa Yesu-Klisto mpe bokoma peto na nzela ya makila na Ye, oyo asopaki.

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino na bofuluki !

Elikya ya lobiko

Elikya ya bomoi

3 Tika ete Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama ! Pamba te, kati na mawa monene na Ye, asalaki ete tobotama mbotama ya sika, na nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto kati na bakufi, mpo na kopesa biso elikya ya solo

4 ete tokozwa libula oyo abombela biso kati na Likolo, libula oyo ebebaka te, ezwaka bosoto te, mpe ebungisaka kitoko na yango te. Ezali mpe kaka libula yango nde Nzambe abombela bino

5 ba-oyo Nzambe abatelaka na nguya na Ye, na nzela ya kondima, mpo na lobiko oyo ekomonisama na tango ya suka.

6 Bosepelaka na lobiko yango, atako bosengeli sik'oyo kotungisama mpo na mwa tango moke na nzela ya komekama ya lolenge nyonso.

7 Komekama yango eyei mpo na kotalisa bosolo ya kondima na bino mpe kosala ete bokoka kozwa masanzoli, nkembo mpe lokumu tango Yesu-Klisto akomonana. Boni, moto epetolaka wolo te ? Nzokande kondima na bino ezali na motuya koleka wolo oyo ebebaka.

8 Bolingaka Yesu-Klisto atako bomona Ye te. Atako bozali mpe kaka komona Ye te sik'oyo, bozali kondimela Ye mpe botondi na esengo ya nkembo oyo moto akoki kolimbola te,

9 pamba te bozali kozwa lifuti ya kondima na bino : lobiko ya bomoi na bino.

10 Mpo na lobiko yango, basakoli oyo baloba na tina na ngolu oyo Nzambe abongisa mpo na bino balukaki penza, na molende, koyeba mabombami na yango.

11 Basalaki nyonso mpo na koluka koyeba tango nini mpe ndenge nini makambo oyo Molimo ya Klisto alobaki ekosalema. Molimo ya Klisto azalaki kati na bango, wana azalaki komiyebisela bango ete Klisto asengelaki komona pasi liboso ete azwa nkembo oyo ezalaki kozela Ye.

12 Nzambe atalisaki bango ete sango oyo bango bazwaki mokumba ya kotatola ezalaki mpo na bango te, kasi ezalaki nde mpo na bino. Mpe sik'oyo, bozali koyoka sango yango na minoko ya bato oyo bateyaki bino Sango Malamu na nguya ya Molimo Mosantu oyo Nzambe atindaki wuta na Likolo ; mpe bango moko ba-anjelu bazalaka na posa ya koyeba yango.

Kotia elikya

13 Yango wana, boselingwa mpo na kosalela Nzambe lokola basali oyo
balati bilamba ya mosala mpo na kosala ; bomibatela malamu mpe botia
elikya na bino mobimba kati na ngolu oyo bokozwa tango Yesu-Klisto
akomonana.

Kozala bule

14 Lokola bana ya botosi, botambola lisusu te kolanda baposa mabe oyo
bozalaki na yango tango bozangaki boyebi.
15 Kasi lokola Ye oyo abengaki bino azali Bule, bino mpe bozala bule kati
na etamboli na bino nyonso,
16 pamba te ekomama : « Bozala bule, pamba te nazali Bule. »
17 Lokola mpe bobelelaka Tata oyo aponaka bilongi te tango asambisaka
bato nyonso kolanda misala na bango, botambola kati na kobanga
Nzambe, wana bozali awa na mokili lokola bapaya.
18 Boyebi malamu ete ezali te na nzela ya biloko oyo ebebaka lokola
wolo to palata nde Nzambe akangolaki bino na bizaleli ezanga tina, oyo
bozwaki epai ya bakoko na bino,
19 kasi ezali nde na nzela ya makila ya talo ya Klisto lokola mpate oyo
ezangi mbeba mpe litono.
20 Nzambe abongisaki Ye mpo na yango wuta kala, liboso ete akela
mokili, mpe Klisto amonani na mikolo oyo ya suka likolo na bino.
21 Ezali na nzela na Ye nde bino bondimelaka Nzambe oyo asekwisaki
Ye kati na bakufi mpe apesaki Ye nkembo, mpo ete kondima mpe elikya
na bino ezala kati na Nzambe.

Kozala na bolingo

22 Lokola bosili komipetola na nzela ya kotosa bosolo mpo na kolingana
na bolingo ya solo, bolinganaka makasi bino na bino, na motema ya peto.
23 Pamba te bobotamaki mbotama ya sika na nzela ya Liloba na Nzambe,
oyo ezali nkona oyo epesaka bomoi mpe ewumelaka seko na seko ; kasi
na nzela te ya nkona ya bato oyo bakufaka.
24 Pamba te ekomama :
« Bato nyonso bazalaka lokola matiti,
mpe nkembo na bango nyonso ezalaka
lokola bafololo ya bilanga.
Matiti ekawukaka mpe fololo na yango ekweyaka,
25 kasi Liloba na Nkolo ewumelaka seko na seko. »
Nzokande, Liloba yango ezali nde Sango Malamu oyo bateyaki bino.

2

Kokola na Molimo

1 Yango wana, bobwaka lolenge nyonso ya mabe, ya lokuta, ya mayele
mabe, ya zuwa mpe ya kotonga bato.
2 Lokola bana oyo babotami sika, bolingaka makasi komela miliki ya
peto ya Liloba mpo ete bokola na nzela na yango mpo na kozwa lobiko,
3 awa bosili kososola ete Nkolo azali malamu.

Libanga ya bomoi mpe libota ya bule

4 Bopusana pene ya Ye oyo azali Libanga ya bomoi, Libanga oyo bato
babwakaki, kasi Nzambe aponaki yango mpo ete ezali motuya mingi na
miso na Ye.

5 Bino mpe, lokola mabanga ya bomoi, botika ete Nzambe asalela
bino mpo na kotonga Tempelo ya Molimo. Kati na Tempelo yango,
lokola Banganga-Nzambe ya bule, apesi bino mokumba ya kobonzelaka
Ye, na nzela ya Yesu-Klisto, bambeka ya molimo, bambeka oyo Nzambe
andimaka.
6 Pamba te Makomi eloba :
« Tala, napona libanga moko ya motuya
oyo nazali kotia kati na Siona
lokola libanga ya songe ya ndako ;
moto nyonso oyo akotiela yango motema
akotikala koyokisama soni te. »
7 Boye lokumu ezali mpo na bino oyo bondimaka ; kasi mpo na bato oyo
bandimaka te,
« libanga oyo batongi ndako babwakaki
ekomi libanga oyo esimbi ndako,
libanga ya songe ya ndako,
8 mpe libanga oyo ebetisaka bato mabaku,
libanga monene oyo ekweyisaka bato. »
Bakweyaka mpo ete batosaka te Liloba na Nzambe ; mpe ebongisama nde
bongo mpo na bango.
9 Kasi bino bozali libota oyo eponama, Banganga-Nzambe ya Mokonzi,
ekolo ya bule mpe basikolami ya Nzambe mpo na kosakola misala minene
ya Ye oyo abenga bino mpo ete bolongwa na molili mpe bokota kati na
pole na Ye ya kokamwa.
10 Na kala, bozalaki bato ya Nzambe te ; kasi sik'oyo, bokomi bato na
Ye penza. Na kala, Nzambe azalaki koyokela bino mawa te ; kasi sik'oyo,
akomi penza koyokela bino mawa.

Bomoi ya bonzambe kati na mokili ya masumu

Kotambola lokola basali ya Nzambe

11 Balingami na ngai, boyeba malamu ete bozali kati na mokili oyo
lokola bapaya mpe baleki nzela ; yango wana nazali kosenga na bino ete
boboyaka baposa mabe ya nzoto, pamba te ebundisaka molimo na bino.
12 Bozalaka na bizaleli ya malamu kati na Bapagano mpo ete, ata soki
bazali kotonga bino ete bozali kosala mabe, bandima ata misala malamu
na bino mpe bapesa Nzambe nkembo na mokolo oyo akomimonisa.
13 Mpo na lokumu ya Nkolo, botosaka bato nyonso oyo batiami kati na
bino lokola bakonzi : mokonzi ya mboka,
14 bayangeli mpe basambisi oyo bapesameli mosala ya kopesa etumbu
epai ya bato oyo basalaka mabe, mpe kondima bato oyo basalaka bolamu.
15 Pamba te, Nzambe alingi boye : bosalaka bolamu mpo na kokanga
minoko ya bato oyo bazangi boyebi mpe bososoli ;
16 botambolaka lokola bansomi, kasi bosalelaka bonsomi na bino te
lokola vwale mpo na kozipa mabe na bino, pamba te bozali bawumbu
ya Nzambe.
17 Bomemiaka bato nyonso, bolingaka bandeko na bino kati na kondima,
botosaka Nzambe, mpe bopesaka mokonzi lokumu.

Bawumbu mpe bankolo na bango

18 Bawumbu, botosaka bankolo na bino na bobangi nyonso : botosaka
kaka te ba-oyo bazali malamu mpe boboto, kasi mpe ba-oyo bazali matata.
19 Pamba te ezali penza ngolu mpo na moto komona pasi kaka pamba
mpo atosaka Nzambe.

20 Kasi lokumu nini ezali ya komona pasi ya etumbu mpo na mabe oyo
osali ? Nzokande, na miso ya Nzambe, komona pasi mpo na bolamu oyo
osali ezali penza ngolu.
21 Nzambe abengaki bino na komona pasi yango, pamba te Klisto mpe
amonaki pasi mpo na bino ; boye atikelaki bino ndakisa mpo ete bolanda
banzela na Ye.
22 Yesu atikalaki kosala lisumu ata moko te, mpe monoko na Ye etikalaki
koloba lokuta te.
23 Tango bazalaki kofinga Ye, azalaki kozongisa na mafinga te. Tango
bazalaki komonisa Ye pasi, azalaki kokanela bato te, kasi azalaki kaka
komitika na maboko ya Nzambe, Mosambisi ya sembo.
24 Kati na nzoto na Ye, amemaki masumu na biso kuna na ekulusu mpo
ete tokoka kokufa na oyo etali masumu mpe tokoka kozala na bomoi mpo
na bosembo. Ezali na nzela ya bapota na Ye nde bobikisamaki na bokono.
25 Pamba te bozalaki lokola bameme oyo ezali koyengayenga, kasi
sik'oyo bozongi epai ya Mobateli bibwele oyo akengelaka bomoi na bino.

3

Basi mpe mibali kati na libala

1 Bino mpe basi, botosaka mibali na bino mpo ete, soki ezali na ndambo
ya mibali oyo bandimaka Liloba na Nzambe te, bakoma kondima na nzela
ya bizaleli malamu ya basi na bango, ata soki bateyi bango Liloba te,
2 tango bakomona bino kotambola na bomoi ya peto mpe ya botosi.
3 Bolukaka kaka te kokoma kitoko na libanda na nzela ya kokanga suki,
kolata babiju ya wolo to bilamba ya kitoko ;
4 kasi bolukaka nde kitoko ya bomoto ya kati : esilaka te, ewutaka
na molimo ya boboto mpe ya kimia, ezali na motuya mingi na miso ya
Nzambe.
5 Ezalaki ndenge wana nde basi ya bule oyo, na kala, bazalaki kotia
elikya na bango na Nzambe bazalaki komikomisa kitoko. Bazalaki kotosa
mibali na bango,
6 lokola Sara oyo atosaki Abrayami kino kobenga ye « nkolo na ngai. »
Bozali bana basi ya Sara soki bosali bolamu mpe bopesi nzela te na
bobangi.
7 Bino mpe mibali, bovandaka na bwanya elongo na basi na bino,
boyebaka ete bazali bato na bolembu. Bopesaka bango lokumu, pamba
te bango mpe basengeli kozwa elongo na bino bomoi kowuta na Nzambe,
na ngolu na Ye, mpo ete eloko moko te ekanga losambo na bino.

Kosala bolamu

8 Mpo na kosukisa, bozalaka, bino nyonso, na makanisi moko, boyoke-
lanaka mawa, bolinganaka lokola bandeko, bozalaka bato malamu mpe
bato ya komikitisa.
9 Bozongisaka te mabe na mabe to mafinga na mafinga, kasi bozongisaka
mabe na mapamboli ; pamba te Nzambe abengaki bino na kopambola mpo
ete bino mpe boyamba mapamboli lokola libula na bino.
10 Solo,
moto nyonso oyo azali na posa ya kolinga bomoi
mpe kobika mikolo ya esengo
asengeli kobatela lolemo na ye mosika na mabe,
mpe bibebu na ye mosika na maloba ya lokuta ;
11 asengeli kokima mabe mpe kosala bolamu,
koluka kimia mpe kokoba na yango,

12 pamba te miso ya Nkolo etalaka bato ya sembo,
mpe matoyi na Ye eyokaka losambo na bango.
Kasi Nkolo apesaka bato mabe mokongo.

Kotatola elikya

13 Nani akosala bino mabe soki bomipesi na kosala bolamu ?
14 Bokozala kutu bato ya esengo, ezala soki bokomona pasi mpo na
bosembo. Bobangaka bato te mpe bomitungisaka te.
15 Kasi, kati na mitema na bino, bopesaka Klisto lokumu lokola Nkolo.
Botatolaka tango nyonso tina ya elikya na bino epai ya bato nyonso oyo
bakotuna bino tina yango,
16 kasi botatolaka yango na boboto, na limemia mpe na mitema peto,
mpo ete bato oyo balobaka mabe na tina na etamboli na bino ya malamu
kati na Klisto bakufa soni.
17 Eleki malamu komona pasi na kosala bolamu, soki yango ezali mokano
ya Nzambe, na esika ete omona pasi na kosala mabe.

Ndakisa oyo eleki malamu

18 Pamba te Ye moko Klisto oyo atikalaki kosala ata mabe moko te
amonaki pasi, mbala moko mpo na libela, mpo na masumu ya bato
mabe ; akufaki mpo na bato mabe, mpo na komema bino epai ya Nzambe.
Babomaki Ye kati na nzoto, kasi Molimo azongisaki Ye na bomoi.
19 Ezali mpe kaka na nguya ya Molimo yango nde akendeki kosakola
elonga na Ye epai ya milimo oyo ezalaki ya kokangama kati na boloko,
20 milimo oyo etosaki te na tango ya kala, na tango oyo Nzambe azalaki
kokanga motema wana azalaki kozela ete Noa asilisa kotonga masuwa.
Kati na masuwa yango, motango moke kaka ya bato, bato mwambe, nde
babikisamaki na mayi ya mpela.
21 Mayi yango ezali elilingi ya libatisi oyo ebikisi bino sik'oyo. Libatisi
yango elongolaka mbindo ya nzoto te, kasi ezali mokano ya kotambola
na motema peto liboso ya Nzambe ; mpe ezali kobikisa bino na nzela ya
lisekwa ya Yesu-Klisto
22 oyo akotaki kati na Likolo, avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya
Nzambe mpe azali kokonza ba-anjelu, banguya mpe milimo ya mipepe na
likolo.

4

Kobika mpo na Nzambe

1 Lokola Klisto amonaki pasi kati na nzoto na Ye, bino mpe bosengeli
kotambola na makanisi ya ndenge wana ; pamba te Ye oyo amonaki pasi
kati na nzoto na Ye asilisaki nguya ya lisumu,
2 mpo ete botambola te kolanda baposa mabe ya nzoto, kasi kolanda
mokano ya Nzambe, na mikolo oyo botikali na yango ya kobika awa na
mokili.
3 Solo, na kala, bolekisaki tango mingi na kosala makambo oyo Bapagano
basalaka : kindumba, baposa mabe ya nzoto, milangwa, lokoso ya kolia
mpe ya komela, mpe kosambela bikeko ya nkele.
4 Kasi sik'oyo, Bapagano bazali kokamwa ete bozali kosangana lisusu te
elongo na bango kati na bomoi wana ya kindumba makasi ; yango wana
bakomi kobebisa lokumu na bino na nzela ya matongi.
5 Kasi bakosamba liboso ya Nzambe oyo akosambisa penza bato ya
bomoi mpe bakufi.

6 Yango wana mpe kutu Yesu ateyaki Sango Malamu ata epai ya bato oyo
bazali sik'oyo ya kokufa mpo ete basambisama kolanda mibeko ya bato
na oyo etali nzoto mpe babika bomoi kolanda mokano ya Nzambe na oyo
etali Molimo.

Bomoi kati na Lingomba

Kosungana kati na bana na Nzambe

7 Suka ya makambo nyonso ekomi pene ; yango wana, botambola na
bwanya mpe na mayele mpo ete bokoka kosambela.
8 Liboso na nyonso, bolinganaka makasi, pamba te bolingo ezipaka
masumu ebele.
9 Boyambanaka malamu lokola nde boyambi bapaya kati na bandako na
bino, bosalaka bongo na koyimayima te.
10 Kati na bino, moto nyonso azwaki likabo kowuta na Nzambe ; boye,
mpo na bolamu ya baninga, tika ete asalela yango lokola mobateli malamu
ya lolenge nyonso ya ngolu ya Nzambe.
11 Tika ete moto oyo azali na likabo ya koloba asakola Liloba na Nzambe ;
tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato asala yango na makasi
oyo Nzambe apesi ye mpo ete, kati na makambo nyonso, Nzambe azwa
lokumu na nzela ya Yesu-Klisto. Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai
na Ye mpo na libela na libela ! Amen !

Bana ya Nzambe mpe bapasi

12 Balingami, bokamwa te bapasi oyo bozali komona, lokola nde likambo
ya kokamwa ekomeli bino.
13 Bosepela nde, pamba te bozali kosangana na bapasi ya Klisto mpo ete
botonda mpe na esengo tango akomonisa nkembo na Ye.
14 Soki bafingi bino likolo ya Kombo ya Klisto, bozali bato ya esengo,
pamba te Molimo ya nkembo, Molimo ya Nzambe, azali likolo na bino.
15 Tika ete moko te kati na bino amona pasi mpo ete azali mobomi to
moyibi, moto mabe to moto oyo akotaka makambo ya bato mosusu ;
16 nzokande soki azali komona pasi mpo ete azali Moklisto, wana tika
ete ayokela yango soni ata moke te, kasi akumisa nde Nzambe mpo na
Kombo yango.
17 Pamba te tokomi na tango oyo kosambisama ezali kobanda epai ya
bato ya Nzambe. Bongo soki ebandi epai na biso, ekosuka ndenge nini
epai ya bato oyo batosaka te Sango Malamu ya Nzambe ?
18 Pamba te Makomi elobi : « Soki ezali na pasi makasi nde moto ya
sembo abikisami, ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki ? »
19 Boye tika ete bato oyo bazali komona pasi mpo ete batosaka mokano
ya Nzambe bamipesa mobimba na Mokeli na bango oyo azali sembo, mpe
tika ete basalaka bolamu.

5

Malendisi mpo na bakambi mpe bandimi

1 Nazali sik'oyo kolendisa bakambi ya Lingomba, oyo bazali kati na
bino, pamba te ngai mpe nazali mokambi lokola bango, nazali motatoli
ya bapasi ya Klisto mpe nakozwa nkembo oyo ekomonisama.
2 Lokola babateli bibwele, bobatelaka malamu etonga oyo Nzambe
apesi bino mokumba ya kokamba. Bosalaka bongo kolanda mokano ya
Nzambe : na kotindika te, kasi na komipesa mobimba ; na makanisi te ya
konduka mbongo, kasi na posa makasi ya kosalela bango ;

3 na makanisi te ya kokonza bato oyo bapesameli bino, kasi na kozalaka
bandakisa mpo na etonga.
4 Bongo tango Mokonzi ya babateli bibwele akoya, bokozwa motole ya
nkembo oyo ekotikala kobungisa kitoko na yango te.

5 Ndenge moko mpe, bino bilenge, botosaka bakambi na bino ya
Lingomba, bolata komikitisa kati na bino, pamba te Makomi elobi :
« Nzambe atelemelaka bato ya lolendo,
kasi atalisaka ngolu na Ye
epai ya bato oyo bamikitisaka. »
6 Yango wana, bomikitisaka na se ya loboko ya nguya ya Nzambe mpo ete
atombola bino na tango oyo ekoki.
7 Bobwaka epai na Ye makambo nyonso oyo etungisaka bino, pamba te Ye
nde abatelaka bino.
8 Bolekisaka ndelo te na bizaleli na bino mpe botambolaka na ekenge,
pamba te monguna na bino, Satana, atambolaka zingazinga na bino lokola
nkosi oyo ezali konguluma mpe koluka moto ya kolia.
9 Botelemelaka ye mpe boyikaka mpiko kati na kondima, pamba te
boyebi ete bandeko na bino, oyo bapalangana kati na mokili bazali mpe
komona bapasi lokola bino.
10 Kasi sima na bino komona pasi mpo na mwa tango moke, Nzambe ya
ngolu nyonso, oyo abenga bino na nkembo na Ye ya seko kati na Yesu-
Klisto, akokomisa bino bato ya kokoka, akolendisa bino, akopesa bino
makasi mpe akotelemisa bino ngwi.
11 Tika ete nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela ! Amen !

Bambote ya suka

12 Na lisungi ya Silasi oyo azali ndeko ya solo, nakomeli bino mokanda
oyo na mokuse mpo na kolendisa bino mpe kolakisa bino ete ngolu oyo
bokangami na yango ezali ngolu ya solo ya Nzambe. Bopikama kati na
yango.

13 Lingomba ya babulami oyo bazali na Babiloni epesi bino mbote.
Mwana na ngai, Malako, apesi mpe bino mbote.
14 Bopesanaka bino na bino mbote, na beze ya bondeko.

Tika ete kimia ezala na bino nyonso oyo bozali kati na Klisto !

Mokanda ya mibale ya Petelo

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Simona Petelo, mosali mpe ntoma ya Yesu-Klisto ;

Epai ya bato oyo bazwaki kondima ya motuya moko na kondima na biso,
na nzela ya bosembo ya Yesu-Klisto, Nzambe na biso mpe Mobikisi na
biso :

2 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino na bofuluki, na nzela ya koyeba
Nzambe mpe Yesu, Nkolo na biso !

Nzambe abenga biso

3 Nzambe apesaki biso, na nzela ya nguya na Ye ya bonzambe, nyonso
oyo tosengeli na yango mpo na kobika bomoi ya botosi kati na makambo
ya Nzambe mpe mpo na kokangama na Ye ; asalaki yango na kopesa biso
boyebi ya Ye oyo abenga biso mpo ete tosangana na nkembo mpe na
bolamu na Ye.
4 Na nzela ya nkembo mpe bolamu yango, apesaki biso bilaka minene
mpe ya motuya makasi mpo ete, na nzela na yango, bosangana na
bonzambe mpe bokima libebi oyo baposa mabe ezali kovandisa kati na
mokili.
5 Mpo na yango, bosala makasi mpo na kobakisa na likolo ya kondima
na bino, bolamu ; na likolo ya bolamu, boyebi ;
6 na likolo ya boyebi, komikanga ; na likolo ya komikanga, mpiko ; na
likolo ya mpiko, botosi kati na makambo ya Nzambe ;
7 na likolo ya botosi kati na makambo ya Nzambe, bondeko ya solo ; mpe
na likolo ya bondeko ya solo, bolingo.
8 Pamba te soki bozali na bizaleli oyo ya malamu kati na bino mpe
botondi na yango, ekosala ete bozala basali ya goyigoyi te mpe bokola
makasi na boyebi ya Nzambe na biso mpe ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso.
9 Kasi moto nyonso oyo azangi yango amonaka mosika te, azali lokola
mokufi miso ; abosani ete basila kopetola ye, wuta kala, na masumu na
ye.
10 Yango wana, bandeko na ngai, bosala lisusu makasi koleka mpo na
kolakisa na bato ete Nzambe abenga penza bino mpe apona bino ; pamba
te soki bosali bongo, bokotikala kokweya te.
11 Na bongo, bokoyambama malamu kati na Bokonzi ya seko ya Yesu-
Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso.

Mateya oyo ebalani na bosolo

12 Boye, nakobanda kozongisaka yango tango nyonso na makanisi na
bino, atako boyebi yango malamu mpe bokangami makasi na bosolo oyo
bozali na yango sik'oyo.
13 Namoni ete ezali malamu mpo na ngai kolamusa makanisi na bino
awa nazali nanu na bomoi kati na ndako ya kapo ya nzoto oyo ;
14 pamba te nayebi malamu ete, kala mingi te, nakokabwana na nzoto
yango, ndenge Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ayebisaki ngai yango.

15 Nzokande, nakosala makasi mpo ete bozalaka tango nyonso na makoki
ya kokanisaka yango, ezala nasila na ngai kokende.
16 Solo, tango toyebisaki bino makambo oyo etali koya ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, kati na nguya na yango nyonso, tolandaki te basambole oyo
bato basalaka na mayele na bango, kasi na miso na biso moko, tomonaki
Ye kati na kongenga nyonso ya nkembo na Ye.
17 Pamba te Nzambe Tata apesaki Ye lokumu mpe nkembo, tango
mongongo kowuta na nkembo monene ya Nzambe elobaki na Ye : « Oyo
azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. »
18 Mpe, biso moko, tango tozalaki elongo na Ye na likolo ya ngomba ya
bule, toyokaki mongongo yango kowuta na Likolo.
19 Tozali lisusu kondima bosolo ya maloba ya basakoli oyo, bozali solo
kosala malamu wana bozali kotia makanisi na bino kati na yango lokola
na mwinda oyo ezali kopela kati na esika ya molili, kino tongo etana mpe
monzoto ya tongo engenga kati na mitema na bino.
20 Liboso na nyonso, boyeba malamu ete moko te, na mayele na ye moko,
akoki kolimbola maloba ya basakoli, oyo ezali kati na Makomi,
21 pamba te maloba yango ya basakoli eyaki te na nzela ya mokano ya
moto, kasi ezali Molimo Mosantu nde atindikaki bato na koloba kowuta
na Nzambe.

2

Bateyi ya lokuta

1 Ndenge kaka basakoli ya lokuta bazalaki kati na bana ya Isalaele
na tango ya kala, ndenge wana mpe bateyi ya lokuta bakozala kati na
bino ; bakokotisa na mayele mabe mateya ya lokuta mpe ya libebi kino
ata kowangana Nkolo oyo asikolaki bango, mpe bakomibendela libebi na
mbalakata.
2 Bato ebele bakolanda bango kati na mobulu na bango, mpe nzela ya
bosolo ekofingama likolo na bango.
3 Kati na lokoso na bango, bakobetela bino masolo ya lokuta mpo na
kobenda bino mbongo na nzela ya maloba ya sukali. Nzokande, wuta
kala, Nzambe akatela bango etumbu oyo ekoki mpo na bango, mpe libebi
ezali penza kozela bango.
4 Soki Nzambe azangaki te kopesa na ba-anjelu oyo basalaki masumu
etumbu kasi abwakaki bango ya kokangama na minyololo kati na molili
makasi ya lifelo epai wapi abombi bango mpo na kozela mokolo ya
kosambisama,
5 soki ayokelaki te mokili ya kala mawa kasi abikisaki bato mwambe oyo
kati na bango ezalaki na Noa oyo azalaki kosakola bosembo na tango ya
mpela oyo abebisaki na yango mokili elongo na bato oyo batosaki Ye te,
6 soki Nzambe apesaki na bingumba ya Sodome mpe Gomore etumbu
na nzela ya moto oyo ezikisaki yango kino ekomaki putulu mpo na kopesa
ndakisa ya etumbu oyo ekokweyela bato ya masumu
7 kasi akangolaki Loti, moto ya sembo, oyo atondaki na mawa kati na
motema na ye likolo na mobulu ya bato wana ya mabe,
8 (pamba te moto oyo ya sembo azalaki kovanda kati na bango mpe,
mokolo na mokolo, azalaki komitungisa makasi kati na motema na ye mpo
na mabe oyo azalaki komona mpe koyoka),
9 elingi koloba ete Nkolo azali na makoki ya kokangola bayengebene kati
na komekama mpe ya kopesa, na mokolo ya kosambisama, etumbu epai
ya bato mabe.

10 Akopesa mingi-mingi etumbu epai ya ba-oyo, mpo na lokoso na bango
ya makambo ya mbindo, batambolaka kolanda baposa mabe ya nzoto mpe
batiolaka bokonzi ya Nkolo. Lokola bateyi yango ya lokuta batondi na
lolendo mpe bamimonaka lokola bakoka na nyonso, babangaka te kofinga
bikelamu ya nkembo ;
11 nzokande ba-anjelu, ba-oyo baleki kutu bango na makasi mpe na
nguya, bamekaka kutu te kobimisa, liboso ya Nkolo, maloba ya kofinga
bikelamu wana ya nkembo.
12 Kasi bango, bateyi ya lokuta, lokola banyama oyo ezanga mayele, oyo
etambolaka na bonyama, oyo ebongisama mpo ete bato bakanga yango
na mitambo mpe baboma yango, bafingaka oyo bayebi te. Mpo na yango,
bakokufa lokola banyama,
13 bakozwa lifuti oyo ebongi na mabe na bango. Basepelaka kosala
makambo ya soni na moyi makasi. Na lokuta na bango, basepelaka
kosambwisa mpe kobebisa lokumu na bino tango basanganaka elongo na
bino mpo na mayangani.
14 Miso na bango elembaka te kolula basi mpo na koluka kosala na bango
ekobo, balembaka te kosala masumu, bakosaka bato oyo balendisama
malamu te na kondima ; bazali na mitema etonda na lokoso : bazali na se
ya bilakeli mabe ya Nzambe.
15 Sima na bango kotika nzela ya solo, bapengwaki mbala moko na
kolanda nzela ya Balami, mwana mobali ya Beori, oyo alingaki lifuti ya
mabe ;
16 kasi Nzambe apamelaki ye mpo na bozangi botosi na ye, atiaki maloba
ya bomoto kati na monoko ya ane ya mwasi, mpe nyama yango oyo
elobaka te esukisaki bozoba ya mosakoli.
17 Bateyi yango ya lokuta bazali lokola bitima oyo ebimisaka lisusu mayi
te to lokola mapata oyo mopepe makasi etindikaka. Nzambe abombela
bango esika kati na molili makasi.
18 Pamba te, mpo na kosepelisa baposa mabe ya banzoto na bango,
basalelaka maloba ya sukali mpe ezanga tina mpo na kopengwisa bato
oyo bawuti kobongola mitema sika wana bawuti kokabwana na bato oyo
babikaka kati na libunga.
19 Balakaka bango bonsomi, nzokande bango moko bazali bawumbu ya
baposa mabe ya nzoto, oyo ememaka bango na libebi ; pamba te moto
nyonso azali mowumbu ya oyo ekonzaka ye.
20 Soki, sima na bango kokabwana na mbindo ya mokili, mpo ete bayebi
Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso, bamizongisi lisusu na bowumbu
ya mbindo yango, bomoi na bango ekokoma mabe koleka ndenge ezalaki
liboso.
21 Elingaki kozala malamu mingi mpo na bango koyeba te nzela ya
bosembo, na esika ete, sima na bango koyeba nzela ya bosembo, basundola
mibeko ya bule oyo epesamelaki bango.
22 Ezaleli na bango elongisi bosolo ya masese oyo : « Mbwa ezongelaka
biloko oyo yango moko esanzi » mpe « Ngulu oyo basukoli ezongelaka
kotambola kati na potopoto. »

3

Elaka ya koya ya Nkolo

1 Balingami na ngai, tala mokanda ya mibale oyo nakomeli bino. Kati
na mikanda nyonso mibale, nazali koluka kolamusa, kati na makanisi na
bino, malakisi oyo bozwaki, mpo ete bokoma kokanisa na lolenge ya peto,

2 mpo ete bokanisa lisusu maloba oyo basakoli ya bule balobaki na tango
ya kala mpe Mibeko oyo Nkolo mpe Mobikisi apesaki na nzela ya bantoma
na bino.
3 Liboso na nyonso, boyeba ete, na mikolo ya suka, batioli bakobima,
bakotambola kolanda baposa na bango moko
4 mpe bakoloba : « Boni, alakaki te ete akoya ? Wapi ye sik'oyo ? Pamba
te, banda bakoko na biso bakufa, makambo nyonso ezali na yango kaka
ndenge ezalaka wuta na ebandeli ya mokili. »
5 Wana bakanisaka bongo, babosanaka na nko ete, na kala, Likolo mpe
mabele ezalaki ; ete na nzela ya Liloba na Nzambe, mabele ebimaki wuta
na mayi mpe epikamaki kati na mayi.
6 Babosanaka mpe ete ezali lisusu na nzela ya mayi yango nde mokili ya
tango wana ebebisamaki wana ezindaki kati na mayi.
7 Nzokande, ezali mpe kaka Liloba yango nde azali kobomba Likolo mpe
mabele ya sik'oyo mpo na kozika na moto, na mokolo ya kosambisama
mpe ya kobebisama ya bato ya masumu.
8 Balingami na ngai, ezali na likambo moko oyo bosengeli te kobosana :
mpo na Nkolo, mokolo moko ezali lokola mibu nkoto moko, mpe mibu
nkoto moko ezali lokola mokolo moko.
9 Bato ebele bakanisaka ete Nkolo azali kowumela mpo na kokokisa elaka
na Ye ; nzokande azali nde kokanga motema mpo na bino, pamba te alingi
ete moko te abunga, kasi alingi ete bato nyonso babongola mitema.
10 Solo, mokolo ya Nkolo ekoya lokola moyibi. Na mokolo yango, na
lokito monene, Likolo ekolimwa, biloko ekozika na moto mpe ekonyang-
wama, mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekozwa etumbu ya
kobebisama na moto.
11 Lokola nyonso esengeli konyangwama ndenge wana, bosengeli
kotambola ndenge nini ? Bosengeli kotambola na bomoi ya bule mpe na
botosi kati na makambo ya Nzambe
12 wana bozali kozela mokolo ya Nzambe mpe kosala ete mokolo yango
eya noki. Na mokolo yango, Likolo elongo na biloko nyonso ekozika mpe
ekonyangwama na moto.
13 Nzokande, biso, kolanda elaka na Ye, tozali kozela Likolo ya sika mpe
mabele ya sika epai wapi bosembo ekozala.
14 Yango wana, balingami na ngai, wana bozali kozela yango, bosala
makasi mpo ete Nzambe akuta bino peto, bozangi pamela mpe bozali kati
na kimia oyo apesaka.
15 Boyeba malamu ete ezali mpo na lobiko na bino nde Nkolo na biso
azali nanu kokanga motema, ndenge Polo, ndeko na biso ya bolingo,
akomelaki bino, kolanda bwanya oyo Nzambe apesaki ye.
16 Azali kokoma bongo kati na mikanda nyonso epai wapi azali kolobela
makambo yango. Kati na mikanda yango, ezali na makambo mosusu
ya makasi mpo na kososola ; bongo bato oyo bazangi boyebi mpe
balendisama malamu te na kondima bazali kobongola ndimbola na yango,
ndenge kaka bazali mpe kobongola ndimbola ya biteni mosusu ya Makomi,
mpo na libebi na bango moko.

Mitindo ya suka

17 Balingami na ngai, lokola bosili kozwa boyebi oyo, bosala keba ete
bomemama te na mopepe ya mabunga ya bato oyo batosaka Nzambe te,
mpo ete bobungisa te kondima na bino ;
18 kasi bokola kati na ngolu mpe boyebi ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe
Mobikisi na biso.

Tika ete nkembo epesamela Ye, wuta sik’oyo kino libela na libela ! Amen !

Mokanda ya liboso ya Yoane

Liloba na bomoi

1 Oyo ezalaki wuta na ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki na miso na
biso, oyo totalaki malamu, mpe oyo maboko na biso esimbaki, yango nde
tozali kotatola na tina na Liloba na bomoi.
2 Bomoi emimonisaki ; tomoni yango, tozali kotatola na tina na yango
mpe kosakola epai na bino bomoi ya seko oyo ezalaki elongo na Tata mpe
emimonisi epai na biso.
3 Tozali kosakola epai na bino makambo oyo tomoni mpe toyoki, mpo
ete bino mpe bozala moko na biso. Nzokande, biso tozali moko na Tata
mpe na Yesu-Klisto, Mwana na Ye.
4 Yango wana tozali kokomela bino makambo oyo mpo na kokomisa
esengo na biso ya kokoka.

Kotambola kati na pole

5 Tala makambo oyo toyoki na tina na Ye mpe tozali koyebisa bino :
Nzambe azali pole, mpe molili ezali te kati na Ye.
6 Soki tolobi ete tozali moko na Ye, nzokande tozali kotambola kati na
molili, wana tozali bakosi mpe tozali kotambola na solo te.
7 Kasi soki tozali kotambola kati na pole ndenge Ye moko Nzambe azali
kati na pole, wana tozali moko, bamoko na bamosusu, mpe makila ya Yesu,
Mwana na Ye, ezali kopetola biso na masumu nyonso.
8 Soki tolobi ete tozali na masumu te, wana tozali komikosa biso moko
mpe solo ezali te kati na biso.
9 Soki toyamboli masumu na biso, Nzambe akolimbisa biso mpe
akopetola biso na mabe nyonso, pamba te azali Sembo mpe Moyengebene.
10 Soki tolobi ete tosalaka masumu te, wana tokomisi Nzambe mokosi
mpe Liloba na Ye ezali te kati na biso.

2

1 Bana na ngai, nazali kokomela bino makambo oyo mpo ete bosala
masumu te. Kasi soki esali ete moko kati na bino akweyi na lisumu, tozali
na Molobeli moko epai ya Tata : Yesu-Klisto, Nkolo-Na-Bosembo.
2 Amikabaki lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu na biso ; mpo na
masumu na biso kaka te, kasi mpe mpo na masumu ya mokili mobimba.

Bolingo

3 Tala ndenge nini tososolaka ete toyebi Nzambe : ezali mpo ete totosaka
mibeko na Ye.
4 Moto nyonso oyo alobaka : « Nayebi Nzambe, » kasi atosaka te mibeko
ya Nzambe azali mokosi mpe solo ezali kati na ye te.
5 Moto oyo atosaka Liloba na Nzambe azalaka penza na bolingo ya
kokoka mpo na Nzambe kati na ye. Ezali ndenge wana nde tososolaka
ete tozali moko na Ye.
6 Moto nyonso oyo alobaka ete azali kati na Nzambe asengeli mpe
kotambola ndenge Yesu atambolaki.

7 Balingami na ngai, nazali kokomela bino mobeko ya sika te, kasi
mobeko ya kala kaka, mobeko oyo bozwaki wuta na ebandeli. Mobeko
yango ya kala ezali liloba oyo boyokaki.
8 Nzokande, nazali mpe kokomela bino mobeko ya sika, mpe sika na
yango emonani kati na Yesu mpe kati na bino, pamba te molili ezali
kolimwa mpe pole ya solo esili kobanda kongenga.
9 Moto nyonso oyo alobaka ete azali kati na pole kasi ayinaka ndeko na
ye, azali nanu kati na molili.
10 Moto nyonso oyo alingaka ndeko na ye azali kati na pole ; mpe ezali
na eloko moko te kati na ye, oyo ekoki kobetisa ye libaku.
11 Kasi moto oyo ayinaka ndeko na ye azali kati na molili mpe azali
kotambola kati na molili ; ayebi te epai azali kokende, pamba te molili
esila koboma ye miso.

Bana, batata mpe bilenge

12 Bana, nazali kokomela bino, pamba te masumu na bino elimbisamaki
mpo na Kombo na Yesu-Klisto.
13 Batata, nazali kokomela bino, pamba te boyebi Ye oyo azala wuta na
ebandeli. Bilenge, nazali kokomela bino, pamba te bolongaki Satana.
14 Bana, nakomeli bino mpo ete boyebi Tata. Batata, nakomeli bino mpo
ete boyebi Ye oyo azala wuta na ebandeli. Bilenge, nakomeli bino mpo
ete bozali makasi, Liloba na Nzambe ezali kowumela kati na bino, mpe
bolongaki Satana.

Koyina mokili

15 Bolingaka mokili te ; bolingaka mpe te nyonso oyo ezali kati na mokili.
Moto oyo alingaka mokili azalaka na bolingo ya Tata te kati na ye,
16 pamba te nyonso oyo ezali kati na mokili, lokola baposa mabe ya
nzoto, posa makasi ya konduka biloko oyo miso ezali kolula, mpe lofundu
mpo na biloko ; ewuti na Tata te, kasi ewuti na mokili.
17 Mokili mpe baposa na yango ezali koleka, kasi moto oyo asalaka
mokano ya Nzambe awumelaka tango nyonso.

Monguna ya Klisto

18 Bana, tokomi na tango ya suka ; ndenge kaka boyokaki ete monguna
ya Klisto azali koya, nzokande banguna ya Klisto basili koya sik'oyo ebele,
ndenge wana mpe tosengeli koyeba ete tokomi na tango ya suka.
19 Banguna yango babimelaki kati na biso, kasi bazalaki penza bato na
biso te. Pamba te soki bazalaki bato na biso, balingaki kotikala na biso ;
kasi batikaki biso mpo ete emonana polele ete bango nyonso bazali bato
na biso te.
20 Nzokande bino, bozali na epakolami kowuta na Molimo Mosantu, mpe
bino nyonso bozali na boyebi ya nyonso.
21 Ngai nakomeli bino mpo ete boyebi yango mpe mpo ete lokuta moko
te ewutaka na solo ; kasi ezali te mpo boyebi yango te.
22 Boye nani mokosi ? Mokosi azali moto oyo awangani ete Yesu azali
Klisto. Mpe moto ya ndenge wana azali monguna ya Klisto : awanganaka
Tata mpe Mwana.
23 Moto nyonso oyo awangani Yesu azali mpe na Tata te. Moto oyo atatoli
Yesu azali mpe na Tata.
24 Kasi bino, bosimba makasi makambo oyo boyokaki wuta na ebandeli.
Soki ezali penza kowumela kati na bino, bokowumela mpe kati na Mwana
mpe kati na Tata.

25 Mpe tala elaka oyo apesaki biso : bomoi ya seko.

26 Nazali kokomela bino makambo oyo na tina na bato oyo bazali komeka
kopengwisa bino.
27 Kasi mpo na bino, epakolami ya Molimo oyo bozwaki kowuta na Klisto
ezali kowumela kati na bino. Boye, bozali lisusu na posa te ete bapesa bino
malakisi. Kasi lokola Molimo ya Klisto apesaka bino malakisi na tina na
makambo nyonso, lokola mpe apesaka malakisi ya solo kasi ya lokuta te,
bowumela kati na malakisi yango ndenge kaka bapesaki bino yango.
28 Sik'oyo, bana na ngai, bowumela ya kokangama na Klisto mpo ete, na
ngonga nyonso oyo akomimonisa, tozala na elikya mpe toyoka soni te na
liboso na Ye tango akoya.

Kotambola lokola mwana na Nzambe

29 Boyebi malamu ete Klisto azali sembo ; boye bosengeli mpe koyeba ete
moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo azali mwana na Nzambe.

3

1 Botala bolingo monene oyo Tata atalisaki biso mpo ete tobengama bana
na Nzambe ! Mpe tozali solo bana na Nzambe. Tala tina nini mokili eyebi
biso te : ezali mpo ete eyebi Nzambe te.
2 Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na Nzambe ; kasi oyo tokokoma
emonisami nanu te. Nzokande, toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa,
tokokoma lokola Ye ; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka.
3 Moto nyonso oyo azali na elikya ya ndenge wana kati na Klisto
amipetolaka, ndenge Klisto azali peto.
4 Moto nyonso oyo asalaka masumu abukaka mibeko ya Nzambe ;
pamba te kosala lisumu ezali : kobuka mibeko ya Nzambe.
5 Nzokande, boyebi malamu ete Klisto ayaki mpo na kolongola masumu ;
mpe kati na Ye, lisumu ezali te.
6 Moto nyonso oyo azali moko na Klisto asalaka masumu te, mpe moto
nyonso oyo asalaka masumu atikala nanu te komona mpe koyeba Yesu.
7 Bana na ngai, tika ete moto moko te akosa bino. Moto oyo atambolaka
na bosembo azali sembo ndenge Ye moko Klisto azali sembo.
8 Moto oyo amipesaka na masumu azali ya Satana, pamba te Satana
asalaka masumu wuta na ebandeli. Nzokande Mwana na Nzambe ayaki
penza mpo na kobebisa misala ya Satana.
9 Moto nyonso oyo akoma mwana na Nzambe akobaka te kosala
masumu, pamba te nguya ya bomoi ya bonzambe ezali kosala kati na ye ;
akoki te kokoba kosala masumu, pamba te azali mwana na Nzambe.
10 Tala ndenge nini bana na Nzambe bakeseni na bana ya Satana : moto
nyonso oyo atambolaka te na bomoi ya sembo mpe alingaka ndeko na ye
te azali mwana na Nzambe te.

Bolingo kati na bandeko

11 Pamba te, tala Sango Malamu oyo boyokaki wuta na ebandeli :
Tolinganaka biso na biso.
12 Boye tika ete moko te azala lokola Kayina oyo azalaki moto ya Satana
mpe abomaki ndeko na ye. Mpo na nini Kayina abomaki Abeli, ndeko na
ye ? Ezali mpo ete misala ya Kayina ezalaki mabe, kasi misala ya Abeli,
ndeko na ye, ezalaki sembo.
13 Bandeko na ngai, bokamwa te soki mokili ezali koyina bino.

14 Toyebi ete tosila kolongwa na kufa mpe tokoma na bomoi mpo ete
tolingaka bandeko na biso. Moto oyo alingaka ndeko na ye te azali nanu
na se ya bokonzi ya kufa.
15 Moto nyonso oyo ayinaka ndeko na ye azali mobomi ; mpe boyebi
malamu ete mobomi ata moko te azali na bomoi ya seko kati na ye.
16 Tala ndenge nini toyebi ndimbola ya bolingo : Yesu-Klisto akabaki
bomoi na Ye mpo na biso. Boye biso mpe tosengeli kokaba bomoi na biso
mpo na bandeko na biso.
17 Soki moto moko azali na biloko ya mokili oyo, bongo amoni ndeko na
ye kokelela mpo na eloko songolo kasi aboyi kosunga ye ; boni, moto wana
azali na bolingo ya Nzambe kati na ye ?
18 Bana na ngai, tika ete bolingo na biso esukaka kaka te na lolemo to na
maloba ya sukali ; kasi tika ete emonisamaka nde na misala mpe na solo.
19 Ezali na ndenge wana nde tokoyeba ete tozali kati na solo, mpe mitema
na biso ekotonda na elikya liboso ya Nzambe ;
20 pamba te soki ata mitema na biso elongisi biso te, toyebi ete Nzambe
azali monene koleka mitema na biso mpe ayebi nyonso.
21 Balingami na ngai, soki mpe mitema na biso elongisi biso, tokozala
kaka na elikya makasi na Nzambe.
22 Apesaka biso nyonso oyo tosengaka epai na Ye, pamba te totosaka
mibeko na Ye mpe tosalaka makambo oyo esepelisaka Ye.
23 Mpe tala mobeko oyo apesa biso : kondima Yesu-Klisto, Mwana na Ye,
mpe kolingana biso na biso, ndenge atindaki biso.
24 Moto oyo atosaka mibeko na Ye awumelaka kati na Nzambe, mpe
Nzambe awumelaka kati na ye. Bongo ndenge nini toyebaka ete Nzambe
azali kowumela kati na biso ? Ezali na nzela ya Molimo Mosantu oyo
apesaki biso.

4

Basakoli ya solo mpe ya lokuta

1 Balingami na ngai, bondimaka te bato nyonso oyo babetaka tolo mpo
na koloba ete batondisami na Molimo ya Nzambe ; kasi bomeka bango
mpo na koyeba soki bazali penza ya Nzambe, pamba te basakoli ebele ya
lokuta basili kopanzana na mokili.
2 Tala ndenge nini bokoyeba soki bazali na Molimo ya Nzambe : moto
nyonso oyo azali kondima ete Yesu-Klisto akomaki moto azali na Molimo
ya Nzambe.
3 Moto nyonso oyo azali kondima Yesu te azali na Molimo ya Nzambe
te, kasi azali na molimo ya monguna ya Klisto, oyo boyokaki na tina na ye
ete azali koya mpe azali sik'oyo kati na mokili.
4 Bino, bana na ngai, bozali ya Nzambe mpe bosili kolonga basakoli
yango ya lokuta, pamba te Ye oyo azali kati na bino azali na nguya koleka
ye oyo azali kati na mokili.
5 Basakoli ya lokuta bazali ya mokili ; balobaka kolanda elobeli ya
mokili, mpe mokili eyokaka bango.
6 Biso, tozali ya Nzambe ; mpe moto nyonso oyo ayebi Nzambe ayokaka
biso. Kasi moto oyo azali ya Nzambe te ayokaka biso te. Ezali ndenge
wana nde toyebaka Molimo ya solo mpe molimo ya libunga.

Nzambe azali bolingo

7 Balingami na ngai, tolinganaka biso na biso, pamba te Nzambe azali
bolingo. Moto nyonso oyo azali na bolingo azali ya Nzambe mpe ayebi
Nzambe.
8 Moto oyo azangi bolingo ayebi Nzambe te, pamba te Nzambe azali
bolingo.
9 Botala ndenge nini Nzambe atalisaki biso bolingo na Ye : atindaki
Mwana na Ye se moko kati na mokili mpo ete tozala na bomoi ya solo
na nzela na Ye.
10 Bolingo yango emonani na likambo oyo : ezali biso te bato tolingaki
Nzambe, kasi Ye nde alingaki biso mpe atindaki Mwana na Ye mpo ete
azala mbeka mpo na bolimbisi masumu na biso.
11 Balingami na ngai, lokola Nzambe alingaki biso mingi penza, biso mpe
tosengeli kolingana biso na biso.
12 Moto moko te asila komona Nzambe ; nzokande soki tozali kolingana
biso na biso, Nzambe azali kati na biso mpe bolingo na Ye ezali ya kokoka
kati na biso.
13 Tala ndenge nini toyebaka ete tozali kati na Nzambe, mpe Nzambe
azali kati na biso : ezali na nzela ya Molimo na Ye, oyo apesa biso.
14 Tosilaki komona Ye mpe totatolaka ete Tata atinda Mwana na Ye mpo
ete azala Mobikisi ya mokili.
15 Moto oyo andimaka ete Yesu azali Mwana na Nzambe, Nzambe azali
kati na ye, mpe ye azali kati na Nzambe.
16 Mpe biso toyebi mpe tozali na kondima kati na bolingo oyo Nzambe
azali na yango mpo na biso. Nzambe azali bolingo, mpe moto oyo abikaka
kati na bolingo abikaka kati na Nzambe, mpe Nzambe abikaka kati na ye.
17 Tala mpo na nini bolingo ezali ya kokoka kati na biso : ezali mpo ete
tozala na elikya ya kokoka na mokolo ya kosambisama ; pamba te kati na
mokili oyo, ndenge Klisto azali, ndenge biso mpe tozali.
18 Kati na bolingo, kobanga ezalaka te ; kasi bolingo oyo ezali ya kokoka
elongolaka bobangi, pamba te bobangi ebendaka etumbu. Mpe moto oyo
abangaka azali nanu ya kokoka te kati na bolingo.
19 Biso, tolingaka mpo ete Nzambe alingaki biso, ya liboso.
20 Soki moto alobi ete alingaka Nzambe, kasi azali lisusu koyina ndeko
na ye, azali mokosi. Pamba te moto oyo alingaka te ndeko na ye, oyo
amonaka akoki kolinga te Nzambe oyo amonaka te.
21 Kutu, Klisto apesaki biso mobeko oyo : moto oyo alingaka Nzambe
asengeli mpe kolinga ndeko na ye.

5

Kondima Mwana na Nzambe

1 Moto nyonso oyo andimaka ete Yesu azali Klisto azali mwana na
Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka Tata alingaka mpe Mwana na
Ye.
2 Tala ndenge nini toyebaka ete tolingaka bana na Nzambe : ezali na
nzela ya kolinga Nzambe mpe ya kotosa mibeko na Ye.
3 Pamba te kolinga Nzambe ezali : kotosa mibeko na Ye. Mpe mibeko na
Ye ezali pasi te,
4 pamba te mwana nyonso ya Nzambe alongaka mokili, mpe elonga oyo
elongaki mokili ezali : kondima na biso.
5 Nani oyo alongaka mokili ? Ezali kaka moto oyo andimaka ete Yesu
azali Mwana na Nzambe.

6 Yesu-Klisto azali Ye oyo ayaki na nzela ya mayi mpe makila ; ayaki
na nzela ya mayi kaka te, kasi na nzela ya mayi mpe makila. Mpe ezali
Molimo nde atatoli bongo, pamba te Molimo azali solo.
7 Nzokande, batatoli bazali misato :
8 Molimo, mayi mpe makila ; mpe bango misato balobaka ndenge moko.
9 Tondimaka matatoli ya bato, kasi litatoli ya Nzambe eleki motuya,
pamba te yango nde Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye.
10 Moto oyo andimelaka Mwana na Nzambe azali na litatoli yango kati na
motema na ye ; moto oyo andimelaka Nzambe te akomisi Nzambe mokosi,
pamba te andimaka te litatoli oyo Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye.
11 Mpe litatoli yango ezali : Nzambe apesa biso bomoi ya seko, mpe
bomoi yango ezali kati na Mwana na Ye.
12 Moto oyo azali na Mwana azali na bomoi, kasi moto oyo azangi Mwana
na Nzambe azangi mpe bomoi.

Elikya ya Baklisto

13 Bino oyo bondimelaka Kombo ya Mwana na Nzambe, nakomeli bino
makambo oyo mpo boyeba ete bozali na bomoi ya seko.
14 Mpe tala elikya oyo tozali na yango liboso ya Nzambe : soki tosengi
eloko kolanda mokano na Ye, ayoki biso.
15 Mpe soki toyebi ete ayoki biso, toyebi lisusu ete tozali na eloko oyo
tosengi epai na Ye.

Moklisto mpe lisumu

16 Soki omoni ndeko na yo kosala lisumu oyo ememaka na kufa te,
osengeli kobondela mpo na ye, mpe Nzambe akopesa ye bomoi. Nazali
koloba nde na tina na bato oyo basalaka lisumu oyo ememaka na kufa
te. Kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa ; ezali te na tina na lisumu
yango nde nazali kosenga na bino kobondela.
17 Solo, lisumu ezali : kobuka mobeko ; kasi ezali na lisumu oyo
ememaka na kufa te.
18 Toyebi ete moto nyonso oyo abotami na bomoi ya bonzambe akobaka
te kosala lisumu ; Ye moko Mwana na Nzambe abatelaka ye, mpe Satana
akoki kosala ye mabe te.
19 Toyebi ete tozali bana na Nzambe, mpe ete mokili mobimba ezali na
se ya bokonzi ya Satana.
20 Toyebi lisusu ete Mwana na Nzambe asila koya mpe apesa biso
bososoli mpo ete tokoka koyeba Ye oyo azali solo. Mpe tozali kati na Ye oyo
azali solo, na nzela ya kozala kati na Yesu-Klisto, Mwana na Ye. Mwana
azali Ye moko Nzambe ya solo mpe bomoi ya seko.

Etinda ya suka

21 Bana na ngai, bomibatelaka mosika na banzambe ya bikeko.

Mokanda ya mibale ya Yoane

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai mpaka ;

Epai ya mwasi moponami ya Nzambe,
mpe epai ya bana na ye, oyo nalingaka kati na solo. Ezali ngai moko
kaka te moto nalingaka bino, kasi mpe bato nyonso oyo bayebi solo.
2 Tolingaka bino mpo na solo oyo ezali kati na biso mpe ekozalaka elongo
na biso tango nyonso.

3 Ngolu, boboto mpe kimia kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto,
Mwana ya Tata, ekozala elongo na biso kati na solo mpe bolingo.

Mobeko ya bolingo

4 Nazalaki na esengo makasi ya komona ndambo ya bana na yo
kotambola kati na solo, kolanda mobeko oyo tozwaki kowuta na Tata.
5 Mpe sik'oyo, mama molingami na ngai, nazali kokomela yo mobeko ya
sika te, kaka mobeko oyo tozwaki wuta na ebandeli : Tolinganaka biso na
biso.
6 Mpe tala makambo oyo bolingo esengaka : kobika kolanda mibeko ya
Nzambe. Yango nde mobeko oyo tosengeli kotosa, ndenge boyokaki yango
wuta na ebandeli, mpo ete bobika kati na bolingo.

Kokangama na mateya ya Klisto

7 Bato ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili, bazali kobungisa bato
mingi nzela ; bandimaka te ete Yesu-Klisto akomaki penza moto. Moto
nyonso oyo alobaka ndenge wana azali moto ya lokuta mpe monguna ya
Klisto.
8 Boye, bosala keba mpo ete bobungisa te mbuma ya mosala na biso,
kasi mpo ete bozwa lifuti ya kokoka.
9 Moto nyonso oyo azali kowumela te kati na mateya ya Klisto, kasi abimi
libanda na yango, azali moko te na Nzambe ; nzokande moto oyo azali
kowumela kati na mateya yango azali moko na Tata mpe na Mwana.
10 Soki moto moko ayei epai na bino mpe amemeli bino mateya mosusu,
boyamba ye te kati na bandako na bino, mpe bopesa ye ata mbote te,
11 pamba te moto oyo apesi ye mbote asangani na misala na ye ya mabe.

Makanisi ya kotala bino

12 Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela bino, kasi naboyi kosala
yango na nzela ya lokasa mpe ya mayi ya ekomeli. Nazali na elikya ya koya
kotala bino mpe ya kosolola malamu na bino, mpo ete esengo na biso ezala
ya kokoka.

Mbote ya suka

13 Bana ya ndeko na yo ya mwasi, moponami ya Nzambe, batindeli yo
mbote.

Mokanda ya misato ya Yoane

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai mpaka ;

Epai ya Gayusi, molingami na ngai, oyo nalingaka kati na solo.

2 Molingami na ngai, posa makasi ya motema na ngai ezali ete okende liboso na makambo na yo nyonso, mpe ozala na nzoto kolongono, ndenge molimo na yo ezali kokola.

Ezaleli malamu ya Gayusi

3 Nasepelaki makasi koyoka litatoli na tina na yo, na monoko ya bandeko oyo bayaki wuta epai na yo, ete ozali kokoba kokangama na bosolo, mpe ozali kobika kolanda bosolo yango.
4 Nazalaka na esengo makasi tango nayokaka ete bana na ngai bazali kobika kolanda bosolo.
5 Molingami na ngai, makambo oyo osalaka mpo na bandeko kati na kondima, ezala mpo na ba-oyo bazali bapaya na miso na yo, osalaka yango penza kolanda kondima na yo.
6 Batatolaki na miso ya Lingomba na tina na bolingo na yo. Bongo, okosala lisusu malamu koleka soki osungi bango, na lolenge oyo ekosepelisa Nzambe, mpo ete bakoba mobembo na bango.
7 Pamba te ezali mpo na kosakola Klisto nde bazali kotambola mpe koboya kozwa lisungi na maboko ya Bapagano.
8 Boye, tosengeli kosunga bato ya lolenge oyo mpo ete tosangana na bango na makambo oyo bazali kosala mpo na solo.

Misala mabe ya Diotrefi

9 Nakomelaki Lingomba mokanda moko ya mokuse ; kasi Diotrefi, oyo alingaka kaka kozala mokonzi na makambo nyonso, akoyamba biso te.
10 Yango wana, tango nakoya, nakobimisa mabe na ye na polele ; azali koloba makambo ya mabe mpe ya lokuta na tina na biso. Mpe asuki kaka wana te, azali ata koboya koyamba bandimi mosusu, azali kopekisa, kotelemela mpe kobengana na Lingomba, bato oyo bandimi koyamba bango.
11 Molingami na ngai, komekolaka mabe te, mekolaka nde bolamu. Moto oyo asalaka bolamu azali ya Nzambe, kasi moto oyo asalaka mabe ayebi Nzambe te.

Litatoli mpo na Demetriusi

12 Bato nyonso bazali kopesa litatoli ya malamu na tina na Demetriusi, ezala yango moko bosolo ezali mpe kopesa litatoli ya malamu na tina na ye. Biso mpe tozali kopesa litatoli ya malamu na tina na ye, mpe oyebi malamu ete litatoli na biso ezalaka ya solo.

Likanisi ya koya kotala Gayusi

13 Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela yo, kasi naboyi kosala
yango na nzela ya ekomeli mpe ya mayi na yango.
14 Nazali kolikya komona yo kala mingi te, bongo tokosolola malamu.

Mbote ya suka

15 Tika ete kimia ezala na yo !

Balingami ya awa bapesi yo mbote. Pesa mpe balingami ya kuna mbote,
moko na moko na kombo na ye.

Mokanda ya Jide

Ebandeli ya mokanda

1 Ngai Jide, mowumbu ya Yesu-Klisto mpe ndeko ya Jake ;

Epai ya bato oyo Nzambe abenga, ba-oyo Nzambe Tata alingaka, mpe ba-oyo babatelami mpo na Yesu-Klisto :

2 Tika ete mawa, kimia mpe bolingo efuluka kati na bino !

Tina ya mokanda

3 Balingami na ngai, nazalaki na posa makasi ya kokomela bino na tina na lobiko oyo tozali na yango na lisanga. Nazwaki mokumba ya kokomela bino mpo na kolendisa bino ete bobunda mpo na kondima oyo Nzambe apesaki, mbala moko mpo na libela, epai ya basantu.

4 Pamba te ezali na bato mosusu oyo basili kokota kati na bino na mayele mabe, ba-oyo etumbu na bango ekomama wuta kala : batosaka makambo ya Nzambe te, bakomisaka ngolu ya Nzambe na biso lokola nzela ya kosala makambo na bango ya soni, mpe bawanganaka Yesu-Klisto, Mokonzi kaka moko mpe Nkolo na biso.

Bateyi ya lokuta mpe lifuti na bango

5 Atako boyebi malamu makambo oyo nyonso, kasi nalingi kaka koyebisa bino lisusu ete Nkolo akangolaki bato na Ye na bowumbu kati na Ejipito, kasi, sima na yango, abomaki ba-oyo bazalaki na kondima te.

6 Nzambe akangaki mpe na minyololo ya seko, kati na molili mpo na kosambisama ya mokolo monene, ba-anjelu oyo basepelaki te na evandelo oyo Nzambe apesaki bango mpe batikaki yango.

7 Ndenge moko mpe mpo na bato ya Sodome, ya Gomore mpe ya bingumba ya pembeni : basalaki ndenge moko na ba-anjelu, bamipesaki na pite mpe bazalaki kosangisa nzoto na ndenge oyo esengeli te. Bazali ndakisa mpo na bato oyo bazali komona pasi ya etumbu ya moto ya seko na seko.

8 Ezali mpe ndenge moko mpo na bato wana : makanisi na bango etindikaka bango na kobebisa banzoto na bango, na kotiola bokonzi ya Nkolo, mpe na kofinga bikelamu ya nkembo ya Likolo.

9 Nzokande, ezala Misheli, mokonzi ya ba-anjelu, tango abendanaki na Satana na tina na nzoto ya Moyize, amekaki ata moke te kopesa Satana etumbu ya soni ; kasi alobaki kaka : « Tika ete Nkolo apesa yo etumbu ! »

10 Kasi bato wana bafingaka oyo bango basosolaka te, mpe makambo oyo bango basosolaka na lolenge na bango ya bomoto mpe ya bonyama ekobebisa bango.

11 Mawa na bango, pamba te balandaki nzela ya Kayina, bapengwaki lokola Balami mpo na lokoso ya mbongo, mpe bakufaki lokola Kore mpo na botomboki.

12 Ezali mpe kaka bango nde babetisaka baninga mabaku na tango ya kolia na lisanga : baliaka na lokoso mpe na soni te, balukaka kaka bolamu na bango ; bazali lokola mapata oyo ezangi mayi, oyo mopepe

ezali komema ; bazali lokola banzete oyo ebotaka bambuma te, ata na
eleko ya kobuka bambuma ; ekufaka mbala mibale soki bapikoli yango.
13 Babimisaka misala na bango ya soni ndenge ebale monene ebimisaka
mbonge mpe fulufulu soki etomboki makasi ; bazali lokola minzoto oyo
eyengaka-yengaka. Nzambe abombeli bango etumbu ya molili makasi
mpo na libela.
14 Ezala Enoki, mokitani ya sambo wuta Adamu, asakolaki na tina na
bango : « Tala, Nkolo azali koya elongo na basantu na Ye, bankoto na
bankoto,
15 mpo na kosambisa bato nyonso mpe kopesa etumbu na bato nyonso
oyo batosaka Ye te mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe
mpo na mafinga nyonso oyo basumuki yango babimisaki mpo na kofinga
Nzambe. »
16 Bato yango bayimaka-yimaka mpe bamilelaka-lelaka tango nyonso,
batambolaka kolanda baposa mabe ya banzoto na bango, bamikumisaka
mpe bakumisaka bato mosusu na lokuta mpo na kobenda litomba kowuta
na bango.

Malendisi

17 Kasi bino, balingami na ngai, bokanisa maloba oyo bantoma ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, balobaki liboso.
18 Balobaki na bino : « Na tango ya suka, ekozala na batioli oyo
bakotambola kolanda baposa na bango, oyo ekotindika bango na koboya
kotosa makambo ya Nzambe. »
19 Bazali bato oyo bakotisaka bokabwani kati na bato, bazali lokola
banyama mpo ete bazangi Molimo ya Nzambe.
20 Kasi bino, balingami na ngai, botonga bomoi na bino na likolo ya
kondima na bino, oyo eleki bule. Bobondelaka na nguya ya Molimo
Mosantu.
21 Bomibomba kati na bolingo ya Nzambe, wana bozali kozela ete Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, na mawa na Ye, apesa bino bomoi ya seko.
22 Boyokela bato oyo bazali nanu na tembe mawa ;
23 mpo na bato mosusu, bobikisa bango na kobimisa bango na moto ;
mpe mpo na bato mosusu lisusu, boyokela bango mpe mawa oyo esangana
na bobangi, na koyina ezala ata bilamba na bango, oyo baposa na bango
ya nzoto ekomisa mbindo.

Kokumisa Nzambe

24 Epai na Ye oyo azali na makoki ya kobatela bino mpo ete bokweya te,
mpe ya kotelemisa bino liboso ya nkembo na Ye lokola bato oyo bazangi
mbeba mpe bato ya esengo monene ;
25 epai ya Nzambe moko kaka, Mobikisi na biso, na nzela ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, tika ete nkembo, lokumu, nguya mpe bokonzi ezala ya Ye,
wuta liboso ya tango, sik'oyo mpe mpo na libela na libela ! Amen !

Emoniseli

Maloba ya ebandeli

1 Emoniseli kowuta na Yesu-Klisto.
Nzambe apesaki Ye yango mpo ete alakisa na basali na Ye makambo
oyo esengeli koya kala mingi te. Yesu-Klisto atindaki anjelu na Ye koyebisa
emoniseli yango epai ya Yoane, mosali na Ye.
2 Lokola motatoli, Yoane asakolaki Liloba na Nzambe ndenge Yesu-Klisto
ayebisaki ye yango ; asakolaki makambo nyonso oyo amonaki.
3 Esengo na moto oyo atangaka maloba ya lisakoli oyo, mpe esengo na
bato oyo bayokaka maloba yango mpe babatelaka makambo oyo ekomama
kati na yango, pamba te tango ekomi pene.

Bambote

4 Yoane ;

Epai ya Mangomba sambo kati na etuka ya Azia :

Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino, kowuta na Ye oyo azali, azalaki
mpe azali koya, kowuta na milimo sambo oyo bazalaka liboso ya Kiti na
Ye ya Bokonzi,
5 mpe kowuta na Yesu-Klisto, Motatoli oyo akosaka te, Mosekwi ya liboso
kati na bakufi, mpe Mokonzi ya bakonzi ya mokili !

Epai na Ye oyo alingaka biso mpe akangolaki biso na masumu na biso
na nzela ya makila na Ye,
6 Ye oyo akomisaki biso ekolo ya bakonzi mpe ya Banganga-Nzambe mpo
na kosalela Nzambe, Tata na Ye : Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai
na Ye mpo na libela na libela ! Amen !
7 « Botala, azali koya kati na mapata !
Miso nyonso ekomona Ye,
ezala bato oyo batobolaki Ye mopanzi ;
mpe bikolo nyonso ya mokili ekomilela-lela likolo na Ye. »
Ekosalema penza bongo ! Amen.
8 « Nazali Alifa mpe Omega, » elobi Nkolo Nzambe,
« Ye oyo azali, azalaki, mpe azali koya,
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. »

Yoane amoni Klisto kati na emoniseli

9 Ngai Yoane, ndeko na bino, oyo azali kokabola elongo na bino pasi,
bokonzi mpe molende kati na Yesu, nazalaki kati na esanga ya Patimosi,
likolo ya Liloba na Nzambe mpe litatoli na ngai na tina na Yesu.
10 Na mokolo ya Nkolo, Molimo ya Nzambe asimbaki ngai, mpe nayokaki
sima na ngai mongongo moko ya makasi lokola kelelo
11 koloba : « Koma na buku makambo oyo ozali komona, mpe tinda
yango na Mangomba sambo oyo : Efeso, Simirne, Pergame, Tiyatire, Sarde,
Filadelfi mpe Laodise. »
12 Nalukaki kobaluka mpo na koluka koyeba nani oyo azali koloba na
ngai. Mpe tango nabalukaki, namonaki bitelemiselo sambo ya minda,
basala na wolo.

13 Mpe kati na bitelemiselo yango, ezalaki na moto moko lokola Mwana na Moto. Alataki nzambala ya molayi mpe mokaba moko ya wolo zingazinga ya tolo na Ye.
14 Moto mpe suki na Ye ezalaki pembe makasi lokola mvula ya pembe. Miso na Ye ezalaki lokola moto oyo ezali kopela makasi.
15 Makolo na Ye ezalaki lokola bronze oyo babimisi sika longwa na fulu ya moto makasi, mpe mongongo na Ye ezalaki koyokana lokola makelele ya mayi ya ebale monene.
16 Na loboko na Ye ya mobali, asimbaki minzoto sambo ; mpe wuta na monoko na Ye, mopanga moko bapelisa na bangambo na yango nyonso mibale ezalaki kobima. Elongi na Ye ezalaki lokola moyi, na tango oyo engalaka makasi.
17 Tango namonaki Ye, nakweyaki na makolo na Ye lokola moto akufi. Bongo asimbaki ngai na loboko na Ye ya mobali mpe alobaki na ngai : « Kobanga te ! Nazali Ya liboso mpe Ya suka.
18 Nazali Ye oyo azali na bomoi ; nakufaki, mpe sik'oyo tala, nazali na bomoi mpo na libela na libela ! Nasimbi bafungola ya kufa mpe ya mboka ya bakufi.
19 Yango wana, koma makambo oyo omoni, oyo ezali sik'oyo, mpe oyo ekoya na sima.
20 Tala mabombami oyo ezali kati na minzoto sambo oyo omonaki na loboko na Ngai ya mobali, mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo : minzoto sambo elakisi ba-anjelu ya Mangomba sambo ; mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo elakisi Mangomba sambo. »

Mikanda epai ya Mangomba sambo

2

Epai ya Lingomba ya Efeso

1 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Efeso :

« Tala maloba ya Ye oyo asimbi minzoto sambo na loboko na Ye ya mobali mpe atambolaka kati na bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo :

2 Nayebi misala, pasi mpe molende na yo. Nayebi ete okoki te koyikela bato mabe mpiko ; nayebi lisusu ete omekaki bato oyo balobaka ete bazali bantoma, nzokande bazali na bango bantoma te, mpe omonaki penza ete bazali bakosi.
3 Nayebi malamu ete ozali na molende mpe oyokaki pasi makasi mpo na Kombo na Ngai, kasi olembaki te.
4 Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango : obwaki bolingo na yo ya liboso.
5 Kanisa malamu esika oyo ozalaki, liboso ete okweya ! Bongola motema na yo mpe zongela misala na yo ya liboso ; noki te, nakoya epai na yo mpe nakolongola etelemiselo na yo ya mwinda na esika na yango.
6 Kasi ezali na likambo moko oyo nasepelaka na yango epai na yo : olingaka te misala ya bato ya lingomba ya Nikola, oyo Ngai mpe nalingaka te.
7 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! Moto oyo akolonga, nakopesa

ye nzela ya kolia mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali kati na Paradizo ya Nzambe. »

Epai ya Lingomba ya Simirne

8 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Simirne :

« Tala maloba ya Ye oyo azali Ya liboso mpe Ya suka, Ye oyo akufaki mpe azali lisusu na bomoi :

9 Nayebi minyoko mpe bobola na yo, nzokande ozali mozwi ; nayebi ndenge nini bato oyo balobaka ete bazali Bayuda, kasi bazali na bango Bayuda te, batiolaka yo ; bazali nde ndako ya mayangani ya Satana.
10 Kobanga te pasi oyo osengeli komona. Tala, Satana akobwaka bato mingi kati na bino na boloko mpo na komeka bino mpe bokonyokwama mikolo zomi. Zala kaka sembo kati na kondima na yo kino na kufa, mpe Ngai nakopesa yo bomoi lokola motole ya elonga na yo.
11 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! Moto oyo akolonga, kufa ya mibale ekosala ye pasi ata moke te. »

Epai ya Lingomba ya Pergame

12 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Pergame :

« Tala maloba ya Ye oyo asimbi mopanga bapelisa na bangambo nyonso mibale :

13 Nayebi malamu esika oyo ovandaka. Ezali mpe kaka na esika yango nde Satana atie kiti na ye ya bokonzi. Okweyisaki te kondima na yo epai na Ngai, ezala na mikolo oyo babomaki Antipasi, motatoli na Ngai ya sembo, kati na engumba na bino epai wapi Satana avandaka.
14 Nzokande, ezali na ndambo ya makambo oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango : kati na yo, ezali na bato oyo bakangama na mateya ya Balami oyo ayebisaki Balaki ete atia motambo mpo na kotindika bana ya Isalaele kati na masumu ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe kati na masumu ya kindumba.
15 Kati na Lingomba na yo, ozali mpe na bato oyo bakangama na mateya ya bato ya lingomba ya Nikola.
16 Boye, bongola motema na yo ! Soki te, nakoya kala mingi te epai na yo mpe nakobundisa bango na mopanga ya monoko na Ngai.
17 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! Moto oyo akolonga, nakopesa ye mana oyo ebombama ; nakopesa ye lisusu libanga moko ya pembe oyo bakoma kombo moko ya sika na likolo na yango, kombo oyo eyebani kaka na moto oyo akozwa yango. »

Epai ya Lingomba ya Tiyatire

18 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Tiyatire :

« Tala maloba ya Mwana na Nzambe, Ye oyo miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela makasi, mpe makolo na Ye, lokola bronze ya motuya :

19 Nayebi misala, bolingo, kondima, etamboli mpe molende na yo ;
nayebi mpe ete misala oyo ozali kosala sik'oyo ezali ebele koleka oyo
osalaki liboso.
20 Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na
tina na yango : opesaka na Jezabeli, mwasi oyo amibengaka mosakoli,
nzela ya kopengwisa basali na Ngai na mateya na ye ya mabe, mpo na
kotindika bango na kindumba mpe na kolia misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu.
21 Napesaki ye tango mpo ete abongola motema, kasi aboyi kaka kotika
kindumba na ye.
22 Boye, nakobwaka ye na mbeto ya pasi makasi elongo na bato oyo
basalaka kindumba elongo na ye. Kasi soki babongoli mitema mpe batiki
kotambola kolanda mateya ya Jezabeli, nakobwaka bango te na mbeto ya
pasi makasi.
23 Nakoboma bana ya Jezabeli ; bongo Mangomba nyonso ekondima
ete Ngai nazali penza Ye oyo akundolaka mozindo ya mitema mpe ya
milimo ya bato. Nakofuta moko na moko na bino kolanda etamboli na
ye.
24 Kasi epai na bino oyo, kati na Tiyatire, bokangami te na mateya
wana ya lokuta mpe boboyi koyekola mabombami ya mozindo ya Sa-
tana, kolanda ndenge babengaka yango, nazali koloba : ‹ Nakomemisa
bino te mokumba mosusu na makasi ;
25 kasi, oyo bozali na yango, bosimba yango makasi kino nakoya. ›
26 Moto oyo akolonga, oyo akosala mokano na Ngai kino na suka,
nakopesa ye bokonzi ya kokonza bikolo :
27 akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akopanza yango na
biteni lokola mbeki,
28 ndenge Ngai mpe nazwaki bokonzi kowuta na Tata na Ngai.
Nakopesa ye lisusu monzoto ya tongo.
29 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo
oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! »

3

Epai ya Lingomba ya Sarde

1 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Sarde :

« Tala maloba ya Ye oyo azali na milimo sambo ya Nzambe mpe
minzoto sambo :

Nayebi misala na yo ; nayebi malamu ete okenda sango ete ozali na
bomoi, nzokande ozali na yo ya kokufa.
2 Lamuka ! Lendisa bato oyo batikali mpe ba-oyo bakomi pene ya
kokufa, pamba te namoni ete misala na yo ezali ya kokoka te liboso ya
Nzambe na Ngai.
3 Yango wana, kanisa malamu mateya oyo ozwaki mpe oyokaki ; tosa
mpe bongola motema na yo. Kasi soki olamuki te, nakoya lokola moyibi,
mpe okoyeba te ngonga oyo nakoya epai na yo.
4 Nzokande, kati na Sarde, ozali na ndambo ya bato oyo babebisaki te
bilamba na bango. Bakotambola elongo na Ngai, na bilamba ya pembe,
pamba te babongi na yango.

5 Moto oyo akolonga, bakolatisa ye bilamba ya pembe lokola bango.
Nakolongola kombo na ye te na buku ya bomoi, kasi nakondima yango
liboso ya Tata na Ngai mpe liboso ya ba-anjelu na Ye.
6 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo
oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! »

Epai ya Lingomba ya Filadelfi

7 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Filadelfi :

« Tala maloba ya Ye oyo azali Bule mpe Solo, oyo asimbi fungola ya
Davidi : oyo Ye afungoli, moko te akoki kokanga yango ; mpe oyo Ye
akangi, moko te akoki kofungola yango.
8 Nayebi misala na yo. Tala, natiaki liboso na yo ekuke moko ya
kofungwama, ekuke oyo moko te akoki kokanga. Nayebi ete ozali na nguya
moke, obatelaki Liloba na Ngai mpe owanganaki te Kombo na Ngai.
9 Tala makambo oyo nakosala bato ya ndako ya mayangani ya Satana,
oyo balobaka ete bazali Bayuda, nzokande bazali na bango Bayuda te ;
bazali nde bakosi. Nakosala ete baya kofukama na makolo na yo mpe
bandima ete nalingaka yo.
10 Lokola obatelaki etinda na Ngai ya kozala na molende, Ngai mpe
nakobatela yo na tango ya pasi oyo ekokweyela mokili mobimba mpo na
komeka bavandi na yango.
11 Nazali koya kala mingi te. Oyo ozali na yango, simba yango makasi
mpo ete moko te abotola yo motole na yo.
12 Moto oyo akolonga, nakokomisa ye likonzi kati na Tempelo ya
Nzambe na Ngai, mpe akotikala lisusu te kobima kuna. Nakokoma na
likolo na ye Kombo ya Nzambe na Ngai mpe kombo ya engumba ya
Nzambe na Ngai, Yelusalemi ya sika, oyo ekokita wuta na Lola, epai ya
Nzambe na Ngai. Mpe lisusu, nakokoma Kombo na Ngai ya sika na likolo
na ye.
13 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo
oyo Molimo azali koloba na Mangomba ! »

Epai ya Lingomba ya Laodise

14 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Laodise :

Tala maloba ya Amen, Motatoli ya sembo mpe ya solo, Mokonzi ya
bikelamu nyonso ya Nzambe :

15 Nayebi misala na yo, mpe nayebi malamu ete ozali malili te mpe
ozali moto te ; nalingaki nde ozala malili to moto.
16 Kasi lokola ozali malili te mpe ozali moto te, nazali kosanza yo wuta
na monoko na Ngai.
17 Olobaka : « Nazali mozwi ! Nakomi na bozwi ebele mpe nazali na
posa ya eloko te. » Kasi ozali koyeba te ete ozali moto ya pasi mpe ya mawa,
ozali nde mobola, mokufi miso mpe ozali bolumbu.
18 Yango wana, nazali kopesa yo toli ete osomba epai na Ngai wolo oyo
bapetola na moto mpo ete okoma penza mozwi, bilamba ya pembe mpo
ete olata mpe obomba bolumbu na yo ya soni, mpe kisi ya miso mpo ete
otia na miso na yo mpe omona malamu.
19 Napamelaka bato oyo nalingaka mpe napesaka bango etumbu.
Boye, zala na molende mpe bongola motema na yo.

20 Tala Ngai oyo, natelemi na ekuke mpe nazali kobeta. Soki moto
moko ayoki mongongo na Ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye
mpe nakolia elongo na ye, mpe ye elongo na Ngai.
21 Moto oyo akolonga, nakopesa ye makoki ya kovanda elongo na Ngai,
na Kiti na Ngai ya Bokonzi, ndenge Ngai mpe, sima na Ngai kolonga,
nakendeki kovanda elongo na Tata na Ngai, na Kiti na Ye ya Bokonzi.
22 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo
oyo Molimo azali koloba na Mangomba !

Bikangelo sambo

4

Kiti ya Bokonzi ya Nzambe

1 Sima na makambo oyo, namonaki ekuke moko efungwama kati na Lola.
Bongo mongongo oyo nayokaki koloba na ngai lokola kelelo na mbala ya
liboso elobaki na ngai lisusu : « Mata awa, mpe nakolakisa yo makambo
oyo esengeli koya sima na oyo. »
2 Mbala moko, Molimo asimbaki ngai mpe namonaki kati na Lola Kiti
moko ya Bokonzi oyo moto moko avandelaki.
3 Mpe Ye oyo avandaki na Kiti yango ya Bokonzi azalaki komonana lokola
Jasipe mpe Saridwane oyo ezali mabanga ya talo. Monama ezingelaki Kiti
yango ya Bokonzi, ezalaki kongenga lokola libanga ya talo oyo babengaka
emerode.
4 Zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki mpe na bakiti mosusu
tuku mibale na minei ya bokonzi, mpe bampaka tuku mibale na minei
bavandelaki yango. Bampaka yango balataki bilamba ya pembe, mpe
bazalaki na mitole ya wolo na mito na bango.
5 Wuta na Kiti yango ya Bokonzi, mikalikali ezalaki kongenga, makelele
ya mingongo mpe lokito ya bakake ezalaki koyokana. Mpe liboso ya Kiti
yango, minda sambo ezalaki kopela : ezali milimo sambo ya Nzambe.
6 Na liboso ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki lisusu na etando moko
oyo ezalaki lokola talatala, mpe monene na yango ezalaki lokola molayi
ya ebale monene. Ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo babengaka
krisitali. Na kati mpe na zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki na
bikelamu minei ya bomoi oyo banzoto na bango ezalaki etonda na miso
na liboso mpe na sima.
7 Ekelamu ya liboso azalaki lokola nkosi ; ya mibale, lokola mwana
ngombe ya mobali ; ya misato azalaki na elongi lokola ya moto, mpe ya
minei azalaki lokola mpongo oyo ezali kopumbwa.
8 Moko na moko kati na bikelamu nyonso minei azalaki na mapapu
motoba, mpe nzoto na ye ezalaki etonda na miso, ezala na se ya mapapu.
Butu mpe moyi, bazalaki kolemba te koloba :

Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
oyo azalaki, azali, mpe azali koya,
azali Bule, Bule, Bule.

9 Na tango nyonso oyo bikelamu ya bomoi bazalaki kopesa nkembo,
lokumu mpe matondi epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi mpe azali
na bomoi seko na seko,
10 bampaka tuku mibale na minei bazalaki kogumbama liboso ya Ye oyo
avandi na Kiti ya Bokonzi, kogumbamela Ye oyo azali na bomoi seko na
seko mpe kokitisa mitole na bango liboso ya Kiti ya Bokonzi na koloba :
11 « Nkolo mpe Nzambe na biso,
obongi na nkembo, na lokumu mpe na nguya,

pamba te Yo nde okela biloko nyonso :
ezalaki mpe ekelamaki mpo na mokano na Yo. »

5

Buku mpe Mpate

1 Bongo namonaki, na loboko ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya
Bokonzi, buku moko elingama, bakoma yango na kati mpe na libanda,
mpe bakanga yango na bikangelo sambo.
2 Namonaki mpe anjelu moko ya nguya kosakola na mongongo makasi :
« Nani abongi mpo na kobuka bikangelo ya buku mpe kofungola yango ? »
3 Kasi ezala kati na Lola to na mokili to na se ya mabele, moko te akokaki
kofungola buku to kotala kati na yango.
4 Tango namonaki bongo, nalelaki mingi mpo ete moko te amonanaki
ete abongi mpo na kofungola buku to kotala kati na yango.
5 Bongo moko kati na bampaka alobaki na ngai : « Kolela te ! Tala !
Nkosi ya libota ya Yuda, Mokitani ya Davidi, alongaki mpo na kobuka
bikangelo sambo mpe kofungola buku yango. »
6 Mpe namonaki Mpate moko ya kotelema na kati-kati ya Kiti ya Bokonzi,
mpe bazingela na bikelamu minei ya bomoi elongo na bampaka. Mpate
yango amonanaki lokola nde basilaki koboma Ye ; azalaki na maseke
sambo mpe miso sambo oyo ezali milimo sambo ya Nzambe, oyo etindama
na mokili mobimba.
7 Mpate apusanaki mpo na kozwa buku wuta na loboko ya ngambo ya
mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi.
8 Tango kaka azwaki buku, bikelamu minei ya bomoi mpe bampaka tuku
mibale na minei bagumbamaki liboso ya Mpate. Moko na moko kati na
bango asimbaki na loboko na ye lindanda mpe kopo ya wolo etonda na
ansa oyo ezali mabondeli ya basantu.
9 Mpe bayembaki nzembo ya sika :
« Obongi na kozwa buku
mpe kobuka bikangelo na yango,
pamba te babomaki Yo ;
bongo na nzela ya makila na Yo,
osikolaki, mpo na Nzambe, bato ya bikolo nyonso,
ya nkota nyonso, ya mikili nyonso
mpe ya mabota nyonso.
10 Okomisaki bango ekolo ya bakonzi
mpe ya Banganga-Nzambe mpo Nzambe na biso,
mpe bakokonza mokili. »
11 Bongo natalaki mpe nayokaki mongongo ya ba-anjelu ebele, oyo
motango na bango ezalaki bankoto na bankoto ; bazingelaki Kiti ya
Bokonzi, bikelamu ya bomoi mpe bampaka,
12 mpe bazalaki koloba na mongongo makasi :
« Mpate oyo babomaki abongi na kozwa
nguya, bomengo, bwanya mpe makasi,
lokumu, nkembo mpe masanzoli. »
13 Bongo nayokaki bikelamu nyonso oyo ezalaka kati na Lola, na mabele,
na se ya mabele mpe na likolo ya ebale monene ; bango nyonso bazalaki
koloba :
« Tika ete masanzoli mpe lokumu,
nkembo mpe nguya
ezonga epai ya Mpate mpe epai na Ye

oyo avandi na Kiti ya Bokonzi
mpo na libela na libela ! »
14 Bikelamu minei ya bomoi bazalaki kozongisa : « Amen. » Mpe bampaka
bafukamaki mpe bagumbamelaki.

6

Bikangelo

1 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya liboso kati na bikangelo
sambo ; mpe nayokaki moko kati na bikelamu minei ya bomoi koloba na
mongongo makasi lokola kake : « Yaka ! »
2 Natalaki mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya pembe.
Motambolisi na yango asimbaki tolotolo. Bapesaki ye motole, bongo
abimaki lokola molongi mpe mpo ete azala molongi.
3 Tango Mpate abukaki ekangelo ya mibale, nayokaki ekelamu ya mibale
ya bomoi koloba : « Yaka ! »
4 Bongo mpunda mosusu ebimaki : ezalaki ya motane makasi. Motam-
bolisi na yango apesamelaki nguya ya kolongola kimia na mokili mpe
ya kosala ete bato babomana bango na bango. Mpe bapesaki ye lisusu
mopanga moko ya monene.
5 Tango Mpate abukaki ekangelo ya misato, nayokaki ekelamu ya bomoi
ya misato koloba : « Yaka ! »
Mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya mwindo. Motambolisi
na yango asimbaki na loboko na ye emekelo kilo.
6 Bongo nayokaki lokola mongongo moko kobima kati na bikelamu minei
ya bomoi ; ezalaki koloba : « Kopo moko ya ble mpo na mbongo moko ya
ebende, mpe bakopo misato ya orje mpo na mbongo moko ya ebende. Kasi
kobebisa mafuta mpe vino te. »
7 Tango Mpate abukaki ekangelo ya minei, nayokaki mongongo ya
ekelamu ya minei ya bomoi koloba : « Yaka ! »
8 Namonaki liboso na ngai mpunda moko ya langi ya mayi ya pondu ;
kombo ya motambolisi na yango ezalaki « Kufa, » mpe mboka ya bakufi
ezalaki kolanda motambolisi yango na sima. Bapesamelaki nguya ya
koboma bato na nzela ya mopanga, ya nzala, ya bokono mpe ya banyama
mabe, na etando ya eteni moko kati na biteni minei ya mokili.
9 Tango Mpate abukaki ekangelo ya mitano, namonaki na se ya
etumbelo, milimo ya bato oyo baboma likolo na Liloba na Nzambe mpe
likolo na litatoli na bango.
10 Bagangaki na mongongo makasi : « Nkolo Nzambe, Yo oyo ozali Bule
mpe Solo, okozela kino tango nini mpo na kosambisa bavandi ya mokili
mpe kopesa bango etumbu mpo na makila na biso ? »
11 Bongo bapesaki na moko na moko kati na bango nzambala ya
pembe, mpe bayebisaki bango ete bazela moke kino motango ekokoka :
motango ya baninga na bango ya mosala, mpe ya bandeko na bango oyo
bakobomama lokola bango.
12 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya motoba, mpe mabele
eninganaki makasi. Moyi ekomaki molili lokola elamba ya mwindo ;
bongo sanza, na mobimba na yango, ekomaki motane lokola makila.
13 Minzoto ya likolo ekweyaki na mabele ndenge bambuma ya nzete ya
figi oyo ekomeli nanu te ekweyaka soki mopepe makasi eningisi yango.
14 Lola elongwaki lokola mokanda oyo bazali kolinga, bangomba nyonso
mpe bisanga nyonso elongwaki na bisika na yango.

15 Bakonzi ya mabele, bato minene, bakonzi ya mampinga ya basoda,
bazwi, bato ya nguya, bawumbu mpe bansomi bakendeki kobombama
kati na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga minene ya bangomba.
16 Bazalaki koganga epai ya bangomba mpe epai ya mabanga minene :
« Bokweyela biso mpe bobomba biso mpo ete Ye oyo avandi na Kiti ya
Bokonzi amona biso te, mpe mpo ete kanda ya Mpate ekweyela biso te !
17 Pamba te mokolo monene ya kanda na bango ekoki, bongo nani akoki
kolonga kotelema ? »

7

Bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei

1 Sima na makambo wana, namonaki ba-anjelu minei batelemi na
basonge nyonso minei ya mokili, bazali kokanga mipepe nyonso minei ya
mokili mpo ete mopepe ata moke te epepa na mokili to na ebale monene
to mpe na banzete.
2 Bongo namonaki anjelu mosusu azali komata longwa na este mpe
asimbi kashe ya Nzambe na bomoi. Agangaki na mongongo makasi epai
ya ba-anjelu minei oyo Nzambe apesaki nguya ya kosala mabe na mokili
mpe na ebale monene.
3 Alobaki na bango : « Bosala mabe te na mokili to na ebale monene to
mpe na banzete, kino tokosilisa kobeta kashe na bambunzu ya basali ya
Nzambe na biso. »
4 Bongo nayokaki motango ya bato oyo babetamaki kashe : nkoto nkama
moko na tuku minei na minei ; bazalaki bato ya mabota nyonso ya bana
ya Isalaele.

5 Kati na libota ya Yuda, bato nkoto zomi na mibale babetamaki kashe ;
kati na libota ya Ribeni, bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Gadi, bato nkoto zomi na mibale ;
6 kati na libota ya Aseri, bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Nefitali, bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Manase, bato nkoto zomi na mibale ;
7 kati na libota ya Simeoni, bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Levi : bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Isakari, bato nkoto zomi na mibale ;
8 kati na libota ya Zabuloni, bato nkoto zomi na mibale ;
kati na libota ya Jozefi, bato nkoto zomi na mibale ;
mpe kati na libota ya Benjame, bato nkoto zomi na mibale.

Bango nyonso babetamaki kashe.

Ebele ya bato liboso ya Kiti ya Bokonzi

9 Sima na makambo wana, namonaki ebele ya bato oyo moto ata moko
te akokaki kotanga ; bazalaki bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso, ya
mikili nyonso mpe ya nkota nyonso. Batelemaki liboso ya Kiti ya Bokonzi
mpe liboso ya Mpate, balataki banzambala ya pembe mpe basimbaki
mandalala na maboko na bango ;
10 bazalaki koganga na mongongo makasi : « Lobiko ezali ya Nzambe
na biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, mpe ezali ya Mpate. »
11 Ba-anjelu nyonso oyo bazalaki kotelema zingazinga ya Kiti ya Bokonzi,
ya bampaka mpe ya bikelamu minei ya bomoi, bagumbamaki, bilongi kino
na mabele, liboso ya Kiti ya Bokonzi, mpe bagumbamelaki Nzambe

12 na koloba :
« Amen !
Tika ete masanzoli, nkembo, bwanya,
matondi, lokumu, nguya mpe makasi
ezala ya Nzambe na biso,
mpo na libela na libela !
Amen ! »
13 Bongo moko kati na bampaka atunaki ngai :
— Bato oyo balati banzambala ya pembe bazali banani mpe bawuti wapi ?
14 Nazongiselaki ye :
— Nkolo na ngai, yo nde oyebi.
Bongo alobaki na ngai :
— Ezali ba-oyo bawuti na minyoko makasi. Basukolaki banzambala na bango mpe bakomisaki yango pembe kati na makila ya Mpate.
15 Yango wana,
batelemaka liboso ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe
mpe basalelaka Ye kati na Tempelo na Ye, butu mpe moyi ;
mpe Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi
akobatela bango kati na evandelo na Ye.
16 Bakoyoka lisusu nzala te,
posa ya mayi mpe koswa ya moyi to molunge ;
17 pamba te Mpate oyo azali na kati-kati ya Kiti ya Bokonzi
akozala Mobateli na bango,
akomema bango na bitima ya mayi ya bomoi,
mpe Nzambe akopangusa mpinzoli nyonso ya miso na bango.

8

Ekangelo ya sambo

1 Tango Mpate afungolaki ekangelo ya sambo, kimia moko ekotaki kati na Lola mpe esalaki minite pene tuku misato.
2 Bongo namonaki ba-anjelu sambo oyo batelemaka liboso ya Nzambe, mpe bapesaki bango bakelelo sambo.
3 Anjelu mosusu ayaki mpe atelemaki na etumbelo ; amemaki mbabola basala na wolo mpo na kotumba na yango ansa. Bapesaki ye ansa ebele ya kobonza elongo na mabondeli ya basantu nyonso, mpo ete abonza yango na likolo ya etumbelo basala na wolo, liboso ya Kiti ya Bokonzi.
4 Wuta na loboko ya anjelu, molinga ya ansa elongo na mabondeli ya basantu emataki liboso ya Nzambe.
5 Bongo anjelu azwaki mbabola, atondisaki yango na makala ya moto oyo azwaki na etumbelo, mpe abwakaki mbabola yango na mabele. Mbala moko, lokito moko ya makasi eyokanaki : bakake, mingongo, mikalikali mpe koningana ya mabele.

Bakelelo

6 Bongo ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakelelo sambo bamibongisaki mpo na kobeta yango.
7 Anjelu ya liboso abetaki kelelo ; mpe, mbala moko, mvula ya mabanga mike elongo na moto esangana na makila ebwakamaki na mabele. Bongo biloko oyo ezikaki : eteni moko kati na biteni misato ya mabele, eteni moko kati na biteni misato ya banzete, mpe matiti nyonso ya mobesu.
8 Anjelu ya mibale abetaki kelelo ; mpe na mbala moko, eloko moko lokola ngomba monene oyo ezali kopela moto ebwakamaki na ebale

monene. Eteni moko kati na biteni misato ya ebale monene ekomaki makila ;
9 mpe eteni moko kati na biteni misato ya bikelamu oyo evandaka kati na ebale monene ekufaki, eteni moko kati na biteni misato ya bamasuwa nyonso ebebisamaki.
10 Anjelu ya misato abetaki kelelo ; mpe na mbala moko, monzoto moko ya monene oyo ezali kopela lokola mwinda monene ekweyelaki, longwa na likolo, eteni moko kati na biteni misato ya bibale mpe bitima ya mayi.
11 Kombo ya monzoto yango ezali : Bololo. Eteni moko kati na biteni misato ya bamayi ekomaki bololo, mpe bato ebele bakufaki likolo na bamayi mpo ete ekomaki bololo.
12 Anjelu ya minei abetaki kelelo ; mpe na mbala moko, eteni moko kati na biteni misato ya moyi, ya sanza mpe ya minzoto ebebaki. Na bongo, eteni moko kati na biteni misato ya kongenga na yango ekomaki molili. Boye eteni moko kati na biteni misato ya mokolo mpe ya butu ezangaki pole.
13 Bongo nayokaki mpongo, oyo ezalaki kopumbwa na likolo makasi, koloba na mongongo makasi : « Mawa ! Mawa ! Mawa penza na bavandi ya mokili tango ba-anjelu misato ya suka bakobeta bakelelo na bango ! »

9

1 Anjelu ya mitano abetaki kelelo, mpe namonaki monzoto kokweya na mokili wuta na Lola. Fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi epesamaki na monzoto yango.
2 Tango efungolaki libulu yango, milinga ebele emataki longwa kuna ; ezalaki lokola milinga oyo ebimaka na fulu monene ya moto makasi, mpe eyindisaki moyi mpe mopepe.
3 Wuta na milinga yango, mankoko ebimaki, epanzanaki na mokili mpe epesamelaki bokonzi lokola oyo ya bakoto.
4 Nzokande epesamelaki mitindo ete esala mabe te na matiti ya mokili to na nkona nyonso ya mobesu to na nzete nyonso, kasi esala mabe kaka na bato oyo bazangi kashe ya Nzambe na bambunzu na bango.
5 Esengelaki konyokola bango basanza mitano, kasi esengelaki te koboma bango. Pasi oyo ezalaki kopesa ekokanaki na oyo moto ayokaka soki koto eswi ye.
6 Na basanza wana mitano, bato bakoluka kufa, kasi bakozwa yango te ; bakolinga kokufa, kasi kufa ekokima bango.
7 Mankoko yango ezalaki lokola bampunda oyo babongisi mpo na etumba. Na mito na yango, ezalaki na biloko moko lokola mitole ya wolo, mpe bilongi na yango ezalaki lokola bilongi ya bato.
8 Suki na yango ezalaki lokola suki ya basi, mpe minu na yango ezalaki lokola minu ya nkosi.
9 Tolo na yango ezalaki lokola bibende oyo basoda balataka na tolo, mpe makelele ya mapapu na yango ezalaki lokola makelele ya bashar oyo bampunda ebele ezali kobenda mpo na etumba.
10 Mikila na yango ezalaki na basonge lokola mikila ya bakoto, mpe nguya na yango ya konyokola bato basanza mitano ezalaki kati na mikila na yango.
11 Anjelu ya libulu ya monene mpe ya molili makasi nde azalaki mokonzi na yango. Kombo na ye, na lokota ya Ebre, « Abadoni ; » mpe, na lokota ya Greki, « Apolioni. »
12 Tango pasi ya liboso elekaki, bapasi mosusu mibale elandaki.

13 Anjelu ya motoba abetaki kelelo, mpe nayokaki mongongo moko
kobima longwa na maseke minei ya etumbelo oyo basala na wolo,
etumbelo oyo ezalaki liboso ya Nzambe.
14 Mongongo yango ezalaki koloba na anjelu ya motoba oyo azalaki na
kelelo na maboko : « Fungola ba-anjelu minei oyo bazali ya kokangama
na minyololo pembeni ya ebale monene Efrate. »
15 Boye ba-anjelu wana minei oyo babongisamaki mpo na ngonga wana,
mokolo wana, sanza wana mpe mobu wana, bafungolamaki mpo ete
baboma eteni moko kati na biteni misato ya bato.
16 Bazalaki minkoko nkama mibale ya basoda oyo babundaka na likolo
ya bampunda. Yango nde motango na bango oyo nayokaki.
17 Tala ndenge nini, kati na emoniseli na ngai, bampunda mpe basoda
oyo babundaka na likolo na yango bazalaki : balataki bibende oyo basoda
balataka mpo na kobatela tolo. Bibende yango ezalaki ya motane makasi
lokola moto, ya langi ya bule ya pete mpe ya langi ya mosaka ; bongo
mito ya bampunda ezalaki lokola mito ya bankosi, mpe minoko na yango
ezalaki kobimisa moto, milinga mpe sofolo.
18 Tala bapasi misato oyo ezalaki kobima na minoko ya bampunda :
moto, milinga mpe sofolo. Ebomaki eteni moko kati na biteni misato ya
bato.
19 Nguya ya bampunda ezalaki kati na minoko mpe na mikila na yango,
pamba te mikila na yango ezalaki lokola banyoka, mpe ezalaki na mito
oyo, na nzela na yango, ezalaki kosala bato mabe.
20 Kasi bato oyo bakufaki te na nzela ya bapasi wana batikaki te
banzambe oyo maboko na bango moko esalaki ; batikaki te kogumbamela
milimo mabe mpe banzambe ya bikeko oyo basala na wolo, na palata, na
bronze, na mabanga mpe na mabaya atako emonaka te, eyokaka te mpe
eninganaka te.
21 Batikaki mpe te koboma bato, misala na bango ya maji, kindumba na
bango mpe moyibi na bango.

10

Anjelu mpe buku ya moke

1 Bongo namonaki anjelu mosusu ya nguya makasi kokita wuta na Lola ;
lipata moko ezipaki ye mpe monama ezingelaki moto na ye. Elongi na ye
ezali kongenga lokola moyi, mpe makolo na ye ezalaki lokola makonzi ya
moto.
2 Na loboko na ye, asimbaki buku ya moke oyo ezalaki ya kofungwama.
Atiaki lokolo na ye ya mobali na ebale monene, mpe oyo ya mwasi, na
mokili ;
3 bongo agangaki makasi lokola nkosi. Tango agangaki, bakake sambo
ebetaki.
4 Mpe tango kaka bakake sambo etikaki kobeta, namibongisaki mpo na
kokoma ; kasi mongongo moko elobaki na ngai wuta na Lola : « Batela
malamu makambo oyo bakake sambo ewuti koloba, kokoma yango te. »
5 Bongo anjelu oyo namonaki atelemi na ebale monene mpe na mokili
atombolaki loboko ya mobali na ngambo ya Lola
6 mpe alapaki ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko, Ye
oyo akela Lola mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mabele mpe nyonso
oyo ezali kati na yango, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango :
« Kobanda sik’oyo, tango ya kozela ezali lisusu te !

7 Kasi na mokolo oyo anjelu ya sambo akobeta kelelo na ye, mabombami
ya Nzambe ekokokisama ndenge kaka asakolaki yango na basali na Ye,
basakoli. »
8 Bongo mongongo oyo nayokaki wuta na Lola elobaki na ngai lisusu :
« Kende, zwa buku oyo ezali ya kofungwama na loboko ya anjelu oyo
atelemi na ebale monene mpe na mokili. »
9 Boye, nakendeki epai ya anjelu mpe nasengaki na ye ete apesa ngai
buku wana ya moke. Alobaki na ngai : « Kamata mpe lia yango. Ekokoma
bololo na libumu na yo ; kasi na monoko na yo, ekozala sukali lokola
mafuta ya nzoyi. »
10 Nakamataki buku yango na loboko ya anjelu mpe naliaki yango. Na
monoko na ngai, ezalaki sukali lokola mafuta ya nzoyi ; kasi sima na ngai
kolia yango, ekomaki bololo kati na libumu na ngai.
11 Bongo balobaki na ngai : « Osengeli lisusu kosakola na tina na bikolo
ebele, mabota ebele, nkota ebele mpe bakonzi ebele. »

11

Batatoli mibale

1 Bongo bapesaki ngai kekele lokola lingenda oyo bamekelaka molayi
mpe balobaki na ngai : « Kende kozwa molayi ya Tempelo ya Nzambe
mpe ya etumbelo, mpe tanga bato oyo bagumbamelaka Nzambe kuna.
2 Kasi kozwa te molayi ya lopango ya libanda ya Tempelo, pamba te
esilaki kokabama na maboko ya bikolo ya bapaya. Bapagano bakonyata
engumba ya bule basanza tuku minei na mibale.
3 Mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku motoba, nakopesa
na batatoli na ngai mibale mosala ya kosakola. Bakolata basaki tango
bakozala kosakola. »
4 Batatoli wana mibale bazali banzete mibale ya olive mpe bitelemiselo
mibale ya minda ; mpe batelemaka liboso ya Nkolo ya Mokili.
5 Soki moto moko ameki kosala bango mabe, moto ekobima na minoko
na bango mpe ekozikisa banguna na bango. Ezali ndenge wana nde moto
nyonso oyo akolinga kosala bango mabe asengeli kokufa.
6 Batatoli yango mibale bazali na nguya ya kokanga Likolo mpo ete
mvula enoka te na mikolo oyo bakozala kosakola. Bazali mpe na nguya
ya kobongola mayi mpo ete ekoma makila, mpe ya kotinda pasi ya lolenge
nyonso na mabele, na tango nyonso oyo balingi.

7 Kasi tango bakosilisa kopesa litatoli na bango, nyama oyo ekobima
wuta na libulu ya monene mpe ya molili makasi ekobundisa bango,
ekolonga bango mpe ekoboma bango.
8 Bakotanda bibembe na bango, na etando epai wapi bato nyonso
bakutanaka kati na engumba. Kolanda molimo oyo ekambaka engumba
yango, babengaka etando yango Sodome mpe Ejipito. Ezali kuna na
engumba yango nde Nkolo na bango abakamaki na ekulusu.
9 Bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso, ya nkota nyonso mpe ya
mikili nyonso bakotala bibembe na bango mikolo misato na ndambo, mpe
bakoboya ete bakunda yango.
10 Bavandi nyonso ya mokili bakosepela na tina na kufa na bango,
bakosala feti mpe bakopesana bakado, pamba te basakoli wana mibale
batungisaki mingi bavandi ya mokili.

11 Kasi sima na mikolo wana misato na ndambo, pema na bomoi kowuta
na Nzambe ekotaki kati na bango mpe batelemaki. Bongo somo monene
ekangaki bato oyo bazalaki kotala bango.
12 Mongongo moko ya makasi kowuta na Lola elobaki na batatoli
wana mibale : « Bomata awa ! » Bamataki na likolo kati na lipata, wana
banguna na bango bazalaki kotala.
13 Na ngonga wana kaka, mabele eninganaki makasi penza ; mpe eteni
moko kati na biteni zomi ya engumba ebukanaki mpe, na koningana yango
ya mabele, bato nkoto sambo bakufaki. Bato oyo babikaki batondaki na
somo mpe bapesaki Nzambe ya Likolo nkembo.
14 Pasi ya mibale eleki ; mpe tala, pasi ya misato ezali koya kala mingi
te.

Kelelo ya sambo

15 Anjelu ya sambo abetaki kelelo, mpe mingongo ya makasi eyokanaki
kati na Lola ; elobaki :
« Bokonzi ya mokili ekomi sik'oyo
Bokonzi ya Nkolo na biso mpe ya Klisto na Ye,
mpe akokonza seko na seko. »
16 Mpe bampaka tuku mibale na minei oyo bavandaki na bakiti na bango
ya bokonzi liboso ya Nzambe bafukamaki bilongi kino na mabele, mpe
bagumbamelaki Nzambe
17 na koloba :
« Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
Yo oyo ozali mpe ozalaki,
tozali kopesa Yo matondi ;
mpo ete osalelaki nguya monene na Yo
mpe okomaki kokonza.
18 Bikolo etombokaki,
mpe kanda na Yo epelaki.
Tango ekoki mpo na kosambisa bakufi,
mpe mpo na kofuta basali na Yo, basakoli,
mpe basantu oyo batosaka Kombo na Yo,
ezala bato minene to bato pamba ;
mpe mpo na koboma bato oyo babebisaka mokili. »
19 Bongo Tempelo ya Nzambe, oyo ezali kati na Lola efungwamaki,
mpe Sanduku ya Boyokani na Ye emonanaki kuna kati na Tempelo
ya Nzambe. Mpe mikalikali epelaki, mingongo mpe lokito ya bakake
eyokanaki, mabele eninganaki, mpe mvula monene ya mabanga enokaki.

12

Mwasi mpe dalagona

1 Elembo moko ya monene emonanaki na likolo, ezalaki mwasi moko.
Alataki moyi lokola elamba, sanza ezalaki na se ya matambe na ye, mpe,
na moto na ye, alataki motole oyo ezalaki na minzoto zomi na mibale.
2 Azalaki na zemi mpe, lokola azalaki koyoka pasi ya kobota, azalaki
koganga makasi mpo na pasi.
3 Sima na yango, elembo mosusu emonanaki na likolo, ezalaki dalagona
moko ya monene mpe ya motane. Dalagona yango ezalaki na mito sambo
mpe maseke zomi ; mpe na mito wana sambo, moko na moko ezalaki na
motole.

4 Mokila na yango ekombolaki eteni moko kati na biteni misato ya
minzoto ya likolo mpe ebwakaki yango na mabele. Dalagona etelemaki
liboso ya mwasi oyo azalaki koyoka pasi ya kobota mpo ete elia mwana
na ye tango kaka akobotama.
5 Nzokande, mwasi yango abotaki mwana mobali oyo akokamba bikolo
nyonso na nzela ya lingenda ya ebende. Bongo mwana na ye amemamaki
epai ya Nzambe mpe epai ya Kiti na Ye ya Bokonzi.
6 Mwasi yango akimaki na esobe epai wapi Nzambe abongiselaki ye
ebombamelo, mpo ete asungama kuna mikolo nkoto moko na nkama
mibale na tuku motoba.
7 Bongo etumba ekweyaki kuna na likolo : Misheli elongo na ba-anjelu
na ye babundisaki dalagona, mpe dalagona elongo na ba-anjelu na yango
ebundisaki Misheli elongo na ba-anjelu na ye.
8 Kasi dalagona elongaki te ; boye dalagona yango elongo na ba-anjelu
na yango ebungisaki esika na yango kuna na likolo.
9 Babwakaki dalagona monene, nyoka ya kala, oyo babengaka zabolo to
Satana, oyo akosaka mokili mobimba. Ebwakamaki na mabele elongo na
ba-anjelu na yango.
10 Bongo nayokaki, kati na Lola, mongongo moko ya makasi koloba :
« Tango ya lobiko, ya nguya,
ya Bokonzi ya Nzambe na biso,
mpe ya nguya ya Klisto na Ye ekoki.
Pamba te Mofundi ya bandeko na biso,
oyo afundaka bango butu mpe moyi,
liboso ya Nzambe na biso,
abwakami na mokili.
11 Kasi bango balongi ye
na nzela ya makila ya Mpate,
mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango ;
balingaki te bomoi na bango
kino kondima ata kokufa.
12 Yango wana, yo Lola, sepela ;
mpe bino bavandi ya Lola, bosepela !
Kasi mawa na mokili mpe na ebale monene,
pamba te Satana akiti epai na bino !
Atondi na kanda,
pamba te ayebi malamu
ete atikali kaka na tango moke. »
13 Tango dalagona emonaki ete ebwakami na mokili, ekomaki kolanda
mwasi oyo abotaki mwana mobali.
14 Kasi mapapu nyonso mibale ya mpongo moko ya monene epesamaki
na mwasi yango mpo ete apumbwa kino na esika na ye, na esobe epai
wapi asengeli kosungama, mosika ya nyoka, mpo na tango moko, mpo na
batango, mpe mpo na ndambo ya tango.
15 Bongo nyoka esanzaki wuta na monoko na yango, na sima ya mwasi,
mayi ebele lokola ebale, mpo ete atiola na mbonge na yango.
16 Kasi mabele esungaki mwasi, efungolaki monoko na yango mpe
emelaki ebale oyo dalagona esanzaki wuta na monoko na yango.
17 Bongo dalagona esilikelaki mwasi mpe ekendeki kobundisa bana na
ye mosusu, ba-oyo batosaka mibeko ya Nzambe mpe bakangamaka makasi
na litatoli na bango na tina na Yesu.
18 Dalagona ekendeki kotelema na zelo ya ebale monene.

13

Banyama mibale

1 Bongo namonaki nyama moko kobima longwa na ebale monene.
Ezalaki na maseke zomi mpe mito sambo.
Elataki mitole zomi na maseke na yango ;
mpe na mito na yango, bakomaki bakombo mpo na kofinga Nzambe.
2 Nyama oyo namonaki ezalaki lokola nkoyi.
Makolo na yango ezalaki lokola ya ngombolo,
mpe monoko na yango lokola ya nkosi.
Dalagona epesaki nyama wana nguya na yango,
kiti na yango ya bokonzi mpe bokonzi monene.
3 Moko kati na mito na yango ezalaki komonana lokola nde ezali na pota moko ya monene makasi oyo ekokaki komema yango na kufa,
kasi pota yango esilaki.
Mokili mobimba elulaki nyama yango mpe ekomaki kolanda yango.
4 Bato bagumbamelaki dalagona mpo ete epesaki bokonzi na yango epai ya nyama wana.
Bagumbamelaki mpe nyama yango na maloba oyo :
« Nani akokani na nyama oyo ?
Nani akoki kobundisa yango ? »
5 Nyama epesamelaki monoko mpo na kobimisa maloba ya lolendo mpe ya kofinga Nzambe ;
epesamelaki nzela ya kosalela bokonzi na yango basanza tuku minei na mibale.
6 Efungolaki monoko na yango mpe ekomaki kobimisa maloba ya kofinga Nzambe,
Kombo na Ye,
evandelo na Ye mpe bavandi ya Lola.
7 Epesamelaki lisusu makoki ya kobundisa mpe kolonga basantu.
Mpe epesamelaki bokonzi na likolo ya mabota nyonso, mikili nyonso, nkota nyonso mpe bikolo nyonso.
8 Bavandi nyonso ya mokili bakogumbamela nyama yango,
ba-oyo nyonso bakombo na bango ekomama te,
wuta na ebandeli ya mokili,
kati na buku ya bomoi ya Mpate oyo babomaki.

9 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka !

10 Soki moto asengeli kokende na bowumbu
akokende penza na bowumbu.
Soki moto asengeli kokufa na mopanga
akokufa penza na mopanga.
Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu bazala na mpiko mpe kondima.

11 Bongo namonaki nyama mosusu kobima longwa na mabele.
Ezalaki na maseke mibale lokola maseke ya mpate,
mpe ezalaki koloba lokola dalagona.
12 Ezalaki kosalela bokonzi nyonso ya nyama ya liboso na miso na yango.
Ezalaki kotindika mokili mpe bavandi na yango mpo ete bagumbamela nyama ya liboso oyo esilaki kobikisama na pota na yango wana ya monene.
13 Ezalaki kosala bilembo ya kokamwa kino kokweyisa na mabele, moto kowuta na likolo, na miso ya bato nyonso.
14 Ezalaki kokosa bavandi nyonso ya mokili na nzela ya bikamwa oyo epesamelaki makoki ya kosala na miso ya nyama ya liboso.
Ezalaki kopesa bango mitindo ete basala ekeko mpo na kopesa lokumu na nyama oyo babetaki mopanga kasi ezali na bomoi.
15 Epesamelaki kutu makoki ya kopesa pema ya bomoi epai ya ekeko ya nyama ya liboso,
mpo ete ekoka koloba mpe kobomisa bato nyonso oyo bakogumbamela yango te.

16 Esengaki na makasi ete bato nyonso, ezala bato minene to bato pamba,
bazwi to babola, bansomi to bawumbu, batiama elembo na loboko ya
mobali to na mbunzu.
17 Boye moko te akokaki kosomba to koteka soki azangi elembo ya kombo
ya nyama to ya motango oyo ekokani na kombo ya nyama yango.
18 Makambo oyo ezali penza kosenga bwanya. Tika ete moto oyo azali
na mayele alimbola motango ya nyama, pamba te ezali kotalisa kombo ya
moto ! Motango yango ezali : nkama motoba na tuku motoba na motoba.

14

Mpate mpe bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei

1 Bongo namonaki Mpate atelemi na ngomba Siona elongo na bato nkoto
nkama moko na tuku minei na minei. Kombo ya Mpate mpe ya Tata na
Ye ezalaki ya kokomama na bambunzu ya bato yango.
2 Nayokaki mongongo moko kowuta na Lola, ezalaki koyokana lokola
makelele ya bibale minene mpe lokola lokito ya kake. Ezalaki lokola lokito
ya babeti mandanda oyo bazali kobeta mandanda na bango
3 mpe bazali koyemba nzembo ya sika liboso ya Kiti ya Bokonzi, ya
bikelamu minei ya bomoi mpe ya bampaka. Moko te akokaki koyekola
nzembo yango longola kaka bato nkoto nkama moko na tuku minei na
minei oyo basikolamaki wuta na mokili.
4 Ezali bato oyo bamikomisaki mbindo te na nzela ya basi, pamba te
bamibatelaki na kozanga kosangisa banzoto na bango na basi. Balandaka
Mpate na bisika nyonso oyo akendaka. Basikolamaki kati na bato mpo
ete babonzama lokola bambuma ya liboso mpo na Nzambe mpe mpo na
Mpate.
5 Lokuta emonanaki te kati na minoko na bango ; bazali bato bazanga
pamela.

Ba-anjelu misato

6 Bongo namonaki anjelu mosusu kopumbwa na likolo makasi. Azalaki
na Sango Malamu ya seko na seko ya kosakola na bavandi nyonso ya
mokili, na bikolo nyonso, na mabota nyonso, na nkota nyonso mpe na
bato nyonso.
7 Azalaki koloba na mongongo makasi : « Botosa Nzambe mpe bopesa
Ye nkembo, pamba te tango na Ye ya kosambisa bato ekoki ! Bogumbamela
Ye oyo akela likolo mpe mabele, ebale monene mpe bitima ya mayi ! »
8 Anjelu ya mibale alandaki mpe alobaki : « Babiloni monene ekweyi,
ekweyi penza ! Emelisaki bikolo nyonso vino ya kanda ya kindumba na
yango. »
9 Anjelu ya misato alandaki ba-anjelu wana mibale ya liboso mpe alobaki
na mongongo makasi : « Moto nyonso oyo agumbamelaka nyama mpe
ekeko na yango, mpe azwi elembo na yango na mbunzu to na loboko na
ye,
10 ye mpe akomela vino ya kanda ya Nzambe, vino oyo basopaki ya peto,
kati na kopo ya kanda na Ye. Mpe akonyokwama kati na moto ya sofolo
liboso ya ba-anjelu ya bule mpe liboso ya Mpate.
11 Molinga ya pasi na bango ekomata na likolo mpo na libela na libela.
Butu mpe moyi, bopemi ekozala te mpo na bato oyo bagumbamelaka
nyama mpe ekeko na yango, mpe mpo na moto nyonso oyo akondima
kozwa elembo ya kombo na yango. »

12 Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu, oyo babatelaka mibeko
ya Nzambe mpe kondima na bango kati na Yesu, bazala na mpiko.
13 Bongo nayokaki mongongo moko kowuta na Lola mpe koloba na ngai :
— Koma : « Kobanda sik'oyo, esengo na bato oyo bakufaka na lisanga
na Nkolo ! »
Mpe Molimo alobaki :
— Iyo, pasi na bango esilaka mpe bazwaka bopemi, pamba te misala
na bango elandaka bango.

Tango ya kobuka bambuma mpe ya koyungola

14 Bongo namonaki lipata moko ya pembe, mpe ekelamu moko lokola
mwana na moto evandaki na likolo ya lipata yango. Ezalaki na motole
ya wolo na moto na yango mpe na mbeli ya minu makasi na loboko na
yango.
15 Bongo anjelu mosusu abimaki na Tempelo mpe alobaki na mongongo
makasi na ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata : « Kamata mbeli na
yo mpe buka bambuma, pamba te tango ya kobuka bambuma ekoki, mpe
ete bambuma ya mokili ekomeli. »
16 Ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata ebwakaki mbeli na yango
na mokili, mpe mokili ezwaki lifuti na yango.
17 Anjelu mosusu abimaki na Tempelo ya Lola ; ye mpe azalaki na mbeli
ya minu makasi.
18 Sima, anjelu mosusu oyo azalaki mokonzi ya moto alongwaki na
etumbelo, mpe alobaki na mongongo makasi epai na ye oyo asimbaki
mbeli ya minu makasi : « Kamata mbeli na yo ya minu mpe buka maboke
ya bambuma ya vino ya mabele, pamba te bambuma yango ya vino eteli. »
19 Anjelu wana abwakaki mbeli na ye na mabele, abukaki maboke ya
bambuma ya vino ya mabele mpe abwakaki yango kati na ekamolelo
monene ya kanda ya Nzambe.
20 Bakamolaki bambuma yango na libanda ya engumba kati na
ekamolelo, mpe makila ebimaki wuta na ekamolelo yango, etondaki kino
kokoma na bosanda ya monoko ya mpunda, mpe epanzanaki na etando
ya bakilometele pene nkama misato.

15

Elembo ya bitumbu sambo ya suka

1 Bongo namonaki elembo mosusu ya monene mpe ya kokamwa kati na
Lola : ba-anjelu sambo bamemaki bitumbu sambo ya suka, pamba te ezali
na nzela na yango nde kanda ya Nzambe ekokokisama.
2 Namonaki mpe eloko moko lokola etando : ezalaki lokola talatala, mpe
monene lokola molayi ya ebale monene ; ezalaki kongala lokola libanga
ya talo oyo babengaka krisitali esangana na moto. Namonaki lisusu ba-
oyo balongaki nyama, ekeko na yango mpe motango ya kombo na yango ;
bazalaki ya kotelema na likolo ya ebale monene oyo ezalaki lokola talatala
mpe basimbaki mandanda oyo Nzambe apesaki bango.
3 Bazalaki koyemba nzembo ya Moyize, mowumbu ya Nzambe, mpe
nzembo ya Mpate :
Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
misala na Yo ezali minene mpe ya kokamwa !
Mokonzi ya bikolo nyonso,
banzela na Yo ezali sembo mpe solo.
4 Nkolo, nani akomeka koboya kotosa Yo
mpe koboya kopesa Kombo na Yo nkembo ?

Pamba te Yo kaka nde ozali Bule.
Bikolo nyonso ekoya
mpe ekogumbama liboso na Yo,
pamba te misala na Yo ya sembo emonisami na polele.

Bakopo sambo ya kanda ya Nzambe

5 Sima na yango, natalaki mpe namonaki Tempelo kofungwama kati na
Lola ; mpe kati na yango, ezalaki na Mongombo ya Litatoli.
6 Ba-anjelu sambo oyo bamemaki bitumbu sambo babimaki wuta na
Tempelo. Balataki banzambala basala na lino ya peto ; banzambala yango
ezalaki kongenga makasi, mpe bakangaki mikaba ya wolo na batolo na
bango.
7 Moko kati na bikelamu minei ya bomoi apesaki na ba-anjelu sambo
bakopo sambo oyo basala na wolo mpe etonda na kanda ya Nzambe oyo
azali na bomoi seko na seko.
8 Bongo lokola Tempelo etondaki na milinga kowuta na nkembo mpe na
nguya ya Nzambe, moto moko te akokaki kokota kati na Tempelo yango
kino bitumbu sambo oyo ba-anjelu sambo bamemaki esilaki.

16

1 Bongo nayokaki mongongo moko monene kobima wuta na Tempelo
mpe koloba na ba-anjelu sambo : « Bokende kosopa na mokili bakopo
sambo ya kanda ya Nzambe. »
2 Anjelu ya liboso akendeki mpe asopaki kopo na ye na mokili, mpe
bapota ya somo mpe ya pasi ebimaki na banzoto ya bato oyo bazalaki na
elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko na yango.
3 Anjelu ya mibale asopaki kopo na ye na ebale monene, mpe ebale
yango ekomaki lokola makila ya mowei ; mpe bikelamu nyonso ya bomoi
oyo ezalaki kati na ebale monene ekufaki.
4 Anjelu ya misato asopaki kopo na ye na bibale mpe na bitima ya mayi,
mpe mayi ekomaki makila.
5 Bongo nayokaki anjelu oyo azalaki na bokonzi likolo ya mayi koloba :
« Oh Mosantu, Yo oyo ozali mpe ozalaki,
ozali penza sembo,
mpo ete okati bongo na bosembo na Yo !
6 Mpo ete basopaki makila ya basantu
mpe ya basakoli na Yo,
mpe opesi bango makila mpo ete bamela
ndenge ekoki mpo na bango. »
7 Bongo nayokaki etumbelo koloba :
« Iyo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
okataka makambo na ndenge ya solo mpe ya sembo ! »
8 Anjelu ya minei asopaki kopo na ye na likolo ya moyi, mpe moyi ezwaki
ndingisa ya kozikisa bato na nzela ya moto na yango.
9 Moto makasi etumbaki bato, mpe bakomaki kofinga Kombo ya Nzambe
oyo azali na bokonzi likolo ya pasi wana. Kasi baboyaki kobongola mitema
na bango mpe kopesa Ye nkembo.
10 Anjelu ya mitano asopaki kopo na ye na likolo ya kiti ya bokonzi
ya nyama, mpe molili ezipaki bokonzi ya nyama yango. Bato bakomaki
komiswa lolemo mpo na pasi,
11 bafingaki Nzambe ya Lola mpo na pasi mpe bapota na bango ya
minene. Kasi baboyaki kaka kotika misala na bango ya mabe.

12 Anjelu ya motoba asopaki kopo na ye na ebale Efrate, mpe mayi na
yango ekawukaki mpo ete nzela ya bakonzi oyo bakowuta na Este esalema.
13 Bongo namonaki milimo misato ya mbindo lokola magorodo kobima
longwa na monoko ya dalagona, na monoko ya nyama mpe na monoko ya
mosakoli ya lokuta.
14 Ezali milimo ya kindoki oyo esalaka bikamwa. Ebimi mpo na kokende
epai ya bakonzi ya mokili mobimba, mpo na kosangisa bango mpo na
etumba ya mokolo monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.

15 Tala, nazali koya lokola moyibi ! Esengo na moto oyo azali kosenzela
mpe kobatela bilamba na ye, mpo ete atambola motakala te, mpe
bolumbu na ye emonana te na miso ya bato nyonso.

16 Milimo wana ya kindoki esangisaki bakonzi na esika oyo babengaka, na
lokota ya Ebre, Armagedona.
17 Anjelu ya sambo asopaki kopo na ye kati na mopepe, mpe mongongo
moko ya monene kowuta na Kiti ya Bokonzi ebimaki longwa na Tempelo
mpe elobaki : « Ekokisami ! »
18 Bongo mikalikali engengaki, mingongo eyokanaki, bakake ebetaki,
mpe mabele eninganaki makasi ; likambo ya somo boye etikala nanu
kosalema te wuta moto azali na mokili.
19 Engumba monene ekabwanaki na biteni misato, mpe bingumba ya
bikolo nyonso ebukanaki. Bongo Nzambe akanisaki Babiloni monene mpe
apesaki yango kopo etonda na vino ya kanda na Ye ya makasi.
20 Bisanga nyonso ekimaki, mpe bangomba emonanaki lisusu te.
21 Bamvula minene ya mabanga enokaki ; libanga moko na moko ezalaki
na bakilo pene tuku minei na mitano, mpe ekweyelaki bato longwa na
likolo. Mpe bato bafingaki Nzambe mpo na pasi ya mvula wana ya
mabanga, pamba te pasi yango ezalaki ya somo makasi.

17

Babiloni, mwasi ya ndumba

1 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo sambo ayaki
mpe alobaki na ngai : « Yaka, nakolakisa yo etumbu oyo mwasi ya
ndumba monene oyo avandaka na bibale minene akozwa.
2 Bakonzi minene ya mokili basalaki ekobo elongo na ye, mpe bavandi
ya mokili balangwaki vino ya kindumba na ye. »
3 Bongo kati na Molimo, amemaki ngai kati na esobe moko. Mpe kuna,
namonaki mwasi moko avanda na likolo ya nyama ya motane. Loposo ya
nyama yango etondaki na bakombo oyo ezalaki kofinga Nzambe. Yango
moko nyama ezalaki na mito sambo mpe na maseke zomi.
4 Mwasi yango alataki bilamba ya motane ya pete mpe ya motane
makasi, babiju ya wolo, mabanga ya talo mpe mayaka. Na loboko na ye,
asimbaki kopo moko basala na wolo mpe etonda na makambo ya nkele
mpe ya bosoto ya kindumba na ye.
5 Na mbunzu na ye, bakomaki kombo moko oyo ebombaki makambo ya
somo mpe oyo ndimbola na yango ezali :

Babiloni monene,
Mama ya Basi ya Ndumba
mpe ya Makambo ya Nkele ya Mokili.

6 Namonaki ete mwasi yango alangwaki makila ya basantu mpe ya batatoli
ya Yesu.

Tango kaka namonaki ye, namitungisaki mingi.

Liloba ya liboso : mabombami ya mwasi ya ndumba

7 Bongo anjelu alobaki na ngai : « Mpo na nini ozali komitungisa ?
Nakoyebisa yo mabombami ya mwasi wana mpe ya nyama oyo ememi
ye, nyama oyo ezali na mito sambo mpe na maseke zomi.
8 Nyama oyo omonaki ; oyo liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te ;
ekobima wuta na libulu moko ya monene mpe ya molili makasi, mpe
ekokende na libebi na yango. Bavandi ya mokili, ba-oyo bakombo na
bango ekomama te kati na buku ya bomoi wuta na ebandeli ya mokili
bakokamwa tango bakomona nyama ; pamba te liboso, ezalaki, mpe
sik'oyo, ezali lisusu te, kasi ekoya lisusu.
9 Makambo oyo ezali penza kosenga mayele oyo bwanya engengisaka
mpo na kososola yango. Mito sambo ezali bangomba sambo epai wapi
mwasi avandaka.
10 Ezali lisusu bakonzi sambo : mitano kati na bango basila kokweya na
bokonzi. Moko azali sik'oyo na bokonzi, mpe mosusu ayei nanu te ; kasi
tango akoya, akowumela kaka mpo na tango moke.
11 Bongo nyama oyo, liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, yango
nde mokonzi ya mwambe. Ezali mpe moko kati na bakonzi wana sambo,
mpe ezali kokende na libebi na yango.
12 Maseke zomi oyo omonaki ezali bakonzi zomi oyo bazwi nanu bokonzi
te, kasi bakozwa yango mpo na ngonga moko mpe bakosalela yango
lisanga na nyama.
13 Bango nyonso zomi bazali na likanisi kaka moko : kosangisa nguya
mpe bokonzi na bango mpo na kosalela nyama.
14 Bakobundisa Mpate, kasi Mpate akolonga bango mpo ete azali Nkolo
ya bankolo mpe Mokonzi ya bakonzi. Elongo na Ye, babengami, baponami
mpe ba-oyo bazali sembo bakolonga mpe lokola. »
15 Anjelu alobaki na ngai : « Mayi oyo omonaki, oyo mwasi ya ndumba
avandaki na likolo na yango, ezali bato ya mokili, bangulupa ebele ya bato,
bikolo mpe nkota.
16 Nyama mpe maseke zomi oyo omonaki ekoyina mwasi ya ndumba,
ekobotola biloko na ye nyonso mpe ekotika ye bolumbu ; ekolia misuni na
ye mpe ekotumba ye na nzela ya moto.
17 Pamba te Nzambe atia kati na mitema na bango makanisi ya kokokisa
mabongisi na Ye moko Nzambe, na boyokani malamu mpo na kolatisa
nyama wana nguya na bango ya bokonzi, kino mikano nyonso ya Nzambe
ekokisama.
18 Mwasi oyo omonaki ezali engumba monene oyo ekonzaka bakonzi ya
mokili. »

18

Liloba ya mibale : kokweya ya Babiloni

1 Sima na makambo wana, namonaki anjelu mosusu kokita wuta na
Lola ; azalaki na bokonzi monene, mpe nkembo na ye engengisaki mokili.
2 Agangaki na mongongo makasi :
« Ekweyi ! Ekweyi !
Babiloni monene ekweyi penza !
Ekomi ndako ya milimo mabe,
ebombamelo ya milimo nyonso ya mbindo,
ya bandeke ya mbindo mpe ya banyama ya nkele.
3 Pamba te bikolo nyonso emelaki

vino ya kanda ya kindumba na yango.
Bakonzi ya mokili basalaki ekobo elongo na Babiloni,
mpe bozwi ya bato ya mokili,
oyo basalaka mombongo,
emataki makasi mpo na monzele na yango,
oyo elekaki ndelo. »

Liloba ya misato : etumbu ya Babiloni

4 Bongo nayokaki mongongo mosusu koloba wuta na likolo : « Bino bato na ngai, bobima longwa na Babiloni mpo ete bosangana te na masumu na yango, mpe mpo ete bozwa te bitumbu oyo ekokweyela yango.
5 Pamba te masumu na yango esali mipiku kino na likolo, mpe Nzambe akanisi lisusu misala na yango nyonso ya mabe.
6 Bosala yango ndenge kaka yango esalaki bato mosusu, bozongisela yango mbala mibale mabe oyo esalaki bino. Kati na kopo oyo ezalaki kosalela mpo na komelisa bamosusu masanga, botia masanga oyo ezali makasi mbala mibale koleka.
7 Bonyokola mpe bosala yango mabe makasi ndenge kaka emipesaki na nkembo mpe na lokumu. Pamba te emikumisaka kati na motema na yango : ‹ Navandi lokola mwasi mokonzi, nakufisa mobali te mpe nakotikala kosala matanga ata mokolo moko te. ›
8 Yango wana, bitumbu nyonso ekokweyela yango na mokolo moko : kufa, matanga mpe nzala. Ekozikisama na moto, pamba te Nzambe oyo apesi yango etumbu azali Nkolo-Na-Nguya.

Liloba ya minei, ya mitano mpe ya motoba : bileli na tina na Babiloni

9 Tango bakonzi ya mokili, oyo bakabolaki elongo na yango bomoi na yango ya kindumba mpe ya bisengo, bakomona molinga ya engumba oyo etumbami, bakolela mpe bakoyoka mawa na tina na yango.
10 Mpo na somo ya minyoko na yango, bakotelema na mosika mpe bakoganga : ‹ Mawa ! Mawa na yo, engumba monene ! Mawa na yo, Babiloni, engumba ya nguya ! Kobebisama na yo ezwi kaka ngonga moko pamba ! ›
11 Bongo bato ya mombongo ya mokili bakolela mpe bakosala matanga na tina na yango, pamba te moko te akosomba lisusu biloko na yango :
12 wolo, palata, mabanga ya talo, mayaka, bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane ya pete, bilamba ya swa, bilamba ya motane makasi, banzete na bango ya solo kitoko, biloko na bango oyo basala na pembe ya nzoko, biloko nyonso oyo basala na banzete ya talo, na bronze, na bibende mpe na mabanga kitoko oyo babengaka marbre ;
13 eteni ya poso ya nzete oyo epesaka solo kitoko, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, malasi, mire, ansa, vino, mafuta, farine, ble, bangombe, bameme, bampunda, bashar, bawumbu mpe milimo ya bato.
14 Bakoloba : ‹ Biloko oyo ozalaki kolinga mingi ekimi yo mosika ; biloko nyonso oyo ezalaki kosala lolendo mpe lofundu na yo ebebi, ekotikala kozwama lisusu te ! ›
15 Bato ya mombongo oyo bamonaki bomengo komata mpo ete bazalaki kotekela engumba yango biloko na bango, bakotelema na mosika mpo na somo ya pasi oyo ekokweyela yango. Bakolela mpe bakosala matanga.
16 Bakoloba :
‹ Mawa ! Mawa na yo, engumba monene,
yo oyo ozalaki kolata bilamba ya lino ya kitoko,
bilamba ya motane makasi,

babiju ya wolo, mabanga ya talo, mpe mayaka !
17 Kaka na ngonga moko, bomengo nyonso esili ! ›
Batambolisi nyonso ya bamasuwa, bato nyonso oyo basalaka mibembo
na bamasuwa, bato oyo basalaka kati na bamasuwa mpe ba-oyo basalaka
mombongo na nzela ya mayi, bakotelema na mosika.
18 Wana bakomona molinga komata longwa na engumba oyo etumbami,
bakoganga : ‹ Engumba nini ekokanaki na engumba monene oyo ? ›
19 Bakobwaka putulu na mito na bango, bakolela, bakosala matanga mpe
bakoganga makasi :
‹ Mawa ! Mawa na yo,
engumba monene epai wapi bato nyonso
oyo bazalaki na bamasuwa na likolo ya ebale monene
bakomaki bazwi mpo na bomengo na yo !
Na ngonga moko kaka, obebisami ! ›

20 Likolo, sepela na libebi na yango !
Bino mpe basantu, bosepela !
Bino bantoma mpe basakoli, bosepela mpe lokola !
Pamba te Nzambe alongisi bino
awa akateli yango etumbu. »

Liloba ya sambo : libebi ya suka ya Babiloni

21 Bongo anjelu moko ya nguya akamataki libanga moko oyo ezalaki
lokola libanga oyo basalelaka mpo na konika ble, abwakaki yango na ebale
monene mpe alobaki :
« Babiloni, engumba monene, ekobwakama ndenge wana,
kaka na makasi moko wana,
mpe ekomonana lisusu te.
22 Mindule ya babeti mandanda mpe ya bayembi,
ya babeti piololo mpe babeti kelelo,
ekoyokana lisusu te kati na yo.
Bato ya misala ya maboko ya ndenge na ndenge
bakomonana lisusu te kati na yo.
Makelele ya mabanga minene oyo banikelaka ble
ekoyokana lisusu te kati na yo.
23 Mwinda ekopela lisusu te kati na yo,
mpe mongongo ya mobali mpe mwasi oyo bawuti kobalana
ekoyokana lisusu te kati na yo.
Makambo wana nyonso ekosalema,
pamba te bato na yo ya mombongo bazalaki bato na nguya ya mokili.
Okosaki bato ya bikolo nyonso na nzela ya maji na yo.
24 Kati na yo, emonanaki makila ya basakoli,
ya basantu mpe ya bato nyonso
oyo babomamaki na mokili. »

19

Nzembo ya elonga

1 Sima na makambo wana, nayokaki lokola makelele ya bato ebele
koganga kuna na Lola :
« Aleluya !
Lobiko, nkembo mpe nguya ezali ya Nzambe na biso,
2 pamba te akataka makambo na bosolo mpe na bosembo ;
apesi etumbu epai ya mwasi ya ndumba monene

oyo azalaki kobebisa mokili na nzela ya kindumba na ye,
mpe azongisi mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na Ye. »
3 Bagangaki na mbala ya mibale :
« Aleluya !
Pamba te molinga kowuta na mwasi ya ndumba monene
ezali komata na likolo mpo na libela na libela ! »
4 Bampaka tuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bafukamaki mpe bagumbamelaki Nzambe oyo avandaka na Kiti ya Bokonzi, mpe bagangaki :
« Amen ! Aleluya ! »
5 Bongo mongongo moko ebimaki wuta na Kiti ya Bokonzi mpe elobaki :
« Bokumisa Nzambe na biso ;
bino bawumbu na Ye nyonso,
bino oyo botosaka Ye,
mikolo mpe bana mike ! »

Feti ya libala ya Mpate

6 Bongo nayokaki makelele moko lokola makelele ya bato ebele, lokola makelele ya bibale minene, mpe lokola lokito ya kake makasi ; ezalaki koganga :
« Aleluya !
Pamba te Yawe na biso, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
atalisi bokonzi na Ye.
7 Tika ete tosepela, totonda na esengo
mpe topesa Ye nkembo !
Pamba te tango ya feti ya libala ya Mpate ekoki.
Mwasi mobandami na Ye ya libala asili komibongisa.
8 Elamba ya lino ya kitoko oyo ezali kongenga epesameli ye
mpo ete alata yango. »
Elamba ya lino ya peto ezali misala ya bosembo ya basantu.

Maloba ya solo ya Nzambe

9 Bongo anjelu alobaki na ngai : « Koma : ‹ Esengo na bato oyo babengami na feti ya libala ya Mpate ! › »
Alobaki lisusu : « Ezali maloba ya solo ya Nzambe. »
10 Bongo nafukamaki na makolo ya anjelu mpo na kogumbamela ye, kasi alobaki na ngai : « Kosala bongo te ! Nazali moninga na yo ya mosala mpe ya bandeko na yo, oyo babatelaka litatoli ya Yesu. Fukamela nde Nzambe ! Pamba te ezali litatoli ya Yesu nde molimo ya lisakoli. »

Lisolo ya lobiko kati na bimoniseli sambo

Emoniseli ya liboso : elonga ya Klisto

11 Bongo namonaki Lola efungwami, mpe mpunda moko ya pembe ezalaki liboso na ngai. Kombo ya motambolisi ya mpunda yango ezali : « Sembo mpe Solo. » Akataka makambo mpe abundaka bitumba na bosembo.
12 Miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela ; mpe na moto na Ye, ezali na mitole ebele. Bakoma kombo moko na nzoto na Ye, kombo oyo Ye moko kaka nde ayebi.
13 Alati nzambala bazindisa na makila ; kombo na Ye ezali : « Liloba na Nzambe. »
14 Mampinga ya Lola ezalaki kolanda Ye na likolo ya bampunda ya pembe ; balataki bilamba ya lino ya kitoko, ya pembe mpe ya peto.

15 Mopanga moko ya minu ezalaki kobima na monoko na Ye mpo na
kobeta bikolo. Akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akonika
bambuma ya vino kati na ekamolelo ya vino ya kanda monene ya Nzambe-
Na-Nguya-Nyonso.
16 Na nzambala mpe na mopende na Ye, bakoma kombo :
« Mokonzi ya Bakonzi mpe Nkolo ya bankolo. »

Emoniseli ya mibale : feti monene ya Nzambe

17 Bongo namonaki anjelu moko atelemi kati na moyi ; azalaki koloba
na mongongo makasi epai ya bandeke nyonso oyo ezalaki kopumbwa na
likolo makasi : « Boya, bosangana mpo na feti monene ya Nzambe,
18 mpo ete bolia misuni ya bakonzi, ya bakonzi ya mampinga, ya
bilombe, ya bampunda elongo na batambolisi na yango mpe ya bato
nyonso : bawumbu to bansomi, bato minene to bato pamba. »

Emoniseli ya misato : bakangi nyama mpe mosakoli ya lokuta

19 Bongo namonaki nyama mpe bakonzi ya mokili elongo na mampinga
na bango kosangana mpo na kobundisa Motambolisi ya mpunda mpe
mampinga na Ye.
20 Kasi nyama ekangamaki elongo na mosakoli ya lokuta oyo azalaki
kosala bikamwa na kombo ya nyama. Na nzela ya bikamwa yango,
akosaki bato oyo batiamaki elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko
na yango. Bango mibale : nyama mpe mosakoli ya lokuta, babwakamaki
ya bomoi kati na liziba ya moto mpe ya sofolo.
21 Bongo mopanga oyo ebimaki na monoko ya Motambolisi ya mpunda
ebomaki bato oyo batikalaki, mpe bandeke nyonso etondaki na kolia
misuni ya bibembe na bango.

20

Emoniseli ya minei : dalagona akangami

1 Bongo namonaki anjelu moko kokita wuta na Lola ; asimbaki na loboko
na ye fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi mpe monyololo
moko ya monene.
2 Akamataki dalagona, nyoka wana ya kala oyo azali zabolo to Satana ;
akangaki ye monyololo mpo na mibu nkoto moko.
3 Anjelu abwakaki ye kati na libulu wana ya monene mpe ya molili
makasi ; akangaki yango mpe abetaki kashe na likolo na yango mpo ete
akosa lisusu bikolo te kino tango mibu nkoto moko ekokoka. Sima na
yango, bakotika ye mpo na mwa tango moke.

Emoniseli ya mitano : elonga ya suka

4 Bongo namonaki bakiti ya bokonzi. Bato oyo bavandaki na bakiti yango
bapesamelaki bokonzi ya kosambisa. Namonaki mpe milimo ya bato oyo
bakataki bango mito mpo na litatoli na bango na tina na Yesu mpe na tina
na Liloba na Nzambe, mpo ete bagumbamelaki te nyama mpe ekeko na
yango mpe batiamaki te elembo na yango na bambunzu mpe na maboko
na bango. Bazongaki na bomoi mpe bakonzaki elongo na Klisto mibu
nkoto moko.
5 Bato mosusu oyo bakufaki bazongaki na bomoi te liboso ete mibu nkoto
moko esila. Yango nde lisekwa ya liboso.
6 Bato oyo bakosekwa na lisekwa ya liboso bazali bato ya esengo mpe
basantu ! Kufa ya mibale ezali na bokonzi te epai na bango, kasi bakozala

Banganga-Nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto, mpe bakokonza elongo na
Ye mibu nkoto moko.
7 Tango mibu wana nkoto moko ekosila, bakobimisa Satana wuta na
boloko na ye,
8 mpe akokende kokosa bikolo ya bangambo nyonso minei ya mokili
mobimba, elingi koloba Gogi mpe Magogi. Akosangisa bango mpo na
bitumba. Motango na bango ekozala lokola zelo ya ebale monene oyo
bakoki kotanga te.
9 Bapanzanaki na mokili mobimba, bazingelaki molako ya basantu mpe
engumba oyo Nzambe alingaka. Kasi moto ekitaki longwa na likolo mpe
ezikisaki bango.
10 Bongo Satana oyo azalaki kokosa bango abwakamaki na liziba ya moto
mpe ya sofolo, epai wapi nyama mpe mosakoli ya lokuta babwakamaki.
Bakonyokolama kuna seko na seko, butu mpe moyi.

Emoniseli ya motoba : kosambisama

11 Bongo namonaki Kiti monene ya Bokonzi, ya langi ya pembe elongo
na Ye oyo avandaki na Kiti yango. Likolo mpe mabele ekimaki mosika na
Ye mpe emonanaki lisusu te.
12 Namonaki lisusu bakufi, bato minene mpe bato pamba batelemi
liboso ya Kiti ya Bokonzi. Babuku efungolamaki. Mpe buku mosusu
efungolamaki, yango nde buku ya bomoi. Bongo bakufi basambisamaki
kolanda misala na bango ndenge ekomama kati na babuku.
13 Ebale monene esanzaki bakufi oyo bazalaki kati na yango ; kufa
elongo na mboka ya bakufi esanzaki mpe bakufi oyo bazalaki kati na
yango. Mpe bato nyonso basambisamaki, moto na moto kolanda misala
na ye.
14 Bongo kufa mpe mboka ya bakufi ebwakamaki kati na liziba ya moto.
Liziba ya moto ezali kufa ya mibale.
15 Moto nyonso oyo kombo na ye ekomamaki te kati na buku ya bomoi
abwakamaki kati na liziba ya moto.

21

Emoniseli ya sambo : likolo ya sika mpe mabele ya sika

1 Bongo namonaki Likolo ya sika mpe mabele ya sika, pamba te Likolo ya
liboso mpe mabele ya liboso elimwaki, mpe ebale monene ezalaki lisusu
te.
2 Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola
epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo
asali monzele mpo na mobali na ye.
3 Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi
mpe ezalaki koloba : « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato
mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe
akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango.
4 Akopangusa mpinzoli nyonso na miso na bango. Kufa, matanga, kolela
to pasi ekozala lisusu te, pamba te makambo ya kala esili koleka. »
5 Bongo Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi alobaki : « Nazali kokomisa
biloko nyonso ya sika. »
Alobaki lisusu : « Koma makambo oyo, pamba te maloba oyo ezali penza
ya solo mpe ebongi na kotiela yango motema. »

6 Alobaki na ngai lisusu : « Ekokisami. Nazali Alifa mpe Omega,
Ebandeli mpe Suka. Na moto oyo azali na posa ya mayi, nakopesa mayi
ya ofele wuta na etima ya mayi ya bomoi.
7 Yango nde ekozala libula ya moto oyo akolonga. Nakozala Nzambe na
ye, mpe ye akozala mwana na Ngai.
8 Kasi bato oyo batepaka-tepaka na kondima na bango, bato oyo bazangi
kondima, bato oyo basalaka makambo ya soni, babomi, bandumba, bato
ya maji, basambeli bikeko, mpe bato nyonso ya lokuta, bakobwakama kati
na liziba ya moto mpe ya sofolo : yango nde kufa ya mibale. »

Yelusalemi ya sika, mwasi ya Mpate

9 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo sambo etonda
na bitumbu sambo ya suka ayaki mpe alobaki na ngai : « Yaka, nakolakisa
yo mwasi mobandami ya libala, mwasi ya Mpate. »
10 Bongo kati na Molimo, amemaki ngai na likolo ya ngomba moko ya
monene mpe ya molayi ; alakisaki ngai Yelusalemi, engumba ya bule, oyo
ezalaki kokita wuta na Lola epai ya Nzambe.
11 Ezalaki kongenga na nkembo ya Nzambe, mpe kongenga na yango
ezalaki lokola kongenga ya libanga ya talo makasi, lokola jasipe oyo
emonisaka lokola krisitali.
12 Engumba yango ezalaki na mir moko ya molayi mpe emata na
bosanda, mpe ezalaki na bikuke zomi na mibale, mpe na ba-anjelu zomi na
mibale na bikuke yango. Bakombo ya mabota zomi na mibale ya Isalaele
ezalaki ya kokomama na bikuke yango.
13 Bikuke misato ezalaki na ngambo ya este, misato na ngambo ya nor,
misato na ngambo ya sude, mpe misato na ngambo ya weste.
14 Mir ya engumba yango etongamaki likolo ya miboko zomi na mibale,
mpe bakombo ya bantoma zomi na mibale ya Mpate ezalaki ya kokomama
na likolo na yango.
15 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai asimbaki lokola emekelo molayi
lingenda basala na wolo, mpo na komeka molayi ya engumba, ya bikuke
na yango mpe ya mir na yango.
16 Bangambo nyonso minei ya engumba yango ezalaki ndenge moko na
molayi mpe na mokuse. Anjelu asalelaki lingenda na ye mpo na komeka
molayi ya engumba : ezalaki na bakilometele pene nkoto mibale na nkama
mibale na molayi, na mokuse mpe na bosanda.
17 Anjelu amekaki mpe kovimba ya mir kolanda ndenge bato basalaka :
ezalaki na bametele pene tuku motoba na mitano.
18 Mir yango etongamaki na jasipe, mpe engumba ezalaki ya wolo oyo
basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala.
19 Babambaki mabanga ya talo ya ndenge na ndenge na miboko ya
mir ya engumba yango : babambaki jasipe na moboko ya liboso, safiri
na moboko ya mibale, shalisedwane na moboko ya misato, emerode na
moboko ya minei,
20 saridwane na moboko ya mitano, korinaline na moboko ya motoba,
krizolite na moboko ya sambo, berili na moboko ya mwambe, topaze na
moboko ya libwa, krizopraze na moboko ya zomi, tirikwaze na moboko
ya zomi na moko, mpe ametisite na moboko ya zomi na mibale.
21 Bikuke wana zomi na mibale ezalaki lokola mayaka zomi na mibale ;
ekuke moko na moko esalemaki na liyaka moko. Balabala monene ya
engumba yango ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto
lokola talatala.

22 Namonaki ata tempelo moko te kati na engumba, pamba te Yawe,
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso mpe Mpate nde bazali Tempelo na yango.
23 Engumba yango ezali na posa te ya moyi to ya sanza mpo na
kongengisa yango, pamba te engengisamaka na nkembo ya Nzambe ;
bongo Mpate azali mwinda na yango.
24 Bikolo ekotambola na pole na yango, mpe bakonzi ya mokili
bakomema nkembo na bango kati na engumba.
25 Bikuke ya engumba yango ekobanda kokangama te mokolo mobimba,
pamba te butu ekozala kuna te.
26 Bakomemela engumba yango nkembo mpe lokumu ya bikolo.
27 Eloko moko te ya mbindo ekokota kuna, mpe moto moko te oyo
asalaka makambo ya nkele mpe alobaka lokuta akokota kuna ; kaka ba-
oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi ya Mpate nde
bakokota kuna.

22

Nzambe akokomisa nyonso ya sika

1 Bongo anjelu alakisaki ngai ebale ya mayi ya bomoi ; ezalaki kongenga
lokola talatala mpe ezalaki kobima wuta na Kiti ya Bokonzi ya Nzambe
mpe ya Mpate.
2 Ezalaki kotiola na kati-kati ya balabala monene ya engumba. Na
esika oyo ebale ekabwanaki na biteni mibale, ezalaki na nzete ya bomoi
oyo ebotaka bambuma mbala zomi na mibale na mobu, elingi koloba
ete ebotaka bambuma sanza na sanza ; mpe makasa na yango ebikisaka
bikolo.
3 Elakeli mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya
Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye bakosalela Ye.
4 Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na Ye ekokomama na bambunzu
na bango.
5 Butu ekozala lisusu te. Bakozala na posa te ya pole ya mwinda to ya
moyi, pamba te Nkolo Nzambe akongengisa bango na pole na Ye. Mpe
bakokonza seko na seko.
6 Anjelu alobaki na ngai : « Maloba oyo ezali ya solo mpe ebongi na
kotiela yango motema. Nkolo, Nzambe ya milimo ya basakoli, atindaki
anjelu na Ye mpo na kolakisa na basali na Ye makambo oyo esengeli
kosalema kala mingi te. »

Yesu azali koya

7 Yoka ! Nazali koya kala mingi te. Esengo na moto oyo abatelaka maloba
ya masakoli oyo ekomama kati na buku oyo.

8 Ngai Yoane, nayokaki mpe namonaki makambo oyo. Mpe tango
nayokaki mpe namonaki yango, nafukamaki na makolo ya anjelu oyo
alakisaki ngai yango mpo na kogumbamela ye.
9 Kasi anjelu alobaki na ngai : « Kosala bongo te ! Nazali moninga na yo
ya mosala, ya bandeko na yo, basakoli ; mpe ya ba-oyo nyonso babatelaka
maloba ya buku oyo. Gumbamela nde Nzambe ! »
10 Bongo alobaki na ngai lisusu : « Kobomba te maloba ya masakoli ya
buku oyo, pamba te tango ekomi pene.
11 Tika ete moto oyo asalaka mabe akoba kosala mabe, tika ete moto oyo
azali mbindo akoba kozala mbindo, tika ete moto oyo azali sembo akoba
kozala sembo, mpe tika ete moto azali bule akoba kozala bule ! »

12 Yoka ! Nazali koya kala mingi te ! Nakomema elongo na Ngai lifuti
mpo na moto na moto kolanda misala na ye.
13 Nazali Alifa mpe Omega, Moto ya liboso mpe Moto ya suka, Ebandeli
mpe Suka.

14 Esengo na bato oyo basukolaka bilamba na bango mpo na kozwa
ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya koleka na bikuke
mpo na kokota na engumba.
15 Kasi bambwa, bato ya maji, bandumba, babomi, basambeli bikeko
mpe bato nyonso oyo balingaka mpe basalelaka lokuta, bakozala na
libanda ya engumba.

16 Ngai Yesu, natindaki anjelu na Ngai mpo na kotatola bosolo ya
makambo oyo kati na Mangomba. Nazali Mosisa mpe mokitani ya Davidi ;
Monzoto ya tongo, oyo engengaka.

17 Molimo mpe Mwasi mobandami ya libala balobi :
— Yaka ! Tika ete ye oyo azali koyoka maloba oyo aloba : « Yaka ! »
Tika ete ye oyo azali na posa ya mayi aya ; mpe tika ete ye oyo alingi
kozwa mayi ya bomoi azwa yango na ofele.

18 Ngai Yoane, nazali koyebisa moto nyonso oyo azali koyoka maloba
ya masakoli ya buku oyo : soki moto abakisi ata likambo moko na likolo
ya makambo oyo, Nzambe akobakisela ye bitumbu oyo ekomami kati na
buku oyo ;
19 mpe soki moto alongoli ata likambo moko na maloba ya masakoli ya
buku oyo, Nzambe mpe akolongola ye ndingisa ya kolia bambuma ya nzete
ya bomoi mpe ya kokota kati na Engumba ya Bule, oyo etalisami kati na
buku oyo.

20 Motatoli ya makambo oyo alobi :
— Iyo, nazali koya kala mingi te.
Amen : Nkolo Yesu, yaka !

21 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino nyonso !